Holy Bible

Aionian Edition®

Mokanda na Bomoi

Lingala Bible

Holy Bible Aionian Edition ®
Mokanda na Bomoi
Lingala Bible

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 5/9/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, International
Biblica, Inc., 2020
Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Lingála at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Lingála at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Ebandeli 1
Kobima 35
Levitike 63
Mitango 85
Deteronomi 114
Jozue 138
Bilombe 155
Rite 172
1 Samuele 175
2 Samuele 198
1 Bakonzi 217
2 Bakonzi 239
1 Masolo ya Kala 260
2 Masolo ya Kala 280
Esidrasi 305
Neyemi 312
Ester 323
Yobo 329
Banzembo 346
Masese 387
Mosakoli 402
Loyembo ya Salomo 408
Ezayi 411
Jeremi 445
Bileli 483
Ezekieli 487
Daniele 523
Oze 534
Joeli 539
Amosi 541
Abidiasi 545
Yona 546
Mishe 548
Naumi 551
Abakuki 553
Sofoni 555
Aje 557
Zakari 559
Malashi 565

NEW TESTAMENT

Matayo 569
Malako 592
Luka 607
Yoane 632
Misala ya Bantoma 650
Barome 674
1 Bakolinto 684
2 Bakolinto 694
Bagalatia 701
Ba-Efeso 705
Bafilipi 709
Bakolose 712
1 Batesalonika 715
2 Batesalonika 717
1 Timote 719
2 Timote 722
Tito 724
Filemo 726
Ba-Ebre 727
Jake 735
1 Petelo 738
2 Petelo 741
1 Yoane 743
2 Yoane 746
3 Yoane 747
Jide 748
Emoniseli 749

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

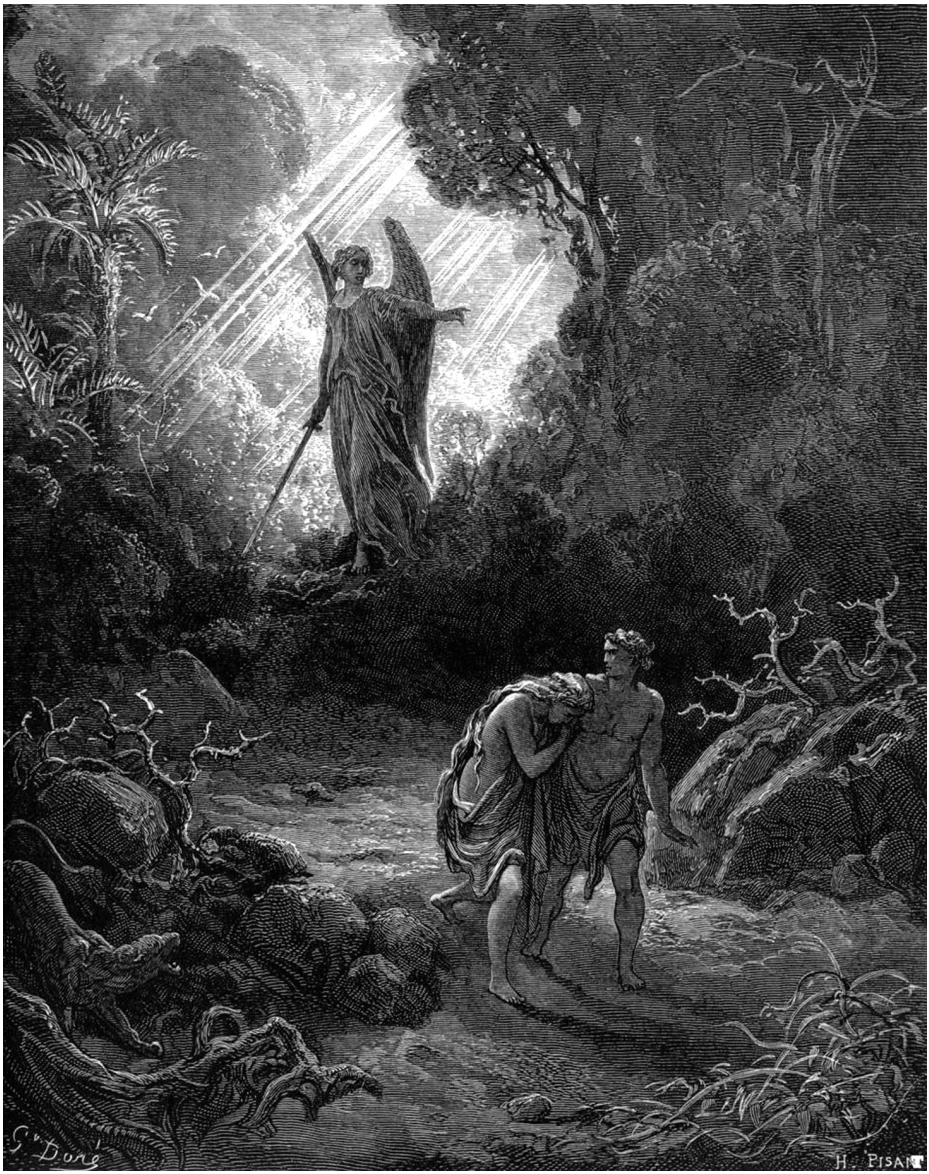

Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo ya este ya elanga ya Edeni, na mopanga ya moto oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

Ebandeli 3:24

Ebandeli

1 Na ebandeli, Nzambe akelaki Likolo mpe mokili. **2** Mokili
ezalaki na lolenge te mpe ezalaki pamba. Molili ezalaki na
likolo ya mozindo; mpe Molimo ya Nzambe azalaki kopepa
na likolo ya mayi. **3** Mpe Nzambe alobaki: « Tika ete pole
ezala! » Mpe pole ezalaki. **4** Nzambe amonaki ete pole
ezali malamu, akabolaki pole na molili. **5** Nzambe abengaki
pole « moyi, » mpe abengaki molili « butu. » Pokwa ezalaki
mpe tongo ezalaki. Yango ezalaki mokolo moko. **6** Bongo
Nzambe alobaki: « Tika ete etando ezala kati na mayi mpo
na kokabola yango! » **7** Nzambe akelaki etando; akabolaki
mayi oyo ezalaki na se ya etando na mayi ya likolo. Yango
esalemaki mpe bongo. **8** Nzambe abengaki etando « likolo.
» Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo
ya mibale. **9** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete mayi oyo
ezali na se ya likolo esangana esika moko mpo ete mabele
ya kokawuka ebima! » Yango esalemaki mpe bongo. **10**
Nzambe abengaki mabele ya kokawuka « mokili, » mpe
abengaki mayi oyo esanganaki esika moko « ebale monene.
» Nzambe amonaki ete ezali malamu. **11** Nzambe alobaki: «
Tika ete mokili ebimisa matiti, milona oyo ezali na nkona mpe
banzete ya mbuma oyo ebotaka mbuma kolanda lolenge ya
nzete moko na moko! » Yango esalemaki mpe bongo. **12**
Mabele ebimisaki matiti, milona oyo ebotaka nkona kolanda
lolenge ya molona moko na moko mpe banzete oyo ebotaka
mbuma kolanda lolenge ya nzete moko na moko. Nzambe
amonaki ete ezali malamu. **13** Pokwa ezalaki, tongo mpe
ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya misato. **14** Bongo Nzambe
alobaki: « Tika ete biloko oyo ebimisaka pole ezala na
etando ya likolo mpo na kokabola moyi wuta na butu, mpo
na kozala bilembo oyo ekolakisa bileko, mikolo mpe mibu,
15 mpe mpo na kongengisa mokili! » Yango esalemaki mpe
bongo. **16** Nzambe akelaki biloko mibale ya minene oyo
ebimisaka pole: oyo eleki monene, mpo na kongenga na
moyi; mpe oyo ya moke, mpo na kongenga na butu. Mpe
akelaki lisusu minzoto. **17** Nzambe atiaki yango na etando ya
likolo mpo ete engengisa mokili, **18** engenga na moyi mpe
na butu, mpe ekabola pole na molili. Nzambe amonaki ete
ezali malamu. **19** Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango
ezalaki mokolo ya minei. **20** Bongo Nzambe alobaki: « Tika
ete bikelamu ya bomoi etonda kati na mayi, mpe bandeke
epumbwa na mokili na etando ya likolo! » **21** Nzambe akelaki
banyama minene ya mayi mpe bikelamu nyonso ya bomoi
oyo etambolaka kati na mayi mpe etondi meke kati na mayi:
ekelamu na ekelamu na lolenge na yango. Akelaki mpe
bandeke nyonso ya mapapu: ndeke na ndeke na lolenge
na yango. Nzambe amonaki ete ezali malamu. **22** Nzambe
apambolaki yango mpe alobaki: « Bobotana, bokoma ebele,
botondisa mayi ya bibale, mpe tika ete bandeke ekoma ebele
kati na mokili. » **23** Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango
ezalaki mokolo ya mitano. **24** Bongo Nzambe alobaki: «
Tika ete mokili ebimisa bikelamu ya bomoi kolanda lolenge
na yango: bibwele, bikelamu oyo etambolaka na libumu,
banyama ya mike-mike mpe banyama ya zamba! » Yango
esalemaki mpe bongo. **25** Nzambe akelaki banyama ya
zamba kolanda lolenge na yango: bibwele mpe bikelamu
nyonso ya mike-mike. Nzambe amonaki ete ezali malamu.
26 Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete tosala bato na elilingi
na biso, na lolenge oyo biso tozali, mpo ete bakonza bambisi
ya ebale, bandeke ya likolo, bibwele kati na mokili mobimba,
bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe banyama
ya mike-mike! » **27** Nzambe akelaki bato na elilingi na Ye,
akelaki bango na elilingi ya Nzambe; akelaki bango mobali
mpe mwasi. **28** Nzambe apambolaki bango mpe alobaki na
bango: « Bobotana, bokoma ebele, botondisa mokili mpe
bobongola yango. Bokonza bambisi ya bibale, bandeke ya
likolo, bikelamu oyo etambolaka na libumu mpe banyama
nyonso ya mike-mike. » **29** Bongo Nzambe alobaki: « Tala,
kati na mokili mobimba, napesi bino milona oyo ezali na
nkona mpe banzete nyonso oyo ebotaka mbuma. Yango nde
ekozala bilei na bino. **30** Napesi matiti nyonso ya mobesu
lokola bilei epai ya banyama nyonso ya mokili, epai ya
bandeke nyonso ya likolo, epai ya bikelamu nyonso oyo
etambolaka na libumu, mpe epai ya bikelamu nyonso oyo
ezali na bomoi. » Yango esalemaki mpe bongo. **31** Nzambe
atalaki biloko nyonso oyo akelaki mpe amonaki ete ezali
malamu koleka. Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango
ezalaki mokolo ya motoba.

2 Ezalaki bongo nde likolo mpe mokili ekelamaki elongo
na biloko nyonso oyo ezali kati na yango. **2** Na mokolo
ya sambo, Nzambe asilisaki mosala oyo asalaki. Boye,
na mokolo ya sambo, akataki mosala nyonso oyo azalaki
kosala. **3** Nzambe apambolaki mokolo ya sambo, abulisaki
yango, pamba te na mokolo yango nde akataki mosala
nyonso ya kokela oyo azalaki kosala. **4** Tala ndenge likolo
mpe mokili elongo na biloko oyo ezali kati na yango ezalaki
tango ekelamaki. Tango Yawe Nzambe akelaki mokili mpe
likolo, **5** ata nzete moko te ya elanga ezalaki, mpe ata
molona moko te ya elanga etikalaki kobimisa moto, pamba
te Yawe Nzambe anokisaki nanu mvula te na mokili, mpe
moto azalaki te mpo na kolona yango na mabele. **6** Kasi
mayi ezalaki kobima wuta na se mpe ezalaki kopanzana na
etando nyonso ya mokili. **7** Yawe Nzambe asalaki moto wuta
na putulu ya mabele, afulaki pema ya bomoi na madusu ya
zolo na ye; mpe moto akomaki ekelamu ya bomoi. **8** Yawe
Nzambe alonaki elanga moko kati na Edeni, na ngambo ya
este. Atiaki moto oyo akelaki kati na yango. **9** Yawe Nzambe
abimisaki wuta na mabele banzete ya lolenge nyonso oyo
ezalaki kitoko mpo na kotala mpe elengi mpo na kolia. Atiaki
mpe nzete ya bomoi na kati-kati ya elanga; lisusu atiaki
nzete ya koyeba malamu mpe mabe. **10** Ebale moko ezalaki
kobima na Edeni mpe ezalaki kosopa mayi na elanga. Mayi
ya ebale yango ekabwanaki na biteni minei. **11** Eteni ya
liboso, kombo na yango « Pishoni. » Yango ezingeli mokili
mobimba ya Avila oyo mabele na yango ezalaki na wolo.
12 Wolo ya mokili yango ezalaki kitoko. Ezalaki lisusu na
molona ya malasi mpe na mabanga ya onikisi kati na mokili
yango. **13** Eteni ya mibale, kombo na yango « Giyoni. »
Yango ezingeli mokili mobimba ya Kushi. **14** Eteni ya misato,
kombo na yango « Tigre. » Yango elekana na este ya Asiri.
Mpe eteni ya minei, kombo na yango « Efrate. » **15** Yawe
Nzambe azwaki moto mpe atiaki ye kati na elanga ya Edeni
mpo na kolona yango mpe kobatela yango. **16** Mpe Yawe
Nzambe apesaki mitindo oyo na moto: « Okoki kolia mbuma
nyonso ya elanga, **17** kasi okolia te mbuma ya nzete ya

koyeba malamu mpe mabe; pamba te mokolo oyo okolia
yango, okokufa solo. » 18 Yawe Nzambe alobaki: « Ezali
malamu te ete mobali azala ye moko; nakosalela ye mosungi
oyo azali ndenge moko na ye. » 19 Yawe Nzambe asalaki,
wuta na mabele, banyama nyonso ya zamba mpe bandeke
nyonso ya likolo. Amemaki yango epai ya mobali mpo na
kotala ndenge akopesa yango kombo, mpo ete ekelamu
nyonso ya bomoi ebengama na kombo oyo mobali akopesa
yango. 20 Yango wana, mobali apesaki bakombo na bibwele
nyonso, na bandeke nyonso ya likolo mpe na banyama
nyonso ya zamba. Kasi amonaki te mosungi oyo akokaki
kozala ndenge moko na ye. 21 Na yango, Yawe Nzambe
alalisaki mobali pongi ya makasi. Mpe wana mobali azalaki
kolala, Yawe Nzambe azwaki mokuwa moko na mopanzi
ya mobali mpe azipaki mosuni na esika yango. 22 Yawe
Nzambe asalaki mwasi na mokuwa oyo azwaki na mopanzi
ya mobali mpe amemaki ye epai ya mobali. 23 Boye, mobali
alobaki: « Tala na mbala oyo, oyo azali mokuwa ya mikuwa
na ngai, mosuni ya mosuni na ngai. Bakobenga ye mwasi,
pamba te awuti na mobali. » 24 Yango wana, mobali akotika
tata na ye mpe mama na ye, akosangana na mwasi na ye,
mpe bakokoma nzoto moko. 25 Mobali mpe mwasi na ye
bazalaki bolumbu mpe bazalaki koyokana soni te.

3 Nzokande, kati na banyama nyonso ya zamba oyo Yawe
Nzambe akelaki, nyoka nde elekaki na mayele mabe.
Alobaki na mwasi: — Nzambe alobaki na bino solo ete
bolia mbuma ata moko te ya banzete ya elanga? 2 Mwasi
azongisaki epai ya nyoka: — Toliaka bambuma ya banzete
ya elanga. 3 Kasi na oyo etali mbuma ya nzete oyo ezali na
kati-kati ya elanga, Nzambe alobaki: « Bosengeli te kolia
yango, mpe bosengeli te kosimba yango; noki te bokokufa.
» 4 Nyoka alobaki na mwasi: — Solo penza, bokokufa
te. 5 Pamba te Nzambe ayebi malamu ete mokolo oyo
bokolia yango, miso na bino ekofungwama mpe bokokoma
lokola Ye: koyeba malamu na mabe. 6 Mwasi amonaki ete
mbuma ya nzete ezali elengi mpo na kolia, kitoko mpo na
kotala mpe malamu mpo na kofungola mayele. Boye azwaki
mbuma mpe aliaki yango. Apesaki yango mpe na mobali na
ye, oyo azalaki elongo na ye; bongo ye mpe mobali aliaki
yango. 7 Mbala moko, miso na bango mibale efungwamaki,
mpe basosolaki ete bazali bolumbu. Boye, basangisaki
makasa ya nzete ya figi mpe bamizipaki. 8 Na pokwa,
bayokaki makelele ya matambe ya Yawe Nzambe kotambola
kati na elanga. Boye, mobali mpe mwasi babombamaki
kati na banzete ya elanga mpo na kokima Yawe. 9 Kasi
Yawe Nzambe abengaki mobali mpe atunaki ye: — Ozali
wapi? 10 Azongisaki: — Nayoki makelele ya matambe na
Yo kotambola kati na elanga mpe nabangi mpo ete nazali
bolumbu; yango wana nabombami. 11 Nzambe alobaki: —
Ndenge nini oyebi ete ozali bolumbu? Boni, oliaki mbuma ya
nzete oyo napekisaki yo kolia? 12 Adamu azongisaki: —
Ezali mwasi oyo opesaki ngai lokola mosungi nde apesaki
ngai mbuma ya nzete yango, mpe nalie yango. 13 Yawe
Nzambe alobaki na mwasi: — Mpo nini osali bongo? Mwasi
azongisaki: — Ezali nyoka nde akosaki ngai, mpe naliaki
yango. 14 Boye Yawe Nzambe alobaki na nyoka: « Lokola
osali bongo, olakelami mabe kati na bibwele mpe banyama
nyonso ya zamba. Okotambola na libumu mpe okobanda
kolia putulu bomoi na yo mobimba. 15 Nakotia koyinana kati
na yo mpe mwasi, mpe kati na bakitani na yo mpe bakitani
na ye. Bakitani ya mwasi bakonyata moto na yo, mpe yo
okoswa bango na litindi. » 16 Nzambe alobaki na mwasi: «
Nakobakisa pasi na zemi na yo; okobota na pasi. Posa na yo
ekomema yo epai ya mobali na yo, kasi ye akozala mokonzi
na yo. » 17 Yawe Nzambe alobaki na Adamu: « Lokola
oyokelaki mwasi na yo mpe oliaki mbuma ya nzete oyo, na
tina na yango, napesaki yo mobeko oyo: ‹ Kolia yango te, ›
mabele elakelami mabe likolo na yo. Bomoi na yo mobimba,
okolia na motoki na yo. 18 Mabele ekobotela yo nzube mpe
nzete ya sende. Okolia matiti ya bilanga. 19 Okolia lipa
na yo na motoki ya elongi na yo kino okozonga na mabele
epai wapi owutaki, pamba te ozali putulu mpe okozonga na
putulu. » 20 Mobali apesaki mwasi na ye kombo « Eva, »
pamba te azali mama ya bato nyonso na mokili. 21 Yawe
Nzambe asalelaki Adamu mpe mwasi na ye bilamba ya poso
ya nyama mpe alatisaki bango yango. 22 Yawe Nzambe
alobaki: « Tala, moto akomi lokola moko kati na biso mpo na
koyeba malamu mpe mabe. Sik'oyo, esengeli te kopesa ye
nzela ya kotia loboko na ye mpo na kozwa lisusu mbuma ya
nzete ya bomoi mpe kolia yango, noki te awumela libela
na bomoi. » 23 Boye, Yawe Nzambe abenganaki ye na
elanga ya Edeni mpo ete asala mosala ya mabele epai wapi
awutaki. 24 Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na
ngambo ya este ya elanga ya Edeni, na mopanga ya moto
oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai mpo na kobatela nzela
ya nzete ya bomoi.

4 Adamu asangisaki nzoto na mwasi na ye Eva; mpe
Eva akomaki na zemi, bongo abotaki Kayina. Alobaki: «
Nasali moto na lisungi ya Yawe. » 2 Sima na yango, abotaki
lisusu Abele, ndeko ya Kayina. Abele akomaki kobokola
bibwele mpe Kayina akomaki kosala bilanga. 3 Sima na
mwa tango, Kayina amemaki mbuma ya mabele mpo na
kobonzela Yawe. 4 Abele, ye mpe amemaki bibwele oyo
ebotamaki liboso kati na etonga na ye mpe biteni oyo eleki
mafuta. Yawe asepelaki na Abele mpe na makabo na ye, 5
kasi asepelaki te na Kayina mpe na makabo na ye. Bongo,
Kayina asilikaki makasi mpe elongi na ye ekomaki mawa-
mawa. 6 Yawe alobaki na Kayina: — Mpo na nini osiliki?
Mpo na nini elongi na yo ekomi mawa-mawa? 7 Boni, soki
osali malamu, bakondima yo te? Kasi soki osali malamu te,
lisumu elali penza na ekuke na yo, mpe posa na yango ezali
kobenda yo makasi; kasi yo, longa yango. 8 Kayina alobaki
na Abele, ndeko na ye. Wana bazalaki kati na bilanga,
Kayina akangaki Abele, ndeko na ye, mpe abomaki ye. 9
Yawe atunaki Kayina: — Wapi ndeko na yo Abele? Kayina
azongisaki: — Nayebi te. Boni, ngai nazali mokengeli ya
ndeko na ngai? 10 Nzambe alobaki: — Osali nini? Likambo
nini penza osali? Makila ya ndeko na yo ezali koganga wuta
na mabele kino epai na Ngai. 11 Sik'oyo, olakelami mabe
mpe obwakami mosika ya mabele oyo efungolaki monoko na
yango mpo na komela makila ya ndeko na yo, oyo maboko
na yo esopaki. 12 Tango okobalola mabele, ekobotela yo
mbuma te. Okozala koyengayenga mpe kotelengana na
mokili. 13 Kayina alobaki na Yawe: — Etumbu na ngai eleki
pasi mpo na komema! 14 Tala, obwaki ngai lelo mosika
ya mabele; nasengeli sik'oyo kobombama liboso na Yo,

nakokoma koyengayenga mpe kotelengana na mokili, mpe
moto nyonso oyo akomona ngai akoboma ngai. **15** Kasi
Yawe alobaki na ye: — Ezali bongo te! Soki moto abomi
Kayina, bakozongisa mabe mpo na Kayina mbala sambo.
Mpe Yawe atiaki elembo na nzoto ya Kayina na tina ete moto
oyo akokutana na ye aboma ye te. **16** Kayina alongwaki
liboso ya Yawe, akendeki kovanda na mokili ya Nodi, na
este ya Edeni. **17** Kayina asangisaki nzoto na mwasi na ye;
mpe mwasi na ye akomaki na zemi, bongo abotaki Enoki.
Kayina atongaki engumba. Apesaki yango kombo « Enoki, »
kombo ya mwana na ye ya mobali. **18** Enoki abotaki Iradi;
Iradi abotaki Mewuyayeli; Mewuyayeli abotaki Metusaeli;
Metusaeli abotaki Lemeki. **19** Lemeki abalaki basi mibale:
moko, kombo na ye ezalaki « Ada, » mpe mosusu, « Tsila. »
20 Ada abotaki Yabali, koko ya bavandi ya bandako ya kapo
mpe ya babokoli bibwele. **21** Ndeko na ye ya mobali, Yubali,
azalaki koko ya bato oyo babetaka lindanda mpe flite. **22**
Tsila mpe abotaki mwana mobali, Tubali-Kayina, oyo azalaki
kosala bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende. Tubali-
Kayina azalaki na ndeko mwasi, kombo na ye ezalaki «
Naama. » **23** Lemeki alobaki na basi na ye: « Ada mpe Tsila,
boyoka ngai malamu; bino basi ya Lemeki, bolanda ngai
malamu: Solo, likolo ya pota moko, ngai nabomaki moto;
mpe likolo ya mwa pota, nabomaki elenge mobali! **24** Solo,
bakozongisa mbala sambo mabe oyo basali Kayina; kasi
mpo na Lemeki, ekozala mbala tuku sambo na sambo! »
25 Adamu asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye, bongo
mwasi na ye abotaki Seti, pamba te alobaki: « Nzambe apesi
ngai mwana mosusu na esika ya Abele oyo Kayina abomaki.
» **26** Seti mpe abotaki mwana mobali, apesaki ye kombo «
Enoshi. » Ezalaki na tango wana nde bato bakomaki kobelela
Kombo ya Yawe.

5 Tala lisolo ya libota ya Adamu. Tango Nzambe akelaki
bato, asalaki bango na elilingi ya Nzambe. **2** Akelaki
bango mobali mpe mwasi, mpe apambolaki bango. Na
mokolo oyo akelaki bango, apesaki bango kombo « bato. »
3 Tango Adamu akokisaki mibu nkama moko na tuku misato
ya mbotama, abotaki mwana mobali na elilingi na ye mpe
na lolenge na ye. Apesaki ye kombo « Seti. » **4** Sima na
mbotama ya Seti, Adamu awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya
basi. **5** Mibu nyonso oyo Adamu awumelaki na bomoi ezalaki
nkama libwa na tuku misato, sima akufaki. **6** Tango Seti
akokisaki mibu nkama moko na mitano ya mbotama, abotaki
Enoshi. **7** Sima na kobota Enoshi, Seti awumelaki lisusu
na bomoi mibu nkama mwambe na sambo mpe abotaki
bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **8** Mibu nyonso oyo
Seti awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi na
mibale, sima akufaki. **9** Tango Enoshi akokisaki mibu tuku
libwa ya mbotama, abotaki Kena. **10** Sima na kobota Kena,
Enoshi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na
zomi na mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe
ya basi. **11** Mibu nyonso oyo Enoshi awumelaki na bomoi
ezalaki nkama libwa na mitano, sima akufaki. **12** Tango Kena
akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama, abotaki Maalalele.
13 Sima na kobota Maalalele, Kena awumelaki lisusu na
bomoi mibu nkama mwambe na tuku minei mpe abotaki bana
mosusu ya mibali mpe ya basi. **14** Mibu nyonso oyo Kena
awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi, sima
akufaki. **15** Tango Maalalele akokisaki mibu tuku motoba
na mitano ya mbotama, abotaki Yeredi. **16** Sima na kobota
Yeredi, Maalalele awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama
mwambe na tuku misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali
mpe ya basi. **17** Mibu nyonso oyo Maalalele awumelaki na
bomoi ezalaki nkama mwambe na tuku libwa na mitano,
sima akufaki. **18** Tango Yeredi akokisaki mibu nkama moko
na tuku motoba na mibale ya mbotama, abotaki Enoki. **19**
Sima na kobota Enoki, Yeredi awumelaki lisusu na bomoi
mibu nkama mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali
mpe ya basi. **20** Mibu nyonso oyo Yeredi awumelaki na
bomoi ezalaki nkama libwa na tuku motoba na mibale, sima
akufaki. **21** Tango Enoki akokisaki mibu tuku motoba na
mitano ya mbotama, abotaki Metusalemi. **22** Sima na kobota
Metusalemi, Enoki azalaki kosala mokano ya Nzambe mibu
nkama misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe
ya basi. **23** Mibu nyonso oyo Enoki awumelaki na bomoi
ezalaki nkama misato na tuku motoba na mitano. **24** Enoki
atambolaki na boyengebene elongo na Nzambe; bongo
alimwaki, pamba te Nzambe azwaki ye. **25** Tango Metusalemi
akokisaki mibu nkama moko na tuku mwambe na sambo
ya mbotama, abotaki Lemeki. **26** Sima na kobota Lemeki,
Metusalemi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama sambo
na tuku mwambe na mibale mpe abotaki bana mosusu
ya mibali mpe ya basi. **27** Mibu nyonso oyo Metusalemi
awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na tuku motoba na
libwa, sima akufaki. **28** Tango Lemeki akokisaki mibu nkama
moko na tuku mwambe na mibale ya mbotama, abotaki
mwana mobali. **29** Abengaki ye Noa mpe alobaki: « Ye oyo
akobondisa biso na mosala mpe na pasi ya maboko na biso
likolo ya mabele oyo Yawe alakelaki mabe. » **30** Sima na
kobotama ya Noa, Lemeki awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama mitano na tuku libwa na mitano mpe abotaki bana
mosusu ya mibali mpe ya basi. **31** Mibu nyonso oyo Lemeki
awumelaki na bomoi ezalaki nkama sambo na tuku sambo
na sambo, sima akufaki. **32** Tango Noa akokisaki mibu
nkama mitano ya mbotama, abotaki Semi, Cham mpe Jafeti.

6 Tango bato babandaki kokoma ebele na mokili mpe
babotaki bana basi, **2** milimo emonaki ete bana basi
ya bato bazali kitoko; boye ekomisaki ba-oyo eponaki basi
na yango. **3** Yango wana, Yawe alobaki: « Pema na Ngai
ekowumela libela te kati na moto, pamba te abengami na
kokufa; mibu ya bomoi na ye ekozala kaka nkama moko
na tuku mibale. » **4** Na tango wana, ezalaki na bingambe
kati na mokili; mpe lisusu, milimo esangisaki nzoto na bana
basi ya bato, bongo bana basi babotelaki yango bana. Bana
yango bazalaki bilombe na tango ya kala, bato oyo bakenda
sango. **5** Yawe amonaki ndenge nini mabe ya moto ekomaki
mingi kati na mokili, mpe tango nyonso, makanisi ya motema
ya moto ezalaki kaka mabe. **6** Boye Yawe ayokaki mawa na
ndenge akelaki moto kati na mokili mpe abongolaki makanisi
na Ye. **7** Boye Yawe alobaki: « Nakosilisa koboma kati na
mokili bato oyo nakelaki; solo, nakosilisa koboma bato kino
na bibwele, na bandeke ya likolo mpe na bikelamu oyo
etambolaka na libumu kati na mokili, pamba te nabongoli
makanisi na Ngai na ndenge nakelaki bango. » **8** Kasi Noa
azwaki ngolu na miso ya Yawe. **9** Tala lisolo ya libota ya

Noa. Noa azalaki moto ya sembo mpe azanga pamela kati
na bato ya tango na ye; azalaki kosala mokano ya Nzambe.
10 Noa azalaki na bana mibali misato: Semi, Cham mpe
Jafeti. **11** Mokili ebebaki na miso ya Nzambe mpe etondaki
na makambo ya mobulu. **12** Nzambe amonaki ndenge mokili
ebebaki, pamba te bato nyonso ya mokili babebisaki banzela
na bango. **13** Boye, Nzambe alobaki na Noa: « Nazwi
mokano ya koboma bikelamu nyonso ya bomoi, pamba te
mokili etondi na mabe likolo na bango. Solo, nakobebisa
bango elongo na mokili. **14** Sala masuwa ya mabaya ya
goferi mpo na lobiko na yo; kabola yango na bashambre.
Okopakola gudron na kati mpe na libanda na yango. **15**
Tala ndenge okotonga yango: molayi na yango ekozala na
bametele pene nkama moko na tuku mitano, bametele pene
tuku mibale na mitano na mokuse mpe bametele pene zomi
na mitano na bosanda. **16** Okotia likolo na yango lidusu ya
basantimetele pene tuku mitano, okotia ekuke na mopanzi na
yango; mpe na kati, okosala etaje ya liboso, ya mibale mpe
ya misato. **17** Nakotinda mpela na mokili mpo na koboma
nyonso oyo ezali na bomoi na se na moyi: ekelamu nyonso
ya bomoi oyo ezali na mabele ekokufa. **18** Kasi nasali
boyokani elongo na yo, yango wana okokota na masuwa:
yo, bana na yo ya mibali, mwasi na yo mpe basi ya bana
na yo. **19** Okokotisa mpe kati na masuwa, mibale-mibale,
bikelamu nyonso ya bomoi, mwasi mpe mobali, mpo ete
obatela yango na bomoi elongo na yo. **20** Bikelamu mibale
ya lolenge moko na moko ya bandeke, ya bibwele mpe ya
bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu; nyonso ekoya
epai na yo mpo ete obatela yango na bomoi. **21** Okozwa
biloko ya kolia ya lolenge na lolenge mpe okobomba yango
mpo ete ezala bilei na yo elongo na yango. » **22** Noa asalaki
makambo nyonso ndenge kaka Nzambe atindaki ye.

7 Yawe alobaki na Noa: « Kota na masuwa, yo mpe libota
na yo mobimba, pamba te yo kaka nde omonani sembo
na miso na Ngai kati na bato ya ekeke oyo. **2** Kamata
banyama sambo ya mibali mpe sambo ya basi kati na
banyama ya lolenge nyonso oyo ezangi mbindo; mpe nyama
moko ya mobali mpe moko ya mwasi kati na banyama oyo
ezali mbindo. **3** Kamata lisusu bandeke sambo ya mibali
mpe sambo ya basi kati na lolenge nyonso ya bandeke mpo
ete esila te kati na mokili. **4** Pamba te etikali mikolo sambo
mpo ete nanokisa mvula oyo ekowumela mikolo tuku minei
mpe babutu tuku minei mpe nakosilisa koboma bikelamu
nyonso oyo nasala kati na mokili oyo. » **5** Bongo, Noa
asalaki makambo nyonso ndenge kaka Yawe atindaki ye.
6 Noa azalaki na mibu nkama motoba ya mbotama tango
mpela eyaki na mokili. **7** Noa mpe bana na ye ya mibali
elongo na mwasi na ye mpe basi ya bana na ye bakotaki
na masuwa mpo ete babika na mpela. **8** Kati na banyama
ya lolenge nyonso, moko ya mobali mpe moko ya mwasi,
ezala oyo ezanga mbindo to oyo ezali mbindo, bandeke mpe
banyama oyo etambolaka na libumu **9** eyaki epai na Noa
mpe ekotaki na masuwa, mwasi na mobali, ndenge Nzambe
atindaki Noa. **10** Bongo sima na mikolo sambo, mpela eyaki
na mokili. **11** Tango Noa akokisaki mibu nkama motoba
ya mbotama, na sanza ya mibale, na mokolo ya zomi na
sambo, bitima nyonso ya se mpe maninisa nyonso ya likolo
efungwamaki. **12** Mvula enokaki na mokili mikolo tuku minei
mpe babutu tuku minei. **13** Kaka na mokolo wana, Noa
mpe bana na ye ya mibali: Semi, Cham mpe Jafeti, elongo
na mwasi na ye mpe basi misato ya bana na ye, bakotaki
na masuwa. **14** Elongo na bango, ekotaki mpe banyama
ya zamba ya lolenge nyonso, bibwele ya lolenge nyonso,
bikelamu ya lolenge nyonso oyo etambolaka na libumu mpe
bandeke ya lolenge nyonso mpe bikelamu nyonso oyo ezali
na mapapu. **15** Mwasi na mobali, kati na bikelamu nyonso
oyo ezali na bomoi, eyaki epai ya Noa mpo na kokota na
masuwa. **16** Banyama nyonso oyo ekotaki kuna ezalaki
mwasi na mobali kati na bikelamu nyonso oyo ezali na
bomoi, ndenge Nzambe atindaki Noa. Sima, Yawe akangaki
ekuke ya masuwa. **17** Mpela ewumelaki na mokili mikolo
tuku minei; mayi ekomaki ebele mpe etombolaki masuwa
likolo na yango. **18** Mayi emataki mpe ekomaki ebele, bongo
masuwa ekomaki kotepatepa likolo ya mayi. **19** Mayi emataki
lisusu makasi mpe bangomba nyonso ya milayi oyo ezalaki
na mokili ezindaki na se ya mayi. **20** Mayi emataki lisusu
likolo ya bangomba na bosanda ya bametele pene sambo
to mwambe. **21** Bikelamu nyonso ya bomoi kati na mokili
ekufaki, ezala bandeke, bibwele, banyama ya zamba to mpe
banyama ya mike-mike oyo etambolaka na mabele to mpe
bato nyonso. **22** Nyonso oyo ezalaki na pema ya bomoi
ekufaki kati na mokili. **23** Boye, Yawe alongolaki kati na
mokili bikelamu nyonso oyo ezalaki na bomoi, kobanda na
moto kino na ebwele, ekelamu oyo etambolaka na libumu
mpe ndeke ya likolo; alongolaki bango na mokili mpe etikalaki
kaka Noa na ba-oyo bazalaki na ye elongo na masuwa. **24**
Mayi etondaki na mokili mikolo nkama moko na tuku mitano.

8 Nzambe akanisaki Noa mpe banyama nyonso oyo ezalaki
elongo na ye kati na masuwa, atindaki mopepe na mokili
mpe mayi ekitaki. **2** Bitima ya se mpe maninisa ya likolo
ekangamaki mpe mvula etikaki konoka. **3** Mayi ekomaki
kolongwa moke-moke likolo ya mabele, mpe sima na mikolo
nkama moko na tuku mitano, mayi ekitaki. **4** Na mokolo ya
zomi na sambo ya sanza ya sambo, masuwa esemaki likolo
ya bangomba Ararati. **5** Mayi ezalaki kokoba kokita kino
na sanza ya zomi. Na mokolo ya liboso ya sanza yango,
basonge ya bangomba emonanaki. **6** Sima na mikolo tuku
minei, Noa afungolaki lininisa ya masuwa oyo asalaki **7** mpe
abimisaki yanganga. Yanganga yango ezalaki kokende mpe
kozonga kino tango mayi ekawukaki na mokili. **8** Mpe lisusu,
Noa abimisaki ebenga mpo na kotala soki mayi ekawuki
na mokili. **9** Kasi ebenga ezwaki esika ya kotia matambe
na yango te, pamba te mayi ezalaki na etando nyonso
ya mokili. Boye, ezongaki na masuwa epai ya Noa. Noa
abimisaki loboko, azwaki ebenga mpe akotisaki yango kati
na masuwa. **10** Azelaki mikolo sambo mpe abimisaki lisusu
ebenga libanda ya masuwa. **11** Tango ebenga ezongaki
epai na ye na pokwa, ememaki lokasa ya olive ya mobesu
na monoko na yango. Boye, Noa asosolaki ete mayi ekiti
na mokili. **12** Azelaki lisusu mikolo sambo mosusu, mpe
abimisaki ebenga. Kasi ebenga ezongaki lisusu te. **13** Na
mokolo ya liboso na sanza ya liboso, tango Noa akokisaki
mibu nkama motoba na moko ya mbotama, mayi ekawukaki
na mokili; Noa afungolaki masuwa na likolo na yango mpe
amonaki ete mabele ekawuki. **14** Na mokolo ya tuku mibale
na sambo ya sanza ya mibale, mabele ekawukaki penza. **15**

Boye, Nzambe alobaki na Noa: **16** « Bima na masuwa elongo
na mwasi na yo, mpe bana na yo ya mibali elongo na basi
na bango. **17** Bimisa mpe bikelamu oyo ezali elongo na yo:
bandeke, banyama mpe bikelamu nyonso oyo etambolaka
na libumu, mpo ete ebotana mpe ekoma ebele kati na mokili.
» **18** Boye, Noa abimaki libanda elongo na bana na ye ya
mibali, mwasi na ye mpe basi ya bana na ye. **19** Banyama
nyonso, bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe
bandeke nyonso, bikelamu nyonso oyo etambolaka na mokili,
ebimaki na masuwa na molongo kolanda lolenge na yango.
20 Noa atongaki etumbelo mpo na Yawe mpe azwaki ndambo
ya banyama mpe bandeke ezanga mbindo, abonzelaki yango
Yawe lokola mbeka ya kotumba. **21** Boye, Yawe ayokaki solo
kitoko mpe amilobelaki: « Nakolakela lisusu mabele mabe te
likolo ya moto, pamba te wuta bomwana ya moto, motema
ya moto elukaka kaka makambo mabe; nakoboma lisusu te
bikelamu nyonso ya bomoi ndenge nawuti kosala. **22** Na
tango nyonso oyo mokili ekozala, tango ya kolona mpe tango
ya kobuka, tango ya malili mpe tango ya molunge, tango ya
mvula mpe tango ya elanga, tango ya moyi mpe tango ya
butu, ekozanga te. »

9 Nzambe apambolaki Noa mpe bana na ye ya mibali.
Alobaki na bango: « Bobota bana, bokoma ebele mpe
botondisa mokili. **2** Banyama nyonso ya mokili, bandeke
nyonso ya likolo mpe bikelamu oyo etambolaka na mokili
elongo na mbisi ya ebale, ekobanga bino makasi; nyonso
epesami na maboko na bino. **3** Bikelamu nyonso oyo ezali na
bomoi mpe oyo etambolaka, ekozala bilei na bino. Ndenge
kaka napesaki bino matiti, sik'oyo napesi bino biloko nyonso.
4 Kasi bokolia te mosuni oyo ezali na makila, pamba te
makila ezali bomoi. **5** Bongo lokola makila na bino ezali
bomoi na bino, nakosambisa oyo nyonso akotangisa yango,
ezala nyama to moto. Nakosambisa moto nyonso mpo na
bomoi ya moninga na ye. **6** Yango wana, soki moto asopi
makila ya moto, bakosopa mpe makila na ye epai ya moto,
pamba te Nzambe asalaki moto na elilingi na Ye. **7** Kasi
bino, bobota bana, bokoma ebele mpe botondisa mokili. »
8 Boye, Nzambe alobaki na Noa mpe na bana na ye ya
mibali: **9** « Nasali sik'oyo boyokani elongo na yo mpe na
bakitani na yo sima na yo, **10** na bikelamu nyonso ya bomoi
oyo ezali elongo na yo: bandeke, bibwele mpe banyama ya
zamba, banyama nyonso oyo ebimaki na masuwa elongo
na yo, bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili. **11**
Nasali boyokani elongo na yo: bikelamu nyonso oyo ezali
na bomoi ekobebisama te na mayi ya mpela. Mpe mpela
ekozala lisusu te mpo na kobebisa mokili. » **12** Nzambe
alobaki lisusu: « Tala elembo ya boyokani oyo natie kati na
Ngai mpe bino, mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na
bino elongo. Ezali boyokani mpo na milongo nyonso oyo
ekoya: **13** natie monama na Ngai na mapata, mpe yango
ekozala elembo ya boyokani kati na Ngai mpe mokili. **14**
Tango nyonso nakosangisa mapata na likolo ya mokili mpe
monama ekobima na mapata, **15** nakokanisa boyokani na
Ngai elongo na bino mpe na bikelamu ya lolenge nyonso
oyo ezali na bomoi. Mpe mayi ekokoma lisusu mpela te
mpo na kobebisa nyonso oyo ezali na bomoi. **16** Tango
nyonso monama ekobima na mapata, nakomona yango mpe
nakokanisa boyokani ya seko kati na Nzambe mpe bikelamu
nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili. » **17** Nzambe alobaki
lisusu na Noa: « Yango nde ezali elembo ya boyokani oyo
natie kati na Ngai mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali
kati na mokili. » **18** Tala bana mibali ya Noa oyo babimaki
na masuwa: Semi, Cham mpe Jafeti. Cham azalaki tata ya
Kanana. **19** Bango misato bazalaki bana ya Noa mpe na
nzela na bango nde mokili etondaki lisusu na bato. **20** Noa
azalaki mosali bilanga mpe alonaki elanga ya vino. **21** Tango
amelaki masanga ya vino oyo ewutaki na elanga na ye,
alangwaki mpe atikalaki bolumbu kati na ndako na ye ya
kapo. **22** Cham, tata ya Kanana, amonaki bolumbu ya tata
na ye mpe ayebisaki bandeko na ye ya mibali oyo bazalaki
na libanda. **23** Kasi Semi mpe Jafeti bazwaki elamba mpe
batiaki yango na mapeka na bango. Bazongaki sima-sima
mpe bazipaki bolumbu ya tata na bango. Lokola bilongi na
bango etalaki na ngambo mosusu, bamonaki bolumbu ya
tata na bango te. **24** Tango milangwa ya Noa esilaki, ayokaki
likambo oyo mwana na ye ya suka asalaki. **25** Alobaki: «
Tika ete Kanana alakelama mabe, azala mowumbu ya suka
ya bandeko na ye! » **26** Alobaki lisusu: « Tika ete Yawe,
Nzambe ya Semi, apambolama! Tika ete Kanana azala
mowumbu ya Semi! **27** Tika ete Nzambe ayeisa monene
mabele ya Jafeti! Tika ete Jafeti avanda na bandako ya kapo
ya Semi, mpe Kanana azala mowumbu na ye! » **28** Sima na
mpela, Noa awumelaki na bomoi mibu nkama misato na tuku
mitano. **29** Mibu nyonso ya bomoi ya Noa ezalaki nkama
libwa na tuku mitano, sima akufaki.

10 Tala libota ya Noa: Semi, Cham mpe Jafeti; bango
mpe babotaki bakitani sima na mpela. **2** Bana mibali
ya Jafeti: Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki
mpe Tirasi. **3** Bana mibali ya Gomeri: Ashikenazi, Rifati
mpe Togarima. **4** Bana mibali ya Yavani: Elisha, Tarsisi,
Kitimi mpe Dodanimi. **5** Bakitani na bango nde bavandaki
na bisanga mpe na bamboka ya pembeni ya mayi. Moko
na moko kati na bango azwaki mokili na ye kolanda lokota
na ye, etuka na ye mpe libota na ye. **6** Bana mibali ya
Cham: Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe Kanana. **7** Bana mibali
ya Kushi: Seba, Avila, Sabita, Raema mpe Sabiteka. Bana
mibali ya Raema: Sheba mpe Dedani. **8** Kushi azalaki mpe
tata ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso ya bitumba
kati na mokili. **9** Azalaki mobomi monene ya banyama na
miso ya Yawe. Yango wana, balobaka: « Mobomi monene ya
banyama lokola Nimirodi na miso ya Yawe. » **10** Bingumba
ya liboso ya mokili na ye ezalaki Babeli, Ereki, Akadi mpe
Kaline na mokili ya Shineari. **11** Longwa na mokili wana,
alekaki na Asiri mpe atongaki Ninive, Reoboti-Iri, Kala **12**
mpe Reseni, engumba monene na kati-kati ya Ninive mpe
Kala. **13** Mitsirayimi azalaki koko ya bato ya Ludi, ya Anami,
ya Leabi, ya Nafitu, **14** ya Patrusi, ya Kasilu (oyo babimisa
bato ya Filisitia) mpe ya Kereti. **15** Kanana azalaki tata ya
Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti, **16** ya Yebusi, ya
Amori, ya Girigazi, **17** ya Evi, ya Ariki, ya Sini, **18** ya Arivadi,
ya Tsemari mpe ya Amati. (Mpe na sima, bato ya mabota
nyonso ya Kanana bapalanganaki bipai na bipai. **19** Mokili
ya bato ya Kanana ebandaki wuta na Sidoni, na nzela ya
Gerari, kino na Gaza; mpe na nzela ya Sodome, ya Gomore,
ya Adima mpe ya Tseboyimi kino na Lesha.) **20** Bango nde
bazalaki bakitani ya Cham kolanda mabota mpe nkota na

bango, kati na mikili mpe bikolo na bango. **21** Semi, kulutu
ya Jafeti, abotaki mpe bana; azalaki koko ya Eberi mpe
ya bakitani na ye. **22** Bana mibali ya Semi: Elami, Asuri,
Aripakishadi, Ludi mpe Arami. **23** Bana mibali ya Arami:
Utsi, Uli, Geteri mpe Mashi. **24** Aripakishadi abotaki Shela;
Shela abotaki Eberi. **25** Eberi abotaki bana mibali mibale:
moko, kombo na ye ezalaki « Pelegi, » pamba te na tango
na ye nde bakabolaki mabele; mpe mosusu, « Yokitani. » **26**
Yokitani abotaki Alimodadi, Shelefi, Atsarimaveti, Yera, **27**
Adorami, Uzali, Dikila, **28** Obali, Abimaeli, Saba, **29** Ofiri,
Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya
Yokitani. **30** (Mokili oyo bazalaki kovanda ebandaki wuta na
Mesha kino na Sefari, na mokili ya bangomba ya este.) **31**
Bango nde bazalaki bana mibali ya Semi kolanda bituka
mpe nkota na bango, kati na mikili mpe bikolo na bango. **32**
Wana nde bituka ya bana mibali ya Noa kolanda milongo
mpe mikili na bango. Bato nyonso oyo batondisaki mokili
sima na mpela babotamaki na nzela na bango.

11 Na tango wana, bato ya mokili mobimba bazalaki
koloba monoko moko mpe bazalaki na elobeli moko. **2**
Tango bato bazalaki kotambola mpo na kokende na ngambo
ya weste, bamonaki etando moko ya monene na mokili
ya Shineari mpe bavandaki kuna. **3** Balobanaki bango na
bango: « Tosala babiliki mpe totumba yango na moto. »
Boye, basalelaki babiliki lokola mabanga mpe potopoto ya
mwindo mpo na kotongela. **4** Balobaki: « Tokende, totonga
engumba mpo na biso mpe ndako molayi oyo songe na
yango ekokoma kino na lola, mpo ete kombo na biso ekende
sango mpe topanzana te na mokili mobimba. » **5** Kasi Yawe
akitaki mpo na kotala engumba mpe ndako molayi oyo bato
babandaki kotonga. **6** Yawe alobaki: « Lokola bato oyo
nyonso balongi kokoma ekolo moko mpe koloba monoko
moko, bongo bakomi kino kosala mosala monene oyo, eloko
moko te ekopekisa bango sik'oyo kokokisa mabongisi nyonso
oyo bakokana kosala! **7** Boye, tokita mpe totia mobulu kati
na maloba na bango mpo ete bango na bango bayokana
lisusu te. » **8** Wuta na Babeli, Yawe apanzaki bango na
mokili mobimba mpe batikaki kotonga engumba. **9** Yango
wana, babengaka yango Babeli, pamba te kuna nde Yawe
atiaki mobulu kati na maloba ya bato ya mokili mobimba,
mpe wuta kuna, Yawe apanzaki bato na mokili mobimba. **10**
Tala libota ya Semi: Mibu mibale sima na mpela, wana Semi
azalaki nanu na mibu nkama moko ya mbotama, akomaki
tata ya Aripakishadi. **11** Sima na mbotama ya Aripakishadi,
Semi awumelaki na bomoi mibu nkama mitano mpe abotaki
bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **12** Tango Aripakishadi
akokisaki mibu tuku misato na mitano ya mbotama, abotaki
mwana mobali na kombo « Shela. » **13** Sima na mbotama ya
Shela, Aripakishadi awumelaki na bomoi mibu nkama minei
na misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi.
14 Tango Shela akokisaki mibu tuku misato ya mbotama,
abotaki Eberi. **15** Mpe sima na mbotama ya Eberi, Shela
awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama minei na misato mpe
abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **16** Tango Eberi
akokisaki mibu tuku misato na minei ya mbotama, abotaki
Pelegi. **17** Mpe sima na mbotama ya Pelegi, Eberi awumelaki
lisusu na bomoi mibu nkama minei na tuku misato mpe
abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **18** Tango Pelegi
akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Rewu. **19**
Mpe sima na mbotama ya Rewu, Pelegi awumelaki lisusu
na bomoi mibu nkama mibale na libwa mpe abotaki bana
mosusu ya mibali mpe ya basi. **20** Tango Rewu akokisaki
mibu tuku misato na mibale ya mbotama, abotaki Serugi.
21 Sima na mbotama ya Serugi, Rewu awumelaki lisusu
na bomoi mibu nkama mibale na sambo mpe abotaki bana
mosusu ya mibali mpe ya basi. **22** Tango Serugi akokisaki
mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Naori. **23** Sima na
mbotama ya Naori, Serugi awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama mibale mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya
basi. **24** Tango Naori akokisaki mibu tuku mibale na libwa
ya mbotama, abotaki Tera. **25** Mpe sima na mbotama ya
Tera, Naori awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama moko na
zomi na libwa mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya
basi. **26** Tango Tera akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama,
abotaki Abrami, Naori mpe Arani. **27** Tala libota ya Tera: Tera
abotaki Abrami, Naori mpe Arani. Arani nde azalaki tata ya
Loti. **28** Wana tata na ye, Tera, azalaki nanu na bomoi, Arani
akufaki kati na Uri, mokili ya bato ya Chalide, mokili epai
wapi abotamaki. **29** Kombo ya mwasi ya Abrami ezalaki «
Sarayi, » mpe kombo ya mwasi ya Naori ezalaki « Milika. »
Milika azalaki mwana mwasi ya Arani; mpe Arani azalaki
na mwana mwasi mosusu: kombo na ye ezalaki « Yisika. »
30 Sarayi azalaki ekomba: azalaki na mwana te. **31** Tera
azwaki Abrami, mwana na ye ya mobali; Loti, koko na ye
mpe mwana mobali ya Arani; mpe Sarayi, bokilo na ye mpe
mwasi ya mwana na ye Abrami, babimaki na Uri ya bato ya
Chalide mpo na kokende na Kanana. Kasi tango bakomaki
na engumba Arani, bavandaki kuna. **32** Tera awumelaki
na bomoi mibu nkama mibale na mitano, sima akufaki na
engumba Arani.

12 Yawe alobaki na Abrami: « Bima wuta na mokili na yo,
wuta na libota na yo mpe wuta na ndako ya tata na yo,
mpo na lobiko na yo, mpe kende na mokili oyo nakolakisa
yo. **2** Nakokomisa yo ekolo monene mpe nakopambola
yo; nakokomisa kombo na yo monene, mpe okozala etima
ya mapamboli. **3** Nakopambola bato oyo bakopambola
yo, mpe nakolakela mabe moto oyo akolakela yo mabe;
mpe bato ya bituka nyonso ya mabele bakomipambola mpo
na yo. » **4** Abrami akendeki ndenge Yawe alobaki na ye;
mpe Loti akendeki na ye elongo. Abrami azalaki na mibu
tuku sambo na mitano tango abimaki na engumba Arani. **5**
Abrami azwaki mwasi na ye Sarayi; Loti, mwana ya ndeko na
ye; bomengo nyonso oyo akomaki na yango mpe bato oyo
azwaki na Arani. Babimaki wuta na Arani mpo na kokende
na Kanana mpe bakomaki kuna. **6** Abrami atambolaki kati na
mokili yango kino na esika oyo babengaka Sishemi, na nzete
monene ya More. Na tango wana, bato ya Kanana bazalaki
kovanda na mokili yango. **7** Yawe amimonisaki epai ya
Abrami mpe alobaki: « Nakopesa mokili oyo epai ya bakitani
na yo. » Boye Abrami atongaki na esika yango etumbelo
mpo na Yawe oyo amimonisaki epai na ye. **8** Longwa wana,
akendeki na bangomba ya este ya Beteli. Atongaki ndako na
ye ya kapo kati ya Beteli mpe Ayi, na esika oyo atongaki
etumbelo mpo na Yawe mpe abelelaki Kombo ya Yawe.
Beteli ezalaki na ngambo ya weste mpe Ayi, na ngambo
ya este. **9** Sima, Abrami alongwaki wana mpe akendeki

malembe-malembe kino na Negevi. **10** Nzala makasi ekotaki
na mokili; bongo Abrami akendeki kovanda na Ejipito mpo
na tango moke, pamba te nzala makasi ekotaki na mokili.
11 Tango akomaki pene ya kokota na Ejipito, alobaki na
mwasi na ye Sarayi: « Nayebi ete ozali mwasi kitoko penza.
12 Tango bato ya Ejipito bakomona yo, bakoloba: ‹ Azali
mwasi na ye. › Boye, bakoboma ngai mpe bakotika yo na
bomoi. **13** Kasi yo, loba na bango ete ozali ndeko na ngai
ya mwasi. Na bongo, bakosalela ngai bolamu mpo na yo,
mpe bomoi na ngai ekobika mpo na yo. » **14** Tango Abrami
akomaki na Ejipito, bato ya Ejipito bamonaki ete Sarayi
azalaki mwasi kitoko penza. **15** Wana bakonzi ya basali ya
Faraon bamonaki ye, bakumisaki ye liboso ya Faraon mpe
bamemaki ye na ndako ya Faraon mpo ete akoma mwasi
na ye. **16** Basalelaki Abrami bolamu likolo ya Sarayi, mpe
Abrami azwaki bameme, bantaba mpe bangombe, ba-ane,
basali ya basi mpe ya mibali, bana ya ba-ane mpe bashamo.
17 Kasi Yawe apesaki etumbu makasi epai ya Faraon mpe
ndako na ye mpo na Sarayi, mwasi ya Abrami. **18** Boye,
Faraon abengisaki Abrami mpe alobaki na ye: « Likambo nini
osali ngai? Mpo na nini oyebisaki ngai te ete azali mwasi na
yo? **19** Mpo na nini olobaki: ‹ Azali ndeko na ngai ya mwasi?
› Mpo na yango, nakomisaki ye mwasi na ngai. Sik'oyo tala
mwasi na yo, kamata ye mpe kende! » **20** Boye, Faraon
apesaki mitindo epai ya bato na ye na tina na Abrami ete
babengana ye elongo na mwasi na ye mpe biloko nyonso
oyo azalaki na yango.

13 Boye Abrami alongwaki na Ejipito mpe akendeki na
Negevi elongo na mwasi na ye mpe biloko nyonso
oyo azalaki na yango; Loti mpe akendeki na ye elongo. **2**
Abrami akomaki na bozwi mingi: bibwele, palata mpe wolo.
3 Longwa na Negevi, akendeki malembe-malembe kino na
Beteli, na esika oyo ezalaki kati ya Beteli mpe Ayi, epai wapi
ndako na ye ya kapo ezalaki **4** mpe atongaki etumbelo ya
liboso. Ezalaki na esika yango nde Abrami abelelaki Kombo
ya Yawe. **5** Loti, oyo azalaki kotambola elongo na Abrami,
azalaki mpe na bameme, bantaba, bangombe mpe basali. **6**
Boye etuka ekomaki moke mpo na bango mibale, pamba
te bomengo na bango ezalaki ebele penza, mpe bakokaki
lisusu te kovanda esika moko; **7** mpe koswana ekotaki kati
na babateli bibwele ya Abrami mpe babateli bibwele ya Loti.
Nzokande, na tango wana, bato ya Kanana mpe ya Perizi
bazalaki kovanda kati na mokili yango. **8** Abrami alobaki na
Loti: « Tika ete koswana ezala te kati na ngai mpe yo to kati
na babateli bibwele na yo mpe babateli bibwele na ngai,
pamba te tozali bandeko. **9** Mokili mobimba ezali liboso na
yo. Ezali malamu tokabwana: soki yo okeyi na ngambo ya
loboko ya mwasi, ngai nakokende na ngambo ya loboko ya
mobali; soki okeyi na ngambo ya loboko ya mobali, ngai
nakokende na ngambo ya loboko ya mwasi. » **10** Boye Loti
atalaki mpe amonaki etando nyonso ya Yordani oyo ezalaki
na mabele kitoko mpe ekenda kino na Tsoari. Liboso ete
Yawe abebisa Sodome mpe Gomore, ezalaki lokola elanga
ya Yawe, lokola mokili ya Ejipito. **11** Loti aponaki etando ya
Yordani mpe akendeki na ngambo ya este. Ezalaki ndenge
wana nde bakabwanaki. **12** Abrami avandaki na mokili ya
Kanana, mpe Loti avandaki kati na bingumba ya etando
mpe atelemisaki bandako na ye ya kapo pene ya Sodome.
13 Bato ya Sodome bazalaki penza bato mabe mpe bato
ya masumu na miso ya Yawe. **14** Sima na bokabwani ya
Abrami na Loti, Yawe alobaki na Abrami: « Na esika oyo
ozali, tombola miso na yo mpe tala na ngambo ya nor, ya
sude, ya este mpe ya weste. **15** Mokili nyonso oyo ozali
komona, nakopesa yango epai na yo mpe na bakitani na yo
mpo na libela. **16** Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola
putulu ya mabele; bongo soki moto akoki kotanga putulu,
akokoka mpe kotanga bakitani na yo. **17** Telema, tambola
kati na mokili na bangambo nyonso, pamba te nakopesa
yango epai na yo. » **18** Abrami alongolaki bandako na ye ya
kapo mpe akendeki kovanda na Ebron, pene ya banzete
minene ya Mamire epai wapi atongaki etumbelo mpo na
Yawe.

14 Na tango wana, Amirafeli, mokonzi ya Shineari; Arioki,
mokonzi ya Elasari; Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami,
mpe Tideali, mokonzi ya Goyimi, **2** bakendeki kobundisa Bera,
mokonzi ya Sodome; Birisha, mokonzi ya Gomore; Shineabi,
mokonzi ya Adima; Shemeberi, mokonzi ya Tseboyimi mpe
mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari. **3** Bakonzi mitano oyo,
basangisaki mampinga na bango ya basoda na lubwaku ya
Sidimi oyo ezali ebale monene ya Barozo. **4** Bazalaki na
se ya bokonzi ya Kedorilaomeri mibu zomi na mibale, kasi
na mobu oyo ya zomi na misato, batombokelaki ye. **5** Na
mobu ya zomi na minei, Kedorilaomeri elongo na bakonzi
oyo basanganaki na ye, babundisaki mpe balongaki bato
ya Refayimi na Ashiteroti-Karinayimi; bato ya Zuzimi, na
Ami; mpe bato ya Emimi, na Shave-Kiriatayimi; **6** bato ya
Ori, na Seiri, mokili ya bangomba kino na Parani, pene ya
esobe. **7** Tango bazongaki, bakendeki na Eyini-Mishipati oyo
elakisi Kadeshi mpe babotolaki mokili mobimba ya bato ya
Amaleki. Balongaki mpe bato ya Amori oyo bazalaki kovanda
na Atsatsoni-Tamari. **8** Boye mokonzi ya Sodome, mokonzi
ya Gomore, mokonzi ya Adima, mokonzi ya Tseboyimi
mpe mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari, babimaki mpe
babongamaki na lubwaku ya Sidimi **9** mpo na kobundisa
Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami; Tideali, mokonzi ya Goyimi;
Amirafeli, mokonzi ya Shineari, mpe Arioki, mokonzi ya
Elasari. Bakonzi minei babundisaki bakonzi mitano. **10**
Nzokande, lubwaku ya Sidimi ezalaki na mabulu oyo etonda
na potopoto ya mwindo; bongo tango bakonzi ya Sodome
mpe ya Gomore bazalaki kokima, ndambo ya bato bazalaki
kozinda kati na yango mpe ndambo mosusu bazalaki kokima
na bangomba. **11** Bakonzi oyo minei, babotolaki biloko
nyonso ya Sodome mpe ya Gomore mpe bakendeki na
biloko na bango nyonso ya kolia. **12** Bamemaki mpe lisusu
Loti, mwana ya ndeko ya Abrami, elongo na bomengo na ye
nyonso oyo azwaki tango azalaki kovanda na Sodome. **13**
Bongo, moto moko akimaki na bitumba mpe akendeki kopesa
sango epai ya Abrami, Mo-Ebre oyo azalaki kovanda pene
ya banzete minene ya Mamire, moto ya Amori, ndeko ya
Eshikoli mpe ya Aneri. Bango nyonso misato basalaki lisanga
na Abrami. **14** Tango Abrami ayokaki ete bakangi ndeko
na ye, abengisaki bato nkama misato na zomi na mwambe
oyo bayebi kobunda mpe babotama na ndako na ye. Boye
balandaki bango kino na Dani. **15** Na butu, Abrami akabolaki
bato na ye mpo na kobundisa bango, abetaki bango mpe
alandaki bango kino na Oba, na nor ya Damasi. **16** Abotolaki

bango bomengo nyonso ya bitumba mpe azongaki na ndeko
na ye Loti elongo na biloko na ye nyonso, basi mpe bato
mosusu. **17** Mokonzi ya Sodome akendeki na lubwaku ya
Shave oyo ezali lubwaku ya bokonzi, mpo na kokutana na
Abrami oyo azali kozonga sima na ye kolonga Kedorilaomeri
elongo na bakonzi oyo basanganaki na ye, na bitumba.
18 Melishisedeki, mokonzi ya Salemi, amemaki mapa mpe
masanga ya vino. Azalaki Nganga-Nzambe ya Nzambe-Oyo-
Aleki-Likolo **19** mpe apambolaki Abrami na maloba oyo: «
Tika ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, Mokeli ya likolo mpe ya
mokili, apambola Abrami! **20** Tika ete Nzambe-Oyo-Aleki-
Likolo apambolama, Ye oyo akabi na maboko na yo banguna
na yo! » Abrami apesaki ye eteni ya zomi ya biloko nyonso
oyo azwaki lokola bomengo ya bitumba. **21** Mokonzi ya
Sodome alobaki na Abrami: — Pesa ngai bato, kamata na yo
biloko. **22** Kasi Abrami azongiselaki mokonzi ya Sodome: —
Nalapi ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo,
Nzambe oyo akela likolo mpe mokili, **23** ete nakozwa eloko
moko te kati na biloko na yo: ezala singa ya kotongela to ya
kokangela sapato, mpo ete oloba te: « Nakomisi Abrami
mozwi. » **24** Nakondima eloko te longola kaka biloko oyo
bato na ngai baliaki mpe biloko ya bato oyo bazalaki elongo
na ngai: Aneri, Eshikoli mpe Mamire; bango nde bakozwa
biloko na bango.

15 Sima na makambo oyo, Yawe alobaki na Abrami na
nzela ya emoniseli: — Kobanga te, Abrami! Nazali
nguba na yo, lifuti na yo ekozala monene. **2** Kasi Abrami
azongisaki: — Oh Nkolo Yawe, okopesa ngai nini? Nazali na
mwana te, mpe ezali Eliezeri ya Damasi nde akokitana na
libula na ngai. **3** Abrami alobaki lisusu: — Opesi ngai mwana
te; yango wana mosali moko kati na ndako na ngai akozala
mokitani ya libula na ngai! **4** Yawe alobaki na ye: — Moto
wana akozala mokitani ya libula na yo te. Kasi mwana oyo
akobima na mokongo na yo nde akozala mokitani ya libula na
yo. **5** Yawe amemaki Abrami na libanda mpe alobaki na ye:
— Tala na likolo mpe tanga minzoto soki okokoka kotanga
yango. Alobaki na ye lisusu: — Ezali boye nde bakitani na
yo bakozala. **6** Abrami azalaki na kondima epai ya Yawe,
yango wana Yawe atangaki ye lokola moto ya sembo. **7**
Alobaki na ye lisusu: — Nazali Yawe oyo nabimisaki yo wuta
na Uri, mokili ya bato ya Chalide, mpo na kopesa yo mokili
oyo. **8** Kasi Abrami alobaki: — Ah Nkolo Yawe, nakoyeba
ndenge nini ete mokili oyo epesameli ngai? **9** Yawe alobaki
na ye: — Memela Ngai mwana ngombe moko ya mwasi
ya mibu misato, ntaba ya mwasi ya mibu misato, meme ya
mobali ya mibu misato, ebenga moko ya zamba mpe ebenga
moko ya mboka. **10** Abrami amemelaki Ye banyama oyo
nyonso, akataki yango na biteni mibale mpe atiaki yango
etalana eteni moko na eteni mosusu; kasi akataki bandeke
te. **11** Bandeke oyo eliaka misuni ekitaki mpo na kolia misuni
yango, kasi Abrami abenganaki yango. **12** Tango moyi
ekitaki, Abrami alalaki pongi makasi. Na kati ya molili makasi,
somo ekangaki ye. **13** Boye, Yawe alobaki na Abrami: —
Yeba solo ete bakitani na yo bakozala bapaya kati na mokili
ya bapaya epai wapi bakozala bawumbu; mpe bakonyokola
bango kuna mibu nkama minei. **14** Kasi nakopesa etumbu
na ekolo oyo ekokomisa bango bawumbu; mpe na sima,
bakobima longwa na mokili yango elongo na bozwi ebele.
15 Bongo yo, okokufa na kimia mpe okokundama sima na
kimobange ya esengo. **16** Na molongo ya minei, bakitani na
yo bakozonga awa, pamba te masumu ya bato ya Amori
ekomi nanu ebele te. **17** Tango moyi elalaki mpe molili eyaki
makasi, mbabola ya milinga mpe koni ya moto elekaki kati
ya biteni ya banyama. **18** Na mokolo yango, Yawe asalaki
boyokani elongo na Abrami mpe alobaki: « Nakopesa mokili
oyo na bakitani na yo wuta na moluka ya Ejipito kino na
ebale Efrate: **19** mokili ya bato ya Keni, ya bato ya Kenizi, ya
bato ya Kadimoni, **20** ya bato ya Iti, ya bato ya Perizi, ya
bato ya Refayimi, **21** ya bato ya Amori, ya bato ya Kanana,
ya bato ya Girigazi mpe ya bato ya Yebusi. »

16 Sarayi, mwasi ya Abrami, abotelaki ye mwana te.
Nzokande azalaki na mosali moko ya mwasi, moto ya
Ejipito; kombo na ye « Agari. » **2** Sarayi alobaki na Abrami:
— Yawe apesi ngai mabota te. Kende, sangisa nzoto na
mosali na ngai ya mwasi, tango mosusu nakotonga libota na
nzela na ye. Abrami ayokaki maloba ya Sarayi. **3** Sima na
mibu zomi, wana Abrami avandaki na Kanana, mwasi na ye
Sarayi apesaki ye Agari, mosali na ye ya mwasi, moto ya
Ejipito, mpo ete azala mwasi na ye. **4** Abrami asangisaki
nzoto na Agari, mpe Agari akomaki na zemi. Tango Agari
asosolaki ete akomi na zemi, akomaki kotiola Sarayi, nkolo
na ye. **5** Boye, Sarayi alobaki na Abrami: — Ezali mpo na yo
nde ngai nazali komona pasi ya boye; napesaki mosali na
ngai ya mwasi na maboko na yo. Mpe sik'oyo lokola amoni
ete azali na zemi, akomi kotiola ngai. Tika ete Yawe akata
likambo kati na ngai mpe yo. **6** Abrami alobaki: — Mosali na
yo azali na maboko na yo. Sala epai na ye nyonso oyo omoni
malamu. Boye, Sarayi akomaki konyokola Agari mpe Agari
akimaki mosika na ye. **7** Anjelu ya Yawe amonaki Agari na
esobe, pene ya etima oyo ezali na nzela ya Shuri. **8** Atunaki
ye: — Agari, mosali ya Sarayi, owuti wapi mpe ozali kokende
wapi? Azongisaki: — Nazali kokima mosika ya Sarayi, nkolo
na ngai. **9** Anjelu ya Yawe alobaki na ye: — Zonga epai
ya nkolo na yo mpe mikitisa liboso na ye. **10** Anjelu ya
Yawe alobaki na ye lisusu: — Nakokomisa bakitani na yo
ebele penza mpe moto moko te akokoka kotanga bango. **11**
Alobaki na ye lisusu: — Ozali na zemi mpe okobota mwana
mobali, okopesa ye kombo « Isimaeli, » pamba te Yawe ayoki
yo, kati na mawa na yo. **12** Akozala lokola ane ya zamba.
Loboko na ye ekobundisa moto nyonso, mpe loboko ya moto
nyonso ekobundisa ye; akovanda esika moko te na bandeko
na ye. **13** Agari amitunaki: « Boni, namoni solo Nzambe
oyo azali komona ngai? » Boye, Agari apesaki Yawe oyo
asololaki na ye Kombo « Ata-Eli-Royi, » oyo elakisi: Nzambe
oyo azali komona ngai. **14** Yango wana babengaka libulu ya
mayi yango Beri Lakai-Royi. Libulu ya mayi yango ezali na
kati-kati ya Kadeshi mpe Beredi. **15** Boye, Agari abotelaki
Abrami mwana mobali mpe Abrami apesaki ye kombo «
Isimaeli. » **16** Abrami azalaki na mibu tuku mwambe na
motoba ya mbotama tango Agari abotelaki ye Isimaeli.

17 Tango Abrami akokisaki mibu tuku libwa na libwa ya
mbotama, Yawe abimelaki ye mpe alobaki na ye: «
Nazali Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. Tambola liboso na Ngai
mpe zala moto azanga pamela. **2** Nakosala boyokani kati na
Ngai mpe yo, mpe nakokomisa bakitani na yo ebele penza. »

3 Abrami afukamaki elongi kino na mabele, mpe Nzambe
alobaki na ye lisusu: **4** « Mpo na Ngai, tala boyokani oyo
nazali kosala elongo na yo: ‹ Okozala tata ya bikolo ebele.
5 Bakobenga yo lisusu Abrami te; kombo na yo ekokoma
Abrayami, pamba te nakokomisa yo tata ya bikolo ebele. **6**
Nakopesa yo mabota ebele, nakobimisa bikolo mpe bakonzi
na nzela na yo. **7** Nakobatela boyokani na Ngai lokola
boyokani ya libela na libela kati na Ngai mpe yo, mpe elongo
na bakitani na yo sima na yo, mpo na milongo oyo ekoya
na sima, mpo ete nazala Nzambe na yo mpe Nzambe ya
bakitani na yo sima na yo. **8** Nakopesa lokola libula ya
seko na seko, epai na yo mpe epai ya bakitani na yo sima
na yo, mokili nyonso ya Kanana epai wapi ozali mopaya.
Nakozala Nzambe ya bakitani na yo. › » **9** Nzambe alobaki
lisusu na Abrayami: « Kasi mpo na yo, osengeli kobatela
boyokani na Ngai, yo elongo na bakitani na yo sima na
yo mpo na milongo oyo ekoya sima. **10** Tala boyokani na
Ngai elongo na yo mpe bakitani na yo sima na yo, boyokani
oyo osengeli kobatela: Mwana mobali nyonso kati na bino
asengeli kokatama ngenga. **11** Kokatama ngenga ekozala
elembo ya boyokani kati na bino mpe Ngai. **12** Mpo na
milongo nyonso oyo ekoya, mwana mobali nyonso kati na
bino, oyo akokisi mikolo mwambe asengeli kokatama ngenga:
ezala mwana mobali oyo abotami kati na ndako na yo to
mwana mobali oyo osombi na mosolo na yo epai ya mopaya,
mwana mobali oyo azali mokitani na yo te, ye mpe asengeli
kokatama ngenga. **13** Mowumbu nyonso oyo abotami kati
na ndako na yo to oyo osombi na mosolo na yo asengeli
kokatama ngenga. Boyokani na Ngai ekozala kati na banzoto
na bino lokola boyokani ya libela na libela. **14** Mwana mobali
nyonso oyo akokatama ngenga te, bakolongola ye kati na
bato na ye, mpo ete abebisi boyokani na Ngai. » **15** Nzambe
alobaki lisusu na Abrayami: « Mpo na Sarayi, mwasi na yo,
okobenga ye lisusu te Sarayi, kasi okokoma kobenga ye
Sara. **16** Nakopambola ye mpe nakopesa yo penza mwana
mobali na nzela na ye; nakopambola ye mpo ete akoma
mama ya bikolo. Bakonzi ya bikolo bakobima na nzela na ye.
» **17** Abrayami afukamaki elongi kino na mabele, asekaki
mpe amilobelaki: « Eh! Mobali oyo azali na mibu nkama
moko ya mbotama akoki lisusu kobota mwana! Bongo Sara,
mwasi oyo azali na mibu tuku libwa ya mbotama, akoki penza
kokumba zemi! » **18** Boye Abrayami alobaki na Nzambe:
— Tika ete Isimaeli awumela na se ya lipamboli na Yo! **19**
Nzambe alobaki: — Te! Mwasi na yo, Sara, akobotela yo
mwana mobali, mpe okobenga ye « Izaki. » Nakobatela
boyokani na Ngai lokola boyokani ya libela elongo na ye mpe
bakitani na ye sima na ye. **20** Kasi mpo na Isimaeli, nayoki
yo. Solo, nakopambola ye, nakopesa ye mabota ebele mpe
nakokomisa bakitani na ye ebele. Akozala tata ya bakambi
zomi na mibale, mpe nakokomisa ye tata ya ekolo monene.
21 Kasi na oyo etali boyokani na Ngai, nakosala yango elongo
na Izaki, mwana mobali oyo Sara akobotela yo na eleko oyo,
na mobu oyo ezali koya. **22** Tango Nzambe asilisaki kosolola
na Abrayami, akendeki. **23** Kaka na mokolo wana, Abrayami
azwaki mwana na ye ya mobali, Isimaeli, mpe bawumbu
nyonso, ezala ba-oyo babotamaki na ndako na ye to ba-
oyo asombaki na mosolo, akatisaki bango nyonso ngenga
ndenge kaka Nzambe alobaki na ye. **24** Abrayami azalaki
na mibu tuku libwa na libwa ya mbotama tango akatamaki
ngenga; **25** mpe Isimaeli, mwana na ye ya mobali, azalaki na
mibu zomi na misato tango akatamaki ngenga. **26** Abrayami
mpe mwana na ye ya mobali, Isimaeli, bakatamaki ngenga
mokolo moko. **27** Mibali nyonso kati na ndako ya Abrayami,
ezala ba-oyo babotamaki na ndako na ye to ba-oyo asombaki
na mokili ya bapaya, bakatamaki ngenga elongo na ye.

18 Yawe abimelaki Abrayami pene ya banzete minene
ya Mamire, wana avandaki na ekotelo ya ndako na
ye ya kapo, na moyi makasi ya midi. **2** Tango Abrayami
atombolaki miso, amonaki mibali misato pene na ye. Mpe
tango kaka amonaki bango, atelemaki wuta na ndako na ye
ya kapo mpe akendeki mbangu mpo na kokutana na bango;
bongo agumbamaki kino na mabele. **3** Alobaki: — Nabondeli
bino, bankolo na ngai, soki nazwi ngolu na miso bino, boleka
mosali na bino te. **4** Tika ete namemela bino mwa mayi
mpo ete bokoka kosukola makolo mpe bopema na se ya
nzete oyo. **5** Tika ete namemela bino mwa eloko ya kolia
mpo ete bozwa lisusu makasi na nzoto; bongo bokokoba
mobembo na bino, pamba te ezali mpo na yango nde boleki
epai na ngai mosali na bino. Bazongisaki: — Ezali malamu,
sala ndenge olobi. **6** Abrayami akotaki na lombangu na
ndako na ye ya kapo mpe alobaki na Sara: « Kamata katini
misato ya farine mpe sala bagato na lombangu. » **7** Mpe
Abrayami apotaki mbangu na lopango ya bibwele, azwaki
mwana ngombe ya mafuta mpe apesaki yango na mosali na
ye mpo ete alamba yango noki-noki. **8** Azwaki mafuta ya
ngombe, miliki mpe mosuni oyo alambaki, mpe atiaki yango
liboso na bango. Abrayami atelemaki pembeni na bango, na
se ya nzete, wana bazalaki kolia. **9** Sima, batunaki ye: —
Wapi Sara, mwasi na yo? Abrayami azongisaki: — Azali na
ndako. **10** Bongo moko kati na bango alobaki: — Solo, na
mobu oyo ezali koya, kaka na eleko oyo, nakozonga epai
na yo, mpe Sara, mwasi na yo, akozala na mwana mobali.
Nzokande, Sara ayokaki maloba wana na ekotelo ya ndako
ya kapo, na sima ya Abrayami. **11** Abrayami mpe Sara
bazalaki mibange, mpo ete bakomaki na mibu ebele penza
mpe Sara azalaki lisusu na makoki te ya kobota. **12** Sara
asekaki mpe amilobelaki: « Awa nasili konuna boye, nakoki
lisusu koyoka posa ya mobali? Kutu nkolo na ngai akomi mpe
mobange! » **13** Yawe alobaki na Abrayami: — Mpo na nini
Sara aseki mpe alobi: « Nakoki solo kobota mwana awa nasili
kokoma mobange? » **14** Boni, ezali na eloko oyo Yawe akoki
kolembana? Na mobu oyo ezali koya, na tango oyo ekatama,
kaka na eleko oyo, nakozonga epai na yo, mpe Sara akozala
na mwana mobali. **15** Sara abangaki; boye awanganaki: —
Naseki te. Kasi Yawe alobaki: — Ezali ya solo, oseki. **16**
Tango mibali yango batelemaki mpo na kokoba mobembo
na bango na Sodome, Abrayami akendeki kotika bango na
nzela. **17** Yawe amilobelaki: « Boni, nakoki solo kobombela
Abrayami likambo oyo nalingi kosala? **18** Solo, Abrayami
akokoma ekolo monene mpe ya nguya, mpe bato ya bikolo
nyonso ya mabele bakomipambola mpo na ye. **19** Pamba te
naponaki ye mpo ete ateya bana na ye mpe ndako na ye
sima na ye ete bayeba kobatela nzela ya Yawe na kozalaka
na etamboli ya malamu mpe ya sembo; na bongo nde, Ngai
Yawe, nakokokisela Abrayami elaka oyo napesaki ye. » **20**
Bongo Yawe alobaki: « Nayoki sango ete mabe ya bato
ya Sodome mpe ya Gomore eleki ndelo, mpe masumu na

bango eleki mingi penza. **21** Nakokita mpo na kotala soki
makambo oyo bazali kosala ekokani na oyo Ngai nayoki.
Soki ezali bongo te, nakoyeba. » **22** Mibali yango babalukaki
mpe bakendeki na Sodome, kasi Abrayami atelemaki kaka
liboso ya Yawe. **23** Bongo Abrayami apusanaki mpe alobaki:
— Boni, Nkolo na ngai, okoboma penza elongo moto ya
sembo mpe moto mabe? **24** Soki bato ya sembo bazali tuku
mitano kati na engumba, okoboma bango kaka? Okolimbisa
engumba yango te mpo na bato ya sembo tuku mitano oyo
bazali kati na yango? **25** Te, okoki kosala likambo ya boye
te! Okoki te koboma elongo bato ya sembo mpe bato mabe,
okoki kosala ndenge moko te na bato ya sembo mpe na bato
mabe. Okoki kosala bongo te! Boni, Mosambisi ya mokili
mobimba akosambisa na bosembo te? **26** Yawe azongisaki:
— Soki nakuti na Sodome bato ya sembo tuku mitano,
nakolimbisa engumba mobimba mpo na bango. **27** Abrayami
alobaki lisusu: — Solo, nazali na ngai moto pamba mpe
putulu, kasi limbisa ete nameka kosolola na Nkolo na ngai.
28 Bongo soki motango na bato ya sembo ezali tuku minei
na mitano? Boni, okobebisa engumba mobimba mpo na bato
mitano oyo bazangi? Yawe azongisaki: — Soki nakuti bato
ya sembo tuku minei na mitano, nakobebisa yango te. **29**
Abrayami alobaki na Ye lisusu: — Bongo soki bato ya sembo
bazali kaka tuku minei? Azongisaki: — Soki bazali kaka tuku
minei, nakobebisa yango te. **30** Bongo Abrayami alobaki: —
Tika ete Nkolo na ngai asilika te soki nakobi koloba: Bongo
soki bato ya sembo bazali kaka tuku misato? Azongisaki: —
Soki nakuti bato ya sembo tuku misato, nakobebisa yango
te. **31** Abrayami alobaki: —Awa nameki kosolola na Nkolo,
boni, okosala nini soki bato ya sembo bazali kaka tuku
mibale? Azongisaki: — Mpo na bato ya sembo tuku mibale,
nakobebisa engumba te. **32** Bongo Abrayami alobaki: —
Tika ete Nkolo na ngai asilika te, pamba te nazali koloba
mpo na mbala ya suka: Bongo soki bato ya sembo bazali
kaka zomi? Azongisaki: — Mpo na bato ya sembo zomi,
nakobebisa engumba te. **33** Sima na Yawe kosolola na
Abrayami, akendeki; mpe Abrayami azongaki na ndako na
ye.

19 Ba-anjelu oyo mibale bakomaki na Sodome na pokwa.
Wana Loti avandaki na ekuke, amonaki bango,
akendeki koyamba bango mpe afukamaki elongi kino na
mabele. **2** Alobaki na bango: — Nabondeli bino, bankolo na
ngai, boya na ndako ya mosali na bino. Bokoki kosukola
kuna makolo na bino mpe kolekisa butu, bongo na tongo,
bokoki kokoba mobembo na bino. Bazongiselaki ye: — Te,
tokolala kaka libanda. **3** Kasi Loti abondelaki bango mingi;
boye bandimaki kokende na ye elongo mpe bakotaki na
ndako na ye. Alambelaki bango bilei ya kitoko, atumbaki
mapa ezanga levire mpe baliaki. **4** Liboso ete bakende
kolala, mibali nyonso ya engumba Sodome, bilenge mpe
mibange, bawutaki bipai na bipai mpe bayaki kozingela
ndako. **5** Babelelaki Loti: — Wapi mibali oyo bayaki epai na
yo na butu oyo? Bimisela biso bango mpo ete tosangisa na
bango nzoto. **6** Loti abimaki mpo na kosolola na bango;
akangaki ekuke sima na ye. **7** Alobaki: — Te, baninga na
ngai, bosala mabe te! **8** Boyoka! Nazali na bana basi mibale
oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. Tika ete namemela bino
bango libanda! Bosala bango nyonso oyo bolingi. Kasi bosala
bato oyo eloko moko te mpo ete bayei kovanda na ndako na
ngai. **9** Bazongisaki: — Longwa wana. Balobaki lisusu: —
Botala moto oyo, ayaki awa lokola mopaya; sik'oyo alingi
komikomisa mosambisi. Tokosala yo mabe koleka bango.
Bongo batindikaki Loti na makasi mpe bapusanaki pene ya
ekuke mpo na koluka kobuka yango. **10** Kasi mibali oyo
bazalaki kati na ndako babimisaki maboko mpe babendaki
Loti na kati ya ndako mpe bakangaki ekuke. **11** Bakangaki
miso ya bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya ndako, ezala
bilenge to mibange; boye bazalaki lisusu komona ekuke te.
12 Mibali yango mibale balobaki na Loti: — Ozali lisusu na
moto mosusu na engumba oyo, ndakisa: mibali ya bana
na yo ya basi, bana na yo ya mibali mpe ya basi to mpe
ndeko mosusu? Bimisa bango libanda ya esika oyo **13**
mpo ete tolingi kobebisa yango. Sango ya makambo mabe
ya bato oyo ekomi kino epai na Yawe; yango wana Yawe
atindi biso mpo na kobebisa engumba oyo. **14** Boye Loti
abimaki mpe akendeki koyebisa babandami ya mabala ya
bana na ye ya basi. Alobaki: « Bosala noki mpe bobima
na esika oyo, pamba te Yawe alingi kobebisa engumba
oyo! » Kasi babandami ya mabala ya bana na ye ya basi
bakanisaki ete azali kosala maseki. **15** Tango kaka tongo
etanaki, ba-anjelu batungisaki Loti mpe balobaki: — Sala
noki, kamata mwasi na yo mpe bana na yo mibale ya basi
oyo bazali awa; soki te, bokobebisama tango engumba oyo
ekozwa etumbu. **16** Lokola azalaki kowumela, mibali yango
bakangaki na makasi loboko na ye, maboko ya mwasi mpe
ya bana na ye ya basi; mpe bamemaki bango na libanda
ya engumba, pamba te Yawe ayokelaki bango mawa. **17**
Tango kaka babimisaki bango na libanda, moko kati na
mibali yango alobaki: — Bokima mpo ete bobikisa bomoi
na bino! Botala sima te mpe botelema ata esika moko te
kati na engumba oyo! Bokima na likolo ya bangomba, noki
te bokobebisama! **18** Kasi Loti azongisaki: — Te, nkolo
na ngai, tika ete esalema bongo te! **19** Mosali na yo azwi
ngolu na miso na yo, mpe otalisi ngai bolamu makasi na
ndenge obikisi bomoi na ngai. Kasi nakokoka te kokima na
likolo ya bangomba, noki te likama ekokomela ngai mpe
nakokufa. **20** Tala, ezali na engumba moko pene awa mpo
na kokimela, yango ezali penza moke. Tika ngai nakimela
kuna atako ezali moke mpo ete nabikisa bomoi na ngai!
21 Anjelu alobaki na ye: — Malamu mingi, nakokokisela
yo lisusu bosenga oyo. Nakobebisa te engumba oyo ozali
kolobela. **22** Kasi kima noki, pamba te nakoki kosala eloko
moko te soki okomi nanu kuna te. Yango wana babengaka
engumba yango Tsoari. **23** Loti akomaki na Tsoari tango
tongo etanaki. **24** Boye wuta na likolo, Yawe anokisaki mvula
ya moto makasi ya fofolo, na sodome mpe na Gomore. **25**
Abebisaki bingumba yango, etando nyonso elongo na bato
nyonso oyo bazalaki kovanda kuna mpe banzete nyonso. **26**
Kasi mwasi ya Loti atalaki na sima mpe akomaki ekeko ya
mungwa. **27** Na tongo makasi, Abrayami amataki na esika
oyo atelemaki liboso ya Yawe; **28** atalaki na ngambo ya
Sodome mpe ya Gomore, mpe na ngambo ya mokili ya
etando; amonaki molinga makasi komata wuta na mokili
lokola molinga ya fulu monene ya moto. **29** Boye, tango
Nzambe abebisaki bingumba ya etando, akanisaki Abrayami
mpe abikisaki Loti na likama oyo atindelaki bingumba epai
wapi Loti azalaki kovanda. **30** Loti mpe bana na ye mibale ya

basi babimaki na Tsoari, bakendeki kovanda na bangomba,
pamba te azalaki kobanga kotikala kuna. Ye elongo na bana
na ye mibale ya basi bakendeki kovanda kati na lidusu ya
libanga. **31** Mokolo moko, kulutu alobaki na leki na ye: «
Tata na biso akomi mobange, mpe na etuka oyo, mobali
oyo akosangisa na biso nzoto ndenge esalemaka na mokili
mobimba, azali te. **32** Tika ete tomelisa tata na biso masanga
ya vino mpe tosangisa na ye nzoto mpo ete, na nzela ya
tata na biso, libota na biso ebunga te. » **33** Na butu wana,
bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata na bango.
Boye kulutu akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na ye,
mpe tata na ye atikalaki koyeba likambo yango te, ezala
tango mwana na ye ya mwasi akendeki epai na ye to tango
alongwaki. **34** Mokolo oyo elandaki, kulutu alobaki na leki: «
Na butu oyo ewuti koleka, nasangisaki nzoto na tata na ngai.
Tika ete topesa ye lisusu masanga ya vino na butu ya lelo,
mpe yo okokende kosangisa na ye nzoto mpo ete, na nzela
ya tata na biso, libota na biso ebunga te. » **35** Na butu wana
lisusu, bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata na
bango; bongo leki akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na
ye. Tata na ye atikalaki kaka koyeba likambo yango te, ezala
tango mwana na ye ya mwasi akendeki epai na ye to tango
alongwaki. **36** Boye bana basi oyo mibale ya Loti bakomaki
na zemi ya tata na bango. **37** Kulutu abotaki mwana mobali
mpe apesaki ye kombo « Moabi; » azali tata ya ekolo ya
Moabi, kino na mokolo ya lelo. **38** Leki mpe abotaki lisusu
mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Beni-Ami; » azali
tata ya ekolo ya Amoni, kino na mokolo ya lelo.

20 Abrayami alongwaki na mboka wana mpo na kokende
na etuka ya Negevi mpe avandaki na mboka oyo
ezalaki kati ya Kadeshi mpe Shuri; sima na tango moke,
akendeki kovanda na Gerari. **2** Abrayami azalaki koloba
kuna na tina na Sara, mwasi na ye: « Azali ndeko na ngai ya
mwasi! » Yango wana Abimeleki, mokonzi ya Gerari, atindaki
bato mpo na koluka Sara mpe akamataki ye na makasi.
3 Kasi na butu, Nzambe ayaki epai ya Abimeleki kati na
ndoto mpe alobaki na ye: « Okokufa mpo na mwasi oyo
osili kozwa, pamba te azali mwasi ya libala. » **4** Nzokande,
Abimeleki apusanaki nanu te pembeni na ye. Agangaki: —
Nkolo, okoboma penza ekolo ata soki esali na yango mabe
te? **5** Ezali mobali na ye moko nde alobaki: « Azali ndeko
na ngai ya mwasi; » mpe ye moko andimaki: « Azali ndeko
na ngai ya mobali. » Nasali yango na motema sembo mpe
na maboko ezanga mbindo. **6** Nzambe alobaki na ye na
ndoto: — Solo, nayebi ete osali yango na motema sembo.
Yango wana nabatelaki yo mpo ete osala lisumu te epai na
Ngai, mpe natikaki te ete osimba ye. **7** Sik'oyo, zongisa
mwasi yango epai ya mobali na ye mpo ete azali mosakoli.
Akobondela mpo na yo mpe okokufa te. Soki ozongisi ye te,
yeba ete okokufa, yo mpe bato na yo nyonso. **8** Na tongo-
tongo, Abimeleki alamukaki mpe abengisaki basali na ye
nyonso. Tango ayebisaki bango makambo oyo ekomelaki ye,
babangaki makasi. **9** Abimeleki abengaki Abrayami mpe
alobaki na ye: — Likambo nini osali biso, lisumu nini nasali
yo mpo ete omemisa ngai mpe mokili na ngai ngambo ya
monene boye? Osali ngai makambo oyo ekoki kosalema te.
10 Abimeleki atunaki Abrayami: — Makanisi nini ozalaki na
yango mpo ete osala boye? **11** Abrayami azongisaki: —
Namilobelaki: « Solo, bato ya esika oyo batosaka Nzambe
ata moke te mpe bakoboma ngai mpo na mwasi na ngai. **12**
Lisusu, azali ya solo ndeko na ngai ya mwasi, mwana ya tata
na ngai; kasi azali mwana ya mama na ngai te. Nzokande
akoma mwasi na ngai. » **13** Tango Nzambe alongolaki ngai
na ndako ya tata na ngai mpo na kokende bipai na bipai,
nayebisaki mwasi na ngai: « Tala bolamu oyo okosalela ngai:
Bisika nyonso oyo tokokende, okolobaka na tina na ngai: ‹
Azali ndeko na ngai. › » **14** Boye Abimeleki azwaki bameme,
bantaba, bangombe, basali ya mibali mpe ya basi, apesaki
na Abrayami. Mpe azongiselaki ye mwasi na ye Sara. **15**
Abimeleki alobaki: « Mboka na ngai ezali liboso na yo, vanda
na esika oyo olingi. » **16** Abalukaki mpe alobaki lisusu epai
na Sara: « Tala, napesi mbongo ya bibende, nkoto moko,
epai ya ndeko na yo ya mobali. Ezali mpo na kozipa mabe
oyo basali yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo na yo;
boye okomi sembo na nyonso. » **17** Abrayami abondelaki
Nzambe, mpe Nzambe abikisaki Abimeleki, mwasi na ye,
mpe basi bawumbu na ye. Na nzela wana, bazwaki lisusu
bana; **18** pamba te Yawe akangaki mabota kati na ndako
mobimba ya Abimeleki likolo ya Sara, mwasi ya Abrayami.

21 Yawe atalisaki bolamu na Ye epai ya Sara ndenge
kaka alobaki mpe akokisaki elaka oyo apesaki ye.
2 Sara azwaki zemi mpe abotelaki Abrayami mwana na
kimobange na ye kaka na tango oyo Nzambe alakaki ye. **3**
Abrayami apesaki na mwana oyo Sara abotelaki ye kombo «
Izaki. » **4** Abrayami akatisaki Izaki ngenga tango akokisaki
mikolo mwambe ya mbotama, ndenge Nzambe atindaki
ye. **5** Abrayami azalaki na mibu nkama moko ya mbotama
tango mwana na ye, Izaki, abotamaki. **6** Sara alobaki: «
Nzambe apesi ngai libaku ya koseka; mpe moto nyonso oyo
akoyoka sango oyo akoseka elongo na ngai. » **7** Abakisaki:
« Nani akokaki koloba na Abrayami ete Sara akomelisa bana
mabele? Pamba te naboteli ye mwana na kimobange na ye.
» **8** Mwana akolaki mpe Sara akataki kopesa ye mabele.
Mokolo bakataki kopesa Izaki mabele, Abrayami asalisaki feti
monene. **9** Kasi tango Sara amonaki ete Isimaeli, mwana oyo
Agari, moto ya Ejipito, abotelaki Abrayami, azali koseka; **10**
ayebisaki Abrayami: « Bengana mwasi mowumbu oyo elongo
na mwana na ye ya mobali, pamba te mwana ya mwasi
mowumbu oyo, akoki te kokabola libula elongo na Izaki,
mwana na ngai ya mobali. » **11** Tango Abrayami ayokaki
bongo, esalaki ye pasi makasi na motema mpo na mwana
na ye. **12** Kasi Nzambe ayebisaki Abrayami: « Tika koyoka
pasi na motema mpo na mwana na yo ya mobali mpe mwasi
mowumbu na yo. Yoka nyonso oyo Sara azali koyebisa yo,
pamba te ezali na nzela ya Izaki nde okozwa bakitani. **13**
Nakokomisa mpe mwana mobali ya mwasi mowumbu na yo
ekolo, pamba te ye mpe azali makila na yo. » **14** Na tongo
makasi ya mokolo oyo elandaki, Abrayami azwaki lipa mpe
mbeki ya mayi; apesaki yango na Agari. Atiaki yango likolo
ya lipeka na ye, apesaki ye mwana mpe abenganaki ye.
Agari akendeki mpe atambolaki bipai na bipai na esobe ya
Beri-Sheba. **15** Tango mayi oyo ezalaki na mbeki esilaki,
Agari asundolaki mwana na se ya nzete moko ya moke.
16 Akendeki kovanda na monkama ya bametele, pamba
te alobaki: « Nalingi te komona kufa ya mwana na ngai. »
Lokola avandaki mosika ya mwana, atombolaki mongongo

mpe alelaki. **17** Nzambe ayokaki mongongo ya mwana, mpe
Anjelu na Nzambe abengaki Agari wuta na likolo. Ayebisaki
ye: « Agari, likambo nini? Kobanga te, pamba te Nzambe
ayoki mongongo ya mwana wuta na esika oyo otikaki ye. **18**
Telema, tombola mwana mpe zwa ye na loboko na yo, pamba
te nakokomisa ye ekolo monene. » **19** Nzambe afungolaki
ye miso, mpe amonaki libulu ya mayi. Akendeki kotondisa
mbeki mpe amelisaki mwana. **20** Nzambe azalaki elongo
na mwana. Akolaki, avandaki kati na esobe mpe akomaki
mobomi nyama na tolotolo. **21** Wana azalaki kovanda kati
na esobe ya Parani, mama na ye azwelaki ye mwasi ya
mokili ya Ejipito. **22** Kaka na tango yango, Abimeleki mpe
Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bakendeki kokutana na
Abrayami; mpe Abimeleki alobaki na Abrayami: — Nzambe
azali kolongisa yo na makambo nyonso oyo ozali kosala.
23 Bongo sik'oyo, lapa ndayi awa na Kombo ya Nzambe
ete okokosa ngai te, bana na ngai te, mpe bakoko na ngai
te; kasi okosalela ngai bolamu elongo na mboka oyo epai
wapi ozali kovanda lokola mopaya, ndenge ngai nasaleli
yo. **24** Abrayami azongisaki: — Nalapi ndayi! **25** Bongo
Abrayami alobelaki Abimeleki na tina na libulu ya mayi oyo
basali ya Abimeleki babotolaki na makasi. **26** Abimeleki
azongisaki: — Nayebi te nani asalaki bongo. Oyebisaki ngai
likambo moko te na tina na yango, mpe nayoki yango kaka
lelo. **27** Abrayami azwaki bameme, bantaba, bangombe,
mpe apesaki yango na Abimeleki; bongo bango mibale
basalaki boyokani. **28** Abrayami atiaki pembeni bana meme
sambo oyo azwaki kati na etonga. **29** Abimeleki atunaki
Abrayami: — Bana meme sambo oyo otie pembeni elakisi
nini? **30** Azongisaki: — Ndima bana meme sambo oyo ewuti
na maboko na ngai lokola litatoli ete ngai nde natimolaki
libulu yango. **31** Yango wana babengaki esika yango Beri-
Sheba, pamba te na esika yango nde bango mibale balapaki
ndayi. **32** Sima na bango kosala boyokani kuna na Beri-
Sheba, Abimeleki mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye,
bazongaki na mokili ya Filisitia. **33** Abrayami alonaki nzete
ya tamarisi na Beri-Sheba mpe abelelaki Yawe, Nzambe ya
bileko na bileko. **34** Abrayami avandaki lisusu tango molayi
na mokili ya Filisitia.

22 Na sima na makambo wana, Nzambe amekaki
Abrayami. Alobaki na ye: — Abrayami! Abrayami
azongisaki: — Ngai oyo. **2** Nzambe alobaki na ye: — Zwa
Izaki, mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko oyo
olingaka; kende na mokili ya Morija, mpe kuna, okopesa
Ngai ye lokola mbeka ya kotumba na likolo ya ngomba oyo
nakolakisa yo. **3** Na tongo-tongo, Abrayami atelemaki mpe
abongisaki ane na ye. Azwaki basali mibale kati na basali na
ye, azwaki mpe Izaki, mwana na ye. Abukaki bakoni mpo
na kotumba mbeka, atelemaki mpe akendeki na esika oyo
Nzambe ayebisaki ye. **4** Na mokolo ya misato, Abrayami
atombolaki miso na ye mpe amonaki esika yango na mosika.
5 Bongo Abrayami ayebisaki basali na ye: « Botikala awa
elongo na ane, wana ngai elongo na mwana tozali kokende
kino kuna na likolo mpo na kogumbamela Nzambe; sima na
yango, tokozongela bino. » **6** Abrayami azwaki bakoni ya
kotumbela mbeka mpe amemisaki yango Izaki, mwana na
ye; mpe ye moko amemaki moto mpe mbeli, bongo bango
mibale bakendeki nzela moko. **7** Izaki atunaki Abrayami,
tata na ye: — Tata na ngai! Abrayami azongisaki: — Ngai
oyo! Izaki alobaki: — Tozali na moto mpe koni, kasi wapi
mpate mpo na mbeka ya kotumba? **8** Abrayami azongisaki:
— Mwana na ngai, Ye moko Nzambe akopesa mpate mpo
na mbeka ya kotumba. Boye bango mibale bakendeki nzela
moko. **9** Tango bakomaki na esika oyo Nzambe alakisaki ye,
Abrayami atongaki etumbelo na esika yango mpe abongisaki
bakoni na likolo na yango. Akangaki Izaki, mwana na ye
ya mobali, basinga mpe alalisaki ye na etumbelo likolo ya
bakoni. **10** Boye Abrayami azwaki mbeli mpe asembolaki
loboko na ye mpo na koboma mwana na ye ya mobali. **11**
Kasi anjelu ya Yawe abengaki ye wuta na likolo: — Abrayami!
Abrayami! Abrayami azongisaki: — Ngai oyo. **12** Anjelu
alobaki: — Kosembola loboko na yo te likolo ya mwana,
kosala ye mabe te. Nasosoli sik'oyo ete otosaka Nzambe,
pamba te oboyi te kopesa Ngai mwana na yo ya mobali,
mwana na yo se moko. **13** Abrayami atombolaki miso na
ye mpe amonaki meme ya mobali oyo maseke na yango
ezalaki ya kokangama na nzete ya moke. Azwaki yango mpe
apesaki yango mbeka ya kotumba na esika ya mwana na
ye ya mobali. **14** Abrayami abengaki esika yango « Nkolo
akopesa. » Yango wana balobaka kino lelo: « Na likolo
ya ngomba ya Yawe, ekopesama. » **15** Anjelu ya Yawe
abengaki Abrayami na mbala ya mibale wuta na likolo **16**
mpe alobaki: « Nakati seleka na Kombo na Ngai, elobi Yawe,
ete lokola osali likambo ya boye, lokola oboyi te kopesa
Ngai mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko, **17**
nakopambola yo solo mpe nakokomisa bakitani na yo ebele
lokola minzoto ya likolo, mpe ebele lokola zelo ya ebale.
Bakitani na yo bakokamata bingumba ya banguna na bango.
18 Bato ya bikolo nyonso ya mabele bakomipambola mpo na
bakitani na yo, pamba te otosi Ngai. » **19** Abrayami azongaki
epai ya basali na ye mpe bakendeki elongo na Beri-Sheba
epai wapi akobaki kovanda. **20** Sima na makambo wana,
bayebisaki Abrayami ete Milika mpe abotelaki Naori, ndeko
ya Abrayami, bana: **21** Mwana na ye ya liboso, Utsi; Buzi,
ndeko na ye mobali; Kemweli, tata ya Arami; **22** Kesedi, Azo,
Pilidashi, Yidilafi mpe Betweli. **23** Betweli azalaki tata ya
Rebeka. Milika abotelaki Naori, ndeko mobali ya Abrayami,
bana mibali mwambe. **24** Makangu ya Naori, oyo kombo
na ye ezalaki Reuma, ye mpe abotelaki Naori bana: Teba,
Gami, Taashi mpe Maaka.

23 Sara awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku
mibale na sambo. **2** Akufaki na Kiriati-Ariba oyo ezali
Ebron, na mokili ya Kanana. Abrayami asalaki matanga mpo
na Sara mpe alelaki ye. **3** Abrayami alongwaki liboso ya
ebembe ya mwasi na ye mpe asololaki na bato ya Iti. **4**
Alobaki na bango: — Nazali mopaya mpe navandaka kati
na bino; botekela ngai eteni ya mabele kati na bino mpo
ete nakunda mwasi na ngai. **5** Bato ya Iti bazongiselaki
Abrayami: **6** — Yoka biso, nkolo na ngai; ya solo, ozali moto
monene kati na biso. Kunda mwasi na yo kati na kunda oyo
eleki kitoko kati na bakunda na biso. Moko te kati na biso
akoboya kopesa yo kunda na ye mpo ete okunda mwasi na
yo. **7** Boye, Abrayami atelemaki mpe agumbamaki liboso
ya bato ya mboka wana, bato ya Iti. **8** Ayebisaki bango: —
Soki ezali mokano na bino ete nakunda nzoto ya mwasi na
ngai awa, boyoka ngai mpe bosengela ngai epai ya Efroni,

mwana mobali ya Tsoari, **9** ete atekela ngai libulu na ye ya
mabanga oyo ezali na Makipela, na suka ya elanga na ye.
Boyebisa ye ete atekela ngai yango na motuya oyo ekoki na
yango mpo ete nakomisa yango mabele ya kokunda bato na
ngai. **10** Nzokande, Efroni, moto ya Iti, oyo azalaki kovanda
kati na bato na ye, azongiselaki Abrayami na miso ya bato ya
Iti, liboso ya bato nyonso oyo bayaki na ekuke ya engumba
na ye: **11** — Te, nkolo na ngai, yoka ngai! Napesi yo elanga
mpe libulu ya mabanga oyo ezali kati na yango. Napesi yo
yango liboso ya bato na ngai mpo ete okunda mwasi na yo.
12 Abrayami agumbamaki liboso ya bato ya mboka **13** mpe
azongiselaki Efroni: — Nabondeli yo, yoka ngai! Soki olingi,
nakopesa yo motuya oyo ekoki na elanga. Ndima yango mpo
ete nakunda mwasi na ngai kuna. **14** Efroni azongiselaki
Abrayami: **15** — Yoka, nkolo na ngai! Mabele ya motuya ya
mbongo ya bibende, nkama minei, ezali penza nini kati na
ngai mpe yo? Kamata mabele yango mpe kunda mwasi na
yo. **16** Abrayami andimaki maloba ya Efroni mpe amemelaki
ye motuya oyo alobaki na miso ya bato ya Iti: mbongo ya
bibende, nkama minei, kolanda ndenge bazalaki kotanga
mbongo na tango wana. **17** Boye elanga ya Efroni oyo
ezalaki na Makipela, pembeni ya Mamire, elongo na libulu ya
mabanga oyo ezalaki kati na yango, banzete nyonso oyo
ezalaki kati na elanga mpe na bandelo ya zingazinga na
yango, epesamaki **18** epai ya Abrayami mpe ekomaki ya ye
na miso ya bato ya Iti oyo bayaki na ekuke ya engumba.
19 Sima na yango, Abrayami akundaki mwasi na ye Sara
na libulu ya mabanga ya elanga ya Makipela, pembeni ya
Mamire oyo ezali Ebron, na mokili ya Kanana. **20** Bato ya
Iti bapesaki Abrayami elanga yango elongo na libulu ya
mabanga oyo ezalaki na kati mpo ete ekoma ya ye mpe
akundaka bato na ye kuna.

24 Abrayami akomaki mobange mpe mibu ya bomoi na ye
epusanaki. Yawe apambolaki ye na makambo nyonso.
2 Abrayami alobaki na mosali na ye, oyo awumelaki mingi na
ndako na ye mpe azalaki kokamba biloko na ye nyonso: —
Tia loboko na yo na se ya mopende na ngai **3** mpe lapa
ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe oyo asala likolo mpe
mokili, ete okozwela te mwana na ngai ya mobali mwasi
kati na bana basi ya Kanana, ba-oyo nazali kovanda kati na
bango. **4** Kasi okokende na mokili na ngai mpe na libota
na ngai, mpe okozwa mwasi moko mpo na Izaki, mwana
na ngai ya mobali. **5** Mosali atunaki ye: — Tango mosusu
mwasi yango akolinga na ye te kolanda ngai na mokili oyo.
Boni, nakoki na ngai kozongisa mwana na yo ya mobali na
mokili epai wapi owuta? **6** Abrayami alobaki: — Keba na yo!
Kozongisa mwana na ngai kuna te. **7** Yawe, Nzambe ya
likolo, oyo abimisaki ngai na ndako ya tata na ngai mpe na
mokili epai wapi nabotama, oyo alobaki na ngai mpe alakaki
ngai na nzela ya ndayi ete akopesa mokili oyo na bakitani na
ngai, akotindela yo anjelu na Ye mpo ete azala liboso na yo
mpe mpo ete okoka koyela mwana na ngai ya mobali mwasi
ya mokili wana. **8** Soki mwasi yango aboyi na ye kolanda yo,
wana okangolami na ndayi oyo nazali kosenga yo kolapa.
Kasi komeka kozongisa mwana na ngai ya mobali kuna te. **9**
Boye, mosali atiaki loboko na se ya mopende ya Abrayami,
nkolo na ye, alapaki ndayi ya kosala makambo yango. **10**
Bongo mosali azwaki bashamo zomi kati na bashamo ya
nkolo na ye elongo na biloko ya ndenge na ndenge oyo eleki
kitoko; akendeki na Arami mpe azwaki nzela ya engumba
ya Naori. **11** Tango akomaki kuna, avandisaki bashamo
pembeni ya libulu ya mayi, na libanda ya engumba. Ezalaki
na pokwa, na tango oyo basi babimaka mpo na kotoka mayi.
12 Abondelaki: « Eh Yawe, Nzambe ya Abrayami, nkolo na
ngai, longisa ngai na mokolo ya lelo mpe lakisa bolamu na
Yo epai ya Abrayami, nkolo na ngai. **13** Tala, natelemi pene
ya libulu ya mayi mpe bana basi ya engumba bazali kobima
mpo na koya kotoka mayi. **14** Tika ete mwana mwasi oyo
nakoloba na ye: ‹ Nabondeli yo, tengemisa mbeki na yo mpo
ete namela mayi, › mpe ye akozongisela ngai: ‹ Mela na yo,
mpe nakomelisa lisusu bashamo na yo, › azala mwasi oyo
oponi mpo na Izaki, mosali na Yo. Na nzela oyo, nakoyeba
ete olakisi bolamu na Yo epai ya nkolo na ngai. » **15** Liboso
ete asilisa kosambela, Rebeka abimaki na mbeki na ye na
lipeka. Azalaki mwana mwasi ya Betweli, mwana mobali ya
Milika oyo azalaki mwasi ya Naori, ndeko ya Abrayami. **16**
Elenge mwasi azalaki kitoko penza, ayebaki nanu nzoto ya
mibali te; ata mobali moko te asangisaki na ye nzoto. Akitaki
na libulu ya mayi, atondisaki mbeki na ye mpe amataki.
17 Mosali akimaki mbangu mpo na kokutana na ye mpe
alobaki: — Nabondeli yo, tika ngai namela ndambo ya mayi
na mbeki na yo. **18** Mwana mwasi alobaki: — Mela na yo,
nkolo na ngai! Akitisaki mbeki mbangu na maboko na ye
mpe apesaki ye mpo ete amela. **19** Sima na kopesa ye
mayi ya komela, alobaki: — Nakotoka lisusu mayi mpo na
bashamo na yo nyonso kino ekosilisa komela. **20** Asalaki
na lombangu mpe asopaki mayi nyonso ya mbeki na ye
na esika oyo banyama emelelaka mayi; akimaki lisusu na
libulu mpe atokaki mayi mpo na bashamo na ye nyonso. **21**
Mosali azalaki kotala ye na bokebi, alobaki eloko moko te
mpo na koyeba soki Yawe alongisi mobembo na ye to te. **22**
Tango bashamo esilisaki komela mayi, mosali azwaki lopete
moko ya wolo, oyo batiaka na zolo mpe ezalaki ya bagrame
motoba. Azwaki mpe basheneti mibale ya wolo: moko na
moko ezalaki na bagrame koleka nkama moko. **23** Atunaki
ye: — Ozali mwana mwasi ya nani? Nabondeli yo, yebisa
ngai. Boni, esika ekoki komonana na ndako ya tata na yo
mpo na biso mpo ete tolekisa kuna butu? **24** Azongiselaki
ye: — Nazali mwana ya Betweli, mwana mobali ya Milika
mpe Naori. **25** Abakisaki: — Tozali na matiti mpe biloko ebele
ya koleisa bibwele; tozali mpe na esika mpo na yo mpo ete
olekisa butu. **26** Boye, mosali akitisaki moto na ye na se mpe
agumbamelaki Yawe. **27** Alobaki: « Tika ete Yawe, Nzambe
ya nkolo na ngai, Abrayami, akumisama; Ye oyo atiki te
kolakisa bolamu na Ye mpe boyengebene na Ye epai ya
nkolo na ngai, pamba te atambolisi ngai na mobembo kino
na ndako ya bandeko ya nkolo na ngai! » **28** Elenge mwasi
akimaki mbangu na ndako mpe alobaki epai ya mama na ye
makambo oyo elekaki. **29** Rebeka azalaki na ndeko moko ya
mobali oyo kombo na ye ezalaki « Labani. » Ye mpe abimaki
mbangu mpo na kokutana na mosali ya Abrayami kuna na
libulu ya mayi. **30** Tango kaka amonaki lopete oyo batiaki na
zolo mpe basheneti na maboko ya ndeko na ye ya mwasi,
mpe ayokaki Rebeka koloba makambo oyo mosali alobaki
mpo na ye, akendeki epai ya mosali mpo ete amonaki ye ya
kotelema pene ya bashamo, pembeni ya libulu ya mayi. **31**
Alobaki: « Yaka na ndako na biso, yo oyo opambolama na

Yawe. Mpo na nini otelemi awa na libanda? Nabongisi ndako
mpe esika mpo na bashamo. » **32** Boye mosali ya Abrayami
akotaki na ndako ya Labani, mpe bakitisaki biloko oyo ezalaki
na likolo ya bashamo. Bamemaki bashamo na ye na esika
oyo ezalaki na matiti mpe bilei ya banyama. Bamemaki mpe
mayi mpo na ye mpe mpo na bato oyo bazalaki elongo na ye
mpo ete basukola makolo. **33** Batielaki ye lisusu biloko ya
kolia, kasi alobaki: — Nakoki kolia te kino nakosilisa koloba
makambo nyonso oyo nazali na yango. Labani alobaki na ye:
— Yebisa biso makambo yango. **34** Azongisaki: — Nazali
mosali ya Abrayami. **35** Yawe apambola mingi nkolo na
ngai mpe akomisa ye mozwi: apesa ye bameme, bantaba,
bangombe, palata mpe wolo, basali ya mibali mpe ya basi,
ba-ane mpe bashamo. **36** Sara, mwasi ya nkolo na ngai, na
kimobange na ye, abotelaki nkolo na ngai mwana mobali,
mpe nkolo na ngai apesaki biloko na ye nyonso epai ya
mwana yango. **37** Nzokande, nkolo na ngai alapisaki ngai
ndayi na maloba oyo: « Kati na bana basi ya Kanana epai
wapi nazali kovanda, okozwela mwana na ngai mwasi awa
te. **38** Kasi okokende na libota ya tata na ngai mpe na ekolo
na ngai, kuna nde okozwa mwasi mpo na mwana na ngai ya
mobali. » **39** Nazongiselaki nkolo na ngai: « Tango mosusu,
mwasi yango akolinga na ye kolanda ngai te. » **40** Mpe
ye alobaki na ngai lisusu: « Yawe oyo natambolaki liboso
na Ye akotinda anjelu na Ye elongo na yo mpe akolongisa
mobembo na yo mpo ete ozwela mwana na ngai ya mobali
mwasi oyo akowuta na ekolo na ngai mpe na libota ya tata
na ngai. **41** Boye tango okokende na ekolo na ngai, soki
baboyi kopesa yo ye, okozala na ngambo te na ndayi oyo
nalapisi yo. » **42** Nzokande lelo, tango nakomaki na libulu ya
mayi, nasambelaki: « Oh Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai,
Abrayami, nabondeli Yo, longisa mobembo na ngai. **43** Tala
ngai, natelemi pembeni ya libulu oyo ya mayi, elenge mwasi
oyo akobima mpo na koya kotoka mayi mpe oyo nakoloba na
ye: ‹ Nabondeli yo, nakoki kozwa ndambo ya mayi ya komela
na mbeki na yo? › **44** Mpe ye akozongisela ngai: ‹ Mela na
yo, mpe nakotoka lisusu mayi mpo na bashamo na yo, › tika
ete ye nde azala mwasi oyo Yawe aponi mpo na mwana
mobali ya nkolo na ngai. » **45** Liboso ete nasilisa kosambela
kati na motema na ngai, Rebeka abimaki na mbeki na lipeka
na ye. Akitaki na libulu ya mayi mpe atokaki mayi. Nalobaki
na ye: « Nabondeli yo, pesa ngai mayi ya komela. » **46**
Akitisaki mbangu mbeki na ye wuta na lipeka na ye mpe
alobaki: « Mela na yo, mpe nakomelisa lisusu bashamo na
yo. » Boye namelaki mayi, mpe amelisaki lisusu bashamo
mayi. **47** Natunaki ye: « Ozali mwana mwasi ya nani? »
Azongisaki: « Nazali mwana mwasi ya Betweli, mwana
mobali oyo Milika abotelaki Naori. » Boye natiaki lopete na
zolo na ye mpe basheneti na maboko na ye. **48** Nakitisaki
elongi na se mpe nagumbamelaki Yawe; nakumisaki Yawe,
Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, oyo atambolisaki ngai
na nzela ya sembo mpo na kozwela mwana na ye ya mobali
mwana mwasi ya ndeko ya nkolo na ngai. **49** Mpe sik'oyo,
boyebisa ngai soki bokosalela nkolo na ngai bolamu mpe
boyengebene. Soki te, boyebisa ngai mpo ete naluka nzela
mosusu. **50** Labani mpe Betweli bazongisaki: — Makambo
oyo nyonso ewuti epai na Yawe. Tozali na likambo mosusu
te ya koloba na yo. **51** Tala Rebeka, azali liboso na yo!
Kamata ye mpe kende na ye; mpe tika ete azala mwasi ya
mwana mobali ya nkolo na yo, ndenge Yawe abongisi. **52**
Tango mosali ya Abrayami ayokaki makambo oyo bayebisaki
ye, akitisaki elongi na ye kino na se liboso ya Yawe. **53**
Abimisaki biloko ya wolo, ya palata mpe bilamba; bongo
apesaki yango na Rebeka. Apesaki mpe bakado ya motuya
epai ya ndeko na ye ya mobali mpe epai ya mama na ye. **54**
Sima na yango, mosali ya Abrayami mpe bato oyo bazalaki
elongo na ye baliaki, bamelaki mpe balekisaki butu kati
na ndako wana. Na tongo, tango balamukaki, mosali ya
Abrayami alobaki na bango: — Botika ete nazonga epai ya
nkolo na ngai. **55** Ndeko mobali mpe mama ya Rebeka
bazongisaki: — Tika ete elenge mwasi atikala nanu elongo
na biso mikolo zomi, sima nde bokoki kokende. **56** Kasi
alobaki na bango: — Bowumisa ngai te, pamba te Yawe
alongisi mobembo na ngai; botika ngai kokende mpo ete
nazonga epai ya nkolo na ngai. **57** Balobaki na ye: — Tika
ete tobenga elenge mwasi mpe totuna posa na ye. **58**
Babengaki Rebeka mpe batunaki ye: — Ondimi solo kokende
na mobali oyo? Rebeka azongisaki: — Iyo, nandimi. **59**
Boye batikaki ndeko na bango ya mwasi Rebeka ete akende
elongo na mama oyo asungaka ye, na mosali ya Abrayami
elongo na bato na ye. **60** Bapambolaki Rebeka mpe balobaki
na ye: « Ndeko na biso ya mwasi, tika ete okoma mama ya
nkoto ya bato, mpe tika ete bana na yo bakamata bingumba
ya banguna na bango! » **61** Boye Rebeka elongo na basali
na ye ya basi batelemaki, bamataki likolo ya bashamo mpe
balandaki mosali ya Abrayami. Bongo mosali ya Abrayami
akamataki Rebeka mpe bakendeki na ye nzela moko. **62**
Nzokande, Izaki azalaki kovanda na Negevi mpe awutaki na
libulu ya mayi na Lakai-Royi. **63** Na pokwa, Izaki akendeki
na bilanga mpo na kozwa tango ya kokanisa na bozindo.
Tango atombolaki miso, amonaki bashamo kopusana pene
ya esika oyo azalaki. **64** Tango Rebeka mpe atombolaki
miso, amonaki Izaki mpe akitaki wuta na shamo na ye.
65 Atunaki mosali ya Abrayami: — Nazali komona mobali
moko kati na bilanga, azali koya kokutana na biso; azali
nani? Mosali ya Abrayami azongisaki: — Azali nkolo na ngai.
Bongo Rebeka azwaki vwale na ye mpe amizipaki na elongi.
66 Mosali ya Abrayami ayebisaki Izaki makambo nyonso
oyo asalaki. **67** Na yango, Izaki amemaki Rebeka kati na
ndako ya kapo ya mama na ye Sara, azwaki ye mpo ete
azala mwasi na ye mpe alingaki ye. Boye Izaki abondisamaki
na kufa ya mama na ye.

25 Abrayami abalaki mwasi mosusu, kombo na ye «
Ketura. » **2** Ketura abotelaki ye: Zimirani, Yokishani,
Medani, Madiani, Ishibaki mpe Shuwa. **3** Yokishani azalaki
tata ya Saba mpe Dedani. Tala bato oyo bazalaki bakitani
ya Dedani: Bato ya Ashuri, ya Letushi mpe ya Lewumi. **4**
Madiani azalaki tata ya Efa, ya Eferi, ya Enoki, ya Abida mpe
ya Elida. Bato oyo nyonso bazalaki bakitani ya Ketura. **5**
Abrayami atikaki biloko na ye nyonso na maboko ya Izaki. **6**
Kasi wana Abrayami azalaki nanu na bomoi, apesaki bakado
epai ya bana mibali ya bamakangu na ye mpe atindaki bango
na mokili ya este, mosika ya mwana na ye ya mobali Izaki. **7**
Abrayami awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku
sambo na mitano. **8** Bongo Abrayami akataki motema mpe
akufaki. Sima na ye kotonda mikolo mpe kokoma mobange
makasi, akendeki kokutana na bakoko na ye. **9** Bana na

ye ya mibali, Izaki mpe Isimaeli, bakundaki ye na lilita ya
mabanga ya Makipela pene ya Mamire, kati na elanga ya
Efroni, mwana mobali ya Tsoari, moto ya Iti. **10** Abrayami
asombaki elanga yango epai ya bato ya Iti. Ezalaki kuna
nde bakundaki mwasi na ye Sara. **11** Sima na kufa ya
Abrayami, Nzambe apambolaki Izaki, mwana mobali ya
Abrayami. Izaki azalaki kovanda pene ya Lakai-Royi. **12**
Tala molongo ya bakitani ya Isimaeli, mwana mobali ya
Abrayami, oyo Agari, moto ya Ejipito mpe mwasi mosali ya
Sara, abotelaki Abrayami. **13** Tala bakombo ya bana mibali
ya Isimaeli kolanda ndenge babotamela: Nebayoti, mwana
mobali ya liboso ya Isimaeli; Kedari, Adibeli, Mibisami, **14**
Mishima, Duma, Masa, **15** Adadi, Tema, Yeturi, Nafishi mpe
Kedima. **16** Bango nde bazalaki bana mibali zomi na mibale
ya Isimaeli. Moko na moko azalaki mokambi ya libota, mpe
apesaki kombo na ye na mboka na ye mpe na molako na
ye. **17** Isimaeli awumelaki na bomoi mibu nkama moko
na tuku misato na sambo. Akataki motema mpe akufaki;
akendeki kokutana na bakoko na ye. **18** Bakitani na ye
bazalaki kovanda na mokili oyo ezalaki kati na Avila mpe
Shuri, pene ya Ejipito, na nzela oyo ekenda na Asiri. Bazalaki
tango nyonso kovanda lokola banguna ya bandeko na bango
nyonso. **19** Tala libota ya Izaki, mwana mobali ya Abrayami.
Abrayami azalaki tata ya Izaki, **20** mpe Izaki azalaki na mibu
tuku minei ya mbotama tango abalaki Rebeka, mwana mwasi
ya Betweli, moto ya Arami ya Padani-Arami, mpe ndeko
mwasi ya Labani, moto ya Arami. **21** Izaki abondelaki Yawe
mpo na Rebeka, mwasi na ye, oyo azalaki ekomba. Yawe
ayanolaki libondeli na ye, mpe Rebeka akomaki na zemi. **22**
Kati na libumu na ye, bana bazalaki kowelana. Alobaki: «
Likambo nini oyo ekomeli ngai? » Boye, akendeki kotuna
Yawe. **23** Yawe alobaki na ye: « Bikolo mibale ezali kati na
libumu na yo, mpe mabota mibale ekabwana ekobima na
libumu na yo; ekolo moko ekoleka ekolo mosusu na makasi,
mpe kulutu akosalela leki. » **24** Wana tango na ye ya kobota
ekokaki, azalaki na mapasa mibale kati na libumu na ye. **25**
Lipasa ya liboso oyo abimaki azalaki motane mpe nzoto na
ye mobimba ezalaki etonda na bapwale lokola elamba ya
bapwale; yango wana babengaki ye « Ezawu. » **26** Sima
na yango, ndeko na ye mpe abimaki, loboko na ye ekanga
litindi ya Ezawu; yango wana bapesaki ye kombo « Jakobi.
» Izaki azalaki na mibu tuku motoba ya mbotama tango
Rebeka abotaki. **27** Bana mibali yango bakolaki. Ezawu
akomaki mobomi makasi ya banyama mpe azalaki kolekisa
tango mingi na zamba; Jakobi azalaki moto ya kimia, azalaki
kosepela kovanda na ndako. **28** Izaki abandaki kosepela
mingi na misuni, yango wana alingaki mingi Ezawu; mpe
Rebeka alingaki mingi Jakobi. **29** Mokolo moko, wana Jakobi
azalaki kolamba elubu, Ezawu oyo awutaki na bilanga ayaki
na kolemba. **30** Ezawu alobaki na Jakobi: — Nalembi makasi;
tika ngai nalia elubu oyo, elubu oyo kaka. Yango wana
bazalaki mpe kobenga ye Edomi. **31** Jakobi azongisaki: —
Tekela ngai liboso boyaya na yo. **32** Ezawu azongisaki: —
Tala, nakokufa na nzala. Boyaya na ngai ekopesa ngai nini?
33 Kasi Jakobi alobaki: — Lapa liboso ndayi. Ezawu alapaki
ndayi epai ya Jakobi; mpe na nzela wana, atekaki boyaya na
ye epai ya Jakobi. **34** Jakobi apesaki Ezawu lipa mpe elubu
ya misili. Ezawu aliaki mpe amelaki, bongo atelemaki mpe
akendeki. Ezali ndenge wana nde Ezawu atiolaki boyaya na
ye.

26 Wana nzala makasi ekotaki lisusu na mokili lokola
na tango ya Abrayami, Izaki akendeki na Gerari epai
ya Abimeleki, mokonzi ya bato ya Filisitia. **2** Boye Yawe
abimelaki ye mpe ayebisaki ye: — Kokende na Ejipito te!
Vanda na mokili oyo nakolakisa yo. **3** Vanda kati na mokili
oyo; nakozala na yo elongo mpe nakopambola yo, pamba te
nakopesa mabele oyo nyonso epai na yo mpe epai ya bana
na yo; nakokokisa ndayi oyo nalapaki epai ya Abrayami, tata
na yo. **4** Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto ya
likolo mpe nakopesa bango mabele oyo nyonso. Boye mpo
na bakitani na yo, bikolo nyonso ya mokili ekomipambola. **5**
Nakosala yango mpo ete Abrayami atosaki Ngai, abatelaki
bikateli na Ngai, mitindo na Ngai mpe mibeko na Ngai. **6**
Boye, Izaki avandaki na Gerari. **7** Tango bato ya esika wana
batunaki ye na tina na mwasi na ye, azongisaki: — Azali
ndeko na ngai ya mwasi. Azalaki koloba te ete azali mwasi
na ye mpo ete azalaki kobanga ete bato ya mboka baboma
ye mpo na Rebeka, pamba te azalaki penza kitoko. **8** Tango
awumelaki na mboka yango, Abimeleki, mokonzi ya bato ya
Filisitia, atalaki wuta na lininisa mpe amonaki Izaki kosakana
na mwasi na ye Rebeka. **9** Bongo Abimeleki abengisaki ye
mpe alobaki na ye: — Rebeka azali solo mwasi na yo. Mpo
na nini olobaki: « Azali ndeko na ngai ya mwasi? » Izaki
azongisaki: — Kati na ngai, nazalaki koloba ete nakokaki
kokufa mpo na ye. **10** Abimeleki alobaki lisusu: — Nasali
bino likambo nini? Etikalaki kaka moke ete mobali moko kati
na bato na ngai akota mpe asangisa nzoto na mwasi na yo.
Boye, olingaki komemisa biso ngambo. **11** Abimeleki apesaki
mitindo na bato nyonso: — Moto nyonso oyo akosala mabe
na moto oyo mpe na mwasi na ye, akokufa. **12** Izaki alonaki
mbuma na mabele oyo mpe abukaki monkama na monkama
na oyo alonaki, pamba te Yawe apambolaki ye. **13** Izaki
akomaki mozwi, mpe bozwi na ye ekobaki kaka komata kino
akomaki moto na bozwi ebele. **14** Bato ya Filisitia bakomaki
koyokela ye likunya, pamba te azalaki na bameme ebele,
bantaba ebele, bangombe ebele mpe basali ebele. **15** Boye
bato ya Filisitia bakundaki mabulu nyonso oyo basali ya
Abrayami, tata na ye, batimolaki tango azalaki nanu na bomoi
mpe batondisaki yango na mabele. **16** Bongo Abimeleki
alobaki na Izaki: — Kende mosika na biso, pamba te okomi
na nguya mingi koleka biso. **17** Izaki alongwaki wana mpe
akendeki kotonga ndako na ye ya kapo na lubwaku ya Gerari
epai wapi avandaki. **18** Atimolaki lisusu mabulu ya mayi
oyo batimolaki na tango ya tata na ye Abrayami. Mabulu
yango ezalaki bato ya Filisitia nde bakundaki yango sima
na kufa ya Abrayami, mpe Izaki abengaki yango kaka na
bakombo oyo tata na ye Abrayami apesaka yango. **19** Basali
ya Izaki batimolaki na lubwaku mpe bamonaki kuna libulu ya
mayi ya peto. **20** Babateli bibwele ya Gerari baswanisaki
babateli bibwele ya Izaki mpe balobaki na bango: « Mayi oyo
ezali ya biso. » Izaki apesaki libulu yango kombo « Eseki, »
pamba te baswanisaki ye na tina na yango. **21** Batimolaki
libulu mosusu, kasi baswanisaki ye lisusu na tina na yango,
mpe apesaki yango kombo « Sitina. » **22** Alongwaki wana
mpe akendeki kotimola libulu mosusu; mpe moto moko te
aswanisaki ye na tina na yango. Yango wana apesaki yango

kombo « Reoboti, » pamba te alobaki: « Sik'oyo, Yawe apesi
biso esika monene, mpe tokofuluka na mokili oyo. » **23**
Kolongwa wana, akendeki na Beri-Sheba. **24** Na butu ya
mokolo oyo Izaki akomaki na Beri-Sheba, Yawe abimelaki
ye mpe alobaki na ye: « Nazali Nzambe ya Abrayami, tata
na yo; kobanga te, nazali elongo na yo. Mpo na Abrayami,
mosali na Ngai, nakopambola yo mpe nakokomisa bakitani
na yo ebele. » **25** Kaka na esika yango, Izaki atongaki
etumbelo, abelelaki Kombo ya Yawe, atongaki ndako na ye
ya kapo. Basali na ye batimolaki libulu mosusu ya mayi.
26 Wuta na Gerari, Abimeleki elongo na Awuzati, mopesi
toli na ye, mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bayaki
kokutana na Izaki. **27** Izaki atunaki bango: — Mpo na nini
boyei epai na ngai, bino bato oyo bolingaka ngai te mpe
bobenganaki ngai epai na bino? **28** Bazongiselaki ye: —
Tomoni ya solo ete Yawe azali elongo na yo, yango wana
tolobaki: « Tika ete tosala boyokani kati na biso mpe yo na
nzela ya ndayi. **29** Lapa ndayi ete okosala biso mabe te
ndenge biso mpe tosalaki yo mabe te; tosalelaki yo kaka
bolamu mpe totikaki yo kokende na kimia. Sik'oyo, Yawe
apamboli yo. » **30** Izaki asalelaki bango feti monene; baliaki
mpe bamelaki. **31** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki,
balapanaki ndayi; bongo Izaki abimisaki bango na nzela mpe
atikaki bango kokende na kimia. **32** Kaka na mokolo yango,
basali ya Izaki bayaki kopesa ye sango ete bamoni mayi na
libulu oyo bazalaki kotimola. **33** Izaki apesaki libulu yango
kombo « Sheba. » Yango wana engumba yango ebengami
kino lelo Beri-Sheba. **34** Tango Ezawu akokisaki mibu tuku
minei ya mbotama, abalaki Jiditi, mwana mwasi ya Beri,
moto ya mokili ya Iti, mpe Basimati, mwana mwasi ya Eloni,
moto ya mokili ya Iti. **35** Basi yango bazalaki koyokisa Izaki
mpe Rebeka pasi na motema.

27 Tango Izaki akomaki mobange mpe miso na ye ezalaki
komona lisusu malamu te, abengaki Ezawu, mwana
na ye ya liboso ya mobali. Alobaki na ye: — Mwana na ngai!
Ezawu azongisaki: — Ngai oyo! **2** Izaki alobaki: — Nakomi
mobange mpe nayebi mokolo ya kufa na ngai te. **3** Yango
wana, zwa sik'oyo mandoki na yo ya bokila, saki ya bokila
mpe tolotolo; kende na zamba mpe bomela ngai nyama. **4**
Okolambela ngai elubu ya kitoko ndenge nalingaka mpe
okomemela ngai yango; nakolia mpo ete napambola yo liboso
ete nakufa. **5** Nzokande, Rebeka azalaki koyoka makambo
oyo Izaki azalaki koyebisa mwana na ye Ezawu. Tango
Ezawu akendeki na zamba mpo na koboma nyama mpe
kozonga na yango, **6** Rebeka ayebisaki Jakobi, mwana na
ye ya mibale: — Tala, nayokaki tata na yo koyebisa Ezawu,
ndeko na yo: **7** « Memela ngai nyama! Okolambela ngai
elubu ya kitoko, mpe nakolia yango mpo ete napambola yo
na miso ya Yawe liboso ete nakufa. » **8** Mwana na ngai, yoka
ngai malamu sik'oyo mpe sala makambo oyo nakoyebisa
yo: **9** Kende na etonga ya bibwele mpe pona bana ntaba
mibale mpe memela ngai yango mpo ete nalambela tata na
yo elubu ya kitoko ndenge alingaka. **10** Bongo, okomemela
yango tata na yo; akolia yango mpo ete apambola yo liboso
ete akufa. **11** Jakobi azongiselaki Rebeka, mama na ye: —
Ezawu, ndeko na ngai, azali na bapwale ebele na nzoto,
kasi ngai nazali na yango te. **12** Soki tata na ngai asimbi
ngai, akososola ete nalingi kokosa ye; wana nakomibendela
bilakeli mabe na esika ete napambolama. **13** Mama na ye
alobaki: — Mwana na ngai, tika ete bilakeli mabe yango
ekweya likolo na ngai; yo, sala kaka makambo oyo ngai
nayebisi yo. **14** Boye Jakobi akendeki, azwaki bana ntaba
mpe amemaki yango epai ya mama na ye, mpe mama
na ye alambaki elubu ya kitoko ndenge tata na ye azalaki
kolinga. **15** Bongo Rebeka azwaki na ndako, bilamba oyo
elekaki kitoko kati na bilamba ya Ezawu, mwana na ye ya
liboso, mpe alatisaki yango Jakobi, mwana na ye ya suka.
16 Azipaki ye maboko mpe kingo na poso ya bana ntaba.
17 Bongo Rebeka apesaki na maboko ya Jakobi, mwana
na ye, elubu ya kitoko mpe lipa oyo alambaki. **18** Jakobi
akendeki epai ya tata na ye mpe alobaki: — Tata na ngai!
Izaki azongisaki: — Ngai oyo, mwana na ngai; yo nani? **19**
Jakobi alobaki na tata na ye: — Nazali Ezawu, mwana na
yo ya liboso. Nasali ndenge oyebisaki ngai. Nabondeli yo,
lamuka, vanda mpe lia nyama, mpo ete opambola ngai.
20 Izaki atunaki mwana na ye: — Mwana na ngai, osali
ndenge nini mpo ete ozwa nyama noki? Jakobi azongisaki:
— Ezali Yawe, Nzambe na yo, nde atindaki yango na nzela
na ngai. **21** Izaki alobaki na Jakobi: — Mwana na ngai,
pusana pembeni na ngai mpo ete nasimba yo mpe nayeba
soki ozali solo mwana na ngai Ezawu. **22** Jakobi akendeki
pembeni na ye, bongo Izaki asimbaki ye mpe alobaki: —
Mongongo ezali ya Jakobi, kasi maboko ezali ya Ezawu. **23**
Tata na ye ayebaki ye te, pamba te maboko ya Jakobi ezalaki
na bapwale lokola ya Ezawu, ndeko na ye; boye apambolaki
ye. **24** Kasi liboso, atunaki ye: — Ozali penza mwana na
ngai Ezawu? Jakobi azongisaki: — Iyo, ezali ngai solo. **25**
Izaki alobaki: — Mwana na ngai, memela ngai nyama na
yo mpo ete nalia mpe napambola yo. Jakobi amemelaki ye
nyama, mpe Izaki aliaki. Amemelaki ye lisusu masanga ya
vino mpe amelaki. **26** Sima, tata na ye, Izaki, alobaki na
ye: — Mwana na ngai, yaka awa mpe pesa ngai beze. **27**
Jakobi akendeki mpe apesaki ye beze. Tango Izaki ayokaki
solo ya bilamba na ye, apambolaki ye na maloba oyo: «
Ah! Solo ya mwana na ngai ezali lokola solo ya bilanga
oyo Yawe apamboli. **28** Tika ete Nzambe apesa yo mvula
ya likolo mpe mabele ya bozwi; apesa yo mbuma ya ble
mpe vino ebele penza! **29** Tika ete bikolo esalela yo, bato
bafukamela yo! Zala mokonzi ya bandeko na yo ya mibali,
mpe tika ete bana mibali ya mama na yo bafukama liboso
na yo! Tika ete moto oyo akolakela yo mabe alakelama
mabe; tika ete moto oyo akopambola yo apambolama! » **30**
Tango Izaki asilisaki kopambola ye, Jakobi atikaki tata na
ye; bongo ndeko na ye, Ezawu, azongaki wuta na bokila.
31 Ye mpe alambaki elubu mpe amemaki yango epai ya
tata na ye. Alobaki na ye: — Tata na ngai, telema mpe lia
nyama na ngai mpo ete opambola ngai. **32** Tata na ye,
Izaki, atunaki ye: — Yo nani? Azongisaki: — Ngai Ezawu,
mwana na yo ya liboso. **33** Bongo Izaki alengaki makasi mpe
alobaki: — Nani wana abomaki nyama mpe amemelaki ngai
yango? Naliaki yango liboso ete yo oya, mpe napambolaki
ye. Boye apambolami solo! **34** Tango Ezawu ayokaki maloba
ya tata na ye, atombolaki mongongo makasi mpe agangaki.
Alobaki na tata na ye: — Ah! Tata na ngai, pambola ngai,
pambola ngai mpe lokola! **35** Izaki alobaki: — Ndeko na yo
ayaki na mayele mabe, ayibi mapamboli na yo. **36** Ezawu
alobaki: — Mpo ete kombo na ye ezali « Jakobi, » yango

wana akosi ngai mbala mibale? Ya liboso, azwaki boyaya
na ngai, mpe tala sik'oyo azwi lisusu mapamboli na ngai!
Bongo atunaki: — Boni, obombelaki ngai mapamboli te? **37**
Izaki azongiselaki Ezawu: — Tala, nakomisi ye nkolo na yo
mpe napesi ye bandeko na ye nyonso lokola basali; napesi
ye ble mpe vino. Mwana na ngai, nasala lisusu nini mpo
na yo? **38** Ezawu alobaki na tata na ye: — Tata na ngai,
ozalaki kaka na lipamboli moko wana? Tata na ngai, pambola
ngai mpe! Ezawu atombolaki mongongo na ye mpe alelaki
makasi. **39** Tata na ye, Izaki, alobaki na ye: — Okovanda
mosika ya mabele oyo ebotaka malamu, mpe mosika ya
mvula ya likolo. **40** Okobika na nzela ya mopanga na yo mpe
okosalela ndeko na yo ya mobali. Kasi tango okotambola
bipai na bipai, okobuka ekangiseli oyo akotia yo na kingo.
41 Ezawu ayinaki Jakobi likolo ya mapamboli oyo azwaki
epai ya tata na ye mpe amilobelaki: « Etikali moke tata na
ngai akufa; bongo nakoboma ndeko na ngai Jakobi. » **42**
Tango Rebeka asosolaki makanisi ya Ezawu, mwana na
ye ya liboso, abengaki Jakobi, mwana na ye ya suka, mpe
alobaki na ye: « Tala, Ezawu, ndeko na yo, azali koluka
koboma yo. **43** Mwana na ngai, yoka ngai sik'oyo mpe sala
makambo oyo nazali koyebisa yo: ‹ Longwa awa mpe kima
na mboka Arani, epai ya ndeko na ngai Labani. **44** Vanda
mwa mikolo epai na ye kino kanda ya ndeko na yo ekosila.
45 Tango kanda na ye ekosila mpe akobosana makambo
oyo osalaki ye, nakotindela yo maloba mpo ete olongwa
kuna mpe ozonga. Mpo na nini nazanga bino mibale mokolo
moko? › » **46** Rebeka akendeki koyebisa Izaki: « Nalembi
mokili likolo ya basi oyo ya mokili ya Iti. Soki Jakobi abali
mwasi kati na bana basi ya mokili oyo, tina nazala na bomoi
ekozala lisusu te. »

28 Bongo Izaki abengaki Jakobi, apambolaki ye mpe
apesaki ye mitindo oyo: « Okobala mwasi te kati na
bana basi ya Kanana. **2** Telema! Kende mbala moko na
Padani-Arami, na ndako ya koko na yo, Betweli, tata ya
mama na yo. Zwa mwasi kuna kati na bana basi ya Labani,
ndeko ya mama na yo. **3** Tika ete Nzambe-Na-Nguya-
Nyonso apambola yo, apesa yo bana, akomisa bana na
yo ebele mpe okoma lisanga monene ya bato. **4** Tika ete
apesa na yo mpe na bakitani na yo lipamboli oyo apesaki na
Abrayami mpo ete okamata mokili oyo ozali kovanda lokola
mopaya, mokili oyo Nzambe apesaki na Abrayami. » **5** Izaki
atindaki Jakobi na nzela na ye, mpe Jakobi akendeki na
Padani-Arami epai ya Labani, mwana mobali ya moto ya
Arami, Betweli, mpe ndeko mobali ya Rebeka, mama ya
Ezawu mpe Jakobi. **6** Ezawu ayokaki ete Izaki apambolaki
Jakobi mpe atindaki ye na Padani-Arami mpo na kobala
mwasi; ayokaki mpe ete, tango apambolaki ye, apesaki
ye mitindo oyo: « Okobala mwasi te kati na bana basi ya
Kanana. » **7** Jakobi atosaki tata na ye mpe mama na ye,
mpe akendeki na Padani-Arami. **8** Bongo Ezawu asosolaki
ete Izaki, tata na ye, azalaki kosepela te na bana basi ya
Kanana. **9** Boye Ezawu akendeki epai ya Isimaeli, mwana
mobali ya Abrayami, mpe abalaki, kobakisa na basi oyo
azalaki na bango, Maalati, ndeko mwasi ya Nebayoti. **10**
Jakobi alongwaki na Beri-Sheba mpe akendeki na Arani. **11**
Tango akomaki na esika moko, apemaki mpo na kolekisa
butu. Azwaki libanga moko kati na mabanga oyo ezalaki na
esika yango, atiaki yango na se ya moto na ye mpe alalaki.
12 Na se ya pongi, alotaki ndoto: Amonaki ematelo moko
ebanda na mabele mpe songe na yango etutaki likolo. Ba-
anjelu ya Nzambe bazalaki komata mpe kokita na ematelo
yango. **13** Mpe Yawe atelemaki likolo ya ematelo mpe alobaki
na ye: « Nazali Yawe, Nzambe ya koko na yo Abrayami mpe
Nzambe ya Izaki. Nakopesa epai na yo mpe na bana na
yo mabele oyo, esika olali. **14** Bana na yo bakozala ebele
lokola putulu ya mabele, bakopanzana na bangambo nyonso:
wuta na weste kino na este, wuta na nor kino na sude.
Mabota nyonso ya mokili ekomipambola mpo na yo mpe mpo
na bakitani na yo. **15** Nazali elongo na yo, nakobatela yo
bisika nyonso oyo okokende mpe nakozongisa yo na mabele
oyo, nakotika yo te kino nakokokisa makambo nyonso oyo
nalakaki yo. » **16** Tango Jakobi alamukaki na pongi, alobaki:
« Ya solo penza, Yawe azali na esika oyo mpe ngai nayebaki
yango te! » **17** Jakobi abangaki mpe abakisaki: « Oyo esika
ya somo boye! Ekoki kozala eloko mosusu te, bobele Ndako
ya Nzambe. Awa nde ekuke ya lola. » **18** Na tongo-tongo,
Jakobi azwaki libanga oyo atiaki moto, atelemisaki yango
lokola elembo mpe asopaki mafuta na songe na yango. **19**
Apesaki esika yango kombo « Beteli. » Na kala, bazalaka
kobenga esika yango « Luze. » **20** Bongo Jakobi akataki
ndayi na koloba: « Soki Nzambe akozala elongo na ngai mpe
akobatela ngai na mobembo oyo nazali kosala, mpe soki
akopesa ngai bilei mpe bilamba ya kolata; **21** soki nazongi
na kimia na ndako ya tata na ngai, wana Yawe akozala
Nzambe na ngai, **22** libanga oyo natelemisi lokola elembo
ekokoma Ndako ya Nzambe mpe nakopesa Ye eteni ya zomi
ya biloko nyonso oyo akopesa ngai. »

29 Jakobi akobaki mobembo na ye mpe akomaki na
mokili ya bato ya este. **2** Kuna, amonaki libulu ya
mayi kati na elanga mpe bitonga misato ya bameme elali
pembeni ya libulu, pamba te bameme ezalaki komela mayi
na libulu yango. Libanga moko ya monene ezipaki monoko
ya libulu. **3** Tango bibwele nyonso ezalaki kosangana wana,
babateli bibwele bazalaki kolongola libanga na monoko ya
libulu ya mayi mpe komelisa bameme. Mpe na sima, bazalaki
kozongisa libanga na esika na yango, na monoko ya libulu.
4 Jakobi atunaki babateli bibwele: — Bandeko na ngai ya
mibali, bowuti wapi? Bazongisaki: — Towuti na Arani. **5**
Atunaki bango lisusu: — Boyebi Labani, koko ya Naori?
Bazongisaki: — Iyo, toyebi ye. **6** Jakobi abakisaki lisusu: —
Boni, azali malamu? Bazongisaki: — Iyo, azali malamu. Tala
kutu Rasheli, mwana na ye ya mwasi, azali koya elongo na
bameme. **7** Kasi Jakobi alobaki: — Tala, moyi ezali nanu
makasi; tango ekoki nanu te mpo na kozongisa bibwele.
Bomelisa bameme mpe bozonga lisusu koleisa yango matiti.
8 Bazongisaki: — Tokoki kosala yango kaka soki bibwele
nyonso esangani; bongo tokolongola libanga na monoko ya
libulu mpe tokomelisa bameme mayi. **9** Wana azalaki nanu
kosolola na bango, Rasheli ayaki elongo na bameme ya
tata na ye, pamba te azalaki mwasi mobateli bibwele. **10**
Tango Jakobi amonaki Rasheli, mwana mwasi ya noko na ye
Labani, elongo na bibwele ya Labani, apusanaki, alongolaki
libanga na monoko ya libulu ya mayi mpe amelisaki yango
mayi. **11** Jakobi apesaki Rasheli beze mpe alelaki makasi.
12 Jakobi ayebisaki Rasheli: « Nazali mwana ya Rebeka

mpe moto ya libota ya tata na yo. » Bongo Rasheli akimaki
mbangu mpo na koyebisa tata na ye. **13** Tango kaka Labani
ayokaki sango na tina na Jakobi, mwana ya ndeko na ye ya
mwasi, akendeki mbangu kokutana na ye. Ayambaki ye,
apesaki ye beze mpe amemaki ye na ndako na ye; mpe
kuna, Jakobi ayebisaki ye makambo nyonso oyo elekaki. **14**
Labani alobaki na ye: « Solo, ozali penza makila na ngai,
moto ya libota na ngai penza! » Jakobi avandaki elongo na
ye sanza mobimba. **15** Labani alobaki na Jakobi: — Boni,
osalela ngai mosala ya ofele mpo ete ozali moto ya libota
na ngai? Yebisa ngai: olingi ete lifuti na yo ezala nini? **16**
Nzokande, Labani azalaki na bana basi mibale ya mikolo:
Lea mpe leki na ye Rasheli. **17** Lea azalaki na miso elala kasi
Rasheli azalaki na nzoto kitoko mpe elongi kitoko. **18** Jakobi
alingaki Rasheli mpe alobaki: — Nakosalela yo mibu sambo
mpe okopesa ngai Rasheli, mwana na yo ya mwasi oyo ya
leki, mpo ete azala mwasi na ngai. **19** Labani alobaki: —
Eleki malamu ete napesa ye epai na yo na esika ete napesa
ye epai ya mobali mosusu. Vanda awa elongo na ngai. **20**
Jakobi asalaki mibu sambo mpo na kozwa Rasheli na libala,
mpe mibu yango emonanaki kaka lokola mwa mikolo epai
na ye, pamba te alingaki Rasheli. **21** Sima, Jakobi alobaki
na Labani: — Mikolo na ngai ekoki; pesa ngai mwasi na
ngai, pamba te nalingi kozala na ye. **22** Na boye, Labani
abengisaki bato nyonso ya esika wana mpe asalisaki feti. **23**
Tango pokwa ekomaki, Labani azwaki Lea, mwana na ye ya
mwasi, apesaki ye epai ya Jakobi mpe Jakobi asangisaki na
ye nzoto. **24** Labani apesaki Zilipa, mwasi mosali na ye, epai
ya Lea, mwana na ye ya mwasi, lokola mwasi mosali na ye.
25 Tango tongo etanaki, Jakobi amonaki ete ezalaki nde Lea.
Bongo alobaki na Labani: — Likambo nini oyo osali ngai?
Boni, ezali mpo na Rasheli te nde ngai nasalelaki yo? Mpo
na nini okosi ngai? **26** Labani azongisaki: — Na bokoko na
biso awa, topesaka te leki na libala liboso ya kulutu. **27** Silisa
nanu poso ya babalani elongo na ye. Bongo sima, oyo ya leki
mpe akopesamela yo soki osaleli ngai lisusu mibu sambo.
28 Jakobi asalaki bongo: asilisaki poso wana elongo na Lea,
sima Labani apesaki ye mwana na ye ya mwasi Rasheli mpo
ete azala mwasi na ye. **29** Labani apesaki Bila, mwasi mosali
na ye, epai ya Rasheli, mwana na ye ya mwasi, lokola mwasi
mosali na ye. **30** Jakobi asangisaki lisusu nzoto na Rasheli.
Alingaki ye mingi koleka Lea. Bongo asalelaki lisusu Labani
mibu sambo. **31** Lokola Yawe amonaki ete Jakobi alingaka
Lea te, afungolaki ye mabota; kasi Rasheli azalaki kobota
te. **32** Boye Lea azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali.
Apesaki ye kombo « Ribeni; » alobaki: « Yawe amoni pasi na
ngai; mpe sik'oyo, mobali na ngai akolinga ngai. » **33** Sima,
azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki: «
Yawe amoni ete nalingami te, mpe apesi ngai lisusu mwana.
» Boye apesaki ye kombo « Simeoni. » **34** Azwaki lisusu
zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki: « Na mbala oyo,
mobali na ngai akokangama na ngai, pamba te naboteli ye
bana mibali misato. » Boye bapesaki ye kombo « Levi. » **35**
Azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Agangaki: «
Na mbala oyo, nakokumisa Yawe. » Yango wana apesaki ye
kombo « Yuda. » Mpe akataki kobota.

30 Tango Rasheli amonaki ete azali kobotela Jakobi bana
te, akomaki na zuwa mpo na ndeko na ye ya mwasi.
Boye alobaki na Jakobi: — Pesa ngai bana, noki te nakokufa.
2 Jakobi asilikaki makasi mpo na Rasheli mpe alobaki: —
Boni, ngai nakomi nde Nzambe oyo akangi yo mabota? **3**
Rasheli alobaki: — Tala Bila, mwasi mowumbu na ngai;
sangisa na ye nzoto mpo ete abotela ngai bana, mpe na
nzela na ye, ngai mpe nakoka kotonga libota. **4** Rasheli
apesaki ye Bila, mwasi mosali na ye, mpo ete akoma mwasi
na ye. Jakobi asangisaki na ye nzoto, **5** mpe Bila akomaki
na zemi. Abotelaki Jakobi mwana mobali. **6** Rasheli alobaki:
« Nzambe alongisi ngai, ayoki kolela na ngai mpe apesi ngai
mwana mobali. » Boye apesaki ye kombo « Dani. » **7** Sima
na yango, Bila, mwasi mosali ya Rasheli, azwaki lisusu zemi
mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya mibale. **8** Rasheli
alobaki: « Nabundisi ndeko na ngai ya mwasi bitumba ya
Nzambe mpe nalongi. » Boye apesaki ye kombo « Nefitali.
» **9** Tango Lea amonaki ete azali kobota lisusu te, azwaki
Zilipa, mwasi mosali na ye, mpe apesaki ye epai ya Jakobi
mpo ete akoma mwasi na ye. **10** Zilipa, mwasi mosali ya
Lea, abotelaki Jakobi mwana mobali. **11** Lea alobaki: « Oyo
nde esengo! » Boye apesaki ye kombo « Gadi. » **12** Sima na
yango, Zilipa, mwasi mosali ya Lea, abotelaki Jakobi mwana
mobali ya mibale. **13** Lea alobaki: « Oyo esengo ya ndenge
nini nakomi na yango! Pamba te basi bakobenga ngai moto
ya esengo. » Boye apesaki ye kombo « Aseri. » **14** Na eleko
ya kokata ble, Ribeni akendeki na bilanga mpe amonaki
bambuma ya mandragore; amemelaki yango Lea, mama na
ye. Bongo Rasheli alobaki na Lea: — Nabondeli yo, pesa
ngai ndambo ya bambuma ya mandragore oyo mwana na yo
amemaki. **15** Kasi Lea azongiselaki ye: — Boni, ndenge
ozwi mobali na ngai, ekoki te? Olingi lisusu kozwa bambuma
ya mandragore ya mwana na ngai? Rasheli alobaki na ye:
— Malamu! Soki opesi ngai bambuma ya mandragore ya
mwana na yo, Jakobi akolala epai na yo na butu ya lelo.
16 Na pokwa, wana Jakobi awutaki bilanga, Lea akendeki
kokutana na ye mpe alobaki na ye: « Okolala epai na ngai,
pamba te napesi bambuma ya mandragore ya mwana na
ngai mpo na yo. » Boye Jakobi asangisaki na ye nzoto na
butu wana. **17** Nzambe ayokelaki Lea mawa, akomaki na
zemi mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya mitano. **18** Lea
alobaki: « Nzambe apesi ngai lifuti na ngai lokola napesaki
mosali na ngai ya mwasi epai ya mobali na ngai. » Boye
apesaki ye kombo « Isakari. » **19** Lea azwaki lisusu zemi
mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya motoba. **20** Lea
alobaki: « Nzambe apesi ngai likabo ya motuya. Sik'oyo,
mobali na ngai akopesa ngai lokumu mpo ete naboteli ye
bana mibali motoba. » Boye apesaki ye kombo « Zabuloni.
» **21** Sima na mikolo, abotaki lisusu mwana mwasi mpe
apesaki ye kombo « Dina. » **22** Nzambe akaniselaki Rasheli,
ayokaki kolela na ye mpe afungolaki ye mabota. **23** Akomaki
na zemi, abotaki mwana mobali mpe alobaki: « Nzambe
alongoli soni na ngai. » **24** Apesaki ye kombo « Jozefi, »
mpe alobaki: « Tika ete Yawe abakisela ngai mwana mosusu
ya mobali! » **25** Sima na Rasheli kobota Jozefi, Jakobi
alobaki na Labani: — Pesa ngai nzela mpo ete nazonga
na mboka na ngai. **26** Pesa ngai mpe basi mpe bana na
ngai, ba-oyo mpo na bango nasaleli yo; bongo nakokende na
ngai. Pamba te oyebi malamu mosala makasi oyo nasaleli
yo. **27** Kasi Labani alobaki na ye: — Soki nazwi ngolu na
miso na yo, nabondeli yo, kokende te; pamba te nasosoli

na bosoloka ete Yawe apamboli ngai na nzela na yo. **28** Abakisaki: — Katela ngai lifuti na yo mpe nakofuta yo yango. **29** Jakobi alobaki na ye: — Oyebi yo moko ndenge nini ngai nasaleli yo mpe ndenge nini, na nzela na ngai, bibwele na yo ekomi ebele. **30** Moke oyo ozalaki na yango, liboso ete ngai naya, ekomi ebele penza. Yawe apamboli yo na nzela na ngai. Kasi sik'oyo, nakosala tango nini mpo na libota na ngai moko? **31** Labani atunaki ye: — Nasengeli kopesa yo nini? Jakobi azongisaki: — Okopesa ngai eloko te. Kasi soki olingi kosala likambo oyo mpo na ngai, nakokoba koleisa mpe kobatela bibwele na yo. **32** Lelo, nakoleka na kati-kati ya bibwele na yo, nakolongola kati na bana meme, bameme nyonso ya madodo-madodo mpe oyo ezali ya banzela-nzela ya mwindo; mpe lisusu kati na bantaba nyonso ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe. Wana nde ezala lifuti na ngai. **33** Boye bosembo na ngai ekomonana sima na mikolo tango okoya kotala lifuti na ngai. Soki omoni epai na ngai ntaba ezanga madodo to ezanga banzela ya pembe to mwana meme ezanga madodo to ezanga banzela ya mwindo, wana ekozala lokola nayibi yango. **34** Labani alobaki: — Iyo! Tika ete ezala ndenge olobi. **35** Kaka na mokolo wana, Labani alongolaki kati na bibwele, bantaba ya mibali ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, bantaba nyonso ya basi ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, mpe bibwele nyonso oyo ezalaki mwa pembe mpe mwa mwindo kati na bana meme. Apesaki yango na maboko ya bana na ye ya mibali. **36** Sima, Labani atambolaki mikolo misato mpo na kokabwana na Jakobi, wana Jakobi akobaki kobatela ndambo ya bibwele ya Labani oyo etikalaki. **37** Jakobi azwaki bitape ya mobesu ya nzete ya pepiliye, ya amande mpe ya platane. **38** Bongo atiaki kati na basani mpe kati na bimelelo, liboso ya bibwele, bitape oyo apalolaki, na esika oyo bibwele ezalaki koya komela mayi. Wana bibwele ya basi ezalaki koyoka posa ya mayi, ezalaki mpe koyoka posa ya kosangisa nzoto na bibwele ya mibali. **39** Boye, bibwele ezalaki koya kosangisa nzoto liboso ya bitape wana; mpe tango ezalaki kobota, bana na yango ezalaki na banzela-nzela ya pembe, banzela-nzela ya mwindo mpe madodo-madodo. **40** Jakobi atiaki pembeni bana meme mpe atindaki yango na esika oyo bana meme ya nzela-nzela mpe ya mwa mwindo ezalaki; pamba te yango ezalaki kobotama mingi kati na bibwele ya Labani. Ezali boye nde akomaki na bibwele ya ye moko oyo asangisaki te na bibwele ya Labani. **41** Tango nyonso bibwele ya basi, oyo ezalaki na nzoto minene, ezalaki na posa ya kosangisa nzoto, Jakobi azalaki kotia liboso ya bibwele yango bitape ya nzete kati na basani oyo yango ezalaki komelela mayi mpo ete esangisa nzoto pembeni ya bitape wana. **42** Kasi, na esika yango, azalaki kotia te bibwele oyo ekonda. Boye bibwele oyo ekonda ezalaki ya Labani, mpe oyo ya minene ezalaki ya Jakobi. **43** Na nzela wana nde moto oyo akomaki na bozwi mingi koleka. Azwaki bibwele ebele, basali ya basi mpe ya mibali, bashamo mpe ba-ane.

31 Jakobi ayokaki bana mibali ya Labani koloba: « Jakobi azwi biloko nyonso ya tata na biso mpe ezali na nzela ya biloko yango nde akomi na bozwi oyo nyonso. » **2** Jakobi amonaki lisusu ete ezaleli ya Labani epai na ye etikalaki lisusu te ndenge ezalaki liboso. **3** Yawe ayebisaki Jakobi: « Zonga na mboka ya batata na yo, epai ya bandeko na yo, mpe nakozala na yo elongo. » **4** Boye Jakobi abengisaki Rasheli mpe Lea na bilanga epai wapi azalaki elongo na bibwele. **5** Alobaki na bango: — Namoni ete ezaleli ya tata na bino epai na ngai etikali lisusu te ndenge ezalaki liboso; kasi Nzambe ya tata na ngai azalaki elongo na ngai. **6** Boyebi bino moko ete nasalelaki tata na bino na makasi na ngai nyonso. **7** Kasi ye asakanaki na ngai na kobongola lifuti na ngai mbala zomi. Atako bongo, Nzambe apesaki ye nzela te ya kosala ngai mabe. **8** Tango azalaki koloba: « Bibwele ya nzela-nzela ekozala lifuti na yo, » bibwele nyonso ezalaki kobota bana ya nzela-nzela. Mpe tango azalaki koloba: « Bibwele ya madodo-madodo nde lifuti na yo, » bibwele nyonso ezalaki kobota bana ya madodo-madodo. **9** Ezalaki bongo nde Nzambe azalaki kobotola bibwele ya tata na bino mpe kopesa ngai yango. **10** Bongo, na tango oyo bibwele esengelaki kosangisa nzoto, namonaki na ndoto ete bantaba ya mibali, oyo ezalaki kosangisa nzoto na bantaba ya basi, ezalaki ya madodo-madodo, ya banzela-nzela ya mwindo mpe ya banzela-nzela ya pembe. **11** Anjelu na Nzambe alobaki na ngai kati na ndoto: « Jakobi! » Mpe ngai nazongisaki: « Ngai oyo, nazali awa. » **12** Alobaki na ngai: « Tombola miso mpe tala: bantaba nyonso ya mibali, oyo ezali kosangisa nzoto na bantaba ya basi, ezali na madodo-madodo, na banzela-nzela ya mwindo mpe na banzela-nzela ya pembe; pamba te namoni makambo nyonso oyo Labani asali yo. **13** Nazali Nzambe ya Beteli epai wapi osopaki mafuta na likolo ya libanga oyo otelemisaki lokola elembo mpe olapaki ndayi liboso na Ngai. Sik'oyo, telema, wuta na mokili oyo, mpe zonga na mokili na yo epai wapi obotama. » **14** Rasheli mpe Lea bazongisaki: — Boni, tozali lisusu na eloko to na libula kati na ndako ya tata na biso? **15** Azalaki komona biso lokola bapaya, pamba te atekaki biso mpe aliaki mbongo na mito na biso. **16** Yango wana, bozwi nyonso oyo Nzambe abotolaki tata na biso ekomi ya biso na bana na biso. Sik'oyo, sala makambo nyonso oyo Nzambe ayebisaki yo. **17** Boye Jakobi amatisaki bana na ye mpe basi na ye likolo ya bashamo. **18** Amemaki bibwele na ye nyonso mpe biloko nyonso oyo azwaki, bibwele oyo azwaki tango avandaki na Padani-Arami, mpo na kozonga epai ya Izaki, tata na ye, na mokili ya Kanana. **19** Nzokande tango Labani akendeki kolongola bapwale ya bameme na ye, Rasheli ayibaki banzambe ya bikeko ya tata na ye. **20** Boye Jakobi akosaki Labani, moto ya Arami, pamba te atikalaki koyebisa ye te ete akokende. **21** Akimaki elongo na nyonso oyo ezalaki ya ye, akatisaki ebale mpe akendeki na mokili ya bangomba ya Galadi. **22** Sima na mikolo misato, bayebisaki Labani ete Jakobi asili kokima. **23** Boye Labani azwaki elongo na ye bandeko na ye ya mibali, alandaki Jakobi mikolo sambo mpe akangaki ye na mokili ya bangomba ya Galadi. **24** Na butu, Nzambe ayaki epai ya Labani, moto ya Arami, kati na ndoto; alobaki na ye: « Keba! Komeka koloba ata likambo moko te ya malamu to ya mabe epai ya Jakobi. » **25** Labani akangaki Jakobi, sima na Jakobi kotonga ndako na ye ya kapo kati na mokili ya bangomba ya Galadi. Boye Labani elongo na bandeko na ye ya mibali bavandaki mpe wana. **26** Labani alobaki na Jakobi: — Makambo nini osali ngai? Okosi ngai mpe omemi bana na ngai ya basi lokola bakangami ya bitumba! **27** Mpo na nini okimi na nkuku mpe okosi ngai?

Mpo na nini oyebisaki ngai te? Nalingaki kutu kotika yo
kokende na esengo elongo na banzembo, na makelele ya
bambunda mpe ya lindanda. **28** Otikeli ngai ata tango te ya
kopesa beze na bakoko na ngai mpe na bana na ngai ya
basi! Osali penza lokola moto ya liboma! **29** Tala, nazali na
makoki ya kosala yo mabe, kasi na butu oyo eleki, Nzambe
ya tata na yo alobaki na ngai: « Keba! Komeka koloba ata
likambo moko te ya malamu to ya mabe epai ya Jakobi. » **30**
Sik'oyo, lokola okeyi mpo ete ozalaki na posa ya ndako ya
tata na yo, mpo na nini oyibi banzambe na ngai? **31** Jakobi
azongiselaki Labani: — Nabangaki, pamba te nakanisaki ete
okobotola ngai bana na yo ya basi na makasi. **32** Kasi tika
ete moto oyo okokuta awa na banzambe na yo akufa. Na
miso ya bandeko na biso ya mibali, luka epai na ngai nyonso
oyo ezali ya yo mpe zwa yango. Nzokande, Jakobi ayebaki
te ete ezalaki Rasheli nde moto ayibaki banzambe yango.
33 Labani akotaki na ndako ya kapo ya Jakobi, na ndako
ya kapo ya Lea, mpe na ndako ya kapo ya basi bawumbu
mibale; kasi amonaki eloko te. Sima na ye kobima na ndako
ya kapo ya Lea, akotaki na oyo ya Rasheli. **34** Nzokande
Rasheli azwaki banzambe ya Labani, abombaki yango likolo
ya shamo mpe avandaki na likolo na yango. Labani alukaki
kati na ndako mobimba ya kapo, kasi amonaki eloko moko
te. **35** Rasheli alobaki na tata na ye: — Tika ete nkolo na
ngai asilika te soki nakoki kotelema te na miso na yo, pamba
te nazali na mikolo ya sanza oyo ekomelaka basi nyonso.
Labani alukaki, kasi amonaki banzambe yango te. **36** Bongo
Jakobi asilikaki mpe aswanisaki Labani. Alobaki na ye: —
Mbeba nini nasalaki? Lisumu nini nasalaki mpo ete olanda
ngai na kanda boye? **37** Tango oluki kati na biloko na ngai
nyonso, eloko nini ya ndako na yo omoni? Tia yango awa
liboso ya bandeko na yo ya mibali mpe ya ngai mpo bakatela
biso mibale likambo. **38** Nasalaki epai na yo mibu tuku
mibale; bameme na yo mpe bantaba na yo elongwaki zemi
te, mpe natikalaki te kolia bameme ya mibali kati na bibwele
na yo. **39** Namemelaki yo nyama moko te oyo banyama ya
zamba ebomaki. Ngai moko nazalaki kofuta yango. Ozalaki
kofutisa ngai oyo bazalaki koyiba ngai na moyi to na butu. **40**
Moyi ezalaki kobeta ngai na mokolo, malili ezalaki kokanga
ngai na butu, mpe pongi ezalaki kokima ngai na miso. **41**
Navandi na ndako na yo mibu tuku mibale: nasalelaki yo
mibu zomi na minei mpo na bana na yo mibale ya basi, mpe
mibu motoba mpo na bibwele na yo; mbala zomi obongolaki
lifuti na ngai. **42** Soki Nzambe ya tata na ngai, Nzambe ya
Abrayami mpe oyo Izaki abangaka, azalaki elongo na ngai
te, ya solo, olingaki kozongisa ngai lelo maboko pamba. Kasi
Nzambe amonaki minyoko na ngai mpe pasi ya mosala ya
maboko na ngai, yango wana apamelaki yo na butu oyo
eleki. **43** Labani azongiselaki Jakobi: — Basi oyo bazali bana
na ngai ya basi, bana oyo bazali bana na ngai, bibwele oyo
ezali ya ngai mpe nyonso oyo ozali komona ezali ya ngai.
Bongo lelo, eloko nini nakoki kosala mpo na bana na ngai ya
basi mpe mpo na bana oyo bango baboti? **44** Sik'oyo Jakobi,
tosala boyokani kati na yo mpe ngai, mpe tika ete yango
ezala litatoli kati na biso. **45** Boye Jakobi azwaki libanga
mpe atelemisaki yango lokola elembo. **46** Jakobi alobaki na
bandeko na ye ya mibali: « Bolokota mabanga! » Balokotaki
mabanga, batiaki yango liboke, mpe bango nyonso baliaki
wana na likolo ya liboke ya mabanga. **47** Labani abengaki
esika yango Yegari-Saduta mpe Jakobi abengaki yango
Galedi. **48** Labani alobaki: — Lelo, liboke oyo ya mabanga
ezali litatoli kati na yo mpe ngai. Yango wana babengaki
yango Galedi. **49** Babengaki yango lisusu Mitsipa; pamba te
Labani alobaki lisusu: « Tika ete Yawe akengelaka kati na yo
mpe ngai tango tokomonana lisusu te. **50** Soki onyokoli bana
na ngai ya basi mpe soki ozwi basi mosusu likolo na bana na
ngai ya basi, atako moto moko te akozala kati na biso, kasi
yeba ete Nzambe nde azali motatoli kati na yo mpe ngai.
» **51** Labani alobaki lisusu na Jakobi: — Tala liboke oyo
ya mabanga mpe libanga ya elembo oyo natelemisi kati na
ngai mpe yo. **52** Liboke oyo ya mabanga ezali motatoli, mpe
libanga oyo ya elembo ezali motatoli. Nasengeli te kokatisa
liboke oyo ya mabanga mpe libanga oyo ya elembo mpo ete
naya kosala yo mabe na ngambo na yo; mpe yo osengeli te
kokatisa liboke ya mabanga mpe libanga ya elembo mpo
na koya kosala ngai mabe na ngambo na ngai. **53** Tika
ete Nzambe ya Abrayami mpe Nzambe ya Naori, Nzambe
ya tata na bango, azala Mosambisi kati na biso! Bongo
Jakobi alapaki ndayi na Kombo ya Nzambe oyo tata na ye,
Izaki, azalaki kobanga. **54** Jakobi abonzaki mbeka likolo ya
ngomba mpe abengisaki bandeko na ye ya mibali mpo na
kolia bilei. Tango basilisaki kolia, balekisaki butu na esika
wana, likolo ya ngomba. **55** Na tongo-tongo ya mokolo oyo
elandaki, Labani apesaki bakoko na ye mpe bana na ye ya
basi beze; apambolaki bango mpe azongaki na ndako na ye.

32 Wana Jakobi azalaki kokoba mobembo na ye, ba-
anjelu ya Nzambe bayaki kokutana na ye. **2** Tango
Jakobi amonaki bango, alobaki: « Oyo ezali molako ya
Nzambe! » Mpe abengaki esika yango: Maanayimi. **3** Jakobi
atindaki bantoma liboso na ye epai ya Ezawu, ndeko na ye,
na mokili ya Seiri, kati na zamba ya Edomi. **4** Apesaki bango
malako oyo: « Tala makambo oyo bokoloba epai ya nkolo na
ngai Ezawu: ‹ Mosali na yo Jakobi alobi: 'Navandaki epai
ya Labani mpe natikalaki kuna kino sik'oyo. **5** Nazali na
bangombe, ba-ane, bameme, bantaba, basali ya mibali mpe
ya basi; natindi sango oyo epai ya nkolo na ngai mpo ete
nazwa ngolu na miso na ye.' › » **6** Tango bantoma bazongaki
epai ya Jakobi, balobaki: « Tokendeki epai ya Ezawu, ndeko
na yo, mpe sik'oyo azali koya elongo na bato nkama minei
mpo na kokutana na yo. » **7** Na kobanga makasi mpe na
komitungisa, Jakobi akabolaki bato oyo bazalaki elongo na
ye na masanga mibale; ndenge moko mpe mpo na bameme,
bantaba mpe bashamo. **8** Azalaki komilobela: « Soki Ezawu
abundisi lisanga moko, lisanga oyo etikali ekoki kokima. » **9**
Sima, Jakobi abondelaki: « Oh Nzambe ya Abrayami, tata
na ngai! Nzambe ya Izaki, tata na ngai! Oh Yawe, Yo oyo
olobaki na ngai: ‹ Zonga na mokili na yo, na libota na yo,
mpe Ngai nakosalela yo bolamu. › **10** Nazali nani mpo ete
otalisa ngai mosali na Yo bolamu mpe bosembo nyonso
oyo! Nazalaki kaka na lingenda tango nakatisaki Yordani,
kasi sik'oyo nazali na masanga mibale. **11** Nabondeli Yo,
kangola ngai na maboko ya ndeko na ngai, Ezawu, pamba te
nazali kobanga ete aya kobundisa ngai elongo na bamama
mpe bana na bango. **12** Nzokande, Yo olobaki na ngai: ‹ Ya
solo nakosalela yo bolamu mpe nakokomisa bakitani na yo
ebele lokola zelo ya ebale monene, oyo moto moko te akoki
kotanga. › » **13** Jakobi alekisaki butu na esika wana. Kati na

biloko oyo azalaki na yango, aponaki kado mpo na Ezawu,
ndeko na ye: **14** bantaba ya basi nkama mibale mpe bantaba
ya mibali tuku mibale, bameme ya basi nkama mibale mpe
bameme ya mibali tuku mibale, **15** shamo ya basi tuku misato
elongo na bana na yango, bangombe ya basi tuku minei mpe
bangombe ya mibali zomi, ba-ane ya basi tuku mibale mpe
ya mibali zomi. **16** Akabolaki yango na bitonga mpe apesaki
yango epai ya basali na ye. Alobaki na bango: « Boleka
liboso na ngai mpe botia etonga moko mosika na mosusu.
» **17** Jakobi apesaki mitindo oyo epai ya mosali na ye ya
liboso: « Tango Ezawu, ndeko na ngai, akokutana na yo mpe
akotuna yo: ‹ Yo ozali mosali ya nani, ozali kokende wapi
mpe nani nkolo ya banyama nyonso oyo ezali liboso na yo? ›
18 Okozongisa: ‹ Ezali ya Jakobi, mosali na yo, ezali kado
oyo atindeli nkolo na ngai Ezawu. Mpe tala ye moko azali
koya sima na biso. › » **19** Apesaki lisusu mitindo wana epai
ya mosali ya mibale, ya misato mpe epai ya basali nyonso
oyo bazalaki kolanda bibwele: « Bokoloba kaka maloba moko
tango bokokutana na Ezawu. **20** Bokoyebisa ye lisusu: ‹ Tala
ye moko Jakobi, mosali na yo, azali koya na sima na biso! ›
» Pamba te azalaki komilobela: « Nakokitisa kanda na ye
na kado oyo natindi liboso na ngai; sima tango nakokutana
na ye, mbala mosusu akoyamba ngai malamu. » **21** Boye
kado ya Jakobi ekendeki liboso, kasi ye moko alekisaki butu
kati na Molako. **22** Na butu wana, Jakobi alamukaki, azwaki
basi na ye mibale, basali na ye mibale ya basi, bana na ye
zomi na moko mpe akatisaki mayi ya Yaboki. **23** Sima na
kokatisa bango mayi, akatisaki mpe biloko na ye nyonso. **24**
Jakobi atikalaki kaka ye moko. Bongo moto moko abundaki
na ye kino tango tongo elingaki kotana. **25** Wana moto
yango amonaki ete akoki kolonga Jakobi te, abetaki Jakobi
na loketo mpe mokuwa ya loketo na ye ebukanaki tango
bazalaki kobunda. **26** Sima, moto yango alobaki: — Tika
ngai nakende, pamba te tongo elingi kotana. Kasi Jakobi
azongisaki: — Nakotika yo te kokende soki opamboli ngai te.
27 Moto yango atunaki Jakobi: — Kombo na yo nani? Jakobi
azongisaki: — Kombo na ngai ezali Jakobi. **28** Moto yango
alobaki lisusu: — Kobanda lelo, kombo na yo ekozala lisusu
Jakobi te, kasi Isalaele, pamba te obundi na Nzambe mpe
na bato, bongo olongi. **29** Jakobi alobaki: — Nabondeli yo,
yebisa ngai kombo na yo. Azongiselaki ye: — Mpo na nini
ozali kotuna kombo na ngai? Boye apambolaki ye na esika
wana. **30** Jakobi abengaki esika yango « Penieli, » pamba te
alobaki: « Namoni Nzambe na miso na ngai, mpe bomoi na
ngai ebiki. » **31** Tango moyi ebimaki, Jakobi alekaki Penueli.
Azalaki kotambola tengu-tengu mpo na loketo na ye. **32**
Yango wana kino lelo, bana ya Isalaele baliaka mosuni ya
mopende te, pamba te Nzambe abetaki Jakobi na mosuni
oyo ekangami na mokuwa ya loketo.

33 Tango Jakobi atombolaki miso na ye, amonaki na
mosika Ezawu koya elongo na bato nkama minei.
Boye Jakobi akabolaki bana na ye: ndambo epai ya Lea,
ndambo epai ya Rasheli mpe ndambo mosusu epai ya basali
mibale ya basi. **2** Atiaki basali ya basi elongo na bana na
bango na liboso; Lea mpe bana na ye na sima; mpe Rasheli
na Jozefi na suka. **3** Ye moko alekaki liboso na bango mpe
afukamaki na mabele mbala sambo wana azalaki kopusana
liboso ya ndeko na ye ya mobali. **4** Ezawu akimaki mbangu
mpo na kokutana na ye; ayambaki ye, amibwakaki na nzoto
na ye mpo na koyamba ye mpe apesaki ye beze; bongo
bakomaki kolela. **5** Tango atombolaki miso na ye, amonaki
na mosika basi mpe bana. Atunaki: — Banani wana bazali
elongo na yo? Jakobi azongisaki: — Ezali bana oyo Nzambe
apesi, na bolingo na Ye, epai ya mosali na yo. **6** Boye,
basali ya basi elongo na bana na bango bapusanaki mpe
bafukamaki. **7** Na sima, Lea elongo na bana na ye bayaki
kofukama. Bongo na suka, Jozefi elongo na Rasheli bayaki
mpe kofukama. **8** Ezawu atunaki: — Ngulupa nyonso oyo
nakutani na yango, tina na yango nini? Jakobi azongisaki: —
Ezali mpo ete nazwa ngolu na miso na yo, nkolo na ngai. **9**
Kasi Ezawu azongisaki: — Ndeko na ngai, biloko nyonso
oyo, nazali na yango ebele; bomba biloko na yo mpo na yo
moko. **10** Jakobi alobaki: — Nabondeli yo: soki nazwi ngolu
na miso na yo, ndima kozwa biloko oyo lokola kado kowuta
na maboko na ngai; pamba te ndenge namoni yo, ezali
lokola namoni Nzambe, mpo ete oyambi ngai na boboto.
11 Nabondeli yo penza, ndima makabo oyo namemeli yo;
pamba te Nzambe nde apesaki ngai yango na ngolu na Ye
mpe nazali na nyonso. Lokola Jakobi azalaki kaka kotia
molende, Ezawu andimaki kozwa yango. **12** Ezawu alobaki:
— Telema tokende, nakotambola na yo nzela moko. **13**
Kasi Jakobi azongiselaki ye: — Oh nkolo na ngai! Oyebi
malamu ete bana bazwi nanu makasi te, mpe nazali lisusu
na bameme, bangombe mpe bantaba ya basi oyo ezali nanu
komelisa mabele. Soki tomeki kotambolisa yango mbangu
makasi kaka na mokolo moko, bibwele nyonso ekokufa.
14 Boye, tika ete nkolo na ngai akende liboso, wana ngai
nakotambola malembe-malembe na sima, kolanda etamboli
ya bibwele oyo ezali liboso na ngai, mpe kolanda etamboli
ya bana, kino nakokoma epai ya nkolo na ngai, na Seiri.
15 Ezawu alobaki: — Nabondeli yo, ndima ete natikela yo
ndambo ya bato na ngai. Kasi Jakobi atunaki: — Mpo na nini
kosala bongo? Tika ete nazwa kaka ngolu na miso ya nkolo
na ngai! **16** Boye, kaka na mokolo wana, Ezawu azwaki
nzela mpe azongaki na Seiri. **17** Nzokande, Jakobi akendeki
na Sukoti. Atongaki kuna ndako mpo na ye moko mpe mpo
na bibwele na ye; yango wana babengi esika yango Sukoti.
18 Longwa na mokili ya Padani-Arami, Jakobi akomaki na
kimia na engumba Sishemi oyo ezali na mokili ya Kanana;
mpe atelemisaki ndako na ye ya kapo liboso ya engumba.
19 Na motuya ya bibende ya palata nkama moko, asombaki
na maboko ya bana mibali ya Amori, tata ya Sishemi, eteni
ya mabele epai wapi atongaki ndako na ye ya kapo. **20**
Atongaki kuna etumbelo moko oyo abengaki: « El, Nzambe
ya Isalaele. »

34 Nzokande, Dina, mwana mwasi oyo Lea abotelaki
Jakobi, abimaki mpo na kokende kotala basi ya mokili
wana. **2** Tango Sishemi, mokambi ya mokili wana mpe
mwana mobali ya Amori, moto ya Evi, amonaki ye, akangaki
ye mpe asangisaki na ye nzoto na makasi. **3** Motema na ye
emipesaki mobimba epai ya Dina, mwana mwasi ya Jakobi,
alingaki ye mpe akomaki koloba na ye maloba ya bolingo. **4**
Sishemi alobaki na Amori, tata na ye: « Balela ngai elenge
mwasi oyo. » **5** Tango Jakobi ayokaki ete lokumu ya Dina,
mwana na ye ya mwasi, ebebisami, abatelaki kimia kino
bana na ye ya mibali bazongaki na ndako, pamba te bazalaki

na esobe elongo na bibwele. **6** Boye, Amori, tata na Sishemi,
akendeki kosolola na Jakobi. **7** Tango bana mibali ya Jakobi
bazongaki wuta na esobe, bayokaki sango ya makambo
oyo esalemaki. Bongo, bayokaki pasi mingi na mitema mpe
basilikaki makasi, pamba te Sishemi asalaki likambo ya soni
na Isalaele, wana asangisaki nzoto na makasi na mwana
mwasi ya Jakobi. Likambo ya bongo esengelaki kosalema
te. **8** Kasi Amori alobaki na bango: « Motema ya Sishemi,
mwana na ngai ya mobali ezali kopela na bolingo mpo na
mwana na bino ya mwasi. Nabondeli bino, bopesa ye na
libala mpo na Sishemi. **9** Na bongo, bokoki kosala elongo
na biso boyokani na nzela ya libala: bokobalisa biso bana
na bino ya basi mpe biso tokobalisa bino bana na biso ya
basi, **10** bokovanda elongo na biso. Mboka ezali liboso na
bino, bovanda, bosala mombongo mpe bokoma bankolo
mabele. » **11** Boye, Sishemi alobaki na tata mpe na bandeko
mibali ya Dina: — Tika ete nazwa ngolu na miso na bino mpe
nakopesa bino nyonso oyo bokosenga ngai. **12** Bokatela
ngai motuya makasi ya mbongo ya libala mpe biloko ebele ya
libala; nakofuta bino eloko nyonso oyo bokosenga ngai. Kasi
bopesa ngai kaka elenge mwasi oyo na libala. **13** Lokola
lokumu ya Dina, ndeko mwasi na bango, ebebaki, bana
mibali ya Jakobi basalelaki mayele mabe mpo na kopesa
eyano epai ya Sishemi mpe tata na ye Amori. **14** Balobaki
na bango: — Tokoki kosala likambo ya boye te, tokoki te
kopesa na libala ndeko na biso ya mwasi epai ya mobali oyo
akatama ngenga te, pamba te ezali likambo ya soni mpo
na biso. **15** Tokoki kondima yango kaka soki bokomi lokola
biso, soki bana na bino nyonso ya mibali bakatisi ngenga.
16 Boye biso tokopesa na libala bana na biso ya basi mpe
tokozwa bana na bino ya basi na libala. Tokovanda elongo
na bino mpe tokokoma libota moko. **17** Kasi soki boboyi
kokatisa ngenga ndenge biso tolobi, tokozwa ndeko na biso
ya mwasi mpe tokokende na biso. **18** Likanisi na bango
emonanaki malamu epai ya Amori mpe Sishemi, mwana
na ye ya mobali. **19** Lokola elenge mobali, oyo azalaki na
lokumu koleka bato nyonso ya ndako ya tata na ye, alingaki
mwana mwasi ya Jakobi, akokisaki na lombangu likambo
oyo bayebisaki ye. **20** Boye, Amori mpe Sishemi, mwana na
ye ya mobali, bakendeki na ekuke ya engumba na bango
mpo na koloba na bana mboka na bango: **21** « Bato oyo
bazali na boboto epai na biso; tika ete bavanda elongo na
biso mpe basala mombongo, mpo ete mboka ezali na yango
monene! Tokoki na biso kobala bana na bango ya basi, mpe
bango bakoki na bango kobala bana na biso ya basi. **22** Kasi
mibali bakondima kovanda elongo na biso lokola bandeko ya
libota moko soki kaka mibali nyonso kati na biso bakatisi
ngenga lokola bango. **23** Bibwele na bango, bomengo na
bango, banyama na bango nyonso; boni ekokoma ya biso te
soki kaka tondimi ete bavanda elongo na biso? » **24** Boye,
bato nyonso oyo bazalaki kobima na ekuke ya engumba
bandimaki Amori mpe mwana na ye ya mobali, Sishemi; mpe
mibali nyonso bakatisaki ngenga. **25** Sima na mikolo misato,
wana mibali nyonso kati na bango bazalaki nanu na pasi ya
bapota, bana mibali mibale ya Jakobi, bandeko mibali ya
Dina, Simeoni mpe Levi, bakamataki mipanga na bango,
bakotaki na pwasa kati na engumba mpe babomaki mibali
nyonso. **26** Babomaki na mopanga Amori mpe mwana na
ye ya mobali Sishemi. Bakamataki Dina wuta na ndako ya
Sishemi mpe bazongaki na ye. **27** Bana mibali mosusu ya
Jakobi bayaki kosasa mibali oyo bazalaki na bapota mpe
kobebisa engumba mpo ete babebisaki lokumu ya ndeko
na bango ya mwasi. **28** Babotolaki bangombe na bango,
bameme mpe bantaba na bango, ba-ane na bango, biloko
nyonso oyo ezalaki kati na engumba mpe na bilanga. **29**
Bakamataki bomengo na bango nyonso: bana, basi mpe
biloko nyonso oyo ezalaki kati na bandako na bango. **30**
Boye, Jakobi alobaki na Simeoni mpe na Levi: — Bopesi
ngai pasi mpe bobimisi ngai moto mabe na miso ya bato ya
Kanana mpe ya Perizi oyo bazali kovanda na mboka oyo.
Biso tozali kaka moke; mpe soki basangisi makasi na bango
mpo na kobundisa ngai, bakoboma ngai elongo na ndako na
ngai mobimba. **31** Bango bazongisaki: — Boni, esengelaki
bazwa ndeko na biso lokola mwasi ya ndumba?

35 Nzambe alobaki na Jakobi: « Kende na Beteli, vanda
kuna mpe tonga kuna etumbelo mpo na Nzambe oyo
abimelaki yo tango ozalaki kokima ndeko na yo Ezawu.
» **2** Jakobi alobaki na bato ya libota na ye mpe na bato
nyonso oyo bazalaki na ye elongo: « Bolongola banzambe
ya bapaya oyo ezali kati na bino, bomipetola mpe bolata
bilamba mosusu. **3** Tokomata na Beteli epai wapi nakotonga
etumbelo mpo na Nzambe oyo ayanolaki ngai na mokolo oyo
nazalaki na pasi mpe azalaki elongo na ngai bisika nyonso
oyo nazalaki kokende. » **4** Bapesaki Jakobi banzambe
nyonso ya bapaya, oyo bazalaki na yango mpe biloko na
bango ya matoyi. Boye Jakobi akundaki yango na se ya
nzete ya terebente oyo ezalaki pene ya Sishemi. **5** Sima,
bakendeki. Kanda na Nzambe ekweyelaki bingumba nyonso
ya zingazinga na bango, mpe moko te alandaki bana mibali
ya Jakobi. **6** Jakobi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo
na ye bakomaki na Luze, oyo ezali Beteli, kati na mokili ya
Kanana. **7** Kuna nde atongaki etumbelo mpe abengaki esika
yango « Eli Beteli, » pamba te ezalaki kuna nde Nzambe
amimonisaki epai na ye tango azalaki kokima ndeko na ye.
8 Ezalaki wana nde Debora, mama mobokoli ya Rebeka,
akufaki. Bakundaki ye pembeni ya Beteli, na se ya nzete
oyo, wuta na tango wana, bakomaki kobenga « Aloni-Bakuti.
» **9** Nzambe abimelaki lisusu Jakobi tango azongaki wuta na
Padani-Arami mpe apambolaki ye. **10** Nzambe alobaki na ye:
« Kombo na yo ezali Jakobi; kasi okobengama lisusu Jakobi
te, kombo na yo ekomi Isalaele. » Yango wana Nzambe
apesaki ye kombo « Isalaele. » **11** Nzambe alobaki na
ye lisusu: « Nazali Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. Bota bana
mpe bokoma ebele; bokoma ekolo moko mpe bikolo ebele
ekobima na nzela na yo, bakonzi bakobima kati na yo. **12**
Mokili oyo napesaki na Abrayami mpe na Izaki, napesi yango
mpe na yo. Nakopesa yango lisusu na bakitani na yo. » **13**
Sima, Nzambe atikaki ye na esika oyo asololaki na ye. **14**
Jakobi atelemisaki libanga ya elembo na esika oyo Nzambe
asololaki na ye; asopaki likolo ya libanga yango likabo ya
masanga mpe mafuta. **15** Jakobi apesaki esika oyo Nzambe
asololaki na ye kombo « Beteli. » **16** Jakobi mpe libota na
ye balongwaki na Beteli. Wana bazalaki nanu mwa mosika
na Efrata, Rasheli abotaki, kasi na pasi makasi. **17** Lokola
azalaki na pasi makasi ya kobota, mwasi mobotisi ayebisaki
ye: « Kobanga te! Pamba te ozali na mwana mobali mosusu.
» **18** Lokola azalaki kobundana mpo na kokufa, liboso ya

kokata motema, apesaki mwana na ye ya mobali kombo
Beni-Oni. Kasi tata na ye apesaki ye kombo Benjame. **19**
Rasheli akufaki mpe bakundaki ye na nzela ya Efrata, elingi
koloba Beteleemi. **20** Jakobi atelemisaki libanga ya elembo
likolo ya kunda ya Rasheli; mpe kino lelo oyo, libanga wana
ya elembo elakisaka kunda ya Rasheli. **21** Sima, Isalaele
alongwaki mpe akendeki kotonga ndako na ye ya kapo
mosika ya Migidali-Ederi. **22** Wana Isalaele azalaki kowumela
na mokili wana, Ribeni ayaki kuna mpe asangisaki nzoto na
Bila, makangu ya tata na ye; mpe Isalaele ayokaki yango.
Jakobi azalaki na bana mibali zomi na mibale: **23** Bana
mibali ya Lea: Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Jakobi;
Simeoni, Levi, Yuda, Isakari mpe Zabuloni. **24** Bana mibali
ya Rasheli: Jozefi mpe Benjame. **25** Bana mibali ya Bila,
mwasi mosali ya Rasheli: Dani mpe Nefitali. **26** Bana mibali
ya Zilipa, mwasi mosali ya Lea: Gadi mpe Aseri. Bango
nde bana mibali ya Jakobi oyo babotelaki ye na Padani-
Arami. **27** Jakobi azongaki epai ya Izaki, tata na ye, na
Mamire, pene ya Kiriati-Ariba oyo ebengami Ebron, epai wapi
Abrayami mpe Izaki bazalaki kovanda. **28** Izaki awumelaki
na bomoi mibu nkama moko na tuku mwambe. **29** Sima,
Izaki akataki motema mpe akufaki; awumelaki na bomoi
mibu ebele, akomaki mobange mpe alandaki bakoko na ye.
Bana na ye ya mibali, Ezawu mpe Jakobi, bakundaki ye.

36 Tala libota ya Ezawu oyo azali Edomi. **2** Ezawu abalaki
basi na ye kati na bana basi ya Kanana: Ada, mwana
mwasi ya Eloni, moto ya Iti; Olibama, mwana mwasi ya
Ana mpe koko ya Tsibeoni, moto ya Evi; **3** mpe Basimati,
mwana mwasi ya Isimaeli mpe ndeko mwasi ya Nebayoti.
4 Ada abotelaki Ezawu Elifazi; mpe Basimati abotelaki ye
Reweli. **5** Olibama abotaki Yewushi, Yaelami mpe Kora.
Bango nde bana mibali oyo babotelaki Ezawu na mokili
ya Kanana. **6** Ezawu azwaki basi na ye, bana na ye ya
mibali, bana na ye ya basi, bato nyonso ya ndako na ye
mpe bibwele na ye, banyama na ye nyonso mpe biloko
nyonso oyo azwaki na mokili ya Kanana, akendeki na mokili
mosusu, mosika ya ndeko na ye Jakobi. **7** Bomengo na
bango ekomaki mingi penza, mpe bakokaki lisusu te kovanda
esika moko; pamba te mokili oyo bazalaki kovanda ekokaki
bango lisusu te likolo ya motango ya bibwele na bango. **8**
Yango wana Ezawu, oyo azali Edomi, akendeki kovanda
na ngomba Seiri. **9** Tala libota ya Ezawu, koko ya bato ya
Edomi, na ngomba Seiri: **10** Tala bakombo ya bana mibali ya
Ezawu: Elifazi, mwana mobali ya Ada, mwasi ya Ezawu;
mpe Reweli, mwana mobali ya Basimati, mwasi ya Ezawu.
11 Bana mibali ya Elifazi: Temani, Omari, Tsefo, Gaetami
mpe Kenazi. **12** Elifazi, mwana mobali ya Ezawu, azalaki
na makangu oyo kombo na ye ezalaki « Timina; » Timina
abotelaki ye Amaleki. Bango nde bakoko ya Ada, mwasi ya
Ezawu. **13** Bana mibali ya Reweli: Naati, Zera, Shama mpe
Miza. Bango nde bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu. **14**
Tala bana mibali oyo Olibama, mwasi ya Ezawu, mwana
mwasi ya Ana mpe koko ya Tsibeoni, abotelaki Ezawu:
Yewushi, Yaelami mpe Kora. **15** Tala bakonzi ya mabota ya
bana mibali ya Ezawu: Bana ya Elifazi, mwana liboso ya
Ezawu: mokonzi Temani, mokonzi Omari, mokonzi Tsefo,
mokonzi Kenazi, **16** mokonzi Kora, mokonzi Gaetami mpe
mokonzi Amaleki. Bango nde bakonzi ya libota ya Elifazi,
oyo babotamaki na Edomi; bazalaki bakoko ya Ada. **17**
Bana mibali ya Reweli, mwana mobali ya Ezawu: mokonzi
Naati, mokonzi Zera, mokonzi Shama mpe mokonzi Miza.
Bango nde bakonzi ya libota ya Reweli, oyo babotamaki na
Edomi; bazalaki bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu. **18**
Bana mibali ya Olibama, mwasi ya Ezawu: mokonzi Yewushi,
mokonzi Yaelami mpe mokonzi Kora. Bango nde bakonzi
ya libota ya Olibama, mwana mwasi ya Ana mpe mwasi ya
Ezawu. **19** Bango nde bazalaki bana mibali ya Ezawu oyo
azali Edomi, mpe bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya
Edomi. **20** Tala bakitani ya Seiri, moto ya Ori, bato ya liboso
oyo bavandaki na mokili yango: Lotani, Shobali, Tsibeoni,
Ana, **21** Dishoni, Etseri mpe Dishani. Bango nde bakonzi ya
libota ya Ori, mwana mobali ya Seiri, na mokili ya Edomi. **22**
Bana mibali ya Lotani: Ori mpe Emami. Timina azalaki ndeko
mwasi ya Lotani. **23** Bana mibali ya Shobali: Alivani, Manaati,
Ebali, Shefo mpe Onami. **24** Bana mibali ya Tsibeoni: Aya
mpe Ana. Ezali Ana nde amonaki maziba ya mayi kati na
esobe tango azalaki koleisa ba-ane ya Tsibeoni, tata na
ye. **25** Bana ya Ana: Dishoni, mwana na ye ya mobali;
mpe Olibama, mwana na ye ya mwasi. **26** Bana mibali ya
Dishoni: Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani. **27** Tala
bana mibali ya Etseri: Bilani, Zavani mpe Akani. **28** Bana
mibali ya Dishani: Utsi mpe Arani. **29** Tala bakonzi ya mabota
ya Ori: mokonzi Lotani, mokonzi Shobali, mokonzi Tsibeoni,
mokonzi Ana, **30** mokonzi Dishoni, mokonzi Etseri mpe
mokonzi Dishani. Bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya
Ori, na mokili ya Seiri. **31** Tala bakonzi oyo bakonzaki kati
na Edomi liboso ete bana ya Isalaele bazwa mokonzi: **32**
Bela, mwana mobali ya Beori, akomaki mokonzi ya Edomi.
Kombo ya engumba na ye ezalaki « Dinaba. » **33** Tango
Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili
ya Botsira, akitanaki na ye na bokonzi. **34** Tango Yobabi
akufaki, Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki na
ye na bokonzi. **35** Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana
mobali ya Bedadi oyo alongaki Madiani na bilanga ya Moabi,
akitanaki na ye na bokonzi. Kombo ya engumba na ye ezalaki
Aviti. **36** Tango Adadi akufaki, Samila, moto ya engumba
Masireka, akitanaki na ye na bokonzi. **37** Tango Samila
akufaki, Saulo, moto ya engumba Reoboti, engumba oyo
etongama pembeni ya ebale, akitanaki na ye na bokonzi. **38**
Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori,
akitanaki na ye na bokonzi. **39** Tango Bala-Anani, mwana
mobali ya Akibori, akufaki, Adari akitanaki na ye na bokonzi.
Kombo ya engumba na ye ezalaki « Pawu, » mpe kombo ya
mwasi na ye ezalaki « Meetabeli. » Meetabeli azalaki mwana
mwasi ya Matiredi, mwana mwasi ya Mezaabi. **40** Tala bato
oyo bazalaki bakonzi ya mabota ya Ezawu kolanda mabota
ya botata, bisika oyo bazalaki kovanda mpe bakombo na
bango: Timina, Aliva, Yeteti, **41** Olibama, Ela, Pinoni, **42**
Kenazi, Temani, Mibitsari, **43** Magidieli mpe Irami. Bango
nde bazalaki bakonzi ya Edomi kolanda bituka na bango, kati
na mokili oyo bazalaki kovanda. Ezawu azalaki koko ya bato
ya Edomi.

37 Jakobi avandaki na mokili ya Kanana epai wapi tata
na ye azalaki kovanda. **2** Tala molongo ya libota ya
Jakobi. Elenge mobali Jozefi azalaki na mibu zomi na sambo
ya mbotama mpe azalaki kobatela bibwele. Azalaki kosala

mosala yango elongo na bandeko na ye ya mibali, bana
ya Bila mpe ya Zilipa, basi ya tata na ye. Jozefi azalaki
koyebisa tata na bango makambo mabe ya bandeko na
ye. **3** Isalaele azalaki kolinga Jozefi mingi koleka bana na
ye nyonso, pamba te abotaki ye na kimobange. Asalelaki
ye elamba ya kitoko mpe ya talo. **4** Tango bandeko na
ye ya mibali bamonaki ete tata na bango azali kolinga ye
koleka bango nyonso, bayinaki ye mpe bakokaki lisusu te
koloba na ye na motema malamu. **5** Jozefi alotaki ndoto
mpe tango ayebisaki yango epai ya bandeko na ye ya mibali,
bayinaki ye lisusu makasi. **6** Alobaki na bango: — Boyoka
ndoto oyo nalotaki: **7** « Tozalaki kokanga maboke ya ble
kati na bilanga. Mbala moko, liboke na ngai elamuki mpe
etelemi ngwi; bongo maboke na bino, oyo ezalaki zingazinga
ya liboke na ngai, egumbamaki liboso ya liboke na ngai.
» **8** Bandeko na ye ya mibali balobaki na ye: — Okanisi
ete okokoma mokonzi na biso mpe okokonza biso? Bongo
bayinaki ye lisusu koleka likolo ya ndoto na ye mpe likolo ya
makambo oyo alobaki. **9** Alotaki lisusu ndoto mosusu mpe
ayebisaki yango epai ya bandeko na ye ya mibali. Alobaki: —
Boyoka, naloti lisusu ndoto mosusu: « Namonaki moyi, sanza
mpe minzoto zomi na moko kogumbama liboso na ngai. »
10 Tango ayebisaki tata na ye ndenge ayebisaki bandeko na
ye ya mibali, tata na ye agangelaki ye mpe alobaki: — Ndoto
nini wana yo osili kolota? Okanisi ete ngai, mama na yo
mpe bandeko na yo ya mibali, tokoya mpe tokogumbama na
mabele liboso na yo? **11** Bandeko na ye ya mibali bakomaki
na motema likunya epai na ye, kasi tata na ye abombaki
kaka likambo yango na motema. **12** Bandeko mibali ya Jozefi
bakendeki koleisa bibwele ya tata na bango pembeni ya
Sishemi. **13** Isalaele alobaki na Jozefi: — Oyebi ete bandeko
na yo bazali koleisa bibwele pembeni ya Sishemi; yaka,
pamba te nalingi kotinda yo epai na bango. Jozefi azongisaki:
— Malamu! **14** Tata na ye alobaki na ye: — Kende mpe
tala soki makambo nyonso ezali kotambola malamu mpo
na bandeko na yo mpe mpo na bibwele, bongo omemela
ngai sango. Boye, atindaki ye wuta na lubwaku ya Ebron.
Wana Jozefi akomaki na Sishemi, **15** moto moko amonaki ye
tango azalaki koyengayenga na bilanga. Atunaki ye: — Ozali
koluka nini? **16** Jozefi azongisaki: — Nazali koluka bandeko
na ngai. Okoki koyebisa ngai esika nini bazali koleisa bibwele
na bango? **17** Moto yango azongisaki: — Balongwaki awa
mpe nayokaki bango koloba: « Tokende na Dotani. » Boye
Jozefi alandaki bandeko na ye mpe amonaki bango pembeni
ya Dotani. **18** Tango bango bamonaki ye na mosika liboso
ete akoma pene na bango, bayokanaki mpo ete baboma ye.
19 Balobanaki bango na bango: — Tala moloti bandoto azali
koya. **20** Sik'oyo, boya mpo ete toboma ye mpe tobwaka ye
na moko kati na mabulu oyo. Tokoloba ete nyama mabe
eliaki ye. Bongo tokotala oyo ekoya sima na bandoto na ye.
21 Tango Ribeni ayokaki bongo, alukaki nzela ya kokangola
ye na maboko na bango. Alobaki: — Toboma ye te! **22**
Bosopa makila na ye te! Bobwaka ye kaka na libulu oyo
ezali kati na esobe, kasi bosala ye mabe te. Ribeni alobaki
bongo pamba te azalaki na makanisi ya kokangola ye na
maboko na bango mpe kozongisa ye na maboko ya tata na
ye. **23** Tango kaka Jozefi akomaki epai ya bandeko na ye ya
mibali, balongolaki ye elamba na ye ya kitoko mpe ya talo
oyo alataki. **24** Bakangaki ye mpe babwakaki ye na libulu.
Libulu yango ezalaki na eloko te, ezalaki mpe na mayi te na
kati. **25** Wana bavandaki mpo na kolia, batombolaki miso
mpe bamonaki bato ya libota ya Isimaeli elongo na bashamo
na bango koya wuta na Galadi. Bashamo na bango ezalaki
komema na Ejipito: biloko ya mike-mike ya solo kitoko oyo
balambelaka, mafuta ya solo kitoko mpe mire. **26** Boye Yuda
alobaki na bandeko na ye ya mibali: « Litomba nini tokozwa
soki tobomi ndeko na biso mpe tozipi makila na ye? **27**
Malamu toteka ye epai ya bato ya ekolo ya Isimaeli, kasi
toboma ye te; pamba te azali kaka ndeko na biso mpe tozali
na ye makila moko. » Boye bandeko na ye bandimaki. **28**
Nzokande tango bato ya mombongo ya mokili ya Madiani
balekaki wana, babimisaki Jozefi wuta na libulu mpe batekaki
ye epai ya bato ya ekolo ya Isimaeli, na motuya ya mbongo
ya bibende, tuku mibale; mpe bango bamemaki ye na Ejipito.
29 Tango Ribeni azongaki na libulu mpe amonaki ete Jozefi
azali lisusu kuna te, apasolaki bilamba na ye, **30** azongaki
epai ya bandeko na ye mpe alobaki: « Elenge mobali azali
lisusu kuna te! Sik'oyo ngai, nakosuka wapi? » **31** Boye
babomaki ntaba, bazwaki elamba ya Jozefi mpe bazindisaki
yango na makila ya ntaba. **32** Sima, bazongisaki elamba
yango ya kitoko mpe ya talo epai ya tata na bango. Balobaki:
— Tala eloko oyo tomoni; tala yango malamu soki ezali
penza elamba ya mwana na yo to te! **33** Jakobi asosolaki
ete ezali elamba ya Jozefi mpe agangaki: — Ezali elamba
ya mwana na ngai! Nyama moko ya mabe elie ye! Solo,
bakati-kati Jozefi na biteni! **34** Jakobi apasolaki bilamba na
ye, alataki saki mpe asalaki matanga mpo na mwana na ye
mikolo ebele. **35** Bana na ye nyonso ya mibali mpe ya basi
bayaki kobondisa ye; kasi aboyaki kobondisama. Alobaki: «
Te; nakozala na matanga kino nakolanda mwana na ngai na
mboka ya bakufi epai wapi mwana na ngai azali. » Boye, tata
na ye alelaki ye. **(Sheol h7585)** **36** Bato ya mokili ya Madiani
batekaki Jozefi na Ejipito epai ya Potifari, kalaka ya lokumu
ya Faraon mpe mokonzi ya bakengeli ya mokonzi.

38 Nzokande na tango wana, Yuda atikaki bandeko na ye
mpe akendeki kovanda epai ya Ira, moto ya Adulami.
2 Yuda akutanaki kuna na mwana mwasi ya Shuwa, moto
ya Kanana. Abalaki ye mpe asangisaki na ye nzoto. **3**
Mwasi yango akomaki na zemi mpe abotelaki Yuda mwana
mobali. Mpe Yuda apesaki ye kombo « Eri. » **4** Mwasi yango
azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali; apesaki ye
kombo « Onani. » **5** Abotaki mwana mobali mosusu mpe
apesaki ye kombo « Shela. » Yuda azalaki na Kezibi tango
mwasi na ye abotaki mwana ya misato. **6** Yuda abalelaki Eri,
mwana na ye ya liboso, mwasi: Tamari. **7** Kasi Eri, mwana
liboso ya Yuda, azalaki moto mabe na miso ya Yawe; yango
wana Yawe abomaki ye. **8** Bongo Yuda alobaki na Onani: «
Sangisa nzoto na semeki na yo mpo ete obota bana mpo na
ndeko na yo ya mobali oyo akufa. » **9** Kasi lokola Onani
ayebaki ete bana oyo bakobotama bakozala ya ye te, azalaki
kobwaka mayi na ye ya mibali na mabele tango nyonso
azalaki kosangisa nzoto na semeki na ye, mpo ete abotela
ndeko na ye ya mobali bana te. **10** Likambo oyo Onani
azalaki kosala ezalaki kosepelisa Yawe te. Boye ye mpe
lisusu, Yawe abomaki ye. **11** Yuda alobaki na Tamari, bokilo
na ye ya mwasi: « Lokola okufisi mibali, kende kovanda
na ndako ya tata na yo kino Shela, mwana na ngai ya

mobali, akokoma mokolo. » Pamba te azalaki komilobela: « Tango mosusu ye mpe akoki kokufa lokola bandeko na ye ya mibali. » Boye Tamari akendeki kovanda na ndako ya tata na ye. **12** Sima na tango molayi, mwana mwasi ya Shuwa, mwasi ya Yuda, akufaki. Lokola tango na ye ya matanga esilaki, Yuda akendeki na Timina epai ya bato oyo bazalaki kolongola bapwale ya bameme na ye. Boye, moninga na ye Ira, moto ya Adulami, akendeki elongo na ye. **13** Tango bayebisaki Tamari: « Bokilo na yo ya mobali azali kokende na Timina mpo na kolongolisa bapwale ya bameme na ye, » **14** alongolaki bilamba na ye ya mwasi akufisa mobali mpe amizipaki elongi na vwale mpo ete bayeba ye lisusu te. Avandaki na ekuke ya Enayimi oyo ezalaki na nzela ya Timina, pamba te amonaki ete Shela akolaki, kasi bapesaki ye te na libala epai ya Shela. **15** Tango Yuda amonaki ye, akanisaki ete azali mwasi ya ndumba, pamba te azipaki elongi na ye. **16** Lokola Yuda ayebaki te ete ezali bokilo na ye ya mwasi, apusanaki na esika oyo azalaki, pembeni ya nzela, mpe alobaki na ye: — Yaka, ndima ete tosangisa na yo nzoto. Tamari atunaki: — Okopesa ngai nini soki osangisi na ngai nzoto? **17** Yuda azongisaki: — Nakotindela yo mwana ntaba oyo nakozwa na etonga na ngai. Tamari atunaki lisusu: — Ndanga nini okosimbisa ngai kino tango okotindela ngai yango? **18** Yuda alobaki: — Ndanga nini olingi ete nasimbisa yo? Tamari azongisaki: — Lopete na yo, singa na yo mpe lingenda na yo, oyo osimbi na loboko. Boye Yuda apesaki ye yango, asangisaki na ye nzoto mpe Tamari akomaki na zemi. **19** Tamari atelemaki mpe akendeki; alongolaki vwale na ye mpe azongisaki lisusu na nzoto bilamba na ye ya mwasi akufisa mobali. **20** Boye Yuda atindaki moninga na ye Ira, moto ya Adulami, mpo ete amemela mwasi yango mwana ntaba mpe azwa ndanga oyo asimbisaki ye. Kasi Ira amonaki ye te. **21** Boye atunaki epai ya bavandi ya esika wana, na Enayimi: — Wapi mwasi ya ndumba oyo azalaki na nzela, na Enayimi? Bazongiselaki ye: — Esika oyo etikala kozala na mwasi ya ndumba te. **22** Ira azongaki epai ya Yuda mpe ayebisaki ye: — Namoni ye te; kutu bavandi ya Enayimi bayebisi ngai ete mwasi ya ndumba atikala kozala na esika wana te. **23** Yuda alobaki: — Atikala na biloko oyo azwaki, noki te tokobima babolole. Ngai nazali na likambo te; natindeli ye mwana ntaba, mpe yo omoni ye te. **24** Sima na sanza misato, bayebisaki Yuda: — Tamari, bokilo na yo ya mwasi, asalaki kindumba, mpe tala kutu akomi na zemi. Yuda alobaki: — Babimisa ye mpe batumba ye na moto! **25** Wana bazalaki kobimisa ye libanda, Tamari atindaki sango oyo epai ya Yuda, bokilo na ye: — Nazali na zemi ya nkolo biloko oyo. Mpe abakisaki: — Tala soki okoki koyeba nani azali nkolo ya lopete oyo, ya singa oyo mpe ya lingenda oyo. **26** Yuda asosolaki ete ezali biloko na ye mpe alobaki: — Azali sembo koleka ngai, pamba te nabalisaki ye te epai ya Shela, mwana na ngai ya mobali. Boye Yuda atikalaki lisusu te kosangisa na ye nzoto. **27** Wana tango na ye ya kobota ekokaki, emonanaki ete ezalaki na mapasa mibale ya mibali kati na libumu na ye. **28** Na tango ya kobota, moko kati na bango abimisaki loboko; mpe mwasi oyo abotisaka asimbaki loboko yango, akangaki yango singa ya motane mpe alobaki: « Mwana oyo nde abimi liboso. » **29** Kasi azongisaki loboko na ye, mpe ndeko na ye ya mobali abimaki. Bongo mwasi oyo abotisaka alobaki: « Ofungoli nzela nini mpo na kobima? » Mpe bapesaki ye kombo « Peretsi. » **30** Sima, ndeko na ye oyo azalaki na singa ya motane na loboko mpe abotamaki; bapesaki ye kombo « Zera. »

39 Sima, bamemaki Jozefi na Ejipito. Potifari, kalaka ya lokumu ya Faraon mpe mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, moto ya Ejipito, asombaki ye na maboko ya bato ya Isimaeli oyo bamemaki ye kuna. **2** Yawe azalaki elongo na Jozefi; boye Jozefi azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala, mpe avandaki kati na ndako ya moto ya Ejipito, nkolo na ye. **3** Tango nkolo na ye asosolaki ete Yawe azali elongo na Jozefi, mpe ete Yawe azali kolongisa ye na makambo nyonso oyo azali kosala, **4** Jozefi azwaki ngolu na miso ya nkolo na ye, oyo apesaki ye mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso: Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe apesaki ye mokumba ya kobatela biloko na ye nyonso. **5** Wuta tango Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe mokonzi ya biloko nyonso oyo azalaki na yango, Yawe apambolaki ndako ya moto ya Ejipito mpo na Jozefi; lipamboli ya Yawe ezalaki na likolo ya biloko nyonso oyo azalaki na yango, kati na ndako na ye mpe na bilanga. **6** Boye Potifari atikaki biloko na ye nyonso kati na maboko ya Jozefi, azalaki lisusu kotala eloko moko te longola kaka bilei na ye. Jozefi azalaki na nzoto kitoko mpe elongi kitoko. **7** Sima na yango, mwasi ya nkolo ya Jozefi alulaki ye Jozefi mpe alobaki na ye: — Yaka kosangisa na ngai nzoto! **8** Kasi Jozefi aboyaki mpe alobaki na mwasi ya nkolo na ye: — Tala, nkolo na ngai atunaka ngai ata eloko moko te na oyo etali ndako na ye, mpe atika biloko na ye nyonso kati na maboko na ngai. **9** Moto moko te aleki ngai na monene kati na ndako oyo. Nkolo na ngai apekisi ngai eloko moko te longola kaka yo, pamba te ozali mwasi na ye. Boye ndenge nini penza ngai nakoki kosala likambo ya mabe boye mpe kosala masumu liboso ya Nzambe? **10** Mokolo na mokolo, mwasi ya Potifari azalaki kaka kotungisa Jozefi, kasi ye mpe azalaki kaka koboya kosangisa na ye nzoto to kozala na ye elongo. **11** Mokolo moko, awa Jozefi akotaki na ndako mpo na kosala mosala na ye, mpe ata mosali moko te azalaki wana, **12** mwasi ya Potifari akangaki ye na bilamba mpe alobaki na ye: — Yaka kosangisa na ngai nzoto! Kasi Jozefi asundolaki elamba na ye kati na maboko ya mwasi ya Potifari mpe akimaki libanda ya ndako. **13** Tango mwasi ya Potifari amonaki ete Jozefi asundoli elamba na ye kati na maboko na ye mpe akimi libanda, **14** abengaki basali ya ndako na ye mpe alobaki: — Botala! Mo-Ebre oyo bamemelaki biso ayaki nde kosakanela biso! Aluki kosangisa na ngai nzoto, kasi ngai nagangi makasi. **15** Tango ayoki ete nagangi makasi mpo na koluka lisalisi, asundoli elamba na ye pembeni na ngai mpe akimi libanda! **16** Mwasi ya Potifari abombaki elamba ya Jozefi pembeni na ye kino mobali na ye azongaki na ndako. **17** Bongo abetelaki ye lisolo: — Mowumbu Mo-Ebre oyo omemelaki biso, ayaki epai na ngai mpo na kosakana na ngai. **18** Kasi tango nagangaki makasi mpo na koluka lisalisi, asundolaki elamba na ye pembeni na ngai mpe akimaki libanda. **19** Tango nkolo ya Jozefi ayokaki lisolo oyo mwasi na ye abetelaki ye na maloba oyo: « Tala ndenge mowumbu na yo asali ngai, » Potifari asilikaki makasi. **20** Potifari akangaki Jozefi mpe abwakaki ye na boloko epai wapi mokonzi Faraon atiaka bakangami. Kasi,

wana Jozefi azalaki kati na boloko, **21** Yawe azalaki elongo
na Jozefi mpe atalisaki ye bolamu na Ye; asalelaki ye ngolu
na miso ya mokonzi ya boloko. **22** Mokonzi ya boloko apesaki
Jozefi mokumba ya kokengela bato nyonso ya boloko mpe
ya kotambolisa makambo nyonso oyo ezalaki kosalema
kuna. **23** Mokonzi ya boloko azalaki kotala lisusu likambo
moko te kati na makambo oyo apesaki Jozefi mokumba ya
kosala, pamba te Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki
kolongisa ye na makambo nyonso oyo azalaki kosala.

40 Sima na mwa tango, kalaka oyo azalaki kotala
makambo oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito
mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya mokonzi
ya Ejipito, basalaki mabe liboso ya nkolo na bango, mokonzi
ya Ejipito. **2** Faraon asilikelaki bakalaka na ye mibale
ya lokumu: kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali
masanga mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa.
3 Abwakaki bango na boloko kati na ndako ya mokonzi ya
bakengeli ya mokonzi, boloko epai wapi Jozefi azalaki. **4**
Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi apesaki bango na maboko
ya Jozefi mpo ete alandela bango. Boye basalaki mikolo
mwa mingi na boloko. **5** Ezalaki mokolo moko na butu,
bango mibale, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali
masanga mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa
ya mokonzi ya Ejipito, balotaki moto na moto ndoto na ye
mpe ndoto na ndoto ezalaki na ndimbola na yango. **6** Na
tongo, Jozefi akendeki epai na bango mpe amonaki ete
bazali mawa-mawa. **7** Jozefi atunaki bakalaka ya lokumu ya
Faraon, oyo bazalaki kati na boloko elongo na ye, kati na
ndako ya nkolo na ye: — Mpo na nini lelo bilongi na bino
ezali mawa-mawa? **8** Bazongiselaki ye: — Biso mibale toloti
bandoto; kasi moto ya kolimbola yango mpo na biso azali
te. Jozefi alobaki na bango: — Boyebi te ete Nzambe nde
apesaka ndimbola ya bandoto? Nabondeli bino, boyebisa
ngai bandoto na bino. **9** Bongo kalaka oyo azalaki kotala
makambo oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito ayebisaki
Jozefi ndoto na ye. Alobaki: — Na ndoto na ngai, namonaki
nzete ya vino liboso na ngai. **10** Nzete yango ya vino ezalaki
na bitape misato. Bongo ekomaki kobimisa mito, fololo mpe
maboke ebimisaki bambuma ya kotela. **11** Kopo ya Faraon
ezalaki na maboko na ngai. Nazwaki bambuma ya vino,
nakamolaki yango na kopo ya Faraon mpe napesaki ye kopo
yango na maboko na ye. **12** Jozefi alobaki na ye: — Tala
ndimbola ya ndoto na yo: « Bitape misato ezali mikolo misato.
13 Sima na mikolo misato, Faraon akotombola moto na yo
mpe akozongisa yo na esika na yo ya mosala. Okotia lisusu
kopo ya Faraon na maboko na ye ndenge ozalaki kosala
na kala. **14** Kasi tango makambo nyonso oyo ekotambola
malamu mpo na yo, nabondeli yo, kanisa ngai mpe salela
ngai bolamu, zala molobeli na ngai epai ya Faraon mpo
ete abimisa ngai na boloko oyo. **15** Pamba te babimisaki
ngai na makasi wuta na mokili ya Ba-Ebre; mpe awa nasali
likambo moko te ya mabe mpo ete batia ngai na boloko. »
16 Tango kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa
ya mokonzi ya Ejipito asosolaki ete Jozefi apesaki ndimbola
ya malamu, alobaki na Jozefi: — Ngai mpe nalotaki ndoto: «
Bitunga misato ya mapa ezalaki likolo ya moto na ngai. **17**
Kitunga ya likolo ezalaki na bagato ya ndenge na ndenge,
oyo Faraon alingaka; kasi bandeke ezalaki kolia yango wuta
na kitunga oyo ezalaki na moto na ngai. » **18** Jozefi alobaki
na ye: — Tala ndimbola ya ndoto na yo: « Bitunga misato
ezali mikolo misato. **19** Sima na mikolo misato, Faraon
akokata moto na yo mpe akodiembika yo na nzete. Bongo
bandeke ekolia mosuni na yo. » **20** Sima na mikolo misato,
ezalaki mokolo ya mbotama ya Faraon. Faraon asalisaki feti
monene mpe abengisaki bakalaka na ye nyonso. Abimisaki
na boloko, liboso ya bakalaka na ye, kalaka oyo azalaki
kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi mpe kalaka
oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa. **21** Faraon
azongisaki na mosala, kalaka oyo azalaki kotala makambo
oyo etali masanga. Boye azongelaki lisusu kotia kopo na
maboko ya Faraon. **22** Kasi Faraon adiembikaki kalaka
oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa, ndenge kaka
Jozefi ayebisaki bango. **23** Kasi kalaka oyo azalaki kotala
makambo oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito atikalaki
kokanisa lisusu Jozefi te: abosanaki ye.

41 Sima na mibu mibale, Faraon alotaki ndoto: atelemaki
pembeni ya ebale Nili, **2** amonaki bangombe sambo
ya basi, ya kitoko mpe ya mafuta. Bangombe yango ebimaki
wuta na ebale mpe ezalaki kolia matiti pembeni ya ebale
Nili. **3** Sima na yango, bangombe mosusu sambo ya basi,
ya mabe mpe ekonda, ebimaki wuta na ebale, etelemaki
pembeni ya bangombe ya basi oyo ezalaki pembeni ya ebale
Nili. **4** Bangombe sambo ya basi ya mabe mpe ekonda
eliaki bangombe sambo ya kitoko mpe ya mafuta. Kaka na
tango yango, Faraon alamukaki. **5** Alalaki lisusu mpe alotaki
ndoto ya mibale: nzete moko ya ble ebimisaki mito sambo ya
ble, ya minene mpe ya kitoko. **6** Mito mosusu sambo ya
ble, ekonda mpe ezika na mopepe ya este, ebimaki sima
na oyo ya minene. **7** Mito sambo oyo ekonda eliaki mito
sambo oyo ya minene mpe etonda. Kaka na tango yango,
Faraon alamukaki, asosolaki ete ezali ndoto. **8** Na tongo,
lokola molimo na ye etungisamaki, abengaki bato nyonso ya
soloka mpe ya bwanya ya Ejipito. Faraon ayebisaki bango
ndoto na ye, kasi ata moto moko te akokaki kolimbolela
ye yango. **9** Kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali
masanga ya mokonzi alobaki na Faraon: « Na mokolo ya lelo,
nalingi kokanisa mbeba na ngai. **10** Mokolo moko, Faraon
asilikelaki basali na ye mpe atiaki ngai na boloko elongo
na kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya
mokonzi kati na ndako ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi.
11 Biso mibale tolotaki bandoto na butu moko: ndoto na
ndoto ezalaki na ndimbola na yango. **12** Kuna, tozalaki na
elenge mobali moko, azali Mo-Ebre mpe mosali ya mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi. Toyebisaki ye bandoto na biso
mpe alimbolaki yango mpo na biso, apesaki moto na moto
ndimbola ya ndoto na ye. **13** Makambo nyonso esalemaki
ndenge kaka alimbolelaki biso yango. Ngai nazongelaki
misala na ngai; mpe moninga mosusu, badiembikaki ye. »
14 Faraon abengaki Jozefi, mpe babimisaki ye na lombangu
na boloko. Bakataki ye suki, alataki bilamba mosusu mpe
ayaki liboso ya Faraon. **15** Faraon alobaki na Jozefi: —
Nalotaki ndoto mpe ata moto moko te alongi kolimbola
yango; kasi nayoki sango na tina na yo ete soki oyoki ndoto,
okolimbola yango. **16** Jozefi azongiselaki Faraon: — Ngai
nakolonga te kosala yango, kasi Nzambe akopesa na Faraon
eyano oyo azali na yango posa. **17** Faraon alobaki na

Jozefi: — Na ndoto na ngai, natelemaki pembeni ya ebale
Nili. **18** Namonaki bangombe sambo ya basi, ya kitoko
mpe ya mafuta. Bangombe yango ebimaki wuta na ebale
mpe ezalaki kolia matiti pembeni ya ebale Nili. **19** Sima
na yango, bangombe mosusu sambo ya basi ebimaki: ya
mike, ya mabe penza mpe ekonda; nanu natikala komona te
bangombe ya ndenge wana na mokili mobimba ya Ejipito.
20 Ngombe ya basi ekonda mpe ya mabe eliaki bangombe
sambo ya mafuta oyo ebimaki liboso. **21** Bongo ekotaki na
mabumu na yango kasi ezalaki komonana te ete bangombe
ya mafuta ekoti na mabumu ya bangombe ekonda, mpe
lolenge na yango ezalaki kaka mabe lokola ndenge ezalaki
liboso. Kaka na tango yango, nalamukaki. **22** Na ndoto
na ngai mosusu, namonaki mito sambo ya ble ya kitoko
mpe ya mafuta kobima na nzete moko. **23** Sima na yango,
mito sambo mosusu ya ble ebimaki. Ezalaki ya kokawuka,
ekonda mpe ezika na mopepe ya este. **24** Mito sambo ya
ble oyo ekonda emelaki mito sambo ya ble oyo ya malamu.
Nayebisaki yango epai ya bato ya soloka kasi ata moto
moko te akokaki kolimbolela ngai yango. **25** Jozefi alobaki
na Faraon: — Ndoto ya Faraon ezali kaka ndoto moko mpe
ezali kaka na ndimbola moko. Nzambe amonisaki Faraon
makambo oyo Ye akosala. **26** Bangombe sambo ya basi
ya kitoko ezali mibu sambo, mpe mito sambo ya ble ezali
mibu sambo: ezali kaka ndoto moko. **27** Bangombe sambo
ya basi ekonda mpe ya mabe oyo ebimaki sima na oyo ya
mafuta mpe ya kitoko, ezali mibu sambo; mpe mito sambo
ya ble oyo ekonda mpe ezika na mopepe ya este ezali mibu
sambo ya nzala makasi. **28** Tala maloba oyo nazalaki na
yango mpo na koyebisa Faraon. Nzambe atalisi na Faraon
makambo oyo Ye akosala. **29** Mibu sambo ya bofuluki
ekoya na mokili mobimba ya Ejipito. **30** Kasi mibu sambo ya
nzala makasi ekolanda yango; boye bakobosana bofuluki
nyonso ya mokili ya Ejipito mpo ete nzala makasi yango
ekokawusa mokili. **31** Bakokanisa lisusu te bofuluki nyonso
ya mokili likolo ya nzala makasi oyo ekolanda, pamba te
nzala ekozala makasi penza. **32** Soki Faraon alotaki ndoto
yango na lolenge mibale, elingi koloba ete Nzambe asilaki
kozwa mokano na likambo yango mpe akokokisa yango
na lombangu. **33** Tika sik'oyo Faraon aluka moto moko ya
mayele mpe ya bwanya, atia ye na moto ya mokili ya Ejipito.
34 Tika ete Faraon asala bongo; tika ete apona basali na
mokili, ba-oyo bakokongola eteni ya mitano ya bambuma ya
Ejipito na tango ya mibu sambo ya bofuluki. **35** Boye, na se
ya bokonzi ya Faraon, bakobanda kosangisa biloko nyonso
ya kolia oyo mibu ya malamu ekobimisa, bakobomba ble na
bingumba mpe bakobatela yango lokola biloko ya kolia mpo
na bingumba. **36** Bakobatela biloko yango mpo na mokili,
mpo na mibu sambo ya nzala makasi oyo ekozala na mokili
ya Ejipito; na bongo nzala makasi ekobebisa mokili te. **37**
Likambo yango esepelisaki Faraon mpe basali na ye nyonso.
38 Faraon atunaki bango: — Tokoki komona moto lokola oyo,
moto oyo Molimo na Nzambe avandi kati na ye? **39** Faraon
alobaki na Jozefi: — Lokola Nzambe ayebisi yo makambo
oyo nyonso, ezali na moto moko te oyo azali na mayele mpe
na bwanya lokola yo. **40** Okozala mokonzi ya ndako na
ngai mpe bato na ngai nyonso bakobanda kotosa mitindo
na yo. Kaka kiti ya bokonzi nde ekosala ete ngai nazala
na likolo na yo. **41** Faraon alobaki na Jozefi: — Natie yo
mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito. **42** Faraon alongolaki
lopete na ye na mosapi na ye mpe atiaki yango na mosapi
ya Jozefi. Alatisaki ye bilamba ya lino ya kitoko mpe atiaki
ye singa ya wolo na kingo. **43** Amatisaki ye na shareti na
ye ya mibale mpe bato bazalaki koganga: « Bofukama! »
Boye, atiaki Jozefi mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito. **44**
Faraon alobaki lisusu na Jozefi: — Nazali Faraon. Kasi awa
na Ejipito, moto moko te akotombola loboko to lokolo soki
kaka na mitindo na yo te. **45** Faraon apesaki Jozefi kombo «
Tsafinati-Paenea, » mpe apesaki ye Asinati, mwana mwasi
ya Poti-Fera, nganga-nzambe ya Oni, mpo ete azala mwasi
na ye. Jozefi atambolaki na mokili ya Ejipito. **46** Azalaki na
mibu tuku misato ya mbotama tango akotaki na mosala ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito. Jozefi alongwaki na miso ya
Faraon mpe atambolaki na mokili mobimba ya Ejipito. **47** Na
mibu sambo ya bofuluki, mabele ebotaki mingi. **48** Jozefi
asangisaki biloko nyonso ya kolia oyo ebotaki na mibu yango
sambo ya bofuluki kati na Ejipito mpe abombaki yango kati na
engumba. Na engumba moko na moko, atiaki biloko ya kolia
oyo ewutaki na bilanga oyo ezalaki zingazinga na yango. **49**
Jozefi abombaki ble ebele lokola zelo ya ebale monene,
ezalaki mingi koleka; yango wana bakataki kotanga, pamba
te bakokaki kotanga yango lisusu te. **50** Liboso ete mibu
ya nzala makasi eya, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera,
nganga-nzambe ya Oni, abotelaki Jozefi bana mibali mibale.
51 Jozefi apesaki mwana na ye ya liboso kombo « Manase, »
pamba te amilobelaki: « Nzambe asali ete nabosana pasi na
ngai nyonso mpe bokabwani na ngai na libota mobimba ya
tata na ngai. » **52** Apesaki mwana na ye ya mibale kombo
« Efrayimi, » pamba te amilobelaki: « Nzambe apesi ngai
mabota na mokili epai wapi namonaki pasi. » **53** Mibu sambo
ya bofuluki oyo ezalaki na Ejipito ekomaki na suka, **54** mpe
mibu sambo ya nzala makasi ebandaki, ndenge kaka Jozefi
alobaki. Nzala makasi ekotaki na mikili nyonso, kasi na mokili
mobimba ya Ejipito biloko ya kolia ezangaki te. **55** Tango
bato nyonso ya Ejipito bakomaki na nzala makasi, bagangaki
epai ya Faraon mpo na koluka biloko ya kolia. Bongo Faraon
alobaki na bato nyonso ya Ejipito: « Bokende epai ya Jozefi
mpe bosala makambo oyo akoyebisa bino. » **56** Tango nzala
ekotaki na mokili mobimba ya Ejipito, Jozefi afungolaki ndako
oyo batiaki biloko mpe atekaki ble epai ya bato ya Ejipito;
kasi nzala makasi ekobaki kaka. **57** Mikili nyonso ezalaki
koya na Ejipito mpo na kosomba ble epai ya Jozefi mpo ete
nzala makasi ekotaki na mokili mobimba.

42 Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali na Ejipito, alobaki
na bana na ye ya mibali: « Mpo na nini bozali kotalana
bino na bino? **2** Nayoki ete ble ezali na Ejipito. Bokende
kuna mpe bosomba ndambo mpo na biso mpo ete towumela
na bomoi mpe tokufa te na nzala. » **3** Bandeko mibali zomi
ya Jozefi bakendeki na Ejipito mpo na kosomba ble. **4** Kasi
Jakobi atikaki te Benjame, ndeko ya Jozefi ya mobali, ete
akende elongo na bango, pamba te azalaki kobanga ete
likama ekweyela ye. **5** Kati na bato oyo bakendeki kosomba
ble na Ejipito, bana mibali ya Isalaele mpe bazalaki; pamba
te nzala makasi ekotaki mpe na mokili ya Kanana. **6** Jozefi
azalaki moyangeli ya mokili. Ye nde azalaki koteka ble epai
ya bato na ye nyonso. Bongo tango bandeko ya Jozefi
bakomaki, bagumbamaki liboso na ye mpe bakitisaki mito na

se. **7** Tango kaka Jozefi amonaki bango, asosolaki mbala
moko ete bazali bandeko na ye. Kasi asalaki lokola nde azali
mopaya liboso na bango mpe azalaki na maloba makasi epai
na bango. Atunaki bango: — Bowuti wapi? Bazongisaki: —
Towuti na mokili ya Kanana; toyei nde kosomba biloko ya
kolia. **8** Atako Jozefi asosolaki ete bazali bandeko na ye,
kasi bango basosolaki ye te. **9** Bongo Jozefi akanisaki ndoto
oyo alotaki na tina na bango mpe alobaki na bango: — Bino
bozali penza banongi! Boyei nde kotala bisika nini mokili na
biso ebatelami malamu te! **10** Bazongisaki: — Te nkolo na
ngai, basali na yo bayei nde kosomba biloko ya kolia. **11**
Tozali biso nyonso bana ya moto moko. Basali na yo bazali
bato ya sembo, kasi bazali banongi te. **12** Alobaki na bango:
— Te! Boyei na mokili na biso mpo na kotala bisika oyo
ebatelami malamu te! **13** Kasi bango bazongisaki: — Basali
na yo bazalaki bandeko mibali zomi na mibale; tozali bana ya
moto moko oyo azali kovanda na mokili ya Kanana. Mwana
ya suka azali sik'oyo elongo na tata na biso, mpe mosusu
azalaka lisusu te. **14** Kasi Jozefi alobaki na bango: — Ezali
ndenge kaka nalobaki na bino: bozali banongi. **15** Tala
ndenge nakomeka bino: Na kombo ya Faraon, bokolongwa
na esika oyo te soki leki na bino ya suka akomi awa te! **16**
Botinda moko kati na bino ete akende kozwa ndeko na bino
ya mobali; mpe bino oyo bokotikala, bokozala na boloko
mpo na komeka maloba na bino mpe kotala soki bolobi solo.
Soki te, na kombo ya Faraon, bozali banongi! **17** Atiaki
bango nyonso na boloko mikolo misato. **18** Na mokolo ya
misato, Jozefi ayebisaki bango: — Nazali moto oyo abangaka
Nzambe. Bosala oyo nazali koloba mpe bokozala na bomoi.
19 Soki bozali bato ya sembo, tika ete moko kati na bino
atikala awa kati na boloko; bongo bino bamosusu bokende,
bomema ble oyo esengeli mpo na mabota na bino, oyo ezali
na nzala makasi. **20** Kasi bomemela ngai leki na bino ya
suka. Yango ekolakisa ete bolobaki solo mpe bokokufa te.
Basalaki bongo. **21** Balobanaki bango na bango: — Solo,
tozwi etumbu mpo na makambo oyo tosalaki ndeko na biso;
pamba te tomonaki pasi na ye tango azalaki kobondela
biso, kasi toyokaki ye te. Yango wana pasi oyo ekomeli
biso. **22** Ribeni alobaki na bango: — Nayebisaki bino ete
bosala mwana wana mabe te? Kasi boyokelaki ngai te.
Sik'oyo tosengeli kofuta makila na ye! **23** Bayebaki te ete
Jozefi akokaki kososola maloba na bango, mpo ete azalaki
kosalela molimboli mpo na kosolola na bango. **24** Jozefi
apesaki mokongo, apusanaki mosika mpe abandaki kolela.
Bongo azongelaki bango mpe asololaki lisusu na bango.
Azwaki Simeoni kati na bango mpe akangaki ye na miso na
bango. **25** Jozefi apesaki mitindo ete batondisa ble na basaki
na bango, bazongisa mbongo ya moto na moto na saki
na ye mpe bapesa bango bilei mpo na nzela. Esalemelaki
bango bongo. **26** Batiaki ble na bango likolo ya ba-ane na
bango mpe bakendeki. **27** Na esika oyo batelamaki mpo
na kolekisa butu, moko na bango afungolaki saki na ye
mpo na koleisa ane na ye mpe amonaki mbongo na ye
na moto ya saki na ye. **28** Ayebisaki bandeko na ye: —
Bazongiseli ngai mbongo na ngai, tala yango oyo na saki na
ngai! Mitema na bango ebetaki mpe babandaki kolenga,
balobanaki bango na bango: — Likambo nini oyo Nzambe
asali biso! **29** Tango bakomaki epai ya tata na bango Jakobi
na mokili ya Kanana, bayebisaki ye makambo nyonso oyo
ekomelaki bango. Balobaki: **30** — Moto oyo azali mokonzi ya
mokili alobelaki biso na maloba makasi. Azwaki biso lokola
banongi. **31** Kasi tolobaki na ye: « Tozali bato ya sembo,
tozali banongi te. **32** Tozalaki bandeko mibali zomi na mibale,
bana ya tata moko. Moko azalaka lisusu te mpe oyo ya suka
azali sik'oyo elongo na tata na biso, na mokili ya Kanana. »
33 Na boye, moto oyo azali mokonzi ya mokili azongiselaki
biso: « Tala lolenge nakoyeba ete bozali bato ya sembo: ‹
Botikela ngai awa ndeko moko kati na bino. Bozwa biloko
ya kolia oyo esengeli mpo na mabota na bino oyo ezali na
nzala makasi mpe bokende. **34** Boyela ngai leki na bino
ya suka. Na bongo, nakoyeba ete bozali banongi te, kasi
bato ya sembo; mpe ngai nakozongisela bino ndeko na bino,
sima nakotika bino mpo ete bokoka kosala mombongo na
mokili. › » **35** Tango bafungolaki basaki na bango, moko na
moko amonaki mbongo na ye na saki. Bango na tata na
bango bamonaki mbongo mpe bango nyonso babangaki.
36 Tata na bango Jakobi alobaki na bango: — Bozangisi
ngai bana na ngai mibale ya mibali: Jozefi azali lisusu te,
Simeoni mpe azali lisusu te. Mpe sik'oyo bolingi kozwa lisusu
Benjame! Makambo oyo nyonso ezali kokweyela kaka ngai!
37 Ribeni alobaki na tata na ye: — Pesa ngai Benjame,
mpe nakomemela yo ye. Soki namemeli yo ye te, boma
bana na ngai mibale ya mibali. **38** Jakobi azongisaki: — Te!
Mwana na ngai akokende elongo na bino te. Ndeko na ye ya
mobali akufa; natikala kaka na ye. Soki likama ekweyeli ye
na mobembo oyo bozali kokende, wana bokoboma ngai na
pasi, na kimobange na ngai! **(Sheol h7585)**

43 Nzala makasi ekotaki kati na mokili. **2** Tango libota
ya Jakobi baliaki biloko nyonso oyo bamemaki wuta
na Ejipito, Jakobi alobaki na bana na ye: — Bozonga kuna
kosomba ndambo ya biloko. **3** Yuda azongisaki: — Moto
wana alobaki na biso ete tozonga kuna te soki ndeko na biso
azali elongo na biso te. **4** Soki otiki ndeko na biso kokende
elongo na biso, wana tokokende na Ejipito mpe tokosombela
yo biloko. **5** Kasi soki otiki ye te, biso mpe tokokende te;
pamba te moto wana ayebisaki biso malamu: « Bokotelema
liboso na ngai te soki ndeko na bino azali te. » **6** Isalaele
azongisaki: — Mpo na nini bosali ngai mabe boye? Mpo na
nini boyebisaki moto wana ete bozali na ndeko mosusu? **7**
Bazongisaki: — Moto yango atunaki biso malamu makambo
oyo etali biso moko mpe libota na biso. Atunaki biso: « Tata
na bino azali nanu na bomoi? Bozali na ndeko mosusu
ya mobali? » Mpe biso topesaki eyano na mituna na ye.
Tokokaki te koyeba ete akoloba na biso: « Boya na ndeko na
bino ya mobali awa. » **8** Yuda ayebisaki tata na ye Isalaele:
— Tata, tika Benjame akende elongo na ngai. Tokotelema
mpe tokokende mpo ete biso elongo na yo mpe bana na
biso, tozala na bomoi, kasi tokufa te na nzala. **9** Nandimi
kobatela ye; boye okotuna ye na maboko na ngai. Soki
nazongiseli yo ye te mpe namemi ye liboso na yo te, tika ete
nazala na ngambo epai na yo bomoi na ngai mobimba. **10**
Soki towumelaki te, tokokaki kozonga mbala ya mibale. **11**
Tata na bango Isalaele alobaki na bango: — Soki esengeli
kozala bongo, wana bosala boye: botia na basaki na bino
biloko oyo eleki kitoko kati na mokili mpe bopesa yango
lokola kado epai ya moto wana: ndambo ya mafuta ya solo
kitoko, ndambo ya mafuta ya nzoyi, biloko ya mike-mike ya

solo kitoko, lodanumi, pisitashi mpe bambuma ya amande.
12 Bozwa mbala mibale motuya ya mbongo oyo ezalaki kati
na basaki na bino mpe bozongisa mbongo oyo bokutaki na
basaki na bino; tango mosusu ezalaki libunga. **13** Bozwa
ndeko na bino ya mobali, botelema mpe bozonga epai ya
moto wana. **14** Tika ete Nzambe-Na-Nguya-Nyonso ayokela
bino mawa tango bokotelema liboso ya moto wana, mpo
ete bokoka kozwa ndeko na bino mosusu, mpe Benjame
azonga elongo na bino. Kasi mpo na ngai, soki nakozanga
bana, malamu nazanga bango! **15** Boye bato yango bazwaki
bakado; bazwaki lisusu mbala mibale motuya ya mbongo
oyo ezalaki na basaki na bango mpe Benjame. Bakendeki na
Ejipito mpe bamilakisaki na miso ya Jozefi. **16** Tango Jozefi
amonaki Benjame elongo na bango, alobaki na moto oyo
azalaki na mokumba ya kobatela bozwi na ye: « Mema bato
oyo na ndako na ngai; boboma nyama moko mpe bolamba
yango mpo ete bato oyo bakolia elongo na ngai na midi. »
17 Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na ye
mpe amemaki bango na ndako ya Jozefi. **18** Bato yango
babangaki makasi tango bamemaki bango na ndako ya
Jozefi mpe bazalaki kolobana bango na bango: — Bamemi
biso awa likolo ya mbongo oyo batiaki na basaki na biso,
na mbala ya liboso. Bakokweya likolo na biso, bakolonga
biso, bakokanga biso lokola bawumbu mpe bakozwa ba-
ane na biso. **19** Bapusanaki pembeni ya moto oyo azalaki
na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako ya Jozefi mpe
balobaki na ye na ekuke ya ndako: **20** — Limbisa biso,
nkolo na ngai! Toyaki mbala ya liboso mpo na kosomba
biloko ya kolia; **21** kasi tango totelemaki na esika ya kolekisa
butu, tofungolaki basaki na biso; mpe moko na moko kati
na biso amonaki mbongo na ye kati na saki na ye ndenge
kaka ezalaki, yango wana tozongi na yango. **22** Tomemi
mbongo mosusu mpo na kosomba biloko ya kolia, toyebi
te nani azongisaki mbongo na biso na basaki na biso. **23**
Alobaki na bango: — Malamu! Bobanga te. Ezali Nzambe na
bino, Nzambe ya tata na bino, nde atiaki bomengo kati na
basaki na bino. Kasi mpo na mbongo na bino, ngai nazwaki
yango. Sima, amemelaki bango Simeoni. **24** Moto yango
akotisaki bango na ndako ya Jozefi, apesaki bango mayi
ya kosukola makolo mpe abongisaki bilei mpo na ba-ane
na bango. **25** Babongisaki bakado na bango mpo na boyei
ya Jozefi na midi, pamba te bayokaki ete bakolia kuna.
26 Tango Jozefi ayaki na ndako, bapesaki ye bakado oyo
bamemaki na ndako mpe bagumbamaki liboso na ye mito na
se. **27** Atunaki bango: — Boni, bozali malamu? Abakisaki: —
Boni tata na bino ya mobange oyo boyebisaki ngai, azali
malamu? **28** Bazongisaki: — Mosali na yo, tata na biso,
azali nanu na bomoi mpe azali malamu. Bakitisaki mito mpe
bagumbamaki liboso na ye. **29** Tango Jozefi atombolaki
miso, amonaki Benjame, ndeko na ye ya mobali, mwana ya
mama na ye. Atunaki: — Ye wana nde ndeko na bino ya suka
oyo boyebisaki ngai? Abakisaki: — Tika ete Nzambe atalisa
yo ngolu na Ye. **30** Jozefi ayokaki pasi makasi na motema
tango amonaki ndeko na ye, akimaki mbangu na libanda
mpe alukaki esika mpo na kolela. Akotaki na shambre na ye
mpe alelaki kuna. **31** Tango asilisaki kosukola elongi na ye,
abimaki libanda, akangaki motema mpe alobaki: — Botia
biloko ya kolia na mesa. **32** Batielaki Jozefi bilei na mesa na
ye moko, bandeko na ye mpe na mesa na bango; bongo
bato ya Ejipito oyo bazalaki kolia na ye esika moko, bango
mpe na mesa na bango, pamba te bato ya Ejipito bakokaki te
kolia esika moko na Ba-Ebre, pamba te ezalaki ekila mpo na
bato ya Ejipito. **33** Bavandisaki bango, kobanda na mwana
ya liboso kino na oyo ya suka, bazalaki kotalana bango na
bango na kokamwa. **34** Jozefi apesaki bango biloko oyo
ewutaki na mesa na ye; mpe Benjame azwaki mbala mitano
koleka bango nyonso. Na bongo, bamelaki elongo na ye
mpe balangwaki.

44 Jozefi apesaki mitindo epai ya moto oyo azalaki na
mokumba ya kobatela bozwi ya ndako na ye: « Tondisa
biloko ya kolia na basaki ya bato oyo kolanda kilo oyo bakoki
komema mpe tia mbongo ya moko na moko na moto ya
saki na ye. **2** Okotia kopo na ngai oyo ya palata na moto ya
saki ya leki na bango ya suka elongo na mbongo na ye ya
ble. » Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na
ye. **3** Na tongo-tongo, batikaki bandeko ya Jozefi kozonga
elongo na ba-ane na bango. **4** Wana babimaki na engumba,
bamikomelaki nanu mosika te, Jozefi alobaki na moto oyo
azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako na ye: «
Telema, landa bato wana! Mpe tango okokanga bango, tuna
bango: mpo na nini bozongisi mabe na malamu? **5** Mpo
na nini boyibi kopo oyo nkolo na ngai amelelaka mayi mpe
asalelaka mpo na koyeba makambo oyo ekoya? Likambo
oyo bosali ezali penza mabe. » **6** Mokambi ya ndako ya
Jozefi akangaki bango mpe alobelaki bango lolenge nkolo
na ye atindaki ye. **7** Kasi bazongiselaki ye: — Mpo na nini
nkolo na biso alobi makambo ya boye? Basali na yo bakoki
kosala makambo ya boye te. **8** Tomemelaki yo mbongo
oyo tomonaki tango tofungolaki basaki na biso wuta na
mokili ya Kanana. Ndenge nini tokoki lisusu koyiba wolo
to palata kati na ndako ya nkolo na yo? **9** Soki moko kati
na basali na yo amonani ete azali na yango, akokufa; mpe
biso bamosusu oyo totikali, tokokoma bawumbu ya nkolo
na biso. **10** Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela
bozwi ya ndako ya Jozefi alobaki: — Malamu mingi! Tika
ete ezala ndenge bolobi! Moto oyo akomonana ete azali na
yango, akokoma mowumbu na ngai. Bino ba-oyo botikali,
bokozala na likambo te. **11** Moko na moko akitisaki saki
na ye na lombangu na mabele mpe afungolaki yango. **12**
Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Jozefi
abandaki koluka kobanda na kulutu kino na leki. Mpe kopo
emonanaki na saki ya Benjame. **13** Tango bamonaki bongo,
bapasolaki bilamba na bango; bazongisaki biloko na ba-ane
na bango mpe bazongaki bango nyonso na engumba. **14**
Jozefi azalaki kaka na ndako. Tango Yuda na bandeko na
ye ya mibali bakotaki na ndako, bagumbamaki kino na se
liboso na ye. **15** Jozefi alobaki na bango: — Likambo nini
oyo bosali? Boyebi te ete moto lokola ngai nazali na makoki
ya komona makambo na bosoloka? **16** Yuda azongisaki:
— Likambo nini tokoki koloba na nkolo na ngai? Tokoloba
lisusu nini? Ndenge nini tokoki kotalisa ete toyebi likambo te?
Nzambe alakisi polele mbeba ya basali na yo. Tokomi sik'oyo
bawumbu ya nkolo na ngai, biso nyonso elongo na ye oyo
amonani ete azalaki na kopo kati na saki na ye. **17** Kasi
Jozefi alobaki: — Nakoki kosala likambo ya boye te! Kaka
moto oyo amonani ete azalaki na kopo kati na saki na ye nde
akozala mowumbu na ngai. Bino ba-oyo botikali, bozonga

na kimia epai ya tata na bino. **18** Yuda apusanaki pembeni
na ye mpe alobaki: — Nabondeli yo, nkolo na ngai! Tika
ete mosali na yo aloba liloba moko epai ya nkolo na ngai.
Kosilikela mosali na yo te, pamba te ndenge Faraon azali,
ndenge wana mpe yo ozali. **19** Nkolo na ngai atunaki basali
na ye: « Bozali na tata to na ndeko mosusu ya mobali? »
20 Tozongiselaki nkolo na ngai: « Tozali na tata oyo akomi
mobange mpe ndeko mobali ya leki oyo babotelaki tata na
biso na kimobange. Ndeko na ye ya mobali akufa mpe atikala
kaka ye moko mwana mobali na libumu ya mama na ye,
mpe tata na ye alingaka ye mingi. » **21** Bongo olobaki na
basali na yo: « Bomemela ngai ye mpo ete nakoka komona
ye na miso na ngai. » **22** Tozongiselaki nkolo na ngai: «
Elenge mobali akoki kotika tata na ye te; soki atiki ye, tata
na ye akokufa. » **23** Kasi olobaki na basali na yo: « Soki
leki na bino ya mobali ayei elongo na bino te, bokomona
lisusu elongi na ngai te. » **24** Tango tozongaki epai ya mosali
na yo, tata na ngai, toyebisaki ye makambo nyonso oyo
nkolo na ngai alobaki. **25** Bongo tata na biso alobaki: «
Bozonga mpe bosomba ndambo ya biloko ya kolia. » **26**
Kasi tozongisaki: « Tokoki kokende te. Tokokende kaka soki
leki na biso ya mobali azali elongo na biso. Tokoki komona
elongi ya moto wana te soki leki na biso ya mobali azali
elongo na biso te. » **27** Mosali na yo, tata na biso, alobaki na
biso: « Boyebi ete mwasi na ngai, Rasheli, abotelaki ngai
bana mibale ya mibali. **28** Moko na bango akenda mosika
na ngai. Nakanisi ete ezali ya solo, nyama moko ya mabe
esila kolia ye. Banda tango wana, natikala komona ye lisusu
te. **29** Soki bozwi ngai lisusu mwana oyo mpe soki likama
ekweyeli ye, bokoboma ngai na pasi, na kimobange na ngai.
» **(Sheol h7585)** **30** Sik'oyo, soki elenge mobali azali elongo
na biso te tango nakozonga epai ya tata na ngai, mosali na
yo, mpe soki tata na ngai, oyo motema na ye ekangama
makasi na motema ya elenge mobali oyo, **31** amoni ete
elenge mobali azali elongo na biso te, wana akokufa. Basali
na yo bakoboma tata na biso na pasi na kimobange na ye.
(Sheol h7585) **32** Pamba te ngai mosali na yo, nandimaki, na
miso ya tata na ngai, kobatela elenge mobali oyo. Nalobaki:
« Soki nazongiseli yo ye te, nakozala na ngambo liboso na
yo tata na ngai, bomoi na ngai mobimba. » **33** Yango wana
sik'oyo, nabondeli yo, tika ete mosali na yo akoma mowumbu
ya nkolo na ngai na esika ya elenge mobali oyo mpe tika ete
elenge mobali azonga elongo na bandeko na ye ya mibali.
34 Ndenge nini nakoki kozonga epai ya tata na ngai soki
elenge mobali azali elongo na ngai te? Kotika te ete namona
pasi oyo ekokomela tata na ngai!

45 Jozefi akokaki lisusu komikanga te liboso ya bato
nyonso oyo bazalaki liboso na ye, agangaki: « Bobimisa
bato nyonso! » Boye, moto moko te azalaki pembeni na
ye tango amimonisaki epai ya bandeko na ye ya mibali. **2**
Lokola alelaki na mongongo makasi, bato ya Ejipito bayokaki
ye; mpe sango ekendeki kino na ndako ya Faraon. **3** Jozefi
alobaki na bandeko na ye ya mibali: — Nazali Jozefi! Tata na
ngai azali nanu na bomoi? Kasi bandeko na ye bakokaki
koyanola ye te, pamba te bazalaki kolenga liboso na ye. **4**
Jozefi alobaki na bango: — Bopusana pembeni na ngai!
Tango bapusanaki, alobaki: — Nazali Jozefi, ndeko na bino
ya mobali oyo botekaki mpo ete bamema ngai na Ejipito.
5 Kasi sik'oyo, bomitungisa te mpe bozala na mawa te na
ndenge botekaki ngai awa. Ezali mpo na kobikisa bomoi na
bino nde Nzambe atindaki ngai liboso na bino. **6** Oyo ezali
mobu ya mibale wuta nzala makasi ekotaki na mokili; mpe
na mibu mitano oyo ezali koya, bakolona te mpe bakobuka
te. **7** Kasi Nzambe atindaki ngai liboso na bino mpo ete
bowumela na mokili mpe bobikisa bomoi na bino na nzela ya
kokangolama monene. **8** Ezali bino te bato botindaki ngai
awa, kasi ezali nde Nzambe. Akomisaki ngai tata ya Faraon,
nkolo ya ndako na ye mpe moyangeli ya mokili mobimba ya
Ejipito. **9** Bozonga noki epai ya tata na ngai mpe boloba na
ye: « Mwana na yo, Jozefi, alobi: ‹ Nzambe akomisa ngai
nkolo ya Ejipito mobimba; yaka epai na ngai, kowumela te.
10 Okovanda na etuka ya Gosheni mpe okozala pembeni na
ngai: yo, bana na yo mpe bakitani na yo, bameme na yo,
bantaba na yo, bangombe na yo mpe biloko nyonso oyo ozali
na yango. **11** Kuna, nakokokisa baposa na yo nyonso, pamba
te mibu mitano ya nzala makasi ezali koya; soki te, yo elongo
na bana na yo mpe bibwele na yo nyonso, bokokoma na
pasi. **12** Bino moko bozali komona! Ndeko na ngai, Benjame,
akoki mpe komona yango, ete ezali ngai moto nazali koloba
na bino. **13** Boyebisa tata na ngai lokumu nyonso oyo nazali
na yango awa na Ejipito, boyebisa ye makambo nyonso oyo
bosili komona mpe bomemela ngai ye awa na lombangu. › »
14 Sima, amibwakaki na kingo ya ndeko na ye Benjame mpe
alelaki; Benjame mpe akangaki ye na kingo, bongo alelaki.
15 Apesaki bandeko na ye nyonso beze mpe alelaki. Sima
na yango, basololaki. **16** Tango sango ekomaki na ndako
ya Faraon ete bandeko ya Jozefi bayei, Faraon elongo na
bakambi na ye nyonso basepelaki. **17** Faraon alobaki na
Jozefi: — Yebisa bandeko na yo: « Botia biloko likolo ya
banyama na bino mpe bozonga na mokili ya Kanana. **18**
Boyela ngai tata na bino mpe mabota na bino; nakopesa
bino mabele oyo eleki kitoko kati na Ejipito mpe bokolia
biloko na yango oyo eleki kitoko. » **19** Okoyebisa bango
lisusu: « Bozwa ndambo ya bashario ya Ejipito mpo na bana
mpe basi na bino; bongo bozwa tata na bino mpe bozonga
awa. **20** Boyoka mawa te mpo na oyo bokotika na Kanana,
pamba te biloko nyonso ya kitoko oyo ezali na Ejipito ekozala
mpo na bino. » **21** Bana ya Isalaele basalaki makambo oyo
bayebisaki bango. Jozefi apesaki bango bashario ndenge
Faraon apesaki mitindo mpe apesaki bango bilei mosusu
mpo na mobembo na bango. **22** Jozefi apesaki epai ya moko
na moko kati na bango bilamba ya sika; apesaki Benjame
mbongo ya bibende, nkama misato, elongo na bilamba ya
sika. **23** Atindelaki tata na ye biloko oyo: ba-ane zomi etonda
na bilamba ya kitoko ya Ejipito mpe bampunda zomi ya
basi etonda na ble, mapa mpe bilei mpo na mobembo na
ye. **24** Jozefi atikaki bandeko na ye kokende. Tango bazali
kolongwa, alobaki na bango: — Boswana te na nzela. **25**
Balongwaki na Ejipito mpe bakendeki epai ya tata na bango
Jakobi, na mokili ya Kanana. **26** Balobaki na ye: — Jozefi
azali nanu na bomoi. Ye nde moto azali koyangela Ejipito
mobimba. Jakobi ayokaki nzoto malili mpe andimelaki bango
te. **27** Kasi tango bayebisaki ye makambo nyonso oyo Jozefi
alobaki mpo na bango mpe tango amonaki bashario oyo
Jozefi atindaki mpo na komema ye na Ejipito, molimo ya tata
na bango Jakobi ezongaki. **28** Mpe Isalaele alobaki: — Ya

solo, nandimi ete mwana na ngai Jozefi azali nanu na bomoi;
nakokende mpe nakomona ye liboso ete nakufa.

46 Isalaele akendeki na nyonso oyo azalaki na yango.
Tango akomaki na Beri-Sheba, abonzaki mbeka epai
ya Nzambe ya Izaki, tata na ye. **2** Na butu, Nzambe alobaki
na Isalaele na nzela ya emoniseli: — Jakobi! Jakobi! Jakobi
azongisaki: — Ngai oyo. **3** Nzambe alobaki: — Nazali
Nzambe, Nzambe ya tata na yo. Kobanga te kokende na
Ejipito, pamba te nakokomisa yo ekolo monene kuna. **4**
Ngai moko nakokende elongo na yo na Ejipito; mpe ya solo,
nakozongisa yo lisusu. Loboko ya Jozefi ekozipa miso na yo.
5 Bongo Jakobi alongwaki na Beri-Sheba. Bana mibali ya
Isalaele bamatisaki na bashario oyo Faraon atindaki mpo
na komema ye: tata na bango Jakobi, bana na bango mpe
basi na bango. **6** Bamemaki lisusu bibwele na bango mpe
biloko nyonso oyo bazalaki na yango na mokili ya Kanana;
mpe Jakobi elongo na bakitani na ye nyonso bakendeki na
Ejipito. **7** Azwaki elongo na ye mpo na kokende na Ejipito:
bana na ye ya mibali, bakoko na ye ya mibali mpe bana na
ye ya basi elongo na bakoko na ye ya basi: bakitani na ye
nyonso. **8** Tala bakombo ya bana mibali ya Isalaele, oyo
bakendeki na Ejipito: Ribeni, mwana liboso ya Jakobi. **9**
Bana mibali ya Ribeni: Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. **10**
Bana mibali ya Simeoni: Yemuweli, Yamini, Owadi, Yakini,
Tsoari mpe Saulo, mwana mobali oyo babotelaki ye na mwasi
ya mokili ya Kanana. **11** Bana mibali ya Levi: Gerishoni,
Keati mpe Merari. **12** Bana mibali ya Yuda: Eri, Onani, Shela,
Peretisi mpe Zera. Kasi Eri mpe Onani bakufaki na mokili
ya Kanana. Bana mibali ya Peretsi: Etsironi mpe Amuli. **13**
Bana mibali ya Isakari: Tola, Puwa, Yashubi mpe Shimironi.
14 Bana mibali ya Zabuloni: Seredi, Eloni mpe Yaleyeli. **15**
Bango nde bazalaki bana mibali oyo Lea abotelaki Jakobi
kati na Padani-Arami; bakisa Dina, mwana mwasi. Bana
na ye nyonso ya basi mpe ya mibali bazalaki tuku misato
na misato. **16** Bana mibali ya Gadi: Tsefoni, Agi, Shuni,
Etsiboni, Eri, Arodi mpe Areeli. **17** Bana mibali ya Aseri:
Yimina, Yishiva, Yishivi, Beria mpe ndeko na bango ya
mwasi Sera. Bana mibali ya Beria: Eberi mpe Malikieli. **18**
Bango nde bazalaki bana mibali oyo Zilipa abotelaki Jakobi;
Zilipa azalaki mwasi mosali oyo Labani apesaki epai ya
Lea, mwana na ye ya mwasi. Bana na ye nyonso ya basi
mpe ya mibali bazalaki zomi na motoba. **19** Bana mibali
ya Rasheli, mwasi ya Jakobi: Jozefi mpe Benjame. **20** Kati
na mokili ya Ejipito, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera,
nganga-nzambe ya engumba Oni, abotelaki Jozefi bana
mibali mibale: Manase mpe Efrayimi. **21** Bana mibali ya
Benjame: Bela, Bekeri, Ashibeli, Gera, Namani, Eyi, Roshi,
Mupimi, Upime mpe Aridi. **22** Bango nde bazalaki bana
mibali oyo Rasheli abotelaki Jakobi: bango nyonso bazalaki
zomi na minei. **23** Mwana mobali ya Dani: Ushimi. **24** Bana
mibali ya Nefitali: Yatseyeli, Guni, Yetseri mpe Shilemi. **25**
Bango nde bazalaki bana mibali oyo Bila abotelaki Jakobi;
bango nyonso bazalaki sambo. Bila azalaki mwasi mosali
oyo Labani apesaki epai ya mwana na ye ya mwasi Rasheli.
26 Bato nyonso oyo bakendeki na Ejipito elongo na Jakobi,
oyo bazalaki penza bakitani na ye, longola basi ya bana
na ye, bango nyonso bazalaki tuku motoba na motoba. **27**
Bana mibali ya Jozefi oyo babotamaki na Ejipito bazalaki
mibale. Bato nyonso ya libota ya Jakobi oyo bakendeki na
Ejipito bazalaki tuku sambo. **28** Liboso ete Jakobi akutana
na Jozefi, atindaki Yuda epai ya Jozefi mpo na kobongisa
bokutani na bango na Gosheni. Tango bakomaki na Gosheni,
29 Jozefi abongisaki Shario na ye mpe akendeki kokutana na
Isalaele, tata na ye, na Gosheni. Tango kaka akomaki liboso
na ye, ayambaki tata na ye mpe alelaki mingi. **30** Isalaele
alobaki na Jozefi: — Sik'oyo, nakoki na ngai kokufa mpo ete
namoni yo penza na miso na ngai moko, mpe ozali nanu na
bomoi! **31** Jozefi alobaki na bandeko na ye mpe na libota ya
tata na ye: — Nakokende koyebisa Faraon: « Bandeko na
ngai mpe libota ya tata na ngai, ba-oyo bavandaka na mokili
ya Kanana, bayei epai na ngai. **32** Bazali babateli bibwele,
babokolaka bibwele. Bamemi bameme, bantaba, bangombe
na bango mpe biloko nyonso oyo bazalaki na yango. » **33**
Tango Faraon akobenga bino mpe akotuna bino: « Bosalaka
mosala nini? » **34** Bokozongisa: « Basali na yo babokolaka
bibwele wuta bomwana na biso kino sik'oyo ndenge bakoko
na biso bazalaki kosala. » Soki kaka bolobi bongo, akopesa
bino nzela ya kovanda na Gosheni, pamba te bato ya Ejipito
balingaka te babateli nyonso ya bibwele.

47 Jozefi akendeki mpe alobaki na Faraon: — Tata na
ngai elongo na bandeko na ngai bayei wuta na mokili
ya Kanana na bameme, bantaba, bangombe mpe biloko na
bango nyonso; bazali sik'oyo na Gosheni. **2** Jozefi aponaki
bandeko na ye mitano mpe alakisaki bango epai ya Faraon.
3 Faraon atunaki bandeko ya Jozefi: — Bosalaka mosala
nini? Bazongiselaki Faraon: — Basali na yo bazali babateli
bibwele ndenge kaka bakoko na biso bazalaki. **4** Balobaki
lisusu na Faraon: — Toyei kovanda awa, pamba te nzala
makasi ezali kati na mokili ya Kanana mpe matiti ezali lisusu
te mpo na bibwele ya basali na yo; yango wana, tobondeli yo,
pesa basali na yo nzela ya kovanda na Gosheni. **5** Faraon
alobaki na Jozefi: — Tata na yo mpe bandeko na yo bayei
epai na yo; **6** mokili ya Ejipito mpe ezali na maboko na yo.
Vandisa tata na yo mpe bandeko na yo na eteni ya mabele
oyo eleki kitoko; tika ete bavanda na Gosheni. Mpe soki
oyebi kati na bango bato ya mayele, pesa bango mokumba
ya kobatela bibwele na ngai. **7** Jozefi amemaki tata na ye
mpo na kolakisa ye epai ya Faraon. Tango Jakobi asilisaki
kopambola Faraon, **8** Faraon atunaki Jakobi: — Ozali na
mibu boni? **9** Jakobi azongiselaki Faraon: — Nazali na mibu
nkama moko na tuku misato ya mbotama. Mikolo ya bomoi
na ngai ezali moke mpe ya pasi, ekokokana te na mikolo ya
bomoi ya bakoko na ngai. **10** Jakobi apambolaki Faraon mpe
alongwaki liboso na ye. **11** Jozefi avandisaki tata na ye mpe
bandeko na ye na Ejipito mpe apesaki bango eteni ya mabele
oyo eleki kitoko kati na mokili, na mabele ya Ramisesi,
ndenge kaka Faraon atindaki. **12** Jozefi apesaki lisusu biloko
ya kolia epai ya tata na ye, bandeko na ye mpe epai ya libota
ya tata na ye mobimba kolanda motango ya bana na bango.
13 Biloko ya kolia ezalaki lisusu te kati na mokili mobimba
mpe nzala makasi eyaki. Mokili ya Ejipito mpe oyo ya Kanana
ekawukaki na nzala makasi. **14** Jozefi azwaki mbongo
nyonso oyo azalaki kobomba tango bato ya mokili ya Ejipito
mpe ya Kanana bazalaki kosomba ble epai na ye, amemaki
yango na ndako ya Faraon. **15** Tango mbongo ya bato ya
Ejipito mpe ya Kanana esilaki, bato nyonso ya Ejipito bayaki

epai ya Jozefi mpe balobaki: — Pesa biso biloko ya kolia!
Mpo na nini tokufa na nzala na miso na yo? Mpo ete mbongo
na biso esili? **16** Jozefi azongisaki: — Soki bozali lisusu na
mbongo te, bomemela ngai bibwele na bino. Bokopesa ngai
bibwele na bino na esika ya mbongo. **17** Bamemaki epai
ya Jozefi bampunda, bantaba mpe bangombe na bango;
bongo Jozefi apesaki bango bilei na esika ya bampunda,
ba-ane, bameme, bantaba mpe bangombe na bango. Na
mibu nyonso wana oyo Jozefi azalaki kopesa bango bilei,
bango bazalaki kopesa ye bibwele na bango. **18** Tango
mibu wana esilaki, bayaki lisusu epai na ye na mibu oyo
elandaki. Balobaki: — Tokoki kobombela nkolo na biso te
ete mbongo na biso esili mpe bibwele na biso ekomi ya yo.
Totikali lisusu na eloko moko te longola kaka banzoto na biso
mpe mabele na biso. **19** Mpo na nini, biso elongo na mabele
na biso, tokufa na miso na yo? Somba biso kaka elongo
na mabele na biso na motuya ya biloko ya kolia; mpe biso
elongo na mabele na biso, tokokoma bawumbu ya Faraon.
Toboyi na biso kokufa na nzala, pesa biso milona ya kolona
mpo ete tobika mpe mabele na biso ekoma esobe te. **20**
Jozefi asombaki mabele nyonso ya Ejipito mpo na Faraon,
pamba te bato nyonso ya Ejipito batekaki bilanga na bango
mpo ete nzala elekaki makasi. Boye mabele ekomaki ya
Faraon. **21** Jozefi akomisaki bavandi ya bingumba nyonso
ya Ejipito bawumbu ya Faraon. **22** Kasi asombaki mabele
ya banganga-nzambe te, pamba te bazalaki kozwa tango
nyonso biloko ebele kolanda mobeko ya Faraon ete bazwaka
biloko ya kolia. Yango wana, banganga-nzambe batekaki
mabele na bango te. **23** Jozefi alobaki na bato: — Nasombi
bino lelo mpo na Faraon, bino mpe mabele na bino. Tala
milona mpo na bino mpo ete bokoka kolona mabele. **24**
Kasi tango bokobuka mbuma, bokopesa eteni ya mitano
epai ya Faraon. Biteni minei oyo mosusu, bokobomba yango
lokola milona mpo na bilanga mpe lokola biloko ya kolia
mpo na bino moko, mpo na mabota na bino mpe mpo na
bana na bino. **25** Bazongisaki: — Obikisi bomoi na biso!
Lokola tozwi ngolu na miso na yo nkolo na biso, tokozala
bawumbu ya Faraon. **26** Bongo Jozefi akomisaki yango
mobeko kino lelo kati na mabele ya Ejipito: eteni ya mitano
ya bambuma nyonso oyo ekowuta na mabele ezali mpo na
Faraon. Kasi mabele ya Banganga-Nzambe ekomaki ya
Faraon te. **27** Boye bana ya Isalaele bavandaki na Ejipito, na
Gosheni. Kuna bakomaki na bozwi ebele, babotaki bana
mpe bakomaki ebele. **28** Jakobi awumelaki mibu zomi na
sambo na Ejipito. Mpe mibu ya bomoi na ye ezalaki nkama
moko na tuku minei na sambo. **29** Tango mokolo ya kufa ya
Isalaele ekomaki pene, abengaki Jozefi, mwana na ye ya
mobali, mpe alobaki na ye: — Soki nazwi ngolu na miso na
yo, tia loboko na yo na se ya mopende na ngai; laka ngai ete
okotalisa ngai bolamu mpe boyengebene, mpe okokunda
ngai na Ejipito te. **30** Kasi tango nakolala elongo na bakoko
na ngai, okobimisa ngai na Ejipito mpe okokunda ngai na
esika oyo bakunda bango. Jozefi azongisaki: — Nakosala
ndenge olobi. **31** Bongo Jakobi alobaki lisusu: — Lapa ndayi
mpo na kolakisa ete okosala ndenge olobi. Boye, Jozefi
alapaki ndayi na miso na ye; mpe Isalaele agumbamaki na
koyekama na moto ya mbeto na ye.

48 Sima na makambo wana, bayaki koyebisa Jozefi: «
Tala, tata na yo azali kobela. » Jozefi azwaki bana
na ye mibale ya mibali: Manase mpe Efrayimi. **2** Bapesaki
sango epai ya Jakobi ete mwana na ye ya mobali Jozefi
azali koya epai na ye. Isalaele asalaki makasi mpe avandaki
na mbeto. **3** Jakobi alobaki na Jozefi: — Nzambe-Na-Nguya-
Nyonso abimelaki ngai na Luze, na mokili ya Kanana; mpe
kuna, apambolaki ngai. **4** Alobaki na ngai: « Nakopesa yo
mabota mpe nakokomisa yo ebele; nakokomisa yo lisanga ya
bikolo ebele mpe nakopesa mokili oyo lokola libula ya seko
na seko epai ya bakitani na yo sima na yo. » **5** Mpe sik'oyo,
bana na yo ya mibali oyo babotamaki na Ejipito liboso ete
ngai naya awa, bakomi lokola bana na ngai. Efrayimi mpe
Manase bakomi bana na ngai lokola Ribeni mpe Simeoni. **6**
Bana oyo okobota sima na bango bakozala ya yo; bakozwa
eteni na bango ya libula na kombo ya bayaya na bango. **7**
Pamba te, tango nawutaki na Padani, Rasheli akufaki na
nzela, na maboko na ngai, wana nazalaki kokende na mokili
ya Kanana, pene ya Efrata; nakundaki ye kuna pembeni ya
Efrata oyo babengaka Beteleemi. **8** Tango Isalaele amonaki
bana mibali ya Jozefi, atunaki: — Ba-oyo bazali banani? **9**
Jozefi azongiselaki tata na ye: — Bazali bana mibali oyo
Nzambe apesi ngai awa. Isalaele alobaki: — Pusa bango
mpo ete napambola bango. **10** Miso ya Isalaele elembaki
mpo na kimobange mpe azalaki komona lisusu malamu te.
Yango wana, Jozefi apusaki bana na ye ya mibali pembeni
ya tata na ye, Isalaele apesaki bango beze mpe ayambaki
bango. **11** Isalaele alobaki na Jozefi: — Nazalaki na elikya te
ete nakomona lisusu elongi na yo; kasi sik'oyo Nzambe apesi
ngai nzela ya komona kutu bana na yo. **12** Jozefi alongolaki
bana na ye na mabolongo ya Isalaele mpe agumbamaki
elongi na ye kino na se. **13** Jozefi azwaki bango mibale:
Efrayimi na loboko na ye ya mobali, loboko ya mwasi ya
Isalaele; mpe Manase, na loboko na ye ya mwasi, loboko ya
mobali ya tata na ye. Apusaki bango pembeni ya Isalaele.
14 Isalaele asembolaki loboko na ye ya mobali mpe atiaki
yango likolo ya moto ya Efrayimi oyo azalaki leki; mpe
loboko na ye ya mwasi likolo ya moto ya Manase. Na bongo,
abongolaki maboko na ye mpo ete Manase azalaki mwana
ya liboso. **15** Isalaele apambolaki Jozefi mpe alobaki: Tika
ete Nzambe oyo, liboso na Ye, bakoko na ngai, Abrayami
mpe Izaki, batambolaki, Nzambe oyo azali Mobateli na ngai
wuta mokolo ya mbotama na ngai kino na mokolo ya lelo, **16**
anjelu oyo akangolaki ngai na mabe nyonso, apambola bana
oyo ya mibali! Tika ete babengama na kombo na ngai, mpe
na bakombo ya bakoko na ngai, Abrayami mpe Izaki! Tika ete
bakoma ebele kati na mokili! **17** Tango Jozefi amonaki ete
tata na ye atiaki loboko na ye ya mobali na moto ya Efrayimi,
asepelaki te. Azwaki loboko ya tata na ye, alongolaki yango
na moto ya Efrayimi mpo na kotia yango na moto ya Manase.
18 Jozefi alobaki na tata na ye: — Boye te, tata na ngai! Oyo
azali mwana ya liboso; tia loboko na yo ya mobali likolo ya
moto na ye. **19** Kasi tata na ye aboyaki mpe alobaki: —
Nayebi, mwana na ngai! Nayebi! Ye mpe akokoma ekolo,
akokoma monene. Nzokande, leki na ye akozala monene
koleka ye mpe bakitani na ye bakokoma lisanga ya bikolo.
20 Apambolaki bango wana mpe alobaki: Bato ya Isalaele
bakotangaka bakombo na bino mpo na kopambola: « Tika
ete Nzambe akomisa bino lokola Efrayimi mpe Manase! »

Boye Isalaele atiaki Efrayimi liboso ya Manase. **21** Bongo
Isalaele alobaki na Jozefi: — Etikali moke nakufa. Nzambe
akozala na bino mpe akozongisa bino na mokili ya bakoko
na bino. **22** Mpo na ngai, napesi yo koleka oyo napesaki
epai na bandeko na yo: eteni ya mabele oyo nabotolaki, na
mopanga mpe na tolotolo na ngai, epai ya bato ya Amori.

49 Jakobi abengaki bana na ye ya mibali mpe alobaki: —
Bosangana mpo ete nakoka koyebisa bino makambo
oyo ekokomela bino na mikolo oyo ekoya. **2** Bosangana
mpe boyoka, bana mibali ya Jakobi! Boyoka oyo tata na
bino Isalaele akoloba: **3** « Ribeni, ozali mwana na ngai
ya liboso, makasi na ngai, elembo ya liboso ya makasi
na ngai; oleki na lokumu mpe na nguya. **4** Mobulu lokola
mayi, okokende liboso te, pamba te omataki na mbeto ya
tata na yo, esika oyo ngai nalalaka, mpe okomisi yango
mbindo. **5** Simeoni mpe Levi bazali bandeko, mipanga na
bango ezali bibundeli mpo na kotia mobulu. **6** Molimo na
ngai, kosangana te na mabongisi na bango ya kosala mabe!
Lokumu na ngai, kokota te na lisanga na bango! Pamba
te na kanda na bango, babomaki bato; mpe na esengo na
bango, basepelaki kokata misisa ya makolo ya bangombe ya
mibali. **7** Tika ete kanda na bango elakelama mabe, pamba
te ezali makasi! Tika ete kotomboka na bango elakelama
mabe, pamba te ezanga mawa! Nakokabola bango na Jakobi
mpe nakopanza bango kati na Isalaele. **8** Yuda, bandeko na
yo ya mibali bakokumisa yo, loboko na yo ekozala na kingo
ya banguna na yo; bana mibali ya tata na yo bakogumbama
liboso na yo. **9** Yuda, ozali mwana ya nkosi; mwana na
ngai ya mobali, owuti na bokila. Agunzami mpe alali lokola
nkosi ya mobali; mpe lokola nkosi ya mwasi, nani akomeka
kotelemisa ye? **10** Nzete ya bokonzi ekolongwa te na Yuda,
lingenda mpe ekolongwa te kati na makolo na ye, kino tango
nkolo na ye akoya, nkolo oyo bikolo nyonso ekotosa. **11**
Akokanga ane na ye na nzete ya vino, mpe mwana ya ane
na etape oyo ye akopona; akosukola bilamba na ye na vino;
mpe kazaka na ye, na masanga ya vino ya motane. **12** Miso
na ye ekozala motane koleka vino, mpe minu na ye ekozala
pembe koleka miliki. **13** Zabuloni akowumela pene ya ebale
monene, eteni ya mabele na ye ekozala libongo ya masuwa,
mpe mabele na ye ekokende kino na Sidoni. **14** Isakari
azali ane ya makasi oyo elali kati na mapango mibale. **15**
Amonaki ete bopemi ezali malamu, mpe mokili na ye ezali
kitoko; boye mapeka na ye ekomema mikumba mpe abongi
mpo na misala ya bowumbu. **16** Dani akokamba bato na ye
lokola moko kati na bikolo ya Isalaele. **17** Dani akozala lokola
nyoka na balabala to lokola etupa na nzela, oyo eswaka
litindi ya mpunda mpo ete motambolisi na yango akweya.
18 Oh Yawe, nazali na elikya ete okobikisa ngai! **19** Gadi,
banguna ebele bakobundisa ye, kasi ye mpe akobundisa
bango kino kobengana bango. **20** Bilei oyo ekobima na mokili
ya Aseri ekozala ebele penza; mabele na ye ekobota biloko
oyo ebongi mpo na bakonzi. **21** Nefitali azali lokola mboloko
ya nsomi, oyo ebotaka bana kitoko. **22** Jozefi azali lokola
nzete oyo ebotaka mbuma mingi, nzete oyo ezalaka pembeni
ya etima, mpe oyo bitape na yango elekaka bosanda ya mir.
23 Banguna batumbolaki ye, babwakelaki ye makonga mpe
babundisaki ye; **24** kasi ye asimbaki kaka makasi tolotolo na
ye, mpe maboko na ye etikalaki kolenga te mpo na loboko
ya Elombe ya Jakobi, oyo azali Mobateli mpate, Libanga ya
Isalaele. **25** Mpo na Nzambe ya tata na yo, tika ete asungaka
yo! mpo na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, tika ete apambola
yo, apambola yo na mapamboli ya Lola, wuta na likolo; na
mapamboli ya bozindo, na se; na mapamboli ya mabele mpe
ya libumu. **26** Mapamboli ya tata na yo ezali na motuya
koleka mapamboli ya bangomba ya kala, koleka bomengo ya
bangomba mike ya kala; tika ete mapamboli nyonso ekita na
moto ya Jozefi, ekitela ye oyo atombolami kati na bandeko
na ye! **27** Benjame azali lokola mbwa ya zamba; na tongo,
apasolaka mosuni na ye; na pokwa, akabolaka bomengo
ya bitumba. » **28** Bango nyonso nde basali bikolo zomi na
mibale ya Isalaele; mpe oyo ezali maloba oyo tata na bango
alobaki na bango tango apambolaki bango. Apesaki na moko
na moko lipamboli oyo ekoki na ye. **29** Jakobi apesaki bango
malako oyo: « Nakomi pene ya kokende kokutana na batata
na ngai. Bokunda ngai esika moko na bango, na lilita oyo
ezali na elanga ya Efroni, moto ya Iti, **30** kati na lidusu ya
mabanga ya Makipela, pembeni ya Mamire, na mokili ya
Kanana, elanga oyo Abrayami asombaki na Efroni, moto ya
Iti, lokola lilita. **31** Ezalaki kuna nde bakundaki Abrayami
mpe Sara, mwasi na ye; Izaki mpe Rebeka, mwasi na ye.
Ezali kuna nde ngai nakundaki Lea. **32** Elanga mpe lidusu
ya mabanga oyo ezali kati na yango esombamaki epai ya
bato ya Iti. » **33** Tango Jakobi asilisaki kopesa malako epai
ya bana na ye, asembolaki makolo na ye na mbeto, akataki
motema mpe akendeki kokutana na batata na ye.

50 Jozefi amibwakaki na nzoto ya tata na ye, alelaki
ye mpe apesaki ye beze. **2** Bongo Jozefi apesaki
mitindo na minganga oyo bazalaki kosala epai na ye ete
bakawusa nzoto ya Isalaele, tata na ye. Boye minganga
bakawusaki nzoto ya Isalaele, **3** bakokisaki mikolo tuku
minei oyo esengelaki mpo na kokawusa nzoto ya mowei.
Bato ya Ejipito basalelaki ye matanga mikolo tuku sambo. **4**
Tango mikolo ya matanga esilaki, Jozefi alobaki na bakonzi
oyo basalaka na ndako ya Faraon: — Soki nazwi ngolu na
miso na bino, bolobela ngai epai ya Faraon. Boyebisa ye **5**
ete tata na ngai alapisaki ngai ndayi: « Nakomi pembeni
ya kokufa, bokunda ngai kati na kunda oyo natobolaki na
libanga, na mokili ya Kanana. » Mpe sik'oyo, tika ete apesa
ngai nzela mpo ete nakende kokunda tata na ngai, bongo na
sima nde nakozonga. **6** Faraon azongisaki: — Kende mpe
kunda tata na yo ndenge alapisaki yo ndayi. **7** Boye Jozefi
akendeki kokunda tata na ye; bakalaka nyonso ya lokumu
ya Faraon bakendeki elongo na ye: bakonzi oyo bazalaki
kosala na ndako na ye mpe bakonzi nyonso ya Ejipito **8**
elongo na bato nyonso ya ndako ya Jozefi, bandeko na ye ya
mibali mpe bato nyonso oyo bazalaki na ndako ya tata na ye.
Bana na bango kaka nde batikalaki na Gosheni na bameme,
bantaba mpe bangombe na bango. **9** Jozefi atambolaki
lisusu elongo na bashareti mpe bato oyo batambolaka likolo
ya bampunda. Ezalaki mobembo ya bato ebele penza. **10**
Tango bakomaki na etando ya Atadi, pembeni ya Yordani,
basalaki matanga ya monene penza. Jozefi asalaki mikolo
sambo ya matanga mpo na tata na ye. **11** Bongo tango bato
ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna bamonaki matanga
wana na etando ya Atadi, balobaki: « Bato ya Ejipito bazali
na milulu minene ya matanga. » Yango wana babengaki

esika yango Abele-Mitsirayimi, oyo ezali pembeni ya Yordani.
12 Bana mibali ya Jakobi basalaki ndenge tata na bango
atindaki bango. **13** Bamemaki ye na mokili ya Kanana mpe
bakundaki ye na lidusu ya mabanga oyo ezali na elanga
ya Makipela, pembeni ya Mamire, elanga oyo Abrayami
asombaki epai ya Efroni, moto ya Iti, mpo ete akomisa yango
lilita na ye. **14** Sima na kokunda tata na ye, Jozefi azongaki
na Ejipito elongo na bandeko na ye ya mibali mpe bato
nyonso oyo balandaki ye mpo na kokunda tata na ye. **15**
Tango bandeko mibali ya Jozefi bamonaki ete tata na bango
asili kokufa, balobaki: « Tango mosusu Jozefi akoyina biso
mpe akozongisela biso mabe nyonso oyo tosalaki ye! » **16**
Boye batindelaki Jozefi maloba oyo: « Liboso ete tata na yo
akufa, atikaki maloba oyo: ‹ Tala makambo oyo bokoyebisa
Jozefi: **17** ‘Nasengi ete olimbisa masumu ya bandeko na yo
mpe mabe oyo basalaki yo! Sik’oyo, nabondeli yo, limbisa
masumu ya basali ya Nzambe ya tata na yo!’ › » Tango Jozefi
ayokaki maloba yango, alelaki. **18** Bandeko na ye bayaki,
bamibwakaki liboso na ye mpe balobaki: — Tozali bawumbu
na yo. **19** Kasi Jozefi alobaki na bango: — Bobanga te! Boni,
ngai nazali na esika ya Nzambe? **20** Bino bokanisaki kosala
ngai mabe, kasi Nzambe abongolaki yango bolamu mpo na
kokokisa, ndenge ezali kosalema sik’oyo, lobiko ya bomoi ya
bato ebele. **21** Yango wana, bobanga te! Nakokokisa posa
na bino mpe ya bana na bino. Akitisaki bango mitema mpe
alobelaki bango na boboto nyonso. **22** Jozefi avandaki na
Ejipito elongo na libota nyonso ya tata na ye. Awumelaki na
bomoi mibu nkama moko na zomi. **23** Amonaki bakitani ya
Efrayimi kino na molongo ya misato. Amonaki lisusu bana ya
Makiri, mwana mobali ya Manase, ba-oyo babotamaki na
mabolongo ya Jozefi. **24** Jozefi alobaki na bandeko na ye
ya mibali: « Nakomi pene ya kokufa. Kasi ya solo, Nzambe
akosalisa bino mpe akobimisa bino na mokili oyo, mpo na
kokotisa bino na mokili oyo alakaki epai ya Abrayami, ya Izaki
mpe ya Jakobi tango alapaki ndayi. » **25** Jozefi alapisaki
bana mibali ya Isalaele ndayi mpe alobaki na bango: « Tango
Nzambe akosunga bino, bokolongola mikuwa na ngai na
esika oyo. » **26** Bongo Jozefi akufaki tango akokisaki mibu ya
mbotama nkama moko na zomi. Tango basilisaki kokawusa
nzoto na ye, batiaki ye na sanduku na Ejipito.

Kobima

1 Tala bakombo ya bana ya Isalaele oyo bakendeki na
Ejipito elongo na Jakobi, moko na moko elongo na
libota na ye: **2** Ribeni, Simeoni, Levi mpe Yuda; **3** Isakari,
Zabuloni mpe Benjame; **4** Dani mpe Nefitali; Gadi mpe
Aseri. **5** Bakitani ya Jakobi bazalaki bango nyonso tuku
sambo. Nzokande Jozefi amizalelaki na Ejipito. **6** Jozefi
mpe bandeko na ye nyonso ya mibali elongo na bato ya
ekeke na bango basilaki na kokufa. **7** Kasi bana ya Isalaele
babotanaki mingi mpe bakomaki ebele penza. Bakomaki
lisusu ebele koleka mpe makasi mingi: batondisaki mokili
ya Ejipito. **8** Mokonzi moko ya sika, oyo ayebaki Jozefi te,
azwaki bokonzi na Ejipito. **9** Alobaki na bato na ye: « Botala
bana ya Isalaele, bakomi ebele koleka biso mpe baleki
biso na makasi. **10** Tosengeli kosala keba mpo na bango,
mpo ete bakoma lisusu ebele te. Pamba te soki bitumba
ekweyi, bakoki kokende na ngambo ya banguna na biso
mpe kobundisa biso mpo ete babima na mokili oyo. » **11**
Boye batiaki bakonzi ya misala makasi mpo na konyokola
bana ya Isalaele na nzela ya misala makasi. Na bongo,
batongelaki Faraon bingumba ya Pitomi mpe ya Ramisesi
mpo ete ezala bisika ya kobomba biloko. **12** Kasi wana
bazalaki konyokola bango, bazalaki kokoba kaka kobotana
mpe kokoma ebele. Bongo bato ya Ejipito bakomaki kobanga
bana ya Isalaele. **13** Bato ya Ejipito bakotisaki bana ya
Isalaele na bowumbu ya makasi **14** mpe bakomaki konyokola
bango na misala makasi: kosala potopoto, kobeta babiliki
mpe kosala misala nyonso ya bilanga. Misala nyonso oyo
bazalaki kosalisa bango ezalaki ya pasi mpe ya makasi. **15**
Mokonzi ya Ejipito alobaki na basi oyo babotisaka basi ya
Ba-Ebre, oyo bakombo na bango ezalaki Shifra mpe Puwa:
16 « Tango bokobotisa basi ya Ba-Ebre, botala soki mwana
nini abotami; soki azali mwana mobali, boboma ye; kasi soki
azali mwana mwasi, botika ye na bomoi. » **17** Kasi basi oyo
babotisaka babangaki Nzambe mpe basalaki te makambo
oyo mokonzi ya Ejipito atindaki bango kosala; batikaki bana
mibali na bomoi. **18** Boye mokonzi ya Ejipito abengisaki basi
oyo babotisaka mpe atunaki bango: — Mpo na nini bosali
boye? Mpo na nini botiki bana mibali na bomoi? **19** Basi oyo
babotisaka bazongiselaki Faraon: — Basi ya Ba-Ebre bazali
lokola basi ya Ejipito te. Bazali makasi, babotaka liboso ete
basi oyo babotisaka bakoma. **20** Nzambe asalaki bolamu
epai ya basi oyo babotisaka. Boye bana ya Isalaele bakobaki
kaka kokoma ebele mpe makasi koleka. **21** Lokola basi oyo
babotisaka bazalaki kobanga Nzambe, Nzambe afulukisaki
mabota na bango. **22** Bongo, Faraon apesaki mitindo epai
ya bato na ye nyonso: « Bobwaka na ebale Nili bana mibali
nyonso ya Isalaele oyo bakobotama, kasi botika na bomoi
bana basi nyonso. »

2 Mobali moko ya libota ya Levi abalaki mwasi kati na
libota ya Levi. **2** Mwana mwasi yango azwaki zemi mpe
abotaki mwana mobali. Wana amonaki ete mwana yango
azali kitoko, abombaki ye basanza misato. **3** Lokola amonaki
ete akokoka lisusu te kobomba ye, azwaki kitunga moko
basala na poso ya nzete oyo babengaka papirisi, apakolaki
yango gudron mpe potopoto ya mwindo; bongo atiaki mwana
kati na yango. Sima, atiaki kitunga yango kati na matiti ya
ebale Nili, pembeni ya mokili. **4** Ndeko mwasi ya mwana
yango atelemaki mosika mpo na kotala likambo oyo ekokaki
kokomela ye. **5** Tango mwana mwasi ya Faraon akendeki
kosukola na ebale Nili, wana basi basali na ye bazalaki
kotambola pembeni ya ebale Nili, amonaki kitunga kati na
matiti ya ebale; mpe atindaki mwasi mosali na ye kozwa
yango. **6** Afungolaki yango mpe amonaki kati na yango
mwana moko ya mobali azali kolela. Ayokelaki ye mawa
mpe alobaki: « Oyo azali solo mwana ya Ba-Ebre. » **7** Boye,
ndeko na ye ya mwasi alobaki na mwana mwasi ya Faraon:
— Boni, nakoki kokende kolukela yo kati na basi ya Ba-Ebre
mwasi oyo akoki komelisa mwana oyo mabele mpo na yo? **8**
Mwana mwasi ya Faraon azongiselaki ye: — Iyo, kende!
Elenge mwasi akendeki mpe azwaki mama ya mwana mobali
yango. **9** Mwana mwasi ya Faraon alobaki na mama yango:
« Kamata mwana oyo, melisa ye mabele mpo na ngai, mpe
nakofuta yo. » Bongo mama yango azwaki mwana mpe
akomaki komelisa ye mabele. **10** Tango mwana akolaki,
amemaki ye epai ya mwana mwasi ya Faraon oyo akomisaki
ye mwana na ye ya mobali. Apesaki ye kombo « Moyize,
» pamba te alobaki: « Nazwaki ye na mayi. » **11** Mokolo
moko, wana Moyize akomaki mokolo, akendeki na esika
oyo bandeko na ye bazalaki mpe amonaki bango kosala
misala makasi oyo bapesaki bango mpo na konyokola bango.
Amonaki moto moko ya Ejipito kobeta moko kati na bato na
ye Ba-Ebre. **12** Atalaki ngambo na ngambo mpe amonaki
moto te; bongo abomaki moto ya Ejipito mpe akundaki ye na
zelo. **13** Mokolo oyo elandaki, Moyize abimaki mpe amonaki
Ba-Ebre mibale bazali kobunda. Atunaki na moto oyo asalaki
mabe: — Mpo na nini ozali kobeta moninga na yo? **14** Moto
wana azongisaki: — Boni, nani akomisi yo mokonzi mpe
mosambisi kati na biso? Olingi koboma ngai ndenge obomaki
moto ya Ejipito? Moyize abangaki mpe amilobelaki: « Solo,
likambo oyo nasalaki, esili koyeba. » **15** Tango Faraon
ayokaki likambo yango, alukaki nzela ya koboma Moyize;
kasi Moyize akimaki liboso ya Faraon mpe akendeki kovanda
na mokili ya Madiani. **16** Moyize avandaki pembeni ya libulu
ya mayi. Nzokande, Nganga-Nzambe ya Madiani azalaki
na bana basi sambo. Bayaki kotoka mayi mpe batondisaki
bimelelo mpo ete bamelisa bibwele ya tata na bango. **17** Kasi
babateli bibwele bayaki mpe babenganaki bango. Moyize
atelemaki, akotelaki bango mpe amelisaki bibwele na bango
mayi. **18** Tango bana basi bazongaki epai ya tata na bango
Reweli, atunaki bango: — Mpo na nini lelo bozongi noki? **19**
Bango bazongisaki: — Moto moko ya Ejipito abundelaki biso
liboso ya babateli bibwele, atokelaki biso mayi mpe amelisaki
bibwele. **20** Reweli atunaki bana na ye ya basi: — Moto
yango ya Ejipito azali wapi? Mpo na nini botiki ye kuna?
Bobenga ye mpo ete aya kolia. **21** Moyize andimaki kovanda
elongo na Reweli; bongo Reweli apesaki Sefora, mwana na
ye ya mwasi, mpo ete azala mwasi ya Moyize. **22** Sefora
abotaki mwana mobali mpe Moyize apesaki ye kombo «
Gerishomi, » pamba te alobaki: « Nazali mopaya na mboka
mopaya. » **23** Sima na tango molayi, mokonzi ya Ejipito
akufaki. Bato ya Isalaele bazalaki kolela mpe koganga na se
ya pasi ya bowumbu. Bongo koganga na bango ekomaki
kino epai ya Nzambe. **24** Nzambe ayokaki koganga na
bango mpe akanisaki boyokani na Ye oyo asalaki elongo na

Abrayami, Izaki mpe Jakobi. **25** Nzambe atalaki bana ya
Isalaele mpe asosolaki pasi na bango.

3 Moyize azalaki koleisa bibwele ya Jetro, bokilo na ye
mpe Nganga-Nzambe ya Madiani. Amemaki bibwele
mosika, kati na esobe, mpe akomaki na Orebi, ngomba
ya Nzambe. **2** Kuna, Anjelu ya Yawe abimelaki ye kati na
ndemo ya moto oyo ezalaki komata longwa kati na mwa
nzete. Moyize amonaki nzete moke yango kopela moto, kasi
ezalaki kozika te. **3** Moyize amilobelaki: « Tika ete nabaluka
mpo ete natala emoniseli oyo ya kokamwa mpe nayeba mpo
na nini nzete moke oyo ezali kozika te. » **4** Tango Yawe
amonaki ete Moyize azali kobaluka mpo na kotala, Nzambe
abengaki ye wuta na nzete moke yango: — Moyize, Moyize!
Moyize azongisaki: — Ngai oyo! **5** Nzambe alobaki na ye:
— Kopusana awa te, longola basandale na yo na makolo
na yo, pamba te esika oyo otelemi ezali mabele ya bule. **6**
Alobaki lisusu: — Nazali Nzambe ya bakoko na yo, Nzambe
ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi.
Boye Moyize abombaki elongi na ye, pamba te abangaki
kotala Nzambe. **7** Yawe alobaki: — Namoni pasi ya bato
na Ngai kuna na Ejipito; nayoki koganga na bango mpo na
misala makasi oyo bakonzi ya misala makasi bazali kopesa
bango. Nayebi pasi na bango. **8** Yango wana nakiti mpo
na kokangola bango na maboko ya bato ya Ejipito mpe
kobimisa bango na mokili oyo, mpo na kokotisa bango na
mokili ya kitoko mpe ya monene, mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi. Ezali mokili oyo evandaka bato
ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi.
9 Sik'oyo, koganga ya bana ya Isalaele ekomi kino epai
na Ngai mpe namoni ndenge nini bato ya Ejipito bazali
konyokola bango. **10** Yango wana natindi yo sik'oyo mpo
ete okende epai ya Faraon mpo na kobimisa bato na Ngai,
Isalaele, na Ejipito. **11** Moyize alobaki na Nzambe: — Ngai
nazali nani mpo ete nakende epai ya Faraon mpe mpo ete
nabimisa bana ya Isalaele na Ejipito? **12** Nzambe alobaki:
— Nakozala na yo elongo. Mpe tala elembo oyo ekolakisa
yo ete Ngai nde natindi yo: tango okobimisa bato na Ngai
na Ejipito, bokogumbamela Nzambe na ngomba oyo. **13**
Moyize alobaki na Nzambe: — Soki nakeyi epai ya bana
ya Isalaele mpe nalobi na bango: « Nzambe ya bakoko na
bino atindi ngai epai na bino, » bongo soki bango batuni
ngai: « Kombo na Ye nani? » Nakoyebisa bango nini? **14**
Nzambe alobaki na Moyize: — Ngai nazali oyo akosala.
Tala makambo oyo okoloba na bana ya Isalaele: « Nazali
atindi ngai epai na bino. » **15** Nzambe alobaki lisusu na
Moyize: — Loba na bana ya Isalaele: « Yawe Nzambe ya
bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki,
mpe Nzambe ya Jakobi, atindi ngai epai na bino. » **16** Boye,
kende, sangisa bakambi ya Isalaele mpe loba na bango: «
Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami,
ya Izaki mpe ya Jakobi, abimelaki ngai mpe alobi: ‹ Nazwi
mokano ya kobundela bino, pamba te namoni pasi na bino
na Ejipito. › » **17** Mpe nalobi: « Nakolongola bino na minyoko
ya Ejipito mpo na komema bino na mokili ya bato ya Kanana,
ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, na mokili
oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. » **18** Bakambi
ya Isalaele bakoyokela yo, bongo yo elongo na bakambi,
bokokende epai ya mokonzi ya Ejipito mpe bokoloba na ye: «
Yawe Nzambe ya Ba-Ebre akutanaki na biso. Sik'oyo, pesa
biso nzela ya kotambola mikolo misato kati na esobe mpo
ete tokende kotumbela Yawe, Nzambe na biso, mbeka. » **19**
Kasi nayebi ete mokonzi ya Ejipito akopesa bino te nzela
ya kokende, ata soki amoni loboko na Ngai ya nguya. **20**
Yango wana, nakosembola loboko na Ngai; nakobeta Ejipito
na nzela ya bikamwa na Ngai nyonso oyo nakosala kati
na yango. Sima na yango, mokonzi ya Ejipito akotika bino
kokende. **21** Nakosala ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na
miso ya bato ya Ejipito mpo ete, tango bokolongwa, bokende
maboko pamba te. **22** Mwasi nyonso akosenga epai ya
moninga na ye mpe epai ya mwasi oyo avandi na ndako
na ye: biloko ya palata, ya wolo mpe bilamba. Bokopesa
yango epai ya bana na bino ya mibali mpe ya basi mpo ete
bamema. Na bongo nde bokosilisa biloko ya bato ya Ejipito.

4 Moyize azongisaki: — Bongo soki bandimi ngai te, bayoki
ngai te? Solo, bakoloba kaka: « Yawe amonanaki na yo
te. » **2** Yawe atunaki ye: — Ozali na nini na loboko na yo?
Moyize azongisaki: — Nazali na lingenda. **3** Yawe alobaki:
— Bwaka yango na mabele. Moyize abwakaki lingenda
yango na mabele mpe ebongwanaki nyoka. Bongo Moyize
akimaki mosika na yango. **4** Kasi Yawe alobaki na ye: —
Sembola loboko na yo mpe kanga nyoka yango na mokila!
Moyize asembolaki loboko mpe akangaki nyoka; mpe nyoka
yango ebongwanaki lisusu lingenda na loboko na ye. **5**
Yawe alobaki na ye: — Esalemi bongo mpo ete bandima
solo ete Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, Nzambe ya
Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi, amonanaki na yo. **6**
Sima, Yawe alobaki na ye lisusu: — Tia loboko na yo na tolo
na yo. Moyize atiaki loboko na ye na tolo na ye; mpe tango
alongolaki yango, loboko yango ezwaki bokono ya maba;
ekomaki pembe lokola mvula ya pembe. **7** Yawe alobaki na
ye: — Sik'oyo, zongisa loboko na yo na tolo na yo. Moyize
azongisaki loboko na ye na tolo na ye. Mpe tango alongolaki
yango, loboko yango ekomaki lisusu malamu lokola biteni
mosusu ya nzoto na ye. **8** Yawe alobaki na ye: — Soki
bandimi yo te to soki babeti tembe mpo na elembo ya liboso,
bakondima na elembo ya mibale. **9** Kasi soki na bilembo oyo
mibale, bandimi kaka te to bayoki te, wana okotoka mayi na
ebale Nili, okosopa yango na esobe. Mayi oyo okozwa na
ebale Nili ekokoma makila tango okosopa yango na mabele.
10 Moyize alobaki na Yawe: — Ah, Nkolo, nakokaka koloba
malamu te! Yango ezali likambo ya lobi oyo eleki te to ya wuta
tango obandi koloba na mosali na Yo te, pamba te nazali na
monoko mpe na lolemo kilo. **11** Yawe alobaki na ye: — Nani
apesaka monoko epai ya moto? Nani akomisaka moto baba
to mokufi matoyi? Nani akomisaka moto, moto oyo amonaka
to mokufi miso? Boni, ezali Ngai Yawe te? **12** Sik'oyo kende,
Ngai moko nakosunga yo mpo ete oloba malamu, mpe
nakoteya yo makambo oyo osengeli koloba. **13** Kasi Moyize
azongisaki: — Te Nkolo! Nabondeli Yo! Tinda moto mosusu
oyo olingi mpo na kosala yango. **14** Boye Yawe asilikelaki
Moyize mpe alobaki na ye: — Boni, Aron, moto ya libota
ya Levi, azali ndeko na yo te? Nayebi ete alobaka malamu
mpe ye wana azali koya kokutana na yo; mpe motema na
ye ekosepela tango akomona yo. **15** Okoloba na ye mpe
okotia maloba na monoko na ye, bongo Ngai nakosunga bino
mibale mpo ete bokoka koloba malamu, mpe nakoteya bino

makambo oyo bosengeli kosala. **16** Ye akoloba epai ya bato
na esika na yo, akozala molobeli na yo; bongo yo okozala
lokola nzambe na ye. **17** Kasi zwa lingenda oyo ezali na
maboko na yo mpo ete osala bilembo ya kokamwa na nzela
na yango. **18** Moyize azongaki epai ya Jetro, tata-bokilo
na ye, mpe alobaki na ye: — Nasengeli kokende epai ya
bandeko na ngai, na Ejipito, mpo ete natala soki ndambo kati
na bango bazali nanu na bomoi. Jetro ozongisaki: — Kende
na kimia! **19** Yawe alobaki na Moyize tango azalaki nanu na
mokili ya Madiani: — Telema mpe zonga na Ejipito, pamba
te bato nyonso oyo balingaki koboma yo basili kokufa. **20**
Moyize azwaki mwasi na ye mpe bana na ye ya mibali, atiaki
bango likolo ya ane mpe azongaki na Ejipito. Azwaki lisusu
lingenda ya Nzambe na loboko na ye. **21** Yawe alobaki
na Moyize: — Sik'oyo, lokola ozali kozonga na Ejipito, tala
bikamwa nyonso oyo napesi yo nguya ya kosala; okosala
yango liboso ya Faraon. Ngai nakokomisa motema na ye
libanga mpo ete akoka kotika te bato na Ngai kokende. **22**
Okoloba na Faraon: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Isalaele
azali mwana na Ngai ya liboso ya mobali. **23** Mpe nalobi
na yo: Tika mwana na Ngai ya mobali kokende mpo ete
asalela Ngai. Soki kaka oboyi kotika ye, nakoboma mwana
na yo ya liboso ya mobali. › » **24** Nzokande na nzela,
na esika oyo balekisaki butu, Yawe akutanaki na Moyize
mpe alukaki koboma ye. **25** Kasi Sefora azwaki libanga
ya songe, akataki ngenga ya mwana na ye ya mobali mpe
atutisaki ngenga yango na makolo ya Moyize; alobaki: —
Solo, ozali penza mpo na ngai mobali ya makila. **26** Bongo
Yawe atikaki Moyize. Ezalaki na tango wana nde Sefora
alobaki na Moyize likolo na likambo ya kokatama ngenga:
— Mobali ya makila. **27** Yawe alobaki na Aron: — Kende
kokutana na Moyize na esobe. Aron akendeki, akutanaki na
Moyize na ngomba ya Nzambe mpe apesaki ye beze. **28**
Moyize ayebisaki Aron makambo nyonso oyo Yawe atindaki
ye koloba mpe bikamwa nyonso oyo atindaki ye kosala.
29 Bongo Moyize mpe Aron bakendeki kosangisa bakambi
nyonso ya Isalaele. **30** Aron ayebisaki bango maloba nyonso
oyo Yawe alobaki na Moyize. Asalaki bikamwa liboso ya
bato. **31** Bato bandimaki. Bongo tango bayokaki ete Yawe
akanisaki bana ya Isalaele mpe amonaki pasi na bango,
bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe.

5 Sima na yango, Moyize mpe Aron bakendeki epai ya
Faraon mpe balobaki: — Tala makambo oyo Yawe,
Nzambe ya Isalaele, alobi: « Tika bato na Ngai kokende
kosala feti na esobe mpo na lokumu na Ngai. » **2** Faraon
azongisaki: — Ye Yawe nde nani mpo ete ngai natosa ye
mpe natika Isalaele kokende? Nayebi ye te mpe nakotika te
ete Isalaele akende. **3** Balobaki: — Nzambe ya Ba-Ebre
akutanaki na biso. Sik'oyo, tika biso totambola mikolo misato
kati na esobe mpo ete tokobonzela Yawe, Nzambe na biso,
mbeka; noki te akoboma biso na bokono to na mopanga.
4 Kasi mokonzi ya Ejipito alobaki: — Moyize mpe Aron,
mpo na nini bozali kopekisa bato kosala misala na bango?
Bozonga na mosala na bino! **5** Faraon abakisaki lisusu: —
Botala! Bato oyo bakomi ebele kati na mokili, bongo bino
bozali kopekisa bango kosala mosala! **6** Kaka na mokolo
wana, Faraon apesaki mitindo oyo epai ya bakambi oyo
balandelaka misala makasi ya bawumbu mpe na bakapita ya
bana ya Isalaele: **7** — Bokopesa lisusu matiti te epai ya bato
oyo mpo na kosala babiliki ndenge bozalaki kopesa bango
liboso; botika bango moko bakende kolokota matiti na bango.
8 Kasi botinda bango kosala kaka motango ya babiliki oyo
basalaka wuta kala, bokitisa motango na yango te. Bazali
bagoyigoyi, yango wana bazali koganga: « Tika biso tokende
kobonzela Nzambe na biso mbeka! » **9** Bokomisa makasi
misala na bango mpo ete bakoma na mosala ebele mpe
batia matoyi te na makambo ya lokuta. **10** Bongo bakambi
oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu mpe bakapita
ya bana ya Isalaele babimaki mpe balobaki na bato: — Tala
makambo oyo Faraon alobi: « Nakopesa bino lisusu matiti te.
11 Bokende kozwa matiti bino moko na esika oyo bokoki
komona yango! Kasi motango ya babiliki oyo bakatela bino
ekokita ata moke te. » **12** Boye bana ya Isalaele bapanzanaki
na Ejipito mobimba mpo na kolokota matiti ya kotumba na
yango babiliki. **13** Bakambi oyo balandelaka misala makasi
ya bawumbu bazalaki kotindika bango na makasi mpe koloba:
— Bokokisa motango ya babiliki oyo bakatela bino mpo na
mokolo na mokolo lokola na tango oyo bazalaki kopesa bino
matiti! **14** Bakambi oyo Faraon aponaki mpo na kolandela
misala makasi ya bawumbu babetaki bakapita ya bana ya
Isalaele oyo bango batiaki mpe batunaki bango: — Mpo na
nini lobi oyo eleki mpe lelo bokokisi te motango ya babiliki
oyo bosalaka wuta kala? **15** Bakengeli ya bana ya Isalaele
bakendeki kolela epai ya Faraon: — Mpo na nini ozali kosala
basali na yo boye? **16** Bazali kopesa lisusu te matiti epai
ya basali na yo, nzokande bazali koloba na biso: « Bosala
babiliki! » Sik'oyo tala, basali na yo bazali kobetama, kasi
mbeba ezali epai ya bato na yo moko. **17** Faraon alobaki: —
Bagoyigoyi! Bozali penza bagoyigoyi! Yango wana bozali
koloba: « Tika biso tokende kobonzela Yawe mbeka. » **18**
Sik'oyo, bozonga na mosala! Bakopesa bino lisusu matiti te,
kasi bokosala kaka motango ya babiliki oyo bakatela bino.
19 Bakengeli ya bana ya Isalaele bamonaki ete bakomi na
pasi koleka tango bayebisaki bango: « Motango ya babiliki
oyo bakatela bino mpo na mokolo na mokolo ekokita te. »
20 Tango batikaki Faraon, batombokelaki Moyize mpe Aron
oyo bazalaki kozela bango. **21** Balobaki: — Tika ete Yawe
atala bino mpe asambisa bino! Bokomisi biso eloko ya nkele
liboso ya Faraon mpe ya basali na ye mpe botie mopanga
na maboko na bango mpo ete baboma biso! **22** Boye Moyize
abalukaki epai na Yawe mpe abondelaki: — Nkolo! Mpo na
nini ozali komemela bato oyo pasi? Boni, ezali mpo na yango
nde otindaki ngai? **23** Wuta tango nakendeki koloba na
Faraon na Kombo na Yo, Faraon akomi konyokola bato oyo,
bongo Yo ozali kosala ata eloko moke te mpo na kokangola
bango!

6 Yawe alobaki na Moyize: — Sik'oyo, okomona makambo
oyo nakosala Faraon: na loboko na Ngai ya nguya,
Faraon akotika bato na Ngai kokende mpe akobimisa bango
na mokili na ye. **2** Nzambe alobaki lisusu na Moyize:
— Nazali Yawe. **3** Namimonisaki epai ya Abrayami, ya
Izaki mpe ya Jakobi lokola Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, kasi
namimonisaki te epai na bango na Kombo na Ngai: Yawe. **4**
Nasalaki boyokani na Ngai elongo na bango mpo na kopesa
bango mokili ya Kanana epai wapi bazalaki kowumela lokola
bapaya. **5** Mpe lisusu nayoki kolela ya bana ya Isalaele oyo

bato ya Ejipito bakomisi bawumbu, bongo nakanisi lisusu
boyokani na Ngai. **6** Yango wana, loba na bana ya Isalaele:
« Nazali Yawe! Nakokangola bino na misala makasi oyo
bato ya Ejipito bapesi bino. Nakokangola bino na se ya
bowumbu na bango na loboko na nguya mpe na bitumbu
ya makasi. **7** Nakozwa bino lokola bato na Ngai moko,
bongo nakozala Nzambe na bino. Boye bokoyeba ete Ngai
Yawe, nazali Nzambe na bino, oyo akangolaki bino na se
ya misala makasi ya bato ya Ejipito. **8** Mpe nakokotisa
bino na mokili oyo nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete
nakopesa yango epai ya Abrayami, epai ya Izaki mpe epai
ya Jakobi; nakopesa bino yango mpo ete ekoma ya bino.
Nazali Yawe. » **9** Moyize alobaki makambo oyo epai ya bana
ya Isalaele, kasi bayokaki ye te, pamba te misala makasi oyo
bazalaki kopesa bango elembisaki mitema na bango. **10**
Yawe alobaki na Moyize: **11** — Kende koyebisa Faraon,
mokonzi ya Ejipito, ete abimisa bana ya Isalaele na mokili na
ye. **12** Kasi Moyize azongiselaki Yawe: — Soki kutu bana
ya Isalaele bayoki ngai te, ndenge nini Faraon ayoka ngai
moto ya likukuma? **13** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron
na tina na bana ya Isalaele mpe ya Faraon, mokonzi ya
Ejipito, oyo epai ya nani apesaki mitindo ete abimisa bana ya
Isalaele na Ejipito. **14** Tala bakambi ya mabota na bango:
Bana mibali ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele:
Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. Wana nde mabota ya
Ribeni. **15** Bana mibali ya Simeoni: Yemuweli, Yamini, Owadi,
Yakini, Tsoari mpe Saulo, mwana mobali oyo abotamaki
na mwasi ya Kanana. Wana nde mabota ya Simeoni. **16**
Tala bakombo ya bana mibali ya Levi oyo awumelaki na
bomoi mibu nkama moko na tuku misato na sambo kolanda
ndenge babotamela: Gerishoni, Keati mpe Merari. **17** Bana
mibali ya Gerishoni kolanda mabota na bango: Libini mpe
Shimei. **18** Bana mibali ya Keati oyo awumelaki na bomoi
mibu nkama moko na tuku misato na misato: Amirami,
Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **19** Bana mibali ya Merari: Maali
mpe Mushi. Wana nde mabota ya Levi kolanda ndenge
babotamela. **20** Amirami abalaki Yokebedi, tata mwasi na ye,
oyo abotelaki ye Aron mpe Moyize. Amirami awumelaki na
bomoi mibu nkama moko na tuku misato na sambo. **21** Bana
mibali ya Yitseari: Kore, Nefegi mpe Zikiri. **22** Bana mibali
ya Uzieli: Mishaeli, Elitsafani mpe Sitiri. **23** Aron abalaki
Elisheba, mwana mwasi ya Aminadabi mpe ndeko mwasi ya
Nashoni. Elisheba abotelaki Aron: Nadabi, Abiyu, Eleazari
mpe Itamari. **24** Bana mibali ya Kore: Asiri, Elikana mpe
Abiazafi. Wana nde mabota ya Kore. **25** Eleazari, mwana
mobali ya Aron, abalaki moko kati na bana basi ya Putieli,
oyo abotelaki ye mwana mobali: Pineasi. Wana nde bakambi
ya mabota ya Levi kolanda mabota ya botata na bango.
26 Ezali epai ya Aron mpe Moyize nde Yawe alobaki: «
Bobimisa bana ya Isalaele na Ejipito lokola mampinga oyo
etandami na molongo. » **27** Ezali bango nde bakendeki
kokutana na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpo na kobimisa
bana ya Isalaele na mokili na ye. Ezali nde Moyize mpe Aron
wana. **28** Tala makambo oyo ekomaki tango Yawe alobaki
na Moyize, na Ejipito: **29** Yawe ayebisaki Moyize: — Nazali
Yawe. Loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, makambo nyonso
oyo nayebisi yo. **30** Kasi Moyize azongiselaki Yawe: — Tala,
nazali na likukuma; ndenge nini Faraon akoyoka ngai?

7 Yawe alobaki na Moyize: « Tala, nakomisi yo nzambe
liboso ya Faraon, mpe Aron, ndeko na yo ya mobali,
akozala mosakoli na yo. **2** Okoloba makambo nyonso oyo
natindi yo; mpe Aron, ndeko na yo ya mobali, akoyebisa
yango epai ya Faraon mpo ete Faraon abimisa bana ya
Isalaele na mokili na ye. **3** Kasi Ngai, nakokomisa motema
ya Faraon makasi lokola libanga, nakosala bilembo mpe
bikamwa ebele na Ejipito. **4** Atako bongo, Faraon akoyokela
bino te. Boye, nakosembola loboko na Ngai kati na Ejipito;
mpe na nzela ya bitumbu minene, nakobimisa wuta na Ejipito
mampinga na Ngai, bato na Ngai, bana ya Isalaele. **5** Bato
ya Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe tango nakosembola
loboko na Ngai kati na mokili na bango mpe nakobimisa
bana ya Isalaele wuta na Ejipito. » **6** Moyize mpe Aron
basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango. **7**
Tango basololaki na Faraon, Moyize azalaki na mibu ya
mbotama tuku mwambe; mpe Aron, tuku mwambe na misato.
8 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **9** « Tango Faraon
akoloba na bino: ‹ Bosala bikamwa, › yo Moyize, okoloba
na Aron: ‹ Kamata lingenda na yo, bwaka yango liboso ya
Faraon, › mpe lingenda ekobongwana nyoka. » **10** Boye
Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe basalaki
makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango. Aron abwakaki
lingenda na ye liboso ya Faraon mpe bakalaka na ye, mpe
yango ebongwanaki nyoka. **11** Faraon abengisaki bato ya
bwanya mpe bato ya soloka. Bongo bato ya maji ya Ejipito,
bango mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela ya
misala na bango ya soloka. **12** Moko na moko kati na bango
abwakaki lingenda na ye na mabele mpe ebongwanaki
nyoka. Kasi lingenda ya Aron emelaki mangenda na bango.
13 Atako bongo, motema ya Faraon ekomaki lisusu makasi;
mpe aboyaki koyokela bango, ndenge kaka Yawe alobaki.
14 Yawe alobaki na Moyize: « Motema ya Faraon ezali
kaka makasi, aboyi kaka kotika bato na Ngai kokende.
15 Kende epai ya Faraon na tongo-tongo, na tango oyo
abimaka mpo na kokende na mayi. Zela ye pembeni ya
Nili mpo na kokutana na ye mpe simba na loboko na yo
lingenda oyo ebongwanaki nyoka. **16** Bongo okoloba na ye:
‹ Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, atindi ngai epai na yo mpo na
koyebisa yo: ‘Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika bato na
Ngai kokende kogumbamela Ngai na esobe. Kasi kino lelo,
ozali kaka koyoka te. **17** Tala makambo oyo Yawe alobi:
Tala ndenge nini okoyeba ete Ngai nazali Yawe: Nakobeta
na mayi ya Nili lingenda oyo nazali na yango na maboko,
mpe mayi yango ekobongwana makila. **18** Mbisi ya Nili
ekokufa mpe mayi ya Nili ekokoma solo ya kopola, bongo
bato ya Ejipito bakokoka lisusu komela yango te.’ › » **19**
Yawe alobaki na Moyize: « Yebisa Aron: ‹ Kamata lingenda
na yo mpe sembola yango na ngambo ya mayi nyonso
ya Ejipito: etima mpe miluka, maziba mpe mabulu nyonso
ya mayi ekobongwana makila. › Makila ekozala na bisika
nyonso ya Ejipito kino na bimelelo ya mayi oyo esalema
na nzete to na mabanga. » **20** Moyize mpe Aron basalaki
ndenge kaka Yawe atindaki bango. Aron atombolaki nzete
na ye mpe abetaki lingenda oyo azalaki na yango, na mayi
ya Nili na miso ya Faraon mpe ya basali na ye; mpe mayi
nyonso ebongwanaki makila. **21** Mbisi ya Nili ekufaki mpe
mayi elumbaki solo ya kopola na ndenge ete bato ya Ejipito
bakokaki lisusu te komela yango. Makila ezalaki na bisika

nyonso ya Ejipito. **22** Kasi bato ya maji ya Ejipito, bango mpe
basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela ya misala na
bango ya soloka. Motema ya Faraon ekomaki lisusu makasi
mpe aboyaki koyokela Moyize mpe Aron ndenge kaka Yawe
alobaki. **23** Atako bongo, Faraon abalukaki, akotaki na ndako
na ye mpe azwaki likambo yango na motema te. **24** Bato
nyonso ya Ejipito batimolaki mabulu pene ya Nili mpo na
kozwa mayi ya komela, pamba te bakokaki lisusu te komela
mayi ya ebale. **25** Mikolo sambo elekaki sima na Yawe
kobebisa mayi ya Nili.

8 Sima na yango, Yawe atindaki Moyize: « Kende kokutana
na Faraon mpe loba na ye: ‹ Tala makambo oyo Yawe
alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. **2**
Soki oboyi kotika bango kokende, nakotinda etumbu ya
magorodo na mokili na yo mobimba. **3** Nili ekotonda na
magorodo; bongo magorodo yango ekobima wuta na Nili,
ekokota kino na ndako na yo ya bokonzi, na shambre na yo
ya kolala, na mbeto na yo, na bandako ya basali na yo, na
bandako ya bato na yo, na bafulu na yo ya mapa mpe kino
na bisika oyo babalolaka farine. **4** Magorodo ekomatela yo,
basali na yo mpe bato na yo nyonso. › » **5** Yawe alobaki
na Moyize: « Loba na Aron ete asembola loboko na ye
mpe lingenda na ye na ngambo ya mayi, ya miluka mpe
ya maziba, mpo ete abimisa magorodo na mokili ya Ejipito.
» **6** Boye Aron asembolaki loboko na ye na ngambo ya
mayi ya Ejipito; bongo magorodo ebimaki mpe etondisaki
mokili ya Ejipito. **7** Kasi bato ya maji ya Ejipito mpe basalaki
bikamwa ya ndenge moko na nzela ya misala na bango
ya soloka: bango mpe babimisaki magorodo na mokili ya
Ejipito. **8** Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na
bango: — Bobondela Yawe ete alongola magorodo pene na
ngai mpe pene ya bato na ngai; bongo nakotika bato na
bino kokende kobonzela Yawe mbeka. **9** Moyize alobaki
na Faraon: — Tika ete mokonzi apona tango nini nasengeli
kobondela Yawe mpo na yo, basali na yo mpe bato na
yo, mpo ete Yawe alongola magorodo pene na yo mpe
pene ya bandako na yo; kasi etikala kaka na ebale Nili.
10 Faraon azongisaki: — Tika ete esalema lobi. Moyize
alobaki: — Iyo, ekosalema ndenge osengi, mpo oyeba ete
moko te azali lokola Yawe, Nzambe na biso. **11** Magorodo
ekolongwa pene na yo, pene na bandako na yo, ya basali
na yo mpe ya bato na yo; kasi ekotikala kaka na ebale
Nili. **12** Sima, Moyize mpe Aron batikaki Faraon. Bongo
Moyize agangaki epai na Yawe na tina na magorodo oyo
atindelaki Faraon. **13** Yawe asalaki makambo oyo Moyize
asengaki: magorodo ekufaki na bandako, na mapango mpe
na bilanga. **14** Basangisaki yango na maboke mpe mabele
elumbaki solo ya kopola. **15** Kasi tango Faraon amonaki
ete kimia ekoti, ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola
libanga mpe ayokelaki te Moyize mpe Aron ndenge kaka
Yawe alobaki. **16** Yawe alobaki na Moyize: — Loba na Aron
ete asembola lingenda na ye mpe abeta yango na putulu
ya mabele; mpe yango ekokoma bangungi kati na mokili
mobimba ya Ejipito. **17** Basalaki kaka ndenge wana. Tango
Aron asembolaki loboko mpe lingenda na ye, abetaki yango
na putulu ya mabele; bongo putulu yango ekomaki bangungi
oyo ematelaki bato mpe banyama. Putulu nyonso ya mokili
ya Ejipito ebongwanaki bangungi. **18** Kasi tango bato ya maji
bamekaki kobimisa bangungi na nzela ya misala na bango
ya soloka, balongaki te. Bongo bangungi ematelaki bato mpe
banyama. **19** Boye bato ya maji balobaki na Faraon: « Oyo
ezali penza mosapi ya Nzambe! » Kasi Faraon ayeisaki
lisusu motema na ye makasi lokola libanga mpe aboyaki
koyoka, ndenge kaka Yawe alobaki. **20** Yawe alobaki na
Moyize: — Lamuka na tongo-tongo mpe kende kokutana na
Faraon na tango oyo abimaka mpo na kokende na mayi.
Loba na ye: « Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika bato na
Ngai kokende kogumbamela Ngai. **21** Soki oboyi kotika bato
na Ngai kokende, nakotinda banzinzi epai na yo, epai ya
bakalaka na yo, epai ya bato na yo mpe kino na bandako na
yo. Boye bandako ya bato na Ejipito, ezala mabele epai wapi
bazali, ekotonda na banzinzi oyo eswaka. **22** Na mokolo
wana, nakosala bokeseni mpo na etuka ya Gosheni epai
wapi bato na Ngai bazali kovanda; banzinzi oyo eswaka
ekozala kuna te, mpo oyeba ete, Ngai Yawe, nazali kati na
etuka yango. **23** Bongo nakotia bokeseni kati na bato na
Ngai mpe bato na yo. Elembo yango ekosalema lobi. » **24**
Yawe asalaki bongo: banzinzi ebele oyo eswaka ekotaki
mpe epanzanaki kati na ndako ya Faraon, na bandako ya
bakalaka na ye mpe kati na mokili mobimba ya Ejipito. Boye
mokili ebebisamaki na banzinzi oyo eswaka. **25** Faraon
abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: — Bokende,
bobonzela Nzambe na bino mbeka kati na mokili oyo. **26**
Kasi Moyize azongisaki: — Ekoki kosalema bongo te; noki te
mbeka oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso, ekomonana
lokola eloko ya nkele na miso ya bato ya Ejipito. Boni, soki
tobonzi mbeka oyo emonani lokola eloko ya nkele na miso
na bango, bakobamba biso mabanga te? **27** Tosengeli
kotambola mikolo misato kati na esobe, sima tokobonzela
Yawe, Nzambe na biso, mbeka ndenge atindaki biso. **28**
Faraon alobaki: — Nakotika bino kokende kobonzela Yawe,
Nzambe na bino, mbeka kati na esobe; kasi bokende mosika
te. Sik'oyo, bobondela mpo na ngai! **29** Moyize azongisaki:
— Ndenge nazali kobima boye na ndako na yo, nakobondela
Yawe; bongo lobi, banzinzi oyo eswaka ekolongwa epai ya
Faraon, epai ya bakalaka na ye mpe epai ya bato na ye.
Kasi tika ete Faraon akoba te kotiola Yawe na koboya kotika
bato kokende kobonzela Yawe mbeka. **30** Tango Moyize
abimaki na ndako ya Faraon, abondelaki Yawe **31** mpe
Yawe akokisaki makambo oyo Moyize asengaki: banzinzi
oyo eswaka etikaki Faraon, bakalaka na ye mpe bato na ye.
Ata nzinzi moko te etikalaki. **32** Kasi na mbala oyo, Faraon
ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola libanga mpe
aboyaki kaka kotika bato kokende.

9 Yawe alobaki na Moyize: « Kende koyebisa Faraon: ‹
Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi:
'Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai!' **2** Soki
oboyi kotika bango kokende mpe okobi kokanga bango, **3**
loboko na Yawe ekomema mopepe ya bokono ya somo kati
na bibwele na yo, oyo ezali na elanga: bampunda, ba-ane,
bashamo, bangombe, bameme mpe bantaba. **4** Kasi Yawe
akotia bokeseni kati na bibwele ya bana ya Isalaele mpe ya
bato ya Ejipito, pamba te nyama moko te ya bana ya Isalaele
ekokufa. › » **5** Yawe abongisaki tango mpe alobaki: « Lobi,
Yawe akokokisa likambo oyo na mokili. » **6** Mpe mokolo oyo
elandaki, Yawe akokisaki yango: bibwele nyonso ya bato ya

Ejipito ekufaki, kasi ebwele ata moko te ya bana ya Isalaele
ekufaki. 7 Faraon atindaki bato mpo na kolandela likambo
oyo mpe bamonaki ete ata ebwele moko te kati na bibwele
ya bana ya Isalaele ekufaki. Atako bongo, Faraon ayeisaki
lisusu motema na ye makasi mpe aboyaki kaka kotika bato
kokende. 8 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Botondisa
maboko na bino na putulu oyo ewuti na fulu ya moto makasi,
mpe tika ete Moyize abwaka yango likolo, na miso ya Faraon.
9 Yango ekopanzana na mokili mobimba ya Ejipito mpe
ekobimisa, kati na Ejipito mobimba, na banzoto ya bato
mpe ya bibwele, babibon oyo ekokoma bapota ya kopola. »
10 Bazwaki putulu na fulu ya moto mpe batelemaki liboso
ya Faraon. Moyize abwakaki yango likolo mpe ebimisaki
babibon oyo ekomaki bapota ya kopola na banzoto ya bato
mpe ya bibwele. 11 Bato ya soloka bakokaki te kotelema
liboso ya Moyize likolo ya bapota oyo ezalaki na banzoto
na bango mpe ya bato nyonso ya Ejipito. 12 Kasi Yawe
akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi mpe Faraon
ayokelaki te Moyize mpe Aron, ndenge kaka Yawe alobaki
yango na Moyize. 13 Yawe alobaki na Moyize: « Lamuka na
tongo-tongo, kende kokutana na Faraon mpe loba na ye: ‹
Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi: Tika
bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. 14 Ya mbala
oyo, nakotinda mopepe na Ngai nyonso ya bokono epai na
yo, epai ya bakalaka na yo mpe epai ya bato na yo, mpo
oyeba ete moko te azali lokola Ngai, na mokili mobimba. 15
Pamba te kino sik'oyo, nakokaki kosembola loboko na Ngai
mpe kotindela yo elongo na bato na yo nyonso, mopepe
ya bokono oyo ekokaki kolimwisa bino na mokili. 16 Kasi
natikaki yo na bomoi mpo na tina oyo: kotalisa yo nguya na
Ngai mpe kosala ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana
na mokili mobimba. 17 Lokola ozali kokoba koboya kotika
bato na Ngai kokende, 18 lobi na ngonga oyo, nakobetisa
mvula ya mabanga ya moto makasi, oyo etikala nanu kobeta
te wuta mokili ya Ejipito ezala. 19 Sik'oyo, pesa mitindo ete
bamema na ebombelo, bibwele na yo mpe biloko nyonso oyo
ozali na yango kati na elanga. Pamba te mvula ya mabanga
ekokweyela mpe ekoboma moto mpe nyama nyonso oyo
bokokotisa kuna te to oyo ekotikala kati na elanga. › » 20
Kati na basali ya Faraon, ba-oyo babangaki Liloba na Yawe
bakotisaki na lombangu bawumbu mpe bibwele na bango kati
na bandako. 21 Kasi ba-oyo babangaki te Liloba na Yawe,
batikaki bawumbu mpe bibwele na bango kati na elanga.
22 Yawe alobaki na Moyize: « Sembola loboko na yo na
likolo mpo ete mvula ya mabanga enoka na mokili mobimba
ya Ejipito: likolo ya bato, ya bibwele mpe ya matiti nyonso
oyo ebotaka na elanga kati na Ejipito. » 23 Tango Moyize
asembolaki lingenda na ye na likolo, Yawe abetisaki bakake
mpe mvula ya mabanga. Bakake ebetaki na mokili. Bongo
Yawe anokisaki mvula ya mabanga na mokili ya Ejipito. 24
Boye mvula ya mabanga mpe bakake ebetaki. Ezalaki mvula
moko ya makasi penza oyo etikala nanu kobeta te wuta
Ejipito ekoma ekolo. 25 Ebomaki, kati na Ejipito, nyonso
oyo ezalaki kati na elanga, ezala bato to bibwele; ebebisaki
matiti nyonso ya elanga mpe ebukaki banzete nyonso. 26
Kasi enokaki te kati na etuka ya Gosheni epai wapi bana
ya Isalaele bazalaki. 27 Faraon abengisaki Moyize mpe
Aron, alobaki na bango: — Ya mbala oyo, nasali lisumu.
Yawe azali sembo; ngai mpe bato na ngai tosali mabe.
28 Bobondela Yawe mpo ete asilisa mvula ya mabanga
mpe bakake. Bongo ngai nakotika bino kokende, mpe bino
bokowumela lisusu awa te. 29 Moyize azongisaki: — Tango
nakobima na engumba, nakotombola maboko na ngai mpo
na kobondela Yawe. Bakake ekosila mpe mvula ya mabanga
ekonoka lisusu te, mpo ete oyeba ete mokili ezali ya Yawe.
30 Kasi nayebi ete, yo elongo na bakalaka na yo, bokobanga
na bino kaka Yawe Nzambe te. 31 Lino mpe Orje ebebaki,
pamba te lino ebimisaki mito mpe Orje ebimisaki bafololo. 32
Ble mpe epotele ebebaki te, pamba te tango na yango ya
kobota ekokaki nanu te. 33 Bongo Moyize atikaki Faraon
mpe abimaki libanda ya engumba. Atombolaki maboko na ye
epai na Yawe; boye bakake mpe mvula ya mabanga etikaki
kobeta, mpe mvula esilaki kati na Ejipito. 34 Tango Faraon
amonaki ete mvula ya mabanga mpe bakake etiki kobeta,
asalaki lisusu lisumu. Ye mpe bakalaka na ye bayeisaki
lisusu mitema na bango makasi. 35 Boye motema ya Faraon
ekomaki penza makasi mpe aboyaki kotika bana ya Isalaele
kokende, ndenge kaka Yawe alobaki na nzela ya Moyize.

10 Yawe alobaki na Moyize: « Kende epai ya Faraon,
pamba te nakomisi motema na ye mpe ya bakalaka na
ye makasi, mpo ete nasala bilembo na Ngai ya kokamwa kati
na bango, 2 mpe ete oyebisa bana na yo mpe bakoko na yo
makambo oyo nasalaki na Ejipito mpe bilembo ya kokamwa
oyo nasalaki kati na bango. Bongo bokoyeba ete Ngai nazali
Yawe. » 3 Boye Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon
mpe balobaki na ye: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya
Ba-Ebre, alobi: ‹ Kino tango nini okoboya komikitisa liboso
na Ngai? Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. 4
Soki oboyi kotika bango kokende, lobi nakotinda mabanki na
mokili na yo. 5 Ekotondisa mokili ya Ejipito na ndenge ete
mabele ekomonana lisusu te. Mabanki yango ekolia mwa
biloko moke oyo mvula ya mabanga etikaki; ekolia mpe
banzete na bino nyonso oyo ezali kokola kati na bilanga. 6
Ekotonda na bandako na yo, ya bakalaka na yo mpe ya bato
nyonso ya Ejipito; ezala batata na yo to bakoko na yo batikala
nanu komona te likambo ya boye wuta bazala na mokili
oyo kino lelo. › » Moyize abalukaki mpe atikaki ndako ya
Faraon. 7 Bakalaka ya Faraon balobaki na ye: — Kino tango
nini moto oyo akozala motambo mpo na biso? Tika bango
bakende kogumbamela Yawe, Nzambe na bango. Ozali
komona te ete Ejipito ebebi? 8 Bongo bazongisaki Moyize
mpe Aron epai ya Faraon; mpe Faraon alobaki na bango:
— Bokende kogumbamela Yawe, Nzambe na bino. Kasi
banani oyo bakokende? 9 Moyize azongisaki: — Tokokende
elongo na bilenge na biso, bampaka na biso, bana na biso ya
mibali mpe ya basi, bameme na biso, bantaba na biso mpe
bangombe na biso; pamba te tokosala feti mpo na lokumu
ya Yawe. 10 Faraon alobaki na bango: — Soki nakotika
bino kokende elongo na bana na bino, wana tika ete Yawe
azala elongo na bino! Nzokande emonani solo ete bozali
na makanisi mabe. 11 Ekosalema bongo te! Kaka mibali
nde bakokende kogumbamela Yawe, pamba te yango nde
likambo oyo bozali kosenga ngai. Boye babenganaki Moyize
mpe Aron liboso ya Faraon. 12 Yawe alobaki na Moyize: —
Sembola loboko na yo na mokili ya Ejipito mpo ete obimisa
mabanki kati na mokili yango mpe mabanki yango elia matiti
nyonso ya bilanga, biloko nyonso oyo mvula ya mabanga

ebebisaki te. **13** Boye Moyize asembolaki lingenda na ye na
mokili ya Ejipito mpe Yawe atindaki mopepe ya este mokolo
mobimba mpe butu mobimba. Mpe tango tongo etanaki,
mopepe yango eyaki na mabanki. **14** Mabanki ekotaki kati
na Ejipito nyonso mpe evandaki ebele na bisika nyonso ya
Ejipito. Etumbu ya mabanki ya ndenge wana etikala nanu
kozala te mpe ekotikala kozala lisusu te. **15** Ezipaki mabele
nyonso mpe mabele eyindaki. Eliaki nyonso oyo mvula
ya mabanga ebebisaki te: matiti nyonso ya bilanga mpe
bambuma nyonso ya banzete. Kati na mokili mobimba ya
Ejipito, eloko moko te ya mobesu etikalaki na banzete to na
matiti ya bilanga. **16** Faraon abengisaki Moyize mpe Aron na
lombangu, alobaki: — Nasali lisumu epai na Yawe, Nzambe
na bino, mpe epai na bino. **17** Sik'oyo lisusu, bolimbisa
lisumu na ngai. Bobondela Yawe, Nzambe na bino, mpo ete
alongola etumbu oyo ya kufa kati na ngai. **18** Moyize atikaki
Faraon mpe abondelaki Yawe. **19** Bongo Yawe akomisaki
mopepe ya este ekumbaki moko ya weste oyo ememaki
mabanki mpe ebwakaki yango na ebale monene ya Barozo.
Ata libanki moko te etikalaki na bisika nyonso ya Ejipito. **20**
Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi mpe
Faraon aboyaki kotika bana ya Isalaele kokende. **21** Yawe
alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo likolo mpo
ete molili epanzana na mokili ya Ejipito, molili oyo ekosala
ete bato batambola na kosimbasimba. **22** Boye Moyize
asembolaki loboko na ye likolo mpe molili makasi ezipaki
mokili mobimba ya Ejipito mikolo misato. **23** Na mikolo
misato yango, moto moko te akokaki komona moto mosusu
mpe kolongwa na esika oyo azali mpo na kokende na esika
mosusu. Nzokande pole ezalaki na bisika nyonso oyo bana
ya Isalaele bazalaki kovanda. **24** Faraon abengisaki Moyize
mpe alobaki: — Bokende kogumbamela Yawe; bokende bino
nyonso nzela moko, ezala basi mpe bana na bino. Kasi
botika kaka bangombe, bameme mpe bantaba na bino. **25**
Kasi Moyize alobaki: — Okopesa biso mbeka mpe makabo
ya kotumba oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso. **26**
Bitonga na biso ya bibwele mpe ekokende nzela moko na
biso; ata linzaka moko te ya ebwele ekotikala. Pamba te
ezali kati na bibwele yango nde tokopona oyo tokobonzela
Yawe, Nzambe na biso; mpe wana tokomi nanu kuna te,
toyebi te ebwele nini tokobonza mpo na kogumbamela Yawe.
27 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi;
mpe Faraon aboyaki kaka kotika bango kokende. **28** Faraon
alobaki na Moyize: — Longwa liboso na ngai mpe keba na
yo! Koya lisusu liboso na ngai te! Mokolo oyo okoya lisusu
liboso na ngai, okokufa. **29** Moyize azongisaki: — Ndenge
kaka olobi, nakotikala koya lisusu liboso na yo te!

11 Yawe alobaki na Moyize: « Nakoyeisa lisusu etumbu
moko na bomoi ya Faraon mpe ya Ejipito. Sima na
yango, Faraon akotika bino ete bokende; kutu, akobengana
bino libela. **2** Loba na bato ete basenga biloko ya palata mpe
ya wolo: mobali nyonso asenga yango epai ya moninga na ye
mobali mpe mwasi nyonso, epai ya moninga na ye mwasi. »
3 Yawe asalaki ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya
bato ya Ejipito. Mpe Moyize ye moko azalaki moto monene
kati na Ejipito, na miso ya basali ya Faraon mpe ya bato
nyonso. **4** Moyize alobaki na Faraon: « Tala makambo oyo
Yawe alobi: ‹ Na kati-kati ya butu, nakotambola kati na mokili
mobimba ya Ejipito. **5** Mwana mobali nyonso ya liboso kati
na Ejipito akokufa, kobanda na mwana mobali ya liboso ya
Faraon oyo avandi na kiti ya bokonzi kino na mwana mobali
ya liboso ya mwasi mowumbu oyo azali konika ble mpe
bana mibali nyonso ya liboso ya bibwele. **6** Bongo koganga
makasi ekozala na mokili mobimba ya Ejipito, koganga oyo
ezala nanu te mpe ekotikala kozala te. **7** Kasi kati na bana
nyonso ya Isalaele, ezala mbwa ekoganga te liboso ya moto
to ya nyama. › Na bongo, bokoyeba ete Yawe asali bokeseni
kati na bato ya Ejipito mpe ya Isalaele. **8** Boye, bakalaka
na yo nyonso oyo bazali zingazinga na yo bakoya epai na
ngai, bakofukama liboso na ngai mpe bakoloba: ‹ Kende,
yo mpe bato nyonso oyo bazali kotambola sima na yo. ›
Mpe sima na yango, nakobima. » Bongo Moyize abimaki
na ndako ya Faraon na kanda makasi. **9** Yawe alobaki na
Moyize: « Faraon akoboya koyokela bino mpo ete bikamwa
na Ngai ekoka komonana ebele kati na Ejipito. » **10** Boye
Moyize mpe Aron basalaki bikamwa wana nyonso liboso ya
Faraon. Kasi Yawe akomisaki motema ya Faraon makasi
mpe Faraon aboyaki kaka kotika bana ya Isalaele kobima na
mokili na ye.

12 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron kati na Ejipito: **2**
« Sanza oyo ekozala mpo na bino sanza ya liboso
ya mobu. **3** Boloba boye na lisanga mobimba ya Isalaele:
Na mokolo ya zomi na sanza oyo, libota moko na moko to
ndako moko na moko esengeli kozala na mwana meme to
na mwana ntaba. **4** Kasi soki bato ya ndako bazali ebele
te mpo na kolia mwana meme ya mobimba, bakolia yango
elongo na bato ya ndako oyo ezali pene na ndako na bango
kolanda motango ya bato. Bakopona mwana meme kolanda
oyo moko na moko akoki kolia. **5** Mwana meme to mwana
ntaba oyo bakopona esengeli kozala ya mobali, ya mobu
moko mpe ezanga mbeba. **6** Bokobatela yango kino na
mokolo ya zomi na minei ya sanza yango. Na mokolo yango,
bato nyonso ya lisanga ya Isalaele bakokata yango kingo
na pokwa. **7** Bakozwa makila na yango mpe bakopakola
yango na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi
oyo esimbaka ekuke ya bandako epai wapi bakolia nyama
yango. **8** Na butu ya mokolo yango, bakotumba mosuni
na yango na moto mpe bakolia yango elongo na mapa
ezanga levire mpe matiti ya bololo. **9** Bakolia te mosuni
oyo ebela malamu te to oyo batokisa, kasi bakolia kaka
mosuni oyo batumba na moto elongo na makolo, moto mpe
biloko ya kati. **10** Bokotika ata ndambo te kino na tongo.
Kasi soki ndambo ekomi na tongo, botumba yango na moto.
11 Tala ndenge nini bokolia yango: bokolata mokaba na
loketo, basandale na makolo, mpe bokosimba lingenda na
loboko. Bokolia yango na lombangu. Ezali feti ya Pasika
mpo na Yawe. **12** Kaka na butu yango, nakoleka na Ejipito;
nakoboma bana nyonso ya liboso kati na Ejipito kobanda na
bato kino na banyama; mpe nakosambisa banzambe nyonso
ya Ejipito na nzela ya bitumbu. Nazali Yawe. **13** Na bandako
epai wapi bokozala, makila ekozala elembo mpo na bino;
bongo tango Ngai nakomona makila yango, nakoleka bino.
Boye etumbu moko te ya kufa ekokweya kati na bino tango
nakopesa etumbu na mokili ya Ejipito. **14** Mokolo yango
ekozala mokolo ya ekaniseli mpo na bino. Bileko na bileko,
bokobanda kosala feti na mokolo yango mpo na lokumu

ya Yawe; yango ekozala mpo na bino mobeko ya libela na
libela mpo na bakitani oyo bakoya sima na bino. **15** Mikolo
sambo, bokolia mapa ezanga levire. Na mokolo ya liboso,
bokolongola levire na bandako na bino; pamba te moto
nyonso oyo akolia eloko oyo ezali na levire, kobanda na
mokolo ya liboso kino na mokolo ya sambo, bakolongola ye
kati na bato ya Isalaele. **16** Bokozala na mayangani ya bule
na mokolo ya liboso mpe na mokolo ya sambo. Bokosala
mosala moko te na mikolo wana longola kaka mosala ya
kolamba bilei oyo moto na moto akolia. Yango kaka nde
bokosala. **17** Bokosala feti ya Mapa ezanga levire, pamba te
ezalaki na mokolo yango nde nabimisaki mampinga na bino
na Ejipito. Bokosala feti na mokolo yango lokola mobeko ya
libela na libela mpo na bakitani oyo bakoya sima na bino. **18**
Na sanza ya liboso, bokolia mapa ezanga levire kobanda na
pokwa ya mokolo ya zomi na minei kino na pokwa ya mokolo
ya tuku mibale na moko. **19** Mikolo sambo, levire esengeli te
komonana kati na bandako na bino; pamba te moto nyonso
oyo akolia eloko oyo ezali na levire, esengeli balongola ye
na lisanga ya Isalaele, azala mopaya to mwana mboka ya
Isalaele. **20** Bokolia eloko moko te oyo ezali na levire. Na
bisika nyonso oyo bokozala, bokolia kaka mapa ezanga
levire. » **21** Moyize abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele
mpe alobaki na bango: « Bokende kozwa na libota moko na
moko mwana meme to mwana ntaba mpe bokata yango
kingo lokola mbeka ya Pasika. **22** Bokokamata etape ya
nzete ya izope, bokozindisa yango na makila oyo ekozala kati
na sani monene, bokopakola yango na libaya ya likolo mpe
na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke. Moko te
kati na bino abima libanda ya ekuke ya ndako na ye kino na
tongo. **23** Wana Yawe akoleka na mokili mpo na koboma
bato ya Ejipito mpe akomona makila na libaya ya likolo mpe
na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke, akoleka
ekuke yango mpe akopesa nzela te na mobomi ete akota
na bandako na bino mpo na koboma. **24** Bokotosa malako
oyo lokola mobeko ya libela na libela mpo na bino mpe
mpo na bakitani na bino. **25** Tango bokokota na mokili oyo
Yawe akopesa bino ndenge alakaki, bosalela likambo oyo.
26 Bongo tango bana na bino bakotuna bino: ‹ Molulu oyo
elakisi nini mpo na bino? › **27** Bokoloba na bango: ‹ Ezali
mbeka ya feti ya Pasika mpo na Yawe oyo alekaki bandako
ya bana ya Isalaele kati na Ejipito mpe abikisaki bandako na
biso tango abomaki bato ya Ejipito. › » Na bongo, bana ya
Isalaele bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe. **28** Bato
ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize
mpe Aron. **29** Na kati-kati ya butu, Yawe abomaki bana
mibali nyonso ya liboso kati na Ejipito kobanda na mwana
mobali ya liboso ya Faraon oyo azalaki kokonza na kiti ya
bokonzi kino na mwana mobali ya liboso ya mokangami oyo
azalaki kati na boloko, mpe bana mibali ya liboso ya bibwele
nyonso. **30** Na butu wana, Faraon elongo na bakalaka na
ye nyonso mpe bato nyonso ya Ejipito batelemaki; mpe
koganga makasi ezalaki na Ejipito, pamba te ezalaki na
ndako moko te oyo ezangaki ebembe. **31** Kaka na butu
wana, Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na
bango: « Botelema, bobima kati na bato na ngai, bino mpe
bana ya Isalaele. Bokende kogumbamela Yawe ndenge
bosengaki. **32** Bokamata bibwele na bino ndenge bolobaki:
bangombe, bameme mpe bantaba; mpe bokende. Boye,
bopambola mpe ngai. » **33** Bato ya Ejipito batindikaki bana
ya Isalaele ete babima noki na mokili na bango. Bazalaki
koloba: « Bokende na bino, noki te biso tokokufa. » **34** Boye
bato bazwaki potopoto na bango ya farine liboso ete batia
yango levire, bazingaki na banzambala na bango banzungu
oyo basalelaka potopoto mpe batiaki yango na mapeka na
bango. **35** Bato ya Isalaele basalaki ndenge Moyize alobaki
na bango mpe basengaki epai ya bato ya Ejipito biloko ya
palata, ya wolo mpe bilamba. **36** Bongo Yawe asalaki ete
bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito
oyo bapesaki bango biloko oyo basengaki. Na ndenge wana
nde basilisaki biloko ya bato ya Ejipito. **37** Bato ya Isalaele
balongwaki na Ramisesi mpe bakendeki na Sukoti; bazalaki
mibali nkoto nkama motoba oyo bazalaki kotambola na
makolo longola basi mpe bana. **38** Ezalaki lisusu na ebele
ya bato oyo bakendeki na bango elongo; bamemaki lisusu
bibwele: bameme, bantaba mpe bangombe. **39** Basalaki na
farine oyo bamemaki wuta na Ejipito bagato ezanga levire,
pamba te tango babenganaki bango, potopoto emivimbelaki
te mpe bazangaki tango ya kobongisa biloko ya kolia mpo
na bango moko. **40** Mibu oyo bana ya Isalaele bavandaki
na Ejipito ezalaki nkama minei na tuku misato. **41** Na suka
ya mobu oyo ya nkama minei na tuku misato, mampinga
nyonso ya Yawe batikaki Ejipito. **42** Lokola Yawe akengelaki
butu wana mpo na kobimisa bana ya Isalaele na Ejipito, butu
yango ekomi ya Yawe: ekobanda kozala butu ya kokengela
mpo na bana ya Isalaele na milongo na bango nyonso oyo
ekoya. **43** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Tala mibeko
na tina na Pasika: ‹ Mopaya moko te akoki kolia yango. **44**
Kasi mowumbu nyonso oyo bakosomba, basengeli liboso
kokata ye ngenga, sima nde akoki kolia Pasika. **45** Mopaya
oyo akozala na bino mpo na tango moke mpe mosali oyo
azwaka lifuti bakolia yango te. **46** Ekoliama kaka kati na
ndako moko na moko, bakobimisa ata mosuni moko te na
libanda ya ndako mpe bakobuka ata mokuwa na yango moko
te. **47** Lisanga mobimba ya Isalaele ekosala feti ya Pasika.
48 Soki mopaya oyo azali kati na bino alingi kosepela na feti
ya Pasika ya Yawe, esengeli ete mibali nyonso oyo bazali
kati na ndako na ye bakatama ngenga; bongo nde akozwa
nzela ya kolia Pasika lokola mwana mboka ya Isalaele. Kasi
mobali oyo akokatama ngenga te akoki kolia Pasika te. **49**
Mibeko ezali se ndenge moko mpo na mwana mboka ya
Isalaele mpe mpo na mopaya oyo azali kati na bino. › »
50 Bato nyonso ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe
atindaki Moyize mpe Aron. **51** Mpe na mokolo wana, Yawe
abimisaki bana ya Isalaele na molongo, wuta na Ejipito,
lokola mampinga ya basoda.

13 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Bulisela Ngai mwana
mobali nyonso ya liboso kati na bana ya Isalaele;
ezala moto to nyama, azali ya Ngai. » **3** Moyize alobaki na
bato: « Bokanisa mokolo oyo bobimaki na Ejipito, mokolo
oyo bobimaki na bowumbu, pamba te Yawe abimisaki bino
na loboko na Ye ya nguya. Bokolia eloko moko te oyo ezali
na levire. **4** Bozali kobima nde lelo oyo, na sanza ya abibi. **5**
Tango Yawe akokotisa yo na mokili ya bato ya Kanana, ya
bato ya Iti, ya bato ya Amori, ya bato ya Evi mpe ya bato ya
Yebusi, mokili oyo alakaki na batata na bino, na nzela ya
ndayi, ete akopesa bino yango, mokili oyo ezali kobimisa

miliki mpe mafuta ya nzoyi, okosala feti oyo na sanza oyo. **6**
Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire; na mokolo ya
sambo, bokosala feti mpo na Yawe. **7** Bokolia mapa ezanga
levire mikolo sambo, mpe eloko moko te oyo ezali na levire
ekomonana kati na mokili na bino mobimba. **8** Na mokolo
wana, bokoyebisa na bana na bino ya mibali: ‹ Nazali kosala
molulu oyo mpo na kokanisa makambo oyo Yawe asalelaki
ngai tango abimisaki ngai na Ejipito. › **9** Feti oyo bokosala
ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe ekaniseli na
elongi na bino mpo ete mibeko ya Yawe ezala na bibebu na
bino, pamba te Ye nde abimisaki bino na Ejipito na loboko
na Ye ya nguya. **10** Bokobatela mobu na mobu mibeko
oyo na eleko na yango. **11** Tango Yawe akokotisa bino na
mokili ya Kanana mpe akopesa bino yango ndenge alakaki
yango, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na bino mpe epai
na bino, **12** bokobonzela Ye bana mibali nyonso ya liboso:
bana nyonso ya liboso ya banyama ekozala ya Yawe. **13**
Kasi soki mwana yango ya liboso ya nyama ezali mwana ya
ane, bosengeli kobonza na esika na yango mwana meme;
soki te, bokobuka yango kingo. Kasi bokosikola na mbongo
mwana nyonso ya liboso kati na bana na bino ya mibali. **14**
Mikolo ekoya, tango bana na bino ya mibali bakotuna bino:
‹ Molulu oyo elakisi nini? › Bokoloba na bango: ‹ Ezali na
nguya na Ye nde Yawe abimisaki biso na Ejipito, mokili ya
bowumbu. **15** Tango Faraon aboyaki kotika biso kokende,
Yawe abomaki kati na Ejipito mwana nyonso ya liboso, ezala
ya moto to ya nyama. Yango wana nazali kobonzela Yawe
bana nyonso ya liboso kati na banyama mpe nazali kosikola
bana nyonso ya liboso kati na bana na ngai. › **16** Mpe yango
ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe ekaniseli na
elongi na bino, pamba te Yawe abimisaki bino na Ejipito
na nzela ya loboko na Ye ya nguya. » **17** Tango Faraon
atikaki bana ya Isalaele kokende, Nzambe amemaki bango
te na nzela ya mboka ya Filisitia atako yango nde ezalaki
mokuse, pamba te Nzambe amilobelaki: « Soki bakutani na
bitumba, bakoyoka mawa na ndenge babimaki na Ejipito
mpe bakoluka kozonga kuna. » **18** Boye, Nzambe amemaki
bato na nzela ya molayi, na nzela oyo ekenda na esobe,
na ngambo ya ebale monene ya barozo. Bato ya Isalaele
babimaki libanda ya Ejipito na molongo lokola mampinga ya
basoda. **19** Moyize azwaki mikuwa ya Jozefi, pamba te Jozefi
alapisaki bana ya Isalaele ndayi; alobaki: « Solo, Nzambe
akozanga te kosunga bino, boye bokolongola mikuwa na
ngai na esika oyo mpe bokomema yango elongo na bino. »
20 Tango balongwaki na Sukoti mpe batongaki molako na
Etami, na mondelo ya esobe, **21** Yawe atambolaki liboso
na bango, na moyi lokola likonzi ya lipata mpo na kolakisa
bango nzela, mpe na butu lokola likonzi ya moto mpo na
kongengisa bango, mpo ete batambola butu mpe moyi. **22**
Likonzi ya lipata na moyi to likonzi ya moto na butu elongwaki
na esika na yango te liboso ya bana ya Isalaele.

14 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele
ete bazonga mpe batonga molako pembeni ya Pi-
Ayiroti, kati ya Migidoli mpe ebale monene. Batonga yango
etalana na Bala-Tsefoni pembeni ya ebale monene. **3** Faraon
akokanisa ete bana ya Isalaele babungi na mokili, esobe
ekangi bango. **4** Nakokomisa motema ya Faraon libanga,
mpe ye akolanda bango; kasi nakomonisa nkembo na Ngai,
nakotelemela Faraon mpe mampinga na ye; bongo bato ya
Ejipito bakoyeba ete Ngai nazali Yawe. » Bana ya Isalaele
basalaki bongo. **5** Tango bayebisaki mokonzi ya Ejipito
ete bana ya Isalaele bakimi, Faraon mpe bakalaka na ye
babongolaki makanisi na bango mpo na bana ya Isalaele
mpe balobaki: « Likambo nini oyo tosali? Totiki Isalaele
kokende mpe tozangeli bato oyo bakoki kosalela biso! »
6 Boye Faraon azwaki shar oyo ezalaki ya kobombama
mpe azwaki mampinga na ye elongo na ye. **7** Akamataki
bashar nkama motoba oyo eleki malamu elongo na bashar
nyonso ya Ejipito; shar moko na moko ezalaki na basoda
misato. **8** Yawe akomisaki motema ya Faraon, mokonzi ya
Ejipito, libanga mpo ete alanda bana ya Isalaele oyo bazalaki
kotambola na bonsomi nyonso. **9** Bato ya Ejipito, bampunda
nyonso ya Faraon mpe shar mosusu ya Faraon elongo na
bato oyo batambolisaka yango mpe mampinga mosusu ya
Faraon balandaki bana ya Isalaele mpe bazwaki bango
tango batongaki molako na bango pembeni ya Pi-Ayiroti
oyo etalana na Bala-Tsefoni. **10** Lokola Faraon apusanaki,
bana ya Isalaele batombolaki miso na bango mpe bamonaki
ete bato ya Ejipito bazali kolanda bango na sima. Bana ya
Isalaele babangaki makasi mpe bagangaki epai na Yawe. **11**
Balobaki na Moyize: — Boni, ezali mpo ete malita ezali te na
Ejipito, yango wana omemi biso mpo ete tokufa na esobe?
Osali biso nini awa obimisi biso na Ejipito? **12** Toyebisaki
yo te tango tozalaki na Ejipito: « Tika biso kimia, tika biso
tosalela bato ya Ejipito? » Pamba te elekaki malamu mpo na
biso kosalela bato ya Ejipito na esika ya kokufa na esobe.
13 Moyize azongiselaki bango: — Bobanga te, boyika mpiko!
Bokomona kokangolama oyo Yawe akomemela bino lelo;
bato ya Ejipito oyo bozali komona lelo, bokotikala komona
bango lisusu te. **14** Yawe akobunda mpo na bino, mpe bino
bovanda kimia. **15** Yawe alobaki na Moyize: — Mpo na nini
ozali koganga boye epai na Ngai? Loba na bana ya Isalaele
ete batambola. **16** Kasi yo, tombola lingenda na yo, sembola
loboko na yo likolo ya ebale monene mpe kabola mayi
mpo ete bana ya Isalaele bakoka kokatisa ebale monene
lokola na mabele ya kokawuka. **17** Bongo Ngai, nakoyeisa
motema ya bato ya Ejipito libanga mpo ete balanda bino
mpe nakomonisa nkembo na Ngai na kotelemela Faraon
mpe mampinga na ye nyonso elongo na bashar na ye mpe
bato na ye oyo batambolisaka bampunda. **18** Bongo bato ya
Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe tango nakomonisa nkembo
na Ngai na kotelemela Faraon, bashar na ye mpe bato na ye
oyo batambolisaka bampunda. **19** Anjelu na Nzambe oyo
azalaki kotambola liboso ya mampinga ya Isalaele azongaki
sima na bango, mpe likonzi ya lipata elongwaki liboso na
bango mpo ete etelema sima na bango. **20** Likonzi ya
lipata etelemaki kati ya mampinga ya bato ya Ejipito mpe ya
bana ya Isalaele. Likonzi ya lipata epesaki molili na ngambo
moko mpe engengisaki ngambo mosusu; yango wana butu
mobimba, bato ya Ejipito bakokaki kopusana te pembeni ya
bana ya Isalaele. **21** Moyize asembolaki loboko na ye likolo
ya ebale monene; bongo na butu mobimba, Yawe atindaki na
ebale monene mopepe makasi ya este oyo ekabolaki mayi
ya ebale monene. **22** Bato ya Isalaele batambolaki na ebale
monene lokola na mabele ya kokawuka. Mayi etelemaki
lokola mir na ngambo ya loboko na bango ya mobali mpe na
ngambo ya loboko na bango ya mwasi. **23** Bato ya Ejipito

balandaki bango mpe bango nyonso bakotaki kati na ebale monene: bampunda nyonso ya Faraon, bashar na ye mpe batambolisi ya bampunda. **24** Liboso ete tongo etana, Yawe atelemaki na likolo ya likonzi ya moto mpe ya lipata, atalaki mampinga ya bato ya Ejipito mpe akotisaki mobulu kati na yango. **25** Alongolaki bapine na bashar na bango mpo ete bamona pasi mpo na kokumba. Boye bato ya Ejipito balobaki: — Tokima mosika ya bana ya Isalaele, pamba te Yawe azali kobundela bango liboso na biso. **26** Yawe alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo likolo ya ebale monene mpo ete mayi ezonga mpe ekweyela bato ya Ejipito, bashar na bango mpe batambolisi ya bampunda. **27** Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene, mpe liboso ete tongo etana, ebale monene ezongaki na esika na yango mpe bato ya Ejipito oyo balukaki kokima, bakutanaki na mayi liboso na bango. Boye Yawe azindisaki bango kati na ebale monene. **28** Mayi ezongaki mpe ezipaki bashar elongo na batambolisi ya bampunda mpe mampinga ya Faraon oyo elandaki bana ya Isalaele kati na ebale monene. Moko te kati na bango abikaki. **29** Kasi bana ya Isalaele batambolaki na ebale monene lokola na mabele ya kokawuka. Mayi etelemaki lokola mir na ngambo ya loboko na bango ya mobali mpe na ngambo ya loboko na bango ya mwasi. **30** Na mokolo wana, Yawe abikisaki bana ya Isalaele liboso ya bato ya Ejipito mpe bana ya Isalaele bamonaki bibembe ya bato ya Ejipito etandami na libongo ya ebale monene. **31** Tango bana ya Isalaele bamonaki nguya monene oyo Yawe atalisaki liboso ya bato ya Ejipito, babangaki Yawe mpe batiaki elikya na bango kati na Ye mpe kati na mosali na Ye Moyize.

15 Moyize mpe bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo mpo na lokumu ya Yawe: Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe, mpo ete amonisi monene ya nkembo na Ye! Azindisi mpunda mpe motambolisi na yango kati na ebale monene. **2** Yawe azali makasi na ngai, azali solo loyembo na ngai, azali mobikisi na ngai, azali Nzambe na ngai, nakokumisa Ye; azali Nzambe ya tata na ngai, nakonetola Ye. **3** Yawe azali elombe ya bitumba; Kombo na Ye ezali Yawe. **4** Azindisi na ebale monene, bashar mpe mampinga ya Faraon; abwaki na ebale monene ya barozo, bakonzi mpe basoda oyo Faraon atielaka motema. **5** Mozindo ya mayi ezipi bango, bakiti kino na se ya ebale monene lokola libanga. **6** Loboko na Yo ya mobali, oh Yawe, emonisi nguya na Yo; loboko na Yo ya mobali, oh Yawe, enyati monguna. **7** Na monene ya nguya na Yo, obebisi batelemeli na Yo; na kanda na Yo, otombokeli bango, mpe baziki lokola matiti. **8** Na pema ya zolo na Yo, mayi ekabwani, bambonge etelemi lokola mir, mpe mozindo ya mayi ekangami kati na ebale monene. **9** Monguna amilobelaki: « Nakolanda bango kino nakokanga bango, molimo na ngai ekotonda na biloko oyo nakobotola; nakobimisa mopanga na ngai, mpe loboko na ngai ekobebisa bango. » **10** Kasi Yo, Yawe, ofuli mopepe na Yo, mpe ebale monene ezipi bango. Bazindi lokola mbodi kati na mayi makasi. **11** Oh Yawe, nani kati na banzambe azali lokola Yo? Nani azali lokola Yo, kitoko makasi kati na bosantu, somo, mpe abongi na lokumu, mpe asalaka makambo ya kokamwa? **12** Osembolaki loboko na Yo ya mobali, mpe mabele emeli bango. **13** Na bolingo na Yo, otambolisi bato oyo okangoli. Na makasi na Yo, omemi bango na Ndako na Yo ya bule. **14** Bikolo eyoki sango na yango mpe ekomi kolenga, somo ekangaki bato ya Filisitia. **15** Bakambi ya Edomi bakomi na somo, bankumu ya Moabi bakomi kolenga, bato ya Kanana balembi nzoto. **16** Kobanga mpe somo ekweyeli bango. Na nguya ya loboko na Yo, bakomi bababa lokola libanga kino bato na Yo, oh Yawe, balekaki, kino bato oyo osikolaki balekaki. **17** Okomema bango mpe okovandisa bango na ngomba na Yo, esika oyo obongisaki, oh Nkolo, mpo na kovanda, Esika ya bule, oh Yawe, esika oyo maboko na Yo esalaki. **18** Yawe akotikala mokonzi libela na libela! **19** Tango bampunda ya Faraon, bashar na ye elongo na bato oyo batambolisaka yango bamikotisaki kati na ebale monene, Yawe azongisaki mayi ya ebale monene likolo na bango. Nzokande bana ya Isalaele bakatisaki ebale monene lokola na esobe. **20** Miriami, mwasi mosakoli mpe ndeko mwasi ya Aron, azwaki mbunda moke na loboko na ye mpe basi nyonso balandaki ye; bazalaki kobeta bambunda mike mpe kobina. **21** Miriami ayembaki elongo na bango: « Boyembela Yawe, pamba te amonisi monene ya nkembo na Ye; azindisi na ebale monene, mpunda mpe motambolisi na yango. » **22** Moyize atambolisaki bana ya Isalaele wuta na ebale monene ya barozo mpe amemaki bango na nzela oyo ekenda na esobe ya Shuri. Batambolaki mikolo misato kati na esobe mpe bamonaki mayi te. **23** Tango bakomaki na Mara epai wapi bamonaki mayi, bakokaki te komela mayi yango, pamba te ezalaki bololo. Yango wana babengaki esika yango Mara. **24** Boye bato bayimaki-yimaki na tina na Moyize mpe balobaki: « Tokomela nini? » **25** Boye Moyize abelelaki Yawe, mpe Yawe alakisaki ye eteni ya nzete. Moyize abwakaki yango na mayi, mpe mayi ekomaki elengi mpo na komela. Ezalaki kuna nde Yawe apesaki bango bikateli, mibeko mpe amekaki bango. **26** Alobaki: « Soki boyoki na bokebi mongongo na Yawe, Nzambe na bino, mpe bosali oyo ezali sembo na miso na Ye, soki bosali keba na malako na Ye mpe bobateli bikateli na Ye nyonso, nakotindela bino ata bokono moko te oyo natindelaki bato ya Ejipito; pamba te nazali Yawe oyo abikisaka bino na bokono. » **27** Bongo bana ya Isalaele bakomaki na Elimi epai wapi bitima zomi na mibale mpe banzete ya mbila tuku sambo ezalaki. Ezalaki kuna nde batongaki molako na bango, pene ya mayi.

16 Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele balongwaki na Elimi mpe bakomaki na esobe ya Tsini, oyo ezali kati ya Elimi mpe ngomba Sinai, na mokolo ya zomi na mitano, na sanza ya mibale sima na kobima na bango na Ejipito. **2** Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele bayimaki-yimaki na tina na Moyize mpe Aron kati na esobe. **3** Bana ya Isalaele balobaki na bango: — Ah! Ebongaki kutu loboko na Yawe epamela biso kati na Ejipito, pamba te, kuna, tozalaki kovanda pembeni ya banzungu etonda na misuni; tozalaki kolia mpe kotonda biloko. Kasi bino bomemi biso kati na esobe oyo mpo na koboma lisanga oyo nyonso na nzala! **4** Yawe alobaki na Moyize: — Tala, nakokitisela bino mapa wuta na likolo. Mokolo na mokolo, bato bakobanda kobima mpe kolokota mapa oyo ekoki mpo na kolia mokolo wana. Na nzela wana, nakomeka bango mpo na kotala soki bakobatela to te malako na Ngai. **5** Na mokolo ya motoba,

bakolokota mbala mibale ndambo oyo bazalaki kolokota mpo
na mokolo moko mpe bakolamba yango. **6** Moyize mpe
Aron balobaki na bana nyonso ya Isalaele: — Na pokwa ya
lelo, bokoyeba solo ete ezali Yawe nde abimisaki bino na
Ejipito. **7** Boye lobi na tongo, bokomona nkembo na Yawe;
pamba te ayoki koyimayima na bino na tina na Ye. Mpo
na yango, biso tozali banani mpo ete boyimayima epai na
biso? **8** Moyize alobaki lisusu: — Bokoyeba ete ezali solo
Yawe tango akopesa bino misuni ya kolia na pokwa mpe
mapa ebele na tongo. Pamba te ayoki koyimayima na bino
na tina na Ye. Biso tozali banani? Boyimaki-yimaki na tina
na biso te, kasi na tina na Yawe. **9** Boye Moyize alobaki
na Aron: — Yebisa lisanga nyonso ya bana ya Isalaele ete
bapusana pene ya Yawe mpo ete ayoki koyimayima na
bango. **10** Wana Aron azalaki koloba na lisanga nyonso ya
bana ya Isalaele, babalolaki miso na bango na ngambo ya
esobe, mpe bamonaki nkembo na Yawe kobima na mapata.
11 Yawe alobaki na Moyize: **12** — Nayoki koyimayima ya
bana ya Isalaele. Yebisa bango: « Na pokwa ya lelo, bokolia
misuni; bongo na tongo, bokotonda mana. Boye, bokoyeba
solo ete nazali Yawe, Nzambe na bino. » **13** Kaka na pokwa
wana, bakayi eyaki mpe etondisaki molako; mpe na tongo,
mamwe ezalaki zingazinga ya molako. **14** Tango mamwe
elimwaki, biloko ya mike-mike penza lokola bambuma ya
mike-mike emonanaki na mabele ya esobe, pembe lokola
mvula ya pembe. **15** Tango bana ya Isalaele bamonaki
yango, batunanaki bango na bango: — Oyo nini? Pamba
te bayebaki te soki ezali nini. Moyize alobaki na bango: —
Ezali mapa oyo Yawe apesi bino mpo ete bolia. **16** Tala
mibeko oyo Yawe apesi na tina na likambo oyo: « Tika ete
moto na moto alokota oyo ekoki mpo na ye kolia, omeri
moko mpo na moto moko. Moto na moto akolokota kolanda
motango ya bato oyo bazali kati na ndako na ye ya kapo. »
17 Bato ya Isalaele basalaki bongo: bamoko balokotaki moke;
mpe bamosusu, ebele. **18** Mpe bamekaki na omeri: moto
oyo alokotaki ebele, alekelaki te; mpe oyo alokotaki moke,
azangelaki te. Balokotaki moto na moto kolanda oyo ekokaki
mpo na ye kolia. **19** Moyize ayebisaki bango: — Moko te
abomba ata moke kino na tongo. **20** Kasi bamosusu kati na
bango bayokelaki Moyize te mpe babombaki ndambo na
yango kino na tongo. Boye bankusu etondaki na ndambo oyo
babombaki, mpe ekomaki kolumba solo ya kopola. Mpo na
yango, Moyize atombokelaki bango. **21** Tongo nyonso, moto
na moto abandaki kolokota oyo ekokaki mpo na ye kolia. **22**
Na mokolo ya motoba, bana ya Isalaele bazalaki kolokota
mbala mibale ndambo oyo bazalaki kolokota mpo na mokolo
moko: omeri mibale mpo na moto moko. Bakambi nyonso ya
lisanga bayaki koyebisa yango Moyize. **23** Moyize alobaki na
bango: — Tala mibeko oyo Yawe apesi: « Lobi ezali mokolo
ya kopema, mokolo ya Saba oyo ebulisami mpo na Yawe.
Bokolamba oyo bolingi kolamba mpe bokotokisa oyo bolingi
kotokisa; kasi oyo ekotikala, bobatela yango kino lobi. » **24**
Bato ya Isalaele babatelaki yango kino na tongo, ndenge
kaka Moyize atindaki; mana elumbaki te solo ya kopola,
mpe bankusu ezalaki te kati na yango. **25** Moyize ayebisaki
bango: — Mokolo ya lelo ezali mokolo ya Saba, mokolo ya
Yawe. Bolia mana oyo bobombaki; pamba te lelo, bokotikala
te komona mana na libanda. **26** Bokobanda kolokota yango
mikolo motoba; kasi na mokolo ya sambo, mokolo ya Saba,
mana ekobanda kozala te. **27** Atako bongo, na mokolo
ya sambo, bato mosusu kati na bango babimaki mpo na
kolokota yango, kasi bamonaki eloko te. **28** Boye Yawe
alobaki na Moyize: — Kino tango nini bokoboya kobatela
mibeko mpe malako na Ngai? **29** Botia na mito na bino ete
Ngai Yawe, napesaki bino mokolo ya Saba. Yango wana, na
mokolo ya motoba, napesaka bino mapa mpo na mikolo
mibale. Boye tika ete, na mokolo ya sambo, moto na moto
avanda epai na ye; moko te abima na libanda. **30** Boye
bato bapemaki na mokolo ya sambo. **31** Bato ya Isalaele
babengaki lipa yango mana. Ezalaki pembe lokola bambuma
ya koriande mpe elengi lokola mikate balamba na mafuta ya
nzoyi. **32** Moyize alobaki: — Tala mibeko oyo Yawe apesi: «
Bozwa omeri moko ya mana mpe bobomba yango mpo na
milongo ya bakitani na bino oyo ekoya, mpo ete bamona
mapa oyo naleisaki bino na esobe tango nabimisaki bino na
Ejipito. » **33** Boye Moyize alobi na Aron: — Kamata ekolo
moko mpe tia omeri moko ya mana kati na yango; bongo tia
yango liboso ya Yawe mpo ete ebombama mpo na milongo
oyo ekoya. **34** Ndenge kaka Yawe atindaki Moyize, Aron
atiaki mana yango liboso ya Sanduku ya Boyokani mpo ete
ebombama malamu. **35** Bana ya Isalaele baliaki mana mibu
tuku minei kino tango bakomaki na mondelo ya mokili ya
Kanana. **36** Omeri moko ekokani na eteni ya zomi ya efa.

17 Lisanga mobimba ya bana ya Isalaele elongwaki
na esobe ya Tsini mpe ezalaki kotambola kolanda
ndenge Yawe azalaki kotinda. Batongaki molako na bango na
Refidimi, kasi mayi ya komela ezalaki te mpo na bato. **2** Bato
ya Isalaele baswanisaki Moyize, balobaki na ye: — Pesa biso
mayi ya komela! Moyize azongiselaki bango: — Mpo na nini
bozali koswanisa ngai? Mpo na nini bolingi komeka Yawe? **3**
Lokola posa ya mayi elekaki makasi, bato bayimaki-yimaki
epai ya Moyize mpe balobaki: — Mpo na nini obimisaki biso
na Ejipito? Ezali mpo ete obomisa biso, bana na biso mpe
bibwele na biso na posa ya mayi? **4** Moyize abelelaki Yawe:
— Nasala nini mpo na bato oyo? Etikali kaka moke ete
babamba ngai mabanga! **5** Yawe azongiselaki Moyize: —
Leka liboso ya bato, kamata ndambo ya bakambi ya Isalaele.
Zwa na loboko na yo, lingenda oyo obetaki na ebale Nili, mpe
kende. **6** Ngai nakotelema kuna, liboso na yo, na likolo ya
libanga oyo ezali na ngomba Orebi. Okobeta libanga yango,
mpe yango ekobimisa mayi, bongo bato bakomela. Moyize
asalaki bongo na miso ya bakambi ya Isalaele. **7** Abengaki
esika yango Masa mpe Meriba, pamba te bana ya Isalaele
baswanisaki ye mpe bamekaki Yawe tango balobaki: « Boni,
Yawe yango azali kati na biso to te? » **8** Bato ya Amaleki
bayaki mpe babundisaki bana ya Isalaele na Refidimi. **9**
Moyize alobaki na Jozue: — Ponela biso bilombe ya bitumba
kati na bato; mpe lobi; wana yo okende kobundisa bato ya
Amaleki, ngai nakotelema na likolo ya ngomba moke elongo
na lingenda ya Nzambe na loboko na ngai. **10** Jozue asalaki
ndenge Moyize atindaki ye mpe abundisaki bato ya Amaleki;
wana Moyize, Aron mpe Wuri bamataki likolo ya ngomba. **11**
Tango nyonso Moyize abandaki kotombola maboko na ye
mpo na kobondela, bana ya Isalaele bazalaki kolonga; kasi
tango nyonso azalaki kokitisa maboko na ye, bato ya Amaleki
bazalaki kolonga. **12** Tango maboko ya Moyize elembaki,
Aron mpe Wuri bakamataki libanga mpe batielaki ye yango

mpo ete avandela yango; mpe Moyize avandelaki yango.
Aron mpe Uri batombolaki maboko na ye, moko na ngambo
moko, mpe mosusu na ngambo mosusu. Boye maboko na
ye etikalaki ya kosembolama kino na pokwa. **13** Mpe Jozue
alongaki basoda ya bato ya Amaleki na mopanga. **14** Yawe
alobaki na Moyize: — Koma yango na buku lokola ekaniseli,
mpe loba na Jozue ete nakosilisa bato ya Amaleki na mokili;
bakotikala kokanisa bango lisusu te. **15** Moyize atongaki
etumbelo mpe abengaki yango « Nkolo azali bendele na ngai
ya lokumu. » **16** Moyize alobaki: « Lokola esali ete babundisi
Kiti ya Bokonzi ya Yawe, Yawe akobundisa bato ya Amaleki
tango nyonso. »

18 Jetro, Nganga-Nzambe ya Madiani mpe bokilo ya
Moyize, ayokaki makambo nyonso oyo Nzambe
asalelaki Moyize mpe Isalaele, bato na Ye, mpe ndenge nini
Yawe abimisaki Isalaele na Ejipito. **2** Jetro amemaki Sefora,
mwasi ya Moyize, oyo ye Moyize azongisaki nanu epai ya
baboti na ye, **3** elongo na bana mibali mibale oyo Sefora
abotelaki Moyize. Mwana ya liboso, kombo na ye ezalaki
« Gerishomi, » pamba te Moyize amilobelaki: « Nakomaki
mopaya kati na mokili ya mopaya; » **4** mwana ya mibale,
kombo na ye ezalaki « Eliezeri, » pamba te amilobelaki:
« Nzambe ya tata na ngai asungaki ngai mpe akangolaki
ngai wuta na mopanga ya Faraon. » **5** Jetro, bokilo ya
Moyize, elongo na bana mibali ya Moyize mpe mwasi ya
Moyize bayaki epai ya Moyize, na esobe epai wapi batongaki
molako pembeni ya ngomba ya Nzambe. **6** Jetro atindelaki
Moyize maloba oyo: — Ngai Jetro, bokilo na yo, nazali koya
epai na yo elongo na mwasi na yo mpe bana na yo mibale
ya mibali. **7** Moyize abimaki mpo na kokutana na bokilo
na ye; agumbamaki liboso na ye mpe apesaki ye beze.
Batunanaki basango ya moko na moko mpe bakotaki na
ndako ya kapo. **8** Moyize ayebisaki bokilo na ye makambo
nyonso oyo Yawe asalaki Faraon mpe bato ya Ejipito mpo na
kokangola Isalaele, pasi nyonso oyo bakutanaki na yango
na nzela mpe ndenge nini Yawe abikisaki bango. **9** Jetro
asepelaki koyoka makambo wana nyonso ya kitoko oyo
Yawe asalelaki bana ya Isalaele tango akangolaki bango
wuta na maboko ya bato ya Ejipito. **10** Jetro alobaki: —
Tika ete Yawe akumisama, Ye oyo akangolaki yo wuta na
maboko ya bato ya Ejipito mpe ya Faraon, Ye oyo akangolaki
bato wuta na bowumbu ya bato ya Ejipito. **11** Nandimi
sik'oyo ete Yawe azali monene koleka banzambe nyonso,
pamba te asali makambo ya lolenge oyo epai ya banyokoli
ya Isalaele. **12** Bongo Jetro, bokilo ya Moyize, abonzelaki
Nzambe mbeka ya kotumba mpe bambeka mosusu. Aron
elongo na bakambi nyonso ya Isalaele bayaki mpo na kolia
lipa elongo na bokilo ya Moyize, na miso ya Nzambe. **13**
Mokolo oyo elandaki, Moyize avandaki mpo na kosambisa
bato. Bato batelemaki liboso ya Moyize, kobanda na tongo
kino na pokwa. **14** Tango bokilo na ye amonaki makambo
nyonso oyo Moyize azalaki kosala mpo na bato, alobaki: —
Mpo na nini ozali kosala bongo tango ozali kotala makambo
ya bato? Mpo na nini ozali yo moko lokola mosambisi? Mpo
na nini bato oyo nyonso batelemi pembeni na yo, kobanda
na tongo kino na pokwa? **15** Moyize azongiselaki ye: —
Bayaka epai na ngai mpo na kotuna toli ya Nzambe. **16**
Soki bazali na kowelana, bayaka epai na ngai; mpe ngai
nakataka makambo, sima nalakisaka bango mibeko mpe
bikateli ya Nzambe. **17** Bokilo ya Moyize alobaki na ye: —
Lolenge na yo ya kosala ezali malamu te. **18** Okolemba
noki elongo na bato oyo bazali koya epai na yo. Mosala oyo
eleki makasi mpo na yo; okolonga kosala yango yo moko
te. **19** Yoka sik'oyo toli oyo nalingi kopesa yo, mpe tika ete
Nzambe azala na yo. Mosala na yo ezali: kozala molobeli
ya bato liboso ya Nzambe, komema mikumba na bango
epai ya Nzambe **20** mpe kolakisa bango bikateli elongo na
mibeko oyo ekotalisa bango nzela ya kolanda mpe makambo
oyo basengeli kosala. **21** Mpe lisusu, kati na bato, pona
mibali ya mayele, oyo batosaka Nzambe, oyo bato bakoki
kotiela motema mpo ete basalelaka bosembo mpe bazwaka
kanyaka te. Okotia bango lokola bakambi ya bato: bakambi
ya bankoto, ya bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi.
22 Okopesa bango mosala ya kosambisa bato tango nyonso
mpe ndingisa ya kokata bango moko makambo ya mike;
kasi babanda komemela yo kaka makambo ya minene.
Soki osali bongo, okozala lisusu na mokumba ya makasi
te; pamba te okokabola yango elongo na bango. **23** Soki
osaleli toli oyo napesi yo mpe soki Nzambe akambi yo,
okolonga, mpe bato oyo nyonso bakobanda kozonga na
esengo epai na bango. **24** Moyize ayokaki toli oyo bokilo na
ye apesaki ye mpe asalelaki makambo nyonso oyo alobaki.
25 Moyize aponaki bato ya mayele kati na bana ya Isalaele
mpe akomisaki bango bakambi ya bato: bakambi ya bankoto,
ya bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi. **26** Bazalaki
tango nyonso kati na bato mpo na kosambisa bato mpe
kokata makambo; bazalaki kokata bango moko makambo ya
mike, kasi bazalaki komema oyo ya minene epai ya Moyize.
27 Moyize apesaki nzela ete bokilo na ye akende, mpe Jetro
azongaki na mokili na ye.

19 Sanza misato sima na bana ya Isalaele kobima na
Ejipito, kaka na mokolo yango, bana ya Isalaele
bakomaki na esobe ya Sinai. **2** Tango balongwaki na
Refidimi, bakotaki na esobe ya Sinai, mpe Isalaele atongaki
kuna kati na esobe molako etalana na ngomba. **3** Moyize
amataki na ngomba mpo na kosolola na Nzambe; mpe wuta
na likolo ya ngomba, Yawe abengaki ye mpe alobaki na
ye: — Tala makambo oyo okoyebisa bakitani ya Jakobi
mpe oyo okotalisa na bana ya Isalaele: **4** « Bomonaki bino
moko ndenge nini nasalaki bato ya Ejipito mpe ndenge nini
namemaki bino lokola na mapapu ya mpongo kino epai
na Ngai. **5** Soki botosi Ngai penza mpe bobateli boyokani
na Ngai, bokozala mpo na Ngai ekolo ya motuya kati na
bikolo nyonso. Atako mokili mobimba ezali ya Ngai, **6** kasi
bino bokozala mpo na Ngai ekolo oyo ekosala mosala
ya bonganga-Nzambe, ekolo ya bule. » Oyo nde maloba
okoyebisa bana ya Isalaele. **7** Moyize azongaki, abengisaki
bakambi ya Isalaele mpe ayebisaki bango maloba nyonso
oyo Yawe atindaki ye koloba. **8** Bato nyonso bazongisaki
lokola moto moko: — Tokosala nyonso oyo Yawe alobi.
Bongo Moyize amemaki eyano na bango epai na Yawe. **9**
Yawe alobaki na Moyize: — Nazali koya epai na yo kati
na lipata monene, mpo ete bana ya Isalaele bayoka tango
nakosolola na yo mpe mpo ete batia tango nyonso elikya na
bango epai na yo. Moyize ayebisaki Yawe makambo nyonso
oyo bana ya Isalaele balobaki. **10** Yawe alobaki na Moyize: —

Kende epai ya bato, bulisa bango lelo mpe lobi, bongo yebisa
bango ete basukola bilamba na bango; **11** bamibongisa
mpo na mokolo ya misato, pamba te na mokolo wana nde
Ngai Yawe, nakokita na likolo ya ngomba Sinai, na miso ya
bana nyonso ya Isalaele. **12** Okotia bandelo zingazinga ya
ngomba mpo na bato mpe okoyebisa bango: « Bosala keba
ete bomata te na ngomba oyo mpe bopusana te pembeni na
yango. Moto nyonso oyo akotuta yango akokufa penza. **13**
Soki moto moko abuki mobeko oyo, bakosimba ye te, kasi
bakoboma ye na mabanga to bakotobola ye likonga; ezala
moto to nyama, asengeli kokufa. Kaka soki lokito ya liseke
ya meme eyokani makasi nde ndambo ya bato bakomata na
ngomba. » **14** Moyize alongwaki na ngomba, akendeki epai
ya bana ya Isalaele, abulisaki bango, mpe basukolaki bilamba
na bango. **15** Moyize alobaki na bango: — Bomilengela mpo
na mokolo ya misato, bosangisa nzoto te na basi na bino. **16**
Na tongo ya mokolo ya misato, bakake ebetaki, mikalikali
ezalaki kongenga, mpe lipata monene ezipaki ngomba;
bongo bato bayokaki bakelelo kobeta makasi. Bato nyonso
kati na molako balengaki. **17** Moyize abimisaki bato mpo ete
bakende kokutana na Nzambe, na libanda ya molako. Mpe
bato batelemaki na ebandeli ya ngomba. **18** Milinga ezipaki
ngomba Sinai mpo ete Yawe akitaki na likolo na yango
na lolenge ya moto, bongo milinga yango ezalaki komata
lokola milinga oyo ebimaka na fulu ya moto. Mpe ngomba
nyonso eninganaki makasi. **19** Mongongo ya kelelo ezalaki
kaka komata se komata. Boye Moyize abandaki koloba na
Nzambe, mpe Nzambe azalaki koyanola ye na lokito ya kake.
20 Yawe akitaki na likolo ya ngomba Sinai mpe abengaki
Moyize mpo ete amata na songe ya ngomba yango. Boye
Moyize amataki. **21** Yawe alobaki na Moyize: — Kita mpe
kebisa bato ete baleka bandelo te mpo na koluka komona
Ngai Yawe, noki te mingi kati na bango bakokufa. **22** Ezala
Banganga-Nzambe oyo basengeli kopusana pene na Ngai,
basengeli komibulisa; noki te Ngai Yawe, nakoboma bango.
23 Moyize alobaki na Yawe: — Bato ya Isalaele bakoki te
komata na ngomba Sinai, pamba te Yo moko oyebisaki biso
ete totia bandelo zingazinga ya ngomba mpe tomona yango
lokola bule. **24** Yawe azongiselaki ye: — Kita lisusu; bongo
omata elongo na Aron. Kasi mpo na Banganga-Nzambe mpe
bana ya Isalaele, tika ete bawelela komata te epai na Ngai
Yawe, noki te nakoboma bango. **25** Moyize akitaki, akendeki
epai ya bana ya Isalaele mpe ayebisaki bango makambo oyo
Yawe alobaki.

20 Tala maloba oyo Nzambe alobaki: **2** « Nazali Yawe,
Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na mokili ya
Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu. **3** Okozalaka na
banzambe mosusu te, bobele Ngai. **4** Okomisalelaka te
nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na likolo, na
se to na mayi oyo ezali na se ya mabele. **5** Okogumbamelaka
yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai Yawe,
Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa; napesaka bana
etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya
misato mpe ya minei ya bato oyo bayinaka Ngai. **6** Kasi
natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto epai ya
bato oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na Ngai.
7 Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe na
yo, pamba te Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo
akotanga Kombo na Ye na pamba. **8** Kanisaka mokolo
ya Saba mpe bulisaka yango. **9** Okosalaka misala na yo
nyonso mikolo motoba. **10** Kasi mokolo ya sambo ezali
mokolo ya Saba ya Yawe, Nzambe na yo. Na mokolo wana,
okosalaka mosala ata moko te; ezala yo, mwana na yo
ya mobali, mwana na yo ya mwasi, mowumbu na yo ya
mobali, mwasi mowumbu na yo, bibwele na yo to mopaya
oyo azali kati na bingumba na yo. **11** Pamba te na mikolo
motoba, Yawe asalaki Likolo, mabele, ebale monene mpe
nyonso oyo ezali kati na yango, kasi akataki mosala na
mokolo ya sambo. Yango wana, Yawe apambolaki mokolo ya
Saba mpe abulisaki yango. **12** Okopesaka tata na yo mpe
mama na yo lokumu mpo ete ozala na bomoi ya molayi kati
na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo. **13**
Okobomaka te. **14** Okosalaka ekobo te. **15** Okoyibaka te. **16**
Okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga
na yo makambo. **17** Okolulaka te ndako ya moninga na
yo; okolulaka te mwasi ya moninga na yo, mowumbu na
ye ya mobali to mwasi mowumbu na ye, ngombe na ye,
ane na ye to eloko nyonso oyo ezali ya moninga na yo. »
18 Tango bato bayokaki bakake mpe koganga ya kelelo,
mpe bamonaki mikalikali mpe milinga kobima na ngomba,
balengaki. Batelemaki mosika **19** mpe balobaki na Moyize:
— Tika ete yo moko oloba na biso, mpe tokoyoka yo; kasi
Nzambe te, noki te tokokufa! **20** Moyize azongiselaki bango:
— Bobanga te! Nzambe ayei nde komeka bino mpo ete
kobanga Nzambe ezala kati na bino mpe bosala masumu
te. **21** Bato bazalaki kaka mosika, wana Moyize apusanaki
pembeni ya lipata oyo kati na yango Nzambe azalaki. **22**
Yawe alobaki na Moyize: — Yebisa makambo oyo epai
ya bana ya Isalaele: « Bomonaki bino moko ndenge nini
nalobelaki bino wuta na likolo. **23** Bokomisalela te banzambe
ya bikeko ya palata to ya wolo, mpo na kosangisa yango na
Ngai. **24** Okotongela Ngai etumbelo ya mabele epai wapi
okobonza bambeka na yo ya kotumba, bambeka na yo ya
boyokani, meme na yo, ntaba na yo, ngombe na yo. Esika
nyonso oyo nakomimonisa mpo na lokumu ya Kombo na
Ngai, nakoya epai na yo mpe nakopambola yo. **25** Soki
otongeli Ngai etumbelo ya mabanga, okotonga yango te na
mabanga oyo bakata; pamba te soki okati yango, okobebisa
bosantu na yango. **26** Okomata te na etumbelo na Ngai na
ematelo mpo ete bolumbu na yo emonana te. »

21 Yawe alobaki na Moyize: — Tala mibeko oyo okoyebisa
bana ya Isalaele: **2** « Soki bosombi Mo-Ebre moko
lokola mowumbu, akosalela bino mibu motoba; na mobu
ya sambo, akozwa bonsomi mpe akofuta eloko moko te. **3**
Soki azalaki monzemba tango ayaki, asengeli kokende ye
moko; kasi soki azalaki na mwasi tango ayaki, mwasi na ye
asengeli kokende na ye elongo. **4** Soki nkolo na ye apesaki
ye mwasi mpe mwasi yango abotelaki ye bana mibali to
bana basi, mwasi mpe bana bakozala ya nkolo na ye; mobali
akokende ye moko. **5** Kasi soki mowumbu alobi: ‹ Nalingaka
nkolo na ngai, mwasi na ngai mpe bana na ngai, nalingi te
kozwa bonsomi, › **6** wana nkolo na ye asengeli komema ye
liboso ya basambisi; akomema ye na ezipelo ya ekuke to
na mabaya oyo esimbaka ekuke mpe akotobola ye litoyi
na motonga; mpe mowumbu akosalela nkolo yango mpo
na libela. **7** Soki moto ateki mwana na ye ya mwasi lokola

mwasi mowumbu, mwana yango akozwa bonsomi te ndenge
bawumbu bazwaka yango. **8** Soki mwana mwasi asepelisi te
nkolo oyo aponaki ye mpo ete azala mowumbu na ye, nkolo
yango akotika ete mwana mwasi asikolama; azali na ndingisa
te ya koteka ye epai ya bapaya. Kasi soki ateki ye, wana
asambwisi ye. **9** Soki aponaki mwana mwasi yango mpo ete
azala mwasi ya mwana na ye ya mobali, asengeli kokokisa
makambo oyo mibeko esengaka mpo na kobala mwasi. **10**
Soki abali mwasi mosusu, akolongola eloko te na oyo etali
kolia, kolata mpe oyo basalelaka mwasi ya libala. **11** Soki
apimeli ye ata eloko moko kati na biloko oyo misato, wana
mwasi oyo akoki kokende na bonsomi mpe akofuta eloko
moko te. **12** Moto oyo akobeta moninga na ye kino koboma
ye, basengeli koboma ye. **13** Nzokande, soki azalaki na
likanisi ya koboma te, kasi Nzambe atiki ete yango esalema
na nzela ya maboko na ye, moto wana akokima na esika oyo
Ngai Yawe nakopona. **14** Kasi soki moto akaneli moninga na
ye mpe aluki koboma ye na mayele mabe, okomema ye
mosika ya etumbelo na Ngai mpo na koboma ye. **15** Moto
oyo akobeta tata to mama na ye, asengeli kozwa etumbu ya
kufa. **16** Moto oyo akokanga moto mosusu na makasi mpo
na kokima na ye, ezala soki ateki moto yango to bakangi ye
na moto yango na maboko, asengeli kozwa etumbu ya kufa.
17 Moto oyo akolakela tata to mama na ye mabe, asengeli
kozwa etumbu ya kufa. **18** Soki bato baswani, bongo moko
abeti moninga likofi to libanga; mpe moto oyo babeti likofi to
libanga akufi te kasi abeli makasi; **19** soki moto oyo babeti
atelemi mpe atamboli na nzete kino na libanda, bakokatela
moto oyo abetaki ye etumbu te, kasi akofuta kaka mikolo
oyo moto yango azalaki kosala te mpe akosalisa ye kino
akobika. **20** Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali
to mwasi mowumbu na ye, bongo mowumbu yango akufi
na mbala moko, moto wana asengeli kozwa etumbu. **21**
Kasi soki mowumbu yango awumeli lisusu na bomoi mokolo
moko to mibale, wana nkolo na ye akozwa etumbu te, pamba
te asombaki ye na mbongo. **22** Soki mibali, wana bazali
kobunda, batutani na mwasi ya zemi, bongo mwasi yango
aboti mwana matsombe mpe likama mosusu emonani te,
wana basengeli kofuta lomande ndenge mobali ya mwasi
yango akokata kolanda mokano ya basambisi. **23** Kasi soki
likama ezali, okofuta bomoi mpo na bomoi: **24** liso mpo na
liso, linu mpo na linu, loboko mpo na loboko, lokolo mpo na
lokolo, **25** kozika mpo na kozika, pota mpo na pota, litutu
mpo na litutu. **26** Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali
to mwasi mowumbu na ye na liso, mpe liso yango ekufi,
moto yango akopesa bonsomi na mowumbu mpo na liso na
ye. **27** Soki abuki linu ya mowumbu na ye ya mobali to ya
mwasi mowumbu na ye, akopesa ye bonsomi mpo na linu
na ye. **28** Soki ngombe ebomi moto na maseke, basengeli
koboma ngombe yango na mabanga, mpe bakolia mosuni
na yango te; nzokande nkolo na yango akozwa etumbu te.
29 Soki ngombe ezali na momesano ya kobeta bato maseke,
bongo bakebisi makasi nkolo na yango, kasi ye abateli kaka
ngombe na ye malamu te mpe yango ebomi moto; basengeli
koboma ngombe yango na mabanga mpe nkolo na yango
asengeli kozwa etumbu ya kufa. **30** Kasi soki basengi ye
lomande mpo na kosikola bomoi na ye, akofuta nyonso
oyo bakosenga ye. **31** Bakosalela mpe mobeko oyo soki
ngombe ebeti mwana mobali to mwana mwasi maseke. **32**
Soki ngombe ebeti mowumbu ya mobali to mwasi mowumbu
maseke, nkolo na yango asengeli kofuta mbongo ya bibende,
tuku misato, epai ya nkolo ya mowumbu, mpe bakobamba
ngombe yango mabanga. **33** Soki moto atiki libulu polele
to atimoli libulu mpe azipi yango te, bongo ngombe to ane
ezindi kuna; **34** nkolo libulu asengeli kofuta epai ya nkolo
nyama mbongo oyo ekokani na motuya ya nyama oyo esili
kokufa, mpe nyama yango ekokoma ya ye. **35** Soki ngombe
ya moto moko ebomi ngombe ya moto mosusu, esengeli
koteka ngombe oyo ezali na bomoi mpe kokabola na kati-kati
mbongo mpe ngombe oyo esili kokufa. **36** Kasi soki eyebani
ete ngombe yango emesana kobeta bato maseke, bongo
nkolo na yango abateli yango malamu te; wana asengeli
kofuta ngombe mpo na ngombe, mpe ngombe ya kokufa
ekokoma ya ye.

22 Soki moto ayibi ngombe moko to meme moko, bongo
abomi yango to ateki yango; asengeli kofuta bangombe
mitano mpo na ngombe moko oyo ayibaki to bameme minei
mpo na meme moko oyo ayibaki. **2** Soki bakangi moto azali
koyiba, bongo babeti ye mpe akufi; mobomi akozwa etumbu
te mpo na makila oyo esopani. **3** Kasi soki makambo yango
esalemi na moyi, moto oyo akoboma ye akozwa etumbu mpo
na makila oyo esopani. Moyibi nyonso asengeli kozongisa
biloko oyo ayibi. Soki azali na eloko te, bakoteka ye mpo
na kofuta eloko oyo ayibaki. **4** Soki ayibaki nyama, ezala
ngombe, ane to meme, bongo bakuti nyama yango ya bomoi
na maboko na ye, akofuta banyama mibale. **5** Soki moto azali
koleisa bibwele na ye matiti na elanga na ye to na elanga na
ye ya vino, bongo atiki bibwele yango koyengayenga mpe
ekeyi kolia matiti na elanga to na elanga ya vino ya moto
mosusu, nkolo bibwele asengeli kofuta mbuma oyo eleki
kitoko kati na elanga na ye to kati na elanga na ye ya vino.
6 Soki moto apelisi moto, bongo moto yango ekutani na
banzete ya sende, epanzani mpe ezikisi ble oyo basili kotia
na maboke to ble oyo babuki nanu te, moto oyo apelisaki
moto asengeli kofuta biloko nyonso oyo eziki. **7** Soki moto
abombisi palata to biloko na ye ya motuya epai ya moninga
na ye, bongo bayibi yango kati na ndako ya moninga wana;
soki bakangi moyibi ya biloko yango, akozongisa mbala
mibale biloko oyo ayibaki. **8** Kasi soki moyibi amonani te,
nkolo ndako asengeli kosamba liboso ya basambisi mpo na
koyeba soki ayibaki biloko ya moninga na ye to te. **9** Na
likambo nyonso ya moyibi, soki bato mibale bazali kowela
ngombe, ane, meme, elamba to eloko nyonso oyo ebungaki,
bongo moto na moto azali koloba: ‹ Ezali ya ngai! › bango
mibale bakomema likambo na bango liboso ya basambisi;
bongo moto oyo basambisi bakokweyisa akozongisa yango
mbala mibale epai ya moninga na ye. **10** Soki moto apesi
moninga na ye ngombe to ane to meme to nyama mosusu
mpo ete abokola, bongo nyama yango ekufi to ebukani to
bayibi yango mpe ata moto moko te amoni mpo na kotatola
ndenge nini likambo yango esalemaki, **11** kaka ndayi oyo
balapi na Kombo na Yawe nde ekokabola bango: Moto oyo
andimaki kobokola akolapa ndayi liboso ya Yawe mpo na
kotalisa ete ayebi likambo te. Bongo nkolo nyama asengeli
kondima maloba ya moninga na ye mpe ye akofuta nyama
yango te. **12** Kasi soki bayibi nyama yango na maboko ya
moto oyo andimaki kobokola yango, akofuta nyama yango

epai ya nkolo na yango. **13** Soki ezali nyama ya zamba nde
ebomaki nyama yango, moto oyo andimaki kobokola yango
akomema lokola litatoli biteni oyo etikali; bongo akofuta
nyama yango te. **14** Soki moto adefi nyama epai ya moninga
na ye, bongo ebukani lokolo to ekufi na tango oyo nkolo
na yango azali te, moto wana asengeli kofuta yango. **15**
Nzokande soki nkolo na yango azalaki wana, moto oyo
adefaki akofuta nyama yango te. Soki bayokanaki ete akofuta
mbongo sima na kosalela yango, asengeli kofuta mbongo
oyo bayokanaki. **16** Soki mobali alingi elenge mwasi oyo
ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali na mobandami
na libala te, bongo asangisi na ye nzoto, asengeli kofuta
mbongo ya libala mpo ete akoma mwasi na ye. **17** Soki
tata ya elenge mwasi aboyi kopesa mwana na ye na libala
epai ya mobali wana, mobali yango akofuta mbongo ya
libala na motuya oyo babalelaka elenge mwasi oyo ayebi
nanu nzoto ya mibali te. **18** Okotika te na bomoi mwasi oyo
asalaka maji. **19** Moto nyonso oyo akosangisa nzoto na
nyama, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **20** Moto nyonso
oyo akotumba mbeka mpo na nzambe mosusu, basengeli
koboma ye; mbeka ekotumbama kaka mpo na Yawe Ye
moko. **21** Okosalisa mopaya mosala na ndenge ya mabe te
mpe okonyokola ye te, pamba te bino mpe bozalaki bapaya
na Ejipito. **22** Bokonyokola te mwasi oyo akufisa mobali
to mwana etike. **23** Soki bonyokoli bango, bongo bango
bagangi epai na Ngai, solo nakoyoka koganga na bango. **24**
Nakosilikela bino, nakoboma bino na mopanga; bongo basi
na bino mpe bakokoma basi bakufisa mibali mpe bana na
bino, bana bitike. **25** Soki odefisi mbongo na moko kati na
bato na Ngai, na mobola oyo azali kati na bino, okosala te
ndenge modefisi mbongo asalaka; okosenga ye mileki te. **26**
Soki moninga na yo asimbisi yo kazaka na ye lokola ndanga,
okozongisela ye yango liboso ete butu eya; **27** pamba te
azali kaka na kazaka wana mpo na kofinika nzoto na ye.
Akofinika lisusu nini tango akolala? Soki agangi epai na
Ngai, nakoyoka ye mpo ete nazali Nzambe ya mawa. **28**
Okofingaka Nzambe te mpe okolakelaka mokambi ya bato
na yo mabe te. **29** Okowumisa te kopesa Ngai mbuma ya
liboso oyo ekomela mpe vino oyo okamoli. Okopesa Ngai
mwana na yo ya liboso ya mobali. **30** Okosala mpe lolenge
moko mpo na bana liboso ya bangombe, bameme mpe
bantaba na yo: ekotikala mikolo sambo elongo na bamama
na yango; bongo na mokolo ya mwambe, okopesa Ngai
yango. **31** Bokozala bule mpo na Ngai: bokolia te mosuni ya
nyama oyo babomi na nyama ya zamba; bosengeli kopesa
yango na bambwa.

23 Okopanza sango ya lokuta te; okosangana te na moto
mabe mpo na koloba litatoli ya lokuta. **2** Okolanda
ebele ya bato te mpo na kosala mabe. Tango okoloba
litatoli liboso ya basambisi, okotatola te kolanda mokano
ya bato ebele mpo na kokweyisa bosembo. **3** Okokotela
mobola te na tango azali kosamba liboso ya basambisi. **4**
Soki okutani na ngombe to ane ya monguna na yo, oyo
ebungi, osengeli kozongisela ye yango. **5** Soki omoni ane ya
moto oyo ayinaka yo ekweyi na se ya mokumba oyo yango
ememi, okotika yango wana te; osengeli kosalisa yango. **6**
Okokweyisa bosembo ya mobola te tango azali kosamba
liboso ya basambisi. **7** Okozala mosika ya makambo ya
lokuta. Okoboma te ezala moto oyo ayebi likambo te to
moto ya sembo; pamba te nalongisaka te moto mabe. **8**
Okondimaka kanyaka te, pamba te kanyaka ezipaka miso
ya bato oyo bamonaka malamu mpe ebebisaka maloba
ya moto ya sembo. **9** Okonyokola mopaya te, pamba te
oyebi yo moko ndenge ezalaka soki ozali mopaya; bino
mpe bozalaki bapaya na Ejipito. **10** Mibu motoba, okolona
bilanga na yo mpe okobuka mbuma. **11** Kasi na mobu ya
sambo, okopemisa mabele. Boye babola kati na bato na yo
bakozwa bilei ya kolia kati na yango mpe nyama ya zamba
ekolia bilei oyo bato bakotika. Okosala ndenge moko mpo na
elanga na yo ya vino mpe mpo na nzete na yo ya olive. **12**
Mikolo motoba, okosala mosala na yo; kasi na mokolo ya
sambo, okosala mosala moko te mpo ete ngombe na yo
elongo na ane na yo ekoka kopema, mpe mpo ete mwana
mobali ya mwasi mowumbu na yo mpe mopaya bazwa
lisusu makasi. **13** Bokosala keba na makambo nyonso oyo
nayebisi bino. Bokobelela kombo ya banzambe mosusu te;
bokomeka kutu te kotanga yango na bibebu na bino. **14**
Mbala misato na mobu, bokosala bafeti misato mpo na Ngai.
15 Bokosala feti ya Mapa ezanga levire. Na mikolo sambo
kolanda ndenge napesaki bino mitindo, bokolia mapa ezanga
levire na tango oyo ekatama, na sanza ya Abibi, mpo ete
ezali na sanza yango nde bobimaki na Ejipito. **16** Okosala
feti ya kobuka bambuma, okosala mpe feti ya bambuma
ya liboso ya bilanga na yo, oyo olonaki. Na suka ya mobu,
okosala feti ya kobuka bambuma tango okobuka mbuma
ya elanga. **17** Mbala misato na mobu, bato nyonso bakoya
liboso ya Nkolo Yawe. **18** Okobonzela Ngai te mbeka ya
makila elongo na mapa batia levire. Mafuta ya nyama ya feti
na Ngai ekoki kobombama te kino na tongo. **19** Okomema
na Ndako ya Yawe, Nzambe na yo, bambuma ya liboso ya
mabele na yo. Okolamba te mwana ntaba oyo ezali nanu
komela mabele ya mama na yango. **20** Nakotinda anjelu
liboso na bino mpo ete abatela bino na nzela mpe amema
bino na esika oyo nabongisaki mpo na bino. **21** Bosala
keba na miso na ye mpe boyoka makambo oyo akoloba;
botombokela ye te mpo ete akolimbisa botomboki na bino
te, pamba te Kombo na Ngai ezali kati na ye. **22** Kasi soki
boyoki na bokebi makambo oyo akoyebisa bino mpe soki
bosaleli nyonso oyo nalobi, nakozala monguna ya banguna
na bino mpe nakotelemela bato oyo bakotelemela bino. **23**
Anjelu na Ngai akotambola liboso na bino mpe akokotisa bino
na mokili ya bato ya Amori, ya bato ya Iti, ya bato ya Perizi,
ya bato ya Kanana, ya bato ya Evi mpe ya bato ya Yebusi;
bongo Ngai nakosilisa bango. **24** Bokogumbamela banzambe
na bango te mpe bokosalela yango te to bokolanda te
lolenge na bango ya kosalela. Bokokweyisa banzambe yango
mpe bokobuka-buka bikeko na bango na biteni. **25** Soki
bokosalela Yawe, Nzambe na bino, akopambola mapa mpe
mayi na bino, mpe akolongola bokono kati na bino. **26** Na
mboka na bino, ekozala na mwasi moko te oyo akosopa
zemi to akozanga kobota. Nakobakisela bino mikolo ebele
na bomoi na bino. **27** Nakotinda somo na Ngai liboso na
bino mpe nakokotisa mobulu kati na bikolo nyonso oyo
bokokota. Banguna na bino nyonso bakopesa bino mokongo
mpe bakokima. **28** Nakotinda banzoyi ya minene liboso na
bino mpo na kobengana bato ya Evi, ya Kanana mpe ya
Iti na liboso na bino. **29** Kasi nakobengana bango te na

mbala moko mpo ete mboka ekoma te lokola ndako ezanga
bato, mpe mpo ete banyama ya zamba ekoma mingi te mpo
na kotungisa bino. **30** Nakobengana bango moke-moke
liboso na bino kino bokokoma ebele mpo na kozwa mboka.
31 Nakotia bandelo na bino kobanda na ebale monene
ya barozo kino na ebale monene ya bato ya Filisitia mpe
kobanda na esobe ya Sinai kino na ebale Efrate; pamba te
nakopesa bato ya mboka na maboko na bino, bongo bino
bokobengana bango liboso na bino. **32** Bokosala boyokani
te elongo na bango mpe elongo na banzambe na bango. **33**
Botika bango te ete bawumela na mokili na bino, noki te
bakotinda bino kosala masumu liboso na Ngai mpe kosalela
banzambe na bango; pamba te ekozala solo motambo mpo
na bino. »

24 Yawe alobaki na Moyize: — Mata epai na Yawe, yo
elongo na Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi tuku
sambo ya Isalaele; bokogumbama na mosika. **2** Moyize kaka
nde asengeli kopusana pene ya Yawe; kasi bato mosusu
te. Lisanga mobimba ya Isalaele mpe ekomata te elongo
na ye. **3** Tango Moyize akendeki koyebisa bato makambo
mpe mibeko nyonso ya Yawe, bato bazongisaki elongo:
— Tokosala makambo nyonso oyo Yawe alobi. **4** Moyize
akomaki maloba nyonso oyo Yawe ayebisaki ye. Mokolo oyo
elandaki, alamukaki na tongo makasi mpe atongaki etumbelo
na ebandeli ya ngomba. Bongo, atelemisaki mabanga zomi
na mibale oyo ezali kotalisa mabota zomi na mibale ya
Isalaele. **5** Atindaki bilenge mibali ya Isalaele ete babonzela
Yawe mbeka ya kotumba ya bangombe ya mibali lokola
mbeka ya boyokani. **6** Moyize azwaki ndambo ya makila,
atiaki yango na sani; bongo ndambo mosusu, abwakaki-
bwakaki yango na likolo ya etumbelo. **7** Azwaki lisusu buku
ya Boyokani mpe atangaki yango liboso ya bana ya Isalaele.
Boye bango bazongisaki: — Tokosala makambo nyonso oyo
Yawe alobi mpe tokotosa yango. **8** Moyize azwaki makila,
abwakelaki-bwakelaki yango bato mpe alobaki: — Oyo ezali
makila ya boyokani oyo Yawe asali elongo na bino kolanda
maloba oyo nyonso. **9** Sima na yango, Moyize elongo na
Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi tuku sambo ya Isalaele,
bamataki likolo ya ngomba **10** epai wapi bamonaki Nzambe
ya Isalaele; se ya matambe na Ye ezalaki lokola mabanga ya
talo ya safiri mpe ezalaki na langi ya ble ya kitoko lokola
ble ya likolo. **11** Kasi Nzambe asembolaki loboko na Ye te
mpo na kobeta bakambi ya Isalaele; bamonaki Nzambe,
baliaki mpe bamelaki. **12** Yawe alobaki na Moyize: « Yaka
pene na Ngai na likolo ya ngomba mpe telema wana. Ngai
nakopesa yo bitando ya mabanga ya papala oyo na likolo na
yango nakomi Mobeko mpe mitindo mpo na kopesa bana ya
Isalaele malako. » **13** Boye Moyize atelemaki elongo na
mosungi na ye Jozue mpe amataki na ngomba ya Nzambe.
14 Moyize alobaki na bakambi: « Bozela biso awa kino
tokozonga. Aron mpe Wuri bazali elongo na bino. Tika ete
soki moto azali na likambo, ayebisa bango yango. » **15**
Tango Moyize amataki likolo ya ngomba, mapata ezipaki ye
16 mpe nkembo ya Yawe ewumelaki na likolo ya ngomba
Sinai. Mikolo motoba, mapata ezipaki ngomba. Bongo na
mokolo ya sambo, Yawe abengaki Moyize kati na mapata. **17**
Na miso ya bana ya Isalaele, Nkembo ya Yawe emonanaki
na likolo ya ngomba lokola moto oyo etumbaka. **18** Tango
Moyize amataki likolo ya ngomba, akotaki kati na mapata.
Awumelaki kuna mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei.

25 Yawe alobaki na Moyize: **2** — Yebisa bana ya Isalaele
ete bamemela Ngai makabo. Okozwa yango na
maboko ya moto nyonso oyo akopesa na motema malamu.
3 Tala makabo oyo okozwa na maboko na bango: wolo,
palata mpe bronze, **4** bilamba ya langi ya ble, ya motane, ya
motane makasi, lino ya kitoko, bapwale ya ntaba, **5** baposo
ya bameme batia langi ya motane mpe baposo ya banyama
ya ebale, banzete ya akasia, **6** mafuta ya olive mpo na
kopelisela mwinda, biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpo
na kosala mafuta ya epakolami mpe malasi ya solo kitoko; **7**
mabanga ya onikisi mpe mabanga mosusu ya talo mpo na
kotia yango na efode mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-
Nzambe akobanda kolata. **8** Bakosalela Ngai Ndako ya bule,
mpe nakovanda kati na bango. **9** Bokosala yango kolanda
lolenge ya Mongombo mpe bisalelo oyo nakolakisa yo. **10**
Bokosala sanduku na nzete ya akasia. Molayi na yango
ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale
na mitano; mokuse na yango, basantimetele tuku sambo na
mitano mpe bosanda na yango, basantimetele tuku sambo
na mitano. **11** Okobamba yango wolo ya peto, na kati mpe
na libanda. Okolatisa mpe songe na yango na wolo. **12**
Okosalela yango bapete minei ya wolo mpe okotia yango na
basonge minei: mibale na ngambo moko, mpe mibale na
ngambo mosusu. **13** Okosala mabaya mibale na nzete ya
akasia mpe okobamba yango wolo. **14** Okokotisa mabaya
yango na bapete oyo ezali na songe ya sanduku, mpo na
komemela yango. **15** Mabaya yango ekotikala libela kati na
bapete ya sanduku: bakolongola yango te. **16** Okotia kati
na sanduku bitando ya mabanga ya mibeko, oyo nakopesa
yo. **17** Okosala mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango
ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale
na mitano; mpe mokuse na yango, basantimetele pene tuku
sambo na mitano. **18** Okosala bikeko mibale ya basheribe
oyo okotia na suka mibale ya mofinuku; okosala yango
na wolo oyo batuti na nzela ya marto. **19** Okotia ekeko
moko ya sheribe na suka moko, mpe mosusu, na suka
mosusu. Okokangisa bikeko ya basheribe na mofinuku, na
suka nyonso mibale. **20** Mapapu ya basheribe ekozala ya
kofungwama na likolo mpo na kobatela mofinuku; bakozala
ngambo na ngambo, mpe miso na bango ekotala mofinuku.
21 Okotia kati na sanduku, bitando ya mabanga ya mibeko
oyo nakopesa yo mpe okotia mofinuku na likolo ya sanduku.
22 Ezali wana, na likolo ya mofinuku nde Ngai nakomimonisa
epai na yo, na kati-kati ya basheribe mibale oyo bakozala
na likolo ya Sanduku ya Litatoli; mpe nakopesa yo mitindo
na Ngai nyonso mpo na bana ya Isalaele. **23** Okosala
mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na yango ekozala
na basantimetele pene nkama moko; mokuse na yango,
basantimetele pene tuku mitano mpe bosanda na yango,
basantimetele pene tuku sambo na mitano. **24** Okobamba
yango wolo ya peto mpe okotia lisusu wolo na pembeni na
yango. **25** Okozingela mesa yango na libaya oyo ekozala na
basantimetele pene mwambe na monene, mpe okotia wolo
na pembeni ya libaya yango. **26** Okosala bapete minei ya
wolo mpe okotia yango na songe minei ya mesa epai wapi
makolo na yango ezali. **27** Bapete ekozala pene ya libaya

oyo ekozingela mesa, mpe bakokotisa kati na bapete yango
mabaya ya komemela sanduku. **28** Okosala na nzete ya
akasia mabaya ya komemela mesa mpe okobamba yango
wolo. **29** Okosala na wolo ya peto basani, bakopo, bambilika
mpe bambeki, mpo na makabo ya masanga. **30** Okotia tango
nyonso mapa na likolo ya mesa liboso na Ngai. **31** Okosala
na wolo ya peto etelemiselo ya minda; okosala yango na
wolo oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango,
likonzi na yango, bakeni na yango, bambuma mpe bafololo
na yango, nyonso ekozala ekangana lokola eloko moko. **32**
Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda esengeli kozala
na bitape motoba: misato na ngambo moko, mpe misato
na ngambo mosusu. **33** Na likolo ya etape moko na moko
ya etelemiselo ya minda, okotia bakeni misato oyo ezali na
lolenge ya fololo ya madame, elongo na bambuma mpe
bafololo. **34** Na moto ya likonzi ya etelemiselo ya minda,
esengeli kozala na bakeni minei oyo ezali na lolenge ya
bafololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo.
35 Na se ya bitape mibale-mibale ya etelemiselo ya minda,
ekozala na mbuma moko; mpe ekozala bongo mpo na bitape
nyonso motoba ya etelemiselo ya minda. **36** Bambuma mpe
bitape ekozala ekangana na etelemiselo ya minda; mpe
nyonso ekosalema na wolo ya peto, wolo oyo batuti na nzela
ya marto. **37** Okosala minda sambo oyo okotia na likolo ya
etelemiselo ya minda mpo ete epesa pole na etando oyo
ezali na liboso ya etelemiselo. **38** Okosala na wolo ya peto
bibende oyo bazwelaka makala ya moto mpe basani ya
putulu. **39** Okosalela bakilo tuku misato na minei ya wolo ya
peto mpo na kosala etelemiselo ya minda mpe bisalelo na
yango nyonso. **40** Tala malamu mpe sala mosala nyonso
kolanda ndakisa oyo natalisi yo na likolo ya ngomba.

26 Okotonga Mongombo elongo na batapi zomi ya lino
ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, ya
langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi,
elongo na basheribe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka
bililingi na maboko. **2** Tapi moko na moko ekozala na
bametele pene zomi na minei na molayi; mpe bametele
pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ekozala ndenge
moko na mokuse mpe na molayi. **3** Okokangisa batapi
mitano, moko na mosusu, mpe okosala ndenge moko mpo
na batapi mitano mosusu. **4** Okotia basinga ya langi ya ble
na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya
liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi
mitano ya mibale. **5** Okotia basinga tuku mitano na suka ya
lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya lisanga
ya batapi mitano ya mibale; basinga yango ekotalana. **6**
Okosala na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo;
mpe okokangisa na bibende oyo ezali lokola ndobo lisanga
ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi mitano
ya mibale. Na boye, Mongombo ekobima eloko moko. **7**
Okosala batapi zomi na moko na bapwale ya ntaba mpo
na kotia yango na likolo ya Mongombo. **8** Molayi ya tapi
moko na moko ekozala na bametele pene zomi na mitano,
mpe mokuse na yango ekozala na bametele pene mibale.
Batapi nyonso zomi na moko ekozala ndenge moko na
mokuse mpe na molayi. **9** Okokangisa batapi mitano na
ngambo moko, mpe batapi motoba na ngambo mosusu;
mpe okogumba tapi ya motoba na liboso ya Mongombo.
10 Okotia basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi
ya liboso, mpe basinga tuku mitano na suka ya liboke ya
batapi ya mibale. **11** Okosala na bronze bibende tuku mitano
oyo ezali lokola ndobo; okokotisa yango na basinga mpo
na kokangisa Mongombo mpo ete ekoma eloko moko. **12**
Batapi oyo ekozala na likolo ya Mongombo ekoleka molayi
mpe ndambo na yango ekokita na sima ya Mongombo. **13**
Mpe na molayi ya batapi oyo ezali na likolo ya Mongombo,
basantimetele pene tuku mitano ekolekana na bangambo
mibale ya Mongombo mpo na kozipa yango. **14** Okosalela
baposo ya bameme oyo bapakola langi ya motane mpo
na kozipa Mongombo, mpe okobakisa na likolo na yango
baposo ya banyama ya ebale. **15** Okosala bizingelo ya
Mongombo na banzete ya akasia mpe okotelemisa yango.
16 Ezingelo moko na moko ekozala na bametele mitano
na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na
mokuse. **17** Okobeta banzete mibale-mibale na ezingelo;
okosala bongo mpo na bizingelo nyonso ya Mongombo.
18 Okotia bizingelo tuku mibale na ngambo ya Negevi, na
sude; **19** mpe makolo tuku minei ya palata na se ya bizingelo
tuku mibale: makolo mibale na se ya ezingelo moko na
moko oyo babeta banzete mibale; **20** bizingelo tuku mibale
na ngambo mosusu ya Mongombo, na nor, **21** elongo na
makolo na yango tuku minei ya palata: makolo mibale mpo
na ezingelo moko na moko; **22** bizingelo motoba na suka
ya Mongombo, na ngambo ya weste, **23** mpe bizingelo
mibale na suka mpo na kolendisa Mongombo. **24** Bizingelo
yango ekozala ya kofungwama na se, kasi ekosala songe
na likolo mpe ekokota na lopete ya liboso: nyonso mibale
ekozala ndenge moko mpe ekolendisa Mongombo. **25** Boye,
bizingelo ekozala mwambe elongo na makolo na yango
zomi na motoba ya palata: makolo mibale-mibale na se ya
ezingelo moko na moko. **26** Sima, okosala, na nzete ya
akasia, mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo moko ya
Mongombo, **27** mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo
mosusu ya Mongombo, mabaya mitano mpo na bizingelo
oyo ekozala na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste.
28 Libaya ya kati ekoleka na kati-kati ya bizingelo, ekoleka
ngambo na ngambo. **29** Okobamba wolo na bizingelo,
okosala bapete na yango na wolo mpo na kolekisa mabaya;
mpe okobamba mabaya wolo. **30** Okotonga Mongombo
ndenge kaka balakisaki yo yango na likolo ya ngomba. **31**
Okosala rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane
makasi, mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na
likolo na yango, elongo na basheribe; ekozala mosala ya
bato oyo basalaka bililingi na maboko. **32** Okotia yango
na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola wolo;
okokangisa yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola ndobo
mpe okotelemisa yango na makolo minei ya palata. **33**
Okokangisa rido na bibende oyo ezali lokola ndobo mpe
okotia Sanduku ya Litatoli na sima ya rido yango. Rido nde
ekokabola Esika ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule. **34**
Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, okotia mofinuku na likolo ya
Sanduku ya Litatoli. **35** Okotia mesa na liboso ya rido, na
ngambo ya nor ya Mongombo, mpe okotia etelemiselo ya
minda na liboso ya mesa, na ngambo ya sude. **36** Mpo na
ekotelo ya Ndako ya kapo, okosala rido ya langi ya ble, ya
motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko
oyo bakotonga bililingi na likolo na yango; ekozala mosala

ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. **37** Okosala
na wolo, bibende mitano oyo ezali lokola ndobo mpo na
kokangisela rido mpe banzete mitano ya akasia babamba
wolo; okosala makolo mitano ya bronze mpo na kotelemisela
banzete yango.

27 Okosala na mabaya ya nzete ya akasia etumbelo:
ekozala ndenge moko na molayi mpe na mokuse,
bametele mibale na basantimetele tuku mitano; bongo
bosanda na yango ekozala ya metele moko na basantimetele
tuku mitano. **2** Okosala maseke minei na basonge nyonso
minei ya etumbelo, mpo ete maseke mpe etumbelo esala
eloko moko; mpe okobamba bronze na etumbelo. **3** Okosala
na bronze banzungu ya mike mpo na kolongola putulu ya
moto, bapawu, basani ya minene, bakanya mpe basani mpo
na komema makala ya moto. **4** Okosala motalaka ya bronze
mpo na etumbelo; okokangisa bapete minei ya bronze, na
basonge nyonso minei ya motalaka. **5** Okotia motalaka na
se ya etumbelo, na bandelo na yango, mpo ete ekoma na
kati-kati ya etumbelo. **6** Okosala na nzete ya akasia, mabaya
mpo na etumbelo mpe okobamba yango bronze. **7** Boye,
mpo na komema etumbelo, bakokotisa mabaya yango na
bapete oyo ezali na basonge mibale ya etumbelo. **8** Okosala
etumbelo na mabaya; ekozala polele kati na yango. Okosala
yango ndenge kaka balakisaki yo na ngomba. **9** Tala ndenge
okotonga lopango ya Mongombo: ngambo ya sude oyo
ekozala ya bametele pene tuku mitano na molayi, ekozipama
na rido ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na
yango. **10** Makonzi na yango tuku mibale elongo na makolo
na yango tuku mibale ekosalema na bronze; bongo bibende
ya makonzi elongo na biloko na yango ya kosimbela ekozala
ya palata. **11** Ngambo ya nor ekozala na bametele pene tuku
mitano na molayi. Ekozala mpe na barido, na makonzi tuku
mibale mpe na makolo tuku mibale, oyo esalema na bronze.
Makonzi yango ekozala na bibende ya palata egumbama
lokola ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela, oyo
ekozala ya palata. **12** Ngambo ya weste ya lopango ya
Mongombo ekozala na bametele pene tuku mibale na mitano
na mokuse. Ekozala mpe na barido, makonzi zomi mpe
makolo zomi. **13** Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo,
epai wapi moyi ebimelaka, ekozala na bametele pene tuku
mibale na mitano na mokuse. **14** Ngambo moko ya ekuke
ekozala na barido ya bametele sambo na basantimetele
tuku mitano elongo na makonzi misato mpe makolo misato.
15 Ngambo mosusu ya ekuke ekozala mpe na barido ya
bametele sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na
makonzi misato mpe makolo misato. **16** Mpo na ekuke ya
lopango ya Mongombo, bongisa rido ya bametele pene zomi
na molayi, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane
makasi; mpe ekosalema na lino ya kitoko oyo bakotonga
bililingi na likolo na yango, elongo na makonzi minei mpe
makolo minei; ekozala mosala ya bato oyo batongaka bililingi
na bilamba. **17** Makonzi nyonso oyo ekozala zingazinga ya
lopango esengeli kozala na biloko na yango ya kosimbela,
bibende na yango egumbama lokola ndobo, ya palata; mpe
makolo na yango ya bronze. **18** Lopango ya Mongombo
ekozala ya bametele tuku mitano na molayi, bametele tuku
mibale na mitano na mokuse na ngambo moko na moko,
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda.
Barido na yango ekozala ya lino ya kitoko oyo bakotonga
bililingi na likolo na yango, mpe makolo na yango ekozala
ya bronze. **19** Biloko nyonso oyo bakosalela misala ya
Mongombo, bapike nyonso ya Mongombo mpe ya lopango
ekozala ya bronze. **20** Okopesa mitindo na bana ya Isalaele
ete bamemela yo mafuta ya olive ya peto mpo na minda,
mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso. **21** Ezali kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo ezali liboso
ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron mpe bana na ye ya mibali
bakobanda kopelisa minda tango nyonso liboso ya Yawe,
kobanda na pokwa kino na tongo. Ezali mobeko ya libela
mpo na milongo nyonso ya bana ya Isalaele.

28 Kamata kati na bana ya Isalaele Aron, ndeko na yo
ya mobali, elongo na bana na ye ya mibali: Nadabi
mpe Abiyu, Eleazari mpe Itamari; mpo ete basala mosala
ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai. **2** Okotonga mpo
na Aron, ndeko na yo ya mobali, bilamba ya bule lokola
elembo ya nkembo mpe ya lokumu. **3** Bongo yo, okoloba
na bato nyonso ya mayele oyo, kati na bango, natondisi
molimo ya bwanya mpo ete batonga bilamba ya Aron mpo na
kobulisa ye na mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai.
4 Tala bilamba oyo bakotonga: elamba ya tolo, efode, kazaka
mpe nzambala oyo batia bililingi likolo na yango, kitendi ya
kokanga na moto mpe mokaba. Bakotonga bilamba ya bule
mpo na Aron, ndeko na yo ya mobali, mpe mpo na bana na
ye ya mibali oyo bakosala mosala ya bonganga-Nzambe
liboso na Ngai. **5** Bakosalela wolo, langi ya ble, ya motane
ya pete, ya motane makasi mpe lino ya kitoko. **6** Bakotonga
na wolo efode ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane
makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo
na yango; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi
na maboko. **7** Ekozala na bankamba mibale na basuka
na yango mibale mpo na kolata efode yango; bankamba
ekoleka likolo ya mapeka. **8** Mokaba ya efode ekosalema
ndenge moko na efode: ekozala ya wolo, ya langi ya ble, ya
motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo
bakotonga bililingi na likolo na yango. **9** Okozwa mabanga
mibale ya onikisi mpe okokoma na likolo na yango bakombo
ya bana mibali ya Isalaele **10** kolanda ndenge babotama:
bakombo motoba na libanga ya liboso mpe bakombo motoba
oyo etikali, na libanga ya mibale. **11** Okokoma bakombo ya
bana mibali ya Isalaele na mabanga nyonso mibale ndenge
bato basalaka bililingi na kashe na libanga; mpe okozingela
yango na wolo. **12** Okotia mabanga yango na bankamba
ya efode lokola mabanga ya ekaniseli mpo na bana mibali
ya Isalaele. Aron akomema likolo ya mapeka na ye lokola
ekaniseli liboso ya Yawe bakombo na bango. **13** Okotia
bikangelo ya wolo **14** mpe okosala basheneti mibale ya wolo
basangisa na eloko mosusu te; okosala yango lokola suki ya
maboko mpe okokangisa basheneti yango pembeni-pembeni
ya mabanga. **15** Okosala elamba ya tolo mpo na koyeba
mokano ya Nzambe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka
bililingi na maboko. Okotonga yango lokola efode: ekozala
ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane
makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo
na yango. **16** Soki bagumbi yango na biteni mibale, molayi
mpe mokuse esengeli kozala ndenge moko: basantimetele
pene tuku mibale na mitano. **17** Okotia na likolo na yango

milongo minei ya mabanga ya talo. Na molongo ya liboso,
okotia libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya emerode;
18 na molongo ya mibale, okotia libanga ya ribisi, ya safiri
mpe ya diama; **19** na molongo ya misato, okotia libanga
ya opale, ya agate mpe ya ametisite; **20** mpe na molongo
ya minei, okotia libanga ya krizolite, ya onikisi mpe ya
jasipe. Okokanga mabanga yango na bikangelo ya wolo. **21**
Mabanga yango ekozala zomi na mibale kolanda bakombo
ya bana mibali ya Isalaele. Na likolo ya libanga moko na
moko, bakokoma kombo ya moko kati na mabota zomi na
mibale; bakokoma yango ndenge basalaka bililingi na kashe.
22 Okosala basheneti ya wolo ya peto mpo na elamba ya
tolo; okosala yango ndenge bakangaka suki ya maboko. **23**
Okosala bapete mibale ya wolo mpo na elamba ya tolo mpe
okokangisa yango na basonge mibale ya elamba yango. **24**
Okolekisa basheneti mibale ya wolo kati na bapete mibale
oyo ezali na basonge ya elamba ya tolo, **25** mpe okokangisa
basonge mibale mosusu ya basheneti yango, na bikangelo
nyonso mibale; mpe okokangisa yango na bankamba ya
efode; bankamba yango ekoleka na liboso. **26** Okosala
bapete mibale ya wolo oyo okotia na basonge mibale ya
se ya elamba ya tolo, na ngambo ya kati oyo etala efode.
27 Okosala bapete mosusu mibale ya wolo oyo okotia na
bankamba mibale ya efode, na se, na liboso mpe na pembeni
ya mokaba ya efode. **28** Okokangisa na singa ya langi ya
ble bapete ya wolo ya elamba ya tolo mpe bapete ya wolo ya
efode, mpo ete elamba ya tolo ezala likolo ya efode mpe
elongwa te na likolo na yango. **29** Boye tango Aron akokota
na Esika-Oyo-Eleki-Bule, akomema na motema na ye, na
elamba ya tolo ya kokata makambo, bakombo ya bana mibali
ya Isalaele lokola ekaniseli liboso ya Yawe mpo na libela. **30**
Okotia lisusu Urimi mpe Tumimi kati na elamba ya tolo ya
kokata makambo mpe yango ekozala likolo ya motema ya
Aron tango akotelema liboso ya Yawe. Boye Aron akomema
makambo ya bana ya Isalaele liboso ya Yawe mpo na libela.
31 Okosala mobimba ya nzambala oyo ekozala na se ya
efode na langi ya ble. **32** Nzambala esengeli kozala na lidusu
na kati-kati mpo na kokotisa moto; bakotonga pembeni-
pembeni ya lidusu yango poso ya makasi mpo ete epasuka
te. **33** Na se mpe zingazinga ya nzambala, okotia bambuma
ya grenade bakangisa na singa ya langi ya ble, ya motane
ya pete mpe ya motane makasi; mpe okotia bangonga ya
mike-mike kati na bambuma ya grenade. **34** Ekolandana
boye: ngonga moko ya moke ya wolo, mbuma moko ya
grenade, mpe bongo na bongo, zingazinga ya basonge
nyonso ya nzambala. **35** Aron asengeli kolata yango tango
azali kosala mosala. Makelele ya bangonga ya mike-mike
ekoyokana tango akotelema liboso ya Yawe na Esika-Oyo-
Eleki-Bule mpe tango akobima; wana ekolakisa ete akufi te.
36 Okosala na wolo ya peto medaye mpe okokoma na likolo
na yango ndenge basalaka bililingi na kashe: abulisama
mpo na Yawe. **37** Okokangisa yango na singa ya ble, mpe
ekozala na likolo ya kitendi ya kokanga na moto, na mbunzu.
38 Linzanza yango ekozala na mbunzu ya Aron mpo ete
akoka komema bambeba oyo bana ya Isalaele bakosala
na tina na biloko ya bule oyo bakobonza mpe bakobulisa.
Linzanza yango ekozala tango nyonso na mbunzu ya Aron
mpo ete Ngai Yawe, nandima makabo yango. **39** Okotongela
Aron nzambala ya lino mpe kitendi ya lino mpo na moto;
okosalela ye mpe mokaba oyo bato oyo batongaka bililingi na
bilamba bakoyeba kotia bililingi. **40** Okosala lisusu mpo na
bana ya Aron banzambala, mikaba mpe bikoti, lokola elembo
ya lokumu mpe ya nkembo. **41** Sima na kolatisa Aron, ndeko
na yo ya mobali, elongo na bana na ye ya mibali, okopakola
bango mafuta mpe okobulisa bango. Okokomisa bango
Banganga-Nzambe mpo ete basalela Ngai. **42** Okosalela
bango bakaputula ya lino mpo na kozipa bolumbu na bango:
bakaputula yango ekobanda na loketo kino na mipende.
43 Aron mpe bana na ye ya mibali bakolata yango tango
nyonso bakobanda kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani to
kopusana pembeni ya etumbelo mpo na kosala mosala kati
na Esika ya bule, mpo ete bazala na ngambo te mpe bakufa
te. Ezali mobeko ya libela mpo na Aron mpe bakitani na ye.

29 Tala ndenge okosala mpo na kobulisa Aron elongo
na bana na ye ya mibali, na mosala ya bonganga-
Nzambe mpo ete basalela Ngai. Okozwa mwana ngombe ya
mobali mpe bameme mibale ya mibali, ezanga mbeba; **2**
okosala mapa mpe bagato ezanga levire, oyo farine na yango
basangisa na mafuta; okosala mpe mikate ezanga levire,
kasi bapakola yango mafuta; okosala yango na farine oyo
batuta mpe bayungola malamu. **3** Okotia yango nyonso na
kitunga moko mpe okomema yango na ekuke ya Mongombo,
elongo na mwana ngombe ya mobali mpe bameme mibale
ya mibali. **4** Okomema Aron mpe bana na ye ya mibali
na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe okosukola
bango na mayi. **5** Okozwa bilamba ya bule mpe okolatisa
Aron nzambala, kazaka, efode mpe elamba ya tolo; mpe
okokanga ye mokaba ya efode. **6** Okokanga ye kitendi na
moto mpe okobakisa na likolo ya kitendi yango elembo ya
libulisi. **7** Okozwa mafuta ya epakolami, okosopa yango na
moto na ye mpe okopakola ye yango. **8** Okomema bana na
ye ya mibali mpe okolatisa bango banzambala. **9** Okolatisa
Aron mpe bana na ye ya mibali mikaba na loketo na bango
mpe okolatisa bango bikoti. Na bongo, okobulisa bango
na mosala ya bonganga-Nzambe oyo ekozala ya bango
kolanda mobeko ya libela na libela. **10** Okomema ngombe
ya mobali liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani; Aron mpe
bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto
na yango. **11** Okokata ngombe yango kingo liboso na Ngai
Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **12** Okozwa
ndambo ya makila ya ngombe yango, mpe okosalela mosapi
na yo mpo na kotia makila yango na maseke ya etumbelo;
okosopa na makolo ya etumbelo makila oyo ekotikala. **13**
Okozwa mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya
biloko ya kati, mafuta oyo ezipaka bafwa mpe bambuma
nyonso mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta
na yango; mpe okotumba yango na etumbelo. **14** Kasi
okotumba na libanda ya molako misuni ya ngombe yango,
poso na yango mpe nyei na yango. Ezali mbeka mpo na
masumu. **15** Okozwa lisusu meme moko ya mobali; Aron
mpe bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto
na yango. **16** Okokata meme yango kingo, okozwa makila
na yango mpe okosopa yango na bapembeni nyonso ya
etumbelo. **17** Okokata-kata meme yango na biteni, okosukola
biloko na yango ya kati elongo na makolo na yango mpe
okotia yango likolo ya biteni mosusu mpe likolo ya moto. **18**
Okotumba meme mobimba ya mobali na etumbelo; ezali

mbeka ya kotumba mpo na Yawe, likabo bazikisa na moto
mpo na Yawe, likabo oyo solo kitoko na yango esepelisaka
Yawe. **19** Okozwa meme mosusu ya mobali; Aron elongo na
bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto na
yango. **20** Okokata meme yango kingo, okozwa ndambo
ya makila na yango mpe okotia yango na songe ya litoyi
ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron mpe ya bana na
ye ya mibali. Okotia yango lisusu na mosapi ya monene
ya loboko na bango ya ngambo ya mobali mpe na mosapi
ya monene ya lokolo na bango ya ngambo ya loboko ya
mobali. **21** Okozwa makila oyo ekozala na etumbelo mpe
mafuta ya epakolami, okosopela yango Aron mpe bilamba
na ye, bana na ye mpe bilamba na bango. Na bongo, ye
mpe bana na ye elongo na bilamba na bango bakobulisama.
22 Tala biteni ya mafuta ya meme ya mobali oyo okozwa:
mokila, mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya
biloko ya kati, mafuta oyo ezipi bafwa, bambuma mibale
oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango mpe
mopende ya ngambo ya mobali, pamba te meme yango ya
mobali ezali ya libulisi. **23** Tala biloko oyo okozwa kati na
kitunga ya mapa ezanga levire, oyo ezali liboso ya Yawe:
lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti moko.
24 Okotia biloko oyo nyonso na maboko ya Aron mpe ya
bana na ye ya mibali; okoyebisa bango ete batombola yango
liboso ya Yawe lokola likabo ya kotombola. **25** Okozwa
yango lisusu na maboko na bango mpe okotumba yango
na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba; ezali likabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, likabo oyo solo kitoko na
yango esepelisaka Yawe. **26** Okozwa tolo ya meme ya
mobali mpo na kobulisa Aron, okotombola yango liboso ya
Yawe lokola mbeka ya kotombola; ekozala eteni na yo. **27**
Okobulisa biteni ya libulisi mpo na Aron mpe bana na ye ya
mibali: tolo mpe mopende ya meme oyo batombolaki mpo
na kobonzela Yawe. **28** Biteni yango ekozala ya Aron mpe
ya bana na ye ya mibali lokola mobeko ya libela na libela.
Pamba te ezali makabo ya bana ya Isalaele mpo na Yawe,
makabo oyo ekowuta na mbeka na bango ya boyokani. **29**
Bilamba ya bule ya Aron ekotikala sima na ye epai ya bana
na ye. Bakolata yango tango bakopakola bango mafuta mpe
bakobulisa bango. **30** Mikolo sambo, moko kati na bana na
ye ya mibali oyo akokitana na ye lokola Nganga-Nzambe,
akolata yango mpe akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani
mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe kati na Esika
ya bule. **31** Okokamata meme ya mobali ya libulisi mpe
okolamba mosuni na yango na esika moko ya bule. **32** Aron
mpe bana na ye ya mibali bakolia mosuni ya meme mpe lipa
oyo ezali kati na kitunga, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani. **33** Kaka bango nde bakolia makabo oyo na nzela
na yango mosala ya bolimbisi masumu esalemaki tango
babulisaki bango mpo na mosala ya bonganga-Nzambe;
kasi moto oyo abulisama te akoki kolia yango te, pamba te
ezali bule. **34** Soki mosuni ya mbeka ya libulisi mpe lipa
ekomi kino na tongo, okotumba yango na moto. Bakoki kolia
yango lisusu te, pamba te ezali bule. **35** Sala mpo na Aron
mpe mpo na bana na ye ya mibali makambo nyonso oyo
natindi yo. Okosala mikolo sambo mpo na kobulisa bango
na mosala ya bonganga-Nzambe. **36** Mokolo na mokolo,
okobonza mbeka ya ngombe ya mobali lokola mbeka mpo
na bolimbisi masumu. Okopetola etumbelo na nzela ya
mosala ya bolimbisi masumu, oyo okosala mpo na etumbelo
yango mpe okosopela yango mafuta ya epakolami mpo
na kobulisa yango. **37** Mikolo sambo, okosala mosala ya
bolimbisi masumu na etumbelo mpo na kobulisa yango. Boye
etumbelo ekokoma bule koleka mpe nyonso oyo ekotutana
na yango ekokoma bule. **38** Tala mbeka oyo okopesela
mitindo ete batumbaka mokolo na mokolo na etumbelo mpo
na libela: bana meme mibale ya mobu moko. **39** Okotumba
mwana meme moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa. **40**
Mpo na mwana meme ya liboso, okopesa bakilo misato
ya farine basangisa na litele moko na kati-kati ya litele ya
mafuta, mpe okosopa litele moko na kati-kati ya litele ya
vino lokola mbeka ya masanga. **41** Mpo na mwana meme
ya mibale, okobonza yango na pokwa elongo na lolenge
moko ya makabo oyo obonzaki na tongo: farine, mafuta mpe
mbeka ya masanga ya vino; okobonza yango lokola likabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango
esepelisaka Yawe. **42** Ezali mbeka ya kotumba ya tango
nyonso, kati na bikeke nyonso: bokobanda kotumba yango
na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani liboso ya Yawe;
ezali na esika wana nde nakobanda kokutana mpe kolobana
na bino. **43** Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana
na bana ya Isalaele; bongo nkembo na Ngai ekobulisa esika
yango. **44** Nakobulisa Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
etumbelo; nakobulisa lisusu Aron mpe bana na ye ya mibali
mpo ete basalela Ngai lokola Banganga-Nzambe. **45** Boye
nakovanda kati na bana ya Isalaele mpe nakozala Nzambe
na bango. **46** Bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, Nzambe
na bango, Nzambe oyo abimisaki bango wuta na Ejipito mpo
na kovanda kati na bango. Nazali Yawe, Nzambe na bango.

30 Okosala lisusu etumbelo ya malasi na nzete ya akasia.
2 Molayi mpe mokuse na yango ekozala ndenge moko,
basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda na yango
ekozala na metele moko. Maseke na yango ekokangana na
etumbelo. **3** Okobamba wolo ya peto na likolo ya etumbelo,
na mipanzi na yango mpe na maseke; mpe okozingela
pembeni na yango na libende ya wolo. **4** Okosala mpo na
etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo oyo
ezingeli yango: mibale na ngambo moko, mpe mibale na
ngambo mosusu; mpo na kokotisa mabaya ya komemela
etumbelo. **5** Okosala mabaya yango na nzete ya akasia
mpe okobamba yango wolo. **6** Okotia etumbelo liboso ya
rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, liboso ya esika
ya bolimbisi masumu oyo ezali na likolo ya Sanduku ya
Litatoli. Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana na
yo. **7** Tongo nyonso, Aron akotumba ansa na etumbelo
yango tango akobongisa minda; mpe pokwa nyonso, tango
akopelisa yango. **8** Aron asengeli kotumba lisusu ansa
tango akopelisa minda na pokwa mpo ete ansa epelaka
tango nyonso liboso ya Yawe mpo na libela. **9** Kobonza te
na etumbelo: ansa oyo elongobani te, mbeka ya kotumba
to makabo ya bambuma. Mpe kosopa te likolo na yango
makabo ya masanga ya vino. **10** Mbala moko na mobu,
Aron asengeli kosala mosala ya bolimbisi masumu, na
maseke ya etumbelo; akosala yango na makila ya mbeka
ya masumu mpo na milongo oyo ekoya. Etumbelo ekozala
bule koleka mpo na Yawe. **11** Yawe alobaki na Moyize: **12**
— Tango okotanga bana ya Isalaele, moko na moko kati

na bango akofuta mpo na Yawe, mpako mpo na kosikola
bomoi na ye tango bakotanga ye. Boye etumbu moko te
ekokweyela bango tango bakotangama. **13** Moto nyonso oyo
batangi asengeli kofuta motuya oyo mpo na Yawe lokola
mpako, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo:
bagrame motoba ya palata. **14** Moto nyonso oyo batangi,
kobanda mibu tuku mibale to koleka, akofuta mpako mpo na
Yawe. **15** Na tango ya kofuta mpako mpo na Yawe, mpo na
kosikola bomoi na bino, mozwi akofuta te motuya koleka
bagrame motoba ya palata, mpe mobola akofuta te motuya
oyo ezali na se ya bagrame motoba. **16** Okozwa epai ya
bana ya Isalaele mpako mpo na kosikola bomoi na bango
mpe okosalela yango mpo na mosala ya kobongisa Ndako
ya kapo ya Bokutani. Ekozala mpo na bana ya Isalaele
ekaniseli liboso ya Yawe mpo na lisiko ya bomoi na bango.
17 Yawe alobaki na Moyize: **18** — Okosala na bronze sani
moko monene mpo na komipetola mpe evandelo na yango;
okotia yango na kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
etumbelo, mpe okotia mayi kati na yango. **19** Aron mpe bana
na ye ya mibali bakobanda kosukola maboko mpe makolo na
bango na mayi ya sani yango. **20** Basengeli kosukola na
mayi yango mpo ete bakufa te tango bakokota na Ndako ya
kapo ya Bokutani to tango bakopusana pembeni ya etumbelo
mpo na kotumba makabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
21 Basengeli kosukola makolo mpe maboko na bango mpo
ete bakufa te. Oyo ezali mobeko oyo ekobongwana te mpo
na Aron mpe bakitani na ye mpo na libela. **22** Yawe alobaki
na Moyize: **23** — Zwa mafuta ya solo kitoko: bakilo motoba
ya mire, kati-kati na yango to bakilo misato ya sinamoni,
bakilo misato ya kaneli, **24** bakilo misato ya kasia, kolanda
ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, mpe balitele
motoba ya mafuta ya olive. **25** Na biloko oyo nyonso, okosala
mafuta ya epakolami ya bule, ya solo kitoko, oyo esalemi na
mosali malasi; ekozala mafuta ya bule mpo na epakolami.
26 Okosalela mafuta yango mpo na kopakola Ndako ya kapo
ya Bokutani, Sanduku ya Litatoli, **27** mesa mpe bisalelo na
yango nyonso, etelemiselo ya minda mpe biloko na yango
nyonso, etumbelo ya malasi, **28** etumbelo ya bambeka ya
kotumba mpe bisalelo na yango nyonso elongo na sani mpo
na komipetola mpe evandelo na yango. **29** Okobulisa yango
mpo ete ezala bule koleka. Nyonso oyo ekotutana na yango
ekozala bule. **30** Okopakola Aron mpe bana na ye ya mibali
mafuta mpe okobulisa bango mpo ete basalela Ngai lokola
Banganga-Nzambe. **31** Sima, okoloba na bana ya Isalaele: «
Mafuta oyo ya epakolami ebulisami libela na libela mpo na
Yawe. **32** Bokopakola yango te na banzoto ya bato mpe
bomekola te ndenge basalela yango, pamba te ezali bule
mpe bosengeli komona yango bule. **33** Moto nyonso oyo
akomekola mafuta yango mpe akosopa yango na nzoto
ya moto oyo abulisami te, basengeli kolongola ye kati na
bato na ye. » **34** Yawe alobaki na Moyize: — Zwa biloko ya
mike-mike ya solo kitoko: sitakite, onikisi, galibanumi mpe
ansa oyo basangisa na eloko mosusu te; biloko nyonso
ezala kilo moko. **35** Okosala na yango ansa ya solo kitoko
oyo esalemi na moto oyo asalaka malasi. Ekozala malasi
oyo ezali na mungwa, ya peto mpe ya bule. **36** Okosala
na ndambo na yango mosusu putulu oyo okotia liboso ya
Sanduku ya Litatoli kati na Ndako ya kapo ya Bokutani epai
wapi nakokutana na yo. Ekozala bule koleka mpo na bino.
37 Bokomisalela te ansa mosusu ya lolenge wana. Okomona
yango bule mpe ekozala kaka mpo na Yawe. **38** Moto nyonso
oyo akomekola yango mpo na kosepela na solo na yango ya
kitoko, basengeli kolongola ye kati na bato na ye.

31 Yawe alobaki na Moyize: **2** — Yoka, naponi Betisaleyeli,
mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, moto ya
libota ya Yuda; **3** natondisi ye na Molimo ya Nzambe, na
bwanya, na mayele mpe na boyebi mpo na kosala misala ya
lolenge nyonso; **4** mpo na kokanisa mpe kosala misala ya
wolo, ya palata mpe ya bronze; **5** mpo na kokata mabanga
ya talo, kobamba yango, kosala bililingi na banzete mpe
mpo na kosala misala ya lolenge nyonso. **6** Tala, napesi ye
lokola mosungi Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya
libota ya Dani. Mpe napesi bwanya epai ya bato nyonso ya
misala ya maboko mpo ete basala misala nyonso oyo natindi
yo: **7** Ndako ya kapo ya Bokutani, Sanduku ya Litatoli,
esika ya bolimbisi masumu oyo ezali likolo ya Sanduku,
mpe bisalelo nyonso ya Ndako ya kapo; **8** mesa elongo na
biloko na yango; etelemiselo ya minda, basala na wolo oyo
basangisa na eloko mosusu te, elongo na biloko na yango
nyonso; etumbelo ya malasi, **9** etumbelo ya bambeka ya
kotumba elongo na bisalelo na yango nyonso; sani mpo
na komipetola elongo na evandelo na yango; **10** bilamba
ya mosala, bilamba nyonso ya bule ya Nganga-Nzambe
Aron, bilamba oyo bana na ye ya mibali bakolata tango
bakosala mosala na bango ya bonganga-Nzambe, **11** mafuta
ya epakolami mpe ansa ya solo kitoko mpo na Esika ya
bule. Basengeli kosala yango ndenge kaka natindaki yo. **12**
Yawe alobaki na Moyize: **13** — Loba na bana ya Isalaele:
« Bosengeli kobatela mikolo na Ngai ya Saba; ekozala
elembo ya libela na libela kati na Ngai mpe bino, mpo ete
boyeba ete ezali Ngai Yawe nde nabulisi bino. **14** Lisusu,
bokobatela mokolo ya Saba, pamba te ekozala mpo na bino
mokolo ya bule. Moto nyonso oyo akobuka mobeko yango,
basengeli koboma ye; mpe moto nyonso oyo akosala mosala
ata ya lolenge nini na mokolo yango, basengeli kolongola
ye kati na bato na ye. **15** Bokosala mosala mikolo motoba,
mpe mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba, mokolo ya
kopema, mokolo oyo ebulisami mpo na Yawe. Moto nyonso
oyo akosala mosala na mokolo ya Saba, basengeli koboma
ye. **16** Bana ya Isalaele bakobatela mokolo ya Saba; bango
mpe bakitani na bango bakotosa yango lokola boyokani ya
libela na libela. **17** Ekozala elembo kati na Ngai mpe bana ya
Isalaele mpo na libela na libela, pamba te na mikolo motoba,
Yawe asalaki likolo mpe mokili; bongo na mokolo ya sambo,
akataki mosala mpe apemaki. » **18** Tango Yawe asilisaki
kosolola na Moyize, na ngomba Sinai, Yawe apesaki ye
bitando mibale ya mabanga ya litatoli oyo Nzambe akomaki
na mosapi na Ye.

32 Tango bato bamonaki ete Moyize azali kowumela mpo
na kokita na ngomba, basanganaki zingazinga ya
Aron mpe balobaki: — Yaka mpe salela biso nzambe oyo
akotambola liboso na biso. Pamba te Moyize, moto oyo
abimisaki biso na Ejipito, toyebi te makambo nini ekomeli
ye. **2** Aron azongiselaki bango: — Bolongola biloko ya
matoyi oyo ezali na matoyi ya basi na bino, ya bana na
bino ya basi mpe ya mibali, mpe bomemela ngai yango. **3**
Bato nyonso balongolaki biloko ya matoyi mpe bamemaki

yango epai ya Aron. **4** Aron azwaki biloko oyo bapesaki
ye, anyangwisaki yango na moto, mpe sima, asalaki ekeko
ya mwana ngombe. Bongo balobaki: — Tala nzambe na
yo, oh Isalaele, oyo abimisaki yo na Ejipito. **5** Tango Aron
amonaki yango, atongaki etumbelo liboso ya mwana ngombe
mpe alobaki: — Feti ekozala lobi mpo na Yawe. **6** Mokolo
oyo elandaki, bato balamukaki na tongo makasi, babonzaki
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Sima na
yango, bavandaki mpo na kolia mpe mpo na komela; mpe
batelemaki mpo na kosakana. **7** Yawe alobaki na Moyize:
— Kita, pamba te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito
babungi nzela, **8** bapesi mokongo noki na makambo oyo
natindaki bango mpe bamisaleli ekeko ya mwana ngombe.
Bagumbameli yango, babonzeli yango makabo mpe balobi: «
Tala nzambe na yo, Oh Isalaele, oyo abimisaki yo na Ejipito.
» **9** Yawe alobaki lisusu na Moyize: — Namoni ete bato oyo
bazali batomboki. **10** Sik'oyo, tika Ngai moko nasala mpo
ete kanda na Ngai ekweyela bango mpe naboma bango.
Kasi nakokomisa yo libota monene. **11** Moyize abondelaki
Yawe, Nzambe na ye, mpe alobaki: — Eh Yawe! Mpo na nini
kanda na Yo ekweyela bato na Yo, oyo obimisaki na Ejipito,
na nguya monene mpe na loboko ya makasi? **12** Mpo na
nini bato ya Ejipito baloba: « Nzambe na bango azalaki na
makanisi mabe tango abimisaki bango na Ejipito. Ezali nde
mpo na koboma bango na mokili ya bangomba mpe kosilisa
bango na mokili. » Lembisa kanda na Yo ya makasi mpe
kosala lisusu mabe te na bato na Yo. **13** Kanisa Abrayami,
Izaki mpe Isalaele, basali na Yo, oyo Yo moko olapelaki
ndayi mpe olobaki: « Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola
minzoto na likolo, nakopesa bango mokili oyo nyonso ndenge
kaka nalobaki na bango; mpe yango ekozala libula na bango
mpo na libela. » **14** Mpe Yawe asalaki lisusu te mabe oyo
akanaki kosala bato na Ye. **15** Moyize abalukaki mpe akitaki
wuta na ngomba, elongo na bitando mibale ya mabanga
ya boyokani na maboko na ye; mabanga yango ekomama
na bangambo mibale, na liboso mpe na sima. **16** Bitando
yango ya mabanga ezalaki mosala ya Nzambe, mpe makomi
oyo ezalaki ya kokomama na bitando yango ya mabanga
ezalaki ya Nzambe. **17** Tango Jozue ayokaki makelele ya
bato oyo bazalaki koganga, alobaki na Moyize: — Ezali na
makelele ya bitumba kati na molako! **18** Moyize azongisaki:
— Te, ezali makelele ya elonga te, makelele ya kokweyisama
mpe te! Oyo ngai nazali koyoka, ezali nde makelele ya
banzembo. **19** Tango Moyize apusanaki pembeni ya molako,
amonaki ekeko ya mwana ngombe mpe bato bazali kobina;
asilikaki makasi, abwakaki bitando ya mabanga wuta na
maboko na ye mpe apanzaki yango na biteni, na ebandeli
ya ngomba. **20** Moyize azwaki ekeko ya mwana ngombe
oyo basalaki, atumbaki yango na moto mpe anikaki yango
malamu kino ekomaki putulu. Bongo apanzaki yango likolo
ya mayi mpe amelisaki bana ya Isalaele mayi yango. **21**
Moyize atunaki Aron: — Likambo nini bato oyo basali yo
mpo ete okamba bango kino kosala lisumu ya monene
boye? **22** Aron azongisaki: — Tika ete nkolo na ngai asilika
te! Oyebi bato, balingaka kaka kosala mabe. **23** Balobaki
na ngai: « Salela biso Nzambe oyo akotambola liboso na
biso, pamba te toyebi te likambo nini ekweyeli Moyize oyo
abimisaki biso na Ejipito. » **24** Bongo nayebisaki bango:
« Tika ete moto nyonso oyo azali na biloko ya matoyi ya
wolo alongola yango. » Bapesaki ngai wolo, nanyangwisaki
yango na moto mpe nasalaki na yango ekeko ya mwana
ngombe oyo. **25** Moyize amonaki ete bato bazalaki kati na
mobulu, pamba te Aron akambaki bango mabe; yango wana
bakomaki eloko ya kotiola na miso ya banguna na bango.
26 Moyize atelemaki na ekotelo ya molako mpe alobaki:
— Tika ete moto nyonso oyo azali mpo na Yawe aya epai
na ngai. Mpe Balevi nyonso basanganaki pene na ye. **27**
Alobaki na bango: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobi: « Tika ete moto nyonso atia mopanga na
mopende na ye. Botambola kati na molako wuta na ndako
ya kapo moko kino na ndako ya kapo mosusu; mpe moko na
moko na bino aboma ndeko na ye ya mobali, moninga na ye
mpe mozalani na ye. » **28** Balevi basalaki ndenge Moyize
atindaki; mpe na mokolo wana, bato pene nkoto misato
bakufaki. **29** Moyize alobaki: — Na mokolo ya lelo, Yawe
atie bino pembeni mpo ete bobomi bana na bino moko ya
mibali mpe bandeko na bino ya mibali. Bongo mpo na yango,
apamboli bino. **30** Mokolo elandaki, Moyize alobaki na bato:
— Bosalaki lisumu monene. Kasi sik'oyo, nakomata epai na
Yawe; tango mosusu, nakozwa bolimbisi mpo na lisumu na
bino. **31** Moyize azongaki epai na Yawe mpe alobaki: — Ah!
Tala lisumu monene bato oyo basali. Bamisalelaki nzambe
ya wolo. **32** Kasi sik'oyo, nabondeli Yo, limbisa lisumu na
bango, soki te longola kombo na ngai na buku ya bomoi oyo
okomaki. **33** Yawe azongiselaki Moyize: — Moto nyonso
oyo asalaki lisumu liboso na Ngai, ye nde nakolongola na
buku na Ngai. **34** Sik'oyo, kende! Kamba bato na esika
oyo nalobaki na yo. Tala, anjelu na Ngai akozala liboso na
yo. Atako bongo, tango mokolo ekokoka mpo ete napesa
etumbu, nakopesa bango etumbu mpo na lisumu na bango.
35 Yawe apesaki bato etumbu likolo ya ekeko ya mwana
ngombe oyo balobaki na Aron ete asala.

33 Yawe alobaki na Moyize: — Kende, longwa na esika
oyo elongo na bato oyo obimisaki na Ejipito; kende
na mokili oyo nalakaki na ndayi epai ya Abrayami, Izaki
mpe Jakobi ete nakopesa yango epai na bana na yo. **2**
Nakotinda anjelu liboso na yo, nakobengana bato ya Kanana
ya Amori, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi. **3** Bokende
na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. Mpo
na Ngai, nakotambola elongo na bino te, pamba te bozali
batomboki, noki te nakosilisa koboma bino na nzela. **4** Tango
bato bayokaki maloba oyo ya somo, balataki pili, mpe ata
moto moko te alataki lisusu biloko ya monzele. **5** Bongo
Yawe alobaki na Moyize: — Loba na bana ya Isalaele: «
Bozali batomboki; soki natamboli elongo na bino ata mpo
na tango moke, nakosilisa koboma bino. Bolongola biloko
na bino ya monzele, mpe nakoyebisa bino makambo oyo
nakosala bino. » **6** Bana ya Isalaele balongolaki biloko na
bango ya monzele na ngomba Orebi. **7** Moyize azwaki
ndako ya kapo mpe atelemisaki yango mwa mosika, na
libanda ya molako, mpo na bolamu na bango; mpe abengaki
yango Ndako ya kapo ya Bokutani. Moto nyonso oyo alingaki
kokutana na Yawe, asengelaki kokende na Ndako ya kapo
ya Bokutani, na libanda ya molako. **8** Mbala nyonso oyo
Moyize azalaki kokende na Ndako ya kapo ya Bokutani, bato
nyonso bazalaki kotelema: moko na moko azalaki kotelema
na ekuke ya ndako na ye ya kapo mpo na kotala Moyize

kino akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani. **9** Soki Moyize
akoti na kati, likonzi ya lipata ezalaki kokita mpe kotelema na
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani; bongo Yawe azalaki
kosolola na Moyize. **10** Bato nyonso bazalaki komona likonzi
ya lipata kotelema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
Boye bazalaki kotelema mpe kofukamela Yawe, moko na
moko na ekuke ya ndako na ye ya kapo. **11** Yawe azalaki
kosolola na Moyize ndenge moto asololaka na moninga
na ye. Wana Moyize azalaki kozonga na molako; Jozue,
mwana mobali ya Nuni, elenge oyo azalaki kosunga ye,
azalaki kotikala kati na ndako ya kapo. **12** Moyize alobaki na
Yawe: — Tala, ozali koloba na ngai ete nakamba bato oyo,
kasi ozali koyebisa ngai te nani okotinda elongo na ngai.
Nzokande Yo nde olobaki na ngai: « Nayebi yo na kombo
na yo, » mpe lisusu: « Ozwi ngolu na miso na Ngai. » **13**
Sik'oyo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, teya ngai
banzela na Yo mpo ete nayeba Yo mpe nazwa ngolu na
miso na Yo. Mpe kanisa lisusu ete libota wana bazali bato na
Yo. **14** Yawe azongisaki: — Ngai moko nakotambola elongo
na yo mpe nakopesa yo bopemi. **15** Moyize azongisaki:
— Soki Yo moko okotambola elongo na biso te, kolongola
biso te na esika oyo. **16** Soki otamboli elongo na biso te,
ndenge nini bato bakoyeba ete ngai mpe bato na Yo tozwi
ngolu na miso na Yo? Ezali nde tango okotambola elongo na
biso nde ngai mpe bato na yo tokokesana na bikolo nyonso
oyo ezali kati na mokili. **17** Yawe alobaki na Moyize: —
Nakosala makambo nyonso oyo osengi Ngai, pamba te ozwi
ngolu na miso na Ngai mpe nayebi yo na kombo na yo. **18**
Moyize azongisaki: — Monisa ngai nkembo na Yo. **19** Yawe
azongisaki: — Nakolekisa bolamu na Ngai nyonso liboso na
yo mpe nakotatola nani oyo nazali liboso na yo; natalisaka
ngolu epai ya moto oyo Ngai nasepeli kosalela ngolu, mpe
nayokelaka mawa moto oyo Ngai nasepeli koyokela mawa.
20 Kasi okokoka komona elongi na Ngai te, pamba te moto
moko te akoki komona Ngai mpe azala na bomoi. **21** Yawe
alobaki lisusu: — Ezali na esika moko awa, pembeni na
Ngai, epai wapi okoki kotelema na likolo ya libanga. **22**
Tango nkembo na Ngai ekoleka, nakotia yo kati na lidusu ya
libanga mpe nakozipa yo na loboko na Ngai kino nakoleka.
23 Bongo tango nakolongola loboko na Ngai, okomona Ngai
kaka na mokongo; kasi okokoka komona elongi na Ngai te.

34 Yawe alobaki na Moyize: — Bongisa bitando mibale ya
mabanga lokola oyo ya liboso; nakokoma na bitando
yango maloba oyo ezalaki na likolo ya bitando ya liboso oyo
obukaki. **2** Omilengela mpo na lobi na tongo. Na tongo-
tongo, okomata na ngomba Sinai mpe okotelema liboso
na Ngai, kuna na songe ya ngomba. **3** Moto moko te
asengeli komata elongo na yo; na ngomba mobimba, moto
moko te amonana; bameme, bantaba to bangombe esengeli
mpe te kolia na ebandeli ya ngomba. **4** Moyize abongisaki
bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso. Bongo na
tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, amataki ngomba Sinai
ndenge kaka Yawe atindaki ye; amemaki bitando mibale ya
mabanga, na maboko na ye. **5** Yawe akitaki kati na lipata,
atelemaki wana pene na ye, mpe Moyize abelelaki Kombo
ya Yawe. **6** Yawe alekaki liboso ya Moyize, mpe Moyize
atatolaki: — Yawe, Yawe, Nzambe na mawa mpe na ngolu,
Nzambe oyo asilikaka noki te, atondi na bolingo mpe na
boboto, **7** atalisaka bolingo na Ye kino na milongo nkoto,
alimbisaka mabe, botomboki mpe masumu, kasi azangaka
te kopesa etumbu na moto oyo asali mabe, Nzambe oyo
apesaka bakitani etumbu mpo na mabe ya batata na bango
kino na molongo ya misato mpe ya minei! **8** Mbala moko,
Moyize afukamaki mpe agumbamelaki Yawe; **9** alobaki: —
Eh Nkolo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, nabondeli
Yo: tambola kati na biso. Atako bato oyo bazali batomboki,
kasi limbisa mabe mpe masumu na biso, mpe zwa biso
lokola bato na Yo! **10** Yawe azongisaki: — Nalingi kosala
boyokani elongo na bino. Liboso ya bato na yo nyonso,
nakosala makambo ya kokamwa oyo etikala nanu kosalema
te na mokili mobimba to na ekolo moko. Boye bato nyonso
oyo bazali zingazinga na yo bakomona misala ya somo oyo
Ngai Yawe nakosala na nzela na yo. **11** Botosa makambo
oyo nazali kotinda bino lelo. Nakobengana liboso na bino:
bato ya Amori, ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya
Yebusi. **12** Bokeba! Bosala boyokani te elongo na bavandi ya
mokili oyo bozali kokende, noki te bakokoma motambo kati
na bino! **13** Bokweyisa bitumbelo na bango, bopanza bikeko
na bango mpe bobuka makonzi oyo bapika mpo na nzambe
mwasi Ashera. **14** Bogumbamela nzambe mosusu te, pamba
te Yawe andimaka bombanda te; Kombo na Ye ezali Nzambe
ya zuwa. **15** Bokeba! Bosala boyokani te elongo na bavandi
ya mokili yango; noki te tango bakosambela banzambe na
bango mpe bakobonzela yango mbeka, babenga bino mpo
ete bolia mbeka na bango elongo; **16** mpe soki bozwi na
libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya
mibali, wana bana na bango ya basi bakokoba kosambela
banzambe na bango ya bikeko, bakotindika bana na bino
ya mibali na kosambela banzambe na bango. **17** Bokosala
nzambe ya ekeko te. **18** Bokosala feti ya Mapa ezanga
levire. Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire ndenge
natindaki yo. Bokosala yango na tango ekatama, na sanza
ya Abibi, pamba te ezali na sanza yango nde bobimaki na
Ejipito. **19** Mwana mobali nyonso ya liboso azali ya Ngai;
ekozala mpe bongo mpo na mwana mobali nyonso ya liboso
kati na bibwele na bino: ezala mwana ngombe, mwana ntaba
to mwana meme. **20** Nzokande, mpo na mwana liboso
ya ane, bokosikola yango na mwana meme. Soki bosikoli
yango te, bokobuka yango kingo. Bokosikola bana na bino
nyonso ya liboso ya mibali. Moto moko te akoya kotelema
liboso na Ngai maboko pamba. **21** Bokosala mosala mikolo
motoba, kasi na mokolo ya sambo, bosengeli kopema: ezala
na tango ya kolona to na tango ya kobuka. **22** Bokosala
feti ya Baposo mpo na kosepela na tina na bambuma ya
liboso ya ble oyo ekomeli, mpe feti ya kobuka bambuma na
suka ya mobu. **23** Mbala misato na mobu, mibali nyonso
basengeli koya liboso ya Nkolo Yawe, Nzambe ya Isalaele.
24 Mpo na bolamu na yo, nakobengana bikolo liboso na yo
mpe nakoyeisa mokili na yo monene. Moto moko te akoluka
kobotola mokili na yo tango okobanda komata mbala misato
na mobu, mpo na kokutana na Yawe, Nzambe na yo. **25**
Okobonzela Ngai te makila ya nyama elongo na mapa batia
levire; okobomba te kino lobi na tongo mbeka oyo babonzi
mpo na Pasika. **26** Okomema na Ndako ya Yawe, Nzambe
na yo, bambuma ya liboso ya mabele na yo. Okolamba
te mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele ya mama
na yango. **27** Yawe alobaki lisusu na Moyize: — Koma

maloba oyo, pamba te ezali na nzela na yango nde nasalaki
boyokani elongo na yo mpe Isalaele. **28** Moyize asalaki kuna
elongo na Yawe mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei;
aliaki ata eloko moko te mpe amelaki mayi te. Bongo Moyize
akomaki na bitando ya mabanga maloba ya Boyokani oyo
babengi mibeko zomi. **29** Nzokande, tango Moyize akitaki
wuta na ngomba Sinai, na bitando ya mabanga mibale ya
mibeko na maboko na ye, ayebaki te ete elongi na ye ezalaki
kongenga, mpo ete asololaki na Yawe. **30** Tango Aron mpe
bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete elongi ya Moyize
ezali kongenga, babangaki kopusana pembeni na ye. **31**
Moyize abengaki bango; bongo Aron mpe bakambi nyonso
ya lisanga ya Isalaele bapusanaki pembeni ya Moyize, mpe
ye Moyize asololaki na bango. **32** Sima na yango, bana
nyonso ya Isalaele bapusanaki pembeni ya Moyize mpe
ayebisaki bango mibeko nyonso oyo Yawe apesaki ye na
ngomba Sinai. **33** Tango Moyize asilisaki kosolola na bango,
azipaki elongi na ye na vwale. **34** Kasi tango nyonso Moyize
azalaki kokota liboso ya Yawe mpo na kosolola na Ye,
azalaki kolongola vwale kino tango akobima. Mpe soki abimi,
azalaki koyebisa na bana ya Isalaele mibeko nyonso oyo
azalaki kozwa epai na Yawe. **35** Mpe bana ya Isalaele
bazalaki komona elongi ya Moyize kongenga. Bongo azalaki
kozongisa vwale na elongi na ye kino tango azalaki kozonga
mpo na kosolola na Yawe.

35 Moyize asangisaki lisanga mobimba ya bana ya
Isalaele mpe alobaki na bango: « Boyoka makambo
oyo Yawe atindi bino kosala: **2** — Mikolo motoba, bokosala
mosala na bino, kasi mokolo ya sambo ekozala mokolo ya
bule, mokolo ya Saba mpo na Yawe, mokolo na bino ya
kopema. Moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo yango,
bakoboma ye. **3** Na mokolo yango ya Saba, bokopelisa ata
moto te na bandako na bino. » **4** Moyize alobaki na lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele: « Boyoka makambo oyo
Yawe atindi bino kosala: **5** — Kati na biloko oyo bozali na
yango, botia pembeni ndambo oyo bokobonza epai na Yawe
lokola makabo. Moto nyonso oyo azali na motema malamu
akomemela Yawe makabo: wolo, palata mpe bronze, **6**
langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi, lino
ya kitoko, bapwale ya ntaba, **7** baposo ya bameme batia
langi ya motane mpe baposo ya banyama ya ebale; banzete
ya akasia, **8** mafuta ya olive mpo na kopelisela mwinda,
biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpo na kosala mafuta ya
epakolami mpe malasi ya solo kitoko, **9** mabanga ya onikisi
mpe mabanga mosusu ya talo mpo na kotia yango na efode
mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-Nzambe akobanda
kolata. **10** Tika ete bato nyonso oyo kati na bino bayebi
misala, baya kosala misala nyonso oyo Yawe atindi: **11**
Mongombo, ndako na yango ya kapo, ezipelo na yango,
bibende na yango oyo ezali lokola ndobo, bikangelo na
yango, mabaya na yango, makonzi na yango mpe bivandelo
na yango; **12** Sanduku elongo na mabaya ya komemela
yango, mofinuku na yango, barido, **13** mesa, mabaya na
yango, bisalelo na yango nyonso mpe mapa oyo esengeli
kozala liboso ya Yawe, **14** etelemiselo ya minda, bisalelo
na yango, minda na yango mpe mafuta mpo na kopelisa
minda, **15** etumbelo ya malasi, mabaya ya komemela yango,
mafuta ya epakolami mpe malasi ya solo kitoko, rido ya
ekotelo ya ndako ya kapo epai wapi Mongombo ezali, **16**
etumbelo ya bambeka ya kotumba, motalaka na yango ya
bronze, mabaya ya komemela yango mpe bisalelo na yango
nyonso, sani ya bronze mpe evandelo na yango, **17** batapi
ya lopango, makonzi na yango, makolo na yango mpe rido
mpo na ekotelo ya lopango, **18** bapike ya Mongombo, bapike
ya lopango mpe basinga na yango, **19** bilamba ya mosala
ya bonganga-Nzambe mpo na kosala kati na Mongombo,
bilamba ya bule mpo na Nganga-Nzambe Aron mpe bilamba
ya bonganga-Nzambe mpo na bana na ye ya mibali. » **20**
Lisanga mobimba ya bana ya Isalaele batikaki Moyize. **21**
Bongo bato nyonso oyo bazalaki na motema malamu mpe
na bolingo ya kopesa, babonzelaki Yawe makabo mpo na
mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na misala
nyonso mpe kotonga bilamba ya bule. **22** Bato nyonso
oyo bazalaki na motema malamu, ezala mobali to mwasi,
bayaki na basheneti, biloko ya matoyi, bapete mpe biloko ya
ndenge na ndenge oyo esalema na wolo. Bango nyonso
bamemaki biloko na bango ya wolo liboso ya Yawe mpe
babonzelaki Ye yango. **23** Bato nyonso oyo bazalaki na langi
ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi to mpe ya
motane ya kongenga, lino, bapwale ya ntaba, baposo ya
bameme batia langi ya motane mpe baposo ya banyama
ya ebale, bamemaki yango. **24** Bato nyonso oyo batiaki
pembeni makabo ya palata to ya bronze bamemaki yango
mpe babonzelaki yango Yawe; ndenge moko mpe na bato
oyo bazalaki na banzete ya akasia mpo na misala nyonso.
25 Basi nyonso oyo bayebaki kosala bilamba basalaki yango
na maboko na bango mpe bamemaki bilamba ya langi ya ble,
ya motane ya pete, ya motane makasi mpe lino ya kitoko.
26 Mpe basi nyonso oyo bazalaki na motema malamu mpe
bayebaki kosala bilamba, basalaki yango na bapwale ya
ntaba. **27** Bakambi bamemaki mabanga ya talo ya onikisi
mpe mabanga mosusu ya talo mpo na kotia yango na efode
mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-Nzambe akobanda
kolata. **28** Bamemaki mpe biloko ya mike-mike ya solo
kitoko mpe mafuta mpo na etelemiselo ya minda, mafuta
mpo na epakolami mpe malasi ya solo kitoko. **29** Bato
nyonso ya Isalaele, ezala basi to mibali, oyo mitema na
bango esimbamaki mpo na komema eloko mpo na misala
oyo Yawe atindaki na nzela ya Moyize, bamemaki epai na
Yawe makabo oyo bango moko bakataki kopesa wuta na
mokano ya mitema na bango. **30** Moyize alobaki na bana ya
Isalaele: « Botala, Yawe aponi Betisaleyeli, mwana mobali
ya Uri, mwana mobali ya Wuri, moto ya libota ya Yuda; **31**
atondisi ye na Molimo ya Nzambe, na bwanya, na mayele
mpe na boyebi mpo na kosala misala ya lolenge nyonso: **32**
mpo na kokanisa mpe kosala misala ya wolo, ya palata mpe
ya bronze, **33** mpo na kokata mabanga ya talo, kobamba
yango, kosala bililingi na banzete mpe mpo na kosala misala
ya lolenge nyonso. » **34** Yawe apesaki na Betisaleyeli mpe
Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya libota ya Dani,
makoki ya koteya bato mosusu lolenge ya kosala. **35** Apesaki
bango lisusu makoki ya kosala misala ya lolenge nyonso:
kosala bililingi, kosala bilamba na basinga ya langi ya ble,
ya motane ya pete, ya motane makasi mpe ya lino, kosala
misala ya lolenge nyonso mpe kobongisa ndenge misala
esengeli kosalema.

36 Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai ya banani
Yawe apesaki makoki mpe mayele ya kosala misala
ya lolenge nyonso mpo na kotonga Mongombo, basalaki
yango ndenge kaka Yawe atindaki. **2** Bongo Moyize
abengisaki Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai ya
banani Yawe apesaki makoki mpe mayele elongo na bato
oyo bamibongisaki mpo na kosala misala yango. **3** Bazwaki
na maboko ya Moyize makabo nyonso oyo bana ya Isalaele
bamemaki mpo na kosala misala ya botongi Mongombo.
Tongo nyonso, bana ya Isalaele bakobaki komema epai ya
Moyize makabo oyo bango moko bakataki kopesa wuta na
mokano ya mitema na bango. **4** Boye bato oyo bazalaki
kosala misala ya kotonga Mongombo batikaki misala na
bango **5** mpe bayaki koloba na Moyize: — Makabo oyo bana
ya Isalaele bazali kopesa eleki mingi mpo na kosala mosala
oyo Yawe atindaki. **6** Bongo Moyize atindaki maloba oyo epai
ya bana ya Isalaele: — Tika ete moto moko te, azala mwasi
to mobali, apesa lisusu makabo mpo na Mongombo! Boye
bato batikaki komema makabo, **7** pamba te biloko nyonso
ezalaki ya kokoka mpo na misala nyonso oyo esengelaki
kosalema: ezalaki kutu ya koleka. **8** Bato oyo balekaki
mayele kati na basali batongaki Mongombo elongo na batapi
zomi ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na
yango, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane
makasi, elongo na bililingi ya basheribe; ezalaki mosala ya
bato oyo basalaka bililingi na maboko. **9** Tapi moko na moko
ezalaki na bametele pene zomi na minei na molayi; mpe
bametele pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ezalaki
ndenge moko na mokuse mpe na molayi. **10** Bakangisaki
batapi mitano, moko na mosusu, mpe basalaki ndenge moko
mpo na batapi mitano mosusu. **11** Batiaki basinga ya langi ya
ble, na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano
ya liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya
batapi mitano ya mibale. **12** Batiaki basinga tuku mitano na
suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya
lisanga ya batapi mitano ya mibale; basinga yango etalanaki.
13 Basalaki na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola
ndobo; mpe bakangisaki na bibende oyo ezali lokola ndobo
lisanga ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi
mitano ya mibale. Boye, Mongombo ebimaki eloko moko. **14**
Basalaki batapi zomi na moko, na bapwale ya ntaba mpo
na kotia yango na likolo ya Mongombo. **15** Molayi ya tapi
moko na moko ezalaki na bametele pene zomi na mitano
mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene mibale.
Batapi nyonso zomi na moko ezalaki ndenge moko na molayi
mpe na mokuse. **16** Bakangisaki batapi mitano na ngambo
moko, mpe batapi motoba na ngambo mosusu. **17** Batiaki
basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya liboso,
mpe basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya
mibale. **18** Basalaki na bronze bibende tuku mitano oyo ezali
lokola ndobo; bakotisaki yango na basinga mpo na kokangisa
Mongombo mpo ete ekoma eloko moko. **19** Basalelaki
baposo ya bameme oyo bapakola langi ya motane mpo
na kozipa Mongombo, mpe babakisaki na likolo na yango
baposo ya banyama ya ebale. **20** Basalaki bizingelo ya
Mongombo na banzete ya akasia mpe batelemisaki yango.
21 Ezingelo moko na moko ezalaki na bametele mitano
na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na
mokuse. **22** Babetaki banzete mibale-mibale na ezingelo
moko na moko; basalaki bongo mpo na bizingelo nyonso ya
Mongombo. **23** Batiaki bizingelo tuku mibale na ngambo
ya Negevi, na sude ya Mongombo, **24** mpe makolo tuku
minei ya palata, na se ya bizingelo tuku mibale: makolo
mibale na se ya ezingelo moko na moko oyo babeta banzete
mibale; **25** bizingelo tuku mibale na ngambo mosusu ya
Mongombo, na nor, **26** elongo na makolo na yango tuku
minei ya palata: makolo mibale mpo na ezingelo moko na
moko; **27** bizingelo motoba na suka ya Mongombo, na
ngambo ya weste, **28** mpe bizingelo mibale na suka mpo
na kolendisa Mongombo. **29** Bizingelo yango ezalaki ya
kofungwama na se, kasi esalaki songe na likolo mpe ekotaki
na lopete ya liboso: nyonso mibale ezalaki ndenge moko mpe
elendisaki Mongombo. **30** Boye, bizingelo ezalaki mwambe
elongo na makolo na yango ya palata zomi na motoba:
makolo mibale-mibale na se ya ezingelo moko na moko. **31**
Sima, basalaki, na nzete ya akasia, mabaya mitano mpo
na bizingelo ya ngambo moko ya Mongombo, **32** mabaya
mitano mpo na bizingelo ya ngambo mosusu ya Mongombo,
mabaya mitano mpo na bizingelo oyo ezalaki na suka ya
Mongombo, na ngambo ya weste. **33** Libaya ya kati elekaki
na kati-kati ya bizingelo, elekaki ngambo na ngambo. **34**
Babambaki wolo na bizingelo, basalaki bapete na yango na
wolo mpo na kolekisa mabaya; mpe babambaki mabaya
wolo. **35** Basalaki rido ya langi ya ble, ya motane ya pete,
ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki
bililingi na likolo na yango. Mpe bato oyo basalaka bililingi
batongaki basheribe ya kitoko na rido yango. **36** Batiaki
yango na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola
wolo; bakangisaki yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola
ndobo mpe batelemisaki yango na makolo minei ya palata.
37 Mpo na ekotelo ya Ndako ya kapo, asalaki rido ya langi
ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino
ya kitoko; ezalaki mosala ya bato oyo batongaka bililingi
na bilamba. **38** Basalaki na wolo bibende mitano oyo ezali
lokola ndobo mpo na kokangisela rido, mpe banzete mitano
ya akasia babamba wolo; basalaki makolo mitano ya bronze
mpo na kotelemisela banzete yango.

37 Betisaleyeli asalaki Sanduku na nzete ya akasia.
Molayi na yango ezalaki na basantimetele pene
nkama moko na tuku mibale na mitano; mokuse na yango,
basantimetele pene tuku sambo na mitano; mpe bosanda
na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. **2**
Abambaki yango wolo ya peto, na kati mpe na libanda.
Alatisaki mpe songe na yango wolo. **3** Asalelaki yango
bapete minei ya wolo mpe atiaki yango basonge minei:
mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu. **4**
Asalaki mabaya mibale na nzete ya akasia mpe abambaki
yango wolo. **5** Akotisaki mabaya yango na bapete oyo
ezali na songe ya Sanduku, mpo na komemela yango. **6**
Asalaki mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango ezalaki
na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na
mitano; mpe mokuse na yango, basantimetele pene tuku
sambo na mitano. **7** Asalaki bikeko mibale ya basheribe
oyo atiaki na suka mibale ya mofinuku; asalaki yango na
wolo oyo batuti na nzela ya marto. **8** Atiaki ekeko moko
ya sheribe na suka moko, mpe ekeko mosusu, na suka
mosusu. Akangisaki bikeko ya basheribe na mofinuku, na

suka nyonso mibale. **9** Mapapu ya basheribe ezalaki ya
kofungwama na likolo mpo na kobatela mofinuku; bazalaki
ngambo na ngambo, mpe miso na bango etalaki mofinuku.
10 Asalaki mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na
yango ezalaki na basantimetele pene nkama moko; mokuse
na yango, basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda
na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. **11**
Abambaki yango wolo ya peto mpe atiaki lisusu wolo na
pembeni na yango. **12** Azingelaki mesa yango na libaya
oyo ezalaki na basantimetele pene mwambe na monene
mpe atiaki wolo na pembeni ya libaya yango. **13** Asalaki
bapete minei ya wolo mpe atiaki yango na songe minei ya
mesa epai wapi makolo na yango ezalaki. **14** Bapete ezalaki
pene ya libaya oyo ezingelaki mesa, mpe bakotisaki kati na
bapete yango mabaya ya komemela Sanduku. **15** Asalaki na
nzete ya akasia mabaya ya komemela mesa, mpe abambaki
yango wolo. **16** Asalaki na wolo ya peto basani, bakopo,
bambilika mpe bambeki, mpo na makabo ya masanga. **17**
Asalaki na wolo ya peto etelemiselo ya minda; asalaki yango
na wolo oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango,
likonzi na yango, bakeni na yango, bambuma mpe bafololo
na yango, nyonso ezalaki ekangana lokola eloko moko. **18**
Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda ezalaki na bitape
motoba: misato na ngambo moko, mpe misato na ngambo
mosusu. **19** Na likolo ya etape moko na moko ya etelemiselo
ya minda, atiaki bakeni misato oyo ezali na lolenge ya fololo
ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. **20** Na moto
ya likonzi ya etelemiselo ya minda, ezalaki na bakeni minei
oyo ezali na lolenge ya bafololo ya madame, elongo na
bambuma mpe bafololo. **21** Na se ya bitape mibale-mibale
ya etelemiselo ya minda, ezalaki na mbuma moko; mpe
ezalaki bongo mpo na bitape nyonso motoba ya etelemiselo
ya minda. **22** Bambuma mpe bitape ezalaki ekangana na
etelemiselo ya minda; mpe nyonso esalemaki na wolo ya
peto, wolo oyo batuti na nzela ya marto. **23** Asalaki minda
sambo; mpe asalaki na wolo ya peto bisimbelo elongo na
basani ya putulu. **24** Asalelaki bakilo tuku misato na minei
ya wolo ya peto mpo na kosala etelemiselo ya minda mpe
bisalelo na yango nyonso. **25** Betisaleyeli asalaki etumbelo
ya malasi na nzete ya akasia. Molayi mpe mokuse na yango
ezalaki ndenge moko, basantimetele pene tuku mitano; mpe
bosanda na yango ezalaki na metele moko. Maseke na
yango ekangamaki na etumbelo mpe esalaki kaka eloko
moko. **26** Abambaki wolo ya peto na likolo ya etumbelo, na
mipanzi na yango mpe na maseke na yango; mpe azingelaki
pembeni na yango na libende ya wolo. **27** Asalaki mpo na
etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo oyo
ezingeli yango: mibale na ngambo moko, mpe mibale na
ngambo mosusu; mpo na kokotisa mabaya ya komemela
etumbelo. **28** Asalaki mabaya yango na nzete ya akasia mpe
abambaki yango wolo. **29** Asalaki mafuta ya epakolami ya
bule, malasi ya solo kitoko mpe ya peto, oyo esalemi na
mosali malasi.

38 Betisaleyeli asalaki na mabaya ya nzete ya akasia
etumbelo ya bambeka ya kotumba; ezalaki ndenge
moko na molayi mpe na mokuse, bametele mibale na
basantimetele tuku mitano; bongo bosanda na yango ezalaki
ya metele moko na basantimetele tuku mitano. **2** Asalaki
maseke minei na basonge nyonso minei ya etumbelo, mpo
ete maseke mpe etumbelo esala eloko moko; mpe abambaki
bronze na etumbelo. **3** Asalaki na bronze banzungu ya
mike mpo na kolongola putulu ya moto, bapawu, basani
ya minene, bakanya mpe basani mpo na komema makala
ya moto. **4** Asalaki motalaka ya bronze mpo na etumbelo;
akangisaki bapete minei ya bronze na basonge nyonso minei
ya motalaka. **5** Asalaki na bronze bapete minei oyo atiaki
na basonge nyonso minei ya motalaka mpo na koyamba
mabaya. **6** Asalaki na nzete ya akasia, mabaya mpo na
etumbelo mpe abambaki yango bronze. **7** Boye, mpo na
komema etumbelo, bakotisaki mabaya yango na bapete
oyo ezali na basonge mibale ya etumbelo. Bongo etumbelo
yango ezalaki polele kati na yango. **8** Asalaki lisusu na
bronze ya bitalatala ya basi oyo bazalaki kosangana na
ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani: sani monene mpo na
komipetola mpe evandelo na yango. **9** Tala ndenge atongaki
lopango ya Mongombo: ngambo ya sude oyo ezalaki ya
bametele pene tuku mitano na molayi, ezipamaki na rido ya
lino oyo basali bilamba basalaki. **10** Makonzi na yango tuku
mibale mpe bivandelo tuku mibale esalemaki na bronze;
bongo bibende ya makonzi elongo na biloko na yango ya
kosimbela ezalaki ya palata. **11** Ngambo ya nor ezalaki na
bametele pene tuku mitano na molayi, na makonzi tuku
mibale mpe na makolo tuku mibale, oyo esalema na bronze.
Makonzi yango ezalaki na bibende ya palata egumbama
lokola ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela,
oyo ezalaki ya palata. **12** Ngambo ya weste ezalaki na
bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse mpe barido
elongo na makonzi zomi, makolo zomi, bibende ya palata
egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela.
13 Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo, epai wapi moyi
ebimelaka, ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano
na mokuse. **14** Ngambo moko ya ekuke ezalaki na barido ya
bametele pene sambo na basantimetele tuku mitano, elongo
na makonzi misato mpe makolo misato. **15** Ngambo mosusu
ya ekuke ezalaki mpe na barido ya bametele pene sambo na
basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe
makolo misato. **16** Barido nyonso zingazinga ya lopango
ezalaki ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na
yango. **17** Makolo ya makonzi ezalaki ya bronze; bibende
egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela
ezalaki ya palata, mpe balatisaki basonge na yango palata.
Makonzi nyonso ya lopango ezalaki na biloko ya palata ya
kosimbela. **18** Rido ya ekuke ya lopango ezalaki ya langi
ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe ya lino
ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango; ezalaki
mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. Molayi na
yango ezalaki na bametele pene zomi, mpe bosanda na
yango, bametele pene mibale na basantimetele pene tuku
mitano, ndenge barido nyonso ya lopango ezalaki. **19** Ezalaki
mpe na makonzi minei mpe bivandelo minei ya bronze.
Bibende na yango oyo egumbama lokola ndobo mpe biloko
na yango ya kosimbela rido ezalaki ya palata, mpe balatisaki
basonge na yango palata. **20** Bapike nyonso ya Mongombo
mpe ya lopango ezalaki ya bronze. **21** Tala motuya ya biloko
oyo basalelaki Mongombo oyo, kati na yango, ezalaki na
buku ya Boyokani, ndenge kaka Moyize atindaki. Balevi
batongaki yango na bokambami ya Itamari, mwana mobali ya

Nganga-Nzambe Aron. **22** Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri,
mwana mobali ya Wuri, ya libota ya Yuda, asalaki nyonso
oyo Yawe atindaki Moyize. **23** Asungamaki na Oliabi, mwana
mobali ya Ayisamaki, moto ya libota ya Dani, mosali mpe
motongi bililingi na maboko, oyo azalaki kobimisa makanisi
mpe kotonga bililingi na bilamba ya langi ya ble, ya motane
ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko. **24** Wolo
nyonso oyo basalelaki mpo na kotonga mpe mpo na misala
nyonso ya Mongombo, wolo oyo babonzelaki Yawe, ezalaki
bakilo nkoto moko mpe bagrame nkama moko na tuku
mibale, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo.
Wolo nyonso wana ewutaki na makabo ya kotombola. **25**
Palata oyo bazwaki na maboko ya bato oyo batangamaki na
lisanga, ezalaki bakilo nkoto misato mpe bagrame nkama
minei na tuku minei, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na
Mongombo. **26** Elingi koloba ete moto nyonso oyo batangaki
amemaki bagrame mitano na badesigrame sambo, kolanda
ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. Bato nyonso oyo
batangamaki, oyo bazalaki na mibu ya mbotama tuku mibale
mpe koleka, bazalaki nkoto nkama motoba na misato na
nkama mitano na tuku mitano. **27** Basalelaki bakilo ya palata
nkoto misato na nkama minei na tuku mibale mpo na kosala
bivandelo nkama moko ya Mongombo mpe barido nkama
moko: elingi koloba ete basalelaki bakilo pene tuku misato na
minei mpe bagrame pene nkama mibale mpo na evandelo
moko. **28** Shekeli nkoto moko na nkama sambo na tuku
sambo na mitano oyo etikalaki, basalelaki yango bibende
oyo egumbama lokola ndobo, biloko ya kosimbela rido mpe
balatiselaki yango basonge ya makonzi. **29** Bronze oyo
ewutaki na makabo ya kotombola ezalaki bakilo pene nkoto
mibale na nkama minei na tuku mibale na moko. **30** Bazwaki
yango mpo na kosala bivandelo ya ekuke ya Ndako ya kapo
ya Bokutani, etumbelo ya bronze elongo na motalaka na
yango mpe bisalelo na yango nyonso. **31** Basalelaki yango
lisusu bivandelo nyonso oyo ezalaki pembeni-pembeni ya
lopango ya Mongombo, bivandelo ya ekotelo na yango,
bapike nyonso ya Mongombo mpe bapike oyo ezingelaki
lopango.

39 Batongaki na langi ya ble, ya motane ya pete mpe
ya motane makasi bilamba ya mosala ya bonganga-
Nzambe kati na Mongombo; batongaki mpe bilamba ya bule
mpo na Aron, ndenge kaka Yawe atindaki yango na Moyize.
2 Betisaleyeli atongaki efode ya wolo, ya langi ya ble, ya
motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo
batongaki bililingi na likolo na yango; asalaki yango kitoko
penza. **3** Batandaki mabende mike-mike ya wolo, bakataki-
kataki yango lokola basinga mpe bakotisaki kati na langi ya
ble mpe ya motane ya pete, langi ya motane makasi mpe
lino ya kitoko; ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bililingi
na maboko. **4** Atiaki bankamba mibale na basuka na yango
mibale mpo na kolata efode yango; bankamba elekaki likolo
ya mapeka. **5** Mokaba ya efode esalemaki lolenge moko na
efode: ezalaki ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya
motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi
na likolo na yango, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **6**
Abongisaki mabanga ya onikisi, mpe bakangaki yango na
bikangelo ya wolo; akomaki likolo na yango bakombo ya
bana mibali ya Isalaele, ndenge basalaka bililingi na kashe.
7 Atiaki yango na bankamba ya efode lokola mabanga ya
ekaniseli mpo na bana mibali ya Isalaele, ndenge kaka
Yawe atindaki Moyize. **8** Betisaleyeli asalaki elamba ya tolo;
esalemaki kitoko penza. Atongaki yango ndenge moko na
efode: ezalaki ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya
motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi
na likolo na yango. **9** Agumbaki yango na biteni mibale;
molayi mpe mokuse ezalaki ndenge moko, basantimetele
pene tuku mibale na mitano. **10** Atiaki milongo minei ya
mabanga ya talo na likolo ya elamba ya tolo: na molongo ya
liboso, libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya emerode.
11 Na molongo ya mibale, libanga ya ribisi, ya safiri mpe
ya diama. **12** Na molongo ya misato, libanga ya opale, ya
agate mpe ya ametisite; **13** na molongo ya minei, libanga ya
krizolite, ya onikisi mpe ya jasipe. Akangaki mabanga yango
na bikangelo ya wolo. **14** Mabanga yango ezalaki zomi na
mibale kolanda bakombo ya bana mibali ya Isalaele. Na likolo
ya libanga moko na moko, bakomaki kombo ya moko kati na
mabota zomi na mibale; bakomaki yango ndenge basalaka
bililingi na kashe. **15** Basalaki basheneti ya wolo ya peto
mpo na elamba ya tolo; basalaki yango ndenge bakangaka
suki ya maboko. **16** Basalaki bikangelo mibale ya wolo mpe
bapete mibale ya wolo mpe bakangisaki yango na basonge
mibale ya elamba ya tolo. **17** Alekisaki basheneti mibale ya
wolo kati na bapete mibale oyo atiaki na basonge mibale
ya elamba ya tolo. **18** Akangisaki basonge mibale mosusu
ya basheneti oyo mibale na bikangelo mibale oyo atiaki na
bankamba ya efode; bankamba yango elekaki na liboso. **19**
Asalaki lisusu bapete mibale ya wolo mpe atiaki yango na
basonge mibale ya se ya elamba ya tolo, na ngambo ya
kati oyo etala efode. **20** Asalaki bapete mosusu mibale ya
wolo oyo atiaki na bankamba mibale ya efode, na se, na
liboso mpe na pembeni ya mokaba ya efode. **21** Akangisaki
na singa ya langi ya ble bapete ya wolo ya elamba ya tolo
mpe bapete ya wolo ya efode, mpo ete elamba ya tolo ezala
likolo ya efode mpe elongwa te na likolo na yango. Asalaki
yango ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **22** Basalaki
nzambala oyo ezalaki na se ya efode: ezalaki ya langi ya
ble na mobimba na yango, mpe ezalaki mosala ya bato
oyo basalaka bilamba na maboko. **23** Nzambala ezalaki na
lidusu na kati-kati mpo na kokotisa moto; batongaki pembeni-
pembeni ya lidusu yango poso ya makasi mpo ete epasuka
te. **24** Na se mpe zingazinga ya nzambala, batiaki bambuma
ya grenade bakangisa na singa ya langi ya ble, ya motane
ya pete, ya motane makasi mpe na singa ya lino ya kitoko
oyo batongaki bililingi na likolo na yango. **25** Basalaki na
wolo ya peto bangonga ya mike-mike mpe batiaki yango kati
na bagrenade, na se ya nzambala. **26** Balandisaki yango
boye: ngonga moko ya moke, grenade moko, mpe bongo na
bongo, zingazinga ya basonge nyonso ya nzambala mpo na
mosala, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **27** Batongaki
na lino ya kitoko, mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali,
banzambala, **28** bitendi ya lino ya kitoko mpo na moto, bikoti,
bakaputula **29** mpe mikaba oyo batonga bililingi na likolo
na yango na basinga ya lino ya langi ya ble, ya motane ya
pete mpe ya motane makasi, ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize. **30** Basalaki na wolo ya peto medaye lokola elembo
ya libulisi na ye epai na Yawe mpe bakomaki na likolo na
yango ndenge basalaka bililingi na kashe: abulisama mpo

na Yawe. **31** Batiaki yango singa ya ble mpo na kokangisa
yango na likolo ya kitendi ya moto, ndenge kaka Yawe
atindaki Moyize. **32** Boye misala nyonso ya Mongombo,
ya Ndako ya kapo ya Bokutani, esilaki. Bana ya Isalaele
basalaki misala nyonso ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
33 Bamemaki Mongombo epai ya Moyize, elongo na biloko
na yango nyonso: ndako ya kapo mpe bibende na yango oyo
ezali lokola ndobo, bikangelo na yango, mabaya na yango,
makonzi mpe bivandelo na yango, **34** ezipelo ya poso ya
meme oyo bapakola langi ya motane, ezipelo ya poso ya
nyama ya ebale mpe barido, **35** Sanduku ya Litatoli, mabaya
ya komemela yango mpe mofinuku na yango, **36** mesa,
bisalelo na yango nyonso mpe mapa oyo esengeli kozala
liboso ya Yawe; **37** etelemiselo ya minda, oyo basala na
wolo ya peto, minda na yango, bisalelo na yango nyonso
mpe mafuta mpo na kopelisa minda yango, **38** etumbelo
oyo esalema na wolo, mafuta ya epakolami, malasi ya solo
kitoko, rido ya ekotelo ya ndako ya kapo, **39** etumbelo
esalema na bronze, motalaka na yango ya bronze, mabaya
ya komemela yango mpe bisalelo na yango nyonso, sani
ya bronze mpe evandelo na yango, **40** batapi ya lopango,
makonzi na yango, makolo na yango, rido mpo na ekotelo
ya lopango, basinga na yango, bapike na yango, bisalelo
nyonso mpo na mosala ya Mongombo, Ndako ya kapo ya
Bokutani, **41** bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe
mpo na kosala kati na Mongombo, bilamba ya bule mpo na
Nganga-Nzambe Aron mpe bilamba ya mosala ya bonganga-
Nzambe mpo na bana na ye ya mibali. **42** Bana ya Isalaele
basalaki misala nyonso ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
43 Moyize atalaki malamu misala yango mpe amonaki ete
basalaki yango ndenge kaka Yawe atindaki. Boye Moyize
apambolaki bango.

40 Yawe alobaki na Moyize: **2** — Na mokolo ya liboso
ya sanza ya liboso, okotelemisa Mongombo, Ndako
ya kapo ya Bokutani; **3** okotia kati na yango Sanduku ya
Litatoli mpe okozipa yango na rido. **4** Okokotisa mesa
mpe okotia biloko oyo esengeli kozala likolo na yango;
okokotisa etelemiselo ya minda mpe okopelisa minda na
yango. **5** Okotia etumbelo ya malasi, oyo basala na wolo
liboso ya Sanduku ya Litatoli mpe okotia rido, na ekotelo ya
Mongombo. **6** Okotia etumbelo ya mbeka ya kotumba liboso
ya ekotelo ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, **7**
mpe okotia sani mpo na komipetola na kati-kati ya Ndako ya
kapo ya Bokutani mpe etumbelo, mpe okotia mayi kati na
yango. **8** Okotonga lopango zingazinga na yango mpe okotia
rido na ekotelo ya lopango. **9** Okozwa mafuta ya epakolami,
okopakola Mongombo mpe nyonso oyo ezali kati na yango,
mpe okobulisa yango elongo na bisalelo na yango nyonso
mpe yango ekozala bule. **10** Okopakola mafuta na etumbelo
ya mbeka ya kotumba mpe bisalelo na yango nyonso;
okobulisa etumbelo mpe yango ekozala bule koleka. **11**
Okopakola mafuta na sani mpo na komipetola mpe evandelo
na yango, mpe okobulisa yango. **12** Okomema Aron mpe
bana na ye ya mibali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani mpe okosukola bango na mayi. **13** Sima na yango,
okolatisa Aron bilamba ya bule, okopakola ye mafuta mpe
okobulisa ye mpo ete asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe.
14 Okomema mpe bana na ye ya mibali mpe okolatisa bango
banzambala. **15** Okopakola bango mafuta ndenge opakolaki
tata na bango, mpo ete basalela Ngai lokola Banganga-
Nzambe: epakolami na bango ekopesa bango nzela mpo na
kosala mosala ya bonganga-Nzambe libela na libela kati
na bakitani na bango. **16** Moyize asalaki nyonso oyo Yawe
atindaki ye. **17** Boye, Mongombo etelemisamaki na mokolo
ya liboso ya sanza ya liboso na mobu ya mibale. **18** Tango
Moyize atelemisaki Mongombo, atiaki bivandelo na esika na
yango, atiaki bakadre, akotisaki mabaya mpe atelemisaki
makonzi; **19** atandaki ndako ya kapo na likolo ya Mongombo
mpe atiaki ezipelo na likolo ya ndako ya kapo, ndenge kaka
Yawe atindaki ye Moyize. **20** Moyize azwaki bitando nyonso
mibale ya mabanga ya Boyokani mpe atiaki yango kati na
Sanduku, akangisaki mabaya na Sanduku mpe atiaki esika
ya bolimbisi masumu na likolo na yango. **21** Moyize akotisaki
Sanduku kati na Mongombo mpe atiaki rido mpo na kokabola
Esika ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo ete bato
bakoka komona Sanduku ya Litatoli te, ndenge kaka Yawe
atindaki ye. **22** Moyize atiaki mesa kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani na ngambo ya nor ya Mongombo libanda ya rido;
23 mpe atiaki mapa na molongo, liboso ya Yawe, ndenge
kaka Yawe atindaki ye Moyize. **24** Atiaki etelemiselo ya
minda kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, etalana na mesa,
na ngambo ya sude ya Mongombo. **25** Apelisaki minda
liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **26**
Atiaki etumbelo ya wolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani
liboso ya rido, **27** mpe atumbaki likolo na yango ansa ya solo
kitoko, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **28** Bongo
atiaki rido na ekotelo ya Mongombo. **29** Atiaki etumbelo ya
mbeka ya kotumba pembeni ya ekuke ya Mongombo, Ndako
ya kapo ya Bokutani, abonzaki likolo na yango bambeka
ya kotumba mpe makabo ya mbuma, ndenge kaka Yawe
atindaki ye Moyize. **30** Atiaki sani mpo na komipetola na
kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo mpe
atiaki kati na yango mayi ya kosukola. **31** Moyize, Aron
mpe bana mibali ya Aron basalelaki yango mpo na kosukola
maboko mpe makolo na bango. **32** Bazalaki komisukola
tango nyonso bazalaki kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani
to kopusana pembeni ya etumbelo, ndenge kaka Yawe
atindaki ye Moyize. **33** Moyize atelemisaki lopango pembeni-
pembeni ya Mongombo mpe ya etumbelo, mpe atiaki rido na
ekuke ya lopango. Ezali boye nde Moyize asilisaki mosala.
34 Lipata ezipaki Ndako ya kapo ya Bokutani mpe nkembo na
Yawe etondaki kati na Mongombo. **35** Moyize akokaki lisusu
te kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, pamba te lipata
evandaki likolo na yango mpe nkembo na Yawe etondaki kati
na Mongombo. **36** Tango nyonso lipata ezalaki kolongwa
na likolo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, bana ya Isalaele
bazalaki kotelema mpo na kokende na mobembo na bango.
37 Kasi soki lipata elongwe te, bango mpe bazalaki kolongwa
te, bazalaki kozela kino na mokolo oyo lipata ekolongwa. **38**
Na moyi, lipata ya Yawe ezalaki na likolo ya Mongombo;
bongo na butu, moto ezalaki kongala kati na lipata, mpe
miso ya bana nyonso ya Isalaele ezalaki komona yango.
Esalemaki bongo na mibembo na bango nyonso.

Levitike

1 Yawe abengaki Moyize mpe ayebisaki ye, wuta na Ndako
ya kapo ya Bokutani: **2** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹
Soki moko kati na bino alingi kobonza nyama lokola mbeka
epai na Yawe, asengeli komema nyama oyo azwi kati na
bangombe, bantaba mpe bameme. **3** Soki azali kobonza
ngombe lokola mbeka ya kotumba, amema nde oyo ezangi
mbeba. Bongo akobonza yango na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani mpo ete Yawe andima yango. **4** Moto oyo
akobonza yango akotia loboko na ye na moto ya mbeka.
Mbeka yango ekondimama lokola mbeka mpo na bolimbisi
masumu ya moto oyo abonzi yango. **5** Akokata kingo ya
ngombe liboso ya Yawe, bongo bakitani ya Aron, Banganga-
Nzambe, bakozwa makila na yango mpe bakosopa yango
na bangambo nyonso ya etumbelo oyo ezali na ekotelo ya
Ndako ya kapo ya Bokutani. **6** Bakolongola poso ya mbeka
yango mpe bakokata yango na biteni. **7** Sima, bakitani ya
Nganga-Nzambe Aron bakopelisa moto na etumbelo mpe
bakotanda bakoni likolo ya moto. **8** Bana mibali ya Aron,
Banganga-Nzambe, bakotia lisusu biteni ya ngombe, moto
mpe biteni ya mafuta, na likolo ya bakoni oyo ezali kopela na
etumbelo. **9** Bakosukola na mayi biloko na yango ya kati mpe
makolo na yango; sima, Nganga-Nzambe akotumba nyonso
na etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na
moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **10** Soki
ezali nyama ya moke nde azali kobonza lokola mbeka ya
kotumba, akomema mwana ntaba to mwana meme ya mobali
oyo ezanga mbeba. **11** Akokata yango kingo liboso ya Yawe,
na ngambo ya nor ya etumbelo. Bakitani ya Nganga-Nzambe
Aron basengeli kosopa makila na yango na bangambo
nyonso ya etumbelo. **12** Akokata-kata mbeka yango na biteni;
bongo Nganga-Nzambe akobongisa yango: akotia moto mpe
biteni ya mafuta likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto na
etumbelo; **13** akosukola na mayi biloko ya kati mpe makolo.
Sima, Nganga-Nzambe akomema nyonso mpe akotumba
yango na etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa
na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **14**
Kasi soki ezali ndeke nde azali kobonzela Yawe lokola
likabo ya kotumba, akomema ebenga ya zamba to mwana
ebenga ya mboka. **15** Nganga-Nzambe akomema yango
na etumbelo, akokata yango moto, akotumba moto yango
na etumbelo mpe akosopa makila na yango zingazinga ya
etumbelo. **16** Akolongola eloko oyo ezalaka na kingo mpe
bansala na yango nyonso; akobwaka yango na ngambo ya
este ya etumbelo, na esika oyo batiaka putulu ya moto. **17**
Sima, akofungola ndeke na kati-kati ya mapapu; kasi akokata
mapapu yango te. Bongo Nganga-Nzambe akotumba yango
likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto na etumbelo. Ezali
mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko
na yango ekosepelisa Yawe.

2 Soki moto alingi komema makabo ya mbuma epai na
Yawe, makabo yango ekozala ya farine. Bongo na likolo
na yango, akosopa mafuta mpe akotia ansa. **2** Akomema
yango epai ya Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, oyo
moko kati na bango akozwa loboko mobimba ya farine mpe
mafuta elongo na ansa nyonso, mpe akotumba yango na
etumbelo lokola ekaniseli. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo
solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **3** Ndambo oyo
ekotikala, kati na makabo ya mbuma, ekozala ya Aron mpe
ya bana na ye. Ezali eteni ya bule penza kati na makabo
bazikisa na moto mpo na Yawe. **4** Soki amemi likabo ya
farine batumba na fulu ya moto, likabo yango esengeli kozala
ya gato oyo ezanga levire, oyo basangisa na mafuta to ya
mikate oyo ezanga levire mpe bapakola mafuta na likolo na
yango. **5** Soki ezali likabo bakalinga na kikalungu, esengeli
kozala ya farine ezanga levire mpe basangisa na mafuta.
6 Bakokata yango na biteni mpe bakosopa mafuta likolo
na yango. Ezali likabo ya bambuma. **7** Bongo soki likabo
yango ezali ya bambuma bakalinga na kikalungu, ekozala ya
farine basangisa na mafuta. **8** Bakomema epai na Yawe
makabo ya mbuma oyo babongisi mpe bakopesa yango epai
ya Nganga-Nzambe oyo akomema yango na etumbelo. **9**
Nganga-Nzambe akolongola na makabo ya mbuma eteni oyo
esengeli kobonzama lokola ekaniseli mpe akotumba yango
na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto oyo solo kitoko
na yango ekosepelisa Yawe. **10** Bongo bagato oyo ekotikala,
ekozala ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali. Ezali eteni
ya bule penza kati na makabo bazikisa na moto mpo na
Yawe. **11** Likabo moko te ya mbuma, oyo bokomemela Yawe
ekozala na levire, pamba te bokotumba te levire to mafuta
ya nzoyi lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **12**
Okomema yango epai na Yawe lokola likabo ya bambuma ya
liboso, kasi bokobonza yango te na etumbelo lokola makabo
ya solo kitoko. **13** Okotia mungwa na makabo na yo nyonso
ya bambuma mpe okobosana te kotia mungwa na likabo
na yo ya bambuma, pamba te ezali elembo ya boyokani
oyo Nzambe na yo asalaki. Okotia mungwa na makabo na
yo nyonso. **14** Soki omemeli Yawe likabo ya bambuma ya
liboso, okomema bambuma ya sika bakalinga na moto mpe
batuta. **15** Okosopela yango mafuta mpe ansa. Ezali likabo
ya bambuma. **16** Bongo Nganga-Nzambe asengeli kotumba
eteni ya likabo elongo na ansa nyonso lokola ekaniseli. Ezali
likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.

3 Soki moto moko alingi kobonza ngombe ya mobali to
ya mwasi lokola mbeka ya boyokani, nyama ya kobonza
liboso ya Yawe esengeli kozala ezanga mbeba. **2** Akotia
loboko na ye na moto ya mbeka, akokata yango kingo na
ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo, Banganga-
Nzambe, bana mibali ya Aron, bakosopa makila na yango na
bangambo nyonso ya etumbelo. **3** Kati na mbeka yango ya
kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza liboso ya Yawe
lokola likabo bazikisa na moto: mafuta nyonso oyo ezipaka
biloko ya kati, mafuta nyonso oyo ekangami na biloko ya
kati, **4** bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo,
mafuta oyo ezipaka yango, na kati-kati ya mipanzi na loketo.
Akolongola bafwa mpe bambuma mibale wana. **5** Bana
mibali ya Aron bakotumba yango na etumbelo, na likolo ya
mbeka ya kotumba oyo ezali likolo ya bakoni oyo ezali kopela
moto. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango
ekosepelisa Yawe. **6** Soki alingi kobonza meme to ntaba
lokola mbeka ya boyokani liboso ya Yawe, asengeli kobonza
nyama ya mobali to ya mwasi oyo ezanga mbeba. **7** Soki
azali nde kobonza mwana meme lokola mbeka, akomema
yango liboso ya Yawe. **8** Akotia loboko na ye na moto ya

mbeka na ye, akokata yango kingo liboso ya Ndako ya kapo
ya Bokutani. Bongo bana mibali ya Aron bakosopa makila na
yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **9** Kati na mbeka
yango ya kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza
epai na Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta ya
mbeka, mokila mobimba, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati
mpe mafuta nyonso oyo ekangami na kati, **10** bambuma
mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ezipaka
yango mpe mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo.
Akolongola bafwa na bambuma mibale wana. **11** Nganga-
Nzambe akotumba biteni nyonso wana na etumbelo. Ezali
likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **12** Soki alingi kobonza
ntaba ya mobali to ya mwasi, akomema yango liboso ya
Yawe. Akotia loboko na ye na moto ya mbeka na ye, **13**
akokata yango kingo liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
Bongo bana mibali ya Aron bakosopa makila na yango na
bangambo nyonso ya etumbelo. **14** Akobonza liboso ya
Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta nyonso oyo
ezipaka biloko ya kati, **15** bambuma mibale oyo ezalaka na
kati ya loketo, mafuta oyo ekangami na yango mpe bafwa.
Bakolongola yango nzela moko na bambuma mibale oyo
ezalaka na kati ya loketo. **16** Nganga-Nzambe akotumba
yango na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo
kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Biteni nyonso ya mafuta
ezali ya Yawe. **17** Ezali mobeko ya seko mpo na milongo oyo
ekoya, na bisika nyonso oyo bokovanda: bokolia te ezala
mafuta to makila. › »

4 Yawe ayebisaki Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele
mpe yebisa bango: ‹ Soki moto asali masumu to likambo
moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe, tala ndenge
bokosala: **3** ‘Soki Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta
asali masumu, bongo na nzela ya masumu na ye amemisi
bato nyonso ngambo, akobonza liboso ya Yawe mpo na
masumu oyo asili kosala, mwana ngombe ya mobali oyo
ezanga mbeba lokola mbeka mpo na masumu. **4** Boye
akobonza liboso ya Yawe, mwana ngombe yango ya mobali
na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Akotia loboko na
ye na moto ya mwana ngombe mpe akokata yango kingo
liboso ya Yawe. **5** Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta
akozwa ndambo ya makila ya mwana ngombe yango ya
mobali mpe akomema yango kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani. **6** Nganga-Nzambe akozindisa mosapi na ye na
makila mpe akosopa ndambo ya makila mbala sambo liboso
ya Yawe, liboso ya rido ya Esika ya bule. **7** Nganga-Nzambe
akotia ndambo ya makila na maseke ya etumbelo ya ansa
oyo ezali liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.
Bongo ndambo mosusu ya makila ya ngombe oyo ekotikala,
akosopa yango na makolo ya etumbelo ya bambeka ya
kotumba, oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
8 Akolongola mafuta nyonso ya mwana ngombe oyo asili
kobonza lokola mbeka mpo na masumu, mafuta oyo ezipaka
biloko ya kati, mpe nyonso oyo ekangami kati na yango
9 elongo na bambuma mibale oyo ezalaka na loketo, na
mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo; akolongola
bafwa mpe bambuma wana mibale **10** ndenge balongolaka
mafuta ya ngombe oyo babonzi lokola mbeka ya boyokani.
Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo ya mbeka ya
kotumba. **11** Kasi poso ya ngombe ya mobali, mosuni na
yango nyonso, moto na yango, makolo na yango, biloko ya
kati; **12** elingi koloba biteni mosusu ya ngombe oyo etikali,
Nganga-Nzambe asengeli komema yango libanda ya molako,
na esika moko ya bule oyo ebongisama mpo na kotumba
biteni ya mbeka oyo etikalaka, na esika oyo babwakaka
putulu; bongo bakotumba yango na likolo ya bakoni oyo
ezali kopela moto, na esika oyo babwakaka putulu.’ **13**
‘Soki lisanga mobimba ya Isalaele basali masumu na nko te
mpe basali likambo moko oyo epekisami kati na mibeko ya
Yawe, ata soki likambo yango eyebani te kati na lisanga,
lisanga ekomema solo ngambo. **14** Bakobonza ngombe
ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe bakomema
yango liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **15** Bakambi ya
lisanga bakotia maboko na bango na moto ya ngombe yango
liboso ya Yawe. **16** Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta
akomema ndambo ya makila ya ngombe yango kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani. **17** Nganga-Nzambe akozindisa
mosapi na ye kati na makila mpe akosopa ndambo ya makila
mbala sambo liboso ya Yawe mpe ya rido. **18** Nganga-
Nzambe akotia makila na maseke ya etumbelo ya ansa oyo
ezali liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
akosopa makila nyonso oyo ekotikala na se ya etumbelo
ya mbeka ya kotumba oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani. **19** Akolongola mafuta nyonso ya ngombe
mpe akotumba yango na etumbelo. **20** Akosala ndenge
kaka asalaki na ngombe oyo ebonzamaki lokola mbeka
mpo na masumu. Na bongo, Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu ya bato; mpe bakolimbisama.
21 Nganga-Nzambe akomema ngombe yango libanda ya
molako mpe akotumba yango ndenge atumbaki ngombe
ya liboso oyo ezalaki mbeka mpo na masumu na ye moko
Nganga-Nzambe.’ **22** ‘Soki mokambi moko asali masumu
na nko te, mpo ete asali likambo oyo epekisami na mibeko
ya Yawe, Nzambe na ye; amemi solo ngambo. **23** Tango
kaka akososola masumu na ye oyo asili kosala, asengeli
kobonza lokola mbeka, ntaba ya mobali oyo ezanga mbeba.
24 Akotia loboko na ye na moto ya ntaba yango mpe akokata
yango kingo na esika oyo bakataka kingo ya bambeka ya
kotumba, liboso ya Yawe. Ezali mbeka mpo na bolimbisi
masumu. **25** Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na ye
ndambo ya makila ya mbeka oyo ebonzami mpo na bolimbisi
masumu, akotia yango na maseke ya etumbelo ya mbeka
ya kotumba mpe akosopa makila oyo ekotikala na makolo
ya etumbelo. **26** Akotumba mafuta nyonso na etumbelo
ndenge batumbaka mafuta ya mbeka ya boyokani. Boye,
Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya
mokonzi; mpe mokonzi wana akolimbisama.’ **27** ‘Soki moto
moko kati na lisanga asali masumu na nko te, mpo ete
asali likambo moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe;
amemi solo ngambo. **28** Tango kaka akososola masumu
na ye oyo asali, asengeli kobonza lokola mbeka, ntaba ya
mwasi ezanga mbeba. **29** Akotia loboko na ye na moto
ya mbeka mpo na masumu na esika oyo bakataka kingo
ya bambeka ya kotumba. **30** Nganga-Nzambe akozwa
na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka mpo na
masumu, akotia yango na maseke ya etumbelo ya mbeka ya
kotumba, mpe akosopa makila nyonso oyo etikali na makolo
ya etumbelo. **31** Akolongola mafuta nyonso ndenge kaka
balongolaka mafuta na mbeka ya boyokani; bongo Nganga-

Nzambe akotumba yango na etumbelo lokola likabo oyo solo
kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe moto
yango akolimbisama. **32** Soki abonzi mwana meme lokola
mbeka mpo na masumu na ye, asengeli komema mwana
meme ya mwasi ezanga mbeba. **33** Akotia loboko na ye na
moto ya mbeka mpo na masumu, na esika oyo bakataka
kingo ya bambeka ya kotumba. **34** Nganga-Nzambe akozwa
na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka mpo na
masumu, mpe akotia yango na maseke ya etumbelo ya
bambeka ya kotumba. Bongo akosopa makila nyonso oyo
etikali, na makolo ya etumbelo. **35** Akolongola mafuta nyonso
ndenge kaka balongolaka mafuta ya mwana meme kati na
mbeka ya boyokani. Mpe Nganga-Nzambe akotumba yango
na etumbelo, na likolo ya makabo bazikisa na moto mpo
na Yawe. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu ya moto wana; mpe moto yango akolimbisama.' › »

5 « Soki moto ayoki mbela ya elakeli mabe na tina na
likambo oyo amonaki mpe ayebi, bongo aboyi kotatola
yango, asali masumu mpe amemi ngambo. **2** Soki moto
asimbi na kozanga koyeba eloko ya mbindo, ezala ebembe
ya nyama ya zamba ya mbindo to ebembe ya nyama ya
mboka ya mbindo to ebembe ya nyama ya mbindo oyo
etambolaka na libumu, moto yango akomi mbindo mpe
amemi ngambo. **3** Soki moto asimbi na kozanga koyeba
moto ya mbindo, mbindo oyo ezwamaka na kotutana,
akokoma mbindo mpe akomema ngambo na yango tango
kaka akososola yango. **4** Soki moto alapi ndayi na kozanga
koyeba, ata soki ezali mpo na bolamu na ye to ya moto
mosusu, bongo ayei kososola yango na sima, moto yango
akomema ngambo. **5** Boye, soki amemi ngambo na moko
kati na makambo oyo, asengeli kotubela masumu oyo asali **6**
mpe kobonzela Yawe meme to ntaba ya mwasi lokola mbeka
mpo na masumu na ye. Bongo, Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango. **7** Soki moto
azangi makoki ya kozwa mwana meme, akomema epai na
Yawe bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga
ya mboka: moko ekozala mbeka mpo na masumu, mpe
mosusu, mpo na mbeka ya kotumba. **8** Akomema yango
epai ya Nganga-Nzambe oyo akobonza liboso mbeka ya
masumu: akokata yango kingo kasi akolongola moto te. **9**
Akosopa ndambo ya makila na yango pembeni ya etumbelo;
mpe ndambo mosusu, na makolo ya etumbelo: ezali mbeka
mpo na masumu. **10** Sima na yango, Nganga-Nzambe
akobonza mbeka oyo ya mibale lokola mbeka ya kotumba,
kolanda ndenge ekatama na mibeko. Boye, Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe
moto yango akolimbisama. **11** Soki azangi makoki ya kozwa
bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya
mboka, akomema epai ya Nganga-Nzambe bakilo misato
ya farine lokola mbeka. Akotia te mafuta to ansa likolo na
yango, pamba te ezali mbeka mpo na masumu. **12** Sima,
akomema yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akozwa
loboko moko lokola eteni ya ekaniseli mpe akotumba yango
na moto mpo na Yawe: ezali mbeka mpo na masumu. **13**
Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya
moto wana; mpe moto yango akolimbisama. Ndambo ya
mbeka oyo ekotikala ekozala ya Nganga-Nzambe, ndenge
kaka esalemaka mpo na mbeka ya bambuma. » **14** Yawe
alobaki na Moyize: **15** « Soki moto abuki mobeko mpe asali
na nko te masumu liboso ya biloko oyo ebulisama mpo na
Yawe, akobonzela Yawe lokola mbeka mpo na masumu na
ye meme ya mobali ezanga mbeba, oyo akozwa kati na
etonga na ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya ya
palata oyo okokata, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na
Esika ya bule: ezali mbeka mpo na kozongisa boyokani.
16 Lisusu, mpo na mabe oyo asali liboso ya Esika ya bule,
moto yango asengeli kobakisa likolo ya mbeka mpo na
kozongisa boyokani: eteni moko kati na biteni mitano ya
motuya ya mbeka wana. Boye akopesa biloko nyonso epai
ya Nganga-Nzambe, mpe Nganga-Nzambe akosala mosala
ya bolimbisi masumu ya moto wana na nzela ya meme
ya mobali oyo ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani; boye moto yango akolimbisama. **17** Soki moto
asali na kozanga koyeba masumu mpo ete abuki mobeko
na Yawe, amemi ngambo; mpe akomema mokumba ya
mabe na ye. **18** Bongo, lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani, akomema epai ya Nganga-Nzambe meme ya
mobali oyo ezanga mbeba, oyo akozwa kati na etonga na
ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya ya palata
oyo okokata. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu mpo na mabe oyo moto wana asalaki na kozanga
koyeba; boye moto yango akolimbisama. **19** Ezali mbeka
mpo na kozongisa boyokani, pamba te amemaki ngambo na
ndenge asalaki masumu liboso ya Yawe. »

6 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Soki moto asali masumu
mpe abuki mobeko ya Yawe na kokosa moninga na ye
mpo na eloko oyo babombisaki epai na ye to oyo adefaki to
oyo ayibaki to oyo abotolaki na makasi **3** to atako amoni
eloko oyo ebungaki, kasi akosi mpe alapi ndayi ya lokuta na
tina na moko kati na masumu oyo moto akoki kosala; **4** moto
oyo asali masumu ya boye mpe amemi ngambo, akozongisa
eloko oyo ayibisaki to oyo abotolaki na makasi to oyo
babombisaki epai na ye to oyo amonaki sima na kobungisa
yango. **5** To lisusu, akozongisa eloko nyonso oyo na tina na
yango ye alapaki ndayi na lokuta mpe akobakisa eteni moko
kati na biteni mitano. Akozongisa yango na nkolo eloko na
mokolo oyo akobonza mbeka na ye mpo na masumu. **6** Mpe
akomema epai ya Nganga-Nzambe mbeka na ye mpo na
kozongisa boyokani elongo na Yawe. Akomema meme ya
mobali oyo ezanga mbeba; akozwa yango kati na bameme
mpe bantaba na ye kolanda ndenge okokata. **7** Nganga-
Nzambe akosala mpo na moto wana, liboso ya Yawe, mosala
ya bolimbisi masumu; mpe moto yango akolimbisama. »
8 Yawe alobaki na Moyize: **9** « Pesa mitindo oyo epai ya
Aron mpe epai ya bana na ye ya mibali: ‹ Tala mobeko
mpo na mbeka ya kotumba: mbeka ya kotumba ekowumela
na likolo ya motalaka ya etumbelo butu mobimba kino na
tongo, mpe moto ya etumbelo ekozikisa yango. **10** Nganga-
Nzambe akolata nzambala na ye ya lino mpe bakaputula
na ye ya lino. Akolongola putulu ya mbeka ya kotumba oyo
moto ezikisaki na etumbelo mpe akotia yango na mopanzi ya
etumbelo. **11** Sima, akolongola bilamba wana mpe akolata
bilamba mosusu; bongo akomema putulu na libanda ya
molako, na esika ya peto. **12** Moto ya etumbelo ekobanda
kopela tango nyonso mpe ekoki kokufa te. Nganga-Nzambe

akobanda kobakisa tongo nyonso bakoni mpe kotia mbeka
ya kotumba na likolo ya bakoni; bongo akotumba biteni ya
mafuta ya mbeka ya boyokani na likolo na yango. **13** Moto
esengeli kopela tango nyonso na etumbelo, ekoki kokufa te.
› **14** ‹ Tala mobeko mpo na likabo ya gato: ‘Bana mibali ya
Aron bakomema yango liboso ya Yawe, liboso ya etumbelo.
15 Nganga-Nzambe akozwa na loboko na ye ndambo ya
farine, mafuta mpe ansa nyonso oyo ezali na likolo ya gato;
akotumba yango na likolo ya etumbelo mpo ete solo kitoko
na yango esepelisa Yawe mpe ezala ekaniseli mpo na Ye.
16 Ndambo oyo ekotikala, Aron mpe bana na ye ya mibali
bakolia yango. Kasi bakolia yango ezanga levire, na Esika
ya bule, na libanda ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **17**
Bakotumba yango te na levire: ezali eteni oyo napesi bango
kati na bambeka na Ngai oyo etumbami na moto: ezali eloko
ya bule penza lokola mbeka mpo na masumu mpe mpo na
kozongisa boyokani. **18** Bana mibali nyonso kati na bakitani
ya Aron bakolia yango. Ezali eteni na bango mpo na tango
nyonso mpe na milongo nyonso kati na makabo bazikisa
na moto mpo na Yawe. Bato nyonso oyo bakosimba yango
bakokoma bule.’ › » **19** Yawe alobaki na Moyize: **20** « Tala
likabo oyo Aron mpe bana na ye ya mibali bakopesa epai na
Yawe, na mokolo oyo bakozwa epakolami: eteni ya zomi
ya efa ya farine lokola likabo ya tango nyonso. Na tongo,
akopesa eteni moko kati na biteni mibale; mpe eteni mosusu,
na pokwa. **21** Okosangisa yango liboso na mafuta, bongo
okokalinga yango na kikalungu. Sima okobonza yango na
biteni lokola mbeka oyo solo kitoko na yango ekosepelisa
Yawe. **22** Mwana mobali ya Aron oyo bakopakola mafuta
mpo na kokitana na Aron lokola Nganga-Nzambe akobonza
mpe likabo yango: ezali likabo ya libela mpo na Yawe mpe
bakotumba yango mobimba. **23** Mbeka nyonso oyo Nganga-
Nzambe akobonza na mobimba na yango ekoliama te, ezala
ata ndambo na yango. » **24** Yawe alobaki na Moyize: **25** «
Loba na Aron mpe na bana na ye ya mibali: ‹ Tala mobeko
ya mbeka mpo na masumu: ‘Bakokata kingo ya mbeka
mpo na masumu liboso ya Yawe, na esika oyo bakataka
bakingo ya bambeka ya kotumba; ezali mbeka ya bule
penza. **26** Nganga-Nzambe oyo azali kobonza yango mpo
na masumu akolia yango na Esika ya bule, na libanda ya
Ndako ya kapo ya Bokutani. **27** Moto nyonso oyo akosimba
mosuni na yango akozala bule. Soki kaka makila ya mbeka
yango ezwi elamba na ye, asengeli kosukola esika oyo ezwi
makila, na esika moko ya bule. **28** Bongo soki basaleli
nzungu ya mabele mpo na kokalinga mosuni ya mbeka
mpo na masumu, bakopanza nzungu yango. Soki bakalingi
yango na nzungu ya bronze, bakopalola nzungu yango mpe
bakosukola yango na mayi ebele. **29** Kaka mibali oyo bazali
na libota ya Nganga-Nzambe nde bakoki kolia yango, pamba
te ezali eloko ya bule penza. **30** Nzokande, mbeka moko
te mpo na masumu ekoki koliama soki bamemi makila na
yango na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosala mosala
ya bolimbisi masumu; esengeli kotumba yango na moto.’ › »

7 « ‹ Tala mobeko ya mbeka mpo na kozongisa boyokani;
ezali eloko ya bule penza: **2** ‘Bakokata kingo ya mbeka
mpo na kozongisa boyokani, na esika oyo bakataka kingo ya
bambeka ya kotumba. Bongo bakobwaka makila na yango
pembeni-pembeni ya etumbelo. **3** Bakobonza biteni na
yango ya mafuta: mokila, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati,
4 bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe mafuta
oyo ezipaka yango, oyo ezali kati na mipanzi mpe loketo.
Bakolongola bafwa mpe bambuma mibale wana. **5** Nganga-
Nzambe akotumba yango na etumbelo lokola likabo bazikisa
na moto mpo na Yawe: ezali mbeka mpo na kozongisa
boyokani. **6** Mibali nyonso kati na Banganga-Nzambe bakoki
kolia yango. Basengeli kolia yango na Esika ya bule: ezali
eloko ya bule penza. **7** Mobeko yango ezali kaka moko,
ezala mpo na mbeka mpo na kozongisa boyokani to mpo na
mbeka ya masumu. Nyama ezali ya Nganga-Nzambe oyo
asali mosala ya bolimbisi masumu. **8** Nganga-Nzambe oyo
akobonza mbeka ya kotumba mpo na moto, akozwa poso ya
nyama oyo abonzi mpe ekozala ya ye. **9** Likabo nyonso ya
gato oyo batumbi na fulu ya moto to bakalingi na kikalungu
to mpe batumbi na likolo ya manzanza ezali ya Nganga-
Nzambe oyo abonzi yango. **10** Likabo nyonso ya gato oyo
basangisi na mafuta to oyo ezali ya kokawuka ekozala ya
bana mibali nyonso ya Aron; bakozwa yango ndenge moko.’
› **11** ‹ Tala mibeko mpo na mbeka ya boyokani oyo moto
akoki kobonza epai na Yawe: **12** ‘Soki moto abonzi yango
mpo na kozongisa matondi, asengeli kobonza, elongo na
mbeka ya kozongisa matondi, likabo ya bagato ezanga
levire kasi basangisa na mafuta, bagalete ezanga levire
kasi bapakola yango mafuta mpe bagato basala na farine
oyo basangisa malamu na mafuta. **13** Na likolo ya mbeka
na ye ya boyokani oyo abonzi mpo na kozongisa matondi,
akobakisa likabo ya bagato oyo esalemi na farine batia
levire. **14** Akomema eteni ya likabo moko na moko mpe
akobonza yango epai na Yawe: ekozala ya Nganga-Nzambe
oyo asopaki makila ya mbeka yango ya boyokani pembeni-
pembeni ya etumbelo. **15** Mosuni ya mbeka ya boyokani oyo
abonzi mpo na kozongisa matondi esengeli koliama kaka
na mokolo oyo abonzi yango, eloko moko te ekoki kotikala
kino na tongo. **16** Soki abonzi mbeka na ye ya boyokani
mpo ete apesaki elaka, na kolapa ndayi to wuta na mokano
ya motema na ye moko, mbeka esengeli koliama kaka na
mokolo oyo abonzi yango. Kasi soki ndambo etikali, ekoliama
na mokolo oyo ekolanda. **17** Mosuni oyo ekotikala na mbeka,
na mokolo oyo ekolanda, esengeli kotumba yango. **18** Soki
mosuni ya mbeka ya boyokani eliami na mokolo ya misato,
mbeka yango ekondimama te. Ekotangama te likolo ya
moto oyo abonzi yango, pamba te ezali likabo ya mbindo;
mpe moto oyo akomeka kolia yango akomema masumu.
19 Bongo soki mosuni yango etutani na eloko ya mbindo,
esengeli batumba mosuni yango na moto. Kasi mpo na oyo
etali mosuni ya mbeka ya boyokani, kaka moto oyo azali
peto nde akoki kolia yango. **20** Nzokande, soki moto ya
mbindo alie mosuni ya mbeka ya boyokani oyo ezali ya
Yawe, basengeli kolongola ye kati na bato na ye. **21** Soki
moto moko asimbi eloko ya mbindo, ezala moto ya mbindo to
nyama ya mbindo to eloko mosusu ya mabe mpe ya mbindo,
mpe alie mosuni ya mbeka ya boyokani oyo ezali ya Yawe,
basengeli kolongola ye kati na bato na ye.’ › » **22** Yawe
alobaki na Moyize: **23** « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Bokolia
te mafuta ya ngombe, ya meme to ya ntaba. **24** Nzokande
bokoki na bino kosalela mafuta ya nyama oyo ekufa to ya
nyama oyo babomi na nyama ya zamba misala nyonso, kasi
bokoki te kolia yango. **25** Moto nyonso oyo akolia mafuta ya

nyama oyo babonzi epai na Yawe lokola likabo bazikisa na
moto, bakolongola ye kati na bato na ye. **26** Na esika nyonso
oyo bokovanda, bokoki te kolia makila, ezala makila ya ndeke
to ya nyama. **27** Moto nyonso oyo akolia makila, bakolongola
ye kati na bato na ye. › » **28** Yawe alobaki na Moyize: **29** «
Loba na bana ya Isalaele: ‹ Moto nyonso oyo akobonza epai
na Yawe mbeka ya boyokani akomema eteni ya mbeka na
ye lokola mbeka na ye epai na Yawe. **30** Akomema yango
ye moko, na maboko na ye, mpo ete etumbama lokola likabo
bazikisa na moto mpo na Yawe. Akomema mafuta mpe
tolo ya mbeka mpe akotombola liboso ya Yawe tolo yango
lokola likabo ya kotombola. **31** Nganga-Nzambe akotumba
mafuta na etumbelo, kasi tolo ekozala mpo na Aron mpe
bana na ye ya mibali. **32** Bokopesa epai ya Nganga-Nzambe
lokola likabo mopende ya ngambo ya loboko ya mobali
ya bambeka ya boyokani. **33** Mwana mobali ya Aron oyo
akobonza makila mpe mafuta ya mbeka ya boyokani akozwa
mopende ya ngambo ya loboko ya mobali. **34** Pamba te,
nakobanda kozwa kati na bambeka ya boyokani ya bana ya
Isalaele tolo oyo batomboli mpe mopende oyo babonzi lokola
likabo ya kotombola. Napesi yango epai ya Nganga-Nzambe
Aron mpe bana na ye ya mibali lokola eteni na bango oyo
bakobanda kozwa tango nyonso epai ya bana ya Isalaele.
35 Yango nde eteni ya makabo bazikisa na moto, oyo bana
ya Isalaele basengeli kopesa epai ya Aron mpe bana na ye
ya mibali wuta mokolo oyo akobulisa bango mpo na kosalela
Yawe lokola Banganga-Nzambe. › » **36** Yango nde mitindo
oyo Yawe apesaki epai ya bana ya Isalaele mpo ete, wuta
mokolo oyo apakolaki bango mafuta, babanda kopesa bango
yango lokola eteni na bango. Ezali mibeko ya seko mpo na
milongo nyonso ya bana na bango. **37** Yango nde mibeko
mpo na mbeka ya kotumba, likabo ya gato, mbeka mpo na
masumu, mbeka mpo na kozongisa boyokani, mbeka mpo
na kobulisa mpe mpo na mbeka ya boyokani **38** oyo Yawe
apesaki epai ya Moyize, na ngomba Sinai kati na esobe
ya Sinai na mokolo oyo apesaki mitindo epai ya bana ya
Isalaele ete babonzela Ye bambeka mpe makabo na bango.

8 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Mema Aron mpe bana na
ye ya mibali, bilamba na bango ya mosala ya bonganga-
Nzambe, mafuta ya epakolami, mwana ngombe ya mobali
mpo na mbeka ya masumu, bameme mibale ya mibali, mpe
kitunga oyo ezali na mapa ezanga levire; **3** mpe sangisa
lisanga mobimba na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
» **4** Moyize asalaki ndenge Yawe atindaki ye mpe lisanga
esanganaki na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **5**
Moyize alobaki na lisanga makambo oyo Yawe atindaki ye
kosala. **6** Moyize amemaki Aron elongo na bana na ye ya
mibali liboso mpe asukolaki bango na mayi. **7** Alatisaki Aron
nzambala mpe akangaki ye mokaba na loketo; alatisaki ye
kazaka mpe efode, azingelaki ye na mokaba ya efode. **8**
Alatisaki Aron elamba ya tolo mpe atiaki Urimi mpe tumimi
likolo ya elamba yango. **9** Akangaki kitendi na moto ya
Aron; bongo liboso na yango, atiaki medaye ya wolo, elembo
ya libulisi, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **10** Moyize
azwaki mafuta ya epakolami mpe apakolaki Mongombo
elongo na biloko nyonso oyo ezalaki kati na yango; na bongo
nde abulisaki yango. **11** Asopaki na etumbelo ndambo ya
mafuta mbala sambo mpe apakolaki mafuta mpo na kobulisa
etumbelo, bisalelo na yango nyonso, sani monene mpe se
na yango. **12** Asopaki ndambo ya mafuta ya epakolami
na moto ya Aron mpe apakolaki ye mafuta yango mpo na
kobulisa ye. **13** Moyize amemaki bana mibali ya Aron liboso,
alatisaki bango banzambala, akangaki bango mikaba na
loketo mpe alatisaki bango bikoti, ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize. **14** Bongo amemaki ngombe ya mobali lokola mbeka
ya masumu; Aron elongo na bana na ye ya mibali batiaki
maboko na bango na moto ya ngombe yango. **15** Moyize
akataki yango kingo mpe asalelaki mosapi na ye mpo na kotia
makila ya ngombe yango na maseke ya etumbelo. Boye,
apetolaki etumbelo; bongo asopaki makila oyo etikalaki,
na makolo ya etumbelo oyo abulisaki mpo na mosala ya
bolimbisi masumu. **16** Moyize azwaki lisusu mafuta nyonso
oyo ezalaki pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo
ezipaka bafwa mpe bambuma nyonso mibale oyo ezalaka
kati na loketo elongo na mafuta na yango, atumbaki yango na
etumbelo. **17** Kasi atumbaki na libanda ya molako ngombe
yango ya mobali, poso na yango, misuni na yango mpe nyei
na yango, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **18** Bongo
amemaki meme ya mobali mpo na kobonza yango lokola
mbeka ya kotumba; Aron mpe bana na ye ya mibali batiaki
maboko na bango na moto na yango. **19** Moyize akataki
kingo ya meme yango mpe asopaki makila na yango na
bapembeni nyonso ya etumbelo. **20** Akataki-kataki meme
yango na biteni. Moyize atumbaki biteni yango, moto mpe
mafuta. **21** Asukolaki na mayi biloko ya kati mpe makolo,
atumbaki meme yango mobimba na likolo ya etumbelo;
ezalaki mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na moto mpo na
Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaki Yawe, ndenge
kaka Yawe atindaki Moyize. **22** Bongo amemaki meme
mosusu ya mobali mpo na libulisi; Aron mpe bana na ye
ya mibali batiaki maboko na bango na moto na yango. **23**
Moyize akataki yango kingo, azwaki ndambo ya makila na
yango mpe atiaki yango na songe ya litoyi ya ngambo ya
loboko ya mobali ya Aron, na mosapi ya monene ya loboko
ya mobali ya Aron mpe na mosapi ya monene ya lokolo ya
ngambo ya loboko ya mobali ya Aron. **24** Moyize amemaki
bana mibali ya Aron liboso, atiaki ndambo ya makila na
basonge ya matoyi na bango ya ngambo ya loboko ya
mobali, na misapi ya minene ya maboko na bango ya mobali
mpe na misapi ya minene ya makolo na bango ya ngambo
ya loboko ya mobali. Sima, asopaki makila na bangambo
nyonso ya etumbelo. **25** Azwaki biteni oyo ya mafuta: mokila,
mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya
kati, mafuta oyo ezipi bafwa, bambuma mibale oyo ezalaka
kati na loketo elongo na mafuta na yango mpe mopende ya
lokolo ya ngambo ya loboko ya mobali. **26** Kati na kitunga
ya mapa ezanga levire oyo ezalaki liboso ya Yawe, azwaki
lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti moko;
atiaki yango likolo ya biteni ya mafuta mpe ya mopende
ya ngambo ya loboko ya mobali. **27** Atiaki biloko yango
nyonso na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali;
bongo ayebisaki bango ete batombola yango liboso ya Yawe
lokola likabo ya kotombola. **28** Moyize azwaki yango lisusu
na maboko na bango mpe atumbaki yango na etumbelo,
na likolo ya mbeka ya kotumba. Ezalaki mbeka ya libulisi,
likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na
yango esepelisaka Yawe. **29** Moyize azwaki tolo ya meme

ya libulisi, atombolaki yango liboso ya Yawe lokola mbeka ya
kotombola ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **30** Moyize
azwaki na etumbelo, mafuta ya epakolami mpe ndambo
ya makila; asopelaki yango Aron, bilamba na ye, bana
na ye ya mibali mpe bilamba na bango. Bongo abulisaki
Aron, bilamba na ye, bana na ye ya mibali mpe bilamba na
bango. **31** Moyize alobaki na Aron mpe na bana na ye ya
mibali: « Bolamba mosuni na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, mpe bolia yango wana elongo na lipa oyo ezali
kati na kitunga oyo ezali na mbeka ya libulisi, ndenge kaka
natindaki tango nalobaki: ‹ Aron mpe bana na ye ya mibali
nde bakolia yango. › **32** Oyo ekotikala kati na mosuni ya
mbeka ya libulisi mpe lipa, bokotumba yango na moto. **33**
Mikolo sambo, bokolongwa te na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani kino mikolo ya libulisi na bino ekokoka, pamba te
libulisi na bino ekowumela mikolo sambo. **34** Makambo oyo
esalemi lelo, yango nde Yawe atindi mpo na kosala mosala
ya bolimbisi masumu na bino. **35** Bokovanda mikolo sambo,
butu mpe moyi, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani
mpe bokosala makambo oyo Yawe atindi mpo ete bokufa te.
Pamba te, yango nde epesamelaki ngai lokola mitindo. » **36**
Aron mpe bana na ye ya mibali basalaki makambo nyonso
oyo Yawe atindaki Moyize.

9 Na mokolo ya mwambe, Moyize abengisaki Aron, bana
na ye ya mibali mpe bakambi ya Isalaele. **2** Alobaki
na Aron: « Zwa mwana ngombe lokola mbeka mpo na
masumu na bino mpe meme ya mobali mpo na mbeka na
bino ya kotumba; nyonso mibale esengeli kozala ezanga
mbeba, mpe bonza yango liboso ya Yawe. **3** Bongo loba na
bana ya Isalaele: ‹ Bozwa ntaba ya mobali lokola mbeka
ya masumu, mwana ngombe mpe mwana meme ezanga
mbeba mpe ya mobu moko lokola mbeka ya kotumba, **4** mpe
ngombe moko ya mobali mpe meme moko ya mobali lokola
mbeka ya boyokani, mpo na kobonza lokola mbeka liboso ya
Yawe elongo na likabo ya bambuma basangisa na mafuta.
Pamba te, na mokolo ya lelo, Yawe akobimela bino. › » **5**
Bamemaki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani biloko oyo
Moyize atindaki bango; mpe lisanga mobimba bapusanaki
mpe batelemaki liboso ya Yawe. **6** Moyize alobaki: « Tala
makambo oyo Yawe atindi bino kosala mpo ete nkembo na
Yawe ebimela bino. » **7** Moyize alobaki na Aron: « Pusana
pene ya etumbelo mpe bonza mbeka na yo ya masumu mpe
mbeka na yo ya kotumba; mpe sala mosala ya bolimbisi
masumu mpo na yo moko mpe mpo na bato. Bonza likabo
ya bato mpe sala mosala ya bolimbisi masumu mpo na
bango, kolanda ndenge Yawe apesaki mitindo. » **8** Aron
apusanaki pene ya etumbelo mpe akataki kingo ya mwana
ngombe lokola mbeka mpo na masumu na ye moko. **9**
Bongo bana mibali ya Aron bamemelaki ye makila. Aron
azindisaki mosapi na ye kati na makila, apakolaki makila
yango na maseke ya etumbelo mpe asopaki makila oyo
etikalaki na makolo ya etumbelo. **10** Atumbaki na etumbelo:
mafuta, bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo
mpe fwa oyo ewutaki na mbeka mpo na masumu, ndenge
kaka Yawe atindaki Moyize. **11** Atumbaki na moto mosuni
mpe poso na libanda ya molako. **12** Aron akataki kingo ya
mbeka ya kotumba. Bana na ye ya mibali bapesaki ye makila
mpe asopaki yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **13**
Bapesaki ye mbeka ya kotumba bakata biteni-biteni elongo
na moto, mpe atumbaki yango na etumbelo. **14** Asukolaki
biloko ya kati mpe makolo, atumbaki yango na etumbelo,
na likolo ya mbeka ya kotumba. **15** Aron amemaki likabo
oyo ezalaki mpo na bato. Azwaki ntaba ya mobali lokola
mbeka mpo na masumu ya bato, akataki yango kingo mpe
abonzaki yango lokola mbeka ya masumu ndenge asalaki
na mbeka ya liboso. **16** Aron amemaki mbeka ya kotumba
mpe abonzaki yango kolanda mitindo. **17** Amemaki mpe
likabo ya bambuma, atondisaki yango na loboko na ye mpe
atumbaki yango na etumbelo elongo na mbeka ya kotumba
ya tongo. **18** Aron akataki kingo ya ngombe ya mobali mpe
ya meme ya mobali lokola mbeka ya boyokani mpo na bato;
bana na ye ya mibali bapesaki ye makila mpe asopaki yango
na bangambo nyonso ya etumbelo. **19** Bapesaki ye mpe
biteni ya mafuta ya ngombe ya mobali mpe ya meme ya
mobali, mokila, mafuta ya biloko ya kati, mafuta ya bambuma
mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe bafwa. **20** Batiaki
biteni yango na batolo ya banyama nyonso mibale mpe
Aron atumbaki mafuta na etumbelo. **21** Aron atombolaki
liboso ya Yawe likabo ya kotombola, batolo mpe mopende ya
ngambo ya loboko ya mobali ndenge Moyize atindaki. **22**
Aron atombolaki maboko na ye epai ya bato mpe apambolaki
bango; bongo akitaki sima na kobonza mbeka ya masumu,
mbeka ya kotumba mpe mbeka ya boyokani. **23** Moyize
mpe Aron bakotaki na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo
tango babimaki, bapambolaki bato, mpe nkembo ya Yawe
ebimelaki bato nyonso. **24** Moto ebimaki liboso ya Yawe
mpe ezikisaki na etumbelo, mbeka ya kotumba mpe biteni ya
mafuta. Mpe tango bamonaki bongo, bagangaki na esengo
mpe bakweyaki bilongi na bango kino na se.

10 Bana mibali ya Aron, Nadabi mpe Abiyu, bazwaki
moko na moko mbabola na ye; batiaki yango makala
ya moto mpe batiaki ansa na likolo ya makala yango. Lokola
bakokisaki te kolanda oyo basengelaki kosala, bamemaki
moto ya mopaya liboso ya Yawe. **2** Boye moto ebimaki
longwa liboso ya Yawe mpe etumbaki bango nyonso; bakufaki
na mbala moko. **3** Moyize alobaki na Aron: « Tomoni
kokokisama ya maloba oyo Yawe asakolaki tango alobaki:
‹ Bato nyonso oyo bakobelema liboso na Ngai basengeli
kotosa bosantu na Ngai, mpe Ngai nakomonisa nkembo na
Ngai na miso ya bato nyonso. › » Aron alobaki ata liloba
moko te. **4** Moyize abengisaki Mishaeli mpe Elitsafani, bana
mibali ya Uzieli, noko ya Aron. Alobaki na bango: « Boya
kolongola bibembe ya bandeko na bino liboso ya Esika ya
bule mpe bomema yango na libanda ya molako. » **5** Basalaki
ndenge kaka Moyize alobaki na bango: bapusanaki mpe
bamemaki bibembe elongo na banzambala na bango na
libanda ya molako. **6** Sima na yango, Moyize alobaki na
Aron, Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron: « Bopanza
te suki ya mito na bino, bopasola te bilamba na bino lokola
nde bozali na matanga, noki te bokokufa mpe bokobenda
kanda ya Yawe likolo ya lisanga mobimba. Ezali bandeko
na bino nyonso ya Isalaele nde bakolela bato oyo Yawe
atumbi na moto. **7** Kasi bino, bosengeli te kolongwa liboso
ya Ndako ya kapo ya Bokutani, noki te bokokufa; pamba te
bapakola bino mafuta mpo na kosala mosala ya Yawe. »
Aron mpe bana na ye batosaki makambo oyo Moyize alobaki

na bango. **8** Yawe alobaki na Aron: **9** « Tango bokobanda
kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, yo mpe bana na yo
ya mibali, bosengeli te komela masanga oyo elangwisaka,
noki te bokokufa. Yango ezali mobeko ya libela na libela mpo
na bino mpe milongo nyonso oyo ekoya sima na bino, **10**
mpo ete boyeba kokesenisa eloko ya bule mpe eloko oyo
ezangi bule, eloko ya peto mpe eloko ya mbindo; **11** lisusu
mpo ete boyeba koteya bana ya Isalaele mibeko nyonso oyo
Yawe apesaki bino na nzela ya Moyize. » **12** Moyize alobaki
na Aron, Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron: « Kati na
makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, bokobanda kozwa
likabo oyo ekotikala, oyo ekozika te na moto, mpe bokobanda
kolia yango pembeni ya etumbelo; bokotia yango ezanga
levire, pamba te ezali eteni ya bule koleka. **13** Bokolia yango
na Esika ya bule, pamba te yango nde epesameli yo mpe
bana mibali na yo kati na makabo bazikisa na moto mpo
na Yawe, ndenge kaka atindaki ngai. **14** Kati na bambeka
ya boyokani oyo bana ya Isalaele bakobanda kobonza, yo
mpe bana na yo, bokobanda kolia, na Esika ya bule, lokola
eteni oyo epesameli bino, tolo oyo ekobonzama lokola likabo
ya kotombola mpe mopende ya banyama oyo ekobonzama
epai ya Yawe. **15** Bana ya Isalaele bakobonza elongo na
biteni ya mafuta bazikisa na moto: tolo mpe mopende ya
banyama oyo batombolaka liboso ya Yawe. Ekokoma ya
yo mpe ya bana mibali na yo mpo na libela, ndenge kaka
Yawe atindaki ngai. » **16** Bongo, tango Moyize atunaki ntaba
ya mobali oyo ebonzamaki lokola mbeka mpo na masumu,
ayokaki ete basilaki kotumba yango na moto. Boye asilikelaki
Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron, mpe atunaki
bango: **17** — Mpo na nini boliaki te mosuni ya mbeka mpo
na masumu na Esika ya bule, pamba te ezali eteni ya bule?
Yawe apesaki bino yango mpo ete bokangola lisanga ya
Isalaele na masumu na bango mpe bosala liboso ya Yawe
mosala ya bolimbisi masumu na bango. **18** Lokola makila ya
mbeka yango ekotaki te kati na Esika ya bule, bosengelaki
kolia mosuni na yango na Esika ya bule kolanda ndenge
nalobaki na tina na yango. **19** Aron azongiselaki Moyize: —
Na mokolo oyo bana na ngai babonzelaki Yawe mbeka na
bango mpo na masumu mpe mbeka na bango ya kotumba,
oyebi malamu makambo oyo ekweyelaki ngai. Soki, na
mokolo lokola oyo wana, ngai naliaki mosuni ya mbeka
mpo na masumu, Yawe akokaki na Ye kondima ete ngai
nasala likambo ya bongo? **20** Moyize ayokaki eyano oyo
mpe amonaki ete ezali malamu.

11 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Loba na
bana ya Isalaele: ‹ Kati na banyama nyonso oyo ezali
kati na mokili, tala banyama oyo bokoki kolia: **3** banyama
oyo ezali na litindi epasuka na kati-kati mpe ezongisaka na
monoko biloko oyo ewuti na libumu. **4** Kasi, kati na banyama
oyo ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu,
mpe kati na banyama oyo litindi na yango epasuka na kati-
kati, tala banyama oyo bosengeli te kolia: shamo, pamba te
ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi
na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino;
5 mpanya ya zamba, pamba te ezongisaka te na monoko
biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka
te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino; **6** mpanya ya
matoyi milayi, pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo
ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati:
ezali mbindo mpo na bino; **7** ngulu, pamba te ezali na litindi
epasuka na kati-kati kasi ezongisaka te na monoko biloko
oyo ewuti na libumu: ezali mbindo mpo na bino. **8** Bosengeli
te kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe
na yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino. **9** Kati na
bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi lokola bibale minene
mpe miluka, bokoki kolia nyonso oyo ezali na binyanyeli mpe
biteku. **10** Kasi bokolia te nyonso oyo ezangi binyanyeli
mpe biteku: ezali mbindo mpo na bino. **11** Bosengeli te
kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe na
yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino. **12** Bikelamu
nyonso oyo evandaka na mayi kasi ezangi binyanyeli mpe
biteku, ezali mbindo mpo na bino. **13** Kati na bandeke,
tala oyo ezali mbindo mpo na bino, oyo bosengeli te kolia:
mpongo, engondo, mpongo ya ebale monene, **14** nzengo
mpe bandeke ya lolenge nyonso oyo eliaka misuni, **15**
bayanganga ya lolenge nyonso; **16** maligbanga, kumu, ndeke
ya ebale monene mpe bakombekombe ya lolenge nyonso,
17 esulungutu, libata ya mayi, esulungutu ya monene, **18**
esulungutu ya pembe, libeke, ndeke oyo eliaka misuni ya
kopola, **19** nkoko, mokwela ya lolenge nyonso, kengele mpe
lolema. **20** Bokolia te banyama nyonso ya mike-mike oyo
ezali na mapapu mpe etambolaka na makolo minei; ezali
mbindo mpo na bino. **21** Nzokande, kati na banyama nyonso
ya mike-mike oyo ezali na mapapu, bokoki kolia oyo ezali
lisusu na makolo oyo esungaka yango mpo na kopumbwa
wuta na mabele: **22** lolenge nyonso ya mabanki, mankoko,
makelele mpe mayoyo. **23** Kasi banyama mike nyonso oyo
ezali na mapapu mpe na makolo minei ezali mbindo mpo na
bino. **24** Soki te, ekokomisa bino mbindo; mpe moto nyonso
oyo akosimba bibembe na yango akozala mbindo kino na
pokwa. **25** Moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango
akosukola bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa.
26 Tala banyama mosusu oyo bokomona lokola mbindo:
nyama oyo ezali na litindi epasuka te mpe ezongisaka te
na monoko biloko oyo ewuti na libumu. Moto nyonso oyo
akosimba yango akozala mbindo. **27** Nyama nyonso oyo
ezali na makolo minei mpe etambolaka na matambe na
yango ezali mbindo. Moto nyonso oyo akosimba bibembe
na yango akozala mbindo kino na pokwa. **28** Mpe moto
nyonso oyo akolokota bibembe na yango akosukola bilamba
na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. Bokomona yango
mbindo. **29** Kati na banyama mike oyo etambolaka na
mabele, tala oyo bosengeli komona lokola mbindo: mpuku ya
se ya mabele, mpuku mpe lolenge nyonso ya miselekete, **30**
moselekete ya ndako, moselekete ya zelo, moselekete ya
zamba, moselekete ya langi ya pondu, mongungu. **31** Kati
na bibwele nyonso oyo etambolaka na libumu, bokomona
oyo wana lokola mbindo. Moto nyonso oyo akosimba yango
wana esili kokufa akozala mbindo kino na pokwa. **32** Eloko
nyonso oyo nyama yango ekokweyela, wana esili kokufa,
ekozala mbindo, ezala esalelo ya libaya, elamba, poso
to sakosi; botia yango na mayi mpe ekozala mbindo kino
na pokwa; sima na yango nde ekozonga lisusu peto. **33**
Soki moko kati na banyama yango ekweyi na mbeki basala
na mabele, biloko nyonso oyo ezali kati na mbeki yango
ekokoma mbindo mpe bokopanza mbeki yango. **34** Soki
basopi mayi ya mbeki yango na eloko nyonso oyo baliaka,

eloko yango ekokoma mbindo; ezali mpe bongo mpo na
eloko nyonso oyo bamelaka: soki basopeli yango mayi ya
mbeki wana, ekokoma mbindo ata soki ezali kati na mbeki ya
lolenge nini. **35** Eloko nyonso oyo ebembe ya moko kati na
banyama wana ekokweya likolo na yango ekokoma mbindo.
Soki ezali fulu ya moto to mbabola, esengeli kopanza yango;
pamba te ekozala mbindo mpe bokomona yango bongo.
36 Nzokande soki nyama yango ya mbindo ekweyi kati na
etima to kati na libulu ya mayi, mayi ekotikala peto kasi moto
oyo akosimba ebembe na yango akozala mbindo. **37** Soki
eteni moko ya ebembe na yango ekweyi likolo ya nkona oyo
basengeli kolona, nkona ekotikala peto; **38** kasi soki basilaki
kosopela nkona yango mayi, bongo eteni ya ebembe ya
nyama ya mbindo ekweyi lisusu likolo na yango, bokomona
nkona yango mbindo. **39** Soki nyama oyo bozali na ndingisa
ya kolia ekufi, moto nyonso oyo akosimba ebembe na yango
akozala mbindo kino na pokwa; **40** mpe moto oyo akolia
mosuni ya nyama oyo esili kokufa asengeli kosukola bilamba
na ye, mpe akozala mbindo kino na pokwa. Moto oyo mpe
akomema ebembe na yango akosukola bilamba na ye mpe
akozala mbindo kino na pokwa. **41** Bosengeli komona lokola
mbindo banyama nyonso oyo etambolaka na libumu, mpe
epekisami kolia yango. **42** Bokolia ata nyama moko te
oyo etambolaka na libumu; ata oyo etambolaka na makolo
minei to koleka, pamba te ezali mbindo. **43** Bino moko mpe
bomikomisa mbindo te na nzela ya moko kati na bikelamu
wana oyo etambolaka na libumu. Bomikomisa mbindo te
na nzela na yango to tika ete yango mpe ekomisa bino
mbindo te. **44** Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na bino.
Botambola lokola bato ya bule mpe bozala bule, pamba
te Ngai nazali Bule. Bomikomisa mbindo te na nzela ya
banyama nyonso oyo etambolaka na libumu. **45** Nazali
Yawe oyo abimisaki bino na Ejipito mpo ete nazala Nzambe
na bino. Boye bozala bule, pamba te Ngai nazali Bule. **46**
Yango wana nde ezali mobeko oyo etali banyama, bandeke,
bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi to
na libumu. **47** Bosengeli kosala bokeseni kati na oyo ezali
mbindo mpe oyo ezali peto, kati na bikelamu ya bomoi oyo
bakoki kolia mpe oyo bakoki kolia te. › »

12 Yawe ayebisaki Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele:
‹ Soki mwasi aboti mwana mobali, akozala mbindo
mikolo sambo lokola tango amonaka makila na ye ya sanza.
3 Bongo na mokolo ya mwambe, basengeli kokata mwana
ngenga. **4** Sima, akolekisa lisusu mikolo tuku misato na
misato mpo ete apetolama na makila na ye oyo ebimaki tango
abotaki. Akosimba eloko moko te ya bule mpe akokende te
na Esika ya bule kino mikolo ya kopetolama na ye ekokoka.
5 Soki mwasi aboti mwana mwasi, akozala mbindo baposo
mibale lokola tango amonaka makila na ye ya sanza. Bongo
akolekisa mikolo tuku motoba na motoba mpo ete apetolama
na makila na ye oyo ebimaki tango abotaki. **6** Soki mikolo
ya kopetolama na ye ekoki, ezala abotaki mwana mobali
to mwana mwasi, akomema epai ya Nganga-Nzambe, na
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mwana meme ya
mobu moko lokola mbeka ya kotumba mpe ebenga moko
ya mboka to ebenga moko ya zamba lokola mbeka mpo
na masumu. **7** Nganga-Nzambe akobonza bambeka yango
liboso ya Yawe mpe sima, akosala mosala ya bolimbisi
masumu ya mwasi. Soki kaka asilisi kosala yango nde mwasi
akokoma peto. Wana nde mobeko mpo na mwasi oyo aboti
mwana mobali to mwana mwasi. **8** Soki azangi makoki
ya kozwa mwana meme, akoki komema bana mibale ya
ebenga ya mboka to bibenga mibale ya zamba: moko mpo
na mbeka ya kotumba, mpe mosusu, mpo na mbeka mpo
na masumu. Sima na Nganga-Nzambe kosala mosala ya
bolimbisi masumu, mwasi akokoma peto. › »

13 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Soki poso ya
nzoto ya moto ebimisi bambuma ya mike-mike to esali
kolokoto to lipalata, bongo ezwi lolenge ya bokono ya maba,
bakomema moto yango epai ya Nganga-Nzambe Aron to
epai ya moko kati na bana na ye, Banganga-Nzambe. **3**
Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya nzoto oyo esili
kozwa bokono. Soki amoni ete bapwale oyo ezali na esika
oyo ezwi bokono na poso ebongwani mpe ekomi pembe;
bongo bapota efungwami na poso ya nzoto, wana elakisi ete
ezali bokono ya maba; mpe Nganga-Nzambe akoki koloba
mbala moko ete moto yango azali mbindo. **4** Soki lipalata
oyo ebimi na poso ezali ya pembe mpe ezali kongenga,
bongo efungwami te mpo na kosala pota na poso ya nzoto,
Nganga-Nzambe akolongola kati na lisanga, moto oyo abeli
mpe akotia ye na esika oyo akozala ye moko mikolo sambo.
5 Sima na mikolo yango sambo, Nganga-Nzambe akotala ye
lisusu malamu: soki amoni ete lipalata oyo ebimaki na poso
ya nzoto efungwami te mpe epanzani te na nzoto mobimba,
akotika moto oyo abeli na esika oyo atiaki ye mpo ete asala
lisusu mikolo sambo. **6** Sima na mikolo sambo yango,
Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu: soki lipalata oyo
ebimaki na poso ya nzoto ekawuki mpe epanzani te na nzoto
mobimba, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali
mbindo te; ezali kolokoto ya pamba. Moto yango akosukola
bilamba na ye mpo ete azali mbindo te. **7** Nzokande, soki
sima na Nganga-Nzambe kotala mpe koloba ete moto yango
azali peto, kolokoto yango epanzani na poso, moto yango
asengeli kozonga epai ya Nganga-Nzambe mpo ete atala ye
lisusu. **8** Soki amoni ete kolokoto epanzani na poso ya nzoto,
Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali na bokono
ya maba mpe azali mbindo. **9** Soki moto azwi bokono ya
maba, basengeli komema ye epai ya Nganga-Nzambe. **10**
Nganga-Nzambe akotala ye malamu. Soki amoni ete poso
ya nzoto na ye ebimisi bambuma ya pembe ya mike-mike,
ekomisi bapwale ya nzoto na ye pembe, efungwami mpe
ebimisi bapota, **11** wana elakisi ete ezali bokono ya maba ya
libela kati na poso ya nzoto na ye, mpe Nganga-Nzambe
akoloba ete moto yango azali mbindo. Ekozala na tina te
kotia ye na esika oyo akozala ye moko, pamba te emonani
ete azali mbindo. **12** Kasi soki bokono na ye ya maba ebimisi
bambuma ya mike-mike na poso ya nzoto na ye mobimba,
kobanda na moto kino na makolo, na bisika nyonso oyo
Nganga-Nzambe akoki kotala, **13** Nganga-Nzambe akotala
ye lisusu malamu: soki amoni ete bambuma ya mike-mike
etondi ye penza na nzoto mobimba, akoloba ete moto yango
azali mbindo te mpo ete akomi pembe nzoto mobimba. **14**
Kasi akokoma mbindo na mokolo kaka poso ya nzoto na ye
ekofungwama mpe ekobimisa bapota. **15** Soki kaka Nganga-
Nzambe atali mpe amoni bapota oyo ebimi na poso, akoloba
ete moto yango azali mbindo mpe bapota oyo efungwami

ezali mbindo: ezali bokono ya maba. **16** Mpe soki bapota
oyo efungwami ekomi lisusu pembe, moto yango akozonga
lisusu epai ya Nganga-Nzambe **17** mpo ete atala ye malamu.
Soki Nganga-Nzambe amoni ete bapota yango ekomi penza
pembe, akoloba ete nzoto ezali mbindo te mpe ye moko
moto yango azali mbindo te. **18** Soki moto moko abelaki
bibon mpe yango ekawuki; **19** bongo bambuma mike-mike
ya pembe to lipalata ya mwa pembe mpe mwa motane ebimi
na esika oyo bibon ezalaki, moto yango asengeli kokende
epai ya Nganga-Nzambe oyo akotala ye malamu. **20** Soki
Nganga-Nzambe amoni ete lidusu moko esalemi na poso
ya nzoto ya moto wana, bapwale na ye ebongwani mpe
ekomi pembe, akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba
te ezali bokono ya maba oyo ebimi na esika oyo elembo
ya pota ya bibon ezali. **21** Nzokande, soki na ngonga ya
kotala ye, Nganga-Nzambe amoni te bapwale ya moto yango
kobongwana pembe mpe lidusu kosalema na poso na ye,
akotia ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo
sambo. **22** Sima na yango, soki Nganga-Nzambe amoni ete
lipalata yango epanzani na poso ya nzoto, akoloba ete moto
yango azali mbindo, pamba te azali na bokono ya maba.
23 Kasi soki lipalata yango epanzani te, wana elakisi ete
ezali bobele elembo ya pota ya bibon; mpe Nganga-Nzambe
akoloba ete moto yango azali na ye mbindo te. **24** Soki poso
ya nzoto ya moto moko eziki na moto, bongo litono moko ya
pembe to ya motane esalemi kati na esika oyo eziki, **25**
Nganga-Nzambe akotala moto yango malamu: soki bapwale
oyo ezali kati na litono ebongwani, ekomi pembe mpe litono
yango kati na poso ebongwani, esali pota: elakisi ete ezali
bokono ya maba nde ebimi na esika oyo ezikaki. Boye,
Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo,
pamba te azali na bokono ya maba. **26** Nzokande, soki
tango Nganga-Nzambe atali moto yango malamu, amoni te
bapwale ya pembe kati na litono; mpe soki litono ebongwani
te, esali na yango pota te na poso mpe epanzani te; akotia
ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **27**
Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala ye malamu:
soki litono epanzani solo na poso, Nganga-Nzambe akoloba
ete moto yango azali mbindo, pamba te ezali bokono ya
maba. **28** Nzokande, soki litono yango etikali kaka esika
moko, epanzani te na poso kasi ekawuki, wana etalisi ete
ezali kaka kobeba ya poso ya nzoto mpo na kozika na ye na
moto. Boye Nganga-Nzambe akoloba ete azali mbindo te,
pamba te ezali kaka elembo ya pota ya moto. **29** Soki mobali
to mwasi abeli bokono ya poso ya nzoto, ezala na moto to
na mbanga, **30** Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya
nzoto ya moto yango: soki amoni ete bapota ebimi na poso
ya nzoto ya moto yango, bapwale eteli mpe kotela na yango
epanzani, akoloba ete mobali to mwasi yango azali mbindo,
pamba te ezali lipalata ya moto to ya mbanga. **31** Nzokande,
soki Nganga-Nzambe amoni ete poso ya nzoto ebimisi na
yango bapota te, atako bapwale ezali kaka ya mwindo, akotia
ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo.
32 Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu
poso: soki bokono yango epanzani te, bapwale eteli te,
bapota ebimi te na poso, **33** mobeli akokokola suki na ye
kasi akotika suki oyo ezali na bisika oyo bokono emonani.
Bongo Nganga-Nzambe akotia lisusu mobeli na esika oyo
akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **34** Na mokolo ya
sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu bokono yango
ya poso ya nzoto: soki epanzani te mpe ebimisi bapota te,
Nganga-Nzambe akoloba ete mobali to mwasi yango azali
mbindo te. Boye mobali to mwasi yango akosukola kaka
bilamba na ye mpe akokoma peto. **35** Nzokande, atako
Nganga-Nzambe asili koloba ete mobali to mwasi wana azali
peto kasi soki bokono yango epanzani ye kaka na poso ya
nzoto, **36** Nganga-Nzambe akotala malamu: lokola bokono
epanzani ye penza na poso ya nzoto, ekozala na tina te ete
Nganga-Nzambe aluka lisusu koyeba soki bapwale eteli to
te, pamba te mobali to mwasi yango azali penza mbindo. **37**
Nzokande, soki bokono epanzani na yango te mpe bapwale
ya mwindo ebimi na bisika oyo bokono ezali, wana elakisi
ete mobeli abiki na bokono na ye mpe azali peto: Nganga-
Nzambe akoloba ete azali peto. **38** Soki mobali to mwasi
amoni matono ya pembe kobima na poso ya nzoto na ye, **39**
Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki pembe ya matono
yango ezali na yango ya pete, wana elakisi ete ezali na
yango penza bokono te: moto yango azali peto. **40** Soki
suki ya mobali moko ekatani, bongo akomi na libandi, elakisi
te ete akomi mbindo. **41** Soki suki yango ekataneli ye na
mbunzu, bongo akomi na libandi, wana elakisi ete azali peto.
42 Kasi soki lipalata moko ya mwa pembe mpe ya mwa
motane ebimi ye na libandi, ezala na dikosi to na mbunzu,
wana elakisi ete bokono ya maba ebandi kobima ye na
libandi. **43** Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki amoni
ete bokono yango ya maba ebandi kobimisa bambuma ya
mike-mike ya mwa pembe mpe ya mwa motane, ezala na
dikosi to na mbunzu; wana elakisi ete azali na bokono ya
maba na libandi. **44** Boye mobali yango azali na bokono ya
maba, azali mbindo; mpe Nganga-Nzambe asengeli koloba
ete azali mbindo mpo na bokono oyo akomi na yango na
moto. **45** Moto oyo azwi bokono ya boye asengeli kolata
bilamba epasuka, akokatisa suki te, akozipa mandefu na
ye mpe akoganga: ‹ Mbindo! Mbindo! › **46** Lokola bokono
oyo akomi na yango ezali mbindo, ye moko mpe akozala
mbindo. Boye akotonga ndako na ye mosika na bato mpe
akovanda libanda ya molako. **47** Soki elamba ya kolata
ezwi mbungi, ebebi mpe ekomi lokola nzoto ya moto oyo
abeli bokono ya maba, ezala elamba basala na lino to na
bapwale ya meme **48** to elamba ya pete to elamba ya lino
mpo na komibatela na malili to elamba basala na bapwale ya
meme to mpe ezala mbungi yango emonani na likolo ya
eloko basala na kapo ya pete to na kapo ya makasi, **49** soki
mbungi yango ezwi langi ya mayi ya pondu to ezwi langi ya
motane, na likolo ya elamba, wana elakisi ete ezali litono
ya maba; boye basengeli komema yango epai ya Nganga-
Nzambe mpo ete atala yango malamu. **50** Sima na Nganga-
Nzambe kotala yango malamu, akotia yango na esika oyo
ekozala yango moko mpo na mikolo sambo. **51** Na mokolo
ya sambo, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu litono
yango. Soki amoni ete epanzani na likolo ya elamba ya
kolata, ya elamba ya pamba, ya elamba ya malili to na likolo
ya kapo; wana elakisi ete ezali litono ya bokono ya maba
oyo bakoki kolongola te mpe elakisi lisusu ete elamba yango
ezali mbindo. **52** Boye basengeli kotumba elamba yango,
atako ezali ndenge nini, pamba te ezali na litono oyo bakoki
kolongola te: basengeli kotumba yango. **53** Nzokande, soki
sima na kotala elamba yango malamu, Nganga-Nzambe

amoni ete litono epanzani te na likolo ya elamba yango to na
likolo ya kapo, **54** Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete
basukola yango; bongo akotia yango lisusu na esika oyo
ekozala yango moko mpo na mikolo sambo. **55** Sima na
kosukola yango, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu
litono; soki amoni ete ebongwani te mpe epanzani na yango
te, wana elakisi ete elamba ezali mbindo mpe esengeli
kotumba yango na moto: ezali elamba oyo ebebi na liboso
mpe na sima. **56** Nzokande, soki Nganga-Nzambe, sima
na kotala malamu elamba, amoni ete litono elongwaki na
tango basukolaki elamba; akokata kaka eteni ya elamba
epai wapi litono ezali. **57** Soki sima na mwa tango, litono
yango ezongi lisusu, wana elakisi ete ezali bokono ya maba
oyo ezali kokola. Boye esengeli kotumba na moto eteni oyo
ezali na litono na elamba. **58** Tango bakosukola elamba oyo
ezali na litono, soki litono yango elongwe, esengeli kosukola
yango lisusu na mbala ya mibale mpo ete ezala peto. » **59**
Wana nde mitindo oyo etali litono ya bokono ya maba na
likolo ya elamba basala na bapwale ya meme to elamba ya
lino, na likolo ya eloko nyonso basala na poso ya nyama,
mpo na koyeba soki elamba ezali peto to mbindo.

14 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Tala mobeko oyo etali
moto oyo azali na bokono ya maba, na mokolo ya
kopetolama na ye: ‹ Basengeli komema moto oyo azali
na bokono ya maba epai ya Nganga-Nzambe. **3** Nganga-
Nzambe akokende libanda ya molako mpo na kotala ye
malamu. Soki abiki na bokono na ye ya maba, **4** Nganga-
Nzambe akopesa mitindo ete bamema biloko oyo, mpo na
kopetolama ya moto oyo abiki na bokono ya maba: bandeke
mibale ya peto mpe ya bomoi, eteni ya nzete ya sedele,
eteni ya elamba ya motane makasi mpe eteni ya nzete ya
izope. **5** Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete bakata kingo
ya ndeke moko kati na bandeke wana mibale, na likolo ya
sani basala na mabele mpe etondi na mayi ya peto. **6** Bongo
akokamata ndeke ya mibale, ya bomoi, elongo na eteni ya
nzete ya sedele, eteni ya elamba ya motane makasi mpe
eteni ya nzete ya izope; akozindisa yango kati na makila ya
ndeke oyo bawuti kokata kingo na likolo ya mayi ya peto; **7**
akosopa makila yango mbala sambo na nzoto ya moto oyo
asengeli kopetolama na maba. Sima na yango, Nganga-
Nzambe akotatola ete moto yango akomi peto; mpe akotika
ndeke oyo ya bomoi kopumbwa mpe kokende na zamba. **8**
Moto oyo asengeli na kopetolama akosukola bilamba na ye,
akokata bapwale na ye nyonso mpe akomisukola nzoto na
mayi; sima na yango, akokoma peto. Bongo, akoki kozonga
kati na molako, kasi akovanda mikolo sambo libanda ya
ndako na ye ya kapo. **9** Na mokolo ya sambo, akokata lisusu
bapwale na ye, suki na ye ya moto mpe ya miso, mandefu
na ye mpe bapwale nyonso mosusu; akosukola bilamba
na ye mpe akomisukola nzoto na mayi. Na bongo, akozala
peto. **10** Na mokolo ya mwambe, akokamata bana meme
mibale ezanga mbeba elongo na meme moko ya mwasi
ezanga mbeba mpe esili kokokisa mobu moko, kilo libwa
ya farine basangisa na mafuta lokola, likabo ya bambuma,
mpe kati-kati ya litele moko ya mafuta. **11** Nganga-Nzambe
oyo azali kosala mosala ya kopetola akotia ye elongo na
makabo na ye liboso ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani. **12** Nganga-Nzambe akozwa mwana meme
ya liboso mpe akobonza yango elongo na kati-kati ya litele
moko ya mafuta lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani;
akotombola yango liboso ya Yawe. **13** Akokata mwana meme
yango kingo na esika oyo babomaka banyama oyo babonzi
epai ya Nzambe lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu
mpe lokola mbeka ya kotumba, kati na esika yango ya bule;
pamba te, ezala mbeka mpo na kozongisa boyokani to
mbeka mpo na bolimbisi masumu, ezali ya Nganga-Nzambe:
ezali eloko ya bule koleka. **14** Nganga-Nzambe akozwa
makila ya mbeka oyo ebonzami mpo na kozongisa boyokani,
akopakola yango na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya
mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso
ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya
liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali. **15**
Nganga-Nzambe akokamata kati-kati ya litele ya mafuta mpe
akosopa ndambo na yango na loboko na ye ya ngambo
ya mwasi. **16** Nganga-Nzambe akozindisa, kati na mafuta
oyo asili kosopa na loboko na ye ya ngambo ya mwasi,
mosapi ya mibale ya loboko na ye ya ngambo ya mobali
mpe akosalela yango mpo na kosopa mbala sambo mafuta
liboso ya Yawe. **17** Bongo kati na mafuta oyo ekotikala ye
na loboko, Nganga-Nzambe akokamata ndambo na yango
mpo na kopakola na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya
mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso
ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya
liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali,
kaka na esika oyo awuti kotia makila ya mwana meme oyo
ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani. **18**
Bongo Nganga-Nzambe akosopa, na moto ya moto oyo azali
komipetola, mafuta oyo ekotikala na loboko na ye mpo na
kosala, liboso ya Yawe, mosala ya bolimbisi masumu na ye.
19 Sima na yango, Nganga-Nzambe akobonza, liboso ya
Nzambe, mbeka mpo na masumu, mpo ete asala mosala ya
bolimbisi masumu ya moto oyo azali komipetola na mbindo
na ye; mpe akokata lisusu kingo ya nyama oyo ebonzami
lokola mbeka ya kotumba. **20** Nganga-Nzambe akotia mbeka
yango na likolo ya etumbelo elongo na makabo ya farine.
Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu
ya moto yango, mpe akozala peto. **21** Soki moto yango
azali mobola, bongo akoki kozwa te biloko wana nyonso,
akokamata kaka mwana meme moko lokola mbeka mpo na
kozongisa boyokani, mpo na kobonza yango mpo na mosala
ya bolimbisi masumu ya moto yango; akobakisa na likolo na
yango lokola makabo bakilo misato ya farine basangisa na
mafuta mpe kati-kati ya litele moko ya mafuta. **22** Akobonza
lisusu bibenga mibale kolanda bozwi na ye: moko lokola
mbeka mpo na bolimbisi masumu, mosusu lokola mbeka
ya kotumba. **23** Na mokolo ya mwambe, akomema yango
epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, liboso ya Yawe, mpo na kopetolama na ye. **24**
Nganga-Nzambe akokamata mafuta mpe mwana meme oyo
ebonzami lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu, mpe
akobonza yango epai na Yawe. **25** Akokata kingo ya mwana
meme yango oyo ebonzami lokola mbeka mpo na bolimbisi
masumu. Nganga-Nzambe akotia makila ya mbeka mpo na
bolimbisi masumu, na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya
mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya
loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso
ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali. **26** Nganga-

Nzambe akosopa lisusu ndambo ya mafuta na loboko na ye
ya ngambo ya mwasi. **27** Mpe na nzela ya mosapi ya mibale
ya loboko na ye ya ngambo ya mobali, Nganga-Nzambe
akokamata mpe akosopa mafuta yango mbala sambo, liboso
ya Yawe. **28** Nganga-Nzambe akokamata ndambo mosusu
mpe akotia yango na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya
mobali, ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso
ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi na
ye liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali,
mpe na bisika oyo atiaki makila ya mbeka mpo na bolimbisi
masumu. **29** Bongo mpo na ndambo ya makila oyo ekotikala
na loboko na ye ya mwasi, Nganga-Nzambe akosopa yango
na moto ya moto oyo azali komipetola, mpo na kosala mosala
ya bolimbisi masumu na ye liboso ya Yawe. **30** Nganga-
Nzambe akozwa moko kati na bibenga mibale oyo moto
wana abonzi kolanda bozwi na ye **31** mpe akobonza yango
lokola mbeka mpo na masumu; bongo akobonza ebenga
mosusu lokola mbeka ya kotumba elongo na makabo ya
farine. Mpe Nganga-Nzambe akosala liboso ya Yawe, mosala
ya bolimbisi masumu ya moto oyo azali komipetola. › **32**
Wana nde mibeko oyo ezali kotala moto oyo abeli bokono ya
maba, oyo azali penza na makoki te mpo na kopetolama na
ye. » **33** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **34** « Tango
bokokota na mokili ya Kanana oyo napesi bino, soki natie
litono ya maba na ndako moko ya mokili oyo napesi bino, **35**
nkolo ndako asengeli kokende koloba boye epai ya Nganga-
Nzambe: ‹ Namoni litono ya maba kati na ndako na ngai. ›
36 Bongo Nganga-Nzambe akopesa mitindo ya kobima na
ndako yango liboso ete ye akota kuna mpo na kotala malamu
litono yango. Bongo akoloba ete biloko nyonso kati na ndako
yango ezali peto. Sima na yango, Nganga-Nzambe akokota
kati na yango mpo na kotala malamu. **37** Akobanda kotala
malamu litono yango kati na mir. Soki amoni ete ezwi langi
ya mayi ya pondu to ya motane mpe esali lidusu kati na mir,
38 Nganga-Nzambe asengeli kobima wuta na ndako mpe
kotelema na ekotelo na yango; bongo akokanga ndako yango
mpo na mikolo sambo. **39** Na mokolo ya sambo, Nganga-
Nzambe akozonga mpo na kotala lisusu malamu. Soki litono
yango epanzani kati na mir, **40** Nganga-Nzambe akopesa
mitindo ete balongola mabanga oyo ebebi na matono mpe
babwaka yango libanda ya engumba na esika ya mbindo.
41 Bongo akosenga ete bakokola mir nyonso na ngambo
na yango ya kati mpe babwaka libanda ya engumba na
esika ya mbindo mabele nyonso oyo bakokola. **42** Sima,
bakozongisa mabanga mosusu na bisika oyo balongolaki
mpe bakozwa mabele mosusu mpo na kopakola ndako. **43**
Sima na kolongola mabanga oyo ebebaki, kokokola bamir
mpe kopakola mabele mosusu, soki litono esalemi lisusu,
44 Nganga-Nzambe akokende kotala lisusu malamu: soki
amoni solo ete litono esalemi lisusu mpe epanzani, wana
elakisi ete maba ezali kati na ndako mpe ndako yango
ekokoma mbindo. **45** Boye bakokweyisa ndako yango:
mabanga mpe mabaya na yango nyonso ekobwakama na
libanda ya engumba na esika ya mbindo. **46** Na mikolo
nyonso oyo ndako ekozala ya kokangama, moto nyonso oyo
akokota akozala mbindo kino na pokwa. **47** Moto nyonso
oyo akolekisa butu to kolia kati na ndako yango, asengeli
kosukola bilamba na ye. **48** Nzokande, soki na ngonga
ya kotala malamu ndako sima na kopakola yango mabele,
Nganga-Nzambe amoni te kobima ya litono, wana akoloba
ete ndako yango ezali peto, pamba te mbindo na yango esili
kolongwa. **49** Boye mpo na kopetolama na yango, Nganga-
Nzambe akozwa bandeke mibale, mabaya ya sedele, eteni
ya elemba ya motane makasi mpe eteni ya nzete ya izope;
50 akokata kingo ya ndeke ya liboso na likolo ya sani oyo
basala na mabele mpe ezali na mayi ya peto kati na yango.
51 Akokamata mabaya ya sedele, eteni ya nzete ya izope,
eteni ya elamba ya motane makasi mpe ndeke mosusu,
akozindisa yango kati na makila ya ndeke oyo asilaki kokata
kingo mpe kati na mayi ya peto oyo akobwaka na likolo ya
ndako mbala sambo. **52** Akopetola ndako na nzela ya makila
ya ndeke, ya mayi ya peto, ya ndeke oyo ezali na bomoi, ya
mabaya ya sedele, ya eteni ya nzete ya izope mpe ya eteni
ya elamba ya motane. **53** Bongo akotika ndeke oyo etikalaki
ya bomoi kokende na zamba, na libanda ya engumba. Ezali
ndenge wana nde akosala mosala ya bolimbisi masumu ya
ndako; mpe ndako yango ekokoma peto. » **54** Wana nde
mibeko oyo etali lolenge nyonso ya maba, litono, **55** maba ya
elamba mpe ya ndako, **56** bambuma ya mike-mike, mapalata
mpe matono oyo ezali kongenga, **57** mpo na kotalisa soki
moto azali mbindo to te. Yango nde mibeko oyo etali maba.

15 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Boloba na
bana ya Isalaele mpe boyebisa bango: ‹ Soki nzoto
ya mibali ya mobali moko ezali kobimisa tofina to mayi,
kobima yango ekomisi mobali yango mbindo. **3** Ata soki
tofina to mayi ekobi kobima na nzoto na ye to ekangami,
azali kaka mbindo. Tala ndenge kobima ya tofina to ya mayi
yango ekomisaka moto mbindo: **4** mbeto nyonso oyo mobali
oyo azali kobimisa tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali
akolala to eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo. **5**
Moto nyonso oyo akosimba mbeto na ye asengeli kosukola
bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala
mbindo kino na pokwa. **6** Moto oyo akovanda likolo ya eloko
oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya
mibali avandelaki, asengeli kosukola bilamba na ye mpe
nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **7**
Moto oyo akosimba mobali oyo azali kobima tofina to mayi
na nzoto na ye ya mibali, asengeli kosukola bilamba na ye
mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino pokwa.
8 Soki mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto
na ye ya mibali abwakeli moto oyo azali peto soyi, moto
yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na
mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **9** Eloko nyonso
oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye
ya mibali akovandela likolo ya mpunda tango azali kosala
mobembo, ekokoma mbindo. **10** Moto nyonso oyo akosimba
eloko nyonso kati na biloko oyo ezali na se ya mobali yango,
akozala mbindo kino na pokwa; mpe moto nyonso oyo
akolokota biloko yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe
nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa.
11 Moto nyonso oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi
na nzoto na ye ya mibali akosimba na kozanga komisukola
maboko na mayi, asengeli kosukola bilamba na ye mpe
nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa.
12 Mbeki nyonso oyo esalema na mabele oyo bakosimba na
mobali oyo azali kobima tofina to mayi, basengeli kopanza
yango; mpe eloko nyonso oyo esalema na nzete basengeli

kosukola yango na mayi. **13** Soki tofina to mayi etiki kobima
na nzoto ya mibali ya mobali yango, akotanga mikolo sambo
mpo na kopetolama na ye; sima akosukola bilamba na ye,
akosukola nzoto na ye na mayi ya etima mpe akokoma
peto. **14** Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale ya
zamba to bana bibenga mibale mpe akoya liboso ya Yawe
na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Akopesa yango
epai ya Nganga-Nzambe. **15** Nganga-Nzambe akobonza
yango, moko lokola mbeka ya masumu mpe mosusu lokola
mbeka ya kotumba. Na nzela wana nde Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mobali yango
liboso ya Yawe likolo ya kobima tofina to mayi na nzoto na
ye ya mibali. **16** Soki mobali abimi mayi ya mibali na nzoto
na ye ya mibali, asengeli kosukola nzoto na ye mobimba
na mayi mpe akozala mbindo kino na pokwa. **17** Elamba
nyonso to eloko nyonso oyo esalema na poso ya nyama
oyo ekweyeli mayi ya mibali, esengeli basukola yango na
mayi, mpe ekozala mbindo kino na pokwa. **18** Soki mobali
asangisi nzoto na mwasi, bango mibale basengeli kosukola
nzoto na mayi mpe bakozala mbindo kino na pokwa. **19**
Soki mwasi amoni makila na ye ya sanza, akozala mbindo
mikolo sambo, mpe moto nyonso oyo akosimba ye akozala
mbindo kino na pokwa. **20** Eloko nyonso oyo akolalela
na tango wana ekokoma mbindo, mpe eloko nyonso oyo
akovandela ekokoma mbindo. **21** Moto nyonso oyo akosimba
mbeto na ye akosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye
na mayi mpe akozala mbindo kino na pokwa. **22** Moto
nyonso oyo akosimba eloko oyo mwasi yango avandeli,
asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi,
mpe akozala mbindo kino na pokwa. **23** Soki eloko ezali
na mbeto na ye to likolo ya eloko oyo avandeli, moto oyo
akosimba yango akozala mbindo kino na pokwa. **24** Soki
mobali moko asangisi na ye nzoto mpe makila na ye ya
sanza ezwi mobali yango, akozala mbindo mikolo sambo.
Bongo mbeto nyonso oyo mobali yango akolalela, ekokoma
mbindo. **25** Soki mwasi azali kobima makila mikolo ebele
na tango oyo amonaka makila na ye ya sanza te to azali
kokoba kobima makila penza na tango oyo amonaka makila
na ye ya sanza, akozala mbindo mikolo nyonso oyo azali
kobima makila lokola na mikolo oyo amonaka makila na ye ya
sanza. **26** Mbeto nyonso oyo akolalela na tango oyo makila
na ye ezali kokoba kobima, ekozala mbindo; mpe eloko
nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo lokola na tango
oyo amonaka makila na ye ya sanza. **27** Moto nyonso oyo
akosimba biloko wana akokoma mbindo. Asengeli kosukola
bilamba mpe nzoto na ye na mayi; akozala mbindo kino
na pokwa. **28** Soki apetolami na kobima makila na ye,
asengeli kotanga mikolo sambo; sima na yango, akokoma
peto. **29** Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale
ya zamba to bana bibenga mibale mpe akomema yango
epai ya Nganga-Nzambe na ekuke ya Ndako ya kapo ya
Bokutani. **30** Nganga-Nzambe akobonza yango, moko lokola
mbeka ya masumu mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba.
Na nzela wana nde Nganga-Nzambe akosala mosala ya
bolimbisi masumu mpo na mwasi yango liboso ya Yawe mpo
na mbindo ya kobima makila na ye. **31** Bosengeli kosala ete
bana ya Isalaele bazala mosika ya makambo oyo ekokomisa
bango mbindo; boye bakokufa te na mbindo na bango, na
kokomisa mbindo Mongombo na Ngai, oyo ezali kati na
bango. › **32** Oyo nde mibeko mpo na mobali oyo azali kobima
tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali to mpo na mobali oyo
abimi mayi ya mibali oyo ekomisi ye mbindo; **33** mpo na
mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza mpe mpo na
mobali oyo azali kobima tofina to mayi to mpo na mwasi oyo
azali kobima makila, mpe mpo na mobali oyo asangisi nzoto
na mwasi ya mbindo. »

16 Yawe alobaki na Moyize, sima na kufa ya bana mibali
mibale ya Aron, oyo bakufaki tango bapusanaki liboso
ya Yawe. **2** Yawe alobaki na Moyize: « Loba na Aron,
ndeko na yo ya mobali, ete akotaka tango nyonso te na
Esika ya bule, na sima ya rido, liboso ya esika ya bolimbisi
masumu, likolo ya Sanduku mpo ete akufa te; pamba te
namimonisaka na nzela ya lipata likolo ya esika ya bolimbisi
masumu. **3** Tala ndenge Aron akobanda kokota na Esika
ya bule: akomema ngombe moko ya mobali lokola mbeka
ya masumu mpe meme moko ya mobali lokola mbeka ya
kotumba. **4** Akolata na nzoto na ye: nzambala ya bule basala
na lino mpe bakaputula ya lino; akomikanga mokaba ya
lino mpe kitendi ya lino na moto na ye. Lokola bilamba oyo
ezali ya bule, asengeli komisukola nzoto na ye na mayi
liboso ya kolata yango. **5** Aron akozwa kati na lisanga ya
bana ya Isalaele: bantaba mibale ya mibali lokola mbeka
ya masumu mpe meme moko ya mobali lokola mbeka ya
kotumba. **6** Aron akobonza mpo na ye moko, ngombe ya
mobali lokola mbeka ya masumu mpe akosala mosala ya
bolimbisi masumu mpo na ye moko mpe mpo na ndako
na ye. **7** Akozwa bantaba ya mibali nyonso mibale mpe
akotia yango liboso ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani. **8** Aron akobeta zeke mpo na bantaba ya
mibali nyonso mibale: moko mpo na Yawe, mpe mosusu,
mpo na Azazeli. **9** Bongo Aron akomema ntaba oyo zeke
ekolakisa ete ezali mpo na Yawe, mpe akobonza yango
lokola mbeka mpo na masumu. **10** Kasi ntaba ya mobali oyo
zeke ekolakisa ete ezali mpo na Azazeli, akomema yango ya
bomoi liboso ya Yawe mpo ete basala na yango mosala ya
bolimbisi masumu, bongo bakotinda yango na esobe mpo na
Azazeli. **11** Aron akobonza, mpo na ye moko, ngombe ya
mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe akosala mosala
ya bolimbisi masumu na ye moko mpe ya ndako na ye.
Sima na ye kokata kingo ya ngombe ya mobali oyo abonzi
mpo na ye moko lokola mbeka ya masumu, **12** akotondisa
mbabola ya kotumba malasi na makala ya moto oyo ewuti
na etumbelo liboso ya Yawe mpe akotondisa maboko na ye
mibale na malasi ya putulu, bongo akomema yango na sima
ya rido. **13** Akotia malasi na moto liboso ya Yawe mpo ete
milinga na yango ezipa esika ya bolimbisi oyo ezali likolo
ya Sanduku ya Boyokani mpo ete akufa te. **14** Akozwa
makila ya ngombe ya mobali mpe, na nzela ya mosapi na ye,
akobwaka yango liboso ya esika ya bolimbisi masumu, na
ngambo ya este. Boye, na nzela ya mosapi na ye, akobwaka
makila mbala sambo liboso ya esika ya bolimbisi masumu. **15**
Akokata kingo ya ntaba ya mobali ya mbeka mpo na masumu
ya bato mpe akomema makila na yango na sima ya rido.
Bongo akosala na makila yango ndenge asalaki na makila ya
ngombe ya mobali: akobwaka liboso mpe likolo ya esika ya
bolimbisi masumu. **16** Na nzela wana, akosala mosala ya
bolimbisi masumu mpo na Esika ya bule likolo ya mbindo,

botomboki mpe masumu ya bana ya Isalaele. Akosala mpe
ndenge moko mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani oyo ezali
elongo na bango kati na mbindo na bango. **17** Moto moko
te akozala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani tango Aron
akokota kuna mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu
kati na Esika ya bule kino tango akobima na libanda. Mpe
akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko,
mpo na ndako na ye mpe mpo na lisanga mobimba ya
Isalaele. **18** Sima na yango, akobima mpo na kokende na
etumbelo oyo ezali liboso ya Yawe mpe akosala mosala
ya bolimbisi masumu mpo na etumbelo yango. Akozwa
makila ya ngombe ya mobali mpe ya ntaba ya mobali mpe
akotia yango na maseke ya etumbelo. **19** Mpe na nzela ya
mosapi na ye, akobwaka makila mbala sambo na etumbelo.
Ezali na nzela wana nde akopetola mpe akobulisa yango
na mbindo ya bana ya Isalaele. **20** Tango Aron akosilisa
kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Esika ya bule,
mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe mpo na etumbelo,
akomema ntaba ya mobali ya bomoi. **21** Aron akotia maboko
na ye mibale na moto ya ntaba yango, akotubela mabe,
botomboki mpe masumu nyonso ya bana ya Isalaele na
moto ya ntaba yango. Na nzela wana akotia masumu nyonso
na moto ya ntaba yango; sima akopona moto moko mpo na
kobengana ntaba yango na esobe. **22** Boye ntaba ekomema
masumu na bango nyonso na esika oyo ezanga bato, mpe
moto yango akotika ntaba kokende na esobe. **23** Bongo
Aron akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, akolongola
bilamba ya lino oyo alataki tango akotaki na Esika ya bule
mpe akotika yango kuna. **24** Akosukola nzoto na ye na mayi
na esika moko ya bule; mpe akolata bilamba na ye. Sima,
akobima libanda mpe akobonza mbeka ya kotumba mpo na
ye moko mpe mpo na bato. Na nzela wana nde akosala
mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko mpe mpo na
bato. **25** Akotumba mafuta ya mbeka ya masumu na likolo ya
etumbelo. **26** Moto oyo akobengana ntaba ya mobali mpo na
Azazeli, asengeli kosukola nzoto na ye na mayi; mpe sima
na yango, akozonga na molako. **27** Bakomema libanda ya
molako ngombe ya mobali mpe ntaba ya mobali ya mbeka
ya masumu oyo bamemaki makila na yango na Esika ya bule
mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpe bakotumba
na moto poso na yango, misuni na yango mpe banyei na
yango. **28** Moto oyo akotumba yango asengeli kosukola na
mayi bilamba na ye mpe nzoto na ye, sima na yango nde
akoki kozonga na molako. **29** Tala malako oyo bosengeli
kosalela mpo na libela: na mokolo ya zomi ya sanza ya
sambo, ezala mwana mboka to mopaya oyo avandi kati na
bino, bosengeli komikitisa mpe bokosala mosala ata moko
te, **30** pamba te na mokolo wana nde bokosala mosala ya
bolimbisi masumu mpo na bino mpe kopetolama bino. Boye
bokopetolama na masumu na bino nyonso liboso ya Yawe.
31 Ekozala mpo na bino mokolo ya Saba, mokolo ya bopemi,
mpe bosengeli komikitisa. Ezali malako ya libela. **32** Nganga-
Nzambe oyo bakopakola mafuta mpe akobulisama mpo na
kosala mosala ya bonganga-Nzambe na esika ya tata na
ye, akosala mosala ya bolimbisi masumu. Akolata bilamba
ya bule ya lino. **33** Akosala mosala ya bolimbisi masumu
mpo na ndako ya bule, mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani,
mpo na etumbelo, mpo na Nganga-Nzambe mpe mpo na
bato nyonso ya lisanga. **34** Oyo nde ekozala mpo na bino
malako ya libela: mbala moko na mobu, bokosala mosala
ya bolimbisi masumu nyonso ya bana ya Isalaele. » Mpe
basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.

17 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa Aron, bana na ye
ya mibali mpe bana nyonso ya Isalaele, mpe loba na
bango: ‹ Tala maloba oyo Yawe alobi: **3** ‘Moto nyonso kati na
bana ya Isalaele, oyo akokata kingo ya ngombe, ya meme to
ya ntaba, ezala kati na molako to na libanda ya molako;
4 mpe amemi yango te na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani mpo na kobonza yango lokola likabo epai na Yawe
liboso ya Mongombo ya Yawe, makila na yango ekotangama
na moto ya moto yango. Lokola asopi makila, bakolongola ye
kati na bato na ye. **5** Boye, na esika ete bana ya Isalaele
bamemaka bambeka na bango na bilanga, bakomema yango
mpo na Yawe epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako
ya kapo ya Bokutani lokola mbeka ya boyokani epai na
Yawe. **6** Nganga-Nzambe akobwaka makila na etumbelo
ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
akotumba mafuta na yango lokola mbeka oyo solo kitoko na
yango ekosepelisa Yawe. **7** Bana ya Isalaele bakobonza
lisusu te bambeka na bango epai banzambe ya bikeko ya
bantaba ya mibali, oyo basambelaka. Oyo ekozala malako
ya libela mpo na bango mpe mpo na milongo oyo ekoya.’
› **8** Loba na bango: ‹ Moto nyonso ya Isalaele to mopaya
nyonso oyo azali kati na bango, oyo akobonza mbeka ya
kotumba to mbeka mosusu, **9** na kozanga komema yango
na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kobonza
yango epai ya Yawe, bakolongola ye kati na bato ya Isalaele.
10 Nakobalukela mpe nakolongola kati na bato na ye, moto
nyonso oyo akolia makila, azala moto ya Isalaele to mopaya
nyonso oyo avandi kati na bango; **11** pamba te bomoi ya
ekelamu nyonso ezali kati na makila. Napesi bino yango mpo
ete bosala na yango mosala ya bolimbisi masumu mpo na
bomoi na bino, na etumbelo. Lokola bomoi ya moto ezali kati
na makila, yango wana makila esalaka mosala ya bolimbisi
masumu. **12** Boye, nalobaki na bana ya Isalaele: ‘Moto moko
te mpe mopaya moko te kati na bino akoki kolia makila.’
13 Moto nyonso kati na bana ya Isalaele to mopaya oyo
avandi kati na bango, oyo akokende bokila mpe akokanga
nyama ya zamba to ndeke oyo baliaka, asengeli kosopa
makila na yango mpe kozipa yango na mabele, pamba te
bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila na yango. **14**
Yango wana, nalobaki na bana ya Isalaele: ‘Bokoki kolia
makila ya ekelamu ata moko te, pamba te bomoi ya ekelamu
nyonso ezali kati na makila na yango. Moto oyo akolia yango,
bakolongola ye kati na bato.’ **15** Moto nyonso, azala mwana
mboka to mopaya, oyo akolia mosuni ya nyama oyo ekufi
yango moko to oyo babomi na nyama ya zamba, akosukola
bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi. Akozala mbindo
kino na pokwa, sima na yango akokoma peto. **16** Kasi soki
asukoli bilamba mpe nzoto na ye te, akomema ngambo. › »

18 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele:
‹ Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **3** Bokoki te
kosala makambo ndenge esalemaka na Ejipito epai wapi
bozalaki kovanda to na Kanana epai wapi nazali komema
bino. **4** Bosengeli kotosa bobele mibeko mpe bikateli na
Ngai. Nazali Yawe, Nzambe na bino. **5** Bobatela mitindo mpe

mibeko na Ngai, pamba te moto oyo akosalela yango akobika
bomoi na ye na nzela na yango. Nazali Yawe. **6** Mobali moko
te akosangisa nzoto na mwasi ya libota na ye penza. Nazali
Yawe. **7** Okosambwisa te tata na yo na kosangisa nzoto na
mama na yo. Lokola azali mama na yo, kosambwisa ye te. **8**
Okosangisa nzoto te na mwasi mosusu ya tata na yo, soki te
okosambwisa tata na yo. **9** Okosangisa nzoto te na ndeko
na yo ya mwasi, ezala na mwana mwasi ya tata na yo to ya
mama na yo, oyo abotami na ndako to na libanda ya ndako.
10 Okosangisa nzoto te na mwana mwasi ya mwana na yo
ya mobali to ya mwasi; kosambwisa ye te. **11** Okosangisa
nzoto te na mwana mwasi ya mwasi ya tata na yo, azali
ndeko na yo ya mwasi. **12** Okosangisa nzoto te na ndeko
mwasi ya tata na yo, azali tata mwasi na yo. **13** Okosangisa
nzoto te na ndeko mwasi ya mama na yo, azali mama leki to
mama kulutu na yo. **14** Okosambwisa te ndeko mobali ya
tata na yo na kosangisa nzoto na mwasi na ye. Azali mama
na yo. **15** Okosangisa nzoto te na bokilo na yo. Azali mwasi
ya mwana na yo, kosangisa na ye nzoto te. **16** Okosambwisa
te ndeko na yo ya mobali na kosangisa nzoto na mwasi na
ye. **17** Okosangisa nzoto te na mama mpe na mwana na ye
ya mwasi to na mwana mwasi ya mwana na ye ya mobali
mpe ya mwasi; pamba te bazali makila moko mpe ekozala
likambo ya nkele penza na miso ya Nzambe. **18** Okosangisa
nzoto te na ndeko mwasi ya mwasi na yo, wana mwasi na
yo azali nanu na bomoi, noki te ekoyeisa bombanda. **19**
Okosangisa nzoto te na mwasi oyo azali komona makila na
ye ya sanza, pamba te azali mbindo. **20** Okosangisa nzoto
te na mwasi ya moninga na yo, noki te okokoma mbindo
elongo na ye. **21** Okopesa moko kati na bana na yo te
lokola mbeka epai ya nzambe Moloki, pamba te osengeli te
kobebisa lokumu ya Kombo ya Nzambe na yo. Ngai nazali
Yawe. **22** Okosangisa nzoto te na mwana mobali ndenge
basangisaka nzoto na mwana mwasi; ezali likambo ya nkele.
23 Okosangisa nzoto te na nyama, noki te okokoma mbindo
elongo na yango. Ndenge moko mpe mwasi akosangisa
nzoto te na nyama: ezali kotiola Nzambe. **24** Bomikomisa
mbindo te na moko ya makambo oyo, pamba te ezali na
nzela na yango nde bato ya bikolo oyo nazali kobengana
liboso na bino bamikomisaki mbindo. **25** Lokola mboka yango
moko mpe ekomaki mbindo, napesaki yango mpe etumbu
mpo na lisumu na yango; bongo esanzaki bavandi na yango.
26 Kasi, ezala mwana mboka to mopaya oyo bazali kati na
bino, bosengeli kotosa malako mpe bikateli na Ngai; mpe
bosengeli koboya kosala makambo nyonso oyo ya nkele na
miso ya Nzambe. **27** Pamba te bato oyo bazalaki kovanda
na mboka oyo liboso na bino babandaki kosala makambo
oyo nyonso, bongo mboka ekomaki mbindo. **28** Bino bokeba
ete bokomisa mboka mbindo te, mpo ete yango esanza bino
te ndenge esanzaki bato ya bikolo oyo bazalaki liboso na
bino. **29** Moto nyonso oyo akosala moko ya makambo oyo
ya nkele na miso ya Nzambe, esengeli balongola ye kati na
bato na ye. **30** Boye, bobatela malako na Ngai mpe bolanda
ata likambo moko te kati na makambo mabe oyo ezalaki
kosalema liboso ete bino boya, mpo ete bomikomisa mbindo
te na nzela na yango. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › »

19 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa lisanga mobimba
ya bana ya Isalaele: ‹ Bozala bule, pamba te Ngai
Yawe, Nzambe na bino, nazali Bule. **3** Moto nyonso kati na
bino asengeli kotosa mama mpe tata na ye, mpe bosengeli
kotosa mikolo na Ngai ya Saba. Nazali Yawe, Nzambe na
bino. **4** Bomipesa te na banzambe ya bikeko to bomisalela te
banzambe ya bikeko ya bibende; Ngai nazali Yawe, Nzambe
na bino. **5** Tango bokobonza mbeka ya boyokani epai na
Yawe, bosala yango na ndenge esengeli mpo ete endimama
mpo na bolamu na bino. **6** Bosengeli kolia yango kaka
na mokolo oyo bobonzi yango lokola mbeka to na mokolo
oyo elandi. Mpe eloko nyonso oyo ekotikala, bosengeli
kozikisa yango na moto na mokolo ya misato. **7** Kasi na
mokolo yango ya misato, mbeka yango ekokoma mbindo;
soki moto moko alie yango, nakondima yango lisusu te.
8 Moto nyonso oyo akolia yango, akomema mokumba ya
mabe na ye mpo ete asambwisi eloko oyo ezali bule mpo na
Yawe, mpe basengeli kobengana ye kati na bato na ye. **9**
Tango okobuka mbuma ya bilanga na yo, okobuka yango
te kino na mondelo, mpe okozonga te mpo na kolokota
mbuma oyo ekokweya. **10** Okobuka mpe te mbuma ya vino
oyo ekotikala to kolokota oyo ekokweya. Okotika yango
mpo na babola to bapaya: nazali Yawe Nzambe na yo. **11**
Okoyiba te, okoloba lokuta te, moto moko te akosa moninga
na ye. **12** Okolapa te ndayi ya lokuta na Kombo na Ngai
mpe okobebisa te bosantu ya Kombo ya Nzambe na yo.
Nazali Yawe, Nzambe na yo. **13** Okonyokola te moninga na
yo to okoyiba ye te. Okobomba te lifuti ya mosali na yo butu
mobimba kino na tongo. **14** Okolakela mabe te moto oyo
akufa matoyi mpe okotia libaku te liboso ya mokufi miso, kasi
okotosa Nzambe na yo. Nazali Yawe. **15** Okosambisa na
bosembo. Okokotela te, ezala mobola to mozwi. Okosambisa
moninga na yo na bosembo. **16** Okokende te kotonga bato
na yo bipai na bipai. Okosala eloko moko te oyo ekoyeisa
pasi na bomoi ya moninga na yo. Nazali Yawe. **17** Okoyina
ndeko na yo te na motema na yo; kasi pamela moninga mpo
ete omema ngambo te na likambo na ye. **18** Okozongisa
mabe na mabe te to okobombela moko kati na bato na yo
kanda te, kasi okolinga moninga na yo ndenge yo moko
omilingaka. Nazali Yawe. **19** Okobatela bikateli na ngai:
okosangisa nzoto te ya banyama mibale ya lolenge mibale
ekesana; okolona mpe te na elanga na yo nkona mibale
ekesana. Okolata te elamba oyo batongi na basinga mibale
ekesana. **20** Soki mobali moko asangisi nzoto na mwasi oyo
azali mobandami ya mobali mosusu, kasi nanu bapeseli ye
te biloko ya libala to kopesa ye bonsomi, esengeli mobali
wana afuta lomande. Nzokande bango mibale, bakoboma
bango te mpo ete mwasi yango asikolamaki nanu te. **21**
Mpe mobali asengeli komema na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani meme ya mobali oyo akobonza epai na Yawe
lokola mbeka mpo na masumu. **22** Bongo na nzela ya meme
yango ya mbeka mpo na masumu, Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu ya mobali yango liboso ya
Yawe, mpe masumu oyo asilaki kosala ekolimbisama. **23**
Tango bokokota na mokili ya Kanana, bokolona banzete
ya lolenge nyonso oyo ebotaka mbuma. Na mibu misato,
bokozwa bambuma na yango nyonso lokola bambuma ya
mbindo; boye bokolia yango te. **24** Na mobu ya minei,
bokobulisa bambuma na yango nyonso ekozala bule mpo
na Yawe lokola litatoli ya kozongisa matondi epai na Ye.
25 Nzokande na mobu ya mitano, bokoki kolia bambuma

yango. Na nzela wana, bambuma na bino ekokoma ebele.
Nazali Yawe, Nzambe na bino. **26** Bokolia te nyama oyo
ezali na makila kati na yango. Bokosalela soloka to kindoki
te. **27** Okokata suki te na bangambo nyonso ya moto na
yo, okokata mpe te mandefu na bapembeni na yango. **28**
Soki bozwi matanga, bomikata-kata banzoto na bino te
to bomikatisa banzoloko te. Nazali Yawe. **29** Bobebisa te
lokumu ya bana na bino ya basi na kokomisa bango basi ya
ndumba, noki te mboka mobimba ekomipesa na kindumba
mpe ekotonda na mabe. **30** Bokobatelaka mikolo na Ngai
ya Saba mpe bokotosaka Esika na Ngai ya bule. Nazali
Yawe. **31** Bokende te kotuna makambo na bino epai ya
bato oyo basololaka na bakufi to epai ya banganga-kisi, noki
te bokomikomisa mbindo; Ngai nazali Yawe, Nzambe na
bino. **32** Bokotelema liboso ya bato oyo banuni, bokolakisa
botosi na bino epai ya mibange; na nzela wana, bokokumisa
Nzambe na bino. Nazali Yawe. **33** Soki mopaya moko ayei
kovanda kati na bino, na mokili na bino, bonyokola ye te.
34 Nzokande bozwa ye kati na bino lokola mwana mboka.
Bokolinga ye lokola bino moko, pamba te bino mpe bozalaki
bapaya kati na Ejipito. Nazali Yawe, Nzambe na bino. **35**
Bokosalela lokuta te tango bokomeka molayi, bakilo mpe
tango bokoluka koyeba ebele oyo ekoki kozala na kati. **36**
Bokosalela bimekelo ya malamu, bakilo ya malamu, efa ya
malamu; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki
bino na Ejipito. **37** Bokobatela bikateli mpe mibeko na Ngai
nyonso mpe bokosalela yango. Nazali Yawe. › »

20 Yawe alobaki na Moyize **2** ete apesa malako oyo epai
ya bana ya Isalaele: « Soki moto moko ya Isalaele to
mopaya oyo avandi kati na Isalaele abonzi moko kati na
bana na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki, esengeli
baboma ye. Bato ya mokili bakobamba ye mabanga. **3**
Ngai nakotombokela moto yango mpe nakolongola ye kati
na bato na ye, pamba te abonzaki mwana na ye lokola
mbeka epai ya nzambe Moloki mpo na kokomisa mbindo
Esika na Ngai ya bule mpe mpo na kobebisa bosantu ya
Kombo na Ngai. **4** Mpe soki bato ya mokili bakangi miso
na bango tango moto wana azali kobonza mwana na ye
lokola mbeka epai ya nzambe Moloki mpe baboyi koboma
ye, **5** ngai nakotombokela moto yango mpe libota na ye,
nakolongola bango na ekolo na bango, elongo na bato
nyonso oyo balandaki ye mpo na kosalela nzambe Moloki.
6 Nakotombokela lisusu bato nyonso oyo balandaka moto
oyo asololaka na bakufi mpe banganga-kisi mpo na kosalela
banzambe ya bikeko. Nakolongola bango kati na bato na
bango. **7** Bomibulisa mpe bozala bule, pamba te nazali
Yawe, Nzambe na bino. **8** Bobatela bikateli na Ngai mpe
bosalela yango. Nazali Yawe oyo akomisi bino basantu.
9 Moto nyonso oyo akolakela tata na ye to mama na ye
mabe, esengeli baboma ye; pamba te alakeli tata na ye to
mama na ye mabe: makila na ye ekotangama na moto na
ye moko. **10** Soki mobali asali ekobo na mwasi ya mobali
mosusu, mwasi ya moninga na ye; bango mibale, mwasi na
mobali oyo basali ekobo, esengeli koboma bango. **11** Soki
mobali asangisi nzoto na mwasi ya tata na ye, asambwisi
tata na ye; bango mibale, esengeli koboma bango: makila na
bango ekotangama na mito na bango moko. **12** Soki mobali
asangisi nzoto na mwasi ya mwana na ye ya mobali; bango
mibale esengeli koboma bango, pamba te basali bosoto:
makila na bango ekotangama na mito na bango moko. **13**
Soki mobali asangisi nzoto na moninga na ye mobali ndenge
basangisaka nzoto na mwasi, bango mibale basali likambo
moko ya mbindo; boye esengeli koboma bango mpe makila
na bango ekotangama na mito na bango moko. **14** Soki
mobali abali mwasi mpe mama ya mwasi, ezali likambo
ya mabe koleka. Bango nyonso misato: mobali mpe basi
nyonso mibale, esengeli kotumba bango na moto, mpo ete
mabe moko te ezala kati na bino. **15** Soki mobali asangisi
nzoto na nyama, esengeli koboma ye elongo na nyama
yango. **16** Ndenge moko mpe soki mwasi asangisi nzoto
na nyama, bakoboma ye elongo na nyama yango: makila
na bango ekotangama na mito na bango moko. **17** Soki
mobali abali mwasi oyo azali ndeko na ye mpo ete abotami
na mama mosusu to tata mosusu, bongo asangisi na ye
nzoto, ezali likambo ya soni. Bakolongola bango na miso ya
bato na bango. Lokola mobali asambwisi ndeko na ye ya
mwasi, akomema ngambo. **18** Soki mobali asangisi nzoto
na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza; bango
mibale, esengeli kobengana bango kati na bato na bango,
mpo te basangisaki nzoto na tango mwasi azalaki komona
makila na ye ya sanza. **19** Okosangisa nzoto te na ndeko
mwasi ya tata to ya mama na yo, pamba te ekosambwisa
bondeko. Soki moto asali yango, bango mibale bakomema
ngambo mpo na mabe na bango. **20** Soki mobali moko
asangisi nzoto na mwasi ya ndeko ya tata na ye to mwasi
ya ndeko ya mama na ye, asambwisi ndeko ya tata na ye
to ya mama na ye; bango mibale bakomema ngambo mpo
na mabe na bango mpe bakokufa bazanga bana. **21** Soki
mobali asangisi nzoto na mwasi ya ndeko na ye ya mobali,
ezali likambo ya mbindo; asambwisi ndeko na ye ya mobali;
bakokufa bazanga bana. **22** Bobatela mpe botosa bikateli
mpe mibeko na Ngai nyonso; bosalela yango mpo ete mokili
epai wapi nakomema bino mpo na kovanda esanza bino
te. **23** Bolanda te bizaleli ya bikolo oyo nakobengana liboso
na bino, pamba te basalaki makambo wana nyonso mpe
nayinaki bango. **24** Boye nayebisaki bino: ‹ Bino nde bato
bokozwa mokili na bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe
mafuta ya nzoyi; napesi bino yango lokola libula. › Nazali
Yawe, Nzambe na bino, oyo alongolaki bino kati na bikolo
mpe atiaki bino pembeni. **25** Yango wana bosengeli kosala
bokeseni kati na nyama oyo ezali mbindo mpe oyo ezangi
mbindo, kati na ndeke oyo ezali mbindo mpe oyo ezali peto.
Bosengeli te komikomisa mbindo na nzela ya nyama, ya
ndeke to ya nyama nyonso oyo etambolaka na libumu, oyo
natiaki pembeni mpo ete bino mpe bomona yango lokola
mbindo. **26** Bozala bule, bato oyo babulisami mpo na Ngai;
pamba te Ngai Yawe, nazali Bule; nalongolaki bino kati
na bikolo mosusu, natiaki bino pembeni, mpo ete bozala
bato na Ngai moko. **27** Mobali to mwasi oyo asololaka
na bakufi to oyo azali nganga-kisi kati na bino, esengeli
baboma ye: bakobamba bango mabanga mpe makila na
bango ekotangama na mito na bango moko. »

21 Yawe ayebisaki Moyize: « Loba na Banganga-Nzambe,
bana mibali ya Aron: ‹ Nganga-Nzambe akoki te
komikomisa mbindo na kosimba ebembe ya moto moko kati
na libota na ye, **2** longola kaka soki ezali ebembe ya mama

na ye, ya tata na ye, ya mwana na ye ya mobali to ya mwana
na ye ya mwasi, ya ndeko na ye ya mobali. **3** Mpo na ndeko
na ye ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te, oyo azali
nanu na maboko na ye awa abali nanu te; Nganga-Nzambe
akoki komikomisa mbindo. **4** Lokola azali mokambi kati na
bato na ye, akoki te komikomisa mbindo; noki te akobebisa
bosantu mpe lokumu na ye. **5** Banganga-Nzambe bakoki te
komikokola suki ya moto, kokata mandefu na bapembeni to
kokata nzoloko na banzoto na bango. **6** Nzokande basengeli
kozala bato bamibulisi mpo na mosala na Ngai Nzambe na
bango. Boye, basengeli te kobebisa lokumu mpe bosantu ya
Kombo ya Nzambe na bango; pamba te ezali bango nde
babonzaka makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, bilei ya
Nzambe na bango. Mpo na yango, basengeli kozala bule
mpo na Yawe. **7** Banganga-Nzambe basengeli te kobala basi
oyo basalaka kindumba to ba-oyo babebisa lokumu na bango
na nzela ya mibali mosusu to ba-oyo babengana bango na
libala. Pamba te, Banganga-Nzambe bazali basantu oyo
babulisami mpo na mosala na Ngai Nzambe na bango. **8**
Bato nyonso ya Isalaele basengeli komona bango lokola
basantu, pamba te babonzaka bilei ya Nzambe na bino.
Bomona bango basantu mpo ete Ngai Yawe oyo naponi
Isalaele mpe nakomisi bino basantu, nazali Mosantu. **9**
Mwana mwasi ya Nganga-Nzambe oyo abebisi lokumu na
ye na kosala kindumba asambwisi nde tata na ye; boye
esengeli kotumba ye ya bomoi na moto. **10** Mokonzi ya
Banganga-Nzambe azali na bokonzi likolo ya Banganga-
Nzambe mosusu; basopelaki ye mafuta ya epakolami na
moto mpo na kobulisa ye, mpe asengeli kolata bilamba ya
bonganga-Nzambe. Mpo na yango, asengeli te kopanza suki
na ye ya moto to kopasola bilamba na ye na mokolo ya
matanga. **11** Akoki te kopusana pembeni ya ebembe mpe
komikomisa mbindo mpo na kufa ya tata na ye to ya mama
na ye. **12** Azali na ndingisa te ya kotika Esika ya bule ya
Nzambe na ye to kobebisa bosantu na yango, pamba te
abulisamaki na nzela ya mafuta ya epakolami ya Nzambe na
ye. Nazali Yawe. **13** Mokonzi ya Banganga-Nzambe asengeli
kobala mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te. **14** Akoki
kobala te mwasi oyo akufisa mobali, mwasi oyo babengani
na libala to mwasi oyo abebisa lokumu na ye na kosala
kindumba; kasi akobala kaka, kati na bato na ye, mwasi oyo
ayebi nanu nzoto ya mibali te. **15** Na bongo, akobebisa te
bosantu ya bakitani na ye kati na bato na ye; pamba te ezali
Ngai Yawe nde nabulisi ye. › » **16** Yawe ayebisaki Moyize:
17 « Loba na Aron: ‹ Kati na bana na yo nyonso na milongo
oyo ekoya, moto moko te oyo azali na mbeba na nzoto na ye,
akoki kopusana mpo na kobonza bilei ya Nzambe na ye. **18**
Moto moko te oyo azali na mbeba na nzoto akoki kopusana
pembeni ya etumbelo: mokufi miso, moto oyo atambolaka
tengu-tengu; moto oyo abeba na elongi, na makolo mpe oyo
maboko to makolo na ye ekokana te, **19** moto oyo abukana
lokolo to loboko, **20** moto oyo azali na kunki na mokongo to
oyo azali penza mokuse; moto oyo azali na liso ekufa, na
makwanza, na mapalata to oyo baboma mokongo. **21** Kati
na bakitani ya Nganga-Nzambe Aron, moko te oyo azali na
mbeba na nzoto akopusana pembeni ya etumbelo mpo na
kobonza makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Lokola
azali na mbeba na nzoto na ye, akoki te kopusana mpo na
kobonza bilei ya Nzambe na ye. **22** Akoki na ye kolia bilei
nyonso oyo bakobonzela Ngai Nzambe na ye, bilei ya bule
mpe bilei oyo eleki bule. **23** Kasi mpo na mbeba ya nzoto na
ye, akoki te kopusana pembeni ya rido ya Esika ya bule to
ya etumbelo, mpo ete abebisa te bosantu ya Esika na Ngai
ya bule, pamba te Ngai nazali Yawe, mpe ezali Ngai nde
nabulisaki Banganga-Nzambe mpo na mosala na Ngai. › »
24 Moyize alobaki makambo oyo epai ya Aron, epai ya bana
na ye ya mibali, mpe epai ya bana nyonso ya Isalaele.

22 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Talisa Aron mpe bana
na ye ya mibali ndenge nini basengeli kozala mosika
ya makabo oyo bana ya Isalaele babonzelaka Ngai, mpo ete
babebisa te bosantu ya Kombo na Ngai ya bule; Ngai nazali
Yawe. **3** Loba na bango: ‹ Mpo na milongo oyo ekoya na
sima mpe kati na bakitani na bino, soki moko azali mbindo
mpe apusani pembeni ya makabo ya bule oyo bana ya
Isalaele babonzeli Ngai Yawe, esengeli balongola moto wana
na miso na Ngai. Nazali Yawe. **4** Soki moko ya bakitani
ya Aron azali na bokono na poso ya nzoto lokola maba,
bokono ya kobima tofina to makila na nzoto ya mibali, akoki
te kolia likabo ya bule kino tango akokoma peto. Ndenge
moko mpe, akozala mbindo soki asimbi eloko oyo ekomi
mbindo mpo ete etuti ebembe to mobali oyo abimisi mayi ya
mibali; **5** soki asimbi nyama oyo etambolaka na libumu mpe
ekomisaka mbindo to soki asimbi moto nyonso oyo akoki
kokomisa ye mbindo ata na nzela ya ndenge nini. **6** Moto
oyo akosimba eloko ya ndenge wana akozala mbindo kino
na pokwa. Akoki kolia likabo ya bule te kino tango akosukola
na mayi. **7** Akokoma peto tango moyi ekolala mpe sima na
yango nde akoki kolia makabo ya bule, pamba te ezali bilei
na ye. **8** Akoki te kolia nyama oyo ekufi yango moko to oyo
nyama ya zamba ebomi, noki te akokoma mbindo na nzela
na yango. Nazali Yawe. **9** Banganga-Nzambe bakotosa
malako na Ngai tango nyonso mpo ete bamema ngambo
te mpe bakufa te, noki te bakokufa solo. Ngai nazali Yawe
oyo abulisaki bango mpe akomisaka bango basantu mpo na
mosala na Ngai. **10** Moto moko te oyo azali na libota ya
Banganga-Nzambe te akoki kolia makabo ya bule: ezala
mopaya oyo Nganga-Nzambe abengi to mosali oyo Nganga-
Nzambe azwi na mosala. **11** Kasi soki Nganga-Nzambe
asombi mowumbu na mbongo na ye to soki mowumbu
abotami na ndako na ye, mowumbu wana akolia makabo
ya bule. **12** Soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe abali
mobali oyo azali Nganga-Nzambe te, akolia te makabo ya
bule. **13** Kasi soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe akufisi
mobali to akabwani na mobali, bongo amiboteli mwana te
mpe azongi kovanda na ndako ya tata na ye lokola tango
azalaki elenge, akoki kolia biloko ya ndenge moko na tata na
ye; kasi moto oyo azali Nganga-Nzambe te akolia yango te.
14 Soki moto alie likabo ya bule na kozanga koyeba, asengeli
kozongisa epai ya Nganga-Nzambe motuya ya likabo yango
mpe akobakisa eteni moko kati na mitano ya motuya na
yango. **15** Banganga-Nzambe basengeli te kobebisa lokumu
ya makabo ya bule oyo bana ya Isalaele babonzeli Yawe.
16 Soki, wana bazali mbindo, balie yango, bakomemisa
bana ya Isalaele ngambo oyo ekosala ete bapesa likabo
mpo na kozongisa boyokani, pamba te ezali Ngai Yawe nde
nabulisaka bango mpo na mosala na Ngai. › » **17** Yawe
alobaki na Moyize: **18** « Yebisa Aron, bana na ye ya mibali

mpe bana nyonso ya Isalaele: ‹ Soki moto ya Isalaele to
mopaya oyo azali kovanda kati na Isalaele alingi kobonza
mbeka ya kotumba epai na Yawe mpo na kokokisa ndayi to
likabo oyo apesi kolanda mokano ya motema na ye moko,
19 asengeli kobonza nyama ya mobali oyo ezangi mbeba
kati na bangombe, bameme to bantaba mpo ete Nzambe
andima yango. **20** Asengeli te kobonza nyama oyo ezali
na mbeba, pamba te ekondimama te. **21** Ndenge moko
mpe, soki moto alingi kobonza epai na Yawe mbeka ya
boyokani oyo azwi kati na bangombe, bameme to bantaba,
mpo na kokokisa ndayi to likabo oyo apesi kolanda mokano
ya motema na ye moko, nyama yango esengeli kozala
ezanga mbeba. **22** Bokobonza te epai na Yawe nyama oyo
ekufa liso to ezoka, oyo ezali kotambola tengu-tengu to oyo
ezali na bokono na poso ya nzoto, oyo ezali na makwanza
to na mapalata; bokoki te kotia nyama ya boye na likolo
ya etumbelo lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.
23 Nzokande bokoki mpe te kobonza mpo na Yawe lokola
likabo oyo bopesi kolanda mokano ya mitema na bino moko,
ngombe ya mobali to meme oyo ezali na makolo to maboko
ekokana te. Mbeka ya boye ekoki kondimama te mpo na
kokokisa ndayi. **24** Bokobonza kaka epai na Yawe, nyama
oyo mapumbu na yango bafina penza to banika, balongola to
bakata; bokoki kosala bongo te kati na mboka na bino moko.
25 Bokoki kondima nyama ya lolenge oyo te na maboko ya
bapaya mpo na kobonza yango epai na Yawe lokola bilei ya
Nzambe na bino. Ekoki kondimama te, pamba te ezali na
mbeba. › » **26** Yawe alobaki na Moyize: **27** « Soki mwana
ngombe, mwana meme to mwana ntaba ebotami, ekosala
mikolo sambo epai ya mama na yango, bongo na mokolo ya
mwambe, ekondimama lokola likabo bazikisa na moto mpo
na Yawe. **28** Bokoki te kokata kingo ya ngombe ya mwasi
to ya meme ya mwasi mokolo moko na mwana na yango.
29 Tango bokobonza mbeka ya kozongisa matondi epai na
Yawe, bobonza yango na lolenge oyo ekosala ete Nzambe
andima bino. **30** Esengeli bolia yango kaka mokolo wana.
Bokotika eloko moko te kino na tongo. Nazali Yawe. **31**
Bobatela mitindo na Ngai mpe bosalela yango. Nazali Yawe.
32 Bokobebisa te lokumu ya Kombo na Ngai ya bule, mpo ete
bana ya Isalaele bayeba solo ete Ngai nazali Mosantu. Ezali
Ngai Yawe nde nabulisaki bino. **33** Nabimisaki bino na mokili
ya Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino. Nazali Yawe. »

23 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele:
‹ Tango bokobanda kosangana mpo na kosala bafeti
mpo na lokumu na Ngai, bokobanda kobengisa bato mpo na
kogumbamela Ngai Yawe, pamba te ezali mayangani ya
bule. **3** Bokosala mikolo motoba, kasi mokolo ya sambo ezali
Saba, mokolo ya kopema; mokolo ya mayangani ya bule. Na
esika nyonso oyo bokozala, bokosala ata mosala moko te:
ezali mokolo ya Saba ya Yawe. **4** Tala bafeti mosusu ya
Yawe, mayangani ya bule oyo bokobengisela bato na mikolo
oyo ekatama mpo na kopesa Ngai lokumu. **5** Pasika ya Yawe
ekobanda na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya sanza
ya liboso. **6** Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza wana
nde feti ya Mapa ezanga levire mpo na Yawe ekobanda.
Bokolia mapa ezanga levire mikolo sambo. **7** Na mokolo ya
liboso, bokozala na mayangani ya bule; bokosala mosala
moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. **8** Mikolo sambo,
bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. Mpe na mokolo
oyo ya sambo, bokozala na mayangani ya bule; bokosala
mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. › » **9** Yawe
alobaki na Moyize: **10** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Tango
bokokota na mokili oyo nakopesa bino mpe tango bokobuka
bambuma kati na mokili yango, bokomema epai ya Nganga-
Nzambe liboke ya liboso ya bambuma oyo bokobuka. **11**
Na mokolo oyo ekolanda Saba, Nganga-Nzambe akobonza
liboke yango na kotombola liboso ya Yawe mpo ete Ngai
nandima yango. **12** Na mokolo yango, bakobonza liboke
yango na kotombola, bokobonzela Yawe mwana meme ya
mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka ya kotumba.
13 Bokobakisa bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta
lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko
na yango ekosepelisa Yawe, mpe bokobakisa lisusu litele
moko na ndambo ya vino lokola likabo na yango ya masanga.
14 Bokoki kolia ata lipa moko te, ezala bambuma bakalinga
to bambuma ya sika, kino na mokolo oyo bokobonza likabo
yango epai ya Nzambe na bino. Oyo mpe ezali mobeko
ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya
sima na bino na bisika nyonso oyo bokozala. **15** Bosengeli
kotanga baposo sambo, kobanda na mokolo oyo elandi
mokolo ya Saba, mokolo oyo bokomema liboke ya bambuma
mpo ete batombola yango; baposo nyonso sambo esengeli
kozala ya kokoka. **16** Bokotanga mikolo tuku mitano kino na
mokolo oyo ekolanda mokolo ya Saba. Na mokolo wana ya
Saba, bokobonza epai na Yawe likabo ya bambuma ya sika.
17 Bokomema, wuta na bisika nyonso oyo bokozala, mapa
mibale mpo na kobonza yango na kotombola; bakosala moko
na moko kati na yango na bakilo motoba ya farine basangisa
na levire mpe batumba na moto. Ekozala likabo ya bambuma
na bino ya liboso mpo na Yawe. **18** Elongo na mapa wana,
bokobonza lokola mbeka ya kotumba: bana meme sambo ya
mibali ya mobu moko mpe ezanga mbeba, ngombe moko ya
mobali mpe bameme mibale ya mibali. Bokobonza yango
mpo na Yawe, elongo na makabo na yango ya bambuma
mpe ya masanga, lokola likabo bazikisa na moto, oyo solo
kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **19** Bokobonzela Ngai
lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu
mpe bana meme mibale ya mobu moko lokola mbeka ya
boyokani. **20** Nganga-Nzambe akobonza na kotombola,
liboso ya Yawe, bana meme yango mibale elongo na mapa
ya bambuma ya liboso. Ekozala makabo ya bule mpo na Ngai
Yawe mpe ekozala ya Nganga-Nzambe. **21** Kaka na mokolo
wana, bokobengisa bato na mayangani mpo na lokumu na
Ngai. Ekozala mayangani ya bule, mpe bokosala mosala
moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. Na bisika nyonso
oyo bokovanda, ekozala mitindo ya libela mpo na milongo
ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino. **22** Tango
bokobuka bambuma na mboka na bino, bobuka te kino na
bandelo ya bilanga na bino mpe bolokota te oyo ekobanda
kokweya. Botika yango mpo na mobola to mopaya. Nazali
Yawe, Nzambe na bino. › » **23** Yawe alobaki na Moyize: **24**
« Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Mokolo ya liboso ya sanza ya
sambo ekozala mpo na bino mokolo ya kopema, mokolo ya
ekaniseli mpe ya kobeta kelelo, mokolo ya mayangani ya bule
mpo na lokumu na Ngai. **25** Bokosala mosala moko te oyo
bomesana kosala, kasi bokobonzela Yawe makabo bazikisa
na moto. › » **26** Yawe alobaki na Moyize: **27** « Mokolo ya

zomi ya sanza ya sambo ezali mokolo ya bolimbisi masumu.
Bokozala na mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai;
bokomikitisa mpe bokobonzela Yawe makabo bazikisa na
moto. **28** Bokosala mosala moko te na mokolo wana, pamba
te ezali mokolo ya kosala mosala ya bolimbisi masumu liboso
na Ngai Yawe, Nzambe na bino. **29** Moto nyonso oyo akokila
bilei te na mokolo wana, bakolongola ye kati na bato na ye.
30 Nakoboma moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo
wana. **31** Bokoki kosala ata mosala moko te. Na bisika
nyonso oyo bokozala, oyo nde ekozala mobeko ya libela mpo
na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino. **32**
Ekozala mpo na bino mokolo ya kopema lokola mokolo ya
Saba, mokolo ya komikitisa. Bokobatela mokolo na bino ya
Saba, kobanda na pokwa ya mokolo ya libwa kino na pokwa
ya mokolo oyo ekolanda. » **33** Yawe alobaki na Moyize: **34** «
Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Na mokolo ya zomi na mitano ya
sanza ya sambo, feti ya Bandako ya kapo esengeli kobanda,
mpe bakosepela yango mikolo sambo mpo na lokumu ya
Yawe. **35** Mokolo ya liboso ekozala mokolo ya mayangani
ya bule mpo na lokumu na Ngai Yawe; bokosala mosala
moko te oyo bomesana kosala mokolo na mokolo. **36** Mikolo
sambo, bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. Na
mokolo ya mwambe, bokozala na mayangani ya bule mpo
na lokumu na Ngai Yawe, mpe bokobonza makabo bazikisa
na moto. Ekozala mokolo ya suka ya mayangani; bokosala
mosala moko te oyo bomesana kosala. **37** Oyo nde bafeti
oyo bokobanda kosala mpo na lokumu ya Yawe, mpe oyo
bokobanda kobengisela bato na mayangani ya bule mpo
ete basambela Yawe mpe babonzela Ye makabo bazikisa
na moto, bambeka ya kotumba mpe makabo ya bagato,
bambeka mpe bambeka ya masanga ya vino, kolanda
ndenge ekatama mpo na mokolo na mokolo. **38** Bokobakisa
makabo oyo na likolo ya makabo oyo bokobonzela Ngai
na mikolo ya Saba ya Yawe, na likolo ya bakado na bino,
na likolo ya makabo na bino mpo na kokokisa ndayi to na
likolo ya makabo oyo bokokata kopesa wuta na mokano
ya mitema na bino moko. **39** Kasi na mokolo ya zomi na
mitano ya sanza ya sambo, sima na kobuka bambuma
ya mabele, bokosala feti mpo na Yawe, mikolo sambo.
Mokolo ya liboso mpe mokolo ya mwambe ekozala mikolo ya
kopema. **40** Na mokolo ya liboso, bokopona bambuma ya
banzete, mandalala ya banzete ya mbila, bitape ya banzete
oyo ezali na makasa ebele mpe banzete oyo babengaka
sole mpe ebotaka pembeni ya mayi. Bokosepela liboso ya
Yawe, Nzambe na bino, mikolo sambo. **41** Na mikolo sambo,
bokobanda kosala feti oyo mibu nyonso mpo na lokumu
na Yawe. Oyo ezali mobeko ya libela mpo na milongo ya
bakitani oyo bakoya sima na bino; bokosala feti yango na
sanza ya sambo. **42** Bokovanda na bandako ya matiti mikolo
sambo; bato nyonso oyo bazali bana mboka ya Isalaele
bakovanda kati na bandako yango ya matiti **43** mpo ete
bakitani na bino bayeba ete navandisaki bana ya Isalaele na
bandako ya matiti tango nabimisaki bango na Ejipito. Nazali
Yawe, Nzambe na bino. › » **44** Moyize ayebisaki bana ya
Isalaele malako nyonso oyo etali bafeti ya Yawe.

24 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo na bana ya
Isalaele ete bamemela yo mafuta ya olive ya peto mpo
na minda, mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso. **3** Ezali
kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo ezali
liboso ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron akobanda kopelisa
minda tango nyonso liboso ya Yawe, kobanda na pokwa kino
na tongo. Ezali mobeko ya libela mpo na milongo na bino
nyonso. **4** Minda ekozala likolo ya etelemiselo ya minda,
esalema na wolo ya peto, liboso ya Yawe; bakobongisa yango
tango nyonso. **5** Okozwa farine mpe okolamba bagato zomi
na mibale, okosalela biteni mibale kati na biteni zomi ya efa
mpo na gato moko na moko. **6** Okotanda yango na milongo
mibale, gato motoba na molongo moko, likolo ya mesa oyo
esalema na wolo ya peto, liboso ya Yawe. **7** Na molongo
moko na moko, okosopa ansa ya peto oyo ekotumbama na
esika ya gato lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe,
mpe ekozala ekaniseli. **8** Mikolo nyonso ya Saba, bokobonza
lipa yango liboso ya Yawe na kombo ya bana ya Isalaele
lokola boyokani ya libela. **9** Gato yango ekozala mpo na
Aron mpe bana na ye ya mibali; bana na ye ya mibali bakolia
yango na Esika ya bule, pamba te ezali eteni ya bule koleka
kati na biteni na bango oyo bazwaka na makabo bazikisa
na moto mpo na Yawe. Ezali mobeko mpo na libela. » **10**
Ezalaki na mwana mobali moko oyo mama na ye azalaki
moto ya Isalaele mpe tata na ye, moto ya Ejipito; apusanaki
kati na bana ya Isalaele mpe abundisaki moto ya Isalaele kati
na molako. **11** Mwana mobali ya mwana mwasi ya Isalaele
atiolaki Kombo ya Yawe mpe alakelaki yango mabe, boye
bamemaki ye epai ya Moyize. Kombo ya mama na ye ezalaki
« Shelomiti. » Shelomiti azalaki mwana mwasi ya Dibiri, kati
na libota ya Dani. **12** Batiaki ye na boloko kino kozela ete
Yawe alakisa bango mokano na Ye. **13** Yawe alobaki na
Moyize: **14** « Mema na libanda ya molako moto oyo atioli
Nzambe. Bato nyonso oyo bayokaki ye, bakotia maboko
na bango na moto na ye, mpe bato nyonso ya lingomba
bakobamba ye mabanga. **15** Loba na bana ya Isalaele: ‹
Soki moto alakeli Nzambe na ye mabe, amemi ngambo;
16 soki moto atioli Kombo ya Yawe, basengeli koboma ye:
bato nyonso ya lingomba basengeli kobamba ye mabanga.
Azala mopaya to mwana mboka, soki atioli Kombo ya Yawe,
basengeli koboma ye. **17** Soki moto abomi moto, basengeli
koboma ye. **18** Soki moto abomi nyama ya moto mosusu,
asengeli kozongisa nyama ya bomoi na esika ya nyama oyo
ekufi: kolanda mobeko ya bomoi mpo na bomoi. **19** Soki
moto azokisi moninga na ye, bakosala ye ndenge asalaki
moninga: **20** soki abuki eteni ya nzoto, ye mpe bakobuka ye
eteni ya nzoto; soki atoboli liso, ye mpe bakotobola ye liso;
soki abuki linu, ye mpe bakobuka ye linu; ndenge azokisi
moto mosusu, ndenge wana mpe bakozokisa ye. **21** Moto
nyonso oyo abomi nyama ya moninga na ye, akozongisa
nyama mosusu; kasi oyo abomi moto, basengeli koboma ye.
22 Ezala mopaya to mwana mboka, bino nyonso bozali na
mobeko moko; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. › » **23**
Bongo Moyize alobaki na bana ya Isalaele; mpe babimisaki
na libanda ya molako moto oyo alakelaki Nzambe mabe mpe
babambaki ye mabanga. Bana ya Isalaele basalaki kolanda
ndenge Yawe atindaki Moyize.

25 Yawe alobaki na Moyize na ngomba Sinai: **2** « Yebisa
bana ya Isalaele mpe loba na bango: ‹ Tango bokokota
na mokili oyo nakopesa bino; ezala mabele esengeli kopema,
yango ekozala Saba mpo na Yawe. **3** Mibu motoba, bokolona

bilanga na bino mpe mibu motoba, bokobongisa bilanga na
bino ya vino mpe bokobuka bambuma na yango. **4** Kasi
na mobu ya sambo, mabele esengeli kozala na bopemi,
ekozala mobu ya Saba mpo na Yawe. Bokolona bilanga na
bino te mpe bokobongisa bilanga na bino ya vino te, mabele
esengeli kozala na Saba mpo na Yawe. **5** Bokoki kobuka te
bambuma oyo ebotaki yango moko na mbala eleki to kobuka
bambuma ya vino na elanga oyo babongisa te; ekozala
mobu ya bopemi mpo na mabele. **6** Nzokande, biloko oyo
mabele ekobota na mobu ya Saba, ekozala bilei na bino: yo,
mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo, mwana
mosala na yo mpe mopaya oyo azali kovanda kati na yo **7**
elongo na banyama ya mboka mpe ya zamba oyo bazali kati
na mokili na bino. Bosengeli kolia biloko nyonso oyo mabele
ekobota. **8** Bokotanga mibu sambo ya Saba, mbala sambo,
na mibu sambo; mpe mibu sambo ya Saba ekosala mibu
tuku minei na libwa. **9** Bongo na sima, na mokolo ya zomi, na
sanza ya sambo, na mokolo ya bolimbisi masumu, bokobeta
kelelo na bisika nyonso kati na mokili na bino mobimba. **10**
Bokobulisa mobu ya tuku mitano mpe bokosakola, kati na
mokili mobimba, kokangolama ya bavandi na yango nyonso.
Ekozala mpo na bino mobu ya kosepela kokangolama na
bino; moto moko na moko kati na bino akozonga na mabele
na ye, na libota na ye. **11** Mobu ya tuku mitano ekozala mobu
ya kosepela kokangolama na bino: bokolona te, bokobuka te
biloko oyo bilanga ekobota yango moko, mpe bokobuka te
bambuma ya vino ya elanga oyo babongisa te. **12** Pamba te
ezali mobu ya kosepela kokangolama na bino, mpe esengeli
kozala bule mpo na bino. Bokolia kaka bambuma ya bilanga.
13 Na mobu yango ya kosepela kokangolama na bino, moto
nyonso kati na bino akozonga na mabele na ye. **14** Soki
bozali koteka mabele epai ya ndeko na bino to soki bozali
kosomba eloko songolo epai na ye, wana bozali bana mboka
moko, tika ete moko te kati na bino akosa ndeko na ye. **15**
Okosomba epai ya ndeko na yo ya mboka, na motuya ya
mbongo oyo bakokata kolanda motango ya mibu oyo eleki
wuta mobu ya suka oyo bosepelaki kokangolama na bino;
mpe akotekela yo na motuya ya mbongo oyo ekokatama
kolanda motango ya mibu oyo ekotikala, mibu ya kobuka
bambuma, kino bokoma na mobu oyo ekolanda, mobu
ya kosepela kokangolama na bino. **16** Soki mibu etikali
ebele, bosengeli komatisa motuya; mpe soki mibu ezali
moke, bosengeli kokitisa motuya, pamba te ezali motango
ya mibu ya kobuka bambuma nde etekamaka: yango nde
bakotekela yo. **17** Tika ete moko te akosa moninga, kasi
banga Nzambe na yo; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino.
18 Bosalela bikateli na Ngai mpe botosa mibeko na Ngai,
bongo bokowumela na kimia kati na mokili; **19** mpe mabele
ekobota mbuma na yango, bokolia mpe bokotonda mpe
bokovanda na kimia. **20** Bokoki kotuna: ‘Tokolia nini na mobu
ya sambo soki toloni te mpe tobuki te bambuma na biso?’
21 Nakotindela bino mapamboli mingi na mobu ya motoba
mpo ete mabele ekoka kobota bambuma mingi oyo bokoki
kolia mibu misato. **22** Wana bokolona na mobu ya mwambe,
bokolia nanu bambuma ya kala mpe bokokoba kolia yango
kino bokobuka bambuma ya mobu ya libwa. **23** Bokoki te
koteka mabele mpo na libela, pamba te mabele ezali ya
Ngai, mpe bino bozali bapaya mpe baleki nzela. **24** Kati
na mokili oyo bokozwa lokola libula, bosengeli kondima ete
moto asikola mabele na ye. **25** Soki mwana mboka moko
kati na bino akomi mobola mpe ateki mabele na ye, moto
moko ya libota na ye ya pembeni akoki koya kosikola oyo
mwana mboka wana atekaki. **26** Soki moto wana azali na
ndeko te oyo akoki kosikola yango mpo na ye; mpe ye moko
akomi na bozwi bongo azwi makoki ya kosikola yango; **27**
asengeli kotanga motango ya mibu wuta atekaki mabele na
ye mpe akozongisa motuya ya mibu oyo etikali epai ya moto
oyo asombaki yango. Boye, akoki kozongela mabele na ye.
28 Soki azwaki te makoki ya kosikola yango, mabele oyo
atekaki ekotikala na maboko ya moto oyo asombaki yango
kino na mobu ya kosepela kokangolama na ye. Ekozala
na mobu yango nde mabele na ye ekozongela ye mpe
akokoma lisusu nkolo na yango. **29** Soki moto ateki ndako
kati na engumba oyo bazingela na bamir, azali na makoki ya
kosikola yango kaka mpo na mobu moko wuta mokolo oyo
atekaki yango. Ezali kaka na tango wana nde akoki kosikola
yango. **30** Soki asikoli yango te liboso ete mobu mobimba
eleka, ndako oyo ezali kati na engumba oyo bazingela na
bamir ekotikala libela mpo na moto oyo asombaki yango mpe
mpo na bakitani na ye; bakoki te kozongisa yango na mobu
ya kosepela kokangolama. **31** Kasi bandako oyo ezali kati
na bamboka oyo bazingela te na bamir pembeni-pembeni,
ekozala lokola bilanga ya mboka. Bakoki kosikola yango,
mpe ekozonga epai na nkolo na yango na mobu ya kosepela
kokangolama. **32** Balevi bazali tango nyonso na makoki ya
kosikola bandako na bango, oyo ezali kati na bingumba ya
Balevi. **33** Soki Molevi ateki ndako na ye kati na bingumba
ya Balevi, moto oyo asombi yango akozongisela ye yango na
mobu ya kosepela kokangolama; pamba te bandako oyo
ezali kati na bingumba ya Balevi ezali libula na bango ya
libela kati na bana ya Isalaele. **34** Kasi bilanga oyo ezali
zingazinga ya bingumba ya Balevi, bakoki koteka yango
te: ezali libula na bango mpo na libela. **35** Soki moto oyo
azali pembeni na yo akomi mobola mpe azali lisusu te na
makoki ya komisunga; okosunga ye, azala mopaya to moleki
nzela; mpo ete azala malamu pembeni na yo. **36** Okoki
te kozwa mileki na maboko na ye; kasi banga Nzambe na
yo, mpo ete mwana mboka na yo akoka kozala malamu
pembeni na yo. **37** Soki odefisi ye mbongo, okosenga mileki
te na oyo odefisi ye; mpe soki odefisi ye bilei, okosenga
te koleka oyo opesi. **38** Ngai nazali Yawe, Nzambe na yo,
oyo abimisaki yo na Ejipito; mpo na kopesa yo mokili ya
Kanana, mpe na kozala Nzambe na yo. **39** Soki ndeko na
yo, mwana mboka, akomi mobola mpe amiteki epai na yo,
kopesa ye te misala na makasi lokola mowumbu. **40** Okozwa
ye lokola moto na yo ya mosala to lokola moleki nzela oyo
azali kati na bino; akosalela yo kino na mobu ya kosepela
kokangolama; **41** mpe na sima, akozwa bonsomi elongo
na bana na ye, akozonga na etuka na ye mpe akozongela
mabele ya batata na ye. **42** Pamba te, bana ya Isalaele
bazali bawumbu na Ngai, oyo nabimisaki na Ejipito; bakoki te
koteka bango lokola bawumbu. **43** Kokonza bango te na
makasi, kasi banga Nzambe na yo. **44** Okozwa bawumbu
na yo ya mibali mpe basi bawumbu na yo kati na bikolo
oyo ezingeli yo; okosomba bango kaka na bikolo yango.
45 Okoki mpe kosomba bapaya oyo bazali kovanda kati na
mokili na yo, mpe bato ya bituka na bango, oyo babotami
kati na mokili na yo; boye bakokoma bawumbu na yo. **46**

Okoki kotika bango epai ya bana na yo lokola libula mpo
ete sima na yo bakoma bawumbu na bango mpo na libela;
kasi kokonza te na makasi bandeko na yo, bana ya Isalaele.
47 Soki mopaya to moleki nzela moko kati na mokili na yo
akomi na bozwi mpe moko kati na bandeko na yo, mwana
mboka, akomi mobola; bongo amiteki epai ya mopaya to
moleki nzela yango to epai ya moto moko ya libota na ye; **48**
ndeko na yo, mwana mboka, akoki kosikolama sima na ye
komiteka: moto moko kati na bandeko na ye akoki kosikola
ye. **49** Soki ndeko azali te mpo na kosikola ye, tata kulutu to
tata leki na ye to bana mibali ya tata kulutu to ya tata leki na
ye to ndeko na ye mosusu ya libota ya botata akoki kosikola
ye. Nzokande soki akomi na makoki, akoki mpe komisikola
ye moko. **50** Boye, ye elongo na moto oyo asombaki ye,
bakotanga mibu oyo eleki wuta na mobu oyo amitekaki kino
na mobu ya kosepela kokangolama; bakokata motuya ya
lisiko na ye kolanda motango ya mibu ndenge ezali lifuti
ya moto ya mosala. **51** Soki etikali mibu ebele, asengeli
kofuta mpo na kosikolama na ye, mbongo kolanda talo oyo
basombaki ye. **52** Soki etikalaki mibu moke kino na mobu ya
kosepela kokangolama, akotanga mibu yango mpe akofuta
mpo na lisiko na ye kolanda motango ya mibu oyo etikali.
53 Na mibu nyonso oyo akosala epai ya mosombi na ye,
bakozwa ye lokola moto ya mosala; okotika te ete mosombi
na ye akonza ye na makasi. **54** Ata soki asikolami te na moko
kati na banzela oyo, ye elongo na bana na ye basengeli
kozwa bonsomi na mobu ya kosepela kokangolama. **55**
Pamba te, bana ya Isalaele bazali bawumbu na Ngai, oyo
nabimisaki na Ejipito. Nazali Yawe, Nzambe na bino.

26 Bokosalaka te banzambe ya bikeko to kotelemisa
ekeko to likonzi ya bule mpe bokotiaka te kati na
mokili na bino ata libanga moko oyo batia bililingi mpo ete
bofukamela yango; pamba te nazali Yawe, Nzambe na bino.
2 Bokobatelaka mikolo na Ngai ya Saba mpe bokotosaka
Esika na Ngai ya bule. Nazali Yawe. **3** Soki botosi mibeko na
Ngai, soki botosi mitindo na Ngai mpe bosaleli yango, **4**
nakonokisela bino mvula na tango na yango; mabele mpe
banzete ya zamba ekobota bambuma na yango. **5** Mosala ya
kobeta ble ekowumela kino na tango ya kobuka, mpe tango
ya kobuka ekowumela kino na tango ya kolona; bokolia na
kotonda mpe bokovanda na kimia kati na mokili na bino. **6**
Nakotia kimia kati na mokili, bokolala pongi, mpe moto moko
te akotungisa bino; nakolongola banyama oyo ebomaka kati
na mokili mpe bitumba ekozala lisusu te kati na mokili na
bino. **7** Bokobengana banguna liboso na bino mpe bakokufa
na mopanga liboso na bino. **8** Bato mitano kati na bino
bakolanda bato nkama moko, bato nkama moko kati na
bino bakolanda bato nkoto zomi; mpe banguna na bino
bakokufa liboso na bino na mopanga. **9** Nakosalela bino
ngolu, nakopesa bino mabota nakokomisa bino ebele mpe
nakobatela boyokani na Ngai elongo na bino. **10** Bambuma
ya bilanga na bino ekozala penza ebele mpe ekosala ete
bokolia tango molayi bambuma oyo bokozala na yango kati
na bibombelo; kino bokokaba mosusu mpo ete bokotisa
bambuma ya sika. **11** Nakotia Ndako na Ngai kati na bino
mpe nakotombokela bino te. **12** Nakotambola kati na bino
mpo ete nazala Nzambe na bino mpe bino bozala bato
na Ngai. **13** Nazali Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki
bino na Ejipito mpo ete bozala lisusu bawumbu kuna te;
nakataki basinga ya bikangiseli na bino mpe nabimisaki bino
lokola balongi. **14** Soki boboyi kotosa mpe kosalela mibeko
wana nyonso, **15** soki bobwaki bikateli na Ngai, mpe soki
molimo na bino etombokeli malako na Ngai kino koboya
kosalela mibeko na Ngai nyonso mpe kokata boyokani na
Ngai, **16** tala ndenge nakosala bino: nakokotisa kati na
bino mobulu, libebi, bokono oyo ekoboma bino miso mpe
ekobebisa bomoi na bino; bokolona milona na bino na pamba
mpe banguna na bino bakolia yango. **17** Nakotombokela
bino, mpe bokokweya liboso ya banguna na bino; ba-oyo
bayinaka bino bakokonza bino mpe bokokima ata soki moto
moko te azali kolanda bino. **18** Soki atako bongo boyoki kaka
te, nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu
na bino. **19** Nakosilisa makasi na bino, nakokomisa lola
makasi lokola ebende mpo na bino, mpe mabele na bino
lokola bronze. **20** Makasi na bino ekosila na pamba, mpo
ete mabele na bino ekobota te mpe banzete ekobota te
bambuma na yango. **21** Soki botelemeli Ngai mpe boboyi
koyoka Ngai, nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo
na masumu na bino. **22** Nakotinda kati na mokili na bino
banyama ya zamba oyo ekoboma bana na bino, ekolia
bibwele na bino mpe ekosilisa koboma bino kino banzela na
bino ezanga bato. **23** Soki bitumbu yango ekoki kaka te mpo
na kozongisa bino na nzela, nzokande bokobi kaka koboya
kotosa Ngai, **24** Ngai mpe nakotelemela bino mpe nakopesa
bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino. **25**
Nakopesa nzela na mopanga mpo ete eboma bino mpo
na kozongisa mabe na mabe likolo ya boyokani oyo bino
bobebisi. Tango bokosangana kati na bingumba na bino,
nakotindela bino bokono oyo ebomaka, mpe nakokaba bino
na maboko ya monguna. **26** Tango nakopimela bino bilei,
basi zomi bakotumba mapa na fulu moko mpe bakobanda
kopesa bino mapa yango na kilo: bokolia kasi bokotonda
te. **27** Soki, atako bongo, boyoki kaka te mpe bokobi kaka
kotelemela Ngai, **28** Ngai mpe nakotelemela bino lisusu na
kanda makasi mpe nakopesa bino bitumbu mbala sambo
mpo na masumu na bino. **29** Bokolia bana na bino ya mibali
mpe ya basi. **30** Nakokweyisa bisambelo na bino ya likolo
ya bangomba, nakokweyisa bitumbelo na bino ya malasi,
nakotia bibembe na bino likolo ya bibembe ya banzambe na
bino ya bikeko mpe nakotombokela bino. **31** Nakokomisa
bingumba na bino bisobe, nakobebisa bisika na bino ya
bule mpe nakosepela te lisusu na solo kitoko ya malasi
na bino. **32** Ngai moko nakokotisa mobulu kati na mokili,
mpe ezala banguna na bino oyo bakoya kovanda kati na
yango bakokamwa. **33** Nakopanza bino kati na bikolo ya
bapaya mpe nakobengana bino na mopanga; mokili na
bino ekozanga bato mpe bingumba na bino ekokawuka.
34 Boye, mokili na bino ekosepela Saba na yango mibu
nyonso oyo ekozanga bato mpe oyo bokokima epai ya
banguna na bino; ekozwa bopemi mpe ekosepela Saba na
yango. **35** Na tango nyonso oyo ekozanga bato, ekozwa
bopemi oyo ezalaki na yango na tango ya Saba na bino
tango bozalaki kovanda kati na yango. **36** Bongo na mikili ya
banguna na bino, bato oyo bakotikala na bomoi kati na bino,
nakolembisa bango nzoto: bakokima ata makelele ya lokasa
oyo mopepe eningisi, bakokima lokola nde bazali kokima
liboso ya mopanga mpe bakobambana na mabele ata soki

moto moko te azali kolanda bango. **37** Bakokweya moko likolo ya moninga lokola nde bazali kokima mopanga ata soki moto moko te azali kolanda bango. Bokolonga te liboso ya banguna na bino. **38** Bokokufa kati na bikolo ya bapaya mpe mokili ya banguna na bino ekolia bino. **39** Kati na mikili ya banguna na bino, bato oyo bakotikala na bomoi kati na bino bakokufa kuna mpo na masumu na bango moko mpe mpo na masumu ya batata na bango. **40** Nzokande, soki bakotubela masumu na bango mpe masumu ya batata na bango, misala na bango ya mabe mpe botomboki na bango liboso na Ngai, **41** oyo mpo na yango, Ngai natelemelaki bango mpe namemaki bango na mokili ya banguna na bango, wana mitema na bango oyo ekatama ngenga te ekomikitisa mpe bakozwa lifuti ya mabunga na bango, **42** nakokanisa boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na Jakobi, na Izaki mpe na Abrayami; mpe nakokanisa mokili. **43** Boye, wana bakotika mokili mpe wana mokili yango ekosepela Saba na yango, na mikolo nyonso oyo yango ekozala ezanga bato, na tango yango, bakozwa lifuti ya mabe na bango mpo ete batosaki mibeko na Ngai te mpe batombokelaki bikateli na Ngai. **44** Nzokande, ezala tango bakozala kati na mokili ya banguna na bango, nakosundola bango te, nakotombokela bango te kino kobebisa bango mpe kokata boyokani na Ngai elongo na bango; pamba te Ngai nazali Yawe, Nzambe na bango. **45** Nakokanisa boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango, oyo Ngai nabimisaki na Ejipito, na miso ya bikolo mosusu, mpo ete nazala Nzambe na bango. Nazali Yawe. › » **46** Oyo nde bikateli, mitindo mpe mibeko oyo Yawe atiaki kati ya Ye mpe bana ya Isalaele, na ngomba Sinai, na nzela ya Moyize.

27 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele mpe loba na bango: ‹ Soki moko kati na bino alapi ndayi ya kopesa moto lokola likabo epai na Yawe, asengeli kopesa motuya oyo ekokani na lolenge ya moto na moto. **3** Tala motuya ya kopesa kolanda ndenge batangaka mbongo ya bibende kati na Mongombo: mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama ezali kati na mibu tuku mibale mpe tuku motoba, bagrame nkama motoba ya palata mpo na mobali; **4** bagrame nkama misato na tuku motoba ya palata mpo na mwasi; **5** mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama ezali kati na mibu mitano mpe tuku mibale, bagrame nkama mibale na tuku minei ya palata mpo na mobali, mpe bagrame nkama moko na tuku mibale ya palata mpo na mwasi; **6** mpo na moto oyo mikolo ya mbotama na ye ya mbotama ezali kati na sanza moko mpe mibu mitano, bagrame tuku motoba ya palata mpo na mobali, mpe bagrame tuku misato na motoba ya palata mpo na mwasi; **7** mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama ezali kobanda na tuku motoba mpe komata, bagrame nkama moko na tuku mwambe ya palata mpo na mobali, mpe bagrame nkama moko na tuku mibale ya palata mpo na mwasi. **8** Soki moto oyo alapi ndayi azali mobola to azali na makoki te ya kopesa motuya oyo ekatama, akomema epai ya Nganga-Nzambe moto oyo ye alapelaki ndayi ya kopesa lokola likabo. Boye Nganga-Nzambe akokata motuya ya kopesa kolanda makoki ya moto oyo alapi ndayi. **9** Soki moko kati na bino alapi ndayi ya kopesa lokola likabo epai na Yawe nyama oyo esengeli, nyama yango ekokoma bule; **10** asengeli te kobongola to kopesa nyama mosusu na esika ya nyama ya liboso, noki te banyama nyonso mibale ekokoma bule. **11** Soki nyama oyo alapelaki ndayi ezali mbindo, nyama oyo esengeli te kopesama lokola likabo epai na Yawe, bakomema nyama yango liboso ya Nganga-Nzambe **12** oyo akotala soki nyama yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso oyo Nganga-nzambe akokata, ekotikala bongo. **13** Soki mokolo nyama alingi kosikola yango, asengeli kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango. **14** Soki moto abulisi ndako na ye lokola eloko oyo ebulisami mpo na Yawe, Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda ndenge ndako yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso oyo Nganga-Nzambe akokata, ekotikala bongo. **15** Soki moto oyo abulisi ndako na ye lokola likabo epai na Yawe alingi kosikola yango, asengeli kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango; mpe ndako yango ekokoma lisusu ya ye. **16** Soki moto abulisi mpo na Yawe eteni ya mabele kati na mabele na ye, bakokata motuya ya eteni ya mabele yango kolanda milona oyo bakoki kolona kuna: bagrame nkama motoba ya palata mpo na bakilo nkama minei ya bambuma ya orje. **17** Soki abulisi elanga na ye, na mobu ya kosepela kokangolama, motuya oyo bakata ekotikala bongo. **18** Kasi soki abulisi elanga na ye epai na Yawe sima na mobu ya kosepela kokangolama, Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda motango ya mibu oyo etikali kino na mobu oyo ekolanda, mobu ya kosepela kokangolama. Boye bakokitisa motuya oyo ekatama. **19** Soki moto oyo abulisi elanga alingi kosikola yango, akobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya oyo ekatama; boye elanga yango ekokoma lisusu ya ye. **20** Kasi soki asikoli yango te, bongo bateki yango epai ya moto mosusu, akoki lisusu kosikola yango te. **21** Soki elanga esikolami na mobu ya kosepela kokangolama, ekokoma bule lokola elanga oyo babulisi mpo na Yawe: ekozala mabele ya Banganga-Nzambe. **22** Soki moto abulisi epai na Yawe elanga oyo asombaki, nzokande ezali mabele ya libota na bango te, **23** Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda mibu oyo etikali kino na mobu ya kosepela kokangolama; kaka na mokolo oyo Nganga-Nzambe akokata motuya na yango nde moto yango akopesa motuya na yango lokola eloko ya bule epai na Yawe. **24** Na mobu ya kosepela kokangolama, elanga yango ekozonga na maboko ya moto oyo atekaki yango: mokolo mabele. **25** Mituya nyonso ekokatama ndenge batangaka mbongo ya bibende kati na Mongombo. Mbongo moko ya ebende esengeli kozala na bagrame zomi na mibale. **26** Moto moko te akoki kobulisa mwana liboso ya nyama na ye, pamba te mwana ya liboso ezali ya Yawe; ezala ya ngombe, ya meme to ya ntaba. **27** Soki ezali mwana liboso ya nyama moko ya mbindo, mokolo nyama yango akoki kosikola yango na kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango; kasi soki asikoli yango te, bakoteka yango na motuya oyo ekatama. **28** Nyonso oyo moto akopesa epai na Yawe lokola likabo ekoki kotekama te to kosikolama; ezala moto, nyama to mabele, pamba te nyonso oyo epesami epai na Yawe ezali bule mpo na Yawe. **29** Moto moko te oyo abongisami mpo na kobebisama akoki kosikolama, basengeli koboma ye. **30** Eteni nyonso ya zomi ya biloko nyonso oyo ekowuta na mabele, ezala bambuma ya bilanga to bambuma ya banzete, ezali ya Yawe: ezali bule mpo na Yawe. **31** Soki

moto alingi kosikola eteni na ye ya zomi, asengeli kobakisa
eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango. **32**
Eteni nyonso ya zomi; ezala ya ngombe, ya meme to ya
ntaba, elingi koloba nyama nyonso ya zomi oyo ekoleka na
se ya lingenda ya mobateli bibwele, ekozala bule mpo na
Yawe; **33** ezala ya malamu to ya mabe, akoki te kopona
nyama mosusu na esika ya nyama oyo ya zomi. Soki atie
nyama moko na esika ya nyama mosusu, nyonso mibale
ekokoma bule mpo na Yawe; mpe ekoki kosikolama te. › »
34 Oyo nde mitindo oyo Yawe apesaki Moyize, na ngomba
Sinai, mpo na bana ya Isalaele.

Mitango

1 Kati na esobe ya Sinai, Yawe asololaki na Moyize kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani; ezalaki na mokolo ya
liboso ya sanza ya mibale, na mobu ya mibale, sima na
bango kobima na mokili ya Ejipito. Alobaki na ye: **2** « Tanga
motango ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele kolanda
mabota na bango mpe bituka na bango; mpe koma bakombo
ya mibali nyonso, moto moko na moko. **3** Yo mpe Aron,
bokotanga motango ya mibali oyo bazali na mibu tuku mibale
mpe koleka, ba-oyo nyonso bazali na makoki ya kosala
mosala ya soda kati na Isalaele; bokotanga bango kolanda
milongo na bango ya mampinga. **4** Kati na libota moko
na moko, ekozala na mobali moko mpo na kosunga bino:
asengeli kozala mokambi ya etuka na ye. **5** Tala bakombo
ya mibali oyo bakosunga bino: mpo na libota ya Ribeni:
Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri; **6** mpo na libota ya
Simeoni: Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi; **7** mpo
na libota ya Yuda: Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi;
8 mpo na libota ya Isakari: Netaneeli, mwana mobali ya
Tsuwari; **9** mpo na libota ya Zabuloni: Eliabi, mwana mobali
ya Eloni; **10** mpo na bana mibali ya Jozefi: mpo na libota
ya Efrayimi: Elishama, mwana mobali ya Amiwudi; mpo na
libota ya Manase: Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri;
11 mpo na libota ya Benjame: Abidani, mwana mobali ya
Gideoni; **12** mpo na libota ya Dani: Akiezeri, mwana mobali
ya Amishadayi; **13** mpo na libota ya Aseri: Pagieli, mwana
mobali ya Okirani; **14** mpo na libota ya Gadi: Eliazafi, mwana
mobali ya Deweli; **15** mpo na libota ya Nefitali: Akira, mwana
mobali ya Enani. » **16** Ezali bango nde baponamaki kati na
lisanga: bazalaki bakambi ya mabota na bango, bakambi ya
mampinga ya Isalaele. **17** Moyize mpe Aron bakamataki
bato oyo baponamaki na bakombo mpo ete basala na bango
elongo. **18** Basangisaki lisanga mobimba na mokolo ya
liboso, na sanza ya mibale; boye bana ya Isalaele batalisaki
bokoko na bango kolanda mabota na bango mpe bituka na
bango. Bakomaki bakombo ya mibali nyonso oyo bazalaki
na mibu tuku mibale mpe koleka, mobali moko na moko na
kombo na ye, **19** ndenge Yawe atindaki Moyize oyo atangaki
motango na bango na esobe ya Sinai. **20** Mpo na bakitani
ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na
ye. **21** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati
na libota ya Ribeni ezalaki nkoto tuku minei na motoba na
nkama mitano. **22** Mpo na bakitani ya Simeoni: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
23 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota
ya Simeoni ezalaki nkoto tuku mitano na libwa na nkama
misato. **24** Mpo na bakitani ya Gadi: bakomaki bakombo ya
bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka,
oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na
moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **25** Motango na
bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Gadi ezalaki
nkoto tuku minei na mitano na nkama motoba. **26** Mpo na
bakitani ya Yuda: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo
bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku mibale mpe
koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda,
moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **27**
Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Yuda ezalaki nkoto tuku sambo na minei na nkama motoba.
28 Mpo na bakitani ya Isakari: bakomaki bakombo ya bato
nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo
bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na
moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **29** Motango
na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Isakari
ezalaki nkoto tuku mitano na minei na nkama minei. **30**
Mpo na bakitani ya Zabuloni: bakomaki bakombo ya bato
nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo
bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto
kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **31** Motango na bango
nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Zabuloni ezalaki
nkoto tuku mitano na sambo na nkama minei. **32** Mpo na
bana mibali ya Jozefi: Mpo na bakitani ya Efrayimi: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye.
33 Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota
ya Efrayimi ezalaki nkoto tuku minei na nkama mitano. **34**
Mpo na bakitani ya Manase: bakomaki bakombo ya bato
nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo
bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto
kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **35** Motango na bango
nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Manase ezalaki
nkoto tuku misato na mibale na nkama mibale. **36** Mpo na
bakitani ya Benjame: bakomaki bakombo ya bato nyonso
oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki
na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda
libota na ye mpe etuka na ye. **37** Motango na bango nyonso
oyo batangamaki kati na libota ya Benjame ezalaki nkoto
tuku misato na mitano na nkama minei. **38** Mpo na bakitani
ya Dani: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki
na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki
ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na
ye mpe etuka na ye. **39** Motango na bango nyonso oyo
batangamaki kati na libota ya Dani ezalaki nkoto tuku motoba
na mibale na nkama sambo. **40** Mpo na bakitani ya Aseri:
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu
tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala
mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe
etuka na ye. **41** Motango na bango nyonso oyo batangamaki
kati na libota ya Aseri ezalaki nkoto tuku minei na moko na
nkama mitano. **42** Mpo na bakitani ya Nefitali: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **43**
Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Nefitali ezalaki nkoto tuku mitano na misato na nkama minei.
44 Bango nde bato oyo Moyize mpe Aron elongo na bakambi
zomi na mibale ya Isalaele, oyo moko na moko azalaki
kotalisa libota na ye, batangaki. **45** Bongo bato nyonso ya
Isalaele oyo batangamaki kolanda mabota na bango mpo
ete bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, mpe bazalaki
na makoki ya kosala mosala ya soda, **46** bazalaki bango

nyonso nkoto nkama motoba na misato na nkama mitano
na tuku mitano. **47** Nzokande batangaki te nzela moko na
mabota mosusu motango ya bato ya libota ya Levi. **48** Yawe
alobaki na Moyize: **49** « Kotanga te motango ya bato ya
libota ya Levi, kokotisa bango te na molongo ya bato mosusu
ya Isalaele. **50** Okopesa na bato ya libota ya Levi mokumba
ya Mongombo ya Litatoli mpe ya bisalelo na yango nyonso
elongo na biloko nyonso oyo ezalaka kati na Mongombo.
Bango bakozwa mokumba ya komemaka yango elongo na
bisalelo na yango mpe bakovanda zingazinga na yango. **51**
Tango nyonso Mongombo ekolongwa na esika moko mpo na
kokende na esika mosusu, Balevi nde bakolongola yango;
mpe tango ekotelema, bango mpe kaka nde bakotelemisa
yango. Moto mosusu oyo akopusana pembeni na yango
asengeli kokufa. **52** Bana ya Isalaele bakotelemisa bandako
na bango ya kapo kolanda milongo na bango ya mampinga,
mpe moto na moto akozala kati na molako na ye, na se ya
bendele na ye. **53** Kasi bato ya libota ya Levi bakotelemisa
bandako na bango ya kapo zingazinga ya Mongombo ya
Litatoli mpo ete kanda makasi ya Yawe ekoka kokweya likolo
ya lisanga ya bana ya Isalaele te. Bato ya libota ya Levi nde
bakosala mosala ya kobatela Mongombo ya Litatoli. » **54**
Bana ya Isalaele basalaki makambo oyo nyonso, ndenge
kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

2 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Bana ya Isalaele
bakotelemisa bandako na bango ya kapo kolanda milongo
na bango ya mampinga; moto na moto akozala kati na
molako na ye, na se ya bendele na ye, zingazinga ya Ndako
ya kapo ya Bokutani, mwa mosika na yango. » **3** Na ngambo
ya este epai wapi moyi ebimaka, milongo ya mampinga ya
Yuda bakotia molako na bango na se ya bendele na bango.
Mokambi ya bato ya Yuda ezali Nashoni, mwana mobali
ya Aminadabi. **4** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku
sambo na minei na nkama motoba. **5** Bato ya libota ya
Isakari bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Yuda.
Mokambi ya bato ya Isakari ezali Netaneeli, mwana mobali
ya Tsuwari. **6** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku
mitano na minei na nkama minei. **7** Mpe bato ya libota ya
Zabuloni bakozala pembeni ya bato ya libota ya Isakari.
Mokambi ya bato ya Zabuloni ezali Eliabi, mwana mobali ya
Eloni. **8** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano
na sambo na nkama minei. **9** Motango nyonso ya bato
oyo bazali kati na molako ya Yuda ezali bato nkoto nkama
moko na tuku mwambe na motoba na nkama minei kolanda
milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakozala liboso.
10 Na ngambo ya sude, milongo ya mampinga ya Ribeni
bakotia molako na bango na se ya bendele na bango.
Mokambi ya bato ya Ribeni ezali Elitsuri, mwana mobali
ya Shedewuri. **11** Mampinga na ye ezali na bato nkoto
tuku minei na motoba na nkama mitano. **12** Bato ya libota
ya Simeoni bakotia molako na bango pembeni ya bato ya
Ribeni. Mokambi ya bato ya Simeoni ezali Shelumieli, mwana
mobali ya Tsurishadayi. **13** Mampinga na ye ezali na bato
nkoto tuku mitano na libwa na nkama misato. **14** Mpe bato
ya libota ya Gadi bakozala pembeni ya bato ya libota ya
Simeoni. Mokambi ya bato ya Gadi ezali Eliazafi, mwana
mobali ya Deweli. **15** Mampinga na ye ezali na bato nkoto
tuku minei na mitano na nkama motoba na tuku mitano. **16**
Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Ribeni
ezali bato nkoto nkama moko na tuku mitano na moko na
nkama minei na tuku mitano kolanda milongo ya mampinga
na bango. Bango nde bakolanda na sima. **17** Bongo Ndako
ya kapo ya Bokutani mpe molako ya Balevi ekozala na kati-
kati ya milako. Bakokende na molongo ndenge batielaki
milako na bango, moko na moko na esika na ye mpe na
se ya bendele na ye. **18** Na ngambo ya weste, milongo
ya mampinga ya Efrayimi bakotia molako na bango na se
ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Efrayimi ezali
Elishama, mwana mobali ya Amiwudi. **19** Mampinga na ye
ezali na bato nkoto tuku minei na nkama mitano. **20** Bato ya
libota ya Manase bakotia molako na bango pembeni ya bato
ya Efrayimi. Mokambi ya bato ya Manase ezali Gamilieli,
mwana mobali ya Pedakitsuri. **21** Mampinga na ye ezali na
bato nkoto tuku misato na mibale na nkama mibale. **22** Mpe
bato ya libota ya Benjame bakozala pembeni ya bato ya
libota ya Manase. Mokambi ya bato ya libota ya Benjame
ezali Abidani, mwana mobali ya Gideoni. **23** Mampinga na
ye ezali na bato nkoto tuku misato na mitano na nkama
minei. **24** Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako
ya Efrayimi ezali bato nkoto nkama moko na mwambe na
nkama moko, kolanda milongo ya mampinga na bango.
Bango nde bakolanda na molongo ya misato. **25** Na ngambo
ya nor, milongo ya mampinga ya Dani bakotia molako na
bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Dani
ezali Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi. **26** Mampinga
na ye ezali na bato nkoto tuku motoba na mibale na nkama
sambo. **27** Bato ya libota ya Aseri bakotia molako na bango
pembeni ya bato ya libota ya Dani. Mokambi ya bato ya
Aseri ezali Pagieli, mwana mobali ya Okirani. **28** Mampinga
na ye ezali na bato nkoto tuku minei na moko na nkama
mitano. **29** Mpe bato ya libota ya Nefitali bakozala pembeni
ya bato ya libota ya Aseri. Mokambi ya bato ya Nefitali ezali
Akira, mwana mobali ya Enani. **30** Mampinga na ye ezali
na bato nkoto tuku mitano na misato na nkama minei. **31**
Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Dani
ezali bato nkoto nkama moko na tuku mitano na sambo na
nkama motoba, kolanda milongo ya mampinga na bango.
Bango nde bakozala na sima na bango nyonso, na se ya
bendele na bango. **32** Bango nde bana ya Isalaele oyo
batangamaki, kolanda mabota na bango. Motango ya bato
nyonso oyo bazalaki kati na milako, kolanda milongo ya
mampinga na bango, ezalaki bato nkoto nkama motoba na
misato na nkama mitano na tuku mitano. **33** Kasi batangaki
Balevi te elongo na bato mosusu ya Isalaele, ndenge kaka
Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **34** Boye, bana ya Isalaele
basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki na nzela ya
Moyize. Na lolenge wana nde batiaki milako na bango na se
ya babendele na bango mpe batambolaki bongo, moto na
moto na libota na ye mpe na etuka na ye.

3 Tala bakitani ya Aron mpe ya Moyize na tango oyo Yawe
asololaki na Moyize, na ngomba Sinai. **2** Bakombo ya
bana mibali ya Aron ezalaki: Nadabi, mwana ya liboso; Abiyu,
Eleazari mpe Itamari. **3** Yango nde bakombo ya bana mibali
ya Aron, oyo babulisaki na nzela ya kopakola mafuta mpo na
kosala mosala ya bonganga-Nzambe. **4** Nadabi mpe Abiyu
bakufaki liboso ya Yawe tango bazalaki kobonza mbeka, na

nzela ya moto oyo ebulisama te, liboso ya Yawe, na esobe
ya Sinai. Batikalaki kozala na bana te. Boye Eleazari mpe
Itamari kaka nde batikalaki kosala mosala ya bonganga-
Nzambe na bokambami ya tata na bango, Aron. **5** Yawe
alobaki na Moyize: **6** « Yeisa libota ya Levi pene ya Nganga-
Nzambe Aron mpe pesa bango na maboko na ye mpo
ete basunga ye. **7** Bakosalisa ye mpe bakosunga lisanga
mobimba liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na
kosala misala ya Mongombo. **8** Bakobatela bisalelo nyonso
ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bakosalisa bana ya
Isalaele na nzela ya kosala mosala ya Mongombo. **9** Pesa
Balevi na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali;
bango nde kati na bana ya Isalaele basengeli komipesa
mobimba epai na ye. **10** Tia Aron mpe bana na ye ya mibali
pembeni mpo ete basala mosala na bango ya Bonganga-
Nzambe. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya
bule, basengeli koboma ye. » **11** Yawe alobaki lisusu na
Moyize: **12** « Nakamati Ngai moko Balevi kati na bana ya
Isalaele na esika ya bana mibali nyonso ya liboso, mbuma ya
liboso ya libumu ya mwasi nyonso ya Isalaele. **13** Pamba te,
bana nyonso ya liboso bazali ya Ngai. Tango nabomaki bana
nyonso ya liboso ya Ejipito, natiaki pembeni bana nyonso ya
liboso ya Isalaele mpo ete bazala ya Ngai, ezala bana ya
bato to ya banyama. Nazali Yawe. » **14** Yawe alobaki na
Moyize kati na esobe ya Sinai: **15** « Tanga motango ya Balevi
kolanda mabota na bango mpe bituka na bango. Tanga bana
mibali nyonso kobanda na ye oyo azali na sanza moko ya
mbotama mpe koleka. » **16** Boye, Moyize atangaki bango
ndenge Yawe atindaki ye. **17** Tala bakombo ya bakitani ya
Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **18** Tala bakombo ya
bakitani ya Gerishoni, kolanda etuka moko na moko: Libini
mpe Shimei. **19** Bana mibali ya Keati, kolanda etuka moko
na moko: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **20** Bana
mibali ya Merari, kolanda etuka moko na moko: Maali mpe
Mushi. Bango nde bato ya bituka ya Balevi kolanda mabota
na bango. **21** Tala bakitani oyo babimelaki na Gerishoni:
etuka ya bato ya Libini mpe etuka ya Shimei. Bango nde
bato ya bituka ya Gerishoni. **22** Motango ya mibali nyonso
oyo batangamaki kobanda sanza moko ya mbotama mpe
koleka ezalaki nkoto sambo na nkama mitano. **23** Bato ya
bituka ya Gerishoni batongaki molako na bango na sima
ya Mongombo, na ngambo ya weste. **24** Eliazafi, mwana
mobali ya Laele, nde azalaki mokambi ya libota ya Gerishoni.
25 Na Ndako ya kapo ya Bokutani, bakitani ya Gerishoni
bazalaki na mokumba ya kobatela Mongombo mpe ndako ya
kapo, bizipelo na yango, rido ya ekuke ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, **26** barido ya lopango, rido ya ekuke ya lopango
oyo ezingela Mongombo mpe etumbelo, basinga mpe biloko
nyonso oyo bazalaki kosalela na basinga wana. **27** Tala
bakitani oyo babimelaki na Keati: bituka ya bato ya Amirami,
ya Yitseari, ya Ebron mpe ya Uzieli. Bango nde bazalaki
bato ya bituka ya Keati. **28** Motango ya mibali nyonso oyo
bazalaki kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka
ezalaki nkoto mwambe na nkama motoba. Bato ya Keati
bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule. **29** Bato
ya bituka ya Keati batongaki molako na bango pembeni
ya Mongombo, na ngambo ya sude. **30** Elitsafani, mwana
mobali ya Uzieli, nde azalaki mokambi ya bato ya bituka
ya Keati. **31** Bazalaki na mokumba ya kobatela Sanduku,
mesa, etelemiselo ya minda, bitumbelo mpe bisalelo ya Esika
ya bule oyo basalelaka mosala, rido mpe biloko nyonso
oyo bazalaki kosalela. **32** Mokambi ya bakambi ya Balevi
ezalaki Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron.
Aponamaki mpo ete akamba bato oyo bazalaki na mokumba
ya kobatela Esika ya bule. **33** Tala bakitani oyo babimelaki na
Merari: bato ya etuka ya Maali mpe bato ya etuka ya Mushi.
Bango nde bazalaki bato ya bituka ya Merari. **34** Motango ya
mibali nyonso oyo bazalaki na sanza moko ya mbotama
mpe koleka, oyo batangamaki ezalaki nkoto motoba na
nkama mibale. **35** Tsurieli, mwana mobali ya Abiyaili, nde
azalaki mokambi ya bato ya bituka ya Merari. Batongaki
molako na bango na ngambo ya nor ya Mongombo. **36**
Bato ya Merari bazalaki na mokumba ya kobatela biloko
nyonso ya Mongombo, oyo basala na mabaya: balate na
yango, makonzi na yango, makolo na yango mpe biloko
nyonso ya mike oyo bazalaki kokangisela yango. **37** Bazalaki
mpe lisusu na mokumba ya kobatela makonzi oyo ezalaki
zingazinga ya lopango, bapike ya Ndako ya kapo mpe
basinga na yango. **38** Moyize, Aron mpe bana mibali ya
Aron batongaki molako na bango na ngambo ya este ya
Mongombo, epai wapi moyi ebimaka, etalana na Ndako ya
kapo ya Bokutani. Bazalaki na mokumba ya kobatela Esika
ya bule mpo na bolamu ya bana ya Isalaele. Moto mosusu
oyo akopusana pene ya Esika ya bule, basengeli koboma
ye. **39** Motango nyonso ya Balevi oyo Moyize mpe Aron
batangaki kolanda mitindo ya Yawe, mpe bato ya bituka na
bango, mibali nyonso kobanda na sanza moko ya mbotama
mpe koleka, ezalaki bato nkoto tuku mibale na mibale. **40**
Yawe alobaki na Moyize: « Tanga motango ya bana mibali
nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele, oyo bazali na sanza
moko ya mbotama mpe koleka, mpe koma bakombo na
bango. **41** Okotia Balevi pembeni mpo na Ngai, na esika ya
bana nyonso ya liboso ya Isalaele, mpe bibwele nyonso ya
Balevi, na esika ya bana ya liboso ya bibwele nyonso ya
Isalaele. Nazali Yawe. » **42** Boye, Moyize atangaki motango
ya bana mibali nyonso ya liboso ya Isalaele ndenge Yawe
atindaki ye. **43** Motango nyonso ya bana mibali ya liboso,
oyo bakomaki bango bakombo, wuta na sanza moko ya
mbotama mpe koleka, ezalaki nkoto tuku mibale na mibale
na nkama mibale na tuku sambo na misato. **44** Yawe alobaki
lisusu na Moyize: **45** « Tia Balevi pembeni, na esika ya
bana nyonso ya liboso ya Isalaele, mpe bibwele ya Balevi,
na esika ya bibwele ya bana ya Isalaele. Balevi bazali ya
Ngai. Nazali Yawe. **46** Mpo na kosikola bana ya liboso ya
Isalaele nkama mibale na tuku sambo na misato oyo baleki
na motango ya Balevi, **47** okokongola mbongo ya bibende,
nkama mitano, kolanda ndenge batangaka mbongo kati na
Esika ya bule, mpo na moto moko na moko. Mbongo moko
ya ebende esengeli kozala na bagrame zomi na mibale. **48**
Okopesa mbongo oyo osikoleli bana mibali nyonso, oyo
baleki na motango ya Balevi, epai ya Aron mpe epai ya bana
na ye ya mibali. » **49** Boye Moyize akongolaki mbongo ya
lisiko epai ya bato oyo balekaki na motango ya bana liboso
oyo Balevi oyo basikolaki. **50** Azwaki na maboko ya bana
liboso ya Isalaele mbongo ya bibende nkoto moko na nkama
misato na tuku motoba na mitano kolanda ndenge bamekaka
kilo kati na Esika ya bule. **51** Bongo Moyize apesaki mbongo

yango ya lisiko epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya
mibali, ndenge kaka Yawe atindaki ye.

4 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Kati na bana
mibali ya Levi, tanga motango ya bakitani ya Keati
kolanda bituka mpe mabota na bango. **3** Tanga motango ya
mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda tuku
misato kino tuku mitano, mpo ete baya kosala mosala kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani. **4** Tala mosala ya bato ya
Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani: kobatela biloko
oyo eleki bule. **5** Tango bakolongola molako, Aron elongo
na bana na ye ya mibali bakokota na kati, bakokitisa rido
mpe bakozipa na yango Sanduku ya Litatoli. **6** Na likolo na
yango, bakotia bulangeti oyo esalema na poso ya nyama ya
ebale, bakofinika liputa ya langi ya ble mpe bakotia mabaya
ya komemela Sanduku ya Litatoli. **7** Na likolo ya mesa ya
bagato ya bule, bakotanda lisusu liputa ya langi ya ble mpe
bakotia na likolo na yango biloko oyo: basani ya mbele,
bambeki, bakopo, milangi mpo na makabo ya masanga mpe
bagato oyo bakobanda kobonza lokola makabo liboso na
Ngai tango nyonso. **8** Bongo na likolo ya biloko yango,
bakotanda liputa ya langi ya motane makasi, mpe bakozipa
biloko wana nyonso na liputa ya makasi basala na poso ya
nyama ya ebale. Mpe bakotia balate oyo ekosunga mpo
na kotombola mpe komema mesa. **9** Bakokamata liputa
ya langi ya ble mpe bakofinika na yango etelemiselo ya
minda elongo na minda na yango, biloko oyo balongolelaka
makala na moto, basani mpo na putulu ya moto mpe basani
ya mafuta, oyo basalelaka mosala na mesa. **10** Bakosangisa
na liboke moko, ezala elamba yango ya langi ya ble mpe
biloko na yango nyonso, kati na liputa ya makasi basala
na poso ya nyama ya ebale, mpe bakotia yango na likolo
ya tsipoyi. **11** Bakotanda liputa ya langi ya ble na likolo ya
etumbelo ya wolo mpe bakofinika bulangeti basala na poso
ya nyama ya ebale; bongo bakotia balate na yango oyo
ekosunga mpo na komema. **12** Bakozwa biloko nyonso oyo
basalaka na yango kati na Esika ya bule, bakotia yango
kati na liputa ya langi ya ble, bakofinika yango bulangeti
basala na poso ya nyama ya ebale; bongo bakotia yango na
tsipoyi. **13** Sima na bango kolongola putulu ya moto wuta na
etumbelo, bakotanda liputa ya langi ya motane na likolo na
yango; **14** bongo bakotia na likolo na yango biloko nyonso
oyo basalaka na yango na etumbelo: basani oyo batumbaka
na yango ansa, bakanya, bapawu, basani ya minene mpe
biloko nyonso oyo basalaka na yango na etumbelo; bongo
bakotanda na likolo ya biloko oyo nyonso, liputa ya makasi
basala na poso ya nyama ya ebale, mpe bakotia balate ya
etumbelo oyo ekosunga mpo na komema. **15** Soki balingi
kolongola molako mpo na kokende na esika mosusu, bana
mibali ya Keati bakoya komema soki kaka Aron mpe bana
na ye ya mibali basilisi kofinika Esika ya bule mpe bisalelo
na yango nyonso; kasi basengeli te kosimba Esika ya bule,
noki te bakokufa. Yango wana nde misala ya bana mibali ya
Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **16** Tala misala ya
Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron: kolandela
mafuta ya etelemiselo ya minda, ansa ya kozikisa, makabo
ya mokolo na mokolo mpe mafuta ya epakolami; kokengela
Mongombo mpe biloko na yango nyonso, ezala Esika ya
bule to biloko na yango nyonso. » **17** Yawe alobaki na
Moyize mpe Aron: **18** « Bolongola te kati na Balevi lisanga
ya mabota ya bato ya Keati. **19** Tala makambo oyo bosengeli
kosala mpo na bango mpo ete bakufa te tango bakopusana
pene ya biloko oyo eleki bule: yo, Aron mpe bana na ye
ya mibali, bokokota mpe bopesa na moko na moko kati na
bango mosala oyo asengeli kosala to eloko oyo asengeli
komema. **20** Basengeli te kokota bango moko mpo na kotala
Esika ya bule, ata mpo na tango moke; soki te bakokufa. »
21 Yawe alobaki na Moyize: **22** « Tanga motango ya bato
ya Gerishoni kolanda bituka mpe mabota na bango. **23**
Okotanga mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama
kobanda tuku misato kino na tuku mitano, ba-oyo bakoki
kosala mosala songolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani.
24 Tala misala mpe mokumba ya bituka ya bana mibali ya
Gerishoni: **25** bakobanda komema batapi ya Mongombo
mpe Ndako ya kapo ya Bokutani elongo na elamba na
yango, elamba ya makasi basala na poso ya nyama ya
ebale mpo na kozipa na likolo, rido ya ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani, **26** batapi ya lopango, rido ya ekuke ya
lopango, oyo ezingeli Mongombo mpe etumbelo, basinga na
yango mpe bisalelo na yango nyonso. Bakosala mosala oyo
etali biloko oyo. **27** Mosala nyonso ya bato ya Gerishoni
ekokambama na Aron mpe bana na ye ya mibali: ezala mpo
na komema biloko to mpo na kosala mosala; bokoyebisa
bango mosala nyonso oyo bango basengeli kosala. **28** Wana
nde misala ya bituka ya bato ya Gerishoni kati na Ndako
ya kapo ya Bokutani. Itamari, mwana mobali ya Nganga-
Nzambe Aron, nde akokamba misala na bango. **29** Okotanga
motango ya bato ya Merari, etuka moko na moko mpe libota
moko na moko; **30** okotanga mibali nyonso oyo bazali na
mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-
oyo bakoki kosala mosala songolo kati na Ndako ya kapo
ya Bokutani. **31** Tala biteni ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
oyo bakobanda komema: mabaya ya Mongombo, balate
na yango, makonzi mpe makolo na yango, **32** makonzi
oyo ezingeli lopango, makolo na yango, bapike na yango,
basinga na yango, bisalelo na yango nyonso mpe biloko
nyonso oyo esungaka mpo na kokangisa yango. Bokobenga
moto moko na moko na kombo mpe bokopesa ye biloko
oyo akobanda komema. **33** Wana nde misala ya bituka ya
bato ya Merari. Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe
Aron, nde akokamba misala na bango nyonso kati na Ndako
ya kapo ya Bokutani. » **34** Moyize, Aron mpe bakambi ya
lisanga ya Isalaele batangaki motango ya bato ya Keati,
kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko. **35**
Mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda
tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya
kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, **36** batangamaki
kolanda etuka moko na moko: motango na bango ezalaki
nkoto mibale na nkama sambo na tuku mitano. **37** Wana nde
motango ya bato nyonso oyo batangamaki kati na bituka ya
bato ya Keati, ba-oyo bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo
ya Bokutani. Moyize mpe Aron batangaki motango yango
kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **38**
Batangaki motango ya bato ya Gerishoni kolanda etuka
moko na moko mpe libota moko na moko: **39** mibali nyonso
oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato
kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani, **40** batangamaki kolanda

etuka moko na moko mpe libota moko na moko; motango
na bango ezalaki nkoto mibale na nkama motoba na tuku
misato. **41** Wana nde motango ya bato ya Gerishoni oyo
batangamaki mpe bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo
ya Bokutani. Moyize mpe Aron batangaki bango kolanda
mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **42** Batangaki
motango ya bato ya Merari kolanda etuka moko na moko
mpe libota moko na moko: **43** mibali nyonso oyo bazalaki na
mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-
oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani, **44** batangamaki kolanda etuka moko na moko
mpe libota moko na moko; motango na bango ezalaki nkoto
misato na nkama mibale. **45** Wana nde motango ya bato oyo
batangamaki kati na bituka ya bato ya Merari. Moyize mpe
Aron batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na
nzela ya Moyize. **46** Moyize, Aron mpe bakambi ya Isalaele
batangaki motango ya Balevi nyonso, kolanda etuka moko
na moko mpe libota moko na moko: **47** mibali nyonso oyo
bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino
tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani, **48** batangamaki; motango na
bango ezalaki nkoto mwambe na nkama mitano na tuku
mwambe. **49** Moyize apesaki na Molevi moko na moko
mosala mpe mokumba, kolanda mitindo ya Yawe. Batangaki
bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na Moyize.

5 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo epai na bana
ya Isalaele ete babimisa libanda ya molako moto nyonso
oyo azali na bokono ya poso ya nzoto, moto nyonso oyo
atangaka makila, mpe moto nyonso oyo akomi mbindo mpo
ete asimbi ebembe. **3** Azala mobali to mwasi, bobengana ye,
bobimisa ye libanda ya molako mpo ete bakomisa molako na
bango mbindo te, pamba te Ngai nazali kowumela elongo na
bango. » **4** Bana ya Isalaele basalaki bongo; babimisaki
bango libanda ya molako. Basalaki ndenge kaka Yawe
atindaki na nzela ya Moyize. **5** Yawe alobaki na Moyize: **6**
« Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki moto, azala mobali to
mwasi, atamboli na boyengebene te liboso ya Yawe wana
asali moninga na ye mabe, azali na ngambo. **7** Boye asengeli
koyambola lisumu oyo asalaki. Asengeli kozongisa epai ya
moto oyo ye asali mabe: nyonso oyo azwaki mpe akobakisa
likolo na yango, ndambo moko kati na mitano. **8** Kasi soki
moto yango azali na ndeko te oyo akoki kozwa eloko oyo
bakozongisa mpo na mabe oyo basalaki ye, bakopesa eloko
oyo basengelaki kozongisela ye epai na Yawe na nzela ya
Nganga-Nzambe, bakisa meme moko ya mobali oyo Nganga-
Nzambe akosala na yango mosala ya bolimbisi masumu mpo
na moto oyo asalaki mabe. **9** Biloko nyonso kati na makabo
ya bule oyo bana ya Isalaele bakomema epai ya Nzambe
ekozala ya Nganga-Nzambe. **10** Biloko oyo moto nyonso
akotia pembeni mpo na Yawe ekopesama epai ya Nganga-
Nzambe; kasi eloko nyonso oyo moto akokabela Nganga-
Nzambe ekokoma ya Nganga-Nzambe. › » **11** Bongo Yawe
alobaki na Moyize: **12** « Loba na bana ya Isalaele mpe
yebisa bango: ‹ Soki mwasi akosi mobali na ye, wana abimi
na mobali mosusu **13** mpe asangisi na ye nzoto, amikomisi
mbindo atako esalemi na nkuku mpe moto moko te amoni ye;
mpe ezala mobali na ye ayebi eloko te. **14** Soki mobali asali
zuwa mpe akomi kokanisa ete mwasi na ye akomi mbindo,
azala mbindo to mbindo te, **15** mobali asengeli komema
mwasi na ye epai ya Nganga-Nzambe mpe kopesa mpo
na ye likabo ya bakilo misato ya farine ya orje; akosopela
yango mafuta te mpe akotia yango ansa te, pamba te ezali
likabo oyo epesami mpo na zuwa, likabo mpo na kokanisa
mbeba. **16** Nganga-Nzambe akobenga mwasi mpe akomema
ye liboso ya Yawe. **17** Nganga-Nzambe akotoka mayi ya
bule, na mbeki basala na mabele batumba mpe akozwa
putulu ya mabele ya Mongombo mpo na kotia yango kati na
mayi yango. **18** Nganga-Nzambe akotia mwasi ya kotelema
liboso ya Yawe, akofungola ye suki mpe akotia na maboko
na ye likabo ya zuwa, wana ye moko Nganga-Nzambe
akobatela na maboko na ye mayi ya bololo oyo ememaka
elakeli mabe. **19** Nganga-Nzambe akolapisa mwasi yango
ndayi, akoloba na ye: ‘Soki mobali mosusu asangisaki na
yo nzoto te, mpe soki omikomisaki mbindo te na kokosa
mobali na yo wuta bobalana, wana tika ete mayi oyo ya
bololo mpe ememaka elakeli mabe esala yo eloko moko
te! **20** Kasi soki, wana ozali ya kobala, okosaki mobali na
yo mpe omikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na mobali
mosusu,’ **21** Nganga-Nzambe asengeli awa kolapisa mwasi
yango ndayi ya kondima kokweyela bilakeli mabe kowuta
na maloba oyo: ‘tika ete Yawe akomisa yo elakeli mabe
mpe eloko ya nkele kati na bato na yo! Tika ete akomisa yo
ekomba mpe avimbisa yo libumu! **22** Tika ete mayi oyo ezali
komema elakeli mabe ekota kati na yo mpo ete libumu na yo
evimba mpe okoma ekomba.’ Mwasi akozongisa: ‘Amen!
Tika ete esalema bongo!’ **23** Nganga-Nzambe akokoma
maloba yango ya bilakeli mabe kati na buku mpe akokotisa
yango kati na mayi ya bololo mpo na kolongola makomi
yango. **24** Bongo akomelisa mwasi mayi oyo ya bololo, oyo
ezali komema elakeli mabe mpo ete ekokota kati na ye. **25**
Nganga-Nzambe akozwa wuta na maboko ya mwasi likabo
ya zuwa, akotombola yango liboso ya Yawe mpe akomema
yango na etumbelo. **26** Nganga-Nzambe akotondisa na
loboko na ye, bambuma oyo akozwa kati na likabo yango
ya zuwa lokola ekaniseli, mpe akotumba yango na likolo
ya etumbelo; sima na yango, akomelisa mwasi mayi. **27**
Soki penza amikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na
mobali mosusu, mayi oyo ememaka elakeli mabe ekokota
kati na ye, ekovimbisa libumu na ye, akokoma ekomba mpe
akolakelama mabe kati na bato na ye. **28** Kasi soki mwasi
amikomisaki mbindo te, soki azali penza peto, akomona pasi
ata moko te mpe akoki kobota bana. **29** Wana nde ezali
mobeko na tina na zuwa; ekokanga mwasi ya libala oyo
akosi mobali na ye mpe amikomisi mbindo. **30** Bakosalela
yango mpe soki mobali asali zuwa mpe akanisi penza ete
mwasi na ye abimi na mobali mosusu: mobali akomema
mwasi mpe akotelemisa ye liboso ya Yawe; bongo Nganga-
Nzambe akosalela mobeko oyo na mobimba na yango epai
ya mwasi. **31** Mobali akomema ngambo ata moke te kasi
mwasi akozwa etumbu ya lisumu na ye. › »

6 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele:
Mobali to mwasi oyo amibulisi mpo na Yawe na nzela ya
ndayi ya libulisi **3** asengeli komipekisa komela vino, masanga
oyo elangwisaka, masanga ya ngayi oyo basala na vino mpe
masanga ya ngayi oyo basala na masanga mosusu oyo
elangwisaka; asengeli te komela masanga oyo basala na

bambuma ya vino ya mayi to ya kokawuka. **4** Na mikolo
nyonso ya libulisi na ye, asengeli te kolia eloko nyonso oyo
basala na bambuma ya vino, kobanda na mokokoli kino na
poso. **5** Na mikolo nyonso ya ndayi ya libulisi na ye, jileti
esengeli te kotutana na moto na ye to basengeli te kokata
suki ya moto na ye, kino tango ya libulisi na ye mpo na Yawe
ekosila; akozala bule mpe akotika suki ya moto na ye mpe
mandefu na ye kokola. **6** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye
mpo na Yawe, asengeli te kosimba ebembe; **7** ezala mpo na
kufa ya tata na ye, ya mama na ye, ya ndeko na ye ya mobali
to ya ndeko na ye ya mwasi, asengeli te komikomisa mbindo;
pamba te na moto na ye, azali na elembo ya libulisi mpo na
Nzambe. **8** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye, akozala bule
mpo na Yawe. **9** Soki moto akufi na mbalakata pene na ye,
moto na ye oyo epesama mpo na libulisi ekokoma mbindo.
Bongo asengeli kokatisa suki na ye ya moto mpe mandefu
na ye na mokolo ya sambo, mokolo na ye ya kopetolama. **10**
Na mokolo ya mwambe, asengeli komema epai ya Nganga-
Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani: bibenga
mibale ya zamba mpe bana mibale ya ebenga ya mboka.
11 Nganga-Nzambe akobonza moko lokola mbeka mpo na
masumu mpe mosusu, lokola mbeka ya kotumba; akosala
mosala ya bolimbisi masumu na ye lokola asimbaki ebembe.
Kaka na mokolo yango, akobulisa lisusu moto na ye epai na
Yawe. **12** Akokaba lisusu epai na Yawe libulisi na ye mpe
akobonza lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, mwana
meme ya mobu moko; pamba te mikolo na ye ya liboso,
oyo esilaki koleka, ekotangama lisusu te mpo ete akomaki
mbindo. **13** Tala mobeko mpo na moto oyo amibulisi mpo na
Yawe: ‹ soki mikolo ya libulisi na ye ekoki, basengeli komema
ye na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani **14** epai wapi
akobonza lokola mbeka mpo na Yawe: mwana meme ya
mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka ya kotumba;
meme ya mwasi ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola
mbeka mpo na masumu; mpe meme ya mobali mpe ezanga
mbeba lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani; **15** kitunga
ya mapa ezanga levire mpe basala na farine basangisa
na mafuta; bagalete ezanga levire mpe bapakola mafuta
elongo na mbeka ya masanga mpe makabo mosusu. **16**
Nganga-Nzambe akomema makabo wana nyonso liboso
ya Yawe; akobonza mbeka na ye mpo na masumu mpe
mbeka na ye ya kotumba; **17** akobonza lisusu epai na Yawe
meme ya mobali lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani,
elongo na kitunga ya mapa ezanga levire. Nganga-Nzambe
akobakisa na likolo na yango mbeka na ye ya masanga
mpe makabo na ye mosusu. **18** Bongo moto oyo amipesa
na libulisi mpo na Yawe akokata, na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani, suki ya moto na ye mpe ya mandefu na
ye; akolokota yango mpe akobwaka yango na moto oyo
ezali kopela na se ya mbeka mpo na kozongisa boyokani.
19 Nganga-Nzambe akozwa lipeka ya mbeka ya meme ya
mobali tango esili kozika; akozwa lisusu, kati na kitunga, lipa
moko ezanga levire mpe galeti moko ezanga levire, akotia
yango na maboko ya moto oyo amipesa na libulisi mpo na
Yawe sima na ye kokata suki ya moto na ye mpe mandefu na
ye. **20** Nganga-Nzambe akobulisa mpe akotombola yango
mpo na kopesa yango epai na Yawe, pamba te ezali biloko
ya bule mpe ya Nganga-Nzambe, ndenge moko na tolo
mpe mopende. **21** Wana nde ezali mobeko mpo na moto
oyo amibulisi mpo na Yawe, na nzela ya ndayi, elongo na
makabo oyo asengeli kobonza epai na Yawe mpo na libulisi
na ye. Mpe soki azali na makoki, akoki na ye kopesa makabo
mosusu wuta na motema na ye moko. Akokokisa biloko
nyonso kolanda ndayi oyo asilaki kolapa mpe mobeko ya
libulisi na ye. › » **22** Yawe alobaki na Moyize: **23** « Loba
na Aron mpe na bana na ye ya mibali: ‹ Tala ndenge nini
bokobanda kopambola bana ya Isalaele, bokoloba: **24** ‘Tika
ete Yawe apambola yo mpe abatela yo! **25** Tika ete Yawe
angengisela yo elongi na Ye mpe apesa yo ngolu na Ye! **26**
Tika ete Yawe amona yo mpe apesa yo kimia!’ › **27** Ezali
ndenge wana nde bakobanda kobelela Kombo na Ngai mpo
na bolamu ya bana ya Isalaele, mpe Ngai nakopambola
bango. »

7 Na mokolo oyo Moyize asilisaki kotonga Mongombo,
asopelaki yango mafuta mpo na kobulisa yango elongo
na bisalelo na yango. Asalaki mpe bongo mpo na etumbelo
elongo na bisalelo na yango, asopelaki yango mafuta mpo
na kobulisa yango. **2** Bongo bakambi ya Isalaele, bakonzi
ya mabota, elingi koloba bakonzi ya bikolo oyo bakambaki
mosala ya kotanga motango ya bato, **3** bamemaki makabo
na bango liboso ya Yawe: bashario motoba mpe bangombe
zomi na mibale. Shario moko mpo na bakambi mibale, mpe
ngombe moko mpo na mokonzi moko na moko; bamemaki
yango liboso ya Mongombo. **4** Yawe alobaki na Moyize: **5** «
Ndima kozwa makabo oyo bayei na yango; okosala na yango
mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Okopesa yango epai
ya Balevi kolanda mokumba ya moko na moko. » **6** Moyize
andimaki kozwa bashar mpe bangombe mpe apesaki yango
epai ya Balevi. **7** Apesaki bashar mibale mpe bangombe
minei epai ya bana mibali ya Gerishoni kolanda bosenga ya
mosala na bango. **8** Apesaki bashar minei mpe bangombe
mwambe epai ya bana mibali ya Merari kolanda bosenga ya
mosala na bango na bokambami ya Itamari, mwana mobali
ya Nganga-Nzambe Aron. **9** Apesaki eloko te epai ya bana
mibali ya Keati, pamba te bazalaki na mokumba ya komema
na mapeka na bango biloko ya bule. **10** Bakambi bamemaki
makabo na bango mpo na libulisi ya etumbelo, na mokolo
oyo basopelaki yango mafuta; bamemaki makabo yango
liboso ya etumbelo. **11** Bongo Yawe alobaki na Moyize: «
Tika ete mokolo na mokolo, mokambi moko na moko amema
likabo na ye mpo na libulisi ya etumbelo! » **12** Na mokolo ya
liboso, Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi, moto ya libota
ya Yuda, amemaki likabo na ye. **13** Likabo na ye ezalaki:
etando ya palata ya kilo moko na ndambo, mbeki moko
ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge
bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale ezalaki
ya kotonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo;
14 mpe mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na
zomi etonda na ansa, **15** ngombe moko ya mobali, meme
moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na
mbeka ya kotumba, **16** ntaba moko ya mobali lokola mbeka
mpo na masumu; **17** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya
mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya
mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Nashoni, mwana
mobali ya Aminadabi. **18** Na mokolo ya mibale, Netaneeli,
mwana mobali ya Tsuwari, mokambi ya libota ya Isakari, **19**

amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na
bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama
mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya
bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta
mpo na makabo, **20** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama
moko na zomi etonda na ansa. **21** Amemaki lisusu: mwana
ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **22** ntaba
moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **23** mpe,
lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya
mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde
ezalaki makabo ya Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari.
24 Na mokolo ya misato, Eliabi, mwana mobali ya Eloni,
mokambi ya libota ya Zabuloni, **25** amemaki makabo oyo:
etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano,
mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda
ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale
etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **26**
mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi
etonda na ansa. **27** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya
mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya
mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **28** ntaba moko
ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **29** mpe, lokola
mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya
mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali
mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki
makabo ya Eliabi, mwana mobali ya Eloni. **30** Na mokolo ya
minei, Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri, mokambi ya
libota ya Ribeni, **31** amemaki makabo oyo: etando ya palata
ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata
ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka
kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine
basangisa na mafuta mpo na makabo, **32** mbeki moko ya
wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **33**
Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya
mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka
ya kotumba, **34** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na
masumu; **35** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani,
bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali,
bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu
moko. Yango nde ezalaki makabo ya Elitsuri, mwana mobali
ya Shedewuri. **36** Na mokolo ya mitano, Shelumieli, mwana
mobali ya Tsurishadayi, mokambi ya libota ya Simeoni,
37 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko
na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame
nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na
Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa
na mafuta mpo na makabo, **38** mbeki moko ya wolo ya
bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **39** Amemaki
lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali,
mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya
kotumba, **40** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na
masumu; **41** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani:
bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali,
bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu
moko. Wana nde ezalaki makabo ya Shelumieli, mwana
mobali ya Tsurishadayi. **42** Na mokolo ya motoba, Eliazafi,
mwana mobali ya Deweli, mokambi ya libota ya Gadi, **43**
amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na
bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama
mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya
bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta
mpo na makabo, **44** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama
moko na zomi etonda na ansa. **45** Amemaki lisusu: mwana
ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **46** ntaba
moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **47** mpe,
lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali
mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki
makabo ya Eliazafi, mwana mobali ya Deweli. **48** Na mokolo
ya sambo, Elishama, mwana mobali ya Amiwudi, mokambi
ya libota ya Efrayimi, **49** amemaki makabo oyo: etando
ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki
ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge
bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda
na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **50** mbeki
moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa. **51** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme
moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na
mbeka ya kotumba, **52** ntaba moko ya mobali lokola mbeka
mpo na masumu; **53** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya
mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano
ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Elishama,
mwana mobali ya Amiwudi. **54** Na mokolo ya mwambe,
Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri, mokambi ya libota
ya Manase, **55** amemaki makabo oyo: etando ya palata
ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata
ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka
kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine
basangisa na mafuta mpo na makabo, **56** mbeki moko ya
wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **57**
Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko
ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na
mbeka ya kotumba, **58** ntaba moko ya mobali lokola mbeka
mpo na masumu; **59** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya
mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya
mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Gamilieli, mwana
mobali ya Pedakitsuri. **60** Na mokolo ya libwa, Abidani,
mwana mobali ya Gideoni, mokambi ya libota ya Benjame,
61 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na
bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama
mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya
bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta
mpo na makabo, **62** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama
moko na zomi etonda na ansa. **63** Amemaki lisusu: mwana
ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **64** ntaba
moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **65** mpe,
lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya
mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde
ezalaki makabo ya Abidani, mwana mobali ya Gideoni. **66**
Na mokolo ya zomi, Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi,
mokambi ya libota ya Dani, **67** amemaki makabo oyo: etando

ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki
ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge
bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda
na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **68** mbeki
moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na
ansa. **69** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme
moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na
mbeka ya kotumba, **70** ntaba moko ya mobali lokola mbeka
mpo na masumu; **71** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya
mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano
ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Akiezeri,
mwana mobali ya Amishadayi. **72** Na mokolo ya zomi na
moko, Pagieli, mwana mobali ya Okirani, mokambi ya libota
ya Aseri, **73** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya
kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata
ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka
kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine
basangisa na mafuta mpo na makabo, **74** mbeki moko ya
wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **75**
Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko
ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na
mbeka ya kotumba, **76** ntaba moko ya mobali lokola mbeka
mpo na masumu; **77** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa
boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya
mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya
mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Pagieli, mwana
mobali ya Okirani. **78** Na mokolo ya zomi na mibale, Akira,
mwana mobali ya Enani, mokambi ya libota ya Nefitali, **79**
amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na
bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama
mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya
bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta
mpo na makabo, **80** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama
moko na zomi etonda na ansa. **81** Amemaki lisusu: mwana
ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme
moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **82** ntaba
moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **83** mpe,
lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale
ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya
mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde
ezalaki makabo ya Akira, mwana mobali ya Enani. **84** Yango
nde ezalaki makabo ya bakambi ya Isalaele mpo na libulisi
ya etumbelo, na mokolo oyo basopelaki yango mafuta. Na
kosangisa, bango nyonso bapesaki: bitando ya palata zomi
na mibale, bambeki ya palata zomi na mibale, bambeki ya
wolo zomi na mibale. **85** Etando moko na moko ya palata
ezalaki ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mpe mbeki
moko na moko ezalaki ya bagrame nkama mwambe: palata
nyonso esalaki bakilo tuku mibale na sambo na bagrame
nkama mitano, kolanda ndenge bazalaki komeka bakilo na
Esika ya bule. **86** Mbeki moko na moko ya wolo ezalaki
ya bagrame nkama moko na zomi: wolo nyonso esalaki
bagrame nkoto moko na nkama misato. **87** Mpo na bambeka
ya kotumba, bango nyonso bapesaki: bangombe zomi na
mibale ya mibali, bameme zomi na mibale ya mibali, bana
meme zomi na mibale ya mobu moko elongo na makabo
mosusu mpe bantaba zomi na mibale lokola mbeka mpo na
masumu. **88** Na kosangisa, bango nyonso bapesaki lokola
mbeka mpo na kozongisa boyokani: bangombe tuku mibale
na minei ya mibali, bameme tuku motoba ya mibali, bantaba
tuku motoba ya mibali, bana meme tuku motoba ya mobu
moko. Yango nde ezalaki makabo ya libulisi ya etumbelo
sima na kosopela yango mafuta. **89** Tango Moyize azalaki
kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosolola
na Yawe, azalaki koyoka mongongo koloba na ye wuta na
mofinuku oyo ezalaki likolo ya Sanduku ya Litatoli kati na
basheribe mibale, mpe azalaki kosolola na ye.

8 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Loba na Aron mpe yebisa ye:
‹ Tango okotia minda, minda sambo esengeli kongengisa
liboso ya etelemiselo ya minda. › » **3** Aron asalaki kaka
bongo: atiaki minda na liboso ya etelemiselo ya minda ndenge
Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **4** Tala ndenge basalaki
etelemiselo ya minda: basalaki yango na wolo batuta wuta
na likonzi kino na bafololo na yango; basalaki yango ndenge
kaka Yawe alakisaki Moyize. **5** Yawe alobaki na Moyize: **6** «
Kamata Balevi kati na bana ya Isalaele mpe petola bango. **7**
Tala ndenge okosala mpo na kopetola bango: okobwakela
bango mayi ya bopetoli; bongo bakolekisa jileti na nzoto na
bango mobimba mpo na komikokola suki ya nzoto mobimba
mpe bakosukola bilamba na bango. Ezali na nzela wana
nde bakokoma peto. **8** Bakokamata mwana ngombe ya
mobali elongo na likabo na yango ya farine oyo basangisa
na mafuta; mpe okokamata mwana ngombe mosusu ya
mobali mpo na mbeka ya masumu. **9** Yeisa Balevi liboso ya
Ndako ya kapo ya Bokutani mpe sangisa lisanga mobimba
ya Isalaele. **10** Okopusa Balevi liboso ya Yawe mpe bana ya
Isalaele bakotia bango maboko. **11** Sima na yango, Aron
akobonza Balevi lokola likabo oyo bana ya Isalaele babonzeli
Yawe mpo ete bazwa makoki ya kosala mosala ya Yawe. **12**
Mpe na sima, Balevi bakotia maboko na bango likolo ya mito
ya bangombe ya mibali. Bonza ngombe moko lokola mbeka
ya masumu epai na Yawe mpe mosusu lokola mbeka ya
kotumba, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo
na Balevi. **13** Tika ete Balevi batelema liboso ya Aron mpe ya
bana na ye ya mibali; bongo bonza bango lokola likabo epai
na Yawe. **14** Ezali na nzela wana nde okotia pembeni Balevi
kati na bana ya Isalaele, mpe bakozala ya Ngai. **15** Sima
na yo kopetola Balevi mpe kobonza bango lokola likabo,
bakozwa ndingisa ya kosala mosala na bango na Ndako ya
kapo ya Bokutani. Boye, okopetola bango mpe okobonza
bango lokola likabo epai na Yawe, **16** pamba te bango nde
bazali bato oyo bapesameli Ngai kati na bana ya Isalaele.
Ngai moko nde nazwaki bango na esika ya bana nyonso ya
liboso ya bana ya Isalaele. **17** Pamba te, bana nyonso ya
liboso ya bana ya Isalaele bazali ya Ngai, ezala bana ya
liboso ya bana ya bato to ya banyama. Tango nabomaki bana
nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito, natiaki bango pembeni
mpo na Ngai moko. **18** Mpe nazwaki Balevi na esika ya
bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele. **19** Kati na bato
nyonso ya Isalaele, napesi Balevi lokola likabo epai ya Aron
mpe ya bana na ye ya mibali, mpo ete basala mosala kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na bolamu ya bana ya
Isalaele mpe basala mosala ya bolimbisi masumu mpo na
bango, mpo ete likama moko te ekomela bana ya Isalaele
tango bakopusana pene ya Esika ya bule. » **20** Moyize, Aron
mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele basalaki mpo

na Balevi, makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. **21**
Balevi bamipetolaki mpe basukolaki bilamba na bango. Aron
abonzaki bango lokola likabo epai na Yawe mpe asalaki mpo
na bango mosala ya bolimbisi masumu mpo na kopetola
bango. **22** Sima na yango, Balevi bazwaki ndingisa ya kosala
mosala na bango na Ndako ya kapo ya Bokutani, na se ya
bokonzi ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali. Basalaki
mpo na Balevi, makambo oyo Yawe atindaki na nzela ya
Moyize. **23** Yawe alobaki na Moyize: **24** « Tala bikateli oyo
etali Balevi: mobali nyonso oyo azali na mibu ya mbotama
kobanda tuku mibale na mitano mpe koleka asengeli koya
kosala mosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **25** Kasi
soki akokisi mibu tuku mitano, akotika mosala oyo azalaki
kosala, akosala lisusu mosala te. **26** Akokoma nde kosunga
bandeko na ye mpo na kokokisa misala na bango kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani. Nzokande ye moko akosala
lisusu mosala te. Yango nde ekozala bikateli oyo okolanda
mpo na mosala ya Balevi. »

9 Yawe alobaki na Moyize kati na esobe ya Sinai, na sanza
ya liboso ya mobu oyo ya mibale sima na kobima na
bango na Ejipito. Alobaki na ye: **2** « Tika ete bana ya Isalaele
basepela feti ya Pasika na mokolo oyo ekatama. **3** Bosala
feti yango na tango oyo ekatama, na pokwa ya mokolo ya
zomi na minei, ya sanza oyo, kolanda mibeko mpe malako na
yango nyonso. » **4** Boye, Moyize ayebisaki bana ya Isalaele
ete basepelaka feti ya Pasika. **5** Basepelaki Pasika kati na
esobe ya Sinai, na pokwa ya mokolo ya zomi na minei, ya
sanza ya liboso. Bana ya Isalaele basalaki makambo nyonso
ndenge kaka Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize. **6**
Kasi bato mosusu kati na bango basepelaki Pasika te na
mokolo wana, pamba te bazalaki mbindo mpo ete basimbaki
ebembe. Boye, kaka na mokolo wana, bakendeki komona
Moyize na Aron **7** mpe bayebisaki Moyize: — Tokomi mbindo
mpo ete tosimbaki ebembe. Boye, mpo na nini te biso mpe
tomema likabo na biso epai na Yawe elongo na bato mosusu
ya Isalaele? **8** Moyize azongiselaki bango: — Bozela nanu
ete naluka koyeba makambo oyo Yawe atindi na tina na
bino. **9** Boye Yawe alobaki na Moyize: **10** — Yebisa bana ya
Isalaele: « Soki moko kati na bino to kati na bakitani na bino
akomi mbindo mpo ete asimbi ebembe na mokolo wana,
ezala soki azali mosika na mobembo, akoki kosepela feti ya
Pasika mpo na lokumu na Yawe. **11** Basengeli kosepela
yango na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya sanza
ya mibale; bakolia mwana meme elongo na mapa ezanga
levire mpe matiti ya bololo. **12** Bakotika eloko moko te kino
na tongo mpe bakobuka mokuwa ata moko te. Basengeli
kolanda mibeko na yango nyonso na tango ya kosepela feti
ya Pasika. **13** Kasi soki moto moko asepeli feti ya Pasika
te, wana azali mbindo te mpe asali mobembo te, basengeli
kolongola ye kati na libota na ye, pamba te abonzeli Yawe
likabo te na tango oyo ekatama; akomema mikumba ya
masumu na ye. **14** Soki mpe mopaya oyo avandi kati na
bino alingi kosepela Pasika ya Yawe, asengeli kosala kaka
bongo, asengeli kolanda mibeko mpe malako na yango.
Ezala mpo na bapaya to mpo na bana mboka, bosengeli
kozala na mibeko ya losambo ya ndenge moko. » **15** Na
mokolo oyo batelemisaki Mongombo, lipata ezipaki Ndako
ya kapo ya Litatoli. Wuta na pokwa kino na tongo, lipata
oyo ezalaki likolo ya Mongombo ezalaki komonana lokola
moto. **16** Mpe ekobaki kozala kaka ndenge wana: lipata
ezalaki kozipa Mongombo; bongo na butu, ezalaki komonana
lokola moto. **17** Tango nyonso lipata ezalaki kolongwa na
likolo ya Ndako ya kapo, bana ya Isalaele mpe bazalaki
kokende; mpe esika nyonso oyo lipata ezalaki kotelema,
esika wana nde bazalaki mpe kosala molako na bango.
18 Ezalaki na mitindo na Yawe kaka nde bana ya Isalaele
bazalaki kotambola mpe kosala molako na bango. Tango
nyonso lipata ezalaki kowumela na likolo ya Mongombo,
bango mpe bazalaki kowumela na molako. **19** Soki lipata
ewumeli tango molayi likolo ya Mongombo, bana ya Isalaele
bazalaki kotosa mitindo na Yawe mpe bazalaki kokende te.
20 Soki mpe lipata esali kaka mwa ndambo ya mikolo na
likolo ya Mongombo, na mitindo na Yawe, bazalaki kowumela
na molako na bango; mpe bazalaki kokende soki kaka Yawe
apesi mitindo. **21** Na mbala mosusu, lipata ezalaki kowumela
butu moko kaka, wuta na pokwa kino na tongo; bongo
tango ezalaki kolongwa na tongo na esika moko mpo na
kokende na esika mosusu, bango mpe bazalaki kokende.
To mpe ezalaki kosala mokolo moko mpe butu moko; mpe
soki elongwe, bango mpe bazalaki kokende. **22** Soki lipata
etelemi na likolo ya Mongombo mikolo mibale to sanza
moko to mpe mobu moko, bana ya Isalaele mpe bazalaki
kaka kowumela na molako, bazalaki kokende te; kasi soki
elongwe, bango mpe bazalaki kokende. **23** Ezalaki kaka
na mitindo na Yawe nde bazalaki kowumela na molako to
kokende. Boye, bazalaki kosala mosala ya Yawe kolanda
mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize.

10 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Sala bakelelo mibale na
palata oyo batuta. Okosalela yango mpo na kobengisa
lisanga mpe mpo na kopesa mitindo ya kolongola molako.
3 Soki bakelelo nyonso mibale ebeti nzela moko, lisanga
mobimba ekosangana pembeni na yo, na ekotelo ya Ndako
ya kapo ya Bokutani. **4** Soki kelelo moko kaka nde ebeti, kaka
bakambi, bakonzi ya bituka ya Isalaele nde bakosangana
liboso na yo. **5** Soki kelelo ebeti makasi, mabota oyo etongi
molako na ngambo ya este ekokende. **6** Soki ebeti makasi
mpo na mbala ya mibale, mabota oyo etongi molako na
ngambo ya sude ekokende. Ebeteli ya kelelo nde ekozala
elembo mpo na kopesa mbela ya kokende. **7** Mpo na
kosangisa lisanga, beta bakelelo, kasi makasi te. **8** Bana
mibali ya Aron, Banganga-Nzambe, bango nde bakobanda
kobeta bakelelo yango. Ekozala mobeko ya libela mpo
na bino mpe bakitani na bino. **9** Tango, kati na mokili
na bino moko, bokokende na bitumba mpo na kotelemela
monguna oyo azali konyokola bino, bokobeta bakelelo na
bino makasi. Boye, Yawe, Nzambe na bino, akokanisa bino
mpe akokangola bino na maboko ya banguna na bino. **10**
Mpe lisusu, na batango na bino ya kosepela, na bafeti na
bino oyo ekatama mpe ya ebandeli ya sanza, bokobeta
bakelelo mpo na kobonza mbeka na bino ya kotumba mpe
ya boyokani. Yango ekozala ekaniseli mpo na bino na miso
ya Nzambe na bino. Nazali Yawe, Nzambe na bino. » **11** Na
mokolo ya tuku mibale, ya sanza ya mibale, ya mobu oyo ya
mibale, lipata etelemaki na likolo ya Mongombo ya Litatoli.
12 Boye, bana ya Isalaele balongwaki na esobe ya Sinai,
basalaki mobembo mpe batambolaki bisika na bisika kino

tango lipata eyaki kopema na esobe ya Parani. **13** Ezalaki
mbala na bango ya liboso ya kolongwa na molako mpe
kotambola kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya
Moyize. **14** Mampinga ya molako ya Yuda ezalaki kotambola
liboso, elongo na bendele na bango. Nashoni, mwana mobali
ya Aminadabi, nde azalaki mokonzi na bango. **15** Netaneeli,
mwana mobali ya Tsuwari, azalaki mokonzi ya mampinga ya
libota ya Isakari. **16** Eliabi, mwana mobali ya Eloni, azalaki
mokonzi ya mampinga ya libota ya Zabuloni. **17** Bongo
bakabolaki Mongombo na biteni-biteni. Bakitani ya Gerishoni
mpe ya Merari nde bamemaki yango mpe bakendeki. **18**
Mampinga ya molako ya Ribeni elandaki na sima mpo
na kotambola. Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri, nde
azalaki mokonzi na bango. **19** Shelumieli, mwana mobali
ya Tsurishadayi, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota
ya Simeoni. **20** Eliazafi, mwana mobali ya Deweli, azalaki
mokonzi ya mampinga ya libota ya Gadi. **21** Sima, bato
ya Keati bakendeki mpe bamemaki biloko ya bule. Balevi
mosusu bazalaki kotonga Mongombo liboso ete bakoma.
22 Mampinga ya molako ya Efrayimi elandaki mpe na sima
mpo na kotambola. Elishama, mwana mobali ya Amiwudi,
nde azalaki mokonzi na bango. **23** Gamilieli, mwana mobali
ya Pedakitsuri, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya
Manase. **24** Abidani, mwana mobali ya Gideoni, azalaki
mokonzi ya mampinga ya libota ya Benjame. **25** Boye, mpo
na kosukisa, mampinga ya libota ya Dani mpe elandaki
na sima mpo na kotambola na se ya bendele na bango.
Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi, nde azalaki mokonzi
na bango. **26** Pagieli, mwana mobali ya Okirani, azalaki
mokonzi ya mampinga ya libota ya Aseri; **27** mpe Akira,
mwana mobali ya Enani, azalaki mokonzi ya mampinga
ya libota ya Nefitali. **28** Wana nde ezalaki molongo oyo
mampinga ya bana ya Isalaele ezalaki kotambola na yango.
29 Moyize alobaki na Obabi, mwana mobali ya Reweli,
moto ya Madiani, bokilo ya Moyize: — Tozali kokende na
mokili oyo Yawe alobaki: « Nakopesa bino mokili yango. »
Yaka kotambola elongo na biso. Tokosala ete obika bolamu
oyo Yawe alakaki kosalela Isalaele. **30** Obabi azongiselaki
ye: — Te! Nakokende elongo na bino te, nakozonga na
mboka na ngai, kati na libota na ngai. **31** Kasi Moyize
alobaki: — Nabondeli yo: kotika biso te, pamba te yo nde
oyebi bisika oyo tosengeli kotonga molako kati na esobe;
okozala motambolisi na biso. **32** Soki otamboli na biso
elongo, tokokabola elongo na yo eloko nyonso ya malamu
oyo Yawe akopesa biso. **33** Boye, balongwaki na ngomba
ya Yawe mpe batambolaki mikolo misato ya mobembo.
Sanduku ya Boyokani ya Yawe etambolaki liboso na bango
na mobembo oyo ya mikolo misato mpo na kolukela bango
esika ya kopema. **34** Na moyi, lipata na Yawe ezalaki likolo
na bango, na tango bazalaki kolongola molako. **35** Tango
nyonso Sanduku ezalaki kokende, Moyize azalaki koloba: «
Oh Yawe, telema! Tika ete banguna na Yo bapalangana!
Tika ete banguna na Yo bakima liboso na Yo! » **36** Mpe
tango nyonso lipata ezalaki kopema, azalaki koloba: « Oh
Yawe, zonga kati na bana ya Isalaele, pamba te bazali ebele
penza! »

11 Mokolo moko, bana ya Isalaele bakomaki kolelalela
na tina na pasi na bango. Boye, kolelalela yango
ekomaki kino na matoyi ya Yawe. Tango ayokaki yango,
kanda na Ye emataki makasi mpe moto kowuta epai na Yawe
epelaki kati na bango mpe etumbaki ndambo ya bato kati na
molako. **2** Bato bagangaki epai ya Moyize; ye abondelaki
Yawe, mpe moto ekufaki. **3** Boye, bakomaki kobenga esika
yango « Tabeera, » pamba te moto ya Yawe ezikisaki bato
ya Isalaele. **4** Mokolo moko, bato ya bikolo mosusu oyo
bazalaki elongo na bana ya Isalaele bakomaki na posa
makasi ya kolia misuni. Bongo bana ya Isalaele bakomaki
lisusu kolelalela mpe koloba: « Ah, nani penza akoki kopesa
biso misuni ya kolia? **5** Tokanisi lisusu bambisi, bandunda ya
ndenge na ndenge, pasiteki, bandembi, matungulu, ayi oyo
tozalaki kolia ya ofele na Ejipito. **6** Kasi sik'oyo, banzoto na
biso ebebi penza, tozali lisusu te kolia biloko wana nyonso!
Tokomi kaka komona mana oyo! » **7** Mana ezalaki lokola
mbuma ya koriande mpe ezalaki komonana pembe lokola
mayi ya nzete oyo babengaka bedeliumi. **8** Bato bazalaki
kopanzana bipai na bipai mpo na kolokota yango, mpe na
sima, bazalaki konika yango na libanga to mpe kotuta yango
na liboka, bongo nde bakokaki kolamba yango na banzungu
to kosalela yango mikate. Mikate na yango ezalaki na elengi
lokola bagato oyo basala na mafuta ya sika. **9** Na butu,
tango mamwe ezalaki kokita, mana mpe ezalaki kokweya
nzela moko na yango. **10** Moyize ayokaki ndenge libota
moko na moko ezalaki kolelalela na ekotelo ya ndako na
bango ya kapo. Yawe asilikaki makasi; mpe Moyize ayokaki
pasi mingi na motema. **11** Moyize alobaki na Yawe: — Mpo
na nini komonisa mosali na Yo pasi ya boye? Mabe nini ngai
nasali penza mpo ete osundolela ngai mokumba ya bato
oyo? **12** Boni, ngai moto namemaki mokumba ya bato oyo
nyonso to nabotaki bango? Mpo na nini oloba na ngai ete
namema bango na maboko lokola bana mike, na mokili oyo
olakaki na ndayi epai ya bakoko na bango? **13** Ngai nakozwa
misuni ya kolia wapi mpo na bato oyo nyonso oyo bazali
kokoba kolelalela epai na ngai: « Pesa biso misuni ya kolia!
» **14** Ngai moko nakokoka te komema bato oyo nyonso;
mokumba oyo eleki monene mpo na ngai. **15** Soki ezali kaka
boye nde ozali kosala ngai, eleki malamu ete oboma ngai
kaka sik'oyo. Soki nazwi ngolu na miso na Yo, kotika te ete
namona kobebisama na ngai. **16** Yawe alobaki na Moyize:
— Kati na bakambi ya Isalaele, sangisela Ngai mibali tuku
sambo, ba-oyo oyebi ete bazali bakambi mpe bakalaka kati
na bato. Tika ete baya na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
batelema wana elongo na yo. **17** Nakokita mpe nakosolola
na yo kuna. Nakokamata Molimo oyo ezali epai na yo mpe
nakotia yango epai na bango. Bongo, bakosunga yo mpo
na komema mokumba ya bato oyo mpo ete omema yango
lisusu yo moko te. **18** Loba na bato: « Bomibongisa mpe
bomibulisa mpo na lobi, pamba te bokolia misuni. Yawe
ayokaki tango bozalaki kolelalela: ‹ Ah, nani penza akoki
kopesa biso misuni ya kolia? Biso oyo tozalaki na biso
malamu na Ejipito! › Sik'oyo Yawe akopesa bino misuni mpe
bokolia yango. **19** Bokolia yango te kaka mokolo moko to
mikolo mibale to mitano to zomi to mpe tuku mibale. **20** Kasi
bokolia yango sanza mobimba kino ekobima bino na zolo
mpe bokoyoka yango nkele, pamba te bobwakaki Yawe oyo
azali kati na bino, bolelaki-lelaki liboso na Ye mpe bolobaki:
‹ Mpo na nini tobimaki na Ejipito? › » **21** Moyize alobaki
lisusu: — Bato nkoto nkama motoba bazali kotambola sima

na ngai, mpe Yo ozali koloba: « Nakopesa bango misuni ya
kolia mpo na sanza mobimba! » **22** Ekokoka penza ata soki
babomi bibwele nyonso oyo bazali na yango, ezala ngombe
to bantaba? Ekokoka penza ata soki balobi mbisi nyonso
ya ebale monene? **23** Yawe alobaki na Moyize: — Boni,
loboko na Yawe ezali solo mokuse? Okomona sik'oyo soki
maloba oyo nalobi ekokokisama to ekokokisama te mpo na
yo. **24** Boye, Moyize abimaki mpe ayebisaki bato maloba oyo
Yawe ayebisaki ye. Asangisaki bakambi tuku sambo mpe
atelemisaki bango zingazinga ya Ndako ya kapo. **25** Yawe
akitaki na nzela ya lipata mpe asololaki na ye; akamataki
nguya ya Molimo, oyo ezalaki epai na Ye, mpe atiaki yango
epai ya bakambi tuku sambo. Tango kaka Molimo akitelaki
bango, bakomaki kosakola, kasi bakobaki te. **26** Nzokande,
bato mibale oyo bakombo na bango ezalaki Elidadi mpe
Medadi batikalaki kati na molako. Bango mpe bazalaki
na molongo ya bampaka, kasi bakendeki te na Ndako ya
kapo. Molimo akitelaki bango mpe bakomaki kosakola kati
na molako. **27** Elenge mobali moko apotaki mbangu mpe
akendeki koyebisa Moyize: — Elidadi mpe Medadi bazali
kosakola kati na molako! **28** Jozue, mwana mobali ya Nuni,
oyo azalaki mosungi ya Moyize wuta bolenge na ye alobaki:
— Moyize, nkolo na ngai, pekisa bango! **29** Kasi Moyize
azongisaki: — Boni, okosalela ngai zuwa na likambo nini?
Nakosepela kutu ete bato nyonso bakoma basakoli mpe
Yawe akitisa Molimo na Ye epai na bango! **30** Bongo, Moyize
mpe bakambi nyonso ya Isalaele bazongaki na molako. **31**
Boye, Yawe atindaki mopepe moko oyo ememaki bankanga
wuta na ebale monene mpe ebwakaki yango na molako mpe
na zingazinga na yango. Etando oyo bankanga ekweyaki
ezalaki molayi ya mobembo ya mokolo moko na makolo,
mpe ezipaki mabele na bosanda ya metele moko. **32** Bato
babimaki mpo na kolokota bankanga mokolo mobimba, butu
na yango mpe mokolo oyo elandaki. Moto moko te atikalaki
kozwa na se ya bakilo nkoto moko; mpe batandaki yango na
zingazinga ya molako. **33** Kasi, wana misuni ezalaki nanu
kati na minoko na bango mpe basilisaki nanu kotafuna yango
te, kanda ya Yawe epelaki mpo na bango mpe apesaki bango
etumbu ya makasi. **34** Yango wana, bakomaki kobenga
esika yango « Kibiroti-Atava, » pamba te ezalaki na esika
wana nde bakundaki bato ya lokoso. **35** Longwa na Kibiroti-
Atava, bana ya Isalaele basalaki mobembo kino na Atseroti
mpe bavandaki kuna.

12 Miriami mpe Aron bazalaki kotonga Moyize likolo ya
mwasi na ye, pamba te abalaki mwasi ya mokili ya
Kushi. **2** Balobaki: — Boni, Yawe alobaka kaka na nzela ya
Moyize? Alobaki mpe na nzela na biso te? Yawe ayokaki
bango. **3** Nzokande Moyize azalaki moto ya komikitisa
makasi koleka bato nyonso ya mokili. **4** Mbala moko, Yawe
alobaki na Moyize, Aron mpe Miriami: — Boya bino misato
na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bango nyonso misato
bakendeki. **5** Yawe akitaki na likonzi ya lipata, atelemaki na
ekuke ya Ndako ya kapo mpe abengaki Aron mpe Miriami.
Tango bango mibale batelemaki liboso, **6** alobaki: — Boyoka
maloba na Ngai! **7** Kasi ezalaka bongo te **8** Nasololaka na
ye elongi na elongi, **9** Bongo Yawe apeliselaki bango kanda
na Ye mpe atikaki bango. **10** Tango kaka lipata elongwaki
likolo ya Ndako ya kapo, bokono ya maba ezwaki mbala
moko Miriami: ezalaki pembe lokola mvula ya pembe. Aron
abalukaki mpo na kotala Miriami mpe amonaki ete azwi
bokono ya maba. **11** Bongo Aron alobaki na Moyize: —
Nabondeli yo, nkolo na ngai! Kotangela biso te masumu oyo
tosali na bozoba! **12** Kotika te ete Miriami azala lokola mwana
oyo abotami ya kokufa, oyo abimi na libumu ya mama na ye
na ndambo ya nzoto ya kopola! **13** Boye, Moyize abelelaki
Yawe: — Oh Nzambe, nabondeli Yo, bikisa ye! **14** Yawe
azongiselaki Moyize: — Soki tata na ye abwakelaki ye soyi
na elongi; boni, alingaki kozala na soni te mikolo sambo?
Tia ye na libanda ya molako mikolo sambo, na sima na
yango nde akoki kozonga. **15** Boye batiaki Miriami libanda ya
molako mikolo sambo mpe bato bazalaki kotambola te kino
tango Miriami azongaki. **16** Sima na yango, bato batikaki
Atseroti mpe bakendeki kotonga molako na bango na esobe
ya Parani.

13 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Tinda bato mpo na
kononga mokili ya Kanana oyo nalingi kopesa na bana
ya Isalaele. Kati na libota moko na moko, pona mpe tinda
moto moko kati na bakambi. » **3** Na mitindo ya Yawe, Moyize
atindaki bango wuta na esobe ya Parani. Bango nyonso
bazalaki bakambi ya mabota ya bana ya Isalaele. **4** Tala
bakombo na bango: mpo na libota ya Ribeni: Chamuwa,
mwana mobali ya Zakuri; **5** mpo na libota ya Simeoni:
Shafati, mwana mobali ya Ori; **6** mpo na libota ya Yuda:
Kalebi, mwana mobali ya Yefune; **7** mpo na libota ya Isakari:
Yigali, mwana mobali ya Jozefi; **8** mpo na libota ya Efrayimi:
Oze, mwana mobali ya Nuni; **9** mpo na libota ya Benjame:
Paliti, mwana mobali ya Rafu; **10** mpo na libota ya Zabuloni:
Gadieli, mwana mobali ya Sodi; **11** mpo na libota ya Jozefi
na nzela ya Manase: Gaadi, mwana mobali ya Susi; **12** mpo
na libota ya Dani: Amieli, mwana mobali ya Gemali; **13** mpo
na libota ya Aseri: Seturi, mwana mobali ya Mikaeli; **14** mpo
na libota ya Nefitali: Nakibi, mwana mobali ya Vofisi; **15** mpo
na libota ya Gadi: Geweli, mwana mobali ya Maki. **16** Oyo
nde bakombo ya bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga
mokili ya Kanana. Moyize apesaki Oze, mwana mobali ya
Nuni, kombo « Jozue. » **17** Tango Moyize atindaki bango
mpo na kononga mokili ya Kanana, alobaki: « Bolekela na
nzela ya etuka ya Negevi mpe bokotela na nzela ya mokili
ya bangomba. **18** Botala soki mokili yango ezali ndenge
nini mpe soki bato oyo bavandaka kuna bazalaka makasi to
balemba, soki bazalaka ebele to moke. **19** Botala ndenge nini
mokili epai wapi bazali kowumela ezali: soki ezali malamu to
mabe; soki bazingela bingumba na yango na bamir to te.
20 Botala soki mabele na yango ezali ndenge nini: ebotaka
malamu to te; ezali na banzete to te. Bosala nyonso penza
ete bozonga na mbuma ya mokili yango. » Ezalaki eleko ya
kobuka bambuma ya liboso ya vino. **21** Boye bakendeki mpe
banongaki mokili kobanda na esobe ya Tsini kino na Reobi,
pembeni ya Lebo-Amati. **22** Balekaki na nzela ya etuka ya
Negevi mpe bakomaki kino na Ebron epai wapi Ayimani,
Sheshayi mpe Talimayi, bakitani ya Anaki, bazalaki kovanda.
Engumba Ebron etongamaki mibu sambo liboso ya engumba
Tsoani kati na Ejipito. **23** Tango bakomaki na lubwaku ya
Eshikoli, bakataki etape mobimba ya nzete ya vino oyo
ezalaki na liboke ya bambuma ya vino. Lokola ezalaki kilo
makasi, bato mibale kati na bango basalelaki banzete mpo

na komema yango; bamemaki lisusu bambuma ya grenade
mpe ya figi. **24** Wuta na tango wana, bakomaki kobenga
esika yango « lubwaku ya Eshikoli, » oyo elingi koloba «
lubwaku ya liboke ya bambuma ya vino, » mpo na kokanisa
liboke ya bambuma ya vino oyo bana ya Isalaele babukaki
kuna. **25** Sima na mikolo tuku minei, bazongaki wuta na
mokili oyo banongaki. **26** Bayaki kokuta Moyize, Aron mpe
lisanga mobimba ya bana ya Isalaele na Kadeshi, kati na
esobe ya Parani. Ezalaki kuna nde bapesaki bango elongo
na lisanga mobimba sango ya mobembo na bango mpe
balakisaki bango bambuma ya mokili yango. **27** Bapesaki
sango oyo epai ya Moyize: « Tokotaki kino na mokili epai
wapi otindaki biso. Solo, ezali penza mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi; tala kutu bambuma ya mokili
yango. **28** Kasi bato oyo bavandaka kuna bazali makasi
mingi, bingumba na bango etongama makasi mpe ezali
minene; tomonaki lisusu bakitani ya Anaki kuna. **29** Bato
ya Amaleki bavandaka na etuka ya Negevi; bato ya Iti, ya
Yebusi mpe ya Amori bavandaka na mokili ya bangomba,
mpe bato ya mboka Kanana bavandaka pembeni ya ebale
monene mpe pembeni-pembeni ya Yordani. » **30** Bongo
Kalebi apamelaki bato ete batika makelele liboso ya Moyize,
mpe alobaki: — Tokende kobotola mokili yango, pamba te
tozali solo na makoki mpo na kosala yango! **31** Kasi bato oyo
bakendeki elongo na ye balobaki: — Tokokoka te kobundisa
bato wana mpo ete bazali makasi koleka biso. **32** Bongo
bakomaki kopanza sango mabe kati na bana ya Isalaele na
tina na mboka oyo banongaki, bazalaki koloba: « Mokili oyo
tonongaki ezali penza mabele oyo eliaka bavandi na yango;
bongo bato nyonso oyo tomonaki kuna bazali bingambe. **33**
Tomonaki kuna lisusu bato milayi, bakitani ya Anaki, oyo
babima na nzela ya bato milayi. Na miso na biso moko,
tozalaki komimona lokola mabanki; bango mpe bazalaki
komona biso kaka ndenge wana na miso na bango. »

14 Bato nyonso ya lisanga batombolaki mingongo na
bango mpe bakomaki kolela makasi butu mobimba.
2 Bato nyonso ya Isalaele bakomaki koyimayima mpo na
Moyize mpe Aron, mpe lisanga mobimba ekomaki koloba:
« Ah, elingaki kozala malamu soki tomikufelaki na biso na
Ejipito to na esobe! **3** Boni, Yawe amemi biso na mokili oyo
kaka mpo ete tokufa na mopanga? Boye basi mpe bana na
biso bakokoma kaka bomengo ya bitumba. Ekozala malamu
te mpo na biso ete tozonga na biso na Ejipito? » **4** Boye
bakomaki kolobana bango na bango: « Tosengeli kopona
mokambi mosusu mpe kozonga na Ejipito. » **5** Moyize mpe
Aron bakweyaki elongi kino na mabele liboso ya lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele oyo basanganaki kuna. **6**
Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali
ya Yefune, oyo bazalaki na molongo ya bato oyo bakendeki
kononga mokili bapasolaki bilamba na bango **7** mpe balobaki
na lisanga mobimba ya Isalaele: « Mokili oyo totambolaki
kati na yango mpe tonongaki ezali malamu mingi penza. **8**
Soki tozwi ngolu na miso ya Yawe, akokamba biso kino na
mokili yango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya
nzoyi, mpe akopesa biso yango. **9** Kasi botombokela Yawe
te mpe bobanga te bato oyo bazali na mokili yango, pamba
te tokomela bango; kobatelama na bango elongwe kati na
bango. Nzokande na ngambo na biso, Yawe azali elongo
na biso. Bobanga bango te. » **10** Wana lisanga mobimba
ya Isalaele ezalaki koloba ete baboma bango na mabanga,
nkembo ya Yawe emonanaki na Ndako ya kapo ya Bokutani
na miso ya bato nyonso ya Isalaele. **11** Yawe alobaki na
Moyize: — Kino tango nini bato oyo bakotiola Ngai? Kino
tango nini bakoboya penza kondimela Ngai, ezala mpo na
bikamwa nyonso oyo nasali kati na bango? **12** Nakokweyisa
bango na nzela ya etumbu ya bokono oyo ebomaka mpo
na kobebisa bango. Kasi yo, nakokomisa yo ekolo moko
monene mpe ya nguya koleka bango. **13** Moyize alobaki na
Yawe: — Bato ya Ejipito bakoyoka yango! Nzokande ezali
na nguya na Yo nde obimisaki bato oyo kati na bango. **14**
Mpe bakoyebisa na bavandi ya mokili oyo makambo yango.
Oh Yawe, basila koyoka wuta kala ete ozalaka elongo na
bato oyo, ete Yo, oh Yawe, omimonisaki epai na bango
miso na miso, ete lipata na Yo etelema likolo na bango, ete
otambolaka liboso na bango kati na likonzi ya lipata, na moyi,
mpe kati na likonzi ya moto, na butu. **15** Na bongo, soki
obomi bato oyo nyonso na mbala moko, bikolo oyo eyokaki
sango oyo mpo na Yo ekoloba: **16** « Yawe azangaki penza
makoki ya kokotisa bato oyo na mokili oyo alakaki, na nzela
ya ndayi, ete akopesa bango yango, yango wana abomaki
bango kati na esobe. » **17** Sik'oyo, nabondeli Yo, tika ete
makasi ya Nkolo emonisama na nguya na yango kolanda
ndenge olobaki: **18** « Nazali Yawe oyo asilikaka noki te,
atonda na bolingo, alimbisaka masumu mpe botomboki; kasi
apesaka moto oyo asali mabe etumbu, apesaka bana etumbu
mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe
ya minei. » **19** Nabondeli Yo, kolanda bolingo monene na Yo,
limbisa masumu ya bato oyo ndenge kaka olimbisaki bango
wuta babimaki na Ejipito kino sik'oyo. **20** Yawe azongisaki:
— Nalimbisi bango ndenge osengi. **21** Kasi na Kombo na
Ngai, mpe lokola mokili mobimba etondi na nkembo ya
Yawe, **22** moko te kati na bato oyo bamonaki nkembo na
Ngai mpe bikamwa oyo nasalaki kati na Ejipito mpe na
esobe kasi baboyaki kotosa Ngai mpe bamekaki Ngai mbala
zomi, **23** moko te kati na bango akomona lisusu mokili oyo
nalakaki na nzela na ndayi epai ya bakoko na bango, moko
te kati na ba-oyo batiolaki Ngai akomona lisusu mokili yango.
24 Kasi lokola Kalebi, mosali na Ngai, atambolisamaka na
molimo mosusu mpe atamboli na bosembo na miso na Ngai,
nakokotisa ye na mokili oyo asilaki kokende, mpe bakitani
na ye bakokamata yango lokola libula. **25** Lokola bato ya
Amaleki mpe ya Kanana bazali nanu kovanda na lubwaku,
bino bokobaluka mpe bokozonga lobi na tongo na esobe,
na nzela oyo ekenda na ebale monene ya Barozo. **26**
Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **27** — Kino penza tango
nini lisanga oyo ya batomboki ekokoba kotelemela Ngai?
Solo, nayoki bileli mpe koyimayima ya bana ya Isalaele
na tina na Ngai. **28** Yebisa bango: « Nalapi ndayi, » elobi
Yawe, « nakosalela bino makambo nyonso oyo nayoki bino
koloba. **29** Bibembe na bino ekolala na esobe oyo. Bino
nyonso oyo bozali na mibu tuku mibale mpe koleka, bino
oyo botangamaki na motango mpe boyimaki-yimaki mpo na
Ngai, **30** bokokota te na mokili oyo nalakaki na nzela ya
ndayi, na kotombola loboko, ete nakokomisa yango mokili
na bino, longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune,
mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni. **31** Kasi nakomema
bana na bino oyo na tina na bango bolobaki ete bakozwa

bango lokola bomengo ya bitumba, mpe nakokotisa bango
na esengo kati na mokili yango oyo botiolaki. **32** Nzokande
bino, bibembe na bino ekolala na esobe oyo. **33** Bana na
bino bakokoma babateli bibwele awa na esobe mibu tuku
minei. Lokola botamboli na bosembo te na miso na Ngai,
bakomona pasi kino ebembe na bino ya suka elala na esobe.
34 Lokola bosalaki mikolo tuku minei mpo na kononga mokili,
bokomona pasi mibu tuku minei mpo na masumu na bino:
mobu moko mpo na mokolo moko. Na bongo bokoyeba
mbano oyo ezali kati na likambo ya kotelemela Ngai. **35**
Ngai Yawe nde nalobi; mpe nakosala solo makambo oyo
epai ya lisanga oyo mobimba ya batomboki oyo basanganaki
mpo na kotelemela Ngai. Bakomona suka na bango kati na
esobe oyo; ezali awa nde bakokufa. » **36** Bato oyo Moyize
atindaki mpo na kononga mokili mpe, na bozongi na bango,
batindikaki lisanga mobimba na koyimayima na tina na ye
wana bapanzaki sango mabe na tina na mokili; **37** bato oyo
babimisaki maloba mabe na tina na mokili yango, bazwaki
etumbu mpe bakufaki liboso ya Yawe. **38** Kati na bato oyo
bakendeki kononga mokili, kaka Jozue, mwana mobali ya
Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali ya Yefune, nde babikaki. **39**
Tango Moyize ayebisaki makambo oyo epai ya bato nyonso
ya Isalaele, balelaki makasi. **40** Na tongo-tongo ya mokolo
oyo elandaki, bamataki na songe ya ngomba kati na etuka
ya bangomba mpe balobaki: — Solo, tosalaki masumu; kasi
sik'oyo, tozali kokende kuna, na esika oyo Yawe alakaki biso.
41 Kasi Moyize alobaki: — Mpo na nini bozali koboya kotosa
mitindo ya Yawe? Likambo oyo ekolonga te! **42** Bokende
te, pamba te Yawe azali elongo na bino te; banguna na
bino bakolonga bino. **43** Bato ya Amaleki mpe ya Kanana
bakokutana na bino kuna. Bongo lokola bopesaki Yawe
mokongo, bokokweya na mopanga mpo ete akozala elongo
na bino te. **44** Na lolendo na bango, bakendeki kaka na
songe ya ngomba kati na etuka ya bangomba; kasi Moyize
alongwaki te na molako, ndenge moko mpe mpo na Sanduku
ya Boyokani ya Yawe. **45** Boye, bato ya Amaleki mpe ya
Kanana oyo bazalaki kovanda na bangomba yango bakitelaki
bango, babundisaki bango, balongaki bango mpe balandaki
bango kino na Orima.

15 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele
mpe yebisa bango: ‹ Sima na bino kokota na mokili oyo
nakopesa bino, mokili epai wapi bokovanda, **3** bokobonzela
Yawe likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango
ekosepelisa Yawe; ekowuta kati na bangombe, bameme
mpe bantaba na bino. Tika ete ezala mbeka ya kotumba
to mbeka mpo na kokokisa ndayi, mbeka oyo bokobonza
wuta na mokano ya mitema na bino to mpe mbeka oyo
bokobonza na bafeti na bino ya bule. **4** Boye, moto oyo
akomema mbeka na ye asengeli kobonzela Yawe likabo
ya gato, bakilo misato ya farine oyo basangisa na balitele
mibale ya mafuta ya olive. **5** Mpo na bana meme moko na
moko ya mbeka ya kotumba, bosengeli kobakisa balitele ya
vino lokola likabo ya masanga. **6** Mpo na meme ya mobali,
bokobongisa likabo ya gato, bakilo motoba ya farine oyo
basangisa na balitele mibale na ndambo ya mafuta ya olive,
7 mpe balitele mibale na ndambo ya vino lokola likabo ya
masanga. Bokobonza yango lokola malasi ya solo kitoko
liboso ya Yawe. **8** Soki bobongisi mwana ngombe ya mobali
lokola mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kokisa ndayi
to mbeka ya boyokani mpo na Yawe; **9** bokomema elongo
na mwana ngombe, likabo ya gato, bakilo libwa ya farine
basangisa na balitele minei ya mafuta. **10** Bokomema lisusu
balitele minei ya vino lokola likabo ya masanga: ezali likabo
bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa
Yawe. **11** Ezali ndenge wana nde esengeli kobongisa mbeka
nyonso ya ngombe ya mobali to ya meme ya mobali to ya
bana meme to mpe ya mwana ntaba. **12** Bokosala bongo
mpo na nyama moko na moko, ezala soki motango na yango
ezali boni. **13** Mwana mboka asengeli kosala bongo mpo na
makabo wana tango akomema likabo bazikisa na moto, oyo
solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **14** Pamba te, na
milongo oyo ekoya, mopaya nyonso to moto mosusu oyo
azali kowumela kati na bino, oyo akobonza likabo bazikisa na
moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, asengeli
kosala ndenge kaka bino bozali kosala. **15** Mibeko ya
kosalela ekozala ndenge moko mpo na lisanga mobimba,
ezala bino to mopaya oyo akowumela kati na bino. Yango
ekozala mobeko ya libela ezala mpo na milongo oyo ekoya.
Bino na mopaya bozali ndenge moko liboso ya Yawe. **16**
Ezala bino to mopaya oyo azali kati na bino, bokosalela
kaka mibeko mpe mitindo moko. › » **17** Yawe alobaki na
Moyize: **18** « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango:
‹ Tango bokokota na mokili oyo nazali komema bino **19**
mpe bokolia bilei ya mokili yango, bobonza ndambo lokola
likabo epai na Yawe. **20** Bobonza gato oyo ewuti na farine
ya liboso oyo bokonika, mpe bobonza yango lokola likabo
oyo ewuti na mbuma ya liboso oyo elanga ya ble eboti. **21**
Boye, bokobonzaka epai na Yawe bambuma ya liboso ya
milona na bino: ekozala bongo mpo na milongo oyo ekoya
na sima. **22** Soki esalemi ete bobuki na nko te moko kati
na mibeko oyo Ngai Yawe napesaki na nzela ya Moyize,
23 moko kati na mitindo oyo Ngai Yawe napesaki bino na
nzela ya Moyize, kobanda na mokolo oyo napesaki bino
yango, mpe nazali kokoba kopesa yango kati na milongo oyo
ekoya; **24** mpe soki mbeba yango esalemi na nko te mpe
lisanga esosoli yango te, lisanga mobimba ekobonza mwana
ngombe ya mobali lokola mbeka ya kotumba oyo solo kitoko
na yango ekosepelisa Yawe, elongo na likabo ya gato mpe
likabo ya masanga ndenge ekatama, mpe ntaba ya mobali
lokola mbeka mpo na masumu. **25** Nganga-Nzambe akosala
mosala ya bolimbisi masumu mpo na lisanga mobimba ya
Isalaele, mpe bakolimbisama; pamba te basalaki mabe na
nko te mpe bamemelaki Yawe mpo na mabe na bango
likabo bazikisa na moto mpe mbeka mpo na masumu. **26**
Lisanga mobimba ya Isalaele elongo na bapaya oyo bazali
kowumela kati na bango bakozwa bolimbisi, pamba te bato
nyonso bamikotisaki na mbeba oyo esalemaki na nko te.
27 Kasi soki esalemi ete moto moko nde asali lisumu na
nko te, asengeli komema mwana ntaba ya mwasi ya mobu
moko lokola mbeka mpo na masumu. **28** Nganga-Nzambe
akosala mosala ya bolimbisi masumu liboso ya Yawe mpo
na moto oyo asalaki masumu na nko te. Mpe tango mosala
ya bolimbisi masumu ekosalema mpo na ye, akolimbisama
solo. **29** Bosengeli kosalela mobeko se moko, ezala mpo na
mwana mboka kati na bana ya Isalaele to mpo na mopaya
oyo azali kowumela kati na bino, oyo asali lisumu na nko
te. **30** Kasi moto nyonso oyo akosala lisumu na nko, azala

mwana mboka to mopaya, atioli nde Yawe; mpe moto ya
lolenge oyo basengeli kolongola ye kati ya bato na ye. **31**
Pamba te atioli Liloba na Yawe mpe abuki mitindo na ye.
Solo, moto ya lolenge oyo basengeli kolongola ye kati na
bato na ye mpe akomema ngambo ya mabe na ye. › » **32**
Wana bana ya Isalaele bazalaki kati na esobe, bamonaki
moto moko kolokota bakoni na mokolo ya Saba. **33** Bato oyo
bamonaki ye kolokota bakoni bamemaki ye epai ya Moyize,
Aron mpe lisanga mobimba. **34** Batiaki ye na esika oyo
bazalaki kokengela ye malamu, pamba te bayebaki nanu
malamu-malamu te nini esengelaki kosala mpo na ye. **35**
Bongo Yawe alobaki na Moyize: « Moto oyo asengeli kokufa.
Bato nyonso ya lisanga basengeli komema ye libanda ya
molako mpe koboma ye na mabanga. » **36** Bongo lisanga
mobimba ememaki ye libanda ya molako mpe babambaki ye
mabanga kino akufaki ndenge Yawe atindaki yango epai ya
Moyize. **37** Yawe alobaki na Moyize: **38** « Loba na bana
ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Na milongo oyo ekoya,
bosengeli kotia singa ya langi ya ble na basonge ya bilamba
na bino; esengeli kokangisa kitendi moko na moko na singa
ya langi ya ble. **39** Tango nyonso bokotala bitendi yango,
bokobanda kokanisa mitindo nyonso ya Yawe, mpo ete
botosa yango mpe botika kolanda baposa ya mitema na bino
mpe ya miso na bino, oyo ekoki kotindika bino na kobungisa
boyengebene. **40** Boye, bokokanisa mibeko na Ngai nyonso,
bokotosa yango mpe bokozala bule mpo na Nzambe na
bino. **41** Nazali Yawe, Nzambe na bino; nabimisaki bino na
Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino. Solo, nazali Yawe,
Nzambe na bino. › »

16 Molevi Kore, mwana mobali ya Yitseari, ya libota
ya bato ya Keati, elongo na bato misato ya libota
ya bato ya Ribeni basalelaki Moyize likita; ezalaki: Datani
mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi, elongo na Oni, mwana
mobali ya Peleti. **2** Batombokelaki Moyize. Elongo na bango,
ezalaki na bana ya Isalaele nkama mibale na tuku mitano
oyo bayebanaki malamu lokola bakambi ya lisanga mpe
bazalaki kosangana kati na mayangani ya bakambi ya
lisanga. **3** Bayaki lisanga mpo na kotelemela Moyize mpe
Aron. Balobaki na bango: — Bino mpe bolekisi! Lingomba
mobimba ezali bule mpe moto nyonso kati na yango azali
bule, mpe Yawe azali elongo na bango. Boye, mpo na nini
bozali komitia likolo ya lisanga ya Yawe? **4** Tango Moyize
ayokaki bongo, akweyaki elongi kino na mabele. **5** Alobaki na
Kore mpe na bato na ye nyonso oyo balandaki ye: — Lobi na
tongo, Yawe akolakisa nani azali moto na Ye mpe nani oyo
azali bule, mpe akotika ye kopusana pene na Ye; akotika solo
moponami na Ye kopusana pene na Ye. **6** Yo, Kore, elongo
na bato nyonso oyo bazali kolanda yo, bokosala likambo
oyo: Bokamata bambabola oyo batumbelaka malasi **7** mpe,
lobi, botia moto mpe malasi ya ansa kati na yango liboso
ya Yawe. Moto oyo Yawe akopona, ye nde azali bule. Bino
Balevi, bino mpe bolekisi! **8** Moyize alobaki lisusu na Kore: —
Bino Balevi, boyoka sik'oyo! **9** Ekoki na bino te ete Nzambe
ya Isalaele atia bino pembeni kati na lisanga ya Isalaele
mpe abenda bino pembeni na Ye mpo na kosala mosala na
Mongombo ya Yawe mpe kotelema liboso ya lisanga mpo na
kosalela bango? **10** Abendaki bino pembeni na Ye elongo na
Balevi nyonso oyo bazali kolanda bino; kasi sik'oyo, bazali
lisusu koluka kozwa bonganga-Nzambe! **11** Ezali Yawe nde
bosalelaki likita, yo elongo na bato oyo bazali kolanda yo.
Aron nde nani mpo ete bokoka koyimayima na tina na ye?
12 Mpe na sima, Moyize abengisaki Datani mpe Abirami,
bana mibali ya Eliabi. Kasi bazongisaki: — Tokoya te! **13**
Ekoki kaka te mpo na yo kobimisa biso na mokili oyo ezali
kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, mpo na koya kobomisa
biso kati na esobe? Sik'oyo olingi lisusu kokoma mokonzi na
biso? **14** Te, okotisi biso kutu te na mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi to opesi biso ata libula moko te
ya bilanga to ya bilanga ya vino. Boni, okanisi ete bato oyo
bakufa miso? Te, tokoya te! **15** Moyize asilikaki makasi mpe
alobaki na Yawe: — Kondima makabo na bango te. Nazwaki
ata eloko moko te epai na bango, ezala ane; mpe nasalaki
ata moto moko te mabe kati na bango. **16** Moyize alobaki na
Kore: — Lobi, yo mpe bato nyonso oyo bazali kolanda yo,
bokotelema elongo na Aron liboso ya Yawe. **17** Moko na
moko akokamata mbabola na ye, oyo batumbelaka malasi,
bongo akotia malasi ya ansa kati na yango mpe akomema
yango liboso ya Yawe. Bambabola nyonso ekozala nkama
mibale na tuku mitano; yo mpe elongo na Aron bokomema
bambabola na bino. **18** Moto na moto akamataki mbabola na
ye, atiaki moto mpe malasi ya ansa kati na yango; bongo
atelemaki esika moko na Moyize mpe Aron, na ekotelo ya
Ndako ya kapo ya Bokutani. **19** Tango Kore asangisaki
bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye mpo na kotelemela
Moyize mpe Aron, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
nkembo ya Yawe ebimelaki lisanga mobimba, **20** mpe Yawe
alobaki na Moyize mpe Aron: **21** — Bokabwana na lisanga
ya bato oyo mpo ete nalingi kosilisa bango kaka na mbala
moko. **22** Kasi Moyize mpe Aron bakweyaki bilongi kino na
mabele mpe bagangaki: — Eh Nzambe ya milimo nyonso
ya bato! Okosilikela lisanga mobimba likolo ya lisumu ya
moto moko kaka? **23** Bongo, Yawe alobaki na Moyize: **24** —
Loba na lisanga ete bakende mosika ya bandako ya kapo ya
Kore, ya Datani mpe ya Abirami. **25** Moyize atelemaki mpe
akendeki epai ya Datani mpe Abirami; mpe bakambi nyonso
ya Isalaele balandaki ye. **26** Akebisaki lisanga mobimba: «
Bozala mosika ya bandako ya kapo ya bato oyo ya mabe.
Bosimba ata eloko moko te ya bango, noki te bokokufa likolo
ya masumu na bango! » **27** Boye bakendeki mosika ya
bandako ya kapo ya Kore, ya Datani mpe ya Abirami. Datani
mpe Abirami elongo na basi, bana mpe bakoko na bango
babimaki libanda mpe bakendeki kotelema liboso ya bikotelo
ya bandako na bango ya kapo. **28** Bongo Moyize alobaki:
« Tala ndenge nini bokoyeba solo ete Yawe atindaki ngai
kosala makambo oyo nyonso, kasi ezali makanisi ya motema
na ngai moko te: **29** Soki bato oyo bakufi kufa ya bato
nyonso mpe bamoni makambo oyo bato nyonso bamonaka,
wana nde Yawe atindaki ngai te! **30** Kasi soki Yawe asali
penza likambo moko ya sika, bongo mabele efungoli monoko
na yango mpe emeli bango elongo na biloko na bango
nyonso, mpe bakiti ya bomoi kati na mokili ya bakufi, wana
nde bokoyeba solo ete bato oyo batiolaki Yawe. » **(Sheol
h7585)** **31** Tango kaka asilisaki koloba makambo oyo nyonso,
mabele efungwamaki na se ya matambe ya Datani mpe
Abirami; **32** efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango
elongo na mabota na bango, bato ya Kore nyonso elongo
na bozwi na bango nyonso. **33** Bakitaki ya bomoi kati na

mokili ya bakufi elongo na biloko na bango nyonso, mabele
ezipaki bango mpe bakufaki ndenge wana. Mpe balimwaki
kati na lisanga. **(Sheol h7585)** **34** Bato nyonso ya Isalaele
oyo bazalaki pembeni na bango bakimaki tango bayokaki
bango koganga. Bazalaki komilobela: « Mabele ekomela
biso mpe lokola! » **35** Moto ewutaki epai na Yawe mpe
etumbaki bato nkama mibale na tuku mitano oyo bazalaki
kobonza malasi ya ansa. **36** Yawe alobaki na Moyize: **37**
« Loba na Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe
Aron, ete balongola bambabola oyo batumbelaka malasi na
kati-kati ya moto, mpe bapanza makala ya moto mosika,
pamba te bambabola wana ezali bule. **38** Tika ete bakamata
bambabola yango, atako ezali ya bato oyo bakufaki likolo
ya masumu na bango; mpe tika ete batuta yango na marto
mpo ete ekoma papala mpe batia yango likolo ya etumbelo,
pamba te bamemaki yango liboso ya Yawe mpe ekomaki
bule. Tika ete yango ekoma elembo mpo na bana ya Isalaele.
» **39** Boye, Nganga-Nzambe Eleazari alokotaki bambabola
nyonso ya bronze oyo bato oyo bazikaki na moto bamemaki,
mpe atutaki yango na marto mpo na kotia yango likolo ya
etumbelo; **40** ndenge Yawe atindaki ye, na nzela ya Moyize.
Yango ekozala lokola ekaniseli mpo na bana ya Isalaele
ete moto moko te, moto oyo abulisama te, moto oyo azali
mopaya liboso ya bakitani ya Aron, akoki koya kotumba
malasi ya ansa liboso ya Yawe, noki te akokoma lokola Kore
mpe bato oyo balandaki ye. **41** Mokolo oyo elandaki, lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele ekomaki koyimayima mpo na
Moyize mpe Aron. Bazalaki koloba: « Bino bobomi bato na
Yawe. » **42** Kasi tango lisanga mobimba esanganaki mpo
na kotelemela Moyize mpe Aron, babalukaki na ngambo ya
Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe mbala moko lipata ezipaki
yango mpe nkembo na Yawe emonisamaki. **43** Boye, Moyize
mpe Aron bakendeki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani
44 mpe Yawe alobaki na Moyize: **45** « Bokende mosika ya
lisanga oyo mpo ete nasilisa bango kaka na mbala moko. »
Mpe bakweyaki bilongi kino na mabele. **46** Moyize alobaki na
Aron: « Kamata mbabola na yo mpe tia malasi ya ansa kati
na yango elongo na moto ya etumbelo. Bongo, kima mbangu
kati na lisanga mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu
mpo na bango, pamba te kanda makasi ebimi liboso ya
Yawe, etumbu ezali koya. » **47** Aron asalaki ndenge kaka
Moyize alobaki, mpe akimaki mbangu na kati-kati ya lisanga.
Nzokande, etumbu emibandelaki kosala mosala na yango na
kati-kati ya bato, kasi Aron abonzaki malasi ya ansa mpe
asalaki mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango. **48**
Atelemaki na kati-kati ya bato oyo bazalaki na bomoi mpe
oyo bazalaki ya kokufa mpe etumbu esilaki. **49** Nzokande,
bato nkoto zomi na minei na nkama sambo bakufaki na
etumbu wana, bakisa oyo bakufaki likolo ya Kore. **50** Bongo,
Aron azongaki epai ya Moyize na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani, pamba te etumbu esilaki.

17 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele
ete bapesa yo mangenda zomi na mibale, lingenda
moko mpo na mokambi ya libota moko na moko kati ya
bikolo na bango. Koma kombo ya moto moko na moko na
lingenda na ye. **3** Koma kombo ya Aron mpo na lingenda
ya libota ya Levi, mpo ete mokambi moko na moko ya
libota akozala na lingenda moko. **4** Tia mangenda yango na
Ndako ya kapo ya Bokutani, liboso ya Sanduku ya Litatoli,
epai wapi nakutanaka na bino. **5** Lingenda ya moto oyo
nakopona ekobimisa moto ya etape. Ezali na nzela wana nde
nakosukisa Ngai moko koyimayima ya tango nyonso kati na
bana ya Isalaele na tina na bino. » **6** Moyize ayebisaki bana
ya Isalaele, mpe bakambi na bango bapesaki ye mangenda
zomi na mibale, lokola lingenda moko mpo na mokambi ya
libota moko na moko, lingenda ya Aron mpe ezalaki kati na
mangenda wana. **7** Moyize atiaki mangenda nyonso liboso
ya Yawe, kati na Ndako ya kapo ya Litatoli. **8** Mokolo oyo
elandaki, Moyize akotaki na Ndako ya kapo ya Litatoli, bongo
amonaki ete lingenda ya Aron, oyo ezalaki kolakisa ndako ya
Levi, ebimisaki mito ya etape, ebotaki bafololo mpe ezalaki
na bambuma ya amande ya kotela. **9** Moyize abimisaki
mangenda nyonso longwa na liboso ya Yawe mpe amemaki
yango na miso ya bato nyonso ya Isalaele. Bamonaki yango
mpe moto na moto azwaki lingenda na ye. **10** Yawe alobaki
na Moyize: « Zongisa lingenda ya Aron liboso ya Sanduku
ya Litatoli mpo ete ebombama lokola elembo ya kotomboka
na bango. Boye, okosukisa koyimayima na bango mpo na
Ngai mpo ete bakufa te. » **11** Moyize asalaki ndenge kaka
Yawe atindaki ye. **12** Bana ya Isalaele balobaki na Moyize: «
Tokufi na biso, tobebi na biso, biso nyonso, tobebi na biso!
13 Moto nyonso oyo akopusana pembeni ya Mongombo na
Yawe akokufa. Boni, biso nyonso tokufa? »

18 Yawe alobaki na Aron: « Yo elongo na bana na yo
ya mibali mpe libota na yo bokomema mokumba ya
masumu oyo ekosalema mpo na kobebisa bosantu ya Esika
ya bule; mpe lisusu yo kaka elongo na bana na yo ya mibali
nde bokomema mokumba ya masumu oyo ekosalema na
mosala ya bonganga-Nzambe. **2** Yeisa pene na yo bandeko
na yo ya mibali, Balevi, bato ya libota ya koko na yo, mpo
ete basunga yo tango yo elongo na bana na yo ya mibali
bokosala mosala ya bonganga-Nzambe liboso ya Ndako
ya kapo ya Litatoli. **3** Bakosunga yo mpe bakosala misala
nyonso ya Ndako ya kapo kasi bakopusana te pene ya
bisalelo ya Esika ya bule mpe ya etumbelo, noki te bango to
bino bokokufa. **4** Bakosunga yo mpe bakozala na mokumba
ya kobatela Ndako ya kapo ya Bokutani, mosala nyonso
ya Ndako ya kapo, mpe moto mosusu te akoki kopusana
pene ya esika oyo bozali. **5** Bino nde bokozala na mokumba
ya kobatela Esika ya bule mpe etumbelo, mpo ete kanda
makasi ekweya lisusu likolo ya Isalaele te. **6** Tala, Ngai
moko nde naponaki bandeko na yo, Balevi, kati na bana ya
Isalaele lokola likabo mpo na yo; babulisami mpo na Yawe
mpo na kosala mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **7**
Kasi ekozala kaka yo elongo na bana na yo ya mibali nde
bokosala mosala lokola Banganga-Nzambe na makambo
nyonso oyo etali etumbelo mpe oyo esalemaka na sima
ya rido. Nazali kopesa yo mosala ya bonganga-Nzambe
lokola likabo. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya
bule asengeli kokufa. » **8** Bongo Yawe alobaki lisusu na
Aron: « Ngai moko napesi yo mokumba ya kobatela makabo
oyo babonzeli Ngai. Napesi na yo mpe na bana na yo ya
mibali, lokola eteni na bino, makabo nyonso ya bule oyo
bana ya Isalaele bapesi Ngai: ezali mobeko ya libela na
libela. **9** Tala eteni oyo okozwa kati na makabo ya bule
oyo eleki kitoko, oyo batumba na moto te: makabo nyonso

oyo bakomemela Ngai lokola makabo oyo eleki bule, ezala
makabo ya bagato to bambeka mpo na masumu to bambeka
nyonso ya kozongisa boyokani; biteni wana nyonso ekozala
mpo na yo elongo na bana na yo. **10** Bokolia yango lokola
biloko oyo eleki bule, mwana mobali nyonso akolia yango.
Bokotala yango lokola eloko ya bule. **11** Tala lisusu biloko
oyo ekozala mpo na yo: biloko nyonso oyo bakobonza kati
na makabo oyo ekowuta na maboko ya bana ya Isalaele.
Napesi yango epai na yo elongo na bana na yo ya mibali
mpe ya basi, lokola mobeko ya libela na libela. Moto nyonso
kati na ndako na yo, oyo akozala peto akoki kolia yango. **12**
Napesi yo mafuta nyonso ya olive oyo eleki kitoko, vino ya
sika mpe ble oyo bapesi epai na Yawe lokola mbuma ya
liboso ya milona na bango. **13** Bambuma ya liboso ya mokili,
oyo bakomema epai na Yawe ekozala mpo na yo. Moto
nyonso kati na ndako na yo, oyo akozala peto, akoki kolia
yango. **14** Eloko nyonso, kati na Isalaele, oyo ekokabama
epai na Yawe ekozala mpo na yo. **15** Mpe lisusu, bana liboso
nyonso, ezala ya bato to ya banyama oyo bakomema epai
na Yawe bakozala mpo na yo. Kasi osengeli kosikola mwana
mobali nyonso ya liboso ya moto to ya nyama ya mbindo.
16 Tango bakokokisa sanza moko, osengeli kosikola bango
na motuya ya mbongo ya bibende mitano ya palata, oyo
moko na moko kati na yango ezali ya bagrame zomi, kolanda
ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. **17** Kasi osengeli
te kosikola mwana liboso ya ngombe, ya meme to ya ntaba,
pamba te ezali bule. Okosopa makila na yango na etumbelo
mpe okotumba mafuta na yango lokola likabo bazikisa na
moto, likabo ya solo kitoko mpo na Yawe. **18** Misuni na
yango ekozala mpo na yo, ndenge moko mpe mpo na tolo
mpe mopende ya loboko ya mobali oyo batombolaka mpo na
kobonzela Ngai. **19** Napesi yo elongo na bana na yo ya
mibali mpe ya basi, lokola ekateli ya libele na libela, biloko
nyonso oyo bana ya Isalaele bakotiaka pembeni mpo na
kobonza epai na Yawe lokola makabo ya bule. Ezali boyokani
ya seko, oyo ekobongwanaka te liboso ya Yawe mpo na yo
mpe bakitani na yo. » **20** Yawe alobaki na Aron: « Okozwa
eteni ya mabele te kati na mokili na bango, mpe okozwa
ata bomengo moko te lokola libula kati na bana ya Isalaele,
pamba te Ngai moko nde nazali bomengo mpe libula na bino
kati na bana ya Isalaele. **21** Napesi lokola libula, epai ya
Balevi, biteni nyonso ya zomi oyo ekozwama kati na Isalaele
lokola lifuti ya mosala oyo basalaka kati na Ndako ya kapo
ya Bokutani. **22** Kobanda sik'oyo, bana ya Isalaele basengeli
lisusu te kopusana pene ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
noki te bakomema mokumba ya masumu na bango mpe
bakokufa. **23** Ezali Balevi nde bazali na mokumba ya kosala
mosala na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe ya komema
mokumba ya bambeba na bango na kati na yango. Oyo
ezali mobeko ya libela mpo na bileko oyo ekoya ya sima.
Bakozwa libula moko te elongo na bana ya Isalaele. **24** Na
esika na yango, napesi epai ya Balevi lokola libula na bango,
biteni moko nyonso kati na biteni zomi oyo bana ya Isalaele
bakopesa lokola likabo epai na Yawe. Yango wana, nalobaki
na tina na bango: ‹ Bakozwa libula moko te elongo na bana
ya Isalaele. › » **25** Yawe alobaki na Moyize: **26** « Loba na
Balevi mpe yebisa bango: ‹ Tango bokozwa na maboko ya
bana ya Isalaele eteni ya zomi oyo napesi bino lokola libula,
bosengeli kopesa eteni ya zomi ya biteni wana ya zomi
lokola likabo mpo na Yawe. **27** Likabo yango ekozala mpo
na bino lokola oyo balongolaka na ble oyo bazali kobuka na
elanga mpe na vino ya sika oyo ezali kobima na ekamolelo.
28 Na nzela wana nde bino mpe bokobonza makabo epai
na Yawe wuta na biteni nyonso ya zomi oyo bokozwa na
maboko ya bana ya Isalaele. Mpe wuta na biteni wana ya
zomi, bosengeli kopesa eteni ya Yawe epai ya Nganga-
Nzambe Aron. **29** Kati na makabo nyonso oyo bokozwa,
bosengeli kopesa epai na Yawe eteni oyo eleki kitoko mpe
eleki bule. › **30** Loba na Balevi: ‹ Tango bokopesa eteni oyo
eleki kitoko, ekotangama mpo na bino lokola bambuma oyo
elanga eboti mpe lokola vino oyo ekamolelo ebimisi. **31**
Bino elongo na mabota na bino, bokolia yango na bisika
nyonso, pamba te yango ezali lifuti na bino mpo na mosala
na bino kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **32** Na nzela ya
kopesa eteni wana oyo eleki kitoko, bokozala na ngambo
te na likambo wana, bokobebisa te bosantu ya makabo ya
bana ya Isalaele mpe bokokufa te. › »

19 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Tala malako
ya mibeko ya Yawe: Bosenga na bana ya Isalaele ete
bamema epai na bino ngombe ya mwasi ya motane ezanga
mbeba to litono mpe etikala nanu te komema ekangiseli. **3**
Bokopesa yango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari. Bongo
ye akomema yango na libanda ya molako epai wapi akokata
yango kingo na miso na ye. **4** Na nzela ya mosapi na
ye, Nganga-Nzambe Eleazari akozwa makila ya ngombe
yango ya mwasi mpe akosopa yango mbala sambo na
ngambo ya ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **5**
Bongo bakotumba ngombe ya mwasi na miso na ye: poso,
mosuni, makila mpe biloko ya kati. **6** Nganga-Nzambe
akokamata bakoni ya nzete ya sedele, ya izope, singa ya
lino ya motane makasi, mpe akobwaka yango kati na moto
oyo ezali kopela mpe ezali kozikisa ngombe ya mwasi. **7**
Sima na yango, Nganga-Nzambe akosukola na mayi bilamba
mpe nzoto na ye liboso ete azonga na molako. Atako bongo,
Nganga-Nzambe akozala mbindo kino na pokwa. **8** Moto
oyo akotumba ngombe akosukola mpe bilamba mpe nzoto
na ye; mpe akozala mbindo kino na pokwa. **9** Moto ya peto
akokamata putulu ya ngombe mpe akotia yango na libanda
ya molako na esika ya peto epai wapi bana ya Isalaele
bakobatela yango mpo na kobongisa mayi ya bopetolami;
ezali mbeka mpo na masumu. **10** Moto oyo akozwa putulu ya
ngombe akosukola mpe bilamba na ye mpe akozala mbindo
kino na pokwa. Ekozala mobeko ya libela na libela mpo na
bana ya Isalaele mpe mpo na mopaya oyo avandi kati na
bango. **11** Moto nyonso oyo akosimba ebembe ya moto, ata
mokufi yango azalaki nani, akozala mbindo mikolo sambo.
12 Soki amipetoli na mayi na mokolo ya misato mpe ya
minei, akokoma peto; soki te, akozala kaka mbindo. **13** Soki
amipetoli te sima na ye kosimba ebembe ya moto, abebisi
bosantu ya Mongombo ya Yawe. Basengeli kolongola ye na
Isalaele, pamba te basopeli ye te mayi ya bopetoli; boye
akozala kaka mbindo, mbindo na ye ekokangama ye na
nzoto. **14** Tala mobeko oyo ebongi na kosalela soki moto
akufi kati na ndako ya kapo: bato nyonso oyo bakokota na
ndako ya kapo mpe ba-oyo bakomizalela na kati bakozala
mbindo mikolo sambo. **15** Sani nyonso ya kofungwama oyo
ekozala na mofinuku te na likolo ekozala mbindo. **16** Moto

nyonso oyo asimbi kati na bilanga ebembe ya moto oyo
akufi mpo ete moninga na ye moto abomi ye to akufi na
liwa nyonso kaka to mpe asimbi mikuwa ya moto to kunda,
akozala mbindo mikolo sambo. **17** Mpo na kopetola moto
oyo akomi mbindo, bakokamata putulu ya ngombe ya mwasi
oyo batumbi na moto lokola mbeka mpo na masumu, bakotia
yango na sani mpe bakosopela yango mayi ya etima. **18**
Moto oyo azali mbindo te akokamata etape ya izope mpe
akotia yango kati na mayi, bongo akosalela yango mpo na
kobwaka mayi na ndako ya kapo epai wapi moto akufi, na
bisalelo mpe na banzoto ya bato nyonso oyo bazalaki kati
na ndako yango; akosala mpe bongo mpo na moto oyo
asimbaki mikuwa, ebembe ya moto oyo moninga na ye moto
abomaki to akufaki na liwa nyonso kaka to mpe mpo na
moto oyo asimbaki kunda. **19** Na mokolo ya misato mpe
ya sambo, moto oyo azali mbindo te akobwakela moto ya
mbindo. Bongo na mokolo ya sambo, akopetola ye. Moto
oyo bapetoli akosukola bilamba na ye mpe akomisukola
nzoto na mayi; boye na pokwa, akokoma peto. **20** Kasi soki
moto oyo amikomisaki mbindo amipetoli, bakolongola ye
kati na lisanga; pamba te akomisi mbindo Esika ya bule ya
Yawe. Mpe lokola basopeli ye te mayi ya bopetoli na nzoto,
akozala mbindo. **21** Ekozala mpo na bango mobeko ya libela
na libela. Moto oyo akobwaka mayi ya bopetoli akosukola
bilamba na ye, mpe moto oyo akosimba mayi yango akozala
mbindo kino na pokwa. **22** Eloko nyonso oyo moto ya mbindo
akosimba ekokoma mbindo, mpe moto nyonso oyo asimbi
eloko yango akokoma mbindo kino na pokwa. »

20 Na sanza ya liboso, lisanga mobimba ya Isalaele
ekomaki na esobe ya Tsini mpe bavandaki na Kadeshi.
Ezalaki kuna nde Miriami akufaki mpe bakundaki ye. **2**
Nzokande esika yango ezalaki na mayi ya komela te mpo
na lisanga ya Isalaele, mpe bato basanganaki mpo na
kotombokela Moyize mpe Aron. **3** Baswanisaki Moyize mpe
balobaki: « Elingaki kozala malamu soki tokufaki na biso
tango bandeko na biso bakufaki liboso ya Yawe! **4** Mpo na
nini omemaki lisanga ya Yawe na esobe oyo? Ezali mpo
ete biso mpe bibwele na biso tokufa awa? **5** Mpo na nini
obimisaki biso na Ejipito mpe omemi biso na esika oyo ya
pasi, esika oyo bakoki kutu kolona ata eloko moko te, esika
oyo ezanga ata mbuma ya figi to ya vino to mpe ya grenade,
esika oyo ezanga kutu ata mayi ya komela? » **6** Moyize mpe
Aron babimaki kati ya lingomba mpe bakendeki na ekuke
ya Ndako ya kapo ya Bokutani, bakweyaki elongi kino na
mabele, mpe nkembo ya Yawe ebimelaki bango. **7** Yawe
alobaki na Moyize: **8** « Zwa lingenda na yo; bongo elongo
na Aron, ndeko na yo ya mobali, bosangisa lisanga mobimba
esika moko. Boloba na libanga wana na miso na bango,
mpe ekobimisa mayi wuta na yango. Okobimisa mayi na
libanga mpo ete bato ya lisanga mobimba bakoka komela
elongo na bibwele na bango. » **9** Moyize azwaki lingenda
oyo ezalaki liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye.
10 Ye mpe Aron basangisaki lisanga ya bato esika moko
liboso ya libanga, mpe Moyize alobaki na bango: « Boyoka,
bino batomboki, tokoki kobimisela bino mayi na libanga oyo?
» **11** Moyize atombolaki loboko na ye mpe abetaki lingenda
na ye na libanga mbala mibale. Mayi ebimaki; bongo lisanga
mobimba elongo na bibwele na bango bamelaki. **12** Kasi
Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Lokola bondimeli Ngai
te mpe bopesi lokumu na bosantu na Ngai te na miso ya
bana ya Isalaele, bokokotisa lisusu lingomba oyo te na mokili
oyo napesi bango. » **13** Ezalaki mayi ya Meriba epai wapi
bana ya Isalaele baswanaki na Yawe, mpe epai wapi Yawe
alakisaki bosantu na Ye kati na bango. **14** Wuta na Kadeshi,
Moyize atindaki bantoma epai ya mokonzi ya Edomi mpe
alobaki: — Tala maloba oyo ndeko na yo, Isalaele, alobi:
« Oyebi pasi nyonso oyo ekomelaki biso. **15** Bakoko na
biso bakendeki na Ejipito mpe tokomaki kovanda kuna mibu
ebele. Bato ya Ejipito banyokolaki biso elongo na bakoko
na biso; **16** kasi tango togangaki epai na Yawe, ayokaki
kolela na biso, atindelaki biso anjelu oyo abimisaki biso
na Ejipito. Sik'oyo tozali awa na kadeshi, engumba oyo
ezali na suka ya mokili na yo. **17** Tobondeli yo, tika biso
tolekela na mboka na yo. Tokokota na elanga to na elanga
ya vino moko te mpe tokomela mayi ya mabulu na bino te.
Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya nzela ya monene
ya mokonzi bongo, tokokatisa ezala na ngambo ya loboko
ya mobali to ya mwasi te, kino tokosilisa kokatisa mokili na
yo. » **18** Kasi mokonzi ya Edomi azongiselaki ye: — Okoki
kolekela na mokili na ngai te; soki omeki, tokobimela bino
mpe tokobundisa bino na mopanga. **19** Bana ya Isalaele
bazongiselaki ye: — Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya
nzela ya monene mpe soki biso to bibwele na biso tomeli
mayi na bino, tokofuta yango. Tolingi kaka eloko moko, eloko
mosusu te: toleka kaka na makolo. **20** Azongiselaki bango
lisusu: — Bokoki kolekela awa te. Boye, bato ya Edomi
babimelaki bango na mampinga monene ya basoda mpo
na kobundisa bana ya Isalaele. **21** Lokola Edomi eboyaki
ete bana ya Isalaele balekela na etuka na yango, bana
ya Isalaele bazwaki nzela mosusu. **22** Lisanga mobimba
ya Isalaele babimaki wuta na Kadeshi mpe bakomaki kino
na ngomba Ori. **23** Bongo, Yawe alobaki na Moyize mpe
Aron na ngomba Ori, pembeni ya mondelo ya Edomi: **24**
« Aron alingi kokende kokutana na bakoko na ye, pamba
te akokota te na mokili oyo napesi bana ya Isalaele, mpo
ete bino mibale botombokelaki mitindo na Ngai na mayi
ya Meriba. **25** Kamata Aron na Eleazari, mwana na ye ya
mobali mpe mema bango likolo ya ngomba Ori. **26** Longola
Aron bilamba na ye mpe latisa yango Eleazari, mwana na
ye ya mobali, pamba te Aron alingi kokende kokutana na
bakoko na ye, akokufa kuna. » **27** Moyize asalaki ndenge
kaka Yawe atindaki: bamataki likolo ya ngomba Ori na miso
ya lisanga mobimba. **28** Moyize alongolaki Aron bilamba
mpe alatisaki yango Eleazari, mwana na ye ya mobali. Mpe
Aron akufa kuna na likolo ya ngomba. Boye, Moyize mpe
Eleazari bakitaki ngomba; **29** mpe tango lingomba mobimba
eyokaki sango ete Aron asilaki kokufa, bato nyonso ya
Isalaele basalelaki ye matanga ya mikolo tuku misato.

21 Tango moto ya mboka Kanana, mokonzi ya Aradi,
oyo azalaki kovanda na Negevi ayokaki ete Isalaele
azali koya pembeni ya nzela ya Atarimi, abundisaki bana ya
Isalaele mpe akangaki bamosusu kati na bango na boloko. **2**
Boye, bana ya Isalaele balapaki ndayi oyo epai na Yawe:
« Soki okabi bato oyo na maboko na biso, tokobebisa
bingumba na bango nyonso. » **3** Yawe ayokaki kolela
ya bana ya Isalaele mpe apesaki bango elonga likolo ya

bato ya mboka Kanana elongo na bingumba na bango.
Yango wana, babengaka esika yango « Orima » oyo elingi
koloba: kobebisama. **4** Bana ya Isalaele batikaki ngomba
Ori mpe bakendeki pembeni-pembeni ya nzela ya ebale
monene ya Barozo, mpo na kokima mokili ya Edomi. Kasi
bato bakokaki lisusu te kokanga motema na nzela. **5**
Batombokelaki Nzambe mpe Moyize, balobaki: « Mpo na nini
boye! Bobimisaki biso na Ejipito mpo ete toya kokufa na
esobe? Bilei ezali te, mayi ezali te mpe tolembi kolia bilei
oyo ya pamba-pamba! » **6** Bongo Yawe atindelaki bango
banyoka ya ngenge oyo ekomaki koswa bato mpe bana ya
Isalaele ebele bakufaki. **7** Bato bayaki epai ya Moyize mpe
balobaki: « Tosalaki masumu tango totombokelaki Yawe mpe
totombokelaki yo. Bondela Yawe ete alongola mosika na
biso banyoka oyo. » Boye, Moyize abondelaki mpo na bato.
8 Yawe alobaki na Moyize: — Salisa nyoka moko ya ebende
mpe telemisa yango likolo ya nzete mpo ete moto nyonso oyo
aswami, atala yango mpe abika. **9** Boye, Moyize asalisaki
nyoka moko ya ebende mpe atelemisaki yango na likolo ya
nzete. Boye moto nyonso oyo nyoka eswaki, bongo atalaki
nyoka ya ebende, abikaki. **10** Bana ya Isalaele balongwaki
wana mpe bakendeki kotonga molako na bango na Oboti. **11**
Kolongwa na Oboti bakendeki kotonga molako na bango na
Iye-Abarimi, na esobe oyo etalana na Moabi, na ngambo
oyo moyi ebimaka. **12** Kolongwa wana, bakendeki kotonga
molako na bango na lubwaku ya Zeredi. **13** Kolongwa wana,
bakendeki kotonga molako na bango na ngambo mosusu ya
Arinoni, mayi oyo elekela na esobe, wuta na etuka ya mokili
ya bato ya Amori. Mayi ya Arinoni ezalaki na mondelo ya
Moabi, na kati-kati ya mokili ya Moabi mpe ya Amori. **14**
Yango wana, buku ya bitumba ya Yawe eloba: « Wahebi
kati na Sufa mpe miluka na yango, Arinoni **15** mpe nzela
ya miluka ya mabwaku oyo ekenda kino na engumba Ari
mpe elekela pembeni-pembeni ya mondelo ya Moabi. » **16**
Kolongwa wana, bakobaki kokende kino na Beri oyo ezalaki
libulu ya mayi epai wapi Yawe alobaki na Moyize: « Sangisa
bato esika moko mpo ete nakopesa bango mayi. » **17**
Boye, bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo: « Oh libulu,
bimisa mayi! Boyembela yango! **18** Libulu oyo bana bakonzi
batimola, oyo bato minene batobola na mangenda mpe
banzete na bango. » Kolongwa na esobe, bakendeki kino
na Matana; **19** kolongwa na Matana bakendeki na Naalieli,
kolongwa na Naalieli bakendeki kino na Bamoti; **20** mpe
kolongwa na Bamoti bakendeki kino na lubwaku ya Moabi,
na songe ya ngomba Pisiga, oyo eleki molayi na esobe. **21**
Bana ya Isalaele batindaki bantoma mpo na koyebisa Sikoni,
mokonzi ya bato ya Amori: **22** « Tika biso tolekela na mokili
na yo. Tokokota te na elanga to na elanga ya vino moko, mpe
tokomela te mayi ya mabulu na bino; tokoleka kaka na nzela
ya monene ya mokonzi kino tokosilisa kokatisa mokili na yo.
» **23** Kasi Sikoni aboyaki kopesa bana ya Isalaele nzela
ya kolekela na mokili na ye; asangisaki mampinga na ye
nyonso ya basoda mpe abimaki na esobe mpo na kobundisa
Isalaele. Abundisaki Isalaele tango akomaki na Yakatsi. **24**
Kasi Isalaele alongaki ye mpe akamataki mokili na ye wuta na
Arinoni kino na Yaboki, mpe lisusu kino na mokili ya bato ya
Amoni, mpo ete bazalaki kokengela mondelo yango makasi.
25 Isalaele abotolaki bingumba nyonso ya bato ya Amori
mpe bakomaki kovanda kati na yango, bakisa Eshiboni mpe
bamboka mike na yango nyonso ya zingazinga. **26** Eshiboni
ezalaki engumba oyo Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori,
oyo abundisaki mokonzi ya kala ya Moabi mpe abotolaki na
maboko na ye mokili nyonso, kino na Arinoni. **27** Yango
wana balobaka na masese: « Boya na Eshiboni! Tika ete
etelema lisusu! Tika ete engumba Sikoni etongama lisusu!
28 Moto ebimaki wuta na Eshiboni, ndemo ya moto ebimaki
wuta na engumba ya Sikoni, etumbaki Ari ya Moabi, bavandi
ya bangomba ya Arinoni. **29** Oh Moabi, mawa na yo! Oh bato
ya Kemoshi, bobebisami! Bakomisaki bana na ye ya mibali
bakimi; mpe bana basi na ye, bakangami ya mokonzi Sikoni,
mokonzi ya Amori. **30** Kasi tolongi bango; Eshiboni nyonso
ebebisami kino na Diboni, topanzi yango nyonso kino na
Nofaki, mpe kino na Medeba. » **31** Boye Isalaele avandaki
na mokili ya bato ya Amori. **32** Sima na yango, Moyize
atindaki banongi na Yaezeri, bana ya Isalaele babotolaki
bamboka ya mike-mike oyo ya zingazinga na yango mpe
babenganaki bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna. **33**
Boye bana ya Isalaele babalukaki mpe bakendeki pembeni-
pembeni ya nzela oyo ekenda kino na Bashani. Ogi, mokonzi
ya Bashani, elongo na mampinga na ye nyonso babimaki
mpo na kokutana na bango mpe kobundisa bango na Edreyi.
34 Bongo Yawe alobaki na Moyize: « Kobanga ye te, pamba
te nakabi ye elongo na mampinga na ye nyonso mpe mokili
na ye na maboko na yo; sala ye ndenge osalaki Sikoni,
mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni.
» **35** Boye, bana ya Isalaele babomaki ye elongo na bana na
ye ya mibali mpe mampinga na ye nyonso; batikaki ata moto
moko te na bomoi, mpe bakamataki mokili na ye.

22 Bana ya Isalaele batambolaki mobembo na bitando
ya Moabi mpe batongaki molako na bango pembeni-
pembeni ya ebale Yordani, oyo ezalaki etalana na Jeriko. **2**
Boye Balaki, mwana mobali ya Tsipori, ayokaki sango ya
makambo nyonso oyo bana ya Isalaele basalaki bato ya
Amori. **3** Mpe bato ya Moabi bakomaki kobanga makasi mpo
ete bana ya Isalaele bazalaki ebele penza. Boye, bakomaki
na somo mingi liboso ya bana ya Isalaele. **4** Bongo bato ya
Moabi balobaki na bakambi ya Madiani: « Ebele ya bato oyo
bazali koya mpo na kobebisa biloko nyonso oyo ezingeli
biso lokola ngombe oyo ezali kolia matiti ya elanga. » Na
tango wana, ezalaki Balaki, mwana mobali ya Tsipori, nde
azalaki mokonzi ya Moabi. **5** Atindaki bantoma kobenga
Balami, mwana mobali ya Beori, oyo azalaki kovanda na
Petori, pembeni ya ebale Efrate, mboka oyo ye abotama.
Balaki alobaki na Balami: — Bato moko bawuti kobima
na Ejipito, batondisi mokili mobimba mpe bayei sik'oyo
kovanda pembeni na ngai. **6** Nabondeli yo, yaka kolakela
bango mabe, pamba te bazali makasi mingi koleka ngai,
tango mosusu nakokoka kolonga bango mpe kobengana
bango na mboka. Pamba te nayebi ete bato oyo opamboli,
bapambolamaka; mpe ba-oyo olakeli mabe, balakelamaka
mpe mabe. **7** Bakambi ya Moabi mpe ya Madiani bakendeki
mpe bamemaki makabo mpo na kopesa na Balami, momoni
makambo. Tango bakomaki epai ya Balami, bayebisaki ye
makambo oyo Balaki atindaki. **8** Balami alobaki na bango:
— Bolekisa butu awa, mpe nakozongisela bino eyano oyo
Yawe akopesa ngai. Boye bakambi ya Moabi bavandaki
elongo na ye. **9** Nzambe ayaki epai ya Balami mpe atunaki

ye: — Bato oyo bazali epai na yo bazali banani? **10** Balami
alobaki na Nzambe: — Balaki, mwana mobali ya Tsipori,
mokonzi ya Moabi, atindeli ngai maloba oyo: **11** « Bato moko
bawuti kobima na Ejipito mpe batondisi mokili mobimba.
Sik'oyo yaka mpe lakela bango mabe mpo na ngai. Tango
mosusu nakokoka kobundisa bango mpe kobengana bango.
» **12** Kasi Nzambe alobaki na Balami: — Kokende elongo
na bango te. Okoki kolakela bato wana mabe te, pamba
te bazali bato bapambolama. **13** Na tongo ya mokolo oyo
elandaki, Balami alamukaki mpe alobaki na bakambi ya
Balaki: — Bozonga na mboka na bino, pamba te Yawe aboyi
ete nakende elongo na bino. **14** Boye, bakambi ya Moabi
bazongaki epai ya Balaki mpe balobaki: — Balami aboyi
koya elongo na biso. **15** Balaki atindaki bakambi mosusu oyo
bazalaki mingi mpe na lokumu koleka bakambi oyo atindaki
liboso. **16** Bakomaki epai ya Balami mpe balobaki: — Tala
liloba oyo Balaki, mwana ya mobali ya Tsipori alobi: « Tika
ete eloko moko te epekisa yo koya epai na ngai! **17** Pamba
te nakopesa yo lifuti ya malamu mpe nakosala nyonso oyo
okoloba. Yaka penza mpe lakela bato oyo mabe mpo na
ngai. » **18** Kasi Balami azongiselaki bango: — Ezala soki
Balaki apesi ngai palata mpe wolo oyo etondi na ndako na
ye, nakokoka kosala eloko moko te ya monene to ya moke
oyo ekokende libanda ya mibeko ya Yawe, Nzambe na ngai.
19 Bino mpe lisusu bolekisa butu awa ndenge bandeko na
bino basalaki, mpo ete naluka koyeba lisusu likambo oyo
Yawe akoyebisa na ngai. **20** Na butu wana, Nzambe ayaki
epai na Balami mpe alobaki: — Lokola bato oyo bayei mpo
na kobenga yo, kende elongo na bango. Kasi sala kaka
makambo oyo nakoyebisa yo. **21** Na tongo ya mokolo oyo
elandaki, Balami alamukaki, abongisaki ane na ye ya mwasi
mpe akendeki elongo na bakambi ya Moabi. **22** Kasi tango
akendeki, Nzambe asilikaki makasi mpe anjelu ya Yawe
atelemaki na nzela mpo na kokanga ye nzela tango azalaki
kotambola likolo ya ane elongo na basali na ye mibale. **23**
Tango ane emonaki anjelu ya Yawe atelema na kati-kati ya
nzela na mopanga ya minu na loboko na ye, ane ebimaki na
nzela mpe ekimaki na elanga. Boye, Balami abetaki ane
mpo ete ekoka kozonga na nzela. **24** Mpe lisusu, anjelu
ya Yawe akendeki kotelema na nzela moko ya moke, oyo
elekela na kati-kati ya bilanga mibale ya vino, oyo mopanzi
moko na moko na yango ezalaki lokola na bamir mibale. **25**
Tango ane emonaki anjelu ya Yawe, epusanaki pembeni ya
mir, efinaki lokolo ya Balami na mir. Balami abetaki yango
lisusu. **26** Anjelu ya Yawe alekaki liboso na bango mpe
akendeki kotelema na esika moko ya moke penza, epai
wapi nzela ya kobalukela na ngambo ya loboko ya mobali to
ya mwasi ezali te. **27** Tango ane emonaki anjelu ya Yawe,
evandelaki Balami, nkolo na yango. Balami atombokaki
makasi mpe akomaki kobamba ane lingenda na ye. **28**
Bongo, Yawe afungolaki monoko ya ane, mpe elobaki na
Balami: — Likambo nini nasali yo mpo ete okoka kobeta
ngai mbala misato? **29** Balami azongiselaki ane: — Ozali
kosakana na ngai! Soki nazalaki na mopanga na loboko
na ngai, mbele nabomi yo kaka sik'oyo! **30** Ane elobi na
Balami: — Boni, nazali ane na yo te oyo osalelaka tango
nyonso kino na mokolo ya lelo? Nazalaka solo na momesano
ya kosalela yo makambo ya boye? Balami azongisaki: —
Te! **31** Boye, Yawe afungolaki miso ya Balami, mpe Balami
amonaki anjelu ya Yawe atelema na nzela, na mopanga
na ye ya monene. Bongo, Balami afukamaki mpe akweyaki
elongi kino na mabele. **32** Anjelu ya Yawe atunaki ye: —
Mpo na nini obeti ane na yo mbala misato? Nayaki awa mpo
na kokanga yo nzela, pamba te nzela na yo ezali mabe
liboso na Ngai. **33** Ane emonaki Ngai mpe ekimaki Ngai
mbala misato. Soki ekimaki Ngai te, solo penza, nalingaki
koboma yo, kasi nalingaki kotika yango na bomoi. **34** Balami
alobaki na anjelu ya Yawe: — Nasali masumu. Nayebaki te
ete otelemaki na nzela mpo na kokanga ngai nzela. Kasi
soki osepeli na mobembo oyo te, nakozonga na ngai. **35**
Anjelu ya Yawe alobaki na Balami: — Kende elongo na
bato oyo kasi okoloba kaka makambo oyo nakoloba na yo.
Boye, Balami akendeki elongo na bakambi ya Balaki. **36**
Tango Balaki ayokaki sango ete Balami azali koya, akendeki
kokutana na ye na engumba ya bato ya Moabi, oyo ezalaka
na mondelo ya Arinoni, na suka ya mokili na ye. **37** Balaki
alobaki na Balami: — Boni, natindaki te bato na lombangu
mpo na kobenga yo? Mpo na nini oyaki epai na ngai te?
Okanisaki ete nazangi makoki ya kofuta yo? **38** Balami
azongiselaki Balaki: — Malamu, nayei sik'oyo epai na yo.
Kasi nakoki solo koloba na yo kaka likambo moko? Nakoloba
kaka makambo oyo Nzambe akotia na monoko na ngai. **39**
Boye, Balami akendeki nzela moko na Balaki kino na Kiriati-
Utsoti. **40** Balaki abonzaki mbeka ya ngombe mpe ya meme,
apesaki ndambo epai ya Balami mpe ndambo mosusu epai
ya bakambi oyo bazalaki na ye elongo. **41** Na tongo ya
mokolo oyo elandaki, Balaki amemaki Balami, mpe bamataki
na Bamoti-Bala; mpe wuta kuna, bakokaki komona ndambo
ya bana ya Isalaele.

23 Balami alobaki na Balaki: « Tongela ngai bitumbelo
sambo awa mpe bongisela ngai bangombe ya mibali
mpe bameme ya mibali sambo. » **2** Balaki asalaki ndenge
Balami alobaki, mpe bango mibale babonzaki bangombe
ya mibali mpe bameme ya mibali wana na etumbelo moko
na moko. **3** Alobaki na Balaki: « Telema awa, pembeni ya
mbeka na yo, bongo ngai napusani mwa mosika. Tango
mosusu Yawe akoya kokutana na ngai, bongo nakoyebisa yo
makambo nyonso oyo akolakisa ngai. » Balami akendeki
likolo ya ngomba moko ya mokuse mpe ezanga matiti.
4 Nzambe akutanaki na Balami, mpe Balami alobaki: —
Nabongisaki bitumbelo sambo; mpe na etumbelo moko na
moko, nasili kobonza ngombe ya mobali mpe meme ya
mobali moko. **5** Yawe atiaki maloba na monoko ya Balami
mpe alobaki: — Zonga epai ya Balaki mpe yebisa ye maloba
oyo. **6** Bongo Balami azongaki epai ya Balaki mpe akutaki
ye atelemi pembeni ya mbeka na ye, elongo na bakambi
nyonso ya Moabi. **7** Boye, Balami akomaki koloba maloba
oyo: « Balaki abengisaki ngai wuta na Arami, mokonzi ya
Moabi abengisaki ngai wuta na bangomba ya este. Alobaki: ‹
Yaka, lakela Jakobi mabe mpo na ngai; yaka, loba mabe
mpo na Isalaele. **8** Ndenge nini nakoki solo kolakela mabe
bato oyo Nzambe alakela mabe te? Ndenge nini nakoki solo
koloba mabe mpo na bato oyo Yawe alobela mabe te? **9**
Tala, wuta na likolo ya mabanga, nazali komona bango; wuta
na likolo ya bangomba, nazali kotala bango. Tala, nazali
komona bato moko bavanda bango moko, bazali komitanga
na molongo ya bikolo te. **10** Nani akoki kotanga putulu ya

Jakobi to kotanga motango ya bakitani ya Isalaele? Tika ete
nakufa kufa ya bato ya sembo, mpe tika ete suka na ngai
ezala lokola ya bango! › » **11** Balaki alobaki na Balami: —
Likambo nini osali ngai? Nabengisaki yo mpo ete olakela
banguna na ngai mabe; kasi tala, opamboli bango koleka. **12**
Balami azongisaki: — Boni, naloba te maloba oyo Yawe atie
na monoko na ngai? **13** Balaki alobaki na Balami: — Yaka
elongo na ngai esika mosusu, epai okoki komona bango;
okomona bango nyonso te, kasi kaka ndambo. Mpe wuta na
esika yango, lakela bango mabe mpo na ngai. **14** Boye,
Balaki amemaki Balami na elanga ya Tsofimi, na songe
ya ngomba Pisiga, mpe atongaki kuna bitumbelo sambo
mpe abonzaki bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali
wana na etumbelo moko na moko. **15** Balami alobaki na
Balaki: — Telema awa, pembeni ya mbeka na yo, wana
ngai nakopusana mwa mosika mpo na kokutana na ye. **16**
Yawe akutanaki na Balami, atiaki maloba na monoko na
ye mpe alobaki: — Zonga epai ya Balaki mpe yebisa ye
maloba oyo. **17** Bongo, Balami azongaki epai ya Balaki
mpe akutaki ye atelemi pembeni ya mbeka na ye, elongo
na bakambi nyonso ya Moabi. Balaki atunaki ye: — Yawe
alobi nini? **18** Bongo Balami akomaki koloba maloba oyo: «
Balaki, telema mpe yoka! Mwana mobali ya Tsipori, yoka
ngai malamu! **19** Nzambe azali moto te mpo ete akosa,
azali mpe mwana ya moto te mpo ete akoka kobongola
makanisi na Ye. Boni, akoki solo koloba mpe kosala eloko
moko te? Akoki solo kopesa elaka mpe kokokisa yango te?
20 Nazwaki nde mokumba ya kopambola. Asila kopambola,
mpe ngai nakokoka kobongola te. **21** Amonaka mbeba moko
te epai ya Jakobi, amonaka minyoko te kati na Isalaele.
Yawe, Nzambe na bango, azali elongo na bango; koganga ya
mokonzi ezalaka kati na bango. **22** Nzambe abimisaki bango
na Ejipito; bazalaka makasi lokola mpakasa. **23** Elakeli mabe
moko te ekoki kozwa Jakobi, mpe kindoki ezali na nguya
te likolo ya Isalaele. Bakoloba sik'oyo mpo na Jakobi mpe
Isalaele: ‹ Tala makambo oyo Nzambe asali! › **24** Bato oyo
batelemi lokola nkosi ya mwasi; epemaka te soki epasoli te
mosuni na yango mpe emeli te makila ya nyama oyo ekangi.
» **25** Bongo Balaki alobaki na Balami: — Ezala soki okoki te
kolakela bango mabe, kasi kopambola bango te. **26** Balami
azongiselaki Balaki: — Nayebisaki yo te ete nakosala kaka
makambo oyo Yawe akoloba na ngai? **27** Balaki alobaki na
Balami: — Yaka, tika ete namema yo esika mosusu! Tango
mosusu Nzambe akosepela ete olakela bango mabe mpo
na ngai wuta na esika yango. **28** Balaki amemaki Balami
na likolo ya ngomba Peori, esika oyo emonisaka esobe
mobimba. **29** Balami alobaki na Balaki: — Tongela ngai
bitumbelo sambo mpe bongisela ngai bangombe ya mibali
mpe bameme ya mibali sambo. **30** Balaki asalaki ndenge
Balami alobaki, mpe abonzaki ngombe moko ya mobali mpe
meme moko ya mobali na etumbelo moko na moko.

24 Nzokande, tango Balami amonaki ete Yawe azalaki
kaka na esengo ya kopambola Isalaele, alukaki lisusu
bimoniseli te ndenge azalaki kosala na bambala mosusu,
kasi abalolaki elongi na ye na esobe. **2** Tango Balami atalaki,
amonaki Isalaele bavanda na milako na bango, bato na bato
na libota na bango. Molimo na Nzambe ayaki likolo na ye; **3**
mpe akomaki koloba maloba oyo: « Tala maloba ya Balami,
mwana mobali ya Beori, maloba ya moto oyo miso na ye
emonaka polele, **4** maloba ya moto oyo ayokaka maloba
ya Nzambe, oyo amonaka bimoniseli oyo ewutaka epai ya
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, oyo miso na ye efungwamaka soki
akweyi na molimo: **5** ‹ Oh Jakobi, tala ndenge bandako
na yo ya kapo ezali kitoko, mpe bisika oyo ovandaka, oh
Isalaele! **6** Epanzana lokola miluka ya mike-mike, lokola
bilanga oyo ezalaka pembeni ya ebale, lokola banzete ya
aloe oyo Yawe alona, lokola banzete ya sedele pembeni
ya mayi. **7** Mayi ekotiola wuta na bibombelo na bango,
bankona na bango ekozwa mayi ebele. Mokonzi na bango
akozala monene koleka Agagi, bokonzi na bango ekozala ya
lokumu. **8** Nzambe abimisaki bango na Ejipito, bazalaka
makasi lokola mpakasa, babebisaka bikolo oyo ebundisaka
bango mpe babukaka mikuwa na bango na biteni-biteni,
batobolaka yango na makonga na bango. **9** Bagunzamaka
mpe balalaka lokola nkosi ya mobali, lokola nkosi ya mwasi;
nani akokoka kotelemisa bango? Tika ete oyo akopambola
yo apambolama, mpe oyo akolakela yo mabe alakelama
mabe! › » **10** Balaki atombokelaki Balami makasi. Abetaki
maboko na ye mpe alobaki: — Nabengisaki yo mpo ete
olakela banguna na ngai mabe, kasi yo opamboli bango
mbala misato. **11** Yango wana, longwa na miso na ngai
mpe zonga na mboka na yo! Nalobaki ete nakopesa yo lifuti
ya malamu, kasi Yawe azangisi yo lifuti yango. **12** Balami
azongiselaki Balaki: — Boni, nalobaki te na bantoma oyo
otindelaki ngai ete **13** « Ata soki Balaki apesi ngai palata
mpe wolo oyo etondi na ndako na ye, nakosala eloko moko
te na mokano na ngai moko, ezala ya malamu to ya mabe,
mpo ete nakende libanda ya mitindo na Yawe te. Nasala
kaka oyo Yawe alobi. » **14** Mpe sik'oyo, nazali kozonga na
ngai epai ya bato na ngai; kasi yaka, nakokebisa yo na tina
na makambo oyo bato oyo bakosala bato na yo na mikolo
ekoya. **15** Bongo Balami alobaki maloba oyo: « Tala maloba
ya Balami, mwana mobali ya Beori, maloba ya moto oyo
miso na ye emonaka polele, **16** oyo ayokaka maloba na
Nzambe, oyo ayebaka basekele ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
oyo azwaka emoniseli kowuta na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso,
oyo soki akweyi na molimo, miso na ye efungwamaka: **17**
‹ Namoni ye, kasi sik'oyo te; natali ye, kasi na pembeni
te. Monzoto moko ekobima wuta na Jakobi, mpe lingenda
ekobima wuta na Isalaele. Akotobola mito ya bato ya Moabi
mpe akoboma bana mibali nyonso ya Seti. **18** Bakobotola
mokili ya Edomi, bakobotola Seiri, monguna na ye, kasi
Isalaele akokoma lisusu makasi koleka. **19** Mokonzi moko
akobima wuta na Jakobi, mpe akoboma batikali nyonso ya
engumba. › » **20** Balami amonaki Amaleki mpe alobaki
maloba oyo: « Amaleki ezalaki na molongo ya liboso kati na
bikolo, kasi ekosuka na libebi. » **21** Sima, amonaki bato ya
Keni mpe alobaki maloba oyo: « Esika na yo ya kovanda
ezali makasi, zala na yo ezalaka kati na mabanga; **22** kasi
bino bato ya Keni, bokobebisama tango Ashuri akozwa bino
lokola bakangami. » **23** Mpe na suka, alobaki maloba oyo:
« Oh mawa! Nani akoki kozala na bomoi, wana Nzambe
akozala kosala makambo ya boye? **24** Bamasuwa ekoya
wuta na mabongo ya Kitimi, bakonyokola Ashuri mpe Eberi,
kasi bango moko mpe bakobebisama. » **25** Bongo Balami
atelemaki mpe azongaki epai na ye, Balaki mpe akendeki na
nzela na ye.

25 Wana bana ya Isalaele bavandaki nanu na Shitimi,
bamipesaki na kindumba na bilenge basi ya Moabi. **2**
Mpe, bilenge basi yango bazalaki kobenga bango na milulu
ya mbeka oyo babonzelaka banzambe na bango. Mpe bana
ya Isalaele bazalaki kolia mpe kogumbamela banzambe
yango. **3** Bongo, bana ya Isalaele bamipesaki na kosambela
Bala ya Peori mpe, kanda ya Yawe epelaki makasi mpo
na bango. **4** Yawe alobaki na Moyize: « Kanga bakambi
nyonso ya Isalaele mpe diembika bango liboso na Ngai, na
se ya moyi, mpo ete kanda makasi na Yawe elongwa likolo
ya Isalaele. » **5** Moyize alobaki na bakambi ya Isalaele:
« Tika ete moko na moko kati na bino aboma bato na ye
oyo bamipesi na kosambela nzambe Bala ya Peori. » **6**
Bongo moto moko ya Isalaele amemaki na libota na ye
mwasi moko ya ekolo ya Madiani liboso ya Moyize mpe ya
lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, wana bazalaki kolela
na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **7** Tango Pineasi,
mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Nganga-
Nzambe Aron amonaki bongo, abimaki kati na lisanga mpe
akamataki mopanga; **8** alandaki moto ya Isalaele wana kino
kati na ndako na ye ya kapo mpe atobolaki bango mibale
mabumu mpe bakufaki, ezala moto ya Isalaele wana mpe
mwasi wana. Mpe etumbu oyo ezalaki likolo ya Isalaele
esilaki. **9** Bato oyo bakufaki na etumbu wana bazalaki, bato
nkoto tuku mibale na minei. **10** Yawe alobaki na Moyize: **11** «
Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana
mobali ya Aron, asili kolongola kanda na Ngai likolo ya bana
ya Isalaele, pamba te atalisi bolingo oyo eleka ndelo mpo
na lokumu na Ngai kati na bango; yango wana, na kanda
na Ngai ya makasi, nasilisaki koboma bana ya Isalaele te.
12 Na boye, yebisa ye ete nasili kosala boyokani ya kimia
elongo na ye. **13** Boyokani yango ekozala mpo na ye mpe
mpo na bakitani na ye, mpo ete basala mosala na Ngai ya
Bonganga-Nzambe mpo na libela, pamba te atalisi bolingo
oyo eleka ndelo mpo na lokumu ya Nzambe na ye, mpe
asali mosala ya bolimbisi masumu mpo na bana ya Isalaele.
» **14** Kombo ya moto ya Isalaele oyo babomaki elongo na
mwasi ya Madiani ezalaki Zimiri, mwana mobali ya Salu,
mokambi ya libota ya Simeoni; **15** mpe oyo ya mwasi ya
Madiani ezalaki Kozibi, mwana mwasi ya Tsuri, mokambi
ya libota moko ya ekolo ya Madiani. **16** Yawe alobaki na
Moyize: **17** « Kamata bato ya Madiani lokola banguna mpe
boma bango, **18** pamba te bakamataki bino lokola banguna
mpe basalelaki mayele mabe mpo na kokweyisa bino, na
likambo ya Peori mpe ya ndeko na bango ya mwasi, Kozibi,
mwana mwasi ya moko kati na bakambi ya Madiani, oyo
babomaki na tango ya etumbu kati na likambo ya Peori. »

26 Sima na etumbu wana, Yawe alobaki na Moyize
mpe na Nganga-Nzambe Eleazari, mwana mobali ya
Aron: **2** « Botanga motango ya bato ya lisanga mobimba ya
Isalaele, bato nyonso oyo bazali na mibu tuku mibale mpe
koleka, oyo bazali na makoki ya kosala mosala ya kisoda
kati na Isalaele. » **3** Moyize elongo na Nganga-Nzambe
Eleazari basololaki na bango na etando ya Moabi, na libongo
ya Yordani, pene na Jeriko, mpe balobaki: **4** « Tokotanga
motango ya bana mibali nyonso ya Isalaele oyo bazali na
mibu tuku mibale mpe koleka, ndenge Yawe apesaki mitindo
epai ya Moyize. » Tala bana ya Isalaele oyo babimaki na
Ejipito: **5** Bakitani ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya
Isalaele: na nzela ya Enoki, bakitani ya libota ya Enoki; na
nzela ya Palu, bakitani ya libota ya Palu; **6** na nzela ya
Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi; na nzela ya Karimi,
bakitani ya libota ya Karimi. **7** Yango nde ezalaki mabota ya
Ribeni mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na misato na
nkama sambo na tuku misato. **8** Eliabi azalaki mwana mobali
ya Palu, **9** mpe bana mibali ya Eliabi bazalaki Nemueli,
Datani mpe Abirami. Datani mpe Abirami bazalaki bakalaka
ya lisanga ya Isalaele oyo batombokelaki Moyize mpe Aron
mpe bazalaki na molongo ya bato oyo bazalaki kolanda
Kore oyo atombokelaki Yawe. **10** Mabele efungolaki monoko
na yango mpe emelaki bango elongo na Kore, oyo bato
oyo bazalaki kolanda ye bakufaki tango moto ebomaki bato
nkama mibale na mitano. Bakomaki lokola bandakisa. **11**
Kasi bakitani ya Kore bakufaki te. **12** Bakitani ya Simeoni,
kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Nemueli,
bakitani ya libota ya Nemueli; na nzela ya Yamini, bakitani ya
libota ya Yamini; na nzela ya Yakini, bakitani ya libota ya
Yakini; **13** na nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zerayi; na
nzela ya Saulo, bakitani ya libota ya Saulo. **14** Yango nde
ezalaki mabota ya Simeoni mpe bazalaki bato nkoto tuku
mibale na mibale na nkama mibale. **15** Bakitani ya Gadi
kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Tsefoni,
bakitani ya libota ya Tsefoni; na nzela ya Agi, bakitani ya
libota ya Agi; na nzela ya Shuni, bakitani ya libota ya Shuni;
16 na nzela ya Ozini, bakitani ya libota ya Ozini; na nzela ya
Eri, bakitani ya libota ya Eri; **17** na nzela ya Arodi, bakitani
ya libota ya Eroki; na nzela ya Areeli, bakitani ya libota ya
Areeli. **18** Yango nde ezalaki mabota ya Gadi mpe bazalaki
bato nkoto tuku minei na nkama mitano. **19** Eri mpe Onani
bazalaki bana mibali ya Yuda, kasi bakufaki na mokili ya
Kanana. **20** Bakitani mosusu ya Yuda, kolanda mabota na
bango, bazalaki: na nzela ya Shela, bakitani ya libota ya
Shela; na nzela ya Peretsi, bakitani ya libota ya Peretsi; na
nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zera. **21** Bakitani ya
Peretsi kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya
Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi; na nzela ya Amuli,
bakitani ya libota ya Amuli. **22** Yango nde ezalaki mabota ya
Yuda; bazalaki bato nkoto tuku sambo na motoba na nkama
mitano. **23** Bakitani ya Isakari kolanda mabota na bango
bazalaki: na nzela ya Tola, bakitani ya libota ya Tola; na nzela
ya Puwa, bakitani ya libota ya Puwa; **24** na nzela ya Yashubi,
bakitani ya libota ya Yashubi; na nzela ya Shimironi, bakitani
ya libota ya Shimironi. **25** Yango nde ezalaki mabota ya
Isakari; bazalaki bato nkoto tuku motoba na minei na nkama
misato. **26** Bakitani ya Zabuloni, kolanda mabota na bango,
bazalaki: na nzela ya Seredi, bakitani ya libota ya Seredi;
na nzela ya Eloni, bakitani ya libota ya Eloni; na nzela ya
Yaleyeli, bakitani ya libota ya Yaleyeli. **27** Yango nde ezalaki
mabota ya Zabuloni mpe bazalaki bato nkoto tuku motoba
na nkama mitano. **28** Bakitani ya Jozefi kolanda mabota
na bango na nzela ya Manase mpe Efrayimi bazalaki: **29**
Bakitani ya Manase: na nzela ya Makiri, bakitani ya libota ya
Makiri (Makiri azalaki tata na Galadi); na nzela ya Galadi,
bakitani ya libota ya Galadi. **30** Tala bakitani ya Galadi: na
nzela ya Yezeri, bakitani ya libota ya Yezeri; na nzela ya
Eleki, bakitani ya libota ya Eleki; **31** na nzela ya Asirieli,
bakitani ya libota ya Asirieli; na nzela ya Sishemi, bakitani ya

libota ya Sishemi; **32** na nzela ya Shemida, bakitani ya libota
ya Shemida; na nzela ya Eferi, bakitani ya libota ya Eferi. **33**
Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, azalaki na bana mibali
te, kasi azalaki kaka na bana basi; bongo, tala bakombo na
bango: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. **34** Yango nde
ezalaki mabota ya Manase, mpe bazalaki bato nkoto tuku
mitano na mibale na nkama sambo. **35** Bakitani ya Efrayimi
kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Shutela,
bakitani ya libota ya Shutela; na nzela ya Bekeri, bakitani
ya libota ya Bekeri; na nzela ya Tayani, bakitani ya libota
ya Tayani. **36** Tala bakitani ya Shutela: na nzela ya Erani,
bakitani ya etuka ya Erani. **37** Yango ezalaki mabota ya
Efrayimi mpe bazalaki bato nkoto tuku misato na mibale na
nkama mitano. Bango nde bazalaki bakitani ya Jozefi kolanda
bituka na bango. **38** Bakitani ya Benjame kolanda mabota na
bango bazalaki: na nzela ya Bela, bakitani ya libota ya Bela;
na nzela ya Ashibeli, bakitani ya libota ya Ashibeli; na nzela
ya Ayirami, bakitani ya libota ya Ayirami; **39** na nzela ya
Shufami, bakitani ya libota ya Shufami; na nzela ya Ufami,
bakitani ya libota ya Ufami. **40** Bakitani ya Bela na nzela ya
Aridi mpe Namani bazalaki: na nzela ya Aridi, bakitani ya
libota ya Aridi; na nzela ya Namani, bakitani ya libota ya
Namani. **41** Yango nde ezalaki mabota ya Benjame mpe
bazalaki bato nkoto tuku minei na mitano na nkama mitano.
42 Bakitani ya Dani kolanda mabota na bango, bazalaki: na
nzela ya Shuami, bakitani ya libota ya Shuami. Bango nde
bazalaki bakitani ya Dani: **43** bango nyonso bazalaki bakitani
ya libota ya Shuami mpe bazalaki bato nkoto tuku motoba
na minei na nkama minei. **44** Bakitani ya Aseri, kolanda
mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Yimina, bakitani ya
libota ya Yimina; na nzela ya Yishivi, bakitani ya libota ya
Yishivi; na nzela ya Beria, bakitani ya libota ya Beria; **45** na
nzela ya bakitani ya Beria: na nzela ya Eberi, bakitani ya
libota ya Eberi; na nzela ya Malikieli, bakitani ya libota ya
Malikieli. **46** Aseri azalaki mpe na mwana moko ya mwasi na
kombo Sera. **47** Yango nde ezalaki mabota ya Aseri, mpe
bazalaki bato nkoto tuku mitano na misato na nkama minei.
48 Bakitani ya Nefitali, kolanda mabota na bango, bazalaki:
na nzela ya Yatseyeli, bakitani ya libota ya Yatseyeli; na
nzela ya Guni, bakitani ya libota ya Guni; **49** na nzela ya
Yetseri, bakitani ya libota ya Yetseri; na nzela ya Shilemi,
bakitani ya libota ya Shilemi. **50** Yango nde ezalaki mabota
ya Nefitali, mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na mitano na
nkama minei. **51** Motango nyonso ya bana ya Isalaele oyo
batangaki ezalaki bato nkoto nkama motoba na moko na
nkama sambo na tuku misato. **52** Yawe alobaki na Moyize:
53 « Esengeli kokabolela bango mokili lokola libula, kolanda
motango ya bato wana. **54** Bokopesa eteni ya mabele ya
monene epai ya libota oyo ezali mpe monene, eteni ya
mabele ya moke epai ya libota oyo ezali mpe moke. Libota
moko na moko ekozwa libula na yango, kolanda motango
ya bato oyo batangaki. **55** Bakokabola mokili na kobeta
zeke mpe libota moko na moko ekozwa libula na yango,
kolanda bakombo ya bakoko ya bikolo na bango. **56** Esengeli
kokabola libula na libula na zeke kati na libota oyo ezali
monene mpe libota oyo ezali moke. » **57** Tala bakitani ya
Levi oyo batangamaki kolanda mabota na bango: na nzela ya
Gerishoni, bakitani ya libota ya Gerishoni; na nzela ya Keati,
bakitani ya Keati; na nzela ya Merari, bakitani ya Merari. **58**
Tala mabota mosusu ya bakitani ya Levi: bakitani ya libota
ya Libini, bakitani ya libota ya Ebron, bakitani ya libota ya
Maali, bakitani ya libota ya Mushi, bakitani ya libota ya Kore.
Keati azalaki tata ya Amirami; **59** bongo, kombo ya mwasi ya
Amirami ezalaki « Yokebedi. » Yokebedi azalaki mokitani ya
Levi, oyo abotamaki na Ejipito. Abotaki na Amirami Aron,
Moyize mpe ndeko na bango ya mwasi Miriami. **60** Aron
azalaki tata ya Nadabi na Abiyu, Eleazari na Itamari. **61** Kasi
Nadabi na Abiyu bakufaki tango babonzelaki Yawe makabo
na moto ya mopaya. **62** Bakitani nyonso ya mibali ya Levi
oyo batangamaki, kobanda na sanza moko ya mbotama
mpe koleka, bazalaki nkoto tuku misato. Batangaki bango te
elongo na bato mosusu ya Isalaele mpo ete bazwaki libula te
kati na bango. **63** Yango nde motango ya bana ya Isalaele
oyo Moyize elongo na Nganga-Nzambe Eleazari batangaki
na bitando ya Moabi, na libongo ya Yordani pene ya Jeriko.
64 Kati na bango, moko te atikalaki na bomoi, kati na ba-
oyo Moyize mpe Nganga-Nzambe Aron batangaki, tango
batangaki bana ya Isalaele kati na esobe ya Sinai. **65** Pamba
te Yawe alobaki na bana ya Isalaele wana ete bakokufa solo
na esobe, mpe moko te kati na bango longola kaka Kalebi,
mwana mobali ya Yefune, mpe Jozue, mwana mobali ya
Nuni.

27 Bana basi ya Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi,
mwana mobali ya Galadi, mwana mobali ya Makiri,
mwana mobali ya Manase bazalaki bakitani ya libota ya
Manase, mwana mobali ya Jozefi. Bakombo na bango
ezalaki: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. Bayaki **2** liboso
ya Moyize, ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe ya bakambi ya
lisanga mobimba, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani
mpe balobaki: **3** « Tata na biso akufaki na esobe. Azalaki
te na molongo na bato oyo bazalaki kolanda Kore, oyo
basanganaki lisanga mpo na kotelemela Yawe, kasi akufaki
mpo na masumu na ye moko mpe atikaki bana mibali te.
4 Bongo mpo na nini kombo ya tata na biso elimwa kaka
boye na libota na ye, mpo ete azalaki na mwana mobali te?
Pesa biso mpe eteni ya mabele kati na bandeko ya tata na
biso. » **5** Boye, Moyize amemaki likambo na bango liboso
ya Yawe. **6** Yawe alobaki na Moyize: **7** « Makambo oyo
bana basi ya Tselofikadi bazali koloba ezali solo. Osengeli
kopesa bango eteni ya mabele lokola libula kati na bandeko
ya tata na bango mpe pesa bango libula ya tata na bango. **8**
Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki moto moko asili kokufa mpe
atiki bana mibali te, bokopesa libula na ye epai ya mwana
na ye ya mwasi. **9** Soki mpe azali na mwana mwasi te,
bokopesa libula na ye epai ya bandeko na ye ya mibali. **10**
Soki mpe azali na bandeko mibali te, bokopesa libula na ye
epai ya bandeko mibali ya tata na ye. **11** Bongo, soki tata na
ye azalaki mpe na bandeko mibali te, bokopesa libula na
ye epai ya ndeko ya pene ya libota ya tata na ye; ye nde
akokitana na yango. Oyo ekozala mpo na Isalaele, mobeko
oyo bosengeli kolanda ndenge Yawe alobaki na Moyize. › »
12 Yawe alobaki na Moyize: — Mata likolo ya bangomba
ya Abarimi, mpe tala mokili oyo napesaki epai ya bana ya
Isalaele. **13** Sima na yo komona yango, yo mpe okokende
kosangana na bakoko na yo na mokili ya bakufi ndenge moko
na Aron, ndeko na yo ya mobali, **14** pamba te tango lisanga
ya bato batombokaki mpo na mayi, na esobe ya Tsini, bino

mpe botosaki mitindo na Ngai te mpe bopesaki lokumu te na
bosantu na Ngai na miso na bango. Ezalaki nde mayi ya
Meriba ya Kadeshi, na esobe ya Tsini. **15** Moyize alobaki na
Yawe: **16** — Tika ete Yawe, Nzambe oyo apesaka pema na
bato nyonso, apona moto moko mpo ete akamba lingomba
oyo; **17** moto oyo akobanda kobima mpe kokota liboso na
bango, oyo akobanda kobimisa mpe kokotisa bango mpo ete
bato na Yawe bazala te lokola bibwele oyo ezanga mobateli.
18 Yawe azongiselaki Moyize: — Kamata Jozue, mwana
mobali ya Nuni, moto oyo azali na molimo mpe tia ye maboko
na yo. **19** Mema ye liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe
ya lingomba mobimba ya bato, bongo okopesa ye mosala na
miso na bango. **20** Pesa ye ndambo ya bokonzi na yo mpo
ete lisanga mobimba ya bana ya Isalaele bakoka kotosa ye.
21 Akokende kotelema liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari,
oyo akotuna mokano na Yawe mpo na ye, na nzela na Urimi.
Na mokano wana nde, ye mpe lisanga mobimba ya bana ya
Isalaele bakobanda kobima mpe kokota. **22** Moyize asalaki
ndenge Yawe atindaki ye. Akamataki Jozue mpe atelemisaki
ye liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe liboso ya lisanga
mobimba ya Isalaele. **23** Atiaki ye maboko mpe apesaki ye
mosala, ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

28 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo oyo epai
ya bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Bosala keba
ete bomema liboso na Ngai, na mikolo oyo ekatama, makabo
na Ngai, makabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango
esepelisaka Ngai. › **3** Loba na bango: ‹ Tala likabo bazikisa
na moto oyo bosengeli kobonza epai na Yawe: bana meme
mibale ya mobu moko mpe ezanga mbeba, lokola mbeka
ya kotumba mpo na libela. **4** Bokobonza mwana meme
moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa; **5** elongo na likabo
ya bakilo misato ya farine basangisa na balitele mibale
ya mafuta ya olive. **6** Ezali mbeka ya kotumba ya tango
nyonso, oyo ebandisamaki na ngomba Sinai; ezali likabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango
esepelisaka Yawe. **7** Bokobakisa lisusu likabo ya masanga:
balitele mibale ya masanga ya vino ya sika mpo na mwana
meme moko na moko. Bokobonzela Yawe masanga yango
na Esika ya bule. **8** Bokobonza mwana meme mosusu na
pokwa, elongo na lolenge moko ya makabo ya mbuma mpe
mbeka ya masanga oyo bobonzaki na tongo; ezali likabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango
esepelisaka Yawe. **9** Na mokolo ya Saba, bokobonza mbeka
ya bana meme mibale, ya mobu moko oyo ezanga mbeba,
elongo na likabo ya masanga mpe bakilo motoba ya farine
oyo basangisa na mafuta, lokola makabo ya mbuma. **10** Oyo
ezali mbeka ya kotumba mpo na mikolo nyonso ya Saba,
bakisa mbeka ya kotumba ya tango nyonso mpe mbeka
na yango ya masanga. **11** Na ebandeli nyonso ya sanza,
bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba: bana ngombe
mibale ya mibali, meme moko ya mobali mpe bana mibali
ya meme ya mobu moko sambo. Yango nyonso esengeli
kozala na mbeba te. **12** Mpo na ngombe moko na moko
ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya
farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko ya mobali,
bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine
basangisa na mafuta; **13** mpo na mwana meme moko na
moko, bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo misato
ya farine basangisa na mafuta. Ezali mbeka ya kotumba, oyo
solo kitoko na yango esepelisaka Yawe, likabo bazikisa na
moto mpo na Yawe. **14** Mbeka ya masanga oyo bosengeli
kobonza ekozala: balitele minei ya masanga ya vino mpo
na ngombe moko na moko, balitele misato ya masanga ya
vino mpo na meme moko na moko ya mobali mpe balitele
mibale ya masanga ya vino mpo na mwana meme moko
na moko ya mobali. **15** Kobakisa na mbeka ya kotumba ya
libela elongo na mbeka na yango ya masanga, bokobonza
lisusu epai na Yawe ntaba moko ya mobali lokola mbeka
mpo na masumu. **16** Mokolo ya zomi na minei ya sanza ya
liboso ekozala Pasika mpo na lokumu ya Yawe. **17** Mokolo
ya zomi na mitano ya sanza yango kaka ekozala mokolo ya
feti monene. Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire.
18 Na mokolo ya liboso, bokozala na mayangani ya bule;
bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo.
19 Bokobonzela Yawe, lokola likabo bazikisa na moto, lokola
mbeka ya kotumba: bana ngombe mibale ya mibali, meme
moko ya mobali, bana mibali ya meme sambo ya mobu
moko; nyonso esengeli kozanga mbeba. **20** Mpo na ngombe
moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya
bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme
moko na moko ya mobali, bakobonza yango na likabo ya
bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta; **21** mpe mpo
na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango
sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. **22**
Bokobakisa lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo
na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu
mpo na bino. **23** Bokobonza mbeka oyo nyonso, bakisa
mpe mbeka ya kotumba ya libela ya tongo. **24** Bokobanda
kobonza yango mikolo nyonso, na mikolo nyonso sambo,
lokola bilei bazikisa na moto; mpe solo kitoko na yango
ekosepelisa Yawe. Ekobanda kobakisama na mbeka ya
kotumba ya libela mpe na mbeka na yango ya masanga.
25 Na mokolo oyo ya sambo, bokozala na mayangani ya
bule; bongo na mokolo yango, bokosala mosala moko te oyo
bosalaka mokolo na mokolo. **26** Na mokolo ya bambuma
ya liboso, tango bokobonzela Yawe makabo ya mbuma ya
sika, na tango ya feti ya baposo, bokozala na mayangani ya
bule mpe bokosala mosala moko te oyo basalaka mokolo na
mokolo. **27** Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba oyo
solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: bangombe mibale
ya mibali, meme moko ya mobali mpe bana meme sambo ya
mibali ya mobu moko. **28** Mpo na ngombe moko na moko
ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya
farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko na moko
ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya
farine basangisa na mafuta; **29** mpe mpo na mwana meme
moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza
yango na likabo ya bakilo misato. **30** Bokobakisa lisusu
ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo
na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino. **31**
Bokobonza mbeka yango na mbeka na yango ya masanga,
bakisa mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango
ya mbuma. Bosala keba ete ezala banyama oyo ezanga
mbeba. › »

29 « ‹ Na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, bokozala
na mayangani ya bule. Bokosala mosala moko te oyo

bosalaka mokolo na mokolo, ekozala nde mokolo ya kobeta
bakelelo. **2** Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba,
oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: mwana ngombe
moko ya mobali, meme moko ya mobali mpe bana mibali
ya meme sambo ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba.
3 Mpo na ngombe ya mobali, bokobonza yango na likabo
ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na
meme ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo
motoba; **4** mpe mpo na mwana meme moko na moko ya
mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya
bakilo misato. **5** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola
mbeka mpo na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi
masumu mpo na bino. **6** Bambeka oyo ekobakisama na
mbeka ya kotumba ya sanza na sanza elongo na makabo
na yango ya bambuma, na mbeka ya kotumba ya mokolo
na mokolo elongo na makabo na yango ya bambuma mpe
mbeka na yango ya masanga, kolanda ndenge ekatama.
Ezali makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo
kitoko na yango esepelisaka Yawe. **7** Na mokolo ya zomi, na
sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya bule. Bokokila
bilei, bokosala mosala moko te oyo bokosalaka mokolo na
mokolo. **8** Bokobonzela Yawe mbeka ya kotumba, lokola
biloko ya solo kitoko: mwana ngombe moko ya mobali,
meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme sambo ya
mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **9** Mpo na ngombe ya
mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine
basangisa na mafuta; mpo na meme ya mobali, bokobonza
yango na likabo ya bakilo motoba; **10** mpe mpo na mwana
meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo,
bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. **11** Bokobakisa
ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu;
ekobakisama na mbeka mpo na masumu oyo epesami na
mokolo ya bolimbisi masumu mpe na mbeka ya kotumba ya
libela na mbeka na yango ya mbuma mpe mbeka na yango
ya masanga. **12** Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya
sambo, bokozala na mayangani ya bule; bokosala mosala
moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo mpe bokosala feti
monene mpo na Yawe mikolo sambo. **13** Bokobonzela Yawe
lokola mbeka ya kotumba mpe lokola likabo bazikisa na
moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: bangombe
zomi na misato ya mibali, bameme mibale ya mibali, mpe
bana meme zomi na minei ya mibali ya mobu moko mpe
ezanga mbeba. **14** Mpo na ngombe moko na moko ya
mobali kati na bangombe yango zomi na misato ya mibali,
bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo libwa ya farine
basangisa na mafuta; mpo na meme moko na moko kati na
bameme yango mibale ya mibali, bakilo motoba; **15** mpe
mpo na mwana meme moko na moko kati na bana meme
yango zomi na minei, bakilo misato. **16** Bokobakisa, ntaba
moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, bakisa
lisusu mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango ya
mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **17** Na mokolo
ya mibale, bokobonza bangombe ya mibali zomi na mibale,
bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi
na minei, ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba; **18** elongo
na makabo ya mbuma mpe likabo ya masanga mpo na
bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali
ya meme, kolanda motango oyo ekatama. **19** Bokobakisa,
ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe
lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na
yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **20** Na
mokolo ya misato, bokobonza bangombe ya mibali zomi na
moko, meme mibale ya mibali mpe bana mibali ya meme
zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **21**
Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana
mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya
mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango
oyo ekatama. **22** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola
mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba
ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka
na yango ya masanga. **23** Na mokolo ya minei, bokobonza
bangombe ya mibali zomi, bameme ya mibali mibale mpe
bana mibali ya meme zomi na minei, ya mobu moko, nyonso
ezanga mbeba. **24** Mpo na bangombe ya mibali, bameme
ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango
na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya
masanga, kolanda motango oyo ekatama. **25** Bokobakisa
ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu,
kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na
makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya
masanga. **26** Na mokolo ya mitano, bokobonza bangombe ya
mibali libwa, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya
meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba.
27 Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana
mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya
mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango
oyo ekatama. **28** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola
mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba
ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka
na yango ya masanga. **29** Na mokolo ya motoba, bokobonza
bangombe ya mibali mwambe, bameme ya mibali mibale
mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko,
nyonso ezanga mbeba. **30** Mpo na bangombe ya mibali,
bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza
yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **31**
Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na
masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo
na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya
masanga. **32** Na mokolo ya sambo, bokobonza bangombe ya
mibali sambo, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya
meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba.
33 Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana
mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya
mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango
oyo ekatama. **34** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola
mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba
ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka
na yango ya masanga. **35** Na mokolo ya mwambe, bokozala
na mayangani monene mpe bokosala mosala moko te oyo
bosalaka mokolo na mokolo. **36** Bokobonza lokola mbeka ya
kotumba mpe likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na
yango ekosepelisa Yawe: ngombe moko ya mobali, meme
moko ya mobali; mpe bana mibali ya meme, sambo, ya mobu
moko mpe ezanga mbeba. **37** Mpo na ngombe ya mobali,
meme ya mobali mpe bana mibali ya meme, bokobonza
yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **38**

Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na
masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela
elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na
yango ya masanga. **39** Oyo nde makabo mpe bambeka oyo
bokobonzela Yawe na mikolo ya bafeti na bino oyo ekatama;
ekobakisama na likolo ya mbeka na bino ya kotumba, na
likolo ya makabo na bino ya bambuma, mbeka na bino ya
masanga, mbeka na bino ya boyokani mpo na kokokisa
ndayi to mpe na likolo ya makabo oyo bopesaka wuta na
mokano ya mitema na bino moko. › » **40** Moyize ayebisaki
bana ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe atindaki ye.

30 Moyize alobaki na bakambi ya mabota ya Isalaele:
« Tala mobeko oyo Yawe asili kopesa: **2** ‹ Soki moto
apesi elaka epai na Yawe na nzela ya ndayi to azwi ekateli
songolo na nzela ya ndayi, tika ete akokisa elaka na ye,
asala kolanda maloba oyo ebimaki na monoko na ye. **3** Soki
elenge moko ya mwasi alapi ndayi epai na Yawe, wana azali
nanu na ndako ya tata na ye to azwi ekateli moko na nzela
ya seleka, **4** bongo tata na ye ayoki ndayi to ekateli yango
mpe alobi na ye eloko moko te, ndayi nyonso oyo alapaki
mpe ekateli nyonso oyo azwaki ekotikala se bongo. **5** Kasi
soki tata na ye atelemeli ye tango ayoki yango, ndayi nyonso
oyo alapaki mpe ekateli nyonso oyo azwaki ekokoma pamba.
Yawe akotangela ye yango te lokola niongo, pamba te tata
na ye aboyi yango. **6** Soki elenge mwasi yango abali sima
na kolapa ndayi to sima monoko na ye kobimisa ekateli;
7 bongo mobali na ye ayoki yango mpe alobi na ye eloko
moko te, ndayi oyo alapaki to ekateli oyo azwaki ekotikala
se bongo. **8** Kasi soki mobali na ye atelemeli ye tango
ayoki yango, akweyisi nde ndayi oyo ekangaki ye to ekateli
oyo azwaki ye moko mpe ebimaki na monoko na ye. Yawe
akotangela ye yango lokola niongo te. **9** Soki mwasi oyo
akufisa mobali to oyo babengana na libala alapi ndayi to
azwi ekateli ezala ya ndenge nini, asengeli kokokisa yango.
10 Soki mwasi ya libala alapi ndayi to azwi ekateli na nzela
ya seleka; **11** bongo, mobali na ye ayoki yango mpe alobi
na ye eloko moko te mpe apekisi ye te, ndayi oyo alapaki
mpe ekateli oyo azwaki ekotikala se bongo. **12** Kasi soki
mobali na ye akweyisi yango tango ayoki yango, ndayi moko
te to ekateli moko te oyo ebimaki na monoko na ye ekotikala
bongo. Pamba te mobali na ye akweyisi yango, mpe Yawe
akotangela ye yango lokola niongo te. **13** Mobali na ye azali
na bokonzi ya kondima to koboya ndayi nyonso oyo alapi to
ekateli nyonso oyo asili kozwa na kokila bilei. **14** Kasi soki
mobali na ye alobi na ye eloko moko te kino na mokolo oyo
ekolanda, elakisi ete asili kondima ndayi nyonso to ekateli
nyonso oyo mwasi na ye azwaki. Andimi yango, pamba te
alobi eloko moko te tango ayokaki yango. **15** Nzokande, soki
akweyisi ndayi to ekateli yango, sima na koyoka yango, ye
nde akomema mokumba ya mbeba ya mwasi na ye. › » **16**
Tala bikateli oyo Yawe apesaki epai na Moyize na tina na
boyokani kati na mobali mpe mwasi na ye, kati na tata mpe
bilenge basi oyo bazali na ndako na ye.

31 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Zongisa mabe na mabe
oyo bato ya Madiani basalaki bana ya Isalaele, mpe
na sima, okokende kosangana na bakoko na yo na mokili ya
bakufi. » **3** Boye Moyize alobaki na bato: « Tika ete mibali
kati na bino balata bibundeli mpo na kokende kobundisa
mokili ya Madiani mpe kozongisela bango mabe na mabe, na
Kombo na Yawe. **4** Libota moko na moko ya Isalaele ekotinda
basoda nkoto moko na etumba. » **5** Boye, baponaki bato
nkoto moko mpo na libota moko na moko kati na mabota ya
Isalaele. Bongo, bato nkoto zomi na mibale balataki bibundeli
mpo na kokende na etumba. **6** Moyize atindaki bango na
etumba bato nkoto moko ya libota moko na moko elongo na
Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya Eleazari oyo
amemaki bisalelo ya Esika ya bule mpe bakelelo mpo na
kopesa mbela. **7** Babundisaki Madiani ndenge Yawe atindaki
na nzela ya Moyize mpe babomaki mibali nyonso. **8** Kati
na molongo ya bato oyo babomaki, ezalaki na bakonzi ya
Madiani oyo: Evi, Rekemi, Tsuri, Wuri mpe Reba. Babomaki
mpe lisusu Balami, mwana mobali ya Beori na mopanga. **9**
Bana ya Isalaele bakangaki basi mpe bana ya Madiani elongo
na banyama, bibwele mpe bozwi na bango nyonso lokola
bomengo ya bitumba. **10** Batumbaki bingumba nyonso epai
wapi bato ya Madiani bazalaki kovanda, na milako na bango
nyonso. **11** Bamemaki bomengo nyonso ya bitumba mpe
biloko nyonso oyo babotolaki elongo na bato, banyama; **12**
mpe bamemaki bakangami, biloko babotolaki mpe bomengo
ya bitumba epai ya Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari, mpe
lisanga ya Isalaele na molako na bango oyo ezalaki na
bitando ya Moabi, na libongo ya Yordani, pene ya Jeriko. **13**
Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari mpe bakambi nyonso ya
lisanga ya Isalaele bayaki koyamba bango na libanda ya
molako. **14** Moyize atombokelaki bakonzi oyo baponamaki
mpo na kotambolisa mampinga, bakonzi ya nkoto ya basoda
mpe ya nkama ya basoda, oyo bawutaki na bitumba. **15**
Moyize atunaki bango: « Boni, botiki basi nyonso na bomoi?
16 Ezalaki nde bango bato balandaki toli ya Balami mpe
batindikaki bana ya Isalaele na kopesa Yawe mokongo, kati
na makambo oyo esalemaki na Peori; mpe yango nde esalaki
ete etumbu ekweya likolo ya bato na Yawe. **17** Sik'oyo,
boboma mibali nyonso mpe basi nyonso oyo bayebi nzoto ya
mibali; **18** kasi bobatela na bomoi mpo na bino, basi nyonso
oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. **19** Moto nyonso kati na
bino oyo abomaki moto to asimbaki ebembe, asengeli kozala
libanda ya molako mikolo sambo. Boye, na mokolo ya misato
mpe ya sambo, bosengeli komipetola, bino mpe bakangami
na bino. **20** Bokopetola mpe lisusu bilamba nyonso mpe
biloko nyonso oyo basala na baposo ya banyama, na suki ya
bantaba to mpe na banzete. » **21** Nganga-Nzambe Eleazari
alobaki na basoda oyo bakendeki na bitumba: « Botala
bikateli ya mobeko oyo Yawe apesaki epai ya Moyize: **22** ‹
Ezali kaka wolo, palata, bronze, motako, ete, mbodi **23** mpe
biloko nyonso oyo ezikaka na moto te nde bokolekisa na
moto mpo na kopetola yango; bokopetola yango lisusu na
mayi ya bopetolami. Kasi bokopetola na mayi biloko nyonso
oyo ezikaka na moto. **24** Na mokolo ya sambo, bokopetola
bilamba na bino mpe bokokoma peto mpe na sima nde
bokoki kozonga na molako. › » **25** Yawe alobaki na Moyize:
26 « Yo, Moyize, mpe Nganga-Nzambe Eleazari, elongo na
bakambi ya mabota ya lisanga ya Isalaele, botanga motango
ya bato, ya banyama nyonso oyo bakangaki. **27** Kabola
bomengo ya bitumba yango kati na basoda oyo bakendeki
na bitumba mpe bato ya lisanga ya Isalaele oyo batikalaki.
28 Na ndambo eteni oyo okopesa na basoda oyo bakendeki

na bitumba, tia pembeni lokola mpako mpo na Yawe, moto
moko kati na bato nkama mitano, ebwele moko kati na
bibwele nkama mitano, ezala ya ngombe, ya ane, ya meme
to ya bantaba. **29** Kamata mpako yango kati na ndambo ya
eteni na bango mpe pesa yango epai ya Nganga-Nzambe
Eleazari lokola eteni ya Yawe. **30** Kamata kati na ndambo
ya eteni ya bana ya Isalaele, moko kati na tuku mitano,
ezala ya bato, ya ngombe, ya ane, ya meme, ya bantaba
to ya bibwele mosusu mpe pesa yango epai ya Balevi oyo
bazali na mokumba ya kobatela Mongombo na Yawe. »
31 Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari basalaki ndenge
Yawe atindaki Moyize. **32** Bomengo ya bitumba oyo etikalaki
na oyo basoda oyo bakendeki na bitumba babotolaki ezalaki:
meme na bantaba nkoto nkama motoba na tuku sambo na
mitano; **33** ngombe nkoto tuku sambo na mibale; **34** ane
nkoto tuku motoba na moko **35** mpe basi oyo bayebi nanu
nzoto ya mibali te nkoto tuku misato na mibale. **36** Ndambo
ya eteni ya bomengo ya bitumba oyo bato oyo bakendeki
na bitumba bazwaki ezalaki: bameme mpe bantaba nkoto
nkama misato na tuku misato na sambo na nkama mitano;
37 mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bameme mpe bantaba
nkama motoba na tuku sambo na mitano; **38** bangombe
nkoto tuku misato na motoba, mpe mpako mpo na Yawe
ezalaki: bangombe tuku sambo na mibale; **39** ba-ane nkoto
tuku misato na nkama mitano, mpe mpako mpo na Yawe
ezalaki: ba-ane tuku motoba na moko; **40** bato nkoto zomi
na motoba, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bato tuku
misato na mibale. **41** Moyize apesaki mpako mpo na Yawe
epai ya Nganga-Nzambe Eleazari ndenge Yawe atindaki
ye. **42** Boye, ndambo oyo epesamelaki bana ya Isalaele,
oyo Moyize alongolaki na bomengo ya bato oyo bakendeki
na bitumba, **43** ndambo oyo epesamelaki lisanga ezalaki:
meme elongo na bantaba nkoto nkama misato na tuku
misato na sambo na nkama mitano; **44** ngombe nkoto tuku
misato na motoba; **45** ba-ane nkoto tuku misato na nkama
mitano, **46** mpe bato nkoto zomi na motoba. **47** Na ndambo
oyo epesamelaki bana ya Isalaele, Moyize alongolaki moto
moko kati na bato tuku mitano mpe nyama moko kati na
banyama tuku mitano, ndenge Yawe atindaki ye mpe apesaki
yango epai ya Balevi oyo bazalaki na mokumba ya kobatela
Mongombo na Yawe. **48** Bongo, bakonzi ya mampinga,
bakonzi ya bankoto ya basoda mpe ya bankama bayaki epai
ya Moyize. **49** Balobaki na Moyize: « Basali na yo batangi
motango ya basoda oyo bazali na se ya bokonzi na biso mpe
ata moko te azangi. **50** Boye, tomemi epai na Yawe lokola
makabo, biloko ya wolo oyo: biloko oyo balataka na maboko,
bapete, bamedayi, biloko ya matoyi, basheneti oyo moko na
moko na biso azwaki mpo na kosala mosala ya bolimbisi
masumu liboso ya Yawe. » **51** Moyize mpe Nganga-Nzambe
Eleazari bazwaki na maboko na bango, biloko nyonso oyo
basala na wolo. **52** Wolo nyonso oyo Moyize mpe Nganga-
Nzambe Eleazari bazwaki lokola makabo mpo na Yawe, na
maboko ya bakonzi ya bankoto mpe ya bankama, ezalaki
bakilo nkama moko na tuku mwambe na minei. **53** Soda na
soda akamataki na makasi mpo na ye moko bomengo na
ye ya bitumba. **54** Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari
bazwaki wolo na maboko ya bakonzi ya nkoto ya basoda
mpe ya nkama ya basoda mpe bamemaki yango kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani lokola ekaniseli mpo na bana ya
Isalaele liboso ya Yawe.

32 Bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bazalaki na bibwele
mingi penza. Bamonaki ete mokili ya Yaezeri mpe ya
Galadi ezali malamu mingi mpo na kobokola bibwele. **2**
Bongo bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bayaki koloba na
Moyize, na Nganga-Nzambe Eleazari mpe na bakambi ya
lisanga: **3** « Bingumba ya Ataroti, ya Diboni, ya Yaezeri,
ya Nimira, ya Eshiboni, ya Eleale, ya Sebami, ya Nebo
mpe ya Beoni; **4** bituka oyo Yawe akweyisaki liboso ya
bato ya Isalaele, ezali malamu mpo na kobokola bibwele;
nzokande, basali na yo bazali mpe na bibwele. » **5** Balobaki
lisusu: « Soki tozwi ngolu na miso na yo, tika ete mokili oyo
epesamela basali na yo lokola libula na biso mpe okatisa biso
na ngambo ya Yordani te. » **6** Moyize alobaki na bakitani ya
Gadi mpe ya Ribeni: — Boni, bandeko na bino bakende na
bitumba, bongo bino botikala awa? **7** Mpo na nini bolingi
lisusu kolembisa mitema ya bana ya Isalaele oyo bazali
kokende na mokili oyo Yawe apesaki bango? **8** Oyo ezali
penza makambo oyo batata na bino basalaki tango natindaki
bango wuta na Kadeshi-Barinea mpo na kokende kononga
mokili. **9** Sima na bango komata na lubwaku ya Eshikoli
mpe komona mokili yango, balembisaki mitema ya bana ya
Isalaele oyo balingaki kokota na mokili oyo Yawe apesaki
bango. **10** Na mokolo wana, kanda ya Yawe epelaki mpe
alapaki ndayi oyo: **11** « Lokola batosaki Ngai te na motema
mobimba, moko te kati na bato oyo bazali na mibu tuku
mibale mpe komata, ba-oyo babimaki na Ejipito, akomona
mokili oyo nalakaki, na nzela ya ndayi, epai ya Abrayami,
Izaki mpe Jakobi **12** longola kaka Kalebi, mwana mobali ya
Yefune, moto ya libota ya Kenizi, mpe Jozue, mwana mobali
ya Nuni, pamba te batosaki Ngai Yawe na mitema na bango
mobimba. » **13** Yawe atombokelaki Isalaele mpe asalaki ete
bayengayenga na esobe mibu tuku minei kino tango molongo
nyonso ya bato oyo basalaki mabe na miso na Ye basilaki
kokufa. **14** Bino mpe bozali kaka ndenge moko, libota ya
bato ya masumu, bozali kaka kosala makambo ndenge moko
na batata na bino mpe bozali kopelisa lisusu koleka kanda
ya Yawe likolo ya Isalaele. **15** Soki boboyi kolanda nzela na
Ye, akotika lisusu bato oyo nyonso na esobe mpe bato oyo
bakobebisama likolo na bino. **16** Babelemaki pene na Moyize
mpe balobaki: — Te, tolingi nde kotonga mapango mpo
na bibwele na biso mpe bingumba mpo na basi mpe bana
na biso awa. **17** Kasi tozali kolata na lombangu bibundeli
na biso mpe kokende na liboso ya bana ya Isalaele kino
tango tokokomisa bango na esika na bango. Bongo, na
tango yango, basi mpe bana na biso bakotikala awa, kati na
bingumba batonga makasi, mpo na komibatela liboso ya
bavandi ya mokili oyo. **18** Tokotikala kozonga na bandako
na biso te soki moto moko na moko ya Isalaele azwi libula
na ye te; **19** mpe tokotikala kozwa libula moko te elongo
na bango na ngambo mosusu ya Yordani, pamba te libula
oyo esengeli kopesamela biso ezali na ngambo ya este
ya Yordani. **20** Moyize alobaki na bango: — Soki bosali
bongo, soki bolati bibundeli mpo na kokende na bitumba
liboso ya Yawe, **21** mpe soki bino nyonso oyo bosimbi
bibundeli bokeyi na ngambo mosusu ya Yordani liboso ya
Yawe, kino abengana banguna na Ye **22** mpe mokili ekoma

na se ya bokonzi ya Yawe, nde bokoki kozonga. Ezali na
nzela wana nde bokolongwa na ngambo na miso ya Yawe
mpe na miso ya bana ya Isalaele, mpe mokili oyo ekokoma
libula na bino na miso ya Yawe. **23** Kasi soki bosali bongo
te, bokosala nde lisumu na miso ya Yawe mpe boyeba ete,
lisumu na bino ekolanda bino. **24** Botonga bingumba makasi
mpo na basi mpe bana na bino, botonga mapango mpo
na bibwele na bino, kasi bokokisa mpe elaka oyo bopesi.
25 Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni balobaki na Moyize: —
Basali na yo bakotosa mitindo ya nkolo na biso. **26** Bana
mpe basi na biso elongo na banyama mpe bibwele na biso
bakotikala awa, na bingumba ya Galadi. **27** Kasi mpo na
biso basali na yo, mobali nyonso akosimba bibundeli mpo na
kokende na bitumba; tokokatisa na ngambo mpo na kobunda
liboso ya Yawe ndenge kaka nkolo na biso asili koloba. **28**
Boye, Moyize apesaki mitindo na tina na bango epai ya
Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya Jozue, mwana mobali
ya Nuni, mpe epai ya bakambi ya mabota ya Isalaele. **29**
Moyize alobaki na bango: — Soki bakitani ya Gadi mpe ya
Ribeni, bango nyonso basimbi bibundeli mpo na kokende na
bitumba, bakatisi ngambo ya Yordani elongo na bino liboso
ya Yawe, mpe tango mokili ekokoma na se ya bokonzi na
bino, bopesa bango mokili ya Galadi lokola libula na bango.
30 Kasi soki bakatisi elongo na bino te mpo na kokende na
bitumba, bakozwa libula elongo na bino, na mokili ya Kanana.
31 Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni bazongisaki: — Basali
na yo bakosala makambo oyo Yawe alobaki na biso. **32**
Tokokatisa na ngambo mosusu liboso ya Yawe kino na mokili
ya Kanana mpo na bitumba. Kasi mabele oyo biso tosengeli
kozwa lokola libula ekozala na ngambo oyo ya Yordani. **33**
Boye, Moyize apesaki epai ya bakitani ya Gadi, ya Ribeni
mpe ya ndambo ya libota ya Manase, mwana mobali ya
Jozefi mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori mpe mokili
ya Ogi, mokonzi ya Bashani: mokili mobimba elongo na
bingumba na yango mpe mboka mike oyo ezingelaki yango.
34 Bakitani ya Gadi batongaki bingumba oyo: Diboni, Ataroti,
Aroeri; **35** Aroti-Shofani, Yaezeri, Yogibeka; **36** Beti-Nimira
mpe Beti-Arani lokola bingumba ya makasi; mpe batongaki
lisusu mapango mpo na bibwele na bango. **37** Bakitani ya
libota ya Ribeni batongaki bingumba oyo: Eshiboni, Eleale
mpe Kiriatayimi **38** elongo na Nebo mpe Bala-Meoni, kombo
oyo babongola na Sibima. Bapesaki bakombo na bingumba
oyo batongaki. **39** Bakitani ya Makiri, mwana mobali ya
Manase bakendeki kino na Galadi, babotolaki yango mpe
babenganaki bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna. **40**
Boye, Moyize apesaki mokili ya Galadi epai ya bakitani ya
Makiri, mwana mobali ya Manase, mpe bakomaki kovanda
kuna. **41** Yairi, moko kati na bakitani ya Manase, abotolaki
bamboka na yango ya mike mpe abengaki yango Avoti Yairi.
42 Mpe Noba abotolaki Kenati mpe bamboka na yango ya
mike oyo ya zingazinga mpe abengaki yango Noba, ndenge
ezalaki kombo na ye.

33 Tala bisika oyo bana ya Isalaele batongaki milako na
bango tango bazalaki na mobembo wuta na mokili
ya Ejipito. Bazalaki kotambola na molongo ya bitumba na
bokambami ya Moyize mpe Aron. **2** Moyize akomaki na
mokanda bisika nyonso oyo bazalaki koleka na etinda ya
Yawe. Tala bakombo ya moko na moko ya bisika yango: **3**
Bana ya Isalaele balongwaki na Ramisesi na mokolo ya zomi
na mitano, na sanza ya liboso; ezalaki mokolo oyo elandaki
mokolo ya Pasika. Babimaki na matata te na miso ya bato
nyonso ya Ejipito, **4** wana bato ya Ejipito bazalaki kokunda
bibembe ya bana mibali na bango ya liboso oyo Yawe
abetaki mpo na kopesa etumbu na banzambe na bango. **5**
Tango balongwaki na Ramisesi, bana ya Isalaele bakendeki
kotonga molako na bango na Sukoti. **6** Kolongwa na Sukoti,
bakendeki kotonga molako na bango na Etami, pene ya
mondelo ya esobe. **7** Tango balongwaki na Etami, bazongaki
na ngambo ya Pi-Ayiroti oyo etalana na Bala-Tsefoni, mpe
batongaki molako na bango liboso ya Migidoli. **8** Kolongwa
na Pi-Ayiroti, bakatisaki ebale monene mpe bakomaki na
esobe; batambolaki mikolo misato na esobe ya Etami mpe
batongaki molako na bango, na Mara. **9** Kolongwa na Mara,
bakomaki na Elimi epai wapi bakutaki bitima zomi na mibale
mpe banzete ya mbila tuku sambo; batongaki molako na
bango kuna. **10** Kolongwa na Elimi, bakendeki kotonga
molako na bango pene ya ebale monene ya barozo. **11**
Kolongwa na ebale monene ya barozo, bakendeki kotonga
molako na bango na esobe ya Tsini. **12** Kolongwa na esobe
ya Tsini, bakendeki kotonga molako na bango na Dofika. **13**
Kolongwa na Dofika, bakendeki kotonga molako na bango na
Alushi. **14** Kolongwa na Alushi, bakendeki kotonga molako
na bango na Refidimi epai wapi bato bazangaki mayi ya
komela. **15** Kolongwa na Refidimi, bakendeki kotonga molako
na bango na esobe ya Sinai. **16** Kolongwa na esobe ya
Sinai, bakendeki kotonga molako na bango na Kibiroti-Atava.
17 Kolongwa na Kibiroti-Atava, bakendeki kotonga molako
na bango na Atseroti. **18** Kolongwa na Atseroti, bakendeki
kotonga molako na bango na Ritima. **19** Kolongwa na Ritima,
bakendeki kotonga molako na bango na Rimoni-Peretsi. **20**
Kolongwa na Rimoni-Peretsi, bakendeki kotonga molako na
bango na Libina. **21** Kolongwa na Libina, bakendeki kotonga
molako na bango na Risa. **22** Kolongwa na Risa, bakendeki
kotonga molako na bango na ngomba Keyelata. **23** Kolongwa
na ngomba Keyelata, bakendeki kotonga molako na bango na
ngomba Seferi. **24** Kolongwa na ngomba Seferi, bakendeki
kotonga molako na bango na Arada. **25** Kolongwa na Arada,
bakendeki kotonga molako na bango na Makeyeloti. **26**
Kolongwa na Makeyeloti, bakendeki kotonga molako na
bango na Taati. **27** Kolongwa na Taati, bakendeki kotonga
molako na bango na Tera. **28** Kolongwa na Tera, bakendaki
kotonga molako na bango na Mitika. **29** Kolongwa na Mitika,
bakendaki kotonga molako na bango na Ashimona. **30**
Kolongwa na Ashimona, bakendeki kotonga molako na
bango na Moseroti. **31** Kolongwa na Moseroti, bakendeki
kotonga molako na bango na Bene-Yaakani. **32** Kolongwa
na Bene-Yaakani, bakendeki kotonga molako na bango
na Ori-Gidigadi. **33** Kolongwa na Ori-Gidigadi, bakendeki
kotonga molako na bango na Yotibata. **34** Kolongwa na
Yotibata, bakendeki kotonga molako na bango na Abrona.
35 Kolongwa na Abrona, bakendeki kotonga molako na
bango na Etsioni-Geberi. **36** Kolongwa na Etsioni-Geberi,
bakendeki kotonga molako na bango na Kadeshi, na esobe
ya Tsini. **37** Kolongwa na Kadeshi, bakendeki kotonga
molako na bango na ngomba Ori, na mondelo ya Edomi. **38**
Ezali kuna na ngomba Ori nde, kolanda etinda ya Yawe,
Nganga-Nzambe Aron amataki mpe akufaki na mokolo ya

liboso ya sanza ya mitano, sima na mibu tuku minei wuta
bana ya Isalaele babimaki na Ejipito. **39** Aron azalaki na
mibu ya mbotama nkama moko na tuku mibale na misato
tango akufaki likolo ya ngomba Ori. **40** Boye, mokonzi ya
Aradi, moto ya mboka Kanana, oyo azalaki kovanda na
Negevi ya mboka Kanana, ayokaki sango ya koya ya bana
ya Isalaele. **41** Tango balongwaki na ngomba Ori, bakendeki
kotonga molako na bango na Tsalimona. **42** Kolongwa na
Tsalimona, bakendeki kotonga molako na bango na Punoni.
43 Kolongwa na Punoni, bakendeki kotonga molako na
bango na Oboti. **44** Kolongwa na Oboti, bakendeki kotonga
molako na bango na Iye-Abarimi, na mondelo ya Moabi.
45 Kolongwa na Iye-Abarimi, bakendeki kotonga molako
na bango na Diboni-Gadi. **46** Kolongwa na Diboni-Gadi,
bakendeki kotonga molako na bango na Alimoni-Dibilatayimi.
47 Kolongwa na Alimoni-Dibilatayimi, bakendeki kotonga
molako na bango na bangomba Abarimi, pembeni ya Nebo.
48 Kolongwa na bangomba Abarimi, bakendeki kotonga
molako na bango na bitando ya Moabi, pembeni ya Yordani
oyo etalana na Jeriko. **49** Batongaki molako na bango
pembeni ya Yordani, kolongwa na Beti-Yeshimoti kino na
Abele-Shitimi, na etando ya Moabi. **50** Na bitando ya Moabi,
pembeni ya Yordani oyo etalana na Jeriko, Yawe alobaki na
Moyize: **51** « Loba na bana ya Isalaele, mpe yebisa bango: ‹
Tango bokokatisa ebale Yordani mpo na kokota na mokili
ya Kanana, **52** bokobengana bato nyonso oyo bavandaka
na mboka yango, bokosilisa kobuka banzambe nyonso ya
bikeko oyo basala na mabanga, na bibende banyangwisa na
moto mpe bokobebisa bisambelo na bango nyonso ya likolo
ya bangomba. **53** Bokobotola mokili yango mpe bokokoma
kovanda kuna, pamba te napesi bino mokili yango mpo ete
bobotola yango. **54** Bokokabola na kobeta zeke mabele
ya mokili oyo ezali libula na bino: libota oyo eleki monene
ekozwa mpe eteni ya mabele oyo eleki monene; libota ya
moke, ekozwa mpe eteni ya mabele ya moke. Libota moko
na moko ekozwa eteni na yango ya mabele na esika oyo
zeke ekokweya. Bokokabola yango kolanda masanga ya
bituka na bino. **55** Kasi soki bobengani te bavandi ya mokili
yango, ba-oyo bakotikala bakokoma lokola banzube na miso
na bino mpe lokola basende na mipanzi na bino. Bakomonisa
bino pasi na mokili oyo bokovanda. **56** Boye, nakosala bino
ndenge nakanaki kosala bango. › »

34 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo oyo na
bana ya Isalaele: ‹ Tango bokokota na Kanana, tala
mokili oyo ekopesamela bino lokola libula, mokili ya Kanana
elongo na bandelo na yango oyo: **3** Na ngambo ya sude,
mondelo na bino ekobanda na esobe ya Tsini mpe ekolanda
mondelo ya mokili ya Edomi. Na ngambo ya este, mondelo
na bino ya sude ekobanda na ebale monene ya Barozo,
4 ekokita na sude ya ebandeli ya ngomba Akarabimi mpe
ekoleka na Tsini kino na sude ya Kadeshi-Barinea; ekokoba
na Atsari-Adari mpe ekoleka na Atsimoni. **5** Longwa na
Atsimoni, ekoleka na mayi ya lubwaku ya Ejipito mpo na
kosuka na ebale monene. **6** Mondelo na bino ya ngambo ya
weste ekozala ebale monene Mediterane. **7** Na ngambo ya
nor, mondelo na bino ekobanda na ebale monene Mediterane
kino na ngomba Ori. **8** Longwa na ngomba Ori, bokolekisa
yango na Lebo-Amati mpo na kosuka na Tsedadi. **9** Longwa
na Tsedadi, ekoleka na Zifironi mpe ekokoma na Atsari-
Enani. Yango nde ekozala mondelo na bino ya ngambo ya
nor. **10** Na ngambo ya este, mondelo na bino ekobanda
na Atsari-Enani kino na Shefami; **11** longwa na Shefami,
ekokita na Ribila na ngambo ya este ya Ayini mpe ekolanda
ebale ya Kinereti, na ngambo na yango ya este, **12** kino na
Yordani mpo na kosuka na ebale monene ya Barozo. Ezali
ndenge wana nde mokili na bino ekozala elongo na bandelo
oyo ezingeli yango. › » **13** Moyize apesaki mitindo oyo na
bana ya Isalaele: « Tala yango wana, mokili oyo bokokabola
na zeke, mokili oyo Yawe apesaki mitindo ete bapesa yango
na mabota libwa na ndambo. **14** Pamba te ndako na ndako
ya libota ya Ribeni mpe ndako na ndako ya libota ya Gadi
elongo na ndambo ya libota ya Manase esilaki kozwa libula
na yango. **15** Mabota oyo mibale na ndambo ezwaki libula
na yango na ngambo ya este ya Yordani, oyo etalana na
Jeriko. » **16** Yawe alobaki lisusu na Moyize: **17** « Tala
bato oyo bakokabola mokili kati na bino: Nganga-Nzambe
Eleazari mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni. **18** Bokozwa
lisusu mokambi moko kati na libota moko na moko mpo na
kokabola mokili. **19** Tala bakombo na bango: Mpo na libota
ya Yuda: Kalebi, mwana mobali ya Yefune; **20** mpo na libota
ya Simeoni: Samuele, mwana mobali ya Amiwudi; **21** mpo na
libota ya Benjame: Elidadi, mwana mobali ya Kisiloni; **22** mpo
na libota ya Dani: mokambi Buki, mwana mobali ya Yogili; **23**
mpo na bana ya Jozefi, libota ya Manase: mokambi Anieli,
mwana mobali ya Efodi; **24** libota ya Efrayimi: mokambi
Kemweli, mwana mobali ya Shifitani; **25** mpo na libota ya
Zabuloni: mokambi Elitsafani, mwana mobali ya Parinaki; **26**
mpo na libota ya Isakari: mokambi Palitieli, mwana mobali ya
Azani; **27** mpo na libota ya Aseri: mokambi Ayiwudi, mwana
mobali ya Shelomi; **28** mpo na libota ya Nefitali: mokambi
Padeyeli, mwana mobali ya Amiwudi. » **29** Bango wana nde
bato oyo Yawe apesaki mokumba ya kokabola mokili ya
Kanana kati na bana ya Isalaele.

35 Yawe alobaki na Moyize kati na etando ya Moabi,
pembeni ya Yordani oyo etalani na Jeriko: **2** « Pesa
mitindo na bana ya Isalaele ete bapesa na Balevi, wuta na
libula oyo bakozwa, bingumba ya kovanda elongo na mabele
oyo ezali zingazinga na yango. **3** Bingumba ekozala mpo na
kovanda, mpe mabele ya zingazinga mpo na bibwele na
bango, bisalelo na bango mpe banyama na bango nyonso. **4**
Mabele ya zingazinga ya bingumba oyo bokopesa na Balevi
ekozala etando ya bametele pene nkama mitano kobanda
na mir ya engumba. **5** Na libanda ya engumba, bokozwa
etando ya bametele pene nkoto moko na ngambo ya este,
nkoto moko na ngambo ya weste, nkoto moko na ngambo ya
nor mpe nkoto moko na ngambo ya sude; mpe engumba
ekozala na kati-kati. Yango nde ekozala mabele na bango
ya zingazinga. **6** Bokobongisa mpo na Balevi bingumba
motoba ya kokimela mpo ete moto oyo abomi moninga na
nko te akoka kokima kuna; bokobakisa bingumba mosusu
tuku minei na mibale. **7** Na nyonso, bokopesa na Balevi
bingumba tuku minei na mwambe, moko na moko elongo na
mabele na yango ya zingazinga. **8** Mpo na bingumba oyo
bokopesa na Balevi wuta na libula ya mabele ya bana ya
Isalaele, bosengeli kozwa yango kolanda bozwi ya libota
moko na moko: libota oyo ezali na bingumba ebele ekopesa

mpe bingumba ebele; libota oyo ezali na bingumba moke
ekopesa mpe bingumba moke. » **9** Yawe alobaki na Moyize:
10 « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Tango bokokatisa Yordani
mpo na kokota na Kanana, **11** bokopona bingumba ya
kokimela mpo ete moto oyo akoboma moto na nko te akoka
kokima kuna. **12** Bingumba yango ekozala ekimelo mpo
na bino liboso ya mobukanisi makila; na bongo mobomi
akokufa te soki asambi nanu te na miso ya lisanga. **13**
Kati na bingumba oyo bokopesa, bingumba motoba ekozala
ekimelo mpo na bino: **14** misato na ngambo ya Yordani, mpe
misato kati na Kanana. Ekozala bingumba ya kokimela. **15**
Bingumba nyonso motoba ekozala ekimelo mpo na bana ya
Isalaele mpe mpo na bapaya oyo bakozala kati na bino. Boye
moto nyonso oyo akoboma moto na nko te akoki kokima
kuna. **16** Soki abeti moninga na ye libende, mpe moninga
yango akufi, moto wana azali mobomi; basengeli koboma
ye. **17** Soki abeti moninga na ye libanga, mpe moninga
yango akufi, moto wana azali mobomi; basengeli koboma ye.
18 Soki abeti moninga na ye nzete, mpe moninga yango
akufi, moto wana azali mobomi; basengeli koboma ye. **19**
Ezali mobukanisi makila nde akoboma mobomi: akoboma ye
tango kaka akokutana na ye. **20** Soki abambi moninga na
ye eloko na nko mpe moninga yango akufi **21** to soki abeti
moninga na ye likofi mpo ete alingaka ye te, mpe moninga
yango akufi, moto wana azali mobomi; boye mobukanisi
makila akoboma mobomi tango kaka akokutana na ye. **22**
Kasi soki moto atindiki moninga na ye na nko te to na kokana
te, soki abambi ye eloko na makanisi mabe te, **23** soki
akweyiseli ye libanga na nko te mpe na kokana te, mpe
moninga yango akufi, **24** lisanga ekokata makambo oyo
kolanda mibeko kati ya mobomi mpe mobukanisi makila.
25 Lisanga ekokangola mobomi na maboko ya mobukanisi
makila mpe ekozongisa ye kati na engumba ya kokimela
epai wapi akimaki. Mobomi akovanda kuna kino na kufa
ya mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo bapakolaki mafuta
ya bule. **26** Nzokande soki mobomi alongwe na engumba
ya kokimela epai wapi akimaki, **27** mpe soki mobukanisi
makila akutani na ye libanda ya engumba na ye ya kokimela
mpe abomi ye, mobukanisi makila asali mabe te. **28** Pamba
te mobomi asengeli kovanda kati na engumba na ye ya
kokimela kino na kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe.
Ezali kaka sima ya kufa na ye nde akoki kozonga na mabele
na ye. **29** Mitindo oyo ekozala mibeko mpo na bino mpe
mpo na bakitani na bino nyonso, na bisika nyonso oyo
bokovanda. **30** Tango nyonso oyo moto akoboma moninga
na ye, bakoboma mobomi soki kaka batatoli ebele bafundi,
pamba te litatoli ya moto moko ekoki te mpo na kokatela
moto etumbu ya kufa. **31** Bokondima kozwa eloko moko te
mpo na kosikola bomoi ya mobomi oyo asengeli na kufa;
basengeli kaka koboma ye. **32** Bokondima mpe kozwa eloko
moko te mpo na kopesa ye nzela ya kokima na engumba
songolo ya kokimela to ya kozonga kovanda lisusu kati
na mokili na ye liboso ya kufa ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe. **33** Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bozali.
Solo, kosopa makila ekomisaka mokili mbindo; pamba te
soki makila esopani na mokili, ezali kaka na nzela ya makila
ya moto oyo asopi yango nde bakoki kokomisa lisusu mokili
peto. **34** Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bokovanda,
mokili epai wapi Ngai mpe nakovanda; pamba te nazali
Yawe, navandaka kati na bana ya Isalaele. › »

36 Bakonzi ya mabota ya etuka ya bakitani ya Galadi,
mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase
mpe mokitani ya Jozefi, bayaki liboso ya Moyize mpe liboso
ya bakambi ya mabota ya Isalaele mpo na kosolola na
bango. **2** Balobaki: « Tango Yawe apesaki mitindo epai ya
nkolo na ngai ete apesa mokili lokola libula epai ya bana ya
Isalaele na kobeta zeke, apesaki yo mpe mitindo ya kopesa
libula ya Tselofikadi, ndeko na biso ya mobali, epai ya bana
na ye ya basi. **3** Boye, soki esalemi ete bana basi yango
babali mibali oyo bawuti na mabota mosusu ya Isalaele,
libula na bango ekolongwa na libula ya batata na biso, mpe
bakobakisa yango na libula ya libota ya mibali oyo bakobala
bango. Bongo, libula oyo epesamelaki biso ekokoma moke.
4 Tango mobu ya kosepela kokangolama ekokoma mpo na
bana ya Isalaele, libula ya bana basi yango ekobakisama na
libula ya mabota ya mibali oyo babalaki bango, mpe bakozwa
mabele na bango wuta na libula ya libota ya bakoko na biso.
» **5** Boye, na etinda ya Yawe, Moyize epesaki mitindo oyo
epai ya bana ya Isalaele: « Makambo oyo libota ya bakitani
ya Jozefi balobi ezali na nzela. **6** Tala liloba oyo Yawe alobaki
mpo na bana basi ya Tselofikadi: ‹ Bakoki solo kobalana na
mibali nyonso oyo bango balingi, kasi ezala kaka kati na
mibali ya libota ya tata na bango. **7** Pamba te libula moko
te kati na Isalaele ekoki kolongwa na libota moko mpo na
kokende na libota mosusu; moto nyonso ya Isalaele asengeli
kobatela mabele ya libota oyo azwaki lokola libula wuta na
bakoko na ye. **8** Mwana mwasi nyonso kati na bikolo ya
Isalaele oyo akozwa mabele lokola libula asengeli kobalana
kaka na mobali ya libota ya tata na ye mpo ete moto nyonso
ya Isalaele azwa libula ya tata na ye. **9** Libula moko te ekoki
kolongwa na libota moko mpo na kokende na libota mosusu,
pamba te libota moko na moko ya Isalaele esengeli kobatela
mabele oyo esili kozwa lokola libula. › » **10** Boye, bana
basi ya Tselofikadi basalaki ndenge kaka Yawe atindaki na
nzela ya Moyize. **11** Bana basi ya Tselofikadi: Mala, Tiritsa,
Ogila, Milika mpe Noa; babalanaki na bandeko na bango,
na ngambo ya libota ya tata na bango. **12** Babalanaki kati
na etuka ya bakitani ya Manase, mwana mobali ya Jozefi,
mpe libula na bango etikalaki na libota mpe etuka ya tata na
bango. **13** Oyo ezali nde mibeko mpe malako oyo Yawe
apesaki na nzela ya Moyize epai ya bana ya Isalaele na
bitando ya Moabi, oyo etalana na Jeriko, pene ya Yordani.

Deteronomi

1 Tala maloba oyo Moyize ayebisaki bana nyonso ya
Isalaele na ngambo ya este ya Yordani kati na esobe,
kati na etando Araba oyo etalana na Sufi, kati ya Parani mpe
Tofeli, kati ya Labani, Atseroti mpe Di-Zaabi. **2** Esengaka
mikolo zomi na moko ya mobembo wuta na Orebi kino na
Kadeshi-Barinea, na nzela ya ngomba Seiri. **3** Na mokolo ya
liboso ya sanza ya zomi na moko, na mobu ya minei, Moyize
alobaki na bana ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe
atindaki ye na tina na bango. **4** Makambo yango esalemaki
sima na Moyize kolonga Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori,
oyo azalaki koyangela wuta na Eshiboni, mpe sima na ye
kolonga Ogi, mokonzi ya Bashani, oyo azalaki kovanda na
Ashitaroti mpe na Edreyi. **5** Ezalaki na ngambo ya este ya
Yordani, na mokili ya Moabi, nde Moyize alimbolaki mobeko
oyo. Alobaki na bango: **6** « Yawe, Nzambe na biso, alobaki
na biso, na ngomba Orebi: ‹ Bowumeli mpe mingi na ngomba
oyo. **7** Bolongola molako mpe bokende kino na etuka ya
bangomba ya bato ya Amori; bokende na bamboka nyonso
oyo ezali pene ya Araba, na bangomba, na mboka ya se,
na Negevi mpe pembeni-pembeni ya mayi monene, kati na
mokili ya bato ya Kanana mpe na mokili ya Libani kino na
Efrate, ebale monene. **8** Tala, napesi bino mokili oyo. Bokota
mpe bokamata mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya
ndayi, epai ya bakoko na bino —Abrayami, Izaki, Jakobi—
mpe bakitani na bango. › » **9** Na tango wana, nalobaki na
bino: — Ngai moko nakokoka te kokamba bino. **10** Yawe,
Nzambe na bino, akomisi bino ebele koleka mpe tala lelo
motango na bino ekomi lokola minzoto na likolo. **11** Tika
ete Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, akomisa bino ebele
mbala nkoto moko mpe apambola bino ndenge alakaki!
12 Nakokoka ndenge nini komema ngai moko makambo
na bino, mikumba na bino, mpe kowelana na bino? **13**
Bopona bato ya bwanya, ya mayele mpe ya lokumu kati na
moko na moko ya mabota na bino, mpe ngai nakotia bango
bakambi na bino. **14** Bozongiselaki ngai: — Makambo oyo
osili koyebisa biso ezali malamu. **15** Boye, nazwaki bakambi
kati na mabota na bino, bato ya lokumu mpe ya bwanya,
bongo nakomisaki bango bakambi ya bankoto, ya bankama,
ya batuku mitano mpe ya bazomi, mpe bakalaka mpo na
mabota na bino. **16** Na tango wana, napesaki bakambi na
bino mokumba oyo: « Boyoka kowelana oyo ezali kati na
bandeko na bino mpe bokata makambo na bosembo; ezala
kowelana kati ya bana ya Isalaele bango na bango to kati ya
mwana ya Isalaele mpe mopaya. **17** Bopona bilongi te na
tango ya kosambisa, boyoka bato nyonso: azala moto pamba
to moto monene. Bobanga moto te, pamba te kosambisa
ezali likambo ya Nzambe. Bomemela ngai likambo oyo eleki
bino na makasi mpe ngai nakoyoka yango. » **18** Mpe na
tango wana, nayebisaki bino makambo nyonso oyo bosengeli
kosala. **19** Boye, ndenge Yawe, Nzambe na biso, atindaki
biso, tolongwaki na ngomba Orebi mpe tokendeki na etuka ya
bangomba ya bato ya Amori. Tokatisaki esobe monene mpe
ya somo oyo bomonaki mpe tokomaki na Kadeshi-Barinea.
20 Nalobaki na bino: — Bosili kokoma na etuka ya bangomba
ya bato ya Amori, etuka oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi
biso. **21** Botala, Yawe, Nzambe na bino, apesi bino mokili;
bokende mpe bokamata yango ndenge Yawe, Nzambe ya
bakoko na bino, alobaki na bino. Bobanga te mpe bozala
na mpiko. **22** Bato nyonso kati na bino bayaki epai na ngai
mpe balobaki: — Tika ete totinda liboso na biso bato mpo na
konongela biso mokili mpe komemela biso sango ya nzela
oyo tokoki kolanda mpe ya bingumba epai wapi tokokende.
23 Likanisi yango emonanaki malamu na miso na ngai, yango
wana naponaki kati na bino mibali zomi na mibale, mobali
moko mpo na libota moko. **24** Balongwaki mpe bakendeki,
bongo bamataki kino na etuka ya bangomba mpe bakomaki
na lubwaku ya Eshikoli oyo banongaki. **25** Bakamataki na
maboko na bango ndambo ya bambuma ya mokili wana mpe
bamemelaki biso yango. Tala sango oyo bapesaki biso: «
Mboka oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso ezali malamu.
» **26** Kasi boboyaki komata, botombokelaki etinda ya Yawe,
Nzambe na bino. **27** Bongo boyimaki-yimaki kati na bandako
na bino mpe bolobaki: « Yawe alingaka biso te, yango wana
abimisaki biso na Ejipito mpo na kokaba biso na maboko
ya bato ya Amori mpo ete bango baboma biso. **28** Boni,
tokende kaka kuna? Bandeko na biso basili kolembisa biso
nzoto. Balobi: ‹ Bato yango bazali makasi mpe bingambe
koleka biso, bingumba na bango ezali minene mpe bamir
na yango ekenda kino na likolo. Tomonaki lisusu bana ya
Anaki kuna. › » **29** Nalobaki na bino: « Bozala na somo te
mpe bobanga bango te, **30** pamba te Yawe, Nzambe na
bino, azali kotambola liboso na bino mpe akobunda mpo na
bino ndenge asalaki na Ejipito, na miso ya bato nyonso. **31**
Mpe na esobe, na banzela nyonso oyo botambolaki kino
bokoma na esika oyo, bomonaki ndenge nini Yawe, Nzambe
na bino, amemaki bino ndenge tata amemaka mwana na ye.
» **32** Atako bongo, botiaki elikya te epai na Yawe, Nzambe
na bino, **33** oyo azalaki kotambola liboso na bino na nzela
mpo na kolukela bino esika ya kotonga molako. Na butu,
azalaki lokola likonzi ya moto; mpe na moyi, azalaki lokola
likonzi ya lipata; mpo na kolakisa bino nzela oyo bosengelaki
kotambola. **34** Tango Yawe ayokaki nyonso oyo bozalaki
koloba, asilikaki mpe alapaki ndayi: **35** « Moto moko te
kati na molongo oyo ya bato mabe akoki komona mokili ya
kitoko oyo nalakaki kopesa na bakoko na bango na nzela ya
ndayi, **36** longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune;
ye akomona yango, mpe nakopesa na ye mpe na bakitani
na ye, mokili oyo lokolo na ye enyataki, pamba te asalelaki
Ngai Yawe na motema na ye mobimba. » **37** Likolo na
bino, Yawe asilikelaki mpe ngai; alobaki: « Yo mpe lisusu
okokota te kati na mokili yango. **38** Kasi mosungi na yo
Jozue, mwana mobali ya Nuni, ye akokota kati na yango.
Lendisa ye, pamba te ye nde akokamba Isalaele mpo na
kozwa mokili yango lokola libula. **39** Bongo, bana na bino
oyo bolobaki ete bakomema bango na bowumbu, bana na
bino oyo bayebi nanu te kokesenisa malamu mpe mabe,
bango nde bakokota na mokili yango. Nakopesa bango
mokili yango, mpe bakokamata yango. **40** Mpo na bino,
bobaluka mpe bokende na esobe, na nzela ya ebale monene
ya Barozo. » **41** Bozongiselaki ngai: « Tosali masumu epai
na Yawe. Tokokende mpe tokobunda ndenge Yawe, Nzambe
na biso, atindaki biso. » Boye, moto nyonso kati na bino
alataki bibundeli na ye, mpe bokanisaki ete ezali likambo
ya pasi te komata na etuka ya bangomba. **42** Kasi Yawe
alobaki na ngai: « Yebisa bango ete bamata te mpe babunda

te, pamba te nakozala elongo na bango te; banguna na
bango bakolonga bango. » **43** Nzokande nayebisaki bino,
kasi boyokaki kaka te; botombokelaki mitindo ya Yawe; mpe,
na lolendo na bino, bomataki na etuka ya bangomba. **44**
Boye, bato ya Amori oyo bavandaka na bangomba yango
bakitelaki bino mpe babundisaki bino, babenganaki bino
lokola liboke ya banzoyi mpe balongaki bino longwa na Seiri
kino na Orima. **45** Bozongaki mpe bolelaki liboso ya Yawe,
kasi aboyaki koyoka kolela na bino, akangaki matoyi na Ye.
46 Bongo bovandaki na Kadeshi mikolo ebele.

2 Na sima, tobalukaki mpe tokendeki na esobe, na nzela
ya ebale monene ya Barozo ndenge Yawe atindaki ngai,
pamba te tobalukaki mikolo ebele zingazinga ya etuka ya
ngomba Seiri. **2** Yawe alobaki na ngai: **3** « Bowumeli mingi
na kobaluka zingazinga ya etuka ya bangomba oyo; sik'oyo
bokende na ngambo ya nor. **4** Pesa mitindo oyo epai ya
bato: ‹ Bokomi pembeni ya koleka mokili ya bandeko na
bino, bakitani ya Ezawu oyo bavandaka na Seiri. Bakobanga
bino, kasi bozala mayele. **5** Bobundisa bango te, pamba te
nakopesa bino ata eloko moko te kati na mokili na bango,
ezala ata esika ya kotia lokolo na bino. Nasila kopesa, epai
na Ezawu, etuka ya ngomba Seiri lokola libula na ye. **6**
Bokofuta bango palata mpo na biloko oyo bokolia mpe mpo
na mayi oyo bokomela. **7** Yawe, Nzambe na bino, apamboli
bino na misala nyonso ya maboko na bino. Abateli bino
na esobe oyo ya monene mibu tuku minei. Yawe, Nzambe
na bino, azali elongo na bino mpe bozangi eloko moko
te. › » **8** Na sima, totikaki bandeko na biso, bakitani ya
Ezawu oyo bavandaka na Seiri. Tobalukaki wuta na nzela
ya Araba oyo ewuta na Eyilati mpe na Etsioni-Geberi, mpe
tokendeki na nzela ya esobe ya Moabi. **9** Yawe alobaki
na ngai: « Bomona bato ya Moabi lokola banguna na bino
te mpe bobundisa bango te, pamba te nakopesa bino ata
eloko moko te kati na mokili na bango. Nasila kopesa mokili
ya Ari lokola bozwi epai ya bakitani ya Loti. » **10** Bato ya
Emimi nde bazalaki kovanda kuna na kala. Bazalaki makasi
mpe ebele, bingambe lokola bana ya Anaki. **11** Bango mpe
bazalaki komonana lokola bato ya Refayimi ndenge moko na
bana ya Anaki. Kasi bato ya Moabi bazalaki kobenga bango
bato ya Emimi. **12** Bato ya Ori mpe bazalaki kovanda na
Seiri kasi bakitani ya Ezawu babenganaki bango. Babomaki
bato ya Ori liboso na bango mpe bakomaki kovanda na
bisika na bango ndenge kaka Isalaele asalaki mpo na mokili
oyo Yawe apesaki bango lokola bozwi. **13** Yawe alobaki:
« Sik'oyo, botelema mpe bokatisa lubwaku ya Zeredi. »
Boye totikaki lubwaku. **14** Mibu tuku misato na mwambe
elekaki wuta tango tolongwaki na Kadeshi-Barinea kino
tokatisaki lubwaku ya Zeredi. Banda wana, molongo nyonso
ya bato oyo babundaki bitumba bakufaki kati na molako
ndenge Yawe alapaki ndayi mpo na bango. **15** Loboko ya
Yawe ebalukelaki bango kino asilisaki koboma bango nyonso
kati na molako. **16** Tango bato ya suka kati na bato oyo
bazalaki kobunda bitumba basilaki kokufa, **17** Yawe alobaki
na ngai: **18** « Lelo oyo, okokatisa Moabi mpe Ari. **19** Tango
okokoma na mokili ya bato ya Amoni, komona bango lokola
banguna te mpe kobundisa bango te, pamba te nakopesa yo
ata eteni moko te ya mabele kati na mokili ya bakitani ya
bato ya Amoni. Nasilaki kopesa yango lokola bozwi epai
ya bakitani ya Loti. » **20** Mboka yango mpe emonanaki
lokola mboka oyo bato ya Refayimi bazalaki kovanda. Kasi
bato ya Amoni bazalaki kobenga bato ya Refayimi: bato
ya Zamizumi. **21** Bazalaki makasi mpe ebele, bingambe
kaka lokola bana ya Anaki. Kasi Yawe abomaki bango liboso
ya bato ya Amoni. Bato ya Amoni babenganaki bato ya
Zamizumi mpe bakomaki kovanda na bisika na bango. **22**
Yawe asalaki mpe ndenge wana mpo na bakitani ya Ezawu
oyo bazalaki kovanda na Seiri tango abomaki bato ya Ori
liboso na bango. Bakitani ya Ezawu babenganaki bato ya Ori
mpe bakomaki kovanda na bisika na bango kino na mokolo
ya lelo. **23** Ezalaki mpe ndenge moko mpo na bato na Avi
oyo bazalaki kovanda na mboka yango kino na Gaza. Bato
ya Kafitori, oyo bawuta na mokili ya Kafitori, babomaki bato
ya Avi mpe bakomaki kovanda na bisika na bango. **24** Yawe
alobaki: « Botelema, bokende mpe bokatisa lubwaku ya
Arinoni. Nakabi na maboko na bino, Sikoni, moto ya Amori
mpe mokonzi na Eshiboni, elongo na mokili na ye. Bobanda
kobundisa yango mpe bokamata yango. **25** Lelo, nakosala
ete mabota nyonso ya mokili ezala na somo mpe kobanga
liboso na bino. Bakoyoka sango ya makambo oyo bokosala,
bongo bakolenga mpe bakozanga kimia likolo na bino. »
26 Wuta na esobe ya Kedemoti, natindaki bantoma epai
ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, na maloba ya kimia. **27**
Nalobaki: « Tobondeli yo, tika biso tolekela na mokili na yo.
Tokoleka kaka na nzela ya monene, tokobaluka te ezala na
ngambo ya loboko ya mwasi to ya mobali. **28** Okotekela
biso biloko ya kolia mpe mayi ya komela na motuya ya
palata. Kasi tika biso kaka toleka na makolo **29** ndenge
bakitani ya Ezawu, oyo bavandaka na mokili ya Seiri, mpe
bato ya Moabi, oyo bavandaka na Ari, basalelaki biso kino
tokatisaki Yordani mpe tokotaki kati na mokili oyo Yawe,
Nzambe na biso, apesi biso. » **30** Kasi Sikoni, mokonzi ya
Eshiboni, aboyaki kopesa biso nzela ya kolekela na mokili
na ye, pamba te Yawe, Nzambe na bino, akomisaki moto
na ye makasi mpe motema na ye libanga, mpo na kokaba
ye na maboko na bino ndenge asali lelo. **31** Bongo Yawe
alobaki na ngai: « Tala, nabandi kokaba na maboko na
bino Sikoni mpe mokili na ye. Banda kobotola yango mpe
kamata yango. » **32** Tango Sikoni elongo na mampinga
na ye nyonso babimaki mpo na kobundisa biso na Yakatsi,
33 Yawe, Nzambe na biso, akabaki ye na maboko na biso
mpe tobomaki ye, bana na ye ya mibali mpe mampinga na
ye nyonso. **34** Bongo, tobotolaki bingumba na ye nyonso,
tobukaki bingumba nyonso, tobomaki mibali, basi mpe bana
nyonso; totikaki ata moto moko te. **35** Kasi tomemaki mpo
na biso: bibwele mpe bomengo ya bitumba oyo tokutaki na
bingumba na bango. **36** Longwa na Aroeri oyo ezali na suka
ya lubwaku ya Arinoni, mpe longwa na engumba oyo ezali
kati na lubwaku kino na Galadi, ezalaki na engumba moko te
oyo elekaki biso na makasi. Yawe, Nzambe na biso, apesaki
biso yango nyonso. **37** Kasi bopusanaki te na mokili ya bato
ya Amoni, na ngambo nyonso ya lubwaku ya Yaboki, na
bingumba ya bangomba, mpe na bisika nyonso oyo Yawe,
Nzambe na biso, apekisaki biso.

3 Sima, tobalukaki mpe tokendeki na nzela ya Bashani.
Bongo Ogi, mokonzi ya Bashani, elongo na mampinga
na ye nyonso babimaki mpo na kokutana na biso mpe

babundisaki biso na Edreyi. **2** Yawe alobaki na ngai: « Kobanga ye te, pamba te nakabi ye na maboko na yo elongo na mampinga na ye nyonso mpe mokili na ye; sala ye ndenge osalaki Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni. » **3** Boye Yawe, Nzambe na biso, akabaki lisusu Ogi, mokonzi ya Bashani, mpe mampinga na ye nyonso, na maboko na biso; mpe tobomaki bango, totikaki ata moto moko te. **4** Na tango wana, tobotolaki bingumba na ye nyonso, totikaki ata engumba moko te kati na bingumba tuku motoba na etando ya Arigobi kati na mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. **5** Bingumba wana nyonso ezalaki ya kotongama makasi mpe ezalaki na bamir ya milayi mpe na bikuke oyo bakangaka na bibende mpe ezalaki lisusu na bamboka ebele oyo ezanga bamir. **6** Boye, tobukaki yango nyonso ndenge tosalaki epai ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni. Tango tobukaki bingumba na ye, tobomaki mibali, basi mpe bana na ye. **7** Kasi tomemaki mpo na biso bibwele mpe bomengo ya bitumba oyo tobotolaki na bingumba. **8** Boye, na tango wana, tozwaki na maboko ya bakonzi mibale ya bato ya Amori, mokili oyo ezalaki na ngambo ya este ya Yordani, wuta na lubwaku ya Arinoni kino koleka ngomba Erimoni. **9** Bato ya Sidoni babengaka ngomba Erimoni Sirioni mpe bato ya Amori babengaka yango Seniri. **10** Tozwaki bingumba nyonso ya etando, Galadi nyonso mpe Bashani nyonso kino koleka bingumba ya Salika mpe ya Edreyi, bingumba ya Bashani epai wapi Ogi azalaki koyangela. **11** Nzokande Ogi, mokonzi ya Bashani, atikalaki kaka ye moko na bomoi kati na bato ya Refayimi. Mbeto na ye ezalaki ya bibende; molayi na yango ezalaki na bametele pene minei mpe mokuse na yango, bametele pene mibale. Mbeto yango ezali kino lelo na engumba Raba ya bato ya Amoni. **12** Na tango wana, tobotolaki mokili yango. Napesaki epai ya bato ya libota ya Ribeni mpe ya libota ya Gadi mokili oyo ezalaki wuta na Aroeri, kati na lubwaku ya Arinoni kino ndambo ya etuka ya bangomba ya Galadi mpe bingumba na yango. **13** Ndambo oyo etikalaki na Galadi mpe nyonso mosusu ya Bashani, mokili ya Ogi, napesaki yango na ndambo ya libota ya Manase: Mokili nyonso ya Arigobi, oyo ezali na Bashani, eyebanaki lokola mokili ya bato ya Refayimi. **14** Yairi, mokitani ya Manase, abotolaki etuka nyonso ya Arigobi kino na mondelo ya bato ya Geshuri mpe ya bato ya Maakati. Apesaki bamboka yango kombo na ye. Yango wana kino lelo babengaka Bashani bamboka ya Yairi. **15** Mpe napesaki Galadi epai ya Makiri. **16** Kasi epai ya mabota ya Ribeni mpe ya Gadi, napesaki etando oyo ebanda wuta na Galadi, ekenda na lubwaku ya Arinoni mpe esalaki mondelo kino na ebale ya Yaboki oyo esalaki mondelo na mokili ya Amoni. **17** Mondelo na yango ya weste ezalaki Yordani: wuta na Kinereti kino na ebale monene ya Araba, ebale monene ya Barozo, na se ya bangomba ya Pisiga na ngambo ya este. **18** Na tango wana, napesaki bino mitindo oyo: « Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino mokili oyo mpo ete bokamata yango. Kasi bato na bino nyonso oyo bazali na makoki ya kobunda balata bibundeli mpe baleka liboso ya bandeko na bino bana ya Isalaele. **19** Bobele basi na bino, bana na bino mpe ebele ya bibwele na bino nde bakotikala na bingumba oyo napesaki bino **20** kino tango Yawe akopesa bopemi epai ya bandeko na bino ndenge asalaki mpo na bino, mpe kino bango lisusu bakozwa mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bango na ngambo mosusu ya Yordani. Sima na yango, bokozonga, moko na moko, na mabele oyo napesaki bino. » **21** Na tango wana, nalobaki na Jozue: « Omonaki yo moko makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai na bakonzi oyo mibale; akosala kaka ndenge moko na bikolo nyonso epai wapi bokoleka. **22** Bobanga bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, Ye moko akobundela bino. » **23** Na tango wana, nabondelaki Yawe: **24** — Oh Nkolo Yawe, obandaki kolakisa monene na Yo mpe nguya na Yo epai ya mosali na Yo. Pamba te nzambe nini na likolo mpe na se akoki kosala misala minene mpe makambo ya kokamwa lokola oyo Yo osali? **25** Nabondeli Yo, yokela ngai mawa mpo ete nakatisa Yordani mpo namona mokili oyo ya kitoko na ngambo mosusu, etuka kitoko ya bangomba mpe Libani. **26** Kasi likolo na bino, Yawe asilikelaki ngai mpe aboyaki koyoka ngai. Alobaki na ngai: — Ekoki boye! Koloba na ngai lisusu likambo wana te. **27** Mata na songe ya ngomba Pisiga mpe tala na ngambo ya weste, na nor, na sude mpe na este. Tala kaka mokili na miso kasi okotikala kokatisa Yordani te. **28** Pesa mitindo na Jozue, pesa ye makasi mpe lendisa ye; pamba te ye nde akokamba bato oyo mpe akosala ete bazwa lokola libula mokili oyo ozali komona. **29** Bongo tovandaki na lubwaku oyo etalani na Beti-Peori.

4 Sik'oyo Isalaele, yoka malamu mitindo mpe mibeko oyo nalingi koteya yo. Salela yango mpo ete ozala na bomoi mpe okamata mokili oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na yo, apesi yo. **2** Kobakisa eloko moko te na oyo natindi yo mpe kolongola eloko moko te kati na yango, kasi tosa mitindo oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo. **3** Bomonaki bino moko makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki na Bala ya Peori: abomaki kati na bino bato nyonso oyo bamipesaki na kosalela Bala ya Peori. **4** Kasi bino oyo bokangamaki na Yawe, Nzambe na bino, bino nyonso bozali na bomoi na mokolo ya lelo. **5** Tala, nateyaki bino mitindo mpe mibeko ndenge Yawe, Nzambe na ngai, atindaki ngai, mpo ete bokoka kotosa yango na mokili oyo bokokota mpo na kozwa yango. **6** Botosa yango mpe bosalela yango na bokebi; yango nde ekokomisa bino bato ya bwanya mpe ya mayele na miso ya bikolo oyo bakoyoka sango ya mitindo mpe mibeko yango; mpe bakoganga: « Solo, libota monene oyo ezali na bato ya bwanya mpe na bato ya mayele. » **7** Pamba te ekolo nini lisusu ya monene, oyo banzambe na yango ezali pembeni na yango ndenge Yawe, Nzambe na biso, azalaka pembeni na biso tango nyonso oyo tobelelaka Ye? **8** Mpe ekolo nini mosusu ya monene, oyo ekoki kozala na mitindo mpe mibeko ya sembo lokola Mobeko oyo natie lelo liboso na bino? **9** Nzokande, sala keba mpe omisenzela mpo ete obosana te makambo oyo miso na yo emonaki to kotika te makambo yango elongwa na motema na yo na mikolo nyonso ya bomoi na yo. Teya yango na bana na yo mpe na bana na bango oyo bakobotama na sima na bango. **10** Kanisa mokolo oyo otelemaki liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na Orebi tango Yawe alobaki na ngai: « Sangisa bato oyo liboso na Ngai mpo na koyoka maloba na Ngai, mpo ete bakoka koyeba kopesa Ngai lokumu tango nyonso bakozala na mokili oyo mpe bakoka koteya yango na bana na bango. » **11** Yango wana, bino bopusanaki mpe botelemaki na ebandeli ya ngomba tango ezalaki kopela moto oyo ekomaki kino

na likolo elongo na mapata ya mwindo mpe molili makasi.
12 Yawe alobelaki bino wuta na moto; boyokaki lokito ya
maloba na ye kasi bomonaki ata nzoto te; mongongo kaka
nde ezalaki koyokana. **13** Atalisaki bino boyokani na Ye,
mibeko zomi oyo bosengeli kosalela, mpe akomaki yango na
bitando mibale ya mabanga. **14** Na tango wana kaka, Yawe
atindaki ngai koteya bino bikateli mpe mibeko oyo bosengeli
kosalela na mokili oyo bokokende mpo na kozwa yango. **15**
Bongo, bomisenzela malamu, pamba te bomonaki nzoto
te na mokolo oyo Yawe alobelaki bino na ngomba Orebi
wuta na moto. **16** Bomibebisa te na kosala ekeko, elilingi ya
mwasi to ya mobali, **17** ya nyama nyonso ya mokili to ya
ndeke nyonso oyo epumbwaka na likolo, **18** ya ekelamu
nyonso oyo etambolaka na libumu to ya mbisi nyonso oyo
etiolaka na se ya mayi. **19** Mpe tango botalaka na mapata
mpe bomonaka moyi, sanza, minzoto mpe biloko mosusu
oyo ezali na likolo, bokosama te mpo na kofukamela mpe
kogumbamela biloko oyo Yawe, Nzambe na bino, apesa na
bikolo nyonso oyo ezali na mokili. **20** Kasi mpo na bino, Yawe
azwaki bino mpe abimisaki bino na fulu ya moto ya bibende,
oyo ezalaki Ejipito, mpo ete bozala bato ya libula na Ye
ndenge bozali sik'oyo. **21** Yawe asilikelaki ngai likolo na bino
mpe alapaki ndayi na makasi nyonso ete nakoki te kokatisa
Yordani mpe kokota na mokili kitoko oyo Yawe, Nzambe na
bino, akopesa bino lokola libula. **22** Nakokufa na mokili oyo
mpe nakokatisa Yordani te; kasi bino, etikali moke bokatisa
mpe bokamata mokili oyo ya kitoko. **23** Bozala na bokebi
mpe bobosana te boyokani oyo Yawe, Nzambe na bino,
asalaki elongo na bino. Mpe bomisalela ekeko te na lolenge
nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, apekisaki. **24** Pamba
te Yawe, Nzambe na bino, azali moto oyo ezikisaka, azali
Nzambe na zuwa. **25** Tango bokozala na bana mpe bakoko,
mpe bokowumela tango molayi na mokili, soki bokosami mpe
bosali ekeko ya lolenge nyonso, soki bosali mabe na miso ya
Yawe, Nzambe na bino, soki botumboli kanda na Ye, **26** soki
bosali makambo wana, likolo mpe se ekozala motatoli kati na
ngai mpe bino: bokolimwa noki na mokili oyo bokokende
kozwa sima na bino kokatisa Yordani. Bokowumela kuna
tango molayi te, kasi bokobebisama solo; **27** Yawe akopanza
bino kati na bato. Kasi ndambo kaka ya bato kati na bino
nde bakowumela kati na bikolo epai wapi Yawe akomema
bino. **28** Kuna, bokogumbamela banzambe oyo esalemi na
maboko ya bato, banzambe ya banzete to ya mabanga, oyo
ekoki komona te, koyoka te, kolia te mpe koyoka solo te.
29 Kasi soki, wuta na mokili wana, boluki Yawe, Nzambe
na bino, bokomona Ye soki boluki Ye na motema na bino
mobimba mpe na molimo na bino mobimba. **30** Tango
bokozala na mawa mpe pasi nyonso oyo ekokomela bino,
sima na mikolo, bokozonga epai na Yawe, Nzambe na bino,
mpe bokotosa Ye. **31** Pamba te Yawe, Nzambe na bino,
azali Nzambe ya mawa, akosundola bino te, akobebisa bino
te mpe akobosana te boyokani oyo asala na bakoko na bino
tango alapaki ndayi. **32** Luka koyeba makambo oyo esalema
na mikolo ya liboso, liboso ete yo obotama, wuta mokolo
oyo Nzambe asala moto na mokili; luka oyeba makambo
oyo esalema kati na mokili banda na suka moko kino na
suka mosusu, soki likambo ya monene boye esila kosalema,
soki likambo ya boye esila koyokana. **33** Boni, ezali na bato
bayoka mongongo ya Nzambe kolobela bango kati na moto
ndenge bino boyokaki mpe botikali na bomoi? **34** Boni, ezali
na nzambe oyo ameka kobimisa mpo na ye ekolo moko wuta
na ekolo mosusu na nzela ya komekama, ya bilembo, ya
bikamwa, ya bitumba, ya maboko na ye ya nguya, mpe na
kosembola loboko to na nzela ya misala minene ya somo
lokola makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, asala
mpo na bino kati na Ejipito na miso na bino? **35** Omonaki
makambo nyonso wana mpo oyeba ete Yawe kaka nde
azali Nzambe, mosusu azali te. **36** Wuta na likolo, ayebisaki
yo na mongongo na Ye mpo na koteya yo; na se, Yawe
alakisaki yo moto na ye ya monene mpe oyokaki mongongo
na Ye kobima kati na moto. **37** Lokola alingaki bakoko na
yo mpe aponaki bakitani na bango, abimisaki yo na Ejipito
na nguya na Ye mpe na makasi na Ye ya monene **38** mpo
na kobengana liboso na yo bikolo minene mpe ya makasi
koleka yo mpe kokotisa yo na bamboka na bango mpo na
kopesa yo yango lokola libula ndenge yango ezali na mokolo
ya lelo. **39** Yeba yango lelo mpe tia yango na motema na
yo ete Yawe kaka nde azali Nzambe na likolo mpe na se,
mosusu azali te. **40** Batela bikateli mpe mitindo na Ye, oyo
nazali kopesa yo lelo mpo ete ozala moto ya esengo, yo mpe
bana na yo sima na yo, mpe mpo ete owumela tango molayi
na mokili oyo Yawe, Nzambe, na yo apesi yo mpo na libela.
41 Moyize aponaki bingumba misato na ngambo ya este ya
Yordani, **42** mpo ete moto nyonso oyo akoboma moninga na
ye na nko te, na kozanga koyina ye liboso, akoka kokimela
na moko kati na bingumba yango mpe akoka kobikisa bomoi
na ye. **43** Tala bingumba yango: Mpo na libota ya Ribeni,
engumba Betseri kati na etando ya esobe; mpo na libota ya
Gadi, engumba Ramoti ya Galadi, mpe mpo na libota ya
Manase, engumba Golani kati na Bashani. **44** Tala Mobeko
oyo Moyize atiaki liboso ya bana ya Isalaele: **45** Tala malako,
bikateli mpe mibeko oyo Moyize apesaki na bana ya Isalaele
tango babimaki na Ejipito; **46** mpe tango bazalaki na lubwaku
etalana na Beti-Peori, na ngambo ya este ya Yordani, kati
na mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki
kovanda na Eshiboni oyo Moyize mpe bana ya Isalaele
balongaki tango babimaki na Ejipito. **47** Bazwaki mokili na ye
mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. Bakonzi nyonso
mibale bazalaki bato ya Amori mpe bakonzaki na ngambo ya
este ya Yordani. **48** Bana ya Isalaele bavandaki na etando
oyo ebandaki na Aroeri, na ngomba Arinoni kino na ngomba
Sirioni oyo babengi Erimoni; **49** bakisa Araba nyonso na
este ya Yordani kino na ebale monene ya Araba, na ebandeli
ya ngomba Pisiga.

5 Moyize abengisaki Isalaele mobimba mpe alobaki: «
Oh Isalaele, yoka malamu bikateli mpe mibeko oyo
nakoyebisa yo lelo. Yekola yango, batela yango mpe salela
yango. **2** Yawe, Nzambe na biso, asalaki boyokani elongo na
biso elongo na ngomba Orebi. **3** Yawe asalaki te boyokani
oyo na bakoko na biso kasi asalaki yango nde na biso,
biso nyonso oyo tozali na bomoi awa na mokolo ya lelo. **4**
Yawe alobaki na bino kati na moto likolo ya ngomba ndenge
moto alobanaka na moto miso na miso. **5** Na tango wana,
natelemaki kati ya Yawe mpe bino mpo na koyebisa bino
maloba na Yawe, pamba te bozalaki kobanga moto mpe
bomataki te likolo ya ngomba. Tala maloba oyo alobaki: **6**
‹ Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na

mokili ya Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu. **7** Okozalaka
na banzambe mosusu te, bobele Ngai. **8** Okomisalelaka te
nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na likolo, na
se to na mayi oyo ezali na se ya mabele. **9** Okogumbamelaka
yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai Yawe,
Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa; napesaka bana
etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya
misato mpe ya minei ya bato oyo bayinaka Ngai. **10** Kasi
natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto epai ya
bato oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na Ngai.
11 Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe na
yo, pamba te Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo
akotanga Kombo na Ye na pamba. **12** Kanisaka mokolo ya
Saba mpe bulisaka yango, ndenge Yawe, Nzambe na yo,
atindaki yo yango. **13** Okosalaka misala na yo nyonso mikolo
motoba. **14** Kasi mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba ya
Yawe, Nzambe na yo. Na mokolo wana, okosalaka mosala
ata moko te, ezala yo, mwana na yo ya mobali, mwana na yo
ya mwasi, mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na
yo, ngombe na yo, ane na yo, ebwele moko kati na bibwele
na yo to mopaya oyo azali kati na bingumba na yo, mpo ete
mosali na yo ya mobali mpe mwasi mosali na yo ya mwasi
bakoka kopema ndenge yo ozali kopema. **15** Kanisa ete
bozalaki bawumbu na Ejipito, mpe Yawe, Nzambe na bino,
abimisaki bino kuna na loboko na Ye ya nguya mpe na loboko
na Ye ya kosembolama. Yango wana, Yawe, Nzambe na yo,
apesi yo mitindo ete otosa mokolo ya Saba. **16** Okopesaka
tata na yo mpe mama na yo lokumu, ndenge Yawe, Nzambe
na yo, atindaki yo mpo ete ozala na bomoi ya molayi, mpe
ozala moto ya esengo kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na
yo, azali kopesa yo. **17** Okobomaka te. **18** Okosalaka ekobo
te. **19** Okoyibaka te. **20** Okolobaka te matatoli ya lokuta
mpo na kokosela moninga na yo makambo. **21** Okolulaka te
mwasi ya moninga na yo; okolulaka te ndako ya moninga
na yo, elanga na ye, mowumbu na ye ya mobali to mwasi
mowumbu na ye, ngombe na ye, ane na ye to eloko nyonso
oyo ezali ya moninga na yo. › » **22** Oyo nde mibeko oyo Yawe
alobaki na mongongo makasi kati na moto epai ya lisanga
mobimba oyo ezalaki likolo ya ngomba kati na mapata mpe
molili makasi; mpe abakisaki ata likambo moko te. Bongo
akomaki yango na bitando mibale ya mabanga mpe apesaki
ngai yango. **23** Tango boyokaki mongongo kobima kati na
molili, wana ngomba ezalaki kopela moto, bakambi nyonso
ya mabota na bino mpe bampaka na bino bayaki epai na
ngai. **24** Balobaki: « Yawe, Nzambe na biso, alakisi biso
nkembo na Ye mpe lokumu na Ye; mpe toyoki mongongo na
Ye wuta na moto. Lelo, tomoni ete moto akoki kozala na
bomoi ata soki Nzambe asololi na ye. **25** Kasi sik'oyo mpo na
nini tokufa kaka boye? Moto ya monene oyo ekoki kozikisa
biso mpe koboma biso soki tokobi koyoka mongongo na
Yawe, Nzambe na biso, kolobela biso. **26** Pamba te nani
kati na mokili akoki koyoka mongongo ya Nzambe na bomoi
koloba kati na moto ndenge biso toyokaki bongo atikala na
bomoi? **27** Pusana pembeni mpe yoka makambo nyonso oyo
Yawe, Nzambe na biso, akoloba; bongo na sima, okoyebisa
biso makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na biso, akoloba
na yo; mpe biso tokoyoka mpe tokotosa yango. » **28** Yawe
ayokaki bino tango boyebisaki ngai mpe alobaki na ngai: «
Nayoki makambo oyo bato oyo balobi na yo. Nyonso oyo
balobi ezali malamu. **29** Oh, soki mitema na bango ezalaki
penza ya kobongama mpo na kobanga Ngai mpe kobatela
mibeko na Ngai tango nyonso, mpo ete bakoka kozala tango
nyonso malamu elongo na bana na bango! **30** Kende, yebisa
bango: ‹ Bozonga na bandako na bino. › **31** Kasi yo, vanda
awa elongo na Ngai mpo ete napesa yo mibeko nyonso,
bikateli nyonso, mpe mitindo nyonso oyo okoteya bango mpo
ete basalela yango kati na mokili oyo nakopesa bango lokola
libula. » **32** Yango wana, bosala keba na oyo nyonso Yawe,
Nzambe na bino, atindi bino; bobaluka te ezala na ngambo
moko to na ngambo mosusu. **33** Botambola na banzela
nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, atindaki bino mpo ete
bozala na bomoi, mpo ete bozala bato ya esengo, mpe mpo
ete bobakisa mikolo ya bomoi na bino kati na mokili oyo
bokokamata.

6 Tala mibeko, bikateli mpe malako oyo Yawe, Nzambe
na bino, atindi ngai koteya bino mpo ete bosalela yango
kati na mokili oyo bokokota mpo na kokamata yango, **2**
mpo ete yo, bana na yo mpe bakitani na yo, botosa Yawe,
Nzambe na bino, tango nyonso oyo bokozala na bomoi na
kobatelaka bikateli na Ye nyonso mpe mibeko oyo napesi
bino mpo ete bozala na bomoi molayi. **3** Oh Isalaele, yoka
malamu! Senzela ete otosa yango mpo ete ozala malamu
mpe bokoma ebele na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe
mafuta ya nzoyi, ndenge Yawe Nzambe ya bakoko na bino
alakaki bino. **4** Isalaele, yoka malamu! Yawe azali Nzambe
na biso, Yawe azali kaka moko. **5** Okolinga Yawe, Nzambe
na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba
mpe na makasi na yo nyonso. **6** Tika ete mibeko oyo napesi
yo lelo, ewumela kati na motema na yo. **7** Okoteyaka yango
na bana na yo tango ozali na ndako, tango ozali kotambola
na nzela, tango olali mpe tango olamuki. **8** Kanga yango na
maboko na yo lokola bilembo mpe tia yango na elongi na
yo lokola elembo. **9** Koma yango na makonzi ya ndako na
yo mpe na bikuke na yo. **10** Tango Yawe, Nzambe na yo,
akokotisa yo na mokili oyo alapelaki ndayi epai ya bakoko na
yo, epai ya Abrayami, Izaki, mpe Jakobi mpo na kopesa yo
bingumba ya minene mpe ya malamu oyo yo otongaki te, **11**
bandako etonda na biloko ya malamu ya ndenge na ndenge
oyo yo otiaki te, mabulu ya mayi oyo yo otimolaki te, bilanga
ya vino mpe ya olive oyo yo olonaki te; boye tango okolia
mpe okotonda; **12** keba ete obosana Yawe te oyo abimisaki
yo na Ejipito, mokili ya bowumbu. **13** Tosa Yawe, Nzambe na
yo; salela kaka Ye mpe lapa ndayi na yo na Kombo na Ye.
14 Kosalela banzambe mosusu te, banzambe ya bato oyo
bazingeli yo; **15** pamba te Yawe, Nzambe na yo, oyo azali
kati na yo, azali Nzambe ya zuwa, mpo ete asilikela yo te
mpe abebisa yo te na mokili. **16** Komeka te Yawe, Nzambe
na yo, ndenge osalaki na Masa. **17** Batela malamu mibeko,
mitindo mpe bikateli ya Yawe, Nzambe na yo, oyo apesi
yo. **18** Sala oyo ezali alima mpe malamu na miso ya Yawe,
mpo ete ozala moto ya esengo, mpo ete okota, mpe mpo
ete okamata mokili ya malamu oyo Yawe alakaki kopesa na
bakoko na yo na nzela ya ndayi, **19** na kobengana banguna
na yo nyonso liboso na yo, ndenge Yawe alobaki. **20** Na
mikolo ekoya, soki mwana na yo ya mobali atuni yo: Mitindo,
bikateli mpe mibeko oyo Yawe, Nzambe na biso, atinda yo,
elingi kolakisa nini? **21** Okoloba na ye: Tozalaki bawumbu ya

Faraon na Ejipito, kasi Yawe abimisaki biso na Ejipito na
loboko na ye ya nguya. **22** Yawe asalaki na miso na biso
bilembo minene mpe bikamwa, ya minene mpe ya somo
na Ejipito, na Faraon mpe na ndako na ye mobimba. **23**
Kasi abimisaki biso kuna mpo na kokotisa biso mpe kopesa
biso mokili oyo alakaki na bakoko na biso na ndayi oyo
alapaki. **24** Yawe atindaki biso kotosa mibeko oyo nyonso
mpe kobanga Yawe, Nzambe na biso, mpo ete tozala tango
nyonso malamu mpe tozala na bomoi ndenge ezali lelo. **25**
Mpe soki totosi malamu mibeko nyonso oyo, liboso ya Yawe,
Nzambe na biso, ndenge atindaki biso, wana tokozala bato
ya sembo.

7 Tango Yawe, Nzambe na yo, akokotisa yo na mokili
oyo ozali kokende mpo na kozwa yango lokola libula
mpe tango akobengana liboso na yo bikolo ebele—bato
ya Iti, ya Girigazi, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya Evi
mpe ya Yebusi, bikolo sambo oyo eleki yo na motango ya
bato mpe na makasi— **2** mpe tango Yawe, Nzambe na
yo, akokaba bango na maboko na yo, mpe tango okolonga
bango, okobebisa bango nyonso mpe okotika ata ndambo te;
okosala ata boyokani moko te elongo na bango; koyokela
bango mawa te. **3** Okosangana ata moke te na bango na
nzela ya libala, okopesa te na libala bana na yo ya basi epai
ya bana na bango ya mibali, mpe okozwa te na libala bana
na bango ya basi mpo na bana na yo ya mibali; **4** noki te,
bakopengwisa bana na yo ya mibali na miso na Ngai mpo
ete basalela Ngai lisusu te kasi basalela banzambe mosusu,
bongo Yawe akosilikela bino mpe akobebisa yo noki. **5**
Tala makambo oyo bosengeli kosala bango: bokokweyisa
bitumbelo na bango, bokopanza bikeko na bango, bokobuka
makonzi ya nzambe mwasi Ashera mpe bokotumba na moto
banzambe na bango ya bikeko, **6** pamba te bozali libota ya
bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Yawe, Nzambe na bino,
aponaki bino kati na bato nyonso oyo bazali na mokili mpo
ete bozala bato na Ye, bozwi na Ye moko penza. **7** Ezali
te mpo ete bozalaki mingi koleka bato mosusu nde Yawe
alakisaki bino bolingo na Ye, bozalaki kutu moke koleka
bato nyonso. **8** Kasi ezali mpo ete Yawe alingaka bino
mpe abatelaka ndayi oyo alapaki epai ya bakoko na bino.
Yango wana, na loboko na Ye ya nguya, Yawe abimisaki bino
mpe asikolaki bino na mokili ya bowumbu, na maboko ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito. **9** Boye yeba ete Yawe, Nzambe
na yo, azali Nzambe moko kaka ya solo; azali Nzambe
ya boyengebene, abatelaka boyokani mpe bolingo na Ye
kino na molongo ya nkoto ya bakitani oyo balingaka Ye
mpe babatelaka mibeko na Ye. **10** Kasi azelaka te kopesa
etumbu na moto oyo ayinaka Ye mpe abomaka ye mbala
moko. **11** Yango wana, bosala keba mpo na kosalela mitindo,
bikateli mpe mibeko oyo napesi bino lelo. **12** Soki bokosala
keba na mibeko oyo mpe bokosalela yango malamu, Yawe,
Nzambe na bino, akobatela bolingo mpe boyokani na Ye
elongo na bino ndenge alapaki ndayi epai ya bakoko na bino.
13 Akolinga bino mpe akopambola bino, akokomisa bino
ebele, akopambola mabota na bino, mbuma ya mabele na
bino: milona na bino, vino ya sika mpe mafuta; akopambola
bitonga ya bangombe na bino, bameme na bino mpe bantaba
na bino kati na mokili oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na
bino ete akopesa bino yango. **14** Bokopambolama koleka
bato nyonso. Mobali moko te to mwasi moko te akozanga
bana, mpe ebwele na yo moko te ekozanga bana. **15** Yawe
akobatela yo na bokono nyonso, akobwakela yo ata bokono
moko te oyo yo oyebaki te na Ejipito, kasi akokweyisa yango
likolo ya bayini na yo. **16** Okoboma bato nyonso oyo Yawe,
Nzambe na yo, akokaba na maboko na yo; okoyokela bango
mawa te. Kosalela banzambe na bango te mpo ete yango
ekozala motambo mpo na yo. **17** Tango mosusu okomilobela:
« Bikolo oyo ezali makasi koleka biso, ndenge nini tokolonga
kobengana yango? » **18** Te! Kobanga yango soki moke te!
Kanisa malamu makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, asalaki
Faraon mpe Ejipito mobimba. **19** Omonaki na miso na yo
komekama makasi, bilembo ya kokamwa mpe bikamwa,
loboko ya nguya mpe loboko esembolama oyo na nzela na
yango Yawe, Nzambe na yo, abimisaki yo na Ejipito. Yawe,
Nzambe na yo, akosala ndenge moko epai ya bato oyo ozali
kobanga. **20** Mpe kutu, Yawe, Nzambe na yo, akotindela
bango banzoyi ya minene kino tango bato oyo bakotikala
mpe bakobombama liboso na yo bakokufa. **21** Kolenga te
liboso na bango, pamba te Yawe, Nzambe na yo, oyo azali
kati na yo, azali Nzambe Monene mpe ya somo. **22** Yawe,
Nzambe na yo, akobengana moke-moke bikolo oyo ezali
liboso na yo; okokoka te kosilisa bango na mbala moko, noki
te banyama mabe ekokoma ebele zingazinga na yo. **23** Kasi
Yawe, Nzambe na yo, akokaba bango na maboko na yo,
akotia bango noki na mobulu monene kino bakobebisama.
24 Yawe akokaba bakonzi na bango na maboko na yo, mpe
okolimwisa bakombo na bango na mokili; moko te akokoka
kotelemela yo, okobebisa bango. **25** Okotumba na moto
banzambe na bango ya bikeko. Kolula te mpe kozwa te
palata mpe wolo oyo ezali na likolo na yango, ekoki kozala
motambo mpo na yo; pamba te ezali nkele na miso ya Yawe,
Nzambe na yo. **26** Kokotisa te mpe kolinga te eloko ya
mbindo kati na ndako na yo. Okotia yango pembeni mpo
na kobebisa yango nyonso. Zwa yango lokola eloko ya
nkele mpe ya mbindo, pamba te etiami pembeni mpo na
kobebisama.

8 Salela na bokebi mitindo nyonso oyo nalingi kopesa bino
lelo mpo ete bokoka kovanda, kokoma ebele, kokota mpe
kozwa mokili oyo Yawe alakaki epai ya bakoko na bino na
nzela ya ndayi. **2** Kobosanaka te ndenge Yawe, Nzambe
na yo, akambaki yo na mobembo nyonso kati na esobe
mibu tuku minei, mpe ndenge abukaki lolendo na yo mpe
amekaki yo mpo na koyeba mozindo ya motema na yo mpe
kotala soki okotosa mibeko na Ye to te. **3** Abukaki lolendo na
yo, abomaki yo nzala mpe aleisaki yo mana oyo yo mpe
batata na yo botikalaki koyeba te, mpo na koteya yo ete
moto abikaka kaka na lipa te, kasi mpe na maloba nyonso
oyo ebimaka na monoko ya Yawe. **4** Bilamba na yo etikalaki
konzuluka te mpe makolo na yo etikalaki kovimba te na mibu
wana tuku minei. **5** Boye sosola ete Yawe, Nzambe na yo,
azalaki koteya yo ndenge tata ateyaka mwana na ye. **6**
Tosaka mitindo ya Yawe, Nzambe na yo, na kotambolaka na
banzela na Ye mpe na kopesaka Ye lokumu. **7** Pamba te
Yawe, Nzambe na yo, azali kokotisa yo na mokili ya malamu,
mokili oyo etonda na mayi, na mabulu ya mayi mpe na
bitima oyo etiolaka na lubwaku mpe na bangomba; **8** mokili
oyo etonda na ble, na orje, na vino, na banzete ya figi, na

banzete ya grenade; mokili ya mafuta ya olive mpe ya nzoyi;
9 mokili oyo bokozanga lipa te mpe eloko moko te; mokili oyo
mabanga ezali bibende mpe bokoki kobimisa motako na
bangomba. **10** Tango bokolia mpe bokotonda, bosanzola
Yawe, Nzambe na bino, mpo na mokili ya malamu oyo apesi
bino. **11** Sala keba ete obosana te Yawe, Nzambe na yo, na
kozanga kotosa mitindo na Ye, mibeko na Ye mpe bikateli na
Ye oyo nazali kopesa yo lelo. **12** Tango okolia mpe okotonda,
tango okotonga bandako ya kitoko mpe okovanda kuna,
13 tango bangombe na yo, bantaba na yo mpe bameme
na yo ekobotana mingi, tango palata na yo mpe wolo na
yo ekokoma ebele mpe biloko nyonso oyo ozali na yango
ekokoma ebele; **14** sala keba ete motema na yo etonda
na lofundu te mpe obosana te Yawe, Nzambe na yo, oyo
abimisaki yo na Ejipito, mokili ya bowumbu, **15** oyo akambaki
yo na esobe ya monene mpe ya somo, na bitando ekawuka
mpe ezanga mayi, etando etonda na banyoka ya ngenge
mpe na koto mpe abimiselaki yo mayi ya komela wuta na
libanga moko ya makasi. **16** Kati na esobe yango, apesaki
yo mana mpo na kolia, bilei oyo batata na yo batikala koyeba
te, mpo na kobuka lolendo na yo mpe komeka yo, mpo ete
na suka, okoka komona bolamu. **17** Boye sala keba ete
omilobela te: « Nguya na ngai moko mpe makasi ya maboko
na ngai moko nde eboteli ngai bomengo oyo! » **18** Mpo
na yango, kobosanaka te ete ezali Yawe, Nzambe na yo,
nde apesaki yo makoki ya kozwa bomengo oyo mpo na
kolendisa boyokani na Ye, oyo asalaki elongo na bakoko na
bino na nzela ya ndayi, ndenge ezali na mokolo ya lelo. **19**
Soki obosani Yawe, Nzambe na yo, soki osaleli banzambe
mosusu, soki ogumbameli mpe ofukameli yango, nalobi na
bino solo lelo ete bokobebisama. **20** Bokobebisama solo
lokola bikolo oyo Yawe abebisaki liboso na bino, mpo ete
botosi te Yawe, Nzambe na bino.

9 Oh Isalaele, yoka malamu! Okomi sik'oyo pene ya
kokatisa Yordani mpo na kokota mpe kobengana bikolo
oyo eleki yo na monene mpe na makasi, bikolo oyo evandaka
kati na bingumba minene oyo ezali na bamir batonga makasi
mpe ekenda kino na likolo. **2** Bato yango bazali makasi
mpe bingambe, bana ya Anaki! Oyebi bango mpe osila
koyoka bato koloba na tina na bango: « Nani akoki kotelema
liboso ya bana ya Anaki? » **3** Kasi lelo, yeba malamu ete
Yawe, Nzambe na yo, azali Ye moko kotambola liboso na yo
lokola moto oyo ezikisaka; akobebisa bango mpe akobuka
bango liboso na yo; bongo yo okokamata mabele na bango
mpe okosilisa bango noki-noki, ndenge Yawe alakaki yo. **4**
Tango Yawe, Nzambe na yo, akosilisa kobengana bango
liboso na yo, komilobela te kati na motema na yo: « Ezali
mpo na bosembo na ngai nde Yawe amemaki ngai mpo ete
nakamata mokili oyo. » Te, ezali bongo te! Ezali nde mpo na
mabe ya bikolo yango nde Yawe abengani yango liboso na
yo. **5** Ezali te mpo na bosembo na yo to mpo ete otambolaki
alima nde okokota mpo na kozwa mokili na bango, kasi
ezali solo mpo na mabe ya bikolo yango nde Yawe, Nzambe
na yo, akobengana yango liboso na yo, mpo na kokokisa
ndayi oyo alapaki epai ya bakoko na yo Abrayami, Izaki mpe
Jakobi. **6** Boye sosola malamu ete ezali te mpo na bosembo
na yo nde Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo mokili
oyo ya malamu mpo ete okamata yango, pamba te yo mpe
ozali libota ya batomboki. **7** Kanisaka malamu likambo oyo
mpe kobosanaka te ndenge nini opelisaki kanda ya Yawe,
Nzambe na yo, kati na esobe: banda mokolo oyo bobimaki
wuta na Ejipito kino bokomaki na esika oyo, bozalaki kaka
kotosa Yawe te. **8** Na ngomba Orebi, bopesaki Yawe kanda
makasi mpe asilikelaki bino makasi kino akomaki na posa ya
kobebisa bino. **9** Tango namataki likolo ya ngomba mpo na
kozwa bitando ya mabanga ya boyokani oyo Yawe asalaki
elongo na bino, natikalaki likolo ya ngomba mikolo tuku minei
mpe babutu tuku minei; naliaki lipa te mpe namelaki mayi te.
10 Yawe apesaki ngai bitando mibale ya mabanga oyo mosapi
ya Nzambe ekomaki. Na likolo na yango, ezali na mibeko
nyonso Yawe oyo ayebisaki bino likolo ya ngomba longwa
kati na moto, na mokolo oyo bosanganaki. **11** Na suka ya
mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, Yawe apesaki ngai
bitando yango mibale ya mabanga ya boyokani. **12** Bongo
Yawe alobaki na ngai: « Kende, kita mbangu na ngomba oyo,
pamba te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito bamikomisi
mbindo; bapesi noki mokongo na mibeko oyo napesaki
bango mpe bamisaleli ekeko ya ebende banyangwisa na
moto. » **13** Mpe Yawe alobaki na ngai: « Natali malamu bato
oyo; bazali penza libota ya batomboki! **14** Tika Ngai kosala:
nakobebisa bango mpe nakolimwisa bakombo na bango kati
na mokili, kasi nakokomisa yo ekolo ya nguya mpe ya bato
ebele koleka bango. » **15** Bongo nabalukaki mpe nakitaki
wuta na ngomba oyo ekomaki kopela moto; nasimbaki na
maboko na ngai bitando mibale ya mabanga ya boyokani.
16 Tango natalaki, namonaki ete bosalaki solo masumu epai
na Yawe, Nzambe na bino: bomisalelaki ekeko ya mwana
ngombe ya ebende banyangwisa na moto; bopengwaki
noki na nzela oyo Yawe atindaki bino. **17** Boye, nazwaki
bitando yango mibale ya mabanga, nabwakaki yango wuta
na maboko na ngai mpe napanzaki yango na biteni na miso
na bino. **18** Bongo nakweyaki mbala moko liboso ya Yawe
mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, naliaki lipa te mpe
namelaki mayi te mpo na lisumu monene oyo bosalaki wana
bosalaki mabe na miso ya Yawe mpe, na bongo, bopesaki
Ye kanda. **19** Nabangaki kanda mpe kotomboka ya Yawe,
pamba te asilikelaki bino makasi kino akomaki na posa ya
kobebisa bino; kasi Yawe ayokelaki ngai lisusu. **20** Yawe
asilikelaki mpe Aron makasi kino alingaki koboma ye; kasi na
tango wana, nabondelaki mpe mpo na Aron. **21** Nazwaki
lisusu eloko oyo ememisaki bino masumu, ekeko ya mwana
ngombe oyo bosalaki, natumbaki yango na moto, natutaki
mpe nanikaki yango malamu kino ekomaki putulu; mpe
nabwakaki putulu yango na mayi oyo ezalaki kotiola wuta
na ngomba. **22** Na Tabeera, na Masa, na Kibiroti-Atava,
bokobaki kaka kopesa Yawe kanda. **23** Mpe tango Yawe
alingaki ete bolongwa na Kadeshi-Barinea, apesaki bino
mitindo: « Bokende! Bokamata mokili oyo napesi bino. »
Kasi botosaki te mitindo ya Yawe, Nzambe na bino; botiaki
elikya te kati na Ye mpe botosaki Ye te. **24** Wuta mokolo oyo
nayeba bino, botikala te kotosa Yawe. **25** Nakweyaki liboso
ya Yawe mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, pamba te
Yawe azalaki koloba ete akoboma bino. **26** Nabondelaki
Yawe mpe nalobaki: « Nkolo Yawe, kobebisa bato na Yo te,
bazali libula na Yo moko oyo osikolaki na nguya monene na
Yo mpe obimisaki na Ejipito na loboko na Yo ya nguya. **27**
Kanisa basali na Yo Abrayami, Izaki mpe Jakobi! Kotala te

botomboki ya bato oyo, mabe na bango mpe masumu na
bango; **28** noki te bato ya mokili oyo longwa kuna obimisaki
biso, bakoloba: ‹ Ezali mpo ete Yawe azalaki na makoki te
ya kokotisa bango na mokili oyo alakaki bango to ezali mpo
ete azalaki koyina bango, yango wana abimisaki bango wuta
na Ejipito mpo na koboma bango na esobe. › **29** Nzokande
bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki na nguya
monene na Yo mpe na loboko na Yo ya nguya. »

10 Na tango wana, Yawe alobaki na ngai: « Bongisa
bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso mpe
mata epai na ngai na likolo ya ngomba; okosala lisusu
sanduku ya mabaya. **2** Nakokoma na bitando yango maloba
oyo ezalaki na likolo ya bitando ya mabanga ya liboso,
oyo obukaki; mpe okotia bitando yango kati na sanduku. »
3 Boye nasalaki sanduku na mabaya ya nzete ya akasia
mpe nabongisaki bitando mibale ya mabanga lokola oyo
ya liboso. Namataki likolo ya ngomba, namemaki bitando
mibale ya mabanga, na maboko na ngai. **4** Yawe akomaki
likolo ya bitando yango maloba oyo akomaki liboso: mibeko
zomi oyo Yawe ayebisaki bino na likolo ya ngomba kati na
moto, na mokolo ya mayangani; mpe Yawe apesaki ngai
yango. **5** Boye nakitaki wuta na ngomba mpe natiaki bitando
yango mibale ya mabanga kati na sanduku oyo nasalaki
ndenge Yawe atindaki ngai mpe ezali kuna sik'oyo. **6** Bana
ya Isalaele batambolaki wuta na mabulu ya mayi ya Bene-
Yaakani kino na Mosera. Aron akufaki kuna mpe bakundaki
ye. Mpe Eleazari, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
lokola Nganga-Nzambe. **7** Longwa wana, bakendeki na
Gudigoda; sima bakendeki na Yotibata, mokili ya miluka
ebele. **8** Na tango wana, Yawe atiaki pembeni libota ya Levi
mpo na komemaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpo
na kotelemaka liboso ya Yawe, mpo na kosalaka mosala
na Ye mpe mpo na kopambolaka bato na Kombo na Ye
ndenge bazali kosala kino lelo. **9** Yango wana, bana ya Levi
bazali na ndambo ya mabele te to libula te kati na bandeko
na bango: Yawe nde azali libula na bango, ndenge Yawe,
Nzambe na bino, alobaki na bango. **10** Boye natikalaki likolo
ya ngomba mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei ndenge
nasalaki na mbala ya liboso, mpe Yawe ayokelaki ngai na
mbala oyo lisusu, pamba te kobebisa bino ezalaki mokano
na Ye te. **11** Na sima, Yawe alobaki na ngai: « Kende mpe
kamba bato oyo mpo ete bakota mpe bakamata mokili oyo
nalakaki kopesa epai na batata na bango na nzela ya ndayi.
» **12** Sik'oyo, Oh Isalaele, likambo nini Yawe, Nzambe na yo,
azali kozela epai na yo? Yawe, Nzambe na yo, azali kozela
ete otosa Yawe, Nzambe na yo, na kotambola na banzela
na Ye nyonso, na kolinga Ye mpe kosalela Yawe, Nzambe
na yo, na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo
mobimba, **13** mpe ete obatela mibeko mpe bikateli ya Yawe,
oyo nazali kopesa yo na mokolo ya lelo mpo na bolamu na
yo moko. **14** Yawe, Nzambe na yo, nde azali Nkolo ya likolo,
ya likolo koleka likolo, ya mabele mpe ya nyonso oyo ezali
kati na yango. **15** Nzokande, Yawe alakisaki bolingo na Ye
epai ya batata na bino mpe alingaki bango. Yango wana
aponaki bino, bino bakitani na bango, kati na bikolo nyonso
ndenge ezali lelo. **16** Bopetola mitema na bino, oyo etonda
na masumu mpe botombokela lisusu Yawe te; **17** pamba te
Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe ya banzambe, Nkolo
ya bankolo, Nzambe Monene, Nzambe ya nguya mpe ya
somo, oyo aponaka bilongi te mpe azwaka kanyaka te, **18**
abundelaka mwana etike mpe mwasi oyo akufisa mobali,
alingaka mopaya mpe apesaka ye bilei mpe bilamba. **19** Bino
mpe bosengeli kolinga bapaya, pamba te bino mpe bozalaki
bapaya na Ejipito. **20** Tosa Yawe, Nzambe na yo, mpe salela
Ye; kangama na Ye mpe lapaka ndayi na Kombo na Ye. **21**
Azali masanzoli na yo, azali Nzambe na yo, oyo asalelaka yo
makambo minene mpe makambo ya somo oyo omonaki na
miso na yo moko. **22** Bakoko na yo nyonso oyo bakendeki
na Ejipito bazalaki tuku sambo; mpe sik'oyo, Yawe, Nzambe
na yo, akomisi bino ebele lokola minzoto ya likolo.

11 Boye, okolinga Yawe, Nzambe na yo, mpe okobatela
tango nyonso malako na Ye, bikateli na Ye mpe mitindo
na Ye. **2** Nazali koloba na bana na bino te oyo batikalaki te
koyeba to komona nyonso wana, kasi na bino oyo bozali
awa lelo ete bobosanaka te malako ya Yawe, Nzambe na
bino, monene na Ye, nguya na Ye, **3** bilembo mpe bikamwa
oyo asalaki kati na Ejipito, epai ya Faraon, mokonzi ya
Ejipito, mpe epai ya mokili na ye mobimba, **4** makambo oyo
asalaki na mampinga ya Ejipito, na bampunda mpe bashar
na yango, ndenge azindisaki yango kati na Ebale monene
ya barozo, tango ezalaki kolanda bino, mpe ndenge nini
Yawe alimwisaki yango libela; **5** makambo oyo asalelaki bino
kati na esobe kino bokoma na esika oyo, **6** makambo oyo
asalaki na Datani mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi, na
libota ya Ribeni, tango mabele efungolaki monoko na yango
mpe emelaki bango elongo na mabota na bango, bandako
na bango mpe bato nyonso oyo bazalaki sima na bango kati
na Isalaele mobimba. **7** Ezali bino nde bato bomonaki na
miso na bino moko makambo nyonso ya minene oyo Yawe
asalaki. **8** Yango wana, bobatela mibeko nyonso oyo napesi
bino lelo mpo ete bozala makasi mpe bokoka kobotola mokili
oyo bolingi kokota mpo na kozwa **9** mpe kowumela mingi kati
na mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai
ya bakoko na bino mpe epai ya bakitani na bango, mokili oyo
ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. **10** Mokili oyo ozali
kokota mpo na kozwa ekokani te na mokili ya Ejipito epai
wapi bowutaki. Kuna, bozalaki kolona bambuma mpe koyeisa
mayi na bilanga na kosalaka banzela ya mayi na makolo na
bino. **11** Kasi mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa ezali
mokili ya bangomba mpe ya mabwaku, mokili oyo mvula
enokaka wuta na likolo. **12** Ezali mokili oyo Yawe, Nzambe
na yo, abatelaka; miso ya Yawe, Nzambe na yo, ezalaka
tango nyonso likolo na yango wuta na ebandeli kino na suka
ya mobu. **13** Soki bokotosa na boyengebene mibeko oyo
napesi bino lelo ya kolinga Yawe, Nzambe na bino, mpe ya
kosalela Ye na motema na bino mobimba mpe na molimo na
bino mobimba, **14** nakonokisa kati na mokili na bino mvula na
tango na yango, mvula ya ebandeli ya eleko mpe mvula ya
suka ya eleko, mpo ete bokoka kobuka mbuma ya malamu,
bokoka kozwa vino ya sika mpe mafuta. **15** Nakokolisa
matiti kati na bilanga mpo na bibwele na bino mpe bokolia
mpe bokotonda. **16** Bosala keba ete bokosama te mpe
bopengwa te na kogumbamelaka banzambe mosusu mpe
na kofukamelaka yango, **17** noki te Yawe akosilikela bino,
akokanga likolo mpo ete enokisa lisusu mvula te mpe mabele
ekobota lisusu te mbuma na yango; na bongo bokolimwa

kati na mokili ya malamu oyo Yawe apesi bino. **18** Bobatela
malamu kati na mitema mpe milimo na bino maloba na ngai
oyo, bokanga yango na maboko na bino lokola bilembo, mpe
botia yango na bilongi na bino lokola elembo. **19** Boteya
yango na bana na bino na kolobelaka bango yango tango
bovandi kati na bandako mpe tango bozali kotambola na
nzela, tango bolali pongi mpe tango bolamuki. **20** Bokoma
yango na makonzi ya bandako na bino mpe na bikuke na
bino **21** mpo ete mikolo na bino mpe mikolo ya bakitani na
bino ezala ebele kati na mokili oyo Yawe alakaki kopesa
epai ya bakoko na bino na nzela na ndayi tango nyonso
oyo mokili ekowumela. **22** Soki bobateli malamu mibeko
nyonso oyo napesi bino mpo na kosalela, na kolingaka Yawe,
Nzambe na bino, na kotambolaka na banzela na Ye nyonso
mpe na kokangamaka na Ye; **23** wana Yawe akobengana
liboso na bino bikolo oyo nyonso, mpe bokobotola bikolo
oyo eleki bino na monene mpe na makasi. **24** Esika nyonso
makolo na bino ekonyata, ekozala ya bino. Mokili na bino
ekobanda wuta na esobe kino na Libani, wuta na Ebale
Efrate kino na este ya Ebale monene. **25** Moto moko te
akolonga kotelemela bino. Ndenge Yawe Nzambe alakaki
bino, akotia somo mpe kobanga kati na mokili mobimba,
na esika nyonso oyo bokokende. **26** Tala, natie lelo liboso
na bino mapamboli mpe bilakeli mabe. **27** Mapamboli, soki
botosi mibeko ya Yawe, Nzambe na bino, oyo napesi bino
lelo; **28** bilakeli mabe, soki boboyi kotosa mibeko ya Yawe,
Nzambe na bino, mpe bopengwi na nzela oyo natindi bino
lelo, na kosalelaka banzambe mosusu oyo bino botikalaki
koyeba te. **29** Tango Yawe, Nzambe na bino, akokotisa
bino na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa, bosengeli
kotatola mapamboli na ngomba Garizimi, mpe bilakeli mabe,
na ngomba Ebali. **30** Bangomba nyonso mibale ezali na
ngambo mosusu ya Yordani, ngambo ya weste, na mokili
ya bato ya Kanana oyo bavandaka na etando ya Yordani,
etalana na Giligali, pembeni ya banzete minene ya More.
31 Kala mingi te, bokokatisa Yordani mpo na kokota mpe
kozwa mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino.
Tango bokobotola yango mpe bokowumela kati na yango, **32**
bosala keba ete botosa bikateli nyonso mpe mibeko nyonso
oyo nazali kotia liboso na bino lelo.

12 Tala bikateli mpe mibeko oyo bosengeli kosalela
malamu kati na mokili oyo Yawe, Nzambe ya bakoko
na bino, azali kopesa bino mpo na kozwa, na tango nyonso
oyo bokowumela kati na mokili yango. **2** Bobebisa bisika
nyonso oyo bato ya bikolo oyo bozali kobengana bazalaki
kogumbamela banzambe na bango na likolo ya bangomba
ya milayi mpe ya mikuse mpe na se ya banzete nyonso
oyo ezali na makasa ya mobesu. **3** Bokweyisa bitumbelo
na bango, bobuka mabanga na bango ya bule, botumba
na moto makonzi na bango ya bule, bopanza na biteni
bikeko ya banzambe na bango mpe bolimwisa bakombo na
bango na bisika wana. **4** Nzokande mpo na bino, bosengeli
te kogumbamela Yawe, Nzambe na bino, na lolenge na
bango. **5** Bosengeli koluka esika oyo Yawe, Nzambe na bino,
akopona kati na bikolo na bino nyonso mpo na kotia Kombo
na Ye mpe mpo na kokomisa yango esika na Ye. Ezali na
esika yango kaka nde bosengeli kokende. **6** Ezali kuna
nde bokomema bambeka na bino ya kotumba, makabo na
bino, eteni na bino ya zomi, bakado ya ndenge na ndenge,
makabo mpo na kokokisa ndayi, makabo oyo bokokata
kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko mpe
bana mibali ya liboso ya bangombe, ya bameme mpe ya
bantaba na bino. **7** Kaka na esika yango, na miso ya Yawe,
Nzambe na bino, bino mpe mabota na bino bokolia mpe
bokosepela na eloko nyonso oyo bokosala na maboko na
bino; pamba te Yawe, Nzambe na bino, apamboli bino. **8**
Bosengeli lisusu te kosala ndenge tozali kosala awa, na
mokolo ya lelo: moto nyonso azali kosala ndenge alingi.
9 Pamba te kino lelo, bokoti nanu te na esika ya bopemi
mpe bozwi nanu te libula oyo Yawe, Nzambe na bino, azali
kopesa bino. **10** Kasi bokokatisa Yordani mpe bokovanda
na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino
lokola libula. Akopesa bino bopemi na kokangolaka bino
na maboko ya banguna na bino nyonso oyo bazingeli bino,
mpe bokovanda na kimia. **11** Boye, na esika oyo Yawe,
Nzambe na bino, akopona mpo na kotia Kombo na Ye,
bokomema eloko nyonso oyo natindi bino: bambeka na bino
ya kotumba, makabo na bino, biteni na bino ya zomi, bakado
na bino ya ndenge na ndenge mpe biloko nyonso ya kitoko
oyo bozali na yango, oyo bolapaki ndayi mpo na kopesa
epai na Yawe. **12** Kuna kaka nde bokosepela liboso ya
Yawe, Nzambe na bino; bino, bana na bino ya mibali mpe ya
basi, bawumbu na bino ya mibali, basi bawumbu na bino,
mpe Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino, pamba te
bazangi eteni ya mabele to libula kati na bino. **13** Bosala
keba ete bobonza te bambeka na bino ya kotumba na bisika
nyonso oyo bokomona. **14** Bokobonza bambeka yango kaka
na esika oyo Yawe akopona kati na moko ya bikolo na bino,
mpe kuna kaka nde bokosala makambo nyonso oyo natindi
bino. **15** Nzokande, bokoki kokata kingo ya bibwele na bino
mpe kolia misuni na yango ndenge bolingi kati na bingumba
na bino nyonso, ezala mboloko to pambi, kolanda mapamboli
oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino. Moto ya mbindo
to moto ya peto akoki na ye kolia yango. **16** Kasi bosengeli
te kolia makila; bosopa yango lokola mayi na mabele. **17**
Bosengeli te kolia kati na bingumba na bino eteni ya zomi ya
bambuma na bino, ya vino na bino ya sika, ya mafuta na
bino, bana ya liboso ya bangombe na bino, ya bameme na
bino, ya bantaba na bino to makabo nyonso oyo bopesaki
mpo na kokokisa ndayi, makabo oyo bokataki kopesa wuta
na mokano ya mitema na bino moko to makabo ya ndenge
na ndenge. **18** Kasi bokolia yango kaka na miso ya Yawe,
Nzambe na bino, na esika oyo Yawe Nzambe akopona: bino,
bana na bino ya mibali mpe ya basi, bawumbu na bino ya
mibali, basi bawumbu na bino, Balevi oyo bazali kati na
bingumba na bino mpe bokosepela liboso ya Yawe, Nzambe
na bino, na mosala nyonso oyo maboko na bino ekosala. **19**
Tango nyonso bokovanda kati na mokili na bino, bosala keba
ete bobosana Balevi te. **20** Tango Yawe, Nzambe na bino,
akokomisa mokili na bino monene ndenge alakaki bino mpe
tango bokozala na posa ya kolia mosuni mpe bokoloba: «
Nazali na posa ya kolia mosuni, » bokolia yango ndenge
bolingi. **21** Soki esika oyo Yawe, Nzambe na bino, aponi
mpo na kotia Kombo na Ye ezali mosika mingi mpo na bino,
wana bokokata kingo ya bangombe na bino, ya bantaba na
bino, ya bameme na bino, oyo Yawe apesaki bino ndenge
natindaki bino mpe bokoki kolia yango ndenge bolingi kati na

bingumba na bino. **22** Bokolia yango ndenge baliaka pambi
to mboloko; moto nyonso, azala mbindo to peto, akoki na
ye kolia yango. **23** Kasi bosala keba ete bolia makila te,
pamba te makila ezali bomoi, mpe bosengeli te kolia bomoi
elongo na nyama. **24** Bosengeli te kolia makila; kasi bosopa
yango na mabele ndenge basopaka mayi. **25** Bolia yango te
mpo ete bomona bolamu, bino mpe bana na bino; na nzela
wana nde bokosala oyo ezali alima na miso ya Yawe. **26**
Kasi bokozwa biloko na bino ya bule mpe biloko nyonso oyo
bolapaki ndayi mpo na kopesa, mpe bokokende na esika
oyo Yawe akopona. **27** Bokotumba mosuni mpe makila ya
bambeka na bino ya kotumba na etumbelo ya Yawe, Nzambe
na bino. Bokosopa makila ya bambeka na bino mosusu na
etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino; kasi mpo na mosuni na
yango, bokoki na bino kolia yango. **28** Bosala keba mpo
na kotosa mibeko oyo nazali kopesa bino mpo ete bomona
bolamu tango nyonso, bino mpe bana na bino, pamba te
na nzela wana nde bokosala oyo ezali malamu mpe alima
na miso ya Yawe, Nzambe na bino. **29** Yawe, Nzambe na
bino, akolimwisa na liboso na bino bikolo oyo bozali kokende
kobundisa mpe kobotola. Kasi tango bokobengana bango
mpe bokovanda na bamboka na bango, **30** mpe tango
bokosilisa kobebisa bango liboso na bino, bosala keba ete
bokweya te na motambo na bango ya kosalela banzambe na
bango mpe na motambo ya koluka koyeba na komitunaka:
« Ndenge nini bikolo oyo esalelaka banzambe na bango?
Tokosala ndenge moko mpe kati na bingumba na biso. » **31**
Bokoki te kogumbamela Yawe, Nzambe na bino, ndenge
bango basalaka. Pamba te Yawe amonaka yango lokola
likambo ya nkele mpe ayinaka makambo oyo basalaki mpo
na banzambe na bango: bazalaki ata kotumbaka na moto
bana na bango ya mibali mpe ya basi lokola mbeka mpo na
banzambe na bango. **32** Tala, bosala nyonso oyo natindi
bino, bobakisa to bolongola ata eloko moko te.

13 Soki mosakoli moko to moto moko oyo amonaka
makambo abimi kati na bino mpe asakoleli bino
bilembo minene mpe bikamwa, **2** mpe soki bilembo minene
mpe bikamwa oyo asakolaki ekokisami mpe alobi na bino:
« Tika ete tosalela mpe togumbamela banzambe mosusu,
» nzokande bino boyebi banzambe yango te, **3** bosengeli
te koyoka maloba ya mosakoli wana to ya moto wana oyo
amonaka makambo. Yawe, Nzambe na bino, akomeka bino
mpo na kotala soki bolingi Ye na motema na bino mobimba
mpe na molimo na bino mobimba. **4** Bosengeli kosambela
mpe kokumisa kaka Yawe, Nzambe na bino; bobatela mitindo
na Ye, botosa Ye mpe bokangama na Ye. **5** Mosakoli to
moto wana oyo amonaka makambo, esengeli baboma ye,
pamba te azali koteya mpo ete botombokela Yawe, Nzambe
na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito mpe asikolaki bino
na mokili ya bowumbu. Moto wana azalaki nde na posa
ya kopengwisa bino na nzela oyo Yawe, Nzambe na bino,
atindaki bino kolanda. Boye, bosengeli kolongola mabe kati
na bino. **6** Soki ndeko na yo moko ya mobali to ya mwasi,
mwana na yo ya mobali to ya mwasi, mwasi oyo yo olingaka
to moninga na yo ya motema alingi kokosa yo na nkuku
na koloba: « Tokende kogumbamela banzambe mosusu, »
banzambe oyo bino mpe bakoko na bino botikalaki koyeba
te, **7** banzambe ya bato oyo bazingeli bino, oyo bazali
pembeni to mosika, wuta na suka moko ya mokili kino na
suka mosusu), **8** koyoka ye te mpe kondima ye te. Koyokela
ye mawa te, kobikisa ye te mpe kobomba ye te. **9** Ya solo,
osengeli koboma ye na mabanga. Loboko na yo ekozala
loboko ya liboso mpo na kobamba ye mabanga mpe sima
maboko ya bato nyonso. **10** Boboma ye na mabanga, pamba
te alingaki kopengwisa bino mosika na Yawe, Nzambe na
bino, oyo abimisaki bino na Ejipito, mokili ya bowumbu. **11**
Boye, Isalaele nyonso ekoyoka mpe ekobanga, bongo moto
moko te kati na bino akosala lisusu makambo mabe ya
lolenge oyo. **12** Soki oyoki bato koloba na tina na moko kati
na bingumba oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mpo na
kovanda **13** ete bato mabe bamonani kati na yango, batindiki
bato ya engumba na bango mpe balobi na bango: « Tika ete
tokende kogumbamela banzambe mosusu, » banzambe oyo
oyebaki te, **14** wana osengeli koluka koyeba, kotuna mpe
kotala malamu-malamu. Soki ezali ya solo mpe emonani
ete likambo yango ya mbindo esalemaki penza kati na yo,
15 osengeli solo koboma na mopanga bavandi nyonso ya
engumba yango. Osengeli kobebisa yango nyonso: bato na
yango mpe bibwele na yango. **16** Okosangisa biloko nyonso
ya engumba yango oyo bobotoli na esika oyo bato nyonso
bakutanaka mpe okotumba engumba nyonso mpe biloko na
yango nyonso oyo bobotolaki lokola mbeka ya kotumba mpo
na Yawe, Nzambe na bino. Ekotikala mopiku ya mabanga
mpo na libela, ekoki kotongama lisusu te. **17** Eloko moko te
kati na biloko oyo epesama lokola ekila ekoki komonana na
maboko na yo, mpo ete Yawe Nzambe apelisela yo lisusu te
kanda na Ye ya makasi, kasi atalisa yo ngolu na Ye, ayokela
yo mawa mpe akomisa yo ebele ndenge alakaki yango epai
ya bakoko na yo na nzela ya ndayi, **18** soki otosi Yawe,
Nzambe na yo, obateli mibeko na Ye nyonso oyo nazali
kopesa yo lelo mpe otamboli na bosembo na miso Ye.

14 Bozali bana ya Yawe, Nzambe na bino: Bokoki te
komikata nzoloko mpe kokokola suki ya mito na bino
soki moto akufi, **2** pamba te bozali libota ya bule mpo na
Yawe, Nzambe na bino. Yawe aponaki bino kati na bato
nyonso oyo bazali kati na mokili mpo ete bozala libota
ya motuya mpo na Ye. **3** Bokoki te kolia ata eloko moko
ya mbindo. **4** Tala banyama oyo bokoki kolia: ngombe,
meme, ntaba, **5** mbuli, mboloko, pambi, ntaba ya zamba,
meme ya zamba, mbita mpe mpakasa. **6** Bokoki lisusu
kolia nyama nyonso oyo ezali na litindi epasuka na kati-kati
mpe ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu. **7**
Kasi, kati na banyama oyo ezongisaka na monoko biloko
oyo ewuti na libumu kasi litindi na yango epasuka te na
kati-kati, tala banyama oyo bosengeli te kolia: shamo,
mpanya ya matoyi milayi mpe mpanya ya zamba; pamba
te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi
litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na
bino. **8** Nzokande ngulu ezali na litindi epasuka na kati-kati
kasi ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu.
Boye, ngulu ezali mbindo; bosengeli te kolia mosuni na
yango to kosimba ebembe na yango. **9** Kati na bikelamu
nyonso oyo evandaka na mayi, bokoki kolia nyonso oyo
ezali na binyanyeli mpe biteku. **10** Kasi bokolia te nyonso
oyo ezangi binyanyeli mpe biteku: ezali mbindo mpo na
bino. **11** Bokolia ndeke nyonso oyo ezangi mbindo. **12** Kasi

tala bandeke oyo bokolia te: mpongo, engondo, mpongo
ya ebale monene, **13** kombekombe ya mwindo, bandeke
ya lolenge nyonso oyo eliaka misuni, nzengo ya lolenge
nyonso, **14** bayanganga ya lolenge nyonso: **15** maligbanga,
kumu, ndeke ya ebale monene mpe bakombekombe ya
lolenge nyonso. **16** Esulungutu, esulungutu ya monene,
esulungutu ya pembe, **17** libeke, ndeke oyo eliaka misuni
ya kopola, libata ya mayi, **18** nkoko, mokwela ya lolenge
nyonso, kengele mpe lolema. **19** Bokoki kolia te banyama
nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu, ezali mbindo
mpo na bino. **20** Nzokande, bokoki kolia nyonso oyo ezali
na mapapu mpe ezangi mbindo. **21** Bokoki kolia te nyama
oyo bokuti ya kokufa; bokopesa yango epai ya mopaya
oyo azali kovanda kati na engumba na bino; ye akoki na
ye kolia yango; soki te bokoki na bino koteka yango epai
ya moleki nzela, pamba te bozali libota ya bule mpo na
Yawe, Nzambe na bino. Bokoki te kolamba mwana ntaba
oyo ezali nanu komela mabele. **22** Mibu nyonso, bokotia
pembeni eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo bilanga na bino
ekobota. **23** Na miso ya Yawe, Nzambe na bino, mpe na
esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye, bokolia eteni
ya zomi ya ble na bino, ya vino ya sika mpe ya mafuta,
bana nyonso ya liboso ya bangombe na bino, ya bantaba
na bino mpe ya bameme na bino. Na bongo, bokoyekola
kotosa Yawe, Nzambe na bino. **24** Kasi soki esika yango
ezali mosika mingi mpo na yo komema eteni na yo ya zomi
epai na Yawe, Nzambe na yo, pamba te esika oyo Yawe
aponaki mpo na kotia Kombo na Ye ezali mosika mingi, wana
Nzambe na yo apamboli yo, **25** okoteka eteni na yo ya zomi;
bongo mbongo oyo okozwa, okokende na yango na esika
oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. **26** Okosalela mbongo
yango mpo na kosomba eloko nyonso oyo olingi: ngombe,
meme, ntaba, vino to masanga nyonso oyo elangwisaka to
eloko nyonso oyo olingi. Bongo yo elongo na ndako na yo
mobimba, bokoki kolia yango na esika wana, liboso ya Yawe,
Nzambe na yo, mpe okosepela elongo na libota na yo. **27**
Kobosana te Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino mpo
ete bazali ata na eteni ya mabele te to libula mpo na bango
moko. **28** Na suka ya mibu misato nyonso, bokomema biteni
ya zomi nyonso ya mibu wana mpe bokobomba yango na
bingumba na bino. **29** Na bongo, Balevi oyo bazali na eteni
ya mabele te to na libula te mpo na bango moko elongo na
bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bavandaka
na bingumba na bino, bakoya kolia mpe kotonda mpo ete
Yawe, Nzambe na bino, akoka kopambola bino na misala na
bino nyonso ya maboko.

15 Na suka ya mibu sambo nyonso, bosengeli kosundola
baniongo. **2** Tala ndenge esengeli kosalema: moto
nyonso oyo adefisaki ndeko na ye, mwana ya Isalaele,
mbongo, asengeli kotikela ye yango. Asengeli te kosenga
eloko epai ya ndeko to moninga na ye, moto ya Isalaele,
pamba te tango ya kotika baniongo mpo na lokumu na Yawe
esili kokoka. **3** Bokoki kosenga niongo epai ya mopaya,
kasi bosengeli kosundola baniongo nyonso oyo bandeko na
bino badefaki epai na bino. **4** Nzokande, ebongaki te ete
mobola azala kati na bino; pamba te kati na mokili oyo Yawe,
Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata yango
lokola libula, akopambola bino koleka, **5** soki botosi malamu
Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli malamu mitindo oyo
nazali kopesa bino lelo. **6** Pamba te Yawe, Nzambe na bino,
akopambola bino ndenge alakaki; mpe bino bokodefisa na
bikolo ebele, kasi bokodefa te. Bokokonza bikolo ebele,
kasi ekolo moko te ekokonza bino. **7** Soki mobola moko
amonani kati na bandeko na yo na bingumba ya mokili oyo
Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa yo; okokangela ye
motema te mpe okoboya te kosunga ndeko na yo mobola. **8**
Nzokande, okofungolela ye maboko mpe okodefisa ye na
motema moko, nyonso oyo akozala na yango na bosenga. **9**
Keba ete motema na yo ezala na makanisi ya mabe te mpe
eloba na yo te: « Mobu ya sambo ekomi pene, mobu ya
kotika baniongo, » mpo ete otala ndeko na yo mobola na
ndenge ya mabe mpe ozanga kopesa ye eloko. Mpe wana
ye akolelalela epai na Yawe na tina na yo, okomema ngambo
ya masumu na yo. **10** Osengeli kopesa ye na motema ya
esengo kasi na mitema mibale te; bongo Yawe, Nzambe na
yo, akopambola yo na misala na yo nyonso mpe na eloko
nyonso oyo maboko na yo ekosimba. **11** Nzokande lokola
babola bakozala kaka kati na mokili, ngai nazali kotinda bino
ete bofungola maboko na bino epai ya bandeko na bino,
epai ya babola mpe epai bato nyonso oyo bakelela kati na
mokili na bino. **12** Soki moko kati na bandeko na yo, Mo-
Ebre, azala mobali to mwasi, amiteki ye moko epai na yo,
akosalela yo mibu motoba; na mobu ya sambo, okotika ye
kokende na bonsomi. **13** Mpe tango okotika ye, okozongisa
ye maboko pamba te; **14** okopesa ye na motema ya esengo
ndambo na yo ya bibwele, ya ble mpe ya vino; okopesa
ye ndenge kaka Yawe, Nzambe na yo, apambolaki yo. **15**
Bokanisa ete bino mpe bozalaki bawumbu na Ejipito; mpe
Yawe, Nzambe na bino, asikolaki bino. Yango wana, napesi
bino mobeko oyo na mokolo ya lelo. **16** Kasi soki alobi na yo:
« Naboyi kotika yo, » mpo ete alingaka yo elongo na libota
na yo mpe azalaka na esengo ya kovanda elongo na yo,
17 wana okozwa motonga, okotia litoyi na ye na ezipelo ya
ekuke mpe okotobola yango. Na bongo, akokoma mowumbu
na yo mpo na libela. Okosala mpe ndenge moko mpo na
mwasi mowumbu. **18** Komona yango likambo ya pasi te
kotika mowumbu na yo na bonsomi, pamba te mosala oyo
asaleli yo na mibu motoba ezali na litomba mbala mibale
koleka litomba ya moto oyo ozwa na mosala. Mpe Yawe,
Nzambe na yo, akopambola yo na nyonso oyo okosala. **19**
Bokotia pembeni mpo na Yawe, Nzambe na bino, mwana
mobali nyonso ya liboso oyo akobotama kati na bangombe,
bameme mpe bantaba na bino. Kati na bitonga na bino,
bokotia na mosala te bana ya liboso ya bangombe na bino
mpe bokolongola te bapwale ya bana ya liboso. **20** Mibu
nyonso, bino elongo na mabota na bino, bokolia bibwele
yango na miso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo
akopona. **21** Soki ebwele yango ezali na mbeba to ezali
tengu-tengu to ekufa miso to soki ezali na mbeba mosusu ya
makasi, bokoki kobonza yango te epai na Yawe, Nzambe
na bino. **22** Bokolia yango kati na bingumba na bino: moto
nyonso, azala mbindo to peto, akolia yango ndenge baliaka
mboloko to mbuli. **23** Kasi bokolia makila te, bosopa yango
na mabele lokola mayi.

16 Batela sanza ya Abibi mpe sepela feti ya Pasika mpo
na Yawe, Nzambe na yo, pamba te ezalaki na butu

moko ya sanza yango nde Yawe abimisaki yo na Ejipito. **2** Tala biloko oyo okobonza lokola mbeka ya Pasika mpo na Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye: ngombe ya mobali, meme ya mobali mpe ntaba ya mwasi. **3** Okolia yango te na mapa oyo basangisa na levire. Kasi mikolo sambo, okolia mapa ezanga levire, mapa ya pasi, pamba te obimaki na Ejipito na lombangu. Okosalaka bongo na mikolo nyonso ya bomoi na yo mpo ete okanisaka mokolo oyo obimaki na Ejipito. **4** Tika ete levire emonana te epai na yo, kati na mokili na yo nyonso mikolo sambo. Kotika te ete nyama oyo babonzi na pokwa ya mokolo ya liboso etikala kino na tongo. **5** Okoki te kobonza mbeka ya Pasika kati na bingumba nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi yo. **6** Ezali kaka na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona mpo na kotia Kombo na Ye nde bokobonza mbeka ya Pasika. Bokosala yango na pokwa, tango moyi elalaka, ngonga oyo obimaki na Ejipito. **7** Okolamba mpe okolia yango na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. Bongo na tongo, okozonga na ndako na yo. **8** Mikolo motoba, okolia mapa ezanga levire; bongo na mokolo ya sambo, okosala feti monene mpo na Yawe, Nzambe na yo; okosala mosala moko te. **9** Okotanga baposo sambo, kobanda na mokolo oyo okotia mbeli na elanga ya ble mpo na kobuka ble yango. **10** Okosala feti ya Baposo mpo na Yawe, Nzambe na yo; okobonzela Ye makabo wuta na mokano ya motema na yo moko kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **11** Okosepela liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye: yo, bana na yo ya mibali, bana na yo ya basi, bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi oyo bazali kati na bingumba na yo, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali kovanda kati na yo. **12** Kobosana te ete ozalaki mowumbu kati na Ejipito mpe salela malamu mitindo oyo. **13** Mpo na oyo etali feti ya Bandako ya kapo, okosala yango mikolo sambo sima na yo kosangisa bambuma na yo ya ble mpe kokamola vino na yo. **14** Okozala na esengo na feti yango: yo, bana na yo ya mibali mpe ya basi, bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali kati na bingumba na yo. **15** Mikolo sambo, okosala yango feti mpo na Yawe, Nzambe na yo, na bisika oyo Yawe akopona; pamba te Yawe, Nzambe na yo, akopambola milona na yo mpe misala nyonso ya maboko na yo; bongo esengo na yo ekozala mingi koleka. **16** Mbala misato na mobu, mibali nyonso basengeli kokende liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo Ye akopona: na feti ya Mapa ezanga levire, na feti ya Baposo, mpe na feti ya Bandako ya kapo. Moko te akokende liboso ya Yawe, maboko pamba: **17** moko na moko kati na bino asengeli komema likabo kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi ye. **18** Okopona basambisi mpe bakalaka kati na bikolo na yo nyonso, kati na bingumba nyonso oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. Bakokata makambo ya bato na bosembo. **19** Okobebisaka bosembo te, okoponaka bilongi te, okondimaka kanyaka te, pamba te ezipaka miso ya bato ya bwanya mpe ebebisaka maloba ya bato ya sembo. **20** Okosalelaka bosembo mpe bosembo kaka, mpo ete owumela mpe okamata mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **21** Okotelemisa te likonzi ya nzambe mwasi Ashera pembeni ya etumbelo oyo okotonga mpo na Yawe, Nzambe na yo. **22** Okotelemisa te libanga ya bule, pamba te Yawe, Nzambe na yo, ayinaka nyonso wana.

17 Okobonza te epai na Yawe, Nzambe na yo, ngombe to meme oyo ezali na mbeba to oyo ezali mabe, pamba te yango ezali likambo ya nkele liboso ya Yawe, Nzambe na yo. **2** Soki kati na moko ya bingumba oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo; emonani na mobali to mwasi oyo asali mabe na miso ya Yawe, Nzambe na yo, wana abuki boyokani elongo na Ye **3** mpe akei kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango: moyi, sanza to minzoto nyonso ya likolo, nzokande natindaki bango bongo te; **4** bongo bamemeli yo sango ya ndenge wana, yekola yango malamu. Soki emonani solo ete likambo ya nkele esalemi kati na Isalaele; **5** kamata mobali to mwasi oyo asali likambo wana ya nkele, mema ye na ekuke ya engumba na yo mpe bamba ye mabanga kino akokufa. **6** Ezali kaka na litatoli ya bato mibale to misato nde okoki koboma moto, kasi na litatoli ya moto moko te. **7** Maboko ya motatoli nde ekozala maboko ya liboso ya koboma moto yango, mpe na sima, maboko ya bato nyonso. Na nzela wana nde okolongola mabe kati na yo. **8** Soki makambo oyo eleki yo makasi mpo na kosambisa ekomi na bisambiselo na yo, makambo lokola koboma bato, kowelana, kozokisa bato, mema yango na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona. **9** Okokende epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe epai ya mosambisi oyo azali kosala mosala na tango wana. Okotalisa bango likambo yango mpe bango nde bakokata likambo. **10** Bongo yo okosala kolanda mikano oyo bango bakopesa yo na esika oyo Yawe akopona. Sala keba ete osala makambo nyonso oyo bakotinda yo. **11** Okosala kolanda mobeko oyo bakoteya yo mpe bikateli oyo bakopesa yo. Kokende libanda te ya bikateli oyo bakopesa yo. **12** Moto oyo akosala lolendo mpe akoboya kotosa Nganga-Nzambe to mosambisi oyo atelemi mpo kosala mosala na esika oyo Yawe aponaki mpo na ye, basengeli koboma ye. Na nzela wana nde okolongola mabe kati na Isalaele. **13** Bato nyonso bakoyoka likambo yango, bakokoma na somo mpe bakosala lisusu lolendo te. **14** Tango okokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo; tango okozwa yango mpe okovanda kati na yango, tango mosusu okoki koloba: « Tika ete toluka mokonzi oyo akokonza biso ndenge ezali na bikolo nyonso oyo ezingeli biso, » **15** sala keba ete opona kaka mokonzi oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. Asengeli kowuta kati na bandeko na bino. Kotia mopaya te oyo azali ndeko na bino te kati na Isalaele mpo na kokonza bino. **16** Nzokande mokonzi yango asengeli te kozala na bampunda ebele mpo na ye moko mpe kozongisa bato na Ejipito mpo na kobakisa motango ya bampunda, pamba te Yawe alobaki na bino: « Botikala kozonga lisusu te na nzela oyo. » **17** Asengeli te kozala na basi ebele noki te motema na ye ekopengwa. Asengeli te kozala na palata mpe wolo ebele koleka. **18** Tango mokonzi yango akovanda na kiti na ye ya bokonzi, akozwa buku ya Mobeko epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe akokoma makambo oyo ezali na buku yango mpo na ye moko. **19** Akozala na buku yango tango nyonso mpe akotanga yango mikolo nyonso ya bomoi na ye mpo ete ayekola kokumisa Yawe, Nzambe na ye, mpe asalela malamu maloba nyonso ya Mobeko oyo mpe bikateli

na yango; **20** mpo ete atombola te na lolendo liboso ya
bandeko na ye to abima te libanda ya mibeko na yango.
Boye, ye elongo na bakitani na ye bakowumela tango molayi
na bokonzi kati na Isalaele.

18 Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi, elongo na libota
mobimba ya Balevi basengeli te kozwa eteni ya mabele
to libula kati na Isalaele; basengeli kobika kaka na makabo
bazikisa na moto mpo na Yawe mpe na libula na Ye, pamba
te yango nde ezali libula na bango. **2** Basengeli te kozala na
libula kati na bandeko na bango; Yawe nde azali libula na
bango ndenge alakaki bango. **3** Tala eteni oyo Banganga-
Nzambe basengeli kozwa epai na bato oyo bakobonza
ngombe to meme lokola mbeka: lipeka, mbanga mpe biloko
ya kati. Okopesa yango epai ya Nganga-Nzambe oyo azali
kosala mosala. **4** Okopesa ye bambuma na yo ya liboso
ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta mpe bapwale nyonso ya
liboso oyo okolongola na bameme na yo; **5** pamba te Yawe,
Nzambe na yo, aponi ye elongo na bakitani na ye kati na
bikolo na yo nyonso mpo na kotelema mpe kosala tango
nyonso mosala na Kombo na Yawe kati na Tempelo. **6** Soki
moko kati na Balevi alongwe na engumba moko kati na
bingumba ya Isalaele epai wapi azalaki kovanda, mpe ayei
ndenge motema na ye elingi, na esika oyo Yawe Nzambe
akopona; **7** asengeli kosala na Kombo na Yawe, Nzambe
na ye, ndenge bandeko na ye nyonso Balevi bazali kosala
kuna na miso ya Yawe. **8** Akozwa eteni ya ndenge moko
na bango na oyo etali biloko ya kolia, bakisa mbongo oyo
akozwa tango bakoteka biloko ya libota. **9** Tango okokota na
mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo, okomekola
te misala ya mbindo ya bikolo oyo ezali kuna. **10** Moto
moko te kati na yo akobonza na moto mwana na ye ya
mobali to ya mwasi epai ya moto oyo asalelaka soloka,
kindoki, oyo atalaka minzoto mpo na kosakola makambo,
oyo asalelaka maji **11** to moto oyo asalelaka makambo
ya nkuku to moto oyo atunaka milimo to nganga-kisi to
moto oyo asololaka na bakufi. **12** Moto nyonso oyo asalaka
makambo oyo, azali mbindo na miso ya Yawe; mpe ezali mpo
na makambo nyonso oyo ya nkele nde Yawe, Nzambe na
bino, akobengana bikolo wana liboso na bino. **13** Bosengeli
kozala bato bazangi pamela liboso ya Yawe, Nzambe na
bino. **14** Bikolo oyo bokobotola ezali bikolo oyo elandaka
bato wana, esalelaka kindoki mpe soloka. Kasi mpo na
bino, Yawe, Nzambe na bino, akoki te kopesa bino nzela ya
kosala bongo. **15** Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino
mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko
na bino; bosengeli koyoka ye. **16** Yango nde likambo oyo
bosengaki epai na Yawe, Nzambe na bino, na ngomba
Orebi, na mokolo ya mayangani, tango bolobaki: « Toboyi
koyoka lisusu mongongo ya Yawe, Nzambe na biso, to
komona lisusu moto makasi oyo, noki te tokokufa. » **17** Yawe
alobaki na ngai: « Makambo oyo balobi ezali malamu. **18**
Nakobimisa kati na bandeko na bango mosakoli moko lokola
yo; nakotia maloba na Ngai kati na monoko na ye, mpe
akoyebisa bango nyonso oyo Ngai nakotinda ye. **19** Soki
moto aboyi koyoka maloba na Ngai, oyo mosakoli yango
akoloba na Kombo na Ngai, Ngai moko nakopesa ye etumbu.
20 Kasi soki mosakoli moko alobi ete azali koloba na Kombo
na Ngai, bongo alobi likambo moko oyo Ngai natindi ye te
to azali koloba na kombo ya banzambe mosusu, basengeli
koboma ye. **21** Tango mosusu bokoki komituna: ‹ Ndenge
nini tokoki koyeba ete maloba oyo azali koloba ewuti solo
epai na Yawe te? › **22** Soki makambo oyo mosakoli alobi na
Kombo na Yawe ekokisami te to esalemi te, wana maloba
yango ewutaki na Yawe te. Mosakoli wana alobaki kaka na
ndenge na ye moko, bobanga ye te. »

19 Tango Yawe, Nzambe na bino, akobebisa bikolo oyo
Ye akopesa bino mokili na bango, tango bokobengana
bango mpe bokovanda na bamboka mpe na bandako na
bango; **2** bokotia pembeni mpo na bino, bingumba misato
oyo ezali na kati-kati ya mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
akopesa bino mpo na kozwa. **3** Bokosala kuna banzela
mpe bokokabola na biteni misato, mokili oyo Yawe, Nzambe
na bino, akopesa bino lokola libula mpo ete moto nyonso
oyo akoboma moto akoka kokima kuna. **4** Tala makambo
oyo ekoki kosala ete moto oyo abomi moninga na ye akoka
kokima kuna mpo na kobikisa bomoi na ye: ezali tango
abomi moninga na ye na nko te, moto oyo ayinaki te liboso.
5 Ndakisa: moto oyo akei na zamba elongo na moninga na
ye mpo na kokata banzete; bongo na tango atomboli loboko
na ye mpo na kokata nzete, ebende ya epasola elongwe na
esimbelo na yango, ekweyeli moninga wana mpe ebomi ye:
moto wana akoki kokima kati na moko ya bingumba wana
mpo na kobikisa bomoi na ye. **6** Soki bongo te, mobukanisi
makila akolanda ye na kanda, akokanga ye mpe akoboma
ye soki engumba ya kokimela ezali mosika mingi. Nzokande
asengelaki kokufa te, pamba te ayinaki te liboso moto oyo
asilaki koboma. **7** Yango wana, napesi bino mitindo ete
botia pembeni bingumba misato mpo na bino. **8** Soki Yawe,
Nzambe na bino, ayeisi monene mokili na bino ndenge
alakaki epai na bakoko na bino na nzela ya ndayi mpe apesi
bino mokili mobimba ndenge alakaki bango, **9** mpo ete
bosili kotosa mibeko nyonso oyo napesi bino lelo, mibeko
ya kolinga Yawe, Nzambe na bino, mpe ya kotambola na
banzela na Ye, wana bokobakisa lisusu bingumba misato na
bingumba misato ya liboso. **10** Bosala bongo mpo ete makila
ya moto oyo ayebi likambo te esopana te kati na mokili
na bino oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola
libula, soki te bokomema ngambo ya makila. **11** Kasi soki
moto ayini moninga na ye mpe atieli ye motambo, abundisi
ye mpe abomi ye na nko, bongo akimi kati na moko ya
bingumba wana, **12** bampaka ya engumba na ye bakolukisa
ye, bakozongisa ye na engumba na ye mpe bakotika ye
na maboko ya mobukanisi makila mpo ete aboma ye. **13**
Boyokela ye mawa te. Na nzela wana nde bokolongola
kati na Isalaele mabe ya kosopa makila ya moto oyo ayebi
likambo te, mpo ete bozala malamu. **14** Okoki te kopusa
mondelo ya moninga na yo, mondelo oyo bato oyo bayaki
liboso na yo na mabele na yo bakataki kati na mokili oyo
Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata
yango. **15** Litatoli ya moto moko ekoki te mpo na kotalisa ete
moto songolo abomaki moto to asalaki mabe. Bosolo ya
likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to
misato. **16** Soki motatoli ya lokuta atelemi mpo na kofunda
moto mosusu ete moto wana abomi moto; **17** bato nyonso
mibale oyo bazali kowelana bakotelema na miso ya Yawe
liboso ya Banganga-Nzambe mpe basambisi oyo bazali

kosala mosala kati na bino na tango wana. **18** Basambisi
basengeli koyekola likambo yango malamu penza. Mpe soki
emonani ete motatoli akosi, apesi litatoli ya lokuta mpo na
ndeko na ye; **19** bosala ye ndenge akanaki kosala ndeko na
ye. Na nzela wana nde bokolongola mabe kati na bino. **20**
Tango bato oyo batikali bakoyoka yango, bakobanga mpe
mabe ya lolenge oyo ekotikala lisusu kosalema te kati na
bino. **21** Boyokela moto ya ndenge wana mawa te! Mobeko
ezali: bomoi mpo na bomoi, liso mpo na liso, linu mpo na
linu, loboko mpo na loboko, lokolo mpo na lokolo.

20 Tango bokokende kobundisa banguna na bino mpe
bokomona bampunda, bashar mpe mampinga ya
basoda ebele koleka oyo ya bino, bobanga bango te, pamba
te Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito,
akozala elongo na bino. **2** Tango bokobongama mpo na
kokende na bitumba, Nganga-Nzambe asengeli koleka liboso
ya mampinga mpe koloba na bango **3** maloba oyo: « Oh
Isalaele, boyoka, awa bobongami lelo mpo na kokende
na bitumba mpo na kobundisa banguna na bino; boyika
mpiko! Bobanga te! Bolenga te! Bozala na somo te liboso
ya banguna na bino. **4** Pamba te Yawe, Nzambe na bino,
akotambola elongo na bino mpo na kobundela bino liboso ya
banguna na bino mpe kopesa bino elonga. » **5** Bakonzi ya
basoda basengeli koloba na mampinga: « Ezali na moko
kati na bino oyo awuti kotonga ndako ya sika mpe avandi
nanu kuna te? Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki
kokufa na bitumba, bongo moto mosusu akoya kovanda
moto ya liboso na ndako yango. **6** Ezali na moto oyo awuti
kolona elanga ya vino mpe nanu abuki bambuma ya liboso
te? Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki kokufa
na bitumba, bongo moto mosusu akoya kozala moto ya
liboso mpo na kobuka mbuma ya liboso na elanga na ye. **7**
Ezali na moto oyo awuti kotuna mwasi na libala mpe abali
nanu te? Tika ete azonga na ndako, noki te akoki kokufa
na bitumba mpe moto mosusu akoya kobala mwasi oyo ye
atunaki na libala. » **8** Bakonzi ya basoda bakoloba lisusu: «
Ezali na moto oyo azali kobanga to alembi nzoto? Tika ete
azonga na ndako mpo ete alembisa te baninga na ye na
bitumba. » **9** Bongo tango bakonzi ya basoda bakosilisa
koloba na mampinga, bakopona bakonzi mpo na kokamba
mampinga. **10** Tango bokokende kobundisa engumba moko,
boyebisa bato ya engumba yango ete bamipesa bango moko
na maboko na bino na kimia. **11** Soki bandimi mpe bafungoli
bikuke na bango, bokosalisa bato nyonso ya engumba wana
misala makasi mpe bakosalela bino. **12** Kasi soki baboyi
kosala kimia elongo na bino mpe babundisi bino, bobundisa
engumba wana. **13** Tango Yawe, Nzambe na yo, akokaba
engumba wana na maboko na yo, okoboma na mopanga bato
nyonso oyo bazali kati na yango. **14** Kasi bokoki kozwa mpo
na bino lokola bomengo ya bitumba: basi, bana, bibwele mpe
biloko nyonso oyo ezali kati na engumba. Boye bokosalela
bomengo ya bitumba oyo ekowuta epai ya banguna na bino
oyo Yawe, Nzambe na bino, akokaba na maboko na bino. **15**
Ezali ndenge wana nde bokosala bingumba nyonso oyo ezali
mosika na bino, bingumba oyo ezali te kati na mokili oyo
bokozwa. **16** Kasi mpo na bingumba ya bikolo oyo Yawe,
Nzambe na yo, akopesa yo lokola libula, kotika ata eloko
moko te na bomoi. **17** Bebisa bango nyonso: bato ya Iti,
bato ya Amori, bato ya Kanana, bato ya Perizi, bato ya Evi
mpe bato ya Yebusi, ndenge Yawe, Nzambe na yo, atindaki
yo **18** mpo ete bateya yo te kosala makambo nyonso ya
nkele oyo bango basalaka mpo na lokumu ya banzambe na
bango; noki te okosala masumu liboso ya Yawe, Nzambe
na yo. **19** Tango okobundisa engumba moko tango molayi
mpo na kobotola yango, okoki kosimba epasola te mpo na
kokata banzete ya engumba yango, pamba te okoki kolia
bambuma na yango; kokata yango te. Boni, banzete ekomi
bato mpo ete obundisa yango? **20** Kasi okoki nde kokata
banzete oyo oyebi ete ebotaka mbuma te mpo na kosala na
yango bibundeli kino engumba yango ekokweya.

21 Soki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
akopesa bino mpo na kozwa, bakuti moto akufa alali
na elanga, bongo moto oyo abomaki ye ayebani te, **2**
bampaka mpe basambisi na bino basengeli kobima mpo na
komeka molayi, kobanda na esika oyo ebembe ezali kino na
bingumba ya zingazinga, **3** mpo na koyeba engumba oyo
eleki pene. Bongo bampaka ya engumba yango bakozwa
mwana ngombe ya mwasi oyo nanu basaleli mosala te mpe
nanu bakangi ekangiseli na kingo te; **4** bakomema mwana
ngombe yango ya mwasi na lubwaku oyo, kati na yango,
basala nanu mosala ya bilanga te mpe balona nanu ata
eloko moko te, na esika oyo mayi ezali kotiola. Ezali kuna
nde bampaka bakobuka yango kingo. **5** Banganga-Nzambe,
bana mibali ya Levi, bakopusana; pamba te ezali bango nde
Yawe, Nzambe na bino, apona mpo na kosala mosala na Ye,
mpo na kopambola bato na Kombo na Yawe mpe mpo na
kokata makambo tango nyonso kowelana mpe kozokisana
ezali. **6** Bongo bampaka ya engumba yango bakosukola
maboko na bango na likolo ya mwana ngombe ya mwasi oyo
bakobuka kingo na lubwaku **7** mpe bakoloba: « Maboko na
biso esopaki makila oyo te, mpe miso na biso emonaki te
tango likambo yango esalemaki. **8** Eh Yawe, ndima kolimbisa
masumu ya Isalaele, bato na Yo, oyo osikolaki. Kotangela
bango ngambo te ya makila ya moto oyo ayebi likambo te. »
Boye, Yawe akolimbisa bango mpo na makila oyo etangaki.
9 Na nzela wana nde bokolongola, kati na bino, ngambo ya
kosopa makila ya moto oyo ayebi likambo te wana bokosala
likambo ya bosembo na miso ya Yawe. **10** Tango bokokende
kobundisa banguna na bino, bongo Yawe, Nzambe na bino,
akabi bango na maboko na bino mpe bokangi ndambo ya
bato; **11** soki bomoni mwasi ya kitoko kati na bango mpe
moko kati na bino asepeli na ye, akoki solo kobala ye. **12**
Boye mobali oyo asepeli kobala mwasi yango akokotisa ye
kati na ndako na ye, mpe mwasi yango akomikokola suki ya
moto na ye, akomikata manzaka na ye; **13** akotia pembeni
bilamba oyo alataki tango bakangaki ye mpe akovanda na
ndako ya mobali yango. Sima na ye kolela tata mpe mama
na ye sanza mobimba, mobali yango akosangisa na ye nzoto
mpe akokoma mobali na ye; bongo ye akokoma mwasi ya
mobali yango. **14** Soki mobali asepeli lisusu na mwasi yango
te, akotika ye kokende na esika nyonso oyo alingi; akoki
te koteka ye to kokomisa ye lokola mowumbu, pamba te
asambwisaki ye. **15** Soki mobali azali na basi mibale, bongo
alingaka moko koleka mosusu, mpe bango mibale baboteli
ye bana, kasi mwana ya liboso azali mwana mobali ya mwasi
oyo ye alingaka mingi te; **16** tango akokabola bozwi na ye

lokola libula epai ya bana na ye ya mibali; akoki te kokomisa
mwana ya liboso, mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka
koleka na esika ya mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka
mingi te. **17** Kasi akozwa mwana mobali ya mwasi oyo ye
alingaka mingi te lokola mwana ya liboso mpe akopesa ye
biteni mibale ya biloko nyonso oyo azali na yango. Mwana
mobali wana azali elembo ya liboso ya bokasi ya tata na
ye, boye asengeli kozwa makoki nyonso oyo ebongi na
mwana ya liboso. **18** Soki moto azali na mwana oyo azali
moto makasi mpe motomboki, oyo atosaka te ezala tata to
mpe mama na ye, mpe ayokelaka bango te ata soki bapesi
ye etumbu, **19** tata mpe mama na ye bakokanga ye mpe
bakomema ye epai ya bampaka na ekuke ya engumba na
bango. **20** Bakoloba na bampaka ya engumba: « Mwana
na biso oyo azali moto makasi mpe motomboki, atosaka
biso te, azali lokoso mpe molangwi masanga. » **21** Boye
bato nyonso ya engumba na ye bakobamba ye mabanga
kino akokufa. Na nzela wana nde bokolongola mabe kati
na bino. Tango bana nyonso ya Isalaele bakoyoka yango,
bakobanga. **22** Soki moto asali mabe oyo esengi ete bapesa
ye etumbu ya kufa, bongo badiembiki nzoto na ye na nzete,
23 ebembe na ye ekowumela te butu mobimba na nzete
wana; bosengeli kokunda yango kaka na mokolo wana,
pamba te moto nyonso oyo badiembiki na nzete azali na se
ya bilakeli mabe ya Nzambe. Bosengeli te kokomisa mbindo
mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino lokola libula.

22 Soki omoni meme to ngombe ya ndeko na yo ezali
koyengayenga, kotala yango pamba te, kasi kanga
yango mpe zongisa yango epai ya nkolo na yango. **2** Soki
ndeko yango avandaka pembeni na yo te to oyebi ye te,
mema yango na ndako na yo mpe bomba yango kino akoya
koluka yango, bongo okozongisela ye yango. **3** Okosala
ndenge moko soki omoni ane ya ndeko na yo to kazaka na
ye to eloko mosusu oyo ye abungisi. Kotala yango na pamba
te. **4** Soki omoni ane ya ndeko na yo to ngombe na ye
ekweyi na nzela, kotala yango na pamba te; osalisa ndeko na
yo mpo na kotelemisa yango. **5** Mwasi akoki kolata bilamba
ya mibali te to mpe mobali akoki te kolata bilamba ya basi,
pamba te Yawe, Nzambe na bino, ayinaka moto nyonso oyo
asalaka makambo ya ndenge wana. **6** Soki omoni zala ya
ndeke pembeni ya nzela, ezala likolo ya nzete to na mabele,
mpe mama ya ndeke evandeli bana to maki, kozwa te mama
elongo na bana. **7** Osengeli kozwa bana, kasi kotika mama
ete ekende mpo ete ozala moto ya esengo mpe ozala na
bomoi molayi. **8** Tango okotonga ndako ya sika, kozanga te
kotonga mir ya mokuse zingazinga ya motondo mpo ete
omema ngambo ya makila te na ndako na yo soki moto
akweyi likolo ya motondo. **9** Kolona te lolenge mibale ya
nkona na elanga na yo ya vino; noki te nyonso ekokoma
bule: oyo okolona mpe bambuma ya elanga na yo ya vino.
10 Okoki kosangisa te na libaya moko, ngombe mpe ane
mpo na kobalola mabele. **11** Okoki kolata te bilamba oyo
basala na bapwale ya meme mpe na lino. **12** Okotia basinga
na basonge minei ya elamba oyo okolata. **13** Soki mobali
abali mwasi mpe, sima na kosangisa na ye nzoto, asepeli na
ye lisusu te, **14** alobi ete ezaleli ya mwasi yango ezali mabe,
bongo apanzi ye sango ya mabe na koloba: « Nabalaki
mwasi oyo, kasi tango nasangisi na ye nzoto, namoni ete
ayebaki nzoto ya mibali, » **15** wana tata mpe mama ya
mwana mwasi, basengeli kolakisa epai na bampaka, na
bikuke ya engumba, bilembo oyo ezali kolakisa ete mwana
na bango ya mwasi ayebaki nzoto nanu ya mibali te. **16**
Tata ya mwana mwasi akoloba na bampaka: « Nabalisaki
mwana na ngai ya mwasi na mobali oyo, kasi asepeli na
ye lisusu te; **17** amoni ete ezaleli ya mwana na ngai ya
mwasi ezali malamu te, yango wana alobi: ‹ Mwana mwasi
oyo ayebaki nzoto ya mibali. › Kasi tala bilembo oyo ezali
kolakisa ete mwana na ngai ya mwasi ayebaki nanu nzoto
ya mibali te. » Boye baboti ya mwana mwasi bakofungola
elamba liboso ya bampaka ya engumba, **18** mpe bampaka
ya engumba bakozwa mobali yango mpe bakopesa ye
etumbu: **19** bakofutisa ye lomande ya mbongo ya bibende
ya palata, nkama moko, mpe bakopesa yango epai ya tata
ya mwana mwasi, pamba te mobali oyo asambwisi elenge
mwasi ya Isalaele oyo ayebaki nanu nzoto ya mibali te mpe
akokoba kozala mwasi na ye: akoki kokabwana na ye te
mikolo nyonso ya bomoi na ye. **20** Kasi soki makambo oyo
bafundeli ye ezali ya solo, mpe ezali ata na elamba moko
te oyo ezali kotalisa ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te,
21 esengeli bamema ye libanda ya ndako ya tata na ye,
mpe kuna bato ya engumba na ye bakobamba ye mabanga
kino akokufa: asalaki likambo ya soni kati na Isalaele na
kosalaka kindumba tango azalaki na ndako ya tata na ye.
Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino.
22 Soki bakangi mobali azali kosangisa nzoto na mwasi ya
mobali mosusu, bango nyonso mibale basengeli kokufa. Na
nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na Isalaele.
23 Soki kati na engumba mobali moko akutani na elenge
mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te bongo asangisi na
ye nzoto, nzokande elenge mwasi yango azali na mobali
oyo alingi kobala ye, **24** bokomema bango mibale na ekuke
ya engumba wana mpe kobamba bango mabanga kino
bakokufa. Bokoboma mwana mwasi, pamba te azalaki kati
na engumba kasi agangaki te mpo ete baya kosunga ye;
bokoboma mobali, pamba te asangisaki nzoto na makasi na
mwasi ya mobali mosusu. Na nzela wana nde bosengeli
kolongola mabe kati na bino. **25** Soki mobali akoti na zamba
na mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe asangisi na
ye nzoto na makasi, nzokande mwasi yango azali na mobali
oyo alingi kobala ye, kaka mobali oyo asali likambo wana
nde asengeli kokufa. **26** Bokosala likambo moko te epai ya
mwana mwasi, pamba te asali lisumu moko te oyo ekoki
komema ye na kufa. Likambo oyo ekokani na moto oyo
abundisi moninga na ye mpe abomi ye. **27** Pamba te mobali
wana akutanaki na mwasi wana na zamba, mpe mwana
mwasi wana akokaki koganga na ndenge nyonso alingi, kasi
moto moko te akokaki komonana kuna mpo na kosunga ye.
28 Soki mobali akutani na elenge mwasi, oyo ayebi nanu
nzoto ya mibali te mpe azali te na mobali oyo alingi kobala
ye, asangisi na ye nzoto na makasi, mpe bomoni bango; **29**
mobali wana asengeli kofuta mbongo ya bibende ya palata,
tuku mitano epai ya tata ya elenge mwasi, asengeli kobala
elenge mwasi yango; pamba te asangisi na ye nzoto na
makasi: akoki kokabwana na ye te mikolo nyonso ya bomoi
na ye. **30** Mwana mobali moko te akoki kobala mwasi ya tata
na ye, noki te akosambwisa mbeto ya tata na ye.

23 Mobali moko te oyo baboma mokongo to balongola
nzoto ya mibali akoki kokota na lisanga ya Yawe. **2**
Mwana makangu moko te to bakitani na ye bakoki kokota na
lisanga ya Yawe ata sima na milongo zomi. **3** Moto moko te
ya Amoni to ya Moabi to bakitani na bango bakoki kokota na
lisanga ya Yawe ata sima na milongo zomi. **4** Pamba te
bayaki te koyamba bino na mapa mpe na mayi na nzela
na bino tango bobimaki na Ejipito; mpe bazwaki Balami,
mwana mobali ya Beori, moto ya Petori, wuta na mokili ya
Mezopotami, mpo ete alakela bino mabe. **5** Kasi Yawe,
Nzambe na bino, ayokaki Balami te mpe abongolaki elakeli
mabe lipamboli mpo na bino, pamba te Yawe, Nzambe na
bino, alingi bino. **6** Tango nyonso bokozala na bomoi, bokoki
te kosala boyokani ya kimia elongo na bango. **7** Bokoki te
komona bato ya Edomi lokola bato ya mbindo, pamba te
bazali bandeko na bino. Bokoki te komona bato ya Ejipito
lokola bato ya mbindo, pamba te bovandaki kati na mokili
na bango lokola bapaya. **8** Bakitani na bango, kobanda na
molongo ya misato, nde bakoki kokota na lisanga ya Yawe.
9 Tango bokotonga milako mpo na kobundisa banguna na
bino, bozala mosika na eloko nyonso oyo ezali mbindo.
10 Soki mobali moko kati na bino azali mbindo, pamba te
abimisaki mayi ya mibali na butu, asengeli kokende libanda
ya molako mpe kovanda kuna. **11** Kasi na pokwa, na tango
moyi elalaka, asengeli komisukola nzoto mpe kozonga na
molako. **12** Bokopona esika moko na libanda ya molako, mpo
na kosala zongo. **13** Moto na moto, kati na bisalelo na ye,
asengeli kozala na pawu ya moke mpo na kotimola mabele;
mpe soki akei kosala zongo inene, akotimola mwa libulu mpe
akokunda nyei na ye. **14** Pamba te Yawe, Nzambe na bino,
atambolaka kati na molako na bino mpo na kobatela bino
mpe kokangola bino na maboko ya banguna na bino. Molako
na bino esengeli kozala bule mpo ete akoka komona te eloko
moko ya mbindo kati na bino mpe apesa bino mokongo te.
15 Soki mowumbu ayei kobombama epai na yo, kozongisa ye
te na maboko ya nkolo na ye. **16** Tika ete awumela epai na
yo, na esika nyonso oyo alingi, mpe na engumba nyonso oyo
aponi; konyokola ye te. **17** Kati na bana ya Isalaele, azala
mobali to mwasi, moko te asengeli komipesa na kindumba
ya bule. **18** Bosengeli te kokotisa na Tempelo ya Yawe,
Nzambe na bino, lifuti ya mwasi ya ndumba to ya mobali ya
ndumba, mpo na kokokisa ndayi ya lolenge nyonso, pamba
te Yawe, Nzambe na bino, amonaka bango nyonso mibale
nkele. **19** Okoki te kozwa mileki epai ya ndeko na yo tango
odefisi ye mosolo, bilei to eloko mosusu oyo ekoki kobota
mileki. **20** Okoki kozwa mileki epai ya mopaya, kasi epai ya
ndeko na yo moto ya Isalaele te; mpo ete Yawe, Nzambe na
bino, apambola bino na misala nyonso oyo maboko na bino
ekosala kati na mokili oyo bokokota mpo na kozwa. **21** Soki
olapi ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, kowumela te mpo
na kokokisa yango; noki te Yawe, Nzambe na yo, akotuna yo
yango mpe ekozala lisumu mpo na yo. **22** Kasi soki oboyi na
yo kolapa ndayi, okomema ngambo te. **23** Likambo nyonso
oyo bibebu na yo ekobimisa, osengeli kosalela yango, pamba
te olapaki ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, na monoko
na yo moko mpe wuta na mokano ya motema na yo. **24**
Soki okoti na elanga ya vino ya moninga na yo, okoki kolia
bambuma nyonso oyo olingi, kasi kotia eloko moko te na
kitunga na yo. **25** Soki okoti na elanga ya ble ya moninga na
yo, okoki kobuka ble na maboko, kasi kosalela mbeli te.

24 Soki mobali abali mwasi mpe, sima na mikolo, asepeli
na ye lisusu te mpo ete amoni eloko moko ya mabe
kati na ye, tika ete akoma mokanda ya koboma libala mpe
apesa ye yango; bongo na sima, abimisa ye na ndako na
ye. **2** Sima na kobima na ndako ya mobali wana, mwasi
yango akoki kobala mobali mosusu. **3** Mpe soki esali ete
mobali oyo ya mibale mpe asepeli na ye lisusu te, tika ete ye
mpe akokoma mokanda mpo na koboma libala mpe apesa
ye yango, bongo na sima, abimisa ye na ndako na ye; to
soki esali ete mobali oyo ya mibale akufi, **4** boye mobali
na ye ya liboso, oyo abenganaki ye na libala, akoki lisusu
te kozongisa ye na libala, pamba te mwasi yango akomi
mbindo liboso na ye: kozongisa ye lisusu na libala ezali
likambo ya nkele na miso ya Yawe. Boyeisa lisumu te na
mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola
libula. **5** Soki mobali abali sika, bakoki te kotinda ye na
bitumba to kopesa ye mosala songolo; akozala na bonsomi
mobu mobimba mpo ete avanda na ndako na ye mpo na
kosepelisa mwasi oyo asili kobala. **6** Bokanga te lokola
ndanga, mabanga mibale oyo moninga anikaka na yango
ble: mingi koleka libanga oyo ya moke, pamba te kosala
bongo ezali lokola kokanga ye nzela oyo abikelaka. **7** Soki
moto moko ya Isalaele ayibi ndeko na ye ya Isalaele mpe
akomisi ye mowumbu to ateki ye, basengeli koboma moto
wana. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na
bino. **8** Mpo na makambo oyo etali bokono ya maba, bosala
keba ete bosalela malamu malako nyonso oyo Banganga-
Nzambe, ba-oyo bazali Balevi, bapesaki bino. Bosengeli
kotosa malamu makambo oyo natindaki bango. **9** Bobosana
te makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai ya
Miriami, na nzela, sima na bino kobima na Ejipito. **10** Soki
odefisi eloko epai ya moninga na yo, kokota te na ndako
na ye mpo na kozwa ndanga. **11** Vanda kaka na libanda
kino moto oyo adefaki epai na yo akomemela yo ndanga.
12 Soki moto yango azali mobola, kokende kolala te na
ndanga oyo asimbisaki yo mpo na niongo. **13** Okozongisela
ye ndanga na ye ya kazaka ye, na pokwa, mpo ete alala na
yango. Bongo, ye akopambola yo; mpe ekozala mpo na yo
likambo ya sembo na miso ya Yawe, Nzambe na yo. **14**
Konyokola te moto ya mosala oyo azali mobola to moto
akelela: azala ndeko na yo moto ya Isalaele to mopaya
oyo azali kovanda kati na moko ya bingumba na yo. **15**
Pesa ye lifuti na ye ya mokolo na mokolo na pokwa, pamba
te azali mobali mpe atiaka elikya na lifuti yango, noki te
akoganga epai na Yawe na tina na yo mpe okosala lisumu.
16 Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe
bakoboma bana te mpo na batata na bango; bakoboma
moto na moto mpo na masumu na ye moko. **17** Bokoki te
kokata na ndenge ya mabe, makambo mpo na mopaya to
mpo na mwana etike; to kokamata kazaka ya mwasi oyo
akufisa mobali lokola ndanga. **18** Bobosana te ete bino mpe
bozalaki bawumbu na Ejipito; mpe Yawe, Nzambe na bino,
asikolaki bino kuna. **19** Tango bokobuka mbuma na bilanga
na bino, soki bobosani liboke ya ble, bozonga te mpo na
kozwa yango; botika yango mpo na mopaya, mpo na mwana
etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali mpo ete Yawe,

Nzambe na bino, apambola bino na misala nyonso oyo
maboko na bino ekosala. **20** Tango bokoningisa bambuma
ya olive na banzete na yango, bobuka te oyo ekotikala na
bitape; botika yango mpo na bapaya, bana bitike mpe mpo
na basi bakufisa mibali. **21** Tango bokobuka bambuma na
bilanga na bino ya vino, bokozongela te kobuka na mbala
ya mibale. Botika oyo ekotikala mpo na mopaya, mpo na
mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali. **22**
Bokanisa ete bozalaki bawumbu na Ejipito. Yango wana
natindi bino kotosa mibeko oyo.

25 Soki bato bazali kowelana, bakomema likambo na
bango na esambiselo, mpe basambisi bakokata
likambo yango: bakolongisa moto oyo ayebi likambo te mpe
bakokweyisa moto oyo asali mabe. **2** Bongo soki esengi ete
babeta moto oyo asali mabe fimbu, basambisi bakolalisa
ye na mabele mpe bakobetisa ye fimbu na miso na bango;
bakobetisa ye motango ya bafimbu oyo ekoki na mabe
oyo asali. **3** Kasi bakoki te kobeta ye bafimbu koleka tuku
minei. Soki babeti ye fimbu koleka tuku minei, ndeko na bino
akosambwa na miso na bino. **4** Osengeli te kokanga monoko
ya ngombe oyo ezali konika bambuma. **5** Soki bandeko
mibali bazali kovanda elongo, mpe moko kati na bango akufi
kasi atiki mwana te, mwasi oyo akufisi mobali akoki te kobala
na libota mosusu; semeki na ye asengeli kozwa ye na libala
mpo na kokokisa epai na ye mokumba ya kisemeki. **6** Mwana
mobali ya liboso oyo mwasi yango akobota akozwa kombo
ya ndeko mobali oyo akufa mpo ete kombo na ye ebunga te
kati na Isalaele. **7** Soki mobali yango aboyi kobala semeki
na ye ya mwasi, semeki yango ya mwasi akokende epai ya
bampaka, na ekuke ya engumba, mpe akoloba na bango: «
Semeki na ngai aboyi kobatela kombo ya ndeko na ye kati
na Isalaele, aboyi kokokisa mokumba na ye ya kisemeki epai
na ngai. » **8** Boye, bampaka ya engumba wana bakobengisa
mobali yango mpe bakoloba na ye. Soki akobi kaka koboya
kobala semeki na ye, **9** semeki yango akopusana pembeni
na ye na miso ya bampaka, akolongola ye lokolo moko ya
sandale, akobwakela ye soyi na elongi, mpe akoloba na ye:
« Tala ndenge basengeli kosala moto oyo aboyi kotonga
ndako ya ndeko na ye ya mobali. » **10** Boye, kati na Isalaele,
bakobanda kobenga bakitani ya moto wana « bana ya moto
oyo balongola sandale. » **11** Soki mibali bazali kobunda,
bongo mwasi moko apusani mpo na kokangola mobali na ye
na loboko ya moto oyo azali kobeta ye, mpe soki mwasi
yango asemboli loboko na ye mpe akangi nzoto ya mibali ya
moto oyo azali kobeta mobali na ye, **12** bokokata loboko na
ye. Bokoyokela ye mawa te. **13** Okoki te kozala na bimekelo
mibale ya kilo ekesana kati na saki na yo: moko eleki kilo
mpe mosusu eleki pepele. **14** Okoki te kozala na ndako na
yo na bikolo mibale ekesana mpo na kotanga na yango
biloko: moko ya monene mpe mosusu ya moke. **15** Osengeli
kozala na bimekelo mpe bikolo ya kotangela ya malamu mpe
ya sembo, mpo ete owumela mikolo ebele kati na mokili
oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **16** Pamba te Yawe,
Nzambe na yo, amonaka nkele, moto nyonso oyo asalaka
makambo wana, moto nyonso oyo asalaka makambo ya
sembo te. **17** Bobosana te makambo oyo bato ya Amaleki
basalaki bino tango bobimaki na Ejipito: **18** tango bolembaki
nzoto mpe bosilaki makasi, babimelaki bino na pwasa na
mobembo na bino mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki
na sima; babangaki Nzambe te. **19** Tango Yawe, Nzambe na
bino, akopesa bino bopemi liboso ya banguna nyonso oyo
bazingeli bino kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
akopesa bino mpo na kozwa lokola libula, bosengeli koboma
bato ya Amaleki mpo ete botikala lisusu te kokanisa bango
kati na mokili. Bobosana te kosala likambo yango.

26 Tango bokokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
akopesa bino lokola libula, tango bokozwa yango mpe
bokovanda kuna, **2** moko na moko kati na bino akozwa
ndambo ya bambuma ya liboso ya biloko nyonso oyo akozwa
na mabele ya mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa
bino; akotia yango na kitunga mpe akokende na esika oyo
Yawe, Nzambe na bino, akopona mpo na kotia Kombo na
Ye. **3** Akoloba na Nganga-Nzambe oyo akozala na mosala
na tango wana: « Natatoli lelo liboso ya Yawe, Nzambe
na yo, ete nakomi na mokili oyo Yawe alakaki kopesa na
bakoko na biso na nzela ya ndayi. » **4** Nganga-Nzambe
akozwa kitunga na maboko na ye mpe akokitisa yango
liboso ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino. **5** Bongo
okoloba liboso ya Yawe, Nzambe na yo: « Koko na ngai
azalaki moto ya Arami oyo azalaki koyengayenga; akendeki
na Ejipito na bato moke, awumelaki kuna mpe akomaki
ekolo monene, ekolo ya nguya mpe ya bato ebele. **6** Kasi
bato ya Ejipito banyokolaki biso, bayokisaki biso pasi mpe
bapesaki biso misala makasi. **7** Boye togangaki epai na
Yawe, Nzambe ya bakoko na biso. Wana ayokaki mingongo
na biso, amonaki mawa, pasi mpe minyoko na biso; **8** Yawe
abimisaki biso na Ejipito na somo makasi, na bilembo minene
mpe na bikamwa, na nzela ya loboko na Ye ya nguya mpe
esembolama. **9** Amemaki biso na esika oyo mpe apesaki
biso mokili oyo, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta
ya nzoyi. **10** Sik'oyo oh Yawe, tala, namemi bambuma ya
liboso ya mabele oyo opesaki ngai. » Sima na yango, okotia
kitunga liboso ya Yawe, Nzambe na yo, mpe okogumbama
liboso na Ye. **11** Boye, na biloko nyonso ya malamu oyo
Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo mpe bandeko na yo;
okosepela na yango elongo na Balevi mpe bapaya oyo
bazali kati na bino. **12** Na mobu nyonso ya misato, mobu
ya eteni ya zomi, tango okosilisa kotia pembeni eteni ya
zomi ya biloko nyonso oyo okozwa, okopesa yango epai ya
Balevi, epai ya bapaya, epai ya bana bitike mpe epai ya basi
bakufisa mibali; mpo ete balia yango na bingumba na yo
mpe batonda. **13** Bongo okotatola maloba oyo epai na Yawe,
Nzambe na yo: « Nalongolaki kati na ndako na ngai eteni
ya bule mpe napesi yango epai ya Balevi, bapaya, bana
bitike mpe basi bakufisa mibali, kolanda makambo nyonso
oyo otindaki ngai. Napengwaki te na mitindo na Yo mpe
nabosanaki yango te. **14** Naliaki ata eteni moko te ya bule
tango nazalaki na matanga, nalongolaki eloko moko te kati
na yango tango nazalaki mbindo mpe nabonzaki eloko moko
te kati na yango epai ya bakufi. Natosaki Yawe, Nzambe na
ngai, mpe nasalaki makambo nyonso oyo otindaki ngai. **15**
Tala wuta likolo, esika na Yo ya bule epai wapi ovandaka,
mpe pambola Isalaele, bato na Yo, mpe mokili oyo opesaki
biso ndenge olakaki yango epai ya bakoko na biso na nzela
ya ndayi, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya
nzoyi. » **16** Lelo, Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mitindo

ete osalela malamu bikateli mpe mibeko oyo; batela yango
malamu na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo
mobimba. 17 Lelo, ondimi ete Yawe azali Nzambe na yo;
ndenge opesaki elaka ete okotosa Ye, okobatela mibeko na
Ye nyonso mpe okosala makambo nyonso oyo Ye akotinda
yo. 18 Lelo mpe, Yawe andimi ete ozala ekolo na Ye penza,
ndenge alakaki yo mpe ndenge apesaki yo mitindo ete otosa
mibeko na Ye nyonso. 19 Na bongo, Yawe, Nzambe na yo,
akokomisa yo monene koleka bikolo nyonso oyo Ye akela;
akopesa yo lokumu, nkembo na Kombo na Ye. Okozala
libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na yo, ndenge alakaki
yango.

27 Moyize mpe bampaka ya Isalaele bapesaki mitindo
oyo epai ya bato: « Bobatela mitindo nyonso oyo
nalingi kopesa bino lelo. 2 Tango bokokatisa Yordani mpo na
kokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino,
bokotelemisa ndambo ya mabanga minene mpe bokopakola
yango pembe. 3 Bokokoma na likolo na yango, maloba
nyonso ya mobeko tango bokosilisa kokatisa Yordani mpo na
kokota na mokili oyo Nzambe na bino akopesa bino, mokili
oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, ndenge kaka
Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, alakaki bino. 4 Mpe
tango bokosilisa kokatisa Yordani, bokotelemisa mabanga
yango na ngomba Ebali ndenge natindi bino yango lelo, mpe
bokopakola yango pembe. 5 Kuna, bokotonga etumbelo
ya mabanga mpo na Yawe, Nzambe na bino. Bokosalela
ata esalelo moko te ya ebende. 6 Bokotonga na mabanga
balokota na bilanga etumbelo mpo na Yawe, Nzambe
na bino, mpe bokobonza na likolo na yango bambeka
ya kotumba. 7 Na likolo ya etumbelo yango, bokobonza
bambeka ya boyokani; bokolia yango kaka na esika wana
mpe bokosepela na miso ya Yawe, Nzambe na bino. 8
Bokokoma na konguluta maloba nyonso ya mobeko oyo
na likolo ya mabanga oyo botelemisi. » 9 Sima na yango,
Moyize mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi balobaki
na lisanga mobimba ya Isalaele: « Oh Isalaele, bovanda
kimia mpe boyoka! Bokomi lelo libota ya Yawe, Nzambe
na bino. 10 Botosa Yawe, Nzambe na bino, mpe bosalela
mitindo mpe bikateli na Ye oyo nalingi kopesa bino lelo.
» 11 Kaka na mokolo wana, Moyize apesaki mitindo oyo
epai na bato: 12 « Tala mabota oyo ekotelema na ngomba
Garizimi mpo na kopambola bato tango bokokatisa Yordani:
libota ya Simeoni, ya Levi, ya Yuda, ya Isakari, ya Jozefi,
mpe ya Benjame. 13 Mpe tala mabota oyo ekotelema na
ngomba Ebali mpo na kolakela bato mabe: libota ya Ribeni,
ya Gadi, ya Aseri, ya Zabuloni, ya Dani mpe ya Nefitali.
» 14 Balevi bakoloba epai ya bana nyonso ya Isalaele
maloba oyo na mongongo makasi: 15 « Alakelama mabe,
moto nyonso oyo akosala nzambe ya ekeko na libanga, na
nzete to na ebende banyangwisa na moto, mpo na kotia
yango na esika ya sekele! Yawe amonaka lokola biloko ya
nkele, banzambe ya bikeko oyo bato ya misala ya maboko
basalaka! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » 16 «
Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosambwisa tata na ye
to mama na ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » 17 «
Alakelama mabe, moto nyonso oyo akopusa libanga oyo
batie lokola mondelo na mabele ya moninga na ye! » Bato
nyonso bakozongisa: « Amen! » 18 « Alakelama mabe, moto
nyonso oyo akokamba mokufi miso na nzela ya mabe. »
Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » 19 « Alakelama mabe
moto nyonso oyo akokata makambo na ndenge ya mabe
mpo na mopaya, mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi
oyo akufisa mobali! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! »
20 « Alakelama mabe moto nyonso oyo akosangisa nzoto na
mwasi ya tata na ye, pamba te asambwisi mbeto ya tata na
ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » 21 « Alakelama
mabe, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na nyama! » Bato
nyonso bakozongisa: « Amen! » 22 « Alakelama mabe, moto
nyonso oyo akosangisa nzoto na ndeko na ye ya mwasi,
mwana ya tata na ye to mwana ya mama na ye! » Bato
nyonso bakozongisa: « Amen! » 23 « Alakelama mabe moto
nyonso oyo akosangisa nzoto na mama ya mwasi na ye!
» Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » 24 « Alakelama
mabe, moto nyonso oyo akoboma moninga na ye na nkuku!
» Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » 25 « Alakelama
mabe, moto nyonso oyo akozwa kanyaka mpo na koboma
moto oyo ayebi likambo te! » Bato nyonso bakozongisa: «
Amen! » 26 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akokokisa
te mpe akotia te na misala, maloba ya mibeko oyo! » Bato
nyonso bakozongisa: « Amen! »

28 Soki botosi penza Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli
penza mitindo na Ye oyo nazali kopesa bino lelo;
Yawe, Nzambe na bino, akotombola bino likolo ya bikolo
nyonso ya mokili. 2 Tala mapamboli oyo ekopesamela bino
mpe ekolanda bino tango bokotosa Yawe, Nzambe na bino:
3 Bokopambolama na engumba mpe bokopambolama na
bilanga. 4 Mabota na bino ekopambolama; milona na bino
mpe bibwele na bino: bangombe na bino, bameme mpe
bantaba na bino ekopambolama. 5 Bitunga na bino mpe
mesa na bino oyo bosalelaka mapa ekopambolama. 6
Bokopambolama tango bokokota mpe bokopambolama tango
bokobima. 7 Yawe akosala ete banguna oyo bakotelemela
bino bakokweyisama liboso na bino; bakoya epai na bino
na nzela moko, kasi bakokima bino na banzela sambo. 8
Yawe Nzambe akopambola bibombelo na bino ya biloko
mpe akopambola misala nyonso ya maboko na bino. Yawe
Nzambe akopambola bino na mokili oyo azali kopesa bino. 9
Yawe akokomisa bino libota na Ye ya bule ndenge alakaki
bino tango alapaki ndayi, pamba te bokobatela mitindo ya
Yawe, Nzambe na bino, mpe bokotambola na banzela na Ye.
10 Bongo bato nyonso ya mokili bakomona ete bozali penza
bato ya Yawe mpe bakobanga bino. 11 Yawe akotondisa
bino na bozwi ebele: mabota, bibwele, milona kati na mokili
oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na bino ete akopesa bino.
12 Mpo na bolamu na yo, Yawe akofungola likolo, ebombelo
ya bamvula na Ye, mpo na konokisa mvula na mokili na bino
na eleko ya malamu; mpe akopambola misala nyonso ya
maboko na bino. Bikolo ebele ekodefa epai na bino, kasi
bino bokodefa ata na ekolo moko te. 13 Yawe akokomisa
bino mito, kasi mikila te; pamba te bokobatela penza mitindo
ya Yawe, Nzambe na bino, oyo nazali kopesa bino lelo mpe
bokosalela yango penza. Lokumu na bino ekozala kaka
likolo, ekokita te. 14 Kati na mitindo oyo nazali kopesa bino
lelo, bopengwa ata na moko te, mpo na kolanda banzambe
mosusu mpe kosalela yango. 15 Kasi soki botosi te Yawe,
Nzambe na bino, mpe bosaleli te mitindo mpe bikateli na

Ye, oyo nazali kopesa bino lelo, tala bilakeli mabe oyo
ekokomela bino mpe ekokanga bino: **16** Bokolakelama mabe
kati na engumba mpe bokolakelama mabe kati na bilanga.
17 Bitunga na bino mpe mesa na bino oyo bosalelaka
mapa ekolakelama mabe. **18** Mabota na bino, milona na
bino, bibwele na bino: bangombe, bameme mpe bantaba
ekolakelama mabe. **19** Bokolakelama mabe tango bokokota
mpe bokolakelama mabe tango bokobima. **20** Kati na nyonso
oyo bokosala, Yawe akotindela bino bilakeli mabe, minyoko
mpe mikakatano; bongo bokowumela te mpo na kobebisama
nye likolo ya mabe oyo bosalaki ya kosundola Yawe. **21**
Yawe akotindela bino bokono oyo ebomaka kino akobebisa
bino kati na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa. **22** Yawe
akosilisa koboma bino na bokono ya ndenge na ndenge oyo
akotindela bino: fievele, kosila nzoto, mpese. Akotinda lisusu
bokono oyo ekobebisa bilanga na bino: kozanga mvula,
banyama mike oyo ebebisaka milona mpe bibende. Bokono
nyonso oyo ekolanda bino kino bokosila kokufa. **23** Mapata
oyo ezali likolo ya mito na bino ekokoma lokola bronze
mpe ekolekisa lisusu mvula te, mpe mabele oyo ezali na
se ya makolo na bino ekokoma makasi lokola libende mpe
ekobotisa lisusu mabele te. **24** Kati na mokili na bino, Yawe
akobongola mvula mpo ete ekoma putulu mpe zelo; yango
ekokweya wuta na likolo kino ekobebisa bino. **25** Yawe
akosala ete banguna na bino balonga bino. Bakoya epai na
bino na nzela moko mpe bino bokokima liboso na bango na
banzela sambo. Bokokoma eloko ya somo na miso ya bikolo
nyonso ya mokili. **26** Bibembe na bino ekokoma bilei ya
bandeke nyonso mpe ya banyama ya zamba, bongo moto
moko te akoya wana mpo na kobengana yango. **27** Yawe
akotindela bino bokono oyo esilaka te lokola oyo atindaki na
Ejipito: pota ya libumu, makwanza mpe mikusa ya nzoto. **28**
Yawe akotindela bino bokono ya liboma, ya kokufa miso mpe
ya mobulu na makanisi. **29** Na moyi makasi, bokotenga-
tenga lokola bakufi miso na molili. Bokolonga te na makambo
nyonso oyo bokosala. Mokolo na mokolo, bakonyokola bino
mpe bakoyiba bino, mpe moto moko te akomonana mpo na
kokangola bino. **30** Soki moko kati na bino azwi mwasi lokola
mobandami na libala, mobali mosusu nde akosangisa na ye
nzoto. Mosusu akotonga ndako, kasi akovanda yango te.
Mosusu akolona elanga ya vino, kasi okobuka bambuma na
yango te. **31** Bakokata bakingo ya bangombe na bino na miso
na bino, kasi bokolia yango te. Bakokamata ba-ane na bino
na makasi, na miso na bino, kasi ekozonga epai na bino te;
bakokaba epai ya banguna na bino, bameme mpe bantaba
na bino; mpe moto moko te akosunga bino. **32** Bakokaba
bana na bino ya mibali mpe ya basi na ekolo mosusu, mpe
bokofungola miso na bino mpo na kotala mokolo na mokolo
bozongi na bango, kasi bokokoka kosala ata eloko moko
te. **33** Bato oyo boyebi te bakolia bambuma ya mabele na
bino mpe ya misala na bino nyonso. **34** Bokobela liboma
likolo ya makambo oyo miso na bino ekobanda komona. **35**
Yawe akotindela bino bokono oyo ekobuka bino mabolongo,
makolo; bokono oyo ekoki kobika te mpe ekopanzana banda
na se ya matambe kino na mito. **36** Yawe akomema bino
mpe mokonzi oyo bokopona mpo na koyangela bino, na
ekolo oyo bino mpe bakoko na bino botikala nanu koyeba
te. Kuna bokogumbamela banzambe mosusu: banzambe
ya banzete mpe ya mabanga. **37** Bikolo nyonso epai wapi
Yawe akomema bino, bakomona bakokima bino lokola eloko
ya somo mpe bakobeta masapo mpo na kotiola bino. **38**
Bokolona bankona ebele na bilanga, kasi bokobuka moke;
pamba te mabanki ekolia bankona wana. **39** Bokosala mpe
bokobongisa bilanga ya vino, kasi bokotikala te komela vino
yango mpe kobuka bambuma na yango, pamba te banyama
mike oyo eliaka nzete ekobebisa yango. **40** Bokozala na
banzete ya olive na mokili na bino mobimba, kasi bokopakola
mafuta na yango te, pamba te bambuma ya olive ekokweya
liboso ete ekomela. **41** Bokozala na bana ya mibali mpe ya
basi, kasi bokobatela bango te, pamba te bakokende na
bowumbu. **42** Mabanki ekolia banzete na bino nyonso mpe
bambuma ya mabele na bino. **43** Mopaya oyo avandi kati
na bino akoleka bino na lokumu tango nyonso, kasi bino
bokokita se kokita; **44** akodefisa bino, kasi bino bokokoka
kodefisa ye te; akozala moto, kasi bino bokozala mokila. **45**
Tala bilakeli mabe nyonso oyo ekokomela bino, ekolanda
bino mpe ekozwa bino, ekokanga bino kino bokobebisama;
pamba te botosaki te Yawe, Nzambe na bino, mpe bobatelaki
te mitindo mpe bikateli oyo apesaki bino. **46** Bilakeli mabe
oyo ekozala elembo mpe makambo ya kokamwa epai na
bino mpe epai ya bakitani na bino mpo na libela. **47** Mpo ete
bosalelaki te Yawe, Nzambe na bino, na esengo mpe na
kosepela na tango ya bofuluki; **48** tango bokozala na nzala
mpe na posa ya komela, mpe tango bokozanga bilamba
mpe bokokelela, bokosalela banguna oyo Yawe Nzambe
akotindela bino. Akotia bino ekangiseli ya ebende na kingo
kino akobebisa bino. **49** Yawe akotindela bino na mosika,
wuta na suka ya mokili, ekolo moko oyo ezali lokola mpongo
oyo ezali kopumbwa, ekolo oyo bokososola monoko na
yango te; ekobundisa bino. **50** Bato ya ekolo yango bazali
na bilongi ya kanda-kanda, batosaka te bato oyo bazali
mikolo mpe bayokelaka bilenge mawa te. **51** Bakolia bana
ya bibwele na bino mpe bambuma ya mabele na bino, kino
bakobebisa bino. Bakotikela bino ata ble te, vino ya sika te,
mafuta te, ata bana ngombe na bino te, ata bana meme
na bino te mpe ata bantaba na bino te kino bokobebisama.
52 Bakozingela bingumba na bino nyonso kati na mokili
na bino kino bamir na bino ya milayi mpe ya makasi oyo
botielaka mitema ekokweya. Bakozingela bingumba nyonso
kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino. **53**
Mpo na pasi oyo banguna na bino bakomonisa bino tango
bakozingela bino, bokolia bana na bino, bokolia misuni ya
bana na bino ya mibali mpe ya basi oyo Yawe, Nzambe na
bino, apesi bino. **54** Mobali ya malamu koleka kati na bino,
oyo ayokelaka bato mawa, akoyokela lisusu moto mawa te:
ezala ndeko na ye to mwasi oyo ye alingaka to bana na ye
oyo batikali. **55** Akopesa na moto moko te kati na bango
mosuni ya bana na ye oyo akozala kolia. Yango kaka nde
bilei akotikala na yango mpo na pasi oyo banguna na bino
bakomonisa bino na tango bakozingela bino na bingumba
na bino nyonso. **56** Mwasi ya malamu koleka kati na bino,
oyo ayokelaka bato mawa, oyo aleki kitoko mpe amonanaka
lokola nde matambe na ye enyataka mabele te, akotala na
etaleli ya mabe mobali oyo ye alingaka, mwana na ye ya
mobali to ya mwasi, **57** mwana oyo awuti kobima na libumu
na ye, mpe bana oyo ye moko aboti; pamba te akoluka kolia
bango na nkuku, na tango oyo banguna na bino bakozingela
bino, mpe na tango ya pasi oyo banguna na bino bakomonisa

bino kati na bingumba na bino. **58** Tango bosaleli te maloba
nyonso ya mibeko oyo ekomami na buku oyo mpe botosi te
Kombo ya lokumu mpe ya somo, Yawe, Nzambe na bino;
59 Yawe akotindela bino mpe bakitani na bino bitumbu ya
somo: bapota minene oyo esilaka te mpe bokono ya makasi
oyo esilaka te. **60** Akotindela bino bitumbu nyonso ya Ejipito,
oyo bozalaki kobanga mpe yango ekotingama na bino. **61**
Yawe akotindela bino lisusu lolenge nyonso ya bokono mpe
bapota oyo ekomami te kati na buku oyo ya Mobeko, kino
bokobebisama. **62** Bino oyo bozalaki ebele lokola minzoto
na likolo, bokotikala kaka moke; pamba te botosaki te Yawe,
Nzambe na bino. **63** Ndenge kaka Yawe asepelaki kosalela
bino bolamu mpe mpo na kokomisa bino ebele, ndenge wana
mpe akosepela koboma bino mpe kobebisa bino; akopikola
bino na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa yango.
64 Boye, Yawe akopanza bino kati na bikolo nyonso ya
mokili mobimba. Kuna bokogumbamela banzambe mosusu:
banzambe ya nzete mpe ya mabanga oyo bino mpe bakoko
na bino boyebaki te. **65** Kati na bikolo wana, bokozala na
kimia te, bokozala na esika te ya kopemisa matambe ya
makolo na bino. Kuna Yawe akokomisa bino motema likolo-
likolo, miso elemba mpe nzoto elemba. **66** Bokowumela na
bomoi oyo ezanga elikya, oyo etonda na kobanga, butu mpe
moyi, mpe bokoyeba te ndenge nini bomoi na bino ekosuka.
67 Na tongo, bokoloba: « Pokwa ekokoma tango nini? » Mpe
na pokwa, bokoloba: « Tongo ekotana tango nini? » Pamba
te somo ekotonda na mitema na bino mpo na makambo
nyonso oyo miso ekomona. **68** Yawe Nzambe akozongisa
bino na bamasuwa na Ejipito, na mokili oyo nalobaki na bino
ete bokomona yango lisusu te. Mpe kuna, bokomiteka bino
moko epai ya banguna na bino lokola bawumbu ya mibali
mpe ya basi, kasi moto moko te akosomba bino.

29 Tala maloba ya boyokani oyo Yawe atindaki Moyize
kosala elongo na bana ya Isalaele na etando ya Moabi,
na likolo ya boyokani oyo asalaki na bango na ngomba
Orebi. **2** Moyize abengisaki bana nyonso ya Isalaele mpe
alobaki na bango: « Miso na bino emonaki makambo nyonso
oyo Yawe asalaki na Ejipito epai ya Faraon, epai ya basali na
ye nyonso mpe kati na mokili na ye mobimba. **3** Na miso na
bino moko, bomonaki komekama monene, bilembo minene
mpe bikamwa. **4** Kasi kino na mokolo ya lelo, Yawe apesaki
bino te mayele mpo na kososola to miso mpo na komona
to matoyi mpo na koyoka. **5** Na mibu tuku minei oyo Ngai
Yawe nakambaki bino na esobe, bilamba na bino enzulukaki
te mpe basandale na makolo na bino ekufaki te. **6** Boliaki
mapa te mpe bomelaki vino te to masanga mosusu oyo
elangwisaka. Nasalaki yango mpo boyeba ete Ngai nazali
Yawe, Nzambe na bino. **7** Tango bokomaki na esika oyo,
Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi, mokonzi ya Bashani,
bayaki kobundisa biso, kasi tolongaki bango. **8** Tozwaki
mokili na bango mpe topesaki yango lokola libula epai ya
bato ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe epai ya ndambo ya
libota ya Manase. **9** Bosalela malamu maloba ya boyokani
oyo mpo ete bomona bolamu na makambo nyonso oyo
bokosala. **10** Bino nyonso, bokotelema lelo na miso ya
Yawe, Nzambe na bino: bakambi na bino, bakonzi na bino ya
masanga, bampaka na bino, bakonzi na bino ya basoda mpe
bato mosusu kati na Isalaele **11** elongo na bana na bino mpe
basi na bino mpe bapaya oyo bazali kati na milako na bino
mpo na kobukela bino bakoni mpe kotokelaka bino mayi.
12 Botelemi awa mpo na kosala boyokani elongo na Yawe,
Nzambe na bino; boyokani oyo Yawe, Nzambe na bino, azali
kosala elongo na bino, na mokolo ya lelo, na kolapa ndayi
esangana na bilakeli mabe, **13** mpo na koyebisa bino, na
mokolo ya lelo, ete bozali bato na Ye, mpe Ye azali Nzambe
na bino ndenge alakaki yango, na nzela ya ndayi, epai na
bino mpe bakoko na bino —Abrayami, Izaki mpe Jakobi. **14**
Yawe azali kosala boyokani oyo, na nzela ya ndayi esangana
na bilakeli mabe, elongo na bino kaka te, **15** kasi mpe
elongo na ba-oyo bazali awa kati na biso, na mokolo ya
lelo, liboso ya Yawe, Nzambe na biso, mpe elongo na ba-
oyo bazali awa te elongo na biso. **16** Bino moko boyebi
ndenge nini tozalaki na Ejipito mpe ndenge nini tokatisaki
bamboka oyo tolekaki. **17** Bomonaki kati na bango biloko na
bango ya mbindo, banzambe ya bikeko basala na libaya, na
libanga, na palata mpe na wolo. **18** Bosala keba ete, na
mokolo ya lelo, mobali moko te, mwasi moko te, etuka moko
te to libota moko te epengwa na nzela ya Yawe, Nzambe
na biso, mpo na kokende kogumbamela banzambe wana
ya bikeko. Bosala keba ete, kati na bino, ezala na mosisa
moko te oyo ekobota ngenge ya bololo ya ndenge wana.
19 Sima na koyoka maloba oyo ya bilakeli, tika ete moto
moko te kati na bino amipambola na koloba: ‹ Nakolonga na
makambo na ngai nyonso atako natamboli kolanda baposa
ya motema na ngai moko. › Pamba te, moto oyo akosala
mabe oyo akomema moto oyo ayebi likambo te na libunga
na ye. **20** Yawe akolimbisa ye te; kanda makasi na Ye mpe
zuwa na Ye ekokweyela moto wana. Bilakeli nyonso ya mabe
oyo ekomama kati na buku oyo ekokweyela ye mpe Yawe
akolongola kombo na ye kati na mokili. **21** Yawe akotia ye
pembeni kati na bikolo nyonso ya Isalaele, akokaba ye na
pasi ndenge ezali bilakeli mabe nyonso ya boyokani oyo
ekomama kati na buku ya Mobeko. **22** Milongo ya bana na
bino oyo ekoya sima na bino mpe bapaya oyo bakowuta na
mikili ya mosika bakomona bitumbu oyo Yawe akokweyisela
mokili wana. **23** Mokili mobimba ekopela na moto ya sofolo
mpe ekotonda na mungwa. Bakolona ata eloko moko te,
eloko moko te ekobima mpe matiti ekobota te. Mokili yango
ekobebisama ndenge Sodome mpe Gomore, Adima mpe
Tseboyimi, ebebisamaki: bingumba oyo Yawe abebisaki na
kanda na Ye ya makasi. **24** Bikolo nyonso ekotuna: ‹ Mpo
na nini Yawe asali likambo ya boye na mokili oyo? Mpo
na nini kanda makasi boye? › **25** Mpe eyano ekozala: ‹
Esalemaki bongo, pamba te bato oyo babukaki boyokani
oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, asalaki elongo
na bango tango abimisaki bango na Ejipito. **26** Bakendeki
kosambela banzambe mosusu mpe bagumbamelaki bango,
banzambe oyo bayebaki te mpe oyo Ye apekisaki bango.
27 Yango wana, kanda ya Yawe epeli na mokili wana mpe
amemi bilakeli mabe nyonso oyo ekomami na buku oyo, kati
na mokili wana. **28** Yawe apikolaki bango na mokili na bango
na kanda na Ye ya makasi mpe na kotomboka na Ye ya
makasi. Abwakaki bango na mokili mosusu ndenge ezali
komonana lelo. › **29** Makambo oyo ebombama ezali mpo na
Yawe, Nzambe na biso; mpe makambo oyo emonisami ezali
mpo na biso mpe bakitani na biso, mpo na tango nyonso,
mpo ete tokoka kosalela maloba nyonso ya mibeko oyo. »

30 Maloba oyo nawuti koloba, mapamboli mpe bilakeli
mabe oyo napesi yo mpo ete opona, ekokokisama.
Soki obateli yango malamu na motema na yo kati na bikolo
nyonso epai wapi Yawe, Nzambe na yo, akobengana yo; **2**
soki ozongi epai na Yawe, Nzambe na yo; soki yo mpe bana
na yo botosi Ye, na mitema mpe na milimo na bino mobimba,
na makambo nyonso oyo natindi yo lelo, **3** Yawe, Nzambe
na yo, akoyokela yo mawa: akozongisa bato na yo, oyo
bakendeki na bowumbu mpe akosangisa bino lisusu wuta na
bikolo nyonso epai wapi apanzaki bino. **4** Atako bokendeki
na bamboka ya mosika kati na mokili, Yawe, Nzambe na
bino, akoluka kosangisa bino longwa kuna mpe akozongisa
bino. **5** Yawe, Nzambe na bino, akomema bino na mokili ya
bakoko na bino, mpe bokozwa yango; akosalela bino bolamu
mpe akokomisa bino ebele koleka bakoko na bino. **6** Yawe,
Nzambe na bino, akobulisa mitema na bino mpe mitema
ya bakitani na bino mpo ete bolinga Ye na mitema mpe na
milimo na bino mobimba, mpe mpo ete bozala na bomoi. **7**
Yawe, Nzambe na bino, akotia bilakeli nyonso ya mabe likolo
ya banguna na bino, oyo bayinaka bino mpe banyokolaka
bino. **8** Bokotosa lisusu Yawe mpe bokosalela mitindo na
Ye nyonso oyo nazali kopesa bino lelo. **9** Bongo Yawe,
Nzambe na bino, akosala ete bomona bolamu kati na misala
nyonso ya maboko na bino, mpe akopesa bino bana ebele,
bibwele ebele mpe bambuma ebele kati na mokili na bino.
Yawe akosepela na bino lisusu mpe akosalela bino bolamu,
ndenge kaka asepelaki na bakoko na bino, **10** soki botosi
Yawe, Nzambe na bino, mpe bobateli mitindo mpe bikateli na
Ye, oyo ekomama kati na buku oyo ya Mobeko, mpe soki
bozongi epai na Yawe, Nzambe na bino, na mitema mpe na
milimo na bino mobimba. **11** Makambo oyo nazali kotinda yo
lelo, ezali penza pasi te mpe elekeli yo te na makasi. **12**
Ezali te kati na Likolo mpo ete okoka kotuna: « Nani akomata
kuna na Likolo mpo na kozwela ngai yango mpe kosakolela
ngai yango mpo ete nakoka kotosa yango? » **13** Ezali te na
ngambo mosusu ya ebale monene mpo ete okoka kotuna: «
Nani akokatisa ebale monene mpo na kokamata yango mpe
kosakolela ngai yango, mpo ete nakoka kotosa yango? »
14 Te, liloba yango ezali pene na yo, ezali kati na monoko
na yo mpe kati na motema na yo, mpo ete okoka kotosa
yango. **15** Tala, nasili kotia lelo, liboso na yo, bomoi mpe
bolamu, kufa mpe mabe. **16** Tala likambo oyo Ngai natindi
yo lelo: linga Yawe, Nzambe na yo, tambola na banzela na
Ye mpe batela mitindo na Ye, bikateli na Ye mpe mibeko
na Ye. Bongo okozala na bomoi, mpe bokokoma ebele;
mpe Yawe, Nzambe na yo, akopambola yo kati na mokili
oyo bozali kokota mpo na kozwa. **17** Kasi soki motema na
yo epengwi mpe otosi te, soki okosami na kogumbamela
banzambe mosusu mpe na kosambela yango, **18** nalobi na
yo, na mokolo ya lelo, ete okobebisama solo, okowumela
lisusu te kati na mokili oyo ezali na ngambo mosusu ya
Yordani, epai wapi bokokota mpo na kozwa. **19** Na mokolo
ya lelo, nazwi likolo mpe se lokola batatoli mpo na yo: nasili
kotia liboso na yo bomoi mpe kufa, mapamboli mpe bilakeli
mabe. Sik'oyo, pona bomoi mpo ete yo mpe bana na yo
bozala na bomoi. **20** Mpe pona kolinga Yawe, Nzambe na
yo, koyoka mongongo na Ye mpe kokangama na Ye, pamba
te azali bomoi na yo mpe akopesa yo mibu ebele kati na
mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya
bakoko na yo —Abrayami, Izaki mpe Jakobi.

31 Moyize akobaki koloba maloba oyo epai ya bana
nyonso ya Isalaele: **2** « Nakokisi sik'oyo mibu nkama
moko na tuku mibale ya mbotama mpe nazali lisusu na
makasi te ya kokamba bino. Yawe alobaki na ngai: ‹ Okokatisa
Yordani te oyo ozali komona. › **3** Yawe, Nzambe na bino,
akotambola Ye moko liboso na bino, akobebisa bikolo oyo
ezali liboso na bino mpo ete bokamata mokili na bango;
Jozue nde akotambola liboso na bino ndenge Yawe alobaki.
4 Yawe akobebisa bango ndenge kaka asalaki Sikoni mpe
Ogi, bakonzi ya bato ya Amori, oyo abebisaki elongo na
bamboka na bango. **5** Yawe akokaba bango na maboko na
bino mpe bokosala bango makambo nyonso oyo natindaki
bino. **6** Boyika mpiko mpe bozala na molende, bobanga
bango te mpe bozala na somo te liboso na bango; pamba te
Yawe, Nzambe na bino, azali elongo na bino, akotika bino te
mpe akobwaka bino te. » **7** Bongo Moyize abengisaki Jozue
mpe alobaki na ye na miso ya bana nyonso ya Isalaele: «
Yika mpiko mpe zala na molende, pamba te okokende elongo
na bato oyo kino na mokili oyo Yawe alakaki kopesa epai ya
bakoko na bango na nzela ya ndayi, mpe okokabola yango
mpo na bango lokola libula na bango. **8** Ye moko Yawe
akotambola liboso na yo mpe akozala elongo na yo. Kobanga
te mpe yika mpiko. » **9** Boye Moyize akomaki mibeko oyo
mpe apesaki yango epai ya Banganga-Nzambe, bana mibali
ya Levi, oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani ya
Yawe, mpe epai ya bampaka nyonso ya Isalaele. **10** Moyize
atindaki bango: « Na suka ya mibu sambo nyonso, na mobu
ya kotika baniongo, na tango ya feti ya Bandako ya kapo,
11 tango bana nyonso ya Isalaele bakopusana liboso ya
Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo akopona, bokotanga
mibeko oyo liboso na bango mpo ete matoyi na bango ekoka
koyoka. **12** Bosangisa bato: mibali, basi, bana mpe bapaya
oyo bazali kati na bingumba na bino mpo ete bakoka koyoka
mpe koyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino, mpe kosalela
malamu maloba nyonso ya mibeko oyo. **13** Bana na bango
oyo bayebi mibeko oyo te basengeli koyoka yango malamu
mpe koyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino, tango nyonso
oyo bokovanda kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa
Yordani. » **14** Yawe alobaki na Moyize: « Tala sik'oyo, mokolo
ya kufa na yo ekomi pene. Benga Jozue, mpe bokota na
Ndako ya kapo ya Bokutani epai wapi nakopesa ye mitindo
na Ngai. » Boye Moyize mpe Jozue bakendeki mpe bakotaki
na Ndako ya kapo ya Bokutani. **15** Yawe amimonisaki epai
na bango lokola likonzi ya lipata kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani; mpe likonzi yango ya lipata etelemaki na ekuke ya
Ndako ya kapo ya Bokutani. **16** Yawe alobaki na Moyize: «
Ozali kokende kopema elongo na bakoko na yo; mpe, kala
mingi te, bato oyo bakopengwa mpo na kosalela banzambe
ya bapaya kati na mokili oyo bozali kokota, bakobosana
Ngai mpe bakobuka boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo
na bango. **17** Na mokolo wana, nakosilikela bango mpe
nakobosana bango. Boye, nakobombela bango elongi na
Ngai, mpe bakobebisama. Bokono ebele mpe pasi mingi
ekokomela bango. Mpe na mokolo wana, bakomituna: ‹ Ezali
te mpo ete Nzambe na biso azali lisusu elongo na biso te
nde bokono oyo ekomeli biso te? › **18** Solo, na mokolo

wana, nakobombela bango elongi na Ngai mpo na mabe
nyonso oyo basalaki, wana bakendeki epai ya banzambe
mosusu. **19** Sik'oyo, koma nzembo oyo mpe lakisa yango
yo moko epai ya bana ya Isalaele, mpe sala ete bayemba
yango mpo ete ezala litatoli mpo na Ngai, liboso na bango.
20 Pamba te nakokotisa bango na mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo nalakaki kopesa epai
ya bakoko na bango na nzela ya ndayi: bakolia, bakotonda
mpe bakoya minene; bongo bakokende epai ya banzambe
mosusu mpe bakosambela yango, bakobwaka Ngai mpe
bakobuka boyokani na Ngai. **21** Tango bokono ebele mpe
pasi mingi ekokomela bango, nzembo oyo ekotatola mpo na
kofunda bango, pamba te bakitani na bango bakobosana
yango te. Nayebi makambo oyo bazali kokana kosala atako
nakotisi bango nanu te kati na mokili oyo nalakaki kopesa
bango na nzela ya ndayi. » **22** Boye, Moyize akomaki nzembo
yango kaka na mokolo wana mpe alakisaki yango bana
ya Isalaele. **23** Yawe apesaki mitindo oyo epai ya Jozue,
mwana mobali ya Nuni: « Yika mpiko mpe zala na molende,
pamba te okokotisa bana ya Isalaele kati na mokili oyo
nalakaki kopesa bango na nzela ya ndayi, mpe Ngai moko
nakozala elongo na yo. » **24** Moyize asilisaki kokoma kati
na buku maloba nyonso ya mobeko oyo. **25** Bongo Moyize
apesaki mitindo oyo epai ya Balevi oyo bazalaki komema
Sanduku ya Boyokani ya Yawe: **26** « Bokamata buku oyo ya
Mobeko mpe botia yango pembeni ya Sanduku ya Boyokani
ya Yawe, Nzambe na bino; ekozala kuna lokola litatoli mpo
na bino. **27** Pamba te nayebi ndenge nini bozali batomboki
mpe mito makasi. Soki, wana nazali nanu na bomoi kati na
bino, bozali batomboki liboso ya Yawe, ekozala boni sima
na kufa na ngai? **28** Bosangisa liboso na ngai bakambi
nyonso ya mabota na bino mpe bakalaka na bino, mpo ete
naloba maloba oyo na matoyi na bango mpe nazwa likolo
mpe se lokola batatoli mpo na kofunda bango. **29** Pamba te
nayebi solo ete sima na kufa na ngai, bokomibebisa mpe
bokopengwa mosika na nzela oyo natindaki bino. Na mikolo
oyo ezali koya, bokono ekokweyela bino, pamba te bokosala
mabe na miso ya Yawe mpe bokotumbola kanda na Ye na
nzela ya misala ya maboko na bino. » **30** Moyize alobaki
maloba ya nzembo yango, banda na ebandeli kino na suka,
wana lisanga mobimba ya bana ya Isalaele ezalaki koyoka:

32 Oh likolo, yoka malamu, pamba te nalingi koloba! Oh
mabele, yoka malamu maloba ya monoko na ngai! **2**
Tika ete mateya na ngai ekweya lokola mvula, mpe maloba
na ngai ekita lokola londende, lokola mvula moke na likolo ya
matiti, lokola mvula makasi na likolo ya milona! **3** Nakosakola
Kombo ya Yawe. Bokumisa monene ya Nzambe na biso! **4**
Yawe azali lokola Libanga; misala na Ye ezali ya kokoka,
mpe banzela na Ye nyonso ezali sembo; azali Nzambe ya
boyengebene, asalaka mabe te; azali sembo mpe alima. **5**
Kasi bino, bomibebisaki liboso na Ye; bozali lisusu bana na
Ye te, mpo na mabe na bino, bino molongo ya bana mabe
mpe ya bapengwi. **6** Boni, ezali ndenge wana nde bofuti
Yawe? Oh bato ya maboma, bato bazanga bwanya! Boni,
Yawe azali Tata na bino te? Azali Mokeli na bino te? Ye nde
asalaki bino mpe abongisaki bino. **7** Bokanisa mikolo ya kala,
mpe botala milongo oyo eleka kala! Botuna na batata na bino,
mpe bakoyebisa bino. Botuna na bampaka na bino, mpe
bakolimbolela bino. **8** Tango Ye-Oyo-Aleki-Likolo apesaki na
ekolo moko na moko mabele na yango, tango akabolaki bato
nyonso, atiaki bandelo mpo na bato kolanda motango ya ba-
anjelu ya Nzambe. **9** Pamba te eteni ya Yawe ezali bato
na Ye; Jakobi azali libula na Ye. **10** Amonaki ye na esobe,
kati na mokili oyo ekawuka, etonda na koganga ya somo.
Azingelaki ye, abatelaki ye, akengelaki ye lokola mbuma ya
liso na Ye. **11** Azali lokola mpongo oyo ezali kolakisa bana na
yango kopumbwa. Epumbwaka pembeni-pembeni ya bana
na yango, etandaka mapapu na yango mpo na kokanga
bana na yango, mpe ememaka yango likolo ya masala na
yango. **12** Ye moko Yawe akambaki bango; nzambe moko te
ya bapaya azalaki elongo na Ye. **13** Akambaki bango na
bisika oyo eleki likolo kati na mokili, aleisaki bango bambuma
ya elanga, amelisaki bango mafuta ya nzoyi oyo ezalaki
kobima na libanga, mafuta oyo ezalaki kobima na mabele ya
mabanga, **14** miliki ya bangombe mpe ya bameme; apesaki
bango mafuta ya bameme mpe ya bantaba, ya bana meme
mpe ya ntaba ya mafuta; mpe apesaki bameme ya mibali
ya kitoko ya Bashani. Baliaki lisusu ble oyo eleki kitoko,
bamelaki vino ya motane oyo ewutaki na bambuma ya vino.
15 Yeshuruni akomaki monene mpe moto makasi; atondaki
na biloko ya kolia, akomaki kilo mpe moselu; asundolaki
Nzambe oyo akelaki ye mpe abwakaki Libanga na ye,
Mobikisi na ye. **16** Bapesaki Yawe kanda makasi likolo ya
banzambe na bango ya bapaya, mpe bapesaki Ye kanda na
nzela ya misala na bango ya mbindo. **17** Babonzaki bambeka
epai ya milimo mabe oyo ezali Nzambe te; babonzaki yango
epai ya banzambe oyo bango bayebaki te, banzambe oyo
ebimaki sika, banzambe oyo bakoko na bino basambelaki
te. **18** Bobosanaki Libanga oyo ebotaki bino mpe bomonaki
pamba Nzambe oyo apesaki bino bomoi. **19** Yawe amonaki
likambo oyo mpe abwakaki bango, pamba te bana na bango
ya mibali mpe ya basi bapesaki Ye kanda. **20** Alobaki: «
Nakobombela bango elongi na Ngai, mpe nakotala ndenge
nini suka na bango ekozala, pamba te bazali molongo ya
bato mabe, bana bazanga boyengebene. **21** Bazwelaki Ngai
mbanda oyo azali ata nzambe te, batumbolaki kanda na
Ngai likolo ya biloko oyo ekoki kutu kozala ata banzambe
ya bikeko te. Boye, Ngai mpe nakosala ete bango mpe
bayokela oyo ezali ata ekolo te zuwa; nakosala ete ekolo
moko ya bazoba epesa bango kanda. **22** Pamba te kanda
na Ngai epeli makasi lokola moto, mpe ekozikisa kino se ya
mokili ya bakufi, ekotumba mabele, bambuma na yango mpe
miboko ya bangomba. **(Sheol h7585)** **23** Nakobakisela bango
pasi likolo ya pasi, nakobwakela bango makonga na Ngai.
24 Nakotindela bango nzala makasi, bokono oyo esalaka
nzoto moto-moto mpo ete esilisa bango, mpe etumbu oyo
ekoboma bango. Nakotindela bango minu ya banyama ya
zamba, ngenge ya nyoka oyo etambolaka na libumu. **25** Na
libanda, mopanga ekokomisa bango bato bazanga bana;
kati na bandako na bango, somo ekokonza; bilenge mibali
mpe bilenge basi, bana mike mpe bampaka, bango nyonso
bakokufa. **26** Nalobaki: Nakopanza bango mpe nakosala ete
bato babosana bango. **27** Kasi nazali kobanga ete banguna
bafinga Ngai mpe bayini na bango bamikosa te na koloba: ‹
Tolongaki na makasi na biso moko, Yawe asalaki eloko moko
te. › » **28** Bato oyo bazali ekolo ezanga mayele, bazali na
bososoli te kati na bango. **29** Soki kaka bazalaki bato ya

bwanya, balingaki kososola likambo oyo mpe koyeba ndenge
nini suka na bango ekozala! **30** Ndenge nini moto moko
akoki kobengana bato nkoto moko, to bato mibale, kobundisa
bato nkoto zomi soki Libanga na bango atekaki bango te to
soki Yawe asundolaki bango te? **31** Pamba te Libanga na
bango azali lokola libanga na biso te; bango moko banguna
na biso bayebi yango. **32** Bilanga na bango ya vino ewuti
na bilanga ya vino ya Sodome mpe na bilanga ya Gomore.
Bambuma na bango etondi na ngenge, mpe maboke ya
bambuma na bango ezali bololo. **33** Vino na bango ezali
ngenge ya banyoka, ngenge ya etupa, ngenge oyo ebomaka.
34 « Boni, ebombami epai na Ngai te? Ekangami te lokola
elembo na bomengo na Ngai? **35** Ngai nde nazongisaka
mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto. Tango
lokolo na bango ekobeta libaku, na tango wana nde pasi
na bango ekoya na lombangu, mpe nyonso oyo Nzambe
abongisa wuta kala mpo na bango ekowumela te. » **36** Yawe
akosambisa bato na Ye, mpe akoyokela basali na Ye mawa;
tango akomona ete makasi na bango esili, mpe akomona
ete ezali lisusu na moto moko te oyo bakoki kokanga to
kokangola. **37** Bongo akoloba: « Wapi banzambe na bango?
Wapi libanga epai wapi babombamaki? **38** Wapi banzambe
oyo ezalaki kolia mafuta ya bambeka na bango mpe komela
makabo na bango ya vino? Tika ete etelema mpo na kosalisa
bino mpe kopesa bino ebombamelo! **39** Botala sik'oyo, Ngai
kaka nde nazali Nzambe; mosusu azali te! Nabomaka mpe
napesaka bomoi; nazokisaka mpe nabikisaka. Mpe moto
moko te akoki kokangola oyo ezali na maboko na Ngai. **40**
Natomboli loboko na Ngai na likolo, mpe nalobi: Na Kombo
na Ngai, **41** tango nakopelisa minu ya mopanga na Ngai,
mpe loboko na Ngai ekosimba yango mpo na kosambisa,
nakozongisa mabe na mabe epai ya bayini na Ngai, mpe
nakofuta ba-oyo balingaka Ngai te. **42** Tango mopanga na
Ngai ekozala kosasa misuni ya bato, nakolangwisa makonga
na Ngai na makila ya bato oyo babomi, ya bakangami mpe
ya mito ya bakonzi ya banguna. » **43** Oh bikolo, bosepela
elongo na bato na Ye! Bino ba-anjelu nyonso, bogumbamela
Nzambe; pamba te akozongisa mabe na mabe mpo na
makila ya basali na Ye, akozongisa mabe na mabe epai ya
banguna na Ye mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu
mpo na mokili na Ye mpe bato na Ye. **44** Moyize ayaki mpe
alobaki maloba nyonso ya nzembo oyo, mpe bato nyonso
bazalaki koyoka ye; azalaki elongo na Oze, mwana mobali ya
Nuni. **45** Tango Moyize asilisaki koloba maloba oyo nyonso
epai ya bana nyonso ya Isalaele, **46** alobaki na bango lisusu:
« Bobatela malamu kati na mitema na bino maloba nyonso
oyo nalobi na bino lelo, mpo ete bopesa mitindo epai ya bana
na bino ete batosa penza maloba nyonso ya mibeko oyo. **47**
Ezali maloba ya pamba te epai na bino, kasi ezali nde bomoi
na bino. Ezali na nzela na yango nde bokozala na bomoi
molayi kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa Yordani.
» **48** Na mokolo wana kaka, Yawe alobaki na Moyize: **49** «
Mata na ngomba Abarimi, ngomba Nebo oyo ezali kati na
Moabi mpe etalana na Jeriko; mpe tala mokili ya Kanana,
mokili oyo nazali kopesa epai ya bana ya Isalaele lokola
libula na bango. **50** Okokufa na ngomba oyo okomata; mpe
kuna, okokende kokutana na bakoko na yo, oyo bakufa
ndenge Aron, ndeko na yo ya mobali, akufaki na ngomba Ori
mpe akutanaki na bakoko na ye, **51** pamba te bino mibale
botambolaki te na boyengebene liboso na Ngai, na miso ya
bana ya Isalaele, na mayi ya Meriba, pembeni ya Kadeshi,
kati na esobe ya Tsini, mpe bobatelaki te bosantu na Ngai
kati na bana ya Isalaele. **52** Yango wana okomona mokili
yango kaka na mosika, okokota te na mokili oyo nalingi
kopesa na bana ya Isalaele. »

33 Tala lipamboli oyo Moyize, moto na Nzambe, asakolaki
mpo na bana ya Isalaele liboso ete akufa. **2** Alobaki: «
Yawe awutaki na Sinai; wuta na Seiri, abimelaki bango lokola
moyi na tongo, angengaki epai na bango wuta na ngomba
Parani, ayaki elongo na ebele ya bankoto ya ba-anjelu na Ye
mpe asimbaki na loboko na Ye kongenga ya Mobeko. **3**
Solo, olingaka bato, basantu nyonso basimbami na loboko
na Yo. Na makolo na Yo, bango nyonso bagumbamaka.
Ezali epai na Yo nde bazwaka mateya. **4** Moyize apesa biso
Mobeko oyo ezali bozwi ya lisanga ya Jakobi. **5** Azalaki
mokonzi ya Yeshuruni tango bakambi ya bato basanganaki
elongo na mabota ya Isalaele. **6** Tika ete Ribeni awumela
na bomoi mpe akufa te, mpe tika ete bato na ye bazala
moke te! » **7** Tala mapomboli oyo alobaki mpo na Yuda:
« Oh Yawe, yoka koganga ya Yuda; zongisa ye epai ya
bato na ye! Tika ete maboko na ye elongisa banzela na ye,
mpe tika ete osunga ye liboso ya banguna na ye! » **8** Mpo
na Levi, alobaki: « Urimi mpe Tumimi na Yo ezali mpo na
moyengebene oyo omekaki ye motema na Masa, mpe oyo
owelanaki na ye na mayi ya Meriba, **9** oyo atalisaki bolingo
epai na Yo koleka, bolingo epai ya baboti na ye, bandeko na
ye mpe bana na ye moko, mpo na kotosa maloba na Yo mpe
kobatela boyokani na Yo. **10** Ateyaka makebisi na Yo epai ya
Jakobi, mpe mibeko na Yo epai ya Isalaele; abonzaka ansa
liboso na Yo, mpe mbeka ya kotumba na likolo ya etumbelo
na Yo. **11** Oh Yawe, pambola makasi na ye na mosala, mpe
sepela na mosala ya maboko na ye. Buka loketo ya bato
oyo bazali kotelemela ye, mpe loketo ya bayini na ye kino
bakoka lisusu te kotelema. » **12** Mpo na Benjame, alobaki:
« Tika ete molingami ya Yawe azala na kimia pembeni na
Ye, pamba te Ye nde abatelaka ye mokolo mobimba; mpe
moto oyo Yawe alingaka apemaka na kati-kati ya mapeka na
Ye! » **13** Mpo na Jozefi, alobaki: « Tika ete Yawe apambola
mokili na ye na nzela ya mamwe ya motuya, oyo ewutaka na
likolo, mpe na nzela ya mayi ya mozindo oyo etiolaka na
se ya mabele **14** elongo na biloko oyo eleki motuya, oyo
mayi ekolisaka mpe oyo eleki kitoko, oyo ebimaka sanza
na sanza; **15** na nzela ya bakado ya kitoko ya bangomba
ya kala, mpe na nzela ya bambuma oyo eleki kitoko ya
bangomba mike oyo ewumelaka mobu na mobu; **16** na
nzela ya bambuma oyo eleki kitoko, bambuma oyo etondi
kati na mokili! Tika ete Nzambe oyo avandaka kati na nzete
moke oyo ezali kopela moto apambola moto ya Jozefi mpe
elongi ya moto oyo babulisi kati na bandeko na ye! **17** Na
lokumu, azali lokola mwana liboso ya ngombe; maseke na
ye ezali lokola ya mpakasa. Na nzela na yango nde ebetaka
bikolo, ata bikolo oyo ezali na suka ya mokili. Tala ndenge
nini bato ya Efrayimi bazali ebele penza, tala ndenge nini
bato ya Manase bazali penza ebele! » **18** Mpo na Zabuloni,
alobaki: « Oh Zabuloni, sepela na kobima na yo! Mpe yo
Isakari, tika ete osepela kati na bandako na yo ya kapo. **19**
Bakobengisa bato na likolo ya ngomba, mpe bakobonza

kuna bambeka ya bosembo, bakosala feti mpo na bomengo
ya bibale minene, mpe mpo na bozwi oyo ebombama na
zelo ya libongo. » **20** Mpo na Gadi, alobaki: « Tika ete
apambolama, moto oyo akoyeisa mokili ya Gadi monene!
Gadi akowumela kuna lokola nkosi oyo ezali kopasola banda
na lokolo kino na moto. **21** Aponaki mabele ya kitoko mpo
na ye moko, bapesaki ye eteni oyo ebongi na mokambi.
Atambolaki liboso ya bato; mpe asalaki mosala kolanda
bosembo ya Yawe mpe bikateli na Ye liboso ya Isalaele. »
22 Mpo na Dani, alobaki: « Dani azali mwana ya nkosi oyo
epumbwaka wuta na Bashani. » **23** Mpo na Nefitali alobaki:
« Nefitali atondi na bolamu mpe na mapamboli na Yawe,
akozwa libula ya weste mpe ya sude. » **24** Mpo na Aseri,
alobaki: « Aseri azali mwana mobali oyo aleki na mapamboli.
Tika ete bandeko na ye basalela ye mpe tika ete makolo
na ye ezinda na mafuta. **25** Bikangelo ya bikuke na yo
ekozala ya bibende mpe ya bronze. Mpe tika ete makasi na
yo ewumela ndenge mikolo na yo ezali. **26** Moko te akokani
na Nzambe ya Yeshuruni, Nzambe oyo atambolaka na likolo
lokola mpunda mpo na kosunga yo, mpe na mapata, kati na
nkembo na Ye. **27** Nzambe ya tango nyonso azali ekimelo
na yo, azali tango nyonso Mosungi awa na se. Ezali Ye nde
abenganaka banguna na yo liboso na yo mpe apesaka yo
mitindo ya koboma bango. **28** Boye Isalaele akowumela
na kimia, mpe etima ya Jakobi ezali kotiola kati na mokili
ya ble mpe ya vino ya sika, epai wapi likolo ezali kokitisa
mamwe. **29** Oh Isalaele, ozali solo libota ya esengo! Libota
nini ekokani na yo, yo libota oyo Yawe abikisi? Ye azali nde
nguba na yo mpe mosungi na yo ya nkembo. Banguna na yo
bakokima liboso na yo, mpe okonyata bisika na bango, oyo
eleki likolo. »

34 Wuta na bitando ya Moabi, Moyize amataki na likolo
ya ngomba Nebo kino na songe ya ngomba Pisiga oyo
etalana na Jeriko. Kuna, Yawe alakisaki ye mokili mobimba:
wuta na Galadi kino na Dani, **2** etuka nyonso ya Nefitali, ya
Efrayimi mpe ya Manase; mokili nyonso ya Yuda kino na
ebale monene Mediterane, **3** mpe etuka ya Negevi mpe
etuka ya lubwaku ya Jeriko, engumba ya banzete ya mbila
kino na Tsoari. **4** Bongo Yawe alobaki na ye: « Tala mokili
oyo nalakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya Abrayami,
Izaki mpe Jakobi, tango nalobaki na bango: ‹ Nakopesa
yango epai ya bakitani na bino. › Nasali ete omona yango na
miso na yo moko, kasi okokota kuna te. » **5** Moyize, mosali
na Yawe, akufaki kuna na Moabi ndenge Yawe alobaki na ye.
6 Ye moko Nzambe akundaki ye kati na Moabi, na lubwaku
oyo etalana na Beti-Peori; mpe kino lelo, moto moko te ayebi
esika oyo kunda na ye ezali. **7** Moyize azalaki na mibu
nkama moko na tuku mibale ya mbotama tango akufaki.
Miso na ye elembaki te mpe makasi na ye esilaki te. **8** Bana
ya Isalaele balelaki Moyize mikolo tuku misato, na etando
ya Moabi kino tango ya kolela mpe ya matanga esilaki. **9**
Jozue, mwana mobali ya Nuni, atondisamaki na Molimo
ya bwanya, pamba te Moyize atielaki ye maboko. Bana
ya Isalaele bayokelaki ye mpe batosaki mitindo oyo Yawe
apesaki na Moyize. **10** Wuta mokolo wana, mosakoli moko
te atikalaki lisusu kobima kati na Isalaele, oyo akokanaki na
Moyize oyo Yawe azalaki kosolola na ye miso na miso, **11**
oyo asalaki bikamwa nyonso mpe bilembo nyonso ya minene
oyo Yawe atindaki ye kosala kati na Ejipito liboso ya Faraon,
ya bakalaka na ye nyonso mpe ya mokili na ye mobimba; **12**
pamba te moto moko te atikalaki komonisa misala ya nguya
mpe ya somo lokola misala oyo Moyize asalaki na miso ya
bana nyonso ya Isalaele.

Jozue

1 Sima na kufa ya Moyize, mowumbu na Yawe, Yawe
alobaki na Jozue, mwana mobali ya Nuni, mosungi ya
Moyize: **2** « Moyize, mowumbu na Ngai, asili kokufa. Sik'oyo,
yo elongo na bato oyo nyonso, bobongama mpo na kokatisa
ebale Yordani mpe kokota na mokili oyo nakopesa bana ya
Isalaele. **3** Nakopesa bino esika nyonso oyo matambe ya
makolo na bino ekonyata, ndenge nalakaki Moyize. **4** Mokili
na bino ekozala longwa na esobe kino na bangomba ya
Libani oyo bozali komona, mpe longwa na Ebale monene,
ebale Efrate, mokili nyonso ya bato ya Iti kino na Ebale
monene, na ngambo ya weste: yango nde ekozala mokili na
bino. **5** Na mikolo nyonso ya bomoi na yo, moto moko te
akolonga kotelemela yo. Ndenge nazalaki elongo na Moyize,
ndenge wana mpe nakozala elongo na yo; nakotika yo te
mpe nakosundola yo te. **6** Zala makasi mpe yika mpiko,
pamba te yo nde okokamba bato oyo mpe okopesa bango
mokili oyo nalakaki kopesa lokola libula epai ya batata na
bango na nzela ya ndayi. **7** Kasi zala makasi mpe yika
mpiko, sala keba ete otosa mibeko nyonso oyo Moyize,
mowumbu na Ngai, apesaki yo; komeka te kobima libanda na
yango, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo
ya loboko ya mwasi, mpo ete okoka kolonga na makambo
nyonso oyo okosala. **8** Sala ete maloba ya buku oyo ya
Mobeko ewumela tango nyonso na monoko na yo; tangaka
mpe kanisaka yango butu mpe moyi, mpo ete osala kolanda
nyonso oyo ekomami kati na yango. Na bongo nde okokende
liboso mpe okolonga kati na misala na yo nyonso. **9** Boni,
nalobaki na yo te: Zala makasi mpe yika mpiko? Kozala
na somo te mpe kolemba nzoto te, pamba te Ngai Yawe,
Nzambe na yo, nakozala elongo na yo na bisika nyonso oyo
okokende. » **10** Jozue apesaki mitindo epai ya bakambi ya
bato: **11** « Botambola kati na molako mpe boloba na bato: ‹
Bobongisa bilei na bino, pamba te sima na mikolo misato,
bokokatisa ebale Yordani na esika oyo mpo na kokende
kobotola mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, asili kopesa bino.
› » **12** Kasi Jozue alobaki na bato ya libota ya Ribeni, na
bato ya libota ya Gadi, mpe na bato ya ndambo ya libota ya
Manase: **13** — Bobosana te Mobeko oyo Moyize, mowumbu
ya Yawe, apesaki bino: « Yawe, Nzambe na bino, apesaki
bino bopemi mpe mabele oyo. » **14** Kaka basi, bana mpe
bibwele na bino nde bakoki kotikala na mabele oyo Moyize
apesaki bino na ngambo ya este ya Yordani. Kasi bilombe na
bino nyonso ya etumba basengeli kolata bibundeli, kokatisa
mpe kotambola liboso ya bandeko na bino. Bokosunga
bandeko na bino **15** kino Yawe akopesa bango mpe bopemi
ndenge asalaki mpo na bino, mpe kino tango bango mpe
bakobotola mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bango.
Na sima na yango nde bokoki kozonga mpe kovanda na
mabele na bino moko, mabele oyo Moyize, mosali na Yawe,
apesaki bino na ngambo ya este ya Yordani, na ngambo
oyo moyi ebimelaka. **16** Bazongiselaki Jozue: — Tokosala
nyonso oyo okotinda biso mpe tokokende esika nyonso oyo
okotinda biso. **17** Ndenge totosaki Moyize na makambo
nyonso, ndenge wana mpe tokotosa yo. Tika ete Yawe,
Nzambe na yo, azala elongo na yo ndenge azalaki elongo
na Moyize! **18** Moto nyonso oyo akotombokela mitindo na yo
to akotosa te maloba na yo na likambo nyonso oyo okotinda,
akokufa. Tika ete ozala makasi mpe oyika mpiko!

2 Wuta na Shitimi, Jozue, mwana mobali ya Nuni, atindaki
na nkuku banongi mibale; alobaki na bango: — Bokende
kononga mokili, mingi-mingi Jeriko. Boye, bakendeki mpe
bakotaki na ndako ya mwasi moko ya ndumba, Raabi, mpe
bavandaki kuna. **2** Bayebisaki mokonzi ya Jeriko: — Tala,
bato moko kati na bana ya Isalaele bayaki awa na butu
mpo na kononga mokili. **3** Boye, mokonzi ya Jeriko atindaki
maloba oyo epai ya Raabi: — Bimisa mibali oyo bayaki epai
na yo mpe bakotaki na ndako na yo, pamba te bayei nde mpo
na kononga mokili mobimba. **4** Kasi mwasi yango akamataki
mibali wana mibale mpe abombaki bango. Alobaki: — Solo,
mibali bayaki epai na ngai, kasi nayebaki te esika bango
bawutaki. **5** Bakendeki na pokwa na tango oyo bakangaka
ekuke ya engumba. Nayebi mpe te soki bakendeki na nzela
nini. Bolanda bango noki. Bokoki solo kokanga bango. **6**
Nzokande amatisaki bango likolo ya mwanza ya ndako mpe
abombaki bango na se ya matiti oyo basalelaka bilamba ya
lino, oyo atiaki likolo ya mwanza. **7** Bongo, batindami ya
mokonzi babimaki mpo na kolanda banongi na nzela oyo
ekenda kino na esika oyo bakatiselaka ebale Yordani na
makolo. Tango kaka batindami yango babimaki na engumba,
bakangaki mpe mbala moko ekuke. **8** Na butu, liboso ete
banongi balala, Raabi amataki likolo ya mwanza **9** mpe
alobaki na bango: — Nayebi ete Yawe apesi mokili oyo na
maboko na bino. Tozali na somo makasi mpo na bino mpe
bavandi nyonso ya engumba oyo bazali kolenga na somo
likolo na bino. **10** Toyokaki ndenge nini Yawe akawusaki
Ebale monene ya Barozo liboso na bino tango bobimaki
na Ejipito, mpe makambo oyo bosalaki Sikoni mpe Ogi,
bakonzi mibale ya bato ya Amori, oyo bobomaki penza na
ngambo ya este ya Yordani. **11** Tango toyokaki sango yango,
mitema na biso ebukanaki mpe makasi ya moko na moko
kati na biso esilaki likolo na bino, pamba te Yawe, Nzambe
na bino, azali Nzambe ya likolo, kuna penza na lola, mpe
Nzambe ya se, awa na mabele. **12** Boye sik'oyo, bolapa
ndayi liboso na ngai na Kombo na Yawe ete bokosalela libota
na ngai bolamu ndenge ngai nasaleli bino. Bopesa ngai
elembo ya solo; **13** elembo oyo ekolakisa ete bokobikisa
bomoi ya tata mpe ya mama na ngai, ya bandeko na ngai
ya mibali mpe ya basi mpe ya bato nyonso oyo bavandaka
elongo na bango, mpe lisusu ete bokobikisa biso na kufa.
14 Banongi bayebisaki ye: — Solo, tolapi ndayi, tokondima
kokufa mpo na bino soki olobi te makambo oyo tozali kosala.
Tokosalela bino bolamu mpe ngolu tango Yawe akopesa
biso mokili oyo. **15** Boye, Raabi abimisaki bango na lininisa
mpe akitisaki bango na singa, pamba te ndako oyo azalaki
kovanda ezalaki ya kokangama na eteni ya mir ya engumba.
16 Alobaki na bango: — Bokende na nzela ya bangomba ya
mikuse mpo ete bato oyo bazali kolanda bino bamona bino
te. Bobombama kuna mikolo misato kino tango bakozonga,
bongo nde bokoki kokoba nzela na bino. **17** Banongi balobaki
na ye: — Tokozala na ngambo te na ndayi oyo olapisi biso
18 soki, tango tokokota na mokili, okokangisa singa oyo ya
motane na lininisa oyo okitiseli biso mpe okosangisa, kati
na ndako na yo, tata mpe mama na yo, bandeko mpe bato
nyonso ya libota na yo. **19** Soki moto moko abimi libanda ya

ndako na yo mpe akei na balabala, makila na ye ekotangama
na moto na ye moko; ekozala ngambo na biso te. Kasi
soki babomi moto moko kati na bato oyo bakozala kati na
ndako na yo, wana makila na ye ekotangama na mito na
biso. **20** Soki mpe olobi makambo oyo biso tozali kosala,
tokozala na ngambo te liboso ya ndayi oyo olapisi biso. **21**
Raabi azongisaki: — Boye, tika ete esalema ndenge bolobi.
Atikaki bango kokende, mpe bakabwanaki. Bongo na sima,
akangisaki singa ya motane na lininisa. **22** Sima na bango
kokabwana, bakendeki na bangomba mikuse mpe bavandaki
kuna mikolo misato kino tango bato oyo bazalaki kolanda
bango balembaki koluka bango na nzela nyonso. Lokola
bamonaki bango te, bazongaki na bango. **23** Banongi oyo
mibale bazongelaki nzela na bango, babimaki na bangomba
mikuse, bakatisaki ebale mpe bakomaki kino epai ya Jozue,
mwana mobali ya Nuni. Bayebisaki ye makambo nyonso
oyo ekomelaki bango. **24** Balobaki na Jozue: — Solo, Yawe
apesi mokili oyo nyonso na maboko na biso; bato nyonso
bazali kolenga liboso na biso.

3 Na tongo-tongo, Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele
babimaki wuta na Shitimi mpe bakendeki kino na Yordani
epai wapi batongaki molako na bango liboso ete bakatisa. **2**
Sima na mikolo misato, bakambi bakomaki kotambola kati
na molako **3** mpo na kopesa bato mitindo oyo: — Soki
bomoni Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Nzambe na bino,
mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi komema yango,
bolongwa na bisika oyo bozali mpe bolanda yango. **4** Bongo
bokoyeba nzela nini bokoki kolanda mpo ete nanu botambola
na nzela yango te. Kasi bozala mosika na Sanduku ya
Boyokani, na bametele pene nkoto moko, bopusana pene na
yango te. **5** Jozue alobaki na bato: — Bomibulisa, pamba te
lobi, Yawe akosala makambo ya kokamwa kati na bino. **6**
Jozue alobaki na Banganga-Nzambe: — Bomema Sanduku
ya Boyokani mpe botambola liboso ya bato. Batombolaki
yango mpe batambolaki liboso ya bato. **7** Yawe alobaki
na Jozue: — Lelo, nakobanda kotombola yo na miso ya
bana nyonso ya Isalaele mpo ete bayeba ete nazali mpe
elongo na yo ndenge nazalaki elongo na Moyize. **8** Yebisa
Banganga-Nzambe oyo bamemi Sanduku ya Boyokani: «
Tango bokokoma pembeni ya mayi ya Yordani, botia makolo
na bino kati na mayi mpe botelema wana. » **9** Jozue alobaki
na bana ya Isalaele: — Bopusana awa mpe boyoka maloba
ya Yawe, Nzambe na bino. **10** Bongo Jozue alobaki: —
Ezali na nzela oyo nde bokoyeba solo ete Nzambe na bomoi
azali elongo na bino mpe akobengana liboso na bino bato
ya Kanana, ya Iti, ya Evi, ya Perizi, ya Girigazi, ya Amori
mpe ya Yebusi. **11** Sanduku ya Boyokani ya Yawe ya mokili
mobimba ekoleka liboso na bino kati na mayi ya Yordani.
12 Sik'oyo, bopona bato zomi na mibale kati na mabota ya
Isalaele, moto moko mpo na libota moko. **13** Mpe tango
kaka Banganga-Nzambe oyo bakomema Sanduku ya Yawe,
Nkolo ya mokili mobimba, bakotia matambe ya makolo na
bango kati na Yordani, mayi na yango ekokabwana na biteni
mibale; mayi oyo ekowuta na ngambo ya likolo ekotelema
lokola mir. **14** Boye tango bato bakobima na molako mpo
na kokatisa Yordani, Banganga-Nzambe oyo bakomema
Sanduku ya Boyokani bakotambola liboso na bango. **15**
Nzokande, na tango ya kobuka milona, mayi ya Yordani
etondaka makasi penza. Kasi tango kaka Banganga-Nzambe
oyo bamemaki Sanduku bakomaki pembeni ya Yordani mpe
batiaki matambe na bango kati na mayi, **16** mayi oyo ezalaki
kowuta na ngambo ya likolo etikaki kotiola mpe esalaki lokola
mir moko ya monene, mpe etikaki nzela moko ya monene
wuta na engumba Adamu, oyo ezalaki pembeni ya Tsaritani;
bongo na ngambo mosusu, mayi oyo ezalaki kokita kino
na ebale monene ya Araba, ebale monene ya Barozo, ya
lubwaku ya Yordani, esilaki nyonso. Bato bakatisaki kino na
Jeriko oyo ezalaki liboso na bango. **17** Banganga-Nzambe
oyo bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe bapikamaki
na mabele ya kokawuka, na kati-kati ya mayi ya Yordani,
wana bana nyonso ya Isalaele bazalaki koleka kino tango
ekolo mobimba esilisaki kokatisa na mabele ya kokawuka.

4 Tango ekolo mobimba esilisaki kokatisa Yordani, Yawe
alobaki na Jozue: **2** « Pona mibali zomi na mibale kati
na bato, mobali moko mpo na libota moko. **3** Pesa bango
mitindo oyo: ‹ Bozwa kati na mayi ya Yordani, na esika oyo
Banganga-Nzambe bapikamaki, mabanga zomi na mibale,
bomema yango elongo na bino mpe botia yango na esika
oyo bokolekisa butu ya lelo. › » **4** Boye, Jozue abengaki
mibali zomi na mibale oyo aponaki kati na bana ya Isalaele,
mobali moko mpo na libota moko. **5** Jozue alobaki na bango:
« Boleka liboso ya Sanduku ya Yawe, Nzambe na bino, kino
na kati-kati ya Yordani. Moko na moko kati na bino amema
libanga na lipeka na ye kolanda motango ya mabota ya
Isalaele **6** mpo ete ezala lokola elembo kati na bino. Sima na
tango, soki bana na bino batuni bino: ‹ Mabanga oyo elakisi
nini? › **7** Bokoyebisa bango ete mayi ya Yordani ekatanaki
na biteni mibale liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe.
Tango ekatisaki Yordani, mayi na yango mpe ekatanaki.
Mabanga oyo ezali lokola ekaniseli ya seko na seko mpo
na bana ya Isalaele. » **8** Boye, bana ya Isalaele basalaki
ndenge Jozue atindaki bango. Bazwaki kati na Yordani,
mabanga zomi na mibale kolanda motango ya mabota ya
Isalaele, ndenge Yawe alobaki na Jozue. Bamemaki yango
kino na molako na bango, epai wapi batiaki yango. **9** Jozue
atelemisaki mabanga zomi na mibale mosusu na kati-kati ya
Yordani, na esika oyo Banganga-Nzambe oyo bamemaki
Sanduku ya Boyokani bapikamaki, mpe etikala wana kino
na mokolo ya lelo. **10** Nzokande, Banganga-Nzambe oyo
bamemaki Sanduku bawumelaki na kati-kati ya Yordani
kino tango bato bakokisaki makambo nyonso oyo Yawe
atindaki Jozue, ndenge kaka Moyize ayebisaki ye. Ezalaki
na lombangu nde bato bakatisaki Yordani. **11** Tango bango
nyonso basilisaki kokatisa, Sanduku ya Yawe elongo na
Banganga-Nzambe balekaki lisusu liboso ya bato. **12** Bato
ya libota ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota
ya Manase bakatisaki, balataki bibundeli mpe batambolaki
liboso ya bana ya Isalaele, ndenge Moyize atindaki bango.
13 Bazalaki bato pene nkoto tuku minei, bato ya bitumba,
oyo bakamataki bibundeli mpo na kobunda; balekaki liboso
ya Yawe na nzela ya bitando ya Jeriko mpo na kobunda. **14**
Na mokolo wana, Yawe atombolaki Jozue na miso ya bana
nyonso ya Isalaele; mpe bapesaki ye lokumu mikolo nyonso
ya bomoi na ye, ndenge kaka bapesaki Moyize lokumu.
15 Yawe alobaki na Jozue: **16** « Pesa Banganga-Nzambe
oyo bamemi Sanduku ya Litatoli mitindo ete babima wuta

na kati-kati ya ebale Yordani. » **17** Jozue apesaki mitindo
epai ya Banganga-Nzambe: « Bobima wuta na kati-kati ya
ebale Yordani. » **18** Boye Banganga-Nzambe oyo bamemaki
Sanduku ya Boyokani ya Yawe babimaki wuta na ebale.
Tango kaka batiaki matambe na bango na mokili, mayi ya
Yordani ezongaki na esika na yango, etondaki makasi mpe
ekomaki kotiola ndenge ezalaki momesano na yango. **19** Na
mokolo ya zomi ya sanza ya liboso, bato bakendeki wuta
na Yordani mpe batongaki molako na bango na Giligali,
na mondelo ya este ya Jeriko. **20** Jozue atelemisaki, na
Giligali, mabanga zomi na mibale oyo babimisaki na Yordani.
21 Alobaki na bana ya Isalaele: « Tango bakitani na bino
bakotuna batata na bango: ‹ Mabanga oyo elakisi nini? ›
22 Boyebisa bango: ‹ Bato ya Isalaele bakatisaki Yordani
na mabele ya kokawuka. › **23** Pamba te Yawe, Nzambe na
bino, akawusaki liboso mayi ya Yordani kino tango bosilisaki
kokatisa. Yawe asalaki na Yordani makambo oyo asalaki na
ebale monene ya Barozo tango akawusaki yango liboso na
biso, kino tango tosilisaki kokatisa yango. **24** Asalaki bongo
mpo ete bato nyonso ya mokili bayeba ete loboko ya Yawe
ezalaka na nguya, mpe mpo ete bobangaka Yawe, Nzambe
na bino, tango nyonso. »

5 Nzokande, tango bakonzi nyonso ya Amori, na ngambo
ya weste ya Yordani, mpe bakonzi nyonso ya Kanana,
pene ya ebale monene ya Barozo, bayokaki ndenge nini
Yawe akawusaki ebale Yordani liboso ya bana ya Isalaele
kino tango basilisaki kokatisa, mitema na bango ebukanaki
mpe bazalaki lisusu na makasi te ya kotelemela bana ya
Isalaele. **2** Na tango wana, Yawe alobaki na Jozue: —
Sala bambeli ya mabanga mpe kata lisusu bana mibali ya
Isalaele ngenga. **3** Jozue asalaki bambeli ya mabanga mpe
akataki bana mibali ya Isalaele ngenga, pene ya ngomba
moke ya Araloti. **4** Tala mpo na nini Jozue asengelaki kokata
bango ngenga: Mibali nyonso oyo babimaki na Ejipito mpe
bakokisaki mibu ya kobunda bitumba bakufaki na nzela, kati
na esobe, sima na bango kobima na Ejipito. **5** Mibali nyonso
oyo babimaki na Ejipito bakatamaki ngenga; kasi bato nyonso
oyo babotamaki na nzela, kati na esobe, bakatamaki ngenga
te. **6** Bana ya Isalaele batambolaki kati na esobe mibu tuku
minei, kino tango ekeke mobimba ya mibali oyo bakokisaki
mibu ya kobunda bitumba tango babimaki na Ejipito basilaki
kokufa. Mpo ete batosaki Yawe te, Yawe alapaki ndayi ete
bakomona te mokili oyo alakaki kopesa epai ya batata na
bango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi.
7 Boye, atombolaki bana na esika ya batata na bango; yango
wana Jozue akataki bango ngenga, pamba te bakatamaki
ngenga te na nzela. **8** Sima na ekolo mobimba kokatama
ngenga, batikalaki esika moko kati na molako kino tango
bapota na bango ekawukaki. **9** Yawe alobaki na Jozue: —
Lelo, natindiki soni ya Ejipito mosika na bino. Babengaki
esika yango « Giligali » kino na mokolo ya lelo. **10** Na pokwa
ya mokolo ya zomi na minei ya sanza wana, bana ya Isalaele
basalaki feti ya Pasika, wana bazalaki nanu na molako ya
Giligali, na etando ya Jeriko. **11** Mokolo oyo elandaki feti ya
Pasika, baliaki biloko ya mokili ya Kanana: mapa ezanga
levire mpe bambuma ya ble oyo bakalingaki kaka mokolo
wana. **12** Mokolo oyo elandaki mokolo oyo baliaki biloko ya
mokili ya Kanana, mana etikaki kokweya; mana ezalaki lisusu
te mpo na bana ya Isalaele. Boye, na mobu wana, baliaki
biloko ya mokili ya Kanana. **13** Nzokande, tango Jozue
azalaki pene ya Jeriko, atombolaki miso mpe amonaki moto
moko atelemi liboso na ye; moto yango asimbaki mopanga
na loboko na ye. Jozue apusanaki pene na ye mpe atunaki
ye: — Boni, ozali na ngambo na biso to na ngambo ya
banguna na biso? **14** Azongiselaki Jozue: — Te, kasi nazali
mokonzi ya mampinga ya Yawe; nayei kaka sik'oyo. Boye,
Jozue akweyaki elongi kino na mabele mpe alobaki na ye: —
Sango nini nkolo na ngai azali na yango mpo na mosali na
ye? **15** Mokonzi ya mampinga ya Yawe alobaki na ye: —
Longola basapato na yo na makolo, pamba te esika oyo
ozali ezali bule. Jozue asalaki se bongo.

6 Bikuke ya engumba Jeriko ezalaki ya kokangama makasi
penza mpo na bana ya Isalaele; moto moko te akokaki
kokota to kobima. **2** Yawe alobaki na Jozue: — Tala, na
maboko na yo, nasili kokaba Jeriko elongo na mokonzi na
yango mpe bilombe na yango ya bitumba. **3** Botambola
zingazinga ya engumba mbala moko na mokolo, yo elongo
na bato nyonso ya etumba. Bosala bongo mikolo motoba. **4**
Kamata Banganga-Nzambe sambo; Nganga-Nzambe moko
na moko asengeli komema kelelo moko basala na liseke
ya meme. Banganga-Nzambe nyonso sambo basengeli
kotambola liboso ya Sanduku. Na mokolo ya sambo, bobaluka
zingazinga ya engumba mbala sambo, elongo na Banganga-
Nzambe oyo bakozala kobeta bakelelo. **5** Tango lolaka
ya bakelelo yango ekoyokana tango molayi, tika ete bato
nyonso baganga makasi; bongo mir ya engumba ekokweya
na pwasa, mpe moto na moto akokota na engumba, na
esika oyo akozala. **6** Boye Jozue, mwana mobali ya Nuni,
abengaki Banganga-Nzambe mpe alobaki na bango: —
Bomema Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpe tika ete
Banganga-Nzambe sambo kati na bino bakamata bakelelo
sambo mpe batambola liboso ya Sanduku ya Yawe. **7** Bongo
apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: — Bokende
liboso! Botambola zingazinga ya engumba, mpe tika ete
basoda oyo bazalaka na liboso, na etumba, baleka liboso
ya Sanduku ya Yawe. **8** Tango Jozue asilisaki koloba na
bato, Banganga-Nzambe sambo, oyo bakamataki bakelelo
sambo liboso ya Yawe, balekaki liboso mpe bakomaki kobeta
yango, wana Sanduku ya Boyokani ya Yawe ezalaki kolanda
bango na sima. **9** Basoda oyo bazalaka na liboso, na
bitumba, bazalaki kotambola liboso ya Banganga-Nzambe
oyo bazalaki kobeta bakelelo; bongo basoda oyo batikalaka
na sima, bazalaki kolanda Sanduku ya Boyokani. Na tango
wana nyonso, bakelelo ezalaki kaka kobeta. **10** Kasi Jozue
apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: — Boganga te,
boloba mpe eloko moko te! Bovanda kaka kimia kino tango
nakoloba na bino ete boganga makasi; wana nde bokoganga
makasi. **11** Boye, Sanduku ya Yawe ezalaki kotambola
zingazinga ya engumba mbala moko na mokolo; bongo na
sima, bato bazalaki kozonga na molako mpo na kolekisa
butu. **12** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Jozue
alamukaki, mpe Banganga-Nzambe bamemaki Sanduku ya
Yawe. **13** Banganga-Nzambe sambo oyo basimbaki bakelelo
sambo balekaki liboso, batambolaki liboso ya Sanduku ya
Yawe, na kobeta bakelelo. Basoda oyo bazalaka na liboso,
na bitumba, balekaki liboso na bango; mpe basoda oyo

batikalaka na sima bazalaki kolanda Sanduku ya Yawe, wana
bakelelo ezalaki kobeta. **14** Na mokolo ya mibale, babalukaki
lisusu engumba mbala moko; bongo na sima, bazongaki na
molako. Boye, basalaki bongo mikolo motoba. **15** Na mokolo
ya sambo, balamukaki na tongo-tongo mpe babalukaki
zingazinga ya engumba mbala sambo, ndenge kaka bazalaki
kosala. Ezalaki kaka mokolo wana nde babalukaki mbala
sambo zingazinga ya engumba. **16** Na mbala oyo ya sambo,
tango Banganga-Nzambe babetaki bakelelo tango molayi,
Jozue apesaki mitindo epai ya bato: — Boganga makasi,
pamba te Yawe akabi engumba oyo na maboko na bino!
17 Bobebisa mpo na Yawe engumba oyo nyonso elongo
na biloko nyonso oyo ezali kati na yango. Bobikisa kaka
Raabi, mwasi ya ndumba, elongo na bato na ye nyonso oyo
bakozala kati na ndako na ye, pamba te abombaki banongi
oyo totindaki. **18** Kasi bosala keba na tina na biloko oyo
ekabami mpo na kobebisama, mpo ete bomilukela pasi te
na koluka kokamata ata eloko moko kati na yango, noki te
bokomema lisuma oyo ekobebisa molako ya Isalaele mpe
bokotia yango na mobulu. **19** Kasi palata, wolo mpe biloko
nyonso ya bronze elongo na bibende ekobulisama mpo na
Yawe mpe esengeli kokende na ebombelo bomengo ya
Yawe. **20** Tango babetaki bakelelo, bato bagangaki makasi.
Bongo, tango bato bagangaki makasi sima na koyoka lolaka
ya kelelo kobeta tango molayi, mir ya engumba ekweyaki na
pwasa. Boye, moto nyonso akotaki na engumba, liboso na ye,
mpe babotolaki yango. **21** Babomaki na mopanga, nyonso
oyo ezalaki kati na engumba: mobali to mwasi, elenge to
mobange, ngombe to meme to mpe ane. **22** Jozue alobaki
na bato mibale oyo banongaki Jeriko: — Bokota na ndako
ya mwasi ya ndumba, bobimisa ye libanda elongo na bato
na ye nyonso, kolanda ndayi oyo bolapaki liboso na ye. **23**
Boye, bilenge mibali oyo bakendeki kononga mokili bakotaki
mpe babimisaki Raabi, tata na ye, mama na ye, bandeko
na ye ya mibali mpe biloko na ye nyonso. Babimisaki libota
na ye mobimba na libanda mpe batiaki bango libanda ya
molako ya Isalaele. **24** Batumbaki engumba mobimba elongo
na biloko nyonso oyo ezalaki kati na yango, longola kaka
palata mpe wolo, bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende
oyo batiaki na ebombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe.
25 Jozue abikisaki Raabi, mwasi ya ndumba, libota na ye
mpe bato na ye nyonso, pamba te abombaki bato oyo Jozue
atindaki mpo na kononga Jeriko. Boye, akomaki kovanda
kati na bana ya Isalaele kino na mokolo ya lelo. **26** Kaka na
tango yango, Jozue akataki seleka oyo: « Tika ete moto oyo
akoluka kotonga lisusu engumba Jeriko alakelama mabe
liboso ya Yawe! Solo, akofuta motuya ya bomoi ya mwana
na ye ya liboso ya mobali, tango akotonga miboko na yango;
mpe motuya ya bomoi ya mwana na ye ya suka, tango akotia
bikuke na yango. » **27** Yawe azalaki elongo na Jozue, mpe
sango na ye epanzanaki mokili mobimba.

7 Bato ya Isalaele babebisaki ekila ya Yawe. Akana, mwana
mobali ya Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali
ya Zera, moto ya libota ya Yuda, akamataki biloko oyo Yawe
apekisaki. Bongo, kanda ya Yawe epelaki likolo ya bana ya
Isalaele. **2** Wuta na Jeriko, Jozue atindaki bato kokende na
engumba Ayi oyo ezalaki pene ya Beti-Aveni, na ngambo ya
este ya Beteli. Alobaki na bango: « Bokende kononga mokili
wana. » Bato yango bakendeki mpe banongaki Ayi. **3** Tango
bazongaki epai ya Jozue, balobaki na ye: « Ezali penza na
tina te ete bato nyonso bakende kobundisa Ayi. Tinda kaka
bato nkoto mibale to nkoto misato mpo na kobotola yango.
Komonisa bato nyonso pasi te, pamba te engumba yango
ezali kaka na bato moke. » **4** Boye, bato pene nkoto misato
bakendeki, kasi bakimaki liboso ya bato ya Ayi. **5** Bato ya
Ayi babomaki bato pene tuku misato na motoba na molongo
ya Isalaele. Balandaki bango kino koleka ekuke ya engumba
Shebarimi mpe babomaki bango na kokita ya ngomba.
Mpo na yango, mitema ya bana ya Isalaele elembaki mpe
bakomaki lokola mayi oyo ezali kotiola. **6** Jozue apasolaki
bilamba na ye mpe amibwakaki elongi kino na mabele liboso
ya Sanduku ya Yawe kino na pokwa. Bakambi ya Isalaele
mpe basalaki kaka ndenge moko, bamisopelaki putulu na
mito na bango. **7** Jozue alobaki: — Ah Nkolo Yawe, mpo na
nini otikaki ete bato oyo bakatisa Yordani? Boni, ezalaki mpo
ete okaba biso na maboko ya bato ya Amori ete baboma
biso? Elekaki malamu ete totikala na biso na ngambo mosusu
ya ebale! **8** Oh Nkolo, sik'oyo naloba nini, awa Isalaele akimi
liboso ya banguna na ye? **9** Bato ya Kanana mpe bato
mosusu ya mokili bakoyoka sango yango, bakobalukela biso
mpe bakolongola kombo na biso na mokili. Boye, okosala
nini mpo na monene ya Kombo na Yo? **10** Yawe alobaki
na Jozue: — Telema! Mpo na nini omibwaki elongi kino na
mabele? **11** Isalaele asali lisumu. Babebisi boyokani na
Ngai oyo natindaki bango ete babatela. Bakamati ndambo
ya biloko oyo ekabami mpo na kobebisama, bayibi yango
mpe babombi yango kati na biloko na bango. **12** Yango
wana, bana ya Isalaele bakolonga kotelema te liboso ya
banguna na bango, bakozonga sima mpe bakokima liboso
ya banguna na bango, pamba te babebisi ekila. Nakozala
elongo na bino te soki bolongoli te mabe oyo ezali kati na
bino. **13** Telema, bulisa bato. Loba na bango: « Bomibulisa
mpo na lobi, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi
boye: ‹ Mabe ezali kati na yo Isalaele, okolonga kobundisa
banguna na yo te kino tango okolongola yango. › **14** Lobi na
tongo, bokopusana pene na Ngai, libota na libota. Libota
oyo Yawe akopona ekopusana, etuka na etuka; etuka oyo
Yawe akopona ekopusana, ndako na ndako; mpe ndako
oyo Yawe akopona ekopusana, moto na moto. **15** Moto
nyonso oyo mabe ekomonana kati na ye asengeli kokufa
na moto, ye elongo na nyonso ya ye, pamba te abebisi
boyokani ya Yawe mpe asali likambo ya soni kati na Isalaele.
» **16** Mokolo oyo elandaki, Jozue alamukaki na tongo-tongo
penza, mpe abengisaki Isalaele, libota na libota. Mpe ezali
libota ya Yuda nde eponamaki. **17** Tango abengisaki etuka
na etuka ya libota ya Yuda, etuka ya Zera nde eponamaki.
Tango abengisaki ndako na ndako kati na etuka ya Zera,
ndako ya Zabidi nde eponamaki. **18** Sima, tango abengisaki
moto na moto kati na ndako ya Zabidi, Akana, mwana mobali
ya Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya Zera,
moto ya libota ya Yuda, nde aponamaki. **19** Jozue alobaki
na Akana: — Mwana na ngai, pesa nkembo epai na Yawe,
Nzambe ya Isalaele, mpe pesa Ye penza lokumu. Yebisa
ngai likambo oyo osalaki, kobombela ngai eloko moko te.
20 Akana azongiselaki Jozue: — Solo, nasali lisumu liboso
ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. Tala likambo oyo nasalaki:
21 Namonaki, kati na bomengo ya bitumba, kazaka moko

ya kitoko ya mboka Mezopotami, mbongo ya bibende ya
palata, nkama mibale mpe ndambo ya kilo ya wolo; nalulaki
yango mpe nazwaki yango. Nakundaki yango na kati-kati ya
ndako na ngai ya kapo, mpe palata ezali na se na yango. **22**
Jozue atindaki bato, mpe bakendeki mbangu kati na ndako
ya kapo ya Akana mpe bakutaki penza kazaka bakunda na
se ya ndako ya kapo, elongo na palata, na se na yango.
23 Babimisaki biloko yango wuta na ndako na ye ya kapo,
bamemaki yango liboso ya Jozue mpe ya bana nyonso ya
Isalaele; mpe sima, basopaki yango liboso ya Yawe. **24**
Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele bakamataki Akana,
mwana mobali ya Zera, elongo na palata, kazaka, liboke
ya wolo, bana na ye ya mibali mpe ya basi, bangombe na
ye, ba-ane na ye, bameme mpe bantaba na ye, ndako na
ye ya kapo mpe biloko na ye nyonso; bamemaki bango na
Lubwaku ya Akori. **25** Jozue alobaki: « Mpo na nini omemeli
biso pasi? Tika ete Yawe amonisa yo pasi lelo! » Bongo bato
nyonso ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki;
babambaki lisusu mabanga na bato oyo batikalaki mpe bato
yango bakufaki; mpe batumbaki bibembe na bango na moto.
26 Babwakaki na likolo ya Akana liboke ya mabanga ebele
oyo ezali kino na mokolo ya lelo, mpe kanda ya Yawe esilaki.
Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango
Lubwaku ya Akori.

8 Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga te mpe kolemba
nzoto te. Kamata elongo na yo basoda nyonso, mata mpe
bundisa engumba Ayi. Pamba te nasili kokaba na maboko
na yo: mokonzi ya Ayi, bato na ye, engumba na ye, mpe
mokili na ye. **2** Okosala engumba Ayi mpe mokonzi na
yango ndenge osalaki Jeriko mpe mokonzi na yango; kasi
bokoki kozwa mpo na bino lokola bomengo ya bitumba,
biloko mpe bibwele na yango. Bomba basoda na sima ya
engumba. » **3** Jozue atelemaki elongo na basoda nyonso
mpo na kobundisa engumba Ayi. Aponaki bilombe ya bitumba
nkoto tuku misato mpe atindaki bango na butu. **4** Apesaki
bango mitindo oyo: « Bobombama na sima ya engumba
oyo; bozala penza mosika mingi te na engumba, kasi bozala
pene. **5** Ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ngai,
tokopusana pene ya engumba. Tango bakobima mpo na
kobundisa biso lokola na mbala oyo eleki, tokokima liboso na
bango. **6** Bakolanda biso, mpe tokobenda bango mosika
ya engumba, pamba te bakoloba: ‹ Bazali kokima liboso
na biso lokola na mbala oyo eleki, › mpe tokokima liboso
na bango. **7** Boye, bino bokobima wuta na bisika oyo
bokobombama mpe bokobotola engumba. Yawe, Nzambe na
bino, akabi yango na maboko na bino. **8** Tango bokobotola
engumba, botia yango moto mpe bosala ndenge Yawe
alobaki. » **9** Jozue atindaki bango, mpe bakendeki na esika
oyo basengelaki kobombama. Babombamaki na kati-kati ya
Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste ya Ayi. Jozue alekisaki
butu wana elongo na bana ya Isalaele. **10** Jozue alamukaki
na tongo-tongo penza mpe atalaki ndenge nini basoda na
ye bamilengelaki. Sima na yango, alekaki liboso elongo na
bakambi ya Isalaele mpo na kokende kobundisa engumba
Ayi. **11** Basoda na ye nyonso bapusanaki kino na liboso
ya engumba mpe batongaki molako na bango na ngambo
ya nor ya Ayi, bongo lubwaku ezalaki kati na bango mpe
Ayi. **12** Jozue azwaki basoda nkoto mitano mpe abombaki
bango na kati-kati ya Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste
ya engumba. **13** Mampinga ya basoda oyo bazalaka na
liboso, na bitumba, batongaki molako na bango na ngambo
ya nor ya engumba; mpe basoda oyo batikalaka na sima,
na ngambo ya weste ya engumba. Na butu wana, Jozue
akendeki na kati-kati ya etando. **14** Tango mokonzi ya Ayi
amonaki bongo, ye elongo na bato na ye nyonso, bavandi
ya engumba, batelemaki na lombangu mpe babimaki mpo
na kobundisa Isalaele na esika oyo nzela ekutana, liboso
ya Araba. Ayebaki te ete basoda mosusu babombamaki
na sima ya engumba. **15** Jozue mpe bana nyonso ya
Isalaele bakosaki lokola bato oyo basili kokweya na bitumba
mpe bakimaki na ngambo ya esobe. **16** Babelelaki bato
nyonso ya Ayi mpo ete balanda bango. Boye, balandaki
Jozue mpe bakendeki mosika ya engumba. **17** Kati na Ayi
mpe Beteli, mobali moko te atikalaki oyo azangaki kolanda
Isalaele. Batikaki engumba ya kofungwama, wana bazalaki
kolanda Isalaele. **18** Yawe alobaki na Jozue: « Sembola
na ngambo ya Ayi likonga oyo osimbi na loboko, pamba
te nalingi kokaba yango na maboko na yo. » Boye Jozue
asembolaki na ngambo ya engumba likonga oyo ezalaki na
loboko na ye. **19** Tango kaka asembolaki loboko, basoda
oyo babombamaki babimaki na lombangu wuta na bisika oyo
babombamaki, bakotaki na engumba, babotolaki yango mpe
batiaki yango moto. **20** Tango bato ya Ayi batalaki na sima,
bamonaki milinga komata na likolo wuta na engumba; moko
te akokaki lisusu kokima na ngambo moko to na ngambo
mosusu. Bana ya Isalaele oyo bazalaki kokima na esobe
babalukelaki bato oyo bazalaki kolanda bango. **21** Boye,
tango Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete
basoda oyo babombamaki bazwi engumba mpe milinga ezali
komata wuta na engumba, bazongaki mpe babomaki bato ya
Ayi. **22** Basoda ya Isalaele oyo babombamaki, babimaki na
engumba mpo na kobundisa bango. Bato ya Ayi bakomaki
na kati-kati ya basoda ya Isalaele oyo bazalaki, bamoko
na ngambo moko, mpe bamosusu, na ngambo mosusu.
Basoda ya Isalaele basilisaki koboma bango nyonso, ata
moko te atikalaki na bomoi, mpe ata moko te akimaki. **23**
Kasi bakangaki ya bomoi mokonzi ya Ayi mpe bamemaki ye
epai ya Jozue. **24** Tango Isalaele asilisaki koboma mibali
nyonso ya Ayi, kati na zamba mpe kati na esobe epai wapi
balandaki bango, mpe wana bango nyonso basilaki kokufa
na mopanga, bana nyonso ya Isalaele bazongaki na Ayi mpe
babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna. **25**
Motango ya bato nyonso oyo bakufaki na mokolo wana, basi
mpe mibali, ezalaki nkoto zomi na mibale: bango nyonso
bazalaki bato ya Ayi. **26** Jozue akitisaki te loboko na ye, oyo
esimbaki likonga kino tango asilisaki koboma bato nyonso
oyo bazalaki kovanda na Ayi. **27** Kasi Isalaele azwaki mpo
na ye, lokola bomengo ya bitumba, bibwele mpe biloko ya
engumba yango, kolanda liloba oyo Yawe alobaki na Jozue.
28 Jozue atumbaki Ayi mpe akomisaki yango libebi mpo
na libela, esika ezanga bato kino na mokolo ya lelo. **29**
Adiembikaki mokonzi ya Ayi, na nzete kino na pokwa; bongo
tango moyi elalaki, Jozue atindaki ete balongola ebembe
yango na nzete. Babwakaki yango na ekotelo ya ekuke ya
engumba mpe batondisaki na likolo na yango liboke monene
ya mabanga oyo ezali kino na mokolo ya lelo. **30** Jozue
atongaki etumbelo mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, na

ngomba Ebali, **31** ndenge Moyize, mosali na Yawe, atindaki
bana ya Isalaele. Atongaki yango kolanda makambo oyo
ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize: etumbelo
etongama na mabanga oyo bakata na esalelo ya ebende
te. Na likolo na yango, batiaki mbeka ya kotumba mpo na
Yawe mpe babonzaki mbeka ya boyokani. **32** Na esika
yango, na miso ya bana nyonso ya Isalaele, Jozue akomaki,
na likolo ya mabanga, Mobeko oyo Moyize akomaki mpo
na bana ya Isalaele. **33** Bato nyonso ya Isalaele elongo
na bakambi na bango, bakomi mibeko mpe basambisi na
bango, batelemaki ngambo na ngambo ya Sanduku ya
Boyokani, liboso ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi
mpe bamemaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Mopaya
elongo na mwana mboka ya Isalaele bazalaki wana. Ndambo
ezalaki liboso ya ngomba Garizimi, mpe ndambo mosusu,
liboso ya ngomba Ebali, kolanda mitindo oyo Moyize, mosali
na Yawe, apesaki mpo na kopambola bana ya Isalaele. **34**
Sima na yango, Jozue atangaki maloba nyonso ya Mobeko:
mapamboli mpe bilakeli mabe kolanda ndenge ekomama kati
na buku ya Mobeko. **35** Jozue azangisaki te kotanga, liboso
ya lisanga mobimba ya Isalaele, basi, bana mpe bapaya oyo
bazalaki kati na bango, maloba nyonso oyo Moyize akomaki.

9 Tango bakonzi nyonso (bakonzi ya bato ya Iti, ya Amori,
ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi) oyo bazalaki
na ngambo ya weste ya Yordani, kati na mokili ya bangomba,
na etando mpe na mokili oyo ezalaki pembeni-pembeni ya
Mayi monene Mediterane, pene ya Libani, bayokaki sango
ya makambo yango, **2** basanganaki mpo na kobundisa
Jozue mpe Isalaele. **3** Tango mpe bato ya Gabaoni bayokaki
makambo oyo Jozue asalaki na Jeriko mpe na Ayi, **4**
basalelaki mayele mabe: babongolaki lolenge na bango,
batiaki na likolo ya ba-ane na bango basaki epasuka-
pasuka mpe bambeki ya kala ya vino oyo etoboka-toboka
mpe babamba-bamba. **5** Balataki basapato ya kala oyo
babamba-bamba mpe bilamba ya kala; mapa na bango ya
kolia ezalaki biteni-biteni mpe ya kokawuka. **6** Bakendeki
kokutana na Jozue kati na molako ya Giligali, mpe balobaki
na ye mpe na bana ya Isalaele: — Towuti na mokili moko ya
mosika; bosala boyokani elongo na biso. **7** Bato ya Isalaele
balobaki na bato ya Evi: — Tango mosusu bozalaka kaka
pembeni na biso! Ndenge nini tosala boyokani elongo na
bino? **8** Bazongiselaki Jozue: — Tozali basali na yo. Kasi
Jozue atunaki bango: — Bozali banani mpe bowuti wapi? **9**
Bazongiselaki ye: — Basali na yo bawuti na mokili moko ya
mosika penza, likolo ya sango na Yawe, Nzambe na bino.
Pamba te toyokaki sango na Ye mpo na makambo nyonso
oyo asalaki kati na Ejipito **10** mpe epai ya bakonzi mibale ya
bato ya Amori oyo bazalaki na ngambo ya este ya Yordani:
Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi, mokonzi ya Bashani,
oyo azalaki kovanda na Ashitaroti. **11** Bampaka na biso
mpe bavandi nyonso ya mokili na biso balobaki na biso: «
Bokamata biloko ya kolia na nzela, bokende kokutana na
bango mpe boyebisa bango: ‹ Tozali basali na bino, bosala
boyokani elongo na biso. › » **12** Tala kutu mapa na biso,
ezalaki ya moto tango tobongisaki yango na bandako na
biso lokola bilei ya mobembo, na mokolo oyo tolongwaki
mpo ete toya epai na bino. Kasi sik'oyo tala ndenge nini
esili kokawuka mpe kokoma biteni-biteni. **13** Mpe lisusu,
totondisaki bambeki oyo na vino tango ezalaki nanu ya
sika, kasi tala sik'oyo ndenge nini esili kopasuka-pasuka
mpe tala ndenge nini bilamba mpe basapato na biso esili
kokufa mpo ete nzela ya mobembo eleki molayi. **14** Bana ya
Isalaele bazwaki bilei oyo bato ya Gabaoni bayaki na yango,
kasi batunaki Yawe te. **15** Jozue asalaki elongo na bango
boyokani ya kimia; alakaki ete akoboma bango te. Mpe
bakambi ya lisanga ya Isalaele bandimaki yango na kolapa
ndayi. **16** Nzokande, mikolo misato sima na kosala boyokani
elongo na bato ya Gabaoni, bana ya Isalaele bayokaki ete
bato yango bazalaka pene na bango mpe bavandaka kati
na bango. **17** Boye, bana ya Isalaele batelemaki mpo na
kokende; mpe na mokolo ya misato, bakomaki na bingumba
na bango: Gabaoni, Kefira, Beyeroti mpe Kiriati-Yearimi.
18 Kasi bana ya Isalaele babundisaki bango te, pamba te
bakambi ya lisanga balapaki ndayi mpo na bango na Kombo
na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Boye, lisanga mobimba
ekomaki koyimayima mpo na bakambi. **19** Kasi bakambi
nyonso balobaki na lisanga mobimba: « Solo, tolapaki ndayi
mpo na bango na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele.
Boye, tokoki kosala bango mabe te. **20** Kasi tala ndenge nini
tokoki kosala bango: Tokotika bango kobika mpo ete kanda
na Nzambe ekitela biso te, pamba te tolapaki ndayi na tina
na bango. » **21** Bakambi babakisaki lisusu: « Tika ete bazala
na bomoi, kasi bakobanda kokata banzete mpe kotoka mayi
mpo na lisanga mobimba. » Wana nde ezalaki mokano oyo
bakambi bazwaki. **22** Jozue abengisaki bato ya Gabaoni
mpe atunaki bango: — Mpo na nini bokosaki biso na koloba:
« Tovandaka mosika na bino, » nzokande bovandi kaka
pene na biso awa? **23** Bozali sik'oyo na se ya elakeli mabe
mpe bokotikala libela kozala bawumbu; bokobanda kokataka
bakoni mpe kotokaka mayi mpo na Ndako ya Nzambe na
ngai. **24** Bazongiselaki Jozue: — Basali na yo bayokaki
sango ya mitindo oyo Yawe, Nzambe na bino, apesaki epai
ya mosali na Ye Moyize, ete akopesa bino mokili oyo nyonso
mpe akoboma bato na yango nyonso liboso na bino. Boye,
tozalaki na somo makasi ya kobungisa bomoi na biso liboso
na bino; yango wana tosalaki bongo. **25** Tala biso oyo,
tomitiki na maboko na yo; nyonso oyo okomona malamu mpe
sembo na miso na yo, sala biso yango. **26** Jozue abikisaki
bango na maboko ya bana ya Isalaele, mpe babomaki bango
te. **27** Na mokolo wana, Jozue akomisaki bango bawumbu
mpo na kokata bakoni mpe kotoka mayi mpo na lisanga ya
Isalaele mpe mpo na etumbelo ya Yawe, kino na mokolo ya
lelo, na esika nyonso oyo Yawe akopona.

10 Nzokande, Adoni-Tsedeki, mokonzi ya Yelusalemi,
ayokaki ete Jozue abotolaki Ayi mpe abebisaki yango
nyonso; asalaki Ayi mpe mokonzi na yango ndenge kaka
asalaki Jeriko mpe mokonzi na yango. Ayokaki lisusu ete
bavandi ya Gabaoni basalaki boyokani ya kimia elongo na
Isalaele mpe bakomaki kovanda kati na bango. **2** Boye,
sango oyo epesaki somo na mokonzi ya Yelusalemi elongo
na bato na ye, pamba te Gabaoni ezalaki engumba moko ya
monene lokola bingumba ya bakonzi; ezalaki monene koleka
ata Ayi, mpe mibali na yango nyonso bazalaki bilombe ya
bitumba. **3** Adoni-Tsedeki, mokonzi ya Yelusalemi, atindaki
maloba epai ya Oami, mokonzi ya Ebron; epai ya Pireami,
mokonzi ya Yarimuti; epai ya Yafia, mokonzi ya Lakishi; mpe

epai ya Debiri, mokonzi ya Egiloni. **4** Alobaki: « Boya epai na
ngai mpe bosunga ngai mpo ete tobundisa Gabaoni, pamba
te asali boyokani ya kimia elongo na Jozue mpe bana ya
Isalaele. » **5** Boye bakonzi mitano ya bato ya Amori: mokonzi
ya Yelusalemi, ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi mpe ya
Egiloni, bakendeki elongo na mampinga na bango nyonso
mpo na kozingela Gabaoni mpe kobundisa yango. **6** Bato ya
Gabaoni batindaki maloba epai ya Jozue kati na molako ya
Giligali: « Koboya te kosunga basali na yo, yaka noki epai na
biso mpe bikisa biso, pamba te bakonzi nyonso ya bato ya
Amori, oyo bavandaka na ngomba, basaleli biso likita. » **7**
Jozue amataki wuta na Giligali elongo na mampinga na ye
nyonso mpe bilombe nyonso ya bitumba. **8** Yawe alobaki
na Jozue: « Kobanga bango te, pamba te nakabi bango na
maboko na yo; moko te akokoka kotelema liboso na yo.
» **9** Sima na kotambola butu mobimba wuta na Giligali,
Jozue abimelaki bango na pwasa. **10** Yawe akimisaki bango
liboso ya Isalaele, mpe Isalaele akweyisaki bango pene ya
Gabaoni. Bana ya Isalaele balandaki bango na nzela oyo
ekenda kino na Beti-Oroni mpe babomaki bango kino na
Azeka mpe Makeda. **11** Wana bazalaki kokima liboso ya
Isalaele mpe kokita na Beti-Oroni, Yawe akitiselaki bango
mabanga minene wuta na likolo kino na Azeka, mpe bakufaki.
Bato oyo bakufaki na mabanga ya moto bazalaki motango
ebele koleka ata bato oyo bana ya Isalaele babomaki na
mopanga. **12** Na mokolo oyo Yawe akabaki bato ya Amori
na maboko ya bana ya Isalaele, Jozue alobaki na Yawe na
miso ya Isalaele: « Moyi, telema na Gabaoni! Sanza, telema
na lubwaku ya Ayaloni! » **13** Boye moyi etelemaki, mpe
sanza eninganaki te kino tango ekolo ya Isalaele alongaki
banguna na ye kolanda ndenge ekomama kati na buku ya
Moto ya Sembo. Moyi etelemaki na kati-kati ya mapata mpe
elalaki noki te, pene mokolo mobimba. **14** Mokolo ya boye
etikala nanu kozala te, ezala na tango ya kala to na tango
oyo ekoya, mokolo oyo Yawe atosi mongongo ya moto.
Solo Yawe azalaki kobundela Isalaele. **15** Jozue elongo
na Isalaele mobimba bazongaki na molako na Giligali. **16**
Nzokande, bakonzi wana mitano bakimaki mpe bakendeki
kobombama kati na lidusu ya mabanga, na Makeda. **17**
Tango bayebisaki Jozue ete bamoni bakonzi yango mitano
babombami kati na lidusu ya mabanga, na Makeda, **18** Jozue
alobaki: « Bopusa mabanga minene na ekotelo ya lidusu ya
mabanga mpe botia bato pene na yango mpo na kobatela
yango. **19** Kasi bosuka wana te. Bolanda banguna na bino
mpe bokanga bango nzela mpo ete bakota na bingumba na
bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, akabi bango na
maboko na bino. » **20** Tango Jozue mpe bana ya Isalaele
balongaki bango mpe basilisaki koboma bango, ndambo ya
bato oyo babikaki bakimaki mpe bakotaki na bingumba oyo
etongama makasi. **21** Bato nyonso ya Isalaele bazongaki
na kimia na molako pene ya Jozue, na Makeda. Moko te
alobaki lisusu mabe mpo na bana ya Isalaele. **22** Sima,
Jozue alobaki: « Bofungola ekotelo ya lidusu ya mabanga
mpe bobimisa bakonzi wana mitano. » **23** Boye babimisaki
bakonzi wana mitano na libanda ya lidusu ya mabanga:
mokonzi ya Yelusalemi, ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi
mpe ya Egiloni. **24** Tango bamemaki bakonzi yango epai ya
Jozue, abengisaki mibali nyonso ya Isalaele mpe alobaki na
bakonzi ya basoda oyo bazalaki na ye elongo: « Bopusana
mpe botia makolo na bino na bakingo ya bakonzi oyo.
» Bakonzi ya basoda bapusanaki mpe batiaki makolo na
bango na bakingo ya bakonzi yango. **25** Jozue alobaki na
bango: « Bobanga te mpe bolemba nzoto te. Bozala makasi
mpe boyika mpiko, pamba te ezali boye nde Yawe akosala
banguna nyonso oyo bokobundisa. » **26** Sima na yango,
Jozue abomaki bakonzi yango mpe adiembikaki bango na
banzete mitano. Bibembe na bango etikalaki kodiembela na
banzete yango kino na pokwa. **27** Tango moyi elalaki, Jozue
apesaki mitindo ete bakitisa bibembe yango wuta na banzete
mpe babwaka yango kati na lidusu ya mabanga epai wapi
babombamaki. Batiaki mabanga minene na ekotelo ya lidusu
ya mabanga. Mabanga yango ezali wana kino na mokolo ya
lelo. **28** Kaka na mokolo yango, Jozue abotolaki engumba
Makeda. Abomaki na mopanga mokonzi na yango mpe moto
nyonso oyo akutaki kuna mpe atikaki ata moto moko te na
bomoi. Asalaki mokonzi ya Makeda ndenge kaka asalaki
mokonzi ya Jeriko. **29** Jozue elongo na bana nyonso ya
Isalaele balongwaki na Makeda, bakendeki kino na engumba
Libina mpe babundisaki yango. **30** Yawe akabaki lisusu
engumba mpe mokonzi na yango na maboko ya Isalaele.
Jozue abomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna;
mpe atikaki ata moto moko te na bomoi. Asalaki mokonzi
na yango ndenge asalaki mokonzi ya Jeriko. **31** Jozue
elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Libina
mpe bakendeki kino na Lakishi. Bazingelaki yango mpe
babundisaki yango. **32** Yawe akabaki engumba Lakishi na
maboko ya Isalaele, mpe Jozue abotolaki yango, mokolo
oyo elandaki. Jozue abomaki na mopanga, bato nyonso oyo
bazalaki kuna ndenge kaka asalaki engumba Libina. **33**
Boye, Orami, mokonzi ya Gezeri, amataki mpo na kosunga
Lakishi; kasi Jozue abomaki ye na mopanga elongo na bato
na ye, atikaki ata moto moko te na bomoi. **34** Jozue elongo
na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Lakishi mpe
bakendeki kino na engumba Egiloni; bazingelaki yango mpe
babundisaki yango. **35** Babotolaki yango kaka na mokolo
wana mpe babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki
kuna; babebisaki bango mokolo wana, ndenge kaka basalaki
na Lakishi. **36** Jozue mpe Isalaele mobimba balongwaki na
Egiloni, bamataki kino na Ebron mpe babundisaki yango.
37 Babotolaki engumba yango, babomaki na mopanga
bato nyonso oyo bazalaki kuna elongo na mokonzi na
yango. Bazwaki mpe bamboka na yango ya mike-mike mpe
babomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna.
Batikaki ata moto moko te na bomoi, ndenge kaka basalaki
na engumba Egiloni. Babebisaki yango nyonso penza mpe
babomaki bato nyonso oyo bazalaki kuna. **38** Jozue elongo
na Isalaele mobimba babalukaki na ngambo ya engumba
Debiri mpe babundisaki yango. **39** Babotolaki engumba mpe
bamboka na yango ya mike-mike, bakangaki mokonzi na
yango mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki kuna na
mopanga. Batikaki ata moto moko te na bomoi. Jozue asalaki
engumba Debiri elongo na mokonzi na yango, ndenge kaka
asalaki engumba Libina elongo na mokonzi na yango, mpe
Ebron elongo na mokonzi na yango. **40** Boye, Jozue alongaki
etuka wana nyonso: mokili ya bangomba, Negevi, etando ya
pembeni-pembeni ya Ebale monene mpe etando ya se ya
bangomba elongo na bakonzi na yango nyonso. Atikaki ata
moto moko te na bomoi, abebisaki bato nyonso mpe biloko

nyonso oyo ezalaki na bomoi, ndenge Yawe, Nzambe ya
Isalaele, apesaki ye mitindo. **41** Jozue alongaki bango wuta
na Kadeshi-Barinea kino na Gaza, mpe mokili mobimba ya
Gosheni kino na Gabaoni. **42** Jozue alongaki bakonzi wana
nyonso na mbala moko mpe abotolaki bamboka na bango,
pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, azalaki kobundela
Isalaele. **43** Sima na yango, Jozue elongo na bana nyonso
ya Isalaele bazongaki na molako na Giligali.

11 Tango Yabini, mokonzi ya Atsori, ayokaki makambo
oyo, atindaki maloba epai ya Yobabi, mokonzi ya
Madoni; epai ya mokonzi ya Shimironi, epai ya mokonzi
ya Akishafi, **2** epai ya bakonzi oyo bazalaki na etuka ya
bangomba na nor, na etando ya Araba, na ngambo ya sude
ya Kinereti, na mokili ya bangomba mikuse, na ngambo ya
weste ya etando ya Dori; **3** epai ya bato ya Kanana oyo
bazalaki na ngambo ya este mpe na ngambo ya weste; epai
ya bato ya Amori, ya Iti, ya Perizi mpe ya Yebusi, oyo bazalaki
kovanda na mokili ya bangomba; epai ya bato ya Evi, na
se ya Erimoni, na mokili ya Mitsipa. **4** Babimaki elongo na
mampinga na bango nyonso, mpe bato bazalaki ebele lokola
zelo ya ebale elongo na motango monene ya bampunda mpe
ya bashar. **5** Bakonzi yango nyonso basangisaki mampinga
na bango esika moko mpe batongaki molako na bango
pembeni ya mayi ya Meromi mpo na kobundisa Isalaele. **6**
Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga bango te, pamba te lobi,
kaka na ngonga oyo, nakokaba bango nyonso na maboko
ya Isalaele lokola bibembe. Okokata misisa ya makolo ya
bampunda na bango mpe okotumba bashar na bango. » **7**
Boye Jozue elongo na mampinga na ye nyonso babimelaki
bango na pwasa, na mayi ya Meromi mpe babundisaki
bango; **8** bongo Yawe akabaki bango na maboko ya Isalaele.
Balongaki bango mpe balandaki bango kino na Sidoni,
engumba monene, kino na Misirefoti-Mayimi mpe kino na
ngambo ya este ya lubwaku ya Mitsipe. Babomaki bango
mpe batikaki ata moto moko te na bomoi. **9** Jozue asalaki
bango ndenge Yawe atindaki: akataki misisa ya makolo ya
bampunda na bango mpe atumbaki bashar na bango. **10**
Na tango wana, Jozue azongaki, abotolaki engumba Atsori
mpe abomaki mokonzi na yango na mopanga. Atsori ezalaki
mboka mokonzi ya mokili wana nyonso. **11** Babomaki moto
nyonso oyo azalaki kuna na mopanga. Babebisaki penza
bango nyonso, babikisaki ata ekelamu moko te ya pema mpe
batumbaki engumba Atsori. **12** Jozue abotolaki bingumba
nyonso ya bakonzi wana mpe abomaki bakonzi na yango na
mopanga. Abomaki bango nyonso kolanda ndenge Moyize,
mowumbu na Yawe, atindaki. **13** Kasi Isalaele atikalaki te
kotumba bingumba oyo ezalaki na bangomba longola kaka
Atsori oyo Jozue atumbaki. **14** Bana ya Isalaele bazwaki
mpo na bango lokola bomengo ya bitumba: biloko nyonso
ya engumba wana mpe bibwele na yango, kasi basilisaki
koboma bato nyonso na mopanga, batikaki ata moto moko te
na bomoi. **15** Jozue asalaki ndenge kaka Yawe atindaki ye
na nzela ya mosali na ye Moyize, atikaki ata eloko moko
te kati na makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. **16**
Jozue abotolaki bamboka oyo nyonso: mokili ya bangomba,
Negevi mobimba, mokili mobimba ya Gosheni, mokili ya
se, etando ya Araba, ngomba ya Isalaele mpe bamboka
na yango ya se, **17** wuta na ngomba Alaki oyo ezalaki na
ngambo ya Seiri kino na Bala-Gadi, na lubwaku ya Libani
na ebandeli ya ngomba Erimoni. Abundisaki bakonzi na
yango nyonso mpe abomaki bango. **18** Jozue abundisaki
bakonzi wana nyonso tango molayi. **19** Longola kaka bato
ya Evi oyo bazalaki kovanda na Gabaoni, engumba moko te
etikalaki kosala boyokani ya kimia na bana ya Isalaele, oyo
babotolaki yango nyonso na bitumba. **20** Nzokande, Yawe
Ye moko azalaki koyeisa bango mitema mabanga mpo ete
babundisa Isalaele, mpe mpo ete Isalaele asilisa koboma
bango nyonso na mawa te, ndenge Yawe atindaki Moyize.
21 Na tango wana, Jozue akendeki koboma bato ya Anaki
wuta na mokili ya bangomba: wuta na Ebron, na Debiri, na
Anabi, na mokili nyonso ya bangomba ya Yuda mpe na mokili
nyonso ya bangomba ya Isalaele. Jozue asilisaki koboma
bango nyonso elongo na bingumba na bango. **22** Ata moto
moko te ya Anaki atikalaki kati na mokili ya bana ya Isalaele.
Batikalaki kaka na Gaza, kati na Gati, mpe na Asidodi. **23**
Jozue abotolaki mokili yango nyonso ndenge Yawe atindaki
na Moyize, apesaki yango na Isalaele lokola libula mpe
akabolaki yango kolanda mabota ya Isalaele. Bongo mokili
ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu te.

12 Tala bakonzi ya mokili, oyo bana ya Isalaele balongaki
mpe oyo babotolaki mokili na bango na ngambo ya
este ya Yordani, wuta na moluka ya Arinoni kino na ngomba
Erimoni, elongo na ngambo nyonso ya este ya Araba: **2**
Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, azalaki kovanda na
Eshiboni. Azalaki kokonza wuta na Aroeri oyo ezalaki pene
ya moluka ya Arinoni, wuta na moluka, elongo na ndambo ya
mokili ya Galadi, kino na moluka ya Yaboki, oyo ezalaki na
mondelo na bato ya Amoni. **3** Azalaki mpe lisusu kokonza
ngambo ya este ya Araba, wuta na Ebale monene ya Kinereti
kino na Ebale monene ya Araba (ebale monene ya Barozo),
na ngambo ya este, na nzela ya Beti-Yeshimoti mpe na
ebandeli ya ngomba Pisiga, na ngambo ya sude. **4** Ogi,
mokonzi ya Bashani, moko kati na bakitani ya suka ya
Refayimi, oyo azalaki kovanda na Ashitaroti mpe na Edreyi.
5 Azalaki kokonza na ngomba Erimoni, na Salika mpe na
Bashani mobimba kino na bandelo ya bato ya Geshuri mpe
ya bato ya Maakati, mpe kino na ndambo ya mokili ya Galadi
oyo ezalaki na mondelo ya mokili ya Sikoni, mokonzi na
Eshiboni. **6** Moyize, mosali na Yawe, elongo na bana ya
Isalaele balongaki bango. Boye, Moyize, mowumbu na Yawe,
apesaki mokili na bango lokola libula, epai ya bato ya libota
ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase. **7**
Tala molongo ya bakonzi ya mokili oyo Jozue mpe bana ya
Isalaele babotolaki na ngambo ya weste ya Yordani, wuta
na Bala-Gadi, na lubwaku ya Libani kino na ngomba Alaki
oyo ezalaki na ngambo ya Seiri. Jozue apesaki bamboka
na bango lokola libula, epai ya bana ya Isalaele kolanda
mabota na bango **8** kati na mokili ya bangomba, na mokili
ya se, na Araba, kokita na esobe mpe na Negevi, mikili ya
bato ya Iti, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya
Yebusi. Tala bakonzi yango: **9** mokonzi ya Jeriko moko
mokonzi ya Ayi, pembeni ya Beteli moko **10** mokonzi ya
Yelusalemi moko mokonzi ya Ebron moko **11** mokonzi ya
Yarimuti moko mokonzi ya Lakishi moko **12** mokonzi ya
Egiloni moko mokonzi ya Gezeri moko **13** mokonzi ya Debiri
moko mokonzi ya Gederi moko **14** mokonzi ya Orima moko

mokonzi ya Aradi moko **15** mokonzi ya Libina moko mokonzi
ya Adulami moko **16** mokonzi ya Makeda moko mokonzi ya
Beteli moko **17** mokonzi ya Tapua moko mokonzi ya Eferi
moko **18** mokonzi ya Afeki moko mokonzi ya Lasharoni
moko **19** mokonzi ya Madoni moko mokonzi ya Atsori moko
20 mokonzi ya Shimironi-Meroni moko mokonzi ya Akishafi
moko **21** mokonzi ya Taanaki moko mokonzi ya Megido
moko **22** mokonzi ya Kedeshi moko mokonzi ya Yokineami
kati na Karimeli moko **23** mokonzi ya Dori, kati na lubwaku
ya Dori moko mokonzi ya Goyimi, kati na Giligali moko **24**
mokonzi ya Tiritsa moko. Bango nyonso bazalaki bakonzi
tuku misato na moko.

13 Tango Jozue akomaki mobange mpe mibu ya bomoi
na ye epusanaki makasi, Yawe alobaki na ye: « Okomi
mpe mobange makasi, mibu ya bomoi na yo esili kopusana
mingi. Kasi mokili oyo bosengeli kobotola ezali nanu monene.
2 Tala mokili oyo etikali: Bituka nyonso ya bato ya Filisitia
mpe ya bato ya Geshuri: **3** etuka oyo batangaka na molongo
ya mikili ya Kanana; wuta na ebale ya Shiyori, oyo etalana
na Ejipito kino na ngambo ya nor, na etuka ya Ekroni. Kuna,
ezalaki na bakambi mitano ya bato ya Filisitia: mokambi ya
Gaza, ya Asidodi, ya Ashikeloni, ya Gati mpe ya Ekroni;
etuka ya bato ya Avi; **4** mpe wuta na ngambo ya sude,
mokili mobimba ya bato ya Kanana mpe Meara oyo ezalaki
mokili ya bato ya Sidoni kino na Afeki, kino na bandelo ya
bato ya Amori; **5** etuka ya bato ya Gebali; mpe ngambo
nyonso ya este ya Libani, wuta na Bala-Gadi, na ebandeli ya
ngomba Erimoni kino na Lebo-Amati. **6** Mpo na bavandi
nyonso ya etuka ya bangomba, wuta na Libani kino na
Misirefoti-Mayimi, bato nyonso ya Sidoni, nakobengana
bango Ngai moko liboso ya Isalaele. Sala keba ete opesa
mokili yango lokola libula epai ya Isalaele, ndenge kaka
natindaki yo; **7** mpe kabola yango lokola libula kati na
mabota libwa mpe ndambo ya libota ya Manase. » **8** Bato ya
ndambo mosusu ya libota ya Manase, elongo na bato ya
libota ya Ribeni mpe ya Gadi bazwaki libula oyo Moyize,
mowumbu na Yawe, apesaki bango na ngambo ya este
ya Yordani. **9** Ezalaki wuta na Aroeri, pene ya moluka ya
Arinoni, wuta na engumba oyo ezali na kati-kati ya lubwaku,
bakisa ngomba mobimba Medeba kino na Diboni, **10** mpe
bingumba nyonso ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo
azalaki kokonza na Eshiboni kino na bandelo ya bato ya
Amoni. **11** Galadi mpe ezalaki na kati, elongo na etuka ya
bato ya Geshuri mpe ya Maakati, ngomba Erimoni nyonso
mpe Bashani mobimba kino na Salika. **12** Bashani mobimba,
mokili ya Ogi, lokola moko kati na bato ya suka ya Refayimi
oyo azalaki kokonza na Ashitaroti mpe na Edreyi, ezalaki
mpe kati na libula na bango. Moyize alongaki bango mpe
abotolaki bango mokili na bango. **13** Kasi bana ya Isalaele
babenganaki te bato ya Geshuri mpe ya Maakati; yango
wana bakobaki kovanda elongo na bana ya Isalaele kino na
mokolo ya lelo. **14** Nzokande, Moyize apesaki libula te epai
ya libota ya Levi, pamba te libula na bango ezali makabo
bazikisa na moto mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, ndenge
Yawe alakaki bango. **15** Tala eteni ya mabele oyo Moyize
apesaki na libota ya Ribeni, kolanda bituka na bango: **16**
Mabele oyo ezwamaki wuta na Aroeri, pene ya moluka ya
Arinoni, wuta na engumba oyo ezali na kati-kati ya lubwaku,
bakisa ngomba Medeba mobimba, **17** kino na Eshiboni
mpe bingumba na yango nyonso oyo ezalaka na likolo ya
ngomba, bakisa Diboni, Bamoti-Bala, Beti-Bala-Meoni, **18**
Yakatsi, Kedemoti, Mefati, **19** Kiriatayimi, Sibima, Tsereti-
Shaari na ngomba moke ya lubwaku, **20** Beti-Peori, mipanzi
ya ngomba Pisiga mpe Beti-Yeshimoti: **21** bingumba nyonso
ya ngomba mpe mokili mobimba ya Sikoni, mokonzi ya
bato ya Amori oyo azalaki kokonza na Eshiboni. Moyize
alongaki ye elongo na bakambi ya Madiani: Evi, Rekemi,
Tsuri, Wuri mpe Reba, oyo bazalaki kosalela Sikoni mpe
kovanda na mokili na ye. **22** Kati na bato oyo babomaki
na bitumba, bana ya Isalaele babomaki mpe na mopanga
Balami, mwana mobali ya Beori, moto oyo asololaka na
milimo ya bakufi. **23** Mondelo ya bato ya libota ya Ribeni
ezalaki nde Yordani. Bingumba oyo mpe bamboka na yango
ya mike-mike nde ezalaki libula oyo bapesaki na bato ya
libota ya Ribeni, kolanda bituka na bango. **24** Tala eteni ya
mabele oyo Moyize apesaki na libota ya Gadi, kolanda bituka
na bango: **25** Etuka ya Yaezeri, bingumba nyonso ya Galadi,
mpe ndambo ya mokili ya bato ya Amoni kino na Aroeri oyo
etalana na Raba; **26** mpe wuta na Eshiboni kino na Ramati-
Mitsipe mpe Betonimi, wuta na Maanayimi kino na mondelo
ya Debiri; **27** mpe na lubwaku, na Beti-Arami, na Beti-Nimira,
na Sukoti, na Tsafoni, mpe na mokili ya Sikoni, mokonzi na
Eshiboni, oyo etikalaki elongo na Yordani mpe bazingazinga
na yango kino na suka ya Ebale monene ya Kinereti, na
ngambo ya este ya Yordani. **28** Bingumba oyo mpe bamboka
na yango ya mike-mike nde ezalaki libula oyo bapesaki na
bato ya libota ya Gadi, kolanda bituka na bango. **29** Tala
eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na ndambo ya libota ya
Manase, kolanda bituka na bango: **30** Mabele oyo ezwamaki
wuta na Maanayimi, bakisa mokili mobimba ya Bashani,
mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani, mpe bamboka mike-
mike nyonso ya Yairi oyo ezalaka na Bashani, bingumba
tuku motoba, **31** ndambo ya mokili ya Galadi; Ashitaroti mpe
Edreyi, bingumba ya bokonzi ya Ogi kati na Bashani; ezalaki
mpo na bakitani ya Makiri, mwana mobali, ya Manase mpo
na ndambo ya bakitani ya Makiri, kolanda bituka na bango.
32 Yango nde libula oyo Moyize apesaki tango azalaki na
etando ya Moabi, na ngambo ya Yordani, na ngambo ya este
ya Jeriko. **33** Kasi Moyize apesaki libula te epai ya libota ya
Levi, pamba te Ye moko Yawe, Nzambe ya Isalaele, nde
azali libula na bango, ndenge alakaki bango.

14 Nzokande, tala mabele oyo bana ya Isalaele bazwaki
lokola libula kati na mokili ya Kanana; mabele oyo
Nganga-Nzambe Eleazari; Jozue, mwana mobali ya Nuni,
mpe bakambi ya bituka ya mabota ya bana ya Isalaele
bakabolelaki bango. **2** Bakabolelaki bango yango na nzela
ya zeke, ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize kati na
mabota libwa mpe ndambo ya libota. **3** Moyize apesaki
epai ya mabota mibale mpe ndambo ya libota mabele na
bango, na ngambo ya este ya Yordani; kasi epai ya bato ya
libota ya Levi, apesaki mabele te kati na mabota mosusu;
4 pamba te bana mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi,
bakomaki mabota mibale. Bato ya libota ya Levi bazwaki
libula te kati na mokili longola kaka bingumba ya kovanda
elongo na mabele na yango mpo na bibwele mpe biloko
na bango. **5** Boye, bana ya Isalaele bakabolaki mokili,

ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **6** Bato ya libota ya
Yuda bayaki epai ya Jozue, na Giligali. Kalebi, mwana
mobali ya Yefune, moto ya Kenizi, ayebisaki Jozue: « Oyebi
malamu makambo oyo Yawe alobaki na Moyize, moto na
Nzambe, na Kadeshi-Barinea na tina na yo mpe na tina na
ngai. **7** Nazalaki nanu na mibu tuku minei tango Moyize,
mowumbu na Yawe, atindaki ngai wuta na Kadeshi-Barinea
mpo na kononga mokili. Mpe napesaki ye sango kolanda
ndenge motema na ngai ezalaki kondima. **8** Bandeko na
ngai, oyo tomataki na bango elongo balembisaki bato nzoto;
nzokande ngai nalandaki bobele Yawe, Nzambe na ngai,
na motema mobimba. **9** Na mokolo wana, Moyize alapaki
ndayi: ‹ Solo, nalapi ndayi ete mokili oyo matambe na yo
esilaki konyata ekozala libula na yo mpe ya bakitani na yo
mpo na libela, pamba te olandaki Yawe, Nzambe na ngai,
na motema mobimba. › **10** Sik'oyo tala, eleki mibu tuku
minei na mitano oyo Yawe abateli ngai na bomoi, wuta tango
alobaki liloba oyo epai ya Moyize tango bana ya Isalaele
bazalaki kotambola na esobe. Boye, ndenge nazali awa lelo,
nakokisi mibu tuku mwambe na mitano ya mbotama, **11** mpe
nazali na makasi lokola na tango oyo Moyize atindaki ngai;
nazali na nguya ya kobunda bitumba ndenge kaka nazalaki
na yango na kala. **12** Pesa ngai mokili ya bangomba wana
oyo Yawe alakaki ngai na mokolo wana. Mokolo wana, yo
moko oyokaki ete bato ya Anaki bazalaki kovanda kuna mpe
bingumba na bango ezalaki minene mpe batonga makasi.
Kasi na lisungi na Yawe, nakobengana bango ndenge Yawe
alobaki. » **13** Jozue apambolaki Kalebi, mwana mobali ya
Yefune, mpe apesaki ye engumba Ebron lokola libula. **14**
Boye, wuta na tango yango, engumba Ebron ekomaki libula
ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune, moto ya Kenizi; mpo ete
alandaki Yawe, Nzambe ya Isalaele, na motema mobimba.
15 Liboso, bazalaki kobenga Ebron « Kiriati-Ariba. » Ariba
azalaki elombe oyo alekaki bato nyonso ya Anaki na makasi.
Bongo, mokili ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu
te.

15 Eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda, kolanda
bituka na bango, ezalaki na ngambo ya sude, wuta
na bandelo ya Edomi kino na esobe ya Tsini, na suka
penza ya sude. **2** Mondelo na yango ya sude ebandaki
na suka ya ebale monene ya Barozo, longwa na eteni ya
mabele oyo ekota kati na ebale monene oyo etalana na
Negevi, **3** emataki kino na ngambo ya sude ya Akarabimi
mpe elekaki na Tsini, sima emataki na ngambo ya sude ya
Kadeshi-Barinea mpe ekitaki na Etsironi; emataki na ngambo
ya Adari mpe ebalukaki na ngambo ya Karika. **4** Elekaki
na Atsimoni, ekendeki kotutana na moluka ya Ejipito mpe
esukaki na Ebale monene. Yango nde ezali mondelo na
bango na ngambo ya sude. **5** Na ngambo ya este, mondelo
ezalaki ebale monene ya Barozo kino na suka ya Yordani.
Na ngambo ya nor, ezalaki longwa na eteni ya mabele oyo
ekota kati na ebale kino na suka ya Yordani. **6** Mondelo
emataki na Beti-Ogila, elekaki na ngambo ya nor ya Beti-
Araba mpe emataki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali
ya Ribeni. **7** Mondelo yango emataki kino na Debiri, longwa
na Lubwaku ya Akori, mpe ebalukaki na ngambo ya nor kino
na Giligali oyo etalana na nzela oyo emata na Adumimi,
na ngambo ya sude ya moluka. Elekaki pene ya mayi ya
Eyini-Shemeshi mpe ekendeki kosuka na Eyini-Rogeli. **8**
Bongo mondelo yango emataki na nzela ya Lubwaku ya
Beni-Inomi, pene ya mopanzi ya sude ya engumba ya bato
ya Yebusi (oyo ezali Yelusalemi). Longwa na esika yango,
emataki kino na songe ya ngomba oyo ezali na weste ya
Lubwaku ya Inomi, na suka ya ngambo ya nor ya Lubwaku
ya Refayimi. **9** Longwa na songe ya ngomba, mondelo
yango ekatisaki kino na etima ya mayi ya Nefitoa, ebimaki
na bingumba ya ngomba Efroni mpe ekitaki na ngambo
ya Baala (oyo ezali Kiriati-Yearimi). **10** Longwa na Baala,
mondelo yango ekatisaki na ngambo ya weste, pene ya
ngomba Seiri; elekaki na mopanzi ya ngomba ya bazamba,
na ngambo ya nor (oyo ezali ngomba Kesaloni); ekobaki
kokita kino na Beti-Shemeshi mpe ekatisaki kino na Timina.
11 Mondelo yango ekendeki na mopanzi ya ngambo ya nor
ya Ekroni, ebalukaki na Shikeroni, elekaki pene ya ngomba
Baala; ekendeki kino na Yabineyeli mpe esukaki na ebale
monene. **12** Mondelo ya ngambo ya weste elekaki pembeni-
pembeni ya ebale monene Mediterane. Yango nde ezalaki,
na bangambo nyonso, eteni ya mabele ya bato ya libota
ya Yuda kolanda bituka na bango. **13** Kolanda mitindo oyo
Yawe apesaki ye, Jozue apesaki Kalebi, mwana mobali ya
Yefune, eteni ya mabele: Kiriati-Ariba (oyo ezali Ebron), kati
na libota ya bato ya Yuda. (Ariba azalaki tata ya Anaki). **14**
Kalebi abenganaki, wuta na Ebron, bakitani misato ya Anaki:
Sheshayi, Ayimani mpe Talimayi. **15** Longwa wana, akendeki
kobundisa bavandi ya Debiri oyo kombo na yango ezalaki na
kala « Kiriati-Seferi. » **16** Kalebi alobaki: « Nakopesa na
libala Akisa, mwana na ngai ya mwasi, epai ya moto nyonso
oyo akobundisa mpe akobotola Kiriati-Seferi. » **17** Otinieli,
mwana mobali ya Kenazi, ndeko mobali ya Kalebi, abotolaki
yango; boye Kalebi apesaki Akisa, mwana na ye ya mwasi,
na libala epai ya Otinieli. **18** Nzokande, tango Akisa akomaki
na ndako ya Otinieli, atindikaki ye ete asenga elanga epai ya
Kalebi, tata na ye. Boye, tango Akisa akitaki wuta na ane na
ye, Kalebi atunaki ye: — Olingi nini? **19** Akisa azongisaki: —
Salela ngai ngolu. Lokola opesaki ngai eteni ya mabele kati
na Negevi, pesa ngai lisusu bitima. Boye, Kalebi apesaki ye
bitima ya likolo mpe ya se. **20** Yango nde ezalaki eteni ya
mabele oyo bato ya libota ya Yuda bazwaki lokola libula,
kolanda mabota na bango. **21** Tala bingumba oyo ezalaki
na suka ya eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda, na
ngambo ya mondelo ya Edomi, na Negevi: Kabiseyeli, Ederi,
Yaguri, **22** Kina, Dimona, Adada, **23** Kedeshi, Atsori, Itinani,
24 Zifi, Telemi, Bealoti, **25** Atsori-Adata, Kerioti-Etsironi oyo
bazalaki mpe kobenga Atsori, **26** Amami, Shema, Molada,
27 Atsari-Gada, Eshimoni, Beti-Paleti, **28** Atsari-Shuwali,
Beri-Sheba, Biziotia, **29** Baala, Iyimi, Atsemi, **30** Elitoladi,
Kesili, Orima, **31** Tsikilagi, Madimana, Sanisana, **32** Lebaoti,
Shilimi, Ayini mpe Rimoni: bingumba nyonso ezalaki tuku
mibale na libwa elongo na bamboka na yango ya mike-
mike. **33** Tala bingumba oyo ezalaki na etando, pene ya
ebale monene: Eshitaoli, Tsorea, Ashina, **34** Zanoa, Eyini-
Ganimi, Tapua, Enami, **35** Yarimuti, Adulami, Soko, Azeka,
36 Shaarayimi, Aditayimi, Gedera to Gederotayimi: bingumba
nyonso ezalaki zomi na minei elongo na bamboka na yango
ya mike-mike. **37** Tsenani, Adasha, Migidali-Gadi, **38** Dileani,
Mitsipe, Yokiteyeli, **39** Lakishi, Botsikati, Egiloni, **40** Kaboni,
Lakimasi, Kitilishi, **41** Gederoti, Beti-Dagoni, Naama mpe

Makeda: bingumba nyonso ezalaki zomi na motoba elongo
na bamboka na yango ya mike-mike. **42** Libina, Eteri, Ashani;
43 Yifita, Ashina, Netsibi, **44** Keila, Akizibi mpe Maresha:
bingumba nyonso ezalaki libwa elongo na bamboka na
yango ya mike-mike. **45** Engumba ya Ekroni elongo na
bamboka na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike
oyo ezingelaki yango, **46** longwa na Ekroni mpe na ngambo
ya weste, mabele nyonso oyo ezalaki pene ya Asidodi mpe
bamboka na yango; **47** Asidodi, bingumba na yango mpe
bamboka na yango ya mike-mike; Gaza, bingumba na yango
mpe bamboka na yango ya mike-mike kino na moluka ya
Ejipito, ebale monene Mediterane mpe bazingazinga na
yango. **48** Na mokili ya bangomba: Shamiri, Yatiri, Soko,
49 Dana, Kiriati-Sana oyo bazalaki mpe kobenga Debiri,
50 Anabi, Eshitemoa, Animi, **51** Gosheni, Oloni mpe Gilo:
bingumba nyonso ezalaki zomi na moko elongo na bamboka
na yango ya mike-mike. **52** Arabi, Duma, Esheani, **53**
Yanumi, Beti-Tapua, Afeki, **54** Umeta, Kiriati-Ariba oyo
bazalaki mpe kobenga Ebron, mpe Tsiori: bingumba nyonso
ezalaki libwa elongo na mboka na yango ya mike-mike. **55**
Maoni, Karimeli, Zifi, Yuta, **56** Jizireyeli, Yokideami, Zanoa,
57 Kayini, Gibea mpe Timina: bingumba nyonso ezalaki zomi
elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **58** Aliwuli, Beti-
Tsuri, Gedori, **59** Maarati, Beti-Anoti mpe Elitekoni: bingumba
nyonso ezalaki motoba elongo na bamboka na yango ya
mike-mike. **60** Kiriati-Bala oyo bazalaki mpe kobenga Kiriati-
Yearimi, mpe Raba: bingumba nyonso ezalaki mibale elongo
na bamboka na yango ya mike-mike. **61** Tala bingumba oyo
ezalaki na esobe: Beti-Araba, Midini, Sekaka, **62** Nibishani,
Iri-Amelayi mpe Eyini-Gedi: bingumba nyonso ezalaki motoba
elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **63** Bato ya
libota ya Yuda bakokaki te kobengana bato ya Yebusi oyo
bazalaki kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya
lelo, bato ya Yebusi bazali kovanda na Yelusalemi elongo na
bato ya libota ya Yuda.

16 Eteni ya mabele ya bakitani ya Jozefi ebandaki wuta
na Yordani, pene ya Jeriko, na ngambo ya este ya
mayi ya Jeriko, na esobe oyo emata na Jeriko na mokili ya
bangomba ya Beteli. **2** Ekendeki longwa na Beteli kino na
Luze, elekaki na ngambo ya bandelo ya bato ya Ariki mpe
Ataroti, **3** ekitaki kino na ngambo ya weste na mondelo ya
bato ya Yafeleti kino na etuka ya Beti-Oroni ya se, kino na
Gezeri ya suka mpe esukaki na Ebale monene. **4** Boye bana
mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi, bazwaki eteni ya
mabele lokola libula. **5** Tala eteni ya mabele ya bakitani
ya Efrayimi kolanda bituka na bango: Mondelo ya eteni ya
mabele na bango ezalaki na ngambo ya este, longwa na
Ataroti-Adari kino na Beti-Oroni ya likolo; **6** ekobaki kino
na Ebale monene. Na ngambo ya weste, mondelo ezalaki
longwa na Mikimeta na ngambo ya nor, ebalukaki na ngambo
ya este na Tanati-Silo, elekelaki wana kino na Yanoa, na
ngambo ya este. **7** Mpe lisusu ekitaki longwa na Yanoa kino
na Ataroti mpe na Naarata, etutanaki na Jeriko mpe ekendeki
kobima kino na Yordani. **8** Longwa na Tapua, ekendeki na
ngambo ya weste kino na moluka ya Kana mpe ekendeki
kosuka na Ebale monene. Yango nde ezalaki eteni ya libula
ya bakitani ya libota ya Efrayimi, kolanda bituka na bango. **9**
Ebakisamaki mpe bingumba nyonso elongo na bamboka
na yango ya mike-mike oyo epesamelaki bato ya libota ya
Efrayimi kati na libula ya bato ya libota ya Manase. **10** Kasi
babenganaki te bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na
Gezeri. Yango wana, bato ya Kanana bazali kovanda kati
na bato ya Efrayimi kino na mokolo ya lelo. Kasi bakomaki
kosalisa bango misala makasi oyo ekoki na bawumbu.

17 Libota ya Manase, mwana liboso ya Jozefi, bazwaki
eteni ya mabele; pamba te Makiri, mwana liboso ya
Manase, tata ya Galadi, azalaki moto ya bitumba mpe azwaki
Galadi mpe Bashani. **2** Bakitani mosusu ya Manase, kolanda
mabota na bango, bazwaki eteni ya mabele: bakitani ya
Abiezeri, ya Eleki, ya Asirieli, ya Sishemi, ya Eferi mpe
ya Shemida. Bango nde bazalaki bana mibali ya Manase,
mwana mobali ya Jozefi, kolanda bituka na bango. **3**
Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, mwana mobali ya Galadi,
mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase, atikalaki
kobota bana mibali te; azalaki kaka na bana basi oyo
bakombo na bango ezalaki: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe
Tiritsa. **4** Bayaki liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari, liboso
ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe liboso ya bakambi.
Balobaki: « Yawe apesaki mitindo epai ya Moyize ete apesa
biso eteni ya mabele kati ya bandeko na biso ya mibali. »
Boye, Jozue apesaki bango libula elongo na bandeko mibali
ya tata na bango, kolanda mitindo na Yawe. **5** Boye, ndambo
ya libota ya Manase ezwaki biteni zomi, bakisa mokili ya
Galadi mpe ya Bashani oyo ezali na ngambo mosusu ya
Yordani. **6** Na bongo, bakitani ya Manase ya basi bazwaki
libula ya mabele kati na bakitani na ye ya mibali, kasi mokili
ya Galadi ezalaki ya bana mibali mosusu ya Manase. **7** Eteni
ya mabele ya Manase ezalaki longwa na Aseri, na mokili
ya Mikimeta oyo ezalaki ya kotalana na Sishemi, kino na
ngambo ya Yamini, na ngambo ya bavandi ya Eyini-Tapua.
8 Manase azwaki eteni ya mabele ya Tapua, kasi yango
moko Tapua oyo ezalaki na bandelo ya Manase ezalaki
ya bakitani ya Efrayimi. **9** Bongo mondelo ekitaki kino na
ngambo ya sude ya moluka ya Kana. Bingumba oyo ezalaki
na zingazinga ya bingumba ya Manase ezalaki ya Efrayimi.
Kasi mondelo ya Manase elekaki na ngambo ya nor ya
moluka mpe ekendeki kosuka na Ebale monene. **10** Efrayimi
azwaki eteni ya mabele oyo ezalaki na ngambo ya sude;
mpe Manase azwaki oyo ezalaki na ngambo ya nor. Eteni
ya mabele ya Manase ekomaki kino na Ebale monene, na
mondelo ya Aseri, na ngambo ya nor mpe ya Isakari, na
ngambo ya este. **11** Kati na Isakari mpe Aseri, Manase
azwaki Beti-Sheani elongo na bamboka na yango ya mike-
mike, Yibileayimi elongo na bamboka na yango ya mike-mike,
Dori elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Eyini-Dori
elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Taanaki elongo
na bamboka na yango ya mike-mike, mpe Megido elongo na
bamboka na yango ya mike-mike (engumba ya misato, kati
na molongo, ezali Nafoti). **12** Nzokande, bakitani ya Manase
bazalaki na makoki te ya kozwa bingumba oyo, pamba te
bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na etuka yango.
13 Atako bongo, tango bana ya Isalaele bakomaki makasi
koleka, bakomaki kosalisa bato ya Kanana misala makasi
oyo ekoki na bawumbu, kasi bakokaki te kobengana bango.
14 Bakitani ya Jozefi balobaki na Jozue: — Mpo na nini opesi
biso lokola libula, kaka eteni moko ya mabele? Tozali penza

bato ebele na motango mpe Yawe apamboli biso makasi. **15**
Jozue azongiselaki bango: — Soki bozali bato ebele mpe
etuka ya bangomba ya Efrayimi ezali moke mpo na bino,
bokende komikatela eteni ya mabele na bazamba ya bato ya
Perizi mpe ya Refayimi. **16** Bakitani ya Jozefi balobaki na ye:
— Mokili ya bangomba ezali moke mpo na biso, mpe bato
nyonso ya Kanana oyo bavandaka na etando ya Beti-Sheani
elongo na bamboka na yango ya mike-mike, mpe bavandi
ya lubwaku ya Jizireyeli, bazalaka na bashar ya bibende
mpo na kobunda. **17** Jozue alobaki na bato ya Efrayimi
mpe ya Manase, bakitani ya Jozefi: — Bozali ebele mpe
bozali makasi. Bokozala kaka na eteni ya mabele moko te.
18 Kasi bozwa etuka mobimba ya bangomba, atako ezali
bazamba; bokata bazamba yango mpe bovanda kuna kino
na basuka na yango, bobengana bato ya Kanana, atako
bazali na bashar ya bibende mpe bazali makasi.

18 Sima na bana ya Isalaele kozwa bokonzi likolo ya
mokili, lisanga na bango mobimba esanganaki na Silo
mpe batelemisaki kuna Ndako ya kapo ya Bokutani. **2** Kasi
kati na bana ya Isalaele, ezalaki na mabota sambo oyo
ezwaki nanu te libula na yango ya mabele. **3** Jozue alobaki
na bana ya Isalaele: « Kino tango nini bokozela mpo na
kokende kozwa mokili oyo Yawe, Nzambe ya batata na bino,
apesaki bino? **4** Bopona bato misato kati na libota moko
na moko. Nakotinda bango mpo ete bakende kotambola
kati na mokili mpe kotia bandelo na yango kolanda libula
ya libota na libota; bongo na sima nde bakoki kozonga
epai na ngai. **5** Bakokabola mokili yango na biteni sambo;
bakitani ya Yuda bakotikala na eteni na bango ya mabele
ya ngambo ya sude, mpe bakitani ya Jozefi bakotikala na
eteni na bango ya mabele ya ngambo ya nor. **6** Sima na
bino kosala mabongisi ya kokabola mokili na biteni sambo,
bomemela ngai yango awa, mpe ngai nakobeta zeke mpo na
bino liboso ya Yawe, Nzambe na bino. **7** Kasi bakitani ya
Levi bakotikala kozwa eteni moko te ya mabele elongo na
bino, pamba te mosala ya bonganga-Nzambe nde ekozala
libula na bango. Bato ya libota ya Gadi, ya Ribeni mpe ya
ndambo ya libota ya Manase, bazwaki eteni ya mabele oyo
Moyize, mosali na Yawe, apesaki bango na ngambo ya este
ya Yordani. » **8** Tango bato batelemaki mpo na kokende
kosala mabongisi ya kokabola mokili, Jozue apesaki mitindo
oyo: « Bokende kotambola kati na mokili, bokata bandelo
na yango, mpe na sima, bozongela ngai awa na Silo, mpe
ngai nakobeta zeke mpo na bino liboso ya Yawe. » **9** Boye,
bato oyo bakendeki, batambolaki kati na mokili, bakataki
bandelo na yango mpe batiaki yango na mokanda, engumba
na engumba, mpe bakabolaki mokili mobimba na biteni
sambo; bongo na sima, bazongaki na Silo, na molako epai
ya Jozue. **10** Jozue abetaki zeke mpo na bango liboso ya
Yawe, na Silo, mpe kuna akabolaki mokili kati na bana ya
Isalaele kolanda mabota na bango. **11** Zeke ekweyaki epai
ya libota ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango.
Eteni ya mabele oyo epesamelaki bango na zeke ezalaki na
kati-kati ya mabele ya bakitani ya Yuda mpe ya Jozefi. **12**
Na ngambo ya nor, mondelo na bango ezalaki longwa na
Yordani, emataki na mopanzi ya Jeriko, ekatisaki mokili ya
bangomba, na ngambo ya weste, mpe esukaki na esobe, na
Beti-Aveni. **13** Mondelo yango elekelaki wana mpe ekendeki
kino na Luze, na mopanzi na yango ya ngambo ya sude, oyo
ezali Beteli; ekendeki kotutana na Ataroti-Adari, na ngomba
oyo ezalaki na ngambo ya sude ya Beti-Oroni, mokili ya
se. **14** Longwa na ngomba moke oyo etalana na Beti-Oroni
na ngambo ya sude, mondelo yango ebalukaki na ngambo
ya weste, mpe esukaki na Kiriati-Bala, oyo ekoma Kiriati-
Yearimi, engumba ya bakitani ya Yuda. Yango nde ezalaki
mondelo na yango na ngambo ya weste. **15** Na ngambo ya
sude, mondelo yango ebandaki longwa na Kiriati-Yearimi,
na ngambo ya weste, mpe ekendeki kobima na etima ya
mayi ya Nefitoa. **16** Ekitaki kino na ebandeli ya ngomba
moke oyo etalana na Lubwaku ya Beni-Inomi, na ngambo
ya nor ya etando ya bato ya Refayimi. Ekitaki na Lubwaku
ya Inomi, na mopanzi ya ngambo ya sude ya engumba
ya bato ya Yebusi kino na Eyini-Rogeli. **17** Ebalukaki na
ngambo ya nor, elekelaki na Eyini-Shemeshi, elekaki na
Geliloti oyo etalana na nzela emata kino na Adumimi; sima
ekitaki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali ya Ribeni.
18 Elekaki na mopanzi ya ngambo ya nor, liboso ya Beti-
Araba, mpe ekitaki kino na etando ya Araba. **19** Mondelo
yango elekelaki na mopanzi ya Beti-Ogila, na ngambo ya nor,
mpe esukaki na eteni ya mabele oyo ekota na mayi ya ebale
monene ya Barozo, na ngambo ya nor, na suka ya ngambo
ya sude ya Yordani. Yango nde ezalaki mondelo na yango
na ngambo ya sude. **20** Ebale ya Yordani ekomaki mondelo
na yango na ngambo ya este. Yango nde ezalaki bandelo
ya libula ya mabota ya bakitani ya Benjame na bangambo
nyonso. **21** Tala bingumba ya bakitani ya Benjame kolanda
bituka na bango: Jeriko, Beti-Ogila, Emeki-Ketsitsi, **22** Beti-
Araba, Tsemarayimi, Beteli, **23** Avimi, Para, Ofira, **24** Kefari-
Amonayi, Ofini mpe Geba: bingumba nyonso ezalaki zomi
na mibale, elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **25**
Gabaoni, Rama, Beyeroti, **26** Mitsipe, Kefira, Motsa, **27**
Rekemi, Yiripeyeli, Tareala, **28** Tsela, Elefi, engumba ya
Yebusi oyo ezali Yelusalemi, Gibea, Kiriati: bingumba nyonso
ezalaki zomi na minei elongo na bamboka na yango ya mike-
mike. Yango nde ezalaki libula ya mabele ya bakitani ya
Benjame kolanda bituka na bango.

19 Na mbala ya mibale, zeke ekweyaki epai ya libota
ya Simeoni, kolanda bituka na bango. Libula na bango
ezalaki na kati-kati ya eteni ya mabele ya libota ya Yuda.
2 Bazwaki lokola libula: Beri-Sheba, Sheba, Molada, **3**
Atsari-Shuwali, Bala, Atsemi, **4** Elitoladi, Betuli, Orima, **5**
Tsikilagi, Beti-Marikaboti, Atsari-Suza, **6** Beti-Lebaoti mpe
Sharueni: bingumba nyonso ezalaki zomi na misato elongo
na bamboka na yango ya mike-mike. **7** Ayini, Rimoni, Eteri
mpe Ashani: bingumba nyonso ezalaki minei elongo na
bamboka na yango ya mike-mike **8** mpe bamboka nyonso
ya mike-mike oyo ezalaki zingazinga ya bingumba oyo, kino
na Baalati-Beeri, oyo ezali Ramati ya Negevi. Yango nde
ezalaki libula ya mabele ya libota ya Simeoni, kolanda bituka
na bango. **9** Bazwaki eteni ya mabele ya libota ya Simeoni
kati na eteni ya mabele ya libota ya Yuda, pamba te eteni ya
mabele ya libota ya Yuda ezalaki monene koleka. Yango
wana, bakitani ya Simeoni bazwaki libula na bango kati na
eteni ya mabele ya libota ya Yuda. **10** Na mbala ya misato,
zeke ekweyaki epai ya libota ya Zabuloni, kolanda bituka na
bango: Mondelo ya libula na bango ekendeki kino na Saridi.

11 Longwa wana, emataki na ngambo ya weste, pene ya
Mareala, ekendeki kotutana na Dabesheti, kino na lubwaku
oyo ezali pene ya Yokineami. **12** Longwa na Saridi, ebalukaki
na ngambo ya este, epai moyi ebimelaka, na mondelo ya
Kisiloti-Tabori, ekendeki na ngambo ya Dabirati mpe emataki
na kino na Yafia. **13** Ekobaki koleka na ngambo ya este
kino na Gati-Eferi mpe Ita-Katsini, ebimelaki na Rimoni mpe
ebalukaki na ngambo ya Neya. **14** Mondelo yango ezingelaki
Anatoni, na ngambo ya nor, mpe esukaki na Lubwaku ya
Yifita-Eli. **15** Ekamataki mpe lisusu, Katati, Naalali, Shimironi,
Yideala mpe Beteleemi: bingumba nyonso ezalaki zomi na
mibale elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **16**
Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike
nde ezalaki libula ya libota ya Zabuloni, kolanda bituka na
bango. **17** Na mbala ya minei, zeke ekweyaki epai ya libota
ya Isakari, kolanda bituka na bango. **18** Kati na eteni ya
mabele na bango, ezalaki na: Jizireyeli, Kesuloti, Sunemi, **19**
Afarayimi, Shiyoni, Anakarati, **20** Rabiti, Kishioni, Abetsi,
21 Remeti, Eyini-Ganimi, Eyini-Ada mpe Beti-Patseti. **22**
Mondelo na yango etutanaki na Tabori, Shakatsima mpe
Beti-Shemeshi, bongo esukaki na Yordani. Bingumba nyonso
ezalaki zomi na motoba elongo na bamboka na yango ya
mike-mike. **23** Bingumba oyo elongo na bamboka na yango
ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Isakari, kolanda
bituka na bango. **24** Na mbala ya mitano, zeke ekweyaki
epai ya libota ya Aseri, kolanda bituka na bango. **25** Eteni
ya mabele na bango ezalaki: Elikati, Ali, Beteni, Akishafi,
26 Alameleki, Ameadi mpe Misheali. Mondelo na yango
etutanaki na Karimeli mpe Shiyori-Libinati na ngambo ya
weste; **27** ebalukaki na ngambo ya este, na Beti-Dagoni,
ekendeki kotutana na Zabuloni mpe Lubwaku ya Yifita-Eli,
ekendeki na ngambo ya nor, na Beti-Emeki mpe Neyiyeli mpe
elekelaki na Kabuli, na loboko ya mwasi. **28** Ekendeki kino
na Ebron, Reobi, Amoni mpe Kana kino na Sidoni, engumba
monene. **29** Mondelo yango ebalukaki na ngambo ya Rama
mpe ekendeki kino na engumba ya Tiri, oyo batonga makasi,
ebalukaki na ngambo ya Osa mpe na ngambo ya Ebale
monene mpe esukaki na Ebale monene Mediterane, na
etuka ya Akizibi, **30** ya Uma, ya Afeki, ya Reobi. Bingumba
nyonso ezalaki tuku mibale na mibale elongo na bamboka na
yango ya mike-mike. **31** Bingumba oyo elongo na bamboka
na yango ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Aseri,
kolanda bituka na bango. **32** Na mbala ya motoba, zeke
ekweyaki epai ya libota ya Nefitali, kolanda bituka na bango.
33 Eteni ya mabele na bango ezalaki longwa na Elefi, longwa
na terebente oyo ezali na Tsananimi, lekela na Adamu-
Nekebi mpe Yabineyeli kino na Lakumi mpe esukaki na
Yordani. **34** Mondelo na yango ebalukaki na ngambo ya
weste na Azinoti-Tabori mpe ekendeki kobimela na Ukoki,
etutanaki na Zabuloni, na ngambo ya sude, na Aseri, na
ngambo ya weste, mpe Yuda; Yordani, na ngambo ya este.
35 Bingumba batonga makasi ezalaki: Tsidimi, Tseri, Amati,
Rakati, Kinereti, **36** Adama, Rama, Atsori; **37** Kedeshi,
Edreyi, Eyini-Atsori; **38** Yireoni, Migidali-Eli, Oremi, Beti-
Anati mpe Beti-Shemeshi. Bingumba nyonso ezalaki zomi
na libwa elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **39**
Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike
nde ezalaki libula ya libota ya Nefitali, kolanda bituka na
bango. **40** Na mbala ya sambo, zeke ekweyaki epai ya
libota ya Dani, kolanda bituka na bango. **41** Libula na
bango ya mabele ezalaki: Tsorea, Eshitaoli, Iri-Shemeshi;
42 Shaalabini, Ayaloni, Yitila; **43** Eloni, Timinata, Ekroni,
44 Eliteke, Gibetoni, Baalati, **45** Yeudi, Bene-Beraki, Gati-
Rimoni; **46** mayi ya Yarikoni, Rakoni mpe etuka oyo etalana
na Jafa. **47** Kasi bakitani ya Dani balongaki te kobotola
eteni ya mabele na bango, boye bakendeki kobundisa
Leshemi mpe babotolaki yango. Babomaki bato ya Leshemi
na mopanga, babotolaki yango mpe bakomaki kovanda kuna.
Bakomaki kobenga Leshemi « Dani, » kombo ya koko na
bango. **48** Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya
mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Dani, kolanda bituka
na bango. **49** Tango bana ya Isalaele basilisaki kokabola
mokili na biteni na zeke, bapesaki Jozue, mwana mobali
ya Nuni, libula moko kati na bango. **50** Kolanda mitindo na
Yawe, bapesaki ye engumba oyo asengaki; ezali Timinati-
Sera, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Bongo Jozue
atongaki engumba yango mpe akomaki kovanda kuna. **51**
Yango nde ezalaki libula ya mabele oyo Nganga-Nzambe
Eleazari; Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe bakambi ya
bituka, kolanda mabota ya bana ya Isalaele, bakabolaki na
zeke liboso ya Yawe, na Silo, na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani. Boye nde basilisaki kokabola mokili.

20 Yawe alobaki na Jozue: **2** « Yebisa bana ya Isalaele
ete bapona bingumba ya kokimela, ndenge nayebisaki
bino na nzela ya Moyize, **3** mpo ete moto nyonso oyo
akoboma moto na nko te akoka kokimela kuna mpe azwa
ebombamelo liboso ya mobukanisi makila. **4** Soki akimeli
kati na moko ya bingumba wana, akotelema na ekotelo ya
ekuke ya engumba mpe akotalisa likambo na ye epai ya
bampaka ya engumba wana. Bongo bampaka bakoyamba
moto yango kati na engumba mpe bakopesa ye esika ya
kovanda elongo na bango. **5** Soki mobukanisi makila alandi
ye, bampaka basengeli te kokaba mobomi yango na maboko
na ye, pamba te abomaki mozalani na ye na nko te mpe
azalaki liboso na makanisi ya mabe te. **6** Akotikala na
engumba wana kino tango akoleka na esambiselo liboso ya
lisanga mpe kino tango mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo
azali na mosala na tango wana, akokufa. Na sima na yango
nde mobomi yango akoki kozonga na engumba na ye, na
ndako na ye, kati na engumba epai wapi awuta. » **7** Bana ya
Isalaele babulisaki Kedeshi, kati na Galile, kati na mokili ya
bangomba ya Nefitali; Sishemi, kati na mokili ya bangomba
ya Efrayimi, mpe Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, kati na mokili
ya bangomba ya Yuda. **8** Na ngambo mosusu ya Yordani,
na este ya Jeriko, baponaki Betseri kati na esobe, na likolo
ya ngomba ya libota ya Ribeni; Ramoti kati na Galadi, kati na
etuka ya libota ya Gadi; mpe Golani kati na Bashani, kati na
etuka ya libota ya Manase. **9** Yango nde ezalaki bingumba
oyo eponamaki mpo na moto nyonso ya Isalaele to mpe mpo
na mopaya nyonso oyo azali kovanda kati na bango. Moto
nyonso oyo akoboma moto na nko te akoki kokimela kuna,
mpo ete mobukanisi makila aboma ye te, liboso ete aleka na
esambiselo na miso ya lisanga.

21 Bakonzi ya mabota ya bakitani ya Levi bayaki epai
ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya Jozue, mwana
mobali ya Nuni, mpe epai ya bakonzi ya bituka ya mabota

mosusu ya Isalaele, **2** na Silo, kati na mokili ya Kanana,
mpo na koloba na bango: « Yawe apesaki mitindo na nzela
ya Moyize ete bopesa biso bingumba ya kovanda elongo
na mabele na yango mpo na bibwele na biso. » **3** Boye,
kolanda mitindo ya Yawe, bana ya Isalaele balongolaki kati
na libula na bango ndambo ya bingumba elongo na mabele
na yango, mpe bapesaki yango epai ya bakitani ya Levi. **4**
Zeke ya liboso ekweyaki epai ya etuka ya Keati. Bato ya Levi
oyo bazalaki bakitani ya Nganga-Nzambe Aron bazwaki, na
nzela ya zeke, bingumba zomi na misato kati na libota ya
Yuda, ya Simeoni mpe ya Benjame. **5** Bakitani ya Keati oyo
batikalaki bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba zomi kati na
mabele ya libota ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo ya
libota ya Manase. **6** Bakitani ya Gerishoni bazwaki, na nzela
ya zeke, bingumba zomi na misato kati na mabele ya libota
ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe ya ndambo ya libota
ya Manase, kati na Bashani. **7** Bakitani ya Merari, kolanda
bituka na bango, bazwaki bingumba zomi na mibale kati na
mabele ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Zabuloni. **8**
Boye, ndenge Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize,
bana ya Isalaele babetaki zeke mpo na kopesa bingumba
wana elongo na mabele na yango epai ya bakitani ya Levi. **9**
Kati na mabota ya Yuda mpe ya Simeoni, babetaki zeke
mpo na kopesa bingumba oyo, kolanda bakombo na yango,
10 epai ya bakitani ya Aron, oyo babimelaki na bituka ya
Keati kati na bana mibali ya Levi, pamba te zeke ya liboso
ekweyaki epai na bango: **11** Bapesaki bango Kiriati-Ariba
oyo ezali Ebron, elongo na mabele na yango, kati na mokili
ya bangomba ya Yuda. (Ariba azalaki koko ya Anaki); **12**
kasi bapesaki bilanga ya engumba mpe bamboka na yango
ya mike-mike, lokola libula epai ya Kalebi, mwana mobali
ya Yefune. **13** Epai ya bakitani ya Nganga-Nzambe Aron,
bapesaki Ebron lokola engumba ya kokimela mpo na moto
oyo atangami mobomi, Libina, **14** Yatiri, Eshitemoa, **15**
Oloni, Debiri, **16** Ayini, Yuta mpe Beti-Shemeshi, elongo na
mabele na yango. Bazwaki bingumba libwa kati na bituka ya
mabota oyo mibale: Yuda mpe Simeoni. **17** Kati na libota ya
Benjame, bapesaki bango bingumba oyo: Gabaoni, Geba,
18 Anatoti, Alimoni, elongo na mabele na yango; ezalaki
bongo bingumba minei. **19** Bingumba nyonso ya Banganga-
Nzambe, bakitani ya Aron, ezalaki zomi na misato elongo na
mabele na yango. **20** Babetaki zeke mpo na kopesa epai
ya bakitani mosusu ya Levi, oyo bazali ya bituka ya Keati,
moko kati na bana mibali ya Levi, bingumba oyo, kati na
mabele ya libota ya Efrayimi. **21** Kati na etuka ya bangomba
ya Efrayimi, bapesaki bango: Sishemi lokola engumba ya
kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Gezeri, **22**
Kibitsayimi mpe Beti-Oroni, elongo na mabele na yango;
ezalaki bongo bingumba minei. **23** Kati na libota ya Dani,
bapesaki bango bingumba oyo: Eliteke, Gibetoni, **24** Ayaloni,
Gati-Rimoni, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo
bingumba minei. **25** Kati na ndambo ya libota ya Manase,
bapesaki bango bingumba oyo: Taanaki, Gati-Rimoni elongo
na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba mibale. **26**
Bingumba nyonso oyo bapesaki epai ya bituka mosusu
ya bakitani ya Keati ezalaki zomi, elongo na mabele na
yango. **27** Epai ya bakitani ya Gerishoni kati na bituka ya
bakitani ya Levi, bapesaki bingumba oyo: Kati na ndambo ya
libota ya Manase: kati na Bashani, Golani lokola engumba
ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, mpe
Beyeshitira, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo
bingumba mibale. **28** Kati na libota ya Isakari: Kishioni,
Dabirati, **29** Yarimuti, Eyini-Ganimi, elongo na mabele na
yango; ezalaki bongo bingumba minei. **30** Kati na libota ya
Aseri: Misheali, Abidoni, **31** Elikati, Reobi, elongo na mabele
na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **32** Kati na libota
ya Nefitali: Kedeshi, kati na mokili ya Galile, lokola engumba
ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi; Amoti-Dori
mpe Karitani, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo
bingumba misato. **33** Bingumba nyonso oyo bapesaki epai
ya bakitani ya Gerishoni, kolanda bituka na bango, ezalaki
zomi na misato elongo na mabele na yango. **34** Epai ya
bituka ya Merari, bakitani ya Levi oyo batikalaki, bapesaki
bingumba oyo: Kati na libota ya Zabuloni: Yokineami, Karita,
35 Dimina mpe Naalali, elongo na mabele na yango; ezalaki
bongo bingumba minei. **36** Kati na libota ya Ribeni: Betseri
lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami
mobomi, Yakatsi, **37** Kedemoti mpe Mefati, elongo na mabele
na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **38** Kati na libota
ya Gadi: Ramoti, kati na Galadi, lokola engumba ya kokimela
mpo na moto oyo atangami mobomi, Maanayimi, **39** Eshiboni
mpe Yaezeri, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo
bingumba minei. **40** Bingumba nyonso oyo babetelaki zeke
mpo na kopesa epai ya bakitani ya etuka ya Merari, bakitani
ya Levi oyo batikalaki, ezalaki zomi na mibale. **41** Bingumba
nyonso ya bakitani ya Levi kati na mabele oyo epesamelaki
bana ya Isalaele ezalaki tuku minei na mwambe, elongo na
mabele na yango. **42** Engumba moko na moko ezingelamaki
na mabele na yango; ezalaki penza bongo mpo na bingumba
yango nyonso. **43** Boye, Yawe apesaki na Isalaele mokili
nyonso oyo alakaki kopesa epai ya batata na bango na nzela
ya ndayi. Bana ya Isalaele bazwaki yango mpe bakomaki
kovanda kuna. **44** Yawe apesaki bango kimia na bangambo
nyonso, kolanda nyonso oyo alakaki batata na bango na
nzela ya ndayi. Monguna moko te kati na banguna na bango
alongaki lisusu kotelemela bango. Yawe akabaki banguna
na bango nyonso na maboko na bango. **45** Kati na bilaka
nyonso ya kitoko oyo Yawe apesaki na libota ya Isalaele,
moko te etikalaki kokweya; solo, nyonso ekokisamaki.

22 Boye, Jozue abengisaki bakitani ya Ribeni, ya Gadi
mpe ya ndambo ya libota ya Manase; **2** mpe alobaki
na bango: « Bosili kosala makambo nyonso oyo Moyize,
mowumbu na Yawe, atindaki bino, mpe botosaki ngai na
makambo nyonso oyo natindaki bino. **3** Pamba te wuta tango
molayi kino na mokolo ya lelo, botikalaki kosundola bandeko
na bino te, kasi bobatelaki malamu mokumba oyo Yawe,
Nzambe na bino, apesaki bino. **4** Lokola Yawe, Nzambe na
bino, asili kopesa bandeko na bino bopemi, ndenge alakaki,
bokoki sik'oyo kozonga na bandako na bino, kati na mokili
oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, apesaki bino, na ngambo
mosusu ya Yordani. **5** Kasi bosala keba ete bobatela mitindo
mpe mobeko oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, Nzambe
na bino, apesaki bino: kolinga Yawe, Nzambe na bino;
kotambola na banzela na Ye nyonso, kotosa mitindo na Ye,
kokangama na Ye, mpe kosalela Ye na motema mpe na
molimo na bino mobimba. » **6** Jozue apambolaki bango mpe
azongisaki bango. Boye, bazongaki na bandako na bango. **7**

Moyize apesaki na ndambo moko ya libota ya Manase, eteni
ya mabele kati na Bashani; mpe Jozue apesaki na ndambo
mosusu ya libota ya Manase elongo na bandeko na bango,
eteni ya mabele, na ngambo ya weste ya Yordani. Tango
Jozue azongisaki bango na bandako na bango, apambolaki
mpe bango. **8** Alobaki na bango: « Bozonga na bandako na
bino na bozwi ebele, na bibwele ebele, na palata, na wolo,
na bronze, na bibende, mpe na bilamba ebele. Bokabola
elongo na bandeko na bino bomengo ya bitumba oyo bosili
kozwa epai ya banguna na bino. » **9** Boye bakitani ya Ribeni,
ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya Manase batikaki bana
mosusu ya Isalaele, na Silo, kati na mokili ya Kanana mpo
na kozonga na Galadi, mokili na bango moko, oyo basilaki
kozwa, kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya
Moyize. **10** Tango bakomaki na Geliloti, pene ya Yordani,
kati na mokili ya Kanana, bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya
ndambo ya libota ya Manase batongaki etumbelo moko ya
monene penza na esika wana, pene ya Yordani. **11** Mpe
tango bana ya Isalaele bayokaki ete bakitani ya Ribeni, ya
Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase batongi etumbelo
na ngambo ya mokili ya Kanana, na Geliloti pene ya Yordani,
na ngambo ya bana mosusu ya Isalaele, **12** lisanga mobimba
ya bana ya Isalaele esanganaki na Silo mpo na kobundisa
bango. **13** Boye bana mosusu ya Isalaele batindaki na
mokili ya Galadi, Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe
Eleazari, epai ya bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo
ya libota ya Manase. **14** Batindaki elongo na ye bakambi
zomi, lokola mokambi moko mpo na libota moko na moko
ya bana ya Isalaele: moko na moko azalaki mokambi ya
libota na ye kolanda mabota ya bana ya Isalaele. **15** Tango
bakomaki na mokili ya Galadi, epai ya bakitani ya Ribeni,
ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase, balobaki na
bango: **16** — Tala liloba oyo lisanga mobimba ya Yawe
elobi: « Ndenge nini bokoki penza kosala lisumu ya boye na
miso ya Nzambe ya Isalaele? Ndenge nini penza bokoki
kopesa Yawe mokongo mpe komitongela etumbelo mpo
na kotombokela Ye na mokolo ya lelo? **17** Boni, lisumu
ya Peori ekoki te mpo na biso? Kutu, kino na mokolo ya
lelo, nanu tosilisi kopetolama na yango te, atako etumbu
ekweyelaki lisanga ya Yawe! **18** Mpe bino bopesi Yawe lelo
mokongo? Soki bino botombokeli Yawe lelo, lobi Ye nde
akotombokela lisanga mobimba ya Isalaele. **19** Soki mokili
oyo bosili kozwa ezali mbindo, boleka na mokili ya Yawe,
epai wapi Mongombo ya Yawe ezali mpe bokabola mabele
elongo na biso. Kasi botombokela Yawe te, botombokela mpe
biso te na komitongela etumbelo mosusu pene ya etumbelo
ya Yawe, Nzambe na biso. **20** Tango Akana, mwana mobali
ya Zera, asalaki lisumu, na koyiba biloko ya bule, boni,
etumbu yango ekweyaki te likolo ya lisanga mobimba ya
Isalaele? Akufaki kaka ye moko te likolo ya lisumu na ye. »
21 Bakitani ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya
Manase bazongiselaki bakambi ya mabota ya Isalaele: **22** —
Nzambe ya banzambe! Yawe! Nzambe ya banzambe! Yawe!
Ayebi nyonso! Tika ete Isalaele ayeba mpe yango! Soki tosali
yango mpo na kotombokela Yawe to mpo na kosala lisumu
na miso na Ye, tika ete abikisa biso te na mokolo ya lelo! **23**
Soki tomitongeli etumbelo mpo na kopesa Yawe mokongo to
mpo na kobonza mbeka ya kotumba mpe makabo ya mbuma
na likolo na yango to mpe mpo na kobonza bambeka ya
boyokani na likolo na yango, tika ete Yawe asambisa biso!
24 Te, ezali bongo te! Tosalaki bongo mpo na kobanga ete
lobi bakitani na bino baloba na bakitani na biso: « Eloko
nini ezali kosangisa bino na Yawe, Nzambe ya Isalaele?
25 Yawe atiaki ebale Yordani lokola mondelo kati na biso
mpe bino; bino bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi! Bozali na
libula moko te epai na Yawe! » Boye, bakitani na bino bakoki
kosala ete bakitani na biso batika kobanga Yawe. **26** Yango
wana tomilobelaki: « Tika ete tomitongela etumbelo oyo noki,
kasi ezali te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to mbeka
mosusu. **27** Ezali nde lokola litatoli kati na biso mpe bino,
mpe mpo na milongo oyo ekoya, ete tokosalela Yawe na
nzela ya mbeka ya kotumba mpe na nzela ya mbeka ya
boyokani, na Esika na Ye ya bule. Boye lobi, bakitani na bino
bakoloba na bakitani na biso te: ‹ Bozali na libula te epai na
Yawe! › » **28** Tomilobelaki: « Soki lobi bameki koloba na biso
to na bakitani na biso bongo, tokozongisela bango: ‹ Botala
elilingi ya etumbelo ya Yawe, oyo batata na biso batongaki;
basalaki yango te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to
mbeka mosusu, kasi mpo ete ezala lokola litatoli kati na biso
mpe bino. › » **29** Tozali te na likanisi ya kotombokela Yawe
to ya kopesa Ye lelo mokongo, na kotonga etumbelo mpo
na kobonza mbeka ya kotumba, makabo ya mbuma mpe
bambeka mosusu pembeni ya etumbelo ya Yawe, Nzambe
na biso, oyo ezali liboso ya Mongombo na Ye. **30** Tango
Nganga-Nzambe Pineasi, bakambi ya lisanga mpe bakambi
ya mabota ya Isalaele bayokaki makambo oyo bakitani ya
Ribeni, ya Gadi mpe ya Manase balobaki, batondisamaki na
esengo. **31** Mpe Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe
Eleazari, alobaki na bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya
Manase: — Lelo, tososoli ete Yawe azali kati na biso, pamba
te bosali likambo moko te ya mabe liboso ya Yawe. Sik'oyo
bokangoli nde bana ya Isalaele wuta na loboko na Yawe. **32**
Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, mpe
bakambi ya bato nyonso ya Ribeni mpe ya Gadi balongwaki
na Galadi epai wapi bazalaki na mayangani, bazongaki na
Kanana epai ya bana ya Isalaele mpe bapesaki bango sango
ya makambo oyo elekaki. **33** Bana ya Isalaele batondisamaki
na esengo na koyoka sango yango mpe bakumisaki Nzambe.
Boye, batikaki likanisi ya kobundisa mokili oyo bakitani ya
Ribeni mpe ya Gadi bazalaki kovanda. **34** Bakitani ya Ribeni
mpe ya Gadi babengaki etumbelo yango « Edi » oyo elingi
koloba: Litatoli kati na biso ete Yawe azali Nzambe.

23 Sima na Yawe kopesa bopemi na Isalaele liboso ya
banguna nyonso oyo bazingelaki bango, elekaki tango
molayi. Bongo, Jozue akomaki mobange, mpe mibu ya bomoi
na ye epusanaki makasi. **2** Boye, Jozue abengisaki Isalaele
mobimba: bampaka na yango, bakambi na yango, basambisi
elongo na bakalaka na yango. Alobaki na bango: « Nakomi
mobange mpe mibu ya bomoi na ngai epusani makasi. **3**
Bino moko bomonaki makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe
na bino, asalaki liboso ya bikolo oyo nyonso mpo na bolamu
na bino, pamba te ezalaki Yawe, Nzambe na bino, nde
azalaki kobundela bino. **4** Bobosana te ndenge nini nazalaki
kobeta zeke mpo na kokabolela mabota na bino lokola libula,
mokili ya bikolo oyo etikali mpe ya bikolo oyo nabotolaki wuta
na Yordani kino na Ebale monene, na ngambo ya weste. **5**
Yawe, Nzambe na bino, nde akobengana bango, Ye moko,

mosika liboso na bino; akobengana bango liboso na bino
mpe bokozwa mokili na bango ndenge Yawe, Nzambe na
bino, alakaki. **6** Boyika mpiko mpe bosenzela mpo na kotosa
makambo nyonso oyo ekomama kati na buku ya Mobeko ya
Moyize; bokende libanda na yango te. **7** Bosala boyokani te
elongo na bikolo mosusu oyo etikali kati na bino, bobelela
bakombo ya banzambe na yango te to mpe bolapa ndayi
na bakombo na yango te. Bomeka kosalela yango te mpe
bofukamela yango te. **8** Kasi bokangama makasi na Yawe,
Nzambe na bino, ndenge bozali kosala kino na mokolo ya
lelo. **9** Yawe abenganaki bikolo ya minene mpe ya nguya
liboso na bino; mpe kino na moyi ya lelo, moko te alongi
kotelema liboso na bino. **10** Moto moko kaka kati na bino
azalaki kokimisa bato nkoto moko, pamba te Yawe, Nzambe
na bino, azalaki kobundela bino ndenge alakaki. **11** Boye,
bosala keba ete bolinga Yawe, Nzambe na bino. **12** Kasi soki
bopesi Yawe mokongo, mpe soki bosali boyokani elongo na
bato oyo babiki kati na bikolo oyo etikali kati na bino; soki
bosali mabala mpe bosangani elongo na bango, **13** boyeba
ete Yawe, Nzambe na bino, akobengana lisusu te bikolo
yango liboso na bino. Bakokoma nde minyama mpe mitambo
mpo na bino, bafimbu na mikongo na bino mpe banzube
kati na miso na bino, kino tango bokosila kokufa na mokili
ya kitoko oyo Nzambe na bino apesaki bino. **14** Sik'oyo
ngai nakomi pene ya kokende na nzela oyo moto nyonso
akendaka. Na motema mpe elimo na bino mobimba, boyeba
ete elaka moko te kati na bilaka nyonso ya kitoko oyo Yawe,
Nzambe na bino, apesaki bino ekotikala kokweya. Bilaka
nyonso esila kokokisama, moko te ekotikala kokweya. **15**
Ndenge kaka bilaka nyonso ya kitoko ya Yawe, Nzambe na
bino, ekokisamaki solo, ndenge wana mpe akotindela bino
makambo mabe kino tango akosilisa koboma bino kati na
mokili ya kitoko oyo apesaki bino **16** soki bobebisi boyokani
ya Yawe, Nzambe na bino, oyo apeselaki bino mitindo, mpe
bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango.
Kanda ya Yawe ekotumba bino mpe bokosila kokufa noki
penza na mokili ya kitoko oyo apesaki bino. »

24 Jozue asangisaki mabota nyonso ya Isalaele na
Sishemi. Abengisaki bampaka, bakambi, basambisi
mpe bakalaka ya Isalaele; mpe bango bayaki liboso ya
Nzambe. **2** Jozue alobaki na bato nyonso: — Tala liloba oyo
Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Wuta kala, bakoko na bino
mpe Tera, tata ya Abrayami mpe Naori, bavandaki na ngambo
mosusu ya ebale mpe bazalaki kosalela banzambe mosusu.
3 Kasi nabimisaki tata na bino, Abrayami, wuta na mokili
oyo ezalaki na ngambo mosusu ya ebale, natambolisaki ye
na mokili mobimba ya Kanana mpe napesaki ye bakitani
ebele. Napesaki ye Izaki; **4** mpe na nzela ya Izaki, napesaki
ye Jakobi mpe Ezawu. Napesaki mokili ya bangomba Seiri
epai ya Ezawu, kasi Jakobi elongo na bana na ye ya mibali,
bakendeki na Ejipito. **5** Boye, natindaki Moyize mpe Aron;
nabetaki Ejipito kolanda makambo nyonso oyo nasalaki kuna
mpe nabimisaki bino kuna. **6** Tango nabimisaki batata na
bino na Ejipito, bakomaki kino na ebale monene ya Barozo,
bato ya Ejipito balandaki bango na bashar mpe na basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda kino na Ebale monene
ya Motane. **7** Batata na bino bagangaki epai na Yawe mpo
na kosenga lisungi, mpe Yawe atiaki molili kati na bino
mpe bato ya Ejipito, azindisaki bango na mayi ya Ebale
monene oyo ezipaki bango. Miso na bino moko emonaki
makambo oyo nasalaki bato ya Ejipito. Mpe bowumelaki
mibu ebele na esobe. **8** Namemaki bino na mokili ya bato ya
Amori, oyo bazalaki kovanda na ngambo ya este ya Yordani.
Babundisaki bino kasi nakabaki bango na maboko na bino.
Nabomaki bango na miso na bino mpe bobotolaki mokili na
bango. **9** Tango Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi
ya Moabi, abimaki mpo na kobundisa Isalaele, atindaki ete
baluka Balami, mwana mobali ya Beori, mpo ete alakela bino
mabe. **10** Kasi naboyaki koyoka Balami, boye akomaki nde
kopambola bino tango na tango mpe nakangolaki bino na
loboko na ye. **11** Boye bokatisaki Yordani mpe bokomaki
na engumba Jeriko. Bavandi ya Jeriko babundisaki bino
ndenge kaka bato ya Amori, ya Perizi, ya Kanana, ya Iti,
ya Girigazi, ya Evi mpe ya Yebusi, basalaki; kasi nakabaki
bango mpe na maboko na bino. **12** Natindelaki bango liboso
na bino, banzoyi ya minene oyo ebenganaki bango mosika
na bino, na bakonzi mibale ya Amori. Bosalaki yango na
mipanga mpe na matolotolo na bino te. **13** Boye, napesaki
bino mokili oyo bino bomonelaki pasi te mpe bingumba oyo
bino botongaki te. Bokomaki kovanda kuna, kolia bambuma
ya bilanga ya vino mpe ya olive oyo bolonaki te. **14** Sik'oyo
botosa Yawe mpe bosalela Ye na motema mobimba mpe na
bosembo. Bobwaka banzambe oyo batata na bino basalelaki
na ngambo mosusu ya ebale mpe na Ejipito, mpe bosalela
Yawe. **15** Kasi soki bosepeli kosalela Yawe te, bopona
lelo nani bolingi kosalela; banzambe oyo batata na bino
basalelaki tango bazalaki na ngambo mosusu ya ebale to
banzambe ya bato ya Amori epai wapi bozali kovanda.
Kasi ngai mpe libota na ngai, tokosalela Yawe. » **16** Bato
bazongisaki: — Tozali na likanisi te ya kosundola Yawe to
ya kosalela banzambe mosusu! **17** Pamba te Yawe azali
Nzambe na biso; ezali Ye Yawe nde abimisaki biso mpe
batata na biso na Ejipito, na mokili wana ya bowumbu, mpe
asalaki na miso na biso bilembo minene ya kokamwa. Azalaki
kobatela biso na banzela nyonso oyo tozalaki kotambola
mpe kati na bikolo nyonso epai wapi tozalaki koleka. **18**
Yawe abenganaki liboso na biso bikolo nyonso elongo na
bato ya Amori oyo bazalaki kovanda na mokili oyo. Biso mpe
tokosalela Yawe, pamba te azali Nzambe na biso. **19** Jozue
alobaki na bato: — Bokokoka kosalela Yawe te, pamba te
azali Nzambe ya Bule, Nzambe ya Zuwa; akolimbisa te
botomboki mpe masumu na bino. **20** Soki bosundoli Yawe
mpe bokeyi kosalela banzambe ya bapaya, akobalukela bino
mpo na kosala bino mabe, mpe akosilisa koboma bino sima
na kotalisa bino bolamu. **21** Kasi bato balobaki na Jozue:
— Te, tokosalela kaka Yawe! **22** Jozue alobaki na bato: —
Bozali bino moko batatoli mpo na bino awa boponi kosalela
Yawe. Bazongisaki: — Ezali se bongo, tondimi yango, tozali
batatoli. **23** Jozue alobaki: — Na bongo, bolongola sik'oyo
banzambe ya bapaya oyo ezali kati na bino mpe bopesa
mitema na bino nyonso epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele.
24 Bato bazongiselaki Jozue: — Tokosalela Yawe, Nzambe
na biso, mpe tokoyoka mongongo na Ye. **25** Na mokolo
wana, Jozue asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele
na Sishemi, mpe apesaki bango mibeko mpe bikateli. **26**
Bongo, Jozue akomaki makambo wana nyonso na buku ya
Mobeko ya Nzambe. Akamataki libanga moko ya monene

mpe atelemisaki yango wana, na se ya terebente oyo ezalaki
kati na Esika ya bule ya Yawe. **27** Jozue alobaki na bato
nyonso: — Botala, libanga oyo ekozala litatoli mpo na biso,
pamba te esili koyoka maloba nyonso oyo Yawe alobi na
biso. Ekozala motatoli mpo na kosambisa bino mpo ete
bowangana Nzambe na bino te. **28** Boye, Jozue azongisaki
bato, moto na moto kati na libula na ye. **29** Sima na makambo
oyo, Jozue, mwana mobali ya Nuni, mowumbu na Yawe,
akufaki na mibu nkama moko na zomi. **30** Bakundaki ye
na mabele ya libula na ye, na Timinati-Sera, na etuka ya
bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba Gashi.
31 Bato ya Isalaele basalelaki Yawe tango nyonso Jozue
azalaki na bomoi mpe, sima na kufa na ye, tango nyonso
bampaka oyo bamonaki misala nyonso ya Yawe mpo na
Isalaele bazalaki na bomoi. **32** Mpe bakundaki mikuwa ya
Jozefi oyo bana ya Isalaele bamemaki wuta na Ejipito na
Sishemi, na eteni ya elanga oyo Jakobi asombaki na motuya
ya mbongo ya bibende nkama moko, epai ya bana mibali ya
Amori, tata ya Sishemi. Yango ekoma mpe libula ya bakitani
ya Jozefi. **33** Bongo, Eleazari, mwana mobali ya Aron, mpe
akufaki. Bakundaki ye na ngomba moke oyo bapesaki na
Pineasi, mwana na ye ya mobali, kati na etuka ya bangomba
ya Efrayimi.

Bilombe

1 Sima na kufa ya Jozue, bana ya Isalaele batunaki Yawe:
— Libota nini kati na biso ekokende liboso mpo na
kobundisa bato ya Kanana? **2** Yawe azongisaki: — Libota
ya Yuda nde ekokende liboso, pamba te napesi mokili oyo
na maboko na bango. **3** Bongo bato ya libota ya Yuda
balobaki na bandeko na bango ya libota ya Simeoni: —
Boya elongo na biso mpo ete tobundisa bato ya Kanana,
mpo na eteni ya mabele oyo epesamelaki biso. Bongo,
biso mpe tokokende elongo na bino, na eteni ya mabele na
bino. Boye, bato ya libota ya Simeoni bakendeki elongo na
bango. **4** Tango libota ya Yuda ekotaki na bitumba, Yawe
akabaki bato ya Kanana mpe ya Perizi na maboko na bango,
mpe babomaki bato nkoto zomi, na Bezeki. **5** Ezalaki kuna
nde bakutaki Adoni-Bezeki mpe babundisaki ye. Balongaki
bato ya Kanana mpe ya Perizi. **6** Adoni-Bezeki akimaki;
kasi balandaki ye mpe bakangaki ye, bakataki ye misapi
ya minene ya maboko mpe ya makolo. **7** Adoni-Bezeki
alobaki: « Bakonzi tuku sambo, oyo bakata bango misapi
ya minene ya maboko mpe ya makolo, bazalaki kolokota
biloko oyo ezalaki kokweya na se ya mesa na ngai. Sik'oyo,
Nzambe azongiseli ngai makambo oyo nasalaki baninga.
» Bamemaki ye na Yelusalemi, mpe akufaki kuna. **8** Bato
ya libota ya Yuda babundisaki Yelusalemi mpe babotolaki
yango; babomaki bato ya engumba yango na mopanga mpe
batiaki yango moto. **9** Sima na yango, bato ya libota ya
Yuda bakendeki kobundisa bato ya Kanana oyo bazalaki
kovanda na mokili ya bangomba, na Negevi, mpe na etando
oyo ezalaki pembeni ya ebale. **10** Bato ya libota ya Yuda
babundisaki lisusu bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na
Ebron, oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Ariba.
» Balongaki Sheshayi, Ayimani mpe Talimayi. **11** Longwa
wana, bapusanaki mpe bakendeki kobundisa bavandi ya
Debiri oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Seferi.
» **12** Kalebi alobaki: « Nakopesa na libala Akisa, mwana
na ngai ya mwasi, epai ya moto nyonso oyo akobundisa
mpe akobotola Kiriati-Seferi. » **13** Otinieli, mwana mobali
ya Kenazi, ndeko ya Kalebi, abotolaki yango; boye Kalebi
apesaki Akisa, mwana na ye ya mwasi, na libala epai ya
Otinieli. **14** Nzokande, tango Akisa akomaki na ndako ya
Otinieli, atindikaki ye ete asenga elanga epai ya Kalebi, tata
na ye. Boye, tango Akisa akitaki wuta na ane na ye, Kalebi
atunaki ye: — Olingi nini? **15** Akisa azongisaki: — Salela
ngai ngolu. Lokola opesaki ngai eteni ya mabele kati na
Negevi, pesa ngai lisusu bitima. Boye, Kalebi apesaki ye
bitima ya likolo mpe ya se. **16** Bakitani ya Keni oyo azalaki
bokilo ya Moyize balongwaki na engumba ya banzete ya
Mbila elongo na bato ya libota ya Yuda, mpe bakendeki
kovanda esika moko na bavandi ya esobe ya Yuda, oyo
ezali na sude ya Aradi. **17** Bato ya libota ya Yuda elongo na
bandeko na bango ya libota ya Simeoni bakendeki kobundisa
bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Tsefati, mpe
babebisaki bango. Yango wana, bapesaki engumba yango
kombo « Orima. » **18** Bato ya libota ya Yuda babotolaki
lisusu Gaza, Ashikeloni mpe Ekroni, elongo na mabele na
yango ya pembeni. **19** Yawe azalaki elongo na bato ya libota
ya Yuda. Babotolaki mokili ya bangomba, kasi balongaki te
kobengana bavandi ya etando, pamba te bazalaki na bashar
ya bibende. **20** Kolanda ndenge Moyize alobaki, bapesaki na
Kalebi engumba Ebron. Mpe Kalebi abenganaki na Ebron
bana mibali misato ya Anaki. **21** Nzokande, bato ya libota
ya Benjame babenganaki te bato ya Yebusi oyo bazalaki
kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya lelo, bato ya
Yebusi bavandaka esika moko na bato ya libota ya Benjame.
22 Bato kati na ndako ya Jozefi bamataki mpo na kobundisa
Beteli, mpe Yawe azalaki elongo na bango. **23** Tango libota
ya Jozefi etindaki bato ete bakende kononga engumba Beteli
oyo bazalaki kobenga na kala Luze, **24** banongi bamonaki
moto moko kobima na engumba mpe balobaki na ye: «
Lakisa biso esika nini tokoki kokotela na kati ya engumba,
mpe tokosalela yo bolamu. » **25** Boye, alakisaki bango esika
ya kokotela na kati na engumba. Mpe babomaki bato ya
engumba yango na mopanga, kasi babikisaki moto wana
elongo na libota na ye mobimba. **26** Moto yango akendeki
na mokili ya bato ya Iti mpe atongaki kuna engumba oyo
apesaki kombo « Luze » oyo etikala kino lelo. **27** Kasi bato
ya libota ya Manase babenganaki te bato ya Beti-Sheani mpe
bamboka na yango ya mike, bato ya Taanaki mpe bamboka
na yango ya mike, bato ya Dori mpe bamboka na yango ya
mike, bato ya Yibileayimi mpe bamboka na yango ya mike,
bato ya Megido mpe bamboka na yango ya mike; pamba te
bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na mokili yango.
28 Tango bana ya Isalaele bakomaki lisusu makasi, bakomaki
kosalisa bato ya Kanana misala makasi, kasi babenganaki
bango nyonso te. **29** Bato ya libota ya Efrayimi babenganaki
te bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Gezeri, mpe bato
ya Kanana bakobaki kovanda esika moko na bango. **30** Bato
ya libota ya Zabuloni babenganaki te bavandi ya Kitroni mpe
ya Naaloli. Bato ya Kanana bakobaki kovanda esika moko
na bango, kasi bakomaki kosalisa bango misala makasi.
31 Bato ya libota ya Aseri babenganaki te bato ya Ako, ya
Sidoni, ya Ayilabi, ya Akizibi, ya Eliba, ya Afiki mpe ya Reobi.
32 Likolo na yango, bato ya libota ya Aseri bakomaki kovanda
esika moko na bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na
mokili yango. **33** Bato ya libota ya Nefitali babenganaki
te bato oyo bazalaki kovanda na Beti-Shemeshi mpe na
Beti-Anati. Boye, bakomaki kovanda esika moko na bato ya
Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili yango; kasi bato ya
Beti-Shemeshi mpe ya Beti-Anati bakomaki kosala misala
makasi. **34** Bato ya Amori batindikaki libota ya Dani mosika,
na likolo ya bangomba, mpo ete balonga te kokita na etando
ya polele. **35** Boye, bato ya Amori mpe batingamaki kaka
kovanda na Ari-Eresi, na Ayaloni mpe na Shaalibimi. Kasi
tango ndako ya Jozefi ekomaki lisusu na nguya, bakomaki
kosalisa bango misala makasi. **36** Mondelo ya mabele ya
bato ya Amori ezalaki longwa na Libanga ya Sela, elekaki na
bangomba ya Akarabimi kino na likolo.

2 Anjelu ya Yawe alongwaki na Giligali mpe akendeki
na Bokimi. Alobaki: « Nabimisaki bino na Ejipito mpe
nakotisaki bino na mokili oyo nalakaki kopesa epai ya bakoko
na bino na nzela ya ndayi. Nalobaki: ‹ Nakotikala kokata
boyokani te kati na Ngai mpe bino; **2** mpe bokosala boyokani
te elongo na bato ya mokili oyo, kasi bokobuka bitumbelo na
bango. › Nzokande, botosaki Ngai te. Mpo na nini bosalaki
bongo? **3** Sik'oyo, nalobi na bino ete nakobengana bango

lisusu te liboso na bino; bakokoma nzube na mipanzi na
bino, mpe banzambe na bango ya bikeko ekokoma mitambo
mpo na bino. » **4** Tango Anjelu ya Yawe alobaki makambo
oyo epai ya bana nyonso ya Isalaele, bakomaki kolela
makasi, **5** mpe babengaki esika yango Bokimi. Babonzaki
kuna bambeka epai na Yawe. **6** Sima na Jozue kobengana
bato, bana ya Isalaele bakendeki kobotola mokili, moto na
moto na eteni na ye ya mabele. **7** Basalelaki Yawe tango
nyonso Jozue azalaki na bomoi mpe, sima na kufa na ye,
tango nyonso bampaka, oyo bamonaki misala nyonso ya
Yawe mpo na Isalaele, bazalaki na bomoi. **8** Jozue, mwana
mobali ya Nuni, mosali na Yawe, akufaki tango akokisaki
mibu nkama moko na zomi ya mbotama. **9** Bakundaki ye
na mabele ya libula na ye, na Timinati-Eresi, kati na etuka
ya bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba
Gashi. **10** Sima na yango, molongo nyonso ya bato oyo
bazalaki elongo na Jozue basilaki na kokufa; mpe molongo
mosusu ya bato oyo babotamaki sima na bango ebimaki,
molongo oyo eyebaki Yawe te mpe emonaki te misala
oyo asalaki mpo na Isalaele. **11** Bongo bana ya Isalaele
bakomaki kosala makambo mabe na miso ya Yawe mpe
kosalela banzambe ya Bala. **12** Basundolaki Yawe, Nzambe
ya batata na bango, oyo abimisaki bango na mokili ya
Ejipito, mpe bakomaki kosambela mpe kosalela banzambe
ya ndenge na ndenge ya bato oyo bazalaki zingazinga na
bango; bakomaki kogumbama liboso ya banzambe yango.
Mpo na yango, bapelisaki kanda ya Yawe, **13** pamba te
basundolaki Yawe mpo na kosalela banzambe Bala mpe
Asitarite. **14** Bongo Yawe atombokelaki bana ya Isalaele
mpe akabaki bango na maboko ya bato mabe oyo babotolaki
bango biloko na makasi; asundolaki bango epai ya banguna
na bango, oyo bazalaki zingazinga na bango, mpe bazangaki
makoki ya kotelemela bango. **15** Tango nyonso bana ya
Isalaele bazalaki kokende bitumba, loboko na Yawe ezalaki
kotelemela bango mpo ete balonga te, ndenge kaka alapaki
ndayi mpo na bango. Boye bazalaki na pasi makasi. **16** Yawe
abimisaki Bilombe oyo babikisaki bango wuta na maboko ya
bato mabe oyo bazalaki kobotola bango biloko na makasi.
17 Kasi bana ya Isalaele bayokelaki ata Bilombe na bango te,
kasi bazalaki kosambela mpe kosalela banzambe mosusu.
Batikaki noki nzela oyo batata na bango bazalaki kolanda:
nzela ya kotosa mibeko na Yawe. Balandaki ndakisa na
bango te. **18** Tango nyonso Yawe azalaki kobimisela bango
elombe, abandaki mpe kozala elongo na elombe yango
mpo na kobikisa bango wuta na maboko ya banguna na
bango, na tango nyonso oyo elombe yango azalaki na bomoi.
Solo Yawe azalaki koyokela bango mawa, pamba te azalaki
koyoka bango kolela liboso ya banyokoli na bango mpe ya
bato oyo bazalaki komonisa bango pasi. **19** Kasi soki elombe
akufi, bato bazalaki kozongela misala mabe koleka kutu
mabe ya batata na bango; bazalaki kosambela, kosalela,
kogumbamela banzambe mosusu. Bazalaki koboya kotika
misala na bango ya mabe mpe bazalaki kaka kotingama
na nzela na bango. **20** Boye Yawe atombokelaki bana ya
Isalaele mpe alobaki: « Lokola ekolo oyo ekataki boyokani
oyo nasalaki elongo na batata na bango mpe eboyi koyokela
Ngai, **21** Ngai mpe nakobengana lisusu te liboso na bango
ata ekolo moko kati na bikolo oyo Jozue atikaki liboso ete
akufa. **22** Nakosalela bikolo yango mpo na komeka Isalaele
mpe kotala soki bakobatela mpe bakotambola na nzela ya
Yawe lokola batata na bango. » **23** Yawe akabaki te bikolo
yango na maboko ya Jozue, asalaki ete etikala; abenganaki
yango te mbala moko.

3 Tala bikolo oyo Yawe atikaki mpo na komeka bana ya
Isalaele oyo bazalaki na tango ya bitumba ya Kanana. **2**
Asalaki bango bongo, kaka mpo ete milongo ya sika ya bana
ya Isalaele oyo bazalaki te na tango ya bitumba, bayeba nini
yango bitumba. **3** Yawe atikaki kati na mokili yango bakonzi
mitano ya bato ya Filisitia, bato nyonso ya Kanana, bato
nyonso ya Sidoni mpe bato nyonso ya Evi, oyo bazalaki
kovanda na bangomba ya Libani, wuta na ngomba ya Bala-
Erimoni kino na Lebo-Amati. **4** Bikolo wana etikalaki mpo na
komeka bana ya Isalaele mpe kotala soki bakotosa mitindo
oyo Yawe apesaki bakoko na bango na nzela ya Moyize.
5 Bana ya Isalaele bavandaki kati na bato ya Kanana, ya
Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi; **6** babalaki
bana basi na bango mpe babalisaki bana na bango ya basi
epai ya bana na bango ya mibali, mpe basalelaki banzambe
na bango. **7** Bana ya Isalaele basalaki makambo mabe na
miso ya Yawe; babosanaki Yawe, Nzambe na bango, mpe
basalelaki banzambe Bala mpe Ashera. **8** Yawe asilikelaki
bana ya Isalaele, mpe akabaki bango na maboko ya Kushani-
Rishetayimi, mokonzi ya Arami. Bana ya Isalaele basalaki
mibu mwambe na se ya bokonzi na ye. **9** Bana ya Isalaele
bagangaki epai ya Yawe, mpe Yawe abimiselaki bango
mokangoli: Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, leki ya Kalebi.
Mpe Otinieli abikisaki bana ya Isalaele. **10** Molimo na Yawe
ayaki likolo na ye mpe akomaki elombe kati na bana ya
Isalaele; bongo akendeki kobunda bitumba. Yawe akabaki
Kushani-Rishetayimi, mokonzi ya Arami, na maboko ya
Otinieli; mpe Otinieli alongaki ye. **11** Sima na yango, mokili
ekomaki na kimia mibu tuku minei kino tango Otinieli, mwana
mobali ya Kenazi, akufaki. **12** Bana ya Isalaele basalaki
lisusu mabe na miso ya Yawe. Likolo ya mabe yango, Yawe
apesaki Egiloni, mokonzi ya Moabi, bokonzi na likolo ya bana
ya Isalaele. **13** Egiloni asanganaki na bato ya Amoni mpe ya
Amaleki, bayaki mpe babundisaki bana ya Isalaele, bongo
babotolaki engumba ya nzete ya Mbila. **14** Bana ya Isalaele
bazalaki na se ya bokonzi ya Egiloni, mokonzi ya Moabi,
mibu zomi na mwambe. **15** Bana ya Isalaele bagangaki
lisusu epai na Yawe, mpe Yawe apesaki bango mokangoli
moko na kombo Ewudi, mwana mobali ya Gera, ya libota ya
Benjame. Ewudi azalaki kosalela loboko ya mwasi. Bana
ya Isalaele batindaki ye epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi,
mpo na kopesa ye mpako. **16** Ewudi amisalelaki mopanga
ya minu mibale, ya ndambo ya metele na molayi. Akangaki
yango na loketo na ye, na ngambo ya loboko ya mobali, mpe
abombaki yango na se ya bilamba na ye. **17** Apesaki mpako
epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi, oyo azalaki moto ya nzoto
minene. **18** Tango Ewudi asilisaki kopesa mpako, azongisaki
bato nyonso oyo bamemaki yango. **19** Kasi tango akomaki
na esika ya banzambe ya bikeko oyo basala na mabanga,
pembeni ya Giligali, azongaki epai ya mokonzi mpe alobaki
na ye: — Mokonzi, nazali na sango ya sekele mpo na yo.
Mokonzi azongisaki: — Kimia! Mpe bato nyonso oyo bazalaki
pembeni na ye babimaki libanda. **20** Bongo Ewudi apusanaki
pene ya mokonzi Egiloni oyo azalaki ya kovanda na shambre

ya likolo ya ndako na ye ya kopema. Alobaki na ye: — Nazali
na liloba ya koyebisa yo kowuta na Nzambe. **21** Ewudi
asembolaki loboko na ye ya mwasi, akamataki mopanga
oyo abombaki na loketo na ye, na ngambo ya loboko ya
mobali, mpe atubaki yango na libumu ya mokonzi. **22** Boye,
ezala esimbelo ya mopanga, nyonso ekotaki, mpe mafuta
ezipaki mopanga; pamba te Ewudi atikaki mopanga yango
kati na libumu ya mokonzi. **23** Ewudi abimaki na sima ya
ndako, akangaki bikuke ya shambre ya likolo sima na ye
mpe atiaki yango bibende. **24** Tango akendeki, basali ya
mokonzi bayaki na esika yango mpe bamonaki ete bikuke
ya shambre ya likolo ya kokangama. Balobaki: — Tango
mosusu mokonzi azali na zongo inene oyo ezali kati na
shambre, na kati ya ndako. **25** Basali bazelaki mingi, kino
ekomaki kosala bango soni. Lokola mokonzi azalaki kaka
kofungola te bikuke ya shambre ya likolo, bazwaki fungola
mpe bafungolaki bango moko. Mpe tala, bamonaki nkolo
na bango azali ya kokufa, alala na se. **26** Wana balekisaki
bongo ngonga, Ewudi abimaki; alekaki na esika oyo ezalaki
na banzambe oyo basala na mabanga mpe akimaki na
Seira. **27** Tango akomaki kuna, abetaki kelelo na mokili
ya bangomba ya Efrayimi, mpe bana ya Isalaele bakitaki
elongo na ye, longwa na likolo na ngomba, mpe amitiaki na
liboso mpo na kotambolisa bango. **28** Alobaki na bango: —
Bolanda ngai, pamba te Yawe akabi Moabi, monguna na
bino, na maboko na bino. Balandaki ye mpe babotolaki bato
ya Moabi bisika oyo bakatisaka Yordani na makolo. Bapesaki
lisusu ata na moto moko te nzela ya kokatisa mayi. **29** Na
mokolo wana, babomaki bato ya Moabi pene nkoto zomi;
bango nyonso bazalaki bambinga mpe bato ya makasi, ata
moto moko te abikaki. **30** Na mokolo wana, bana ya Isalaele
balembisaki bato ya Moabi, mpe mokili ezalaki na kimia
mibu tuku mwambe. **31** Sima na Ewudi, Shamagari, mwana
mobali ya Anati, ayaki mpe abomaki bato ya Filisitia nkama
motoba na nzela ya nzete ya moke oyo batambolisaka na
yango bangombe. Ye mpe abikisaki Isalaele.

4 Sima na kufa ya Ewudi, bana ya Isalaele basalaki lisusu
makambo mabe na miso ya Yawe. **2** Yawe akabaki
bango lisusu na maboko ya Yabini, mokonzi ya Kanana, oyo
azalaki kovanda na Atsori. Sisera, mokonzi ya mampinga
na ye ya basoda, azalaki kovanda na Arosheti-Goyimi. **3**
Yabini azalaki na bashar nkama libwa ya bibende, mpe
anyokolaki makasi bana ya Isalaele mibu tuku mibale. Bongo
bana ya Isalaele bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga
lisungi. **4** Na tango wana, Debora, mwasi mosakoli, mwasi
ya engumba Lapidoti, azalaki kokamba Isalaele. **5** Azalaki
kosambisa na se ya nzete ya mbila ya Debora, oyo ezalaki
na kati ya Rama mpe Beteli, kati na etuka ya bangomba ya
Efrayimi. Bana ya Isalaele bazalaki koya epai na ye mpo na
kosambisama. **6** Mokolo moko, abengisaki Baraki, mwana
mobali ya Abinoami, moto ya Kedeshi ya Nefitali, mpe alobaki
na ye: — Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesi yo mitindo: «
Kende, kamata elongo na yo bato nkoto zomi ya mabota ya
Nefitali mpe ya Zabuloni, mpe mema bango na nzela oyo
ekenda na ngomba Tabori. **7** Nakomema Sisera, mokonzi
ya basoda ya Yabini, na mayi moke ya Kishoni elongo na
bashar mpe basoda na ye, mpe nakokaba ye na maboko
na yo. » **8** Baraki azongiselaki Debora: — Soki okokende
elongo na ngai, wana nakokende; kasi soki okokende na
ngai te, wana ngai mpe nakokende te. **9** Debora alobaki na
ye: — Malamu, nakokende elongo na yo. Kasi yeba ete, na
nzela oyo ozali kokende, lokumu ekozala ya yo te, pamba te
Yawe akokaba Sisera na maboko ya mwasi. Boye, Debora
akendeki elongo na Baraki, na mboka Kedeshi. **10** Kuna
na Kedeshi, Baraki abengisaki bato ya mabota ya Zabuloni
mpe ya Nefitali. Bato nkoto zomi balandaki ye, mpe Debora
akendeki elongo na ye. **11** Kaka na mokolo wana, Eberi,
moto ya Keni, akabwanaki na bato mosusu ya Keni, bakitani
ya Obabi, semeki ya Moyize. Mpe Eberi akendeki kino na
terebente oyo ezali na Tsananimi, pembeni ya Kedeshi, mpo
na kotelemisa ndako na ye ya kapo. **12** Tango bayebisaki
Sisera ete Baraki, mwana mobali ya Abinoami, amataki na
likolo ya ngomba Tabori, **13** Sisera abengisaki, longwa na
Arosheti-Goyimi, bato nyonso oyo bazalaki na ye elongo, mpe
asangisaki bashar nkama libwa ya bibende. Amemaki bango
na mayi moke ya Kishoni. **14** Debora alobaki na Baraki: «
Kende! Ezali lelo nde mokolo oyo Yawe akokaba Sisera na
maboko na yo. » Baraki akitaki na ngomba Tabori, mpe bato
nkoto zomi balandaki ye. **15** Wana Baraki azalaki kokende,
Yawe apanzaki, na nzela ya mopanga na Ye, Sisera, bashar
na ye nyonso mpe mampinga na ye ya basoda. Sisera
asundolaki shar na ye mpe akimaki na makolo. **16** Kasi
Baraki alandaki bashar mpe mampinga kino na Arosheti-
Goyimi. Mampinga nyonso ya basoda ya Sisera ekufaki na
mopanga, ata moto moko te abikaki. **17** Nzokande, Sisera
akimaki na makolo kino na ndako ya kapo ya Yaeli, mwasi
ya Eberi, moto ya Keni; pamba te boyokani ya malamu
ezalaki kati na Yabini, mokonzi ya Atsori, mpe libota ya Eberi,
moto ya Keni. **18** Yaeli abimaki mpo na kokutana na Sisera
mpe alobaki na ye: — Yaka, nkolo na ngai; kimela epai na
ngai, kobanga te. Sisera akotaki na ndako ya kapo ya Yaeli,
mpe Yaeli azipaki ye bulangeti. **19** Sisera alobaki na Yaeli:
— Nabondeli yo, pesa ngai mayi mpo ete namela; nazali
na posa ya mayi. Yaeli afungolaki mbeki etonda na miliki
ya mayi, mpe amelisaki ye yango. Sima, azipaki ye lisusu
bulangeti. **20** Sisera alobaki na Yaeli: — Telema na ekuke
ya ndako ya kapo. Soki moto ayei kotuna yo: « Moto azali
awa? » Zongisa: « Te! » **21** Kasi wana Sisera alalaki pongi
makasi mpo ete alembaki, Yaeli, mwasi ya Eberi, akamataki
pike ya ndako ya kapo mpe azwaki marto; akotaki malembe
pembeni na ye, abetaki ye pike na litoyi, mpe pike yango
etobolaki moto na ye kino ekotaki na mabele; mpe Sisera
akufaki. **22** Wana Baraki azalaki nanu kolanda Sisera, Yaeli
abimaki mpo na kokutana na ye. Alobaki na Baraki: « Yaka,
nakolakisa yo moto oyo ozali koluka. » Baraki akotaki na
ndako ya kapo ya Yaeli mpe amonaki Sisera ya kokufa, alala
na mabele, mpe pike kati na litoyi na ye. **23** Mokolo wana,
Nzambe akitisaki liboso ya bana ya Isalaele, Yabini, mokonzi
ya Kanana. **24** Bana ya Isalaele bakomaki makasi koleka
Yabini, mokonzi ya Kanana, kino babomaki ye.

5 Na mokolo wana, Debora mpe Baraki, mwana mobali ya
Abinoami, bayembaki nzembo oyo: **2** Lokola na Isalaele,
bakonzi batambolaki liboso, mpe bato bamipesaki mobimba
na bitumba, tika ete bokumisa Yawe! **3** Bino bakonzi,
boyoka! Bino bakambi, boyoka malamu! Nalingi koyembela
Yawe, nalingi koyemba nzembo mpo na Yawe, Nzambe ya

Isalaele. **4** Eh Yawe, tango obimaki na Seiri, tango ozalaki
kotambola wuta na mokili ya Edomi, mabele eninganaki,
likolo enyangwanaki, mapata esopaki mayi. **5** Bangomba
eninganaki liboso ya Yawe, mpe ngomba Sinai, liboso ya
Yawe, Nzambe ya Isalaele. **6** Na mikolo ya Shamagari,
mwana mobali ya Anati; mpe na mikolo ya Yaeli, nzela
etikalaki lisusu na bato te, bato ya mobembo batambolaki
na nzela ya nyoka-nyoka. **7** Bamboka nyonso ya mike-
mike ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te, ezalaki lisusu
na bato te kino ngai Debora natelemaki, kino natelemaki
lokola mama kati na Isalaele. **8** Tango baponaki banzambe
ya sika, bitumba mpe ekomaki na bikuke ya engumba, kasi
ata nguba moko te to likonga moko te emonanaki kati na
basoda nkoto tuku minei kati na Isalaele. **9** Motema na
ngai ezali elongo na bakambi ya Isalaele, elongo na ba-oyo
bamipesaki mobimba na bitumba. Bokumisa Yawe! **10** Bino
oyo bozali kotambola likolo ya ba-ane ya pembe, bino oyo
bozali kovanda likolo ya batapi, bino oyo bozali kotambola
na nzela, bokanisa! **11** Bokumisa mingongo ya bayembi,
na bisika oyo batokaka mayi, pene ya bitima ya mayi;
kuna, mingongo ya bakaboli mayi ezali kosanzola misala ya
bosembo ya Yawe, misala na Ye ya bosembo na bamboka
mike nyonso ya Isalaele. Bato ya Yawe bakiti kino na bikuke
ya engumba. **12** Debora, lamuka! Lamuka! Lamuka, lamuka,
yemba nzembo ya bitumba! Eh Baraki, telema, zongisa
bakangami na yo; mwana mobali ya Abinoami! **13** Ndambo
ya batikali bakiti epai ya balongi, bato ya Yawe bakiti mpo
na ngai kati na bilombe ya bitumba. **14** Bato ya Amaleki
bawutaki na Efrayimi. Sima na yo, Benjame akitaki elongo
na mampinga. Bakonzi ya mampinga babimelaki na Makiri,
mpe bato oyo basimbaka lingenda ya bokonzi babimelaki na
Zabuloni. **15** Bakambi ya Isakari bazalaki elongo na Debora;
ndenge moko lokola Baraki, Isakari alandaki ye mbangu na
makolo kino na lubwaku. Kasi kati na libota ya Ribeni, mitema
etondaki mingi na makanisi. **16** Mpo na nini avandi kati na
lopango? Ezali mpo na kaka koyoka kolela ya bibwele? Kati
na libota ya Ribeni, bazali bobele kolekisa tango pamba na
kokanisa. **17** Galadi atikali na ngambo mosusu ya Yordani.
Mpo na nini Dani azali kowumela kati na masuwa? Aseri
atikali pembeni ya ebale, avandi pembeni ya libongo na ye.
18 Bato ya Zabuloni bateki milimo na bango na kufa, bato ya
Nefitali, na basonge ya bangomba, kuna na esika ya bitumba.
19 Bakonzi oyo bazali banguna bayaki mpe babundisaki biso;
bakonzi ya Kanana babundisaki biso na mboka Taanaki,
pene ya mayi ya Megido, kasi bamemaki te bomengo ya
bitumba, ata palata. **20** Wuta na likolo, minzoto ebundaki; na
nzela na yango oyo etambolaka, minzoto ebundisaki Sisera.
21 Mayi moke ya Kishoni ememaki bango, mayi moke ya
tango ya kala, mayi moke ya Kishoni. Tika ete molimo na
ngai etambola na nguya! **22** Makolo ya bampunda enyataki
mabele, na kopumbwa na mbangu makasi, na kolanda
bankolo na yango, bato na nguya. **23** Bolakela mboka ya
Merozi mabe, elobi anjelu ya Yawe. Bolakela, bolakela mabe
bato oyo bavandi kuna! Pamba te bayei te kosunga Yawe;
bayei te kosunga bilombe ya bitumba! **24** Tika ete Yaeli,
mwasi ya Eberi, moto ya Keni, apambolama kati na basi
nyonso! Tika ete apambolama kati na basi nyonso oyo bazali
kovanda na se ya ndako ya kapo. **25** Sisera asengaki mayi,
kasi ye apesaki miliki; kati na kopo ya bato ya lokumu,
apesaki ye miliki ya kilo. **26** Na loboko na ye ya mwasi,
azwaki pike ya nzete; mpe na loboko na ye ya mobali, marto
ya basali. Abetaki Sisera mpe apanzaki ye moto, atobolaki
ye litoyi mpe apanzaki yango nyonso. **27** Sisera akweyaki na
makolo na ye, alembaki; akweyaki na makolo na ye mpe
akufaki. **28** Mama ya Sisera abandaki kotala na lininisa, na
sima ya bibende, mpe abandaki koganga: « Mpo na nini
shar na ye ezali kowumela boye? Mpo na nini bashar na ye
ezali koya malembe? » **29** Moko kati na basi ya mayele mpe
ya lokumu ayanoli ye, mpe ye moko amilobeli: **30** « Ezali
te mpo bazwi mpe bakaboli bomengo ya bitumba: Elenge
mwasi moko to bilenge basi mibale mpo na soda moko,
bilamba ya langi mpo na Sisera, bilamba, bilamba ya langi,
mpe bilamba oyo batia bililingi, mpo na balongi? » **31** Yawe,
tika ete banguna na Yo nyonso bakufa bongo! Tika ete bato
oyo balingaka Yo bangenga makasi lokola moyi ya midi!
Mokili ezalaki na kimia mibu tuku minei.

6 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe liboso ya Yawe,
mpe Yawe akabaki bango mibu sambo na maboko ya
bato ya Madiani. **2** Lokola loboko ya bato ya Madiani
ezalaki na nguya makasi likolo ya Isalaele, bana ya Isalaele
babongisaki mabulu ya kokimela mpe bibombelo kati na
mabanga, kuna na likolo ya bangomba. **3** Tango nyonso oyo
bana ya Isalaele bazalaki kolona bilanga na bango, bato
ya Madiani, bato ya Amaleki mpe bato ya bikolo mosusu
ya ngambo ya este, bazalaki koya kobundisa Isalaele. **4**
Bazalaki kotonga milako na bango pene ya bana ya Isalaele,
mpe bazalaki kobebisa bilanga na bango, kino pene ya Gaza.
Bazalaki kotikela bana ya Isalaele ata eloko moko te ya kolia,
ata meme to ntaba te, ata ngombe te, ata mpe ane te. **5**
Bazalaki komata ebele lokola mabanki elongo na bibwele na
bango mpe bandako na bango ya kapo. Ezalaki pasi mpo
na kotanga motango ya bato mpe ya bashamo na bango;
bazalaki kokota na mokili ya Isalaele mpo na kobebisa yango
nyonso. **6** Bato ya Madiani bakomisaki bana ya Isalaele
babola makasi. Boye, bana ya Isalaele bagangaki epai na
Yawe mpo ete asunga bango. **7** Tango bana ya Isalaele
babelelaki Yawe mpo ete akangola bango wuta na maboko
ya bato ya Madiani, **8** Yawe atindelaki bango mosakoli oyo
alobaki na bango: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe
ya Isalaele, alobi: ‹ Ngai nde nabimisaki bino na Ejipito,
ndako ya bowumbu. **9** Nakangolaki bino wuta na maboko
ya bato ya Ejipito mpe na maboko ya bato nyonso oyo
banyokolaki bino; nabenganaki bango liboso na bino mpe
napesaki bino mokili na bango. **10** Nalobaki na bino: Nazali
Yawe, Nzambe na bino; bogumbamela nzambe ya bato ya
Amori te, kati na mokili oyo bozali kovanda. Kasi boyokelaki
Ngai te. › » **11** Anjelu ya Yawe ayaki mpe avandaki na se
ya terebente oyo ezalaki na Ofira, kati na mabele ya Joasi,
moto ya libota ya Abiezeri. Jedeon, mwana mobali ya Joasi,
azalaki kosangisa bambuma ya ble esika moko, na esika oyo
basalaka masanga ya vino, mpo na kobomba yango liboso
ya bato ya Madiani. **12** Anjelu ya Yawe abimelaki Jedeon
mpe alobaki na ye: — Yawe azali elongo na yo, elombe ya
bitumba. **13** Jedeon azongisaki: — Ah nkolo, soki Yawe azali
elongo na biso, mpo na nini makambo nyonso oyo ezali
kokomela biso? Wapi makambo nyonso ya kokamwa oyo
bakoko na biso bazalaki koyebisa biso tango bazalaki koloba

ete Yawe abimisaki biso na Ejipito? Sik'oyo, Yawe atiki biso
mpe asundoli biso na maboko ya bato ya Madiani. **14** Yawe
abalukaki epai na ye mpe alobaki: — Kende, salela makasi
oyo ozali na yango mpe bikisa bana ya Isalaele na maboko
ya bato ya Madiani. Boni, ezali Ngai te nde natindi yo? **15**
Jedeon azongisaki: — Ah nkolo na ngai, ndenge nini ngai
nakoki kobikisa bana ya Isalaele? Kati na Manase, libota na
ngai nde ezangi makasi koleka, mpe ngai nazali mwana ya
suka kati na ndako ya tata na ngai. **16** Yawe alobaki na ye:
— Nakozala elongo na yo, mpe okoboma bato ya Madiani
lokola moto moko. **17** Jedeon alobaki: — Solo, soki nazwi
ngolu na miso na Yo, pesa ngai elembo oyo ekolakisa solo
ete Yo Yawe nde ozali kosolola na ngai. **18** Nabondeli Yo,
kolongwa na esika oyo te kino nakozonga awa na likabo na
ngai mpo ete nabonza yango liboso na Yo. Yawe alobaki: —
Nakozela kino okozonga. **19** Jedeon azongaki epai na ye,
abongisaki mwana ntaba, azwaki kilo tuku misato ya farine,
asalaki na yango mapa oyo ezanga levire, atiaki mapa yango
na kitunga, mpe atiaki elubu na nzungu. Amemaki yango
mpe apesaki nyonso epai na Anjelu na Nzambe, oyo azalaki
na se ya terebente. **20** Anjelu na Nzambe alobaki na ye:
— Kamata nyama mpe mapa oyo ezanga levire, tia yango
na likolo ya libanga oyo mpe sopela yango elubu. Jedeon
asalaki yango. **21** Bongo Anjelu ya Yawe asembolaki nzete
oyo asimbaki na loboko na Ye, mpe songe na yango etutaki
nyama mpe mapa oyo ezanga levire. Moto ebimaki wuta na
libanga mpe ezikisaki nyama mpe mapa. Anjelu ya Yawe
alimwaki na miso na ye. **22** Tango Jedeon asosolaki ete Ye
oyo azalaki elongo na ye azali Anjelu ya Yawe, agangaki: «
Nkolo Yawe, mawa na ngai! Pamba te namoni Anjelu ya
Yawe, miso na miso. » **23** Kasi Yawe alobaki na ye: — Zala
na kimia! Kobanga te. **24** Bongo Jedeon atongaki etumbelo
mpo na Yawe mpe abengaki yango « Yawe apesaka kimia. »
Etumbelo yango ezali kino na mokolo ya lelo kati na Ofira,
mboka ya libota ya Abiezeri. **25** Na butu wana, Yawe alobaki
na Jedeon: — Kamata ngombe ya mobali ya mibu sambo,
na etonga ya bibwele ya tata na yo. Buka etumbelo ya
nzambe Bala, oyo ezali ya tata na yo, mpe kata ekeko ya
Ashera, oyo ezali pembeni na yango. **26** Tonga etumbelo ya
malamu mpo na Yawe, Nzambe na yo, na songe ya ngomba
oyo. Na sima, kamata ngombe ya mobali mpe bonza yango
nyonso lokola mbeka ya kotumba, na moto ya koni ya ekeko
ya Ashera, oyo okataki. **27** Jedeon akamataki basali na
ye zomi mpe asalaki ndenge Yawe alobaki na ye. Lokola
azalaki kobanga libota na ye mpe bato ya engumba na
ye, asalaki yango na butu, kasi na moyi te. **28** Na tongo-
tongo, tango bato ya engumba balamukaki, bamonaki ete
etumbelo ya nzambe Bala epanzani, ekeko ya Ashera oyo
ezalaki pembeni na yango ekatami; mpe bamonaki lisusu ete
babonzi ngombe ya mobali na likolo ya etumbelo oyo batongi
sika. **29** Balobanaki: « Nani asali makambo ya boye? »
Wana bazalaki kotuna mpo na koluka koyeba, bayebisaki
bango ete ezali Jedeon, mwana mobali ya Joasi, moto
asalaki bongo. **30** Bato ya engumba balobaki na Joasi: —
Bimisa mwana na yo ya mobali. Asengeli kokufa. Pamba
te ye moto apanzi etumbelo ya nzambe Bala mpe akati
ekeko ya Ashera oyo ezalaki pembeni na yango. **31** Kasi
Joasi azongiselaki bango nyonso oyo batelemelaki ye: —
Boni, bino nde bokolobela Bala? Bino nde bokobundela ye?
Moto nyonso oyo akobundela ye akokufa liboso ete tongo
etana. Soki ye Bala azali nzambe, tika ete amibundela ye
moko mpo ete babuki etumbelo na ye. **32** Kobanda mokolo
wana, mpo ete Jedeon apanzaki etumbelo ya Bala, bakomaki
kobenga ye « Yerubali » oyo elingi koloba: Tika ete Bala
amibundela ye moko. **33** Na tango wana, bato ya Madiani, ya
Amaleki mpe bato ya ngambo ya este basanganaki elongo,
bakatisaki ngambo ya Yordani mpe batongaki molako na
bango na lubwaku ya Jizireyeli. **34** Kasi Molimo na Yawe
alataki Jedeon, mpe abetaki kelelo mpo na kobengisa bato
ya libota ya Abiezeri na tina ete balanda ye. **35** Jedeon
atindaki bantoma na etuka nyonso ya Manase; mpe bato ya
Manase basanganaki mpo na kozala sima na ye. Atindaki
lisusu bantoma na libota ya Aseri, ya Zabuloni mpe ya Nefitali
mpo ete bamata mpe bakutana na ye. **36** Jedeon alobaki na
Nzambe: « Soki okobikisa Isalaele na nzela ya maboko na
ngai lokola olakaki ngai, **37** nakotanda bapwale ya meme na
esika oyo batutaka bambuma ya ble. Soki mamwe emonani
kaka na likolo ya bapwale kasi mabele etikali ya kokawuka,
wana nakoyeba ete okobikisa Isalaele na nzela ya loboko na
ngai ndenge olobaki. » **38** Mpe esalemaki bongo. Mokolo
oyo elandaki, Jedeon alamukaki na tongo-tongo, akamolaki
bapwale, ebimisaki mayi mpe etondisaki sani mobimba. **39**
Boye, Jedeon ayebisaki Nzambe: « Kosilikela ngai te, pesa
ngai nzela ete nasenga lisusu elembo moko. Ya mbala oyo,
sala ete bapwale ezala ya kokawuka, kasi mabele epola na
mamwe. » **40** Nzambe asalelaki ye bongo, na butu yango:
bapwale etikalaki ya kokawuka, kasi mabele ya pembeni
epolaki na mamwe.

7 Na tongo-tongo, Yerubali, elingi koloba Jedeon, abimaki
elongo na bato nyonso oyo balandaki ye mpe batongaki
molako na bango pembeni ya etima ya mayi ya Arodi.
Nzokande molako ya bato ya Madiani ezalaki na ngambo ya
nor ya molako ya bana ya Isalaele, na lubwaku, pembeni ya
ngomba moke ya More. **2** Yawe alobaki na Jedeon: « Bato
oyo ozali na bango baleki ebele mpo na ngai kokaba bato
ya Madiani na maboko na bango, noki te Isalaele akozwa
lolendo na koloba: ‹ Loboko na ngai moko nde ebikisi ngai. ›
3 Yango wana, loba na bato oyo: ‹ Tika ete moto nyonso oyo
azali kolenga na kobanga azala mosika ya ngomba Galadi
mpe azonga epai na ye. › » Boye, bato nkoto tuku mibale na
mibale bazongaki epai na bango mpe nkoto zomi batikalaki.
4 Kasi Yawe alobaki na Jedeon: « Bato bazali kaka ebele.
Kitisa bango nyonso na mayi, mpe kuna, nakomeka bango
mpo na yo. Soki nalobi: ‹ Oyo akoki kokende na yo, ye nde
asengeli kokende na yo. › Kasi soki nalobi: ‹ Oyo akoki te
kokende na yo, ye asengeli te kokende na yo. › » **5** Boye,
Jedeon akitisaki bato na mayi. Kuna, Yawe alobaki na ye: «
Kabola bango: tia na ngambo moko, bato oyo bakomela
mayi na nzela ya lolemo lokola mbwa; mpe tia na ngambo
mosusu, bato oyo bakofukama, mpo na komela mayi. » **6**
Bato nkama misato bazwaki mayi na maboko na bango mpo
na komema yango na minoko na bango mpe komela yango
na nzela ya lolemo; bato nyonso oyo batikali bafukamaki mpo
na komela mayi. **7** Yawe alobaki na Jedeon: « Nakobikisa
bino na nzela ya bato nkama misato oyo bamelaki mayi
na nzela ya lolemo lokola mbwa, mpe nakokaba bato ya
Madiani na maboko na yo. Tika ete bato nyonso oyo batikali

bazonga, moto na moto na esika na ye. » **8** Boye mibali
yango nkama misato bazwaki biloko ya kolia mpe bakelelo
ya bato mosusu. Mpe Jedeon azongisaki na bandako na
bango, bana ya Isalaele oyo batikalaki. Nzokande, molako
ya bato ya Madiani ezalaki na lubwaku, na se ya molako
ya bana ya Isalaele. **9** Na butu wana, Yawe alobaki na
Jedeon: « Telema, kita mpo na kobundisa molako ya bato
ya Madiani, pamba te napesi yango na maboko na yo. **10**
Soki ozali kobanga kobunda, kita elongo na Pura, mosali
na yo ya mobali, **11** mpe yoka maloba oyo bazali koloba.
Boye okozwa makasi ya kobundisa bango. » Jedeon akitaki
elongo na Pura, mosali na ye ya mobali, kino na liboso ya
molako ya bitumba. **12** Bato ya Madiani, ya Amaleki mpe ya
ngambo ya este bazalaki ya kopanzana kati na lubwaku,
ebele lokola mabanki. Bashamo na bango ezalaki ebele
koleka zelo ya ebale. **13** Jedeon akomaki na molako ya
banguna na bango na tango kaka mobali moko ya Madiani
azalaki kobeta lisolo ya ndoto na ye epai ya moninga na
ye: — Tala ndoto naloti: Namonaki lipa moko basala na
bambuma ya orje ezali kobaluka kati na molako na biso
mobimba, bongo lipa yango eyaki kotuta ndako ya kapo na
makasi koleka. Ndako ya kapo ekweyaki mpe ebalukaki.
14 Moninga na ye azongisaki: — Oyo ekoki kozala eloko
mosusu te! Ezali kaka mopanga ya Jedeon, mwana mobali
ya Joasi, moto ya Isalaele. Solo, Nzambe akabi bato ya
Madiani mpe molako mobimba na maboko na ye. **15** Tango
Jedeon ayokaki ndoto mpe ndimbola na yango, afukamelaki
Nzambe mpe atondaki Ye. Azongaki na molako ya Isalaele
mpe agangaki: « Botelema, Yawe akabi molako ya bato
ya Madiani na maboko na biso. » **16** Jedeon akabolaki
basoda na ye nkama misato na biteni misato. Mpe apesaki
na mobali moko na moko kelelo moko, mbeki moko oyo
ezangi eloko na kati, singa ya mwinda mpe moto ya mbeki.
17 Na sima, apesaki bango mitindo oyo: « Bino nyonso,
botala esika ngai nazali mpe bolanda ndenge ngai nakosala
tango nakokoma pembeni ya molako ya banguna na biso.
18 Tango ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ngai
tokobeta kelelo, bino nyonso, na zingazinga ya molako,
bokobeta mpe bakelelo na bino mpe bokoganga: ‹ Mpo na
Yawe mpe mpo na Jedeon. › » **19** Jedeon mpe mibali nkama
moko oyo bazalaki na ye elongo, bakomaki pembeni ya
molako, mwa tango moke liboso ete midi ya butu ekoka,
wana bawutaki kotia bakengeli mosusu. Babetaki bakelelo
mpe babukaki bambeki oyo ezalaki na maboko na bango.
20 Biteni nyonso misato ya basoda babetaki bakelelo mpe
babukaki bambeki. Na loboko na bango ya mwasi, basimbaki
minda, mpe, na loboko ya mobali, bakelelo mpo na kobeta.
Mpe bazalaki koganga: « Mopanga mpo na Yawe mpe mpo
na Jedeon. » **21** Wana soda moko na moko ya Isalaele
atelemaki na esika na ye zingazinga ya molako, banguna kati
na molako bapotaki mbangu, bagangaki mpe bakimaki. **22**
Tango bakelelo nkama misato ebetaki lisusu, Yawe asalaki
ete, kati na molako mobimba, moto na moto atuba moninga
na ye mopanga; mpe bango nyonso bakimaki kino na Beti-
Shita, na ngambo ya Tserera, mpe kino na ngambo ya Abele-
Meola pembeni ya Tabati. **23** Bana ya Isalaele oyo bawutaki
na Nefitali, na Aseri mpe na Manase basanganaki mpo na
kobengana bato ya Madiani. **24** Jedeon atindaki bantoma
kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi mpo na koloba:
« Bokita mpo na kokutana na bato ya Madiani; bokanga,
liboso na bango, nzela ya mayi kino na Beti-Bara mpe na
Yordani. » Bana nyonso ya libota ya Efrayimi bakitaki mpe
bakangaki nzela ya mayi kino na Beti-Bara mpe na Yordani.
25 Bakangaki bakonzi mibale ya bato ya Madiani: Orebi mpe
Zeebi. Babomaki Orebi na libanga monene ya Orebi, mpe
Zeebi na esika oyo bakamolaka vino ya Zeebi. Balandaki
bato ya Madiani mpe bamemelaki Jedeon mito ya Orebi mpe
ya Zeebi, kuna na ngambo ya Yordani.

8 Mibali ya Efrayimi batunaki Jedeon: — Bizaleli ya boye
elakisi nini epai na biso? Mpo na nini obengaki biso te
tango okendeki kobundisa bato ya Madiani? Mpe basilikelaki
ye makasi. **2** Kasi Jedeon azongiselaki bango: — Nasali
nini oyo ekokani na oyo bino bosala? Boni, ndambo ya
bambuma ya vino oyo etikalaki na sima mpo ete Efrayimi
abuka yango ezali kitoko te koleka bambuma ya vino ya
liboso ya Abiezeri? **3** Nzambe akabaki bakonzi ya bato ya
Madiani, Orebi mpe Zeebi, na maboko na bino. Eloko nini
ya lokumu ngai nasali oyo ekokani na oyo bino bosala?
Liloba oyo ekitisaki kanda na bango. **4** Jedeon elongo na
basoda na ye nkama misato bakomaki na Yordani mpe
bakatisaki yango. Atako balembaki, bakobaki kaka kolanda
bato ya Madiani. **5** Tango bakomaki na mboka Sukoti,
Jedeon asengaki na bato ya mboka: — Bopesa basoda na
ngai mapa, pamba te basili kolemba na nzala. Nazali kolanda
Zeba mpe Tsalimuna, bakonzi ya Madiani. **6** Kasi bakonzi ya
mboka Sukoti bazongiselaki ye: — Boni, osili kozwa Zeba
mpe Tsalimuna na se ya bokonzi na yo mpo ete biso topesa
basoda na yo mapa? **7** Jedeon alobaki: — Lokola bolobi
boye, tango Yawe akokaba, na maboko na ngai, Zeba mpe
Tsalimuna, nakopasola-pasola misuni na bino na basende
ya esobe mpe na singa ya nzube. **8** Wuta kuna, Jedeon
amataki na mboka Penueli mpe asengaki epai ya bavandi
na yango, ndenge kaka asengaki epai ya bato ya Sukoti.
Kasi bato ya Penueli bazongiselaki ye ndenge kaka bato ya
Sukoti basalaki. **9** Jedeon alobaki na bato ya Penueli: « Soki
nakozonga na kimia mpe na bomoi, nakobuka ndako molayi
na bino. » **10** Nzokande, Zeba mpe Tsalimuna bazalaki na
Karikori elongo na basoda na bango, nkoto zomi na mitano.
Oyo ezali nde motango nyonso ya basoda ya bato ya este
oyo batikalaki. Pamba te basoda nkoto nkama moko na
tuku mibale oyo bayebi kobunda na mopanga bakufaki. **11**
Bongo, Jedeon akendeki na nzela ya bavandi ya bandako
ya kapo, na ngambo ya este ya Noba mpe ya Yogibeka;
abetaki mampinga ya banguna na mopanga mpe alongaki
bango tango bazalaki kokanisa ete bazali na kimia. **12**
Zeba mpe Tsalimuna, bakonzi mibale ya Madiani, bakimaki;
kasi Jedeon alandaki mpe akangaki bango. Mpe apanzaki
mampinga na bango nyonso. **13** Jedeon, mwana mobali
ya Joasi, azongaki wuta na bitumba na nzela ya ngomba
Eresi. **14** Akangaki elenge mobali moko kati na mibali ya
mboka Sukoti, mpe atunaki ye mituna. Boye, elenge mobali
yango akomelaki ye bakombo ya bakambi mpe ya bampaka
tuku sambo na sambo ya engumba. **15** Jedeon akendeki
epai ya bato ya mboka Sukoti mpe alobaki na bango: « Tala
Zeba mpe Tsalimuna oyo bofingelaki ngai na koloba: ‹ Osili
kotia na se ya bokonzi na yo Zeba mpe Tsalumuna mpo
ete biso topesa lipa na basoda na yo, oyo basili kolemba? ›

» **16** Azwaki bampaka ya engumba Sukoti mpe abetisaki
bango fimbu, na basende ya esobe mpe singa ya nzube. **17**
Abukaki ndako molayi ya Penueli mpe abomaki mibali ya
engumba. **18** Jedeon atunaki Zeba mpe Tsalimuna: — Mibali
oyo bobomaki na Tabori, bazalaki ndenge nini? Bazongisaki:
— Bakokanaki na yo mpe bazalaki lokola bana ya bakonzi.
19 Jedeon alobaki na bango lisusu: — Bato wana bazalaki
bandeko na ngai ya mibali, bana ya mama na ngai penza. Na
Kombo na Yawe, soki bobikisaki bango, ngai mpe nalingaki
koboma bino te. **20** Mpe apesaki mitindo na Yeteri, mwana
na ye ya liboso ya mobali: « Telema mpe boma bango! » Kasi
elenge mobali abimisaki mopanga na ye te, pamba te azalaki
nanu elenge mpe azalaki na somo. **21** Zeba mpe Tsalimuna
balobaki: « Telema mpe boma biso yo moko, pamba te
likambo oyo ekoki na bato ya mitema makasi. » Boye,
Jedeon atelemaki mpe abomaki bango. Akamataki bamedayi
ya wolo oyo ezalaki na bakingo ya bashamo na bango. **22**
Bana ya Isalaele balobaki na Jedeon: — Zala mokonzi na
biso, yo moko, mwana na yo ya mobali mpe koko na yo ya
mobali, pamba te obikisi biso na loboko ya bato ya Madiani.
23 Kasi Jedeon alobaki na bango: — Nakozala mokonzi
na bino te, ezala ata mwana na ngai ya mobali. Yawe nde
akozala mokonzi na bino. **24** Jedeon abakisaki: — Nalingi
kosenga bino eloko moko: Kati na biloko oyo bino bosili
kozwa na bitumba, tika ete moko na moko kati na bino apesa
ngai eloko ya litoyi. Pamba te banguna na biso bazalaki
kolata biloko ya matoyi mpo ete bazali bana ya Isimaeli. **25**
Bana ya Isalaele bazongisaki: — Tokopesa yango. Batandaki
elamba na mabele, moko na moko abwakaki eloko na ye
ya litoyi, oyo ewutaki na bomengo ya bitumba. **26** Biloko
ya matoyi ya wolo, oyo Jedeon asengaki ezalaki ya bakilo
pene tuku mibale, longola bamedayi ya wolo oyo ezalaki
lokola sanza ya ndambo, biloko ya matoyi oyo ediembelaka,
bilamba ya talo ya motane makasi oyo bakonzi ya Madiani
balataki mpe mayaka oyo ezalaki na bakingo ya bashamo
na bango. **27** Jedeon asalelaki yango ekeko oyo atiaki na
Ofira, engumba na ye. Bana ya Isalaele bakomaki kokende
kofukama liboso ya ekeko yango, mpe ekomaki motambo
monene mpo na Jedeon mpe libota na ye. **28** Boye, bato
ya Madiani bakitisamaki liboso ya bana ya Isalaele mpe
batombolaki lisusu mito na bango te. Na tango nyonso oyo
Jedeon azalaki na bomoi, mokili etikalaki na kimia mibu tuku
minei. **29** Yerubali, mwana mobali ya Joasi, azongaki na
ndako na ye mpe avandaki kuna. **30** Jedeon azalaki na
bana tuku sambo oyo bawutaki na mokongo na ye, pamba
te azalaki na basi ebele. **31** Makangu na ye, oyo azalaki
kovanda na Sishemi, abotelaki ye mpe mwana mobali oyo
bapesaki kombo « Abimeleki. » **32** Jedeon, mwana mobali ya
Joasi, akufaki na kimobange ya esengo, mpe bakundaki ye
kati na kunda ya Joasi, na Ofira, mboka ya libota ya Abiezeri.
33 Sima na kufa ya Jedeon, bana ya Isalaele bazongelaki
kosambela banzambe Bala. Bakomisaki Bala-Beriti nzambe
na bango. **34** Bana ya Isalaele babosanaki Yawe, Nzambe
na bango, oyo akangolaki bango na maboko ya banguna na
bango. **35** Bazongisaki ata bolamu moko te na libota ya
Yerubali oyo elakisi Jedeon, mpo na bolamu nyonso oyo
asalelaki Isalaele.

9 Abimeleki, mwana mobali ya Yerubali, akendeki na
Sishemi epai ya banoko na ye mpe na ndako mobimba
ya tata ya mama na ye. Alobaki: **2** « Botuna nanu motuna
oyo epai ya bakambi nyonso ya engumba Sishemi: ‹ Eloko
nini eleki malamu mpo na bino? Bakamba bino na bana
mibali tuku sambo ya Yerubali to na mwana mobali moko? ›
Boyeba ete ngai mpe bino tozali makila moko mpe nzoto
moko. » **3** Tango banoko na ye balobaki maloba nyonso
ya Abimeleki epai ya bakambi nyonso ya Sishemi, mitema
na bango nyonso ekendeki epai ya Abimeleki, pamba te
balobaki ete azali ndeko na bango ya mobali. **4** Bapesaki
ye mbongo ya bibende ya palata, tuku sambo oyo bazwaki
na tempelo ya Bala-Beriti. Na mbongo yango, Abimeleki
afutaki bato ya mobulu mpo na kolanda ye. **5** Akendeki
na Ofira, na ndako ya tata na ye, mpe abomaki bandeko
na ye ya mibali tuku sambo, bana ya Yerubali na likolo ya
libanga moko ya monene. Kasi Yotami, mwana mobali ya
suka ya Yerubali, abikaki mpo ete amibombaki. **6** Bakambi
nyonso ya Sishemi mpe ndako nyonso ya Milo basanganaki
mpo na kokende kokomisa Abimeleki mokonzi, pembeni ya
terebente, na likonzi ya mabanga kati na Sishemi. **7** Tango
bayebisaki makambo yango epai ya Yotami, amataki likolo
ya ngomba Garizimi mpe agangaki makasi: « Bino bakambi
ya Sishemi, boyoka ngai, mpo ete Nzambe ayoka bino. **8**
Mokolo moko, banzete ebimaki mpo na kokomisa moko
kati na yango mokonzi. Elobaki na nzete ya Olive: ‹ Zala
mokonzi na biso. › **9** Nzete ya Olive ezongiselaki yango:
‹ Natika penza mafuta na ngai, oyo bapesaka na yango
Nzambe mpe bato lokumu, mpo ete nakende koningana-
ningana na likolo ya banzete mosusu? › **10** Banzete elobaki
na nzete ya figi: ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. › **11** Nzete
ya figi ezongiselaki yango: ‹ Natika penza elengi na ngai
mpe mbuma na ngai ya kitoko mpo ete nakende koningana-
ningana na likolo ya banzete mosusu? › **12** Banzete elobaki
na nzete ya vino: ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. › **13** Kasi
nzete ya vino ezongiselaki yango: ‹ Natika penza vino na
ngai, oyo esepelisaka banzambe mpe bato mpo ete nakende
koningana-ningana na likolo ya banzete mosusu? › **14** Sima,
banzete nyonso elobaki na nzete ya nzube: ‹ Yaka mpe
zala mokonzi na biso. › **15** Nzete ya nzube ezongiselaki
yango: ‹ Soki bolingi penza kopakola ngai mafuta mpo ete
nazala mokonzi na bino, boya kobombama na se ya pio
na ngai. Soki bongo te, tika ete moto ebima na nzete ya
nzube mpe ezikisa banzete ya sedele ya Libani! › **16** Soki
penza bosaleli na bosembo mpe na bosolo, wana bokomisi
Abimeleki mokonzi; soki bozalaki na motema malamu liboso
ya Yerubali mpe libota na ye, soki bosalelaki ye kolanda
misala malamu oyo ye asalelaki bino, **17** bobosana te ete
tata na ngai abundelaki bino, andimaki ata kokufa mpo na
kokangola bino wuta na loboko ya Madiani. **18** Kasi na
mokolo ya lelo, botombokeli libota ya tata na ngai, bobomi
bana na ye ya mibali tuku sambo, na libanga moko, mpe
botie Abimeleki, mwana mobali ya mwasi mowumbu na
ye, mokonzi ya bato ya Sishemi, pamba te azali ndeko na
bino ya mobali. **19** Soki bosaleli na bosembo mpe bosolo
liboso ya Yerubali mpe libota na ye, na mokolo ya lelo, tika
ete Abimeleki asepela na bino, mpe bino bosepela na ye!
20 Kasi soki ezali bongo te, tika ete moto ebima wuta na
Abimeleki mpe etumba bino bavandi ya Sishemi mpe ya

Beti-Milo; mpe tika ete moto ebima wuta na bino bavandi
ya Sishemi mpe ya Beti-Milo, mpe etumba Abimeleki! » **21**
Yotami abimaki, akendeki na Beri mpe avandaki kuna, pamba
te azalaki kobanga Abimeleki, ndeko na ye ya mobali. **22**
Sima, Abimeleki akambaki Isalaele mibu misato. **23** Nzambe
atindaki molimo mabe kati na Abimeleki mpe bavandi ya
Sishemi, mpe bavandi ya Sishemi basalelaki Abimeleki
likita. **24** Nzambe asalaki bongo mpo na kozongisa mabe
na mabe na oyo basalaki tango babomaki bana mibali tuku
sambo ya Yerubali, mpo ete makila na bango etangama
na moto ya ndeko na bango ya mobali, Abimeleki, mpe na
mito ya bato ya Sishemi oyo basungaki ye mpo na koboma
bandeko na ye ya mibali. **25** Bavandi ya Sishemi batielaki
Abimeleki motambo na likolo ya bangomba: batiaki bato
na esika ya kobombama mpo na kobotola biloko epai ya
baleki nzela nyonso oyo bazalaki koleka pene na bango.
Mpe bamemelaki Abimeleki sango yango. **26** Nzokande Gali,
mwana mobali ya Ebedi, akendeki na Sishemi, elongo na
bandeko na ye ya mibali; mpe bato ya Sishemi batielaki ye
motema. **27** Na tango ya kobuka bambuma ya vino, bato ya
Sishemi bakendeki na bilanga, bakamolaki vino mpe basalaki
feti monene kati na tempelo ya nzambe na bango. Wana
bazalaki kolia mpe komela, balakelaki Abimeleki mabe. **28**
Bongo Gali, mwana mobali ya Ebedi, alobaki: « Abimeleki
nde nani liboso ya Sishemi mpo ete biso bato ya Sishemi
tosalela ye? Boni, azali mwana mobali ya Yerubali te? Zebuli
azali molobeli na ye te? Bosalela bato ya Amori, tata ya
Sishemi! Kasi mpo na nini tosalela Abimeleki? **29** Oh soki
kaka nazalaki kokamba bato oyo, mbele nalingaki kobengana
Abimeleki, mpe nalingaki koloba na ye: ‹ Bakisa lisusu
makasi ya mampinga na yo, mpe yaka tobunda. › » **30**
Tango Zebuli, moyangeli ya engumba, ayokaki makambo
oyo Gali, mwana mobali ya Ebedi, alobaki, asilikaki makasi.
31 Atindaki bantoma na nkuku epai ya Abimeleki mpo na
koloba na ye: « Gali, mwana mobali ya Ebedi, mpe bandeko
na ye ya mibali bayaki na Sishemi, mpe bazali kotindika bato
ya engumba mpo ete batombokela yo. **32** Sik'oyo telema,
na butu, yo elongo na bato na yo; bokende kovanda kati
na elanga, na esika ya kobombama. **33** Bongo, na tongo-
tongo, wana moyi ezali kobima, okokende mpe okobundisa
engumba. Tango Gali elongo na bato na ye nyonso bakobima
mpo na kokutana na yo, sala nyonso oyo loboko na yo ekoki
kosala. » **34** Na butu, Abimeleki elongo na mampinga na
ye nyonso batelemaki, bakabwanaki na biteni minei mpe
bakendeki kovanda kati na esika ya kobombama, pene ya
Sishemi. **35** Tango Gali, mwana mobali ya Ebedi, abimaki
mpe atelemaki na ekuke ya engumba, Abimeleki elongo na
basoda na ye babimaki na esika oyo babombamaki. **36**
Tango Gali amonaki bato, alobaki na Zebuli: — Tala, bato
bazali kokita wuta na likolo na bangomba. Kasi Zebuli alobaki
na ye: — Oyo ozali komona lokola bato, ezali nde bililingi ya
bangomba. **37** Kasi Gali alobaki lisusu: — Tala, bato bazali
kokita elongo na basoda wuta na likolo ya ngomba ya kati-
kati ya engumba, mpe bamosusu bazali koya na nzela ya
terebente ya bamoni makambo. **38** Zebuli alobaki na Gali: —
Sik'oyo, tia lisusu monoko! Mpe loba lisusu: « Abimeleki nde
nani mpo ete tosalela ye? » Ezali te bato oyo yo otiolaki?
Kende sik'oyo kobunda! **39** Boye, Gali amemaki bavandi ya
Sishemi mpe abundisaki Abimeleki. **40** Abimeleki alandaki
Gali, mpe Gali akimaki liboso ya Abimeleki, mpe bato ebele
penza bakufaki kino na ekotelo ya ekuke. **41** Abimeleki
avandaki na Aruma, mpe Zebuli abenganaki Gali elongo
na bandeko na ye ya mibali mpo ete bavanda lisusu te na
Sishemi. **42** Mokolo oyo elandaki, bato ya Sishemi babimaki
mpe bakendeki na bilanga. Bato bamemaki sango epai ya
Abimeleki. **43** Abimeleki azwaki bato na ye mpe akabolaki
bango na biteni misato ya basoda, mpe atiaki bango kati
na bilanga, na esika ya kobombama. Tango amonaki bato
kobima longwa na engumba, atelemaki mpo na kobundisa
bango. **44** Nzokande, tango Abimeleki mpe masanga ya
mampinga oyo bazalaki elongo na ye bakendeki na lombangu
mpe batelemaki na ekuke ya engumba, masanga mibale
mosusu ya mampinga balandaki bato kino na bilanga mpe
babomaki bango nyonso. **45** Abimeleki abundisaki engumba
mokolo mobimba, abotolaki engumba yango mpe abomaki
bato oyo bazalaki kuna. Bongo abebisaki engumba mpe
asopelaki yango mungwa. **46** Tango bavandi nyonso ya ndako
molayi ya Sishemi bayokaki makambo yango, bakendeki
kobombama kati na libulu ya mabanga ya tempelo ya Beriti,
nzambe na bango. **47** Bamemelaki Abimeleki sango ete
bavandi ya ndako molayi ya Sishemi basangani wana. **48**
Abimeleki elongo na bato na ye nyonso bamataki na ngomba
Tsalimoni. Abimeleki azwaki epasola mpe akataki mwa bitape
ya nzete, amemaki yango na mapeka na ye mpe alobaki na
bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye: « Oyo bomoni ngai
kosala, bino mpe bosala bongo na lombangu. » **49** Boye
bato nyonso bakataki, moto na moto etape na ye ya nzete.
Balandaki Abimeleki, batiaki bitape ya nzete na libulu ya
mabanga mpe batumbaki libulu yango ya mabanga elongo na
bato nyonso oyo bazalaki kati na yango. Boye bato nyonso
ya ndako molayi ya Sishemi bakufaki: bato pene nkoto moko,
mibali mpe basi. **50** Sima na yango, Abimeleki akendeki
na Tebesi, azingelaki mpe abotolaki yango. **51** Nzokande,
ezalaki na ndako moko ya molayi mpe ya makasi kati na
engumba. Bavandi nyonso, mibali mpe basi, bakimelaki
kuna; bakangaki ekuke sima na bango mpe bamataki na
likolo ya ndako yango. **52** Abimeleki ayaki kino na ndako
molayi mpo na kobundisa yango, mpe apusanaki kino na
ekuke ya ndako yango mpo na kotumba yango. **53** Na tango
yango, mwasi moko abwakaki libanga oyo banikelaka ble na
moto ya Abimeleki mpe epanzaki ye moto. **54** Abimeleki
abengaki na lombangu elenge mobali oyo azalaki komema
bibundeli na ye mpe alobaki na ye: « Bimisa mopanga na
yo mpe boma ngai mpo baloba te na tina na ngai: ‹ Mwasi
moko abomaki ye. › » Boye, elenge mobali atobolaki ye
mopanga mpe akufaki. **55** Tango bana ya Isalaele bamonaki
ete Abimeleki akufi, bazongaki moto na moto epai na ye. **56**
Boye, Nzambe azongiselaki Abimeleki mabe oyo asalaki tata
na ye tango abomaki bandeko na ye ya mibali tuku sambo.
57 Nzambe azongiselaki bato ya Sishemi mabe nyonso oyo
basalaki. Ezali ndenge wana nde elakeli mabe oyo Yotami,
mwana mobali ya Yerubali, asakolaki ekokisamaki.

10 Sima na kufa ya Abimeleki, ezalaki Tola, mwana
mobali ya Puwa, mwana mobali ya Dodo, moto ya
Isakari, nde atelemaki mpo na kobikisa Isalaele. Azalaki
kovanda na Shamiri, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi.
2 Akambaki Isalaele mibu tuku mibale na misato; sima na

yango, akufaki, mpe bakundaki ye na Shamiri. **3** Yairi, moto
ya Galadi, akitanaki na Tola mpe akambaki Isalaele mibu
tuku mibale na mibale. **4** Azalaki na bana mibali tuku misato
oyo bazalaki kotambola likolo ya ba-ane, mpe bazalaki
na bamboka tuku misato kati na Galadi. Kino na mokolo
ya lelo, babengaka yango « Bamboka ya Yairi. » **5** Yairi
akufaki, mpe bakundaki ye na Kamone. **6** Bana ya Isalaele
basalaki lisusu makambo mabe na miso ya Yawe; basalelaki
banzambe Bala, Asitarite, mpe banzambe ya Siri, ya Sidoni,
ya Moabi, ya Amoni mpe ya Filisitia. Basundolaki Yawe mpe
basalelaki Ye lisusu te. **7** Boye, kanda ya Yawe epelaki
likolo ya Isalaele, mpe Yawe akabaki bango na maboko ya
bato ya Filisitia mpe ya bato ya Amoni. **8** Mibu zomi na
mwambe, banyokolaki bana nyonso ya Isalaele oyo bazalaki
kovanda na ngambo mosusu ya Yordani, mokili ya bato ya
Amori, kati na Galadi. **9** Bato ya Amoni mpe bakatisaki na
ngambo ya Yordani mpo na kobundisa libota ya Yuda, ya
Benjame mpe ya Efrayimi. Boye, Isalaele akomaki na pasi
mingi. **10** Bana ya Isalaele bagangaki epai ya Yawe: —
Tosalaki masumu na miso na Yo, pamba te tosundolaki Yo,
Nzambe na biso, mpe tosalelaki banzambe Bala. **11** Yawe
azongiselaki bana ya Isalaele: — Boni, nabikisaki bino te
na maboko ya bato ya Ejipito, ya Amori, ya Amoni mpe ya
Filisitia? **12** Tango bato ya Sidoni, ya Amaleki mpe ya Maoni
banyokolaki bino, boni, bogangaki epai na Ngai te mpo na
kosenga lisungi? Boni, nakangolaki bino te wuta na maboko
na bango? **13** Kasi bino, bosundolaki Ngai mpe bosalelaki
banzambe mosusu. Yango wana, nakokangola bino lisusu
te. **14** Bokende koganga epai ya banzambe oyo boponaki
mpo ete ebikisa bino awa bozali kati na pasi. **15** Kasi bana
ya Isalaele balobaki na Yawe: — Ya solo, tosalaki lisumu
na miso na Yo. Oyo omoni ete ezali malamu na miso na
Yo, sala yango na biso; kasi tobondeli Yo: bikisa biso lisusu
sik'oyo! **16** Bongo bana ya Isalaele balongolaki banzambe
ya bapaya kati na bango mpe basalelaki Yawe. Mpe Yawe
akokaki lisusu te kotala pasi na bango. **17** Tango bato ya
Amoni basanganaki mpe batiaki molako na bango kati na
Galadi, bana ya Isalaele basanganaki mpe batiaki molako
na bango kati na Mitsipa. **18** Bato mpe bakonzi ya Galadi
balobanaki: « Moto oyo akobundisa liboso bana ya Amoni
akozala mokonzi ya bato nyonso ya Galadi. »

11 Jefite, moto ya Galadi, azalaki elombe ya bitumba.
Azalaki mwana mobali oyo Galadi abotaki na mwasi
ya makangu. **2** Nzokande mwasi ya Galadi abotelaki ye
mpe bana mibali. Mpe tango bakolaki, babenganaki Jefite;
balobaki na ye: « Ozali na libula te kati na ndako ya tata na
biso, pamba te ozali mwana ya makangu. » **3** Boye, Jefite
akimaki mosika ya bandeko na ye ya mibali mpe akomaki
kovanda kati na etuka ya Tobi. Bato ya mobulu basanganaki
na ye mpe bazalaki kotambola elongo na ye. **4** Sima na mwa
tango, bato ya Amoni babundisaki Isalaele. **5** Wana bato ya
Amoni bazalaki kobundisa bana ya Isalaele, bampaka ya
Galadi bakendeki koluka Jefite, kati na Tobi. **6** Balobaki na
Jefite: — Yaka, mpe zala mokambi na biso mpo ete tobundisa
bato ya Amoni. **7** Jefite azongiselaki bampaka ya Galadi: —
Boni, ezali bino te bato oyo boyinaki ngai mpe bobenganaki
ngai wuta na ndako ya tata na ngai? Mpo na nini bozali koya
sik'oyo epai na ngai, awa bokomi na pasi? **8** Bampaka ya
Galadi balobaki lisusu na Jefite: — Soki tozongi sik'oyo epai
na yo, ezali mpo ete oya elongo na biso, obundisa bato ya
Amoni mpe okoma mokonzi na biso, mokonzi ya bavandi
nyonso ya Galadi. **9** Jefite azongiselaki bampaka ya Galadi:
— Soki bozongisi ngai mpo na kobundisa bato ya Amoni,
bongo Yawe akabi bango na maboko na ngai, boni, nakozala
solo mokonzi na bino? **10** Bampaka ya Galadi bazongiselaki
Jefite: — Tika ete Yawe azala Motatoli kati na biso! Tika ete
apesa biso etumbu soki tosali te ndenge olobi. **11** Boye Jefite
akendeki nzela moko na bampaka ya Galadi, mpe bato ya
Galadi bakomisaki ye mokambi mpe mokonzi ya mampinga.
Mpe Jefite azongelaki koloba maloba na ye nyonso liboso ya
Yawe, kati na Mitsipa. **12** Bongo Jefite atindaki bantoma
epai ya mokonzi ya bato ya Amoni mpo na koloba na ye: —
Ozwi biso na likambo nini mpo ete oya kobundisa mboka na
biso? **13** Mokonzi ya bato ya Amoni azongiselaki bantoma
ya Jefite: — Ezali mpo ete Isalaele abotolaki mokili na ngai
tango abimaki na Ejipito; babotolaki mokili yango longwa na
lubwaku ya Arinoni, mayi moke ya Yaboki kino na lubwaku
ya Yordani. Sik'oyo, zongisela ngai yango na kimia. **14** Jefite
atindaki lisusu bantoma epai ya mokonzi ya bato ya Amoni
mpo na koloba na ye: **15** — Tala maloba oyo Jefite alobi: «
Bana ya Isalaele bazwaki mokili ya Moabi te to mokili ya
bato ya Amoni te. **16** Kasi tango bana ya Isalaele babimaki
na Ejipito, batambolaki na esobe kino na ebale monene ya
Barozo, mpe bakomaki na Kadeshi. **17** Batindaki bantoma
epai ya mokonzi ya Edomi, mpo na koloba na ye: ‹ Pesa
biso nzela ya koleka na mokili na yo. › Kasi mokonzi ya
Edomi aboyaki koyoka. Bana ya Isalaele batindaki lisusu
bantoma epai ya mokonzi ya Moabi, kasi ye mpe aboyaki.
Boye, bana ya Isalaele bawumelaki na Kadeshi. **18** Na sima,
batambolaki na esobe mpe babalukaki na sima ya mokili ya
Edomi mpe ya Moabi, balekaki na ngambo ya este ya mokili
ya Moabi mpe batongaki milako na bango kuna, na ngambo
mosusu ya lubwaku ya Arinoni. Kasi bakotaki te na mokili ya
Moabi. **19** Bongo bana ya Isalaele batindaki bantoma epai
ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda
na Eshiboni mpo na koloba na ye: ‹ Tika biso toleka na
mokili na yo mpo ete tokende na esika na biso. › **20** Kasi
Sikoni andimaki te bana ya Isalaele mpo ete baleka na
mokili na ye. Boye asangisaki bato na ye nyonso; batongaki
milako, na Yakatsi, mpe babundisaki Isalaele. **21** Kasi Yawe,
Nzambe ya Isalaele, akabaki Sikoni mpe bato na ye nyonso
na maboko ya bana ya Isalaele, mpe balongaki bango. Boye
bana ya Isalaele babotolaki mokili nyonso ya bato ya Amori
oyo bazalaki kovanda na etando wana. **22** Babotolaki etuka
nyonso ya bato ya Amori, longwa na lubwaku ya Arinoni kino
na mayi moke ya Yaboki, longwa na esobe kino na Yordani.
23 Awa Yawe, Nzambe ya Isalaele, asili kobotola mokili ya
bato ya Amori mpe apesi yango epai ya bana ya Isalaele, yo
olingi sik'oyo kobotola bango yango? **24** Boni, okozwa te oyo
Kemoshi, nzambe na yo, apesi yo? Biso tokozwa oyo Yawe,
Nzambe na biso, apesi biso. **25** Boni, ozali malamu koleka
Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi? Boni,
asila koswanisa to kobundisa bana ya Isalaele? **26** Mibu
nkama misato, bana ya Isalaele bavandaki na Eshiboni, na
Aroeri, na bamboka na yango ya mike mpe na bingumba
nyonso oyo ezali pembeni ya Arinoni. Mpo na nini bobotolaki
yango te na tango wana? **27** Ngai nasali yo mabe te, kasi

yo nde ozali kosala ngai mabe na kobundisa ngai. Tika ete
Yawe, Mosambisi, akata lelo likambo kati na bana ya Isalaele
mpe bato ya Amoni. » **28** Kasi mokonzi ya Amoni aboyaki
koyoka maloba oyo Jefite atindelaki ye. **29** Molimo na Yawe
akitelaki Jefite. Jefite akatisaki Galadi mpe Manase, mpe
alekaki na Mitsipe ya Galadi. Wuta na Mitsipe ya Galadi,
akendeki kobundisa bato ya Amoni. **30** Jefite alapaki ndayi
epai na Yawe, alobaki: « Soki okabi bato ya Amoni na
maboko na ngai, **31** nakobonzela Yo, Yawe, lokola mbeka ya
kotumba, nyonso oyo ekobima na ekuke ya ndako na ngai
mpo na koyamba ngai, tango nakozonga na elonga wuta
na bato ya Amoni. » **32** Bongo Jefite akatisaki bandelo ya
bato ya Amoni, mpe Yawe akabaki bango na maboko na
ye. **33** Abebisaki bingumba tuku mibale oyo ezali na kati-
kati ya Aroeri mpe Miniti kino na Abele-Keramimi. Ezalaki
kobebisama ya makasi mpo na bato ya Amoni oyo bakweyaki
liboso ya bana ya Isalaele. **34** Tango Jefite azongaki na
ndako na ye, na Mitsipa, mwana na ye ya mwasi abimaki
mpo na koyamba ye; azalaki kobina mpe kobeta mbonda ya
moke. Azalaki mwana na ye kaka moko: azalaki na mwana
mosusu te, ezala ya mwasi to ya mobali. **35** Tango kaka
Jefite amonaki ye, apasolaki bilamba na ye mpe agangaki:
— Ah, mwana na ngai ya mwasi! Opesi ngai mawa mingi
mpe otie ngai na mobulu, pamba te nalapaki ndayi epai
na Yawe mpe nakoki lisusu kozonga sima te. **36** Mwana
na ye ya mwasi alobaki: — Tata na ngai, opesaki elaka
epai na Yawe. Sala na ngai ndenge olakaki epai na Yawe,
pamba te Yawe azongisi mabe na mabe epai ya banguna
na yo, bato ya Amoni. **37** Abakisaki: — Pesa ngai nzela
ete likambo oyo moko esalema mpo na ngai: Tikela ngai
basanza mibale mpo ete nakende koyengayenga mpe kolela,
elongo na baninga na ngai, bozangi na ngai koyeba nzoto ya
mobali. **38** Jefite alobaki na ye: — Okoki na yo kokende. Mpe
atikaki ye kokende mpo na basanza mibale. Boye mwana
mwasi akendeki na ngomba elongo na baninga na ye ya
basi, mpe alelaki mpo ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te.
39 Sima na basanza mibale, azongaki epai ya tata na ye,
Jefite; mpe Jefite akokisaki epai ya mwana na ye ya mwasi,
ndayi oyo alapaki. Nzokande, atikalaki kaka koyeba nzoto ya
mobali te. Boye, ekoma momesano kati na Isalaele: **40** mibu
nyonso, bilenge basi ya Isalaele babimaka mikolo minei,
mpo na kosala feti na tina na mwana mwasi ya Jefite, moto
ya Galadi.

12 Bato ya Efrayimi basanganaki, bakatisaki na ngambo
ya Tsafoni mpe balobaki na Jefite: — Mpo na nini
okatisaki mondelo ya bato ya Amoni mpo na kobundisa
bango, bongo obengaki biso te mpo ete tokende na yo
elongo? Tokotumba yo elongo na ndako na yo! **2** Jefite
azongiselaki bango: — Ngai mpe bato na ngai, tozalaki na
kobendana makasi na bato ya Amoni; mpe tango nabengaki
bino, bokangolaki ngai te wuta na maboko na bango. **3** Tango
namonaki ete bokangoli na bino ngai te, nakabaki bomoi na
ngai, mpe nakatisaki ngai moko nzela ya bato ya Amoni mpo
na kobundisa bango; mpe Yawe apesaki ngai elonga likolo
na bango. Sik'oyo, mpo na nini boyei lelo kobundisa ngai? **4**
Jefite asangisaki mibali nyonso ya Galadi, mpe babundisaki
bato ya Efrayimi. Bato ya Galadi balongaki bato ya Efrayimi;
mpe bato ya Efrayimi balobaki: « Bino bato ya Galadi, bozali
na bino kaka bato oyo bokimaki wuta na Efrayimi mpe na
Manase. » **5** Bato ya Galadi bakangaki esika oyo bakatisaka
Yordani na makolo, pene ya etuka ya Efrayimi. Mpe tango
nyonso mokimi moko ya Efrayimi azalaki koloba: « Tika ngai
nakatisa, » bato ya Galadi bazalaki kotuna ye: « Ozali moto
ya Efrayimi? » Soki azongisi: « Te, » **6** bazalaki kosenga
ete aloba: « Shiboleti; » soki alobi: « Siboleti, » mpo ete
akoki te koloba yango malamu, bazalaki kokanga ye mpe
koboma ye na esika oyo bakatisaka Yordani na makolo. Na
tango wana, babomaki bato ya Efrayimi nkoto tuku minei na
mibale. **7** Jefite, moto ya Galadi, akambaki Isalaele mibu
motoba. Sima na yango, akufaki, mpe bakundaki ye kati na
engumba moko ya Galadi. **8** Sima na Jefite, Ibitsani, moto
ya Beteleemi, akambaki Isalaele. **9** Azalaki na bana mibali
tuku misato mpe bana basi tuku misato. Abalisaki bana na
ye ya basi na libanda ya libota ya botata na ye, mpe ayeisaki
bilenge basi tuku misato ya bikolo mosusu mpo na bana na
ye ya mibali. Ibitsani akambaki Isalaele mibu sambo. **10**
Ibitsani akufaki, mpe bakundaki ye kati na Beteleemi. **11**
Sima na Ibitsani, Eloni, moto ya libota ya Zabuloni, akambaki
Isalaele mibu zomi. **12** Eloni akufaki, mpe bakundaki ye
kati na mboka Ayaloni, kati na etuka ya Zabuloni. **13** Sima
na Eloni, Abidoni, mwana mobali ya Ileli, moto ya mokili
ya Piratoni, akambaki Isalaele. **14** Azalaki na bana mibali
tuku minei mpe bakoko ya mibali tuku misato oyo babandaki
kotambola likolo ya ba-ane tuku sambo. Akambaki Isalaele
mibu mwambe. **15** Abidoni, mwana mobali ya Ileli, akufaki,
mpe bakundaki ye na Piratoni, kati na etuka ya Efrayimi, na
mokili ya bangomba ya bato ya Amaleki.

13 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe na miso ya
Yawe, mpe Yawe akabaki bango mibu tuku minei na
maboko ya bato ya Filisitia. **2** Ezalaki na mobali moko,
moto ya Tsorea, ya libota ya Dani, kombo na ye ezalaki
Manoa; mwasi na ye azalaki ekomba, mpe abotelaki ye
bana te. **3** Anjelu na Yawe abimelaki mwasi ya Manoa mpe
alobaki: « Tala, ozali ekomba mpe ozali na bana te, kasi
okokoma na zemi mpe okobota mwana mobali. **4** Sik'oyo,
sala keba! Komela vino te to masanga mosusu ya makasi,
mpe kolia te eloko nyonso ya mbindo; **5** pamba te okozwa
zemi mpe okobota mwana mobali. Bakoki te kokata suki ya
moto na ye, pamba te mwana mobali yango akozala bule
mpo na Nzambe wuta na libumu ya mama na ye. Akobanda
kokangola Isalaele wuta na maboko ya bato ya Filisitia. »
6 Tango mwasi azongaki epai ya mobali na ye, ayebisaki
ye: « Moto moko ya Nzambe ayaki epai na ngai, azalaki
lokola Anjelu na Nzambe: azalaki somo mingi. Natunaki ye te
soki awuti wapi, mpe ayebisaki ngai te kombo na ye. **7** Kasi
alobaki na ngai: ‹ Okozwa zemi mpe okobota mwana mobali.
Bongo komela vino to masanga mosusu ya makasi te mpe
kolia eloko moko te ya mbindo, pamba te mwana mobali oyo
okobota akozala bule mpo na Nzambe wuta na libumu ya
mama na ye kino na mokolo na ye ya kufa. › » **8** Bongo
Manoa asambelaki Yawe: « Oh Nkolo, nabondeli Yo: tika
ete ozongisa lisusu moto na Nzambe, oyo otindelaki biso,
mpo ete aya lisusu koteya biso nini tosengeli kosala mpo na
mwana mobali oyo akobotama! » **9** Nzambe ayokaki Manoa,
mpe Anjelu na Nzambe ayaki lisusu epai ya mwasi, wana
avandaki na bilanga. Kasi mobali na ye, Manoa, azalaki

elongo na ye te. **10** Mwasi ya Manoa akendeki mbangu
koyebisa mobali na ye: « Tala, namoni moto oyo abimelaki
ngai na mikolo oyo eleki! » **11** Manoa atelemaki mpe alandaki
mwasi na ye. Tango akomaki epai ya moto yango, alobaki: —
Boni, ezali yo nde osololaki na mwasi na ngai? Azongisaki: —
Iyo, ezali ngai. **12** Manoa atunaki ye: — Tango maloba na yo
ekokokisama, mibeko nini tosengeli kotosa mpo na bomoi ya
mwana? Mpe ye mwana asengeli kosala nini? **13** Anjelu na
Yawe azongiselaki Manoa: — Mwasi na yo asengeli kosala
makambo nyonso oyo nayebisaki ye. **14** Akolia eloko moko
te oyo ewuti na nzete ya vino, akomela vino te to masanga
mosusu ya makasi, akolia eloko moko te ya mbindo; asengeli
kosala makambo nyonso oyo natindi ye. **15** Manoa alobaki
na Anjelu na Yawe: — Soki okoki kozela mwa moke, wana
tozali kobongisela yo mwana ntaba. **16** Anjelu na Nzambe
azongiselaki Manoa: — Ata ozelisi ngai, nakolia ata eloko na
yo moko te; kasi soki obongisi mbeka ya kotumba, bonzela
yango nde Yawe. Manoa asosolaki te ete oyo azali liboso na
ye azali Anjelu na Yawe. **17** Manoa atunaki Anjelu na Yawe:
— Kombo na yo nani mpo ete topesa yo lokumu tango elaka
na yo ekokokisama? **18** Anjelu na Yawe azongiselaki ye:
— Mpo na nini ozali kotuna ngai kombo na ngai? Kombo
na ngai ezali kombo ya kokamwa. **19** Boye Manoa azwaki
mwana ntaba elongo na mbeka ya gato, abonzaki yango
na likolo ya libanga, liboso ya Yawe. Wana Manoa mpe
mwasi na ye bazalaki kotala, Yawe asalaki likambo moko ya
kokamwa. **20** Ndenge moto ezalaki komata na likolo longwa
na etumbelo, Anjelu na Yawe mpe amataki kati na moto.
Tango bamonaki bongo, Manoa mpe mwasi na ye bakweyaki
bilongi kino na mabele. **21** Tango Anjelu na Yawe alimwaki
na miso ya Manoa mpe ya mwasi na ye, Manoa asosolaki
ete ezalaki Anjelu ya Yawe. **22** Manoa alobaki na mwasi
na ye: — Solo, tokufi na biso, pamba te tomoni Nzambe!
23 Kasi mwasi na ye azongisaki: — Soki Yawe asepelaki
koboma biso, akokaki kondima te mbeka ya kotumba mpe
mbeka ya gato oyo esalemi na maboko na biso to kolakisa
biso makambo oyo nyonso to mpe koyebisa biso sik'oyo
makambo oyo. **24** Mwasi ya Manoa abotaki mwana mobali
mpe apesaki ye kombo « Samison. » Mwana akolaki, mpe
Yawe apambolaki ye. **25** Molimo na Yawe abandaki kosalela
ye tango azalaki na Maane Dani, na kati-kati ya Tsorea mpe
Eshitaoli.

14 Mokolo moko, Samison akendeki na Timina mpe
amonaki kuna elenge mwasi moko ya Filisitia. **2** Tango
azongaki, alobaki na tata mpe mama na ye: — Namoni mwasi
moko kati na basi ya bato ya Filisitia, na Timina; bokende
kobalela ngai ye. **3** Tata mpe mama na ye bazongisaki:
— Boni, kati na bandeko na yo to kati na bato na biso
nyonso, ezali te na bana basi ya kitoko mpo ete okende
kozwa mwasi kati na bato ya Filisitia oyo bakatama ngenga
te? Kasi Samison alobaki na tata na ye: — Balela ngai
ye, pamba te ye nde abongi mpo na ngai. **4** Baboti na ye
bayebaki te ete likambo wana ewutaki epai na Yawe, pamba
te Yawe azalaki koluka nzela mpo na kokotisa mobulu kati
na bana ya Isalaele mpe bato ya Filisitia. Pamba te na tango
wana, bato ya Filisitia bazalaki kokonza bana ya Isalaele.
5 Samison akendeki na Timina elongo na tata mpe mama
na ye. Tango bakomaki pembeni ya bilanga ya vino ya
Timina, mbala moko, mwana nkosi moko eyaki konguluma
liboso ya Samison. **6** Molimo na Yawe akitelaki Samison
na nguya. Boye, Samison apasolaki nkosi na kati-kati, na
maboko pamba, ndenge bapasolaka mwana ntaba. Kasi kati
na makambo oyo asalaki, ayebisaki eloko moko te epai ya
tata to mama na ye. **7** Sima na yango, Samison akendeki na
Timina, asololaki na mwana mwasi mpe alingaki ye. **8** Sima
na mwa mikolo, tango azongaki na Timina mpo na kobala
mwasi na ye, alekaki pembeni mpo na kotala nzoto ya nkosi
oyo ekufaki. Kati na nzoto yango, amonaki liboke ya banzoyi
mpe mafuta na yango. **9** Akamataki yango na maboko na ye
mpe aliaki yango nzela-nzela. Tango akutanaki na baboti
na ye, apesaki bango ndambo ya mafuta ya nzoyi. Bongo
bango mpe baliaki yango; kasi atikalaki koyebisa bango te
ete azwaki mafuta yango ya nzoyi kati na nzoto ya nkosi oyo
ekufa. **10** Tata na ye akendeki kotala elenge mwasi yango,
mpe Samison asalisaki kuna feti moko ya monene, kolanda
ndenge ezalaki momesano mpo na libala. **11** Tango abimaki,
bapesaki bato tuku misato mpo ete bavanda na ye elongo.
12 Samison alobaki na bango: — Nalingi koyebisa bino lisese
moko. Soki bopesi ngai eyano, na mikolo sambo ya feti,
nakopesa bino bilamba tuku misato ya lino mpe bilamba
tuku misato ya feti. **13** Soki bokoki te kopesa ngai eyano,
bokopesa ngai bilamba tuku misato ya lino mpe bilamba
tuku misato ya feti. Balobaki: — Yebisa biso lisese na yo,
tolingi koyoka yango! **14** Samison alobaki na bango: — Kati
na oyo eliaka, ebimi oyo baliaka; kati na oyo ezali makasi,
ebimi oyo ezali elengi. Mikolo misato mobimba, bakokaki te
kopesa ye eyano. **15** Bongo na mokolo ya minei, balobaki na
mwasi ya Samison: — Bondela mobali na yo mpo ete apesa
biso ndimbola ya lisese; sima na yango, yaka koyebisa biso
ndimbola yango. Soki te, tokotumba yo elongo na ndako
ya tata na yo. Obengisi biso awa mpo na koyiba biso? **16**
Bongo mwasi ya Samison akomaki kolela liboso ya mobali
mpe alobaki na ye: — Oyina ngai! Solo, olingaka ngai te!
Oyebisaki bato na ngai lisese, kasi oyebisaki ngai ndimbola
na yango te! Samison azongisaki: — Natikala kutu kolimbola
yango epai ya tata to mama na ngai te, bongo ndenge nini
nalimbola yango epai na yo? **17** Na mikolo nyonso sambo
ya feti, azalaki kaka kolela. Suka na suka, na mokolo ya
sambo, Samison alimbolelaki ye yango, pamba te mwasi na
ye atungisaki ye mingi. Bongo mwasi ya Samison, ye mpe
akendeki kopesa ndimbola ya lisese yango epai ya bato na
ye. **18** Na mokolo ya sambo, liboso ete moyi elala, bato
ya engumba bayaki koloba na Samison: — Eloko nini ezali
elengi koleka mafuta ya nzoyi? Mpe eloko nini eleki nkosi
na makasi? Samison alobaki na bango: — Soki bosalaki
likita te na mwasi na ngai, bokokaki koyeba te ndimbola ya
lisese na ngai. **19** Bongo Molimo na Yawe akitelaki Samison
na nguya. Akendeki na Ashikeloni mpe abomaki bato tuku
misato, azwaki bilamba na bango mpe apesaki yango epai ya
bato oyo bapesaki ye ndimbola ya lisese. Azongaki na ndako
ya tata na ye na kanda makasi. **20** Mpe babalisaki mwasi ya
Samison epai ya moko kati na baninga ya Samison, oyo
babengisaki na feti.

15 Sima na mwa mikolo, na eleko oyo bakataka ble,
Samison azwaki mwana ntaba mpe akendeki kotala
mwasi na ye. Alobaki: — Nalingi kokota na shambre epai

wapi mwasi na ngai alalaka. Kasi tata ya mwasi na ye
apesaki ye nzela te. **2** Alobaki na Samison: — Nakanisaki
penza ete olingaka ye te, yango wana nabalisaki ye epai ya
moko kati na baninga na yo, oyo obengisaki na feti. Tala
leki na ye ya mwasi, aleki ye na kitoko te? Zwa ye kaka. **3**
Samison alobaki na bango: — Ya mbala oyo, nakozala ata na
ngambo moko te liboso ya bato ya mokili ya Filisitia; nakeyi
kosala bango mabe. **4** Samison abimaki mpe akangaki
bambwa ya zamba nkama misato, akangisaki yango mibale-
mibale na mikila mpe atiaki koni na kati-kati ya mikila mibale-
mibale ya bambwa yango. **5** Apelisaki koni yango mpe
atikaki bambwa ya zamba kati na bilanga ya ble ya bato ya
Filisitia, oyo esili kokomela. Atumbaki maboke ya ble oyo
batiaki na mipiku mpe ble oyo babukaki nanu te, banzete ya
vino mpe banzete ya olive. **6** Bato ya Filisitia batunaki: —
Nani asali boye? Bazongiselaki bango: — Ezali Samison,
bokilo ya moto moko ya Timina; pamba te abalisaki mwasi
ya Samison epai ya moko kati na baninga oyo Samison
abengisaki na feti. Bato ya Filisitia bakendeki mpe batumbaki
mwasi yango elongo na tata na ye kino bakufaki. **7** Samison
alobaki na bango: « Lokola bosali boye, nakotika te kino
nakozongisela bino mabe na mabe. » **8** Samison abundisaki
bango mpe abomaki ebele kati na bango. Bongo akendeki
mpe avandaki kati na lidusu ya mabanga, na Etami. **9** Bato
ya Filisitia bayaki mpe batongaki molako na bango kati na
etuka ya Yuda, bapanzanaki kino na etuka ya Leyi. **10** Bato
ya Yuda batunaki: — Mpo na nini boyei kobundisa biso? Bato
ya Filisitia bazongiselaki bango: — Toyei kokanga Samison
na basinga mpo ete tosala ye ndenge asalaki biso. **11** Bato
nkoto misato ya Yuda bakendeki na lidusu ya mabanga
ya Etami, mpe balobaki na Samison: — Oyebi te ete bato
ya Filisitia bazali kokonza biso? Likambo nini osali biso?
Samison azongisaki: — Nazongiseli bango makambo oyo
bango basalaki ngai. **12** Bato ya Yuda balobaki na Samison:
— Toyei mpo na kokanga yo na basinga mpe kokaba yo
na maboko ya bato ya Filisitia. Samison alobaki na bango:
— Bolapa ndayi liboso na ngai ete bokoboma ngai te bino
moko. **13** Bato ya Yuda bazongisaki: — Iyo! Tokoboma
yo te. Tolingi kaka kokanga yo na basinga mpe kokaba
yo na maboko na bango. Bongo bakangaki ye na basinga
mibale ya sika mpe babimisaki ye na lidusu ya mabanga. **14**
Tango bakomaki pembeni ya etuka ya Leyi, bato ya Filisitia
bayaki kokutana na ye na koganga. Molimo na Yawe akitelaki
ye na nguya, mpe basinga oyo ekangaki maboko na ye
ekatanaki lokola basinga ya lino oyo eziki na moto, mpe
ekweyaki wuta na maboko na ye. **15** Samison amonaki
mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane, asembolaki loboko
na ye, alokotaki mokuwa yango mpe abomaki na yango bato
nkoto moko. **16** Samison alobaki: « Na mokuwa ya mobesu
ya mbanga ya ane, nakangisi bango mipiku na mipiku; na
mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane, nabomi bato nkoto
moko. » **17** Tango asilisaki koloba, abwakaki mokuwa yango
mosika mpe apesaki esika yango kombo « Ramati-Leyi. » **18**
Lokola azalaki na posa makasi ya mayi, asambelaki Yawe:
« Opesi mosali na Yo elonga oyo monene; boni, nakufa
sik'oyo na posa ya mayi mpe nakweya na maboko ya bato
oyo bakatama ngenga te? » **19** Bongo Nzambe afungolaki
libanga oyo ezalaki kati na Leyi, mpe libanga yango ebimisaki
mayi. Tango Samison amelaki mayi, makasi na ye ezongaki
mpe azwaki lisusu bomoi. Boye abengaki etima yango Eyini-
Akore. **20** Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale,
wana bato ya Filisitia bazalaki kokonza mokili.

16 Mokolo moko, Samison akendeki na Gaza epai wapi
amonaki mwasi moko ya ndumba, mpe asangisaki
na ye nzoto. **2** Tango bato ya Gaza bayokaki sango ete
Samison azali kati na engumba na bango, bazingelaki esika
oyo Samison alalaki mpe basenzelaki butu mobimba, mpo na
kozela ye na ekuke ya engumba. Na butu yango, baninganaki
te mpe balobaki: « Tokoboma ye na tongo tango akobima. »
3 Kasi Samison alalaki wana kaka kino na kati-kati ya butu;
bongo na ngonga ya zomi na mibale ya butu, alamukaki.
Tango akomaki na ekuke ya engumba, asimbaki bizipelo na
yango elongo na makonzi na yango mibale. Apikolaki yango
elongo na libaya ya kokangela, atombolaki mpe atiaki yango
na mapeka na ye, bongo amemaki yango kino na songe ya
ngomba moke oyo etalana na engumba Ebron. **4** Sima na
yango, Samison alingaki mwasi moko oyo azalaki kovanda
na lubwaku ya Soreki; kombo na ye ezalaki « Dalila. » **5**
Bakambi ya Filisitia bakendeki epai ya Dalila mpe balobaki
na ye: « Solola na ye na maloba ya sukali mpo ete alakisa
yo sekele ya makasi na ye mpe ndenge nini tokoki kolonga
ye, mpo ete tokanga ye basinga mpe tosilisa ye makasi.
Moko na moko kati na biso akopesa yo mbongo ya bibende
ya palata, nkoto moko na nkama moko. » **6** Dalila ayebisaki
Samison: — Yebisa ngai sekele ya makasi na yo mpe ndenge
nini bakoki kokanga yo basinga mpe kosilisa yo makasi. **7**
Samison azongiselaki ye: — Soki bakangi ngai na basinga
sambo ya mobesu, oyo nanu bakawusi te, nakokoma moto
na bolembu lokola moto nyonso. **8** Boye, bakambi ya Filisitia
bamemelaki Dalila basinga sambo ya mobesu, oyo nanu
bakawusi te, mpe Dalila alingaki Samison basinga yango. **9**
Lokola bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki ya
kobombama kati na ndako, Dalila abelelaki: « Samison, bato
ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison akataki na pete
penza basinga yango ndenge basinga ya lino ekatanaka
soki ezwi moto. Boye, basosolaki te sekele ya makasi na
ye. **10** Dalila alobaki na Samison: — Osakani na ngai mpe
okosi ngai! Sik'oyo, yebisa ngai eloko nini bakoki kosalela
mpo na kokanga yo? **11** Samison alobaki: — Soki bakangi
ngai na basinga ya sika oyo nanu basaleli te, nakokoma
moto na bolembu lokola moto nyonso. **12** Dalila azwaki
basinga ya sika mpe akangaki na yango Samison. Bongo
abelelaki: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! »
Atako bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki
lisusu ya kobombama kati na ndako, Samison akataki kaka
lokola singa moko pamba, basinga oyo bakangaki ye. **13**
Boye Dalila alobaki na Samison: — Kino sik'oyo, ozali kaka
kosakana na ngai mpe kokosa ngai! Yebisa ngai ndenge nini
bakoki kokanga yo basinga. Samison azongisaki: — Soki
okangi suki sambo ya moto na ngai na singa oyo batongelaka
bilamba, mpe soki okangisi yango na likonzi, nakokoma
moto na bolembu lokola moto nyonso. Boye tango Samison
azalaki nanu kolala, Dalila azwaki suki sambo ya moto na ye,
akangaki yango na singa oyo batongelaka bilamba **14** mpe
akangisaki yango na likonzi. Dalila abelelaki lisusu Samison:
« Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison
alamukaki na pongi na ye mpe apikolaki likonzi elongo na

singa oyo batongelaka bilamba. **15** Dalila alobaki na ye: « Ndenge nini okoki koloba ete olingaka ngai tango motema na yo ezali elongo na ngai te! Oyo ezali mbala na yo ya misato ya kosakana na ngai, pamba te oyebisi ngai te sekele ya makasi na yo. » **16** Lokola, mokolo na mokolo, Dalila azalaki kotungisa Samison na maloba na ye mpe kozangisa ye kimia, Samison amonaki ete motungisi yango eleki ye ndelo. **17** Boye, ayebisaki Dalila makambo nyonso. Alobaki: « Suki na ngai ekatamaka te, pamba te Nzambe abulisa ngai wuta na libumu ya mama na ngai. Soki kaka bakati ngai suki, makasi na ngai ekosila mpe nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. » **18** Tango Dalila amonaki ete Samison ayebisi ye makambo nyonso, atindaki sango epai ya bakambi ya Filisitia. Alobaki: « Boya lisusu, ayebisi ngai makambo nyonso. » Bakambi ya Filisitia bazongaki epai ya Dalila na mbongo ya bibende na maboko na bango. **19** Dalila alalisaki Samison na mipende na ye, abengaki mobali moko mpo na kokata ye suki sambo ya moto na ye. Samison akomaki kolemba, mpe makasi na ye esilaki. **20** Dalila abelelaki Samison: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison alamukaki na pongi na ye mpe amilobelaki: « Nakosala ndenge kaka nasalaka liboso mpe nakokangolama na ngai. » Kasi ayebaki te ete Yawe alongwaki kati na ye. **21** Bato ya Filisitia bakangaki ye, batobolaki ye miso, bamemaki ye na Gaza mpe bakangaki ye minyololo ya bibende ya bronze. Akomaki konika bambuma ya ble na enikelo ya libanga kati na boloko. **22** Kasi suki ya moto na ye ekomaki lisusu kokola wuta tango bakataki ye yango. **23** Bakambi ya Filisitia basanganaki mpo na kobonza mbeka monene epai ya nzambe na bango, Dagoni, mpe kosala feti. Balobaki: « Nzambe na biso akabi monguna na biso, Samison, na maboko na biso. » **24** Tango bato bamonaki Samison, bakumisaki nzambe na bango, balobaki: « Nzambe na biso akabi na maboko na biso, monguna na biso, oyo azalaki kobebisa mokili na biso mpe koboma bato ebele kati na biso. » **25** Wana bazalaki kosepela, bagangaki: « Bomemela biso Samison mpo ete asepelisa biso! » Babimisaki Samison na boloko mpe akomaki kosala masano liboso na bango. Tango batelemisaki ye na kati-kati ya makonzi ya tempelo na bango, **26** Samison alobaki na mosali oyo asimbaki loboko na ye: « Tia ngai na esika oyo nakoki kosimba makonzi oyo esimbi tempelo mpo ete nalalela yango. » **27** Nzokande, tempelo ezalaki ya kotonda na mibali, basi mpe bakambi nyonso ya Filisitia. Na likolo ya ndako, ezalaki na bato pene nkoto misato, mibali mpe basi, oyo bazalaki kotala masano oyo Samison azalaki kosala. **28** Samison abondelaki Yawe: « Nkolo Yawe, Yo oyo osalaka nyonso oyo olingi, kanisa ngai! Nabondeli Yo, Nzambe: Pesa ngai makasi mbala oyo lisusu, mpe pesa ngai nzela ete, na mbala moko, nazongisa mabe na mabe epai ya bato oyo ya Filisitia mpo na miso na ngai mibale. » **29** Samison asimbaki makonzi nyonso mibale ya kati-kati, oyo esimbaki tempelo, mpe ayekamelaki yango, loboko ya mobali na likonzi moko, mpe loboko ya mwasi na likonzi mosusu. **30** Bongo Samison alobaki: « Tika ete nakufa elongo na bato ya Filisitia! » Bongo atindikaki na makasi na ye nyonso, mpe tempelo ekweyelaki bakambi mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna. Boye, kati na kufa na ye, abomaki bato ebele koleka na tango oyo azalaki na bomoi. **31** Bandeko na ye mpe libota nyonso ya tata na ye bayaki kozwa ebembe na ye. Bazongaki na yango mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, Manoa, na kati ya bingumba Tsorea mpe Eshitaoli. Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale.

17 Kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, ezalaki na mobali moko; kombo na ye ezalaki « Mika. » **2** Alobaki na mama na ye: — Shekeli ya palata nkoto moko na nkama moko oyo bayibaki yo, oyo na tina na yango olakelaki mabe na miso na ngai, ezali na maboko na ngai; ngai nde nazwaki yango. Mama na ye alobaki na ye: — Mwana na ngai, tika ete Yawe apambola yo! **3** Azongiselaki mama na ye mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na nkama moko. Mama na ye alobaki: — Na maboko na ngai moko, nabonzi mbongo yango epai na Yawe mpo na mwana na ngai, mpo na kosala ekeko mpe nzambe ya ekeko ya palata oyo banyangwisa. Nakozongisela yo yango. **4** Tango Mika azwaki mbongo yango, azongisaki yango lisusu epai ya mama na ye; mpe mama na ye alongolaki mbongo ya bibende ya palata, nkama mibale oyo apesaki epai ya monyangwisi bibende na moto. Moto yango asalaki na yango ekeko mpe nzambe ya ekeko ya palata oyo banyangwisa. Mpe batiaki yango kati na ndako ya Mika. **5** Nzokande, Mika azalaki na esika na ye ya bule epai wapi azalaki kosambela. Asalisaki efode mpe banzambe mosusu ya bikeko; bongo abulisaki lokola nganga-nzambe na ye, moko kati na bana na ye ya mibali. **6** Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te; moto na moto azalaki kosala nyonso oyo ezali malamu na miso na ye. **7** Nzokande, ezalaki na elenge mobali moko ya Molevi, azalaki kovanda na Beteleemi ya Yuda, na ekolo Yuda. **8** Alongwaki na engumba Beteleemi ya Yuda mpe akendeki koluka esika mosusu ya kovanda. Na mobembo na ye, akomaki na etuka ya bangomba ya Efrayimi, na ndako ya Mika. **9** Mika atunaki ye: — Owuti wapi? Azongisaki: — Nazali moto ya libota ya Levi, nawuti na Beteleemi ya Yuda mpe nazali koluka esika ya kovanda. **10** Mika alobaki na ye: — Vanda elongo na ngai. Okozala tata mpe nganga na ngai; nakopesa yo na mobu moko mbongo ya bibende ya palata, zomi, bilamba ya kolata mpe biloko ya kolia. Molevi akomaki kosala epai ya Mika. **11** Boye, Molevi yango andimaki kovanda elongo na Mika. Mika akomisaki Molevi lokola moko kati na bana na ye. **12** Mika abulisaki Molevi yango lokola nganga-nzambe na ye mpe akomaki kovanda elongo na ye. **13** Mika alobaki: « Sik'oyo nayebi ete Yawe akosalela ngai bolamu lokola moto ya libota ya Levi akomi nganga-nzambe na ngai. »

18 Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te, mpe bato ya libota ya Dani bazalaki koluka esika ya kovanda; pamba te kino na tango wana, bazwaki nanu ya bango libula te kati na mabota nyonso ya Isalaele. **2** Boye, bana ya libota ya Dani batindaki mibali mitano ya libota na bango, kowuta na Tsorea mpe na Eshitaoli, mpo na kokende kononga mpe koyeba mokili yango. Balobaki na bango: « Bokende koyeba mokili yango ndenge ezali. » Mibali mitano yango bakotaki na etuka ya bangomba ya Efrayimi kino na ndako ya Mika, epai wapi balekisaki butu. **3** Tango bakomaki pembeni ya ndako ya Mika, bayokaki mongongo ya elenge mobali Molevi. Babalukaki epai ye azalaki mpe balobaki na ye: — Nani amemaki yo awa? Ozali kosala nini na esika oyo? Mpo na nini ozali awa? **4** Elenge mobali ayebisaki bango: —

Tala makambo oyo Mika asali mpo na ngai: Azwi ngai na
mosala mpe akomisi ngai nganga-nzambe na ye. **5** Balobaki
na ye: — Tunela biso epai ya Nzambe mpo ete toyeba
soki mobembo na biso ekozala malamu. **6** Nganga-nzambe
azongiselaki bango: — Bokende na kimia, Yawe andimi
mobembo na bino. **7** Mibali mitano yango bakendeki mpe
bakomaki na Laishi. Bamonaki ete, kuna, bazali na kimia mpe
na kozanga nungunungu lokola bato ya Sidoni, oyo bazalaki
na kimia mpe na kozanga bobangi. Mokonzi moko te ya
mboka azalaki konyokola bango. Bazalaki mosika na bato ya
Sidoni mpe basalaki boyokani ata na moto moko te. **8** Tango
mibali mitano yango bazongaki na Tsorea mpe na Eshitaoli,
bandeko na bango batunaki bango: — Sango nini bomemeli
biso? **9** Bazongisaki: — Totelema, tokende kobotola mokili na
bango! Tomoni ete mokili yango ezali malamu penza. Boni!
Mpo na nini bovandi kimia boye? Bozala bagoyigoyi te mpo
na kokende kokota mpe kobotola mokili yango. **10** Tango
bokokota kuna, bokomona bato bazali na kimia, mpe bazali
na mokili monene oyo Nzambe akabi na maboko na bino,
mokili oyo ezangi ata eloko moko te kati na biloko nyonso
oyo ezalaka na mabele. **11** Mibali nkama motoba ya libota ya
Dani, elongo na bibundeli na bango, balongwaki na Tsorea
mpe na Eshitaoli. **12** Bakendeki kotonga molako na bango
na Kiriati-Yearimi, kati na mokili ya Yuda. Yango wana, kino
na mokolo ya lelo, babengaka esika yango Maane Dani; ezali
na ngambo ya weste ya Kiriati-Yearimi. **13** Balongwaki wana
mpe bakendeki na etuka ya bangomba ya Efrayimi kino na
ndako ya Mika. **14** Bongo mibali mitano oyo banongaki mokili
ya Laishi balobaki na bandeko na bango: « Boni, boyebi
ete kati na ndako oyo tovandi, ezali na efode, bikeko mike-
mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende oyo
banyangwisa na moto? Boyeba likambo nini bokosala. » **15**
Bongo babalukaki wana, na ndako epai wapi bazalaki mpe
bakendeki na ndako ya elenge mobali Molevi, na ndako ya
Mika, mpe bapesaki ye mbote. **16** Mibali nkama motoba ya
libota ya Dani, oyo bamilengelaki mpo na bitumba batelemaki
na ekotelo ya ekuke. **17** Bato mitano oyo banongaki mokili
bakotaki kati na ndako mpe bazwaki efode, bikeko mike-
mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende
banyangwisa na moto. Nganga-nzambe atelemaki liboso ya
ekuke elongo na mibali nkama motoba oyo bamilengelaki
mpo na bitumba. **18** Tango mibali bakotaki na ndako ya Mika
mpe bazwaki efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe
ya ekeko basala na ebende banyangwisa na moto, nganga-
nzambe alobaki na bango: — Likambo nini bozali kosala?
19 Bazongisaki: — Kanga monoko! Tia loboko na monoko
na yo, yaka elongo na biso mpe zala tata na biso mpe
nganga-nzambe na biso. Boni, likambo nini eleki malamu:
kozala nganga-nzambe ya moto to kozala nganga-nzambe
ya libota mpe ya etuka moko ya Isalaele? **20** Nganga-
nzambe atondaki na esengo, akamataki efode, banzambe
ya bikeko ya ndako mpe bikeko mosusu; akendeki elongo
na bato ya libota ya Dani. **21** Babalukaki mpe bazongelaki
nzela na bango ya mobembo, batiaki liboso bana na bango
ya mike, bibwele mpe bozwi na bango ya talo. **22** Tango
bakomaki mwa mosika na ndako ya Mika, Mika mpe bato
oyo bazalaki pene ya ndako na ye batelemaki na koganga
mpe balandaki libota ya Dani. **23** Awa bazalaki kobelela sima
na libota ya Dani, bana ya Dani babalukaki mpe batunaki
Mika: — Likambo nini ezwi yo mpo ete omemela biso ebele
ya bato boye? **24** Mika azongisaki: — Bozwi banzambe na
ngai, oyo nasalaki, nganga-nzambe na ngai, mpe bokeyi na
bino; eloko nini natikali na yango lisusu? Ndenge nini bokoki
kotuna ngai: « Likambo nini ezwi yo? » **25** Bato ya libota ya
Dani bazongiselaki ye: — Tika ete mongongo na yo eyokana
te kati na biso, noki te bato ya kanda bakokweyela yo mpe
bakoboma yo elongo na libota na yo mobimba. **26** Bana
ya libota ya Dani balandaki nzela na bango. Tango Mika
amonaki ete bana ya Dani baleki ye na makasi, abalukaki
mpe azongaki na ndako na ye. **27** Bana ya libota ya Dani
babotolaki biloko oyo Mika asalaki mpe nganga-nzambe na
ye. Bongo bakendeki kobundisa engumba Laishi, mboka ya
bato ya kimia mpe ya kozanga nungunungu; babomaki bato
nyonso na mopanga mpe batumbaki engumba na bango
na moto. **28** Moto moko te ayaki kobikisa mboka wana,
pamba te ezalaki mosika na Sidoni mpe esalaki boyokani
te elongo na ekolo mosusu. Engumba yango ezalaki na
lubwaku oyo ezali pembeni ya Beti-Reobi. Bana ya libota ya
Dani batongaki wana engumba na bango mpe bavandaki
kuna. **29** Bapesaki engumba yango kombo « Dani. » Ezalaki
kombo ya koko na bango, Dani, mwana mobali ya Isalaele.
Na kala, bazalaki kobenga engumba yango Laishi. **30** Bana
ya libota ya Dani batelemisaki ekeko mpo na bango moko
mpe batiaki Jonatan, mwana mobali ya Gerishomi, mwana
mobali ya Manase mpe koko ya Moyize, mpo ete akoma
Nganga-Nzambe ya bato ya libota ya Dani elongo na bana
na ye. Basalaki mosala ya bonganga-Nzambe mpo na libota
ya Dani kino tango bato ya mokili bakendeki na bowumbu. **31**
Bakobaki kosalela bikeko oyo Mika asalaki na tango nyonso
oyo Ndako ya Nzambe ezalaki na Silo.

19 Na mikolo oyo mokonzi azalaki te kati na Isalaele,
Molevi moko oyo azalaki kovanda na suka ya etuka
ya bangomba ya Efrayimi azwaki lokola makangu mwasi
ya mboka Beteleemi kati na Yuda. **2** Kasi makangu yango
atambolaki na ekobo liboso na ye, alongwaki na libala mpe
azongaki na ndako ya tata na ye, na Beteleemi kati na Yuda.
Sima na basanza minei wuta azongaki na ndako ya tata
na ye, **3** mobali na ye ayaki epai na ye mpo na kobondela
ye ete azonga na libala. Mobali ayaki elongo na mosali na
ye mpe amemaki ba-ane mibale. Mwasi yango akotisaki
mobali na ye kati na ndako ya tata na ye; mpe tango tata na
ye amonaki mobali yango, asepelaki koyamba ye. **4** Tata-
bokilo na ye, tata ya mwana mwasi, akangaki ye mpo ete
avanda mwa moke. Boye avandaki na ye mikolo misato,
aliaki, amelaki mpe alalaki kuna. **5** Na mokolo ya minei,
balamukaki na tongo-tongo, mpe Molevi abongamaki mpo na
kokende. Kasi tata ya mwana mwasi alobaki na bokilo na ye:
« Lia mwa eloko mpo ete ozwa makasi; bongo sima, okoki na
yo kokende. » **6** Boye, bango mibale bavandaki esika moko
mpo na kolia mpe komela. Sima na yango, tata ya mwana
mwasi alobaki: « Nabondeli yo, vanda lisusu, na butu ya
lelo, mpo ete motema na yo esepela. » **7** Mobali atelemaki
mpo na kokende; kasi lokola tata-bokilo na ye abondelaki ye
makasi ete avanda, avandaki kuna na butu yango. **8** Na
tongo ya mokolo ya mitano, tango mobali alamukaki, tata
ya mwana mwasi alobaki: « Lia mwa eloko mpo ete ozwa
makasi, zela kino na sima ya midi. » Boye, bango mibale

baliaki mesa moko. **9** Tango mobali elongo na makangu na
ye mpe mosali na ye batelemaki mpo na kokende, tata-bokilo
na ye, tata ya mwana mwasi, alobaki na ye: « Tala, pokwa
esili koya! Nabondeli yo: lekisa lisusu butu awa; mokolo esili,
vanda mpe sepelisa motema na yo. Bongo lobi, na tongo-
tongo, bokoki kotelema mpo na kokende, mpe okozonga na
ndako na yo. » **10** Kasi mosali asepelaki te kolekisa butu
mosusu; alongwaki mpe, elongo na ba-ane na ye mibale mpe
makangu na ye, akendeki na Yebusi oyo ezali Yelusalemi.
Ba-ane na ye ezalaki na bivandelo ya malamu penza. **11**
Tango bakomaki pembeni ya Yebusi mpe mokolo ekomaki
pene ya kosila, mosali alobaki na nkolo na ye: — Nabondeli
yo, tokota na engumba oyo ya bato ya Yebusi mpe tolekisa
kuna butu. **12** Nkolo azongiselaki ye: — Te, tokotelema te
na engumba oyo ya bapaya, epai wapi ata mwana moko
te ya Isalaele azali; tokokoma kino na Gibea. **13** Alobaki
lisusu na mosali na ye: — Yaka, topusana pene na moko ya
bamboka oyo; bongo tokolekisa butu kati na Gibea to na
Rama. **14** Boye bakobaki kotambola, mpe moyi ebungaki
tango bakomaki pene ya Gibea, kati na mokili ya Benjame.
15 Batelemaki na Gibea mpo na kolekisa butu. Bakotaki mpe
bavandaki na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka,
kasi moto moko te ayambaki bango na ndako na ye mpo
na kolekisa butu. **16** Na pokwa, mobali moko ya mobange
awutaki na mosala na ye ya bilanga; azalaki moto ya etuka
ya bangomba ya Efrayimi mpe azalaki kovanda na Gibea.
Nzokande bato ya esika wana bazalaki bato ya libota ya
Benjame. **17** Tango atombolaki miso, amonaki moto ya
mobembo na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka.
Mobange yango atunaki ye: — Okeyi wapi mpe owuti wapi?
18 Moto ya mobembo azongiselaki ye: — Towuti na Beteleemi
ya Yuda; tozali kokende na esika oyo navandaka, na suka
ya mboka ya etuka ya bangomba ya Efrayimi. Nazalaki na
Beteleemi, na Yuda, sik'oyo nazali kokende na Ndako ya
Yawe. Moto moko te ayambi ngai kati na ndako na ye. **19**
Nzokande tozali na matiti mpe biloko mpo na ba-ane na biso
mibale, tozali lisusu na lipa mpe vino mpo na ngai, mwasi na
ngai mpe mosali na ngai moko oyo nazali na ye elongo;
tozangi eloko moko te. **20** Mobange yango alobaki: — Tika
ete kimia ezala na yo! Bosenga na yo nyonso ekozala na
moto na ngai. Kasi kolekisa butu te na esika oyo bato ebele
ya engumba bakutanaka. **21** Akotisaki bango na ndako
na ye mpe apesaki ba-ane na ye matiti. Sima, basukolaki
makolo, baliaki mpe bamelaki. **22** Wana bazalaki nanu kolia
mpe komela, ndambo ya mibali ya engumba, ya mitema
mabe, bazingelaki ndako; babetaki na ekuke mpe balobaki
na mobange oyo azalaki nkolo ndako: — Bimisa mosali
oyo ayei na ndako na yo; tolingi kosangisa na ye nzoto
ndenge basangisaka nzoto na basi. **23** Nkolo ndako abimaki
libanda mpe alobaki na bango: — Te, bandeko na ngai,
bozala mabe boye te! Lokola mobali oyo azali kati na ndako
na ngai, bosala ye mabe oyo te. **24** Botala mwana na ngai
ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe makangu
ya mobali oyo azali kati na ndako! Nazali kobimisa bango
sik'oyo libanda mpo na bino mpo ete bokoka kosala bango
nyonso oyo bolingi. Kasi mpo na mobali oyo, bosala likambo
ya soni ya boye te. **25** Kasi mibali yango baboyaki koyokela
ye. Boye mobali azwaki makangu na ye mpe abimisaki ye
libanda epai na bango. Bakangaki ye mpe basangisaki na ye
nzoto na makasi, butu mobimba; mpe tango tongo ekomaki
pene ya kotana, batikaki ye akende. **26** Tango tongo ezali
kotana, mwasi azongaki na ndako epai wapi mobali na ye
azalaki, akweyaki na ekuke mpe alelaki wana kino tongo
etanaki malamu. **27** Na tongo, tango mobali na ye alamukaki,
afungolaki ekuke ya ndako mpo na kobima libanda mpe
kokoba mobembo na ye; amonaki makangu na ye alali na
ekuke ya ndako, maboko liboso ya ekuke. **28** Alobaki na ye:
« Telema; tokende! » Kasi azwaki eyano te. Bongo mobali
yango atiaki makangu na ye na likolo ya ane na ye, akobaki
mobembo na ye mpo na kozonga na ndako na ye. **29** Tango
akomaki na ndako na ye, azwaki mbeli, akataki nzoto ya
makangu na ye na biteni zomi na mibale mpe atindaki yango
na etando nyonso ya Isalaele. **30** Moto nyonso oyo amonaki
yango alobaki: « Likambo ya boye nanu namona yango te
mpe nanu esalema te, wuta mokolo oyo bana ya Isalaele
babimaki na Ejipito. Bokanisa na tina na yango, botala yango
malamu mpe boyebisa biso nini tosengeli kosala. »

20 Bana nyonso ya Isalaele, wuta na Dani kino na Beri-
Sheba mpe na mokili ya Galadi, babimaki lokola moto
moko mpe basanganaki liboso ya Yawe, na Mitsipa. **2**
Bakambi ya bato nyonso, ya mabota nyonso ya Isalaele
bazalaki kati na lisanga ya bato ya Nzambe: ezalaki na
basoda nkoto nkama minei oyo batambolaka na makolo mpe
bayebi kobunda na mopanga. **3** Bana ya libota ya Benjame
bayokaki ete bana ya Isalaele mosusu bakendeki kuna na
Mitsipa. Bongo bana ya Isalaele balobaki: — Yebisa biso
ndenge nini kufa ya somo boye esalemaki. **4** Molevi, mobali
ya mwasi oyo babomaki, alobaki: — Ngai mpe makangu
na ngai, toyaki na Gibea, na mokili ya Benjame mpo na
kolekisa butu. **5** Na kati-kati ya butu, bavandi ya Gibea
batombokelaki ngai mpe bazingelaki ndako mpo ete baboma
ngai; basangisaki nzoto na makasi na makangu na ngai,
mpe akufaki. **6** Nakamataki makangu na ngai, nakataki ye
na biteni mpe natindaki eteni moko na moko kati na etuka
oyo bapesaki na bana ya Isalaele, pamba te bato ya libota
ya Benjame basalaki likambo ya somo mpe ya soni. **7**
Sik'oyo, bino nyonso bana ya Isalaele, boloba mpe bokata
likambo oyo. **8** Bato nyonso batelemaki lokola moto moko
mpe balobaki: « Moto moko te kati na biso akozonga na
ndako na ye ya kapo to na ndako na ye. **9** Tala sik'oyo
likambo oyo tokosala bato ya Gibea: Tokokende kobundisa
bango kolanda ndenge zeke oyo tokobeta ekotalisa. **10**
Tokozwa bato zomi kati na bato nkama moko ya mabota
nyonso ya Isalaele, tokozwa bato nkama moko kati na bato
nkoto moko mpe bato nkoto moko kati na bato nkoto zomi,
mpo na kopesa biloko ya kolia epai ya mampinga. Bongo
tango mampinga ekokoma na Gibea, na mokili ya Benjame,
bakobundisa bato ya Gibea mpo na makambo nyonso ya
somo oyo basalaki kati na Isalaele. » **11** Boye, mibali nyonso
ya Isalaele basanganaki esika moko mpe bayokanaki lokola
moto moko mpo na kobundisa engumba Gibea. **12** Bato ya
bikolo ya Isalaele batindaki mibali kati na mabota nyonso
ya Benjame mpe balobaki: « Ndenge nini bosali lisumu ya
somo boye kati na bino? **13** Sik'oyo, botindela biso bato
mabe wana ya Gibea mpo ete toboma bango mpe tolongola
mabe kati na Isalaele. » Kasi bato ya Benjame baboyaki
koyokela baninga na bango, bana ya Isalaele. **14** Wuta

na bingumba na bango nyonso ya mike, bato ya libota
ya Benjame basanganaki esika moko, na Gibea, mpo na
kobundisa bana ya Isalaele. **15** Na mokolo wana, bato ya
libota ya Benjame basangisaki basoda nkoto tuku mibale na
motoba oyo bayebi kobunda na mopanga, wuta na bamboka
na bango nyonso ya mike, longola kaka engumba Gibea
oyo esangisaki mibali ya bitumba nkama sambo. **16** Kati na
basoda wana, ezalaki na mibali nkama sambo ya makasi oyo
basalelaka loboko ya mwasi. Moto moko na moko kati na
bango, soki abwaki libanga na nzela ya ebambelo mabanga,
ekoki soki moke te kozanga kotuta suki moko. **17** Mibali ya
Isalaele, longola kaka bato ya libota ya Benjame, bazalaki
nkoto nkama minei, ba-oyo bayebi kosalela mopanga; mpe
bango nyonso bazalaki bato ya bitumba. **18** Bana ya Isalaele
bakendeki na Beteli mpe batunaki Nzambe: — Nani kati na
biso asengeli kokende mpo na kobundisa libota ya Benjame?
Yawe azongisaki: — Yuda akokende liboso. **19** Na tongo
oyo elandaki, bana ya Isalaele bakendeki mpe batongaki
molako na bango pembeni ya Gibea. **20** Mibali ya Isalaele
babimaki mpo na kobundisa bato ya libota ya Benjame mpe
bamibongisaki mpo na kobundisa bango na Gibea. **21** Bato
ya libota ya Benjame babimaki na Gibea mpe babomaki,
mokolo wana, mibali ya Isalaele nkoto tuku mibale na mibale.
22 Kasi mibali ya Isalaele bamilendisaki, bango na bango,
mpe babongamaki na esika oyo bazalaki na mokolo ya
liboso. **23** Bana ya Isalaele bakendeki mpe balelaki liboso ya
Yawe kino na pokwa, mpe batunaki Yawe: — Boni, tokende
lisusu kobundisa bandeko na biso ya libota ya Benjame?
Yawe azongiselaki bango: — Bokende kobundisa bango. **24**
Na mokolo ya mibale, bana ya Isalaele babundisaki bato ya
libota ya Benjame. **25** Na tango wana, bana ya libota ya
Benjame bakimaki na Gibea mpo na kobundisa bana ya
Isalaele, babomaki lisusu mibali ya Isalaele nkoto zomi na
mwambe; bango nyonso bazalaki bato oyo bayebi kobunda
na mopanga. **26** Bana ya Isalaele bakendeki, bango nyonso,
na Beteli, mpe kuna, bavandaki mpe balelaki liboso ya Yawe.
Na mokolo wana, bana ya Isalaele bakilaki bilei kino na
pokwa mpe babonzaki, epai na Yawe, mbeka ya kotumba
mpe mbeka ya boyokani. **27** Bana ya Isalaele batunaki Yawe.
(Na mikolo wana, Sanduku ya Boyokani ya Nzambe ezalaki
kuna. **28** Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali
ya Aron, azalaki na mosala liboso ya Sanduku). Batunaki:
— Boni, tokende lisusu kobundisa bandeko na biso, bato
ya libota ya Benjame to te? Yawe azongisaki: — Bokende,
pamba te, lobi, nakokaba bango na maboko na bino. **29**
Bongo mibali ya Isalaele babombamaki mpe bazingelaki
Gibea. **30** Bana ya Isalaele bakendeki na mokolo ya misato
kobundisa libota ya Benjame mpe bamibongisaki malamu
mpo na kobundisa Gibea lokola na mbala ya liboso. **31**
Bana ya Benjame babimelaki bango mpe babendaki bango
mosika ya engumba. Babandaki koboma bana ya Isalaele
ndenge basalaki liboso; babomaki bato pene tuku misato kati
na zamba, na nzela ya Beteli mpe ya Gibea. **32** Libota ya
Benjame bakanisaki ete bakobeta bango ndenge basalaki
liboso. Nzokande bana ya Isalaele bazwaki mokano ya
kokima mpe ya komema bango mosika ya engumba, mosika
ya Gibea. **33** Na bongo, bana ya Isalaele batelemaki na bisika
na bango mpe bakendeki kosangana mpo na bitumba, na
Bala-Tamari. Bana ya Isalaele, oyo babombamaki, babimaki
na bisika na bango mpe balandaki bango na etando ya polele,
na Gibea. **34** Mibali makasi ya Isalaele, nkoto zomi, babimaki
na Gibea; mpe bitumba ezalaki makasi. Kasi bana ya libota
ya Benjame basosolaki te mabe nini ekokomela bango. **35**
Yawe abetaki bana ya Benjame liboso ya Isalaele, mpe, na
mokolo wana, bana ya Isalaele babomaki mibali nkoto tuku
mibale na nkama moko kati na libota ya Benjame, ba-oyo
bayebi kobunda na mopanga. **36** Bongo bana ya Benjame
bamonaki ete bakweyi penza na bitumba. Nzokande bana ya
Isalaele bakosaki kozonga sima mpo ete batiaki elikya na
bango epai ya mibali oyo babombamaki pene ya Gibea. **37**
Mibali yango babimelaki mbala moko Gibea, bapanzanaki
mpe babetaki engumba mobimba na mopanga. **38** Mibali
ya Isalaele mpe bandeko na bango, oyo babombamaki
pene ya Gibea, bayokanaki na elembo moko: mibali oyo
babombamaki basengeli komatisa wuta na engumba lipata
ya milinga na likolo. **39** Tango bana ya Isalaele bamonaki
lipata wana ya milinga, bapesaki mokongo na bitumba.
Kasi mibali ya Benjame babandaki kobeta mpe koboma
bana ya Isalaele pene tuku misato. Bakanisaki ete bakobeta
bango ndenge basalaki liboso. **40** Kasi tango lipata ya
milinga ebandaki komata makasi na likolo, bana ya Benjame
babalukaki mpe bamonaki engumba na bango mobimba
kopela moto mpe komatisa likonzi monene ya lipata ya
milinga. **41** Bana ya Isalaele babalolaki elongi na bango
mpo na kotala mibali ya Benjame. Bongo mibali ya Benjame
babangaki mpo ete bamonaki likama oyo ekomeli bango. **42**
Boye, bapesaki bana ya Isalaele mokongo mpe bakimaki na
nzela ya esobe. Kasi bitumba elandaki bango, mpe mibali ya
Isalaele, oyo babimaki na engumba Gibea, basilisaki koboma
bango nyonso na nzela na bango. **43** Bazingelaki bana
ya Benjame, balandaki bango na kozanga kopema mpe
banyataki bango na makolo kino liboso ya Gibea, na ngambo
oyo moyi ebimelaka. **44** Kati na bana ya Benjame, mibali
nkoto zomi na mwambe bakufaki: bango nyonso bazalaki
bilombe ya bitumba. **45** Ndambo kati na bango bakimaki na
nzela ya esobe, na ngambo ya libanga monene ya Rimoni.
Na nzela, bana ya Isalaele babomaki bato nkoto mitano
oyo balokotaki na nzela. Balandaki bango lisusu kino na
Gideomi mpe babomaki mibali nkoto mibale. **46** Motango
nyonso ya bana ya Benjame oyo bakufaki na mokolo wana
ezalaki nkoto tuku mibale na mitano: bango nyonso bazalaki
bilombe ya bitumba mpe bayebaki kobunda na mopanga.
47 Mibali nkama motoba kati na bango balongaki kopesa
mokongo mpe kokima na nzela ya esobe kino na libanga
monene ya Rimoni. Bawumelaki kuna sanza minei. **48** Mibali
ya Isalaele bazongelaki bato ya libota ya Benjame mpe
babomaki na mopanga mibali nyonso elongo na bibwele na
bango, kobanda na engumba Gibea kino na bamboka mike.
Batumbaki bamboka mike nyonso epai wapi balekaki.

21 Mibali ya Isalaele balapaki ndayi, na Mitsipa, na
koloba: « Moto moko te kati na biso akopesa lisusu na
libala mwana na ye ya mwasi epai ya mobali ya libota ya
Benjame. » **2** Bato bakendeki na Beteli, bavandaki wana
liboso ya Nzambe kino na pokwa. Batombolaki mingongo
na bango mpe balelaki makasi. **3** Bazalaki koloba: « Oh
Yawe, Nzambe ya Isalaele! Mpo na nini likambo ya boye
ekomeli Isalaele? Mpo na nini lelo, libota moko ezangi kati

na Isalaele? » **4** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki,
bato batongaki kuna etumbelo; batumbaki na likolo na yango
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. **5** Bongo
bana ya Isalaele batunaki: « Kati na mabota nyonso ya
Isalaele, libota nini eyaki te na mayangani oyo tozalaki na
yango liboso ya Yawe? » Pamba te balapaki ndayi ete moto
nyonso oyo akoya te na mayangani yango liboso ya Yawe, na
Mitsipa, basengeli koboma ye. **6** Bana ya Isalaele bakomaki
na mawa mpo na bandeko na bango, bato ya libota ya
Benjame; balobaki: « Mokolo ya lelo, libota moko elongwe na
Isalaele. **7** Tokosala ndenge nini mpo na kopesa na libala,
basi epai ya mibali oyo batikali na bomoi? Nzokande tosili
kolapa ndayi na Kombo na Yawe ete tokopesa te na libala
bana na biso ya basi epai ya mibali ya libota ya Benjame. »
8 Boye, batunaki: « Kati na mabota nyonso ya Isalaele, libota
nini eyaki te na mayangani oyo tozalaki na yango liboso ya
Yawe, na Mitsipa? » Bamonaki ete kati na Galadi, moto
moko te ya Yabeshi ayaki na molako mpe na mayangani.
9 Pamba te tango batangaki bato, bamonaki ete kati na
Galadi, moto moko te ya Yabeshi azalaki wana. **10** Lisanga
etindelaki bango basoda nkoto zomi na mibale, bapesaki
bango mitindo oyo: « Bokende koboma na mopanga bato
nyonso ya Yabeshi ya Galadi elongo na basi mpe bana. **11**
Tala makambo oyo bokosala: ‹ Bokobebisa mobali nyonso
mpe mwasi nyonso oyo ayebi nzoto ya mibali. › » **12** Kati na
bato ya Yabeshi ya Galadi, bamonaki bilenge basi nkama
minei oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te; bazwaki bango
mpe bamemaki bango na molako, na Silo, kati na mokili
ya Kanana. **13** Lisanga mobimba etindaki sango ya kimia
epai ya bato ya libota ya Benjame, oyo bazalaki na libanga
monene ya Rimoni. **14** Boye, na tango wana, bato ya
libota ya Benjame bazongaki, mpe lisanga mobimba epesaki
bango na libala, basi ya Yabeshi ya Galadi oyo batikaki
na bomoi. Kasi basi yango bazalaki ya kokoka te mpo na
bango nyonso. **15** Bato bayokaki mawa mpo na bato ya
libota ya Benjame, pamba te Yawe alongolaki libota moko
kati na mabota ya Isalaele. **16** Bakambi ya lisanga balobaki:
« Tokosala ndenge nini mpo na kozwa basi ya kopesa na
libala mpo na mibali oyo batikali, pamba te basi ya libota ya
Benjame basili kokufa? » **17** Balobaki lisusu: « Bato ya libota
ya Benjame oyo batikali basengeli kozala na bakitani na
bango, mpo ete ekolo elimwa te kati na Isalaele. **18** Tokoki
te kopesa bango bana na biso ya basi na libala, pamba
te, biso bana ya Isalaele, tolapaki ndayi oyo: ‹ Alakelama
mabe, moto nyonso oyo akobalisa mwana na ye ya mwasi
na mobali ya libota ya Benjame. › » **19** Bongo balobaki: «
Tala, feti moko ya Yawe ezalaka mibu nyonso, kati na Silo
oyo ezali na ngambo ya nor ya Beteli mpe na ngambo ya
este ya nzela oyo ekenda longwa na Beteli kino na Sishemi,
mpe na ngambo ya sude ya Lebona. » **20** Boye bapesaki
mitindo oyo epai ya bato ya libota ya Benjame: « Bokende
kobombama kati na bilanga ya vino **21** mpe botala malamu.
Tango bokomona bana basi ya Silo babimi mpo na kobina,
bobimela bango wuta na bilanga ya vino, mpe moko na
moko kati na bino akanga mwasi moko kati na bana ya
Silo mpe azonga na ye na mokili ya Benjame. **22** Tango
batata na bango to bandeko na bango ya mibali bakoya
kolela epai na biso, tokoloba na bango: ‹ Bosalela bango
ngolu mpo na biso, pamba te tozwelaki bango basi te na
tango ya bitumba. Bozali na bino na ngambo te, pamba
te bino te bato bopesaki bana na bino ya basi na libala.
› » **23** Bato ya libota ya Benjame basalaki bongo. Tango
bana basi bazalaki kobina, mobali moko na moko akangaki
mwana mwasi moko mpe amemaki ye mpo ete azala mwasi
na ye. Bongo bazongaki na mabele na bango, batongaki
bingumba mpe bavandaki kuna. **24** Na tango wana, bana
ya Isalaele balongwaki na esika wana mpe bazongaki na
bandako na bango, na bituka na bango mpe na mabota ya
botata na bango, moto na moto na mabele na ye. **25** Na
mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te; moto
na moto azalaki kosala makambo oyo azalaki komona ete
ezali malamu.

Rite

1 Na mikolo oyo bilombe bazalaki koyangela, nzala makasi
ezalaki kati na mokili. Mobali moko ya Beteleemi ya Yuda,
elongo na mwasi na ye mpe bana na ye mibale ya mibali,
bakendeki kovanda na mboka Moabi. **2** Kombo ya mobali
yango ezalaki « Elimeleki; » kombo na mwasi na ye ezalaki «
Naomi; » mpe bakombo ya bana na ye ya mibali ezalaki «
Maaloni » mpe « Kilioni. » Bazalaki bato ya libota ya Efrate
mpe bawutaki na Beteleemi ya Yuda. Bakendeki na Moabi
mpe bavandaki kuna. **3** Elimeleki, mobali ya Naomi, akufaki;
mpe Naomi atikalaki ye moko elongo na bana na ye mibale
ya mibali. **4** Bana na ye mibale ya mibali babalaki basi ya
Moabi: ya liboso, kombo na ye ezalaki « Oripa; » mpe ya
mibale, « Rite. » Sima na bango kowumela kuna mibu pene
zomi, **5** Maaloni mpe Kilioni bakufaki. Naomi atikalaki ye
moko, azangaki bana na ye mibale ya mibali mpe mobali na
ye. **6** Tango Naomi ayokaki wuta na Moabi ete Yawe ayaki
mpo na kosunga bato na Ye na kopesa bango biloko ya
kolia, ye elongo na babokilo na ye ya basi babongamaki mpo
na kozonga na Yuda wuta na Moabi. **7** Elongo na babokilo
na ye mibale ya basi, Naomi alongwaki na esika oyo azalaki
kovanda mpe azwaki nzela mpo na kozonga na mokili ya
Yuda. **8** Bongo Naomi alobaki na babokilo na ye mibale
ya basi: — Bozonga, moto na moto na ndako ya mama na
ye. Tika ete Yawe asalela bino bolamu ndenge bosalaki
bolamu epai ya bato oyo bakufaki mpe epai na ngai moko.
9 Tika ete Yawe apesa na moko na moko na bino bopemi
kati na ndako ya mobali mosusu. Bongo Naomi apesaki
bango beze, mpe balelaki makasi. **10** Sima, balobaki na
ye: — Tokokende elongo na yo, epai ya bato na yo. **11**
Kasi Naomi azongiselaki bango: — Bana na ngai ya basi,
bozonga na bandako na bino. Mpo na nini kolanda ngai?
Boni, nakoki lisusu kobota bana mibali oyo bakoki kozala
mibali na bino? **12** Bana na ngai, bozonga epai na bino;
nakomi mobange makasi, nakokoka lisusu kobala te. Ata soki
nakanisi ete nazali nanu na elikya ya kobota, mpe, na butu
ya lelo, nasangisi nzoto na mobali, mpe naboti bana mibali,
13 boni, bokokoka penza kozela kino bakokola? Bokokoba
kaka kozanga kobala mpo na bango? Te, bana na ngai!
Mawa na ngai ezali makasi koleka mawa na bino, pamba te
loboko na Yawe eyokisi ngai pasi makasi. **14** Tango bayokaki
bongo, balelaki lisusu. Boye Oripa apesaki mama-bokilo na
ye beze mpe mbote ya suka. Kasi Rite akangamaki kaka
na ye. **15** Naomi alobaki na Rite: — Tala, mbanda na yo
azongi epai ya bato na ye mpe epai ya banzambe na ye; yo
mpe zonga elongo na ye. **16** Kasi Rite azongiselaki ye: —
Kotindika ngai na makasi te ete natika yo to napengwa na
nzela na yo; pamba te na esika nyonso oyo yo okokende nde
ngai mpe nakokende, mpe na esika nyonso oyo yo okovanda
nde ngai mpe nakovanda; bato na yo bakozala bato na ngai,
mpe Nzambe na yo akozala Nzambe na ngai. **17** Na esika
oyo yo okokufa nde ngai mpe nakokufa, mpe na esika yango
nde bakokunda ngai. Tika ete Yawe apesa ngai etumbu ya
makasi soki eloko mosusu ekaboli biso longola kaka kufa.
18 Tango Naomi amonaki ete Rite atingami kaka kokende na
ye elongo, atikaki kotindika ye na makasi. **19** Yango wana,
bango mibale bakendeki kino bakomaki na Beteleemi. Tango
bakomaki na Beteleemi, engumba mobimba eyokaki mawa
mpo na bango. Mpe basi batunaki: — Oyo Naomi? **20** Ye
alobaki na bango: — Bobenga ngai lisusu Naomi te, kasi
Mara; pamba te Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa
mingi. **21** Nazalaki na biloko ebele tango nakendeki, kasi
Yawe azongisi ngai maboko pamba. Bongo mpo na nini
kobenga ngai lisusu Naomi? Yawe ayokisi ngai pasi, mpe
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa. **22** Ndenge
wana nde Naomi azongaki na Yuda wuta na Moabi, elongo
na Rite, moto ya Moabi, bokilo na ye ya mwasi. Bakomaki na
Beteleemi, na ebandeli ya tango oyo babukaka bambuma ya
orje.

2 Naomi azalaki na ndeko moko kati na libota ya mobali na
ye; ndeko yango azalaki ya etuka ya Elimeleki, azalaki
penza na bozwi mingi; kombo na ye ezalaki « Boazi. » **2**
Rite, moto ya Moabi, alobaki na Naomi: — Okoki kopesa ngai
nzela ya kokende na bilanga mpo na kolokota mito ya ble,
oyo bato oyo bakataka ble batiki. Nakozala na sima ya moto
oyo akosalela ngai ngolu. Naomi alobaki na ye: — Mwana
na ngai, kende. **3** Rite akendeki mpe abandaki kolokota ble
na bilanga, na sima ya bato oyo bakataka ble. Akutanaki
na libaku ya malamu, pamba te ayaki kososola ete azali
kosala kati na elanga ya Boazi, moto ya etuka ya Elimeleki.
4 Sima na mwa tango, Boazi awutaki na Beteleemi; ayaki ye
moko, apesaki mbote na bato oyo bakataka ble na koloba:
— Tika ete Yawe azala elongo na bino! Bazongiselaki ye: —
Tika ete Yawe apambola yo! **5** Boazi atunaki mokambi ya
bato oyo bakataka ble: — Elenge mwasi wana azali ya nani?
6 Mokambi ya bato oyo bakataka ble azongisaki: — Azali
elenge mwasi ya Moabi; ayaki elongo na Naomi wuta na
mboka Moabi. **7** Asengaki biso nzela ya kolokota mito ya
ble, oyo etikalaka tango bakangaka maboke, na sima ya
bato oyo bakataka ble. Na tongo ya lelo, akotaki na bilanga
mpe azali kosala na molende nyonso; kino sik'oyo, apemi
kaka tango moke. **8** Boazi alobaki na Rite: — Yoka ngai
malamu, mwana na ngai ya mwasi: « Kokende kolokota ble
na bilanga mosusu te mpe kokende mosika ya elanga oyo
te, kasi vanda awa elongo na basali na ngai ya basi. **9** Tala
malamu bilanga oyo epai wapi bato bazali kokata ble mpe
zala na sima ya bana basi oyo bazali kolokota ble. Nalobi na
mibali ete basimba yo te. Tango nyonso ozali na posa ya
mayi, kende mpe mela na bambeki oyo mibali batondisi. »
10 Tango Rite ayokaki bongo, agumbamaki, elongi kino na
mabele. Alobaki: — Mpo na nini nazwi ngolu ya boye na
miso na yo? Mpo na nini ozali kopesa ngai lokumu ya boye,
ngai oyo nazali mopaya? **11** Boazi azongisaki: — Bayebisaki
ngai makambo nyonso oyo osalaki mpo na mama-bokilo na
yo wuta tango mobali na ye akufaki, ndenge otikaki tata mpe
mama na yo, mboka epai wapi obotama, mpe oyaki kovanda
elongo na bato oyo oyebaki liboso te. **12** Tika ete Yawe afuta
yo mpo na makambo oyo osalaki. Tika ete Yawe, Nzambe
ya Isalaele, afuta yo koleka, lokola oyaki kobombama na
se ya mapapu na Ye! **13** Rite alobaki: — Tika ete nakoba
kozwa ngolu na miso na yo, nkolo na ngai. Obondisi motema
na ngai, osololi na mwasi mosali na yo na boboto nyonso.
Nzokande, nakokani te ata na moko ya basali na yo ya basi.
14 Na tango ya kolia, Boazi alobaki na ye: « Pusana awa
mpe kamata eteni ya lipa, zindisa yango na vino. » Tango

avandaki elongo na bato oyo bakataka ble, Boazi apesaki ye
ndambo ya bambuma bakalinga. Aliaki ndenge alingaki mpe
atikaki mosusu. **15** Tango atelemaki mpo na kolokota lisusu
ble, Boazi apesaki mitindo epai ya basali na ye: « Botika ye
kolokota ata oyo ezali na kati-kati ya maboke, botungisa
ye te. **16** Bokoki mpe kokweyisa bambuma mpo na ye,
mpo ete alokota na ye, mpe bozomela ye te. » **17** Boye
Rite alokotaki ble na elanga kino na pokwa, aningisaki oyo
alokotaki mpe azwaki bakilo pene tuku minei ya bambuma
ya orje. **18** Amemaki yango na engumba, mpe mama-bokilo
na ye amonaki bambuma oyo alokotaki. Rite abimisaki lisusu
biloko oyo atikaki tango atondaki mpe apesaki yango epai ya
mama-bokilo na ye. **19** Naomi atunaki Rite: — Lelo, olokotaki
ble na esika nini? Osalaki na esika nini? Tika ete moto oyo
apesi yo lokumu ya boye apambolama! Bongo Rite ayebisaki
mama-bokilo na ye makambo oyo etali nkolo ya esika epai
wapi asalaki. Alobaki: « Kombo ya moto yango ezali Boazi. »
20 Naomi alobaki na bokilo na ye ya mwasi: « Tika ete Yawe
apambolama, Ye oyo atiki te kotalisa bolamu na Ye epai na
biso bato ya bomoi mpe epai na bakufi. Mobali wana azali
ndeko na biso ya pembeni, azali kati na molongo ya bato
oyo bakoki kosikola biso. » **21** Rite, moto ya Moabi, alobaki:
— Alobaki na ngai kutu: « Vanda elongo na basali na ngai
kino bakosilisa kobuka bambuma na ngai nyonso. » **22**
Naomi azongiselaki Rite, bokilo na ye ya mwasi: — Ekozala
malamu mpo na yo kotambolaka elongo na basali na ye ya
basi; pamba te soki okeyi na elanga ya moto mosusu, okoki
komona pasi. **23** Boye Rite avandaki pembeni ya basali ya
Boazi mpo na kolokota mito ya ble, kino tango ya kobuka
bambuma ya orje mpe ya ble, esilaki. Awumelaki kovanda
elongo na mama-bokilo na ye.

3 Mokolo moko, Naomi, mama-bokilo ya Rite, alobaki na
ye: — Mwana na ngai, nasengeli te koluka nzela mpo
na bolamu na yo? **2** Pamba te oyebi malamu ete Boazi,
oyo osalaki elongo na basali na ye ya basi, azali ndeko na
biso. Na pokwa ya lelo, akoyungola orje oyo basilaki kosopa
na etando. **3** Boye, sukola malamu nzoto na yo, pakola
mafuta mpe lata bilamba na yo, oyo eleki kitoko. Bongo,
okokende na etando epai wapi akobeta orje na ye; kasi sala
ete Boazi ayeba te ete ozali na esika yango kino akosilisa
kolia mpe komela. **4** Tango akokende kolala, okotala malamu
esika nini akozala. Sima, okopusana, okolongola elamba oyo
ezipi makolo na ye mpe okomilalisa wana, na makolo na ye.
Ye moko akoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala. **5**
Rite azongiselaki ye: — Nakosala nyonso oyo oyebisi ngai.
6 Bongo Rite akendeki na etando mpe asalaki makambo
nyonso oyo mama-bokilo na ye ayebisaki ye. **7** Tango
Boazi asilisaki kolia mpe komela, motema na ye ezalaki na
esengo; akendeki kolala na suka ya mipiku ya orje. Bongo
Rite apusanaki malembe-malembe, alongolaki elamba oyo
ezipaki makolo ya Boazi mpe amilalisaki wana. **8** Na kati-
kati ya butu, tango Boazi ayokaki malili, aminyololaki mpe
amonaki mwasi alali na makolo na ye. **9** Atunaki ye: — Yo
ozali nani? Azongisaki: — Ezali ngai Rite, mwasi mosali na
yo. Tanda songe ya elamba na yo kino epai na ngai, pamba
te ozali na ndingisa ya kosikola. **10** Boazi azongiselaki ye:
— Tika ete Yawe apambola yo, mwana na ngai ya mwasi!
Bosembo oyo otalisi sik'oyo, ezali monene koleka bosembo
oyo otalisaki liboso; pamba te otambolaki te sima na bilenge
mibali, ezala bazwi to babola. **11** Mpe sik'oyo mwana na ngai
ya mwasi, kobanga te; nakosalela yo nyonso oyo okosenga,
pamba te bato nyonso ya esika oyo bayebi ete ozali mwasi
ya malonga. **12** Sik'oyo, atako solo nazali na ndingisa ya
kosikola, kasi ezali na mosikoli mosusu oyo azali pene na
yo koleka ngai. **13** Boye, lekisa butu awa; bongo lobi na
tongo, tokotala soki moto yango akolinga kosikola yo. Soki
akolinga, wana tika ye asikola yo; kasi soki aboyi, nalaki
yo na Kombo na Yawe ete ngai nakosikola yo. Boye liboso
ete tongo etana, lala awa. **14** Boye Rite alalaki na makolo
na ye mpe alamukaki na tongo-tongo, wana molili ezalaki
nanu kopekisa bato komonana malamu; pamba te Boazi
alobaki: « Moto moko te ayeba ete mwasi moko ayaki na
etando oyo. » **15** Liboso ete akende, Boazi ayebisaki ye: «
Pesa ngai elamba oyo olati, simba yango malamu. » Wana
Rite asimbaki yango malamu, Boazi atielaki ye bakilo pene
tuku mibale ya orje mpe asungaki ye mpo na kotombola
mpe kotia yango na moto. Mpe Rite azongaki na engumba.
16 Tango Rite akomaki epai ya mama-bokilo na ye, Naomi
atunaki ye: — Mwana na ngai ya mwasi, makambo eleki
ndenge nini? Boye Rite ayebisaki ye makambo oyo Boazi
asalaki mpo na ye. **17** Mpe abakisaki: « Apesaki ngai kutu
bakilo tuku mibale ya orje oyo, pamba te ayebisaki ngai: ‹
Kozonga maboko pamba te epai ya mama-bokilo na yo. › »
18 Bongo Naomi alobaki na ye: — Sik'oyo mwana na ngai ya
mwasi, vanda awa kino okomona ndenge makambo oyo
ekosuka; pamba te mobali wana akozala na kimia te kino
akosilisa likambo oyo, kaka na mokolo ya lelo.

4 Wana Boazi akendeki na ekuke ya engumba mpe
avandaki kuna, amonaki mosikoli, oyo Boazi alobaki ete
ye nde azali na ndingisa ya kosikola Rite, azali koleka. Boazi
alobaki na ye: « Ndeko na ngai ya mobali, yaka nanu mpe
vanda awa. » Moto yango apusanaki mpe avandaki. **2** Boazi
abengaki mibali zomi kati na bakambi ya engumba mpe
asengaki ete bavanda na bango elongo. Tango bavandaki, **3**
Boazi alobaki na mosikoli ya Rite: — Naomi oyo awutaki na
mokili ya Moabi azali koteka elanga ya Elimeleki, ndeko na
biso. **4** Ngai nazwaki likanisi ya koyebisa yo mpe kosenga
na yo ete osomba na yo yango na miso ya bavandi ya
engumba mpe ya bakambi oyo bazali awa. Soki ondimi
kosomba yango, somba na yo. Soki te, yebisa ngai mpo ete
nayeba; pamba te yo nde ozali moto ya liboso oyo azali na
ndingisa ya kosomba yango, mpe ngai nazali na ndingisa
sima na yo. Moto yango azongiselaki ye: — Iyo, nakosomba
yango. **5** Boazi alobaki: — Na mokolo oyo okosomba elanga
na maboko ya Naomi, okozwa mpe Rite, moto ya Moabi,
mwasi akufisa mobali; mpo na kosala ete kombo ya mowei
etikala na libula na ye. **6** Mosikoli alobaki: — Nakoki kosikola
yango te, noki te nakotia mobulu kati na libula na ngai. Sikola
yango yo moko, pamba te ngai nakoki te kosala yango. **7**
Nzokande, na tango ya kala kati na Isalaele, mpo na kosikola
mpe kopesa libula, moto moko azalaki kolongola sapatu
na ye mpe kopesa yango epai ya moto mosusu. Sapatu
yango ezalaki lokola elembo ya litatoli kati na Isalaele. **8**
Mosikoli alobaki na Boazi: — Yo moko somba yango. Boye,
alongolaki sapatu na ye. **9** Boazi ayebisaki bampaka mpe
bato nyonso: — Bino moko bozali batatoli ete nasombi na

maboko ya Naomi libula nyonso ya Elimeleki, ya Kilioni mpe
ya Maaloni. **10** Nazwi lisusu Rite, moto ya Moabi, oyo azalaki
mwasi ya Maaloni oyo akufa, mpo ete azala mwasi na ngai,
mpo na kosala ete kombo na ye etikala na libula na ye, ete
ebunga te kati na bandeko na ye mpe kati na buku ya leta
ya engumba na ye. Bino bozali batatoli na yango lelo. **11**
Boye, bampaka mpe bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya
engumba balobaki: — Iyo, biso moko tozali batatoli. Tika ete
Yawe akomisa mwasi oyo azali koya na ndako na yo, lokola
Rasheli mpe Lea, oyo batongaki elongo libota ya Isalaele.
Tika ete okoma moto monene kati na Efrata mpe moto ya
lokumu kati na Beteleemi! **12** Tika ete bakitani oyo Yawe
akopesa yo na nzela ya elenge mwasi oyo, bakomisa ndako
na yo lokola ndako ya Peretsi oyo Tamari abotelaki Yuda!
13 Boye, Boazi akamataki Rite mpe abalaki ye. Sima na
Boazi kosangisa na ye nzoto, Yawe asalelaki Rite ngolu:
azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. **14** Basi balobaki na
Naomi: « Tika ete Yawe akumisama; Ye oyo, na mokolo ya
lelo, atiki yo te kozanga mosikoli oyo kombo na ye ekokende
sango kati na Isalaele! **15** Akoyeisa bomoi na yo sika mpe
akosunga yo na kimobange na yo, pamba te bokilo na
yo, oyo alingaka yo mpe azali na motuya na miso na yo
koleka bana mibali sambo, aboteli yo mwana mobali. » **16**
Naomi azwaki mwana, atiaki ye na tolo na ye mpe akomaki
mama mobokoli na ye. **17** Basi ya mboka wana balobaki:
« Naomi aboti mwana mobali! » Bapesaki mwana mobali
yango kombo « Obedi. » Obedi abotaki Izayi, mpe Izayi
abotaki Davidi. **18** Tala libota ya Peretsi: Peretsi abotaki
Etsironi, **19** Etsironi abotaki Rami, Rami abotaki Aminadabi,
20 Aminadabi abotaki Nashoni, Nashoni abotaki Salima, **21**
Salima abotaki Boazi, Boazi abotaki Obedi, **22** Obedi abotaki
Izayi, Izayi abotaki Davidi.

1 Samuele

1 Kati na engumba Ramataimi-Tsofimi ya etuka ya
bangomba ya Efrayimi, ezalaki na mobali moko; kombo
na ye ezalaki « Elikana. » Azalaki mwana mobali ya Yeroami,
mwana mobali ya Eliwu, mwana mobali ya Towu, mwana
mobali ya Tsufi, moto ya Efrayimi. **2** Elikana azalaki na basi
mibale: moko, kombo na ye ezalaki « Penina; » mosusu, «
Ana. » Penina azalaki na bana, kasi Ana azalaki na mwana
te. **3** Mibu nyonso, Elikana azalaki kolongwa na engumba
na ye mpo na kokende kogumbamela Yawe, Mokonzi ya
mampinga, mpe kobonzela Ye mbeka na Silo epai wapi Ofini
mpe Fineasi, bana mibali mibale ya Eli, bazalaki Banganga-
Nzambe. **4** Bongo, soki mokolo na ye ya kobonza mbeka
ekoki, Elikana azalaki na momesano ya kopesa biteni ya
mbeka na ye epai ya Penina, mwasi na ye, mpe epai ya
bana nyonso ya Penina, ya mibali mpe ya basi. **5** Kasi epai
ya Ana, azalaki kopesa biteni yango mbala mibale, pamba
te azalaki kolinga ye, atako Yawe akangaki ye mabota. **6**
Nzokande, lokola Yawe akangaki ye mabota, mbanda na ye
azalaki kaka kotiola ye tango nyonso mpo ete atomboka.
7 Elikana azalaki kosala bongo mibu nyonso. Mpe tango
nyonso Ana azalaki kokende na Ndako ya Yawe, mbanda
na ye, Penina, azalaki kotika te kotiola ye. Bongo, lokola
Ana azalaki kolela mpe azalaki kolia te, **8** Elikana, mobali
na ye, atunaki ye: « Ana, mpo na nini ozali kolela? Mpo
na nini ozali kolia te? Mpo na nini ozali na mawa boye?
Boni, ngai nazali na motuya te mpo na yo koleka bana mibali
zomi? » **9** Mokolo moko, sima na bango kolia mpe komela
na Silo, Ana atelemaki mpe akendeki na Ndako ya Yawe.
Ezalaki na ngonga oyo Nganga-Nzambe Eli avandaki na
kiti, pembeni ya ekuke ya Ndako ya Yawe. **10** Wana Ana
azalaki na pasi na motema, abondelaki Yawe na kolela mingi.
11 Bongo apesaki elaka, alobaki: « Eh Yawe, Mokonzi ya
mampinga, soki kaka otali pasi ya mwasi mowumbu na Yo,
soki okanisi ngai mpe obosani te mwasi mosali na Yo, kasi
opesi ye mwana mobali, nakokaba ye epai na Yawe mpo na
mikolo nyonso ya bomoi na ye, mpe bakotikala kokata suki
ya moto na ye te. » **12** Lokola azalaki kobenda libondeli
na ye molayi liboso ya Yawe, Eli azalaki kotala malamu-
malamu monoko na ye. **13** Mpe wana Ana azalaki kobondela
na se ya motema, bibebu na ye ezalaki koningana, kasi
mongongo ezalaki koyokana te. Mpe Eli akanisaki ete Ana
alangwe masanga. **14** Eli alobaki na Ana: — Kino tango nini
okozala na milangwa? Longola milangwa na yo. **15** Ana
azongisaki: — Te, nkolo na ngai! Nalangwe te, nameli ata
vino to masanga makasi te. Kasi nazali na mawa mingi;
nazalaki kosopa motema na ngai epai na Yawe. **16** Kozwa
mwasi mowumbu na yo te lokola mwasi ya mobulu, pamba
te ezali mawa ya motema na ngai mpe monene ya pasi
na ngai nde etindi ngai kobondela kino tango oyo. **17** Eli
azongisaki: — Kende na kimia, mpe tika ete Nzambe ya
Isalaele apesa yo, oyo osengi Ye. **18** Ana alobaki: — Tika
ete mwasi mowumbu na yo azwa ngolu na miso na yo.
Boye Ana azongaki, aliaki mpe elongi na ye ezalaki lisusu
ya mawa te. **19** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki,
Elikana mpe libota na ye balamukaki mpe bagumbamelaki
Yawe; sima na yango, bazongaki epai na bango, na Rama.
Elikana asangisaki nzoto na Ana, mwasi na ye, mpe Yawe
akaniselaki Ana. **20** Boye Ana akomaki na zemi mpe, sima
na mwa mikolo, abotaki mwana mobali. Apesaki ye kombo
« Samuele, » pamba te alobaki: « Mpo ete nasengaki ye
epai na Yawe. » **21** Na mobu oyo elandaki, Elikana, elongo
na libota na ye mobimba, akendeki lisusu kobonzela Yawe
mbeka ya mibu nyonso mpe kokokisa elaka na ye. **22** Kasi
lokola Ana akendeki te, alobaki na mobali na ye: — Soki
nakati mwana komela mabele nde nakomema ye mpo na
kotalisa ye epai na Yawe; bongo akovanda kuna mpo na
libela. **23** Elikana, mobali na ye, alobaki: — Oyo omoni ete
ezali malamu, sala yango. Vanda awa kino okokata mwana
komela mabele. Tika ete Yawe asunga yo mpo ete okokisa
kaka elaka na yo. Boye Ana atikalaki na ndako, akobaki
komelisa mwana mabele kino tango akataki ye komela. **24**
Sima na ye kokata mwana komela mabele, Ana akamataki
ye, ndenge kaka azalaki nanu moke bongo; amemaki ye
na Ndako ya Yawe, na Silo, elongo na ngombe ya mobali
ya mibu misato, bakilo zomi ya farine, mpe mbeki moko ya
vino. **25** Sima na bango koboma ngombe mpo na kobonza
yango lokola mbeka, bamemaki mwana epai ya Eli. **26** Ana
alobaki na ye: — Limbisa ngai, nkolo na ngai; nazali mwasi
oyo atelemaki awa pembeni na yo mpo na kobondela Yawe.
27 Nazalaki kobondela mpo ete nazwa mwana oyo, mpe
Yawe asilaki kopesa ngai oyo nasengaki Ye. **28** Boye, ngai
mpe nakabi ye sik'oyo epai na Yawe: bomoi na ye mobimba,
akozala ya Yawe. Sima na yango, agumbamelaki Yawe na
esika yango.

2 Ana asambelaki na maloba oyo: Motema na ngai ezali
kosepela mpo na Yawe mpo ete alendisi bomoi na ngai.
Wana nazali na esengo mpo ete okangoli ngai, monoko
na ngai ekotelemela banguna na ngai. **2** Moko te azali
bule lokola Yawe; moko te, bobele Yo. Libanga moko te
ezali lokola Nzambe na biso. **3** Bolobaloba maloba ebele
te ya lolendo, mpe tika ete lofundu ebima na monoko na
bino te, pamba te Yawe azali Nzambe oyo ayebi nyonso
mpe asambisaka misala nyonso ya bato. **4** Tolotolo ya
bilombe ebukani, kasi bato na bolembu bazwi makasi. **5**
Bato oyo bazalaki na bozwi ebele bakomi koluka mosala
mpo na bilei, kasi ba-oyo bazalaki kokelela batiki kosala.
Mwasi oyo abotaki te akobota mbala sambo, kasi mwasi
oyo abotaki bana ebele akobota lisusu te. **6** Yawe abomaka
mpe apesaka bomoi, akitisaka bato na mokili ya bakufi mpe
asekwisaka. **(Sheol h7585)** **7** Yawe akomisaka moto mobola,
mpe akomisaka moto mozwi; akitisaka mpe atombolaka.
8 Alongolaka mobola na putulu, mpe abimisaka na fulu
moto oyo azanga; mpo ete avandisa bango esika moko
na bato ya lokumu mpe apesa bango kiti ya lokumu lokola
libula. Pamba te miboko ya mabele ezali ya Yawe, mpe ezali
na likolo na yango nde atia mokili. **9** Yawe akobatelaka
makolo ya babulami na Ye, kasi bato mabe bakobunga
kati na molili. Moto akotikala kolonga te na makasi na ye
moko. **10** Bato oyo batiaka tembe na Yawe bakopanzana,
pamba te akokweyisela bango kake wuta na likolo. Yawe
akosambisa mokili mobimba, akopesa mokonzi na yango
nguya mpe akobakisa makasi ya mopakolami na Ye. **11**
Sima na yango, Elikana azongaki na ndako na ye, na Rama;
kasi mwana atikalaki mpo na kosalela Yawe na bokambami

ya Nganga-Nzambe Eli. **12** Bana mibali ya Eli bazalaki
kilikili, bayebaki Yawe te. **13** Tala ndenge nini Banganga-
Nzambe oyo bazalaki kosala na miso ya bato: tango nyonso
moto moko azalaki koya kobonza mbeka, mosali ya Nganga-
Nzambe azalaki koya na ngonga ya kotumba mbeka yango,
azalaki kosimba kanya ya misapi misato na loboko na ye, **14**
azalaki kokotisa yango na sani, na nzungu, na kikalungu to
na mbeki; mpe azalaki kokamata, mpo na Nganga-Nzambe,
eteni nyonso ya nyama oyo ezalaki kokangama na kanya.
Ezali ndenge wana nde bana mibali ya Eli bazalaki kosala
epai ya bana nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kokende kuna
na Silo. **15** Kutu, liboso ete mafuta ya mbeka etumbama,
mosali ya Nganga-Nzambe azalaki koya koloba na moto
oyo azalaki kobonza mbeka: « Longolaka libela eteni ya
Nganga-Nzambe, pamba te akondima te kozwa na maboko
na yo nyama oyo yo moko otumbi; kasi akondima kaka
nyama ya mobesu. » **16** Bongo soki moto yango azongiseli
mosali ya Nganga-Nzambe: « Tika ete mafuta etumbama
nanu, bongo okozwa, na sima, eteni oyo olingi, » mosali
azalaki kozongisa: « Te! Pesa ngai yango nde sik'oyo, noki te
nakozwa yango na makasi. » **17** Lisumu oyo ya bana mibali
ya Eli ezalaki monene na miso ya Yawe, pamba te bazalaki
kozwa na limemia te mbeka oyo ebonzami mpo na Yawe. **18**
Kasi Samuele azalaki kosala mosala na ye liboso ya Yawe.
Elenge mobali Samuele azalaki kolata efode ya lino. **19**
Mibu nyonso, mama na ye azalaki kotongela ye nzambala
ya moke, mpe azalaki komemela ye yango tango nyonso
azalaki kokende elongo na mobali na ye mpo na kobonza
mbeka. **20** Eli azalaki kopambola Elikana mpe mwasi na ye
na maloba oyo: « Tika ete Yawe apesa yo bana na nzela ya
mwasi oyo, mpo na kozwa esika ya mwana oyo asengaki na
mabondeli mpe abonzaki epai na Yawe! » Sima na yango,
bazongaki epai na bango. **21** Yawe asalelaki Ana ngolu,
mpe Ana azwaki lisusu bazemi, abotaki bana mibali misato
mpe bana basi mibale. Nzokande elenge mobali Samuele
azalaki kokola liboso ya Yawe. **22** Eli akomaki mobange
makasi, mpe azalaki koyoka makambo nyonso oyo bana
na ye ya mibali bazalaki kosala epai ya bana nyonso ya
Isalaele; azalaki mpe koyoka ete bazalaki kosangisa nzoto
na basi oyo bazalaki kosala na ekotelo ya Ndako ya kapo
ya Bokutani. **23** Alobaki na bango: « Mpo na nini bozali
kosala makambo mabe boye? Nazali koyoka bato nyonso
kolobela yango. **24** Te, bana na ngai! Sango oyo nazali
koyoka bato ya Yawe kopanza na tina na bino ezali malamu
te. **25** Pamba te soki moto asali moninga na ye mabe,
Nzambe akosambisa ye; kasi soki moto asali lisumu epai
na Yawe, nani akoloba mpo na ye? » Kasi bana batikalaki
koyokela tata na bango te, pamba te ezalaki mokano ya
Yawe mpo na koboma bango. **26** Elenge mobali Samuele
akobaki kokola na nzoto, mpe azalaki kosepelisa Yawe mpe
bato. **27** Mokolo moko, moto moko na Nzambe ayaki epai
ya Eli mpe alobaki na ye: — Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Boni, namimonisaki te na polele epai ya libota ya tata na yo
tango bazalaki na Ejipito, na se ya bokonzi ya Faraon? **28**
Naponaki tata na yo kati na bikolo nyonso ya Isalaele mpo
ete asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe, mpo ete amata na
etumbelo na Ngai, atumba mbeka ya malasi mpe alata efode
liboso na Ngai. Napesaki lisusu, na libota ya tata na yo,
makabo nyonso ya bana ya Isalaele, makabo oyo bazikisa
na moto. **29** Bongo mpo na nini bozali kozwa na limemia
te bambeka mpe makabo na Ngai, oyo napeselaki mitindo
ete epesama kati na Ndako na Ngai? Mpo na nini ozali
kopesa bana na yo ya mibali lokumu koleka Ngai, na ndenge
bozali kolia biteni oyo eleki kitoko kati na bambeka oyo bato
na Ngai, Isalaele, bazali kobonzela Ngai? **30** Lokola ezali
bongo, tala makambo oyo Ngai Yawe, Nzambe ya Isalaele,
nalobi: ‹ Nalakaki ete libota na yo mpe libota ya tata na yo
bakosalela Ngai tango nyonso lokola Banganga-Nzambe.
› Kasi sik'oyo, Ngai Yawe nalobi: ‹ Esili! Mosika na Ngai
elaka oyo! Bato oyo bazali kopesa Ngai lokumu, bango
kaka nde Ngai nakopesa lokumu; kasi ba-oyo bazali kotiola
Ngai, nakoyokisa bango soni. **31** Mpe na mikolo oyo ezali
koya, nakokomisa mikolo na yo mpe ya libota na yo mikuse,
mpe mobange akotikala kozala lisusu te kati na molongo
ya libota na yo. **32** Atako bakosalela Isalaele bolamu, kasi
yo okomona pasi kati na Ndako na Ngai; mpe mobange
akotikala kozala lisusu te kati na molongo ya libota na yo. **33**
Nzokande, kati na bato na yo, ekozala na moto moko oyo
nakolongola te liboso ya etumbelo na Ngai, mpo ete obanda
koyokelaka ye zuwa mpe obanda kozikaka motema; kasi
bana nyonso oyo bakobotama na ndako na yo bakokufa
na bolenge na bango. **34** Mpe makambo oyo ekokweyela
bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi, ekozala
elembo mpo na yo: bango mibale bakokufa mokolo moko.
35 Nakomiponela Nganga-Nzambe ya sembo oyo akosala
kolanda motema mpe makanisi na Ngai. Nakobongisela ye
libota moko oyo ekowumela, mpe akosala tango nyonso
mosala ya bonganga-Nzambe liboso ya mopakolami na
Ngai. **36** Bongo moto nyonso oyo akotikala kati na libota na
yo akobanda koya kofukama liboso na ye mpo na kozwa
mbongo moko ya palata mpe eteni ya lipa, mpe akoloba:
'Kotisa ngai ata na mosala moko kati na misala ya bonganga-
Nzambe mpo ete nazwaka ata eteni ya lipa.' › »

3 Elenge mobali Samuele azalaki kosalela Yawe na
bokambami ya Eli. Na mikolo wana, Yawe azalaki koloba
mingi te epai ya bato, mpe bimoniseli ezalaki mingi te. **2**
Mokolo moko na butu, Nganga-Nzambe Eli azalaki ya kolala
na esika na ye; miso na ye elembaki mpe akokaki lisusu
komona te. **3** Mwinda ya Esika ya bule ezalaki kopela,
wana Samuele azalaki ya kolala kati na Tempelo ya Yawe,
epai wapi Sanduku ya Nzambe ezalaki. **4** Yawe abengaki
Samuele, mpe ye azongisaki: — Ngai oyo! **5** Akendeki
mbangu epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai!
Kasi Eli alobaki na ye: — Nabengi yo te! Zonga mpe lala.
Samuele akendeki mpe alalaki. **6** Yawe abengaki lisusu: —
Samuele! Samuele alamukaki, azongaki epai ya Eli mpe
alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai! Eli alobaki na ye: — Mwana
na ngai, nabengi yo te. Zonga, kende kolala. **7** Nzokande,
Samuele ayebaki nanu Yawe te mpe atikalaki nanu te koyoka
Yawe koloba na ye ata mbala moko. **8** Yawe abengaki
Samuele na mbala ya misato; mpe Samuele atelemaki,
akendeki epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai!
Bongo Eli asosolaki ete ezalaki Yawe nde azalaki kobenga
elenge mobali. **9** Boye Eli alobaki na Samuele: — Kende na
yo kolala; mpe soki abengi yo, okoloba: « Yawe loba, pamba
te mosali na Yo azali koyoka! » Samuele akendeki mpe
alalaki na esika na ye. **10** Yawe ayaki mpe atelemaki wana;

abengaki lokola na mbala mosusu: — Samuele! Samuele!
Samuele azongisaki: — Nkolo, loba, pamba te mosali na
Yo azali koyoka. **11** Yawe alobaki na Samuele: — Tala,
nalingi kosala likambo moko oyo, kati na Isalaele, ekosala
pasi na matoyi ya moto nyonso oyo akoyoka yango. **12** Na
tango wana, nakokokisa makambo nyonso oyo nayebisaki
Eli mpo na kotelemela libota na ye, wuta na ebandeli kino na
suka. **13** Pamba te nayebisaki ye ete nakosambisa libota na
ye mpo na libela, mpo na masumu oyo ye ayebi, masumu
oyo na nzela na yango bana na ye ya mibali bamikomisaki
mbindo, kasi ye apamelaki bango te. **14** Yango wana, nalapi
ndayi mpo na ndako ya Eli ete mbeba ya libota na ye
ekotikala kolimbisama te, ezala na nzela ya bambeka to ya
makabo. **15** Samuele alalaki kino na tongo. Bongo sima
na ye kolamuka, afungolaki bikuke ya Tempelo ya Yawe.
Azalaki kobanga koyebisa Eli emoniseli oyo azwaki. **16** Kasi
Eli abengaki Samuele mpe alobaki: — Samuele, mwana na
ngai! Samuele azongisaki: — Ngai oyo! **17** Eli atunaki ye: —
Makambo nini Yawe ayebisaki yo? Kobombela ngai te. Tika
ete Nzambe apesa yo etumbu ya makasi soki obombeli ngai
ata likambo moko kati na nyonso oyo alobaki na yo. **18** Boye
Samuele ayebisaki ye makambo nyonso, abombelaki ye ata
likambo moko te. Mpe Eli alobaki: — Azali Yawe. Tika ete
asala makambo oyo ezali malamu na miso na Ye. **19** Wana
Samuele azalaki kokola, Yawe azalaki elongo na ye mpe
azalaki kokokisa maloba na Ye nyonso. **20** Bato nyonso ya
Isalaele, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bandimaki ete
Samuele azali penza mosakoli ya Yawe. **21** Yawe akobaki
komilakisa na Silo, pamba te azalaki komimonisa kuna epai
ya Samuele na nzela ya Liloba na Ye.

4 Mpe Samuele azalaki kokomisa maloba ya Yawe epai
ya bato nyonso ya Isalaele. Na tango wana, bato ya
Isalaele bakendeki kobundisa bato ya Filisitia. Bato ya
Isalaele batongaki molako na bango na Ebeni-Ezeri, mpe
bato ya Filisitia batongaki ya bango molako, na Afeki. **2**
Bato ya Filisitia batandamaki mpo na kobundisa bato ya
Isalaele. Mpe wana bitumba ekomaki makasi, bato ya Filisitia
balongaki bato ya Isalaele mpe babomaki na bitumba yango
basoda ya Isalaele, pene nkoto minei. **3** Tango basoda ya
Isalaele bazongaki na molako, bampaka ya Isalaele batunaki:
— Mpo na nini Yawe asali ete bato ya Filisitia balonga biso
na mokolo ya lelo? Tokende kozwa Sanduku ya Boyokani ya
Yawe, na Silo, mpo ete eya kati na biso mpe ekangola biso
na maboko ya banguna na biso. **4** Boye batindaki bato na
Silo. Mpe longwa kuna, bamemaki Sanduku ya Boyokani ya
Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka na kiti na Ye ya
bokonzi kati na basheribe. Ofini mpe Fineasi, bana mibali
mibale ya Eli, bazalaki wana elongo na Sanduku ya Boyokani
ya Nzambe. **5** Tango kaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe
ekotaki na molako, bato nyonso ya Isalaele bagangaki na
mongongo makasi, mpe mabele eninganaki. **6** Bato ya
Filisitia bayokaki koganga wana mpe batunaki: — Koganga
nyonso wana elakisi nini kati na molako ya Ba-Ebre? Wana
bayokaki sango ete Sanduku ya Yawe ekoti kati na molako,
7 bato ya Filisitia babangaki mpe balobaki: — Eh, tobebi
na biso! Nzambe akoti na molako! Likambo ya boye nanu
esalema te! **8** Mawa na biso! Nani akokangola biso na
maboko ya Nzambe oyo ya nguya? Ezali Nzambe wana nde
abomaki bato ya Ejipito na nzela ya bitumbu ya ndenge na
ndenge kati na esobe. **9** Bandeko bato ya Filisitia, boyika
mpiko! Bozala mibali, noki te bokokoma bawumbu ya Ba-
Ebre ndenge bango bazalaki bawumbu na bino! Bozala
mibali mpe bobunda! **10** Boye bato ya Filisitia babundisaki
bato ya Isalaele mpe balongaki. Moto nyonso akimaki na
ndako na ye ya kapo. Kokweyisama ya bato ya Isalaele
ezalaki ya makasi penza: motango ya basoda ya Isalaele,
oyo babundaka na makolo mpe bakufaki ezalaki nkoto tuku
misato. **11** Bato ya Filisitia babotolaki Sanduku ya Nzambe,
mpe bana mibali mibale ya Eli, Ofini mpe Fineasi, bakufaki.
12 Moto moko ya ekolo ya Benjame akimaki mbangu longwa
na bisika oyo bazalaki kobunda mpe akomaki na Silo, na
mokolo yango kaka; azalaki na bilamba epasuka, mpe na
putulu, na moto na ye. **13** Akomaki na tango oyo Eli azalaki
ya kovanda na kiti, pembeni ya nzela, mpe azalaki kotala na
ekenge, pamba te motema na ye ezalaki na kimia te na tina
na Sanduku ya Nzambe. Bongo tango moto yango akotaki
na engumba mpe apesaki sango ya makambo nyonso oyo
ewutaki kosalema, engumba mobimba egangaki. **14** Tango
Eli ayokaki koganga yango, atunaki: — Makelele oyo elakisi
nini? Mpe moto yango ayaki na lombangu kopesa sango
epai ya Eli. **15** Nzokande Eli azalaki na mibu tuku libwa na
mwambe ya mbotama; miso na ye elembaki makasi, akokaki
komona lisusu te. **16** Alobaki na Eli: — Nawuti na esika ya
bitumba, nawuti kokima kuna kaka lelo. Eli atunaki ye: —
Mwana na ngai, makambo nini eleki kuna? **17** Moto oyo
amemaki sango azongisaki: — Bato ya Isalaele bakimi liboso
ya bato ya Filisitia, mpe ebele kati na bango bakufi; ezala
bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi, bakufi. Bato
ya Filisitia babotoli Sanduku ya Nzambe. **18** Tango kaka
moto wana atangaki kombo ya Sanduku ya Nzambe, Eli
akweyaki makalikali longwa na kiti na ye, pembeni ya ekuke
ya Ndako ya Yawe, kingo na ye ebukanaki, mpe akufaki,
pamba te azalaki mobange mpe nzoto minene. Akambaki
Isalaele mibu tuku minei. **19** Bokilo na ye ya mwasi, mwasi
ya Fineasi, azalaki na zemi mpe akomaki pembeni ya kobota.
Tango kaka ayokaki sango ete babotoli Sanduku ya Nzambe,
ete tata-bokilo na ye mpe mobali na ye bakufi, agunzamaki,
abandaki mbala moko pasi ya kobota, mpe abotaki. **20**
Lokola akomaki pene ya kokufa, basi oyo bazingelaki ye
balobaki na ye: — Kobanga te! Oboti mwana mobali! Kasi ye
apesaki eyano moko te mpe atiaki makanisi na ye kuna te.
21 Apesaki mwana yango kombo « I-Kabodi » oyo elingi
kolakisa: Nkembo elongwe na Isalaele! Atiaki makanisi na ye
na Sanduku ya Nzambe, oyo babotoli, na tata-bokilo na ye
mpe na mobali na ye, oyo bakufi. **22** Alobaki: « Nkembo
elongwe na Isalaele, pamba te babotoli Sanduku ya Nzambe.
»

5 Sima na bango kobotola Sanduku ya Nzambe, bato ya
Filisitia balongolaki yango na Ebeni-Ezeri mpe bakendeki
na yango na Asidodi. **2** Bato ya Filisitia bakotisaki Sanduku
ya Nzambe kati na tempelo ya Dagoni, nzambe na bango,
mpe batiaki yango pembeni ya ekeko ya Dagoni. **3** Na tongo-
tongo ya mokolo oyo elandaki, bato ya Asidodi balamukaki
mpe bamonaki Dagoni, nzambe na bango, akweya na
mabele, elongi etala na se, liboso ya Sanduku ya Yawe.
Bazwaki mpe batelemisaki Dagoni, mpe bazongisaki ye na

esika na ye. **4** Kasi tango balamukaki na tongo ya mokolo
mosusu oyo elandaki, bamonaki lisusu Dagoni akweya na
mabele, elongi etala na se, liboso ya Sanduku ya Yawe,
moto mpe maboko ekatana, mpe etandama na ekotelo;
kaka nzoto na ye nde etikalaki. **5** Yango wana, kino na
mokolo ya lelo, banganga-nzambe ya Dagoni mpe bato
mosusu oyo bakotaka na tempelo ya nzambe Dagoni, na
Asidodi, banyataka zingazinga ya ekotelo te. **6** Loboko
na Yawe etelemelaki bato ya Asidodi mpe ya zingazinga,
ebebisaki bango mpe ekweyiselaki bango bokono ya pota
ya libumu. **7** Tango bato ya Asidodi bamonaki makambo
oyo ekomelaki bango, balobaki: — Sanduku ya Nzambe
ya Isalaele esengeli lisusu te kozala awa elongo na biso,
pamba te Nzambe oyo anyokoli biso mingi na nguya na
Ye; anyokoli biso mpe anyokoli Dagoni, nzambe na biso.
8 Na bongo, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso
ya bato ya Filisitia, batunaki bango: — Tosengeli kosala
nini na Sanduku ya Nzambe ya Isalaele. Bazongisaki: —
Sanduku ya Nzambe ya Isalaele esengeli kokende na Gati.
Boye bamemaki Sanduku ya Nzambe ya Isalaele na Gati. **9**
Kasi sima na bango komema yango kuna, loboko na Yawe
etelemelaki lisusu bato ya engumba wana, ekotisaki pasi
kati na bango: Yawe akweyiselaki bato ya engumba bokono
ya « mosomba, » kobanda na bilenge kino na mikolo. **10**
Bongo batindaki Sanduku ya Nzambe na Ekroni. Tango
Sanduku ya Nzambe ekotaki na Ekroni, bato ya Ekroni
bagangaki: — Bamemi Sanduku ya Nzambe ya Isalaele epai
na biso mpo ete baboma biso mpe baboma bato na biso. **11**
Boye, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso ya bato
ya Filisitia; balobaki na bango: — Bolongola Sanduku ya
Nzambe ya Isalaele, bozongisa yango na esika na yango;
noki te ekoboma biso mpe ekoboma bato na biso. Somo
ya kufa ekangaki engumba mobimba, pamba te loboko na
Yawe ezalaki kobebisa makasi kati na yango. **12** Bato oyo
bakufaki te bazwaki bokono ya pota ya libumu, mpe koganga
ya engumba emataki kino na likolo.

6 Sima na Sanduku ya Yawe kosala sanza sambo kati na
mokili ya bato ya Filisitia, **2** bato ya Filisitia babengisaki
Banganga-Nzambe mpe bato ya soloka, balobaki na bango:
— Tosengeli kosala nini na Sanduku ya Yawe? Boyebisa biso
ndenge nini tokoki kozongisa yango na esika na yango. **3**
Bazongisaki: — Soki bolingi kozongisa Sanduku ya Nzambe
ya Isalaele, bozongisa yango ya pamba te, kasi bozongisa
yango elongo na bambeka mpo na masumu; bongo bokobika
na bokono, mpe bokoyeba mpo na nini loboko na Yawe
etikaki te konyokola bino. **4** Bato ya Filisitia batunaki: —
Mbeka ya masumu ya lolenge nini tosengeli kobonzela
Yawe? Bazongisaki: — Kolanda motango ya bakambi ya bato
ya Filisitia, bobonzela Ye biloko mitano ya wolo, oyo ekotalisa
bapota ya libumu, mpe bampuku mitano ya wolo; pamba te
ezala bino to bakambi na bino, bokweyelaki kaka etumbu ya
ndenge moko. **5** Bosala bililingi oyo ekotalisa bapota na bino
ya libumu, mpe oyo ekotalisa bampuku oyo ezali kobebisa
mokili na bino; mpe bopesa nkembo na Nzambe ya Isalaele.
Tango mosusu, akolongola loboko na Ye na likolo na bino, na
likolo ya banzambe na bino, mpe na likolo ya mokili na bino.
6 Tina nini kozala moto makasi lokola Faraon mpe bato ya
Ejipito? Bokanisa ete sima na Nzambe konyokola bango,
batikaki bana ya Isalaele kokende na nzela na bango. **7** Boye
bino, bosala sik'oyo shario moko ya sika; bozwa bangombe
mibale ya basi oyo ezali komelisa mpe oyo nanu balatisi te
ekangiseli na kingo. Bokangisa bangombe yango na shario,
kasi bozongisa bana na yango na lopango. **8** Bokamata
Sanduku ya Yawe mpe botia yango na likolo ya shario.
Pembeni ya Sanduku ya Yawe, botia kati na mwa sanduku
moko ya moke biloko ya wolo oyo bokobonzela Yawe lokola
bambeka mpo na masumu. Sima, botika yango kokende. **9**
Kasi bokotala yango malamu: soki Sanduku ya Yawe ezwi
nzela ya Beti-Shemeshi mpo na kokende na mokili na yango,
wana elakisi ete Yawe nde akweyiselaki biso pasi makasi
yango; soki te, wana tokoyeba ete ezalaki na yango loboko
na Yawe te, kasi oyo ekomelaki biso ezalaki na yango kaka
libaku. **10** Bato ya Filisitia basalaki ndenge bayebisaki bango:
bazwaki bangombe mibale ya basi oyo ezalaki komelisa
mpe bakangisaki yango na shario. Kasi bazongisaki bana na
yango na lopango. **11** Batiaki Sanduku ya Yawe na likolo ya
shario; bongo na pembeni na yango, batiaki mwa sanduku
oyo ya moke, oyo kati na yango ezalaki na bampuku ya wolo
mpe bililingi ya bapota na bango ya libumu. **12** Bangombe
yango ya basi ekendeki mbala moko na nzela ya Beti-
Shemeshi, elandaki kaka nzela yango mpe, nzela-nzela,
ezalaki kolela; ebalukaki te ezala na ngambo ya loboko
ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. Nzokande
bakambi ya bato ya Filisitia balandaki yango na mosika
kino na mondelo ya Beti-Shemeshi. **13** Na eleko yango,
bato ya Beti-Shemeshi bazalaki kobuka ble, na lubwaku.
Bongo tango batombolaki miso mpe bamonaki Sanduku,
basepelaki makasi. **14** Shario ekomaki na elanga ya Jozue,
moto ya Beti-Shemeshi, mpe etelemaki wana, pembeni ya
libanga monene. Bato babukaki mabaya ya sanduku mpe
babonzaki bangombe ya basi lokola mbeka ya kotumba mpo
na Yawe. **15** Balevi bakitisaki Sanduku ya Yawe elongo na
mwa sanduku ya moke oyo kati na yango ezalaki na biloko
ya wolo, mpe batiaki yango na likolo ya libanga monene. Na
mokolo wana, bato ya Beti-Shemeshi babonzaki bambeka ya
kotumba mpe makabo epai na Yawe. **16** Bakambi yango
mitano ya bato ya Filisitia bamonaki makambo nyonso wana
mpe bazongaki na Ekroni kaka mokolo wana. **17** Tala bililingi
ya wolo ya bapota ya libumu oyo bato ya Filisitia babonzelaki
Yawe lokola bambeka mpo na masumu: moko mpo na
Asidodi, moko mpo na Gaza, moko mpo na Ashikeloni, moko
mpo na Gati, moko mpo na Ekroni. **18** Ezalaki mpe na
bampuku ya wolo, kolanda motango ya bingumba ya bato
ya Filisitia, oyo bakambi mitano oyo bazalaki koyangela:
kobanda na bingumba batonga makasi, bamboka na yango
ya mike kino na libanga ya monene oyo, na likolo na yango,
batiaki Sanduku ya Yawe mpe oyo, kino na mokolo ya lelo,
ezali na elanga ya Jozue, moto ya Beti-Shemeshi. **19** Kasi
Nzambe abomaki bato ya Beti-Shemeshi mpo ete batalaki
Sanduku ya Yawe: kati na bato nkoto tuku mitano, abomaki
tuku sambo. Bato ya Beti-Shemeshi basalaki matanga mpo
ete Yawe apesaki bango etumbu ya makasi. **20** Bato ya Beti-
Shemeshi balobaki: « Nani akoki kotelema liboso ya Yawe,
Nzambe oyo ya bule? Sanduku ekokende epai ya nani soki
elongwe awa epai na biso? » **21** Bongo batindaki bantoma
koloba na bato ya Kiriati-Yearimi: « Bato ya Filisitia bazongisi

Sanduku ya Yawe; boya kozwa yango mpe bomema yango epai na bino. »

7 Bato ya Kiriati-Yearimi bayaki kozwa Sanduku ya Yawe mpe bamemaki yango na ndako ya Abinadabi, na ngomba moke; mpe babulisaki Eleazari, mwana na ye ya mobali, mpo ete abatelaka Sanduku ya Yawe. **2** Wuta mokolo Sanduku ya Yawe ekomaki na Kiriati-Yearimi, elekaki mikolo ebele: mibu pene tuku mibale. Mpe bato nyonso ya Isalaele bayokaki posa ya kozonga epai na Yawe. **3** Bongo Samuele alobaki na bato nyonso ya Isalaele: « Soki ezali na motema na bino mobimba nde bolingi kozonga epai na Yawe, bolongola kati na bino banzambe ya bapaya mpe bikeko ya Asitarite; mpe bomipesa mobimba epai na Yawe mpe bosalela kaka Ye. Na nzela wana nde Ye akokangola bino na maboko ya bato ya Filisitia. » **4** Bato ya Isalaele balongolaki kati na bango banzambe Bala mpe bikeko ya Asitarite, mpe basalelaki kaka Yawe. **5** Samuele alobaki na bango: « Bosangisa bato nyonso ya Isalaele, na Mitsipa, mpe ngai nakosambela Yawe mpo na bino. » **6** Bato ya Isalaele basanganaki na Mitsipa, batokaki mayi mpe basopaki yango na mabele, liboso ya Yawe. Na mokolo wana, bakilaki bilei mpe batubelaki kuna masumu na koloba: « Tosalaki masumu liboso ya Yawe. » Samuele akambaki Isalaele wuta na Mitsipa. **7** Tango bato ya Filisitia bayokaki ete bato ya Isalaele basangani na Mitsipa, bakambi ya bato ya Filisitia bayaki kobundisa bango. Bongo tango bato ya Isalaele bayokaki sango yango, babangaki bato ya Filisitia. **8** Bato ya Isalaele balobaki na Samuele: « Kotika te kosambela Yawe, Nzambe na biso, mpo na biso mpo ete abikisa biso na maboko ya bato ya Filisitia. » **9** Samuele akamataki mwana meme ya mobali, oyo ezalaki nanu komela mabele, mpe abonzaki yango mobimba lokola mbeka ya kotumba epai na Yawe. Abelelaki Yawe mpo na Isalaele, mpe Yawe ayokaki losambo na ye. **10** Wana Samuele azalaki kobonza mbeka ya kotumba, bato ya Filisitia bapusanaki pembeni mpo na kobundisa bato ya Isalaele. Kasi na mokolo wana, Yawe atindelaki bato ya Filisitia kake makasi oyo ekotisaki mobulu kati na bango. Mpe bato ya Isalaele balongaki bango. **11** Bato ya Isalaele babimaki na Mitsipa, balandaki bato ya Filisitia kino na se ya Beti-Kari mpe babomaki bango. **12** Bongo Samuele akamataki libanga moko mpe atiaki yango kati na Mitsipa mpe Sheni; apesaki yango kombo « Ebeni-Ezeri » mpo na koloba: « Kino na esika oyo, Yawe asungi biso. » **13** Bato ya Filisitia bayokisamaki soni mpe bazongelaki lisusu te kokota na mokili ya Isalaele. Na mikolo nyonso ya bomoi ya Samuele, loboko na Yawe etelemelaki bato ya Filisitia. **14** Bingumba oyo bato ya Filisitia babotolaki epai ya bato ya Isalaele, kobanda na Ekroni kino na Gati, ezongaki na maboko ya bato ya Isalaele, mpe bato ya Isalaele bakangolaki bamboka nyonso ya zingazinga oyo ezalaki na se ya bokonzi ya bato ya Filisitia. Mpe kimia ezalaki kati na bato ya Isalaele mpe bato ya Amori. **15** Samuele akambaki Isalaele mikolo nyonso ya bomoi na ye. **16** Abandaki kotambola mibu nyonso, kobanda na Beteli, koleka na Giligali kino na Mitsipa, mpo na kokamba bato ya Isalaele na bisika nyonso wana. **17** Kasi azalaki kozonga tango nyonso na Rama epai wapi ndako na ye ezalaki. Ezali kuna nde azalaki lisusu kokamba bato ya Isalaele. Mpe atongaki kuna etumbelo mpo na Yawe.

8 Tango Samuele akomaki mobange, aponaki bana na ye ya mibali mpo ete bazala basambisi kati na Isalaele. **2** Kombo ya mwana na ye ya liboso ya mobali ezalaki « Joeli, » mpe ya mibale, « Abiya. » Bazalaki kosala mosala na bango na Beri-Sheba, **3** kasi batambolaki te na nzela ya Samuele, tata na bango: bamipesaki na lokoso ya mbongo, na kozwaka kanyaka mpe na kokataka makambo na bosembo te. **4** Mpo na yango, bakambi nyonso ya mabota ya Isalaele basanganaki elongo mpe bakendeki epai ya Samuele, na Rama. **5** Balobaki na ye: « Tala, yo okomi na yo mobange, mpe bana na yo ya mibali bazali kotambola te na banzela na yo. Sik'oyo, pona mokonzi oyo akokamba biso ndenge ezali na bikolo nyonso. » **6** Kasi tango balobaki: « Pesa biso mokonzi oyo akokamba biso, » Samuele asepelaki na likambo yango te; boye asambelaki Yawe. **7** Mpe Yawe azongiselaki Samuele: « Yoka makambo nyonso oyo bato bazali koloba na yo. Ezali yo te nde basundoli, kasi basundoli nde Ngai lokola Mokonzi na bango. **8** Bazali kosala yo ndenge kaka basalaki Ngai, banda mokolo oyo nabimisaki bango na Ejipito kino lelo: basundolaki Ngai mpe basalelaki banzambe mosusu. **9** Sik'oyo, yoka bango; kasi kebisa bango malamu mpe yebisa bango makambo nyonso oyo mokonzi oyo akokonza bango akobanda kosala. » **10** Samuele ayebisaki bato oyo bazalaki kosenga ye mokonzi maloba nyonso ya Yawe. **11** Alobaki na bango: — Tala makambo oyo mokonzi oyo akokonza bino akobanda kosala: Akozwa bana na bino ya mibali mpe akotia bango na mosala ya kokumba bashar na ye kati na basoda na ye oyo babundaka na bampunda; bakobanda kokima mbangu liboso ya shar na ye lokola bakengeli ya mokonzi. **12** Akotia bamoko, bakonzi ya bankoto ya basoda; bamosusu, bakonzi ya basoda tuku mitano; bamosusu, akotia bango na mosala ya kobalola mabele ya bilanga na ye, kobuka bambuma na ye mpe kosalela ye bibundeli ya bitumba mpe bisalelo mpo na bashar na ye. **13** Akokamata bana na bino ya basi mpo ete basalaka malasi, balambaka bilei mpe mapa. **14** Akokamata bilanga na bino ya vino mpe ya olive oyo eleki kitoko, mpe akopesa yango epai ya basali na ye. **15** Akokamata eteni ya zomi ya milona na bino mpe ya bilanga na bino ya vino, mpe akopesa yango epai ya kalaka na ye ya lokumu mpe epai ya basali na ye. **16** Bongo, kati na basali na bino ya mibali, basali na bino ya basi, bilenge na bino mpe ba-ane na bino, akokamata ba-oyo baleki kitoko mpo na misala na ye. **17** Akokamata eteni ya zomi ya bameme na bino, mpe bino moko bokokoma bawumbu na ye. **18** Bongo na mokolo wana, tango bokobanda kolelalela mpo na mokonzi oyo bino moko bokomiponela, na mokolo yango, Yawe akoyanola bino ata moke te. **19** Kasi bato baboyaki koyokela Samuele, balobaki: — Te! Biso tolingi kaka mokonzi. **20** Na bongo, biso mpe tokozala lokola bikolo mosusu. Mokonzi na biso akokamba biso, akobima liboso na biso mpe akotambolisa biso na bitumba. **21** Tango Samuele ayokaki maloba nyonso ya bato, amemaki yango liboso ya Yawe. **22** Mpe Yawe alobaki na Samuele: « Yokela bango mpe pesa bango mokonzi! » Bongo Samuele alobaki na bato ya Isalaele: « Tika ete moto na moto azonga na engumba na ye! »

9 Kati na ekolo ya Benjame, ezalaki na moto moko ya bozwi; kombo na ye ezalaki « Kishi, » mwana mobali ya

Abieli, mwana mobali ya Tserori, mwana mobali ya Bekorati,
mwana mobali ya Afia, moto ya ekolo ya Benjame. **2** Azalaki
na mwana mobali; kombo na ye ezalaki « Saulo. » Azalaki
elenge mobali moko ya kitoko; mpe kati na mibali nyonso
ya Isalaele, moko te akokanaki na ye na kitoko; azalaki
mbinga koleka bango nyonso. **3** Mokolo moko, ba-ane ya
tata na ye, Kishi, ebungaki; mpe Kishi alobaki na mwana na
ye, Saulo: « Kamata mosali moko ya mobali kati na basali
mpo ete akende elongo na yo koluka ba-ane. » **4** Boye,
Saulo akatisaki etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe etando
ya Shalisha; kasi bamonaki yango te. Bakotaki na etuka
ya Shalimi, kasi ba-ane ezalaki kuna te; bakomaki kino na
etuka ya Benjame, kasi bamonaki yango kaka te. **5** Tango
bakomaki na mokili ya Tsufi, Saulo alobaki na mosali oyo
azalaki elongo na ye: — Yaka, tozonga; noki te tata na ngai
akotika kokanisa ba-ane, kasi akokoma komitungisa mpo na
biso. **6** Mosali azongisaki: — Zela moke! Kati na engumba
wana, ezali na moto moko ya Nzambe; azali penza moto
ya lokumu; makambo nyonso oyo ye alobaka, ezangaka te
kokokisama. Tokende kuna sik'oyo, tango mosusu akolakisa
biso nzela oyo tosengeli kolanda. **7** Saulo alobaki na mosali
na ye: — Likambo te! Tokende epai na ye! Kasi tokopesa
eloko nini epai ya moto na Nzambe? Pamba te kati na
libenga na biso, biloko ya kolia ezali lisusu te; tozali ata
na kado te ya kopesa epai ya moto na Nzambe. Tozali na
eloko nini? **8** Mosali azongiselaki Saulo: — Tala, nazali na
mbongo moko ya palata; nakopesa yango epai ya moto na
Nzambe, mpe akolakisa biso nzela oyo tosengeli kolanda. **9**
Na tango ya kala, kati na Isalaele, moto oyo azalaki kokende
kotuna toli ya Nzambe azalaki koloba: « Tokende epai ya
moto oyo azwaka bimoniseli. » Pamba te moto oyo bazali
kobenga lelo « mosakoli, » bazalaki kobenga ye na kala
« moto oyo azwaka bimoniseli. » **10** Saulo alobaki na
mosali na ye: — Malamu! Tokende! Boye, bakendeki na
engumba epai wapi moto na Nzambe azalaki kovanda. **11**
Wana bazalaki komata ngomba oyo ekenda na engumba,
bakutanaki na bana basi oyo bazalaki kobima mpo na koluka
mayi. Batunaki bango: — Boni, ezalaka awa na moto oyo
azwaka bimoniseli? **12** Bazongiselaki ye: — Iyo! Azali liboso
na bino. Kasi bosala noki; awuti kokoma kaka sik'oyo kati na
engumba na biso, pamba te bato bakobonza lelo mbeka,
na esambelo ya likolo ya ngomba. **13** Soki kaka bokoti na
engumba, bomona ye mbala moko, liboso ete amata na
esambelo ya likolo ya ngomba mpo na kolia; pamba te bato
bakoki kobanda kolia te soki ye akomi nanu te: asengeli nanu
kopambola mbeka liboso ete bato oyo babengami babanda
kolia. Bomata sik'oyo, mpe bokomona ye na ngonga oyo. **14**
Boye bakendeki na engumba; mpe wana bazalaki kokota kati
na yango, Samuele abimaki liboso na bango tango azalaki
kokende na esambelo ya likolo ya ngomba. **15** Nzokande,
mokolo moko liboso ete Saulo akoma, Yawe amonisaki
likambo yango epai ya Samuele. **16** Alobaki na ye: « Lobi, na
ngonga oyo, nakotindela yo mobali moko kowuta na etando
ya Benjame; okopakola ye mafuta mpo ete azala mokambi ya
bato na Ngai, Isalaele. Akokangola bato na Ngai na maboko
ya bato ya Filisitia, pamba te namoni pasi ya bato na Ngai,
mpe koganga na bango ekomaki kino epai na Ngai. » **17**
Tango Samuele amonaki Saulo na mosika, Yawe alobaki na
ye: « Tala moto oyo nalobelaki yo; ye nde akokonza bato na
Ngai. » **18** Saulo apusanaki pembeni ya Samuele, na ekuke
ya engumba, mpe atunaki ye: — Nabondeli yo, okoki kolakisa
ngai ndako ya moto oyo azwaka bimoniseli? **19** Samuele
azongiselaki Saulo: — Ngai oyo moto oyo azwaka bimoniseli.
Kende liboso na ngai, na esambelo ya likolo ya ngomba;
pamba te, lelo, okolia elongo na ngai. Bongo lobi na tongo,
nakotika yo kozonga, mpe nakoyebisa yo makambo nyonso
oyo ezali kati na motema na yo. **20** Komitungisa na yo te
na tina na ba-ane na yo, oyo ebungaki wuta mikolo misato,
pamba te esili komonana. Bongo nani nkolo biloko nyonso
ya motuya oyo ezali kati na Isalaele? Ezali biloko na yo mpe
libota mobimba ya tata na yo. **21** Saulo azongisaki: — Ngai
nazali moto ya ekolo ya Benjame, ekolo oyo eleki moke
kati na bikolo ya Isalaele. Etuka na ngai eleki moke kati na
bituka nyonso ya ekolo ya Benjame. Boye mpo na nini ozali
koloba na ngai na lolenge oyo? **22** Samuele amemaki Saulo
elongo na mosali na ye, akotisaki bango na esika ya feti
mpe avandisaki bango liboso ya babengami: bazalaki bato
pene tuku misato. **23** Samuele alobaki na moto oyo azalaki
kolamba: « Yaka na ndambo ya biloko oyo nayebisaki yo ete
otia yango pembeni. » **24** Moto oyo azalaki kolamba azwaki
mopende mpe nyonso oyo ekangani na yango, mpe atiaki
yango liboso ya Saulo. Samuele alobaki na Saulo: « Tala
ndambo ya biloko oyo babombelaki yo. Lia yango, pamba
te babombelaki yo yango wuta tango nabengisaki bato. »
Boye, na mokolo wana, Saulo aliaki elongo na Samuele. **25**
Bongo balongwaki nzela moko na esambelo ya likolo ya
ngomba mpo na kokita na engumba, mpe Samuele asololaki
na Saulo, na veranda ya ndako na ye. **26** Na tongo-tongo ya
mokolo oyo elandaki, balamukaki. Samuele abengaki Saulo
na veranda mpe alobaki na ye: « Bongama, nazali kokende
kotika yo na nzela na yo. » Sima na Saulo kobongama,
abimaki libanda nzela moko na Samuele. **27** Wana bazalaki
kokende mpe bakomaki na mondelo ya engumba, Samuele
alobaki na Saulo: « Loba na mosali na yo ete aleka liboso na
biso. » Boye mosali alekaki liboso, mpe Samuele alobaki
lisusu na Saulo: « Telema awa sik'oyo mpo ete napesa yo
sango oyo ewuti epai ya Nzambe. »

10 Bongo Samuele azwaki molangi ya mafuta, asopaki
yango na moto ya Saulo, ayambaki ye mpe alobaki: «
Boni, Yawe apakoli yo mafuta te mpo ete ozala mokambi
ya libula na Ye? **2** Sima na yo kotika ngai na mokolo ya
lelo, okokutana na mibali mibale pembeni ya kunda ya
Rasheli, na Tselitsa, na bandelo ya mokili ya Benjame.
Bakoloba na yo: ‹ Ba-ane oyo okendeki koluka emonani.
Mpe, sik'oyo, tata na yo atiki komitungisa na tina na yango,
kasi akomi nde komitungisa mpo na bino. Azali komituna:
'Nakosala nini mpo na mwana na ngai ya mobali.' › » **3**
Kolongwa wana, okokende mwa mosika kino okokoma na
nzete monene ya Tabori epai wapi okokutana na mibali
misato oyo bakozala komata epai ya Nzambe, na Beteli.
Moko akomema bana misato ya ntaba; mosusu, biteni misato
ya mapa; mpe mosusu, molangi ya vino. **4** Bakopesa yo
mbote mpe bakokabela yo mapa mibale. Okozwa yango
na maboko na bango. **5** Sima na yango, okokende na
Gibea ya Nzambe epai wapi bayangeli ya Filisitia bazali.
Wana okopusana na engumba, okokutana na ngulupa ya
basakoli kowuta na esambelo ya likolo ya ngomba. Liboso

na bango, ekozala na babeti mandanda, bambunda ya
mike, baflite mpe banzenze. Wana bakozala kobeta mindule,
basakoli yango bakokoma kosakola. **6** Bongo Molimo na
Yawe akokitela yo na nguya, okosakola elongo na bango,
mpe okobongwana moto ya lolenge mosusu. **7** Soki kaka
omoni bilembo oyo kokokisama, wana sala na yo nyonso
oyo okoki kosala mpo na yo moko, pamba te Nzambe azali
elongo na yo. **8** Bongo okotambola liboso na ngai mpo na
kokende na Giligali, mpe ngai nakokuta yo kuna mpo na
kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani.
Kasi osengeli kozela mikolo sambo kino naya kokuta yo; mpe
nakoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala. **9** Tango kaka
Saulo abalukaki mpo na kotika Samuele, Nzambe abongolaki
motema ya Saulo, mpe bilembo nyonso ekokisamaki mokolo
wana kaka. **10** Tango bakomaki na Gibea, ngulupa ya
basakoli ekutanaki na ye; bongo Molimo ya Nzambe akitelaki
ye na nguya, mpe akomaki kosakola kati na bango. **11**
Tango bato nyonso oyo bayebi Saulo wuta kala bamonaki
ye kosakola elongo na basakoli bamitunaki: « Likambo nini
ekweyi na bomoi ya mwana mobali ya Kishi? Boni, Saulo
mpe azali moko kati na basakoli? » **12** Moko kati na bato
oyo bazalaki wana alobaki: « Bongo nani azali motambolisi
na bango? » Ezali ndenge wana nde ebandaki lisese oyo:
« Saulo mpe azali moko kati na basakoli? » **13** Tango
Saulo asilisaki kosakola, akendeki na esambelo ya likolo
ya ngomba. **14** Noko ya Saulo atunaki Saulo mpe mosali
na ye: — Bokendeki wapi? Saulo azongisaki: — Tokendeki
koluka ba-ane. Kasi lokola tomonaki yango te, yango wana
tokendeki epai ya Samuele. **15** Noko ya Saulo alobaki lisusu:
— Nabondeli yo, yebisa ngai makambo oyo Samuele alobaki
na bino. **16** Saulo azongiselaki noko na ye: — Ayebisaki
biso ete ba-ane ekomonana solo. Kasi Saulo ayebisaki noko
na ye te makambo oyo Samuele alobaki na ye na tina na
bokonzi. **17** Samuele abengisaki, na Mitsipa, bato ya Isalaele
liboso ya Yawe **18** mpe alobaki na bango: « Tala makambo
oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ngai moko nde
nabimisaki Isalaele wuta na Ejipito mpe nakangolaki bino
na maboko ya bato ya Ejipito mpe ya bokonzi nyonso oyo
ezalaki konyokola bino. › **19** Kasi, na mokolo ya lelo, bobwaki
Nzambe na bino, oyo abikisaka bino na pasi na bino nyonso
mpe na minyoko na bino. Mpe bolobi na Ye: ‹ Ponela biso
mokonzi oyo akokamba biso! › Lokola ezali bongo, botelema
sik'oyo bino moko liboso ya Yawe kolanda bikolo mpe bituka
na bino. » **20** Samuele abengaki ekolo moko na moko ya
Isalaele, mpe ekolo ya Benjame eponamaki. **21** Abengaki
etuka moko na moko ya ekolo ya Benjame, mpe etuka ya
Matiri eponamaki. Na suka, ezalaki Saulo, mwana mobali ya
Kishi, nde aponamaki. Kasi tango balukaki ye, bamonaki
ye te. **22** Boye, batunaki lisusu Yawe: — Boni, ezali lisusu
na moto oyo ayaki awa? Yawe azongisaki: — Iyo! Botala
ye wana, abombami kati na biloko. **23** Bapotaki mbangu
mpo na kobimisa ye, mpe batelemisaki ye kati na bato;
mpe emonanaki ete aleki bato nyonso na molayi. **24** Bongo
Samuele alobaki na bato nyonso: — Botala moto oyo Yawe
aponi! Kati na bato nyonso, moko te akokani na ye. Bato
bazongisaki na koganga: — Tika ete mokonzi awumela na
bomoi! **25** Samuele alimbolelaki bato makambo oyo etali
bokonzi, akomaki yango na buku mpe atiaki liboso ya Yawe.
Sima na yango, azongisaki bato, moto na moto na ndako
na ye. **26** Saulo mpe azongaki na ndako na ye, na Gibea,
elongo na bilombe mibali oyo Nzambe asimbaki mitema na
bango mpo ete balanda ye. **27** Kasi ezalaki na ndambo ya
bato ya kilikili oyo bazalaki koloba: « Moto oyo akokoka
kobikisa biso ndenge nini? » Batiolaki ye mpe bapesaki ye
ata kado moko te. Kasi Saulo avandaki kimia.

11 Naashi, moto ya Amoni, ayaki kotonga molako na
ye liboso ya Yabeshi ya Galadi. Mpe bato nyonso ya
engumba Yabeshi balobaki na Naashi: — Sala boyokani
elongo na biso, mpe tokokoma bawumbu na yo. **2** Kasi
Naashi, moto ya Amoni, azongisaki: — Nakoki kosala
boyokani elongo na bino soki kaka bondimi ete natobola bino
nyonso liso ya ngambo ya mobali. Na bongo, nakoyokisa
Isalaele mobimba soni. **3** Bampaka ya Yabeshi balobaki na
ye: — Pesa biso mikolo sambo mpo ete totinda bantoma
kati na mokili mobimba ya Isalaele; soki moto moko te
ayei kobikisa biso, wana tokomikaba na maboko na yo. **4**
Tango bantoma bakomaki na Gibea, engumba ya Saulo,
mpe balobaki na bato makambo nyonso oyo ezalaki koleka,
bato nyonso balelaki makasi. **5** Kaka na tango yango, Saulo
awutaki na bilanga, sima na bangombe na ye. Atunaki: «
Likambo nini ya mabe ekweyeli bato mpo ete balela boye?
» Bayebisaki ye makambo nyonso oyo bato ya Yabeshi
balobaki. **6** Tango Saulo ayokaki maloba na bango, Molimo
na Nzambe akitelaki ye na nguya mpe asilikaki makasi.
7 Akamataki bangombe mibale, akataki yango na biteni
mpe atindaki biteni yango na Isalaele mobimba na nzela ya
bantoma. Bamemaki sango oyo: « Ezali boye nde bakosala
bangombe ya moto nyonso oyo akolanda te Saulo mpe
Samuele na bitumba. » Lokola somo makasi ya Yawe
ekangaki bato ya Isalaele, batambolaki lokola moto moko. **8**
Saulo atangaki bango, na Bezeki; motango ezalaki: mibali
ya Isalaele nkoto nkama misato, mpe mibali ya Yuda nkoto
tuku misato. **9** Balobaki na bantoma oyo bawutaki na
Yabeshi: « Bokende koloba na mibali ya Yabeshi ya Galadi: ‹
Bokokangolama lobi, na tango moyi ekongala makasi. › »
Tango bantoma bakendeki mpe bapesaki sango yango epai
ya bato ya Yabeshi, bato yango basepelaki makasi. **10** Boye
bato ya Yabeshi balobaki na bato ya Amoni: « Tokomikaba
lobi na maboko na bino, mpe bokosala biso nyonso oyo
bokomona ete ezali malamu. » **11** Mokolo oyo elandaki,
Saulo akabolaki mibali na ye na masanga misato. Mpe liboso
ete tongo etana, bakotaki na molako ya bato ya Amoni mpe
babomaki bango kino na tango oyo moyi engalaki makasi.
Bapanzaki bato oyo babikaki na lolenge oyo esalaki ete
etikalaki ata na mibali mibale te kati na bango oyo bakobaki
kozala esika moko. **12** Bato balobaki na Samuele: — Wapi
bato oyo bazalaki koloba: « Boni, Saulo akoyangela biso?
» Bomemela biso bato yango mpo ete toboma bango. **13**
Kasi Saulo alobaki: — Moto moko te akokufa na mokolo ya
lelo, pamba te Yawe akangoli Isalaele na mokolo ya lelo.
14 Samuele alobaki na bato: — Boya! Tokende na Giligali
mpo na kovandisa kuna bokonzi ya Saulo. **15** Bato nyonso
bakendeki na Giligali mpe batiaki kuna Saulo lokola mokonzi,
na miso ya Yawe. Babonzaki kuna bambeka ya boyokani
na miso ya Yawe, mpe Saulo elongo na mibali nyonso ya
Isalaele basepelaki makasi.

12 Samuele alobaki na bato nyonso ya Isalaele: — Napesi
nyonso oyo bolobaki na ngai: natieli bino mokonzi. **2**
Bozali sik'oyo na mokonzi lokola mokambi. Kasi ngai nakomi
mobange, nasili na ngai konuna, mpe bana na ngai ya mibali
bazali awa elongo na bino. Nazalaki mokambi na bino wuta
bolenge na ngai kino na mokolo ya lelo. **3** Natelemi lelo
liboso na bino. Bofunda ngai liboso ya Yawe mpe liboso
ya mopakolami na Ye. Nazwaki ngombe ya nani? Nazwaki
ane ya nani? Nanyokolaki nani, mpe namonisaki nani pasi?
Nazwaki kanyaka na maboko ya nani mpo na kokanga miso
na ngai? Soki nasalaki likambo moko kati na makambo oyo
nyonso, nakozongisa yango. **4** Bato bazongiselaki ye: —
Onyokolaki biso te mpe omonisaki biso pasi te; ozwaki ata
eloko moko te na maboko ya moto. **5** Samuele alobaki
na bango: — Yawe azali Motatoli mpo na kotelemela bino,
mpe mopakolami na Ye azali motatoli na mokolo ya lelo ete
bomoni ata eloko moko te kati na maboko na ngai. Bato
bazongisaki: — Azali penza Motatoli. **6** Bongo Samuele
alobaki na bato: — Ezali Yawe nde aponaki Moyize mpe Aron,
mpe Ye nde abimisaki bakoko na bino na Ejipito. **7** Sik'oyo,
botelema awa liboso na Ye, pamba te nalingi kosamba na
bosolo elongo na bino, liboso ya Yawe, na tina na makambo
nyonso ya bosembo oyo Yawe asalaki mpo na bino mpe
mpo na bakoko na bino. **8** Sima na Jakobi kokota na Ejipito,
bakoko na bino bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga
lisungi. Mpe Yawe atindaki Moyize mpe Aron oyo babimisaki
bango na Ejipito mpo na kovandisa bango na esika oyo.
9 Kasi babosanaki Yawe, Nzambe na bango. Yango wana
Ye Yawe akabaki bango na maboko ya Sisera, mokonzi
ya basoda ya Atsori; na maboko ya bato ya Filisitia mpe
na maboko ya mokonzi ya Moabi oyo babundisaki bango.
10 Bongo bagangaki lisusu epai na Yawe mpo na kosenga
lisungi; balobaki: « Tosali masumu, pamba te tosundoli Yawe
mpe tosaleli banzambe Bala mpe Asitarite. Kasi sik'oyo,
kangola biso na maboko ya banguna na biso, mpe tokosalela
Yo. » **11** Boye, Yawe atindaki Yerubali oyo babengi Jedeon,
Bedani, Jefite mpe Samuele. Akangolaki bino na maboko ya
banguna na bino, oyo bazingelaki bino na bangambo nyonso.
Mpe bovandaki na kimia. **12** Kasi tango bomonaki Naashi,
mokonzi ya bato ya Amoni, koya kobundisa bino, bolobaki
na ngai: « Te! Tozali na posa ya mokonzi mpo na kokamba
biso. » Nzokande ezali Yawe, Nzambe na bino, nde azalaki
mokonzi na bino. **13** Sik'oyo, botala mokonzi oyo boponaki,
mokonzi oyo bosengaki. Ezali Yawe nde atie ye mokonzi
mpo na kokamba bino. **14** Kobanda lelo, soki botosi Yawe,
soki bosaleli Ye, soki bobateli mitindo na Ye, mpe soki bino
elongo na mokonzi oyo azali kokamba bino bolandi Yawe,
Nzambe na bino, makambo nyonso ekotambola malamu.
15 Kasi soki botosi Yawe te mpe bobateli te mibeko na Ye,
loboko na Ye ekobalukela bino ndenge ebalukelaki bakoko
na bino. **16** Yango wana sik'oyo lisusu, bobongama mpo na
kotala likambo monene oyo Yawe alingi kosala na miso na
bino. **17** Boni, mokolo ya lelo ezali te tango ya kobuka ble?
Nakobelela Yawe mpo ete atinda kake mpe mvula, bongo
bokomona mpe bokososola ndenge nini ezali monene, mabe
oyo bosalaki na miso ya Yawe tango bosengaki mokonzi. **18**
Bongo Samuele abelelaki Yawe, mpe, na mokolo wana kaka,
Yawe atindaki kake mpe mvula. Boye bato nyonso babangaki
makasi Yawe mpe Samuele. **19** Bato nyonso balobaki na
Samuele: — Sambela Yawe, Nzambe na yo, mpo na basali
na yo mpo ete tokufa te, pamba te tobakisaki lisusu na likolo
ya masumu na biso, likambo ya mabe ya kosenga mokonzi
mpo na biso. **20** Samuele azongiselaki bango: — Bobanga
te! Solo, bosalaki mabe nyonso wana; nzokande bokoba
te kozala mosika na Yawe, kasi bosalela Yawe na mitema
na bino mobimba. **21** Bopengwa te na kolanda banzambe
na bino ya bikeko, oyo ezanga na yango tina, oyo ekoki
kosalela bino ata bolamu moko te, oyo ekoki te kobikisa
bino, pamba te ezali banzambe ezanga tina. **22** Mpo na
lokumu ya Kombo monene na Ye, Yawe akobwaka bato na
Ye te, pamba te asepelaki kokomisa bino bato na Ye moko.
23 Kasi mpo na ngai, ekozala penza likambo ya nkele soki
nasali masumu liboso ya Yawe, soki natiki kobondela mpo na
bino! Nakolakisa bino nzela oyo ezali malamu mpe alima. **24**
Kasi, na ngambo na bino, botosa Yawe mpe bosalela Ye na
bosembo mpe na mitema na bino mobimba; botala malamu
makambo minene oyo asalelaki bino. **25** Kasi soki bokobi
kosala mabe, bino mpe mokonzi na bino bokobebisama.

13 Saulo azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki Isalaele mibu tuku
minei na mibale. **2** Saulo aponaki mibali nkoto misato kati na
Isalaele: bato nkoto mibale bazalaki elongo na ye na Mikimasi
mpe kati na etuka ya ngomba ya Beteli, mpe bato nkoto
moko bazalaki elongo na Jonatan, na Gibea ya Benjame.
Bato mosusu oyo batikali, azongisaki bango na bandako na
bango. **3** Jonatan alongaki bakambi ya bato ya Filisitia, oyo
bazalaki na Geba. Bongo bato ya Filisitia bayokaki sango na
yango. Boye Saulo abetaki kelelo kati na mokili mobimba,
mpe alobaki: « Tika ete Ba-Ebre bayoka! » **4** Bato nyonso
ya Isalaele bayokaki sango oyo azalaki koloba ete Saulo
abundisaki mpe alongaki bakambi ya bato ya Filisitia, mpe
ete bato ya Filisitia bayinaki bato ya Isalaele. Bato nyonso
basanganaki na Giligali mpo na kokende kobunda elongo na
Saulo. **5** Bato ya Filisitia basanganaki mpo na kobundisa
bato ya Isalaele; bazalaki na bashar nkoto tuku misato;
basoda oyo babundaka likolo ya bampunda, nkoto motoba;
mpe basoda oyo motango na bango ezalaki ebele lokola
zelo ya ebale monene. Bayaki mpe batongaki molako na
bango, na Mikimasi, na ngambo ya este ya Beti-Aveni. **6**
Tango bato ya Isalaele bamonaki ete bakomi na pasi, mpe
ete mampinga na bango ezingami na bangambo nyonso,
babombamaki kati na madusu ya mabanga, kati na mabulu,
kati na mabanga, mpe kati na bandako ya se ya mabele. **7**
Ndambo ya Ba-Ebre mosusu bakatisaki mayi ya Yordani mpo
na kokende na mokili ya Gadi mpe ya Galadi. Saulo azalaki
nanu na Giligali, mampinga nyonso oyo ezalaki elongo na ye
ezalaki kolenga na somo. **8** Azelaki mikolo sambo, tango
oyo Samuele akataki. Kasi mpo ete Samuele ayaki te na
Giligali, yango wana bato batikaki Saulo mpe bapalanganaki.
9 Saulo alobaki: « Bomemela ngai banyama ya mbeka ya
kotumba mpe bambeka ya boyokani. » Mpe Saulo abonzaki
mbeka ya kotumba. **10** Bongo tango kaka asilisaki kobonza
mbeka yango ya kotumba, Samuele akomaki. Saulo abimaki
mpo na kokende kopesa ye mbote. **11** Samuele atunaki ye:
— Osali penza nini? Saulo azongisaki: — Tango namonaki
ete bato babandi kopalangana mosika na ngai, mpe ete yo
oyei te na ngonga oyo ekatamaki, mpe ete bato ya Filisitia

bazali kosangana na Mikimasi, **12** namilobelaki: « Sik'oyo,
bato ya Filisitia bazali koya kobundisa ngai na Giligali, kasi
ngai nabondeli Yawe te! » Yango wana, nazwaki mokano
ya kobonza mbeka ya kotumba. **13** Samuele alobaki na
Saulo: — Osali lokola moto ya liboma! Obateli te mitindo oyo
Yawe, Nzambe na yo, apesaki yo. Soki obatelaki yango,
alingaki kolendisa bokonzi na yo kati na Isalaele mpo na
libela. **14** Kasi sik'oyo, bokonzi na yo ekowumela lisusu te.
Yawe aluki moto mosusu oyo asepelisaka motema na Ye
mpe atie ye mokambi ya bato na Ye, pamba te yo, obateli
mibeko ya Yawe te. **15** Bongo Samuele alongwaki na Giligali
mpe akendeki na Gibea ya Benjame. Mpe Saulo atangaki
bato oyo bazalaki elongo na ye: bazalaki bato pene nkama
motoba. **16** Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali,
mpe mibali nyonso oyo bazalaki kovanda elongo na bango
batandamaki mpo na bitumba, na Geba ya Benjame. Kasi
bato ya Filisitia batongaki ya bango molako na Mikimasi. **17**
Longwa na molako ya bato ya Filisitia, mampinga ya basoda
ya mpiko ebimaki mpe ekabwanaki na masanga misato:
lisanga ya liboso ezwaki nzela oyo ekenda kino na Ofira, na
mokili ya Shuwali; **18** lisanga ya mibale etalisaki na nzela ya
Beti-Oroni; mpe lisanga ya misato ezwaki nzela oyo ekenda
na mondelo ya Lubwaku ya Tseboyimi, na ngambo ya esobe.
19 Nzokande, na tango wana, batuli bibende bazalaki lisusu
te kati na mokili mobimba ya Isalaele, pamba te bato ya
Filisitia balobaki: « Ba-Ebre bakoki kosala te, ezala makonga
to matolotolo. » **20** Yango wana, bato nyonso ya Isalaele
bazalaki kokende epai ya bato ya Filisitia mpo na kotia minu
na basonge ya bibende oyo bangombe etimolaka na yango
mabele, na bapiki, na bipasola mpe na bapawu. **21** Bongo
mpo na kotia minu yango na bapawu, na bapiki mpe na
bipasola, bazalaki kofuta bagrame mwambe ya mbongo ya
bibende. **22** Boye, na mokolo ya bitumba, soda ata moko te
oyo azalaki elongo na Saulo mpe na Jonatan azalaki na
mopanga to na likonga na loboko na ye; kaka Saulo mpe
Jonatan, mwana na ye ya mobali, nde bazalaki na yango. **23**
Limpinga moko ya basoda ya Filisitia eyaki kotelema na kati-
kati ya lubwaku ya Mikimasi.

14 Mokolo moko, Jonatan, mwana mobali ya Saulo,
alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli
na ye: « Yaka! Tokatisa na ngambo mosusu epai wapi bato
ya Filisitia bazali. » Kasi alobaki ata likambo moko te epai
ya tata na ye. **2** Saulo avandaki na mondelo ya engumba
Gibea, na se ya nzete ya grenade oyo ezali na Migironi,
elongo na basoda pene nkama motoba. **3** Kati na bango,
ezalaki na Nganga-Nzambe moko oyo azalaki kolata efode;
kombo na ye ezalaki « Ayiya. » Ayiya azalaki mwana mobali
ya Ayitubi, ndeko mobali ya I-Kabodi, mwana mobali ya
Fineasi mpe koko ya Eli oyo azalaki Nganga-Nzambe ya
Yawe, na Silo. Soda moko te ayebaki ete Jonatan akendeki.
4 Na bangambo ya se ya lubwaku oyo Jonatan asengelaki
kokatisa mpo na kokende kobundisa bato ya Filisitia, ezalaki
na libanga moko na ngambo moko na moko. Babengaki moko
Botsetsi, mpe mosusu, Sene. **5** Libanga moko etelemaki
na ngambo ya nor, na nzela oyo ekenda na Mikimasi, mpe
mosusu etalanaki na Geba, na sude. **6** Jonatan alobaki na
elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: — Yaka!
Tokende na molako ya bato oyo bakatama ngenga te. Tango
mosusu Yawe akosala mpo na biso, pamba te eloko moko te
ekoki kopekisa Yawe kobikisa, ezala na nzela ya bato ebele
to ya bato moke. **7** Elenge mobali oyo azalaki komema
bibundeli na ye azongisaki: — Sala nyonso oyo ozali na
yango na makanisi. Kende! Nazali elongo na yo na motema
mpe na molimo. **8** Jonatan alobaki na ye: — Tokende kino
na molako ya basoda yango mpe tomimonisa epai na bango.
9 Soki balobi na biso: « Botelema wana, bozela kino biso
moko tokoya epai na bino; » wana tokovanda na esika oyo
tozali mpe tokokende epai na bango te. **10** Kasi soki balobi
na biso: « Boya epai na biso, » tokokende epai na bango,
pamba te yango ekozala elembo mpo na biso ete Yawe
akabi bango na maboko na biso. **11** Boye, bango mibale
bamimonisaki na molako ya bato ya Filisitia. Mpe tango
bato ya Filisitia bamonaki bango, balobaki: « Botala! Ba-
Ebre babimi wuta na mabulu epai wapi babombamaki. »
12 Balobaki na Jonatan mpe na elenge mobali oyo azalaki
komema bibundeli na ye: « Boya epai na biso, tokoteya
bino likambo moko. » Jonatan alobaki na elenge mobali oyo
azalaki komema bibundeli na ye: « Landa ngai na sima,
pamba te Yawe asili kokaba bango na maboko ya Isalaele. »
13 Jonatan asalelaki makolo mpe maboko na ye mpo na
komata, mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli
na ye alandaki ye na sima. Wana Jonatan azalaki kokweyisa
bato ya Filisitia na liboso; na sima na ye, elenge mobali oyo
azalaki komema bibundeli na ye azalaki koboma bango.
14 Na etumba oyo ya liboso, Jonatan elongo na elenge
mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye babomaki bato
pene tuku mibale, na etando oyo bangombe mibale ekoki
kobalola na mokolo moko. **15** Mpe kobanga makasi ekotaki
kati na molako, kati na etando mpe kati na bato nyonso:
ezala basoda oyo bazalaki kokengela molako mpe basoda
ya mpiko, bango nyonso bakomaki kobanga makasi mpe
mabele eninganaki. Ezalaki somo oyo Ye moko Nzambe
atindaki. **16** Bakengeli ya Saulo, oyo bazalaki na Gibea ya
Benjame bamonaki mampinga kopalangana na bangambo
nyonso. **17** Bongo Saulo alobaki na basoda oyo bazalaki
elongo na ye: « Botanga basoda mpo na koyeba banani
basili kokima. » Tango batangaki, bamonaki ete Jonatan
mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye
bazali te. **18** Saulo alobaki na Ayiya: « Boya na Sanduku ya
Nzambe. » Pamba te na tango wana, Sanduku ya Nzambe
ezalaki elongo na bato ya Isalaele. **19** Wana Saulo azalaki
nanu kosolola na Nganga-Nzambe, mobulu ezalaki kaka
kokoma makasi kati na molako ya bato ya Filisitia. Boye
Saulo alobaki na Nganga-Nzambe: « Tika! Kotuna Yawe
ezali lisusu na tina te. » **20** Bongo Saulo elongo na bato
na ye nyonso basanganaki mpe bakendeki na bitumba;
bamonaki ete bato ya Filisitia bazali na mobulu makasi,
bazali kobomana bango na bango na mipanga. **21** Ba-Ebre
oyo basalelaki liboso bato ya Filisitia mpe bakendeki elongo
na bango na bitumba mosusu, bango basanganaki na bato
ya Isalaele, oyo bazalaki elongo na Saulo mpe Jonatan. **22**
Tango bato nyonso ya Isalaele oyo babombamaki kati na
etuka ya bangomba ya Efrayimi bayokaki ete bato ya Filisitia
bazali kokima, bango mpe balandaki mpe babundisaki bato
ya Filisitia. **23** Ezalaki ndenge wana nde Yawe abikisaki na
mokolo wana bato ya Isalaele, mpe bitumba ekobaki kino
ekatisaki Beti-Aveni. **24** Bato ya Isalaele bazalaki na pasi

makasi mokolo wana, pamba te Saulo atiaki bato na se ya
mokumba ya ndayi esangana na bilakeli mabe. Alobaki: «
Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei liboso ete
pokwa ekoma, liboso ete ngai nazongisa mabe na mabe na
banguna na ngai. » Boye moto moko te amekaki kolia. **25**
Bato nyonso bakotaki na zamba mpe bamonaki mafuta ya
nzoyi, na mabele. **26** Tango bakotaki na zamba, bamonaki
mafuta ya nzoyi kotanga, mpe moko te asimbaki mpe aliaki
yango mpo na kotosa ndayi. **27** Kasi Jonatan ayokaki te ete
tata na ye atiaki bato na se ya mokumba ya ndayi; apusaki
nzete oyo azalaki na yango na loboko, azindisaki yango na
mafuta ya nzoyi mpe aliaki yango, elongi na ye engengaki.
28 Bongo moko kati na basoda alobaki na ye: — Tata na yo
atiaki mampinga nyonso na se ya mokumba ya ndayi na
koloba: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei
na mokolo ya lelo. » Yango wana bato nyonso balembi. **29**
Jonatan alobaki: — Solo, tata na ngai akotisaki pasi kati
na mokili. Botala ndenge nini elongi na ngai engengi! Ezali
mpo ete nalie mwa ndambo ya mafuta ya nzoyi. **30** Bongo
soki bato na biso baliaki na mokolo ya lelo mafuta ya nzoyi
oyo bamonaki epai ya banguna na biso, kokweyisama ya
bato ya Filisitia elingaki kozala monene! **31** Na mokolo
wana, sima na bato ya Isalaele kosilisa koboma bato ya
Filisitia wuta na Mikimasi kino na Ayaloni, balembaki makasi.
32 Bamibwakaki na bomengo ya bitumba mpe bakamataki
biloko oyo: bameme, bangombe mpe bana ngombe. Bakataki
yango kingo na mabele mpe baliaki yango na likolo ya makila
na yango. **33** Moto moko alobaki na Saulo: — Tala! Bato
bazali kosala masumu liboso ya Yawe na ndenge bazali
kolia nyama na likolo ya makila. Saulo alobaki: — Bokweyisi
kondima! Botindika sik'oyo libanga moko ya monene kino
awa. **34** Saulo abakisaki: Bokende kati na bato mpe boloba
na bango ete moko na moko amemela ngai ngombe na ye
mpe meme na ye, mpe akata yango kingo na esika oyo.
Bongo bokolia yango mpe bokosala masumu te liboso ya
Yawe na kolia nyama na likolo ya makila kati na yango. Boye
moko na moko amemaki ngombe na ye na butu mpe akataki
yango kingo na esika yango. **35** Bongo Saulo atongaki
etumbelo mpo na Yawe; ezalaki mbala na ye ya liboso ya
kosala likambo ya boye. **36** Saulo alobaki: — Tokita mpe
tolanda bato ya Filisitia na butu ya lelo, tobebisa bango
kino na tongo mpe totika ata moto moko te ya bomoi kati
na bango. Bato bazongisaki: — Sala nyonso oyo omoni
ete ezali malamu. Kasi Nganga-Nzambe alobaki: — Totuna
Nzambe na esika oyo. **37** Boye Saulo atunaki Nzambe:
« Nakoki na ngai kokita mpo na kolanda bato ya Filisitia?
Okokaba bango solo na maboko ya bato ya Isalaele? » Kasi
Nzambe apesaki ye eyano te na mokolo wana. **38** Saulo
alobaki: — Bino nyonso oyo bozali bakambi ya bato, boya
awa! Toluka koyeba lisumu nini oyo esalemi na mokolo ya
lelo. **39** Na Kombo na Yawe, Mobikisi ya Isalaele, ata ezali
Jonatan, mwana na ngai ya mobali, nde asali lisumu yango,
asengeli kokufa. Kasi kati na bato, moko te alobaki ata liloba
moko. **40** Bongo Saulo alobaki na bato nyonso ya Isalaele:
— Bozala ngambo moko. Ngai mpe Jonatan, mwana na
ngai ya mobali, tokozala ngambo mosusu. Bato bazongisaki:
— Sala nyonso oyo omoni ete ezali malamu. **41** Bongo
Saulo asambelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele: « Oh Nzambe,
talisa ngai eyano ya malamu. » Boye zeke ekweyaki epai
ya Jonatan mpe Saulo, mpe bato bazalaki na mbeba te.
42 Saulo alobaki: « Bobeta zeke kati na ngai mpe Jonatan,
mwana na ngai ya mobali. » Mpe zeke ekweyaki epai ya
Jonatan. **43** Bongo Saulo alobaki na Jonatan: — Yebisa
ngai likambo oyo osalaki. Jonatan alobaki: — Namekaki
ndambo ya mafuta ya nzoyi na songe ya nzete oyo nazalaki
na yango na maboko. Mpe sik'oyo nasengeli kokufa! **44**
Saulo alobaki: — Jonatan, tika ete Nzambe apesa ngai
etumbu ya makasi koleka soki okufi te. **45** Kasi bato balobaki
na Saulo: — Boni, Jonatan akokufa! Ye oyo asali ete Isalaele
azwa kokangolama monene boye! Te! Na Kombo na Yawe,
akokufa te! Suki ya moto na ye ata moko te ekokweya na se,
pamba te ezali na lisungi ya Nzambe nde asali makambo
oyo na mokolo ya lelo. Boye bato babikisaki Jonatan, mpe
akufaki te. **46** Saulo atikaki kolanda bato ya Filisitia, mpe
bato ya Filisitia bazongaki na mboka na bango. **47** Tango
Saulo azwaki bokonzi mpo na koyangela Isalaele, abundisaki
banguna na bango na bangambo nyonso: Moabi, bato ya
Amoni, Edomi, bakonzi ya Tsoba, mpe bato ya Filisitia.
Bisika nyonso oyo azalaki kobaluka, azalaki kolonga bato
wana. **48** Abundisaki na makasi nyonso bato ya Amaleki
mpe alongaki bango, akangolaki Isalaele na maboko ya bato
oyo bazalaki kobotola bango biloko. **49** Bana mibali ya Saulo
bazalaki: Jonatan, Yishivi mpe Maliki-Shuwa. Azalaki na
bana mibale ya basi: ya mokolo, kombo na ye ezalaki «
Merabi; » mpe ya leki, « Mikali. » **50** Kombo ya mwasi na ye
ezalaki « Ayinoami, » mwana mwasi ya Ayimaatsi. Abineri,
mwana mobali ya Neri, Noko ya Saulo, azalaki mokonzi ya
mampinga ya Saulo. **51** Kishi, tata ya Saulo, mpe Neri, tata
ya Abineri, bazalaki bana mibali ya Abieli. **52** Na mikolo
nyonso ya bomoi ya Saulo, bitumba ezalaki makasi na bato
ya Filisitia; mpe bisika nyonso oyo Saulo azalaki komona
bato ya makasi to ya mpiko, azalaki kozwa mpe kokotisa
bango kati na mampinga na ye.

15 Samuele alobaki na Saulo: « Yawe atindaki ngai
kopakola yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya bato
na Ye, Isalaele. Boye, yoka sik'oyo makambo oyo ewuti epai
na Yawe. **2** Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: ‹ Nakopesa bato ya Amaleki etumbu mpo na makambo
oyo basalaki Isalaele tango bawutaki na Ejipito: bakangelaki
Isalaele nzela. **3** Kende sik'oyo, bundisa bato ya Amaleki
mpe bebisa penza biloko na bango nyonso. Kobatela bango
te; boma mibali mpe basi, bana mpe babebe, bangombe,
bantaba mpe bameme, bashamo mpe ba-ane. › » **4** Boye
Saulo abengisaki basoda, mpe atangaki bango na Telayimi:
basoda oyo babundaka na makolo, nkoto nkama mibale;
mpe basoda oyo bawutaki na Yuda, nkoto zomi. **5** Saulo
akendeki kino na engumba ya Amaleki mpe atiaki basoda na
bisika ya kobombama, na lubwaku. **6** Bongo Saulo alobaki
na bato ya Keni: « Bokende na bino, bolongwa na milongo
ya bato ya Amaleki mpo ete nabebisa bino te elongo na
bango, pamba te bosalelaki bato nyonso ya Isalaele bolamu
tango babimaki na Ejipito. » Boye bato ya Keni balongwaki
na milongo ya bato ya Amaleki. **7** Saulo abundisaki bato
ya Amaleki nzela mobimba, longwa na Avila kino na Shuri,
na ngambo ya este ya Ejipito. **8** Akangaki ya bomoi Agagi,
mokonzi ya bato ya Amaleki, mpe abebisaki bato nyonso na
mopanga. **9** Kasi Saulo mpe basoda babatelaki Agagi elongo

na bibwele oyo elekaki kitoko kati na bameme, bantaba
mpe bangombe, bibwele oyo eleki minene, bana meme
oyo ya minene mpe nyonso oyo ezalaki malamu. Baboyaki
kobebisa yango; babebisaki kaka oyo ezalaki ya mabe mpe
ya kokonda. **10** Yawe alobaki na Samuele: **11** — Nabongoli
makanisi na Ngai na ndenge nakomisaki Saulo mokonzi,
pamba te apesi Ngai mokongo mpe aboyi kotosa mitindo na
Ngai. Samuele asilikaki mpe abelelaki Yawe butu mobimba.
12 Na tongo-tongo, Samuele atelemaki mpo na kokende
kokutana na Saulo. Kasi bayebisaki ye: « Saulo akei na
Karimeli, atongi kuna ekeko mpo na ye moko, bongo alongwe
kuna mpe akei kino na Giligali. » **13** Samuele akendeki
epai ya Saulo, mpe Saulo alobaki na ye: — Tika ete Yawe
apambola yo! Natosaki mitindo ya Yawe. **14** Kasi Samuele
alobaki: — Makelele oyo nazali koyoka ezali te koganga
ya bameme mpe ya bangombe? **15** Saulo azongisaki: —
Basoda babotolaki yango na maboko ya bato ya Amaleki;
babatelaki kati na bibwele bameme mpe bangombe oyo
elekaki kitoko mpo ete babonza yango lokola mbeka epai
na Yawe, Nzambe na biso; kasi nyonso wana mosusu,
tobebisaki yango penza. **16** Samuele alobaki na Saulo: —
Kata! Tika ete nayebisa yo makambo oyo Yawe alobaki na
ngai na butu oyo ewuti koleka. Saulo alobaki na ye: — Yebisa
ngai yango! **17** Samuele alobaki: — Atako ozalaki komimona
moto pamba na miso na yo moko, kasi boni, okomaki te
mokonzi ya bikolo ya Isalaele? Yawe apakolaki yo mafuta
mpo ete ozala mokonzi ya Isalaele. **18** Yawe apesaki yo
etinda mpe alobaki: « Kende mpe bebisa penza bato oyo
ya masumu, bato ya Amaleki; bundisa bango kino okosilisa
koboma bango. » **19** Mpo na nini otosaki Yawe te? Mpo
na nini owelaki kozwa bomengo ya bitumba, mpe osalaki
mabe na miso ya Yawe? **20** Saulo azongiselaki Samuele: —
Ngai natosaki Yawe, nakokisaki etinda oyo apesaki ngai:
Nabebisaki penza bato ya Amaleki, namemaki kutu Agagi,
mokonzi na bango. **21** Kasi basoda bazwaki kati na bomengo
ya bitumba bameme mpe bangombe oyo elekaki malamu
kati na oyo Nzambe asengaki ete ebebisama, mpo ete
babonza yango lokola mbeka epai na Yawe, Nzambe na yo,
na Giligali. **22** Samuele alobaki: — Boni, Yawe asepelaka
mingi na bambeka ya kotumba mpe na makabo koleka
kotosa mongongo na Ye? Te! Botosi eleki mbeka; koyoka
eleki mafuta ya meme ya mobali. **23** Pamba te botomboki
ekokani na lisumu ya kosambela banzambe ya bikeko.
Lokola obwaki Liloba na Yawe, Ye mpe abwaki yo; ozali
lisusu mokonzi te. **24** Bongo Saulo alobaki na Samuele:
— Nasali lisumu, nabuki mobeko ya Yawe mpe malako
na Ye. Nabangaki bato, yango wana natosaki bango. **25**
Sik'oyo nabondeli yo, limbisa masumu na ngai; mpe zonga
elongo na ngai, mpo ete nakoka kogumbamela Yawe. **26**
Kasi Samuele alobaki na Saulo: — Nakozonga elongo na yo
te; pamba te lokola obwakaki Liloba na Yawe, Yawe mpe
abwaki yo mpe ozali lisusu mokonzi ya Isalaele te. **27** Lokola
Samuele abalukaki mpo na kokende, Saulo akangaki ye na
songe ya kazaka na ye, mpe kazaka epasukaki. **28** Bongo
Samuele alobaki na ye: — Na mokolo ya lelo, Yawe abotoli
yo bokonzi kati na Isalaele mpe apesi yango epai ya moko
kati na baninga na yo, oyo azali malamu koleka yo. **29** Ye
oyo azali nkembo ya Isalaele akosaka te mpe abongolaka
makanisi na Ye te, pamba te azali moto te mpo ete abongola
makanisi na Ye. **30** Saulo alobaki: — Nasali lisumu. Kasi,
sik'oyo, nabondeli yo: pesa ngai lokumu liboso ya bampaka
ya bato na ngai mpe liboso ya Isalaele, zonga elongo na
ngai mpo ete nakoka kogumbamela Yawe, Nzambe na yo.
31 Boye Samuele akendeki elongo na Saulo, mpe Saulo
agumbamelaki Yawe. **32** Kasi Samuele alobaki na ye: «
Memela ngai Agagi, mokonzi ya bato ya Amaleki. » Agagi
ayaki na esengo, pamba te azalaki komilobela: « Solo, pasi
ya kufa elongwe mpe ekeyi mosika na ngai. » **33** Kasi
Samuele alobaki: « Ndenge mopanga na yo ezangisaki basi
bana na bango, ndenge wana mpe mama na yo, kati na basi,
akozanga mwana mobali. » Boye, Samuele abomaki Agagi
liboso ya Yawe, na Giligali. **34** Bongo Samuele azongaki na
Rama, mpe Saulo akendeki na ndako na ye, na Gibea ya
Saulo. **35** Kino na mokolo oyo Samuele akufaki, atikalaki
komona lisusu Saulo te. Samuele asalaki matanga mpo na
Saulo. Mpe Yawe ayokaki mawa na ndenge akomisaki Saulo
mokonzi ya Isalaele.

16 Yawe alobaki na Samuele: — Kino tango nini okosala
matanga mpo na Saulo? Ngai, nasilaki kobwaka ye
mpo ete azala lisusu mokonzi ya Isalaele te. Tondisa sik'oyo
liseke na yo na mafuta mpe kende. Natindi yo epai ya Izayi
ya Beteleemi, pamba te naponi moko kati na bana na ye
ya mibali mpo ete azala mokonzi. **2** Samuele alobaki: —
Nakokende ndenge nini? Soki Saulo ayoki bongo akoboma
ngai. Yawe azongiselaki ye: — Kamata mwana ngombe ya
mwasi elongo na yo mpe loba: « Nakeyi kobonzela Yawe
mbeka. » **3** Bongo tango okotumba mbeka, okobengisa
Izayi; mpe Ngai moko nakolakisa yo nini oyo osengeli kosala.
Moto oyo nakolakisa yo, okopakola ye mafuta mpo na Ngai.
4 Samuele asalaki makambo oyo Yawe alobaki. Tango
akomaki na Beteleemi, bampaka ya engumba balengaki
tango bakutanaki na ye. Batunaki ye: — Boni, koya na yo
ezali ya kimia? **5** Samuele azongisaki: — Solo, koya na
ngai ezali ya kimia. Nayei mpo na kobonzela Yawe mbeka.
Bomibulisa mpe boya kotumba mbeka elongo na ngai.
Bongo abulisaki Izayi elongo na bana na ye ya mibali mpe
abengisaki bango na kotumba mbeka elongo na ye. **6** Tango
bakomaki, Samuele atalaki Eliabi mpe amilobelaki: « Solo,
mopakolami na Yawe atelemi awa liboso na Ye. » **7** Kasi
Yawe alobaki na Samuele: — Kotala te lolenge ya nzoto na
ye to molayi na ye, pamba te naponi ye te. Yawe atalaka te
ndenge moto atalaka. Moto atalaka kaka oyo ebetaka na
miso, kasi Yawe atalaka motema. **8** Bongo Izayi abengisaki
Abinadabi mpe alekisaki ye liboso ya Samuele. Kasi Samuele
alobaki: « Ezali ye te nde Yawe aponi. » **9** Izayi alekisaki
lisusu Shama liboso ya Samuele, kasi Samuele alobaki: «
Ezali ye te nde Yawe aponi. » **10** Izayi alekisaki liboso ya
Samuele bana sambo na ye ya mibali. Kasi Samuele alobaki
na ye: « Yawe aponi moko te kati na bango. » **11** Bongo
Samuele atunaki Izayi: — Boni, bana na yo ya mibali bakoki
bango nyonso? Izayi azongisaki: — Te! Ezali lisusu na moko
oyo aleki bolenge, kasi azali koleisa bampate. Samuele
alobaki: — Bengisa ye, pamba te tokovanda na mesa te soki
akomi nanu te. **12** Boye, Izayi atindaki bato mpo na kobenga
ye, mpe bayaki na ye. Langi ya poso ya nzoto na ye ezalaki
kitoko; azalaki na miso kitoko mpe elobeli ya malamu. Bongo
Yawe alobaki na Samuele: « Telema mpe pakola ye mafuta,

pamba te ezali nde ye. » **13** Boye Samuele azwaki liseke
ya mafuta mpe apakolaki ye na miso ya bandeko na ye ya
mibali. Banda mokolo wana, Molimo na Yawe akitelaki Davidi
na nguya. Mpe Samuele azongaki na Rama. **14** Molimo
na Yawe alongwaki na Saulo, mpe molimo mabe kowuta
na Yawe etungisaki ye. **15** Basali ya Saulo bayebisaki ye:
— Tala, molimo moko ya mabe ewuti na Yawe mpe ezali
kotungisa yo. **16** Tika ete nkolo na biso atinda basali na ye,
oyo bazali awa mpo ete balukela ye moto moko oyo ayebi
kobeta lindanda. Wana molimo mabe oyo ewuti na Yawe
ekoya kotungisa yo, ye akobeta lindanda na ye, mpe yo
okoyoka nzoto malamu. **17** Boye Saulo alobaki na basali na
ye: — Bolukela ngai moto moko oyo ayebi kobeta lindanda
malamu, mpe boya na ye epai na ngai. **18** Moko kati na
basali na ye azongisaki: — Namoni mwana mobali moko
ya Izayi ya Beteleemi, oyo ayebi penza kobeta lindanda.
Azali soda ya mpiko mpe elombe ya bitumba, alobaka kitoko
mpe azali mwana mobali moko ya kitoko penza; Yawe mpe
azalaka elongo na ye. **19** Saulo atindaki bantoma epai ya
Izayi mpo na koloba na ye: « Tindela ngai Davidi, mwana na
yo ya mobali, oyo azali koleisa bampate. » **20** Izayi azwaki
ane moko; atiaki na likolo na yango mapa, mbeki moko ya
vino mpe mwana ntaba, mpe atindaki yango epai ya Saulo
elongo na Davidi, mwana na ye ya mobali. **21** Davidi ayaki
epai ya Saulo mpe akomaki kosala epai na ye. Saulo alingaki
ye makasi, mpe Davidi akomaki komemela Saulo bibundeli.
22 Saulo atindaki maloba epai ya Izayi: « Nabondeli yo,
tika ete Davidi akoba kosala epai na ngai, pamba te nazali
kosepela na ye. » **23** Tango nyonso molimo mabe kowuta
na Nzambe ezalaki koya kotungisa Saulo, Davidi azalaki
kozwa lindanda na ye mpe kobeta yango. Mpe pema ya
Saulo ezalaki kokita, azalaki koyoka nzoto malamu, mpe
molimo mabe yango ezalaki kolongwa kati na ye.

17 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango
mpo na bitumba, basanganaki na Soko ya Yuda mpe
batongaki molako na bango na Efeze-Damimi, kati na Soko
mpe Azeka. **2** Na ngambo mosusu, Saulo mpe bato ya
Isalaele basanganaki mpe batongaki molako na bango kati
na lubwaku ya Terebente; batandamaki na milongo mpe
babongamaki mpo na kobundisa bato ya Filisitia. **3** Bato ya
Filisitia bazalaki na likolo ya ngomba na ngambo moko, mpe
bato ya Isalaele, na likolo ya ngomba na ngambo mosusu;
kaka lubwaku nde ekabolaki bango. **4** Elombe mobali moko
oyo kombo na ye ezalaki « Goliati, » moto ya mboka Gati,
abimaki wuta na molako ya bato ya Filisitia. Azalaki na
bametele pene misato na molayi. **5** Alataki ekoti ya bronze
na moto na ye mpe ebombelo ya tolo, oyo basala na bakilo
pene tuku motoba ya bronze. **6** Na makolo na ye, alataki
bitando ya bronze, mpe akangisaki likonga ya bronze na
sima ya mokongo na ye. **7** Monene ya nzete ya likonga na
ye ezalaki lokola libaya oyo basali bilamba basalelaka; songe
ya likonga yango ezalaki ya bakilo pene sambo. Moto oyo
azalaki komema bibundeli na ye azalaki kotambola liboso
na ye. **8** Goliati atelemaki mpe agangelaki mampinga ya
Isalaele, alobaki: « Mpo na nini bobimi mpe bosali milongo
mpo na bitumba? Ngai nazali moto ya Filisitia te? Mpe bino
bozali basali ya Saulo te? Bopona moto moko mpe botika ye
koya kobundisa ngai. **9** Soki akokoka kolonga mpe koboma
ngai, wana biso tokokoma bawumbu na bino. Nzokande
soki ngai nalongi mpe nabomi ye, wana bino nde bokokoma
bawumbu na biso mpe bokosalela biso. » **10** Moto ya Filisitia
alobaki lisusu: « Na mokolo ya lelo, nazali kotiola mampinga
ya Isalaele. Bopesa ngai moto moko mpo ete nabunda na ye.
» **11** Tango bayokaki maloba ya moto ya Filisitia, Saulo mpe
bato nyonso ya Isalaele bakomaki na mawa mpe babangaki.
12 Davidi azalaki mwana mobali ya moto moko ya Efrate, oyo
kombo na ye ezalaki « Izayi. » Izayi awutaki na Beteleemi ya
Yuda mpe azalaki na bana mibali mwambe. Na tango Saulo
azalaki mokonzi, Izayi akomaki mobange mpo ete mibu na
ye ya mbotama epusanaki makasi. **13** Bana mibali misato ya
liboso ya Izayi balandaki Saulo na bitumba. Tala bakombo ya
bana mibali yango misato oyo balandaki Saulo na bitumba:
Eliabi, mwana mobali ya liboso; Abinadabi, mwana mobali ya
mibale; mpe Shama, mwana mobali ya misato. **14** Lokola
Davidi azalaki leki, mpe wana bana mibali misato ya liboso
balandaki Saulo, **15** Davidi azalaki kokende mpe kozonga
wuta na ndako ya Saulo mpo na koleisa bameme ya tata
na ye na Beteleemi. **16** Mikolo tuku minei, moto ya Filisitia
azalaki komilakisa, tongo mpe pokwa, liboso ya mampinga
ya Isalaele. **17** Izayi alobaki na Davidi, mwana na ye ya
mobali: « Zwela bandeko na yo ya mibali bambuma oyo
ya ble bakalinga mpe mapa oyo zomi, mpe kende kotikela
bango yango na lombangu na molako na bango. **18** Mema
lisusu ba-fromaje zomi oyo epai ya mokonzi ya limpinga ya
basoda nkoto moko, limpinga oyo bango bazali. Tala soki
bandeko na yo ya mibali bazali ndenge nini mpe zwa na
maboko na bango elembo oyo ekolakisa ngai ete bazali
malamu. **19** Bazali na lubwaku ya Terebente elongo na Saulo
mpe mibali nyonso ya Isalaele mpo na kobundisa bato ya
Filisitia. » **20** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Davidi
atikaki bameme na maboko ya mokengeli moko; akamataki
mikumba na ye mpe akendeki, ndenge kaka Izayi ayebisaki
ye; akomaki na molako tango mampinga ya Isalaele ezalaki
komibongisa na milongo mpo na kobunda bitumba, mpe
ezalaki kobeta milolo ya bitumba. **21** Bato ya Isalaele mpe
bato ya Filisitia batandamaki mpe batalanaki ngambo na
ngambo mpo na kobunda. **22** Davidi akitisaki mikumba na
ye, apesaki yango na maboko ya mobateli mikumba, akimaki
mbangu na esika ya bitumba mpe apesaki bandeko na ye
ya mibali mbote. **23** Wana Davidi azali kosolola na bango,
elombe mobali Goliati, moto ya Filisitia ya Gati, alongwaki na
molongo ya mampinga na ye mpe azongelaki koloba ndenge
azalaki kosala mikolo nyonso. Davidi azalaki koyoka ye. **24**
Kasi tango bato nyonso ya Isalaele bamonaki mobali yango,
bakimaki liboso na ye na kobanga makasi. **25** Moko na moko
kati na bato ya Isalaele akomaki koloba: « Bozali na bino
komona mobali oyo ndenge azali kobima mpo na koya epai
na biso? Azali nde koya kotiola Isalaele! Mokonzi akopesa
bomengo ebele epai ya moto oyo akoboma ye, akopesa ye
mwana na ye ya mwasi na libala mpe akosalela libota ya tata
na ye bolamu kati na Isalaele. » **26** Davidi atunaki mibali oyo
bazalaki pembeni na ye: — Eloko nini bakosala na moto oyo
akoboma moto ya Filisitia oyo mpe akolongola soni kati na
Isalaele? Moto ya Filisitia oyo akatama ngenga te azali nani
mpo ete atiola mampinga ya Nzambe na bomoi? **27** Lokola
bato bazalaki kozongela kaka maloba moko, balobaki na
ye: — Tala makambo oyo ekosalemela moto oyo akoboma

ye. **28** Tango Eliabi, kulutu ya Davidi, ayokaki ye koloba
na bato yango, asilikelaki ye makasi mpe atunaki: — Oyaki
awa mpo na nini? Mpe na maboko ya nani otikaki mwa
bameme na biso kati na esobe? Nayebi ndenge lolendo na
yo ezalaka mpe ndenge nini ozalaka mayele mabe. Oyei na
yo kaka mpo na kotala bitumba. **29** Davidi azongiselaki ye:
— Nasali nini? Nakoki kosolola lisusu te? **30** Bongo Davidi
abalukaki mpo na kosolola na moto mosusu mpe atunaki
kaka likambo moko wana. Mpe bazongiselaki ye ndenge
kaka moto ya liboso alobaki na ye. **31** Maloba ya Davidi
epanzanaki na lombangu, mpe bayebisaki yango Saulo.
Mpe sima na Saulo koyoka yango, abengisaki ye. **32** Davidi
alobaki na Saulo: — Tika ete moto moko te amilembisa
nzoto likolo na moto oyo ya Filisitia. Mosali na yo akokende
kobundisa ye. **33** Kasi Saulo alobaki na Davidi: — Okoki
te kokende kobundisa moto wana ya Filisitia! Ozali mwana
moke, nzokande ye azali mobundi ya bitumba wuta bolenge
na ye. **34** Davidi azongiselaki Saulo: — Mosali na yo azalaki
kobatela bameme ya tata na ye. Tango ngombolo to nkosi
ezalaki koya kokamata meme moko kati na etonga, **35**
nazalaki kolanda mpe kobeta yango, nazalaki kokangola mpe
kobotola meme na monoko ya tambwe to ya nkosi yango.
Tango ezalaki kobalukela ngai, nazalaki kokanga yango,
kobeta mpe koboma yango. **36** Lokola mosali na yo abomaki
ezala ngombolo to nkosi, akoboma mpe moto ya Filisitia
oyo akatama ngenga te lokola moko kati na banyama wana,
pamba te atioli mampinga ya Nzambe na bomoi. **37** Yawe
oyo akangolaki ngai na manzaka ya ngombolo mpe ya nkosi
akokangola ngai na maboko ya moto ya Filisitia oyo. Saulo
alobaki na Davidi: — Kende, mpe tika ete Yawe azala elongo
na yo. **38** Bongo Saulo alatisaki Davidi bibundeli na ye moko:
atiaki ye ekoti ya bronze na moto mpe alatisaki ye ebombelo
ya tolo. **39** Na likolo ya elamba ya ebende, Davidi atiaki
lisusu, na mokaba na ye, mopanga ya Saulo; mpe amekaki
kotambola na yango, pamba te atikalaki nanu komesana na
yango te. Davidi alobaki na Saulo: — Nakokoka te kotambola
na biloko oyo nyonso, pamba te namesana na yango te!
Bongo Davidi alongolaki yango na nzoto na ye. **40** Asimbaki
kaka lingenda na ye na loboko, aponaki mabanga mitano
ya moselu kati na moluka ya lubwaku mpe atiaki yango
na libenga na ye ya mobateli bibwele; asimbaki ebambelo
mabanga na loboko mpe apusanaki epai ya moto ya Filisitia.
41 Kaka na tango yango, moto ya Filisitia elongo na moto
oyo amemelaki ye nguba bapusanaki pene ya Davidi; moto
oyo amemaki nguba nde azalaki liboso. **42** Tango moto ya
Filisitia atalaki mpe amonaki Davidi, atiolaki ye; pamba te
azalaki na ye kaka mwa elenge mobali oyo azalaki na poso
kitoko ya nzoto mpe na elongi kitoko. **43** Moto ya Filisitia
alobaki na Davidi: — Boni, ngai nazali mbwa mpo ete oya
kobundisa ngai na lingenda? Bongo alakelaki Davidi mabe na
nzela ya banzambe na ye. **44** Moto ya Filisitia alobaki lisusu
na Davidi: — Pusana awa, nakopesa mosuni na yo epai
ya bandeke ya likolo mpe epai ya banyama ya zamba. **45**
Davidi alobaki na moto ya Filisitia: — Ozali koya kobundisa
ngai na mopanga, na likonga ya monene mpe na likonga ya
moke. Kasi ngai nayei kobundisa yo na Kombo na Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya mampinga ya Isalaele,
oyo yo ozali kotiola. **46** Na mokolo ya lelo, Yawe akokaba yo
na maboko na ngai; nakoboma yo mpe nakokata moto na yo.
Na mokolo ya lelo kaka, nakopesa bibembe ya mampinga ya
Filisitia epai ya bandeke ya likolo mpe epai ya banyama ya
mokili; mpe mokili mobimba ekoyeba ete ezali na Nzambe
moko kati na Isalaele. **47** Bato nyonso oyo basangani awa
bakoyeba ete ezali na mopanga te to na likonga ya monene
te nde Yawe abikisaka. Pamba te bitumba ezali ya Yawe,
mpe Ye akokaba bino na maboko na biso. **48** Wana moto ya
Filisitia amibongisaki mpo na kokende kobundisa Davidi,
Davidi akimaki mbangu na molongo ya liboso ya bitumba
mpo na kokutana na moto ya Filisitia. **49** Davidi akotisaki
loboko na ye kati na libenga na ye, azwaki libanga moko mpe
abambaki yango na nzela ya ebambelo na ye ya mabanga;
abetaki moto ya Filisitia na elongi. Libanga ekotaki kati na
elongi ya moto ya Filisitia, mpe akweyaki elongi kino na
mabele. **50** Boye, Davidi alongaki moto ya Filisitia na nzela
ya ebambelo mabanga na ye mpe na nzela ya libanga moko.
Davidi abetaki moto ya Filisitia mpe abomaki ye, azalaki
ata na mopanga te na loboko na ye. **51** Davidi akimaki
mbangu mpe atelemaki na likolo ya moto ya Filisitia, asimbaki
mopanga ya moto ya Filisitia, abimisaki yango na ebombelo
na yango, abomaki ye, mpe akataki moto na ye na nzela
ya mopanga yango. Tango mampinga ya Filisitia bamonaki
ete elombe na bango akufi, bakimaki. **52** Bato ya Isalaele
mpe bato ya Yuda babimaki na mbala moko, bagangaki
mpe balandaki bato ya Filisitia kino na ebandeli ya lubwaku
mpe kino na bikuke ya Ekroni. Bibembe ya bato ya Filisitia
etandamaki na nzela oyo ekenda na Shaarayimi kino na
Gati mpe kino na Ekroni. **53** Tango bato ya Isalaele batikaki
kolanda bato ya Filisitia, bazongaki mpo na kozwa na makasi
biloko oyo ezalaki kati na molako ya bato ya Filisitia. **54**
Davidi azwaki moto ya moto ya Filisitia mpe amemaki yango
na Yelusalemi; bongo azwaki bibundeli ya moto ya Filisitia
mpe atiaki yango kati na ndako na ye ya kapo. **55** Tango
Saulo amonaki Davidi kokende kobundisa moto ya Filisitia,
atunaki Abineri, mokonzi ya mampinga: — Elenge mobali
oyo azali mwana ya nani? Abineri azongisaki: — Na kombo
na yo mokonzi, nayebi te. **56** Mokonzi alobaki: — Tuna mpo
na koyeba soki elenge mobali oyo azali mwana ya nani? **57**
Tango kaka Davidi azongaki sima na ye koboma moto ya
Filisitia, Abineri azwaki ye mpe amemaki ye na liboso ya
Saulo. Davidi asimbaki na loboko na ye moto ya moto ya
Filisitia. **58** Saulo atunaki Davidi: — Ozali mwana ya nani?
Elenge mobali Davidi azongisaki: — Nazali mwana ya mosali
na yo, Izayi, moto ya Beteleemi.

18 Tango kaka Davidi asilisaki kosolola na Saulo, Jonatan
akangamaki na Davidi mpe alingaki ye lokola ye moko.
2 Kobanda mokolo wana, Saulo avandisaki Davidi kati na
ndako na ye mpe atikaki ye te kozonga na ndako ya tata na
ye. **3** Jonatan asalaki boyokani elongo na Davidi, pamba te
alingaki ye lokola ye moko. **4** Jonatan alongolaki kazaka oyo
azalaki kolata mpe apesaki yango na Davidi. Apesaki ye
mpe bilamba na ye, mopanga na ye, mokaba na ye mpe
eloko na ye oyo abetelaka tolotolo. **5** Lokola Davidi azalaki
penza kosala malamu mosala nyonso oyo Saulo azalaki
kotinda ye na bisika nyonso, Saulo akomisaki ye mokonzi
monene ya basoda. Bato nyonso elongo na basali ya Saulo
bazalaki kosepela na ye. **6** Sima na Davidi koboma moto ya
Filisitia, tango basoda bazalaki kozonga wuta na bitumba,

basi babimaki wuta na bingumba nyonso ya Isalaele mpo na
kokende koyamba mokonzi Saulo, na banzembo ya esengo
mpe na mabina, na milolo ya esengo, na bambunda mike
mpe na bangonga. 7 Basi bazalaki kobina mpe koyemba
boye: « Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi abomaki bankoto
zomi. » 8 Maloba ya banzembo yango epesaki Saulo kanda
makasi. Amilobelaki: « Soki batangi motango ya nkoto zomi
mpo na Davidi, mpe motango ya nkoto moko mpo na ngai,
elingi koloba ete etikali na ye kaka kozwa bokonzi! » 9
Kobanda mokolo wana, Saulo akomaki kotala Davidi miso
mabe. 10 Mokolo oyo elandaki, molimo moko ya mabe
kowuta na Nzambe ekitelaki Saulo, mpe akomaki kotuntuka
kati na ndako na ye, wana Davidi azalaki kobeta lindanda na
ye ndenge azalaki kosala mikolo nyonso. Saulo asimbaki
likonga na ye na loboko. 11 Mbala moko, Saulo abwakaki
likonga na ye na koloba: « Nakobamba Davidi na mir. » Kasi
Davidi akimaki ye mbala mibale. 12 Saulo abangaki Davidi,
pamba te Yawe azalaki elongo na Davidi kasi atikaki Saulo.
13 Mpo na yango, Saulo alongolaki Davidi pembeni na ye
mpe akomisaki ye mokonzi ya basoda nkoto moko. Boye
Davidi akomaki kotambolisa basoda na bitumba na bango.
14 Na nyonso oyo azalaki kosala, Davidi azalaki kolonga,
pamba te Yawe azalaki elongo na ye. 15 Tango Saulo
amonaki ete Davidi azali kolonga mingi, abangaki ye. 16
Kasi Isalaele mobimba mpe Yuda mobimba bazalaki kolinga
Davidi mpo ete azalaki kotambolisa bango na bitumba na
bango. 17 Saulo alobaki na Davidi: — Tala Merabi, mwana
na ngai ya liboso ya mwasi! Nakopesa yo ye na libala soki
kaka osali epai na ngai lokola soda ya mpiko mpe obundi
bitumba ya Yawe. Nzokande Saulo azalaki komilobela: «
Tika ete loboko na ngai eboma ye te, kasi ezala nde loboko
ya bato ya Filisitia. » 18 Davidi azongiselaki Saulo: — Ngai
nazali nani, libota na ngai nde nini, etuka ya tata na ngai nde
nini kati na Isalaele mpo ete nakoma bokilo ya mokonzi? 19
Boye, tango ngonga ya kobalisa Merabi, mwana mwasi ya
Saulo, epai ya Davidi ekokaki, Saulo abalisaki ye epai ya
Adriyeli, moto ya Meola. 20 Nzokande Mikali, mwana mwasi
ya Saulo, azalaki kolinga Davidi. Mpe tango bayebisaki
Saulo likambo yango, asepelaki makasi. 21 Boye Saulo
amilobelaki: « Nakobalisa Mikali epai ya Davidi, mpo ete
azala motambo mpo na ye, mpe ete loboko ya bato ya
Filisitia ekanga ye Davidi. » Boye Saulo alobaki na Davidi: «
Ozwi sik'oyo libaku ya mibale ya kokoma bokilo na ngai.
» 22 Bongo Saulo apesaki mitindo epai ya basali na ye:
« Bosolola na Davidi na nkuku mpe boyebisa ye: ‹ Tala
ndenge nini mokonzi azali kosepela na yo, mpe basali na ye
nyonso balingi yo! Koma na yo sik'oyo bokilo na ye! › » 23
Basali ya Saulo bazongelaki maloba oyo epai ya Davidi, kasi
Davidi alobaki: « Bokanisi ete kokoma bokilo ya mokonzi
ezali likambo ya pete? Kaka ngai oyo nazali mobola mpe
moto pamba! » 24 Basali ya Saulo bayebisaki ye maloba ya
Davidi. 25 Saulo alobaki: « Boloba na Davidi ete mokonzi
asengi mbongo ya libala te, kasi bangenga nkama moko ya
nzoto ya mibali kati na bato ya Filisitia mpo na kozongisa
mabe na mabe epai ya banguna na ye. » Makanisi ya Saulo
ezalaki ya komona Davidi kokweya na maboko ya bato ya
Filisitia. 26 Tango basali bayebisaki Davidi makambo yango,
Davidi asepelaki kokoma bokilo ya mokonzi. Boye liboso ete
tango oyo bakataki ekoka, 27 Davidi elongo na mampinga
na ye babimaki mpe babomaki mibali nkama mibale kati na
bato ya Filisitia. Davidi amemaki bangenga na bango, mpe
batangaki motango na yango liboso ya mokonzi mpo ete
Davidi akoma bokilo ya mokonzi. Boye Saulo apesaki na
libala Mikali, mwana na ye ya mwasi, epai ya Davidi. 28
Tango Saulo amonaki mpe asosolaki ete Yawe azali elongo
na Davidi, mpe ete mwana na ye ya mwasi, Mikali, alingaka
Davidi, 29 Saulo akomaki lisusu kobanga Davidi makasi,
mpe akomaki monguna na ye na mikolo ya bomoi na ye, oyo
etikalaki. 30 Bakonzi ya basoda ya Filisitia bakobaki kobima
mpo na kobunda; mpe tango nyonso bazalaki kosala yango,
Davidi azalaki kolonga, koleka bakonzi mosusu ya basoda
ya Saulo. Boye kombo na ye ekendeki sango.

19 Saulo ayebisaki mabongisi na ye ya koboma Davidi
epai ya mwana na ye, Jonatan, mpe epai ya basali na
ye nyonso. Nzokande Jonatan, mwana mobali ya Saulo,
azalaki kolinga Davidi makasi. 2 Jonatan ayebisaki Davidi:
« Tata na ngai, Saulo, azali koluka libaku ya koboma yo.
Nabondeli yo, lobi na tongo, zala penza na ekenge! Kende
na yo komibomba mpe vanda kuna. 3 Ngai nakobima mpe
nakozala elongo na tata na ngai kati na zamba epai wapi
yo okozala. Nakoloba na tina na yo epai ya tata na ngai,
nakoluka koyeba makambo ndenge ezali mpe nakoyebisa
yo. » 4 Jonatan alobaki malamu na tina na Davidi epai ya
tata na ye, Saulo: « Tika ete mokonzi asala mabe te na
mosali na ye, Davidi, pamba te asali yo mabe te. Yo nde
kutu moto ozwi lisungi monene na makambo oyo ye asali.
5 Andimaki kobungisa bomoi na ye tango abomaki moto
ya Filisitia, mpe, na mokolo yango, Yawe azwaki elonga
monene mpo na Isalaele mobimba. Omonaki yango mpe
osepelaki na yango makasi. Sik'oyo, mpo na nini olingi na yo
kosala lisumu na tina moko te, na koboma moto lokola Davidi
oyo asali na ye likambo te? » 6 Saulo ayokaki Jonatan mpe
alapaki ndayi boye: « Na Kombo na Yawe, bakoboma Davidi
te. » 7 Bongo Jonatan abengaki Davidi mpe ayebisaki ye
makambo nyonso oyo basololaki na tata na ye. Jonatan
amemaki Davidi epai ya Saulo, mpe Davidi asalelaki Saulo
lokola na ebandeli. 8 Lokola bitumba ezongelaki, Davidi
abimaki mpo na kobundisa bato ya Filisitia mpe alongaki
bango na elonga monene, mpe bato ya Filisitia bakimaki
liboso na ye. 9 Kasi molimo moko ya mabe kowuta na Yawe
ekitelaki Saulo, wana avandaki kati na ndako na ye mpe
asimbaki likonga na loboko na ye. Lokola Davidi azalaki
kobeta lindanda, 10 Saulo alukaki koboma ye na nzela ya
likonga na ye. Kasi Davidi akimaki ye, mpe likonga ekotaki
na mir. Na butu wana, Davidi alongaki kokima mpe abikaki.
11 Saulo atindaki mibali kozonga na ndako ya Davidi mpo na
kokengela ye mpe koboma ye na tongo. Kasi mwasi na ye,
Mikali, ayebisaki ye: « Soki okimi te na pokwa ya lelo mpo na
kobatela bomoi na yo, bakoboma yo lobi! » 12 Boye Mikali
akitisaki Davidi na nzela ya lininisa, mpe Davidi akimaki
mpe abikaki. 13 Bongo Mikali azwaki nzambe ya ekeko
oyo ezalaki na lolenge ya moto; alalisaki yango na mbeto,
afinikaki yango elamba mpe atiaki yango bapwale ya bantaba
na moto. 14 Tango Saulo atindaki bato kokanga Davidi,
Mikali alobaki: « Azali kobela. » 15 Saulo azongisaki bato
mpo ete batala Davidi mpe alobaki na bango: « Bomemela
ngai ye na mbeto na ye mpo ete naboma ye. » 16 Kasi tango

mibali bakotaki, bamonaki, na likolo ya mbeto, nzambe ya
ekeko oyo ezalaki lokola moto mpe ezalaki na bapwale ya
bantaba na moto na yango. **17** Saulo alobaki na Mikali: —
Mpo na nini oyokisi ngai soni mpe okimisi monguna na ngai,
mpe sik'oyo abiki? Mikali alobaki na Saulo: — Davidi alobaki
na ngai: « Tika ngai nakima, noki te nakoboma yo. » **18**
Tango Davidi akimaki mpe amibikisaki, akendeki epai ya
Samuele, na Rama, mpe ayebisaki ye makambo nyonso
oyo Saulo asalaki ye. Bongo ye mpe Samuele bakendeki
kovanda na Nayoti, pene ya Rama. **19** Sango ekomaki epai
ya Saulo: « Davidi azali na Nayoti ya Rama. » **20** Saulo
atindaki bato kokende kokanga Davidi. Kasi tango bamonaki
lisanga ya basakoli kosakola mpe Samuele atelemi wana
lokola mokambi na bango, Molimo na Nzambe akitelaki bato
oyo Saulo atindaki, mpe bakomaki bango mpe kosakola.
21 Sango ekomaki epai ya Saulo, mpe ye atindaki bato
mosusu; kasi bango mpe basakolaki. Saulo atindaki bato
mosusu na mbala ya misato, kasi bango mpe basakolaki. **22**
Sima, ye moko Saulo akendeki na Rama mpe akomaki na
libulu monene ya mayi, na Seku. Atunaki: — Samuele mpe
Davidi bazali wapi? Bazongiselaki ye: — Bazali na Nayoti
ya Rama. **23** Boye Saulo akendeki na Nayoti ya Rama.
Kasi ye mpe, wana azalaki kokoba nzela na ye, Molimo na
Nzambe akitelaki ye, mpe akomaki kosakola kino akomaki
na Nayoti ya Rama. **24** Ye mpe alongolaki bilamba na ye
mpe asakolaki liboso ya Samuele; akweyaki mpe atikalaki
bolumbu mokolo yango mobimba mpe butu mobimba. Yango
wana bato batunaka: « Boni, Saulo mpe azali moko kati na
basakoli? »

20 Davidi akimaki wuta na Nayoti ya Rama mpe akendeki
epai ya Jonatan. Atunaki ye: — Nasali nini? Mabe nini
nasali? Lisumu nini nasali liboso ya tata na yo mpo ete aluka
koboma ngai? **2** Jonatan azongisaki: — Te, Ekosalema
te! Okokufa te! Tala, tata na ngai asalaka eloko moko te,
ezala ya moke to ya monene, soki ayebisi ngai te. Mpo na
nini tata na ngai abombela ngai kaka likambo oyo? Ezali
bongo te. **3** Kasi Davidi alapaki ndayi na koloba: « Tata na
yo ayebi malamu ete nazwaki ngolu na miso na yo, mpe
amilobelaki: ‹ Tika ete Jonatan ayeba makambo oyo te, noki
te akoyoka pasi na motema! › Nzokande, na Kombo na
Yawe mpe na kombo na yo moko, etikali kaka moke ete
baboma ngai. » **4** Jonatan alobaki na Davidi: — Nakosala
nyonso oyo okolinga ete ngai nasala mpo na yo. **5** Davidi
azongiselaki Jonatan: — Lobi ekozala mokolo ya feti ya
Sanza ya Sika; nasengelaki kovanda mesa moko na mokonzi
mpo na kolia. Pesa ngai nzela ete nakende kobombama
na bilanga kino na pokwa ya mokolo ya misato. **6** Soki
tata na yo amitungisi mpo na kozanga na ngai komonana,
okoloba na ye: « Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela
ya kokende noki na engumba na ye, Beteleemi, pamba
te etuka mobimba ekosepela kuna mbeka oyo babonzaka
mibu nyonso. » **7** Soki alobi: « Malamu, » wana mosali na
yo akozala na kimia. Kasi soki atomboki na kanda, wana
yeba malamu ete azwi mokano ya kosala ngai mabe. **8**
Boye, salela mosali na yo bolamu, pamba te okotisaki ye na
boyokani elongo na yo liboso ya Yawe. Soki nasalaki mabe
na likambo songolo, yo moko boma ngai! Mpo na nini kokaba
ngai na maboko ya tata na yo? **9** Jonatan alobaki: — Te!
Ekozala penza likambo ya nkele soki ngai nakoki koyeba ete
tata na ngai azwi mokano ya kosala yo mabe, bongo nayebisi
yo yango te! **10** Davidi atunaki Jonatan: — Bongo soki tata
na yo akozongisela yo eyano na kanda, nani akoyebisa
ngai? **11** Jonatan azongiselaki Davidi: — Yaka, tokende
na zamba! Boye, bango mibale bakendeki nzela moko na
zamba. **12** Jonatan alobaki na Davidi: « Na Kombo na Yawe,
Nzambe ya Isalaele, lobi to sima na lobi, na ngonga oyo,
nakoluka koyeba makanisi ya tata na ngai mpo na yo. Soki
ezali malamu, bongo natindi moto te mpo na koyebisa yo
yango, **13** wana tika ete Yawe asala na ngai Jonatan nyonso
oyo ekozala malamu na miso na Ye! Kasi soki tata na ngai
azali na makanisi ya kosala yo mabe, ngai nakoyebisa yo
mpe nakotika yo kokende mpo ete okende na yo na kimia.
Tika ete Yawe azala elongo na yo ndenge azalaki elongo
na tata na ngai! **14** Sima na mikolo, soki nakozala nanu
na bomoi, salela ngai bolamu lokola bolamu ya Yawe mpo
ete baboma ngai te. **15** Mpe kolemba te kosalela libota na
ngai bolamu, ata tango Yawe akolongola banguna nyonso
ya Davidi, na etando ya mokili. » **16** Boye Jonatan asalaki
boyokani elongo na libota ya Davidi na maloba oyo: « Tika
ete Yawe azongisa mabe na mabe na banguna ya Davidi! »
17 Mpe Jonatan asengaki ete Davidi alapa lisusu ndayi na ye
na kombo ya bolingo na ye Davidi epai ya Jonatan, pamba
te azalaki kolinga ye ndenge ye moko amilingaka. **18** Bongo
Jonatan alobaki na Davidi: — Lobi ekozala mokolo ya feti
ya Sanza ya Sika; bato bakomitungisa mpo na yo mpo ete
okozala te, mpe bakomona ete esika na yo ekozala pamba.
19 Sima na lobi, na pokwa, okokende kino na esika epai wapi
obombamaki tango likambo oyo ebandaki mpe okovanda
pembeni ya libanga Ezeli. **20** Ngai nakobwaka makonga
misato na ngambo moko ya libanga yango lokola nde nazali
kobwaka na elembo moko. **21** Bongo nakotinda elenge
mobali moko kokende koluka makonga yango. Soki nalobi na
ye: « Tala, makonga ezali pembeni na yo, lokota mpe yaka
na yango awa, » wana nalingi koloba: « Na Kombo na Yawe,
yaka mpo ete ozali na kimia, likambo ezali te. » **22** Kasi soki
nalobi na elenge mobali: « Tala, makonga ezali mosika na yo;
» wana nalingi koloba: « Kima na yo, pamba te Yawe akimisi
yo. » **23** Bongo mpo na liloba oyo tosololaki ngai na yo, yeba
ete Yawe azali Motatoli kati na ngai mpe yo mpo na libela. **24**
Davidi abombamaki kati na zamba. Bongo na tango ya feti ya
Sanza ya Sika, mokonzi avandaki na mesa mpo na kolia. **25**
Mokonzi avandaki lokola momesano na esika na ye pembeni
ya mir. Jonatan atelemaki, mpe Abineri avandaki pembeni ya
Saulo, kasi esika ya Davidi ezalaki polele. **26** Saulo alobaki
eloko moko te na mokolo wana, pamba te akanisaki kaka ete
eloko moko esalemi epai ya Davidi oyo ekomisi ye mbindo.
27 Kasi mokolo oyo elandaki, mokolo ya mibale ya feti ya
Sanza ya Sika, lokola esika ya Davidi ezalaki lisusu polele,
Saulo alobaki na mwana na ye ya mobali, Jonatan: — Mpo
na nini mwana mobali ya Izayi ayei te mpo na kolia, ezala
lobi oyo eleki to lelo? **28** Jonatan azongiselaki Saulo: —
Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela ya kokende noki
na Beteleemi. **29** Alobaki: « Pesa ngai nzela ya kokende
mpo ete etuka na ngai esengeli kobonza mbeka kati na
engumba, mpe ndeko na ngai ya mobali abengisi ngai mpo
ete nazala kuna. Soki nazwi ngolu na miso na yo, tika ngai
kokende kotala bandeko na ngai. » Yango wana ayei te na

mesa ya mokonzi. **30** Saulo asilikelaki makasi Jonatan mpe
alobaki na ye: — Yo mwana mobali ya mwasi ya yawuli mpe
motomboki, nayebi solo ete okoteli mwana mobali ya Izayi;
kasi ezali mpo na soni na yo mpe ya mama oyo abota yo. **31**
Pamba te tango nyonso mwana mobali ya Izayi akozala na
bomoi kati na mokili oyo, ezala yo to bokonzi na yo, bokozala
na kimia te. Sik'oyo, lukisa ye mpe memela ngai ye, pamba
te asengeli kokufa. **32** Jonatan atunaki Saulo, tata na ye: —
Basengeli koboma ye mpo na nini? Asali nini? **33** Saulo
abwakelaki Jonatan likonga na ye mpo na koboma ye, mpe
Jonatan asosolaki ete tata na ye azali na makanisi ya koboma
Davidi. **34** Jonatan alongwaki na mesa na kanda makasi
mpe atikalaki kolia te na mokolo oyo ya mibale ya feti ya
Sanza ya Sika, pamba te ayokaki pasi na motema na ndenge
tata na ye afingaki Davidi. **35** Na tongo ya mokolo oyo
elandaki, Jonatan akendeki na zamba kokutana na Davidi.
Azalaki elongo na elenge mobali moko. **36** Alobaki na elenge
mobali: « Kima mbangu mpe lokota makonga oyo nazali
kobwaka. » Tango elenge mobali azalaki kokima mbangu,
Jonatan abwakaki likonga liboso na ye. **37** Mpe tango elenge
mobali akomaki na esika oyo likonga ya Jonatan ekweyaki,
Jonatan alobaki na ye na mongongo makasi: « Boni, likonga
ezali liboso na yo te? » **38** Bongo Jonatan agangaki lisusu:
« Sala noki! Kima mbangu, kotelema te! » Elenge mobali
alokotaki likonga mpe azongaki epai ya nkolo na ye. **39**
Elenge mobali ayebaki ata eloko moko te na makambo
oyo nyonso; kaka Jonatan mpe Davidi nde bayebaki. **40**
Bongo Jonatan apesaki bibundeli na ye epai ya elenge
mobali mpe alobaki: « Kende kozongisa yango na engumba.
» **41** Sima na elenge mobali kozonga, Davidi abimaki na
ngambo ya sude ya libanga mpe agumbamaki mbala misato
liboso ya Jonatan, elongi etala na se. Bayambanaki mpe
balelaki elongo, kasi Davidi alelaki mingi koleka. **42** Jonatan
alobaki na Davidi: « Kende na kimia, pamba te biso mibale
tolapanaki ndayi na Kombo na Yawe na koloba: ‹ Yawe azali
Motatoli kati na yo mpe ngai, mpe kati ya bakitani na yo mpe
bakitani na ngai mpo na libela. › » Bongo Davidi akendeki,
mpe Jonatan azongaki na engumba.

21 Davidi akendeki na mboka Nobi epai ya Nganga-
Nzambe Ayimeleki. Ayimeleki alengaki mpe akimaki
mbangu mpo na kokende koyamba ye. Atunaki na Davidi: —
Mpo na nini ozali yo moko? Mpo na nini ezali na moto moko
te elongo na yo? **2** Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe
Ayimeleki: — Mokonzi apesaki ngai mosala moko boye mpe
alobaki na ngai: « Tika ete moto moko te ayeba ata likambo
moko na mosala oyo natindi yo. » Na tina na yango nde
nasengaki na bato na ngai ete tokutana na esika moko. **3**
Bongo sik'oyo, osimbi eloko nini na loboko na yo? Pesa
ngai mapa mitano to eloko nyonso oyo okoki kozala na
yango. **4** Kasi Nganga-Nzambe azongiselaki Davidi: — Na
loboko na ngai, nazali na mapa te oyo toliaka mikolo nyonso,
kasi ezali kaka na mapa oyo ebulisama. Bato na yo bakoki
kolia yango soki kaka basangisaki banzoto te na basi. **5**
Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe: — Solo, bapekisa biso
basi ndenge kaka ezalaka tango nyonso na makambo ya
boye. Kutu tango nakendaka bitumba, biloko ya bato na ngai
ebulisamaka. Atako mosala ya mokolo ya lelo ezalaki bule
te, kasi ekomi bule mpo ete bibundeli ebulisami. **6** Bongo
Nganga-Nzambe apesaki ye mapa ebulisama, pamba te
azalaki na mapa mosusu te. Ezalaki mapa oyo batiaki liboso
ya Yawe, oyo bawuti kolongola na miso na Ye mpo na kotia
mapa mosusu oyo ebimi sika na moto, na esika ya mapa
oyo ya liboso. **7** Nzokande na mokolo yango wana, ezalaki
na mosali moko, kati na basali ya Saulo, oyo atikalaki kuna
liboso ya Yawe. Kombo na ye ezalaki « Doegi. » Azalaki
moto ya Edomi, mpe mokonzi ya babateli bibwele ya Saulo.
8 Davidi atunaki Ayimeleki: — Boni awa, ozali te ata na
likonga moko to na mopanga na se na loboko na yo? Ngai
namemaki te ezala mopanga na ngai to ebundeli na ngai
mosusu, pamba te mosala ya mokonzi esengelaki kosalema
na lombangu. **9** Nganga-Nzambe azongisaki: — Ezali awa
na mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia, oyo obomaki na
lubwaku ya Terebente; balinga yango na elamba sima na
efode. Soki olingi kozwa yango, zwa na yo; pamba te ezali
awa na mopanga mosusu te, bobele oyo wana. Davidi
alobaki: — Mopanga moko te ekokani na yango; pesa ngai
yango. **10** Na mokolo wana kaka, Davidi atelemaki, akimaki
Saulo mpe akendeki epai ya Akishi, mokonzi ya Gati. **11**
Kasi basali ya Akishi balobaki na ye: « Moto oyo azali Davidi
te, mokonzi ya mboka? Ezali ye te oyo bazali koyemba boye
na kobina na tina na ye: ‹ Saulo abomaki bankoto, mpe
Davidi abomaki bankoto zomi? › » **12** Davidi asimbamaki na
maloba oyo mpe abangaki makasi Akishi, mokonzi ya Gati.
13 Mpe wana akosaki kobela liboma na miso ya bato ya
Filisitia, akomaki kosala kati na bango makambo lokola moto
ya liboma: kokoma na bikuke ya bandako, mpe kotika soyi
kotanga ye na mandefu. **14** Akishi alobaki na basali na ye: «
Botala tata oyo, azali moto ya liboma! Mpo na nini boyei na
ye epai na ngai? **15** Boni, nazangi penza bato ya maboma
mpo ete bomema mobali oyo awa, na tina ete aya kosala
makambo na ye ya liboma? Boni, moto ya boye asengeli
penza kokota na ndako na ngai? »

22 Davidi alongwaki na Gati mpe akendeki kobombama
na lidusu ya libanga ya Adulami. Tango bandeko
na ye ya mibali mpe ya libota ya botata na ye bayokaki
sango yango, bakitaki kuna epai na ye. **2** Bato nyonso
oyo bazalaki kati na minyoko, ba-oyo bazalaki na baniongo
ya bato mosusu mpe ba-oyo mitema na bango ezoka,
basanganaki zingazinga ya Davidi mpe akomaki mokambi na
bango. Elongo na ye, ezalaki na bato pene nkama minei.
3 Kolongwa wana, Davidi akendeki na Mitsipe ya Moabi
mpe alobaki na mokonzi ya Moabi: « Nabondeli yo: Pesa
tata na ngai mpe mama na ngai ndingisa ya koya kovanda
elongo na yo kino ngai nakoyeba makambo oyo Nzambe
akosala mpo na ngai. » **4** Boye Davidi amemaki bango
epai ya mokonzi ya Moabi, mpe bavandaki elongo na ye
tango nyonso oyo Davidi azalaki kati na ndako ya makasi. **5**
Kasi mosakoli Gadi alobaki na Davidi: « Kovanda te kati
na ndako oyo batonga makasi, kende na mokili ya Yuda. »
Boye Davidi alongwaki mpe akendeki na zamba ya Ereti.
6 Saulo ayokaki ete bamonaki Davidi elongo na bato na
ye. Wana Saulo azalaki na mopanga na loboko na ye mpe
avandaki na Gibea, na likolo ya ngomba moke mpe na se ya
nzete oyo babengi « Tamarisi » elongo na bakonzi nyonso ya
mampinga na ye, **7** Saulo ayebisaki bango: « Bino bato ya
Benjame boyoka, bokanisi ete mwana ya Izayi akopesa bino

nyonso bilanga mpe bilanga ya vino? Bokanisi ete akokomisa
bino bakonzi ya bankoto to bakonzi ya bankama ya basoda?
8 Ezali mpo na yango nde bino nyonso bosalelaki ngai
likita? Moto moko te alobi na ngai na tina na boyokani oyo
mwana na ngai ya mobali asalaki na mwana ya Izayi, mpe
moko te kati na bino ayokeli ngai mawa mpo ete ayebisa
ngai ete mwana na ngai asaleli ngai likita mpo ete mosali
na ngai atelemela ngai mpe atiela ngai mitambo ndenge
azali kosala yango na mokolo ya lelo? » **9** Kasi Doegi,
moto ya Edomi, oyo azalaki moko kati na basali ya Saulo,
alobaki: « Namonaki mwana mobali ya Izayi koya na Nobi
epai ya Ayimeleki, mwana mobali ya Ayitubi. **10** Ayimeleki
atunaki mpo na ye makambo epai na Yawe, mpe apesaki ye
bilei mpe mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia. » **11** Boye
mokonzi abengisaki Nganga-Nzambe Ayimeleki, mwana
mobali ya Ayitubi; elongo na Banganga-Nzambe nyonso,
bato ya libota na ye ya botata, oyo bazalaki na Nobi. Mpe
bango nyonso bayaki epai ya mokonzi. **12** Saulo alobaki: —
Yoka sik'oyo, mwana mobali ya Ayitubi. Ayimeleki azongisaki:
— Nazali koyoka yo, nkolo na ngai. **13** Saulo alobaki na ye:
— Mpo na nini yo mpe mwana mobali ya Izayi bosalelaki
ngai likita mpo na kotelemela ngai? Mpo na nini opesaki
ye bilei mpe mopanga, mpe otunaki mpo na ye makambo
epai na Nzambe, mpo ete atelemela ngai mpe atiela ngai
mitambo ndenge azali kosala yango na mokolo ya lelo?
14 Ayimeleki azongiselaki mokonzi: — Boni, ezali na moto
moko kati na basali na yo nyonso oyo azali na boyengebene
lokola Davidi? Ye oyo azali bokilo ya mokonzi, mokambi ya
basoda oyo bakengelaka yo mpe moto oyo aleki na lokumu
kati na libota na yo? **15** Boni, mokolo wana ezalaki mbala
na ngai ya liboso ya kotuna mpo na ye makambo epai ya
Nzambe? Nakanisi ete ezali bongo te. Boye tika ete mokonzi
atangela mosali na ye to moko kati na libota ya botata na
ngai ngambo te; pamba te mosali na yo ayebi ata eloko moko
te kati na likambo oyo nyonso. **16** Kasi mokonzi alobaki: —
Ayimeleki, okokufa solo; yo mpe libota mobimba ya botata na
yo. **17** Boye, mokonzi atindaki bakengeli na ye, oyo bazalaki
na mopanzi na ye: « Bobaluka mpe boboma Banganga-
Nzambe ya Yawe; pamba te bango mpe basungaki Davidi:
bayebaki ete Davidi azalaki kokima kasi bayebisaki ngai te. »
Kasi basoda oyo bakengelaka mokonzi baboyaki kosembola
maboko na bango mpo na koboma Banganga-Nzambe ya
Yawe. **18** Mokonzi apesaki mitindo epai ya Doegi: « Yo,
baluka mpe boma Banganga-Nzambe. » Boye Doegi, moto
ya Edomi, abalukaki mpe abomaki bango. Na mokolo wana,
abomaki bato tuku mwambe na mitano oyo balataki efode ya
lino. **19** Abomaki lisusu na mopanga kati na Nobi, engumba
ya Banganga-Nzambe, mibali, basi, bana mpe bana mike,
bangombe, ba-ane mpe bameme. **20** Kaka Abiatari, mwana
mobali ya Ayimeleki mpe koko ya Ayitubi, nde abikaki mpe
akimaki mpo na kokende kosangana na Davidi. **21** Abiatari
ayebisaki Davidi ete Saulo asili koboma Banganga-Nzambe
ya Yawe. **22** Boye Davidi alobaki na Abiatari: « Mokolo wana,
nayebaki malamu ete lokola Doegi, moto ya Edomi, azalaki
wana, akokaki kozanga te koyebisa Saulo. Boye ezali mpo
na ngai nde bato nyonso ya libota ya botata na yo bakufi! **23**
Sik'oyo, vanda awa elongo na ngai, kobanga te. Pamba te
moto oyo azali koluka bomoi na yo azali koluka mpe bomoi
na ngai. Okobatelama malamu epai na ngai. »

23 Tango bayebisaki Davidi ete bato ya Filisitia bazali
kobundisa engumba Keila mpe bazali kozwa na makasi
ble na bilanga na yango, **2** Davidi atunaki Yawe, alobaki: —
Nakoki na ngai kokende kobundisa bato oyo ya Filisitia?
Yawe azongiselaki ye: — Kende, bundisa bato ya Filisitia mpe
bikisa engumba Keila. **3** Kasi basoda ya Davidi bayebisaki
ye: — Soki awa kati na Yuda, tozali kobanga, ekozala boni
soki tokeyi na Keila kobundisa bato ya Filisitia? **4** Davidi
atunaki lisusu Yawe, mpe Yawe azongiselaki ye: — Telema,
kende na Keila, pamba te nazali kokaba bato ya Filisitia
na maboko na yo. **5** Boye Davidi elongo na basoda na
ye bakendeki na engumba Keila mpe babundisaki bato ya
Filisitia, babotolaki biloko mpe bibwele na bango. Davidi
abetaki makasi bato ya Filisitia, mpe, na bongo, abikisaki
bato ya Keila. **6** Nzokande, tango Abiatari, mwana mobali
ya Ayimeleki, akimaki epai ya Davidi, na engumba Keila,
amemaki elongo na ye efode oyo basalelaka mpo na kotuna
Yawe makambo. **7** Tango bayebisaki Saulo ete Davidi akomi
na Keila, Saulo alobaki: « Nzambe akabi ye na maboko na
ngai, pamba te lokola Davidi akoti na engumba oyo ezali
na bikuke mpe bikangelo, amikotisi ye moko na boloko.
» **8** Saulo asangisaki mampinga na ye nyonso mpo na
bitumba, mpo ete bakende na Keila kozingela Davidi elongo
na bato na ye. **9** Tango Davidi ayokaki sango ya mabe
oyo Saulo azali kobongisa mpo na ye, alobaki na Nganga-
Nzambe Abiatari ete amema efode oyo basalelaka mpo na
kotuna Yawe makambo. **10** Davidi alobaki: — Oh Yawe,
Nzambe ya Isalaele, mosali na Yo ayoki malamu ete Saulo
azali komibongisa mpo na koya na Keila, mpo na kobebisa
engumba likolo na ngai. **11** Boni, bakambi ya Keila bakokaba
ngai penza na maboko na ye? Saulo akoya solo ndenge
mosali na Yo ayoki yango? Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele,
yebisa mosali na yo. Yawe alobaki: — Iyo, akoya penza. **12**
Davidi atunaki lisusu: — Bakambi ya Keila bakokaba penza
ngai mpe bato na ngai na maboko ya bato ya Saulo? Yawe
alobaki: — Iyo, bakokaba yo. **13** Boye, Davidi mpe bato
na ye pene nkama motoba balongwaki na engumba Keila
mpe batambolaki bipai na bipai. Tango bayebisaki Saulo
ete Davidi alongwaki na Keila, Saulo akendeki lisusu kuna
te. **14** Davidi avandaki na bisambelo ya likolo ya bangomba
kati na esobe, mpe avandaki na likolo ya ngomba kati na
esobe ya Zifi. Saulo alukaki ye mikolo nyonso, kasi Nzambe
akabaki Davidi te na maboko na ye. **15** Wana Davidi azalaki
na Oreshi kati na esobe ya Zifi, ayokaki ete Saulo abimaki
mpo na koluka koboma ye. **16** Jonatan, mwana mobali ya
Saulo, akendeki na Oreshi epai ya Davidi mpo na kolendisa
ye na Kombo ya Nzambe. **17** Alobaki na ye: « Kobanga
te! Loboko ya tata na ngai, Saulo, ekozwa yo te. Okozala
mokonzi ya Isalaele, mpe ngai nakozala molandi na yo;
ezala tata na ngai, Saulo, ayebi yango. » **18** Bango mibale
basalaki boyokani liboso ya Yawe. Jonatan azongaki epai
na ye, mpe Davidi atikalaki na Oreshi. **19** Bato ya Zifi
bakendeki na Gibea epai ya Saulo mpe balobaki na ye: —
Boni, Davidi abombami te kati na biso, na bisambelo ya
likolo ya bangomba ya Oreshi, kati na esobe, na likolo ya
ngomba moke ya Akila oyo ezali na ngambo ya sude ya
Yeshimoni? **20** Sik'oyo, oh mokonzi, tango nyonso okosepela
kokita, kita na yo; mpe biso moko tozwi mokumba ya kokaba
ye na maboko ya mokonzi. **21** Saulo azongisaki: — Tika

ete Yawe apambola bino mpo na mawa na bino epai na
ngai! 22 Bokende, botala lisusu malamu, bononga mpe
boluka koyeba esika nini Davidi akendaka mikolo nyonso
mpe nani amonaki ye kuna; pamba te bayebisaka ngai ete
azali na mayele mabe makasi. 23 Botala mpe boyeba bisika
nyonso epai wapi abombamaka, mpe bozongela ngai mpo
na koyebisa ngai makambo nyonso ndenge yango ezali.
Bongo na sima, soki azali kati na mboka, ngai nakokende
elongo na bino mpe nakolukisa ye kati na bituka nyonso ya
Yuda. 24 Boye, batelemaki mpe bakendeki na Zifi liboso na
Saulo. Nzokande Davidi elongo na bato na ye bazalaki kati
na esobe ya Maoni, na etando ya Araba, na ngambo ya sude
ya Yeshimoni. 25 Saulo elongo na bato na ye bakomaki
koluka Davidi. Tango bayebisaki Davidi ete bazali koluka
ye, akitaki kati na libanga monene mpe avandaki kati na
esobe ya Maoni. Mpe tango Saulo ayokaki bongo, akotaki
kati na esobe yango ya Moani mpo na kolanda Davidi. 26
Saulo azalaki kotambola na ngambo moko ya ngomba,
bongo Davidi mpe bato na ye bazalaki kotambola na ngambo
mosusu mpe kokima mbangu mosika na Saulo. Lokola Saulo
mpe mampinga na ye bazalaki koluka kozingela Davidi mpe
bato na ye mpo na kokanga bango, 27 momemi sango moko
ayaki epai ya Saulo mpe alobaki na ye: « Yaka noki! Bato ya
Filisitia bakoti na mokili. » 28 Mbala moko, Saulo atikaki
kolanda Davidi mpo na kokende kokutana na bato ya Filisitia.
Yango wana babengaka esika yango « Sela-Amalekoti » oyo
elakisi « Libanga ya bokabwani. » 29 Davidi alongwaki wana
mpe akendeki kovanda na ebombamelo kati na mabanga ya
Eyini-Gedi.

24 Sima na Saulo kolanda bato ya Filisitia, azongaki;
bongo bayebisaki ye: « Davidi azali sik'oyo kati na
esobe ya Eyini-Gedi. » 2 Na bongo, Saulo azwaki basoda ya
mpiko nkoto misato kati na Isalaele mobimba mpe akendeki
koluka Davidi mpe bato na ye pene ya etando ya bantaba ya
zamba. 3 Wana Saulo akomaki pene ya etando ya bameme,
oyo ezalaki zingazinga ya nzela, amonaki ebombamelo
moko ya monene kati na mabanga mpe akotaki kuna mpo
na kosala zongo inene. Nzokande Davidi mpe bato na ye
bazalaki na suka, kati na ebombamelo yango. 4 Bato ya
Davidi balobaki na ye: Tala mokolo oyo Yawe alobelaki tango
alobaki na yo: « Nakokaba monguna na yo na maboko na yo
mpo ete osala ye nyonso oyo olingi. » Boye Davidi apusanaki
na kobombama mpe akataki songe ya kazaka ya Saulo. 5
Sima na yango, Davidi ayokaki motema na ye kobeta mpo
ete akataki songe ya kazaka ya Saulo. 6 Alobaki na basoda
na ye: « Tika ete Yawe apesa ngai te nzela ya kosala likambo
ya boye epai ya nkolo na ngai, mopakolami na Yawe! Loboko
na ngai ekoki te kosimba nzoto na ye, pamba te Yawe nde
apakolaki ye mafuta. » 7 Na maloba oyo, Davidi agangelaki
bato na ye mpe apekisaki bango kobundisa Saulo. Saulo
abimaki na ebombamelo yango mpe akobaki nzela na ye. 8
Tango Davidi mpe abimaki na ebombamelo yango, abengaki
Saulo: « Mokonzi, nkolo na ngai! » Tango Saulo atalaki sima
na ye, Davidi akitisaki elongi mpe agumbamaki ye moko,
elongi na ye kino na mabele. 9 Alobaki na Saulo: — Mpo na
nini olandaka maloba ya bato oyo balobaka na yo ete Davidi
azalaka na posa ya kosala yo mabe? 10 Omoni sik'oyo
yo moko na miso na yo ndenge nini Yawe akabaki yo na
maboko na ngai kati na ebombamelo, kati na mabanga. Bato
mosusu batungisaki ngai ete naboma yo, kasi nabikisaki
yo. Nalobaki: « Nakosembola te loboko na ngai mpo na
kotelemela nkolo na ngai, pamba te azali mopakolami na
Yawe. » 11 Oh tata na ngai, tala eteni oyo ya kazaka na yo
na loboko na ngai! Nakataki songe ya kazaka na yo, kasi
nabomaki yo te. Sik'oyo, sosola mpe yeba ete, kati na ngai,
mayele mabe mpe botomboki ezali te. Nasalaki na ngai yo
mabe te, kasi yo ozali kolanda ngai mpo na koboma ngai. 12
Tika ete Yawe azala Mosambisi kati na ngai mpe yo, mpe
tika ete Yawe azongisela yo mabe na mabe oyo osali ngai!
Kasi loboko na ngai ekosimba yo te. 13 Ndenge kaka lisese
ya kala elobi: « Misala mabe ewutaka epai ya bato mabe,
» loboko na ngai ekosimba yo te. 14 Mokonzi ya Isalaele
abimi mpo na kobundisa nani? Azali kolanda nani? Mbwa ya
kokufa? Nzinzi? 15 Tika ete Yawe azala Mosambisi na biso
mpe akata likambo kati na biso. Tika ete atala likambo na
ngai mpe akata yango! Tika ete alongisa ngai mpe akangola
ngai wuta na loboko na yo. 16 Tango Davidi asilisaki koloba
na Saulo, Saulo atunaki: — Oyo nazali koyoka ezali solo
mongongo na yo Davidi, mwana na ngai? Mpe Saulo alelaki
makasi. 17 Alobaki na Davidi: — Ozali penza sembo koleka
ngai, pamba te osaleli ngai bolamu, nzokande ngai nasalaki
mabe epai na yo! 18 Owuti sik'oyo kotalisa ngai bolamu oyo
osaleli ngai: Yawe akabaki ngai penza na maboko na yo,
kasi oboyaki na yo koboma ngai. 19 Boni, soki moto akutani
na monguna na ye, akotika ye kokoba kokende na nzela
na ye na kimia? Tika ete Yawe afuta yo malamu mpo na
bolamu oyo osaleli ngai na mokolo ya lelo. 20 Tala, nayebi
sik'oyo ete okozala penza mokonzi, mpe bokonzi ya Isalaele
ekolendisama na maboko na yo. 21 Lapa sik'oyo ndayi epai
na ngai na Kombo na Yawe ete okoboma bakitani na ngai te
to okolimwisa kombo na ngai te wuta na libota ya botata na
ngai. 22 Boye Davidi alapaki ndayi yango epai ya Saulo.
Sima na yango, Saulo azongaki epai na ye. Bongo Davidi
mpe bato na ye bazongaki na ebombamelo na bango kati na
ngomba.

25 Samuele akufaki, mpe Isalaele mobimba esanganaki
mpo na kosala matanga na tina na ye; bongo bakundaki
ye na mboka na ye, Rama. Davidi akendeki na esobe ya
Parani. 2 Na mboka Maoni, ezalaki na moto moko ya bozwi
oyo bomengo na ye ezalaki kati na mboka Karimeli. Azalaki
na bameme ya mibali nkoto misato mpe bantaba ya basi
nkoto moko. Na eleko oyo, azalaki kati na Karimeli epai wapi
azalaki kokata bameme na ye bapwale. 3 Kombo na ye
ezalaki « Nabali, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki «
Abigayili. » Abigayili azalaki mwasi ya mayele mpe ya kitoko;
kasi mobali na ye, moto ya etuka Kalebi, azalaki motema
makasi mpe moto mabe. 4 Wana Davidi azali kati na esobe,
ayokaki ete Nabali azali kokata bameme na ye bapwale.
5 Davidi atindaki bilenge mibali zomi, alobaki na bango: «
Bokende na Karimeli epai ya Nabali mpe bopesa ye mbote
na kombo na ngai. 6 Boyebisa ye: ‹ Tika ete bomoi molayi
epesamela yo! Tika ete kimia ezala na yo, na libota na yo
mpe na nyonso oyo ezali ya yo! 7 Nayoki ete bazali kokata
bameme bapwale epai na yo. Nzokande, tango nyonso oyo
babateli bibwele na yo bazalaki elongo na biso na Karimeli,
tosalaki bango mabe ata moko te, mpe babungisaki ata eloko

moko te. **8** Tuna basali na yo, bakoyebisa yo. Boye, tika ete
bilenge mibali na ngai bazwa ngolu na miso na yo, lokola
tokomi epai na yo na mokolo ya feti! Nabondeli yo, pesa na
basali na yo mpe na Davidi, mwana na yo ya mobali, eloko
nyonso oyo okokoka kozwa mpo na bango. › » **9** Tango
bilenge mibali ya Davidi bakomaki epai ya Nabali, bayebisaki
ye makambo oyo nyonso na kombo ya Davidi, mpe bazelaki.
10 Kasi Nabali azongiselaki basali ya Davidi: « Davidi azali
nani? Mwana mobali ya Izayi azali nani? Mikolo oyo, basali
ebele bazali kokima bankolo na bango. **11** Mpo na nini
nakamata mapa na ngai, mayi na ngai mpe mosuni, oyo
nabongisi mpo na bato na ngai, oyo bakataka bapwale, mpo
na kopesa yango epai ya bato oyo nayebi kutu epai bawuti
te? » **12** Bilenge mibali ya Davidi babalukaki mpe bazongaki.
Tango bakomaki, bayebisaki Davidi makambo oyo Nabali
alobaki. **13** Davidi alobaki na basoda na ye: « Tika ete moko
na moko atia mopanga na ye na loketo. » Boye, batiaki
mipanga na bango na loketo, mpe Davidi atiaki mpe oyo ya
ye. Bato pene nkama minei bakendeki elongo na Davidi,
mpe bato nkama mibale batikalaki mpo na kobatela biloko.
14 Moko kati na basali ya Nabali alobaki na Abigayili, mwasi
ya Nabali: « Davidi atindaki bantoma wuta na esobe mpo na
kopambola nkolo na biso, kasi ye atombokelaki bango. **15**
Nzokande bato yango basalelaki biso penza bolamu, basalaki
biso mabe ata moko te, mpe, tango nyonso totambolaki
elongo na bango na zamba, tobungisaki ata eloko moko te.
16 Butu mpe moyi, tango nyonso tozalaki koleisa bibwele na
biso pene na bango, bazalaki lokola mir zingazinga na biso.
17 Sik'oyo, yeba kokanisa mpo na yango mpe tala eloko nini
osengeli kosala, pamba te mokano ya koboma nkolo na biso
mpe libota na ye mobimba esili kozwama. Nkolo na biso azali
moto mabe koleka, boye moto moko te akoki kosolola na ye.
» **18** Abigayili asalaki na lombangu, azwaki mapa nkama
mibale, bambeki mibale ya vino, bameme batumba mitano,
bakilo tuku motoba na mibale na bagrame nkama mitano ya
ble bakalinga, maboke nkama moko ya bambuma ya vino
ekawuka mpe bagato nkama mibale basala na bambuma
ya figi; mpe atiaki yango na likolo ya ba-ane. **19** Bongo
alobaki na basali na ye: « Bokende liboso na ngai, nazali
kolanda bino. » Kasi ayebisaki mobali na ye, Nabali, te. **20**
Wana Abigayili azalaki na likolo ya ane, azalaki kokita sima
na ngomba. Na tango yango kaka, Davidi mpe bato na ye
bazalaki mpe kokita na ngambo epai wapi Abigayili azalaki,
mpe akutanaki na bango. **21** Davidi awutaki komilobela: «
Ezalaki na pamba nde nabatelaki biloko nyonso ya moto oyo
kati na esobe mpo ete eloko moko te ebunga kati na biloko
na ye nyonso! Azongiseli ngai mabe na esika ya bolamu
oyo nasalelaki ye! **22** Tika ete Nzambe apesa ngai Davidi
etumbu ya makasi soki, kino lobi na tongo, natiki na bomoi
mobali moko kati na bato nyonso oyo bazali ya Nabali! » **23**
Tango Abigayili amonaki Davidi, akitaki na lombangu wuta
na ane na ye mpe agumbamaki na liboso ya Davidi, elongi
kino na mabele. **24** Akweyaki na makolo ya Davidi mpe
alobaki: — Oh nkolo na ngai, tika ete mbeba ezala kaka
na moto na ngai! Nabondeli yo, tika ete mwasi mosali na
yo asolola na yo! Yoka makambo oyo mwasi mosali na yo
alingi koyebisa yo. **25** Tika ete nkolo na ngai atala te Nabali,
mobali oyo ya mabe, pamba te azali penza ndenge kombo
na ye ezali; kombo na ye ezali Nabali, mpe elingi koloba:
moto ya liboma. Mpe liboma ezali penza kotambola elongo
na ye. Ngai mwasi mosali na yo, namonaki te bilenge mibali
oyo mokonzi na ngai atindaki. **26** Sik'oyo, nkolo na ngai,
na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, lokola Yawe
apesi yo nzela te ya koboma mpe ya kozongisa yo moko
mabe na mabe, tika ete banguna na yo mpe bato nyonso
oyo bazali makasi ya kosala mabe epai ya nkolo na ngai
bazala lokola Nabali. **27** Mpe tika ete bakado oyo mwasi
mosali na yo amemeli nkolo na ngai epesamela mibali oyo
bazali kolanda yo. **28** Nabondeli yo, limbisa mabe ya mwasi
mosali na yo. Yawe akosala penza ete libota ya nkolo na
ngai ewumela tango nyonso na bokonzi, pamba te obundaka
bitumba ya Yawe. Tika ete, tango nyonso okozala na bomoi,
mabe ata moko te emonana kati na yo. **29** Ezala soki moto
moko atelemi mpo na kolanda yo to mpo na koboma yo,
Yawe, Nzambe na yo, akobatela malamu bomoi ya nkolo
na ngai kati na bato ya bomoi, kasi akobwaka banguna na
yo mosika lokola na ebambelo mabanga. **30** Tango Yawe
akokokisela nkolo na ngai bolamu nyonso oyo alakaki yo
mpe akokomisa yo mokambi ya Isalaele, **31** nkolo na ngai
akoyoka mawa te na motema na ye mpe akomitungisa te na
makanisi mpo ete asopaki makila na pamba mpe azongisaki
ye moko mabe na mabe. Bongo tango Yawe akosalela
nkolo na ngai bolamu, okokanisela mwasi mosali na yo.
32 Davidi azongiselaki Abigayili: — Tika ete apambolama,
Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo atindi yo kokutana na ngai na
mokolo ya lelo! **33** Tika ete mayele na yo epambolama! Tika
ete yo moko mpe opambolama mpo ete opesi ngai nzela te
ya koboma mpe ya kozongisa ngai moko mabe na mabe! **34**
Nzokande, na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo
apesi ngai nzela te ya kosala yo mabe, soki oyaki noki te mpo
na kokutana na ngai, mobali moko te kati na ndako ya Nabali
alingaki kotikala na bomoi kino lobi na tongo. **35** Boye Davidi
azwaki bakado oyo Abigayili amemelaki ye mpe alobaki:
— Zonga epai na yo na kimia. Nayoki maloba na yo mpe
nakosala ndenge osengi ngai. **36** Tango Abigayili akomaki
epai ya Nabali, akutaki Nabali azali kosala feti kati na ndako
na ye ndenge penza mokonzi asalaka yango. Azalaki na
loyenge mpe alangwaki makasi. Boye Abigayili ayebisaki ye
eloko te kino na tongo ya mokolo oyo elandaki. **37** Kasi na
tongo, lokola milangwa na ye esilaki, mwasi na ye ayebisaki
ye makambo nyonso oyo elekaki. Nabali ayokaki pasi na
motema mpe akangamaki lokola libanga. **38** Sima na mikolo
zomi, Yawe abetaki Nabali, mpe akufaki. **39** Tango Davidi
ayokaki ete Nabali akufi, alobaki: « Tika ete apambolama,
Yawe oyo akoti likambo na ngai na ndenge Nabali atiolaki
ngai! Apesi te na mosali na Ye nzela ya kosala mabe, kasi
akweyisi mabe ya Nabali na moto na ye moko! » Bongo
Davidi atindaki maloba epai ya Abigayili mpo na kosenga
ye ete akoma mwasi na ye. **40** Basali ya Davidi bakendeki
na Karimeli mpe balobaki na Abigayili: — Davidi atindi biso
epai na yo mpo ete toya kozwa yo mpo okoma mwasi na
ye. **41** Abigayili agumbamaki elongi kino na mabele mpe
alobaki: — Mwasi mosali na yo, ye oyo! Abongami mpo na
kosalela bino mpe mpo na kosukola makolo ya basali ya
nkolo na ngai. **42** Abigayili amataki na ane na lombangu
mpe akendeki nzela moko na bantoma ya Davidi elongo na
basali na ye mitano ya basi. Mpe akomaki mwasi ya Davidi.
43 Davidi abalaki lisusu Ayinoami, moto ya Jizireyeli; mpe

bango mibale bakomaki basi na ye. **44** Kasi Saulo abalisaki
Mikali, mwana na ye ya mwasi, oyo azalaki mwasi ya Davidi,
epai ya Paliti, mwana mobali ya Laishi, moto na Galimi.

26 Bato ya Zifi bakendeki na Gibea epai ya Saulo, mpe
balobaki: « Boni, oyebi ete Davidi abombami na likolo
ya Akila, ngomba moke oyo etalani na Yeshimoni? » **2**
Boye Saulo atelemaki mpo na kokende na esobe ya Zifi
elongo na basoda ya mpiko ya Isalaele, nkoto misato, mpo
na koluka Davidi kati na esobe ya Zifi. **3** Saulo atongaki
molako na ye na likolo ya Akila, ngomba moke, oyo etalani
na Yeshimoni, pembeni ya nzela. Na tango wana, Davidi
azalaki kovanda kati na esobe. Lokola amonaki ete Saulo
alandi ye kino na esobe, **4** Davidi atindaki banongi mpe, na
nzela na bango, ayokaki ete Saulo akomi penza. **5** Davidi
atelemaki mpe akendeki na esika oyo Saulo atongaki molako
na ye. Amonaki esika oyo Saulo mpe Abineri, mwana mobali
ya Neri, mokonzi ya mampinga na ye, balalaki. Saulo azalaki
ya kolala na kati-kati ya molako, mpe basoda bazingelaki ye.
6 Davidi atunaki Ayimeleki, moto ya Iti, mpe Abishayi, mwana
mobali ya Tseruya mpe ndeko mobali ya Joabi: — Nani kati
na bino akoki kokende elongo na ngai kino na molako epai
ya Saulo? Abishayi azongisaki: — Ngai, nakokende elongo
na yo. **7** Boye Davidi mpe Abishayi bakomaki, na butu, na
esika oyo basoda bazalaki. Bakutaki Saulo alali pongi na
kati-kati ya molako, mpe likonga na ye epikamaki na mabele,
na pembeni ya moto na ye. Abineri mpe basoda balalaki
zingazinga na ye. **8** Abishayi alobaki na Davidi: — Lelo,
Nzambe akabi monguna na yo na maboko na yo. Pesa ngai
sik'oyo nzela mpo ete natobola ye kaka mbala moko likonga
na ngai mpe apikama na mabele, nakozongela yango te
mbala mibale. **9** Kasi Davidi alobaki na Abishayi: — Te!
Koboma ye te! Pamba te nani akosembola loboko na ye
likolo ya mopakolami na Yawe mpe azanga kozwa etumbu?
10 Mpe Davidi alobaki lisusu: — Na Kombo na Yawe! Ye
moko Yawe nde akoboma ye: akokufa, ezala soki tango na
ye ya kokufa ekoki to soki akokende na bitumba. **11** Kasi
Yawe apekisi ngai kosembola loboko likolo ya mopakolami
na Ye. Sik'oyo, zwa kaka likonga mpe eloko ya mayi oyo
ezali pembeni ya moto na ye, mpe tokende na biso. **12**
Boye Davidi azwaki likonga mpe eloko ya mayi oyo ezalaki
pembeni ya moto ya Saulo, mpe bakendeki. Moto moko
te amonaki mpe ayebaki likambo yango, mpe moko te
alamukaki. Bato nyonso bazalaki ya kolala, pamba te Yawe
alalisaki bango pongi makasi. **13** Davidi akatisaki lubwaku,
akendeki na ngambo mosusu mpe atelemaki mosika, na
songe ya ngomba, mosika penza ya molako. **14** Davidi
abelelaki epai ya mampinga mpe epai ya Abineri, mwana
mobali ya Neri; alobaki: — Abineri, okoyanola ngai? Abineri
azongisaki: — Yo nani oyo ozali koganga na matoyi ya
mokonzi? **15** Davidi alobaki na Abineri: — Ozali mobali,
boye te? Nani akokani na yo kati na Isalaele? Mpo na nini
obateli te mokonzi, nkolo na yo? Moto moko ayaki mpo na
koboma mokonzi na yo. **16** Likambo oyo osali ezali malamu
te. Na Kombo na Yawe, yo mpe bato na yo bosengeli kokufa;
pamba te bobateli te nkolo na bino, mopakolami na Yawe.
Botala zingazinga na bino! Wapi likonga mpe eloko ya mayi
ya mokonzi, oyo ezalaki pembeni ya moto na ye? **17** Saulo
asosolaki ete ezali mongongo ya Davidi mpe alobaki: —
Oyo wana ezali mongongo na yo Davidi, mwana na ngai.
Davidi azongisaki: — Solo, ezali mongongo na ngai, oh
mokonzi, nkolo na ngai. **18** Bongo Davidi alobaki lisusu:
— Mpo na nini nkolo na ngai azali kolanda mosali na ye?
Nasali nini? Likambo nini ya mabe nasali mpo ete namema
ngambo? **19** Sik'oyo, tika ete mokonzi, nkolo na ngai, ayoka
maloba ya mosali na ye. Soki ezali Yawe nde atindaki yo
kotelemela ngai, wana tika ete andima likabo. Kasi soki bato
nde bazali kosala boye, wana tika ete balakelama mabe
liboso ya Yawe; pamba te babengani ngai lelo mpe balongoli
ngai na libula ya Yawe, mpe balobi na ngai: « Kende kosalela
banzambe mosusu. » **20** Sik'oyo, tika ete makila na ngai
esopana na mabele te, mosika na miso ya Yawe! Pamba te
mokonzi ya Isalaele abimaki mpo na koluka ngenga kaka
moko, ndenge balandaka soso ya zamba, na bangomba. **21**
Boye Saulo alobaki: — Solo, nasali masumu! Davidi, mwana
na ngai ya mobali, zonga! Mpo ete omonaki ete bomoi na
ngai ezali motuya, nakomeka lisusu te kosala yo mabe.
Nasalaki penza lokola moto ya liboma mpe napengwaki. **22**
Davidi azongisaki: — Likonga ya mokonzi, yango oyo! Tika
ete moko kati na bilenge mibali na yo aya kozwa yango.
23 Yawe oyo afutaka moto nyonso kolanda bosembo mpe
boyengebene na ye, akabaki yo na maboko na ngai lelo; kasi
naboyaki kosembola loboko na ngai likolo ya mopakolami
na Yawe. **24** Ndenge bomoi na yo ezalaki lelo motuya
makasi na miso na ngai, ndenge wana mpe bomoi na ngai
ekozala motuya makasi na miso ya Yawe, mpe akokangola
ngai na pasi nyonso. **25** Saulo alobaki na Davidi: — Tika
ete opambolama, Davidi, mwana na ngai ya mobali! Solo,
okosala penza makambo minene mpe, solo, okolonga. Bongo
Davidi akobaki nzela na ye, mpe Saulo azongaki epai na ye.

27 Davidi akanisaki mpe amilobelaki: « Mokolo ezali oyo
Saulo akoboma ngai na nzela ya loboko na ye. Boye
eleki malamu mpo na ngai kokima na mokili ya bato ya
Filisitia. Na bongo nde Saulo akotika koluka ngai kati na
Isalaele mobimba, mpe ngai nakokima loboko na ye. » **2**
Bongo Davidi elongo na bato nkama motoba oyo bazalaki
elongo na ye batelemaki mpe bakendeki epai ya Akishi,
mwana mobali ya Maoki, mokonzi ya Gati. **3** Davidi mpe
bato na ye bavandaki na Gati epai ya Akishi: mobali nyonso
azalaki na libota na ye, mpe Davidi azalaki na basi na
ye mibale: Ayinoami, moto ya Jizireyeli, mpe Abigayili oyo
azalaki liboso mwasi ya Nabali, moto ya Karimeli. **4** Tango
bayebisaki Saulo ete Davidi akimi na Gati, atikaki koluka ye.
5 Davidi alobaki na Akishi: « Soki nazwi ngolu na miso na
yo, tika ete bapesa ngai esika epai wapi nakoki kovanda
kati na moko ya bingumba ya mokili. Mpo na nini mosali
na yo avanda na mboka mokonzi elongo na yo? » **6** Na
mokolo wana, Akishi apesaki ye engumba ya Tsikilagi. Yango
wana Tsikilagi ekoma kino na mokolo ya lelo engumba ya
bakonzi ya Yuda. **7** Davidi awumelaki na mokili ya bato ya
Filisitia mobu moko mpe sanza minei. **8** Na tango wana,
Davidi mpe bato na ye bazalaki kobundisa bato ya Geshuri,
ya Girizi mpe ya Amaleki; pamba te wuta kala, bato ya
bikolo yango bazalaki kovanda na mokili longwa na Shuri
kino na Ejipito. **9** Tango nyonso Davidi azalaki kobundisa
mboka moko, azalaki kotika te na bomoi ezala mobali to
mwasi. Nzokande azalaki kobotola bameme, bangombe, ba-

ane, bashamo mpe bilamba. Bongo azalaki kozonga epai
ya Akishi. **10** Tango Akishi atunaki: — Bobundi wapi lelo?
Davidi azongisaki: — Tobundi na sude ya Yuda, na sude
ya mokili ya bato ya Yerameeli, mpe na sude ya mokili ya
bato ya Keni. **11** Davidi azalaki kotika te ete bamema na
Gati, ezala mobali to mwasi, noki te bapanza sango na ye na
maloba oyo: « Tala makambo oyo Davidi asalaki. » Davidi
azalaki kosala kaka bongo, tango nyonso oyo avandaki na
mboka ya bato ya Filisitia. **12** Akishi atielaki Davidi motema
mpe alobaki: « Lokola Davidi amiyinisi na miso ya Isalaele,
bato na ye, akozala mosali na ngai mpo na libela. »

28 Na tango wana, bato ya Filisitia basangisaki mampinga
na bango ya basoda mpo na kobundisa Isalaele.
Akishi alobaki na Davidi: — Osengeli koyeba ete yo mpe
bato na yo bokokende na bitumba elongo na ngai. **2** Davidi
azongiselaki Akishi: — Okomona yo moko makambo oyo
mosali na yo azali na makoki ya kosala. Akishi alobaki na
Davidi: — Malamu mingi! Nakokomisa yo mpo na libela
soda oyo abatelaka ngai. **3** Nzokande Samuele akufaki,
mpe Isalaele mobimba esalelaki ye matanga. Bakundaki
ye na Rama, engumba na ye. Saulo abenganaki na mokili
na ye bato oyo basololaka na bakufi mpe bato na soloka.
4 Wana bato ya Filisitia basanganaki mpe bayaki kotonga
molako, na Sunemi, Saulo mpe asangisaki bato nyonso ya
Isalaele mpe batongaki molako na Giliboa. **5** Tango Saulo
amonaki mampinga ya bato ya Filisitia, abangaki mpe somo
etondaki na motema na ye. **6** Saulo atunaki Yawe, kasi Yawe
ayanolaki te, ezala na nzela ya ndoto, ya Urimi to ya basakoli.
7 Bongo, Saulo alobaki na basali na ye: — Bolukela ngai
mwasi oyo asololaka na bakufi mpo ete nakende kotuna
ye. Basali na ye bazongisaki: — Tala, ezali na mwasi moko
na Eyini-Dori. **8** Boye Saulo amibongolaki, alataki bilamba
mosusu mpe akendeki epai ya mwasi yango, na butu, elongo
na mibali mibale. Alobaki: — Nabondeli yo, solola na bakufi
mpo na ngai, mpe bimisela ngai moto oyo nakotanga kombo
na ye. **9** Kasi mwasi yango alobaki na ye: — Oyebi solo
makambo oyo Saulo asalaki. Abenganaki na mokili, bato
oyo basololaka na bakufi mpe bato na soloka. Bongo mpo
na nini otieli bomoi na ngai motambo mpo na kobomisa
ngai? **10** Saulo alapaki ndayi epai na ye na Kombo na Yawe,
alobaki: « Na Kombo na Yawe, okozwa solo etumbu te mpo
na yango. » **11** Bongo mwasi yango atunaki: — Nabimisela
yo nani? Saulo azongisaki: — Bimisela ngai Samuele. **12**
Tango mwasi yango amonaki Samuele, agangaki makasi
mpe alobaki na Saulo: — Mpo na nini okosi ngai? Ozali
Saulo! **13** Mokonzi alobaki na ye: — Kobanga te, omoni nini?
Mwasi alobaki na Saulo: — Namoni nzambe moko kobima
na mabele. **14** Saulo atunaki ye: — Azali ndenge nini? Mwasi
azongisaki: — Ezali mobange mobali moko nde azali komata
mpe alati kazaka. Bongo tango Saulo asosolaki ete ezali
Samuele, akitaki mpe agumbamaki elongi kino na mabele.
15 Samuele alobaki na Saulo: — Mpo na nini otungisi ngai
mpe obimisi ngai? Saulo alobaki: — Nazali na pasi makasi:
bato ya Filisitia bazali kobundisa ngai; bongo Nzambe apesi
ngai mokongo, azali koyanola ngai te, ezala na nzela ya
basakoli to ya bandoto. Yango wana nabengi yo mpo ete
oyebisa ngai likambo nini nakoki kosala. **16** Samuele alobaki:
— Mpo na nini ozali kotuna ngai, awa Yawe asili kopesa
yo mokongo mpe akomi monguna na yo? **17** Yawe akokisi
kaka makambo oyo asakolaki na nzela na ngai: Yawe abotoli
bokonzi na maboko na yo mpe apesi yango na moninga na
yo, Davidi, **18** pamba te otosaki Yawe te mpe okweyiselaki te
bato ya Amaleki kanda ya Yawe na koboma bango nyonso.
Yango wana Yawe asali yo bongo lelo. **19** Yawe akokaba
yo mpe Isalaele na maboko ya bato ya Filisitia. **20** Mbala
moko, Saulo abombamaki na mabele mpe ayokaki maloba
ya Samuele somo mingi. Nzoto na ye elembaki mpo ete
aliaki eloko moko te mokolo mobimba mpe butu mobimba.
21 Tango mwasi apusanaki pembeni ya Saulo mpe amonaki
ete azali lisusu na kimia te, alobaki na ye: — Tala, mwasi
mosali na yo atosaki yo. Nandimaki kokufa mpo na kaka
kosala makambo oyo otindaki ngai. **22** Sik'oyo, yo mpe,
nabondeli yo: yoka mwasi mosali na yo, mpe tika ete ngai
napesa yo bilei mpo ete olia mpe ozwa makasi ya kokoba
nzela na yo. **23** Kasi Saulo aboyaki mpe alobaki: — Nakolia
te. Kasi lokola basali na ye elongo na mwasi batiaki molende,
Saulo ayokelaki bango. Saulo alamukaki mpe avandaki na
mbeto. **24** Mwasi azalaki na mwana ngombe ya mafuta epai
na ye, na etonga. Abonzaki yango noki-noki lokola mbeka.
Akamataki farine, asangisaki yango mpe atumbelaki bango
mapa ezanga levire. **25** Atiaki yango liboso ya Saulo mpe
liboso ya basali na ye, mpe baliaki. Bongo na butu wana
kaka, batelemaki mpe bakendeki.

29 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango ya
basoda na Afeki, mpe Isalaele atongaki molako pene
ya etima ya mayi oyo ezali na Jizireyeli. **2** Wana bakambi ya
bato ya Filisitia batambolaki liboso ya mampinga na bango
ya bankama mpe ya bankoto ya basoda, Davidi mpe bato na
ye bazalaki kotambola na sima elongo na mokonzi Akishi.
3 Bakonzi ya basoda ya Filisitia batunaki: — Ba-Ebre oyo
bazali kosala nini awa? Akishi alobaki na bango: — Ezali
Davidi, mosali ya Saulo, mokonzi ya Isalaele. Azali elongo na
ngai wuta mibu mpe mikolo; mpe natikali nanu kokanga ye
ata na mbeba moko te. **4** Kasi bakonzi ya basoda ya Filisitia
batombokelaki Akishi mpe balobaki: — Zongisa moto oyo!
Tika ete azonga na esika oyo otiaki ye; asengeli te kokende
elongo na biso na bitumba, noki te akobalukela biso na tango
ya bitumba. Mpe ndenge nini moto oyo akoki kosepelisa
lisusu mokonzi na ye, soki na komema mito ya bato na biso
moko te? **5** Ezali Davidi wana te oyo na tina na ye babandaki
koyemba mpe kobina: « Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi
abomaki bankoto zomi. » **6** Boye Akishi abengaki Davidi mpe
alobaki na ye: — Na Kombo na Yawe, ozali moto ya sembo.
Nasepelaka komona yo kokende mpe kozonga elongo na
ngai kati na mampinga. Wuta mokolo oyo oyaki epai na ngai
kino lelo, natikali nanu kokanga yo na mbeba ata moko te;
kasi bakambi ya bato ya Filisitia bazali kondima yo te. **7**
Boye, zonga mpe kende na kimia; kosala eloko moko te oyo
ekosepelisa te bakambi ya bato ya Filisitia. **8** Davidi atunaki
Akishi: — Nasali nini? Eloko nini ya mabe oyo omoni epai
ya mosali na yo wuta mokolo oyo nayaki epai na yo kino
lelo? Mpo na nini nakoki te kokende kobundisa banguna ya
mokonzi, nkolo na ngai? **9** Akishi azongiselaki Davidi: —
Nayebi ete osepelisaka ngai lokola Anjelu na Nzambe, Kasi
bakonzi ya basoda ya Filisitia balobi: « Asengeli te kokende
elongo na biso na bitumba. » **10** Boye, lamuka na tongo

makasi, yo mpe basoda ya nkolo na yo, oyo bayaki elongo
na yo. Bolamuka na tongo makasi mpe bokende wana moyi
ekobima. **11** Boye, Davidi mpe bato na ye batelemaki na
tongo makasi mpo na kozonga na mokili ya bato ya Filisitia;
mpe bato ya Filisitia bakendeki na Jizireyeli.

30 Davidi mpe bato na ye bakomaki na Tsikilagi, na
mokolo ya misato. Na tango wana mpe, bato ya
Amaleki bakotaki na ngambo ya Sude mpe na Tsikilagi.
Babundisaki Tsikilagi mpe batumbaki yango. **2** Bakangaki na
bowumbu basi mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna, ezala
bilenge to mikolo, kasi babomaki moko te kati na bango.
Bamemaki bango mpe bazongelaki nzela na bango. **3** Tango
Davidi mpe bato na ye bakomaki na engumba Tsikilagi,
bakutaki yango ebebisama na moto. Basi na bango, bana na
bango ya mibali mpe ya basi bakomaki bawumbu. **4** Davidi
mpe bato na ye balelaki makasi kino bazangaki makasi ya
kolela. **5** Bamemaki mpe na bowumbu basi mibale ya Davidi:
Ayinoami, moto ya Jizireyeli; mpe Abigayili, moto ya Karimeli,
oyo akufisaki mobali, Nabali. **6** Davidi ayokaki pasi makasi
na motema, pamba te bato bazalaki komibongisa mpo na
koboma ye na mabanga, mpo ete moto nyonso azalaki na
pasi na motema mpo na bana na ye ya mibali mpe ya basi.
Kasi Davidi amilendisaki kati na Yawe, Nzambe na ye. **7**
Boye Davidi alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari, mwana
mobali ya Ayimeleki: « Memela ngai efode. » Mpe Abiatari
amemelaki ye yango. **8** Bongo Davidi atunaki Yawe: —
Nakoki na ngai kolanda lisanga oyo ya miyibi? Nakokoka
na ngai kokanga bango? Yawe azongiselaki ye: — Landa
bango, okokanga bango solo mpe okokangola bakangami. **9**
Davidi akendeki elongo na basoda na ye, nkama motoba.
Bakomaki na moluka ya lubwaku ya Besori epai wapi ba-
oyo bazalaki kotikala na sima batelemaki; **10** pamba te
mibali nkama mibale balembaki makasi, bongo bakokaki te
kokatisa moluka. Kasi Davidi elongo na basoda na ye, nkama
minei, bakobaki kolanda. **11** Basoda ya Davidi bakutanaki na
mobali moko ya Ejipito kati na zamba mpe bamemaki ye
epai ya Davidi. Bapesaki ye mayi ya komela mpe biloko ya
kolia. **12** Bapesaki ye gato basala na bambuma ya figi mpe
maboke mibale ya bambuma ya vino ekawuka. Sima na ye
kolia yango, azwaki lisusu makasi, pamba te aliaki te mpe
amelaki te wuta mikolo misato mpe babutu misato. **13** Davidi
atunaki ye: — Ozali na ngambo ya banani mpe owuti wapi?
Azongiselaki ye: — Nazali moto ya Ejipito mpe mowumbu ya
moto moko ya Amaleki. Esali mikolo misato wuta nkolo na
ngai atikalaki kosundola ngai mpo ete nazalaki kobela. **14**
Tokotaki na ngambo ya Sude ya bato ya Kereti, ya etuka ya
Yuda, mpe na ngambo ya Sude ya Kalebi; mpe totumbaki
na moto Tsikilagi. **15** Davidi atunaki ye: — Okoki komema
ngai na bisika oyo lisanga ya miyibi wana ezali? Azongisaki:
— Yo, lapa nanu ndayi epai na ngai liboso ya Nzambe ete
okoboma ngai te mpe okozongisa ngai te epai ya nkolo na
ngai; bongo ngai nakomema yo epai bango bazali. **16** Boye
amemaki Davidi na esika oyo bato ya Amaleki bazalaki. Mpe
bamonaki ete bazalaki ya kopanzana na mboka mobimba,
bazalaki kolia, komela mpe kobina mpo na ebele ya bomengo
ya bitumba oyo babotolaki na mokili ya bato ya Filisitia mpe
ya Yuda. **17** Davidi alongaki bango kobanda na tongo kino
na pokwa ya mokolo oyo elandaki. Moko te abikaki, longola
kaka bilenge mibali nkama minei oyo bamataki na likolo
ya bashamo mpe bakimaki. **18** Davidi akangolaki biloko
nyonso oyo bato ya Amaleki bazwaki elongo na basi na ye
mibale. **19** Moto na bango moko te azangaki: ezala elenge,
mokolo, mwana mobali, mwana mwasi, eloko moko kati
na bomengo ya bitumba to eloko moko kati na biloko oyo
babotolaki bango. Davidi azongaki na biloko nyonso. **20**
Davidi akamataki bameme mpe bangombe nyonso. Bato oyo
bazalaki kotambola liboso ya bibwele mpo na kolakisa yango
nzela bazalaki koloba: « Tala bomengo ya bitumba ya Davidi.
» **21** Bongo Davidi akomaki epai ya mibali nkama mibale oyo
bakokaki kolanda ye te mpo ete balembaki makasi, mpe
batikaki bango na lubwaku ya Besori. Mibali yango babimaki
mpo na koyamba Davidi mpe bato oyo bazalaki elongo na
ye. Boye Davidi mpe bato na ye bapusanaki mpe bapesaki
bango mbote. **22** Kasi kati na bato oyo bakendeki elongo na
Davidi, bato nyonso ya mabe mpe batomboki balobaki: —
Lokola bakendeki na biso te, tokoki kokabola na bango te
bomengo ya bitumba. Tika ete moto na moto azwa kaka
mwasi na ye elongo na bana na ye mpe akende. **23** Kasi
Davidi alobaki: — Te, bandeko na ngai ya mibali! Bokoki
kosala boye te mpo na biloko oyo Yawe apesi biso! Pamba te
abateli biso mpe akabi na maboko na biso mampinga nyonso
oyo eyaki kobundisa biso. **24** Nani akoki kondima bino na
makambo oyo bozali koloba? Eteni ya moto oyo atikalaki
kokengela biloko mpe eteni ya moto oyo akendeki na bitumba
esengeli kozala ndenge moko. Tokokabola nyonso ndenge
moko. **25** Kobanda mokolo wana kino lelo, Davidi akomisaki
yango mobeko mpe malako kati na Isalaele. **26** Tango
Davidi akomaki na Tsikilagi, atindaki ndambo ya bomengo ya
bitumba epai ya bampaka ya Yuda, oyo bazalaki baninga na
ye. Alobaki: « Tala kado mpo na bino kowuta na bomengo ya
bitumba ya banguna ya Yawe. » **27** Atindaki ndambo epai ya
ba-oyo bazalaki na Beteli, na ngambo ya sude ya Ramoti
mpe na Yatiri; **28** mpe epai ya ba-oyo bazalaki na Aroeri, na
Sipimoti, na Eshitemoa; **29** mpe epai ya ba-oyo bazalaki na
Rakali, kati na bingumba ya bato ya Yerameeli, ya bato ya
Keni; **30** epai ya ba-oyo bazalaki na Orima, na Bori-Ashani,
na Ataki; **31** epai ya ba-oyo bazalaki na Ebron mpe na bisika
nyonso oyo Davidi mpe bato na ye balekaki.

31 Bato ya Filisitia bazalaki kobundisa Isalaele, kasi bato
ya Isalaele bakimaki liboso na bango mpe mingi kati
na bango bakufaki na ngomba Giliboa. **2** Bato ya Filisitia
balandaki Saulo elongo na bana na ye ya mibali, kasi
babomaki bana na ye ya mibali: Jonatan, Abinadabi mpe
Maliki-Shuwa. **3** Bongo bitumba ekomaki mpo na koboma
Saulo. Tango basoda oyo babundaka na matolotolo bamonaki
Saulo, ye Saulo alengaki na somo. **4** Saulo alobaki na soda
oyo amemaki bibundeli na ye: « Bimisa mopanga na yo
na ebombelo na yango mpe boma ngai, noki te bato oyo
bakatama ngenga te bakoya kotuba ngai mpe kosakanela
ngai. » Kasi soda oyo amemaki bibundeli na ye aboyaki,
pamba te azalaki kobanga. Bongo Saulo akamataki mopanga
na ye mpe amibwakaki na likolo na yango. **5** Tango soda
oyo amemaki bibundeli na ye amonaki ete Saulo akufi, ye
mpe amibwakaki na likolo ya mopanga na ye mpe akufaki
elongo na Saulo. **6** Ezalaki bongo nde Saulo, bana na
ye misato ya mibali, soda oyo azalaki komema bibundeli

na ye mpe basoda na ye nyonso bakufaki bango nyonso
elongo mokolo wana. **7** Tango bato ya Isalaele, oyo bazalaki
na ngambo mosusu ya lubwaku mpe ba-oyo bazalaki na
ngambo mosusu ya Yordani bamonaki ete mampinga ya
Isalaele esili kopanzana, mpe ete Saulo mpe bana na ye
ya mibali bakufi, basundolaki bingumba na bango mpe
bakimaki. Bato ya Filisitia bayaki kovanda na bingumba
yango. **8** Na mokolo oyo elendaki, tango bato ya Filisitia
bayaki mpo na kolongola biloko oyo ezalaki na banzoto
ya bibembe, bamonaki Saulo mpe bana na ye misato ya
mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa. **9** Bakataki moto
ya Saulo, bazwaki bibundeli na ye mpe batindaki bato na
mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete bapanza sango
malamu oyo ya elonga kati na tempelo ya banzambe na
bango ya bikeko mpe kati na bato na bango. **10** Batiaki
bibundeli ya Saulo kati na tempelo ya banzambe na bango
ya bikeko, Asitarite, mpe badiembikaki nzoto na ye na mir ya
Beti-Sheani. **11** Tango bavandi ya Yabeshi kati na Galadi
bayokaki makambo oyo bato ya Filisitia basalaki Saulo,
12 bilombe na bango nyonso batelemaki mpe batambolaki
butu mobimba mpo na kokoma na Beti-Sheani. Bongo sima
na bango kokitisa bibembe ya Saulo mpe ya bana na ye
ya mibali wuta na mir, bazongaki na Yabeshi epai wapi
batumbaki yango. **13** Bazwaki mikuwa na bango, bakundaki
yango na Yabeshi, na se ya nzete ya tamarisi, mpe bakilaki
bilei mikolo sambo.

2 Samuele

1 Wana Saulo asilaki kokufa, Davidi azongaki na Tsikilagi
sima na ye kolonga bato ya Amaleki. Mpe avandaki kuna
mikolo mibale. **2** Na mokolo ya misato, moto moko awutaki
na molako ya Saulo mpe ayaki na bilamba epasuka, moto
etonda na putulu. Tango akomaki epai ya Davidi, amibwakaki
na mabele mpo na kogumbama liboso ya Davidi. **3** Davidi
atunaki ye: — Owuti wapi? Azongisaki: — Nakimi wuta na
molako ya Isalaele. **4** Davidi atunaki lisusu: — Yebisa ngai
makambo nini eleki kuna? Moto yango alobaki: — Mampinga
ya Isalaele ekimi bitumba; ebele kati na bango bakweyi na
bitumba mpe bakufi, ata Saulo mpe mwana na ye ya mobali,
Jonatan, bakufi. **5** Bongo Davidi alobaki na elenge mobali
oyo azalaki kopesa ye sango: — Oyebi ndenge nini ete
Saulo mpe mwana na ye ya mobali, Jonatan, bakufi? **6**
Elenge mobali azongisaki: — Nazalaki na ngai koleka na
likolo ya ngomba Giliboa, mpe namonaki Saulo alaleli likonga
na ye. Namonaki lisusu bashar mpe basoda oyo babundaka
likolo ya bampunda kokoma pene ya kokanga ye. **7** Tango
kaka abalukaki mpe amonaki ngai, abengaki ngai; mpe ngai
nazongisaki: « Ngai oyo. » **8** Atunaki ngai: — Ozali nani?
Nazongiselaki ye: — Nazali moto ya Amaleki. **9** Alobaki na
ngai: — Pusana pene na ngai mpe boma ngai, pamba te
nazali koyoka lisusu nzoto malamu te, atako nazali nanu
na bomoi. **10** Boye napusanaki pene na ye mpe nabomaki
ye, pamba te nayebaki ete akobika te na kotala ndenge
babetaki ye. Sima, nazwaki ekoti na ye ya bokonzi, oyo
azalaki na yango na moto mpe singa oyo alataki na loboko
na ye, mpe namemi yango epai na yo, nkolo na ngai. **11**
Bongo Davidi mpe basoda nyonso oyo bazalaki elongo na
ye basimbaki bilamba na bango mpe bapasolaki yango.
12 Basalaki matanga, balelaki mpe bakilaki bilei kino na
pokwa, mpo na Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya mobali;
mpo na mampinga ya Yawe mpe mpo na libota ya Isalaele,
mpo ete bakufaki na nzela ya mopanga. **13** Davidi atunaki
elenge mobali oyo amemelaki ye sango: — Ozali moto ya
mboka nini? Azongisaki: — Nazali mwana mobali ya mopaya
moko, moto ya Amaleki. **14** Davidi atunaki ye: — Mpo na
nini obangaki te kosembola loboko na yo mpo na koboma
mopakolami na Yawe? **15** Bongo Davidi abengaki moko
kati na basoda na ye mpe alobaki: « Yaka, boma ye! » Mpe
soda yango abomaki ye. **16** Davidi alobaki na moto oyo
amemelaki ye sango: « Tika ete makila na yo etangama na
moto na yo moko, pamba te maloba na yo moko nde efundi
yo mpo ete olobi: ‹ Nabomaki mopakolami na Yawe. › » **17**
Davidi asalaki nzembo oyo ya mawa mpo na Saulo mpe
Jonatan, mwana na ye ya mobali. **18** Apesaki mitindo ete
balakisa yango epai ya bato ya Yuda. Nzembo yango ya
mawa ekomama kati na buku ya Moto ya Sembo. **19** Oh
Isalaele, lokumu na yo ekweyi na likolo ya bangomba na yo.
Ndenge nini bilombe bakweyi! **20** Bopanza sango yango te
kati na Gati, bopanza yango te na babalabala ya Ashikeloni,
noki te bana basi ya bato ya Filisitia bakosepela, mpe bana
basi ya mibali oyo bakatama ngenga te bakopumbwa na
esengo. **21** Oh bangomba ya Giliboa, tika ete mamwe mpe
mvula ekweya lisusu te na likolo na bino, ata na likolo ya
bilanga oyo ebotaka bambuma mpe epai wapi makabo
ewutaka! Pamba te ezali kuna nde basambwisaki banguba
ya bilombe, nguba ya Saulo oyo bakotikala kopakola lisusu
mafuta te. **22** Tolotolo ya Jonatan ezalaki kozonga sima te
soki esopi makila ya banguna te, mpe soki etoboli mafuta
ya bilombe te; mpe mopanga ya Saulo ezalaki kozonga te
soki ekokisi mosala na yango te. **23** Na mikolo ya bomoi
na bango, Saulo mpe Jonatan balinganaki makasi mpe
bapesanaki lokumu; mpe na kufa na bango, bakabolaki
bango te. Bazalaki mbangu koleka bampongo, makasi koleka
bankosi. **24** Oh bino bana basi ya Isalaele, bolela mpo na
Saulo oyo alatisaki bino bilamba ya motane mpe biloko ya
monzele, oyo atondisaki babiju ya wolo na bilamba na bino.
25 Ndenge nini bilombe bakweyi na bitumba! Ndenge nini
babomaki Jonatan na bangomba na yo! **26** Ah, Jonatan,
ndeko na ngai ya mobali, nazali na pasi na motema mpo na
yo! Ozalaki motuya mingi mpo na ngai. Bolingo na yo mpo na
ngai ezalaki makasi koleka bolingo ya mwasi! **27** Ndenge nini
bilombe bakweyi! Ah! bibundeli ya bitumba ekomi pamba!

2 Sima na yango, Davidi atunaki Yawe: — Nakoki na ngai
kokende na moko kati na bingumba ya Yuda? Yawe
azongisaki: — Okoki na yo kokende. Davidi atunaki lisusu: —
Nakende wapi? Yawe azongisaki: — Kende na Ebron. **2** Boye
Davidi akendeki kuna elongo na basi na ye mibale: Ayinoami,
moto ya Jizireyeli; mpe Abigayili, mwasi oyo akufisaki mobali
na ye ya liboso, Nabali, moto ya Karimeli. **3** Davidi amemaki
lisusu mibali oyo bazalaki elongo na ye, moko na moko
elongo na libota na ye; mpe bavandaki na bingumba ya Ebron
mpe na bamboka na yango ya mike. **4** Bongo bato ya Yuda
bayaki na Ebron mpe bapakolaki kuna Davidi mafuta mpo
ete akoma mokonzi ya libota ya Yuda. Bayebisaki Davidi ete
ezali bato ya Yabeshi ya Galadi nde bakundi Saulo. **5** Davidi
atindaki bantoma mpo na koloba na bato ya Yabeshi ya
Galadi: « Tika ete Yawe apambola bino na ndenge botalisaki
motema malamu epai ya nkolo na bino, Saulo, mpe na
ndenge bokundaki ye! **6** Tika ete Yawe atalisa bino sik'oyo
bolamu mpe boyengebene! Lokola bosalaki bongo, ngai mpe
nakotalisa bino bolamu yango kaka. **7** Sik'oyo, bozala makasi
mpe boyika mpiko, pamba te nkolo na bino, Saulo, akufi.
Kasi boyeba mpe ete bato ya Yuda bapakoli ngai mafuta
mpo ete nakoma mokonzi na bango. » **8** Na tango wana,
Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya basoda ya Saulo,
azwaki Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, mpe amemaki
ye na Maanayimi. **9** Akomisaki ye mokonzi ya Galadi, ya
bato ya Ashuri mpe ya Jizireyeli, ya Efrayimi, ya Benjame
mpe ya Isalaele mobimba. **10** Ishi-Bosheti, mwana mobali
ya Saulo, azalaki na mibu tuku minei ya mbotama tango
akomaki mokonzi ya Isalaele, mpe akonzaki mibu mibale.
Kasi libota ya Yuda ekanganaki na Davidi. **11** Davidi asalaki
mibu sambo na sanza motoba na Ebron lokola mokonzi ya
libota ya Yuda. **12** Abineri, mwana mobali ya Neri, elongo
na bato ya Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, babimaki
wuta na Maanayimi mpo na kokende na Gabaoni. **13** Joabi,
mwana mobali ya Tseruya, elongo na basali ya Davidi, bango
mpe babimaki mpe bakutanaki na bato ya Abineri pene
ya liziba ya Gabaoni: bamoko bazalaki na ngambo moko
ya liziba, mpe bamosusu, na ngambo mosusu. **14** Abineri
alobaki na Joabi: — Tika ete bilenge mibali batelema mpe
babunda liboso na biso! Joabi azongisaki: — Malamu! Tika

ete babunda. **15** Boye, wana batelemaki mpe batangaki
bango, emonanaki motango oyo: zomi na mibale mpo na
libota ya Benjame mpe Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo;
mpe zomi na mibale kati na basali ya Davidi. **16** Moko
na moko asimbaki monguna na ye na moto mpe atobolaki
ye mopanga na mopanzi; mpe bango nyonso bakweyaki
nzela moko. Bongo babengaki esika yango ya Gabaoni:
Elikati-Atsurimi. **17** Etumba ya mokolo wana ezalaki makasi
penza. Basali ya Davidi balongaki Abineri elongo na bato ya
Isalaele. **18** Bana mibali misato ya Tseruya bazalaki wana:
Joabi, Abishayi mpe Asaeli. Asaeli azalaki mbangu lokola
mboloko ya zamba. **19** Asaeli alandaki Abineri na molende
penza mpe atikalaki kobaluka te, ezala na ngambo ya loboko
ya mobali to ya loboko ya mwasi. **20** Tango Abineri abalukaki
mpo na kotala na sima, atunaki: — Ezali yo Asaeli? Asaeli
azongisaki: — Iyo, ezali ngai. **21** Abineri alobaki na ye: —
Kende na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi, bundisa
moko kati na bilenge mibali mpe botola ye bibundeli. Kasi
Asaeli atikaki te kolanda ye. **22** Boye Abineri alobaki lisusu
na Asaeli: — Tika kolanda ngai! Mpo na nini kotindika ngai
na koboma yo? Bongo ndenge nini nakotala Joabi, ndeko
na yo ya mobali, na elongi? **23** Kasi lokola Asaeli aboyaki
kotika kolanda ye, Abineri atubaki Asaeli songe ya likonga
na ye na libumu; mpe likonga ebimaki ye na mokongo.
Asaeli akweyaki mpe akufaki wana. Moto nyonso oyo azalaki
kokoma na esika oyo Asaeli akweyaki mpe akufaki azalaki
kotelema. **24** Joabi mpe Abishayi balandaki Abineri; mpe
wana moyi ezalaki kolala, bakomaki na etando ya Ama oyo
etalani na Guya, na nzela oyo ekenda na esobe ya Gabaoni.
25 Bato ya Benjame basanganaki sima na Abineri, basalaki
lisanga mpe batelemaki na songe ya ngomba moko ya moke.
26 Abineri abelelaki na Joabi: — Boni, mopanga ekoba na
yango koboma tango nyonso? Oyebi te ete ekosuka mabe?
Okozela kino tango nini mpo na kopesa mitindo na bato
na yo ete balanda lisusu te bandeko na bango? **27** Joabi
azongisaki: — Na Kombo na Nzambe, soki olobaki te, bato
balingaki kokoba kolanda bandeko na bango kino lobi na
tongo. **28** Boye Joabi abetaki kelelo, mpe bato nyonso
batelemaki, batikaki kolanda Isalaele mpe babundaki lisusu
te. **29** Na butu wana nyonso, Abineri mpe bato na ye nyonso
batambolaki na etando ya Araba, balekaki Yordani, bakatisaki
Bitironi mobimba mpe bakomaki na Maanayimi. **30** Joabi
atikaki kolanda Abineri mpe azongaki, asangisaki bato na
ye nyonso: emonanaki ete bato ya Davidi zomi na libwa
kaka nde bazangaki, bakisa Asaeli. **31** Kasi bato ya Davidi
babomaki bato ya Benjame nkama misato na tuku motoba
oyo bazalaki elongo na Abineri. **32** Bakamataki Asaeli mpe
bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, na Beteleemi.
Bongo Joabi mpe bato na ye batambolaki butu mobimba
mpe bakomaki na Ebron na tongo-tongo.

3 Bitumba kati na libota ya Saulo mpe libota ya Davidi
ewumelaki tango molayi. Wana makasi ya Davidi ezalaki
komata se komata, makasi ya libota ya Saulo ezalaki kaka
kokita. **2** Tala bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na
Ebron: Mwana ya liboso ezalaki Aminoni oyo Ayinoami,
moto ya Jizireyeli, abotelaki ye; **3** ya mibale, Kileabi oyo
Abigayili oyo akufisaki mobali na ye ya liboso, Nabali, moto
ya Karimeli, abotelaki ye; ya misato, Abisalomi oyo Maaka,
mwana ya Talimayi, mokonzi ya Geshuri, abotelaki ye; **4** ya
minei, Adoniya oyo Agite abotelaki ye; ya mitano, Shefatia
oyo Abitali abotelaki ye; **5** ya motoba, Yitileami oyo Egila,
mwasi ya Davidi, abotelaki ye. Bango nde bana mibali ya
Davidi oyo babotamaki na Ebron. **6** Na tango ya bitumba kati
na mabota ya Saulo mpe ya Davidi, Abineri azalaki kolendisa
nguya na ye kati na ndako ya Saulo. **7** Nzokande, Saulo
azalaki na makangu moko; kombo na ye ezalaki « Ritsipa, »
mwana mwasi ya Aya. Bongo Ishi-Bosheti alobaki na Abineri:
— Mpo na nini osangisi nzoto na makangu ya tata na ngai?
8 Tango Abineri ayokaki makambo oyo Ishi-Bosheti alobaki,
asilikaki makasi mpe azongisaki: — Boni! Ngai nazali moto
ya mbwa na ngambo ya bato ya Yuda? Ngai oyo, na mokolo
ya lelo, nazali kosalela bosembo epai ya libota ya Saulo,
tata na yo, epai ya bandeko na ye mpe epai ya baninga na
ye; ngai oyo nakabaki yo te na maboko ya Davidi, ngai nde
sik'oyo ozali kofunda ete nasali mabe na tina na mwasi oyo!
9 Tika ete Nzambe apesa ngai Abineri etumbu ya makasi
soki nasali te mpo na Davidi makambo oyo Yawe alakaki ye,
na nzela ya ndayi, **10** ete akolongola bokonzi na ndako ya
Saulo mpe akotia kiti ya bokonzi ya Davidi kati na Isalaele
mpe kati na Yuda, longwa na Dani kino na Beri-Sheba. **11**
Ishi-Bosheti akokaki kozongisa ata liloba moko te epai ya
Abineri, pamba te azalaki kobanga ye. **12** Abineri atindaki
bantoma koloba na Davidi: — Mokili oyo ezali ya nani?
Sala boyokani elongo na ngai, bongo ngai nakosunga yo
mpo na kosangisa Isalaele mobimba epai na yo. **13** Davidi
azongisaki: — Malamu! Nandimi kosala boyokani elongo na
yo, kasi nasengi yo eloko moko: koya liboso na ngai te soki
otindeli ngai nanu te Mikali, mwana mwasi ya Saulo, tango
okoya kokutana na ngai. **14** Bongo Davidi atindaki bantoma
koloba na Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo: — Pesa ngai
mwasi na ngai, Mikali, oyo nabalaki ngai moko na motuya ya
bangenga nkama moko ya bato ya Filisitia. **15** Boye Ishi-
Bosheti atindaki bato kozwa Mikali epai ya mobali na ye,
Palitieli, mwana mobali ya Laishi. **16** Mobali na ye alandaki
ye na kolela kino na Bawurimi. Kasi Abineri alobaki na mobali
yango: — Zonga na ndako na yo. Mpe mobali azongaki.
17 Abineri asololaki na bampaka ya Isalaele mpe alobaki
na bango: — Lokola wuta kala bolingaka ete Davidi akoma
mokonzi na bino, **18** bosala yango sik'oyo; pamba te Yawe
alobaki boye na tina na ye: « Ezali na nzela ya Davidi, mosali
na ngai, nde nakobikisa bato na Ngai, Isalaele, na maboko
ya bato ya Filisitia mpe ya banguna na bango nyonso. »
19 Sima na Abineri koloba likambo yango epai ya bato ya
libota ya Benjame, akendeki na Ebron mpo na koyebisa
Davidi makambo nyonso oyo bato ya Isalaele mpe libota
mobimba ya Benjame babongisaki. **20** Mpe tango Abineri
elongo na bato na ye, tuku mibale, bakomaki epai ya Davidi,
na Ebron, Davidi asaliselaki bango feti. **21** Abineri alobaki na
Davidi: — Na ndingisa na yo mokonzi, nkolo na ngai, nalingi
kokende sik'oyo kosangisela yo bato nyonso ya Isalaele
mpo ete basala boyokani elongo na yo; mpe na bongo,
yo okokonza na bisika nyonso oyo olingi. Davidi atikaki
Abineri kokende, mpe Abineri azongaki na kimia. **22** Sima na
mwa tango, basali ya Davidi mpe Joabi bazongaki wuta na
bitumba mpe bamemaki bomengo ebele ya bitumba. Abineri
azalaki lisusu na Ebron te, epai ya Davidi, pamba te Davidi
asilaki kotika ye kokende, mpe azongaki na kimia. **23** Tango

kaka Joabi mpe basoda na ye nyonso bakomaki, bayebisaki
Joabi: — Abineri, mwana mobali ya Neri, ayaki epai ya
mokonzi; bongo mokonzi atikaki ye kokende, mpe azongaki
na kimia. **24** Joabi akendeki komona mokonzi mpe alobaki
na ye: — Eloko nini oyo osali? Mpo na nini otikaki penza
Abineri oyo ayaki epai na yo kokende? Mpe tala sik'oyo,
akei! **25** Nzokande oyebi malamu Abineri, mwana mobali
ya Neri! Soki ayaki epai na yo, ezalaki nde mpo na kokosa
yo, mpo na kononga mpe koluka koyeba bisika nyonso oyo
otambolaka mpe makambo nyonso oyo osalaka. **26** Sima na
Joabi kowuta na ndako ya Davidi, atindaki bantoma mpo ete
balanda mpe bakanga Abineri. Mpe wana Davidi ayebaki te,
bantoma bazongisaki Abineri wuta na libulu ya mayi ya Sira.
27 Tango Abineri azongaki lisusu na Ebron, Joabi abendaki
ye na pembeni, na kati-kati ya ekuke ya engumba lokola nde
alingi kosolola na ye na nkuku. Mpe kuna, mpo na kozongisa
mabe na mabe na tina na makila ya ndeko na ye ya mobali
Asaeli, Joabi atubaki Abineri mbeli na libumu, mpe Abineri
akufaki. **28** Sima na yango, tango kaka Davidi ayokaki sango
ya makambo oyo ewutaki kosalema, alobaki: — Na miso
ya Yawe, ngai mpe bokonzi na ngai tozali na ngambo te
mpo na libela na tina na makila ya Abineri, mwana mobali
ya Neri. **29** Tika ete makila na ye etangama na moto ya
Joabi mpe ya libota na ye mobimba! Tika ete ndako ya Joabi
ezangaka te bato oyo bakobela bokono ya sopisi to bokono
ya maba to bato oyo bakotambola na banzete to bato oyo
bakokufa na mopanga to bato oyo bakozanga bilei. **30** Joabi
mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi, babomaki Abineri
mpo ete abomaki Asaeli, ndeko na bango ya mobali, na
bitumba ya Gabaoni. **31** Bongo Davidi alobaki na Joabi mpe
na bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye: — Bopasola
bilamba na bino mpe bolata basaki, bosala matanga liboso
ya Abineri. Ye moko mokonzi Davidi atambolaki na sima ya
ebembe. **32** Bakundaki Abineri, na Ebron, mpe mokonzi
alelaki makasi na likolo ya kunda ya Abineri. Bato nyonso
mpe balelaki. **33** Bongo mokonzi ayembaki nzembo oyo ya
mawa mpo na Abineri: « Esengelaki ete Abineri akufa penza
lokola zoba? **34** Bakangaki te maboko na yo na basinga,
bakangaki te makolo na yo na basheni. Kasi okweyi ndenge
bakweyaka liboso ya babomi. » Mpe bato nyonso balelaki ye
lisusu makasi **35** mpe basengaki na Davidi ete alia wana
moyi ezali nanu. Kasi Davidi alapaki ndayi na maloba oyo: «
Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu oyo eleki makasi soki
nameki kolia mapa to eloko mosusu liboso ete moyi elala! »
36 Bato nyonso bayokaki ndayi yango mpe basepelaki na
yango: bazalaki kosepela na makambo nyonso oyo mokonzi
azalaki kosala. **37** Mpe na mokolo wana, basoda nyonso
ya Isalaele mpe Isalaele mobimba bandimaki ete mokonzi
ayebaki ata likambo moko te na tina na kufa ya Abineri,
mwana mobali ya Neri. **38** Mokonzi alobaki na basali na
ye: « Boni, boyebi na bino ete mokambi moko mpe moto
moko ya monene akweyi lelo kati na Isalaele? **39** Na mokolo
ya lelo, atako bapakola ngai mafuta lokola mokonzi, nazali
na makasi te, mpe bana mibali oyo ya Tseruya baleki ngai
na makasi. Tika ete Yawe apesa etumbu na moto oyo asali
mabe oyo kolanda mabe na ye! »

4 Tango Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, ayokaki ete
Abineri akufi na Ebron, alembaki nzoto, mpe bato nyonso
ya Isalaele bakomaki na somo makasi. **2** Nzokande mwana
mobali ya Saulo azalaki na bato mibale oyo bazalaki bakonzi
ya mampinga: moko, kombo na ye ezalaki « Baana; » mpe
mosusu, « Rekabi. » Bazalaki bana mibali ya Rimoni, moto
ya Beyeroti, kati na bato ya ekolo ya Benjame. Beyeroti
ezalaki eteni ya mabele ya Benjame, **3** pamba te bato ya
Beyeroti bakimelaki na Gitayimi mpe bavandaki kuna lokola
bapaya kino na mokolo ya lelo. **4** Jonatan, mwana mobali
ya Saulo, azalaki na mwana mobali moko oyo azalaki na
mbeba na makolo nyonso mibale. Wana azalaki nanu na
mibu mitano ya mbotama, sango kowuta na Jizireyeli na tina
na Saulo mpe Jonatan ekomaki. Boye mama mobokoli na
ye akamataki ye mpo na kokima. Kasi lokola akimaki na
lombangu, mwana akweyaki mpe akomaki na mbeba na
makolo nyonso mibale. Kombo na ye ezalaki « Mefibosheti.
» **5** Rekabi mpe Baana, bana mibali ya Rimoni, moto ya
Beyeroti, bakendeki na ndako ya Ishi-Bosheti mpe bakomaki
kuna na ngonga ya midi, wana azalaki kolala mpo na
kopema. **6** Bakotaki kati na ndako lokola nde bakei kozwa
ble, wana Ishi-Bosheti azalaki ya kolala na mbeto na ye kati
na shambre, batubaki ye mbeli na libumu, babomaki ye mpe
bakataki ye moto; bongo bazwaki moto yango, bakimaki mpe
batambolaki na yango butu mobimba na nzela oyo ekenda
na etando ya Araba. Rekabi mpe Baana, ndeko na ye ya
mobali, bakimaki. **8** Bamemaki moto ya Ishi-Bosheti epai ya
Davidi, na Ebron, mpe balobaki na mokonzi: — Tala moto
ya Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, monguna na yo,
oyo alukaki koboma yo. Na mokolo ya lelo, Yawe azongisi
mpo na mokonzi, nkolo na ngai, mabe na mabe epai ya
Saulo mpe bakitani na ye. **9** Davidi azongiselaki Rekabi mpe
Baana, ndeko na ye ya mobali, bana mibali ya Rimoni, moto
ya Beyeroti: — Na Kombo na Yawe oyo akangoli ngai na pasi
nyonso **10** tango moto moko ayebisaki ngai ete Saulo akufi,
wana akanisaki ete amemeli ngai sango malamu. Nakangaki
ye mpe nabomaki ye, na Tsikilagi. Ezalaki lifuti oyo napesaki
ye mpo na sango na ye. **11** Bongo sik'oyo, tango bato mabe
babomi moto oyo ayebi na ye likambo te kati na ndako na
ye moko mpe na mbeto na ye moko, nasengeli te kosenga
makila na ye na maboko na bino mpe kolimwisa bino na
mokili? **12** Boye Davidi apesaki mitindo; mpe bato na ye
babomaki bango, bakataki bango maboko mpe makolo mpe
badiembikaki bango pembeni ya liziba ya Ebron. Bazwaki
moto ya Ishi-Bosheti mpe bakundaki yango kati na kunda ya
Abineri, na Ebron.

5 Bikolo nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya Davidi
mpe balobaki: « Biso na yo, tozali nzoto moko mpe makila
moko. **2** Na kala, na mikolo oyo Saulo azalaki mokonzi, yo
nde ozalaki kokamba mampinga ya Isalaele na bitumba.
Nzokande, Yawe alobaki na yo: ‹ Yo nde okokamba bato
na Ngai, Isalaele, mpe okokoma mokambi na bango. › »
3 Boye bampaka nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya
mokonzi. Mokonzi Davidi asalaki elongo na bango boyokani,
na Ebron, liboso ya Yawe; mpe bapakolaki Davidi mafuta
mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele. **4** Davidi azalaki na
mibu tuku misato ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe
akonzaki mibu tuku minei: **5** mibu sambo na basanza motoba
lokola mokonzi ya Yuda, na Ebron; mpe mibu tuku misato
na misato lokola mokonzi ya Isalaele mobimba mpe Yuda,

na Yelusalemi. **6** Mokonzi mpe bato na ye bakendeki na
Yelusalemi mpo na kobundisa bato ya Yebusi oyo bazalaki
kovanda kuna. Bavandi ya Yebusi balobaki na Davidi: «
Okokota awa te, pamba te ezala mokufi miso to moto ya
tengu-tengu akobengana yo. » Bakanisaki ete Davidi akoki
kokota kuna te. **7** Atako bongo, Davidi abotolaki ndako
makasi ya Siona, oyo ezali engumba ya Davidi. **8** Na mokolo
wana, Davidi alobaki: « Moto nyonso oyo alingi kobundisa
bato ya Yebusi asengeli kozwa nzela ya se ya mabele mpo
na kokanga bato ya tengu-tengu mpe bakufi miso oyo bazali
banguna ya Davidi. » Yango wana balobaka: « Bakufi miso
mpe bato ya tengu-tengu bakokota te na ndako ya mokonzi.
» **9** Davidi avandaki na ndako yango oyo batonga makasi
mpe abengaki yango « Engumba ya Davidi. » Mpe Davidi
atongaki zingazinga na yango, longwa na Milo kino na kati.
10 Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata, mpe Yawe
Nzambe, Mokonzi ya mampinga, azalaki elongo na ye. **11**
Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi mpo
ete bamemela ye mabaya ya sedele, basharipantie mpe
bato oyo bapasolaka mabanga; mpe batongelaki Davidi
ndako. **12** Davidi asosolaki ete Yawe azali kolendisa ye
lokola mokonzi ya Isalaele mpe azali kotombola bokonzi na
ye mpo na Isalaele, bato na Ye. **13** Tango Davidi alongwaki
na Ebron mpe akendeki kovanda kati na Yelusalemi, azwaki
lisusu bamakangu mpe basi mosusu ebele oyo babotelaki ye
bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **14** Tala bakombo ya
bana ya Davidi oyo babotamaki na Yelusalemi: Shamuwa,
Shobabi, Natan, Salomo, **15** Yibari, Elishuwa, Nefegi, Yafia,
16 Elishama, Eliyada mpe Elifeleti. **17** Tango bato ya Filisitia
bayokaki ete bapakoli Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi
ya Isalaele, bango nyonso bakendeki koluka ye. Kasi tango
Davidi ayokaki sango ya mabongisi na bango, akendeki na
ndako oyo batonga makasi. **18** Bato ya Filisitia bakomaki
mpe bapanzanaki na lubwaku ya Refayimi. **19** Davidi atunaki
Yawe: — Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia?
Okokaba bango solo na maboko na ngai? Yawe azongiselaki
ye: — Kende, pamba te nakokaba bato ya Filisitia na maboko
na yo. **20** Davidi akomaki na Bali-Peratsimi mpe alongaki
kuna bato ya Filisitia. Alobaki: « Yawe afungoleli ngai nzela
kati na banguna na ngai, ndenge mayi epasolaka nzela.
» Yango wana babengaki esika yango Bala-Peratsimi. **21**
Bato ya Filisitia basundolaki kuna banzambe na bango ya
bikeko, mpe Davidi elongo na basoda na ye bamemaki
yango. **22** Bato ya Filisitia bayaki lisusu mpe bapanzanaki
kati na lubwaku ya Refayimi. **23** Bongo Davidi atunaki Yawe,
mpe Yawe azongiselaki ye: « Kobundisa bango na liboso
te, kasi baluka na sima na bango; bongo okobimela bango
na liboso ya banzete ya mirie. **24** Tango okoyoka lokito ya
makolo ya bato na likolo ya banzete ya Mirie, na tango wana
nde okobima noki, pamba te ekolakisa ete Yawe abimi liboso
na yo mpo na kobeta mampinga ya bato ya Filisitia. » **25**
Davidi asalaki ndenge Yawe atindaki ye mpe abomaki bato
ya Filisitia, longwa na Geba kino na Gezeri.

6 Davidi asangisaki basoda ya mpiko ya Isalaele, bazalaki
nkoto tuku misato. **2** Davidi elongo na basoda na ye
nyonso bakendeki na Baale-Yuda mpo na kolongola kuna
Sanduku ya Nzambe, oyo, liboso na yango, bazalaki kobelela
Kombo moko, Kombo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga,
oyo avandaka kati na basheribe na likolo ya Sanduku. **3**
Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya shario ya sika
mpe bamemaki yango wuta na ndako ya Abinadabi, oyo
ezalaki na likolo ya ngomba moke. Ezalaki Uza mpe Ayiyo,
bana mibali mibale ya Abinadabi, nde bazalaki kotambolisa
shario yango oyo ya sika. **4** Bamemaki shario elongo na
Sanduku ya Nzambe, wuta na ndako ya Abinadabi, oyo
ezalaki na likolo ya ngomba moke. Ayiyo azalaki kotambola
liboso ya shario. **5** Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele
bazalaki kosepela na liboso ya Yawe, na kobeta lolenge
nyonso ya bibetelo mindule basala na mabaya ya sipele,
mandanda, banzenze, bambunda ya mike-mike, makembe
mpe manzanza. **6** Tango bakomaki na etando ya Nakoni,
Uza asembolaki loboko na ye mpe asimbaki Sanduku ya
Nzambe, pamba te bangombe elingaki kokweyisa Sanduku.
7 Yawe asilikelaki Uza makasi, mpe Nzambe abetaki ye mpo
na mbeba na ye. Boye Uza akufaki kaka wana, pembeni
ya Sanduku ya Nzambe. **8** Davidi asilikaki makasi mpo
ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta Uza. Yango wana,
kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango « Peretsi-
Uza. » **9** Na mokolo wana, Davidi abangaki Yawe mpe
amitunaki: « Ndenge nini Sanduku ya Yawe eya epai na
ngai? » **10** Boye, Davidi aboyaki komema Sanduku ya Yawe
epai na ye, kati na engumba ya Davidi; akendeki kotia yango
kati na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya Gati. **11** Sanduku
ya Yawe evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-
Edomi, moto ya Gati; mpe Yawe apambolaki Obedi-Edomi
elongo na libota na ye nyonso. **12** Tango bayaki koyebisa
mokonzi Davidi ete Yawe apamboli ndako ya Obedi-Edomi
mpe biloko na ye nyonso mpo na Sanduku ya Nzambe,
Davidi akendeki kozwa na esengo Sanduku ya Nzambe
wuta na ndako ya Obedi-Edomi, mpe bakendeki na yango
kati na engumba ya Davidi. **13** Tango bato oyo bazalaki
komema Sanduku ya Yawe batindikaki makolo na bango
mbala motoba, batelemaki, mpe Davidi abonzaki lokola
mbeka ngombe moko ya mobali mpe mwana ngombe moko
ya mafuta. **14** Davidi alataki efode ya lino mpe azalaki kobina
na makasi na ye nyonso liboso ya Yawe. **15** Davidi mpe
bato nyonso ya Isalaele bamemaki Sanduku ya Yawe na
kobeta milolo ya esengo mpe na kobeta bakelelo. **16** Tango
Sanduku ya Yawe ekotaki na engumba ya Davidi, Mikali,
mwana mwasi ya Saulo, azalaki kotala wuta na lininisa; mpe
tango amonaki mokonzi Davidi kopumbwa mpe kobina liboso
ya Yawe, ayinaki ye kati na motema na ye. **17** Bamemaki
Sanduku ya Yawe mpe batiaki yango kati na ndako ya kapo
oyo Davidi atelemisaki mpo na yango. Mpe Davidi abonzaki
liboso ya Yawe bambeka ya kotumba mpe bambeka ya
boyokani. **18** Tango Davidi asilisaki kobonza bambeka ya
kotumba mpe bambeka ya boyokani, apambolaki bato na
Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga. **19** Bongo apesaki
na bato nyonso, na lisanga mobimba ya Isalaele, mibali mpe
basi, lipa, gato oyo basala na bambuma ya dati, gato oyo
basala na bambuma ya vino ya kokawuka. Sima na yango,
bato nyonso bazongaki na bandako na bango. **20** Tango
Davidi azongaki mpo na kopambola ndako na ye, Mikali,
mwana mwasi ya Saulo, abimaki mpo na kokutana na Davidi
mpe alobaki: — Lokumu nini mokonzi ya Isalaele amipesi na
mokolo ya lelo tango amitiki bolumbu na miso ya basi nyonso
ya basali na ye ndenge moto pamba akokaki kosala? **21**

Davidi alobaki na Mikali: — Nazalaki nde kosepela liboso ya
Yawe oyo aponaki ngai mpe asepelaki na ngai koleka tata na
yo mpe moto nyonso ya ndako na ye, tango akomisaki ngai
mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe. **22** Nakokoma lisusu
moto pamba koleka mpe nakomikitisa lisusu koleka na miso
na ngai moko. Kasi liboso ya basi oyo yo ozali kolobela, ngai
nakozwa lokumu. **23** Mpo na yango, Mikali, mwana mwasi
ya Saulo, abotaki te kino na mokolo na ye ya kufa.

7 Sima na mokonzi kovanda na ndako na ye mpe Yawe
kopesa ye bopemi liboso ya banguna na ye nyonso oyo
bazingelaki ye, **2** mokonzi alobaki na mosakoli Natan: — Tala
nanu likambo oyo! Ngai nazali kovanda na ndako batonga na
mabaya ya sedele, kasi Sanduku ya Nzambe ezali kovanda
kati na ndako ya kapo. **3** Natan azongiselaki mokonzi: —
Sala nyonso oyo ozali na yango na motema, pamba te Yawe
azali elongo na yo. **4** Kasi na butu wana, Yawe alobaki
na Natan: **5** — Kende koyebisa Davidi, mosali na ngai: «
Tala liloba oyo Yawe alobi: Boni, yo nde okotongela ngai
ndako mpo ete navanda kati na yango? **6** Natikali nanu
kovanda na ndako moko te, banda mokolo oyo nabimisaki
Isalaele na Ejipito kino lelo; nazalaki kotambola bipai na bipai
na se ya ndako ya kapo, wana nazalaki kovanda kati na
Mongombo. **7** Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na
bana nyonso ya Isalaele, boni, nasilaki koloba ata na moko
kati na bakambi na bango, oyo natiaki mpo na kobatela bato
na ngai, Isalaele: ‹ Mpo na nini botongeli Ngai te ndako ya
mabaya ya sedele? › » **8** Yebisa sik'oyo Davidi, mosali na
Ngai: « Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: ‹ Ezali Ngai nde nazwaki yo na zamba epai wapi
ozalaki koleisa mpe kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo
mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele. **9** Nazalaki elongo na yo
na bisika nyonso oyo okendeki, mpe nabomaki banguna na
yo nyonso liboso na yo. Sik'oyo, nakokomisa kombo na yo
monene lokola bakombo ya bato minene oyo bazali kati na
mokili. **10** Nakobongisa esika mpo na bato na Ngai, Isalaele;
nakolona bango mpo ete bazala na esika na bango moko
mpe batungisa bango lisusu te. Bato mabe bakonyokola
bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola bango liboso **11**
mpe ndenge bazalaki kosala bango tango nyonso wuta tango
oyo naponaki bakambi ya bato na Ngai, Isalaele. Nakopesa
yo bopemi liboso ya banguna na yo nyonso. › Yawe atatoli
mpo na yo ete Ye moko akosala ete bokonzi ewumela kati na
libota na yo. **12** Tango mikolo ya bomoi na yo ekosila mpe
okokende kokutana na batata na yo, nakotombola moko kati
na bakitani na yo, oyo akobima penza na mokongo na yo,
mpo ete akitana na yo; mpe nakolendisa bokonzi na ye. **13**
Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai, mpe
Ngai nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi. **14**
Nakozala Tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo na
Ngai. Soki asali mabe, nakopesa ye etumbu; nakosalela bato
lokola fimbu mpo na kobeta ye. **15** Kasi nakotikala kolongola
te bolingo na Ngai epai na ye ndenge nalongolaki yango
epai ya Saulo oyo nalongolaki liboso na yo. **16** Libota na yo
ya bokonzi mpe bokonzi na yo ekowumela tango nyonso
liboso na Ngai, mpe kiti na yo ya bokonzi ekolendisama
mpo na libela. » **17** Natan ayebisaki Davidi maloba oyo
nyonso mpe emoniseli oyo nyonso. **18** Bongo mokonzi
Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe alobaki: «
Nkolo Yawe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai ezali nini,
mpo ete okomisa ngai na esika oyo nazali? **19** Ah Nkolo
Yawe, lokola nde ekokaki te na miso na Yo, olobi lisusu na
tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo! Ah Nkolo
Yawe, boni, ezali boye nde osalaka mpo na bato? **20** Nini
oyo Davidi akoki lisusu koloba na Yo? Pamba te, oh Nkolo
Yawe, oyebi mosali na Yo? **21** Ezali mpo na Liloba na Yo
mpe kolanda mokano na Yo nde okokisi likambo monene
oyo, mpe osali ete eyebana epai ya mosali na Yo. **22** Oh
Nkolo Yawe, ozali monene ndenge nini! Moko te akokani
na Yo; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki na matoyi na biso,
Nzambe mosusu azali te, bobele Yo! **23** Ekolo nini ekokani
na bato na Yo, Isalaele, oyo, kati na mokili, Nzambe akendeki
kosikola lokola bato mpo na Ye moko, mpo na kopesa
yango kombo mpe kokokisa makambo minene, makambo
ya kokamwa mpe ya somo na nzela ya kobengana bikolo
elongo na banzambe na bango liboso ya bato na Yo, oyo
osikolaki wuta na Ejipito? **24** Otiaki Isalaele, bato na Yo, mpo
ete bazala bato na Yo mpo na libela; bongo Yo, oh Yawe,
okomaki Nzambe na bango. **25** Sik'oyo, oh Yawe Nzambe,
kokisa mpo na libela elaka oyo opesaki epai ya mosali na Yo
mpe epai ya libota na ye. Sala ndenge olakaki **26** mpo ete
Kombo na Yo ekumisama seko na seko, mpe bato bakoma
kolobaka: ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe
ya Isalaele. › Boye bokonzi ya libota ya Davidi, mosali na
Yo, ekolendisama liboso na Yo. **27** Oh Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, olakisaki na mosali na Yo
makambo oyo na koloba: ‹ Nakosala ete bokonzi ewumela
na libota na yo. › Yango wana mosali na Yo azwi makasi ya
kosambela Yo na maloba oyo. **28** Sik'oyo, oh Nkolo Yawe,
ozali penza Nzambe! Maloba na Yo ezali solo, mpe olakaki
makambo oyo ya malamu epai ya mosali na Yo. **29** Sik'oyo,
tika ete opambola libota ya mosali na Yo mpo ete ewumela
seko liboso na Yo; pamba te oh Nkolo Yawe, Yo nde olobaki,
mpe na nzela ya lipamboli na Yo, libota ya mosali na Yo
ekopambolama mpo na libela. »

8 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe
abukaki lolendo na bango. Abotolaki Metegi-Ama na
maboko ya bato ya Filisitia. **2** Davidi alongaki lisusu bato
ya Moabi mpe alalisaki bango na mabele, na etando oyo
ezalaki na molayi ya basinga misato, oyo bamekelaka molayi.
Abomaki ndambo mibale kati na bandambo misato ya bato
nyonso oyo balalaki na etando mpe atikaki na bomoi ndambo
moko ya bato. Boye, bato ya Moabi bakomaki bawumbu ya
Davidi mpe bakomaki kofuta mpako ya mokonzi. **3** Davidi
alongaki lisusu Adadezeri, mwana mobali ya Reobi, mokonzi
ya Tsoba, tango Adadezeri akendeki kolendisa bokonzi na
ye pembeni ya ebale Efrate. **4** Davidi akangaki basoda
nkoto moko na nkama sambo oyo babundaka bitumba na
likolo ya bampunda, mpe basoda nkoto tuku mibale oyo
babundaka bitumba na makolo; akataki misisa ya makolo
ya bampunda nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama
moko oyo ezalaki kobenda bashario. **5** Tango bato ya Siri
oyo bazalaki kovanda na engumba Damasi bayaki kosunga
Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango
bato nkoto tuku mibale. **6** Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye
kati na engumba Damasi ya Siri, mpe bato ya Siri bakomaki
na se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako

epai na ye. Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika
nyonso oyo azalaki kokende. 7 Davidi abotolaki banguba
ya wolo oyo bakonzi ya basoda ya Adadezeri bazalaki na
yango mpe amemaki yango na Yelusalemi. 8 Na Beta mpe
na Berotayi, bingumba ya Adadezeri, mokonzi Davidi azwaki
bronze ebele. 9 Tango Toyi, mokonzi ya Amati, ayokaki ete
Davidi alongi mampinga nyonso ya Adadezeri, 10 atindaki
Yorami, mwana na ye ya mobali, kopesa mokonzi Davidi
mbote mpe longonya mpo ete abundisaki mpe alongaki
Adadezeri oyo azalaki monguna ya Toyi. Yorami amemelaki
Davidi biloko ya palata, ya wolo mpe ya bronze. 11 Mokonzi
Davidi abulisaki biloko yango lokola likabo epai na Yawe
ndenge asalaki na palata mpe na wolo oyo ewutaki na bikolo
nyonso oyo abotolaki, 12 na Arami, na Moabi, na Amoni, na
Filisitia mpe na Amaleki. Abulisaki mpe bomengo ya bitumba
oyo abotolaki epai ya Adadezeri, mwana mobali ya Reobi,
mokonzi ya Tsoba. 13 Davidi akomaki moto ya lokumu tango
awutaki koboma bato ya Siri nkoto zomi na mwambe, kati na
Lubwaku ya Mungwa. 14 Atiaki bayangeli kati na Edomi;
ezali kati na Edomi mobimba nde atiaki bayangeli, mpe
bato nyonso ya Edomi bakomaki bawumbu ya Davidi. Yawe
apesaki Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende.
15 Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba, azalaki
kosalela bato na ye nyonso makambo ya sembo mpe ya
alima. 16 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi
ya liboso ya mampinga; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi,
azalaki mobombi mikanda; 17 Tsadoki, mwana mobali ya
Ayitubi, mpe Ayimeleki, mwana mobali ya Abiatari, bazalaki
Banganga-Nzambe; Tseraya azalaki mokomi mikanda; 18
Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato
ya Kereti mpe ya Peleti; mpe bana mibali ya Davidi bazalaki
Banganga-Nzambe.

9 Davidi atunaki: « Ezali lisusu na moto moko ya libota
ya Saulo oyo azali nanu na bomoi? Nazali na posa ya
kotalisa ye bolamu mpo na Jonatan. » 2 Nzokande, ezalaki
na mosali moko ya ndako ya Saulo; kombo na ye « Tsiba. »
Babengisaki ye mpo ete aya komimonisa liboso ya Davidi.
Mpe mokonzi alobaki na ye: — Ezali yo Tsiba? Azongisaki:
— Iyo, ezali ngai, mosali na yo. 3 Mokonzi atunaki ye: —
Boni, ezali na moto moko te ya libota ya Saulo, oyo azali
nanu na bomoi, oyo epai ya nani nakoki kotalisa bolamu ya
Nzambe? Tsiba azongiselaki mokonzi: — Ezali na mwana
mobali moko ya Jonatan, oyo azali nanu na bomoi. Azali na
mbeba na makolo nyonso mibale. 4 Mokonzi atunaki ye: —
Azali wapi? Tsiba azongisaki: — Azali na ndako ya Makiri,
mwana mobali ya Amieli, na mboka Lo-Debari. 5 Boye,
mokonzi Davidi abengisaki ye wuta na Lo-Debari, na ndako
ya Makiri, mwana mobali ya Amieli. 6 Tango Mefibosheti,
mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Saulo, ayaki
epai ya Davidi, agumbamaki mpo na kopesa ye lokumu.
Davidi alobaki: — Mefibosheti! Ye azongisaki: — Ngai oyo,
mosali na yo. 7 Davidi alobaki na ye: — Kobanga te! Pamba
te nakotalisa yo solo bolamu mpo na tata na yo, Jonatan.
Nakozongisela yo mabele nyonso ya koko na yo, Saulo, mpe
okobanda kolia tango nyonso na mesa na ngai. 8 Mefibosheti
agumbamaki mpe alobaki: — Mosali na yo azali nani mpo
ete otala mbwa ya kokufa lokola ngai? 9 Mokonzi abengisaki
Tsiba, mosali ya Saulo, mpe alobaki na ye: — Napesi na
mwana ya nkolo na yo biloko nyonso oyo ezalaki ya Saulo
mpe ya libota na ye. 10 Yo, bana na yo ya mibali mpe
basali na yo, bokosala bilanga mpo na ye mpe bokomema
bambuma oyo bokobuka mpo ete mwana ya nkolo na yo
akoka kozwa biloko ya kolia. Mpe Mefibosheti, mwana ya
nkolo na yo, akobanda kolia tango nyonso na mesa na ngai.
Nzokande Tsiba azalaki na bana mibali zomi na mitano mpe
basali tuku mibale. 11 Tsiba alobaki na mokonzi: — Mosali
na yo akosala makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai,
akotinda ye. Boye Mefibosheti aliaki na mesa ya Davidi lokola
moko kati na bana mibali ya mokonzi. 12 Mefibosheti azalaki
na mwana mobali moko ya elenge; kombo na ye ezalaki «
Mika. » Mpe bato nyonso ya libota ya Tsiba bazalaki basali
ya Mefibosheti. 13 Mefibosheti avandaki na Yelusalemi mpo
ete azalaki kolia tango nyonso na mesa ya mokonzi.

10 Sima na mwa tango, mokonzi ya bato ya Amoni
akufaki, mpe mwana na ye ya mobali, Anuni, akitanaki
na ye na bokonzi. 2 Davidi amilobelaki: « Nakotalisa bolamu
epai ya Anuni, mwana mobali ya Naashi, ndenge kaka tata
na ye atalisaki ngai bolamu. » Boye Davidi atindaki bato
mpo na kobondisa ye na tina na kufa ya tata na ye. Tango
basali ya Davidi bakomaki na mokili ya bato ya Amoni, 3
bakambi ya bato ya Amoni balobaki na Anuni, mokonzi na
bango: « Okanisi ete ezali mpo na kopesa tata na yo lokumu
nde Davidi atindi bato mpo na kobondisa yo? Ezali mpo na
kononga engumba mpe kobebisa yango nde Davidi atindi
bango epai na yo? » 4 Boye, Anuni akangaki basali ya
Davidi, akataki bango kati-kati ya mandefu, akataki bango
bilamba kino na loketo mpe abenganaki bango. 5 Tango
bayebisaki Davidi likambo yango, atindaki bato mosusu mpo
na kokende kokutana na bato wana, pamba te basambwisaki
bango makasi. Mokonzi atindelaki bango maloba oyo: «
Bovanda na Jeriko kino mandefu na bino ekobota lisusu,
sima nde bokozonga. » 6 Tango bato ya Amoni basosolaki
ete bamikomisi bato mabe na miso ya Davidi, bakotisaki bato
ya sika na mosala ya soda, oyo bakobanda kobunda bitumba
na makolo: epai ya bato ya Siri ya Beti-Reobi mpe ya Tsoba,
bato nkoto tuku mibale; epai ya mokonzi ya Maaka, bato
nkoto moko; epai ya mokonzi ya Tobi, bato nkoto zomi na
mibale. 7 Tango kaka Davidi ayokaki bongo, atindaki Joabi
elongo na mampinga nyonso ya basoda ya mpiko. 8 Bato
ya Amoni babimaki mpe batandamaki na milongo mpo na
bitumba, na ekuke ya engumba mokonzi na bango. Na tango
wana, bato ya Siri ya Tsoba mpe ya Reobi elongo na basoda
ya Tobi mpe Maaka bazalaki na esika mosusu, kati na
zamba. 9 Tango Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali
na liboso mpe na sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele
oyo baleki na mpiko, mpe atiaki bango na milongo mpo na
kobundisa bato ya Siri. 10 Atiaki basoda oyo batikalaki na
se ya bokonzi ya ndeko na ye ya mobali, Abishayi; mpe
atandaki bango na milongo ya bitumba mpo na kobundisa
bato ya Amoni. 11 Joabi alobaki: « Soki bato ya Siri baleki
ngai na makasi, yo okoya kosunga ngai; kasi soki bato ya
Amoni baleki yo na makasi, wana ngai nakoya kosunga yo.
12 Yika mpiko, mpe tobunda lokola bilombe mpo na bato na
biso mpe mpo na bingumba ya Nzambe na biso. Tika ete
Yawe asala oyo ezali malamu na miso na Ye. » 13 Bongo
Joabi mpe basoda oyo bazalaki elongo na ye bapusanaki

mpo na kobundisa bato ya Siri; mpe bato yango ya Siri
bakimaki liboso na ye. **14** Tango bato ya Amoni bamonaki
bato ya Siri kokima, bango mpe bakimaki liboso ya Abishayi
mpe bazongaki kati na engumba. Bongo, sima na Joabi
kowuta kobundisa bato ya Amoni, azongaki na Yelusalemi.
15 Tango bato ya Siri bamonaki ete Isalaele alongi bango,
basanganaki. **16** Adadezeri atindaki bantoma kobenga bato
ya Siri oyo bazalaki na ngambo mosusu ya ebale. Mpe bayaki
na Elami. Tsobaki, mokonzi ya mampinga ya Adadezeri,
azalaki liboso na bango. **17** Tango Davidi azwaki sango
yango, asangisaki bato nyonso ya Isalaele, akatisaki Yordani
mpe akomaki na Elami. Bato ya Siri basalaki milongo liboso
ya Davidi mpe babundisaki ye. **18** Kasi bato ya Siri bakimaki
liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki bampunda nkama
sambo oyo ezalaki komema bashar mpe basoda nkoto tuku
minei oyo babundaka bitumba na likolo ya bampunda. Davidi
abetaki mpe Tsobaki, mokonzi na bango ya mampinga, mpe
akufaki wana. **19** Tango bakonzi nyonso oyo bazalaki na se
ya bokonzi ya Adadezeri bamonaki ete Isalaele alongi bango,
basalaki kimia elongo na bato ya Isalaele mpe bakomaki
kosalela Isalaele. Bongo bato ya Siri bakomaki kobanga
kosunga bato ya Amoni.

11 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka
na momesano ya kokende na bitumba, Davidi atindaki
Joabi elongo na basali na ye mpe mampinga nyonso ya
Isalaele. Babomaki bato ya Amoni mpe bazingelaki Raba.
Kasi Davidi atikalaki na Yelusalemi. **2** Mokolo moko na pokwa,
Davidi alamukaki wuta na mbeto na ye mpe atambolaki na
veranda ya likolo ya ndako ya mokonzi. Wuta na likolo ya
veranda, amonaki mwasi moko azali kosukola. Mwasi yango
azalaki kitoko makasi. **3** Davidi atindaki moto moko kokende
koluka koyeba soki mwasi yango azali nani. Moto yango
alobaki: « Ezali Batisheba, mwana mwasi ya Eliami, mwasi
ya Iri, moto ya Iti. » **4** Davidi atindaki bantoma mpo na kozwa
ye. Batisheba ayaki epai ya Davidi, mpe Davidi asangisaki na
ye nzoto. Sima na ye komipetola na mbindo na ye, Batisheba
azongaki na ndako na ye. **5** Akomaki na zemi, mpe atindaki
maloba epai ya Davidi: « Nazali na zemi. » **6** Davidi atindaki
maloba epai ya Joabi: « Tindela ngai Iri, moto ya Iti. » Joabi
atindaki Iri epai ya Davidi. **7** Tango Iri akomaki epai na ye,
Davidi atunaki ye soki Joabi azali malamu, soki basoda
bazali malamu mpe soki bitumba ezali koleka ndenge nini. **8**
Bongo Davidi alobaki na Iri: « Kende na ndako na yo mpe
sukola makolo na yo. » Iri atikaki ndako ya mokonzi; mpe
sima na ye, mokonzi atindelaki ye kado. **9** Kasi Iri alalaki
na ekotelo ya ndako ya mokonzi elongo na basali nyonso
ya mokonzi na ye; akendeki te na ndako na ye. **10** Tango
bayebisaki Davidi ete Iri akendeki na ndako te, atunaki ye: —
Boni, yo owuti mosika te? Mpo na nini oboyi kozonga na
ndako na yo? **11** Iri azongiselaki Davidi: — Sanduku, Isalaele
mpe Yuda bazali kovanda na bandako ya kapo; mpe Joabi,
nkolo na ngai, elongo na bato na ye bazali kolala libanda kati
na zamba. Ndenge nini ngai nakende na ndako na ngai mpo
na kolia, komela mpe kolala na mwasi na ngai? Solo, na
kombo na yo mokonzi, nakoki kosala likambo ya boye te. **12**
Davidi alobaki na Iri: — Vanda lisusu awa lelo, bongo lobi
nakozongisa yo. Iri avandaki na Yelusalemi mokolo wana
mpe mokolo oyo elandaki. **13** Davidi abengisaki ye. Iri aliaki
mpe amelaki elongo na ye, mpe Davidi alangwisaki ye. Kasi
na pokwa, Uri abimaki mpo na kokende kolala na mbeto na
ye elongo na basali ya mokonzi, kasi akendeki na ndako
na ye te. **14** Na tongo, Davidi akomelaki Joabi mokanda
mpe atindaki yango na nzela ya Iri. **15** Kati na mokanda
yango, akomaki boye: « Tia Iri na molongo ya liboso, na
esika oyo bitumba ezali makasi. Mpe bino, bozonga sima na
ye mpo ete babeta ye mpe akufa. » **16** Joabi oyo azalaki
kokengela engumba, atiaki Iri na esika oyo ayebaki ete
ezali penza na basoda ya mpiko. **17** Bongo tango bato ya
engumba babimaki mpo na kobundisa Joabi, ndambo ya
basoda kati na mampinga ya Davidi bakufaki; Iri, moto ya Iti,
mpe akufaki. **18** Joabi atindelaki Davidi sango nyonso ya
bitumba. **19** Apesaki mitindo oyo epai ya ntoma: « Tango
okosilisa kopesa sango ya bitumba epai ya mokonzi, **20**
mokonzi akoki kotomboka mpe kotuna yo: ‹ Mpo na nini
bopusanaki makasi pembeni ya engumba mpo na kobunda?
Boyebaki te ete bakokaki kobeta batolotolo wuta na mir? **21**
Nani abomaki Abimeleki, mwana mobali ya Yerubesheti?
Ezalaki te mwasi oyo, wuta na likolo ya mir, abwakelaki ye
libanga oyo banikelaka ble, yango wana akufaki na Tebesi?
Mpo na nini bopusanaki pembeni ya mir? › Soki atuni yo
bongo, loba na ye: ‹ Mosali na yo, Iri, moto ya Iti, mpe akufi.
› » **22** Motindami akendeki, mpe tango akomaki, ayebisaki
Davidi makambo nyonso oyo Joabi atindaki ye koloba. **23**
Alobaki na Davidi: — Bato yango bazalaki makasi koleka
biso, bayaki kobundisa biso na libanda, mpe tobenganaki
bango kino na ekotelo ya engumba. **24** Bongo basoda oyo
babundaka na batolotolo babetaki na batolotolo na bango
basali na yo wuta na likolo ya mir. Ndambo ya bato ya
mokonzi bakufaki, ezala mosali na yo, Iri, moto ya Iti, mpe
akufaki. **25** Davidi alobaki na ntoma: — Tala makambo oyo
okoloba na Joabi: « Tika ete likambo oyo etungisa yo te.
Mopanga ekoki koboma songolo to pakala. Sala makasi
mpo na kobundisa engumba mpe bebisa yango. » Loba
makambo oyo mpo na kolendisa Joabi. **26** Tango mwasi ya
Iri ayokaki ete mobali na ye akufi, asalelaki ye matanga. **27**
Sima na matanga, Davidi abengisaki mwasi ya Uri kati na
ndako na ye mpe akomisaki ye mwasi na ye. Mwasi yango
abotelaki Davidi mwana mobali. Kasi likambo oyo Davidi
asalaki esepelisaki Yawe te.

12 Yawe atindaki Natan epai ya Davidi. Tango akomaki
epai ya Davidi, alobaki na ye: « Ezalaki na bato
mibale kati na engumba moko: moko kati na bango azalaki
mozwi; mpe mosusu, mobola. **2** Mozwi azalaki na bameme
mpe bangombe ebele, **3** kasi mobola azalaki na eloko
te longola kaka mwa mwana meme moko ya mwasi oyo
asombaki. Abokolaki yango mpe ekolaki epai na ye elongo
na bana na ye. Mpate yango ezalaki kolia bilei na sani
moko, komela mayi na kopo moko na nkolo na yango mpe
kolala na maboko na ye. Ezalaki lokola mwana na ye ya
mwasi. **4** Mokolo moko, mopaya moko ayaki epai ya mozwi,
kasi mozwi aboyaki kozwa meme moko kati na bameme
na ye to ngombe moko kati na bangombe na ye mpo na
kolamba yango mpo na mopaya oyo ayaki epai na ye;
azwaki kaka mwa mwana meme ya mwasi ya mobola mpe
alambaki yango mpo na mopaya oyo ayaki epai na ye. »
5 Davidi asilikelaki mozwi makasi mpe alobaki na Natan:

— Na Kombo na Yawe, moto oyo asali boye asengeli na
kufa! 6 Asengeli kofuta mwa mwana meme yango mbala
minei, pamba te azalaki na mawa te ya kosala likambo ya
boye. 7 Natan alobaki na Davidi: — Moto yango ezali nde
yo! Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: «
Napakolaki yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele
mpe nakangolaki yo na maboko ya Saulo; 8 nakabaki na
maboko na yo ndako ya nkolo na yo, Saulo, mpe basi na ye;
napesaki yo libota ya Isalaele mpe libota ya Yuda. Bongo
soki nyonso wana ezalaki moke koleka, nalingaki kobakisela
yo lisusu ebele koleka. 9 Mpo na nini otioli Liloba na Yawe
na kosala makambo oyo ezali mabe na miso na Ye? Obomisi
Iri, moto ya Iti, na mopanga mpe ozwi mwasi na ye mpo
ete akoma mwasi na yo. Obomisi ye na mopanga ya bato
ya Amoni. 10 Mpo na yango, mopanga ekolongwa lisusu
te na ndako na yo, pamba te otioli ngai mpe ozwi mwasi
ya Iri, moto ya Iti, mpo ete akoma mwasi na yo. 11 Tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakoyeisa pasi epai na yo wuta na
ndako na yo moko; na miso na yo, nakokamata basi na yo
mpe nakopesa bango na moko kati na baninga na yo, oyo
akosangisa na bango nzoto na moyi makasi. 12 Osalaki
yango na nkuku, kasi ngai nakosala likambo oyo na moyi
mpe na miso ya Isalaele mobimba. › » 13 Davidi alobaki
na Natan: — Solo, nasalaki masumu epai na Yawe. Natan
azongisaki: — Yawe alongoli masumu na yo; okokufa te.
14 Kasi lokola na likambo oyo yo osali, opesi na banguna
ya Yawe nzela ya kofinga Ye, mwana oyo bakobotela yo
akokufa. 15 Sima na yango, Natan azongaki na ndako na
ye. Yawe abetaki mwana oyo mwasi ya Iri abotelaki Davidi,
mpe mwana yango akomaki kobela. 16 Davidi abondelaki
Nzambe mpo na mwana, akilaki bilei, akotaki na ndako na ye
mpe akomaki kolala na mabele babutu nyonso. 17 Bakambi
ya ndako na ye bayaki kotelema pembeni na ye mpo na
kotelemisa ye wuta na mabele, kasi aboyaki mpe andimaki te
kolia bilei elongo na bango. 18 Na mokolo ya sambo, mwana
akufaki. Basali ya Davidi babangaki koyebisa ye ete mwana
akufi, pamba te bazalaki komilobela: « Wana mwana azalaki
nanu na bomoi, tango tolobaki na Davidi, ayokaki biso te.
Awa sik'oyo mwana akufi, tokoloba na ye ndenge nini? Soki
toyebisi ye sik'oyo ete mwana akufi, akoki kosala likambo
moko ya mabe! » 19 Davidi amonaki basali na ye koloba
na se se kati na bango, mpe asosolaki ete mwana akufi.
Atunaki: — Boni, mwana akufi? Bazongisaki: — Iyo, akufi.
20 Bongo Davidi atelemaki wuta na mabele, amisukolaki
nzoto, amipakolaki malasi, alataki bilamba mosusu, akotaki
na Tempelo ya Yawe mpe agumbamaki mpo na kosambela.
Sima, azongaki na ndako na ye, asengaki bilei mpe aliaki.
21 Basali na ye batunaki: — Mpo na nini ozali kosala boye?
Wana mwana azalaki na bomoi, ozalaki komilalisa nzala
mpe ozalaki kolela; awa sik'oyo mwana akufi, otelemi mpe
okomi kolia! 22 Azongisaki: — Solo, wana mwana azalaki
nanu na bomoi, nazalaki kokila bilei mpe kolela, pamba te
nazalaki komilobela: « Nani ayebi? Tango mosusu Yawe
akosalela ngai ngolu mpe akotika mwana na bomoi! » 23
Kasi lokola sik'oyo akufi, mpo na nini nakila bilei? Boni,
nakoki kozongisa ye lisusu na bomoi? Ngai nde nakokende
epai na ye, kasi ye akozonga epai na ngai te. 24 Bongo
Davidi abondisaki mwasi na ye, Batisheba; akendeki epai
na ye mpe asangisaki na ye nzoto. Batisheba abotelaki ye
lisusu mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Salomo.
» Yawe alingaki ye 25 mpe atindaki maloba na nzela ya
mosakoli Natan ete bapesa ye kombo « Yedidia, » pamba
te Yawe alingaki ye. 26 Joabi abundisaki engumba Raba
ya bato ya Amoni mpe abotolaki mboka mokonzi. 27 Joabi
atindaki bantoma koloba na Davidi: « Nabundisi Raba mpe
nabotoli eteni ya mabele epai wapi mayi ezali. 28 Sik'oyo,
sangisa basoda oyo batikali, bozingela engumba Raba mpe
bokamata yango; soki te nakokamata yango ngai moko, mpe
kombo na ngai ekosakolama kuna. » 29 Davidi asangisaki
mampinga nyonso mpe akendeki na Raba, abundisaki mpe
akamataki yango. 30 Alongolaki motole oyo ezalaki na
moto ya mokonzi na yango. Motole yango esalemaki na
bakilo ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki na libanga ya
talo na likolo na yango. Wuta na tango wana, ekomaki na
moto ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya bitumba kati
na engumba yango. 31 Amemaki na bowumbu bato oyo
bazalaki kuna, atiaki bango na misala oyo basalaka na si,
na piki mpe na epasola; atiaki bango mpe na mosala ya
kosala babiliki. Davidi asalaki ndenge wana na bavandi ya
bingumba nyonso ya bato ya Amoni. Bongo azongaki na
Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso.

13 Abisalomi, mwana mobali ya Davidi, azalaki na ndeko
moko ya mwasi ya kitoko makasi; kombo na ye ezalaki
« Tamari. » Aminoni, mwana mobali mosusu ya Davidi,
akomaki kolinga ye ndenge mwasi mpe mobali balinganaka.
2 Aminoni atungisamaki makasi na motema kino abelaki
maladi ya bolingo likolo ya Tamari, ndeko na ye ya mwasi;
pamba te ayebaki nanu nzoto ya mibali te mpe ekokaki
kosalema te ete Aminoni abenga ye mpo na kosolola. 3
Nzokande Aminoni azalaki na moninga na ye moko ya
mobali; kombo na ye ezalaki « Yonadabi, » mwana mobali
ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi. Yonadabi azalaki na
mayele mabe mingi. 4 Atunaki Aminoni: — Mpo na nini yo
mwana mobali ya mokonzi ozalaka tango nyonso mawa-
mawa boye? Okoki koyebisa ngai te mpo na nini ozalaka
bongo? Aminoni alobaki na ye: — Nalingaka Tamari, ndeko
mwasi ya Abisalomi, ndeko na ngai ya mobali. 5 Yonadabi
alobaki na ye: — Oh, sala boye: « Kende na mbeto mpe
kosana kobela. Tango tata na yo akoya kotala yo, okoloba
na ye: ‹ Nalingi ete Tamari, ndeko na ngai ya mwasi, aya
kopesa ngai eloko ya kolia. Tika ete alamba biloko na miso
na ngai mpo ete namona ye mpe nakoka kolia na loboko
na ye. › » 6 Aminoni amitandaki na mbeto mpe akosanaki
kobela. Tango mokonzi ayaki mpo na kotala ye, Aminoni
alobaki na ye: « Nalingi ete Tamari, ndeko na ngai ya mwasi,
aya kolambela ngai na miso na ngai bagalete mibale ya
kitoko mpo ete nakoka kolia yango na loboko na ye. » 7
Davidi atindaki maloba epai ya Tamari oyo azalaki kati na
shambre na ye: « Kende na ndako ya Aminoni, ndeko na
yo ya mobali, mpe lambela ye biloko. » 8 Boye Tamari
akendeki na ndako ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, oyo
azalaki ya kolala. Akamataki farine, asangisaki yango, asalaki
bagalete na miso na ye mpe atumbaki yango. 9 Alongolaki
yango na kikalungu mpe apesaki yango na Aminoni, kasi
Aminoni aboyaki kolia. Aminoni alobaki: — Bimisa bato
nyonso libanda. Bato nyonso babimaki. 10 Aminoni alobaki
na Tamari: — Memela ngai biloko ya kolia awa kati na

shambre na ngai ya kolala mpo ete nalia yango wuta na
loboko na yo. Tamari azwaki bagalete oyo asalaki mpe
amemaki yango epai ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali,
kati na shambre na ye ya kolala. **11** Tango kaka Tamari
asembolaki loboko epai ya Aminoni mpo na koleisa ye galeti,
Aminoni akangaki ye na nzoto mpe alobaki na ye: — Yaka
kolala elongo na ngai, ndeko na ngai ya mwasi. **12** Tamari
alobaki na ye: — Te, ndeko na ngai ya mobali! Kosangisa na
ngai nzoto na makasi te. Likambo ya boye ekoki kosalema te
kati na Isalaele! Kosala bozoba ya boye te. **13** Ekosukela
ngai ndenge nini? Nakokende wapi na soni na ngai? Mpe yo
okozala ndenge nini? Okokoma lokola moto ya liboma kati na
Isalaele! Nabondeli yo, loba na mokonzi, pamba te akoboya
te ete obala ngai. **14** Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye; mpe
lokola alekaki Tamari na makasi, azwaki ye na makasi mpe
asangisaki na ye nzoto. **15** Sima na yango, Aminoni ayinaki
Tamari makasi, ayinaki ye penza makasi koleka ndenge
azalaki kolinga ye. Aminoni alobaki na Tamari: — Telema
mpe bima! **16** Tamari azongiselaki ye: — Te, kobengana ngai
ezali mabe makasi koleka ata makambo oyo owuti kosala
ngai! Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye. **17** Abengaki mosali
na ye mpe alobaki: « Bimisa elenge mwasi oyo na libanda
mpe kanga ekuke na bibende sima na ye. » **18** Mosali
abimisaki Tamari na libanda mpe akangaki ekuke na bibende
sima na ye. Tamari alataki nzambala moko ya kitoko, pamba
te ezalaki lolenge ya bilamba oyo bana basi ya mokonzi oyo
bayebi nanu nzoto ya mibali te bazalaki kolata. **19** Tamari
atiaki putulu na moto na ye mpe apasolaki nzambala na ye
ya kitoko oyo alataki. Atiaki maboko na ye na moto mpe,
wana azalaki kokende, azalaki kolela na mongongo makasi.
20 Abisalomi, ndeko na ye ya mobali, atunaki ye: « Boni,
Aminoni, ndeko na yo ya mobali, azalaki elongo na yo?
Sik'oyo, ndeko na ngai ya mwasi, kolobela yango te; azali
ndeko na yo ya mobali. Kotia likambo oyo na motema te!
» Tamari avandaki kati na ndako ya Abisalomi, ndeko na
ye ya mobali, lokola mwasi basundola. **21** Tango mokonzi
Davidi ayokaki makambo oyo nyonso, asilikaki makasi. **22**
Abisalomi alobaki ata liloba moko te epai ya Aminoni, ndeko
na ye ya mobali, ezala ya malamu to ya mabe, pamba te
ayinaki Aminoni mpo ete asambwisaki Tamari, ndeko na
ye ya mwasi. **23** Sima na mibu mibale, lokola Abisalomi
azalaki na basali oyo bakataka bapwale ya bameme, na
Bala-Atsori, pene ya mondelo ya Efrayimi, abengisaki bana
mibali nyonso ya mokonzi. **24** Abisalomi akendeki epai ya
mokonzi mpe alobaki na ye: — Mosali na yo abengisi basali
oyo bakataka bapwale ya bameme. Tika ete mokonzi mpe
bakalaka na ye basepela koya kosangana na ngai, mosali na
yo. **25** Mokonzi azongisaki: — Te, mwana na ngai, tokoki te
kokende biso nyonso, noki te tokozala mokumba mpo na
yo. Atako Abisalomi atungisaki ye, kasi mokonzi aboyaki
kaka kokende, kasi apambolaki ye. **26** Abisalomi alobaki
lisusu: — Nabondeli yo, pesa kaka nzela ete ata Aminoni,
ndeko na ngai ya mobali, akende elongo na biso. Mokonzi
atunaki ye: — Mpo na nini akende elongo na yo? **27** Kasi
Abisalomi akobaki kaka kotungisa ye, mpe mokonzi atindaki
bana mibali mosusu ya mokonzi ete bakende elongo na
Aminoni. **28** Abisalomi apesaki mitindo epai ya basali na ye:
— Boyoka! Tango Aminoni akolangwa masanga ya vino,
soki nalobi na bino: « Bobeta Aminoni; » wana boboma
ye. Bobanga te, pamba te ezali ngai moko nde nakopesa
mitindo oyo. Bozala makasi mpe boyika mpiko. **29** Basali ya
Abisalomi basalaki Aminoni ndenge kaka Abisalomi atindaki
bango. Bana mibali nyonso ya mokonzi batelemaki, bamataki
na bamile na bango mpe bakimaki. **30** Wana bazalaki nanu
na nzela, sango ekomaki epai ya Davidi: « Abisalomi abomi
bana mibali nyonso ya mokonzi, moko te kati na bango
atikali. » **31** Mokonzi atelemaki, apasolaki bilamba na ye mpe
amitandaki na mabele. Bakalaka na ye nyonso batelemaki
wana na bilamba epasuka. **32** Kasi Yonadabi, mwana mobali
ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi, alobaki: « Tika ete
nkolo na ngai akanisa te ete babomi bana mibali nyonso ya
mokonzi! Ezali Aminoni kaka moto akufi, pamba te, wuta
mokolo oyo Aminoni asangisaki na makasi nzoto na Tamari,
ndeko na ye ya mwasi, Abisalomi azwaki mokano ya koboma
ye. **33** Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, amitungisa na ye
te mpo na sango oyo asili koyoka, sango oyo ezali koloba
ete bana mibali nyonso ya mokonzi bakufi! Ezali Aminoni
kaka moto akufi. » **34** Na tango yango, Abisalomi akimaki.
Nzokande tango mokengeli atalaki na mosika, amonaki bato
ebele kokita na mopanzi ya ngomba, na nzela ya weste.
Mokengeli akendeki koyebisa mokonzi: « Namoni bato na
nzela ya Oronayimi, na mopanzi ya ngomba. » **35** Yonadabi
alobaki na mokonzi: — Tala! Bana mibali ya mokonzi bazali
koya! Esalemi ndenge kaka mosali na yo alobaki. **36** Tango
kaka asilisaki koloba, bana mibali ya mokonzi bakotaki na
kolela na mongongo makasi. Mokonzi mpe alelaki makasi
elongo na basali na ye. **37** Abisalomi akimaki mpe akendeki
epai ya Talimayi, mwana mobali ya Amiwudi, mokonzi ya
Geshuri. Kasi mokonzi Davidi asalaki mikolo nyonso matanga
mpo na mwana na ye ya mobali. **38** Abisalomi akimaki mpe
akendeki na mboka Geshuri, avandaki kuna mibu misato.
39 Mokonzi Davidi atikaki kolanda Abisalomi, pamba te
amibondisaki na tina na kufa ya Aminoni.

14 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asosolaki ete
motema ya mokonzi ekomi na posa ya Abisalomi. **2**
Boye, Joabi atindaki moto moko na mboka Tekoa, mpo na
koluka mwasi moko ya bwanya mpe komema ye longwa
kuna. Alobaki na ye: « Sala lokola moto oyo azali na
matanga, lata bilamba ya matanga, kopakola mafuta te: sala
lokola mwasi oyo alata pili wuta mikolo ebele mpo na kolela
ebembe; **3** mpe kende epai ya mokonzi, yebisa ye maloba
oyo. » Joabi ayebisaki maloba oyo asengelaki koloba. **4**
Tango mwasi ya mboka Tekoa akomaki epai ya mokonzi,
agumbamaki elongi na ye kino na mabele mpe alobaki: —
Oh mokonzi, sunga ngai! **5** Mokonzi atunaki ye: — Eloko
nini ezali kotungisa yo? Azongisaki: — Nazali mwasi akufisa
mobali; mobali na ngai akufaki. **6** Ngai, mwasi mosali na yo,
nazalaki na bana mibali mibale. Bango mibale baswanaki
kati na bilanga, mpe moto moko te azalaki kuna mpo na
kokabola bango. Moko abetaki mosusu mpe abomaki ye. **7**
Sik'oyo, libota mobimba etelemeli mwasi mosali na yo, bazali
koloba: « Kaba na maboko na biso ye oyo abetaki ndeko na
ye ya mobali mpo ete toboma ye mpo na bomoi ya ndeko na
ye ya mobali oyo ye abomaki. Na nzela wana, tokolongola
mokitani ya libula. » Na bongo, bakoki koboma mwa likala
ya moto oyo natikali na yango mpe kozangisa mobali na
ngai kombo mpe bakitani kati na mokili. **8** Mokonzi alobaki

na mwasi: — Zonga na ndako na yo, nakopesa mitindo
na tina na yo. 9 Kasi mwasi ya mboka Tekoa alobaki na
mokonzi: — Oh mokonzi, nkolo na ngai, tika ete ngambo
ekweya na moto na ngai mpe na libota ya tata na ngai; kasi
tika ete mokonzi mpe kiti na ye ya bokonzi bazala mosika
ya likambo oyo. 10 Mokonzi alobaki na ye: — Soki moto
moko ameki kotombokela yo, yaka na ye epai na ngai, mpe
akozongela lisusu te kotungisa yo. 11 Mwasi alobaki: —
Tika ete mokonzi alapa ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe
na ye, ete akopekisa mobukanisi makila mpo ete akoba
te kobebisa na koboma mwana na ngai ya mobali, oyo
atikali. Mokonzi alobaki: — Na Kombo na Yawe, suki ata
moko te ya moto ya mwana na yo ya mobali ekokweya na
mabele. 12 Mwasi yango alobaki: — Tika ete mwasi mosali
na yo aloba likambo moko epai ya mokonzi, nkolo na ngai.
Mokonzi azongisaki: — Loba! 13 Mwasi alobaki: — Mpo
na nini osali mabongisi ya boye mpo na kotelemela bato
ya Nzambe? Wana mokonzi abimisi maloba oyo, ye moko
azali komikweyisa te mpo ete azongisi te mwana mobali oyo
akimaki na mboka ya bapaya? 14 Solo, ndenge bakokaka te
kolokota mayi oyo esili kosopana, ndenge mpe biso tosengeli
kokufa. Kasi sik'oyo, ezali te mokano ya Nzambe mpo na
Abisalomi, pamba te asalaki mabongisi mpo ete moto oyo
abungi nzela awumela te mosika na Ye. 15 Mpe sik'oyo, soki
nayei kobimisa maloba oyo epai ya mokonzi, nkolo na ngai,
ezali mpo ete bato babangisaki ngai. Yango wana mwasi
mosali na yo amilobelaki: « Tika ete naloba na mokonzi,
nkolo na ngai. Tango mosusu, akosala kolanda makambo
oyo mwasi mosali na ye akosenga. 16 Tango mosusu,
mokonzi akondima kokangola mwasi mosali na ye wuta na
loboko ya mobali oyo azali koluka kobwaka ngai mpe mwana
na ngai ya mobali mosika ya libula oyo Nzambe apesaki
biso. » 17 Mpe sik'oyo, tala makambo oyo mwasi mosali na
yo azali koloba: « Tika ete liloba ya mokonzi, nkolo na ngai,
epesa ngai bopemi, pamba te mokonzi, nkolo na ngai, azali
lokola Anjelu na Nzambe oyo ayebaka kososola mabe mpe
malamu. Tika ete Yawe, Nzambe na yo, azala elongo na yo!
» 18 Mokonzi alobaki na mwasi: — Kobombela ngai te eyano
ya likambo oyo nalingi kotuna yo. Mwasi azongisaki: — Tika
ete mokonzi, nkolo na ngai, aloba! 19 Mokonzi atunaki: —
Boni, loboko ya Joabi ezali elongo na yo te na makambo oyo
nyonso? Mwasi azongisaki: — Na kombo na yo mokonzi,
nkolo na ngai, kati na makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo
na ngai, awuti koloba, moto moko te akoki kokende, ezala
na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko
ya mwasi. Solo, ezali mosali na yo, Joabi, nde atindaki
ngai kosala makambo oyo, mpe ye nde atiaki maloba oyo
na monoko na ngai mwasi mosali na yo. 20 Mosali na
yo, Joabi, asalaki boye mpo na kobongola mpe kokomisa
makambo oyo ndenge mosusu. Kasi nkolo na ngai azali na
bwanya lokola Anjelu na Nzambe, ayebi makambo nyonso
oyo ezali koleka kati na mokili. 21 Mokonzi alobaki na Joabi:
— Malamu! Nakosala yango. Kende, zongisa elenge mobali
Abisalomi. 22 Bongo Joabi agumbamaki elongi kino na
mabele mpo na kopesa mokonzi lokumu mpe apambolaki ye.
Joabi alobaki: — Lelo, mosali na yo asosoli ete azwi ngolu
na miso na yo mokonzi, nkolo na ngai, pamba te mokonzi
andimi kosala makambo oyo mosali na ye asengi. 23 Bongo
Joabi akendeki na Geshuri mpe azongisaki Abisalomi, na
Yelusalemi. 24 Kasi mokonzi alobaki: — Asengeli kokende
na ndako na ye; asengeli te komona elongi na ngai. Boye
Abisalomi akendeki na ndako na ye, mpe amonaki elongi
ya mokonzi te. 25 Kati na Isalaele mobimba, ezalaki na
moto moko te oyo azalaki kitoko koleka Abisalomi mpe oyo
bazalaki kokumisa lokola ye. Azalaki ata na mbeba moko te,
banda na moto kino na misapi ya makolo. 26 Na suka ya
mibu nyonso, azalaki kokata suki ya moto na ye, mpo ete
ezalaki kokoma kilo makasi. Boye tango bazalaki kotia yango
na bimekelo, ezalaki na bakilo mibale na bagrame nkama
mitano, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na ndako ya
mokonzi. 27 Abisalomi azalaki na bana mibali misato mpe
mwana moko ya mwasi. Kombo na mwana na ye ya mwasi
ezalaki Tamari, mpe azalaki mwasi moko ya kitoko makasi.
28 Abisalomi avandaki na Yelusalemi mibu mibale mpe
atikalaki komona te elongi ya mokonzi. 29 Bongo Abisalomi
abengisaki Joabi mpo ete atinda ye epai ya mokonzi, kasi
Joabi aboyaki kokende epai na ye. Abengisaki lisusu Joabi
na mbala ya mibale, kasi Joabi aboyaki kaka kokende. 30
Abisalomi alobaki na basali na ye: « Botala! Elanga ya Joabi
ezali pembeni ya elanga na ngai, ezali na bambuma ya orje.
Bokende kotia yango moto. » Basali ya Abisalomi batiaki
yango moto. 31 Joabi akendeki na ndako ya Abisalomi
mpe alobaki na ye: — Mpo na nini otie moto na elanga na
ngai? 32 Abisalomi azongiselaki Joabi: — Tala, natindelaki
yo maloba; nalobaki: « Yaka awa mpo ete natinda yo epai
ya mokonzi mpo na kotuna ye: ‹ Mpo na nini nalongwaki
na Geshuri? Elingaki kozala malamu mpo na ngai soki
natikalaki na ngai kuna. Sik'oyo, nalingi komona elongi ya
mokonzi; mpe soki namemaki ngambo na likambo moko,
tika ete baboma ngai! › » 33 Boye Joabi akendeki epai
ya mokonzi mpe ayebisaki ye makambo nyonso. Mokonzi
abengisaki Abisalomi, mpe Abisalomi akendeki liboso ya
mokonzi, agumbamaki elongi kino na mabele, mpe mokonzi
ayambaki ye.

15 Na tango wana, Abisalomi azwaki shar, bampunda
mpe basoda tuku mitano oyo bazalaki kotambola
liboso na ye lokola bakengeli na ye. 2 Abisalomi azalaki
kolamuka na tongo makasi mpe azalaki kokende kotelema
pembeni ya nzela oyo ekenda na ekotelo ya engumba.
Bongo, tango nyonso moto azalaki koleka mpo na kokende
epai ya mokonzi mpo ete akatela ye likambo, ye Abisalomi
azalaki kobenga ye mpe kotuna ye: — Ozali moto ya
engumba nini? Soki moto yango azongisi: — Mosali na yo
azali moto ya moko kati na bikolo ya Isalaele. 3 Abisalomi
azalaki koloba na ye: — Tala, likambo na yo ezali malamu
mpe sembo; kasi ezali na moto moko te oyo akoki koyoka
yo epai ya mokonzi. 4 Abisalomi azalaki kobakisa: — Ah!
Soki nazalaki mosambisi kati na mokili oyo, moto nyonso
oyo azali na likambo alingaki koya epai na ngai, mpe
nalingaki kolongisa ye na likambo yango! 5 Mpe tango
nyonso moto azalaki kopusana mpo na kogumbama liboso
na ye Abisalomi, Abisalomi azalaki kopesa loboko, koyamba
mpe kopesa ye beze. 6 Azalaki kosala bongo epai ya bato
nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kokende epai ya mokonzi
mpo ete akata likambo na bango, mpe ezalaki bongo nde
Abisalomi azalaki komikotisa na mayele kati na mitema ya
bato ya Isalaele. 7 Sima na mibu minei, Abisalomi alobaki na

mokonzi: — Pesa ngai nzela mpo ete nakende na Ebron mpo
na kokokisa ndayi oyo nalapaki epai na Yawe, **8** pamba te
tango mosali na yo azalaki kovanda na Geshuri kati na Siri,
nalapaki ndayi oyo: « Soki Yawe azongisi ngai na Yelusalemi,
nakogumbamela Ye. » **9** Mokonzi alobaki na ye: — Kende
na kimia. Boye akendeki na Ebron. **10** Mpe longwa kuna,
Abisalomi atindaki bantoma kati na bikolo nyonso ya Isalaele
mpo na koloba: « Tango kaka bokoyoka lokito ya kelelo,
boloba: ‹ Abisalomi akomi mokonzi kati na Ebron. › » **11**
Mibali nkama mibale babengisamaki wuta na Yelusalemi mpe
bakendeki elongo na Abisalomi. Bakendeki na boboto mpe
bayebaki ata likambo moko te. **12** Wana Abisalomi azalaki
kobonza mbeka, abengisaki Ayitofeli, moto ya Gilo, mopesi
toli ya Davidi, wuta na engumba na ye ya Gilo. Boye, likita
ya batomboki ekomaki makasi; mpe lisanga ya Abisalomi
ekomaki na bato ebele. **13** Ntoma moko ayaki koyebisa
Davidi: — Mitema ya bato ya Isalaele esangani elongo na
Abisalomi. **14** Davidi alobaki na bakalaka na ye nyonso oyo
bazalaki na Yelusalemi: — Boya! Tosengeli kokima, soki te
moko te kati na biso akobika liboso ya Abisalomi. Tosengeli
kobima na lombangu, soki te akoya na lombangu kokanga
biso, kobebisa biso mpe koboma engumba na mopanga. **15**
Bakalaka ya mokonzi bazongiselaki Davidi: — Basali na yo
bazali ya kobongama mpo na kosala makambo nyonso oyo
mokonzi, nkolo na biso, akopona. **16** Mokonzi akendeki na
makolo elongo na libota na ye mobimba oyo ezalaki kolanda
ye; kasi atikaki bamakangu zomi mpo na kobatela ndako
na ye. **17** Boye mokonzi akendeki na makolo elongo na
bato na ye nyonso oyo bazalaki kolanda ye mpe batelemaki
pene ya ndako ya suka ya engumba. **18** Basoda na ye
nyonso bazalaki kotambola na bapembeni na ye elongo
na bato nyonso ya Kereti mpe ya Peleti. Mpe bato nyonso
ya Gati, nkama motoba, oyo batambolaki elongo na ye
longwa na Gati, bazalaki kotambola liboso ya mokonzi. **19**
Mokonzi alobaki na Itayi, moto ya Gati: — Mpo na nini yo
mpe olingi koya elongo na biso? Zonga mpe vanda elongo
na Abisalomi, mokonzi ya sika! Ozali mopaya, otikaki mboka
na yo mpo na koya kokima awa. **20** Oyaki mpe kaka lobi oyo
ewuti koleka, bongo ndenge nini, lelo, namema yo elongo
na biso wana nayebi kutu te epai nini nazali kokende?
Zonga mpe zwa bato ya mboka na yo! Tika ete bolamu
mpe boyengebene ya Yawe ezala elongo na yo! **21** Itayi
azongiselaki mokonzi: — Na Kombo na Yawe mpe na kombo
ya mokonzi, nkolo na ngai, mosali na yo akozala bipai nyonso
oyo mokonzi, nkolo na ngai, akozala, ezala mpo na bomoi to
mpo na kufa. **22** Davidi alobaki na Itayi: — Malamu! Leka
liboso mpe tambola! Boye Itayi, moto ya Gati, atambolaki
liboso elongo na basoda nyonso mpe mabota oyo ezalaki
elongo na ye. **23** Tango bato nyonso bazalaki koleka, mboka
mobimba ezalaki kolela makasi. Mokonzi akatisaki lubwaku
ya Sedron, mpe bato nyonso bakendeki na nzela oyo ekenda
na esobe. **24** Tsadoki mpe azalaki wana elongo na Balevi
oyo bazalaki elongo na ye mpe bamemaki Sanduku ya
Boyokani ya Nzambe. Bakitisaki Sanduku ya Nzambe, mpe
Abiatari abonzaki mbeka kino tango bato nyonso basilisaki
kobima na engumba. **25** Mokonzi alobaki na Tsadoki: —
Zongisa Sanduku ya Nzambe kati na engumba. Soki nazwi
ngolu na miso ya Yawe, akozongisa ngai mpe akopesa
ngai nzela ya komona lisusu Sanduku yango mpe ndako na
yango. **26** Kasi soki Nzambe alobi: « Nasepeli na yo te, »
wana tika ete asala epai na ngai makambo oyo amoni ete
ezali malamu, pamba te nazali ya kobongama. **27** Mokonzi
alobaki lisusu epai ya Nganga-Nzambe Tsadoki: — Ozali
momoni makambo te? Zonga na kimia na engumba elongo
na Ayimaatsi, mwana na yo ya mobali, mpe Jonatan, mwana
mobali ya Abiatari. Yo mpe Abiatari, bozwa mpe bomema
bana na bino mibale ya mibali. **28** Nakozela na bitando ya
esobe kino nakoyoka liloba kowuta epai na bino. **29** Boye
Tsadoki mpe Abiatari bazongisaki Sanduku ya Nzambe, na
Yelusalemi, mpe batikalaki kuna. **30** Kasi Davidi azalaki
komata ngomba ya banzete ya olive na kolela, moto na ye
ya kozipama mpe makolo ngulu. Bato nyonso oyo bazalaki
elongo na ye bazipaki bango mpe mito na bango mpe
bazalaki kolela wana bazalaki komata. **31** Bayaki koyebisa
Davidi ete Ayitofeli azali kati na bato oyo basalaki likita
elongo na Abisalomi. Boye Davidi asambelaki: « Eh Yawe,
sala ete batoli ya Ayitofeli ezanga tina. » **32** Tango Davidi
akomaki na songe ya ngomba epai wapi bato bazalaki na
momesano ya kokende kogumbamela Nzambe, Ushayi,
moto ya Ariki, mopesi toli ya Davidi, azalaki kuna mpo na
kokutana na ye, na nzambala na ye epasuka mpe moto na
ye etonda na putulu. **33** Davidi alobaki na ye: — Soki okeyi
elongo na ngai, okozala mokumba mpo na ngai. **34** Kasi soki
ozongi na engumba mpe olobi na Abisalomi: « Nakozala
mosali na yo, oh mokonzi! Kala, nazalaki mosali ya tata na
yo, kasi sik'oyo, nakozala mosali na yo, » wana okosunga
ngai na kobebisa toli ya Ayitofeli. **35** Lokola Banganga-
Nzambe Tsadoki mpe Abiatari bakozala kuna elongo na yo,
okoyebisa bango makambo nyonso oyo okoyoka na ndako
ya mokonzi. **36** Bana na bango ya mibali mibale, Ayimaatsi,
mwana mobali ya Tsadoki, mpe Jonatan, mwana mobali
ya Abiatari, bazali mpe kuna elongo na bango. Okotinda
bango mpo ete baya koyebisa ngai makambo nyonso oyo
okoyoka. **37** Boye Ushayi, moninga ya Davidi, azongaki na
engumba, kaka na tango oyo Abisalomi mpe akotaki kati na
Yelusalemi.

16 Tango Davidi alekaki mwa moke songe ya ngomba,
Tsiba, mobombi bozwi ya Mefibosheti, azalaki kozela
mpo na kokutana na ye; azalaki na ba-ane mibale oyo
babongisi mpo na mobembo mpe ememaki mapa nkama
mibale, maboke nkama moko ya bambuma ya vino ekawuka,
maboke nkama moko ya bambuma ya figi mpe mbeki moko
ya masanga ya vino. **2** Mokonzi atunaki Tsiba: — Mpo na
nini omemi biloko oyo? Tsiba azongisaki: — Ba-ane ezali
mpo na libota ya mokonzi mpo ete batambola na yango,
mapa mpe bambuma ezali mpo na bato mpo ete balia, mpe
masanga ya vino ezali mpo na kopesa makasi epai ya bato
oyo bakolemba na esobe. **3** Bongo mokonzi atunaki lisusu:
— Wapi Mefibosheti, koko ya nkolo na yo? Tsiba azongisaki:
— Atikalaki na Yelusalemi, pamba te amilobelaki: « Lelo,
libota ya Isalaele ekozongisa bokonzi ya koko na ngai na
maboko na ngai. » **4** Mokonzi alobaki na Tsiba: — Nyonso
oyo ezali ya Mefibosheti ekomi sik'oyo ya yo. Tsiba alobaki:
— Nagumbami liboso na yo mokonzi, nkolo na ngai! Tika
ete nazwa ngolu na miso na yo! **5** Wana mokonzi akomaki
pembeni ya Bawurimi, ezalaki na moto moko oyo azalaki
kobima wuta na mboka; kombo na ye ezalaki « Shimei, »

mpe azalaki mwana mobali ya Gera. Azalaki moto ya etuka
mpe libota moko na Saulo. Bongo wana azalaki kobima,
azalaki mpe kolakela Davidi mabe. **6** Azalaki kobamba
Davidi mpe basali na ye mabanga atako bato nyonso mpe
basoda oyo bakengelaka mokonzi bazalaki na ngambo ya
loboko ya mwasi mpe na ngambo ya loboko ya mobali ya
Davidi. **7** Shimei azalaki koloba boye wana azalaki kolakela
Davidi mabe: « Bima, bima, mobomi bato, moto pamba. **8**
Yawe atangi na moto na yo, makila nyonso ya ndako ya
Saulo, oyo osopaki mpo ete okoma mokonzi na esika na ye.
Yawe akabi bokonzi na maboko ya Abisalomi, mwana na
yo ya mobali. Osili kokweya na pasi mpo ete ozali mosopi
makila. » **9** Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, alobaki
na mokonzi: — Mpo na nini mbwa oyo ekufa ezali kolakela
nkolo na ngai mabe. Pesa ngai nzela mpo ete nakende
kokata ye moto. **10** Kasi mokonzi alobaki: — Bino bana
mibali ya Tseruya, yo Abishayi mpe ndeko na yo, Joabi,
likambo nini kati na ngai mpe bino? Soki azali kolakela ngai
mabe, ezali nde na ndingisa ya Yawe mpo ete alobi na ye: «
Lakela Davidi mabe. » Nani sik'oyo akoki kotuna: « Mpo
na nini ozali kosala bongo? » **11** Bongo Davidi alobaki na
Abishayi mpe na basali na ye nyonso: « Soki kutu mwana na
ngai moko ya mobali oyo abimi na nzoto na ngai azali koluka
koboma ngai, bongo ndenge nini moto oyo ya Benjame asala
bongo te! Tika ye alakela ngai mabe, pamba te ezali Yawe
nde alobi na ye bongo. **12** Tango mosusu Yawe akomona
pasi na ngai, bongo akobongola na bolamu bilakeli mabe
oyo ezali kokweyela ngai lelo. » **13** Boye, wana Davidi
mpe bato na ye bakobaki nzela na bango, Shimei azalaki
kotambola na mopanzi mosusu ya ngomba pembeni ya
Davidi, azalaki kokoba kolakela Davidi mabe tango azalaki
kotambola, kobamba ye mabanga mpe kobwakela ye putulu.
14 Mokonzi elongo na bato na ye nyonso balembaki tango
bakomaki na esika oyo bazalaki kokende mpe bapemaki
kuna. **15** Kaka na tango yango, Abisalomi mpe bato nyonso
ya Isalaele bakomaki na Yelusalemi, mpe Ayitofeli azalaki
elongo na ye. **16** Ushayi, moto ya Ariki, moninga ya Davidi,
akendeki epai ya Abisalomi mpe alobaki na ye: — Tika ete
mokonzi owumela na bomoi! Tika ete mokonzi owumela na
bomoi! **17** Abisalomi atunaki Ushayi: — Oyo nde bolingo
nyonso oyo ozali kolakisa epai ya moninga na yo? Mpo
na nini okendeki te elongo na moninga na yo? **18** Ushayi
alobaki na Abisalomi: — Te, ngai nakozala elongo na moto
oyo Yawe, bato oyo mpe Isalaele nyonso baponi. **19** Mpe
ngai nakosalela nani? Ezali te mwana na ye ya mobali?
Ndenge nasalelaki tata na yo, ndenge wana mpe nakosalela
yo. **20** Abisalomi alobaki na Ayitofeli: — Pesa biso toli na yo:
tosengeli kosala nini? **21** Ayitofeli azongiselaki Abisalomi: —
Kende kosangisa nzoto na bamakangu ya tata na yo, oyo
batikalaki mpo na kobatela ndako, bongo Isalaele mobimba
ekoyoka ete omikomisi nkele na miso ya tata na yo. Na
bongo, maboko ya bato oyo bazali sima na yo ekolendisama.
22 Boye basalelaki Abisalomi ndako ya kapo na likolo ya
ndako, mpe asangisaki nzoto na bamakangu ya tata na ye
na miso ya Isalaele mobimba. **23** Nzokande, na tango wana,
toli oyo Ayitofeli abandaki kopesa ezalaki lokola maloba ya
moto oyo azali kotuna mayele epai ya Ye moko Nzambe.
Ezalaki ndenge wana nde Davidi mpe Abisalomi bazalaki
komona batoli ya Ayitofeli.

17 Ayitofeli alobaki na Abisalomi: — Nakopona mibali
nkoto zomi na mibale mpe nakolanda Davidi na pokwa
ya lelo. **2** Nakobundisa ye tango makasi na ye ekosila
mpe nzoto na ye ekolemba; nakoyeisa mobulu epai na ye,
mpe wana bato nyonso oyo bazali elongo na ye bakokima,
ngai nakoboma ye mokonzi tango akotikala ye moko; **3**
mpe nakozongisa bato nyonso epai na yo. Kufa ya moto
oyo ozali koluka elakisi kozonga ya bato nyonso! mpe bato
nyonso bakozala na kimia. **4** Makanisi oyo emonanaki ya
sembo na miso ya Abisalomi mpe ya bampaka nyonso ya
Isalaele. **5** Kasi Abisalomi alobaki: — Bobengisa lisusu
Ushayi, moto ya Ariki, mpo ete toyoka makambo nini oyo ye
mpe azali na yango ya koloba. **6** Tango Ushayi akomaki
epai na ye, Abisalomi alobaki: — Tala toli oyo Ayitofeli apesi.
Boni, tosengeli kosala makambo oyo alobi? Soki te, yebisa
biso makanisi na yo. **7** Ushayi azongiselaki Abisalomi: —
Ya mbala oyo, toli oyo Ayitofeli apesi ezali malamu te. **8**
Bongo Ushayi abakisaki: — Oyebi ete tata na yo mpe bato
na ye bazali bato ya mpiko mpe bato na kanda makasi lokola
ngombolo ya mwasi oyo bawuti kobotola bana na yango kati
na zamba. Tata na yo azali moto oyo abundaka bitumba
wuta kala, akolekisa te butu esika moko na bato. **9** Ata azali
sik'oyo ya kobombama kati na lidusu ya mabanga to na
esika songolo, nzokande tango kaka bato kati na mampinga
na biso bakobanda kokufa, ekozanga te komonana moto
oyo akoyoka yango mpe akoloba: « Kati na bato oyo bazali
kolanda Abisalomi, ebele bakufi. » **10** Bongo na tango yango,
ata soda oyo aleki na mpiko, oyo azali na motema lokola
ya nkosi, akobanga makasi, pamba te Isalaele mobimba
eyebi ete tata na yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo
na ye bazali basoda ya mpiko. **11** Boye tala toli na ngai: «
Tika ete Isalaele mobimba basangana epai na yo, longwa
na Dani kino na Beri-Sheba, bazala ebele lokola zelo ya
ebale monene! Bongo yo moko okotambola liboso na bango
na bitumba. **12** Bongo tokobundisa ye na bisika nyonso
oyo akoki komonana mpe tokokweyela ye ndenge manoka
ekweyaka na mabele. Mpe ezala ye to bato na ye, moko
te akotikala na bomoi. **13** Soki akimi na engumba moko,
Isalaele mobimba ekomema basinga kuna na engumba
yango mpe tokobenda engumba yango na lubwaku kino
etikala ata na libanga moko te. » **14** Abisalomi mpe bato
nyonso ya Isalaele balobaki: — Toli ya Ushayi, moto ya
Ariki, ezali malamu koleka oyo ya Ayitofeli, pamba te Yawe
azwaki mokano ya kokakola batoli malamu ya Ayitofeli mpo
na komema pasi epai ya Abisalomi. **15** Ushayi alobaki na
Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari: — Ayitofeli apesaki
toli na Abisalomi mpe na bampaka ya Isalaele ete basala
likambo songolo, mpe ngai napesi bango toli ete basala
likambo pakala. **16** Sik'oyo, tinda noki sango epai ya Davidi
mpo na koloba na ye: « Kolekisa te butu kati na bitando
ya esobe, kasi kende mosika, noki te mokonzi mpe bato
oyo bazali elongo na yo bokufa. » **17** Wana Jonatan mpe
Ayimaatsi bavandaki na Eyini-Rogeli, mwasi mosali moko
amemelaki bango sango oyo bango basengelaki kokende
koyebisa mokonzi Davidi; pamba te basengelaki te kokota
kati na engumba mpo ete bamona bango te. **18** Nzokande
elenge mobali moko amonaki bango mpe akendeki koyebisa
Abisalomi. Boye mibali nyonso mibale bakimaki noki mpe
bakendeki na ndako ya moto moko ya Bawurimi. Lokola

azalaki na libulu moko ya mayi kati na lopango na ye, bakitaki
kuna. **19** Mwasi na ye akamataki kapo, atiaki yango na
monoko ya libulu mpe asopaki bambuma na likolo na yango.
Moto moko te ayebaki likambo yango. **20** Tango bato ya
Abisalomi bayaki epai ya mwasi, batunaki: — Ayimaatsi mpe
Jonatan bazali wapi? Mwasi azongiselaki bango: — Bakatisi
mayi. Bato ya Abisalomi balukaki, kasi bamonaki moto moko
te; mpe bazongaki na Yelusalemi. **21** Tango bakendeki,
Ayimaatsi mpe Jonatan babimaki na libulu mpe bakendeki
koyebisa mokonzi Davidi: « Botelema mpe bokatisa mayi
noki, pamba te Ayitofeli apesi toli moko ya mabe na tina
na yo. » **22** Boye Davidi mpe bato oyo bazalaki elongo
na ye batelemaki mpe bakatisaki ebale Yordani. Liboso
ete tongo etana, bango nyonso basilisaki kokatisa Yordani,
moko te atikalaki. **23** Tango Ayitofeli amonaki ete balandi te
toli na ye, amataki na ane mpe azongaki na ndako na ye
kati na engumba na ye. Abongisaki biloko ya ndako na ye
mpe amidiembikaki. Boye akufaki mpe bakundaki ye kati
na kunda ya tata na ye. **24** Davidi akendeki na Maanayimi,
mpe Abisalomi akatisaki Yordani elongo na bato nyonso
ya Isalaele oyo bazalaki elongo na ye. **25** Abisalomi atiaki
Amasa mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi. Amasa
azalaki mwana mobali ya Yeteri, moto ya Isalaele, oyo abalaki
Abigayili, mwana mwasi ya Naashi mpe ndeko mwasi ya
Tseruya, mama ya Joabi. **26** Bato ya Isalaele mpe Abisalomi
batongaki molako na bango kati na Galadi. **27** Tango Davidi
akomaki na Maanayimi, bayambaki ye epai ya Shovi, mwana
mobali ya Naashi ya mboka Raba ya bato ya Amoni, epai ya
Makiri, mwana mobali ya Amieli ya mboka ya Lo-Debari,
mpe epai ya Barizilayi, moto ya Galadi ya mboka Rogelimi.
28 Bamemaki biloko ya kolalela, bambeki, basani, ble, orje,
farine, bambuma oyo bakalinga, madesu, mpe misili, **29**
mafuta ya nzoyi, miliki, bameme, fromaje ya ngombe, mpo
ete Davidi elongo na bato na ye balia; pamba te bazalaki
kolobana bango na bango: « Solo, sima na bango kotambola
kati na esobe, bato oyo balembi, bazali konyokwama na
nzala mpe na posa ya mayi. »

18 Davidi atangaki basoda oyo bazalaki elongo na ye;
mpe kati na bango, aponaki bakonzi ya bankoto mpe
bakonzi ya bankama. **2** Davidi apesaki mitindo na mampinga
ete bakende. Akabolaki bango na masanga misato: lisanga
ya liboso ekambamaki na Joabi; ya mibale, na Abishayi,
ndeko mobali ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; mpe ya
misato, na Itayi, moto ya Gati. Mokonzi alobaki na masanga
ya mampinga ete ye moko akokende solo elongo na bango.
3 Kasi basoda balobaki: — Okoki kobima te elongo na biso,
pamba te soki ekosenga ete tokima, bakotala biso te. Ezala
kati-kati ya bato kati na biso bakufi, bakotala yango te, kasi
yo; okokani na bato nkoto zomi kati na biso. Nzokande,
ekoleka malamu mpo na yo kosungaka biso tango nyonso
wuta na engumba. **4** Mokonzi azongisaki: — Nakosala
makambo nyonso oyo bomoni ete ezali malamu. Boye wana
bato bazalaki kobima na masanga ya bankama mpe ya
bankoto, mokonzi atelemaki pembeni ya ekuke. **5** Apesaki
mitindo oyo epai ya Joabi, Abishayi mpe Itayi: « Na kombo na
ngai, bosala malembe na elenge mobali Abisalomi. » Basoda
nyonso bayokaki mokonzi kopesa mitindo na mokambi moko
na moko, na tina na Abisalomi. **6** Mampinga etambolaki kati
na zamba mpo na kobundisa Isalaele, mpe bitumba ezalaki
kati na zamba ya Efrayimi. **7** Kuna, mampinga ya Davidi
elongaki mampinga ya Isalaele, mpe basoda nkoto tuku
mibale bakufaki mokolo wana kati na mampinga ya Isalaele.
8 Bitumba epanzanaki mboka mobimba; mpe mokolo wana,
bato oyo bakufaki kati na zamba bazalaki ebele koleka bato
oyo bakufaki na mopanga. **9** Abisalomi akutanaki na bato
ya Davidi na mbalakata. Azalaki kotambola na likolo ya
mile na ye. Bongo tango mile ekimaki, ekotaki na se ya
nzete ya terebente oyo ezalaki na bitape ekangana-kangana,
mpe moto ya Abisalomi ekangamaki na nzete. Abisalomi
atikalaki ya kodiembela na likolo, kasi mile oyo azalaki
kotambolisa ekobaki kokima mbangu. **10** Tango moko kati na
basoda amonaki ye, alobaki na Joabi: — Namoni Abisalomi
amidiembiki na nzete ya terebente. **11** Joabi alobaki na
moto oyo ayebisaki ye likambo yango: — Boni, omoni ye?
Mpo na nini obomaki ye te mbala moko? Soki obomaki ye,
nalingaki kopesa yo bagrame pene nkama moko ya palata
mpe mokaba. **12** Kasi moto yango azongiselaki Joabi: —
Ezala soki batie mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko
na maboko na ngai, nakosembola loboko na ngai te mpo na
koboma mwana ya mokonzi. Pamba te toyokaki mitindo oyo
mokonzi apesaki epai na yo, epai na Abishayi mpe epai na
Itayi, tango alobaki: « Na kombo na ngai, bosala mabe te na
elenge mobali Abisalomi. » **13** Eloko moko te ebombamaka
na miso ya mokonzi. Bongo soki natosaki mokonzi te mpe
soki nabomaki Abisalomi, yo olingaki na yo kokotela ngai te.
14 Joabi alobaki: — Nakoki te kolekisa tango na ngai elongo
na yo. Boye azwaki makonga misato na maboko na ye mpe
atubaki yango na motema ya Abisalomi oyo azalaki nanu ya
bomoi kati na nzete ya terebente. **15** Sima, bilenge mibali
zomi oyo bamemaki bibundeli ya Joabi, bazingaki Abisalomi,
babetaki ye mpe babomaki ye. **16** Joabi abetaki kelelo, mpe
masanga ya mampinga etikaki kolanda Isalaele, pamba te
apekisaki bango. **17** Bazwaki Abisalomi, babwakaki ye na
zamba kati na libulu moko ya monene mpe bazipaki ye na se
ya mopiku ya mabanga. Na tango wana, basoda nyonso
ya Isalaele bakimaki na bandako na bango. **18** Nzokande,
wana Abisalomi azalaki nanu na bomoi, azwaki libanga ya
ekaniseli mpe atelemisaki yango na lubwaku ya mokonzi
lokola ekaniseli mpo na ye, pamba te amilobelaki: « Nazali
te na mwana mobali oyo akoki komema kombo na ngai
lokola ekaniseli. » Boye apesaki libanga yango kombo na ye,
mpe yango wana babengaka yango kino lelo « Ekaniseli
ya Abisalomi. » **19** Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki,
alobaki na Joabi: — Pesa ngai nzela ya kokima mbangu
mpo na kokende koyebisa mokonzi ete Yawe akangoli ye
na maboko ya banguna na ye. **20** Joabi alobaki na ye: —
Ezali yo te moto osengeli komema sango na mokolo ya lelo;
okoki na yo komema sango mokolo mosusu, kasi mpo na
lelo, osengeli te kosala yango, pamba te moto oyo akufi
azali mwana ya mokonzi. **21** Bongo Joabi alobaki na moto
moko ya Kushi: — Kende koloba na mokonzi makambo oyo
omoni. Moto ya Kushi agumbamaki liboso ya Joabi mpe
akendeki mbangu. **22** Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki,
alobaki lisusu na Joabi: — Oyo ekoya eya! Pesa ngai nzela
mpo ete nakende mbangu liboso ya moto ya Kushi. Kasi
Joabi azongisaki: — Mwana na ngai ya mobali, mpo na nini
olingi kaka kokende? Ezali na yango te sango oyo ekopesa

yo lifuti. **23** Ayimaatsi alobaki: — Oyo ekoya eya! Nandimi
kokima mbangu. Joabi alobaki: — Kima mbangu! Boye
Ayimaatsi akimaki mbangu na nzela ya etando ya Yordani
mpe alekaki moto ya Kushi. **24** Na tango yango, Davidi
avandaki kati ya ekuke ya kati mpe ekuke ya libanda, mpe
mokengeli amataki na likolo ya ndako ya ekuke, pembeni
ya mir. Tango atombolaki miso, amonaki mwana mobali
moko kokima mbangu ye moko. **25** Mokengeli agangaki
epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye. Mokonzi alobaki: « Soki
azali ye moko, wana azali na basango malamu. » Moto
azalaki kaka kopusana. **26** Bongo mokengeli amonaki moto
mosusu kokima mbangu, mpe abelelaki mokengeli ekuke: —
Tala, moto mosusu azali kokima mbangu ye moko. Mokonzi
alobaki: — Ye mpe amemi basango malamu. **27** Mokengeli
alobaki: — Namoni moto ya liboso kokima mbangu lokola
Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki. Mokonzi alobaki: —
Azali moto malamu, azali koya na basango malamu. **28**
Bongo Ayimaatsi abelelaki mokonzi: — Makambo nyonso
ezali malamu! Agumbamaki liboso ya mokonzi elongi kino
na mabele mpe alobaki: — Tika ete Yawe, Nzambe na yo,
apambolama! Akabi bato oyo batombolaki maboko na bango
mpo na kobundisa mokonzi, nkolo na ngai. **29** Mokonzi
atunaki: — Boni elenge mobali Abisalomi, azali malamu?
Ayimaatsi azongisaki: — Namonaki mobulu makasi kaka
tango Joabi alingaki kotinda mosali ya mokonzi mpe ngai,
mosali na yo, kasi nayebaki te soki ezalaki likambo nini. **30**
Mokonzi alobaki: — Telema pembeni mpe zela ngai wana.
Boye akendeki mpe atelemaki wana. **31** Bongo moto ya
Kushi akomaki mpe alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, yoka
basango malamu! Yawe akangoli yo lelo na maboko ya bato
oyo babundisaki yo. **32** Mokonzi atunaki na moto ya Kushi:
— Boni elenge mobali Abisalomi, azali malamu? Moto ya
Kushi azongisaki: — Tika ete banguna ya mokonzi, nkolo na
ngai, mpe bato nyonso oyo bazali kotelema mpo na kosala
yo mabe bazala lokola elenge mobali wana. **33** Mokonzi
ayokaki pasi na motema, amataki na shambre oyo ezalaki na
likolo ya ekuke mpe alelaki. Tango azalaki kokende, alobaki:
« Ah Abisalomi, mwana na ngai ya mobali! Mwana na ngai
ya mobali, mwana na ngai ya mobali Abisalomi! Ebongaki
ete nakufa na esika na yo! Oh Abisalomi, mwana na ngai ya
mobali, mwana na ngai ya mobali! »

19 Sango ekomelaki Joabi na koloba: « Mokonzi azali
kolela mpe asali matanga mpo na Abisalomi. » **2**
Mokolo wana, elonga ebongwanaki matanga mpo na bato
nyonso, pamba te bato bayokaki na mokolo wana sango
koloba: « Mokonzi azali na mawa makasi mpo na mwana na
ye ya mobali. » **3** Na mokolo wana kaka, bato bazongaki
na nkuku kati na engumba lokola mampinga oyo bazali
koyoka soni mpo ete bakimi na bitumba. **4** Mokonzi azipaki
elongi mpe alelaki makasi: « Oh mwana na ngai ya mobali,
Abisalomi! Oh mwana na ngai ya mobali, Abisalomi! Mwana
na ngai ya mobali! » **5** Joabi akendeki kokuta mokonzi kati
na ndako mpe alobaki na ye: « Lelo, oyokisi bato na yo
nyonso soni, bato oyo bawuti kobikisa bomoi na yo, bomoi
ya bana na yo ya mibali mpe ya basi, bomoi ya basi na
yo mpe bomoi ya bamakangu na yo. **6** Olingaka bato oyo
bayinaka yo mpe oyinaka bato oyo balingaka yo. Lelo penza,
otalisi yango polele ete bakonzi ya basoda mpe basoda na
bango bazali pamba na miso na yo. Namoni ete olingaki
kosepela lelo soki Abisalomi azalaki na bomoi mpe soki biso
nyonso tokufaki. **7** Sik'oyo, bima mpe pesa longonya na
basoda na yo. Nalapi ndayi na Kombo na Yawe ete soki
obimi te, soda moko te akotikala elongo na yo kino butu
eya. Ekozala mpo na yo pasi, koleka makama nyonso oyo
ekweyela yo wuta na bolenge na yo kino lelo. » **8** Boye
mokonzi atelemaki mpe avandaki na ekuke. Bongo tango
bayebisaki basoda ete mokonzi avandi na ekuke, bango
nyonso bayaki pene na ye. Mpe na tango wana, bana ya
Isalaele bakimaki moto na moto na ndako na ye. **9** Kati na
bikolo ya Isalaele, bato bazalaki kotiana tembe mpe koloba:
« Mokonzi oyo akangolaki biso na maboko ya banguna na
biso, bato ya Filisitia, ye nde sik'oyo akimi mokili likolo ya
Abisalomi; **10** mpe Abisalomi oyo topakolaki mafuta mpo ete
akamba biso asili kokufa na bitumba. Boye mpo na nini bozali
koloba eloko te mpo na kozongisa mokonzi na Yelusalemi?
» **11** Mokonzi Davidi atindaki sango epai ya Banganga-
Nzambe Tsadoki mpe Abiatari: « Botuna na bampaka ya
Yuda: mpo na nini bosengeli kozala bato ya suka mpo na
kozongisa mokonzi na ndako na ye, pamba te makambo oyo
ezali kolobama kati na Isalaele mobimba esili kokoma na
matoyi ya mokonzi? **12** Bozali bandeko na ngai ya mibali,
nzoto na ngai mpe makila na ngai. Bongo mpo na nini kozala
bato ya suka mpo na kozongisa mokonzi? **13** Mpe boloba
na Amasa: ‹ Ozali mosuni na ngai mpe makila na ngai te?
Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi ndenge
alingi soki banda sik'oyo okomi te mokonzi ya mampinga
na ngai na esika ya Joabi mpo na libela. › » **14** Makambo
oyo Davidi alobaki ekotaki na mitema ya bato nyonso ya
Yuda lokola moto moko. Boye batindaki maloba epai ya
mokonzi mpo na koloba na ye: « Zonga, yo elongo na basali
na yo nyonso. » **15** Mokonzi azongaki mpe akomaki kino na
Yordani. Bato ya Yuda bayaki na Giligali mpo na kokende
kokutana na mokonzi mpe kokatisa ye mayi ya Yordani. **16**
Shimei, mwana mobali ya Gera, moto ya ekolo ya Benjame
ya Bawurimi, akendeki mbangu elongo na bato ya Yuda
mpo na kokutana na mokonzi Davidi. **17** Azalaki elongo na
bato ya Benjame, nkoto moko, mpe Tsiba, moto oyo azalaki
kosala kati na libota ya Saulo, elongo na bana na ye ya mibali
zomi na mitano mpe basali na ye, tuku mibale. Bakendeki
mbangu na Yordani epai wapi mokonzi azalaki. **18** Bamataki
na bwato mpo na kokatisa libota ya mokonzi mpe mpo na
kosala nyonso oyo ezali malamu na miso ya mokonzi. Tango
Shimei, mwana mobali ya Gera, akatisaki Yordani, akweyaki
liboso ya mokonzi **19** mpe alobaki na ye: « Tika ete nkolo na
ngai atangela ngai ngambo te, akanisa te mabe oyo mosali
na ye asalaki mokolo oyo mokonzi, nkolo na ngai, alongwaki
na Yelusalemi. Tika ete mokonzi alongola likambo yango na
makanisi na ye. **20** Pamba te ngai, mosali na yo, nayebi
ete nasalaki masumu, mpe lelo nayei awa lokola moto ya
liboso kati na libota mobimba ya Jozefi mpo na kokutana na
mokonzi, nkolo na ngai. » **21** Abishayi, mwana mobali ya
Tseruya, alobaki: — Boni, Shimei asengelaki te kokufa mpo
na likambo oyo, pamba te alakelaki mabe mopakolami na
Yawe? **22** Davidi azongisaki: — Likambo nini kati na ngai
mpe bino bana mibali ya Tseruya? Bokomi lelo banguna
na ngai! Boni, basengeli koboma moto moko lelo kati na
Isalaele? Nayebi te ete ngai nde nazali lelo mokonzi ya

Isalaele? **23** Bongo mokonzi alobaki na Shimei: — Okokufa
te. Mpe mokonzi alakaki Shimei na nzela ya ndayi. **24**
Mefibosheti, koko ya Saulo, akendeki mpe kokutana na
mokonzi. Banda mokolo oyo mokonzi abimaki kino azongaki,
Mefibosheti atikalaki kosukola makolo na ye te, akataki
mandefu te mpe asukolaki bilamba na ye te. **25** Tango
akomaki na Yelusalemi mpo na kokutana na mokonzi, Davidi
atunaki ye: — Mefibosheti, mpo na nini okendeki te elongo na
ngai? **26** Mefibosheti azongisaki: — Mokonzi, nkolo na ngai,
mosali na ngai akosaki ngai. Pamba te lokola ngai, mosali na
yo, nazali na mbeba na makolo, namilobelaki: « Nakosenga
ete babongisela ngai ane na ngai, mpe nakomata yango mpo
ete nakende elongo na mokonzi. » **27** Kasi Tsiba, mosali na
ngai, akosaki ngai. Akoselaki mosali na yo makambo epai ya
mokonzi, nkolo na ngai. Mokonzi, nkolo na ngai, azali lokola
Anjelu na Nzambe. Boye sala sik'oyo makambo oyo omoni
ete ezali malamu. **28** Pamba te na makanisi ya mokonzi,
nkolo na ngai, esengelaki koboma bato nyonso ya libota ya
koko na ngai, Saulo; kasi atako bongo, ondimaki mosali na
yo na mesa, kati na bato oyo bazali kolia elongo na yo. Boye
makoki nini nakoki lisusu kozala na yango ya kosenga eloko
epai ya mokonzi? **29** Mokonzi alobaki na ye: — Mpo na
nini maloba ebele boye? Nasili kopesa mitindo ete yo mpe
Tsiba bokabola bilanga. **30** Mefibosheti alobaki na ye: —
Lokola mokonzi, nkolo na ngai, azongi mobimba na ndako
na ye, tika ete akamata na ye ata nyonso. **31** Barizilayi,
moto ya Galadi, awutaki na Rogelimi mpo na kokatisa ebale
Yordani elongo na mokonzi mpe kotika ye kokoba mobembo
na ye. **32** Nzokande, Barizilayi akomaki mobange, azalaki na
mibu tuku mwambe, mpe ezalaki ye nde asungaki mokonzi
na mikolo nyonso oyo mokonzi avandaki na Maanayimi,
pamba te azalaki moto ya bozwi mingi. **33** Mokonzi alobaki
na Barizilayi: — Katisa elongo na ngai mpe vanda epai
na ngai na Yelusalemi, mpe ngai nakosunga yo. **34** Kasi
Barizilayi azongiselaki mokonzi: — Natikali na mibu boni
mpo ete nakende elongo na mokonzi na Yelusalemi? **35**
Nazali sik'oyo na mibu tuku mwambe. Boni, nakoki na ngai
lisusu kokesenisa malamu mpe mabe? Mosali na yo akoki
koyoka lisusu elengi ya biloko oyo azali kolia mpe komela?
Nakoki lisusu koyoka mongongo ya bayembi ya mibali mpe
ya basi? Bongo mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, akoki
lisusu komitungisa mpo na mosali na yo? **36** Mosali na yo
akokatisa Yordani elongo na mokonzi mpo na mwa tango
moke kaka. Kasi mpo na nini mokonzi akoki kopesa ngai
lifuti ya boye? **37** Nabondeli yo, tika ete mosali na yo azonga
mpo na kokufa na engumba na ngai pene ya kunda ya tata
mpe mama na ngai! Kasi tala mwana na ngai ya mobali,
mosali na yo, Kimeami. Tika ete akende elongo na mokonzi,
nkolo na ngai, mpe salela ye makambo oyo yo omoni ete
ezali malamu. **38** Mokonzi azongisaki: — Tika ete Kimeami
akende elongo na ngai, mpe ngai nakosalela ye makambo
oyo ezali malamu na miso na yo. Nakosalela ye nyonso oyo
akosenga ngai. **39** Sima na bato nyonso kokatisa ebale
Yordani, mokonzi mpe akatisaki. Bongo mokonzi apesaki
Barizilayi beze mpe apambolaki ye. Mpe Barizilayi azongaki
na ndako na ye. **40** Tango mokonzi akatisaki na Giligali,
Kimeami mpe akatisaki elongo na ye. Bato nyonso ya Yuda
mpe ndambo ya mabota ya Isalaele balekisaki mokonzi. **41**
Kasi na mbala moko, bato nyonso ya Isalaele bayaki epai ya
mokonzi mpe balobaki na ye: — Mpo na nini bandeko na
biso, bato ya Yuda, bazwaki yo na kobombama? Mpo na nini
balekisaki mokonzi na ebale Yordani, elongo na libota na ye
mpe bato nyonso ya Davidi elongo na ye? **42** Bato nyonso
ya Yuda bazongiselaki bato ya Isalaele: — Tosalaki bongo,
pamba te mokonzi azali ndeko na biso ya mosika te. Bongo
mpo na nini kosilika na tina na yango? Boni, tobikaki bomoi
na biso mpo na mokonzi? Tozwaki ata eloko moko mpo
na biso? **43** Bato ya Isalaele bazongiselaki bato ya Yuda:
— Tozali na makoki kati na mokonzi koleka mbala zomi,
mpe biso nde tozali na makoki mingi koleka bino na tina na
Davidi. Mpo na nini bozali komona biso lokola bato pamba.
Tozalaki bato ya liboso te na koluka ndenge nini kozongisa
mokonzi na biso? Kasi bato ya Yuda bazongiselaki bato ya
Isalaele na maloba makasi.

20 Moto moko ya mobulu na kombo Sheba, mwana
mobali ya Bikiri, moto ya ekolo ya Benjame, abetaki
kelelo mpe agangaki: « Tozali na eteni ata moko te ya
lisanga na Davidi, tozali ata na eloko moko te ya lisanga
na mwana mobali ya Izayi. Isalaele, tika ete moto moko na
moko azonga na ndako na ye ya kapo. » **2** Bato nyonso ya
Isalaele bakimaki Davidi mpo na kolanda Sheba, mwana
mobali ya Bikiri. Kasi bato ya Yuda batikalaki pembeni ya
mokonzi na bango, na nzela mobimba, longwa na Yordani
kino na Yelusalemi. **3** Tango mokonzi Davidi azongaki na
ndako na ye, na Yelusalemi, azwaki bamakangu na ye zomi
oyo atikaki mpo na kokengela ndako, mpe atiaki bango
kati na ndako moko oyo bazalaki kokengela malamu. Atako
azalaki kosunga bango, kasi akendeki te kosangisa na bango
nzoto. Bazalaki kokengela bango kino na mokolo na bango
ya kufa, mpe bazalaki lokola basi bakufisa mibali. **4** Mokonzi
alobaki na Amasa: « Bengela ngai bato nyonso ya Yuda
na mikolo misato, yo moko mpe zala awa. » **5** Kasi tango
Amasa akendeki kobenga bato ya Yuda, azwaki tango molayi
koleka oyo mokonzi apesaki ye. **6** Davidi ayebisaki Abishayi:
« Sheba, mwana mobali ya Bikiri, akomonisa biso pasi mingi
koleka Abisalomi. Kamata basali ya mokonzi mpe landa ye,
noki te akomona bingumba batonga makasi mpe akokima
biso. » **7** Boye na bokambami ya Abishayi, bato ya Joabi,
bato ya Kereti, bato ya Peleti mpe basoda nyonso ya mpiko,
babimaki na Yelusalemi mpo na kolanda Sheba, mwana
mobali ya Bikiri. **8** Tango bakomaki na libanga monene
kati na Gabaoni, Amasa ayaki kokutana na bango. Joabi
alataki bilamba na ye ya basoda: na loketo na ye, alataki
mokaba oyo kati na yango atiaki mopanga oyo ezalaki kati
na ebombelo na yango na loketo. Bongo tango abandaki
kopusana, mopanga yango ekweyaki. **9** Joabi alobaki na
Amasa: « Boni ndeko na ngai ya mobali, ozali malamu?
» Bongo Joabi asalelaki loboko na ye ya mobali mpo na
kosimba Amasa na mandefu mpe kopesa ye beze. **10**
Amasa azalaki na bokebi te mpo na kotala mopanga oyo
ezalaki na loboko ya mwasi ya Joabi. Bongo Joabi atobolaki
ye libumu, mpe misopo na ye nyonso epanzanaki kino na
se; mpe Amasa akufaki mbala moko. Joabi azalaki te na
tina na kotuba ye mopanga na mbala ya mibale. Boye Joabi
mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi, balandaki Sheba,
mwana mobali ya Bikiri. **11** Moto moko kati na bato ya
Joabi atelemaki pembeni ya Amasa mpe alobaki: « Tika

ete bato nyonso oyo bazali mpo na Joabi mpe mpo na
Davidi balanda Joabi! » 12 Nzokande, wana Amasa azalaki
kobaluka kati na makila na ye na kati-kati ya nzela, moto
yango amonaki ete mampinga nyonso bayaki kotelema
wana. Boye abendaki Amasa libanda ya nzela, atandaki
ye kati na elanga mpe afinikaki ye elamba. 13 Sima na ye
kolongola Amasa na nzela, bato nyonso bakendeki elongo
na Joabi mpo na kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri.
14 Mpo na kokoma na Abele-Beti-Maaka, Sheba akatisaki
bikolo nyonso ya Isalaele mpe etuka mobimba ya bato ya
Berimi oyo mpe basanganaki mpe balandaki Joabi. 15 Joabi
elongo na mampinga na ye nyonso bazingelaki Sheba kati
na Abele-Beti-Maaka mpe batongaki na libanda ya engumba
mwa ngomba oyo ekomaki na molayi ya mir. Tango bazalaki
kotimola mabele mpo na koluka kokweyisa mir, 16 mwasi
moko ya bwanya agangaki wuta na engumba: « Boyoka!
Boyoka! Boyebisa Joabi ete aya awa mpo ete naloba na
ye. » 17 Joabi apusanaki pene na ye, mpe mwasi yango
atunaki ye: — Yo nde Joabi? Azongisaki: — Iyo, ezali ngai.
Mwasi alobaki: — Yoka makambo oyo mwasi mosali na yo
azali koloba. Joabi azongisaki: — Nazali koyoka. 18 Mwasi
yango akobaki koloba: — Na kala, bazalaki na ezaleli ya
koloba: « Botuna mayele na mboka Abele, » mpe likambo
esili. 19 Tozali bato ya kimia mpe ya sembo kati na Isalaele.
Kasi yo ozali koluka koboma engumba oyo ezali mama kati
na Isalaele! Mpo na nini olingi kobebisa libula ya Yawe?
20 Joabi azongisaki: — Mosika na ngai! Mosika na ngai
likanisi ya kobebisa to koboma! 21 Ezali bongo te. Kasi
Sheba, mwana mobali ya Bikiri, moto ya etuka ya bangomba
ya Efrayimi, atombokelaki mokonzi Davidi. Kaba ye, ye
moko kaka, mpe nakotika kozingela engumba. Mwasi yango
alobaki na Joabi: — Bakobwakela yo moto na ye na likolo ya
mir. 22 Bongo mwasi akendeki epai ya bato nyonso mpe
ayebisaki bango maloba na ye ya bwanya. Boye bakataki
moto ya Sheba, mwana mobali ya Bikiri, mpe babwakelaki
yango Joabi. Bongo Joabi abetaki kelelo, mpe bato na ye
bapanzanaki liboso ya engumba; moto na moto azongaki
na ndako na ye. Joabi mpe azongaki na Yelusalemi epai
ya mokonzi. 23 Joabi azalaki kokamba mampinga nyonso
ya Isalaele; Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki
kokamba bato ya Kereti mpe bato ya Peleti. 24 Adorami
azalaki kokamba misala makasi; Jozafati, mwana mobali
ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; 25 Sheva azalaki
mokomi mikanda; Tsadoki mpe Abiatari bazalaki Banganga-
Nzambe; 26 mpe Ira, moto ya Yairi, azalaki Nganga-Nzambe
ya Davidi.

21 Tango Davidi azalaki mokonzi, nzala makasi ekotaki
mpe esalaki mibu misato. Davidi atunaki Yawe, mpe
Yawe alobaki na ye: « Ezali mpo na Saulo mpe libota na ye
oyo esopaki makila, pamba te babomaki bato ya Gabaoni. »
2 Mokonzi abengisaki bato ya Gabaoni mpo na kosolola na
bango. Nzokande bato ya Gabaoni bazalaki kotangama te
kati na bato ya Isalaele, kasi bakanganaki na batikali kati
na bato ya Amori; bongo bato ya Isalaele bakanganaki na
bato ya Amori, na nzela ya ndayi, mpo na kotika bango na
bomoi. Kasi Saulo, na bolingo na ye oyo eleka ndelo mpo na
Isalaele mpe Yuda, alukaki kosilisa koboma bango. 3 Davidi
atunaki bato ya Gabaoni: — Eloko nini nakoki kosala mpo
na bino? Na mabe oyo basalaki bino, ndenge nini nakoki
kobongisa makambo mpo ete bopambola libula na Yawe? 4
Bato ya Gabaoni bazongiselaki ye: — Mpo na kobongisa
makambo na biso elongo na Saulo mpe libota na ye, tozali
na posa te ya palata to ya wolo; tokoki mpe te koboma
ata moto moko kati na Isalaele. Davidi atunaki lisusu: —
Bolingi ete ngai nasala nini mpo na bino? 5 Bazongiselaki
mokonzi: — Lokola tata wana alingaki kosilisa koboma biso
mpe asalaki mabongisi ya kobebisa biso mpo ete tolimwa
kati na mokili mobimba ya Isalaele, 6 tika ete mokonzi akaba
na maboko na biso mibali sambo kati na bakitani ya Saulo
mpo ete todiembika banzoto na bango liboso ya Yawe, na
Gibea, engumba ya Saulo, moponami na Yawe. Mokonzi
alobaki: — Nakopesa bino bango. 7 Mokonzi atikaki na
bomoi Mefibosheti, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali
ya Saulo, mpo na boyokani oyo ezalaki kati na bango mibale,
Davidi mpe Jonatan, mwana mobali ya Saulo, tango Davidi
alapaki ndayi na Kombo na Yawe. 8 Kasi mokonzi akangaki
Arimoni mpe Mefibosheti, bana mibali oyo Ritsipa, mwana
mwasi ya Aya, abotelaki Saulo; akangaki lisusu bana mibali
mitano oyo Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abotelaki Adriyeli,
mwana mobali ya Barizilayi, moto ya Meola; 9 akabaki bango
na maboko ya bato ya Gabaoni. Bongo bato ya Gabaoni
babomaki bango mpe badiembikaki banzoto na bango na
ngomba liboso ya Yawe. Bango nyonso sambo bakufaki
elongo. Babomaki bango na mikolo ya liboso ya tango ya
kobuka bambuma, kaka na ebandeli ya tango oyo babukaki
bambuma ya orje. 10 Bongo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya,
alongolaki elamba ya saki oyo alataki mpe atandaki yango
na libanga; avandaki wana, wuta na ebandeli ya tango ya
kobuka bambuma ya orje kino na eleko oyo mvula enokelaki
bibembe. Na moyi, apekisaki bandeke ya likolo kokita na
likolo ya bibembe yango; mpe na butu, abenganaki banyama
ya zamba. 11 Davidi ayokaki makambo oyo Ritsipa, mwana
mwasi ya Aya, makangu ya Saulo, asalaki. 12 Bongo Davidi
akendeki kozwa mikuwa ya Saulo mpe ya Jonatan, mwana
na ye ya mobali, epai ya bakambi ya Yabeshi ya Galadi, oyo
bayibaki yango na libanda ya Beti-Sheani epai wapi bato ya
Filisitia badiembikaki yango mokolo oyo babomaki Saulo, na
Giliboa. 13 Wuta kuna, Davidi amemaki mikuwa ya Saulo
mpe ya Jonatan, mwana na ye ya mobali; asangisaki mpe
mikuwa ya bato sambo oyo babomaki mpe badiembikaki.
14 Bakundaki mikuwa ya Saulo mpe ya mwana na ye ya
mobali, Jonatan, kati na kunda ya Kishi, tata ya Saulo, na
Tsela kati na etuka ya Benjame. Basalaki makambo nyonso
oyo mokonzi atindaki. Sima na yango, Nzambe ayanolaki
losambo mpo na mokili ya Isalaele. 15 Bitumba ezalaki lisusu
kati ya bato ya Filisitia mpe bato ya Isalaele. Davidi akitaki
elongo na basoda na ye mpo na kobundisa bato ya Filisitia;
mpe Davidi alembaki. 16 Yishibi-Benobi, mokitani ya Rafa,
azalaki na mopanga ya sika, likonga oyo songe na yango
ezalaki ya bronze mpe ezalaki ya bakilo koleka misato; mpe
abetaki tolo ete akoboma Davidi. 17 Kasi Abishayi, mwana
mobali ya Tseruya, ayaki kosunga Davidi, abetaki moto ya
Filisitia mpe abomaki ye. Boye bato ya Davidi bakataki seleka
epai ya mokonzi, balobaki: « Okobima lisusu te elongo na
biso na bitumba mpo ete mwinda ya Isalaele ekufa te. »
18 Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato
ya Filisitia, kuna na mboka Gobi. Ezalaki na tango yango

nde Sibekayi, moto ya Usha, abomaki Safi, moko kati na
bakitani ya Rafa. **19** Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya
Filisitia, kuna na Gobi; mpe Elanani, mwana mobali ya Yare-
Oregimi, moto ya Beteleemi, abomaki Goliati, moto ya Gati,
oyo nzete ya likonga na ye ezalaki monene lokola libaya oyo
basali bilamba na maboko basalelaka. **20** Ezalaki lisusu na
bitumba oyo esalemaki kuna na Gati; mpe ezalaki kuna na
mbinga mobali moko, mokitani ya Rafa, oyo azalaki na misapi
motoba na loboko moko na moko, mpe misapi motoba na
lokolo moko na moko. Na kosangisa, azalaki na misapi tuku
mibale na minei. **21** Atiolaki Isalaele; mpe Jonatan, mwana
mobali ya Shimea mpe ndeko mobali ya Davidi, abomaki ye.
22 Bango minei bazalaki bakitani ya Rafa, babotama na Gati
mpe bakufaki liboso ya Davidi mpe ya basoda na ye.

22 Davidi ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo, tango
Yawe akangolaki ye wuta na maboko ya banguna na
ye nyonso mpe na loboko ya Saulo. **2** Alobaki: Yawe azali
libanga na ngai, ndako na ngai ya makasi mpe mokangoli
na ngai; **3** azali Nzambe na ngai, libanga na ngai mpe
ebombamelo na ngai; azali nguba na ngai, nguya oyo
ebikisaka ngai, ekimelo na ngai, mpe Mobikisi na ngai.
Okangolaka ngai wuta na maboko ya bato mabe. **4** Nabelelaki
Yawe oyo abongi na lokumu, mpe nakangolamaki wuta na
maboko ya banguna na ngai. **5** Mbonge ya kufa efinaki ngai,
mpela ya libebi epesaki ngai somo, **6** basinga ya mboka ya
bakufi elingaki ngai, mitambo ya kufa ekangaki ngai. **(Sheol
h7585)** **7** Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, nagangaki
epai ya Nzambe na ngai mpo ete asunga ngai. Yawe ayokaki
mongongo na ngai wuta na Tempelo na Ye, koganga na ngai
mpo na kosenga lisungi ekomaki kino na matoyi na Ye. **8**
Mabele ekomaki koningana makasi, miboko ya Lola elengaki
mpe ebukanaki, pamba te Yawe asilikaki. **9** Milinga ekomaki
kobima na zolo na Ye, moto makasi elongo na makala ya
moto ekomaki kobima na monoko na Ye. **10** Afungolaki Lola
mpe akitaki, mapata ya mwindo ezalaki na se ya matambe
na Ye. **11** Amataki na likolo ya Sheribe mpe apumbwaki,
apepaki na mapapu ya mopepe. **12** Akomisaki molili oyo
ezingelaki Ye mpe mapata ya mwindo ya likolo, Ndako na
Ye. **13** Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye ezalaki kobimisa
makala ya moto. **14** Yawe agangaki wuta na Lola, mongongo
ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo eyokanaki. **15** Abwakaki makonga na
Ye, mpe atindaki yango na bangambo nyonso; abakisaki
motango ya mikalikali mpo na kopalanganisa yango. **16** Na
koganga ya Yawe mpe na pema ya zolo na Ye, nzela oyo
mayi ya ebale elekelaka ebimaki, mpe miboko ya mokili
emonanaki na libanda. **17** Atandaki loboko na Ye wuta na
likolo, akamataki ngai mpe abimisaki ngai na likama oyo
nazalaki na yango kati na mayi ya mozindo makasi. **18**
Akangolaki ngai wuta na maboko ya monguna na ngai ya
nguya mpe ya bayini na ngai, pamba te balekaki ngai na
makasi. **19** Babundisaki ngai na mokolo oyo pasi ezalaki
kokanga ngai, kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai. **20**
Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi, akangolaki ngai,
pamba te alingaka ngai. **21** Yawe asalelaki ngai makambo
wana kolanda bosembo na ngai, afutaki ngai kolanda bopeto
ya maboko na ngai. **22** Pamba te nabateli banzela ya Yawe,
napesi Nzambe na ngai mokongo te lokola bato mabe. **23**
Natosaka mibeko na Ye nyonso mpe nabatelaka bikateli
na Ye. **24** Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela
mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te. **25** Yawe
afuti ngai kolanda bosembo na ngai, kolanda bopeto na
ngai na miso na Ye. **26** Solo, otalisaka bosembo na Yo epai
ya moto oyo atambolaka na bosembo, mpe bolamu na Yo,
epai ya moto oyo azangi pamela. **27** Otalisaka bopeto na
Yo epai ya moto ya peto, kasi omibombaka liboso ya moto
oyo atambolaka nyoka-nyoka. **28** Obikisaka banyokolami,
otalaka mpe okitisaka bato na lofundu. **29** Oh Yawe, ozali
mwinda na ngai; obongolaka molili na ngai pole. **30** Elongo
na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli; mpe na
lisungi ya Nzambe na ngai, nakatisaka bamir. **31** Nzela ya
Nzambe ezali ya kokoka, Liloba na Yawe ezali na mbeba te;
azali nguba mpo na bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola
ebombamelo na bango. **32** Nani azali Nzambe soki Yawe te?
Nani azali libanga soki Nzambe na biso te? **33** Ezali Nzambe
nde azali ndako na ngai ya makasi, abatelaka nzela na ngai
mpe akomisaka yango polele liboso na ngai; **34** akomisaka
makolo na ngai lokola ya mboloko mpe avandisaka ngai na
bisika ya likolo; **35** alakisaka ngai kobunda, mpe maboko
na ngai ekoki kobenda tolotolo ya bronze. **36** Okomisaka
lobiko na Yo nguba na ngai, mpe lisungi na Yo ekomisaka
ngai makasi. **37** Otambolisaka ngai na kimia, mpe makolo
na ngai elengaka te. **38** Nalandaka banguna na ngai mpe
nabomaka bango, nazongaka kaka soki nasilisi koboma
bango. **39** Nabebisaka bango nye, mpe bakokaka lisusu
kotelema te; bakweyaka na se ya matambe na ngai. **40**
Opesaka ngai makasi ya bitumba, ogumbaka banguna na
ngai mpe otiaka bango na se ya matambe na ngai. **41**
Okimisaka banguna na ngai mosika na ngai, mpe nabebisaka
bayini na ngai. **42** Bagangaka mpo na koluka lisungi, kasi
moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka te; babelelaka
Yawe, kasi ayanolaka bango te. **43** Nanikaka bango lokola
putulu ya mabele, nafinaka bango, nanyataka bango lokola
potopoto ya nzela. **44** Olongisaka ngai na bitumba ya bato,
obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo. Bato
oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai. **45** Bapaya bazali
koya mpo ete nasepela na bango; soki kaka bayoki ngai,
batosaka ngai. **46** Bango nyonso balembi nzoto mpe bakomi
kobima na kolenga wuta na bandako na bango ya makasi.
47 Longonya na Yawe! Tika ete Ye oyo azali libanga na ngai
akumisama! Tika ete Nzambe, libanga ya lobiko na ngai,
anetolama! **48** Azali Nzambe oyo abundelaka ngai, oyo
atiaka bikolo na se ya matambe na ngai, **49** akangolaka
ngai wuta na maboko ya banguna na ngai. Olongisaka ngai
liboso ya banguna na ngai, obikisaka ngai na maboko ya
banguna na ngai. **50** Yango wana, nakosanzola Yo, Yawe,
kati na bikolo, nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo.
51 Yawe apesaka elonga monene epai ya mokonzi na Ye,
atalisaka bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye, epai ya
Davidi mpe libota na ye mpo na libela.

23 Tala maloba ya suka ya Davidi: Maloba ya Davidi,
mwana mobali ya Izayi, moto oyo atombolama na
bokonzi, mopakolami ya Nzambe ya Jakobi, moyembi
malamu ya banzembo ya Isalaele: **2** « Molimo na Yawe alobi
na nzela na ngai, atie maloba na Ye na monoko na ngai. **3**
Nzambe oyo azali Libanga ya Isalaele ayebisi ngai: ‹ Mokonzi
oyo akambaka bato kati na bosembo mpe botosi epai ya

Nzambe, **4** azali lokola pole ya tongo, tango moyi ebimaka
mpe engalaka makasi lokola nde mapata ezali te, lokola
kongenga ya sima na mvula oyo ebimisaka matiti na mokili. ›
5 Ezali bongo te mpo na libota na ngai liboso ya Nzambe,
pamba te asalaki boyokani ya libela elongo na ngai, boyokani
oyo esalema malamu na makambo nyonso, mpe oyo Ye
moko abatelaka? Tango nyonso mpe na makambo nyonso,
apesaki ngai elonga mpe akokisaki posa ya motema na ngai.
6 Kasi bato nyonso ya kilikili bazali lokola nzete ya nzube oyo
babwakaka mosika; basimbaka yango te na maboko pamba.
7 Moto oyo alingi kosimba yango asengeli kosalela ebende to
libaya ya likonga; batumbaka yango kaka na esika oyo ezali.
» **8** Tala bakombo ya basoda ya mpiko ya Davidi: Yoshebi-
Bashebeti, moto ya Takimoni: azalaki mokonzi ya limpinga
ya basoda misato ya mpiko, abomaki na likonga bato nkama
mwambe na etumba moko. **9** Molandi na ye ezalaki Eleazari,
mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi: azalaki moko kati
na limpinga ya basoda misato ya mpiko oyo, elongo na
Davidi, babundisaki bato ya Filisitia oyo basanganaki mpo na
bitumba, wana bana ya Isalaele bazalaki kokima na likolo ya
bangomba. **10** Kasi ye ayikaki mpiko kati na bitumba mpe
abomaki bato ya Filisitia kino alembaki, mpe loboko na ye
etikaki mopanga te. Yawe apesaki bango elonga monene na
mokolo wana. Mampinga bazongaki epai ya Eleazari kaka
mpo na kokamata biloko ya bato oyo bakufaki. **11** Sima na
ye, Shama, mwana mobali ya Age, moto ya Arari. Tango
bato ya Filisitia basanganaki na Leyi epai wapi ezalaki na
elanga moko etonda na misili, basoda ya Isalaele bakimaki
liboso na bango. **12** Kasi Shama atelemaki na kati-kati ya
elanga, abundelaki yango mpe abomaki bato ya Filisitia.
Yawe apesaki bango elonga monene. **13** Mokolo moko, na
ebandeli ya eleko ya kobuka bambuma, wana basoda ya
bato ya Filisitia batongaki molako na bango kati na lubwaku
ya Refayimi, basoda misato kati na basoda tuku misato ya
mpiko bayaki epai ya Davidi, na ebombamelo ya mabanga
ya Adulami. **14** Na tango yango, Davidi azalaki kati na
ebombamelo moko batonga makasi, mpe basoda ya Filisitia
bazalaki na Beteleemi. **15** Mbala moko, Davidi ayokaki posa
ya mayi mpe alobaki: « Nani akomemela ngai mayi ya libulu
oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpo ete namela? »
16 Basoda nyonso misato ya mpiko bakotaki na mayele kati
na molako ya bato ya Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo
ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpe bamemaki yango
epai ya Davidi. Kasi Davidi aboyaki komela mayi yango;
asopaki yango na mabele lokola likabo ya masanga mpo
na Yawe. **17** Alobaki: « Tika ete Yawe apesa ngai etumbu
soki nameli mayi oyo, pamba te ezali lokola makila ya bato
oyo bandimaki kokende kokufa mpo na ngai. » Boye, Davidi
aboyaki komela mayi yango. Yango nde misala ya kokamwa
oyo basoda misato ya mpiko basalaki. **18** Abishayi, ndeko
mobali ya Joabi mpe mwana mobali ya Tseruya, azalaki
mokonzi ya basoda misato ya mpiko. Abundisaki bato nkama
misato na likonga na ye mpe abomaki bango. Boye, kati na
bango misato, ye nde akendeki sango koleka. **19** Kati na
basoda misato ya mpiko, ye nde azwaki lokumu koleka mpe
akomaki mokonzi na bango, kasi akokanaki te na basoda
misato ya limpinga ya liboso. **20** Benaya, moto ya mboka
Kabitseli mpe mwana mobali ya Yeoyada, azalaki soda ya
mpiko mpe asalaki makambo ebele ya kokamwa: abomaki
bilombe mibale ya Moabi; mpe na mokolo ya mvula ya
pembe, akitaki na libulu moko ya mayi mpe abomaki kuna
nkosi. **21** Ye mpe moto abomaki mbinga mobali moko ya
Ejipito, oyo asimbaki likonga na loboko na ye. Abundisaki
moto yango ya Ejipito na lingenda, abotolaki ye likonga oyo
azalaki na yango na loboko mpe abomaki ye na likonga na
ye moko. **22** Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya,
mwana mobali ya Yeoyada, asalaki. Ye mpe akendeki sango
kati na basoda misato ya mpiko ya lisanga ya mibale. **23**
Kati na basoda tuku misato ya mpiko, ye nde azalaki na
lokumu monene koleka, kasi akokanaki te na basoda misato
ya mpiko ya limpinga ya liboso. Mpe Davidi akomisaki ye
mokonzi ya bakengeli na ye. **24** Kati na lisanga ya bato
tuku misato, ezalaki mpe na: Asaeli, ndeko mobali ya Joabi;
Elanani, mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi; **25**
Shama mpe Elika, bato ya Arodi; **26** Eletsi, moto ya Peleti;
Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya Tekoa; **27** Abiezeri,
moto ya Anatoti; Mebunayi, moto ya Usha; **28** Tsalimoni,
moto ya Aoyi; Maarayi, moto ya Netofa; **29** Elebi, mwana
mobali ya Baana, moto ya Netofa; Itayi, mwana mobali ya
Ribayi, moto ya Gibea ya libota ya Benjame; **30** Benaya,
moto ya Piratoni; Idayi, moto ya mabwaku ya Gashi; **31** Abi-
Aliboni, moto ya Beti-Ariba; Azimaveti, moto ya Baarumi;
32 Eliaba, moto ya Shaaliboni; Bana mibali ya Yasheni;
Jonatan, **33** Shama, moto ya Arari; Ayami, mwana mobali
ya Sharari, moto ya Arari; **34** Elifeleti, mwana mobali ya
Aasibayi, mwana mobali ya Maakati; Eliami, mwana mobali
ya Ayitofeli, moto ya Gilo; **35** Etsirayi, moto ya Karimeli;
Paarayi, moto ya Arabi; **36** Yigali, mwana mobali ya Natan,
moto ya Tsoba; Bani, moto ya Gadi; **37** Tseleki, moto ya
Amoni; Naarayi, moto ya Beyeroti, oyo azalaki komema
bibundeli ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; **38** Ira mpe
Garebi, bato ya Yeteri; **39** mpe Iri, moto ya Iti. Na kosangisa,
bango nyonso bazalaki tuku misato na sambo.

24 Yawe asikelaki lisusu bato ya Isalaele mpe atindikaki
Davidi na kosala makambo oyo ekomemisa bango
ngambo; alobaki na Davidi: « Kende kotanga motango ya
bato ya Isalaele mpe ya Yuda. » **2** Boye, mokonzi apesaki
mitindo na Joabi, mokonzi ya mampinga, oyo azalaki elongo
na ye: — Tambola na mabota nyonso ya Isalaele, longwa na
Dani kino na Beri-Sheba, mpe tanga bato mpo ete nayeba
motango na bango. **3** Kasi Joabi azongiselaki mokonzi: —
Tika ete Yawe, Nzambe na yo, akomisa bato ebele koleka
mbala nkama, mpe ete yo mokonzi, nkolo na ngai, omona
yango na miso na yo! Kasi mpo na nini mokonzi, nkolo
na ngai, alingi kosala likambo ya boye? **4** Kasi mokonzi
atingamaki kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi mpe na
bakonzi ya mampinga. Boye, balongwaki liboso ya mokonzi
mpe bakendeki kotanga bato ya Isalaele. **5** Bakatisaki
Yordani mpe babandaki na kotanga bato ya engumba Aroeri,
na sude ya engumba oyo ezali kati na lubwaku. Bakatisaki
lisusu etuka ya Gadi na nzela oyo ekenda na Yaezeri. **6**
Longwa kuna, balekaki na etuka ya Galadi mpe ya Tayitimi-
Odishi kino bakomaki na Dani Yaani mpe zingazinga ya
Sidoni. **7** Bakendeki na ndako batonga makasi ya Tiri mpe
na bingumba nyonso ya bato ya Evi mpe ya Kanana; bongo
bakomaki na sude ya etuka ya Yuda, na Beri-Sheba. **8** Boye
batambolaki mboka mobimba, mpe bazongaki na Yelusalemi

sima na basanza libwa mpe mikolo tuku mibale. **9** Joabi
ayebisaki mokonzi motango ya bato oyo atangaki, bato oyo
bakoki kosalela mopanga na bitumba: bato nkoto nkama
mwambe kati na Isalaele, mpe nkoto nkama mitano kati na
Yuda. **10** Sima na Davidi kotanga bato, asosolaki ete amemi
ngambo. Bongo Davidi alobaki na Yawe: — Nasali lisumu
monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli Yo, oh Yawe,
limbisa mabe ya mosali na Yo; pamba te nasali makambo
lokola moto ya liboma. **11** Na tongo ya mokolo oyo elandaki,
tango Davidi alamukaki, Yawe alobaki na mosakoli Gadi,
mopesi toli ya mokonzi: **12** — Kende koyebisa Davidi: « Tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nazali kotalisa yo bitumbu misato;
pona moko kati na yango mpo ete Ngai nakokisa yango
lokola etumbu mpo na yo. › » **13** Gadi akendeki koyebisa
Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye: — Oponi etumbu
nini mpo ete Ngai Yawe nakokisa yango mpo na yo: mibu
sambo ya nzala makasi kati na mokili na yo; sanza misato
oyo okokima liboso ya banguna na yo, oyo bakolanda yo; to
mikolo misato ya bokono oyo ebomaka kati na mokili na yo?
Kanisa sik'oyo malamu mpe yebisa ngai eyano oyo ngai
nasengeli komema epai na Ye oyo atindi ngai. **14** Davidi
azongiselaki Gadi: — Nazali na pasi makasi na motema.
Eleki malamu mpo na ngai kokweya na maboko ya Yawe,
pamba te mawa na Ye ezali solo monene; kasi tika ete
nakweya te na maboko ya bato. **15** Boye, Yawe atindaki
kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, wuta na tongo kaka
wana kino na ngonga oyo akataki; mpe longwa na Dani kino
na Beri-Sheba, bato nkoto tuku sambo bakufaki. **16** Lokola
anjelu atandaki loboko na ye na likolo ya Yelusalemi mpo na
kobebisa yango, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa mpo na
pasi wana. Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa: « Ekoki!
Longola loboko na yo! » Nzokande, na tango wana, anjelu
na Yawe atelemaki pembeni ya etando ya Orina, moto ya
Yebusi, kati na likolo mpe mabele, mpe asimbaki mopanga
ezanga ebombelo. **17** Wana Davidi atombolaki miso mpe
amonaki anjelu na Yawe koboma bato, alobaki na Yawe:
« Ngai nde nasalaki masumu, ngai nde nasalaki mbeba;
bango, bato ya ekolo na ngai, basali mabe moko te; boye,
ebongi nde opesa ngai mpe libota na ngai etumbu! » **18**
Kaka na mokolo yango, Gadi akendeki epai ya Davidi mpe
alobaki na ye: — Kende kotonga etumbelo mpo na Yawe,
na etando ya Orina, moto ya Yebusi. **19** Davidi akendeki
kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na Yawe.
20 Tango Orina atalaki mpe amonaki mokonzi elongo na
bakalaka na ye koya epai na ye, abimaki mpe agumbamaki
liboso ya mokonzi, elongi kino na mabele. **21** Orina atunaki
mokonzi: — Mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, ayei epai ya
mosali na ye? Davidi azongisaki: — Nayei kosomba etando
oyo mpo ete natonga awa etumbelo mpo na Yawe; na bongo,
bokono oyo ezali koboma bato ekosila. **22** Orina azongiselaki
Davidi: — Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, akamata na ye
lopango yango mpe abonza kuna mbeka oyo amoni ete
ezali malamu mpo na Yawe. Tala bangombe ya mibali oyo
ekosunga mpo na mbeka ya kotumba, mabaya ya bashario
mpe bikangiseli oyo ekosunga mpo na kopelisa moto. **23** Oh
mokonzi, napesi yo nyonso! Orina alobaki lisusu na mokonzi:
— Tika ete Yawe, Nzambe na yo, ayamba malamu bambeka
na yo! **24** Kasi mokonzi alobaki na Orina: — Te! Nasengeli
kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo ekoki na
yango; naboyi kobonzela Yawe, Nzambe na ngai, bambeka
ya kotumba oyo nazwi na ofele. Boye, Davidi asombaki
etando mpe bangombe yango, na motuya ya mbongo ya
bibende ya palata, tuku mitano. **25** Davidi atongaki kuna
etumbelo mpo na Yawe mpe abonzaki bambeka ya kotumba
mpe bambeka ya boyokani. Yawe ayokelaki mboka mawa,
mpe bokono oyo ezalaki koboma elongwaki na Isalaele.

1 Bakonzi

1 Tango mokonzi Davidi akomaki mobange makasi, azalaki
lisusu koyoka moto te na nzoto, ezala bafiniki ye bilamba
ebele. **2** Boye, basali ya Davidi balobaki na ye: « Tika ete
tolukela mokonzi elenge mwasi moko oyo ayebi nanu nzoto
ya mibali te mpo ete azala pene ya mokonzi, abatela ye mpe
alala mbeto moko na ye; mpe mpo ete mokonzi, nkolo na
biso, ayoka lisusu moto na nzoto! » **3** Boye, balukaki kati na
Isalaele mobimba elenge mwasi moko ya kitoko; bamonaki
Abishagi, moto ya mboka Sunami, mpe bamemaki ye epai
ya mokonzi. **4** Elenge mwasi yango azalaki kitoko mingi,
akomaki kobatela mokonzi mpe kosalela ye; kasi mokonzi
atikalaki te kosangisa na ye nzoto. **5** Nzokande, Adoniya,
mwana mobali oyo Agite abotelaki Davidi, amilobelaki na
motema na ye: « Ngai nde nakozala mokonzi! » Mpo na
yango, asombaki bashar, bampunda; mpe basoda tuku
mitano mpo ete batambola liboso na ye lokola bakengeli.
6 Nzokande, tata na ye atikalaki kopamela ye ata mokolo
moko te mpe kotuna ye: « Mpo na nini ozali kosala boye?
» Adoniya azalaki penza kitoko mpe abotamaki sima na
Abisalomi. **7** Adoniya asololaki na Joabi, mwana mobali
ya Tseruya, mpe na Nganga-Nzambe Abiatari; mpe bango
bandimaki kosunga ye. **8** Kasi Nganga-Nzambe Tsadoki,
Benaya, mwana mobali ya Yeoyada; mosakoli Natan, Shimei,
Reyi mpe bakengeli ya Davidi baboyaki kosangana na
Adoniya. **9** Adoniya abonzaki na libanga ya Zoeleti bambeka
ebele ya bameme, ya bangombe, ya bana ngombe ya
mafuta, pembeni ya Eyini-Rogeli; abengisaki bandeko na
ye nyonso ya mibali, bana mibali ya mokonzi, mpe bato
nyonso ya Yuda oyo bazalaki kosala epai ya mokonzi. **10**
Kasi abengisaki te mosakoli Natan, Benaya, bakengeli ya
mokonzi mpe Salomo, ndeko na ye ya mobali. **11** Natan
atunaki Batisheba, mama ya Salomo: — Boni, oyoki te
ete Adoniya, mwana mobali ya Agite, akomi mokonzi; kasi
mokonzi Davidi ayebi te? **12** Sik'oyo, tika ete napesa yo toli
oyo ekobikisa bomoi na yo mpe bomoi ya Salomo, mwana na
yo ya mobali. **13** Kota epai ya mokonzi Davidi mpe loba na
ye: « Mokonzi, nkolo na ngai, olapaki ndayi te liboso na ngai
mwasi mowumbu na yo: ‹ Solo, Salomo, mwana na yo ya
mobali, akokitana na ngai mpe akovanda na kiti na ngai ya
bokonzi? › Boye mpo na nini Adoniya akomi mokonzi? » **14**
Wana okozala nanu koloba na mokonzi, ngai mpe nakokota
mpe nakobeta sete na maloba na yo. **15** Batisheba akendeki
kotala mokonzi kati na shambre. Mokonzi akomaki mobange
makasi, mpe Abishagi, moto ya Sunami, azalaki kobatela
ye. **16** Batisheba agumbamaki mpe afukamaki liboso ya
mokonzi; mpe mokonzi atunaki ye: — Boni, olingi nini? **17**
Batisheba azongisaki: — Nkolo na ngai, yo moko olapaki
ndayi, liboso na ngai mwasi mowumbu na yo, na Kombo na
Yawe, Nzambe na yo, na koloba: « Salomo, mwana na yo
ya mobali, akokitana na ngai na bokonzi mpe akovanda na
kiti na ngai ya bokonzi. » **18** Kasi sik'oyo Adoniya akomi
mokonzi; mpe yo mokonzi, nkolo na ngai, oyebi yango te!
19 Abonzi bambeka ebele ya bangombe, ya bana ngombe
ya mafuta, ya bameme; mpe abengisi bana mibali nyonso
ya mokonzi, Nganga-Nzambe Abiatari; Joabi, mokonzi ya
mampinga ya Isalaele; kasi abengisi te Salomo, mowumbu
na yo. **20** Mokonzi, nkolo na ngai, miso ya bato nyonso ya
Isalaele ezali kotalela yo mpo na koyeba soki nani akovanda
na kiti ya bokonzi sima na mokonzi, nkolo na ngai. **21** Soki
te, tango mokonzi, nkolo na ngai, akolala elongo na bakoko
na ye, bakozwa ngai elongo na Salomo, mwana na ngai ya
mobali, lokola babomi. **22** Wana Batisheba azalaki nanu
koloba na mokonzi, mosakoli Natan akomaki. **23** Bayebisaki
mokonzi: — Tala mosakoli Natan! Mosakoli Natan akendeki
liboso ya mokonzi, agumbamaki liboso ya mokonzi, elongi
kino na se. **24** Bongo, Natan alobaki: — Mokonzi, nkolo
na ngai; boni, olobaki ete Adoniya akokitana na yo mpe
akovanda na kiti na yo ya bokonzi? **25** Na mokolo ya lelo,
akei kobonza bambeka ebele ya bangombe, ya bana ngombe
ya mafuta mpe ya bameme; abengisi bana mibali nyonso
ya mokonzi, bakonzi ya mampinga mpe Nganga-Nzambe
Abiatari; bazali kolia mpe komela elongo na ye mpe bazali
koloba: « Tika ete mokonzi Adoniya awumela na bomoi! » **26**
Kasi abengisi te ngai, mosali na yo; Nganga-Nzambe Tsadoki,
Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mpe Salomo, mosali na
yo. **27** Boni, ezali solo na mitindo ya mokonzi, nkolo na ngai,
nde likambo oyo esalemi? Nzokande, oyebisaki te na mosali
na yo nani akovanda na kiti ya bokonzi ya nkolo na ngai
sima na yo? **28** Mokonzi Davidi alobaki: — Bobengela ngai
Batisheba. Batisheba ayaki pene ya mokonzi mpe atelemaki
liboso na ye. **29** Mokonzi alapaki ndayi na maloba oyo: —
Na Kombo na Yawe oyo akangolaki ngai na mikakatano
nyonso, **30** nakokokisa solo, na mokolo ya lelo, ndayi oyo
nalapaki epai na yo na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele.
Salomo, mwana na yo ya mobali, akokitana na ngai mpe
akovanda na kiti na ngai ya bokonzi. **31** Batisheba akitisaki
elongi na ye kino na se mpe agumbamaki liboso ya mokonzi;
alobaki: — Tika ete mokonzi Davidi, nkolo na ngai, awumela
seko na bomoi! **32** Mokonzi Davidi alobaki: — Bobenga
Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan mpe Benaya,
mwana mobali ya Yeoyada. Tango bayaki liboso ya mokonzi,
33 mokonzi alobaki na bango: — Bozwa elongo na bino
basali ya mokonzi na bino mpe bomatisa Salomo, mwana na
ngai ya mobali, na likolo ya mile na ngai ya mwasi. Bokende
elongo na ye na etima ya Giyoni! **34** Kuna, Nganga-Nzambe
Tsadoki mpe mosakoli Natan bakopakola ye mafuta mpo ete
akoma mokonzi ya Isalaele. Bokobeta kelelo mpe boganga:
« Tika ete mokonzi Salomo awumela seko na bomoi! » **35**
Sima, bokozonga elongo na ye, mpe akoya kovanda na kiti
na ngai ya bokonzi. Ye nde akokoma mokonzi na esika na
ngai. Nakomisi ye mokonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. **36**
Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azongiselaki mokonzi:
— Amen! Tika ete Yawe, Nzambe ya mokonzi, nkolo na
ngai, akokisa maloba oyo. **37** Ndenge Yawe azalaki elongo
na mokonzi, nkolo na ngai, tika ete azala mpe elongo na
Salomo mpe akomisa kiti na ye ya bokonzi monene koleka
oyo ya mokonzi Davidi, nkolo na ngai! **38** Boye, Nganga-
Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan, Benaya, mwana mobali
ya Yeoyada, bato ya Kereti mpe bato ya Peleti bakendeki,
bamatisaki Salomo na likolo ya mile ya mokonzi Davidi
mpe bamemaki ye na etima ya Giyoni. **39** Nganga-Nzambe
Tsadoki azwaki liseke ya mafuta, kati na ndako ya kapo
ya bule, mpe apakolaki Salomo mafuta. Bongo, babetaki
kelelo, mpe bato nyonso bagangaki: « Tika ete mokonzi
Salomo awumela seko na bomoi! » **40** Bato nyonso oyo

bazalaki elongo na ye bazalaki kobeta baflite mpe kosepela
makasi sima na ye; mabele eninganaki na makelele na
bango. **41** Adoniya mpe bato nyonso oyo abengisaki mpo ete
bazala na ye elongo bayokaki makelele yango wana bazalaki
kosilisa kolia. Boye, tango Joabi ayokaki mongongo ya kelelo,
atunaki: — Makelele wana kati na engumba elakisi nini?
42 Wana azalaki nanu koloba, Jonatan, mwana mobali ya
Nganga-Nzambe Abiatari, akomaki. Adoniya alobaki na ye:
— Kota! Moto ya lokumu lokola yo amemaka kaka basango
ya malamu. **43** Jonatan azongiselaki Adoniya: — Ezali bongo
te! Mokonzi Davidi, nkolo na biso, akomisi Salomo mokonzi!
44 Mokonzi atindaki elongo na ye Nganga-Nzambe Tsadoki,
mosakoli Natan, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, bato
ya Kereti mpe bato ya Peleti, mpe bamatisi ye na likolo ya
mile ya mokonzi. **45** Nganga-Nzambe Tsadoki mpe mosakoli
Natan bapakoli ye mafuta, na etima ya Giyoni, mpo ete
akoma mokonzi. Wuta na Giyoni, bagangi na esengo, mpe
engumba mobimba esepeli na likambo yango. Yango nde
makelele oyo bozali koyoka. **46** Mpe lisusu, Salomo avandi
na kiti ya bokonzi; **47** basali ya mokonzi bayei kopesa
longonya epai na Davidi, mokonzi na biso, na maloba oyo: «
Tika ete Nzambe na yo akomisa kombo ya Salomo monene
koleka kombo na yo, mpe kiti na ye ya bokonzi, monene
koleka oyo ya yo! » Bongo mokonzi agumbamaki mpe
agumbamelaki Nzambe na mbeto na ye, **48** mpe alobaki: «
Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama, Ye oyo,
na mokolo ya lelo, apesi ngai nzela ya komona moto oyo
akitani na ngai na bokonzi! » **49** Tango bato oyo Adoniya
abengisaki bayokaki bongo, batelemaki na kobanga mpe
bakimaki moto na moto na nzela na ye. **50** Kasi mpo ete
Adoniya abangaki Salomo, akendeki kokanga maseke ya
etumbelo. **51** Bayebisaki Salomo: — Adoniya azali kobanga
mokonzi Salomo mpe akangi maseke ya etumbelo. Alobi: «
Tika ete mokonzi Salomo alapa, na mokolo ya lelo, ndayi
liboso na ngai ete akoboma mosali na ye te na mopanga. »
52 Salomo azongisaki: — Soki kaka atamboli na sembo,
suki ata moko te ya moto na ye ekokweya na mabele; kasi
soki mabe emonani kati na ye, akokufa. **53** Boye, mokonzi
Salomo atindaki bato mpo na kokitisa ye wuta na etumbelo.
Bongo Adoniya ayaki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi
Salomo, mpe Salomo alobaki na ye: — Zonga na ndako na
yo.

2 Tango Davidi akomaki pene ya kokufa, apesaki malako
oyo epai ya Salomo, mwana na ye ya mobali: **2** —
Nalingi kokende na nzela oyo bato nyonso bakendaka.
Zala makasi, lakisa ete ozali mobali. **3** Sala makambo oyo
Yawe, Nzambe na yo, alingaka: tambola na banzela na Ye,
batela malako mpe bikateli na Ye, mibeko mpe mitindo na
Ye, ndenge ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mpo ete
olonga na makambo nyonso oyo okosala mpe na bisika
nyonso oyo okokende; **4** mpe mpo ete Yawe akokisa elaka
oyo apesaki ngai na maloba oyo: « Soki bakitani na yo
basali keba na etamboli na bango, soki batamboli liboso na
ngai na bosembo, na mitema na bango mobimba, ekozala
tango nyonso na moko kati na bakitani na yo, oyo akovanda
na kiti ya bokonzi ya Isalaele. **5** Sik'oyo, yo moko oyebi
makambo oyo Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asalaki
ngai; makambo oyo asalaki bakonzi mibale ya mampinga ya
Isalaele: Abineri, mwana mobali ya Neri; mpe Amasa, mwana
mobali ya Yeteri. Abomaki bango, asopaki makila ya bitumba
na tango ya kimia; boye, atiaki makila ya bitumba na mokaba
oyo alataki na loketo na ye, mpe na basandale oyo ezalaki
na makolo na ye. **6** Salela ye kolanda bwanya na yo mpe
kotika te ete suki na ye ya pembe ekita na kimia na mboka
ya bakufi. **(Sheol h7585)** **7** Kasi talisa bolamu epai ya bana
mibali ya Barizilayi, moto ya Galadi; mpe sala ete bazala
kati na bato oyo bakobanda kolia mesa moko elongo na yo,
pamba te basungaki ngai tango nazalaki kokima Abisalomi,
ndeko na yo ya mobali. **8** Mpe yeba ete, elongo na yo,
ozali na Shimei, mwana mobali ya Gera, moto ya Benjame,
na mboka Bawurimi, oyo alakelaki ngai mabe makasi na
mokolo oyo nazalaki kokende na Maanayimi. Tango ayaki
kokutana na ngai na Yordani, nalapaki ndayi oyo mpo na
ye na Kombo na Yawe: ‹ Nakoboma yo na mopanga te.
› **9** Kasi sik'oyo, kozwa ye te lokola moto oyo asali mabe
te. Ozali na bwanya, okoyeba nini osengeli kosala mpo na
ye. Kitisa suki na ye ya pembe kati na makila, na mboka
ya bakufi. » **(Sheol h7585)** **10** Davidi akendeki kokutana na
bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi.
11 Davidi akonzaki Isalaele mibu tuku minei: mibu sambo na
Ebron, mpe mibu tuku misato na misato na Yelusalemi. **12**
Salomo avandaki na kiti ya bokonzi ya Davidi, tata na ye,
mpe bokonzi na ye elendisamaki. **13** Adoniya, mwana mobali
ya Agite, akendeki epai ya Batisheba, mama ya Salomo.
Batisheba atunaki ye: — Boni, oyei kotala ngai na kimia?
Azongisaki: — Iyo, nayei na kimia. **14** Abakisaki: — Nazali na
likambo moko ya koyebisa yo. Batisheba azongisaki: — Okoki
koloba yango. **15** Adoniya alobaki: — Lokola oyebi yango,
bokonzi ezalaki ya ngai; bato nyonso ya Isalaele bazwaki
ngai lokola mokonzi na bango, kasi makambo ebongwanaki
mpe bokonzi ekeyi epai ya ndeko na ngai ya mobali, pamba
te epesamelaki ye wuta na Yawe. **16** Sik'oyo, nazali na
bosenga moko, kopimela ngai yango te. Batisheba alobaki:
— Okoki koloba yango. **17** Adoniya alobaki: — Nabondeli yo,
loba na mokonzi Salomo ete apesa ngai Abishagi, moto ya
Sunami, mpo ete akoma mwasi na ngai, pamba te mokonzi
akoki koboya te koyokela yo. **18** Batisheba azongisaki: —
Malamu! Ngai moko nakolobela yo epai ya mokonzi. **19**
Tango Batisheba akendeki epai ya mokonzi Salomo mpo na
kolobela Adoniya, mokonzi atelemaki mpo na kokutana na
Batisheba, agumbamaki liboso na ye mpe avandaki na kiti
na ye ya bokonzi. Asengaki ete batia kiti mpo na mama ya
mokonzi, mpe Batisheba avandaki na ngambo ya loboko
ya mobali ya mokonzi. **20** Batisheba alobaki: — Nazali na
bosenga moko ya moke mpo na koyebisa yo, kasi kopimela
ngai yango te. Mokonzi azongisaki: — Loba na yo, mama na
ngai; nakopimela yo yango te. **21** Batisheba alobaki: — Tika
ete Abishagi, moto ya Sunami, akoma mwasi ya Adoniya,
ndeko na yo ya mobali. **22** Mokonzi Salomo azongiselaki
mama na ye: — Mpo na nini ozali kosenga Abishagi, moto
ya Sunami, mpo na Adoniya? Okokaki mpe kosenga bokonzi
mpo na ye, mpo ete azali yaya na ngai; ndenge moko mpe
mpo na Nganga-Nzambe Abiatari, mpo na Joabi, mwana
mobali ya Tseruya! **23** Bongo, mokonzi Salomo alapaki ndayi
na Kombo na Yawe: — Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu
ya makasi soki Adoniya akufi te mpo na bosenga oyo! **24**
Mpe sik'oyo, na Kombo na Yawe oyo alendisi ngai na kiti ya

bokonzi ya Davidi, tata na ngai, mpe oyo asali ete bokonzi
ezala na libota na ngai ndenge alapaki yango na ndayi,
Adoniya akokufa kaka lelo. **25** Mokonzi Salomo atindaki
Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, kobeta Adoniya; mpe
Adoniya akufaki. **26** Mokonzi alobaki na Nganga-Nzambe
Abiatari: — Zonga na bilanga na yo, na Anatoti, pamba te
osengeli kokufa. Kasi nakoboma yo sik'oyo te, pamba te
omemaki Sanduku ya Nkolo Yawe liboso ya Davidi, tata na
ngai, mpe okabolaki na ye pasi nyonso. **27** Boye, Salomo
alongolaki Abiatari na mosala na ye ya Nganga-Nzambe ya
Yawe, mpo na kokokisa maloba oyo Yawe alobaki na Silo na
tina na libota ya Eli. **28** Tango sango ekomaki epai ya Joabi,
ye oyo abundelaki Adoniya kasi Abisalomi te, akimaki na
Ndako ya kapo ya Yawe mpe asimbaki maseke ya etumbelo.
29 Bayebisaki Salomo ete Joabi akei na Ndako ya kapo ya
Yawe mpe azali pembeni ya maseke ya etumbelo. Salomo
atindaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, ete akende
koboma ye. **30** Benaya akotaki na Ndako ya kapo ya Yawe
mpe alobaki na Joabi: — Mokonzi alobi ete obima. Kasi Joabi
azongisaki: — Te, nakokufela kaka awa! Benaya azongaki
epai ya mokonzi mpo na koyebisa ye eyano ya Joabi. **31**
Mokonzi apesaki ye mitindo: — Sala ndenge alobi; boma
ye mpe kunda ye. Na bongo nde okolongola likolo ya moto
na ngai mpe ya libota ya tata na ngai, ngambo ya makila
oyo Joabi asopaki na pamba. **32** Tika ete Yawe akweyisa
likolo na ye moko mokumba ya makila oyo asopaki, pamba
te abundisaki bato mibale mpe abomaki bango na mopanga;
tata na ngai, Davidi, ayebaki kutu te. Tala bakombo ya bato
mibale yango: Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya
mampinga ya Isalaele; mpe Amasa, mwana mobali ya Yeteri,
mokonzi ya mampinga ya Yuda; bazalaki bato malamu mpe
ya sembo koleka ye. **33** Tika ete ngambo ya makila na bango
ezala mpo na libela likolo ya moto ya Joabi mpe ya bana
na ye. Kasi tika ete kimia ya Yawe ezala mpo na libela na
Davidi, na bana na ye, na libota na ye mpe na kiti na ye ya
bokonzi. **34** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, akendeki
kobeta Joabi mpe abomaki ye. Bakundaki ye na ndako na ye
moko, kati na esobe. **35** Mokonzi akomisaki Benaya, mwana
mobali ya Yeoyada, mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi,
mpe atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki na esika ya Abiatari. **36**
Mokonzi abengisaki Shimei mpe alobaki na ye: — Tonga
ndako kati na Yelusalemi mpe vanda kuna. Okokende esika
mosusu te. **37** Mokolo oyo okobima mpe okokatisa lubwaku
ya Sedron, okokufa, mpe makila na yo ekotangama na moto
na yo moko. **38** Shimei azongiselaki mokonzi: — Makambo
oyo olobi ezali malamu! Mowumbu na yo akosala ndenge
mokonzi, nkolo na ngai, alobi. Shimei avandaki na Yelusalemi
mikolo ebele. **39** Kasi sima na mibu misato, bawumbu mibale
kati na bawumbu ya Shimei bakimaki epai ya Akishi, mwana
mobali ya Maaka, mokonzi ya Gati. Bayebisaki Shimei ete
bawumbu na ye bazali na Gati. **40** Tango Shimei ayokaki
bongo, abongisaki ane na ye mpe akendeki epai ya Akishi, na
Gati, mpo na koluka bawumbu na ye. Shimei akendeki penza
na Gati mpe azongisaki bawumbu yango na Yelusalemi.
41 Bamemelaki Salomo sango ete Shimei alongwaki na
Yelusalemi, akendeki na Gati mpe azongi. **42** Mokonzi
abengisaki Shimei mpe alobaki na ye: — Nalapisaki yo ndayi
te na Kombo na Yawe mpe nakebisaki yo te ete mokolo oyo
okobima mpo na kokende esika mosusu, okokufa penza?
Mpe na mokolo yango, olobaki na ngai: « Makambo oyo olobi
ezali malamu, nakotosa. » **43** Mpo na nini okokisi te ndayi
na yo epai na Yawe mpo na kotosa mitindo oyo napesaki?
44 Mokonzi alobaki lisusu na Shimei: — Oyebi lisusu mabe
nyonso oyo osalaki epai ya Davidi, tata na ngai! Boye, Yawe
akomemisa yo ngambo ya mabe oyo yo moko osali. **45** Kasi
mokonzi Salomo akopambolama, mpe kiti ya bokonzi ya
Davidi ekolendisama makasi liboso ya Yawe mpo na libela.
46 Mokonzi apesaki mitindo epai ya Benaya, mwana mobali
ya Yeoyada. Benaya abimaki, abetaki Shimei, mpe Shimei
akufaki. Bokonzi elendisamaki na maboko ya Salomo.

3 Salomo asalaki boyokani elongo na Faraon, mokonzi ya
Ejipito; abalaki mwana mwasi ya Faraon mpe amemaki
ye na engumba ya Davidi, kino tango asilisaki kotonga ndako
na ye ya bokonzi, Tempelo ya Yawe mpe bamir, zingazinga
ya Yelusalemi. **2** Na tango wana, bato bazalaki kotumba
mbeka na bisambelo ya likolo ya bangomba, pamba te
ezalaki nanu na tempelo moko te oyo etongamaki mpo na
Kombo na Yawe. **3** Salomo alakisaki bolingo na ye mpo na
Yawe na kotambola kolanda malako ya Davidi, tata na ye,
longola kaka kotumba mbeka mpe ansa na bisambelo ya
likolo ya bangomba. **4** Mokonzi akendeki na Gabaoni mpo
na kobonza mbeka, pamba te ezalaki esambelo ya likolo ya
ngomba oyo elekaki motuya, mpe kuna, Salomo abonzaki
bambeka ya kotumba nkoto moko, na etumbelo wana. **5**
Na Gabaoni, Yawe amimonisaki epai ya Salomo kati na
ndoto ya butu. Nzambe alobaki na ye: — Senga Ngai nyonso
oyo olingi ete napesa yo. **6** Salomo azongisaki: — Otalisi
bolamu monene epai ya tata na ngai, Davidi, mosali na Yo,
pamba te atambolaki na boyengebene mpe na bosembo
na miso na Yo; okobaki kotalisa ye bolamu monene na Yo
mpe opesi ye mwana mobali oyo avandi lelo na kiti na ye
ya bokonzi. **7** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na ngai, okomisi
mowumbu na Yo mokonzi na esika ya Davidi, tata na ngai.
Kasi nazali nanu elenge mpe nayebi te ndenge nini nakoki
komema mokumba oyo. **8** Mowumbu na Yo azali awa kati na
bato oyo oponi: bato ebele oyo bakoki kotanga motango
na bango te mpo ete bazali ebele penza. **9** Boye, pesa
na mowumbu na Yo motema ya mayele mpo na kokamba
bato na Yo mpe kososola malamu mpe mabe. Pamba te,
nani akolonga kokamba ebele ya bato na Yo oyo? **10** Nkolo
asepelaki na likambo oyo Salomo asengaki. **11** Nzambe
alobaki na ye: — Lokola osengi bwanya, kasi osengi bomoi
molayi te to bomengo mpo na yo moko te; lokola osengi
kufa ya banguna na yo te, kasi osengi bwanya mpo na
kokata makambo na bosembo, **12** nakosala nyonso oyo osili
kosenga. Nakopesa yo motema ya bwanya mpe ya mayele,
na lolenge oyo natikala nanu te kopesa na moto moko liboso
na yo; mpe sima na yo, moto moko te akotikala kozala lokola
yo. **13** Nakopesa yo lisusu oyo osengi te: bomengo mpe
lokumu. Na bongo, na bomoi na yo mobimba, mokonzi moko
te akokokana na yo. **14** Mpe soki otamboli na banzela na
Ngai, otosi malako mpe mitindo na Ngai ndenge tata na
yo, Davidi, asalaki, nakopesa yo bomoi molayi. **15** Salomo
alamukaki mpe asosolaki ete ezalaki ndoto. Azongaki na
Yelusalemi, atelemaki liboso ya Sanduku ya Boyokani ya
Yawe. Abonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka ya
boyokani; mpe asalisaki feti monene elongo na basali na ye

nyonso. **16** Basi ya ndumba mibale bayaki epai ya mokonzi
mpe batelemaki liboso na ye. **17** Moko na bango alobaki: —
Nabondeli yo, nkolo na ngai, yoka ngai! Ngai mpe mwasi
oyo, tovandaka ndako moko. Tozalaki na ye na ndako tango
nabotaki mwana. **18** Na mokolo ya misato sima na mbotama
ya mwana na ngai, mwasi oyo mpe abotaki. Tozalaki kaka
biso moko kati na ndako, moto mosusu azalaki te, kaka
biso mibale. **19** Nzokande, na butu, alalelaki mwana na
ye, mpe mwana yango akufaki. **20** Bongo, na kati-kati ya
butu, alamukaki, alongolaki mwana na ngai pembeni na
ngai, wana ngai, mwasi mowumbu na yo, nazalaki ya kolala,
mpe atiaki ye na tolo na ye; mpe atiaki mwana na ye, oyo
akufaki, na tolo na ngai. **21** Na tongo, tango nalamuki mpo
na komelisa mwana na ngai mabele, namoni ete mwana
azali ya kokufa. Kasi tango natali ye penza malamu, kaka
na tongo yango, namoni ete ezali mwana na ngai te, oyo
ngai nabotaki! **22** Mwasi mosusu alobaki: — Te, ezali lokuta!
Mwana oyo azali na bomoi azali mwana na ngai, kasi oyo
akufi azali mwana na yo! Kasi mwasi oyo azwaki maloba
liboso alobaki lisusu: — Te! Mwana oyo akufi azali mwana na
yo, kasi oyo ya bomoi azali nde mwana na ngai! Na bongo,
bakomaki koswana liboso ya mokonzi. **23** Mokonzi alobaki:
— Moko azali koloba: « Mwana oyo azali na bomoi azali
mwana na ngai, kasi mwana ya kokufa azali nde mwana na
yo! » Wana mosusu azali mpe koloba: « Te! Mwana oyo akufi
azali mwana na yo, kasi mwana ya bomoi azali nde mwana
na ngai! » **24** Boye, mokonzi alobaki lisusu: — Bomemela
ngai mopanga! Bamemelaki mokonzi mopanga. **25** Mokonzi
apesaki mitindo: — Bokata mwana oyo azali na bomoi na
biteni mibale, bopesa eteni moko na mwasi moko; mpe eteni
mosusu, na mwasi mosusu. **26** Mwasi oyo mwana na ye
azalaki na bomoi, ayokaki pasi na motema mpo na mwana
na ye mpe alobaki na mokonzi: — Nabondeli yo, nkolo na
ngai! Pesa ye mwana oyo azali na bomoi, koboma mwana te!
Kasi mwasi mosusu alobaki: — Kata ye! Na bongo, akozala
ya ngai te, mpe akozala ya ye te! **27** Boye, mokonzi akataki
likambo, alobaki: — Boboma mwana te! Bopesa mwana oyo
azali na bomoi epai ya mwasi ya liboso, pamba te ye nde
azali mama na ye. **28** Tango Isalaele mobimba bayokaki
ndenge mokonzi akataki likambo oyo, babangaki mokonzi
mpo ete bamonaki ete azali solo na bwanya ya Nzambe mpo
na kokata makambo na bosembo.

4 Mokonzi Salomo akonzaki Isalaele mobimba. **2** Tala
bakambi oyo bazalaki kosala na ye elongo: Azaria, koko
ya Nganga-Nzambe Tsadoki; **3** Eliyorefi mpe Ayiya, bana
mibali ya Shisha, bazalaki bakomi mikanda; Jozafati, mwana
mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **4** Benaya,
mwana mobali ya Yeoyada, azalaki mokonzi ya mampinga;
Tsadoki mpe Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; **5** Azaria,
mwana mobali ya Natan, azalaki mokonzi ya babateli biloko
ya mokonzi; Zabudi, mwana mobali ya Natan, azalaki
Nganga-Nzambe mpe mopesi toli ya mokonzi; **6** Ayishari,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Adonirami, mwana
mobali ya Abida, azalaki mokengeli bato ya misala makasi.
7 Kati na Isalaele mobimba, Salomo atiaki mpe bayangeli
zomi na mibale ya bituka, oyo bazalaki na mokumba ya
komema biloko mpo na mokonzi mpe mpo na ndako na ye.
Moyangeli moko na moko asengelaki kopesa biloko mpo na
sanza moko na mobu. **8** Tala bakombo na bango: Beni-Uri:
moyangeli ya etuka ya bangomba ya Efrayimi; **9** Beni-Dekeri:
moyangeli ya Makatsi, Shaalibimi, Beti-Shemeshi, Eloni mpe
Beti-Anani; **10** Beni-Esedi: moyangeli ya Aruboti (Soko mpe
mokili mobimba ya Eferi); **11** Beni-Abinadabi: moyangeli ya
Dori; abalaki Tafati, mwana mwasi ya Salomo; **12** Baana,
mwana mobali ya Ayiludi: moyangeli ya Taanaki, Megido
mpe Beti-Sheani mobimba, pembeni ya Tsaritani, na se ya
Jizireyeli, wuta na Beti-Sheani, na Abele-Meola mpe koleka
Yokimeami; **13** Beni-Geberi: azalaki kovanda na Ramoti
kati na Galadi mpe azalaki moyangeli ya bamboka ya Yairi,
mwana mobali ya Manase, kati na Galadi, mpe ya Arigobi
kati na Bashani oyo ezalaki na bingumba tuku motoba oyo
batonga makasi mpe bikangelo bikuke ya bamir na yango
ezalaki ya bibende ya bronze. **14** Ayinadabi, mwana mobali
ya Ido: moyangeli ya Maanayimi; **15** Ayimaatsi: moyangeli ya
Nefitali. Ye mpe abalaki Basimati, mwana mwasi ya Salomo.
16 Baana, mwana mobali ya Ushayi: moyangeli ya Aseri mpe
ya Bealoti; **17** Jozafati, mwana mobali ya Paruya: moyangeli
ya Isakari; **18** Shimei, mwana mobali ya Ela: moyangeli
ya Benjame. **19** Geberi, mwana mobali ya Uri: moyangeli
ya Galadi (mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori;
mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani). Mpe na likolo ya
bayangeli nyonso, ezalaki na moyangeli moko oyo azalaki
kokamba bango. **20** Bato ya Yuda mpe ya Isalaele bazalaki
ebele lokola zelo ya libongo ya ebale monene; bazalaki
kolia, komela mpe bazalaki na esengo. **21** Salomo azalaki
kokonza bikolo wana nyonso, kobanda na ebale Efrate kino
na mokili ya bato ya Filisitia, mpe kino koleka mondelo ya
Ejipito. Na bomoi na ye mobimba, bikolo yango ezalaki
kofuta mpako epai na ye mpe ezalaki na se ya bokonzi na
ye. **22** Tala bilei ya Salomo ya mokolo na mokolo: bakilo
nkoto libwa ya semule mpe bakilo nkoto zomi na mwambe
ya farine, **23** bangombe zomi ya mafuta, bangombe tuku
mibale ya esobe, bameme mpe bantaba nkama moko, bakisa
bamboloko, bambuli, bankayi mpe bandeke ya mafuta. **24**
Azalaki kokonza bikolo nyonso na ngambo ya weste ya
Efrate, kobanda na Tifisa kino na Gaza, elongo na bakonzi
nyonso ya ngambo yango; mpe azalaki na kimia elongo na
bikolo nyonso ya zingazinga. **25** Na mikolo nyonso ya bomoi
ya Salomo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele, kobanda na Dani
kino na Beri-Sheba, bazalaki na kimia, moto na moto azalaki
kovanda na se ya banzete na ye ya vino mpe ya figi. **26**
Salomo azalaki na mapango nkoto minei ya bampunda mpe
basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi
na mibale. **27** Bayangeli ya bituka bazalaki komema bilei,
moto na moto na sanza na ye, mpo na mokonzi Salomo
mpe mpo na bato nyonso oyo bazalaki kolia na mesa ya
mokonzi; bazalaki kosala ete eloko moko te ezanga. **28**
Bazalaki mpe komema bambuma ya orje mpe matiti mpo
na bampunda, ndenge mobateli biloko ya mokonzi azalaki
kokatela bango. **29** Nzambe apesaki Salomo bwanya, boyebi
mingi, mpe mayele ya kososola makambo mingi, ata ezali
ebele lokola zelo ya libongo ya ebale monene. **30** Bwanya
ya Salomo ezalaki makasi koleka bwanya ya bato nyonso
ya ngambo ya este mpe ya Ejipito. **31** Azalaki na bwanya
koleka bato nyonso; koleka ata Etani, moto ya Ezera; Emani,
Kalikoli mpe Darida, bana mibali ya Maoli. Boye, sango na ye
epanzanaki kati na bikolo nyonso ya zingazinga. **32** Asalaki

masese nkoto misato mpe banzembo nkoto moko na mitano.
33 Alobaki na tina na banzete, kobanda na nzete ya sedele
ya Libani kino na nzete ya izope oyo ebimaka na mir; azalaki
mpe koloba na tina na banyama mpe bandeke, na tina na
bikelamu oyo etambolaka na libumu mpe na tina na bambisi
ya mayi. **34** Bakonzi ya bikolo nyonso ya mokili, oyo bazalaki
koyoka sango ya bwanya ya Salomo, bazalaki kotinda bato,
wuta na bikolo na bango, mpo na kokende koyoka bwanya
na ye.

5 Tango Irami, mokonzi ya Tiri, ayokaki sango ete bapakolaki
Salomo mafuta mpo ete akoma mokonzi mpo na kokitana
na Davidi, tata na ye, atindaki bantoma epai ya Salomo,
pamba te azalaki tango nyonso molingami ya Davidi. **2**
Salomo azongiselaki Irami maloba oyo: **3** — Oyebi malamu
ete Davidi, tata na ngai, alongaki te kotonga Ndako mpo
na Yawe, Nzambe na ye, likolo ya bitumba oyo azalaki na
yango na bikolo oyo ezingelaki ye, kino tango Yawe atiaki
bikolo yango na se ya matambe na ye. **4** Kasi sik'oyo, Yawe,
Nzambe na ngai, apesi ngai bopemi na bangambo nyonso,
mpe ezali lisusu na monguna moko te mpe na likambo moko
te oyo ekoki kobangisa ngai. **5** Sik'oyo, nazwi mokano ya
kotonga Ndako mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe na ngai,
ndenge Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai: « Ezali mwana
na yo ya mobali oyo nakovandisa na kiti na yo ya bokonzi
mpo na kokitana na yo nde akotonga Ndako mpo na lokumu
ya Kombo na Ngai. » **6** Boye, pesa mitindo ete bakatela ngai
banzete ya sedele ya Libani. Basali na ngai bakosunga basali
na yo, mpe ngai nakofuta yo lifuti oyo okokata mpo na basali
na yo, pamba te oyebi malamu ete ezali na bato te kati na
biso oyo bayebi kokata banzete lokola bino, bato ya Sidoni.
7 Tango Irami ayokaki maloba ya Salomo, asepelaki na
yango makasi mpe alobaki: — Tika ete Yawe apambolama,
Ye oyo apesaki Davidi mwana oyo atondi na bwanya mpo
na kokamba ekolo monene oyo! **8** Irami atindelaki Salomo
eyano oyo: — Nayambaki maloba oyo otindelaki ngai mpe
nakosala nyonso oyo ozali na yango posa: banzete ya sedele
mpe ya sipele. **9** Basali na ngai bakomema banzete yango
wuta na Libani kino na ebale monene, bakokangisa yango na
basinga mpo na kotinda yango na nzela ya ebale monene;
mpe nakosala ete ekoma kino na esika oyo okoyebisa ngai.
Kuna nde nakofungola yango basinga; mpe yo, okoki kozwa
mpe komema yango. Kasi yo, okokokisa posa na ngai oyo:
okobanda kopesa basali ya ndako na ngai bilei. **10** Irami
apesaki epai ya Salomo banzete ya sedele mpe ya sipele
nyonso oyo azalaki na yango na bosenga. **11** Salomo mpe,
na ngambo na ye, azalaki kopesa mobu na mobu epai ya
Irami batone nkoto motoba ya ble, balitele nkoto libwa ya
mafuta ya olive ya kitoko koleka, mpo na ndako ya mokonzi.
12 Yawe apesaki Salomo bwanya kolanda elaka oyo apesaki
ye. Boye, kimia ezalaki kati na Irami mpe Salomo, mpe
bango mibale basalaki boyokani. **13** Mokonzi Salomo azwaki
kati na Isalaele mobimba bato nkoto tuku misato mpo na
kosala misala makasi. **14** Akabolaki bango na masanga
misato ya bato nkoto zomi: babandaki kosala sanza moko,
na Libani, mpe basanza mibale na ndako; lisanga moko sima
na mosusu. Adonirami azalaki mokambi ya bato ya misala
makasi. **15** Salomo azwaki lisusu na mosala bato nkoto tuku
sambo mpo na komema mikumba, bato nkoto tuku mwambe
mpo na kopasola mabanga kati na ngomba; **16** mpe bakambi
ya misala, nkoto misato na nkama misato, bazalaki kolandela
misala na bokambami ya bakonzi ya misala ya Salomo. **17**
Mokonzi apesaki mitindo ete bapasola mabanga minene
mpe ya kitoko mpo na kosalela yango moboko ya Tempelo.
18 Basali ya Salomo mpe ya Irami, elongo na basali oyo
bawutaki na engumba Biblosi, bamikotisaki na mosala ya
kokata yango, kopasola mabaya mpe kobongisa mabanga
mpo na kotonga Tempelo.

6 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe sima na
mibu nkama minei na mwambe, wuta Isalaele abimaki na
Ejipito, mobu oyo ekokanaki na mobu ya minei ya bokonzi
na ye kati na Isalaele, na sanza ya zivi. **2** Tempelo oyo
Salomo atongaki mpo na Yawe ezalaki na bametele pene
tuku misato na molayi, bametele pene zomi na mokuse
mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda. **3** Liboso
ya Tempelo, na liboso ya eteni oyo eleki monene kati na
Tempelo, ezalaki na ndako moko ya moke ya kokotela oyo
ezalaki na bametele pene zomi na mokuse; molayi na yango
ezalaki ndenge moko na mokuse ya Tempelo; mpe ekota na
kati na bametele pene mitano. **4** Atiaki na bamir ya Tempelo
maninisa oyo batia biyungulu. **5** Atongaki pembeni ya bamir
ya eteni oyo eleki monene kati na Tempelo mpe pembeni ya
Esika-Oyo-Eleki-Bule biteni ya mike, ngambo na ngambo, na
lolenge ya etaje. **6** Etaje oyo ya se ya biteni yango ya mike
ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na
mokuse; etaje ya kati-kati, bametele pene misato na mokuse;
mpe etaje oyo ya misato, bametele misato na basantimetele
tuku mitano na mokuse. Boye bamir ya libanda ya Tempelo
etikalaki lisusu minene te na likolo mpo ete motondo ebebisa
bamir ya Tempelo te. **7** Mpo na kotonga Tempelo, basalelaki
kaka mabanga oyo ebongisamaki malamu wuta na esika oyo
bapasolaki yango; boye, esalaki ete makelele ya marto, ya
epasola to ya esalelo mosusu ya ebende etikalaki koyokana
te wana bazalaki kotonga yango. **8** Ekotelo ya etaje ya se
ezalaki na ngambo ya sude ya Tempelo; bongo, bazalaki
kotambola na binyatelo mpo na komata na etaje ya kati-kati
mpe na etaje ya misato. **9** Tango Salomo asilisaki misala ya
kotonga Tempelo, azipaki yango na plafon oyo esimbamaki
na mabaya minene ya banzete ya sedele. **10** Atongaki ba-
etaje kolanda mir ya Tempelo: etaje moko na moko ezalaki na
bosanda ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano,
mpe ekanganaki na Tempelo na nzela ya mabaya minene
ya sedele mpo na kosimba motondo. **11** Yawe alobaki na
Salomo: **12** — Na likambo oyo etali Tempelo oyo ozali
kotonga, soki olandi bikateli na Ngai, soki okokisi malako
na Ngai, soki otosi mpe olandi mibeko na Ngai nyonso,
nakokokisa na nzela na yo elaka oyo napesaki na Davidi,
tata na yo. **13** Mpe nakoya kovanda kati na bato ya Isalaele
mpe nakosundola te bato na Ngai, Isalaele. **14** Salomo
atongaki Tempelo mpe asilisaki misala na yango ya kotonga.
15 Alatisaki bamir ya kati ya Tempelo na mabaya ya sedele,
kobanda na se kino na likolo, mpe atiaki mabaya ya sipele
na mabele ya Tempelo. **16** Atongaki na mabaya ya sedele,
kobanda na se kino na likolo, etando ya bametele pene
zomi kati na Tempelo; abongisaki yango mpo ete ezala
Esika-Oyo-Eleki-Bule. **17** Eteni oyo elekaki monene kati
na Tempelo, liboso ete okoma na Esika-Oyo-Eleki-Bule,

ezalaki na bametele pene tuku mibale. **18** Batobolaki bililingi
na mabaya ya sedele oyo balatisaki na bamir ya kati ya
Tempelo, mpo na kotia bilembo oyo ezalaki na lolenge ya
bakolokente mpe ya bafololo efungwama; balatisaki kati
nyonso ya Tempelo na mabaya ya banzete ya sedele,
mpe ata libanga moko te ezalaki komonana. **19** Salomo
abongisaki Esika-Oyo-Eleki-Bule mpo na kotia Sanduku
ya Boyokani ya Yawe. **20** Molayi ya Esika-Oyo-Eleki-Bule
ezalaki na bametele pene zomi, mokuse na yango, bametele
pene zomi; bongo bosanda na yango, bametele pene zomi.
Salomo abambaki kati na yango wolo ya peto; abambaki
lisusu wolo na etumbelo oyo basala na mabaya ya banzete
ya sedele. **21** Salomo abambaki wolo ya peto na kati nyonso
ya Tempelo; atiaki basheni ya wolo liboso ya Esika-Oyo-
Eleki-Bule. **22** Boye, abambaki wolo na kati nyonso ya
Tempelo mpe na etumbelo oyo ezalaki liboso ya Esika-Oyo-
Eleki-Bule. **23** Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, asalaki na nzete
ya olive bililingi mibale ya basheribe: sheribe moko na moko
ezalaki na bametele pene mitano na molayi. **24** Lipapu moko
ya sheribe ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku
mitano; kosangisa mapapu nyonso mibale epesaki bametele
mitano, kobanda na songe moko kino na songe mosusu. **25**
Molayi ya sheribe ya mibale ezalaki mpe na bametele pene
mitano. Bililingi ya basheribe nyonso mibale ezalaki lolenge
moko mpe molayi moko. **26** Bosanda ya bililingi nyonso
mibale ya basheribe ezalaki ndenge moko: bametele pene
mitano. **27** Salomo atiaki bililingi ya basheribe yango na kati-
kati ya Esika-Oyo-Eleki-Bule kati na Tempelo. Mapapu ya
basheribe ezalaki ya kofungwama: lipapu moko ya sheribe
ya liboso etutaki mir, mpe lipapu mosusu ya sheribe ya
mibale etutaki mir mosusu; mpe mapapu na bango mibale
mosusu etutanaki na kati-kati ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. **28**
Salomo abambaki basheribe yango wolo. **29** Atobolaki na
bamir oyo ezingelaki Tempelo, ezala na kati to na libanda,
bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo
ya kofungwama. **30** Abambaki lisusu wolo na se ya Tempelo,
ezala na kati to na libanda ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. **31**
Salomo asalaki na mabaya ya banzete ya olive, na ekotelo
ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, ekuke moko ya bizipelo mibale:
monene ya kadre ya mabaya ya ekuke ezwaki ndambo moko
kati na bandambo mitano ya mokuse ya mir. **32** Atobolaki
bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo
ya kofungwama na bizipelo nyonso mibale oyo basalaki na
mabaya ya banzete ya olive; abambaki wolo oyo balekisa na
moto na bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya
bafololo ya kofungwama. **33** Asalaki mpe ndenge moko mpo
na ekotelo ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene: kadre na
mabaya ya banzete ya olive, bizipelo mibale na mabaya
ya banzete ya sipele. Monene na yango ezwaki ndambo
moko kati na bandambo minei ya mokuse ya mir. **34** Asalaki
lisusu na mabaya ya sipele bizipelo mibale; ezipelo ya liboso
ezalaki na biteni ya mabaya mibale oyo ebalukaka, mpe
ezipelo ya mibale ezalaki na barido mibale oyo ebalukaka.
35 Atobolaki likolo na yango bililingi ya basheribe, ya banzete
ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama; mpe abambaki
yango wolo na kolanda bandelo ya bililingi yango. **36** Salomo
azingelaki lopango ya kati na mir oyo batonga na milongo
misato ya mabanga bakata mpe bamatisa moko likolo ya
mosusu, mpe na molongo moko ya mabaya minene ya
sedele mpo na kosimba motondo. **37** Moboko ya Tempelo
ya Yawe etiamaki na mobu ya minei, na sanza ya Zivi. **38**
Basilisaki kotonga Tempelo ya Yawe elongo na biteni na
yango nyonso na sanza ya Buli oyo ezali sanza ya mwambe,
na mobu ya zomi na moko. Salomo asalaki mibu sambo mpo
na kotonga Tempelo ya Yawe.

7 Salomo atongaki lisusu ndako na ye ya bokonzi; asalaki
mibu zomi na misato mpo na kosilisa kotonga yango.
2 Atongaki mpe ndako oyo bazalaki kobenga « Ndako ya
Zamba ya Libani. » Ezalaki na bametele pene tuku mitano
na molayi, bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse
mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda. Ezalaki
na milongo minei ya makonzi ya banzete ya sedele; mpe
na likolo ya makonzi yango, ezalaki na mabaya minene ya
sedele mpo na kosimba motondo. **3** Bongo, na likolo ya
mabaya ya sedele yango oyo esimbaki motondo, ezalaki
na milongo misato ya mabaya mosusu ya sedele na likolo
ya makonzi: molongo moko na moko ezalaki na mabaya
ya sedele zomi na mitano. Na kosangisa, mabaya yango
ezalaki tuku minei na mitano. **4** Maninisa na yango ezalaki
na mipanzi nyonso ya ndako mpe ezalaki etalana yango na
yango, na ba-etaje nyonso misato. **5** Bikuke na yango nyonso
ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse, mpe ezalaki
etalana na ba-etaje nyonso misato. **6** Salomo atongaki lisusu
na makonzi, ndako moke ya kokotela ya bametele pene
tuku mibale na mitano na molayi mpe bametele pene zomi
na mitano na mokuse, mpe ezalaki na motondo likolo ya
makonzi. **7** Atongaki lisusu ndako ya kiti ya bokonzi epai
wapi azalaki kosambisa bato. Alatisaki yango mabaya ya
sedele, kobanda na se kino na likolo. **8** Ndako na ye ya
kovanda ezalaki kati na lopango mosusu, na sima ya ndako
moke ya kokotela; mpe batongaki yango ndenge moko kaka
na ndako ya kiti ya bokonzi. Salomo abalaki mwana mwasi ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe atongiselaki ye ndako oyo
ekokana na ndako ya kiti ya bokonzi. **9** Batongaki bandako
oyo nyonso na mabanga bakata kitoko mpe babongisa na si
na bangambo nyonso mibale. Basalelaki yango kobanda na
miboko kino na mitondo, mpe na libanda, mpo na bamir ya
lopango ya monene. **10** Basalelaki mabanga minene ya talo
mpo na kotonga miboko oyo ezalaki na molayi ya bametele
pene minei to mitano. **11** Na likolo ya miboko yango, batiaki
mabanga oyo bakata mpe mabaya minene ya sedele mpo na
kosimba motondo. **12** Salomo azingelaki lopango monene na
mir ya milongo misato ya mabanga bakata mpe na molongo
moko ya mabaya minene ya sedele, ndenge ezalaki mpo na
lopango ya kati ya Tempelo ya Yawe mpe mpo na ndako
moke ya kokotela. **13** Mokonzi Salomo atindaki bato na
mboka Tiri kobenga mosali moko na kombo Irami **14** oyo
tata na ye azalaki moto ya Tiri; mpe mama na ye, moto
ya libota ya Nefitali, azalaki mwasi akufisa mobali. Irami
ayebaki kosalela bronze. Bongo lokola azalaki na bwanya,
mayele mpe boyebi mingi, azalaki kosala lolenge nyonso
ya biloko ya bronze. Boye, ayaki epai ya mokonzi Salomo
mpe asalelaki ye misala nyonso oyo asengaki ye. **15** Irami
asalaki makonzi nyonso mibale ya bronze: likonzi moko
na moko ezalaki na bametele pene libwa na molayi, mpe
bametele pene motoba na monene. **16** Asalaki lisusu na
bronze banyangwisa na moto mito ya makonzi mpo na kotia

yango na songe: moto moko na moko ya likonzi ezalaki na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda.
17 Batiaki na mito ya makonzi yango bililingi ya basinga oyo
basala lokola monyama mpe ya basinga elingama-lingama
lokola basheni. Na moto ya likonzi moko na moko, ezalaki na
bililingi sambo. **18** Irami atiaki milongo mibale ya bililingi ya
bambuma ya grenade zingazinga ya basinga oyo basala
lokola monyama mpo na kokomisa mito ya makonzi yango
kitoko. **19** Mito ya makonzi ya ndako moke ya kokotela
ezalaki ya bametele pene mibale na bosanda, mpe batiaki
na likolo na yango bililingi ya fololo ya lisi. **20** Bazingelaki
moto ya likonzi moko na moko na bililingi ya bambuma
ya grenade nkama mibale oyo ezalaki likolo ya bililingi ya
basinga oyo basala lokola ya monyama. **21** Irami atongaki
makonzi nyonso mibale liboso ya ndako moke ya kokotela na
Tempelo; abengaki likonzi oyo ezalaki na ngambo ya loboko
ya mobali Yakini, mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya
mwasi, Boazi. **22** Likolo ya likonzi moko na moko, atiaki
bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki ndenge wana nde asilisaki
mosala ya kotelemisa makonzi. **23** Irami asalaki nzungu ya
monene ya bronze oyo ezalaki na lolenge ya libungutulu:
monene na yango ezalaki na bametele pene mitano, mpe
bosanda na yango, bametele mibale na basantimetele tuku
mitano; mpe zingazinga na yango, bametele pene zomi na
mitano. **24** Na se ya monoko ya nzungu yango ya monene,
na pembeni na yango nyonso, ezalaki na milongo mibale ya
bililingi ya bakolokente oyo banyangwisaki mpe babambaki
na nzungu ya monene mpo ete esala eloko kaka moko;
ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya metele
moko. **25** Nzungu yango evandisamaki na likolo ya bikeko ya
bangombe zomi na mibale: misato etalaki na ngambo ya nor;
misato, na ngambo ya weste; misato, na ngambo ya sude,
mpe misato, na ngambo ya este. Bongo sima na bangombe
yango nyonso etalaki na ngambo ya kati. **26** Mbinga ya
nzungu yango ezalaki na basantimetele pene mwambe.
Babongisaki pembeni ya monoko na yango lokola pembeni
ya kopo oyo batia bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki kotonda na
balitele ya mayi pene nkoto tuku minei. **27** Irami asalaki lisusu
bivandelo zomi ya bronze: evandelo moko na moko ezalaki
na bametele pene mibale na molayi, bametele pene mibale
na mokuse, metele moko na basantimetele tuku mitano
na bosanda. **28** Tala ndenge basalaki bivandelo yango:
bakangisaki bitando ya bronze mpe balekisaki bibende
mosusu ya bronze mpo na kosimba yango. **29** Irami asalaki
bililingi ya nkosi, ya bangombe mpe ya basheribe, mpe
abambaki yango likolo ya bitando mpe likolo ya bibende
mosusu ya bronze. Ezalaki na bililingi ya singa ya bafololo
na se mpe na likolo ya bangombe mpe ya bankosi. **30**
Shario moko na moko ezalaki na bapine minei ya bronze
mpe na bibende ya bronze mpo na kosimba bapine. **31**
Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na lidusu
evimba, na lolenge ya libungutulu; bongo eteni na yango
oyo ezalaki ya kovimba ezalaki na basantimetele pene tuku
mitano na bosanda mpe basantimetele pene tuku sambo
na mitano na monene; mpe nzungu ya monene evandaki
na lidusu yango. Irami abambaki bililingi na lidusu yango.
Molayi mpe mokuse ya evandelo yango ezalaki ndenge
moko, ezalaki na lolenge ya libungutulu te. **32** Bapine nyonso
minei ezalaki na se ya evandelo, mpe bakangisaki bibende
oyo esimbaki bapine yango na mipanzi. Pine moko na moko
ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano na
monene. **33** Basalaki bapine yango lokola bapine ya shareti:
bibende oyo esimbaki bapine, bajante, mabende ya mike
oyo ezalaka na kati ya pine mpe oyo esungaka pine mpo na
kobaluka, nyonso ezalaki ya bronze banyangwisa na moto.
34 Mabende nyonso minei oyo ezalaki lokola makolo ezalaki
na basonge nyonso minei mpe ekanganaki na evandelo. **35**
Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na elilingi ya
motole ya basantimetele pene tuku mibale na mitano na
monene; mpe elilingi yango ezalaki zingazinga ya lidusu, na
eteni oyo ezalaki ya kovimba. Na likolo ya evandelo, bibende
oyo balekisaki na bangambo ekanganaki na evandelo mpo
na kolendisa evandelo yango. **36** Na likolo ya bibende
yango, babambaki bililingi ya basheribe, ya bankosi mpe ya
mandalala; mpe bazingelaki yango na bililingi ya basinga
elingama-lingama lokola basheni. **37** Asalaki ndenge moko
mpo na bivandelo nyonso zomi: asalaki nyonso na bronze
banyangwisa na moto, mpe ezalaki lolenge moko. **38** Irami
asalaki lisusu basani zomi ya minene ya bronze; moko na
moko ezalaki na bametele pene mibale na monene mpe
ezalaki likolo ya evandelo moko kati na bivandelo zomi.
Mpe bakokaki kotia balitele pene nkoto moko kati sani moko
na moko. **39** Atiaki bivandelo mitano elongo na basani na
yango na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, mpe
mitano mosusu na ngambo ya loboko ya mwasi. Nzungu
ya monene ya bronze etiamaki na ngambo ya loboko ya
mobali ya Tempelo, pene na songe ya sude-este. **40** Irami
asalaki basani ya kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na
kosopela makila. Irami asilisaki mosala nyonso oyo mokonzi
Salomo atindaki ye kosala mpo na Tempelo ya Yawe: **41**
makonzi mibale, mito mibale ya libungutulu na suka ya
makonzi nyonso mibale, bililingi mibale ya basinga oyo
basala lokola monyama mpo na kozipa mito nyonso mibale
ya makonzi yango, **42** bililingi ya bambuma nkama minei
ya grenade ekangana na maboke ya bililingi ya basinga
oyo basala lokola monyama: milongo mibale ya bililingi ya
grenade mpo na elilingi moko na moko ya basinga oyo
basala lokola monyama, mpo na kozipa mito nyonso mibale
ya makonzi; **43** bivandelo zomi mpe basani zomi ya minene
oyo batiaki na likolo ya bivandelo, **44** nzungu ya monene
ya libungutulu, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo
ezalaki komema nzungu ya monene, **45** basani mpo na
kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na kosopela makila.
Irami asalelaki mokonzi Salomo biloko oyo nyonso mpo na
Tempelo ya Yawe; asalaki yango na bronze oyo bapetola na
moto. **46** Mokonzi asengaki ete banyangwisa yango kati na
mabele, na etando ya Yordani, kati na Sukoti mpe Tsaritani.
47 Bongo Salomo atiaki biloko oyo nyonso kati na Tempelo
ya Yawe; kasi mpo ete elekaki ebele, bakokaki te koyeba
kilo ya bronze oyo basalelaki. **48** Salomo asalaki lisusu na
wolo biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe:
etumbelo; mesa oyo, na likolo na yango, bazalaki kotia mapa
liboso ya Yawe; **49** bitelemiselo ya minda elongo na minda
na yango, oyo basala na wolo ya peto, mitano na ngambo
ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya
mwasi, liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, bafololo na yango
mpe biloko ya wolo ya kozwela makala na moto, **50** basani
ya minene, bambeli, bakopo mpo na kosopela makila, bakeni,

bambabola ya wolo ya peto, elongo na bikangelo ya wolo
mpo na bikuke ya kati ya Tempelo, Esika-Oyo-Eleki-Bule,
mpe mpo na bikuke ya esika oyo bato nyonso bavandaka,
na ekotelo ya Tempelo. **51** Tango Salomo asilisaki misala
nyonso ya kotonga Tempelo ya Yawe, amemaki biloko oyo
Davidi, tata na ye, abulisaki: palata, wolo mpe bisalelo; atiaki
yango kati na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe.

8 Salomo abengisaki, na Yelusalemi, bakambi nyonso ya
mabota ya Isalaele, bakambi nyonso ya bituka mpe ya
mabota ya bato ya Isalaele mpo na komema Sanduku ya
Boyokani ya Yawe wuta na Siona, engumba ya Davidi. **2**
Bato nyonso ya Isalaele basanganaki pene ya mokonzi
Salomo, na feti monene, na sanza ya Etanimi oyo ezali
sanza ya sambo. **3** Tango bakambi nyonso ya Isalaele
bakomaki, Banganga-Nzambe batombolaki Sanduku. **4**
Banganga-Nzambe mpe Balevi bamemaki Sanduku ya Yawe,
Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bisalelo nyonso ya bule
oyo ezalaki kati na yango. **5** Mokonzi Salomo mpe lisanga
mobimba ya Isalaele oyo esanganaki epai na ye liboso ya
Sanduku babonzaki lokola mbeka bameme mpe bangombe
oyo balongaki kotanga te mpo na koyeba motango na yango,
pamba te ezalaki ebele penza. **6** Banganga-Nzambe batiaki
Sanduku ya Boyokani ya Yawe na esika na yango, kati na
Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, na se ya mapapu ya
basheribe. **7** Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama
na likolo ya esika oyo Sanduku ezalaki, bongo ezipaki
Sanduku mpe banzete ya komemela yango. **8** Mpo ete
banzete yango elekaki milayi, basonge na yango ezalaki
komonana wuta na Esika ya bule oyo ezali liboso ya Esika-
Oyo-Eleki-Bule, kasi ezalaki komonana te wuta na libanda.
Etikala wana kino na mokolo ya lelo. **9** Kati na Sanduku,
ezalaki na eloko mosusu te longola kaka bitando mibale
ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi epai wapi Yawe
asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele tango babimaki
na Ejipito. **10** Na tango Banganga-Nzambe babimaki na
Esika-Oyo-Eleki-Bule, lipata ezipaki Tempelo ya Yawe; **11**
mpe Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te kotelema kati na
yango mpo na kosala mosala na bango mpo na lipata, pamba
te nkembo na Yawe etondisaki Tempelo na Ye. **12** Bongo,
Salomo alobaki: — Yawe alobaki ete akovanda kati na esika
ya molili! **13** Mpe ngai natongeli Yo ndako ya lokumu, esika
oyo okovanda mpo na libela. **14** Mokonzi abalukaki mpe
apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele. Lisanga mobimba
ya Isalaele ezalaki ya kotelema. **15** Alobaki: — Tika ete
Yawe, Nzambe ya Isalaele, akumisama; Ye oyo, na monoko
na Ye moko, alobaki na Davidi, tata na ngai, mpe akokisi, na
loboko na Ye moko, makambo oyo alakaki: **16** « Wuta mokolo
oyo nabimisaki bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito, naponaki
engumba moko te kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo ete
batonga kuna Tempelo epai wapi Kombo na Ngai ekozala;
kasi naponaki Davidi mpo ete akamba bato na Ngai, Isalaele!
» **17** Tata na ngai, Davidi, azalaki na makanisi ya kotonga
Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya
Isalaele. **18** Kasi Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai: «
Osali malamu lokola ozwi makanisi ya kotonga Tempelo mpo
na lokumu ya Kombo na Ngai. **19** Kasi ezali yo te moto
okotonga Tempelo yango; ezali nde mwana na yo ya mobali,
oyo akobima na mokongo na yo moko, moto akotonga
Tempelo yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. » **20**
Yawe akokisi elaka na Ye. Nakitani na Davidi, tata na ngai,
navandi na kiti ya bokonzi ya Isalaele, ndenge kaka Yawe
alobaki, mpe natongi Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya
Yawe, Nzambe ya Isalaele. **21** Nabongisi kuna esika mpo na
Sanduku ya Boyokani ya Yawe, boyokani oyo asalaki elongo
na batata na biso tango abimisaki bango na mokili ya Ejipito.
22 Salomo atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe; mpe na
miso ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko
likolo **23** mpe asambelaki: « Yawe, Nzambe ya Isalaele, ezali
na nzambe moko te oyo akokani na Yo, ezala kuna na likolo
to awa na se! Obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo mpo
na basali na Yo, oyo batambolaka kolanda mokano na Yo na
motema na bango mobimba. **24** Solo, okokisi bilaka oyo
opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo; makambo
oyo olobaki na monoko na Yo, okokisi yango na nguya ya
loboko na Yo, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **25**
Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa mpe elaka
mosusu oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na
Yo, tango olobaki na ye: ‹ Okozangaka te moto oyo akovanda
na kiti ya bokonzi ya Isalaele, na miso na Ngai, soki bana
na yo bakotambola malamu liboso na Ngai mpe bakotosa
mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda mokano na
Ngai. › **26** Sik'oyo, oh Nzambe ya Isalaele, nabondeli Yo,
tika ete elaka yango oyo opesaki na Davidi, tata na ngai
mpe mosali na Yo, ekokisama! **27** Kasi, boni, Nzambe akoki
solo kovanda na mokili? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo
eleki likolo ekoki kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo
na Tempelo oyo natongi! **28** Yawe, Nzambe na ngai, yoka
na bokebi losambo mpe libondeli na ngai, mowumbu na
Yo! Yoka koganga mpe libondeli oyo mowumbu na Yo azali
kotombola epai na Yo na mokolo ya lelo. **29** Tika ete, moyi
mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama mpo na kotala
Tempelo oyo, esika oyo olobaki na tina na yango: ‹ Kombo
na Ngai ekozala awa. › Yoka losambo oyo mowumbu na
Yo azali kotombola na esika oyo. **30** Okoyoka libondeli oyo
mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele, bakotombola epai
na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo! Tika ete oyoka
biso wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka mpe limbisa! **31**
Soki moto asali lisumu epai ya mozalani na ye, mpe batindi
ye na makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe,
liboso ya etumbelo na Yo kati na Tempelo oyo, **32** yoka wuta
na Likolo; sala mpe kata makambo kati na bawumbu na Yo
mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe mpe komemisa
ye ngambo ya mabe na ye, kolanda etamboli na ye, mpe
mpo na kolongisa moto ya sembo mpe kosalela ye kolanda
bosembo na ye. **33** Tango banguna bakolonga bato na Yo,
Isalaele, mpo ete basali lisumu liboso na Yo, soki babongoli
mitema mpo na kozongela Yo, basanzoli Kombo na Yo,
basambeli mpe babondeli Yo, kati na Tempelo oyo, **34** yoka
wuta na Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe
zongisa bango na mabele oyo opesaki batata na bango. **35**
Tango likolo ekokangama mpe mvula ekozala lisusu te mpo
ete basali masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na
ngambo ya esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki
masumu na bango, pamba te osili koyokisa bango soni, **36**
yoka bango wuta na likolo, limbisa masumu ya bawumbu na
Yo mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa bango
nzela malamu oyo basengeli kolanda— mpe tinda mvula na

mokili na Yo, mokili oyo opesaki lokola libula epai ya bato na
Yo. **37** Tango nzala makasi to bokono makasi to moto to
bokawuki to kopola ya bambuma to mabanki to mankoko
ekokota kati na mokili, tango banguna bakozingela bato na
Yo kati na mokili na bango, na bikuke ya bingumba na bango;
tango pasi to bokono ya lolenge nyonso ekokweyela bango,
38 soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa makasi kati
na mitema na bango mpo na pasi to bokono yango, moko na
moko atomboli maboko na ye na ngambo ya Tempelo oyo,
asambeli to abondeli Yo, **39** yoka ye wuta na Likolo, evandelo
na Yo, limbisa, sala mpe zongisela moto na moto kolanda
etamboli na ye, mpo ete oyebi motema ya moto moko na
moko. Solo, Yo kaka nde oyebi mitema ya bato. **40** Sala
bongo mpo ete bana ya Isalaele batosa Yo mikolo nyonso
oyo bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na
biso. **41** Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na
molongo ya Isalaele, bato na Yo: wana akowuta na mokili
ya mosika, mpo na Kombo na Yo, **42** pamba te bakoyoka
sango ya Kombo monene na Yo, ya loboko na Yo ya nguya
mpe esembolama; soki ayei mpe asambeli na kotala na
ngambo ya Tempelo oyo, **43** yoka wuta na Likolo, evandelo
na Yo, mpe salela ye nyonso oyo akosenga Yo, mpo ete
bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo, batosa Yo
lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo oyo
natongi ebulisami nde mpo na Kombo na Yo. **44** Tango
bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na
nzela oyo okolakisa bango, soki basambeli Yawe na kotala
na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya
Tempelo oyo natongi mpo na Kombo na Yo, **45** yoka wuta
na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa
bango. **46** Tango bana ya Isalaele bakosala masumu liboso
na Yo, pamba te moto nyonso asalaka masumu, bongo Yo
osilikeli bango mpe okabi bango na maboko ya banguna
oyo bamemi bango na bowumbu, na mokili ya banguna,
ezala ya mosika to ya pene, **47** mpe soki, wuta na mokili
ya bowumbu, basosoli, babongoli mitema, babondeli Yo
kati na mokili ya bato oyo bamemaki bango na bowumbu
mpe balobi: ‹ Tosalaki masumu, tosalaki bambeba, tosalaki
makambo mabe; › **48** soki, wuta na mokili ya banguna
na bango epai wapi bamemaki bango lokola bawumbu,
basengi Yo bolimbisi na mitema mpe na milimo na bango
mobimba; soki basambeli Yo na kotala na ngambo ya mokili
na bango, oyo opesaki epai na batata na bango, na ngambo
ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo
natongi mpo na lokumu ya Kombo na Yo; **49** yoka wuta na
Likolo, evandelo na Yo; yoka losambo mpe mabondeli na
bango, longisa bosembo na bango, **50** limbisa bato na Yo
na masumu mpe mabe nyonso oyo basalaki liboso na Yo
mpe sala ete banguna na bango bayokela bango mawa. **51**
Pamba te bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki
na bowumbu wuta na Ejipito, wuta kati na libulu ya moto
makasi oyo banyangwiselaka bibende. **52** Tika ete miso
na Yo efungwama wana mowumbu na Yo mpe Isalaele,
bato na Yo, bakobondela Yo; yoka bango tango nyonso oyo
bakotombola mingongo epai na Yo. **53** Pamba te, Nkolo
Yawe, Yo moko nde oponaki bango kati na mabota nyonso
ya mokili mpe otiaki bango pembeni, mpo ete bazala libula
na Yo ndenge olobaki na mowumbu na Yo, Moyize, tango
obimisaki batata na biso na Ejipito. » **54** Tango Salomo
asilisaki kosambela mpe kobondela Yawe, atelemaki liboso
ya etumbelo ya Yawe epai wapi afukamaki mpe atombolaki
maboko na ye na likolo. **55** Wana atelemaki, apambolaki
lisanga mobimba ya Isalaele na mongongo makasi mpe
alobaki: **56** « Tika ete Yawe akumisama, Ye oyo apesi kimia
na Isalaele, bato na Ye, ndenge alobaki. Kati na maloba na
Ye ya kitoko, oyo alobaki na nzela ya Moyize, mowumbu
na Ye, moko te ezangi kokokisama. **57** Tika ete Yawe,
Nzambe na biso, azala elongo na biso ndenge azalaki elongo
na batata na biso; atika biso te mpe abwaka biso te; **58**
kasi abongola mitema na biso epai na Ye mpo ete tokoka
kotambola na nzela na Ye, kobatela mibeko na Ye, malako
na Ye mpe mitindo na Ye oyo apesaki na batata na biso. **59**
Tika ete mabondeli na ngai oyo nawuti kotombola epai na
Yawe, Nzambe na biso, ezala liboso na Ye butu mpe moyi;
mpe tika ete alongisa mowumbu na Ye mpe Isalaele, bato
na Ye, ndenge bosenga na bango ya mokolo na mokolo
ezali; **60** mpo ete bato nyonso kati na mokili bayeba solo
ete Yawe azali Nzambe, mosusu lokola Ye azali te. **61** Tika
ete mitema na bino ezala sembo epai na Yawe, Nzambe
na biso, mpo ete botambola kolanda mibeko na Ye mpe
bobatela malako na Ye ndenge bosali yango na mokolo ya
lelo. » **62** Mokonzi mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki
bambeka liboso ya Yawe. **63** Salomo abonzaki lokola mbeka
ya boyokani bangombe nkoto tuku mibale na mibale mpe
bampate nkoto nkama moko na tuku mibale. Ezalaki ndenge
wana nde mokonzi mpe bato nyonso ya Isalaele babulisaki
Tempelo ya Yawe. **64** Na mokolo yango, mokonzi abulisaki
lopango ya kati oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe
mpe abonzaki wana mbeka ya kotumba, makabo ya gato
mpe mafuta ya bambeka ya boyokani; pamba te etumbelo
ya bronze oyo ezalaki liboso ya Yawe elekaki moke mpo
na koyamba bambeka ya kotumba, makabo ya gato mpe
mafuta ya bambeka ya boyokani. **65** Na tango wana, Salomo
elongo na Isalaele mobimba basalaki feti monene; mpe
lisanga monene ya bato oyo bawutaki na Lebo-Amati kino
na moluka ya Ejipito batelemaki liboso ya Yawe, Nzambe
na biso, mikolo sambo mpe mikolo sambo mosusu, elingi
koloba mikolo zomi na minei. **66** Na mokolo ya mwambe,
Salomo azongisaki bato. Bongo bato bapambolaki ye mpe
bazongaki na bandako na bango ya kapo na esengo mpe na
nsayi na mitema mpo na bolamu nyonso oyo Yawe asalelaki
Davidi, mowumbu na Ye, mpe Isalaele, bato na Ye.

9 Sima na Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe,
ndako ya mokonzi mpe kosala nyonso oyo azalaki na
yango posa, **2** Yawe abimelaki Salomo na mbala ya mibale,
ndenge kaka abimelaki ye na mbala ya liboso, na Gabaoni.
3 Yawe alobaki na ye: « Nayoki losambo mpe libondeli na
yo, oyo osali liboso na Ngai; nabulisi Tempelo oyo otongi
mpo ete natia Kombo na Ngai kati na yango mpo na libela.
Miso mpe motema na Ngai ekobanda kozala kuna tango
nyonso. **4** Mpo na yo, soki okotambola liboso na Ngai ndenge
Davidi, tata na yo, atambolaki na motema malamu mpe na
motema ya sembo; soki okosala nyonso oyo natindaki yo
mpe okobatela mibeko mpe malako na Ngai, **5** nakolendisa
mpo na libela kiti na yo ya bokonzi kati na Isalaele, ndenge
nalobaki yango epai ya Davidi, tata na yo: ‹ Okotikalaka
kozanga te moto oyo akokitana na kiti ya bokonzi ya Isalaele.

› **6** Kasi soki yo mpe bana na yo ya mibali bopengwi mosika
na Ngai; soki botosi te mibeko mpe malako na Ngai, oyo
natie liboso na bino; soki bokeyi kosalela banzambe mosusu
mpe kofukamela yango, **7** nakolongola Isalaele kati na
mabele oyo napesaki ye, nakobwaka mosika ya elongi na
Ngai Tempelo oyo nabulisi mpo na Kombo na Ngai, mpe
Isalaele akokoma eloko ya kotiola mpe ya soni kati na bikolo
nyonso. **8** Atako Tempelo oyo ezali sik'oyo kitoko penza, kasi
bato nyonso oyo bakoleka pembeni na yango bakokamwa
mpe bakoloba: ‹ Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye
na mokili oyo mpe na Tempelo oyo? › **9** Bakoyanola: ‹ Ezali
mpo ete basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo
abimisaki bango na Ejipito mpe bamipesaki na banzambe
mosusu, bafukamelaki mpe basalelaki yango; yango wana
Yawe ayeisi likolo na bango pasi oyo nyonso. › » **10** Sima
na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na kotonga
Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko, **11** akabelaki
Irami, mokonzi ya Tiri, bingumba tuku mibale kati na Galile,
pamba te Irami asungaki Salomo na nyonso oyo azalaki
na yango na bosenga: mabaya ya sedele, ya sipele mpe
wolo. **12** Irami abimaki wuta na Tiri, mokili na ye, mpo na
kotala bingumba oyo Salomo akabelaki ye, kasi asepelaki na
yango te. **13** Alobaki: « Ndeko na ngai, bingumba nini oyo
opesi ngai? » Yango wana abengaki bingumba yango mokili
ya Kabuli, kombo oyo etikala kino lelo. **14** Nzokande, Irami
apesaki Salomo bakilo nkoto misato na nkama mitano ya
wolo. **15** Salomo asalisaki bana ya Isalaele misala makasi
mpo na kotonga Tempelo ya Yawe, ndako na ye moko, Milo,
mir ya Yelusalemi, Atsori, Megido mpe Gezeri. **16** Faraon,
mokonzi ya Ejipito, amataki na Gezeri, abotolaki yango na
maboko ya bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna,
abomaki bango, atumbaki engumba yango na moto mpe
akabaki yango epai ya mwana na ye ya mwasi oyo akomaki
mwasi ya Salomo. **17** Yango wana Salomo atongaki lisusu
Beti-Oroni ya likolo mpe Beti-Oroni ya se, **18** Baalati mpe
Tamari kati na esobe ya mokili, **19** bingumba nyonso epai
wapi azalaki kobomba biloko na ye, bingumba epai wapi
azalaki kobomba bashar mpe bampunda na ye. Salomo
atongaki lisusu nyonso oyo azalaki na yango posa kati na
Yelusalemi, kati na Libani mpe kati na mokili nyonso oyo
azalaki kokamba. **20** Batikali nyonso kati na bato ya Amori,
ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, ba-oyo bazalaki bana
ya Isalaele te, **21** ba-oyo bana na bango batikalaki kati
na mokili oyo bana ya Isalaele babebisaki, Salomo azwaki
bango mpo na misala makasi ya bawumbu, kino na mokolo
ya lelo. **22** Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele
bawumbu mpo na kosala misala makasi na ye, pamba
te bazalaki bato ya bitumba, bakalaka na ye ya lokumu,
bakalaka na ye, bakonzi ya basoda na ye, bakonzi ya bashar
na ye mpe ya basoda na ye, oyo batambolisaka bashar. **23**
Tala motango ya bakalaka ya lokumu oyo batindamaki mpo
na kokamba bato oyo bazalaki kosala misala ya Salomo:
bakalaka nkama mitano na tuku mitano. **24** Sima na mwana
mwasi ya Faraon kolongwa na engumba ya Davidi mpo
na kokende na ndako oyo Salomo atongelaki ye, Salomo
atongaki Milo. **25** Mbala misato kati na mobu, Salomo azalaki
kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani
na likolo ya etumbelo oyo atongaki mpo na Yawe; azalaki
mpe kotumba malasi ya ansa na likolo ya etumbelo oyo
ezalaki liboso ya Yawe. Ezalaki bongo nde misala ezalaki
kokokisama kati na Tempelo ya Yawe. **26** Mokonzi Salomo
asalisaki masuwa ebele na engumba Etsioni-Geberi oyo ezali
pene ya Eyiloti, pembeni ya ebale monene ya Barozo, kati na
mokili ya Edomi. **27** Irami atindaki na masuwa yango basali
na ye, bato oyo bayebaki kotambolisa malamu masuwa kati
na ebale monene; bazalaki elongo na basali ya Salomo. **28**
Bakendeki na Ofiri epai wapi bazwaki bakilo nkoto zomi na
mibale ya wolo oyo bamemaki epai ya mokonzi Salomo.

10 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya
lokumu oyo Kombo ya Yawe epesaki Salomo, ayaki
mpo na komeka ye na nzela ya mituna ya makasi; **2** ayaki
na Yelusalemi elongo na bato ebele mpe bashamo oyo
ememaki biloko ya mike-mike oyo epesaka solo kitoko, wolo
ebele mpe mabanga ya talo. Tango akomaki epai ya Salomo,
ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na yango kati na motema.
3 Salomo apesaki ye biyano na mituna na ye nyonso, ezalaki
ata na motuna moko te oyo mokonzi alongaki te kopesa
eyano. **4** Tango mwasi mokonzi ya Saba amonaki bwanya
nyonso ya Salomo, ndako oyo atongaki, **5** bilei oyo azalaki
kolia na mesa na ye, ndako ya basali na ye, esaleli mpe
elateli ya basali na ye, basali oyo bapesaka ye masanga mpe
bambeka ya kotumba oyo azalaki kobonza kati na Tempelo
ya Yawe, mwasi mokonzi ya Saba akamwaki makasi **6** mpe
alobaki na mokonzi: « Makambo oyo nayokaki wuta na mokili
na ngai na tina na misala na yo mpe na bwanya na yo ezali
ya solo. **7** Nandimaki te makambo oyo bazalaki koloba na
tina na yango kino tango ngai moko nayei mpe namoni yango
na miso na ngai moko. Nzokande, kolanda oyo ngai namoni,
makambo oyo bayebisaki ngai te na tina na bwanya yango
ezali penza kati-kati! Solo, bwanya mpe bozwi na yo eleki
sango ya lokumu oyo nayokaki na tina na yo. **8** Esengo
na bato na yo, esengo na basali na yo, ba-oyo batelemaka
tango nyonso liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo,
oyo etonda na bwanya! **9** Tika ete Yawe, Nzambe na yo,
apambolama; Ye oyo asepelaki na yo mpe atiaki yo na
kiti ya bokonzi ya Isalaele! Ezali mpo ete Nzambe na yo
alingaka Isalaele mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi
mpo ete osala na bosolo mpe na bosembo. » **10** Mwasi
mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto
misato na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya
solo kitoko mpe mabanga ya talo. Batikala lisusu te komema
biloko ebele ya solo kitoko lokola oyo mwasi mokonzi ya
Saba amemelaki mokonzi Salomo. **11** Masuwa ya Irami oyo
ememaki wolo wuta na Ofiri ememaki mpe mabaya ebele
ya santale mpe mabanga ya talo. **12** Mokonzi asalaki na
mabaya wana ya santale makonzi ya Tempelo ya Yawe mpe
ya ndako ya mokonzi; asalaki na yango mpe mandanda
mpe makembe. Mabaya ya santale etikala lisusu koya te,
mpe batikala lisusu komona yango te kino na mokolo ya
lelo. **13** Na ngambo na ye, mokonzi Salomo mpe apesaki na
mwasi mokonzi ya Saba biloko nyonso oyo azalaki na yango
posa mpe oyo asengaki; apesaki ye lisusu bakado oyo kaka
mokonzi lokola Salomo akokaki kopesa. Sima na yango,
mwasi mokonzi ya Saba azongaki elongo na basali na ye,
na mokili na ye. **14** Mobu na mobu, Salomo azalaki kozwa
bakilo ya wolo nkoto tuku mibale, **15** mbongo ya mpako ya
bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko oyo bazalaki

kosomba na bamboka ya bapaya, mbongo ya mpako ya
bateki biloko ya ndenge na ndenge, mbongo ya mpako oyo
bakonzi nyonso ya Arabi bazalaki kofuta, mpe oyo bayangeli
ya bituka bazalaki kokongola kati na mokili ya Isalaele. **16**
Mokonzi Salomo asalisaki na wolo batuta banguba minene
nkama mibale: nguba moko na moko esengaki bakilo motoba
ya wolo. **17** Asalisaki lisusu na wolo batuta banguba mike
nkama misato: nguba moko na moko ya moke esengaki kilo
moko na bagrame nkama mitano ya wolo. Mokonzi atiaki
yango kati na ndako na ye, oyo bazalaki kobenga « ndako ya
zamba ya Libani. » **18** Mokonzi asalaki na pembe ya nzoko
kiti moko monene ya bokonzi mpe abambaki yango wolo
ya peto. **19** Kiti yango ya bokonzi ezalaki na ematelo ya
binyatelo motoba mpe songe ya mokongo na yango ezalaki
lokola libungutulu. Na bangambo nyonso mibale, ezalaki
na bisika ya kotia maboko mpe bikeko mibale ya nkosi na
pembeni ya bisika ya kotia maboko. **20** Bikeko zomi na
mibale ya nkosi ezalaki na likolo ya binyatelo motoba ya
ematelo: enyatelo moko na moko ezalaki na bikeko mibale,
ekeko moko na ngambo moko na moko. Kati na mikili nyonso,
eloko ya ndenge wana etikala nanu kosalema te. **21** Bakopo
nyonso ya mokonzi Salomo ezalaki ya wolo ya peto, mpe
biloko nyonso ya ndako ya Zamba ya Libani ezalaki ya wolo
ya peto. Eloko moko te ezalaki ya palata, pamba te, na tango
oyo Salomo azalaki mokonzi, palata ezalaki na motuya ata
te. **22** Mpe mokonzi azalaki na bamasuwa oyo ezalaki kosala
mombongo na ebale monene elongo na bamasuwa ya Irami.
Sima na mibu nyonso misato, bamasuwa ezalaki kozonga
longwa na Tarsisi mpe ezalaki komema wolo, palata, pembe
ya nzoko, bamakaku mpe bandeke oyo babengaka « paoni.
» **23** Mokonzi Salomo alekaki bakonzi nyonso ya mokili na
bozwi mpe na bwanya. **24** Mokili mobimba ezalaki koluka
kokutana na Salomo mpo na koyoka bwanya oyo Nzambe
atiaki kati na motema na ye. **25** Kati na bato oyo bazalaki
kokende kotala Salomo, moko na moko azalaki komemela
ye lokola kado: biloko ya palata, biloko ya wolo, bilamba,
bibundeli, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, bampunda
mpe bamile. Mpe ezalaki bongo mibu nyonso. **26** Salomo
asangisaki bashar mpe basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda: azalaki na bashar nkoto moko na nkama minei,
mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto
zomi na mibale. Abombaki bango kati na bingumba epai wapi
babombaka bashar, mpe na Yelusalemi epai wapi mokonzi
azalaki kovanda. **27** Mokonzi asalaki ete palata ekoma ebele
na Yelusalemi lokola mabanga, mpe banzete ya sedele
ekoma ebele lokola banzete ya sikomori oyo ezali kati na
mokili ya lubwaku. **28** Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta
na Ejipito mpe na engumba Kue. Bato ya mombongo ya
mokonzi nde bazalaki kosomba yango kuna na engumba
Kue. **29** Bazalaki kosomba na Ejipito shar moko na motuya
ya mbongo ya bibende ya palata, nkama motoba, mpe
mpunda moko na motuya ya mbongo ya bibende, nkama
moko na tuku mitano; bazalaki mpe kosomba yango mpo na
bakonzi nyonso ya bato ya Iti mpe ya Siri.

11 Mokonzi Salomo abalaki mwana mwasi ya Faraon;
kasi pembeni na ye, abalaki basi mosusu ebele ya
bikolo ya bapaya: basi ya Moabi, ya Amoni, ya Edomi, ya
Sidoni mpe ya Iti. **2** Basi yango bawutaki na bikolo oyo,
na tina na bango, Yawe alobaki na bana ya Isalaele: «
Bosengeli te kobalana na bango, noki te bakopengwisa bino
mpe bakotindika mitema na bino na kosambela banzambe na
bango. » Nzokande, Salomo akangamaki na basi ya bikolo
ya bapaya na bolingo makasi. **3** Azalaki na basi nkama
sambo oyo bazalaki bana ya bakonzi, mpe bamakangu
nkama misato. Boye, basi na ye nyonso bapengwisaki ye. **4**
Tango Salomo akomaki mobange, basi na ye batindikaki
motema na ye na kogumbamela banzambe mosusu; mpe
atikaki kolinga Yawe, Nzambe na ye, na motema na ye
mobimba ndenge ezalaki motema ya Davidi, tata na ye. **5**
Salomo akomaki kosambela ekeko ya Asitarite, nzambe
mwasi ya bato ya Sidoni; Moloki, nzambe ya mbindo ya
bato ya Amoni. **6** Boye, Salomo asalaki penza makambo
mabe na miso ya Yawe mpe atambolaki na boyengebene
te liboso ya Yawe ndenge Davidi, tata na ye, atambolaki.
7 Na ngomba oyo etalani na Yelusalemi, Salomo atongaki
esambelo ya likolo ya ngomba mpo na Kemoshi, nzambe
ya mbindo ya Moabi; mpe mpo na Moloki, nzambe ya
mbindo ya bato ya Amoni. **8** Asalaki mpe bongo mpo na
banzambe ya basi na ye nyonso ya bikolo ya bapaya mpo
ete batumbelaka yango malasi mpe babonzelaka yango
mbeka. **9** Yawe atombokelaki Salomo mpo ete motema
na ye epengwaki mosika na Yawe, Nzambe ya Isalaele,
oyo amimonisaki epai na ye mbala mibale. **10** Nzokande,
Yawe apekisaki Salomo kosambela banzambe mosusu; kasi
Salomo atosaki te mitindo ya Yawe. **11** Boye, Yawe alobaki
na Salomo: « Lokola oponi kotambola bongo mpe obateli te
boyokani na Ngai mpe mitindo oyo napesaki yo, nakobotola
yo bokonzi mpe nakopesa yango na moko kati na basali
na yo. **12** Nzokande, mpo na Davidi, tata na yo, nakosala
yango te na tango oyo ozali nanu na bomoi; nakobotola
yango nde na maboko ya mwana na yo ya mobali. **13** Kasi
nakobotola ye bokonzi nyonso te; nakotikela ye etuka moko
mpo na Davidi, mowumbu na Ngai, mpe mpo na Yelusalemi,
engumba oyo napona. » **14** Yawe abimisaki monguna moko
mpo na kobundisa Salomo: Adadi, moto ya Edomi, mwana
kati na libota ya bokonzi ya Edomi. **15** Na kala, na tango
oyo Davidi abundisaki mokili ya Edomi, Joabi mokonzi ya
mampinga, oyo akendeki mpo na kokunda bibembe, abomaki
mibali nyonso ya Edomi. **16** Joabi mpe bato nyonso ya
Isalaele batikalaki kuna basanza motoba kino tango basilisaki
koboma mibali nyonso ya Edomi. **17** Kasi Adadi oyo azalaki
nanu elenge na tango wana akimaki na Ejipito elongo na
ndambo ya bato ya Edomi oyo bazalaki basali ya tata na
ye. **18** Balongwaki na Madiani mpe bakendeki na Parani.
Wuta na Parani, bazwaki bato mpe bakendeki elongo na
bango na Ejipito epai ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Faraon
apesaki Adadi ndako, eteni ya mabele mpe bilei. **19** Lokola
Faraon asepelaki na Adadi mingi, abalisaki ye semeki na ye
ya mwasi, ndeko mwasi ya Takipenesi, mwasi ya mokonzi.
20 Ndeko mwasi ya Takipenesi abotelaki Adadi mwana moko
ya mobali mpe apesaki ye kombo « Genubati. » Takipenesi
abokolaki ye kati na ndako ya Faraon. Genubati avandaki
kuna elongo na bana ya Faraon. **21** Wana Adadi azalaki na
Ejipito, ayokaki ete Davidi mpe Joabi, mokonzi ya mampinga,
bakufi. Boye, Adadi alobaki na Faraon: — Pesa ngai nzela
ete nazonga na mokili na ngai. **22** Faraon atunaki ye: —
Ozangi eloko nini awa mpo ete oluka kozonga na mokili

na yo? Adadi azongisaki: — Eloko moko te. Kasi tika ngai
ete nakende kaka. **23** Nzambe abimisaki monguna mosusu
mpo na kobundisa Salomo; kombo na ye: Rezoni. Rezoni
Azalaki mwana mobali ya Eliyada, oyo akimaki nkolo na ye,
Adadezeri, mokonzi ya Tsoba. **24** Rezoni asangisaki mibali
pene na ye mpe akomaki mokambi ya lisanga ya batomboki
tango Davidi abomaki mampinga ya Tsoba. Bongo batomboki
bakendeki na Damasi epai wapi bavandaki mpe bakomaki
kokonza. **25** Rezoni azalaki monguna ya Isalaele na tango
nyonso oyo Salomo azalaki na bokonzi. Wana Adadi azalaki
kotia Isalaele mobulu, Rezoni akomaki mokonzi ya Siri mpe
akomaki kokanela Isalaele. **26** Jeroboami, mwana mobali ya
Nebati, moto ya Efrayimi ya Tsereda, moko kati na basali
ya Salomo, atombokelaki mokonzi. Mama na ye azalaki
mwasi akufisa mobali, mpe kombo na ye: Tseruya. **27** Tala
ndenge atombokelaki mokonzi: na tango oyo Salomo azalaki
kotonga Milo mpe kokanga madusu ya mir ya engumba
ya Davidi, tata na ye, **28** Jeroboami azalaki elenge mobali
ya makasi mpe ya mpiko; lokola Salomo amonaki ndenge
elenge mobali oyo azalaki kosala mosala na ye malamu,
atiaki ye motambolisi misala nyonso ya makasi mpo na libota
ya Jozefi. **29** Mokolo moko, wana Jeroboami azalaki kobima
na Yelusalemi, Ayiya, mosakoli ya Silo, akutanaki na ye
na nzela mpe alataki kazaka ya sika. Bazalaki kaka bango
mibale na libanda ya mboka, kati na esobe. **30** Ayiya azwaki
kazaka na ye ya sika oyo alataki, akataki yango na biteni
zomi na mibale **31** mpe alobaki na Jeroboami: « Kamata
biteni zomi mpo na yo, pamba te tala makambo oyo Yawe,
Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakobotola bokonzi na maboko
ya Salomo mpe nakopesa yo bikolo zomi. **32** Kasi mpo na
Davidi, mowumbu na Ngai, mpe mpo na engumba Yelusalemi
oyo napona kati na mabota nyonso ya Isalaele, Salomo
akozwa kaka libota moko. **33** Nakosala bongo, pamba te
basundolaki Ngai mpe bagumbamelaki Asitarite, nzambe
mwasi ya bato ya Sidoni; Kemoshi, nzambe ya bato ya
Moabi; mpe Moloki, nzambe ya bato ya Amoni, batambolaki
te na banzela na Ngai mpo na kosala makambo ya sembo
na miso na Ngai, kobatela malako mpe mibeko na Ngai,
ndenge Davidi, tata ya Salomo, asalaki. **34** Kasi nakobotola
te bokonzi nyonso na maboko ya Salomo, nakotika ye nanu
kokonza na mikolo nyonso oyo akozala na bomoi, mpo na
Davidi, mowumbu na Ngai, oyo naponaki mpe abatelaki
mitindo mpe malako na Ngai. **35** Kasi nakobotola bokonzi
na maboko ya mwana na ye ya mobali mpe nakopesa yo
mabota zomi. **36** Nakopesa libota moko epai ya mwana
na ye ya mobali mpo ete Davidi, mowumbu na Ngai, azala
tango nyonso na mokitani liboso na Ngai kati na Yelusalemi,
engumba oyo napona mpo na kotia Kombo na Ngai kati na
yango. **37** Kasi mpo na yo, Jeroboami, nakozwa yo, mpe
okokonza nyonso oyo motema na yo ekolinga mpe okozala
mokonzi ya Isalaele. **38** Soki osali nyonso oyo Ngai nazali
kotinda yo, soki otamboli na banzela na Ngai mpe osali
makambo ya sembo na miso na Ngai, na kobatelaka mibeko
mpe malako na Ngai ndenge Davidi, mowumbu na Ngai,
asalaki, wana nakozala na yo elongo, nakosala ete bokonzi
kati na libota na yo elendisama ndenge nasalaki epai ya
Davidi, mpe nakopesa yo Isalaele. **39** Na bongo, nakoyokisa
ndako ya Davidi soni, kasi mpo na libela te. › » **40** Salomo
alukaki koboma Jeroboami, kasi Jeroboami akimaki na Ejipito
epai ya Shishaki, mokonzi ya Ejipito, avandaki kuna kino na
kufa ya Salomo. **41** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Salomo, misala na ye nyonso mpe bwanya na ye, ekomama
kati na buku ya misala ya Salomo. **42** Salomo akonzaki
Isalaele mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi. **43** Sima
na yango, Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana
na ye, Roboami, akitanaki na ye na bokonzi.

12 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga
mobimba ya Isalaele esanganaki mpo na kokomisa
ye mokonzi. **2** Kasi sima na Jeroboami, mwana mobali
ya Nebati, koyoka sango yango wuta na Ejipito epai wapi
akendeki kobombama mpo na kokima mokonzi Salomo,
azongaki wuta na Ejipito. **3** Boye, batindaki bato kobenga
Jeroboami; bongo ye elongo na lisanga mobimba ya Isalaele
bakendeki epai ya Roboami mpe balobaki na ye: **4** — Tata
na yo anyokolaki biso makasi; kasi sik'oyo, yo, lembisa
misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito
na biso; bongo biso, tokosalela yo. **5** Roboami azongisaki:
— Bokende epai na bino, bopesa ngai mikolo misato mpo
na koyekola likambo yango, bongo bozongela ngai. Mpe
bato bakendeki. **6** Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya
bampaka oyo basalaki elongo na Salomo, tata na ye, tango
azalaki nanu na bomoi. Alobaki na bango: — Toli nini bozali
kopesa ngai lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo? **7**
Bazongiselaki ye: — Soki, na mokolo ya lelo, omikomisi
mosali ya bato oyo, soki osaleli bango mpe opesi bango
eyano ya malamu, bakozala tango nyonso basali na yo.
8 Kasi Roboami aboyaki toli oyo bampaka bapesaki ye;
asengaki toli epai ya bilenge mibali oyo bakolaki esika moko
na ye mpe bazalaki kosalela ye. **9** Atunaki bango: — Toli
nini bozali kopesa lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo
balobi na ngai: « Lembisa misala makasi mpe mikumba oyo
tata na yo atia na mito na biso? » **10** Bilenge mibali oyo
bakolaki esika moko na ye bazongisaki: — Tala makambo
oyo okoyebisa bato oyo balobi na yo: « Tata na yo anyokolaki
biso na misala makasi; kasi yo, lembisela biso yango! »
Yebisa bango: « Mosapi na ngai ya moke eleki loketo ya tata
na ngai na monene; **11** soki tata na ngai anyokolaki bino na
misala makasi, ngai, nakoyeisa yango lisusu makasi koleka;
soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama,
ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. » **12** Sima na mikolo
misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki epai ya
Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango: « Bozongela
ngai sima na mikolo misato. » **13** Mokonzi Roboami aboyaki
kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye, ayanolaki bato na
maloba mabe makasi; **14** alandaki toli ya bilenge mibali mpe
ayebisaki bango: Soki tata na ngai anyokolaki bino na misala
makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki
tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama,
ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. **15** Mokonzi aboyaki
koyoka bato, pamba te ezalaki Yawe nde asalaki bongo
mpo na kokokisa liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto
ya Silo. **16** Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete
mokonzi aboyi koyoka bango, bazongiselaki ye: « Eloko
nini ya lisanga tozali na yango na Davidi? Tozali na eloko
moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi! Isalaele, tika

ete moto na moto azonga na ndako na ye ya kapo! Mpe
yo, mokitani ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako
na yo! » Boye, bana ya Isalaele bazongaki na bandako
na bango ya kapo. **17** Roboami akobaki kokonza bana ya
Isalaele oyo bazalaki kovanda na bingumba ya Yuda. **18**
Mokonzi Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi
misala makasi, kasi bana nyonso ya Isalaele babambaki
ye mabanga mpe akufaki. Nzokande, mokonzi Roboami
alongaki komata na shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi.
19 Ezali boye nde bana ya Isalaele batombokelaki ndako
ya Davidi kino na mokolo ya lelo. **20** Tango bana nyonso
ya Isalaele bayokaki ete Jeroboami azongi, batindaki bato
kobenga ye ete aya na mayangani, mpe bakomisaki ye
mokonzi ya Isalaele mobimba. Kaka libota ya Yuda nde
etikalaki kotosa bokonzi ya ndako ya Davidi. **21** Tango
Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki libota nyonso
ya Yuda mpe libota ya Benjame, aponaki kati na bango
bilombe ya bitumba nkoto nkama moko na tuku mwambe
mpo na kobundisa ndako ya Isalaele mpe kozongisa bokonzi
na maboko ya Roboami, mwana mobali ya Salomo. **22**
Kasi Nzambe alobaki na Shemaya, moto na Nzambe: **23** «
Yebisa Roboami, mwana mobali ya Salomo, mokonzi ya
Yuda; mpe bana nyonso ya Yuda, ya Benjame mpe ba-
oyo batikali: **24** ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Bokende te
kobundisa bandeko na bino, bato ya Isalaele! Tika ete moto
moko na moko azonga na ndako na ye, pamba te Ngai moko
nde nasali makambo nyonso oyo eleki. › » Batosaki Liloba na
Yawe mpe bazongaki na bandako na bango mpo na kotosa
mitindo ya Yawe. **25** Jeroboami atongaki engumba Sishemi,
kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe avandaki
kuna. Longwa na Sishemi, abimaki mpe akendeki kotonga
Penueli. **26** Jeroboami amilobelaki: « Ndenge makambo
ezali kotambola, bokonzi ekoki kozonga na ndako ya Davidi.
27 Soki bato oyo bamati na Yelusalemi mpo na kobonza
mbeka na Tempelo ya Yawe, bakopesa lisusu mitema na
bango epai ya nkolo na bango, Roboami, mokonzi ya Yuda.
Bakoboma ngai mpe bakozonga epai ya mokonzi Roboami.
» **28** Sima na ye koluka toli, mokonzi asalaki bikeko mibale
ya bana ngombe ya wolo. Alobaki na bato: — Oh Isalaele,
bokeyi mpe mingi na Yelusalemi! Botala banzambe na bino
oyo babimisaki bino na Ejipito. **29** Jeroboami atiaki ekeko
moko na Beteli mpe mosusu na Dani. **30** Bongo likambo oyo
ememaki bato na lisumu, pamba te bamoko bazalaki kokende
kogumbamela ekeko oyo ezalaki na Beteli, mpe bamosusu
bazalaki kokende mosika kino na Dani mpo na kogumbamela
ekeko mosusu. **31** Jeroboami atongaki bisambelo ya likolo
ya bangomba mpe atiaki banganga-nzambe oyo bazalaki
ata te bato ya libota ya Levi. **32** Jeroboami akataki ete
basalaka feti mibu nyonso na mokolo ya zomi na mitano
ya sanza ya mwambe ndenge basalaka na mokili ya Yuda,
mpe abonzaki mbeka na etumbelo. Asalaki ndenge wana
na Beteli epai wapi abonzaki mbeka epai ya banzambe ya
bikeko ya bana ngombe oyo asalaki, mpe atiaki banganga-
nzambe na bisambelo oyo abongisaki na likolo ya bangomba.
33 Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya mwambe,
sanza oyo aponaki na ndenge na ye moko, abonzaki mbeka
na etumbelo oyo atongaki na Beteli. Akataki ete basalaka
feti mibu nyonso mpo na bana ya Isalaele mpe amataki na
etumbelo mpo na kotumba ansa.

13 Moto moko na Nzambe alongwaki na Yuda mpe
akendeki na Beteli, kolanda etinda na Yawe, wana
Jeroboami atelemaki pembeni ya etumbelo mpo na kotumba
ansa. **2** Kolanda etinda na Yawe, moto na Nzambe agangaki
makasi mpo na kolakela etumbelo mabe: « Etumbelo,
etumbelo! Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Mwana mobali moko
akobotama na ndako ya Davidi, kombo na ye ekozala Joziasi.
Akotumba na likolo na yo lokola mbeka banganga-nzambe
ya bisambelo ya likolo ya bangomba, oyo batumbaka ansa
na likolo na yo. Mpe na likolo na yo, etumbelo, bakotumba
mikuwa ya bato! › » **3** Na mokolo wana kaka, moto na
Nzambe apesaki elembo: — Tala elembo oyo elakisi ete
ezali Yawe nde alobi: Etumbelo ekobukana mpe putulu
oyo ezali likolo na yango ekopanzana. **4** Tango mokonzi
Jeroboami ayokaki bilakeli mabe oyo moto na Nzambe
alobaki mpo na etumbelo ya Beteli, asembolaki loboko na
ye wuta na etumbelo mpe alobaki: — Bokanga ye! Kasi
loboko oyo Jeroboami asembolaki epai ya moto na Nzambe
ekawukaki, mpe akokaki lisusu te kozongisa yango epai na
ye. **5** Kaka na tango yango, etumbelo ebukanaki mpe putulu
epanzanaki. Ezalaki penza elembo oyo moto na Nzambe
apesaki kolanda etinda na Yawe. **6** Mokonzi alobaki na
moto na Nzambe: — Bondela Yawe, Nzambe na yo, mpe
sambela mpo na ngai ete loboko na ngai ebonga. Moto na
Nzambe abondelaki Yawe, mpe loboko ya mokonzi ebongaki,
ezongaki ndenge ezalaki liboso. **7** Bongo mokonzi alobaki
na moto na Nzambe: — Tokende na ndako mpo ete ozwa
eloko ya kolia mpe napesa yo kado. **8** Kasi moto na Nzambe
azongiselaki mokonzi: — Ata soki opesi ngai kati-kati ya
bozwi na yo, nakokende epai na yo te, nakolia lipa te mpe
nakomela ata litanga ya mayi te na esika oyo. **9** Pamba
te Yawe apesaki ngai mitindo oyo: « Osengeli te kolia lipa,
komela mayi mpe kozongela na nzela oyo oyelaki. » **10**
Boye, akendeki na nzela mosusu mpe azongaki te na nzela
oyo ayelaki na Beteli. **11** Nzokande, mosakoli moko ya
mobange azalaki kovanda na Beteli; bana na ye ya mibali
bayaki koyebisa ye makambo nyonso oyo moto na Nzambe
asalaki na Beteli, na mokolo wana, mpe oyo alobaki na
mokonzi. **12** Tata na bango atunaki bango: — Azongi na
nzela nini? Bana na ye ya mibali balakisaki ye nzela oyo
moto na Nzambe, oyo awutaki na Yuda, azongelaki. **13**
Bongo alobaki na bana na ye ya mibali: — Bobongisela ngai
ane. Sima na bana na ye kobongisela ye ane, amataki likolo
na yango, **14** alandaki moto na Nzambe mpe akutaki ye
avandi na se ya nzete ya Terebente. Atunaki ye: — Ozali
solo moto na Nzambe oyo awuti na Yuda? Moto na Nzambe
azongisaki: — Iyo, ezali nde ngai. **15** Mosakoli alobaki na ye:
— Yaka kolia mesa moko na ngai, na ndako na ngai. **16**
Moto na Nzambe alobaki: — Nakoki te kozonga to kotambola
nzela moko na yo; nakoki mpe te kolia lipa to komela mayi
elongo na yo na esika oyo, **17** pamba te Yawe alobaki na
ngai: « Osengeli te kolia lipa, komela mayi mpe kozongela
na nzela oyo oyelaki. » **18** Mosakoli ya mobange azongisaki:
— Ngai mpe nazali mosakoli lokola yo. Anjelu moko ya Yawe
alobaki na ngai kolanda etinda na Yawe: « Zonga na ye nzela
moko na ndako na yo mpo ete alia lipa mpe amela mayi. »
Nzokande azalaki kokosa ye. **19** Boye, moto na Nzambe
azongaki nzela moko na ye na Beteli, aliaki mpe amelaki kati
na ndako na ye. **20** Wana bavandaki na mesa, Yawe alobaki

na mosakoli ya mobange, oyo azongisaki moto na Nzambe,
21 mpe agangelaki moto na Nzambe oyo awutaki na Yuda:
— Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mpo ete otosi te Liloba
na Yawe mpe obateli te etinda oyo Yawe, Nzambe na yo,
apesaki yo; 22 mpo ete ozongi, olie lipa mpe omeli mayi na
esika oyo napekisaki yo kolia to komela, bakokunda ebembe
na yo te kati na kunda ya batata na yo. » 23 Tango moto na
Nzambe asilisaki kolia mpe komela, mosakoli ya mobange
abongisaki ane ya moto na Nzambe oyo azongisaki sima,
24 mpe moto na Nzambe azongelaki nzela na ye. Wana
azalaki kokende, akutanaki na nkosi na nzela, mpe nkosi
yango ebomaki ye. Ebembe na ye etikalaki na nzela, nkosi
mpe ane etelemaki pembeni ya ebembe na ye. 25 Bato oyo
bazalaki koleka bamonaki ebembe elali na nzela mpe nkosi
etelemi pembeni na yango. Bakendeki kopesa sango kati na
engumba epai wapi mosakoli ya mobange azalaki kovanda.
26 Tango mosakoli ya mobange, oyo azongisaki moto na
Nzambe sima, na mobembo na ye, ayokaki sango yango,
alobaki: — Ezali solo moto na Nzambe oyo atosaki te mitindo
ya Yawe. Yawe akabi ye epai ya nkosi oyo epasoli ye mpe
ebomi ye kolandisama na liloba oyo Yawe ayebisaki ye. 27
Mosakoli ya mobange alobaki na bana na ye ya mibali: —
Bobongisela ngai ane! Bana na ye ya mibali babongiselaki
ye ane yango. 28 Abimaki mpe akutaki ebembe elali na
nzela, ane mpe nkosi etelemi pembeni ya ebembe. Nkosi
eliaki te ezala ebembe to ane. 29 Mosakoli ya mobange
atombolaki ebembe ya moto na Nzambe, atiaki yango na
likolo ya ane mpe amemaki yango na engumba na ye mpo
na kosalela ye matanga mpe kokunda ye. 30 Atiaki ebembe
kati na kunda na ye moko mpe ayembelaki ye nzembo oyo
ya mawa: — Ah, mawa, ndeko na ngai! 31 Sima na kokunda
ye, alobaki na bana na ye ya mibali: — Tango nakokufa,
bokokunda ngai kati na lilita epai wapi bakundi moto na
Nzambe; bokotia mikuwa na ngai pembeni ya mikuwa na ye.
32 Pamba te liloba oyo asakolaki kolanda etinda na Yawe
mpo na kolakela mabe, etumbelo ya Beteli mpe bisambelo
nyonso ya likolo ya bangomba kati na engumba Samari,
ekokokisama solo. 33 Atako bongo, Jeroboami atikaki te
banzela na ye ya mabe, akobaki kaka kotia bato ya mboka
na ye lokola banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya
bangomba; abulisaki lokola nganga-nzambe ya esambelo ya
likolo ya ngomba moto nyonso oyo alingaki kokoma nganga-
nzambe. 34 Oyo nde ezalaki lisumu ya ndako ya Jeroboami,
oyo ememaki kokweya mpe kobebisama ya bokonzi na ye
kati na mokili.

14 Na tango wana kaka, Abiya, mwana mobali ya
Jeroboami, akomaki kobela. 2 Jeroboami alobaki
na mwasi na ye: — Mibongola mpo ete bato bayeba te
ete ozali mwasi ya mokonzi Jeroboami; bongo, kende na
Silo. Mosakoli Ayiya azali kuna; ye nde alobaki na ngai
ete nakozala mokonzi ya bato oyo. 3 Kamata mapa zomi,
ndambo ya bagato, na ekolo ya mafuta ya nzoyi, mpe kende
kokutana na ye; akoyebisa yo makambo oyo ekokomela
mwana na biso ya mobali. 4 Mwasi ya Jeroboami asalaki
makambo oyo mobali na ye atindaki ye: akendeki na Silo
mpe akotaki na ndako ya Ayiya. Nzokande, Ayiya azalaki
komona lisusu te, pamba te miso na ye ekufaki mpo ete
akomaki mobange. 5 Yawe alobaki na Ayiya: — Mwasi
ya Jeroboami azali koya kotuna yo toli mpo na mwana
na ye ya mobali, pamba te azali kobela. Osengeli kopesa
ye eyano songolo to pakala. Tango akoya, akosala lokola
nde azali moto mosusu. 6 Tango Ayiya ayokaki makelele
ya makolo ya mwasi ya Jeroboami na ekuke, alobaki: —
Kota, mwasi ya Jeroboami! Mpo na nini ozali komibongola?
Natindami epai na yo mpo na koyebisa yo sango mabe. 7
Kende koloba na Jeroboami: « Yawe, Nzambe ya Isalaele,
alobi: ‹ Natombolaki yo kati na bato mpe nakomisaki yo
mokambi ya bato na Ngai, Isalaele. 8 Nalongolaki bokonzi
na maboko ya ndako ya Davidi mpe napesaki yo yango, kasi
otambolaki te lokola Davidi, mowumbu na Ngai, oyo atosaki
mibeko na Ngai mpe azalaki kolanda Ngai na motema na
ye mobimba, mpo na kosala oyo kaka ezali malamu na
miso na Ngai. 9 Kasi yo, osali mabe koleka bato nyonso
oyo bazalaki liboso na yo: omisaleli banzambe mosusu,
bikeko ya bibende banyangwisa na moto; boye, olamusi
kanda na Ngai mpe opesi Ngai mokongo. 10 Yango wana,
nakoyeisa pasi na ndako ya Jeroboami, nakosilisa koboma
mibali nyonso kati na ndako ya Jeroboami, ezala mowumbu
to monsomi kati na Isalaele; nakokomba ndako ya Jeroboami
ndenge bakombaka matiti ya mbindo, kino nyonso penza
ekosila. 11 Bambwa ekolia bato nyonso ya Jeroboami, oyo
bakokufa kati na engumba; mpe bandeke ya likolo ekolia
bato nyonso oyo bakokufa na zamba, elobi Yawe. › » 12
Mpo na yo, telema mpe zonga na ndako na yo. Tango kaka
okotia makolo na yo kati na engumba na yo, mwana na yo ya
mobali akokufa. 13 Bato nyonso ya Isalaele bakosalela ye
matanga mpe bakokunda ye. Ye moko kaka, kati na ndako ya
Jeroboami, nde bakokunda; pamba te kati na ndako mobimba
ya Jeroboami, ye kaka nde Nzambe amoni na eloko ya
malamu oyo esepelisi Yawe, Nzambe ya Isalaele. 14 Yawe
akobimisa mpo na Ye moko, mokonzi mosusu ya Isalaele oyo
akosilisa koboma ndako nyonso ya Jeroboami. Solo, ezali
nde mpo na lelo, kaka sik'oyo! 15 Yawe akobeta Isalaele,
mpe Isalaele akoningana lokola nzete oyo ebotaka na mayi,
oyo mayi ezali koningisa; akopikola Isalaele wuta na mabele
ya malamu oyo apesaki na bakoko na ye mpe akopanza
bango mosika ya ebale Efrate, pamba te balamusi kanda
ya Yawe na kosalaka makonzi ya bule mpo na Ashera. 16
Akokaba Isalaele mpo na masumu oyo Jeroboami asali mpe
asalisi Isalaele. 17 Mwasi ya Jeroboami atelemaki, akendeki
mpe akomaki na Tiritsa. Tango akomaki na ekuke ya ndako
na ye, mwana na ye ya mobali akufaki. 18 Bakundaki ye,
mpe Isalaele mobimba basalaki matanga ndenge kaka Yawe
alobaki na nzela ya mowumbu na Ye, mosakoli Ayiya. 19
Misala mosusu ya Jeroboami, bitumba mpe bokonzi na ye
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. 20
Jeroboami asalaki mibu tuku mibale na mibale na bokonzi,
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika
moko na bakoko na ye. Nadabi, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi. 21 Roboami, mwana mobali ya
Salomo, akomaki mokonzi ya Yuda; azalaki na mibu tuku
minei na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe
akonzaki mibu zomi na sambo na Yelusalemi, engumba oyo
Yawe aponaki kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na
kotia Kombo na Ye. Kombo ya mama na Roboami ezalaki «
Naama. » Naama azalaki moto ya Amoni. 22 Bato ya Yuda
basalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Na nzela ya

masumu oyo basalaki, balamusaki zuwa ya Nzambe koleka
oyo batata na bango basalaki. **23** Batongaki lisusu mpo na
bango moko bisambelo ya likolo ya bangomba, mabanga ya
bule, makonzi ya bule mpo na Ashera na likolo ya bangomba
nyonso mpe na se ya banzete nyonso ya mobesu. **24** Ezalaki
lisusu na mibali oyo bazalaki komipesa na kindumba ya
bule kati na mokili ya Yuda: bamipesaki na kosala makambo
ya nkele kolanda bikolo ya bapaya oyo Yawe abenganaki
liboso ya bato ya Isalaele. **25** Tango Roboami akokisaki
mibu mitano na bokonzi, Shishaki, mokonzi ya Ejipito, ayaki
kobundisa Yelusalemi. **26** Azwaki bomengo ya Tempelo ya
Yawe mpe bomengo ya ndako ya mokonzi. Azwaki penza
biloko nyonso, ezala banguba nyonso ya wolo oyo Salomo
asalisaki. **27** Boye, na esika ya banguba ya wolo, mokonzi
Roboami asalisaki banguba ya bronze mpe apesaki yango
epai ya bakonzi ya bakengeli na ye, oyo bazalaki kobatela
ekotelo ya ndako ya mokonzi. **28** Tango nyonso mokonzi
abandaki kokende na Tempelo ya Yawe, bakengeli bazalaki
komema banguba mpe kozongisa yango kati na ndako
ya bakengeli. **29** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Roboami mpe misala na ye ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Yuda. **30** Ezalaki tango nyonso na bitumba kati
na Roboami mpe Jeroboami. **31** Roboami akendeki kokutana
na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko
na ye kati na engumba ya Davidi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Naama. » Naama azalaki moto ya Amoni. Abiyami,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

15 Tango Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, akokisaki
mibu zomi na mwambe na bokonzi, Abiyami akomaki
mokonzi ya Yuda. **2** Awumelaki mibu misato na bokonzi,
na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Maaka.
» Maaka azalaki mwana ya Abisalomi. **3** Asalaki masumu
nyonso oyo tata na ye asalaki liboso ete Abiyami akoma
mokonzi. Apesaki te motema na ye mobimba epai na Yawe,
Nzambe na ye, ndenge ezalaki motema ya Davidi, koko
na ye. **4** Nzokande, mpo na Davidi, Yawe Nzambe na ye,
apesaki Abiyami mwinda kati na Yelusalemi, wana atiaki
mwana na ye ya mobali mpo na kokitana na ye na bokonzi
mpe kokomisa Yelusalemi makasi. **5** Pamba te Davidi asalaki
makambo ya malamu na miso ya Yawe mpe abatelaki
mibeko ya Yawe mikolo nyonso ya bomoi na ye, longola kaka
likambo moko: likambo ya Iri, moto ya Iti. **6** Mikolo nyonso
ya bomoi ya Abiyami, ndako ya Roboami ezalaki kaka na
bitumba na ndako ya Jeroboami. **7** Makambo mosusu oyo
etali bokonzi ya Abiyami mpe misala na ye, ekomama kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Bitumba ezalaki kati
na Jeroboami mpe Abiyami. **8** Abiyami akendeki kokutana
na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya
Davidi. Asa, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. **9** Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, asalaki
mibu tuku mibale na bokonzi, Asa akomaki mokonzi ya
Yuda. **10** Asalaki mibu tuku minei na moko na bokonzi,
na Yelusalemi. Kombo ya koko na ye ya mwasi ezalaki
« Maaka. » Maaka azalaki mwana mwasi ya Abisalomi.
11 Asa asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe,
ndenge Davidi, koko na ye, asalaki. **12** Abenganaki wuta na
mokili, bato oyo bazalaki komipesa na kindumba ya bule,
mpe alongolaki banzambe nyonso ya bikeko oyo tata na ye
asalaki. **13** Alongolaki ezala Maaka, koko na ye ya mwasi,
na lokumu ya mama ya mokonzi; pamba te Maaka asalelaki
nzambe mwasi Ashera ekeko ya soni. Asa abukaki mpe
atumbaki ekeko yango ya soni kati na lubwaku ya Sedron.
14 Nzokande, atako abebisaki te bisambelo ya likolo ya
bangomba, Asa abatelaki motema na ye sembo na miso ya
Yawe, na mikolo nyonso ya bomoi na ye. **15** Azongisaki
kati na Tempelo ya Yawe biloko oyo tata na ye mpe ye
moko babulisaki: palata, wolo mpe biloko mosusu. **16** Na
mikolo nyonso oyo Asa mpe Baesha, mokonzi ya Isalaele,
bazalaki na bokonzi, bazalaki kaka na bitumba. **17** Baesha,
mokonzi ya Isalaele, abundisaki Yuda mpe alendisaki bamir
ya engumba Rama mpo na kopekisa bato kokota to kobima
na mokili ya Asa, mokonzi ya Yuda. **18** Asa azwaki palata
mpe wolo nyonso oyo etikalaki kati na bibombelo bomengo
ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi; apesaki
yango na maboko ya basali na ye mpe atindaki bango
epai ya Beni-Adadi, mwana mobali ya Tabirimoni, mwana
mobali ya Ezioni, mokonzi ya Siri, oyo azalaki kovanda
na Damasi. Atindelaki ye mpe maloba oyo: **19** « Tika ete
tosala boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati
na tata na ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo kado ya
palata mpe ya wolo. Kende kokata boyokani na yo elongo
na Baesha, mokonzi ya Isalaele, mpo ete abundisa ngai
lisusu te. » **20** Beni-Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa
mpe atindaki bakonzi ya basoda na ye kobundisa bingumba
ya Isalaele. Abotolaki Iyoni, Dani, Abele-Beti-Maaka, etuka
mobimba ya Kinereti mpe mokili nyonso ya Nefitali. **21** Tango
kaka Baesha ayokaki bongo, atikaki kolendisa engumba
Rama mpe akendeki kovanda na Tiritsa. **22** Bongo mokonzi
Asa abengisaki bato nyonso ya Yuda, kolongola ata moto
moko te; mpe bamemaki longwa na Rama mabanga mpe
mabaya oyo Baesha azalaki kosalela kuna. Mokonzi Asa
asalelaki yango mpo na kolendisa engumba Geba kati na
etuka ya Benjame, mpe engumba Mitsipa. **23** Makambo
mosusu oyo etali bokonzi ya Asa, molende na ye, misala
na ye nyonso mpe bingumba na ye nyonso oyo atongaki,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Tango
akomaki mobange, akomaki kobela makolo. **24** Asa akendeki
kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko
na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye.
Jozafati, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.
25 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu mibale na
bokonzi; Nadabi, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki
mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki Isalaele mibu mibale.
26 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, atambolaki
na banzela mabe ya tata na ye, oyo atindikaki mpe bato
ya Isalaele na kosala masumu. **27** Baesha, mwana mobali
ya Ayiya, moto ya libota ya Isakari, asalelaki ye likita mpe
abomaki ye na Gibetoni, moko kati na bingumba ya bato ya
Filisitia, na tango oyo Nadabi elongo na Isalaele mobimba
bazingelaki Gibetoni. **28** Baesha abomaki Nababi tango
Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu misato na bokonzi,
mpe akitanaki na Nadabi na bokonzi. **29** Tango azwaki
bokonzi, abomaki libota nyonso ya Jeroboami mpe atikaki
ata moto moko te na bomoi kati na libota ya Jeroboami:
abomaki bato nyonso kolanda etinda na Yawe na nzela ya
mowumbu na ye, Ayiya, moto ya Silo, **30** mpo na masumu
oyo Jeroboami asalaki mpe atindikaki bato ya Isalaele na

kosala. Na bongo, apelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya
Isalaele. **31** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Nadabi
mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Isalaele. **32** Na mikolo nyonso oyo Asa mpe
Baesha, mokonzi ya Isalaele, bazalaki na bokonzi, bazalaki
kaka na bitumba. **33** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu misato na bokonzi, Baesha, mwana mobali ya Ayiya,
akomaki mokonzi ya Isalaele mobimba, na Tiritsa. Asalaki
mibu tuku mibale na minei na bokonzi. **34** Baesha asalaki
makambo mabe na miso ya Yawe, na komekola banzela ya
Jeroboami oyo atindikaki bato ya Isalaele na kosala masumu
na ye.

16 Yawe alobaki na Jewu, mwana mobali ya Anani, na
tina na Baesha: **2** « Mpo ete nazwaki yo kati na
putulu mpe nakomisi yo mokambi ya bato na Ngai, Isalaele,
kasi otambolaki na banzela ya Jeroboami mpe okweyisi
bato na Ngai, Isalaele, na masumu oyo epelisi kanda na
Ngai, **3** nakokombola Baesha mpe libota na ye nyonso, mpe
nakokomisa ndako na ye lokola ndako ya Jeroboami, mwana
mobali ya Nebati. **4** Bambwa ekolia bato ya Baesha oyo
bakokufa kati na engumba mpe bandeke ya likolo ekolia bato
oyo bakokufa na bilanga. » **5** Makambo mosusu oyo etali
mokonzi Baesha mpe misala minene oyo asalaki, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **6** Baesha
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Tiritsa; mpe Ela, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. **7** Yawe alobaki lisusu na nzela ya mosakoli Jewu,
mwana mobali ya Anani, na tina na Baesha mpe ndako na
ye, mpo na makambo mibale oyo: ya liboso, mpo na mabe
nyonso oyo asalaki na miso ya Yawe, na kopelisa kanda
ya Yawe na nzela ya misala na ye kino kokoma ndenge
moko na libota ya Jeroboami; ya mibale, mpo ete asilisaki
koboma bato nyonso ya libota ya Jeroboami. **8** Tango Asa,
mokonzi ya Yuda, asalaki mibu tuku mibale na motoba na
bokonzi; Ela, mwana mobali ya Baesha, akomaki mokonzi ya
Isalaele mpe akonzaki Isalaele mibu mibale na Tiritsa. **9**
Zimiri, mokonzi ya mampinga oyo azalaki kokamba ndambo
ya bashar na ye, asalelaki ye likita. Na tango wana, mokonzi
Ela azalaki na Tiritsa komela mpe kolangwa masanga na
ndako ya Aritsa, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, kuna
na Tiritsa. **10** Zimiri akotaki, abetaki mpe abomaki ye na
tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mibale na
sambo na bokonzi. Boye, Zimiri akitanaki na Ela na bokonzi.
11 Na tango kaka azwaki bokonzi mpe avandaki na kiti ya
bokonzi, asilisaki koboma libota mobimba ya Baesha; atikaki
ata mobali moko te na bomoi, ezala ndeko to molingami
na ye. **12** Boye, Zimiri asilisaki koboma libota nyonso ya
Baesha kolanda Liloba na Yawe, oyo elobamaki mpo na
kotelemela Baesha na nzela ya mosakoli Jewu; **13** likolo ya
masumu nyonso oyo Baesha elongo na mwana na ye ya
mobali Ela basalaki mpe oyo ememaki Isalaele mobimba na
libebi; masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya
Isalaele, na nzela ya banzambe na bango ya bikeko oyo
ezanga tina. **14** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Ela,
misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi
ya Isalaele. **15** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu
tuku mibale na sambo na bokonzi; Zimiri akonzaki na Tiritsa,
mikolo sambo. Mampinga ya basoda ya Isalaele batongaki
molako na bango pembeni ya Gibetoni, engumba ya bato
ya Filisitia, mpo na kobundisa yango. **16** Tango bato ya
Isalaele oyo bazalaki kati na molako bayokaki ete Zimiri asali
likita mpo na kotelemela mokonzi Asa mpe abomaki ye,
bakomisaki kaka na mokolo wana Omiri oyo azalaki mokonzi
ya mampinga, mokonzi ya Isalaele kati na molako. **17** Bongo
Omiri elongo na bato nyonso ya Isalaele balongwaki na
Gibetoni mpe bakendeki kozingela Tiritsa. **18** Tango Zimiri
amonaki ete mampinga ya Isalaele esili kobotola engumba,
akotaki na ndako ya bokonzi, amitumbaki na ndako mpe
akufaki na moto. **19** Akufaki likolo ya masumu oyo asalaki, na
kosala mabe na miso ya Yawe mpe na kotambola na banzela
ya Jeroboami oyo asalaki masumu oyo ememaki Isalaele
na libebi. **20** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Zimiri
mpe botomboki na ye, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Isalaele. **21** Sima na kufa ya Zimiri, bana ya
Isalaele bakabwanaki na bandambo mibale: ndambo moko
elandaki Tibini, mwana mobali ya Ginati lokola mokonzi;
mpe ndambo mosusu elandaki Omiri. **22** Kasi bato oyo
bazalaki kolanda Omiri bamonanaki makasi koleka bato oyo
bazalaki kolanda Tibini, mwana mobali ya Ginati. Boye, Tibini
akufaki mpe Omiri akitanaki na ye na bokonzi. **23** Tango
Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na moko,
Omiri akomaki mokonzi ya Isalaele. Asalaki mibu zomi na
mibale na bokonzi, mpe kati na mibu zomi na mibale wana,
akonzaki mpe engumba Tiritsa mibu motoba. **24** Asombaki
ngomba Samari epai ya Shemeri na motuya ya palata nkoto
motoba mpe atongaki engumba likolo na yango. Abengaki
engumba yango Samari kolanda kombo ya Shemeri, mokolo
na yango ya liboso. **25** Kasi Omiri asalaki makambo mabe na
miso ya Yawe mpe asalaki masumu koleka bakonzi nyonso
oyo bakonzaki liboso na ye. **26** Atambolaki na banzela
nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo asalaki
masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele,
na nzela ya banzambe na bango ya bikeko oyo ezanga tina.
27 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Omiri: misala
oyo asalaki mpe nguya oyo alakisaki, ekomama kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **28** Omiri, akendeki
kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari.
Akabi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.
29 Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato
na mwambe na bokonzi, Akabi, mwana mobali ya Omiri,
akomaki mokonzi ya Isalaele. Akonzaki Isalaele na engumba
Samari mibu tuku mibale na mibale. **30** Akabi, mwana mobali
ya Omiri, asalaki makambo mabe mingi na miso ya Yawe
koleka bakonzi nyonso oyo bakonzaki liboso na ye. **31** Lokola
amonaki ete kolanda masumu ya Jeroboami, mwana mobali
ya Nebati, ekokaki te, abalaki Jezabeli, mwana mwasi ya
Etibala, mokonzi ya Sidoni, mpe akomaki kosalela nzambe
Bala mpe kogumbamela yango. **32** Akabi atongaki etumbelo
mpo na nzambe Bala kati na ndako oyo atongaki mpo na
yango, na Samari. **33** Akabi atongaki lisusu likonzi ya bule
ya nzambe mwasi Ashera; asalaki makambo mabe koleka
bakonzi nyonso ya Isalaele oyo bakonzaki liboso na ye,
makambo oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
34 Na tango Akabi azalaki mokonzi, Iyeli, moto ya Beteli,
atongaki lisusu engumba Jeriko. Tango atongaki miboko na
yango, Abirami, mwana na ye ya liboso ya mobali, akufaki;
mpe tango batiaki bikuke na yango, Segubi, mwana na ye ya

mobali ya suka, akufaki. Yango esalemaki kolanda liloba oyo
Yawe alobaki na nzela na Jozue, mwana mobali ya Nuni.

17 Eliya, moto ya Tishibe, moko kati na bavandi ya
Galadi, alobaki na mokonzi Akabi: — Solo, na Kombo
na Yawe, Nzambe ya Isalaele, Nzambe oyo ngai nasalelaka,
mamwe mpe mvula ekozala te na mibu oyo ezali koya,
longola kaka soki nasengi yango. **2** Bongo Yawe alobaki
na Eliya: **3** — Longwa awa, kende na ngambo ya este
mpe bombama na lubwaku ya Keriti, na ngambo ya este ya
Yordani. **4** Kuna, okomela mayi ya lubwaku, mpe napesi
mitindo epai ya bayanganga mpo ete eleisa yo. **5** Eliya
asalaki ndenge Yawe alobaki na ye: akendeki na lubwaku ya
Keriti na ngambo ya este ya Yordani mpe avandaki kuna.
6 Bayanganga ezalaki komemela ye mapa mpe mbisi na
tongo mpe na pokwa, mpe amelaki mayi ya lubwaku. **7** Sima
na mwa tango, mayi ya lubwaku ekawukaki mpo ete mvula
ezalaki lisusu konoka te na mokili. **8** Yawe alobaki na Eliya:
9 « Kende na lombangu na Sarepita, kati na mokili ya Sidoni,
mpe vanda kuna. Napesi mitindo kuna epai ya mwasi moko
oyo akufisa mobali ete apesa yo bilei. » **10** Eliya akendeki
na Sarepita. Tango akomaki na ekuke ya engumba, mwasi
moko oyo akufisa mobali azalaki wana; azalaki kolokota
bakoni. Eliya abengaki ye mpe alobaki na ye: — Nabondeli
yo, zwela ngai mwa mayi na mbeki mpo ete namela. **11**
Tango mwasi yango azalaki kokende kozwa mayi, Eliya
ayebisaki ye lisusu: — Nabondeli yo, memela ngai mpe
lipa. **12** Mwasi yango azongiselaki ye: — Na Kombo na
Yawe, Nzambe na yo, nazali na lipa te; nazali kaka na mwa
ndambo ya farine na sani mpe ndambo ya mafuta na mbeki.
Nazali kolokota mwa koni oyo nakomema na ndako mpo na
kolamba bilei ya suka mpo na ngai mpe mpo na mwana na
ngai ya mobali. Tango tokosilisa yango, ekotikala na biso
kaka kozela kufa. **13** Eliya alobaki na ye: — Kobanga te,
zonga na ndako mpe sala ndenge olobi. Kasi salela ngai
nanu lipa na oyo ozali na yango mpe memela ngai yango;
bongo na sima, okosala mpo na yo mpe mpo na mwana na
yo ya mobali. **14** Pamba te, tala maloba oyo Yawe, Nzambe
ya Isalaele, alobi: « Farine ekozanga te na sani, mpe mafuta
ekosila te na mbeki. » **15** Mwasi yango akendeki mpe asalaki
ndenge kaka Eliya alobaki. Boye, na tango molayi, bilei
ezangaki te mpo na Eliya, mpo na mwasi oyo akufisa mobali
mpe mpo na ndako na ye. **16** Farine etikalaki kosila te na
sani, mpe mafuta etikalaki kokawuka te na mbeki, kolanda
ndenge Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Eliya. **17** Sima
na mwa tango, mwana mobali ya mwasi oyo akufisa mobali,
nkolo ndako, abelaki; mpe pasi na ye ekomaki makasi penza
kino akataki motema. **18** Mwasi yango alobaki na Eliya:
— Moto na Nzambe, nasali yo nini? Boni, oyaki na ndako
na ngai mpo na kokundola lisumu na ngai mpe kobomisa
mwana na ngai ya mobali? **19** Eliya azongisaki: — Pesa
ngai mwana na yo ya mobali. Eliya azwaki mwana yango
na maboko ya mwasi oyo akufisa mobali, amemaki ye na
shambre ya likolo epai wapi azalaka kovanda mpe alalisaki
ye na mbeto na ye; **20** abelelaki Yawe na maloba oyo: —
Oh Yawe, Nzambe na ngai, mpo na nini koyeisa lisusu pasi
na bomoi ya mwasi oyo akufisa mobali, na koboma mwana
na ye ya mobali; nzokande ayambaki ngai epai na ye? **21**
Sima, amitandaki mbala misato likolo ya mwana mobali mpe
abelelaki Yawe na maloba oyo: — Oh Yawe, Nzambe na
ngai, tika ete pema ya mwana mobali oyo ezonga kati na ye.
22 Yawe ayanolaki libondeli ya Eliya mpe azongisaki pema
kati na mwana mobali, bongo mwana yango azongaki lisusu
na bomoi. **23** Eliya azwaki mwana mpe akitisaki ye wuta
na shambre ya likolo kino kati na ndako. Apesaki mwana
epai ya mama na ye mpe alobaki: — Tala mwana na yo ya
mobali, azali na bomoi. **24** Mwasi yango alobaki na Eliya: —
Nasosoli sik'oyo ete ozali solo moto na Nzambe; mpe Liloba
na Yawe, oyo ebimaka na monoko na yo ezali penza solo.

18 Sima na tango molayi, na mobu ya misato, Yawe
alobaki na Eliya: « Kende komimonisa epai ya Akabi,
mpe Ngai nakonokisa mvula na mokili oyo. » **2** Eliya akendeki
komimonisa epai ya Akabi. Wana nzala ezalaki makasi na
Samari, **3** Akabi abengisaki Abidiasi, mobateli bikolo ya
ndako na ye. Nzokande Abidiasi azalaki kotosa Yawe mingi.
4 Wana Jezabeli azalaki koboma basakoli ya Yawe, Abidiasi
azwaki basakoli nkama moko mpe abombaki bango kati na
madusu mibale ya mabanga: basakoli tuku mitano na lidusu
moko na moko, mpe azalaki kopesa bango bilei mpe mayi. **5**
Akabi apesaki mitindo na Abidiasi: « Tambola kati na mokili
mobimba, na bitima nyonso ya mayi mpe na miluka nyonso;
tango mosusu tokoki kozwa matiti ya mobesu mpe tokobatela
bomoi ya bampunda mpe ya bamile mpo ete toboma lisusu
te ndambo ya bibwele na biso. » **6** Bakabolaki mokili mpo
na kotambola kati na yango, Akabi akendeki ye moko na
ngambo moko, Abidiasi mpe akendeki ye moko na ngambo
mosusu. **7** Wana Abidiasi azalaki kokende, Eliya akutanaki
na ye. Abidiasi asosolaki ete ezali ye, afukamaki elongi kino
na se mpe alobaki: — Boni, ezali penza yo, Eliya, nkolo na
ngai? **8** Eliya azongisaki: — Iyo, ezali ngai. Kende koyebisa
mokonzi na yo ete Eliya azali awa. **9** Abidiasi atunaki: —
Likambo nini ya mabe ngai nasali mpo ete okaba mosali na
yo epai ya Akabi mpo ete baboma ngai? **10** Solo, na Kombo
na Yawe, Nzambe na yo, ezali na ekolo moko te to mokili
moko te epai wapi nkolo na ngai azangi kotinda bato koluka
yo. Mpe soki ekolo moko to mokili elobi ete ozalaki kuna te,
Akabi azalaki kolapisa bango ndayi ete bamoni yo te. **11**
Kasi sik'oyo otindi ngai ete nakende epai ya mokonzi na
ngai koyebisa ye ete Eliya azali awa. **12** Nayebi te esika nini
Molimo na Yawe akoki komema yo tango nakotika yo. Soki
namemi sango epai ya Akabi, kasi ye amoni yo te, akoboma
ngai. Nzokande ngai, mosali na yo, natosaka Yawe wuta
bolenge na ngai. **13** Nkolo na ngai, oyokaki te makambo oyo
nasalaki tango Jezabeli azalaki koboma basakoli ya Yawe?
Nabombaki basakoli ya Yawe nkama moko kati na madusu
mibale ya mabanga: tuku mitano na lidusu moko na moko
mpe napesaki bango bilei mpe mayi ya komela. **14** Sik'oyo
olobi na ngai ete nakende koyebisa mokonzi na ngai ete
Eliya azali awa? Akoboma ngai! **15** Eliya alobaki: — Solo, na
Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe oyo ngai
nazali kosalela, lelo nakomimonisa epai ya Akabi. **16** Boye
Abidiasi akendeki kokutana na Akabi mpe apesaki ye sango;
mpe Akabi akendeki kokutana na Eliya. **17** Tango Akabi
amonaki Eliya alobaki na ye: — Yo nde moto ozali kotia
mobulu kati na Isalaele? **18** Eliya azongisaki: — Natie mobulu
te kati na Isalaele. Kasi ezali nde yo mpe libota ya tata na yo
bato bozali kosala mobulu, pamba te botosaki te mibeko

ya Yawe mpe bolandi banzambe Bala. **19** Sik'oyo bengisa
bato ya Isalaele nyonso ete tokutana na ngomba Karimeli
elongo na basakoli ya Bala nkama minei na tuku mitano mpe
basakoli ya Ashera nkama minei oyo baliaka na mesa ya
Jezabeli. **20** Boye Akabi atindaki sango epai ya bato nyonso
ya Isalaele mpe asangisaki basakoli na ngomba Karimeli. **21**
Eliya apusanaki pene na bato mpe alobaki: — Kino tango
nini bokotambola lokolo moko na zamba mpe lokolo mosusu
na nzela? Soki Yawe azali Nzambe, tika ete bolanda Ye!
Kasi soki mpe Bala, bolanda ye. Bato bazongisaki ata eloko
moko te. **22** Boye Eliya alobaki na bango: — Natikali kaka
ngai moko mosakoli kati na basakoli na Yawe. Kasi Bala
azali na basakoli tuku minei na mitano. **23** Bobongisela
biso bangombe mibale ya mibali. Tika ete basakoli ya Bala
bapona bango moko ngombe moko, bakata-kata yango na
biteni mpe batia yango likolo ya bakoni, kasi bapelisa moto te.
Ngai mpe nakobongisa ngombe mosusu, nakotia yango likolo
ya bakoni, kasi na kopelisa moto te. **24** Boye bokobelela
kombo ya nzambe na bino, bongo ngai mpe nakobelela
Kombo ya Yawe. Nzambe oyo akoyanola na nzela ya moto,
Ye nde Nzambe ya solo. Boye bato nyonso bazongisaki:
— Makambo oyo olobi ezali malamu. **25** Eliya alobaki na
basakoli ya Bala: — Bopona ngombe moko kati na bangombe
ya mibali; bino bozala bato ya liboso ya kobongisa yango,
pamba te bozali ebele. Bobelela kombo ya nzambe na bino,
kasi bopelisa moto te. **26** Boye, bazwaki ngombe ya mobali
oyo bapesaki bango mpe babongisaki yango. Babelelaki
kombo ya Bala kobanda na tongo kino na midi, bagangaki:
« Bala, yanola biso! » Kasi eyano ezalaki te mpe nzambe
moko te ayanolaki bango. Bakomaki kobina zingazinga ya
etumbelo oyo batongaki. **27** Na midi, Eliya akomaki kotiola
bango, alobaki: « Boganga lisusu makasi, pamba te azali
nzambe; tango mosusu azali kokanisa makambo ebele to
akangami na misala mosusu to azali na mobembo; to mpe
azali kolala, boye esengeli bino kolamusa ye. » **28** Boye
bagangaki lisusu makasi mpe bamizokisaki na mipanga
na makonga, ndenge ezalaki momesano na bango kino
makila kotanga. **29** Wana ngonga ya midi elekaki, bakobaki
kotuntuka kino na tango ya mbeka ya pokwa, kasi eyano
ezalaki kaka te, nzambe moko te ayanolaki bango mpe ata
elembo moko te ezalaki. **30** Eliya alobaki na bato nyonso: —
Bopusana pene na ngai! Bato nyonso bapusanaki pene na ye
mpe Eliya abongisaki etumbelo ya Yawe oyo ebukanaki. **31**
Eliya akamataki mabanga zomi na mibale kolanda motango
ya mabota ya bana mibali ya Jakobi oyo Yawe alobaki na ye:
« Kombo na yo ekozala Isalaele. » **32** Na mabanga yango,
atongaki etumbelo mpo na Yawe; atimolaki libulu ya mayi
oyo ekokaki kokota balitele pene tuku misato zingazinga ya
etumbelo. **33** Abongisaki bakoni, akataki ngombe na biteni
mpe atiaki yango likolo ya bakoni. **34** Alobaki na bango:
— Botondisa mayi kati na bambeki minei ya minene mpe
bosopa yango na likolo ya mbeka mpe na likolo ya bakoni.
Basalaki bongo. Alobaki na bango lisusu: — Botondisa mayi
kati na bambeki minei ya minene mpe bosopa yango na likolo
ya mbeka mpe na likolo ya bakoni. Basalaki lisusu bongo.
Apesaki bango mitindo: — Bosala bongo mpo na mbala ya
misato! Basalaki bongo mpo na mbala ya misato. **35** Mayi
esopanaki zingazinga ya etumbelo mpe etondisaki libulu.
36 Na ngonga oyo batumbaka mbeka ya pokwa, mosakoli
Eliya apusanaki mpe asambelaki: — Oh Yawe, Nzambe ya
Abrayami, ya Izaki mpe ya Isalaele! Tika bato bayeba lelo
ete Yo nde ozali Nzambe ya Isalaele, mpe ngai nazali mosali
na Yo; mpe nasali makambo oyo nyonso na etinda na Yo.
37 Yanola ngai, oh Yawe, yanola ngai, mpo ete bato oyo
bayeba solo ete Yo, Yawe, nde ozali Nzambe; na bongo
okozongisa mitema ya bato oyo epai na Yo. **38** Bongo moto
ya Yawe ekweyaki, ezikisaki mbeka, bakoni, mabanga mpe
ekawusaki mayi nyonso kati na libulu. **39** Tango bato nyonso
bamonaki bongo, bakweyaki bilongi na se mpe bagangaki: —
Solo, Yawe nde azali Nzambe; Yawe nde azali Nzambe! **40**
Eliya apesaki bango mitindo: — Bokanga basakoli ya Bala,
botika ata moto moko te kokima. Bakangaki bango, mpe
Eliya amemaki bango na lubwaku ya Kishoni mpo na kokata
bango bakingo kuna. **41** Eliya alobaki na Akabi: — Kende,
lia mpe mela, pamba te nazali koyoka makelele ya mvula
makasi. **42** Boye, Akabi akendeki kolia mpe komela. Kasi
Eliya amataki kino na songe ya ngomba Karimeli, afukamaki
elongi kino na se, na kati-kati ya mabolongo. **43** Alobaki na
mosali na ye: — Kende kotala na nzela ya ebale monene.
Mosali na ye akendeki kotala, alobaki: — Eloko moko te
ezali kuna. Eliya atindaki ye mbala sambo na maloba oyo:
« Kende kotala lisusu! » **44** Na mbala ya sambo, mosali na ye
alobaki: — Tala, lipata moko ya moke lokola loboko ya moto
ezali kobima wuta na ebale monene. Boye Eliya alobaki:
— Kende koyebisa Akabi: « Bongisa shar na yo noki mpe
zonga na ndako na yo, noki te mvula ekokanga yo na nzela.
» **45** Na tango wana kaka, likolo eyindaki makasi na mapata
ya mvula, mopepe eyaki, mpe mvula makasi enokaki. Akabi
amataki na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli. **46** Lokola
nguya na Yawe ezalaki likolo ya Eliya oyo alataki mokaba na
loketo na ye, akimaki mbangu liboso ya Akabi kino na ekuke
ya Jizireyeli.

19 Akabi ayebisaki Jezabeli makambo nyonso oyo Eliya
asalaki mpe ndenge nini abomaki basakoli nyonso
na mopanga. **2** Boye Jezabeli atindaki ntoma epai ya Eliya
mpo na koyebisa ye: — Tika ete banzambe bapesa ngai
etumbu ya makasi koleka soki lobi, kaka na ngonga oyo,
nakomisi bomoi na yo te ndenge okomisaki bomoi ya moko
na moko kati na bango. **3** Eliya abangaki mpe akimaki mpo
na kobikisa bomoi na ye. Tango akomaki na Beri-Sheba ya
Yuda, atikaki kuna mosali na ye. **4** Sima na ye kotambola
mokolo mobimba kati na esobe, akomaki na nzete moko
ya moke, avandaki na se na yango mpe asengaki kufa na
maloba oyo: — Yawe, nalembi! Zwa molimo na ngai mpo ete
naleki bakoko na ngai te na malamu. **5** Bongo alalaki na se
ya nzete yango mpe azwaki pongi. Mbala moko, anjelu moko
asimbaki ye mpe alobaki na ye: — Lamuka mpe lia. **6** Atalaki
mpe amonaki pene ya esika oyo atiaki moto, lipa batumba
na mabanga ya moto mpe mbeki ya mayi. Aliaki, amelaki
mpe alalaki lisusu. **7** Anjelu ya Yawe azongaki na mbala ya
mibale, asimbaki ye lisusu mpe alobaki: — Lamuka mpe lia,
pamba te mobembo ezali molayi mingi mpo na yo. **8** Boye
alamukaki, aliaki mpe amelaki. Bongo na makasi oyo azwaki
na nzela ya bilei, atambolaki mobembo ya mikolo tuku minei
mpe ya babutu tuku minei kino akomaki na Orebi, ngomba
ya Nzambe. **9** Kuna, akotaki na lidusu ya mabanga mpe
alekisaki butu. Yawe alobaki na ye: — Eliya, ozali kosala

nini awa? **10** Azongisaki: — Nazali na bolingo eleka ndelo
mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, pamba te
bana ya Isalaele babwaki boyokani na Yo, babuki bitumbelo
na Yo mpe babomi basakoli na Yo na mopanga. Natikali
kaka ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali lisusu koluka
koboma ngai. **11** Yawe alobaki: — Bima mpe telema na
ngomba liboso ya Yawe, pamba te Yawe alingi koleka. Boye
mopepe moko ya makasi penza epepaki, ebukaki bangomba
mpe epanzaki mabanga liboso ya Yawe. Nzokande Yawe
azalaki kati na mopepe makasi te. **12** Sima na mopepe
makasi, mabele eninganaki; nzokande Yawe azalaki te kati
na koningana ya mabele. Sima na koningana ya mabele,
moto eyaki; nzokande Yawe azalaki te kati na moto wana.
Mpe sima na moto, mopepe ya kimia penza eyaki. **13** Tango
kaka Eliya ayokaki yango, azipaki elongi na ye na songe ya
kazaka na ye, abimaki mpe atelemaki na ekotelo ya lidusu
ya mabanga. Mpe mongongo moko elobaki na ye lisusu:
— Eliya, ozali kosala nini awa? **14** Azongisaki: — Nazali
na bolingo eleka ndelo mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya
mampinga, pamba te bana ya Isalaele, babwaki boyokani na
Yo, babuki bitumbelo na Yo mpe babomi basakoli na Yo na
mopanga. Natikali kaka ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali
lisusu koluka koboma ngai. **15** Yawe alobaki na ye: — Zonga
na nzela oyo oyelaki mpe kende na esobe ya Damasi. Tango
okokoma kuna, okopakola Azaeli mafuta mpo ete akoma
mokonzi ya Siri. **16** Okopakola lisusu Jewu, mwana mobali
ya Nimishi, mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele.
Okopakola lisusu Elize, mwana mobali ya Shafati ya Abele-
Meola, mafuta mpo ete akoma mosakoli na esika na yo.
17 Moto nyonso oyo akobika na mopanga ya Azaeli, Jewu
akoboma ye; mpe moto nyonso oyo akobika na mopanga ya
Jewu, Elize akoboma ye. **18** Atako bongo, nabombi kati na
Isalaele bato nkoto sambo, ba-oyo mabolongo na bango
efukameli Bala te, mpe minoko na bango epesi ye beze te.
19 Eliya alongwaki wana mpe akutanaki na Elize, mwana
mobali ya Shafati. Azalaki kobalola bilanga na bangombe
tuku mibale na minei bakangisa mibale-mibale liboso na
ye mpe ye moko azalaki kotambolisa bangombe mibale ya
suka. Eliya apusanaki pembeni ya Elize mpe abwakelaki
Elize kazaka na ye. **20** Elize atikaki bangombe na ye,
akimaki mbangu sima na Eliya mpe alobaki: — Tika ete
nakende nanu kopesa tata mpe mama na ngai beze mpo na
kokabwana na bango, bongo nakolanda yo. Eliya azongisaki:
— Zonga na yo, nasali yo nini? **21** Boye Elize atikaki ye mpe
azongaki. Azwaki bangombe na ye mibale oyo bakangisa,
akataki yango kingo mpe abonzaki yango lokola mbeka.
Asalelaki bikangiseli ya bangombe mpo na kolamba mosuni
na yango, akabolaki yango epai ya bato na ye mpe baliaki
yango. Boye, atelemaki mpo na kolanda Eliya mpe akomaki
kosalela ye.

20 Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, asangisaki mampinga na
ye nyonso elongo na bakonzi tuku misato na mibale
na bampunda mpe bashar; akendeki kozingela Samari mpe
abundisaki yango. **2** Atindaki bantoma kati na engumba
epai ya Akabi, mokonzi ya Isalaele **3** na maloba oyo:
— Tala maloba oyo Beni-Adadi alobi: « Palata mpe wolo na yo
ezali ya ngai; basi na yo mpe bana mibali na yo, oyo baleki
kitoko bazali ya ngai. » **4** Mokonzi ya Isalaele azongisaki:
— Ezali ndenge kaka olobi, mokonzi, nkolo na ngai; ngai
mpe nyonso oyo nazali na yango ezali ya yo. **5** Bantoma
bazongaki lisusu mpe balobaki: — Tala maloba oyo Beni-
Adadi alobi: « Napesaki yo mitindo ete opesa ngai palata
na yo, wolo na yo, basi na yo mpe bana na yo ya mibali.
6 Kasi yeba malamu ete lobi, na ngonga oyo, nakotinda
basali na ngai mpo na kotala malamu-malamu ndako na yo
mpe bandako ya basali na yo. Bakozwa nyonso ya motuya
na miso na yo mpe bakomema yango. » **7** Mokonzi ya
Isalaele abengisaki bampaka nyonso ya mboka mpe alobaki
na bango: — Botala ndenge nini moto oyo azali koluka
makambo! Tango asengaki ngai basi na ngai mpe bana
na ngai ya mibali, wolo mpe palata na ngai, napimelaki ye
yango te. **8** Bampaka mpe bato nyonso balobaki na ye: —
Koyokela ye te mpe kondima bisengeli na ye te. **9** Boye
Akabi azongisaki epai ya bantoma ya Beni-Adadi: — Boloba
na mokonzi, nkolo na ngai: « Mosali na yo akosala nyonso
oyo osengaki liboso; kasi na oyo ya mibale, nakosala yango
te. » Bazongaki mpe bamemaki eyano epai ya Beni-Adadi.
10 Beni-Adadi atindaki maloba mosusu epai ya Akabi: —
Tika ete banzambe bapesa ngai etumbu ya makasi koleka
soki etikali na Samari putulu oyo ekoki kotondisa ata loboko
ya moko na moko ya bato oyo bazali kolanda ngai. **11**
Mokonzi ya Isalaele azongisaki: — Boloba na ye: « Moto
oyo alati bibundeli asengeli komikumisa te lokola moto oyo
alongoli bibundeli! » **12** Beni-Adadi ayokaki sango yango
tango ye elongo na bakonzi bazalaki komela na bandako ya
kapo. Apesaki mitindo epai ya bato na ye: — Bomibongisa
mpo na etumba. Boye, bamibongisaki mpo na kobundisa
engumba. **13** Na tango wana kaka, mosakoli moko ayaki
epai ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpe alobaki na ye:
— Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ozali komona mampinga
monene oyo? Nakopesa yango lelo na maboko na yo, bongo
okoyeba ete nazali Yawe. » **14** Akabi atunaki: — Kasi nani
akosala yango? Mosakoli azongisaki: — Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Bakonzi ya basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda
ya bamboka mike nde bakosala yango. » Akabi atunaki:
— Nani akobanda etumba? Mosakoli azongisaki: — Ezali
yo nde moto okobanda. **15** Akabi abengisaki bakonzi ya
basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda ya bamboka mike;
bango nyonso bazalaki bato nkama mibale na tuku misato
na mibale. Asangisaki lisusu bato ya Isalaele oyo batikalaki:
bazalaki bango nyonso bato nkoto sambo. **16** Babimaki na
midi na tango Beni-Adadi elongo na bakonzi tuku misato na
mibale, oyo bazalaki na ngambo na ye, bazalaki kolangwa
masanga na bandako na bango ya kapo. **17** Bakonzi ya
basoda ya bilenge babimaki bato ya liboso. Nzokande Beni-
Adadi azwaki sango epai ya banongi na ye oyo balobaki na
ye: — Bato bazali kopusana wuta na engumba Samari. **18**
Beni-Adadi alobaki: — Soki bayei mpo na kimia, bakanga
bango ya bomoi; kasi soki mpe bayei mpo na bitumba,
kokanga bango ya bomoi. **19** Bakonzi ya basoda ya bilenge
babimaki na engumba elongo na mampinga sima na bango.
20 Soda moko na moko abomaki monguna na ye. Boye bato
ya Siri bakimaki, mpe bato ya Isalaele balandaki bango. Kasi
Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, akimaki na mpunda elongo na
ndambo ya basoda na ye, oyo batambolaka na bashar. **21**
Mokonzi ya Isalaele apusanaki, abebisaki bampunda elongo
na bashar mpe alongaki bato ya Siri na elonga monene. **22**

Sima na yango, mosakoli ayaki epai ya mokonzi ya Isalaele
mpe alobaki: — Lendisa basoda na yo mpe tala nini okoki
kosala, pamba te na mobu oyo ekoya, mokonzi ya Siri
akoya kobundisa yo lisusu. **23** Na tango wana bakalaka ya
mokonzi ya Siri bapesaki ye toli: « Banzambe na bango
bazali banzambe ya bangomba. Yango wana balekaki biso
na makasi, kasi soki tobundi na bango na bitando, tokoleka
bango solo na makasi. **24** Sala boye: longola bakonzi
nyonso na bisika na bango mpe tia bakonzi mosusu ya
basoda na bisika ya bato oyo ya liboso. **25** Osengeli mpe
lisusu kobongisa mampinga lokola oyo owutaki kobungisa:
mpunda mpo na mpunda, shar mpo na shar, mpo ete tokoka
kobundisa Isalaele na etando. Solo, tokoleka bango na
makasi. » Beni-Adadi ayokaki bango mpe asalaki bongo. **26**
Na mobu oyo elandaki, Beni-Adadi asangisaki mampinga
na ye ya Siri mpe amataki na Afeki mpo na kobundisa
Isalaele. **27** Akabi mpe na ngambo na ye, asangisaki bato
ya Isalaele mpe apesaki bango bibundeli; boye babimaki
mpo na kobundisa bato ya Siri. Bato ya Isalaele batongaki
milako oyo ezalaki kotalana na bato ya Siri. Mampinga na
bango ezalaki lokola bitonga mibale ya mike ya bantaba
wana bato ya Siri batondaki na etando mobimba. **28** Moto
na Nzambe ayaki mpe alobaki na mokonzi ya Isalaele: —
Tala liloba oyo Yawe alobi: « Lokola bato ya Siri bakanisi
ete Ngai nazali nzambe ya bangomba, kasi ya etando te,
nakokaba mampinga monene oyo na maboko na yo mpe
okoyeba ete Ngai nazali Yawe. » **29** Mikolo sambo, milako
ya mampinga nyonso mibale ezalaki etalana. Na mokolo ya
sambo, etumba ebandaki mpe bato ya Isalaele babomaki
basoda ya mpiko ya Siri nkoto nkama moko. **30** Basoda ya
mpiko ya Siri oyo batikalaki, bakimaki na Afeki epai wapi
mir ekweyelaki bato nkoto tuku mibale na sambo. Beni-
Adadi akimaki na engumba mpe abombamaki na shambre
ya kati penza. **31** Bakalaka na ye balobaki na ye: — Tala,
toyokaki ete bakonzi ya Isalaele bazalaka malamu. Pesa
nzela ete tokende epai ya mokonzi ya Isalaele, tolata bilamba
ya saki na loketo na biso mpe basinga na mito na biso;
tango mosusu bakoki kobikisa bomoi na yo. **32** Boye balataki
bango nyonso bilamba ya saki, bakangaki basinga na mito na
bango mpe bakendeki epai ya mokonzi ya Isalaele. Balobaki
na ye: — Mosali na yo Beni-Adadi abondeli yo ete oboma
ye te. Akabi atunaki: — Boni, azali nanu na bomoi? Azali
kaka ndeko na ngai. **33** Bantoma ya Beni-Adadi bazwaki
eyano yango lokola elembo ya malamu, bakangamaki na
maloba wana mpe bagangaki na esengo: — Beni-Adadi azali
solo ndeko na yo. Akabi azongisaki: — Bokende kozwa ye.
Beni-Adadi abimaki na esika oyo abombamaki mpe ayaki
epai ya Akabi, bongo Akabi amatisaki ye na shar na ye.
34 Beni-Adadi alobaki: — Bingumba nyonso oyo tata na
ngai abotolaki tata na yo, nazongiseli yo yango; okotonga
zando na yo na Damasi mpo na koteka biloko na yo ndenge
kaka tata na ngai asalaki na Samari. Akabi azongisaki: —
Nakotika yo kokende soki nasali boyokani elongo na yo.
Akabi asalaki boyokani elongo na Beni-Adadi mpe atikaki ye
kozonga epai na ye. **35** Na tango wana, moko kati na bana
ya basakoli alobaki na moninga na ye, na etinda ya Yawe: —
Nasengi na yo ete obeta ngai. Kasi moninga na ye aboyaki
kobeta ye. **36** Bongo alobaki na ye: — Lokola oboyi kotosa
Liloba na Yawe, tango kaka okotika ngai, nkosi ekoboma yo.
Moninga na ye akendeki, akutanaki na nkosi, mpe ebomaki
ye. **37** Mwana wana ya basakoli akendeki kokutana na
moto mosusu mpe asengaki na ye ete abeta ye. Moto wana
abetaki ye makasi mpe azokisaki ye. **38** Mwana ya basakoli
amibongolaki na elateli na ye, azipaki elongi na ye na nzela
ya eteni ya elamba mpo ete bayeba ye te, mpe akendeki
kotelema na nzela oyo mokonzi Akabi akolekela. **39** Tango
mokonzi azalaki koleka, mosakoli agangaki: — Mokonzi,
wana nazalaki kati na bitumba, moto moko abimaki kati na
mampinga mpe amemelaki ngai mokangami ya bitumba.
Alobaki na ngai: « Batela moto oyo ete akima te! Soki akimi,
okokufa na esika na ye to okofuta ngai palata nkoto misato. »
40 Wana mosali na yo azalaki kosala awa, kuna, mokangami
yango akimaki. Bongo Akabi, mokonzi ya Isalaele, alobaki: —
Etumbu na yo ekozala ndenge kaka olobi. **41** Mbala moko,
mosakoli alongolaki eteni ya elamba oyo ezipaki elongi na
ye; mpe Akabi, mokonzi ya Isalaele, asosolaki ete moto
yango azali moko kati na bana ya basakoli. **42** Mosakoli
alobaki na mokonzi: — Tala maloba oyo Yawe alobi: « Lokola
obikisi moto oyo Ngai nakatelaki etumbu ya kufa, yo nde
moto okokufa na esika na ye; mpe bato na yo bakokufa na
esika ya bato na ye. » **43** Mokonzi ya Isalaele azongaki epai
na ye, na Samari, na mawa mpe na kanda.

21 Sima na mwa tango, likama moko ekweyelaki Naboti,
moto ya Jizireyeli, likolo ya elanga na ye ya vino oyo
ezalaki na Jizireyeli, pembeni ya ndako ya Akabi, mokonzi
na Samari. **2** Mokolo moko, Akabi alobaki na Naboti: —
Pesa ngai elanga na yo ya vino mpo ete nakomisa yango
elanga na ngai ya ndunda, pamba te ezali pene ya ndako
na ngai; mpe ngai nakopesa yo elanga mosusu ya vino
oyo eleki kitoko na esika ya elanga na yo; to soki olingi,
nakopesa yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango. **3**
Kasi Naboti azongiselaki Akabi: — Na Kombo na Yawe,
nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai.
4 Akabi azongaki epai na ye na mawa mpe na kanda mpo
na maloba oyo Naboti, moto ya Jizireyeli, ayebisaki ye: «
Nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai.
» Alalaki na mbeto na ye, atalisaki elongi na ye na mir mpe
aboyaki kolia. **5** Mwasi na ye, Jezabeli, ayaki epai na ye
mpe atunaki ye: — Mpo na nini ozali na mawa mpe oboyi
kolia? **6** Akabi azongiselaki ye: — Ezali mpo ete tango
nawuti epai ya Naboti ya Jizireyeli mpe nalobi na ye: «
Tekela ngai elanga na yo ya vino; to soki olingi, nakopesa
yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango. » Kasi ye
azongiseli ngai: « Nakoki te kopesa yo elanga na ngai ya
vino. » **7** Bongo mwasi na ye, Jezabeli, alobaki na ye: —
Boni, ezali yo nde ozali mokonzi ya Isalaele to te? Lamuka!
Lia mpe sepela! Nakopesa yo elanga ya vino ya Naboti,
moto ya Jizireyeli. **8** Boye, Jezabeli akomaki mikanda na
kombo ya Akabi, atiaki yango kashe ya mokonzi mpe atindaki
yango epai ya bampaka mpe bankumu oyo bazalaki kovanda
engumba moko na Naboti. **9** Tala makambo oyo akomaki na
mikanda yango: « Bobongisa mokolo moko ya kokila bilei
mpe bobengisa bato na mayangani epai wapi bokotia Naboti
na esika ya liboso. **10** Bongo botia mpe liboso na ye bato ya
kilikili mibale oyo bakokosela ye makambo na maloba oyo: ‹
Olakeli Nzambe mpe mokonzi mabe! › Na sima, bomema
ye na libanda ya engumba mpe boboma ye na mabanga.

» **11** Boye, bampaka mpe bankumu oyo bazalaki kovanda
engumba moko na Naboti batosaki mitindo oyo Jezabeli
apesaki bango na nzela na mikanda. **12** Babongisaki mokolo
ya kokila bilei mpe bavandisaki Naboti na esika ya liboso
kati na bato. **13** Bato mibale ya kilikili bayaki kovanda
liboso na ye mpe bakomaki kokosela ye makambo na miso
ya bato nyonso na maloba oyo: « Naboti alakeli Nzambe
mpe mokonzi mabe! » Sima na yango, babimisaki ye na
libanda ya engumba mpe babomaki ye na mabanga. **14**
Bongo bampaka mpe bankumu batindaki maloba oyo epai ya
Jezabeli: « Basili koboma Naboti na mabanga. » **15** Tango
Jezabeli ayokaki ete babomi Naboti na mabanga, alobaki
na Akabi: « Telema, kende kokamata elanga ya vino ya
Naboti, moto ya Jizireyeli, elanga oyo aboyaki kotekela yo,
pamba te Naboti azali lisusu na bomoi te, asili kokufa. » **16**
Tango kaka Akabi ayokaki ete Naboti, moto ya Jizireyeli,
asili kokufa, atelemaki mpe akendeki kokamata elanga ya
vino ya Naboti. **17** Bongo Yawe alobaki na Eliya, moto
ya Tishibe, maloba oyo: **18** « Kende kokutana na Akabi,
mokonzi ya Isalaele, oyo azali kokonza wuta na Samari.
Na ngonga oyo, azali kati na elanga ya vino ya Naboti epai
wapi akendeki mpo na kokamata yango. **19** Okoyebisa
ye makambo oyo: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Boni, ozali
mobomi te mpe oyibi te? › Okobakisa lisusu: ‹ Tala makambo
oyo Yawe alobi: Kaka na esika oyo bambwa elembolaki
makila ya Naboti, kaka na esika yango mpe ekolembola
makila na yo. › » **20** Tango Akabi amonaki Eliya, alobaki: —
Ah, monguna na ngai, omoni ngai kaka! Eliya azongisaki:
— Solo, namoni yo; pamba te omitekaki yo moko mpo na
kosala makambo mabe na miso ya Yawe. **21** Boye, tala
makambo oyo Yawe alobi: « Nakotindela yo pasi ya makasi.
Nakokombola bakitani na yo mpe nakolongola epai ya Akabi
mwana mobali nyonso ya libota na yo: azala mowumbu to
monsomi kati na Isalaele. **22** Nakokomisa ndako na yo lokola
ndako ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mpe lokola
ndako ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya; pamba te opesi
Ngai kanda mpe osali ete Isalaele asala masumu. » **23**
Tala lisusu makambo oyo Yawe alobi na tina na Jezabeli: «
Bambwa ekolia Jezabeli pene ya mir ya Jizireyeli. **24** Moto
nyonso ya libota ya Akabi oyo akokufa kati na engumba,
bambwa ekolia ye; mpe oyo nyonso akokufa na zamba,
bandeke ya likolo ekotobola-tobola ye. » **25** Solo, ezalaki na
moto moko te oyo amitekaki na kosala mabe na miso ya
Yawe lokola Akabi. Ezalaki mwasi na ye Jezabeli nde azalaki
kotindika ye kosala mabe. **26** Asalaki makambo ya nkele
koleka na kosambela banzambe ya bikeko ndenge bato
ya Amori oyo Yawe abenganaki liboso ya Isalaele bazalaki
kosala. **27** Tango Akabi ayokaki makambo oyo, apasolaki
bilamba na ye, alataki bilamba ya saki mpe akilaki bilei.
Azalaki kolala na bilamba ya saki mpe azalaki kotambola
malembe-malembe. **28** Bongo Yawe alobaki lisusu na Eliya,
moto ya Tishibe: **29** « Omoni ndenge nini Akabi amikitisi
liboso na Ngai? Lokola amikitisi liboso na ngai, nakoyeisa
pasi te wana ye akozala nanu na bomoi; kasi nakotinda pasi
yango na tango mwana na ye ya mobali akozala na bokonzi.
»

22 Bitumba ezalaki te kati ya Isalaele mpe Siri mibu
misato. **2** Kasi na mobu ya misato, Jozafati, mokonzi
ya Yuda, akendeki kotala mokonzi ya Isalaele. **3** Mokonzi ya
Isalaele alobaki na bakalaka na ye: « Boyebi malamu ete
Ramoti ya Galadi ezalaka ya biso! Nzokande, tosalaka eloko
moko te mpo na kobotola yango na maboko ya mokonzi
ya Siri. » **4** Alobaki mpe na Jozafati: — Boni, okoki solo
kosepela kokende elongo na ngai mpo na kobundisa Ramoti
ya Galadi? Jozafati azongiselaki mokonzi ya Isalaele: — Ngai
mpe yo, bato na ngai mpe bato na yo, tozali se moko, ezala
bampunda na ngai mpe bampunda na yo. **5** Jozafati alobaki
lisusu na mokonzi ya Isalaele: — Nabondeli yo, tuna nanu
toli ya Yawe. **6** Boye mokonzi ya Isalaele asangisaki basakoli
pene nkama minei mpe atunaki bango: — Nakoki solo
kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te? Bazongiselaki
ye: — Kende, pamba te Nkolo akokaba yango na maboko ya
mokonzi. **7** Kasi Jozafati atunaki lisusu: — Ezali lisusu na
mosakoli moko te awa oyo na nzela na ye tokoki kotuna
toli ya Yawe? **8** Mokonzi ya Isalaele azongiselaki Jozafati:
— Ezali lisusu na moto moko oyo na nzela na ye tokoki
kotuna toli ya Yawe, kasi ngai nalingaka ye te; pamba te
asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na ngai,
asakolaka kaka makambo ya mabe. Ezali Mishe, mwana
mobali ya Yimila. Jozafati alobaki: — Tika ete mokonzi aloba
bongo te! **9** Bongo, mokonzi ya Isalaele abengaki moko
kati na bakalaka na ye ya lokumu mpe alobaki na ye: «
Memela ngai na lombangu Mishe, mwana mobali ya Yimila.
» **10** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda,
balataki bilamba na bango ya bokonzi mpe bavandaki na
bakiti na bango ya bokonzi, na etando ya ekotelo ya ekuke
ya Samari. Mpe basakoli nyonso bazalaki kosakola liboso
na bango. **11** Nzokande moko kati na bango, Sedesiasi,
mwana mobali ya Kenaana, asalisaki maseke ya ebende
mpe alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Na maseke
oyo okobeta bato ya Siri kino okosilisa koboma bango. ›
» **12** Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka liloba moko:
« Kende kobundisa Ramoti ya Galadi, okolonga; pamba
te Yawe akokaba yango na maboko ya mokonzi. » **13**
Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na ye: — Tala,
basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo na
kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba na
yo ekokana na maloba na bango: sakola elonga mpo na
mokonzi! **14** Kasi Mishe azongisaki: — Na Kombo na Yawe,
makambo oyo Yawe akoloba na ngai, yango nde nakoloba.
15 Tango akomaki epai ya mokonzi, mokonzi alobaki na
ye: — Mishe, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya
Galadi to te? Mishe azongisaki: — Kende! Okolonga! Yawe
akokaba yango na maboko ya mokonzi. **16** Kasi mokonzi
alobaki na ye: — Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete
oloba na ngai kaka bosolo, na Kombo na Yawe? **17** Mishe
azongisaki: — Namoni bato nyonso ya Isalaele bapalangani
na bangomba lokola etonga ya bibwele oyo ezangi mobateli.
Mpe Yawe alobi: « Bato oyo bazali lisusu na bakambi te; tika
ete moko na moko azonga na ndako na ye na kimia! » **18**
Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: — Nayebisaki yo te
ete asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na
ngai; asakolaka kaka makambo ya mabe! **19** Mishe alobaki:
— Solo, yoka nde makambo oyo Yawe alobi! Ngai namoni
Yawe avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana mampinga
nyonso ya likolo ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na Ye ya
mobali mpe na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **20** Yawe

atuni: « Nani akokosa Akabi mpo ete akende kobundisa
Ramoti ya Galadi mpe akufa kuna? » Bazongisaki, moko na
moko na ndenge na ye. **21** Mpe na suka na nyonso, molimo
moko epusanaki, etelemaki liboso ya Yawe mpe elobaki: «
Ngai oyo! Nakokosa ye. » Yawe atunaki molimo yango: «
Okosala yango ndenge nini? » **22** Molimo yango ezongisaki:
« Nakokende mpe nakobongwana molimo ya lokuta kati na
minoko ya basakoli na ye nyonso. » Yawe alobaki: « Solo,
okolonga kokosa ye! Kende mpe sala bongo. » **23** Mpe
sik'oyo, tala, Yawe atie molimo ya lokuta kati na minoko ya
basakoli na yo oyo nyonso; Yawe azwi penza mokano ya
koboma yo! **24** Bongo Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana,
apusanaki, apapolaki Mishe mbata na litama mpe alobaki: —
Molimo na Yawe abimi kati na ngai na nzela nini mpo ete aya
koloba na yo? **25** Mishe azongisaki: — Okososola yango
kaka na mokolo oyo okokima mpe okotambola na shambre
moko na moko mpo na koluka kobombama. **26** Mbala moko,
mokonzi ya Isalaele apesaki mitindo: — Bokanga Mishe mpe
bomema ye epai ya Amoni, moyangeli ya engumba, mpe
epai ya Joasi, mwana mobali ya mokonzi. **27** Boloba na
bango: « Tala makambo oyo mokonzi alobi: ‹ Bobwaka moto
oyo na boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka lipa mpe
mayi kino tango nakozonga na kimia. › » **28** Mishe alobaki:
— Soki penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe alobaki na
nzela na ngai te! Abakisaki: — Bino bato nyonso, bosimba
makambo oyo nalobi! **29** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati,
mokonzi ya Yuda, bakendeki kobundisa Ramoti ya Galadi.
30 Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: « Nakomibongola
wana nakokende na bitumba; kasi yo, lata bilamba na yo
ya bokonzi. » Boye mokonzi ya Isalaele amibongolaki mpe
akendeki na bitumba. **31** Nzokande, mokonzi ya Siri apesaki
mitindo epai ya bakonzi na ye ya basoda, tuku misato na
mibale, oyo batambolisaka bashar: « Bobundisa moto moko
te, azala moke to monene; kasi bobundisa kaka mokonzi
ya Isalaele. » **32** Tango bakonzi na ye ya basoda, oyo
batambolisaka bashar, bamonaki Jozafati, bamilobelaki: «
Ezali solo mokonzi ya Isalaele. » Balandaki ye mpo na
kobundisa ye, kasi Jozafati agangaki makasi. **33** Tango
bakonzi ya basoda, oyo batambolisaka bashar, basososlaki
ete ezali mokonzi ya Isalaele te, batikaki kolanda ye. **34**
Kasi moto moko ya Siri abetaki tolotolo na ye bibetela, mpe
mbanzi na yango edusolaki ebombelo ya tolo ya mokonzi ya
Isalaele mpe ezwaki ye. Mokonzi alobaki na motambolisi
ya shar: « Baluka mpe bimisa ngai libanda ya esika oyo
bitumba ezali koleka, pamba te nazoki. » **35** Na mokolo
yango, lokola bitumba ezalaki makasi, mokonzi atikalaki ya
kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya Siri; mpe na
pokwa, akufaki. Makila oyo ebimaki na pota na ye esopanaki
kati na shar. **36** Na pokwa, makelele moko ezalaki kotambola
kati na mampinga: « Tika ete moto na moto azonga na
engumba na ye; tika ete moto na moto azonga na mabele
na ye! » **37** Boye mokonzi akufaki, mpe bamemaki ye na
Samari; mpe bakundaki ye kuna. **38** Basukolaki shar na
ye na liziba moko oyo ezalaki na Samari epai wapi basi ya
ndumba bazalaki kosukola; mpe bambwa elembolaki makila
na ye kolanda maloba oyo Yawe alobaki. **39** Makambo
mosusu oyo etali bokonzi ya Akabi, misala na ye, ndako oyo
atongisaki na pembe ya nzoko mpe bingumba nyonso oyo
alendisaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Isalaele. **40** Akabi akendeki kokutana na bakoko na ye. Mpe
Akazia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.
41 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akomaki mokonzi ya
Yuda na mobu ya minei ya bokonzi ya Akabi, mokonzi ya
Isalaele. **42** Jozafati azalaki na mibu tuku misato na mitano
ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu
tuku mibale na mitano na Yelusalemi. Kombo ya mama
na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki mwana mwasi ya
Shili. **43** Jozafati alandaki nzela nyonso oyo Asa, tata na
ye, atambolaki na yango mpe apengwaki na yango ata
moke te; asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe.
Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba;
bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba
ansa. **44** Jozafati abikaki na kimia elongo na mokonzi ya
Isalaele. **45** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati,
misala na ye mpe bitumba na ye ekomama kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **46** Ezalaki ye nde moto
alongolaki kati na mokili, bato ya suka oyo bazalaki komipesa
na kindumba ya bule, oyo batikalaki na tango Asa, tata na ye,
azalaki na bokonzi. **47** Na tango wana, mokonzi azalaki te
kati na mokili ya Edomi. Ezalaki kaka na moyangeli moko oyo
azalaki kotambolisa kuna. **48** Jozafati asalisaki bamasuwa ya
Tarsisi mpo na kokende koluka wolo na Ofiri; kasi elongaki te
kokende, pamba te bamasuwa ebukanaki na Etsioni-Geberi.
49 Boye Akazia, mwana mobali ya Akabi, alobaki na Jozafati:
« Tika ete basali na ngai bakende nzela moko na basali
na yo na bamasuwa! » Kasi Jozafati aboyaki. **50** Jozafati
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi,
koko na ye. Yorami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
na bokonzi. **51** Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu zomi na sambo na bokonzi, Akazia, mwana mobali ya
Akabi, akomaki mokonzi na Isalaele na Samari. Asalaki mibu
mibale na bokonzi. **52** Asalaki makambo mabe na miso ya
Yawe; pamba te alandaki banzela ya tata na ye, ya mama na
ye mpe ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo asalaki
ete Isalaele asala lisumu. **53** Asalelaki nzambe Bala mpe
agumbamelaki yango; na bongo, apelisaki kanda ya Yawe,
Nzambe ya Isalaele, ndenge kaka tata na ye asalaki.

2 Bakonzi

1 Sima na kufa ya mokonzi Akabi, bato ya Moabi
batombokelaki Isalaele. **2** Mokonzi Akazia akweyaki na
Samari wuta na lininisa ya shambre na ye ya likolo mpe
azokaki pota moko ya makasi. Atindaki bantoma na ye mpe
alobaki na bango: — Bokende kotuna epai ya Bala-Zebubi,
nzambe ya Ekroni, mpo na koyeba soki nakobika solo na
likama oyo. **3** Kasi anjelu ya Yawe alobaki na Eliya, moto ya
mboka Tishibe: — Kende kokutana na bantoma ya mokonzi
ya Samari mpe tuna bango: « Boni, Nzambe azali te kati
na Isalaele mpo ete bokende kotuna epai ya Bala-Zebubi,
nzambe ya Ekroni? **4** Mpo na yango, tala makambo oyo
Yawe alobi: ‹ Okokita te na mbeto oyo olali, pamba te,
solo, okokufa. › » Boye Eliya akendeki. **5** Tango bantoma
bazongaki epai ya mokonzi, atunaki bango: — Mpo na nini
bozongi? **6** Bazongisaki: — Moto moko ayaki kokutana na
biso mpe alobaki na biso: « Bozonga epai ya mokonzi oyo
atindi bino mpe boloba na ye: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹
Boni, Nzambe azali lisusu te kati na Isalaele; yango wana
ozali kotinda bato kokende kotuna epai ya Bala-Zebubi,
nzambe ya Ekroni? › Mpo na yango, okokita te na mbeto oyo
olali; okokufa solo. » **7** Mokonzi atunaki bango: — Moto oyo
ayaki kokutana na bino mpe ayebisaki bino makambo oyo
azalaki ndenge nini? **8** Bazongisaki: — Azalaki mobali moko
alata bilamba ya poso ya nyama na loketo na ye. Mokonzi
alobaki: — Ezalaki kaka Eliya, moto ya Tishibe. **9** Mbala
moko, mokonzi atindaki mokonzi ya basoda tuku mitano
epai ya Eliya elongo na basoda na ye tuku mitano. Mokonzi
ya basoda tuku mitano akendeki epai ya Eliya oyo azalaki
kovanda na songe ya ngomba mpe alobaki na ye: — Moto
na Nzambe, mokonzi apesi mitindo ete okende epai na ye.
10 Kasi Eliya azongiselaki mokonzi yango ya basoda: — Soki
solo nazali moto na Nzambe, tika ete moto ekita wuta na
likolo mpe ezikisa yo mpe bato na yo tuku mitano. Bongo
moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi yango ya
basoda elongo na basoda na ye tuku mitano. **11** Mokonzi
atindaki lisusu epai ya Eliya mokonzi mosusu ya basoda
tuku mitano elongo na basoda na ye tuku mitano. Mokonzi
ya basoda alobaki na Eliya: — Moto na Nzambe, mokonzi
apesi mitindo ete okende noki epai na ye. **12** Kasi Eliya
azongiselaki mokonzi ya basoda: — Soki solo nazali moto na
Nzambe, tika ete moto ekita wuta na likolo mpe ezikisa yo
elongo na bato na yo tuku mitano. Mbala moko moto ekitaki
wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi ya basoda tuku mitano
elongo na basoda na ye. **13** Mokonzi Akazia atindaki lisusu
na mbala ya misato mokonzi mosusu ya basoda tuku mitano
elongo na basoda tuku mitano. Mokonzi yango akendeki
kofukama liboso ya Eliya mpe abondelaki ye: — Moto na
Nzambe, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi ya basali na yo,
bato tuku mitano oyo, ezala na motuya na miso na yo! **14**
Nayebi ete moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki bakonzi
nyonso mibale ya basoda elongo na basoda na bango oyo
bayaki liboso; kasi sik'oyo, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi
ya bato na ngai tuku mitano ezala na motuya na miso na
yo! **15** Anjelu ya Yawe alobaki na Eliya: — Kende na ye
nzela moko; kobanga ye te. Bongo Eliya atelemaki mpe
akendeki na ye nzela moko kino epai ya mokonzi. **16** Alobaki
na mokonzi: Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boni, Nzambe
azali lisusu te na Isalaele mpo ete otinda bato kotuna epai
ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni? Lokola osali bongo,
okokita lisusu te na mbeto oyo olali, okokufa solo. » **17**
Mokonzi Akazia akufaki kolanda liloba oyo Yawe alobaki na
nzela ya Eliya. Lokola mokonzi Akazia azalaki na mwana te,
ndeko na ye ya mobali Yorami akitanaki na ye na bokonzi na
tango Yorami, mwana mobali ya Jozafati, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu mibale na bokonzi. **18** Makambo mosusu oyo
etali bokonzi ya Akazia mpe misala oyo asalaki ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

2 Tango Yawe akomaki pene ya konetola Eliya na likolo
na nzela ya mopepe makasi, Eliya mpe Elize balongwaki
na Giligali. **2** Eliya alobaki na Elize: — Nabondeli yo, tikala
awa; pamba te Yawe atindi ngai na Beteli. Elize azongisaki:
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika
yo te! Boye bakendeki na Beteli. **3** Bayekoli ya basakoli,
oyo bazalaki kovanda na Beteli, bayaki epai ya Elize mpe
batunaki ye: — Oyebi ete lelo, Yawe akonetola mokonzi na
yo na esika oyo ozali? Elize azongisaki: — Solo, nayebi
yango, kasi bovanda nye! **4** Eliya alobaki na Elize: — Tikala
awa; Yawe atindi ngai na Jeriko. Elize azongisaki: — Na
Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te! Boye
bakendeki na Jeriko. **5** Bayekoli ya basakoli, oyo bazalaki
kovanda na Jeriko bayaki epai ya Elize mpe batunaki ye:
— Oyebi ete lelo, Yawe akonetola mokonzi na yo na esika
oyo ozali? Elize azongisaki: — Solo, nayebi yango, kasi
bovanda nye! **6** Eliya alobaki na ye: — Elize, tikala awa;
Yawe atindi ngai na Yordani. Elize azongisaki: — Na Kombo
na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te! Boye bango
mibale bakobaki nzela na bango. **7** Bayekoli tuku mitano
ya basakoli bakendeki kotelema mosika ya esika oyo Eliya
mpe Elize batelemaki, na ebale Yordani. **8** Eliya alongolaki
kazaka na ye, agumbaki yango mpe abetaki yango na mayi
ya ebale. Mayi ekabwanaki na ngambo ya loboko ya mobali
mpe na ngambo ya loboko ya mwasi, mpe bango mibale
bakatisaki. **9** Tango bakatisaki, Eliya alobaki na Elize: —
Yebisa ngai nasala nini mpo na yo liboso ete Yawe alongola
ngai liboso na yo. Elize azongisaki: — Tika ete nazwa nguya
ya molimo na yo mbala mibale. **10** Eliya alobaki: — Osengi
ngai eloko ya pasi, kasi soki okomona ngai wana Yawe
akolongola ngai liboso na yo, okozwa yango; soki te, okozwa
yango te. **11** Wana bazalaki kotambola mpe kosolola, mbala
moko shar ya moto mpe bampunda ya moto ekabolaki bango
mibale; mpe Eliya amataki na likolo na nzela ya mopepe
makasi. **12** Tango Elize amonaki bongo, agangaki: « Tata na
ngai! Tata na ngai! Yo nde ozali lokola shar ya Isalaele mpe
batambolisi na yango! » Bongo Elize amonaki ye lisusu te.
Boye akangaki bilamba na ye mpe apasolaki yango na biteni
mibale. **13** Alokotaki kazaka ya Eliya, oyo ekweyaki wuta
na mapeka na ye, azongaki mpe atelemaki na ngambo ya
ebale Yordani. **14** Azwaki kazaka ya Eliya, abetaki yango
na mayi mpe alobaki: « Wapi sik'oyo Yawe, Nzambe ya
Eliya? » Tango Elize abetaki kazaka yango na mayi, mayi ya
ebale ekabwanaki na ngambo ya loboko ya mobali mpe na
ngambo ya loboko ya mwasi. **15** Bayekoli ya basakoli, oyo
bawutaki na Jeriko bamonaki mpe balobaki: « Molimo ya
Eliya evandi sik'oyo likolo ya Elize! » Bakendeki kokutana

na ye mpe bagumbamaki liboso na ye kino na mabele. **16**
Balobaki: — Tala biso basali na yo, tozali na mibali ya mpiko
tuku mitano. Tika ete baluka mokonzi na yo, tango mosusu
Molimo na Yawe amemi ye mpe abwaki ye na ngomba to na
lubwaku. Elize azongisaki: — Te, botinda bango te! **17** Kasi
batungisaki Elize makasi kino ayokaki soni mpo na koboya.
Boye alobaki: — Botinda bango. Mpe batindaki mibali tuku
mitano oyo balukaki Eliya mikolo misato, kasi batikalaki
komona ye te. **18** Tango bazongaki epai ya Elize oyo atikalaki
na Jeriko, Elize alobaki na bango: — Napekisaki bino te
kokende? **19** Bato ya engumba ya Jeriko bayebisaki Elize: —
Oh nkolo! Engumba na biso etongami na esika ya malamu
ndenge ozali komona yango, kasi mayi ezali mabe mpe
mabele ebotaka te. **20** Elize alobaki: — Bomemela ngai sani
ya moke ya sika mpe botia mungwa na kati. Bamemelaki ye
yango **21** mpe akendeki na etima, abwakaki kuna mungwa
mpe alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Napetoli mayi
oyo; ekoyeisa lisusu kufa te mpe ekobebisa lisusu mabele
te mpo ete ebota mbuma. › » **22** Boye mayi etikala peto
kino na mokolo ya lelo, kolanda liloba oyo Elize abimisaki.
23 Longwa kuna na Jeriko, Elize akendeki na Beteli. Wana
azalaki kotambola na nzela, bilenge mibali babimaki wuta
na engumba mpe bazalaki kotiola ye; bazalaki koloba: «
Moto na libandi, longwa awa! Moto na libandi, longwa awa!
» **24** Abalukaki, atalaki bango mpe alakelaki bango mabe
na Kombo na Yawe. Boye, bangombolo mibale ebimaki na
zamba mpe epasolaki bana tuku minei na mibale kati na
bango. **25** Longwa wana Elize akendeki na ngomba Karimeli;
mpe longwa kuna, azongaki na Samari.

3 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na
mwambe na bokonzi, Yorami, mwana mobali ya Akabi,
akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari. Asalaki mibu zomi
na mibale na bokonzi. **2** Asalaki mabe na miso ya Yawe, kasi
ndenge moko te na tata mpe mama na ye. Abukaki ekeko ya
Bala oyo tata na ye atelemisaki, **3** kasi akangamaki kaka na
lisumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo amemaki
Isalaele na kosala masumu; atikalaki kobongwana na yango
te. **4** Mesha, mokonzi ya Moabi, azalaki kobokola bameme.
Mibu nyonso, azalaki kofuta mpako epai ya mokonzi ya
Isalaele, oyo ezalaki na motuya ya bampate nkoto nkama
moko mpe ya bameme ya mibali nkoto nkama moko elongo
na bapwale na yango. **5** Tango Akabi akufaki, mokonzi ya
Moabi atombokelaki mokonzi ya Isalaele. **6** Na tango wana,
mokonzi Yorami abimaki na Samari mpe asangisaki Isalaele
mobimba. **7** Atindaki lisusu sango oyo epai ya Jozafati,
mokonzi ya Yuda: — Mokonzi ya Moabi atombokeli ngai.
Okoki solo kokende elongo na ngai mpo na kobundisa bato
ya Moabi? Mokonzi Jozafati azongisaki: — Nakokende na yo
elongo. Ngai na yo tozali kaka moto moko; bato na ngai
bazali kaka bato na yo, bongo bampunda na ngai ezali
mpe bampunda na yo. **8** Jozafati atunaki: — Tokokende
na nzela nini? Yorami azongisaki: — Na nzela ya esobe ya
Edomi. **9** Mokonzi ya Isalaele abimaki elongo na mokonzi ya
Yuda mpe mokonzi ya Edomi. Batambolaki mikolo sambo,
kasi mayi ya komela ezalaki lisusu te mpo na mampinga
mpe banyama oyo ezalaki kotambola elongo na bango. **10**
Mokonzi ya Isalaele akamwaki: — Ndenge nini boye! Yawe
asangisi biso awa, biso bakonzi misato, kaka mpo na kokaba
biso na maboko ya bato ya Moabi? **11** Kasi Jozafati atunaki:
— Awa, ezali te na mosakoli ya Yawe mpo ete totuna toli
ya Yawe na nzela na ye? Mokonzi moko ya mampinga ya
mokonzi ya Isalaele azongisaki: — Elize, mwana mobali ya
Shafati, azali awa. Azalaki kosopa mayi na maboko ya Eliya.
12 Jozafati alobaki: — Solo, Liloba na Yawe ezali elongo
na ye. Boye mokonzi ya Isalaele elongo na Jozafati mpe
mokonzi ya Edomi bakendeki epai ya Elize. **13** Elize alobaki
na mokonzi ya Isalaele: — Ngai na yo likambo nini? Kende
koluka mosakoli ya tata na yo to ya mama na yo. Mokonzi
ya Isalaele azongisaki: — Te! Yawe asangisi biso te, biso
bakonzi oyo misato, mpo na kokaba biso na maboko ya
bato ya Moabi! **14** Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe,
Mokonzi ya mampinga, oyo ngai nasalelaka; soki ezalaki te
mpo na kotosa Jozafati, mokonzi ya Yuda, nalingaki kutu
ata moke te kotala yo to kolanda yo na bokebi. **15** Kasi
sik'oyo, memela ngai mobeti moko ya lindanda! Wana mobeti
lindanda azalaki kobeta, loboko ya Yawe ekitelaki Elize, **16**
mpe Elize alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Botimola
mabulu ebele na lubwaku oyo! **17** Pamba te, tala liloba oyo
Yawe alobi: Bokotikala te komona mopepe to mvula, kasi
lubwaku oyo ekotonda na mayi, mpe bino elongo na bibwele
na bino bokomela yango. **18** Ezali likambo moke na miso ya
Yawe. Akokaba lisusu bato ya Moabi na maboko na bino. **19**
Bokobuka bingumba na bango nyonso oyo batonga makasi
mpe bingumba nyonso ya minene, bokokata banzete na
bango nyonso ya kitoko, bokokanga bitima nyonso ya mayi
mpe bokobebisa bilanga nyonso na mabanga. » **20** Na tongo
ya mokolo oyo elandaki, na tango oyo batumbaka mbeka,
mayi ebandaki kotiola na nzela ya Edomi, mpe mabele
etondaki na mayi. **21** Nzokande, sima na bato nyonso ya
Moabi koyoka sango ete bakonzi bayei kobundisa bango,
babengaki bato nyonso, bilenge mpe mikolo oyo bakoki
komema bibundeli, mpe batelemisaki bango na mondelo ya
mboka. **22** Tango balamukaki na tongo-tongo, moyi ezalaki
kongala na mayi; mpe bato ya Moabi bamonaki liboso na
bango mayi motane lokola makila. **23** Bagangaki: « Ezali
makila! Bakonzi babundi bango na bango. Sik'oyo, bato na
Moabi, tokende kobotola biloko na bango! » **24** Kasi tango
bato ya Moabi bakomaki na molako ya bana ya Isalaele,
bana ya Isalaele batelemaki, babundisaki bango kino bato ya
Moabi bakimaki. Bato ya Isalaele bakotaki na mboka Moabi
mpe babetaki yango. **25** Babebisaki bingumba, mpe moto
nyonso abwakaki libanga moko na bilanga nyonso ya kitoko
kino etondaki na mabanga, bakangaki bitima nyonso ya
mayi, mpe bakataki nzete nyonso ya kitoko. Kaka engumba
ya Kiri-Aresheti nde etikalaki na mabanga na yango; kasi
babwaki ya mabanga bazingelaki yango mpe babundisaki
yango lokola. **26** Tango mokonzi ya Moabi amonaki ete
bitumba ebalukeli ye, akamataki basoda nkama sambo oyo
babundaka na mipanga, mpo na kofungola nzela kino epai
ya mokonzi ya Edomi, kasi balongaki te. **27** Boye azwaki
mwana na ye ya liboso ya mobali oyo alingaki kokitana na
ye na bokonzi, abonzaki ye lokola mbeka ya kotumba, na
likolo ya mir ya engumba. Tango bamonaki bongo, bana
ya Isalaele bayokaki mawa, balongwaki mpe bazongaki na
mboka na bango.

4 Mwasi moko kati na basi ya bayekoli ya basakoli
abondelaki Elize: — Mosali na yo, mobali na ngai, akufa.
Oyebi malamu ete azalaki kotosa Yawe. Kasi moto oyo
adefisaki ye niongo ayei mpo na kozwa bana na ngai
mibale ya mibali mpo ete bakoma bawumbu na ye. **2**
Elize azongiselaki ye: — Ndenge nini nakoki kosunga yo?
Yebisa ngai eloko oyo ozali na yango kati na ndako na yo.
Azongisaki: — Mwasi mowumbu na yo azali na eloko moko
te, longola kaka mwa mafuta. **3** Elize alobaki: — Kende
kosenga na baninga na yo nyonso bambeki ya pamba,
kosenga moke te. **4** Sima, zonga na ndako na yo, kanga
ekuke sima na yo elongo na bana na yo ya mibali; sopa
mafuta kati na mbeki moko na moko, mpe tia pembeni mbeki
oyo etondi. **5** Atikaki Elize mpe akangaki ekuke sima na
ye elongo na bana na ye ya mibali. Bana na ye bazalaki
kopesa ye bambeki, mpe azalaki kotondisa yango na mafuta.
6 Tango bambeki nyonso etondaki, alobaki na moko kati
na bana na ye ya mibali: — Pesa ngai lisusu mbeki moko.
Kasi mwana yango azongiselaki ye: — Bambeki nyonso
esili. Kaka na tango yango, mafuta etikaki kobima. **7** Mwasi
yango akendeki koyebisa moto na Nzambe. Mpe moto na
Nzambe alobaki na ye: — Kende, teka mafuta yango mpe
futa niongo na yo; bongo, yo elongo na bana na yo ya mibali,
bokobika na oyo ekotikala. **8** Mokolo moko, Elize akendeki
na Sunemi. Mpe kuna, mwasi moko ya bomengo atungisaki
ye mpo na kosenga na ye ete andima kolia na ndako na
ye. Boye, tango nyonso Elize azalaki kolekela na Sunami,
azalaki kotelema na ndako ya mwasi yango mpo na kolia. **9**
Mwasi yango alobaki na mobali na ye: « Nayebi ete moto
oyo ayaka mbala mingi epai na biso azali mobulami ya
Nzambe. **10** Nabondeli yo, tika ete tobongisela ye shambre
ya moke na likolo ya ndako mpe totia kati na yango mbeto,
mesa, kiti mpe mwinda. Boye, tango nyonso akoya epai na
biso, akoki kovanda kuna. » **11** Mokolo moko, Elize ayaki
na Sunami, amataki na shambre na ye mpe alalaki kuna.
12 Bongo alobaki na mosali na ye, Geazi: « Benga mwasi
oyo ya Sunami. » Geazi abengaki mwasi ya Sunami, mpe
mwasi yango ayaki kotelema liboso ya Elize. **13** Elize alobaki
na Geazi: — Loba na ye: « Omitungisi mingi mpo na biso.
Eloko nini tokoki sik'oyo kosalela yo? Tolobela yo epai ya
mokonzi to epai ya mokonzi ya basoda? » Mwasi ya Sunami
azongisaki: — Navandaka na kimia kati na bato na ngai. **14**
Elize atunaki mosali na ye, Geazi: — Eloko nini tokoki kosala
mpo na ye? Geazi azongisaki: — Azali na mwana te, mpe
mobali na ye azali mobange. **15** Elize alobaki: — Benga ye!
Geazi abengaki ye, mpe ayaki kotelema na ekuke. **16** Elize
alobaki: — Na mobu oyo ekoya, na eleko oyo, maboko na yo
ekosimba mwana mobali. Mwasi ya Sunami agangaki: —
Te, nkolo na ngai, moto na Nzambe, kopesa na ngai mwasi
mosali na yo elikya ya lokuta te! **17** Nzokande, mwasi ya
Sunami akomaki na zemi. Mpe na mobu oyo elandaki, na
eleko yango kaka, abotaki mwana mobali, ndenge kaka Elize
alobaki na ye. **18** Mwana akolaki. Mokolo moko, mwana
akendeki epai ya tata na ye, oyo azalaki elongo na babuki
mbuma. **19** Alobaki na tata na ye: — Moto pasi! Moto pasi!
Tata na ye alobaki na mosali moko: — Zongisa ye epai ya
mama na ye! **20** Mosali amemaki ye mpe akomisaki ye
epai ya mama na ye. Mwana mobali avandaki na makolo ya
mama na ye kino na midi mpe, na sima, akufaki. **21** Mama na
ye amataki na shambre ya mosakoli, alalisaki ye na mbeto ya
moto na Nzambe, akangaki ekuke mpe abimaki. **22** Bongo
abengaki mobali na ye mpe alobaki na ye: — Nabondeli
yo, tindela ngai elenge moko kati na basali mpe ane moko
ya mwasi, mpo ete nakende noki epai ya moto na Nzambe
mpe nazonga mbala moko. **23** Mobali na ye atunaki: — Mpo
na nini olingi kokende epai na ye lelo? Lelo ezali ebandeli
ya sanza te! Ezali mpe mokolo ya Saba te! Azongisaki: —
Komitungisa te! Nyonso ezali malamu. **24** Mwasi ya Sunami
abongisaki ane mpe alobaki na elenge mosali na ye: «
Tokeyi! Tambolisa ane; kotelema na nzela te soki nalobi na
yo te. » **25** Boye, akendeki mpe akomaki na ngomba Karimeli
epai wapi moto na Nzambe azalaki kovanda. Tango Elize
amonaki ye na mosika, alobaki na mosali na ye, Geazi: —
Tala! Ezali mwasi ya Sunami! **26** Nabondeli yo, pota mbangu
sik'oyo mpo na kokutana na ye, mpe tuna ye: « Boni, kimia
ezali? Ozali malamu? Mobali na yo azali malamu? Mwana
na yo azali malamu? » Azongisaki: — Nyonso ezali malamu.
27 Boye akobaki nzela na ye kino akomaki na ngomba, epai
ya moto na Nzambe. Mpe amibwakaki na makolo na ye.
Geazi apusanaki mpo na kolongola ye na makolo ya Elize,
kasi moto na Nzambe alobaki: — Tika ye bongo! Azali na
pasi makasi kati na motema na ye, kasi Yawe abombeli
ngai yango mpe atalisi ngai te tina na yango. **28** Mwasi ya
Sunami alobaki: — Boni, nasengaki mwana epai ya nkolo
na ngai? Te! Kutu, nalobaki na yo: « Kopesa ngai elikya ya
lokuta te! » **29** Elize alobaki na Geazi: — Lata mokaba na
yo, kamata nzete na ngai na loboko na yo mpe kende. Soki
okutani na moto na nzela, kopesa ye mbote te. Mpe soki
moto apesi yo mbote, kozongisa te. Okotia nzete na ngai na
elongi ya mwana mobali. **30** Kasi mama ya mwana alobaki:
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te.
Boye Elize atelemaki mpe alandaki mwasi ya Sunami. **31**
Geazi akendeki liboso na bango mpe atiaki nzete na elongi
ya mwana mobali, kasi ata eloko moko te esalemaki, ezala
mongongo to koningana. Geazi azongaki mpo na kokutana
na Elize mpe alobaki na ye: — Mwana alamuki te. **32** Tango
Elize akomaki na ndako, akutaki ebembe ya mwana mobali
elali na mbeto na ye. **33** Elize akotaki, amikangelaki na
shambre elongo na mwana mobali, mpe asambelaki Yawe.
34 Bongo Elize amataki na mbeto mpe alalelaki mwana
mobali, atutisaki monoko na ye na monoko ya mwana, miso
na ye na miso ya mwana, mpe maboko na ye na maboko
ya mwana. Lokola amitandaki bongo na likolo ya mwana
mobali, nzoto ya mwana mobali ekomaki moto. **35** Elize
alongwaki, atambolaki na bangambo nyonso ya shambre;
bongo amataki lisusu na mbeto mpe amitandaki na likolo ya
mwana. Mbala moko, mwana akosolaki mbala sambo mpe
afungolaki miso. **36** Elize abengaki Geazi mpe alobaki na
ye: — Benga mwasi ya Sunami! Geazi abengaki ye. Tango
ayaki epai ya Elize, Elize alobaki: — Zwa mwana na yo!
37 Mwasi ya Sunami apusanaki, akweyaki na makolo ya
Elize mpe agumbamaki kino na se; bongo azwaki mwana na
ye mpe abimaki. **38** Elize azongaki na Giligali. Nzokande
etuka yango ezalaki kati na nzala makasi. Wana bayekoli ya
basakoli bavandaki na mayangani elongo na Elize, alobaki
na mosali na ye: « Tia nzungu ya monene na moto mpe
lamba elubu mpo na basakoli oyo. » **39** Moko kati na bango
akendeki na bilanga mpo na kobuka ndunda, mpe amonaki

nzete ya vino ya zamba. Abukaki na nzete yango ndambo ya
bakolokente mpe atondisaki yango na elamba na ye. Tango
azongaki, akataki yango mike-mike mpe atiaki yango kati na
nzungu ya elubu; moto moko te ayebaki soki ezali nini. **40**
Bakabolelaki bato elubu. Tango kaka babandaki kolia yango,
bagangaki: — Moto na Nzambe, kufa ezali kati na nzungu
oyo! Mpe bakokaki lisusu te kolia yango. **41** Elize alobaki:
— Bomemela ngai farine! Atiaki farine kati na nzungu mpe
alobaki: — Bokabolela yango bato mpo ete balia. Mpe kati
na elubu oyo ezalaki kati na nzungu, ezalaki lisusu na eloko
moko te ya mabe. **42** Moto moko awutaki na Bala-Shalisha,
amemelaki moto na Nzambe mapa tuku mibale ya orje oyo
ewutaki na bambuma ya liboso ya elanga, elongo na saki
moko ya bambuma ya ble. Elize alobaki na mosali na ye:
— Pesa yango na bato mpo ete balia! **43** Mosali na ye
atunaki: — Nakokoka ndenge nini kokabola mapa oyo na
bato nkama moko? Elize alobaki lisusu: — Kabolela yango
bato nyonso mpo ete balia, pamba te tala Liloba oyo Yawe
alobi: « Bakolia, bakotonda mpe bakotika mosusu. » **44**
Boye mosali akabolelaki bango mapa yango. Baliaki mpe
batikaki mosusu, kolanda Liloba na Yawe.

5 Namani, mokonzi ya basoda ya mokonzi ya Siri, azalaki
moto monene mpe moto ya lokumu mingi na miso ya
nkolo na ye, pamba te, na nzela na ye, Yawe apesaki bato ya
Siri elonga. Azalaki soda ya mpiko, kasi azalaki na bokono
ya maba. **2** Nzokande, tango mampinga ya bato ya Siri
babimaki na bitumba, bakangaki na bowumbu elenge mwasi
moko ya Isalaele. Boye akomaki kosalela mwasi ya Namani.
3 Elenge mwasi yango alobaki na nkolo na ye ya mwasi:
— Ah, soki kaka nkolo na ngai, Namani, akokaki komona
mosakoli oyo azali kati na Samari! Akoki penza kobikisa
ye na bokono na ye ya maba. **4** Namani akendeki epai
ya nkolo na ye mpe abetelaki ye lisolo ya makambo oyo
elenge mwasi ya Isalaele alobaki. **5** Mokonzi ya Siri alobaki
na ye: — Malamu! Nakotinda mokanda epai ya mokonzi
ya Isalaele. Boye Namani akendeki mpe amemaki bakilo
ya palata, nkama misato na tuku mitano; bakilo ya wolo,
tuku sambo, mpe bilamba zomi ya talo. **6** Apesaki epai ya
mokonzi ya Isalaele mokanda oyo elobaki: « Na nzela ya
mokanda oyo, natindeli yo mosali na ngai, Namani, mpo
ete obikisa ye na bokono na ye ya maba. » **7** Tango kaka
mokonzi ya Isalaele atangaki mokanda, apasolaki bilamba na
ye mpe alobaki: « Boni, ngai nazali Nzambe? Boni, nazali na
makoki ya koboma to ya kozongisa na bomoi? Mpo na nini
moto oyo atindeli ngai moto ete nabikisa ye na bokono na ye
ya maba? Botala ndenge nini azali kolukela ngai makambo!
» **8** Tango Elize, moto na Nzambe, ayokaki ete mokonzi ya
Isalaele apasolaki bilamba na ye, atindelaki ye liloba oyo: «
Mpo na nini opasoli bilamba na yo? Tika ete moto wana aya
epai na ngai, mpe akoyeba ete ezali na mosakoli moko kati
na Isalaele! » **9** Boye Namani akendeki elongo na bampunda
na ye mpe shar na ye, mpe atelemaki na ekotelo ya ndako
ya Elize. **10** Elize atindaki moto moko mpo na koyebisa
Namani: — Kende kosukola mbala sambo na ebale Yordani;
bongo nzoto na yo ekobongwana, mpe okokoma peto. **11**
Kasi Namani asilikaki, azongaki mpe alobaki: — Nakanisaki
ete akoya penza epai na ngai, akobelela Yawe, Nzambe
na ye, akotia loboko na ye na esika oyo bokono ezali, mpe
akobikisa ngai na bokono na ngai ya maba! **12** Boni, bibale
Abana mpe Paripari kati na Damasi ezali motuya te koleka
miluka nyonso ya Isalaele? Nakokaki te kosukola na bibale
wana mpe kokoma peto? Boye, abalukaki mpe akendeki na
kanda. **13** Kasi basali na ye bapusanaki mpe balobaki na ye:
— Nkolo, soki mosakoli ayebisaki yo ete osala likambo moko
ya monene, boni, olingaki kosala yango te? Bongo mpo
na nini te koleka, tango azali koloba na yo: « Sukola, mpe
okokoma peto! » **14** Boye Namani akitaki mpe amizindisaki
mbala sambo na ebale Yordani, ndenge moto na Nzambe
ayebisaki ye; mpe nzoto na ye ebongwanaki mpe ekomaki
peto lokola nzoto ya elenge mobali. **15** Bongo Namani elongo
na basali na ye nyonso bazongaki epai ya moto na Nzambe.
Atelemaki liboso ya Elize mpe alobaki: — Nayebi sik'oyo ete
ezali na Nzambe te kati na mokili mobimba longola kaka kati
na Isalaele. Nabondeli yo, ndima kado kowuta na mosali na
yo. **16** Mosakoli Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe oyo
nasalelaka, nakondima eloko moko te. Namani atungisaki ye,
kasi Elize aboyaki kaka. **17** Namani alobaki: — Lokola oboyi,
pesa nzela ete napesa mosali na yo ndambo ya mabele
oyo bamile mibale ekoki komema, pamba te mosali na yo
akoki te kobonzela banzambe mosusu bambeka ya kotumba
to bambeka ya boyokani, bobele Yawe. **18** Kasi tika ete
Yawe alimbisa mosali na yo mpo na likambo oyo: tango
nkolo na ngai akotaka na ndako ya nzambe Rimoni mpo
na kogumbama, nagumbamaka elongo na ye, pamba te
alalelaka loboko na ngai. Tika ete Yawe alimbisa mosali na
yo mpo na yango. **19** Elize alobaki na ye: — Kende na kimia!
Tango Namani akomaki mwa mosika, **20** Geazi, mosali
ya Elize, moto na Nzambe, amilobelaki: « Nkolo na ngai
atiki penza na pamba Namani, moto oyo ya Arami, wana
aboyi kozwa biloko oyo amemelaki ye. Na Kombo na Yawe,
nakolanda ye mbangu mpe nakozwa ata eloko moko epai
na ye. » **21** Boye Geazi alandaki Namani mbangu. Tango
Namani amonaki ye kopota mbangu na sima na ye, akitaki
na shar na ye mpo na kokutana na ye mpe atunaki ye: —
Boni, nyonso ezali malamu? **22** Geazi azongisaki: — Iyo,
nyonso ezali malamu. Nkolo na ngai atindi ngai koyebisa yo:
« Bilenge bayekoli mibale kati na basakoli bayei epai na ngai
wuta na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Nabondeli yo, pesa
bango bakilo ya palata, tuku misato na mitano, mpe bilamba
mibale ya talo. » **23** Namani alobaki: — Kamata bakilo ya
palata, tuku sambo. Atungisaki Geazi ete azwa yango. Boye,
atiaki bakilo ya palata, tuku sambo kati na basaki mibale
elongo na bilamba mibale ya talo. Namani apesaki yango
epai ya basali na ye mibale oyo bamemaki yango liboso ya
Geazi. **24** Tango Geazi akomaki na ngomba, azwaki biloko
na maboko ya basali ya Namani mpe atiaki yango kati na
ndako. Azongisaki basali yango, mpe bakendeki. **25** Boye,
Geazi akotaki mpe atelemaki liboso ya nkolo na ye, Elize.
Elize atunaki ye: — Geazi, okendeki wapi? Geazi azongisaki:
— Mosali na yo akendeki epai moko te. **26** Kasi Elize alobaki
na ye: — Boni, molimo na ngai ezalaki elongo na yo te tango
moto wana akitaki na shar na ye mpo na kokutana na yo?
Ezali penza tango ya kozwa palata to ya kondima bilamba,
bilanga ya nzete ya olive, ya vino, bameme, bangombe to
basali ya mibali mpe basali ya basi? **27** Lokola osali bongo,
bokono ya maba ya Namani ekokangama na yo mpe bakitani
na yo mpo na libela. Bongo Geazi alongwaki na liboso ya

Elize. Poso ya nzoto na ye ekomaki na maba, mpe akomaki pembe lokola mvula ya pembe.

6 Mokolo moko, bayekoli ya basakoli balobaki na Elize: — Tala! Esika oyo tosanganaka elongo na yo ekomi moke mingi mpo na biso. **2** Pesa biso nzela ya kokende na ebale Yordani epai wapi moko na moko kati na biso akoki kozwa nzete mpo na kotonga kuna esika ya kovanda. Elize alobaki na bango: — Bokende! **3** Moko kati na bango alobaki: — Okosepela te kokende elongo na basali na yo? Elize azongisaki: — Nandimi, nakokende. **4** Boye akendeki elongo na bango. Bakendeki na ebale Yordani mpe babandaki kokata banzete. **5** Wana moko kati na bango azalaki kokata nzete, ebende ya epasola na ye ekweyaki na mayi. Agangaki: — Ah, nkolo na ngai! Nadefaki yango kodefa! **6** Moto na Nzambe atunaki: — Ekweyaki na esika nini? Sima na ye kolakisa ye esika yango, Elize akataki eteni ya nzete mpe abwakaki yango na esika oyo ebende ya epasola ekweyaki. Mpe, na mbala moko, eteni ya nzete yango ematisaki ebende na likolo ya mayi, mpe ebende ekomaki kotepa. **7** Elize alobaki: — Kamata yango! Boye, mosali wana asembolaki loboko na ye mpe akamataki yango. **8** Mokonzi ya Siri azalaki kobundisa bana ya Isalaele. Asololaki na basali na ye mpe alobaki: « Nakotia molako na ngai na esika songolo to pakala. » **9** Mbala moko, moto na Nzambe atindaki maloba oyo epai ya mokonzi ya Isalaele: « Keba! Koleka na esika wana te, pamba te bato ya Siri bazali kokita kuna. » **10** Mokonzi ya Isalaele atindaki bato kokende kononga esika oyo moto na Nzambe alobelaki. Mbala ebele, Elize azalaki kokebisa mokonzi ete azala na bokebi na bisika ya ndenge wana; mpe mbala ebele, mokonzi ya Isalaele azalaki komibikisa na motambo ya bato ya Siri. **11** Suka na suka, mokonzi ya Siri asilikaki makasi, abengisaki bakalaka na ye mpe atunaki bango: — Bokoki te koyebisa ngai nani kati na biso azali na ngambo ya mokonzi ya Isalaele? **12** Moko kati na bakalaka na ye alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, moko te kati na biso. Ezali nde mosakoli Elize oyo azali kati na Isalaele; ye nde ayebaka mpe ayebisaka mokonzi ya Isalaele ata makambo oyo olobaka kati na shambre na yo ya kolala. **13** Mokonzi apesaki mitindo: — Bokende koluka esika oyo azali mpo ete natinda bato mpo na kokanga ye. Bayaki koyebisa ye: — Azali na Dotani. **14** Bongo mokonzi atindaki kuna bampunda elongo na bashar mpe basoda ebele. Bakendeki kuna na butu mpe bazingelaki engumba. **15** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, tango mosali ya moto na Nzambe alamukaki mpe abimaki, amonaki ete mampinga elongo na bampunda mpe bashar bazingelaki engumba. Mosali yango alobaki na Elize: — Oh nkolo na ngai, eyindi na libanda! Tokosala nini! **16** Mosakoli azongisaki: — Kobanga te, pamba te ba-oyo bazali elongo na biso bazali ebele koleka ba-oyo bazali elongo na bango. **17** Elize asambelaki: — Oh Yawe, fungola ye miso mpo ete amona! Yawe afungolaki miso ya mosali, mpe mosali atalaki; amonaki bangomba mike etonda na bampunda mpe bashar ya moto zingazinga ya Elize. **18** Lokola monguna azalaki kopusana pene na ye, Elize asambelaki Yawe: — Boma ekolo oyo miso! Mpe Yawe abomaki bango miso, ndenge kaka Elize asengaki. **19** Elize alobaki na bango: — Nzela ezali awa te! Engumba mpe ezali awa te! Bolanda ngai, mpe nakomema bino epai ya moto oyo bozali koluka. Elize amemaki bango na Samari. **20** Tango bakotaki na engumba, Elize asambelaki lisusu: — Yawe, fungola miso ya bato oyo mpo ete bamona. Yawe afungolaki miso na bango, mpe bamonaki ete bazali kati na engumba Samari. **21** Tango mokonzi ya Isalaele amonaki bango, atunaki Elize: — Tata na ngai, naboma bango? Naboma bango? **22** Elize azongisaki: — Koboma bango te! Boni, okoboma solo bato oyo okangi, na nzela ya mopanga na yo to ya tolotolo na yo? Pesa bango nde bilei mpe mayi ya komela mpo ete balia, bamela mpe bazonga epai ya mokonzi na bango. **23** Boye abongisaki feti monene mpo na bango. Tango basilisaki kolia mpe komela, azongisaki bango. Mpe bazongaki epai ya mokonzi na bango. Wuta tango yango, mampinga ya Siri batikaki kokota mpo na kobundisa Isalaele. **24** Sima na tango, Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, asangisaki mampinga na ye nyonso mpe akendeki kozingela engumba Samari. **25** Lokola bazingelaki Samari tango molayi, nzala makasi ekotaki kati na engumba kino moto moko ya ane ekomaki kotekama na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, tuku mwambe; mpe bagrame nkama mibale na tuku mitano ya nyei ekawuka ya ebenga ekomaki kotekama na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, mitano. **26** Mokolo moko, wana mokonzi ya Isalaele azalaki koleka na likolo ya mir ya lopango, mwasi moko agangaki epai na ye: — Mokonzi, nkolo na ngai, sunga ngai! **27** Mokonzi azongisaki: — Soki Yawe asungi yo te, esika nini ngai nakozwa lisungi mpo na kosunga yo? Nazangi vino to ble ya kopesa yo. **28** Nzokande, mokonzi atunaki ye lisusu: — Likambo nini ekomeli yo? Mwasi azongisaki: — Mwasi wana alobaki na ngai: « Pesa mwana na yo ya mobali mpo ete tolia ye lelo, bongo lobi, tokolia mwana na ngai. » **29** Boye tolambaki mwana na ngai ya mobali mpe toliaki ye. Mokolo oyo elandaki, nalobaki na ye: « Pesa mwana na yo ya mobali mpo ete tolia ye, » kasi abombaki ye. **30** Tango mokonzi ayokaki maloba ya mwasi oyo, apasolaki bilamba na ye. Lokola atambolaki lisusu na likolo ya mir ya lopango, bato bamonaki ete, na se ya bilamba na ye ya bokonzi, alataki saki na nzoto na ye. **31** Mokonzi alobaki: « Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi soki kaka moto ya Elize, mwana mobali ya Shafati, etikali na likolo ya mapeka na ye. » **32** Nzokande, Elize avandaki kati na ndako na ye, elongo na bakambi ya engumba. Mokonzi atindaki ntoma moko epai ya Elize. Kasi liboso ete akoma, Elize alobaki na bakambi ya engumba: « Bozali komona te ete mobomi oyo atindi moto mpo na koya kokata ngai moto? Bosala keba! Tango kaka bokomona ye, bokanga ekuke liboso na ye mpe botindika ye na yango na sima! Boyoka! Wana ezali makelele ya makolo ya nkolo na ye te, oyo ezali koyokana sima na ye? » **33** Wana Elize azalaki nanu koloba, ntoma ya mokonzi akomaki mpe ayebisaki ye maloba ya mokonzi: « Pasi oyo nyonso ewuti epai ya Yawe! Nakozela lisusu nini kowuta na Ye? »

7 Elize alobaki: — Boyoka Liloba na Yawe! Tala makambo oyo Yawe alobi: « Lobi, na tango oyo, na ekuke ya Samari, bakoteka bakilo zomi na mibale ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana. » **2** Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi ya Isalaele azalaki kotiela motema

alobaki na moto na Nzambe: — Tala, ata soki Yawe afungoli
maninisa ya Lola, likambo ya boye ekoki penza kosalema?
Elize azongisaki: — Okomona yango na miso na yo, kasi
okolia yango te. 3 Na ekuke ya engumba, ezalaki na bato
minei na maba. Bazalaki kolobana bango na bango: « Mpo
na nini totikala awa kino tokokufa? 4 Soki tolobi: ‹ Tokota na
engumba, › nzala makasi ezali kuna, tokokufa. Soki mpe
totikali awa, tokokufa kaka. Boye, tika ete tokende na molako
ya bato ya Siri mpe tomipesa epai na bango. Soki bayambi
biso, tobiki; kasi soki babomi biso, tokufi kaka. » 5 Na
pokwa, batelemaki mpe bakendeki na molako ya bato ya
Siri. Tango bakomaki na mondelo ya molako, bamonaki ata
moto moko te, 6 pamba te Nkolo asalaki ete bato ya Siri
bayoka lokito ya bashar, ya bampunda mpe ya mampinga
minene ya basoda kino balobanaki bango na bango: « Tala,
mokonzi ya Isalaele azwi mokonzi ya bato ya lti mpe mokonzi
ya bato ya Ejipito mpo na koya kobundisa biso. » 7 Boye
batelemaki mpe bakimaki na pokwa, basundolaki bandako
na bango ya kapo, bampunda na bango mpe ba-ane na
bango. Batikaki molako ndenge ezalaki mpo na kobikisa
bomoi na bango. 8 Bato na maba bakomaki na mondelo
ya molako, bakotaki na ndako moko ya kapo, baliaki mpe
bamelaki. Bongo bamemaki palata, wolo, bilamba, mpe
bakendeki kobomba yango. Sima, bazongaki, bakotaki na
ndako mosusu ya kapo, bazwaki kuna biloko mpe bakendeki
lisusu kobomba yango. 9 Bongo balobanaki bango na bango:
« Tozali kosala malamu te: Mokolo ya lelo ezali mokolo ya
sango malamu, mpe tozali kobomba sango yango mpo na
biso moko! Soki tozeli kino lobi na tongo, tokozwa etumbu.
Tokende sik'oyo kopesa sango na ndako ya mokonzi. »
10 Boye bakendeki, babelelaki epai ya bakengeli bikuke
ya engumba mpe bayebisaki bango: « Tokotaki na molako
ya bato ya Siri, moto ata moko te azali kuna, toyoki ata
mongongo ya moto te; etikali kaka bampunda mpe ba-ane
bakanga, mpe bandako ya kapo basundola. » 11 Bakengeli
ekuke ya engumba babengaki moto moko kati na engumba
mpo na kokomisa sango na ndako ya mokonzi. 12 Mokonzi
alamukaki na butu mpe alobaki na bakalaka na ye: — Tika
ete nayebisa bino makambo oyo bato ya Siri basali biso.
Bayebi solo ete tozali kokufa nzala, yango wana batiki milako
na bango mpo na kokende kobombama na zamba. Balobani
bango na bango: « Bakobima solo, mpe tokokanga bango
ya bomoi, bongo tokokota na engumba. » 13 Moko kati na
bakalaka na ye azongisaki: — Bongisa ndambo ya mibali
mpo ete bazwa bampunda mitano kati na oyo etikali kati na
engumba. Tokobungisa ata eloko moko te, pamba te suka
na bango ekozala ndenge moko na oyo ya bana nyonso
ya Isalaele oyo batikali na engumba. Boye totinda bango
kaka mpo toyeba makambo oyo ewuti kosalema. 14 Boye
baponaki bashar mibale elongo na bampunda na yango,
mpe mokonzi atindaki yango mpo na koluka mampinga ya
bato ya Siri. Apesaki mitindo na batambolisi na yango: «
Bokende mpe botala! » 15 Balandaki bilembo ya makolo
ya bato ya Siri kino na ebale Yordani, mpe bamonaki ete
nzela nyonso etondaki na bilamba mpe bibundeli oyo basoda
ya Siri babwakaki tango bakimaki na mbalakata. Bongo
bantoma bazongaki mpe bapesaki sango epai ya mokonzi.
16 Bongo bato ya Samari babimaki mpe bazwaki na makasi
biloko kati na molako ya bato ya Siri. Boye bakomaki koteka
bakilo zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende
ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya ya
mbongo moko ya ebende ya palata, ndenge kaka Yawe
alobaki. 17 Mokonzi ya Isalaele aponaki mokonzi ya basoda,
oyo mokonzi agumbamaka mpo na loboko na ye, mpo na
kokengela ekuke ya engumba, kasi bato banyataki ye mpe
akufaki kolanda makambo oyo moto na Nzambe asakolaki
tango mokonzi ayaki na ndako na ye. 18 Makambo oyo
esalemaki ndenge moto na Nzambe alobaki na mokonzi: «
Lobi, na tango oyo, bakoteka na ekuke ya Samari bakilo
zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya
palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana.
» 19 Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi agumbamaka mpo na
loboko na ye, alobaki na moto na Nzambe: — Tala, ata soki
Yawe afungoli maninisa ya Lola, likambo ya boye ekoki penza
kosalema? Mpe Elize, moto na Nzambe, azongisaki: —
Okomona yango na miso, kasi okolia yango te. 20 Makambo
yango esalemaki ndenge kaka elobamaki na tina na ye: bato
banyataki ye na ekuke ya engumba, mpe akufaki.

8 Elize alobaki na mama ya mwana mobali oyo asekwisaki:
« Kende elongo na libota na yo na esika oyo bokoki
kovanda, pamba te Yawe abengi nzala makasi kati na
mokili oyo; ekowumela mibu sambo. » 2 Mwasi asalaki
ndenge moto na Nzambe alobaki. Ye elongo na libota na ye
bakendeki mpe bavandaki mibu sambo na mokili ya Filisitia.
3 Tango mibu yango sambo ekokaki, mwasi azongaki na
mboka na ye wuta na mokili ya Filisitia; akendeki epai ya
mokonzi mpo ete bazongisela ye ndako mpe mabele na
ye. 4 Mokonzi azalaki kosolola na Geazi, mosali ya moto
na Nzambe, mpe alobaki: « Yebisa ngai makambo minene
nyonso oyo moto na Nzambe, Elize, asalaki. » 5 Wana
Geazi azalaki koyebisa mokonzi ndenge nini Elize asekwisaki
ebembe ya mwana oyo akufaki, mama ya mwana yango
ayaki kobondela mokonzi ete azongisa ndako mpe mabele
na ye. Geazi alobaki: « Mokonzi, nkolo na ngai, tala mwasi
oyo mpe mwana na ye ya mobali oyo Elize asekwisaki. » 6
Mokonzi atunaki na mwasi yango mpe ayebisaki ye makambo
nyonso. Na sima, mokonzi aponaki moko kati na bakalaka na
ye ya lokumu mpe apesaki ye mitindo: « Zongisela ye biloko
na ye nyonso mpe bambuma nyonso ya bilanga oyo mabele
na ye ebotaki wuta mokolo oyo alongwaki na mboka na biso
kino lelo. » 7 Elize akendeki na Damasi, wana Beni-Adadi,
mokonzi ya Siri, azalaki kobela. Tango bayebisaki mokonzi
ete moto na Nzambe akomi kati na engumba, 8 mokonzi
alobaki na Azaeli: « Kamata likabo mpe kende kokutana na
moto na Nzambe. Tuna Yawe na nzela ya moto na Nzambe:
‹ Boni, nakobika solo na bokono oyo? › » 9 Azaeli akendeki
kokutana na Elize, amemaki elongo na ye likabo ya biloko
nyonso ya Damasi; bamemaki yango na likolo ya bashamo
tuku minei. Azaeli akitaki, atelemaki liboso ya Elize mpe
alobaki: — Mwana na yo ya mobali Beni-Adadi, mokonzi ya
Siri, atindi ngai; atuni: « Boni, nakobika solo na bokono oyo?
» 10 Elize azongisaki: — Loba na ye: « Solo, okobika na
bokono oyo. » Nzokande, Yawe amonisi ngai ete akokufa. 11
Elize atalaki ye malamu-malamu, mpe Azaeli ayokaki soni.
Mpe moto na Nzambe alelaki. 12 Azaeli atunaki: — Mpo na
nini nkolo na ngai azali kolela? Elize azongisaki: — Mpo
ete nayebi mabe oyo okosala bana ya Isalaele. Okozikisa

bingumba na bango, oyo etongama makasi, okokata bilenge
mibali na bango bakingo na mopanga, okoboma bana na
bango ya mike, mpe okopasola mabumu ya basi na bango
ya zemi. **13** Azaeli akamwaki mpe azongisaki: — Mpo na nini
okosala makambo ya boye na mosali na yo? Ata kutu mbwa
eleki ngai na tina! Elize alobaki lisusu: — Yawe amonisi
ngai ete okokoma mokonzi ya Siri. **14** Azaeli atikaki Elize
mpe azongaki epai ya mokonzi na ye. Bongo mokonzi na
ye atunaki ye: — Elize alobi na yo nini? Azongisaki: —
Alobi na ngai: « Solo, okobika na bokono oyo. » **15** Mokolo
oyo elandaki, Azaeli azwaki bulangeti, azindisaki yango na
mayi, mpe afinikaki na yango elongi ya mokonzi mpo na
kokanga ye pema; mpe mokonzi akufaki. Azaeli akitanaki na
ye na bokonzi. **16** Tango Yorami, mwana mobali ya Akabi,
mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu mitano na bokonzi
—Jozafati azalaki mokonzi ya Yuda— Yorami, mwana mobali
ya Jozafati, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **17** Azalaki
na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. **18**
Alandaki nzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango
mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi
esalaki, pamba te abalaki mwana na ye ya mwasi. **19** Kasi
Yawe alingaki te kobebisa Yuda mpo na Davidi, mowumbu
na Ye, pamba te alakaki kopesa bokonzi epai ya Davidi
mpe epai ya bana na ye mpo na libela. **20** Na tango ya
Yorami, bato ya Edomi batombokelaki Yuda mpe bamipesaki
mokonzi. **21** Boye Yorami akendeki na Tsayiri elongo na
bashar na ye nyonso. Na butu, atelemaki mpe abetaki bato
ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo na bakonzi ya basoda
oyo babundaka na bashar; kasi basoda ya Yuda bakimaki na
bandako na bango ya kapo. **22** Wuta mokolo wana kino
lelo, Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na tango wana, Libina
mpe etombokaki. **23** Makambo mosusu oyo etali bokonzi
ya Yorami mpe misala na ye nyonso ekomami na buku ya
masolo ya bakonzi ya Yuda. **24** Yorami akendeki kokutana
na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko
na ye kati na engumba ya Davidi. Akazia, mwana na ye ya
mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **25** Tango Yorami, mwana
mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu zomi
na mibale na bokonzi, Akazia, mwana mobali ya Yorami,
akomaki mokonzi ya Yuda. **26** Akazia azalaki na mibu tuku
mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe
akonzaki mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri, mokonzi ya
Isalaele. **27** Alandaki nzela oyo libota ya Akabi etambolaki
na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota
ya Akabi esalaki, pamba te abalaki na libota ya Akabi. **28**
Akazia akendeki elongo na Yorami, mwana mobali ya Akabi,
mpo na kobundisa Azaeli, mokonzi ya Siri, na Ramoti ya
Galadi. Bato ya Arami bazokisaki Yorami. **29** Boye, mokonzi
Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota
oyo bato ya Arami bazokisaki ye na Rama, na bitumba oyo
babundaki na Azaeli, mokonzi ya Siri. Akazia, mwana mobali
ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akendeki na Jizireyeli mpo na
kotala Yorami, mwana mobali ya Akabi, pamba te bazokisaki
ye.

9 Elize abengisaki moko kati na bayekoli ya basakoli mpe
alobaki na ye: « Kanga mokaba na yo, zwa molangi
oyo ya mafuta mpe kende na Ramoti ya Galadi. **2** Tango
okokoma kuna, luka Jewu, mwana mobali ya Jozafati mpe
koko ya Nimishi. Kende epai na ye, benda ye pembeni,
mosika ya baninga na ye, mpe mema ye na shambre ya
kati. **3** Bongo okozwa molangi, okosopa mafuta na moto na
ye mpe okoloba: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Napakoli yo
mafuta oyo mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele. › Sima,
okofungola ekuke mpe okokima; kozela te! » **4** Boye elenge
mobali, mosakoli, akendeki na Ramoti ya Galadi. **5** Tango
akomaki, akutaki bakonzi ya mampinga bavandi kati na
lisanga. Alobaki: — Nazali na sango mpo na yo mokonzi.
Jewu atunaki: — Mpo na nani kati na biso? Mosakoli
azongisaki: — Mpo na yo mokonzi. **6** Jewu atelemaki mpe
akotaki na ndako. Bongo mosakoli apakolaki mafuta na moto
ya Jewu mpe alobaki: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe
ya Isalaele, alobi: ‹ Napakoli yo mafuta oyo mpo ete okoma
mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe. › **7** Osengeli koboma
libota ya Akabi, mokonzi na yo, mpe nakozongisa mabe na
mabe mpo na makila ya bawumbu na ngai, basakoli, mpe ya
bawumbu nyonso ya Yawe, oyo Jezabeli asopaki makila
na bango. **8** Solo, libota nyonso ya Akabi esengeli kokufa.
Nakosilisa mibali nyonso kati na Isalaele, ezala mowumbu
to monsomi. **9** Nakosala libota ya Akabi ndenge nasalaki
libota ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mpe libota
ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya. **10** Nzokande mpo na
Jezabeli, bambwa ekolia ye kati na bilanga ya Jizireyeli, mpe
moto moko te akokunda ye. » Boye mosakoli afungolaki
ekuke mpe akimaki. **11** Tango Jewu abimaki mpe azongaki
epai ya baninga na ye, bakonzi ya basoda, moko kati na
bango atunaki ye: — Boni, makambo nyonso ezali malamu?
Mpo na nini moto ya liboma oyo ayaki epai na yo? Jewu
azongisaki: — Boyebi malamu moto yango mpe lolenge ya
makambo oyo alobaka. **12** Bakonzi ya basoda balobaki: —
Ezali ya solo te, ozali kokosa biso! Yebisa biso makambo
yango. Jewu alobaki: — Boyoka ndenge alobi na ngai: « Tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Napakoli yo mafuta mpo ete okoma
mokonzi ya Isalaele. › » **13** Tango kaka bayokaki bongo,
bakonzi ya basoda bakamataki na lombangu bakazaka na
bango mpe batandaki yango liboso ya Jewu, na binyatelo
ya ematelo. Bongo babetaki kelelo mpe bagangaki: « Jewu
azali mokonzi! » **14** Jewu, mwana mobali ya Jozafati, koko
ya Nimishi, asalelaki Yorami likita. Nzokande Yorami mpe
Isalaele mobimba bazalaki kobundela Ramoti ya Galadi
liboso ya Azaeli, mokonzi ya Siri. **15** Kasi mokonzi Yorami
azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo bato
ya Arami bazokisaki ye na bitumba na Azaeli, mokonzi ya
Siri. Jewu alobaki: « Soki yango ezali makanisi na bino,
tika ete moto moko te akima mpe abima na engumba mpo
na kokende kopesa sango na Jizireyeli. » **16** Boye Jewu
amataki na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli mpo ete
Yorami azalaki kopema kuna; mpe Akazia, mokonzi ya Yuda,
akendeki kotala ye. **17** Tango mokengeli oyo azalaki na likolo
ya ndako molayi ya Jizireyeli amonaki mampinga ya Jewu
kopusana, agangaki: « Nazali komona mampinga, bazali
koya! » Yorami apesaki mitindo: — Bopona soda moko oyo
abundaka likolo ya mpunda mpe botinda ye mpo ete akende
kokutana na bango mpe atuna bango: « Boni, boyei mpo na
kimia? » **18** Soda oyo abundaka likolo ya mpunda akendeki
mpe atunaki: — Tala makambo oyo mokonzi alobi: « Boni,

boyei mpo na kimia? » Jewu azongisaki: — Okokende na
kimia wapi? Baluka mpe kota na molongo na ngai. Mokengeli
alobaki: — Motindami akomi epai na bango, kasi azali
kozonga te. **19** Boye mokonzi atindaki soda mosusu oyo
abundaka likolo ya mpunda. Tango akomaki epai na bango,
alobaki: — Boni, boyei mpo na kimia? Jewu azongisaki: —
Okokende na kimia wapi? Baluka mpe kota na molongo
na ngai. **20** Mokengeli alobaki: — Motindami akomi penza
epai na bango, kasi ye mpe azali kozonga te. Nzokande,
lolenge oyo ya kotambolisa ezali lokola ya Jewu, mwana
mobali ya Nimishi, oyo atambolisaka lokola moto ya liboma.
21 Yorami apesaki mitindo: « Bongisa shar na ngai. » Tango
babongisaki shar, Yorami, mokonzi ya Isalaele, mpe Akazia,
mokonzi ya Yuda, babimaki, moto na moto likolo ya shar na
ye, mpo na kokende kokutana na Jewu. Bakutanaki na ye
kati na bilanga ya Naboti, moto ya Jizireyeli. **22** Tango kaka
Yorami amonaki Jewu, atunaki ye: — Boni Jewu, oyei mpo na
kimia? Jewu azongisaki: — Ndenge nini kimia ekoki kozala
na tango losambo ya banzambe ya bikeko mpe kindoki ya
mama na yo, Jezabeli, ezali kokoba? **23** Yorami abalukaki
mpe akimaki; abelelaki Akazia: « Akazia, bateki biso! » **24**
Boye Jewu abendaki tolotolo mpe abetaki Yorami na kati-kati
ya mapeka. Tolotolo etobolaki motema na ye, mpe akweyaki
wuta na shar na ye. **25** Jewu alobaki na Bidikari, soda oyo
amemelaka ye bibundeli: « Kamata ye mpe bwaka ye na
bilanga ya Naboti, moto ya Jizireyeli. Kanisa ndenge nini
ngai na yo tozalaki kokumba bashar elongo, na sima ya tata
na ye, Akabi, tango Yawe apesaki lisakoli oyo na tina na ye:
26 ‹ Lobi, namonaki makila ya Naboti mpe ya bana na ye
ya mibali, › elobi Yawe, mpe solo, nakofutisa yo yango na
bilanga oyo, » elobi Yawe. Sik'oyo, kamata ye mpe bwaka ye
na bilanga wana, kolanda Liloba na Yawe. **27** Tango Akazia,
mokonzi ya Yuda, amonaki makambo oyo esalemaki, akimaki
na nzela ya Beti-Agani. Jewu alandaki ye mpe agangaki: «
Boma ye mpe lokola! » Bazokisaki ye kati na shar na ye
na nzela ya Guri, pembeni ya Yibileayimi, kasi akimaki na
Megido mpe akufaki kuna. **28** Basali na ye bamemaki ye na
shar kino na Yelusalemi mpe bakundaki ye esika moko na
bakoko na ye kati na kunda na ye kati na engumba ya Davidi.
29 Akazia akomaki mokonzi ya Yuda na mobu ya zomi na
moko ya bokonzi ya Yorami, mwana mobali ya Akabi. **30**
Jewu akendeki na Jizireyeli. Tango Jezabeli ayokaki bongo,
atiaki monzele na elongi na ye, abongisaki suki na ye mpe
apusanaki pene ya lininisa mpo na kotala libanda. **31** Tango
Jewu akotaki na ekuke ya engumba, Jezabeli atunaki na
koganga: — Zimiri, mobomi ya nkolo na yo, boni, oyei mpo
na kimia? **32** Jewu atombolaki miso na ngambo ya lininisa
mpe agangaki: — Nani kati na bino azali na ngambo na
ngai, nani? Bakengeli mibale to misato ya mokonzi, oyo
baboma bango mokongo, batalaki Jewu wuta na lininisa. **33**
Jewu apesaki bango mitindo: — Bobwaka ye na se. Bongo
babwakaki Jezabeli na se; mpe makila na ye epanzanaki na
mir mpe na bampunda tango ezalaki konyata ye. **34** Jewu
akotaki, aliaki, amelaki mpe alobaki: « Bobongisa mwasi oyo
alakelama mabe. Bokunda ye, pamba te azali mwana mwasi
ya mokonzi. » **35** Kasi tango babimaki mpo na kokunda ye,
bakutaki kaka mokuwa ya moto na ye, makolo mpe matandu
ya maboko na ye. **36** Bazongaki mpe bayebisaki Jewu: «
Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosali na Ye, Eliya,
moto ya mboka Tishibe: ‹ Bambwa ekolia nzoto ya Jezabeli
kati na elanga ya Jizireyeli. **37** Ebembe ya Jezabeli ekozala
lokola nyei kati na bilanga ya Jizireyeli mpo ete moto moko
te akoka lisusu koloba: Tala Jezabeli! › »

10 Akabi azalaki na bana mibali tuku sambo na Samari.
Jewu akomaki mikanda mpe atindaki yango na Samari
epai ya bakalaka ya Jizireyeli, epai ya bampaka mpe epai
ya babateli ya bana ya Akabi. Na mikanda yango, Jewu
alobaki: **2** « Tango kaka mokanda oyo ekokomela bino,
lokola bana mibali ya mokonzi na bino bazali elongo na bino,
mpe lokola bozali na bashar mpe bampunda, engumba ya
makasi mpe bibundeli, **3** bopona mwana mobali oyo aleki
malamu mpe mayele kati na bana mibali ya mokonzi na
bino, botia ye na kiti ya bokonzi ya tata na ye, mpe bobunda
mpo na ndako ya mokonzi na bino. » **4** Kasi babangaki
makasi mpe balobaki: « Soki kutu bakonzi mibale bakokaki
te kobunda na ye, bongo ndenge nini biso tokobunda na ye?
» **5** Boye, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, moyangeli
ya engumba, bampaka mpe babateli ya bana ya mokonzi
batindaki sango oyo epai ya Jewu: « Tozali basali na yo mpe
tokosala nyonso oyo okoloba. Tokotia moto mosusu te lokola
mokonzi, tokosala nyonso oyo okomona malamu. » **6** Boye,
Jewu akomelaki bango mokanda ya mibale oyo kati na yango
alobaki: « Soki bozali na ngambo na ngai mpe bokotosa
ngai, bozwa mito ya bana mibali nyonso ya mokonzi na
bino mpe boya na yango epai na ngai, na Jizireyeli, lobi na
tongo. » Nzokande bana mibali tuku sambo ya mokonzi
bazalaki epai ya bato ya lokumu ya engumba, oyo bazalaki
kobokola bango. **7** Tango mokanda ekomaki, bato wana
bazwaki bana mibali ya mokonzi, babomaki bango nyonso
tuku sambo, batiaki mito na bango na bitunga mpe batindaki
yango epai ya Jewu, na Jizireyeli. **8** Ntoma moko akomaki
mpe alobaki na Jewu: — Bamemi mito ya bana mibali ya
mokonzi. Bongo Jewu apesaki mitindo: — Botia yango na
mipiku mibale na ekuke ya engumba kino na tongo. **9** Na
tongo ya mokolo oyo elandaki, Jewu abimaki, atelemaki
liboso ya bato nyonso mpe alobaki: — Bosali na bino mabe
te. Ezalaki ngai nde nasalelaki nkolo na ngai likita mpo na
kotelemela ye mpe koboma ye; kasi nani abomi bato oyo
nyonso? **10** Boyeba ete liloba moko te oyo Yawe alobaki
mpo na kotelemela ndako ya Akabi ekozanga kokokisama.
Yawe akokisi makambo oyo alobaki na nzela ya mosali na
Ye, Eliya. **11** Boye Jewu abomaki bato nyonso ya ndako
ya Akabi, oyo batikalaki na Jizireyeli: bato na ye nyonso ya
lokumu, baninga na ye, Banganga-Nzambe na ye. Atikaki
ata moto na ye moko te na bomoi. **12** Jewu atelemaki
mpe akendeki na Samari. Na Beti-Ekedi-Aron, **13** Jewu
akutanaki na bandeko ya Akazia, mokonzi ya kala ya Yuda,
mpe atunaki bango: — Bozali banani? Bazongisaki: — Tozali
bandeko ya Akazia. Toyei kopesa bana mibali ya mokonzi
mpe mama ya mokonzi mbote. **14** Jewu apesaki mitindo: —
Bokanga bango ya bomoi. Boye bakangaki bango ya bomoi
mpe bakataki bango bakingo, pene ya libulu ya Beti-Ekedi.
Bazalaki mibali tuku minei na mibale, mpe Jewu atikaki moto
moko te na bomoi. **15** Tango alongwaki kuna mpe akutanaki
na Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, oyo abandaki koya
kokutana na ye, Jewu apesaki ye mbote mpe alobaki: —
Boni, motema na yo ezali sembo mpo na ngai, ndenge

motema na ngai ezali mpo na yo? Yonadabi azongisaki: —
Iyo, ezali bongo! Jewu alobaki: — Soki ezali bongo, pesa
ngai loboko na yo. Boye, Yonadabi asalaki bongo, mpe Jewu
asungaki ye mpo na komata na shar. **16** Jewu alobaki: —
Yaka elongo na ngai, mpe okomona bolingo makasi na ngai
mpo na Yawe. Boye, Jewu amemaki ye na shar na ye. **17**
Tango Jewu akomaki na Samari, abomaki bato nyonso ya
libota ya Akabi, oyo batikalaki kuna. Jewu abomaki bango
kolanda Liloba na Yawe oyo alobaki na nzela ya Eliya. **18**
Jewu abengisaki bato nyonso mpe alobaki na bango: « Akabi
azalaki kosalela Bala mingi te, kasi Jewu akosalela ye mingi.
19 Sik'oyo, bobengisa basakoli nyonso ya Bala, basambeli
na ye nyonso mpe banganga-nzambe na ye nyonso. Bosala
ete moto moko te azanga, pamba te nakobonza mbeka ya
monene mpo na Bala. Moto nyonso oyo akozanga, akokufa.
» Jewu asalelaki mayele mabe mpo na koboma basambeli
ya Bala. **20** Jewu alobaki: « Bobengisa mayangani mpo na
lokumu ya Bala. » Boye babengisaki mayangani yango. **21**
Jewu apanzaki sango kati na Isalaele, basambeli nyonso ya
Bala bayaki mpe moto moko te azangaki. Bakotaki ebele
na ndako ya nzambe Bala mpe batondisaki yango kino na
basuka nyonso. **22** Jewu alobaki na mobateli bilamba ya
bonganga-nzambe ya Bala: « Yaka na bilamba mpo na
basambeli nyonso ya Bala. » Boye abimisaki bilamba mpo
na bango. **23** Bongo Jewu elongo na Yonadabi, mwana
mobali ya Rekabi, bakotaki na ndako ya nzambe Bala. Jewu
alobaki na basambeli ya Bala: « Botala malamu-malamu na
zingazinga na bino mpo ete basali ya Yawe bazala elongo na
bino te, kaka basali ya Bala. » **24** Bakotaki mpo na kobongisa
bambeka mpe batumbaki yango. Nzokande, Jewu atiaki bato
tuku mwambe libanda na likebisi oyo: « Soki moto moko kati
na bino akimisi moko kati na bato oyo napesi na maboko na
bino, akofuta bomoi na ye na motuya ya bomoi ya moto oyo
akimi. » **25** Tango kaka Jewu asilisaki kobongisa mbeka ya
kotumba, apesaki mitindo epai na bakengeli mpe na bakambi
na bango: « Bokota mpe boboma bango. Bokimisa moto
moko te. » Boye, babomaki bango na mopanga. Bakengeli
mpe bakonzi ya basoda babwakaki bibembe na libanda mpe
bakotaki kino na esika ya bule ya ndako ya nzambe Bala. **26**
Babimisaki libanga ya bule na libanda ya ndako ya nzambe
Bala mpe batumbaki yango. **27** Babukaki libanga yango ya
bule, bakweyisaki ndako ya nzambe Bala mpe bakomisaki
yango zongo kino na mokolo ya lelo. **28** Ezali bongo nde
Jewu asukisaki losambo ya Bala kati na Isalaele. **29** Kasi
Jewu atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya
Nebati, oyo, na nzela na yango, akweyisaki Isalaele na
lisumu. Lisumu yango ezali: kosambela bikeko ya bangombe
ya wolo, na Beteli mpe na Dani. **30** Yawe alobaki na Jewu: «
Lokola osali malamu mpo na kokokisa oyo ezali sembo na
miso na Ngai, mpe lokola osali na libota ya Akabi nyonso oyo
nakanaki kosala, bakitani na yo bakovanda na kiti ya bokonzi
ya Isalaele kino na molongo ya minei. » **31** Nzokande, Jewu
asalaki bokebi te mpo na kobatela mibeko ya Yawe, Nzambe
ya Isalaele, na motema na ye mobimba. Atikaki te masumu
ya Jeroboami oyo, na nzela na yango, akweyisaki Isalaele na
lisumu. **32** Na tango wana, Yawe abandaki kokomisa moke
bandelo ya Isalaele. Azaeli alongaki bana ya Isalaele, na
mokili na bango, **33** na este ya Yordani, na etuka nyonso ya
Galadi (mabele ya libota ya Gadi, ya Ribeni mpe ya Manase),
longwa na Aroeri oyo ezali pembeni ya moluka ya Arinoni
kino na Galadi mpe Bashani. **34** Makambo mosusu oyo etali
bokonzi ya Jewu, misala na ye nyonso mpe elonga na ye
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **35**
Jewu akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki
ye na Samari. Bongo Yoakazi, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi. **36** Jewu akonzaki Isalaele, na
Samari mibu tuku mibale na mwambe.

11 Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana
na ye ya mobali akufi, abomisaki libota mobimba ya
mokonzi. **2** Kasi Yeosheba, mwana mwasi ya mokonzi
Yorami mpe ndeko ya Akazia, azwaki Joasi, mwana mobali
ya Akazia; alongolaki ye na mayele kati na bana mibali ya
mokonzi, oyo basengeli koboma mpe atiaki ye mpe ndesi
na ye kati na shambre epai wapi batiaka bambeto, mpo na
kobomba ye mosika ya miso ya Atali; mpe Atali abomaki
Joasi te. **3** Abombamaki elongo na ndesi na ye mibu motoba
kati na Tempelo ya Yawe, wana Atali azalaki kokonza mokili.
4 Na mobu ya sambo, Yeoyada abengisaki bakonzi ya
mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko ya bato
ya Kari mpe bakengeli. Abengisaki bango epai na ye kati
na Tempelo ya Yawe, asalaki boyokani elongo na bango,
alapisaki bango ndayi kati na Tempelo ya Yawe mpe alakisaki
bango mwana mobali ya mokonzi. **5** Apesaki bango mitindo
oyo: « Tala ndenge bokosala: kati na bandambo misato ya
lisanga na bino, ndambo moko bakosala na mokolo ya Saba;
ndambo ya liboso bakokengela ndako ya mokonzi, **6** ndambo
ya mibale bakozala na ekuke ya Suri, mpe ndambo ya
misato bakokengela ekuke, na sima ya ndako ya bakengeli.
Bandambo nyonso misato bakokitana, moko sima na mosusu,
kati na mosala ya kokengela Tempelo. **7** Bandambo mibale
oyo bakosala te na mokolo ya Saba bakokengela Tempelo
ya Yawe mpo na mokonzi. **8** Bakozingela mokonzi, moto
na moto na ebundeli na ye na loboko. Moto nyonso oyo
akopusana na molongo na bino, bosengeli koboma ye.
Bozala pene ya mokonzi na bisika nyonso oyo akokende. » **9**
Bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko
basalaki nyonso oyo Nganga-Nzambe Yeoyada atindaki.
Moko na moko akamataki basoda na ye, ba-oyo bazalaki
kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe ba-oyo basilisaki
mosala na bango na mokolo yango, mpe akendeki epai ya
Nganga-Nzambe Yeoyada. **10** Nganga-Nzambe Yeoyada
apesaki na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda
nkama moko makonga mpe banguba oyo ezalaki ya mokonzi
Davidi, oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe. **11** Bakengeli
bazingelaki mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye
na loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta
na ngambo ya sude kino na ngambo ya nor ya Tempelo.
12 Nganga-Nzambe Yeoyada abimisaki mwana mobali ya
mokonzi, alatisaki ye motole mpe apesaki ye mokanda ya
boyokani. Bakomisaki ye mokonzi mpe bapakolaki ye mafuta
ya bokonzi. Bato babetaki maboko mpe bagangaki: « Tika
ete mokonzi awumela na bomoi! » **13** Tango Atali ayokaki
makelele oyo bato mpe bakengeli bazalaki kosala, akendeki
epai ya bato, na Tempelo ya Yawe. **14** Atalaki mpe amonaki
mokonzi atelemi na etemelo ya kolobela, ndenge ezalaki
momesano. Bakonzi ya basoda mpe bato oyo babetaka
bakelelo bazalaki pembeni ya mokonzi; bato nyonso ya

mokili bazalaki kosepela wana bazalaki kobeta bakelelo. Atali
apasolaki bilamba na ye mpe agangaki: « Basaleli ngai likita!
Basaleli ngai likita! » **15** Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki
mitindo epai ya bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka
basoda nkama moko: « Bobimisa ye na molongo! Mpe
boboma na mopanga moto nyonso oyo akolanda ye! »
Pamba te Nganga-Nzambe alobaki: « Boboma ye te kati
na Tempelo ya Yawe! » **16** Boye, wana Atali azwaki nzela
ya ekotelo ya bampunda mpo na kokende na ndako ya
mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna. **17** Yeoyada
asalaki boyokani kati na Yawe, mokonzi mpe bato, mpo ete
bazala bato ya Yawe; asalaki lisusu boyokani kati na mokonzi
mpe bato. **18** Bato nyonso ya mokili bakendeki na ndako
ya nzambe Bala mpe babukaki yango elongo na bitumbelo
mpe bikeko, mpe babomaki Matani, nganga-nzambe ya
Bala, liboso ya bitumbelo. Nganga-Nzambe Yeoyada atiaki
bakengeli ya Tempelo ya Yawe. **19** Asangisaki bakonzi ya
mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko, bato ya
Kari, bakengeli mpe bato nyonso ya mokili; amemaki mokonzi
longwa na Tempelo ya Yawe kino na ndako ya mokonzi, na
nzela ya ekuke ya bakengeli. Bongo Joasi avandaki na kiti
na ye ya bokonzi. **20** Bato nyonso ya mokili basepelaki, mpe
engumba ekomaki na kimia, pamba te babomaki Atali na
mopanga kati na ndako ya mokonzi. **21** Joasi azalaki na
mibu sambo ya mbotama tango akomaki mokonzi.

12 Ezalaki tango Jewu akokisaki mibu sambo na bokonzi
nde Joasi akomaki mokonzi. Joasi akonzaki mibu
tuku minei na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki
« Tsibia. » Tsibia azalaki moto ya Beri-Sheba. **2** Joasi
asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe na mikolo
nyonso oyo Nganga-Nzambe Yeoyada azalaki koteya ye. **3**
Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba;
bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba
ansa. **4** Joasi alobaki na Banganga-Nzambe: « Bosangisa
mbongo nyonso oyo bamemi lokola makabo ya bule kati na
Tempelo ya Yawe: mbongo oyo bazwi na nzela ya kotanga
bato, mbongo oyo bazwi lokola mpako mpo na kosikola bato
kolanda motuya oyo ekatama, mpe mbongo oyo moto na
moto apesi na Ndako ya Nzambe na motema ya esengo. **5**
Tika ete Nganga-Nzambe moko na moko akamata mbongo
na maboko ya babombi mbongo mpe basalela yango mpo
na kobongisa eloko nyonso oyo ebebi kati na Ndako ya
Nzambe. » **6** Kasi tango mokonzi Joasi akokisaki mibu
pene tuku mibale na misato na bokonzi, Banganga-Nzambe
babongisaki nanu Ndako ya Nzambe te. **7** Boye, mokonzi
Joasi abengisaki Nganga-Nzambe Yeoyada mpe Banganga-
Nzambe mosusu. Atunaki bango: « Mpo na nini bozali
kobongisa te biloko oyo ebebi kati na Ndako ya Nzambe?
Sik'oyo, bokozwa lisusu mbongo te na maboko ya babombi
mbongo na bino, kasi botika yango mpo na kobongisa
Ndako ya Nzambe. » **8** Banganga-Nzambe bandimaki
kotika kokongola mbongo na maboko ya bato mpe kotika
kobongisa Ndako ya Nzambe. **9** Nganga-Nzambe Yeoyada
akamataki sanduku moko mpe atobolaki mofinuku na yango.
Atiaki sanduku pembeni ya etumbelo, na ngambo ya loboko
ya mobali tango ozali kokota kati na Tempelo ya Yawe.
Banganga-Nzambe oyo bazalaki kobatela ekuke batiaki
kati na sanduku mbongo nyonso oyo bazalaki komema na
Tempelo ya Yawe. **10** Tango nyonso bazalaki komona ete
mbongo ekomi ebele kati na sanduku, mokomi mikanda ya
mokonzi elongo na mokonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki
koya kotanga mbongo oyo bato bazalaki komema na Tempelo
ya Yawe; bongo bazalaki kotia yango na basaki. **11** Soki
bayebi motuya na yango, bazalaki kopesa mbongo yango
epai ya bato oyo bazalaki kosalisa misala kati na Ndako
ya Nzambe. Na mbongo yango, bazalaki kofuta bato oyo
bazalaki kosala kati na Tempelo ya Yawe: basharipantie, **12**
batongi ndako mpe bato oyo bakataka mabanga. Bazalaki
kosomba mpo na kobongisa Ndako ya Nzambe: mabaya
mpe mabanga bakata. Bazalaki mpe kobimisa mbongo mpo
na misala mosusu ya kobongisa Tempelo ya Yawe. **13**
Kasi bazalaki kobimisa te mbongo oyo bazalaki komema
na Ndako ya Nzambe, mpo na kosalela basani ya minene
ya palata, bambeli, basani oyo babwakelaka na yango
mayi, bakelelo mpe biloko mosusu oyo esalemi na wolo to
na palata mpo na Tempelo ya Yawe. **14** Mbongo yango
ezalaki bobele mpo na kofuta basali oyo bazalaki kobongisa
Ndako ya Yawe. **15** Bazalaki kolandela te mbongo oyo
bapesaki na bato mpo na kofuta basali, pamba te bazalaki
kosalela yango na bosembo. **16** Bazalaki komema te na
Tempelo ya Yawe, mbongo oyo ewutaki na makabo ya kimia
mpe na mbeka mpo na masumu; yango ezalaki mpo na
Banganga-Nzambe. **17** Na tango wana, Azaeli, mokonzi ya
Siri, akendeki kobundisa engumba Gati mpe abotolaki yango.
Sima, Azaeli abalukaki mpo na kobundisa Yelusalemi. **18**
Kasi Joasi, mokonzi ya Yuda, azwaki biloko nyonso ya bule
oyo bakoko na ye —Jozafati, Yorami mpe Akazia, bakonzi ya
Yuda— babulisaki. Joasi azwaki mpe bakado oyo ye moko
abulisaki mpe wolo nyonso oyo amonaki kati na bibombelo
ya bozwi ya Tempelo ya Yawe mpe na ndako ya mokonzi.
Atindaki yango epai ya Azaeli, mokonzi ya Siri. Sima na
yango, Azaeli akendeki mosika ya Yelusalemi. **19** Makambo
mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi mpe misala na ye nyonso,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **20**
Basali na ye batombokelaki ye mpe basalelaki ye likita.
Babomaki Joasi, na Beti-Milo, na nzela oyo ekenda na Sila.
21 Tala bakombo ya basali oyo babomaki Joasi: Yozabadi,
mwana mobali ya Shimeati, mpe Yeozabadi, mwana mobali
ya Shomeri. Joasi akufaki mpe bakundaki ye esika moko na
bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Amatsia, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

13 Na mobu ya tuku mibale na misato ya bokonzi ya
Joasi, mwana mobali ya Akazia, mokonzi ya Yuda,
Yoakazi, mwana mobali ya Jewu, akomaki mokonzi ya
Isalaele kati na Samari. Akonzaki mibu zomi na sambo. **2**
Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, wana alandaki
masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. Jeroboami
akweyisaki na yango Isalaele na lisumu, mpe Yoakazi atikaki
te lisumu yango. **3** Boye kanda ya Yawe epelaki likolo ya
Isalaele, mpe akabaki Isalaele na maboko ya Azaeli, mokonzi
ya Siri, mpe ya Beni-Adadi, mwana na ye ya mobali. **4**
Kasi Yoakazi abondelaki Yawe mpo ete asalela ye ngolu,
mpe Yawe ayokaki ye, pamba te Yawe amonaki ndenge nini
mokonzi ya Siri azalaki konyokola Isalaele. **5** Yawe apesaki
mokangoli mpo na bato ya Isalaele, mpe balongwaki na se
ya nguya ya bato ya Siri. Boye bato ya Isalaele bavandaki na

bandako na bango ndenge ezalaki liboso. **6** Kasi batikaki te
masumu ya libota ya Jeroboami oyo akweyisaki na yango
Isalaele. Bakobaki kaka na yango; mpe ekeko ya nzambe
mwasi Ashera etikalaki kaka ya kotelema kati na Samari.
7 Kati na mampinga nyonso ya Yoakazi, etikalaki kaka na
mibali tuku mitano oyo batambolisaka bampunda, bashar
zomi, mpe basoda oyo batambolaka na makolo, nkoto
zomi, pamba te mokonzi ya Siri abomaki bamosusu oyo
batikalaki, mpe akomisaki bango lokola putulu oyo banyataka
na makolo. **8** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yoakazi
mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Isalaele. **9** Yoakazi akendeki kokutana na
bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari. Bongo Joasi,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **10**
Na mobu ya tuku misato na sambo ya bokonzi ya Joasi,
mokonzi ya Yuda, Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, akomaki
mokonzi ya Isalaele kati na Samari. Akonzaki mibu zomi na
motoba. **11** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe
atikaki te masumu nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya
Nebati, oyo akweyisaki na yango Isalaele. Joasi akobaki
kaka na masumu yango. **12** Makambo mosusu oyo etali
bokonzi ya Joasi mpe misala na ye nyonso, bakisa bitumba
oyo abundisaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, ekomama kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **13** Joasi akendeki
kokutana na bakoko na ye, mpe Jeroboami akitanaki na ye
na bokonzi. Bakundaki Joasi kati na Samari esika moko na
bakonzi ya Isalaele. **14** Elize abelaki bokono oyo ememaki
ye na kufa. Joasi, mokonzi ya Isalaele, akendeki kotala ye
mpe alelaki na miso na ye na maloba oyo: — Tata na ngai!
Tata na ngai! Ozali bashar mpe bampunda ya Isalaele! **15**
Elize alobaki na ye: — Zwa tolotolo moko mpe ndambo ya
makonga ya mike. Joasi asalaki bongo. **16** Bongo Elize
alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Simba tolotolo na maboko
na yo. Tango Joasi asimbaki tolotolo, Elize atiaki maboko
na ye na likolo ya maboko ya mokonzi. **17** Elize alobaki:
— Fungola lininisa oyo ezali na ngambo ya este. Joasi
afungolaki yango. Elize alobaki: — Beta! Joasi abetaki. Elize
alobaki: — Ezali likonga ya elonga ya Yawe, likonga ya
elonga liboso ya bato ya Siri. Okosilisa bato ya Siri, na Afeki.
18 Bongo Elize abakisaki: — Zwa makonga. Mokonzi azwaki
yango. Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Beta yango
na mabele. Joasi abetaki yango mbala misato mpe atikaki. **19**
Moto na Nzambe asilikelaki ye mpe alobaki: — Ebongaki na
yo kobeta yango na mabele mbala mitano to mbala motoba,
boye olingaki kolonga bato ya Siri mpe kosilisa bango nye.
Kasi sik'oyo, okolonga bato ya Siri kaka mbala misato. **20**
Elize akufaki, mpe bakundaki ye. Nzokande masanga ya
bato mabe ya Moabi bazalaki kokota na mokili ya Isalaele na
ebandeli ya mibu nyonso. **21** Mokolo moko, tango bazalaki
kokunda moto moko, bamonaki na mbalakata lisanga moko
ya bato mabe. Bongo, babwakaki na lombangu ebembe
ya moto yango kati na kunda ya Elize. Tango ebembe
etutaki mikuwa ya Elize, moto yango azongaki na bomoi mpe
atelemaki. **22** Azaeli, mokonzi ya Siri, anyokolaki Isalaele, na
tango ya bokonzi ya Yoakazi. **23** Kasi Yawe asalelaki bango
ngolu, ayokelaki bango mawa, mpe azongelaki bango, mpo
na boyokani na Ye elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi. Na
tango wana, Yawe alingaki koboma bango te mpe aboyaki
kobengana bango mosika ya miso na Ye. **24** Azaeli, mokonzi
ya Siri, akufaki, mpe Beni-Adadi, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi. **25** Bongo Joasi, mwana mobali
ya Yoakazi, abotolaki na maboko ya Beni-Adadi, mwana ya
Azaeli, bingumba oyo Azaeli abotolaki na bitumba epai ya
Yoakazi, tata ya Joasi. Joasi alongaki Azaeli mbala misato
mpe abotolaki bingumba ya Isalaele.

14 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Joasi, mwana
mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Isalaele, Amatsia,
mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi.
2 Amatsia azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale
na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki
« Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki moto ya Yelusalemi. **3**
Amatsia asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe,
kasi ezalaki te lokola Davidi, koko na ye. Na makambo
nyonso, alandaki ndakisa ya Joasi, tata na ye. **4** Nzokande,
balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato
bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. **5**
Sima na Amatsia kolendisa bokonzi na ye, abomaki bakalaka
oyo babomaki tata na ye. **6** Kasi abomaki te bana mibali ya
babomi ya tata na ye, pamba te, kolanda ndenge ekomama
kati na buku ya Mobeko ya Moyize, Yawe apesaki mitindo
oyo: « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe
bakoboma bana te mpo na batata na bango; bakoboma moto
na moto mpo na masumu na ye moko. » **7** Ezali Amatsia
nde moto alongaki bato ya Edomi, nkoto zomi na Lubwaku
ya Mungwa, mpe abotolaki na bitumba engumba ya Sela;
mpe abengaki yango « Yokiteyeli, » kombo oyo babengelaka
yango kino lelo. **8** Bongo Amatsia atindaki bantoma epai
ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi mpe koko ya Jewu,
mokonzi ya Isalaele, mpo na koyebisa ye: — Yaka tobunda!
9 Kasi Joasi, mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia,
mokonzi ya Yuda: — Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani
etindaki maloba epai ya nzete ya sedele ya Libani: « Balisa
mwana na yo ya mwasi epai ya mwana na ngai ya mobali. »
Kasi nyama moko ya zamba elekaki mpe enyataki nzete
ya sende. **10** Solo, olongi Edomi, mpe motema na yo ezali
komikumisa. Sepela na yo, kasi vanda na ndako na yo. Mpo
na nini koluka ete pasi makasi ekweyela yo elongo na Yuda?
11 Kasi Amatsia ayokaki ye te. Boye, Joasi, mokonzi ya
Isalaele, akendeki kobundisa Amatsia, mokonzi ya Yuda.
Ye mpe Amatsia, mokonzi ya Yuda, babundaki na Beti-
Shemeshi kati na mokili ya Yuda. **12** Isalaele alongaki Yuda,
mpe bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na ndako na ye.
13 Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya
Yuda, mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Akazia, na Beti-
Shemeshi. Boye Joasi akendeki na Yelusalemi mpe abukaki
mir ya Yelusalemi, na molayi ya bametele pene nkama moko
na tuku mwambe, longwa na ekuke ya Efrayimi kino na
ekuke ya suka. **14** Akamataki wolo nyonso, palata nyonso
mpe biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe,
kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi; akangaki bato na
bowumbu mpe azongaki na Samari. **15** Makambo mosusu
oyo etali bokonzi ya Joasi, misala na ye mpe elonga na
ye tango abundisaki Amatsia, mokonzi ya Yuda, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **16** Joasi
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Samari esika moko na bakoko na ye, bakonzi ya Isalaele.

Mpe Jeroboami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. **17** Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya
Yuda, awumelaki lisusu na bomoi mibu zomi na mitano sima
na kufa ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, mokonzi ya
Isalaele. **18** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amatsia
mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Yuda. **19** Basalelaki ye likita, na Yelusalemi, mpo
na kotelemela ye, mpe akimaki na Lakishi. Kasi batindaki
bato mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe babomaki
ye kuna. **20** Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda
mpe bakundaki ye na Yelusalemi, esika moko na bakoko na
ye kati na engumba ya Davidi. **21** Bato nyonso ya Yuda
bakamataki Azaria oyo azalaki na mibu zomi na motoba ya
mbotama mpe bakomisaki ye mokonzi na esika ya tata na ye,
Amatsia. **22** Ezalaki ye nde moto atongaki lisusu engumba
ya Eyilati mpe azongisaki yango na Yuda sima na kufa ya
tata na ye, mokonzi Amatsia. **23** Tango Amatsia, mokonzi
ya Yuda, mwana mobali ya Joasi, akokisaki mibu zomi na
mitano na bokonzi, Jeroboami, mwana mobali ya Joasi,
akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari mpe akonzaki mibu
tuku minei na moko. **24** Asalaki makambo mabe na miso ya
Yawe mpe atikaki te masumu nyonso ya Jeroboami, mwana
mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango akweyisaki
Isalaele. **25** Ezalaki ye nde moto abotolaki lisusu bamboka
ya Isalaele longwa na Lebo-Amati kino na ebale monene ya
Araba, kolanda Liloba na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo
alobaki na nzela ya mosali na Ye, mosakoli Yona, mwana
mobali ya Amitayi, moto ya Gati-Eferi. **26** Yawe amonaki
ndenge nini bana nyonso ya Isalaele bazalaki konyokwama.
Ezala bawumbu to bansomi, moto moko te akokaki kosunga
bango. **27** Lokola Yawe alobaki te ete akolimwisa kombo ya
Isalaele na se ya moyi, abikisaki bango na nzela ya loboko
ya Jeroboami, mwana mobali ya Joasi. **28** Makambo mosusu
oyo etali bokonzi ya Jeroboami, misala na ye nyonso mpe
elonga na ye na bitumba, ezala ndenge azongisaki na se ya
bokonzi ya Isalaele Damasi mpe Amati, bingumba mibale
oyo ezalaki ya Yuda, nyonso wana ekomama kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **29** Jeroboami akendeki
kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko
na bakoko na ye, bakonzi ya Isalaele; mpe Zakari, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

15 Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu
tuku mibale na sambo na bokonzi, Azaria, mwana
mobali ya Amatsia, akomaki mokonzi ya Yuda. **2** Azalaki na
mibu zomi na motoba ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu tuku mitano na mibale na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Yekolia. » Yekolia azalaki
moto ya Yelusalemi. **3** Azaria asalaki makambo ya sembo na
miso ya Yawe ndenge kaka Amatsia, tata na ye, asalaki. **4**
Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba;
bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba
ansa. **5** Yawe abetaki mokonzi, mpe mokonzi abelaki bokono
ya maba kino na mokolo na ye ya kufa. Boye akomaki
kovanda na ndako moko batonga mosika. Yotami, mwana
mobali ya mokonzi, oyo azalaki mobateli biloko ya ndako ya
mokonzi, ayangelaki bato ya mokili. **6** Makambo mosusu oyo
etali bokonzi ya Azaria mpe misala na ye nyonso, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **7** Azaria
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi;
mpe Yotami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. **8** Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu
tuku misato na mwambe na bokonzi, Zakari, mwana mobali
ya Jeroboami, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari; mpe
akonzaki basanza motoba. **9** Asalaki makambo mabe na
miso ya Yawe ndenge bakoko na ye basalaki. Atikaki te
masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo na
nzela na yango akweyisaki Isalaele. **10** Shalumi, mwana
mobali ya Yabeshi, asalelaki Zakari likita, abundisaki ye
liboso ya bato, abomaki ye mpe akitanaki na ye na bokonzi.
11 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Zakari, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **12** Boye nde
Liloba oyo Yawe alobaki na Jewu ekokisamaki: « Bakitani na
yo bakovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele kino na molongo
ya minei. » **13** Tango Oziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu tuku misato na libwa na bokonzi, Shalumi, mwana
mobali ya Yabeshi, akomaki mokonzi. Akonzaki na Samari
sanza moko. **14** Bongo Menayeme, mwana mobali ya Gadi,
alongwaki na Tiritsa mpe akendeki na Samari. Abundisaki
Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, na Samari; abomaki ye
mpe akitanaki na ye na bokonzi. **15** Makambo mosusu oyo
etali Shalumi, misala na ye mpe likita oyo asalaki, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **16** Na tango
wana, Menayeme abundisaki engumba Tifisa, abomaki bato
nyonso ya engumba mpe abebisaki zingazinga na yango,
kobanda na Tiritsa, pamba te baboyaki kofungolela ye bikuke
ya engumba na bango. Abebisaki engumba yango mpe
atobolaki mabumu ya basi nyonso ya zemi. **17** Tango Azaria,
mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na libwa
na bokonzi, Menayeme, mwana mobali ya Gadi, akomaki
mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki na Samari mibu zomi.
18 Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Na tango
nyonso ya bokonzi na ye, atikaki te masumu ya Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango
akweyisaki Isalaele. **19** Bongo Puli, mokonzi ya Asiri, akotaki
na makasi kati na mboka, mpe Menayeme apesaki ye bakilo
ya palata, nkoto tuku misato na minei mpo ete Puli asunga
ye na kolendisa bokonzi na ye. **20** Menayeme azwaki palata
yango na Isalaele. Mozwi nyonso asengelaki kofuta mpako
ya mbongo ya bibende ya palata, tuku mitano mpo ete
bapesa yango epai ya mokonzi ya Asiri. Na bongo, mokonzi
ya Asiri alongwaki na mokili mpe azongaki epai na ye. **21**
Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Menayeme mpe
misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Isalaele. **22** Menayeme akendeki kokutana na
bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko
na ye. Pekakia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
na bokonzi. **23** Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu tuku mitano na bokonzi, Pekakia, mwana mobali ya
Menayeme, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari, mpe
akonzaki mibu zomi na mibale. **24** Pekakia asalaki makambo
mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu ya Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango
akweyisaki Isalaele. **25** Moko kati na bakonzi na ye ya
basoda, Peka, mwana mobali ya Remalia, asalelaki ye likita.
Na lisungi ya bato tuku mitano ya Galadi, Peka abomaki
Pekakia kati na ndako ya mokonzi, na Samari, na lisungi ya

Arigobi mpe Arie. Boye Peka abomaki Pekakia mpe akitanaki
na ye na bokonzi. **26** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Pekakia mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Isalaele. **27** Tango Azaria, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu tuku mitano na mibale na bokonzi, Peka,
mwana mobali ya Remalia, akomaki mokonzi ya Isalaele,
na Samari; mpe akonzaki mibu tuku mibale. **28** Asalaki
makambo mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu ya
Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela
na yango akweyisaki Isalaele. **29** Na tango ya Peka, mokonzi
ya Isalaele, Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, ayaki kokota
na makasi mpe azwaki bingumba Iyoni, Abele-Beti-Maaka,
Yanoa, Kedeshi, Atsori mpe Galadi. Akamataki lisusu Galile
kati na mokili ya Nefitali, mpe amemaki na makasi bato na
Asiri. **30** Bongo Oze, mwana mobali ya Ela, asalaki likita mpo
na kotelemela Peka, mwana mobali ya Remalia. Abundisaki
ye mpe abomaki ye, bongo akitanaki na ye na bokonzi tango
Yotami, mwana mobali ya Oziasi, akokisaki mibu tuku mibale
na bokonzi. **31** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Peka
mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Isalaele. **32** Tango Peka, mwana mobali ya
Remalia, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu mibale na
bokonzi, Yotami, mwana mobali ya Oziasi, mokonzi ya Yuda,
akomaki mokonzi. **33** Yotami azalaki na mibu tuku mibale na
mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki
mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya Tsadoki. **34**
Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge
kaka Oziasi, tata na ye, asalaki. **35** Nzokande, balongolaki
te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka
kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. Ezali Yotami
nde atongaki ekuke ya likolo ya Tempelo ya Yawe. **36**
Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yotami mpe misala
na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Yuda. **37** Na mikolo wana, Yawe abandaki kotinda Retsini,
mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mpo
na kobundisa Yuda. **38** Yotami akendeki kokutana na bakoko
na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati
na engumba ya Davidi, koko na ye. Akazi, mwana na ye ya
mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

16 Na mobu ya zomi na sambo ya bokonzi ya Peka,
mwana mobali ya Remalia, Akazi, mwana mobali
ya Yotami, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **2** Akazi
azalaki na mibu tuku mibale ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi.
Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye;
nzokande, Davidi, koko na ye, asalaki makambo ya sembo.
3 Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki
na yango, atumbaki ata mwana na ye ya mobali na moto
lokola mbeka, kolanda misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe
abenganaki liboso ya bana ya Isalaele. **4** Abonzaki bambeka
mpe atumbaki mbeka ya malasi, na bisambelo ya likolo ya
bangomba, na bangomba mike mpe na se ya banzete ya
mibesu. **5** Bongo Retsini, mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana
mobali ya Remalia, mokonzi ya Isalaele, bamataki mpo na
kobundisa Yelusalemi mpe bazingelaki Akazi, kasi bakokaki
kolonga ye te. **6** Na tango wana, Retsini, mokonzi ya Siri,
azongisaki Eyilati na se ya bokonzi ya Siri. Abenganaki bato
ya Yuda oyo bazalaki na Efrate, mpe bato ya Edomi bayaki
kovanda kuna kino lelo. **7** Akazi atindaki bantoma epai ya
Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, mpo na koloba na ye: «
Nazali mosali na yo mpe mwana na yo; yaka kokangola ngai
na maboko ya mokonzi ya Siri mpe mokonzi ya Isalaele oyo
bayei kobundisa ngai. » **8** Akazi azwaki palata mpe wolo oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na bibombelo ya
ndako ya mokonzi; bongo atindaki yango lokola kado epai ya
mokonzi ya Asiri. **9** Mokonzi ya Asiri ayokaki ye, akendeki
kobundisa Damasi mpe abotolaki yango. Amemaki bato ya
Damasi na bowumbu na Kiri mpe abomaki Retsini. **10** Bongo
mokonzi Akazi akendeki na Damasi mpo na kokutana na
Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri; amonaki etumbelo oyo
ezalaki na Damasi mpe atindaki epai ya Nganga-Nzambe Uri
elilingi na yango ndenge batongaki yango. **11** Boye Nganga-
Nzambe Uri atongaki etumbelo kolanda elilingi oyo mokonzi
Akazi atindaki wuta na Damasi, mpe asilisaki kotonga yango
liboso ete mokonzi Akazi azonga wuta na Damasi. **12**
Tango mokonzi Akazi azongaki wuta na Damasi, amonaki
etumbelo, apusanaki pene na yango mpe abonzaki bambeka
na likolo na yango. **13** Atumbaki mbeka na ye mpe likabo
ya gato, asopaki likabo ya masanga mpe abwakaki makila
ya bambeka ya boyokani na likolo ya etumbelo. **14** Kasi
mpo na oyo etali etumbelo ya bronze oyo ezalaki liboso ya
Yawe, alongolaki yango na esika na yango liboso ya Ndako
ya Nzambe, kati na etumbelo ya sika mpe Tempelo ya Yawe,
mpe atiaki yango pembeni ya etumbelo ya sika, na ngambo
ya nor. **15** Mokonzi Akazi apesaki mitindo epai ya Nganga-
Nzambe Uri: « Na likolo ya etumbelo monene ya sika,
okobanda kobonza mbeka ya kotumba na tongo mpe likabo
ya gato na pokwa, mbeka ya kotumba ya mokonzi elongo na
likabo na yango ya gato, mpe mbeka ya kotumba ya bato
nyonso ya mokili elongo na likabo na bango ya masanga.
Okobwaka na etumbelo makila ya bambeka nyonso ya
kotumba mpe ya bambeka mosusu. Kasi mpo na oyo etali
etumbelo ya bronze, nakokanisa mosala nini nakosala na
yango. » **16** Nganga-Nzambe Uri asalaki ndenge kaka
mokonzi Akazi atindaki. **17** Mokonzi Akazi alongolaki mabaya
oyo esimbaka bamesa, mpe alongolaki basani ya minene na
likolo na yango; akitisaki nzungu ya monene ya bronze oyo
ezalaki na likolo ya bikeko ya bangombe mpe atiaki yango
na likolo ya mabanga babongisa malamu. **18** Abongolaki
shambre ya Saba ya kokotela oyo batongaki na kati ya
Ndako ya Nzambe; abongolaki lisusu ekuke ya mokonzi oyo
batongaki na libanda ya Tempelo ya Yawe mpo na kosepelisa
mokonzi ya Asiri. **19** Makambo mosusu oyo etali mokonzi
Akazi mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Yuda. **20** Akazi akendeki kokutana na bakoko
na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati
na engumba ya Davidi. Ezekiasi, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi.

17 Tango Akazi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi
na mibale na bokonzi, Oze, mwana mobali ya Ela,
akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari. Akonzaki mibu libwa.
2 Oze asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, kasi ndenge
moko te na bakonzi ya Isalaele, oyo bazalaki liboso na ye. **3**
Salimanasari, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa Oze. Mpe
Oze akomaki mowumbu mpe akomaki kofuta mpako epai ya

Salimanasari. **4** Kasi mokonzi ya Asiri asosolaki ete Oze
asaleli ye likita, pamba te Oze atindaki bantoma epai ya
So, mokonzi ya Ejipito, mpe atikaki kofuta mpako epai ya
mokonzi ya Asiri ndenge azalaki kosala mobu na mobu.
Boye Salimanasari akangaki Oze mpe atiaki ye na boloko.
5 Mokonzi ya Asiri akotaki na makasi na mokili mobimba,
abundisaki Samari mpe azingelaki yango mibu misato. **6**
Tango Oze akokisaki mibu libwa na bokonzi, mokonzi ya
Asiri abotolaki Samari mpe amemaki bana ya Isalaele na
bowumbu na Asiri. Atiaki bango na Ala mpe na bapembeni
ya ebale ya Abori, na etuka ya Gozani mpe na bingumba ya
Medi. **7** Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya Isalaele
basalaki masumu liboso ya Yawe, Nzambe na bango, oyo
abimisaki bango wuta na bokonzi ya Faraon, mokonzi ya
Ejipito; bagumbamelaki banzambe mosusu. **8** Balandaki
bizaleli ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango mpe
makambo oyo bakonzi ya Isalaele bakotisaki. **9** Bato ya
Isalaele basalaki na nkuku makambo ya nkele na miso ya
Yawe, Nzambe na bango. Batongaki bisambelo ya likolo ya
bangomba kati na bingumba na bango nyonso, kobanda
na likolo ya bamir ya lopango kino na bingumba batonga
makasi. **10** Batelemisaki mabanga ya bule mpe makonzi
ya nzambe mwasi Ashera na likolo ya bangomba nyonso
mpe na se ya banzete nyonso ya mibesu. **11** Batumbaki
ansa na bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba, ndenge
bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango ezalaki kosala.
Basalaki makambo mabe oyo etumbolaki kanda ya Yawe.
12 Bagumbamelaki banzambe ya bikeko oyo na tina na
yango Yawe alobaki: « Bokosala bongo te. » **13** Yawe
akebisaki Isalaele mpe Yuda na nzela ya basali na Ye
nyonso, basakoli mpe bamoni makambo, na maloba oyo:
« Botika banzela na bino ya mabe, bobatela mibeko mpe
bikateli na Ngai kolanda mibeko nyonso oyo napesaki bino
mpe bakoko na bino na nzela ya basali na Ngai, basakoli. »
14 Kasi bayokaki te; batiaki moto makasi lokola bakoko na
bango, oyo baboyaki kondimela Yawe, Nzambe na bango.
15 Babwakaki bikateli na Ye, boyokani oyo asalaki elongo
na bakoko na bango mpe makebisi oyo apesaki bango.
Balandaki bikolo oyo ezalaki zingazinga na bango. Yawe
apesaki bango mitindo ete basala te lokola bango, kasi bango
basalaki kaka makambo oyo Yawe apekisaki bango kosala.
16 Batikaki mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bango, mpe
bamisalelaki banzambe ya bikeko ya bana ngombe mibale
basala na bibende oyo banyangwisa na moto, mpe likonzi
ya nzambe mwasi Ashera. Bango nyonso bagumbamelaki
mampinga nyonso ya likolo, mpe basambelaki nzambe Bala.
17 Batumbaki na moto lokola mbeka bana na bango ya
mibali mpe bana na bango ya basi. Basalelaki soloka mpe
kindoki, mpe bamikabaki mpo na kosala makambo mabe
na miso ya Yawe. Boye batumbolaki kanda ya Yawe. **18**
Yawe asilikelaki makasi bana ya Isalaele mpe abenganaki
bango mosika na Ye. Kaka libota ya Yuda nde batikalaki. **19**
Nzokande, libota yango mpe ya Yuda babatelaki te mitindo
ya Yawe, Nzambe na bango, balandaki bizaleli oyo Isalaele
akotisaki. **20** Boye, Yawe abwakaki bana nyonso ya Isalaele,
ayokisaki bango pasi, akabaki bango na maboko ya bato ya
mobulu, mpe abenganaki bango mosika na Ye. **21** Tango
Yawe alongolaki Isalaele na se ya bokonzi ya Davidi, bana
ya Isalaele bakomisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati,
mokonzi na bango. Jeroboami atindikaki Isalaele ete balanda
Yawe te, mpe amemisaki bango lisumu ya monene. **22** Bato
ya Isalaele bakangamaki na masumu nyonso ya Jeroboami
mpe batikaki yango te **23** kino tango Yawe abenganaki bango
mosika na Ye, ndenge ayebisaki bango na nzela ya basali na
Ye nyonso, basakoli. Boye, bamemaki bana ya Isalaele na
bowumbu, mosika ya mokili na bango, na Asiri kino lelo.
24 Mokonzi ya Asiri amemaki bato wuta na bingumba ya
Babiloni, ya Kuti, ya Ava, ya Amati mpe ya Sefarivayimi; mpe
atiaki bango na Samari, na esika ya bana ya Isalaele. Bato
yango bazwaki Samari mpe bavandaki kati na bingumba na
yango. **25** Liboso, tango bazalaki kovanda kuna, bato yango
bazalaki kogumbamela Yawe te. Boye Yawe atindaki nkosi
kati na bango, mpe ebomaki ndambo ya bato kati na bango.
26 Bayebisaki mokonzi ya Asiri: — Bikolo oyo omemaki na
bowumbu mpe otiaki kati na bingumba ya Samari bayebi
te makambo oyo Nzambe ya mokili wana alingaka. Boye
Nzambe atindi kati na bango nkosi oyo ezali koboma bango,
pamba te bato yango bayebi te makambo oyo Nzambe
yango alingaka. **27** Boye mokonzi ya Asiri apesaki mitindo
oyo: — Botinda kuna moko kati na Banganga-Nzambe oyo
bomemaki na bowumbu wuta na Samari mpo ete avanda
kuna mpe alakisa bato makambo oyo Nzambe ya mokili
wana alingaka. **28** Boye moko kati na Banganga-Nzambe
oyo bamemaki na bowumbu wuta na Samari ayaki kovanda
na Beteli mpe alakisaki bango kogumbamela Yawe. **29** Kasi
ekolo na ekolo esalaki banzambe na yango kati na bingumba
nyonso oyo bazalaki kovanda, mpe batiaki banzambe yango
kati na bisika ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba
oyo bato ya Samari batongaki. **30** Bato oyo bawutaki na
Babiloni basalaki ekeko ya nzambe Sukoti-Benoti; ba-oyo
bawutaki na Kuti basalaki ekeko ya nzambe Nerigali; ba-oyo
bawutaki na Amati basalaki ekeko ya nzambe Ashima; **31**
ba-oyo bawutaki na Ava basalaki bikeko ya nzambe Nibikazi
mpe nzambe Taritaki; ba-oyo bawutaki na Sefarivayimi
bazalaki kokoba kotumba bana na bango na moto lokola
mbeka epai ya Adrameleki mpe Anameleki, banzambe ya
bato ya Sefarivayimi. **32** Bato ya bikolo yango bazalaki na
bango kotosa Yawe, kasi baponaki lisusu kati na bango
bato mpo na kosala mosala ya bonganga-nzambe kati na
bisika ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba. **33**
Atako bazalaki kotosa Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela
banzambe na bango kolanda bizaleli ya bikolo epai wapi
bawutaki. **34** Kino lelo, bakangami kaka na bizaleli na bango
ya kala; bagumbamelaka penza Yawe te mpe batosaka te
bikateli mpe malako, mibeko mpe mitindo oyo Yawe apesaki
epai ya bakitani ya Jakobi oyo apesaki kombo « Isalaele.
» **35** Tango Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya
Isalaele, alobaki na bango: « Bokogumbamela banzambe
mosusu te, bokofukamela yango te, bokosalela yango te
mpe bokobonzela yango bambeka te; **36** kaka Yawe oyo
abimisaki bino wuta na Ejipito, na nguya mpe na loboko
esembolama, nde bosengeli kogumbamela. Liboso na Ye
kaka nde bosengeli kogumbama mpe kobonza bambeka. **37**
Bosengeli tango nyonso kozala na bokebi mpo na kobatela
bikateli mpe malako, mibeko mpe mitindo oyo Yawe akomaki
mpo na bino. Bogumbamela banzambe mosusu te, **38**
bobosana te boyokani oyo nasalaki elongo na bino, mpe
bogumbamela banzambe mosusu te. **39** Kaka Yawe, Nzambe

na bino, nde bosengeli kogumbamela, pamba te Ye nde
akangolaki bino na maboko ya banguna na bino nyonso. »
40 Kasi bato ya bikolo wana bayokaki te mpe batingamaki
kaka na bizaleli na bango ya kala. **41** Atako bato ya bikolo
yango bazalaki kotosa Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela
banzambe na bango ya bikeko. Kino lelo, bana na bango
mpe bakitani na bango bazali kokoba kosala makambo oyo
bakoko na bango bazalaki kosala.

18 Tango Oze, mwana mobali ya Ela, mokonzi ya Isalaele,
akokisaki mibu misato na bokonzi, Ezekiasi, mwana
mobali ya Akazi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **2**
Ezekiasi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na
libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Abi.
» Abi azalaki mwana mwasi ya Zakari. **3** Ezekiasi asalaki
makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge Davidi, koko na
ye, asalaki. **4** Alongolaki bisambelo ya likolo ya bangomba,
abukaki makonzi ya bule ya banzambe ya bikeko, mpe
akataki likonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera. Abukaki-
bukaki nyoka ya ebende oyo Moyize asalaki, pamba te kino
na tango wana, bana ya Isalaele bazalaki kotumba ansa
mpo na nyoka yango mpe kobenga yango « Nekushitani. »
5 Ezekiasi atiaki motema na ye epai na Yawe, Nzambe na
Isalaele. Mokonzi moko te akokanaki na ye kati na bakonzi
nyonso ya Yuda, ezala liboso to sima na ye. **6** Atikalaki ya
kokangama na Yawe mpe atikaki te kolanda Ye; abatelaki
mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **7** Yawe azalaki
elongo na ye mpe azalaki kolonga na makambo nyonso oyo
azalaki kosala. Atombokelaki mokonzi ya Asiri mpe aboyaki
kosalela ye. **8** Alongaki bato ya Filisitia mpe alandaki bango
kino na Gaza, abebisaki engumba mpe etuka na yango, mpe
abotolaki bingumba batonga makasi mpe bandako milayi
ya bakengeli. **9** Tango Ezekiasi akokisaki mibu minei na
bokonzi, oyo ezalaki mobu ya sambo ya bokonzi ya Oze,
mwana mobali ya Ela, mokonzi ya Isalaele, Salimanasari,
mokonzi ya Asiri, abundisaki Samari mpe azingelaki yango.
10 Bato ya Asiri babotolaki Samari sima na mibu misato
ya bitumba, na mobu ya motoba ya bokonzi ya Ezekiasi,
oyo ezalaki mobu ya libwa ya bokonzi ya Oze, mokonzi ya
Isalaele. **11** Mokonzi ya Asiri amemaki bato ya Isalaele na
bowumbu na Asiri mpe atiaki bango na Ala, na ngambo
ya ebale Abori, na etuka ya Gozani mpe na bingumba
ya Medi. **12** Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya
Isalaele batosaki te Yawe, Nzambe na bango, mpe babukaki
boyokani na Ye; elingi koloba ete batosaki te makambo
nyonso oyo Moyize, mosali na Nzambe, atindaki bango. **13**
Tango mokonzi Ezekiasi akokisaki mibu zomi na minei na
bokonzi, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, abundisaki bingumba
nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi mpe abotolaki yango.
14 Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, atindaki sango oyo epai ya
mokonzi ya Asiri, na Lakishi: « Nasali mabe, bima na mboka
na ngai; nakofuta yo nyonso oyo okosenga ngai. » Mokonzi
ya Asiri akatelaki Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, mpako ya
motuya ya bakilo nkoto zomi ya palata mpe bakilo nkoto
moko ya wolo. **15** Ezekiasi apesaki ye palata nyonso oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na bibombelo ya
ndako ya mokonzi. **16** Na tango wana, Ezekiasi, mokonzi ya
Yuda, alongolaki wolo oyo asalelaki mpo na kolatisa bikuke
mpe mabaya oyo esimbaka bikuke ya Tempelo ya Yawe,
mpe apesaki yango epai ya mokonzi ya Asiri. **17** Wuta na
Lakishi, mokonzi ya Asiri atindaki epai ya mokonzi Ezekiasi,
na Yelusalemi, mokonzi ya mampinga na ye, mokonzi ya
bakalaka ya lokumu, mokonzi ya basoda oyo bakengelaka
ye, mpe mampinga ya basoda ya nguya. Tango bakomaki na
Yelusalemi mpe batelemaki pene ya nzela oyo ememaka
mayi na liziba ya mayi ya monene, oyo ezali na nzela ya
elanga ya moto oyo atiaka langi na bilamba, **18** babelelaki
mokonzi. Mpe Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, mobateli
biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda;
mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda,
babimaki mpo na kokutana na bango. **19** Mokonzi ya basoda
oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki na bango: « Boloba
na Ezekiasi: ‹ Tala makambo oyo mokonzi monene, mokonzi
ya Asiri, alobi: ‘Otie elikya na yo na nini? **20** Okanisi ete
maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe makasi
ya bitumba? Otie penza elikya na nani mpo ete otombokela
ngai? **21** Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito oyo ezali lokola
mwa nzete ya bambu oyo ebukana, oyo etobolaka mpe
ezokisaka loboko ya moto oyo ayekamelaka yango! Faraon,
mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo na bato nyonso
oyo batielaka ye motema!’ **22** Tango mosusu bokoloba na
ngai: ‘Totiaka elikya na biso kati na Yawe, Nzambe na biso.’
Boni! Ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki bisambelo na ye
ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo na ye tango alobaki
na Yuda mpe na Yelusalemi: ‘Kati na Yelusalemi, bosengeli
kogumbama liboso ya etumbelo oyo?’ **23** Sik’oyo, nabondeli
yo, beta mondenge na nkolo na ngai, mokonzi ya Asiri:
‘Nakopesa yo bampunda nkoto mibale soki okoki kopesa
basoda mpo ete batambolisa yango! **24** Okokoka ndenge
nini kokimisa ata mokonzi moko kaka, kati na bakonzi ya
basoda ya nkolo na ngai, yo oyo otiaka elikya na yo kati na
Ejipito mpo na bashar mpe bato oyo batambolisaka yango?
25 Boni, okanisi ete ngai nayei kobundisa mpe kobebisa
esika oyo na ndingisa ya Yawe te? Ezali Ye moko Yawe nde
alobaki na ngai ete nabundisa mokili oyo mpe nabebisa
yango.’ › » **26** Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, Shebina
mpe Yoa balobaki na mokonzi ya basoda oyo bakengelaka
mokonzi: — Tobondeli yo, loba na basali na yo na lokota
ya Arami, pamba te tososolaka yango; koloba na biso na
lokota ya Ebre te, noki te bato oyo bazali na likolo ya mir
bakoyoka. **27** Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi
azongisaki: — Bokanisi ete nkolo na ngai atindi ngai koloba
maloba oyo kaka epai na mokonzi na bino mpe epai na
bino? Te! Maloba yango ezali mpe mpo na bato oyo batelemi
na likolo ya mir, oyo bakolia nyei na bango mpe komela
masuba na bango elongo na bino? **28** Boye mokonzi ya
basoda oyo bakengelaka mokonzi atelemaki mpe agangaki
makasi na lokota ya Ebre: — Boyoka maloba ya mokonzi
monene, mokonzi ya Asiri! **29** Tala makambo oyo mokonzi
alobi: « Tika ete Ezekiasi akosa bino te, pamba te akokoka
te kokangola bino na loboko na ngai! **30** Bondima te ete
Ezekiasi atinda bino kotia elikya na Yawe tango azali koloba:
‹ Solo, Yawe akokangola biso. Engumba oyo ekokweya te
na maboko ya mokonzi ya Asiri. › **31** Boyokela Ezekiasi
te, pamba te tala makambo oyo mokonzi ya Asiri alobi:
Bosala boyokani ya kimia elongo na ngai mpe boya epai na
ngai; bongo moko na moko kati na bino akolia mbuma ya

elanga na ye ya vino, ya nzete na ye ya figi, mpe akomela
mayi ya libulu na ye **32** liboso ete naya kozwa bino mpo
na komema bino na mokili oyo ekokana na oyo ya bino,
mokili oyo etonda na ble mpe na vino ya sika, mokili ya
mapa mpe ya bilanga ya vino, mokili ya banzete ya olive
mpe ya mafuta ya nzoyi. Boye, bokozala na bomoi, bokokufa
te! Bondima Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango
azali koloba: ‹ Yawe akokangola biso. › **33** Boni, ezali na
nzambe ya ekolo songolo, oyo alonga kokangola ekolo na
ye na loboko ya mokonzi ya Asiri? **34** Wapi banzambe ya
Amati mpe ya Aripadi? Wapi banzambe ya Sefarivayimi, ya
Ena, ya Iva? Boni, balongaki kokangola Samari na loboko
na ngai? **35** Kati na banzambe nyonso ya bikolo oyo, nani
azalaki na makoki ya kokangola mokili na ye na maboko
na ngai? Bongo ndenge nini Yawe akoka solo kokangola
Yelusalemi na maboko na ngai? » **36** Kasi bato batikalaki
kimia mpe bazongiselaki ye ata liloba moko te, pamba te
mokonzi apesaki mitindo: — Bopesa ye eyano te! **37** Boye
Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia mpe mobateli biloko ya
ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda; mpe Yoa,
mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, bayaki
epai ya Ezekiasi na bilamba epasuka, mpe bayebisaki ye
makambo oyo mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi
ya Asiri alobaki.

19 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki
bilamba na ye, alataki basaki mpe akotaki na Tempelo
ya Yawe. **2** Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali
ya Amotsi, Eliakimi, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi;
Shebina, mokomi mikanda, mpe Banganga-Nzambe ya
mikolo; bango nyonso balata bilamba ya basaki. **3** Balobaki
na ye: — Tala makambo oyo Ezekiasi alobi: « Mokolo ya lelo
ezali mokolo ya pasi, mokolo ya etumbu mpe mokolo ya
soni, pamba te tokomi lokola mwasi oyo azali na pasi ya
kobota kasi azangi makasi ya kobimisa mwana. **4** Tango
mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba nyonso ya
mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo nkolo na
ye, mokonzi ya Asiri, atindaki mpo na kosambwisa Nzambe
na bomoi; mpe tango mosusu akopesa ye etumbu mpo na
maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki. Boye, sambela
mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. » **5**
Tango bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya
Ezayi, **6** Ezayi alobaki na bango: — Boloba na nkolo na
bino: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Kobanga te mpo na
makambo oyo oyoki, maloba oyo basali ya mokonzi ya Asiri
bazali koloba mpo na kosambwisa Ngai. **7** Tala, nakotia
molimo moko kati na ye mpo ete, tango akoyoka sango
ya makambo oyo ezali koleka na mboka na ye, azonga
na mokili na ye; mpe ekozala kuna, na mokili na ye, nde
nakobomisa ye na mopanga. › » **8** Tango mokonzi ya basoda
oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri ayokaki ete mokonzi na
ye alongwe na engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki
mokonzi na ye azali kobundisa engumba Libina. **9** Sima
na Senakeribe koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi
ya Kushi, ete azali koya kobundisa ye, atindaki bantoma
epai ya Ezekiasi na maloba oyo: **10** « Boloba na Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda: Kotika te ete Nzambe na yo, oyo otielaka
motema akosa yo na maloba oyo: ‹ Yelusalemi ekokweya te
na maboko ya mokonzi ya Asiri! › **11** Oyokaki makambo oyo
bakonzi ya Asiri basalaki bikolo nyonso mpe ndenge nini
babebisaki yango nye; okanisi ete yo nde okobika? **12** Tango
batata na ngai babebisaki Gozani, Arani, Retsefi mpe bato ya
Edeni oyo bazalaki kovanda kati na Telasari, boni, banzambe
ya bikolo yango bakangolaki yango? **13** Wapi mokonzi ya
Amati, ya Aripadi, ya Layiri, ya engumba Sefarivayimi, ya
Ena mpe ya Iva? » **14** Sima na Ezekiasi kozwa mokanda
kowuta na maboko ya bantoma, atangaki yango, akendeki
na Tempelo ya Yawe mpe afungolaki mokanda yango liboso
ya Yawe. **15** Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe: « Oh Yawe,
Nzambe ya Isalaele, Yo oyo ovandi likolo ya basheribe, ozali
Nzambe kaka moko na likolo ya mikili nyonso ya mabele,
Yo nde osala Likolo mpe mabele. **16** Oh Yawe, pesa litoyi
mpe yoka! Yawe, fungola miso mpe mona! Yoka maloba
oyo Senakeribe atindi mpo na kosambwisa Nzambe na
bomoi. **17** Oh Yawe, ezali ya solo ete bakonzi ya Asiri
babebisaki bikolo oyo mpe mikili na bango, **18** bazikisaki
banzambe na bango na moto, pamba te banzambe yango
ezalaki Nzambe te kasi banzete to mabanga ya pamba oyo
esalemi na maboko ya bato. **19** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe
na biso, bikisa biso na maboko na ye mpo ete mikili nyonso
ya mabele eyeba solo ete Yo moko kaka, Yawe, nde ozali
Nzambe! » **20** Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, atindelaki
Ezekiasi maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobi: Nayoki losambo na yo na tina na Senakeribe,
mokonzi ya Asiri. **21** Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na
kotelemela ye: ‹ Siona, mboka kitoko, ezali kotiola yo mpe
koseka yo; Yelusalemi, mboka kitoko, ezali koningisa moto
mpo na kotiola yo. **22** Nani oyo ofingaki mpe otiolaki? Nani
oyo omatiselaki mongongo mpe otalaki na miso ya lolendo?
Ngai, Mosantu ya Isalaele! **23** Na nzela ya bantoma na yo,
ofingaki Nkolo mpe olobaki: 'Na lisungi ya ebele ya bashar na
ngai, namataki kino na basonge ya bangomba, na basonge
oyo eleki likolo kati na Libani, nakweyisaki banzete na yango
ya sedele oyo eleki milayi, banzete na yango ya sipele oyo
eleki kitoko, mpe nakomaki kino na songe na yango ya
suka, na zamba na yango oyo eleki kitoko, **24** natimolaki
mabulu ya mayi kati na mikili ya bapaya mpe namelaki
mayi kuna. Na matambe ya makolo na ngai, nakawusaki
miluka nyonso ya Ejipito.' **25** Oyoka nanu yango te? Nasalaki
mabongisi ya makambo oyo wuta kala, nabongisaki yango
wuta na mikolo oyo eleka kala; sik'oyo nde nakokisi yango;
esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi mipiku ya
mabanga. **26** Bato na yango bazangi makasi, balengi na
somo mpe bakomi na soni, bakomi lokola matiti ya bilanga,
lokola matiti ya langi ya mayi ya pondu, lokola matiti oyo
ebotaka na mitondo ya bandako, ekawuka liboso ete ekola.
27 Nayebi esika nini ozalaka, tango nini obimaka, tango nini
ozongaka, mpe tango nini otombokelaka Ngai. **28** Lokola
otombokelaka Ngai, mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi
na Ngai, nakotia lopete na Ngai na zolo na yo, nakokanga
yo singa na bibebu ndenge bakangaka mpunda monoko,
mpe nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki. › **29** Oh Ezekiasi,
tala oyo ekozala elembo mpo na yo: Na mobu oyo, bokolia
biloko oyo ekobima na nkona oyo ekweyaki na mabele;
na mobu oyo ekolanda, bokolia biloko oyo ebotaka yango
moko. Kasi na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka
bambuma, bokolona banzete ya vino, mpe bokolia bambuma
na yango. **30** Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala,

bakozala lisusu lokola nzete oyo ekotisi misisa na yango
ya sika kati na mabele mpe eboti bambuma. **31** Pamba te,
na Yelusalemi, ndambo ya bato bakotikala; mpe na Siona,
mwa ndambo bakobika. Bolingo makasi ya Yawe, Mokonzi
ya mampinga, nde ekokokisa yango. **32** Yango wana, tala
liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi ya Asiri: ‹ Akokota
na engumba oyo te, akobeta kuna ata mbanzi moko te,
akobundisa yango na banguba te mpe akomatisa ata mabele
te liboso na yango mpo na komibomba; **33** akozongela na
nzela oyo ayelaki mpe akokota na engumba oyo te, elobi
Yawe. **34** Nakobatela engumba oyo mpe nakobikisa yango,
mpo na lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na lokumu
ya Davidi, mosali na Ngai. › » **35** Na butu wana, anjelu na
Yawe abimaki mpe abomaki bato nkoto nkama moko na
tuku mwambe na mitano kati na molako ya bato ya Asiri.
Tango bato balamukaki na tongo ya mokolo oyo elandaki,
bakutaki kaka bibembe. **36** Boye Senakeribe, mokonzi ya
Asiri, alongolaki molako, azongaki na Ninive mpe akomaki
kovanda kuna. **37** Mokolo moko, wana azalaki kogumbamela
nzambe na ye, Nisiroki, kati na tempelo ya nzambe yango,
bana na ye ya mibali, Adrameleki mpe Saretseri, babomaki
ye na mopanga mpe bakimaki na Ararati. Bongo mwana na
ye ya mobali, Esari-Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

20 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya
makasi pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali ya
Amotsi, akendeki epai na ye mpe alobaki: — Tala liloba oyo
Yawe alobi: « Bongisa makambo ya ndako na yo, pamba te
okokufa, okobika te. » **2** Ezekiasi abalolaki elongi na ye na
mir mpe abondelaki Yawe: **3** — Oh Yawe, kanisa ndenge
nini natambolaki liboso na Yo na boyengebene, ndenge nini
namipesaki epai na Yo na motema na ngai mobimba, mpe
ndenge nini nasalaki makambo ya malamu na miso na Yo.
Mpe Ezekiasi alelaki mingi. **4** Liboso ete Ezayi akoma na
lopango ya monene, Yawe alobaki na ye: **5** — Zonga epai ya
Ezekiasi, mokonzi ya bato na Ngai, mpe loba na ye: « Tala
makambo oyo Yawe, Nzambe ya tata na yo, Davidi, alobi: ‹
Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na yo. Tala,
nakobikisa yo; mpe sima na lobi, okomata lisusu na Tempelo
ya Yawe. **6** Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya
bomoi na yo. Nakokangola yo elongo na engumba oyo, wuta
na maboko ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango mpo
na lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na Davidi, mosali na
Ngai. › » **7** Ezayi alobaki: — Bozwa liboke ya figi. Bazwaki
yango, batiaki yango na pota oyo ezalaki kokawuka te, mpe
mokonzi abikaki. **8** Ezekiasi atunaki Ezayi: — Elembo nini
ekolakisa ngai ete Yawe akobikisa ngai, mpe ete nakokende
na Tempelo ya Yawe sima na lobi? **9** Ezayi azongisaki:
— Tala elembo oyo Yawe apesi yo mpo na kotalisa ete
akokokisa makambo oyo alaki yo: Olingi ete elilingi ekende
liboso, na matambe zomi to ezonga sima na matambe
zomi? **10** Ezekiasi azongisaki: — Ezali pasi te ete elilingi
ekende liboso, na matambe zomi; zongisa yango nde na
sima, na matambe zomi. **11** Bongo mosakoli Ezayi abelelaki
Yawe, mpe Yawe azongisaki elilingi sima, na matambe zomi,
kolanda ematelo ya Akazi. **12** Na tango wana, Merodaki-
Baladani, mwana mobali ya Baladani, mokonzi ya Babiloni,
atindaki mokanda mpe kado epai ya Ezekiasi, pamba te
ayokaki sango ete Ezekiasi abelaki. **13** Ezekiasi ayambaki
bantoma na esengo mpe alakisaki bibombelo biloko na ye
ya motuya lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya
solo kitoko, mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso, mpe
bomengo na ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala
ya ndako na ye to ya mokili na ye mobimba, oyo azangaki
kolakisa bango. **14** Bongo mosakoli Ezayi akendeki epai ya
mokonzi Ezekiasi mpe atunaki ye: — Bato wana balobi nini
mpe bawuti wapi? Ezekiasi azongisaki: — Bawuti mosika,
na mokili ya Babiloni. **15** Ezayi atunaki: — Bamoni eloko
nini kati na ndako na yo ya bokonzi? Ezekiasi azongisaki:
— Bamoni biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ngai;
ezali na eloko moko te, kati na bibombelo na ngai, oyo
nazangi kolakisa bango. **16** Ezayi alobaki na Ezekiasi: —
Yoka liloba oyo Yawe alobi: **17** « Solo, na mikolo ekoya,
nyonso oyo ezali kati na ndako na yo, mpe nyonso oyo
batata na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema
yango na Babiloni, eloko moko te ekotikala, elobi Yawe. **18**
Mingi kati na bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi penza na
mokongo na yo, bakomema bango mpe bakoboma bango
mikongo mpo ete bakoma kosala kati na ndako ya mokonzi
ya Babiloni. » **19** Ezekiasi azongiselaki Ezayi: — Liloba
na Yawe, oyo osili koloba ezali malamu. Pamba te azalaki
komilobela: « Boni, kimia mpe bobatelami ekozala penza na
mikolo ya bomoi na ngai? » **20** Makambo mosusu oyo etali
Ezekiasi, misala na ye nyonso ya nguya mpe ndenge asalaki
liziba mpe nzela ya se ya mabele oyo amemaki mayi kino na
engumba, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Yuda. **21** Ezekiasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye esika moko na bakoko na ye. Manase, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

21 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku
mitano na mitano na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Efitsiba. » **2** Manase asalaki makambo mabe na
miso ya Yawe na ndenge amekolaki misala ya nkele ya bikolo
oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele. **3** Atongaki
lisusu bisambelo ya likolo ya bangomba oyo Ezekiasi, tata
na ye, abukaki; atongaki mpe bitumbelo mpo na nzambe
Bala mpe atelemisaki likonzi mpo na nzambe mwasi Ashera,
ndenge Akabi, mokonzi ya Isalaele, asalaki; afukamelaki
mpe agumbamelaki mampinga nyonso ya likolo. **4** Atongaki
bitumbelo mpo na banzambe ya bapaya kati na Tempelo
ya Yawe oyo, na tina na yango, Yawe alobaki: « Nakotia
Kombo na Ngai kati na Yelusalemi. » **5** Atongaki kati na
mapango nyonso mibale ya Tempelo ya Yawe bitumbelo
mpo na mampinga nyonso ya likolo. **6** Abonzaki na moto,
lokola mbeka, mwana na ye ya mobali; asalelaki kindoki,
soloka mpe maji. Atiaki na mosala bato oyo basololaka na
milimo ya bakufi mpe bamoni makambo. Akobaki kosala
makambo mabe na miso ya Yawe; mpe, na bongo, apelisaki
kanda ya Yawe. **7** Atiaki kati na Tempelo ya Yawe ekeko ya
Ashera, oyo asalisaki; nzokande, Yawe alobaki na Davidi
mpe na Salomo, mwana na ye ya mobali: « Nakotia Kombo
na Ngai mpo na libela kati na Tempelo oyo mpe kati na
Yelusalemi oyo naponi kati na mabota nyonso ya Isalaele. **8**
Soki kaka bato ya Isalaele batosi mibeko mpe mitindo nyonso
oyo napesaki bango na nzela ya Moyize, mosali na Ngai,
nakosala ete bayengayenga lisusu te mosika ya mabele oyo

napesaki epai ya batata na bango. » **9** Kasi bato ya Isalaele
batosaki te. Manase apengwisaki bango, mpe basalaki lisusu
mabe koleka bikolo oyo Yawe abebisaki liboso ya bato ya
Isalaele. **10** Yawe alobaki na nzela ya basali na ye, basakoli:
11 « Lokola Manase, mokonzi ya Yuda, asalaki makambo ya
nkele, lokola asalaki makambo mabe koleka ata bato ya
Amori oyo bazalaki liboso na ye, mpe lokola apengwisaki
Yuda na nzela ya banzambe na ye ya bikeko, **12** tala
makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakoyeisa
kati na Yelusalemi mpe kati na Yuda pasi oyo ekozala
lokola kake na matoyi ya moto nyonso oyo akoyoka sango
na yango. **13** Nakobebisa Yelusalemi ndenge nabebisaki
Samari, mpe nakokomisa yango lokola ndako ya Akabi.
Nakonika Yelusalemi ndenge banikaka mpe babalolaka
nzungu. **14** Nakosundola ndambo ya libula na Ngai oyo
ekotikala, nakokaba bango na maboko ya banguna na bango.
Banguna na bango bakobebisa bango mpe bakobotola biloko
na bango, **15** pamba te basalaki mabe na miso na Ngai mpe
bapelisaki kanda na Ngai, wuta na mokolo oyo batata na
bango babimaki na Ejipito kino na mokolo ya lelo. › » **16** Mpe
lisusu, Manase asopaki makila ya bato oyo bayebi likambo te
mpe atondisaki Yelusalemi na makila yango na bisika nyonso
—kotanga te masumu oyo apengwisaki na yango Yuda mpo
na kosala mabe na miso ya Yawe. **17** Makambo mosusu oyo
etali bokonzi ya Manase, misala na ye nyonso mpe masumu
oyo asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Yuda. **18** Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye na elanga ya ndako na ye ya bokonzi, oyo
babengaka elanga ya Uza. Amoni, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi. **19** Amoni azalaki na mibu tuku
mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe
akonzaki mibu mibale na Yelusalemi. Kombo ya mama na
ye ezalaki « Meshulemeti. » Meshulemeti azalaki mwana
mwasi ya Arutsi, moto ya Yotiba. **20** Amoni asalaki makambo
mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Manase, tata na ye,
asalaki. **21** Atambolaki na banzela nyonso ya tata na ye, na
kosambelaka banzambe ya bikeko oyo tata na ye asambelaki
mpe agumbamelaki. **22** Asundolaki Yawe, Nzambe ya batata
na ye, mpe atambolaki na banzela ya Yawe te. **23** Bakalaka
ya Amoni basalelaki ye likita mpe babomaki ye kati na ndako
na ye ya bokonzi. **24** Bongo bato ya mokili babomaki bato
nyonso oyo basalelaki mokonzi Amoni likita mpe bakomisaki
Joziasi, mwana na ye ya mobali, mokonzi na esika na ye. **25**
Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amoni, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **26** Bakundaki
ye kati na kunda na ye, kati na elanga ya Uza; mpe Joziasi,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

22 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku misato
na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki «
Yedida. » Yedida azalaki mwana ya Adaya, moto ya mboka
Botsikati. **2** Joziasi asalaki makambo ya sembo na miso
ya Yawe mpe alandaki banzela oyo Davidi, tata na ye,
atambolaki na yango; apengwaki na yango te, ezala na
ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya
mobali. **3** Tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na
bokonzi, atindaki Shafani, mokomi mikanda na ye, mwana
mobali ya Atsalia mpe koko ya Meshulami, na Tempelo ya
Yawe. Alobaki na ye: **4** — Kende koyebisa Ilikia, mokonzi
ya Banganga-Nzambe, ete atanga mbongo nyonso oyo
bato bamemaki na Tempelo ya Yawe mpe oyo bakengeli
bikuke ya Tempelo ya Yawe bakongolaki. **5** Tika ete bapesa
mbongo yango na maboko ya batambolisi misala ya Tempelo
ya Yawe mpo ete bafuta basali oyo bazali kobongisa yango:
6 basharipantie, bangamba mpe batongi ndako. Kaka na
mbongo yango, bakosomba lisusu mabaya mpe mabanga
bakata mpo na kolendisa Tempelo ya Yawe. **7** Kasi batuna
bango te ndenge nini bakosalela mbongo yango, pamba te
basalaka na boyengebene. **8** Ilikia, mokonzi ya Banganga-
Nzambe, alobaki na Shafani, mokomi mikanda: — Namoni
buku ya Mobeko kati na Tempelo ya Yawe. Ilikia apesaki
buku yango epai ya Shafani, mpe Shafani atangaki yango. **9**
Bongo Shafani, mokomi mikanda, akendeki epai ya mokonzi
mpe ayebisaki ye: — Basali na yo bapesi mbongo oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Yawe epai ya batambolisi misala
na yango, **10** mpe Nganga-Nzambe Ilikia apesi ngai buku
moko. Mpe Shafani atangaki buku yango liboso ya mokonzi.
11 Tango mokonzi ayokaki maloba ya buku ya Mobeko,
apasolaki bilamba na ye **12** mpe apesaki mitindo oyo epai ya
Nganga-Nzambe Ilikia, epai ya Ayikami, mwana mobali ya
Shafani, epai ya Akibori, mwana mobali ya Mishe, epai ya
Shafani, mokomi mikanda, mpe epai ya Asaya, moko kati na
bakalaka ya mokonzi: **13** — Bokende kotuna toli ya Yawe
mpo na ngai, mpo na bato mpe mpo na Yuda mobimba,
na tina na makambo oyo ekomama kati na buku oyo ewuti
komonana. Pamba te kanda ya Yawe, oyo epeleli biso ezali
makasi mpo ete batata na biso batosaki te maloba ya buku
yango mpe basalaki te kolanda nyonso oyo ekomama kati na
yango. **14** Boye Nganga-Nzambe Ilikia, Ayikami, Akibori,
Shafani mpe Asaya bakendeki epai ya mwasi mosakoli Ulida,
mwasi ya Shalumi, mwana mobali ya Tikiva, koko ya Arasi,
mobombi bilamba ya Tempelo. Ulida azalaki kovanda na
Yelusalemi, kati na etuka ya sika. Tango basilisaki koyebisa
ye makambo, **15** Ulida alobaki na bango: — Tala makambo
oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Boloba na tata oyo
atindi bino epai na Ngai: **16** « Tala liloba oyo Yawe alobi:
Nakobengisa pasi makasi na esika oyo mpe na bavandi na
yango kolanda makambo nyonso oyo ekomama kati na buku
oyo mokonzi ya Yuda awuti kotanga. **17** Lokola basundolaki
Ngai mpe batumbaki mbeka ya malasi mpo na banzambe
mosusu kino kotumbola Ngai na nzela ya biloko nyonso
oyo maboko na bango esilaki kosala, kanda na Ngai epeli
makasi mpo na kobebisa esika oyo, mpe ekokita te. » **18**
Boloba na mokonzi ya Yuda oyo atindi bino kotuna toli ya
Yawe: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi
na tina na maloba oyo oyokaki: **19** Lokola motema na yo
etutami, lokola omikitisi liboso ya Yawe sima na yo koyoka
makambo oyo nalobaki, mpo na kotelemela esika oyo elongo
na bavandi na yango, ete bakobebisama mpe bakolakelama
mabe; lokola opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso na Ngai,
Ngai mpe nayoki, elobi Yawe. **20** Mpo na yango, nakosala
ete okende kokutana na bakoko na yo; mpe okokundama na
kimia kati na moko na bakunda na yo. Na bongo, miso na
yo ekomona te pasi nyonso oyo nakotindela esika oyo. »
Batindami bakomisaki eyano oyo epai ya mokonzi.

23 Mokonzi Joziasi abengisaki bampaka nyonso ya Yuda
mpe ya Yelusalemi epai na ye, **2** mpe akendeki na
Tempelo ya Yawe elongo na bato nyonso ya Yuda, bavandi
nyonso ya Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe basakoli,
bato nyonso, kobanda na oyo aleki na se kino na oyo aleki na
lokumu. Mokonzi atangelaki bango makomi nyonso ya buku
ya Boyokani oyo emonanaki kati na Tempelo ya Yawe. **3**
Mokonzi atelemaki na etemelo ya kolobela, asalaki boyokani
oyo liboso ya Yawe: « Nalapi ndayi ete nakolanda Yawe,
nakotosa mibeko, mitindo mpe malako na Ye, na motema
mpe na elimo na ngai mobimba; mpe nakotosa maloba ya
boyokani, oyo ekomama kati na buku oyo. » Bato nyonso
bandimaki kotosa boyokani yango. **4** Mokonzi apesaki
mitindo epai ya Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, epai ya
Banganga-Nzambe oyo balandi mpe epai ya bakengeli bikuke
ya Tempelo ya Yawe, mpo ete balongola kati na Tempelo ya
Yawe, biloko nyonso oyo esalema mpo na Bala, mpo na
nzambe mwasi Ashera, mpe mpo na mampinga nyonso ya
likolo. Mokonzi atumbaki yango libanda ya Yelusalemi, kati
na bilanga ya lubwaku ya Sedron, mpe amemaki putulu na
yango na Beteli. **5** Mokonzi alongolaki banganga-nzambe
ya bapaya oyo bakonzi ya Yuda batiaki mpo na kotumba
ansa na bisambelo ya likolo ya bangomba ya bingumba ya
Yuda mpe ya zingazinga ya Yelusalemi: bango nde bazalaki
kotumba ansa mpo na Bala, mpo na moyi, mpo na sanza,
mpo na minzoto mpe mpo na mampinga nyonso ya likolo. **6**
Alongolaki kati na Tempelo ya Yawe likonzi ya nzambe mwasi
Ashera, mpe amemaki yango na lubwaku ya Sedron, libanda
ya Yelusalemi, epai wapi batumbaki yango. Akomisaki yango
putulu mpe asopaki yango na kunda epai wapi bakundaka
bato ebele na libulu moko. **7** Mokonzi abukaki kati na
Tempelo ya Yawe, bandako ya mibali oyo bazalaki komipesa
na kindumba ya bule, bandako epai wapi basi bazalaki
kotonga banzambala mpo na nzambe mwasi Ashera. **8**
Joziasi abengisaki Banganga-Nzambe nyonso ya bingumba
ya Yuda mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya bangomba
oyo ezalaki longwa na Geba kino na Beri-Sheba epai wapi
banganga-nzambe wana bazalaki kotumba ansa. Abukaki
mpe bisika ya bule oyo batonga pene ya bikuke ya bingumba:
oyo ezalaki na ebandeli ya ekuke ya Jozue, moyangeli
ya engumba, mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya
mwasi ya ekuke ya engumba. **9** Atako banganga-nzambe ya
bisambelo ya likolo ya bangomba bakokaki te kosala mosala
na etumbelo ya Yawe kati na Yelusalemi, kasi bazalaki kolia
mapa ezanga levire elongo na Banganga-Nzambe mosusu.
10 Mokonzi apanzaki etumbelo ya Tofeti, oyo ezalaki na
Lubwaku ya Beni-Inomi mpo ete moto moko te asalela
yango lisusu mpo na kotumba mwana na ye ya mobali to ya
mwasi lokola mbeka epai ya Moloki. **11** Alongolaki, wuta na
ekuke kino na Tempelo ya Yawe, bampunda oyo bakonzi ya
Yuda babonzaki na nzambe Moyi, oyo ezalaki na lopango
pembeni ya shambre ya Netani-Meleki, soda oyo baboma
mokongo. Mokonzi atumbaki bashar oyo bazalaki kosalela
losambo ya nzambe Moyi. **12** Mokonzi abukaki bitumbelo
oyo bakonzi ya Yuda batongaki na likolo ya shambre ya
likolo ya Akazi, mpe bitumbelo oyo Manase atongisaki kati
na mapango mibale ya Tempelo ya Yawe. Alongolaki yango
wana, abukaki yango na biteni, mpe abwakaki yango na
lubwaku ya Sedron. **13** Mokonzi apanzaki mpe bisambelo
ya likolo ya bangomba oyo ezalaki na este ya Yelusalemi,
na ngambo ya loboko ya mobali ya ngomba ya Libebi, oyo
Salomo, mokonzi ya Isalaele, atongaki mpo na Asitarite,
nzambe mwasi ya makambo mabe ya bato ya Sidoni; mpo
na Kemoshi, nzambe ya makambo mabe ya bato ya Moabi;
mpe mpo na Moloki, nzambe ya makambo mabe ya bato ya
Amoni. **14** Joziasi abukaki mabanga ya bule, akweyisaki
makonzi ya Ashera, mpe atondisaki esika yango na mikuwa
ya bato. **15** Joziasi abukaki mpe etumbelo oyo ezalaki na
Beteli mpe esambelo ya likolo ya ngomba oyo Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, atongaki mpo na kopengwisa
bana ya Isalaele. Abukaki etumbelo yango mpe akomisaki
yango putulu. Bongo atumbaki mpe likonzi ya Ashera. **16**
Tango Joziasi atalaki na zingazinga, amonaki bakunda oyo
ezalaki na likolo ya ngomba; boye akundolaki mikuwa oyo
ezalaki kuna mpe atumbaki yango na likolo ya etumbelo. Na
nzela yango, abebisaki lokumu ya etumbelo yango kolanda
Liloba na Yawe, oyo moto na Nzambe asakolaki. **17** Mokonzi
atunaki: — Kunda oyo nazali komona ezali ya nani? Bato ya
engumba bazongisaki: — Ezali kunda ya moto na Nzambe
oyo awutaki na Yuda mpe asakolaki makambo oyo owuti
kosala na etumbelo ya Beteli. **18** Mokonzi alobaki: — Botika
yango, moto moko te asimba mikuwa na ye. Boye batikaki
mikuwa na ye mpe mikuwa ya mosakoli oyo awutaki na
Samari. **19** Ndenge asalaki na Beteli, Joziasi abukaki bisika
nyonso ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba oyo
bakonzi ya Isalaele batongaki kati na bingumba ya Samari,
oyo na tina na yango Yawe asilikaki makasi. **20** Joziasi
abomaki banganga-nzambe nyonso ya bisambelo ya likolo ya
bangomba oyo bazalaki kuna, abonzaki bango lokola mbeka
na likolo ya bitumbelo na bango moko mpe atumbaki mikuwa
ya bato na likolo ya bitumbelo yango. Bongo azongaki na
Yelusalemi. **21** Mokonzi apesaki mitindo epai ya bato nyonso:
« Bosala feti ya Pasika mpo na Yawe, Nzambe na bino,
kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Boyokani. » **22**
Feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki nanu kosalema te
wuta na tango oyo bilombe bakambaki Isalaele to na tango
nyonso ya bakonzi ya Isalaele mpe ya bakonzi ya Yuda.
23 Kasi tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na
bokonzi, basalaki lisusu feti ya Pasika mpo na Yawe, na
Yelusalemi. **24** Joziasi abomaki mpe bato oyo basololaka na
milimo ya bakufi, bamoni makambo, bikilakila, banzambe
ya bikeko, mpe biloko nyonso oyo ezalaki kati na mokili ya
Yuda mpe ya Yelusalemi. Asalaki bongo mpo na kokokisa
mitindo oyo ekomama kati na buku oyo Nganga-Nzambe
Ilikia amonaki kati na Tempelo ya Yawe. **25** Mokonzi moko te
azongelaki Yawe lokola Joziasi, na motema na ye mobimba,
na molimo na ye mobimba mpe na makasi na ye nyonso,
kolanda mibeko nyonso ya Moyize. Mpe sima na ye, mokonzi
moko te azalaki lokola ye. **26** Nzokande, Yawe atikaki te
kanda makasi na Ye, oyo apeliselaki Yuda likolo ya mabe
nyonso oyo Manase asalaki mpo na kopesa Ye kanda. **27**
Boye Yawe alobaki: « Nakobengana mpe Yuda na miso na
Ngai ndenge nabenganaki Isalaele; nakobwaka Yelusalemi,
engumba oyo napona, elongo na Tempelo na yango, oyo na
tina na yango nalobaki: ‹ Kombo na Ngai ekozala kuna. › »
28 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joziasi mpe misala
na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi
ya Yuda. **29** Tango Joziasi azalaki mokonzi, Faraon Neko,

mokonzi ya Ejipito, akendeki na ebale Efrate mpo na kosunga
mokonzi ya Asiri. Mokonzi Joziasi akendeki kokutana na ye
mpo na kokanga ye nzela, kasi Neko abundisaki ye mpe
abomaki ye, na Megido. **30** Basoda ya Joziasi bamemaki
ebembe na ye na likolo ya shar, longwa na Megido kino
na Yelusalemi epai wapi bakundaki ye kati na kunda na ye
moko. Bato ya mokili bazwaki Yoakazi, mwana mobali ya
Joziasi, bapakolaki ye mafuta mpe bakomisaki ye mokonzi
mpo na kokitana na tata na ye. **31** Yoakazi azalaki na mibu
tuku mibale na misato ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. Kombo ya
mama na ye ezalaki « Amutali. » Amutali azalaki mwana ya
Jeremi, moto ya Libina. **32** Yoakazi asalaki makambo mabe
na miso ya Yawe ndenge bakoko na ye basalaki. **33** Faraon
Neko atiaki ye na boloko mpe akangaki ye minyololo, na
Ribila, kati na mokili ya Amati, mpo ete akonza lisusu te na
Yelusalemi. Faraon Neko afutisaki na makasi mokili ya Yuda
mpako ya nkoto misato nkama minei ya bakilo ya palata
mpe bakilo tuku misato na minei ya wolo. **34** Faraon Neko
akomisaki Eliakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi mpo
na kokitana na Joziasi, tata na ye; abongolaki kombo na ye
mpe akomisaki yango « Yeoyakimi. » Kasi akangaki Yoakazi
mpe amemaki ye na Ejipito. Mpe Yoakazi akufaki kuna. **35**
Yeoyakimi afutaki epai ya Faraon Neko palata mpe wolo oyo
asengaki. Mpo na kofuta yango, Yeoyakimi asengaki ete bato
ya mokili bafuta mpako. Afutisaki bato mpako ya palata to ya
wolo kolanda bozwi na bango. **36** Yeoyakimi azalaki na mibu
tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya
mama na ye ezalaki « Zebuda. » Zebuda azalaki mwana ya
Pedaya, moto ya Ruma. **37** Yeoyakimi asalaki makambo
mabe na miso ya Yawe ndenge kaka bakoko na ye basalaki.

24 Wana Yeoyakimi azalaki mokonzi, Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, akotaki na makasi kati na mokili;
mpe Yeoyakimi akomaki mosali na ye mibu misato. Kasi sima,
abongolaki makanisi mpe atombokelaki Nabukodonozori.
2 Yawe atindaki mampinga ya bato ya Chalide, ya Siri,
ya Moabi mpe ya Amoni mpo na kobundisa ye. Yawe
atindaki bango mpo na kobebisa Yuda kolanda liloba oyo
Yawe asakolaki na nzela ya basali na Ye, basakoli. **3**
Solo, makambo yango ekomelaki Yuda kolanda mitindo
na Yawe mpo na kolongola bango na miso na Ye likolo
ya masumu ya Manase mpe likolo ya makambo nyonso
oyo asalaki; **4** bakisa makila oyo asopaki, makila ya bato
oyo bayebi likambo te. Pamba te atondisaki Yelusalemi na
makila ya bato oyo bayebaki likambo te; mpe Yawe aboyaki
kolimbisa ye. **5** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Yeoyakimi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **6** Tango Yeoyakimi
akufaki, Yeoyakini, mwana na ye ya mobali, akitanaki na
ye na bokonzi. **7** Mokonzi ya Ejipito azalaki kobima lisusu
te elongo na mampinga na ye mpo na kokota na mikili
mosusu, mpo ete mokonzi ya Babiloni abotolaki mabele na
ye nyonso, longwa na moluka ya nor ya Ejipito kino na ebale
Efrate. **8** Yeoyakini azalaki na mibu zomi na mwambe ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza
misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki «
Newushita. » Newushita azalaki mwana ya Elinatani, moto
ya Yelusalemi. **9** Yeoyakini asalaki makambo mabe na miso
ya Yawe ndenge kaka tata na ye asalaki. **10** Ezalaki na
tango wana nde bakonzi ya basoda ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, babundisaki Yelusalemi mpe bazingelaki
engumba yango. **11** Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
ayaki ye moko na engumba tango basoda na ye bazalaki
kozingela yango. **12** Yeoyakini, mokonzi ya Yuda; mama
na ye, basali na ye, bakambi na ye mpe bakalaka na ye
ya lokumu bamipesaki bango nyonso epai ya mokonzi
Nabukodonozori. Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
atiaki Yeoyakini na boloko na mobu ya mwambe ya bokonzi
na ye. **13** Ndenge Yawe alobaki yango, Nabukodonozori
azwaki bomengo nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya
Yawe mpe kati na ndako ya mokonzi; bongo amemaki biloko
nyonso ya wolo oyo Salomo, mokonzi ya Isalaele, asalaki
mpo na Tempelo ya Yawe. **14** Amemaki Yelusalemi mobimba
na bowumbu: bakonzi nyonso ya basoda mpe basoda,
bato nyonso ya mayele ya misala ya maboko mpe ba-oyo
basalelaka bibende. Bango nyonso bazalaki bato nkoto zomi.
Kaka babola nde batikalaki kati na mokili. **15** Nabukodonozori
amemaki Yeoyakini na bowumbu na Babiloni; amemaki mpe,
longwa na Yelusalemi kino na Babiloni, mama ya mokonzi,
basi ya mokonzi, bakalaka ya lokumu mpe bankumu ya
mokili. **16** Mokonzi ya Babiloni amemaki mpe na bowumbu
na Babiloni mampinga nyonso ya bato nkoto sambo oyo
bazalaki makasi mpe babongisama mpo na bitumba, bakisa
bato nkoto moko oyo basalaka misala ya maboko mpe
oyo basalelaka bibende. **17** Mokonzi ya Babiloni akomisaki
Matania, noko ya Yeoyakini, mokonzi na esika na ye; mpe
abongolaki kombo na ye, akomisaki yango « Sedesiasi. »
18 Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko
na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Amutali.
» Amutali azalaki mwana ya Jeremi, moto ya Libina. **19**
Sedesiasi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge
kaka Yeoyakimi asalaki. **20** Ezalaki mpo na kanda makasi ya
Yawe nde makambo oyo nyonso esalemelaki Yelusalemi
mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika ya elongi na
Ye. Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni.

25 Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi,
na mokolo ya zomi ya sanza mpe ya zomi,
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga
na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki molako
na bango libanda ya engumba, mpe atongaki mabulu mpo na
kobombama, na zingazinga na yango nyonso. **2** Engumba
yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya
bokonzi ya Sedesiasi. **3** Na mokolo ya libwa ya sanza ya
minei, wana nzala makasi ekotaki kati na engumba mpe
bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te, **4** bongo lokola
lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba, basoda
nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki na
ekuke oyo ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene ya
elanga ya mokonzi, atako bato ya Babiloni bazingelaki
engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya Yordani. **5** Kasi
basoda ya Babiloni balandaki mokonzi mpe bakangaki ye
kati na etando ya Jeriko epai wapi basoda na ye nyonso
bakimaki ye mpe bapanzanaki. **6** Basoda ya Babiloni
bakangaki mokonzi ya Yuda mpe bamemaki ye epai ya

mokonzi ya Babiloni, na Ribila epai wapi bakatelaki ye
etumbu. **7** Bakataki mito ya bana mibali ya Sedesiasi na
miso na ye; mpe Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
atobolaki miso ya Sedesiasi, apesaki mitindo ete bakanga ye
minyololo ya bronze mpe bamema ye na Babiloni. **8** Tango
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mibu zomi
na libwa na bokonzi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
mpe mosali ya mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi
na mokolo ya sambo ya sanza ya mitano. **9** Atumbaki
Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso
ya Yelusalemi; atumbaki bandako nyonso ya bato minene.
10 Mampinga nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya
bokonzi ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi babukaki bamir
oyo ezingelaki Yelusalemi. **11** Nebuzaradani, mokonzi ya
bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu bato oyo
batikalaki kati na engumba, bato oyo bamipesaki epai ya
mokonzi ya Babiloni mpe bato mosusu oyo batikalaki. **12**
Kasi mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atikaki kati na mokili
ndambo ya babola mpo na kolona vino mpe bilanga. **13** Bato
ya Babiloni babukaki makonzi ya bronze oyo ezalaki liboso
ya Tempelo ya Yawe, bashario ya bronze mpe nzungu ya
monene ya bronze oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe,
mpe bamemaki bronze na yango na Babiloni. **14** Bakamataki
lisusu biloko nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na yango
losambo kati na Tempelo, basani ya putulu, bapawu, bambeli,
bakopo. **15** Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi akamataki
lisusu biloko nyonso ya wolo mpe ya palata: bambabola mpe
basani ya kobwakela mayi. **16** Bakokaki te komeka kilo ya
bronze ya biloko nyonso oyo Salomo asalaki mpo na Tempelo
ya Yawe: makonzi nyonso mibale, nzungu ya monene mpe
bashario. **17** Likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene
libwa na bosanda. Moto ya likonzi, oyo ezalaki na songe,
ezalaki ya bronze mpe na metele pene moko na ndambo na
molayi; mpe bazingelaki yango na bililingi ya basinga oyo
basala lokola monyama mpe bambuma ya grenade. Makonzi
nyonso mibale mpe bililingi ya basinga oyo basala lokola
monyama ezalaki ndenge moko. **18** Mokonzi ya bakengeli
ya mokonzi atiaki na boloko Seraya, mokonzi ya Banganga-
Nzambe; Sofoni, molandi ya mokonzi ya Banganga-Nzambe;
mpe Banganga-Nzambe misato oyo bazalaki na mokumba
ya kokengela ekotelo ya Tempelo. **19** Kati na bato oyo
batikalaki kati na engumba, akangaki lisusu moko kati na
bakalaka ya lokumu, oyo azalaki na mokumba ya kotala
makambo ya basoda ya bitumba, bapesi toli mitano, mokomi
mikanda ya mokonzi ya mampinga, oyo azalaki na mokumba
ya kokoma bakombo ya bato ya mboka mpo na kokota na
mosala ya mampinga; mpe mibali tuku motoba ya Yuda,
oyo bakutaki kati na engumba. **20** Nebuzaradani, mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi, akamataki bango nyonso mpe
amemaki bango epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila. **21**
Mokonzi ya Babiloni abomaki bango kuna na Ribila, kati na
mokili ya Amati. Boye, bato ya Yuda bakendeki na bowumbu
mosika ya mokili na bango. **22** Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, atiaki Gedalia, mwana mobali ya Ayikami mpe koko
ya Shafani, lokola moyangeli ya bato oyo atikaki kati na mokili
ya Yuda. **23** Tango bakonzi nyonso ya mampinga elongo na
basoda na bango bayokaki ete mokonzi ya Babiloni akomisi
Gedalia moyangeli, bakendeki na Mitsipa epai ya Gedalia.
Tala bakombo ya bato yango: Isimaeli, mwana mobali ya
Netania; Yoanani, mwana mobali ya Karea; Seraya, mwana
mobali ya Tanumeti, moto ya Netofa; mpe Yazania, mwana
mobali ya moto moko ya Maakati. Bakendeki kuna elongo
na basoda na bango. **24** Gedalia alapaki ndayi liboso na
bango mpe basoda na bango na maloba oyo: « Bobanga te
kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na mokili, bosalela
mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino malamu. »
25 Kasi na sanza ya misato, Isimaeli, mwana mobali ya Netania
mpe koko ya Elishama, oyo azalaki na molongo ya libota ya
bokonzi, ayaki elongo na basoda zomi; babomaki Gedalia
elongo na bato ya Yuda mpe bato ya Babiloni oyo bazalaki
elongo na ye, na Mitsipa. **26** Boye bato nyonso, kobanda
na bato ya se kino bato ya lokumu, elongo na bakonzi ya
basoda, bakimaki na Ejipito, pamba te bazalaki kobanga
bato ya Babiloni. **27** Tango Yeoyakini, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu tuku misato na sambo na bowumbu, Evili-
Merodaki, mokonzi ya Babiloni, ayokelaki Yeoyakini, mokonzi
ya Yuda, mawa mpe abimisaki ye na boloko, na mokolo ya
tuku mibale na sambo ya sanza ya zomi na mibale, kaka na
mobu oyo akomaki mokonzi. **28** Evili-Merodaki asololaki na
Yeoyakini na boboto mpe apesaki ye lokumu koleka bakonzi
mosusu oyo bazalaki elongo na ye, na bowumbu kati na
Babiloni; **29** apesaki mitindo ete balongola ye bilamba ya
boloko mpe andimaki ete abanda kolia mesa moko elongo
na ye, mokolo na mokolo kino na suka ya bomoi na ye. **30**
Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa ye nyonso oyo asengeli
na yango mikolo nyonso ya bomoi na ye.

1 Masolo ya Kala

1 Adamu, Seti, Enoshi, **2** Kenani, Maalalele, Yeredi, **3** Enoki, Metusalemi, Lemeki, **4** Noa, Semi, Cham mpe Jafeti. **5** Bana mibali ya Jafeti: Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki mpe Tirasi. **6** Bana mibali ya Gomeri: Ashikenazi, Difati mpe Togarima. **7** Bana mibali ya Yavani: Elisha, Tarsisi, Kitimi mpe Dodanimi. **8** Bana mibali ya Cham: Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe Kanana. **9** Bana mibali ya Kushi: Seba, Avila, Sabita, Raema mpe Sabiteka. Bana mibali ya Raema: Sheba mpe Dedani. **10** Kushi azalaki tata ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso ya bitumba kati na mokili. **11** Mitsirayimi azalaki koko ya bato ya Ludi, ya Anami, ya Leabi, ya Nafitu, **12** ya Patrusi, ya Kasilu (oyo babimisa bato ya Filisitia) mpe ya Kereti. **13** Kanana azalaki tata ya Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti, **14** ya Yebusi, ya Amori, ya Girigazi, **15** ya Evi, ya Ariki, ya Sini, **16** ya Arivadi, ya Tsemari mpe ya Amati. **17** Bana mibali ya Semi: Elami, Asuri, Aripakishadi, Ludi mpe Arami. Bana mibali ya Arami: Utsi, Uli, Geteri mpe Mesheki. **18** Aripakishadi abotaki Shela, mpe Shela abotaki Eberi. **19** Eberi abotaki bana mibali mibale; moko, kombo na ye ezalaki « Pelegi » oyo elingi koloba: Kokabola; pamba te ezalaki na tango na ye nde bakabolaki mabele. Kombo ya mwana mosusu ezalaki « Yokitani. » **20** Yokitani abotaki Alimodadi, Shelefi, Atsarimaveti, Yera, **21** Adorami, Uzali, Dikila, **22** Obali, Abimaeli, Saba, **23** Ofiri, Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Yokitani. **24** Semi, Aripakishadi, Shela, **25** Eberi, Pelegi, Rewu, **26** Serugi, Naori, Tera, **27** mpe Abrami oyo azali Abrayami. **28** Bana mibali ya Abrayami: Izaki mpe Isimaeli. **29** Tala bakitani na bango: Nebayoti, mwana mobali ya liboso ya Isimaeli; Kedari, Adibeli, Mibisami, **30** Mishima, Duma, Masa, Adadi, Tema, **31** Yeturi, Nafishi mpe Kedima. Bango nde bazalaki bana mibali ya Isimaeli. **32** Bana mibali oyo Abrayami abotaki na Ketura, makangu na ye: Zimirani, Yokishani, Medani, Madiani, Ishibaki mpe Shuwa. Bana mibali ya Yokishani: Saba mpe Dedani. **33** Bana mibali ya Madiani: Efa, Eferi, Enoki, Abida mpe Elida. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Ketura. **34** Abrayami azalaki tata ya Izaki. Bana mibali ya Izaki: Ezawu mpe Isalaele. **35** Bana mibali ya Ezawu: Elifazi, Reweli, Yewushi, Yaelami mpe Kora. **36** Bana mibali ya Elifazi: Temani, Omari, Tsefo, Gaetami, Kenazi, Timina mpe Amaleki. **37** Bana mibali ya Reweli: Naati, Zera, Shama mpe Miza. **38** Bana mibali ya Seiri: Lotani, Shobali, Tsibeoni, Ana, Dishoni, Etseri mpe Dishani. **39** Bana mibali ya Lotani: Ori mpe Omani. Timina azalaki ndeko mwasi ya Lotani. **40** Bana mibali ya Shobali: Alivani, Manaati, Ebali, Shefo mpe Onami. Bana mibali ya Tsibeoni: Aya mpe Ana. **41** Mwana mobali ya Ana: Dishoni. Bana mibali ya Dishoni: Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani. **42** Bana mibali ya Etseri: Bilani, Zavani mpe Yaakani. Bana mibali ya Dishani: Utsi mpe Arani. **43** Tala bakonzi oyo bakambaki Edomi liboso ete Isalaele ekoma kokambama na mokonzi: Bela, mwana mobali ya Beori, oyo kombo ya engumba na ye ezalaki « Dinaba. » **44** Tango Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili ya Botsira, akitanaki na ye na bokonzi. **45** Tango Yobabi akufaki, Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki na ye na bokonzi. **46** Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana mobali ya Bedadi, akitanaki na ye na bokonzi. Alongaki bato ya Madiani na mokili ya bato ya Moabi. Engumba na ye ezalaki Aviti. **47** Tango Adadi akufaki, Samila, moto ya engumba Masireka, akitanaki na ye na bokonzi. **48** Tango Samila akufaki, Saulo, moto ya engumba Reoboti, engumba oyo etongama pembeni ya ebale, akitanaki na ye na bokonzi. **49** Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akitanaki na ye na bokonzi. **50** Tango Bala-Anani akufaki, Adadi akitanaki na ye na bokonzi. Engumba na ye ezalaki « Pawu, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki « Meetabeli. » Meetabeli azalaki mwana mwasi ya Matiredi mpe koko ya Mezaabi. **51** Adadi mpe akufaki. Tala bakombo ya bakambi ya Edomi: Timina, Aliva, Yeteti, **52** Olibama, Ela, Pinoni, **53** Kenazi, Temani, Mibitsari, **54** Magidieli mpe Irami. Bango nde bazalaki bakonzi ya Edomi.

2 Tala bana mibali ya Isalaele: Ribeni, Simeoni, Levi, Yuda, Isakari, Zabuloni, **2** Dani, Jozefi, Benjame, Nefitali, Gadi mpe Aseri. **3** Bana mibali ya Yuda: Eri, Onani mpe Shela. Ezali Mwana mwasi ya Shuwa, moto ya Kanana, nde abotelaki Yuda bana mibali misato wana. Eri, mwana mobali ya liboso ya Yuda, atambolaki mabe na miso ya Yawe, mpe Yawe abomaki ye. **4** Tamari, bokilo ya Yuda, abotelaki ye Peretsi mpe Zera. Bana mibali nyonso ya Yuda bazalaki mitano. **5** Bana mibali ya Peretsi: Etsironi mpe Amuli. **6** Bana mibali ya Zera: Zimiri, Etani, Emani, Kalikoli mpe Darida; bango nyonso bazalaki mitano. **7** Mwana mobali ya Karimi: Akari oyo ayeisaki mobulu na Isalaele tango abukaki mobeko ya kozwa biloko oyo babulisaki mpo na Yawe. **8** Mwana mobali ya Etani: Azaria. **9** Bana mibali oyo babotelaki Etsironi: Yerameeli, Rami mpe Kelubayi. **10** Rami azalaki tata ya Aminadabi; mpe Aminadabi azalaki tata ya Nashoni, mokambi ya bato ya Yuda. **11** Nashoni azalaki tata ya Salima; Salima azalaki tata ya Boazi. **12** Boazi azalaki tata ya Obedi; mpe Obedi azalaki tata ya Izayi. **13** Izayi azalaki tata ya Eliabi, mwana na ye ya liboso ya mobali; ya mibale, Abinadabi; ya misato, Shimea; **14** ya minei, Netaneeli; ya mitano, Radayi; **15** ya motoba, Otsemi; mpe ya sambo, Davidi. **16** Bandeko na bango ya basi: Tseruya mpe Abigayili. Tseruya abotaki bana mibali misato: Abishayi, Joabi mpe Asaeli. **17** Abigayili abotaki mwana moko ya mobali, mpe kombo na ye ezalaki « Amasa. » Yeteri, moto ya Isimaeli, nde azalaki tata ya Amasa. **18** Azuba abotelaki Kalebi, mwana mobali ya Etsironi, mwana moko ya mwasi, mpe kombo na ye ezalaki « Yerioti; » mpe bana mibali misato: Yesheri, Shobabi mpe Aridoni. **19** Tango Azuba akufaki, Kalebi abalaki Efrata oyo abotelaki ye Wuri. **20** Wuri azalaki tata ya Uri, mpe Uri azalaki tata ya Betisaleyeli. **21** Mpe na sima, Etsironi asangisaki nzoto na mwana mwasi ya Makiri, tata ya bato ya Galadi. Abalaki ye tango azalaki na mibu tuku motoba; mpe mwana mwasi ya Makiri abotelaki ye Segubi. **22** Segubi azalaki tata ya Yairi oyo azalaki kokonza bingumba tuku mibale na misato kati na mokili ya Galadi. **23** Kasi bato ya Geshuri mpe ya Siri babotolaki na makasi bamboka oyo Yairi azalaki kokonza; babotolaki mpe Kenati elongo na bamboka na yango ya mike: bingumba nyonso oyo babotolaki ezalaki tuku motoba. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Makiri, tata ya bato ya Galadi. **24**

Sima na kufa ya Etsironi na mboka Kalebi Efrata, mwasi
na ye, Abiya, abotaki mwana mobali, mpe kombo na ye «
Ashiwuri. » Ashiwuri azalaki tata ya Tekoa. **25** Bana mibali
ya Yerameeli, mwana liboso ya Etsironi, bazalaki: Rami,
mwana na ye ya liboso ya mobali, Buna, Oreni, Otsemi mpe
Ayiya. **26** Yerameeli abalaki mwasi mosusu oyo kombo na
ye ezalaki « Atara. » Atara abotelaki ye Onami. **27** Bana
mibali ya Rami, mwana mobali ya liboso ya Yerameeli: Matsi,
Yamini mpe Ekere. **28** Bana mibali ya Onami: Shamayi mpe
Yada. Bana mibali ya Shamayi: Nadabi mpe Abishuri. **29**
Kombo ya mwasi ya Abishuri ezalaki « Abiyaili. » Abiyaili
abotelaki ye Abani mpe Molidi. **30** Bana mibali ya Nadabi:
Seledi mpe Apayimi. Seledi atikalaki kobota te mpe akufaki.
31 Mwana mobali ya Apayimi: Yisheyi oyo azalaki tata ya
Sheshani. Sheshani azalaki tata ya Akilayi. **32** Bana mibali
ya Yada, ndeko mobali ya Shamayi: Yeteri mpe Jonatan.
Yeteri atikalaki kobota te mpe akufaki. **33** Bana mibali ya
Jonatan: Peleti mpe Zaza. Bango wana nde bazalaki bakitani
ya Yerameeli. **34** Sheshani atikalaki kobota bana mibali te,
kaka bana basi. Kasi azalaki na mowumbu moko ya mobali
na kombo Yara, moto ya Ejipito. **35** Sheshani abalisaki
mwana na ye ya mwasi epai ya Yara, mowumbu na ye ya
mobali, mpe mwana yango ya mwasi abotelaki Yara mwana
mobali, Atayi. **36** Atayi azalaki tata ya Natan, Natan azalaki
tata ya Zabadi. **37** Zabadi azalaki tata ya Efilali, Efilali azalaki
tata ya Obedi. **38** Obedi azalaki tata ya Jewu, Jewu azalaki
tata ya Azaria. **39** Azaria azalaki tata ya Eletsi, Eletsi azalaki
tata ya Eleasa. **40** Eleasa azalaki tata ya Sisimayi, Sisimayi
azalaki tata ya Shalumi. **41** Shalumi azalaki tata ya Yekamia,
mpe Yekamia azalaki tata ya Elishama. **42** Bana mibali ya
Kalebi, ndeko ya Yerameeli: Mesha, mwana na ye ya liboso
oyo azalaki tata ya Zifi, mpe Maresha, tata ya Ebron. **43**
Bana mibali ya Ebron: Kora, Tapua, Rekemi mpe Shema.
44 Shema azalaki tata ya Raami, mpe Raami azalaki tata
ya Yorikeami. Rekemi azalaki tata ya Shamayi. **45** Mwana
mobali ya Shamayi ezalaki Maoni, Maoni azalaki tata ya
Beti-Tsuri. **46** Efa, makangu ya Kalebi, abotelaki ye Arani,
Motsa mpe Gazezi. Arani azalaki tata ya Gazezi. **47** Bana
mibali ya Yadayi: Regwemi, Yotami, Geshani, Peleti, Efa mpe
Shaafi. **48** Maaka, makangu mosusu ya Kalebi, abotelaki ye
Sheberi mpe Tirana. **49** Abotelaki ye lisusu Shaafi, tata ya
Madimana, mpe Sheva, tata ya Makibena mpe Gibea. Kalebi
azalaki na mwana moko ya mwasi, Akisa. **50** Bango wana
nde bazalaki bakitani ya Kalebi. Bana mibali ya Wuri, mwana
ya liboso oyo abotaki na Efrata, mwasi na ye: Shobali, tata
ya Kiriati-Yearimi; **51** Salima, tata ya Beteleemi; mpe Arefi,
tata ya Beti-Gaderi. **52** Bakitani ya Shobali, tata ya Kiriati-
Yearimi: Aruwe mpe Atsi-Amenuoti. **53** Mabota ya Kiriati-
Yearimi: bato ya Yeteri, ya Puti, ya Shumati mpe ya Mishirayi.
Bato ya Tsorea mpe ya Eshitaoli babimelaki na mabota oyo.
54 Bakitani ya Salima: Bato ya Beteleemi, ya Netofa, ya
Aroti-Beti-Joabi, ya Atsi-Amanati mpe ya Tsorea, **55** elongo
na mabota ya bato ya mayele oyo bazalaki kovanda na
Yaebetsi: bato ya Tirea, ya Shimea mpe ya Sukoti. Bango
wana nde bato ya Keni oyo babimeli na Amati, tata ya libota
ya Rekabi.

3 Tala bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron:
Mwana ya liboso ezalaki Aminoni, mwana mobali ya
Ayinoami, moto ya Jizireyeli; ya mibale, Daniele, mwana
mobali ya Abigayili, moto ya Karimeli; **2** ya misato, Abisalomi,
mwana mobali ya Maaka, mwana mwasi ya Talimayi, mokonzi
ya Geshuri; ya minei, Adoniya, mwana mobali ya Agite; **3** ya
mitano, Shefatia, mwana mobali ya Abitali; mpe ya motoba,
Yitileami oyo Egila, mwasi na ye, abotaki. **4** Bango nyonso
motoba bazalaki bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na
Ebron, mboka mokonzi, epai wapi akonzaki mibu sambo
na ndambo. Davidi akonzaki wuta na Yelusalemi mibu tuku
misato na misato. **5** Tala bakombo ya bana na ye ya mibali
oyo babotamaki na Yelusalemi: Shimea, Shobabi, Natan
mpe Salomo. Ezali Batisheba, mwana mwasi ya Amieli,
nde abotaki bana mibali minei oyo. **6** Babotelaki ye lisusu
bana oyo: Yibari, Elishama, Elifeleti, **7** Noga, Nefegi, Yafia,
8 Elishama, Eliyada mpe Elifeleti. Bango nyonso bazalaki
libwa. **9** Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Davidi,
longola bana mibali oyo bamakangu na ye babotelaki ye.
Mpe Tamari azalaki ndeko na bango ya mwasi. **10** Salomo
azalaki tata ya Roboami, Roboami azalaki tata ya Abiya,
Abiya azalaki tata ya Asa, Asa azalaki tata ya Jozafati,
11 Jozafati azalaki tata ya Yorami, Yorami azalaki tata ya
Akazia, Akazia azalaki tata ya Joasi, **12** Joasi azalaki tata
ya Amatsia, Amatsia azalaki tata ya Azaria, Azaria azalaki
tata ya Yotami, **13** Yotami azalaki tata ya Akazi, Akazi
azalaki tata ya Ezekiasi, Ezekiasi azalaki tata ya Manase,
14 Manase azalaki tata ya Amoni, Amoni azalaki tata ya
Joziasi, **15** Joziasi azalaki tata ya bana mibali oyo: Yoanani,
mwana na ye ya liboso; Yeoyakimi, ya mibale; Sedesiasi, ya
misato; Shalumi, ya minei. **16** Bana mibali ya Yeoyakimi:
Yekonia mpe Sedesiasi. **17** Libota ya Yekonia, mokangami:
Shealitieli, mwana na ye ya mobali; **18** Malikirami, Pedaya,
Shenatsari, Yekamia, Oshama mpe Nedabia. **19** Bana
mibali ya Pedaya: Zorobabeli mpe Shimei. Bana mibali ya
Zorobabeli: Meshulami mpe Anania. Shelomiti azalaki ndeko
na bango ya mwasi. **20** Bana mibali ya Meshulami: Ashuba,
Oeli, Berekia, Asadia, Yoshabi-Esedi. Bango nyonso bazalaki
mitano. **21** Bakitani ya Anania: Pelatia mpe Ezayi elongo
na bana mibali ya Refaya, ya Arinani, ya Abidiasi mpe ya
Shekania. **22** Libota ya Shekania: Shemaya elongo na bana
na ye ya mibali: Atushi, Yigali, Baria, Nearia mpe Shafati.
Bango nyonso bazalaki motoba. **23** Bana mibali ya Nearia:
Eliowenayi, Ezekiasi mpe Azirikami. Bango nyonso bazalaki
misato. **24** Bana mibali ya Eliowenayi: Odavia, Eliashibi,
Pelaya, Akubi, Yoanani, Delaya mpe Anani. Bango nyonso
bazalaki sambo.

4 Libota ya Yuda: Peretsi, Etsironi, Karimi, Wuri mpe
Shobali. **2** Reaya, mwana mobali ya Shobali, azalaki tata
ya Yaati, mpe Yaati azalaki tata ya Awumayi mpe ya Laadi.
Bango nde bazalaki bakoko ya bituka ya bato ya Tsorea. **3**
Tala bana mibali ya Etami: Jizireyeli, Yishima mpe Yidibashi.
Kombo ya ndeko na bango ya mwasi ezalaki Atseleliponi. **4**
Penueli azalaki tata ya Gedori, mpe Ezeri azalaki tata ya
Usha. Bango nde bazalaki bakitani ya Wuri, mwana liboso
ya Efrata, tata ya Beteleemi. **5** Ashiwuri, tata ya Tekoa,
azalaki na basi mibale: Eleya mpe Nara. **6** Nara abotelaki ye
bana mibali oyo: Awuzami, Eferi, Temeni mpe Ahashitari.
7 Eleya abotelaki ye bana mibali oyo: Tsereti, Tsoari mpe
Etinani. **8** Kotsi azalaki tata ya Anubi mpe Atsobeba, mpe

koko ya mabota ya Aareyeli, mwana mobali ya Arumi. **9** Yaebetsi azalaki na lokumu mingi koleka bandeko na ye ya mibali. Mama na ye apesaki ye kombo « Yaebetsi » mpo na koloba: « Nabotaki yo na pasi. » **10** Yaebetsi abelelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele; alobaki: « Oh Yawe! Soki okoki kopambola ngai mpe koyeisa mabele na ngai monene! Tika ete loboko na Yo ezala likolo na ngai! Bomba ngai mosika ya mabe mpo ete namona pasi te. » Mpe Nzambe ayanolaki libondeli na ye. **11** Kelubi, ndeko mobali ya Shuwa, azalaki tata ya Meyiri oyo azalaki tata ya Eshitoni. **12** Eshitoni azalaki tata ya Beti-Rafa, Paseya mpe Teyina oyo atongaki engumba Naashi. Bango nde bazalaki kovanda na engumba Reka. **13** Bana mibali ya Kenazi: Otinieli mpe Seraya. Bana mibali ya Otinieli: Atati mpe Meonotayi. **14** Meonotayi abotaki Ofira. Seraya abotaki Joabi, tata ya Ge-Arashimi. Bazalaki kobenga ye bongo, pamba te bato na ye bazalaki kosala misala ya maboko, ya kotula bibende na moto. **15** Bana mibali ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune: Iru, Ela mpe Naame. Mwana mobali ya Ela: Kenazi. **16** Mwana mobali ya Yealeyeli: Zifi, Zifa, Tiria mpe Asareli. **17** Bana mibali ya Esidrasi: Yeteri, Meredi, Eferi mpe Yaloni. Moko kati na basi ya Meredi abotaki Miriami, Shamayi mpe Yishiba, tata ya Eshitemoa. **18** Mwasi na ye, moto ya Yuda, abotaki Yeredi, tata ya Gedori; Eberi, tata ya Soko mpe Yekutieli, tata ya Zanoa. Bango nde bazalaki bana mibali ya Bitiya, mwana mwasi ya Faraon, oyo Meredi abalaki. **19** Bana mibali ya mwasi ya Odia, ndeko mwasi ya Naami: tata ya Keila, moto ya Garima; mpe Eshitemoa, moto ya mboka Maakati. **20** Bana mibali ya Simona: Aminoni, Rina, Beni-Anani mpe Tiloni. Bana mibali ya Yisheyi: Zoeti mpe Beni-Zoeti. **21** Bana mibali ya Shela, mwana mobali ya Yuda: Eri, tata ya Leka; Laeda, tata ya Maresha; mpe mabota ya basali bilamba ya lino, na Beti-Asheba. **22** Yokimi, bato ya Kozeba, Joasi mpe Sarafi oyo bazalaki bakambi kati na Moabi mpe engumba Yashubi-Leemi. Nyonso oyo ezali makambo ya kala. **23** Bazalaki basali mbeki oyo bazalaki kovanda na Netayimi mpe na Gedera; batikalaki kuna mpo na kosalela mokonzi. **24** Bana mibali ya Simeoni: Nemueli, Yamini, Yaribi, Zera; Saulo, tata ya Shalumi; **25** Shalumi, tata ya Mibisami; Mibisami, tata ya Mishima. **26** Bana mibali ya Mishima: Amueli, Zakuri mpe Shimei. **27** Shimei azalaki na bana mibali zomi na motoba mpe bana basi motoba; kasi bandeko na ye ya mibali babotaki bana mingi te, yango wana etuka na bango ezalaki na bato ebele te lokola libota ya Yuda. **28** Bazalaki kovanda na Beri-Sheba, na Molada, na Atsari-Shuwali, **29** na Bila, na Etsemi, na Toladi, **30** na Betweli, na Orima, na Tsikilagi, **31** na Beti-Marikaboti, na Atsari-Suzimi, na Beti-Birei mpe na Shaarayimi: nyonso oyo ezalaki bingumba na bango kino na tango ya bokonzi ya Davidi. **32** Tala bingumba mitano mike oyo ezalaki zingazinga na yango: Etami, Ayini, Rimoni, Tokeni mpe Ashani; **33** bakisa bamboka mike mosusu oyo ezingelaki bingumba yango kino na Baalati. Oyo nde ezalaki bisika na bango ya kovanda mpe molongo ya mbotama ya bakoko na bango. **34** Meshobabi; Yamileki; Yosha, mwana mobali ya Amatsia; **35** Joeli; Jewu, mwana mobali ya Yoshibia, mwana mobali ya Seraya, mwana mobali ya Asieli; **36** Eliowenayi; Yakoba; Yeshoaya; Asaya; Adieli; Yesimieli; Benaya; **37** Ziza, mwana mobali ya Shifeyi, mwana mobali ya Aloni, mwana mobali ya Yedaya, mwana mobali ya Shimiri, mwana mobali ya Shemaya. **38** Bato oyo batangamaki na bakombo bazalaki bakambi ya bituka na bango. Mabota na bango ekomaki minene **39** mpe bakendeki na zingazinga ya Gedori, na ngambo ya este ya lubwaku, mpo na koluka matiti ya koleisa bibwele na bango. **40** Bakutaki kuna: matiti kitoko mpo na koleisa bibwele, mokili moko ya monene, ya kimia mpe ezanga mobulu. Bato oyo bazalaki kovanda kuna na tango ya kala, bazalaki bakitani ya Cham. **41** Na tango Ezekiasi azalaki mokonzi ya Yuda, bato oyo bakombo na bango ekomami, bakomaki na mokili yango. Babundisaki bakitani ya Cham mpe babebisaki bandako na bango; mpe lisusu, basilisaki koboma bato ya Mewuni oyo bazalaki kovanda kuna, ndenge yango ezali komonana lelo. Na sima, bavandaki na bisika na bango, mpo ete mokili yango ezalaki na matiti mpo na koleisa bibwele na bango. **42** Bato ya Simeoni nkama mitano oyo bakambamaki na Pelatia, na Nearia, na Refaya mpe na Uzieli, bana mibali ya Yisheyi, babotolaki na makasi mokili ya bangomba Seiri, **43** babomaki ndambo ya bato ya Amaleki oyo batikalaki mpe bavandaki kuna kino lelo.

5 Ribeni azalaki mwana mobali ya liboso ya Isalaele. Kasi lokola asangisaki nzoto na mwasi moko kati na basi ya tata na ye, makoki ya bomwana na ye ya liboso epesamaki epai ya bana mibali ya Jozefi, mwana mobali ya Isalaele. Yango wana bazalaki kotanga ye lisusu te lokola mwana ya liboso. Nzokande, Jozefi akomamaki te na buku ya mabota lokola mwana ya liboso. **2** Yuda alekaki bandeko na ye nyonso ya mibali na makasi, mpe moto oyo akomaki mokonzi abimaki na nzela na ye. Kasi atako bongo, makoki ya bomwana ya liboso epesamaki kaka epai ya Jozefi. **3** Tala bana mibali ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. **4** Bakitani ya Joeli: Shemaya, mwana mobali ya Joeli; Gogi, mwana mobali ya Shemaya; Shimei, mwana mobali ya Gogi; **5** Mishe, mwana mobali ya Shimei; Reaya, mwana mobali ya Mishe; Bala, mwana mobali ya Reaya; **6** Beera, mwana mobali ya Bala mpe mokambi ya bato ya Ribeni, oyo Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, amemaki na bowumbu. **7** Tala bandeko ya Beera kolanda etuka na bango ndenge bakomami na molongo ya botata na bango: mokambi Yeyeli, Zakari; **8** Bela, mwana mobali ya Azazi, koko ya Shema, mwana mobali ya Joeli. Bazalaki kovanda na mboka Aroeri mpe na etuka oyo ekenda kino na ngomba Nebo mpe na Bala-Meoni. **9** Bavandaki na ngambo ya este, longwa na mondelo ya esobe kino na ebale Efrate, pamba te bangombe na bango ekomaki ebele kati na mokili ya Galadi. **10** Na tango Saulo azalaki mokonzi, babundisaki bato ya Agari mpe balongaki bango. Bavandaki na bandako na bango ya kapo oyo ezalaki na etuka mobimba ya ngambo ya Galadi. **11** Bakitani ya Gadi bazalaki kovanda pembeni ya bakitani ya Ribeni, na mokili ya Bashani kino na Salika. **12** Etuka ya Joeli nde elekaki monene, elandamaki na etuka ya Shafami, mpe bituka ya Yaenayi mpe Shafati esukisaki, kati na Bashani. **13** Bandeko na bango ya mibali kolanda mabota na bango bazalaki: Mikaeli, Meshulami, Sheba, Yorayi, Yaekani, Ziya mpe Eberi. Bango nyonso bazalaki sambo. **14** Bazalaki bana ya Abiyaili, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Yaroa, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali Mikaeli, mwana

mobali ya Yeshishai, mwana mobali ya Yado, mwana mobali
ya Buzi. **15** Ayi, mwana mobali ya Abidieli, mwana mobali ya
Guni, azalaki mokambi ya bituka na bango. **16** Bango nyonso
bazalaki kovanda na Galadi, na Bashani, na bamboka na
yango ya zingazinga mpe na bilanga nyonso ya Saroni kino
na suka na yango. **17** Batangaki bato nyonso oyo tango
Yotami azalaki mokonzi ya Yuda mpe Jeroboami, mokonzi ya
Isalaele. **18** Bakitani ya mabota ya Ribeni, ya Gadi mpe
ya ndambo ya libota ya Manase bazalaki bango nyonso
nkoto tuku minei na minei na nkama sambo na tuku motoba.
Babongamaki mpo na mosala ya soda. Bazalaki bilombe
mibali oyo bayebi kosalela nguba, mopanga, tolotolo; mpe
bamilengela mpo na bitumba. **19** Babundisaki bato ya Agari,
ya Yeturi, ya Nafishi mpe ya Nodabi. **20** Nzambe asungaki
bango mpe apesaki bango elonga likolo ya bato ya Agari mpe
baninga na bango nyonso oyo bayaki kosunga bango, pamba
te babelelaki Yawe na tango ya bitumba. Yawe ayanolaki
bango, pamba te batielaki Ye motema. **21** Bazwaki bibwele
ya bato ya Agari: bashamo nkoto tuku mitano, bameme nkoto
nkama mibale na tuku mitano, mpe ba-ane nkoto mibale.
Bazwaki mpe bakangami nkoto nkama moko: **22** mingi
bakufaki, pamba te bitumba ezalaki na maboko ya Nzambe.
Bavandaki na mokili yango kino na tango ya bowumbu. **23**
Bakitani ya ndambo ya libota ya Manase bavandaki na mokili
oyo ezalaki longwa na Bashani kino na Bala-Erimoni, Seniri
mpe ngomba Erimoni. **24** Tala bakambi ya bituka na bango:
Eferi, Yisheyi, Elieli, Azirieli, Jeremi, Odavia mpe Yadiele.
Bazalaki bilombe ya bitumba, bato bayebana mpe bakambi
ya mabota na bango. **25** Kasi lokola batosaki te Nzambe
ya bakoko na bango mpe bakomaki kosalela banzambe ya
bato ya mokili oyo Nzambe abebisaki liboso na bango. **26**
Yango wana Nzambe ya Isalaele alamusaki molimo ya Puli,
mokonzi ya Asiri, mpe molimo ya Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya
Asiri, mpo na komema na bowumbu: bato ya libota ya Ribeni,
ya libota ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase.
Amemaki bango na Ala, na Abori, na Ara mpe na ngambo ya
ebale Gozani, epai wapi bazali kovanda kino lelo.

6 Bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **2** Bana
mibali ya Keati: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **3**
Bana ya Amirami: Aron, Moyize mpe Miriami. Bana mibali
ya Aron: Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari. **4** Eleazari
abotaki Pineasi; Pineasi abotaki Abishuwa; **5** Abishuwa
abotaki Buki; Buki abotaki Uzi; **6** Uzi abotaki Zerakia; Zerakia
abotaki Merayoti; **7** Merayoti abotaki Amaria; Amaria abotaki
Ayitubi; **8** Ayitubi abotaki Tsadoki; Tsadoki abotaki Ayimaatsi;
9 Ayimaatsi abotaki Azaria; Azaria abotaki Yoanani; **10**
Yoanani abotaki Azaria oyo azalaki Nganga-Nzambe kati
na Tempelo oyo Salomo atongaki na Yelusalemi. **11** Azaria
abotaki Amaria; Amaria abotaki Ayitubi; **12** Ayitubi abotaki
Tsadoki, mpe Tsadoki abotaki Shalumi; **13** Shalumi abotaki
Ilikia; Ilikia abotaki Azaria; **14** Azaria abotaki Seraya; Seraya
abotaki Yeotsadaki. **15** Yeotsadaki akendeki na bowumbu
tango Yawe akabaki Yelusalemi mpe Yuda na maboko ya
Nabukodonozori. **16** Bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati
mpe Merari. **17** Bana mibali ya Gerishoni: Libini mpe Shimei.
18 Bana mibali ya Keati: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli.
19 Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Tala bakitani
ya Levi kolanda batata na bango: **20** Mpo na Gerishoni:
Gerishoni abotaki Libini; Libini abotaki Yaati; Yaati abotaki
Zima; **21** Zima abotaki Yoa; Yoa abotaki Ido; Ido abotaki
Zera; Zera abotaki Yeatirayi. **22** Mpo na Keati: Keati abotaki
Aminadabi; Aminadabi abotaki Kore; Kore abotaki Asiri;
23 Asiri abotaki Elikana; Elikana abotaki Ebiazafi; Ebiazafi
abotaki Asiri; **24** Asiri abotaki Taati; Taati abotaki Urieli;
Urieli abotaki Uzia; Uzia abotaki Saulo. **25** Bana mibali ya
Elikana: Amasayi, Ayimoti. **26** Elikana abotaki Tsofayi; Tsofayi
abotaki Naati; **27** Naati abotaki Eliabi; Eliabi abotaki Yeroami;
Yeroami abotaki Elikana, mpe Elikana abotaki Samuele. **28**
Bana mibali ya Samuele: Joeli, mwana ya liboso; mpe Abiya,
mwana ya mibale. **29** Bakitani ya Merari kolanda batata
na bango: Merari abotaki Maali; Maali abotaki Libini; Libini
abotaki Shimei; Shimei abotaki Uza; **30** Uza abotaki Shimea;
Shimea abotaki Agiya; Agiya abotaki Asaya. **31** Tala Balevi
oyo Davidi apesaki mokumba ya kotambolisa banzembo kati
na Tempelo ya Yawe, wuta tango Sanduku ya Yawe ezwaki
kuna esika ya bopemi. **32** Balevi oyo basalaki mosala na
bango na nzela ya banzembo liboso ya Mongombo, Ndako
ya kapo ya Bokutani, kino tango Salomo atongaki Tempelo ya
Yawe na Yelusalemi, kolanda mibeko oyo bapesaki bango.
33 Tala bato oyo bazalaki kosala mosala yango, elongo na
bana na bango ya mibali: Kati na bana mibali ya Keati:
Moyembi Emani, mwana mobali ya Joeli, mwana mobali ya
Samuele, **34** mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya
Yeroami, mwana mobali ya Elieli, mwana mobali ya Towa,
35 mwana mobali ya Tsufi, mwana mobali ya Elikana, mwana
mobali ya Maalati, mwana mobali ya Amasayi, **36** mwana
mobali ya Elikana, mwana mobali ya Joeli, mwana mobali ya
Azaria, mwana mobali ya Sofoni, **37** mwana mobali ya Taati,
mwana mobali ya Asiri, mwana mobali ya Ebiazafi, mwana
mobali ya Kore, **38** mwana mobali ya Yitseari, mwana mobali
ya Keati, mwana mobali ya Levi, mwana mobali ya Isalaele.
39 Na ngambo ya loboko ya mobali ya Emani, Azafi nde
azalaki kotelema wana mpe azalaki libota moko na Emani.
Azafi, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali ya Shimea,
40 mwana mobali ya Mikaeli, mwana mobali ya Baaseya,
mwana mobali ya Malikiya, **41** mwana mobali ya Etini,
mwana mobali ya Zera, mwana mobali ya Adaya, **42** mwana
mobali ya Etani, mwana mobali ya Zima, mwana mobali
ya Shimei, **43** mwana mobali ya Yaati, mwana mobali ya
Gerishoni, mwana mobali ya Levi. **44** Na ngambo ya loboko
ya mwasi, bandeko na bango, bana mibali ya Merari nde
bazalaki kotelema wana na bokambami ya Etani, mwana
mobali ya Kishi, mwana mobali ya Abidi, mwana mobali ya
Maluki, **45** mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya
Amatsia, mwana mobali ya Ilikia, **46** mwana mobali Amitsi,
mwana mobali ya Bani, mwana mobali ya Shemeri, **47**
mwana mobali ya Maali, mwana mobali ya Mushi, mwana
mobali ya Merari, mwana mobali ya Levi. **48** Bandeko na
bango ya mibali, bana mosusu ya Levi, baponamaki mpo na
kosala misala mosusu liboso ya Mongombo, kati na Esika
ya bule ya Nzambe. **49** Kasi Aron mpe bana na ye ya
mibali bapesamelaki mokumba ya kotumba mbeka na likolo
ya etumbelo ya nyama mpe etumbelo ya malasi. Bazalaki
kosala misala nyonso oyo etali Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe
mosala ya bolimbisi masumu ya Isalaele kolanda mitindo
nyonso oyo Moyize, mosali na Nzambe, apesaki. **50** Tala
bakitani ya Aron: Aron abotaki Eleazari, Eleazari abotaki

Pineasi, Pineasi abotaki Abishuwa, **51** Abishuwa abotaki Buki, Buki abotaki Uzi, Uzi abotaki Zerakia, **52** Zerakia abotaki Merayoti, Merayoti abotaki Amaria, Amaria abotaki Ayitubi, **53** Ayitubi abotaki Tsadoki, mpe Tsadoki abotaki Ayimaatsi. **54** Tala bamboka oyo epesamaki na libota ya Aron kati na etuka ya Keati kolanda bandelo ya mabele na bango; pamba te bato ya Keati nde bazalaki bato ya liboso ya kozwa libula ya mabele na nzela ya Zeke: **55** engumba ya Ebron, kati na mokili ya Yuda, elongo na bamboka na yango ya zingazinga. **56** Kasi bilanga mpe bamboka oyo ezingelaki engumba, epesamaki na Kalebi, mwana mobali ya Yefune. **57** Boye tala bingumba oyo bapesaki na bana mibali ya Aron lokola bingumba ya kokimela: Ebron mpe bamboka na yango ya mike, Libina mpe bamboka na yango ya mike; Yatiri, Eshitemoa mpe bamboka na yango ya mike; **58** Ileni mpe bamboka na yango ya mike; Debiri mpe bamboka na yango ya mike; **59** Ashani mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Shemeshi mpe bamboka na yango ya mike. **60** Kati na etuka ya Benjame, bapesaki bango lokola bingumba ya kokimela: Geba mpe bamboka na yango ya mike, Alemeti mpe Anatoti elongo na bamboka na yango ya mike. Bingumba nyonso oyo epesamelaki kati na bituka na bango ezalaki zomi na misato. **61** Bana mosusu ya Keati bazwaki na nzela ya zeke bingumba zomi kati na etuka ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo ya libota ya Manase. **62** Bana ya Gerishoni, kolanda etuka na bango, bazwaki bingumba zomi na misato kati na libota ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe kati na libota ya Manase oyo ezalaki na Bashani. **63** Bana ya Merari, kolanda bituka na bango, bazwaki na nzela ya zeke, bingumba zomi na mibale kati na libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Zabuloni. **64** Boye bana ya Isalaele bapesaki epai ya bana ya Levi, bingumba wana mpe bamboka na yango ya mike. **65** Bapesaki bango bingumba wana na nzela ya zeke: balongolaki ndambo ya bingumba yango kati na mabota ya Yuda, ya Simeoni mpe ya Benjame; bongo bakomaki kobenga yango na bakombo ya mabota wana. **66** Bituka mosusu ya bana ya Keati bazwaki bingumba ya kokimela kati na libota ya Efrayimi. **67** Bapesaki bango lokola engumba ya kokimela: Sishemi mpe bamboka na yango ya mike, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, Gezeri mpe bamboka na yango ya mike, **68** Yokimeami mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Oroni mpe bamboka na yango ya mike, **69** Ayaloni mpe bamboka na yango ya mike, Gati-Rimoni mpe bamboka na yango ya mike. **70** Mpe kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki: Aneri mpe bamboka na yango ya mike, Bileami mpe bamboka na yango ya mike. Bingumba nyonso oyo elongo na bamboka na yango ya mike epesamaki epai ya bituka mosusu ya bana ya Keati. **71** Bakitani ya Gerishoni bazwaki: Kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki bingumba oyo: Golani kati na Bashani mpe bamboka na yango ya mike, Ashitaroti mpe bamboka na yango ya mike. **72** Kati na libota ya Isakari, bazwaki: Kedeshi mpe bamboka na yango ya mike, Dabirati mpe bamboka na yango ya mike, **73** Ramoti mpe bamboka na yango ya mike, Anemi mpe bamboka na yango ya mike. **74** Kati na libota ya Aseri, bazwaki: Mashali mpe bamboka na yango ya mike, Abidoni mpe bamboka na yango ya mike, **75** Ukoki mpe bamboka na yango ya mike, Reobi mpe bamboka na yango ya mike. **76** Kati na libota ya Nefitali, bazwaki: Kedeshi kati na Galile mpe bamboka na yango ya mike, Amoni mpe bamboka na yango ya mike, Kiriatayimi mpe bamboka na yango ya mike. **77** Bana mosusu ya Merari bazwaki bingumba oyo: kati na libota ya Zabuloni: Rimono mpe bamboka na yango ya mike, Tabori mpe bamboka na yango ya mike. **78** Kati na libota ya Ribeni, kuna na ngambo ya este ya Yordani, pembeni ya Jeriko, bazwaki bingumba oyo: Betseri, kati na esobe, mpe bamboka na yango ya mike; Yakatsi mpe bamboka na yango ya mike, **79** Kedemoshi mpe bamboka na yango ya mike, Mefati mpe bamboka na yango ya mike. **80** Kati na libota ya Gadi, bazwaki: Ramoti kati na Galadi mpe bamboka na yango ya mike, Maanayimi mpe bamboka na yango ya mike, **81** Eshiboni mpe bamboka na yango ya mike, Yaezeri mpe bamboka na yango ya mike.

7 Isakari abotaki bana mibali minei: Tola, Puwa, Yashubi mpe Shimironi. Bango nyonso bazalaki minei. **2** Bana mibali ya Tola: Uzi, Refaya, Yeriyeli, Yamayi, Yibisami mpe Samuele. Bango nde babotamaki na nzela ya Tola mpe bazalaki bakambi ya mabota ya botata na bango. Kati na mabota na bango, bazalaki basoda ya mpiko nkoto tuku mibale na mibale na nkama motoba, na tango Davidi azalaki mokonzi. **3** Bana mibali ya Uzi: Yiziraya. Bana mibali ya Yiziraya: Mikaeli, Abidiasi, Joeli mpe Yishiya. Bango nyonso mitano bazalaki bakambi. **4** Kati na molongo na bango kolanda bituka na bango mpe mabota na bango ya botata; ezalaki na basoda ya mpiko nkoto tuku misato na motoba, pamba te bazalaki na basi mpe bana ebele. **5** Bandeko mibali nyonso kati na bituka ya libota ya Isakari, oyo bakomamaki na buku ya mabota, bazalaki nkoto tuku mwambe na sambo. Bazalaki basoda ya mpiko. **6** Benjame abotaki bana mibali misato: Bela, Bekeri mpe Yediayeli. **7** Bela abotaki bana mibali mitano: Etsiboni, Uzi, Uzieli, Yerimoti mpe Iri. Bazalaki bakambi ya bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango ya bato oyo batangamaki ezalaki nkoto tuku mibale na mibale na tuku misato na minei. **8** Bana mibali ya Bekeri: Zemira, Yoashi, Eliezeri, Eliowenayi, Omiri, Yeremoti, Abiya, Anatoti mpe Alemeti. Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Bekeri. **9** Motango ya basoda ya mpiko, kolanda bituka na bango, ezalaki nkoto tuku mibale na nkama mibale. **10** Bakitani ya Yediayeli: Bilani. Bana mibali ya Bilani: Yewushi, Benjame, Ewudi, Kenaana, Zetani, Tarsisi, Ayishaari. **11** Kati na molongo ya Yediayeli, bakitani nyonso bazalaki bakambi ya bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango na bango ezalaki nkoto zomi na sambo na nkama mibale. **12** Bana mibali ya Iri: Shupimi mpe Upime. Ushimi azalaki mwana mobali ya Aeri. **13** Bana mibali ya Nefitali: Yatseyeli, Guni, Yetseri mpe Shalumi. Bazalaki bakitani ya Bila. **14** Bakitani ya Manase: Asirieli na nzela ya makangu na ye, moto ya Arami. Abotelaki ye lisusu Makiri, tata ya bato ya Galadi. **15** Makiri abalaki Maaka oyo azalaki ndeko mwasi ya Upime mpe Shupimi. Kombo ya mwana mobali mosusu ya Manase ezalaki « Tselofikadi. » Tselofikadi abotaki kaka bana basi. **16** Maaka, mwasi ya Makiri, abotelaki ye lisusu mwana mobali oyo apesaki kombo « Peretsi. » Peretsi azalaki na ndeko mobali, Shereshi, oyo abotaki bana mibali oyo: Ulami mpe Rekemi. **17** Ulami abotaki: Bedani oyo azalaki mwana mobali. Bango nde bazalaki bakitani ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase.

18 Amoleketi, ndeko mwasi ya Manase, abotaki Ishodi,
Abiezeri mpe Mala. **19** Bana mibali ya Shemida: Ayani,
Sishemi, Liki mpe Aniami. **20** Bakitani ya Efrayimi: Efrayimi
abotaki Shutela, Shutela abotaki Beredi, Beredi abotaki Taati,
Taati abotaki Eleada, Eleada abotaki Taati, **21** Taati abotaki
Zabadi, mpe Zabadi abotaki Shutela. Bankolo mboka oyo
babotamaki na mokili ya Gati, babomaki Ezeri mpe Eleadi,
pamba te balukaki kobotola bibwele ya bato ya Gati. **22**
Tata na bango Efrayimi alelaki bango mikolo ebele, mpe
bandeko na ye bayaki kobondisa ye. **23** Sima na yango,
Efrayimi asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye oyo azwaki
zemi mpe abotaki mwana mobali. Boye Efrayimi apesaki ye
kombo « Beria, » pamba te abotamaki tango pasi ezalaki kati
na libota na ye. **24** Efrayimi azalaki lisusu na mwana mwasi,
Shera, oyo atongaki Beti-Oroni ya ngomba mpe ya lubwaku,
mpe Uzeni-Shera. **25** Beria abotaki Refa, Refa abotaki
Retsefi, Retsefi abotaki Tela, Tela abotaki Tayani, **26** Taani
abotaki Laedani, Laedani abotaki Amiwudi, Amiwudi abotaki
Elishama, Elishama abotaki Nuni, **27** Nuni abotaki Jozue.
28 Bakitani ya Efrayimi bazwaki lokola libula mpe bisika ya
kovanda: Beteli mpe bamboka na yango ya mike, na ngambo
ya este; Narani, na ngambo ya weste; Gezeri mpe bamboka
na yango ya mike; Sishemi mpe bamboka na yango ya mike
kino na Aya mpe bamboka na yango ya mike. **29** Bakitani ya
Manase bazwaki lokola libula: Beti-Sheani, Taanaki, Megido,
Dori mpe bamboka na yango ya mike. Bakitani ya Jozefi,
mwana mobali ya Isalaele, bazalaki kovanda na bingumba
wana nyonso. **30** Bana mibali ya Aseri: Yimina, Yishiva,
Yishivi mpe Beria. Sera azalaki ndeko na bango ya mwasi.
31 Bana mibali ya Beria: Eberi mpe Malikieli oyo azalaki
tata ya bato ya Biriza. **32** Bana mibali ya Eberi: Yafeleti,
Shomeri, Otami mpe ndeko na bango ya mwasi Shuwa. **33**
Bana mibali ya Yafeleti: Pasaki, Bimali mpe Ashivati. Bango
nde bazalaki bana mibali ya Yafeleti. **34** Bana mibali ya
Shemeri: Ayi, Roega, Yewuba mpe Arami. **35** Bana mibali ya
Elemi, ndeko mobali ya Shemeri: Tsofa, Yimina, Sheleshi
mpe Amali. **36** Bana mibali Tsofa: Suwa, Arineferi, Shuwali,
Beri, Yimira, **37** Betseri, Odi, Shama, Shilisha, Yitirani mpe
Beera. **38** Bana mibali ya Yeteri: Yefune, Pisipa mpe Ara.
39 Bana mibali ya Ula: Ara, Anieli mpe Ritsiya. **40** Bango
nyonso bazalaki bakitani ya Aseri: bazalaki bakambi ya
mabota na bango, bato ya lokumu, basoda ya mpiko mpe
bakambi ya bakambi ya bituka. Motango ya bato nyonso
oyo bakomamaki na buku ya mabota mpe bakoki mpo na
bitumba, ezalaki nkoto tuku mibale na motoba.

8 Bana mibali ya Benjame: Bela, mwana ya liboso; Ashibeli,
mwana ya mibale; Ara, mwana ya misato; **2** Noa, mwana
ya minei; mpe Rafa, mwana ya mitano. **3** Bana mibali ya
Bela: Adari, Gera, Abiwudi, **4** Abishuwa, Namani, Aowa, **5**
Gera, Shefufani mpe Urami. **6** Tala bana mibali ya Ewudi
oyo bazalaki bakambi ya bituka ya bavandi ya Geba, mpe
bamemaki bato ya Geba na Manaati: **7** Namani, Ayiya
mpe Gera. Ezalaki Gera, tata ya Uza mpe ya Ayiwudi, nde
moto amemaki bango na bowumbu. **8** Shaarayimi abotaki
bana na mokili ya Moabi, sima na ye kobengana basi na ye
mibale: Ushimi mpe Baara. **9** Na nzela ya Odeshi, mwasi
na ye ya sika, abotaki: Yobabi, Tsibia, Mesha, Malikami,
10 Yeutsi, Sakia mpe Mirima. Bango nde bazalaki bana
mibali ya Shaarayimi, oyo bakomaki bakambi ya bituka.
11 Elongo na Ushimi, mwasi na ye, Shaarayimi abotaki:
Abitubi mpe Elipaali. **12** Bana mibali ya Elipaali: Eberi,
Misheami mpe Shemeri oyo atongaki bingumba Ono mpe
Lodi elongo na bamboka na yango ya mike. **13** Beria
mpe Shema oyo bazalaki bakambi ya bituka ya bavandi ya
Ayaloni babenganaki bato ya Gati. **14** Bana mibali ya Beria:
Ayiyo, Shashaki, Yeremoti, **15** Zebadia, Aradi, Ederi, **16**
Mikaeli, Yishipa mpe Yoa, bana mibali ya Beria. **17** Zebadia,
Meshulami, Iziki, Eberi, **18** Yishimerayi, Yiziliya mpe Yobabi
bazalaki bana mibali ya Elipaali. **19** Yakimi, Zikiri, Zabidi,
20 Elienayi, Tsilitai, Elieli, **21** Adaya, Beraya mpe Shimirati
bazalaki bana mibali ya Shimei. **22** Yishipani, Eberi, Elieli,
23 Abidoni, Zikiri, Anani, **24** Anania, Elami, Anitotiya, **25**
Yifidea mpe Penueli bazalaki bana mibali ya Shashaki. **26**
Shamisherayi, Shearia, Atalia, **27** Yaareshia, Eliya mpe Zikiri
bazalaki bana mibali ya Yeroami. **28** Bango nyonso bazalaki
bakambi ya bituka ndenge bakomama na buku ya mabota na
bango, mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi. **29** Yeyeli, tata
ya Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni. Kombo ya mwasi
na ye ezalaki « Maaka. » **30** Abidoni azalaki mwana na ye
ya liboso ya mobali; sima, Tsuri, Kishi, Bala, Nadabi, **31**
Gedori, Ayiyo mpe Zekeri. **32** Mikiloti abotaki mwana mobali,
Shimea. Bango mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi elongo
na mabota na bango. **33** Neri abotaki Kishi; Kishi abotaki
Saulo; Saulo abotaki Jonatan, Maliki-Shuwa, Abinadabi mpe
Eshibala. **34** Jonatan abotaki Meriba-Bala; Meriba-Bala
abotaki Mishe. **35** Mishe abotaki: Pitoni, Meleki, Taereya mpe
Akazi. **36** Akazi abotaki Yeoyada; Yeoyada abotaki Alemeti,
Azimaveti mpe Zimiri, tata ya Motsa. **37** Zimiri abotaki Motsa;
Motsa abotaki Bineya; Bineya abotaki Rafa; Rafa abotaki
Eleasa; mpe Elasa abotaki Atseli. **38** Atseli abotaki bana
mibali motoba: Azirikami, Bokuru, Isimaeli, Shearia, Abidiasi
mpe Anani. Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya
Atseli. **39** Bana mibali ya Esheki, ndeko mobali ya Atseli:
Ulami, mwana na ye ya liboso; Yewushi, mwana ya mibale;
mpe Elifeleti, mwana ya misato. **40** Bana mibali ya Ulami
bazalaki basoda ya mpiko oyo bayebaki kosalela tolotolo.
Bazalaki na bana mibali mpe bakoko ya mibali ebele: nkama
moko na tuku mitano. Bango nyonso bazalaki bakitani ya
Benjame.

9 Batangaki bana nyonso ya Isalaele mpe bakomaki
bakombo na bango na buku ya masolo ya bakonzi
ya Isalaele. Bato ya Yuda bakendeki na bowumbu na
Babiloni mpo na kozanga boyengebene. **2** Bato ya liboso
kati na bana ya Isalaele oyo bazongaki lisusu kovanda na
bingumba na bango, ezalaki: ndambo ya bana ya Isalaele,
Banganga-Nzambe, Balevi mpe basali ya Tempelo ya Yawe.
3 Nzokande, ndambo ya bana mibali ya Yuda, ya Benjame,
ya Efrayimi mpe ya Manase bazalaki kovanda na Yelusalemi:
4 Utayi, mwana mobali ya Amiwudi, mwana mobali ya Omiri,
mwana mobali ya Imiri, mwana mobali ya Bani, moko kati na
bakitani ya Peretsi, mwana mobali ya Yuda. **5** Kati na bato ya
Shiloni: Asaya, mwana ya liboso, mpe bana na ye ya mibali.
6 Kati na bakitani ya Zera: Yeuweli. Mpe bandeko na bango
bazalaki nkama motoba na tuku libwa. **7** Kati na bakitani ya
Benjame: Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali
ya Odavia, mwana mobali ya Asenuwa; **8** Yibinea, mwana

mobali ya Yeroami; Ela, mwana mobali ya Uzi mpe koko
ya Mikiri; mpe Meshulami, mwana mobali ya Shefatia mpe
koko ya Reweli, mwana mobali ya Yibiniya. **9** Motango ya
bato ya Benjame kolanda ndenge bakomamaki na buku ya
mabota na bango, ezalaki nkama libwa na tuku mitano na
motoba. Bato oyo nyonso bazalaki bakambi ya bituka na
bango. **10** Kati na Banganga-Nzambe: Yedaeya, Yeoyaribi,
Yakini; **11** Azaria, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali ya
Meshulami, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya
Merayoti, mwana mobali ya Ayitubi oyo azalaki mokambi ya
Ndako ya Nzambe. **12** Ezalaki mpe na Adaya, mwana mobali
ya Yeroami, mwana mobali ya Pashuri, mwana mobali ya
Malikiya; mpe Maesayi, mwana mobali ya Adieli, mwana
mobali ya Yazera, mwana mobali ya Meshulami, mwana
mobali ya Meshilemiti, mwana mobali ya Imeri. **13** Banganga-
Nzambe oyo bazalaki bakambi ya bituka, bazalaki nkoto
moko na nkama sambo na tuku motoba; bazalaki na molende
makasi mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe. **14** Kati na
Balevi: Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana mobali ya
Azirikami, mwana mobali ya Ashabia, mokitani ya Merari; **15**
mpe Bakibakari, Ereshi, Galali mpe Matania, mwana mobali
ya Mishe, mwana mobali ya Zikiri, mwana mobali ya Azafi;
16 Abidiasi, mwana mobali ya Shemaya, mwana mobali ya
Galali, mwana mobali ya Yedutuni; Berekia, mwana mobali
ya Asa, mwana mobali ya Elikana oyo azalaki kovanda na
mboka Netofa. **17** Ezalaki mpe na bakengeli bikuke: Shalumi,
Akubi, Talimoni, Ayimani mpe bandeko na bango ya mibali.
Shalumi nde azalaki mokonzi na bango. **18** Kino lelo, bakitani
ya Shalumi bakengelaka ekuke ya ngambo ya este ya Ndako
ya Nzambe, ekuke oyo babengaka ekuke ya Mokonzi. Bango
wana nde bakengeli bikuke kati na Balevi. **19** Shalumi,
mwana mobali ya Kore, mwana mobali ya Ebiazafi, mwana
mobali ya Kore elongo na bandeko na bango mosusu ya
libota ya Kore, bazalaki na mokumba ya kokengela ekuke
ya Ndako ya kapo ya Bokutani ndenge bakoko na bango
bazalaki kokengela ekuke ya molako ya Yawe. **20** Pineasi,
mwana mobali ya Eleazari, azalaki kala mokonzi na bango,
bongo Yawe azalaki elongo na ye. **21** Zakari, mwana mobali
ya Meshelemia, azalaki mpe mokengeli ekuke ya Ndako
ya kapo ya Bokutani. **22** Bango nyonso oyo baponamaki
mpo ete bazala bakengeli bikuke bazalaki nkama mibale
na zomi na mibale. Bakomaki bakombo na bango na buku
ya mabota kolanda bamboka na bango. Ezali Davidi mpe
Samuele oyo azalaki momoni makambo nde batiaki bango na
misala na bango. **23** Boye, bango elongo na bana na bango
bazalaki na mokumba ya kokengela bikuke ya Tempelo ya
Yawe; elingi koloba bikuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
24 Bakengeli bikuke bazalaki na bangambo minei: este,
weste, nor mpe sude. **25** Bandeko na bango ya mibali oyo
bazalaki na bamboka na bango, basengelaki koyaka tango
na tango kosunga bango mikolo sambo. **26** Kasi bakonzi
minei ya bakengeli bikuke bazalaki Balevi oyo bazalaki na
mokumba ya kokengela bashambre mpe bomengo ya Ndako
ya Nzambe. **27** Bazalaki kolekisa butu na zingazinga ya
Ndako ya Nzambe mpo ete basengelaki kokengela yango
mpe kofungola yango tongo nyonso. **28** Bamoko kati na
bango bazalaki na mokumba ya kobatela bisalelo ya losambo
mpe kotanga yango tango nyonso bazalaki kokotisa to
kobimisa yango. **29** Bamosusu kati na bango bazalaki na
mokumba ya kobatela bambeki mpe bisalelo nyonso ya
Esika ya bule: farine, vino, mafuta, ansa mpe malasi. **30**
Kasi bana mibali ya Banganga-Nzambe bazalaki kosala
malasi. **31** Moto moko kati na Balevi, Matitia, mwana mobali
ya liboso ya Shalumi, moto ya Kore, azalaki na mokumba ya
kotumba mapa na kikalungu. **32** Bamosusu kati na bango,
bato ya Keati, bazalaki na mokumba ya kobongisa mapa na
milongo mpo na basaba nyonso. **33** Bayembi oyo bazalaki
bakambi ya libota ya Levi, bazalaki tango nyonso kovanda na
bashambre ya Ndako ya Nzambe. Bazalaki kosala mosala
mosusu te kaka kosala kati na Ndako ya Nzambe butu mpe
moyi. **34** Bango nyonso wana bazalaki bakambi ya libota ya
Levi kolanda ndenge bakomamaki na buku ya mabota na
bango; mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi. **35** Yeyeli, tata
ya Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni elongo na Maaka,
mwasi na ye. **36** Abidoni azalaki mwana na ye ya liboso;
mpe sima, abotaki lisusu Tsuri, Kishi, Bala, Neri, Nadabi,
37 Gedori, Ayiyo, Zakari mpe Mikiloti. **38** Mikiloti abotaki
Shimeami. Bango mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi
elongo na bandeko na bango ya mibali. **39** Neri abotaki
Kishi; Kishi abotaki Saulo; Saulo abotaki Jonatan, Maliki-
Shuwa, Abinadabi mpe Eshibala. **40** Jonatan abotaki mwana
mobali, Meriba-Bala. Meriba-Bala abotaki Mishe. **41** Bana
mibali ya Mishe: Pitoni, Meleki, Taereya mpe Akazi. **42**
Akazi abotaki Yayera; Yayera abotaki Alemeti, Azimaveti mpe
Zimiri; Zimiri abotaki Motsa; **43** Motsa abotaki Bineya; Bineya
abotaki Refaya; Refaya abotaki Eleasa; Eleasa abotaki Atseli.
44 Atseli abotaki bana mibali motoba: Azirikami, Bokuru,
Isimaeli, Shearia, Abidiasi mpe Anani. Bango nde bazalaki
bana mibali ya Atseli.

10 Bato ya Filisitia babundisaki bana ya Isalaele. Bana ya
Isalaele bakimaki liboso na bango mpe mingi kati na
bango bakufaki na ngomba Giliboa. **2** Nzokande, bato ya
Filisitia batingamaki kolanda Saulo mpe bana na ye ya mibali,
bongo babomaki Jonatan, Abinadabi mpe Maliki-Shuwa oyo
bazalaki bana na ye. **3** Bitumba ekomaki lisusu makasi mpo
na koluka bomoi ya Saulo. Tango basoda oyo babundaka na
matolotolo bamonaki ye, Saulo alengaki na somo makasi
wana asosolaki ete bakoboma ye. **4** Saulo alobaki na soda
oyo amemaki bibundeli na ye: « Bimisa mopanga na yo mpe
boma ngai, noki te bato oyo bakatama ngenga te bakoya
kosakanela ngai. » Kasi soda yango abangaki mpe aboyaki
koboma ye; bongo ye moko Saulo azwaki mopanga mpe
amibwakaki na likolo na yango. **5** Tango soda yango amonaki
ete Saulo akufi, ye mpe amibwakaki na likolo ya mopanga
mpe akufaki. **6** Ezalaki bongo nde Saulo, bana na ye misato
ya mibali mpe libota na ye mobimba bakufaki elongo. **7**
Tango bana nyonso ya Isalaele, oyo bazalaki kovanda na
lubwaku, bamonaki ete mampinga esili kopanzana, mpe
ete Saulo mpe bana na ye ya mibali bakufi, basundolaki
bingumba na bango mpe bakimaki. Bato ya Filisitia bayaki
kovanda na bingumba yango. **8** Mokolo oyo elandaki, tango
bato ya Filisitia bayaki mpo na kolongola biloko oyo ezalaki
na banzoto ya bibembe, bamonaki Saulo mpe bana na ye ya
mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa. **9** Bazwaki biloko na
ye, bamemaki moto na ye elongo na bibundeli na ye, mpe
batindaki bato na mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete
bapanza sango malamu oyo ya elonga epai ya banzambe na

bango ya bikeko mpe epai ya bato na bango. **10** Batiaki
bibundeli na ye na tempelo ya banzambe na bango mpe
badiembikaki mokuwa ya moto na ye kati na tempelo ya
Dagoni. **11** Tango bavandi nyonso ya Yabeshi kati na Galadi
bayokaki makambo nyonso oyo bato ya Filisitia basalaki
Saulo, **12** bilombe na bango nyonso batelemaki, bakendeki
kozwa bibembe ya Saulo mpe ya bana na ye ya mibali;
mpe bamemaki yango na Yabeshi. Sima na bango kokunda
mikuwa na bango na Yabeshi, na se ya nzete ya terebente,
bakilaki bilei mikolo sambo. **13** Saulo akufaki mpo ete atosaki
Yawe te, abatelaki Liloba na Yawe te mpe akendeki kotuna
makambo epai ya moto oyo asololaka na milimo ya bakufi,
na esika ya kotuna makambo epai na Yawe. **14** Boye Yawe
abomaki ye mpe apesaki bokonzi epai ya Davidi, mwana
mobali ya Izayi.

11 Bato nyonso ya Isalaele basanganaki na Ebron, epai
ya Davidi mpe balobaki: « Biso na yo, tozali nzoto
moko mpe makila moko na yo. **2** Na kala, ezala na mikolo oyo
Saulo azalaki mokonzi, yo nde ozalaki kokamba mampinga
ya Isalaele na bitumba. Nzokande, Yawe, Nzambe na yo,
alobaki na yo: ‹ Yo nde okokamba bato na Ngai, Isalaele,
mpe okokoma mokambi na bango. › » **3** Tango bampaka
nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya mokonzi, Davidi
asalaki elongo na bango boyokani, na Ebron, liboso ya Yawe;
mpe bapakolaki Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya
Isalaele, kolanda Liloba na Yawe na nzela ya Samuele. **4**
Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bakendeki kobundisa
Yelusalemi oyo bazalaki kobenga « Yebusi. » Bato oyo
bazalaki kovanda kuna bazali bato ya Yebusi. **5** Bavandi
ya Yebusi balobaki na Davidi: « Okokota awa te! » Kasi
Davidi abotolaki ndako makasi ya Siona, oyo ezali engumba
ya Davidi. **6** Davidi alobaki na bato na ye: « Moto oyo
akobundisa mpe akolonga bato ya Yebusi, akokoma mokonzi
ya liboso ya basoda. » Joabi, mwana mobali ya Tseruya,
atelemaki moto ya liboso mpo na kobundisa bato ya Yebusi
mpe akomaki mokonzi ya liboso ya mampinga. **7** Davidi
avandaki na ndako yango oyo batonga makasi; yango wana
babengaki yango « Engumba ya Davidi. » **8** Mpe atongaki
bandako zingazinga na yango, longwa na Milo kino na mir
ya kati. Bongo Joabi abongisaki bisika oyo etikalaki kati na
engumba. **9** Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata,
mpe Yawe, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, azalaki elongo na ye.
10 Tala bakombo ya bakonzi ya basoda ya mpiko ya Davidi
oyo, elongo na Isalaele mobimba, basungaki ye mpo na
kokomisa bokonzi na ye makasi, kolanda liloba oyo Yawe
alobaki na tina na Isalaele. **11** Tala bakombo ya basoda ya
mpiko ya Davidi: Yashobeami, mwana mobali ya Akimoni,
azalaki mokonzi ya limpinga ya basoda misato ya mpiko;
abomaki na likonga bato nkama misato na etumba moko.
12 Eleazari, mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi: azalaki
moko kati na limpinga ya basoda misato ya mpiko; **13** mpe
azalaki elongo na Davidi, na engumba Pasi-Damini, tango
bato ya Filisitia basanganaki mpo na bitumba, mpe basoda
ya Isalaele bakimaki liboso na bango. Ezalaki kuna mpe na
elanga moko etonda na bambuma ya orje. **14** Kasi basoda
ya Eleazari babombamaki kati na elanga, babundelaki yango
mpe babomaki bato ya Filisitia. Yawe apesaki bango elonga
monene. **15** Kati na basoda tuku misato ya mpiko, misato
bayaki epai ya Davidi, na libanga monene oyo ezalaki pene
ya ebombamelo ya mabanga ya Adulami. Nzokande, basoda
ya bato ya Filisitia batongaki molako na bango kati na
lubwaku ya bakitani ya Rafa. **16** Na tango yango, Davidi
azalaki kati na ebombamelo moko batonga makasi, mpe
basoda ya Filisitia bazalaki kati na Beteleemi. **17** Mbala
moko, Davidi ayokaki posa ya mayi mpe alobaki: « Nani
akomemela ngai mayi ya libulu oyo ezali pene ya ekuke ya
Beteleemi mpo ete namela? » **18** Basoda nyonso misato
ya mpiko bakotaki na mayele kati na molako ya bato ya
Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo ezali pene ya ekuke ya
Beteleemi mpe bamemaki yango epai ya Davidi. Kasi Davidi
aboyaki komela mayi yango; asopaki yango na mabele lokola
likabo ya masanga mpo na Yawe. **19** Davidi alobaki: «
Tika ete Nzambe na ngai apesa ngai etumbu soki nameli
mayi oyo! Boni, namela penza mayi oyo ezali lokola makila
ya bato oyo bandimaki kokende mpe batekaki milimo na
bango mpo ete batoka yango? » Davidi aboyaki komela mayi
yango. Yango nde misala ya kokamwa oyo basoda misato ya
mpiko basalaki. **20** Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, azalaki
mokonzi ya basoda misato ya mpiko. Abundisaki bato nkama
misato na likonga na ye mpe abomaki bango. Boye, kati
na bango misato, ye nde akendeki sango koleka. **21** Kati
na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya mibale, ye nde
azwaki lokumu koleka mpe akomaki mokonzi na bango, kasi
akokanaki te na basoda misato ya limpinga ya liboso. **22**
Benaya, moto ya mboka Kabitseli mpe mwana mobali ya
Yeoyada, azalaki soda ya mpiko mpe asalaki makambo ebele
ya kokamwa: abomaki bilombe mibale ya mboka Moabi;
mpe na mokolo moko ya mvula ya pembe, akitaki na libulu
moko ya mayi mpe abomaki kuna nkosi. **23** Ye mpe moto
abomaki mbinga mobali moko ya Ejipito, oyo azalaki na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na molayi,
mpe asimbaki na loboko na ye likonga moko lokola libaya
oyo basali bilamba na maboko basalelaka. Abundisaki moto
ya Ejipito na lingenda, abotolaki ye likonga oyo azalaki na
yango na loboko mpe abomaki ye na likonga na ye moko. **24**
Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya, mwana mobali
ya Yeoyada, asalaki; ye mpe akendeki sango kati na basoda
misato ya mpiko. **25** Kati na basoda tuku misato ya mpiko,
ye nde azalaki na lokumu monene koleka, kasi akokanaki
te na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya liboso. Mpe
Davidi akomisaki ye mokonzi ya bakengeli na ye. **26** Basoda
ya mpiko bazalaki: Asaeli, ndeko mobali ya Joabi; Elanani,
mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi; **27** Shamoti,
moto ya Arori; Eletsi, moto ya Peloni; **28** Ira, mwana mobali
ya Ikeshi, moto ya Tekoa; Abiezeri, moto ya Anatoti; **29**
Sibekayi, moto ya Usha; Ilayi, moto ya Aoyi; **30** Maarayi,
moto ya Netofa; Eledi, mwana mobali ya Baana, moto ya
Netofa; **31** Itayi, mwana mobali ya Ribayi, moto ya Gibea
ya libota ya Benjame; Benaya, moto ya Piratoni; **32** Urayi,
moto ya mabwaku ya Gashi; Abieli, moto ya Beti-Ariba; **33**
Azimaveti, moto ya Baarumi; Eliaba, moto ya Shaaliboni; **34**
Beni-Ashemi, moto ya Gizoni; Jonatan, mwana mobali ya
Shage, moto ya Arari; **35** Ayami, mwana mobali ya Sakari,
moto ya Arari; Elifali, mwana mobali ya Uri; **36** Eferi, moto ya
Mekera; Ayiya, moto ya Peloni; **37** Etsiro, moto ya Karimeli;
Naarayi, mwana mobali ya Ezibayi; **38** Joeli, ndeko mobali
ya Natan; Mibiari, mwana mobali ya Agiri; **39** Tseleki, moto

ya Amoni; Naarayi, moto ya Beroti, oyo azalaki komema
bibundeli ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; **40** Ira mpe
Garebi, bato ya Yeteri; **41** Iri, moto ya Iti; Zabadi, mwana
mobali ya Akilayi; **42** Adina, mwana mobali ya Shiza ya
ekolo ya Ribeni mpe mokambi ya mampinga tuku misato ya
mpiko; **43** Anani, mwana mobali ya Maaka; Jozafati, moto ya
Mitini; **44** Uzia, moto ya Ashitaroti; Shama mpe Yeyeli, bana
mibali ya Otami, moto ya Aroeri; **45** Yediayeli, mwana mobali
ya Shimiri; Yoa, ndeko na ye ya mobali, moto ya Tishi; **46**
Elieli, moto ya Maavimi; Yeribayi mpe Yoshavia, bana mibali
ya Elinaami; Yitima, moto ya Moabi; **47** Elieli, Obedi mpe
Yaasieli, bato ya Metsobaya.

12 Na tango oyo Davidi akimaki na Tsikilagi mpo na
kobombama Saulo, mwana mobali ya Kishi, bato
bayaki kosangana na ye. Bazalaki basoda ya mpiko oyo
babongami mpo na kosalisa ye na bitumba. **2** Bazalaki
kobunda na batolotolo mpe kosalela malamu loboko ya
mwasi mpe ya mobali mpo na kobwaka mabanga mpe
kobeta bambanzi ya batolotolo. Bazalaki bato ya ekolo
moko na Saulo: ekolo ya Benjame. **3** Tala bakombo na
bango: Akiezeri, mokonzi na bango; Joasi, mwana mibali ya
Shemaa, moto ya Gibea; Yezieli mpe Peleti, bana mibali ya
Azimaveti; Beraka; Jewu, moto ya Anatoti; **4** Yishimaeya,
moto ya Gabaoni, moko kati na lisanga ya basoda ya
mpiko tuku misato mpe azalaki mokonzi ya lisanga yango;
Jeremi, Yaazieli, Yoanani, Yozabadi, moto ya Gedera; **5**
Elewuzayi, Yerimoti, Bealia, Shemaria, Shefatia, moto ya
Arofi; **6** Elikana, Yishiya, Azareeli, Yoezeri mpe Yashobeami:
bango nyonso bazalaki bato ya libota ya Kore; **7** Yoela
mpe Zebadia, bana mibali ya Yeroami, moto ya Gedori. **8**
Ndambo ya bato ya ekolo ya Gadi bakabwanaki na Saulo
mpo na kokende epai ya Davidi, na ndako makasi ya esobe.
Bazalaki basoda ya mpiko oyo bayebi kobunda malamu mpe
kosalela malamu nguba mpe makonga. Bazalaki makasi
lokola nkosi mpe mbangu lokola mboloko na ngomba. **9**
Ezeri azalaki mokonzi na bango; Abidiasi, mokonzi ya mibale;
Eliabi, mokonzi ya misato; **10** Mishimana, mokonzi ya minei;
Jeremi, mokonzi ya mitano; **11** Atayi, mokonzi ya motoba;
Elieli, mokonzi ya sambo; **12** Yoanani, mokonzi ya mwambe;
Elizabadi, mokonzi ya libwa; **13** Jeremi, mokonzi ya zomi;
mpe Makibanayi, mokonzi ya zomi na moko. **14** Bato oyo ya
libota ya Gadi bazalaki bango nyonso bakonzi ya basoda.
Mokonzi oyo azalaki na makasi moke akokaki kobunda na
bato nkama moko, mpe oyo alekaki makasi akokaki kobunda
na bato nkoto moko. **15** Ezalaki bango nde bakatisaki mayi
ya Yordani, na sanza ya liboso, tango mayi ya ebale etondaki
makasi na bangambo nyonso, mpe bakimisaki bato nyonso
oyo bazalaki kovanda na mabwaku, ezala na ngambo ya este
to ya weste. **16** Bato mosusu ya libota ya Benjame mpe ya
Yuda bayaki lisusu kosangana na Davidi na ndako na ye ya
makasi. **17** Davidi abimaki mpo na kokutana na bango mpe
alobaki: « Soki boyei epai na ngai na makanisi ya kimia mpo
ete bosunga ngai, wana ngai mpe bino tokosala boyokani;
kasi soki boyei mpo na koteka ngai epai ya banguna na ngai
wana maboko na ngai esali mabe te, tika ete Nzambe ya
batata na biso azala motatoli mpe akata likambo! » **18** Boye,
Molimo na Nzambe akitelaki Amasayi, mokonzi ya lisanga
ya basoda tuku misato, mpe alobaki: « Oh Davidi, tozali ya
yo! Tozali elongo na yo, oh mwana mobali ya Izayi! Tika
ete kimia ezala na yo, ezala na yo penza; tika ete kimia
ezala na moto oyo azali kosunga yo, pamba te Nzambe na
yo azali kosunga yo. » Boye Davidi ayambaki bango mpe
akomisaki bango bakonzi ya mampinga na ye. **19** Ndambo
ya bato ya Manase bakendeki kosala boyokani elongo na
Davidi tango akendeki elongo na basoda ya Filisitia, mpo na
kobundisa Saulo. Kasi Davidi elongo na bato na ye balongaki
te kosunga bato ya Filisitia, pamba te sima na bakambi na
bango koyokana, babenganaki Davidi mpe balobaki: « Davidi
alingi kobomisa biso mpo ete azongisa boyokani na nkolo
na ye Saulo! » **20** Tango Davidi akendeki na Tsikilagi, tala
bato ya ekolo ya Manase oyo bakendeki kosala boyokani
elongo na ye: Adina, Yozabadi, Yediayeli, Mikaeli, Yozabadi,
Eliwu mpe Tsilitai. Moko na moko kati na bango azalaki
mokonzi ya bato nkoto moko kati na libota ya Manase. **21**
Basungaki makasi Davidi mpe mampinga na ye, pamba te
bango nyonso bazalaki basoda ya mpiko mpe bakomaki
bakonzi ya basoda. **22** Mokolo na mokolo, bato bazalaki
koya kosunga Davidi kino mampinga na ye ekomaki monene
makasi lokola mampinga ya Nzambe. **23** Tala motango ya
basoda oyo babongisami mpo na bitumba, mpe bayaki epai
ya Davidi, na Ebron, mpo na kokweyisa bokonzi ya Saulo
mpe kopesa yango epai ya Davidi ndenge Yawe alobaki: **24**
Bato ya Yuda oyo bamemaka nguba mpe makonga: basoda
nkoto motoba na nkama mwambe; **25** bato ya libota ya
Simeoni: basoda ya mpiko nkoto sambo na nkama moko;
26 bato ya libota ya Levi: basoda nkoto minei na nkama
motoba; **27** mpe lisusu Yeoyada, mokonzi ya libota ya Aron,
elongo na basoda na ye nkoto misato na nkama sambo,
28 mpe Tsadoki, elenge soda ya mpiko elongo na bakambi
ya libota na ye tuku mibale na mibale; **29** kati na libota ya
Benjame, bato ya libota ya Saulo: basoda nkoto misato,
pamba te mingi kati na bango bandimaki kaka kosalela
ndako ya Saulo; **30** kati na libota ya Efrayimi: basoda ya
mpiko nkoto tuku mibale na nkama mwambe oyo bakenda
sango kati na mabota na bango; **31** kati na ndambo ya
libota ya Manase: basoda ya mpiko nkoto zomi na mwambe
oyo baponamaki na bakombo na bango mpo na kokomisa
Davidi mokonzi; **32** kati na libota ya Isakari: bakambi nkama
mibale bayaki elongo na bato oyo bango bazalaki kokamba
kati na libota na bango; bazalaki na mayele ya kososola
tango mpo na kolakisa Isalaele lolenge ya kosala liboso ya
makambo; **33** kati na libota ya Zabuloni: basoda ya mpiko
nkoto tuku mitano oyo bayebi kosalela bibundeli nyonso mpe
babundaka na motema moko; **34** kati na libota ya Nefitali:
bakonzi ya basoda nkoto moko, elongo na basoda nkoto tuku
misato na sambo oyo babundaka na nguba mpe makonga;
35 kati na libota ya Dani: basoda oyo babongisama mpo na
bitumba, nkoto tuku mibale na mwambe na nkama motoba;
36 kati na libota ya Aseri: basoda oyo babongisama mpo na
bitumba, nkoto tuku minei; **37** kati na mabota oyo ezalaki
na este ya Yordani: libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ndambo
ya libota ya Manase, basoda nkoto nkama moko na tuku
mibale elongo na bibundeli nyonso ya bitumba. **38** Basoda
oyo nyonso bayaki na Ebron, na milongo ya bitumba mpe
na motema moko mpo na kokomisa Davidi mokonzi na
Isalaele mobimba. Bana ya Isalaele oyo batikalaki, bango
mpe bazalaki na motema moko mpo na kokomisa Davidi

mokonzi. **39** Basalaki kuna mikolo misato elongo na Davidi;
bazalaki kolia mpe komela biloko oyo bandeko na bango
babongiselaki bango. **40** Ezala bato oyo bawutaki na libota
ya Isakari, ya Zabuloni, ya Nefitali: bango mpe bamemaki
bilei likolo ya ba-ane, bashamo, bamile mpe bangombe:
farine, gato oyo basala na bambuma ya figi, gato oyo basala
na bambuma ya vino ekawuka, masanga ya vino, mafuta,
bangombe mpe bameme ebele, pamba te esengo ezalaki
kati na Isalaele.

13 Davidi asangisaki bakonzi ya basoda, bakonzi ya
bankoto mpe bakonzi ya bankama elongo na bato
mosusu ya lokumu. **2** Davidi alobaki na lisanga mobimba ya
Isalaele: « Soki bomoni yango malamu mpe soki yango ezali
mokano na Yawe, Nzambe na biso, tika ete totinda sango
epai ya bandeko na biso oyo batikali na bituka nyonso ya
Isalaele mpe epai ya Banganga-Nzambe elongo na Balevi,
kati na bingumba oyo bango bazali kovanda mpo ete baya
kosangana na biso. **3** Tozongisa Sanduku ya Nzambe na
biso epai na biso, pamba te tolandelaki yango te tango Saulo
azalaki mokonzi. » **4** Lisanga mobimba endimaki ete basala
bongo, pamba te likambo yango emonanaki malamu na miso
ya bato nyonso. **5** Davidi asangisaki bana nyonso ya Isalaele
longwa na moluka ya Ejipito kino na Lebo-Amati, mpo na
kozongisa Sanduku ya Nzambe wuta na Kiriati-Yearimi. **6**
Davidi elongo na basoda nyonso ya Isalaele bakendeki na
Baala, na Kiriati-Yearimi oyo ezali kati na Yuda, mpo na
kolongola kuna Sanduku ya Nzambe, oyo, liboso na yango,
bazalaki kobelela Kombo ya Yawe oyo avandaka kati na
basheribe. **7** Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya shario
ya sika mpe bamemaki yango wuta na ndako ya Abinadabi.
Uza mpe Ayiyo nde bazalaki kotambolisa shario yango.
8 Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bazalaki kosepela
makasi na liboso ya Nzambe, na koyemba mpe na kobeta
mandanda, banzenze, bambunda ya mike-mike, manzanza
mpe bakelelo. **9** Tango bakomaki na etando ya Kidoni,
Uza asembolaki loboko na ye mpo na kosimba Sanduku ya
Nzambe, pamba te bangombe eselumukaki mpe elingaki
kokweyisa Sanduku ya Nzambe. **10** Yawe asilikelaki Uza
makasi mpe abetaki ye mpo ete asembolaki loboko na ye
mpe asimbaki Sanduku ya Nzambe. Boye, Uza akufaki kaka
wana liboso ya Nzambe. **11** Davidi asilikaki makasi mpo
ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta Uza; yango wana,
kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango « Peretsi-
Uza. » **12** Na mokolo wana, Davidi abangaki Nzambe mpe
amitunaki: « Ndenge nini namema Sanduku ya Nzambe epai
na ngai? » **13** Boye, Davidi amemaki te Sanduku ya Nzambe
epai na ye, kati na engumba ya Davidi; kasi atiaki yango
na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya Gati. **14** Sanduku ya
Nzambe evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-
Edomi, mpe Yawe apambolaki libota ya Obedi-Edomi mpe
biloko na ye nyonso.

14 Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi
mpo ete bamemela ye mabaya ya sedele, bato oyo
bapasolaka mabanga mpe basharipantie; mpe batongelaki
ye ndako. **2** Davidi asosolaki ete Yawe nde akomisaki ye
mokonzi ya Isalaele mpe ete azalaki kotombola bokonzi na
ye makasi mpo na Isalaele, bato na Ye. **3** Davidi abalaki
lisusu basi ebele kati na Yelusalemi mpe abotaki lisusu bana
ebele ya mibali mpe ya basi. **4** Tala bakombo ya bana
na ye ya mibali oyo babotamaki na Yelusalemi: Shamuwa,
Shobabi, Natan, Salomo, **5** Yibari, Elishuwa, Elipeleti, **6**
Noga, Nefegi, Yafia, **7** Elishama, Beliada mpe Elifeleti. **8**
Tango bato ya Filisitia bayokaki sango ete bapakoli Davidi
mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele mobimba, bango
nyonso bakendeki koluka ye. Kasi tango Davidi ayokaki
sango ya mabongisi na bango, abimaki mpo na kokutana na
bango. **9** Bato ya Filisitia bakomaki mpe bapanzanaki na
lubwaku ya bakitani ya Rafa. **10** Davidi atunaki Nzambe: —
Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia? Okokaba
bango solo na maboko na ngai? Yawe azongiselaki ye:
— Kende, pamba te nakokaba bango na maboko na yo.
11 Bato ya Filisitia bamataki na Bali-Peratsimi, mpe Davidi
alongaki bango kuna. Bongo Davidi alobaki: « Na nzela
ya loboko na ngai, Nzambe afungoleli ngai nzela kati na
banguna na ngai, ndenge mayi epasolaka nzela. » Yango
wana babengaki esika yango Bala-Peratsimi. **12** Bato ya
Filisitia basundolaki kuna banzambe na bango, mpe Davidi
apesaki mitindo ete batumba yango na moto. **13** Sima na
mwa tango, bato ya Filisitia bayaki mpe bapanzanaki lisusu
kati na lubwaku. **14** Bongo Davidi atunaki lisusu Nzambe,
mpe Nzambe azongiselaki ye: « Tango okobundisa bango,
kolanda bango na sima te; kasi tambola mopanzi, mosika na
bango. Bongo tango okokoma epai bango bazali, bimela
bango na liboso, liboso ya zamba ya banzete ya mirie. **15**
Tango okoyoka lokito ya makolo ya bato na likolo ya banzete
ya mirie, na tango wana nde okobima mbala moko mpo na
kobunda; pamba te ekolakisa ete Nzambe abimi liboso na yo
mpo na kobeta mampinga ya bato ya Filisitia. » **16** Davidi
asalaki ndenge Nzambe atindaki ye mpe abomaki bato ya
Filisitia, longwa na Gabaoni kino na Gezeri. **17** Kombo ya
Davidi ekendeki sango na mokili mobimba mpe Yawe asalaki
ete bikolo nyonso ebanga Davidi.

15 Tango Davidi asilisaki kotonga bandako mpo na ye
moko kati na engumba ya Davidi, abongisaki esika
mpo na Sanduku ya Nzambe mpe atelemisaki ndako ya
kapo mpo na yango. **2** Davidi alobaki: « Moto moko te,
longola kaka Balevi, akoki komema Sanduku ya Boyokani ya
Nzambe, pamba te Yawe aponaki bango mpo na komema
Sanduku na Ye mpe kosala mosala na Ye mpo na libela.
» **3** Davidi asangisaki kati na Yelusalemi bana nyonso ya
Isalaele mpo na komema Sanduku ya Yawe na esika oyo
abongisaki mpo na yango. **4** Davidi asangisaki lisusu bakitani
ya Aron mpe Balevi: **5** Mpo na bakitani ya Keati: mokambi
Urieli elongo na bandeko na ye ya libota nkama moko na
tuku mibale; **6** mpo na bakitani ya Merari: mokambi Asaya
elongo na bandeko na ye ya libota nkama mibale na tuku
mibale; **7** mpo na bakitani ya Gerishoni: mokambi Joeli
elongo na bandeko na ye ya libota, nkama moko na tuku
misato; **8** mpo na bakitani ya Elitsafani: mokambi Shemaya
elongo na bandeko na ye ya libota, nkama mibale; **9** mpo
na bakitani ya Ebron: mokambi Elieli elongo na bandeko
na ye ya libota, tuku mwambe; **10** mpo na bakitani ya
Uzieli: mokambi Aminadabi elongo na bandeko na ye ya
libota, nkama moko na zomi na mibale. **11** Davidi abengaki
Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari elongo na Balevi

oyo: Urieli, Asaya, Joeli, Shemaya, Elieli mpe Aminadabi. **12**
Alobaki na bango: « Bozali bakambi ya mabota ya Balevi,
bino elongo na bandeko ya mabota na bino; bomipetola
mpo na komema Sanduku ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na
esika oyo nabongisi mpo na yango. **13** Pamba te lokola bino
Balevi bozalaki te na mbala ya liboso, yango wana Yawe,
Nzambe na biso, asilikelaki biso makasi; pamba te totunaki
Ye te ndenge nini tokokaki komema yango kolanda mibeko.
» **14** Boye, Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki
mpo na komema Sanduku ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **15**
Bongo Balevi bamemaki na banzete Sanduku ya Nzambe na
mapeka na bango ndenge kaka Moyize atindaki, kolanda
Liloba na Yawe. **16** Davidi alobaki na bakambi ya Balevi
ete bapona, kati na bandeko na bango, bayembi mpo na
koyemba banzembo ya esengo, na bibetelo mindule: nzenze,
lindanda mpe manzanza. **17** Balevi baponaki Emani, mwana
mobali ya Joeli; Azafi, mwana mobali ya Berekia, kati na
bandeko na ye ya mibali; Etani, mwana mobali ya Kushaya,
kati na bana ya Merari, na bandeko na ye ya mibali. **18**
Mpe mpo na kosunga bango, baponaki Balevi mosusu:
Zakari, Beni, Yazieli, Shemiramoti, Yeyeli, Uni, Eliabi, Benaya,
Maaseya, Matitia, Elifele, Mikineya, Obedi-Edomi mpe Yeyeli.
Bango nyonso bazalaki bakengeli bikuke. **19** Babeti miziki:
Emani, Azafi mpe Etani; bango bazalaki kobeta manzanza
oyo basala na bronze. **20** Zakari, Azieli, Shemiramoti,
Yeyeli, Uni, Eliabi, Maaseya mpe Benaya; bango bazalaki
kobeta nzenze na mongongo ya soprano. **21** Matitia, Elifele,
Mikineya, Obedi-Edomi, Yeyeli mpe Azazia; bango bazalaki
kobeta mandanda ya basinga mwambe mpo na kotambolisa
banzembo. **22** Kenania, mokambi ya Balevi, aponamaki mpo
na kotambolisa banzembo; pamba te ayebaki mosala yango
malamu. **23** Berekia mpe Elikana, bazalaki bakengeli ya
Sanduku ya Boyokani. **24** Banganga-Nzambe Shebania,
Jozafati, Netaneeli, Amasayi, Zakari, Benaya mpe Eliezeri;
bazalaki kobeta kelelo liboso ya Sanduku ya Nzambe. Obedi-
Edomi mpe Yeyiya bazalaki mpe bakengeli Sanduku ya
Boyokani. **25** Davidi, bakambi ya Isalaele mpe bakonzi ya
basoda nkoto moko bakendeki kozwa na esengo Sanduku
ya Boyokani ya Yawe wuta na ndako ya Obedi-Edomi. **26**
Mpe mpo ete Yawe asunga Balevi oyo bazalaki komema
Sanduku ya Boyokani ya Yawe, babonzaki lokola mbeka
bangombe sambo ya mibali mpe bameme sambo ya mibali.
27 Davidi elongo na Balevi nyonso oyo bazalaki komema
Sanduku ya Boyokani, bayembi mpe Kenania, mokambi ya
bayembi: bango nyonso balataki banzambala ya lino ya talo.
Kasi Davidi abakisaki lisusu efode ya lino na likolo. **28** Bato
nyonso ya Isalaele bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe
na kobeta milolo ya esengo, na kobeta maseke, bakelelo,
manzanza, banzenze mpe mandanda. **29** Tango Sanduku ya
Boyokani ya Yawe ekotaki na engumba ya Davidi, Mikali,
mwana mwasi ya Saulo, azalaki kotala wuta na lininisa; mpe
tango amonaki mokonzi Davidi kopumbwa mpe kobina na
esengo, ayinaki ye kati na motema na ye.

16 Bamemaki Sanduku ya Yawe mpe batiaki yango
kati na ndako ya kapo oyo Davidi atelemisaki mpo
na yango, mpe babonzaki liboso ya Nzambe bambeka
ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. **2** Tango Davidi
asilisaki kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya
boyokani, apambolaki bato na Kombo na Yawe. **3** Bongo
apesaki na moto nyonso ya Isalaele: lipa, gato oyo basala
na bambuma ya dati mpe gato oyo basala na bambuma
ya vino ya kokawuka. **4** Davidi atiaki ndambo ya Balevi
mpo na kosala mosala liboso ya Sanduku ya Yawe, mpo na
kokanisa, mpo na kosanzola mpe mpo na kokumisa Yawe,
Nzambe ya Isalaele: **5** Azafi azalaki mokambi; Zakari azalaki
molandi na ye; mpe Yeyeli, Shemiramoti, Yeyeli, Matitia,
Eliabi, Benaya, Obedi-Edomi mpe Yeyeli bazalaki kobeta
nzenze mpe lindanda; mpe Azafi azalaki kobeta manzanza.
6 Banganga-Nzambe Benaya mpe Yaazieli bazalaki kobeta
tango nyonso bakelelo liboso ya Sanduku ya Boyokani ya
Nzambe. **7** Ezalaki mokolo wana nde Davidi aponaki na
mbala ya liboso Azafi mpe bandeko na ye, mpo ete bakumisa
Yawe: **8** Bokumisa Yawe, bobelela Kombo na Ye, bopanza
sango ya misala minene na Ye kati na bikolo! **9** Boyemba
mpo na lokumu na Ye, bosanzola Ye na mindule! Botatolaka
tango nyonso misala minene na Ye nyonso! **10** Bosepela
na Kombo na Ye ya bule! Tika ete mitema ya bato oyo
balukaka Yawe etonda na esengo! **11** Bomipesa na Yawe
mpe bosenga makasi na Ye! Bolukaka tango nyonso elongi
na Ye! **12** Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo asalaki,
bitumbu oyo apesaki, **13** bino bakitani ya Isalaele, mosali
na Ye; bino bana mibali ya Jakobi, baponami na Ye! **14**
Yawe azali Nzambe na biso, mikano na Ye ekambaka mokili
mobimba. **15** Akanisaka tango nyonso Boyokani na Ye,
bilaka na Ye mpo na bikeke nkoto moko, **16** boyokani oyo
asalaki elongo na Abrayami, mpe ndayi oyo alapaki epai
ya Izaki. **17** Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi
lokola mobeko, epai ya Isalaele lokola boyokani ya libela na
libela **18** tango alobaki: « Nakopesa yo mokili ya Kanana
lokola libula oyo epesameli yo. » **19** Bozalaki kaka motango
moke ya bato mpe bapaya kati na yango; **20** bozalaki
koyengayenga longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu,
longwa na mokili moko kino na mokili mosusu; **21** kasi Yawe
atikaki moto moko te konyokola bango, apamelaki bakonzi
na tina na bango: **22** « Bosimba bapakolami na Ngai te,
bosala mabe te epai na basakoli na Ngai. » **23** Bino bato ya
mokili mobimba, boyembela Yawe! Bosakolaka lobiko na Ye
mokolo na mokolo! **24** Bopanza sango ya nkembo na Ye kati
na mabota! Boyebisa bato misala na Ye ya kokamwa kati
na bikolo nyonso! **25** Pamba te Yawe azali monene mpe
abongi na lokumu, azali somo makasi mpe aleki banzambe
nyonso. **26** Pamba te banzambe nyonso ya bikolo ezali
kaka bikeko ya pamba, nzokande Yawe nde akela likolo. **27**
Kongenga mpe nkembo monene ezali liboso na Ye, makasi
mpe esengo ezali na esika oyo avandaka. **28** Bino bituka
ya mabota, bosanzola Yawe, bosanzola Yawe na kopanza
sango ya nkembo mpe nguya na Ye! **29** Bosanzola Yawe
mpe bopesa Kombo na Ye nkembo! Bomema makabo mpe
boya liboso na Ye, bogumbamela Yawe mpo na kongenga ya
bosantu na Ye! **30** Bino, bato ya mokili mobimba, bolenga
liboso na Ye! Solo, mokili elendisama makasi, ekoningana
te. **31** Tika ete likolo esepela mpe mabele ezala kati na
esengo! Tika ete baloba kati na bikolo: « Yawe azali mokonzi!
» **32** Tika ete ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati
na yango etia makelele; tika ete zamba mpe nyonso oyo
ezali kati na yango esepela! **33** Boye, banzete ya zamba
ekoyemba, ekoyemba na esengo liboso ya Yawe, pamba te

Yawe azali koya kosambisa mabele. **34** Bosanzola Yawe,
pamba te azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na
seko. **35** Boganga: « Oh Nzambe Mobikisi na biso, bikisa
biso, sangisa biso mpe kangola biso wuta na maboko ya
bokonzi ya bikolo mosusu, mpo ete tosanzola Kombo na Yo
ya bule mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo! » **36** Tika
ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama seko na seko!
Bato nyonso balobaki: « Amen! » Mpe bakumisaki Yawe! **37**
Davidi apesaki mokumba, epai ya Azafi mpe bandeko na ye,
ya kosala mosala liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe
kolanda bikateli ya mokolo na mokolo. **38** Apesaki lisusu
mokumba epai ya Obedi-Edomi, mwana mobali ya Yedutuni,
mpe bandeko na bango, tuku motoba na mwambe, ya kosala
mosala ya kokengela bikuke elongo na Osa. **39** Davidi
atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki mpe Banganga-Nzambe
mosusu, liboso ya Mongombo ya Yawe na esambelo ya
likolo ya ngomba, oyo ezalaki na Gabaoni, **40** mpo na
kobonza tango nyonso bambeka ya kotumba epai na Yawe,
na etumbelo na yango, na tongo mpe na pokwa, kolanda
bikateli oyo ekomama na mobeko oyo Yawe apesaki na
Isalaele. **41** Emani mpe Yedutuni bazalaki elongo na bango,
mpe bamosusu oyo baponamaki na bakombo na bango mpo
na kokumisa Yawe na maloba oyo: « Mpo ete bolingo na Ye
ekowumela seko. » **42** Emani mpe Yedutuni baponamaki
mpo na kobeta bakelelo, manzanza mpe bibetelo mosusu ya
mindule mpo na kobongisa banzembo na tina na lokumu ya
Nzambe. Bana mibali ya Yedutuni bazalaki bakengeli bikuke.
43 Bato nyonso bazongaki, moto na moto epai na ye, mpe
Davidi azongaki na ndako na ye mpo na kopambola libota na
ye.

17 Wana Davidi avandaki na ndako na ye ya bokonzi,
alobaki na mosakoli Natan: — Nazali kovanda na
ndako batonga na mabaya ya sedele, kasi Sanduku ya
Boyokani ya Yawe ezali kati na ndako ya kapo. **2** Natan
azongiselaki Davidi: — Sala nyonso oyo ozali na yango na
motema, pamba te Nzambe azali elongo na yo. **3** Kasi na
butu wana, Nzambe alobaki na Natan: **4** — Kende koyebisa
Davidi, mosali na Ngai: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Ezali
yo te moto okotongela Ngai ndako mpo ete navanda kati na
yango. **5** Banda mokolo oyo nabimisaki Isalaele na Ejipito
kino lelo, natikali nanu kovanda na ndako moko te; nazalaki
kaka kati na Mongombo, longwa na esika songolo kino na
esika pakala. **6** Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na
bana nyonso ya Isalaele, boni, nasilaki koloba ata na moko
kati na bakambi na bango, oyo natiaki mpo na kobatela bato
na Ngai: ‘Mpo na nini botongeli Ngai te ndako ya mabaya ya
sedele?’ › **7** Yebisa sik’oyo Davidi, mosali na Ngai: ‹ Tala
makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Ezali
Ngai nde nazwaki yo na zamba epai wapi ozalaki koleisa
mpe kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo mokonzi ya
bato na Ngai, Isalaele. **8** Nazalaki elongo na yo na bisika
nyonso oyo okendeki mpe nabomaki banguna na yo nyonso
liboso na yo. Sik’oyo, nakokomisa kombo na yo monene
lokola bakombo ya bato minene oyo bazali kati na mokili.
9 Nakobongisa esika mpo na bato na Ngai, Isalaele, mpe
nakolona bango mpo ete bazala na esika na bango moko
mpe batungisa bango lisusu te. Bato mabe bakonyokola
bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola bango liboso; **10**
mpe ndenge bazalaki kosala bango tango nyonso wuta tango
oyo naponaki bakambi ya bato na Ngai, Isalaele. Nakotia
lisusu banguna na yo na se ya bokonzi na yo. Boye, nazali
koyebisa yo ete Yawe akosala ete bokonzi ewumela kati na
libota na yo. **11** Tango okosilisa mobembo na yo awa na
mokili mpe okokende kokutana na batata na yo, nakotombola
moko kati na bakitani na yo, oyo akobima penza na mokongo
na yo, mpo ete akitana na yo; mpe nakolendisa bokonzi na
ye. **12** Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai,
mpe Ngai nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi.
13 Nakozala tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo
na Ngai; nakotikala kolongola te bolingo na Ngai epai na
ye ndenge nalongolaki yango epai ya mokonzi oyo alekaki
liboso na yo. **14** Nakotia ye mokonzi ya ndako na Ngai mpe
ya mokili na Ngai mpo na libela, mpe kiti na ye ya bokonzi
ekolendisama mpo na libela. › » **15** Natan ayebisaki Davidi
maloba oyo nyonso mpe emoniseli oyo nyonso. **16** Mokonzi
Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe alobaki: « Oh
Yawe Nzambe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai ezali
nini, mpo ete okomisa ngai na esika oyo nazali? **17** Mpe
lokola nde ekokaki te na miso na Yo, Nzambe na ngai, olobi
lisusu na tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo!
Oh Yawe Nzambe, ozali kozwa ngai lokola moto ya lokumu!
18 Nini oyo Davidi akoki lisusu koloba na Yo mpo na lokumu
oyo ozali kopesa na mosali na Yo? Pamba te, oh Yawe,
oyebi mosali na Yo. **19** Oh Yawe, mpo na mosali na Yo mpe
kolanda mokano na Yo, okokisi makambo minene oyo mpe
osali ete bilaka minene oyo nyonso eyebana. **20** Oh Yawe,
moko te akokani na Yo; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki na
matoyi na biso, Nzambe mosusu azali te, bobele Yo! **21** Boni,
ezali solo na ekolo moko kati na mokili, oyo ekokani na bato
na Yo, Isalaele; ekolo oyo, kati na mokili, Nzambe asikola
bato na yango mpo na lokumu na Ye moko? Osalaki ete
Kombo na yo ekende sango na nzela ya misala minene mpe
ya somo oyo osalaki tango obenganaki bikolo liboso ya bato
na Yo, oyo akangolaki na Ejipito. **22** Okomisi Isalaele bato na
Yo mpo na libela, mpe Yo, Yawe, okomi Nzambe na bango.
23 Bongo sik’oyo, oh Yawe, tika ete elaka oyo opesaki epai
ya mosali na Yo mpe libota na ye ekokisama mpo na libela!
Sala ndenge olakaki. **24** Boye, sala ete ekokisama, mpo ete
Kombo na Yo ekumisama seko na seko mpe bato bakoma
kolobaka: ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya
Isalaele, azali solo Nzambe mpo na Isalaele! › Boye bokonzi
ya libota ya mosali na Yo, Davidi, ekolendisama liboso na
Yo. **25** Solo, Yo moko, Nzambe na ngai, olakisaki na mosali
na Yo ete okosala ete bokonzi ewumela na libota na ye.
Yango wana mosali na Yo azwi makasi ya kosambela Yo.
26 Sik’oyo oh Yawe, ozali Nzambe! Olakaki makambo ya
malamu epai ya mosali na Yo. **27** Osepeli sik’oyo kopambola
libota ya mosali na Yo mpo ete ewumela seko liboso na
Yo; pamba te ezali Yo, Yawe, nde opamboli yango, mpe
epambolami mpo na libela. »

18 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe
abukaki lolendo na bango. Abotolaki na maboko ya
bato ya Filisitia engumba Gati elongo na bamboka na yango
ya zingazinga. **2** Davidi alongaki lisusu bato ya Moabi. Bato
ya Moabi bakomaki bawumbu ya Davidi mpe bakomaki kofuta
mpako ya mokonzi. **3** Davidi alongaki lisusu Adadezeri,

mokonzi ya Tsoba, na engumba Amati, tango Adadezeri
akendeki kovandisa bokonzi na ye pembeni ya ebale Efrate.
4 Davidi abotolaki Adadezeri bashar nkoto moko, akangaki
basoda nkoto sambo oyo babundaka bitumba likolo ya
bampunda mpe basoda nkoto tuku mibale oyo babundaka
bitumba na makolo; akataki misisa ya makolo ya bampunda
nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama moko oyo
ezalaki kobenda bashario. **5** Tango bato ya Siri oyo bazalaki
kovanda na engumba Damasi bayaki kosunga Adadezeri,
mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango bato nkoto
tuku mibale. **6** Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye kati
na engumba Damasi ya Siri; boye bato ya Siri bakomaki
na se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako
epai na ye. Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika
nyonso oyo azalaki kokende. **7** Davidi abotolaki banguba
ya wolo oyo bakonzi ya basoda ya Adadezeri bazalaki na
yango mpe amemaki yango na Yelusalemi. **8** Na Tibati mpe
na Kuni, bingumba ya mokonzi Adadezeri, Davidi azwaki
bronze ebele oyo, na mikolo oyo elandaki, Salomo asalaki
na yango nzungu ya monene, makonzi mpe bisalelo mosusu
ya bronze. **9** Tango Towu, mokonzi ya Amati, ayokaki ete
Davidi alongi mampinga nyonso ya Adadezeri, mokonzi ya
Tsoba, **10** atindaki Adorami, mwana na ye ya mobali, kopesa
mokonzi Davidi mbote mpe longonya mpo ete abundisaki
mpe alongaki Adadezeri oyo azalaki monguna ya Towu.
Adorami amemelaki Davidi lolenge nyonso ya biloko ya wolo,
ya palata mpe ya bronze. **11** Mokonzi Davidi abulisaki biloko
yango epai na Yawe, ndenge asalaki na wolo mpe palata oyo
azwaki na bikolo nyonso, na Edomi, na Moabi, na Amoni,
na Filisitia mpe na Amaleki. **12** Abishayi, mwana mobali ya
Tseruya, abomaki bato ya Edomi nkoto zomi na mwambe,
kati na Lubwaku ya Mungwa. **13** Davidi atiaki bayangeli kati
na Edomi, mpe bato nyonso ya Edomi bakomaki bawumbu
ya Davidi. Yawe apesaki Davidi elonga na bisika nyonso
oyo azalaki kokende. **14** Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele
mobimba, mpe azalaki kosalela bato na ye nyonso makambo
ya sembo mpe ya alima. **15** Joabi, mwana mobali ya Tseruya,
azalaki mokonzi ya liboso ya mampinga; Jozafati, mwana
mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **16** Tsadoki,
mwana mobali ya Ayitubi, mpe Abimeleki, mwana mobali
ya Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; Shavisha azalaki
mokomi mikanda; **17** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada,
azalaki kokamba bato ya Kereti mpe ya Peleti; mpe bana
mibali ya Davidi bazalaki bakalaka ya liboso pembeni ya
mokonzi.

19 Sima na mwa tango, Naashi, mokonzi ya bato ya
Amoni, akufaki, mpe mwana na ye ya mobali akitanaki
na ye na bokonzi. **2** Davidi amilobelaki: « Nakotalisa bolamu
epai ya Anuni, mwana mobali ya Naashi, pamba te tata na
ye atalisaki ngai bolamu. » Boye Davidi atindaki bato epai ya
Anuni mpo na kobondisa ye na tina na kufa ya tata na ye.
Tango basali ya Davidi bakomaki epai ya Anuni, na mokili ya
bato ya Amoni, mpo na kobondisa ye, **3** bakambi ya bato ya
Amoni balobaki na Anuni: « Okanisi ete ezali mpo na kopesa
tata na yo lokumu nde Davidi atindi bato mpo na kobondisa
yo? Bato wana bayei epai na yo mpo na kotala mpe kononga
mokili mpo ete babebisa yango. » **4** Boye, Anuni akangaki
basali ya Davidi, akataki bango mandefu, akataki bango
bilamba kino na likolo ya mipende mpe abenganaki bango.
5 Tango bayebisaki Davidi makambo oyo ekweyelaki bato
wana, atindaki bato mosusu mpo na kokende kokutana na
bango, pamba te basambwisaki bango makasi. Mokonzi
atindelaki bango maloba oyo: « Bovanda na Jeriko kino
mandefu na bino ekobota, sima nde bokozonga. » **6** Tango
bato ya Amoni bamonaki ete bamilukeli makambo epai ya
Davidi, Anuni mpe bato ya Amoni batindaki bakilo ya palata
nkoto tuku misato epai ya bato ya Siri ya Mezopotami, ya
Maaka mpe ya Tsoba, mpo na kodefa bashar mpe basoda
oyo babundaka bitumba likolo ya bampunda. **7** Badefaki
bashar, basoda nkoto tuku misato na mibale oyo babundaka
likolo ya bampunda, mpe mokonzi ya Maaka elongo na
mampinga na ye. Bongo, bayaki kotonga molako na bango
pembeni ya Medeba. Kaka na tango yango, bato ya Amoni
basanganaki na engumba na bango mpe babimaki mpo na
kobunda. **8** Tango kaka Davidi ayokaki bongo, atindaki Joabi
elongo na mampinga nyonso ya basoda ya mpiko. **9** Bato
ya Amoni babimaki mpe batandamaki na milongo mpo na
bitumba, na ekuke ya engumba na bango; kasi bakonzi oyo
bayaki bazalaki na esika mosusu, kati na zamba. **10** Tango
Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali na liboso mpe
na sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele, oyo baleki na
mpiko mpe atiaki bango na milongo mpo na kobundisa bato
ya Siri. **11** Atiaki basoda oyo batikalaki na se ya bokonzi ya
ndeko na ye ya mobali, Abishayi; mpe atandaki bango na
milongo ya bitumba mpo na kobundisa bato ya Amoni. **12**
Joabi alobaki: « Soki bato ya Siri baleki ngai na makasi,
yo okoya kosunga ngai; kasi soki bato ya Amoni baleki yo
na makasi, wana ngai nakosunga yo. **13** Yika mpiko, mpe
tobunda lokola bilombe mpo na bato na biso mpe mpo na
bingumba ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe asala oyo ezali
malamu na miso na Ye. » **14** Boye, Joabi mpe basoda oyo
bazalaki elongo na ye bapusanaki mpo na kobundisa bato
ya Siri; mpe bato yango ya Siri bakimaki liboso na ye. **15**
Tango bato ya Amoni bamonaki bato ya Siri kokima, bango
mpe bakimaki liboso ya Abishayi, ndeko mobali ya Joabi,
mpe bazongaki na engumba. Bongo, Joabi azongaki na
Yelusalemi. **16** Tango bato ya Siri bamonaki ete Isalaele
alongi bango, batindaki bantoma kobenga bato mosusu
ya Siri oyo bazalaki na ngambo mosusu ya ebale Efrate.
Tsofaki, mokonzi ya mampinga ya Adadezeri, azalaki liboso
na bango. **17** Tango Davidi azwaki sango yango, asangisaki
bato nyonso ya Isalaele mpe akatisaki Yordani; apusanaki
mpe asalaki molongo ya bitumba liboso na bango ya bato ya
Siri, mpe bato ya Siri babundisaki ye. **18** Kasi bato ya Siri
bakimaki liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki basoda
na bango, nkoto sambo oyo babundaka bitumba likolo ya
bampunda mpe basoda nkoto tuku minei oyo babundaka
bitumba na makolo. Davidi abomaki lisusu Tsofaki, mokonzi
na bango ya mampinga. **19** Tango bawumbu ya Adadezeri
bamonaki ete Isalaele alongi bango, basalaki kimia elongo
na Davidi mpe bakomaki na se ya bokonzi na ye. Boye bato
ya Siri balingaki lisusu te kosunga bato ya Amoni.

20 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka
na momesano ya kokende na bitumba, Joabi akambaki
mampinga na bitumba mpe abebisaki mokili ya bato ya
Amoni; bongo akendeki kotonga molako liboso ya Raba. Kasi

Davidi atikalaki na Yelusalemi. Joabi abundisaki engumba
Raba mpe apanzaki yango. **2** Davidi alongolaki motole
oyo ezalaki na moto ya mokonzi na yango. Bamonaki ete
esalemaki na bakilo ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki
na libanga ya talo likolo na yango. Wuta na tango wana,
ekomaki na moto ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya
bitumba kati na engumba yango. **3** Amemaki na bowumbu
bato oyo bazalaki kuna, atiaki bango na misala oyo basalaka
na si, na piki mpe na epasola. Davidi asalaki ndenge wana
na bavandi ya bingumba nyonso ya bato ya Amoni; bongo
azongaki na Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso.
4 Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato
ya Filisitia, kuna na mboka Gezeri. Ezalaki na tango yango
nde Sibekayi, moto ya Usha, abomaki Sipayi, moko kati
na bakitani ya Rafa; mpe bato ya Filisitia bayokisamaki
soni. **5** Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia; mpe
Elanani, mwana mobali ya Yairi, abomaki Lami, ndeko
mobali ya Goliati, moto ya Gati, oyo nzete ya likonga na ye
ezalaki monene lokola libaya oyo basali bilamba na maboko
basalelaka. **6** Ezalaki lisusu na bitumba oyo esalemaki kuna
na Gati; mpe ezalaki kuna na mbinga mobali moko, mokitani
ya Rafa, oyo azalaki na misapi motoba na loboko moko na
moko, mpe misapi motoba na lokolo moko na moko. Na
kosangisa, azalaki na misapi tuku mibale na minei. **7** Atiolaki
Isalaele; mpe Jonatan, mwana mobali ya Shimea mpe ndeko
mobali ya Davidi, abomaki ye. **8** Bato wana bazalaki bakitani
ya Rafa, babotama na Gati mpe bakufaki liboso ya Davidi
mpe ya basoda na ye.

21 Satana atelemelaki Isalaele mpe atindikaki Davidi
na kotanga motango ya bato ya Isalaele. **2** Boye,
Davidi apesaki mitindo na Joabi mpe na bakambi ya bato: —
Bokende kotanga bato ya Isalaele, longwa na Beri-Sheba
kino na Dani, mpe boyebisa ngai motango na bango mpo ete
nayeba. **3** Kasi Joabi azongisaki: — Tika ete Yawe akomisa
bato na Ye ebele koleka mbala nkama! Oh mokonzi, nkolo
na ngai, bango nyonso bazali te basali ya nkolo na ngai?
Mpo na nini nkolo na ngai alingi kosala bongo? Mpo na nini
komemisa Isalaele ngambo? **4** Kasi mokonzi atingamaki
kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi. Boye, Joabi abimaki,
atambolaki kati na Isalaele mobimba mpe azongaki na
Yelusalemi. **5** Joabi ayebisaki Davidi motango ya bato oyo
atangaki, bato oyo bakoki kosalela mopanga na bitumba:
bato monkoko moko na nkoto nkama moko kati na Isalaele
mobimba, mpe nkoto nkama minei na tuku sambo kati na
Yuda. **6** Kasi kati na bango, Joabi atangaki te ekolo ya Levi
mpe ya Benjame; pamba te etinda ya mokonzi esepelisaki
ye te. **7** Etinda yango esepelisaki Nzambe te mpe Nzambe
apesaki Isalaele etumbu. **8** Davidi alobaki na Nzambe: —
Nasali lisumu monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli
Yo, limbisa mabe ya mosali na Yo; pamba te nasali makambo
lokola moto ya liboma. **9** Yawe alobaki na mosakoli Gadi,
mopesi toli ya Davidi: **10** — Kende koyebisa Davidi: « Tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nazali kotalisa yo bitumbu misato;
pona moko kati na yango mpo ete Ngai nakokisa yango
lokola etumbu mpo na yo. › » **11** Gadi akendeki koyebisa
Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye: — Tala makambo
oyo Yawe alobi: « Oponi etumbu nini: **12** mibu misato ya
nzala makasi; sanza misato oyo banguna na yo bakolonga
yo mpe mipanga na bango ekoboma basoda na yo; to
mikolo misato elongo na mopanga ya Yawe mpe bokono
oyo ebomaka, mikolo oyo anjelu ya Yawe akobebisa etuka
nyonso ya Isalaele? Kanisa sik'oyo malamu mpe yebisa ngai
eyano oyo ngai nasengeli komema epai na Ye oyo atindi
ngai. » **13** Davidi azongiselaki Gadi: — Nazali na pasi makasi
kati na motema. Eleki malamu mpo na ngai kokweya na
maboko ya Yawe, pamba te mawa na Ye ezali solo monene;
kasi tika ete nakweya te na maboko ya bato! **14** Boye, Yawe
atindaki kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, mpe bato ya
Isalaele nkoto tuku sambo bakufaki. **15** Nzambe atindaki
anjelu na Yelusalemi mpo na kobebisa yango; kasi wana
anjelu azalaki kobebisa, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa
mpo na pasi wana. Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa: «
Ekoki! Longola loboko na yo! » Anjelu na Yawe atelemaki
pembeni ya etando ya Orinani, moto ya Yebusi. **16** Davidi
atombolaki miso mpe amonaki anjelu ya Yawe atelemi kati ya
likolo mpe mabele, bongo na loboko na ye oyo asembolaki
likolo ya Yelusalemi, asimbaki mopanga ezanga ebombelo.
Davidi mpe bampaka balataki basaki mpe bakweyaki bilongi
kino na mabele. **17** Davidi alobaki na Nzambe: — Boni, ezali
ngai nde napesaki mitindo ete batanga motango ya bato?
Ngai moko nde nasalaki masumu, ngai moko nde nasalaki
mbeba oyo eleki mabe. Bango, bato ya ekolo na ngai, basali
mabe moko te. Oh Yawe, Nzambe na ngai, ebongi nde opesa
ngai mpe libota na ngai etumbu; kasi tika ete bokono oyo
ebomaka ekweyela te bato na Yo! **18** Anjelu na Yawe atindaki
Gadi koloba na Davidi: — Kende kotonga etumbelo mpo
na Yawe, na etando ya Orinani, moto ya Yebusi. **19** Davidi
akendeki kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na
Yawe. **20** Bongo, wana Orinani azalaki kotuta ble, abalukaki
mpe amonaki anjelu. Boye bana na ye ya mibali minei oyo
bazalaki na ye elongo babombamaki. **21** Davidi apusanaki
pembeni ya Orinani; mpe tango Orinani atalaki mpe amonaki
Davidi, abimaki na etando mpe agumbamaki liboso ya Davidi,
elongi kino na mabele. **22** Davidi alobaki na Orinani: — Pesa
ngai etando na yo, tekela ngai yango na motuya ya mbongo
oyo ekoki na yango, mpo ete natonga etumbelo mpo na
Yawe; tekela ngai yango mpo ete etumbu ya bokono oyo
ezali koboma bato esila. **23** Orinani azongiselaki Davidi: —
Kamata yango; mpe tika ete mokonzi, nkolo na ngai, asala
na yango nyonso oyo amoni ete ezali malamu mpo na ye.
Tala, ngai, nakopesa bangombe ya mibali lokola mbeka ya
kotumba, banzete oyo babetelaka ble lokola koni, mpe ble
lokola mbeka ya bambuma. Nakopesa nyonso wana. **24**
Kasi mokonzi Davidi alobaki na Orinani: — Te! Nasengeli
kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo ekoki
na yango; nakomema te epai na Yawe eloko oyo ezali ya
yo, nakobonzela Yawe te bambeka ya kotumba oyo nazwi
na ofele. **25** Boye, Davidi asombaki etando yango epai
ya Orinani, na motuya ya mbongo ya bibende ya wolo,
nkama motoba. **26** Davidi atongaki kuna etumbelo mpo na
Yawe mpe abonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka ya
boyokani. Abelelaki Yawe, mpe Yawe ayanolaki ye na moto
oyo ewutaki likolo mpe ekweyaki na etumbelo ya bambeka.
27 Boye Yawe alobaki na anjelu, mpe anjelu azongisaki
mopanga na ye na ebombelo na yango. **28** Banda na
tango wana, lokola Davidi amonaki ete Yawe ayanolaki ye
na etando ya Orinani, moto ya Yebusi, akomaki kobonza

bambeka tango nyonso na esika wana. **29** Mongombo na
Yawe oyo Moyize atongaki na esobe mpe etumbelo ya
bambeka ya kotumba ezalaki na tango wana, na esambelo
ya likolo ya ngomba ya Gabaoni. **30** Nzokande Davidi azalaki
kokoka te kozwa mokano ya kokende kotuna Nzambe liboso
ya Mongombo, pamba te azalaki kobanga mopanga na
Yawe.

22 Davidi alobaki: « Tempelo ya Yawe Nzambe mpe
etumbelo ya mbeka ya kotumba mpo na Isalaele
ekozala na esika oyo. » **2** Boye, Davidi apesaki mitindo ya
kosangisa bapaya oyo bazalaki kovanda na Isalaele. Mpe
kati na bango, aponaki bato oyo bakataka mabanga mpo
na kotonga Ndako ya Nzambe. **3** Davidi apesaki bibende
ebele mpo na kosala basete mpe bibende oyo esimbaka
bikuke. Apesaki lisusu bronze ebele oyo bakoki kotanga te,
4 banzete ebele ya sedele oyo bakoki kotanga te, pamba
te bato ya Tiri mpe ya Sidoni bamemelaki Davidi banzete
yango ebele. **5** Davidi alobaki: « Salomo, mwana na ngai
ya mobali, azali nanu elenge mpe ayebi nanu makambo
malamu te. Nzokande, Ndako oyo esengeli kotongama mpo
na Yawe esengeli kozala monene, kitoko mpe na lokumu
mingi na miso ya bikolo nyonso. Yango wana, nakobongisa
biloko mpo na Ndako yango. » Boye Davidi abongisaki biloko
ebele liboso ete akufa. **6** Davidi abengisaki Salomo, mwana
na ye ya mobali, mpe apesaki ye mokumba ya kotonga
Ndako mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. **7** Davidi alobaki
na Salomo: « Mwana na ngai, nazwaki likanisi ya kotonga
Ndako mpo na Kombo na Yawe, Nzambe na ngai; **8** kasi tala
maloba oyo Yawe alobaki na ngai: ‹ Osopaki makila ebele
mpe obundaki bitumba ebele. Okoki te kotonga ndako mpo
na Kombo na Ngai; pamba te kati na mokili, osopaki makila
ebele na miso na Ngai. **9** Kasi okozala na mwana moko ya
mobali oyo akozala moto ya kimia mpe ya boboto. Nakopesa
ye bopemi liboso ya banguna na ye nyonso oyo bazingeli ye.
Kombo na ye ekozala Salomo; mpe na mikolo nyonso oyo ye
akozala mokonzi, nakopesa kimia mpe bopemi na Isalaele.
10 Ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai. Akozala
mwana mpo na Ngai, mpe Ngai nakozala Tata mpo na ye,
nakolendisa kiti na ye ya bokonzi kati na Isalaele mpo na
libela. › **11** Sik'oyo, mwana na ngai, tika ete Yawe azala
elongo na yo mpo ete otonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe
na yo, ndenge alobaki na tina na yo! **12** Tika ete apesa yo
bwanya mpe mayele, mpo ete tango okokoma mokonzi ya
Isalaele, okoka kobatela mobeko ya Yawe Nzambe na yo!
13 Boye, okolonga soki obateli malamu bikateli mpe mibeko
oyo Yawe apesaki na Moyize mpo na Isalaele. Zala makasi
mpe yika mpiko! Kobanga te mpe kozonga sima te! **14** Tala,
namonaki pasi mpo na kosangisa mpo na Tempelo ya Yawe,
minkoko misato ya kilo ya wolo, minkoko tuku misato ya kilo
ya palata, bronze mpe bibende ebele oyo bakoki kotanga
te, mabaya mpe mabanga. Boye yo mpe okoki kobakisa
mosusu. **15** Ozali na bato ebele ya misala ya maboko:
bato oyo bakataka mabanga, bato oyo basalaka misala ya
mabaya mpe bato oyo basalaka misala nyonso ya maboko.
16 Ozali na wolo, palata, bronze mpe bibende ebele oyo
bakoki kotanga te. Sik'oyo, banda mosala; mpe tika ete
Yawe azala na yo elongo! » **17** Mpe Davidi apesaki mitindo
epai ya bakambi nyonso ya Isalaele ete basunga mwana na
ye Salomo. **18** Alobaki na bango: « Boni, Yawe, Nzambe
na bino, azali elongo na bino te? Apesaki bino bopemi na
ngambo nyonso te? Pamba te akabaki na maboko na ngai
bato ya mokili oyo. Mokili yango ezali na se ya bokonzi ya
Yawe mpe ya bato na Ye. **19** Sik'oyo, bobongisa mitema
mpe milimo na bino mpo na koluka Yawe, Nzambe na bino.
Bobanda kotonga Esika ya bule ya Yawe Nzambe mpo ete
boyeisa Sanduku ya Boyokani ya Yawe mpe biloko ya bule
ya Nzambe, na Tempelo oyo ekotongama mpo na Kombo na
Yawe. »

23 Tango Davidi akomaki mobange makasi, akomisaki
Salomo, mwana na ye ya mobali, mokonzi ya Isalaele. **2**
Asangisaki bakambi nyonso ya Isalaele elongo na Banganga-
Nzambe mpe Balevi. **3** Batangaki Balevi nyonso oyo bazalaki
na mibu tuku misato mpe koleka: motango nyonso ya Balevi
ezalaki nkoto tuku misato na mwambe. **4** Davidi alobaki: «
Tika ete Balevi nkoto tuku mibale na minei bazala bakambi
ya misala ya Tempelo ya Yawe, Balevi nkoto motoba bazala
bakomi mikanda mpe basambisi, **5** Balevi nkoto minei bazala
bakengeli bikuke, mpe Balevi nkoto minei bakumisa Yawe na
bibetelo mindule oyo nasalaki na tina na yango. » **6** Bongo
Davidi akabolaki bango na masanga kolanda buku ya mabota
ya bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **7** Mpo
na libota ya Gerishoni: Laedani mpe Shimei. **8** Laedani
azalaki na bana mibali misato: mokonzi Yeyeli, Zetami mpe
Joeli. **9** Shimei azalaki na bana mibali misato: Shelomiti,
Azieli mpe Arani. Bango nde bazalaki bakambi ya mabota ya
Laedani. **10** Shimei azalaki na bana mibali mosusu minei:
Yaati, Ziza, Yewushi mpe Beria. **11** Yaati azalaki mwana ya
liboso, mpe Ziza, mwana ya mibale. Nzokande Yewushi mpe
Beria bazalaki na bakitani ebele te. Boye batangaki bango
lokola libota moko. **12** Keati azalaki na bana mibali minei:
Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **13** Amirami azalaki
na bana mibali mibale: Aron mpe Moyize. Aron aponamaki
mpo na libela, elongo na bana na ye ya mibali, mpo na
kobulisa Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo na kotumba mbeka ya
malasi liboso ya Yawe, mpo na kosalela Ye mpe kopambola
bato mpo na libela na Kombo na Ye. **14** Bana ya Moyize,
moto na Nzambe, batangaki bango na ekolo ya Levi. **15**
Bana mibali ya Moyize: Gerishomi mpe Eliezeri. **16** Bana
mibali ya Gerishomi: Shebueli azalaki mwana mobali ya
liboso. **17** Bana mibali ya Eliezeri: Reabia azalaki mwana
na ye se moko. Eliezeri azalaki na bana mosusu te, kasi
Reabia azalaki na bana ebele. **18** Bana mibali ya Yitseari:
Shelomiti azalaki mwana ya liboso kati na bana mibali ya
Yitseari. **19** Bana mibali ya Ebron: Yeriya, mwana ya liboso;
Amaria, mwana ya mibale; Yaazieli, mwana ya misato mpe
Yekameami, mwana ya minei. **20** Bana mibali ya Uzieli:
Mishe, mwana ya liboso; mpe Yishiya, mwana ya mibale.
21 Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Bana mibali
ya Maali: Eleazari mpe Kishi. **22** Eleazari akufaki mpe
atikalaki kobota bana mibali te, azalaki kaka na bana basi
oyo babalanaki na bandeko na bango, bana mibali ya tata
leki na bango Kishi. **23** Bana mibali ya Mushi: Maali, Ederi
mpe Yeremoti. Bango nyonso bazalaki misato. **24** Bango
nde bazalaki bakitani ya Levi kolanda bituka na bango, mpe
bakambi ya bituka na bango kolanda ndenge bakomamaki,
moto na moto, na buku ya mabota. Bazwaki mokumba ya

kosala misala kati na Tempelo ya Yawe, kobanda na oyo
azalaki na mibu tuku mibale mpe koleka. **25** Bongo Davidi
alobaki: « Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesi bopemi na bato
na Ye mpe avandi libela kati na Yelusalemi. **26** Boye Balevi
bazala lisusu te na mokumba ya komema Mongombo mpe
bisalelo na yango nyonso. » **27** Ezalaki kolanda malako ya
suka ya Davidi nde batangaki bakitani ya Levi kobanda na
mibu tuku mibale mpe koleka. **28** Mosala ya Balevi ezalaki
mpo na kosunga bakitani ya Aron na mosala ya Tempelo ya
Yawe: kolandela bopeto ya veranda mpe ya bashambre,
kopetola biloko nyonso ya bule mpe kosala misala nyonso
ya Tempelo. **29** Bazalaki na mokumba ya kotanda mapa
na mesa, kobongisa farine mpo na makabo ya bagato
ezanga levire, bagalete mpe bagato batumba na kikalungu,
mpe bagato basangisa na mafuta mpe biloko nyonso oyo
bamekelaka kilo mpe molayi. **30** Bazalaki mpe na mokumba
ya kotelema liboso ya Yawe, tongo mpe pokwa nyonso, mpo
na kokumisa mpe kosanzola Ye; **31** mpe kobonza tango
nyonso bambeka ya kotumba oyo bazalaki komema epai
na Yawe na mikolo ya Saba, na ebandeli ya sanza mpe na
mikolo nyonso ya bafeti oyo ekatama, kolanda motango oyo
bakatelaki bango mpo na libela liboso ya Yawe. **32** Boye
Balevi bazalaki kosala mosala na bango ya kokengela Ndako
ya kapo ya Bokutani mpe Esika ya bule, mpe ya kosunga
bandeko na bango ya mibali, bana ya Aron, na mosala ya
Tempelo ya Yawe.

24 Tala bituka ya bana mibali ya Aron: Nadabi, Abiyu,
Eleazari mpe Itamari. **2** Nadabi mpe Abiyu bakufaki
liboso ya tata na bango mpe batikalaki kobota te. Eleazari
mpe Itamari basalaki mosala na bango ya bonganga-
Nzambe. **3** Tala ndenge Davidi akabolaki bango kolanda
misala oyo bapesaki bango: Tsadoki, na etuka ya Eleazari;
Ayimeleki, na etuka ya Itamari. **4** Bamonaki ete kati na
bakitani ya Eleazari, bana mibali bazalaki ebele koleka bato
oyo bazalaki kati na bakitani ya Itamari. Boye, bakabolaki
bana mibali ya Eleazari lokola bakonzi ya mabota zomi
na motoba mpe bana mibali ya Itamari lokola bakonzi ya
mabota mwambe. **5** Babetaki zeke mpo na kokabola bango,
pamba te kati na bakitani ya Eleazari mpe ya Itamari, ezalaki
na bakambi ya Esika ya bule mpe bakambi ya mosala ya
Nzambe. **6** Shemaya, mokomi mikanda, mwana mobali ya
Netaneeli, na libota ya Levi, akomaki bakombo na bango na
miso ya mokonzi, ya bakambi, ya Nganga-Nzambe Tsadoki,
ya Ayimeleki, mwana mobali ya Abiatari; mpe ya bakambi ya
mabota ya Banganga-Nzambe mpe Balevi. Babetaki zeke
mbala mibale mpo na etuka ya Eleazari, mpe mbala moko,
mpo na etuka ya Itamari. **7** Tala ndenge bakambi ya mabota
baponamaki na nzela ya zeke: zeke ya liboso ekweyaki epai
ya Yeoyaribi; zeke ya mibale ekweyaki epai ya Yedaeya;
8 zeke ya misato ekweyaki epai ya Arimi; zeke ya minei
ekweyaki epai ya Seorimi; **9** zeke ya mitano ekweyaki epai
ya Malikiya; zeke ya motoba ekweyaki epai ya Miyamini; **10**
zeke ya sambo ekweyaki epai ya Akotsi; zeke ya mwambe
ekweyaki epai ya Abiya; **11** zeke ya libwa ekweyaki epai ya
Jozue; zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shekania; **12** zeke ya
zomi na moko ekweyaki epai ya Eliashibi; zeke ya zomi na
mibale ekweyaki epai ya Yakimi; **13** zeke ya zomi na misato
ekweyaki epai ya Upa; zeke ya zomi na minei ekweyaki epai
ya Yeshebeabi; **14** zeke ya zomi na mitano ekweyaki epai
ya Biliga; zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Imeri;
15 zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai ya Eziri; zeke ya
zomi na mwambe ekweyaki epai ya Apitsetsi; **16** zeke ya
zomi na libwa ekweyaki epai ya Petaya; zeke ya tuku mibale
ekweyaki epai ya Ezekieli; **17** zeke ya tuku mibale na moko
ekweyaki epai ya Yakini; zeke ya tuku mibale na mibale
ekweyaki epai ya Gamuli; **18** zeke ya tuku mibale na misato
ekweyaki epai ya Delaya; zeke ya tuku mibale na minei
ekweyaki epai ya Maazia. **19** Ezalaki ndenge wana nde
bakabolaki bango mpe bazalaki kolandana kati na mosala
mpo na kokota kati na Tempelo ya Yawe. Bazalaki kosala
misala na bango kolanda mibeko oyo tata na bango, Aron,
apesaki bango, mpe ndenge Yawe, Nzambe ya Isalaele,
atindaki ye. **20** Tala bakitani mosusu ya Levi oyo bazalaki
bakambi ya bituka: Shubaeli, mpo na etuka ya Amirami;
Yedeya, mpo na etuka ya Shubaeli; **21** Yishiya, mpo na
etuka ya Reabia; **22** Shelomoti, mpo na etuka ya Yitseari;
Yaati, mpo na etuka ya Shelomiti. **23** Bana mibali ya Ebron:
mwana ya liboso, Yeriya; mwana ya mibale, Amaria; mwana
ya misato, Yaazieli; mpe mwana ya minei, Yekameami; **24**
Shamiri, mpo na etuka ya Mishe, mwana mobali ya Uzieli;
25 Zakari, mpo na etuka ya Yishiya, ndeko mobali ya Mishe.
26 Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Beno, mpo na
etuka ya Yaaziya. **27** Bakitani ya Merari: na nzela ya mwana
na ye ya mobali Yaaziya: Beno, Shoami, Zakuri mpe Ibiri. **28**
Na nzela ya mwana na ye ya mobali Maali: Eleazari oyo
atikalaki kobota te. **29** Mpo na Kishi: Yerameeli, mwana
na ye ya mobali. **30** Bana mibali ya Mushi: Maali, Ederi
mpe Yerimoti. Bango wana nde bazalaki bakitani ya Levi
kolanda bituka na bango. **31** Bango mpe babetaki zeke
lokola bandeko na bango ya mibali, bakitani ya Aron, na miso
ya mokonzi Davidi, ya Tsadoki, ya Ayimeleki, ya bakambi ya
mabota ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi. Boye bazalaki
komona mabota nyonso ndenge moko, ezala libota ya kulutu
to ya leki.

25 Na lisungi ya bakonzi ya mampinga, Davidi atiaki
pembeni ndambo ya bana mibali ya Azafi, ya Emani
mpe ya Yedutuni mpo na kosala mosala ya kosakola mpe
ya kosalela banzenze, mandanda mpe manzanza. Tala
bakombo ya bato oyo basalaki mosala yango: **2** Mpo na
bana mibali ya Azafi: Zakuri, Jozefi, Netania mpe Asareyela.
Bana mibali ya Azafi bazalaki na bokambami ya tata na
bango Azafi oyo azalaki kosakola na bokambami ya mokonzi.
3 Mpo na Yedutuni, bazwaki kati na bana na ye ya mibali:
Gedalia, Tseri, Ezayi, Shimei, Ashabia mpe Matitia. Bazalaki
bango nyonso motoba na bokambami ya tata na bango
Yedutuni oyo azalaki kosakola mpe kosalela lindanda mpo
na kopesa matondi mpe kokumisa Yawe. **4** Mpo na Emani,
bazwaki kati na bana na ye ya mibali: Bukiya, Matania, Uzieli,
Shebueli, Yerimoti, Anania, Anani, Eliyata, Gidaliti, Romamiti-
Ezeri, Yoshibekasha, Maloti, Otiri mpe Maazioti. **5** Bango
nyonso bazalaki bana mibali ya Emani, mosakoli ya mokonzi,
oyo azalaki koyebisa ye maloba na Nzambe mpo na konetola
nguya na Ye. Nzambe apesaki na Emani bana mibali zomi
na minei mpe bana basi misato. **6** Bango nyonso bazalaki
na bokambami ya tata na bango mpo na kobeta miziki na
Tempelo ya Yawe mpe kobeta manzanza, mandanda mpe

banzenze; mpe mpo na kosala mosala kati na Ndako ya
Nzambe. Azafi, Yedutuni mpe Emani bazalaki na bokambami
ya mokonzi. **7** Motango na bango elongo na bandeko na
bango ya mibali oyo bayekolaki koyembela Yawe malamu
ezalaki nkama mibale na tuku mwambe na mwambe. **8**
Ezala mpo na bakulutu to mpo na baleki, mpo na balakisi to
mpo na bayekoli, bazalaki kobeta zeke mpo na kokabola
misala na bango. **9** Zeke ya liboso, oyo ezalaki mpo na
libota ya Azafi, ekweyaki epai ya Jozefi, bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale.
Zeke ya mibale ekweyaki epai ya Gedalia, bandeko na ye
ya mibali mpe bana na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na
mibale. **10** Zeke ya misato ekweyaki epai ya Zakuri, bana na
ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato
zomi na mibale. **11** Zeke ya minei ekweyaki epai ya Yitseri,
bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki
bato zomi na mibale. **12** Zeke ya mitano ekweyaki epai
ya Netania, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya
mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **13** Zeke ya motoba
ekweyaki epai ya Bukiya, bana na ye ya mibali mpe bandeko
na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **14** Zeke ya
sambo ekweyaki epai ya Yesareela, bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale.
15 Zeke ya mwambe ekweyaki epai ya Ezayi, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na
mibale. **16** Zeke ya libwa ekweyaki epai ya Matania, bana na
ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato
zomi na mibale. **17** Zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shimei,
bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki
bato zomi na mibale. **18** Zeke ya zomi na moko ekweyaki
epai ya Azareeli, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye
ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **19** Zeke ya zomi na
mibale ekweyaki epai ya Ashabia, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **20**
Zeke ya zomi na misato ekweyaki epai ya Shubaeli, bana na
ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato
zomi na mibale. **21** Zeke ya zomi na minei ekweyaki epai
ya Matitia, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya
mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **22** Zeke ya zomi na
mitano ekweyaki epai ya Yeremoti, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **23**
Zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Anania, bana na
ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato
zomi na mibale. **24** Zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai
ya Yoshibekasha, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye
ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **25** Zeke ya zomi na
mwambe ekweyaki epai ya Anani, bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **26**
Zeke ya zomi na libwa ekweyaki epai ya Maloti, bana na ye
ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi
na mibale. **27** Zeke ya tuku mibale ekweyaki epai ya Eliyata,
bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki
bato zomi na mibale. **28** Zeke ya tuku mibale na moko
ekweyaki epai ya Otiri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na
ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **29** Zeke ya tuku
mibale na mibale ekweyaki epai ya Gidaliti, bana na ye ya
mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na
mibale. **30** Zeke ya tuku mibale na misato ekweyaki epai ya
Maazioti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali:
bazalaki bato zomi na mibale. **31** Zeke ya tuku mibale na
minei ekweyaki epai ya Romamiti-Ezeri, bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale.

26 Tala masanga ya bakengeli bikuke: Mpo na bato ya
Kore: Meshelemia, mwana mobali ya Kore, moko kati
na bana mibali ya Azafi. **2** Meshelemia azalaki na bana mibali
oyo: mwana ya liboso, Zakari; mwana ya mibale, Yediayeli;
mwana ya misato, Zebadia; mwana ya minei, Yatinieli; **3**
mwana ya mitano, Elami; mwana ya motoba, Yoanani; mpe
mwana ya sambo, Eliowenayi. **4** Obedi-Edomi mpe azalaki
na bana mibali oyo: mwana ya liboso, Shemaya; mwana ya
mibale, Yozabadi; mwana ya misato, Yoa; mwana ya minei,
Sakari; mwana ya mitano, Netaneeli; **5** mwana ya motoba,
Amieli; mwana ya sambo, Isakari; mwana ya mwambe,
Pewulitayi; pamba te Nzambe apambolaki Obedi-Edomi. **6**
Mwana na ye ya mobali Shemaya azalaki mpe na bana mibali
oyo bazalaki bakambi ya libota ya tata na bango, pamba te
bazalaki bilombe mibali. **7** Bana mibali ya Shemaya: Otini,
Refaeli, Obedi, Elizabadi; mpe bandeko na ye ya mibali oyo
bazalaki bilombe, Eliwu mpe Samakia. **8** Bango nyonso
bazalaki bakitani ya Obedi-Edomi. Bango, bana na bango
mpe bandeko na bango ya mibali bazalaki bilombe mpe
bato ya mpiko mpo na mosala. Bakitani nyonso ya Obedi-
Edomi bazalaki tuku motoba na mibale. **9** Meshelemia
azalaki na bana mibali mpe bandeko mibali oyo bazalaki
bilombe: bango nyonso bazalaki zomi na mwambe. **10** Osa,
moko kati na bana mibali ya Merari, azalaki na bana mibali
oyo: Shimiri oyo tata na ye atiaki ye mokonzi atako azalaki
mwana ya liboso te; **11** Ilikia, mwana ya mibale; Tebalia,
mwana ya misato; mpe Zakari, mwana ya minei. Bana mibali
mpe bandeko mibali ya Osa bazalaki bango nyonso zomi
na misato. **12** Masanga ya bakengeli bikuke ezalaki na
mokumba ya kokengela bikuke ya Tempelo ya Yawe, na
bokambami ya bakonzi na bango ndenge bandeko na bango
bazalaki mpe kosala. **13** Boye kobanda na leki kino na
kulutu, bazalaki kobeta zeke mpo na ekuke moko na moko,
kolanda mabota na bango. **14** Mpo na ekuke ya ngambo
ya este, zeke ekweyaki epai ya libota ya Shelemia. Bongo
babetaki zeke mpo na mwana na ye ya mobali Zakari oyo
azalaki mopesi toli ya bwanya, mpe zeke mpo na ekuke ya
ngambo ya Nor ekweyaki likolo na ye. **15** Mpo na ekuke
ya ngambo ya sude, zeke ekweyaki epai ya Obedi-Edomi;
mpe mpo na ndako oyo babombelaka biloko, zeke ekweyaki
epai ya bana na ye ya mibali. **16** Mpo na ekuke ya ngambo
ya weste mpe ekuke ya Shaleketi, na nzela oyo emata na
likolo, zeke ekweyaki epai ya Shupimi mpe Osa. Tala ndenge
bakabolaki masanga ya bakengeli bikuke: **17** mokolo na
mokolo, ezalaki na Balevi motoba na ngambo ya este, Balevi
minei na ngambo ya nor, mpe Balevi minei na ngambo ya
sude; mpe masanga mibale oyo moko na moko ezalaki na
bato mibale, na ndako oyo babombelaka biloko. **18** Mpo
na lopango ya weste, ezalaki na bakengeli minei na nzela;
mpe mibale kati na lopango. **19** Oyo nde ezalaki masanga
ya bakengeli bikuke oyo baponamaki kati na libota ya Kore
mpe ya Merari. **20** Balevi mosusu lokola Ayiya, bazalaki na
mokumba ya kobatela bozwi ya Tempelo mpe biloko ya bule.
21 Tala bakitani ya Laedani, oyo bazalaki bato ya etuka ya
Gerishoni mpe bakambi, moto na moto ya libota na ye: bato

ya Yeyeli; **22** mpe bana mibali ya Yeyeli: Zetami mpe ndeko
na ye ya mobali Joeli. Bazalaki na mokumba ya kobatela
bozwi ya Tempelo ya Yawe. **23** Mpo na bakitani ya Amirami,
ya Yitseari, ya Ebron mpe ya Uzieli: **24** Shebueli, mokitani ya
Gerishomi, mwana mobali ya Moyize, azalaki mokonzi ya
babateli bozwi ya Tempelo. **25** Tala bandeko na ye ya mibali
oyo babotamaki na nzela ya Eliezeri: Reabia, Ezayi, Yorami,
Zikiri mpe Shelomiti. **26** Shelomiti elongo na bandeko na ye
ya mibali bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso
oyo mokonzi Davidi abulisaki mpo na Yawe; bakambi ya
mabota, bakambi ya bankoto, bakambi ya bankama mpe
bakonzi mosusu ya mampinga. **27** Babulisaki biloko mosusu
oyo bazwaki na bitumba mpo na kobongisa Tempelo ya
Yawe. **28** Shelomiti mpe bandeko na ye ya mibali bazalaki na
mokumba ya kobatela biloko nyonso oyo Samuele, momoni
makambo; Saulo, mwana mobali ya Kishi; Abineri, mwana
mobali ya Neri; Joabi oyo kombo ya mama na ye ezalaki «
Tseruya, » babulisaki mpo na Yawe. **29** Mpo na bakitani ya
Yitseari: Kenania mpe bana na ye ya mibali oyo bazalaki
bakomi mikanda mpe basambisi. Bazalaki na mokumba ya
kotala makambo ya boyokani ya Isalaele na bikolo mosusu.
30 Mpo na bakitani ya Ebron: Ashabia mpe bandeko na ye
ya mibali, bilombe mibali nkoto moko na nkama sambo.
Bazalaki kokamba Isalaele na ngambo ya weste ya Yordani;
mpe bazalaki na mokumba ya misala nyonso ya Yawe mpe
ya mokonzi. **31** Mpo na bakitani ya Ebron: Yeriya azalaki
mokonzi na bango, kolanda milongo ya mabota na bango. Na
mobu ya tuku minei ya bokonzi ya Davidi, batalaki malamu
na buku ya mabota mpe bamonaki kati na engumba Yaezeri
ya Galadi, bilombe mibali kati na bakitani ya Ebron. **32**
Yeriya azalaki na bandeko mibali nkoto mibale na nkama
sambo: bazalaki bilombe mibali mpe bakambi ya mabota.
Mokonzi Davidi apesaki bango mokumba ya misala nyonso
ya Nzambe mpe ya mokonzi kati na libota ya Ribeni, ya Gadi
mpe ya ndambo ya libota ya Manase.

27 Tala bana ya Isalaele oyo bazalaki kosalela mokonzi:
ezalaki na bakambi ya mabota, bakonzi ya bankoto
mpe ya bankama ya basoda mpe bakomi mikanda. Mosala
na bango ezalaki: kotala makambo oyo etali mabongisi ya
mampinga. Sanza na sanza kati na mobu, lisanga moko
ezalaki kokota na mosala mpe lisanga mosusu ezalaki
kobima. Lisanga moko na moko ezalaki na mibali nkoto
tuku mibale na minei. **2** Mpo na sanza ya liboso: lisanga
ya Yashobeami, mwana mobali ya Zabidieli; lisanga yango
ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **3** Yashobeami
azalaki mokitani ya Peretsi mpe azalaki mokonzi ya bakonzi
nyonso ya mampinga mpo na sanza ya liboso. **4** Mpo na
sanza ya mibale: lisanga ya Dodayi, moto ya libota ya Aoyi.
Mikiloti azalaki mokambi ya lisanga ya Dodayi. Lisanga
yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **5** Mpo
na sanza ya misato: lisanga ya Benaya, mwana mobali ya
Yeoyada, mokonzi ya Banganga-Nzambe; lisanga yango
ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **6** Benaya
azalaki moko kati na basoda ya mpiko tuku misato mpe
azalaki mokonzi na bango; Amizadabi, mwana na ye ya
mobali, azalaki moko kati na basoda ya lisanga yango. **7**
Mpo na sanza ya minei: lisanga ya Asaeli, ndeko mobali ya
Joabi. Zebadia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye;
lisanga yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei. **8**
Mpo na sanza ya mitano: lisanga ya mokambi Shamewuti,
moto ya libota ya Yizirayi; lisanga yango ezalaki na mibali
nkoto tuku mibale na minei. **9** Mpo na sanza ya motoba:
lisanga ya Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya libota ya
Tekoa; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na
minei. **10** Mpo na sanza ya sambo: lisanga ya Eletsi, moto
ya libota ya Peloni, moko kati na bato ya libota ya Efrayimi;
lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei.
11 Mpo na sanza ya mwambe: lisanga ya Sibekayi, moto
ya libota ya Usha, moko kati na bakitani ya Zera; lisanga
yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **12** Mpo
na sanza ya libwa: lisanga ya Abiezeri, moto ya libota ya
Anatoti, moko kati na bato ya libota ya Benjame; lisanga
yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei. **13** Mpo
na sanza ya zomi: lisanga ya Maarayi, moto ya libota ya
Netofa, moko kati na bakitani ya Zera; lisanga yango ezalaki
na mibali nkoto tuku mibale na minei. **14** Mpo na sanza
ya zomi na moko: lisanga ya Benaya, moto ya libota ya
Piratoni, moko kati na bato ya libota ya Efrayimi; lisanga
yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **15** Mpo
na sanza ya zomi na mibale: lisanga ya Elidayi, moto ya
libota ya Netofa, moko kati na bakitani ya Otinieli; lisanga
yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **16** Tala
bakonzi ya mabota ya Isalaele: Mpo na libota ya Ribeni:
Eliezeri, mwana mobali ya Zikiri; mpo na libota ya Simeoni:
Shefatia, mwana mobali ya Maaka; **17** mpo na libota ya Levi:
Ashabia, mwana mobali ya Kemweli; mpo na libota ya Aron:
Tsadoki; **18** mpo na libota ya Yuda: Eliwu, ndeko mobali ya
Davidi; mpo na libota ya Isakari: Omiri, mwana mobali ya
Mikaeli; **19** mpo na libota ya Zabuloni: Yishimaeya, mwana
mobali ya Abidiasi; mpo na libota ya Nefitali: Yerimoti, mwana
mobali ya Azirieli; **20** mpo na libota ya Efrayimi: Oze, mwana
mobali ya Azazia; mpo na ndambo ya libota ya Manase:
Joeli, mwana mobali ya Pedaya; **21** mpo na ndambo ya
libota ya Manase kati na Galadi: Yido, mwana mobali ya
Zakari; mpo na libota ya Benjame: Yaasieli, mwana mobali
ya Abineri; **22** mpo na libota ya Dani: Azareeli, mwana
mobali ya Yeroami. Bango wana nde bazalaki bakonzi ya
mabota ya Isalaele. **23** Davidi atangaki te molongo ya
mibali oyo bazalaki na se ya mibu tuku mibale ya mbotama,
pamba te Yawe alakaki ete akokomisa Isalaele ebele lokola
minzoto ya likolo. **24** Joabi, mwana mobali ya Tseruya,
abandaki kotanga bango kasi asilisaki te. Pamba te likolo ya
botangi wana, Yawe akitiselaki Isalaele kanda na Ye. Boye,
motango ya bato yango ekomamaki te na buku ya masolo
ya mokonzi Davidi. **25** Azimaveti, mwana mobali ya Adieli,
azalaki kobatela bibombelo ya bozwi ya mokonzi. Jonatan,
mwana mobali ya Oziasi, azalaki mobateli ya bibombelo na
bazamba, na bingumba, na bamboka mike mpe na bandako
milayi. **26** Eziri, mwana mobali ya Kelubi, azalaki mokambi ya
basali bilanga; **27** Shimei, moto ya engumba Rama, azalaki
mobateli bilanga ya vino; Zabidi, moto ya engumba Shefami,
azalaki mobateli masanga ya vino mpe bilanga ya vino.
28 Bala-Anani, moto ya engumba Gederi, azalaki mobateli
banzete ya olive mpe ya sikomori, na lubwaku ya ngambo ya
weste; Yoashi azalaki mobateli mafuta ya olive; **29** Shitrayi,
moto ya engumba Saroni, azalaki mobateli bangombe oyo
ezalaki kolia na Saroni; Shafati, mwana mobali ya Adilayi,

azalaki mobateli bangombe na mabwaku. **30** Obili, moto ya
libota ya Isimaeli, azalaki mobateli bashamo; Yedeya, moto
ya libota ya Meronoti, azalaki mobateli ba-ane ya basi. **31**
Yazizi, moto ya libota ya Agari, azalaki mobateli bibwele.
Bango nyonso bazalaki babateli bozwi ya mokonzi Davidi. **32**
Jonatan, ndeko ya tata ya Davidi, azalaki mopesi toli, moto
ya mayele mpe mokomi mikanda. Yeyeli, mwana mobali
ya Akimoni, azalaki kolandela bana mibali ya mokonzi. **33**
Ayitofeli azalaki mopesi toli ya mokonzi; mpe Ushayi, moto
ya Ariki, azalaki mobateli sekele ya mokonzi. **34** Yeoyada,
mwana mobali ya Benaya, elongo na Abiatari, bakitanaki na
Ayitofeli. Joabi azalaki mokonzi ya mampinga ya mokonzi.

28 Davidi abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele, na
Yelusalemi: bakonzi ya mabota, bakonzi ya masanga
ya basoda oyo bazalaki kosalela mokonzi, bakonzi ya bankoto
mpe ya bankama ya basoda, babateli bozwi mpe bibwele ya
mokonzi, bato oyo balandelaka bana na ye ya mibali elongo
na basali ya ndako ya mokonzi, basoda ya mpiko mpe bato
nyonso ya lokumu. **2** Mokonzi Davidi atelemaki mpe alobaki:
— Boyoka ngai, bandeko na ngai mpe bato na ngai: Nazalaki
na likanisi ya kotonga esika ya kopema mpo na Sanduku
ya Boyokani ya Yawe, enyatelo ya makolo ya Nzambe na
biso; bongo nabongisaki biloko mpo na kotonga yango. **3**
Kasi Nzambe alobaki na ngai: « Okotonga ndako mpo na
Kombo na Ngai te, pamba te ozali moto ya bitumba mpe
osopaki makila. » **4** Nzokande, Yawe, Nzambe ya Isalaele,
aponaki ngai kati na libota na ngai mobimba mpo ete nazala
mokonzi ya Isalaele mpo na libela. Aponaki Yuda mpo ete
azala mokonzi; mpe kati na ndako ya Yuda, aponaki libota
ya tata na ngai; mpe kati na bana mibali ya tata na ngai,
asepelaki kokomisa ngai mokonzi ya Isalaele mobimba. **5**
Kati na bana na ngai nyonso ya mibali, pamba te Yawe
apesi ngai bango ebele, aponaki Salomo, mwana na ngai ya
mobali, mpo ete avanda na Kiti ya Bokonzi ya Yawe kati na
Isalaele. **6** Alobaki na ngai: « Mwana na yo, Salomo, nde
akotonga Ndako na Ngai mpe lopango na Ngai, pamba te
naponaki ye mpo ete azala mwana mpo na Ngai, mpe Ngai
nakozala tata mpo na ye. **7** Nakolendisa bokonzi na ye mpo
na libela soki akangami makasi na mibeko na Ngai ndenge
azali kosala yango lelo. » **8** Sik'oyo, napesi bino mokumba
liboso ya Isalaele mobimba, ya lisanga ya Yawe, mpe liboso
ya Nzambe na biso, oyo azali koyoka biso: Bosala keba mpo
na kolanda mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bino, mpo
ete bozwa mokili oyo ya kitoko mpe kotika yango lokola libula
epai ya bakitani na bino mpo na libela. **9** Bongo, yo Salomo,
mwana na ngai, yeba Nzambe ya tata na yo mpe salela Ye
na motema na yo mobimba mpe na esengo; pamba te Yawe
amonaka kino na bozindo ya mitema nyonso mpe asosolaka
makanisi na yango nyonso. Soki oluki Ye, okomona Ye; kasi
soki atiki Ye, akobwaka yo mpo na libela. **10** Yeba sik'oyo
ete Yawe aponi yo mpo ete otongela Ye Ndako oyo ekozala
Esika na Ye ya Bule. Yika mpiko mpe sala mosala. **11** Davidi
apesaki Salomo, mwana na ye ya mobali, elili ya ndako moke
ya kokotela na Tempelo, ya bandako mosusu ya Tempelo,
ya bibombelo na yango, ya bashambre na yango ya likolo,
ya bashambre na yango ya kati mpe ya esika ya bolimbisi
masumu. **12** Apesaki ye elili ya nyonso oyo molimo atiaki na
makanisi na ye na tina na lopango ya Tempelo ya Yawe,
ya bashambre nyonso ya zingazinga, ya biloko ya talo ya
Ndako ya Nzambe mpe ya biloko ya bule. **13** Davidi apesaki
ye mibeko na tina na masanga ya Banganga-Nzambe mpe
ya Balevi, na tina na misala nyonso mpe bisalelo nyonso ya
Tempelo ya Yawe. **14** Mpo na bisalelo ya mosala, Davidi
atalisaki kilo ya wolo oyo ekoki mpo na bisalelo nyonso
ya wolo; kilo ya palata oyo ekoki mpo na bisalelo nyonso
ya palata: **15** kilo ya wolo mpo na bitelemiselo ya minda
basala na wolo mpe minda na yango ya wolo kolanda kilo ya
etelemiselo moko na moko ya minda elongo na minda na
yango; kilo ya palata mpo na etelemiselo moko na moko
ya minda, basala na palata mpe minda na yango ya palata
kolanda mosala ya etelemiselo moko na moko ya mwinda;
16 kilo ya wolo mpo na mesa moko na moko ya mapa oyo
ebulisami, kilo ya palata mpo na bamesa ya palata; **17** kilo ya
wolo ya peto mpo na bakanya, basani oyo basalelaka mpo
na kosopa mayi, mpe mpo na bakopo ya milayi; kilo ya wolo
mpo na kopo moko na moko ya moke moko; kilo ya palata
mpo na moko na moko ya bakopo mike ya palata; **18** mpe
kilo ya wolo ya peto mpo na etumbelo ya malasi. Apesaki ye
lisusu elili ya shar ya basheribe ya wolo oyo mapapu na
yango ezali ya kofungwama mpe ezipi Sanduku ya Boyokani
ya Yawe. **19** Davidi alobaki: — Nyonso oyo nazali na yango
na mokanda oyo, ekomami na loboko na Yawe; Ye moko
apesi ngai mayele mpo na kososola misala nyonso oyo elili
ezali kotalisa. **20** Davidi alobaki lisusu na Salomo, mwana na
ye ya mobali: — Yika mpiko mpe sala mosala! Kobanga te,
kozala mpe na somo te; pamba te Yawe, Nzambe na ngai,
azali elongo na yo; akotika yo te mpe akobwaka yo te kino
mosala nyonso ya Tempelo ya Yawe ekosila. **21** Ezali mpe
na masanga ebele ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi oyo
babongisami mpo na misala ya ndenge na ndenge kati na
Tempelo ya Yawe. Na mosala oyo nyonso, okozwa lisungi ya
bato oyo bayebi mosala malamu, oyo bamipesa bango moko
mpo na misala ya ndenge na ndenge. Bakonzi mpe bato
nyonso bakotosa mitindo na yo.

29 Mokonzi Davidi alobaki na lisanga mobimba: —
Salomo, mwana na ngai ya mobali, moko kaka oyo
Nzambe aponi, azali nanu elenge mpe ayebi penza makambo
malamu te. Nzokande, mosala ezali monene, pamba te
Ndako oyo ezali mpo na moto te kasi mpo na Yawe Nzambe.
2 Na bozwi na ngai nyonso, nabongisaki mpo na Ndako ya
Nzambe na ngai: wolo mpo na misala ya wolo, palata mpo
na misala ya palata, ebende mpo na misala ya bibende,
mabaya mpo na misala ya mabaya, mabanga ya onikisi
mpe mabanga ya kobamba, mabanga oyo engengaka mpe
ya balangi ebele, mabanga ya talo ya lolenge nyonso mpe
mabanga ya marbre. Biloko oyo nyonso ezalaki penza ebele.
3 Mpe lisusu, na tina na bolingo na ngai mpo na Ndako ya
Nzambe na ngai, napesi sik'oyo wuta na bozwi na ngai moko:
wolo mpe palata mpo na Ndako ya Nzambe na ngai likolo ya
nyonso oyo nabongisaki mpo na Ndako oyo ya bule: **4** kilo
nkoto nkama moko ya wolo ya peto ya Ofiri, kilo nkoto nkama
mibale na tuku mitano ya palata ya peto mpo na kolatisa
bamir ya Ndako. **5** Wolo mpe palata yango ebongisami
mpo na misala ya wolo mpe ya palata, mpe mpo na misala
nyonso oyo bato ya misala ya maboko basengeli kosala.
Sik'oyo, nani alingi kopesa na esengo mpe na motema moko

epai na Yawe? **6** Boye, bakambi ya mabota, bakonzi ya
mabota ya Isalaele, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama
mpe bakambi ya misala ya mokonzi bapesaki makabo wuta
na mitema na bango moko. **7** Mbala moko, bapesaki mpo na
mosala ya Ndako ya Nzambe: bakilo nkama tuku sambo
ya wolo, biloko ya wolo nkoto zomi, bakilo koleka minkoko
nkama misato ya palata, bakilo nkoto nkama motoba ya
bronze, mpe bakilo koleka minkoko misato ya bibende. **8**
Bato nyonso oyo bazalaki na mabanga ya talo bapesaki
yango na ebombelo ya bozwi ya Tempelo ya Yawe epai ya
Yeyeli, moto ya libota ya Gerishoni. **9** Bato basepelaki mingi
na makabo oyo bango moko bapesaki wuta na mokano ya
mitema na bango, pamba te bazalaki kopesa yango epai ya
Yawe, na motema mobimba. Mokonzi Davidi mpe asepelaki
na yango mingi. **10** Davidi akumisaki Yawe liboso ya lisanga
mobimba na maloba oyo: « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele,
tata na biso, tika ete ozwa lokumu mpo na libela! **11** Oh
Yawe, monene, nguya, kongenga, nkembo mpe bokonzi ezali
ya Yo; pamba te biloko nyonso oyo ezali na likolo mpe na se
ezali ya Yo. Yawe, bokonzi ezali ya Yo, osalaka nyonso oyo
olingi na ekelamu nyonso. **12** Bozwi mpe lokumu ewutaka
epai na Yo; ozali na bokonzi likolo na nyonso, makasi mpe
nguya ezali na maboko na Yo mpo na kotombola mpe kopesa
makasi na moto nyonso. **13** Nzambe na biso, tozali sik'oyo
kosanzola Yo mpe kokumisa Kombo na Yo. **14** Nazali nani,
mpe bato na ngai bazali banani, mpo ete tozwa makoki ya
kopesa makabo oyo, wuta na mokano ya mitema na biso
moko? Nyonso ewutaka epai na Yo, mpe topesi Yo kaka
oyo ewuti na loboko na Yo. **15** Liboso na Yo, tozali bapaya
mpe baleki nzela, ndenge ezalaki batata na biso. Mikolo
na biso awa na mokili ezali koleka lokola elili oyo ezangi
elikya. **16** Oh Yawe, Nzambe na biso, bomengo nyonso
oyo tobongisi mpo na kotonga Tempelo mpo na lokumu ya
Kombo na Yo ya Bule ewuti na loboko na Yo mpe ezali ya
Yo. **17** Oh Nzambe na ngai, nayebi ete oyebi bozindo ya
mitema na biso, osepelaka na bosembo. Napesi nyonso
oyo wuta na mokano ya motema na ngai moko mpe na
makanisi ya lokuta te. Sik'oyo, namoni ndenge nini bato
na Yo, oyo bazali awa, bapesi Yo makabo oyo na motema
malamu. **18** Oh Yawe, Nzambe ya Abrayami, Izaki mpe
Isalaele, batata na biso, batela makanisi oyo kati na mitema
ya bato na Yo mpo na libela mpe sala ete mitema na bango
ekangama na Yo. **19** Pesa na mwana na ngai ya mobali,
Salomo, motema ya boyengebene mpo na kobatela mitindo
na Yo, malako na Yo mpe bikateli na Yo; mpo na kosala
nyonso mpe kotonga Ndako oyo nasaleli mabongisi oyo
nyonso. » **20** Davidi alobaki na bato nyonso: — Bopambola
Yawe, Nzambe na bino! Boye, bato nyonso bakumisaki
Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, bagumbamaki mpe
bafukamaki liboso ya Yawe mpe ya mokonzi. **21** Mokolo oyo
elandaki, babonzaki bambeka mpe bambeka ya kotumba
epai na Yawe: bangombe ya mibali nkoto moko, bameme ya
mibali nkoto moko mpe bana meme nkoto moko elongo na
makabo ya masanga ya vino mpe makabo mosusu ebele,
mpo na Isalaele mobimba. **22** Baliaki mpe bamelaki liboso
ya Yawe na esengo na mokolo wana, mpe batatolaki mpo
na mbala ya mibale ete Salomo, mwana mobali ya Davidi,
azali mokonzi. Bapakolaki ye mafuta mpo ete azala mokonzi;
mpe Tsadoki, mpo ete azala Nganga-Nzambe. **23** Salomo
avandaki na Kiti ya Bokonzi ya Yawe lokola mokonzi na
esika ya Davidi, tata na ye. Apambolamaki mpe Isalaele
mobimba etosaki ye. **24** Bakonzi nyonso, basoda ya mpiko
mpe bana nyonso ya mibali ya mokonzi Davidi batosaki
mokonzi Salomo. **25** Yawe atombolaki Salomo makasi liboso
ya Isalaele mobimba, mpe apesaki ye lokumu ya bokonzi
koleka bakonzi nyonso ya Isalaele oyo balekaki liboso na
ye. **26** Davidi, mwana mobali ya Izayi, azalaki mokonzi ya
Isalaele mobimba. **27** Davidi akonzaki Isalaele mibu tuku
minei: mibu sambo na Ebron mpe mibu tuku misato na
misato na Yelusalemi. **28** Akufaki na kimobange ya esengo.
Atondisamaki na mibu ebele, na bozwi mpe na lokumu;
bongo Salomo, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. **29** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Davidi,
wuta na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya
misala ya mosakoli Samuele, na buku ya misala ya mosakoli
Natan mpe na buku ya misala ya mosakoli Gadi. **30** Kati na
babuku ya misala yango, balobelaki mpe makambo nyonso
ya bokonzi mpe ya makasi na ye, makambo nyonso oyo
ekomelaki ye, Isalaele mpe mikili nyonso ya zingazinga.

2 Masolo ya Kala

1 Salomo, mwana mobali ya Davidi, alendisamaki makasi
na bokonzi na ye, pamba te Yawe, Nzambe na ye, azalaki
elongo na ye mpe akomisaki ye moto monene penza. **2**
Salomo abengisaki Isalaele mobimba: bakonzi ya bankoto
ya basoda, bakonzi ya bankama ya basoda, basambisi,
bakambi ya Isalaele mobimba mpe bakambi ya mabota.
3 Bongo, Salomo elongo na lisanga mobimba bakendeki
na esambelo ya likolo ya ngomba, na Gabaoni, pamba
te Ndako ya kapo ya Bokutani ya Nzambe, oyo Moyize,
mosali na Yawe, atelemisaki na esobe ezalaki kuna. **4**
Nzokande, Davidi amemaki Sanduku ya Nzambe, wuta na
Kiriati-Yearimi kino na esika oyo abongisaki mpo na yango,
pamba te atelemisaki mpo na yango Ndako ya kapo kati na
Yelusalemi. **5** Kasi etumbelo ya bronze oyo Betisaleyeli,
mwana mobali ya Uri mpe koko ya Wuri, atongaki ezalaki
liboso ya Mongombo. Ezalaki kuna nde Salomo elongo na
lisanga mobimba balukaki Yawe. **6** Salomo akendeki na
etumbelo ya bronze, liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo
ya Bokutani, mpe abonzaki kuna bambeka ya kotumba nkoto
moko. **7** Na butu wana, Nzambe abimelaki Salomo mpe
alobaki na ye: — Senga Ngai nyonso oyo olingi ete napesa
yo. **8** Salomo azongiselaki Nzambe: — Otalisi bolamu
monene epai ya Davidi, tata na ngai, mpe otie ngai mokonzi
na esika na ye. **9** Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, tika ete elaka
oyo opesaki epai ya Davidi, tata na ngai, ekokisama! Pamba
te ezali Yo nde otie ngai mokonzi ya bato oyo bazali ebele
lokola putulu ya mabele. **10** Pesa ngai bwanya mpe boyebi
mpo ete nakoka kotambolisa bato oyo. Pamba te, nani
akolonga kokamba ebele ya bato na Yo oyo? **11** Nzambe
alobaki na Salomo: — Lokola likambo oyo ezali posa ya
motema na yo; lokola osengi bozwi te, bomengo to lokumu
te to mpe kufa ya banguna na yo te; lokola osengi te bomoi
molayi, kasi osengi bwanya mpe boyebi mpo na kotambolisa
bato na Ngai, oyo natie yo mokonzi na bango, **12** bwanya
mpe boyebi ekopesamela yo, mpe nakopesa yo lisusu bozwi,
bomengo mpe lokumu oyo mokonzi moko te, liboso na yo,
atikala kozwa, mpe mokonzi moko te, sima na yo, akotikala
kozwa. **13** Bongo Salomo alongwaki na esambelo ya likolo
ya ngomba, na Gabaoni epai wapi akendeki liboso ya Ndako
ya kapo ya Bokutani, mpe azongaki na Yelusalemi. Mpe
akomaki mokonzi ya Isalaele. **14** Salomo asangisaki bashar
mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda; azalaki
na bashar nkoto moko na nkama minei, mpe basoda oyo
batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale.
Abombaki bango kati na bingumba epai wapi babombaka
bashar, mpe na Yelusalemi epai wapi mokonzi azalaki
kovanda. **15** Mokonzi asalaki ete wolo mpe palata ekoma
ebele na Yelusalemi lokola mabanga, mpe banzete ya sedele
ekoma ebele lokola banzete ya sikomori oyo ezali kati na
mokili ya lubwaku. **16** Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta
na Ejipito mpe na engumba Kue. Bato ya mombongo ya
mokonzi nde bazalaki kosomba yango kuna na engumba
Kue. **17** Bazalaki kosomba na Ejipito shar moko na motuya
ya mbongo ya bibende ya palata, nkama motoba, mpe
mpunda moko na motuya ya mbongo ya bibende, nkama
moko na tuku mitano; bazalaki mpe kosomba yango mpo na
bakonzi nyonso ya bato ya Iti mpe ya Siri.

2 Salomo apesaki mitindo mpo na kotonga Tempelo ya
Yawe mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko. **2** Salomo
asangisaki bato nkoto tuku sambo mpo na komema biloko
ya kotongela, bato nkoto tuku mwambe mpo na kobuka
mabanga na bangomba, mpe bato nkoto misato na nkama
motoba mpo na kokengela bango. **3** Salomo atindaki maloba
oyo epai ya Irami, mokonzi ya Tiri: — Sala na ngai ndenge
osalaki mpo na Davidi, tata na ngai, tango otindelaki ye
mabaya ya nzete ya sedele mpo na kotonga ndako na ye ya
kovanda. **4** Nzokande, ngai nalingi sik'oyo kotonga Tempelo
mpo na Kombo na Yawe, Nzambe na ngai, mpo na kobulisa
yango mpo na lokumu na Ye, mpo na kobonzela Ye malasi
ya solo kitoko lokola mbeka, mpo na kobongisaka kuna
mapa tango nyonso, mpo na kobonzaka kuna bambeka
ya kotumba, tongo mpe pokwa, mpe mpo na kosepelaka
kuna mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti
oyo ekatama, ya Yawe, Nzambe na biso, ndenge ezali
malako ya tango nyonso mpo na Isalaele. **5** Tempelo oyo
nakotonga ekozala monene, pamba te Nzambe na biso
azali monene koleka banzambe nyonso. **6** Kasi nani akoki
kotongela Ye Tempelo, pamba te Likolo mpe Likolo oyo
eleki likolo ekoki kokoka Ye te? Mpe ngai nde nani mpo
ete natongela Ye Tempelo, soki kaka etumbelo te mpo na
kotumba mbeka ya malasi liboso na Ye? **7** Boye, tindela
ngai moto oyo ayebi kosalela wolo, palata, bronze, ebende,
langi ya motane ya pete, langi ya motane ya makasi mpe
langi ya ble, mpe ayebi kotobola bililingi, mpo ete asala
mosala, kati na Yuda mpe Yelusalemi, elongo na basali na
ngai, oyo bayebi penza mosala, ba-oyo Davidi, tata na ngai,
abongisaki. **8** Tindela ngai mpe, wuta na Libani, mabaya
ya nzete ya sedele, ya sipele mpe ya santale, pamba te
nayebi ete bato na yo bayebi malamu kokata banzete ya
Libani. Bato na ngai bakosala elongo na basali na yo, **9**
bakobongisela ngai mabaya ebele, pamba te Tempelo oyo
nazali kotonga esengeli kozala monene mpe kitoko. **10**
Nakopesa na basali na yo, oyo bakokata banzete batone
nkoto motoba ya ble, batone nkoto minei ya orje, balitele ya
vino nkoto nkama libwa, balitele ya mafuta nkoto nkama
libwa. **11** Irami, mokonzi ya Tiri, azongiselaki Salomo na
mokanda: — Ezali mpo ete Yawe alingi bato na Ye nde
akomisi yo mokonzi na bango. **12** Irami alobaki na ye lisusu:
— Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, Mokeli ya likolo mpe
se, apambolama, mpo ete apesi na mokonzi Davidi mwana
mobali ya mayele mpe ya bososoli, oyo akotonga Tempelo
mpo na Yawe mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko.
13 Nazali kotindela yo sik'oyo Urami-Abi; azali penza moto
moko ya mayele oyo ayebi mosala malamu. **14** Mama na ye
azalaki moto ya libota ya Dani, mpe tata na ye, moto ya Tiri.
Abongisama mpo na misala ya wolo, ya palata, ya bronze, ya
ebende, ya mabanga, ya mabaya, ya kotia langi ya motane
makasi, ya ble, ya motane ya pete mpe ya kobongisa lino ya
pete. Ayebi malamu mosala ya kotobola bililingi, mpe akoki
kosala mosala nyonso oyo bakosenga ye. Akosala elongo na
basali na yo mpe na basali ya nkolo na ngai, Davidi, tata
na yo. **15** Sik'oyo, tika ete nkolo na ngai atinda epai ya
basali na ye ble, orje, mafuta mpe masanga ya vino oyo

alakaki. **16** Biso, tokokata banzete nyonso ya Libani, oyo
ozali na yango posa; tokokangisa mpe tokotinda yango na
nzela ya mayi ya ebale monene kino na Jafa. Wuta kuna,
yo okokomisa yango na Yelusalemi. **17** Salomo atangaki
motango ya bapaya nyonso oyo bazalaki kati na Isalaele
kolanda ndenge Davidi, tata na ye, atangaki motango ya
bato. Bazalaki bato nkoto nkama moko na tuku mitano na
misato na nkama motoba. **18** Aponaki bato nkoto tuku sambo
mpo na komema biloko, bato nkoto tuku mwambe mpo na
kobuka mabanga na bangomba, mpe bakengeli nkoto misato
na nkama motoba mpo na kosalisa bato misala.

3 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe kati na
Yelusalemi, na likolo ya ngomba Morija epai wapi Yawe
abimelaki Davidi, tata na ye, mpe kaka na esika oyo Davidi
abongisaki na etando ya Orinani, moto ya Yebusi. **2** Abandaki
kotonga na mokolo ya mibale ya sanza ya mibale, na mobu
ya minei ya bokonzi na ye. **3** Moboko oyo Salomo asalaki
mpo na kotonga Tempelo ya Nzambe ezalaki na bametele
pene tuku misato na molayi, mpe bametele pene zomi, na
mokuse. **4** Ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe
ezalaki na bametele pene zomi, na bosanda, mpe bametele
pene zomi, na mokuse. Apakolaki wolo ya peto kati na yango.
5 Babetaki mabaya ya sipele na bamir ya eteni oyo eleki
monene mpe abambaki wolo ya peto na likolo na yango.
Asalaki bililingi ya nzete ya mbila mpe ya basinga elingama-
lingama lokola basheni. **6** Abambaki mabanga ya talo mpo
na kokomisa yango kitoko. Wolo oyo asalelaki ezalaki wolo
ya Parivayimi. **7** Apakolaki wolo na motondo, na bikuke,
na bamir, mpe atobolaki bililingi ya basheribe na bamir. **8**
Atongaki Esika-Oyo-Eleki-Bule; molayi na yango ekokanaki
na mokuse ya Tempelo ya Yawe: bametele pene zomi, na
molayi, mpe bametele pene zomi, na mokuse. Apakolaki wolo
ya peto ya bakilo pene nkoto tuku mibale kati na Tempelo
ya Yawe. **9** Basete oyo basalelaki ezalaki ya wolo, mpe
ezalaki ya bagrame nkama motoba. Apakolaki lisusu wolo na
bashambre ya likolo. **10** Atiaki bililingi ya basheribe mibale
kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe apakolaki yango wolo. **11**
Mapapu ya basheribe ezalaki na bametele pene zomi na
molayi. Lipapu ya sheribe ya liboso ezalaki na molayi ya
bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe etutaki
mir ya Tempelo ya Yawe; bongo lipapu na ye mosusu, oyo
ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano,
etutaki lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki mpe na
bametele mibale na basantimetele tuku mitano. **12** Ndenge
moko mpe mpo na lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki
na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano:
etutaki mir mosusu ya Tempelo ya Yawe; mpe lipapu mosusu
oyo ezalaki na molayi ya bametele mibale na basantimetele
tuku mitano etutaki lipapu ya sheribe ya liboso. **13** Mapapu
ya basheribe yango ezalaki ya kofungwama na molayi ya
bametele pene zomi. Basheribe nyonso mibale batelemaki
na makolo na bango, mpe bilongi na bango ezalaki kotala na
ngambo ya kati ya Esika ya bule. **14** Asalaki rido ya lino, ya
langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi,
mpe atongaki bililingi ya basheribe na likolo na yango. **15**
Na liboso ya Tempelo ya Yawe, atongaki makonzi mibale
oyo ezalaki na bametele pene zomi na sambo na bosanda.
Na likolo ya likonzi moko na moko, ezalaki na moto ya
bametele mibale na basantimetele tuku mitano. **16** Asalaki
bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni mpe
atiaki yango na mito ya makonzi; asalaki lisusu bililingi ya
bambuma nkama moko ya grenade, mpe akangisaki yango
na bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni. **17**
Mpe atongaki makonzi liboso ya Tempelo ya Yawe: moko na
ngambo ya loboko ya mwasi, mpe mosusu, na ngambo ya
loboko ya mobali. Abengaki likonzi ya ngambo ya loboko ya
mwasi Yakini, mpe oyo ya ngambo ya loboko ya mobali,
Boazi.

4 Salomo asalaki etumbelo ya bronze ya bametele zomi na
molayi, bametele pene zomi na mokuse, mpe bametele
mitano na bosanda. **2** Asalaki nzungu ya monene ya bronze,
oyo ezalaki na lolenge ya libungutulu: monene na yango
ezalaki na bametele mitano; bosanda na yango, bametele
mibale na basantimetele tuku mitano, mpe zingazinga na
yango, bametele zomi na mitano. **3** Na se ya monoko na
yango, na pembeni na yango nyonso, ezalaki na milongo
mibale ya bililingi ya bangombe oyo banyangwisaki mpe
babambaki na nzungu ya monene mpo ete esala eloko kaka
moko; ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya
metele moko. **4** Nzungu yango evandisamaki na likolo ya
bikeko ya bangombe zomi na mibale: misato etalaki na
ngambo ya nor; misato, na ngambo ya weste; misato, na
ngambo ya sude; mpe misato, na ngambo ya este. Bongo
sima ya bangombe yango nyonso etalaki na ngambo ya
kati. **5** Mbinga ya nzungu yango ezalaki na basantimetele
pene mwambe. Babongisaki pembeni ya monoko na yango
lokola pembeni ya kopo oyo batia bililingi ya fololo ya lisi.
Ezalaki kotonda na balitele ya mayi pene nkoto tuku minei
na misato. **6** Salomo asalaki lisusu basani zomi ya minene:
mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano, na
ngambo ya loboko ya mwasi, mpo na kosukola bisalelo
mpo na bambeka ya kotumba. Kasi Banganga-Nzambe
bazalaki kosukola na nzungu ya monene. **7** Asalaki lisusu
bitelemiselo zomi ya minda, basala na wolo kolanda ndakisa
na yango oyo epesamaki; mpe atiaki yango na eteni oyo
eleki monene kati na Tempelo: mitano na ngambo ya loboko
ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi. **8**
Asalaki bamesa zomi mpe atiaki yango kati na eteni oyo
eleki monene: mitano na ngambo ya loboko ya mobali,
mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi. Asalaki lisusu
bakopo nkama moko ya wolo mpo na kosopela makila
na likolo ya etumbelo. **9** Asalaki lopango ya Banganga-
Nzambe mpe lopango monene. Asalaki bikuke ya lopango
mpe alatisaki yango bronze. **10** Atiaki nzungu ya monene na
ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, na ngambo ya
sude-este. **11** Urami asalaki basani ya kotia putulu, bapawu
mpe bakopo mpo na kosopela makila. Urami asilisaki mosala
nyonso oyo mokonzi Salomo atindaki ye kosala mpo na
Tempelo ya Nzambe: **12** makonzi mibale, mito mibale ya
libungutulu na suka ya makonzi nyonso mibale, bililingi
mibale ya basinga oyo basala lokola monyama mpo na
kozipa mito nyonso mibale ya makonzi yango, **13** bililingi ya
bambuma ya grenade nkama minei ekangana na maboke
ya bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama: milongo
mibale ya bililingi ya grenade mpo na elilingi moko na moko
ya basinga oyo basala lokola monyama, mpo na kozipa

mito nyonso mibale ya makonzi; **14** bivandelo zomi mpe
basani zomi ya minene, oyo batiaki na likolo ya bivandelo,
15 nzungu ya monene ya libungutulu, bikeko ya bangombe
zomi na mibale oyo ezalaki komema nzungu ya monene,
16 basani mpo na kotia putulu, bapawu, biloko ya songe
mpo na misuni elongo na bisalelo na yango nyonso. Urami-
Abi asalelaki mokonzi Salomo biloko oyo nyonso mpo na
Tempelo ya Yawe; asalaki yango na bronze oyo bapetola
na moto. **17** Mokonzi asengaki ete banyangwisa yango
kati na mabele, na etando ya Yordani, kati na Sukoti mpe
Tseredata. **18** Mpo ete Salomo asalaki biloko oyo nyonso
ebele koleka, yango wana bakokaki te koyeba kilo ya bronze
oyo basalelaki. **19** Salomo asalaki lisusu na wolo biloko
nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe: etumbelo;
bamesa oyo, na likolo na yango, bazalaki kotia mapa liboso
ya Yawe; **20** bitelemiselo ya minda elongo na minda na
yango, oyo basala na wolo ya peto, mpo na kopela liboso ya
Esika-Oyo-Eleki-Bule, **21** bafololo na yango, minda na yango
mpe biloko ya wolo ya kozwela makala na moto, basala na
wolo ya peto makasi; **22** bambeli, bakopo mpo na kosopela
makila, bakeni, bambabola ya wolo ya peto, bikangelo ya
wolo ya bikuke ya Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe bikuke ya esika
oyo bato nyonso bavandaka, na ekotelo ya Tempelo.

5 Tango Salomo asilisaki misala nyonso ya kotonga
Tempelo ya Yawe, amemaki biloko oyo Davidi, tata na ye,
abulisaki: palata, wolo mpe bisalelo nyonso; atiaki yango kati
na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Nzambe. **2** Bongo
Salomo abengisaki, na Yelusalemi, bakambi nyonso ya
Isalaele, bakambi nyonso ya bituka mpe ya mabota nyonso
ya bato ya Isalaele, mpo na komema Sanduku ya Boyokani
ya Yawe wuta na Siona, engumba ya Davidi. **3** Bato nyonso
ya Isalaele basanganaki pene ya mokonzi na tango ya feti ya
Bandako ya kapo, na sanza ya sambo. **4** Tango bakambi
nyonso ya Isalaele bakomaki, Balevi batombolaki Sanduku.
5 Banganga-Nzambe mpe Balevi bamemaki Sanduku yango,
Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bisalelo nyonso ya bule
oyo ezalaki kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **6** Mokonzi
Salomo mpe lisanga mobimba ya Isalaele oyo esanganaki
epai na ye liboso ya Sanduku babonzaki lokola mbeka
bameme mpe bangombe oyo balongaki kotanga te mpo na
koyeba motango na yango, pamba te ezalaki ebele penza. **7**
Banganga-Nzambe batiaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe
na esika na yango, kati na Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-
Bule, na se ya mapapu ya basheribe. **8** Mapapu ya basheribe
ezalaki ya kofungwama na likolo ya esika oyo Sanduku
ezalaki, bongo ezipaki Sanduku mpe banzete ya komemela
yango. **9** Mpo ete banzete yango elekaki milayi, basonge
na yango ezalaki komonana wuta na likolo ya Sanduku, na
liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule; kasi ezalaki komonana te
wuta na libanda. Sanduku etikala wana kino na mokolo ya
lelo. **10** Kati na Sanduku, ezalaki na eloko mosusu te longola
kaka bitando mibale ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi
epai wapi Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele
tango babimaki na Ejipito. **11** Tango Banganga-Nzambe
bazalaki kobima libanda ya Esika ya bule, pamba te bango
nyonso bamibulisaki mpe batalaki kokitana ya masanga na
bango te, **12** Balevi oyo nyonso bazalaki kobeta mindule:
Azafi, Emani, Yedutuni elongo na bana na bango ya mibali
mpe bandeko na bango; bazalaki kotelema na ngambo
ya este ya etumbelo, balata bilamba ya lino ya kitoko,
mpe bazalaki kobeta manzanza, mandanda mpe banzenze.
Bazalaki elongo na Banganga-Nzambe nkama moko na tuku
mibale oyo bazalaki kobeta bakelelo. **13** Babeti nyonso ya
bakelelo mpe bayembi bazalaki kosangana lokola moto moko
mpo na kotombola mongongo moko, mpo na kokumisa mpe
kosanzola Yawe. Bazalaki kotombola mingongo na bango
mpo na kokumisa mpe koyembela Yawe na bakelelo, na
manzanza mpe na bibetelo mosusu ya mindule: Yawe azali
malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! Na tango
wana kaka, Tempelo ya Yawe etondisamaki na lipata. **14**
Mpe mpo na lipata, Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te
kotelema kati na yango mpo na kosala mosala na bango,
pamba te nkembo na Yawe etondisaki Tempelo ya Nzambe.

6 Bongo Salomo alobaki: « Yawe alobaki ete akovanda
kati na esika ya molili! **2** Mpe ngai natongeli Yo ndako ya
lokumu, esika oyo okovanda mpo na libela! » **3** Mokonzi
abalukaki mpe apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele.
Lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki ya kotelema. **4** Alobaki:
— Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama; Ye oyo,
na monoko na Ye moko, alobaki na tata na ngai, Davidi,
mpe akokisi, na maboko na Ye, makambo oyo alakaki: **5**
« Wuta mokolo oyo nabimisaki bato na Ngai, Isalaele, na
Ejipito, naponaki engumba moko te kati na mabota nyonso ya
Isalaele mpo ete batonga kuna Tempelo epai wapi Kombo na
Ngai ekozala, mpe naponaki moto mosusu te lokola mokonzi
ya bato na Ngai, Isalaele, **6** kasi naponaki nde Yelusalemi
mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna, mpe Davidi mpo ete
akamba bato na Ngai, Isalaele! » **7** Tata na ngai, Davidi,
azalaki na makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya
Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **8** Kasi Yawe alobaki
na Davidi, tata na ngai: « Osali malamu lokola ozwi makanisi
ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. **9**
Kasi ezali yo te moto okotonga Tempelo yango; ezali nde
mwana na yo ya mobali, oyo akobima na mokongo na yo
moko, moto akotonga Tempelo yango mpo na lokumu ya
Kombo na Ngai. » **10** Yawe akokisi elaka na Ye: nakitani
tata na ngai, Davidi; navandi na kiti ya bokonzi ya Isalaele,
ndenge kaka Yawe alobaki, mpe natongi Tempelo mpo
na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **11**
Natie kuna Sanduku ya Boyokani ya Yawe, boyokani oyo
asalaki elongo na bana ya Isalaele. **12** Bongo Salomo
atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe; mpe na miso ya
lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko na ye.
13 Solo, Salomo atongaki na bronze etemelo ya kolobela:
ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na
molayi, bametele mibale na basantimetele tuku mitano na
mokuse, mpe metele pene moko na bosanda; mpe atiaki
yango na kati-kati ya lopango. Amataki na likolo na yango,
afukamaki liboso ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki
maboko likolo **14** mpe asambelaki: — Yawe, Nzambe ya
Isalaele! Ezali na nzambe moko te oyo akokani na Yo,
ezala kuna na likolo to awa na se. Obatelaka boyokani mpe
bolingo na Yo mpo na basali na Yo, oyo batambolaka kolanda
mokano na Yo na mitema na bango mobimba. **15** Okokisi
bilaka oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo;
makambo oyo olobaki, na monoko na Yo, okokisi yango na

nguya ya loboko na Yo, ndenge ezali komonana na mokolo
ya lelo. **16** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa
mpe elaka mosusu oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe
mosali na Yo, tango olobaki na ye: « Okozangaka te moto
oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele, na miso na
Ngai, soki bana na yo bakotambola malamu liboso na Ngai
mpe bakotosa mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda
mokano na Ngai. » **17** Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, tika
ete elaka oyo opesaki na Davidi, mosali na Yo, ekokisama!
18 Boni, Nzambe akoki solo kovanda na mokili elongo na
bato? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki
kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo na Tempelo oyo ngai
natongi? **19** Yawe, Nzambe na ngai, yoka na bokebi losambo
mpe libondeli na ngai, mowumbu na Yo! Yoka koganga mpe
libondeli oyo mowumbu na Yo azali kotombola epai na Yo! **20**
Tika ete, moyi mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama
mpo na kotala Tempelo oyo, esika oyo olobaki ete okotia
kuna Kombo na Yo! Yoka losambo oyo mowumbu na Yo
azali kotombola na esika oyo! **21** Okoyoka mabondeli oyo
mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele, bakotombola epai
na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo! Tika ete oyoka
biso wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka mpe limbisa! **22**
Soki moto asali lisumu epai ya mozalani na ye, mpe batindi
ye na makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe,
liboso ya etumbelo na Yo kati na Tempelo oyo, **23** yoka wuta
na Likolo; sala mpe kata makambo kati na bawumbu na Yo
mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe mpe komemisa ye
ngambo ya mabe na ye kolanda etamboli na ye, mpe mpo na
kolongisa moto ya sembo mpe kosalela ye kolanda bosembo
na ye. **24** Soki banguna balongi bato na Yo, Isalaele, mpo
ete basalaki masumu liboso na Yo, soki babongoli mitema
mpo na kozongela Yo, basanzoli Kombo na Yo, basambeli
mpe babondeli Yo, kati na Tempelo oyo, **25** yoka wuta na
Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe zongisa
bango na mabele oyo opesaki bango mpe batata na bango!
26 Soki likolo ekangami mpe mvula ezali lisusu te mpo ete
basalaki masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na
ngambo ya esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki
masumu na bango, pamba te osili koyokisa bango soni, **27**
yoka bango wuta na Likolo, limbisa masumu ya bawumbu
na Yo mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa
bango nzela malamu oyo basengeli kolanda— mpe tinda
mvula na mokili na Yo, mokili oyo opesaki lokola libula epai
ya bato na Yo. **28** Soki nzala makasi to bokono makasi to
moto to bokawuki to kopola ya bambuma to mabanki to
mankoko eyei kati na mokili, soki banguna bazingeli bato
na Yo kati na mokili na bango, na bikuke ya bingumba na
bango, to soki pasi to bokono ya lolenge nyonso ekweyeli
bango, **29** soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa
makasi kati na mitema na bango mpo na pasi to bokono
yango, moko na moko atomboli maboko na ye na ngambo
ya Tempelo oyo, asambeli to abondeli Yo, **30** yoka ye wuta
na Likolo, evandelo na Yo, limbisa, zongisela moto na moto
kolanda etamboli na ye, mpo ete oyebi motema na ye. Solo,
Yo kaka nde oyebi mitema ya bato. **31** Sala bongo mpo ete
batosa Yo mpe batambola na banzela na Yo mikolo nyonso
oyo bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na
biso. **32** Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na
molongo ya Isalaele, bato na Yo: wana akowuta na mokili ya
mosika, mpo na Kombo monene na Yo, mpo na loboko na
Yo ya nguya mpe esembolama; soki ayei mpe asambeli na
kotala na ngambo ya Tempelo oyo, **33** yoka wuta na Likolo,
evandelo na Yo, mpe salela ye nyonso oyo akosenga Yo mpo
ete bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo, batosa
Yo lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo
oyo natongi ebulisami nde mpo na Kombo na Yo. **34** Tango
bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na
nzela oyo okolakisa bango, soki basambeli Yo na kotala
na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya
Tempelo oyo natongi mpo na Kombo na Yo, **35** yoka wuta
na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa
bango. **36** Tango bakosala masumu liboso na Yo, pamba te
moto nyonso asalaka masumu, bongo Yo osilikeli bango mpe
okabi bango na maboko ya banguna oyo bamemi bango
na bowumbu kati na mokili songolo, ezala ya mosika to
ya pene, **37** soki, wuta na mokili ya bowumbu, basosoli,
babongoli mitema, babondeli Yo kati na mokili ya bowumbu
na bango mpe balobi: « Tosalaki masumu, tosalaki bambeba,
tosalaki makambo mabe; » **38** soki, wuta na mokili epai wapi
bamemaki bango na bowumbu, basengi Yo bolimbisi, na
mitema mpe na milimo na bango mobimba, soki basambeli
na kotala na ngambo ya mokili na bango, oyo opesaki epai
na batata na bango, na ngambo ya engumba oyo oponaki
mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na lokumu
ya Kombo na Yo, **39** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo;
yoka losambo mpe mabondeli na bango, longisa bosembo
na bango mpe limbisa bato na Yo na masumu oyo basalaki
liboso na Yo. **40** Kobanda sik'oyo, oh Nzambe na ngai, tika
ete miso na Yo ezala ya kofungwama mpe matoyi na Yo
eyoka na bokebi mabondeli oyo ekosalema na esika oyo! **41**
Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, **42** Oh Yawe Nzambe, kobwaka
te mopakolami na Yo,

7 Tango Salomo asilisaki kosambela, moto ekitaki wuta na
Likolo mpe ezikisaki mbeka ya kotumba mpe bambeka
mosusu, mpe nkembo na Yawe etondisaki Tempelo. **2**
Banganga-Nzambe bakokaki te kokota na Tempelo ya Yawe,
pamba te nkembo na Yawe etondisaki yango. **3** Tango
bana nyonso ya Isalaele bamonaki moto kokita mpe nkembo
na Yawe na likolo ya Tempelo, bafukamaki bilongi kino na
mabele; bongo bagumbamelaki mpe basanzolaki Yawe na
maloba oyo: « Azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko
na seko! » **4** Mokonzi mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki
bambeka liboso ya Yawe. **5** Mokonzi Salomo abonzaki lokola
mbeka bangombe nkoto tuku mibale na mibale mpe bameme
nkoto nkama moko na tuku mibale. Ezalaki ndenge wana nde
mokonzi mpe bato nyonso babulisaki Tempelo ya Nzambe. **6**
Banganga-Nzambe batelemaki na bisika na bango ya mosala,
ndenge moko na Balevi mpe bibetelo mindule ya Yawe oyo
mokonzi Davidi asalaki mpo na kosanzola na yango Yawe
na maloba oyo: « Bolingo na Ye ewumelaka seko na seko.
» Ezalaki Davidi moto apesaki bango mokumba ya kobeta
bibetelo mindule mpo na kokumisa Yawe. Banganga-Nzambe
bazalaki ya kotalana na Balevi mpe bazalaki kobeta bakelelo;
bongo bana nyonso ya Isalaele bazalaki ya kotelema. **7**
Salomo abulisaki lopango ya kati oyo ezalaki liboso ya
Tempelo ya Yawe mpe abonzaki wana bambeka ya kotumba
mpe mafuta ya bambeka ya boyokani; pamba te etumbelo ya

bronze oyo Salomo atongaki ekokaki te koyamba bambeka
ya kotumba, makabo ya gato mpe mafuta. **8** Boye, na tango
wana, Salomo elongo na Isalaele mobimba basalaki feti oyo
ewumelaki mikolo sambo; ezalaki lisanga monene ya bato
oyo bayaki wuta na Amati kino na mayi oyo etiolaka na kati-
kati ya bangomba ya Ejipito. **9** Na mokolo ya mwambe,
basalaki mayangani monene, pamba te babulisaki etumbelo
mikolo sambo mpe basalaki feti mikolo sambo. **10** Bongo
na mokolo ya tuku mibale na misato ya sanza ya sambo,
Salomo azongisaki bato na bandako na bango ya kapo,
na esengo mpe na nsayi kati na mitema mpo na bolamu
oyo Yawe asalelaki Davidi, Salomo mpe Isalaele, bato na
Ye. **11** Sima na Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe,
ndako ya mokonzi mpe kokokisa nyonso oyo azalaki na
yango na makanisi ya kosala kati na Tempelo ya Yawe mpe
kati na ndako na ye moko, **12** Yawe abimelaki Salomo, na
butu, mpe alobaki: — Nayoki losambo na yo mpe naponi
esika oyo lokola Ndako ya bambeka mpo na Ngai. **13** Soki
nakangi likolo mpo ete mvula ebeta te to natindi mabanki
mpo ete ebebisa mokili to natindi bokono mabe kati na bato,
14 soki bato na Ngai, oyo babengami na Kombo na Ngai
bamikitisi, basambeli, baluki elongi na Ngai, mpe bapesi
mokongo na banzela na bango ya mabe, Ngai, nakoyoka
bango wuta na Likolo, nakolimbisa masumu na bango mpe
nakobikisa mokili na bango. **15** Kobanda sik'oyo, miso na
Ngai ekofungwama, mpe matoyi na Ngai ekoyoka na bokebi
mabondeli oyo ekosalema na esika oyo. **16** Naponi mpe
nabulisi Tempelo wana mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna
tango nyonso. Miso mpe motema na Ngai ekozala kuna na
Tempelo yango mpo na libela. **17** Mpo na yo, soki okotambola
liboso na Ngai ndenge Davidi, tata na yo, atambolaki; soki
okosala nyonso oyo natindaki yo mpe okobatela mibeko
mpe malako na Ngai, **18** nakolendisa kiti na yo ya bokonzi
kolanda boyokani oyo nasalaki elongo na Davidi, tata na yo,
tango nalobaki: « Okotikalaka kozanga te mokitani mpo na
kokamba Isalaele lokola mokonzi. » **19** Kasi soki bopengwi
mosika na Ngai, soki bosundoli mibeko mpe malako na Ngai,
oyo natie liboso na bino; soki bokeyi kosalela banzambe
mosusu mpe kofukamela yango, **20** nakopikola bino na
mabele na Ngai, mabele oyo napesaki bino; nakobwaka
mosika ya miso na Ngai Tempelo oyo nabulisi mpo na Kombo
na Ngai mpe nakokomisa yango eloko ya kotiola mpe ya soni
kati na bikolo nyonso. **21** Atako Tempelo oyo ezali sik'oyo
kitoko penza, kasi bato nyonso oyo bakoleka pembeni na
yango bakokamwa mpe bakoloba: « Mpo na nini Yawe asali
makambo ya boye na mokili oyo mpe na Tempelo oyo? »
22 Mpe bakoyanola: « Ezali mpo ete basundolaki Yawe,
Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na Ejipito
mpe bamipesaki na banzambe mosusu, bafukamelaki yango
mpe basalelaki yango; yango wana Yawe ayeisi likolo na
bango pasi oyo nyonso. »

8 Sima na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na
kotonga Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko, **2**
Salomo atongaki lisusu bingumba mike oyo Irami apesaki ye
mpe avandisaki kuna bana ya Isalaele. **3** Salomo akendeki
kobundisa engumba Amati ya Tsoba mpe abotolaki yango.
4 Kati na esobe, atongaki engumba Tadimori; mpe kati na
Amati, atongaki bingumba nyonso ya kobombela biloko.
5 Atongaki lisusu Beti-Oroni ya likolo mpe Beti-Oroni ya
se lokola bingumba batonga makasi, elongo na bamir,
bikuke mpe bibende oyo bakangelaka bikuke, **6** Baalati
mpe bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba biloko na
ye, bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba bashar
mpe bampunda na ye. Salomo atongaki lisusu nyonso oyo
azalaki na yango posa kati na Yelusalemi, na Libani mpe na
mokili nyonso oyo azalaki kokamba. **7** Batikali nyonso kati
na bato ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, ba-
oyo bazalaki bana ya Isalaele te, **8** ba-oyo bana na bango
batikalaki kati na mokili oyo bana ya Isalaele babebisaki,
Salomo azwaki bango mpo na misala makasi, kino na
mokolo ya lelo. **9** Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele
bawumbu mpo na kosala misala makasi na ye, pamba te
bazalaki bato ya bitumba, bakonzi ya basoda na ye, bakonzi
ya bashar na ye mpe ya basoda na ye, oyo batambolisaka
bashar. **10** Ezalaki mpe na bakalaka ya lokumu oyo mokonzi
Salomo atiaki mpo na kokamba basali na ye. Motango na
bango ezalaki nkama mibale na tuku mitano. **11** Salomo
alongolaki mwana mwasi ya Faraon kati na engumba ya
Davidi mpe amemaki ye na ndako oyo atongelaki ye, pamba
te alobaki: « Mwasi na ngai asengeli te kovanda kati na
ndako ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, mpo ete bisika oyo
Sanduku ya Yawe ekoti ezali bule. » **12** Salomo abonzaki
epai na Yawe bambeka ya kotumba, na etumbelo ya Yawe,
oyo atongaki liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo
ya Yawe. **13** Azalaki kobonza yango mokolo na mokolo,
kolanda mitindo ya Moyize na tina na mikolo ya Saba, ya
ebandeli ya sanza mpe ya bafeti misato oyo esalemaka mibu
nyonso: feti ya Mapa ezanga levire, feti ya Baposo mpe feti
ya Bandako ya kapo. **14** Kolanda mokano ya Davidi, tata na
ye, Salomo atiaki masanga ya Banganga-Nzambe kati na
misala na bango mpe Balevi mpo na kokumisa Yawe mpe
kosunga Banganga-Nzambe ndenge ebongisamaki mpo na
mokolo na mokolo. Aponaki lisusu masanga ya bakengeli
bikuke mpo na ekuke moko na moko kolanda etinda oyo
Davidi, moto na Nzambe, apesaki. **15** Batosaki na makambo
nyonso mitindo ya mokonzi mpo na oyo etali Banganga-
Nzambe mpe Balevi, ezala mpo na oyo etali bibombelo
bomengo. **16** Ezali boye nde misala nyonso ya Salomo
esalemaki, kobanda na mokolo oyo batongaki moboko ya
Tempelo ya Yawe kino na mokolo oyo esilaki. Boye, Tempelo
ya Yawe esilaki kotongama. **17** Salomo akendeki na Etsioni-
Geberi mpe na Eyiloti, pembeni ya ebale monene ya Barozo,
kati na mokili ya Edomi. **18** Irami atindelaki ye, na nzela ya
basali na ye, bamasuwa mpe bato oyo bayebaki kotambolisa
malamu masuwa kati na ebale. Bato ya Irami batambolaki
elongo na basali ya Salomo kino na Ofiri, mpe bazwaki kuna
bakilo nkoto zomi na mitano ya wolo oyo bamemaki epai ya
mokonzi Salomo.

9 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya lokumu
ya Salomo, ayaki na Yelusalemi mpo na komeka ye na
nzela ya mituna ya makasi; ayaki elongo na bato ebele mpe
bashamo oyo ememaki biloko na mike-mike oyo epesaka
solo kitoko, wolo ebele mpe mabanga ya talo. Tango akomaki
epai ya Salomo, ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na yango
kati na motema. **2** Salomo apesaki ye biyano na mituna
na ye nyonso; ezalaki ata na motuna moko te oyo Salomo

alongaki te kopesa eyano. **3** Tango mwasi mokonzi ya Saba
amonaki bwanya ya Salomo, ndako oyo atongaki, **4** bilei
oyo azalaki kolia na mesa na ye, ndako ya basali na ye,
esaleli mpe elateli ya basali na ye, basali oyo bapesaka ye
masanga mpe bambeka ya kotumba oyo azalaki kobonza
kati na Tempelo ya Yawe, mwasi mokonzi ya Saba akamwaki
makasi. **5** Alobaki na mokonzi: « Makambo oyo nayokaki
wuta na mokili na ngai na tina na misala mpe na bwanya na
yo ezali ya solo! **6** Nandimaki te makambo oyo bazalaki
koloba na tina na yango kino tango ngai moko nayei mpe
namoni yango na miso na ngai moko. Nzokande, kolanda
oyo ngai namoni, makambo oyo bayebisaki ngai te na tina
na bwanya yango ezali penza kati-kati! Solo, oleki sango ya
lokumu oyo nayokaki na tina na yo! **7** Esengo na bato na
yo, esengo na basali na yo, oyo batelemaka tango nyonso
liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo, oyo etonda na
bwanya! **8** Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama; Ye
oyo asepelaki na yo mpe atiaki yo na kiti na Ye ya bokonzi
lokola mokonzi mpo na kosalela Yawe, Nzambe na yo! Ezali
mpo ete Nzambe na yo alingaka Isalaele mpe alingi ete
ewumela mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi na
yango, mpo ete osala na bosolo mpe na bosembo. » **9** Mwasi
mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto
misato na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya
solo kitoko mpe mabanga ya talo. Etikala lisusu kozala te na
biloko ebele ya solo kitoko lokola biloko oyo mwasi mokonzi
ya Saba amemelaki mokonzi Salomo. **10** Lisusu, basali ya
Irami mpe ya Salomo, oyo bamemaki wolo wuta na Ofiri
bamemaki mpe mabaya ya santale mpe mabanga ya talo.
11 Mokonzi asalaki na mabaya wana ya santale makonzi
ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi, banzenze
mpe mandanda mpo na bayembi. Batikalaki nanu komona
nyonso wana te kati na mokili ya Yuda. **12** Na ngambo na
ye, mokonzi Salomo apesaki na mwasi mokonzi ya Saba
biloko nyonso oyo azalaki na yango posa mpe oyo asengaki,
koleka kutu biloko oyo amemelaki mokonzi. Sima na yango,
mwasi mokonzi ya Saba azongaki elongo na basali na ye,
na mokili na ye. **13** Mobu na mobu, Salomo azalaki kozwa
bakilo ya wolo nkoto tuku mibale, **14** mbongo ya mpako ya
bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko oyo bazalaki
kosomba na bamboka ya bapaya, mpe mbongo ya mpako
ya bateki biloko ya ndenge na ndenge. Bakonzi nyonso ya
Arabi mpe bayangeli ya bituka bazalaki komema wolo mpe
palata epai ya Salomo. **15** Mokonzi Salomo asalisaki na
wolo batuta banguba minene nkama mibale; nguba moko na
moko esengaki bakilo motoba ya wolo. **16** Asalisaki lisusu
na wolo batuta banguba mike nkama misato; nguba moko na
moko ya moke esengaki bakilo misato ya wolo. Mokonzi
atiaki yango kati na ndako na ye, oyo bazalaki kobenga «
ndako ya zamba ya Libani. » **17** Mokonzi asalaki na pembe
ya nzoko kiti moko monene ya bokonzi mpe abambaki yango
wolo ya peto. **18** Kiti yango ya bokonzi ezalaki na ematelo
ya binyatelo motoba, enyatelo makolo ya wolo ekanganaki
na kiti. Na bangambo nyonso mibale, ezalaki na bisika ya
kotia maboko, mpe bikeko mibale ya nkosi na pembeni ya
bisika ya kotia maboko. **19** Bikeko zomi na mibale ya nkosi
ezalaki na likolo ya binyatelo motoba ya ematelo: enyatelo
moko na moko ezalaki na bikeko mibale, ekeko moko na
ngambo moko na moko. Kati na mikili nyonso, eloko ya
ndenge wana etikala nanu kosalema te. **20** Bakopo nyonso
ya mokonzi Salomo ezalaki ya wolo, mpe biloko nyonso ya
ndako ya Zamba ya Libani ezalaki ya wolo ya peto. Pamba
te, na tango oyo Salomo azalaki mokonzi, palata ezalaki
na motuya ata te. **21** Mokonzi azalaki na bamasuwa oyo
ezalaki kokende na Tarsisi, elongo na basali ya Irami. Sima
na mibu nyonso misato, bamasuwa ezalaki kozonga wuta
na Tarsisi mpe ezalaki komema wolo, palata, pembe ya
nzoko, bamakaku mpe bandeke oyo babengaka « Paoni. »
22 Mokonzi Salomo alekaki bakonzi nyonso ya mokili na
bozwi mpe na bwanya. **23** Bakonzi nyonso ya mokili bazalaki
koluka kokutana na Salomo mpo na koyoka bwanya oyo
Nzambe atiaki kati na motema na ye. **24** Moko na moko
azalaki komemela ye lokola kado biloko ya palata, biloko ya
wolo, bilamba, bibundeli, biloko ya mike-mike ya solo kitoko,
bampunda mpe bamile. Mpe ezalaki bongo mibu nyonso. **25**
Salomo azalaki na bashambre nkoto minei mpo na kobomba
bampunda elongo na bashar, mpe batambolisi nkoto zomi
na mibale mpo na bashar. Atiaki yango kati na bingumba
ya bashar mpe epai na ye, Salomo, kati na Yelusalemi. **26**
Azalaki likolo ya bakonzi nyonso, longwa na Ebale (Efrate)
kino na mokili ya bato ya Filisitia mpe na mondelo ya Ejipito.
27 Mokonzi asalaki ete palata ekoma ebele kati na Yelusalemi
lokola mabanga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola
banzete ya sikomori oyo ezali kati na mokili ya lubwaku. **28**
Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na mikili
mosusu. **29** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Salomo,
kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya
misala ya mosakoli Natan, ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo;
mpe kati na buku ya bimoniseli ya Yedo, momoni makambo,
na tina na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. **30** Salomo
akonzaki Isalaele mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi.
31 Bongo Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana
na ye, Roboami, akitanaki na ye na bokonzi.

10 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga
mobimba ya Isalaele esanganaki mpo na kokomisa
ye mokonzi. **2** Kasi sima na Jeroboami, mwana mobali
ya Nebati, koyoka sango yango wuta na Ejipito epai wapi
akendeki kobombama mpo na kokima mokonzi Salomo,
azongaki wuta na Ejipito. **3** Boye, batindaki bato kobenga
Jeroboami; bongo ye Jeroboami elongo na lisanga mobimba
ya Isalaele bakendeki epai ya Roboami mpe balobaki na
ye: **4** — Tata na yo anyokolaki biso makasi. Kasi sik'oyo,
yo, lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo
atia na mito na biso; bongo biso, tokosalela yo. **5** Roboami
azongisaki: — Bopesa ngai mikolo misato mpo na koyekola
likambo yango, bongo bozongela ngai. Mpe bato bakendeki.
6 Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya bampaka oyo basalaki
elongo na Salomo, tata na ye, tango azalaki nanu na bomoi.
Alobaki na bango: — Toli nini bozali kopesa ngai lokola
eyano ya kopesa epai ya bato oyo? **7** Bazongiselaki ye: —
Soki omitalisi lokola moto malamu epai ya bato oyo, soki
olobeli bango na boboto mpe opesi bango eyano ya malamu,
bakozala tango nyonso basali na yo. **8** Kasi Roboami aboyaki
toli oyo bampaka bapesaki ye; asengaki toli epai ya bilenge
mibali oyo bakolaki esika moko na ye mpe bazalaki kosalela
ye. **9** Atunaki bango: — Toli nini bozali kopesa lokola eyano

ya kopesa epai ya bato oyo balobi na ngai: « Lembisa
misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na mito
na biso? » **10** Bilenge mibali oyo bakolaki esika moko na
ye bazongisaki: — Tala makambo oyo okoyebisa bato oyo
balobi na yo: « Tata na yo anyokolaki biso na misala makasi;
kasi yo, lembisela biso yango! » Yebisa bango: « Mosapi na
ngai ya moke eleki loketo ya tata na ngai na monene. **11**
Kobanda lelo, soki tata na ngai anyokolaki bino na misala
makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki
tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama,
ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. » **12** Sima na mikolo
misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki epai ya
Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango: « Bozongela
ngai sima na mikolo misato. » **13** Mokonzi Roboami aboyaki
kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye, ayanolaki bato na
maloba mabe makasi; **14** alandaki toli ya bilenge mibali mpe
ayebisaki bango: — Soki tata na ngai anyokolaki bino na
misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka;
soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama,
ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. **15** Mokonzi aboyaki
koyoka bato, pamba te ezalaki Nzambe nde asalaki bongo
mpo na kokokisa Liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto
ya Silo. **16** Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete
mokonzi aboyi koyoka bango, bazongiselaki ye: — Eloko nini
ya lisanga tozali na yango na Davidi? Tozali na eloko moko te
ya lisanga na mwana mobali ya Izayi! Isalaele, tika ete moto
na moto azonga na ndako na ye ya kapo! Mpe yo, mokitani
ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako na yo! Wana
bana nyonso ya Isalaele bazongaki na bandako na bango
ya kapo, **17** Roboami akobaki kokonza bana ya Isalaele
oyo bazalaki kovanda na bingumba ya Yuda. **18** Mokonzi
Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi ya misala
makasi, kasi bana ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe
akufaki. Nzokande, mokonzi Roboami alongaki komata na
shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi. **19** Ezali boye nde
bana ya Isalaele batombokelaki ndako ya Davidi kino na
mokolo ya lelo.

11 Tango Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki
mabota ya Yuda mpe ya Benjame, aponaki bilombe
ya bitumba nkoto nkama moko na tuku mwambe mpo na
kobundisa Isalaele mpe kozongisa bokonzi na maboko ya
Roboami. **2** Kasi Yawe alobaki na Shemaya, moto na
Nzambe: **3** — Yebisa Roboami, mwana mobali ya Salomo,
mokonzi ya Yuda, mpe bana nyonso ya Isalaele oyo bazali
kati na Yuda mpe Benjame: **4** « Tala liloba oyo Yawe
alobi: ‹ Bokende te kobundisa bandeko na bino! Tika ete
moto moko na moko azonga na ndako na ye, pamba te
ngai moko nde nasali makambo nyonso oyo eleki. › »
Batosaki Liloba na Yawe, bazongaki na bandako na bango
mpe batikaki mabongisi ya kobundisa Jeroboami. **5** Wana
Roboami avandaki na Yelusalemi, atongaki bamir zingazinga
ya bingumba ebele ya Yuda mpo na kolendisa yango. **6**
Alendisaki Beteleemi, Etami, Tekoa, **7** Beti-Tsuri, Soko,
Adulami, **8** Gati, Maresha, Zifi, **9** Adorayimi, Lakishi, Azeka,
10 Tsorea, Ayaloni mpe Ebron. Oyo nde ezalaki bingumba
batonga makasi kati na Yuda mpe Benjame. **11** Atongaki
zingazinga na yango bamir, atiaki kuna bayangeli mpe
bibombelo ya biloko ya kolia, ya mafuta mpe ya vino. **12** Kati
na bingumba yango nyonso, atiaki banguba minene mpe
makonga mpo na kokomisa yango makasi koleka. Boye Yuda
mpe Benjame ekomaki ya Roboami. **13** Banganga-Nzambe
mpe Balevi oyo bazalaki kati na Isalaele mobimba bayaki
kosangana na Roboami wuta na bituka na bango nyonso. **14**
Balevi batikaki bandako mpe mabele na bango, bakendeki
na Yuda mpe na Yelusalemi, pamba te Jeroboami mpe bana
na ye ya mibali bapekisaki bango kosala mosala na bango ya
bonganga-Nzambe ya Yawe. **15** Boye, ye moko Jeroboami
aponaki banganga-nzambe mpo na bisambelo ya likolo ya
bangomba mpe mpo na banzambe ya bikeko oyo asalaki
na lolenge ya bantaba ya mibali mpe ya bana ngombe. **16**
Bato ya mabota nyonso ya Isalaele, oyo balukaka Yawe,
Nzambe ya Isalaele, na mitema na bango mobimba balandaki
Balevi, na Yelusalemi, mpo na kobonzela Yawe, Nzambe
ya batata na bango, mbeka. **17** Mibu misato, balendisaki
bokonzi ya Yuda mpe nguya ya Roboami, mwana mobali ya
Salomo; pamba te mibu misato yango, balandaki ndakisa ya
Davidi mpe ya Salomo. **18** Roboami abalaki Maalati, mwana
mwasi ya Yerimoti, mwana mobali ya Davidi mpe ya Abiyaili,
mwana mwasi ya Eliabi, mwana mobali ya Izayi. **19** Maalati
abotelaki Roboami bana mibali oyo: Yewushi, Shemaria
mpe Zaami. **20** Sima, Roboami abalaki Maaka, mwana
mwasi ya Abisalomi, oyo abotelaki ye: Abiya, Atayi, Ziza mpe
Shelomiti. **21** Roboami alingaki mingi Maaka, mwana mwasi
ya Abisalomi, koleka basi mpe bamakangu na ye nyonso.
Azalaki na basi zomi na mwambe mpe bamakangu tuku
motoba; mpe abotaki bana mibali tuku mibale na mwambe
mpe bana basi tuku motoba. **22** Roboami aponaki Abiya,
mwana mobali ya Maaka, mpo ete azala mokambi ya liboso
ya bandeko na ye ya mibali, pamba te azalaki na makanisi
ya kokomisa ye mokonzi. **23** Boye, asalelaki mayele ya
kopanza bana na ye nyonso ya mibali kati na bituka nyonso
ya Yuda mpe ya Benjame, kati na bingumba nyonso batonga
makasi; apesaki bango bilei mpe basi ebele.

12 Tango bokonzi ya Roboami elendisamaki mpe ye
moko akomaki makasi, ye mpe Isalaele mobimba
basundolaki Mobeko ya Yawe. **2** Boye, lokola bazalaki lisusu
kotosa Yawe te, Shishaki, mokonzi ya Ejipito, abundisaki
Yelusalemi na mobu ya mitano ya bokonzi ya Roboami.
3 Ayaki wuta na Ejipito elongo na bashar nkoto moko na
nkama mibale, basoda nkoto tuku motoba oyo babundaka
likolo ya bampunda elongo na mampinga ya basoda ebele
oyo motango na bango ekokaki kotangama te: basoda ya
mokili ya Libi, ya Suki mpe ya Kushi. **4** Abotolaki bingumba
batonga makasi ya Yuda mpe akendeki kino na Yelusalemi.
5 Bongo, mosakoli Shemaya akendeki epai ya Roboami mpe
bakambi ya Yuda oyo basanganaki na Yelusalemi tango
bamonaki Shishaki kopusana. Alobaki na bango: — Tala
liloba oyo Yawe alobi: « Bosundolaki Ngai, yango wana Ngai
mpe nasundoli bino na maboko ya Shishaki. » **6** Mokonzi
elongo na bakambi ya Isalaele bamikitisaki, bandimaki mabe
na bango mpe balobaki: — Yawe azali sembo! **7** Tango
Yawe amonaki ete basili komikitisa, Yawe alobaki lisusu epai
ya Shemaya: — Lokola basili komikitisa na kondima mabe na
bango, nakobebisa bango te; kasi kala mingi te, nakokangola
bango, mpe kanda na Ngai ekokitela Yelusalemi te na nzela

ya Shishaki. **8** Nzokande bakokoma bawumbu na ye mpe,
na bongo, bakoyeba bokeseni nini ezali kati na kosalela Ngai
mpe kosalela bakonzi ya bamboka mosusu. **9** Shishaki,
mokonzi ya Ejipito, abundisaki Yelusalemi, azwaki bomengo
ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi. Azwaki
penza biloko nyonso, ezala banguba ya wolo oyo Salomo
asalisaki. **10** Na esika ya banguba ya wolo, mokonzi Roboami
asalisaki banguba ya bronze mpe apesaki yango epai ya
bakonzi ya bakengeli ekotelo ya ndako ya mokonzi. **11** Tango
nyonso mokonzi abandaki kokende na Tempelo ya Yawe,
bakengeli bazalaki kokende elongo na ye, bazalaki komema
banguba mpe kozongisa yango kati na ndako ya bakengeli.
12 Lokola mokonzi Roboami amikitisaki na kondima mabe na
ye, Yawe akitiselaki ye te kanda na Ye mpe abebisaki ye
penza te. Kutu, emonanaki lisusu makambo malamu kati na
Yuda. **13** Mokonzi Roboami alendisaki bokonzi na ye, na
Yelusalemi mpe akonzaki. Azalaki na mibu tuku minei na
moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki
mibu zomi na sambo na Yelusalemi, engumba oyo Yawe
aponaki kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na kotia
kuna Kombo na Ye. Kombo ya mama na ye ezalaki « Naama.
» Naama azalaki moto ya Amoni. **14** Roboami asalaki mabe,
pamba te amipesaki te, na motema na ye mobimba, mpo na
koluka Yawe. **15** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Roboami, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati
na buku ya misala ya mosakoli Shemaya mpe ya momoni
makambo Ido, buku epai wapi emonani milongo ya mbotama.
Ezalaki tango nyonso na bitumba kati na Roboami mpe
Jeroboami. **16** Roboami akendeki kokutana na bakoko na
ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Abiya,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

13 Tango Jeroboami akokisaki mibu zomi na mwambe
na bokonzi, Abiya akomaki mokonzi ya Yuda **2** mpe
akonzaki mibu misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Mikaya. » Mikaya azalaki mwana ya Urieli, moto ya
Gibea. Ezalaki na etumba kati na Abiya mpe Jeroboami. **3**
Bongo kati na mampinga na bango, emonanaki ete Abiya
azalaki na bilombe ya bitumba nkoto nkama minei, mpe
Jeroboami, nkoto nkama mwambe. **4** Abiya atelemaki na
likolo ya ngomba Tsemarayimi oyo ezali kati na etuka ya
bangomba ya Efrayimi, mpe alobaki: « Jeroboami mpe
Isalaele, boyoka ngai malamu! **5** Boyebi te ete Yawe,
Nzambe ya Isalaele, apesa mpo na libela bokonzi ya Isalaele
epai ya Davidi mpe bana na ye na nzela ya boyokani oyo
ekoki kobongwana te? **6** Kasi Jeroboami, mwana mobali
ya Nebati, mosali ya Salomo, mwana mobali ya Davidi,
atelemaki mpo na kotombokela mokonzi na ye. **7** Bato
pamba mpe bato oyo bazanga tina basanganaki elongo
na ye mpe batombokelaki Roboami, mwana mobali ya
Salomo, tango azalaki elenge! Bongo lokola akembaki nanu
te na mosala, alongaki mpe te kotelema liboso na bango.
8 Mpe sik'oyo, bokani kotelemela bokonzi ya Yawe, oyo
ezali na maboko ya bana ya Davidi! Bobongisi mampinga
minene mpe bozali, kati na bino, na bikeko ya bana ngombe
oyo Jeroboami asalelaki bino lokola banzambe. **9** Boni,
bobenganaki te Banganga-Nzambe ya Yawe, bana mibali
ya Aron, mpe Balevi? Bomikomisaki te banganga-nzambe
ya banzambe ya bikeko ndenge bato ya bikolo mosusu
basalaka? Moto na moto azalaki koya na ngombe moko ya
mobali mpe bameme sambo ya mibali oyo azalaki kozwa
na etonga na ye, mpo ete bakomisa ye nganga-nzambe ya
oyo ezali kutu banzambe te. **10** Nzokande epai na biso,
Yawe nde azali Nzambe na biso, mpe tosundola Ye te; bana
mibali ya Aron nde bazali Banganga-Nzambe oyo basalelaka
Ye, mpe Balevi basungaka bango. **11** Tongo mpe pokwa
nyonso, tobonzelaka Yawe bambeka ya kotumba mpe ya
malasi, totandaka mapa likolo ya mesa ya bule; mpe pokwa
nyonso, topelisaka minda ya etelemiselo ya minda, pamba te
biso totosaka mitindo ya Yawe, Nzambe na biso; kasi bino,
bosundolaki Ye. **12** Tala, Nzambe azali elongo na biso lokola
Motambolisi; Banganga-Nzambe na Ye bakobeta kelelo na
lokito makasi mpo na kotelemela bino. Bana ya Isalaele,
bobundisa te Yawe, Nzambe ya batata na bino, pamba te
bokolonga ata moke te. » **13** Na tango wana, Jeroboami
atindaki limpinga moko ya basoda mpo ete babombama na
sima ya basoda ya Yuda. Boye, basoda ya Yuda bazwamaki
lokola na motambo: liboso na bango, ezalaki na mampinga
ya Isalaele; mpe sima na bango, basoda oyo babombamaki.
14 Mpe wana basoda ya Yuda babalukaki, basosolaki ete
babundisami na liboso mpe na sima na mbala moko. Boye,
bagangaki epai na Yawe, mpe Banganga-Nzambe babetaki
kelelo. **15** Basoda ya Yuda babetaki lokito ya bitumba; mpe
na lokito na bango, Yawe Nzambe akweyisaki Jeroboami
mpe Isalaele nyonso liboso ya Abiya mpe ya Yuda. **16**
Basoda ya Isalaele bakimaki liboso ya basoda ya Yuda, mpe
Nzambe akabaki bango na maboko ya basoda ya Yuda. **17**
Abiya mpe mampinga na ye bazwaki elonga monene liboso
ya mampinga ya Isalaele mpe babomaki bilombe ya Isalaele
pene nkoto nkama mitano. **18** Na tango wana, basoda ya
Isalaele basambwaki; kasi ba-oyo ya Yuda bazwaki elonga,
pamba te batiaki elikya na Yawe, Nzambe ya batata na
bango. **19** Abiya alandaki Jeroboami mpe abotolaki ye
bingumba ebele: Beteli, Yeshana mpe Efroni elongo na
bamboka na yango ya zingazinga. **20** Na mikolo nyonso oyo
Abiya azalaki na bokonzi, Jeroboami azongelaki te nguya na
ye ya kala. Yawe abetaki ye mpe akufaki. **21** Nzokande,
Abiya alendisaki bokonzi na ye. Abalaki basi zomi na minei
mpe abotaki bana mibali tuku mibale na mibale mpe bana
basi zomi na motoba. **22** Makambo mpe misala mosusu ya
Abiya, etamboli mpe maloba na ye, ekomama kati na buku
ya masolo ya momoni makambo Ido.

14 Abiya akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Asa, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. Na tango oyo
Asa azalaki mokonzi, mokili ezalaki na kimia mibu zomi. **2**
Asa asalaki makambo ya malamu mpe ya sembo na miso ya
Yawe, Nzambe na ye. **3** Alongolaki bitumbelo ya banzambe
ya bapaya mpe bisambelo ya likolo ya bangomba, abukaki
makonzi ya bule ya banzambe ya bikeko mpe akweyisaki
makonzi ya bikeko ya nzambe mwasi Ashera. **4** Apesaki
mitindo na bato ya Yuda ete baluka Yawe, Nzambe ya batata
na bango, mpe batosa mibeko mpe malako na Ye. **5** Kati
na bingumba nyonso ya Yuda, mokonzi Asa alongolaki
bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo
malasi. Boye, na tango na ye, mokili ezalaki na kimia. **6**
Atongaki bingumba makasi kati na Yuda mpo ete mokili

ezalaki na kimia. Na mibu wana, moto moko te abundisaki
ye, pamba te Yawe apesaki ye bopemi. 7 Alobaki na Yuda:
« Totonga bingumba oyo, tozingela yango na bamir, na
bandako milayi mpe na bikuke elongo na bikangelo na
yango. Mokili ezali kati na bopemi liboso na biso, pamba
te tolukaki Yawe, Nzambe na biso; tolukaki Ye, mpe Ye
apesi biso bopemi na bangambo nyonso. » Boye, batongaki
mpe balongaki na mabongisi na bango. 8 Asa azalaki na
mampinga ya basoda nkoto nkama misato ya bato ya Yuda,
oyo bazalaki komema banguba minene mpe makonga, mpe
ya basoda nkoto nkama mibale na tuku mwambe ya bato ya
Benjame, oyo bazalaki komema banguba mike mpe kobeta
matolotolo: bango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba.
9 Zera, moto ya Kushi, elongo na mampinga ya basoda
monkoko moko mpe bashar nkama misato, abundisaki
mampinga ya Asa mpe akomaki kino na Maresha. 10 Asa
abimelaki ye, mpe batandamaki na molongo ya bitumba na
se ya Tsefata, pene ya Maresha. 11 Asa abelelaki Yawe,
Nzambe na ye; alobaki: « Oh Yawe, moko te akokani na Yo,
moko te akoki kosunga moto ya bolembu liboso ya moto
na nguya. Oh Yawe, Nzambe na biso, sunga biso! Pamba
te totiaka elikya na biso kati na Yo. Ezali na Kombo na Yo
nde toyaki kobundisa mampinga oyo ya monene. Oh Yawe,
ozali Nzambe na biso! Tika ete moto alonga Yo te! » 12
Yawe abetaki bato ya Etiopi liboso ya Asa mpe Yuda, mpe
bato ya Etiopi bakimaki. 13 Asa elongo na mampinga na
ye balandaki bato ya Etiopi kino na Gerari. Bato bakufaki,
bakokaki te kobikisa bomoi na bango, pamba te bango
nyonso babebisamaki liboso ya Yawe mpe mampinga na
Ye. Mampinga ya basoda ya Yuda bazwaki bomengo ebele
ya bitumba; 14 babebisaki bamboka nyonso oyo ezalaki
zingazinga ya Gerari, pamba te Yawe akweyiselaki bango
somo na Ye ya makasi. Bazwaki na makasi biloko kati na
bingumba nyonso, pamba te biloko ya kozwa ezalaki ebele
penza kati na yango. 15 Babebisaki mpe bitonga ya bibwele,
bamemaki bantaba mpe bameme ebele elongo na bashamo.
Bongo, bazongaki na Yelusalemi.

15 Molimo ya Nzambe akitelaki Azaria, mwana mobali
ya Odedi. 2 Azaria ayaki liboso ya Asa mpe alobaki
na ye: « Asa elongo na bato nyonso ya Yuda mpe ya
Benjame, boyoka ngai! Yawe azalaka elongo na bino soki
bino bozali elongo na Ye. Soki boluki Ye, akomimonisa epai
na bino. Nzokande, soki botiki Ye, Ye mpe akotika bino! 3 Na
tango molayi, Isalaele azangaki Nzambe ya solo, azangaki
Banganga-Nzambe mpo na koteya ye, mpe azangaki mibeko.
4 Kasi kati na pasi na bango, bazongelaki Yawe, Nzambe ya
Isalaele; balukaki Ye, mpe Ye amimonisaki epai na bango. 5
Na tango yango, kimia ezalaki te mpo na bato oyo bazalaki
kokende mpe kozonga, pamba te mobulu ezalaki kati na
bavandi nyonso ya mikili. 6 Ekolo moko ezalaki kobundisa
ekolo mosusu, engumba moko ezalaki kobundisa engumba
mosusu, pamba te Nzambe azalaki kokotisa mobulu kati na
bango na nzela ya pasi ya lolenge nyonso. 7 Boye bino,
botelema ngwi mpe bolemba te, pamba te misala na bino
ezali na lifuti. » 8 Sima na Asa koyoka maloba oyo mpe
lisakoli ya Azaria, mwana mobali ya mosakoli Odedi, azwaki
mpiko, alongolaki banzambe ya bikeko kati na bituka ya
Yuda, ya Benjame mpe kati na bingumba oyo abotolaki kati
na etuka ya bangomba ya Efrayimi; azongisaki etumbelo
ya Yawe oyo ezalaki liboso ya ndako moke ya kokotela na
Tempelo ya Yawe. 9 Asangisaki bato nyonso ya Yuda mpe
ya Benjame, elongo na bato oyo bawutaki na mabota ya
Efrayimi, ya Manase mpe ya Simeoni, oyo bakomaki kovanda
kati na bango, pamba te bana ebele ya Isalaele basanganaki
na mokonzi Asa tango bamonaki ete Yawe, Nzambe na
ye, azali elongo na ye. 10 Basanganaki na Yelusalemi na
sanza ya misato ya mobu ya zomi na mitano ya bokonzi ya
Asa. 11 Na mokolo wana, kati na bomengo ya bitumba oyo
bazongaki na yango, babonzelaki Yawe bangombe nkama
sambo mpe bameme nkoto sambo. 12 Basalaki boyokani na
kolapa ndayi ete bakokangama na Yawe, Nzambe ya batata
na bango, na mitema mpe na molimo na bango mobimba; 13
bongo moto nyonso oyo akokangama te na Yawe, Nzambe
ya Isalaele, azala mwana to mokolo, tata to mama, basengeli
koboma ye. 14 Balapaki ndayi epai na Yawe, na mongongo
makasi, na kobeta maboko mpe milolo, mpe na lokito ya
kelelo mpe ya maseke. 15 Bato nyonso ya Yuda basepelaki
na ndayi yango, pamba te balapaki yango na mitema na
bango mobimba; bazwaki mokano ya kokangama na Yawe
Nzambe na esengo, mpe Ye amimonisaki epai na bango.
Boye, Yawe apesaki bango bopemi na bangambo nyonso.
16 Mokonzi Asa alongolaki ezala Maaka, mama na ye, na
lokumu ya mama ya mokonzi, pamba te Maaka asalelaki
nzambe mwasi Ashera ekeko ya soni. Asa abukaki ekeko
yango ya soni kino kokomisa yango putulu, mpe atumbaki
yango kati na lubwaku ya Sedron. 17 Kasi abebisaki te kati
na Isalaele bisambelo ya likolo ya bangomba. Nzokande,
Asa abatelaki motema na ye sembo, na mikolo nyonso ya
bomoi na ye; 18 azongisaki kati na Tempelo ya Nzambe
biloko oyo tata na ye mpe ye moko babulisaki: palata, wolo
mpe biloko mosusu. 19 Bitumba ezalaki lisusu te kino na
mobu ya tuku misato na mitano ya bokonzi ya Asa.

16 Na mobu ya tuku misato na motoba ya bokonzi ya
Asa, Baesha, mokonzi ya Isalaele, abundisaki Yuda;
alendisaki bamir ya engumba Rama mpo na kopekisa bato
kokota to kobima na mokili ya Asa, mokonzi ya Yuda. 2 Asa
azwaki na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya
ndako na ye moko palata mpe wolo, mpe atindaki yango
epai ya Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, oyo azalaki kovanda
na Damasi. Atindelaki ye mpe maloba oyo: 3 « Tika ete
tosala boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati
na tata na ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo palata
mpe wolo. Kende kokata boyokani na yo elongo na Baesha,
mokonzi ya Isalaele, mpo ete abundisa ngai lisusu te. » 4
Beni-Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa mpe atindaki
bakonzi ya basoda na ye kobundisa bingumba ya Isalaele.
Babotolaki Iyoni, Dani, Abele-Mayimi mpe bibombelo nyonso
ya bingumba ya Nefitali. 5 Tango kaka Baesha ayokaki
bongo, atikaki kolendisa engumba Rama mpe akataki misala
na yango. 6 Bongo mokonzi Asa asangisaki bato nyonso
ya Yuda, mpe bamemaki wuta na Rama mabanga mpe
mabaya oyo Baesha azalaki kosalela. Atongaki na yango
Geba mpe engumba Mitsipa. 7 Na tango wana, Anani,
momoni makambo, akendeki epai ya Asa, mokonzi ya Yuda,
mpe alobaki na ye: — Lokola otie elikya na yo na mokonzi ya
Siri na esika ya kotia elikya na yo na Yawe, Nzambe na yo,

ozali lisusu na bokonzi te likolo ya mampinga ya mokonzi ya
Siri. **8** Boni, bato ya Etiopi mpe ya Libi bazalaki te mampinga
minene ya basoda elongo na bashar mpe basoda ebele oyo
babundaka likolo ya bampunda? Kasi lokola ozalaki kotia
elikya na yo kati na Ye, Yawe akabaki bango solo na maboko
na yo. **9** Pamba te Yawe atalaka mokili mobimba mpo na
kosunga bato oyo mitema na bango emipesa mobimba epai
na Ye. Nzokande, na likambo oyo, osali lokola moto oyo
azangi mayele. Mpo na yango, kobanda lelo, okozalaka na
bitumba tango nyonso. **10** Mokonzi Asa asilikelaki makasi
momoni makambo mpe abwakaki ye na boloko. Kaka na
tango yango, Asa anyokolaki ndambo ya bato. **11** Makambo
mpe misala mosusu ya Asa, kobanda na ebandeli kino na
suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda
mpe ya Isalaele. **12** Na mobu ya tuku misato na libwa ya
bokonzi na ye, Asa abelaki makasi makolo; mpe, ezala
na tango oyo azali kobela makasi, alukaki Yawe te, kasi
akendeki epai ya minganga. **13** Na mobu ya tuku minei na
moko ya bokonzi na ye, Asa akendeki kokutana na bakoko
na ye. **14** Bakundaki ye kati na kunda oyo asalisaki kati na
engumba ya Davidi. Balalisaki ye na mbeto moko etonda
na malasi, na biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpe na
kisi oyo basalelaka mpo na kokawusa nzoto ya mowei; mpe
batumbaki biloko yango ebele mpo na lokumu na ye.

17 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akitanaki na tata
na ye na bokonzi mpe alendisaki makasi na ye mpo
na kobundisa Isalaele. **2** Atiaki mampinga na ye kati na
bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi; mpe atiaki
masanga ya basoda kati na mokili ya Yuda mpe kati na
bingumba ya Efrayimi oyo Asa, tata na ye, abotolaki. **3** Yawe
azalaki elongo na Jozafati mpo ete, na eteni ya liboso ya
bomoi na ye, alandaki ndakisa ya Davidi, tata na ye, mpe
amipesaki te na banzambe Bala. **4** Kasi alukaki Nzambe ya
tata na ye mpe atosaki mibeko na Ye: alandaki te makambo
oyo ezalaki kosalema kati na Isalaele. **5** Yawe alendisaki
bokonzi oyo ezalaki na maboko ya Jozafati, mpe Yuda
mobimba ezalaki komemela ye bakado. Akomaki na bozwi
ebele mpe atondaki na lokumu. **6** Motema na ye esepelaki
makasi kotambola na banzela ya Yawe kino kolongola kati
na Yuda bisambelo ya likolo ya bangomba mpe makonzi ya
Ashera. **7** Na mobu ya misato ya bokonzi na ye, atindaki
bakalaka na ye koteya bavandi ya bingumba ya Yuda. Ezalaki
Beni-Ayili, Abidiasi, Zakari, Netaneeli mpe Mishe. **8** Atindaki
elongo na bango Balevi oyo libwa: Shemaya, Netania,
Zebadia, Asaeli, Shemiramoti, Jonatan, Adoniya, Tobiya mpe
Tobi-Adoniya; elongo na Banganga-Nzambe Elishama mpe
Yorami. **9** Bateyaki kati na Yuda. Wana bazalaki na buku
ya Mobeko ya Yawe elongo na bango, batambolaki kati na
bingumba nyonso ya Yuda mpo na koteya bato. **10** Somo ya
Yawe ekangaki bamboka nyonso oyo ezalaki zingazinga ya
Yuda, mpe ekokaki lisusu te kobundisa Jozafati. **11** Bato
ya Filisitia bamemelaki Jozafati bakado mpe palata lokola
mpako mpo na mokonzi; mpe bato ya Arabi bamemelaki
ye bameme ya mibali nkoto sambo na nkama sambo mpe
bantaba ya mibali nkoto sambo na nkama sambo. **12** Wana
nguya ya bokonzi ya Jozafati ekobaki kaka koya makasi,
atongaki kati na Yuda bandako makasi mpe bingumba ya
kobomba biloko. **13** Kati na bingumba ya Yuda, azalaki na
biloko ebele ya kolia; mpe kati na Yelusalemi, atiaki basoda
ya mpiko. **14** Tala motango na bango kolanda mabota na
bango: Kati na libota ya Yuda, bakonzi ya bankoto: Adina,
mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama misato; **15**
sima na ye, Yoanani: mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto
nkama mibale na tuku mwambe; **16** sima na ye, Amasia,
mwana mobali ya Zikiri, oyo amikabaki ye moko epai na
Yawe: mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama mibale.
17 Kati na libota ya Benjame: Eliyada, elombe ya bitumba,
azalaki mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama mibale
oyo bazalaki na matolotolo mpe na banguba; **18** Yozabadi,
mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama moko na tuku
mwambe. **19** Bato oyo nyonso bazalaki kosala epai ya
mokonzi lokola bakonzi ya basoda ya mpiko, bakisa ba-oyo
mokonzi atiaki kati na bingumba batonga makasi ya Yuda
mobimba.

18 Mokonzi Jozafati akomaki na lokumu mingi mpe na
bozwi ebele, asalaki boyokani elongo na Akabi na
nzela ya libala. **2** Sima na ndambo ya mibu, akendeki
kotala Akabi kati na Samari. Akabi abomaki bameme mpe
bangombe ebele mpo na koyamba ye mpe bato oyo bazalaki
elongo na ye. Atindikaki ye na kokende na Ramoti ya Galadi.
3 Akabi, mokonzi ya Isalaele, atunaki epai ya Jozafati,
mokonzi ya Yuda: — Okoki solo kosepela kokende elongo
na ngai mpo na kobundisa Ramoti ya Galadi? Jozafati
azongisaki: — Ngai mpe yo, bato na ngai mpe bato na
yo, tozali se moko; tokokende elongo na yo na bitumba.
4 Kasi Jozafati alobaki lisusu na mokonzi ya Isalaele: —
Nabondeli yo, tuna nanu toli ya Yawe. **5** Boye, mokonzi
ya Isalaele asangisaki basakoli nkama minei mpe atunaki
bango: — Boni, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya
Galadi to te? Bazongiselaki ye: — Kende, pamba te Nzambe
akokaba yango na maboko ya mokonzi. **6** Kasi Jozafati
atunaki lisusu: — Ezali lisusu na mosakoli moko te awa oyo,
na nzela na ye, tokoki kotuna toli ya Yawe? **7** Mokonzi ya
Isalaele azongiselaki Jozafati: — Ezali lisusu na moto moko
oyo, na nzela na ye, tokoki kotuna toli ya Yawe; kasi ngai
nalingaka ye te mpo ete atikala nanu kosakola te makambo
ya malamu mpo na bomoi na ngai; asakolaka kaka makambo
ya mabe. Ezali Mishe, mwana mobali ya Yimila. Jozafati
alobaki: — Tika ete mokonzi aloba bongo te! **8** Bongo
mokonzi ya Isalaele abengaki moko kati na bakalaka na ye
ya lokumu mpe alobaki na ye: — Memela ngai na lombangu
Mishe, mwana mobali ya Yimila. **9** Mokonzi ya Isalaele mpe
Jozafati, mokonzi ya Yuda, balataki bilamba na bango ya
bokonzi mpe bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi, na
etando ya ekotelo ya ekuke ya Samari. Mpe basakoli nyonso
bazalaki kosakola liboso na bango. **10** Nzokande, moko kati
na bango, Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, asalisaki
maseke ya ebende mpe alobaki: — Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Na maseke oyo, okobeta bato ya Siri kino okosilisa
koboma bango. » **11** Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka
liloba moko: « Kende kobundisa Ramoti ya Galadi! Okolonga,
pamba te Yawe akokaba yango na maboko ya mokonzi. »
12 Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na ye: —
Tala, basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo na
kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba na
yo ekokana na maloba na bango: sakola elonga mpo na

mokonzi. **13** Kasi Mishe azongisaki: — Na Kombo na Yawe,
makambo oyo Nzambe na ngai akoloba na ngai, yango nde
nakoloba. **14** Tango akomaki epai ya mokonzi, mokonzi
alobaki na ye: — Mishe, tokoki solo kokende kobundisa
Ramoti ya Galadi to te? Azongisaki: — Bokende! Bokolonga!
Bakokabama na maboko na bino! **15** Kasi mokonzi alobaki
na ye: — Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete oloba na
ngai kaka bosolo, na Kombo na Yawe? **16** Mishe azongisaki:
— Namoni bato nyonso ya Isalaele bapalangani na likolo ya
bangomba lokola etonga ya bibwele oyo ezangi mobateli.
Mpe Yawe alobi: « Bato oyo bazali lisusu na bakambi te; tika
ete moko na moko azonga na ndako na ye na kimia! » **17**
Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: — Nayebisaki yo te
ete asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na
ngai, alobaka kaka mpo na mabe! **18** Mishe alobaki: — Solo,
boyoka nde makambo oyo Yawe alobi! Ngai, namoni Yawe
avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana mampinga nyonso ya
likolo ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na Ye ya mobali
mpe na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **19** Yawe atuni:
« Nani akokosa Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpo ete akende
kobundisa Ramoti ya Galadi mpe akufa kuna? » Bazongisaki,
moko na moko na ndenge na ye. **20** Mpe na suka na nyonso,
molimo moko epusanaki, etelemaki liboso ya Yawe mpe
elobaki: « Ngai oyo! Nakokosa ye. » Yawe atunaki molimo
yango: « Okosala yango ndenge nini? » **21** Molimo yango
ezongisaki: « Nakokende mpe nakobongwana molimo ya
lokuta kati na minoko ya basakoli na ye nyonso. » Yawe
alobaki: « Solo, okolonga kokosa ye! Kende mpe sala bongo.
» **22** Mpe sik'oyo, tala, Yawe atie molimo ya lokuta kati na
minoko ya basakoli na yo oyo; Yawe azwi penza mokano ya
koboma yo. **23** Bongo Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana,
apusanaki, apapolaki Mishe mbata na litama mpe alobaki: —
Molimo na Yawe abimi kati na ngai na nzela nini mpo ete aya
koloba na yo? **24** Mishe azongisaki: — Okososola yango
kaka na mokolo oyo okokima mpe okotambola na shambre
moko na moko mpo na koluka kobombama. **25** Mbala moko,
mokonzi ya Isalaele apesaki mitindo: — Bokanga Mishe mpe
bomema ye epai ya Amoni, moyangeli ya engumba, mpe
epai ya Joasi, mwana mobali ya mokonzi. **26** Boloba na
bango: « Tala makambo oyo mokonzi alobi: ‹ Bobwaka moto
oyo na boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka lipa mpe
mayi kino tango nakozonga na kimia. › » **27** Mishe alobaki:
— Soki penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe alobaki na
nzela na ngai te! Abakisaki: — Bino bato nyonso, bosimba
makambo oyo nalobi! **28** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati,
mokonzi ya Yuda, bakendeki kobundisa Ramoti ya Galadi. **29**
Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: — Nakomibongola
wana nakokende na bitumba; kasi yo, lata bilamba na yo
ya bokonzi. Boye, mokonzi ya Isalaele amibongolaki mpe
akendeki na bitumba. **30** Nzokande, mokonzi ya Siri apesaki
mitindo epai ya bakonzi na ye ya basoda oyo batambolisaka
bashar: — Bobundisa moto moko te, azala moke to monene;
kasi bobundisa kaka mokonzi ya Isalaele. **31** Tango bakonzi
na ye ya basoda, oyo batambolisaka bashar, bamonaki
Jozafati, bamilobelaki: « Ezali solo mokonzi ya Isalaele. »
Bazingelaki ye mpo na kobundisa ye, kasi Jozafati agangaki
makasi, mpe Yawe asungaki ye. Nzambe atindikaki basoda
oyo batambolisaka bashar mosika na ye. **32** Tango bakonzi
ya basoda, oyo batambolisaka bashar basosolaki ete ezali
mokonzi ya Isalaele te, batikaki kolanda ye. **33** Kasi moto
moko abetaki tolotolo na ye bibetela, mpe mbanzi na yango
edusolaki ebombelo ya tolo ya mokonzi ya Isalaele mpe
ezwaki ye. Mokonzi alobaki na motambolisi ya shar: —
Baluka mpe bimisa ngai libanda ya esika oyo bitumba ezali
koleka, pamba te nazoki. **34** Na mokolo yango, lokola
bitumba ezalaki makasi, mokonzi ya Isalaele atikalaki ya
kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya Siri, kino na
pokwa. Mpe kaka na pokwa yango, akufaki.

19 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, azongaki mobimba
na ndako na ye na Yelusalemi, **2** mosakoli Jewu,
mwana mobali ya Anani, akendeki kokutana na ye. Alobaki
na mokonzi Jozafati: « Mpo na nini kosunga moto mabe
mpe kolinga bato oyo bayinaka Yawe? Mpo ete osali bongo,
kanda makasi ya Yawe ezali likolo na yo. **3** Kasi atako bongo,
makambo malamu emonani kati na yo, pamba te olongolaki
makonzi ya nzambe Ashera mpe obongisaki motema na yo
mpo na koluka Nzambe. » **4** Jozafati avandaki na Yelusalemi
mpe atambolaki lisusu kati na bato longwa na Beri-Sheba
kino na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe azongisaki
bana ya Isalaele epai na Yawe, Nzambe ya bakoko na
bango. **5** Atiaki basambisi kati na mokili, kati na bingumba
nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi. **6** Alobaki na bango:
« Bozala na bokebi na mosala oyo bokosala, pamba te
bokosambisa te mpo na bato, kasi mpo na Yawe oyo azali
elongo na bino na bisika nyonso oyo bokokata makambo.
7 Sik'oyo, tika botosi ya Yawe ezala kati na bino. Bokata
makambo na bosolo; pamba te epai na Yawe, Nzambe na
biso, makambo oyo ezalaka te: kozanga bosembo, kopona
bilongi mpe kanyaka. » **8** Kati na Yelusalemi, Jozafati
aponaki Balevi, Banganga-Nzambe mpe bakambi ya mabota
ya Isalaele mpo na kosambisa kolanda Mibeko ya Yawe
mpe kokata makambo ya bavandi ya Yelusalemi. **9** Apesaki
bango mitindo oyo: « Bosengeli kosala na boyengebene,
na motema mobimba mpe na botosi epai na Yawe. **10**
Tango nyonso likambo ekowuta epai na bandeko na bino oyo
bavandaka na engumba mpe ekokoma liboso na bino, ezala
ya koboma to ya kobuka mibeko, mitindo, bikateli to malako,
bosengeli kokebisa bango ete basala masumu te liboso ya
Yawe; soki te, kanda na Ye ekokweyela bino mpe bandeko
na bino. Bosala bongo mpe bokozala na pamela te. **11**
Amaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, akozala mokambi
na bino mpo na makambo nyonso oyo etali Yawe; mpe
Zebadia, mwana mobali ya Isimaeli, mokonzi ya libota ya
Yuda, akozala mokambi na bino mpo na makambo nyonso
oyo etali mokonzi. Balevi bakozala lokola bakalaka liboso na
bino. Bozala na mpiko mpe bosala mosala! Mpe tika ete
Yawe azala elongo na bato oyo bakosala malamu! »

20 Sima na yango, bato ya Moabi mpe ya Amoni elongo
na ndambo ya bato ya Maoni bayaki kobundisa
Jozafati. **2** Bongo sango ekomaki na matoyi ya Jozafati na
maloba oyo: « Mampinga minene ezali koya kobundisa yo
longwa na Siri mpe na ngambo mosusu ya ebale monene;
esili kokoma na Atsatsoni-Tamari oyo babengaka Eyini-Gedi.
» **3** Jozafati abangaki makasi; azwaki mokano ya kotuna toli
ya Yawe mpe akataki ete mokili mobimba ya Yuda ekila bilei.
4 Bato ya Yuda oyo bawutaki na bingumba nyonso ya Yuda
basanganaki mpo na koluka Yawe. **5** Jozafati atelemaki kati

na lisanga ya Yuda mpe ya Yelusalemi, kati na Tempelo ya
Yawe, liboso ya lopango ya sika. **6** Asambelaki: « Oh Yawe,
Nzambe ya bakoko na biso! Ezali Yo te Nzambe oyo azali
kati na likolo? Ezali Yo te oyo okonzaka bikolo nyonso ya
mokili? Nguya mpe makasi ezali kati na loboko na Yo, mpe
moko te akoki kotelemela Yo! **7** Oh Nzambe na biso, ezali Yo
te oyo obenganaki bavandi ya mokili oyo liboso ya Isalaele,
bato na Yo, mpo na kopesa yango mpo na libela epai ya
bakitani ya Abrayami, molingami na Yo? **8** Bavandaki mpe
na mokili yango, batongaki awa Esika ya bule mpo na Yo,
mpo na Kombo na Yo, na koloba: **9** ‹ Soki mabe moko
ekomeli biso: bitumba, etumbu, bokono to nzala makasi,
tokoya kotelema liboso ya Tempelo oyo mpe liboso na Yo,
pamba te Kombo na Yo ezali kati na Tempelo oyo; mpe kati
na pasi na biso, tokoganga epai na Yo; bongo Yo, okoyoka,
okoyanola mpe okobikisa biso! › **10** Sik'oyo, tala bato ya
Amoni, ya Moabi mpe bavandi ya etuka ya bangomba Seiri,
ba-oyo na tina na bango, tango bana ya Isalaele babimaki
na Ejipito, opekisaki bana ya Isalaele kobotola mokili na
bango; mpe mpo na yango, balekaki pembeni-pembeni ya
mokili na bango mpe babomaki bango te! **11** Tala lolenge
nini bazali kofuta biso: bayei kobundisa mpe kobengana biso
na mabele oyo opesaki biso lokola libula! **12** Oh Nzambe na
biso, okosambisa bango te? Pamba te tozali na makasi te ya
kotelemela mampinga minene oyo ezali koya kobundisa biso,
mpe toyebi te tosala nini! Miso na biso ezali kotalela kaka Yo.
» **13** Bato nyonso ya Yuda elongo na mabota nyonso, basi
mpe bana na bango, batelemaki liboso ya Yawe. **14** Bongo
Molimo na Yawe akitelaki, kati na lisanga, Yaazieli, mwana
mobali ya Zakari, mwana ya mobali ya Benaya, mwana
mobali ya Yeyeli mpe mwana mobali ya Matania, Molevi mpe
moko kati na bakitani ya Azafi. **15** Yaazieli alobaki: « Bino
bavandi nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi, mpe yo mokonzi
Jozafati, boyoka! Tala makambo oyo Yawe azali koloba na
bino: ‹ Bobanga te mpe bolenga te liboso ya mampinga
minene oyo, pamba te bitumba ezali ya bino te kasi ezali ya
Nzambe. **16** Lobi, bokende kobundisa bango. Bakomata
ngomba Atsize, mpe bino bokokutana na bango na suka ya
lubwaku, liboso ya esobe ya Yerueli. **17** Bokobunda bitumba
ata moke te: bomibongisa kaka na bisika na bino, botelema
mpe botala elonga oyo Yawe akopesa bino. Bino bato ya
Yuda mpe ya Yelusalemi, bobanga te mpe bolenga te! Lobi,
bokende kokutana na bango; mpe Yawe akozala elongo na
bino! › » **18** Jozafati agumbamaki elongi kino na mabele,
mpe bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bafukamaki
mpo na kogumbamela Yawe. **19** Balevi kati na bato ya Keati
mpe ya Kore batelemaki mpo na kokumisa Yawe, Nzambe
ya Isalaele, na mongongo makasi. **20** Na tongo-tongo ya
mokolo oyo elandaki, bakendeki na esobe ya Tekoa. Na
tango ya kokende, Jozafati atelemaki mpe alobaki: « Bino,
bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka ngai!
Botia elikya na Yawe, Nzambe na bino, mpe bokolendisama!
Bondimela basakoli na Ye, mpe bokolonga! » **21** Sima na ye
kosolola na bato, Jozafati aponaki bayembi, atiaki bango
liboso ya mampinga ya basoda, mpo na kokumisa Yawe
mpe kotombola nkembo ya bosantu na Ye. Mpe batambolaki
liboso ya mampinga ya basoda na koyemba: « Bosanzola
Yawe, pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **22**
Tango kaka babandaki koyemba mpe kokumisa, Yawe atiaki
mobulu kati na bato ya Amoni, ya Moabi mpe ya bangomba
Seiri oyo bakotaki na Yuda, mpe babomanaki bango na
bango. **23** Bato ya Amoni mpe ya Moabi batelemaki mpo na
kobundisa, koboma mpe kobebisa bavandi ya bangomba
Seiri. Tango basilisaki koboma bavandi ya Seiri, bakomaki
kobomana bango na bango. **24** Tango bato ya Yuda bayaki
na esika ya kotalela esobe na mosika, batalaki na ngambo ya
mampinga minene ya banguna mpe bamonaki kaka bibembe
elali na mabele: moko te abikaki. **25** Jozafati elongo na
bato na ye bakendeki kozwa bomengo ya bitumba; mpe
bamonaki bibembe ebele, biloko ebele, bilamba ebele mpe
biloko ebele ya talo. Balokotaki biloko ebele oyo bakokaki ata
komema te. Basalaki mikolo misato mpo na kozwa yango,
pamba te bomengo ya bitumba ezalaki ebele penza. **26**
Na mokolo ya minei, basanganaki na lubwaku ya Beraka
epai wapi bapambolaki Yawe. Yango wana, kino na mokolo
ya lelo, babengaka esika yango lubwaku ya Beraka. **27**
Na bokambami ya Jozafati, bato nyonso ya Yuda mpe ya
Yelusalemi bazongaki na esengo na Yelusalemi, pamba te
Yawe atondisaki bango na esengo wana akangolaki bango
na maboko ya banguna na bango. **28** Bakotaki na Yelusalemi
na lokito ya makembe, ya mandanda mpe ya bakelelo, mpe
bakendeki na Tempelo ya Yawe. **29** Somo ya Nzambe
ekangaki bikolo nyonso ya mokili tango bayokaki sango
ete Yawe abundisi banguna ya Isalaele. **30** Bokonzi ya
Jozafati ezwaki kimia, pamba te Nzambe na ye apesaki ye
bopemi na bangambo nyonso. **31** Jozafati, mwana mobali
ya Asa, akonzaki Yuda; azalaki na mibu tuku misato na
mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi ya Yuda, mpe
akonzaki mibu tuku mibale na mitano na Yelusalemi. Kombo
ya mama na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki mwana
mwasi ya Shili. **32** Jozafati alandaki nzela oyo Asa, tata na
ye, atambolaki na yango; apengwaki na yango ata moke
te mpe asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe. **33**
Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba;
mpe bato babongisaki nanu te mitema na bango mpo na
kokangama na Nzambe ya bakoko na bango. **34** Makambo
mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati, kobanda na ebandeli
kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya Jewu,
mwana mobali ya Anani; mpe masolo yango ezali kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **35** Sima na yango,
Jozafati, mokonzi ya Yuda, asalaki boyokani elongo na
Akazia, mokonzi ya Isalaele, oyo etamboli na ye ezalaki
mabe na miso na Nzambe. **36** Basanganaki bango mibale
mpo na kotonga bamasuwa oyo esengelaki kokende na
Tarsisi. Sima na kotonga bamasuwa na Etsioni-Geberi, **37**
Eliezeri, mwana mobali ya Dodavawu, moto ya Maresha,
asakolaki mpo na kotelemela Jozafati; alobaki: « Lokola osali
boyokani elongo na Akazia, Yawe akobebisa misala na yo. »
Mpe bamasuwa ebebaki mpe ekokaki lisusu te kokende na
Tarsisi.

21 Jozafati akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na
engumba ya Davidi. Yorami, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi. **2** Tala bandeko mibali ya Yorami:
Azaria, Yeyeli, Zakari, Azaria, Mikaeli mpe Shefatia. Bango
nyonso bazalaki bana mibali ya Jozafati, mokonzi ya Isalaele.
3 Tata na bango apesaki bango bakado ebele ya palata,

ya wolo, ya biloko ya talo; apesaki bango lisusu bingumba
batonga makasi kati na Yuda, kasi apesaki bokonzi epai
ya Yorami mpo ete azalaki mwana na ye ya liboso ya
mobali. 4 Tango Yorami azwaki bokonzi ya tata na ye mpe
alendaki na bokonzi yango, abomaki na mopanga bandeko
na ye nyonso ya mibali elongo na ndambo ya bakambi ya
Isalaele. 5 Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale
ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu
mwambe na Yelusalemi. 6 Alandaki nzela oyo bakonzi ya
Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso
ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki
mwana mwasi ya Akabi. 7 Nzokande, Yawe alingaki te
kobebisa libota ya Davidi, mpo na boyokani oyo Ye moko
Yawe asalaki elongo na Davidi, mpe mpo ete alakaki kopesa
mpo na libela bokonzi epai ya Davidi mpe epai ya bana na
ye. 8 Na tango oyo Yorami azalaki na bokonzi, bato ya Edomi
batombokelaki Yuda mpe bamipesaki mokonzi. 9 Yorami
akendeki kuna elongo na bakonzi na ye ya basoda mpe
bashar na ye nyonso. Na butu, atelemaki mpe abetaki bato
ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo na bakonzi ya basoda
oyo babundaka na bashar. 10 Wuta mokolo wana kino lelo,
Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na tango wana, Libina mpe
etombokelaki Yorami, pamba te Yorami asundolaki Yawe,
Nzambe ya batata na ye. 11 Yorami atongaki kutu bisambelo
ya likolo ya bangomba ya Yuda; atindikaki bato ya Yelusalemi
na kosambela bikeko mpe apengwisaki Yuda. 12 Yorami
azwaki mokanda kowuta na mosakoli Eliya; ezalaki koloba: «
Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya mokonzi na yo Davidi,
alobi: ‹ Lokola olandi te ndakisa ya Jozafati, tata na yo, mpe
ya Asa, mokonzi ya Yuda, 13 kasi olandi banzela ya bakonzi
ya Isalaele, mpe otindiki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi
na kosambela banzambe ya bikeko ndenge libota ya Akabi
esalaki; lokola obomaki lisusu bandeko na yo ya mibali, bato
ya ndako ya tata na yo, bato oyo bazalaki malamu koleka
yo, 14 Yawe alingi sik'oyo koboma, na nzela ya etumbu ya
somo, bato na yo, bana na yo ya mibali, basi na yo mpe
biloko na yo nyonso. 15 Yo moko mpe okobela bokono ya
makasi, bokono ya libumu oyo pasi na yango ekomata se
komata mikolo nyonso kino kobimisa yo misopo na libanda. ›
» 16 Yawe asalaki ete bato ya Filisitia mpe bato ya Arabi
oyo bazalaki kovanda pembeni ya bato ya Kushi babundisa
Yorami. 17 Babundisaki Yuda, bakotaki kati na yango na
makasi mpe bamemaki biloko nyonso oyo bamonaki kati
na ndako ya mokonzi elongo na bana na ye ya mibali mpe
basi na ye; mwana mobali moko kaka atikalaki: Yoakazi,
mwana na ye ya suka. 18 Sima na makambo oyo nyonso,
Yawe atindelaki ye bokono ya libumu oyo esilaka te. 19 Pasi
na yango ezalaki mikolo nyonso komata se komata; mpe
na suka ya mobu ya mibale, misopo ya Yorami ebimaki na
libanda mpo na bokono mpe akufaki kati na pasi makasi.
Bato na ye batumbaki te biloko ya solo kitoko mpo na
kopesa ye lokumu ndenge basalaki mpo na batata na ye. 20
Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na
Yelusalemi. Akendeki kaka ndenge wana, moto ata moko te
ayokaki mawa. Bakundaki ye kati na engumba ya Davidi,
kasi kati na bakunda ya bakonzi te.

22 Bato ya Yelusalemi bakomisaki Akazia, mwana mobali
ya suka ya Yorami, mokonzi mpo na kokitana na ye,
pamba te bato ya mobulu oyo bakotaki na molako elongo
na bato ya Arabi babomaki bana mibali nyonso. Ezali boye
nde Akazia, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda,
akomaki mokonzi. 2 Akazia azalaki na mibu tuku mibale na
mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki
mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki
« Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri. 3 Ye mpe alandaki
banzela oyo libota ya Akabi etambolaki na yango, pamba te
mama na ye, na nzela ya batoli na ye, azalaki kotindika ye
na kosala mabe. 4 Akazia asalaki makambo mabe na miso
ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki; pamba te, sima na
kufa ya tata na ye, bato ya libota ya Akabi bakomaki bapesi
toli na ye mpo na libebi na ye. 5 Alandaki mpe batoli na
bango tango akendeki na bitumba elongo na Yorami, mwana
mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpo na kobundisa
Azaeli, mokonzi ya Siri, na Ramoti ya Galadi. Kasi bato ya
Arami bazokisaki Yorami. 6 Bongo, Yorami azongaki na
Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo bazokisaki ye na
Rama, na bitumba oyo babundaki na Azaeli, mokonzi ya
Siri. Azaria, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda,
akendeki na Jizireyeli kotala Yorami, mwana mobali ya Akabi,
pamba te bazokisaki ye. 7 Nzambe asalaki ete kobebisama
ya Akazia esalema tango akendeki kotala Yorami. Tango
kaka Akazia akomaki, abimaki nzela moko na Yorami mpo
na kokende epai ya Jewu, mwana mobali ya Nimishi, oyo
Yawe apakolaki mafuta mpo na kobebisa ndako ya Akabi. 8
Tango Jewu azalaki kokokisa etumbu kati na libota ya Akabi,
akutaki bakambi ya Yuda mpe bana mibali ya bandeko mibali
ya Akazia, oyo bazalaki kosalela tata leki na bango Akazia,
mpe abomaki bango. 9 Bongo, akendeki koluka Akazia,
mpe bato na ye bakangaki Akazia kati na Samari epai wapi
abombamaki. Bamemaki ye epai ya Jewu mpe babomaki
ye. Bakundaki ye, pamba te bamilobelaki: « Azalaki mwana
mobali ya Jozafati oyo azalaki koluka Yawe na motema na
ye mobimba. » Ezalaki lisusu na moto ya nguya ata moko
te kati na libota ya Akazia mpo na kobatela bokonzi. 10
Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana na ye ya
mobali akufi, abomisaki libota mobimba ya bokonzi ya ndako
ya Yuda. 11 Kasi Yeoshabeati, mwana mwasi ya mokonzi
Yorami, azwaki Joasi, mwana mobali ya Akazia, alongolaki
ye na mayele kati na bana mibali ya mokonzi, oyo basengeli
koboma, mpe atiaki ye mpe ndesi na ye kati na shambre
epai wapi batiaka bambeto. Lokola Yeoshabeati, mwana
mwasi ya mokonzi Yorami mpe mwasi ya Nganga-Nzambe
Yeoyada, azalaki ndeko mwasi ya Akazia, abombaki Joasi
mosika ya miso ya Atali; mpe Atali abomaki Joasi te. 12
Joasi abombamaki elongo na bango mibu motoba kati na
Tempelo ya Nzambe, wana Atali azalaki kokonza mokili.

23 Na mobu ya sambo, Nganga-Nzambe Yeoyada
alongolaki kobanga mpe azwaki mokano ya kosala
boyokani elongo na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka
basoda nkama moko: Azaria, mwana mobali ya Yeroami;
Isimaeli, mwana mobali ya Yoanani; Azaria, mwana mobali
ya Obedi; Maaseya, mwana mobali ya Adaya; mpe Elishafati,
mwana mobali ya Zikiri. 2 Batambolaki kati na Yuda
mpe basangisaki Balevi elongo na bakonzi ya mabota ya

Isalaele, oyo bawutaki na bingumba nyonso. Tango bayaki
na Yelusalemi, 3 lisanga mobimba esalaki boyokani elongo
na mokonzi kati na Tempelo ya Nzambe. Yeoyada alobaki
na bango: « Mwana mobali ya mokonzi asengeli kokonza
lokola mokonzi, kolanda elaka oyo Yawe apesaki na tina
na bakitani ya Davidi. 4 Sik'oyo, tala ndenge bokosala: ‹
kati na bandambo misato ya lisanga na bino Banganga-
Nzambe mpe Balevi oyo bakosala na mokolo ya Saba,
ndambo ya liboso bakokengela bikuke, 5 ndambo ya mibale
bakokengela ndako ya mokonzi, mpe ndambo ya misato
bakokengela ekuke ya Yesodi. Bato nyonso bakozala kati na
mapango ya Tempelo ya Yawe. 6 Moko te asengeli kokota
kati na Tempelo ya Yawe longola kaka Banganga-Nzambe
mpe Balevi oyo bakozala na mosala, pamba te bazali bule.
Bato nyonso oyo batikali basengeli kotosa mobeko ya Yawe.
7 Balevi bakozingela mokonzi, moko na moko na ebundeli na
ye na loboko. Moto mosusu oyo akomeka kokota na Tempelo
ya Yawe, basengeli koboma ye. Bozala pene ya mokonzi na
bisika nyonso oyo akokende. › » 8 Balevi mpe bato nyonso
ya Yuda basalaki ndenge kaka Nganga-Nzambe Yeoyada
atindaki. Moko na moko akamataki basoda na ye, ba-oyo
bazalaki kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe ba-
oyo basilisaki mosala na bango na mokolo yango ya Saba,
pamba te Nganga-Nzambe Yeoyada apemisaki ndambo
moko te. 9 Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki na bakonzi ya
mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko makonga,
banguba minene mpe banguba mike ya mokonzi Davidi, oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe. 10 Atiaki bato nyonso
zingazinga ya mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye
na loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta na
ngambo ya sude kino na ngambo ya nor ya Tempelo. 11
Babimisaki mwana mobali ya mokonzi, balatisaki ye motole,
bapesaki ye mokanda ya boyokani mpe bakomisaki ye
mokonzi. Yeoyada mpe bana na ye ya mibali bapakolaki
ye mafuta ya bokonzi mpe bagangaki: « Tika ete mokonzi
awumela na bomoi! » 12 Tango Atali ayokaki makelele ya
bato oyo bazalaki kopota mbangu mpe kobetela mokonzi
maboko, akendeki epai ya bato, na Tempelo ya Yawe, 13
atalaki mpe amonaki mokonzi atelemi na etemelo na ye
ya kolobela, pembeni ya ekotelo ya Tempelo. Bakonzi ya
basoda mpe bato oyo babetaka bakelelo bazalaki pembeni
ya mokonzi. Bato nyonso ya mokili bazalaki kosepela wana
bazalaki kobeta bakelelo; mpe bayembi elongo na bibetelo
na bango ya mindule bazalaki kokamba nzembo mpo na
kokumisa Nkolo. Atali apasolaki bilamba na ye mpe agangaki:
— Basaleli ngai likita! Basaleli ngai likita! 14 Nganga-Nzambe
Yeoyada abengisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka
basoda nkama moko mpe alobaki na bango: — Bobimisa
ye na molongo! Mpe boboma na mopanga moto nyonso
oyo akolanda ye! Pamba te Nganga-Nzambe alobaki: «
Boboma ye te kati na Tempelo ya Yawe! » 15 Boye, wana
Atali azwaki nzela ya ekotelo ya bampunda mpo na kokende
na ndako ya mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna.
16 Yeoyada asalaki boyokani kati na ye, bato nyonso mpe
mokonzi, mpo ete bazala bato ya Yawe. 17 Bato nyonso
bakendeki na ndako ya nzambe Bala, babukaki yango elongo
na bitumbelo mpe bikeko, mpe babomaki Matani, nganga-
nzambe ya Bala, liboso ya bitumbelo. 18 Yeoyada apesaki
mosala ya kokengela Tempelo ya Yawe epai ya Banganga-
Nzambe Balevi oyo Davidi apesaki mosala ya Tempelo
ya Yawe, mpo na kotumba mbeka epai na Yawe, ndenge
ekomama kati na mibeko ya Moyize, na esengo mpe na
koyemba banzembo, ndenge Davidi atindaki. 19 Atiaki lisusu
bakengeli na bikuke ya Tempelo ya Yawe mpo na kopekisa
moto nyonso ya mbindo kokota kuna. 20 Asangisaki bakonzi
ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko, bato
ya lokumu, bakambi ya bato mpe bato nyonso ya mokili;
amemaki mokonzi longwa na Tempelo ya Yawe kino na
ndako ya mokonzi, na nzela ya ekuke ya likolo. Mpe kuna,
bavandisaki ye na kiti ya bokonzi. 21 Bato nyonso ya mokili
basepelaki, mpe engumba ekomaki na kimia, pamba te
babomaki Atali na mopanga.

24 Joasi azalaki na mibu sambo ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku minei na
Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Tsibia. » Tsibia
azalaki moto ya Beri-Sheba. 2 Joasi asalaki makambo ya
sembo na miso ya Yawe na mikolo nyonso ya bomoi ya
Nganga-Nzambe Yeoyada. 3 Yeoyada aponaki mpo na
Joasi basi mibale oyo babotelaki ye bana mibali mpe bana
basi. 4 Sima na yango, Joasi azwaki mokano ya kobongisa
Tempelo ya Yawe. 5 Abengisaki Banganga-Nzambe mpe
Balevi, alobaki na bango: — Botambola kati na bingumba ya
Yuda, bokongola mbongo, mobu na mobu, kati na Isalaele
mobimba mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe, Nzambe
na bino. Bosala yango sik'oyo. Kasi Balevi basalaki yango
na lombangu te. 6 Mokonzi abengisaki Yeoyada, mokonzi
ya Banganga-Nzambe, mpe alobaki na ye: « Mpo na nini
olobaki te na Balevi ete bakongola, wuta na Yuda mpe na
Yelusalemi, mpako oyo Moyize, mosali na Yawe, akatelaki
lisanga ya Isalaele mpo na Ndako ya kapo ya Litatoli? » 7
Nzokande, bana mibali ya Atali, mwasi mabe, batobolaki
madusu mpo na kokota kati na Tempelo ya Yawe mpe
basalelaki ata bisalelo na yango nyonso ya bule mpo na
losambo ya banzambe Bala. 8 Mokonzi apesaki mitindo ete
basala sanduku, batia yango na libanda ya ekuke ya Tempelo
ya Yawe 9 mpe batatola kati na Yuda mpe kati na Yelusalemi
ete basengeli komemela Yawe mpako oyo Moyize, mosali
na Nzambe, akatelaki Isalaele kati na esobe. 10 Bakalaka
nyonso mpe bato nyonso basepelaki na yango: bamemaki
mbongo na bango mpe batiaki yango kati na sanduku kino
etondaki. 11 Tango nyonso Balevi bazalaki komema sanduku
epai ya bakalaka ya mokonzi mpe bazalaki komona ete
ezalaki na mbongo ebele, mokomi mikanda ya mokonzi
mpe mobombi biloko ya mokonzi ya Banganga-Nzambe
bazalaki koya kolongola mbongo oyo ezalaki kati na sanduku
mpe kozongisa sanduku na esika na yango. Bazalaki kosala
bongo mikolo nyonso mpe bazalaki kokongola mbongo
ebele. 12 Mokonzi mpe Yeoyada bazalaki kopesa yango na
bato oyo bazalaki kosala misala ya kobongisa Tempelo ya
Yawe. Bafutaki babuki mabanga, basharipantie mpe bato
oyo basalaka misala ya bibende mpe ya bronze na moto,
mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe. 13 Bato oyo bazalaki
kosala misala basalaki yango noki, mpe misala ezalaki
kotambola malamu na bokambami na bango. Babongisaki
Tempelo ya Nzambe ndenge ezalaka. 14 Tango basilisaki,
bazongisaki epai ya mokonzi mpe Yeoyada mbongo oyo
etikalaki. Na mbongo yango, basalaki bisalelo mpo na

Tempelo ya Yawe, mpo na losambo, mpo na bambeka ya
kotumba, bakopo, mpe bisalelo mosusu ya wolo mpe ya
palata. Na mikolo nyonso ya bomoi ya Nganga-Nzambe
Yeoyada, bazalaki kobonza bambeka ya kotumba kati na
Tempelo ya Yawe. **15** Yeoyada akomaki mobange makasi,
atondaki mikolo mpe akufaki tango akokisaki mibu nkama
moko na tuku misato ya mbotama. **16** Bakundaki ye kati
na engumba ya Davidi esika moko na bakonzi mpo na
bolamu oyo asalaki kati na Isalaele, mpo na Nzambe mpe
mpo na Tempelo ya Yawe. **17** Sima na kufa ya Yeoyada,
bakambi ya Yuda bayaki kopesa mokonzi lokumu, mpe
mokonzi ayokaki bango. **18** Basundolaki Tempelo ya Yawe,
Nzambe ya batata na bango, mpe bakomaki kogumbamela
makonzi ya Ashera mpe banzambe ya bikeko. Mpo na
etamboli mabe na bango, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda
mpe Yelusalemi. **19** Atako Yawe atindaki basakoli kati na
bango mpo na kozongisa bango epai na Ye, mpe atako
basakoli bapamelaki bango, kasi batikalaki kaka koyoka te.
20 Molimo ya Nzambe akitelaki Zakari, mwana mobali ya
Nganga-Nzambe Yeoyada, mpe Zakari atelemaki liboso ya
bato mpe alobaki: « Tala makambo oyo Nzambe alobi: ‹ Mpo
na nini bozali kotosa mitindo ya Yawe te? Bokokende liboso
te! Lokola bosundoli Yawe, Ye mpe asundoli bino. › » **21**
Kasi bato basalelaki ye likita; mpe na etinda ya mokonzi,
babomaki ye na mabanga kati na lopango ya Tempelo ya
Yawe. **22** Mokonzi Joasi abosanaki bolamu nyonso oyo
Yeoyada, tata ya Zakari, asalelaki ye, mpe abomaki Zakari,
mwana mobali ya Yeoyada. Tango azalaki kokufa, Zakari
alobaki: « Tika ete Yawe amona mpe akata likambo oyo! » **23**
Na suka ya mobu, basoda ya Siri babundisaki Joasi, bakotaki
na makasi kati na Yuda mpe Yelusalemi, babomaki bakambi
nyonso ya bato mpe batindaki bomengo nyonso ya bitumba
epai ya mokonzi na bango, na Damasi. **24** Atako ndambo
ya basoda ya Siri kaka nde bayaki, kasi Yawe akabaki na
maboko na bango mampinga ya bato ya Yuda, oyo elekaki
monene, pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya batata
na bango. Boye, basoda ya Siri bakokisaki etumbu oyo
ekweyelaki Joasi. **25** Tango bato ya Siri bazongaki, batikaki
Joasi na bapota minene. Bakalaka na ye basalelaki ye likita
na ndenge abomaki mwana mobali ya Nganga-Nzambe
Yeoyada mpe babomaki ye na mbeto na ye. Boye, akufaki
mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, kasi kati na
bakunda ya bakonzi te. **26** Tala bato oyo basalelaki ye likita:
Zabadi, mwana mobali ya Shimeati, mwasi ya mboka Amoni;
mpe Yozabadi, mwana mobali ya Shimiriti, mwasi ya Moabi.
27 Bakombo ya bana na ye ya mibali, maloba nyonso oyo
basakolaki mpo na ye mpe mikano oyo babongisaki mpo na
Tempelo ya Nzambe ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi. Amatsia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
na bokonzi.

25 Amatsia azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki
mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama
na ye ezalaki « Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki moto ya
Yelusalemi. **2** Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe,
kasi na motema na ye mobimba te. **3** Sima na Amatsia
kolendisa bokonzi na ye, abomaki bakalaka oyo babomaki
tata na ye, mokonzi. **4** Nzokande, abomaki te bana mibali ya
babomi ya tata na ye, pamba te kolanda ndenge ekomama
kati na Mobeko, kati na buku ya Moyize, Yawe apesaki
mitindo oyo: « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to
mpe bakoboma bana te mpo na batata; bakoboma moto na
moto mpo na masumu na ye moko. » **5** Amatsia abengisaki
bato ya Yuda mpe atiaki, kolanda mabota na bango, bakonzi
ya bankoto mpe ya bankama mpo na Yuda mobimba mpe
Benjame. Atangaki motango ya bato oyo bazalaki na mibu
kobanda tuku mibale mpe komata: bazalaki mibali nkoto
nkama misato oyo baselingwa mpo na kosala mosala ya
soda, kobunda na makonga mpe na nguba. **6** Kati na
Isalaele, azwaki lisusu na mosala ya soda, na motuya ya
bakilo nkoto misato na nkama mitano ya palata, basoda ya
mpiko nkoto nkama moko. **7** Kasi moto moko ya Nzambe
ayaki epai na ye mpe alobaki: — Oh mokonzi, tika ete
basoda ya Isalaele bakende te elongo na yo na bitumba,
pamba te Yawe azali te elongo na Isalaele mpe elongo na
bato ya Efrayimi. **8** Ata soki okeyi kobunda na mpiko nyonso,
Nzambe akokweyisa yo liboso ya monguna, pamba te azali
na makoki ya kosunga mpe ya kokweyisa. **9** Amatsia atunaki
moto na Nzambe: — Boni, nkoto misato na nkama mitano
ya bakilo ya palata oyo napesaki mampinga ya Isalaele
ekosuka ndenge nini? Moto na Nzambe azongisaki: —
Yawe akoki kopesa yo koleka oyo wana. **10** Boye, Amatsia
azongisaki na bandako na bango, basoda oyo bayaki epai
na ye wuta na Efrayimi. Kasi basoda yango basilikelaki Yuda
mpe bazongaki na bandako na bango na kanda makasi. **11**
Amatsia azwaki mpiko mpe akambaki mampinga na ye kino
na Lubwaku ya mungwa epai wapi abomaki bato ya Seiri
nkoto zomi. **12** Bato ya Yuda bakangaki lisusu bato ya bomoi
nkoto zomi, bamemaki bango na songe ya ngomba mpe
batindikaki bango wuta na songe ya ngomba; mpe bango
nyonso bakweyaki na se, banzoto na epanzanaki na biteni.
13 Na tango wana, basoda oyo Amatsia azongisaki mpe
apekisaki kokende na bitumba bakotaki na makasi kati na
bingumba ya Yuda longwa na Samari kino na Beti-Oroni.
Babomaki bato nkoto misato mpe bamemaki bomengo ebele
ya bitumba. **14** Sima na ye kolonga bato ya Edomi na
bitumba, Amatsia azongaki epai na ye; amemaki banzambe
ya bikeko ya bato ya Seiri, akomisaki yango banzambe na ye
moko, agumbamelaki yango mpe atumbelaki yango mbeka
ya malasi. **15** Mpo na yango, kanda ya Yawe epelelaki
Amatsia; mpe Yawe atindaki mosakoli moko kotuna Amatsia:
— Mpo na nini ozali kogumbamela banzambe ya bato wana
oyo ekokaki ata kokangola bato na yango te na loboko na
yo? **16** Wana azalaki nanu koloba, mokonzi alobaki na ye: —
Kata! Nani atie yo mopesi toli ya mokonzi? Kanga monoko
na yo, soki te bakoboma yo! Mosakoli abendaki nzoto; kasi,
liboso ya kokende, alobaki: — Lokola osali boye mpe oboyi
koyoka toli na ngai, nandimisami ete Nzambe azwi mokano
ya koboma yo. **17** Sima na Amatsia, mokonzi ya Yuda,
kotuna toli epai ya bapesi toli na ye, abetaki mondenge
na Joasi, mwana mobali ya Yoakazi mpe koko ya Jewu,
mokonzi ya Isalaele; alobaki: — Yaka tobunda! **18** Kasi
Joasi, mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia, mokonzi
ya Yuda: — Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani etindaki
maloba epai ya nzete ya sedele ya Libani: « Balisa mwana
na yo ya mwasi epai ya mwana na ngai ya mobali. » Kasi
nyama moko ya zamba ya Libani elekaki mpe enyataki

nzete ya sende. **19** Solo, ozali komilobela ete olongi Edomi,
mpe motema ezali kosepela mpe komikumisa. Tala, ekoleka
malamu ete ovanda na ndako na yo. Mpo na nini koluka ete
pasi makasi ekweyela yo elongo na Yuda? **20** Kasi Amatsia
ayokaki ye te, pamba te Nzambe nde asalaki bongo mpo na
kokaba bango na maboko ya Joasi, mpo ete basambelaki
banzambe ya Edomi. **21** Boye Joasi, mokonzi ya Isalaele,
akendeki kobundisa Amatsia, mokonzi ya Yuda. Ye mpe
Amatsia, mokonzi ya Yuda, babundaki na Beti-Shemeshi
kati na mokili ya Yuda. **22** Isalaele alongaki Yuda, mpe
bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na ndako na ye. **23**
Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya
Yuda, mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Yoakazi, na Beti-
Shemeshi. Amemaki ye na Yelusalemi mpe abukaki mir ya
Yelusalemi, na molayi ya bametele pene nkama moko na
tuku mwambe, longwa na ekuke ya Efrayimi kino na ekuke ya
suka. **24** Joasi akamataki palata nyonso, wolo nyonso mpe
biloko nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe oyo
Obedi-Edomi azalaki kobatela, kati na bibombelo ya ndako
ya mokonzi; akangaki bato na bowumbu mpe azongaki na
Samari. **25** Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya
Yuda, awumelaki lisusu na bomoi mibu zomi na mitano sima
na kufa ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, mokonzi ya
Isalaele. **26** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amatsia
mpe misala na ye, kobanda na ebandeli kino na suka,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe
ya Isalaele. **27** Kobanda na tango oyo Amatsia apesaki
Yawe mokongo, basalelaki ye likita, na Yelusalemi, mpo
na kotelemela ye; mpe akimaki na Lakishi. Kasi batindaki
bato mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe babomaki ye
kuna. **28** Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda mpe
bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba
ya Yuda.

26 Bato nyonso ya Yuda baponaki Oziasi oyo azalaki na
mibu zomi na motoba ya mbotama mpe bakomisaki
ye mokonzi na esika ya Amatsia, tata na ye. **2** Sima na kufa
ya tata na ye, Amatsia, Oziasi atongaki lisusu engumba
Eyiloti mpe azongisaki yango na se ya bokonzi ya Yuda. **3**
Oziasi azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na mibale
na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yekolia. »
Yekolia azalaki moto ya Yelusalemi. **4** Asalaki makambo
ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Amatsia, tata
na ye, asalaki. **5** Oziasi akangamaki na Nzambe mikolo
nyonso ya bomoi ya Zakari, pamba te azalaki kolakisa ye
kotosa Nzambe. Na tango nyonso oyo Oziasi awumelaki
kokangama na Yawe, Nzambe azalaki kolongisa ye. **6**
Akendeki kobundisa bato ya Filisitia mpe atobolaki madusu
kati na bamir ya Gati, ya Yabine mpe ya Asidodi. Atongaki
lisusu bingumba ebele kati na etuka ya Asidodi mpe kati
na bituka mosusu ya bato ya Filisitia. **7** Nzambe asungaki
ye tango abundisaki bato ya Filisitia, ya Arabi oyo bazalaki
kovanda na Guri-Bala, mpe tango abundisaki bato ya Maoni.
8 Bato ya Amoni bafutaki mpako ya mokonzi epai ya Oziasi,
mpe kombo na ye ekendeki sango kino na bandelo ya
Ejipito, pamba te akomaki na nguya makasi koleka. **9** Oziasi
atongaki bandako milayi kati na Yelusalemi, na ekuke ya
suka, na ekuke ya lubwaku mpe na suka ya mir; mpe
alendisaki yango makasi. **10** Atongaki lisusu bandako milayi
kati na esobe mpe atimolaki mabulu ebele ya mayi mpo
ete azalaki na bibwele ebele na se ya bangomba mpe na
etando. Azalaki mpe na basali ebele oyo bazalaki kotimola
mabele mpe kosala kati na bilanga na ye ya vino kati na
bituka ya bangomba mpe na mabele oyo ebotaka malamu,
pamba te azalaki kolinga mingi misala ya bilanga. **11** Oziasi
azalaki na basoda oyo baselingwa mpo na bitumba; mpe
babongisamaki na masanga kolanda motango na bango
ndenge Yeyeli, mokomi mikanda, mpe kalaka Maaseya, na
bokambami ya Anania, moko kati na bakonzi ya bakalaka ya
mokonzi, bazwaki bango na mosala. **12** Motango nyonso
ya bakambi ya mabota, oyo bazalaki kokamba basoda ya
mpiko, ezalaki nkoto mibale na nkama motoba. **13** Bakonzi
ya mabota bazalaki kokamba basoda nkoto nkama misato
na sambo na nkama mitano oyo baselingwa mpo na bitumba
mpe bazalaki basoda ya mpiko, mpo na kobundela mokonzi
liboso ya banguna na ye. **14** Na tango nyonso ya bitumba,
Oziasi azalaki kopesa banguba, makonga, bikoti ya bibende,
bilamba ya bibende oyo ebatelaka tolo, matolotolo mpe
bibambelo mabanga. **15** Asalisaki kati na Yelusalemi, epai
ya bato ya mayele, bamashini mpo na kotia yango likolo
ya bandako milayi mpe na suka ya bamir mpo na kobwaka
makonga mpe mabanga minene. Kombo na ye ekendeki
sango, pamba te asungamaki makasi kino kokoma moto na
nguya. **16** Kasi tango Oziasi akomaki na nguya, atondaki na
lolendo oyo ememaki ye na kokweya. Atambolaki lisusu na
bosembo te liboso ya Yawe, Nzambe na ye, kino kokota na
Tempelo ya Yawe mpo na kotumba mbeka ya malasi na
likolo ya etumbelo ya malasi. **17** Nganga-Nzambe Azaria
alandaki Oziasi na sima, elongo na Banganga-Nzambe
mosusu ya Yawe, tuku mwambe, bango nyonso batonda na
mpiko. **18** Batelemelaki mokonzi Oziasi mpe balobaki na
ye: « Oziasi, kotumba mbeka ya malasi mpo na Yawe ezali
mosala na yo te! Ezali nde mosala ya Banganga-Nzambe,
bakitani ya Aron, oyo babulisama mpo na mosala yango.
Bima wuta na Esika ya bule, pamba te ozali kosala likambo
ya nkele, mpe Yawe Nzambe akosepela na yo te! » **19** Bongo
Oziasi, oyo asimbaki mbabola na loboko na ye, atombokelaki
Banganga-Nzambe. Kaka na tango yango, wana azalaki kati
na Tempelo ya Yawe liboso ya etumbelo ya ansa, bokono
ya maba ebimaki na elongi na ye na miso ya Banganga-
Nzambe. **20** Tango Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe,
mpe Banganga-Nzambe mosusu batalaki ye mpe bamonaki
ete akomi na bokono ya maba na elongi, babenganaki ye na
lombangu wana ye moko mpe azalaki kobima na lombangu,
pamba te Yawe asambwisaki ye. **21** Mokonzi Oziasi abelaki
bokono ya maba kino na mokolo na ye ya kufa. Lokola
azalaki kobela bokono ya maba, akomaki kovanda na ndako
moko batonga mosika, pamba te babenganaki ye mosika ya
Tempelo ya Yawe. Yotami, mwana na ye ya mobali, mobateli
biloko ya ndako ya mokonzi, ayangelaki bato ya mokili. **22**
Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Oziasi mpe misala
na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ezali mosakoli
Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, nde akomaki yango. **23**
Oziasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki
ye esika moko na bango kati na lilita ya bakonzi, pamba te
bato bazalaki koloba: « Abelaki bokono ya maba. » Yotami,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

27 Yotami azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu
zomi na motoba na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye
ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya Tsadoki. **2**
Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge
kaka Oziasi, tata na ye, asalaki; kasi ye, atikalaki kokota
te kati na Tempelo ya Yawe. Atako bongo, bato bakobaki
kosala makambo mabe. **3** Yotami atongaki ekuke ya likolo
ya Tempelo ya Yawe mpe asalaki misala ebele na mir, na
ngomba Ofeli. **4** Atongaki mpe bingumba kati na etuka ya
bangomba ya Yuda, bandako makasi mpe bandako milayi
kati na bazamba. **5** Yotami abundisaki mokonzi ya bato ya
Amoni mpe alongaki bango. Na mobu wana mpe na mibu
mibale oyo elandaki, bato ya Amoni bafutaki ye lokola mpako
ya mokonzi bakilo nkoto misato na nkama mitano ya palata,
bakilo nkoto minei na nkama mitano ya ble mpe bakilo nkoto
minei na nkama mitano ya orje. **6** Yotami akomaki na nguya
makasi, pamba te azalaki kotambola na bosembo na miso ya
Yawe, Nzambe na ye. **7** Makambo mosusu oyo etali bokonzi
ya Yotami, bitumba mpe misala na ye nyonso, ekomama kati
na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. **8**
Azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na
Yelusalemi. **9** Yotami akendeki kokutana na bakoko na ye,
mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Akazi, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

28 Akazi azalaki na mibu tuku mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba
na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe;
nzokande, Davidi, koko na ye, asalaki makambo ya sembo.
2 Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na
yango mpe asalaki kutu banzambe ya bikeko ya bibende
banyangwisa na moto mpo na banzambe Bala. **3** Atumbaki
mbeka ya malasi kati na Lubwaku ya Beni-Inomi mpe
abonzaki bana na ye ya mibali na moto kolanda misala ya
nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bana ya
Isalaele. **4** Abonzaki bambeka mpe atumbaki mbeka ya
malasi, na bisambelo ya likolo ya bangomba, na bangomba
mike mpe na se ya banzete ya mibesu. **5** Yawe, Nzambe
na ye, akabaki ye na maboko ya mokonzi ya Siri. Bato ya
Siri babetaki ye, bazwaki bato na ye ebele na bowumbu
mpe bamemaki bango na Damasi. Nzambe akabaki ye
lisusu na maboko ya mokonzi ya Isalaele, oyo abebisaki
biloko na ye mpe alongaki ye. **6** Na mokolo moko, Peka,
mwana mobali ya Remalia, abomaki basoda nkoto nkama
moko na tuku mibale kati na Yuda, bango nyonso bazalaki
basoda ya mpiko; pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya
bakoko na bango. **7** Zikiri, moto ya bitumba ya Efrayimi,
abomaki Maaseya, mwana mobali ya mokonzi; Azirikami,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; mpe Elikana, molandi
ya mokonzi. **8** Bato ya Isalaele bakangaki kati na bandeko na
bango bato nkoto nkama mibale: basi, bana mibali mpe bana
basi; bazwaki bomengo ebele ya bitumba mpe bamemaki
yango na Samari. **9** Kuna na Samari, ezalaki na mosakoli
moko ya Yawe, kombo na ye « Odedi. » Abimaki liboso ya
mampinga tango bazalaki kozonga na Samari mpe alobaki
na bango: « Tala, na kanda makasi na Ye mpo na Yuda,
Yawe, Nzambe ya batata na bino, akabi bango na maboko
na bino, mpe bobomi bango na kanda oyo ekomi kino na
likolo. **10** Mpe sik'oyo, bolingi kokomisa bato ya Yuda mpe
ya Yelusalemi bawumbu na bino? Kasi bino moko, bozali
mpe na ngambo te liboso ya Yawe, Nzambe na bino?
11 Boyoka ngai sik'oyo! Bozongisa bandeko na bino, oyo
bokangi lokola bawumbu, pamba te kanda makasi ya Yawe
ezali likolo na bino. » **12** Kati na bakambi ya Efrayimi,
bamosusu batelemelaki ba-oyo bawutaki na bitumba. Ezalaki
Azaria, mwana mobali ya Yoanani; Berekia, mwana mobali
ya Meshilemoti; Ezekiasi, mwana mobali ya Shalumi; mpe
Amasa, mwana mobali ya Adilayi. **13** Balobaki na bango: «
Bosengeli te komema bakangami oyo awa, soki te tokomema
ngambo epai na Yawe. Boni, bolingi lisusu kobakisa masumu
mpe ngambo na biso! Ngambo na biso eleki penza monene,
mpe kanda makasi ya Yawe ezali likolo ya Isalaele. » **14**
Basoda batikaki bakangami mpe bomengo ya bitumba na
miso ya bakambi mpe ya lisanga mobimba. **15** Sima, bato
oyo baponaki na bakombo na bango bazwaki bakangami
mpe balendisaki bango; bazwaki kati na bomengo ya bitumba
bilamba, mpe balatisaki ba-oyo nyonso bazalaki bolumbu.
Bapesaki bango bilamba, basapato, bilei mpe masanga; mpe
bapakolaki ba-oyo bazokaki kisi, bamemaki na likolo ya ba-
ane ba-oyo bakokaki kotambola te mpe bazongisaki bango
na Jeriko, engumba ya banzete ya mbila, epai ya bandeko
na bango. Sima, bazongaki na Samari. **16** Na tango yango,
mokonzi Akazi atindaki bato epai ya bakonzi ya Asiri mpo na
kosenga lisungi. **17** Bato ya Edomi bayaki lisusu kobundisa
Yuda mpe bamemaki bakangami, **18** wana bato ya Filisitia
bakotaki na makasi kati na bingumba ya etando mpe ya
sude ya Yuda. Bazwaki na makasi Beti-Shemeshi, Ayaloni,
Gederoti, Soko, Timina mpe Gimizo elongo na bamboka
na yango ya zingazinga, mpe bavandaki kuna. **19** Yawe
asambwisaki Yuda likolo ya Akazi, mokonzi ya Isalaele,
pamba te atindikaki bato ya Yuda na mabe mpe azangaki
boyengebene liboso ya Yawe. **20** Na esika ya kosunga ye,
Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa ye mpe
azwaki ye lokola monguna. **21** Akazi azwaki ndambo ya
biloko ya Tempelo ya Yawe, ya ndako ya mokonzi mpe ya
bandako ya bakambi; mpe apesaki yango epai ya mokonzi
ya Asiri. Kasi atako bongo, azwaki kaka lisungi te. **22** Wana
azalaki kati na pasi, mokonzi Akazi akobaki lisusu kosala
makambo ya nkele na miso ya Yawe: **23** abonzaki bambeka
epai ya banzambe ya Damasi oyo elongaki ye, pamba te
amilobelaki: « Lokola banzambe ya bakonzi ya Siri bayaka
kosunga bato na bango, ngai mpe nakobonzela bango
bambeka mpo ete baya kosunga ngai! » Kasi esalaki ete
ye akweyisama, Isalaele mobimba mpe ekweyisama. **24**
Akazi asangisaki bisalelo nyonso ya Tempelo ya Nzambe
mpe abukaki-bukaki yango. Akangaki bikuke ya Tempelo
ya Yawe mpe atongaki bitumbelo na babalabala nyonso ya
Yelusalemi. **25** Kati na bingumba nyonso ya Yuda, asalaki
bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na kobonza mbeka
ya malasi epai ya banzambe mosusu. Na bongo, apesaki
Yawe, Nzambe ya batata na bango, kanda makasi. **26**
Makambo mosusu oyo etali mokonzi Akazi mpe etamboli na
ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na
buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. **27**
Akazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki
ye kati na engumba Yelusalemi, kasi kati na bakunda ya

bakonzi ya Isalaele te. Ezekiasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

29 Ezekiasi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Abiya. » Abiya azalaki mwana mwasi ya Zakari. **2** Ezekiasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge Davidi, koko na ye, asalaki. **3** Na sanza ya liboso ya mobu ya liboso ya bokonzi na ye, afungolaki bikuke ya Tempelo ya Yawe mpe abongisaki yango. **4** Abengisaki Banganga-Nzambe mpe Balevi, asangisaki bango na libanda ya ngambo ya este. **5** Alobaki na bango: — Boyoka ngai, Balevi! Bomibulisa sik'oyo mpe bopetola Tempelo ya Yawe, Nzambe ya bakoko na bino; bolongola mbindo nyonso kati na Esika ya bule. **6** Batata na biso bazangaki boyengebene, basalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na biso, mpe basundolaki Ye; batikaki Tempelo ya Yawe mpe bapesaki Ye mokongo. **7** Bakangaki kutu bikuke ya ndako moke ya kokotela, babomaki minda mpe batikaki kobonzela Nzambe ya Isalaele malasi mpe bambeka ya kotumba kati na Esika ya bule. **8** Boye, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda mpe Yelusalemi, akomisaki bango eloko ya kobanga, ya somo mpe ya kotiola, ndenge bokoki komona yango na miso na bino. **9** Yango wana batata na biso bakweyaki na mopanga; mpe yango wana lisusu bana na biso ya mibali, bana na biso ya basi mpe basi na biso bazali kati na bowumbu. **10** Sik'oyo, nazwi mokano ya kosala boyokani elongo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, mpo ete abwaka kanda makasi na Ye mosika na biso. **11** Sik'oyo, bana na ngai ya mibali, bobenda nzoto te, pamba te Yawe aponi bino mpo ete botelema liboso na Ye, bosala mosala na Ye, bosala losambo mpe botumbela Ye mbeka ya malasi mpo na lokumu na Ye. **12** Bongo, Balevi oyo bakotaki na mosala: Na molongo ya bato ya Keati: Maati, mwana mobali ya Amasayi; mpe Joeli, mwana mobali ya Azaria; na molongo ya Merari: Kishi, mwana mobali ya Abidi, mpe Azaria, mwana mobali ya Yealeyeli; na molongo ya bato ya Gerishoni: Yoa, mwana mobali ya Zima; mpe Edeni, mwana mobali ya Yoa; **13** na molongo ya Elitsafani: Shimiri mpe Yeyeli; na molongo ya Azafi: Zakari mpe Matania; **14** na molongo ya Emani: Yeyeli mpe Shimei; mpe na molongo ya Yedutuni: Shemaya mpe Uzieli. **15** Tango basangisaki bandeko na bango mpe bamibulisaki, bakotaki mpo na kopetola Tempelo ya Yawe, ndenge mokonzi apesaki mitindo mpe kolanda Liloba na Yawe. **16** Banganga-Nzambe bakotaki kati na Tempelo ya Yawe mpo na kopetola yango: babwakaki kati na lopango ya Tempelo ya Yawe biloko nyonso ya mbindo oyo bamonaki kati na yango. Balevi balokotaki mpe bamemaki yango kino na lubwaku ya Sedron. **17** Babandaki mosala yango ya kopetola na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso mpe, na mokolo ya mwambe ya sanza yango, bakomaki na ndako moke ya kokotela na Tempelo. Basalaki lisusu mikolo mwambe mpo na kokoba kobulisa Tempelo ya Yawe mpe basukisaki mosala yango na mokolo ya zomi na motoba ya sanza ya liboso. **18** Bakendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe balobaki: — Topetoli Tempelo mobimba ya Yawe, etumbelo ya bambeka ya kotumba elongo na bisalelo na yango nyonso, mpe mesa oyo batiaka mapa elongo na bisalelo na yango nyonso. **19** Tobongisi mpe tobulisi bisalelo nyonso oyo mokonzi Akazi, na kozanga boyengebene na ye na miso ya Yawe, abebisaki bosantu na yango tango azalaki mokonzi. Bisalelo yango ekomi sik'oyo liboso ya etumbelo. **20** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, mokonzi Ezekiasi asangisaki bakambi ya engumba mpe bakendeki na Tempelo ya Yawe. **21** Bamemaki bangombe sambo ya mibali, bameme sambo ya mibali, bana meme sambo ya mibali mpe bantaba sambo ya mibali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na mokili, mpo na Esika ya bule mpe mpo na Yuda. Mokonzi apesaki mitindo epai ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, ete babonza bambeka yango na etumbelo ya Yawe. **22** Banganga-Nzambe bakataki bakingo ya bangombe, bazwaki makila na yango mpe babwakaki yango na etumbelo, bakataki bakingo ya bameme ya mibali mpe babwakaki makila na yango na etumbelo, bakataki bakingo ya bana meme mpe babwakaki makila na yango na etumbelo. **23** Bongo bamemaki bantaba ya mibali oyo ebongisamaki mpo na mbeka mpo na masumu, liboso ya mokonzi mpe lisanga, mpe batiaki yango maboko. **24** Banganga-Nzambe bakataki bakingo ya bantaba mpe babwakaki makila na yango na etumbelo lokola mbeka mpo na masumu, mpe mpo na kokokisa mosala ya bolimbisi masumu ya Isalaele mobimba; pamba te mokonzi apesaki mitindo ete babonza mpo na Isalaele mobimba bambeka ya kotumba mpe bambeka mpo na masumu. **25** Mokonzi atiaki Balevi kati na Tempelo ya Yawe elongo na bangongi, makembe mpe mandanda kolanda mitindo ya Davidi, ya Gadi, momoni makambo ya mokonzi; mpe ya mosakoli Natan; pamba te ezalaki mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya basakoli na Ye. **26** Balevi babongamaki elongo na bibetelo mindule ya Davidi, mpe Banganga-Nzambe elongo na bakelelo na bango. **27** Ezekiasi apesaki mitindo ete babonza mbeka ya kotumba na etumbelo; mpe tango babandaki kobonza mbeka ya kotumba, babandaki mpe koyemba mpo na kokumisa Yawe na bakelelo mpe bibetelo mindule ya Davidi, mokonzi ya Isalaele. **28** Lisanga mobimba egumbamaki wana; bayembi bazalaki koyemba, mpe babeti kelelo bazalaki kobeta yango; nyonso ekobaki kino tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba. **29** Tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba, mokonzi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bakitisaki bilongi na bango mpe bagumbamaki kino na se. **30** Mokonzi Ezekiasi elongo na bakambi na ye bapesaki mitindo na Balevi ete bakumisa Yawe na banzembo ya Davidi mpe ya mosakoli Azafi. Boye, bayembaki banzembo ya kokumisa na esengo, bagumbaki mito na bango mpe bagumbamaki kino na se. **31** Ezekiasi alobaki: — Awa bomibulisi sik'oyo mpo na Yawe, bopusana, bomema na Tempelo ya Yawe bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi. Lisanga ememaki bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi, mpe bato ya motema ya kokaba bamemaki bambeka ya kotumba. **32** Tala motango ya bambeka ya kotumba oyo lisanga ebonzaki: bangombe ya mibali tuku sambo, bameme ya mibali nkama moko, bana meme nkama mibale: nyonso lokola bambeka ya kotumba mpo na Yawe. **33** Babulisaki lisusu lokola bambeka bangombe nkama motoba, bameme mpe bantaba nkoto misato. **34** Kasi lokola Banganga-Nzambe bazalaki mingi te mpo na kokata na biteni bambeka nyonso ya kotumba, bandeko na bango, Balevi, basungaki bango kino mosala nyonso esilaki mpe kino Banganga-

Nzambe mosusu bamibulisaki; pamba te Balevi balekaki
Banganga-Nzambe na makanisi ya komibulisa. **35** Longola
bambeka ya kotumba oyo ezalaki mingi, esengelaki lisusu
kotumba mafuta ya bambeka ya boyokani mpe kosopa
bambeka ya masanga mpo na bambeka ya kotumba. Ezali
boye nde babongisaki lisusu misala ya Tempelo ya Yawe. **36**
Ezekiasi mpe bato nyonso basepelaki na ndenge Nzambe
akokisaki makambo mpo na bato na Ye, pamba te nyonso
esalemaki na lombangu.

30 Ezekiasi atindaki bamemi sango kati na Isalaele
mobimba mpe Yuda, mpe akomelaki Efrayimi mpe
Manase mikanda mpo na kosenga na bango ete baya na
Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi, mpo na kosepela feti ya
Pasika ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **2** Mokonzi elongo
na bakalaka na ye mpe lisanga mobimba ya Yelusalemi
bazwaki mokano ya kosepela feti ya Pasika na sanza ya
mibale. **3** Balongaki te kosepela feti ya Pasika na mokolo
oyo ekatama, pamba te Banganga-Nzambe oyo bamibulisaki
bazalaki mingi te, mpe bato basanganaki te na Yelusalemi. **4**
Mokonzi mpe lisanga mobimba bandimaki mabongisi yango,
5 bazwaki mokano ya kopesa mayebisi kati na Isalaele
mobimba, longwa na Beri-Sheba kino na Dani, mpo na
kosenga na bato nyonso ete baya kosepela feti ya Pasika,
na Yelusalemi mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe ya Isalaele.
Pamba te bato moke kaka basepelaki yango kolanda ndenge
ekomama kati na makomi. **6** Na etinda ya mokonzi, bamemi
sango bakendeki kati na Isalaele mobimba mpe Yuda, na
mikanda oyo ewutaki epai ya mokonzi mpe bakalaka na ye.
Tala makambo oyo ezalaki kati na mikanda yango: « Bana
ya Isalaele, bozongela Yawe, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki
mpe ya Isalaele, mpo ete Ye mpe azongela bino oyo bobiki
na maboko ya bakonzi ya mboka Asiri! **7** Bozala te lokola
batata mpe bandeko na bino oyo bazangaki boyengebene
liboso ya Yawe, Nzambe ya batata na bango. Yango wana
asalaki ete babebisama ndenge bozali komona. **8** Bozala
moto makasi te lokola batata na bino; bomipesa epai na
Yawe, boya na Esika ya bule oyo Ye moko abulisi mpo
na libela mpe bosalela Yawe, Nzambe na bino, mpo ete
kanda makasi na Ye ezala mosika na bino! **9** Soki solo
bozongeli Yawe, bandeko mpe bana na bino oyo bakendeki
na bowumbu bakozwa ngolu liboso ya bato oyo bakangaki
bango, mpe bakozonga na mokili oyo; pamba te Yawe,
Nzambe na bino, atonda na ngolu mpe na mawa. Solo, soki
bozongeli Ye, akobalola te elongi na Ye mosika na bino. » **10**
Bamemi sango batambolaki kati na bingumba nyonso ya
Efrayimi mpe ya Manase kino na Zabuloni. Kasi bato bazalaki
koseka mpe kotiola bango. **11** Nzokande, ndambo ya bato
ya Aseri, ya Manase mpe ya Zabuloni bamikitisaki mpe
bakendeki na Yelusalemi. **12** Kati na mokili ya Yuda, loboko
ya Nzambe ezalaki kosala na nguya makasi epai ya bato,
mpo na kopesa bango bomoko na molimo mpo na kotosa
mitindo ya mokonzi mpe ya bakalaka na ye, kolandisama na
Liloba na Yawe. **13** Bato ebele basanganaki na Yelusalemi
mpo na kosepela feti ya Mapa ezanga levire, na sanza
ya mibale: bazalaki penza ebele ya bato. **14** Babukaki
bitumbelo kati na Yelusalemi mpe balimwisaki bambabola
nyonso ya malasi na kobwaka yango na lubwaku ya Sedron.
15 Bakataki kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika na
mokolo ya zomi na minei ya sanza ya mibale. Banganga-
Nzambe elongo na Balevi bayokaki soni, bamibulisaki mpe
babonzaki bambeka ya kotumba kati na Tempelo ya Yawe.
16 Bazongelaki misala na bango ndenge ekomama na
mibeko ya Moyize, moto na Nzambe. Balevi bazalaki kopesa
makila ya bambeka epai ya Banganga-Nzambe; mpe bango,
Banganga-Nzambe, bazalaki kosopa yango na etumbelo.
17 Lokola bato mingi kati na lisanga bamibulisaki te, Balevi
bazwaki mokumba ya kokata bakingo ya bampate ya Pasika
mpo na bato wana nyonso oyo bazalaki peto te; mpe na
bongo, bakokaki te kobulisa bampate na bango epai na
Yawe. **18** Atako bato ebele oyo bawutaki na Manase, na
Efrayimi, na Isakari mpe na Zabuloni bamipetolaki te, kasi
baliaki Pasika na kozanga kolanda oyo ekomama. Yango
wana Ezekiasi abondelaki boye mpo na bango: « Yawe, Yo
oyo ozali malamu, tika ete olimbisa **19** moto nyonso oyo
amipesi na koluka Nzambe, Yawe, Nzambe ya bakoko na
ye, na motema na ye mobimba atako amipetolaki te kolanda
mibeko ya Esika ya bule! » **20** Yawe ayokaki libondeli ya
Ezekiasi mpe abetaki bato te. **21** Boye bato ya Isalaele oyo
bazalaki na Yelusalemi basepelaki mikolo sambo mpe na
esengo makasi feti ya Mapa ezanga levire wana Balevi mpe
Banganga-Nzambe bazalaki kokumisa Yawe mikolo nyonso
na kobeta makasi bibetelo mindule na bango mpo na lokumu
ya Yawe. **22** Ezekiasi alendisaki Balevi nyonso oyo balakisaki
ete bayebi malamu mosala ya Yawe. Na mikolo sambo ya
feti, baliaki misuni ya bambeka, babonzaki bambeka ya
boyokani mpe basanzolaki Yawe, Nzambe ya bakoko na
bango. **23** Lisanga mobimba eyokanaki kobakisa mikolo
mosusu sambo mpo na kokoba kosepela feti. Boye, basalaki
feti na esengo na mikolo yango sambo. **24** Ezekiasi, mokonzi
ya Yuda, apesaki mpo na lisanga bangombe ya mibali nkoto
moko, bameme mpe bantaba nkoto sambo; mpe bakalaka
bapesaki mpo na lisanga bangombe ya mibali nkoto moko,
bameme mpe bantaba nkoto zomi. Banganga-Nzambe ebele
bamibulisaki. **25** Lisanga mobimba ya Yuda, Banganga-
Nzambe, Balevi, bato nyonso ya Isalaele mpe bapaya oyo
bawutaki na Isalaele to bavandi ya Yuda bazalaki na esengo.
26 Esengo ezalaki makasi kati na Yelusalemi, pamba te wuta
na tango ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya
Isalaele, likambo ya boye etikala nanu kosalema te kati na
Yelusalemi. **27** Banganga-Nzambe mpe Balevi batelemaki
mpo na kopambola bato, mpe Nzambe ayokaki bango mpo
ete losambo na bango ekomaki kino na Likolo, evandelo na
Ye ya bule.

31 Tango feti nyonso esilaki, bato nyonso ya Isalaele
oyo bazalaki kuna bakendeki na bingumba ya Yuda,
babukaki makonzi ya bule, bakweyisaki bikeko ya nzambe
mwasi Ashera mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya
bangomba mpe bitumbelo kati na Yuda nyonso, kati na
Benjame, kati na Efrayimi mpe kati na Manase. Sima na
kobebisa biloko wana nyonso, bato ya Isalaele bazongaki
kati na bingumba na bango mpe bandako na bango. **2**
Ezekiasi atiaki Banganga-Nzambe mpe Balevi na masanga
mpe apesaki na moko na moko mosala kati na lisanga na
ye. Banganga-Nzambe mpe Balevi bapesamelaki mosala ya
bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani, mosala
ya kozongisa matondi mpe ya koyemba banzembo mpo

na kokumisa mpe kosanzola Yawe, na bikuke ya Tempelo
ya Yawe. 3 Mokonzi azwaki ndambo ya bozwi na ye mpe
apesaki mpo na bambeka ya kotumba: bambeka ya kotumba
ya tongo mpe ya pokwa, ya mikolo ya Saba, ya ebandeli ya
sanza mpe ya bafeti oyo ekatama, kolanda ndenge ekomama
kati na mibeko ya Yawe. 4 Mokonzi apesaki mitindo epai ya
bavandi ya Yelusalemi ete bapesa ndambo oyo esengeli
kopesama epai ya Banganga-Nzambe mpe Balevi mpo ete
bamipesa na misala oyo mibeko ya Yawe ezali kotinda
bango. 5 Tango kaka bapanzaki sango ya mitindo oyo, bato
ya Isalaele bapesaki na esengo bambuma na bango ya
liboso ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta, ya mafuta ya nzoyi
mpe ya biloko nyonso oyo ebimaka na bilanga. Bamemaki
lisusu biloko ebele lokola eteni ya zomi ya nyonso. 6 Bato ya
Isalaele elongo na bato ya Yuda oyo bazalaki kovanda kati
na bingumba ya Yuda bamemaki eteni na bango ya zomi
ya bangombe, ya bameme, ya bantaba mpe ya makabo ya
bule oyo ebulisamaki mpo na Yawe, Nzambe na bango, mpe
batiaki yango na mipiku. 7 Babandaki kosala mipiku yango na
sanza ya misato mpe basilisaki na sanza ya sambo. 8 Tango
Ezekiasi elongo na bakalaka na ye bayaki komona mipiku
yango, bakumisaki Yawe mpe bapambolaki Isalaele, bato na
Ye. 9 Ezekiasi atunaki Banganga-Nzambe mpe Balevi na tina
na mipiku yango. 10 Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe,
moto ya libota ya Tsadoki, azongisaki: — Wuta tango bato
babandaki komema makabo na bango kati na Tempelo ya
Yawe, toliaki, totondaki mpe totiki ebele, pamba te Yawe
apambolaki bato na Ye. Mipiku ya biloko oyo ozali komona
awa ezali nde oyo etikali. 11 Ezekiasi apesaki mitindo ete
babongisa bisika mpo na kobomba biloko yango kati na
Tempelo ya Yawe; mpe esalemaki bongo. 12 Bakomaki
kotia kuna na boyengebene makabo ya bato, biteni ya zomi
mpe makabo mosusu ya bule. Molevi Konania azalaki na
mokumba ya kobatela biloko yango elongo na Shimei, ndeko
na ye ya mobali, lokola molandi na ye. 13 Kolandisama na
mokano ya mokonzi Ezekiasi mpe ya Azaria, mokonzi ya
Banganga-Nzambe ya Tempelo ya Nzambe, Yeyeli, Azazia,
Naati, Asaeli, Yerimoti, Yozabadi, Elieli, Yisimakia, Maati
mpe Benaya bazalaki bakengeli ya misala na bokambami ya
Konania mpe Shimei, ndeko na ye ya mobali. 14 Molevi
Kore, mwana mobali ya Yimina, oyo azalaki mokengeli
ekuke ya ngambo ya este azalaki na mokumba ya koyamba
makabo oyo bato bazalaki kopesa epai ya Nzambe, wuta na
mokano ya mitema na bango; azalaki mpe na mokumba
ya kokabola makabo oyo bazalaki kokongola mpo na Yawe
mpe makabo ya bule. 15 Kati na bingumba ya Banganga-
Nzambe, Kore asungamaki na Edeni, Minyamini, Jozue,
Shemaya, Amaria mpe Shekania, mpo na kokabola biloko na
boyengebene epai ya bandeko na bango Banganga-Nzambe
kolanda masanga na bango; bazalaki kosala bokeseni te kati
na bato minene mpe bato mike. 16 Bazalaki kopesa kaka te
na mibali oyo bakombo na bango ekomamaki, kobanda na
mibu misato ya mbotama mpe komata, kasi bazalaki mpe
kopesa na bato nyonso oyo bazalaki kokota na Tempelo ya
Yawe mpo na kosala misala na bango ya mokolo na mokolo
kolanda mikumba mpe masanga na bango. 17 Bapesaki
na Banganga-Nzambe oyo bakombo na bango ekomamaki
kolanda mabota na bango ya botata mpe na Balevi oyo
bazalaki na mibu ya mbotama kobanda mibu tuku mibale
mpe komata, kolanda mikumba mpe masanga na bango;
18 bapesaki na bana mike nyonso, na basi, na bana mibali
mpe na bana basi ya lisanga mobimba, ba-oyo bakombo na
bango ekomamaki kati na buku ya milongo ya mbotama,
pamba te bazalaki kokokisa na boyengebene mibeko ya
libulisi mpo na kozala bule. 19 Lokola ndenge ezalaki mpo na
Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, oyo bazalaki kovanda
na bamboka ya zingazinga ya bingumba na bango, bato
baponamaki na bakombo mpo na kokabola biloko epai ya
bato nyonso kati na Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi
nyonso oyo bakomamaki. 20 Ezali boye nde Ezekiasi asalaki
kati na mokili na ye mobimba ya Yuda. Asalaki makambo ya
malamu, ya sembo mpe ya solo na miso ya Yawe, Nzambe
na ye. 21 Kati na nyonso oyo Ezekiasi asalaki, ezala mpo
na mosala ya Ndako ya Nzambe to mpo na botosi mibeko
mpe mitindo, azalaki koluka Nzambe na ye mpe kosala na
motema na ye mobimba; mpe azalaki kolonga na makambo
nyonso oyo azalaki kosala.

32 Sima na Ezekiasi kotalisa boyengebene na ye epai
ya Nzambe, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, ayaki
kobundisa Yuda. Azingelaki bingumba batonga makasi,
pamba te azalaki na posa ya kobotola yango. 2 Tango
Ezekiasi amonaki ete Senakeribe ayei mpe azali na makanisi
ya kobundisa Yelusalemi, 3 apesaki bakalaka mpe bakonzi
ya basoda na ye likanisi ya kokanga bitima oyo ezalaki
na libanda ya engumba. Bango nyonso bandimaki likanisi
yango mpe basungaki ye. 4 Bato ebele basanganaki mpe
bakangaki bitima nyonso elongo na mayi oyo ezalaki kotiola
na se ya mabele. Balobaki: — Mpo na nini bakonzi ya Asiri
baya kokuta mayi ebele? 5 Ezekiasi asalaki mosala makasi
ya kobamba madusu ya mir mpe ya kobakisa bosanda ya
bandako milayi; atongaki mir mosusu na libanda, alendisaki
mir ya engumba ya Davidi mpe asalaki lisusu makonga mpe
banguba ebele. 6 Atiaki bakonzi ya basoda mpo ete bakamba
bato mpe asangisaki bango liboso na ye, na esika oyo ezali
pene ya ekuke ya engumba. Alendisaki bango na maloba
oyo: 7 — Bozala makasi mpe boyika mpiko! Bobanga te mpe
bolenga te liboso ya mokonzi ya Asiri mpe ya mampinga ya
basoda ebele oyo bazali elongo na ye, pamba te Ye oyo azali
elongo na biso azali na nguya monene koleka ye. 8 Mokonzi
oyo ya Asiri azali kaka na nguya ya bomoto; kasi biso,
tozali elongo na Yawe, Nzambe na biso, oyo akosunga mpe
akobundela biso bitumba. Boye bato batiaki elikya na maloba
oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, alobaki. 9 Sima na yango,
wana Senakeribe, mokonzi ya Asiri, elongo na mampinga ya
basoda na ye nyonso bazingelaki engumba Lakishi, atindaki
bakonzi ya basoda na ye epai ya Ezekiasi, mokonzi ya
Yuda, mpe epai ya bato nyonso ya Yuda, oyo bazalaki na
Yelusalemi; atindaki bango kopesa sango oyo: 10 « Tala
makambo oyo Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alobi: Botie
elikya na bino na nini mpo ete bowumela kati na Yelusalemi
oyo bazingeli? 11 Bozali komona te ete Ezekiasi azali kokosa
bino mpo ete bokufa na nzala mpe na posa ya mayi tango
azali koloba: ‹ Yawe, Nzambe na biso, akokangola biso na
loboko ya mokonzi ya Asiri? › 12 Boni, ezali kaka Ezekiasi
wana te oyo alongolaki bisambelo ya likolo ya bangomba
mpe bitumbelo ya banzambe tango alobaki na Yuda mpe
na Yelusalemi: ‹ Bosengeli kogumbama liboso ya etumbelo

moko kaka mpe kobonza mbeka ya malasi na likolo ya
etumbelo yango? › **13** Boyebi te makambo oyo ngai mpe
batata na ngai tosalaki bato nyonso ya bikolo mosusu?
Boni, banzambe ya bikolo wana bakokaki solo kokangola
mikili na bango na maboko na ngai? **14** Kati na banzambe
nyonso ya bikolo oyo batata na ngai babebisaki, nani akokaki
kokangola bato na ye na maboko na ngai? Bongo ndenge
nini Nzambe na bino akoka solo kokangola bino na maboko
na ngai? **15** Sik'oyo, botika te ete Ezekiasi amema bino na
libunga mpe akosa bino ndenge wana; bondimela ye te!
Pamba te soki nzambe moko te ya ekolo songolo to ya mokili
pakala alongaki kokangola bato na ye na loboko na ngai mpe
na loboko ya batata na ngai, bongo nzambe na bino nde
akolonga kokangola bino na loboko na ngai? » **16** Bakonzi
ya basoda ya Senakeribe bakobaki koloba mabe na tina na
Yawe Nzambe mpe Ezekiasi, mosali na Ye. **17** Senakeribe
akomaki lisusu mikanda mpo na kofinga Yawe, Nzambe
ya Isalaele. Tala maloba mabe oyo akomaki na tina na Ye:
« Ndenge banzambe ya bato ya bikolo mosusu balongaki
te kokangola bato na bango, ndenge wana mpe nzambe
ya Ezekiasi akolonga te kokangola bato na ye na maboko
na ngai. » **18** Boye bagangaki na lokota ya Ebre mpo na
kolengisa mpe kobangisa bato ya Yelusalemi oyo batelemaki
likolo ya mir, mpo ete bakoka kobotola engumba. **19** Balobaki
na tina na Nzambe ya Yelusalemi lokola bato oyo bazali
kolobela nzambe moko ya bapagano, nzambe oyo bato
basali na ndenge mpe na maboko na bango! **20** Mokonzi
Ezekiasi mpe mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi,
babondelaki Nzambe na tina na yango mpe bagangaki na
ngambo ya Lola mpo na kosenga lisungi. **21** Yawe atindaki
anjelu moko oyo abomaki basoda nyonso ya mpiko, bakonzi
ya basoda elongo na bakambi kati molako ya mokonzi ya
Asiri. Mokonzi ya Asiri azongaki na mokili na ye na soni
makasi. Mpe tango akotaki na ndako ya nzambe na ye, bana
na ye ya mibali babomaki ye na mopanga. **22** Ezalaki ndenge
wana nde Yawe akangolaki Ezekiasi mpe bato ya Yelusalemi
na maboko ya Senakeribe, mokonzi ya Asiri, mpe na maboko
ya banguna mosusu; mpe apesaki bango kimia na bangambo
nyonso. **23** Bato ebele bamemaki na Yelusalemi makabo
mpo na Yawe mpe bakado ya motuya mpo na Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda. Wuta tango wana, lokumu ya Ezekiasi
emataki makasi na miso ya bikolo nyonso. **24** Na tango
wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi, pene akufa.
Asambelaki Yawe; mpe Yawe ayanolaki, apesaki ye elembo
moko ya kokamwa. **25** Kasi mpo ete Ezekiasi akomaki
na lolendo, atambolaki lisusu te na lolenge ya kondima
bolamu ya Nzambe mpe ya kozongisela Ye matondi; mpo na
yango, Yawe asilikelaki ye, Yuda mpe Yelusalemi. **26** Bongo
Ezekiasi amikitisaki, atikaki lolendo na ye mpe abongolaki
motema. Bato ya Yelusalemi mpe basalaki lokola Ezekiasi.
Boye, Yawe akweyiselaki bango kanda na Ye te na mikolo
nyonso oyo Ezekiasi azalaki mokonzi. **27** Ezekiasi azalaki
na bozwi ebele mpe na lokumu mingi, abombaki palata,
wolo, mabanga ya talo, biloko ya solo kitoko, banguba mpe
biloko nyonso ya talo. **28** Atongaki bibombelo ya ble, ya
vino ya sika mpe ya mafuta; atongaki lisusu mapango mpe
bandako mpo na bibwele na ye. **29** Atongaki bingumba
mpe akomaki na bibwele ebele: bantaba, bameme mpe
bangombe. Nzambe apesaki ye bozwi mingi. **30** Ezali mpe
Ezekiasi moto akangaki monoko ya etima ya Giyoni mpe
alekisaki mayi na yango na se ya mabele, na ngambo ya
weste ya engumba ya Davidi. Ezekiasi azalaki kolonga na
misala na ye nyonso. **31** Kasi tango bakambi ya Babiloni
batindelaki ye bakalaka mpo na kotuna ye na tina na elembo
ya kokamwa oyo esalemaki kati na mokili, Nzambe atikaki
Ezekiasi kosala na ndenge na ye moko mpo na komeka
ye mpe koyeba mozindo ya motema na ye. **32** Makambo
mosusu oyo etali Ezekiasi elongo na misala ya botosi na ye
kati na makambo ya Nzambe, ekomama kati na emoniseli ya
mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, mpe kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. **33** Ezekiasi
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
na ngomba moke epai wapi bakunda ya bakitani ya Davidi
ezali. Bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bapesaki
ye lokumu tango akufaki, mpe Manase, mwana na ye ya
mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

33 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku
mitano na mitano na Yelusalemi. **2** Asalaki makambo mabe
na miso ya Yawe na ndenge amekolaki misala ya nkele
ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele.
3 Atongaki lisusu bisambelo ya likolo ya bangomba oyo
Ezekiasi, tata na ye, abukaki; atongaki mpe bitumbelo mpo
na banzambe Bala mpe atelemisaki makonzi mpo na nzambe
mwasi Ashera. Afukamelaki mpe agumbamelaki mampinga
nyonso ya likolo. **4** Atongaki bitumbelo mpo na banzambe ya
bapaya kati na Tempelo ya Yawe oyo, na tina na yango,
Yawe alobaki: « Kombo na Ngai ekozala kati na Yelusalemi
mpo na libela. » **5** Atongaki kati na mapango nyonso mibale
ya Tempelo ya Yawe bitumbelo mpo na mampinga nyonso ya
likolo. **6** Manase abonzaki na moto, lokola mbeka, bana na ye
ya mibali, kati na Lubwaku ya Beni-Inomi; asalelaki kindoki,
soloka mpe maji; atiaki na mosala bato oyo basololaka na
milimo ya bakufi mpe bamoni makambo. Akobaki kosala
makambo mabe na miso ya Yawe; na bongo, apelisaki kanda
na Ye. **7** Atiaki kati na Tempelo ya Yawe nzambe ya ekeko
oyo asalisaki; nzokande, Nzambe alobaki na Davidi mpe
na Salomo, mwana na ye ya mobali: — Nakotia Kombo
na Ngai mpo na libela kati na Tempelo oyo mpe kati na
Yelusalemi oyo naponi kati na mabota nyonso ya Isalaele. **8**
Nakolongola lisusu te makolo ya bato ya Isalaele na mokili
oyo napesaki epai ya batata na bango, soki kaka bamipesi
na kosala makambo nyonso oyo natindaki bango na tina na
mibeko nyonso, mitindo mpe malako oyo napesaki bango na
nzela ya Moyize. **9** Kasi Manase apengwisaki bato ya Yuda
mpe ya Yelusalemi; boye basalaki lisusu mabe koleka bikolo
oyo Yawe abebisaki liboso ya bato ya Isalaele. **10** Yawe
akebisaki Manase mpe bato na Ye, kasi baboyaki koyoka.
11 Bongo Yawe atindaki bakonzi ya basoda ya mokonzi ya
Asiri kobundisa bango. Bakangaki Manase mpe bakotisaki
na zolo na ye ebende oyo ezali lokola ndobo, bakangaki
ye minyololo ya bronze mpe bamemaki ye na Babiloni. **12**
Kati na pasi na ye, Manase abondelaki Yawe, Nzambe na
ye, mpe amikitisaki makasi liboso ya Nzambe ya batata
na ye. **13** Abondelaki Ye, mpe Yawe alembisaki motema,
ayokaki libondeli na ye mpe azongisaki ye na Yelusalemi,
kati na mokili na ye. Manase asosolaki ete Yawe kaka nde

azali Nzambe. **14** Sima na makambo oyo nyonso, Manase
atongaki mir, na libanda ya engumba ya Davidi, na ngambo
ya weste ya etima ya Giyoni, na lubwaku oyo ekenda kino na
ekuke ya Mbisi; ezingelaki ngomba moke ya Ofeli. Asalaki
yango molayi makasi, kobanda na se kino na likolo, mpe
atiaki bakonzi ya basoda kati na bingumba nyonso ya Yuda,
oyo batonga makasi. **15** Alongolaki kati na Tempelo ya Yawe
banzambe ya bapaya mpe ya bikeko, abwakaki libanda ya
engumba bitumbelo nyonso oyo atongaki na ngomba moke
ya Tempelo mpe kati na Yelusalemi. **16** Bongo atongaki
lisusu etumbelo ya Yawe, abonzaki na likolo na yango mbeka
ya boyokani elongo na makabo ya kozongisa matondi epai
ya Nzambe, mpe apesaki mitindo epai ya bato ya Yuda ete
basalela Yawe, Nzambe ya Isalaele. **17** Atako bato bakobaki
kotumba bambeka na bisambelo ya likolo ya bangomba,
kasi bazalaki kosala yango kaka mpo na lokumu ya Yawe,
Nzambe na bango. **18** Makambo mosusu oyo etali bokonzi
ya Manase, libondeli na ye epai ya Nzambe na ye mpe
maloba oyo bamoni makambo balobaki na ye na Kombo na
Yawe, Nzambe ya Isalaele, ekomama kati na buku ya masolo
ya bakonzi ya Isalaele. **19** Libondeli na ye mpe ndenge Yawe
alimbisaki mabe na ye, masumu na ye nyonso, bozangi
boyengebene na ye epai ya Nzambe, molongo ya bisika
nyonso epai wapi atongaki bisambelo ya likolo ya bangomba
mpe atelemisaki makonzi ya nzambe mwasi Ashera elongo
na bikeko ya banzambe oyo azalaki kofukamela liboso ete
ayokisama soni, nyonso wana ekomama kati na mikanda ya
Ozayi. **20** Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe
bakundaki ye kati na ndako na ye ya bokonzi. Amoni, mwana
na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **21** Amoni
azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mibale na Yelusalemi.
22 Amoni asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge
kaka Manase, tata na ye, asalaki; agumbamelaki banzambe
nyonso ya bikeko oyo Manase, tata na ye, asalaki mpe
abonzelaki yango bambeka. **23** Amoni amikitisaki te lokola
Manase, tata na ye, liboso ya Yawe, kasi asalaki lisusu mabe
koleka. **24** Bakalaka na ye basalelaki ye likita mpe babomaki
ye kati na ndako na ye ya bokonzi. **25** Kasi bato ya mokili
babomaki bato nyonso oyo basalelaki mokonzi Amoni likita;
mpe na esika na ye, bakomisaki Joziasi, mwana na ye ya
mobali, mokonzi.

34 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku misato
na moko na Yelusalemi. **2** Asalaki makambo ya sembo na
miso ya Yawe mpe alandaki banzela oyo Davidi, tata na
ye, atambolaki na yango: apengwaki na yango te, ezala na
ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya
mobali. **3** Na mobu ya mwambe ya bokonzi na ye, lokola
azalaki nanu elenge, akomaki koluka Nzambe ya Davidi,
tata na ye; bongo na mobu ya zomi na mibale, akomaki
kopetola Yuda mpe Yelusalemi na kopekisa bato kokende
na bisambelo ya likolo ya bangomba, na kobuka makonzi
ya bule ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya
banzambe basala na nzete mpe na bibende oyo banyangwisa
na moto. **4** Babukaki liboso na ye bitumbelo ya banzambe
Bala, bakweyisaki mbala moko bitumbelo malasi oyo ezalaki
na likolo na yango, abukaki makonzi ya bule ya nzambe
mwasi Ashera, bikeko ya banzambe basala na nzete mpe
na bibende oyo banyangwisa na moto; akomisaki yango
putulu mpe asopaki putulu yango na likolo ya bakunda
ya bato oyo babonzelaki banzambe yango bambeka. **5**
Atumbaki mikuwa ya banganga-nzambe ya bikeko na likolo
ya bitumbelo na yango. Ezalaki ndenge wana nde apetolaki
Yuda mpe Yelusalemi. **6** Abukaki bitumbelo kati na bingumba
ya Manase, ya Efrayimi, ya Simeoni kino na Nefitali mpe
na bamboka na yango ya zingazinga. **7** Abukaki makonzi
ya bule ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya
banzambe mpe akomisaki yango putulu. Akweyisaki lisusu
bitumbelo malasi nyonso kati na mokili mobimba ya Isalaele.
Bongo, azongaki na Yelusalemi. **8** Tango Joziasi akokisaki
mibu zomi na mwambe na bokonzi, mpo na kopetola mokili
mpe Tempelo, atindaki Shafani, mwana mobali ya Atsalia;
Maaseya, moyangeli ya engumba; mpe Yoa, mwana mobali
ya Yoakazi mpe mobombi mikanda, mpo na kobongisa
Tempelo ya Yawe, Nzambe na ye. **9** Bakendeki epai ya Ilikia,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe bapesaki ye mbongo
oyo bazwaki na Tempelo ya Nzambe, mbongo oyo Balevi
oyo bazalaki kokengela ekotelo bakongolaki lokola makabo
mpo na Tempelo na maboko ya bato ya Manase, ya Efrayimi,
ya batikali ya Isalaele, ya bato nyonso ya Yuda, ya Benjame
mpe ya bavandi ya Yelusalemi. **10** Bapesaki mbongo yango
na maboko ya batambolisi misala ya Tempelo ya Yawe. Bato
yango bafutaki basali oyo bazalaki kobongisa mpe kolendisa
Tempelo yango; **11** bapesaki lisusu epai ya basharipantie
mpe batongi Tempelo mpo ete basomba mabanga bakata
elongo na mabaya mpo na motondo, mpe mpo ete batonga
bandako mosusu oyo bakonzi ya Yuda bazalaki kobongisa te
tango ezalaki kobeba. **12** Bato yango basalaki mosala na
bango na boyengebene mpe na bokambami ya Balevi Yaati
mpe Abidiasi, bana mibali ya Merari. Zakari mpe Meshulami,
bana mibali ya Keati, nde bazalaki kokengela mosala na
bango. **13** Balevi yango bayebaki mpe kobeta mindule;
bazalaki kokengela bato oyo bazalaki komema biloko ya
mosala mpe kokamba ba-oyo nyonso bazalaki kosala misala
na bisika nyonso oyo mosala ezalaki kosalema. Balevi
mosusu bazalaki bakomi mikanda, balakisi ya Mobeko mpe
bakengeli bikuke. **14** Tango bazalaki kobimisa mbongo oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Yawe, Nganga-Nzambe Ilikia
amonaki buku ya Mobeko ya Yawe, oyo epesamaki na nzela
ya Moyize. **15** Ilikia alobaki na Shafani, mokomi mikanda: —
Namoni buku ya Mobeko kati na Tempelo ya Yawe! Mpe
apesaki buku yango epai ya Shafani. **16** Shafani azwaki
buku yango, amemaki yango epai ya mokonzi mpe ayebisaki
ye: — Basali na yo bazali kosala makambo nyonso oyo
otindaki bango. **17** Bapesi mbongo oyo ezalaki kati na
Tempelo ya Yawe epai ya batambolisi misala mpe epai ya
bato oyo bazali kosala misala. **18** Mokomi mikanda, Shafani,
alobaki na mokonzi: — Nganga-Nzambe Ilikia apesi ngai
buku moko. Mpe Shafani atangaki buku yango liboso ya
mokonzi. **19** Tango mokonzi ayokaki maloba ya Mobeko,
apasolaki bilamba na ye, **20** apesaki mitindo oyo epai ya
Ilikia, epai ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani; epai ya
Abidoni, mwana mobali ya Mishe; epai ya Shafani, mokomi
mikanda, mpe epai ya Asaya, moko kati na bakalaka ya
mokonzi: **21** — Bokende kotuna toli ya Yawe mpo na ngai
mpe mpo na batikali ya Isalaele mpe ya Yuda; botuna na

tina na makambo oyo ekomama kati na buku oyo ewuti
komonana, pamba te kanda ya Yawe, oyo ekweyeli biso ezali
makasi mpo ete batata na biso batosaki te Liloba na Yawe
mpe basalaki te kolanda nyonso oyo ekomama kati na buku
oyo. **22** Ilikia elongo na bato oyo mokonzi aponaki bakendeki
epai ya mwasi mosakoli Ulida, mwasi ya Shalumi, mwana
mobali ya Tokeati, mwana mobali ya Asira, mobombi bilamba
ya Tempelo. Ulida azalaki kovanda na Yelusalemi, na etuka
ya sika. Balobaki na ye ndenge bayokanaki. **23** Ulida alobaki
na bango: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele,
alobi: « Boloba na tata oyo atindi bino epai na Ngai: **24** ‹
Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakobengisa pasi makasi na
esika oyo mpe na bavandi na yango kolanda bilakeli mabe
nyonso oyo ekomama kati na buku oyo bawuti kotanga liboso
ya mokonzi ya Yuda. › **25** Lokola basundolaki Ngai mpe
batumbaki mbeka ya malasi mpo na banzambe mosusu kino
kotumbola kanda na Ngai na nzela ya biloko oyo maboko
na bango esilaki kosala, kanda na Ngai ekopela makasi na
esika oyo, mpe ekokita te. **26** Kasi boloba na mokonzi ya
Yuda oyo atindi bino kotuna toli ya Yawe: ‹ Tala makambo
oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na maloba oyo
oyokaki: **27** Lokola motema na yo etutami, lokola omikitisi
liboso ya Nzambe sima na yo koyoka maloba na Ye mpo na
kotelemela esika oyo mpe bavandi na yango, lokola omikitisi
liboso na Ngai, lokola opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso
na Ngai, Ngai mpe nayoki, › elobi Yawe, **28** ‹ nakosala
ete okende kokutana na bakoko na yo, oyo bakufa; mpe
okokundama na kimia kati na moko na bakunda na yo. Na
bongo, miso na yo ekomona te pasi nyonso oyo nakotindela
esika oyo mpe bavandi na yango. › » Batindami bakomisaki
eyano oyo epai ya mokonzi. **29** Mokonzi Joziasi abengisaki
bampaka nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi. **30** Bongo
akendeki na Tempelo ya Yawe elongo na bato nyonso ya
Yuda, bavandi nyonso ya Yelusalemi, Banganga-Nzambe,
Balevi, bato nyonso, kobanda na oyo aleki na lokumu kino na
oyo aleki na se. Mokonzi atangelaki bango makomi nyonso
ya buku ya Boyokani oyo emonanaki kati na Tempelo ya
Yawe. **31** Mokonzi atelemaki na etemelo na ye ya kolobela
mpe asalaki boyokani oyo liboso ya Yawe: — Nalapi ndayi
ete nakolanda Yawe, nakotosa mibeko, mitindo mpe malako
na Ye, na motema mpe na elimo na ngai mobimba; mpe
nakotosa maloba ya boyokani, oyo ekomama kati na buku
oyo. **32** Mokonzi alapisaki ndayi yango bato nyonso oyo
bazalaki na Yelusalemi mpe kati na etuka ya Benjame. Mpe
bavandi ya Yelusalemi batambolaki kolanda boyokani ya
Nzambe, Nzambe ya batata na bango. **33** Joziasi alongolaki
banzambe nyonso ya bikeko ya nkele kati na bituka nyonso
ya bana ya Isalaele. Apesaki mitindo na bato nyonso oyo
bazalaki kati na Isalaele ete basalela Yawe, Nzambe na
bango. Na bongo, na mikolo nyonso ya bomoi ya Joziasi,
bapengwaki te liboso ya Yawe, Nzambe ya batata na bango.

35 Joziasi asepelaki feti ya Pasika mpo na lokumu ya
Yawe kati na Yelusalemi; mpe na mokolo ya zomi na
minei ya sanza ya liboso, bakataki kingo ya mpate mpo
na mbeka ya Pasika. **2** Atiaki Banganga-Nzambe mpo ete
bakoba mosala na bango mpe alendisaki bango na mosala
ya Tempelo ya Yawe. **3** Alobaki na Balevi oyo babulisamaki
mpo na Yawe mpe bazalaki na mokumba ya koteya Isalaele
mobimba: — Botia Sanduku ya bule kati na Tempelo oyo
Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya Isalaele,
atongaki; ezali lisusu ya komema na mapeka na bino te.
Sik'oyo, bosalela Yawe, Nzambe na bino, mpe Isalaele, bato
na Ye. **4** Bomibongisa kolanda mabota mpe masanga na
bino ya mosala, kolanda mitindo oyo Davidi, mokonzi ya
Isalaele, mpe Salomo, mwana na ye ya mobali, bakomaki. **5**
Bowumela na bisika na bino ya mosala kati na Esika ya bule:
lisanga moko ya Balevi mpo na libota moko na moko ya
bandeko na bino, bato ya ekolo na bino. **6** Bokata kingo ya
mpate mpo na mbeka ya Pasika, bomibulisa mpe bobongisa
mpate yango ya Pasika mpo na bandeko na bino oyo bozali
na bango ekolo moko, kolanda mitindo ya Yawe na nzela
ya Moyize. **7** Joziasi azwaki kati na bibwele na ye moko
mokonzi bana meme mpe bana ntaba nkoto tuku misato mpe
bangombe nkoto misato, mpo na bato ya Isalaele, nkoto tuku
misato oyo bazalaki wana mpo ete bakoka kobonza yango
lokola mbeka ya Pasika. **8** Bakalaka na ye mpe bapesaki
wuta na mokano ya mitema na bango, epai ya bato, epai ya
Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi. Ilikia, Zakari mpe
Yeyeli, oyo bazalaki bakambi ya misala kati na Tempelo ya
Nzambe, bapesaki epai ya Banganga-Nzambe lokola mbeka
ya Pasika bana meme nkoto mibale na nkama motoba mpe
bangombe nkama misato. **9** Konania elongo na bandeko
na ye ya mibali: Shemaya, Netaneeli, Ashabia, Yeyeli mpe
Yozabadi oyo bakambi ya Balevi, bapesaki bameme nkoto
mitano mpe bangombe nkama mitano epai ya Balevi lokola
mbeka ya Pasika. **10** Tala ndenge babongisaki losambo:
Banganga-Nzambe batelemaki na esika na bango ya mosala,
mpe Balevi bazalaki kati na masanga na bango, kolanda
mitindo ya mokonzi. **11** Bato babonzaki bana meme mpe
bana ntaba lokola mbeka ya Pasika, mpe Balevi bazalaki
kopesa makila na yango epai ya Banganga-Nzambe mpo ete
basopa yango na likolo ya etumbelo, wana Balevi bazalaki
kopapa mbeka **12** mpe kotia pembeni biteni ya kobonza
lokola mbeka ya kotumba, mpo na kopesa yango epai ya
bato kolanda masanga na bango mpo ete babonza yango
epai na Yawe, kolanda ndenge ekomama kati na buku ya
Moyize. Basalaki mpe ndenge wana mpo na bangombe.
13 Kolanda ndenge mobeko ezalaki kotinda, batumbaki na
moto meme oyo ebonzamaki lokola mbeka ya Pasika mpe
balambaki makabo mosusu ya bule na nzungu, na kikalungu
mpe na basani; mpe bapesaki yango na lombangu epai ya
bato nyonso. **14** Sima na yango, Balevi babongisaki mbeka
ya Pasika mpo na bango moko mpe mpo na Banganga-
Nzambe; pamba te Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron,
bazalaki kosala kino na butu mosala ya kobonza bambeka
ya kotumba mpe mafuta ya banyama. Yango wana Balevi
bazalaki kobongisa mbeka ya Pasika mpo na bango moko
mpe mpo na Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron. **15**
Babeti mindule, bana mibali ya Azafi, bazalaki na esika na
bango ya mosala kolanda mitindo ya Davidi, ya Azafi, ya
Emani mpe ya Yedutuni, mosakoli ya mokonzi. Bakengeli
bikuke mpe bazalaki na bisika na bango ya mosala; batikalaki
kozala mosika na yango te, pamba te bandeko na bango,
Balevi, bazalaki mpe kobongisela bango biloko. **16** Ezalaki
ndenge wana nde misala nyonso ebongisamaki mokolo wana
mpo na kosepela feti ya Pasika mpe kobonza mbeka ya
kotumba na likolo ya etumbelo ya Yawe, kolanda mitindo

ya mokonzi Joziasi. **17** Bana ya Isalaele oyo bazalaki
wana basepelaki na tango wana feti ya Pasika mpe feti ya
Mapa ezanga levire, mikolo sambo. **18** Wuta na tango ya
mosakoli Samuele, feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki
nanu kosalema te kati na Isalaele. Mpe kati na bakonzi ya
Isalaele, moko te asepelaki feti ya Pasika lokola Pasika
oyo Joziasi asepelaki elongo na Banganga-Nzambe, Balevi,
bato nyonso ya Yuda mpe ya Isalaele oyo bazalaki kuna
elongo na bavandi ya Yelusalemi. **19** Ezalaki na mobu ya
zomi na mwambe ya bokonzi ya Joziasi nde basepelaki
Pasika yango. **20** Sima na makambo oyo nyonso mpe sima
na Joziasi kobongisa Tempelo ya Yawe, Neko, mokonzi ya
Ejipito, akendeki kobundisa Karikemishi, na ebale Efrate;
mpe Joziasi akendeki kokutana na ye mpo na kokanga ye
nzela. **21** Neko atindelaki ye bamemi sango mpo na koloba
na ye: — Mokonzi ya Yuda, likambo nini kati ya yo mpe
ngai? Na mokolo ya lelo, nayei na ngai te mpo na kobundisa
yo; nayei nde kobundisa mokonzi mosusu. Nzambe alobi
na ngai ete nasala likambo yango na lombangu. Keba
ete otombokela Nzambe oyo azali elongo na ngai, soki te
akobebisa yo. **22** Kasi Joziasi aboyaki kotika ye, mpe lokola
ayokaki te makambo oyo Neko ayebisaki ye kowuta na
monoko ya Nzambe, Joziasi amibongolaki mpo na kobundisa
Neko na lubwaku ya Megido. **23** Kati na bitumba, basoda
oyo babundaka na batolotolo babetaki mokonzi Joziasi, mpe
ye alobaki na basoda na ye: — Bolongola ngai awa, pamba
te nazoki makasi. **24** Basoda na ye balongolaki ye na shar
oyo azalaki kobunda na yango, batiaki ye na shar na ye
mosusu mpe bamemaki ye na Yelusalemi epai wapi akufaki.
Bakundaki ye kati na bakunda ya batata na ye. Bato nyonso
ya Yuda mpe ya Yelusalemi basalelaki Joziasi matanga. **25**
Jeremi asalaki nzembo ya mawa mpo na Joziasi. Bayembi
nyonso ya mibali mpe ya basi bayembelaki Joziasi banzembo
ya mawa kino na mokolo ya lelo mpe bakomisaki likambo
yango mobeko kati na Isalaele. Banzembo yango ekomama
kati na buku ya banzembo ya mawa. **26** Makambo mpe
misala mosusu ya Joziasi, elongo na misala ya botosi na ye
kati na makambo ya Yawe, kolanda oyo ekomama kati na
Mobeko ya Yawe, **27** misala na ye, kobanda na ebandeli
kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi
ya Isalaele mpe ya Yuda.

36 Bato ya mokili bazwaki Yoakazi, mwana mobali ya
Joziasi, mpe bakomisaki ye mokonzi, na Yelusalemi,
mpo na kokitana na tata na ye. **2** Yoakazi azalaki na mibu
tuku mibale na misato ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. **3** Mokonzi
ya Ejipito alongolaki ye na bokonzi kati na Yelusalemi mpe
asengaki na makasi ete mokili ya Yuda ekoma kofuta mpako
mpo na mokonzi: bakilo nkoto misato na nkama minei ya
palata mpe ya wolo. **4** Mokonzi ya Ejipito akomisaki Eliakimi,
ndeko mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Yelusalemi mpe ya
Yuda; abongolaki kombo na ye mpe akomisaki yango «
Yeoyakimi. » Kasi Neko akangaki Yoakazi, ndeko mobali
ya Yeoyakimi, mpe amemaki ye na Ejipito. **5** Yeoyakimi
azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na
Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe,
Nzambe na ye. **6** Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
abundisaki ye mpe akangaki ye minyololo ya bronze mpo na
komema ye na Babiloni. **7** Nabukodonozori amemaki mpe
na Babiloni ndambo ya biloko ya Tempelo ya Yawe mpe
atiaki yango kati na ndako na ye ya bokonzi. **8** Makambo
mosusu oyo etali bokonzi ya Yeoyakimi, misala na ye ya
nkele mpe makambo oyo ekweyelaki ye, ekomama kati
na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda.
Yeoyakini, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. **9** Yeoyakini azalaki na mibu zomi na mwambe ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza
misato mpe mikolo zomi na Yelusalemi. Asalaki makambo
mabe na miso ya Yawe. **10** Na suka ya mobu, mokonzi
Nabukodonozori abengisaki ye mpe amemaki ye na Babiloni
elongo na biloko ya motuya ya Tempelo ya Yawe; akomisaki
Sedesiasi, ndeko mobali ya Yeoyakini, mokonzi ya Yuda mpe
ya Yelusalemi. **11** Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na
moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki
mibu zomi na moko na Yelusalemi. **12** Asalaki makambo
mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye, mpe amikitisaki te
liboso ya mosakoli Jeremi oyo azalaki koloba na Kombo na
Yawe. **13** Lisusu, atombokelaki mokonzi Nabukodonozori
oyo alapisaki ye ndayi na Kombo ya Nzambe. Na esika
ete azonga epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele, akomaki
moto makasi mpe akomisaki motema na ye libanga. **14**
Bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe bato bakomaki
lisusu kosala mabe koleka, balandaki misala nyonso ya nkele
ya bikolo ya bapaya mpe babebisaki bosantu ya Tempelo
ya Yawe oyo Ye moko Yawe abulisaki na Yelusalemi. **15**
Yawe, Nzambe ya batata na bango, atindelaki bango, mbala
na mbala mpe na ngonga malamu, makebisi na nzela ya
bamemi sango na Ye, pamba te azalaki na posa ya kobatela
bato na Ye mpe Tempelo na Ye. **16** Kasi bato ya Isalaele
bazalaki kotiola bamemi sango ya Nzambe, bazalaki komona
pamba makebisi na Ye mpe bazalaki kowolola basakoli na Ye
kino Yawe kosilikela bato na Ye makasi; mpe bakokaki kosala
eloko moko te mpo na komibikisa liboso ya kanda makasi
ya Yawe. **17** Boye, mpo na kobebisa bango, Yawe atindaki
mokonzi ya bato ya Babiloni, oyo abomaki na mopanga
bilenge na bango kati na esika na bango ya bule; abikisaki te
ezala elenge mobali, elenge mwasi, mokolo to mobange.
Nzambe akabaki nyonso na maboko ya Nabukodonozori.
18 Nabukodonozori amemaki na Babiloni biloko nyonso
ya Tempelo ya Nzambe, ya minene to ya mike, bozwi ya
Tempelo ya Yawe, bozwi ya mokonzi mpe ya bakalaka na
ye. **19** Batumbaki na moto Tempelo ya Nzambe, babukaki
mir ya Yelusalemi, batumbaki na moto bandako na yango
ya kitoko mpe babebisaki biloko nyonso ya motuya. **20**
Nabukodonozori amemaki na Babiloni bato oyo babikaki na
mopanga, akomisaki bango bawumbu na ye mpe ya bana na
ye ya mibali kino na tango mokili ya Persi ezwaki bokonzi.
21 Ezalaki ndenge wana nde Liloba na Yawe ekokisamaki,
liloba oyo alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi: « Mokili
ekozwa bopemi na mikolo nyonso oyo bakosundola yango,
ekosepela na basaba na yango kino tango mibu tuku sambo
ekokoka. » **22** Na mobu ya liboso ya Sirisi, mokonzi ya
Persi, Yawe alamusaki molimo ya Sirisi, mokonzi ya Persi,
mpo na kokokisa liloba oyo alobaki na nzela ya mosakoli
Jeremi mpo ete asakola mpe akoma boye kati na mokili na
ye mobimba: **23** « Tala makambo oyo Sirisi, mokonzi ya

Persi, alobi: ‹ Yawe, Nzambe ya Likolo, apesi ngai babokonzi nyonso ya mabele mpe mokumba ya kotongela Ye Tempelo, na Yelusalemi kati na Yuda. Tika ete moto nyonso oyo, kati na bino, azali na molongo ya bato ya Yawe akende; pamba te Yawe, Nzambe na ye, azali elongo na ye! › »

Esidrasi

1 Na mobu ya liboso ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Yawe
alamusaki molimo ya Sirisi, mokonzi ya Persi, mpo na
kokokisa liloba oyo alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi, mpo
ete asakola mpe akoma boye kati na mokili na ye mobimba:
2 « Tala makambo oyo Sirisi, mokonzi ya Persi, alobi: ‹ Yawe,
Nzambe ya Likolo, apesi ngai babokonzi nyonso ya mabele
mpe mokumba ya kotongela Ye Tempelo, na Yelusalemi kati
na Yuda. **3** Tika ete moto nyonso oyo, kati na bino, azali
na molongo ya bato ya Yawe akende na Yelusalemi kati
na Yuda mpo na kotonga Tempelo ya Yawe, Nzambe ya
Isalaele, oyo azali Nzambe kati na Yelusalemi! **4** Tika ete
bavandi ya bisika nyonso oyo bato ya Yuda bazali bapesa
bango, mpo na Ndako ya Nzambe oyo ezali na Yelusalemi,
makabo oyo: palata, wolo, bibwele, biloko ya ndenge na
ndenge mpe makabo oyo bakati bango moko kopesa wuta
na mokano ya mitema na bango. › » **5** Bongo bakambi ya
mabota ya Yuda mpe ya Benjame, Banganga-Nzambe mpe
Balevi, elongo na moto nyonso oyo Nzambe atutaki motema
babongamaki mpo na kokende kotonga Tempelo ya Yawe,
na Yelusalemi. **6** Bato nyonso oyo bazalaki zingazinga na
bango basungaki bango; bapesaki biloko esalema na palata
mpe na wolo, bibwele, biloko ya ndenge na ndenge, bakado
ya talo mpe makabo oyo bakataki bango moko kopesa wuta
na mokano ya mitema na bango. **7** Mokonzi Sirisi abimisaki
biloko ya Tempelo ya Yawe, oyo Nabukodonozori amemaki
wuta na Yelusalemi mpo na kotia yango kati na tempelo ya
nzambe na ye. **8** Sirisi, mokonzi ya Persi, atindaki Mitredati,
mobombi bozwi na ye, ete abimisa, atanga mpe apesa yango
epai ya Sheshibatsari, moto ya libota ya bakambi ya Yuda. **9**
Tala biloko yango mpe motango na yango: bakopo ya wolo
ezalaki tuku misato; bakopo ya palata ezalaki nkoto moko;
basani ya mbele ya palata ezalaki tuku mibale na libwa;
10 basani ya wolo ezalaki tuku misato; basani minene ya
palata ezalaki nkama minei na zomi; biloko mosusu ezalaki
nkoto moko. **11** Motango ya biloko nyonso ya wolo mpe ya
palata ezalaki nkoto mitano na nkama minei. Sheshibatsari
amemaki biloko yango nyonso tango bato oyo bakendeki
na bowumbu balongwaki na Babiloni mpo na kozonga na
Yelusalemi.

2 Tala bato ya etuka ya Yuda, oyo Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, amemaki na bowumbu na mokili ya Babiloni,
mpe, wuta na bowumbu, bazongaki na Yelusalemi mpe na
Yuda, moto na moto kati na engumba na ye. **2** Bazongaki
nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi, Seraya, Reyelaya,
Maridoshe, Bilishani, Misipari, Bigivayi, Rewumi, Baana. Tala
motango ya bana ya Isalaele: **3** Bakitani ya Pareoshi: nkoto
mibale na nkama moko na tuku sambo na mibale. **4** Bakitani
ya Shefatia: nkama misato na tuku sambo na mibale. **5**
Bakitani ya Ara: nkama sambo na tuku sambo na mitano.
6 Bakitani ya Paati-Moabi na nzela ya Jozue mpe Joabi:
nkoto mibale na nkama mwambe na zomi na mibale. **7**
Bakitani ya Elami: nkoto moko na nkama mibale na tuku
mitano na minei. **8** Bakitani ya Zatu: nkama libwa na tuku
minei na mitano. **9** Bakitani ya Zakayi: nkama sambo na
tuku motoba. **10** Bakitani ya Bani: nkama motoba na tuku
minei na mibale. **11** Bakitani ya Bebayi: nkama motoba na
tuku mibale na misato. **12** Bakitani ya Azigadi: nkoto moko
na nkama mibale na tuku mibale na mibale. **13** Bakitani ya
Adonikami: nkama motoba na tuku motoba na motoba. **14**
Bakitani ya Bigivayi: nkoto mibale na tuku mitano na motoba.
15 Bakitani ya Adini: nkama minei na tuku mitano na minei.
16 Bakitani ya Ateri na nzela ya Ezekiasi: tuku libwa na
mwambe. **17** Bakitani ya Betsayi: nkama misato na tuku
mibale na misato. **18** Bakitani ya Yora: nkama moko na
zomi na mibale. **19** Bakitani ya Ashumi: nkama mibale na
tuku mibale na misato. **20** Bakitani ya Gibari: tuku libwa na
mitano. **21** Bato ya mboka Beteleemi, nkama moko na tuku
mibale na misato. **22** Bato ya mboka Netofa: tuku mitano na
motoba. **23** Bato ya mboka Anatoti: nkama moko na tuku
mibale na mwambe. **24** Bato ya Azimaveti: tuku minei na
mibale. **25** Bakitani ya Kiriati-Yearimi, Kefira mpe Beyeroti:
nkama sambo na tuku minei na misato. **26** Bakitani ya Rama
mpe Geba: nkama motoba na tuku mibale na moko. **27**
Bato ya mboka Mikimasi: nkama moko na tuku mibale na
mibale. **28** Bato ya bamboka Beteli mpe Ayi: nkama mibale
na tuku mibale na misato. **29** Bakitani ya Nebo: tuku mitano
na mibale. **30** Bakitani ya Magibishi: nkama moko na tuku
mitano na motoba. **31** Bakitani ya Elami mosusu: nkoto
moko na nkama mibale na tuku mitano na minei. **32** Bakitani
ya Arimi: nkama misato na tuku mibale. **33** Bakitani ya Lodi,
Adidi mpe Ono: nkama sambo na tuku mibale na mitano. **34**
Bakitani ya Jeriko: nkama misato na tuku minei na mitano.
35 Bakitani ya Sena: nkoto misato na nkama motoba na tuku
misato. **36** Tala motango ya Banganga-Nzambe: Bakitani
ya Yedaeya, na nzela ya libota ya Jozue: nkama libwa na
tuku sambo na misato. **37** Bakitani ya Imeri: nkoto moko
na tuku mitano na mibale. **38** Bakitani ya Pashuri: nkoto
moko na nkama mibale na tuku minei na sambo. **39** Bakitani
ya Arimi: nkoto moko na zomi na sambo. **40** Tala motango
ya Balevi: Bakitani ya Jozue na nzela ya Kadimieli mpe ya
Odavia: tuku sambo na minei. **41** Tala motango ya bayembi:
Bakitani ya Azafi: nkama moko na tuku mibale na mwambe.
42 Tala motango ya bakengeli bikuke ya Tempelo: Bakitani
ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita mpe Shobayi: nkama
moko na tuku misato na libwa. **43** Tala basali ya Tempelo:
Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti, **44** Kerosi, Siya, Padoni,
45 Lebana, Agaba, Akubi **46** Agabi, Shalimayi, Anani, **47**
Gideli, Gaari, Reaya, **48** Retsini, Nekoda, Gazami, **49** Uza,
Paseya, Besayi, **50** Asina, Mewunimi, Nefusimi, **51** Bakibuki,
Akufa, Aruri, **52** Batsiluti, Meyida, Arisha, **53** Barikosi, Sisera,
Tama, **54** Netsia mpe Atifa. **55** Tala bakitani ya basali
ya Salomo: Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Peruda, **56** Yala,
Darikoni, Gideli, **57** Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe
Ami. **58** Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya
basali ya Salomo: nkama misato na tuku libwa na mibale.
59 Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na
bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adani mpe Imeri, kasi
balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta
na Isalaele: **60** Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda:
nkama motoba na tuku mitano na mibale. **61** Mpe kati na
Banganga-Nzambe: Bakitani ya Obaya, ya Akotsi mpe ya
Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi » mpo ete abalaki
mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi. **62** Balukaki
mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi

batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na
mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo.
63 Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango
Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na
bango, na nzela ya Urimi mpe Tumimi. **64** Motango ya
lisanga mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki
nkoto tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba,
65 bakisa bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi, nkoto
sambo na nkama misato na tuku misato na sambo; bazalaki
na bayembi na bango ya basi mpe ya mibali, nkama mibale;
66 bampunda ya bitumba, nkama sambo na tuku misato
na motoba; bamile nkama mibale na tuku minei na mitano;
67 bashamo nkama minei na tuku misato na mitano; mpe
ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale.
68 Tango bakomaki na Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi,
bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki
bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango
mpo na kotonga lisusu Tempelo ya Nzambe, na esika na
yango ya kala. **69** Bapesaki na libenga ya misala, moto na
moto kolanda ezweli na ye, mbongo ya bibende ya wolo
nkoto tuku motoba na moko, mbongo ya bibende ya palata
nkoto mitano, mpe banzambala nkama moko ya mosala ya
bonganga-Nzambe. **70** Banganga-Nzambe, Balevi, bakengeli
bikuke, bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na bato
mpe bato nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba na
bango.

3 Na sanza ya sambo, bana ya Isalaele oyo bavandaki kati
na bingumba na bango basanganaki na Yelusalemi lokola
moto moko. **2** Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, elongo na
baninga na ye, Banganga-Nzambe, mpe Zorobabeli, mwana
mobali ya Shealitieli, elongo na bandeko na ye, babandaki
kotonga etumbelo ya Nzambe ya Isalaele mpo na kobonza
kuna mbeka ya kotumba kolanda makomi kati na Mobeko ya
Moyize, moto na Nzambe. **3** Atako bazalaki koyoka bato
oyo bazalaki pembeni na bango somo, batongaki etumbelo
na likolo ya miboko na yango ya kala mpe babonzaki wana
mpo na Yawe mbeka ya kotumba ya tongo mpe ya pokwa.
4 Bongo kolanda makomi, basepelaki feti ya Bandako ya
kapo, mpe babonzaki mikolo nyonso bambeka ya kotumba
kolanda motango oyo ekatama mpo na mokolo na mokolo.
5 Sima na yango, babonzaki mbeka ya kotumba ya tango
nyonso, bambeka ya kotumba oyo ekatama mpo na feti ya
ebandeli ya sanza mpe mpo na feti nyonso oyo ekatama
mpo na Yawe, mpe bambeka ya kotumba mpo na bato
nyonso oyo bazalaki bango moko kopesa makabo wuta na
mokano ya mitema na bango. **6** Bato babandaki kobonzela
Yawe bambeka ya kotumba na mokolo ya liboso ya sanza ya
sambo, atako bamitongelaki nanu te miboko ya Tempelo
ya Yawe. **7** Bapesaki mbongo epai ya batongi ndako mpe
epai ya basharipantie; bongo bapesaki lisusu bilei, masanga
mpe mafuta epai ya bato ya Sidoni mpe ya Tiri mpo ete
bamema, na nzela ya ebale monene, banzete ya sedele
longwa na Libani kino na Jafa, na ndingisa ya Sirisi, mokonzi
ya Persi. **8** Na sanza ya mibale ya mobu ya mibale sima na
bango kokoma na Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi,
Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli; Jozue, mwana
mobali ya Yotsadaki, elongo na bandeko na bango mosusu,
Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato nyonso oyo bazongaki
na Yelusalemi wuta na bowumbu, babandaki misala ya
kotonga. Baponaki Balevi oyo bazalaki na mibu kobanda tuku
mibale mpe komata mpo ete balandela misala ya kotonga
Tempelo ya Yawe. **9** Jozue elongo na bana na ye ya mibali
mpe bandeko na ye ya mibali, Kadimieli elongo na bana na
ye ya mibali oyo bazalaki bakitani ya Yuda, bapesamelaki
mokumba ya kolandela bato oyo bazalaki kotonga Ndako
ya Nzambe. Mpe bakitani ya Enadadi elongo na bana na
bango ya mibali mpe bandeko na bango, Balevi, bazalaki
kosunga bango. **10** Tango batongi ndako basilisaki kotonga
miboko ya Tempelo ya Yawe, Banganga-Nzambe kati na
bilamba na bango ya mosala ya bonganga-Nzambe elongo
na bakelelo na bango na maboko; Balevi, bakitani ya Azafi,
elongo na manzanza, batelemaki na bisika na bango mpo
na kokumisa Yawe, kolanda mitindo ya Davidi, mokonzi ya
Isalaele. **11** Bazalaki koyemba banzembo mpo na kokumisa
mpe kozongisela Yawe matondi: « Solo, azali malamu,
bolingo na Ye mpo na Isalaele ewumelaka seko na seko! »
Bongo bato nyonso bazalaki kobeta milolo makasi mpo na
kokumisa Yawe mpo ete bazalaki kotia miboko ya Tempelo
ya Yawe. **12** Nzokande, kati na Banganga-Nzambe oyo ya
mikolo, kati na Balevi oyo ya mikolo mpe kati na bakambi
ya mabota, oyo ya mikolo, ezalaki na ebele oyo bamonaki
Tempelo ya liboso; bongo bazalaki kolela na mongongo
makasi wana bazalaki kotia miboko ya Tempelo ya sika
na miso na bango. Mpe kaka na tango yango, ebele ya
bato mosusu bazalaki kosepela na koganga makasi mpe
na kobeta milolo nzela moko na maboko. **13** Boye bato
bakokaki te kokesenisa makelele ya bato oyo bazali koganga
mpo na esengo mpe makelele ya bato oyo bazali kolela,
pamba te bato bazalaki koganga makasi mpe makelele na
bango ezalaki koyokana kino na mosika.

4 Tango banguna ya Yuda mpe ya Benjame bayokaki ete
bato oyo bawutaki na bowumbu bazali kotonga Tempelo
ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, **2** bayaki epai ya Zorobabeli
mpe bakambi ya mabota; balobaki na bango: — Botika ete
tosunga bino na mosala ya kotonga Tempelo oyo, pamba
te biso mpe tolukaka Nzambe na bino mpe tobonzelaka
Ye mbeka wuta na tango ya Esari-Adoni, mokonzi ya Asiri,
oyo amemaki biso awa. **3** Kasi Zorobabeli, Jozue mpe
bakambi mosusu ya mabota ya Isalaele bazongisaki: —
Bokotonga te elongo na biso Tempelo ya Yawe, Nzambe na
biso; tokotonga yango biso moko mpo na Yawe, Nzambe
ya Isalaele, kolanda mitindo ya Sirisi, mokonzi ya Persi. **4**
Bato ya bikolo oyo ezalaki elongo na bango kati na mboka
balembisaki bato ya Yuda nzoto mpe babangisaki bango
mpo ete bakoba lisusu te kotonga; **5** bapesaki bapesi
toli kanyaka mpo ete batelemela mpe babebisa mabongisi
na bango na nzela ya batoli ya mabe, na mikolo nyonso
ya Sirisi kino na oyo ya Dariusi, bango mibale bakonzi
ya Persi. **6** Kaka na ebandeli ya bokonzi ya Kizerisesi,
batindelaki ye mokanda mpo na kofunda bato ya Yuda mpe
ya Yelusalemi. **7** Bongo na mikolo ya Aritakizerisesi lokola
mokonzi ya Persi, Bishilami, Mitredati, Tabeyeli mpe baninga
na bango ya mosala bakomelaki Aritakizerisesi mokanda.
Bakomaki yango na makomi mpe na lokota ya Arami. **8**
Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi, mokomi mikanda na ye,
bakomelaki mokonzi Aritakizerisesi mokanda oyo na tina

na Yelusalemi: **9** « Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi,
mokomi mikanda, elongo na baninga na bango, basambisi
mpe bakambi ya bato ya Dini, ya Arifarisataki, ya Taripeli, ya
Afarasi, ya Ereki, ya Babiloni, ya Size, ya Deya, ya Elami,
10 mpe bato ya bikolo mosusu oyo Asuribanipali, mokonzi
monene mpe mokonzi ya lokumu, amemaki na bowumbu
mpo na kotia bango kati na engumba Samari mpe kati na
bituka nyonso ya ngambo ya weste ya ebale Efrate. » **11** Tala
maloba oyo batindelaki ye na mokanda: « Epai ya mokonzi
Aritakizerisesi. Maloba kowuta na biso basali na yo, bato ya
ngambo ya weste ya ebale Efrate. **12** Tika ete mokonzi ayeba
ete Bayuda oyo bawutaki epai na yo bakomi kati na biso, na
Yelusalemi; bazali kotonga engumba ya batomboki mpe ya
bato ya mobulu, bazali kotonga bamir mpe kobongisa lisusu
miboko. **13** Tika ete mokonzi ayeba lisusu ete, soki engumba
oyo etongami lisusu mpe babongisi bamir na yango, bakofuta
lisusu te mpako ya mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako
ya nzela; na bongo, bomengo ya mokonzi ekokita. **14** Sik'oyo,
lokola tozwi libaku ya kosala epai ya mokonzi mpe lokola
ezali malamu te mpo na biso komona lokumu ya mokonzi
kobebisama, totindi sango oyo mpo na kotalisa makambo
oyo epai ya mokonzi **15** mpo ete baluka kati na babuku ya
bakonzi oyo bazalaki liboso na yo mpo na kososola malamu.
Okomona solo kati na babuku yango ete engumba oyo ezali
engumba ya batomboki, etungisaka bakonzi mpe bituka.
Mpe lisusu, wuta kala, ezali esika ya batomboki. Yango wana
engumba oyo ebebisamaki. **16** Tozali koyebisa mokonzi
ete soki batongi lisusu engumba oyo mpe babongisi bamir
na yango, okotikala lisusu na eloko moko te na ngambo
ya weste ya ebale Efrate. » **17** Mokonzi azongisaki eyano
oyo: « Epai ya moyangeli Rewumi; Shimishayi, mokomi
mikanda na ye, mpe baninga na bango mosusu ya mosala
oyo bavandaka na Samari mpe kati na bituka nyonso na
ngambo ya weste ya ebale Efrate: Napesi bino mbote. **18**
Batangaki mpe babongolaki na miso na ngai mokanda oyo
botindelaki biso. **19** Napesaki mitindo mpo ete baluka koyeba
mpe kososola bosolo. Boye emonani solo ete, wuta na kala,
engumba oyo etombokelaka kaka bakonzi mpe etindaka bato
na botomboki mpe na mobulu. **20** Na Yelusalemi, ezalaki
na bakonzi ya nguya oyo bazalaki kokonza etuka mobimba
ya ngambo ya weste ya ebale Efrate mpe epai ya banani
bazalaki kofuta mpako ya mokonzi, mpako ya mabele mpe
mpako ya nzela. **21** Boye, bopesa sik'oyo mitindo epai ya
bato wana ete bakoba lisusu te kotonga mpo ete engumba
wana etongama lisusu te kino tango ngai moko nakopesa
mitindo. **22** Bosala keba ete bozwa likambo oyo na pete te.
Mpo na nini kotika nzela ete mobulu oyo ekola mpe ekitisa
bomengo ya mokonzi? » **23** Tango kaka batangaki mokanda
ya mokonzi Aritakizerisesi liboso ya Rewumi; Shimishayi,
mokomi mikanda na ye, mpe baninga na bango ya mosala
bakendeki mbala moko na Yelusalemi epai ya Bayuda mpe
bapekisaki bango na makasi ete bakoba lisusu te kotonga.
24 Wuta tango wana, misala ya Ndako ya Nzambe kati na
Yelusalemi etelemaki kino na mobu ya mibale ya bokonzi ya
Dariusi, mokonzi ya Persi.

5 Mosakoli Aje mpe mosakoli Zakari, mwana mobali ya Ido,
basakolaki mpo na bato ya Yuda oyo bazalaki kati na
mokili ya Yuda mpe na engumba Yelusalemi, na Kombo ya
Nzambe ya Isalaele, oyo azalaki kati na bango. **2** Bongo,
Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mpe Jozue, mwana
mobali ya Yotsadaki, bazongelaki mosala ya kotonga lisusu
Tempelo ya Nzambe kati na Yelusalemi. Mpe basakoli ya
Nzambe bazalaki elongo na bango mpo na kosunga bango.
3 Mbala moko, Tatinayi, moyangeli ya etuka oyo ezalaki na
ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpe Shetari-Bozinayi
elongo na baninga na bango ya mosala batunaki bango: —
Nani apesi bino nzela ya kotonga lisusu Tempelo oyo mpe
ya kotelemisa lisusu mir oyo? **4** Batunaki lisusu: — Bato oyo
bazali kotonga Ndako oyo, bakombo na bango banani? **5**
Kasi liso ya Nzambe na bango ezalaki kosenzela bakambi ya
Bayuda. Boye bapekisaki bango te kosala misala na bango
kino tango Dariusi azwaki mokanda na tina na yango mpe
kino tango bazwaki mokanda ya eyano kowuta na Dariusi. **6**
Tala mokanda oyo Tatinayi, moyangeli ya etuka ya ngambo
ya weste ya ebale Efrate, Shetari-Bozinayi elongo na baninga
na bango ya mosala, bakambi ya bituka ya ngambo ya
weste ya ebale Efrate, batindelaki mokonzi Dariusi. **7** Tala
makambo oyo bakomaki kati na mokanda yango: « Epai ya
mokonzi Dariusi. Tika ete bokonzi na yo ewumela na kimia! **8**
Tika ete mokonzi ayeba ete tokendeki na etuka ya Yuda kino
na Tempelo ya Nzambe Monene. Bato bazali kotonga yango
na mabanga bakata mpe bazali kotia mabaya na likolo ya
bamir. Mosala yango ezali kotambola malamu mpe kokende
noki kati na maboko na bango. **9** Totunaki bakambi na
bango motuna oyo: ‹ Nani apesi bino nzela ya kotonga lisusu
Tempelo oyo mpe ya kotelemisa lisusu bamir? › **10** Totunaki
bango bakombo na bango mpo ete toyebisa yo yango mpe
tokomela yo bakombo ya bakambi na bango. **11** Kasi tala
eyano oyo bapesaki biso: ‹ Tozali basali ya Nzambe ya Likolo
mpe ya se; tozali kotonga lisusu Tempelo oyo etongamaki
wuta mibu ebele na kala. Mokonzi moko monene ya Isalaele
atongaki mpe asilisaki yango. **12** Kasi lokola batata na biso
batumbolaki kanda ya Nzambe ya Likolo, akabaki bango na
maboko ya Nabukodonozori, moto ya Chalide, mokonzi ya
Babiloni. Ezali ye nde abukaki Tempelo oyo mpe amemaki
bato na bowumbu, na Babiloni. **13** Nzokande, na mobu ya
liboso ya bokonzi na ye lokola mokonzi ya Babiloni, Sirisi
apesaki mitindo ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe,
14 alongolaki kutu na tempelo ya Babiloni biloko basala na
wolo mpe na palata, oyo Nabukodonozori azwaki na Ndako
ya Nzambe kati na Yelusalemi mpe amemaki na tempelo
ya Babiloni. Mokonzi Sirisi apesaki biloko yango epai ya
Sheshibatsari oyo ye, Sirisi, atiaki lokola moyangeli. **15**
Alobaki na ye: 'Kamata biloko oyo mpe kende kotia yango
kati na Tempelo ya Yelusalemi; mpe tika ete Tempelo ya
Nzambe etongama lisusu na esika na yango ya kala.' **16**
Ezali bongo nde Sheshibatsari ayaki awa na Yelusalemi mpo
na kotonga miboko ya Ndako ya Nzambe. Wuta mokolo wana
kino na mokolo ya lelo, Tempelo ezali kotongama, kasi misala
esili nanu te. › **17** Sik'oyo, soki yango esepelisi mokonzi, tika
ete baluka kati na babuku ya kala ya bakonzi ya Babiloni
mpo na kotala soki mokonzi Sirisi apesaki solo mitindo ya
kotonga lisusu Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi. Mpe
tika ete mokonzi atindela biso mokano na ye na tina na
likambo oyo. »

6 Mokonzi Dariusi apesaki mitindo, mpe balukaki kati na
babuku ya kala oyo ezalaki na Babiloni, kati na ebombelo
bomengo ya mokonzi. **2** Mpe bamonaki buku moko kati na
Ekibatane, engumba mokonzi ya etuka ya Medi. Tala makomi
oyo ezalaki kati na buku yango: « Ekaniseli: **3** Na mobu ya
liboso ya mokonzi Sirisi, mokonzi Sirisi azwaki mokano na
tina na Tempelo ya Nzambe kati na Yelusalemi: Tempelo ya
Nzambe esengeli kotongama lisusu mpo ete ezala esika ya
kobonza mbeka; boye esengeli kozongisa miboko na yango.
Tempelo ekozala na bametele pene tuku misato na bosanda
mpe bametele pene tuku misato na mokuse. **4** Ekozala na
milongo misato ya mabanga bakata mpe molongo moko ya
mabaya ya sika mpo na motondo. Mbongo ya kofuta mpo na
misala yango ekowuta na bomengo ya mokonzi. **5** Lisusu,
biloko basala na wolo mpe na palata ya Ndako ya Nzambe,
oyo Nabukodonozori azwaki na Tempelo kati na Yelusalemi
mpe amemaki na Babiloni, esengeli kozonga na bisika na
yango kati na Tempelo, na Yelusalemi; basengeli kotia yango
kati na Ndako ya Nzambe. **6** Sik'oyo, Tatinayi, moyangeli ya
etuka oyo ezali na ngambo ya weste ya ebale Efrate, Shetari-
Bozinayi mpe bino baninga na bango ya mosala, bakambi ya
etuka, bozala mosika ya likambo oyo. **7** Botika ete misala
ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe ekoba. Tika ete
moyangeli mpe bakambi ya Bayuda batonga yango lisusu
na esika na yango ya kala. **8** Tala mitindo oyo ngai nazali
kopesa bino na tina na oyo bosengeli kosala mpo na kosunga
bakambi ya Bayuda mpe mpo na misala ya botongi Ndako
oyo ya Nzambe: ‹ Bosengeli tango nyonso kozwaka mbongo
ya misala na bomengo ya mokonzi, oyo ewutaka na mpako
oyo etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate efutaka mpo
na mokonzi, mpo na kofuta bato wana na ndenge ekoki
mpe mpo ete misala etelema te. **9** Bosengeli mpe kopesaka
mikolo nyonso epai ya Banganga-Nzambe ya Yelusalemi
biloko nyonso oyo bakozala na yango na bosenga mpo na
mbeka ya kotumba ya Nzambe ya Likolo: bana ngombe
ya mibali, bameme ya mibali, bana meme, ble, mungwa,
masanga ya vino mpe mafuta. Soki bakomi na bosenga ya
biloko, bino bosengeli kopesa bango yango mikolo nyonso,
mpe esengeli te kozanga, **10** mpo ete bakoka kobonzaka
mbeka ya solo kitoko epai ya Nzambe ya Likolo, mpe mpo
ete basambelaka mpo na bomoi malamu ya mokonzi elongo
na bana na ye ya mibali. **11** Bongo tala mokano oyo nasili
kozwa mpo na moto nyonso oyo akobongola to akotosa te
mitindo oyo: bakolongola libaya moko kati na ndako na ye,
bakotelemisa yango, bakodiembika ye na libaya yango mpe
bakokomisa ndako na ye mopiku ya biloko ya mbindo. **12**
Tika ete Nzambe oyo atiaki Kombo na Ye kuna akweyisa
mokonzi nyonso to bato nyonso oyo bakomeka kotombola
loboko mpo na koboya kotosa to kobongola mitindo na ngai
na kobuka Tempelo oyo ya Nzambe kati na Yelusalemi. Ezali
ngai, Dariusi, moto napesi mitindo yango. Tika ete botosa
yango malamu mpe na lombangu. › » **13** Boye, Tatinayi,
moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate,
mpe Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala
batosaki mitindo ya mokonzi Dariusi na lombangu mpe na
ndenge ezaleli. **14** Boye bakambi ya Bayuda bakobaki misala
ya kotonga, mpe balongaki wana balendisamaki na maloba
ya basakoli Aje mpe Zakari, mokitani ya Ido. Basilisaki
kotonga kolanda mitindo ya Nzambe ya Isalaele mpe ya
Sirisi, Dariusi, mpe Aritakizerisesi, bakonzi ya Persi. **15**
Basilisaki kotonga Ndako mobimba ya Nzambe, na mokolo
ya misato ya sanza ya Adari, tango mokonzi Dariusi akokisaki
mibu motoba na bokonzi. **16** Bato ya Isalaele, Banganga-
Nzambe, Balevi mpe bato mosusu oyo bawutaki na bowumbu
basalaki feti ya libulisi ya Ndako ya Nzambe. **17** Babonzaki
bangombe ya mibali nkama moko, bameme ya mibali nkama
mibale, bana meme nkama minei mpo na libulisi ya Ndako
ya Nzambe; mpe bantaba ya mibali zomi na mibale, moko
mpo na ekolo moko na moko ya Isalaele, lokola mbeka
mpo na masumu ya Isalaele mobimba. **18** Bakabolaki mpe
Banganga-Nzambe kolanda milongo na bango, mpe Balevi
kolanda masanga na bango mpo na mosala ya Nzambe kati
na Yelusalemi, ndenge ekomama kati na buku ya Moyize.
19 Na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bana
ya Isalaele oyo bawutaki na bowumbu basepelaki feti ya
Pasika. **20** Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki
kolanda mibeko mpe bakomaki peto. Boye Balevi bakataki
kingo ya mpate lokola mbeka ya Pasika mpo na bato nyonso
oyo bawutaki na bowumbu, mpo na bandeko na bango,
Banganga-Nzambe, mpe mpo na bango moko. **21** Bana ya
Isalaele oyo bawutaki na bowumbu baliaki yango elongo na
bato nyonso oyo bakabwanaki na misala ya mbindo ya bikolo
ya mokili mpe basanganaki elongo na bango mpo na koluka
Yawe, Nzambe ya Isalaele. **22** Na mikolo sambo, basalaki
na esengo feti ya Mapa ezanga levire, pamba te Yawe
atondisaki bango na esengo ndenge abongolaki makanisi
ya mokonzi ya Asiri mpo ete asunga bango na misala ya
botongi Ndako ya Nzambe, ya Nzambe ya Isalaele.

7 Sima na makambo oyo, tango Aritakizerisesi azalaki
mokonzi ya Persi, Esidrasi, mwana mobali ya Seraya,
mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Ilikia, **2** mwana
mobali ya Shalumi, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali
ya Ayitubi, **3** mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya
Azaria, mwana mobali ya Merayoti, **4** mwana mobali ya
Zerakia, mwana mobali ya Uzi, mwana ya Buki, **5** mwana
mobali ya Abishuwa, mwana mobali ya Pineasi, mwana
mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, **6** alongwaki na Babiloni. Esidrasi yango
azalaki molakisi malamu ya mibeko mpe ayebaki penza
malamu Mobeko ya Moyize oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele,
apesaki na bato na Ye. Bongo lokola loboko ya Yawe,
Nzambe na ye, ezalaki likolo na ye, mokonzi apesaki ye
biloko nyonso oyo asengaki. **7** Kati na bana ya Isalaele,
Banganga-Nzambe, Balevi, bayembi, bakengeli bikuke mpe
basali ya Tempelo, ndambo bazongaki na Yelusalemi na
mobu ya sambo ya mokonzi Aritakizerisesi. **8** Esidrasi mpe
akomaki elongo na bango na Yelusalemi na sanza ya mitano
ya mobu ya sambo ya mokonzi. **9** Alongwaki na Babiloni
na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso mpe akomaki na
Yelusalemi na mokolo ya liboso ya sanza ya mitano, pamba
te loboko ya ngolu ya Nzambe na ye ezalaki likolo na ye, **10**
mpo ete Esidrasi amipesaki ye moko penza, na motema
na ye mobimba, mpo na koyekola mpe kotia na misala
mibeko ya Yawe mpe mpo na kolakisa na bana ya Isalaele
bikateli mpe mitindo ya mibeko yango. **11** Tala mokanda oyo
mokonzi Aritakizerisesi apesaki epai ya Esidrasi, Nganga-
Nzambe mpe molakisi ya Mobeko, oyo ayebaki penza

malamu makambo oyo etali mitindo mpe bikateli ya Yawe
mpo na Isalaele: **12** « Aritakizerisesi, mokonzi ya bakonzi;
Epai ya Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko
ya Nzambe ya Likolo: Mbote na yo! **13** Napesi mitindo
ete, kati na bokonzi na ngai, moto nyonso kati na bato ya
Isalaele, kati na Banganga-Nzambe mpe Balevi na bango,
oyo alingi kokende na Yelusalemi akende elongo na yo.
14 Ngai, mokonzi elongo na bapesi toli na ngai sambo,
totindi yo koluka koyeba makambo oyo ezali koleka na Yuda
mpe na Yelusalemi, kolanda Mobeko ya Nzambe na yo,
oyo ezali na maboko na yo, **15** mpe komema palata mpe
wolo oyo mokonzi mpe bapesi toli na ye bapesi bango moko
wuta na mokano ya mitema na bango, epai ya Nzambe ya
Isalaele, oyo Ndako na Ye ezali na Yelusalemi; **16** elongo na
palata mpe wolo nyonso oyo okozwa na etuka ya Babiloni,
makabo oyo bato mpe Banganga-Nzambe bakataki bango
moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango, mpo na
Tempelo ya Nzambe na bango kati na Yelusalemi. **17** Boye,
okosala keba ete osomba bangombe, bameme ya mibali
mpe bana meme elongo na nyonso oyo esengeli mpo na
makabo na yango ya gato mpe ya masanga, mpe okobonza
yango na etumbelo ya Nzambe na bino kati na Yelusalemi.
18 Na palata mpe wolo oyo etikali, yo mpe bandeko na
yo, Bayuda, bokoki kosala nyonso oyo bokomona ete ezali
malamu kolanda mokano ya Yawe, Nzambe na bino. **19**
Okopesa epai ya Nzambe ya Yelusalemi, biloko nyonso
oyo bakopesa yo mpo na mosala ya Tempelo ya Nzambe
na yo. **20** Na nzela ya bomengo ya mokonzi, okoki kozwa
biloko nyonso mosusu oyo okozala na yango na bosenga
mpo na misala ya Ndako ya Nzambe na yo. **21** Sik'oyo,
ngai, mokonzi Aritakizerisesi, napesi mitindo epai ya babateli
bomengo nyonso ya mokonzi kati na etuka ya ngambo
ya weste ya ebale Efrate, ete bopesa na lombangu eloko
nyonso oyo Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya
Mobeko ya Nzambe ya Likolo, akosenga bino **22** kino na
kilo ya palata nkoto misato na nkama mitano, kilo ya ble
nkoto tuku minei na mitano, balitele ya vino nkoto minei na
nkama mitano, balitele ya mafuta nkoto minei na nkama
mitano mpe kilo ya mungwa oyo bakoki kotanga te. **23** Tika
ete makambo nyonso oyo Nzambe ya Likolo atindi mpo na
Tempelo na Ye esalema ndenge kaka atindi yango, mpo ete
kanda na Ye ekitela te mokili ya mokonzi mpe bana na ye
ya mibali. **24** Bosengeli lisusu koyeba ete bozali lisusu na
ndingisa te ya kosenga na Nganga-Nzambe nyonso, Molevi
nyonso, moyembi nyonso, mokengeli nyonso ya ekuke,
mosali nyonso ya Tempelo, mpe na mosali nyonso mosusu
ya Ndako ya Nzambe ete afuta mpako ya mokonzi, mpako
ya mabele mpe mpako ya nzela. **25** Bongo yo, Esidrasi,
kolanda bwanya ya Nzambe na yo, oyo ozali na yango,
pona bilombe mpe basambisi mpo na mosala ya kokata
makambo ya bato nyonso oyo, kati na etuka ya ngambo ya
weste ya ebale Efrate, bayebi mibeko ya Nzambe na yo; mpe
lakisa yango na bato oyo bayebi yango te. **26** Moto nyonso
oyo akotosa te Mobeko ya Nzambe na yo mpe mobeko ya
mokonzi asengeli bongo kozwa etumbu ya kufa to kokende
na bowumbu to kokaba bomengo na ye mpo ete babotola
yango to mpe kokota na boloko. » **27** Tika ete Yawe, Nzambe
ya batata na biso, akumisama, Ye oyo atiaki makanisi ya
lolenge oyo na motema ya mokonzi, mpo ete akoka kopesa
lokumu na Tempelo ya Yawe kati na Yelusalemi, **28** mpe
oyo asaleli ngai bolamu na Ye liboso ya mokonzi, ya bapesi
toli na ye mpe ya bakalaka na ye nyonso, pamba te loboko
ya Yawe, Nzambe na ngai, ezalaki likolo na ngai! Boye,
nazwaki makasi mpe nasangisaki bakambi ya Isalaele mpo
ete bazonga elongo na ngai.

8 Tala bakambi ya mabota, kolanda ndenge babotamela,
oyo bazongaki elongo na ngai, wuta na Babiloni, na tango
Aritakizerisesi azalaki mokonzi: **2** Kati na bakitani ya Pineasi:
Gerishomi. Kati na bakitani ya Itamari: Daniele. Kati na
bakitani ya Davidi: Atushi. **3** Kati na bakitani ya Shekania, ya
Pareoshi: Zakari elongo na bato na ye oyo batangaki, nkama
moko na tuku mitano. **4** Kati na bakitani ya Paati-Moabi:
Eliowenayi, mwana mobali ya Zerakia, elongo na bato na ye
nkama mibale. **5** Kati na bakitani ya Zatu: Shekania, mwana
mobali ya Yaazieli, elongo na bato na ye nkama misato. **6**
Kati na bakitani ya Adini: Ebedi, mwana mobali ya Jonatan,
elongo na bato na ye tuku mitano. **7** Kati na bakitani ya
Elami: Ezayi, mwana mobali ya Atalia elongo na bato na ye
tuku sambo. **8** Kati na bakitani ya Shefatia: Zebadia, mwana
mobali ya Mikaeli, elongo na bato na ye tuku mwambe. **9**
Kati na bakitani ya Joabi: Abidiasi, mwana mobali ya Yeyeli,
elongo na bato na ye nkama mibale na zomi na mwambe.
10 Kati na bakitani ya Bani: Shelomiti, mwana mobali ya
Yosifia, elongo na bato na ye nkama moko na tuku motoba.
11 Kati na bakitani ya Bebayi: Zakari, mwana mobali ya
Bebayi, elongo na bato na ye tuku mibale na mwambe.
12 Kati na bakitani ya Azigadi: Yoanani, mwana mobali ya
Akatani, elongo na bato na ye nkama moko na zomi. **13**
Kati na bakitani ya Adonikami: bana ya suka oyo bakombo
na bango ezalaki Elifeleti, Yeyeli mpe Shemaya, elongo na
bato na bango tuku motoba. **14** Kati na bakitani ya Bigivayi:
Utayi mpe Zabudi elongo na bato na bango tuku sambo. **15**
Nasangisaki bango pene ya ebale oyo ezalaki kotiola na
ngambo ya Akava, mpe tovandaki kuna mikolo misato. Tango
natalaki malamu bato mpe Banganga-Nzambe, namonaki ata
Molevi moko te kuna. **16** Boye nabengisaki Eliezeri, Arieli,
Shemaya, Elinatani, Yaribi, Elinatani, Natan, Zakari mpe
Meshulami oyo bazalaki bakambi; Yoyaribi mpe Elinatani oyo
bazalaki bato ya mayele. **17** Natindaki bango epai ya Ido,
mokambi ya mboka Kasifia; nayebisaki bango makambo oyo
basengeli koloba na Ido mpe bandeko na ye ya mosala,
basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na Kasifia, mpo
ete bamemela biso basali mpo na Ndako ya Nzambe na
biso. **18** Lokola loboko ya ngolu ya Nzambe na biso ezalaki
likolo na biso, bamemelaki biso Sherebia, moto ya mayele,
kati na bakitani ya Maali, mwana mobali ya Levi, mwana
mobali ya Isalaele, elongo na bana na ye ya mibali mpe
bandeko na ye ya mibali, bango nyonso zomi na mwambe,
19 elongo na Ashabia mpe Ezayi, bakitani ya Merari, elongo
na bandeko na ye ya mibali mpe bana na bango ya mibali.
Bango nyonso bazalaki tuku mibale. **20** Bamemaki lisusu
basali ya Tempelo, nkama mibale na tuku mibale, bakitani ya
bato oyo Davidi mpe lisanga ya bakalaka na ye batiaki mpo
na kosunga Balevi. Batangaki bango nyonso na bakombo na
bango. **21** Kuna, pene ya ebale Akava, napesaki mitindo ya
kokila bilei mpo na komikitisa liboso ya Nzambe na biso mpe
kosenga Ye mobembo malamu mpo na biso, mpo na bana

na biso mpe mpo na biloko na biso nyonso. **22** Nayokaki
soni mpo na kosenga epai ya mokonzi basoda mpe basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpo na kobatela biso
na nzela liboso ya banguna na biso; pamba te tolobaki na
mokonzi: « Loboko ya ngolu ya Nzambe na biso ezali likolo
ya moto nyonso oyo alukaka Ye, kasi kanda makasi na Ye
ekitelaka bato nyonso oyo basundolaka Ye. » **23** Boye,
tokilaki bilei mpe tosengaki ngolu yango epai ya Nzambe na
biso, mpe Ye ayanolaki libondeli na biso. **24** Bongo na sima,
natiaki kati na bakonzi ya Banganga-Nzambe bakonzi zomi
na mibale: Sherebia, Ashabia elongo na bandeko na bango
zomi. **25** Namekaki liboso na bango makabo ya palata, ya
wolo mpe bisalelo nyonso oyo mokonzi, bapesi toli na ye,
bakalaka na ye mpe Isalaele mobimba bapesaki mpo na
Ndako ya Nzambe na biso. **26** Napesaki bango kilo nkoto
tuku mibale ya palata, kilo nkoto misato ya bisalelo basala
na palata, kilo nkoto misato ya wolo, **27** bakopo ya wolo
tuku mibale oyo ezali na motuya ya mbongo ya bibende ya
wolo nkoto moko mpe biloko mibale ya kitoko basala na
bronze oyo engalaka lokola wolo. **28** Nalobaki na bango:
« Bino elongo na biloko oyo, bobulisami mpo na Yawe.
Palata mpe wolo oyo ezali makabo oyo bato bakati bango
moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango, epai na
Yawe, Nzambe ya tata na bino. **29** Bosenzela mpe bobatela
yango malamu kino tango bokomeka kilo na yango liboso ya
bakonzi ya Banganga-Nzambe, ya Balevi mpe ya bakambi
ya mabota ya Isalaele, kati na bashambre ya Tempelo ya
Yawe, na Yelusalemi. » **30** Banganga-Nzambe mpe Balevi
bayambaki palata, wolo mpe bisalelo ya bule oyo bamekaki
kilo na yango, mpo na komema yango na Ndako ya Nzambe
na biso, na Yelusalemi. **31** Na mokolo ya zomi na mibale ya
sanza ya liboso, tolongwaki na ebale Akava mpo na kokende
na Yelusalemi. Loboko ya Nzambe na biso ezalaki likolo na
biso, mpe abatelaki biso na nzela liboso ya banguna mpe ya
bato ya mobulu. **32** Tokomaki na Yelusalemi mpe topemaki
kuna mikolo misato. **33** Na mokolo ya minei, tomekaki kilo
ya palata, ya wolo mpe bisalelo ya bule kati na Ndako ya
Nzambe na biso, liboso ya kopesa yango na maboko ya
Nganga-Nzambe Meremoti, mwana mobali ya Uri; azalaki
elongo na Eleazari, mwana mobali ya Pineasi, mpe Balevi
Yozabadi, mwana mobali ya Jozue, mpe Noadia, mwana
mobali ya Binuwi. **34** Batangaki mpe bamekaki kilo ya biloko
nyonso; mpe bakomaki yango na buku kaka na tango wana.
35 Bato oyo bakendeki na bowumbu bazongaki wuta na
bowumbu mpe babonzaki mpo na Isalaele mobimba lokola
mbeka ya kotumba epai ya Nzambe ya Isalaele: bangombe
ya mibali zomi na mibale, bameme ya mibali tuku libwa na
motoba, bana meme tuku sambo na sambo, mpe bantaba
zomi na mibale lokola mbeka ya masumu. Babonzaki nyonso
lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe. **36** Batindaki lisusu
sango ya mitindo ya mokonzi epai ya bayangeli oyo mokonzi
atiaki na bituka mpe epai ya bayangeli ya etuka ya ngambo
ya weste ya ebale Efrate, oyo basungaki bato mpe Tempelo
ya Nzambe.

9 Sima na makambo nyonso oyo esalemaki, bakambi ya
Isalaele bayaki epai na ngai mpe balobaki: « Bato ya
Isalaele, Banganga-Nzambe mpe Balevi bakabwani te na
bato ya bikolo, oyo bazali kati na bango; bakabwani mpe te
na misala na bango ya mbindo. Batamboli kaka kolanda
misala ya mbindo ya bato ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya
Yebusi, ya Amoni, ya Moabi, ya Ejipito mpe ya Amori, **2**
pamba te babali bana basi ya bikolo wana ya bapaya mpo
na bango moko mpe mpo na bana na bango ya mibali. Boye,
basangisi libota ya bule na bikolo ya bapaya oyo bazali
kati na bango. Bakambi mpe bakalaka bazalaki bato ya
liboso ya kosala makambo wana ya mbindo. » **3** Tango
nayokaki bongo, napasolaki nzambala mpe kazaka na ngai,
napikolaki suki ya moto na ngai mpe mandefu na ngai
mpe namivandisaki wana na mabele. **4** Bato nyonso oyo
bazalaki kolenga mpo na maloba na Nzambe ya Isalaele
basanganaki pene na ngai, mpo na misala ya mbindo ya
bato oyo bawutaki na bowumbu. Navandaki na mawa kino
na tango ya likabo ya pokwa. **5** Bongo na tango ya likabo
ya pokwa, nasalaki makasi atako nazalaki na pasi makasi
kati na motema, natelemaki na nzambala mpe kazaka na
ngai, oyo epasuka; nafukamaki mpe natombolaki maboko
na ngai epai na Yawe, Nzambe na ngai. **6** Nalobaki: « Oh
Nzambe na ngai! Nazali kati na mobulu mpe nazali koyoka
soni makasi mpo na kotombola elongi na ngai epai na Yo,
Nzambe na ngai; pamba te masumu mpe mabe na biso
ekomi ebele penza mpe emati kino na Likolo! **7** Wuta na
tango ya bakoko na biso kino na mokolo ya lelo, mabe na
biso ekomi ebele. Likolo ya masumu na biso, biso elongo
na bakonzi mpe Banganga-Nzambe na biso tokabamaki na
mopanga, na bowumbu, na kobebisama mpe na soni makasi
na maboko ya bakonzi ya bapaya, ndenge ezali komonana
na mokolo ya lelo. **8** Kasi sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso,
na mwa tango moke, osaleli biso ngolu ya kobikisa ndambo
ya bato kati na biso mpe ya kopesa biso esika kati na mokili
na Yo ya bule. Na boye, Yo Nzambe na biso, ongengisi miso
na biso na pole mpe opesi biso lisungi kati na bowumbu na
biso. **9** Pamba te, atako tozali bawumbu, kasi Yo Nzambe na
biso, osundoli biso te kati na bowumbu na biso. Omonisi biso
bolamu na Yo na nzela ya bakonzi ya Persi: bapesi biso
makasi ya sika mpo na kotonga lisusu Ndako ya Nzambe na
biso, na kobongisa bamir na yango oyo ebukanaki-bukanaki
mpe na kopesa biso mir ya kobombamela kati na Yuda mpe
na Yelusalemi. **10** Sik'oyo, oh Nzambe na biso, toloba lisusu
nini na makambo oyo ezali kosalema? Pamba te tobateli te
mibeko na Yo, **11** oyo opesaki na nzela ya basali na Yo,
basakoli, tango olobaki: ‹ Mokili oyo bozali kokota mpo na
kokamata yango ezali mokili oyo ebebisami na mbindo ya
bato wana. Na nzela ya misala na bango ya nkele, batondisi
mokili yango nyonso na mbindo na bango. **12** Boye, bopesa
te na libala bana na bino ya basi epai ya bana na bango
ya mibali to bozwa te na libala bana na bango ya basi
mpo na bana na bino ya mibali. Tango nyonso, bosalaka
te boyokani ya bondeko elongo na bango mpo ete bokoka
kozala makasi, bokoka kolia bambuma malamu ya mokili
mpe bokoka kotikela yango bana na bino lokola libula mpo
na libela. › **13** Makambo nyonso oyo ekomeli biso ezali
mbano ya etamboli mabe na biso mpe ya ngambo na biso
monene. Mpe lisusu, oh Nzambe na biso, na kotala ebele ya
masumu oyo tosali, etumbu oyo opesi biso ezali moke penza,
mpo ete otikeli biso kutu ndambo ya bato oyo! **14** Boni,
tozongela lisusu kobuka mibeko na Yo mpe kobalana na
bato oyo basalaka makambo ya nkele? Boni, kanda makasi

na Yo ekopela te kino kosilisa koboma biso mpe kotikela
biso moto ata moko te na bomoi? **15** Oh Yawe, Nzambe ya
Isalaele, ozali penza sembo! Na ngolu na Yo, na mokolo ya
lelo, tozali batikali kati na bato na biso mpe tozali awa liboso
na Yo, elongo na masumu na biso; nzokande moko te kati na
biso akoki kotelema bongo liboso na Yo! »

10 Wana Esidrasi azalaki kobondela mpe kotubela
masumu, azalaki ya kofukama mpe azalaki kolela
liboso ya Ndako ya Nzambe. Ebele ya bana ya Isalaele:
mibali, basi mpe bana, basanganaki pene na ye mpe, bango
nyonso, bazalaki kolela makasi. **2** Bongo Shekania, mwana
mobali ya Yeyeli, moko kati na bakitani ya Elami, alobaki
na Esidrasi: « Solo, tosalaki makambo ya mbindo na miso
ya Nzambe na biso, pamba te tobali basi ya bapaya kati
na bikolo oyo ezali elongo na biso kati na mboka oyo; kasi
atako bongo, elikya ezali nanu mpo na Isalaele! **3** Sik'oyo,
tika ete tosala boyokani elongo na Nzambe na biso mpo na
kobengana basi wana nyonso elongo na bana na bango,
kolanda toli na yo Esidrasi, nkolo na ngai, mpe kolanda
toli ya bato nyonso oyo balengaka liboso ya mibeko ya
Nzambe na biso! Tika ete esalema kolanda Mobeko! **4**
Telema, pamba te yo nde osengeli kotala likambo oyo! Tozali
elongo na yo mpo na kosunga yo. Yika mpiko mpe sala! » **5**
Esidrasi atelemaki mpe asengaki na bakonzi ya Banganga-
Nzambe, Balevi mpe bana nyonso ya Isalaele kolapa ndayi
ete bakosalela makambo oyo ndenge elobami. Mpe balapaki
ndayi. **6** Bongo Esidrasi alongwaki liboso ya Ndako ya
Nzambe mpe akendeki na shambre ya Yoanani, mwana
mobali ya Eliashibi. Wana azalaki kuna, atikalaki kolia eloko
moko te mpe komela mayi te; pamba te azalaki kokoba
kosala matanga likolo ya makambo ya mbindo ya bato oyo
bawutaki na bowumbu. **7** Bapanzaki sango kati na Yuda mpe
na Yelusalemi ete bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu
basangana na Yelusalemi. **8** Kolanda mokano ya bakalaka
mpe bakambi ya bato, moto nyonso oyo akomonana te
sima na mikolo misato, bakobotola biloko na ye nyonso
mpe bakolongola ye na lisanga ya bato oyo bawutaki na
bowumbu. **9** Sima na mikolo yango misato, bato nyonso
ya Yuda mpe ya Benjame basanganaki na Yelusalemi. Na
mokolo ya tuku mibale ya sanza ya libwa, bato nyonso
bavandaki kati na lopango, liboso ya Ndako ya Nzambe, mpe
bazalaki kolenga makasi likolo ya makambo oyo mpe mpo ete
mvula ezalaki kobeta makasi. **10** Nganga-Nzambe Esidrasi
atelemaki mpe alobaki na bango: — Bosalaki makambo ya
mbindo awa bobalaki basi ya bapaya; mpe, na nzela na
yango, bobakiselaki Isalaele ngambo. **11** Sik'oyo, boyambola
masumu na bino epai na Yawe, Nzambe ya batata na bino,
mpe bokokisa mokano na Ye! Bokabwana na bato ya bikolo
ya bapaya oyo bazali kati na bino mpe bokabwana na basi
na bino ya bapaya. **12** Lisanga mobimba ezongisaki na
mongongo makasi: — Ezali se bongo, tokosala ndenge
olobi! **13** Nzokande tozali bato ebele awa, mpe ezali eleko
ya mvula; tokoki kowumela na libanda te. Kutu, ezali te
likambo ya mokolo moko to ya mikolo mibale, pamba te
ebele kati na biso basali masumu kati na likambo oyo. **14**
Tika ete bakambi na biso batikala awa na esika ya lisanga
mobimba! Mpe tika ete bato nyonso oyo, kati na bingumba
na biso, babalaki basi ya bapaya bakende liboso ya bakambi
mpe basambisi ya engumba moko na moko, na mikolo oyo
bakokatela bango, kino kanda makasi ya Nzambe na biso
ekolongwa kati na biso na tina na likambo yango. **15** Kaka
Jonatan, mwana mobali ya Azaeli, mpe Yakizia, mwana
mobali ya Tikiva, elongo na Meshulami mpe Shabetayi, moto
ya libota ya Levi, nde batelemelaki mokano oyo. **16** Kasi
bato oyo bawutaki na bowumbu basalaki ndenge elobamaki.
Nganga-Nzambe Esidrasi aponaki bakambi ya mabota, moko
mpo na libota moko na moko, mpe abengaki bango nyonso
na bakombo na bango. Babandaki kovanda mpo na koyekola
makambo yango na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi.
17 Mpe, na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, basilisaki
koyekola makambo ya mibali nyonso oyo babalaki basi ya
bapaya. **18** Tala kati na bakitani ya Banganga-Nzambe,
mibali oyo babalaki basi ya bapaya: Kati na bakitani ya
Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki elongo na bandeko na
ye ya mibali: Maaseya, Eliezeri, Yaribi mpe Gedalia. **19**
Bango nyonso batombolaki maboko mpo na kozwa mokano
ya kobengana basi na bango mpe ya kobonza meme ya
mobali lokola mbeka mpo na masumu na bango. **20** Kati na
bakitani ya Imeri: Anani mpe Zebadia. **21** Kati na bakitani ya
Arimi: Maaseya, Eli, Shemaya, Yeyeli mpe Oziasi. **22** Kati na
bakitani ya Pashuri: Eliowenayi, Maaseya, Isimaeli, Netaneeli,
Yozabadi mpe Eleasa. **23** Kati na Balevi: Yozabadi, Shimei,
Kelaya oyo bazalaki kobenga lisusu Kelita, Petaya, Yuda
mpe Eliezeri. **24** Kati na babeti mindule: Eliashibi. Kati na
bakengeli bikuke: Shalumi, Telemi mpe Uri. **25** Kati na bato
mosusu ya Isalaele: kati na bakitani ya Pareoshi: Ramia,
Yiziya, Malikiya, Miyamini, Eleazari, Malikiya mpe Benaya.
26 Kati na bakitani ya Elami: Matania, Zakari, Yeyeli, Abidi,
Yeremoti mpe Eli. **27** Kati na bakitani ya Zatu: Eliowenayi,
Eliashibi, Matania, Yeremoti, Zabadi mpe Aziza. **28** Kati na
bakitani ya Bebayi: Yoanani, Anania, Zabayi mpe Atilayi. **29**
Kati na bakitani ya Bani: Meshulami, Maluki, Adaya, Yashubi,
Sheali mpe Ramoti. **30** Kati na bakitani ya Paati-Moabi:
Adina, Kelali, Benaya, Maaseya, Matania, Betisaleyeli, Binuwi
mpe Manase. **31** Kati na bakitani ya Arimi: Eliezeri, Yishiya,
Malikiya, Shemaya, Simeoni, **32** Benjame, Maluki mpe
Shemaria. **33** Kati na bakitani ya Ashumi: Matinayi, Matata,
Zabadi, Elifeleti, Yeremayi, Manase mpe Shimei. **34** Kati
na bakitani ya Bani: Madayi, Amirami, Ueli, **35** Benaya,
Bedia, Keluwu, **36** Vania, Meremoti, Eliashibi, **37** Matania,
Matinayi, Yasayi, **38** Bani, Binuwi, Shimei, **39** Shelemiya,
Natan, Adaya, **40** Makinadibayi, Shashayi, Sharayi, **41**
Azareyeli, Shelemiya, Shemaria, **42** Shalumi, Amaria mpe
Jozefi. **43** Kati na bakitani ya Nebo: Yeyeli, Matitia, Zabadi,
Zebina, Yadayi, Joeli mpe Benaya. **44** Mibali oyo nyonso nde
babalaki basi ya bapaya, mpe mingi kati na bango bazwaki
bana na nzela ya basi yango.

Neyemi

1 Maloba ya Neyemi, mwana mobali ya Akalia. Na mobu
ya tuku mibale ya bokonzi ya Aritakizerisesi, na sanza ya
kisilevi, wana nazalaki nanu na Size, mboka mokonzi, **2**
Anani, moko kati na bandeko na ngai, ayaki elongo na bato
mosusu wuta na Yuda. Natunaki bango sango ya Bayuda
oyo babikaki mpe batikalaki wuta na bowumbu, mpe sango
ya Yelusalemi. **3** Balobaki na ngai: « Bayuda oyo babikaki
mpe batikalaki wuta na bowumbu bazali kovanda kati na
etuka ya Yuda mpe bazali na pasi mingi mpe na soni makasi;
mir ya Yelusalemi etondi na madusu, mpe bikuke na yango
ebebisamaki na moto. » **4** Tango kaka nayokaki makambo
oyo nyonso, namivandisaki na mabele mpe nakomaki kolela.
Nasalaki mikolo mwa mingi ya matanga, na kokila bilei mpe
na kosambela Nzambe ya Likolo. **5** Nabondelaki: « Oh
Yawe, Nzambe ya Likolo, Nzambe monene mpe Nzambe ya
somo! Yo oyo obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo epai ya
bato oyo balingaka Yo mpe batosaka mibeko na Yo, **6** tika
ete litoyi na Yo eyoka na bokebi mpe miso na Yo ezala ya
kofungwama mpo na koyoka libondeli oyo mowumbu na Yo
azali kosala liboso na Yo, butu mpe moyi, na tina na basali
na Yo, bana ya Isalaele. Nazali kotubela masumu oyo biso
bana ya Isalaele, ezala ngai mpe libota ya tata na ngai,
tosalaki liboso na Yo. **7** Tosalaki solo mabe makasi liboso
na Yo; totosaki te mitindo, bikateli mpe mibeko oyo opesaki
na nzela ya Moyize, mosali na Yo. **8** Nabondeli Yo, kanisa
maloba oyo otindaki Moyize, mosali na Yo, koloba: ‹ Soki
botamboli na bosembo te, nakopanza bino kati na bikolo ya
bapaya. **9** Kasi soki bozongeli Ngai mpe botosi mibeko na
Ngai, wana, ezala soki bato na bino bakenda mosika na
bowumbu kino na suka ya mokili, nakosangisa bango wuta
kuna mpe nakomema bango na esika oyo naponaki mpo na
kovandisa Kombo na Ngai. › **10** Bazali basali na Yo mpe
bato na Yo, oyo osilaki kokangola na nguya monene na Yo
mpe na makasi ya loboko na Yo! **11** Oh Nkolo, nabondeli Yo,
tika ete litoyi na Yo eyoka na bokebi libondeli ya mowumbu
na Yo mpe libondeli ya bawumbu na Yo mosusu oyo bazali
kosepela kopesa lokumu na Kombo na Yo! Na mokolo ya
lelo, longisa mowumbu na Yo mpe salela ye ngolu na miso
ya moto oyo! » Nzokande, na tango wana, nazalaki kalaka
oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi.

2 Na sanza ya Nisani, na mobu ya tuku mibale ya bokonzi
ya Aritakizerisesi, lokola vino ezalaki liboso ya mokonzi,
nazwaki vino mpe napesaki ye mpo ete amela. Ezalaki mbala
na ngai ya liboso ya kozala mawa-mawa liboso ya mokonzi.
2 Boye mokonzi atunaki ngai: — Mpo na nini elongi na yo
ezali mawa-mawa lokola nde ozali kobela, nzokande ozali
kobela te? Boni, ozali na mawa na motema? Nabangaki
makasi; **3** kasi nazongiselaki mokonzi: — Tika ete mokonzi
awumela na bomoi! Ndenge nini elongi na ngai ezala mawa-
mawa te tango engumba epai wapi bakunda batata na
ngai ebebi mpe bikuke na yango ebebisamaki na moto? **4**
Mokonzi atunaki ngai: — Olingi nini? Nasambelaki Nzambe
ya Likolo, **5** mpe nazongiselaki mokonzi: — Soki esepelisi
mokonzi mpe soki mowumbu na ye azwi ngolu na miso na
ye, tika ete mokonzi atinda ngai na engumba Yuda epai wapi
bakunda batata na ngai, mpo ete nakende kotonga yango
lisusu. **6** Mokonzi, oyo mwasi na ye avandaki pembeni na
ye, atunaki ngai: — Mobembo na yo ekosala mikolo boni
mpe okozonga tango nini. Esepelisaki mokonzi kotinda ngai;
mpe nakataki tango oyo mobembo yango ekokaki kosala. **7**
Nalobaki na ye lisusu: — Soki esepelisi mokonzi, tika ete
mokonzi apesa ngai mikanda mpo na bayangeli ya etuka
ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpo ete batika ngai
koleka kino nakokoma kati na Yuda; **8** mpe tika ete nazwa
mokanda mpo na Azafi, mokengeli ya zamba ya mokonzi,
mpo ete apesa ngai mabaya ya motondo mpo na bikuke ya
engumba batonga makasi pene ya Tempelo, mpo na mir
ya engumba mpe mpo na ndako oyo nakovanda. Lokola
loboko ya ngolu ya Nzambe na ngai ezalaki likolo na ngai,
mokonzi apesaki ngai mikanda yango. **9** Nakendeki epai ya
bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate
mpe napesaki bango mikanda ya mokonzi. Mokonzi atindaki
lisusu bakonzi ya basoda mpe basoda oyo batambolaka
likolo ya bampunda mpo ete bazala elongo na ngai. **10**
Tango kaka Sanibala, moto ya Oroni, mpe Tobiya, kalaka
ya mboka Amoni, bayokaki ete nazali koya, basepelaki
ata moke te komona moto moko koya mpo na bolamu ya
bana ya Isalaele. **11** Nakomaki na Yelusalemi mpe, sima
na ngai kosala kuna mikolo misato, **12** nabimaki na butu
elongo na ndambo ya bato. Nalobaki na moto ata moko te
makambo oyo Nzambe na ngai atiaki kati na motema na
ngai, makambo oyo nasengeli kokokisa mpo na bolamu ya
Yelusalemi. Ezalaki na nyama mosusu te elongo na ngai
longola kaka nyama oyo nazalaki kotambola likolo na yango.
13 Na butu, nabimelaki na ekuke oyo ememaka na Lubwaku,
nakendeki na nzela oyo ekenda na etima ya Dalagona mpe
na Ekuke ya Fulu, mpo na kotala malamu-malamu bamir ya
Yelusalemi, oyo etondaki na madusu mpe bikuke na yango
esilaki kobebisama na moto. **14** Nalekaki pembeni ya Ekuke
ya Etima mpe pembeni ya Liziba ya mokonzi, kasi nzela
ezalaki penza te mpo ete nyama oyo nazalaki kotambola
likolo na yango ekoka koleka. **15** Namataki wuta na lubwaku,
kaka na butu, mpo na kokoba kotala malamu-malamu mir.
Nabalukaki mpe nazongelaki na nzela ya Ekuke ya Lubwaku.
16 Bakalaka bayebaki te esika oyo nakendeki to likambo oyo
nazalaki kosala; pamba te kino na ngonga wana, nalobaki
nanu ata likambo moko te, ezala epai ya Bayuda, epai ya
Banganga-Nzambe, epai ya bankumu, epai ya bayangeli to
mpe epai ya bakambi mosusu oyo bazalaki kosala mosala.
17 Bongo nalobaki na bango: — Bozali komona pasi oyo
tozali na yango! Yelusalemi ebebi, mpe bikuke na yango
ebebisamaki na moto! Boya, totonga lisusu mir ya Yelusalemi
mpo ete tolongwa kati na soni oyo! **18** Nayebisaki bango
lisusu ndenge nini loboko ya ngolu ya Nzambe na ngai
ezalaki likolo na ngai mpe makambo oyo mokonzi alobaki na
ngai. Mbala moko, bazongisaki: — Totelema mpe totonga!
Boye bazwaki mpiko mpe babandaki mbala moko mosala
kitoko yango. **19** Kasi tango Sanibala, moto ya Oroni; Tobiya,
kalaka ya mboka Amoni; mpe Geshemi, moto ya mboka
Arabi, bayokaki sango na yango, basekaki mpe batiolaki biso.
Balobaki: — Eloko nini oyo bozali kosala? Bozali kotombokela
mokonzi? **20** Nazongiselaki bango: — Nzambe ya Likolo
akolongisa biso solo. Biso bawumbu na Ye, tokotelema mpe
tokotonga. Kasi bino, bozali ata na eteni moko te ya mabele

to na bokonzi moko te kati na Yelusalemi, mpe moto moko te
akozala kuna na ekaniseli malamu mpo na bino!

3 Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, elongo na
Banganga-Nzambe oyo bazalaki sima na ye bakotaki na
mosala mpe batongaki lisusu Ekuke ya Bibwele. Babulisaki
yango mpe batiaki bizipelo na yango; bongo bakobaki
kobongisa mir, babulisaki yango, longwa na ndako molayi ya
Meya kino na ndako molayi ya Ananeyeli. **2** Bato ya Jeriko
babongisaki eteni ya mir oyo ekanganaki na yango; mpe
Zakuri, mwana mobali ya Imiri, atongaki pene na bango. **3**
Bana mibali ya Senaya basalaki Ekuke ya Mbisi; balatisaki
yango mabaya, batiaki bizipelo na yango elongo na basete
mpe bakumba na yango. **4** Meremoti, mwana mobali ya
Uri, koko ya Akotsi, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki.
Meshulami, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali ya
Meshezabeyeli, azalaki kosala pene na ye; mpe Tsadoki,
mwana mobali ya Baana, azalaki kosala mwa mosika na
bango. **5** Bato ya Tekoa babongisaki eteni ya mir oyo
elandaki, kasi bakambi na bango baboyaki kosala na se
ya mitindo ya batambolisi na bango ya misala. **6** Yoyada,
mwana mobali ya Paseya, mpe Meshulami, mwana mobali
ya Besodia, babongisaki Ekuke ya Yeshana. Balatisaki yango
mabaya, batiaki bizipelo, basete mpe bakumba. **7** Melatia,
moto ya Gabaoni, Yadoni, moto ya Meronoti, mpe bato
mosusu ya Gabaoni mpe ya Mitsipa oyo bazalaki kosala na
se ya bokonzi ya moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste
ya ebale Efrate bazalaki mpe kosala pene na bango. **8**
Uzieli, mwana mobali ya Araya, moko kati na banyangwisi
bibende na moto, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki.
Bongo Anania, moko kati na basali oyo basalaka malasi,
abongisaki eteni mosusu ya mir oyo elandaki. Babongisaki
mir ya Yelusalemi kino na esika ya mir monene. **9** Refaya,
mwana mobali ya Wuri, mokambi ya ndambo ya etuka
ya Yelusalemi, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. **10**
Yedaya, mwana mobali ya Arumafi, azalaki kosala pembeni
na bango. Atushi, mwana mobali ya Ashabinia, azalaki
kolanda ye. Boye atongaki eteni ya mir oyo etalanaki na
ndako na ye. **11** Malikiya, mwana mobali ya Arimi, mpe
Ashubi, mwana mobali ya Paati-Moabi, babongisaki eteni
mosusu ya mir mpe ndako molayi ya Fulu. **12** Shalumi,
mwana mobali ya Aloeshi, mokambi ya ndambo ya etuka
ya Yelusalemi, elongo na bana na ye ya basi babongisaki
eteni ya mir oyo elandaki. **13** Anuni mpe bavandi ya Zanoa
babongisaki Ekuke ya Lubwaku. Balatisaki yango mabaya,
batiaki bizipelo, basete mpe bakumba. Babongisaki lisusu
bametele pene nkama mitano ya mir kino na Ekuke ya
Fulu. **14** Malikiya, mwana mobali ya Rekabi, mokambi ya
etuka ya Beti-Akeremi, abongisaki Ekuke ya Fulu. Alatisaki
yango mabaya, atiaki bizipelo, basete mpe bakumba. **15**
Shalumi, mwana mobali ya Koli-Oze, mokambi ya etuka ya
Mitsipa, abongisaki Ekuke ya Liziba; atiaki mwanza likolo na
yango, alatisaki yango mabaya, atiaki bizipelo, basete mpe
bakumba. Atongaki lisusu mir ya Liziba ya Siloe, pembeni ya
elanga ya mokonzi, kino na bibutelo oyo ewuta na engumba
ya Davidi. **16** Neyemi, mwana mobali ya Azibuki, mokambi
ya ndambo ya etuka ya Beti-Tsuri, abongisaki wuta na esika
oyo Shalumi asukelaki kino na esika oyo etalana na bakunda
ya Davidi, kino na liziba oyo bato batimola na maboko mpe
kino na ndako ya basoda ya mpiko oyo bazalaki kokengela
Davidi. **17** Balevi, na bokambami ya Rewumi, mwana mobali
ya Bani, batongaki longwa na esika oyo Neyemi asukelaki.
Ashabia, mokambi ya ndambo ya etuka ya Keila, atongaki
mpe pembeni na bango mpo na etuka na ye. **18** Bandeko
na ye batongaki pembeni na ye, na bokambami ya Binuwi,
mwana mobali ya Enadadi, mokambi ya ndambo mosusu ya
etuka ya Keila. **19** Ezeri, mwana mobali ya Jozue, mokambi
ya Mitsipa, abongisaki esika mosusu, longwa na esika oyo
etalani na ndako oyo babombelaka bibundeli kino na esika
oyo bamir ekutana. **20** Bongo na mopanzi na ye, Baruki,
mwana mobali ya Zakayi, abongisaki na bolingo oyo eleka
ndelo eteni mosusu ya mir, longwa na esika oyo bamir
ekutana kino na Ekuke ya Ndako ya Eliashibi, mokonzi
ya Banganga-Nzambe. **21** Pene na ye, Meremoti, mwana
mobali ya Uri, koko ya Akotsi, abongisaki eteni mosusu ya
mir oyo ezalaki longwa na Ekuke ya Ndako ya Eliashibi
kino na suka na yango. **22** Banganga-Nzambe oyo bazalaki
kovanda na bamboka mike-mike ya zingazinga, bango mpe
babongisaki sima na ye. **23** Benjame mpe Ashubi, bango
mpe babongisaki eteni ya mir oyo ezalaki liboso ya bandako
na bango, longwa na esika oyo basukelaki. Pene na bango,
Azaria, mwana mobali ya Maaseya mpe koko ya Anania,
abongisaki pembeni ya ndako na ye. **24** Pene na ye, Binuwi,
mwana mobali ya Enadadi, abongisaki eteni mosusu, longwa
na ndako ya Azaria kino na esika oyo bamir ekutana mpe
kino na songe. **25** Palali, mwana mobali ya Uzayi, abongisaki
longwa na esika oyo etalani na esika oyo bamir ekutana,
esika oyo etalani na ndako molayi oyo eleki ndako ya
mokonzi na molayi, pembeni ya lopango ya Boloko. Pene
na ye, Pedaya, mwana mobali ya Pareoshi, **26** elongo na
basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli,
babongisaki kino na esika oyo etalani na Ekuke ya Mayi, na
ngambo ya este, mpe na ndako oyo eleki na molayi. **27**
Pembeni na bango, bato ya Tekoa babongisaki eteni mosusu
ya mir longwa na ndako molayi oyo eleki molayi kino na mir
ya Ofeli. **28** Longwa na Ekuke ya Bampunda, moko na moko
kati na Banganga-Nzambe abongisaki liboso ya ndako na ye.
29 Pene ya Banganga-Nzambe, Tsadoki, mwana mobali ya
Imeri, abongisaki liboso ya ndako na ye. Bongo pembeni na
ye, Shemaya, mwana mobali ya Shekania, mokengeli Ekuke
ya ngambo ya este, abongisaki eteni na ye. **30** Pene na ye,
Anania, mwana mobali ya Shelemiya, mpe Anuni, mwana
mobali ya motoba ya Tsalafi, babongisaki eteni mosusu ya
mir. Bongo pene na bango, Meshulami, mwana mobali ya
Berekia, abongisaki liboso ya ndako na ye. **31** Pene na
Meshulami, Malikiya, moko kati na basali oyo banyangwisaka
bibende na moto, abongisaki eteni na ye kino na ndako ya
basali ya Tempelo mpe ya bato ya mombongo. Eteni yango
etalani na Ekuke ya Kokengela mpe kino na shambre ya
likolo, na esika oyo bamir ekutana. **32** Bongo banyangwisi
bibende na moto mpe bato ya mombongo babongisaki
longwa na shambre ya likolo, na esika oyo bamir ekutani,
kino na Ekuke ya Bibwele.

4 Tango Sanibala ayokaki ete tozali kotonga lisusu mir,
asepelaki ata moke te mpe atombokaki makasi. Akomaki
kotiola Bayuda **2** mpe koloba liboso ya baninga na ye mpe ya
mampinga ya Samari: — Bayuda oyo balemba-lemba boye

bazali kosala nini? Bakanisi ete bakotelemisa lisusu mir na
bango to kobonza lisusu mbeka? Bakanisi penza ete, mokolo
moko, bakosilisa mosala oyo to bakokoka solo kopesa bomoi
na mabanga oyo ekundama na se ya mabele mpe esila
kozika? 3 Tobiya, moto ya Amoni, oyo azalaki pembeni na
ye alobaki: — Nini yango penza bazali kotonga! Mir oyo,
soki ata mbwa moko ya zamba emati na likolo na yango,
ekokweya! 4 Oh Nzambe na biso, yoka biso, pamba te
totiolami! Sala ete kotiola na bango ezonga na mito na bango
moko! Kaba bango na mboka ya bowumbu lokola bomengo
ya bitumba. 5 Kozipa mabe na bango te mpe kolongola
masumu na bango na miso na Yo te, pamba te basili kofinga
bato oyo bazali kotonga mir. 6 Bongo tokobaki kotonga mir
yango kino nyonso ekomaki na kati-kati ya bosanda, pamba
te moto nyonso azalaki kosala mosala na motema na ye
mobimba. 7 Tango Sanibala, Tobiya, bato ya mokili ya Arabi,
ya Amoni mpe ya Asidodi bayokaki ete misala ya kobongisa
bamir ya Yelusalemi mpe ya kobamba madusu na yango
epusani, batombokaki makasi. 8 Bango nyonso basanganaki
mpo na koya kobundisa Yelusalemi mpe kotia mobulu kati
na yango. 9 Kasi tosambelaki Nzambe na biso mpe totiaki
bakengeli, butu mpe moyi, mpo ete babundela biso liboso
na bango. 10 Nzokande, na tango yango kaka, bato ya
Yuda bazalaki koyimayima: « Awa bato oyo bazali komema
mabele bazali lisusu na makasi te, mpe mipiku ya mabanga
ya mir oyo ekweya ezali nanu ya komata, tokotikala kolonga
te kotonga lisusu mir oyo! » 11 Na ngambo ya banguna na
biso, bazalaki koloba: « Liboso na bango koyeba ete ezali
biso mpe komona biso na miso, tokomikotela kati na bango
na pwasa mpo ete toboma bango mpe tosukisa mosala na
bango. » 12 Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda kati
na bango bayaki mbala zomi koyebisa biso mabongisi na
bango: « Na bisika nyonso oyo bokozala, bakobundisa biso!
» 13 Yango wana, natiaki bato na se, na sima ya mir, na
bisika ya polele; natiaki bango na masanga kolanda bituka na
bango; mpe basimbaki mipanga, makonga mpe matolotolo
na bango. 14 Sima na ngai kolandela malamu makambo
nyonso, natelemaki mpe nalobaki na bankumu, na bakalaka
mpe na bato mosusu: « Bobanga bango te! Bokanisa Yawe
oyo azali Nzambe Monene mpe ya somo, mpe bobunda
mpo na bandeko na bino, mpo na bana na bino ya mibali
mpe ya basi, mpo na basi na bino mpe mpo na bandako
na bino! » 15 Tango banguna na biso bayokaki ete toyebi
mabongisi na bango mpe ete Nzambe abebisi yango, biso
nyonso tozongaki na mir; moko na moko azongelaki mosala
na ye. 16 Wuta mokolo wana, kati-kati kaka ya bato na ngai
nde bazalaki kosala mosala; kati-kati mosusu basimbaki
makonga, banguba, matolotolo mpe balataki bilamba ya
bibende oyo batiaka na tolo. Bakonzi ya basoda batelemaki
na sima ya bato nyonso ya Yuda. 17 Ezala ba-oyo bazalaki
kotonga mir mpe ba-oyo bazalaki komema mabele mpe
biloko ya mosala, bango nyonso bazalaki kosala na loboko
moko; bongo na loboko mosusu, basimbaki ebundeli. 18
Moko na moko kati na batongi ndako azalaki na mopanga
na ye na loketo, mpe azalaki kosala mosala na ye ndenge
wana. Na mopanzi na ngai, ezalaki na moto moko abongama
mpo na kobeta kelelo. 19 Bongo nalobaki na bankumu,
bakalaka mpe bato mosusu: — Mosala ezali nanu monene
mpe ekenda na etando molayi; kasi biso topanzani mingi
na mir, tozali mosika-mosika, bamoko na bamosusu. 20
Na esika nyonso oyo bokoyoka lolaka ya kelelo, boya noki
kosangana na biso; Nzambe na biso akobundela biso. 21
Ezali ndenge wana nde tokobaki mosala na biso elongo na
ndambo ya bato basimba makonga na maboko, kobanda
na tongo kino na tango oyo minzoto ebimaka. 22 Na tango
yango kaka, nalobaki lisusu na bato: « Tika ete moto nyonso
alekisaka butu kati na Yelusalemi elongo na mowumbu na
ye; boye na butu, bakokengela mpo na biso, mpe na moyi,
bakokoba mosala. » 23 Ezala ngai, bandeko na ngai, basali
na ngai to bakengeli oyo bazalaki elongo na ngai, moko
te azalaki kolongola bilamba na ye; moto nyonso azalaki
na ebundeli na ye na loboko ata tango azalaki kokende
kosukola.

5 Mibali elongo na basi na bango bayimaki-yimaki makasi
mpo na kotelemela bandeko na bango, Bayuda. 2
Bamoko bazalaki koloba: — Biso elongo na bana na biso
ya mibali mpe ya basi, tozali ebele; tozali na posa ya ble
oyo ekoki na motango na biso mpo ete tolia mpe towumela
na bomoi. 3 Bamosusu bazalaki mpe koloba: — Tozali
kosimbisa bilanga na biso, bilanga na biso ya vino mpe
bandako na biso lokola ndanga mpo na kozwa ble na tango
ya nzala makasi. 4 Bamosusu lisusu bazalaki koloba: —
Topesaki bilanga na biso mpe bilanga na biso ya vino lokola
ndanga mpo na kodefa mbongo ya kofuta mpako ya mokonzi.
5 Nzokande tozali nzoto moko mpe makila moko na bandeko
na biso, mpe bana na biso bakeseni te na bana na bango;
kasi tala ndenge nini tosili kosambwa: tosengeli koteka bana
na biso ya mibali mpe ya basi lokola bawumbu; mpe bana
na biso mosusu ya basi bakomi bawumbu, mpe tozangi
nguya ya kosikola bango, mpo ete bilanga na biso mpe
bilanga na biso ya vino ekomi ya bato mosusu! 6 Tango
nayokaki koyimayima na bango mpe maloba wana nyonso,
nasilikaki makasi. 7 Nazwaki mokano ya kopamela bakambi
mpe bankumu; nalobaki na bango: — Tango bodefisaka
bandeko na bino, bosengaka bango mileki! Bozali nde
komemisa bandeko na bino moko mokumba monene boye!
Nabengisaki mayangani moko ya monene mpo na kolobela
makambo yango elongo na bango. 8 Nalobaki na bango:
— Biso, kolanda makoki na biso, tosikolaki bandeko na
biso, Bayuda, oyo batekamaki epai ya bapagano. Kasi bino
sik'oyo, bozali bino moko koteka bandeko na bino, mpe
bozali koteka bango kaka epai ya bato ya ekolo na biso!
Bavandaki kimia mpe bazangaki liloba ya kozongisa. 9
Nabakisaki: — Makambo oyo bozali kosala ezali malamu
te. Bosengelaki te kotambola na kotosa Nzambe na biso
mpo ete topesa te na bapagano oyo bazali banguna na
biso nzela ya kotiola biso? 10 Ngai, bandeko na ngai mpe
basali na ngai, todefisaki bango mbongo mpe ble. Nabondeli
bino, totikela bango niongo yango! 11 Bozongisela bango
na lombangu bilanga na bango, bilanga na bango ya vino,
bilanga na bango ya banzete ya olive mpe bandako na
bango; mpe botikela bango eteni ya nkama moko ya mbongo,
ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta oyo bokatelaki bango
lokola mileki. 12 Bazongisaki: — Tokosala ndenge olobi,
tokozongisa yango mpe tokosenga bango lisusu eloko moko
te na likolo. Bongo nabengisaki Banganga-Nzambe; mpe
nasengaki na bakambi mpe bakalaka ete balapa ndayi,

liboso ya Banganga-Nzambe, ete bakosala ndenge balaki.
13 Mpe napupolaki songe ya nzambala na ngai na koloba: —
Tika ete Nzambe apupola ndenge ngai nazali kosala mpe
abengana, mosika ya ndako na ye mpe ya biloko na ye,
moto nyonso oyo akokokisa te elaka na ye; mpe tika ete
bapupola ye ndenge wana mpe atikala maboko pamba!
Lisanga mobimba ezongisaki: — Amen! Bakumisaki Yawe
mpe bakokisaki makambo oyo balakaki. **14** Wuta mokolo oyo
mokonzi akomisaki ngai moyangeli kati na mokili ya Yuda,
elingi koloba: kobanda na mobu ya tuku mibale ya bokonzi
ya Aritakizerisesi kino na mobu ya tuku misato na mibale,
elekaki mibu zomi na mibale, ezala ngai to bandeko na ngai,
totikalaki mokolo moko te kobika na mpako oyo bapesaka
na moyangeli. **15** Nzokande, bayangeli oyo bakambaki
liboso na ngai bazalaki konyokola bato mpe kosenga na
makasi ete bapesa bilei, vino mpe mbongo ya bibende ya
palata, tuku minei. Ezala bakalaka na bango mpe bazalaki
kaka konyokola bato. Kasi ngai, natikalaki kosala bongo te,
pamba te nazalaki kotosa Nzambe. **16** Kutu, namipesaki
lisusu koleka na mosala ya kobongisa mir oyo; basali na
ngai nyonso bamipesaki mpe na mosala mpe totikalaki
kosomba ata eteni moko te ya mabele. **17** Na mesa na ngai,
bato nkama moko na tuku mitano, Bayuda mpe bakalaka,
bazalaki kolia elongo na bato oyo bazalaki koya epai na biso
wuta na bikolo ya bapaya ya zingazinga. **18** Mikolo nyonso,
bazalaki kolambela ngai ngombe moko ya mobali, meme
motoba ya malamu mpe basoso; mpe sima na mikolo zomi
nyonso, bazalaki koya kotikela ngai vino ebele. Atako bongo,
natikalaki kosenga eloko moko te kati na biloko oyo esengeli
mpo na moyangeli, pamba te mokumba ya misala ezalaki
makasi na mito ya bato. **19** Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai
mpe talisa ngai ngolu na Yo mpo na nyonso oyo nasili kosala
mpo na bato oyo!

6 Tango Sanibala, Tobiya, Geshemi, moto ya mokili ya
Arabi, mpe banguna na biso mosusu bayokaki ete nasilisi
kotonga lisusu mir mpe etikali na lidusu ata moko te, atako
na tango wana namitielaki nanu bizipelo ya bikuke te, **2**
Sanibala mpe Geshemi batindelaki ngai maloba oyo: —
Yaka, tokutana na Kefirimi, kati na lubwaku ya Ono. Bazalaki
na likanisi ya kosala ngai mabe. **3** Natindelaki bango bamemi
sango koyebisa bango eyano oyo: — Nazali na mosala
monene ya kosala, nakokoka te koya kuna. Mpo na nini
mosala etelema tango nakotika yango mpo na koya kokutana
na bino? **4** Mbala minei, batindelaki ngai sango kaka moko;
mpe tango nyonso, ngai mpe nazalaki kozongisela bango
eyano kaka moko. **5** Na mbala ya mitano, Sanibala atindelaki
ngai sango moko kaka wana na nzela ya mosali na ye, oyo
asimbaki mokanda ya kofungwama na loboko na ye. **6** Kati
na mokanda yango, bakomaki: « Sango ezali kopanzana
kati na bikolo, Geshemi abeti kutu sete mpo na koloba
na ngai ete ezali penza solo, ete yo mpe Bayuda bozali
komibongisa mpo na kotomboka, mpe ezali mpo na yango
nde bozali kotonga lisusu mir oyo. Kolanda sango yango,
ozali na posa ya kokoma mokonzi na bango; **7** mpe osili kutu
kopona basakoli mpo ete bapanza sango kati na Yelusalemi
ete okomi mokonzi ya Yuda! Sik'oyo, yeba ete sango oyo
ekokoma kino penza na matoyi ya mokonzi. Boye, yaka
mpo ete tosolola na tina na yango! » **8** Natindelaki ye
eyano oyo: — Kati na nyonso oyo olobi, moko te ezali solo.
Ezali makambo oyo yo moko ozali kokanisa na moto na
yo! **9** Bato wana nyonso bazalaki koluka kobangisa biso;
bazalaki komilobela: — Maboko na bango ekolemba makasi,
ekokoka lisusu kosala te; mpe mosala ekosila te, ekotelema!
Bakolemba nzoto mpe bakosundola mosala! Kasi ngai
nasambelaki: — Sik'oyo, oh Yawe, lendisa maboko na ngai!
10 Mokolo moko, nakendeki na ndako ya Shemaya, mwana
mobali ya Delaya, koko ya Metabeyeli, oyo amikangelaki na
ndako na ye. Alobaki: — Tokutana kati na Ndako ya Nzambe,
na kati-kati ya Esika ya bule, mpe tokanga bikuke na yango,
pamba te bato bazali koya mpo na koboma yo; bakoya
na butu mpo na koboma yo. **11** Kasi nazongiselaki na ye:
— Boni, moto lokola ngai akoki penza kokima! Kutu, moto
nani lokola ngai akoki kokimela kati na Ndako ya Nzambe
mpe abikisa bomoi na ye? Nakokende te! **12** Nasosolaki
mbala moko ete ezali Nzambe te nde atindi ye. Kasi apesaki
lisakoli wana na tina na ngai, pamba te Tobiya mpe Sanibala
bapesaki ye kanyaka. **13** Bapesaki ye kanyaka mpo na
kobangisa ngai, mpo ete nasala masumu tango nakolanda
toli na ye; mpe mpo ete babebisa lokumu ya kombo na ngai
mpe bayokisa ngai soni. **14** Oh Nzambe na ngai, kanisa
Tobiya mpe Sanibala mpo na misala na bango! Kanisa
lisusu Noadia, mwasi mosakoli, elongo na basakoli mosusu
oyo bazalaki komeka kobangisa ngai! **15** Boye, misala ya
kotonga mir esilaki na mokolo ya tuku mibale na mitano
ya sanza ya Eluli; esalaki mikolo tuku mitano na mibale.
16 Tango banguna na biso bayokaki sango yango, bato ya
bikolo nyonso ya zingazinga bakomaki kobanga mpe koyoka
soni na miso na bango moko, mpo ete basosolaki ete ezali
kaka na lisungi ya Nzambe na biso nde mosala ya ndenge
wana esalemaki. **17** Na mikolo wana, bankumu ya Yuda
bazalaki kotinda mikanda ebele epai ya Tobiya, mpe biyano
ya Tobiya ezalaki kokomela bango. **18** Pamba te bato ebele
ya Yuda basalaki boyokani elongo na ye, na nzela ya ndayi,
mpo ete azalaki bokilo ya Shekania, mwana mobali ya Ara,
mpe mpo ete Yoanani, mwana na ye ya mobali, abalaki
mwana mwasi ya Meshulami, mwana mobali ya Berekia.
19 Bazalaki kutu kokumisa misala na ye na miso na ngai
mpe koyebisa ye maloba na ngai. Ezalaki Tobiya wana moto
azalaki kotinda mikanda mpo na kobangisa ngai.

7 Tango misala ya kotonga mir esilaki mpe natiaki bizipelo
ya bikuke, batiaki bakengeli bikuke, bayembi mpe Balevi:
bato na bato na mosala na bango. **2** Napesaki mokumba
ya kokamba engumba Yelusalemi epai ya Anani, ndeko na
ngai ya mobali, mpe epai ya Anania, moyangeli ya engumba
batonga makasi, oyo, koleka bato ebele, azalaki moto ya
sembo mpe azalaki kotosa Nzambe. **3** Nalobaki na bango:
— Bikuke ya Yelusalemi esengeli te kofungwama liboso ete
moyi engala, mpe, na pokwa, bakokanga makasi bizipelo na
yango mpe bakokotisa yango bikangelo, wana bakengeli
bikuke bakozala nanu na bisika na bango ya mosala. Botia
lisusu lokola bakengeli, bavandi ya Yelusalemi: bamoko
bakozala na bisika na bango ya mosala, mpe bamosusu
bakokengela pembeni ya bandako na bango. **4** Nzokande,
etando ya engumba Yelusalemi ezalaki monene mpe ekenda
mosika makasi, kasi bato kati na yango bazalaki moke
mpe bandako etongamaki nanu te. **5** Nzambe na ngai

apesaki ngai makanisi ya kosangisa bankumu, bakambi mpe
bato mosusu mpo na kotanga motango na bango kolanda
mabota na bango. Bongo, namonaki buku ya bokoko ya ba-
oyo bazongaki bato ya liboso longwa na bowumbu. Tala
makomi oyo namonaki kuna: **6** Tala bato ya etuka ya Yuda,
oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki na
bowumbu; mpe wuta na bowumbu, bazongaki na Yelusalemi
mpe na Yuda, moto na moto na engumba na ye; **7** bazongaki
nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi, Azaria, Raamia,
Naamani, Maridoshe, Bilishani, Misipereti, Bigivayi, Neumi
mpe Baana. Tala motango ya bana ya Isalaele: **8** Bakitani
ya Pareoshi: nkoto mibale na nkama moko na tuku sambo
na mibale. **9** Bakitani ya Shefatia: nkama misato na tuku
sambo na mibale. **10** Bakitani ya Ara: nkama motoba na tuku
mitano na mibale. **11** Bakitani ya Paati-Moabi na nzela ya
Jozue mpe Joabi: nkoto mibale na nkama mwambe na zomi
na mwambe. **12** Bakitani ya Elami: nkoto moko na nkama
mibale na tuku mitano na minei. **13** Bakitani ya Zatu: nkama
mwambe na tuku minei na mitano. **14** Bakitani ya Zakayi:
nkama sambo na tuku motoba. **15** Bakitani ya Binuwi: nkama
motoba na tuku minei na mwambe. **16** Bakitani ya Bebayi:
nkama motoba na tuku mibale na mwambe. **17** Bakitani ya
Azigadi: nkoto mibale na nkama misato na tuku mibale na
mibale. **18** Bakitani ya Adonikami: nkama motoba na tuku
motoba na sambo. **19** Bakitani ya Bigivayi: nkoto mibale na
tuku motoba na sambo. **20** Bakitani ya Adini: nkama motoba
na tuku mitano na mitano. **21** Bakitani ya Ateri na nzela ya
Ezekiasi: tuku libwa na mwambe. **22** Bakitani ya Ashumi:
nkama misato na tuku mibale na mwambe. **23** Bakitani ya
Betsayi: nkama misato na tuku mibale na minei. **24** Bakitani
ya Arifi: nkama moko na zomi na mibale. **25** Bakitani ya
mboka Gabaoni: tuku libwa na mitano. **26** Bato ya bamboka
Beteleemi mpe Netofa: nkama moko na tuku mwambe na
mwambe. **27** Bato ya mboka Anatoti: nkama moko na tuku
mibale na mwambe. **28** Bato ya mboka Beti-Azimaveti: tuku
minei na mibale. **29** Bato ya bamboka Kiriati-Yearimi, Kefira
mpe Beyeroti: nkama sambo na tuku minei na misato. **30**
Bato ya bamboka Rama mpe Geba: nkama motoba na tuku
mibale na moko. **31** Bato ya mboka Mikimasi: nkama moko
na tuku mibale na mibale. **32** Bato ya bamboka Beteli mpe
Ayi: nkama moko na tuku mibale na misato. **33** Bato ya
mboka Nebo mosusu: tuku mitano na mibale. **34** Bato ya
mboka ya Elami mosusu: nkoto moko na nkama mibale
na tuku mitano na minei. **35** Bato ya mboka Arimi: nkama
misato na tuku mibale. **36** Bakitani ya mboka Jeriko: nkama
misato na tuku minei na mitano. **37** Bato ya bamboka Lodi,
Adidi mpe Ono: nkama sambo na tuku mibale na moko. **38**
Bakitani ya engumba Sena: nkoto misato na nkama libwa
na tuku misato. **39** Tala motango ya Banganga-Nzambe:
Bakitani ya Yedaeya na nzela ya libota ya Jozue: nkama
libwa na tuku sambo na misato. **40** Bakitani ya Imeri: nkoto
moko na tuku mitano na mibale. **41** Bakitani ya Pashuri:
nkoto moko na nkama mibale na tuku minei na sambo.
42 Bakitani ya Arimi: nkoto moko na zomi na sambo. **43**
Tala motango ya Balevi: Bakitani ya Jozue na nzela ya
Kadimieli mpe ya Odeva: tuku sambo na minei. **44** Tala
motango ya bayembi: Bakitani ya Azafi: nkama moko na
tuku minei na mwambe. **45** Tala motango ya bakengeli
bikuke: Bakitani ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita
mpe Shobayi: nkama moko na tuku misato na mwambe. **46**
Basali ya Tempelo: Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti, **47**
Kerosi, Siya, Padoni, **48** Lebana, Agaba, Shalimayi, **49**
Anani, Gideli, Gaari, **50** Reaya, Retsini, Nekoda, **51** Gazami,
Uza, Paseya, **52** Besayi, Mewunimi, Nefusimi, **53** Bakibuki,
Akufa, Aruri, **54** Batsiliti, Meyida, Arisha, **55** Barikosi, Sisera,
Tama, **56** Netsia mpe Atifa. **57** Tala bakitani ya basali
ya Salomo: Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Perida, **58** Yala,
Darikoni, Gideli, **59** Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe
Amoni. **60** Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya
basali ya Salomo: nkama misato na tuku libwa na mibale.
61 Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na
bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adoni mpe Imeri, kasi
balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta
na Isalaele: **62** Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda:
nkama motoba na tuku minei na mibale. **63** Mpe kati na
Banganga-Nzambe: bakitani ya Obaya, ya Akotsi mpe ya
Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi » mpo ete abalaki
mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi. **64** Balukaki
mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi
batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na
mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo.
65 Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango
Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na
bango na nzela ya Urimi mpe Tumimi. **66** Motango ya lisanga
mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki nkoto
tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba, **67**
bakisa bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi nkoto
sambo na nkama misato na tuku misato na sambo; bazalaki
mpe na bayembi ya basi mpe ya mibali nkama mibale na
tuku minei na mitano, bampunda nkama sambo na tuku
misato na motoba, bamile nkama mibale na tuku minei na
mitano, **69** bashamo nkama minei na tuku misato na mitano
mpe ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale.
70 Bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki
kopesa wuta na mitema na bango moko, mpo na misala ya
kotonga Tempelo. Moyangeli apesaki na libenga ya misala
mbongo ya bibende ya wolo nkoto moko, bakopo tuku mitano
mpe banzambala nkama mitano na tuku misato ya mosala
ya bonganga-Nzambe. **71** Bakambi mosusu ya mabota
bapesaki na libenga ya misala mbongo ya bibende ya wolo
nkoto tuku mibale mpe mbongo ya bibende ya palata nkoto
mibale na nkama mibale na tuku mibale. **72** Batikali kati
na bato bapesaki mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku
mibale, mbongo ya bibende ya palata nkoto mibale mpe
banzambala tuku motoba na sambo ya mosala ya bonganga-
Nzambe. **73** Banganga-Nzambe, Balevi, bakengeli bikuke,
bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na bato mpe bato
nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba na bango
moko. Tango sanza ya sambo ekomaki, bana ya Isalaele
bakomaki kovanda kati na bingumba na bango.

8 Bato nyonso basanganaki lokola moto moko na libanda,
liboso ya Ekuke ya Mayi. Balobaki na Esidrasi, molakisi
ya Mobeko, ete abimisa buku ya Mobeko ya Moyize, oyo
Yawe apesaki bana ya Isalaele. **2** Na mokolo ya liboso ya
sanza ya sambo, Nganga-Nzambe Esidrasi amemaki buku
ya Mobeko liboso ya lisanga oyo, kati na yango, ezalaki na
mibali, basi mpe bato nyonso oyo bazalaki na makoki ya

kososola. **3** Atangelaki bango buku yango na mongongo
makasi, kobanda na tongo kino na pokwa, na esika oyo
etalani na Ekuke ya Mayi. Bato nyonso bazalaki koyoka na
bokebi botangi buku ya Mobeko. **4** Esidrasi, molakisi ya
Mobeko, atelemaki na etemelo ya kolobela oyo basalaki na
mabaya, kaka mpo na mayangani wana. Matitia, Shema,
Anaya, Uri, Ilikia mpe Maaseya batelemaki na ngambo
ya loboko na ye ya mobali; Pedaya, Mishaeli, Malikiya,
Ashumi, Ashibadana, Zakari mpe Meshulami batelemaki na
ngambo ya loboko na ye ya mwasi. **5** Mpo ete Esidrasi
atelemaki na esika ya likolo koleka bato nyonso, moto nyonso
amonaki ye kofungola buku. Mpe tango kaka afungolaki buku
yango, bato nyonso batelemaki. **6** Esidrasi akumisaki Yawe,
Nzambe Monene; mpe bato nyonso batombolaki maboko na
bango mpe bazongisaki: « Amen! » Bongo bafukamaki mpe
bakitisaki bilongi na bango kino na se mpo na kogumbamela
Yawe. **7** Sima, batelemaki; mpe Balevi oyo: Jozue, Bani,
Sherebia, Yamini, Akubi, Shabetayi, Odia, Maaseya, Kelita,
Azaria, Yozabadi, Anani mpe Pelaya bakomaki kolimbolela
bato Mibeko yango, wana bato bazalaki nanu ya kotelema. **8**
Balevi bazalaki kotanga kati na buku ya Mobeko ya Nzambe
mpe kopesa ndimbola na yango, na ndenge ya malembe
mpe ya malamu, mpo ete bato bakoka kososola makomi
oyo batangi. **9** Bato nyonso bazalaki kolela, wana bazalaki
koyoka maloba ya Mibeko. Moyangeli Neyemi mpe Esidrasi,
Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko, elongo na Balevi
oyo bazalaki kolimbolela bato Mibeko balobaki na bato
nyonso: — Mokolo ya lelo ezali bule mpo na Yawe, Nzambe
na biso; botika kosala matanga mpe botika kolela! **10** Neyemi
alobaki na bango lisusu: — Sik'oyo, bokende, bolia bilei ya
kitoko, bomela masanga ya kitoko mpe botinda ndambo epai
ya bato oyo bazangi eloko ya kolamba, pamba te mokolo
oyo ezali bule mpo na Nkolo na biso. Boye bozala na mawa
te, pamba te esengo ya Yawe ezali makasi na bino. **11**
Balevi bazalaki kokitisa bato nyonso mitema, bazalaki koloba
na bango: — Bozala na kimia, pamba te mokolo ya lelo
ezali bule; bozala na mawa te! **12** Bato nyonso bakendeki
kolia mpe komela, kotinda ndambo ya bilei epai ya bato
oyo bazangaki eloko ya kolamba mpe kosepela na esengo
makasi, pamba te basololaki maloba oyo balimbolelaki
bango. **13** Na mokolo ya mibale ya sanza, bakambi ya
mabota nyonso elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi
basanganaki pembeni ya Esidrasi, molakisi ya Mobeko, mpo
na koluka koyeba malamu-malamu maloba ya Mibeko. **14**
Bamonaki ete ekomama kati na Mibeko oyo Yawe apesaki
na nzela ya Moyize, ete bana ya Isalaele basengeli kovanda
kati na bandako oyo batonga na matiti, na tango ya feti ya
sanza ya sambo, **15** mpe basengeli kotatola to kopanza kati
na bingumba na bango nyonso mpe kati na Yelusalemi liloba
oyo: « Bobima wuta na mokili ya bangomba, bomema longwa
kuna bitape ya nzete ya olive ya mboka mpe ya zamba,
bitape ya nzete ya mirite, mandalala mpe bitape ya nzete ya
makasa ebele mpo na kotonga bandako ya matiti, kolanda
ndenge ekomama. » **16** Bato babimaki mpe bamemaki
longwa kuna bitape ya banzete; batongaki bandako ya matiti,
na likolo ya mwanza ya bandako na bango, kati na mapango
na bango, kati na lopango ya Ndako ya Nzambe, na libanda
ya Ekuke ya Mayi mpe na esika oyo ezalaki pembeni ya
Ekuke ya Efrayimi. **17** Lisanga ya bato nyonso oyo bawutaki
na bowumbu batongaki bandako ya matiti mpe bavandaki
kati na yango. Wuta na tango ya Jozue, mwana mobali ya
Nuni, kino na mokolo wana, bana ya Isalaele batikalaki lisusu
te kosepela feti yango. Boye, mpo na libaku oyo, bazalaki na
esengo makasi. **18** Mokolo na mokolo, kobanda na mokolo
ya liboso kino na mokolo ya suka, Esidrasi azalaki kotanga
buku ya Mobeko ya Nzambe. Basepelaki feti mikolo sambo;
mpe na mokolo ya mwambe, kolanda malako ya Mobeko,
basalaki mayangani mpo na kosukisa feti.

9 Kaka na sanza wana, na mokolo ya tuku mibale na minei,
bana ya Isalaele basanganaki mpo na kokila bilei; balataki
basaki mpe bamipakolaki putulu na mito. **2** Bato nyonso oyo
babotama na molongo ya bana ya Isalaele bakabwanaki na
bapaya nyonso; batelemaki mpo na kotubela masumu na
bango mpe bambeba ya batata na bango. **3** Batelemaki na
esika oyo bazalaki, mpe buku ya Mobeko ya Yawe, Nzambe
na bango, etangamaki ngonga misato; mpe ngonga misato
mosusu, bafukamaki liboso ya Yawe, Nzambe na bango, mpo
na kotubela masumu na bango. **4** Jozue, Buni, Kadimieli,
Shebania, Bani, Sherebia mpe Kenani bamataki na etemelo
ya kolobela oyo basalaki mpo na Balevi mpe babelelaki
Yawe, Nzambe na bango na mongongo makasi. **5** Bongo
Balevi oyo: Jozue, Kadimieli, Bani, Ashabinia, Sherebia,
Odia, Shebania mpe Petaya balobaki: — Botelema mpe
bokumisa Yawe, Nzambe na bino, mpo na seko na seko:
« Tika ete Kombo na Yo ya nkembo epambolama mpe
enetolama likolo ya nkembo mpe lokumu nyonso. **6** Ezali Yo,
bobele Yo, nde ozali Yawe! Okela Likolo, Likolo oyo eleki
Likolo mpe mampinga nyonso ya Likolo; okela lisusu mabele
mpe nyonso oyo ezali kati na yango, bibale minene mpe
nyonso oyo ezali kati na yango; opesaka bomoi na bikelamu
nyonso, mpe mampinga ya Likolo egumbamaka liboso na
Yo. **7** Ezali Yo, Yawe Nzambe, nde oponaki Abrami mpe
obimisaki ye longwa na Uri, mokili ya Chalide, mpe opesaki
ye kombo Abrayami. **8** Omonaki ete motema na ye ezali na
boyengebene epai na Yo mpe osalaki boyokani elongo na ye
mpo na kopesa na bakitani na ye mokili ya bato ya Kanana,
ya bato ya Iti, ya bato ya Amori, ya bato ya Perizi, ya bato
ya Yebusi mpe ya bato ya Girigazi. Okokisaki elaka na Yo,
pamba te ozali Sembo. **9** Omonaki minyoko ya bakoko na
biso kati na Ejipito mpe oyokaki koganga na bango pembeni
ya ebale monene ya Barozo. **10** Osalaki bilembo minene
mpe bikamwa mpo na kotelemela Faraon, bakalaka na ye
nyonso mpe bato nyonso ya mokili na ye; pamba te oyebaki
kanza ya mitema ya bato ya Ejipito mpe ndenge banyokolaki
bakoko na biso. Boye osalaki ete sango ya Kombo na Yo
ekende mosika ndenge ezali kino na mokolo ya lelo. **11**
Okabolaki ebale monene liboso na bango, mpe batambolaki
kati na ebale yango lokola na mabele ya kokawuka. Kasi
ozindisaki lokola libanga monene kati na mozindo ya mayi
makasi, bato oyo bazalaki kolanda bango. **12** Otambolisaki
bango, na moyi, na nzela ya likonzi ya mapata, mpe, na
butu, na nzela ya likonzi ya moto mpo na kongengisa nzela
oyo basengelaki kotambola. **13** Okitaki na ngomba Sinai,
olobaki na bango wuta na likolo mpe opesaki bango malako,
mibeko ya solo mpe ya alima, mitindo mpe bikateli malamu.
14 Olakisaki bango Saba na Yo ya bule mpe opesaki bango
mitindo, bikateli mpe mibeko na nzela ya Moyize, mosali na

Yo. **15** Tango bazalaki na nzala, opesaki bango bilei wuta
na likolo; mpe tango bazalaki na posa ya mayi, obimiselaki
bango mayi wuta na libanga. Olobaki na bango ete bakende
kobotola mokili oyo, na nzela ya ndayi, olakaki kopesa
bango. **16** Kasi bango, bakoko na biso, bakomaki lolendo
mpe mito makasi, batosaki mibeko na Yo te. **17** Baboyaki
koyoka mpe kokanisa bikamwa oyo osalaki mpo na bolamu
na bango. Bakomaki mito makasi mpe, na botomboki na
bango, bamiponelaki mokonzi mpo na kozonga na bowumbu
na bango. Kasi lokola ozali Nzambe oyo alimbisaka bato,
Nzambe oyo atalisaka ngolu mpe ayokaka mawa; lokola
osilikaka noki te mpe otonda na boboto, otikalaki kosundola
bango ata moke te, **18** ezala tango bamisalelaki ekeko ya
mwana ngombe ya ebende oyo banyangwisa na moto mpe
balobaki: ‹ Tala Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito! ›
mpe tango balobaki maloba ya nkele mpo na kotelemela Yo.
19 Mpo na mawa monene na Yo, otikalaki kosundola bango
te na esobe: likonzi ya mapata etikaki bango te, ekobaki
kotambolisa bango na nzela na bango, na moyi; mpe na butu,
likonzi ya moto etikaki te kongengisa nzela oyo basengelaki
kolanda. **20** Opesaki bango Molimo malamu na Yo mpo na
kopesa bango bososoli. Opimelaki bango te mana na Yo, oyo
bazalaki kolia, mpe opesaki bango mayi ya komela tango
bazalaki na posa ya mayi. **21** Mibu tuku minei, okokisaki
posa na bango nyonso kati na esobe; bazangaki eloko moko
te, bilamba na bango etikalaki kokufa te, mpe makolo na
bango etikalaki kovimba te. **22** Okabaki mikili mpe bikolo
na maboko na bango mpo ete bazwa bituka na bango kino
na bandelo na yango. Babotolaki mokili ya Sikoni, mokonzi
ya Eshiboni, mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. **23**
Okomisaki bana na bango ya mibali ebele lokola minzoto ya
likolo mpe omemaki bango kino kati na mokili oyo opeselaki
bakoko na bango mitindo ete bakende kobotola yango. **24**
Bana na bango ya mibali bakotaki mpe babotolaki mokili
yango. Otiaki na se ya bokonzi na bango, bato ya Kanana
oyo bazalaki kovanda kuna; okabaki bato ya Kanana elongo
na bakonzi na bango na maboko ya bana ya Isalaele mpo
ete basala bato ya Kanana ndenge balingi. **25** Babotolaki
bingumba batonga makasi mpe mabele oyo ebotaka malamu.
Babotolaki bandako etonda na biloko ya ndenge na ndenge,
mabulu ya mayi batimola wuta kala, bilanga ya vino, ya
nzete ya olive mpe ya nzete mosusu ebele oyo ebotaka
mbuma ya kolia. Na bolingo monene na Yo, baliaki mpe
batondaki, bakomaki minene mpe basepelaki na mapamboli
na Yo nyonso. **26** Kasi batosaki Yo te mpe batombokelaki
Yo, bapesaki Mibeko na Yo mokongo, babomaki basakoli na
Yo, oyo bazalaki koteya bango ete bazonga epai na Yo, mpe
batiolaki Yo makasi na maloba na bango. **27** Boye okabaki
bango na maboko ya banguna na bango, oyo banyokolaki
bango. Kasi tango bakomaki na pasi makasi, babelelaki Yo;
mpe Yo, wuta na likolo, oyokaki bango; bongo na mawa
monene na Yo, otindelaki bango bakangoli oyo bakangolaki
bango na maboko ya banguna na bango. **28** Kasi tango kaka
bakomaki na kimia, bazongelaki lisusu kosala mabe na miso
na Yo! Mpe Yo, osundolaki bango na maboko ya banguna na
bango, oyo bakomaki kokonza bango. Kasi tango babelelaki
Yo lisusu, oyokaki bango wuta na likolo mpe, na mawa
monene na Yo, okangolaki bango mbala mingi. **29** Okebisaki
bango mpo ete bazongela Mibeko na Yo; kasi, na lolendo na
bango, baboyaki kotosa mitindo na Yo. Basalaki masumu,
babukaki mibeko na Yo, oyo nzokande esalaka ete moto oyo
akotia yango na misala azala na bomoi. Kasi na lolendo mpe
na botomboki na bango, bapesaki Yo mokongo, bakomaki
mito makasi mpe baboyaki koyoka. **30** Ozalaki na motema
monene liboso na bango wuta mibu ebele mpe, na nzela ya
Molimo na Yo, okebisaki bango na nzela ya basakoli na Yo.
Kasi bayokaki kaka te. Boye okabaki bango na maboko ya
bikolo ya bapaya. **31** Kasi na mawa monene na Yo, osilisaki
bango te na koboma mpe osundolaki bango te; pamba te
ozali Nzambe otonda na mawa mpe na ngolu. **32** Sik'oyo, Oh
Nzambe na biso, Nzambe Monene, Nzambe na nguya mpe
ya somo, Yo oyo obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo,
komona te lokola likambo ya pamba na miso na Yo pasi oyo
ekomeli biso, bakonzi na biso, bakambi na biso, Banganga-
Nzambe na biso, basakoli na biso, batata na biso mpe bato
na Yo nyonso, wuta na tango ya bakonzi ya Asiri kino na
mokolo ya lelo. **33** Kati na makambo nyonso oyo ekweyelaki
biso, ozalaki sembo; mpe osalaki na boyengebene, wana
biso totambolaki mabe. **34** Bakonzi na biso, bakambi na
biso, Banganga-Nzambe na biso mpe batata na biso batiaki
Mibeko na Yo na mosala te, batosaki te mitindo mpe makebisi
na Yo, oyo ozalaki kopesa bango. **35** Ezala wana bazalaki
kati na mokili na bango, wana bazalaki kosepela mpo na
bolamu oyo ozalaki kotalisa bango kati na mokili monene
oyo mabele na yango ebotaka malamu, basalelaki Yo te
mpe batikaki te banzela mabe na bango. **36** Kasi tala,
tozali lelo bawumbu! Tozali penza bawumbu kati na mokili
oyo opesaki na bakoko na biso mpo ete balia mbuma na
yango mpe biloko mosusu ya kitoko oyo ebimaka kuna!
37 Mpo na masumu na biso, ebele ya mbuma na yango
ekeyi na maboko ya bakonzi oyo otiaki na makasi mpo ete
banyokola biso. Bazali kokonza banzoto na biso mpe bibwele
na biso ndenge balingi. Tokomi na pasi makasi. » **38** Mpo
na makambo oyo nyonso, tozali kozwa mokano oyo tozali
kokoma na mokanda; mpe bakambi na biso, Balevi na biso
mpe Banganga-Nzambe na biso bakotia mikoloto na bango
na mokanda yango.

10 Tala bakombo ya bato oyo batiaki mikoloto na bango
na mokanda yango: Moyangeli Neyemi, mwana mobali
ya Akalia; Sedesiasi, **2** Seraya, Azaria, Jeremi, **3** Pashuri,
Amaria, Malikiya, **4** Atushi, Shebania, Maluki, **5** Arimi,
Meremoti, Abidiasi, **6** Daniele, Ginetoni, Baruki, **7** Meshulami,
Abiya, Miyamini, **8** Maazia, Biligayi mpe Shemaya. Ezali
bango nde bazalaki Banganga-Nzambe. **9** Mpo na Balevi:
Jozue, mwana mobali ya Azania; Binuwi, moko ya bakitani
ya Enadadi; Kadimieli **10** elongo na bandeko na bango:
Shebania, Odia, Kelita, Pelaya, Anani, **11** Mishe, Reobi,
Ashabia, **12** Zakuri, Sherebia, Shebania, **13** Odia, Bani mpe
Beninu. **14** Mpo na bakambi ya bato: Pareoshi, Paati-Moabi,
Elami, Zatu, Bani, **15** Buni, Azigadi, Bebayi, **16** Adoniya,
Bigivayi, Adini, **17** Ateri, Ezekiasi, Azuri, **18** Odia, Ashumi,
Betsayi, **19** Arifi, Anatoti, Nebayi, **20** Magipiashi, Meshulami,
Eziri, **21** Meshezabeyeli, Tsadoki, Yaduwa, **22** Pelatia, Anani,
Anaya, **23** Oze, Anania, Ashubi, **24** Aloeshi, Pila, Shobeki,
25 Rewumi, Ashabina, Maaseya, **26** Ayiya, Anani, Anane,
27 Maluki, Arimi, Baana. **28** Ndambo mosusu ya bana ya
Isalaele bayaki kosangana na bango: kati na Banganga-

Nzambe, kati na Balevi, kati na bakengeli bikuke, kati na
bayembi, kati na basali ya Tempelo mpe kati na bato nyonso
oyo bakabwanaki na bikolo ya bapaya oyo ezalaki zingazinga
na bango mpo na kotosa Mobeko ya Nzambe, elongo na
basi na bango, bana na bango nyonso ya mibali mpe ya
basi, bato nyonso oyo bazali na makoki ya kososola. **29**
Bango nyonso basanganaki elongo na bandeko na bango,
bakambi kati na bana ya Isalaele. Bandimaki mpe balapaki
ndayi ete bakotambola kolanda Mibeko oyo Nzambe apesaki
bango na nzela ya Moyize, mosali na Ye, mpe bakotosa
mitindo, malako mpe bikateli nyonso ya Yawe, Nzambe na
biso; bongo soki batosi yango te, tika ete Nzambe alakela
bango mabe! **30** Balobaki: « Topesi elaka ete tokobalisa
lisusu te bana na biso ya basi epai ya bapaya oyo bazali
elongo na biso to bana na biso ya mibali epai ya bana na
bango ya basi. **31** Tokosomba lisusu te epai ya bapaya
oyo bazali elongo na biso, biloko nyonso to mbuma nyonso
oyo bakoya kotekela biso na mokolo ya Saba to na mikolo
mosusu ya bule. Sima na mibu sambo nyonso, tokopemisa
mabele mpe tokotikela bato baniongo na biso nyonso. **32**
Tozwi lisusu mokano ya kotosa mibeko, ya kopesa bagrame
minei ya mbongo ya bibende ya palata mobu na mobu, mpo
na misala ya Ndako ya Nzambe na biso, **33** mpo na mapa
oyo batiaka na mesa liboso ya Yawe, mpo na makabo ya ble
ya mokolo na mokolo, mpo na mbeka ya kotumba ya tango
nyonso, mpo na makabo ya mikolo ya Saba, ya ebandeli
ya sanza mpe ya bafeti oyo ekatama, mpo na makabo ya
bule, mpo na bambeka ya bolimbisi masumu ya Isalaele
mpe mpo na misala nyonso ya Ndako ya Nzambe na biso.
» **34** Biso, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato, tobetaki
zeke mpo na kokata tango oyo libota na libota kati na biso
ekomema likabo ya bakoni na Ndako ya Nzambe na biso,
na mibu nyonso mpo na kopelisa moto na etumbelo ya
Yawe, Nzambe na biso, kolanda ndenge ekomama kati na
Mobeko. **35** Tozwi lisusu mokano ya komema mobu na
mobu na Tempelo ya Yawe, bambuma ya liboso ya bilanga
na biso mpe ya nzete nyonso oyo ebotaka mbuma, mpo
na Tempelo ya Yawe. **36** Tokomema lisusu bana ya liboso
kati na bana na biso ya mibali, kati na bangombe na biso,
kati na bameme mpe kati na bantaba na biso, na Ndako ya
Nzambe na biso, epai ya Banganga-Nzambe oyo basalaka
mosala kuna, ndenge ekomama na Mobeko. **37** Tokomema
lisusu epai ya Banganga-Nzambe, na bibombelo ya Ndako
ya Nzambe na biso, ndambo oyo eleki kitoko ya farine na
biso, ya makabo na biso ya ble, ya mbuma ya nzete na
biso nyonso, ya vino na biso ya sika mpe ya mafuta na
biso. Tokomema mpe eteni ya zomi ya milona na biso epai
ya Balevi, pamba te bango nde bazali na mokumba ya
kokongola eteni yango ya zomi kati na bingumba nyonso
epai wapi tosalelaka mosala. **38** Nganga-Nzambe moko,
mokitani ya Aron, asengeli kotambola nzela moko na Balevi
na tango ya kokongola eteni ya zomi, mpe Balevi bakozala
na mokumba ya komema eteni ya zomi ya eteni ya zomi,
na bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso. **39** Bana ya
Isalaele elongo na Balevi basengeli komema makabo na
bango ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta, na bibombelo
epai wapi babombaka bisalelo ya Esika ya bule, mpe epai
wapi Banganga-Nzambe basalaka mosala na bango mpe
bakengeli bikuke elongo na bayembi batelemaka. Boye,
tokotika Ndako ya Nzambe na biso te.

11 Bakambi ya bato bayaki kovanda na Yelusalemi.
Ndambo mosusu kati na bato babetaki zeke mpo ete
moto moko kati na bato zomi aya kovanda na Yelusalemi,
engumba ya bule; mpe mpo ete bato libwa oyo batikali
bavanda kati na bingumba na bango. **2** Bato bapambolaki
moto nyonso oyo amipesaki ye moko mpo na kovanda na
Yelusalemi. **3** Tala bakambi ya bituka oyo bavandaki na
Yelusalemi; nzokande na tango wana, bana ya Isalaele,
Banganga-Nzambe, Balevi, basali ya Tempelo mpe bakitani
ya basali ya Salomo bavandaki kati na bingumba ya Yuda,
moko na moko kati na mabele mpe engumba na ye; **4** mpe
bato ya Yuda mpe ya Benjame bavandaki kati na Yelusalemi:
Mpo na bakitani ya Yuda: Ataya, mwana mobali ya Oziasi,
mwana mobali ya Zakari, mwana mobali ya Amaria, mwana
mobali ya Shefatia, mwana mobali ya Maalalele, mokitani ya
Peretsi; **5** mpe Maaseya, mwana mobali ya Baruki, mwana
mobali ya Koli-Oze, mwana mobali ya Azaya, mwana mobali
ya Adaya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali ya
Zakari, moko kati na bakitani ya Shiloni. **6** Bakitani nyonso
ya Peretsi oyo bavandaki kati na Yelusalemi bazalaki mibali
nkama minei na tuku motoba na mwambe. **7** Mpo na bakitani
ya Benjame: Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana
mobali ya Yoedi, mwana mobali ya Pedaya, mwana mobali ya
Kolaya, mwana mobali ya Maaseya, mwana mobali ya Itieli,
mwana mobali ya Ezayi; **8** mpe Gabayi elongo na Salayi.
Bango nyonso bazalaki bato nkama libwa na tuku mibale na
mwambe. **9** Joeli, mwana mobali ya Zikiri, azalaki mokambi
na bango; mpe Yuda, mwana mobali ya Asenuwa, azalaki
molandi ya mokambi ya engumba. **10** Kati na Banganga-
Nzambe: Yedaeya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali
ya Yakini; **11** Seraya, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali
ya Meshulami, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya
Merayoti, mwana mobali ya Ayitubi, mokambi ya Ndako ya
Nzambe **12** elongo na bandeko na bango, nkama mwambe
na tuku mibale na mibale oyo bazalaki kosala na Ndako
ya Nzambe; Adaya, mwana mobali ya Yeroami, mwana
mobali ya Pelalia, mwana mobali ya Amitsi, mwana mobali
ya Zakari, mwana mobali ya Pashuri, mwana mobali ya
Malikiya **13** elongo na bandeko na bango, nkama mibale
na tuku minei na mibale oyo bazalaki bakambi ya mabota;
Amashisayi, mwana mobali ya Azareyeli, mwana mobali
ya Azayi, mwana mobali ya Meshilemoti, mwana mobali
ya Imeri, azalaki mpe elongo na bango. **14** Azalaki mpe
elongo na bandeko na ye, nkama moko na tuku mibale na
mwambe oyo bazalaki basoda ya mpiko. Zabidieli, mwana
mobali ya Gedolimi, nde azalaki mokambi na bango. **15**
Kati na Balevi: Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana
mobali ya Azirikami, mwana mobali ya Ashabia, mwana
mobali ya Buni; **16** Shabetayi mpe Yozabadi oyo bazalaki na
molongo ya bakambi ya Balevi mpe bazalaki na mokumba ya
misala ya libanda ya Ndako ya Nzambe; **17** Matania, mwana
mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya
Azafi, mokambi oyo azalaki kotinda banzembo ya matondi
na tango ya losambo; Bakibukia, molandi kati na bandeko na
ye mpe Abida, mwana mobali ya Shamuwa, mwana mobali
ya Galali mpe mwana mobali ya Yedutuni. **18** Balevi nyonso

oyo bazalaki kovanda kati na engumba ya bule bazalaki
nkama mibale tuku mwambe na minei. **19** Bakengeli bikuke:
Akubi, Talimoni elongo na bandeko na bango, oyo bazalaki
bakengeli bikuke. Bango nyonso bazalaki bato nkama moko
na tuku sambo na mibale. **20** Ndambo mosusu ya bana ya
Isalaele elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi bazalaki
kovanda kati na bingumba nyonso ya Yuda, moto na moto,
na mabele oyo bakoko na ye batikelaki ye. **21** Basali ya
Tempelo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli, mpe Tsika
elongo na Gishipa bazalaki bakambi na bango. **22** Uzi,
mwana mobali ya Bani, mwana mobali ya Ashabia, mwana
mobali ya Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali
ya Azafi, azalaki mokambi ya Balevi kati na Yelusalemi.
Uzi azalaki moko kati na bakitani ya Azafi, oyo bazalaki na
mokumba ya kokamba misala ya mindule kati na Ndako
ya Nzambe. **23** Misala ya bayembi ezalaki kotambolisama
mokolo na mokolo na mitindo ya mokonzi. **24** Petaya, mwana
mobali ya Meshezabeyeli, moko kati na bakitani ya Zera,
mwana mobali ya Yuda, azalaki kalaka ya mokonzi mpo na
kotala makambo nyonso ya bato. **25** Bato mosusu ya ekolo
ya Yuda bavandaki kati na Kiriati-Ariba mpe na bamboka na
yango ya mike-mike, kati na Diboni mpe bamboka na yango
ya mike-mike, kati na Yekabisheli mpe bamboka na yango
ya mike-mike, **26** kati na Yeshua, kati na Molada, kati na
Beti-Paleti, **27** kati na Atsari-Shuwali, kati na Beri-Sheba
mpe bamboka na yango ya mike-mike, **28** kati na Tsikilagi,
kati na Mekona mpe bamboka na yango ya mike-mike, **29**
kati na Eini-Rimoni, kati na Tsorea, kati na Yarimuti, **30** kati
na Zanoa, Adulami mpe bamboka na yango ya mike-mike,
kati na Lakishi mpe bilanga na yango ya zingazinga, mpe
kati na Azeka mpe bamboka na yango ya mike-mike. Boye
bavandaki na etuka mobimba longwa na Beri-Sheba kino na
Lubwaku ya Inomi. **31** Bakitani ya Benjame balongwaki na
Geba mpe bakendeki kovanda kati na Mikimasi, Aya, Beteli
mpe bamboka na yango ya mike-mike, **32** kati na Anatoti,
Nobi mpe Anania, **33** kati na Atsori, Rama mpe Gitayimi, **34**
kati na Adidi, Tseboyimi mpe Nebalati, **35** kati na Lodi mpe
Ono, lubwaku ya bato oyo basalaka misala ya maboko. **36**
Masanga mosusu ya Balevi ya Yuda ekendeki kovanda kati
na bato ya Benjame.

12 Tala Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bawutaki na
bowumbu elongo na Zorobabeli, mwana mobali ya
Shealitieli, mpe Jozue: Seraya, Jeremi, Esidrasi, **2** Amaria,
Maluki, Atushi, **3** Shekania, Rewumi, Meremoti, **4** Ido,
Ginetoyi, Abiya, **5** Miyamini, Maadia, Biliga, **6** Shemaya,
Yoyaribi, Yedaeya, **7** Salu, Amoki, Ilikia, Yedaeya. Bango nde
bazalaki bakambi ya Banganga-Nzambe elongo na baninga
na bango na tango ya Jozue. **8** Kati na Balevi, ezalaki
na Jozue, Binuwi, Kadimieli, Sherebia, Yuda mpe Matania
oyo, elongo na baninga na ye ya mosala, azalaki mokambi
ya banzembo ya matondi. **9** Bakibukia mpe Uni, baninga
na bango ya mosala, bazalaki kosala mosala na bango
na ngambo mosusu. **10** Jozue abotaki Yoakimi, Yoakimi
abotaki Eliashibi, Eliashibi abotaki Yoyada, **11** Yoyada abotaki
Jonatan, Jonatan abotaki Yaduwa. **12** Tala bato oyo bazalaki
bakambi ya mabota ya Banganga-Nzambe tango Yoakimi
azalaki mokonzi: mpo na libota ya Seraya: Meraya; mpo
na libota ya Jeremi: Anania; **13** mpo na libota ya Esidrasi:
Meshulami; mpo na libota ya Amaria: Yoanani; **14** mpo na
libota ya Meluki: Jonatan; mpo na libota ya Shebania: Jozefi;
15 mpo na libota ya Arimi: Adina; mpo na libota ya Merayoti:
Elikayi; **16** mpo na libota ya Ido: Zakari; mpo na libota ya
Ginetoni: Meshulami; **17** mpo na libota ya Abiya: Zikiri; mpo
na libota ya Minyamini: Moadia, Pilitayi; **18** mpo na libota
ya Biliga: Shamuwa; mpo na libota ya Shemaya: Jonatan;
19 mpo na libota ya Yoyaribi: Matinayi; mpo na libota ya
Yedaeya: Uzi; **20** mpo na libota ya Salu: Kalayi; mpo na
libota ya Amoki: Eberi; **21** mpo na libota ya Ilikia: Ashabia;
mpo na libota ya Yedaeya: Netaneeli. **22** Na tango ya
Eliashibi, Yoyada, Yoanani mpe Yaduwa, bakomaki bakombo
ya Balevi oyo bazalaki bakambi ya mabota mpe bakombo ya
Banganga-Nzambe na tango ya Dariusi, mokonzi ya Persi.
23 Bakomaki bakombo ya bakitani ya Levi oyo bazalaki
bakambi ya mabota kino na tango ya Yoanani, mwana
mobali ya Eliashibi, kati na buku ya bokoko. **24** Tala bato
oyo bazalaki bakambi ya Balevi: Ashabia, Sherebia mpe
Jozue, mwana mobali ya Kadimieli, mpe baninga na bango
ya mosala. Batelemaki boye: bamoko bazalaki kotalana na
bamosusu, mpo na kokumisa mpe kosanzola Yawe kolanda
mitindo ya Davidi, moto na Nzambe. Soki bamoko batindi
mongongo, bamosusu bazalaki kozongisa. **25** Matania,
Bakibukia, Abidiasi, Meshulami, Talimoni mpe Akubi, bazalaki
bakengeli ya bibombelo oyo ezalaki pene ya bikuke ya
Ndako ya Nzambe. **26** Bazalaki kosala mosala na bango
na tango ya Yoakimi, mwana mobali ya Jozue mpe koko
ya Yotsadaki, mpe na tango ya moyangeli Neyemi mpe
Esidrasi, molakisi ya Mobeko mpe Nganga-Nzambe. **27**
Tango babulisaki mir ya Yelusalemi, babengisaki Balevi na
Yelusalemi longwa na bisika oyo bazalaki kovanda, mpo
na kosepela na esengo makasi feti ya libulisi na nzela ya
banzembo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe mpe na
nzela ya mindule ya manzanza, ya lindanda mpe ya lire. **28**
Babengisaki lisusu bayembi longwa na etuka oyo ezalaki
zingazinga ya Yelusalemi, longwa na bamboka mike-mike
ya bato ya Netofa, **29** longwa na Beti-Giligali mpe longwa
na etuka ya Geba mpe ya Azimaveti, pamba te bayembi
batongaki bamboka na bango ya mike-mike zingazinga
ya Yelusalemi. **30** Tango Banganga-Nzambe mpe Balevi
bamipetolaki, bapetolaki mpe bato, bikuke mpe mir. **31**
Namatisaki bakambi ya Yuda likolo ya mir mpe nasalaki
masanga mibale ya bayembi mpo na kotonda Nzambe.
Lisanga ya liboso ezalaki kotambola na likolo ya mir na
ngambo ya loboko ya mobali, na nzela ya Ekuke ya Fulu.
32 Na sima na bango, bato oyo bazalaki kolanda: Oze
mpe ndambo ya bakambi ya Yuda, **33** Azaria, Esidrasi,
Meshulami, **34** Yuda, Benjame, Shemaya, Jeremi, **35**
ndambo ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki na bakelelo na
bango, Zakari, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali
ya Shemaya, mwana mobali ya Matania, mwana mobali ya
Mishe, mwana mobali ya Zakuri, mwana mobali ya Azafi; **36**
mpe baninga na ye ya mosala: Shemaya, Azareyeli, Milalayi,
Gilalayi, Mayi, Netaneeli, Yuda mpe Anani, oyo bazalaki
kobeta bibetelo mindule oyo Davidi, moto na Nzambe,
atindaki. Esidrasi, molakisi ya Mobeko, azalaki liboso na
bango. **37** Na Ekuke ya Etima, liboso na bango, bamataki
bibutelo oyo ezalaki komema na engumba ya Davidi, na
esika oyo bamatelaka na mir, mpe balekaki likolo ya ndako

ya Davidi kino na Ekuke ya Mayi, na ngambo ya este. **38**
Lisanga ya mibale ya bayembi ezalaki kotambola na nzela
ya ngambo ya loboko ya mwasi. Nazalaki kolanda bango na
likolo ya mir elongo na ndambo ya bato, longwa na ndako
molayi ya Fulu kino na mir ya monene, **39** na likolo ya Ekuke
ya Efrayimi, ya Ekuke ya Yelusalemi, ya Ekuke ya Mbisi,
ya ndako molayi, ya Ananeyeli mpe ya ndako molayi ya
Meya kino na Ekuke ya Bameme. Basukelaki na Ekuke
ya Boloko. **40** Masanga nyonso mibale ya bayembi, oyo
ezalaki kotonda Nzambe ezwaki esika kati na Tempelo ya
Nzambe. Nasalaki mpe lolenge moko mpo na kati-kati ya
bakambi ya bato **41** mpe mpo na Banganga-Nzambe oyo:
Eliakimi, Maaseya, Minyamini, Mishe, Eliowenayi, Zakari
mpe Anania oyo bamemaki bakelelo na bango. **42** Ezalaki
mpe na Maaseya, Shemaya, Eleazari, Uzi, Yoanani, Malikiya,
Elami mpe Ezeri. Masanga ya bayembi ezalaki koyemba
na mongongo makasi na bokambami ya Yiziraya. **43** Na
mokolo wana, bato babonzaki bambeka ebele mpe bazalaki
na esengo mpo ete Nzambe apesaki bango esengo monene.
Bongo ezala basi mpe bana, batondaki na esengo mpe
koganga ya esengo ya Yelusalemi ezalaki koyokana kino na
mosika. **44** Na tango wana, baponaki mibali mpe bapesaki
bango mokumba ya kobatela bibombelo ya makabo, ya
bambuma ya liboso mpe ya biteni ya zomi; bapesaki bango
mpe mokumba ya kokongola biloko oyo Mobeko ekataki
ete ezali mpo na Banganga-Nzambe mpe Balevi, biloko
yango esengeli kowuta na bilanga oyo ezingeli bingumba.
Solo, bato ya Yuda bazalaki kosepela makasi komona ete
Banganga-Nzambe mpe Balevi bazongeli penza mosala
na bango, **45** bazali kosala mosala ya Nzambe na bango
mpe mosala ya kopetola, mpe bayembi elongo na bakengeli
bikuke bazali kosala mosala na bango kolanda mitindo ya
Davidi mpe ya Salomo, mwana na ye ya mobali. **46** Na
tango ya Davidi mpe ya Azafi, ezalaki na bakambi ya babeti
mindule mpe ya banzembo mpo na kokumisa mpe kozongisa
matondi epai ya Nzambe. **47** Na tango ya Zorobabeli mpe ya
Neyemi, bato nyonso ya Isalaele bazalaki kopesa, mikolo
nyonso, biloko oyo ekatama mpo na babeti mindule mpe
bakengeli bikuke; bazalaki mpe kopesa biloko ya bule epai
ya Balevi, bongo Balevi mpe, na ngambo na bango, bazalaki
kopesa biloko ya bule epai ya bakitani ya Aron.

13 Na tango wana, batangaki buku ya Moyize na
mongongo makasi mpo ete bato bayoka; mpe bamonaki
ete ekomama boye kati na yango: « Moto ya Amoni mpe
moto ya Moabi bakotikala kondimama te kati na lisanga ya
Nzambe; **2** mpo ete bayaki te kokutana na bana ya Isalaele
mpe kopesa bango bilei mpe mayi, kasi bapesaki nde Balami
kanyaka mpo ete alakela bango mabe; atako bongo, Nzambe
na biso abongolaki elakeli mabe lipamboli. » **3** Tango
kaka bato bayokaki mobeko yango, balongolaki na Isalaele
bakitani nyonso ya bapaya. **4** Liboso ya kozwa mokano
yango, Nganga-Nzambe Eliashibi oyo azali na mokumba ya
kobatela bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso mpe azali
moto ya libota ya Tobiya **5** apesaki Tobiya, ndeko na ye,
shambre monene oyo, na kala, ezalaki ebombelo ya makabo
ya ble, ansa, bisalelo ya Tempelo, eteni ya zomi ya ble, ya
vino ya sika mpe ya mafuta, biloko oyo Mibeko ekata ete
ezali mpo na Balevi, bayembi mpe bakengeli bikuke; mpe
makabo oyo epesamaka mpo na Banganga-Nzambe. **6** Kasi
wana makambo oyo nyonso ezalaki kosalema, ngai nazalaki
na Yelusalemi te, pamba te nazongaki epai ya Aritakizerisesi,
mokonzi ya Babiloni, na mobu ya tuku misato na mibale
ya bokonzi na ye. Bongo sima na mwa mikolo, na suka ya
mobu, nasengaki ye nzela **7** mpe nazongaki na Yelusalemi.
Kuna, namonaki mpe nasosolaki mabe oyo Eliashibi asalaki
na ndenge apesaki Tobiya shambre kati na lopango ya
Ndako ya Nzambe; **8** nasilikaki makasi mpe nabwakaki
biloko nyonso ya Tobiya na libanda ya shambre. **9** Napesaki
mitindo ete bapetola bashambre mpe, na sima, nazongisaki
kati na yango bisalelo ya Ndako ya Nzambe, makabo ya ble
mpe ansa. **10** Nayokaki lisusu ete biloko oyo Mibeko ekata
mpo na Balevi epesamaka te epai ya Balevi, mpe ete Balevi
mpe bayembi oyo bazalaki kosala mosala bazongaki, moto
na moto na bilanga na ye. **11** Mpo na yango, napamelaki
bakambi ya bato mpe natunaki bango: — Mpo na nini Ndako
ya Nzambe esundolami? Bongo, nasangisaki Balevi mpe
bayembi mpe nazongisaki bango, moto na moto na mosala
na ye. **12** Bato nyonso ya Yuda bamemaki kati na bibombelo:
eteni ya zomi ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta. **13**
Napesaki mokumba ya kobatela bibombelo epai ya Nganga-
Nzambe Shelemiya, epai ya Tsadoki, molakisi ya Mobeko,
mpe epai ya Pedaya, moko kati na Balevi; mpe napesaki
bango Anani, mwana mobali ya Zakuri, koko ya Matania,
mpo ete asunga bango, pamba te bango nyonso bazalaki
bato ya sembo. Bapesamelaki mokumba ya kokabola biloko
epai ya baninga na bango, Balevi. **14** Oh Nzambe na ngai,
kanisa ngai mpo na makambo oyo nyonso; kobosana te
misala nyonso oyo nasali na boyengebene mpo na Ndako ya
Nzambe na ngai mpe mpo na misala na yango! **15** Na tango
wana kaka, namonaki kati na etuka ya Yuda bato bazali
kokamola bambuma ya vino na mokolo ya Saba, bamosusu
bazali kobongisa maboke ya matiti ya ble, kotia yango likolo
ya ba-ane elongo na masanga ya vino, bambuma ya vino, ya
figi mpe mikumba ya ndenge na ndenge mpo na komema
yango na Yelusalemi na mokolo ya Saba. Mpo na yango,
napamelaki bango ete bateka lisusu biloko te na mokolo
wana. **16** Ezalaki mpe na bato ya Tiri, oyo bazalaki kovanda
kati na Yelusalemi; bango bazalaki komema mbisi mpe biloko
ya ndenge na ndenge, mpe bazalaki kotekela yango bato
ya Yuda mpe kati na Yelusalemi na mokolo ya Saba. **17**
Napamelaki bankumu ya Yuda mpe nalobaki na bango: —
Ndenge nini bozali kosala likambo mabe makasi boye na
kobebisa bosantu ya mokolo ya Saba? **18** Tala, bakoko na
bino basalaki mpe kaka boye; mpe ezali mpo na yango nde
Nzambe na biso atindelaki biso mpe engumba oyo pasi oyo
nyonso. Mpe bino, lokola bozali kobebisa bosantu ya mokolo
ya Saba, bozali nde komatisa kanda ya Nzambe likolo ya
Isalaele! **19** Tango molili ya pokwa ekweyaki na bikuke ya
Yelusalemi, liboso ete mokolo ya Saba ebanda, napesaki
mitindo ete bakanga bikuke yango mpe bafungola yango kaka
soki mokolo ya Saba eleki. Bongo, natiaki ndambo ya basali
na ngai na bikuke mpo na kopekisa bokoti ya mikumba, na
mokolo ya Saba. **20** Boye, mbala moko to mibale, basombi
mpe bateki biloko ya ndenge na ndenge balekisaki butu
libanda ya Yelusalemi. **21** Nakebisaki bango makasi mpe
nalobaki: — Mpo na nini bozali kolekisa butu pembeni ya
mir? Soki bozongeli lisusu kosala bongo, nakokanga bino.

Wuta na tango wana, batikalaki lisusu koya te na mokolo
ya Saba. **22** Napesaki lisusu Balevi mitindo ete bamipetola
mpe bakende kokengela bikuke mpo na kobatela bule ya
mokolo ya Saba. Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai lisusu
mpo na likambo oyo mpe talisa ngai ngolu na Yo kolanda
bolingo monene na Yo! **23** Kaka na mikolo wana, namonaki
lisusu bana mibali ya Yuda kobala bana basi ya Asidodi, ya
Amoni mpe ya Moabi. **24** Kati-kati mobimba ya bana na
bango bazalaki koloba lokota ya bato ya Asidodi to lokota ya
ekolo moko kati na bikolo mosusu, kasi bayebaki te koloba
lokota ya Bayuda. **25** Napamelaki bango mpe nalakelaki
bango mabe; nabetaki ndambo kati na bango, napikolaki
bango suki mpe nalapisaki bango ndayi oyo na Kombo ya
Nzambe: — Bosengeli te kopesa na libala bana na bino ya
basi epai ya bana mibali ya bapaya mpe bosengeli te kozwa
na libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya
mibali to mpo na bino moko. **26** Ezalaki penza na nzela ya
mabala ya boye nde Salomo, mokonzi ya Isalaele, akweyaki
na masumu. Nzokande, kati na ebele ya bikolo ya bapaya,
ezalaki na mokonzi moko te oyo akokanaki na ye! Nzambe
na ye azalaki kolinga ye mpe atiaki ye mokonzi ya Isalaele
mobimba, kasi basi ya bapaya bakweyisaki ye na masumu.
27 Boni, tosengeli sik'oyo koyoka ete bino mpe bozali kosala
mabe wana monene mpe bozangi boyengebene liboso ya
Nzambe na biso likolo ya kobala basi ya bapaya? **28** Moko
kati na bana mibali ya Yoyada, mwana mobali ya Eliashibi,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, akomaki bokilo ya Sanibala,
moto ya Oroni. Mpe nabenganaki ye mosika na ngai. **29**
Oh Nzambe na ngai, kobosana bato wana te, mpo ete
babebisaki bosantu ya bonganga-Nzambe mpe boyokani na
Yo elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi. **30** Napetolaki
Banganga-Nzambe mpe Balevi mpo na kolongola mbindo
nyonso ya bapaya mpe nazongisaki bango na mosala, moto
na moto na mokumba na ye. **31** Nazongisaki lisusu makabo
ya bakoni mpo ete epesama na tango na yango oyo ekatama
mpe makabo ya bambuma ya liboso ya mabele. Oh Nzambe
na ngai, kanisa ngai na bolamu na Yo!

Ester

1 Tala makambo oyo esalemaki na tango ya mokonzi
Kizerisesi oyo azalaki kokamba bituka nkama moko na
tuku mibale na sambo, longwa na Ende kino na Kushi.
2 Na tango wana, Kizerisesi akendeki kovanda na kiti na
ye ya bokonzi kuna na Size, engumba mokonzi batonga
makasi. **3** Na mobu ya misato ya bokonzi na ye, asalisaki
feti monene mpo na bato na ye nyonso ya lokumu: bakalaka
na ye, bakonzi ya basoda ya mokili ya Persi mpe ya Medi,
bankumu mpe bayangeli ya bituka. **4** Na feti yango, azalaki
kolakisa ebele ya bomengo ya bokonzi na ye mpe kongenga
ya lokumu monene oyo azalaki na yango. Feti yango esalaki
mikolo nkama moko na tuku mwambe. **5** Sima na mikolo
yango, mokonzi asalisaki kati na elanga ya ndako na ye ya
bokonzi, feti mosusu oyo esalaki mikolo sambo mpo na bato
nyonso, ezala babola to bazwi, oyo bazalaki kati na Size,
engumba mokonzi batonga makasi. **6** Elamba yango ezalaki
na banzela ya langi ya mosaka, ya langi ya pembe mpe ya
langi ya ble; bakangisaki yango na makonzi oyo basala na
mabanga ya marbre, na basinga ya lino ya langi ya pembe
mpe ya motane; bongo balekisaki yango kati na bapete ya
palata. Batiaki bakiti minene ya wolo mpe ya palata, na
etando ya lopango ya bakaro oyo basala na mabanga ya
talo ya langi ya ndenge na ndenge: mabanga ya porfire, ya
marbre, ya marbre ya mwindo mpe mabanga mosusu ya
talo. **7** Bazalaki kokabola masanga ya vino na bakopo ya
wolo; kopo na kopo ezalaki na lolenge na yango. Bongo vino
ezalaki penza ebele kolanda motema ya kokaba ya mokonzi.
8 Mokonzi apesaki mitindo ete moto nyonso oyo abengami
na feti amela masanga ndenge alingi, pamba te atindaki bato
nyonso oyo bakabolaka masanga kopesa na moto nyonso
masanga ya vino kolanda posa ya moto na moto. **9** Vasti,
mwasi ya mokonzi, ye mpe asalisaki feti mpo na basi, kati
na ndako ya mokonzi Kizerisesi. **10** Na mokolo ya sambo,
lokola mokonzi Kizerisesi alangwaki vino, atindaki basoda
na ye sambo oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki
kosalela ye: Mewumani, Bizita, Aribona, Bigita, Abagita,
Zetari mpe Karikasi. **11** Atindaki bango ete bamema liboso
na ye Vasti, mwasi ya mokonzi; bongo alata motole na ye
ya bokonzi mpo ete alakisa kitoko na ye epai ya bato mpe
epai ya bakalaka, pamba te azalaki penza kitoko. **12** Kasi
tango basoda oyo baboma bango mokongo bayebisaki Vasti,
mwasi ya mokonzi, mitindo oyo mokonzi apesaki; Vasti,
mwasi ya mokonzi, aboyaki kokende. Mokonzi atombokaki
makasi mpe apelaki na kanda. **13** Asololaki na bato na
ye ya bwanya oyo bayebaka kososola tango, pamba te
ezalaki momesano ete makambo ya mokonzi esengeli koya
liboso ya bato nyonso ya bwanya, ba-oyo bayebi malamu
makambo etali mibeko mpe bosembo, mpo ete basosola
yango. **14** Nzokande, ezalaki na bato sambo ya lokumu,
bato ya Persi mpe ya Medi, oyo bazalaki bapesi toli oyo
mokonzi azalaki kolinga makasi; bazalaki kosangana na
mayangani ya mokonzi mpe basimbaki misala oyo eleki
minene. Bakombo na bango ezalaki: Karishena, Shetari,
Adimata, Tarsisi, Meresi, Marisena mpe Memukani. **15**
Mokonzi atunaki bango: — Kolanda mobeko, esengi kosala
nini epai ya Vasti, mwasi ya mokonzi, mpo ete aboyi kotosa
mitindo ya mokonzi Kizerisesi, mitindo oyo basoda oyo
baboma bango mokongo bayebisaki ye? **16** Memukani
azongiselaki mokonzi liboso ya bakalaka na ye: — Vasti,
mwasi ya mokonzi, asali mabe kaka liboso ya mokonzi te;
kasi mpe, liboso ya bakalaka nyonso mpe ya bato nyonso
kati bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi. **17** Pamba te sango
ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi ekoyebana kati na
basi nyonso; na bongo, bakokoma kotiola bokonzi ya mibali
na bango na koloba: « Mokonzi Kizerisesi kutu apesaki
mitindo ete babenga Vasti mpo ete akende liboso na ye, kasi
mwasi ya mokonzi aboyaki kokende! » **18** Kaka na mokolo
ya lelo, basi ya bakalaka ya bato ya Persi mpe ya Medi,
oyo bayoki sango ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi,
bakozongisela bakalaka nyonso ya mokonzi kaka ndenge
moko. Boye, kozanga na bango limemia mpe botosi ekoluka
ete mibali na bango bakoma na kanda. **19** Yango wana,
soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi azwa mobeko oyo
ekoki kobongwana te; mpe tika ete mobeko yango ekomama
kati na mibeko ya Persi mpe ya Medi: Vasti akoki lisusu te
kotelema liboso ya mokonzi Kizerisesi; mokonzi akopesa
lokumu na ye ya mwasi ya mokonzi epai ya mwasi mosusu
oyo azali malamu koleka ye. **20** Boye tango mobeko ya
mokonzi ekopanzana na mokili na ye mobimba, basi nyonso
bakotosa mibali na bango, ezala babola to bazwi. **21** Toli oyo
esepelisaki mokonzi elongo na bakalaka na ye. Mokonzi
asalaki ndenge Memukani alobaki. **22** Atindaki mikanda na
bituka nyonso ya mokili: etuka na etuka kolanda ndenge
ezali ekomeli na yango; mpe bato na bato, kolanda lokota na
bango. Mikanda yango elobaki ete mobali nyonso asengeli
kozala mokonzi ya ndako na ye mpe koloba monoko ya
mboka na ye.

2 Sima na mikolo, kanda ya mokonzi Kizerisesi ekitaki;
akomaki kokanisa Vasti, makambo oyo asalaki mpe
mobeko oyo azwaki na tina na ye. **2** Bato oyo basalaka epai
ya mokonzi balobaki na ye: — Tika ete balukela mokonzi
bilenge basi ya kitoko oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te.
3 Tika ete mokonzi atia bato kati na etuka moko na moko
ya bokonzi na ye, mpo ete bamema na ndako ya basi oyo
ezalaka na Size, engumba mokonzi, bilenge basi nyonso ya
kitoko oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. Tika ete bapesa
bango na maboko ya Ege, kalaka ya lokumu mpo na mokonzi,
oyo baboma ye mokongo mpe abatelaka basi; mpe tika
ete bapesa bango mafuta mpe malasi oyo ekomisaka bato
kitoko. **4** Tika ete elenge mwasi oyo akosepelisa mokonzi
akoma mwasi ya mokonzi na esika ya Vasti. Likanisi oyo
esepelisaki mokonzi mpe asalelaki yango. **5** Kati na Size,
engumba mokonzi batonga makasi, ezalaki na Moyuda moko
ya libota ya Benjame; kombo na ye ezalaki « Maridoshe. »
Maridoshe azalaki mwana mobali ya Yairi, mwana mobali
ya Shimei, mwana mobali ya Kishi. **6** Maridoshe azalaki
kati na bato oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
amemaki na bowumbu, longwa na Yelusalemi, elongo na
Yekonia, mokonzi ya Yuda. **7** Maridoshe azalaki kobokola
Adasa, mwana mwasi ya noko na ye mpo ete azalaki lisusu
na tata mpe na mama te. Nzokande, elenge mwasi oyo
kombo na ye mosusu ezalaki « Ester » azalaki na ezaleli
malamu mpe elongi kitoko. Tango tata mpe mama na ye
bakufaki, Maridoshe azwaki ye mpe akomaki kobokola ye

lokola mwana na ye penza ya mwasi. **8** Tango bapanzaki
sango ya mitindo mpe ya mobeko ya mokonzi, basangisaki
bilenge basi ebele na engumba Size, mpe Ege azalaki
kobatela bango. Boye bamemaki mpe Ester kati na ndako
ya mokonzi mpe bapesaki ye na maboko ya Ege, mosali
oyo azalaki kobatela ndako ya basi ya mokonzi. **9** Ester
asepelisaki Ege mpe azwaki ngolu na miso na ye. Mbala
moko, apesaki ye biloko ya monzele mpe bilei oyo asengeli
kolia; apesaki ye mpe basali sambo ya basi oyo aponaki kati
na ndako ya mokonzi. Bongo atiaki ye elongo na basali na
ye ya basi kati na shambre oyo elekaki kitoko kati na ndako
ya basi ya mokonzi. **10** Ester atikalaki te koyebisa ekolo
mpe libota na ye, pamba te Maridoshe apekisaki ye koloba
yango. **11** Mikolo nyonso, Maridoshe azalaki koleka liboso
ya lopango ya ndako ya basi ya mokonzi mpo na kozwa
basango ya Ester mpe koyeba ndenge nini bazalaki kobatela
ye. **12** Kolanda ndenge ekatamaki, liboso ete elenge mwasi
nyonso akende kokutana na mokonzi Kizerisesi, basengelaki
kosala sanza zomi na mibale mpo na kobongisa ye mpo ete
akoma kitoko: sanza motoba na mafuta ya mire, mpe sanza
motoba mosusu na biloko ya monzele. **13** Tala ndenge
elenge mwasi nyonso oyo azalaki kokende epai ya mokonzi
azalaki: Wuta na ndako ya basi ya mokonzi kino na ndako ya
mokonzi, bazalaki kopesa ye eloko nyonso oyo azalaki na
yango na bosenga. **14** Boye elenge mwasi azalaki kokende
epai ya mokonzi na pokwa; mpe na tongo ya mokolo oyo
ezalaki kolanda, azalaki kokende na ndako mosusu ya basi
ya mokonzi, oyo Shashigazi azalaki kokamba. Shashigazi
azalaki kalaka ya lokumu mpo na mokonzi, baboma ye
mokongo mpe azalaki na mokumba ya kobatela bamakangu
ya mokonzi. Elenge mwasi azalaki lisusu te kozonga liboso
ya mokonzi, longola kaka soki mokonzi ayoki posa na ye
mpe abengisi ye na kombo. **15** Tango ekomaki ngala ya
Ester ya kokende epai ya mokonzi; Ester, mwana mwasi ya
Abiyaili, noko ya Maridoshe oyo abokolaki Ester, amemaki
eloko mosusu te, bobele oyo Ege, kalaka ya lokumu, oyo
baboma ye mokongo mpe azalaki na kobatela ndako ya basi
ya mokonzi, ayebisaki ye. Mpe Ester azwaki ngolu na miso
ya moto nyonso oyo azalaki komona ye. **16** Ezalaki na sanza
ya zomi, sanza ya Tebeti, na mobu ya sambo ya bokonzi
ya Kizerisesi nde bamemaki Ester liboso ya mokonzi kati
na ndako ya mokonzi. **17** Mokonzi alingaki Ester makasi
koleka basi nyonso. Ester azwaki ngolu mpe andimamaki
na miso ya mokonzi koleka bilenge basi mosusu. Bongo
mokonzi atiaki motole ya bokonzi na moto ya Ester mpe
akomisaki ye mwasi ya mokonzi na esika ya Vasti. **18**
Mokonzi alambisaki biloko ebele mpo na lokumu ya Ester
mpe mpo na kosepela elongo na basali na ye nyonso mpe
bakalaka na ye. Akataki lisusu ete, na mokolo wana, bituka
nyonso efuta mpako te mpe akabolaki bakado na motema ya
esengo. **19** Tango basangisaki bilenge basi na mbala ya
mibale, Maridoshe avandaki na ekuke ya mokonzi. **20** Kasi
Ester atikalaki te koloba libota na ye to mpe ekolo na ye,
ndenge kaka Maridoshe ayebisaki ye ete aloba yango te.
Ester azalaki kokoba kobatela toli ya Maridoshe, ndenge
kaka azalaki kosala na tango Maridoshe azalaki kobokola ye.
21 Tango Maridoshe avandaki na ekuke ya mokonzi, Bigitani
mpe Tereshi, basoda mibale oyo baboma bango mokongo
mpe bazalaki kobatela ekuke ya mokonzi, batombokaki mpe
balukaki koboma mokonzi Kizerisesi. **22** Kasi Maridoshe
asosolaki makanisi na bango mpe ayebisaki yango epai ya
Ester, mwasi ya mokonzi, oyo mpe ayebisaki yango epai
ya mokonzi na kombo ya Maridoshe. **23** Bongo sima na
bango koluka koyeba bosolo ya likambo yango, emonanaki
ete ezali likambo ya solo. Boye badiembikaki basoda nyonso
mibale na nzete mpe bakomaki makambo nyonso wana kati
na buku ya masolo, na miso ya mokonzi.

3 Sima na makambo oyo, mokonzi Kizerisesi apesaki
lokumu epai ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto
ya mboka Agagi; atombolaki ye mpe atiaki ye likolo ya
bakalaka nyonso. **2** Bakalaka nyonso oyo bazalaki kosala na
ndako ya mokonzi bakomaki kofukama mpe kopesa Amani
lokumu, pamba te mokonzi atindaki ete basala bongo mpo
na ye. Kasi Maridoshe azalaki kofukamela ye te mpe azalaki
kopesa ye lokumu te. **3** Bakalaka oyo bazalaki kosala na
ndako ya mokonzi batunaki Maridoshe: — Mpo na nini
otosaka mitindo ya mokonzi te? **4** Bazalaki koloba na ye
bongo mikolo nyonso, kasi Maridoshe azalaki kaka koboya
koyoka bango. Boye, bayebisaki Amani makambo yango
mpo na koyeba soki ezaleli ya Maridoshe ekondimama
mpe soki akokangama kaka na maloba na ye, pamba te
ayebisaki bango ete azali Moyuda. **5** Tango Amani asosolaki
ete Maridoshe afukamelaka ye te mpe apesaka ye lokumu
te, asilikaki makasi. **6** Nzokande Amani asilaki koyoka
ete Maridoshe azali Moyuda. Boye amonaki ete likanisi ya
koboma kaka Maridoshe ekoki te; alukaki nzela ya koboma
Bayuda nyonso, bato ya Maridoshe, kati na mokili mobimba
ya mokonzi Kizerisesi. **7** Na sanza ya liboso, sanza ya
Nisani, na mobu ya zomi na mibale ya Mokonzi Kizerisesi,
babetaki zeke oyo babengaka « Puri » liboso ya Amani mpo
na kopona mokolo mpe sanza ya koboma Bayuda. Bongo
zeke ekweyaki na sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari.
8 Amani alobaki na mokonzi Kizerisesi: — Ezali na bato moko
oyo bakeseni na bato mosusu, bapanzani kati na bato mpe
kati na bituka nyonso ya mokili na yo ya bokonzi; bizaleli na
bango ekeseni na bizaleli ya bato mosusu, bongo batosaka
mibeko ya mokonzi te; ezali malamu te mpo na mokonzi
kotika bango na kimia. **9** Soki esepelisi mokonzi, tika ete
abimisa mobeko ya koboma bango; mpe ngai nakopesa na
maboko ya bakalaka oyo batalaka makambo ya mokonzi
mbongo ya bibende ya palata nkoto zomi mpo ete batia
yango kati na libenga ya mokonzi. **10** Mokonzi alongolaki
lopete na ye na mosapi na ye mpe apesaki yango epai ya
Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi,
monguna ya Bayuda. **11** Mokonzi alobaki na Amani: —
Bomba palata na yo! Sala nyonso oyo olingi epai ya bato
yango. **12** Boye, na mokolo ya zomi na misato na sanza ya
liboso, babengisaki bakomi mikanda ya mokonzi; mpe na
mitindo ya Amani, bakomaki mitindo nyonso ya Amani epai
ya bakalaka ya lokumu ya mokonzi, epai ya bayangeli ya
etuka moko na moko mpe epai ya bakalaka ya ekolo moko
na moko, kolanda lolenge ya kokoma ya etuka moko na
moko mpe lokota ya ekolo moko na moko. Bakomaki yango
na kombo ya mokonzi Kizerisesi mpe babetaki yango kashe
ya mokonzi. **13** Bongo mikanda yango etindamaki na bituka
nyonso ya mokonzi, na nzela ya bantoma, mpo na kobebisa,
koboma mpe kolimwisa Bayuda nyonso, bilenge mpe mikolo,

bana mpe basi, kaka na mokolo moko, mokolo ya zomi
na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari;
mpe kobotola na makasi biloko na bango. **14** Basengelaki
kopanza kati na bituka nyonso sango ya mobeko yango
mpe kolakisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete
babongama mpo na mokolo wana. **15** Boye, na mitindo ya
mokonzi, bantoma bakendeki na lombangu mpe bapanzaki
kati na Size, engumba mokonzi, sango ya mobeko ya
mokonzi. Wana mokonzi mpe Amani bavandaki mpo na
komela masanga, engumba Size ezalaki kati na matanga.

4 Tango Maridoshe ayokaki makambo nyonso oyo elekaki,
apasolaki bilamba na ye; alataki saki, amipakolaki putulu
mpe atambolaki kati na engumba na koganga makasi mpe
na mawa. **2** Bongo akendeki kino na liboso ya ekuke ya
ndako ya mokonzi; pamba te moto moko te, wana alati
saki lokola elamba, azalaki na ndingisa ya kokota na ekuke
ya mokonzi. **3** Kati na bituka nyonso epai wapi mitindo
mpe mobeko ya mokonzi ezalaki kokoma, matanga monene
ezalaki kati na Bayuda: bazalaki kokila bilei, kolela mpe
koganga ya mawa; ebele bazalaki komitanda na basaki
mpe na putulu. **4** Tango basi bawumbu ya Ester, mwasi ya
Mokonzi, mpe basoda na ye, oyo baboma bango mokongo,
bayebisaki Ester makambo oyo Maridoshe asalaki, Ester
amitungisaki makasi. Atindelaki Maridoshe bilamba mpo ete
alata yango mpe alongola basaki oyo alataki, kasi Maridoshe
aboyaki. **5** Ester abengisaki Ataki, moko kati na bakalaka ya
lokumu, oyo baboma mokongo mpe mokonzi aponaki mpo
na kosalela Ester; atindaki ye mpo na koyeba likambo oyo
ezali kotungisa Maridoshe mpe tina nini azali komitungisa.
6 Boye Ataki akendeki epai ya Maridoshe na etando ya
engumba, epai wapi bato ebele bakutanaka, liboso ya ekuke
ya ndako ya mokonzi. **7** Maridoshe ayebisaki ye makambo
nyonso oyo ekomelaki ye, ata motuya ya mbongo oyo Amani
alakaki kopesa na libenga ya bomengo ya mokonzi mpo ete
baboma Bayuda. **8** Maridoshe apesaki lisusu Ataki mokanda
ya mobeko oyo mokonzi abimisaki, mpo ete ye Ataki alakisa
yango epai ya Ester, alimbolela ye yango mpe akomisa epai
ya Ester mitindo na ye ete Ester akende epai ya mokonzi mpo
na kotungisa ye mpe kobondela mawa ya mokonzi mpo na
bato na ye Ester; pamba te mokonzi asili kobimisa mobeko
ya koboma Bayuda mpe sango na yango esili kopanzana kati
na engumba Size. **9** Tango Ataki azongaki mpe ayebisaki
Ester makambo oyo Maridoshe alobaki, **10** Ester atindaki
lisusu Ataki koloba na Maridoshe: **11** — Bakalaka nyonso ya
mokonzi mpe bato ya bituka nyonso ya mokili ya mokonzi
bayebi ete, kolanda mobeko, moto nyonso, azala mobali to
mwasi, oyo akoti na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi
asengeli na kufa soki mokonzi abengisi ye te; mpe mobeko
yango ezali kaka moko mpo na bato nyonso. Nzokande soki
mokonzi asemboli epai ya moto yango lingenda ya wolo ya
bokonzi na ye, akotikala na bomoi. Ngai sik'oyo, eleki mikolo
tuku misato wuta babenga ngai mpo na kokende epai ya
mokonzi; wuta mikolo wana, babenga ngai lisusu te. **12**
Tango bayebisaki Maridoshe makambo oyo Ester alobaki, **13**
Maridoshe azongiselaki Ester: — Kokanisa te ete lokola ozali
kati na ndako ya mokonzi, yo moko kaka nde okobika kati
na Bayuda nyonso. **14** Pamba te soki yo okangi monoko
na yo mpe olobi eloko moko te na tango oyo, lisungi mpe
lobiko mpo na Bayuda ekowuta na esika mosusu; kasi yo
mpe libota ya botata na yo, bokokufa. Kutu, nani ayebi soki
tango mosusu ezali mpo na makambo ya boye nde okomaki
na ndako ya mokonzi? **15** Ester atindelaki Maridoshe eyano
oyo: **16** — Kende kosangisa Bayuda nyonso oyo bazali na
engumba Size. Bokila bilei mikolo misato mpo na ngai; butu
mpe moyi, bolia mpe bomela eloko te. Ngai mpe nakokila
bilei elongo na basi bawumbu na ngai ndenge moko na
bino. Sima na yango kaka nde nakokende epai ya mokonzi
atako nakobuka mobeko. Soki mpe nakokufa, nakufa kaka!
17 Maridoshe akendeki mpe asalaki makambo nyonso oyo
Ester atindaki ye.

5 Na mokolo ya misato ya kokila bilei, Ester alataki bilamba
na ye ya bokonzi mpe akotaki na lopango ya kati ya ndako
ya mokonzi, liboso ya shambre na ye. Mokonzi azalaki ya
kovanda na kiti na ye ya bokonzi kati na shambre oyo ezalaki
kotalana na ekuke ya kokotela. **2** Tango mokonzi amonaki
Ester, mwasi na ye, atelemi kati na lopango, asalelaki ye
ngolu. Mokonzi asembolaki epai ya Ester lingenda ya wolo ya
bokonzi na ye, oyo ezalaki na loboko na ye. Ester apusanaki
mpe asimbaki songe ya lingenda ya bokonzi. **3** Mokonzi
atunaki ye: — Ester, mwasi ya mokonzi, likambo nini?
Bosenga na yo ezali nini? Nazali pene ya kopesa yo ata
kati-kati ya bokonzi na ngai! **4** Ester azongisaki: — Oh
soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi akoka koya lelo,
elongo na Amani, na feti monene oyo nabongisi mpo na
ye. **5** Mokonzi alobaki: — Bolukela ngai noki Amani mpo
ete tokokisa bosenga ya Ester. Boye, mokonzi mpe Amani
bakendeki na feti oyo Ester abongisaki. **6** Tango bazalaki
komela vino, mokonzi atunaki lisusu Ester: — Sik'oyo, posa
na yo ezali nini? Ekopesamela yo. Mpe bosenga na yo ezali
nini? Ekopesamela yo, ata soki ezali kati-kati ya bokonzi na
ngai. **7** Ester azongisaki: — Posa mpe bosenga na ngai
ezali boye: **8** Soki nazwi ngolu na miso ya mokonzi mpe
soki mokonzi asepeli kokokisa posa mpe bosenga na ngai,
tika ete mokonzi mpe Amani bakoka koya lobi na feti oyo
nakobongisa mpo na bango; bongo nde nakopesa eyano na
motuna ya mokonzi. **9** Amani abimaki na esengo mpe na
nsayi. Kasi tango Amani amonaki Maridoshe na ekuke ya
mokonzi mpe asosolaki ete Maridoshe atelemi te mpe azali
kolenga te liboso na ye, Amani asilikelaki Maridoshe makasi.
10 Kasi atako bongo, Amani akangaki motema mpe azongaki
epai na ye; abengisaki balingami na ye mpe Zereshi, mwasi
na ye. **11** Amani abetelaki bango lisolo ya bomengo na
ye oyo ezalaki penza ebele, motango ya bana na ye mpe
makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kosala mpo na kopesa
ye lokumu mpe ndenge nini atombolaki ye likolo ya bakambi
mpe bakalaka mosusu. **12** Amani abakisaki: — Esuki kaka
wana te! Nazali kaka ngai moko, moto oyo Ester, mwasi ya
mokonzi, abengi elongo na mokonzi na feti oyo abongisi. Mpe
lobi, abengi ngai lisusu elongo na mokonzi. **13** Kasi makambo
oyo nyonso ezali kosepelisa ngai te tango nazali komona
Moyuda wana Maridoshe kovanda na ekuke ya mokonzi. **14**
Zereshi, mwasi na ye, mpe baninga na ye nyonso balobaki
na ye: — Telemisa nzete ya bametele pene tuku mibale
na mitano na bosanda; mpe lobi na tongo, okosenga na
mokonzi ete badiembika Maridoshe na nzete yango. Bongo

okokende na esengo na feti elongo na mokonzi. Likanisi oyo
esepelisaki Amani, mpe atelemisaki nzete.

6 Na butu wana, lokola mokonzi akokaki kolala te, asengaki
ete bamemela ye buku ya masolo, masolo ya bokonzi na
ye, mpo ete batanga yango liboso na ye. **2** Emonanaki ete
bakomaki boye kati na yango: Maridoshe afundaki Bigitani
mpe Tereshi, basoda mibale oyo baboma bango mokongo
mpe bazalaki kokengela ekuke ya mokonzi, oyo basalaki
likita mpo na koboma mokonzi Kizerisesi. **3** Mokonzi atunaki:
— Lokumu mpe lifuti nini Maridoshe azwaki mpo na yango?
Basali na ye bazongisaki: — Basala ata eloko moko te mpo
na ye. **4** Mokonzi atunaki: — Nani azali kati na lopango?
Nzokande Amani awutaki kokota na lopango ya libanda
ya ndako ya mokonzi mpo na kosolola na ye mpo ete
badiembika Maridoshe na nzete oyo atelemisaki mpo na ye.
5 Basali ya mokonzi bazongisaki: — Ezali Amani nde azali
kati na lopango. Mokonzi alobaki: — Bokotisa ye. **6** Tango
Amani akotaki, mokonzi atunaki ye: — Tokoki kosala nini
mpo na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu? Amani
amilobelaki: « Nani lisusu oyo mokonzi akoki kopesa lokumu
soki ngai te? » **7** Amani azongiselaki mokonzi: — Mpo na
moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu, **8** tika ete bamema
nzambala ya bokonzi oyo mokonzi alataka elongo na mpunda
oyo mokonzi amataka mpe batia motole ya bokonzi na moto
ya mpunda yango. **9** Tika ete bapesa nzambala mpe mpunda
yango epai ya kalaka oyo aleki na lokumu kati na bakalaka
ya mokonzi, mpe tika ete balatisa nzambala na moto oyo
mokonzi alingi kopesa lokumu, mpe tika ete batambolisa
ye likolo ya mpunda na balabala ya engumba na kotatola
liboso na ye: « Tala makambo oyo mokonzi asali mpo na
moto oyo ye alingi kopesa lokumu! » **10** Mokonzi alobaki
na Amani: — Kende noki koluka nzambala mpe mpunda
ndenge olobi, mpe sala yango mpo na Moyuda Maridoshe
oyo asalaka mosala na ye na ekuke ya mokonzi. Kati na
makambo nyonso oyo osili koloba, kotika ata eloko moko te.
11 Amani azwaki nzambala mpe mpunda, alatisaki Maridoshe
nzambala yango mpe atambolisaki ye likolo ya mpunda na
balabala nyonso ya engumba na kotatola liboso na ye: «
Tala makambo oyo mokonzi asali mpo na moto oyo alingi
kopesa lokumu! » **12** Sima, Maridoshe azongaki na ekuke
ya mokonzi; kasi Amani azongaki noki na ndako na ye, na
soni mpe azipa moto na ye. **13** Amani ayebisaki mwasi
na ye, Zereshi, mpe baninga na ye nyonso makambo oyo
ekomelaki ye. Bapesi toli na ye mpe mwasi na ye, Zereshi,
balobaki na ye: — Lokola kokweyisama na yo ebandi liboso
ya Maridoshe oyo azali Moyuda, okokoka kolonga ye te; solo
penza, okokweyisama lisusu na se koleka! **14** Wana bazalaki
nanu kosolola na ye, basoda ya mokonzi, oyo baboma bango
mokongo, bayaki mpe bamemaki Amani na lombangu na feti
oyo Ester abongisaki.

7 Mokonzi mpe Amani bakendeki mpe bakomaki na feti
oyo Ester, mwasi ya mokonzi, abongisaki. **2** Mpe wana
bazalaki komela vino na mokolo oyo ya mibale, mokonzi
atunaki lisusu Ester: — Ester, mwasi ya mokonzi, bosenga
na yo ezali nini? Ekopesamela yo. Posa na yo ezali nini?
Ekopesamela yo, ata soki ezali koleka kati-kati ya mokili na
ngai ya bokonzi. **3** Ester, mwasi ya mokonzi, azongisaki:
— Ah mokonzi! Soki nazwi ngolu na miso na yo, mpe soki
yango esepelisi yo mokonzi, tika ete opesa ngai bomoi na
ngai; yango nde ezali bosenga na ngai. Mpe lisusu, tika ete
obatela bato na ngai; yango nde ezali bosenga na ngai. **4**
Pamba te ngai mpe bato na ngai, tosili kotekama mpo ete
babebisa biso, baboma biso mpe balimwisa biso! Soki ata
batekaki biso mpo ete tozala bawumbu ya basi to ya mibali,
nalingaki na ngai kovanda kimia; pamba te pasi ata moko te
ya lolenge oyo ekokaki kotinda ngai ete natungisa mokonzi! **5**
Mokonzi Kizerisesi atunaki Ester, mwasi ya mokonzi: — Moto
yango nani oyo ameki kobongisa likambo ya boye? Azali
wapi? **6** Ester azongiselaki ye: — Monyokoli mpe monguna!
Ezali Amani, moto oyo ya pasi! Amani abangaki makasi
liboso ya mokonzi mpe ya mwasi ya mokonzi. **7** Mokonzi
atelemaki na kanda makasi, atikaki vino na ye mpe abimaki
na elanga ya ndako ya mokonzi. Tango Amani asosolaki
ete mokonzi asili kokata etumbu na ye, atikalaki wana mpo
na kobondela Ester, mwasi ya mokonzi, mpo ete abikisa
bomoi na ye. **8** Tango kaka mokonzi azongaki na esika oyo
basalelaki feti longwa na elanga ya ndako ya mokonzi, Amani
amikweyisaki na kiti monene oyo Ester, mwasi ya mokonzi,
ayekamaki. Mokonzi agangaki: — Eh! Alingi lisusu kotungisa
mwasi ya mokonzi na miso na ngai kati na ndako na ngai?
Tango kaka mokonzi asilisaki koloba, bazipaki elongi ya
Amani. **9** Bongo Aribona, moko kati na basoda oyo baboma
bango mokongo, alobaki liboso ya mokonzi: — Ezali na nzete
moko oyo Amani atelemisaki mpo na Maridoshe, oyo alobaki
makambo mpo na bolamu ya mokonzi! Ezali kati na lopango
ya Amani mpe ezali na bametele tuku mibale na mitano na
bosanda! Mokonzi apesaki mitindo: — Bodiembika ye moko
kuna! **10** Boye badiembikaki Amani na nzete oyo atelemisaki
mpo na Maridoshe. Mpe kanda ya mokonzi ekitaki.

8 Kaka na mokolo yango, mokonzi Kizerisesi apesaki Ester,
mwasi ya mokonzi, biloko ya Amani, monguna ya Bayuda.
Mpe lokola Ester ayebisaki mokonzi ete Maridoshe azali
ndeko na ye, mokonzi abengaki Maridoshe mpe Maridoshe
akendeki liboso ya mokonzi. **2** Mokonzi alongolaki lopete
na ye oyo abotolaki epai ya Amani mpe apesaki yango
epai ya Maridoshe. Bongo Ester atiaki Maridoshe mokambi
ya biloko ya Amani. **3** Ester alobaki lisusu na mokonzi;
amibwakaki na makolo na ye mpe abondelaki ye na kolela
ete asukisa mikano mabe ya Amani, moto ya Agagi, mpe
mabongisi na ye ya koboma Bayuda. **4** Mokonzi asembolaki
lingenda ya wolo ya bokonzi na ye epai ya Ester. Bongo
Ester alamukaki mpe atelemaki liboso na ye. **5** Ester alobaki:
— Soki esepelisi mokonzi, soki nazwi ngolu na miso ya
mokonzi, soki akanisi ete ezali sembo mpo na ye kosala
mpe soki asepeli na ngai, tika ete mobeko ekomama mpo na
kokweyisa mikano ya Amani, mwana mobali ya Amedata,
moto ya Agagi, oyo ebongisamaki mpe ekomamaki mpo na
koboma Bayuda kati na bituka nyonso ya mokonzi. **6** Ndenge
nini ngai nakoki komona pasi kokweyela bato na ngai to
komona kobebisama ya libota na ngai? **7** Mokonzi Kizerisesi
azongiselaki Ester, mwasi na ye, mpe Maridoshe, Moyuda:
— Lokola Amani abundisaki Bayuda, ngai napesi ndako na
ye epai ya Ester; mpe napesi mitindo mpo ete badiembika
ye na nzete. **8** Sik'oyo, koma mobeko mosusu na tina na
Bayuda, na kombo ya mokonzi, ndenge okomona malamu

mpe beta yango kashe ya mokonzi; pamba te mokanda oyo
ekomami na kombo ya mokonzi mpe babeti yango kashe na
ye ekoki kobongwana te. **9** Na tango wana kaka, na mokolo
ya tuku mibale na misato ya sanza ya misato, sanza ya
Sivani, babengisaki bakomi mikanda ya mokonzi. Makambo
nyonso oyo Maridoshe atindaki mpo na Bayuda, bakomelaki
yango bayangeli ya bituka, bayangeli mpe bakalaka ya bituka
nyonso, longwa na Ende kino na Kushi, bituka nkama moko
na tuku mibale na sambo, ekolo moko na moko kolanda
lokota na yango, etuka moko na moko kolanda ndenge na
yango ya kokoma mpe Bayuda kolanda ndenge na bango
ya kokoma mpe lokota na bango. **10** Maridoshe akomaki
mikanda na kombo ya mokonzi Kizerisesi, abetaki yango
kashe ya mokonzi mpe atindaki yango na nzela ya bantoma
oyo batambolaka na bampunda ya mbangu, oyo etiama
mpo na misala ya mokonzi. **11** Na nzela ya mobeko yango,
mokonzi apesaki Bayuda ya bingumba nyonso ndingisa ya
kosangana mpo na komibatela, kobundisa, koboma mpe
kobebisa mampinga ya ekolo nyonso to etuka nyonso oyo
ekoluka kobundisa bango, basi na bango to bana na bango;
mpe ndingisa ya kobotola na makasi bozwi ya banguna
na bango. **12** Bongo, mokolo ya zomi na misato ya sanza
ya zomi na mibale, sanza ya Adari, ezalaki mokolo oyo
Bayuda bakataki mpo na kokokisa yango kati na bituka
nyonso ya mokonzi Kizerisesi. **13** Basengelaki kopanza
sango ya mokanda wana mpo ete ezalaki na bokonzi ya
mobeko kati na etuka moko na moko, mpe basengelaki
koyebisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete Bayuda
bakoka kozala ya kobongama na mokolo wana mpo na
kozongisela banguna na bango mabe na mabe. **14** Na
etinda ya mokonzi, bantoma oyo batambolaka na mpunda
ya mokonzi babimaki na lombangu mpe bapanzaki sango
ya mobeko yango kati na engumba Size. **15** Maridoshe
alongwaki liboso ya mokonzi, na bilamba ya bokonzi ya langi
ya ble mpe ya pembe, na motole monene ya wolo mpe na
nzambala ya motane makasi ya lino ya kitoko. Engumba
mobimba ya Size ezalaki koganga na esengo mpe ezalaki
kosepela. **16** Ezalaki tango ya kosepela mpe ya esengo,
tango ya feti mpe ya lokumu mpo na Bayuda. **17** Kati na
bituka nyonso, bingumba nyonso mpe bisika nyonso oyo
bazwaki sango ya mobeko ya mokonzi, ezalaki tango ya
esengo, ya kosepela, ya kolia mpe ya feti kati na Bayuda.
Bato ebele ya bikolo mosusu, oyo bazalaki elongo na bango
kati na mboka bamikomisaki Bayuda; pamba te somo ya
Bayuda elongaki makanisi na bango.

9 Mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na
mibale, sanza ya Adari, mokolo oyo mobeko ya mokonzi
esengelaki kokokisama, ekokaki. Ezalaki mokolo oyo banguna
ya Bayuda bakanisaki ete bakokonza Bayuda; nzokande
makambo ebongwanaki mpe Bayuda bakomaki kokonza
bato oyo bazalaki koyina bango. **2** Kati na bingumba na
bango, kati na bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi, Bayuda
basanganaki mpo na kobundisa bato nyonso oyo bolukaki
kobebisama na bango. Ekolo moko te ezalaki na makoki ya
kotelemela bango, pamba te bato ya bikolo nyonso mosusu
oyo bazalaki elongo na bango kati na mboka bazalaki na
somo na bango. **3** Bakalaka nyonso ya bituka, bayangeli
ya bituka oyo mokonzi atiaki, bayangeli mpe bakalaka ya
mokonzi basungaki Bayuda, pamba te bazalaki na somo
monene ya Maridoshe. **4** Maridoshe akomaki moto monene
kati na ndako ya mokonzi: lokumu na ye epanzanaki kati na
bituka nyonso, pamba te nguya na ye ezalaki komata se
komata, mokolo na mokolo. **5** Bayuda babebisaki banguna na
bango nyonso na mopanga, babomaki bango mpe babebisaki
bango; basalaki bato oyo bazalaki koyina bango makambo
nyonso oyo basepelaki kosala. **6** Kaka na engumba Size,
Bayuda babomaki mpe babebisaki bato nkama mitano. **7**
Babomaki mpe lisusu Parishandata, Dalifoni, Asipata; **8**
Porata, Adalia mpe Aridata; **9** Parimashita, Arizayi, Aridayi
mpe Vayezata; **10** bana mibali zomi ya Amani, mwana mobali
ya Amedata, monguna na Bayuda, kasi batikalaki te kozwa
bomengo ya bitumba. **11** Kaka na mokolo wana, bayebisaki
mokonzi motango ya bato oyo babomaki kati na engumba
Size. **12** Mokonzi alobaki na Ester, mwasi ya mokonzi: —
Kati na engumba Size, Bayuda babomi mpe babebisi bato
nkama mitano elongo na bana mibali zomi ya Amani. Basali
nini kati na bituka mosusu ya mokonzi? Sik'oyo, posa na yo
ezali nini? Bosenga na yo ezali nini? Ekopesamela yo. **13**
Ester azongisaki: — Soki mokonzi asepeli, tika ete Bayuda
oyo bazali kati na engumba Size bazwa lisusu ndingisa
ya kokokisa lobi, mobeko ya mokonzi ndenge esalemi lelo
mpe badiembika na nzete, bana mibali zomi ya Amani. **14**
Mokonzi apesaki ndingisa ete esalema bongo. Bapanzaki
sango ya mobeko yango na engumba Size mpe badiembikaki
bana mibali zomi ya Amani. **15** Bayuda oyo bazalaki kovanda
kati na engumba Size basanganaki na mokolo ya zomi na
minei, ya sanza ya Adari, mpe bobomaki bato nkama misato;
kasi batikalaki kozwa bomengo ya bitumba te. **16** Bayuda
mosusu oyo bazalaki kovanda kati na bituka ya mokonzi,
bango mpe basanganaki mpo na komibatela mpe bazwaki
bopemi liboso ya banguna na bango. **17** Na mokolo ya zomi
na misato ya sanza ya Adari, babomaki bato nkoto tuku
sambo na mitano kati na banguna na bango, kasi batikalaki
kozwa bomengo ya bitumba te. Bongo na mokolo ya zomi na
minei, bapemaki mpe bakomisaki yango mokolo ya feti mpe
ya esengo. **18** Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda
kati na engumba Size basanganaki na mokolo ya zomi na
misato mpe ya zomi na minei; bongo na mokolo ya zomi
na mitano, bapemaki mpe bakomisaki yango mokolo ya feti
mpe ya esengo. **19** Yango wana Bayuda oyo bavandaka na
bingumba ezanga bamir bakomisa mokolo ya zomi na minei
ya sanza ya Adari, mokolo ya esengo mpe ya feti, mokolo
oyo bakabelanaka bakado kati na bango. **20** Maridoshe
akomaki makambo oyo nyonso mpe atindaki mikanda epai
ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na bituka ya mokonzi
Kizerisesi, epai ya ba-oyo bazalaki pene mpe epai ya ba-oyo
bazalaki mosika **21** ete basalaka feti na mibu nyonso, na
mokolo ya zomi na minei mpe ya zomi na mitano ya sanza ya
Adari, **22** mpo ete ezali na mikolo oyo nde Bayuda bazwaki
bopemi liboso ya banguna na bango, na sanza oyo nde
mawa na bango ebongwanaki esengo mpe kolela na bango
ekomaki feti. Akomelaki bango mpo ete bakomisa mikolo
oyo, mikolo ya feti mpe ya esengo; mikolo ya kopesana
bango na bango bakado ya biloko ya kolia mpe ya kopesa
bakado epai ya babola. **23** Bayuda bandimaki kokoba kosala
feti oyo mpe bakomaki kosala makambo oyo Maridoshe
akomelaki bango. **24** Pamba te Amani, mwana mobali

ya Amedata, moto ya mboka Agagi, monguna ya Bayuda
nyonso, asalelaki Bayuda likita mpo na kobebisa bango;
abetaki Puri, oyo ezali « zeke, » mpo na kufa mpe libebi na
bango. **25** Kasi tango mokonzi ayokaki sango ya likita ya
Amani, akomaki mobeko kati na mokanda mpo ete makanisi
mabe oyo Amani abongisaki mpo na Bayuda ekweya na
moto na ye moko mpe, lisusu, badiembika ye elongo na bana
na ye ya mibali, na nzete. **26** Yango wana babengaka mokolo
yango Purimi (ewuti na kombo Puri oyo elakisi zeke). Mpo na
makambo nyonso oyo Maridoshe akomaki na mokanda, mpo
na makambo nyonso oyo bamonaki mpe makambo nyonso
oyo ekomelaki bango, **27** Bayuda bakataki mpe bandimaki
ete yango ekoma ezaleli mpo na bango, ezaleli ya bakitani
na bango mpe ya bato nyonso oyo bakosangana na bango,
mpo ete batosaka kosala feti ya mikolo oyo mibale, na mibu
nyonso, ndenge ekatama na tango na yango. **28** Milongo
nyonso mpe mabota nyonso ekosala feti na mikolo oyo kati
na bituka nyonso mpe bingumba nyonso. Bayuda bakoki
kotika te kosala feti na mikolo ya Purimi, mpe ekaniseli na
yango ekoki kolimwa te kati na bakitani na bango. **29** Boye,
Ester, mwasi ya mokonzi, mwana mwasi ya Abiyaili, elongo
na Moyuda Maridoshe, basalelaki bokonzi na bango mpe
bakomaki mokanda mosusu mpo na kolendisa makambo oyo
etali Purimi. **30** Maridoshe atindaki mikanda epai ya Bayuda
nyonso oyo bazalaki kovanda kati na bituka nyonso nkama
moko na tuku mibale na sambo ya mokili ya Kizerisesi, mpe
mikanda yango ezalaki na maloba ya kimia mpe ya elikya **31**
mpo na kobeta sete na tina na mikolo oyo ya Purimi ete
Bayuda basengeli kosala Purimi yango na mikolo na yango
oyo ekatama kolanda mokano ya Moyuda Maridoshe mpe
Ester, mwasi ya mokonzi; mpe ndenge Bayuda bakataki
yango mpo na bango moko mpe mpo na bakitani na bango
lokola tango na bango ya kokila bilei mpe ya bileli. **32** Mitindo
ya Ester elendisaki mibeko mpo na Purimi mpe ekomamaki
na buku.

10 Mokonzi Kizerisesi akataki mpako mpo na bato ya
mokili na ye ya bokonzi kino na bituka oyo ezalaki
pene ya ebale. **2** Bongo misala nyonso ya bokonzi mpe ya
nguya na ye, elongo na makambo nyonso ya lokumu ya
Maridoshe oyo mokonzi atombolaki, ekomamaki kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Medi mpe ya Persi. **3** Moyuda
Maridoshe azalaki moto ya mibale kati na bokonzi sima na
mokonzi Kizerisesi. Maridoshe azalaki moto monene mpe
ya lokumu na miso ya Bayuda, bandeko na ye; pamba te
azalaki koluka bolamu ya bato na ye mpe kobundela bolamu
ya Bayuda nyonso.

Yobo

1 Moto moko azalaki kovanda na mokili ya Utsi, kombo na
ye ezalaki « Yobo; » azalaki kotambola na boyengebene
mpe na bosembo, azalaki kotosa Nzambe mpe kokima
mabe. **2** Azalaki na bana mibali sambo, bana basi misato; **3**
mpe azalaki na etonga ya bameme nkoto sambo, bashamo
nkoto misato, bangombe nkoto moko, ba-ane nkama mitano,
mpe azalaki na basali ebele penza. Alekaki bato nyonso
ya Este na lokumu. **4** Bana na ye ya mibali bazalaki na
ezaleli ya kosangana kati na ndako ya moko kati na bango,
mpo na kosala feti; mpe, na feti yango, bazalaki kobengisa
bandeko na bango ya basi mpo na kolia mpe komela elongo
na bango. **5** Mpe soki mikolo ya feti esili, Yobo azalaki
kobengisa bana na ye mpo na kopetola bango. Na tongo-
tongo, azalaki kobonza mbeka ya kotumba mpo na moko
na moko kati na bango; pamba te azalaki komilobela: «
Tango mosusu bana na ngai basali masumu mpe balakeli
Nzambe mabe kati na mitema na bango. » Yobo azalaki
kosala bongo tango nyonso. **6** Mokolo moko, ba-anjelu ya
Nzambe bayaki komilakisa liboso ya Yawe. Satana mpe
ayaki elongo na bango. **7** Yawe atunaki Satana: — Owuti
wapi? Satana azongiselaki Yawe: — Nawuti kotambola mpe
koyengayenga na mokili. **8** Yawe alobaki na Satana: — Boni,
omoni Yobo, mosali na Ngai? Ezali na moto moko te oyo
azali lokola ye, kati na mokili: azali moyengebene mpe moto
ya sembo, atosaka Nzambe mpe akimaka mabe. **9** Satana
azongiselaki Yawe: — Okanisi ete ezali na pamba nde Yobo
atosaka Nzambe? **10** Boni, otonga mir te zingazinga na ye
mpo na kobatela ye, ndako na ye mpe biloko na ye nyonso?
Opambola misala ya maboko na ye, mpe bibwele na ye
epanzana na mokili mobimba. **11** Kasi sik'oyo, sembola kaka
loboko na Yo mpe beta biloko na ye nyonso; okomona penza
soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo. **12** Yawe alobaki
na Satana: — Malamu! Biloko na ye nyonso ezali kati na
maboko na yo; kasi, kokitisa loboko na yo te na bomoi na ye!
Boye, Satana alongwaki liboso ya Yawe. **13** Mokolo moko,
tango bana mibali mpe bana basi ya Yobo bazalaki kosala
feti mpe komela masanga ya vino kati na ndako ya ndeko
mobali na bango ya liboso, **14** ntoma moko ayaki epai na
Yobo mpo na koyebisa ye: « Bangombe ezalaki kobalola
mabele ya bilanga, mpe ba-ane ezalaki kolia matiti pembeni
wana; **15** bongo bato ya Saba bayei kokweyela yango mpe
bakei na yango. Babomi basali na mopanga, mpe ngai moko
kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! »
16 Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe
alobaki: « Moto ya Nzambe ekweyi longwa na likolo mpe
ezikisi bibwele mpe basali! Ngai moko kaka moto nabiki;
yango wana nayei kopesa yo sango! » **17** Wana azalaki
nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki: « Bato ya
Chalide basalaki masanga misato, bakweyeli bashamo na
yo mpe bakei na yango. Babomi basali na mopanga, mpe
ngai moko kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo
sango! » **18** Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki
mpe alobaki: « Wana bana na yo ya mibali mpe ya basi
bazalaki kosala feti mpe komela masanga ya vino kati na
ndako ya ndeko mobali na bango ya liboso, **19** mopepe
moko ya makasi ewutaki na ngambo mosusu ya esobe
mpe eyaki kobeta basonge minei ya ndako. Ndako ekweyeli
bango, mpe bango nyonso basili kokufa. Ngai moko kaka
moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! » **20** Yobo
atelemaki, apasolaki kazaka na ye, akokolaki suki ya moto
na ye, akweyaki na mabele mpe afukamaki. **21** Alobaki:
« Nabimaki bolumbu, na libumu ya mama na ngai, mpe
nakozonga bolumbu. Yawe apesaki, mpe Yawe asili kozwa;
tika ete Kombo na Ye ekumisama! » **22** Na makambo wana
nyonso, Yobo atikalaki kosala lisumu te mpe atangaki pasi
yango na moto ya Nzambe te.

2 Mokolo moko lisusu, ba-anjelu ya Nzambe bayaki
komilakisa liboso ya Yawe. Satana mpe ayaki elongo
na bango. **2** Yawe atunaki Satana: — Owuti wapi? Satana
azongiselaki Yawe: — Nawuti kotambola mpe koyengayenga
na mokili. **3** Yawe alobaki na Satana: — Boni, omoni Yobo,
mosali na Ngai? Ezali na moto moko te oyo azali lokola ye,
kati na mokili: azali moyengebene mpe moto ya sembo,
atosaka Nzambe mpe akimaka mabe. Azali kaka kotingama
na bosembo na ye, atako otindikaki Ngai na pamba ete
nasala ye mabe. **4** Satana azongiselaki Yawe: — Poso
mpo na poso: moto akoki kopesa biloko na ye nyonso mpo
kaka abikisa bomoi na ye. **5** Kasi sik'oyo, sembola kaka
loboko na Yo, beta nzoto mpe mikuwa na ye; okomona
penza soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo. **6** Yawe
alobaki na Satana: — Malamu! Azali kati na maboko na yo,
kasi kosimba bomoi na ye te! **7** Boye, Satana alongwaki
liboso ya Yawe mpe abwakelaki Yobo bokono ya mabe na
poso ya nzoto, longwa na se ya matambe na ye kino na
songe ya moto. **8** Yobo akamataki eteni ya mbeki mpo na
komikwanza na yango nzoto, mpe amivandisaki na putulu. **9**
Mwasi na ye alobaki na ye: — Boni, ozali kaka kokoba na
bosembo na yo? Lakela Nzambe mabe mpe kufa na yo! **10**
Yobo azongiselaki ye: — Ah! Ozali koloba lokola moto ya
liboma! Boni, tondimaka kaka makambo ya malamu, epai
ya Nzambe, kasi tondimaka makambo mabe te? **11** Tango
baninga misato ya Yobo —Elifazi, moto ya Temani; Bilidadi,
moto ya Shuwa; mpe Tsofari, moto ya Naama— bayokaki
sango ya pasi nyonso oyo ekomelaki Yobo, batikaki bandako
na bango mpe bayokanaki mpo na kokende kokabola pasi
elongo na ye mpe kobondisa ye. **12** Wuta na mosika, tango
kaka bamonaki ye, bakokaki te koyeba ye lisusu; boye,
babandaki wana kolela makasi, bapasolaki banzambala na
bango mpe bamibwakelaki putulu na mito. **13** Bamivandisaki
na mabele elongo na Yobo mikolo sambo mpe butu sambo.
Moko te akokaki koloba na ye ata liloba moko, pamba te
bamonaki ndenge nini pasi na ye ezalaki makasi.

3 Sima na yango, Yobo afungolaki monoko na ye mpe
alakelaki mokolo ya mbotama na ye mabe. **2** Yobo
alobaki: **3** « Tika ete mokolo ya mbotama na ngai, mpe
butu oyo elobaki: ‹ Mwana mobali moko abotami, › ekufa! **4**
Tika ete mokolo yango ebongwana molili! Tika ete, wuta
na likolo, Nzambe akanisa yango lisusu te! Tika ete pole
engengela yango lisusu te! **5** Tika ete molili mpe elilingi ya
kufa ezingela yango! Tika ete lipata ezipa yango, mpe molili
ebangisa pole na yango! **6** Tika ete molili makasi ekotela
butu yango, ete batanga yango lisusu te kati na mikolo ya
mibu to kati na mikolo ya basanza! **7** Tika ete butu yango

etikala ekomba, ete koganga moko te ya esengo eyokana na
butu yango! **8** Tika ete bato oyo balakelaka mikolo mabe,
bato oyo balamusaka bilima minene ya mayi, balakela yango
mabe! **9** Tika ete minzoto ya tongo na yango ekoma molili,
ezela na pamba tongo oyo ekotana mpe emona kongenga ya
tongo te. **10** Pamba te ekangelaki ngai te bikuke ya libumu
ya mama na ngai mpo na kobombela miso na ngai pasi ya
boye! **11** Mpo na nini namikufelaki te kati na libumu ya mama
na ngai? Mpo na nini nakataki motema te tango nabimaki
na libumu ya mama na ngai? **12** Mpo na nini mabolongo
eyambaki ngai? Mpo na nini mama amelisaki ngai mabele?
13 Pamba te sik'oyo, nalingaki na ngai kolala na kimia,
nalingaki na ngai kokufa mpe kopema **14** elongo na bakonzi
mpe bapesi toli ya mokili, oyo bamitongelaki malita na bango
kasi lelo ebeba, **15** elongo na bakambi oyo bazalaki na wolo
mpe batondisa palata kati na bandako na bango. **16** Mpo na
nini babombaki ngai te na se ya mabele lokola zemi oyo
esopani to lokola mwana oyo atikala komona te pole ya
mokolo? **17** Kuna, bato mabe batikaka konyokola bato, bato
oyo balembi bazwaka bopemi, **18** bato ya boloko bazwaka
kimia mpe bayokaka lisusu te mongongo ya mokengeli. **19**
Ezala mobola to mozwi, bango mibale bazalaka kuna, mpe
mowumbu akangolamaka na maboko ya nkolo na ye. **20**
Mpo na nini pole epesamelaka bato ya pasi? Mpo na nini
bomoi epesamelaka moto oyo azali na pasi na motema? **21**
Bazelaka kufa, kasi eyaka te; nzokande balukaka yango
koleka bozwi oyo ebombama, **22** balingaki kotonda na
esengo mpe kosepela soki bamoni kunda! **23** Mpo na nini
bomoi epesamela moto oyo nzela na ye ebombama, moto
oyo Nzambe azingela lokola lopango? **24** Pamba te kolela
ekomi bilei na ngai, bileli na ngai ezali kosopana lokola
mayi. **25** Makambo oyo nazalaki kobanga, yango nde ezali
kokomela ngai; oyo nazalaki koyokela somo, yango nde ezali
kosalemela ngai. **26** Nazangi kimia, motema na ngai ezali
kokita te mpe nazangi bopemi; kasi minyoko na minyoko
kaka nde nazali na yango. »

4 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Soki moto moko ameki koloba na yo ata liloba moko,
boni, okotomboka mpo na yango te? Kasi nani akoki penza
kokanga motema mpe kozanga maloba? **3** Kanisa nanu
ndenge ozalaki koteya bato ebele, ndenge ozalaki kolendisa
bato oyo balembaki! **4** Maloba na yo ezalaki kolendisa bato
oyo bazalaki kotepatepa, mpe oyo mabolongo na bango
ezalaki kolemba. **5** Kasi awa sik'oyo pasi ekomeli yo, olembi
na yo! Awa pasi ebeti yo, okomi na yo koyoka somo! **6**
Boni, kondima na yo epai ya Nzambe esengeli te kozala
likonzi na yo, mpe bosembo na yo esengeli te kosimba elikya
na yo? **7** Kanisa nanu: Nani akotikala kokufa te mpo ete
asalaka mabe te? Esika nini bato ya sembo bakotikala kokufa
te? **8** Kolanda makambo oyo ngai nasili komona, bato oyo
basalaka mabe, mpe ba-oyo balonaka minyoko, babukaka
mpe kaka mabe lokola mbuma; **9** bakufaka na mopepe
ya Nzambe mpe basilaka na mopepe ya kanda na Ye. **10**
Nkosi ekoki na yango koganga, mpe mwana ya nkosi ekoki
kotia makelele ndenge elingi, kasi Nzambe abukaka minu ya
nkosi. **11** Nkosi ekufaka mpo na kozanga nyama ya kolia,
mpe bana ya nkosi ya mwasi epanzanaka. **12** Liloba moko
eyelaki ngai na nkuku, mpe matoyi na ngai eyokaki yango
na se penza: **13** kati na bandoto ya butu, na tango bato
bazwaka pongi makasi, **14** kobanga mpe somo ekangaki
ngai mpe eningisaki mikuwa na ngai nyonso; **15** molimo
moko elekaki liboso ya elongi na ngai lokola mopepe, mpe
suki ya moto na ngai etelemaki. **16** Molimo yango etelemaki
wana, kasi nalongaki te kososola soki ezali nini; elilingi yango
etelemaki liboso ya miso na ngai, mpe nayokaki mongongo
moko koloba na se penza: **17** ‹ Boni, moto akoki solo koleka
Nzambe na bosembo to akoki solo koleka Mokeli na ye na
bule? **18** Soki Nzambe atielaka basali na Ye motema te, soki
kutu amonaka mabunga epai ya ba-anjelu na Ye, **19** mpo na
nini te epai ya bato oyo basalema na mabele, ba-oyo bazali
kaka putulu mpe bakoki kofinafina bango lokola mitsopi? **20**
Kobanda na tongo kino na pokwa, bakataka-kataka bango
na biteni; bakufaka mpo na libela, mpe moto ata moko te
alandelaka likambo na bango; **21** basinga oyo esimbaka
bandako na bango ya kapo epikolamaka na mbalakata, mpe
bakufaka ndenge wana bazanga bwanya. ›

5 Ganga na yo, soki olingi! Nani akoyanola yo?
Okotombokela mosantu nini? **2** Kotomboka ebomaka
moto oyo azangi mayele, zuwa ebomaka zoba. **3** Solo,
namonaki zoba kozwa misisa; kasi, mbala moko, nalakelaki
ndako na ye mabe: **4** ‹ Tika ete bana na ye ya mibali bazanga
lisungi, balonga te na kosambisama mpe bazangela moto
oyo akobundela bango! **5** Tika ete moto oyo azali na nzala
asilisa mbuma ya elanga na ye, akamata yango kino kati na
basende; mpe tika ete moto ya lokoso asilisa bomengo na
ye! › **6** Pamba te pasi ewutaka na putulu te, mpe minyoko
ewutaka na mabele te; **7** moto abotamaka mpo na komona
pasi, ndenge kaka mikalikali ebimaka mpo na kopanzana
na likolo. **8** Kasi soki ezalaki ngai, nalingaki komimonisa
liboso ya Nzambe, nalingaki kotalisa Ye likambo na ngai.
9 Nzambe asalaka makambo minene oyo bato bakokaka
kososola te, mpe bikamwa oyo bato bakokaka kotanga te;
10 anokisaka mvula na mokili, mpe atindaka mayi na bilanga;
11 atombolaka bato oyo babwakama, mpe apesaka esengo
na bato oyo bazali kolela; **12** abebisaka mabongisi ya bato
oyo bazalaka na mayele mabe, mpe maboko na bango
ekokisaka te mikano na bango; **13** akangaka bato ya bwanya
kati na mitambo ya mayele mabe na bango, mpe abebisaka
mabongisi ya bakosi. **14** Molili eyelaka bango na moyi; na
moyi makasi, batambolaka na kotepatepa lokola na butu. **15**
Nzambe abikisaka mobola na mopanga ya monoko na bango,
akangolaka moto akelela na loboko ya moto ya makasi.
16 Boye, mobola asengeli kozala na elikya, mpe moto oyo
atambolaka na bosembo te asengeli kokanga monoko. **17**
Esengo na moto oyo Nzambe apameli! Kotiolaka te pamela
ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **18** Pamba te azokisaka pota,
kasi atiaka yango mpe kisi; abetaka, kasi loboko na Ye
ebikisaka. **19** Mbala motoba, akobikisa yo na pasi; mpe na
mbala ya sambo, mabe ekokomela yo te. **20** Akokangola yo
na kufa, na tango ya nzala makasi; mpe akobikisa yo na
nguya ya mopanga, kati na bitumba. **21** Okobatelama liboso
ya fimbu ya lolemo, okobanga kobebisama te tango ekoya;
22 okoseka kobebisama mpe nzala makasi, mpe okobanga
te banyama ya mokili; **23** pamba te okozala na boyokani
elongo na mabanga ya bilanga, mpe banyama ya zamba
ekozala na kimia elongo na yo. **24** Okososola ete ndako

na yo ezali na kimia; tango okotala bibwele kati na lopango
na yo, okomona ete ata moko te ezangi. **25** Okososola ete
bana na yo bakozala ebele, mpe bakitani na yo, lokola matiti
ya mabele. **26** Okokita na kunda na kimobange makasi,
ndenge batelemisaka maboke ya matiti na tango na yango.
27 Toyekolaki likambo yango malamu: ezali penza bongo.
Boye, yoka yango mpe salela yango mpo na bolamu na yo!
»

6 Yobo azongisaki: **2** « Ah! Soki ezalaki na makoki ya
komeka kilo ya mawa na ngai, mpe ya kotia pasi na
ngai nyonso na emekelo kilo, **3** nakanisi ete elingaki koleka
zelo ya bibale minene na kilo. Yango wana, maloba na ngai
ezali koleka ndelo. **4** Makonga ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
etoboli ngai, mpe molimo na ngai ezali komela ngenge na
yango; Nzambe atelemeli ngai na kanda na Ye. **5** Boni,
ane ya zamba elelaka soki ezali kolia matiti? Ngombe ya
mobali elelaka soki ezali kolia bilei na yango? **6** Boni, baliaka
na mungwa te bilei oyo ezanga elengi? Mayi oyo ezalaka
kati na maki ezalaka elengi? **7** Makambo oyo nazalaki
koboya, yango nde ekomi bilei na ngai, atako ezali mabe.
8 Ah! Nani akoki kosala ete bosenga na ngai ekokisama,
mpe ete Nzambe akokisela ngai likambo oyo nazali kozela!
9 Tika ete Nzambe aboma na Ye ngai, asembola loboko
na Ye mpo na kokata ngai moto! **10** Na boye nde nakoki
kozwa kobondisama mpe esengo kati na pasi na ngai, oyo
eleki ndelo, pamba te nawangani te maloba ya Ye oyo azali
Mosantu. **11** Makasi nini penza nazali na yango mpo ete
nazala lisusu na elikya? Mpo na nini nawumela lisusu kotala
suka ya bomoi na ngai? **12** Boni, nazali makasi lokola
libanga? Nzoto na ngai ezali ya ebende? **13** Nazali na nguya
ya komisunga awa natikali lisusu na makoki te? **14** Moto
nyonso oyo azali na pasi asengeli na mawa ya baninga na
ye, ata soki atiki kotosa Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **15** Kasi
tala, bandeko na ngai bakosi ngai lokola moluka, lokola mayi
ya moluka oyo ekawuki. **16** Tango mayi oyo ekomaka libanga
mpo na malili, mpe mvula ya pembe, epanzanaka, ememaka
mpela. **17** Kasi na tango ya molunge, mayi yango esilaka,
mpe moluka yango ekawukaka nyonso mpo na molunge
makasi. **18** Masanga ya bato oyo batambolaka na bampunda
mpo na kokende na mobembo, ebongoli nzela ya kokende,
ekeyi kokota kino kati na esobe mpe ekufi kuna. **19** Masanga
ya bato ya Tema, oyo ezali na mobembo, elukaki mayi;
masanga ya bato ya Saba, oyo ezali na mobembo, etielaki
yango motema. **20** Kasi bayokaki soni mpo ete batielaki
yango motema; tango bakomaki kuna, bamiyokelaki mawa.
21 Bino mpe bozali ndenge wana mpo na ngai, bozali na
makoki te ya kosunga ngai; awa bomoni pasi na ngai, somo
ekangi bino! **22** Boni, nasila koloba na bino: ‹ Bokabela ngai
ndambo ya biloko na bino to bofutela ngai niongo na nzela
ya bozwi na bino, **23** mpo na kokangola ngai na loboko ya
monguna to mpo na kobikisa ngai na nguya ya bato mabe? ›
24 Boteya ngai, bongo nakokanga monoko; bolakisa ngai
mabe nini ngai nasali! **25** Tala ndenge maloba ya solo
esalaka pasi! Kasi makanisi na bino elingi kotalisa nini? **26**
Bokanisi ete bokoki kosembola makambo oyo nazali koloba
to kozwa lokola mopepe, maloba ya moto oyo azali na pasi?
27 Solo, bino, bokoki ata kobeta zeke mpo na mwana etike
mpe koteka moninga na bino na bowumbu! **28** Kasi sik'oyo,
bozala na mitema malamu mpo na kotala ngai! Boni, nakoki
penza kokosa bino, kaka na miso makasi boye? **29** Bokanisa
nanu malamu, bozala nanu sembo! Bokanisa penza malamu,
pamba te ezali bosembo na ngai nde emekami. **30** Boni,
likambo nini ya mabe ezali na monoko na ngai; monoko na
ngai ekoki kososola mabe te?

7 Boni, bomoi ya moto awa na se ezali kaka bomoi ya
pasi te? Mikolo ya bomoi na ye ezali penza mikolo ya
mongamba te? **2** Ndenge mowumbu azelaka pio ya pokwa
to ndenge mongamba azelaka makasi lifuti na ye, **3** ngai
nazwaki lokola libula, basanza ya pamba mpe babutu ya pasi
na pasi. **4** Soki kaka nalali, nakomi komituna: ‹ Tango nini
nakolamuka? › Mpe soki kaka nalamuki: ‹ Tango nini butu
ekoya? › Nalembi komitungisa tango nyonso. **5** Nkusu mpe
makwanza ezipi nzoto na ngai, poso ya nzoto na ngai ezoki-
zoki bapota mpe ekomi kolumba solo. **6** Mikolo ya bomoi na
ngai ezali koleka mbangu penza koleka tonga oyo mosali
bilamba asalelaka; nakomi na suka, mpe elikya na ngai
nyonso esili. **7** Oh Nkolo, kobosana te ete bomoi na ngai
ezali kaka pema ya pamba! Miso na ngai ekomona lisusu
bolamu te. **8** Liso oyo ezali komona ngai sik'oyo ekotikala
komona ngai lisusu te; okoluka ngai, kasi nakozala lisusu te.
9 Ndenge mapata ekendaka mpe elimwaka, ndenge wana
mpe moto oyo akendaka na mboka ya bakufi azongaka
lisusu te. **(Sheol h7585)** **10** Akozonga lisusu te na ndako na
ye, mpe ndako na ye ekoyeba ye lisusu te. **11** Yango wana,
nakokanga monoko na ngai te, molimo na ngai ekoloba kaka
na mawa, mpe motema na ngai ekolela kaka pasi na ngai.
12 Boni, nakomi ebale to elima ya mayi mpo ete batiela
ngai bikangiseli? **13** Nakanisaka ete soki nalali, mbeto na
ngai ekobondisa ngai mpe pongi ekokitisa pasi na ngai; **14**
nzokande, ozali lisusu kotungisa ngai na bandoto ya mabe
mpe kobangisa ngai na bimoniseli ya somo. **15** Malamu
bafina ngai kingo mpe nakufa, pamba te kufa ezali na litomba
koleka bomoi oyo. **16** Nayini bomoi na ngai; nawumela
libela te na bomoi! Tika ngai kimia, pamba te mikolo na ngai
ezanga na yango tina. **17** Moto azali penza nani mpo ete
okanisaka ye, mpo ete olandelaka ye na bokebi, **18** mpo ete
otalaka ye tango nyonso mpe omekaka ye tango nyonso?
19 Mpo na nini okoki kolongola miso na Yo te likolo na ngai?
Mpo na nini okoki kotika ngai kimia te ata mpo na ngonga
moke? **20** Oh Mokeli na ngai, soki nasali lisumu, eloko nini
ngai nasali Yo? Mpo na nini oponi kaka kobeta ngai? Boni,
nakomi mokumba mpo na Yo? **21** Mpo na nini ozali kolimbisa
mabunga na ngai te mpe ozali kobosana masumu na ngai
te? Kala mingi te, nakokende kolala na putulu; okoluka ngai,
kasi nakozala lisusu te. »

8 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Kino tango nini okokoba koloba makambo ya boye?
Maloba na yo ezali te lokola mopepe makasi? **3** Boni, Nzambe
abukaka mibeko, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abalolaka penza
bosembo? **4** Soki bana na yo basalaki masumu liboso na
Ye, apesaki nde bango etumbu mpo na mabe na bango!
5 Kasi yo, soki oluki Nzambe, soki osengi ngolu epai na
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, **6** soki ozali peto, soki ozali sembo,
akotelema Ye moko, ata sik'oyo, mpo na kokata likambo na
yo mpe kozongisela yo libula na yo, kolanda bosembo na yo.

7 Bozwi na yo ya kala ekomonana moke, pamba te bozwi
oyo ekoya na sima ekozala monene koleka. 8 Nabondeli yo,
tuna bato oyo baleka liboso, kanisa mpe landela malamu
bwanya ya batata na bango, 9 pamba te, biso, tozali bato
ya lobi oyo ewuti koleka, toyebi eloko te, mpe mikolo na
biso, awa na se, ezali kaka lokola elili. 10 Bato ya kala
bakoteya yo, bakoloba na yo, mpe, na bwanya na bango,
bakobimisela yo mateya oyo: 11 Boni, nzete ya papirisi
ekoki penza kobota na esika oyo ezangi potopoto? Nzete
oyo ebotaka na mayi ekoki solo kobota na esika ekawuka?
12 Ekawukaka liboso ya matiti nyonso, wana makasa na
yango ezali nanu mobesu, ata bapikoli yango te. 13 Ndenge
wana nde ezalaka, bomoi ya bato nyonso oyo babosanaka
Nzambe; boye, elikya ya bato mabe ebebaka. 14 Eloko oyo
batielaka motema ekokatana, pamba te elikya na bango
ezali lokola ndako ya limpulututu. 15 Ata batieli ndako na
bango motema, esimbaka te; Ezala bakangami na yango,
esimbaka kaka te. 16 Bazali lokola nzete ya mobesu na
tango ya moyi makasi; mandalala na yango ezipaka elanga,
17 elingaka misisa na yango zingazinga ya mabanga mpe
epasolaka nzela kati na mabanga; 18 kasi soki bapikoli
nzete yango na esika na yango, esika yango ewanganaka
nzete mpe elobaka: ‹ Natikala komona yo te! › 19 Ndenge
wana nde suka na yango ekozala; mpe banzete mosusu
ekobota kaka na mabele wana. 20 Solo, Nzambe abwakaka
te bato ya sembo, mpe alendisaka te maboko ya bato mabe.
21 Nzokande, akotondisa monoko na yo na koseka, mpe
bibebu na yo na banzembo ya esengo. 22 Banguna na yo
bakotondisama na soni, mpe bandako ya bato mabe ekozala
lisusu te. »

9 Yobo azongisaki: 2 « Ezali ya solo, ezali penza ndenge
osili koloba, mpe nayebi yango malamu! Kasi ndenge
nini moto oyo asalema na putulu akoki kozala sembo liboso
ya Nzambe? 3 Ata, na mbala nkoto moko, ameki kobeta
tembe na Nzambe, akotikala kokoka kolonga ata mbala
moko te. 4 Bwanya ya Nzambe ezali na bozindo makasi,
mpe nguya na Ye ezali monene; nani asila kotelemela Ye,
bongo amona bolamu? 5 Alongolaka bangomba na bisika na
yango, wana yango moko eyebaka te, mpe, kati na kanda na
Ye, akweyisaka yango; 6 aningisaka mabele wuta na esika
na yango mpe alengisaka makonzi na yango; 7 apesaka
mitindo na moyi, mpe moyi ebimaka te; atiaka kashe na
minzoto. 8 Atandaki Ye moko Likolo mpe atambolaka likolo
ya mbonge ya ebale; 9 akelaki bangombolo minene, orioni,
masanga ya minzoto mpe minzoto ya sude; 10 asalaka
makambo minene oyo elekelaka mayele ya bato, bikamwa ya
somo oyo bakokaka kotanga te. 11 Soki aleki pene na ngai,
nakokoka te komona Ye; soki mpe akei, nakokoka te komona
Ye. 12 Soki azwi eloko, nani akoki kobotola Ye yango?
Nani akoki koloba na Ye: ‹ Ozali kosala nini? › 13 Nzambe
azongisaka kanda na Ye sima te; liboso na Ye, ezala bato
ya lolendo balengaka. 14 Bongo, ngai, nakokoka ndenge
nini kobeta tembe na Ye? Nakolonga ndenge nini kopona
maloba ya komekana na Ye? 15 Ezala soki nazalaki moto
ya sembo, nalingaki na ngai kokoka te kopesa Ye eyano;
nalingaki kokoka nde kaka kosenga mawa ya Mosambisi na
ngai. 16 Ata nabelelaki Ye, mpe ayanoli ngai, nalingaki na
ngai kondima te ete ayoki ngai, 17 pamba te afini ngai na
nzela ya mopepe makasi mpe akomisi bapota na ngai ebele
na pamba, 18 aboyi kotikela ngai tango ya kopema, wana
azali kaka kotondisa ngai na pasi. 19 Soki ezali likambo
oyo esengi makasi, Ye nde Nkolo-Na-Nguya! Mpe soki ezali
likambo ya bosembo, nani akoki kosambisa Ye? 20 Ezala
namemaki na ngai ngambo te, monoko na ngai elingaki
kaka kokweyisa ngai; ezala nazalaki sembo, monoko na
ngai elingaki kaka kolakisa mbeba na ngai. 21 Atako nazali
sembo, motema na ngai etondi na mawa mpo na ngai moko,
nayini bomoi na ngai. 22 Nyonso ezali kaka ndenge moko!
Yango wana nalobi: ‹ Abomaka bato ya sembo mpe bato
mabe. › 23 Tango mopepe ya bokono ememaka kufa na
mbalakata, Nzambe asekaka komekama ya bato ya sembo.
24 Soki mokili ekweyi na maboko ya bato mabe, Nzambe
azipaka miso ya basambisi na yango. Soki ezali Ye te, ezali
nani? 25 Mikolo ya bomoi na ngai ezali kokende mbangu
koleka mopoti mbangu, ezali kokende mbangu penza, kasi
etikali komona esengo te. 26 Ezali kokende penza mbangu
koleka masuwa oyo esalema na papirisi, koleka mpongo oyo
ezali kokitela bilei na yango. 27 Soki nalobi: ‹ Nabosana
ata pasi na ngai, nabongola elongi na ngai mpe nakoma
koseka, › 28 nazali kaka kobanga pasi na ngai nyonso,
pamba te nayebi ete okozwa na Yo ngai te lokola moto ya
sembo. 29 Lokola esili komonana ete nasali mabe, mpo
na nini namitungisa lisusu na pamba? 30 Ezala namisukoli
nzoto na sabuni mpe nasukoli maboko na ngai na sabuni ya
malonga, 31 okobwaka ngai kaka na libulu ya potopoto, mpe
bilamba na ngai ekoyoka ngai nkele. 32 Azali moto lokola
ngai te mpo ete nazongisela Ye eyano to nakende kosamba
na Ye liboso ya basambisi. 33 Soki ezalaki ata na moto
moko oyo akokaki komikotisa kati na likambo na biso mpe
kotombola loboko na ye kati na ngai mpe Nzambe, 34 moto
oyo akokaki kolongola fimbu ya Nzambe mosika na ngai
mpo ete somo na Ye ebangisa ngai lisusu te, 35 nalingaki
kotombola mongongo na ngai liboso na Ye na kobanga te.
Kasi ndenge ezali sik'oyo, nakokoka te.

10 Nayini bomoi na ngai! Nakokoba kaka komilela,
nakoloba na mongongo makasi mpe na pasi ya
motema na ngai. 2 Nakoloba na Nzambe: ‹ Kokatela ngai
etumbu te, yebisa ngai mabe nini nasali! › 3 Boni, ozali
kosepela konyokola ngai, kobwaka ekelamu oyo maboko
na Yo esali, mpe kolongisa mabongisi ya bato mabe? 4
Boni, ozali na miso ya mosuni? Ozali komona lokola bato? 5
Boni, mikolo na Yo ezali lokola mikolo ya bato, mpe mibu
na yo, lokola mibu ya bato, 6 mpo ete oluka mabe na ngai
to okundola masumu na ngai, 7 atako oyebi malamu ete
nasali na ngai mabe te, mpe ete ezali na moto moko te
oyo akoki kokangola ngai na loboko na Yo? 8 Maboko na
Yo nde ebongisaki ngai mpe esalaki ngai; olingi sik'oyo
kobenda nzoto mpe koboma ngai? 9 Kanisa ete Yo moko
nde obongisaki ngai lokola mabele ya bikeko; olingi sik'oyo
kozongisa ngai na putulu? 10 Osopaki ngai lokola miliki
te? Okangisaki ngai mbuma-mbuma te lokola fromage?
11 Olatisaki ngai poso ya nzoto mpe misuni te? Otongaki
mikuwa mpe misisa na ngai te? 12 Opesaki ngai bomoi mpe
otalisaki ngai bolamu; mpe na bonzambe na Yo, obatelaki
molimo na ngai. 13 Kasi tala likambo oyo obombaki kati na
motema na Yo, mpe nayebi ete ezalaka kati na makanisi na

Yo. **14** Soki nasalaki masumu, olingaki komona ngai, mpe
olingaki te kozanga kopesa ngai etumbu mpo na masumu na
ngai. **15** Soki nazali na ngambo, wana mawa na ngai! Ata
nasali mabe te, nazali kokoka te kotombola moto, pamba te
natondisami na soni mpe nazindi kati na pasi na ngai. **16**
Soki nameki kotombola moto, ozali kolanda ngai lokola nkosi
mpe ozali kobimisela ngai mayele na Yo nyonso mpo na
kotelemela ngai, **17** ozali komemela ngai batatoli ya sika
mpo na kotelemela ngai, ozali kopelisela ngai kanda na Yo
mpo na kosala ngai mabe, mampinga na Yo bazali tango
nyonso koya kobundisa ngai. **18** Mpo na nini obimisaki ngai
na libumu ya mama na ngai? Nalingaki na ngai kokufa, mpe
liso moko te elingaki komona ngai. **19** Soki kutu nazalaka na
ngai te, nalingaki koleka kaka mbala moko longwa na libumu
ya mama kino na kunda. **20** Boni, mwa ndambo ya mikolo
na ngai esili te? Kende ata mosika na ngai mpo ete nazwa
ata tango ya kosepela **21** liboso ete nakende na esika oyo
bato bazongaka lisusu te, na mokili ya molili, mokili ya kufa,
22 na mokili ya molili makasi, ya kufa mpe ya mobulu, epai
wapi ata pole ezalaka molili. »

11 Tsofari, moto ya engumba ya Naama, azwaki maloba
mpe alobaki: **2** « Boni, maloba oyo nyonso ekoki
solo kozanga eyano? Moto oyo azali koloba alonga na ye,
kaka mpo ayebi koloba? **3** Bato bavanda kaka nye likolo ya
maloba na yo ya pamba oyo ozali kobimisa? Bapamela yo
te soki ozali kosala maseki? **4** Ozali koloba na Nzambe:
‹ Makambo oyo nazali koloba ezali ya solo; nazali sembo
na miso na Yo. › **5** Oh, tala ndenge nini nazali na posa
ete Nzambe aloba, ete afungola monoko na Ye mpo na
kopamela yo, **6** mpe asosolisa yo basekele ya bwanya,
pamba te bwanya ya solo ezalaka na bilongi mibale. Yeba
likambo oyo: Nzambe abosana masumu na yo ebele. **7**
Okoki penza kososola mabombami ya Nzambe? Okoki solo
kososola bandelo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso? **8** Bandelo
yango eleki Lola na likolo; yo penza okosala nini? Eleki
mboka ya bakufi na bozindo; yo penza okoyeba nini? **(Sheol
h7585)** **9** Molayi ya bandelo yango eleki mokili na molayi,
mpe eleki ebale monene na kopanzana. **10** Soki akotisi yo na
boloko mpe asangisi basambisi mpo na kokata likambo, nani
akotelemela Ye? **11** Solo, ayebaka bakosi mpe asosolaka
mabe na pete. **12** Ndenge mwana ya ane ya zamba ebotaka
moto te, ndenge mpe kizengi akokoka te kokoma mayele.
13 Nzokande, soki opesi Ye motema na yo mpe osemboli
maboko na yo epai na Ye, **14** soki olongoli lisumu oyo ezali
na loboko na yo mpe opekisi mabe kovanda kati na ndako
na yo, **15** okotombola elongi na yo na soni te, okotelema
ngwi mpe okobanga eloko te; **16** pamba te okobosana pasi
na yo, okokoma kokanisa yango kaka lokola mayi oyo esili
kotiola. **17** Bomoi na yo ekongenga lokola pole ya moyi
oyo engengaka na midi, mpe butu na yo ekokoma lokola
tongo. **18** Okozala na kimia, pamba te elikya ezali, okotala
zingazinga na yo mpe okozwa bopemi na yo na kimia, **19**
okolala pongi, mpe okomona moto moko te kobangisa yo
lisusu, mpe bato ebele bakoya kosenga ngolu na yo. **20**
Kasi miso ya bato mabe ekokufa, mpe bakozanga ekimelo,
bakotikala na elikya se moko: kufa. »

12 Yobo azongisaki: **2** « Solo, bozali penza bato; tango
bokokufa, bwanya mpe ekokufa elongo na bino! **3**
Kasi atako bongo, ngai mpe nazali mayele lokola bino, boleki
ngai na eloko te. Nani ayebi te makambo wana nyonso? **4**
Nakomi eloko ya kotiola na miso ya baninga na ngai, ngai
oyo nazali kobelela Nzambe mpo ete ayanola ngai; moto ya
sembo, moto ya alima, ye nde akomi eloko ya kotiola! **5**
Bato ya esengo basekaka bato oyo bazali na pasi, babetaka
bato oyo batepaka-tepaka kisambeti. **6** Bandako ya bato
ya mobulu ezalaka na kimia, mpe bato oyo batombokelaka
Nzambe, oyo bamonaka makasi na bango lokola Nzambe,
bango nde babatelamaka. **7** Kasi tuna nyama ya zamba,
ekoteya yo; tuna ndeke ya likolo, ekolakisa yo; **8** loba na
mabele, ekoteya yo; to tika ete mbisi ya ebale monene epesa
yo sango. **9** Kati na yango, ekelamu nini eyebi te ete loboko
ya Yawe nde esalaki nyonso wana? **10** Bomoi ya bikelamu
nyonso mpe pema ya bato nyonso ezali kati na loboko na Ye.
11 Boni, litoyi emekaka maloba te ndenge lolemo emekaka
bilei? **12** Bwanya ezalaka kati na bampaka te? Bomoi ya
molayi epesaka mayele te? **13** Bwanya mpe makasi ezali
epai ya Nzambe, toli mpe mayele ezali ya Ye. **14** Bakokoka
te kotonga lisusu oyo Ye asili kobebisa, bakokoka kokangola
te moto oyo Ye asili kokanga. **15** Soki akangi mayi, bokawuki
ekotaka; kasi soki afungoli yango, mokili ezindaka. **16** Makasi
mpe elonga ezali ya Ye; moto oyo basili kokosa mpe moto
oyo akosi, bango mibale bazali ya Ye. **17** Amemaka bapesi
toli na bowumbu mpe akomisaka basambisi bato ya maboma;
18 afungolaka minyololo ya bakonzi mpe akangaka liputa
na baloketo na bango; **19** amemaka Banganga-Nzambe
na bowumbu mpe akweyisaka bato oyo bavanda kala na
bokonzi; **20** akangaka minoko ya bato oyo balobaka malamu,
alongolaka mikolo bososoli; **21** asopelaka bakonzi soni,
abotolaka bibundeli ya bato ya makasi; **22** abimisaka na
pwasa, makambo ya sekele, makambo oyo ezali kati na
molili, mpe abimisaka na pole bililingi oyo eleki mwindo; **23**
atombolaka bikolo mpe abebisaka yango, akomisaka minene
mindelo ya bikolo mpe apanzaka yango; **24** alongolaka
makanisi ya bakonzi ya bikolo mpe asalaka ete batambola
kati na bisobe oyo ezanga nzela **25** mpo ete batepatepa
kati na molili, na kozanga pole; mpe asalaka ete batepatepa
lokola moto alangwe masanga.

13 Miso na ngai emonaki makambo oyo nyonso, matoyi
na ngai eyokaki yango, mpe nasosoli yango malamu.
2 Nayebi makambo nyonso oyo bino boyebi, boleki ngai
na eloko moko te. **3** Kasi nalingi nde koloba na Nkolo-
Na-Nguya-Nyonso mpe kobundela likambo na ngai liboso
ya Nzambe. **4** Pamba te bino, bozali kobongisa lokuta,
bozali lokola minganga oyo bayebi mosala malamu te. **5**
Soki bovandaki ata kimia, bolingaki ata komonana bato ya
bwanya. **6** Yoka sik'oyo maloba na ngai, yoka kosamba ya
bibebu na ngai. **7** Boni, bozali kokotela Nzambe na nzela ya
lokuta mpe ya maloba ya solo te? **8** Bolingi kolakisa ete
bozali na ngambo na Ye? Bolingi kobundela Nzambe? **9**
Bokosepela soki aluki koyeba makanisi ya mitema na bino?
Bokanisi ete bokoki kokosa Ye ndenge bakosaka bato? **10**
Akopamela bino solo soki amoni ete, na se ya mitema na
bino, boponaka-ponaka bilongi. **11** Boni, bokozala ata na
somo ya lokumu na Ye te? Kolenga ekokweyela bino te? **12**

Pamba te maloba na bino ekokani na putulu, mpe makanisi
na bino ezali lokola mabele ya bikeko. **13** Botika makelele
mpe botika ngai naloba! Oyo ekoya eya! **14** Mpo na nini
nandima kokufa mpe nasakanela bomoi na ngai? **15** Ata soki
abomi ngai, nakozala kaka na elikya na Ye, nakobundela
solo nzela na ngai liboso na Ye. **16** Yango kutu nde ekozala
lobiko na ngai, pamba te moto moko te oyo azangi koyeba
Nzambe akoki koya liboso na Ye. **17** Boyoka maloba na ngai
malamu; tika ete matoyi na bino eyoka malamu makambo
oyo nazali koloba! **18** Sik'oyo, namibongisi mpo na kobundela
likambo na ngai, nayebi ete nakolonga na kosambisama. **19**
Nani akoki kofunda ngai? Soki te, nakokanga monoko mpe
nakokufa. **20** Oh Nzambe, pesa ngai kaka biloko mibale,
mpe nakobombama te liboso na Yo: **21** longola loboko na Yo
likolo na ngai, mpe tika kobangisa ngai na somo na Yo. **22**
Bongo benga ngai, mpe nakoyanola; to tika ngai naloba,
mpe Yo okoyanola ngai. **23** Mabe mpe masumu boni nasali
liboso na Yo? Talisa ngai mbeba mpe masumu na ngai.
24 Mpo na nini obombi elongi na Yo mpe ozali kozwa ngai
lokola monguna na Yo? **25** Olingi kaka kotungisa lokasa
oyo mopepe ezali komema? Olingi kaka kolandela lititi oyo
ekawuka? **26** Pamba te okomaka makambo mabe na tina na
ngai mpe okomisi ngai mokitani ya masumu ya bolenge na
ngai. **27** Okangi makolo na ngai na minyololo ya bibende,
ozali kokengela malamu lolenge na ngai ya kotambola mpe
kolandela bisika nyonso oyo natiaka bilembo ya matambe na
ngai. **28** Moto apola penza boye lokola eloko ya kopola,
lokola elamba oyo balie na banselele!

14 Moto oyo abotama na mwasi azalaka kaka na mikolo
moke oyo mpe etonda na pasi. **2** Akolaka mpe
akawukaka lokola fololo, awumelaka te lokola elili ya lipata
oyo elekaka. **3** Olingi kaka kolandela ekelamu ya boye?
Olingi kaka komema ye liboso na Yo mpo na kosambisa ye?
4 Nani akoki kobimisa bopeto kati na mbindo? Moko te! **5**
Mikolo ya moto ekatama; okata motango ya basanza na ye
mpe otia mondelo oyo akoki koleka te. **6** Longola miso na
Yo mosika na ye mpe tika ye, ye moko, kino tango akozwa
lifuti ya mosala na ye lokola moto oyo asalaka kaka mpo na
lifuti. **7** Nzete ezalaka kutu na mwa elikya: ata bakati yango,
ebimaka lisusu mpe ebotaka bitape ya sika; **8** misisa na
yango ekoki konuna na se ya mabele, mpe eteni na yango
oyo etikalaka ekoki kokufa kati na mabele, **9** nzokande soki
kaka ezwi mayi, ekobimisa mito mpe ekobota bitape lokola
nzete ya sika. **10** Kasi moto akufaka mpe aninganaka lisusu
te, akataka motema mpe azalaka lisusu na bomoi te. **11**
Ndenge mayi esilaka na liziba to ndenge mayi ekawukaka,
12 ndenge wana mpe moto akufaka mpe atelemaka lisusu
te, akolamuka lisusu te mpe bakoki lisusu kolamusa ye te,
tango nyonso likolo ekozala. **13** Soki kaka obombaki ngai
na se ya bakufi mpe otikaki ngai kuna kino kanda na Yo
esila! Soki kaka okatelaki ngai tango mpo ete, na sima na
yango, okanisa ngai lisusu! **(Sheol h7585)** **14** Nzokande, soki
moto akufi, boni, akoki lisusu kozala na bomoi? Nakozela
kino lolenge na ngai ebongwana. **15** Okobenga ngai, mpe
ngai, nakondima; okozala na posa makasi ya ekelamu ya
maboko na Yo. **16** Solo penza, okotanga makolo na ngai,
kasi okolandela lisusu masumu na ngai te. **17** Mabe na ngai
ekokangama kati na saki, mpe okozipa masumu na ngai.
18 Kasi, ndenge ngomba esilaka mpe ekweyaka, ndenge
libanga elongwaka na esika na yango, **19** ndenge mayi eliaka
mabanga, ndenge mayi oyo etiolaka ememaka mabele,
ndenge wana mpe obebisaka elikya ya moto. **20** Olongaka
ye mbala moko, mpe akendaka na ye; obebisaka elongi na
ye mpe obenganaka ye. **21** Soki bana na ye ya mibali bazwi
lokumu, ayebaka na ye yango te; soki basambwisi bango,
amonaka na ye yango te. **22** Ayokaka kaka pasi kati na
nzoto na ye, mpe motema na ye esalaka kaka matanga mpo
na ye moko. »

15 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Boni, moto ya bwanya akopesaka solo eyano
na maloba ya pamba boye, maloba oyo ezanga ata tina,
to alingaka kotondisa libumu na ye na mopepe ya moto
oyo ewutaka na Este? **3** Akoki solo komilobela na maloba
ezanga ata tina? Akoki solo kosalela maloba milayi oyo ezali
ata na motuya te? **4** Yo ozali penza kobebisa lokumu ya
Nzambe okomi koboya lokumu liboso ya Nzambe. **5** Lisumu
na yo ezali kokamba monoko na yo, ozwi elobeli ya bakosi.
6 Monoko na yo moko nde ezali komemela yo etumbu, kasi
monoko na ngai te; bibebu na yo moko nde ezali kofunda
yo. **7** Yo nde moto ya liboso oyo obotama kati na bato?
Omona moyi liboso ya bangomba mikuse? **8** Osila koyoka
makambo oyo elobamaka kati na Likita ya Nzambe? Bwanya
ezalaka kaka epai na yo moko? **9** Makambo nini oyebi, oyo
biso toyebi te? Boyebi nini ozali na yango, oyo biso tozali
na yango te? **10** Na ngambo na biso, ezali na bato ya suki
pembe, bampaka, bato oyo baleki tata na yo na mibu ya
mbotama. **11** Kobondisama ya Nzambe mpe maloba ya
kimia oyo bazali koloba mpo na yo, ekoki te mpo na yo? **12**
Mpo na nini motema na yo ezali kopengwisa yo, mpe miso
na yo ezali kobeta-beta? **13** Mpo ete obwakela Nzambe
kanda na yo mpe obimisa makambo ya boye na monoko na
yo? **14** Moto azali nani mpo ete azala peto? Ye oyo abotami
na mwasi azali nani mpo ete azala sembo? **15** Soki Nkolo
azali kondimela basantu na Ye te, soki kutu likolo ezali peto
te na miso na Ye, **16** ekozala boni mpo na moto mabe, moto
oyo abeba, oyo asalaka mabe lokola azali komela mayi?
17 Yoka ngai, mpe nakolimbolela yo! Tika ete nayebisa yo
makambo oyo ngai namona, **18** makambo oyo bato ya
bwanya balobaki, na kobomba ata eloko moko te kati na
makambo oyo bazwaki epai ya batata na bango. **19** Apesaki
mokili epai na bango kaka tango ata mopaya moko te alekaki
kati na bango. **20** Na bomoi na ye mobimba, na mibu oyo
bakata mpo na bomoi na ye, moto mabe anyokwamaka. **21**
Lokito ya somo etondisaka matoyi na ye, bato ya mobulu
babimelaka ye ata na tango ya kimia. **22** Azalaka na elikya te
ya kobima na molili, mpe mopanga ezelaka ye. **23** Ayengaka-
yengaka mpo na koluka lipa, kasi akozwela yango wapi?
Ayebaka ete mokolo ya molili ezelaka ye. **24** Pasi mpe
mawa ebangisaka ye, ekomelaka ye lokola mokonzi oyo
amibongisi mpo na bitumba, **25** mpo ete asembolaka loboko
na ye mpo na kobundisa Nzambe, atelemelaka Nkolo-Na-
Nguya-Nyonso, **26** akimaka epai na Ye, moto etala na se,
amibombaka na sima ya banguba minene. **27** Elongi na
ye ekotonda mafuta, loketo na ye ekokoma monene; **28**
akovanda na engumba ebeba, kati na bandako oyo bato
bakima, bandako oyo ekoma pene ya kokweya; **29** akotikala

kokoma mozwi te, pamba te bozwi na ye ekowumela te,
bomengo na ye ekopanzana te kati na mokili mobimba; **30**
akokoka kokima molili te, moto ekokawusa mandalala na ye
mpe akokima ata pema na ye moko. **31** Tika ete atia elikya
na ye na lokuta te, pamba te akoyokisama soni mpe akozwa
libebi lokola lifuti. **32** Ekokokisama liboso ete akufa, ndenge
lindalala ekawukaka mpo na kozanga mayi na yango **33** to
lokola nzete ya vino oyo ekweyisi bambuma na yango, wana
ezali nanu mobesu to lokola nzete ya olive oyo ekweyisi
fololo na yango. **34** Solo, libota ya moto mabe ekofuluka te,
mpe moto ekozikisa ndako na ye mpo na mabe na ye moko.
35 Pamba te moto nyonso oyo azalaka na makanisi mabe
kati na ye abotaka kaka pasi; mabe oyo ekolaka kati na ye
ememelaka ye moko libebi. »

16 Yobo azongisaki: **2** « Nayoki maloba ebele ya lolenge
oyo; bino nyonso bozali babondisi mabe. **3** Kino
tango nini bokotika koloba maloba ya pamba-pamba boye?
Likambo nini etindi yo lisusu kozongela maloba? **4** Ngai mpe
nakokaki koloba lokola bino, soki bozalaki na esika na ngai,
nakokaki kobimisa maloba ebele mpe koningisa moto mpo
na bino. **5** Kasi monoko na ngai elingaki kolendisa bino,
mpe bibebu na ngai elingaki koningana mpo na kokitisa
bino mitema kati na pasi. **6** Nzokande, soki nalobi, pasi na
ngai ekosila te; bongo soki nakangi monoko nde pasi yango
elongwe na bomoi na ngai? **7** Oh Nzambe! Solo penza,
olembisi ngai! Obebisi ndako na ngai nyonso, **8** ofini-fini ngai
makasi penza, mpe kokonda na ngai ekomi ata kotatola mpe
kofunda ngai na miso ya bato! **9** Kanda na Yo ezali kopasola
mpe kobundisa ngai, okomi ata kolia minu mpo na kosala
ngai mabe mpe kotala ngai na miso mabe lokola nde nazali
monguna na yo. **10** Bato mabe bafungoli minoko mpo na
kotiola ngai, bakomi kobeta ngai bambata na matama mpo
na kosambwisa ngai, bango nyonso basaleli ngai likita. **11**
Nzambe akabi ngai na maboko ya bato mabe mpe abwaki
ngai na manzaka na bango. **12** Makambo nyonso ezalaki
kotambola malamu mpo na ngai, kasi aningisi ngai, akangi
ngai na kingo mpe apanzi ngai, akomisi ngai lokola eloko
na Ye ya komekela makonga; **13** makonga na Ye ezingeli
ngai, atoboli-toboli libumu na ngai, mpe na mawa te, asopi
makila na ngai na mabele. **14** Tango nyonso, azali kaka
kozokisa ngai mpe kokweya likolo na ngai lokola elombe. **15**
Natongi elamba na ngai ya saki na poso ya nzoto na ngai
mpe nakundi lokumu na ngai nyonso na se ya putulu. **16**
Likolo ya kolela, elongi na ngai ekomi motane, mpe molili
ezingeli miso na ngai. **17** Nzokande, maboko na ngai etikala
kosala moto mabe te, mpe libondeli na ngai ezalaki kosalema
na motema peto. **18** Oh mabele, kozipa makila na ngai te!
Kotika te ete koganga na ngai ezwa tango ya kopema! **19**
Wuta sik'oyo, motatoli na ngai azali na Likolo, molobeli na
ngai azali na Lola. **20** Baninga na ngai bakomi koseka ngai;
nazali nde kolela epai ya Nzambe na mpinzoli. **21** Boni, ezali
solo na molobeli oyo akoki kolobela moto liboso ya Nzambe
ndenge moto alobelaka moninga na ye? **22** Solo, motango
ya mibu na ngai ekomi pene ya kosila, mpe nakokende na
ngai na nzela oyo bato bazongaka lisusu te.

17 Pema na ngai ekomi pene ya kosila, mikolo na ngai
etikali ya kotanga, kunda ezali kozela ngai. **2** Solo,
batioli bazingeli ngai, miso na ngai ezali komona kotiola na
bango. **3** Oh Nzambe, mipesa ata Yo moko lokola ndanga,
na esika na ngai, epai na Yo; soki te, nani mosusu akoki
komipesa lokola ndanga mpo na ngai! **4** Okangi boyebi na
bango mpo ete basosola te; yango wana, okolongisa bango
te. **5** Moto oyo akofunda balingami na ye mpo ete babotola
bomengo na bango na makasi, bana na ye bakokufa miso. **6**
Nzambe akomisi ngai lokola lisapo kati na minoko ya bato,
lokola moto oyo babwakelaka soyi na elongi. **7** Miso na ngai
ekomi molili likolo ya pasi, mpe nzoto na ngai nyonso ekomi
lokola elilingi. **8** Bato ya sembo bazali kokamwa likambo
yango, mpe moto oyo ayebi na ye likambo te atelemeli
moto mabe. **9** Nzokande, bato ya sembo bakangamaka na
nzela na bango, mpe bato ya maboko peto bakomaka lisusu
makasi koleka. **10** Bino nyonso, boya mpe bomeka lisusu!
Nakomona ata moto moko te ya bwanya kati na bino. **11**
Mikolo na ngai ekomi pene ya kosila; mabongisi na ngai mpe
baposa ya motema na ngai, nyonso, esili kobeba. **12** Bato
oyo bazali komona butu lokola moyi bazali koloba kati na
molili: ‹ Pole ekomi pene, › nzokande molili ezali makasi. **13**
Soki ezali na ndako moko kaka oyo nazali kotiela elikya,
ezali nde kunda; soki mpe nakotandaka mbeto na ngai, ezali
nde kati na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **14** Soki nalobi na
kunda: ‹ Ozali tata na ngai, › mpe na mutsopi: ‹ Ozali mama
na ngai to ndeko na ngai ya mwasi, › **15** wana elikya na ngai
ezali penza wapi, mpe nani penza azali komona elikya na
ngai? **16** Ekokita kino na bikuke ya kufa tango tokokende
elongo kopema kati na putulu. » **(Sheol h7585)**

18 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Kino tango nini okoloba maloba ya boye? Kanisa
nanu malamu, bongo tokosolola. **3** Mpo na nini komona
biso lokola banyama? Boni, tozali nde bazoba na miso na
yo? **4** Awa, likolo ya kanda na yo, ozali komipasola na
biteni, basundola mokili to balongola mabanga na bisika na
yango likolo na yo? **5** Solo, mwinda ya moto mabe ekufaka,
moto na yango etikaka kopela. **6** Pole ekomaka molili kati
na ndako na ye, mpe mwinda oyo epelaka pembeni na ye
ekufaka. **7** Makasi ya matambe na ye esilaka, makanisi na
ye moko ekweyisaka ye. **8** Makolo na ye ekangisaka ye
na monyama, bongo abundaka-bundaka kati na madusu
na yango. **9** Motambo ekangaka matambe na ye, mpe
singa na yango ekangaka ye makasi. **10** Singa ya motambo
ebombama na se ya mabele mpo na ye, mpe batia motambo
na nzela na ye. **11** Somo elandaka ye bisika nyonso oyo
atambolaka. **12** Nzala esilisaka makasi na ye, mpe pasi ya
ndenge na ndenge ezalaka pembeni na ye soki akweyi. **13**
Pasi eliaka poso ya nzoto na ye mpe bokono oyo ebomaka
ebebisaka biteni ya nzoto na ye. **14** Balongolaka kati na
ndako na ye biloko nyonso ya motuya, oyo atielaka motema,
mpe akendaka kokutana na bakonzi ya kufa. **15** Ndako
na ye etikalaka na eloko moko te, mpe fofolo ezalaka ya
kopanzana kati na ndako yango. **16** Misisa na ye ekawukaka
na se ya mabele, mpe, na likolo, bitape na ye elembaka. **17**
Bakanisaka ye lisusu te na mokili, kombo na ye etangamaka
lisusu te na mabele. **18** Babenganaka ye na pole mpo ete
akende na molili, mpe balongolaka ye na mokili. **19** Azalaka
na bana to bakitani te kati na bato na ye, azalaka ata na
moto moko te oyo atikala na bomoi, na esika oyo avandaka.

20 Bato ya weste bazalaka na somo ya kotala bomoi na ye,
mpe bato ya este batondaka na kobanga. 21 Tala, solo,
ndenge suka ya moto mabe ezalaka, mpe bomoi ya moto
oyo ayebi Nzambe te. »

19 Yobo azongisaki: 2 « Kino tango nini bokotungisa ngai
mpe kolembisa ngai na maloba na bino? 3 Tala, botioli
ngai mbala zomi, mpe bozali kobundisa ngai na soni te. 4
Soki ezali penza ya solo ete nabungi nzela, mbeba na ngai
etali kaka ngai moko. 5 Soki mpe bolingi komimona likolo
na ngai mpe kosalela pasi na ngai mpo na kotiola ngai, 6
wana boyeba ete Nzambe nde asali ngai mabe mpe azingeli
ngai na monyama na Ye. 7 Atako nagangi ete basali ngai
mabe, nazali kozwa ata eyano moko te; ata soki nabeleli ete
basunga ngai, moto oyo akokata likambo azali te. 8 Akangi
nzela na ngai mpo ete nakoka koleka te, atondisi nzela na
ngai nyonso na molili, 9 alongoli ngai lokumu, mpe alongoli
motole na moto na ngai, 10 asasi-sasi ngai na bangambo
nyonso kino nakomi pene ya kokufa, apikoli elikya na ngai
ndenge bapikolaka nzete; 11 kanda na Ye ezali kotumba
ngai, mpe azali kotanga ngai na molongo ya banguna na
Ye; 12 mampinga na Ye ezali kopusana na makasi penza,
ezingeli ngai mpe ndako na ngai mpo na kosala ngai mabe.
13 Akaboli ngai na bandeko na ngai, bongo bato oyo bayebi
ngai bapesi ngai mokongo, 14 balingami na ngai balimwe,
mpe baninga na ngai babosani ngai; 15 bato oyo nayambaki
na ndako na ngai mpe basali na ngai ya basi, bango nyonso
bakomi kotala ngai lokola mopaya, bakomi komona ngai
lokola moto oyo batikala koyeba te. 16 Nazali kobenga
mosali na ngai, kasi azali ata koyanola ngai te, atako monoko
na ngai moko nde ezali kobondela ye. 17 Solo ya monoko na
ngai ekomi kokimisa ata mwasi na ngai, bongo bandeko na
ngai moko penza bayini ngai. 18 Ata bilenge mibali ya mike
bakomi koseka ngai; soki kaka nabimi, bakomi kosambwisa
ngai. 19 Balingami na ngai nyonso ya motema bayini ngai,
bato oyo nazalaki kolinga babalukeli ngai; 20 nakomi eloko
pamba, natikali kaka poso ya nzoto mpe mikuwa, nazali
kobika kaka na misuni ya minu na ngai. 21 Balingami na
ngai, boyokela ngai mawa, nabondeli bino penza, boyokela
ngai mawa, pamba te loboko ya Nzambe ebeti ngai. 22 Mpo
na nini bozali kolandela ngai boye, ndenge kaka Nzambe
azali kolandela ngai? Botondi mosuni na ngai te? 23 Ah, soki
ata maloba na ngai ekomamaki, soki ekomamaki na buku! 24
Elingaki kokomama na ekomeli ya ebende, ya ebende oyo ya
songe penza, mpo na kotobola makomi yango na mabanga
mpo ete etikala wana mpo na libela. 25 Ngai, nayebi na ngai
malamu ete Mosikoli na ngai azali na bomoi, mpe, awa na
mokili, akotelema ya suka mpo na kokata likambo na ngai.
26 Sima na kobebisama ya poso ya nzoto na ngai, ngai,
na nzoto na ngai, nakomona Nzambe. 27 Solo, nakomona
Ye, miso na ngai moko ekomona Ye, ngai moko penza,
moto mosusu te. 28 Bino oyo bozali koloba: ‹ Tokolanda
ye ndenge nini? › Mpe bino bato oyo bomoni mabe kati na
ngai, 29 bolenga bino moko liboso ya mopanga, pamba
te mopanga ezali esalelo ya kanda mpo na masumu, mpe
bokoyeba ete kosambisama ezali. »

20 Tsofari, moto ya Naama, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Makanisi na ngai ezali kotinda ngai ete nayanola,
nakoki kovanda nye te, pamba te motema na ngai ekomi
likolo-likolo. 3 Nazali koyoka maloba mabe, maloba oyo
eyokisi ngai soni! Kasi mayele na ngai elakisi ngai maloba
ya kozongisa. 4 Solo, oyebi malamu ete wuta kala, wuta
tango batia moto na likolo ya mabele, 5 elonga ya bato
mabe ezalaka ya tango moke, mpe esengo ya moto oyo
azangi boyengebene ewumelaka kaka mwa tango moke.
6 Ata molayi na ye emati kino likolo mpe moto na ye etuti
mapata, 7 akobebisama libela lokola nyei na ye, mpe bato
oyo bakomona ye bakoloba: ‹ Azali wapi? › 8 Abungaka
lokola ndoto, mpe bakomona ye lisusu te, alimwaka lokola
na ndoto ya butu. 9 Liso oyo ezalaki kotala ye ekomona ye
lisusu te, esika oyo azalaki kovanda ekomona ye lisusu te,
10 bana na ye basengeli kofuta lomande epai ya babola,
maboko na ye ekozongisa bozwi oyo abotolaki, 11 mikuwa
na ye oyo ezalaki makasi na bolenge ekolala elongo na ye
kati na putulu. 12 Soki mabe ezali sukali na monoko na ye
mpe abombi yango na se ya lolemo na ye, 13 soki ameki
elengi na yango mpe atiki yango te, soki abombi yango na se
ya minu na ye, 14 bilei na ye ekobongwana kati na libumu na
ye, ekokoma lokola ngenge ya nyoka kati na ye. 15 Amelaki
na pamba bozwi ebele, asengeli kosanza yango; Nzambe
akofutisa ye yango. 16 Akofiba ngenge ya nyoka, lolemo
ya etupa ekoboma ye. 17 Akomona lisusu te mayi mike,
miluka, bibale, mayi oyo etiolaka makasi elongo na mafuta
ya nzoyi mpe miliki; 18 akozongisa bambuma ya mosala na
ye mobimba, akomela ata moko te, akotikala kosepela te
na litomba oyo azwaki na mombongo na ye. 19 Pamba te
anyokolaki babola mpe atikaki bango lokola bato bazangela,
abotolaki ndako ya bato na esika ya kotonga ndako na ye
moko. 20 Solo, lokoso na ye ya kozwa mingi ekosila te, akoki
komibikisa te na nzela ya bomengo na ye. 21 Ayebaki te
kopekisa lokoso ya libumu na ye, yango wana bomengo na
ye mpe ekowumela te. 22 Wana azali kati na bomengo, pasi
ekokomela ye, kilo nyonso ya pasi ekokweyela ye. 23 Wana
azali kotondisa libumu na ye, Nzambe akosopela ye kanda
makasi na Ye, mpe ekonokela ye lokola bilei. 24 Ata akimi
liboso ya ebundeli ya ebende, mbanzi ya bronze ekotobola
ye; 25 soki abimisi songe ya mbanzi yango na libale na ye
elongo na makila ya mbuma-mbuma, somo ekoyela ye. 26
Molili makasi ezali kozela libula na ye, moto makasi oyo
moto apelisi te ekozikisa ye elongo na biloko oyo ekotikala
kati na ndako na ye. 27 Likolo ekobimisa polele mabe na ye,
mabele ekotelemela ye; 28 mayi ekomema ndako na ye
mpe biloko nyonso ya ndako na ye, na mokolo ya kanda ya
Nzambe. 29 Yango nde lifuti oyo Nzambe abongisi mpo na
moto mabe, libula oyo Nzambe alaki ye. »

21 Yobo azongisaki: 2 « Yoka na bokebi maloba na
ngai, mpe tika ete yango ezala kobondisama mpo
na ngai. 3 Bokanga nanu mitema, wana nazali koloba;
soki nasilisi koloba nde bokoba na bino koseka ngai. 4
Boni, nazali kolela epai ya moto? Ndenge nini nalemba te
kokanga motema? 5 Botala ngai, bokokamwa, bokozanga
ata likambo ya koloba. 6 Soki kaka nakanisi yango, nabangi,
mpe nzoto na ngai ekomi kolenga na somo. 7 Mpo na
nini bato mabe bazali kowumela na bomoi? Mpo na nini
bakomaka mibange mpe babakisaka nguya na bango? 8
Bana na bango bazali kolendisama pembeni na bango, mpe

bakitani na bango bazali kofuluka na miso na bango. **9** Bandako na bango ebatelami mpe ezangi kobanga, fimbu na Nzambe ezali likolo na bango te. **10** Bangombe na bango ya mibali elembaka te kobotisa, bangombe na bango ya basi ebotaka kaka mpe esopaka zemi te. **11** Lokola kati na etonga ya bameme, bazali kotika bana na bango: bamoko kokima-kima, mpe bamosusu kosakana. **12** Bazali kobeta mbonda mpe lindanda, bazali kosepela na lokito ya flite; **13** bazali kolekisa mikolo na bango na bomengo, mpe bazali kokende na mboka ya bakufi na kimia. **(Sheol h7585)** **14** Nzokande, balobaka na Nzambe: ‹ Longwa mosika na biso! Tozali na posa te ya koyeba nzela na yo. **15** Nkolo-Na-Nguya-Nyonso nde nani mpo ete tosalela ye? Tokozwa litomba nini na kosambela ye? › **16** Boni, bozwi na bango ezali kati na maboko na bango moko te? Kasi mosika na ngai, likanisi ya kolanda toli ya bato mabe! **17** Mbala boni bazali koboma mwinda ya bato mabe? Mbala boni pasi ezali kokitela bango? Boni, Nzambe abombeli bango kanda na Ye? **18** Mokolo nini mopepe makasi ekomema bango lokola makasa to matiti ya kokawuka? **19** Balobaka: ‹ Nzambe apesaka etumbu ya moto mabe epai ya bana na ye. › Tika ete apesa etumbu yango epai na ye moko moto mabe, mpo ete ayeba yango! **20** Tika ete miso na ye moko emona kobebisama na ye, mpe amela kopo ya kanda ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **21** Pasi ya libota oyo etikali sima na ye ekosala ye nini tango basanza oyo bakatela ye ekomi na suka? **22** Bakoki solo koyekolisa Nzambe mayele, Ye oyo asambisaka ezala bato oyo baleki kotombolama? **23** Moko azali kokufa na makasi na ye nyonso, na kimia nyonso mpe na pasi ata moko te, **24** na nzoto sembesembe, mpe na mikuwa etonda na mafuta; **25** mosusu azali kokufa na mawa na motema, atikali ata komeka kosepela na bomengo te. **26** Nzokande, bango mibale bakolala ndenge moko na se ya mabele, mpe bankusu ekozipa bango. **27** Solo, nayebi malamu makanisi mpe mabongisi na bino, mpo na kotelemela ngai; **28** bolobaka: ‹ Wapi ndako ya mozwi? Wapi bandako oyo bato mabe bazalaki kovanda? › **29** Botunaki mituna wana te epai ya baleki nzela? Bobosani makambo oyo bayebisaki bino, **30** ete moto mabe abikaka mpe na mokolo ya pasi, akangolamaka mpe na mokolo ya kanda. **31** Nani, na miso ya moto mabe, apamelaka etamboli na ye? Nani azongiselaka ye makambo oyo asalaka? **32** Bamemaka ye na lilita, mpe bakengelaka kunda na ye. **33** Mabele ya lubwaku ezalaka malamu mpo na ye; bato nyonso batambolaka sima na ye na molongo, mpe bato ebele penza batambolaka liboso na ye. **34** Boye, mpo na nini bozali komitungisa mpo na kobondisa ngai? Pamba te kati na biyano na bino, etikali kaka lokuta. »

22 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Boni, litomba nini Nzambe akoki kozwa epai ya moto? Ezala ata moto ya bwanya, azalaka na litomba kaka mpo na ye moko. **3** Ezala soki ozali moyengebene, litomba nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kozwa, ata ozali kobongisa nzela na yo ya bosembo? **4** Boni, okanisi ete ezali mpo na boyengebene na yo nde azali kopamela yo mpe kosambisa yo? **5** Mabe na yo ezali monene te? Masumu na yo eleki ndelo te? **6** Ozalaki koluka na pamba ndanga epai ya bandeko na yo ya mibali, ozalaki kolongola bato bilamba mpe kotika bango bolumbu, **7** ozalaki kopesa mayi te na moto oyo azalaki na posa ya mayi, mpe ozalaki kopimela moto oyo azalaki na nzala bilei, **8** atako ozalaki moto monene, nkolo mabele, mpe ozalaki kovanda na mabele yango lokola moto ya lokumu; **9** ozalaki kozongisa basi bakufisa mibali maboko pamba, mpe ozalaki kosilisa makasi ya bana bitike. **10** Yango wana, mitambo ezingeli yo, kobebisama ya mbalakata ekomi kopesa yo somo, **11** molili makasi ezwi yo mpe ozali kokoka komona te, mpe mpela ezipi yo. **12** Boni, Nzambe azali te kuna na likolo, kati na Lola? Tala ndenge nini etando ya minzoto ezali likolo koleka! **13** Nzokande, ozali koloba: ‹ Nzambe ayebi nini? Akoki kosambisa kati na mapata ya molili ya boye? › **14** Mapata minene ezipi Ye, yango wana azali komona biso te, wana azali kotambola-tambola na etando ya Lola? **15** Olingi solo kotikala kaka na nzela ya kala, nzela oyo bato mabe balekelaki? **16** Kufa ememaki bango na mbalakata, mpe miboko na bango etiolaki na mpela. **17** Bazalaki koloba na Nzambe: ‹ Tika biso, biso moko! Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akosala biso nini? › **18** Nzokande, Ye nde atondisaki bandako na bango na biloko ya kitoko. Yango wana, ngai, naboyaka toli ya bato mabe. **19** Bato ya sembo bazali komona kobebisama na bango mpe bazali kosepela, bayengebene bazali koseka bango mpe bazali koloba: **20** ‹ Solo, banguna na biso babebi, moto ezikisi bomengo na bango. › **21** Zongisa boyokani na yo elongo na Ye mpe luka kimia. Na nzela wana, bomengo ekoya lisusu epai na yo. **22** Ndima malako oyo ekowuta na monoko na Ye, mpe batela maloba na Ye kati na motema na yo. **23** Soki ozongi epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, soki obengani mabe mosika ya ndako na yo, bomengo na yo ekozongela yo. **24** Bwaka wolo na yo kati na putulu, wolo na yo ya Ofiri kati na mabanga ya lubwaku; **25** bongo Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akozala wolo na yo, mpe palata oyo eleki kitoko mpo na yo. **26** Solo, okozwa esengo epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe okotombola elongi na yo epai ya Nzambe. **27** Okosambela Ye, Ye akoyoka yo, mpe okokokisa ndayi na yo. **28** Makambo oyo okokana, ekosalema, mpe pole ekongenga na nzela na yo. **29** Soki bato balembi, mpe yo olobi: ‹ Telema! › Nzambe akobikisa bango, **30** akokangola ata moto oyo asali mabe, akokangola ye penza mpo na bopeto ya maboko na yo. »

23 Yobo azongisaki: **2** « Lelo lisusu, kolela na ngai ezali bololo, loboko oyo ezali likolo na ngai eleki kolela ya motema na ngai na kilo. **3** Soki nayebaki esika nini nakoki komona Nzambe, nalingaki kokoma liboso ya kiti ya bokonzi na Ye, **4** nalingaki kotalisa, na bosembo nyonso, likambo na ngai liboso na Ye, mpe kotondisa monoko na ngai na matatoli ya solo, **5** nalingaki koyeba biyano oyo alingaki kopesa ngai, mpe kososola makambo oyo alingaki koloba na ngai. **6** Boni, alingaki kosalela nguya na Ye mpo na kosamba na ngai? Te, alingaki kutu koyokela ngai mawa! **7** Kuna, liboso na Ye, moto ya sembo akososolisa Ye likambo na ngai, mpe nakokangolama libela wuta na maboko ya mosambisi na ngai. **8** Soki nakeyi na ngambo ya este, azali kuna te; soki nakeyi na ngambo ya weste, nazali komona Ye te. **9** Tango azali na mosala na ngambo ya nor, nazali komona Ye te, tango azali kobaluka na ngambo ya sude, nazali komona Ye ata moke te. **10** Nzokande, Ye ayebi nzela oyo ngai nazali kolanda; soki ameki ngai, nakokoma lokola

wolo ya peto. **11** Makolo na ngai elandaki matambe na Ye;
natambolaki na nzela na Ye mpe natikalaki kopengwa na
yango te. **12** Napengwaki te mosika ya mateya ya bibebu na
Ye; nabatelaki yango lokola bomengo ya kitoko, koleka lipa
na ngai ya mokolo na mokolo. **13** Kasi Ye, azwaka Ye moko
mokano na Ye; nani akoki kotelemela Ye? Asalaka nyonso
oyo esepelisaka Ye. **14** Akokokisa ekateli oyo azwaki na tina
na ngai mpe ebele ya mabongisi mosusu oyo akobongisa.
15 Yango wana, liboso na Ye, nazali koyoka somo makasi;
mpe wana nazali kokanisa makambo oyo nyonso, nazali
kobanga Ye. **16** Nzambe alembisi ngai, Nkolo-Na-Nguya-
Nyonso abangisi ngai. **17** Atako bongo, molili to molili makasi
oyo ezingeli ngai ekangi ngai monoko te.

24 Mpo na nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akataka tango
te mpo na esambiselo? Mpo na nini bato oyo bayebi
Ye basengeli koluka na pamba mikolo ya boye? **2** Bato
bapusaka bandelo, bakendaka koleisa bibwele oyo bayibaki,
3 babotolaka ane ya mwana etike mpe bazwaka lokola
ndanga ngombe ya mobali ya mwasi oyo akufisi mobali; **4**
balongolaka babola na nzela, mpe batindaka na makasi
babola nyonso ya mokili ete babombama. **5** Lokola ba-ane
ya zamba, babola bakendaka tongo-tongo na mosala mpo
na koluka biloko ya kolia, kasi kaka esobe nde epesaka bana
na bango bilei; **6** bakataka matiti na bilanga mpo na bibwele
mpe balokotaka bambuma oyo etikalaka na bilanga ya vino
ya moto mabe. **7** Na butu, balalaka bolumbu mpo na kozanga
bilamba, bazangi bulangeti mpo na komifinika na tango ya
malili; **8** bapoli na mvula ya ngomba, bakangami na mabanga
mpo na kozanga esika ya kobombama. **9** Bazali kobotola
mwana etike na mabele ya mama na ye, bazali kokanga
mwana ya mobola mpo na niongo. **10** Soki bazangi bilamba,
batambolaka bolumbu; bamemaka maboke ya nzete ya ble,
kasi bazongaka kaka na nzala. **11** Bakamolaka bambuma
ya olive kati na mapango ya bato mosusu, bakamolaka
bambuma ya vino, kasi bazongaka kaka na posa ya komela.
12 Bileli ya kufa ezali koyokana wuta na mboka, mpe milimo
ya bato oyo bazoki ezali koganga mpo na koluka lisungi, kasi
Nzambe azali kopesa etumbu ata na moto moko te. **13** Bato
oyo bazali kosala bongo, bazali kotombokela pole, bayebi
nzela na Ye te mpe batambolaka ata kati na yango te. **14**
Mobomi azali kotelema na moyi mpe koboma mobola elongo
na moto akelela; na butu, azali lokola moyibi. **15** Liso ya
moto ya ekobo ezelaka ete molili ekota; amilobelaka: ‹ Moto
moko te akomona ngai, › mpe abombaka elongi na ye. **16**
Kati na molili, bato balukaka kobuka bandako ya bato; kasi
na moyi, bamikangelaka na ndako, bazali koboya pole. **17**
Mpo na bango, molili makasi ezali nde tongo, somo ya molili
ekomaka moninga na bango. **18** Nzokande bazali lokola
fulufulu likolo ya etando ya mayi, eteni ya mabele na bango
elakelami mabe epai ya bato ya mboka, yango wana moko
te azali kokende na bilanga ya vino. **19** Ndenge kokawuka
mpe moyi makasi emelaka mayi ya mvula pembe, ndenge
wana mpe mboka ya bakufi emelaka bato oyo basalaka
masumu. **(Sheol h7585)** **20** Libumu ya mama ebosanaka
bango mpe bankusu esepelaka kolia bango. Bakanisaka
bango lisusu te, pamba te mabe na bango esili kobukana
lokola nzete. **21** Bato mabe basepelisaka basi bazangi bana
mpe bato oyo babotaka te, kasi basalaka bolamu te epai ya
mwasi oyo akufisa mobali. **22** Kasi Nzambe, na nguya na Ye,
abakisaka mikolo ya banyokoli na bango; ata batombolami,
bazalaka na elikya te mpo na bomoi na bango. **23** Nzambe
apesaka bango kimia, kasi miso na Ye etalaka nzela na
bango. **24** Mpe atako sik'oyo bazali bato minene, na tango
moke bakozala lisusu te, bakokweya mpe bakokufa lokola
moto nyonso, bakokatama lokola mito ya ble. **25** Soki ezali
bongo te, nani akoki kolakisa ngai ete nazali koloba lokuta?
Nani akoloba ete maloba na ngai ezali ya pamba? »

25 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki:
2 « Bokonzi mpe somo ezali ya Nzambe; atiaka kimia
na bisika na Ye ya likolo. **3** Boni, bakoki kotanga mampinga
na Ye ya lola? Na likolo ya nani pole ya Nzambe engengaka
te? **4** Ndenge nini moto akoki kozala sembo na miso ya
Nzambe? Ndenge nini moto oyo abotami na mwasi akoki
kozala peto? **5** Soki kutu sanza ezali kongenga te, mpe
minzoto ezali peto te, na miso na Ye, **6** toloba nini mpo na
moto oyo azali se mutsopi, mpo na mwana na moto oyo
azali kaka nyama moke ya pamba! »

26 Yobo azongisaki: **2** « Ah! Tala ndenge osungi moto
oyo azangi makasi, ndenge osungi loboko oyo elembi!
3 Tala toli oyo opesi na moto azangi bwanya, mpe tala ebele
na mayele oyo olakisi! **4** Ozwi maloba oyo wapi? Molimo oyo
elobi na monoko na yo ezali ya nani? **5** Bakufi balengaka na
se ya mayi mpe ya bikelamu oyo ezalaka kuna. **6** Liboso
ya Nzambe, mboka ya bakufi ezali bolumbu, mpe libulu
ya molili ezali polele. **(Sheol h7585)** **7** Atandaka likolo na
esika oyo ezali na eloko moko te, atelemisaka mabele na
likolo ya eloko moko te, **8** akangaka mayi kati na mapata,
kasi mapata epasukaka te; **9** azipaka kiti ya bokonzi na Ye,
atandaka mapata na likolo na yango; **10** akataka mondelo
na likolo ya mayi, na suka ya pole mpe na molili. **11** Makonzi
ya Lola ezali kolenga mpe ezali kokamwa na pamela na Ye.
12 Na nguya na Ye, apasoli ebale monene; mpe na mayele
na Ye, abuki-buki Rakabe na biteni. **13** Na pema na Ye,
Likolo ekomaka kitoko, loboko na Ye etobolaka nyoka oyo
ekimaka. **14** Soki makambo wana ezali kaka ndambo moke
ya misala na Ye mpe mongongo na Ye ya se oyo toyokaka,
nani akoki kososola bakake ya nguya na Ye? »

27 Yobo akobaki koloba: **2** « Na Kombo ya Nzambe
oyo awangani bosembo na ngai, na Kombo ya Nkolo-
Na-Nguya-Nyonso oyo atungisi motema na ngai, **3** wana
ngai nazali nanu na bomoi, mpe pema ya Nzambe ezali
nanu na zolo na ngai, **4** bibebu na ngai ekoloba mabe
te, mpe lolemo na ngai ekobimisa lokuta te. **5** Ekozala
penza mabe koleka soki ngai nalongisi bino! Kino tango
nakokufa, nakotika te kotatola boyengebene na ngai, **6**
nakobatela bosembo na ngai, nakotika yango te; motema
na ngai ekotikala kosambisa ngai mokolo moko te. **7** Tika
ete bayini na ngai bazala lokola bato mabe, mpe banguna
na ngai, lokola bato bazangi bosembo! **8** Elikya nini moto
mabe azali na yango tango Nzambe azwi bomoi na ye? **9**
Boni, Nzambe ayokaki koganga na ye tango pasi ekomelaki
ye? **10** Boni, akosepela penza na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
to akobelela lisusu Nzambe tango nyonso? **11** Nakoteya
bino makambo oyo etali nguya ya Nzambe, nakobomba te
nzela ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **12** Bino nyonso, boyebi

yango malamu! Bongo mpo na nini bilobaloba ya boye? **13** Tala lifuti oyo Nzambe abongiseli moto mabe, libula oyo moto ya mobulu azwaka epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso: **14** Ata soki bana na ye ya mibali bakomi ebele, mopanga ezali lifuti na bango, bakitani na ye bakokufa na nzala, **15** bokono oyo ebomaka ekoboma bato na ye, oyo bakotikala na bomoi, mpe basi na bango oyo bakufisa mibali bakolela bango te. **16** Ata soki asangisi palata lokola putulu mpe bilamba lokola mipiku ya mabele, **17** nyonso oyo abongisi, moto ya sembo nde akolata yango, mpe bato oyo basali mabe te nde bakokabola palata na ye. **18** Ndako oyo atongi ezali makasi te lokola ndako ya limpulututu, lokola ndako ya matiti oyo mokengeli atongaka. **19** Akokufa na bozwi, kasi akosala na yango eloko moko te; tango akofungola miso, bozwi na ye nyonso ekozala lisusu te. **20** Somo ekozwa ye lokola mayi ya mpela; na butu, mopepe makasi ekopikola ye na mbalakata. **21** Wuta na ngambo ya este, mopepe makasi ekomema ye, mpe akei libela, ekopikola ye na esika na ye. **22** Bakobwakela ye makonga na mawa te, ata azali kosala makasi ya kokima loboko ya moto oyo azali kobwakela ye yango. **23** Bakobetela libebi na ye maboko, mpe bakotiola ye na piololo wuta na ndako na ye moko. »

28 Ezali na esika oyo batimolaka palata, mpe na esika oyo bapetolaka wolo. **2** Ebende ewutaka na mabele, mpe libanga oyo balekisaka na moto epesaka motako. **3** Moto asilisaka molili, alukaka kino na se, na bisika ya se penza, libanga kati na molili oyo eleki makasi, **4** atimolaka libulu mosika ya esika oyo bato bavandaka, na bisika oyo makolo ya bato ekomaka te, mosika penza na bato, adiembelaka mosika ya bato nyonso. **5** Mabele epai wapi bilei ewutaka ebongwani na se na yango lokola nde moto ezikisi yango. **6** Mabanga ya safiri ewutaka na mabanga makasi ya mabele, mpe putulu ya wolo ezalaka kati na mabele. **7** Ndeke moko te oyo eliaka misuni eyebi nzela na yango, miso ya mpongo moko te emoni yango, **8** nyama ya zamba etia nanu makolo na yango kuna te, mpe nkosi etambola nanu kuna te. **9** Moto abetaka loboko na ye na likolo ya libanga ya makasi mpe apikolaka ngomba longwa na misisa, **10** atimolaka nzela kati na mabanga, mpe miso na ye emonaka bomengo na yango nyonso, **11** akawusaka mayi ya bibale mpe abimisaka na pole biloko oyo ebombama. **12** Kasi bakoki komona bwanya wapi? Mayele evandaka wapi? **13** Moto ayebaka motuya na yango te, pamba te bakoki komona yango te kati na mokili ya bato ya bomoi. **14** Libulu ya mozindo elobi: « Ezali kati na ngai te; » mpe ebale monene elobi: « Ezali epai na ngai te. » **15** Bakoki kosomba yango te na motuya ya libanga ya wolo to na bakilo ya palata; **16** bakoki te kosomba yango na wolo ya Ofiri to na mabanga ya talo ya Onikisi to mabanga ya talo ya Safiri; **17** wolo to diama ekoki te kokokana na yango, bakoki kozwa yango te na motuya ya sani ya wolo ya kitoko. **18** Mayaka ya Karayi mpe ya Jasipe ezali na motuya te liboso na yango. Motuya ya bwanya eleki pawuni ya talo. **19** Topaze ya Kushi ekoki kokokana na yango te, mpe bakoki te kosomba yango ata na wolo ya peto. **20** Boye, bwanya ewutaka wapi? Mayele evandaka wapi? **21** Ebombami mosika na miso ya bato nyonso ya bomoi, ebombami mpe mosika na miso ya bandeke ya likolo. **22** Libebi mpe kufa elobi: « Kaka sango na yango nde ekomaki na matoyi na biso. » **23** Nzambe kaka nde ayebi nzela na yango, Ye nde kaka ayebi esika bwanya evandaka. **24** Pamba te miso na Ye emonaka kino na suka ya mokili, mpe amonaka nyonso oyo ezali na se ya Lola. **25** Tango apesaki makasi na mopepe mpe atiaki mondelo na mayi, **26** tango atiaki mobeko mpo na mvula mpe afungolaki nzela mpo na kake mpe mikalikali, **27** amonaki bwanya mpe akumisaki yango, andimaki yango mpe amekaki yango. **28** Bongo alobaki na moto: « Kotosa Nkolo, yango nde bwanya! Koboya mabe, yango nde mayele! »

29 Yobo akobaki koloba: **2** « Ah! Soki nakokaki kozala lisusu ndenge nazalaki na basanza oyo eleki, ndenge nazalaki na mikolo oyo Nzambe azalaki kobatela ngai, **3** tango mwinda na Ye ezalaki kongenga na moto na ngai, mpe tango, na pole na Ye, nazalaki kotambola kati na molili. **4** Ah! Soki nakokaki kozala lisusu ndenge nazalaki na mikolo oyo nazalaki nanu na makasi, tango bolingo ya Nzambe ezalaki kopambola ndako na ngai, **5** tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso azalaki nanu elongo na ngai bana mibali na ngai bazingelaki ngai, **6** tango nzela na ngai etondisamaki na miliki mpe libanga ezalaki kosopa mafuta ya olive mpo na ngai! **7** Tango nazalaki kokende na ekuke ya mboka mpe nazalaki kotia kiti na ngai na esika oyo bato ebele bakutanaka, **8** bilenge bazalaki komona ngai mpe bazalaki kobombama, mibange bazalaki kotelema, **9** bakambi bazalaki kozanga maloba mpe kozipa minoko na bango na maboko, **10** bato ya lokumu bazalaki kokitisa mingongo na bango mpe lolemo na bango ezalaki kokangama na minoko na bango. **11** Moto nyonso oyo azalaki koyoka ngai azalaki koloba ete nazali moto ya esengo, mpe bato nyonso oyo bazalaki komona ngai bazalaki kotatola mpo na ngai; **12** pamba te nazalaki kosunga babola oyo bazalaki kosenga lisungi, mpe mwana etike oyo azangi moto oyo akosunga ye. **13** Moto oyo akomaki pene ya kokufa azalaki kopambola ngai, mpe nazalaki kopesa esengo na motema ya mwasi oyo akufisa mobali. **14** Nazalaki kolata bosembo lokola elamba; bosembo ezalaki elamba na ngai mpe kitendi na ngai ya kokanga na moto. **15** Nazalaki miso ya mokufi miso mpe makolo ya mokakatani; **16** nazalaki tata ya moto oyo akelela, nazalaki kobundela moto oyo nayebi te; **17** nabukaki mbanga ya moto mabe mpe nabotolaki bato oyo akangaki na minu na ye. **18** Nazalaki kokanisa: ‹ Nakokufa kati na ndako na ngai moko sima na mikolo ebele lokola zelo. **19** Misisa na ngai ekoluka mayi, mpe mayi oyo ezalaka na matiti ekovanda butu mobimba na bitape na ngai. **20** Lokumu na ngai ekozongisela ngai esengo, ata tolotolo ekokoma ya sika na loboko na ngai. › **21** Bato bazalaki koyoka ngai na bokebi, bazalaki na kimia mpo na koyoka toli na ngai. **22** Sima na ngai koloba, bazalaki na liloba ya kozongisa te; maloba na ngai ezalaki kokota na esengo na matoyi na bango. **23** Bazalaki kozela ngai ndenge bazelaka mvula, mpe bazalaki komela maloba na ngai lokola mvula ya suka. **24** Soki nasekisi bango, bazalaki kondima te; kongenga ya elongi na ngai ezalaki na motuya mpo na bango. **25** Naponaki nzela mpo na bango mpe navandaki lokola mokonzi na bango; nazalaki kokonza bango lokola mokonzi kati na mampinga na ye, nazalaki lokola moto oyo azalaki kolendisa bato ya mawa. »

30 « Kasi sik'oyo, nakomi eloko ya kotiola epai ya bilenge
oyo batata na bango bazangaki tina, mpe oyo nakokaki
kutu te kopesa nzela ya kolia esika moko na mbwa na ngai,
oyo ezalaki kobatela bibwele na ngai. **2** Makasi ya maboko
na bango ekokaki kutu kosunga ngai na nini? Pamba te
basilaki makasi na nzoto, **3** bazalaki bato bakawuka na
nzala mpe na kozanga, bato oyo bazalaki kolia mabele
ya esobe mpe ezanga matiti. **4** Bazalaki kobuka matiti ya
mungwa kati na banzete mpe kolia misisa ya banzete mike.
5 Babenganaki bango kati na bato na bango, babelelaki
bango lokola miyibi. **6** Bazalaki kovanda na nzela ya mayi
ekawuka, kati na mabulu ya mabele mpe ya mabanga; **7**
bazalaki kolela lokola banyama kati na banzete mike ya
nzube, bazalaki kosangana na se ya banzete mikuse. **8** Bana
oyo batata na bango bazanga mayele mpe bazanga kombo
babenganaki bango libanda ya mboka. **9** Sik'oyo, bana na
bango ya mibali bakomi koseka ngai na banzembo, nakomi
lisapo kati na minoko na bango. **10** Bazali koyina ngai mpe
bakimi mosika na ngai, bazali na somo te ya kobwakela
ngai soyi na elongi. **11** Mpo ete Nzambe alembisi singa ya
tolotolo na ngai mpe ayokisi ngai soni, bazali komipekisa na
likambo moko te liboso na ngai. **12** Na loboko na ngai ya
mobali, lisanga ya bato mabe ezali kobundisa ngai, batie
mitambo na makolo na ngai, batie mabaku na nzela na ngai
mpo na kosala ngai mabe; **13** bakangi nzela na ngai, balongi
kobebisa ngai atako moto moko te asungaki bango. **14**
Bazali koya lokola na nzela ya lidusu ya monene, bazali
kobunda-bunda kati na ndako ebukana. **15** Somo elati ngai,
lokumu na ngai ekeyi lokola mopepe, bomengo na ngai
elimwe lokola lipata. **16** Sik'oyo, bomoi na ngai ekeyi, mpe
mikolo ya pasi ekangi ngai. **17** Butu ezali kotobola mikuwa
na ngai mpe pasi ezali kozangisa ngai pongi. **18** Na nguya
na yango, pasi ekomi lokola kingo ya nzambala na ngai. **19**
Nzambe abwaki ngai na potopoto, mpe nakomi lokola putulu
ya mabele to ya moto. **20** Oh Nzambe, nazali koganga
epai na Yo, kasi ozali kopesa ngai eyano te; natelemi, kasi
ozali kotala ngai kaka pamba. **21** Obongwani monguna ya
kanza mpo na ngai, ozali kobundisa ngai na nguya ya loboko
na Yo. **22** Omemi ngai liboso ya mopepe mpe otiki ete
mopepe yango emema ngai, bongo epumbwisi ngai mosika.
23 Nayebi ete ozali komema ngai na kufa, na esika oyo
obongisa mpo na bato ya bomoi. **24** Kasi boni, moto oyo
azali kokufa akoki kotombola ata loboko te? Moto oyo azali
na pasi, akoki te kosenga lisungi? **25** Boni, nazalaki kolela
te elongo na bato oyo bazalaki na pasi? Motema na ngai
eyokelaki babola mawa te? **26** Nazelaki esengo, kasi pasi
nde ekomeli ngai; nazelaki pole, kasi molili nde ekomeli ngai.
27 Motema na ngai ezali kobaluka kati na ngai, wuta mokolo
pasi oyo ekomeli ngai. **28** Nakomi mwindo, kasi moyi te nde
eyindisi ngai; kati na lisanga, nakomi kaka kotelema mpe
kobelela mpo na koluka lisungi. **29** Nakoma ndeko ya mbwa
ya zamba mpe moninga ya maligbanga. **30** Poso na ngai ya
nzoto eyindi mpe ekomi kokweya-kweya, mikuwa na ngai
ekawuki na moyi. **31** Lindanda na ngai etikali kaka mpo na
matanga, mpe flite na ngai, mpo na kosunga mingongo ya
baleli. »

31 « Nasalaki boyokani elongo na miso na ngai ete nalula
elenge mwasi te. **2** Pamba te, libula nini Nzambe akoki
kobongisela ngai wuta na likolo? Libonza nini Nkolo-Na-
Nguya-Nyonso akoki kotindela ngai wuta na likolo? **3** Boni,
pasi ezali mpo na bato mabe te? Kobebisama ezali mpo na
bato oyo basalaka masumu te? **4** Amoni banzela na ngai te?
Atangi matambe na ngai nyonso te? **5** Soki natambolaki na
lokuta to litambe na ngai elandaki nzela mabe, **6** tika ete
Nzambe ameka ngai na emekelo ya sembo, mpe akomona
ete ngai nasali mabe te. **7** Soki matambe na ngai ebimaki na
nzela na Ye, soki motema na ngai etambolisamaki kolanda
miso na ngai, soki maboko na ngai ekomaki mbindo, **8**
tika ete bato mosusu balia biloko oyo ngai naloni, mpe
tika ete nkona na ngai epikolama! **9** Soki motema na ngai
ekosamaki na mwasi to soki natalaki na makanisi mabe
ekuke ya mozalani na ngai, **10** tika ete mwasi na ngai atutela
moto mosusu ble mpe tika ete mibali mosusu basangisa
na ye nzoto. **11** Pamba te elingaki kozala likambo ya soni,
mpe lisumu ya boye ebongi na esambiselo ya basambisi.
12 Ezali moto oyo ezali kozikisa kino na kobebisama mpe
ekoki kobebisa bomengo na ngai nyonso. **13** Soki nasalelaki
na bosembo te bawumbu na ngai ya mibali mpe ya basi
tango bazwaki ngai mabe, **14** nakosala nini soki Nzambe
asambisi ngai? Nakopesa eyano nini tango akotuna ngai
ndenge nini nabandaki kosala? **15** Ezalaki Ye te oyo asalaki
ngai kati na libumu ya mama na ngai nde asalaki bango?
Ngai na bango, tozalaki lolenge moko te kati na mabumu ya
bamama na biso? **16** Soki nakokisaki te posa ya mobola to
soki nalembisaki miso ya mwasi oyo akufisa mobali, **17** soki
nabombaki lipa na ngai mpo na ngai moko to nakabolaki
yango te na bana bitike, **18** —nzokande wuta bolenge na
ngai, nazalaki kobokola bana bitike lokola tata na bango; mpe
wuta mbotama na ngai, nazalaki kolakisa nzela na mwasi
oyo akufisa mobali— **19** soki namonaki mobola kokufa na
kozanga bilamba to moto akelela kozanga bilamba, **20** bongo
motema na ye epambolaki ngai te na ndenge nazipaki ye na
bilamba oyo ewutaki na bibwele na ngai, **21** soki natombolaki
loboko na ngai mpo na kosala mwana etike mabe, wana
nayebaki ete nazali na nguya liboso ya basambisi, **22** tika
ete loboko na ngai elongwa na lipeka na ngai to ebukana!
23 Pamba te nazalaki kobanga etumbu ya Nzambe, mpe
nakokaki te kosala eloko liboso ya lokumu na Ye. **24** Soki
natiaki elikya na ngai na wolo to nalobaki na wolo ya kitoko:
‹ Ozali ekimelo na ngai, › **25** soki nasepelaki na ebele ya
bozwi na ngai, bomengo oyo maboko na ngai esalaki, **26** soki
natalaki moyi na kongenga na yango to sanza kotambola na
nkembo, **27** soki motema na ngai ekosamaki na nkuku, mpe
maboko na ngai epesaki yango beze ya lokumu, **28** wana
elingaki lisusu kozala mbeba oyo ebongi na esambiselo ya
basambisi, pamba te nalingaki kowangana Nzambe oyo
azali na Likolo. **29** Soki nasepelaki na pasi ya monguna
na ngai to nagangaki na esengo na likama oyo ekomelaki
ye, **30** soki napesaki nzela na monoko na ngai ete esala
lisumu na kosenga kufa ya monguna na ngai na nzela ya
maloba ya kolakela mabe; **31** soki bato ya libota na ngai
balobaka te: ‹ Nani oyo atondaki te na misuni ya banyama
ya Yobo? › **32** Soki mopaya moko te alalaki libanda, pamba
te ekuke na ngai ezalaki ya kofungwama tango nyonso mpo
na moleki nzela, **33** soki nabombaki lisumu na ngai ndenge
Adamu asalaki to nabombaki yango na motema na ngai, **34**
pamba te nabangaki bato mpe nabangaki ete mabota etiola

ngai, yango wana nakangaki monoko mpe nakokaki kobima
libanda te! 35 Ah, soki nazalaki ata na moto oyo akokaki
koyoka ngai! Yango nde sik'oyo liloba na ngai ya suka. Tika
ete Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayanola ngai! Tika ete moto
oyo afundi ngai akoma na mokanda makambo oyo afundeli
ngai! 36 Solo, nalingaki komema yango na lipeka na ngai,
nalingaki kolata yango lokola motole, 37 nalingaki kotalisa
Ye makambo nyonso oyo nasalaki, nalingaki kopusana pene
na Ye lokola mokambi.— 38 Soki mabele na ngai eboyi ngai,
soki mikala na yango elelaki, 39 soki naliaki bambuma na
yango na ofele to soki natungisaki bankolo na yango, 40 tika
ete banzube ebima na esika ya ble, mpe matiti mabe ebima
na esika ya orje. » Oyo nde suka ya maloba ya Yobo.

32 Bato wana misato batikaki koyanola Yobo, pamba
te azalaki komimona sembo na miso na ye moko. 2
Kasi Eliwu, mwana mobali ya Barakeyeli, moto ya libota
ya Buzi mpe ya etuka ya Rami, asilikelaki Yobo makasi,
pamba te amimonaki sembo koleka Nzambe. 3 Asilikelaki
mpe baninga misato ya Yobo, pamba te balongaki te kopesa
Yobo eyano oyo esengeli; nzokande bakweyisaki Nzambe.
4 Eliwu awelaki te koloba moto ya liboso epai ya Yobo,
pamba te baninga wana misato ya Yobo bazalaki mikolo
na ye na mibu ya mbotama. 5 Kasi tango Eliwu amonaki
ete bato wana misato bazali lisusu na likambo ya koloba te,
asilikaki makasi. 6 Boye Eliwu, mwana mobali ya Barakeyeli,
moto ya libota ya Buzi, alobaki: « Nazali leki na mibu ya
mbotama, mpe bino bozali mikolo; yango wana nazalaki
kobanga mpe nazangaki makasi ya koloba na bino makambo
oyo ngai nayebi. 7 Nazalaki komilobela: ‹ Bato oyo bazali
na mibu ebele ya mbotama bakoyeba koloba, pamba te
kozala na mibu ebele epesaka bwanya. › 8 Nzokande, kati
na moto, ezali nde molimo, ezali pema ya Nkolo-Na-Nguya-
Nyonso nde epesaka moto boyebi. 9 Ezali kaka mibange
te nde bazali na bwanya, mpe ezali kaka bampaka te nde
basosolaka makambo oyo ezali sembo. 10 Yango wana
nalobi: Boyoka ngai, ngai mpe nakoloba na bino makambo
oyo nayebi. 11 Tango bino bozalaki koloba, ngai nazalaki
koloba te, nazalaki koyoka makanisi na bino, wana bozalaki
koluka makambo ya koloba. 12 Nalandaki bino na bokebi
nyonso; moko te kati na bino amoni mabe ya Yobo, moko te
kati na bino alongi makanisi ya Yobo. 13 Boloba te: ‹ Tomoni
bwanya; Nzambe kaka nde akoki kolonga ye, kasi moto te. ›
14 Lokola Yobo alobaki maloba na ye epai na ngai te, ngai
mpe nakosalela makanisi na bino te mpo na kozongisela
ye eyano. 15 Bayoki soni, batikali ata na liloba moko te ya
koloba, makambo ya koloba esili bango na minoko! 16 Boni,
nasengeli sik'oyo kozela, awa bazangi maloba to basuki
wana mpe bakangi minoko? 17 Ngai mpe nakoloba sik'oyo,
nakoloba makambo oyo nayebi. 18 Lokola maloba ebele
etondi kati na ngai, motema na ngai ezali kopela lokola moto.
19 Kati na ngai, nazali lokola mbeki ya vino oyo ezali kotoka,
lokola mbeki ya vino ya sika oyo ekomi pene ya kopasuka.
20 Nakoloba mpo ete motema na ngai ekita, nakofungola
bibebu na ngai mpo ete nayanola. 21 Nakopona bilongi te,
nakobondela mpe moto moko te; 22 pamba te, soki nayebaki
kobondela bato, Mokeli na ngai alingaki kolongola ngai mbala
moko.

33 Kasi sik'oyo, Yobo, yoka maloba na ngai, tia matoyi
mpo na koyoka maloba na ngai! 2 Tala, nafungoli
monoko na ngai, maloba na ngai ezali na songe ya lolemo. 3
Maloba na ngai ewuti na motema ya sembo, bibebu na ngai
ezali penza koloba makambo oyo ngai nayebi. 4 Molimo ya
Nzambe asalaki ngai, pema ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
epesi ngai bomoi. 5 Boye soki okoki, yanola ngai, mibongisa
mpo na komekana na ngai. 6 Nazali kaka lokola yo liboso ya
Nzambe; ngai mpe nawutaki na putulu. 7 Boye, somo na
ngai ebangisa yo te, mpe monene ya loboko na ngai epanza
yo te. 8 Kasi olobaki na matoyi na ngai— mpe nazali nanu
koyoka makelele ya maloba na yo— 9 ‹ Nazali sembo, nasali
masumu te; nazali peto, namemi na ngai ngambo te. › 10
Nzokande, Nzambe amoni mbeba kati na ngai, azali kozwa
ngai lokola monguna na Ye. 11 Akangi makolo na ngai na
bibende, azali kononga banzela na ngai nyonso. 12 Kasi,
kati na nyonso oyo, ngai nalobi, ozali na elonga te, pamba te
Nzambe azali monene koleka moto. 13 Mpo na nini ozali
kosamba na Ye? Alimbolaka tina ya misala na Ye epai ya
moto moko te. 14 Nzokande, Nzambe alobaka, na lolenge
moko to na lolenge mosusu, kasi moto asosolaka yango te.
15 Alobaka kati na ndoto, kati na emoniseli ya butu, tango
bato bazwaka pongi makasi wana balali na mbeto; 16 boye,
akoki kofungola matoyi ya bato mpe kobeta sete na makebisi
oyo azali koloba, 17 mpo na kotia moto mosika ya misala na
ye ya mabe mpe kobatela ye na lolendo, 18 mpo na kobatela
molimo na ye mpo ete ekufa te, mpe bomoi na ye mpo
ete ebebisama te na mopanga. 19 Nzokande, moto akoki
mpe, mbala mosusu, koteyama na mbeto na ye, na nzela ya
kobela mpe ya minyoko ya tango nyonso kati na mikuwa na
ye. 20 Boye, azali kosepela lisusu na lipa te, mpe motema
na ye ekomi koboya bilei oyo alingaka mingi. 21 Nzoto na ye
ekawuki na pamba, mpe mikuwa na ye, oyo ebombama,
ebimi. 22 Molimo na ye ezali kopusana pene ya kunda, mpe
bomoi na ye, pene ya bamemi sango ya kufa. 23 Nzokande,
soki ekoki kozala ata na anjelu moko, kati na ba-anjelu nkoto
moko, mpo na koyebisa na moto makambo oyo ezali sembo,
24 tika ete asalela ye ngolu mpe aloba: ‹ Bikisa ye ete akota
te kati na libulu ya kufa, nasili kofuta niongo mpo na kosikola
ye, › 25 nzoto na ye ekokoma lisusu sembesembe lokola
na tango ya bolenge na ye, ekozonga ndenge ezalaki na
bomwana na ye. 26 Akosambela Nzambe, akozwa ngolu na
miso na Ye, akomona Nzambe na miso mpe akoganga na
esengo. Nzambe akozwa ye lisusu lokola moto ya sembo.
27 Boye akoyemba na miso ya bato mpe akoloba: ‹ Nasalaki
masumu mpe natambolaki na bosembo te, kasi nazwi lifuti
oyo nasengelaki kozwa te. 28 Nzambe akangoli molimo
na ngai na libulu ya kufa, mpe nakowumela kati na pole
na esengo. › 29 Nzambe asalaka makambo oyo nyonso
epai ya moto mbala mibale to mpe mbala misato, 30 mpo
na kolongola molimo na ye na libulu ya kufa, mpo ete pole
ya bomoi ekoka kongenga likolo na ye. 31 Yobo, fungola
matoyi, vanda kimia mpe yoka ngai! Nazali na makambo ya
koloba na yo. 32 Kasi soki ozali na likambo ya koloba, yebisa
ngai yango, pesa ngai eyano, mpe ngai nakolongisa yo. 33
Soki te, vanda kimia mpe yoka ngai, mpe ngai nakoteya yo
bwanya. »

34 Eliwu azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Bino bato
ya bwanya, boyoka maloba na ngai; bino bato ya
mayele, boyoka ngai! **3** Pamba te litoyi nde esosolaka
maloba ndenge lolemo emekaka bilei. **4** Tososola mpo na
biso moko makambo ya sembo, toyekola elongo makambo
oyo ezali malamu. **5** Tala makambo oyo Yobo azali koloba: ‹
Nasali mabe te, kasi Nzambe aboyi kolongisa ngai. **6** Atako
nazali sembo, bazali kozwa ngai lokola mokosi; atako nasali
mabe te, likonga na Ye ezokisi ngai pota oyo esilaka te. › **7**
Nani azali lokola Yobo, oyo amelaka kotiolama lokola mayi?
8 Atambolaka elongo na banyokoli ya bato, asanganaka na
bato mabe. **9** Pamba te alobi: ‹ Ezali na litomba te epai na
moto, na koluka kosepelisa Nzambe. › **10** Boye, bino bato
ya mayele, boyoka ngai! Ekoki kosalema te ete Nzambe
asala mabe; ekoki kosalema te ete Nkolo-Na-Nguya-Nyonso
asala makambo oyo ezangi bosembo. **11** Azongiselaka
moto na moto kolanda misala na ye, apesaka na moto na
moto kolanda etamboli na ye. **12** Te, Nzambe akoki kosala
mabe te, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kobuka bosembo
te. **13** Nani akomisaki Ye Mokonzi ya mokili? Nani apesaki
Ye bokonzi likolo ya mokili mobimba? **14** Soki Nzambe
azalaki kaka kokanisa mpo na Ye moko, mpe soki abatelaki
kati na Ye moko molimo na Ye mpe pema na Ye, **15** bato
nyonso balingaki kokufa elongo, mpe moto nyonso alingaki
kozonga putulu. **16** Soki ozali na boyebi, yoka maloba
oyo; yoka makambo oyo nazali koloba. **17** Boni, moto oyo
ayinaka bosembo akoki solo kozala mokonzi? Okokweyisa
solo Nkolo-Na-Bosembo mpe Nkolo-Na-Nguya? **18** Ezali Ye
nde alobaka na bakonzi: ‹ Bozali bato pamba, › mpe na bato
ya lokumu: ‹ Bozali bato mabe? › **19** Aponaka bilongi ya
bakambi te, mpe asalelaka bazwi bolamu te mpo na bozwi na
bango koleka babola, pamba te bango nyonso basalemaki
na maboko na Ye. **20** Bato bazali kokufa mbala moko, kati
na butu; bazali kobunda-bunda mpe kolimwa, bato ya nguya
bazali kolongwa atako loboko ya moto etindiki bango te. **21**
Miso na Ye ezali likolo ya banzela ya bato, amonaka etamboli
na bango nyonso. **22** Ezala molili, ezala libulu ya kufa, eloko
moko te ekoki kobomba bato mabe. **23** Nzambe azali na
posa ya kolanda-landa bato te mpo ete bakoka koya liboso
na Ye mpo na kosambisama. **24** Abomaka bato ya makasi
ata soki aluki koyeba tina te mpe atiaka bato mosusu na esika
na bango. **25** Pamba te ayebi misala na bango, akweyisi
bango na butu moko, mpe babebisami. **26** Apesaka bango
etumbu lokola bato mabe na esika oyo bato nyonso bakoki
komona, **27** pamba te baboyaki kolanda Ye mpe kososola
banzela na Ye. **28** Bakomisaki koganga ya babola kino epai
ya Nzambe, mpe koganga ya banyokolami eyokanaki epai
na Ye. **29** Kasi soki avandi kimia, nani akokweyisa Ye? Soki
abombi elongi na Ye, nani akoki komona Ye? Nzokande,
akengelaka bikolo mpe bato **30** mpo na kopekisa bato mabe
ete bakamba mokili te mpe batiela bato mitambo te. **31** Soki
moto moko alobi na Nzambe: ‹ Nasali mabe, nazwi etumbu
ya masumu na ngai, kasi nakosala lisusu mabe te. **32** Lakisa
ngai makambo oyo nazali kokoka komona te; soki nasali
mabe, nakozongela yango lisusu te. › **33** Boni, Nzambe
akoki kopesa yo etumbu? Nayebi ete ondimi na yo te. Yo nde
osengeli kozwa mokano, kasi ngai te! Yebisa ngai makambo
oyo yo oyebi. **34** Bato ya mayele mpe bato ya bwanya
oyo bazali koyoka ngai balobaki: **35** ‹ Yobo azali koloba na
boyebi te, maloba na ye ezali na tina te. › **36** Oh! Tika ete
Yobo asambisama kino na suka mpo ete apesa biyano lokola
moto mabe! **37** Pamba te, na lisumu na ye, azali kobakisa
kotomboka, azali kotia tembe kati na biso mpe azali kokoba
kobakisa maloba mpo na kotelemela Nzambe. »

35 Bongo Eliwu alobaki: **2** « Boni, okanisi ete yango ezali
sembo? Olobi: ‹ Nazali sembo liboso ya Nzambe.
› **3** Nzokande, ozali koloba: ‹ Nakozwa nini, litomba nini
nakozwa soki nasali masumu te? › **4** Nalingi kopesa yo
eyano, yo elongo na baninga na yo. **5** Tombola miso na
likolo mpe tala; mona ndenge mapata ezali likolo na yo. **6**
Soki osali masumu, ekosala Nzambe nini? Soki masumu
na yo ezali ebele, ekosala Ye nini? **7** Soki ozali sembo,
okopesa Ye nini to akozwa nini na loboko na yo? **8** Mabe na
yo ekokomela kaka bazalani na yo, bosembo na yo ezali na
litomba kaka epai ya bana na bato. **9** Bato bazali kolela
na se ya mokumba ya minyoko, bazali koganga na se ya
motema makasi ya bato minene. **10** Kasi moto moko te azali
koloba: ‹ Nzambe Mokeli na ngai, Ye oyo apesaka banzembo
ya esengo na butu, **11** Ye oyo ateyaka biso koleka banyama
ya mokili mpe akomisaka biso mayele koleka bandeke ya
likolo, azali wapi? › **12** Ata bagangi, Nzambe akoyanola
te, mpo na lolendo ya bato mabe. **13** Pamba te, Nzambe
ayokaka te maloba na bango ya pamba, Nkolo-Na-Nguya-
Nyonso azalaka ata na bokebi na yango te. **14** Nzokande, yo
ozali komeka koloba ete ozali komona Ye te, ete ozwi nanu
eyano te na kolela na yo epai na Ye. **15** Mpe sik'oyo, soki
kanda ya Nzambe eyei nanu likolo na yo te mpe soki Ye
azali nanu kobosana maloba na yo ya soni, **16** elingi koloba
ete yo, Yobo, ofungoli monoko na yo kaka na pamba mpe
otondisi yango na maloba ya bozoba. »

36 Eliwu abakisaki lisusu: **2** « Yokela ngai nanu moke,
nalingi koteya yo, nazali na makambo mingi mosusu
ya koloba na tina na Nzambe. **3** Tala, nazali kozwa mosika
boyebi na ngai mpo na kobundela mpe kolongisa Mokeli na
ngai. **4** Yeba malamu ete maloba na ngai ezali ya lokuta te,
ezali moto na boyebi ya solo nde azali pene na yo. **5** Tala
monene ya Nzambe! Kasi atiolaka na Ye bato te, nguya na
Ye emonanaka na nzela ya mikano na Ye ya makasi. Azali
na nguya, mpe mikano na Ye ebongwanaka te. **6** Atikaka
moto mabe te kozala na bomoi, alongisaka banyokolami, **7**
alongolaka miso na Ye te likolo ya bayengebene, avandisaka
bango na kiti ya bokonzi elongo na bakonzi mpe atombolaka
bango mpo na libela. **8** Kasi soki bato bakangami na
minyololo to na basinga ya minyoko, **9** atalisaka bango
mabe oyo basali, mpe masumu oyo basalaka mpo na lolendo
na bango. **10** Afungolaka bango matoyi mpo na kokebisa
bango mpe atindaka bango kotika mabe. **11** Soki batosi
mpe basaleli Ye, bakolekisa mikolo na bango oyo etikali
na bomengo, mpe mibu na bango na esengo. **12** Kasi
soki batosi Ye te, bakokufa na mopanga mpe bakosila
mpo na kozanga boyebi. **13** Bato oyo bayebi Nzambe te
mpe mitema na bango etondisami na kanda, babelelaka
Nzambe te tango akangaka bango minyololo. **14** Bakufaka
na bolenge, basukisaka bomoi na bango kati na mibali oyo
bamipesaka na kindumba ya bule. **15** Kasi bato oyo bazali
konyokwama, akangolaka bango na nzela ya minyoko na

bango, afungolaka bango matoyi na nzela ya pasi. **16** Yo
mpe, Nzambe alekisi yo na nzela ya nkaka mpe ya pasi
mpo na kovandisa yo na esika ya pole, esika oyo ezangi
mitungisi; akotondisa mesa na yo na biloko ya kitoko. **17**
Kasi soki sik'oyo ozali kosala lokola moto mabe, etumbu
mpe kosambisama ekokweyela yo. **18** Tika ete elakeli mabe
oyo etelemeli yo etinda yo te na kotomboka! Boni, okoki
kopesa kanyaka na bato ebele? Kasi kopengwa te! **19** Boni,
bozwi na yo ezali solo na motuya mpo na kokangola yo?
Ezala mabanga na yo ya wolo to makasi na yo nyonso,
boni, ekokoka solo kokangola yo? **20** Kozala na posa te ya
butu oyo elongolaka bato kati na bandako na bango. **21**
Mibatela ete okweya na mabe te, pamba te osepeli na mabe
koleka minyoko. **22** Tala, Nzambe azali Mokonzi ya nguya na
Ye, nani ateyaka koleka Ye? **23** Nani akengelaka etamboli
na Ye? Nani akoki koloba na Ye: ‹ Ozali kosala mabe? ›
24 Kanisa kokumisa misala na Ye, misala oyo bato bazali
kokumisa na banzembo. **25** Bato nyonso bamonaka yango,
batalaka yango na mosika. **26** Tala ndenge nini Nzambe
azali monene! Tososolaka yango te. Moto moko te akoki
kotanga motango ya mibu na Ye. **27** Abendaka mayi epai na
Ye, na mapata; akomisaka yango mvula, mvula oyo enokaka
mpe etondisaka bibale. **28** Mapata ekweyisaka yango, mpe
enokisaka yango likolo na ebele ya bato. **29** Nani akoki
kososola ndenge Nzambe apanzaka mapata mpe ndenge
bakake ebimaka wuta na ndako na Ye? **30** Tala ndenge
abetisaka bakake likolo ya bato mpe atondisaka mozindo ya
ebale monene. **31** Na nzela ya biloko oyo nyonso, Nzambe
asambisaka bikolo mpe apesaka bilei ebele. **32** Atondisaka
maboko na Ye mibale na mikalikali, akotinda yango na esika
oyo Ye aponi. **33** Makelele ya bakake epesaka sango ya
koya na Ye, ata kutu bibwele esosolaka koya na Ye.

37 Mpo na yango, motema na ngai ezali kolenga mpe
ezali kobeta makasi lokola nde elingi kobima na esika
na yango. **2** Yoka! Yoka makelele ya mongongo na Ye,
makelele oyo ezali kobima na monoko na Ye. **3** Azali kotinda
yango na mokili mobimba, mpe kake na Ye kino na suka
ya mokili. **4** Sima na yango, konguluma na Ye ekoyokana,
akoganga makasi na mongongo ya bokonzi na Ye; akokanga
mikalikali ya monoko na Ye te, wana mongongo na Ye ezali
koyokana. **5** Na nzela ya mongongo na Ye ya makasi,
Nzambe asalaka bikamwa, asalaka makambo minene,
makambo minene oyo mayele na biso ekoki kososola te.
6 Alobaka na mvula ya pembe: ‹ Sopana na mabele. ›
Alobaka bongo lisusu na mvula ya makasi: ‹ Sopana. › **7**
Boye, atiaka kashe na loboko ya moto nyonso mpo ete moto
nyonso ayeba misala na Ye. Atondisaka bato nyonso na
somo ya nguya na Ye. **8** Banyama ezongaka na bandako na
yango mpe evandaka kati na libulu na yango. **9** Mopepe
makasi ewutaka na ngambo ya sude, malili mpe mipepe, na
ngambo ya nor. **10** Na mopepe oyo ebimaka na monoko ya
Nzambe, mayi ebongwanaka libanga mpe bitima ya mayi
ekondaka. **11** Atondisaka mapata na mayi, mpe pole na Ye
epanzaka mapata ya mvula. **12** Na makasi na Ye, mapata
ebalukaka na bangambo nyonso mpo na kokokisa nyonso
oyo Ye atindaka yango kosala kati na mokili. **13** Ezalaka
mpo na kopesa etumbu na mokili to mpo na kopambola
yango. **14** Yoka, Yobo! Telema mpe sosola bikamwa ya
Nzambe. **15** Oyebi ndenge nini Nzambe akambaka mapata,
mpe ndenge nini angengisaka mikalikali na Ye na mapata?
16 Oyebi ndenge nini mapata evandaka malamu? Ezali
bikamwa ya Ye-Oyo-Akoka-Na-Boyebi-Nyonso. **17** Bilamba
na yo ezali na moto, nzokande mabele ezali konyokwama
na mopepe ya midi. **18** Boni, okoki solo kosunga Nzambe
mpo na kotanda likolo elongo na Ye, likolo oyo ezali makasi
lokola talatala ya ebende banyangwisa na moto? **19** Yebisa
biso makambo oyo tosengeli koloba na Ye; tokoki koloba
likambo moko te mpo na molili na biso. **20** Boni, basengeli
koyebisa Ye ete nalingi koloba? Basengeli koyebisa Ye mpo
ete ayeba yango? **21** Na pwasa, moto moko te azali komona
lisusu pole; ebombami kati na mapata. Kasi soki mopepe
eleki, elongoli yango nyonso. **22** Kongenga lokola wolo
ezali koya wuta na ngambo ya nor. Nzambe avandi kati na
nkembo ya somo. **23** Azali Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, tokoki
te kokoma esika Ye azali; azali monene na nguya mpe na
solo; azali Mokonzi ya sembo, akoki konyokola te moto oyo
azali sembo. **24** Yango wana bato basengeli kokumisa Ye,
kasi Ye atiaka miso na Ye te likolo ya bato oyo bakanisaka
ete bazali bato ya bwanya. »

38 Yawe ayanolaki Yobo kati na mopepe makasi: **2** «
Nani azali kobebisa mabongisi na ngai na maloba
ezanga tina? **3** Lata mokaba na yo lokola elombe mobali;
nakotuna yo mituna mpe okoyanola ngai. **4** Ozalaki wapi
tango ngai nasalaki mabele? Yebisa ngai soki ozali mayele.
5 Nani akataki mondelo na yango, oyebi ye? Nani amekaki
molayi na yango na singa? **6** Makolo ya makonzi na yango
evandi likolo ya nini? Nani atiaki libanga na yango ya songe,
7 tango minzoto ya tongo ezalaki koyemba elongo mpe
tango bana na Nzambe bazalaki koganga na esengo? **8**
Nani akangaki ebale monene na bikuke ya makasi tango
yango ebimaki wuta na mabele, **9** tango nakomisaki mapata
elamba na yango, mpe molili, singa ya kokangela yango,
10 tango natielaki yango bandelo, tango natielaki yango
bikuke ya makasi, **11** tango nalobaki: ‹ Okosuka kino awa,
kasi mosika te; awa nde ekosukela mbonge ya lolendo na
yo? › **12** Boni, osili kopesa tongo mitindo to osili kolakisa
tongo-tongo esika na yango, **13** mpo ete esimba bandelo
ya mokili mpe ebimisa bato mabe? **14** Mabele ebongwani
lokola potopoto oyo batia kashe, mpe nyonso emonani lokola
elatisami elamba. **15** Bazangisi bato mabe pole mpe babuki
loboko oyo etombwami mpo na kosala mabe. **16** Osila
kokoma kino na etima ya ebale monene? Osila kotambola na
se ya libulu ya molili? **17** Boni, basila kolakisa yo bikuke ya
kufa? Osila komona bikuke ya elilingi ya kufa? **18** Miso na
yo esila komona kino na bitando monene ya mokili? Loba
yango soki oyebi makambo oyo nyonso. **19** Wapi nzela oyo
ememaka na pole? Bongo molili ezalaka wapi **20** mpo ete
omema yango na bisika na yango mpe oyeba banzela oyo
ememaka na esika oyo evandaka? **21** Solo, oyebi yango
malamu, pamba te osilaki kobotama mpe motuya ya mikolo
na yo ezali ebele. **22** Boni, osila kokoma na esika oyo
babombaka mvula ya pembe mpe na esika oyo babombaka
mvula ya mabanga? **23** Nabombaki yango mpo na tango ya
pasi mpe mpo na mikolo ya bitumba. **24** Na nzela nini pole
ebimaka mpe mopepe ya ngambo ya este epanzanaka?
25 Nani atimola nzela mpo na mvula makasi, nani apasola

nzela mpo na mokalikali ya bakake **26** mpo na konokisa
mvula na esika oyo ezanga bato, na esika ya esobe oyo
bato bavandaka te, **27** mpo na kosopa mayi na bisika oyo
ezanga bato mpe ekawuka, mpe mpo na kobotisa matiti ya
mobesu? **28** Boni, mvula ezali nde na tata? Nani abotaki
matanga ya mamwe? **29** Libumu ya nani ebotaki mayi ya
libanga? Nani abotaki londende oyo ewutaka na likolo? **30**
Tango nini mayi ekomaka libanga mpe likolo ya mayi ya
mozindo ekomaka libanga? **31** Okoki kokanga na singa
Minzoto sambo esika moko to kofungola basinga ya Minzoto
minei? **32** Okoki kobimisa bilembo ya Zodiake na tango na
yango mpe kokamba Ngombolo elongo na bana na yango?
33 Oyebi mibeko ya likolo? Okolonga kokokisa bokonzi na
yango na mokili? **34** Okoki kotombola mongongo na yo na
mapata mpo ete mayi ebele ezipa yo? **35** Okoki kotinda
bakake ete ebima na banzela na yango mpe eloba na yo: ‹
Tala biso oyo? › **36** Nani atia bwanya na motema ya moto to
nani apesa soso mayele? **37** Nani azali na bwanya mpo na
kotanga mapata mpe kosopa mayi ya nzungu ya likolo **38**
mpo ete putulu etiola elongo lokola ebende oyo enyangolami
na moto mpe mpo ete maboke ya mabele ekangama esika
moko? **39** Boni, yo nde okokoka koboma nyama mpo na
nkosi ya mwasi mpe kosilisa nzala ya bana na yango **40**
tango elalaka kati na mabulu na yango mpe emilengelaka
na se ya banzete ya makasa ebele? **41** Nani abongiselaka
yanganga bilei tango bana na yango egangaka epai ya
Nzambe mpe tango eyengaka-yengaka mpo na kozanga
bilei?

39 Oyebi tango nini bantaba ya ngomba ebotaka? Osila
komona ndenge mboloko ebotaka? **2** Osila kotanga
basanza oyo ewumelaka na zemi? Oyebi tango oyo ebotaka?
3 Ekogumbama, ekobota bana na yango mpe ekolongwa
na pasi na yango ya kobota. **4** Bana na yango ekozwa
makasi, ekokola na libanda, ekokende mosika mpe ekozonga
lisusu te. **5** Nani akangoli ane ya zamba? Nani apesi
yango bonsomi? **6** Ngai nde napesi yango esobe lokola
ndako, mpe mabele ya mungwa lokola esika ya kovanda. **7**
Esekaka makelele ya bingumba mpe eyokaka te mongongo
ya motambolisi ya mpunda. **8** Etambolaka na ngomba mpo
na koluka bilei mpe elukaka na bokebi matiti nyonso ya
mobesu. **9** Mpakasa ekoki kondima kosalela yo? Ekoki
kolekisa butu na elielo na yo ya banyama? **10** Okoki kokanga
mpakasa na singa ya ebende oyo ebalolaka mabele? Ekoki
kolanda yo mpo na kotondisa mabwaku na mabele? **11**
Okotia solo elikya na yo kati na yango, mpo ete makasi na
yango ezali monene? Okotikela yango mosala na yo? **12**
Okotiela yango solo motema mpo na komemela yo bambuma
mpe kosangisa yango na etutelo na yo? **13** Mapapu ya
maligbanga efungwamaka na esengo nyonso, kasi, boni,
lipapu mpe nsala na yango ekokani na oyo ya nkongi?
14 Maligbanga ebwakaka maki na yango na mabele mpe
etikaka yango ete ezwa moto ya mabele, **15** kasi ebosanaka
ete lokolo ekoki kopanza yango mpe banyama ya zamba
ekoki konyata-nyata yango. **16** Enyokolaka bana na yango
makasi lokola nde ezali bana na yango te, emonaka na
yango motema pasi te lokola nde esali mosala ya mpunda,
17 pamba te Nzambe apimeli yango bwanya mpe apesi
yango mayele te. **18** Nzokande soki etelemi mpe ebandi
kopota mbangu, ekoseka ata mpunda mpe motambolisi
na yango. **19** Boni, yo nde moto opesa mpunda makasi
mpe olatisa kingo na yango pwale ya milayi? **20** Yo moto
opumbwisaka yango lokola libanki? Lolendo ya mongongo
kitoko na yango epesaka somo. **21** Mpunda enyataka na
makasi nyonso maboke ya mabele, esepelaka na makasi
na yango mpe ekendaka liboso ya bibundeli. **22** Eyokaka
somo te, ebangaka eloko moko te, ezongaka sima te liboso
ya mopanga, **23** tango saki ya mbanzi eninganaka likolo
na yango elongo na likonga oyo ezali kopela moto mpe
mopanga. **24** Epumbwaka na kanda mpe epanzaka mabele,
evandaka kimia te soki kelelo ebeti. **25** Soki kelelo ebeti,
egangaka: ‹ Ah! › Na mosika, eyokaka solo ya bitumba,
koganga ya bakambi ya basoda mpe makelele ya bitumba.
26 Boni, ezali na mayele na yo nde kombekombe epumbwaka
mpe etandaka mapapu na yango na ngambo ya sude? **27**
Na mitindo na yo nde mpongo emataka likolo mpe esalaka
zala na yango na likolo? **28** Evandaka mpe etongaka ndako
kati na mabanga, na esika ya kaka, na songe ya libanga. **29**
Wuta na likolo, emonaka nyama ya kolia, miso na yango
emonaka na mosika. **30** Bana na yango emelaka makila.
Esika ebembe ezali, mpongo ezali wana. »

40 Yawe ayanolaki Yobo: **2** « Boni, moto oyo atiaka
tembe na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki koteya Ye?
Tika ete oyo azali koswanisa Nzambe ayanola Ye! » **3** Yobo
azongiselaki Yawe: **4** « Tala ngai, nazali se ekelamu ya
pamba, eyano nini nakoki kopesa Yo? Natie loboko na ngai
na monoko. **5** Nalobaki mbala moko, kasi nakoyanola lisusu
te; na mbala ya mibale, nakobakisa lisusu eloko te. » **6**
Yawe alobaki na Yobo wuta na mopepe makasi: **7** « Kanga
mokaba na loketo na yo lokola elombe mobali; nakotuna yo
mituna, mpe okoyanola ngai. **8** Olingi kotiola bosembo na
ngai? Okani kokweyisa ngai mpo ete yo moko omilongisa? **9**
Ozali na loboko lokola oyo ya Nzambe? Mongongo na yo
ekoki konguluma makasi lokola oyo ya Ye? **10** Lata nkembo
mpe kongenga, milatisa lokumu mpe monene! **11** Sopa
nguya ya kanda na yo likolo ya bato, tala bato nyonso ya
lolendo liboso na yo mpe kitisa bango! **12** Tala bato nyonso
ya lolendo, yokisa bango soni! Nyata-nyata bato mabe na
esika oyo bazali. **13** Kunda bango nyonso kati na putulu,
zipa bilongi na bango na esika ya kobombama. **14** Boye,
ngai moko nakopesa yo lokumu, pamba te loboko na yo ya
mobali ekoki mpo na kobikisa yo. **15** Tala ngubu: nakelaki
yango ndenge nakelaki yo, kasi eliaka kaka matiti lokola
ngombe. **16** Tala makasi oyo ezali kati na loketo na yango,
nguya oyo ezali kati na misuni ya libumu na yango! **17**
Ekembisaka mokila na yango lokola nzete ya sedele; misisa
ya mipende na yango elingama-lingama; **18** mikuwa na
yango ezali lokola bibende ya bronze; mipanzi na yango
ezali lokola biteni ya bibende. **19** Ezali ekelamu ya liboso
ya Nzambe, kasi Mokeli na yango atieli yango mopanga
pene. **20** Ngomba ezali kopesa yango matiti ya kolia, esika
oyo banyama nyonso ya zamba esakanaka. **21** Elalaka na
se ya banzete ya mike-mike, na se ya matiti oyo ezalaka
pembeni ya mayi mpe na potopoto. **22** Banzete ya mike-
mike ebombaka yango na se ya elili na yango, banzete ya
pepiliye ezingeli yango. **23** Soki mayi ya ebale etomboki,
yango ebangaka te; ata mayi ya Yordani esopaneli yango na

monoko, evandaka kaka kimia. **24** Boni, moto akoki kokanga
yango na motambo na tango ezali kotala to kotobola yango
zolo na ndobo, mpo na kobenda yango?

41 Boni, okoki koloba ngando na ndobo? Okoki kokanga
lolemo na yango na singa? **2** Okoki kokanga yango
singa ya kekele na zolo? Okoki kotobola mbanga na yango
na ndobo? **3** Boni, ekobondela yo mingi? Ekoloba na yo
maloba ya boboto? **4** Ekoki kosala boyokani elongo na yo
mpo ete ekoma mowumbu na yo mpo na libela? **5** Okoki
kosakana na yango lokola ndeke? Okoki kokanga yango
na singa mpo na kosepelisa bana na yo ya basi? **6** Boni,
lisanga ya balobi mbisi bakoki kosala na yango mombongo?
Bakoki kokabola yango epai ya bateki? **7** Okoki kotobola
mokongo na yango na makonga? Okoki kotobola moto na
yango na ndobo oyo bakangelaka bambisi? **8** Tia loboko na
yo na likolo na yango: soki okanisi etumba oyo okutani na
yango, okozongela lisusu te kotia loboko na yo na likolo na
yango. **9** Liboso ya ngando yango, elikya nyonso ya kolonga
ekomaka pamba; soki kaka omoni yango, okweyi na somo.
10 Moto moko te ya tembe akoki kotungisa yango; boye nani
akoki kotelemela ngai? **11** Nani adefisaki ngai eloko mpo ete
nafuta niongo na ye? Nyonso oyo ezali na se ya Lola ezali
ya ngai. **12** Nakoki kokanga monoko te mpo na kozanga
kolobela biteni na yango ya nzoto, makasi na yango mpe
kitoko ya nzoto na yango. **13** Nani asila kolongola ngando
poso na yango ya nzoto? Nani asila kokatisa kati-kati ya
milongo mibale ya minu na yango? **14** Nani asila kofungola
bibebu ya monoko na yango? Minu na yango etonda na
somo. **15** Mokongo na yango esalema na milongo mibale
ya nguba, ekangama elongo na ezipelo ya mabanga. **16**
Ekangama moko na mosusu, mpe mopepe ekoki koleka kati
na yango te. **17** Ekangama moko na mosusu, esimbama
elongo mpe ekoki kokabwana te. **18** Soki ekosoli, zolo
na yango ekobimisa pole; mbuma ya miso na yango ezali
lokola moyi ya tongo. **19** Moto makasi mpe moto mike-
mike ebimaka na monoko na yango. **20** Milinga ebimaka na
zolo na yango lokola na mbeki oyo ezali kotoka to lokola
nzungu ya ebende ya moto. **21** Pema na yango epelisaka
makala ya moto, lolemo ya moto ebimaka na monoko na
yango. **22** Makasi na yango evandi na kingo na yango, mpe
somo ebimaka liboso na yango. **23** Masusa ya poso ya
nzoto na yango ekangama elongo, elendisama makasi mpe
eninganaka te. **24** Motema na yango ezali makasi lokola
libanga, makasi lokola libanga oyo banikelaka bambuma.
25 Soki etelemi, bato ya makasi babangaka, mpe somo
ekimisaka bango. **26** Soki obeti yango ezala mopanga,
likonga to mbeli, ekosala yango eloko te. **27** Emonaka
ebende lokola lititi, bronze lokola nzete epola. **28** Mbanzi
ekimisaka yango te, mpe mabanga oyo babwakaka na nzela
ya ebambelo mabanga ezali lokola poso ya loso mpo na
yango. **29** Makonga ezali lokola matiti mpo na yango, mpe
esekaka makelele ya makonga mike-mike. **30** Se ya libumu
na yango etonda na banzube, etambolaka lokola ebende oyo
ebalolaka mabele. **31** Eningisaka mayi ya mozindo lokola
mayi oyo ezali kotoka na nzungu, ekomisaka ebale monene
lokola nzungu oyo batokiselaka malasi. **32** Engengisaka
nzela na sima na yango lokola suki ya pembe likolo ya
mayi. **33** Na mokili, nyama moko te ekokani na yango; mpe
ebangaka te. **34** Ebangaka te kobundisa banyama minene,
ezali mokonzi ya banyama nyonso ya lolendo. »

42 Yobo azongiselaki Yawe: **2** « Nayebi ete okoki kosala
makambo nyonso; eloko moko te ekoki kotelemela
mabongisi na Yo. **3** Olobaki: ‹ Nani akoki komema molili na
mabongisi na Ngai, na nzela ya maloba na ye, oyo ezanga
tina? › Solo, nazalaki kolobela makambo oyo nayebaki te,
makambo ya kokamwa penza mpo na ngai, makambo oyo
nasosolaki te. **4** Olobaki na ngai: ‹ Yaka sik'oyo, nalingi
koloba; nalingi kotuna yo motuna, bongo okopesa ngai
eyano. › **5** Matoyi na ngai eyokaki makambo oyo bazalaki
koloba na tina na Yo; kasi sik'oyo, miso na ngai emoni Yo.
6 Yango wana, ngai moko, nazali komiyokela mawa mpe
namileli, namikitisi kino na putulu ya mabele mpe na putulu
ya moto. » **7** Sima na Yawe koloba makambo oyo epai ya
Yobo, alobaki na Elifazi, moto ya Temani: « Kanda na Ngai
engaleli yo mpe baninga na yo mibale, pamba te bolobi
na bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na
Ngai, alobaki. **8** Kasi sik'oyo, bokamata bangombe sambo
ya mibali mpe bameme sambo ya mibali; bokende epai ya
Yobo, mosali na Ngai, botumba mbeka mpo na bino moko.
Yobo, mosali na Ngai, akobondela mpo na bino; mpe mpo
na kondima na ye, nakoyamba libondeli na ye mpo ete
nasalela bino te kolanda bozoba na bino. Pamba te bolobi na
bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na Ngai,
alobaki. » **9** Boye Elifazi, moto ya Temani; Bilidadi, moto ya
Shuwa, mpe Tsofari, moto ya Naama, basalaki makambo oyo
Yawe atindaki bango kosala; mpe Yawe ayambaki libondeli
ya Yobo. **10** Sima na Yobo kosambela mpo na baninga
na ye, Yawe atalisaki ye lisusu bolamu mpe apesaki ye
bomengo mbala mibale koleka oyo azalaki na yango liboso.
11 Bandeko na ye nyonso ya mibali mpe ya basi, elongo na
bato nyonso oyo bayebaki ye liboso, bayaki mpe baliaki na
ye elongo kati na ndako na ye; bakabolaki na ye mawa mpe
balendisaki ye na tina na pasi nyonso oyo Yawe atindelaki
ye, mpe moko na moko kati na bango apesaki ye mbongo
moko ya ebende ya palata mpe lopete moko ya wolo. **12**
Yawe apambolaki suka ya Yobo koleka ebandeli ya bomoi na
ye. Azalaki na bameme nkoto zomi na minei, bashamo nkoto
motoba, bangombe nkoto mibale mpe ba-ane nkoto moko.
13 Azalaki na bana mibali sambo mpe bana basi misato. **14**
Mwana na ye ya liboso ya mwasi, Yemima; ya mibale, Ketsia;
mpe ya misato, Kereni-Apuki. **15** Kati na mokili mobimba,
ezalaki te na basi kitoko koleka bana basi ya Yobo. Tata na
bango apesaki bango libula ndenge moko na bandeko na
bango ya mibali. **16** Sima na yango, Yobo awumelaki lisusu
na bomoi mibu nkama moko na tuku minei; amonaki bana na
ye mpe bakitani na ye kino na molongo ya minei. **17** Mpe
Yobo akufaki na kimobange makasi mpe atondaki na mikolo.

Banzembo

1 Esengo na moto oyo alandaka te toli ya bato mabe,
atelemaka te na nzela ya bato ya masumu, mpe avandaka
te esika moko na batioli, **2** kasi asepelaka na mibeko ya
Yawe mpe akanisaka yango butu mpe moyi. **3** Azali lokola
nzete oyo balona pene ya mayi, oyo ebotaka mbuma na
eleko na yango, mpe makasa na yango ekawukaka te; misala
na ye nyonso etambolaka malamu. **4** Kasi ezali bongo te mpo
na bato mabe! Bazali lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe
epanzaka. **5** Yango wana bato mabe bakolonga te kotelema
na kosambisama, mpe bato ya masumu bakowumelaka te
kati na lisanga ya bato ya sembo. **6** Solo, Yawe ayebi nzela
ya bato ya sembo, kasi nzela ya bato mabe ememaka na
libebi.

2 Mpo na nini bikolo ezali kosala makelele mpe bato bazali
kosala makita ya pamba? **2** Bakonzi ya mokili batomboki,
mpe bakambi basangani mpo na kotelemela Yawe elongo
na mopakolami na Ye. **3** Bazali koganga elongo: « Tokata
minyololo na bango mpe tomikangola na bokonzi na bango!
» **4** Kasi Ye oyo avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi kuna na
likolo aseki, Yawe atioli bango. **5** Agangeli bango na kanda,
apelisi kanda makasi na Ye mpo na bango, alobi: **6** « Ezali
Ngai nde natiaki mokonzi na Ngai na Siona, ngomba na Ngai
ya bule. » **7** Nakosakola mobeko ya Yawe. Alobaki na ngai:
« Ozali Mwana na Ngai ya mobali, na mokolo ya lelo, nakomi
Tata na Yo. **8** Senga Ngai, mpe nakokomisa bikolo libula
na Yo, basuka ya mokili bozwi na Yo. **9** Okoyangela yango
na bokonzi ya ebende, okopanza yango lokola mbeki ya
mabele. » **10** Yango wana, bino bakonzi, bozala na mayele;
bino bayangeli ya mokili, boyoka likebisi oyo. **11** Bosalela
Yawe na kobanga mpe bosepela na kolenga. **12** Bopesa
Mwana na Ye beze, noki te akosilika mpe bokokufa na nzela
na bino, pamba te kanda na Ye epelaka noki. Esengo na
bato oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango.

3 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki kokima
Abisalomi, mwana na ye. Oh Yawe, banguna na ngai
bazali motango boni! Banguna boni oyo bazali kobundisa
ngai! **2** Ebele bazali koloba na tina na ngai: « Nzambe
akobikisa ye te! » **3** Nzokande Yo, Yawe, ozali nguba mpe
nkembo na ngai, Yo nde omatisaka lokumu na ngai. **4**
Nabelelaka Yawe, mpe ayanolaka ngai wuta na ngomba na
Ye ya bule. **5** Nalalaka mpe nazwaka pongi; nalamukaka
lisusu, pamba te Yawe azali makasi na ngai. **6** Nakobanga
te atako ebele ya bankoto bazingeli ngai na bangambo
nyonso. **7** Yawe, telema! Nzambe na ngai, kangola ngai!
Beta banguna na ngai nyonso bambata, buka bato mabe
minu. **8** Kokangolama na ngai ewutaka na Yawe. Tika ete
lipamboli na Yo ewumela kati na bato na Yo.

4 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi; ezali ya koyemba na lindanda. Nzambe, bosembo
na ngai, soki nabeleli Yo, yanola ngai. Kangola ngai na pasi,
salela ngai ngolu, mpe yoka libondeli na ngai. **2** Bino bato,
kino tango nini bokoyokisa nkembo na ngai soni? Kino tango
nini bokomisepelisa na makambo ya pamba mpe bokolanda
makambo ya lokuta? **3** Boyeba ete Yawe abulisi mpo na Ye
moko mosali oyo azali sembo na miso na Ye; Yawe ayokaka
ngai tango nabelelaka Ye. **4** Soki bosiliki, bosalaka masumu
te; soki bolali na mbeto, bolukaka kososola makambo mpe
bovandaka kimia. **5** Bobonzaka bambeka kolanda mibeko
mpe botiaka elikya na bino kati na Yawe. **6** Bato mingi
bazali kotuna: « Nani akomemela biso bolamu? » Oh Yawe,
ngengisela biso elongi na Yo. **7** Tondisa motema na ngai na
esengo soki bafuluki na bambuma ya ble elongo na vino ya
sika. **8** Nakolala mpe nakozwa pongi na kimia, pamba te, Yo
moko Yawe, osalaka ete navanda na kimia.

5 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi; ezali ya koyemba na flite. Oh Yawe, yoka maloba
na ngai, sosola tina ya kolelalela na ngai. **2** Mokonzi na
ngai mpe Nzambe na ngai, yoka koganga na ngai wana
nazali kosenga lisungi, pamba te nazali kobondela nde Yo.
3 Yawe, na tongo, oyokaka mongongo na ngai; na tongo,
nabelemaka mpo na kosenga epai na Yo mpe nazelaka. **4**
Pamba te ozali Nzambe te oyo asepelaka na mabe, mpe
moto mabe akoki kutu te kovanda elongo na Yo. **5** Bato
ya lolendo bakoki te kotelema liboso na Yo. Oyinaka bato
nyonso oyo basalaka mabe. **6** Obomaka bato oyo balobaka
lokuta. Yo, Yawe, oyinaka babomi mpe bakosi. **7** Kasi mpo
ete bolingo na Yo eleki monene, nakoki kokota kati na Ndako
na Yo, nakoki kofukama mpo na botosi epai ya Tempelo
na Yo ya bule. **8** Yawe, tambolisa ngai na bosembo na Yo,
pamba te nazali na banguna; bongisa nzela oyo olingi ete
natambola na yango. **9** Minoko na bango elobaka kaka
lokuta, mitema na bango etondi na mabe. Minoko na bango
ezali lokola bakunda ya kofungwama, mpe bakosaka na
nzela ya lolemo na bango. **10** Oh Nzambe, katela bango
etumbu. Tika ete mabongisi na bango ebotela bango libebi.
Bengana bango mpo na ebele ya masumu na bango, pamba
te batombokeli nde Yo. **11** Kasi tika ete bato nyonso oyo
bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango bazalaka na
esengo tango nyonso, tika ete bayembaka mpo na esengo,
bomoi na bango mobimba. Batela bango mpo ete bato oyo
balingaka Kombo na Yo basepelaka kati na Yo. **12** Oh Yawe,
solo, opambolaka bato ya sembo mpe ozingelaka bango na
nzela ya ngolu na Yo lokola na nzela ya nguba.

6 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi;
ezali ya koyemba na lindanda ya basinga mwambe.
Yawe, kopesa ngai etumbu te na kanda na Yo, kopesa ngai
etumbu te na kanda makasi na Yo. **2** Yawe, yokela ngai
mawa, pamba te nazangi makasi. Yawe, bikisa ngai na
bokono, pamba te mikuwa na ngai elembi. **3** Molimo na ngai
ezali kotungisama makasi; bongo Yo, Yawe, kino tango nini?
4 Yawe, zongela ngai, mpe kokangola ngai, bikisa ngai, mpo
na bolingo na Yo. **5** Pamba te bakufi bakoki lisusu te kotatola
Kombo na Yo te! Mpe kati na mboka ya bakufi, nani akoki
kokumisa Yo? **(Sheol h7585)** **6** Kolela elembisi ngai nzoto.
Butu nyonso, nalelaka na mbeto na ngai, mpe napolisaka na
mpinzoli, esika oyo nalalaka. **7** Miso na ngai ebebi mpo na
mawa; ezali lisusu komona malamu te likolo ya banyokoli
na ngai. **8** Bino nyonso oyo bosalaka mabe, bolongwa
liboso na ngai, pamba te Yawe ayoki kolela na ngai. **9** Yawe
ayanoli mabondeli na ngai mpe ayambi losambo na ngai. **10**
Banguna na ngai nyonso bakoyoka soni, mpe somo monene

ekokanga bango; bakozonga na sima mpe bakoyoka mbala
moko soni.

7 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya mawa
oyo Davidi ayembelaki Yawe na tina na Kushi, moto ya
libota ya Benjame. Yawe, Nzambe na ngai, nabombamaka
kati na Yo; bikisa ngai mpe kangola ngai liboso ya bato
nyonso oyo balukaka koboma ngai. **2** Soki te, bakopasola
ngai lokola nkosi mpe bakokata ngai na biteni, mpe moto
akozala te mpo na kosunga ngai. **3** Yawe, Nzambe na ngai,
soki nasalaki makambo oyo bazali kopamela ngai mpo na
yango, mpe soki ezali na mabe na maboko na ngai, **4** soki
nasalaki moninga na ngai mabe, soki nabotolaki na makasi
mpe kaka na pamba, biloko ya moyini na ngai; **5** wana
tika ete monguna na ngai alanda mpe akanga ngai, tika
ete asakanela bomoi na ngai mpe abebisa lokumu na ngai.
6 Yawe, telema na kanda na Yo, telemela kotomboka ya
banguna na ngai. Nzambe na ngai, telema, kata likambo
na ngai. **7** Tika ete bikolo esangana zingazinga na Yo,
kasi Yo, konza bango wuta na Kiti na Yo ya Bokonzi. **8**
Tika ete Yawe asambisa bikolo. Yawe, longisa ngai kolanda
bosembo na ngai, kolanda bozangi pamela na ngai, Yo-
Oyo-Oleki-Likolo. **9** Yo Nzambe ya sembo oyo ososolaka
mozindo ya mayele mpe ya mitema, sukisa kanza ya bato
mabe mpe yikisa moto ya sembo mpiko. **10** Nzambe-Oyo-
Aleki-Likolo azali nguba na ngai, abikisaka bato ya sembo.
11 Nzambe azali Mosambisi ya sembo, asilikaka mikolo
nyonso. **12** Soki alembisi kanda na Ye te, akopelisa minu
ya mopanga na Ye, akobongisa mpe akobeta tolotolo na
Ye. **13** Abongisaka bibundeli oyo ebomaka mpe asalaka
ete makonga na Ye ekoma kozikisa. **14** Moto nyonso oyo
abongisaka kosala mabe alukaka ndenge nini koyokisa bato
pasi mpe abebisaka boyokani; **15** atimolaka libulu, kasi ye
moko nde akweyaka kati na yango. **16** Pasi oyo ayokisaka
bato ezongelaka ye moko, mpe mabe na ye ekweyaka na
moto na ye moko. **17** Nakokumisa Yawe mpo na bosembo na
Ye, mpe nakosanzola Yawe-Oyo-Aleki-Likolo na banzembo.

8 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi; ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati. Oh
Yawe, Nkolo na biso, Kombo na Yo ezali monene kati na
mokili mobimba! Ovandisi nkembo na Yo kati na Lola. **2**
Na nzela ya masanzoli ya bana mpe bana mike, otelemisi
ndako batonga makasi, mpo na kotelemela bayini na Yo mpe
kokanga monoko ya monguna mpe ya moto oyo alingaka
kozongisa mabe na mabe. **3** Tango natalaka Lola na Yo,
mosala ya misapi na Yo, sanza mpe minzoto oyo otia, **4**
namitunaka: Moto azali nini mpo ete okanisa ye, mpe moto
azali nani mpo ete obatela ye? **5** Osalaki ye moke koleka ba-
anjelu mpe olatisaka ye motole ya nkembo mpe ya lokumu;
6 otia ye moyangeli ya misala ya maboko na Yo, otia nyonso
na se ya matambe na ye: **7** bameme, bantaba, bangombe
mpe banyama ya zamba, **8** bandeke ya likolo, mbisi ya
ebale monene mpe nyonso oyo etambolaka na bibale. **9** Oh
Yawe, Nkolo na biso, Kombo na Yo ezali monene kati na
mokili mobimba!

9 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Nakosanzola Yawe na motema na ngai mobimba,
nakotatola misala minene na Yo nyonso. **2** Nakozala na
esengo mpe nakosepela kati na Yo, nakoyemba mpo na
lokumu ya Kombo na Yo-Oyo-Oleki-Likolo. **3** Banguna na
ngai bazongaka sima, bakweyaka mpe balimwaka liboso na
Yo. **4** Pamba te, okataki likambo na ngai mpe olongisaki
ngai, ovandi na Kiti ya Bokonzi lokola Mosambisi ya sembo.
5 Opamelaki bikolo mpe obomaki moto mabe, olimwisaki
kombo na bango mpo na libela. **6** Banguna na ngai balimwa
mpo na libela; opanzaki bingumba na bango kino bakanisa
bango lisusu te. **7** Yawe akonzaka mpo na libela, atia Kiti
na Ye ya Bokonzi mpo na kokata makambo ya bato. **8**
Akonzaka mokili na bosembo, akataka makambo ya bato na
alima. **9** Yawe azali ebombamelo mpo na bato oyo bazali
konyokolama, mpe ndako makasi mpo na tango ya pasi.
10 Bato oyo bayebi Kombo na Yo batiaka elikya na bango
kati na Yo; pamba te, Yo Yawe, osundolaka te bato oyo
balukaka Yo. **11** Boyembela Yawe oyo avandaka kati na
Siona banzembo ya masanzoli; bopanza sango ya misala na
Ye kati na bikolo. **12** Pamba te Yawe azongisaka mabe na
mabe mpo na makila oyo esopani, akanisaka koganga ya
banyokolami. **13** Yawe, yokela ngai mawa, tala ndenge nini
bayini na ngai bazali konyokola ngai, mpe kangola ngai wuta
na bikuke ya kufa; **14** mpo ete napanza sango ya lokumu na
Yo kati na bikuke ya Siona, mboka kitoko, mpe nasepela
na lobiko na Yo kuna. **15** Bapagano bakweyi na libulu oyo
batimolaki, makolo na bango ekangami na mitambo oyo
bango moko basalaki. **16** Yawe amilakisi na nzela ya misala
na Ye ya bosembo; bato mabe bakangami na mitambo oyo
bango moko basalaki. **17** Bato mabe, bikolo nyonso, oyo
bakanisaka Nzambe te, bakokende na mboka ya bakufi.
(Sheol h7585) **18** Kasi Nzambe akotikala te kobosana mobola,
mpe elikya ya banyokolami ekotikala seko na seko. **19** Yawe,
telema! Tika ete moto alonga te; tika ete bapagano basamba
liboso na Yo! **20** Yawe, tika ete somo ekanga bango; tika ete
bapagano bayeba ete bazali na bango kaka bato!

10 Yawe, mpo na nini otelemi mosika? Mpo na nini
obombami na tango ya pasi? **2** Na lolendo na ye,
moto mabe oyo akangami na mabongisi na ye anyokolaka
mobola. **3** Pamba te moto mabe amikumisaka na tina na
posa makasi ya motema na ye, apambolaka moto oyo azali
na lokoso mpe afingaka Yawe. **4** Na lolendo na ye, moto
mabe alobaka: « Nzambe azalaka te. » Kati na makanisi na
ye nyonso, ezali na esika te mpo na Nzambe. **5** Misala na ye
ekendeke liboso tango nyonso, asalaka keba te na mikano
na Yo, Yawe; atiolaka banguna na ye nyonso. **6** Amilobelaka:
« Eloko moko te ekotikala kolengisa ngai. » Alapaka ndayi
boye: « Moko te akotikala kosala ngai mabe. » **7** Monoko
na ye etonda na bilakeli mabe, lokuta mpe mangungu;
abongisaka kaka pasi mpe mabe. **8** Abombamaka pene ya
bamboka. Wuta na bisika oyo abombamaka, abomaka moto
oyo asali mabe te. Miso na ye ezelaka na kobombama bato
ya koboma. **9** Abombamaka lokola nkosi kati na evandelo
na yango, abombamaka mpo na kokanga moto oyo azangi
nguya; akangaka moto oyo azangi nguya na kotindika ye
pembeni ya motambo. **10** Agumbaka ye mpe avandisaka
ye na mabele, mpe akweyaka na se ya bokonzi na ye. **11**
Amilobelaka: « Nzambe akotikala koyeba te, abombaka
elongi na Ye mpe akotikala komona te. » **12** Oh Yawe,
telema. Nzambe, sembola loboko na Yo, kanisa babola.

13 Mpo na nini moto mabe afinga Nzambe? Mpo na nini
amilobela: « Nzambe akopesa ngai etumbu te? » 14 Pamba
te, Yo Nzambe, omoni pasi ya banyokolami; otalaka pasi na
bango mpe ozwaka yango kati na loboko na Yo. Banyokolami
bamipesaka epai na Yo oyo osungaka bana bitike. 15 Bebisa
nguya ya moto mabe, pesa moto ya misala mabe etumbu
mpo na mabe na ye, mpo ete emonana lisusu te. 16 Yawe
azali Mokonzi mpo na seko, bapagano bakozala lisusu te kati
na mokili na Ye. 17 Yawe, oyokaka posa ya banyokolami,
olendisaka bango, mpe oyokaka koganga na bango, 18 mpo
na kolongisa mwana etike mpe monyokolami; boye, bato ya
mokili bakobangisa lisusu te.

11 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Kati na Yawe, nazali koluka ebombamelo.
Ndenge nini bokoka koloba na ngai: « Kimela na ngomba na
bino lokola ndeke? » 2 Pamba te, tala, bato mabe babendaka
batolotolo na bango, batiaka bambanzi na bango na singa
mpo na kobamba yango longwa na molili bato oyo bazali na
mitema sembo. 3 Soki miboko ebukani, moto ya sembo
akoki kosala nini? 4 Yawe azali kati na Tempelo na Ye ya
bule; Yawe avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi kati na Lola.
Azali kotala bato nyonso; mpe miso na Ye ezali kososola
mozindo ya mitema na bango. 5 Yawe atalaka mozindo ya
moto ya sembo, kasi ayinaka makasi moto mabe elongo na
moto oyo asepelaka na mobulu. 6 Tika ete akweyisela bato
mabe makala ya moto, sofolo ya moto! Mpe mopepe ya moto
ekozala libula na bango. 7 Pamba te Yawe azali sembo,
alingaka bosembo. Bato ya sembo bakomona elongi na Ye.

12 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi; ya koyemba na lindanda ya basinga mwambe.
Yawe, sunga biso! Pamba te bayengebene bazali lisusu
te; bato ya kotiela motema bazali lisusu te kati na bana
na bato. 2 Bato nyonso bazali kokosana bango na bango,
bazali kolobana maloba ya sukali, kasi mitema na bango
ezali sembo te. 3 Tika ete Yawe aboma bato nyonso oyo
balobaka maloba ya sukali mpe batondi na lolendo, 4 ba-oyo
balobaka: « Tokolonga na nzela ya lolemo na biso, bibebu
na biso ekolobela biso; nani akoluka kozala nkolo na biso?
» 5 Yawe alobi: « Mpo ete bazali konyokola babola mpe
kolelisa bato oyo bakelela, natelemi sik'oyo mpo na kobikisa
batiolami. » 6 Maloba ya Yawe ezalaka peto lokola palata
oyo balekisi na moto mpe bapetoli mbala sambo. 7 Yo,
Yawe, okobatela bato oyo bakelela, okobikisa biso mpo na
libela liboso ya bato mabe. 8 Bato mabe batambolaka na
bonsomi bipai na bipai soki bato bapesi bozoba lokumu.

13 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. 2 Yawe, kino tango nini okobosana ngai mpo
na libela? Kino tango nini okobomba elongi na Yo mpo ete
namona Yo te? 3 Kino tango nini nakozala mawa-mawa
kati na motema na ngai mpe nakomitungisa mikolo nyonso?
Kino tango nini monguna na ngai akolonga ngai? 4 Yawe,
Nzambe na ngai, tala mpe yanola ngai. Sala ete miso na ngai
emona malamu; soki te, nakokufa, 5 bongo monguna na
ngai akoloba: « Nalongi ye, » mpe bayini na ngai bakosepela
soki nakweyi. 6 Kasi ngai, natie elikya na ngai kati na bolingo
na Yo, mpe motema na ngai ezali kosepela kati na lobiko na
Yo. Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe, pamba te asaleli
ngai bolamu.

14 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Bazoba bamilobelaka: « Nzambe azali te. »
Makanisi na bango esila kobeba, basalaka makambo ya
nkele, mpe moko te asalaka bolamu. 2 Wuta na Likolo,
Yawe atalaka bato mpo na koluka koyeba soki ezali ata
na moko oyo azali na mayele, oyo atalelaka Nzambe. 3
Bango nyonso babunga nzela, bango nyonso bamibebisa;
moko te asalaka bolamu, ata moto moko te! 4 Boni, bato
wana nyonso ya misala mabe bayebi eloko te? Bato baliaka
bato na ngai ndenge baliaka lipa, babelelaka Yawe te! 5
Somo monene ekangi bango, pamba te Nzambe azali kati na
bato ya sembo. 6 Bino, bato ya misala mabe, bobebisaka
mabongisi ya mobola kasi Yawe azali ebombamelo na ye. 7
Tika ete lobiko ya Isalaele ebimela na Siona! Tango Yawe
akobongisa bato na Ye, bakitani ya Jakobi bakosepela, mpe
Isalaele ekozala na esengo.

15 Nzembo ya Davidi. Yawe, nani akoki kovanda kati
na Ndako na Yo ya bule? Nani akoki kowumela na
ngomba na Yo ya bule? 2 Ezali moto oyo azangi pamela,
oyo asalaka makambo ya sembo mpe alobaka solo ndenge
ezali kati na motema na ye; 3 oyo akoselaka moninga
makambo te, asalaka ye mabe te, mpe ayokisaka ye pasi te;
4 asanganaka te na moto oyo asalaka mabe, kasi apesaka
lokumu na moto oyo atosaka Yawe; akokisaka ndayi na ye
atako ekopesa ye pasi, mpe abongolaka mokano na ye te; 5
asengaka mileki te soki adefisi mbongo, andimaka kanyaka
te mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe te. Moto nyonso
oyo atambolaka bongo akotikala kopengwa te.

16 Nzembo ya Davidi. Nzambe, batela ngai, pamba te
nabombami kati na Yo. 2 Nalobaka na Yawe: « Ozali
Nkolo na ngai, Yo moko kaka nde ozali bolamu na ngai. » 3
Natatolaka na tina na basantu oyo bazali kati na mboka ete
bazali penza bato minene oyo nasepelaka na bango makasi.
4 Bato oyo bapotaka mbangu mpo na koluka bolamu epai
ya banzambe mosusu bakomona pasi mingi. Nakosopa te
mbeka na bango ya makila epai ya banzambe ya lolenge
wana mpe nakotanga bakombo na yango te na bibebu na
ngai. 5 Yawe, Yo moko kaka nde ozali libula mpe bomoi
na ngai; ozali ndanga ya bozwi na ngai. 6 Nazwi etando
ya motuya makasi, ezali libula ya kitoko penza mpo na
ngai! 7 Nakopambola Yawe oyo apesaka ngai toli mpe,
ezala na butu, angengisaka makanisi na ngai. 8 Natalelaka
Yawe tango nyonso, pamba te azali pene na ngai mpo ete
naningana te. 9 Yango wana motema na ngai etondi na
esengo, molimo na ngai ezali kosepela, nzoto na ngai mpe
ekopema na kimia. 10 Oh Yawe, okosundola ngai te kati na
mboka ya bakufi, okotika mpe te ete mosantu na Yo apola.
(Sheol h7585) 11 Okolakisa ngai nzela ya bomoi; okotondisa
ngai na esengo kati na bozalisami na Yo, elongo na bilengi
ya suka te na ngambo ya loboko na Yo ya mobali.

17 Libondeli ya Davidi. Oh Yawe, yoka ngai! Kolela na
ngai ezali sembo! Yoka koganga na ngai! Landa
malamu libondeli na ngai, oyo ezali kobimela te na bibebu
ya lokuta. 2 Tika ete, na mitindo na Yo, bosembo na ngai

emonisama solo mpe miso na Yo emona oyo ezali alima! **3** Soki otali malamu motema na ngai, soki olandeli ngai ata na butu mpe omeki ngai, okomona ete nasalaki mabongisi ya mabe te, monoko na ngai ebukaki mobeko te. **4** Ata tango bato bamekaki kopesa ngai kanyaka, nabatelaki kaka maloba na Yo mpo ete natambola te na banzela ya bato ya masumu. **5** Matambe na ngai ezalaka kaka na banzela na Yo, napengwaka te. **6** Nzambe na ngai, nabelelaka Yo, pamba te oyanolaka ngai. Yoka libondeli na ngai. **7** Yo oyo obikisaka mpe okangolaka, na nzela ya loboko na Yo ya mobali, bato oyo bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango, lakisa ngai misala kitoko ya bolingo monene na Yo. **8** Batela ngai lokola mbuma ya liso, bomba ngai na se ya mapapu na Yo, **9** mosika ya bato mabe oyo bazali konyokola ngai, mosika ya banguna na ngai oyo bazingeli ngai. **10** Bakomisi mitema na bango makasi, mpe bazali koloba na lolendo. **11** Bazali kolanda ngai, basili kozingela ngai, mpe bazali koluka ndenge nini kobwaka ngai na mabele. **12** Bazali lokola nkosi oyo etondi na posa makasi ya kokanga nyama, lokola nkosi ya kanda makasi kati na ebombamelo na yango. **13** Yawe, telema, kutana na bango mpe bebisa bango; na nzela ya mopanga na Yo, kangola ngai wuta na maboko ya bato mabe. **14** Yawe, na nzela ya nguya na Yo, kangola ngai wuta na maboko ya bato wana, kangola ngai wuta na maboko ya bato ya mokili oyo. Tika ete kufa ezala litomba na bango! Tika ete, bango mpe bana na bango, balia na lokoso, mpe mabumu na bango etonda na bikolo oyo obombaka mpo na bango; bongo babomba ndambo oyo ekotikala mpo na bakitani na bango! **15** Mpo na ngai, sima na ngai kolonga, nakotala elongi na Yo; sima na ngai kolamuka, nakosepela na komona Yo!

18 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi, mosali na Yawe. Ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo, tango Yawe akangolaki ye wuta na maboko ya banguna na ye nyonso mpe na loboko ya Saulo. Oh Yawe, makasi na ngai, nalingaka Yo. **2** Yawe azali libanga na ngai, ndako na ngai ya makasi mpe mokangoli na ngai; azali Nzambe na ngai, libanga na ngai mpe ebombamelo na ngai; azali nguba na ngai, Mobikisi na ngai, mpe ekimelo na ngai. **3** Nabelelaki Yawe oyo abongi na lokumu, mpe nakangolamaki wuta na maboko ya banguna na ngai. **4** Basinga ya kufa efinaki ngai, mpela ya libebi epesaki ngai somo. **5** Basinga ya mboka ya bakufi elingaki ngai, mitambo ya kufa ekangaki ngai. **(Sheol h7585)** **6** Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, nagangaki epai ya Nzambe na ngai mpo ete asunga ngai. Yawe ayokaki mongongo na ngai wuta na Tempelo na Ye; koganga na ngai mpo na kosenga lisungi ekomaki kino na matoyi na Ye. **7** Mabele ekomaki koningana makasi, miboko ya bangomba elengaki mpe ebukanaki, pamba te Yawe asilikaki. **8** Milinga ekomaki kobima na zolo na Ye, moto makasi elongo na makala ya moto ekomaki kobima na monoko na Ye. **9** Yawe afungolaki Lola mpe akitaki; mapata ya mwindo ezalaki na se ya matambe na Ye. **10** Amataki na likolo ya Sheribe mpe apumbwaki, apepaki na mapapu ya mopepe. **11** Akomisaki molili ebombamelo na Ye, kapo na Ye, oyo ezingelaki Ye; mapata minene ezingelaki Ye, mwindo lokola mayi ya mozindo. **12** Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye ezalaki kokimisa mapata, konokisa mvula ya mabanga mpe kobimisa makala ya moto. **13** Yawe agangaki wuta na Lola, mongongo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo eyokanaki na nzela ya mvula ya mabanga mpe makala ya moto. **14** Abwakaki makonga na Ye mpe atindaki yango na bangambo nyonso; abakisaki motango ya mikalikali mpo na kopalanganisa yango. **15** Yawe, tango ogangelaki yango, na nzela ya pema na Yo mpe ya milinga ya zolo na Yo, nzela oyo mayi ya ebale elekelaka ebimaki, miboko ya mokili emonanaki na libanda. **16** Atandaki loboko na Ye wuta na likolo, akamataki ngai mpe abimisaki ngai na likama oyo nazalaki na yango kati na mayi ya mozindo makasi; **17** akangolaki ngai wuta na maboko ya monguna na ngai ya nguya mpe ya bayini na ngai, pamba te balekaki ngai na makasi. **18** Babundisaki ngai, na mokolo oyo pasi ezalaki kokanga ngai, kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai. **19** Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi, akangolaki ngai, pamba te alingaka ngai. **20** Yawe asaleli ngai makambo wana kolanda bosembo na ngai, afuti ngai kolanda bopeto ya maboko na ngai; **21** pamba te nabateli banzela ya Yawe, napesi Nzambe na ngai mokongo te lokola bato mabe. **22** Natosaka mibeko na Ye nyonso mpe nabatelaka bikateli na Ye. **23** Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te. **24** Yawe afuti ngai kolanda bosembo na ngai, kolanda bopeto ya maboko na ngai na miso na Ye. **25** Solo, otalisaka bosembo na Yo epai ya moto oyo atambolaka na bosembo, mpe bolamu na Yo, epai ya moto oyo azangi pamela. **26** Otalisaka bopeto na Yo epai ya moto ya peto, kasi omibombaka liboso ya moto oyo atambolaka nyoka-nyoka. **27** Yo nde obikisaka banyokolami, okitisaka bato na lofundu. **28** Yawe, Nzambe na ngai, Yo nde opelisaka mwinda na ngai; obongolaka molili na ngai pole. **29** Elongo na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli; mpe na lisungi ya Nzambe na ngai, nakatisaka bamir. **30** Nzela ya Nzambe ezali ya kokoka, Liloba na Yawe ezali na mbeba te; azali nguba mpo na bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango. **31** Nani azali Nzambe soki Yawe te? Nani azali libanga soki Nzambe na biso te? **32** Nzambe apesaka ngai makasi mpe akomisaka nzela na ngai ya kokoka; **33** akomisaka makolo na ngai lokola ya mboloko, mpe avandisaka ngai na bisika ya likolo; **34** alakisaka ngai kobunda, mpe maboko na ngai ekoki kobenda tolotolo ya bronze. **35** Okomisaka lobiko na Yo nguba na ngai, loboko na Yo ya mobali elendisaka ngai, mpe lisungi na Yo ekomisaka ngai makasi. **36** Otambolisaka ngai na kimia, mpe makolo na ngai elengaka te. **37** Nalandaka banguna na ngai, mpe nakangaka bango; nazongaka kaka soki nasilisi koboma bango. **38** Nabebisaka bango nye, mpe bakokaka lisusu kotelema te; bakweyaka na se ya matambe na ngai. **39** Opesaka ngai makasi ya bitumba, ogumbaka banguna na ngai mpe otiaka bango na se ya matambe na ngai. **40** Okimisaka banguna na ngai mosika na ngai, mpe nabebisaka bayini na ngai. **41** Bagangaka mpo na koluka lisungi, kasi moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka te; babelelaka Yawe, kasi ayanolaka bango te. **42** Nanikaka bango lokola putulu oyo mopepe epumbwisaka, nanyataka bango lokola potopoto ya nzela. **43** Olongisaka ngai na bitumba ya bato, obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo. Bato oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai. **44** Soki kaka bayoki ngai, batosaka ngai; mpe bapaya bayaka mpo

ete nasepela na bango. **45** Bango nyonso balembi nzoto
mpe bakomi kobima na kolenga wuta na bandako na bango
ya makasi. **46** Longonya na Yawe! Tika ete Ye oyo azali
libanga na ngai akumisama! Tika ete Nzambe ya lobiko na
ngai anetolama! **47** Azali Nzambe oyo abundelaka ngai, oyo
atiaka bikolo na se ya matambe na ngai, **48** oyo akangolaka
ngai wuta na maboko ya banguna na ngai. Olongisaka ngai
liboso ya banguna na ngai, obikisaka ngai na maboko ya
banguna na ngai. **49** Yango wana, nakosanzola Yo, Yawe,
kati na bikolo; nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo.
50 Yawe apesaka elonga monene epai ya mokonzi na Ye,
atalisaka bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye, epai ya
Davidi mpe epai ya libota na ye, mpo na libela.

19 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Likolo etatolaka nkembo ya Nzambe, mapata
elobaka misala na Ye. **2** Mokolo moko na moko eyebisaka
yango epai ya mokolo oyo elandaka, mpe butu moko na
moko eyebisaka yango epai ya butu oyo elandaka. **3** Ezali na
nzela ya lisolo te, na nzela mpe ya maloba te oyo mingongo
na yango eyokanaka te. **4** Nzokande, sango na yango
eyokanaka na mokili mobimba, maloba na yango ekomaka
kino na suka ya mokili. Na likolo, Nzambe atie ndako ya
kapo mpo na moyi. **5** Moyi yango ebimaka na tongo ndenge
elenge mobali oyo abali sika abimaka na shambre na ye,
mpe ndenge elombe atambolaka na elikya ya kolonga na
momekano. **6** Moyi ebimaka wuta na songe moko ya likolo,
mpe esukisaka mobembo na yango na songe mosusu; eloko
moko te ezangaka kozwa molunge na yango. **7** Mibeko ya
Yawe ezali ya kokoka, epesaka biso lisusu nguya ya kozala
na bomoi. Maloba na Ye nyonso ezali ya solo, ebongi na
kotiela yango elikya, mpe epesaka bwanya epai ya zoba. **8**
Mitindo ya Yawe ezali alima, esepelisaka motema; malako na
Ye ezali peto, epesaka bososoli. **9** Kotosa Yawe ezali peto,
ewumelaka libela na libela. Mitindo ya Yawe ezali ya solo,
nyonso ezali penza sembo. **10** Ezali na motuya koleka wolo,
koleka wolo ebele ya peto, wolo oyo basangisa na eloko
mosusu te; eleki mafuta ya nzoyi na elengi, mafuta ya nzoyi
oyo ezali kobima sika. **11** Epesaka mosali na Yo mayele;
moto nyonso oyo atosaka yango azwaka litomba mingi. **12**
Nani akoki kososola mabunga na ye oyo asali na nko te?
Limbisa masumu na ngai, oyo nayebi te! **13** Batela lisusu
mosali na Yo mpo ete nasala mabe na nko te. Na bongo,
nakozala moto ya kokoka mpe nakosala bambeba minene
te. **14** Yawe, Libanga na ngai mpe Mosikoli na ngai, tika ete
maloba mpe makanisi ya motema na ngai esepelisa Yo!

20 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Tika ete Yawe ayanola yo na tango ya pasi;
tika ete Nzambe ya Jakobi azala ndako batonga makasi mpo
na kobatela yo. **2** Tika ete asunga yo wuta na Esika na Ye
ya bule mpe apesa yo makasi wuta na Siona. **3** Tika ete
akanisa makabo na yo nyonso mpe andima mbeka na yo
ya kotumba. **4** Tika ete akokisa posa ya motema na yo
mpe mabongisi na yo nyonso. **5** Tokoganga na esengo mpo
na lobiko na Yo mpe tokotombola bendele na Kombo ya
Nzambe na biso. Tika ete Yawe akokisa bisengeli na Yo
nyonso. **6** Nayebi sik'oyo ete Yawe abikisaka mopakolami
na Ye, ayanolaka ye wuta na Esika na Ye ya bule kati na
Lola, na nzela ya nguya ya loboko na Ye ya mobali. **7**
Bamoko batiaka elikya na bango kati na bashar, bamosusu,
kati na bampunda; kasi biso totiaka elikya na biso kati na
Kombo na Yawe, Nzambe na biso. **8** Bango, bafukamaka
mpe bakweyaka; kasi biso, tozalaka kaka ya kotelema mpe
totikalaka ngwi. **9** Yawe, bikisa mokonzi! Yanola biso tango
tozali kobelela.

21 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Yawe, mokonzi azali kosepela na nguya na
Yo; Tala ndenge nini elonga oyo opesi ye epesi ye esengo
monene! **2** Okokisi posa ya motema na ye mpe opimeli ye te
oyo azalaki kosenga Yo. **3** Oyei epai na ye na mapamboli
ya motuya. Na moto na ye, olatisi ye motole ya wolo oyo
basangisa na eloko mosusu. **4** Asengaki Yo bomoi, mpe
opesaki ye yango; opesaki ye bomoi molayi mpe ya libela
na libela. **5** Nkembo na ye ezali monene mpo na lobiko
oyo opesaki ye; olatisaki ye na kongenga mpe na lokumu.
6 Solo, okomisi ye etima ya mapamboli ya seko na seko;
okomisaki ye moto ya esengo na miso na Yo. **7** Mokonzi
atiaka elikya na Yawe, aninganaka te mpo na bolingo ya Ye-
Oyo-Aleki-Likolo. **8** Loboko na Yo ekokanga banguna na Yo
nyonso; loboko na Yo ya mobali ekokanga bayini na Yo. **9**
Tango okomimonisa, okokomisa bango lokola fulu ya moto.
Yawe akosilisa koboma bango na kanda na Ye, mpe moto
ekozikisa bango. **10** Okolimwisa mabota na bango na mokili,
mpe bakitani na bango, kati na bana ya bato. **11** Atako
bakani kosala Yo mabe, atako basali mabongisi ya mabe
mpo na kotelemela Yo, bakotikala kolonga ata moke te;
12 pamba te okobengana bango tango okobwakela bango
bambanzi ya tolotolo na Yo. **13** Yawe, telema na nguya na
Yo! Tokoyemba nguya na Yo na nzela ya banzembo.

22 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo
ya Davidi, ya koyemba lokola nzembo na kombo «
Mboloko ya tongo. » Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo
na nini osundoli ngai? Mpo na nini otelemi mosika? Mpo
na nini ozali kobikisa ngai te? Mpo na nini ozali koyoka te
koganga na ngai? **2** Nzambe na ngai, na moyi, nabeleli Yo,
kasi oyanoli ngai te; na butu, nabeleli lisusu, mpe natikali
kovanda nye te. **3** Nzokande, ozali Mosantu, ovandaka na
Kiti na Yo ya Bokonzi, kati na masanzoli ya Isalaele. **4** Batata
na biso batiaki elikya na bango kati na Yo, bamipesaki epai
na Yo, mpe okangolaki bango. **5** Bagangaki epai na Yo,
mpe Yo okangolaki bango; batiaki elikya na bango kati na
Yo mpe bayokisamaki soni te. **6** Nazali lisusu moto te, kasi
mutsopi; bato nyonso bazali kofinga mpe kotiola ngai. **7** Bato
nyonso oyo bazali komona ngai bazali koseka ngai, bazali
kokamwa, koningisa mito mpe koloba: **8** « Atiaka motema na
ye epai na Yawe; tika ete Yawe abikisa ye! Tika ete Yawe
akangola ye, pamba te asepelaka na Ye! » **9** Solo, Yawe,
obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai, obatelaki ngai na
kimia na tolo na ye. **10** Wuta mbotama na ngai, batikaki
ngai na maboko na Yo; wuta libumu ya mama na ngai, ozali
Nzambe na ngai. **11** Kozala mosika na ngai te, pamba te
pasi ekomi pene mpe nazangi moto oyo akosunga ngai. **12**
Banguna na ngai bazingeli ngai lokola lisanga ya bangombe
ya mibali, bazingeli ngai lokola banyama mabe oyo ezalaka
na Bashani; **13** mpe bafungoleli ngai makasi minoko na

bango lokola nkosi oyo etomboki mpe ezali kolia nyama.
14 Nakomi lokola mayi oyo ezali kosopana, mpe mikuwa
na ngai nyonso ekabwani; motema na ngai ekomi lokola
mafuta oyo ezali konyangwama kati na ngai. **15** Makasi
na ngai ekawuki lokola potopoto, mpe nazali kokoka lisusu
koloba te; otie ngai pembeni ya lilita. **16** Bambwa ezingeli
ngai, ngulupa ya bato mabe bayei kobundisa ngai, bazali
kotambola zingazinga na ngai; bakangi maboko mpe makolo
na ngai na basinga. **17** Nakoki sik'oyo kotanga ata mikuwa
na ngai nyonso; kasi bato bazali kotala mpe koseka ngai,
18 bazali kokabola bilamba na ngai mpe kobeta zeke mpo
na nzambala na ngai. **19** Kasi Yo, Yawe, kozala mosika te!
Ozali makasi na ngai; yaka noki kosunga ngai. **20** Bikisa
bomoi na ngai liboso ya mopanga, mpe kangola yango wuta
na manzaka ya bambwa. **21** Bikisa ngai wuta na monoko ya
nkosi mpe na maseke ya mpakasa. **22** Nakotatola Kombo na
Yo epai ya bandeko na ngai, mpe nakokumisa Yo kati na
mayangani. **23** Bino bato oyo botosaka Yawe, bosanzola
Ye! Bino nyonso bana ya Jakobi, bopesa Ye lokumu! Bino
nyonso bana ya Isalaele, botosa Ye! **24** Pamba te Yawe
atiolaki te mpe abwakaki te mobola; apesaka ye mokongo te
mpe ayokaka ye tango asengaka lisungi. **25** Na ngolu na Yo,
nakumisaka Yo kati na mayangani, nakokisaka bandayi na
ngai na miso ya bato oyo batosaka Yo. **26** Babola bakolia
mpe bakotonda; bato oyo balukaka Yawe bakosanzola Ye.
Tika ete bozala na bomoi libela na libela. **27** Mokili mobimba
ekokanisa Yawe, ekomipesa epai na Ye; mpe bituka nyonso
ya bikolo ekogumbama liboso na Ye. **28** Pamba te Yawe
azali Mokonzi, azali kokonza bikolo. **29** Bazwi nyonso ya
mokili bakolia mpe bakogumbamela Ye; bato nyonso oyo
bazali kokende na kunda, ba-oyo bakoki te komibatela na
bomoi, bakogumbama liboso na Ye. **30** Bakitani na bango
bakosalela Yawe mpe bakopanza sango na Ye epai ya ekeke
oyo ekoya na sima; **31** bakosakola misala ya bosembo na
Ye, epai ya bato oyo bakobotama.

23 Nzembo ya Davidi. Yawe azali mobateli na ngai,
nakozanga ata eloko moko te. **2** Apemisaka ngai na
matiti ya mobesu, mpe amemaka ngai pembeni ya mayi ya
kimia. **3** Ayeisaka sika makasi ya bomoi na ngai, akambaka
ngai na banzela ya bosembo mpo na lokumu ya Kombo na
Ye. **4** Ata soki nasengeli kokatisa lubwaku oyo etondi na
molili ya kufa, nakobanga mabe ata moko te, pamba te ozali
elongo na ngai, nzete na Yo ya mobateli ekambaka ngai,
mpe lingenda na Yo ebatelaka ngai. **5** Obongisaka mesa
mpo na ngai na miso ya bayini na ngai, opakolaka moto na
ngai mafuta mpe otondisaka kopo na ngai kino kosopana.
6 Solo, na mikolo nyonso ya bomoi na ngai, esengo mpe
bolingo na Yo ekobanda kolanda ngai; mpe nakovanda kati
na Tempelo ya Yawe kino suka ya bomoi na ngai.

24 Nzembo ya Davidi. Mabele mpe nyonso oyo ezali kati
na yango ezali ya Yawe. Mokili mpe ezali ya Yawe,
elongo na bavandi na yango. **2** Pamba te ezali Yawe nde
atia yango na likolo ya bibale minene mpe apikaki yango na
likolo ya miluka. **3** Nani akokoka komata ngomba ya Yawe?
Nani akokoka kotelema kati na Esika na Ye ya bule? **4** Ezali
moto oyo azali maboko pembe mpe motema peto, oyo atiaka
elikya te na banzambe ya bikeko mpe alapaka ndayi ya
lokuta te. **5** Yawe akopambola ye; mpe Nzambe, Mobikisi na
ye, akokomisa ye sembo. **6** Ndenge wana nde ezali, ekeke
ya bato oyo bakangamaka na Yo, ba-oyo balukaka elongi na
Yo, Nzambe ya Jakobi. **7** Bino bikuke, botombola mitondo
na bino! Bino bikuke ya kala, bomitombola! Tika ete Mokonzi
ya nkembo akota! **8** Nani azali Mokonzi yango ya nkembo?
Ezali Yawe, Elombe ya nguya; Yawe, Elombe ya bitumba. **9**
Bino bikuke, botombola mitondo na bino! Bino bikuke ya
kala, bomitombola! Tika ete Mokonzi ya nkembo akota! **10**
Nani azali Mokonzi yango ya nkembo? Ezali Yawe, Mokonzi
ya mampinga, nde azali Mokonzi ya nkembo!

25 Nzembo ya Davidi. Yawe, Nzambe na ngai, natiaka
elikya na ngai kati na Yo. **2** Nzambe na ngai, natiaka
elikya na ngai kati na Yo; sala ete nayoka soni te, mpe
banguna na ngai basepela te na tina na ngai. **3** Bato nyonso
oyo batalelaka Yo bakotikala koyokisama soni ata moke te;
kaka ba-oyo bapesaka Yo mokongo nde bakoyokisama soni.
4 Yawe, lakisa ngai nzela, teya ngai nzela oyo olingi ete
nalanda. **5** Kamba ngai kati na bosolo na Yo mpe pesa ngai
mayele, pamba te ozali Nzambe, Mobikisi na ngai; mpe ngai
natiaka elikya na ngai kati na Yo tango nyonso. **6** Yawe,
kanisa mawa mpe bolingo na Yo, pamba te ezali mpo na
libela na libela. **7** Yawe, kokanisa te masumu mpe botomboki
ya bolenge na ngai; kanisa ngai kaka kolanda boboto na Yo,
pamba te ozali malamu. **8** Solo, Yawe azali malamu mpe
alima; atalisaka banzela na Ye epai ya bato ya masumu. **9**
Atambolisaka bato oyo bamikitisa, kati na banzela ya sembo,
mpe ateyaka bango banzela na Ye. **10** Banzela nyonso
ya Yawe etalisaka bolingo mpe boyengebene na Ye mpo
na bato oyo babatelaka boyokani mpe malako na Ye. **11**
Yawe, mpo na bolingo ya Kombo na Yo, limbisa masumu
na ngai, atako ezali minene. **12** Banani bazali bato oyo
batosaka Yawe? Alakisaka bango nzela ya kopona. **13** Boye,
bakolekisa mikolo ya bomoi na bango kati na bofuluki, mpe
mokili ekozala libula ya bana na bango. **14** Yawe ayebisaka
mabongisi na Ye epai ya bato oyo batosaka Ye, alakisaka
bango mabombami ya boyokani na Ye. **15** Natalelaka Yawe
tango nyonso, pamba te kaka Ye nde akolongola makolo na
ngai na motambo. **16** Yawe, balola miso na Yo epai na ngai
mpe salela ngai ngolu, pamba te nazali kaka ngai moko,
mpe nazali monyokolami. **17** Lembisa pasi ya motema na
ngai mpe kangola ngai na mitungisi na ngai. **18** Tala pasi
mpe kolela na ngai, mpe limbisa masumu na ngai nyonso.
19 Tala ndenge nini banguna na ngai bazali ebele, mpe
ndenge nini bazali koyina ngai makasi! **20** Batela bomoi na
ngai mpe kangola ngai; sala ete nayoka soni te, pamba
te nabombamaka kati na Yo. **21** Lokola mpe natielaka Yo
motema, tika ete bozangi pamela mpe bosembo ebatela ngai.
22 Nzambe, kangola Isalaele, na pasi na yango nyonso!

26 Nzembo ya Davidi. Yawe, longisa ngai na miso
ya basambisi, pamba te natambolaka na bosembo;
natielaka Yawe motema, nakozonga sima te. **2** Yawe, tala
ngai malamu mpe meka ngai, sosola motema mpe makanisi
na ngai, **3** pamba te napengwaka te liboso ya bolingo na Yo
mpe nabikaka bomoi na ngai kolanda bosembo na Yo. **4**
Navandaka esika moko te na bakosi, natambolaka nzela
moko te na bato ya mitema mibale. **5** Nayinaka kosangana
elongo na bato ya misala mabe mpe navandaka te esika
moko na bato mabe. **6** Yawe, nasukoli maboko na ngai mpo

na kolakisa ete nasali mabe te, mpe nabandi na etumbelo na
Yo, 7 mpo na kozongisela Yo matondi mpe kotatola misala
minene na Yo. 8 Yawe, nasepelaka na Tempelo epai wapi
ovandaka elongo na nkembo na Yo. 9 Kolongola te molimo
na ngai nzela moko na bato ya masumu, bomoi na ngai
elongo na basopi makila, 10 oyo maboko na bango etondi na
makila, mpe maboko na bango ya mibali etondi na kanyaka.
11 Natambolaka na bomoi ya bosembo; kangola ngai mpe
salela ngai ngolu. 12 Makolo na ngai etambolaka na nzela
ya alima; nakopambola Yawe kati na mayangani ya monene.

27 Nzembo ya Davidi. Yawe azali pole mpe lobiko na
ngai; nakobanga nani? Yawe azali ndako batonga
makasi ya bomoi na ngai; nakolenga liboso ya nani? 2 Tango
bato mabe babundisaka ngai mpo na koluka kosala ngai
mabe, ezali bayini mpe banguna na ngai nde baninganaka
mpe bakweyaka. 3 Ata limpinga ezingeli ngai, motema
na ngai ekobanga soki moke te; ata etumba etelemi mpo
na koboma ngai, atako bongo, nakozala kaka na elikya
makasi. 4 Nalukaka eloko moko kowuta na Yawe, eloko
moko kaka oyo nasengaka makasi: nalingi kovanda na
Tempelo ya Yawe, mikolo nyonso ya bomoi na ngai, mpo na
kosepelaka na kitoko ya Yawe mpe kosengaka toli na Ye kati
na Tempelo na Ye. 5 Pamba te, na tango ya pasi, akobatela
ngai kati na evandelo na Ye, akobomba ngai kati ya Ndako
na Ye ya bule mpe akotelemisa ngai na likolo ya libanga.
6 Bongo, nakotombola moto na ngai na likolo ya banguna
oyo bazingeli ngai; nakobanda kobonza, na se ya lokito ya
esengo, bambeka kati Ndako na Ye ya bule; nakobanda
koyembela Yawe mpe kobetela Ye mindule. 7 Yawe, yoka
mongongo na ngai, soki nabeleli Yo; salela ngai ngolu mpe
yanola ngai. 8 Motema na ngai elobi na tina na Yo: « Tala
elongi na Ye! » Yawe, nakotala elongi na Yo. 9 Kopesa ngai
mokongo te, kobengana mosali na Yo te na kanda; osungaki
ngai. Kotika ngai te, kosundola ngai te, Nzambe, Mobikisi na
ngai. 10 Ata tata mpe mama na ngai basundoli ngai, Yawe
akolokota ngai. 11 Yawe, lakisa ngai nzela na Yo, tambolisa
ngai na nzela ya alima, pamba te banguna na ngai bazali
koluka ngai. 12 Kotika te ete nakangama na motambo ya
bayini na ngai, pamba te batatoli ya lokuta batelemi mpo na
kokosela ngai makambo, bazali kobimisa maloba mabe. 13
Nakozalaka na elikya na likambo oyo: nakobika bolamu ya
Yawe kati na mokili ya bato ya bomoi. 14 Talela Yawe! Zala
makasi mpe yika mpiko! Talela Yawe!

28 Nzembo ya Davidi. Yawe, nazali kobelela Yo! Ozali
Libanga na ngai, koboya te koyoka ngai. Soki te,
nakozala lokola bato oyo bazali kokita na kunda. 2 Yoka
ngai tango nabondelaka Yo mpo na kosenga lisungi, tango
natombolaka maboko na ngai, na kotala na ngambo ya Esika-
Oyo-Eleki-Bule. 3 Kokumba ngai te elongo na bato mabe,
elongo na bato oyo basalaka mabe, oyo balobaka makambo
ya kimia epai ya baninga na bango, kasi babombaka mabe
kati na mitema na bango. 4 Zongisela bango kolanda misala
na bango, kolanda misala mabe na bango; zongisela bango
kolanda misala ya maboko na bango, mpe kweyisela bango
oyo ekoki na misala na bango. 5 Pamba te bamemiaka te
misala ya Yawe mpe makambo oyo akokisaka, akobamba
bango na mabele mpe akotikala kotelemisa bango lisusu te.
6 Tika ete Yawe akumisama, pamba te ayanoli mabondeli na
ngai. 7 Yawe azali makasi mpe nguba na ngai; natielaka
Ye motema na ngai, mpe asungaka ngai. Motema na ngai
etondi na esengo, mpe nazali kokumisa Ye na banzembo na
ngai. 8 Yawe azali makasi ya bato na Ye, ndako batonga
makasi epai wapi mopakolami na Ye azwaka lobiko. 9 Yawe,
bikisa bato na Yo mpe pambola libula na Yo; zala mobateli
na bango mpe sunga bango mpo na libela.

29 Nzembo ya Davidi. Bopesa Yawe, bino ba-anjelu
ya Nzambe, bopesa Yawe nkembo mpe makasi. 2
Bopesa Yawe nkembo oyo ekoki na lokumu ya Kombo na
Ye; bogumbamela Yawe kati na kongenga ya bosantu na Ye.
3 Mongongo ya Yawe eyokani na likolo ya mayi, Nzambe ya
nkembo azali koleka elongo na lokito, Yawe azali koleka
elongo na lokito na likolo ya mayi minene. 4 Mongongo ya
Yawe ezali na nguya; mongongo ya Yawe ezali na lokumu
mingi. 5 Mongongo ya Yawe ebukaka banzete ya sedele;
Yawe abukaka banzete ya sedele ya Libani. 6 Apumbwisaka
Libani lokola mwana ngombe, apumbwisaka Sirioni lokola
mwana ya mpakasa. 7 Mongongo ya Yawe ebimaka elongo
na bakake ya moto. 8 Mongongo ya Yawe elengisaka esobe;
Yawe alengisaka Esobe ya Kadeshi. 9 Mongongo ya Yawe
esalaka ete mboloko ebota, esalaka mpe ete zamba etikala
pamba. Kati na Tempelo ya Yawe, nyonso egangaka: «
Nkembo! » 10 Yawe avandaki na Kiti ya Bokonzi na likolo
ya mpela; Yawe avandi na Kiti ya Bokonzi lokola Mokonzi
mpo na libela. 11 Yawe apesaka bato na Ye makasi; Yawe
apambolaka bato na Ye na nzela ya kimia.

30 Nzembo ya Davidi mpo na libulisi ya Tempelo. Yawe,
nanetoli Yo, pamba te obimisaki ngai na libulu ya
mozindo mpe otikaki te banguna na ngai kosepela na tina
na ngai. 2 Yawe, Nzambe na ngai, nabelelaki Yo mpo na
kosenga lisungi, mpe obikisaki ngai na bokono. 3 Yawe,
obimisaki ngai na mboka ya bakufi, obatelaki bomoi na
ngai mosika na bato oyo bazali kokita na libulu. **(Sheol
h7585)** 4 Boyemba banzembo mpo na lokumu ya Yawe, bino
babulami na Ye; bokumisa Kombo na Ye ya bule. 5 Pamba
te kanda makasi na Ye ewumelaka mpo na mwa tango moke,
kasi ngolu na Ye ewumelaka seko na seko; kolela ekoki
kowumela kino na pokwa, kasi kosepela ekokota na tongo. 6
Tango nazalaki na kimia, nalobaki: « Nakotikala kokweya te.
» 7 Yawe, tango osalelaki ngai ngolu, olendisaki ngomba
na ngai; kasi tango obombelaki ngai elongi, nabungisaki
elikya. 8 Yawe, nabelelaki Yo; nabelelaki Yawe mpo na
kosenga lisungi: 9 « Litomba nini ezali soki nakufi, soki
nakiti na libulu? Boni, putulu ekokumisa Yo? Boni, ekosakola
boyengebene na Yo? 10 Yawe, yoka ngai mpe salela ngai
ngolu; Yawe, zala lisungi na ngai. » 11 Obongoli kolela na
ngai, okomisi yango mabina; olongoli mokumba na ngai mpe
olatisi ngai esengo, 12 mpo ete molimo na ngai ekumisa Yo
na banzembo, kasi navanda nye te. Yawe, Nzambe na ngai,
nakokumisa Yo libela na libela.

31 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Eh Yawe, kati na Yo nde nazwa ebombamelo;
kondima te ete nayoka soni! Bikisa ngai na bosembo na Yo!
2 Yoka ngai mpe kangola ngai noki! Zala mpo na ngai libanga
oyo ezingelami na bamir mpe ndako batonga makasi mpo na

kobikisa ngai. **3** Mpo ete ozali libanga na ngai mpe ndako na
ngai ya makasi, kamba mpe tambolisa ngai mpo na lokumu
ya Kombo na Yo. **4** Bikisa ngai na motambo oyo batieli
ngai, pamba te ozali ebombamelo na ngai. **5** Nazongisi
molimo na ngai kati na maboko na Yo, Yawe, Nzambe ya
solo, oyo okangolaki ngai. **6** Nalingaka te bato nyonso oyo
bakangamaka na banzambe ya bikeko, pamba te natiaka
elikya na ngai kati na Yawe. **7** Nakozalaka moto ya esengo
mpe nakosepelaka kati na bolingo na Yo; pamba te omonaka
pasi na ngai, mpe oyebi mitungisi na ngai. **8** Okabaki ngai
te na maboko ya monguna na ngai, kasi obombaka ngai
mosika, na esika ya kimia penza. **9** Yawe, yokela ngai mawa,
pamba te nazali kati na pasi; miso, motema mpe nzoto
na ngai mobimba ebebi mpo na mawa. **10** Bomoi na ngai
ekawuki mpo na pasi, mpe mibu na ngai ezali koleka kati
na kolela; makasi na ngai esili mpo na mabe na ngai, mpe
mikuwa na ngai elembi. **11** Banguna na ngai nyonso bakomi
kozwa ngai lokola eloko ya lisuma, baninga na ngai bakomi
kozwa ngai lokola eloko ya soni, mpe bato oyo bayebi ngai
bakomi kozwa ngai lokola eloko ya somo. **12** Babosani
ngai lokola moto oyo asila kokufa; nakomi lokola mbeki oyo
epanzana. **13** Nayokaka matongi na bango na tina na ngai
tango basanganaka mpe basalaka makita mpo na koluka
ndenge nini koboma ngai. **14** Kasi ngai, natiaka elikya na
ngai kati na Yo, Yawe, mpe nalobaka: « Ozali Nzambe na
ngai. » **15** Mikolo ya bomoi na ngai ezali kati na maboko na
Yo; kangola ngai wuta na maboko ya banguna mpe ya bayini
na ngai. **16** Tala ngai mosali na Yo, na miso ya bolingo; bikisa
ngai kati na bolingo na Yo. **17** Yawe, sala ete nayokisama
soni te, pamba te nabeleli Yo. Kasi tika ete bato mabe nde
bayoka soni mpe bakita kino na mboka ya bakufi. **(Sheol
h7585)** **18** Tika ete ekangama, bibebu oyo elobaka lokuta, oyo
elobaka na lolendo mpe na lofundu, oyo ebebisaka lokumu
ya moto ya sembo na nzela ya songisongi. **19** Boboto na Yo
ezali penza monene, boboto oyo obombaka mpo na bato oyo
batosaka Yo, boboto oyo otalisaka epai ya bato oyo bazwaka
Yo lokola ebombamelo na bango, na miso ya bato nyonso.
20 Obombaka bango epai na Yo, mosika ya mabongisi mabe
ya bato; obatelaka bango kati na Yo, mosika ya bato oyo
babundisaka bango. **21** Tika ete Yawe akumisama, pamba
te atalisaki ngai bolingo na Ye ya kokamwa, tango nazalaki
kati na engumba oyo ezingelamaki na banguna! **22** Kati
na kobanga na ngai, namilobelaki: « Obengani ngai penza
mosika na Yo! » Nzokande oyokaki ngai wana nazalaki
kobondela Yo mpe wana nazalaki kobelela Yo. **23** Bino
babulami na Ye nyonso, bolinga Yawe! Yawe abatelaka bato
ya sembo epai na Ye, kasi apesaka etumbu ya makasi epai
ya bato ya lofundu. **24** Bino nyonso oyo botalelaka Yawe,
bozala makasi mpe boyika mpiko.

32 Nzembo ya Davidi. Esengo na moto oyo mabe na ye
elimbisami, mpe masumu na ye elongwe! **2** Esengo
na moto oyo Yawe atangelaka lisumu te, mpe atambolaka
na lokuta te. **3** Lokola nazalaki kondima mabe na ngai te,
nazalaki tango nyonso kolela mpo na pasi. **4** Butu mpe moyi,
loboko na Yo ezalaki kofinafina ngai; makasi na ngai ekomaki
kosila ndenge makasa ekawukaka na eleko ya moyi. **5**
Tango nandimaki masumu na ngai mpe nabombaki mabe na
ngai te, nalobaki: « Nakotubela masumu na ngai liboso ya
Yawe. » Bongo Yo olimbisaki mabe mpe masumu na ngai. **6**
Boye, tika ete bayengebene nyonso basambelaka Yo na
tango ya malamu! Soki mayi minene etomboki, bambonge
na yango ekozwa bango te. **7** Ozali ebombamelo na ngai;
obatelaka ngai mpo ete pasi ekanga ngai te mpe ozingelaka
ngai na banzembo ya kokangolama. **8** Olobaki: « Nakopesa
yo malako mpe nakolakisa yo nzela ya kolanda; nakopesa
yo toli mpe nakosenzela yo. **9** Kozala te lokola mpunda
to lokola mile ezanga bososoli, oyo bakangaka nguya na
yango na nzela ya ebende mpe ya singa oyo batiaka na
minoko na yango mpo na kopekisa yango kopusana pene na
yo. » **10** Bato mabe bazali na pasi mingi, kasi bolamu ya
Yawe ezingelaka bato oyo batiaka elikya na Yawe. **11** Bino
bato ya sembo, bosepela kati na Yawe, bozala na esengo!
Bino nyonso oyo bozali na mitema alima, bobeta milolo ya
esengo.

33 Bino bato ya sembo, bobeta milolo ya esengo na
tina na Yawe! Kokumisa Nzambe ebongi na bato oyo
bazali alima. **2** Bosanzola Yawe na nzenze, bosanzola Ye
na lindanda ya basinga zomi. **3** Boyembela Yawe nzembo
ya sika, bobetisa bibetelo mindule elongo na koganga ya
esengo. **4** Pamba te Liloba na Yawe ezali alima, misala na
Ye nyonso ekokisamaka na boyengebene. **5** Yawe alingaka
bosembo mpe alima; mokili etondi na bolingo na Ye. **6**
Likolo ekelamaki na Liloba na Yawe; mampinga na yango
nyonso, na nzela ya pema ya monoko na Ye. **7** Asangisaka
mayi ya bibale minene esika moko, mpe atiaka yango na
bisika ya mozindo. **8** Tika ete mokili mobimba etosa Yawe!
Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga liboso na Ye. **9**
Pamba te alobaki, mpe likambo esalemaki; mpe apesaki
mitindo, mpe emonanaki. **10** Yawe akweyisaka mikano ya
bikolo, abebisaka mabongisi ya bato. **11** Kasi mikano ya
Yawe etikalaka mpo na seko, mabongisi ya motema na Ye,
mpo na bikeke nyonso. **12** Esengo na ekolo oyo Yawe azali
Nzambe na yango. Esengo na bato oyo aponaki mpo na
libula na Ye. **13** Yawe atalaka wuta na likolo, amonaka bana
nyonso ya bato. **14** Wuta na evandelo na Ye, atalaka bavandi
nyonso ya mokili. **15** Ye oyo asalaka mitema nyonso ya
bato asosolaka makambo nyonso oyo basalaka. **16** Ezali te
limpinga monene nde ebikisaka mokonzi to nguya monene
nde ekangolaka elombe. **17** Mpunda ezali na nguya te ya
kopesa lobiko, makasi na yango nyonso ekangolaka te.
18 Nzokande Yawe atalaka bato oyo batosaka Ye, ba-oyo
batiaka elikya na bolingo kati na Ye, **19** mpo na kokangola
bango na kufa mpe kobatela bango na bomoi ata na tango
ya nzala makasi. **20** Totielaka Yawe motema; azali lisungi
mpe nguba na biso. **21** Solo, mitema na biso esepelaka kati
na Ye, pamba te totiaka elikya na biso kati na Kombo na Ye
ya bule. **22** Yawe, lokola totiaka elikya na biso kati na Yo,
tika ete bolingo na Yo ezala elongo na biso.

34 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango akosanaki
liboma liboso ya Abimeleki oyo abenganaki ye, mpe
akendeki. Nakopambola Yawe tango nyonso, nakokumisa Ye
mikolo nyonso na bibebu na ngai. **2** Tika ete bomoi na ngai
emikumisa kati na Yawe; tika ete banyokolami bayoka mpe
basepela! **3** Boya kosakola elongo na ngai ete Yawe azali
monene! Tonetola Kombo na Ye, biso nyonso. **4** Nalukaki

Yawe, mpe ayanolaki ngai; akangolaki ngai na somo na ngai
nyonso. **5** Bato oyo batalaka epai na Ye bangengaka na
esengo, mpe bayokisamaka soni ata moke te. **6** Mobola
agangaki, mpe Yawe ayokaka ye; abikisaki ye na pasi na ye
nyonso. **7** Anjelu ya Yawe atongaka molako na ye zingazinga
ya bato oyo batosaka Yawe, mpe akangolaka bango. **8**
Bomeka elengi mpe botala ndenge nini Yawe azali malamu;
Esengo na moto oyo azwaka Yawe lokola ebombamelo na
ye! **9** Bino basantu ya Yawe, botosa Yawe; pamba te bato
oyo batosaka Ye bazangaka eloko moko te. **10** Bana ya nkosi
ezangaka mpe ekufaka nzala, kasi bato oyo balukaka Yawe
bakozanga eloko moko. **11** Bana na ngai, boya, boyoka
ngai; Nakolakisa bino kotosa Yawe. **12** Nani asepelaka na
bomoi? Nani alingaka kobika mikolo ebele ya esengo? **13**
Batela lolemo na yo mosika na mabe, mpe bibebu na yo ete
eloba lokuta te. **14** Zala mosika na mabe mpe sala bolamu,
luka kimia mpe koba na yango. **15** Miso ya Yawe etalaka
bato ya sembo, mpe matoyi na Ye eyokaka koganga na
bango; **16** kasi Yawe apesaka bato mabe mokongo mpo ete
bakanisa bango lisusu te kati na mokili. **17** Tango bato ya
sembo babelelaka, Yawe ayokaka mpe akangolaka bango
na pasi na bango nyonso. **18** Yawe azali pene ya bato oyo
bazoki na mitema mpe abikisaka ba-oyo balembi na milimo
na bango. **19** Pasi mingi ekangaka moto ya sembo, kasi
Yawe akangolaka ye na nyonso, **20** abatelaka mikuwa na
ye nyonso mpo ete moko te kati na yango ebukana. **21**
Mabe ebomaka moto mabe, mpe bayini ya moto ya sembo
bakozwa etumbu. **22** Yawe akangolaka bomoi ya basali na
Ye; mpe bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo
na bango bakozwa etumbu te.

35 Nzembo ya Davidi. Yawe, kota likambo na ngai liboso
ya bayini na ngai; bundisa bato oyo bazali kobundisa
ngai. **2** Kamata nguba ya moke mpe ya monene, mpe telema
mpo na kosunga ngai. **3** Tombola likonga ya monene mpe
ya moke mpo na kobundisa bato oyo bazali kolanda ngai.
Loba na ngai: « Nazali lobiko na Yo. » **4** Tika ete bato oyo
bazali komeka bomoi na ngai basambwa mpe bayoka soni;
tika ete bato oyo bazali kokana kosala ngai mabe bazonga
sima mpe bakoma mawa-mawa! **5** Tika ete bakoma lokola
matiti ya kokawuka oyo mopepe ezali kopumbwisa, tango
anjelu ya Yawe akotindika bango; **6** tika ete nzela na bango
ekoma molili mpe moselu tango anjelu ya Yawe akobengana
bango. **7** Mpo ete, na kozanga tina, mpo na kokanga ngai,
batielaki ngai mitambo mpe batimolaki mabulu, **8** tika ete
libebi ekweyela bango na mbalakata, bakangama bango
moko na mitambo oyo batielaki ngai mpe bakweya kati na
mabulu yango! **9** Nakotonda na esengo kati na Yawe mpe
nakosepela kati na lobiko na Ye. **10** Mikuwa na ngai nyonso
ekoloba: « Oh Yawe, nani akoki kokangola, lokola Yo, mobola
wuta na maboko ya moto oyo aleki ye na makasi, mobola
mpe mokeleli wuta na maboko ya banyokoli na bango? » **11**
Batatoli oyo bamipesa na kanza batelemi, bazali kopesa
ngai mituna na tina na makambo oyo nayebi te. **12** Bazali
kozongisela ngai mabe mpo na bolamu oyo nasalaki, mpe
kosundola ngai lokola monyokolami. **13** Nzokande tango
bango babelaki, ngai nalataki saki, namikitisaki na kokila bilei,
nazalaki kobondela mpo na bango. **14** Nazalaki kotambola
na mawa lokola mpo na moninga to mpo na ndeko; nazalaki
kokitisa moto na se mpo na mawa lokola moto oyo azali
kolela mama na ye. **15** Kasi awa ngai nakomi na pasi, bango
bazali kosepela mpe kosangana; wana ngai nayebi te, bango
bazali kosangana mpo na kotonga ngai, bazali kolemba te
kofinga ngai. **16** Lokola bapagano, bazali koseka ngai, bazali
kolia minu na tina na ngai. **17** Yawe, kino tango nini okotala
kaka boye? Kangola ngai wuta na misala na bango ya
mabe, bomoi na ngai wuta na manzaka ya bankosi oyo. **18**
Nakokumisa Yo kati na mayangani monene, nakosanzola Yo
kati na ebele ya bato. **19** Tika ete banguna na ngai basepela
te na tina na ngai; tika ete bayini na ngai na kozanga tina
bakanga miso te. **20** Pamba te balobaka te maloba ya kimia,
kasi babongisaka lokuta mpo na kokosela bato ya kimia
makambo kati na mboka. **21** Balobaka na mongongo makasi:
« Eh! Eh! Tomonaki ye! » **22** Yawe, omoni nyonso wana;
kovanda nye te! Nkolo, kozala mosika na ngai te! **23** Lamuka
mpe telema mpo na kolongisa ngai! Nzambe na ngai mpe
Nkolo na ngai, kota likambo na ngai. **24** Yawe, Nzambe
na ngai, longisa ngai na bosembo na Yo; kotika bango te
kosepela na tina na ngai. **25** Tika ete bamilobela te: « Ah!
Tala makambo oyo tozalaki koluka! » Tika ete baloba te: «
Tolie ye. » **26** Tika ete bato nyonso oyo basepelaka na pasi
na ngai, bango nyonso lisanga, bayoka soni mpe basambwa!
Tika ete bato oyo batombokelaka ngai balata soni mpe
bazala kati na yikiyiki! **27** Tika ete bato oyo basepelaka na
bosembo na ngai baganga na esengo mpe basepela; tika ete
balobaka tango nyonso: « Tika ete Yawe anetolama, Ye oyo
asepelaka na kimia na mowumbu na Ye! » **28** Nakosakola
bosembo na Yo, nakokumisa Yo mikolo nyonso.

36 Nzembo ya Davidi, mowumbu ya Yawe. Wuta na
buku ya mokambi ya bayembi. Kati na motema na
ngai, nazali na sango kowuta na Nzambe na tina na bato
mabe oyo batondi na masumu: Kotosa Nzambe ezali na
tina ata moke te na miso na bango. **2** Bamipesaka lokumu
makasi, bandimaka te mpe bayinaka masumu na bango te.
3 Minoko na bango ebimisaka maloba mabe mpe lokuta,
baboyaka kosala na bokebi mpe kosala bolamu. **4** Ezala
na bambeto na bango, basalaka kaka mabongisi ya kosala
mabe, batambolaka te mpo na kosala bolamu mpe baboyaka
mabe te. **5** Yawe, bolingo na Yo ekenda kino na likolo,
boyengebene na Yo kino na mapata. **6** Bosembo na Yo
ezali lokola bangomba ya Nzambe, mikano na Yo ezali
mozindo lokola lubwaku ya molayi. Yawe, obikisaka bato
mpe banyama. **7** Oh Nzambe, tala ndenge nini bolingo na Yo
ezali motuya! Bato bazwaka ebombamelo na elili ya mapapu
na Yo. **8** Baliaka mpe batondaka bilei ya Ndako na Yo, mpe
omelisaka bango mayi kowuta na bolingo monene na Yo. **9**
Pamba te etima ya bomoi ezali elongo na Yo; kati na pole na
Yo nde tomonaka pole. **10** Koba kotalisa bolingo na Yo epai
ya bato oyo bayebi Yo, mpe bosembo na Yo epai ya bato ya
mitema alima. **11** Tika ete bato ya lolendo bakoma te kino
epai na ngai, mpe tika ete bato mabe babengana ngai te. **12**
Tala ndenge nini bato ya misala mabe bakweyi, balali na
mabele, bazangi makoki ya kotelema.

37 Nzembo ya Davidi. Kosilikela bato ya mabe te, kosalela
bato oyo basalaka mabe zuwa te; **2** pamba te
bakokawuka noki lokola makasa, mpe bakolemba noki lokola
matiti. **3** Tia elikya na yo kati na Yawe mpe sala bolamu,

vanda kati na mokili mpe lia na kimia. **4** Komisa Yawe bilengi
na yo ya makasi, mpe akokokisela yo posa ya motema na yo.
5 Kaba bomoi na yo epai na Yawe, tia elikya kati na Ye, mpe
akosala: **6** akongengisa bosembo na yo lokola pole, makoki
na yo lokola moyi ya midi. **7** Batela kimia liboso ya Yawe
mpe talela Ye; kosilikela te moto oyo alongaka na misala na
ye, mpe oyo asalaka mabongisi ya mabe. **8** Boya kanda mpe
kosilika te; kotomboka te, noki te okosala mabe. **9** Pamba te
bato oyo basalaka mabe bakolimwa, kasi bato oyo batielaka
Yawe motema bakozwa mokili lokola libula na bango. **10**
Etikali tango moke kaka, moto mabe akozala lisusu te;
ata oluki ye, okomona ye te. **11** Kasi bato oyo bamikitisa
bakozwa mokili lokola libula na bango mpe bakozala na
kimia makasi. **12** Bato mabe basalelaka bato ya sembo
makita mpe baliaka minu mpo na kotelemela bango. **13** Kasi
Yawe asekaka bato mabe, pamba te ayebi ete mokolo na
bango ezali kobelema. **14** Bato mabe babimisi mipanga mpe
babongisi batolotolo mpo na kokweyisa mobola mpe moto
oyo akelela, mpo na koboma bato oyo batambolaka alima. **15**
Kasi mipanga na bango ekotobola mitema na bango moko,
mpe batolotolo na bango ekobukana. **16** Mwa biloko ya moto
ya sembo eleki bozwi ya bato ebele ya mabe, **17** pamba te
nguya ya bato mabe ekosila, kasi Yawe alendisaka bato
ya sembo. **18** Yawe ayebi mikolo ya bato bazangi pamela,
mpe libula na bango ekowumela mpo na seko. **19** Na tango
ya pasi, bakokawuka te; na mikolo ya nzala, bakozala na
bilei ebele. **20** Kasi bato mabe bakokufa, banguna ya Yawe
bazali lokola fololo ya elanga, bakolimwa lokola molinga.
21 Moto mabe adefaka mpe azongisaka te, kasi moto ya
sembo ayokaka mawa mpe akabaka. **22** Bato oyo Yawe
apambolaka bakozwa mokili lokola libula na bango, kasi ba-
oyo alakelaka mabe bakolimwa. **23** Soki Yawe asepeli na
etamboli ya moto, alendisaka bomoi na ye; **24** ezala akweyi,
akotikala kaka ya kokweya te; pamba te Yawe asimbaka
ye na loboko. **25** Nazalaki elenge, mpe sik'oyo nakomi
mobange, namoni nanu te moto ya sembo kosundolama
to bana na ye kokoma kosenga-senga bilei. **26** Akabaka
tango nyonso mpe adefisaka, bana na ye bakozalaka kati
na mapamboli. **27** Zala mosika na mabe mpe sala bolamu,
okovanda na mokili mpo na libela; **28** pamba te Yawe
alingaka bosembo, mpe asundolaka te bayengebene na
Ye. Babatelamaka mpo na seko, kasi bana ya bato mabe
bakolimwa. **29** Bato ya sembo bakozwa mokili lokola libula
na bango mpe bakovanda kuna seko na seko. **30** Monoko
ya moto ya sembo ebimisaka bwanya, mpe lolemo na ye
elobaka kolanda bosembo. **31** Mobeko ya Nzambe na ye
ezali kati na motema na ye, makolo na ye ebetaka libaku
te. **32** Moto mabe atalaka moto ya sembo na miso mabe
mpe alukaka nzela ya koboma ye, **33** kasi Yawe akosundola
moto ya sembo te kati na maboko ya moto mabe, mpe
akokweyisa ye te na kosambisama. **34** Zala na elikya kati na
Yawe mpe batela nzela na Ye; akonetola Yo mpo ete ozwa
mboka lokola libula na yo, mpe okomona tango bato mabe
bakolimwa. **35** Namonaki moto mabe mpe na kanza kokoma
na nguya mpe kofuluka lokola nzete oyo ezali kokola na
mabele na yango, **36** kasi alekaki noki mpe azalaki lisusu te;
nalukaki ye, kasi namonaki ye lisusu te. **37** Tala malamu
moto oyo azangi pamela, landela bomoi ya moto ya sembo;
tango oyo ezali koya ezali kozela moto ya kimia. **38** Kasi
batomboki bakobebisama, tango oyo ezali koya ezali te mpo
na bato mabe. **39** Lobiko ya bato ya sembo ewutaka epai
ya Yawe oyo, na tango ya pasi, azali ndako na bango, oyo
batonga makasi. **40** Yawe asungaka mpe akangolaka bango,
akangolaka bango wuta na maboko ya bato mabe mpe
abikisaka bango, pamba te babombamaka kati na Ye.

38 Nzembo ya Davidi mpo na kokanisa. Yawe, kopamela
ngai te kati na kanda na Yo to kopesa ngai etumbu te
kati na kanda makasi na Yo. **2** Pamba te makonga na Yo
etoboli ngai, mpe loboko na Yo ebeti ngai. **3** Mpo na kanda
na Yo, nzoto na ngai ebeli; mpo na masumu na ngai, mikuwa
na ngai elembi. **4** Mabe na ngai eleki moto na ngai, ezali
kilo makasi epai na ngai lokola mokumba ya kilo makasi.
5 Bapota na ngai epoli mpe ekomi kolumba solo mpo na
bozoba na ngai. **6** Nagumbami, nalembi makasi; nakomi
moto ya mawa mpo na libela. **7** Pamba te nazali koyoka pasi
makasi na mokongo na ngai, eteni ata moko te ya nzoto
na ngai ezali malamu. **8** Nalembi, makasi na ngai nyonso
esili; mobulu ekoti na motema na ngai, nakomi koganga na
kolemba te. **9** Nkolo, oyebi posa na ngai nyonso; kolela na
ngai ezali ya kobombama te na miso na Yo. **10** Motema na
ngai ezangi kimia, makasi na ngai ekomi kosila, nabungisi
ata pole ya miso na ngai. **11** Bato oyo balingaka ngai mpe
baninga na ngai bakimi pasi na ngai, ba-oyo bazalaka na
ngai esika moko batelemi mosika na ngai. **12** Bato oyo
balukaka kufa na ngai bazali kotia mitambo, ba-oyo balukaka
pasi na ngai bazali koloba mpo na kosala ngai mabe, bakomi
mikolo nyonso kobongisa lokuta. **13** Kasi ngai nazali kosala
lokola mokufi matoyi; mpe lokola baba, nakangi monoko,
naboyi koloba. **14** Nakomi lokola mokufi matoyi oyo akoki
kopesa eyano ata moko te na monoko na ye. **15** Yawe,
natiaka elikya na ngai kati na Yo; oh Nkolo, Nzambe na
ngai, solo, okoyanola. **16** Nalobaki: « Kopesa nzela te ete
basepela na tina na ngai to bamitombola likolo na ngai soki
nabeti libaku. » **17** Pamba te nakomi pene ya kokweya, pasi
na ngai ezali kaka elongo na ngai tango nyonso. **18** Solo
nandimi mabe na ngai, masumu na ngai ezali kotungisa
molimo na ngai. **19** Banguna na ngai bazali makasi mpe
bingambe, bato oyo bayinaka ngai kaka pamba bazali ebele.
20 Bato oyo bazongisaka mabe na bolamu bazali kofunda
ngai atako nalukaka kosala bolamu. **21** Yawe, kosundola
ngai te; Nzambe na ngai, kozala mpe mosika na ngai te. **22**
Nkolo, Mobikisi na ngai, yaka noki kosunga ngai.

39 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi mpe ya
Yedutuni. Nzembo ya Davidi. Namilobelaki: « Nakosala
keba na etamboli na ngai mpo ete monoko na ngai esala
masumu te; nakobatela penza monoko na ngai tango nyonso
moto mabe akozala liboso na ngai. » **2** Boye nakangaki
monoko na ngai mpe navandaki nye, natikalaki koloba ata
likambo moko te; pasi na ngai ebakisamaki makasi. **3**
Motema na ngai eswaki, moto ezalaki kopela kati na ngai,
mpe nalobaki na nzela ya monoko na ngai. **4** Yawe, yebisa
ngai tango nini bomoi na ngai ekosuka mpe motango ya
mikolo ya bomoi na ngai mpo ete nasosola ete bomoi na
ngai ezali kaka mpo na mwa tango moke. **5** Solo mikolo ya
bomoi na ngai ekatama, ezali pamba na miso na Yo. Bomoi
ya moto nyonso ezali kaka mopepe. **6** Moto akendaka mpe

azongaka, azali kaka lokola elili; amitungisaka kaka pamba,
andukaka bomengo, kasi ayebaka te soki nani akotikala
na yango. 7 Sik'oyo, oh Nkolo, nazela lisusu nini? Natiaka
elikya na ngai kati na Yo. 8 Bikisa ngai na mabe na ngai
nyonso, kopesa nzela te na bazoba ete bafinga ngai. 9
Nakangi monoko, nakoloba lisusu te, pamba te Yo nde osali.
10 Kobeta ngai lisusu te, nazali kokoka lisusu te. 11 Opesaka
bato etumbu mpo na masumu na bango mpo na kozongisa
bango na nzela; obebisaka biloko na bango ya motuya lokola
nselele. Solo, moto nyonso azali kaka mopepe. 12 Yawe,
yoka libondeli na ngai; yoka na bokebi, wana nazali koganga
mpo na kosenga lisungi, kovanda nye te liboso ya mpinzoli
na ngai, pamba te epai na Yo, nazali mopaya mpe moleki
nzela lokola bakoko na ngai. 13 Kotala ngai te mpo ete
nasepela lisusu, liboso ete nakende na ngai mpe nazala
lisusu te.

40 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Natiaki elikya na ngai kati na Yawe; abalukaki
epai na ngai mpe ayokaki koganga na ngai. 2 Abimisaki
ngai na libulu ya mozindo, kati na potopoto; atelemisaki
ngai na likolo ya libanga mpe alendisaki makolo na ngai. 3
Atiaka nzembo ya sika kati na monoko na ngai, nzembo ya
masanzoli mpo na Nzambe na biso. Bato ebele bakomona,
bakobanga mpe bakotiela Yawe motema. 4 Esengo na moto
oyo atiaka elikya kati na Yawe, kasi atalelaka te bato ya
lolendo mpe bakosi. 5 Yawe, Nzambe na ngai, bikamwa
mpe mabongisi oyo osalaka mpo na biso ezali ebele penza.
Moko te akokani na Yo; nalingi kotatola mpe kopanza sango
na yango, kasi motango na yango eleki ebele. 6 Osepelaki
te na bambeka mpe na makabo, kasi ofungolaki matoyi
na ngai; osengaki te makabo ya kotumba mpe bambeka
mpo masumu. 7 Bongo nalobaki: « Ngai oyo, nayei epai
na Yo kolanda ndenge ekomami na tina na ngai kati na
buku. 8 Nzambe na ngai, nasepelaka kosala mokano na Yo,
Mobeko na Yo ezali kati na motema na ngai. » 9 Nasakolaka
bosembo na Yo kati na mayangani, nakokanga monoko na
ngai te; Yawe, oyebi yango! 10 Nabombaka bosembo na Yo
te kati na motema na ngai, natatolaka boyengebene mpe
lobiko na Yo kati na mayangani, nakobomba yango ata moke
te. 11 Yawe, kopimela ngai mawa na Yo te; kasi sala ete
bolingo mpe bosolo na Yo ebatelaka ngai tango nyonso. 12
Pamba te makambo ebele ya pasi ezingeli ngai, mabunga
na ngai ekomi konyokola ngai, mpe nazali kokoka lisusu te
kotala yango; ezali ebele koleka suki ya moto na ngai, mpe
motema na ngai elembi kati na ngai. 13 Yawe, nabondeli Yo,
kangola ngai; Yawe, yaka noki kosunga ngai. 14 Tika ete
bato oyo balukaka kufa na ngai bakufa soni mpe basambwa!
Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai bazonga sima mpe
babungisa lokumu na bango! 15 Tika ete ba-oyo balobaka
na ngai: « Ah! Ah! » bayoka somo mpe bakufa soni! 16 Kasi
tika ete bato nyonso oyo balukaka Yo batonda na esengo
mpe basepela kati na Yo! Tika ete ba-oyo balingaka lobiko
na Yo balobaka tango nyonso: « Yawe azali monene! » 17
Solo, nazali mobola mpe moto akelela, kasi tika ete Nkolo
asunga mpe akangola ngai. Nzambe na ngai, kowumela te!

41 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Esengo na moto oyo akanisaka mobola!
Yawe akokangola ye na tango ya pasi. 2 Yawe akokengela ye
mpe akobatela bomoi na ye, akokomisa ye moto ya esengo
kati na mokili mpe akokaba ye te na maboko ya banguna na
ye. 3 Yawe akosunga ye na mbeto na ye soki abeli mpe
akobikisa ye na bokono na ye nyonso. 4 Nalobaki: « Oh
Yawe, yokela ngai mawa; bikisa ngai na bokono, pamba te
nasalaki masumu epai na Yo. » 5 Banguna na ngai balobaka
mabe na tina na ngai: « Akokufa mokolo nini mpo ete kombo
na ye etangama lisusu te? » 6 Kati na bango, moto nyonso
oyo ayaka kotala ngai alobaka kaka lokuta mpo na kobebisa
lokumu na ngai, akangisaka kati na ye makambo ya lokuta
mpe, soki kaka abimi libanda, apanzaka yango na matongi.
7 Banguna na ngai basanganaka kaka mpo na kotonga ngai
mpe kokanisa mpo na libebi na ngai. 8 Balobaka: « Pasi
moko ya somo penza ekangi ye, ebwaki ye na mbeto mpe
azali kokoka lisusu kotelema te. » 9 Ezala molingami na
ngai ya kimia, oyo nazalaki kotiela motema mpe azalaki kolia
sani moko elongo na ngai, abalukeli ngai. 10 Kasi Yo, Yawe,
yokela ngai mawa mpe telemisa ngai mpo ete nazongisela
bango mabe na mabe. 11 Nakoyeba ete osepelaka na ngai
soki kaka monguna na ngai agangi te na tina na ngai. 12
Mpo ete nazangi pamela, okosunga ngai mpe okovandisa
ngai na makolo na Yo mpo na libela. 13 Tika ete Yawe,
Nzambe ya Isalaele, akumisama libela na libela!

42 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi
ya bayembi. Ndenge mbuli eyokaka posa ya komela
mayi, ndenge wana mpe molimo na ngai ezali na posa na
Yo, Nzambe. 2 Molimo na ngai ezali na posa ya Nzambe,
ya Nzambe na bomoi. Tango nini nakoki kokende, mpe
tango nini nakoki kokutana na Nzambe? 3 Butu mpe moyi,
mpinzoli na ngai ezalaka bilei na ngai; pamba te balobaka
na ngai tango nyonso: « Nzambe na Yo azali wapi? » 4
Nazalaka na posa ya kokanisa makambo oyo, ndenge mpe
nasopaka molimo na ngai: Tango nazalaki kotambola kati na
ebele ya bato, nazalaki komema bango kino na Tempelo
ya Nzambe, kati na koganga ya esengo mpe ya kozongisa
matondi lokola makelele ya bato oyo bazali na feti. 5 Oh
molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na nini
ozali komitungisa makasi kati na ngai? Tia elikya na yo
kati na Nzambe, pamba te nakokumisa lisusu lobiko na
Ye. 6 Nzambe, molimo na ngai elembi kati na ngai; yango
wana nazali kokanisa Yo wuta na mokili ya Yordani, wuta na
songe ya ngomba Erimoni mpe wuta na ngomba Mitseari. 7
Mozindo ebendaka mozindo tango bambonge na Yo nyonso
etombokaka; Ezala ya mike to ya minene, elekaka likolo na
ngai. 8 Na moyi, Yawe apesaka mitindo epai ya bolingo na
Ye; na butu, nakumisaka Ye na banzembo mpe nasambelaka
Nzambe ya bomoi na ngai. 9 Nalobi na Nzambe, Libanga na
ngai: « Mpo na nini obosani ngai? Mpo na nini nasengeli
kotambola na mawa kati na motema mpe na se ya minyoko
ya monguna? » 10 Nzoto na ngai ekomaka kosala pasi
makasi tango bayini na ngai bafingaka ngai, tango balobaka
na ngai mokolo mobimba: « Wapi Nzambe na yo? » 11
Molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na nini ozali
komitungisa kati na ngai? Tia elikya na yo kati na Nzambe.
Nakokumisa Ye lisusu, lobiko mpe Nzambe na ngai.

43 Oh Nzambe, longisa ngai mpe lobela ngai liboso ya
ekolo oyo etosaka makambo na Yo te; kangola ngai
wuta na maboko ya bakosi mpe ya bato mabe. **2** Nzambe,
Yo nde ozali ndako na ngai, oyo batonga makasi; mpo na
nini osundoli ngai? Mpo na nini nasengeli kotambola na pasi
boye, na se ya minyoko ya monguna? **3** Tinda mwinda mpe
solo na Yo mpo ete ekamba mpe emema ngai na ngomba
na Yo ya bule epai wapi ovandaka; **4** bongo nakokende na
etumbelo epai ya Nzambe, esengo mpe bomengo na ngai.
Oh Yawe, Nzambe na ngai, nakosanzola Yo na lindanda.
5 Oh molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na
nini ozali komitungisa kati na ngai? Tia elikya na yo kati na
Nzambe, pamba te nakosanzola Ye lisusu, Mobikisi mpe
Nzambe na ngai.

44 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi
ya bayembi. Nzambe, toyokaki na matoyi na biso;
bakoko na biso babetelaki biso lisolo ya makambo oyo
osalaki na tango na bango, na tango ya kala. **2** Na nguya na
Yo, obenganaki bikolo mpe otiaki bakoko na biso; obetaki
bikolo ya bapaya mpe ofulukisaki bakoko na biso. **3** Pamba
te ezalaki na mopanga na bango te nde babotolaki mokili,
ezalaki mpe maboko na bango te nde ebikisaki bango; kasi
ezalaki nde loboko na Yo ya mobali, nguya na Yo mpe pole
ya elongi na Yo, pamba te ozalaki kolinga bango. **4** Oh
Nzambe, Yo oyo ozali Mokonzi na ngai, pesa mitindo mpo na
elonga ya Jakobi. **5** Na lisungi na Yo, tolongaka banguna
na biso, mpe na Kombo na Yo, tonyataka bayini na biso. **6**
Pamba te natiaka elikya te na tolotolo na ngai, mpe mopanga
na ngai ebikisaka ngai te. **7** Kasi ezali Yo nde obikisaka
biso wuta na maboko ya bayini na biso, mpe oyokisaka
bayini na biso soni. **8** Tomikumisaka mikolo nyonso kati na
Nzambe mpe tokokumisa Kombo na Yo mpo na libela. **9** Kasi
obwaki biso, oyokisi biso soni mpe ozali lisusu kotambola te
elongo na mampinga na biso. **10** Otiki biso kokima liboso ya
banguna na biso; mpe bayini na biso bazwi biloko na biso
na makasi. **11** Osundoli biso na maboko na bango lokola
bameme ya koboma mpe opanzi biso kati na bikolo. **12** Oteki
bato na Yo na pamba mpe ozwi ata litomba te kowuta na
boteki yango. **13** Okomisi biso eloko ya lisuma na miso ya
bato oyo bazali pembeni na biso, eloko ya litio mpe ya liseki
na miso ya bato oyo bazali zingazinga na biso. **14** Okomisi
biso lisapo kati na bikolo, mpe bato bakomi koningisa mito
na bango mpo na biso. **15** Kosambwa ekomi tango nyonso
liboso na ngai mpe soni ezipi elongi na ngai, **16** mpo na
litio ya bato oyo bazali kofinga mpe kopamela ngai, mpe
ya monguna oyo akangela ngai kanda. **17** Makambo wana
nyonso ekweyeli biso atako tobosanaki Yo te mpe tobebisaki
Boyokani na Yo te, **18** atako mitema na biso epengwaki
te mpe totamboli libanda ya nzela na Yo te. **19** Pamba te
onyokolaki biso kati na etando ya bambwa ya zamba mpe
ozipaki biso na molili makasi. **20** Soki tobosanaki Kombo
ya Nzambe na biso to totombolaki maboko na biso epai
ya nzambe ya mopaya, **21** boni, Nzambe na biso alingaki
koyeba yango te, lokola asosolaka mozindo ya mitema? **22**
Pamba te, likolo na Yo, babomaka biso mikolo nyonso mpe
bazwaka biso lokola bameme ya koboma. **23** Nkolo, lamuka!
Mpo na nini ozali kolala? Lamuka, kobwaka biso te mpo na
libela. **24** Yawe, mpo na nini ozali kobomba elongi na Yo?
Mpo na nini ozali kobosana pasi mpe minyoko na biso? **25**
Pamba te tokweyi na putulu, mpe nzoto na biso ekangami na
mabele. **26** Telema, yaka kosunga biso, kangola biso mpo
na bolingo na Yo!

45 Nzembo ya bolingo oyo bana ya Kore bayembaki.
Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
na lindanda oyo babengaka Lisi. Motema na ngai etondi na
maloba kitoko. Namilobeli: Nakotatola misala na ngai mpo
na mokonzi. Tika ete lolemo na ngai ezala lokola ekomeli
ya mokomi ya mayele. **2** Oleki bato nyonso na kitoko,
mpe bibebu na Yo ebimisaka ngolu; yango wana Nzambe
apambola Yo mpo na libela. **3** Elombe ya bitumba, kanga
mopanga na loketo na Yo! Lata lokumu mpe kongenga. **4** Kati
na kongenga na Yo, zala molongi, mata na shar na Yo, telema
mpo na solo, mpo na komikitisa, mpe mpo na bosembo; tika
ete loboko na Yo ya mobali esala misala minene. **5** Tika
ete makonga na Yo ya minu etobola mitema ya banguna
ya mokonzi; tika ete bikolo ekweya na se ya matambe na
Yo. **6** Nzambe, Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela seko na
seko; lingenda ya bokonzi na Yo ezali mpo na bosembo.
7 Olingaka bosembo mpe oyinaka mabe; yango wana, oh
Nzambe, Nzambe na Yo apakoli Yo mafuta ya esengo,
asepeli na Yo koleka baninga na Yo. **8** Bilamba na Yo nyonso
ezali kolumba solo kitoko ya malasi ya mire, ya aloe mpe ya
kaneli; wuta na bandako minene oyo ebongisama na pembe
ya nzoko, mandanda ezali kosepelisa Yo. **9** Bana basi ya
bakonzi bazali kati na basi ya lokumu; mwasi ya mokonzi
azali na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, alati biloko ya
wolo ya Ofiri. **10** Mwana na ngai ya mwasi, tala mpe yoka;
bosana bato na yo mpe ndako ya tata na yo. **11** Mokonzi
asepeli na kitoko na yo; lokola azali nkolo na yo, gumbama
liboso na ye. **12** Tiri, mboka kitoko, bato oyo baleki na bozwi
kati na bato bakomemela yo bakado mpo ete olinga bango.
13 Mwana mwasi ya mokonzi azali kongenga na kitoko kati
na ndako ya mokonzi, alati elamba batonga wolo. **14** Alati
bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, mpe bamemi ye
epai ya mokonzi. Bamemi mpe balingami na ye epai na yo,
bilenge basi oyo batambolaka elongo na ye. **15** Bamemi
bango na nsayi mpe na esengo; bakoti na ndako ya mokonzi.
16 Bana na yo ya mibali bakozwa esika ya bakoko na bango;
okotia bango bakambi kati na mokili mobimba. **17** Nakosala
ete bikeke nyonso ebosana kombo na yo te. Boye bikolo
nyonso ekosanzola Yo tango nyonso, seko na seko.

46 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi
ya bayembi. Eyembamaki na mongongo moke ya
bilenge basi. Mpo na biso, Nzambe azali ebombamelo
mpe eyekamelo, azali lisungi oyo ezangaka te na tango
ya pasi. **2** Yango wana, tobangaka te ata soki mabele
eningani, bangomba ekweyi kati na ebale monene; **3** ata
soki bambonge na yango etelemi, ebimisi fulufulu mpe
eningisi bangomba. **4** Ezali na ebale moko oyo mayi na
yango esepelisaka engumba ya Nzambe oyo eleki bule kati
na bivandelo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. **5** Nzambe azali kati
na yango, ebukani te; Nzambe asungaka yango wuta na
tongo makasi. **6** Bikolo ezali kotomboka, bamboka ezali
kokweya; kasi Nzambe atomboli mongongo na Ye, mpe
mabele ebukani. **7** Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali elongo

na biso; Nzambe ya Jakobi azali ekimelo na biso. **8** Boya
kotala misala ya Yawe, makambo minene oyo asalaka kati na
mokili. **9** Asilisaka bitumba kino na basuka ya mokili, akataka
batolotolo, abukaka makonga mpe atumbaka na moto bashar
ya bitumba. **10** Alobaki: « Bovanda kimia, boyeba ete ngai
nazali Nzambe; nakonzaka bikolo, nakonzaka mpe mokili.
» **11** Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali elongo na biso;
Nzambe ya Jakobi azali ekimelo na biso.

47 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi
ya bayembi. Bino nyonso, bikolo, bobeta maboko!
Boganga epai na Nzambe na esengo nyonso. **2** Tala ndenge
nini Yawe, Ye-Oyo-Aleki-Likolo, azali somo! Azali Mokonzi
Monene na mokili mobimba. **3** Atiaki bikolo na se na biso,
mpe mabota na se ya bokonzi na biso. **4** Aponelaki biso
libula na biso, oyo ezali lokumu ya Jakobi, molingami na
Ye. **5** Nzambe amataki kati na koganga ya esengo; Yawe
ayaka kati na lokito ya kelelo. **6** Boyemba mpo na lokumu
ya Nzambe, boyemba mpo na lokumu na Ye. Boyemba
mpo na lokumu ya Mokonzi na biso, boyemba mpo na
lokumu na Ye. **7** Pamba te Nzambe azali Mokonzi ya mokili
mobimba; boyemba nzembo mpo na lokumu na Ye. **8**
Nzambe akonzaka bikolo nyonso; Nzambe avandi na Kiti na
Ye ya bule. **9** Bato minene ya bikolo basangani, lokola bato
ya Nzambe ya Abrayami, pamba te bilombe ya mokili bazali
ya Nzambe; atombwama makasi.

48 Nzembo ya bana ya Kore. Yawe azali monene mpe
abongi na lokumu, kati na engumba ya Nzambe na
biso, ngomba na Ye ya bule. **2** Ezali kitoko, ngomba moke
oyo esalaka esengo ya mokili mobimba, ngomba Siona!
Ngambo na yango ya Nor nde ezali engumba ya Mokonzi
Monene. **3** Nzambe azali kati na bandako na yango ya
bokonzi, amimonisi lokola ndako batonga makasi. **4** Pamba
te bakonzi basanganaki, batambolaki nzela moko. **5** Kasi
tango kaka bamonaki yango, bakamwaki mpe bakimaki na
somo. **6** Mbala moko, bakomaki kolenga wana lokola mwasi
oyo azali na pasi ya kobota **7** to lokola mopepe ya Este oyo
apanzaka masuwa ya Tarsisi. **8** Ndenge kaka bayebisaki
biso, ndenge mpe tomonaki kati na engumba ya Yawe,
Mokonzi ya mampinga, kati na engumba ya Nzambe na biso;
Nzambe alendisaka yango seko na seko. **9** Nzambe, kati
na Tempelo na Yo, tokanisaka bolingo na Yo. **10** Nzambe,
lokumu na Yo epanzani kino na suka ya mokili, ndenge
moko na Kombo na Yo; loboko na Yo ya mobali etondi na
bosembo. **11** Ngomba ya Siona ezali kosepela, bamboka ya
Yuda etondi na esengo mpo na mikano na Yo. **12** Botambola
pembeni ya Siona, bokende zingazinga na yango, botanga
bandako na yango ya milayi. **13** Botala lopango na yango,
botala malamu bandako na yango mpo ete bopesa sango
epai ya bato oyo bakoya na sima. **14** Pamba te Nzambe
wana azali Nzambe na biso seko na seko mpe libela na
libela; akotambolisa biso, ezala kino na kufa.

49 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi
ya bayembi. Bino bikolo nyonso, boyoka malamu
makambo oyo; bino bavandi nyonso ya mokili, boyoka, **2**
bato pamba mpe bato minene, bazwi mpe babola: **3** Monoko
na ngai ekoloba maloba ya bwanya; motema na ngai ekanisi
makambo oyo ekopesa bino bososoli. **4** Nayokaka masese,
mpe nalimbolaka sambole na nzela ya lindanda. **5** Mpo na
nini nabanga na tango ya pasi, tango mabe ya bakosi ezingeli
ngai, **6** ba-oyo batielaka bomengo na bango motema mpe
bamikumisaka mpo na bofuluki ya bozwi na bango? **7** Moko
te akoki kosikola ndeko na ye, moko te akoki kofuta mbongo
epai ya Nzambe mpo na lisiko na ye. **8** Talo ya bomoi na ye
eleki motuya makasi, mpe ekotikala kofutama te. **9** Akokaki
kozala na bomoi libela na libela, mpe akokaki kokufa te. **10**
Solo, tomonaka bato ya bwanya kokufa elongo na zoba mpe
moto oyo azangi mayele, mpe batikaka bomengo na bango
epai ya bato mosusu. **11** Bakunda na bango nde ekomaka
bandako na bango mpo na libela, mpe bisika na bango ya
kovanda mpo na seko na seko, atako bapesaki na bitando na
bango ya mabele bakombo na bango mpo ete ebengamaka
na yango. **12** Mozwi akowumelaka te na bomoi; ata aleki na
lokumu, akokani na nyama oyo ezali kokufa. **13** Yango nde
suka ya bato oyo batiaka elikya kati na bango moko, ya bato
oyo balandaka bango mpe basepelaka na maloba na bango.
14 Bazali lokola bameme mpe babongisami mpo na mboka
ya bakufi; kufa ekokoma kobokola bango. Kala te, bato ya
sembo bakonyata bango, kitoko na bango ekonzuluka, mpe
mboka ya bakufi ekokoma ndako na bango. **(Sheol h7585)** **15**
Kasi Nzambe akokangola bomoi na ngai wuta na maboko ya
mboka ya bakufi, pamba te akokamata ngai. **(Sheol h7585)**
16 Komitungisaka te soki moto moko akomi kofuluka na
bozwi, soki kongenga ya ndako na ye ekomi komata se
komata. **17** Pamba te akomema ata eloko moko te tango
akokufa; bomengo na ye ekolanda ye te. **18** Atako, wana
azalaki na bomoi, azalaki komimona moto apambolama—
atako bato bakokumisa yo, pamba te omisali bolamu— **19**
okokende kaka kokutana na bakoko na yo oyo bakotikala
komona lisusu pole te. **20** Moto oyo azali mozwi, kasi azangi
bososoli, azali lokola nyama oyo ezali kokufa.

50 Nzembo ya Azafi. Nzambe ya banzambe, Yawe alobi,
abengi mokili wuta na epai moyi ebimaka kino na
epai elalaka. **2** Wuta na Siona, mboka kitoko, Nzambe azali
kongenga lokola moyi. **3** Tika ete Nzambe na biso aya!
Tika ete akanga monoko te! Liboso na Ye, moto makasi
ezali kozikisa; mpe zingazinga na Ye, mopepe makasi ezali
kopepa. **4** Abengi Likolo, kuna na likolo, mpe mabele mpo
na kokata makambo ya bato na Ye. **5** Alobi: « Bosangisela
ngai bayengebene na ngai, ba-oyo basalaki Boyokani elongo
na ngai na nzela ya mbeka. » **6** Likolo ekopanza sango ya
bosembo na Ye, pamba te azali Nzambe ya bosembo. **7**
Bino bato na ngai, boyoka; nazali koloba na bino! Isalaele,
nakoloba mpo na kotelemela yo: « Ngai Nzambe, nazali
Nzambe na yo. » **8** Nakopamela yo te na tina na bambeka
na yo, pamba te bambeka na yo ya kotumba ezalaka tango
nyonso liboso na ngai. **9** Nakozwa ngombe te kati na ndako
na yo to ntaba mobali kati na etonga na yo ya bibwele, **10**
pamba te banyama nyonso ya zamba ezali ya ngai; ezala
ata ebele ya banyama oyo ezali kati na bangomba, nyonso
ezali ya ngai. **11** Nayebi bandeke nyonso ya bangomba;
mpe banyama ya bilanga ezali ya ngai. **12** Soki nazalaki na
nzala, nalingaki koyebisa yo te, pamba te mokili mpe nyonso
oyo ezali kati na yango ezali ya ngai. **13** Boni, okanisi penza
ete ngai naliaka misuni ya bangombe to namelaka makila ya

bantaba? **14** Bonzelaka Nzambe matondi lokola mbeka, mpe
kokisaka bandayi na yo epai ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. **15** Mpe
belela ngai na tango ya pasi; nakokangola yo, mpe okopesa
ngai nkembo. **16** Nzambe alobi na moto mabe: « Mpo na
nini opanzaka sango ya mibeko na ngai mpe olobaka na tina
na Boyokani na ngai? **17** Nzokande oyinaka malako na ngai
mpe oyokaka te maloba na ngai? **18** Soki omoni moyibi,
wana nde osepeli; mpe ovandaka esika moko na bato na
bikobo. **19** Otikaka monoko na yo kosala mabe, lolemo na
yo ebimisaka kaka lokuta. **20** Ovandaka mpo na kotonga
ndeko na yo, mpe obebisaka lokumu ya bana ya mama
na yo. **21** Yango nde makambo oyo ozalaki kosala; mpe
ngai nabatelaki kimia. Okanisi penza ete ngai nazali lokola
yo? Nakopamela yo mpe nakotanda makambo nyonso oyo
nazwa yo na miso na yo. **22** Bino bato oyo bozali kobosana
Nzambe, nabondeli bino: bososola makambo oyo; noki te
nakobebisa bino, mpe moto moko te akokangola bino. **23**
Moto oyo abonzaka matondi lokola mbeka, apesaka ngai
lokumu; mpe moto oyo asalaka keba na etamboli na ye,
nakotalisa ye lobiko ya Nzambe. »

51 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Eyembamaki tango mosakoli Natan akomaki
epai ya Davidi sima na ye kosala ekobo elongo na Batisheba.
Oh Nzambe, yokela ngai mawa kolanda bolingo monene
na Yo; longola masumu na ngai kolanda mawa monene na
Yo! **2** Sukola ngai mobimba mpo na kolongola mabe na
ngai, mpe petola ngai na masumu na ngai. **3** Pamba te
nayebi mabe na ngai, mpe masumu na ngai ezalaka tango
nyonso liboso na ngai. **4** Epai na Yo, epai na Yo kaka, nasali
masumu mpe mabe na miso na Yo. Boye, okozala sembo
tango okozwa mokano, mpe okozala na pamela te tango
okokata makambo. **5** Solo, nabotamaki kati na lisumu; wuta
na libumu ya mama na ngai, nazali mosumuki. **6** Nzokande
Yo, osepelaka na bosembo, ata kati na libumu; mpe okoteya
ngai bwanya kati na esika ebombama. **7** Petola ngai na nzela
ya izope, mpe nakokoma peto; sukola ngai, mpe nakokoma
pembe koleka mvula ya pembe. **8** Sepelisa ngai mpe yokisa
ngai nsayi na motema; mpe mikuwa na ngai oyo obukaki
ekosepela makasi. **9** Kotala lisusu masumu na ngai te, mpe
longola bambeba na ngai nyonso. **10** Oh Nzambe, mpo na
ngai, kela motema ya peto; mpe kati na ngai, yeisa molimo
sika mpe elenda. **11** Kobengana ngai te mosika ya elongi na
Yo, mpe kolongola te kati na ngai Molimo Mosantu na Yo. **12**
Zongisela ngai esengo ya lobiko na Yo, mpe kabela ngai
molimo oyo emibongisi malamu mpo na kolendisaka ngai. **13**
Nakoteya banzela na Yo epai ya babuki mibeko, mpe bato ya
masumu bakozonga epai na Yo. **14** Oh Nzambe! Nzambe,
Mobikisi na ngai, kangola ngai wuta na mokumba ya makila,
mpe lolemo na ngai ekosakola bosembo na Yo. **15** Nkolo,
fungola bibebu na ngai, mpe monoko na ngai ekokumisa Yo.
16 Mpo ete osepelaka na mbeka te, nakobonza te mbeka
ya kotumba oyo ondimaka te. **17** Nzambe, bambeka oyo
osepelaka na yango ezali: molimo oyo ebukani. Nzambe,
oyinaka te motema oyo etutami mpe emikitisi. **18** Na ngolu
na Yo, salela Siona bolamu, tonga bamir ya Yelusalemi. **19**
Bongo okosepela na bambeka ya bosembo, bambeka ya
kotumba mpe makabo ya kokoka; mpe bangombe ya mibali
ekobonzama na bitumbelo na Yo.

52 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Eyembamaki tango Doegi, moto ya Edomi,
akendeki koyebisa Saulo ete Davidi akoti na ndako ya
Ayimeleki. Yo elombe, mpo na nini ozali komikumisa na tina
na mabe? Bolingo ya Nzambe emonanaka mikolo nyonso. **2**
Yo oyo otambolaka na lokuta, lolemo na yo esalaka mabongisi
ya libebi, ekosaka lokola mbeli bapelisa malamu. **3** Olingaka
mabe koleka bolamu, lokuta koleka koloba bosolo. **4** Oh
lolemo ya lokuta, olingaka maloba nyonso oyo epanzaka.
5 Solo, Ye moko Nzambe akobebisa yo mpo na libela,
akokanga yo kati na ndako na yo, akobwaka yo libanda mpe
akopikola yo na mokili ya bato ya bomoi. **6** Bato ya sembo
bakomona mpe bakokoma na somo, bakotiola ye na maloba
oyo: **7** « Tala moto oyo azalaki te kozwa Nzambe lokola
ebombamelo na ye, azalaki kotiela bozwi na ye motema,
mpe kobakisa makasi na ye na nzela ya kobebisa bato
mosusu. » **8** Kasi ngai, kati na Ndako na Yo, nazali lokola
nzete ya olive oyo etondi na makasa ya mobesu; natiaka
tango nyonso elikya na ngai kati na bolingo monene ya
Nzambe, mpo na libela. **9** Nakosanzola Yo mikolo nyonso,
mpo na oyo osali; mpe nazalaka na elikya kati na Kombo na
Yo, pamba te ozali malamu mpo na bayengebene na Yo.

53 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Eyembamaki na flite. Bazoba bamilobelaka:
« Nzambe azali te. » Makanisi na bango esila kobeba,
basalaka makambo mabe mpe ya nkele; moko te asalaka
bolamu. **2** Wuta na likolo, Nzambe atalaka bato mpo na
koluka koyeba soki ezali ata na moko ya mayele, oyo
atalelaka Nzambe. **3** Bango nyonso bazali batomboki, bango
nyonso bamibebisa; moko te asalaka bolamu, ata moto moko
te. **4** Boni, bato nyonso ya misala mabe bayebi eloko te?
Baliaka bato na ngai ndenge baliaka lipa mpe batikala nanu
kobelela Nzambe te, bazali penza kososola eloko moko te?
5 Somo monene ekokanga bango na esika oyo ezali ata na
eloko moko te oyo ekoki kopesa bango somo, pamba te
Nzambe apanzi mikuwa ya bato oyo bayei kobundisa yo.
Okoyokisa bango soni, pamba te Nzambe abwaka bango. **6**
Tika ete lobiko ya Isalaele ebimela na Siona! Tango Nzambe
akobimisa bato na Ye na bowumbu, bakitani ya Jakobi
bakosepela, mpe Isalaele ekozala na esengo.

54 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Eyembamaki na lindanda tango bato ya Zifi
bayaki koyebisa Saulo: « Davidi abombami kati na biso. » Oh
Nzambe, bikisa ngai na nzela ya Kombo na Yo, longisa ngai
na nzela ya nguya na Yo. **2** Oh Nzambe, yoka libondeli na
ngai, yoka maloba ya monoko na ngai. **3** Bapaya batelemi
mpo na kobundisa ngai; mpe bato na kanza bazali koluka
koboma ngai, batalelaka Nzambe te. **4** Tala, Nzambe azali
lisungi na ngai, Nkolo azali eyekamelo na ngai. **5** Tika ete
akweyisela bayini na ngai mabe! Kati na boyengebene na
Yo, bebisa bango. **6** Nakobonzela Yo mbeka na motema
malamu, nakokumisa Kombo na Yo, Oh Yawe, pamba te
ozali malamu. **7** Okangoli ngai na pasi nyonso; mpe miso na
ngai etali lokola molongi ya banguna na ngai.

55 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
na lindanda. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe, yoka
libondeli na ngai, komibomba te wana nazali kobelela Yo. **2**

Yoka ngai mpe yanola ngai. Kati na kolela na ngai, nakomi
koyengayenga mpe nazangi kimia, **3** mpo na maloba ya
monguna na ngai mpe kanda ya moto mabe, pamba te
bazali kokweyisela ngai misala mabe mpe konyokola ngai na
kanda. **4** Motema na ngai etondi na mawa, mpe somo ya
kufa ekangi ngai. **5** Nakomi kobanga mpe kolenga, somo
monene ekangi ngai. **6** Nakomi komilobela: « Soki nazalaki
ata na mapapu ya ebenga, nalingaki kopumbwa mpo na
koluka bopemi; **7** nalingaki kokima mosika penza, mpo na
kokende kovanda ata na esobe. **8** Solo, na lombangu penza,
nalingaki kokende koluka ebombamelo mpo na kokima
mopepe makasi mpe ekumbaki. » **9** Nkolo, bebisa mabongisi
ya banguna na ngai mpe kotisa mobulu kati na bango;
pamba te, kati na engumba, nazali komona mobulu mpe
bokabwani. **10** Butu mpe moyi, ezali kotambola na bamir na
yango; misala mabe mpe ya kanza etondi kati na yango. **11**
Banguya oyo ebebisaka ezali kosala kati na yango, minyoko
mpe lokuta ezali kosila te. **12** Soki monguna nde azalaki
kofinga ngai, nalingaki kokanga motema; soki ezalaki mpe
moyini nde azalaki kotelemela ngai, nalingaki komibomba
mpo ete amona ngai te. **13** Kasi ezali yo, moto lokola ngai,
oyo otambolaka elongo na ngai, molingami mpe moninga na
ngai ya motema **14** oyo nazalaki kokabola elongo na yo,
pasi mpe basekele tango tozalaki kokende nzela moko na
Tempelo ya Nzambe. **15** Tika ete kufa ekanga bango na
mbalakata mpe bakita ya bomoi kati na mboka ya bakufi;
pamba te mabe etondi kati na bandako mpe mitema na
bango. **(Sheol h7585)** **16** Mpo na ngai, nabelelaka Nzambe,
mpe Yawe akobikisa ngai. **17** Tongo, midi, pokwa, nasopaka
motema na ngai mpe nalelaka, mpe ayokaka mongongo na
ngai. **18** Akopesa ngai kimia, akokangola ngai na bitumba
oyo babundisaka ngai; pamba te bato oyo batelemeli ngai
bazali ebele. **19** Nzambe ayokaka, akosambwisa bango
penza; akonzaka mpo na libela na libela. Babongolaka
mitema te mpe batosaka Nzambe te. **20** Abundisi balingami
na ye, abebisi boyokani na ye. **21** Maloba ya monoko na ye
ezalaka sukali, nzokande bitumba evandi kati na motema na
ye; maloba na ye ezalaka ya kimia koleka mafuta, nzokande
ezali mopanga oyo ezangi ebombelo. **22** Bwakela Yawe
mokumba na yo, akosunga yo; akotika te ete moto ya sembo
akweya mpo na libela. **23** Mpe Yo, Nzambe, okobwaka
basopi makila mpe bakosi kati na libulu ya libebi; bakokokisa
ata kati-kati te ya mikolo ya bomoi na bango. Kasi ngai,
natiaka elikya na ngai kati na Yo.

56 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na « Ebenga ya terebente ya mosika.
» Nzembo ya Davidi, tango bato ya Filisitia bakangaki ye
kati na mboka Gati. Nzambe, yokela ngai mawa, pamba te
bato bazali kotungisa ngai. Babundisaka mpe banyokolaka
ngai mikolo nyonso. **2** Bayini na ngai batungisaka ngai
mikolo nyonso; bato oyo babundisaka ngai na lolendo bazali
ebele. **3** Mokolo oyo nazalaka na bobangi, natiaka elikya na
ngai kati na Yo. **4** Epai ya Nzambe, nakumisaka Liloba na
Ye; Epai ya Nzambe, natiaka motema mpe nabangaka te.
Moto oyo akokufa akoki kosala ngai nini? **5** Babongolaka
maloba na ngai mikolo nyonso; mabongisi na bango nyonso
ezalaka mpo na kosala ngai mabe. **6** Basalaka makita,
babombamaka, balandaka ngai mpo na kosala ngai mabe. **7**
Mpo na makambo oyo ya mabe, boni, bazanga etumbu?
Oh Nzambe, kweyisela bikolo kanda na Yo! **8** Solo, oyebi
motango ya matambe ya bomoi na ngai ya mitelengano.
Sopa mpinzoli na ngai kati na mbeki na Yo, oyo ezali buku
na Yo ya ekaniseli. **9** Bongo, na mokolo oyo nakobelela mpo
na kosenga lisungi, banguna na ngai bakozonga sima. Na
nzela ya likambo yango, nakoyeba ete Nzambe azali mpo na
ngai. **10** Pembeni ya Nzambe oyo nakumisaka Liloba na Ye,
pembeni ya Yawe oyo nakumisaka Liloba na Ye, **11** pembeni
ya Nzambe oyo natielaka motema mpe nazalaka na bobangi
te, moto akoki kosala ngai nini? **12** Epai na Yo Nzambe,
nakokokisa bandayi na ngai mpe nakobonza bambeka ya
matondi. **13** Pamba te okangoli ngai na kufa mpe obateli
makolo na ngai ete ebeta mabaku te, mpo ete natambola
liboso na Yo Nzambe kati na pole ya bomoi.

57 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na nzembo « Koboma te. » Nzembo ya
Davidi, tango Saulo azalaki kolanda ye, mpe tango Davidi
abombamaki kati na libulu. Oh Nzambe, yokela ngai mawa!
Yokela ngai mawa, pamba te nazali koluka ebombamelo;
nazali koluka ebombamelo na se ya mapapu na Yo, kino
tango ya pasi ekoleka. **2** Nazali koganga epai ya Nzambe-
Oyo-Aleki-Likolo, epai ya Nzambe oyo asalelaka ngai bolamu.
3 Akotinda wuta na likolo mpe akobikisa ngai, akopamela
bato oyo batungisaka ngai. Nzambe akomonisa bolingo mpe
boyengebene na Ye. **4** Nazali na kati-kati ya bankosi; nalali
na kati-kati ya bato oyo babomaka mpe baliaka bato, oyo
minu na bango ezali makonga mpe batolotolo, mpe lolemo
na bango ezali mopanga ya minu makasi. **5** Oh Nzambe,
tika ete omitombola na likolo ya Lola; tika ete nkembo na
Yo ezala awa na mokili mobimba! **6** Batiaki monyama na
makolo na ngai mpo ete nakangama, batimolaki libulu liboso
na ngai, kasi bango moko nde bakweyaki kati na libulu
yango. **7** Nzambe, lendisa motema na ngai; Nzambe, lendisa
motema na ngai. Nakoyembela Yo mpe nakosanzola Yo na
mindule. **8** Lokumu na ngai, lamuka! Lindanda mpe nzenze,
bolamuka! Nalingi kolamusa tongo. **9** Nkolo, nakosanzola Yo
kati na mabota, nakosanzola Yo na mindule kati na bikolo. **10**
Pamba te bolingo na Yo ezali monene, ekenda kino na Lola;
mpe bosembo na Yo ekenda kino na mapata. **11** Nzambe,
tika ete omitombola na likolo ya Lola; mpe tika ete nkembo
na Yo etonda na mokili mobimba!

58 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na « Kobebisa te. » Nzembo ya Davidi.
Ezali solo ete bolobaka te tango bokataka makambo? Boni,
bana na moto, bosambisaka na bosembo? **2** Te, ezala kati
na mitema na bino, bosalaka mabongisi ezanga bosembo;
botandaka kanza ya maboko na bino kati na mokili. **3** Bato
mabe babebaka wuta na mbotama na bango, bapengwaka
mpe balobaka lokuta wuta na mabumu ya bamama na
bango. **4** Bazalaka na ngenge lokola ngenge ya nyoka,
lokola ngenge ya etupa oyo eyokaka te, oyo ekangaka litoyi
na yango, **5** oyo eyokaka te ata mingongo ya bato na soloka
mpe ya moto ya maji oyo aleki na mayele. **6** Nzambe,
buka minu na bango kati na minoko na bango; Yawe, buka
bambanga ya bana ya bankosi. **7** Tika ete balimwa lokola
mayi oyo ezali kotiola; Tika ete bambanzi na bango ebukana

tango babetaka batolotolo. **8** Tika ete balimwa lokola soyi
ya mbembe, lokola mwana oyo akomona moyi te mpo ete
abimi na zemi oyo esopani. **9** Liboso ete banzungu na bino
ekutana na moto ya basende, ezala ya mayi to ya kokawuka,
bato mabe akolimwa. **10** Moto ya sembo akosepela, pamba
te akomona Nzambe kozongisela bato mabe, mabe na mabe,
mpe akotambola kati na makila na bango. **11** Mpe bato
bakoloba: « Solo, ezali na lifuti mpo na moto ya sembo; solo,
ezali na Nzambe oyo asambisaka mokili. »

59 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na « Kobebisa te! » tango Saulo atindaki
bato kozingela ndako ya Davidi mpo na koboma ye. Nzembo
ya Davidi. Oh Nzambe na ngai, kangola ngai wuta na maboko
ya banguna na ngai; batela ngai liboso ya banyokoli na ngai.
2 Kangola ngai wuta na maboko ya bato ya misala mabe,
mpe bikisa ngai liboso ya basopi makila ya bato. **3** Yawe,
bazali koluka koboma ngai; bato na nguya basaleli ngai
likita, nzokande nasali mabe te, nasali na ngai mpe masumu
te. **4** Nasali mabe ata moko te; kasi bango bazali kopota
mbangu, bazali komibongisa. Lamuka mpo na koya kokutana
na ngai, mpe tala. **5** Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
Nzambe ya Isalaele, telema mpo na kopesa bikolo nyonso
etumbu; koyokela bato nyonso oyo basalaka mabe mawa
te. **6** Bazongaka na pokwa, bagangaka lokola bambwa
mpe batambolaka zingazinga ya engumba. **7** Na nzela ya
minoko na bango, babimisaka na bibebu na bango maloba
oyo ezokisaka lokola mipanga; bamilobelaka: « Nani azali
koyoka biso? » **8** Kasi Yo, Yawe, osekaka bango, otiolaka
bikolo nyonso. **9** Nzambe, ozali makasi na ngai, nakotalela
Yo; ozali ebombamelo na ngai, **10** Nzambe na ngai, oyo
nalingaka. Nzambe ayaka kino liboso na ngai, atikaka ngai
kotala banguna na ngai. **11** Nkolo, nguba na biso, koboma
bango te, noki te bato na ngai bakobosana. Na nguya na
Yo, sala ete bayengayenga, mpe mema bango kino na se.
12 Mpo na masumu ya minoko na bango, mpo na maloba
ya bibebu na bango, tika ete bakangama na motambo ya
lolendo na bango. Mpo na bilakeli mabe mpe lokuta na
bango, **13** bebisa bango na kanda na Yo, bebisa bango
kino bazala lisusu te. Bongo bakoyeba ete Nzambe azali
kokonza kati na Jakobi kino na suka ya mokili. **14** Bazongaka
na pokwa, bagangaka lokola bambwa mpe batambolaka
zingazinga ya engumba. **15** Bayengaka-yengaka mpo na
koluka bilei; soki batondi te, balekisaka butu na kolelalela.
16 Kasi ngai nakoyembela makasi na Yo, nakobetela bolingo
na Yo milolo, na tongo, pamba te ozali ebombamelo na ngai,
mpe ekimelo na ngai na tango ya pasi. **17** Ozali makasi na
ngai, nakoyemba mpo na lokumu na Yo; ozali ebombamelo
na ngai, oh Nzambe; Nzambe na ngai, oyo nalingaka.

60 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na « Lisi ya litatoli. » Nzembo ya Davidi
mpo na koteya bato. Ayembaki yango tango abundisaki
bato ya Siri ya Mezopotami mpe bato ya Siri ya Tsoba,
mpe tango Joabi azongaki, sima na ye kolonga bato nkoto
zomi na mibale ya Edomi, na bitumba kati na Lubwaku ya
Mungwa. Oh Nzambe, obwakaki mpe opanzaki biso, osilikaki
penza. Sik'oyo, zongisa biso. **2** Solo, oningisaki mabele
mpe obukaki yango. Bamba madusu na yango, pamba te
ekomi koningana. **3** Omonisaki bato na Yo pasi makasi,
omelisaki biso vino oyo elangwisaka. **4** Opesaki na bato oyo
batosaka Yo bendele mpo na koyebisa bango ete bakima
liboso ya batolotolo ya banguna. **5** Mpo ete balingami na Yo
bakangolama, bikisa na nguya ya loboko na Yo ya mobali,
mpe yanola biso! Yanola ngai! **6** Nzambe alobaki kati na
Esika na Ye ya bule: « Nakolonga! Nakokabola Sishemi mpe
nakomeka molayi ya lubwaku ya Sukoti. **7** Galadi ezali ya
ngai, Manase mpe ezali ya ngai; Efrayimi ezali ekoti na ngai
ya ebende, mpe Yuda ezali lingenda na ngai ya bokonzi.
8 Moabi ezali sani monene oyo nasukolelaka, Edomi ezali
esika oyo nabwakaka sandale na ngai. Mpo na Filisitia,
nabetaka milolo ya elonga. » **9** Nani akomema ngai kino
na engumba oyo batonga makasi? Nani akotambolisa ngai
kino na Edomi? **10** Ezali Yo te, Nzambe oyo obwakaki biso,
Nzambe oyo ozalaki lisusu te kokende bitumba elongo na
mampinga na biso? **11** Yaka kosunga biso, kangola biso
liboso ya moyini; pamba te lisungi ya bato ezali pamba. **12**
Nzokande, elongo na Nzambe, tokosala makambo minene
mpe ya kokamwa; ezali Ye nde akonyata banguna na biso.

61 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
na lindanda. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe, yoka
koganga na ngai, yoka na bokebi losambo na ngai. **2** Wuta na
suka ya mokili, nazali kobelela Yo, motema na ngai ebukani!
Mema ngai na libanga oyo eleki likolo epai wapi nakokoka te
kokoma ngai moko. **3** Pamba te, ozali ebombamelo na ngai,
ndako molayi batonga makasi, liboso ya banguna na ngai. **4**
Posa ya motema na ngai ezali: kovanda tango nyonso kati
na Ndako na Yo mpe kozwa ebombamelo na se ya mapapu
na Yo. **5** Pamba te Yo Nzambe, oyokaki bandayi na ngai,
opesaki ngai libula ya bato oyo batosaka Kombo na Yo. **6**
Pesa na mokonzi na biso bomoi molayi; tika ete awumela na
bomoi. **7** Tika ete awumela na bokonzi libela na libela liboso
ya Nzambe! Bolingo mpe boyengebene na Yo ekobatela
ye. **8** Boye, nakoyemba mikolo nyonso mpo na lokumu ya
Kombo na Yo, mpe nakokokisa bandayi na ngai mokolo na
mokolo.

62 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda
Yedutuni. Nzembo ya Davidi. Solo, nazwaka kimia kati
na Nzambe; lobiko na ngai ewutaka epai na Ye. **2** Solo,
azali libanga mpe lobiko na ngai; azali ebombamelo na ngai,
nakoningana te. **3** Kino tango nini bokosangela moto moko?
Kino tango nini bino nyonso bokosangana mpo na koluka
koboma ye lokola mir oyo etengami, lokola lopango oyo esili
kokweya? **4** Solo, basalaka makita mpo na kokweyisa ye
wuta na esika na ye ya likolo, basepelaka kotatola lokuta.
Bapambolaka na nzela ya minoko na bango; kasi kati na
mitema na bango, balakelaka mabe. **5** Oh molimo na ngai,
zwa bopemi kati na Nzambe, pamba te elikya na ngai
ewutaka epai na Ye. **6** Solo, azali libanga mpe lobiko na
ngai; azali ebombamelo na ngai, nakoningana te. **7** Nzambe
azali lobiko mpe nkembo na ngai; libanga ya makasi na ngai
mpe ebombamelo na ngai ezali kati na Nzambe. **8** Botielaka
Ye elikya tango nyonso, bosopaka mitema na bino liboso na
Ye, pamba te Nzambe azali ebombamelo mpo na biso. **9**
Solo, bato bazali lokola molunge, bazali lokola lokuta; Soki
batie bango na emekelo kilo, ata molunge ekoleka bango
nyonso na kilo. **10** Botiaka elikya te na mileki ya moyibi, mpe

botielaka yango motema te; soki bomengo na bino ekomi
ebele, bokangama na yango te. **11** Nzambe alobaki mbala
moko, ngai nayokaki mbala mibale: « Pamba te makasi ezali
ya Nzambe; **12** mpe bolingo ezali ya Nkolo; » mpe « ofutaka
moto nyonso kolanda misala na ye. »

63 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki
kati na esobe ya Yuda. Oh Nzambe, ozali Nzambe na
ngai; nazali koluka Yo, molimo na ngai ezali na posa na Yo,
bomoi na ngai ezali na posa na Yo makasi, kati na mabele
ekawuka mpe ezanga mayi. **2** Natalaki Yo kati na Esika ya
bule mpo na komona makasi mpe nkembo na Yo. **3** Pamba
te bolingo na Yo ezali malamu koleka bomoi, bibebu na ngai
ekosanzola Yo. **4** Boye, nakopambola Yo bomoi na ngai
mobimba, nakotombola maboko na ngai mpo na lokumu ya
Kombo na Yo. **5** Nakotonda lokola moto oyo asili kolia misuni
kitoko mpe mafuta; bibebu na ngai ekoganga na esengo
mpe monoko na ngai ekokumisa Yo. **6** Soki nakanisi Yo na
mbeto na ngai, nasambelaka Yo na butu; **7** pamba te ozali
lisungi mpo na ngai, mpe nagangaka na esengo wana nazali
na se ya elili ya mapapu na Yo. **8** Nakangami na Yo; loboko
na Yo ya mobali esimbi ngai makasi. **9** Bato oyo balukaka
koboma ngai bakozinda na mabele **10** Bakoboma bango na
mopanga mpe bakokoma bilei ya bambwa ya zamba. **11**
Kasi mokonzi akosepela kati na Nzambe; moto nyonso oyo
alapaka ndayi na Kombo ya Nzambe akomikumisa mpo na
yango, pamba te minoko ya bakosi ekokangama.

64 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Oh Nzambe, yoka mongongo na ngai kati kolela
na ngai, batela ngai mosika ya monguna oyo azali kopesa
ngai somo. **2** Bomba ngai mosika ya mikano ya bato mabe,
mosika ya makita ya bato ya misala mabe. **3** Bapelisaka
lolemo na bango ndenge bapelisaka mopanga, babimisaka
maloba ya bololo lokola makonga **4** mpo na kobwakela,
na kobombama, moto oyo azangi pamela; babangaka te
kobwakela ye yango na mbalakata. **5** Balendisanaka mpo na
mabongisi mabe, bayokanaka kotia mitambo; balobaka: «
Nani akomona yango? » **6** Basalaka mabongisi ya kosala
bato mabe, balobaka: « Toselingwi na mabongisi na biso! »
Makanisi mpe motema ya moto ezali mozindo makasi. **7** Kasi
Nzambe akobwakela bango makonga na Ye na mbalakata;
ekozwa mpe ekozokisa bango. **8** Maloba na bango moko
ekobalukela bango mpe ekomema bango na libebi; mpe
moto nyonso oyo akomona bango akoningisa moto. **9** Bato
nyonso bakokoma kobanga, kopanza sango ya misala ya
Nzambe mpe kososola makambo oyo asalaka. **10** Moto
ya sembo akosepela mpe akomibomba kati na Yawe; bato
nyonso oyo bazali na mitema alima bakomikumisa mpo na
yango.

65 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Mpo na Yo Nzambe, bozangi makelele ezali
lokumu, kati na Siona; mpe mpo na Yo, ndayi ekokokisama.
2 Yo oyo oyokaka mabondeli, bato nyonso bakoya epai na
Yo. **3** Kilo ya bambeba eleki makasi mpo na ngai; kasi
Yo, olimbisaka masumu na biso. **4** Esengo na moto oyo
oponi mpe obulisi mpo ete avanda kati na lopango na Yo.
Tokotonda na bolamu ya Ndako na Yo, Tempelo na Yo
ya bule. **5** Nzambe Mobikisi na biso, oyanolaka biso na
bosembo, na nzela ya biloko ya somo; Ozali elikya ya mokili
mobimba mpe ya bibale minene. **6** Alendisaka bangomba,
na nguya na Ye; atondi na mpiko. **7** Akitisaka makelele
ya bibale minene, makelele ya bambonge na yango mpe
makelele ya bikolo. **8** Bato oyo bavandaka na basuka ya
mokili babangaka tango bamonaka bikamwa na Yo; osalaka
ete este mpe weste eganga na esengo. **9** Opambolaka
mabele, ofulukisaka yango, otondisaka yango na bozwi.
Otondisaka moluka ya Nzambe na mayi, obongiselaka bato
ble, pamba te otondisaka mayi mpo na yango. **10** Olekisaka
mayi kati na mikala, okweyisaka mipiku ya mabele, osopelaka
mabele mayi mpe opambolaka milona. **11** Opambolaka
mobu na bolamu na Yo, mpe banzela mike oyo olekelaka
ebotaka ebele. **12** Bilanga ya esobe etondaka na bilei,
mpe bangomba mike etondaka na esengo. **13** Bilanga
etondaka na bameme mpe bantaba; mabwaku etondaka na
ble, egangaka na esengo mpe eyembaka.

66 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo. Bino
bato ya mokili mobimba, bobetela Nzambe maboko! **2**
Boyemba banzembo ya lokumu mpo na nkembo ya Kombo
na Ye, bopesa lokumu na Ye nkembo. **3** Boloba na Nzambe:
« Tala ndenge nini misala na Yo ebongi na kobanga yango!
Mpo na nguya monene na Yo, banguna na Yo bakomi koluka
kokoma baninga na Yo. **4** Mokili mobimba efukamaka liboso
na Yo; bayembaka mpo na lokumu na Yo, basanzolaka
Kombo na Yo. » **5** Boya kotala misala ya Nzambe! Misala
na Ye ya minene mpo na bana ya bato ebongi na kobanga
yango. **6** Abongolaki ebale monene mabele ya kokawuka;
bakatisaki ebale na makolo ekawuka. Tozali kosepela kati na
Ye. **7** Na nguya na Ye, akonzaka mpo na libela; miso na Ye
ekengelaka bikolo. Tika ete batomboki batombokela Ye te. **8**
Bino bikolo, bopambola Nzambe na biso! Bosala ete lokito ya
masanzoli na Ye eyokana! **9** Asalaka ete totangama kati na
bato ya bomoi. Abatelaki makolo na biso mpo ete tokweya
te. **10** Pamba te, Nzambe, omekaki biso, olekisaki biso kati
na moto ndenge basalaka mpo na palata. **11** Okangaki
biso kati na motambo; otiaki mikumba ya kilo, na baloketo
na biso. **12** Otikaki moto komatela biso na moto. Tolekaki
kati na moto mpe kati na mayi, mpe obimisaki biso kati na
yango mpo na komema biso na bofuluki. **13** Nakokota kati
na Ndako na Yo, nakomemela Yo makabo ya kotumba,
nakokokisa bandayi na ngai epai na Yo. **14** Bandayi oyo
bibebu na ngai moko etatolaki mpe monoko na ngai elobaki
na tango nazalaki kati na pasi. **15** Lokola bambeka ya
kotumba, nakobonzela Yo banyama minene, bameme elongo
na bambeka ya malasi; nakobonzela Yo bangombe mpe
bantaba ya mibali. **16** Bino nyonso oyo botosaka Nzambe,
boya koyoka! Nakoyebisa bino makambo oyo asali mpo na
bomoi na ngai. **17** Nabelelaki Ye na monoko na ngai, mpe
lolemo na ngai ekumisaki Ye. **18** Soki nazalaki na masumu
kati na motema na ngai, Nkolo alingaki koyoka ngai te. **19**
Nzokande, Nzambe ayokaki ngai, ayokaki na bokebi libondeli
na ngai. **20** Tika ete Nzambe akumisama! Aboyaki te koyoka
libondeli na ngai mpe kotalisa ngai bolingo na Ye.

67 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi: nzembo ya
koyemba na lindanda. Loyembo. Tika ete Nzambe
asalela biso ngolu mpe apambola biso, tika ete angengisela

biso elongi na Ye; **2** mpo ete toyeba nzela na Yo kati
na mokili, mpe lobiko na Yo kati na bikolo nyonso. **3** Oh
Nzambe, tika ete bikolo ekumisa Yo; tika ete bikolo nyonso
ekumisa Yo! **4** Tika ete bato basepela, tika ete babeta milolo
ya esengo, pamba te okambaka bikolo na bosembo, mpe
otambolisaka bato awa na mabele. **5** Oh Nzambe, tika ete
bikolo ekumisa Yo; tika ete bikolo nyonso ekumisa Yo! **6**
Mabele eboti bambuma na yango; tika ete Nzambe, Nzambe
na biso, apambola biso. **7** Tika ete Nzambe apambola biso;
tika ete mokili mobimba etosa Ye!

68 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Loyembo. Soki Nzambe atelemi, banguna na
Ye bapalanganaka, mpe bayini na Ye bakimaka mosika na
Ye. **2** Liboso ya Nzambe, bato mabe bakufaka, ndenge
milinga elimwaka, mpe mafuta enyangwamaka na moto. **3**
Liboso ya Nzambe, bato ya sembo basepelaka, batondaka
na esengo. **4** Boyembela Nzambe, boyemba banzembo
mpo na lokumu ya Kombo na Ye. Bofungola nzela mpo
na Ye oyo atambolisaka mampinga na Ye kati na esobe.
Kombo na Ye ezali Yawe. Botonda na esengo liboso na
Ye. **5** Kati na Ndako na Ye ya bule, Nzambe azali Tata ya
bana bitike, mpe molobeli ya basi bakufisa mibali. **6** Nzambe
apesaka libota epai ya bato oyo bavandaka bango moko,
abimisaka bakangami wuta na minyololo; kasi batomboki
batikalaka na mabele ekawuka. **7** Oh Nzambe, tango obimaki
liboso ya bato na Yo, tango otambolaki na esobe, **8** mabele
eninganaki, likolo mpe esopaki mayi liboso ya Nzambe,
Nzambe ya Sinai; liboso ya Nzambe, Nzambe ya Isalaele. **9**
Nzambe, osopaki mvula ya mapamboli, olendisaki libula na
Yo mpo ete elembaki. **10** Oh Nzambe, bato na Yo bavandaka
na mokili oyo obongisaki, na boboto na Yo, mpo na mobola.
11 Na liloba moko kowuta na Nkolo, basi oyo bamemaka
sango basangani bato ebele, **12** bakonzi ya mampinga
bakimi, bapoti mbangu, mpe mwasi oyo atikali na ndako
akaboli bomengo ya bitumba. **13** Boni, bokokoba kolala pongi
kati na bandako na bino? Mapapu ya ebenga ezipami na se
ya palata, mpe bansala na yango ezipami na se ya wolo. **14**
Tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abenganaki kuna bakonzi,
anokisaki mvula ya pembe na ngomba Tsalimoni. **15** Ngomba
ya Bashani, ngomba ya Nzambe; ngomba ya Bashani,
ngomba ya basonge ebele, **16** mpo na nini ozali kosala
zuwa, ngomba ya basonge ebele, ngomba oyo Nzambe
asepelaka kovanda? Nzokande Yawe akovanda kuna libela
na libela. **17** Motango ya bashar ya Nzambe ezali ebele,
koleka minkoko; Nkolo azali kati na yango, kuna na Sinai,
kati na Esika ya bule. **18** Yawe Nzambe, tango omataki na
likolo, omemaki bakangami, ozwaki makabo epai ya bato, ata
epai ya batomboki, mpo ete okoma kovanda kuna. **19** Tika
ete Nkolo akumisama, mokolo na mokolo! Nzambe Mobikisi
na biso alataka makambo na biso. **20** Mpo na biso, Nzambe
yango azali Nzambe oyo abikisaka; mpe bikuke ya kufa ezali
ya Nkolo Yawe. **21** Solo, Nzambe apanzaka mito ya banguna
na Ye, oyo batambolaka kati na bomoi ya masumu, oyo mito
na bango etonda na suki. **22** Nkolo alobi: « Wuta na Bashani,
nakomema bango; wuta na mozindo ya ebale monene,
nakomema bango, **23** mpo ete opanza lokolo na yo kati na
makila, mpe mpo ete lolemo ya bambwa na yo ezwa eteni na
yango. » **24** Oh Nzambe, bazali komona ndenge ozali koya;
koya ya Nzambe na ngai, ya Mokonzi na ngai, kati na Esika
ya bule. **25** Bayembi bazali liboso; sima na bango, bato oyo
bazali kobeta mandanda ya basinga kati na bilenge basi oyo
bazali kobeta bambonda ya mike. **26** Bopambola Nzambe
kati na mayangani, bopambola Yawe wuta na etima ya
Isalaele. **27** Kuna, Benjame, leki ya suka, azali kotambolisa
bakambi ya Yuda elongo na mampinga na bango, bakambi
ya Zabuloni mpe ya Nefitali. **28** Nzambe na yo apesi mitindo
epai ya makasi na yo; zala makasi. Nzambe, osaleli biso
penza makambo. **29** Wuta na Tempelo na Yo ya Yelusalemi
epai wapi bakonzi bamemelaka Yo makabo, **30** bengana
ngando oyo ebombami kati na matiti, lisanga ya bangombe
ya mibali elongo na bana ngombe ya bikolo oyo batambolaka
kati na mbongo ya bibende ya palata, mpe panza bikolo oyo
basepelaka na bitumba. **31** Bazwi bakobimela na Ejipito;
bato ya Kushi bakoya na lombangu, bakotombola maboko
epai ya Nzambe. **32** Bino, babokonzi ya mabele, boyembela
Nzambe; boyemba banzembo mpo na lokumu ya Nkolo! **33**
Boyembela Ye oyo atambolisaka mampinga kati na likolo,
likolo ya libela; oyo, wuta na mongongo na Ye, agangaka
makasi. **34** Bosakola ete nguya ezali ya Nzambe oyo nkembo
na Ye ezali na Isalaele, mpe nguya na Ye ezali kati na
mapata. **35** Nzambe, wuta kati na bisika na Yo ya bule,
obongi na botosi! Nzambe ya Isalaele apesaka na bato na
Ye makasi mpe nguya. Tika ete Nzambe akumisama!

69 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi: ezali ya koyemba lokola « lisi. » Nzambe,
bikisa ngai, pamba te mayi ekomi na kingo na ngai. **2** Nazali
kozinda na potopoto, na mozindo makasi epai wapi eloko
ya kosimba ezali te; nakiti na mozindo ya mayi, mbonge
ememi ngai. **3** Nalembi nzoto likolo ya kobelela lisungi;
mongongo na ngai ekawuki, miso na ngai elembi mpo na
kotalela Nzambe na ngai. **4** Bato oyo bayinaka ngai na
kozanga tina bazali ebele koleka motango ya suki ya moto
na ngai; ba-oyo balukaka kobebisa bomoi na ngai, oyo bazali
banguna na ngai kaka pamba, bazali bato na nguya; bazali
kosenga ngai na makasi ete nazongisa eloko oyo nayibaki
te. **5** Nzambe, oyebi bozoba na ngai, mpe mabe na ngai
ezali ya kobombama te na miso na Yo. **6** Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, tika ete ba-oyo batiaka elikya kati
na Yo basila lokumu te likolo na ngai! Nzambe ya Isalaele,
tika ete bato oyo balukaka Yo bayokisama soni te likolo na
ngai! **7** Pamba te nandimi kofingama mpo na Yo, mpe soni
ezipi ngai elongi. **8** Bandeko na ngai bakomi kozwa ngai
lokola moto oyo bayebi te, nakomi lokola mopaya na miso ya
bana ya mama na ngai. **9** Pamba te bolingo oyo nazali na
yango mpo na ndako na Yo ezali kozikisa ngai, mpe mafinga
ya bato oyo bafingaka Yo ezali kokweya na moto na ngai.
10 Soki naleli mpe nakili bilei, nasengeli kaka kofingama;
11 soki nalati saki, bato basalaka masapo mpo na kotiola
ngai. **12** Bato oyo bavandi na ekuke batiolaka ngai, balangwi
masanga bayembaka kombo na ngai kati na banzembo
na bango. **13** Yawe, nabondeli Yo! Nzambe, tango ekoki,
tango ya kotalisa ngai bolingo monene na Yo! Yanola ngai na
nzela ya boyengebene mpe lobiko na Yo! **14** Bimisa ngai na
potopoto, sala ete nazinda lisusu te, nakangolama wuta na
maboko ya bayini na ngai mpe nabima na mayi ya mozindo!
15 Tika ete mbonge ya mayi emema ngai lisusu te, mozindo

emela lisusu ngai te, mpe libulu ekangamela ngai te! **16** Yawe, yanola ngai, pamba te bolingo na Yo ezali malamu; baluka epai na ngai, na mawa monene na Yo. **17** Kobombela lisusu mosali na Yo te elongi na Yo. Yanola ngai noki, pamba te nazali na pasi. **18** Pusana pene na ngai, mpe sikola ngai; kangola ngai wuta na maboko ya bayini na ngai. **19** Oyebi ndenge nini nazali kofingama, oyebi soni mpe kosambwa na ngai; banguna na ngai nyonso bazali liboso na Yo. **20** Mafinga ezokisi motema na ngai, mpe pota yango ezali kosila te; nazelaki elembo ya mawa kowuta na bato, kasi namonaki yango te; nalukaki babondisi, kasi namonaki bango te. **21** Batiaki ngenge kati na bilei na ngai, mpe bamelisaki ngai vino ya ngayi tango nayokaki posa ya mayi. **22** Tika ete mesa na bango ekoma motambo liboso na bango, mpe kimia na bango ekoma monyama. **23** Tika ete miso na bango ekufa mpo ete bamona lisusu te, mpe babela mikongo mpo na libela. **24** Sopela bango kanda makasi na Yo, mpe tika ete kanda na Yo ya makasi ekanga bango. **25** Tika ete molako na bango etikala polele, mpe ete moto moko te avanda na bandako na bango ya kapo. **26** Pamba te bazali konyokola bato oyo ozokisaki, mpe bazali kopanza sango ya pasi ya bato oyo oyokisaki pasi. **27** Bakisa mabe na likolo ya mabe na bango, mpe kokota likambo na bango te na bosembo na Yo. **28** Tika ete bakombo na bango elongwa na buku ya bomoi, mpe batangama te na molongo ya bato ya sembo. **29** Solo, nazali mobola mpe moto ya pasi; kasi lobiko na Yo, oh Nzambe, ebatelaka ngai. **30** Nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo ya Nzambe, mpe nakopesa Ye nkembo elongo na matondi. **31** Yango nde ekosepelisa Yawe, koleka ngombe oyo ezali na maseke mpe na makolo ekabwana. **32** Babola bamoni mpe bazali kosepela. Tika ete mitema na bino oyo bolukaka Nzambe ezala na bomoi! **33** Pamba te Yawe ayokaka bato oyo bakelela, mpe atiolaka bato na Ye te ata bazali bakangami kati na boloko. **34** Tika ete likolo mpe mabele, bibale minene mpe nyonso oyo ezali kati na yango ekumisa Ye! **35** Pamba te Nzambe akobikisa Siona mpe akotonga lisusu bingumba ya Yuda. Bato bakovanda kuna mpe bakozwa yango lokola libula na bango. **36** Bakitani ya basali na Ye bakozwa yango lokola libula, mpe bato oyo balingaka Kombo na Ye bakovanda kati na yango.

70 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi mpo na kokanisa misala ya Nzambe. Nzambe, yaka noki mpo na kangola ngai! Yawe, yaka noki mpo na kosunga ngai! **2** Tika ete bato oyo balukaka kufa na ngai bakufa soni mpe basambwa! Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai bazonga sima mpe bayokisama soni! **3** Tika ete bato oyo balobaka na ngai: « Ah! Ah! » bazonga mpo na soni! **4** Tika ete bato nyonso oyo balukaka Yo batonda na esengo mpe basepela kati na Yo! Tika ete ba-oyo balingaka lobiko na Yo balobaka tango nyonso: « Nzambe azali monene! » **5** Mpo ete nazali mobola mpe moto akelela, Nzambe, yaka noki mpo na kosunga ngai. Yawe, ozali Lisungi mpe Mokangoli na ngai, kowumela te!

71 Yawe, ozali ebombamelo na ngai; kondima te ete nayoka soni! **2** Na bosembo na Yo, kangola mpe bikisa ngai. Yoka ngai mpe bikisa ngai. **3** Zala mpo na ngai ekimelo ya libanga epai wapi nakoki kokende tango nyonso. Ozwaki mokano ya kobikisa ngai, pamba te ozali libanga mpe ndako na ngai batonga makasi. **4** Nzambe na ngai, kangola ngai wuta na maboko ya bato mabe, na maboko ya batomboki mpe bato na kanza. **5** Nkolo Yawe, ozali elikya na ngai; wuta bolenge na ngai, namipesaka na Yo. **6** Wuta mbotama na ngai, natalelaka Yo; Yo nde obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai. Nakokumisa Yo tango nyonso. **7** Nazali likamwisi mpo na bato ebele; ozali ebombamelo na ngai ya makasi. **8** Tika ete monoko na ngai etonda na masanzoli mpo na lokumu na Yo; tika ete etatolaka tango nyonso kongenga ya nkembo na Yo. **9** Kobwaka ngai te awa nakomi mobange, kotika ngai te awa makasi na ngai ekomi kosila. **10** Pamba te banguna na ngai bazali koloba mabe na tina na ngai, mpe bato oyo balukaka koboma ngai basaleli ngai likita. **11** Bazali koloba: « Nzambe asundoli ye; bolanda ye, bokanga ye; moto oyo akokangola ye azali te! » **12** Oh Nzambe, kozala mosika na ngai te! Nzambe na ngai, yaka noki mpo na kosunga ngai. **13** Tika ete bato oyo bafundaka ngai bakufa soni mpe balimwa! Tika ete ba-oyo balukaka pasi na ngai basambwa mpe bayokisama soni! **14** Kasi ngai, nakozala na elikya tango nyonso mpe nakokoba kokumisa Yo. **15** Monoko na ngai ekosakola tango nyonso misala ya bosembo mpe ya lobiko na Yo, pamba te nayebi motango na yango te. **16** Nkolo Yawe, nakoya epai na Yo mpe nakotatola misala na Yo ya nguya; nakotatola misala malamu ya bosembo na Yo, misala ya bosembo na Yo kaka. **17** Nzambe, wuta bolenge na ngai, oteya ngai; mpe kino lelo, nazali kotatola bikamwa na Yo. **18** Ezala ndenge nakomi sik'oyo mobange mpe suki na ngai ekomi pembe, oh Nzambe na ngai, kotika ngai te, mpo ete natatola makasi na Yo epai ya bato ya ekeke oyo, mpe misala ya nguya na Yo epai ya bato nyonso oyo bakoya sima. **19** Nzambe, bosembo na Yo ekenda kino na likolo, pamba te osalaka makambo minene. Oh Nzambe, nani akokani na Yo? **20** Atako osalaki ete tokutana na pasi mingi mpe na makambo ya bololo, kasi okotika lisusu biso kozala na bomoi, okobimisa ngai lisusu wuta na mozindo ya mabele. **21** Okomatisa lisusu lokumu na ngai, mpe okobondisa ngai lisusu. **22** Nzambe na ngai, nakosanzola Yo na lindanda mpo na boyengebene na Yo; Mosantu ya Isalaele, nakobeta lindanda mpo na lokumu na Yo. **23** Nakoganga na esengo tango nakoyemba banzembo mpo na lokumu na Yo, pamba te okangoli bomoi na ngai. **24** Lolemo na ngai ekotatola tango nyonso misala ya bosembo na Yo, pamba te bato oyo balukaka pasi na ngai bayokisami soni mpe basambwe.

72 Nzembo ya Salomo. Oh Nzambe, pesa na mokonzi mayele na Yo; mpe na mwana ya mokonzi, bosembo na Yo! **2** Tika ete asambisa bato na Yo na bosembo; mpe babola na Yo, kolanda boyengebene. **3** Bangomba milayi ekomemela bato kimia; mpe bangomba mike, bosembo. **4** Akokota likambo ya babola kati na bato, akobikisa bana ya moto akelela mpe akobebisa monyokoli. **5** Bongo bakotosa Yo tango nyonso moyi ekongala, tango nyonso sanza ekongenga, na bikeke nyonso. **6** Tika ete azala lokola mvula oyo ezali konoka na bilanga oyo balongoli matiti, lokola mamwe oyo ezali kopolisa mabele. **7** Na tango na ye, moto ya sembo akokende liboso, mpe kimia ekofuluka kino sanza ekongenga lisusu te. **8** Tika ete akonza longwa na ebale moko ya monene kino na ebale mosusu ya monene, longwa

na ebale Efrate kino na suka ya mokili. **9** Bavandi ya esobe
bakofukama liboso na ye, mpe banguna na ye bakolembola
putulu. **10** Bakonzi ya Tarsisi mpe ya bisanga bakomemela ye
mpako ya mokonzi, bakonzi ya Saba mpe ya Seba bakopesa
ye makabo. **11** Bakonzi nyonso bakofukama liboso na ye,
mpe bikolo nyonso ekosalela ye. **12** Pamba te akokangola
moto akelela oyo azali koganga mpo na kosenga lisungi,
mpe mobola oyo azangi mosungi. **13** Akoyokela mobola mpe
moto akelela mawa, mpe akobikisa moto akelela na kufa; **14**
akosikola bango na minyoko mpe na makambo na kanza,
pamba te bomoi na bango ezali motuya na miso na ye. **15**
Akozala na bomoi, bakopesa ye wolo ya Saba. Bakobanda
kosambela mpo na ye tango nyonso mpe kopambola ye
mikolo nyonso. **16** Tika ete ble etonda kati na mokili, mbuma
na yango ebota ebele na likolo ya bangomba lokola Libani!
Wuta na engumba, bato bakozala na bofuluki lokola matiti ya
elanga. **17** Tika ete kombo na ye ewumela libela na libela,
ewumela tango nyonso moyi ekozala, mpo ete bato bakoma
kotangaka kombo na ye wana bakobanda kopambolanaka,
mpe bikolo nyonso ekoma kobengaka ye: moto ya esengo.
18 Tika ete Yawe Nzambe oyo asalaka Ye moko bikamwa,
Nzambe ya Isalaele, apambolama! **19** Tika ete Kombo
na Ye ya nkembo epambolama libela na libela! Tika ete
mokili mobimba etonda na nkembo na Ye! Amen! Amen! **20**
Mabondeli ya Davidi, mwana mobali ya Izayi, esuki awa.

73 Nzembo ya Azafi. Solo, Nzambe azali malamu mpo
na Isalaele, mpo na bato oyo bazali mitema peto.
2 Nzokande mpo na ngai, etikalaki moke ete makolo na
ngai eselumuka, etikalaki moke ete nakweya, **3** pamba
te nazalaki kolula bato ya lofundu tango nazalaki komona
kimia ya bato mabe. **4** Kino na kufa na bango, bazalaka
na mitungisi te, nzoto na bango ezalaka sembesembe. **5**
Kati na bango, moko te amonaka pasi oyo bato nyonso
bamonaka; babelaka te bokono oyo ezwaka bato. **6** Yango
wana, lolendo ekoma lokola mayaka na bakingo na bango,
mpe makambo na kanza ekoma lokola elamba na bango.
7 Miso na bango engengaka na bilongi etonda na mafuta;
mitema na bango esalaka kaka mabongisi ya mabe; **8**
batiolaka mpe balobaka mabe, bagangelaka minyoko. **9**
Minoko na bango etombokelaka Likolo, mpe lolemo na bango
esakanelaka mokili. **10** Yango wana bato balandaka bango
mpe bamelaka maloba na bango lokola mayi. **11** Balobaka:
« Nzambe akoyeba ndenge nini? Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali
ata na boyebi? » **12** Tala ndenge bato mabe bazalaka: tango
nyonso, bazalaka na mitungisi te, mpe bomengo na bango
emataka se komata. **13** Solo, ezali kaka na pamba nde
nabatelaki motema na ngai peto; ezali kaka na pamba nde
nasukolaki maboko na ngai mpo ete nasala mabe te! **14**
Mikolo nyonso, nanyokwamaka; mpe tongo nyonso, nazwaka
etumbu. **15** Soki nalobi: « Nakoloba lokola bango, » wana
nateki penza lokumu ya libota na Yo. **16** Tango nakanisaki
mpo na koluka kososola, nayokaki pasi na motema **17** kino
nakendeki na Esika ya bule ya Nzambe mpe nasosolaki
ndenge nini bakosuka. **18** Solo, otielaka bango biloko ya
moselu, okweyisaka bango kati na libebi. **19** Ndenge nini
babebisamaka mbala moko, bakomaka na suka, mpe somo
elimwisaka bango! **20** Ndenge ndoto elimwaka soki moto
alamuki na pongi, Nkolo, olimwisaka lisolo ya bomoi na
bango tango kaka otelemaka. **21** Tango motema na ngai
ezalaki kotomboka mpe molimo na ngai emitungisaki, **22**
nasilaki mayele, nakomaki lokola zoba, nakomaki lokola
nyama liboso na Yo. **23** Nzokande, nazalaka tango nyonso
elongo na Yo; osimba ngai na loboko na ngai ya mobali. **24**
Otambolisaka ngai na nzela ya toli na Yo, mpe, na sima,
okoyamba ngai kati na nkembo. **25** Kuna na Likolo, nani
azali mpo na ngai soki Yo te? Mpe awa na mokili, nasepela
na nani soki na Yo te? **26** Nzoto na ngai ekoki kobeba, mpe
motema na ngai ekoki kolemba; kasi Nzambe azali Libanga
mpe libula na ngai mpo na tango nyonso. **27** Bato nyonso
oyo bazali mosika na Yo bakokufa; obebisaka bato nyonso
oyo batosaka Yo te. **28** Kasi mpo na ngai, ezali malamu
kozala pene ya Nzambe. Nakomisi Nkolo Yawe ebombamelo
na ngai, mpo na kopanza sango ya misala na Yo nyonso.

74 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, mpo na nini kosundola
biso mpo na tango nyonso? Mpo na nini kongalisa
kanda na Yo likolo ya etonga oyo oleisaka? **2** Kanisa lisusu
lisanga ya bato na Yo, oyo osikola wuta kala, libota oyo
okomisa libula na Yo. Kanisa ngomba Siona epai wapi
ovandaka. **3** Tika ete matambe na Yo ekoma kino na bisika
oyo ebebi nye! Kati na Esika na Yo ya bule, monguna abebisi
nyonso; **4** bayini na Yo bagangi lokola nkosi, ata kati na esika
oyo okutanaka na biso, batelemisi bendele na bango lokola
elembo. **5** Bazali lokola bato oyo basimbi bipasola mpe
bazali kokata banzete kati na zamba. **6** Babuki-buki bililingi
nyonso oyo batobola na mabaya, na nzela ya bipasola mpe
bamarto na bango; **7** batumbi Esika na Yo ya bule, bakweyisi
mpe bakomisi mbindo esika oyo Kombo na Yo evandaka.
8 Bazalaki komilobela: « Tokopanza yango nyonso! » Kati
na mokili, bazikisi esika nyonso epai wapi bagumbamelaka
Nzambe. **9** Tozali lisusu komona te bilembo na biso, basakoli
bazali lisusu te; mpe moko te kati na biso ayebi tango boni
makambo oyo ekowumela. **10** Oh Nzambe, kino tango nini
monguna akofinga Yo? Boni, akokoba tango nyonso kotiola
Kombo na Yo? **11** Mpo na nini ozongisi loboko na Yo na
sima, loboko na Yo ya mobali? Mpo na nini okangi maboko
na Yo? **12** Nzokande, Yo Nzambe, ozali Mokonzi na ngai
wuta kala; Yo nde omemaka lobiko kati na mokili. **13** Yo nde
opasolaki ebale na nguya na Yo, opanzaki mito ya bilima ya
mayi; **14** Yo nde opanzaki mito ya Leviatani mpe opesaki
yango lokola bilei epai ya banyama ya esobe; **15** Yo nde
osalaki ete bitima ya mayi mpe miluka etiola, mpe okawusaki
bibale mpo na libela. **16** Moyi ezali ya Yo, butu mpe ezali ya
Yo; Yo nde osalaki sanza mpe moyi. **17** Ezali Yo nde otiaki
bandelo nyonso ya mokili, Yo nde osalaki tango ya malili
mpe tango ya moyi. **18** Yawe, kobosana te ete monguna
afingi Yo, ete bato bazanga tina batioli Kombo na Yo! **19**
Kokaba te bomoi ya ebenga na Yo na monoko ya nyama
oyo ezali na nzala, kobosana te mpo na libela bomoi ya
babola oyo bazali bato na Yo! **20** Tala lisusu Boyokani na
Yo! Pamba te, kati na mokili, bisika ya molili ekomi ebele,
etondi na makambo na kanza. **21** Sala ete moto oyo bazali
konyokola azwa lisusu lokumu! Sala ete mobola mpe moto
akelela bakumisa Kombo na Yo. **22** Oh Nzambe, telema
mpe lobela Kombo na Yo! Kanisa lisusu ndenge nini bazoba
bafingaka Yo mikolo nyonso! **23** Kobosana te makelele ya

bayini na Yo, mangungu ya banguna na Yo, oyo ezali kaka komata se komata!

75 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya koyemba lokola « Koboma te! » Nzembo ya Azafi. Nzambe, tozali kosanzola Yo, tozali kosanzola Kombo na Yo; mpo ete Kombo na Yo ezali pene, bato bazali kotatola bikamwa na Yo. **2** Olobaki: « Na tango oyo ngai moko nakobongisa, nakokata makambo na bosembo. **3** Mokili ekoki kolenga elongo na bavandi na yango nyonso, kasi ezali ngai nde nalendisaka makonzi na yango. » **4** Nazali koloba na moto ya lofundu: « Kotombola lisusu mapeka te; » mpe na bato mabe: « Bosala lisusu lolendo te. **5** Bomeka lisusu te kosala lofundu mpe koloba na lolendo. » **6** Botombwami ewutaka na Este te, na Weste te, ewutaka mpe na esobe te. **7** Pamba te ezali Nzambe nde akataka makambo: akitisaka moto songolo mpe atombolaka moto pakala. **8** Loboko na Yawe esimbi kopo oyo etondi na vino ya makasi mpe ya bololo. Azali kosopa yango, mpe bato mabe nyonso ya mokili bazali komeka mpe komela yango kino na mbindo oyo etikalaka na se ya kopo. **9** Mpo na ngai, nakotatola makambo oyo tango nyonso, nakoyemba mpo na lokumu ya Nzambe ya Jakobi, **10** oyo azali koloba: « Nakosilisa makasi nyonso ya bato mabe; kasi nguya ya bato ya sembo ekomata lisusu makasi. »

76 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya koyemba na lindanda. Nzembo ya Azafi. Nzambe ayebani kati na Yuda; Kombo na Ye ezali monene kati na Isalaele. **2** Ndako na Ye ya kapo ezali na Salemi; mpe esika na Ye ya kovanda ezali na Siona. **3** Ezali kuna nde abukaki makonga ya makasi, banguba, mipanga mpe bibundeli nyonso ya bitumba. **4** Ozali kongenga lokola mwinda, otonda na lokumu koleka bangomba ya babotoli bomengo ya bitumba. **5** Bilombe nyonso ya mpiko bakweyisamaki, balalaki pongi na bango ya suka; basoda nyonso bakokaki lisusu te kotombola maboko. **6** Nzambe ya Jakobi, na kanda na Yo, bato oyo babundaka likolo ya bampunda elongo na bampunda bakweyi na somo. **7** Solo, ozali somo! Nani akokoka kotelema liboso na Yo soki osiliki? **8** Wuta na likolo, osalaka ete mokano na Yo eyokana na matoyi ya bato; mokili ekomaka na kobanga mpe evandaka kimia **9** tango, Yo Nzambe, otelemaka mpo na kosambisa mpe kobikisa banyokolami nyonso ya mokili. **10** Pamba te kanda makasi ya bato esanzolaka Yo, mpe olataka kanda ya batikali. **11** Epai ya Yawe, Nzambe na bino, bopesa bilaka mpe bokokisa yango. Tika ete bato nyonso oyo bazingeli Ye bamemela Nzambe ya somo makabo! **12** Abukaka lolendo ya bakambi, mpe bakonzi ya mokili babangaka Ye.

77 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda Yedutuni. Nzembo ya Azafi. Nabelelaka Nzambe na koganga; nabelelaka Nzambe mpo ete ayoka ngai! **2** Tango nazalaka na pasi, nalukaka Nkolo; na butu, nalembaka te kotombola maboko na ngai mpe naboyaka kobondisama. **3** Nakanisaka Nzambe mpe nalelaka, nakotaka na mozindo ya makanisi mpe nalembaka nzoto. **4** Opimelaka miso na ngai pongi, namitungisaka mpe nayebaka lisusu te eloko ya koloba. **5** Nakanisaka lisusu mikolo ya kala, mibu nyonso oyo eleka; **6** Na butu, nakanisaka lisusu banzembo na ngai; motema na ngai ezongelaka kokanisa, mpe molimo na ngai ekomaka komituna: **7** « Boni, Nkolo akobwaka biso penza mpo na libela? Akosalela biso lisusu bolamu te? **8** Bolingo na Ye esili penza mpo na libela? Bilaka na Ye ekokokisama te mpo na libela? **9** Nzambe abosani solo kosala ngolu? Akangi penza motema na Ye mpo na kanda? » **10** Mpe namilobelaka: « Tala likambo oyo ezali kosala ngai pasi: loboko ya mobali ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ebongwani! » **11** Nakanisaka misala minene ya Yawe, bikamwa na Yo ya kala. **12** Nakanisaka nyonso oyo osalaki kino na bikamwa na Yo. **13** Oh Nzambe, banzela na Yo ezali bule; nzambe nini akokani na Yo na monene? **14** Ozali Nzambe oyo asalaka bikamwa; olakisi nguya na Yo kati na bikolo. **15** Na nguya ya loboko na Yo, okangolaki bato na Yo, bakitani ya Jakobi mpe ya Jozefi. **16** Oh Nzambe, mayi emonaki Yo! Mayi emonaki Yo mpe ekomaki kolenga; ezala mozindo ya mayi eninganaki. **17** Mapata esopaki mayi ebele, likolo eyokisaki lokito ya kake, mpe makonga na Yo ezalaki koleka-leka na bangambo nyonso. **18** Na lokito ya kake na Yo, mikalikali engengisaki mokili, mabele eninganaki mpe elengaki. **19** Opasolaki nzela kati na ebale monene, balabala na Yo kati na mayi monene, mpe moto moko te amonaki bilembo ya matambe na Yo. **20** Otambolisaki bato na Yo lokola etonga, na loboko ya Moyize mpe ya Aron.

78 Nzembo ya Azafi. Bino, bato na ngai, boyoka malako na ngai! Bopesa matoyi na maloba ya monoko na ngai! **2** Nakofungola monoko na ngai mpo na lisese, nakosakola makambo oyo ebombama wuta na tango ya kala. **3** Makambo oyo toyoka, oyo toyebi, oyo batata na biso bayebisa biso. **4** Tokobombela yango bakitani na bango te, kasi tokoloba na bikeke oyo ekoya na sima nkembo ya masanzoli ya Yawe, nguya na Ye mpe bikamwa oyo asalaki. **5** Apesaki malako mpo na bolamu ya Jakobi, atiaki mibeko kati na Isalaele, apesaki mitindo epai ya batata na biso ete bateya yango epai ya bana mibali na bango, **6** mpo ete bikeke oyo ekoya sima eyeba yango, ekeke ya bana oyo bakobotama. Tika ete batelema mpe bayebisa yango na bana na bango, **7** mpo ete batonga elikya na bango kati na Nzambe, babosana te misala ya Nzambe mpe babatela mibeko na Ye. **8** Boye, bakozala te lokola bakoko na bango, oyo bazalaki mito makasi mpe batomboki, oyo mitema na bango ezalaki sembo te na miso ya Nzambe, mpe milimo na bango ezangaki boyengebene epai na Ye. **9** Bato ya libota ya Efrayimi basimbaki batolotolo, kasi na mokolo ya etumba, bakimaki. **10** Babatelaki te Boyokani ya Nzambe mpe baboyaki kotosa mibeko na Ye; **11** babosanaki bikamwa na Ye mpe makambo minene oyo atalisaki bango. **12** Na miso ya bakoko na bango, asalaki bikamwa kati na Ejipito, na etuka ya Tsoani; **13** akabolaki ebale monene mpo na kolekisa bango, atelemisaki mayi lokola mir. **14** Na moyi, azalaki kotambolisa bango na nzela ya lipata; mpe na butu, na nzela ya pole ya moto. **15** Apasolaki mabanga kati na esobe mpe amelisaki bango mayi ebele, lokola mayi ya bibale; **16** abimisaki mayi wuta na libanga mpe asalaki ete etiola lokola mayi ya ebale. **17** Kasi bakobaki kaka kosala masumu liboso na Ye, kotombokela Ye-Oyo-Aleki-Likolo, kati na esobe. **18** Bamekaki Nzambe na nko, na kosenga bilei kolanda posa na bango. **19** Balobaki mabe na tina na Nzambe: « Boni, Ye Nzambe azali penza

na makoki ya kopesa biso bilei kati na esobe? **20** Solo,
abetaki libanga, mayi ebimaki, mpe ebimaki penza ebele.
Boni, akokoka lisusu kopesa biso mapa to misuni epai ya
bato na Ye? » **21** Tango Yawe ayokaki bongo, asilikaki
makasi; moto na Ye epelelaki Jakobi, mpe kanda makasi na
Ye ekitelaki Isalaele, **22** pamba te batiaki elikya na Nzambe
te, bandimaki te ete akoki kokangola bango. **23** Nzokande,
apesaki mitindo na mapata mpe afungolaki bikuke ya likolo,
24 anokiselaki bango mana lokola mvula mpo na kopesa
bilei, apesaki bango ble ya Likolo. **25** Moko na moko aliaki
mapa ya ba-anjelu. Atindelaki bango bilei ebele penza. **26**
Wuta na likolo, atindikaki mosika mopepe ya Este; mpe na
nguya na Ye, amemaki mopepe ya Sude. **27** Anokiselaki
bango misuni lokola putulu, bandeke ebele lokola zelo ya
ebale monene; **28** akweyiselaki bango yango kati na molako
na bango, zingazinga ya bandako na bango ya kapo. **29**
Baliaki mpe batondaki makasi; Nzambe apesaki bango biloko
oyo bazalaki na yango posa. **30** Liboso ete posa na bango
ekoka, wana bazalaki nanu na minoko etonda na bilei, **31**
kanda ya Nzambe ekweyelaki bango, abomaki bato minene
kati na bango, anyokolaki bilenge ya Isalaele. **32** Kasi atako
bongo, bakobaki kaka kosala masumu, bandimaki kaka te
bikamwa na Ye. **33** Boye, asukisaki mikolo ya bomoi na
bango lokola mopepe, mpe mibu na bango ya mbotama kati
na somo. **34** Tango nyonso Nzambe azalaki koboma bango,
bazalaki koluka Ye; bazalaki komizongisa noki epai na Ye. **35**
Bazalaki kozongisa na makanisi na bango ete Nzambe nde
azali Libanga na bango, ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali
Mosikoli na bango. **36** Kasi bazalaki koloba lokuta, minoko
na bango ezalaki kokosa Ye; **37** mitema na bango ezalaki
sembo te na miso na Ye, mpe bazalaki kobuka Boyokani na
Ye. **38** Nzokande Ye, na mawa na Ye, azalaki kolimbisa mabe
na bango na esika ya kobebisa bango; mbala mingi, azalaki
kokanga motema na esika ya kopelisela bango kanda na
Ye; **39** pamba te azalaki koyeba ete bazali kaka bato, bazali
kaka lokola mopepe oyo ezali koleka mpe ekozonga lisusu
te. **40** Mbala mingi, batombokelaki Ye kati na esobe mpe
bayokisaki Ye mawa kati na bisika ya kokawuka; **41** bazalaki
kozongela komeka Nzambe, koyokisa Mosantu ya Isalaele
mawa. **42** Babosanaki makambo minene oyo asalaki na
nguya na Ye, mokolo oyo akangolaki bango wuta na maboko
ya monyokoli; **43** babosanaki bikamwa oyo asalaki kati na
Ejipito, misala minene oyo asalaki kati na etuka ya Tsoani.
44 Abongolaki bibale na bango makila; boye, bakokaki lisusu
te komela na mayi na bango. **45** Atindelaki bango banzinzi
oyo eswaka, mpe eliaki bango; mpe magorodo oyo ebebisaki
bango. **46** Akabaki bambuma ya bilanga na bango epai
ya mabanki, mpe mbuma ya mosala na bango epai ya
mankoko. **47** Abebisaki bilanga na bango ya vino na nzela
ya mvula ya mabanga, mpe banzete na bango ya sikomori
na nzela ya mvula ya pembe; **48** akabaki bameme na bango
epai ya mvula ya mabanga, mpe bibwele na bango epai ya
kake. **49** Atindelaki bango kanda na Ye ya makasi lokola
moto: kanda makasi, kotomboka, pasi mpe ba-anjelu oyo
babebisaka. **50** Apesaki na kanda na Ye nzela ya kopela,
abatelaki bango te na kufa; kasi akabaki bango na bokono
oyo ebomaka. **51** Abomaki bana mibali nyonso ya liboso
kati na Ejipito, bambuma ya liboso ya makasi na bango
na se ya bandako ya kapo ya Cham. **52** Abimisaki bato
na Ye lokola etonga, amemaki bango kati na esobe lokola
meme; **53** atambolisaki bango na kimia penza, babangaki
eloko te; mpe ebale monene emelaki banguna na bango.
54 Amemaki bango na mokili na Ye ya bule, na ngomba
oyo loboko na Ye ya nguya ezwaki; **55** abenganaki bikolo
liboso na bango, apesaki bango etando lokola libula mpe
avandisaki mabota ya Isalaele kati na bandako na bango ya
kapo. **56** Kasi bamekaki Nzambe, batombokelaki Ye-Oyo-
Aleki-Likolo mpe babatelaki te malako na Ye; **57** bapengwaki
mpe babukaki mibeko ya boyokani, ndenge batata na bango
basalaki; batengamaki lokola tolotolo oyo mbanzi na yango
ekeyi na mopanzi; **58** bayokisaki Ye kanda na nzela ya
bisambelo na bango ya likolo ya bangomba, mpe bapelisaki
zuwa na Ye na nzela ya banzambe na bango ya bikeko. **59**
Nzambe ayokaki mpe asilikaki makasi, abwakaki Isalaele
mobimba; **60** asundolaki Mongombo ya Silo, ndako ya kapo
oyo atelemisaki kati na bato, **61** akabaki nguya na Ye na
bowumbu, mpe lokumu na Ye na maboko ya monguna; **62**
akabaki bato na Ye na mopanga, mpe asilikelaki libula na Ye.
63 Moto etumbaki bilenge mibali, mpe banzembo ya libala
eyembamaki lisusu te mpo na lokumu ya bilenge basi. **64**
Banganga-Nzambe bakufaki na mopanga, mpe basi oyo
bakufisaki mibali balelaki te na banzembo ya matanga. **65**
Nkolo alamukaki lokola moto oyo awuti na pongi, lokola
moto oyo abimi na kwiti ya vino; **66** azokisaki banguna na
Ye na sima, wana bazalaki kokima, ayokisaki bango soni
ya libela. **67** Asundolaki bandako ya kapo ya Jozefi mpe
aboyaki kopona libota ya Efrayimi; **68** kasi aponaki libota ya
Yuda, ngomba Siona oyo alingaki; **69** atongaki Esika na Ye
ya bule lokola bisika ya likolo makasi, lokola mabele oyo atia
mpo na libela. **70** Aponaki Davidi, mosali na Ye, mpe azwaki
ye kati na lopango ya meme; **71** abengaki ye wuta na sima
ya meme oyo azalaki kobatela mpo na kokomisa Ye mobateli
ya Jakobi, bato na Ye, mpe ya Isalaele, libula na Ye. **72**
Davidi abatelaki bango na motema ezanga pamela, mpe
akambaki bango na maboko ya mayele.

79 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, tala ndenge bato ya
bikolo ya bapaya bakoti na makasi kati na libula na
Yo, bakomisi Esika na Yo ya bule mbindo, mpe bakomisi
Yelusalemi mipiku ya mabanga! **2** Bapesi bibembe ya basali
na Yo lokola bilei epai ya bandeke ya likolo, mpe bibembe ya
bayengebene na Yo epai ya banyama ya zamba; **3** basopi
makila na bango lokola mayi zingazinga ya Yelusalemi, mpe
moto ya kokunda bango azalaki te! **4** Tala ndenge bato
ya bikolo oyo ezingeli biso bazali kofinga biso, mpe tokomi
lokola eloko ya liseki na miso na bango! **5** Kino tango nini,
Yawe, okokangela biso kanda? Kino tango nini zuwa na Yo
ekopela lokola moto? **6** Sopela bikolo oyo eyebi Yo te mpe
mikili oyo ebelelaka Kombo na Yo te, kanda makasi na Yo;
7 pamba te babebisi Jakobi mpe bapanzi mokili na ye. **8**
Kotangela biso te masumu na biso ya kala, kokangela biso
motema te, yokela biso mawa, pamba te tokomi na suka!
9 Nzambe Mobikisi na biso, sunga biso mpo na lokumu
ya Kombo na Yo, kangola biso mpe limbisa masumu na
biso mpo na Kombo na Yo! **10** Mpo na nini bikolo eloba: «
Nzambe na bango azali wapi? » Tika ete, na miso na biso,
bato ya bikolo bayeba ete ozongiseli bango mabe na mabe,
mpo na makila ya basali na Yo, oyo basopaki. **11** Tika ete

kolela ya bakangami kati na boloko ekoma liboso na Yo!
Na nguya monene na Yo, bikisa ba-oyo bazwa etumbu ya
kufa! **12** Oh Nkolo, zongisela bikolo oyo ezingeli biso, kotiola
oyo batiolaki Yo; zongisela bango mbala sambo. **13** Mpe
biso, bato na Yo, etonga oyo oleisaka, tokosanzola Yo tango
nyonso; mpe na bikeke nyonso, tokosakola lokumu na Yo.

80 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya
koyemba lokola « Lisi ya Mobeko. » Litatoli. Nzembo
ya Azafi. Mobateli ya Isalaele, Yo oyo otambolisaka Jozefi
lokola etonga ya bameme, yoka; Yo oyo Kiti ya Bokonzi na
Yo ezali kati na basheribe, mimonisa **2** liboso ya Efrayimi,
ya Benjame mpe ya Manase. Monisa nguya na Yo mpe
yaka kobikisa biso! **3** Oh Nzambe, sala ete tozongela
ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo ete
tobika. **4** Eh Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, kino tango
nini okotombokela mabondeli ya bato na Yo? **5** Oleisaki
bango lipa esangana na mayi ya miso mpe olangwisaki
bango na kopo etonda na mpinzoli; **6** okomisaki biso eloko
ya kotiola mpo na bazalani na biso, mpe banguna na biso
bakomi kotiola biso. **7** Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, sala ete
tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo
ete tobika. **8** Nzete ya vino oyo opikolaki wuta na Ejipito,
olonaki yango wana obenganaki bikolo ebele. **9** Obongiselaki
yango mabele mpo ete ezwa misisa mpe etondisa mokili. **10**
Elili na yango ezipaki bangomba, bitape na yango ezalaki
lokola banzete minene ya sedele. **11** Epanzaki bitape na
yango kino na ebale monene, mpe mito na yango ya sika
kino na ebale. **12** Mpo na nini otoboli madusu kati na bamir
na yango? Tala ndenge baleki nzela bazali kobuka bambuma
na yango! **13** Ngulu ya zamba ezali kobebisa yango, mpe
nyama ya zamba ezali kolia yango. **14** Zongela biso lisusu,
Nzambe-Na-Nguya-Nyonso! Wuta na likolo, tala mpe mona!
Senzela mpo na nzete oyo ya vino! **15** Batela nzete oyo
loboko na Yo ya mobali elonaki, batela solo mwana oyo Yo
moko obokolaki. **16** Bakati nzete na Yo ya vino mpe batumbi
yango na moto; tika ete bakufa na pamela ya elongi na Yo!
17 Tika ete loboko na Yo ezala na likolo ya mokonzi oyo
avandi na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe na likolo
ya mwana na moto oyo Yo moko okomisaki makasi. **18** Boye,
tokozala lisusu mosika na Yo te; zongisela biso lisusu bomoi,
mpe tokobelela Kombo na Yo. **19** Yawe, Nzambe-Na-Nguya-
Nyonso, sala ete tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso
elongi na Yo mpo ete tobika.

81 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo
ya Azafi. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya
Gati. Boganga na esengo epai ya Nzambe, makasi na biso!
Bobetela Nzambe ya Jakobi maboko! **2** Boyemba banzembo,
bobeta bambunda mike, lindanda oyo ebimisaka lokito kitoko
mpe nzenze! **3** Bobeta kelelo na ebandeli ya sanza, na
tango oyo sanza mobimba engengaka, mpo na mokolo ya
feti na biso! **4** Pamba te ezali mobeko mpo na Isalaele, mpe
mokano ya Nzambe ya Jakobi. **5** Atiaki yango lokola mobeko
mpo na Jozefi tango abundisaki Ejipito. Nazali koyoka lokota
oyo nayebi te: **6** « Nalongolaki mokumba oyo ezalaki na
mapeka na ye, mpe maboko na ye elongwaki na bowumbu
ya kosimba bitunga. » **7** Tango ozalaki koganga mpo na
pasi, nakangolaki yo, nayanolaki yo kati na kake epai wapi
nabombamaki, namekaki yo pembeni ya mayi ya Meriba.
8 Bato na ngai, boyoka ngai! Mpe nakokebisa bino. Ah
Isalaele, soki kaka ozalaki koyokela ngai! **9** Okozala na
nzambe ya mopaya te kati na yo, okogumbamela nzambe
mosusu te, longola kaka ngai! **10** Nazali Yawe, Nzambe na
yo, oyo abimisaki yo na Ejipito; fungola malamu monoko na
yo, mpe nakotondisa yango. **11** Kasi bato na ngai bayokaki
mongongo na ngai te, Isalaele aboyaki kotosa ngai. **12** Mpo
na yango, natikaki bango kotambola kolanda baposa ya
mitema makasi na bango; mpe balandaki makanisi na bango.
13 Soki bato na ngai bazalaki koyokela ngai, soki Isalaele
azalaki kolanda banzela na ngai, **14** nalingaki mbala moko
koyokisa banguna na bango soni mpe kobundisa bayini na
bango. **15** Mpe bato oyo bayinaka Yawe balingaki komikitisa
liboso na Ye, mpe etumbu na bango elingaki kowumela mpo
na libela. **16** Yawe alingaki koleisa Isalaele bilei ya kitoko
mpe kotondisa bango na mafuta ya nzoyi.

82 Nzembo ya Azafi. Nzambe atelemi kati na lisanga
na Ye, azali kokata makambo kati na banzambe. **2**
Kino tango nini bokokata makambo na bosembo te mpe
bokokotela bato mabe? **3** Bolongisa moto oyo azangi makasi
mpe mwana etike, bokata likambo ya moto ya mawa mpe
ya mobola; **4** bopesa bonsomi na moto oyo azangi makasi
mpe na mobola, bokangola bango wuta na maboko ya bato
mabe. **5** Bazangi boyebi mpe bososoli, bazali koyengayenga
kati na molili; miboko nyonso ya mokili ezali koningana. **6**
Nalobaki: « Bozali banzambe, bozali bino nyonso bana ya
Ye-Oyo-Aleki-Likolo! » **7** Nzokande, bokufaka lokola bato
nyonso mpe bokweyaka lokola bakambi. **8** Nzambe, telema,
sambisa mokili; pamba te bikolo nyonso ezali libula na Yo.

83 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, kovanda nye te!
Nzambe, kokanga monoko na Yo te, kotikala kimia te!
2 Tala ndenge banguna na Yo bazali kotomboka; tala ndenge
bayini na Yo bazali kotombola mito na bango! **3** Bazali
kosalela bato na Yo likita, kokanela bato oyo obatelaka.
4 Bazali koloba: « Boya, toboma bango nyonso mpo ete
ekolo na bango ezala lisusu te, mpo ete batanga lisusu
kombo ya Isalaele te. » **5** Basangani mpe bayokani, basali
boyokani mpo na kotelemela Yo: **6** bato ya Edomi mpe bato
ya Isimaeli, bato ya Moabi mpe bato ya Agari, **7** Gebali,
Amoni mpe Amaleki, bato ya Filisitia elongo na bato ya Tiri.
8 Bato ya Asiri mpe basangani elongo na bango mpo na
kobakisa bakitani ya Loti makasi. **9** Sala bango ndenge
osalaki Madiani, ndenge osalaki Sisera mpe Yabini, kuna na
mayi ya Kishoni. **10** Babebisamaki na Eyini-Dori, bakomaki
lokola matiti ya kopola mpo na mabele. **11** Sala bato na
bango ya lokumu ndenge osalaki Orebi mpe Zeebi; mpe sala
bakambi na bango ndenge osalaki Zeba mpe Tsalimuna **12**
oyo bazalaki koloba: « Tobotola mabele ya Nzambe! » **13**
Nzambe na ngai, balola bango lokola matiti oyo mopepe ezali
kopumbwisa. **14** Ndenge moto ezikisaka zamba, ndenge
moto makasi ezikisaka bangomba, **15** landa bango na nzela
ya mopepe na Yo mpe bangisa bango na nzela ya mopepe
makasi na Yo! **16** Yawe, tondisa bilongi na bango na soni
mpo ete baluka Kombo na Yo! **17** Tika ete soni mpe somo
makasi elata bango mpo na libela! Tika ete bakufa na soni!

18 Tika bayeba ete Yo, oyo Kombo na Yo ezali Yawe, ozali
Ye-Oyo-Aleki-Likolo kati na mokili mobimba!

84 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
bana ya Kore. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato
ya Gati. Yawe, Mokonzi ya mampinga, tala ndenge bisika
oyo ovandaka ezali kopesa posa! **2** Nzoto na ngai mobimba
ebukani pene nakufa mpo na posa makasi ya lopango ya
Yawe! Motema mpe nzoto na ngai ezali koganga epai ya
Nzambe na bomoi. **3** Ndeke ya moke ezwaka esika ya
kovanda, mpe mbilambila esalaka zala epai wapi etiaka
bana na yango, pene ya bitumbelo na Yo, Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Mokonzi na ngai mpe Nzambe na ngai. **4** Esengo
na bavandi ya Ndako na Yo! Bakokumisa Yo tango nyonso! **5**
Esengo na bato oyo bazwaka makasi kati na Yo; bakendaka
na esengo na Tempelo na Yo! **6** Tango bakatisaka Lubwaku
ya Baka, bakomisaka yango esika oyo etonda na bitima
ya mayi, mpe mvula etondisaka yango na mapamboli. **7**
Makasi na bango ebakisamaka tango nyonso kino bakomaka
na Siona, liboso ya Nzambe. **8** Yawe, Nzambe-Na-Nguya-
Nyonso, yoka losambo na ngai! Nzambe ya Jakobi, yoka
ngai! **9** Oh Nzambe, Yo oyo ozali nguba na biso, tala! Tala
elongi ya mopakolami na Yo! **10** Lokola kovanda mokolo
moko kati na lopango na Yo eleki kovanda mikolo nkoto
moko na esika mosusu, naponaki kotelema na ekotelo ya
Ndako ya Nzambe na ngai na esika ete navanda kati na
bandako ya kapo ya bato mabe. **11** Pamba te, mpo na biso,
Yawe Nzambe azali moyi mpe nguba; Yawe apesaka ngolu
mpe nkembo, aboyaka kopesa eloko moko te epai ya bato
oyo batambolaka bazanga pamela. **12** Yawe, Mokonzi ya
mampinga, esengo na moto oyo atiaka elikya kati na Yo!

85 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
bana ya Kore. Yawe, osalelaki mboka na Yo bolamu,
ozongisaki bato ya Jakobi, oyo bazalaki na bowumbu, **2**
olimbisaki mabe ya bato na Yo mpe olongolaki masumu na
bango nyonso. **3** Otikaki kanda na Yo nyonso ya makasi
mpe okitisaki motema na Yo. **4** Nzambe Mobikisi na biso,
zongela biso! Longola kanda na Yo na tina na biso! **5** Boni,
okosilikela biso penza mpo na libela? Okokangela penza biso
kanda mpo na tango nyonso? **6** Okozongisela biso lisusu
bomoi te mpo ete bato na Yo basepela kati na Yo? **7** Yawe,
talisa biso bolingo na Yo, mpe pesa biso lobiko na Yo! **8**
Yawe, nakoyoka maloba na Nzambe; pamba te alobaka mpo
na kimia ya bato na Ye mpe ya bayengebene na Ye. Kasi
tika ete bazongela te botomboki na bango. **9** Solo, lobiko na
Ye ezali pene ya bato oyo batosaka Ye mpo ete nkembo
na Ye ewumela kati na mboka na biso. **10** Bolingo mpe
boyengebene ekutanaka, bosembo mpe kimia eyambanaka.
11 Bosolo ebotaka wuta na mabele, mpe bosembo etalaka
wuta na likolo. **12** Ye moko Yawe akopesa esengo, mpe
mabele na biso ekobota bambuma. **13** Bosembo etambolaka
liboso na Ye mpe elakisaka nzela oyo ekolekela.

86 Libondeli ya Davidi. Yawe, yoka mpe yanola ngai;
pamba te nazali mobola mpe moto akelela. **2** Batela
bomoi na ngai, pamba te nazali moyengebene na Yo. Yo,
Nzambe na ngai, bikisa ngai, mosali na Yo, oyo natiaka
elikya kati na Yo. **3** Oh Nkolo, yokela ngai mawa; pamba te
nabelelaka Yo tango nyonso! **4** Nkolo, sepelisa motema na
ngai, mosali na Yo, pamba te natombolaka molimo na ngai
epai na Yo. **5** Nkolo, ozali malamu, olimbisaka, otonda na
bolingo mpo na bato nyonso oyo babelelaka Yo. **6** Yawe,
yoka losambo na ngai, yoka libondeli na ngai! **7** Na mokolo
ya pasi na ngai, nabelelaka Yo, pamba te oyanolaka ngai. **8**
Nkolo, nzambe moko te ekokani na Yo, kati na banzambe;
moko te ekoki kosala makambo oyo Yo osalaka. **9** Nkolo,
bikolo nyonso oyo osala ekoya kogumbama liboso na Yo
mpe ekoya kopesa Kombo na Yo nkembo. **10** Pamba te ozali
monene mpe osalaka bikamwa; Yo kaka nde ozali Nzambe.
11 Yawe, lakisa ngai nzela na Yo, mpe nakotambola kolanda
bosolo na Yo. Pesa ngai motema ya sembo mpo ete natosa
Yo. **12** Nkolo, Nzambe na ngai, nakosanzola Yo, na motema
na ngai mobimba, nakopesa Kombo na Yo nkembo mpo
na Yo libela. **13** Pamba te bolingo na Yo mpo na ngai ezali
monene, mpe okangolaki ngai wuta na mozindo ya mboka
ya bakufi. **(Sheol h7585)** **14** Nzambe, bato ya lofundu bazali
kobundisa ngai, mpe ngulupa ya bato na kanza bazali koluka
koboma ngai; batosaka Yo ata moke te. **15** Kasi Yo Nkolo,
ozali Nzambe na mawa mpe na ngolu, osilikaka noki te,
otonda na bolingo mpe na boyengebene. **16** Balola elongi na
Yo epai na ngai mpe yokela ngai mawa; pesa ngai, mosali na
Yo, makasi mpe bikisa ngai mwana ya mwasi mosali na Yo!
17 Salela ngai elembo ya boboto na Yo mpo ete banguna na
ngai bamona yango mpe bakufa soni! Yawe, ozali Mosungi
mpe Mobondi na ngai.

87 Nzembo ya bana ya Kore. Yawe atia moboko ya Siona
na likolo ya bangomba ya bule. **2** Yawe alingaka
bikuke ya Siona koleka bandako nyonso ya Jakobi. **3** Oh
engumba ya Nzambe, maloba ya nkembo ezali kolobama na
tina na yo! **4** Kati na bato oyo bayebi ngai, natangi Rahavi
mpe Babiloni. Ezali kuna na Siona nde Filisitia, Tiri mpe
Kushi ebimela. **5** Na tina na Siona, maloba oyo ekolobama:
« Bato nyonso babimela awa, mpe ezali Ye-Oyo-Aleki-Likolo
nde alendisaka yango. » **6** Tango Yawe akomaki kati na
buku ya bikolo, akomaki boye mpo na moko na moko kati na
bango: « Moto songolo abotama kati na Siona! » **7** Mpe
tango bayembaka mpe babinaka, balobaka: « Bitima na ngai
nyonso ezali kati na yo! »

88 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
bana ya Kore. Ezali ya koyemba na flite. Nzembo
ya Emani, moto ya Ezera. Yawe, ozali Nzambe; Yo nde
obikisaka ngai! Butu mpe moyi, nagangaka epai na Yo! **2** Tika
ete losambo na ngai ekoma epai na Yo; Yoka koganga na
ngai! **3** Pamba te bomoi na ngai etondi na pasi mpe nakomi
pene ya kokufa. **(Sheol h7585)** **4** Batie ngai na molongo ya
bato oyo bazali kokende na kunda; nakeseni ata moke te na
moto oyo azali lisusu na makasi te. **5** Nakomi moko kati na
bakufi, lokola bato oyo basila kokufa na bitumba mpe bazali
sik'oyo kati na kunda, lokola bato oyo okanisaka lisusu te,
pamba te obatelaka bango lisusu te. **6** Obwaki ngai na libulu
ya mozindo makasi, kati na mozindo ya molili. **7** Kanda na
Yo ya makasi ekweyeli ngai, bambonge na yango nyonso
ezali konyokola ngai. **8** Okaboli ngai na balingami na ngai ya
motema, okomisi ngai eloko ya nkele na miso na bango;
nakomi lokola mokangami kati na boloko, nakoki kobima

te! **9** Miso na ngai ezali komona lisusu te mpo na pasi;
nzokande nabelelaka Yo, Yawe, mikolo nyonso, natombolaka
maboko na ngai epai na Yo! **10** Boni, okosala bikamwa mpo
na bakufi? Boni, bakufi bakoki kotelema mpo na kosanzola
Yo? **11** Boni, bolingo na Yo etatolamaka kati na kunda, mpe
bosembo na Yo, kati na mboka ya bakufi? **12** Boni, bikamwa
na Yo eyebani kati na molili, mpe bosembo na Yo, kati na
mokili ya bato oyo babosana? **13** Kasi ngai, nazali kobelela
nde Yo, Yawe; nabondelaka Yo tongo nyonso. **14** Yawe, mpo
na nini kobwaka ngai mpe kobombela ngai elongi na Yo? **15**
Wuta bolenge na ngai, nazali mobola mpe moto na pasi; mpe
okweyiselaka ngai makambo na Yo ya somo! Solo, elikya
esili ngai! **16** Kanda makasi na Yo ebetaka ngai, minyoko
oyo ewutaka epai na Yo ekomisaka ngai moto pamba. **17**
Ezingelaka ngai mikolo nyonso, lokola mayi, na bangambo
nyonso. **18** Okaboli ngai na baninga mpe balingami na ngai,
natikali na moninga kaka moko ya motema: molili!

89 Maloba ya Etani, moto ya Ezera. Nakoyemba tango
nyonso bolingo ya Yawe; monoko na ngai ekosakola
boyengebene na Yo libela na libela. **2** Solo, nazali kotatola
yango: « Miboko ya bolingo na Yo ezali na suka te; ovandisi
boyengebene na Yo kati na likolo. » **3** Olobaki: « Nasali
boyokani elongo na moponami na ngai, nalapi ndayi epai ya
mosali na ngai, Davidi: **4** ‹ Nakokomisa yo libota ya bokonzi
mpo na tango nyonso mpe nakolendisa kiti na yo ya bokonzi
mpo na seko. › » **5** Yawe, Lola esanzolaka misala na Yo ya
kokamwa mpe bosembo na Yo kati na lisanga ya basantu. **6**
Nani akokani na Yawe kuna na likolo? Nani akokani na Yawe
kati na mampinga ya likolo? **7** Azali Nzambe ya somo kati na
lisanga ya basantu; solo, azali somo koleka ba-oyo nyonso
bazingeli Ye. **8** Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, nani azali
na nguya lokola Yo? Nani, oh Yawe? Boyengebene na Yo
ezingeli Yo. **9** Yo nde okonzaka lolendo ya ebale monene
mpe okitisaka bambonge na yango soki etomboki. **10** Yo
nde olongaki Rahavi, dalagona ya Ejipito, kino koboma ye;
mpe, na nguya na Yo, opanzaki banguna na Yo. **11** Likolo
ezali ya Yo; mabele mpe ezali ya Yo! Yo nde osala mokili
mpe nyonso oyo ezali kati na yango. **12** Yo nde okela Nor
mpe Sude; Tabori mpe Erimoni egangaka na esengo mpo na
lokumu ya Kombo na Yo. **13** Loboko na Yo ezali na makasi,
loboko na Yo ezali na nguya, loboko na Yo ya mobali oyo
otombola. **14** Bosembo mpe alima ezali miboko ya Kiti ya
Bokonzi na Yo, boyengebene mpe bolingo etambolaka liboso
na Yo. **15** Esengo na bato oyo bayebi kobetela Yo maboko!
Yawe, batambolaka na pole ya elongi na Yo, **16** basepelaka
mikolo nyonso na Kombo na Yo, basanzolaka bosembo na
Yo. **17** Pamba te ozali nkembo mpe nguya na bango; mpe
olongisaka biso na ngolu na Yo. **18** Yawe azali nguba na
biso; Mosantu ya Isalaele azali Mokonzi na biso. **19** Mokolo
moko, olobaki na bayengebene na Yo kati na emoniseli: «
Nasungaki elombe moko ya bitumba, natombolaki elenge
mobali moko kati na bato na ngai; **20** namonaki Davidi,
mosali na ngai; napakolaki ye mafuta na ngai ya bule. **21**
Nakobatela ye na loboko na ngai ya nguya, mpe loboko na
ngai ekokomisa ye makasi. **22** Monguna akobimela ye ata
moke te na pwasa, moto mabe akokoka konyokola ye te. **23**
Nakobebisa banguna na ye liboso na ye mpe nakoboma
bayini na ye. **24** Bolingo mpe boyengebene na ngai ekozala
elongo na ye; mpe na Kombo na Ngai, akotombola elongi.
25 Nakotia ebale monene na se ya loboko na ye, mpe bibale,
na se ya loboko na ye ya mobali. **26** Akobelela ngai boye: ‹
Ozali Tata na ngai, Nzambe na ngai, Libanga mpe Mobikisi
na ngai! › **27** Mpe ngai, nakokomisa ye mwana na ngai ya
liboso, mokonzi oyo aleki na kotombwama kati na bakonzi ya
mokili. **28** Nakobatela mpo na seko bolingo na ngai mpo
na ye; boyokani na ngai elongo na ye ekotikala kobeba
te. **29** Nakobatela mpo na libela libota na ye ya bokonzi,
mpe kiti na ye ya bokonzi ekowumela ndenge moko na
likolo. **30** Soki bana na ye basundoli mibeko na ngai mpe
balandi bosembo na ngai te, **31** soki babuki mitindo na
ngai mpe babateli te mibeko na ngai, **32** nakopesa bango
etumbu na nzela ya lingenda, mpo na botomboki na bango,
mpe na nzela ya makofi, mpo na masumu na bango; **33**
kasi nakowangana te bolingo na ngai mpe nakobongola
te boyengebene na ngai. **34** Nakosambwisa te boyokani
na ngai mpe nakobongola te maloba na ngai. **35** Nalapaki
yango na ndayi mbala moko mpo na libela na Kombo ya
bosantu na ngai: ‹ Nakokosa Davidi te! › **36** Libota na ye
ya bokonzi ekowumela mpo na libela, mpe kiti na ye ya
bokonzi ekowumela lokola moyi liboso na ngai. **37** Solo,
lokola sanza, ekowumela na bokonzi mpo na libela. Motatoli
oyo azali kuna kati na likolo akoki kokosa te. » **38** Nzokande,
obwakaki, omonaki pamba, osilikelaki mopakolami na Yo! **39**
Owanganaki boyokani oyo osalaki elongo na mosali na Yo,
obwakaki na mabele mpe osambwisaki motole na ye. **40**
Otobolaki madusu kati na bamir na ye nyonso mpe obukaki
bandako na ye, oyo batonga makasi; **41** bato nyonso oyo
balekaki wana babotolaki ye biloko, mpe bavandi ya pembeni
na ye bakomaki kotiola ye. **42** Obakisaki makasi ya bayini
na ye mpe otondisaki banguna na ye nyonso na esengo,
43 osalaki kutu ete mopanga na ye ebalukela ye moko
mpe osungaki ye te na bitumba; **44** osilisaki kongenga ya
lokumu na ye, obwakaki kiti na ye ya bokonzi na mabele; **45**
okomisaki moke mikolo ya bolenge na ye mpe olatisaki ye
kazaka ya soni. **46** Yawe, kino tango nini? Okomibomba
penza tango nyonso? Kino tango nini kanda na Yo ekongala
lokola moto? **47** Kanisa motango ya mikolo ya bomoi na
ngai! Okelaki penza bato mpo na suka oyo ezanga ata tina!
48 Moto nani akoki kozala na bomoi mpe azanga komona
kufa? Nani akolonga kokima nguya ya mboka ya bakufi?
(Sheol h7585) **49** Nkolo, wapi bolingo na Yo ya kala oyo
alakaki Davidi na boyengebene na Yo na nzela ya ndayi?
50 Nkolo, kanisa ndenge bazali kosakanela basali na Yo;
kobosana te ete namemi mokumba ya bato oyo nyonso!
51 Yawe, kanisa mafinga ya banguna na Yo, oyo batiolaka
bomoi ya mopakolami na Yo! **52** Tika ete Yawe apambolama
libela na libela!

90 Losambo ya Moyize, moto na Nzambe. Oh Nkolo,
ozalaki ekimelo na biso, na bikeke nyonso. **2** Liboso
ete bangomba ezala, liboso ete okela mabele mpe mokili,
libela na libela, ozali Nzambe. **3** Ozongisaka moto na putulu,
pamba te oloba: « Bino bato, bozonga na putulu! » **4** Na
miso na Yo, mibu nkoto moko ezali lokola mokolo ya lobi oyo
esili koleka, lokola ngonga moko ya butu. **5** Olekisaka yango
lokola pongi ya butu, oyo na tongo, esilaka lokola lititi. **6** Na
tongo, ebimisaka fololo mpe etelaka noki; kasi na pokwa,

enzulukaka mpe ekawuki. **7** Kanda na Yo elembisaka biso
nzoto, mpe kanda makasi na Yo epesaka biso bobangi.
8 Otiaka masumu na biso liboso na Yo mpe obimisaka
na polele makambo oyo tobombaka. **9** Mikolo nyonso ya
bomoi na biso elimwaka mpo na kanda na Yo, mpe mibu
na biso esilaka lokola kolela. **10** Molayi ya bomoi na biso
ekoki kozala mibu tuku sambo to mibu tuku mwambe mpo
na bato oyo baleki makasi; nzokande, etondi na pasi mpe
na minyoko, pamba te elekaka noki, mpe tolimwaka. **11**
Nani ayebi makasi ya kanda na Yo? Moto oyo azalaka na
botosi mingi epai na Yo asosolaka malamu kanda makasi
na Yo. **12** Lakisa biso kotanga malamu mikolo ya bomoi
na biso mpo ete tokoma na mitema ya bwanya. **13** Yawe,
lembisa moke! Kino tango nini ekowumela? Yokela basali
na Yo mawa! **14** Tongo nyonso, tondisaka biso na bolingo
na Yo mpe tokoganga na esengo, mpe tokosepela mikolo
nyonso ya bomoi na biso. **15** Zongisela biso na mikolo ya
esengo, mikolo oyo onyokolaki biso; zongisela biso na mibu
ya esengo, mibu oyo tomonaki pasi. **16** Tika ete biso, basali
na Yo, tomona misala na Yo; mpe ete bana na biso bamona
kongenga makasi ya nkembo na Yo! **17** Tika ete boboto ya
Nkolo, Nzambe na biso, ezala elongo na biso! Mpo na biso,
sala ete misala na biso ekende liboso! Iyo, sala ete misala
na biso ekende kaka liboso!

91 Moto oyo awumelaka kati na ebombamelo ya Ye-Oyo-
Aleki-Likolo avandaka na se ya bobatelami ya Nkolo-
Na-Nguya-Nyonso. **2** Nalobaka na tina na Yawe: « Nzambe
na ngai azali ebombamelo mpe ndako makasi na ngai;
natiaka elikya na ngai kati na Ye! » **3** Ye nde akangolaka
yo wuta na mitambo ya mokangi bandeke mpe na bokono
oyo ebikisaka te. **4** Abombaka yo na se ya mapapu na Ye,
mpe ozwaka ebombamelo ya malonga na se ya mapapu
na Ye; bolingo na Ye ebatelaka lokola nguba mpe lokola
elamba ya ebende. **5** Okobanga te somo ya butu, makonga
oyo epumbwaka na moyi makasi, **6** bokono oyo etambolaka
kati na molili mpe pasi oyo ebebisaka na midi. **7** Ezala
bato nkoto moko bakweyi pembeni na yo, mpe bato nkoto
zomi, na ngambo ya loboko na yo ya mobali, ekozwa yo
ata moke te. **8** Okotala kaka na miso na yo mpe okomona
ndenge nini bato mabe bazali kozwa etumbu lokola lifuti na
bango. **9** Soki otatoli: « Yawe azali ebombamelo na ngai, »
mpe okomisi Ye-Oyo-Aleki-Likolo ekimelo na yo, **10** mabe
ata moko te ekokweyela yo, pasi ata moko te ekopusana
na ndako na yo; **11** pamba te akopesa mitindo na ba-
anjelu na Ye ete babatela yo malamu na banzela na yo
nyonso. **12** Bakomema yo na maboko na bango mpo ete
lokolo na yo etutana na libanga te; **13** okotambola na likolo
ya nkosi mpe ya etupa, okonyata nkosi ya monene mpe
dalagona. **14** Lokola akangami na ngai, nakokangola ye;
lokola ayebi Kombo na Ngai, nakobatela ye. **15** Soki abeleli
ngai, nakoyanola ye; nakozala elongo na ye na tango ya pasi,
nakokangola ye mpe nakopesa ye lokumu. **16** Nakopesa ye
bomoi molayi mpe nakolakisa ye lobiko na ngai.

92 Nzembo ya koyemba na mokolo ya Saba. Tala ndenge
ezali malamu kosanzola Yawe mpe koyemba mpo na
lokumu ya Kombo na Yo-Oyo-Oleki-Likolo! **2** Tala ndenge
ezali malamu kosakola bolingo na Yo, na tongo, mpe
boyengebene na Yo, na butu, **3** na lindanda ya basinga zomi
mpe na nzenze! **4** Yawe, misala na Yo esepelisaka ngai!
Nagangaka na esengo liboso ya misala ya maboko na Yo. **5**
Yawe, misala na Yo ezali minene, mpe makanisi na Yo ezali
mozindo! **6** Moto ya kilikili ayebaka te, mpe zoba asosolaka
eloko moko te. **7** Tango bato mabe bakolaka lokola matiti,
mpe bato nyonso ya misala mabe bafulukaka, ezalaka nde
mpo ete babebisama libela. **8** Kasi Yo, kuna na likolo, ozali
Yawe mpo na libela. **9** Yawe, banguna na Yo, banguna na
Yo bakokufa penza; bato nyonso ya misala mabe bakolimwa.
10 Okomisi ngai makasi lokola mpakasa, opakoli ngai mafuta
ya sika. **11** Miso na ngai ekomi komona bayini na ngai, mpe
matoyi na ngai ekomi koyoka banguna na ngai nyonso, oyo
bamibongisa mpo na kosala ngai mabe. **12** Bato ya sembo
bafulukaka lokola nzete ya mbila, bakolaka lokola nzete ya
sedele ya Libani. **13** Lokola bapikama ngwi kati na Tempelo
ya Yawe, bamonaka bolamu kati na lopango ya Nzambe na
biso. **14** Ata bakomi mibange, babotaka kaka, bazalaka kaka
makasi mpe kitoko, **15** basakolaka: « Yawe azali alima, azali
Libanga na biso; kati na Ye, mabe ezali te! »

93 Yawe azali kokonza, alati lokumu monene; Yawe alati
penza lokumu monene mpe amizingeli na nguya.
Solo, mokili etelema ngwi, eninganaka te. **2** Kiti ya Bokonzi
na Yo epikama wuta kala; seko na seko, ozali. **3** Yawe,
bibale egangaka! Bibale etombolaka lokito na yango; bibale
etombolaka makelele na yango. **4** Yawe azali monene
makasi, na bisika ya likolo; aleki lokito ya mayi minene, mpe
bambonge milayi ya ebale monene. **5** Yawe, malako na
Yo ezali penza ya solo; bosantu elati Ndako na Yo mpo na
libela.

94 Yawe, Nzambe oyo azongisaka mabe na mabe,
Nzambe oyo azongisaka mabe na mabe, mimonisa
kati na nkembo na Yo! **2** Mosambisi ya mokili, telema mpo
na kozongisela bato ya lolendo mabe na mabe na bango! **3**
Yawe, kino tango nini bato mabe, kino tango nini bato mabe
bakosepela? **4** Bazali komilakisa, bazali kobimisa mafinga;
bato nyonso ya misala mabe bazali komikumisa! **5** Yawe,
bazali konyokola bato na Yo mpe bazali koyokisa libula na
Yo pasi; **6** bazali koboma mwasi oyo akufisa mobali, mopaya
mpe bana bitike; **7** bazali koloba: « Yawe amonaka eloko
moko te, Nzambe ya Jakobi asosolaka eloko moko te! » **8**
Bino bato ya kilikili, bososola! Bazoba, bokokoma mayele
tango nini? **9** Boni, Ye oyo asala litoyi akoki koyoka te?
Ye oyo asala liso akoki komona te? **10** Ye oyo apesaka
bikolo etumbu akoki kopesa etumbu te? Ye oyo apesaka
bato boyebi. **11** Yawe ayebi makanisi ya bato; ayebi ete ezali
na tina te. **12** Yawe, esengo na moto oyo ozali kozongisa na
nzela, moto oyo ozali kolakisa mibeko na Yo **13** mpo na
kopesa ye bopemi na tango ya pasi, kino libulu etimolama
mpo na moto mabe! **14** Pamba te Yawe asundolaka bato na
Ye te, abwakaka libula na Ye te. **15** Bakosambisa lisusu
kolanda bosembo, mpe bato nyonso oyo bazali na mitema
alima bakotosa bosembo yango. **16** Nani akotelema mpo na
ngai mpo na kotelemela bato mabe? Nani akokotela ngai
liboso ya bato ya misala mabe? **17** Ah, soki Yawe asungaki
ngai te, mbele nakendeki noki na mokili ya kufa! **18** Soki
nalobi: « Makolo na ngai ekomi kolenga na somo, » bolingo
na Yo, Yawe, epesaka ngai makasi. **19** Soki natungisami na
makanisi ebele, kobondisama na Yo epesaka ngai esengo.

20 Boni, bokonzi ya mabe oyo ememelaka bato pasi na nzela
ya mibeko na yango; boni, ezali lisanga moko elongo na
Yo? **21** Bato mabe basanganaka mpo na kobundisa bomoi
ya moto ya sembo mpe kokatela moto oyo asali mabe te
etumbu ya kufa. **22** Kasi Yawe azali, mpo na ngai, ndako
batonga makasi; Nzambe na ngai azali libanga epai wapi
nazwaka ebombamelo. **23** Akozongisela bango mabe na
bango mpe akobebisa bango mpo na kanza na bango. Solo,
Yawe, Nzambe na ngai, akoboma bango.

95 Boya, toganga na esengo mpo na Yawe! Tobetela
Libanga na biso maboko, pamba te azali Mobikisi
na biso! **2** Tokende liboso na Ye elongo na mabondeli
ya kozongisa matondi, tobetela Ye maboko elongo na
banzembo. **3** Pamba te Yawe azali Nzambe Monene, azali
Mokonzi Monene, na likolo ya banzambe nyonso. **4** Asimbi
mozindo ya mokili kati na loboko na Ye; mpe basonge
ya bangomba ezali ya Ye. **5** Ebale monene ezali ya Ye,
azali Mokeli na yango; mabele ya kokawuka ezali mpe ya
Ye, asala yango na maboko na Ye. **6** Boya, togumbama
mpe tofukama, tobuka mabolongo na biso liboso ya Yawe,
Mokeli na biso! **7** Pamba te azali Nzambe na biso; tozali
bato oyo aleisaka, etonga oyo abatelaka. Lelo, soki boyoki
mongongo na Ye, **8** « boyeisa mitema na bino mabanga
te, ndenge bosalaki na Meriba; ndenge bosalaki na mokolo
wana ya Masa kati na esobe **9** epai wapi batata na bino
batombokelaki ngai mpe bamekaki ngai atako bamonaki ngai
kosala. **10** Mibu tuku minei, nayinaki bato ya ekeke wana
mpe nalobaki: ‹ Bazali bato oyo mitema na bango ebeba,
bayebaka banzela na ngai te. › **11** Yango wana, kati na
kanda na ngai, nakati seleka: ‹ Bakotikala kokota te kati na
bopemi na ngai! › »

96 Boyembela Yawe nzembo ya sika! Bino nyonso, bato
ya mokili mobimba, boyembela Yawe! **2** Boyembela
Yawe, bopambola Kombo na Ye! Bopanza sango ya lobiko
na Ye, mokolo na mokolo! **3** Bopanza sango ya nkembo na
Ye kati na mabota! Boyebisa bato misala na Ye ya kokamwa
kati na bikolo nyonso. **4** Pamba te Yawe azali monene mpe
abongi na lokumu, azali somo makasi mpe aleki banzambe
nyonso. **5** Banzambe nyonso ya bikolo ezali bikeko ya
pamba, nzokande Yawe akela likolo. **6** Kongenga mpe
nkembo monene ezali liboso na Ye, nguya mpe nkembo
ezali kati na Esika na Ye ya bule. **7** Bino bituka ya mabota,
bosanzola Yawe; bosanzola Yawe na kopanza sango ya
nkembo mpe nguya na Ye! **8** Bosanzola Yawe mpe bopesa
Kombo na Ye nkembo! Bomema makabo na bino, bokota
na lopango na Ye! **9** Bogumbama liboso ya Yawe oyo
bosantu na Ye ezali kongenga makasi! Bino bavandi ya mokili
mobimba, bolenga liboso na Ye! **10** Boloba kati na mabota: «
Yawe azali Mokonzi! Mokili elendisama makasi, ekoningana
te. Yawe asambisaka bato na bosembo. » **11** Tika ete likolo
esepela, mpe mabele ezala kati na esengo! Tika ete ebale
monene elongo na nyonso oyo ezali kati na yango epesa
lokito! **12** Tika ete zamba mobimba elongo na nyonso oyo
ezali kati na yango esepela, mpe tika ete banzete nyonso ya
zamba eganga na esengo **13** liboso ya Yawe, pamba te azali
koya! Solo, azali koya kosambisa mabele; akosambisa mokili
na bosembo, mpe bikolo kolanda boyengebene na Ye.

97 Yawe azali kokonza! Tika ete mabele esepela; tika
ete ebele ya bisanga ezala na esengo! **2** Mapata mpe
molili makasi ezingeli Ye, bosembo mpe bosolo ezali miboko
ya Kiti na Ye ya Bokonzi. **3** Moto etambolaka liboso na Ye,
ezikisaka banguna na Ye, oyo bazingeli Ye. **4** Mikalikali na
Ye engengisaka mokili; mpe tango mabele emonaka bongo,
elengaka. **5** Bangomba enyangwamaka lokola mafuta liboso
ya Yawe, liboso ya Nkolo ya mokili mobimba. **6** Likolo
epanzaka sango ya bosembo na Ye, mpe bikolo nyonso
bamonaka nkembo na Ye. **7** Tika ete soni ekanga basambeli
nyonso ya bikeko, bato oyo bamikumisaka mpo na banzambe
ya lokuta! Bino banzambe nyonso, bogumbama liboso na
Ye! **8** Yawe, Siona eyoki yango mpe esepeli; bingumba ya
Yuda ezali na esengo mpo na mikano na Yo! **9** Pamba te, na
mokili mobimba, Yo nde Yawe, ozali Ye-Oyo-Aleki-Likolo;
oleki banzambe nyonso. **10** Bino bato oyo bolingaka Yawe,
boyina mabe! Yawe abatelaka bomoi ya bayengebene na
Ye mpe akangolaka bango na maboko ya bato mabe. **11**
Moyi elonami mpo na moto ya sembo, mpe esengo, mpo na
bato oyo bazali na mitema alima. **12** Bino bato ya sembo,
bosepela kati na Yawe; bosanzola Ye na kotatola bosantu na
Ye.

98 Nzembo. Boyembela Yawe nzembo ya sika, pamba
te asalaka makambo ya kokamwa! Na nguya mpe
na bokonzi na Ye ya bonzambe, alongaki. **2** Yawe atalisaki
elonga na Ye, amonisaki bosembo na Ye epai ya bikolo. **3**
Akanisaki bolingo mpe bosembo na Ye mpo na libota ya
Isalaele. Kino na suka ya mokili, elonga ya Nzambe na biso
emonanaki. **4** Mokili mobimba, bobetela Yawe maboko,
boyemba banzembo ya esengo mpe bobeta mindule! **5**
Bobetela Yawe lindanda, boyembela Ye banzembo na lokito
ya nzenze! **6** Bobeta maboko liboso ya Yawe, Mokonzi,
na lokito ya bakelelo mpe ya maseke. **7** Tika ete ebale
monene elongo na nyonso oyo ezali kati na yango, mokili
mpe bavandi na yango, bapesa lokito! **8** Tika ete bibale
ebeta maboko mpe bangomba nyonso eganga na esengo **9**
liboso ya Yawe, pamba te azali koya kosambisa mabele!
Akokata makambo na yango na bosembo.

99 Yawe azali kokonza; tika ete bato balenga! Avandi
na Kiti ya Bokonzi kati na basheribe; tika ete mabele
eningana! **2** Yawe azali monene kati na Siona, mpe Bokonzi
na Ye ezali likolo ya bikolo nyonso. **3** Tika ete Kombo
na Yo ya monene mpe ya somo esanzolama; ezali bule!
4 Mokonzi azali na nguya, alingaka bosolo. Olendisaka
bosembo. Osalaki bosembo mpe bosolo kati na Jakobi. **5**
Bonetola Yawe, Nzambe na biso, mpe bogumbama liboso
ya enyatelo makolo na Ye; azali Mosantu. **6** Moyize mpe
Aron kati na Banganga-Nzambe na Ye, mpe Samuele kati na
bato oyo bazalaki kobelela Kombo na Ye, bazalaki kobelela
Yawe, mpe Ye azalaki koyanola bango. **7** Azalaki koloba
na bango kati na likonzi ya lipata. Babatelaki malako na
Ye mpe mibeko oyo apesaki bango. **8** Yawe, Nzambe na
biso, oyanolaki bango. Mpo na bango, ozalaki Nzambe oyo
alimbisaka atako opesaki bango etumbu mpo na misala na
bango ya mabe. **9** Bonetola Yawe, Nzambe na biso, mpe
bogumbama na kotala na ngambo ya ngomba na Ye ya bule.
Pamba te Yawe, Nzambe na biso, azali bule.

100 Nzembo ya kozongisa matondi. Bino nyonso bato
ya mokili mobimba, boganga na esengo epai na
Yawe! **2** Bosalela Yawe na esengo, mpe boya liboso na
Ye na banzembo ya esengo. **3** Boyeba ete Yawe nde azali
Nzambe; Ye nde asala biso, mpe tozali bato na Ye. Solo,
tozali bato na Ye mpe etonga oyo aleisaka. **4** Bokota na
bikuke na Ye na kozongisa matondi, bokota na lopango na
Ye na kokumisa. Bosanzola Ye, bopambola Kombo na Ye. **5**
Pamba te Yawe azali malamu; bolingo na Ye ewumelaka
seko na seko, mpe boyengebene na Ye, libela na libela.

101 Nzembo ya Davidi. Nakoyemba bolingo mpe
bosembo; nakoyembela nde Yo, Yawe. **2** Nakolanda
na bokebi nzela ya bato oyo bazangi pamela. Okoya epai
na ngai tango nini? Kati na ndako na ngai, nakotambola
malamu na motema ezangi pamela. **3** Nakotala eloko moko
te ya mabe; nayinaka misala ya bato oyo bazangi kondima,
ekoki kokangama na ngai te. **4** Mosika na ngai, motema ya
kilikili; naboyi kosala mabe. **5** Nakosala ete avanda kimia,
moto oyo apanzaka, na nkuku, basango ya lokuta mpo na
kobebisa lokumu ya baninga. Nakokoka te kotala moto ya
lolendo mpe moto ya lofundu. **6** Nakopona nde bato ya
sembo kati na mokili mpo ete bavanda pembeni na ngai;
moto na etamboli ezanga pamela nde akozala mosali na
ngai. **7** Kati na ndako na ngai, mokosi akovanda te; liboso
na ngai, mokosi akotelema te. **8** Tongo nyonso, nakosala ete
bato nyonso ya misala mabe kati na mokili bavanda kimia;
nakolongola na engumba ya Yawe bato nyonso ya mabe.

102 Libondeli ya moto na pasi, oyo abungisi elikya mpe
azali kolela liboso ya Yawe. Yawe, yoka libondeli
na ngai! Tika ete koganga na ngai ekoma kino epai na Yo!
2 Kobombela ngai elongi na Yo te, wana nazali na pasi.
Yoka libondeli na ngai na mokolo oyo nazali kobelela Yo;
yanola ngai noki! **3** Pamba te mikolo ya bomoi na ngai ezali
kolimwa lokola molinga, mikuwa na ngai ezali kozika lokola
makala ya moto. **4** Motema na ngai ebungisi elikya mpe
ezali komitungisa lokola matiti oyo bakati; mpo na yango,
nakomi ata kobosana kolia bilei na ngai. **5** Mpo ete naleli
makasi, natikali kaka na poso ya nzoto likolo ya mikuwa. **6**
Nakomi lokola esulungutu ya esobe, lokola esulungutu ya
bisika oyo ebeba. **7** Pongi ekimi ngai; nakomi lokola ndeke
oyo etikali yango moko na likolo ya ndako. **8** Banguna na
ngai batombokeli ngai, bazali kofinga ngai tango nyonso
mpe bazali kosalela kombo na ngai mpo na kolakela bato
mabe. **9** Nakomi kolia putulu na esika ya bilei, mpe komela
mayi esangana na mpinzoli na ngai. **10** Mpo na kanda
monene na Yo, otombokeli ngai mpe obwaki ngai mosika.
11 Mikolo ya bomoi na ngai ezali kokima lokola elili, mpe
nakawuki lokola matiti. **12** Kasi Yo Yawe, ozali Mokonzi mpo
na libela, ozali Nzambe seko na seko. **13** Okotelema solo
mpo na Siona, pamba te ekomi tango ya koyokela yango
mawa; tango oyo ekatama ekoki. **14** Pamba te biso basali
na Yo, tosepelaka na mabanga na yango, mpe toyokelaka
putulu na yango mawa. **15** Bikolo ekotosa Yawe, mpe
bakonzi nyonso ya mokili bakondima nkembo na Yo. **16**
Pamba te Yawe akotonga lisusu Siona mpe akomonana
kati na nkembo na Ye. **17** Akoyanola libondeli ya bato oyo
babungisaki biloko, mpe akondima mabondeli na bango. **18**
Tika ete bakoma yango mpo na ekeke oyo ekolanda, mpo
ete bikelamu ya sika ekumisa Yawe. **19** Wuta na Esika na Ye
ya bule, wuta na likolo, Yawe atalaki biso awa na mokili **20**
mpo na koyoka kolela ya bakangami kati na boloko mpe
kokangola bato oyo bazwaki etumbu ya kufa. **21** Kombo ya
Yawe ekokende sango kati na Siona, mpe masanzoli na Ye,
kati na Yelusalemi **22** tango bato mpe bikolo bakosangana
mpo na kogumbamela Yawe. **23** Na bomoi na ngai, abukaki
lolendo ya makasi na ngai, mpe akitisaki motango ya mikolo
ya bomoi na ngai. **24** Nalobaki: « Nzambe na ngai, Yo oyo
ozali na bomoi seko na seko, koboma ngai te na kati-kati ya
mikolo ya bomoi na ngai! **25** Na kala, otiaki miboko ya mokili,
mpe maboko na Yo esalaki Likolo. **26** Bango, bakokufa; kasi
Yo, okotikala seko na seko. Nzoto na bango ekolemba lokola
elamba; okobongola bango lokola kazaka, mpe bakolimwa.
27 Kasi Yo, ozali ndenge moko, mibu na Yo ekotikala kosuka
te. **28** Bana ya basali na Yo bakozwa esika ya kovanda, mpe
bakitani na bango bakowumela liboso na Yo. »

103 Nzembo ya Davidi. Eh molimo na ngai, pambola
Yawe! Tika ete motema na ngai mobimba epambola
Kombo na Ye ya bule! **2** Eh molimo na ngai, pambola
Yawe mpe kobosana ata moko te kati na misala malamu na
Ye! **3** Ye nde alimbisaka masumu na Yo nyonso, abikisaka
yo na bokono nyonso, **4** akangolaka bomoi na yo wuta
na libulu, alatisaka yo motole ya bolingo mpe ya mawa,
5 atondisaka bomoi na yo na esengo mpe akomisaka yo
elenge lokola mpongo. **6** Yawe asalaka mpo na bosembo,
akotelaka banyokolami nyonso. **7** Amonisaki banzela na
Ye epai ya Moyize, mpe bikamwa na Ye epai ya bato ya
Isalaele. **8** Yawe ayokelaka bato mawa mpe asalelaka bango
bolamu, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo; **9** azwaka
biso makambo te tango nyonso, abombaka kanda na Ye
te mpo na libela; **10** apamelaka biso te kolanda masumu
na biso, azongiselaka biso te kolanda mabe na biso. **11**
Ndenge likolo etombolama mosika ya mabele, ndenge wana
mpe bolingo na Ye ezali monene mpo na bato oyo batosaka
Ye; **12** ndenge este ezali mosika ya weste, ndenge wana
mpe abwakaka masumu na biso mosika na biso. **13** Ndenge
tata alingaka makasi bana na ye, ndenge wana mpe Yawe
alingaka makasi bato oyo batosaka Ye; **14** pamba te Yawe
ayebi na eloko nini asala biso, ayebi malamu ete tozali
putulu. **15** Mikolo ya bomoi ya moto ezali lokola matiti,
ebongaka lokola fololo ya bilanga; **16** nzokande soki kaka
mopepe ebeti yango, ezalaka lisusu te, mpe esika epai wapi
ezalaki ebosani yango. **17** Kasi bolingo ya Yawe mpo na
bato oyo batosaka Ye, mpe bosembo na Ye mpo na bakitani
na bango, **18** mpo na bato oyo babatelaka boyokani na Ye
mpe batosaka mibeko na Ye, ezali ya libela na libela. **19**
Yawe atia Kiti na Ye ya Bokonzi kati na Likolo, azali Mokonzi
ya mokili mobimba. **20** Bopambola Yawe, bino ba-anjelu
na Ye nyonso oyo bozali na nguya mpe botosaka mitindo
na Ye. **21** Bopambola Yawe, bino mampinga na Ye nyonso
oyo bokokisaka mokano na Ye. **22** Bopambola Yawe, bino
bikelamu na Ye nyonso, kati na bisika nyonso ya Bokonzi na
Ye. Eh molimo na ngai, pambola Yawe!

104 Eh molimo na ngai, pambola Yawe! Yawe, Nzambe
na ngai, ozali monene! Olata kongenga mpe lokumu,

2 omifinika moyi lokola kazaka, otanda likolo lokola ndako
ya kapo. 3 Opika makonzi na yango na mayi ya likolo,
okomisaka mapata shar na Yo, otambolaka na mapapu
ya mopepe. 4 Okomisaka bantoma na Yo mipepe, mpe
basali na Yo, ndemo ya moto. 5 Otia mokili na likolo ya
miboko na yango mpo ete eningana te seko na seko. 6
Ozipa yango na mayi monene lokola elamba; mayi ezalaki
kovanda na likolo ya bangomba. 7 Kasi na pamela na Yo,
mayi ekimaki; na lokito ya kake na Yo, mayi etiolaki, 8
emataki na likolo ya bangomba, ekitaki na mabwaku, na
bisika oyo obongisaki mpo na yango. 9 Otiaki mondelo
oyo ekoki koleka te; ekozonga lisusu te kozipa mokili. 10
Obimisaka mayi ya bitima mpo na kosopa yango na mayi
minene oyo elekaka na kati-kati ya bangomba; 11 ekomaka
mayi ya komela mpo na banyama nyonso ya bilanga mpe
mpo na ba-ane ya zamba. 12 Bandeke ya likolo evandaka
pembeni ya mayi yango mpe eyembaka kati na makasa.
13 Wuta na bandako na Yo ya likolo, onokisaka mvula na
likolo ya bangomba; mokili etondi na mbuma ya misala na
Yo. 14 Matiti ebotaka mpo na bibwele, mpe milona ya bato
ekolaka mpo ete mabele ebotela bango bilei, 15 vino mpo na
kosepelisa mitema na bango, mafuta mpo na kongengisa
bilongi na bango, mpe mapa mpo na kolendisa mitema
na bango. 16 Banzete ya Yawe etondi na mayi; ndenge
wana nde ezali, banzete ya sedele ya Libani, oyo Yawe
alona. 17 Bandeke esalaka bazala na yango kuna, mpe
nkoko evandaka na banzete ya sipele. 18 Bangomba milayi
ezali ekimelo mpo na bantaba ya zamba, mpe madusu ya
mabanga ezali bibombamelo mpo na bampanya ya zamba.
19 Osala sanza mpo na koyeba mikolo ya bafeti. Moyi eyebi
tango na yango ya kolala. 20 Otindaka molili, mpe butu
ekomaka. Bongo banyama nyonso ya zamba ekomaka
kotambola-tambola. 21 Bana ya nkosi egangaka sima na
nyama mpe esengaka bilei epai ya Nzambe. 22 Soki moyi
ebimi, nkosi elongwaka, ezongaka mpo na kolala na bisika
na yango; 23 kasi moto abimaka mpo na kokende na mosala
na ye mpe asalaka kino na pokwa. 24 Oh Yawe, misala na
Yo ezali ebele! Osalaki nyonso na bwanya; mokili etondi na
biloko oyo okela. 25 Tala ndenge ebale monene ezali molayi
mpe epanzana, etonda na banyama oyo tokoki kotanga te,
kobanda na oyo eleki mike kino na oyo eleki minene. 26
Kuna, bamasuwa ekendeke mpe ezongaka; bongo Leviatani
oyo osala mpo ete esakanaka kuna. 27 Nyonso etalelaka Yo
mpo ete opesa yango bilei na tango oyo ekoki. 28 Opesaka
bilei, mpe ezwaka yango; ofungolelaka yango loboko na Yo,
mpe etondaka na biloko. 29 Tango obombaka elongi na
Yo, somo ekangaka yango; tango olongolaka yango pema,
ekufaka mpe ezongaka na putulu; 30 tango otindaka pema
Yo, ezwaka bomoi; mpe okomisaka mokili sika. 31 Tika
ete nkembo ya Yawe ewumela libela na libela! Tika ete
Yawe asepela na misala na Ye! 32 Soki atali mokili, mokili
elengaka; soki asimbi bangomba, ebimisaka milinga. 33
Nakoyembela Yawe bomoi na ngai mobimba; nakoyembela
Nzambe na ngai tango nyonso nazali na bomoi. 34 Tika ete
maloba na ngai esepelisa Ye! Tika ete Yawe azala esengo
na ngai! 35 Tika ete bato ya masumu basila na mokili, mpe
bato mabe bazala lisusu te! Oh molimo na ngai, pambola
Yawe! Aleluya, bokumisa Yawe!

105 Bokumisa Yawe, bobelela Kombo na Ye! Bopanza
sango ya misala minene na Ye kati na bikolo! 2
Boyemba mpo na lokumu na Ye, bosanzola Ye na mindule!
Botatolaka tango nyonso misala minene na Ye nyonso! 3
Bosepela na Kombo na Ye ya bule! Tika ete mitema ya
bato oyo balukaka Yawe etonda na esengo! 4 Bomipesa na
Yawe. Bosenga makasi na Ye. Bolukaka tango nyonso elongi
na Ye. 5 Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo asalaki
mpe bitumbu oyo apesaki, 6 bino, bakitani ya Abrayami,
mosali na Ye; bino, baponami na Ye, bana mibali ya Jakobi!
7 Yawe azali Nzambe na biso, mikano na Ye ekambaka
mokili mobimba. 8 Akanisaka tango nyonso Boyokani na
Ye, bilaka na Ye mpo na bikeke nkoto moko, 9 boyokani
oyo asalaki elongo na Abrayami, mpe ndayi oyo alapaki
epai ya Izaki. 10 Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi
lokola mobeko, epai ya Isalaele lokola boyokani ya libela na
libela, 11 tango alobaki: « Nakopesa yo mokili ya Kanana
lokola libula oyo epesameli yo! » 12 Na tango wana, bazalaki
kaka motango moke ya bato mpe bapaya kati na yango; 13
bazalaki koyengayenga longwa na ekolo moko kino na ekolo
mosusu, longwa na mokili moko kino na mokili mosusu. 14
Atikaki moto moko te konyokola bango; apamelaki bakonzi
na tina na bango: 15 « Bosimba bapakolami na Ngai te,
bosala mabe te epai na basakoli na Ngai! » 16 Abengisaki
nzala makasi kati na mboka, azangisaki bango bilei. 17
Atindaki moto moko liboso na bango: Jozefi oyo atekamaki
lokola mowumbu. 18 Bakangaki makolo na ye na minyololo
mpe batiaki bibende na kingo na ye, 19 kino makambo oyo
Jozefi asakolaki ekokisamaki, kino Liloba na Yawe etalisaki
ete Jozefi alobaki solo. 20 Mokonzi apesaki mitindo ete
bafungola ye minyololo, mokambi atikaki ye na bonsomi.
21 Akomisaki ye nkolo ya ndako na ye mpe moyangeli ya
biloko na ye nyonso, 22 mpo ete akonza bakambi na ye mpe
alakisa bwanya epai ya bapesi toli ya mokonzi. 23 Bongo
Isalaele akendeki na Ejipito; mpe Jakobi avandaki lokola
mopaya kati na mokili ya Cham. 24 Yawe asalaki ete bato
na Ye babota mingi, mpe akomisaki bango makasi koleka
banguna na bango. 25 Abongolaki mitema ya banguna
yango mpo ete bayina bato na Ye mpe banyokola bango
makasi. 26 Atindaki mosali na Ye, Moyize, mpe Aron oyo
aponaki. 27 Na mitindo na Ye Nzambe, basalaki bikamwa
kati na Ejipito, misala minene kati na mokili ya Cham. 28
Atindaki molili oyo ekotaki kati na mokili, mpe bato ya Ejipito
batombokelaki maloba na Ye te. 29 Abongolaki mayi makila,
mpe abomaki mbisi na yango. 30 Mokili na bango etondaki
na magorodo kino na bashambre ya mokonzi na bango. 31
Na mitindo na Ye, banzinzi oyo eswaka mpe bangungi eyaki
na mboka mobimba. 32 Na esika ya mvula, atindelaki bango
mvula ya mabanga mpe abetisaki kake kati na mokili na
bango. 33 Abebisaki bilanga na bango ya vino mpe ya figi,
mpe abukaki banzete ya mboka na bango. 34 Na mitindo
na Ye, mabanki mpe makelele oyo bakokaki kotanga te
esopanaki, 35 eliaki matiti nyonso ya mobesu kati na mokili
na bango, eliaki bambuma ya mabele na bango. 36 Abomaki
bana liboso nyonso kati na mokili na bango, bambuma ya
liboso ya makasi na bango. 37 Abimisaki Isalaele, bato na
Ye, elongo na palata mpe wolo; mpe moko te atiaki tembe
kati na mabota na bango. 38 Ejipito esepelaki komona bango
kobima, pamba te somo ya Isalaele ekangaki bango. 39

Atandaki lipata mpo na kobatela bango, mpe moto mpo na
kopesa pole na butu. **40** Ndenge kaka basengaki, atindelaki
bango bakayi mpe atondisaki bango na bilei ya likolo. **41**
Afungolaki libanga, mpe mayi ebimaki, etiolaki lokola ebale
kati na esobe. **42** Mpo ete akanisaki elaka ya bule oyo
apesaki mosali na Ye, Abrayami, **43** abimisaki na esengo
bato na Ye, baponami na Ye na koganga ya esengo. **44**
Apesaki bango mabele ya bikolo mosusu mpe bazwaki lokola
libula mosala ya bikolo yango **45** mpo ete babatela mitindo
na Ye mpe batosa mibeko na Ye. Bokumisa Yawe!

106 Bokumisa Yawe! Bosanzola Yawe, pamba te azali
malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko!
2 Nani akoloba misala minene ya Yawe? Nani akopanza
sango ya lokumu na Ye nyonso? **3** Esengo na bato oyo
babatelaka mibeko mpe batambolaka na bosembo! **4** Yawe,
kanisa ngai tango okotalisa ngolu na Yo epai ya bato na Yo!
Salela ngai bolamu na nzela ya lobiko na Yo, **5** mpo ete
namona esengo ya baponami na Yo, nasepela na bolamu
ya ekolo na Yo mpe nasepela elongo na libula na Yo! **6**
Solo, tosalaki masumu lokola batata na biso, tosalaki mabe
mpe tomemaki ngambo. **7** Tango batata na biso bazalaki
na Ejipito, basosolaki eloko moko te kati na bikamwa na
Yo; babosanaki noki misala malamu na Yo, batombokaki
pembeni ya ebale monene, ebale monene ya Barozo. **8**
Kasi abikisaki bango mpo na lokumu ya Kombo na Ye, mpo
na kotalisa nguya na Ye. **9** Agangelaki ebale monene ya
Barozo, mpe ekawuki; atambolisaki bango kati na mozindo
lokola na esobe. **10** Abikisaki bango wuta na maboko ya
bayini na bango, akangolaki bango wuta na maboko ya
monguna. **11** Mayi ezipaki banguna na bango, moko te
atikalaki na bomoi. **12** Bato na Ye bandimelaki maloba na Ye
mpe bayembaki masanzoli na Ye. **13** Kasi babosanaki noki
misala na Ye, bazelaki te kokokisama ya mabongisi na Ye.
14 Kati na esobe, bamipesaki na bilulela, bamekaki Nzambe
kati na mabele oyo ezali na bato te. **15** Apesaki bango
biloko oyo bazalaki kosenga, kasi atindelaki bango lisusu
pasi. **16** Kati na molako, basalaki zuwa, batelemelaki Moyize
mpe Aron, mosantu ya Yawe. **17** Mabele efungwamaki mpe
emelaki Datani, ezipaki lisanga ya Abirami. **18** Moto ezikisaki
lisanga na bango mpe etumbaki bato mabe wana nyonso. **19**
Na Orebi, basalaki mwana ngombe, bafukamelaki nzambe
ya ekeko basala na ebende oyo banyangwisa na moto. **20**
Babongolaki Nzambe na bango ya nkembo elilingi ya ngombe
oyo eliaka matiti. **21** Babosanaki Nzambe, Mobikisi na bango,
oyo asalaki makambo minene kati na Ejipito, **22** bikamwa
kati na mokili ya Cham mpe misala ya somo na ebale
monene ya Barozo. **23** Azwaki mokano ya koboma bango
nyonso. Kasi Moyize, moponami na Ye, atelemaki liboso na
Ye mpo na kobondela ete akitisa kanda na Ye mpe aboma
te. **24** Batiolaki mboka kitoko mpo ete bandimelaki maloba
na Ye te. **25** Bayimaki-yimaki kati na bandako na bango
ya kapo, batosaki mongongo ya Yawe te. **26** Asembolaki
loboko, alapaki ndayi ya koboma bango kati na esobe, **27** ya
kopanza bakitani na bango kati na bikolo mosusu mpe ya
koboma bango kati na mikili nyonso. **28** Bamitiaki na se ya
ekangiseli ya Bala ya Peori, baliaki bambeka oyo epesamaki
epai ya banzambe oyo ekufa. **29** Batumbolaki kanda ya
Yawe na nzela ya misala na bango ya mabe, mpe pasi
makasi ekotaki kati na bongo. **30** Kasi Pineasi atelemaki,
akataki makambo, mpe pasi yango esilaki. **31** Mpo na yango,
Pineasi atangamaki lokola moto ya sembo mpo na bikeke
nyonso, seko na seko. **32** Bapesaki Nzambe kanda pene
ya mayi ya Meriba mpe bamemisaki Moyize ngambo. **33**
Mpo ete batombokelaki Molimo ya Nzambe, Moyize akomaki
koloba maloba oyo esengeli te. **34** Babebisaki te bikolo
oyo Yawe ayebisaki bango, **35** kasi basanganaki elongo na
bapagano mpe bayekolaki bokoko ya bikolo na bango. **36**
Bagumbamelaki banzambe na bango ya bikeko oyo ekomaki
motambo mpo na bango. **37** Bapesaki bana na bango lokola
bambeka epai ya milimo mabe. **38** Basopaki makila ya
bato oyo basalaki mabe te, makila ya bana na bango, oyo
bapesaki lokola mbeka epai ya banzambe ya bikeko ya
Kanana. Boye mboka ekomaki mbindo mpo na makila ya
bato. **39** Bamikomisaki mbindo mpe babebisaki lokumu na
bango na nzela ya misala na bango. **40** Yawe asilikelaki bato
na Ye, ayinaki libula na Ye. **41** Akabaki bango na maboko ya
bikolo ya bapaya, mpe banguna na bango bakomaki kokonza
bango; **42** banguna na bango banyokolaki bango mpe batiaki
bango na se ya bokonzi na bango. **43** Akangolaki bango
bambala ebele, kasi bazalaki kaka kosala mabongisi ya
kotomboka mpe ya komipesa na bambeba na bango. **44**
Yawe amonaki pasi na bango, tango ayokaki koganga na
bango. **45** Akanisaki Boyokani oyo asalaki elongo na bango;
mpe mpo na bolingo monene na Ye, abongolaki mokano na
Ye ya komonisa bango pasi. **46** Asalaki ete bato nyonso
oyo bakomisaki bango bawumbu bayokela bango mawa.
47 Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso! Sangisa biso wuta
na bikolo mosusu mpo ete tosanzola Kombo na Yo ya bule
mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo. **48** Tika ete Yawe,
Nzambe ya Isalaele, apambolama seko na seko! Tika ete
bato nyonso baloba: « Amen! » Bokumisa Yawe!

107 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, mpe
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! **2** Tika ete
bato oyo Yawe asikolaki baloba bongo, ba-oyo akangolaki
wuta na maboko ya monguna, **3** ba-oyo asangisaki wuta
na bikolo nyonso, wuta na este, na weste, na nor mpe na
sude. **4** Ndambo bazalaki koyengayenga na esobe, na esika
oyo ezanga bato, bamonaki te nzela ya engumba epai wapi
bakoki kovanda. **5** Likolo ya nzala mpe ya posa ya mayi,
bakomaki pene ya kokufa. **6** Bongo kati na pasi na bango,
babelelaki Yawe, mpe akangolaki bango na mitungisi na
bango. **7** Atambolisaki bango na nzela ya alima mpo ete
bakende kovanda kati na engumba. **8** Tika ete basanzola
Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! **9**
Apesaki mayi epai ya bato oyo bazalaki na posa ya mayi
mpe bilei epai ya bato oyo bazalaki na nzala. **10** Bato oyo
bazalaki kovanda na bisika ya molili makasi mpe ya molili ya
kufa bazalaki ya kokangama na minyoko mpe na minyololo
ya bibende, **11** pamba te batombokelaki maloba na Nzambe
mpe batiolaki mabongisi ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. **12** Abukaki
lolendo ya mitema na bango na nzela ya misala makasi;
bakweyaki, mpe moko te asungaki bango. **13** Kati na pasi na
bango, babelelaki Yawe, mpe abikisaki bango na mitungisi
na bango. **14** Abimisaki bango wuta na molili makasi mpe na
molili ya kufa, mpe abukaki minyololo na bango. **15** Tika
ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye

mpo na bato! **16** Pamba te abukaki bikuke ya bronze mpe
akataki bikangelo ya mabende. **17** Bamosusu bakomaki
bazoba mpo na etamboli mabe na bango, mpe bato na
pasi, mpo na masumu na bango. **18** Minoko na bango
eyinaki bilei nyonso, mpe bakomaki pene ya bikuke ya kufa.
19 Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe, mpe abikisaki
bango na mitungisi na bango. **20** Atindaki Liloba na Ye mpe
abikisaki bango, akangolaki bango wuta na kunda. **21** Tika
ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye
mpo na bato! **22** Tika ete babonza bambeka ya kozongisa
matondi mpe bapanza sango ya misala na Ye na koganga
na esengo! **23** Bato oyo bakendaka mobembo na ebale
monene kati na masuwa mpe basalaka mombongo na mayi
minene **24** bamonaki misala ya Yawe, mpe bikamwa kati
na ebale monene. **25** Alobaki, mpe mopepe makasi eyaki,
etombolaki bambonge. **26** Bazalaki komata kino na likolo
mpe kokita kino na se, bazalaki kolemba nzoto kati na pasi.
27 Bazwaki kizunguzungu mpe bakomaki kotenga-tenga
lokola bato balangwe masanga, bwanya na bango nyonso
elimwaki. **28** Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe mpe
abimisaki bango na mitungisi na bango. **29** Akitisaki mopepe
makasi, bambonge ya ebale monene evandaki kimia. **30**
Basepelaki na kimia oyo ezongaki, mpe Nzambe amemaki
bango kino na libongo oyo balingaki. **31** Tika ete basanzola
Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! **32**
Tika ete banetola Ye kati na lisanga ya bato mpe bakumisa
Ye kati na mayangani ya bakambi. **33** Akoki kobongola bibale
esobe; kobongola bitima mabele ya kokawuka; **34** kobongola
mabele oyo ebotaka bambuma mabele ya mungwa likolo ya
mabe ya bavandi na yango. **35** Akoki kobongola esobe liziba;
kobongola mabele ya kokawuka bitima. **36** Akoki kosala ete
bato na nzala bakoma kovanda kuna, batonga engumba oyo
bato bakoki kovanda, **37** babwaka bambuma na bilanga mpe
balona banzete ya vino oyo ekobota bambuma ebele. **38**
Apamboli bango, mpe bakomi ebele; mpe akitisi te motango
ya bibwele na bango. **39** Motango ya bato mosusu ekiti
mpe balembi nzoto mpo na minyoko mpe pasi. **40** Nzambe
asambwisaka bato minene, akotisaka bango na mobulu
makasi kino bazanga nzela ya kobimela na pasi. **41** Kasi
akangolaka babola wuta na pasi na bango, mpe asalaka
ete babotana ebele kati na bituka na bango lokola etonga
ya bameme. **42** Tango bato ya sembo bamonaka bongo,
basepelaka, kasi bato nyonso ya mabe bakangaka minoko
na bango. **43** Tika ete moto ya bwanya asala keba na
makambo wana nyonso mpe akanisa na tina na bolingo ya
Yawe!

108 Nzembo ya Davidi. Nzambe, motema na ngai ezali
na kimia! Nakoyembela Yo, nakosanzola Yo na
mindule; ezali mpe lokumu na ngai. **2** Lindanda mpe nzenze,
bolamuka! Nalingi kolamusa tongo. **3** Nkolo, nakosanzola
Yo kati na bato, nakoyembela Yo kati na bikolo. **4** Pamba
te bolingo na Yo ezali monene koleka Lola, mpe bosembo
na Yo ekenda kino na mapata. **5** Oh Nzambe, tika ete
otombolama na likolo ya Lola, mpe nkembo na Yo ezala awa
na mokili mobimba! **6** Bikisa biso na nguya ya loboko na Yo
mpe yanola biso, mpo ete balingami na Yo bakangolama! **7**
Nzambe alobaki kati na Esika na Ye ya bule: « Nakolonga!
Nakokabola Sishemi mpe nakotia bandelo ya lubwaku ya
Sukoti. **8** Galadi ezali ya ngai, Manase mpe ezali ya ngai;
Efrayimi ezali ekoti na ngai ya ebende, mpe Yuda ezali
lingenda na ngai ya bokonzi. **9** Moabi ezali sani monene oyo
nasukolelaka, Edomi ezali esika oyo nabwakaka sandale na
ngai. Nazali kobeta milolo ya bitumba mpo na kobundisa
mokili ya Filisitia. » **10** Nani akomema ngai na engumba
batonga makasi? Nani akotambolisa ngai kino na Edomi? **11**
Ezali Yo te, Nzambe oyo obwakaki biso, Nzambe oyo ozalaki
lisusu te kokende bitumba elongo na mampinga na biso! **12**
Yaka kosunga biso, kangola biso liboso ya moyini! Pamba te
lisungi ya bato ezali pamba. **13** Elongo na Nzambe, tokosala
makambo minene mpe ya kokamwa; ezali Ye nde akonyata
banguna na biso.

109 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Nzambe, Yo oyo ngai nakumisaka, kovanda
kimia te! **2** Bato mabe bazali koloba lokuta mpo na kofunda
ngai, bazali mpe kokosela ngai makambo. **3** Bazingeli
ngai na maloba ya koyina mpe bazali kobundisa ngai kaka
pamba. **4** Bato oyo ngai nalingaka bafundi ngai, kasi ngai
namipesi na ngai kaka na mabondeli. **5** Bazali kozongisela
ngai mabe na bolamu, mpe koyina na bolingo. **6** Kaba
ye na maboko ya moto mabe! Bimisela ye monguna, na
ngambo ya loboko na ye ya mobali! **7** Tika ete bazwa ye
lokola moto mabe na tango ya kosamba, mpe libondeli na
ye etangama lokola masumu! **8** Tika ete mikolo ya bomoi
na ye ekoma moke, tika ete moto mosusu azwa mokumba
na ye! **9** Tika ete bana na ye bakoma bana bitike, mpe
tika ete mwasi na ye akoma mwasi akufisa mobali! **10** Tika
ete bana na ye batelengana mpe bakoma bisengasenga,
tika ete bakende kosenga mosika ya ndako na bango oyo
ebukana-bukana! **11** Tika ete moto oyo adefisaki ye mbongo
akanga ye biloko nyonso, mpe tika ete bapaya babotola ye
bambuma ya mosala na ye! **12** Tika ete moko te atalisa ye
bolingo, tika ete moko te ayokela bana bitike na ye mawa!
13 Tika ete bakitani na ye basila na kokufa, mpe bakombo
na bango elongwa na ekeke oyo ezali kolanda! **14** Tika
ete Yawe alandela masumu ya batata na ye mpe alimbisa
te masumu ya mama na ye! **15** Tika ete Yawe akanisaka
masumu yango tango nyonso mpe asala ete babosana
bango libela na mokili! **16** Lokola atikalaki te kotambola na
boboto, mpe lokola anyokolaki mobola mpe moto na mawa
kino kobomisa moto oyo azoka na motema; **17** lokola azalaki
kolinga mingi kolakela bato mabe, tika ete bilakeli mabe
ekweyela ye! Lokola azalaki kosepela te kopambola bato,
tika ete mapamboli ezala mosika na ye! **18** Tika ete alata
elakeli mabe lokola kazaka, tika ete ekota kati na ye lokola
mayi, mpe kati na mikuwa na ye lokola mafuta! **19** Tika
ete elakeli mabe yango elata ye lokola elamba oyo alati,
mpe ekangama ye na loketo lokola mokaba mpo na tango
nyonso! **20** Tala ndenge Yawe akofuta banguna na ngai mpe
bato oyo balobaka mabe na tina na ngai. **21** Kasi Yo Nkolo
Yawe, salela ngai bolamu mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
kangola ngai kolanda boboto ya bolingo na Yo. **22** Solo,
nazali mobola mpe moto na mawa, mpe motema na ngai
ezali ya kozoka kati na ngai. **23** Nazali kokende lokola elili
oyo ezali kolimwa; bazali kobengana ngai lokola mabanki. **24**
Mabolongo na ngai elembi mpo na kokila mingi bilei, nzoto
na ngai mpe ebukani mpo ete nakondi makasi. **25** Mpo

na bango, nakomi eloko ya nkele; soki kaka bamoni ngai,
baningisi mito. **26** Yawe, Nzambe na ngai, sunga ngai; bikisa
ngai kolanda bolingo na Yo! **27** Tika ete banguna na ngai
bayeba ete Yo Yawe nde osalaki bongo. **28** Ata balakeli ngai
mabe, Yo okopambola ngai; soki mpe bameki kotelema mpo
na kobundisa ngai, bakokufa soni. Nzokande ngai mosali na
Yo, nakozala moto ya esengo. **29** Tika ete bayini na ngai
bazanga lokumu mpe bamizipa na soni lokola kazaka. **30**
Nakosanzola Yawe na mongongo makasi, nakokumisa Ye
kati na ebele ya bato. **31** Pamba te atelemaka na ngambo
ya loboko ya mobali ya mobola mpo na kokangola ye wuta
na maboko ya bato oyo bakatela ye etumbu.

110 Nzembo ya Davidi. Maloba ya Yawe epai ya nkolo
na ngai: « Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya
mobali kino nakomisa banguna na yo enyatelo makolo na yo.
» **2** Wuta na Siona, Yawe akosala ete nguya na yo ya bokonzi
ekende mosika, mpe okokonza kati na banguna na Yo. **3** Na
mokolo oyo okotanda basoda na yo na molongo mpo na
bitumba, bato na yo bakotonda na mpiko, bilenge basoda na
yo nyonso bakoya na lombangu epai na yo ndenge mamwe
ebimaka na tongo. **4** Yawe alapaki ndayi oyo, akobongola
maloba na Ye te: « Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela
kolanda molongo ya Melishisedeki! » **5** Nkolo azali na
ngambo ya loboko na yo ya mobali, akopanza bakonzi na
mokolo ya kanda na Ye. **6** Akopesa bikolo etumbu: bikolo
nyonso ekotonda na bibembe, mpe akonyata bakambi kati
na mokili mobimba. **7** Na nzela, mokonzi amelaka mayi na
mwa moluka; yango wana atombolaka moto.

111 Bokumisa Yawe! Nakokumisa Yawe na motema na
ngai mobimba kati na likita ya bato ya sembo mpe
kati na mayangani. **2** Yawe asalaka makambo minene; bato
nyonso oyo balingaka yango bakanisaka yango. **3** Misala na
Ye emonisaka nkembo mpe lokumu na Ye, mpe bosembo
na Ye ewumelaka libela na libela. **4** Alingaka ete bakanisa
bikamwa na Ye. Yawe atondi na mawa mpe atalisaka ngolu
na Ye. **5** Apesaka bato oyo batosaka Ye bilei; akanisaka
Boyokani na Ye tango nyonso. **6** Amonisaki nguya na Ye
epai ya bato na Ye na nzela ya misala na Ye tango apesaki
bango libula ya bato ya bikolo mosusu. **7** Misala na Ye
nyonso elakisaka boyengebene mpe bosembo na Ye; mibeko
na Ye nyonso ebongi na kondima yango. **8** Epesama mpo
na libela, mpe esengeli kotosa yango na bosembo mpe na
bosolo. **9** Akangolaki bato na Ye, mpe asalaki Boyokani
ya libela elongo na bango. Azali Nzambe Mosantu mpe
Nzambe ya somo. **10** Kotosa Yawe ezali mosisa ya bwanya;
bato nyonso oyo batosaka Yawe bazali na mayele ya peto.
Lokumu ya Yawe ezali ya libela na libela.

112 Bokumisa Yawe! Esengo na moto oyo atosaka
Yawe mpe asepelaka makasi na mibeko na Ye. **2**
Bana na ye bakozala bato na nguya kati na mokili; ekeke
ya bato ya sembo ekopambolama. **3** Ndako na ye ezali
na bokolongono mpe na bomengo, mpe bosembo na ye
ewumelaka mpo na seko. **4** Pole engengaka kati na molili
mpo na bato ya alima, mpo na moto oyo alimbisaka baninga,
ayokelaka bato mawa mpe azali sembo. **5** Esengo na moto
oyo ayokelaka bato mawa mpe adefisaka, mpe asalaka
misala na ye kolanda bosembo. **6** Solo, aninganaka ata moke
te. Bakanisaka misala ya moto ya sembo tango nyonso. **7**
Abangaka basango ya mabe te; motema na ye ezali na
kimia, atiaka elikya na ye kati na Yawe. **8** Motema na ye
eninganaka te, abangaka te kino akomona banguna na ye
kozwa etumbu. **9** Akabelaka babola na motema ya esengo;
bosembo na ye ewumelaka libela na libela, lokumu na ye
ekitaka te. **10** Moto mabe amonaka yango mpe asilikaka na
zuwa, aliaka minu mpe alembaka nzoto. Posa ya bato mabe
elimwaka.

113 Bokumisa Yawe! Bino basali ya Yawe, bokumisa
Ye; bokumisa Yawe! **2** Tika ete Kombo ya Yawe
epambolama kobanda sik'oyo kino libela na libela! **3** Longwa
na este kino na weste, tika ete Kombo ya Yawe epambolama!
4 Yawe azali na likolo ya bikolo nyonso, nkembo na Ye ezali
na likolo koleka Lola. **5** Nani akokani na Yawe, Nzambe na
biso, oyo avandi na Kiti ya Bokonzi kati na bisika oyo eleki
likolo? **6** Agumbamaka mpo na kotala likolo mpe mokili. **7**
Wuta na putulu, atombolaka moto oyo akelela; wuta na fulu
ya matiti, abimisaka mobola **8** mpo na kovandisa ye esika
moko na bakambi, na bankumu ya bato na Ye. **9** Avandisaka
mwasi ekomba kati na ndako na ye, lokola mama ya esengo
kati na bana na ye. Bokumisa Yawe!

114 Tango Isalaele abimaki wuta na Ejipito, tango libota
ya Jakobi elongwaki na ekolo ya bapaya, **2** Yuda
ekomaki Esika ya bule ya Yawe, mpe Isalaele ekomaki
mabele na Ye. **3** Ebale monene emonaki yango mpe ekimaki,
mayi ya Yordani ezongaki na sima, **4** bangomba epumbwaki
lokola bameme, bangomba mike epumbwaki lokola bana
ya ntaba. **5** Ebale monene, nini ezalaki kati na yo mpo ete
okima? Yordani, mpo na nini ozongaki na sima? **6** Bino
bangomba, mpo nini bopumbwaki lokola bameme? Bongo
bino bangomba mike, mpo na nini bopumbwaki lokola bana
ya ntaba? **7** Mokili, lenga liboso ya Yawe, liboso ya Nzambe
ya Jakobi, **8** oyo abongolaka libanga monene liziba, mpe
libanga etima.

115 Na biso te, Yawe, na biso te, kasi pesa nkembo na
Kombo na Yo mpo na bolingo mpe boyengebene na
Yo. **2** Mpo na nini bikolo eloba: « Wapi Nzambe na bango? »
3 Nzambe na biso azali na Lola, asalaka nyonso oyo alingi.
4 Kasi banzambe na bango ya bikeko ezali ya palata mpe
ya wolo, esalema na maboko ya bato. **5** Ezali na minoko,
kasi elobaka te; ezali na miso, kasi emonaka te; **6** ezali na
matoyi, kasi eyokaka te; ezali na zolo, kasi eyokaka solo te;
7 ezali na maboko, kasi esimbaka te; ezali na makolo, kasi
etambolaka te. Minoko na yango ebimisaka ata makelele te.
8 Bato oyo basalaka yango mpe bato nyonso oyo batielaka
yango motema bakokani na yango. **9** Bana ya Isalaele, botia
elikya kati na Yawe! Azali lisungi mpe nguba na bango. **10**
Bakitani ya Aron, botia elikya kati na Yawe! Azali lisungi mpe
nguba na bino. **11** Bino bato oyo botosaka Yawe, botia elikya
kati na Yawe. Azali lisungi mpe nguba na bango. **12** Yawe
akanisaka biso, akopambola; solo, akopambola bana ya
Isalaele, akopambola bakitani ya Aron. **13** Akopambola bato
oyo batosaka Yawe kobanda na bato pamba kino na bato
minene. **14** Tika ete Yawe afulukisa bino, bino mpe bana
na bino! **15** Tika ete Yawe apambola bino, Ye oyo asala
likolo mpe mabele. **16** Likolo ezali likolo ya Yawe; kasi apesa

mabele epai ya bato. **17** Ezali te bakufi nde bakumisaka
Yawe, pamba te bango nyonso bakendaka na esika ya kimia.
18 Kasi biso, tokopambola Yawe, kobanda sik'oyo kino libela
na libela. Bokumisa Yawe!

116 Nalingaka Yawe, pamba te ayokaka mongongo
mpe mabondeli na ngai. **2** Ayokaki ngai; boye
nakobelela Ye bomoi na ngai mobimba. **3** Minyololo ya
kufa ezingelaki ngai, somo ya mboka ya bakufi ekangaki
ngai; nakomaki moto ya pasi mpe ya mawa. **(Sheol h7585)**
4 Kasi nabelelaki Kombo ya Yawe: « Yawe, nabondeli Yo,
bikisa ngai! » **5** Yawe asalaka ngolu mpe azali sembo,
Nzambe na biso ayokelaka bato mawa. **6** Yawe abatelaka
bato oyo bazangi mayele. Nalembaki nzoto, kasi abikisi ngai.
7 Molimo na ngai, zongela kimia na yo, pamba te Yawe
asaleli yo bolamu. **8** Solo, okangoli ngai na kufa, okawusi
mpinzoli na ngai mpe obateli makolo na ngai ete ekweya
te. **9** Nakotambola liboso ya Yawe kati na mokili ya bato ya
bomoi. **10** Solo, nazalaka na elikya, ezala soki nalobaka:
« Nazali moto na pasi makasi. » **11** Kati na mitungisi na
ngai, nazalaki komilobela: « Bato nyonso bazali bakosi. »
12 Nini nakoki kozongisela Yawe mpo na bolamu na Ye
nyonso epai na ngai? **13** Nakotombola kopo ya elonga
mpe nakobelela Kombo ya Yawe. **14** Nakokokisa bandayi
na ngai epai na Yawe na miso ya bato na Ye nyonso. **15**
Kufa ya bayengebene ya Yawe ezali na motuya makasi
na miso na Ye. **16** Yawe, yoka ngai, nazali mosali na Yo.
Nazali mosali na Yo, mwana mobali ya mwasi mosali na Yo.
Ofungoli minyololo oyo ekangaki ngai. **17** Nakobonzela Yo
mbeka mpo na kozongisa matondi, mpe nakobelela Kombo
ya Yawe. **18** Nakokokisa bandayi na ngai epai na Yawe na
miso ya bato na Ye nyonso, **19** kati na lopango ya Tempelo
ya Yawe; kati na yo, Yelusalemi. Bokumisa Yawe!

117 Bino bato ya bikolo nyonso, bokumisa Yawe! Bino
bato ya mabota nyonso, bopesa Ye nkembo! **2**
Pamba te bolingo na Ye mpo na biso ezali monene, mpe
bosembo ya Yawe ewumelaka seko na seko. Bokumisa
Yawe!

118 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, pamba te
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! **2** Tika ete
Isalaele aloba: « Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko
na seko! » **3** Tika ete bakitani ya Aron baloba: « Pamba
te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **4** Tika ete
bato oyo batosaka Yawe baloba: « Pamba te bolingo na Ye
ewumelaka seko na seko! » **5** Kati na pasi na ngai, nabelelaki
Yawe, mpe Yawe ayanolaki ngai, abikisaki ngai. **6** Yawe
azali mpo na ngai, nakobanga te; bato bakoki kosala ngai
nini? **7** Yawe azali mpo na ngai, ayaka kosunga ngai; boye
natalaka banguna na ngai na miso lokola molongi. **8** Eleki
malamu koluka ebombamelo kati na Yawe na esika ya kotia
elikya na bato. **9** Eleki malamu koluka ebombamelo kati na
Yawe na esika ya kotia elikya kati na bato minene ya mokili.
10 Bikolo nyonso ezingelaki ngai, kasi nabebisaki bango na
Kombo na Yawe. **11** Bakobaki kaka kozingela ngai, kasi
nabebisaki bango na Kombo na Yawe. **12** Bazingelaki ngai
lokola banzoyi, kasi ekufaki lokola moto ya esobe; nabebisaki
yango na Kombo na Yawe. **13** Batindikaki ngai mpo ete
nakweyisa kondima, kasi Yawe asungaki ngai. **14** Yawe azali
makasi mpe nguya na ngai; apesaki ngai elonga. **15** Koganga
ya esengo mpe ya elonga eyokanaka wuta na bandako ya
kapo ya bato ya sembo, pamba te nguya na Yawe esalaka
makambo minene! **16** Yawe asembolaka loboko na Ye ya
mobali, mpe nguya na Yawe esalaka makambo minene. **17**
Nakokufa te, nakozala na bomoi mpe nakopanza sango ya
misala ya Yawe. **18** Solo, Yawe apesaki ngai etumbu makasi;
kasi akabaki ngai na kufa te. **19** Bofungolela ngai bikuke
ya bosembo mpo ete nakota mpe nakumisa Yawe. **20** Tala
ekuke ya Yawe; bato ya sembo bakotelaka na ekuke yango.
21 Nasanzolaka Yo, pamba te oyanolaki ngai mpe opesaki
ngai elonga. **22** Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi
libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba. **23**
Ezali Yawe nde alingaki bongo, mpe ezali penza likambo ya
kokamwa na miso na biso! **24** Tala mokolo oyo Yawe asali;
tika ete tosepela mpe toganga na esengo mpo na mokolo
yango! **25** Yawe, nabondeli Yo, pesa lobiko. Yawe, nabondeli
Yo, pesa elonga. **26** Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na
Kombo ya Nkolo! Tozali kopambola bino wuta na Tempelo
ya Yawe. **27** Yawe azali Nzambe, mpe angengisaki biso.
Bokota na molongo, bomema mandalala na maboko mpe
bokende kino na maseke ya etumbelo. **28** Ozali Nzambe na
ngai, nasanzolaka Yo! Ozali Nzambe na ngai, nanetolaka
Yo. **29** Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, pamba te
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko!

119 Esengo na bato oyo bazangi pamela mpe
batambolaka kolanda mibeko ya Yawe! **2** Esengo
na bato oyo babatelaka malako na Ye mpe balukaka Ye
na mitema na bango mobimba! **3** Basalaka mabe te, kasi
balandaka banzela ya Nzambe. **4** Opesaki mibeko mpo ete
etosama malamu. **5** Tika ete nabongisa etamboli na ngai
mpo ete natosa mitindo na Yo! **6** Na bongo, nakoyoka soni te
tango nakotosa mibeko na Yo nyonso. **7** Nakosanzola Yo na
motema ya sembo wana nakoyekola mibeko ya bosembo na
Yo. **8** Nalingi kotosa mitindo na Yo; kosundola ngai libela te!
9 Ndenge nini elenge akoki kowumela na nzela ya sembo?
Ezali na kotambola kolanda liloba na Yo. **10** Nalukaka Yo na
motema na ngai mobimba; batela ngai mpo ete napengwa te
mosika ya mibeko na Yo! **11** Nabatelaka liloba na Yo kati na
motema na ngai mpo ete nasala masumu te na miso na Yo.
12 Yawe, tika ete opambolama! Lakisa ngai mitindo na Yo!
13 Na monoko na ngai, natangaka mibeko na Yo nyonso. **14**
Nasepelaka kotambola kolanda malako na Yo lokola nde
nazali na bomengo nyonso. **15** Nakanisaka malako na Yo
mpe natambolaka na banzela na Yo. **16** Nasepelaka mingi
na malako na Yo mpe nabosanaka liloba na Yo te. **17** Salela
ngai, mosali na Yo, bolamu mpo ete nabika mpe natosa
liloba na Yo. **18** Fungola miso na ngai mpo ete namona
kitoko ya mibeko na Yo. **19** Nazali mopaya awa na mokili;
kobombela ngai mibeko na Yo te. **20** Molimo na ngai ezalaka
tango nyonso na posa makasi ya koyeba mibeko na Yo. **21**
Otelemelaka bato ya lofundu, bato oyo balakelama mabe
mpe bapengwaka mosika ya mibeko na Yo. **22** Longola soni
mpe kotiolama na bomoi na ngai, pamba te natosaka malako
na Yo. **23** Ezala soki bakambi basali likita mpe bayokani
kotelemela ngai, mosali na Yo, nakokanisa kaka mitindo na
Yo. **24** Malako na Yo esepelisaka ngai makasi, epesaka
ngai toli. **25** Nakangami na putulu; batela bomoi na ngai

kolanda liloba na Yo. **26** Nayebisaki Yo banzela na ngai,
mpe oyanolaki ngai; lakisa ngai mibeko na Yo! **27** Sala ete
nasosola nzela ya mitindo na Yo mpo ete nakanisa misala
minene na Yo! **28** Nazali kolela mpo na pasi na motema;
pesa ngai mpiko kolanda liloba na Yo. **29** Mema ngai mosika
ya nzela ya lokuta; mpe, na boboto na Yo, teya ngai mobeko
na Yo. **30** Naponaki nzela ya bosolo; natambolaka kolanda
mibeko na Yo. **31** Nakangami na malako na Yo; Yawe,
koyokisa ngai soni te. **32** Nakimaka mbangu kati na nzela ya
mibeko na Yo, pamba te opesaka ngai bososoli na yango.
33 Yawe, teya ngai nzela ya mitindo na Yo mpo ete nabatela
yango kino na suka. **34** Pesa ngai bososoli mpo ete natosa
mibeko na Yo mpe nalanda yango na motema na ngai
mobimba. **35** Tambolisa ngai kati na nzela ya mibeko na Yo,
pamba te nasepelaka na yango. **36** Sala ete motema na ngai
esepela na malako na Yo, kasi na bomengo te! **37** Longola
miso na ngai na makambo ya pamba, batela bomoi na ngai
kati na banzela na Yo! **38** Kokisela mosali na Yo bilaka oyo
opesaki mpo na bato oyo batosaka Yo. **39** Longola mosika
na ngai soni oyo nabangaka, pamba te mibeko na Yo ezali
malamu. **40** Nasepelaka makasi na mibeko na Yo; batela
bomoi na ngai kati na bosembo na Yo! **41** Yawe, tika ete
bolingo ekomela ngai, mpe lobiko na Yo, kolanda elaka na
Yo; **42** bongo nakokoka kozwa eyano ya kopesa na mofingi
na ngai, pamba te natiaka elikya na liloba na Yo. **43** Tika
ete monoko na ngai elobaka kaka bosolo, pamba te natiaka
elikya kati na mibeko na Yo. **44** Nakotosa mibeko na Yo
tango nyonso, mpe libela na libela. **45** Nakobika na bonsomi
ya solo, pamba te nasepelaka kotosa mitindo na Yo. **46**
Nakolobela malako na Yo liboso ya bakonzi na kozanga
koyoka soni. **47** Nasepelaka mingi na mibeko na Yo mpe
nalingaka yango mingi. **48** Nalapi ndayi mpo na mibeko na
Yo, oyo nalingaka, mpe nakokanisa mitindo na Yo. **49** Kanisa
makambo oyo olobaki na mosali na Yo, pamba te opesaki
ngai elikya. **50** Kati na pasi na ngai, liloba na Yo ebondisaka;
batela bomoi na ngai kolanda elaka na Yo. **51** Solo, bato ya
lolendo batiolaki ngai makasi; kasi ngai, natikalaki kopengwa
te na mibeko na Yo. **52** Yawe, tango nakanisaka mikano
na Yo ya kala, nazwaka kati na yango kobondisama. **53**
Nayokaka pasi mingi na motema tango namonaka bato mabe
kosundola mibeko na Yo. **54** Nakoma koyemba mitindo na
Yo na bisika nyonso epai wapi nazali moleki nzela. **55** Yawe,
nakanisaka Yo na butu mpo ete nabatela mibeko na Yo; **56**
pamba te libula na ngai ezali: kotosa mibeko na Yo. **57** Yawe,
nalobi lisusu ete libula na ngai ezali: kotosa liloba na Yo. **58**
Na motema na ngai mobimba, nalukaka kosepelisa Yo; salela
ngai ngolu kolanda bilaka na Yo! **59** Natali malamu etamboli
na ngai mpe namizongisi kati na malako na Yo. **60** Natosaka
mibeko na Yo noki, nazelisaka te. **61** Solo, mitambo ya bato
mabe ekangaki ngai, kasi ngai nabosanaki te mibeko na Yo.
62 Na kati-kati ya butu, nalamukaka mpo na kokumisa Yo
likolo na mibeko na Yo ya sembo. **63** Nazali moninga ya
bato nyonso oyo batosaka Yo mpe babatelaka mitindo na Yo.
64 Yawe, mokili etondi na bolingo na Yo; lakisa ngai mitindo
na Yo! **65** Yawe, salela mosali na Yo bolamu kolanda liloba
na Yo. **66** Teya ngai bolamu ya bososoli mpe ya mayele,
pamba te namipesaka na mibeko na Yo. **67** Liboso ete obeta
ngai, nazalaki mopengwi; kasi sik'oyo, nakomi kotosa liloba
na Yo. **68** Ozali malamu mpe osalaka makambo ya malamu;
teya ngai mitindo na Yo! **69** Bato ya lolendo bakoselaka ngai
makambo; kasi ngai, natosaka mitindo na Yo na motema
na ngai mobimba. **70** Mitema na bango ezali mabanga;
kasi ngai, nasepelaka na mibeko na Yo. **71** Ezalaki penza
malamu mpo na ngai ete obeta ngai, mpo ete nayekola
mitindo na Yo. **72** Mpo na ngai, mibeko oyo ozwaki mpe
osakolaki na monoko na Yo ezali malamu koleka biloko nkoto
moko ya wolo mpe ya palata. **73** Osalaki mpe olendisaki
ngai na maboko na Yo, pesa ngai mayele mpo ete nayekola
mibeko na Yo! **74** Tango bato oyo batosaka Yo bamonaka
ngai, basepelaka makasi, mpo ete natiaka elikya na liloba na
Yo. **75** Yawe, nayebi malamu ete mibeko na Yo ezali sembo,
mpe ete ezali kaka mpo na bolingo na Yo nde obetaki ngai.
76 Tika ete bolingo na Yo ebondisa ngai, kolanda elaka na
Yo epai ya mosali na Yo! **77** Talisa ngai mawa na Yo mpo ete
nabika, pamba te nasepelaka na mibeko na Yo. **78** Tika ete
bato wana ya lofundu, oyo bamonisaka ngai pasi na kozanga
tina, bakufa soni! Kasi ngai nakokanisa kaka mibeko na Yo.
79 Tika ete bato oyo batosaka Yo, ba-oyo bayebi malako na
Yo, bazongela ngai. **80** Tika ete motema na ngai ezanga
pamela mpo na kotosa mitindo na Yo, mpo ete nakufa soni
te. **81** Natondi na posa ya lobiko na Yo, nazali na elikya kati
na liloba na Yo. **82** Miso na ngai elembi kozela kokokisama
ya elaka na Yo; nakomi komituna: « Okobondisa ngai tango
nini? » **83** Nakomi lokola mbeki oyo ezali kokawuka na
milinga, nzokande nabosanaka mitindo na Yo te. **84** Mikolo
ya bomoi ya mosali na Yo ezali motango boni? Mokolo nini
okopesa banyokoli na ngai etumbu? **85** Bato ya lolendo
batimoli mabulu mpo na kokanga ngai, baboyi kotosa mibeko
na Yo. **86** Mibeko na Yo nyonso ezali sembo; kasi bazali
konyokola ngai kaka pamba; yaka kosunga ngai! **87** Etikali
moke mpo ete balongola ngai na mokili; kasi atako bongo,
nasundoli mibeko na Yo te. **88** Kati na bolingo na Yo, batela
bomoi na ngai mpo ete natosa malako na Yo. **89** Yawe,
liloba na Yo ezali mpo na seko, epikama kati na likolo;
90 boyengebene na Yo ekowumela seko na seko. Okela
mabele, mpe ezali kaka kino na mokolo ya lelo; **91** opesa
mibeko, mpe ezali kaka kino na mokolo ya lelo, pamba te
nyonso kati na mokili mobimba epesaka Yo lokumu. **92** Soki
nasepelaki na mibeko na Yo te, mbele nakufa kala kati na
pasi na ngai. **93** Nakotikala kobosana ata moke te mitindo na
Yo, pamba te obatelaka bomoi na ngai na nzela na yango.
94 Bikisa ngai, pamba te nazali moto na Yo mpe natosaka
mitindo na Yo! **95** Bato mabe bazali koluka koboma ngai,
kasi ngai nakangami kaka na malako na Yo. **96** Na nyonso
oyo emonanaka lokola ya kokoka, namonaki mondelo; kasi
mibeko na Yo ezalaka na mondelo te. **97** Nalingaka mibeko
na Yo mingi! Nakanisaka yango mikolo nyonso. **98** Mibeko na
Yo ekomisaka ngai moto ya bwanya koleka banguna na ngai;
ezalaka elongo na ngai tango nyonso. **99** Naleki balakisi na
ngai nyonso na mayele, pamba te nakanisaka malako na Yo.
100 Naleki mibange na bososoli, pamba te natosaka mibeko
na Yo. **101** Natambolaka te na banzela nyonso ya mabe
mpo na kotosa liloba na Yo. **102** Nakangamaka na mibeko
na Yo, pamba te Yo moko nde oteyaka ngai yango. **103** Tala
ndenge mitindo na Yo ezali elengi na monoko na ngai! Ezali
malamu koleka mafuta ya nzoyi. **104** Mitindo na Yo ekomisi
ngai moto ya bososoli; yango wana nayinaka nzela nyonso
ya mabe. **105** Liloba na Yo ezali mwinda mpo na makolo

na ngai, mpe pole mpo na nzela na ngai. **106** Nalapaki
ndayi oyo mpe nakokokisa yango: « Nakotosaka mibeko ya
bosembo na Yo. » **107** Motema na ngai etutami makasi;
Yawe, batela bomoi na ngai kolanda liloba na Yo. **108** Yawe,
ndima likabo ya bibebu na ngai, mpe teya ngai mibeko
na Yo. **109** Solo, nakutanaka tango nyonso na makama,
kasi nabosanaka mibeko na Yo te. **110** Bato mabe batiaka
mitambo mpo ete nakweya, kasi nakangamaka kaka na
mibeko na Yo. **111** Malako na Yo ezali libula na ngai mpo
na libela, esalaka esengo ya motema na ngai. **112** Nazwa
mokano ya kotambola kolanda mitindo na Yo, tango nyonso,
kino na suka. **113** Nayinaka bato ya mitema mibale, kasi
nalingaka nde mibeko na Yo. **114** Ozali ebombamelo mpe
nguba na ngai; natiaka elikya kati na liloba na Yo. **115** Bato
ya misala mabe, bokende mosika na ngai! Nakotosa mibeko
ya Nzambe na ngai! **116** Sunga ngai kolanda elaka na Yo,
mpe nakobika; koyokisa elikya na ngai soni te. **117** Sunga
ngai mpo ete nabika; nakotikala kobosana mitindo na Yo
ata moke te. **118** Obwakaka bato nyonso oyo bapesaka
mitindo na Yo mokongo, pamba te mokano na bango ezalaka
ya lokuta. **119** Olongolaka bato nyonso ya mabe ya mokili
lokola bosoto; yango wana nalingaka malako na Yo. **120**
Nalengaka na somo liboso na Yo mpe nabangaka mikano na
Yo. **121** Natambolaka na bosembo mpe bosolo; kokaba ngai
na maboko ya banyokoli na ngai te! **122** Kamata mokumba
ya bolamu na ngai, mosali na Yo; tika ete bato ya lolendo
banyokola ngai te. **123** Miso na ngai elembi kozela lisungi
kowuta na Yo mpe kokokisama ya bosembo na Yo kolanda
elaka na Yo. **124** Salela ngai, mosali na Yo, kolanda bolingo
na Yo, lakisa ngai mitindo na Yo. **125** Nazali mosali na Yo;
pesa ngai mayele mpo ete nasosola malako na Yo. **126**
Yawe, tango ya kosala ekoki; pamba te bazali kobuka mibeko
na Yo! **127** Yango wana nalingaka mibeko na Yo koleka
wolo, koleka kutu wolo ya peto; **128** namonaka mpe malako
na Yo nyonso alima; nzokande, nayinaka lokuta nyonso. **129**
Malako na Yo ezali kitoko, yango wana nabatelaka yango.
130 Emoniseli ya liloba na Yo engengisaka, epesaka bazoba
mayele. **131** Monoko na ngai efungwamaka makasi likolo ya
kozela, pamba te nazali na posa makasi ya mibeko na Yo.
132 Baluka epai na ngai mpe talisa ngai ngolu na Yo kolanda
ndenge okata mpo na bato oyo balingaka Kombo na Yo. **133**
Lendisa bomoi na ngai na nzela ya liloba na Yo mpe pekisa
mabe ete ekonza ngai te. **134** Kangola ngai wuta na minyoko
ya bato, mpe nakotosa mibeko na Yo. **135** Tika ete elongi na
Yo engengela ngai, mosali na Yo; lakisa ngai mibeko na Yo!
136 Miso na ngai ezali kosopa mpinzoli, pamba te mibeko na
Yo ezali kotosama te. **137** Yawe, ozali sembo, mpe mibeko
na Yo ezali alima; **138** osalaki malako na Yo na bosembo
mpe na bolingo. **139** Mpo ete banguna na ngai bazwaka
liloba na Yo na motuya te, nayokaka kanda makasi komata
ngai na motema. **140** Nzokande liloba na Yo ezali penza
peto; mpe ngai, mosali na Yo, nalingaka yango. **141** Atako
nazali moke mpe batiolaka ngai, kasi nabosanaka mitindo na
Yo te. **142** Bosembo na Yo ekotikala bongo mpo na libela,
ekotikala kobongwana te; mpe mibeko na Yo ezali solo. **143**
Pasi ekangi ngai, mpe mayele esili ngai; kasi mibeko na Yo
epesaka ngai esengo. **144** Malako na Yo ezali sembo mpo
na libela; pesa ngai bososoli mpo ete nabika! **145** Nazali
kobelela Yo na motema na ngai mobimba: « Yawe, yanola
ngai; nakotosa mitindo na Yo! **146** Nazali kobelela Yo: bikisa
ngai, mpo ete natosa malako na Yo! **147** Nalamukaka liboso
ete tongo etana mpo na kobelela Yo, nazali na elikya kati na
liloba na Yo. **148** Nalamukaka na kati-kati ya butu mpo na
kokanisa mitindo na Yo. **149** Yoka ngai na bolingo na Yo!
Yawe, batela bomoi na ngai kolanda mibeko na Yo! **150** Bato
oyo basalaka mabongisi mabe, oyo batosaka mibeko na
Yo te, bazali koya pene na ngai. **151** Nzokande Yo, Yawe,
ozali pene, mpe mibeko na Yo nyonso ezali bosolo. **152**
Wuta kala, ngai nayebi, na nzela ya malako na Yo, ete otia
mibeko yango mpo na libela. **153** Mona malamu pasi na
ngai mpe kangola ngai, pamba te nabosanaka mibeko na
Yo te. **154** Kota likambo na ngai mpe kangola ngai, batela
bomoi na ngai kolanda elaka na Yo! **155** Lobiko ezalaka
mosika ya bato mabe, pamba te bamonaka pamba mitindo
na Yo. **156** Yawe, mawa na Yo ezali monene penza; batela
bomoi na ngai kolanda mibeko na Yo. **157** Banyokoli mpe
banguna na ngai bazali solo ebele, kasi ngai nakangamaka
kaka na malako na Yo. **158** Natalaka na nkele bato oyo
bazangi kondima, ba-oyo batosaka liloba na Yo te. **159**
Yawe, tala ndenge nalingaka mitindo na Yo! Batela bomoi na
ngai kolanda bolingo na Yo. **160** Moboko ya liloba na Yo
ezali bosolo, mpe mibeko nyonso ya bosembo na Yo ezali
mpo na libela. **161** Bakambi banyokolaka ngai kaka pamba,
kasi kaka liloba na Yo nde ebangisaka motema na ngai. **162**
Nasepelaka na liloba na Yo lokola moto oyo azwi bomengo
ebele ya bitumba. **163** Nayinaka lokuta mpe nayokaka yango
nkele, nalingaka nde mibeko na Yo. **164** Nakumisaka Yo
mbala sambo na mokolo mpo na mibeko ya bosembo na
Yo. **165** Bato oyo balingaka mibeko na Yo bazali bato na
kimia monene, mpe eloko moko te ekobetisa bango lisusu
mabaku. **166** Yawe, natielaka Yo motema mpo ete obikisa
ngai, mpe natosaka mibeko na Yo. **167** Natosaka malako na
Yo, pamba te nalingaka yango makasi. **168** Natosaka malako
mpe mibeko na Yo, pamba te oyebi banzela na ngai nyonso.
169 Yawe, tika ete koganga na ngai ekoma kino epai na
Yo! Pesa ngai bososoli kolanda liloba na Yo! **170** Tika ete
mabondeli na ngai ekoma kino epai na Yo! Kangola ngai
kolanda elaka na Yo. **171** Tika ete bibebu na ngai ekumisa
Yo, pamba te olakisaka ngai mitindo na Yo! **172** Tika ete
lolemo na ngai eyemba liloba na Yo, pamba te mibeko na Yo
nyonso ezali sembo. **173** Tika ete loboko na Yo esunga ngai,
pamba te napona kolanda malako na Yo. **174** Yawe, nazali
na posa makasi ya lobiko na Yo; mibeko na Yo epesaka ngai
esengo. **175** Tika ete nazala na bomoi mpo na kokumisa
Yo, mpe tika ete mibeko na Yo esunga ngai! **176** Nazali
koyengayenga lokola meme oyo ebungi; luka ngai, mosali na
Yo, pamba te nabosani mibeko na Yo te. »

120 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na
Tempelo ya Yawe. Kati na pasi na ngai, nabelelaki
Yawe, mpe ayanolaki ngai. **2** Oh Yawe, kangola ngai wuta
na maboko ya bakosi mpe wuta na lolemo ya lokuta! **3** Yo,
lolemo ya lokuta, Yawe akopesa yo nini, akofuta yo nini? **4**
Akobeta yo na makonga ya elombe ya bitumba, oyo ezali
ya songe, elongo na makala ya moto ya nzete ya nzube.
5 Mawa na ngai, mpo ete navandi lokola mopaya kati na
Mesheki, kati na bandako ya kapo ya Kedari. **6** Navandaki
tango molayi kati na bato oyo balingaka kimia te. **7** Ngai,

nazali moto ya kimia; kasi soki kaka nameki koloba na tina na kimia, bango baponaka mbala moko bitumba.

121 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na Tempelo ya Yawe. Natomboli miso na ngai na ngambo ya bangomba: lisungi na ngai ekowuta wapi? **2** Lisungi na ngai ewutaka na Yawe oyo akela likolo mpe mabele. **3** Akotika te ete lokolo na yo eselumuka; Ye oyo abatelaka yo animbaka te. **4** Te, Ye oyo abatelaka Isalaele animbaka te mpe alalaka pongi te! **5** Yawe azali mobateli na yo; Yawe azali, na ngambo ya loboko na yo ya mobali, lokola elili oyo ebatelaka yo. **6** Ezala na moyi to na butu, moyi mpe sanza ekosala yo mabe ata moke te! **7** Yawe akobatela yo na mabe nyonso, akobatela bomoi na yo; **8** Yawe akobatela kokende mpe kozonga na yo, sik'oyo mpe libela na libela.

122 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Nasepelaka tango balobaka na ngai: « Tokende na Tempelo ya Yawe! » **2** Yelusalemi, makolo na biso etelemi na bikuke na yo! **3** Yelusalemi, engumba oyo etongama malamu; engumba oyo biteni na yango ekangana esika moko. **4** Ezali kuna nde mabota ekendaka, mabota ya Yawe, kolanda mibeko kati na Isalaele, mpo na kosanzola Kombo ya Yawe. **5** Pamba te bakiti ya bokonzi ya bato oyo basalelaka bosembo ezali kuna, bakiti ya bokonzi mpo na ndako ya Davidi. **6** Bosenga kimia ya Yelusalemi! Tika ete bato oyo balingaka yo, Yelusalemi, babika na kimia! **7** Tika ete kimia ezala kati na yo mpe kati na bandako na yo ya bokonzi! **8** Likolo ya bolingo na ngai mpo na bandeko mpe balingami na ngai, nalobi: « Tika ete kimia ezala kati na yo! » **9** Likolo ya bolingo na ngai mpo na Tempelo ya Yawe, Nzambe na biso, nasengi bolamu mpo na yo.

123 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Natomboli miso na ngai epai na Yo, Yawe, oyo ovandi na Kiti na Yo ya Bokonzi kati na Lola. **2** Ndenge miso ya bawumbu etalaka nkolo na bango, mpe miso ya mwasi mosali etalaka nkolo na ye ya mwasi, ndenge wana mpe miso na biso ezali kotala Yawe, Nzambe na biso, kino asalela biso ngolu. **3** Yawe, salela biso ngolu, yokela biso mawa! Pamba te tolembi kotiolama! **4** Tolembi penza kotiolama na bato ya lolendo mpe ya lofundu!

124 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Soki Yawe abatelaki biso te; tika ete Isalaele aloba bongo! **2** Soki Yawe abatelaki biso te tango bato babundisaki biso, **3** mbele bamelaki biso ya bomoi tango basilikelaki biso makasi. **4** Boye mayi elingaki kozindisa biso, mbonge makasi elingaki komema biso. **5** Mayi makasi elingaki kozindisa biso. **6** Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo andimaki te ete minu na bango epasola biso! **7** Tobikaki lokola ndeke liboso ya motambo ya mokangi bandeke; motambo ekatanaki, mpe tokimaki. **8** Lisungi na biso ezali kati na Kombo na Yawe oyo akela likolo mpe mabele.

125 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Yawe. Bato oyo batiaka elikya kati na Yawe bazali lokola ngomba Siona oyo eninganaka te, oyo epikama mpo na libela. **2** Ndenge bangomba ezingeli Yelusalemi, ndenge wana mpe Yawe azingeli bato na Ye, kobanda sik'oyo kino libela na libela. **3** Bokonzi ya mabe ekowumela te na etuka ya bato ya sembo, mpo ete basangana te na mabe. **4** Yawe, zala malamu mpo na bato malamu mpe mpo na bato oyo bazali alima na mitema! **5** Kasi tika ete Yawe abengana bato ya kilikili elongo na bato ya misala mabe! Tika ete kimia ezala na Isalaele!

126 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Tango Yawe azongisaki bato ya Siona longwa na bowumbu, tozalaki lokola bato oyo bazali kolota ndoto. **2** Boye, tozalaki koganga mpe koyemba na esengo. Bongo, maloba oyo ekomaki kolobama kati na bikolo: « Yawe asaleli bango makambo minene! » **3** Solo, Yawe asaleli biso makambo minene, mpe tozali kosepela. **4** Yawe, yaka kobongisa makambo na biso ndenge kaka otondisaka lisusu miluka ya Negevi. **5** Bato oyo balonaka na mpinzoli babukaka na banzembo ya esengo. **6** Moto oyo akendaka na kolela, tango amemi milona na ye, azongaka na esengo wana amemi maboke na ye.

127 Nzembo ya Salomo. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Soki Yawe atongi ndako te, batongi ndako bazali kosala mosala ya pamba; soki Yawe akengeli engumba te, bakengeli bazali kosala na pamba. **2** Ezali na pamba nde, bino mpe, bolamukaka na tongo makasi, bolalaka noki te mpe bosalaka makasi mpo na kozwa bilei; pamba te Nzambe apesaka bilei yango kaka na balingami na Ye, wana bazali nanu kolala pongi. **3** Bana bazali libula kowuta na Yawe, mpe kobota bana ezali lifuti. **4** Ndenge makonga ezali kati na maboko ya mobundi bitumba, ndenge wana mpe bana oyo moto aboti na bolenge na ye bazali. **5** Esengo na moto oyo atondisi makonga kati na ebombelo na ye ya makonga! Akokufa soni ata moke te tango akosamba elongo na banguna na ye na ekuke ya engumba.

128 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Esengo na moto oyo atosaka Yawe mpe alandaka banzela na Ye! **2** Oliaka mbuma ya mosala na Yo; ozali moto ya esengo mpe ozali na bofuluki. **3** Kati na ndako na yo, mwasi na yo azali lokola nzete ya vino oyo ebotaka bambuma ebele; bana na yo bazali lokola bankona ya nzete ya olive zingazinga ya mesa na yo. **4** Ezali ndenge wana nde Yawe apambolaka moto oyo atosaka Ye. **5** Solo, Yawe akopambola yo wuta na Siona, mpe okomona bofuluki ya Yelusalemi mikolo nyonso ya bomoi na yo **6** mpe okomona bakitani na yo. Tika ete kimia ezala na Isalaele!

129 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Wuta bolenge na ngai, banyokoli ngai bambala ebele. Tika ete Isalaele ezongela koloba: **2** « Wuta bolenge na ngai, banyokoli ngai bambala ebele, kasi batikali kolonga ngai te! » **3** Bato mabe batimoli mokongo na ngai, bazokisi ngai bapota ya banzela milayi na mokongo. **4** Kasi lokola Yawe azali sembo, akati basinga ya bato mabe. **5** Tika ete bato nyonso oyo bayinaka Siona bakufa soni mpe bazonga sima! **6** Tika ete bakoma lokola matiti oyo ebotaka na likolo ya ndako mpe ekawukaka liboso ete balongola

yango; 7 tika ete mobuki bambuma ya bilanga atondisa
na yango te maboko na ye, tika ete mokangi maboke ya
banzete atondisa na yango te saki na ye. 8 Tika ete baleki
nzela baloba na bango te: « Tika ete Yawe apambola bino! »
Topamboli bino na Kombo na Yawe!

130 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya
Nkolo. Nkolo, nazali kobelela Yo wuta na mozindo
ya pasi! 2 Nkolo, yoka ngai! Yoka mabondeli na ngai! 3 Yawe,
soki obosanaka masumu te, Nkolo, nani akokaki kotelema?
4 Kasi bolimbisi ezali epai na Yo, yango wana basengeli
kotosa Yo. 5 Na motema na ngai mobimba, nazali na elikya
kati na Yawe, nazali penza na elikya; nazali kozela maloba
na Ye. 6 Nazali na elikya kati na Nkolo koleka kutu ndenge
mokengeli azelaka kotana ya tongo, koleka penza ndenge
mokengeli azelaka kotana ya tongo. 7 Isalaele, tia elikya
kati na Yawe, pamba te azali bolingo, mpe kokangolama ya
kokoka ezali elongo na Ye. 8 Ye nde akokangola Isalaele na
bambeba na yango nyonso.

131 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na
kokende na Tempelo ya Yawe. Yawe, motema na
ngai ezali na lofundu te, miso na ngai ezali na posa makasi
te; namipesaka te na makambo oyo eleki ya minene mpe
eleki pasi mpo na ngai. 2 Kasi nabatelaki kimia kati na
motema na ngai mpe namitungisaki te lokola mwana moke
elongo na mama na ye. Nazali na kimia lokola mwana oyo
mama alongola na mabele. 3 Isalaele, tia elikya kati na Yawe
kobanda sik'oyo mpe libela na libela.

132 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo
ya Yawe. Yawe, kanisa Davidi; kanisa pasi na ye
nyonso! 2 Alapaki ndayi oyo epai na Yawe, epai ya Elombe
ya Jakobi: 3 « Nakokota na ndako na ngai te, nakomata
na mbeto na ngai te, 4 nakokanga miso na ngai te mpo
na kolala pongi to mpo na konimba mwa moke 5 kino
nakozwa Esika mpo na Yawe, Ndako mpo na Elombe ya
Jakobi. » 6 Toyokaki sango na tina na yango na Efrata,
tomonaki yango na elanga ya Yari. 7 Tokende na Ndako
na Ye, togumbama liboso ya enyatelo makolo na yango. 8
Yawe, telema, yaka na Esika na Yo ya bopemi! Yaka elongo
na Sanduku ya Boyokani epai wapi nguya na Yo ezali. 9
Tika ete Banganga-Nzambe na Yo balata bosembo lokola
elamba; mpe tika ete basantu na Yo baganga na esengo! 10
Mpo na Davidi, mosali na Yo, kobengana mopakolami na
Yo te! 11 Yawe alapaki epai ya Davidi ndayi ya solo, oyo
akowangana te: « Nakotia moko kati na bakitani na yo na kiti
na yo ya bokonzi. 12 Soki bana na yo babateli boyokani
mpe mibeko na ngai, bana na bango mpe bakokitana na
yo lokola bakonzi, mpe ekosalema bongo mpo na libela.
» 13 Pamba te Yawe aponaki Siona, asepelaki kokomisa
yango Esika na Ye ya kovanda: 14 « Ezali Esika na ngai ya
bopemi mpo na libela; nakovanda awa, pamba te nasepelaki
na yango. 15 Nakopambola, nakopambola yango na biloko
ebele, nakotondisa babola na yango na bilei. 16 Nakolatisa
Banganga-Nzambe na yango lobiko, mpe bato na yango
bakoganga na esengo. 17 Kuna na Siona, nakobakisa nguya
ya Davidi, mpe nakobimisela ye mokitani, mopakolami na
ngai, lokola mwinda ya kopela. 18 Nakoyokisa banguna na
ye soni, mpe motole na ye ekongenga na mbunzu na ye. »

133 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na
kokende na Tempelo ya Yawe. Tala ndenge ezali
malamu mpe ndenge ezali kitoko mpo na bandeko kozala
lisanga kati na bomoko! 2 Ezali lokola malasi ya motuya oyo
basopi na moto, bongo ezali kokita na mandefu, na mandefu
ya Aron, ezali kokita kino na songe ya bilamba na ye. 3
Ezali lokola mamwe ya Erimoni, oyo ekitaka na bangomba
ya Siona. Pamba te kuna, Yawe apesaka lipamboli na Ye,
mpe bomoi, mpo na libela.

134 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako
ya Nkolo. Bopambola Yawe, bino nyonso, basali ya
Nkolo, oyo botelemaka na butu kati na Ndako ya Nkolo. 2
Botombola maboko na bino na ngambo ya Esika ya bule
mpe bopambola Yawe! 3 Tika ete Yawe apambola bino,
wuta na Siona, Ye oyo asala likolo mpe mabele!

135 Bokumisa Yawe! Bokumisa Kombo ya Yawe!
Bokumisa Ye, bino basali ya Yawe, 2 oyo
botelemaka kati na Ndako ya Yawe, kati na lopango ya
Ndako ya Nzambe na biso! 3 Bokumisa Yawe! Pamba te
Yawe azali malamu! Boyembela Kombo na Ye, pamba te
ezali kitoko makasi. 4 Pamba te Yawe aponaki Jakobi,
Isalaele, mpo ete azala ya Ye moko. 5 Solo, ngai nayebi
malamu ete Yawe azali monene, ete Nkolo na biso aleki
banzambe nyonso. 6 Yawe asalaka nyonso oyo alingi, kuna
na likolo mpe awa na mabele, kati na bibale minene mpe
kati na mozindo nyonso. 7 Amatisaka mapata wuta na suka
ya mokili, atindaka mikalikali elongo na mvula, abimisaka
mopepe wuta na bibombelo na yango. 8 Ye nde abomaki
bana ya liboso ya Ejipito, kobanda na bato kino na banyama;
9 atindaki bilembo ya kokamwa mpe bikamwa kati na yo,
Ejipito, mpo na kotelemela Faraon mpe basali na ye nyonso;
10 abebisaki bikolo ebele mpe abomaki bakonzi ya nguya: 11
Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori; Ogi, mokonzi ya Bashani;
mpe bakonzi nyonso ya Kanana. 12 Mpe akabaki mikili na
bango lokola libula, lokola libula epai ya bato na Ye, Isalaele.
13 Oh Yawe, sango ya Kombo na Yo ewumelaka libela na
libela! Yawe, bakopanza sango ya Kombo na Yo seko na
seko! 14 Pamba te Yawe akolimbisa bato na Ye, akoyokela
basali na Ye mawa. 15 Banzambe ya bikolo ezali ya palata
mpe ya wolo, esalema na maboko ya bato. 16 Ezali na
minoko, kasi elobaka te; ezali na miso, kasi emonaka te; 17
ezali na matoyi, kasi eyokaka te; ezali ata na pema te kati na
minoko na yango. 18 Bato oyo basalaka yango mpe bato
nyonso oyo batielaka yango motema bakokani na yango.
19 Bato ya Isalaele, bopambola Yawe! Bakitani ya Aron,
bopambola Yawe! 20 Bakitani ya Levi, bopambola Yawe!
Bino nyonso oyo botosaka Yawe, bopambola Yawe! 21 Tika
ete, wuta na Siona, Yawe apambolama, Ye oyo avandaka na
Yelusalemi! Bokumisa Yawe!

136 Bosanzola Yawe, mpo ete azali malamu; 2
Bosanzola Nzambe ya banzambe; 3 Bosanzola
Nkolo na bankolo; 4 Ye kaka nde asalaka bikamwa ya
minene; 5 Akelaki likolo na mayele na Ye; 6 Atandaki mabele
na likolo ya mayi; 7 Akelaki biloko minene oyo ebimisaka
pole; 8 moyi mpo na kongengisa mokolo; 9 sanza mpe
minzoto mpo na kongengisa butu; 10 Abomaki bana mibali
ya liboso ya Ejipito; 11 Abimisaki Isalaele wuta na Ejipito;

12 na nguya monene ya loboko na Ye; 13 Akabolaki ebale
monene ya Barozo na biteni mibale; 14 Alekisaki Isalaele
na kati-kati ya ebale monene ya Barozo; 15 Azindisaki
Faraon elongo na mampinga na ye kati na ebale monene
ya Barozo; 16 Atambolisaki bato na Ye kati na esobe; 17
Abetaki bakonzi minene; 18 Abomaki bakonzi ya nguya; 19
Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori; 20 mpe Ogi, mokonzi
ya Bashani; 21 Akabaki mabele na bango lokola libula; 22
lokola libula epai ya Isalaele, mosali na Ye; 23 Akanisaki
biso tango basambwisaki biso; 24 Akangolaki biso wuta na
maboko ya banguna na biso; 25 Apesaka bilei na bikelamu
nyonso; 26 Bosanzola Nzambe ya likolo;

137 Ezalaki biso ya kovanda pembeni ya bibale ya
Babiloni, tozalaki kolela na tozalaki kokanisa Siona.
2 Todiembikaki mandanda na biso na banzete ya pepiliye ya
etuka yango. 3 Kuna, bato oyo bamemaki biso na bowumbu
bazalaki kosenga biso banzembo; mpe banyokoli na biso
bazalaki kosenga biso ete tozala na esengo. Bazalaki koloba:
« Boyembela biso banzembo ya Siona! » 4 Tokoyemba
banzembo ya Yawe ndenge nini na mabele ya bapaya?
5 Oh Yelusalemi, soki nabosani yo, wana tika ete loboko
na ngai ya mobali elemba! 6 Soki natiki penza kokanisa
yo, Yelusalemi, soki natie yo te liboso ya esengo nyonso,
wana tika ete lolemo na ngai ekangama kati na monoko na
ngai! 7 Yawe, kobosana te bato ya Edomi oyo basekaki
Yelusalemi na mokolo na yango ya mawa; bazalaki koganga:
« Bobuka yango, bobuka kino na miboko na yango! » 8
Babiloni, engumba kitoko, yo oyo okobebisama solo, esengo
na moto oyo akozongisela yo mabe na mabe oyo osalaki
biso! 9 Esengo na moto oyo akokanga bana na yo mpe
akonika bango na libanga!

138 Nzembo ya Davidi. Nasanzolaka Yo na motema na
ngai mobimba; nayembelaka Yo banzembo liboso
ya banzambe. 2 Nagumbamaka na kotala na ngambo ya
Tempelo na Yo ya Bule mpe nasanzolaka Kombo na Yo mpo
na bolingo mpe boyengebene na Yo, pamba te osalaki ete
Kombo na Yo ekende sango na nzela ya kokokisama ya
bilaka na Yo. 3 Na mokolo oyo nabelelaki Yo, oyanolaki
ngai, otondisaki ngai na mpiko mpe na makasi. 4 Yawe,
bakonzi nyonso ya mabele bakokumisa Yo tango bakoyoka
maloba kobima na monoko na Yo; 5 bakoyemba na tina na
banzela ya Yawe, pamba te nkembo na Yawe ezali monene.
6 Atako Yawe atombwama, atalaka bato oyo bamikitisa
mpe amonaka na mosika bato ya lolendo. 7 Tango pasi
ekweyelaka ngai, obatelaka bomoi na ngai, osembolaka
loboko na Yo mpo na kotelemela kanda ya banguna na
ngai; mpe loboko na Yo ya mobali ebikisaka ngai. 8 Yawe
akokisaka makambo nyonso mpo na bolamu na ngai. Yawe,
bolingo na Yo ewumelaka seko na seko! Kosundola te bato
oyo osala na maboko na Yo!

139 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo
ya Davidi. Yawe, omonaka mozindo ya bomoi na
ngai mpe oyebi ngai malamu; 2 oyebi tango navandaka
mpe tango natelemaka. Liboso na ngai kokanisa, ososolaka
mabongisi na ngai; 3 omonaka tango natambolaka mpe
tango nalalaka, oyebi mozindo ya banzela na ngai nyonso.
4 Pamba te, oh Yawe, liboso ete liloba ekoma na lolemo
na ngai, omiyebelaka yango. 5 Ozali pene ngai, na liboso
mpe na sima, mpe osimbi ngai na loboko na Yo. 6 Solo,
boyebi oyo ya kokamwa elekelaka ngai, ezali likolo makasi,
nakoki kososola yango te. 7 Nakende wapi mpo na kokima
Molimo na Yo? Nakima wapi mpo na kozala mosika na Yo?
8 Soki namati na likolo, ozali kuna; soki nakeyi na mboka ya
bakufi, ozali lisusu kuna. **(Sheol h7585)** 9 Soki nazwi mapapu
ya lipekapeka mpo na kokende kovanda mosika ya ebale
monene, 10 kuna mpe loboko na Yo ekotambolisa ngai,
loboko na Yo ya mobali ekosimba ngai makasi. 11 Soki
nalobi: « Tembe te, molili ekobomba ngai penza; tika ete
pole ekoma butu zingazinga na ngai! » 12 Epai na Yo, butu
ezalaka molili te, butu ezalaka na pole lokola moyi, pole mpe
molili ezali ndenge moko. 13 Ezali Yo nde okelaki mozindo ya
bomoto na ngai, obombaki ngai kati na libumu ya mama na
ngai. 14 Nasanzolaka Yo, pamba te osala ngai kitoko makasi.
Misala na Yo ezali ya kokamwa; ngai, nayebi yango malamu.
15 Na miso na Yo, nzoto na ngai ezalaki ya kobombama
te tango osalaki ngai na esika ebombama, tango otongaki
ngai kati na mozindo ya mabele. 16 Tango nazalaki nanu na
lolenge te, ozalaki komona ngai; mpe omikomelaki kati na
buku na Yo mikolo nyonso oyo obongisaki mpo na bomoi na
ngai liboso ete moko te kati na yango ezala. 17 Oh Nzambe,
tala ndenge ezali pasi mpo na ngai kososola makanisi na
Yo! Tala ndenge motango na yango ezali ebele! 18 Nameki
kotanga yango, ezali ebele koleka motango ya bambuma ya
zelo. Nalamuki, nazali kaka elongo na Yo. 19 Oh Nzambe,
soki kaka ozalaki na Yo koboma moto mabe! Bino basopi
makila ya bato, bokende mosika na ngai! 20 Bayini na Yo
basalelaka Kombo na Yo mpo na kosala mabongisi ya mabe,
batangaka Kombo na Yo mpo na kokosa. 21 Yawe, ndenge
nini nayina te banguna na Yo, ndenge nini nayoka batelemeli
na Yo nkele te? 22 Nayinaka bango makasi; nazwaka bango
lokola banguna na ngai. 23 Oh Nzambe, kundola mpe yeba
mozindo ya motema na ngai, meka ngai mpe yeba makambo
oyo ezali kotungisa ngai! 24 Tala soki nazali kotambola na
nzela mabe mpe tambolisa ngai na nzela ya tango nyonso!

140 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo
ya Davidi. Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya
bato ya misala mabe! Kokutanisa ngai te na bato na kanza.
2 Basalaka mabongisi mabe kati na mitema na bango mpe
balukaka bitumba mikolo nyonso. 3 Bapelisaka lolemo na
bango lokola nyoka, bibebu na bango ezali na ngenge ya
etupa. 4 Yawe, batela ngai mosika ya maboko ya moto
mabe; kokutanisa ngai te na bato na kanza oyo bazali kosala
mabongisi ya kokweyisa ngai! 5 Bato ya lofundu batieli
ngai mitambo, batandi basinga ya minyama na nzela mpe
batimoli mabulu mpo na kokanga ngai. 6 Nalobaka na Yawe:
« Ozali Nzambe na ngai! » Yawe, yoka mabondeli na ngai. 7
Oh Yawe, Nkolo na ngai, ozali makasi ya lobiko na ngai,
obatelaka moto na ngai kati na mokolo ya etumba. 8 Yawe,
kokokisa te posa ya moto mabe, kolongisa te mabongisi na
ye, noki te akokoma lolendo. 9 Tika ete pasi oyo bibebu na
bango esili kobongisa ekweyela bato oyo bazingeli ngai.
10 Tika ete makala ya moto esopanela bango! Tika ete
Nzambe atindika bango kati na moto, kati na mabulu ya
potopoto epai wapi bakokoka kotelema lisusu te! 11 Batioli
bakowumela te kati na mokili, pasi ekolanda bato na kanza

na kolemba te. **12** Nayebi ete Yawe akotaka makambo ya
babola mpe alongisaka bato oyo bakelela. **13** Solo, bato ya
sembo bakosanzola Kombo na Yo, bato ya alima bakovanda
liboso na Yo.

141 Nzembo ya Davidi. Yawe, nazali kobelela Yo; yaka
noki epai na ngai! Yoka mongongo na ngai, wana
nazali kobelela Yo! **2** Liboso na Yo, tika ete libondeli na
ngai ezala lokola mbeka ya malasi, mpe botombwami ya
maboko na ngai ezala lokola mbeka ya pokwa! **3** Yawe,
kengela monoko na ngai, batela malamu ekuke ya bibebu
na ngai! **4** Kotindika motema na ngai te na mabe, mpo ete
namipesa te na mobulu elongo na bato ya misala mabe
mpe nalia bilei te elongo na bango. **5** Soki moto ya sembo
abeti ngai, ezali elembo ya bolingo; soki apameli ngai, ezali
mafuta na moto na ngai; moto na ngai ekoboya yango te.
Kasi libondeli na ngai ekotelemelaka bato ya misala mabe. **6**
Tika ete bilombe na bango babwakama na mabanga; na
bongo, maloba na ngai ekoyokana, pamba te ezali kitoko. **7**
Lokola tango babalolaka mpe batimolaka mabele, mikuwa na
biso epanzani liboso ya mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **8**
Yawe, Nkolo na ngai, miso na ngai ebaluki mpo na kotala Yo;
nazali kobombama kati na Yo, kotindika ngai na kufa te! **9**
Batela ngai mpo ete nakangama te na motambo na bango
mpe nakweya te na mabulu ya bato ya misala mabe. **10** Tika
ete bato mabe bakangama na mitambo na bango moko, mpe
ete ngai naleka na kimia!

142 Nzembo ya Davidi. Maloba na ye tango azalaki
kati na ebombamelo ya mabanga. Na mongongo
makasi, nazali koganga epai na Yawe; na mongongo makasi,
nazali kobondela Yawe. **2** Natalisi likambo na ngai liboso na
Ye, natandi pasi na ngai liboso na Ye. **3** Soki molimo na ngai
elembi kati na ngai, Yo oyebi epai nazali kokende. Batieli
ngai motambo na nzela oyo nazali kotambola. **4** Bwaka miso
na ngambo ya loboko ya mobali mpe tala! Moto ata moko
te ayebi ngai lisusu, nazali lisusu na ekimelo te, moto ata
moko te azali komitungisa na tina na ngai! **5** Yawe, nagangi
epai na Yo! Nalobi: « Ozali ebombamelo na ngai, libula na
ngai kati na mokili ya bato ya bomoi! » **6** Yoka koganga na
ngai, pamba te nazali na pasi makasi! Kangola ngai wuta
na maboko ya banyokoli na ngai, pamba te baleki ngai na
makasi. **7** Bimisa ngai na boloko mpo ete nasanzola Kombo
na Yo! Bato ya sembo bakoya kozingela ngai sima na Yo
kosalela ngai bolamu.

143 Nzembo ya Davidi. Yawe, yoka losambo na
ngai, landa mabondeli na ngai! Yanola ngai na
boyengebene mpe na bosembo na Yo. **2** Kosambisa mosali
na Yo te, pamba te moto moko te ya bomoi azali sembo liboso
na Yo. **3** Monguna azali konyokola ngai, azali kosakana na
bomoi, azali kosala ete navanda kati na molili lokola bato
oyo bakufa na tango ya kala. **4** Molimo na ngai elembi kati
na ngai, motema na ngai emitungisi kati na ngai. **5** Nakanisi
mikolo ya kala, namilobeli nyonso oyo osala, nakanisi malamu
mosala ya maboko na Yo. **6** Nasemboli maboko na ngai
epai na Yo; nakomi komimona lokola mabele ya kokawuka.
7 Yawe, zongisela ngai eyano noki! Molimo na ngai ezali
kolemba. Kopesa ngai mokongo te, noki te nakozala lokola
bato oyo bazali kokita na libulu. **8** Na tongo makasi, sala ete
nayoka boboto na Yo, pamba te natia elikya na ngai kati na
Yo. Lakisa ngai nzela ya kolanda, pamba te napesi bomoi na
ngai epai na Yo. **9** Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya
banguna na ngai! Nazali koluka ebombamelo epai na Yo. **10**
Lakisa ngai kosala mokano na Yo, pamba te ozali Nzambe
na ngai. Tika ete Molimo malamu na Yo atambolisa ngai na
mabele oyo ezanga mabaku! **11** Yawe, mpo na lokumu ya
Kombo na Yo, bikisa bomoi na ngai! Na bosembo na Yo,
longola bomoi na ngai kati na pasi. **12** Na bolingo na Yo,
kanga minoko ya banguna na ngai mpe limwisa bayini na
ngai nyonso, pamba te nazali mosali na Yo.

144 Nzembo ya Davidi. Tika ete Yawe, Libanga na ngai,
apambolama; Ye oyo akembisaka maboko mpe
makofi na ngai mpo na bitumba! **2** Azali bolingo na ngai mpe
ndako na ngai ya makasi, ebombamelo mpe mokangoli na
ngai, nguba mpe ekimelo na ngai; Ye nde atiaka bato na ngai
na se ya bokonzi na ngai. **3** Oh Yawe, moto nde nani mpo
ete obatelaka ye? Moto nde nani mpo ete okanisaka ye? **4**
Moto azali lokola mopepe, mikolo ya bomoi na ye ezali lokola
elili oyo ezali koleka. **5** Yawe, fungola likolo mpe kita awa
na mabele! Yaka kosimba bangomba mpe sala ete ebimisa
milinga! **6** Tinda mikalikali mpe panza banguna na ngai;
bwakela bango makonga na Yo mpe bungisa bango nzela. **7**
Tanda loboko na Yo wuta kuna na likolo mpo na kobikisa
mpe kokangola ngai na mayi minene, na maboko ya bapaya
8 oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta mpe maboko na
bango elapaka ndayi ya lokuta. **9** Oh Nzambe, nakoyembela
Yo nzembo ya sika, nakobetela Yo lindanda ya basinga
zomi. **10** Ezali Yo, Nzambe, nde opesaka bakonzi elonga,
obikisaka Davidi, mosali na Yo, liboso ya mopanga oyo
ebomaka. **11** Bikisa mpe kangola ngai na maboko ya bapaya
oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta mpe maboko na
bango elapaka ndayi ya lokuta. **12** Bana mibali na biso bazali
lokola milona, bazali kokola malamu wuta na bomwana na
bango; bana basi na biso bazali lokola bililingi kitoko oyo
batoboli na bamir ya ndako ya mokonzi. **13** Bibombelo na
biso etondi na biloko ya ndenge na ndenge; bameme na biso
ezali kobotana na minkoko, na bankoto zomi kati na bitonga
na biso; **14** bangombe na biso ezali minene; likama ezali
te, zemi ezali kosopana te, mpe koganga moko te ya pasi
ezali koyokana na bisika na biso. **15** Esengo na bato oyo
batondisami na bolamu ya boye! Esengo na bato oyo Yawe
azali Nzambe na bango!

145 Masanzoli. Nzembo ya Davidi. Nakotombola Yo,
Nzambe na ngai, Mokonzi na ngai; nakopambola
Kombo na Yo seko na seko. **2** Mikolo nyonso, nakopambola
Yo mpe nakokumisa Kombo na Yo libela na libela. **3** Yawe
azali monene, abongi na lokumu; moko te akoki komeka
mozindo ya monene na Ye. **4** Bikeke nyonso ekotombola
kitoko ya misala na Yo mpe ekopanza sango ya misala na
Yo ya minene. **5** Nakolemba te kotatola bikamwa na Yo
mpe kongenga makasi ya nkembo na Yo. **6** Bakolobela
nguya na Yo ya somo, mpe ngai, nakosakola misala na
Yo ya minene. **7** Bakokanisa misala minene ya bolamu na
Yo, bakobetela bosembo na Yo maboko. **8** Yawe atonda
na ngolu mpe na mawa, asilikaka noki te mpe atonda na
bolingo. **9** Yawe azali malamu mpo na bato nyonso, atonda

na mawa mpo na bikelamu na Ye nyonso. **10** Yawe, misala
na Yo nyonso ekumisaka Yo! Tika ete bayengebene na Yo
bapambola Yo! **11** Bazali koloba ete bokonzi na Yo etondi na
nkembo mpe bazali kopanza sango ya misala ya nguya na
Yo. **12** Bazali koyebisa bato misala na Yo ya minene mpe
kongenga ya nkembo ya bokonzi na Yo. **13** Ozali Mokonzi
seko na seko, mpe bokonzi na Yo ekowumela libela na libela.
Yawe akokisaka bilaka na Ye nyonso, asalaka nyonso na
bolingo. **14** Yawe alendisaka bato nyonso oyo bakweyaka,
atelemisaka bato nyonso oyo balembaka. **15** Na bato nyonso
oyo batalelaka Yo, opesaka bilei na tango oyo ekoki. **16**
Ofungolaka loboko na Yo mpe okokisaka posa ya nyonso
oyo ezali na bomoi. **17** Yawe azali sembo na nyonso oyo
asalaka mpe atonda na bolingo kati na misala na Ye nyonso.
18 Yawe azali pene ya bato nyonso oyo babelelaka Ye, ya
bato nyonso oyo babelelaka Ye na solo; **19** akokisaka posa
ya bato oyo batosaka Ye, ayokaka mpe abikisaka bango
tango babelelaka Ye. **20** Yawe abatelaka bato nyonso oyo
balingaka Ye, kasi abebisaka bato nyonso ya mabe. **21**
Tika ete monoko na ngai ekumisa Yawe! Tika ete bikelamu
nyonso epambola Kombo na Ye ya bule libela na libela!

146 Bokumisa Yawe! Oh molimo na ngai, kumisa Yawe!
2 Nakokumisa Yawe bomoi na ngai mobimba,
nakosanzola Nzambe na ngai tango nyonso nakozala na
bomoi. **3** Botia elikya te na bakambi to na bato oyo bazangi
makoki ya kobikisa. **4** Soki bakufi, bazongaka na mabele,
mpe, mbala moko, mabongisi na bango elimwaka. **5** Esengo
na moto oyo Nzambe ya Jakobi azali mosungi na ye, oyo
atiaka elikya na ye kati na Yawe, Nzambe na ye! **6** Yawe
akelaki Likolo mpe mabele, ebale monene mpe nyonso oyo
ezali kati na yango; azali sembo seko na seko. **7** Yawe
akataka na sembo makambo ya banyokolami mpe apesaka
bilei na bato oyo bazali na nzala; abimisaka bakangami
na boloko. **8** Yawe abikisaka miso ya bakufi miso; Yawe
asembolaka bato oyo bazali ya kogumbama; Yawe alingaka
bato ya sembo. **9** Yawe abatelaka bapaya, asungaka mwana
etike mpe mwasi oyo akufisa mobali, kasi abebisaka banzela
ya bato mabe. **10** Yawe azali Mokonzi seko na seko; Nzambe
na yo, oh Siona, libela na libela! Bokumisa Yawe!

147 Bokumisa Yawe! Tala ndenge ezali malamu
kosanzola Nzambe na biso, mpe ndenge ezali
kitoko kokumisa Ye! **2** Yawe azali kotonga lisusu Yelusalemi
epai wapi akosangisa bato ya Isalaele oyo bakenda na
bowumbu. **3** Abikisaka bato oyo batutami na mitema mpe
akawusaka bapota na bango. **4** Ayebi motango ya minzoto
mpe abengaka moko na moko na kombo na yango. **5** Nkolo
na biso azali monene mpe atonda na nguya; mayele na
Ye ezali na mondelo te. **6** Yawe asungaka babola, kasi
akitisaka bato mabe kino na mabele. **7** Boyembela Yawe
nzembo ya matondi! Bobetela Nzambe na biso lindanda mpo
na kosanzola Ye! **8** Azipaka likolo na mapata, abongisaka
mvula mpo na mokili mpe abotisaka matiti na bangomba. **9**
Apesaka bilei epai ya bibwele mpe epai ya bana ya yanganga
oyo ezali koganga mpo na nzala. **10** Asepelaka na makasi
ya mpunda te mpe alingaka te nguya ya moto; **11** kasi Yawe
asepelaka na bato oyo batosaka Ye, ba-oyo batielaka bolingo
na Ye motema. **12** Yelusalemi, pesa nkembo na Yawe!
Siona, kumisa Nzambe na yo! **13** Alendisaka bikangelo ya
bikuke na yo mpe apambolaka bana na yo epai na yo. **14**
Atiaka kimia na etuka na yo mpe atondisaka yo na farine.
15 Atindaka mitindo na Ye na mokili, mpe maloba na Ye
epanzanaka mbala moko! **16** Anokisaka mvula ya pembe
lokola bapwale ya meme mpe apanzaka mvula ya mabanga
lokola putulu; **17** akweyisaka mabanga ya mvula yango
lokola mabanga ya mike-mike; nani akoki kotelema na malili
na yango? **18** Soki kaka atindi liloba, malili ekomaka kosila
moke-moke; mpe soki atindi mopepe, mayi ekomaka kotiola.
19 Asakolaki liloba na Ye epai ya Jakobi, mibeko mpe malako
na Ye epai ya Isalaele. **20** Asalaki bongo na ekolo ata moko
te; boye eyebaka mpe mibeko na Ye te. Bokumisa Yawe!

148 Bokumisa Yawe! Bokumisa Yawe wuta na likolo,
bokumisa Ye na bisika oyo eleki likolo. **2** Bokumisa
Ye, bino ba-anjelu na Ye nyonso; bokumisa Ye, bino
mampinga na Ye nyonso; **3** bokumisa Ye, bino moyi mpe
sanza; bokumisa Ye, bino minzoto nyonso oyo engengaka; **4**
bokumisa Ye, bino oyo boleki likolo kati na likolo, mpe bino
mayi oyo bozali na likolo! **5** Tika ete ekumisa Kombo ya
Yawe! Pamba te apesaki mitindo, mpe ekelamaki. **6** Atiaki
yango mpo na libela; apesaki mibeko oyo ekobongwana
te. **7** Bokumisa Yawe wuta na mokili, ezala bilima ya mayi
to mozindo nyonso, **8** ezala moto to mvula ya mabanga,
ezala mvula ya pembe to londende, ezala mopepe makasi
oyo ekokisaka liloba na Ye; **9** ezala bangomba milayi to
bangomba mikuse, ezala banzete oyo ebotaka bambuma
to banzete ya sedele, **10** ezala banyama ya zamba to
bibwele nyonso, ezala bikelamu oyo etambolaka na libumu
to bandeke, **11** ezala bakonzi ya mabele to bikolo nyonso,
ezala bakambi to batambolisi nyonso ya mokili, **12** ezala
bilenge mibali to bilenge basi, ezala bampaka to bana mike!
13 Tika ete bakumisa Kombo ya Yawe! Pamba te Ye moko
kaka nde aleki likolo; nkembo na Ye eleki mabele mpe likolo.
14 Abongisi elombe mokangoli mpo na bato na Ye! Ezali
likambo oyo bayengebene na Ye nyonso, bana nyonso ya
Isalaele, bato oyo balingaka Ye, basengeli kokumisa Yawe
mpo na yango. Bokumisa Yawe!

149 Bokumisa Yawe! Boyembela Yawe nzembo ya sika,
bokumisa Ye na banzembo kati na mayangani ya
bayengebene! **2** Tika ete Isalaele asepela na Mokeli na Ye!
Tika ete bato ya Siona bazala na esengo mpo na Mokonzi
na bango! **3** Tika ete bakumisa Kombo na Ye na mabina;
tika ete babetela Ye bambunda mpe mandanda! **4** Pamba
te Yawe asepelaka na bato na Ye, alatisaka babola motole
ya elonga. **5** Tika ete bayengebene na Yawe basepela kati
na lokumu oyo; tika ete bayemba na esengo na bambeto
na bango! **6** Tika ete bakumisa Nzambe kati na minoko na
bango elongo na mopanga ya minu na bangambo nyonso
mibale kati na maboko na bango **7** mpo na kozongisa mabe
na mabe ya bikolo mpe kopesa bato etumbu; **8** mpo na
kokanga bakonzi na bango na minyololo, kokanga bato na
bango ya lokumu na mabende **9** mpe mpo na kopesa bango
etumbu oyo ekomama na tina na bango! Yango nde lokumu
ya bayengebene na Ye nyonso. Bokumisa Yawe!

150 Bokumisa Yawe! Bokumisa Nzambe kati na Esika
na Ye ya bule, bokumisa Ye kati na likolo na Ye ya

monene epai wapi avandi na nguya makasi! **2** Bokumisa Ye
mpo na misala minene na Ye! Bokumisa Ye mpo na monene
na Ye ya somo! **3** Bokumisa Ye na lokito ya kelelo; bokumisa
Ye na lokito ya nzenze mpe ya lindanda! **4** Bokumisa Ye
na lokito ya bambunda mpe na mabina! Bokumisa Ye na
mandanda mpe na baflite! **5** Bokumisa Ye na lokito ya
manzanza! Bokumisa Ye na lokito ya bangongi minene! **6**
Tika ete nyonso oyo ezali na pema ekumisa Yawe! Bokumisa
Yawe!

Masese

1 Masese ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi
ya Isalaele: **2** mpo na koyeba bwanya, kozwa mateya
mpe kososola maloba ya mayele; **3** mpo na kozwa mateya
ya bwanya oyo epesaka bizaleli ya sembo, ya boyengebene
mpe makambo ya alima; **4** mpo na kopesa mayele epai ya
bazoba, mpe boyebi epai ya bilenge. **5** Tika ete moto ya
bwanya ayoka yango, mpe akobakisa bwanya na ye, bongo
moto ya mayele akoyeba mayele ya kotambolisa bato; **6**
mpo na kososola masese mpe sambole, maloba ya bwanya
mpe kolimbola makambo. **7** Kotosa Yawe ezali mosisa ya
mayele; bato oyo bazangi mayele batiolaka bwanya mpe toli.
8 Mwana na ngai ya mobali, yoka toli ya tata na yo, mpe
kobwaka te mateya ya mama na yo; **9** Pamba te ekozala
lokola ekoti ya ngolu na moto na yo, mpe lokola mayaka ya
kitoko na kingo na yo. **10** Mwana na ngai ya mobali, soki
bato ya masumu balingi kokweyisa yo, komitika te. **11** Soki
balobi na yo: « Yaka elongo na biso, tika ete tosala motambo
mpo na koboma bato, tokosepela mpo na kokanga moto
oyo ayebi likambo te! **12** Ndenge mokili ya bakufi esalaka,
tokomela ye ya bomoi, tokomela ye mobimba lokola bato oyo
bakitaka na libulu ya kufa; **(Sheol h7585)** **13** tokozwa biloko
ya talo ya ndenge na ndenge, mpe tokotondisa bandako na
biso na bomengo ya bitumba; **14** okozwa ndambo na yo
epai na biso, pamba te biso nyonso tokosangisa biloko na
biso esika moko; » **15** mwana na ngai ya mobali, kokende
elongo na bango te, longola makolo na yo na nzela na
bango; **16** pamba te makolo na bango ekimaka mbangu mpo
na kolanda mabe, mpe bapotaka mbangu mpo na kosopa
makila. **17** Solo, ezali pamba kotia monyama liboso ya miso
ya bikelamu nyonso oyo ezali na mapapu. **18** Kasi bango,
batiaka mitambo mpo na kosopa makila na bango moko,
bamilukelaka pasi na bomoi na bango. **19** Moto oyo alukaka
kozwa bomengo na nzela ya lokuta asukaka kaka bongo,
mpe bomengo yango ebomaka kaka ye moko. **20** Bwanya
azali koganga na libanda, atomboli mongongo na ye na
bisika oyo bato ebele bakutanaka; **21** azali koganga na bisika
ya loyenge mpe azali koloba liboso ya ekuke ya engumba:
22 « Yo moto oyo ozangi mayele, kino tango nini okolinga
bozoba na yo? Kino tango nini batioli bakokoba kosepela
kotiola? Mpe bino bazoba, kino tango nini bokokoba koyina
mayele? **23** Soki boyoki makebisi na Ngai, nakosopela bino
Molimo na Ngai mpe nakososolisa bino maloba na Ngai. **24**
Kasi lokola bosundolaki Ngai tango nazalaki kobelela mpe
moto moko te asalaki keba tango natandaki loboko, **25** lokola
bobwakaki toli na Ngai mpe boboyaki kondima pamela na
Ngai, **26** Ngai mpe nakoseka bino tango pasi ekoyela bino,
nakotiola bino tango minyoko ekokomela bino, **27** tango
minyoko ekokomela bino na pwasa lokola mvula ya kake
makasi, tango somo ekoyela bino lokola ekumbaki, tango
mawa mpe somo ekokomela bino. **28** Bakoganga epai na
Ngai, kasi nakoyanola bango te; bakoluka Ngai na ngonga
ya malamu, kasi bakomona Ngai te. **29** Lokola bayinaki
boyebi mpe baponaki te nzela ya kotosa Yawe, **30** lokola
baboyaki kondima toli na Ngai mpe batiolaki pamela na Ngai,
31 bakolia mbuma ya etamboli na bango mpe bakotonda
na mabongisi ya mitema na bango moko. **32** Pamba te
kotomboka ya bato oyo bazangi mayele ekoboma bango,
mpe bozangi bokebi ya bato oyo bazangi mayele ekoboma
kaka bango moko; **33** kasi moto oyo ayokaka Ngai akovanda
na kimia mpe akobanga mabe moko te. »

2 Mwana na ngai, soki ondimi maloba na ngai mpe obateli
kati na motema na yo mibeko na ngai; **2** soki opesi litoyi
na yo na maloba ya bwanya mpe okabi motema na yo na
makambo ya mayele; **3** soki obeleli mayele mpe ogangi epai
ya bososoli; **4** soki oluki yango penza ndenge balukaka palata
to bomengo oyo ebombama, **5** okososola solo soki kotosa
Yawe elakisi nini mpe okozwa boyebi ya Nzambe. **6** Pamba
te Yawe nde apesaka bwanya, mpe maloba ya monoko na
Ye epesaka mayele mpe bososoli. **7** Abongiselaka bato ya
sembo elonga mpe azali nguba ya bato oyo batambolaka na
bosembo. **8** Pamba te abatelaka bayengebene mpe nzela ya
bato oyo batosaka Ye. **9** Boye, okososola likambo nini ezali
solo, alima, sembo: nzela nyonso oyo ememaka na bolamu.
10 Pamba te bwanya ekokota kati na motema na yo mpe
boyebi ekosepelisa molimo na yo. **11** Bososoli ekobatela yo,
mpe mayele ekobomba yo **12** mpo na kobikisa yo na nzela
mabe, na moto oyo alobaka makambo ezanga tina, **13** na
bato oyo batikaka nzela ya sembo mpo na kolanda nzela ya
molili, **14** na bato oyo basepelaka kosala mabe, na bato oyo
bazalaka na esengo ya kokota na bozindo ya mabe, **15** na
bato oyo nzela na bango etengama-tengama mpe etamboli
na bango etonda na mobulu. **16** Bwanya ekobikisa yo lisusu
liboso ya mwasi mopaya, liboso ya mwasi oyo atonda na
maloba ya sukali, **17** oyo akima mobali na ye ya bolenge
mpe abosana boyokani oyo asalaki elongo na Nzambe na
ye; **18** pamba te ndako na ye ememaka na kufa, mpe nzela
na ye ememaka na mboka ya bakufi. **19** Moto moko te oyo
akotaka epai na ye azongaka mpe amonaka lisusu nzela ya
bomoi. **20** Boye, okotambola na nzela ya bato malamu mpe
okolanda nzela ya bato ya sembo. **21** Pamba te bato ya
sembo bakovanda na mokili, mpe bato oyo bazangi pamela
bakotikala kati na yango; **22** kasi bato mabe bakokufa na
mokili mpe bakolongola bango kati na mokili ya bato ya
songisongi.

3 Mwana na Ngai, kobosana mateya na ngai te, kasi batela
mibeko na ngai kati na motema na yo; **2** pamba te
ekoyeisa mikolo ya bomoi na yo milayi, ekobakisa mibu
ebele na bomoi na yo mpe ekomemela yo kimia. **3** Tika
ete bolamu mpe bosolo ekabwana na yo te, linga yango
zingazinga na kingo na yo, mpe koma yango na etando ya
motema na yo! **4** Okozwa ngolu mpe kombo ya malamu
na miso ya Nzambe mpe na miso ya bato. **5** Ndimela
Yawe na motema na yo mobimba, mpe kotia motema te
na mayele na yo. **6** Yebaka Ye na banzela na yo nyonso,
mpe Ye akokomisa yango alima. **7** Tika ete omimonaka
te moto ya bwanya na miso na yo moko; tosa Yawe mpe
longwa na mabe. **8** Ekozala kisi mpo na kokomisa nzoto
na yo kolongono mpe kolendisa mikuwa na yo. **9** Pesaka
Yawe lokumu na nzela ya biloko na yo mpe ya bambuma
ya liboso ya bozwi na yo nyonso. **10** Bongo bibombelo na
yo ekotonda na biloko, mpe bambeki na yo ekotonda na
vino. **11** Mwana na ngai, yamba toli ya Yawe, koboya te
pamela na Ye; **12** pamba te Yawe apamelaka moto oyo Ye

alingaka, ndenge kaka tata apamelaka mwana na ye, oyo
alingaka. **13** Esengo na moto oyo amoni bwanya! Esengo
na moto oyo azwi mayele! **14** Pamba te kozala na yango
eleki kozala na palata na motuya, mpe lifuti na yango eleki
wolo oyo balekisi na moto na motuya. **15** Ezali na motuya
koleka babiju, mpe eloko moko te oyo moto akoki koluka
ekokani na yango. **16** Kati na loboko na Ye ya mobali, ezali
na bomoi ya molayi; mpe kati na loboko na Ye ya mwasi,
ezali na lokumu mpe bomengo. **17** Nzela na Ye ezali ya
esengo, mpe banzela na Ye nyonso ya mike ezali ya kimia.
18 Bwanya ezali nzete ya bomoi mpo na bato oyo basimbaka
yango; bato oyo bakokanga yango makasi bakozala na
esengo. **19** Na nzela ya bwanya, Yawe atiaki miboko ya
mabele; na nzela ya mayele, alendisaki likolo. **20** Na nzela
ya mayele na Ye, mozindo ya se ya mabele ebimisaki mayi
mpe mapata enokisaki mvula. **21** Mwana na ngai, tika ete
bwanya mpe bososoli ezala mosika ya miso na yo te; batela
yango malamu, **22** pamba te ekozala bomoi mpo na yo mpe
ngolu mpo na kingo na yo. **23** Boye, okotambola na kimia na
nzela na yo, mpe lokolo na yo ekobeta libaku te. **24** Tango
okolala, okobanga eloko moko te, pamba te pongi na yo
ekozala ya kimia. **25** Somo ya pwasa ekobangisa yo te,
ezala tango bato mabe bakobimela yo na pwasa; **26** pamba
te Yawe akozala elikya na yo mpe akobatela makolo na yo
mpo ete ekangama te na motambo. **27** Koboyaka te kosala
bolamu epai ya moto oyo azali na bosenga, tango maboko
na yo ezali na makoki ya kosala yango. **28** Kolobaka na
moninga na yo te: « Kende, bongo oya sima; nakopesa yo
yango lobi; » soki ozali na makoki ya kosala likambo yango.
29 Kosalaka moninga na yo mabe te soki azali kovanda na
kimia epai na yo. **30** Kolukelaka moto makambo te, oyo
ezanga tina soki asali yo mabe te. **31** Kolulaka te moto ya
mobulu mpe koponaka ata nzela moko te, kati na banzela na
ye. **32** Pamba te Yawe ayinaka bato mabe, kasi ayebisaka
basekele na Ye epai ya bato ya sembo. **33** Yawe alakelaka
mabe ndako ya moto mabe, kasi apambolaka ndako ya moto
ya sembo; **34** asambwisaka batioli, kasi atalisaka ngolu
na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. **35** Bato ya bwanya
bakozwa nkembo, kasi bazoba bakozala na soni.

4 Bana na ngai, boyokaka mateya ya tata, bozalaka na
bokebi mpo ete bozwa mayele. **2** Pamba te nazali
kopesa bino mateya ya malamu; bobwaka mateya na ngai
te. **3** Ngai mpe nazalaki mwana malamu na miso ya tata
na ngai, boye mama na ngai alingaki ngai makasi lokola
mwana oyo abotama kaka ye moko. **4** Tata na ngai azalaki
koteya mpe koloba na ngai boye: « Tika ete motema na
yo ebatela maloba na ngai, bomba mibeko na ngai mpe
okozala na bomoi, **5** zwa bwanya, zwa mayele, kobosana
yango te, kopesa mokongo te na maloba ya monoko na
ngai, **6** kosundola bwanya te, mpe yango ekobatela yo, linga
yango mpe ekobomba yo. **7** Tala ebandeli ya bwanya: Zwa
bwanya, pesa biloko nyonso oyo ozali na yango mpo ete
ozwa mayele. **8** Simba yango makasi, mpe ekotombola yo;
yamba yango, mpe ekopesa yo lokumu. **9** Ekolatisa yo ekoti
ya lokumu na moto, ekopesa yo motole ya nkembo. » **10**
Mwana na ngai, yoka mpe yamba maloba na ngai, mpe mibu
ya bomoi na yo ekobakisama. **11** Nazali kolakisa yo nzela ya
bwanya, nazali kotambolisa yo na nzela ya alima. **12** Mpo
ete makolo na yo ezala na mikakatano te tango okotambola;
mpe soki okimi mbangu, okokweya te. **13** Tingama makasi
na mateya oyo bapesi yo, kobwaka yango te, batela yango
malamu mpo ete ezali bomoi na yo. **14** Kokotaka te na
nzela ya bato ya mobulu mpe kotambolaka te na nzela ya
bato mabe. **15** Longwa kati na bango, kolekela wana te,
kosala mpe maseki kuna te, kasi kende na yo na nzela
mosusu. **16** Pamba te balalaka pongi te soki basali nanu
moto mabe te, mpe pongi ekimaka bango soki babomi moto
te; **17** baliaka lipa na nzela ya mabe mpe bamelaka vino na
nzela ya mobulu. **18** Nzokande, nzela ya bato ya sembo
ezali lokola pole ya tongo makasi, oyo kongenga na yango
eyaka malembe-malembe kino tango moyi ekobima makasi.
19 Nzela ya bato ya mobulu ezali lokola molili, bayebaka te
eloko nini ekokweyisa bango. **20** Mwana na ngai, zala na
bokebi na maloba na ngai, pesa litoyi na yo na mateya na
ngai. **21** Tika ete ezala te mosika ya miso na yo! Batela
yango malamu kati na motema na yo, **22** pamba te ezali
bomoi mpo na bato oyo bazwaka yango, mpe epesaka nzoto
kolongono. **23** Batela malamu motema na yo koleka biloko
nyonso, pamba te makambo nyonso oyo tosalaka, wana
tozali na bomoi, ewutaka na motema. **24** Longola lokuta na
monoko na yo, mpe longola mabe na bibebu na yo. **25** Tika
ete miso na yo etalaka kaka liboso, mpe salaka makambo na
bosembo mpe bosolo. **26** Bongisa nzela oyo makolo na yo
ekolekela, mpe tambola kaka na nzela oyo oyebi malamu.
27 Kotengama te, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to
ya mwasi, longola makolo na yo na mabe.

5 Mwana na ngai, zala na bokebi na bwanya na ngai, mpe
pesa litoyi na yo na mayele na ngai, **2** mpo ete ozala na
bososoli, mpe bibebu na yo ebomba boyebi. **3** Pamba te
bibebu ya mwasi ya ndumba ebimisaka mafuta ya nzoyi,
mpe lolemo na ye ezali elengi lokola mafuta; **4** kasi na suka
na nyonso, azali bololo lokola masanga ya bololo, songe
lokola mopanga ya minu mibale. **5** Makolo na ye ekokita kino
na kufa, ekokende kino na mokili ya bakufi. **(Sheol h7585)** **6**
Amitungisaka te mpo na nzela ya bomoi, alandaka nzela oyo
ayebi te esika nini ekosuka. **7** Sik'oyo mwana na ngai, yoka
ngai, kopesa maloba na ngai mokongo te; **8** longola nzela na
yo pembeni na ye mpe kopusana te liboso ya ndako na ye,
9 noki te akoya kokaba lokumu na yo epai ya bato mosusu,
mpe mibu na yo epai ya moto mabe; **10** noki te bapaya
bakotonda na biloko oyo yo omoneli pasi, mpe mbuma ya
mosala na yo ekokende na ndako ya mopaya; **11** noki te
okokoma kolelalela na suka tango nzoto na yo ekolemba
mpe makasi na yo ekosila, **12** mpe oloba: « Mpo na nini
nayinaki mateya, mpe motema na ngai eboyaki koyoka toli?
13 Mpo na nini nayokaki te mongongo ya balakisi na ngai
mpe napesaki litoyi te epai ya bato oyo bazalaki koteya ngai?
14 Etikalaki kaka moke ete nakweya na mabe ya mozindo,
kati na Lingomba ya bato ya Nzambe. » **15** Melaka mayi
ya libulu na yo moko, oyo ezali kobima penza na libulu na
yo. **16** Boni, bitima na yo esopa penza mayi na libanda
to miluka na yo esopa penza mayi na balabala? **17** Tika
ete ezala kaka mpo na yo moko, kasi kokabola yango te
na bapaya. **18** Tika ete etima na yo epambolama, mpe
sepela na mwasi ya bolenge na yo, **19** oyo azali lokola
mbuli kitoko ya mwasi, lokola mboloko ya mafuta. Tika ete

tango nyonso, mabele na ye etondisaka yo na esengo, mpe
bolingo na ye elangwisaka yo! **20** Mwana na ngai ya mobali,
mpo na nini kokufela kolinga mwasi ya ndumba? Mpo na
nini kosepela kosakana na mabele ya mwasi mosusu? **21**
Solo, nzela ya moto ezali liboso ya Yawe, mpe ayekolaka
malamu makambo nyonso oyo moto asalaka. **22** Moto mabe
akokangama kaka na motambo ya mabe na ye moko mpe
na singa ya lisumu na ye, **23** akokufa likolo ya bozoba, mpe
liboma na ye ekobungisa ye nzela.

6 Mwana na ngai, soki ondimi niongo ya moninga na yo,
soki obeti tolo mpo na kondima niongo ya mopaya, **2**
omikangi nde singa na maloba na yo, omikangi nde na
motambo ya maloba ya monoko na yo. **3** Boye, mwana na
ngai, sala makambo oyo mpo ete omikangola, pamba te
omikabaki na maboko ya moninga na yo; kende komikitisa
liboso na ye mpe tingama na ye, **4** kotika te ete miso na
yo elala pongi to enimba; **5** mikangola na motambo lokola
mboloko na maboko ya mobomi banyama ya zamba, mpe
lokola ndeke na motambo ya mokangi bandeke. **6** Yo moto
ya goyigoyi, kende epai ya furmi, tala malamu ezaleli na
yango mpe okozwa bwanya! **7** Yango ezalaka na mokambi
te, mokengeli te to mokonzi te; **8** ebongisaka bilei na yango
na tango ya moyi makasi, ebombaka yango na tango ya
kobuka mbuma. **9** Yo moto ya goyigoyi, okolala pongi kino
tango nini? Kino tango nini okolamuka na pongi na yo?
10 Mwa pongi moke, mwa kopema moke, mwa kokanga
maboko moke mpo na kolala **11** mpe bobola ekoyela yo
na pwasa lokola moleki nzela, mpe pasi ekoyela yo lokola
moyibi. **12** Moto oyo atambolaka na lokuta na monoko
azali moto ya Beliali, moto mabe: **13** Abetaka-betaka miso,
apesaka bilembo na makolo na ye mpe alobaka na nzela ya
bilembo ya misapi; **14** azalaka na makanisi mabe kati na
motema na ye, asalaka tango nyonso mabongisi ya mabe
mpe alukaka kaka tango nyonso makelele. **15** Yango wana,
pasi ekoyela ye na pwasa, akobukana mbala moko, mpe kisi
ya kobikisa ye ekozala te. **16** Yawe ayinaka makambo wana
motoba; mpe makambo oyo sambo ezali mabe penza na
miso na Ye: **17** Kodongola, lolemo ya lokuta, maboko oyo
ebomaka moto oyo asali mabe te, **18** motema oyo ekanisaka
mabongisi ya mabe, makolo oyo epotaka mbangu na mabe,
19 motatoli mabe oyo alobaka lokuta mpe moto oyo alukaka
makelele kati na bandeko. **20** Mwana na ngai, batela mibeko
ya tata na yo mpe kosundola te mateya ya mama na yo. **21**
Kanga yango tango nyonso na motema na yo, lata yango
na kingo na yo. **22** Pamba te ekolakisa yo nzela tango
okokende na mobembo, ekobatela yo tango okolala pongi
mpe ekosolola na yo tango okolamuka. **23** Mibeko ezali
mwinda, mateya ezali pole, makebisi mpe pamela ezali nzela
ya bomoi, **24** mpo na kobatela yo mosika ya mwasi ya
ndumba, mosika ya lokuta ya lolemo ya mwasi ya mopaya.
25 Kotika te ete motema na yo elula kitoko na ye, mpe
miso na ye ekweyisa yo. **26** Pamba te likolo ya mwasi ya
ndumba, okoki kobungisa ezala eteni na yo ya lipa, mpe
mwasi ya libala akoki kobebisa bomoi ya motuya. **27** Boni,
moto akoki solo kozika moto, bongo bilamba na ye ezika te?
28 Moto akoki solo kotambola na likolo ya makala ya moto,
bongo makolo na ye ezika te? **29** Boye, moto nyonso oyo
akosangisa nzoto na mwasi ya ndeko na ye akozanga te
kozwa etumbu. **30** Kotiola moyibi te soki ayibi mpo ete azali
na nzala mpe azangi eloko ya kolia. **31** Kasi soki bakangi
ye, akozongisa mbala sambo, akopesa biloko nyonso ya
ndako na ye. **32** Mobali oyo asalaka ekobo na mwasi ya
moninga azali lokola moto oyo azangi mayele; kosala ekobo
ya boye ezali nde komiboma; **33** akobuka lokola mbuma:
minyoko mpe kosambwa; bongo soni na ye ekosila te. **34**
Pamba te zuwa epelisaka kanda makasi kati na mobali, mpe
akozala na mawa te na mokolo oyo akozongisa mabe na
mabe; **35** akotikala kondima ata lifuti moko te mpo ete akoka
kolimbisa, mpe akoboya yango ata soki babakisi bakado.

7 Mwana na ngai, batela mibeko na ngai mpe bomba
yango malamu kati na motema na yo. **2** Batela mateya
na ngai malamu, mpe okozala na bomoi; batela mibeko na
ngai lokola mbuma ya liso na yo. **3** Lata yango na loboko
na yo lokola lopete, koma yango na etando ya motema na
yo. **4** Loba na Bwanya: « Ozali ndeko na ngai ya mwasi,
» mpe bengaka Mayele « Moninga na ngai; » **5** mpo ete
ekoka kobatela yo liboso ya mwasi ya ndumba mpe ekoka
kokebisa yo liboso ya mwasi oyo alobaka maloba ya elengi,
nzokande ezali ya lokuta. **6** Mokolo moko, nazalaki kotala
wuta na madusu ya lininisa ya ndako na ngai, **7** namonaki
kati na molongo ya bato oyo bazangi mayele, kati na bilenge
mibali, elenge mobali moko oyo azangi penza mayele. **8**
Azalaki koleka na balabala, pene ya esika oyo mwasi wana
ya ndumba avandaka, mpe akotaki na nzela oyo ekenda
kino na ndako ya mwasi ya ndumba. **9** Ezalaki na pokwa,
tango moyi elimwaki, mpe molili ya butu ekomaki koya.
10 Mpe tala, mwasi yango ya ndumba ayaki kokutana na
elenge mobali, alataki penza lokola mwasi ya ndumba, mpe
motema na ye etonda na mayele mabe; **11** azalaki mwasi ya
makelele makasi mpe ya mobulu, makolo na ye evandaka
na ndako te, **12** atalaka-talaka na bisika nyonso, tango
mosusu na libanda, tango mosusu na bisika oyo bato ebele
bakutanaka. **13** Mwasi yango ya ndumba asimbaki elenge
mobali, ayambaki ye, alaliselaki ye miso mpe alobaki na ye:
14 « Nazalaki na niongo ya mbeka ya kozongisa matondi
epai na Yawe; mpe lelo, nasili kokokisa ndayi na ngai. **15**
Yango wana, nabimaki mpo na kokutana na yo; nazalaki
koluka yo, mpe, tala, namoni yo. **16** Natandi mbeto na ngai
na babulangeti ya langi ya ndenge na ndenge, basala na
basinga ya lino oyo ewutaka na Ejipito. **17** Na mbeto na
ngai, nasopi malasi ya mire, ya aloe mpe ya sinamoni. **18**
Yaka tolangwa bolingo kino na tongo, tomipesa mobimba
na elengi ya bolingo, **19** pamba te mobali na ngai azali na
ye na ndako te, akendeki mobembo na mokili ya mosika,
20 akendeki na saki ya mbongo na maboko, akozonga na
ndako te kino na tango oyo sanza engengaka. » **21** Na
nzela ya maloba na ye ya sukali, alongaki kokosa ye; na
nzela ya maloba na ye ya elengi, amemaki ye. **22** Elenge
mobali alandaki ye mbala moko, lokola ngombe oyo bazali
komema na bisika oyo babomaka banyama, lokola moto ya
liboma oyo bakangi mpo na kobeta ye **23** kino tango likonga
ekotobola ye motema, lokola ndeke oyo ekeyi mbangu na
motambo na kozanga koyeba ete ekeyi kokufa. **24** Sik'oyo,
mwana na ngai ya mobali, yoka ngai, pesa ngai matoyi na yo
mpo na koyoka maloba ya monoko na ngai! **25** Tika ete
mwasi ya boye akumba te motema na yo! Kopengwa te na

banzela na ye, **26** pamba te asili kokweyisa mpe kozokisa
bato ebele, mpe asili kobomisa bingambe mibali. **27** Ndako
na ye ezali penza nzela ya mboka ya bakufi, oyo ememaka
kino na bandako ya kufa. **(Sheol h7585)**

8 Boni, Bwanya azali kobelela te? Mayele azali koyokisa
mongongo na ye te? **2** Atelemi na songe ya bangomba,
na pembeni ya nzela, na bisika oyo banzela ekutana, **3** azali
koganga pene ya bikuke, na ekotelo ya engumba: **4** « Bato,
nazali koganga makasi epai na bino, nazali nde koloba na
bino bato! **5** Bino bato oyo bozanga mayele, bokoma na
bososoli! Bino bazoba, bokoma mayele! **6** Boyoka, pamba te
nazali na makambo ya motuya ya koyebisa bino, nafungoli
monoko na ngai mpo na koloba makambo ya sembo. **7**
Pamba te monoko na ngai ebimisaka maloba ya solo, mpe
bibebu na ngai eyinaka mabe. **8** Maloba nyonso oyo ebimaka
na monoko na ngai ezali sembo, ezalaka na likambo moko
te ya lokuta to ya mabe; **9** nyonso ezali pole mpo na moto
ya mayele, mpe sembo mpo na bato oyo bazali na bososoli.
10 Boluka mateya na ngai kasi palata te, boyebi kasi wolo
te oyo eleki peto, **11** pamba te bwanya ezali na motuya
koleka mayaka ya kitoko, bongo eloko moko te ya motuya
ekokani na yango. **12** Ngai, Bwanya, navandaka elongo na
kokanisa, boye nayebi kokundola mayele mpe bososoli. **13**
Kotosa Yawe ezali koyina mabe. Nayinaka lolendo, lofundu,
nzela ya masumu mpe monoko ya lokuta. **14** Toli mpe
bososoli ezali ya ngai, ngai nde mayele mpe makasi. **15**
Ezali na nzela na ngai nde bakonzi batambolisaka mokili,
mpe bakambi basalaka mibeko ya sembo; **16** ezali na nzela
na ngai nde bakambi, bankumu mpe basambisi nyonso ya
mokili bayangelaka. **17** Nalingaka bato oyo balingaka ngai,
mpe bato oyo balukaka ngai bamonaka ngai. **18** Bozwi mpe
lokumu, bomengo oyo ewumelaka mpe bosembo etambolaka
elongo na ngai. **19** Mbuma na ngai ezali kitoko koleka wolo,
ezala wolo ya peto, mpe mbuma oyo nabotaka eleki palata
ya kitoko. **20** Natambolaka na nzela ya bosembo, mpe
nasalelaka banzela oyo ememaka na boyengebene, **21** mpo
na kopesa libula epai ya bato oyo balingaka ngai mpe mpo na
kotondisa bibombelo na bango. **22** Yawe asalaki ngai liboso
ete asala nyonso, liboso ya misala na Ye nyonso ya kala;
23 aponaki ngai liboso ete mokili ezala, wuta na ebandeli
penza, wuta na tango oyo biloko nyonso ya mokili ezalaki
nanu te. **24** Nabotamaki tango mayi ya bozindo ezalaki nanu
te, tango miluka ebimisaki nanu mayi na yango te, **25** liboso
ete bangomba ya milayi mpe bangomba ya mikuse ezala
na bisika na yango, **26** tango amisalelaki nanu te, ezala
mabele to bilanga to mpe putulu ya mokili. **27** Nazalaki wana
tango atandaki likolo na esika na yango, mpe tango akataki
mondelo ya etando monene ya mayi ya bozindo, **28** tango
atiaki mapata na likolo mpe abimisaki mayi wuta na bitima,
29 tango akatelaki ebale monene mondelo mpo ete mayi
ezindisa mokili na Ye te, tango atiaki miboko ya mabele; **30**
nazalaki pembeni na Ye lokola mosungi, nazalaki kosepelisa
ye tango nyonso, mpe nazalaki tango nyonso na esengo
liboso na Ye; **31** nazalaki kosepela kati na mokili na Ye mpe
nazalaki na esengo kati na bato. **32** Sik'oyo, mwana na
ngai, yoka ngai: Esengo na bato oyo babatelaka banzela na
ngai! **33** Boyoka mateya na ngai mpe bokokoma bato ya
bwanya, bomeka kobwaka yango te! **34** Esengo na moto oyo
ayokelaka ngai, oyo asenzelaka na ekuke na ngai mokolo na
mokolo, mpe akengelaka na ekotelo na ngai! **35** Pamba te
moto oyo amoni ngai amoni bomoi mpe azwi ngolu na miso
ya Yawe. **36** Kasi moto oyo atosaka ngai te amisalaka mabe
ye moko: moto nyonso oyo ayinaka ngai alingaka kufa. »

9 Bwanya atongi ndako na ye, atelemisi yango na makonzi
sambo; **2** abomi banyama na ye, akamoli masanga
na ye ya vino mpe, na sima, atandi mesa. **3** Atindi basali
na ye ya basi mpo ete babelela wuta na basonge ya
bangomba ya engumba: **4** « Tika ete moto nyonso oyo
azangi mayele aya awa! » Atindi maloba epai ya bato oyo
bazangi bososoli: **5** « Boya kolia bilei na ngai mpe komela
vino oyo nakamoli, **6** botika nzela na bino ya bozoba mpe
bokozala na bomoi, botambola na nzela ya mayele. » **7** Moto
nyonso oyo apamelaka motioli amilukelaka kosambwa, moto
nyonso oyo apamelaka moto mabe amilukelaka ngambo. **8**
Kopamela motioli te, noki te akoyina yo; kasi pamela moto
ya bwanya, mpe akolinga yo. **9** Teya moto ya bwanya, mpe
akokoma lisusu na bwanya koleka; teya moto ya sembo, mpe
akobakisa lisusu boyebi na ye. **10** Kotosa Yawe ezali mosisa
ya bwanya; koyeba Mosantu, yango nde kozala mayele. **11**
Pamba te, na nzela na ngai, mikolo ya bomoi na yo ekokoma
ebele, mpe mibu ya bomoi na yo ekobakisama. **12** Soki ozali
moto ya bwanya, bwanya na yo ezali mpo na litomba na yo
moko; kasi soki ozali motioli, yo moko kaka nde okomona
pasi. **13** Mwasi ya zoba azali mwasi ya makelele, ayokaka
te mpe azanga mayele, **14** avandaka na ekuke ya ndako
na ye, atiaka kiti na ye na bisika ya likolo ya engumba, **15**
mpo na kobenga baleki nzela, bato oyo bazali kokende na
nzela na bango. **16** Tika ete moto oyo azangi mayele aya
awa! Atindi maloba epai ya bato oyo bazanga bososoli: **17**
« Mayi oyo bayibi ezalaka elengi, mpe lipa oyo baliaka na
kobombama ezalaka kitoko. » **18** Kasi bayebi te ete epai
na ye nde bakufi basanganaka, mpe ete babengami na ye
bazali kati na mokili ya bakufi. **(Sheol h7585)**

10 Masese ya Salomo: Mwana ya bwanya asepelisaka
tata na ye, kasi mwana ya zoba ayokisaka mama
na ye pasi na motema. **2** Bomengo oyo ezwami na nzela
ya mabe epesaka litomba te, kasi bosembo ekangolaka
na kufa. **3** Yawe atikaka te ete moto ya sembo akufa
nzala, kasi apimelaka bato mabe biloko oyo bazali na yango
posa. **4** Maboko ya goyigoyi ekomisaka moto mobola, kasi
maboko oyo esalaka ekomisaka moto mozwi. **5** Moto oyo
abombaka biloko na eleko ya mvula azali mwana mayele,
kasi moto oyo alalaka pongi na eleko ya kobuka mbuma
azali mwana ya soni. **6** Mapamboli ezali na likolo ya moto
ya moto ya sembo lokola motole, kasi monoko ya moto
mabe ebombaka bitumba. **7** Makanisi ya moto ya sembo
ezali na lipamboli, kasi bakobosana kombo ya moto mabe.
8 Motema ya bwanya endimaka mibeko, kasi moto oyo
alobaka makambo ya bozoba amilukelaka libebi. **9** Moto ya
sembo atambolaka na kimia, kasi moto oyo atambolaka na
banzela etengama-tengama akobima na pwasa. **10** Moto
oyo afinaka liso na mayele mabe alukaka mobulu, kasi moto
oyo apamelaka na bosolo alukaka kimia. **11** Monoko ya
moto ya sembo ezali etima ya bomoi, kasi monoko ya moto
mabe ebombaka makambo mabe. **12** Koyina ebendaka
koswana, kasi bolingo ezipaka mabe. **13** Bibebu ya moto

ya mayele ezalaka na bwanya, kasi fimbu ezali malamu
mpo na mokongo ya moto oyo azangi mayele. **14** Moto ya
bwanya abombaka boyebi, kasi monoko ya zoba ebendaka
pasi. **15** Bomengo ya mozwi ezali engumba na ye, oyo
batonga makasi, kasi bobola ya bato bakelela ezali libebi na
bango. **16** Lifuti ya moto ya sembo ememaka ye na bomoi,
kasi lifuti ya moto mabe ememaka na lisumu. **17** Moto oyo
ayokaka pamela atambolaka na nzela ya bomoi, kasi moto
oyo ayokaka pamela te apengwisaka bato mosusu. **18** Moto
oyo abombaka koyina kati na motema na ye azali na bibebu
ya lokuta, mpe moto oyo atongaka bato azali zoba. **19** Moto
oyo alobaka maloba ebele azangaka te kosala masumu, kasi
moto oyo abatelaka bibebu na ye azali moto ya bwanya.
20 Lolemo ya moto ya sembo ezali lokola palata ya talo,
kasi motema ya moto mabe ezali na tina te. **21** Bibebu ya
moto ya sembo ebikisaka bato ebele, kasi zoba akokufa
na bozoba na ye. **22** Lipamboli ya Yawe ekomisaka moto
mozwi, mpe abakisaka pasi te na likolo na yango. **23** Kosala
mabe esepelisaka moto oyo azangi mayele, kasi bwanya
esepelisaka moto ya mayele. **24** Makambo oyo moto mabe
abangaka, yango kaka nde ekomelaka ye, kasi baposa ya
moto ya sembo ekokokisama. **25** Ndenge mbonge elekaka,
ndenge wana mpe moto mabe akozala lisusu te, kasi moto
ya sembo akotikala lokola moboko mpo na libela. **26** Ndenge
masanga ya ngayi esalaka minu ngayi, mpe molinga esalaka
miso pasi, ndenge wana mpe moto ya goyigoyi azalaka epai
ya bato oyo batindaka ye pasi. **27** Kotosa Yawe eyeisaka
bomoi molayi, kasi bomoi ya bato mabe ekokoma mokuse.
28 Elikya ya moto ya sembo ekosuka na esengo, kasi elikya
ya moto mabe ekosuka na pamba. **29** Nzela ya Yawe
ezali ekimelo ya makasi mpo na bato oyo batambolaka
na boyengebene, kasi ezali nde libebi mpo na bato oyo
basalaka mabe. **30** Moto ya sembo akotikala kokweya te,
kasi bato mabe bakovanda na mokili te. **31** Monoko ya
moto ya sembo epesaka bwanya, kasi lolemo ya lokuta
ekokatama. **32** Bibebu ya moto ya sembo eyebaka makambo
oyo ezali malamu, kasi monoko ya moto mabe ezalaka kaka
na makambo mabe.

11 Bimekelo kilo ya lokuta ezali lokola makambo ya nkele
na miso ya Yawe, kasi kilo ya sembo ezali elengi
na miso na Ye. **2** Tango lolendo eyaka, soni mpe eyaka,
kasi bwanya ezali elongo na bato oyo bamikitisaka. **3**
Boyengebene ya bato ya sembo etambolisaka bango, kasi
mayele mabe ya bato oyo batambolaka na boyengebene te
ebebisaka bango. **4** Bomengo ekolongisa ata moke te na
mokolo ya kanda ya Nzambe, kasi bosembo ekangolaka na
kufa. **5** Bosembo ya moto oyo atambolaka alima ekomisaka
nzela na ye sembo, kasi moto mabe akokweya mpo na
mabe na ye moko. **6** Bosembo ya bato oyo batambolaka
alima ekangolaka bango, kasi bato oyo batambolaka na
boyengebene te bakweyaka na motambo ya baposa na
bango. **7** Soki moto mabe akufi, elikya na ye mpe ekufi;
boye, elikya nyonso oyo etiami na bomengo na ye mpe
ekufi. **8** Moto ya sembo akokangolama na pasi, mpe moto
mabe akomona pasi na esika ya moto ya sembo. **9** Moto ya
mbindo abebisaka moninga na ye na maloba ya monoko
na ye, kasi boyebi ekokangola bato ya sembo. **10** Tango
bato ya sembo bapambolamaka, engumba esepelaka; mpe
tango moto mabe akufaka, bato bagangaka na esengo. **11**
Engumba etongamaka na nzela ya mapamboli ya bato ya
sembo, kasi ebebisamaka na nzela ya monoko ya bato
mabe. **12** Moto oyo atiolaka moninga na ye azangi mayele,
kasi moto ya mayele avandaka kimia. **13** Moto oyo aswanaka
abimisaka basekele, kasi moto oyo azali na molimo ya
sembo abombaka basekele. **14** Mpo na kozanga koyeba
kokamba, ekolo ekokweya; kasi lobiko ezali kati na motango
ebele ya bapesi toli. **15** Moto oyo abetaka tolo mpo na
kondima baniongo ya mopaya akomona solo pasi, kasi
moto oyo aboyaka kozwa bikateli akozala na kimia. **16**
Mwasi ya malamu azwaka lokumu, mpe bato ya makasi
bazwaka bomengo. **17** Moto oyo asalelaka bato bolamu
amisalelaka nde bolamu, kasi moto na kanza amimonisaka
pasi. **18** Moto mabe asalaka mosala na lokuta, kasi moto oyo
alonaka na bosembo akozwa lifuti ya malonga. **19** Lokola
bosembo ememaka na bomoi, moto oyo alandaka nzela
ya mabe alandaka nde nzela ya kufa. **20** Bato ya kilikili
bazalaka nkele na miso ya Yawe, kasi bato oyo bazangi
pamela basepelisaka Ye. **21** Moto mabe akosambisama solo,
kasi bakitani ya bayengebene bakokangolama. **22** Mwasi
ya kitoko, kasi azangi mayele, azali lokola lopete ya wolo
na zolo ya ngulu. **23** Baposa ya moto ya sembo esukaka
kaka malamu, nzokande elikya ya moto mabe ezelaka
kaka kanda ya Nzambe. **24** Moto oyo akabaka na motema
malamu azwaka mingi koleka, mpe moto oyo abombaka
kaka akomaka mobola. **25** Moto oyo akabaka akokoma na
bomengo; mpe moto oyo apesaka bato mosusu mayi, ye
mpe bakopesa ye mayi. **26** Moto oyo abombaka ble, bato
bakolakela ye mabe; kasi lipamboli ezali epai na moto oyo
akoteka yango. **27** Moto oyo alukaka kosala bolamu akozwa
ngolu, kasi pasi ekomelaka moto oyo alukaka kosala mabe.
28 Moto oyo atiaka elikya na bomengo na ye akokweya, kasi
bayengebene bakozala kitoko lokola makasa ya sika. **29**
Moto oyo akotisaka mobulu kati na ndako na ye akozwa
mopepe lokola libula, mpe moto oyo azangi mayele akokoma
mowumbu ya moto ya bwanya. **30** Mbuma ya moto ya
sembo ezali nzete ya bomoi, mpe moto ya bwanya abengaka
bato pene na ye. **31** Soki moto ya sembo azwaka litomba na
ye awa na mokili, ekozala boni mpo na moto mabe mpe
mosumuki?

12 Moto oyo alingaka koyekola alingaka boyebi, kasi
moto oyo aboyaka pamela azali zoba. **2** Moto ya
malamu azwaka ngolu na miso ya Yawe, kasi Nzambe
akatelaka moto ya mayele mabe etumbu. **3** Motema mabe
elendisaka moto te; mosisa ya bato ya sembo ekatanaka
te. **4** Mwasi ya malamu azali motole ya mobali na ye, kasi
mwasi oyo ayokisaka soni azali lokola bokono oyo ezali kolia
mikuwa. **5** Mabongisi ya bayengebene ezalaka ya sembo,
kasi makanisi ya bato mabe ezalaka kaka lokuta. **6** Maloba
ya bato mabe ezali mitambo mpo na kosopa makila, kasi
maloba ya bayengebene ebikisaka bango. **7** Bato mabe
bakokweyisama mpe bakozala lisusu te, kasi ndako ya
bayengebene ekowumela seko. **8** Bwanya epesaka moto
lokumu, kasi motema mabe ememaka kotiolama. **9** Eleki
malamu kozala moto pamba mpe kozala na mosali, na esika
ya komimona moto monene mpe kozanga bilei. **10** Moto ya
sembo ayebaka ata baposa ya bibwele na ye, kasi motema

ya moto mabe eyokaka mawa te. **11** Moto oyo asalaka
bilanga atondaka na bilei, kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi
azangi mayele. **12** Moto mabe alingaka misuni ya bato mabe,
kasi mosisa ya bayengebene ebotaka mingi. **13** Moto ya
misala mabe akangamaka na motambo ya maloba na ye ya
lokuta, kasi moyengebene akobika kati na pasi. **14** Na nzela
ya mbuma ya monoko na ye, moto akotondisama na bolamu;
mpe moto akozwa lifuti ya misala ya maboko na ye. **15**
Nzela ya moto oyo azangi mayele emonanaka alima na miso
na ye, kasi moto oyo ayokaka toli azali moto ya bwanya. **16**
Kotomboka ya moto oyo azangi mayele eyebanaka kaka
mokolo wana, kasi moto ya mayele abombaka soni na ye. **17**
Motatoli ya malamu apesaka matatoli ya solo, kasi motatoli
ya mabe apesaka matatoli ya lokuta. **18** Maloba ya bato oyo
balobaka mingi ezokisaka lokola mopanga, kasi lolemo ya
bato ya bwanya ezali lokola mafuta oyo ebikisaka. **19** Moto
oyo alobaka solo akowumela mpo na libela, kasi mokosi
akowumela kaka mpo na tango moke. **20** Lokuta ezalaka
kati na mitema ya bato oyo basalaka mabongisi ya mabe,
kasi esengo ezali mpo na bato oyo bakopesaka batoli ya
kimia. **21** Mabe moko te ekokomela bayengebene, kasi
bato mabe bakotondisama na pasi. **22** Bibebu oyo ekosaka
ezali nkele na miso ya Yawe, kasi bibebu oyo ekokisaka
bosembo ezalaka elengi na miso na Ye. **23** Moto ya mayele
abombaka boyebi, kasi motema ya zoba etatolaka makambo
ya bozoba. **24** Maboko oyo esalaka ezwaka bokonzi, kasi
maboko ya goyigoyi ememaka na bowumbu. **25** Motema oyo
etondi na komitungisa ekobuka moto, kasi liloba ya esengo
esepelisaka moto. **26** Moyengebene alakisaka baninga na
ye nzela, kasi nzela ya moto mabe ebungisaka ye moko
moto mabe. **27** Moto ya goyigoyi azangaka bilei, mpe moto
ya nzunzu akomaka mozwi monene. **28** Bomoi ezalaka kati
na nzela ya bosembo, mpe kufa ezalaka te kati na nzela ya
bosembo.

13 Mwana mayele ayokaka mateya ya tata na ye, kasi
mwana oyo atiolaka ayokaka pamela te. **2** Mbuma ya
monoko eleisaka moto bilei ya malamu, kasi molimo ya moto
oyo atambolaka na bosembo te ememaka na mobulu. **3**
Moto oyo abatelaka monoko na ye abatelaka molimo na ye,
kasi moto oyo afungolaka monoko na ye makasi akosuka
na libebi. **4** Moto ya goyigoyi ayokaka baposa, kasi akoki
kokokisa yango te; nzokande baposa ya moto ya nzunzu
ekokisamaka. **5** Moto ya sembo ayinaka maloba ya lokuta,
kasi moto mabe amiyinisaka mpe apanzaka soni. **6** Bosembo
ebatelaka moto oyo atambolaka alima na nzela na ye, kasi
mabe ebebisaka bongo ya moto ya masumu. **7** Ezali na moto
moko oyo asalaka makambo lokola mozwi, nzokande azali
na ye ata na eloko moko te; mpe ezali na moto mosusu oyo
asalaka makambo lokola mobola, nzokande azali na bozwi
mingi. **8** Bomengo ya mozwi ebatelaka bomoi na ye, kasi
bato mabe batungisaka mobola te. **9** Pole ya bato ya sembo
engengaka makasi, kasi mwinda ya bato mabe ekufaka. **10**
Lolendo ememaka kaka na koswana, kasi bato oyo bayokaka
toli bazwaka bwanya. **11** Bomengo oyo ezwami na lombangu
mpe na nzela ya mabe esilaka noki, kasi bomengo oyo
babakisaka na moke-moke ekomaka ebele. **12** Elikya oyo
ekokisami te epesaka bokono na motema, kasi posa oyo
ekokisami ezali nzete ya bomoi. **13** Moto oyo atiolaka liloba
amiyokisaka pasi, kasi moto oyo atosaka malako akozwa
lifuti. **14** Mateya ya moto ya bwanya ezali etima ya bomoi,
ekangolaka na mitambo ya kufa. **15** Boyebi ememelaka bato
ngolu, kasi nzela ya bato oyo babukaka mibeko ezalaka
pasi. **16** Moto ya mayele asalaka makambo kolanda boyebi,
kasi zoba, atandaka bozoba na ye. **17** Motindami ya mabe
akweyaka kati na pasi, kasi motindami ya sembo amemaka
lobiko. **18** Bobola mpe soni ekomelaka bato oyo baboyaka
koyekola, kasi moto oyo andimaka pamela akozwa lokumu.
19 Posa oyo ekokisami esalaka esengo na motema, kasi
kokabwana na mabe ezali likambo ya nkele na miso ya
zoba. **20** Moto oyo asanganaka na bato ya bwanya akomaka
moto ya bwanya, kasi moto oyo atambolaka nzela moko na
bazoba akomona pasi. **21** Mabe elandaka bato ya masumu,
kasi bolamu ezali lifuti ya bato ya sembo. **22** Moto oyo
asalaka bolamu atikelaka bakitani na ye libula, kasi bomengo
ya moto ya masumu ebombamaka mpo na moyengebene.
23 Bilanga ya mobola ekoki kobotela ye bilei ebele, kasi ezali
na bato oyo bazali kobeba mpo na kozanga bosembo. **24**
Moto oyo aboyaka kobeta mwana na ye fimbu alingaka ye
te, kasi moto oyo alingaka mwana na ye abetaka ye. **25**
Moyengebene aliaka mpe atondaka, kasi libumu ya moto
mabe ezalaka na nzala.

14 Mwasi ya bwanya atongaka ndako na ye, kasi mwasi
oyo azangi mayele abukaka yango na maboko na ye
moko. **2** Moto oyo atambolaka alima atosaka Yawe, kasi
moto oyo nzela na ye etengama-tengama atiolaka Ye. **3** Kati
na monoko ya moto oyo azangi mayele, ezalaka na nzete
ya lolendo, kasi bibebu ya moto ya bwanya ebatelaka ye.
4 Esika oyo ezalaka na ngombe te, elielo mpe ezalaka na
eloko te, pamba te ezali makasi ya bangombe nde epesaka
bomengo. **5** Motatoli ya sembo akosaka te, kasi motatoli ya
mabe alobaka lokuta. **6** Motioli alukaka bwanya mpe azwaka
yango te, kasi boyebi eyaka na pete epai na moto ya mayele.
7 Zala mosika ya zoba, pamba te okotikala kozwa boyebi te
na bibebu na ye. **8** Bwanya ya moto ya mayele esosolisaka
ye nzela na ye, kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele:
lokuta. **9** Bazoba balingaka te kosenga bolimbisi, kasi ngolu
na Nzambe ezalaka kati na bato ya sembo. **10** Motema
eyebaka pasi na yango moko, moko te akoki kokabola na
yango esengo. **11** Ndako ya moto mabe ekobukana, kasi
ndako ya kapo ya bayengebene ekofuluka. **12** Nzela mosusu
emonanaka sembo na miso ya bato, nzokande, na suka,
ememaka na kufa. **13** Ezala kati na koseka, motema ekoki
kozala na mawa, mpe esengo ekoki kosuka na mawa. **14**
Bato oyo batambolaka na boyengebene te bakozwa lifuti
kolanda misala na bango, kasi moto ya sembo mpe akozwa
lifuti kolanda misala na ye. **15** Moto oyo azangi mayele
andimaka makambo nyonso oyo balobaka, kasi moto ya
mayele atambolaka na bokebi. **16** Moto ya bwanya abangaka
mabe mpe akimaka yango, kasi zoba atombokaka, na elikya
nyonso. **17** Moto oyo asilikaka noki asalaka makambo ya
bozoba, mpe bayinaka moto ya mayele mabe. **18** Bato oyo
bazangi mayele bazwaka bozoba lokola libula, kasi bato
ya mayele bazwaka boyebi lokola motole. **19** Bato mabe
bakofukama liboso ya bato ya malamu, bato ya mitema
mabe bakofukama na ekuke ya bato ya sembo. **20** Mobola
ayinamaka ata epai na moninga na ye moko, kasi mozwi

azalaka na baninga ebele. **21** Moto oyo atiolaka moninga na
ye asalaka lisumu, kasi esengo na moto oyo asalaka bato
bakelela bolamu. **22** Boni, bato oyo babongisaka kosala
mabe bazali na libunga te? Kasi boboto mpe solo ezali
epai ya bato oyo babongisaka kosala bolamu. **23** Mosala
nyonso epesaka litomba, kasi maloba ya pamba ememaka na
bobola. **24** Bozwi ya bato ya bwanya ezalaka lokola motole
na bango, kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele ezalaka
lokola liboma. **25** Motatoli oyo alobaka solo abikisaka bato
ebele, kasi motatoli ya mabe alobaka lokuta. **26** Moto oyo
atosaka Yawe akomaka na kondima makasi, mpe bana na
ye bakozwa ekimelo. **27** Kotosa Yawe ezali etima ya bomoi,
ekangolaka na mitambo ya kufa. **28** Kozala na bato ebele
epesaka mokonzi lokumu, kasi mokonzi akweyaka soki azali
na bato te. **29** Moto oyo asilikaka noki te azalaka mayele,
kasi moto oyo akangaka motema te abimisaka bozoba na
ye. **30** Motema oyo ezali na kimia epesaka bomoi na nzoto,
kasi bilulela epolisaka mikuwa. **31** Moto oyo anyokolaka
mobola atiolaka Mokeli ya mobola yango, kasi moto oyo
asalelaka moto akelela bolamu apesaka Ye lokumu. **32**
Babenganaka moto mabe mpo na mabe na ye, kasi moto ya
sembo awumelaka na elikya kino ata na kufa. **33** Bwanya
ewumelaka kati na motema ya moto oyo azali na bososoli;
kasi boni, ekoyebana solo kati na bazoba? **34** Bosembo
etombolaka ekolo, kasi lisumu ememelaka bato soni. **35**
Mokonzi asepelaka na mosali ya bwanya, kasi mosali oyo
ayokisaka ye soni apelisaka kanda na ye.

15 Eyano ya kimia ekimisaka kanda, kasi maloba oyo
ezokisaka ebakisaka kanda. **2** Lolemo ya moto ya
bwanya ekomisaka boyebi elengi, kasi monoko ya bato
oyo bazangi mayele ebimisaka bozoba. **3** Miso na Yawe
ezalaka bisika nyonso mpo na kotala bato mabe mpe bato
ya malamu. **4** Maloba ya kimia ezali lokola nzete ya bomoi,
kasi maloba ya botomboki ezokisaka motema. **5** Moto oyo
azangi mayele atiolaka mateya ya tata na ye, kasi moto oyo
andimaka pamela akokoma mayele. **6** Ezalaka na bomengo
ebele kati na ndako ya moyengebene, kasi lifuti ya moto
mabe ememaka pasi. **7** Bibebu ya moto ya bwanya esopaka
boyebi, kasi ezali bongo te na motema ya zoba. **8** Mbeka ya
moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi libondeli
ya moto ya sembo esepelisaka Ye. **9** Nzela ya moto mabe
ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi alingaka moto oyo
alandaka nzela ya sembo. **10** Moto oyo abimaka libanda
ya nzela ya sembo akozwa pamela ya makasi; moto oyo
aboyaka pamela akokufa. **11** Ndenge mboka ya bakufi mpe
mokili ya mozindo ezali penza polele liboso ya Yawe, ndenge
wana mpe mitema ya bana ya bato ezali polele liboso na Ye.
(Sheol h7585) **12** Moto ya moto makasi alingaka te moto oyo
apamelaka ye, yango wana akendaka te epai ya bato ya
bwanya. **13** Motema ya esengo engengisaka elongi, kasi
motema ya mawa elembisaka molimo. **14** Motema ya moto
ya mayele elukaka boyebi, kasi monoko ya zoba ebimisaka
kaka bozoba. **15** Mikolo nyonso ezalaka mabe mpo na moto
oyo azali na pasi, kasi bomoi ya moto oyo azali na esengo
ezalaka tango nyonso na feti. **16** Kozala na eloko moko kati
na kotosa Yawe ezali malamu koleka kozala na bomengo
mingi kati na komitungisa. **17** Kolia ndunda kati na bolingo
ezali malamu koleka kolia ngombe ya mafuta kati na koyina.
18 Moto oyo atombokaka noki ayeisaka koswana, kasi moto
oyo akangaka motema akitisaka koswana. **19** Nzela ya
moto ya goyigoyi ezalaka lokola banzela mike ya banzube,
kasi nzela ya bato ya sembo ezalaka ya kosembolama. **20**
Mwana ya bwanya asepelisaka tata na ye, kasi moto oyo
azangi mayele atiolaka mama na ye. **21** Bozoba esepelisaka
moto oyo azangi mayele, kasi moto ya mayele atambolaka
alima na nzela na ye. **22** Mabongisi ekokisamaka te soki
bato basangani te mpo na kopesa mayele, kasi ekokisamaka
malamu soki bapesi toli bazali ebele. **23** Kozongisa eyano
ya malamu epesaka moto esengo, mpe liloba oyo elobami
na tango oyo ekoki ezalaka kitoko. **24** Nzela ya bomoi
ememaka moto ya bwanya na likolo, mpo na kobatela ye
ete akita na mboka ya bakufi te. **(Sheol h7585)** **25** Yawe
abukaka ndako ya moto ya lolendo, kasi alendisaka libula
ya mwasi oyo akufisa mobali. **26** Makanisi ya moto mabe
ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi maloba ya malamu
ezalaka peto na miso na Ye. **27** Moto oyo alukaka litomba na
nzela ya sembo te amemaka mitungisi na libota na ye, kasi
moto oyo aboyaka kanyaka akozala na bomoi. **28** Motema
ya moyengebene ekanisaka liboso ya kopesa eyano, kasi
monoko ya moto mabe ebimisaka maloba ya mabe. **29** Yawe
azalaka mosika ya bato mabe, kasi ayokaka libondeli ya
bayengebene. **30** Eloko oyo esepelisaka miso esepelisaka
mpe motema; sango malamu elendisaka mikuwa. **31** Moto
oyo ayokaka pamela oyo epesaka bomoi avandaka kati na
bato ya bwanya. **32** Moto oyo asundolaka koyekola atiolaka
nde bomoi na ye moko, kasi moto oyo andimaka pamela
akomaka mayele. **33** Kotosa Yawe ezali eteyelo ya bwanya;
komikitisa eyaka liboso ya nkembo.

16 Motema ya moto esalaka mabongisi, kasi eyano
ewutaka epai na Yawe. **2** Nzela nyonso ya moto
emonanaka peto na miso na ye, kasi Yawe nde amekaka
mitema. **3** Pesa misala na yo epai na Yawe, mpe mabongisi
na yo ekokokisama. **4** Yawe asalaka makambo nyonso
na tina, ezala bato mabe, asala bango mpo na mokolo ya
pasi. **5** Moto nyonso ya lolendo azalaka nkele na miso ya
Yawe; solo, akozanga te kozwa etumbu. **6** Bolingo mpe
bosembo elongolaka mbeba; kotosa Yawe etindaka moto
kokima mabe. **7** Soki Yawe asepeli na nzela ya moto,
akoyokanisa ye na banguna na ye. **8** Kozwa biloko moke kati
na bosembo ezali malamu koleka kozwa bomengo ebele kati
na nzela ya mabe. **9** Motema ya moto esalaka mabongisi,
kasi ezali Yawe nde asalaka ete ekokisama to te. **10** Maloba
ya mokonzi ezali lokola Liloba na Nzambe, ekweyaka te kati
na kosambisama. **11** Emekelo kilo ya sembo mpe basani
oyo bamekelaka kilo ezali ya Yawe, mpe kilo nyonso ya saki
ezali likambo na Ye. **12** Ezali malamu te mpo na mokonzi
kosala mabe, pamba te bokonzi elendisamaka nde na nzela
ya bosembo. **13** Bakonzi balingaka maloba ya solo, mpe
bapesaka moto oyo alobaka na bosembo lokumu. **14** Kanda
ya mokonzi ememaka na kufa, kasi moto ya bwanya ayebaka
kokitisa yango. **15** Soki elongi ya mokonzi ezali kongenga,
elingi koloba: bomoi. Bolamu na ye ezali lokola lipata ya
mvula ya eleko ya suka. **16** Bwanya ezali malamu koleka
wolo, mpe kozwa mayele ezali na litomba koleka palata. **17**
Bato ya sembo batambolaka na nzela oyo epesaka mabe
mokongo. Moto oyo abatelaka motema na ye abatelaka

nde bomoi na ye. **18** Lolendo eyaka liboso ya kobebisama,
mpe komimatisa eyaka liboso ya kokweyisama. **19** Kozala
moto ya komikitisa mpe kozala elongo na bato bakelela ezali
malamu koleka kokabola bomengo ya bitumba elongo na
bato ya lolendo. **20** Moto oyo akanisaka na tina na makambo
amonaka bolamu. Esengo na moto oyo atiaka elikya na
Yawe. **21** Babengaka moto oyo azali na motema ya bwanya
moto ya mayele, mpe bibebu ya kimia ebakisaka boyebi. **22**
Mayele ezali etima ya bomoi mpo na bato oyo bazali na
yango, kasi bozoba ezali etumbu mpo na bazoba. **23** Motema
ya moto ya bwanya ekomisaka monoko na ye mayele, mpe
bibebu na ye ebakisaka boyebi. **24** Maloba ya elengi ezalaka
lokola mafuta ya nzoyi, epesaka kimia na motema mpe lobiko
na mikuwa. **25** Nzela mosusu emonanaka sembo na miso
ya bato, nzokande, na suka, ememaka na kufa. **26** Nzala
etindaka mosali ete asala mosala, monoko na ye etindikaka
ye na mosala. **27** Moto ya Beliali abongisaka kosala mabe,
mpe maloba na ye ezali lokola moto oyo etumbaka. **28**
Moto mabe alonaka koswana, moto ya songisongi akabolaka
baninga. **29** Moto ya mobulu abendaka moninga na ye mpe
atambolisaka ye na nzela ya mabe. **30** Moto oyo akangi
miso mpe bibebu na ye mpo na kosala mabongisi ya mabe
asili kosala masumu. **31** Suki ya pembe ezali motole ya
nkembo; bazwaka yango na nzela ya bosembo. **32** Moto
oyo akangaka motema azali makasi koleka elombe, mpe
moto oyo ayebi komikanga azali makasi koleka moto oyo
abotolaka bingumba. **33** Bakobetaka zeke kati na elamba ya
Nganga-Nzambe, kasi mikano nyonso ewutaka na Yawe.

17 Kolia na kimia ndambo ya lipa ya kokawuka ezali
malamu koleka kovanda na ndako etonda na misuni
elongo na koswana. **2** Mosali ya bwanya akozala na bokonzi
likolo ya mwana mobali oyo asalaka soni, mpe akozwa libula
elongo na bandeko. **3** Bapetolaka palata na kikalungu,
mpe bapetolaka wolo na fulu ya moto makasi, kasi ezali
Yawe nde amekaka mitema. **4** Moto oyo asalaka mabe
ayokaka maloba ya bato mabe, mokosi apesaka litoyi na
ye na maloba ya lokuta. **5** Moto oyo anyokolaka mobola
anyokolaka Mokeli ya mobola yango; moto oyo asepelaka na
pasi ya moninga akozanga te kozwa etumbu. **6** Bakitani
bazali motole ya bakoko, mpe baboti bazali lokumu ya bana.
7 Ndenge maloba ya lokumu ebongi te mpo na moto mabe,
ndenge mpe maloba ya lokuta ebongi te mpo na mokonzi. **8**
Kanyaka ezalaka lokola kisi na miso ya moto oyo azali na
yango; alongaka na esika nyonso oyo akendaka. **9** Moto oyo
abombaka mabe alukaka bolingo, kasi moto oyo azongelaka
yango tango nyonso akabolaka bato oyo balingani. **10**
Pamela ezalaka na litomba mpo na moto ya mayele, kasi
kobeta zoba bafimbu nkama moko ezalaka na litomba te.
11 Moto mabe alukaka kaka kotomboka, kasi bakotindela
ye ntoma ya motema mabe mpo na kotelemela ye. **12**
Kokutana na ngombolo oyo babotoli bana ezali malamu
koleka kokutana na zoba oyo azali kati na bolema. **13**
Pasi etikaka ata moke te ndako ya moto oyo azongisaka
mabe mpo na malamu. **14** Kobanda koswana ezali lokola
kofungola nzela ya mayi; tika na yo liboso ete kobendana
ekoma makasi. **15** Moto oyo alongisaka bato mabe mpe
moto oyo akweyisaka bato ya sembo bazali, bango mibale,
nkele na miso ya Yawe. **16** Mpo na nini mbongo ezala na
maboko ya zoba? Mpo ete asomba bwanya wana azali na
posa na yango te! **17** Molingami alingaka tango nyonso,
mpe akomaka ndeko na tango ya pasi. **18** Moto oyo azangi
mayele abetaka tolo mpo na kondima baniongo ya mopaya.
19 Moto oyo alingaka koswana alingaka masumu; moto oyo
atongaka ekuke na ye na likolo amilukelaka kokweya. **20**
Moto ya motema mabe abongaka te, mpe moto ya lolemo ya
lokuta akomona pasi. **21** Kozala na mwana ya zoba esalaka
pasi na motema, mpe tata ya moto ya liboma akotikala
kozala na esengo te. **22** Motema ya esengo ebikisaka
nzoto, kasi motema oyo etutami ebukaka mikuwa. **23** Moto
mabe azwaka kanyaka na nkuku mpo na kobebisa nzela
ya bosembo. **24** Bwanya emonanaka na elongi ya moto ya
mayele, kasi miso ya zoba ekendaka kino na suka ya mokili.
25 Mwana oyo azangi mayele apesaka tata na ye mawa, mpe
ayokisaka mama na ye pasi na motema. **26** Ezali malamu te
kopesa moto ya sembo etumbu, mpe ezali malamu te kobeta
bato ya lokumu na miso ya bosembo. **27** Moto oyo abatelaka
monoko na ye azali na boyebi; moto oyo alengaka-lengaka
te azali mayele. **28** Ezala moto ya liboma, soki avandi kimia,
amonanaka lokola moto ya bwanya; moto oyo akangaka
monoko na ye amonanaka lokola moto ya mayele.

18 Moyimi alukaka kaka kosepelisa baposa na ye,
atelemelaka bososoli nyonso. **2** Moto oyo azangi
mayele asepelaka te kozwa tango ya kokanisa, kasi asepelaka
kaka kotalisa makanisi ya motema na ye. **3** Soki moto
mabe ayei, kotiola mpe eyaka; soki soni eyei, kofinga mpe
eyaka. **4** Maloba ya monoko ya moto ezalaka lokola mayi ya
mozindo; etima ya bwanya ezalaka lokola mayi ya ebale
oyo etondi makasi. **5** Ezali malamu te kolongisa moto mabe
mpe kokweyisa moyengebene, kati na kosambisama. **6**
Bibebu ya moto oyo azangi mayele eyeisaka koswana,
mpe monoko na ye eyeisaka fimbu. **7** Monoko ya moto
oyo azangi mayele ememelaka ye kufa, mpe bibebu na ye
ezalaka motambo mpo na molimo na ye moko. **8** Maloba ya
moto ya songisongi ezalaka lokola bilei ya kitoko, ekitaka
na esengo kino na libumu. **9** Moto oyo azongaka sima na
mosala na ye azali ndeko ya mobebisi. **10** Kombo ya Yawe
ezali lokola ndako molayi batonga makasi; moyengebene
akimelaka kuna mpe azwaka ebombamelo ya makasi. **11**
Bomengo ya mozwi ezali engumba na ye, oyo batonga
makasi; akanisaka ete ezali lokola mir ya molayi. **12** Liboso
ete moto akweya, motema na ye ekomaka na lolendo;
kasi komikitisa eyaka liboso ya nkembo. **13** Kopesa eyano
liboso ya koyoka ezali liboma mpe bozoba. **14** Kimia kati
na motema elendisaka moto na tango ya bokono, kasi nani
akokoka kolendisa motema oyo etutami? **15** Motema ya
moto ya mayele ezwaka mayele, mpe litoyi ya moto ya
bwanya elukaka boyebi. **16** Kado efungolelaka moto oyo
apesi yango nzela mpe ekotisaka ye liboso ya bato minene.
17 Moto ya liboso na kosamba amonanaka lokola nde alongi;
kasi soki moto oyo azali kosamba na ye ayei, akotelemela
ye. **18** Zeke esilisaka koswana mpe ekataka makambo kati
na bato ya makasi. **19** Kokota lisusu na motema ya ndeko
oyo osali mabe ezalaka pasi koleka kokota na engumba
batonga makasi; mpe koswana na moto ezali lokola kokanga
bikuke ya ndako batonga makasi na bibende ya minene.
20 Moto atondisaka libumu na ye na nzela ya mbuma ya

monoko na ye mpe akotonda na lifuti ya bibebu na ye. **21** Kufa mpe bomoi ezali na se ya nguya ya lolemo; moto oyo alingaka lolemo akolia mbuma na yango. **22** Mobali oyo azwi mwasi ya malamu azwi bomengo, azwi ngolu kowuta epai na Yawe. **23** Mobola alobaka na mongongo ya kobondela, kasi mozwi azongisaka eyano na lolendo. **24** Moto oyo azalaka na balingami ebele amitiaka na pasi, kasi ezali na molingami moko ya motema, oyo aleki ata ndeko.

19 Mobola oyo atambolaka na bosembo azali malamu koleka mokosi oyo azangi mayele. **2** Ezali malamu te kobungisa mayele, kati na bolingo oyo eleka ndelo. Lokolo ya moto oyo atambolaka noki-noki ezangaka te kobeta libaku. **3** Bozoba ya moto ebebisaka bomoi na ye; mpe, na sima, akomaka kotombokela Yawe. **4** Mozwi azalaka na baninga ebele, kasi mobola akabwanaka ata na molingami na ye ya motema. **5** Motatoli ya lokuta akozwa etumbu; moto oyo akosaka akozanga te kozwa etumbu. **6** Bato mingi balukaka kosepelisa moto ya lokumu, mpe moto nyonso alukaka kozala molingami ya moto oyo asungaka bato. **7** Soki bandeko nyonso ya mobola bayinaka ye, mpo na nini baninga na ye bakima ye te? Ata tango azali nanu koloba, batikalaka lisusu wana te. **8** Moto oyo alukaka kozwa bwanya alingaka bomoi na ye; moto oyo alingaka mayele alongaka. **9** Motatoli ya lokuta azwaka etumbu; moto oyo akosaka akobebisama. **10** Bomoi ya lokumu ebongi na zoba te; ebongi mpe te na mowumbu kopesa mitindo na bakambi. **11** Bwanya ya moto ekomisaka ye motema molayi; mpe azwaka lokumu tango atalaka pamba mabe oyo basalaka ye. **12** Kanda ya mokonzi ezali lokola koganga ya nkosi, kasi bolamu na ye ezali lokola mamwe. **13** Mwana ya zoba azali pasi mpo na tata na ye; koswana ya mwasi ezali lokola linzanza ya ndako, oyo etangisaka mayi tango nyonso. **14** Moto akoki kozwa bandako mpe bomengo lokola libula kowuta epai ya batata, kasi mwasi ya bwanya azali likabo kowuta na Yawe. **15** Bogoyigoyi ememaka moto na pongi makasi, mpe moto ya goyigoyi akufaka nzala. **16** Moto oyo atosaka mibeko abatelaka molimo na ye; moto oyo akebaka te na etamboli na ye akokufa. **17** Moto oyo asalaka bolamu epai ya mobola adefisaka Yawe, bongo Yawe akozongisela ye bolamu. **18** Pesaka mwana na yo etumbu wana elikya ezali nanu, kasi kotomboka na yo ekoma te kino na posa ya koboma ye. **19** Tika ete moto oyo asilikaka makasi amema mokumba ya kanda na ye; pamba te soki obikisi ye, okotinda ye ete azongela lisusu. **20** Yoka toli mpe ndima mateya, mpo ete okoma moto ya bwanya. **21** Motema ya moto ezalaka na makanisi ebele, kasi ezali mokano ya Yawe nde ekokisamaka. **22** Eloko oyo moto alingaka epai ya moninga na ye moto ezali bolingo ya solo, mpe mobola azali malamu koleka mokosi. **23** Kotosa Yawe ememaka na bomoi, esalaka ete moto azala na kimia; boye ata mabe moko te ekokomela ye. **24** Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na ye kati na bilei, kasi akokaka te kozongisa yango na monoko na ye. **25** Beta motioli fimbu, mpe zoba akozwa mayele; sembola moto ya mayele, mpe akozwa boyebi. **26** Mwana oyo abetaka tata na ye mpe abenganaka mama na ye ayeisaka soni mpe mawa. **27** Mwana na ngai, soki otiki koyoka mateya, okobunga nzela ya maloba ya boyebi. **28** Moto oyo atiolaka bosembo azali motatoli ya zoba; mpe monoko ya bato mabe emelaka kaka mabe. **29** Etumbu esalema mpo na batioli, mpe fimbu esalema mpo na bazoba.

20 Vino elobisaka bato maloba ya soni, masanga ya makasi ememaka mobulu; moto nyonso oyo amipesaka na yango akotikala te kokoma moto ya bwanya. **2** Somo oyo mokonzi apesaka ezali lokola koganga ya nkosi; moto oyo apesaka ye kanda amilukelaka ye moko pasi. **3** Koboya koswana epesaka moto lokumu, kasi moto oyo azangi mayele amipesaka na yango. **4** Moto ya goyigoyi asalaka bilanga te likolo ya kobanga malili; boye na tango ya kobuka mbuma, alukaka mpe kobuka, kasi akozwa eloko te. **5** Makanisi ya motema ya moto ezalaka lokola ebale ya mozindo, moto ya mayele alukaka kotoka kati na yango. **6** Bato ebele batatolaka bolamu na bango, kasi nani akomona moto ya sembo? **7** Moyengebene atambolaka na bosembo na ye; boye sima na ye, bana na ye bakozala bato ya esengo. **8** Soki mokonzi avandi na kiti mpo na kosambisa, miso na ye ebenganaka mabe nyonso. **9** Nani akoki koloba: « Nabatelaka motema na ngai peto, nazali peto, nazali na masumu te? » **10** Kilo mibale mpe bimekelo mibale, nyonso ezali nkele na miso ya Yawe. **11** Bayebaka elenge mobali na nzela ya misala na ye, soki ezaleli na ye ezali peto mpe sembo. **12** Ezala litoyi oyo eyokaka to liso oyo emonaka, ezali Yawe nde asalaki nyonso mibale. **13** Kolingaka pongi te, noki te okokoma mobola; sala ete miso na yo ezalaka ya kofungwama, mpe okozanga te bilei ya kobomba. **14** Moto oyo asombaka biloko alobaka: « Biloko oyo ezali mabe! Ezali malamu te! » Kasi soki akei, atombolaka mapeka mpo na biloko oyo azwi. **15** Wolo mpe babiju ezalaka na yango ebele, kasi bibebu oyo ebimisaka boyebi eleki na motuya. **16** Kamata elamba ya moto oyo alapi ndayi mpo na niongo ya moto mosusu; bomba yango lokola ndanga soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya. **17** Bilei oyo ezwami na nzela ya lokuta ezalaka elengi na monoko ya moto, kasi, na sima, monoko na ye etondaka na zelo. **18** Soki ozali kosala mabongisi, tunaka toli; mpe soki olingi kobunda bitumba, zala na ekenge mpe na mayele. **19** Moto ya bilobaloba abimisaka basekele; yango wana kima bato oyo balobaka mingi. **20** Moto oyo alakelaka tata to mama na ye mabe, mwinda na ye ekokufa kati na molili. **21** Bomengo oyo moto azwi noki-noki na ebandeli ekopambolama te na suka. **22** Kolobaka te: « Nakozongisa mabe na mabe oyo basali ngai! » Kasi talela Yawe, mpe akobikisa yo. **23** Kilo oyo ekesana na kilo mosusu ezalaka nkele na miso ya Yawe, mpe emekelo kilo ya lokuta ezalaka eloko ya malamu te. **24** Ezali Yawe nde atambolisaka matambe ya moto; bongo ndenge nini moto akoki kososola ye moko nzela na ye? **25** Ezali motambo mpo na moto koloba na lombangu: « Eloko oyo ebulisami mpo na Yawe, » mpe kokanisa sima na ye kolapa ndayi. **26** Mokonzi ya bwanya abenganaka bato mabe mpe azangaka te kopesa bango etumbu. **27** Molimo ya moto ezali mwinda oyo Yawe apesi ye; esosolaka bozindo nyonso ya motema ya moto. **28** Bolamu mpe solo ebatelaka mokonzi; alendisaka bokonzi na ye na nzela ya bolamu. **29** Makasi ezali biju ya bilenge, mpe suki ya pembe ezali lokumu ya mibange. **30** Bapota elongolaka mabe, mpe bafimbu esukolaka bozindo ya molimo ya moto.

21 Kati na loboko na Yawe, motema ya mokonzi ezalaka
lokola moluka oyo atindaka esika nyonso oyo alingi. **2**
Nzela nyonso ya moto emonanaka alima na miso na ye,
kasi ezali Yawe nde amekaka mitema. **3** Na miso na Yawe,
kosala makambo ya sembo mpe ya alima ezali motuya
koleka bambeka ya kotumba. **4** Miso ya lofundu, motema
ya lolendo mpe kongenga ya bato mabe ezali masumu. **5**
Mabongisi ya moto oyo asalaka mosala ememaka ye na
bomengo, kasi kozala motema moto-moto ememaka na
kozanga. **6** Kozwa bomengo na nzela ya lokuta ezali kaka
molinga oyo epanzanaka mpe motambo oyo ememaka na
kufa. **7** Makambo ya bato mabe ebebisaka bango moko,
pamba te baboyaka kosala makambo ya sembo. **8** Nzela ya
moto mabe ezalaka na mabaku, kasi mosala ya moto ya
peto ezalaka sembo. **9** Kovanda na songe ya ndako ezali
malamu koleka kovanda elongo na mwasi oyo aswanaka-
swanaka. **10** Molimo ya moto mabe elingaka kaka makambo
mabe; ata moninga na ye penza azwaka ngolu te na miso na
ye. **11** Tango bapesaka motioli etumbu, zoba akomaka moto
ya bwanya; mpe tango bapesaka malako epai ya moto ya
bwanya, azwaka solo boyebi. **12** Nzambe ya sembo atalaka
na bokebi makambo oyo esalemaka kati na bandako ya
bato mabe, mpe akweyisaka bango kati na pasi. **13** Soki
moto akangi matoyi na ye mpo na koboya koyoka koganga
ya mobola, ye mpe bakoyanola ye te tango akoganga. **14**
Likabo oyo bapesi na nkuku ekitisaka kanda, mpe kado
oyo batie na tolo ekitisaka kanda makasi. **15** Ezali esengo
mpo na moyengebene kosambisa makambo na sembo, kasi
yango ezali pasi makasi mpo na bato oyo basalaka mabe. **16**
Moto oyo abungi nzela ya bwanya akovanda kati na lisanga
ya bakufi. **17** Moto oyo alingaka biyenga akokoma mobola;
moto oyo alingaka masanga ya vino mpe mafuta akotikala
kokoma mozwi te. **18** Moto mabe azalaka lokola motuya oyo
bafutaka mpo na kosikola moto ya sembo; moto ya sembo te
azalaka lokola motuya oyo bafutaka mpo na kosikola moto
ya alima. **19** Kovanda kati na esobe ezali malamu koleka
kovanda esika moko na mwasi oyo aswanaka-swanaka mpe
asilikaka-silikaka. **20** Bilei ya kitoko mpe mafuta ezalaka
kati na ndako ya moto ya bwanya, kasi moto oyo azangi
mayele abebisaka yango. **21** Moto oyo alukaka bosembo
mpe bolingo akozwa bomoi, bomengo mpe lokumu. **22** Moto
ya bwanya abundisaka engumba ya bato ya makasi, mpe
akweyisaka bandako ya makasi oyo bato batielaka mitema.
23 Moto oyo abatelaka monoko mpe lolemo na ye abatelaka
molimo na ye na pasi. **24** Kombo ya moto ya lofundu mpe
ya lolendo ezali: « Motioli. » Asalaka makambo na lolendo
oyo eleka ndelo. **25** Baposa ya moto ya goyigoyi ekoboma
ye, pamba te maboko na ye eboyaka kosala. **26** Mokolo
mobimba, akufaka na ye kaka na baposa makasi; kasi moto
ya sembo apesaka na kobomba te. **27** Mbeka ya moto mabe
ezalaka nkele; ezalaka nkele koleka soki amemi yango na
makanisi mabe. **28** Motatoli ya lokuta akokufa, kasi moto oyo
ayokaka akoloba tango nyonso. **29** Moto mabe akangaka
elongi na ye, kasi moto ya sembo alendisaka nzela na ye.
30 Liboso na Yawe, bwanya moko te, mayele moko te mpe
toli moko te ekoki kolonga. **31** Mpunda ebongisama mpo na
mokolo ya bitumba, kasi elonga ewutaka na Yawe.

22 Kokende sango ya malamu ezali malamu koleka
kozala na bomengo mingi; lokumu ezali malamu koleka
palata mpe wolo. **2** Mozwi mpe mobola bazali na likambo
moko ya lisanga: ezali Yawe nde azali Mokeli na bango
mibale. **3** Moto ya mayele amonaka likama na mosika mpe
amibombaka, kasi moto oyo azangi mayele akoleka wana
mpe akokutana na pasi. **4** Komikitisa mpe kotosa Yawe
ememaka bozwi, lokumu mpe bomoi. **5** Nzela ya bato mabe
ezalaka na banzube mpe mitambo, kasi moto oyo abatelaka
molimo na ye azalaka mosika na yango. **6** Lakisa mwana
nzela oyo asengeli kotambola wuta na bomwana na ye;
ezala tango akokoma mokolo, akobunga yango te. **7** Mozwi
azalaka mokonzi ya mobola, mpe modefi azalaka mowumbu
ya modefisi. **8** Moto oyo alonaka masumu abukaka pasi,
mpe makasi ya kanda na ye nyonso ekosuka. **9** Moto oyo
akabaka na esengo akopambolama, pamba te akabolaka
bilei na ye na mobola. **10** Bengana motioli, bongo kowelana,
koswana mpe kofingana ekosila. **11** Moto oyo alingaka
kozala peto na motema, oyo ngolu ezalaka na bibebu na
ye, mokonzi azalaka molingami na ye. **12** Miso na Yawe
ebatelaka boyebi, kasi akweyisaka maloba ya moto oyo
azangi mayele. **13** Moto ya goyigoyi alobaka: « Nkosi ezali
kuna na libanda, ekoboma ngai na kati-kati ya balabala.
» **14** Monoko ya mwasi ya ndumba ezalaka lokola libulu
ya mozindo; moto oyo Yawe asilikeli akweyaka kuna. **15**
Motema ya mwana moke ezalaka na bozoba, bongo fimbu ya
pamela elongolaka yango kati na ye. **16** Moto oyo anyokolaka
mobola mpo ete akoma na bomengo mingi mpe oyo apesaka
mozwi bakado bakokweya na bobola. **17** Pesa matoyi mpe
yoka toli ya bato ya bwanya, mpe tika ete motema na yo
endima mateya na ngai. **18** Pamba te ekozala esengo soki
obombi yango na motema na yo, mpe soki yango nyonso
ezali pene ya bibebu na yo. **19** Nateyi yo yango lelo mpo
ete elikya na yo ezala kati na Yawe. **20** Boni, lobi eleki,
nakomelaki yo te batoli koleka tuku misato, batoli ya bwanya
mpe ya boyebi, **21** batoli oyo epesaka mateya ya solo mpe
maloba ya solo mpo ete okoka kozongisa biyano ya solo
na moto oyo atindi yo? **22** Kobotola te na makasi biloko ya
mobola, pamba te azali mobola, konyokola te moto ya pasi
na esambiselo, **23** pamba te Yawe akobundela bango mpe
akobebisa bomoi ya bato oyo bakobebisa bomoi na bango.
24 Kozala molingami te ya moto ya kanda, mpe kosangana
te na moto ya motema moto-moto, **25** noki te okoyekola
nzela na ye mpe okokangama na motambo na ye. **26** Kozala
te na molongo ya bato oyo batombolaka maboko mpo na
kondima kofuta baniongo ya bato mosusu, **27** pamba te soki
ozali na yo na makoki ya kofuta te, mpo na nini okolinga
ete babotola ata mbeto na yo ya kolala? **28** Kozongisa na
sima te mondelo ya kala oyo batata na yo bakataki. **29** Osila
komona moto oyo ayebi mosala na ye malamu? Akosala
kaka liboso ya bakonzi, akosala te liboso ya bato ya molili.

23 Soki ovandi mpo na kolia mesa moko elongo na
mokonzi, tala malamu moto oyo azali liboso na yo. **2**
Tia mbeli na mongongo na yo soki ozalaka lokoso. **3** Kolula
te bilei na ye ya kitoko, pamba te, tango mosusu, ezali na
yango bololo. **4** Koboma nzoto te mpo na koluka kozwa
bomengo, kotia mayele na yo te kati na yango. **5** Tango
okobwaka miso na ngambo ya bomengo, ekobunga, pamba

te ezalaka na mapapu mpe epumbwaka na likolo makasi
lokola mpongo. **6** Kolia te bilei ya moto oyo azali kotala
yo na miso mabe mpe kolula te bilei na ye ya kitoko, **7**
pamba te azalaka ndenge makanisi ya motema na ye ezali.
Alobaka: « Lia mpe mela, » kasi motema na ye ezali elongo
na yo te. **8** Okosanza eteni oyo oliaki, mpe maloba na yo ya
kitoko ekokende pamba. **9** Kolobaka na zoba te, pamba
te akotiola bwanya ya maloba na yo. **10** Kozongisa te na
sima mondelo ya kala mpe kokota te na bilanga ya bana
bitike, **11** pamba te Molobeli na bango azalaka makasi,
akozwa makambo na bango na maboko mpo na kotelemela
yo. **12** Tika ete motema na yo endimaka kotosa mibeko,
mpe matoyi na yo eyokaka maloba ya boyebi! **13** Kozangisa
te kopesa mwana etumbu; soki obeti ye fimbu, akokufa te.
14 Na kobeta ye fimbu, okokangola molimo na ye na lifelo.
(Sheol h7585) **15** Mwana na ngai, soki motema na yo ezali
na bwanya, motema na ngai ekozala na esengo. **16** Solo,
bomoto na ngai nyonso ekotonda na esengo, soki bibebu
na yo elobi makambo ya sembo. **17** Tika ete motema na
yo elulaka te bato ya masumu, kasi zalaka tango nyonso
na posa makasi ya kotosa Yawe; **18** pamba te suka na yo
ekozala solo malamu mpe elikya na yo ekozala ya pamba
te. **19** Mwana na ngai, yoka mpe zala na bwanya, batela
motema na yo kati na nzela ya sembo. **20** Kozala esika
moko te na balangwi masanga to na bato ya lokoso, **21**
pamba te balangwi masanga mpe bato na lokoso bakomaka
babola, mpe bogoyigoyi ekolatisa bango bilamba epasuka.
22 Yokela tata oyo aboti yo, mpe kotiola mama na yo te ata
soki anuni. **23** Luka bosolo, kasi koteka yango te; sala se
bongo na bwanya, na mateya mpe na mayele. **24** Tata ya
moto ya sembo akozala na esengo mingi, mpe moto oyo
abota mwana ya bwanya akosepela kati na ye. **25** Tika ete
tata na yo mpe mama na yo basepela! Tika ete mama oyo
abota yo azala na esengo! **26** Mwana na ngai ya mobali,
pesa ngai motema na yo, mpe tika ete miso na yo esepela
na nzela na ngai! **27** Pamba te mwasi ya ndumba azali lokola
libulu ya monene, mpe mwasi ya mopaya azali lokola libulu
ya mozindo. **28** Mwasi ya ndumba atelemaka na ekenge
lokola moyibi mpe akomisaka mibali bazoba koleka. **29** Mpo
na nani: « Ah ngai, mawa! » Mpo na nani: « Eh! » Mpo
na nani koswanaswana? Mpo na nani kolelalela? Mpo na
nani kowelana ezanga tina? Mpo na nani kotelisa miso?
30 Mpo na bato oyo bawumelaka liboso ya masanga ya
vino, mpo na bato oyo bamelaka masanga ya makasi. **31**
Kotalaka te masanga ya vino tango ezali motane, tango ezali
kongala kati na kopo mpe kokita na pete na mongongo. **32**
Na suka na yango, ekoswa yo lokola nyoka mpe ekotia yo
minu lokola etupa. **33** Miso na yo ekomona biloko na ndenge
ya kokamwa, mpe motema na yo ekobimisa makambo ya
bozoba. **34** Boye, okokoma lokola moto oyo alali kati na
ebale monene, mpe lokola moto oyo alali na songe ya nzete
ya molayi. **35** Okoloba: « Babeti ngai, kasi nazali koyoka
pasi te; babeti ngai fimbu, kasi nazali koyoka eloko te! Tango
nini nakolamuka? Nakozongela lisusu komela vino. »

24 Kolulaka te bato oyo basalaka mabe mpe kolukaka
te kozala elongo na bango, **2** pamba te mitema na
bango ekanisaka kaka kosala mabe, mpe bibebu na bango
eyeisaka kaka mobulu soki elobi. **3** Ndako etongamaka na
nzela ya bwanya, mpe elendisamaka na nzela ya mayele.
4 Bashambre ekotondisama na biloko nyonso ya talo mpe
ya kitoko na nzela ya boyebi. **5** Moto ya bwanya atondi
na nguya, moto oyo azalaka na boyebi alendisaka nguya
na ye. **6** Pamba te kolonga na etumba esengaka bwanya,
mpe lobiko ezalaka kati na motango ebele ya bapesi toli.
7 Bwanya ezalaka likolo mingi mpo na zoba, yango wana
azalaka te na likambo ya koloba kati na mayangani oyo
esalemaka pembeni ya ekuke. **8** Moto oyo asalaka mabongisi
ya kosala mabe akokende sango lokola moteki baninga. **9**
Mabongisi ya bozoba ezali masumu, mpe bato bayinaka
motioli. **10** Soki omilembisi na mokolo ya pasi, makasi na yo
ekozala pamba. **11** Kangola bato oyo bazali komema bango
na kufa, mpe bikisa bato oyo bazali kokende na kufa lokola
bato oyo balangwe masanga. **12** Soki olobi: « Tala, toyebaki
likambo moko te kati na makambo oyo nyonso; » boni, Ye
oyo amekaka mitema asosolaka yango te? Ye oyo abatelaka
molimo na yo ayebaka yango te? Afutaka te moto na moto
kolanda misala na ye? **13** Mwana na ngai, lia mafuta ya
nzoyi, pamba te ezalaka kitoko! Mwa ndambo ya mafuta
ya nzoyi ekozala elengi na lolemo na yo. **14** Yeba lisusu
ete bwanya ezali elengi mpo na molimo na yo; soki ozwi
yango, yeba ete lobi na yo ekozala malamu, mpe elikya na
yo ekozala ya pamba te. **15** Yo moto mabe, komeka te kotia
mitambo kati na ndako ya moto ya sembo, mpe komeka te
kopanza yango, **16** pamba te ata soki moto ya sembo akweyi
mbala sambo, akotelema kaka; nzokande pasi ekweyisaka
moto mabe. **17** Soki monguna na yo akweyi, kosepela te;
mpe soki apengwi, tika ete motema na yo esepela te; **18**
noki te Yawe akomona, akosepela te mpe akokitisela yo
kanda na Ye. **19** Kosilika te likolo ya bato oyo basalaka
mabe, kolula te bato mabe; **20** pamba te lobi ya malamu
ekozala te mpo na moto oyo asalaka mabe, mpe mwinda
ya bato mabe ekokufa. **21** Mwana na ngai, tosaka Yawe
mpe mokonzi, kosanganaka te na batomboki, **22** pamba te
bango mibale bakoki kotindela batomboki pasi na pwasa.
Bongo, nani ayebi pasi oyo bakoki kotinda? **23** Makambo
oyo mpe ezali toli ya bato ya bwanya: Kopona bilongi, kati na
kosambisa, ezali malamu te. **24** Moto oyo alobaka na moto
mabe: « Ozali moto ya sembo, » bato bakolakela ye mabe,
mpe bikolo ekotombokela ye. **25** Kasi bato oyo bapamelaka
moto mabe bakozala malamu mpe lipamboli ekozala likolo
na bango. **26** Eyano ya solo ezali lokola beze ya bibebu. **27**
Bongisa libanda ya mosala na yo, bongisa bilanga na yo,
bongo na sima, tonga ndako na yo. **28** Kotatola na pamba
te mpo na kosala moninga na yo mabe; mpo na nini olingi
kosalela bibebu na yo na lokuta? **29** Kolobaka te: « Nakosala
ye ndenge asali ngai, nakozongisela ye kolanda makambo
oyo ye asali. » **30** Nalekaki pembeni ya elanga ya moto
ya goyigoyi, mpe pembeni ya elanga ya vino ya moto oyo
azangi mayele; **31** bongo, tala ndenge etondi na banzube,
tala ndenge matiti mabe ezipi yango, mpe mir na yango ya
mabanga ebukani. **32** Tango natiaki makanisi na ngai kati
na makambo oyo namonaki, nazwaki mayele oyo: **33** mwa
pongi moke, mwa kopema moke, mwa kokanga maboko
moke mpo na kolala, **34** bobola ekoyela yo na pwasa lokola
moleki nzela, mpe pasi ekoyela yo lokola moyibi.

25 Tala masese mosusu ya Salomo oyo bato ya Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda, bakomaki. **2** Nzambe azwaka
nkembo mpo ete asalaka makambo oyo bato bayebaka te,
mpe bakonzi bazwaka nkembo mpo ete balukaka kososola
tina ya makambo. **3** Ndenge bakokaka te komeka bosanda
ya Lola to bozindo ya mabele, ndenge wana mpe bakoki te
kososola mitema ya bakonzi. **4** Soki olongoli mbindo na
palata, ekobimisa mbeki mpo na monyangwisi bibende na
moto. **5** Soki olongoli moto mabe liboso ya mokonzi, kiti na
ye ya bokonzi ekolendisama na bosembo. **6** Komikumisaka
te liboso ya mokonzi, mpe komivandisaka te na esika ya bato
minene; **7** pamba te eleki malamu ete baloba na yo: « Yaka
kovanda na esika oyo ya lokumu, » na esika ete bayokisa yo
soni na miso ya mokonzi. **8** Kowelaka te kokende kofunda
epai ya basambisi makambo oyo osili komona na miso,
pamba te okosala nini na suka soki moninga na yo asukisi
yo? **9** Soki ozali kowelana na moninga na yo, kobimisa sekele
ya moto mosusu te, **10** noki te ayoka yango mpe ayokisa yo
soni, boye okosambwa mpo na libela. **11** Liloba oyo elobami
na tango oyo ekoki ezali lokola wolo oyo basangisi na palata.
12 Pamela ya moto ya bwanya epai ya moto oyo ayokaka
ezali lokola wolo ya peto mpe sheneti ya wolo. **13** Motindami
ya sembo azalaka lokola mopepe ya malili ya mvula ya
pembe na tango ya kobuka bambuma, asalaka esengo ya
mokonzi na ye. **14** Moto oyo amikumisaka ete akabaka,
nzokande apesaka na ye eloko te, azali lokola mapata mpe
mopepe oyo ezangi mvula. **15** Moto oyo akangaka motema
akoki kobongola makanisi ya mokonzi, mpe maloba ya
malamu ebukaka mikuwa. **16** Soki omoni mafuta ya nzoyi,
lia oyo ekoki na yo, pamba te soki olie yango na lokoso,
okosanza yango. **17** Kokendaka pamba-pamba te na ndako
ya moninga na yo, noki te akotonda yo mpe akolemba yo. **18**
Moto oyo apesaka matatoli ya lokuta mpo na kosala moninga
na ye mabe azali lokola marto, mopanga mpe mbanzi ya
songe. **19** Kotia elikya na zoba na tango na pasi ezali lokola
lino ebukani mpe lokolo elembi. **20** Koyembela moto oyo
azali na mawa banzembo ya esengo ezali lokola kolongola
ye kazaka na tango ya malili to kotia masanga ya ngayi na
pota. **21** Soki monguna na yo azali na nzala, pesa ye bilei;
soki azali na posa ya mayi, pesa ye mayi ya komela. **22**
Pamba te, soki osali bongo, okotondisa makala ya moto na
likolo ya moto na ye, mpe Yawe akofuta yo. **23** Mopepe oyo
ewutaka na ngambo ya nor, ebetisaka mvula, mpe lolemo
oyo etongaka ekomisaka bilongi kanda-kanda. **24** Kovanda
na songe ya ndako ezali malamu koleka kovanda elongo na
mwasi oyo aswanaka-swanaka. **25** Basango ya malamu oyo
ewuti na mokili ya mosika ezali lokola mayi ya pio kati na
motema ya moto oyo azali na posa ya mayi. **26** Moto ya
sembo oyo asopanaka liboso ya moto mabe azali lokola
liziba ya potopoto mpe etima oyo ebimisaka mayi ya mabe.
27 Ezali malamu te kolia mafuta ya nzoyi ebele, mpe ezali
malamu te koluka lokumu na yo moko. **28** Moto oyo akokaka
te kokonza molimo na ye azali lokola engumba oyo ebukana
mpe ezanga bamir.

26 Ndenge mvula ya pembe elimwaka na tango ya
molunge, mpe mvula enokaka te na tango ya elanga,
ndenge wana mpe lokumu oyo bapesi na zoba ekowumela
na ye te. **2** Ndenge ndeke ya moke oyo babengaka
mwano ekendaka bipai na bipai to mbilambila epumbwaka-
pumbwaka, ndenge wana mpe elakeli mabe ezwaka te moto
oyo asali na ye mabe te. **3** Ndenge fimbu ezalaka malamu
mpo na mpunda, mpe ekangiseli ezalaka malamu mpo na
monoko ya ane, ndenge wana mpe fimbu ezalaka malamu
mpo na mokongo ya zoba. **4** Kozongisela zoba te kolanda
bozoba na ye, noki te okokokana na ye. **5** Zongisela zoba
kolanda bozoba na ye, noki te akomimona moto ya bwanya
na miso na ye moko. **6** Moto oyo atindaka sango na nzela
ya zoba azali lokola moto oyo amikati makolo mpe amilukeli
makambo. **7** Ndenge makolo ya ebosono ezalaka makasi
te, ndenge wana mpe masese ezalaka na nguya te kati na
monoko ya zoba. **8** Kopesa zoba lokumu ezali lokola kotia
libanga na ebambelo mabanga. **9** Lisese kati na monoko
ya zoba ezali lokola etape ya banzube kati na loboko ya
moto oyo alangwe masanga. **10** Moto oyo azwaka zoba
to moleki nzela na mosala azali lokola soda oyo azokisaka
moto nyonso na likonga. **11** Ndenge kaka mbwa ezongelaka
kolia biloko oyo yango moko esanzi, ndenge wana mpe zoba
azongelaka bozoba na ye. **12** Eleki malamu kotia elikya
na zoba, na esika ete otia elikya na moto oyo amimonaka
moto ya bwanya na miso na ye moko. **13** Moto ya goyigoyi
alobaka: « Nkosi ekangi nzela! Nyama moko ya mabe ezali
na kati-kati ya balabala! » **14** Moto ya goyigoyi abalukaka
na mbeto na ye ndenge ekuke ebalukaka na biloko oyo
efungolaka yango. **15** Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na
ye kati na bilei, kasi akokaka te kozongisa yango na monoko.
16 Moto ya goyigoyi amimonaka ete azali na bwanya koleka
bato sambo ya mayele. **17** Moto oyo akotaka makambo oyo
etali ye te azali lokola moto oyo akangi mbwa na matoyi.
18 Ndenge moto ya liboma abwakaka moto, makonga mpe
kufa, **19** ndenge wana mpe moto oyo akosi moninga na
ye alobaka: « Ezalaki kaka mpo na kosala maseki! » **20**
Soki bakoni ezali te, moto ekokufa; soki bato ya songisongi
bazali te, koswana ekokita. **21** Ndenge makala engalaka na
mbabola, mpe bakoni epelisaka moto, ndenge wana mpe
moto oyo alinga koswana ayeisaka matata. **22** Maloba ya
moto ya songisongi ezalaka lokola bilei ya kitoko, ekitaka na
esengo kino na libumu. **23** Maloba ya sukali ya moto ya
motema mabe ezalaka lokola palata ya mbindo oyo bapakoli
na mbeki basala na mabele. **24** Moto oyo ayinaka moninga
na ye amibombaka na maloba na ye, kasi atondi na lokuta
kati na motema na ye. **25** Ata soki abimisi maloba ya esengo,
kondimela ye te, pamba te makambo sambo ya mbindo
ebombama kati na motema na ye. **26** Akoki solo kobomba
makanisi na ye ya mabe na maloba ya lokuta, kasi motema
mabe na ye ekosuka se na koyebana na miso ya bato
nyonso. **27** Moto oyo atimolaka libulu akweyaka ye moko kati
na yango; mpe moto oyo atindikaka libanga, libanga yango
ekozongela kaka ye moko. **28** Lolemo ya lokuta eyinaka
bato oyo ezokisi, mpe maloba ya sukali ememaka libebi.

27 Komikumisa te mpo na mokolo ya lobi, pamba te oyebi
te likambo nini mokolo ekoki kobota. **2** Tika ete moto
mosusu akumisa yo, kasi monoko na yo moko te; tika ete
mopaya akumisa yo, kasi bibebu na yo moko te. **3** Libanga
mpe zelo ezalaka kilo, kasi kanda ya zoba ezalaka kilo
koleka nyonso mibale. **4** Kotomboka ememaka makambo
ya somo, mpe kanda ebebisaka; kasi nani akoki kotelema

liboso ya zuwa? **5** Pamela oyo epesami na polele ezali
malamu koleka moto oyo aboyi kopamela mpo na bolingo. **6**
Bapota oyo molingami azokisi ezali malamu koleka babeze
ebele ya monguna. **7** Moto oyo atondi aboyaka ata mafuta
ya nzoyi, kasi moto oyo azali na nzala ayokaka ata bilei
ya bololo elengi. **8** Moto oyo ayengaka-yengaka mosika
ya mokili na ye azali lokola ndeke oyo ezali koyengayenga
mosika ya zala na yango. **9** Mafuta mpe malasi esepelisaka
motema, mpe molingami malamu apesaka toli na motema ya
esengo. **10** Kosundola te molingami na yo to molingami ya
tata na yo, mpe kokende te na ndako ya ndeko na yo tango
ozali na pasi; kozala na molingami ya pembeni ezali malamu
koleka kozala na ndeko ya mosika. **11** Mwana na ngai, zala
moto ya bwanya mpe sepelisa motema na ngai, mpo ete
nazala na eyano ya kopesa na moto oyo akoluka kotiola
ngai. **12** Moto ya mayele amonaka likama na mosika mpe
amibombaka, kasi moto oyo azangi mayele alekaka kaka
wana mpe akutanaka na pasi. **13** Kamata elamba ya moto
oyo alapi ndayi mpo na niongo ya moto mosusu; bomba
yango lokola ndanga soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya.
14 Soki moto moko ayei kopambola molingami na ye, na
mongongo makasi mpe na tongo-tongo, bakozwa yango
lokola elakeli mabe. **15** Mwasi oyo alinga koswana azali
lokola ndako oyo etangaka na tango ya mvula. **16** Kokanga
ye ezali lokola koluka kokanga mopepe to mafuta na loboko.
17 Ndenge kaka ebende epelisaka ebende mosusu, ndenge
wana mpe moto abongaka soki akutani na moto mosusu. **18**
Moto oyo abongisaka nzete na ye ya figi aliaka mpe mbuma
na yango, mpe moto oyo abatelaka mokonzi azwaka lokumu.
19 Ndenge mayi ezalaka lokola kitalatala mpo na elongi,
ndenge wana mpe motema ya moto elakisaka bomoto na ye
moko. **20** Ndenge lifelo mpe mboka ya bakufi etondaka te,
ndenge wana mpe miso ya moto etondaka te. **(Sheol h7585)**
21 Bapetolaka palata na kikalungu, mpe bapetolaka wolo
na fulu ya moto makasi, kasi bamekaka moto na nzela ya
lokumu na ye. **22** Ata soki otuti moto ya liboma na liboka
elongo na mbuma, liboma na ye ekotikala te kolongwa kati
na ye. **23** Yeba malamu ndenge bibwele na yo ezali, mpe
kengela yango malamu, **24** pamba te bomengo ewumelaka
seko na seko te, motole mpe ewumelaka te mpo na libela.
25 Soki bakati matiti ya bibwele, matiti ya sika ekobota mpe
bakolokota matiti ya bangomba; **26** bameme ekopesa yo
bilamba, mpe bantaba ekosunga yo mpo na kosomba elanga.
27 Okozala na miliki ebele ya bantaba mpo na koleisa ndako
na yo mpe basali na yo ya basi.

28 Moto mabe akimaka ata soki moto moko te abengani
ye, kasi bato ya sembo bazalaka na mpiko lokola nkosi.
2 Soki kotomboka ezali kati na mokili, bakonzi bakomaka
ebele; kasi moto ya mayele mpe ya bososoli ayeisaka kimia.
3 Mokonzi oyo anyokolaka bato bakelela azali lokola mvula
ya makasi oyo ebebisaka biloko mpe ememaka nzala. **4**
Bato oyo babukaka mibeko bakumisaka bato mabe, kasi
bato oyo babatelaka mibeko batelemelaka bato mabe. **5**
Bato mabe basosolaka te makambo ya bosembo, kasi bato
oyo balukaka Yawe basosolaka yango nyonso. **6** Mobola
oyo atambolaka na bosembo azali malamu koleka mozwi
oyo nzela na ye ezali mabe. **7** Moto oyo abatelaka mibeko
azali mwana mayele, kasi moto oyo atambolaka na bato ya
loyenge ayokisaka tata na ye soni. **8** Moto oyo abakisaka
bomengo na ye na nzela ya moyibi abombelaka yango moto
oyo asalisaka babola. **9** Moto oyo akangi matoyi na ye mpo
na koboya koyoka mobeko, libondeli na ye ekomaka nkele na
miso ya Nzambe. **10** Moto oyo amemaka bato ya sembo na
nzela ya mabe akokangama na motambo oyo asali ye moko,
kasi bato oyo bazangi pamela bakozwa esengo lokola libula
na bango. **11** Mozwi amimonaka lokola moto ya bwanya,
kasi mobola oyo azali mayele ayebaka ye malamu. **12** Tango
bato ya sembo balongaka, ezalaka esengo mingi; kasi tango
bato mabe bazwaka bokonzi, bato bamibombaka. **13** Moto
oyo abombaka masumu na ye abongaka te, kasi ye oyo
atubelaka mpe atikaka yango azwaka ngolu. **14** Esengo
na moto oyo abangaka tango nyonso kosala mabe, kasi
ye oyo ayeisaka motema na ye libanga akweyaka kati na
pasi. **15** Mokonzi mabe oyo azali kokamba bato bakelela
azali lokola nkosi ya kanda to lokola ngombolo oyo ezali
kolanda nyama ya kolia. **16** Mokonzi oyo anyokolaka bato
azangi mayele, kasi oyo aboyaka bomengo na nzela ya
moyibi ayeisaka mikolo ya bomoi na ye ebele. **17** Moto
oyo amitungisaka mpo ete abomi moninga akimaka kino
na libulu ya kufa; tika ete moto moko te akanga ye nzela.
18 Moto oyo atambolaka na bosembo akozwa lobiko, kasi
moto ya mobulu oyo alandaka banzela mibale akokweya
na moko. **19** Moto oyo asalaka bilanga atondaka na bilei,
kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi akotonda na bobola.
20 Moto ya sembo afulukaka na mapamboli, kasi moto oyo
awelaka kokoma mozwi na lombangu akozanga te kozwa
etumbu. **21** Kopona bilongi ezalaka malamu te; nzokande
ata mpo na eteni ya lipa, moto akoki mpe kosala mabe. **22**
Moto ya bilulela azalaka motema moto-moto mpo na kozwa
bomengo, mpe ayebaka te ete bobola ekokomela ye. **23**
Moto oyo apamelaka moninga na ye akozwa ngolu na suka
koleka moto oyo alobaka maloba ya sukali. **24** Moto oyo
ayibaka tata mpe mama na ye, bongo alobaka: « Ezali na
yango mabe te, » azali moninga ya mobomi. **25** Moto ya
lokoso ayeisaka koswana, kasi moto oyo atiaka elikya na
Yawe akotonda na mafuta. **26** Moto oyo atiaka elikya kati
na ye moko kaka azali zoba, kasi moto oyo atambolaka
na bwanya akokangolama. **27** Moto oyo akabelaka babola
akozanga eloko te, kasi moto oyo aboyaka kotala bango
akotonda na bilakeli mabe. **28** Tango bato mabe bazwaka
bokonzi, bato bamibombaka; kasi tango bakufaka, bato ya
sembo bakomaka ebele.

29 Moto oyo atiaka moto makasi soki bapameli ye,
akokweyisama na pwasa mpe akobika te. **2** Soki
bato ya sembo bakomi ebele, bato basepelaka; kasi soki
bato mabe bakomi koyangela, bato balelaka. **3** Moto oyo
alingaka bwanya asalaka esengo ya tata na ye, kasi moto
oyo alandaka basi ya ndumba akosilisa bomengo na ye
nyonso. **4** Mokonzi oyo akambaka na bosembo ayeisaka
kimia na mokili na ye, kasi mokonzi oyo afutisaka mpako
ebele abebisaka mokili yango. **5** Moto oyo alobaka na
moninga na ye maloba ya sukali atielaka ye motambo na se
ya matambe. **6** Lisumu ya moto mabe ezalaka na motambo,
kasi moto ya sembo agangaka na esengo mpe asepelaka. **7**
Moto ya sembo ayebaka pasi ya babola, kasi moto mabe
ayebaka na ye kutu yango te. **8** Batioli batiaka mobulu kati

na engumba, kasi bato ya bwanya basilisaka kanda. **9** Soki
moto ya bwanya akei kosamba elongo na moto ya liboma,
ezala asiliki to aseki, akotikala kozala na kimia te. **10** Bato
oyo basopaka makila balingaka bato ya sembo te, kasi bato
malamu balukaka bato ya sembo. **11** Zoba alandaka baposa
nyonso ya motema na ye, kasi moto ya bwanya akangaka
yango mpe akitisaka yango. **12** Soki mokonzi akomi koyoka
makambo ya lokuta, basali na ye nyonso bakokoma bato
mabe. **13** Mobola mpe monyokoli bazali na likambo moko
ya lisanga: Yawe angengisaka miso ya bango mibale. **14**
Mokonzi oyo asambisaka babola na bosembo, kiti na ye ya
bokonzi ekolendisama tango nyonso. **15** Fimbu mpe pamela
epesaka bwanya, kasi mwana oyo basundola ayokisaka
mama na ye soni. **16** Soki bato mabe bakomi ebele, mabe
mpe ekomaka ebele; kasi bato ya sembo bakomona bango
kokweya. **17** Pesa mwana na yo etumbu, bongo okozala na
kimia mpe akotondisa motema na yo na esengo. **18** Soki
emoniseli ezali te, bato bakotambola ngulungulu. Esengo
na moto oyo atosaka Mobeko! **19** Bapamelaka mosali na
maloba te; pamba te akososola, kasi akoyoka te. **20** Soki
omoni moto kowela koloba liboso ete akanisa, malamu kotia
elikya na zoba, kasi na ye te. **21** Moto oyo alengelaka
mosali na ye wuta bolenge akosuka na kokomisa ye moto
makasi. **22** Moto ya kanda amemaka koswana, mpe moto
oyo atombokaka noki akomaka na mabe koleka. **23** Lolendo
ya moto ekitisaka ye, kasi moto ya komikitisa azwaka lokumu.
24 Moto oyo akabolaka biloko elongo na moyibi amiyinaka;
ayokaka bilakeli mabe, kasi amekaka te kofunda ye. **25**
Kobanga bato ezalaka motambo na se ya matambe, kasi
Yawe abatelaka moto oyo atiaka elikya na Ye. **26** Bato ebele
balukaka kokoma balingami ya mokonzi, nzokande ezali
Yawe nde apesaka oyo ekoki na moto na moto. **27** Bato ya
sembo bayinaka moto ya masumu, mpe moto mabe ayinaka
etamboli ya bato ya sembo.

30 Tala maloba ya Aguri, mwana mobali ya Yake. Ezali
ye nde alobaki yango epai ya Itieli, epai ya Itieli mpe
Ukali: **2** Solo, nazali zoba koleka bato nyonso, nazali ata
na mayele ya bomoto te; **3** nayekolaki bwanya te, mpe
nazali na boyebi ya Mosantu te. **4** Nani amata na Lola
to mpe akita wuta kuna? Nani asangisa mopepe kati na
maboko na ye? Nani akanga mayi na kazaka na ye? Nani
akata bandelo nyonso ya mabele? Kombo na ye nani? Mpe
kombo ya mwana na ye ezali nani? Yebisa ngai soki oyebi!
5 Liloba nyonso ya Nzambe ezalaka na libunga te, ezali
nguba mpo na bato oyo bazwaka yango lokola ebombamelo
na bango. **6** Kobakisa eloko moko te na maloba na Ye,
noki te apamela yo mpe abimisa yo mokosi. **7** Oh Yawe,
nasengi Yo biloko mibale, kopimela ngai yango te liboso
ete nakufa: **8** longola mosika na ngai makambo ya pamba
mpe ya lokuta, kopesa ngai te bobola to bozwi, kasi pesa
ngai kaka, mokolo na mokolo, lipa oyo ekoki na ngai, **9**
pamba te soki natondi makasi, nakoki kowangana Yo mpe
koloba: « Yawe nde nani? » To soki nazali na bobola, nakoki
koyiba mpe koyokisa Kombo ya Nzambe na ngai soni. **10**
Kotonga mowumbu te liboso ya nkolo na ye, noki te alakela
yo mabe, mpe omona pasi. **11** Ezali na bato oyo balakelaka
batata na bango mabe mpe bapambolaka te bamama na
bango. **12** Ezali na bato oyo bamimonaka peto na miso na
bango moko, nzokande bamipetoli na mbindo na bango te.
13 Ezali na bato oyo batonda na lolendo mpe bamonaka
bato mosusu pamba. **14** Ezali na bato oyo minu na bango
ezali lokola mipanga, lokola mbeli mpo na koboma babola
kati na mokili mpe bato bakelela kati na bato. **15** Sonzo
ezalaka na bana basi mibale, egangaka kaka: « Pesa! Pesa!
» Ezali na biloko misato oyo etondaka te, minei oyo elobaka
te: « Ekoki! » **16** Mboka ya bakufi, libumu ya mwasi oyo
abotaka te, mabele oyo etondaka mayi te, mpe moto oyo
elobaka te: « Ekoki! » **(Sheol h7585)** **17** Liso oyo etiolaka
tata mpe ezanga botosi epai ya mama, ekotobolama na
bayanganga ya lubwaku, mpe bana ya mpongo ekolia yango.
18 Ezali na biloko misato oyo nasosolaka te, ata kutu minei
oyo nayebaka te: **19** Nzela ya mpongo na likolo, nzela ya
nyoka na likolo ya libanga, nzela ya masuwa kati na ebale,
mpe nzela ya elenge mobali epai ya elenge mwasi. **20** Tala
ndenge mwasi ya ndumba asalaka: Soki alie, apangusaka
monoko; mpe na sima, akoloba: « Nasali na ngai mabe te! »
21 Ezali na makambo misato oyo eningisaka mokili, ata kutu
minei oyo mokili ekokaka kondima te: **22** Mowumbu oyo
akomi mokonzi, zoba oyo atondi na bomengo, **23** mwasi
oyo balingaka te, kasi abali; mpe mwasi mosali oyo azwi
bomengo ya nkolo na ye ya mwasi. **24** Ezali na banyama
mike minei na mokili, oyo, nzokande, ezalaka na bwanya
mingi: **25** Bafurmi: ezali bikelamu oyo ezanga makasi, kasi
ebongisaka bilei na yango na tango ya elanga; **26** bampanya
ya zamba: ezali bikelamu oyo ezanga nguya, kasi etongaka
bandako na yango kati na mabanga; **27** mabanki: ezalaka na
mokonzi te, kasi nyonso etambolaka nzela moko na molongo;
28 moselekete: loboko ekoki kokanga yango, kasi ezalaka
kati na bandako ya bakonzi. **29** Ezali na banyama misato
oyo etambolaka malamu, ata kutu minei oyo edendaka
soki ezali kotambola: **30** Nkosi: nyama ya makasi kati na
banyama, ezongaka sima te ata liboso ya nani; **31** soso
ya mobali, ntaba mobali, mpe mokonzi oyo azali kotambola
liboso ya mampinga na ye. **32** Soki osali bozoba mpo na
komikumisa, mpe soki ozali na makanisi mabe, tia loboko na
monoko na yo, **33** pamba te kobeta-beta mabele ebimisaka
manteka, kobeta zolo ebimisaka makila, mpe kotumbola
kanda eyeisaka koswana.

31 Maloba ya mokonzi Lemweli, mateya oyo mama na
ye ateyaki ye: **2** Eh mwana na ngai ya mobali, mwana
oyo abimi na libumu na ngai, mwana mobali oyo nalapelaka
ndayi: **3** Kosilisa makasi na yo na basi te, komitika te na basi
oyo bapengwisaka bakonzi! **4** Eh Lemweli, ebongi te mpo
na bakonzi; te, ebongi te mpo na bato minene kotuna: «
Wapi masanga ya makasi? » **5** Noki te soki bameli yango,
bakobosana mibeko mpe bakokata na bosembo te makambo
ya banyokolami. **6** Pesa masanga ya makasi epai ya bato oyo
balingi kokufa, mpe vino epai ya bato oyo bazali kotungisama
na motema. **7** Tika bango bamela mpo ete babosana pasi
na bango mpe batika kokanisa lisusu minyoko na bango. **8**
Fungola monoko na yo mpo na kolobela bato oyo bazali
na makoki ya koloba te, mpe mpo na kolongisa bato oyo
bazanga basungi. **9** Fungola monoko na yo mpe sambisa na
bosembo, bundela babola mpe bato oyo bakelela. **10** Nani
akoki komona mwasi ya lokumu? Azali na motuya koleka
babiju ya talo. **11** Mobali na ye atielaka ye motema mpe

azangaka te biloko ya motuya. **12** Tango nyonso ya bomoi na
ye, apesaka mobali na ye esengo, kasi mawa te; **13** alukaka
bapwale ya meme mpe basinga ya lino, bongo maboko na
ye etongaka yango na esengo. **14** Azali lokola masuwa ya
bato ya mombongo, akendaka koluka bilei na ye mosika; **15**
alamukaka wana butu ezali nanu, abongisaka bilei mpo na
ndako na ye mpe akabolelaka basali na ye ya basi misala.
16 Soki asepeli na elanga, asombaka yango; mpe na mbuma
ya misala na ye, alonaka elanga ya vino. **17** Akangaka loketo
na ye makasi mpe akembisaka maboko na ye na mosala.
18 Amonaka ete mombongo na ye etambolaka malamu;
mpe kino na butu, mwinda na ye ekokufa te. **19** Maboko
na ye esimbaka mitonga oyo batongelaka, mpe misapi na
ye etongaka bilamba. **20** Afungolaka loboko na ye mpo na
kokabela babola, mpe asembolaka yango mpo na kosunga
bato bakelela. **21** Tango mvula ya pembe ekitaka, abangaka
eloko moko te mpo na ndako na ye, pamba te bato nyonso
kati na ndako na ye balataka bilamba ya malili. **22** Asalaka
babulangeti mpo na mbeto na ye mpe alataka bilamba na ye
ya lino ya kitoko mpe ya motane. **23** Bapesaka mobali na
ye lokumu, na ekuke ya engumba, tango avandaka elongo
na bakambi ya mokili. **24** Asalaka bilamba ya lino mpe
atekaka yango, asalaka mombongo ya mikaba. **25** Alataka
lokola elamba: molende na mosala mpe lokumu; mikolo ya
lobi ebangisaka ye te, asekaka nde yango. **26** Alobaka na
bwanya, mpe lolemo na ye epesaka malakisi na bolingo.
27 Azalaka na bokebi na makambo nyonso oyo elekaka na
ndako na ye, mpe aliaka lipa na bogoyigoyi te. **28** Bana
na ye bakotelema mpo na kokumisa ye, mpe tala ndenge
mobali na ye mpe akumisaka ye: **29** « Basi ebele basalaka
makambo ya lokumu; kasi yo, oleki bango nyonso! » **30**
Bonzenga ya elongi ekosaka, mpe kitoko ya nzoto ezalaka
pamba; kasi mwasi oyo atosaka Yawe, ye nde abongi na
lokumu. **31** Bopesa ye bambuma ya misala na ye! Tika ete
bapesa ye lokumu, na bikuke ya engumba, mpo na misala
nyonso oyo asalaka!

Mosakoli

1 Maloba ya Moteyi, mwana mobali ya Davidi, mokonzi
na Yelusalemi. **2** Pamba na pamba, elobi Moteyi; pamba
na pamba, nyonso ezali kaka pamba. **3** Moto azwaka
litomba nini penza na misala nyonso oyo amonelaka pasi
na se ya moyi? **4** Eleko moko eleki, mpe eleko mosusu
eyei, kasi mabele etikalaka kaka seko na seko. **5** Moyi
ebimaka mpe elalaka, bongo ezongaka na lombangu na
esika oyo ebimelaka. **6** Mopepe ekeyi na ngambo ya sude,
ebaluki na ngambo ya nor, ebaluki-baluki mpe ekeyi lisusu,
ezongelaka kaka banzela wana. **7** Mayi nyonso ekendaka
na ebale monene, kasi ebale monene etondaka te; mpe mayi
yango ezongaka lisusu epai ewutaka. **8** Makambo nyonso
elembisaka, moto oyo akoki kobeta na yango tembe azali te;
nzokande, miso etondaka te na kotala, mpe matoyi etondaka
te na koyoka. **9** Oyo ezalaki ekozala lisusu, oyo esalemaki
ekosalema lisusu: likambo ya sika ezalaka te na se ya moyi.
10 Boni, ezali penza na likambo moko oyo moto akoki koloba
na tina yango: « Tala, oyo penza ezali likambo ya sika? » Te,
esila komizalela kala, kala penza liboso ya eleko na biso. **11**
Ndenge bato bayebaka lisusu bato ya kala te, ndenge wana
mpe bato oyo bakoya sima bakotikala koyeba bango te na
bato oyo bakolanda. **12** Ngai, Moteyi, nazalaki mokonzi ya
Isalaele, na Yelusalemi. **13** Namipesaki mpo na koyekola
mpe kososola na nzela ya bwanya, makambo nyonso oyo
esalemaka na se ya moyi. Nzokande, ezali na yango kaka
mosala ya mpunda oyo Nzambe apesa na bana ya bato
mpo ete bamonela yango pasi! **14** Namona misala nyonso
oyo esalemaka na se ya moyi; nyonso wana ezali kaka
pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **15** Bakoki
te kosembola eloko oyo etengama, bakoki mpe te kotanga
eloko oyo ezali te. **16** Namilobelaki: « Tala, nakolisi mpe
nabakisi bwanya mingi koleka moto nyonso oyo azalaki
liboso na ngai, na Yelusalemi. » Motema na ngai etondaki
penza na bwanya mpe na boyebi ebele. **17** Namipesaki
makasi mpo na koyekola bwanya mpe, lisusu, makambo
ya bozoba mpe ya liboma; kasi nasosolaki ete yango mpe
ezali kaka lokola moto azali kolanda mopepe. **18** Pamba te
kozala na bwanya mingi ememelaka moto pasi, mpe kozala
na mayele mingi etungisaka motema.

2 Namilobelaki: « Yaka sik'oyo; nakomekisa yo bilengi mpo
ete ozala moto ya esengo! » Nzokande, yango mpe
ezalaki kaka pamba. **2** Na tina na koseka, nalobaki: « Ezali
na yango kaka bozoba! » Bongo na tina na elengi, nalobaki:
« Esalaka nini? » **3** Wana motema na ngai ezalaki nanu
kokamba ngai na bwanya, nazwaki mokano ya komipesa na
masanga ya vino mpe na makambo ya bozoba. Nazalaki
nde na posa ya kososola bolamu nini moto akoki kozwa na
kosala bongo na se ya moyi, na mwa mikolo ya bomoi na ye.
4 Nazwaki mokano ya kosalisa misala minene: namitongelaki
bandako minene mpe namilonelaki bilanga ya vino mpo
na bomoi na ngai; **5** nasalaki bilanga mpe nabongisaki
bisika mpo na kolona banzete ya ndenge na ndenge, oyo
ebotaka bambuma; **6** natimolaki mpo na ngai moko, mabulu
minene ya mayi mpo na kosopela banzete ya mike mayi. **7**
Nasombaki bawumbu ya mibali mpe ya basi; kobakisa na
motango ya bawumbu mosusu oyo babotamaki kati na ndako
na ngai. Nazalaki mpe na bangombe, bantaba mpe bameme
ebele koleka bakonzi nyonso oyo bazalaki na Yelusalemi
liboso na ngai. **8** Nakongolaki mpo na ngai moko palata mpe
wolo oyo ewutaki na bomengo ya bakonzi mpe ya bituka;
nazwaki mpo na ngai bayembi ya basi mpe ya mibali, mpe
oyo esepelisaka makasi mibali: mwasi mpe basi ebele ya
kitoko. **9** Nakomaki moto monene koleka bakonzi nyonso
oyo bazalaki na Yelusalemi liboso na ngai; kasi atako bongo,
bwanya ezalaki kaka kotambolisa ngai. **10** Napimelaki miso
na ngai eloko moko te oyo elulaki, napimelaki motema na
ngai esengo moko te. Motema na ngai esepelaki na misala
na ngai nyonso, mpe yango ezalaki lifuti ya mosala na ngai
nyonso. **11** Boye, tango natali misala nyonso oyo maboko na
ngai esalaki mpe pasi nyonso oyo namonaki mpo na kokokisa
yango, namoni ete nyonso wana ezalaki kaka pamba, ezali
lokola moto azali kolanda mopepe, ezali na yango na litomba
moko te na se ya moyi. **12** Bongo, nabalolaki makanisi na
ngai mpo na koyekola bwanya, bozoba mpe bolema. Eloko
nini mokitani ya mokonzi akoki kosala, oyo eleki oyo esila
kosalema? **13** Namonaki ete bwanya ezali malamu koleka
bozoba, ndenge pole ezali malamu koleka molili. **14** Moto ya
bwanya ayebi epai azali kokende, kasi zoba atambolaka na
molili; kasi nasosoli likambo moko: suka na bango mibale
ekozala kaka ndenge moko. **15** Namilobelaki: « Suka ya
zoba ekozala ndenge moko kaka na suka na ngai; sik'oyo,
litomba nini ezali na moto ya kozala na bwanya mingi? »
Namilobelaki: « Oyo mpe ezali kaka pamba. » **16** Pamba te
ezala moto ya bwanya to zoba, bakotikala kokanisa bango
tango molayi te; mpe na mikolo ekoya, bato bakobosana
bango mibale. Moto ya bwanya mpe akokufa lokola moto
ya zoba. **17** Boye, nayinaki bomoi, pamba te misala oyo
esalemaka na se ya moyi ezali mabe mpo na ngai. Nyonso
wana ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.
18 Nayinaki biloko nyonso oyo namonelaki pasi na se ya
moyi, pamba te nakotika yango epai ya moto oyo akoya
sima na ngai. **19** Bongo, nani ayebi soki moto yango akozala
moto ya bwanya to zoba? Nzokande, ye nde akozala na
bokonzi na likolo ya misala nyonso oyo nabimiselaki motoki
mpe mayele na ngai na se ya tango. Yango mpe ezali kaka
pamba. **20** Bongo, motema na ngai ekomaki kobungisa
elikya likolo ya misala makasi oyo nazalaki kosala na se
ya moyi. **21** Pamba te moto akoki kosala mosala na ye
na bwanya, na boyebi mpe na ndenge esengeli penza;
kasi akotika nyonso oyo azali na yango epai ya moto oyo
amonelaki yango pasi te; yango mpe ezali pamba mpe mabe
makasi. **22** Litomba nini moto akoki kozwa na misala nyonso
oyo asali mpe amonelaka pasi na se ya moyi? **23** Mikolo
nyonso ya mosala na ye ezali kaka pasi mpe komitungisa;
ezala na butu, makanisi na ye ezalaka na kimia te; oyo mpe
ezali kaka pamba. **24** Eloko eleki malamu mpo na moto ezali
kaka kolia, komela mpe kosepela na mosala na ye. Namoni
ete oyo mpe ewuti na loboko na Nzambe; **25** pamba te
soki Nzambe azalaki te, nani akoki kolia mpe kosepela? **26**
Nzambe apesaka bwanya, mayele mpe esengo na moto oyo
asepelisaka Ye; kasi apesaka mosala ya kosangisa mpe
ya konduka bomengo epai ya moto oyo asalaka masumu
mpo ete atika yango na maboko ya moto oyo asepelisaka

Nzambe. Wana mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali
kolanda mopepe.

3 Likambo nyonso ezalaka na tango na yango, mpe mosala
nyonso ezalaka na ngonga na yango, na se ya moyi. **2**
Ezali na tango ya kobotama mpe tango ya kokufa, tango
ya kolona mpe tango ya kopikola oyo elonami; **3** tango ya
koboma mpe tango ya kobikisa, tango ya kobuka mpe tango
ya kotonga; **4** tango ya kolela mpe tango ya koseka, tango ya
kosala matanga mpe tango ya kobina; **5** tango ya kopanza
mabanga mpe tango ya kosangisa yango, tango ya kopesa
beze mpe tango ya kotika kopesa beze; **6** tango ya koluka
mpe tango ya kobungisa, tango ya kobomba mpe tango ya
kobwaka; **7** tango ya kopasola mpe tango ya kobamba, tango
ya kokanga monoko mpe tango ya koloba; **8** tango ya kolinga
mpe tango ya koyina, tango ya bitumba mpe tango ya kimia.
9 Litomba nini mosali azwaka na mosala oyo amonelaka
pasi? **10** Natalaki mokumba oyo Nzambe amemisaki bato.
11 Nzambe asalaka eloko na eloko malamu na tango na
yango; atiaka lisusu, kati na mitema ya bato, posa ya koyeba
mabombami na Ye. Nzokande, bato bakokaka te kososola
mosala ya Nzambe, kobanda na ebandeli kino na suka.
12 Nayebi ete ezali na eloko moko oyo eleki malamu mpo
na bato: ezali kaka kosepela mpe kozala malamu tango
bazali na bomoi. **13** Yango wana, tika ete moto na moto alia,
amela mpe amona bolamu kati na mosala na ye nyonso,
pamba te ezali likabo ya Nzambe. **14** Nayebi ete makambo
nyonso oyo Nzambe asalaka ewumelaka seko; boye ezali
ata na eloko moko te ya kobakisa na likolo na yango to ya
kolongola kati na yango. Nzambe asalaka yango bongo mpo
ete bakumisa Ye. **15** Makambo oyo ezali lelo esila kozala na
kala, mpe makambo oyo ekoya ezala wuta kala; Nzambe
nde azongisaka makambo oyo esila koleka na tango ya kala.
16 Namonaki lisusu likambo moko na se ya moyi: ezala na
esika oyo basambisaka bato, mabe ezali kaka; ezala na
esika ya bosembo, mabe ezangaka te. **17** Namilobelaki kati
na ngai: « Nzambe akosambisa, ezala bato ya sembo to bato
mabe, pamba te ezali na tango mpo na likambo moko na
moko, mpe ezali na tango mpo na kosambisa likambo moko
na moko. » **18** Namilobelaki lisusu: « Nzambe amekaka bato
mpo ete bakoka komimona bango moko ete bazali lokola
banyama. **19** Suka ya moto ezali lokola suka ya nyama:
bango mibale basukaka kaka ndenge moko; ndenge moko
akufaka, mosusu mpe akufaka kaka bongo. Bango nyonso
bazali kaka na pema moko: moto aleki nyama na eloko
te. Nyonso wana ezali kaka pamba. **20** Nyonso ekendaka
kaka esika moko; nyonso ewutaki na putulu, mpe nyonso
ekozonga kaka na putulu. **21** Nani ayebi soki molimo ya moto
emataka na likolo, mpe soki molimo ya nyama ekitaka na se
ya mabele? » **22** Boye, nasosolaki ete ezali na eloko moko
te oyo eleki malamu mpo na moto, soki kaka te kosepela
mpe komona bolamu na mosala na ye, pamba te yango nde
ezali litomba na ye. Nani akoki kosunga ye mpo ete amona
makambo oyo ekoya sima na ye?

4 Natalaki lisusu mpe namonaki minyoko nyonso oyo ezali
na se ya moyi: Namonaki mpinzoli ya banyokolami, mpe
moto akobondisa bango azalaki te; nguya ezalaki na ngambo
ya banyokoli, mpe moto akobondisa bango azalaki te. **2**
Yango wana, namonaki ete bato oyo basila kokufa kala
bazali na bango kutu malamu koleka bato oyo bazali nanu na
bomoi. **3** Mpe moto oyo atikala nanu kozala te azali malamu
koleka bango mibale, pamba te atikala nanu komona te
misala mabe oyo esalemaka na se ya moyi. **4** Namoni ete
pasi nyonso oyo bato bamonaka na mosala mpe lokumu
oyo bazwaka na misala na bango, ewutaka kaka na bilulela
ya moto liboso ya moninga na ye. Wana mpe ezali pamba,
ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **5** Moto oyo azangi
mayele akangaka maboko na ye mpe amibebisaka ye moko.
6 Loboko moko oyo etondi na kimia ezali malamu koleka
maboko mibale oyo etondi na misala makasi mpe na kolanda
mopepe. **7** Namonaki lisusu likambo mosusu ya pamba na
se ya moyi: **8** Ezalaki na moto moko oyo azalaki kaka ye
moko, azalaki ata na mwana to ndeko te; azalaki kopema te
na mosala na ye ya makasi, kasi bomengo na ye etikalaki te
kotondisa miso na ye. Mpe atikalaki komituna te: « Nani oyo
ngai nazali komonela pasi boye? Mpe mpo na nini nazali
komipimela bomengo? » Wana mpe lisusu ezali pamba:
ezali mosala ya mpunda! **9** Bato mibale bazali malamu
koleka moto moko, pamba te bakozwa lifuti ya malonga
na mosala na bango. **10** Soki moko akweyi, moninga na
ye akoki kosunga ye; kasi mawa na moto oyo akweyi mpe
azangi moto oyo akosunga ye! **11** Mpe lisusu, soki bato
mibale balali esika moko, bayokaka moto; kasi moto oyo
azali ye moko, ndenge nini akoki koyoka moto? **12** Soki
moto azali ye moko, monguna akoki kolonga ye; kasi soki
bato bazali mibale, bakoki kotelemela monguna. Kamba
ya basinga misato ekatanaka noki te. **13** Elenge mobola
ya mayele azali malamu koleka mokonzi ya mobange oyo
azangi mayele mpe ayokaka toli te; **14** ezala soki elenge
mobali yango abotama mobola kati na mokili na ye to awuti
kobima na boloko mpo na kokoma mokonzi. **15** Namonaki
bato nyonso ya bomoi, oyo bazali kotambola na se ya moyi
kolanda elenge mobali lokola mokitani ya mokonzi. **16** Ata
soki bato oyo bazalaki kosepela na ye bazalaki ebele koleka,
kasi bato oyo bakoya sima bakoki koboya ye. Yango mpe
ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.

5 Batela makolo na yo tango ozali kokende na Ndako ya
Nzambe; eleki malamu kokende kuna mpo na koyoka,
kasi mpo na kobonza mbeka ya bazoba te, pamba te
bayebaka te ete basalaka mabe. **2** Kowelela te kofungola
monoko na yo, mpe tika ete motema na yo ewelela te
kobimisa liloba liboso ya Nzambe! Pamba te Nzambe azali
na likolo, mpe yo ozali na mabele. Boye, tika ete maloba na
yo ezalaka mingi te! **3** Ndenge ndoto eyaka soki moto azali
na misala mingi, ndenge wana mpe maloba ebele ebimisaka
bozoba. **4** Soki olapi ndayi liboso ya Nzambe, kowumela te
mpo na kokokisa yango; pamba te Nzambe asepelaka na
bazoba te; kokisa ndayi na yo. **5** Eleki malamu ete olapa
na yo kutu ndayi te na esika ya kolapa ndayi mpe ozanga
kokokisa yango. **6** Kotika te ete monoko na yo ememisa
yo masumu, mpe kokende koloba te liboso ya basali ya
Nzambe: « Ndayi na ngai ezalaki libunga. » Mpo na nini
Nzambe atomboka mpo na maloba na yo mpe abebisa
misala ya maboko na yo? **7** Ndoto ebele mpe maloba ebele
ezali kaka pamba; yango wana tosa nde Nzambe. **8** Soki
omoni ete bazali konyokola mobola kati na mokili, bongo

boyengebene mpe bosembo etiolami, kokamwa likambo
yango te; pamba te mokambi moko azali na se ya mokambi
mosusu; mpe na likolo na bango mibale, ezali na bakonzi
mosusu oyo baleki na bokonzi. **9** Biloko oyo mabele ebotaka
ezali mpo na bolamu ya bato nyonso; ezala mokonzi, abikaka
mpe na mbuma ya bilanga. **10** Moto oyo alingaka mbongo
atondaka yango te, mpe moto oyo alingaka bomengo, bozwi
na ye etondisaka ye te. Wana mpe ezali kaka pamba. **11**
Ndenge bozwi ya moto ekomaka ebele, ndenge wana mpe
bato oyo baliaka yango bakomaka ebele; bongo litomba
nini nkolo na yango akozwa, soki kaka te komona yango
na miso? **12** Pongi ya mosali ezalaka ya kimia, ata soki
alie moke to mingi; kasi bomengo ya mozwi ezangisaka
ye pongi. **13** Namoni mabe moko na se ya moyi, epesaka
penza mawa: moto abombi bomengo na ye, kasi ememeli
ye pasi; **14** likambo moko ya mabe ya mbalakata ebebisi
bomengo yango, mpe mwana na ye azangi libula ya kokitana
na yango. **15** Ndenge abotamaki bolumbu wuta na libumu ya
mama na ye, ndenge mpe akozanga bolumbu, akomema
ata mbuma moko te ya mosala na ye. **16** Oyo mpe ezali
lisusu pasi oyo epesaka mawa: ndenge moto ayaki, ndenge
mpe akozonga. Bongo litomba na ye ezali nini? Asali kaka
mpo na mopepe? **17** Alekisi mikolo nyonso ya bomoi na
ye kati na molili, na pasi, na komitungisa mpe na kanda.
18 Mpo na yango, tala likambo oyo ngai namoni ete ezali
malamu: ebongi na moto kolia, komela mpe kosepela na
mbuma ya mosala na ye na se ya moyi, na mikolo ya bomoi
oyo Nzambe apesi ye, pamba te yango nde libula na ye. **19**
Kutu, epai na moto nyonso oyo Nzambe apesi bomengo
mpe biloko ebele, bongo apesi ye lisusu makoki ya kosalela
yango, ya kozwa libula na ye mpe ya kosepela na mbuma
ya mosala na ye, wana ezali penza likabo ya Nzambe! **20**
Nzokande, wana Nzambe akotondisa motema na ye na
esengo, moto yango akosala keba te na motango ya mikolo
ya bomoi na ye.

6 Namoni mabe mosusu na se ya moyi, mpe ezali kilo
makasi mpo na bato: **2** ezali na bato oyo bazwi kowuta na
Nzambe bozwi, biloko ebele mpe lokumu mpo ete bazanga
eloko moko te oyo mitema na bango ekoki kozala na yango
posa; kasi Ye moko Nzambe apimeli bango makoki ya
kosepela na yango, pamba te moto mosusu nde azali
kosepela na yango. Wana mpe ezali pamba, mpe ezali mabe
oyo epesaka penza mawa. **3** Soki moto aboti bana nkama
moko mpe azwi ngolu ya kowumela mibu ebele na bomoi;
bongo, atako awumeli mibu ebele na bomoi, asepeli te na
bozwi na ye mpe azangi ata kunda, nalobi solo ete mwana
oyo abotami ya kokufa azali malamu koleka ye; **4** pamba te,
mwana oyo abotami ya kokufa, abotami pamba, azongi kati
na molili, mpe bakokanisa ye lisusu te; **5** atako amoni moyi
te to atikali koyeba ata eloko moko te, azali na kimia koleka
mozwi. **6** Ata awumeli na bomoi mibu nkoto moko mbala
mibale, akotikala komona esengo te. Boni, bato nyonso
bakendaka kaka esika moko te? **7** Pasi nyonso oyo moto
amonaka ezali mpo ete akokisa baposa na ye, nzokande
baposa yango esilaka kaka te. **8** Moto ya bwanya aleki moto
oyo azangi mayele na nini? Litomba nini mobola azali na
yango ata ayebi kotambola liboso ya bato mosusu? **9** Biloko
oyo moto azali komona na miso ezali malamu koleka biloko
oyo azali na yango na makanisi: yango mpe ezali pamba,
ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **10** Ekelamu nyonso
oyo ezali esila koyebana na kombo na yango, mpe eyebani
malamu soki moto azali nani: akoki te kotelemela oyo aleki
ye na makasi. **11** Soki maloba eleki mingi, makambo ya
pamba-pamba eyaka mpe ebele; bongo litomba na yango
ezali penza nini? **12** Pamba te, nani ayebi likambo oyo ezali
malamu mpo na bomoi ya moto, na mikolo na ye nyonso ya
bomoi ya pamba oyo azali kolekisa lokola elili? Nani akoki
koyebisa ye makambo oyo ekoya sima na ye, na se ya
moyi?

7 Kokende sango ya malamu eleki malasi ya solo kitoko na
motuya, mpe mokolo ya kufa eleki mokolo ya mbotama
na malamu. **2** Kokende na ndako ya matanga ezali malamu
koleka kokende na ndako oyo ezali na feti, pamba te kufa
ezali suka ya moto nyonso; yango wana, bato nyonso oyo
bazali na bomoi basengeli kokanisaka na tina na yango. **3**
Mawa eleki koseka na malamu, pamba te elongi ya mawa
eyeisaka motema esengo. **4** Motema ya moto ya bwanya
ezalaka kati na ndako ya matanga, kasi motema ya zoba
ezalaka kati na ndako ya bisengo. **5** Koyoka pamela ya moto
ya bwanya ezali malamu koleka koyoka banzembo ya zoba.
6 Koseka ya bazoba ezalaka lokola makelele ya basende
oyo ezali kozika na se ya nzungu; wana mpe ezali pamba.
7 Minyoko ekomisaka moto ya bwanya zoba, mpe bakado
epengwisaka motema. **8** Suka ya likambo ezali malamu
koleka ebandeli ya likambo; kokanga motema ezali malamu
koleka lolendo. **9** Kotombokaka noki te, pamba te kanda
evandaka kati na bazoba. **10** Kolobaka te: « Mpo na nini
mikolo eleki ezali malamu koleka mikolo ya lelo? » Pamba te
bwanya etindaka te bato kotuna mituna ya boye. **11** Bwanya
ezali lokola libula, ezalaka malamu mpe epesaka litomba na
bato oyo bamonaka moyi. **12** Bwanya ezali lokola nguba,
ndenge mpe mosolo ezalaka nguba; kasi litomba ya boyebi
ezali ete ebatelaka bomoi ya bato oyo bazali na yango.
13 Tala malamu misala ya Nzambe: Nani akoki kosembola
eloko oyo Ye asili kogumba? **14** Na mokolo ya malamu,
sepela; na mokolo ya mabe, kanisa; pamba te Nzambe
nde asala nyonso mibale mpo ete moto ayeba te makambo
oyo ekoya sima na ye. **15** Na mikolo ya pamba ya bomoi
na ngai, namonaki makambo oyo nyonso: Moto ya sembo
akufi mpo na bosembo na ye, mpe moto mabe awumeli na
bomoi mpo na mabe na ye. **16** Kolekisa ndelo te ya kozala
moto ya sembo to ya kozala moto ya bwanya; mpo na nini
komibebisa? **17** Kolekisa ndelo te ya kozala moto mabe to ya
kozala zoba; mpo na nini kokufa liboso ete mikolo ya bomoi
na yo ekoka? **18** Ezali malamu kokangama na toli ya liboso
mpe kosimba toli ya mibale, pamba te moto oyo atosaka
Nzambe akosalela toli nyonso mibale. **19** Bwanya ekomisaka
moto oyo azali na yango makasi koleka bakambi zomi kati na
engumba. **20** Kati na mokili, ezali na moto moko te ya sembo
oyo asalaka kaka malamu, bongo azanga kosala masumu.
21 Kotiaka matoyi na bilobaloba ya bato te, noki te okoyoka
mosali na yo kotiola yo; **22** pamba te, oyebi malamu, kati
na motema na yo, ete yo mpe otiolaka bato mosusu mbala
mingi. **23** Namekaki kososola makambo wana nyonso na
nzela ya bwanya, namilobelaki: « Nakosala nyonso mpo
ete nakoma moto ya bwanya, » kasi bwanya ezalaki kaka

mosika na ngai. **24** Nyonso oyo ezalisami ezali mosika,
mozindo mpe mozindo makasi; nani akoki komona yango?
25 Boye, na motema na ngai mobimba, namipesaki mpo na
kososola, koyeba, koluka bwanya mpe boyebi; mpe mpo
na kososola bozoba ya mabe elongo na liboma ya bozoba.
26 Namoni likambo oyo: mwasi oyo motema na ye ezali
lokola motambo to monyama, oyo maboko na ye ezali lokola
minyololo, azali mabe koleka kufa; mobali oyo asepelisaka
Nzambe akotikala kokangama te na motambo na ye, kaka
mobali oyo asalaka masumu nde akokangama na motambo
na ye. **27** Mosakoli alobi: « Tala makambo oyo nasosoli sima
na koyekola mwasi moko na moko mpo na kozwa mayele:
28 Nazali koluka, kasi nanu namoni te. Namoni mobali moko
ya sembo kati na mibali nkoto moko, kasi namoni ata mwasi
moko te ya sembo kati na basi nyonso! **29** Tala makambo
oyo nasosoli: Nzambe asala bato mpo ete bazala malamu,
kasi bato bamilukelaka mindondo bango moko. »

8 Nani azali lokola moto ya bwanya? Nani ayebi kolimbola
makambo? Bwanya engengisaka elongi ya moto, mpe
efungolaka elongi oyo ekangama. **2** Nalobi: Tosaka mitindo
ya mokonzi, pamba te olapaki ndayi liboso ya Nzambe.
3 Kolongwaka na lombangu te liboso ya mokonzi mpe
kobundelaka likambo ya mabe te, pamba te mokonzi asalaka
kaka makambo oyo esepelisaka ye. **4** Lokola liloba ya
mokonzi ezalaka na bokonzi, nani akoki koloba na ye: «
Ozali kosala nini? » **5** Moto nyonso oyo atosaka mibeko na
ye akokweyela pasi te, mpe motema ya moto ya bwanya
eyebaka tango ya malamu mpe lolenge ya malamu ya
kosalela. **6** Pamba te, ezali na tango ya malamu mpe na
lolenge ya malamu ya kosalela na likambo nyonso. Atako
bongo, pasi ekweyelaka kaka moto. **7** Lokola moto moko
te ayebi makambo oyo ekoya sima, nani akoki koyebisa
moninga ndenge ekoyela ye? **8** Ndenge moto moko te azali
na bokonzi likolo ya pema ya bomoi na ye mpo ete akanga
yango, ndenge mpe moto moko te azali na bokonzi likolo ya
mokolo na ye ya kufa. Ndenge moto moko te apemaka na
tango ya bitumba, ndenge mpe misala mabe ebikisaka te
bato oyo basalaka yango. **9** Namonaki makambo nyonso
wana, tango natiaki mayele na ngai mpo na koluka koyeba
makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi. Ezali na
tango oyo moto amatelaka bato mosusu mpo na konyokola
bango. **10** Mpe lisusu, namonaki ete bazali kokunda bato
mabe; bongo bato oyo bazalaki kokende mpe kozonga na
Esika ya bule bazalaki kokumisa bato mabe wana kati na
engumba mpo na makambo oyo bazalaki kosala. Wana mpe
ezali kaka pamba. **11** Soki etumbu epesami noki te mpo na
mabe oyo esalemi, mitema ya bato etondaka na makanisi ya
kosala mabe. **12** Atako moto oyo asalaka masumu asali
mabe mbala nkama moko mpe awumeli tango molayi na
bomoi, nayebi solo ete bato oyo batosaka Nzambe bakozala
bato ya esengo; pamba te bazali na botosi liboso na Ye. **13**
Nzokande, lokola bato mabe batosaka Nzambe te, makambo
na bango mpe ekotambola malamu te, mpe mikolo ya bomoi
na bango ekowumela te lokola elili. **14** Ezali lisusu na eloko
moko ya pamba oyo elekaka na mokili: bato ya sembo
bazwaka lifuti oyo ebongi na bato mabe, mpe bato mabe
bazwaka lifuti oyo ebongi na bato ya sembo. Nazali koloba
solo ete wana mpe ezali kaka pamba. **15** Bongo, nakumisaki
esengo, pamba te ezali na eloko moko te na se ya moyi oyo
eleki malamu mpo na moto, soki kaka te kolia, komela mpe
kosepela. Boye esengo esengeli kobila ye kati na mosala na
ye mikolo nyonso ya bomoi oyo Nzambe apesa ye na se
ya moyi. **16** Tango natiaki mayele na ngai mpo na koluka
koyeba bwanya mpe kososola mosala ya moto kati na mokili,
—ata soki miso na ye ezwaka pongi te, ezala na moyi to na
butu— **17** namonaki nyonso oyo Nzambe asala. Moto moko
te akoki kososola makambo oyo elekaka na se ya moyi. Soki
asali makasi mpo na koyeba, akotikala te kososola tina na
yango; mpe ata soki moto ya bwanya abeti tolo ete ayebi,
akotikala kaka kososola yango te.

9 Boye, nakanisaki mingi na makambo oyo nyonso mpe
namonaki ete, ezala moto ya sembo, moto ya bwanya
elongo na makambo nyonso oyo basalaka, bazali na maboko
ya Nzambe; kasi moko te ayebaka soki bolingo to koyina
ezelaka ye. **2** Bato nyonso basukaka kaka ndenge moko:
ezala moto ya sembo to moto mabe, ezala moto malamu
to moto oyo asalaka masumu, ezala moto ya peto to moto
ya mbindo, ezala moto oyo abonzaka mbeka to moto oyo
abonzaka mbeka te. Ndenge ezalaka mpo na moto ya
motema malamu ndenge mpe ezalaka mpo na moto ya
masumu; ndenge ezalaka mpo na moto oyo alapaka ndayi
ndenge mpe ezalaka mpo na moto oyo abangaka kolapa
ndayi. **3** Tala likambo oyo ezali mabe kati na makambo
nyonso oyo esalemaka na se ya moyi: bato nyonso basukaka
kaka ndenge moko; lisusu, mitema ya bato etonda na mabe,
mpe bozoba ezalaka kati na mitema na bango wana bazali
nanu na bomoi; mpe, sima na yango, bakokufa kaka. **4**
Moto nyonso oyo azali kati na bato ya bomoi azalaka na
elikya; mbwa ya bomoi ezali malamu koleka nkosi oyo ekufa.
5 Pamba te bato ya bomoi bayebaka ete bakokufa; kasi
bato oyo bakufa bayebaka lisusu eloko moko te, bazalaka
lisusu te na litomba ya kozwa, mpo ete babosana bango. **6**
Bolingo na bango, koyina na bango mpe baposa na bango
esila kolimwa; bakozwa lisusu litomba ata moko te kati na
makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi. **7** Kende, lia
bilei na yo na esengo mpe mela masanga na yo ya vino na
motema ya esengo; pamba te Nzambe asili kondima misala
na yo. **8** Tika ete bilamba na yo ezala tango nyonso peto,
mpe nzoto na yo elumba tango nyonso solo ya malasi. **9**
Sepela na bomoi na yo elongo na mwasi na yo, oyo olingaka
na mikolo nyonso ya bomoi ya pamba oyo Nzambe apesi yo
na se ya moyi; solo, na mikolo na yo nyonso ya pamba,
pamba te yango nde ezali mbano ya bomoi na yo mpo
na misala nyonso oyo omonelaka pasi na se ya moyi. **10**
Mosala nyonso oyo loboko na yo ekokoka kosala, sala yango
na makasi na yo nyonso; pamba te kati na mboka ya bakufi
epai wapi okokende, ezala mosala, mabongisi, boyebi to
bwanya ezalaka kuna te. **(Sheol h7585)** **11** Namonaki lisusu
likambo moko na se ya moyi: mimekano ezalaka kaka te
mpo na moto oyo aleki mbangu, bitumba ezalaka kaka te
mpo na bato ya makasi, bilei ezalaka kaka te mpo na bato
ya bwanya, bomengo ezalaka kaka te mpo na bato oyo
baleki na mayele, mpe bolamu ezalaka kaka te mpo na bato
ya bososoli; pamba te pasi mpe bisengo ekomelaka mpe
bango nyonso. **12** Moto moko te ayebi tango nini ngonga
na ye ekokoka: ndenge mbisi ekangamaka na monyama to

ndenge banyama ekangamaka na motambo, ndenge wana
mpe bato bakangamaka na mitambo ya pasi oyo ekweyelaka
bango na mbalakata. **13** Namonaki lisusu na se ya moyi,
ndakisa moko ya bwanya oyo ezalaki na tina mingi mpo na
ngai: **14** ezalaki na engumba moko ya moke oyo ezalaki
mpe na bato moke; bongo mokonzi moko ya nguya ayaki
kobundisa yango, azingelaki yango mpe atongaki milako
mpo na kokonza engumba yango. **15** Nzokande, kati na
engumba yango, ezalaki na mobola moko oyo azalaki moto
ya bwanya; abikisaki yango na bwanya na ye, kasi moto
moko te akanisaki mobola yango. **16** Boye namilobelaki:
« Bwanya ezali malamu koleka makasi ya nzoto. » Kasi
bwanya ya mobola etiolamaka, mpe bayokaka maloba na ye
te. **17** Bayokaka maloba ya kimia ya moto ya bwanya koleka
makelele ya mokonzi ya bazoba. **18** Bwanya ezali malamu
koleka bibundeli ya basoda, kasi mbeba moko ekoki koboma
bolamu na yango nyonso.

10 Ndenge nzinzi ekufa ekomisaka malasi solo mabe,
ndenge wana mpe mwa bozoba ebebisaka bwanya
mpe lokumu. **2** Motema ya moto ya bwanya ekendaka na
nzela ya malamu, kasi motema ya zoba ekendaka na nzela
ya mabe. **3** Ata tango zoba atambolaka na nzela, bozangi
mayele na ye etalisaka na bato mosusu ete azali zoba. **4**
Soki mokonzi atombokeli yo, kolongwa na esika na yo ya
mosala te; pamba te motema ya kokita epekisaka bambeba
minene. **5** Namonaki mabe moko na se ya moyi, lokola
libunga epai ya bakonzi: **6** bazoba batombolami na bisika
ya lokumu makasi, kasi bazwi batikali na bisika ya se. **7**
Namonaki bawumbu kotambola likolo ya bampunda, mpe
bakonzi kotambola na makolo lokola bawumbu. **8** Moto oyo
atimoli libulu akoki kokweya kati na yango; mpe moto oyo
abuki mir ya lopango, nyoka ekoki koswa ye. **9** Moto oyo
abukaka mabanga akoki kozoka na yango, oyo apasolaka
mabaya akoki mpe kozwa likama. **10** Soki epasola esili
minu mpe bapelisi yango te, moto oyo akosalela yango
akobimisa makasi mingi; kasi bwanya epesaka elonga. **11**
Soki nyoka eswi moto liboso ete asakanisa yango, litomba
ezali lisusu te epai ya moto oyo asakanisaka banyoka. **12**
Maloba ya moto ya bwanya epesaka esengo, kasi maloba
ya zoba elukelaka ye makambo. **13** Abandaka na maloba
ya bozoba mpe asukisaka na maloba ya mabe. **14** Zoba
alobaka mingi. Moto moko te ayebi makambo oyo ekoya;
nani akoki koyebisa ye makambo oyo ekosalema sima na
ye? **15** Mosala ya zoba elembisaka ye, ayebi ata kutu te
nzela oyo ememaka na engumba. **16** Mawa na mokili oyo
mokonzi na yango azali mwana moke, mpe oyo bakambi na
yango balangwaka masanga na tongo-tongo! **17** Esengo
na mokili oyo mokonzi na yango abotama na libota ya bato
minene, mpe oyo bakambi na yango baliaka na tango oyo
esengeli mpo na kozwa makasi, kasi mpo na kolangwa
masanga te. **18** Soki moto azali goyigoyi, likolo ya ndako
na ye ekobukana; soki maboko na ye elemba, ndako na
ye ekotanga mayi. **19** Basalaka feti mpo na kosepela, mpe
masanga ya vino epesaka esengo na motema, mpe mbongo
epesaka biyano na makambo nyonso. **20** Kolakela mokonzi
mabe te, ezala kati na motema na yo; kolakela mozwi mabe
te, ezala na mbeto na yo ya kolala, pamba te ndeke ya likolo
ekoki komema maloba na yo mpe kopanza sango ya maloba
na yo.

11 Bwaka lipa na yo na likolo ya mayi, pamba te sima
na mikolo ebele, okomona yango lisusu. **2** Kaba biloko
na yo na bato sambo to mwambe, pamba te oyebi te pasi
nini ekoki koya na mokili. **3** Soki mapata etondi na mayi,
ebetisaka mvula na mokili. Nzete etikalaka kaka na esika
oyo ekweyi, ezala na ngambo ya sude to na ngambo ya
nor. **4** Moto oyo atalaka mopepe akolona nkona te, moto
oyo atalaka mapata akobuka bambuma te. **5** Ndenge oyebi
te nzela ya mopepe to ndenge nini moto asalemaka kati
na libumu ya mama na ye, ndenge wana mpe okokoka te
kososola misala ya Nzambe oyo azali Mokeli ya nyonso.
6 Na tongo, lona milona na yo, mpe na pokwa, kopemisa
maboko na yo te, pamba te oyebi te milona nini ekobima, ya
tongo to ya pokwa to mpe nyonso mibale ekobima malamu.
7 Pole ezali malamu, mpe miso esepelaka komona moyi. **8**
Yango wana, soki moto asali mibu ebele na bomoi, tika ye
asepela na mibu yango nyonso; kasi tika ete abosana te
ete mibu ya pasi ekozala ebele, mpe ete makambo nyonso
oyo ekoya sima ezali pamba. **9** Elenge, sepela na bolenge
na yo, mpe tika ete motema na yo esepela na mikolo ya
bolenge na yo! Landa nzela ya motema na yo mpe nyonso
oyo esepelisaka miso na yo; kasi yeba ete, mpo na makambo
wana nyonso, Nzambe akosambisa yo. **10** Yango wana,
longola mawa na motema na yo, longola pasi na nzoto na
yo; pamba te bolenge mpe bomwana ezali pamba.

12 Kanisa Mokeli na yo, na mikolo nyonso ya bolenge
na yo, liboso ete mikolo ya pasi ekomela yo, mpe
mibu epusana, mibu oyo okoloba na tina na yango: « Nazali
kosepela na ngai na yango te; » **2** liboso ete moyi mpe
pole, sanza mpe minzoto, ekoma molili, mpe mapata ezonga
sima na mvula; **3** tango bakengeli ya ndako bakolenga,
mpe bato ya makasi bakofukama; tango basi oyo banikaka
ble bakotika konika yango mpo ete bazali lisusu mingi te,
mpe bato oyo batalaka na maninisa bakobungisa kitoko na
bango; **4** tango bikangelo ya ekuke ekokangama na balabala,
mpe makelele ya basi oyo banikaka ble ekosila; tango bato
balamukaka na banzembo ya bandeke mpe bayembi ya basi
batikaka koyemba; **5** tango bato bakomaka kobanga komata
likolo, mpe bakomaka kobanga makama na nzela; tango
nzete ya pome ebimisaka mbuma, tango mabanki ekomaka
kilo, mpe baposa ekokisamaka lisusu te; pamba te moto
akendaka na ndako ya libela, mpe basi oyo balelaka na
bibembe basanganaka na balabala. **6** Solo, kanisa Mokeli
na yo liboso ete singa ya palata ekatana, kopo ya wolo
efinana, eloko ya mayi ebukana na libulu ya mayi, mpe
mashini oyo babendelaka mayi na libulu ebukana; **7** liboso
ete putulu ezonga na mabele epai wapi ewutaki, mpe pema
ezonga epai ya Nzambe oyo apesaki yango. **8** Pamba na
pamba, elobi mosakoli, makambo nyonso ezali kaka pamba.
9 Mosakoli azalaki kaka moto ya bwanya te, kasi azalaki
mpe koyekolisa bato boyebi; akanisaki mingi, alukaki mingi
mpe atiaki na molongo masese ebele penza. **10** Mosakoli
asalaki makasi mpo na koluka koyeba maloba ya elengi mpe
kokoma na bosembo makambo ya solo. **11** Maloba ya bato
ya bwanya ezali lokola banzube, mpe buku ya masese na

bango ezali lokola basete oyo ekotaka makasi na libaya.
Masese yango nyonso ewuti epai ya Mobateli mpate moko.
12 Mwana na ngai, keba ete obakisa eloko moko te na likolo
na yango. Suka ezali te mpo na kokoma mikanda ebele, mpe
koyekola mingi elembisaka nzoto. **13** Yoka suka ya mateya
nyonso: Tosa Nzambe mpe batela mibeko na Ye, pamba
te yango nde eleki na tina mpo na moto. **14** Pamba te,
Nzambe akomema misala nyonso na kosambisama, ezala
oyo ebombama, ya malamu to ya mabe.

Loyembo ya Salomo

1 Oyo nde nzembo oyo eleki kitoko kati na banzembo ya
Salomo. **2** Tika ete bibebu na yo epesa ngai beze, pamba
te bolingo na yo eleki vino na elengi. **3** Solo ya malasi na yo
ezali kitoko, mobimba na yo ezali lokola solo ya malasi ya
kitoko oyo epanzani; yango wana bilenge basi balingaka yo!
4 Tokende na yo elongo, tokima mbangu! Mokonzi akotisi
ngai na bashambre na ye! Tovanda elongo na esengo mpe
tosepela na tina na yo, tosanzola bolingo na yo, oyo eleki
vino ya kitoko na elengi. Solo, ezali na pamba te nde basi
balulaka yo! **5** Oh bilenge basi ya Yelusalemi, nazali mwindo,
kasi nazali kitoko! Solo, nazali mwindo lokola bandako ya
kapo ya Kedari, lokola barido ya kitoko na ndako ya kapo ya
Salomo. **6** Kokamwa ngai te mpo ete nazali mwindo, pamba
te moyi nde eyindisi ngai. Bana mibali ya mama na ngai
basilikelaki ngai, bakomisaki ngai mokengeli bilanga ya vino.
Solo, bilanga na ngai moko ya vino, nazalaki kokoka lisusu
te kokengela yango. **7** Oh mobali oyo ngai nalingaka, yebisa
ngai esika nini oleisaka bibwele na yo, esika nini opemisaka
bampate na yo na midi! Mpo na nini nazala lokola mwasi oyo
azali koyengayenga sima na bibwele ya baninga na yo? **8**
Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, soki oyebi yango
te, landa kaka matambe ya bibwele, na banzela oyo yango
elekeli, mpe leisa bana bantaba ya basi na yo pembeni ya
bandako ya kapo ya babateli bibwele. **9** Oh bolingo na ngai,
nazali komona yo lokola mpunda ya mwasi oyo ebendaka
shar ya Faraon. **10** Matama na yo ezalaka kitoko kati na
biloko ya matoyi, mpe kingo na yo ebongaka na mayaka. **11**
Tokolukela yo biloko ya matoyi ya wolo oyo batia bambuma
ya mike-mike ya palata. **12** Tango mokonzi azalaki kolia na
mesa na ye, malasi na ngai ya nare ezalaki kopanza solo na
yango ya kitoko. **13** Molingami na ngai azali mpo na ngai
lokola liboke ya malasi ya mire, akolekisa butu na ye na
kati-kati ya mabele na ngai. **14** Molingami na ngai azali
mpo na ngai lokola liboke ya bambuma ya ene oyo ewutaka
na bilanga ya vino ya Eyini-Gedi. **15** Oh mwasi na ngai ya
motema, ozali kitoko! Solo, ozali penza kitoko makasi! Miso
na yo elala lokola ebenga. **16** Mobali na ngai, tala ndenge
nini ozali kitoko! Ozali penza elengi. Mbeto na biso ezali nde
matiti ya mobesu, **17** makonzi ya ndako na biso esalemi na
banzete ya sedele, mpe balate na yango, na banzete ya
sipele.

2 Nazali lokola fololo oyo ebotaka na etando ya Saroni,
fololo oyo babengaka lisi ya lubwaku. **2** Ndenge fololo
oyo babengaka lisi ezalaka kati na banzube, ndenge wana
mpe mwasi na ngai ya motema azalaka kati na bilenge
basi. **3** Ndenge nzete ya pome ezalaka kati na banzete
ya zamba, ndenge wana mpe mobali na ngai azalaka kati
na bilenge mibali. Nasepelaka kovanda na se ya elilingi na
ye, mpe mbuma na ye ezalaka elengi na monoko na ngai.
4 Amemaki ngai na esika oyo bamelaka masanga, mpe
bendele na ye likolo na ngai ezali bolingo. **5** Lendisa ngai
na bagato oyo basali na bambuma ya vino, sunga ngai na
bapome, pamba te nabeli maladi ya bolingo. **6** Tika ete
loboko na ye ya mwasi ezala na se ya moto na ngai, mpe
loboko na ye ya mobali ekanga ngai nzoto! **7** Bilenge basi ya
Yelusalemi, nabondeli bino na kombo ya mboloko mpe ya
mbuli ya bilanga: Bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete ye
moko akoma na posa ya kolamuka. **8** Yoka mongongo ya
Bolingo na ngai! Tala ye wana! Ye wana azali koya, azali
kopumbwa na likolo ya bangomba, azali kodenda na likolo ya
bangomba mike. **9** Molingami na ngai azali lokola mboloko
to mwana ya mbuli. Tala ye wana! Atelemi na sima ya mir
na biso, azali kotala na lininisa, azali kotala na mayele na
kiyungulu ya lininisa. **10** Molingami na ngai alobi mpe ayebisi
ngai: « Mwasi na ngai ya motema, telema; mwasi na ngai ya
kitoko, yaka epai na ngai! **11** Pamba te, tala eleko ya malili
esili koleka, bamvula esili mpe ekeyi. **12** Bafololo ebimi na
mboka, tango ya koyemba banzembo ekoki. Makelele ya
banzembo ya bibenga ekomi lisusu koyokana na mokili. **13**
Nzete ya figi ebimisi bambuma na yango ya liboso, bafololo
ya bilanga ya vino ekomi kopanza solo na yango ya kitoko.
Mwasi na ngai ya motema, telema; mwasi na ngai ya kitoko,
yaka epai na ngai. **14** Ebenga na ngai oyo obombami kati na
madusu ya mabanga, kati na madusu ya bangomba, monisa
ngai ata elongi na yo mpe sala ete nayoka ata mongongo na
yo, pamba te mongongo na yo ezalaka elengi mpe elongi
na yo ezalaka kitoko mingi! » **15** Bokangela biso bambwa
ya zamba mpe bana na yango oyo ezali kobebisa bilanga
na biso ya vino, pamba te bilanga na biso ya vino ebimisi
bafololo. **16** Mobali na ngai ya bolingo azali ya ngai, mpe
ngai nazali ya ye; aleisaka bibwele na ye na bilanga oyo
etondi na bafololo oyo babengaka lisi. **17** Mobali na ngai ya
bolingo, zonga; awa moyi ebandi kobima mpe molili ekimi,
zala lokola mboloko to mwana ya mbuli na bangomba ya
Beteli.

3 Butu mobimba, na mbeto na ngai, nazali koluka mobali
oyo motema na ngai elingaka; naluki ye, kasi namonaki
ye te. **2** Esengeli na ngai kolamuka sik'oyo mpe kobima
libanda ya engumba, na balabala na yango mpe na bisika
oyo bato nyonso bakutanaka; nakoluka mobali oyo motema
na ngai elingaka. Nalukaki ye, kasi namonaki ye te. **3**
Bakengeli bamonaki ngai tango bazalaki koleka-leka na
balabala ya engumba. Natunaki bango: « Bomoneli ngai
te mobali oyo motema na ngai elingaka? » **4** Tango kaka
nalekaki bango, mbala moko, namonaki mobali oyo motema
na ngai elingaka. Nakangaki ye mpe natikaki ye lisusu te
kokende. Namemaki ye kino na ndako ya mama na ngai,
na shambre ya mwasi oyo abotaki ngai. **5** Bilenge basi ya
Yelusalemi, nabondeli bino na kombo ya mboloko mpe ya
mbuli ya bilanga: Bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete
ye moko akoma na posa ya kolamuka. **6** Nani oyo abimi
na esobe lokola molinga oyo ezali komata, azali kobimisa
solo ya malasi ya mire mpe ya ansa, oyo basali na biloko
ya mike-mike ya solo kitoko ya moto ya mombongo? **7**
Tala! Ezali nde tsipoyi ya mokonzi Salomo! Basoda na ye ya
mpiko, bato ya lokumu ya Isalaele, tuku motoba nde bamemi
yango. **8** Bango nyonso balati mipanga; bango nyonso bazali
makasi na bitumba, baselingwa mpo na bitumba ya butu. **9**
Mokonzi Salomo asalisaki tsipoyi; basalaki yango na mabaya
ya mboka Libani. **10** Basalaki bisimbelo na yango na palata,
mokongo na yango, na wolo. Balatisaki evandelo na yango
bilamba ya motuya ya langi ya motane makasi. Bongo,
bilenge basi ya Yelusalemi babongisaki kati na yango na

motema ya bolingo. **11** Bino bilenge basi ya Siona, bobima;
botala ndenge nini mokonzi Salomo alati motole, motole
oyo mama na ye alatisaki ye na mokolo ya libala na ye, na
mokolo oyo motema na ye ezalaki na esengo.

4 Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko, ozali penza
kitoko makasi! Miso na yo, na se ya vwale, elala lokola
ebenga; suki na yo ezali lokola etonga ya bantaba ya basi
oyo ekitaka na ngomba Galadi. **2** Minu na yo ezali lokola
etonga ya bameme oyo balongoli bapwale, bongo bawuti
kosukola yango. Meme moko na moko ezali na lipasa na
yango; moko te ezangi mwana. **3** Bibebu na yo ezali lokola
kitendi ya motane, mpe elobeli na yo epesaka esengo;
matama na yo ezali lokola mbuma ya grenade, na se ya
vwale. **4** Kingo na yo ezali lokola ndako molayi ya Davidi, oyo
batongi mpo na kobomba bibundeli; banguba nkoto moko
ediembisami kuna, banguba ya basoda ya mpiko. **5** Mabele
na yo nyonso mibale ezali lokola bana mapasa mibale ya
mboloko, oyo ezali kolia kati na bafololo oyo babengaka lisi.
6 Kino tongo ekotana mpe molili ekolimwa, nakokende na
ngomba ya mire mpe na ngomba moke ya ansa. **7** Mwasi
na ngai ya motema, mobimba na yo ezali kitoko mingi; ata
elembo moko te emonani mabe kati na yo. **8** Longwa na
Libani mpe yaka elongo na ngai, mwasi na ngai ya motema;
longwa na Libani, yaka elongo na ngai. Tala wuta na basonge
ya bangomba Amana, Seniri mpe Erimoni epai wapi ezali na
ndako ya bankosi mpe ngomba ya bankoyi. **9** Obetisi ngai
motema makasi, Oh ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai
ya motema; obetisi ngai motema na komona etaleli ya miso
na yo, mpe na komona moko ya sheneti ya kingo na yo. **10**
Solo, bolingo na yo eleki elengi, ndeko na ngai ya mwasi,
mwasi na ngai ya motema! Solo, bolingo na yo eleki vino na
kitoko; solo ya mafuta na yo eleki malasi nyonso na kitoko.
11 Bibebu na yo ezali kobimisa mafuta ya elengi, mwasi
na ngai ya motema; se ya lolemo na yo etondi na mafuta
ya nzoyi mpe na miliki, mpe solo ya bilamba na yo ezali
lokola solo ya Libani. **12** Ozali elanga ekangama, ndeko
na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema; ozali etima
oyo ezipami mpe liziba oyo ekangami. **13** Ozali kopesa pio
lokola elanga ya banzete ya grenade, oyo ezali na bambuma
kitoko, elongo na banzete ya solo kitoko: ene mpe nare, **14**
nare mpe safarani, kaneli ya solo kitoko, sinamoni, elongo na
lolenge nyonso ya banzete oyo epesaka malasi ya ansa, ya
aloe mpe ya mire, mpe malasi nyonso oyo eleki kitoko. **15**
Ozali liziba kati na elanga, etima oyo etiolaka wuta na Libani.
16 Oh mopepe ya nor, lamuka; oh mopepe ya sude, yaka!
Pepa kati na elanga na ngai, mpe tika ete solo kitoko na
yango epanzana kino mosika! Tika ete mwasi na ngai ya
motema aya kati na elanga na ye mpe alia mbuma na yango
ya elengi makasi!

5 Oh molingami na ngai, mwasi na ngai ya motema; nayei
na elanga na ngai, nayei kobuka mbuma na ngai oyo
basalelaka malasi ya mire, nayei kobuka biloko na ngai ya
mike-mike ya solo kitoko, nayei kolia mafuta na ngai ya
nzoyi, nayei komela vino mpe miliki na ngai. Oh baninga,
bolia mpe bomela na bino, bomela mpe bolangwa na bino,
balingami na ngai. **2** Nalalaki, kasi makanisi na ngai ezalaki
ya kolamuka. Yoka! Mongongo ya molingami na ngai ezali
koyokana na ekuke! « Molingami na ngai, mwasi na ngai ya
motema, ebenga na ngai, oyo azali kitoko koleka mpo na
ngai, fungolela ngai ndako, pamba te moto na ngai etondi na
londende, mpe suki na ngai epoli na matanga ya londende
ya butu. » **3** Nasili kolongola nzambala na ngai, nalata yango
lisusu? Nasili kosukola makolo na ngai, nabebisa yango
lisusu? **4** Mobali na ngai ya motema akotisi loboko na ye
na lidusu ya ekuke, bongo motema na ngai ekomi kobeta
mpo na ye. **5** Natelemaki mpo na kokende kofungolela
mobali na ngai ya motema ndako, mpe maboko na ngai
ebimisaki solo ya malasi ya mire, misapi na ngai etangisaki
yango na bikangelo ya ndako. **6** Nafungolelaki mobali na
ngai ya motema ndako, kasi akendeki na ye mpe alimwaki.
Nakweyaki mayanga wana azalaki koloba; nalukaki ye, kasi
namonaki ye lisusu te; nabengaki ye, kasi ayanolaki ngai
te. **7** Tango bakengeli ya mir bazalaki koleka-leka kati na
engumba, bamonaki ngai, babetaki ngai, bazokisaki ngai
mpe balongolaki ngai vwale na moto. **8** Oh bilenge basi
ya Yelusalemi, nabondeli bino, soki bomoni mobali na ngai,
bokoloba na ye nini? Boloba na ye ete nabeli maladi ya
bolingo. **9** Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, mobali
na yo aleki mibali mosusu na nini? Nini penza ya malonga
oyo mobali na yo azali na yango, oyo eleki mibali mosusu
mpo ete oloba na biso boye? **10** Mobali na ngai azali na
poso pembe, azali moto oyo asimba bendele kati na mibali
nkoto zomi. **11** Moto na ye ezali lokola wolo ya peto, suki na
ye elingama-lingama, mpe azali mwindo lokola yanganga. **12**
Miso na ye ezali kitoko lokola bibenga pembeni ya moluka,
ezali lokola basukolaka yango na miliki mpe avandaka kati
na sani ya bomengo. **13** Matama na ye ezali lokola mikala
ya banzete ya malasi, lokola ekolo ya bafololo ya solo kitoko;
bibebu na ye ezali lokola fololo oyo babengaka lisi oyo
ebimisaka mire ya kitoko. **14** Maboko na ye ezali lokola
bapete ya wolo oyo batia mabanga ya Krizolite. Nzoto na ye
ezali lokola pembe ya nzoko oyo babongisi mpe babakisi
mabanga ya safiri. **15** Makolo na ye ezali lokola makonzi ya
mabanga ya marbre oyo evandi likolo ya moboko ya wolo ya
peto. Azali lokola bangomba ya Libani, kitoko lokola banzete
ya sedele ya Libani. **16** Elobeli na ye esalaka elengi na
motema, mpe nzoto na ye mobimba esalaka ete balula ye.
Tala ndenge mobali na ngai ya motema, molingami na ngai,
azali, oh bilenge basi ya Yelusalemi!

6 Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, mobali na
yo akei wapi? Akoti nzela nini mpo ete tosunga yo mpo
na koluka ye? **2** Mobali na ngai akei na elanga na ye, na
mikala ya banzete ya solo kitoko mpo na koleisa bibwele na
ye mpe kobuka fololo oyo babengaka lisi. **3** Nazali mpo na
mobali na ngai, mpe mobali na ngai azali mpo ngai. Azali
koleisa bibwele na ye na bilanga ya bafololo oyo babengaka
lisi. **4** Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko lokola
engumba ya Tiritsa; elongi na yo ezali kitoko lokola engumba
Yelusalemi; obangisaka lokola mampinga ya basoda na se
ya bendele na bango. **5** Tika kotala ngai, pamba te miso na
yo ezali kokweyisa ngai mayanga. Suki na yo ezali lokola
etonga ya bantaba ya basi oyo ewutaka na Galadi. **6** Minu
na yo ezali lokola etonga ya bameme oyo bawuti kosukola.
Meme moko na moko ezali na lipasa na yango, moko te
ezangi mwana. **7** Matama na yo, na se ya vwale, ezali
lokola liboke ya bambuma ya grenade. **8** Mokonzi akoki

kozala na basi tuku motoba, bamakangu tuku mwambe mpe
bilenge basi ebele penza. **9** Kasi ebenga na ngai, mwasi
na ngai oyo akoka na nyonso, azali kaka ye moko; azali
kaka ye moko mwana mwasi ya mama na ye, oyo aleki
kitoko na libumu ya mama oyo abota ye. Tango bilenge basi
bamonaka ye, balulaka ye mpe batatolaka ete azali mwasi
na esengo. Basi ya bakonzi mpe bamakangu bakumisaka ye
soki bamoni ye. **10** Nani oyo azali komonana lokola moyi
ya tongo, kitoko lokola sanza, azali kongenga lokola moyi,
abangisaka lokola mampinga ya basoda na se ya bendele
na bango? **11** Nakendeki na elanga ya bakokoti mpo na
koluka milona kati na lubwaku, mpo na kotala soki banzete
ya vino ebandi kobimisa mito to banzete ya grenade ebandi
kobimisa bafololo. **12** Nasosolaki te ndenge nini molimo
na ngai ememaki ngai kino na bashar ya mokonzi ya bato
na ngai. **13** Zonga, zonga, oh mwasi ya Sulami! Zonga,
zonga mpo ete tokoka kotala yo malamu! Mpo na nini bolingi
kotala malamu mwasi ya Sulami ndenge batalaka mabina ya
mindule ya masanga mibale?

7 Oh elenge mwasi ya lokumu! Makolo na yo ebimaka
kitoko soki olati basandale. Zingazinga ya loketo na yo
ezali lokola lopete oyo esalemi na maboko ya basali bikeko.
2 Motolu na yo ezali lokola kopo ya kitoko oyo ezangaka
vino ya kitoko te. Libumu na yo ezali lokola mopiku ya ble
oyo ezingami na fololo oyo babengaka lisi. **3** Mabele na yo
nyonso mibale ezali lokola bana mapasa mibale ya mboloko.
4 Kingo na yo ezali lokola ndako molayi oyo batonga na
pembe ya nzoko. Miso na yo ezali lokola maziba ya engumba
Eshiboni, pembeni ya ekuke ya Bati-Rabimi. Zolo na yo ezali
lokola ndako molayi ya Libani oyo etalani na Damasi. **5**
Moto na yo ezali lokola ngomba Karimeli, mpe suki ya moto
na yo ezali lokola elamba ya motane; mokonzi akangami
na mazita na yango. **6** Oh tala ndenge ozali penza kitoko!
Bolingo na ngai, osalaka esengo ya motema na ngai; kitoko
na yo esalaka ngai esengo na motema! **7** Molayi na yo ezali
lokola nzete ya mbila, mabele na yo ezali lokola maboke ya
bambuma. **8** Namilobeli: « Nakomata na nzete ya mbila,
nakobuka bambuma na yango! » Tika ete mabele na yo
ezala lokola maboke ya bambuma ya vino! Tika ete solo ya
monoko na yo ezala lokola bapome! **9** Mpe tika ete monoko
na yo ezala lokola vino ya kitoko koleka! Tika ete vino yango
esopanela bolingo na ngai na pete, eleka na bibebu ya bato
oyo bazali kolala. **10** Ngai, nazali ya mobali na ngai; mpe ye,
azalaka kaka na posa na ngai. **11** Yaka, mobali na ngai; tika
ete tokende na biso na elanga, tolekisa butu na biso kati na
mboka! **12** Na tongo, tokokende na bilanga ya vino mpo na
kotala soki banzete ya vino ebandi kobimisa bafololo, soki
mito na yango efungwami, mpe soki banzete ya bambuma
ya grenade ebimisi bafololo. Kuna nde nakopesa yo babeze
na ngai. **13** Bambuma ya mandragore ezali kobimisa solo na
yango; mpe na ekuke na biso, tozali na bambuma nyonso ya
kitoko: ezala ya sika to ya kala, oyo nabombeli yo, mobali na
ngai ya motema.

8 Ah, soki ozalaki ndeko na ngai ya mobali oyo amelaki
mabele ya mama na ngai! Soki nakutanaki na yo na
libanda, nalingaki kopesa yo beze, mpe moto moko te
alingaki kotiola ngai. **2** Nalingaki komema yo mpe kokotisa
yo na ndako ya mama na ngai, mpo ete oteya ngai bolingo.
Nalingaki komelisa yo vino ya kitoko, oyo basali na bambuma
ya grenade. **3** Tika ete loboko na ye ya mwasi ezala na
se ya moto na ngai, mpe loboko na ye ya mobali ekanga
ngai nzoto! **4** Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino:
bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete ye moko akoma na
posa ya kolamuka. **5** Nani oyo abimi na esobe mpe alaleli
mobali na ye ya motema? Nalamusaki yo na se ya nzete
ya pome, na esika oyo mama na yo azwaki zemi na yo,
esika oyo abotaki yo na pasi. **6** Tia ngai lokola kashe na
motema na yo, lokola kashe na loboko na yo; pamba te
bolingo ezali makasi lokola kufa, zuwa ezali makasi lokola
mokili ya bakufi. Moto ya bolingo epelaka makasi lokola kake
kowuta epai na Yawe. **(Sheol h7585)** **7** Mayi minene ekoki
koboma moto ya bolingo te; ezala mayi ya bibale, ekoki
komela yango te. Soki moto apesi biloko na ye nyonso ya
ndako mpo na kosomba bolingo, solo penza bakotiola ye. **8**
Tozali na ndeko moko ya mwasi, azali nanu moke; azali nanu
ata na mabele te. Tokosala nini mpo na ye na mokolo oyo
bakoluka ye na libala? **9** Soki azalaki mir, tolingaki kotonga
likolo na ye ndako oyo esalemi na palata; soki azalaki ekuke,
tolingaki kokanga ye na libaya ya sedele. **10** Nazali mir,
mpe mabele na ngai ezali lokola bandako milayi. Boye, na
miso na ye, nazali lokola mwasi oyo azwi kimia. **11** Salomo
azali na elanga ya vino kati na Bala-Amoni, apesi yango
na bakengeli; moko na moko kati na bango azalaki kopesa
mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko mpo na kosomba
bambuma na yango. **12** Oh Salomo, mbongo ya bibende ya
palata, nkoto moko ezali ya yo, mpe bibende nkama mibale
ezali ya bakengeli bambuma; kasi elanga na ngai ya vino,
oyo ezali liboso na ngai, ezali ya ngai. **13** Yo oyo ovandi kati
na bilanga, baninga na yo balingi koyoka mongongo na yo;
tika ete oyokisa ngai yango! **14** Oh bolingo na ngai, kima
mbangu, zala lokola mboloko to lokola mwana ya mbuli;
kende na likolo ya bangomba oyo etondi na matiti ya solo
kitoko.

Ezayi

1 Emoniseli oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, amonaki
na tina na mokili ya Yuda mpe ya engumba Yelusalemi
tango Oziasi, Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki bakonzi
ya Yuda. **2** Oh Lola, yoka! Mabele, pesa matoyi mpo na
koyoka! Pamba te Yawe nde azali koloba: « Nabokoli bana
mpe nakolisi bango, kasi batombokeli Ngai. **3** Ngombe
eyebi nkolo na yango, ane mpe eyebi elielo oyo nkolo na
yango apeselaka yango bilei; kasi Isalaele ayebi te, bato
na Ngai basosoli te. » **4** Mawa na yo, ekolo ya bato ya
masumu, bato oyo batonda na mabe, libota oyo esalaka
mabe mpe bana mabe! Batiki Yawe, batioli Mosantu ya
Isalaele mpe bapesi Ye mokongo. **5** Boni, babeta bino lisusu
wapi, bino bato oyo botingami kaka na botomboki? Moto
na yo mobimba ezali kobela, motema na yo mobimba ezali
na pasi. **6** Longwa na litambe kino na moto, eloko moko
te ezali malamu, kaka bapota mpe matutu oyo basukola
te, batia kisi te mpe bapakola mafuta te. **7** Mokili na bino
ebebisami, bingumba na bino esili kozika na moto; bapaya
bazali kobebisa bilanga na bino na miso na bino, nyonso
ebebisami solo, lokola tango bapanzaka yango na moto
ya mobulu. **8** Siona, mboka kitoko, etikali kaka yango
moko lokola mwa ndako moko ya matiti kati na elanga
ya vino, lokola ndako ya kobombamela kati na bilanga ya
bapasiteki, lokola engumba oyo ebatelami. **9** Soki Yawe,
Mokonzi ya mampinga, abikisaki te ndambo ya bato kati na
biso, tolingaki kokoma lokola engumba Sodome, tolingaki
kokokana na engumba Gomore. **10** Boyoka Liloba na Yawe,
bino bakambi ya engumba Sodome! Boyoka mobeko ya
Nzambe na biso, bino bato ya engumba Gomore! **11** « Ebele
ya bambeka na bino ekosala Ngai nini, » elobi Yawe? «
Nasili kolemba bambeka na bino ya kotumba, bambeka
na bino ya bameme ya mibali mpe mafuta ya bibwele na
bino ya mafuta; nazali kosepela ata moke te na makila ya
bangombe ya mibali, ya bana meme mpe ya bantaba ya
mibali. **12** Tango boyaka liboso na Ngai, nani abengaka bino
ete boya kokota na lopango na Ngai? **13** Botika komemela
Ngai makabo oyo ezanga tina! Nazali koyoka malasi na
bino ya ansa nkele. Bafeti na bino ya ebandeli ya sanza,
ya Saba mpe mayangani na bino: bafeti wana ya mabe,
nazali kokoka yango lisusu te. **14** Motema na Ngai eyini
bafeti na bino wana ya ebandeli ya sanza mpe bafeti na
bino wana ekatama. Ekomi penza mokumba mpo na Ngai,
nalembi komema yango. **15** Tango bokotombola maboko na
bino mpo na kobondela, nakolongola miso na Ngai likolo na
bino; ezala soki bosambeli mingi, nakoyoka bino te, pamba
te maboko na bino etondi na makila. **16** Bomisukola mpe
bomipetola, bolongola misala mabe na bino na miso na Ngai!
Botika kosala mabe! **17** Boyekola nde kosala malamu, boluka
bosembo, bosunga moto oyo bazali konyokola, bobundela
mwana etike, bokotela mwasi oyo akufisa mobali! **18** Boya
sik'oyo, tosilisa likambo, » elobi Yawe. « Ezala masumu na
bino ezali motane makasi, ekokoma pembe lokola mvula
ya pembe; ata ezali motane lokola ngola, ekokoma lokola
bapwale ya meme. **19** Soki bozwi mokano ya kotosa Ngai,
bokolia mbuma kitoko ya mokili. **20** Kasi soki kaka botie moto
makasi mpe botomboki, bokokufa na mopanga. » Pamba te
monoko ya Yawe nde elobi. **21** Tala ndenge nini engumba
ya boyengebene ekomi lokola mwasi ya ndumba! Ezalaki
liboso engumba etonda na bosembo, boyengebene ezalaki
kovanda kati na yango; kasi lelo oyo ekomi kobomba babomi.
22 Palata na yo ekomi bosoto, vino na yo ya kitoko ekomi
mayi-mayi. **23** Bakambi na yo bazali batomboki, baninga ya
miyibi; bango nyonso balingaka kaka kanyaka mpe batonda
na lokoso ya lifuti. Bakotelaka mwana etike te, mpe likambo
ya mwasi oyo akufisa mobali etalaka bango te. **24** Yango
wana, Yawe, Mokonzi ya mampinga, Elombe ya Isalaele
alobi: Ah, mawa! Nakosepela na pasi na bino, bino bayini
na Ngai; mpe nakofutisa bino masumu, bino banguna na
Ngai! **25** Nakotelemela bino, nakopetola bosoto ya palata
na bino mpe nakolongola salite na bino, **26** nakokomisa
lisusu basambisi na bino malamu lokola na tango ya kala;
mpe bapesi toli na bino, ndenge ezalaka na ebandeli. Sima
na yango, bakobenga bino lisusu Engumba ya Bosembo,
Engumba ya Boyengebene. **27** Siona ekosikolama na nzela
ya boyengebene, mpe bato na yango oyo bakobongola
mitema bakobika na nzela ya bosembo. **28** Kasi batomboki
mpe bato ya masumu bakobebisama, bato oyo bakobosana
Yawe bakosila. **29** « Bokoyoka soni mpo na banzete ya
terebente oyo bozalaki kolinga mingi; bokoyoka pasi na
mitema mpo na bilanga oyo boponaki; **30** bokokoma lokola
nzete ya terebente oyo ekawuka makasa. **31** Moto ya makasi
akokoma moto ya bolembu, mpe mosala na ye ekokoma
lokola mokalikali; bango mibale bakozika nzela moko na
moto, mpe moto oyo koboma yango akozala te. »

2 Tala makambo oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi,
amonaki na tina na Yuda mpe Yelusalemi: **2** Na mikolo
oyo ekoya, ngomba ya Tempelo ya Yawe ekolendisama ngwi
na songe ya bangomba, ekoleka bangomba mikuse nyonso
na molayi, mpe bikolo nyonso ekokende kotondana kuna.
3 Bato ya bikolo ebele bakokende kuna mpe bakoloba: «
Boya, tomata na ngomba ya Yawe, na Tempelo ya Nzambe
ya Jakobi. Akoteya biso banzela na Ye mpo ete tolanda
banzela mike na Ye. » Pamba te Mobeko ekowuta na Siona,
mpe Liloba na Yawe ekowuta na Yelusalemi. **4** Akozala
Mosambisi kati na bikolo, akokata makambo ya kowelana
kati na bato ebele. Bakotumba mipanga na bango na moto
mpo na kosala bakongo, mpe makonga na bango mpo na
kosala bambeli. Ekolo moko te ekotombola lisusu mopanga
mpo na kobundisa ekolo mosusu; bato bakoyekola lisusu
te kobunda bitumba. **5** Oh ndako ya Jakobi, yaka, tika ete
totambola na pole ya Yawe! **6** Solo, osundolaki bato na
Yo, libota ya Jakobi, mpo ete batondisami na bizaleli ya
soloka oyo ewuti na Este; bazali kosalela maji lokola bato ya
Filisitia, bazali kosala boyokani elongo na bapagano. **7** Mokili
na bango etondi na palata mpe wolo, bomengo na bango
ezali na suka te. Mokili na bango etondi na bampunda mpe
bakoki ata moke te kotanga bashar na bango ya bitumba. **8**
Mokili na bango etondi na banzambe ya bikeko, bato bakomi
kofukamela biloko oyo esalemi na maboko na bango, oyo
misapi na bango esili kosala. **9** Yango wana, bato bakokitisa
mito, mpe bato ya lokumu bakotonda na soni; kolimbisa
bango te! **10** Kimela na madusu ya mabanga, bombama na
putulu ya mabele liboso ya nguya ya kanda ya Yawe, liboso
ya nkembo ya lokumu na Ye! **11** Na mokolo wana, moto ya

lolendo akokitisa elongi, bato ya lofundu bakokitisama; Yawe
kaka nde akonetolama. **12** Yawe, Mokonzi ya mampinga,
abongisa mokolo moko mpo na kokitisa bato nyonso ya
lolendo mpe ya lofundu, bato nyonso oyo bamimatisaka, **13**
banzete nyonso ya sedele ya Libani, oyo eleki na molayi
mpe na kotombwama, mpe banzete nyonso ya sheni ya
Bashani; **14** bangomba nyonso ya milayi mpe bangomba
nyonso ya mikuse, **15** bandako nyonso ya milayi, bamir
nyonso ya milayi oyo batonga makasi; **16** bamasuwa nyonso
ya Tarsisi mpe bomengo na yango nyonso ya kitoko. **17**
Lolendo ya moto ekosila mpe lofundu ya bato ekosuka; Yawe
kaka nde akonetolama na mokolo wana. **18** Banzambe
nyonso ya bikeko bakobebisama nye. **19** Bato bakokimela
na madusu ya mabanga mpe na putulu ya mabele liboso ya
nguya ya kanda ya Yawe, liboso ya nkembo ya lokumu na
Ye, tango akotelema mpo na koningisa mokili. **20** Na mokolo
wana, bato bakobwaka epai ya bampuku mpe bangembo
banzambe na bango ya bikeko ya palata mpe banzambe na
bango ya bikeko ya wolo, oyo basalaki mpo ete bafukamela
bango. **21** Bakokima na madusu ya mabanga mpe kati na
mabanga liboso ya nguya ya kanda ya Yawe, liboso ya
nkembo ya lokumu na Ye, tango akotelema mpo na koningisa
mokili. **22** Botika kotia elikya na moto oyo bomoi na ye ezali
lokola pema kati na zolo na ye. Motuya nini azali na yango?

3 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akomi pene ya
kobotola masungi nyonso, kati na Yelusalemi mpe kati
na Yuda: lisungi ya bilei mpe lisungi ya mayi; **2** bilombe
mpe basoda ya mpiko, basambisi mpe basakoli, bato oyo
balobaka makambo oyo ekoya mpe bakambi; **3** bakonzi ya
basoda mpe bato ya lokumu, bapesi toli, bato mayele ya
misala ya maboko mpe bato oyo basalelaka maji. **4** Nakosala
ete bilenge mibali bakoma bakonzi na bango mpe bana mike
bakamba bango. **5** Bato bakokoma konyokolana bango na
bango: moko akonyokola mosusu, mpe moninga akonyokola
moninga na ye mosusu; bilenge bakotosa mikolo te, bato
pamba bakotelemela bato ya lokumu; **6** moko akokanga
ndeko na ye ya mobali kati na ndako ya tata na bango mpe
akoloba: « Yo oyo ozali na kazaka, okozala mokonzi na biso,
kamata mokumba ya libebi oyo na maboko! » **7** Kasi na
mokolo wana, akoganga: « Te, nazali na ngai monganga
te, mpe nazali na bilei to bilamba te kati na ndako na ngai;
bokomisa ngai mokonzi te! » **8** Yelusalemi ezali kotepatepa,
mpe Yuda ekweyi; mpo ete maloba mpe misala na bango
ezali ya botomboki liboso ya Yawe, ezali kotelemela lokumu
ya Kombo na Ye. **9** Bilongi na bango ezali kofunda bango;
bazali kolakisa masumu na bango ndenge bato ya Sodome
bazalaki kosala, bazali kobomba yango te. Mawa na bango,
pamba te bamilukeli nde makambo! **10** Loba na moto ya
sembo: « Bolamu ekobila yo, pamba te okosepela na mbuma
ya misala na yo. » **11** Mawa na moto mabe! Pasi ezali likolo
na ye, pamba te akozwa lifuti kolanda misala na ye. **12**
Bilenge bazali konyokola bato na Ngai, basi bazali koyangela
bango. Oh bato na Ngai, bakambi na bino babungisi bino
nzela, babimisi bino libanda ya nzela oyo bosengeli kolanda!
13 Yawe atelemi na esambiselo, atelemi mpo na kosambisa
bato. **14** Yawe akosamba elongo na bampaka mpe bakambi
ya bato na Ye: « Ezali nde bino bato bobebisi elanga na Ngai
ya vino! Botondisi bandako na bino na biloko oyo bobotoli
epai ya babola! **15** Mpo na nini bozali konyata bato na
Ngai mpe kotiola bomoto ya babola; » elobi Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga? **16** Yawe alobi: « Lokola basi ya
Siona bazali lofundu, lokola batambolaka mapeka likolo mpe
balalisaka miso na lofundu, lokola batambolaka na kodenda
malembe-malembe mpe na kolelisa biloko ya monzele oyo
balataka na makolo na bango, **17** Yawe akokomisa mito
ya basi ya Siona mapalata mpe akotika bango bolumbu.
» **18** Na mokolo wana, Nkolo akolongola bango biloko na
bango oyo basalelaka monzele: basheneti oyo balataka
na makolo mpe babiju ya talo oyo ezalaka lokola moyi
mpe sanza; **19** biloko ya matoyi, basheneti oyo balataka
na maboko, bavwale, **20** bitendi oyo bakangaka na mito,
basheneti, mikaba, milangi ya malasi, bakisi ya kokangela
nzoto, **21** bapete ya mosapi, bapete ya zolo, **22** bilamba ya
feti, banzambala oyo etika nzoto, bakazaka, basakosi ya
mike, **23** bilamba oyo emonisaka nzoto, bilamba ya lino,
maputa mpe bitambala. **24** Na esika ya solo kitoko ya malasi,
ekozala nde solo mabe; na esika ya mokaba, ekozela nde
singa; na esika ya suki bakanga kitoko na moto, ekozala nde
libandi; na esika ya bilamba ya talo, ekozala nde bilamba ya
saki; na esika ya elongi kitoko, ekozala nde elongi mabe. **25**
Mibali na bino bakokufa na mipanga, basoda na bino ya
mpiko bakokufa na bitumba. **26** Bikuke ya Siona ekolela mpe
ekozala na matanga; boye Siona ekokelela mpe ekovanda
na mabele.

4 Na mokolo wana, basi sambo bakokangama na mobali
moko mpe bakoloba: « Tokomileisa biso moko mpe
tokomilatisa biso moko; yo, ndima kaka ete tobengama
na kombo na yo! Longola soni na biso! » **2** Na mokolo
wana, nkona ya Yawe ekokoma kitoko mpe nkembo, bongo
mbuma ya mabele ekosala lokumu mpe nkembo, ya ndambo
ya bana ya Isalaele oyo babiki. **3** Bato oyo bakotikala na
Siona mpe ba-oyo bakovanda na Yelusalemi bakobengama
basantu: bango nyonso oyo bakombo na bango ekomama
kati na bato oyo batikali na bomoi na Yelusalemi. **4** Yawe
akolongola botutu ya basi ya Siona, akopetola Yelusalemi
oyo ekomaki mbindo na bilembo ya makila, na nzela ya
molimo ya kosambisa mpe ya moto. **5** Boye, Yawe akokela
na likolo ya ngomba mobimba ya Siona mpe na likolo ya
bato oyo basanganaka kuna: lipata na tango ya moyi, mpe
kongenga ya moto na tango ya butu. Bongo na likolo na
nyonso, nkembo na Yawe ekozipa bango. **6** Ekozala lokola
ndako ya matiti oyo epesaka pio na tango ya molunge ya
moyi makasi, ekimelo mpe ebombamelo na tango ya mopepe
makasi mpe na tango ya mvula.

5 Nakoyemba loyembo mpo na molingami na ngai, loyembo
ya molingami na ngai mpo na elanga na ye ya vino.
Molingami na ngai azalaki na elanga moko ya vino kati
na mabele kitoko oyo ezalaka na mopanzi ya ngomba; **2**
abalolaki mabele, alongolaki mabanga, mpe alonaki vino ya
kitoko koleka; atongaki kuna ndako molayi ya bakengeli mpe
atimolaki ekamolelo ya vino. Akanisaki ete akobuka bambuma
ya vino ya kitoko, kasi ebotelaki ye bambuma ya mabe! **3**
Sik'oyo, bino bavandi ya Yelusalemi, bato ya Yuda, bokata
makambo kati na ngai mpe elanga na ngai ya vino! **4** Nasala
penza eloko nini, mpo na elanga na ngai ya vino, oyo natikala

nanu kosalela yango te? Mpo na nini eboteli ngai bambuma
ya mabe, tango ngai nakanisaki ete ekobotela ngai bambuma
ya malamu? **5** Sik'oyo, nakoloba na bino makambo oyo
nakosala na elanga na ngai ya vino: Nakokweyisa lopango na
yango, mpe ekobebisama; nakotobola madusu kati na bamir
na yango, mpe baleki nzela bakokoma konyata-nyata yango.
6 Nakokomisa yango esobe: kati na yango, bakolongola
lisusu te, ezala mabanga to matiti; bongo banzube mpe
basende ekokola kuna. Nakopesa mitindo na mapata ete
enokisela yango lisusu mvula te. **7** Nzokande, elanga ya vino
ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ezali nde libota ya Isalaele,
mpe bato ya Yuda bazali elanga oyo ezalaki kosepelisa Ye.
Azalaki kozela bosembo, kasi amonaki nde makila; makambo
ya alima, kasi ayokaki nde kolela ya pasi. **8** Mawa na bino
bato oyo bobakisaka ndako likolo ya ndako, elanga pembeni
ya elanga, kino bokangaka bisika nyonso mpe botikalaka
kaka bino moko na mokili! **9** Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobaki na ngai: « Solo, bandako minene ekotikala pamba,
bandako kitoko ekozanga bato ya kovanda kati na yango. **10**
Pamba te elanga ya vino ya ba-ekitare mibale ekobimisa
kaka bisangala minei ya vino, bakilo nkama mibale na tuku
mibale ya milona ya ble ekobimisa kaka bakilo tuku mibale na
mibale. » **11** Mawa na bato oyo balamukaka na tongo-tongo
mpo na kowumela liboso ya masanga ya vino kino na butu,
kino tango bakolangwa masanga! **12** Bazali na mandanda,
banzenze, masanga ya vino, bambunda mike mpe baflite
mpo na kosepelisa bafeti na bango, kasi bakanisaka te
mosala na Yawe mpe bazalaka na limemia te mpo na misala
ya maboko na Ye. **13** Yango wana, bato na Ngai bakokende
na bowumbu mpo na kozanga boyebi; bato na bango ya
lokumu bakokufa na nzala, mpe bato pamba bakokufa na
posa ya mayi. **14** Boye, mboka ya bakufi ekoyoka nzala
makasi mpe ekofungola monoko na yango makasi; bato ya
lokumu elongo na bato pamba ya engumba bakokita kuna
nzela moko mpe na loyenge na bango. **(Sheol h7585)** **15**
Moto akokitisama, bato ya mokili bakoyokisama soni, mpe
bilongi ya bato ya lolendo ekotala na se. **16** Kasi Yawe,
Mokonzi ya mampinga, akonetolama na nzela ya bosembo
na Ye, mpe Nzambe Mosantu akolakisa bosantu na Ye na
nzela ya boyengebene na Ye. **17** Bameme ekokoma kolia
matiti lokola nde ezali kati na elanga na yango moko, bapaya
bakozwa bomengo oyo bazwi bakotika. **18** Mawa na bato
oyo babendaka masumu na basinga ya makambo ya lokuta,
mpe mabe lokola nde bazali kobenda shario na basheni!
19 Mawa na bato oyo balobaka: « Tika ete Nzambe asala
noki, tika ete asala na lombangu mosala na Ye mpo ete
tomona yango! Tika ete mabongisi ya Mosantu ya Isalaele
ebelema mpe ekokisama mpo ete tokoka koyeba yango!
» **20** Mawa na bato oyo babengaka mabe malamu mpe
malamu mabe, oyo bamonaka molili lokola pole mpe pole
lokola molili, oyo bamonaka bololo lokola elengi mpe elengi
lokola bololo! **21** Mawa na bato oyo bamimonaka lokola
bato ya bwanya na miso na bango moko, mpe na bato oyo
bamimonaka lokola bato ya mayele na miso na bango moko!
22 Mawa na bato oyo bakenda sango ya komela vino mpe
ya kosangisa masanga ya makasi: **23** bazwaka kanyaka
mpo na kolongisa moto mabe mpe bazangisaka na moto ya
sembo bosembo na ye! **24** Yango wana, ndenge ndemo
ya moto ezikisaka matiti, mpe ndenge matiti ya kokawuka
esilaka na moto, ndenge wana mpe misisa na bango ekopola
mpe bafololo na bango ekopumbwa lokola putulu, pamba te
babwakaki Mobeko na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe
batiolaki liloba ya Mosantu ya Isalaele. **25** Yango wana, Yawe
atombokeli bato na Ye, asemboli loboko na Ye mpe abeti
bango; bangomba eningani, bibembe na bango etondi lokola
bafulu na balabala. Kasi ata bongo, kanda na Ye ekiti kaka te,
loboko na Ye etikali kaka ya kosembolama. **26** Yawe atomboli
bendele mpo na bikolo oyo ezali mosika, azali kobeta piololo
mpo na kobenga bato oyo bazali na suka ya mokili: tala
bango wana, bazali koya na lombangu mpe noki! **27** Moko te
kati na bango asili kolemba nzoto to abeti libaku, moko te
azali konimba to kolala pongi. Moko te alongoli mokaba na
ye na loketo, singa moko te ya basapato na bango etikali
kokatana. **28** Bambanzi na bango ezali songe, batolotolo na
bango nyonso ebendana makasi; makolo ya bampunda na
bango ezali lokola mabanga, bapine ya bashar na bango
ezali lokola mopepe makasi. **29** Koganga na bango ezali
lokola koganga ya bankosi: bagangaka lokola bana nkosi,
bagangaka soki bakangi nyama na bango, bamemaka yango
na esika ya kimia, mpe moto moko te akokaka kobotola
bango yango. **30** Na mokolo wana, bakoganga likolo na
bango lokola makelele ya ebale monene. Mpe soki moto atali
kati na mokili, akomona molili mpe minyoko: pole ekozipama
na se ya mapata.

6 Na mobu oyo mokonzi Oziasi akufaki, namonaki Yawe
avandi na Kiti moko ya bokonzi, etombwama makasi,
bongo basonge ya nzambala na Ye etondisaki Tempelo. **2**
Ba-anjelu oyo babengaka baserafe batelemaki na likolo na
Ye; moko na moko azalaki na mapapu motoba: mapapu
mibale mpo na kozipa elongi, mibale mpo na kozipa makolo
mpe mibale mpo na kopumbwa. **3** Serafe moko na moko
azalaki koganga na mosusu: « Bule, Bule, Bule, Yawe,
Mokonzi ya mampinga! Mokili mobimba etondi na nkembo
na Ye! » **4** Na makelele ya mingongo na bango, mabaya oyo
esimbaka bikuke ekomaki koningana, mpe Tempelo etondaki
na milinga. **5** Nalobaki: « Mawa na ngai! Nabebi na ngai,
pamba te nazali moto ya bibebu ya mbindo, navandaka kati
na bato oyo bazali na bibebu ya mbindo, mpe miso na ngai
emoni Mokonzi, Yawe, Mokonzi ya mampinga! » **6** Moko kati
na baserafe asimbaki, na loboko na ye, likala ya moto oyo
azwaki na etumbelo na bisimbelo, apumbwaki mpe ayaki
epai na ngai; **7** atutisaki likala yango na monoko na ngai mpe
alobaki: « Tala, lokola likala oyo etuti bibebu na yo, mabe na
yo esili kolongwa, masumu na yo esili kolimbisama. » **8**
Bongo, nayokaki mongongo na Nkolo koloba: — Nakotinda
nani? Nani akokende mpo na biso? Nazongisaki: — Ngai
oyo, tinda ngai! **9** Yawe alobaki na ngai: — Kende koloba
na bato oyo: « Boyoka na bino, kasi bokososola te; botala
na bino, kasi bokomona te! **10** Komisa bato oyo mitema
makasi, kanga matoyi na bango mpe zipa miso na bango
mpo ete bamona te na miso na bango, bayoka te na matoyi
na bango, basosola te na mitema na bango, babongwana
te mpe babika te! » **11** Boye nalobaki: — Oh Nkolo, kino
tango nini? Azongisaki: — Kino bingumba ekobebisama mpe
ekotikala lisusu na bato te, kino tango bato bakotikala lisusu
na bandako te, mpe bilanga ekobebisama mpe bakosakanela
yango; **12** kino tango Yawe akotinda bato mosika, kino

tango bakobosana penza mokili libela. **13** Soki ndambo
moko kati na bandambo zomi ya bato ekotikala na mokili,
bakobebisama na moto. Kasi ndenge terebente mpe nzete
oyo babengaka sheni etikaka misisa na yango soki bakati
yango, ndenge wana mpe nkona ya bule ekotika misisa na
mokili.

7 Tango Akazi, mwana mobali ya Yotami, mwana mobali
ya Oziasi, akomaki mokonzi ya Yuda, Retsini, mokonzi
ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya
Isalaele, bakendeki kobundisa Yelusalemi, kasi bakokaki
kolonga yango te. **2** Boye, bapesaki sango na ndako ya
Davidi: « Bato ya Siri basali boyokani elongo na bato ya
Efrayimi. » Motema ya Akazi mpe mitema ya bato na ye
nyonso eninganaki makasi ndenge kaka banzete ya zamba
eninganaka na tango ya mopepe. **3** Boye, Yawe alobaki na
Ezayi: « Kende, yo elongo na Sheari-Yashubi, mwana na
yo ya mobali, kokutana na Akazi na suka ya nzela ya mayi
oyo ekenda kino na liziba monene, na nzela ya bilanga ya
moto oyo atiaka balangi na bilamba; **4** loba na ye: ‹ Kitisa
motema, zala na kimia, kobanga te; tika ete motema na yo
etungisama te mpo na bakoni mibale oyo ezali kopela: kanda
makasi ya Retsini, moto ya Siri, mpe ya mwana mobali ya
Remalia! **5** Siri, Efrayimi mpe mwana mobali ya Remalia,
basaleli yo likita mpo na kobebisa yo; bazali koloba: **6**
‘Tika ete tobundisa Yuda, tokata yango na biteni, tokabola
yango biso na biso mpe totia mwana mobali ya Tabeli lokola
mokonzi na yango.’ **7** Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Ekotikala kosalema te, ekotikala kokokisama te! **8**
Pamba te moto ya Siri ezali Damasi, mpe moto ya Damasi
ezali na yango kaka Retsini. Etikali kaka mibu tuku motoba
na mitano, Efrayimi ekobebisama mpe ekozala lisusu na
molongo ya mabota te. **9** Moto ya Efrayimi ezali Samari,
mpe moto ya Samari ezali kaka mwana mobali ya Remalia.
Soki botelemi ngwi te na kondima na bino, bokolonga te
kotelema liboso na bango! › » **10** Yawe alobaki lisusu na
Akazi: **11** — Senga elembo moko epai na Yawe, Nzambe na
yo, ezala kati na mokili oyo eleki na bozindo to oyo eleki
likolo. **(Sheol h7585)** **12** Kasi Akazi alobaki: — Nakosenga te,
nakoki komeka Yawe te. **13** Boye Ezayi alobaki: — Boyoka
sik’oyo, bino libota ya Davidi! Ekoki kaka te mpo na bino
kolembisa mitema ya bato? Boni, bolingi lisusu kolembisa
motema ya Nzambe na ngai? **14** Ye moko Nkolo akopesa
bino elembo: moseka akokoma na zemi mpe akobota mwana
mobali, akopesa Ye Kombo « Emanwele. » **15** Mwana
yango akomela kaka miliki mpe mafuta ya nzoyi kino tango
akoyeba koboya mabe mpe kopona bolamu. **16** Kasi liboso
ete mwana yango ayeba koboya mabe mpe kopona bolamu,
mikili ya bakonzi mibale oyo ozali kobanga ekobebisama. **17**
Yawe akoyeisela yo, bato na yo mpe libota ya tata na yo
mikolo oyo etikala nanu kozala te wuta Efrayimi ekabwana
na Yuda: ezali nde mokonzi ya Asiri. **18** Na mokolo wana,
Yawe akobeta piololo mpo na kobenga nzinzi wuta na miluka
ya Ejipito mpe banzoyi oyo ezalaka na mokili ya Asiri; **19**
ekoya mpe ekovanda kati na mabwaku ya mozindo mpe na
madusu ya mabanga, na banzete nyonso ya mike-mike mpe
na matiti nyonso. **20** Na mokolo wana, Yawe akosalela jileti
oyo akodefa na ngambo mosusu ya Efrate, elingi koloba
mokonzi ya Asiri, mpo na kokokola suki ya moto na yo,
suki ya makolo na yo mpe mandefu na yo. **21** Na mokolo
wana, moko na moko akobokola mwana ngombe ya mwasi
mpe bameme to bantaba mibale ya basi. **22** Lokola bibwele
wana ekopesaka miliki ebele, akolia manteka; mpe bato
nyonso oyo bakotikala na mokili bakolia mafuta ya nzoyi.
23 Na mokolo wana, esika nyonso oyo ezalaki na banzete
ya vino nkoto moko oyo ezalaki na motuya ya mbongo ya
bibende ya palata, nkoto moko ekotonda na basende mpe
na banzube. **24** Bato bakokota kuna na matolotolo mpe na
bambanzi, pamba te mokili ekotonda na basende mpe na
banzube. **25** Bato bakoleka lisusu te na bangambo nyonso
oyo bazalaki kosala bilanga na kongo, pamba te bakokoma
kobanga basende mpe banzube; ngombe ekokoma kolia
kuna, mpe meme ekonyata-nyata mabele na yango.

8 Yawe alobaki na ngai: « Kamata etando monene ya
libanga mpe salela ekomeli mpo na kokoma makambo
oyo na likolo na yango: Maher-Shalal-Hash-Baz (pene
bomengo ya bitumba, pene kobebisama). » **2** Nabengaki
Nganga-Nzambe Iri mpe Zakari, mwana mobali ya Yeberekia,
mpo ete bazala batatoli na ngai ya sembo. **3** Nakendeki
epai ya mwasi mosakoli; akomaki na zemi mpe abotaki
mwana mobali. Yawe alobaki na ngai: « Pesa ye kombo
Maher-Shalal-Hash-Baz. **4** Liboso ete mwana ayeba ndenge
babengaka ‹ Tata na ngai › to ‹ mama na ngai, › bakomema
bozwi ya Damasi mpe bomengo ya bitumba ya Samari epai
ya mokonzi ya Asiri. » **5** Yawe alobaki na ngai lisusu: **6** «
Mpo ete bato oyo basundoli mayi ya Siloe oyo etiolaka na
kimia, mpe basepeli na Retsini mpe na mwana mobali ya
Remalia, **7** Yawe akotindela bango mayi ya nguya mpe mayi
ebele lokola mayi ya ebale Efrate: ekozala nde mokonzi ya
Asiri elongo na mampinga na ye nyonso. Ekotonda penza
meke mpe ekozipa bangambo nyonso. **8** Ekokota na Yuda
mpe ekozindisa yango kino na kingo; mpe kopanzana ya
mayi yango ekotondisa mokili na yo mobimba, Emanwele. »
9 Bino bikolo, boganga na somo mpe bopalangana! Bino
bituka nyonso ya mosika, boyoka! Bobongama mpo na
bitumba mpe bopalangana! Bobongama mpo na bitumba
mpe bopalangana! **10** Bosala malamu mabongisi na bino,
kasi ekobebisama; boloba oyo bokoki koloba, kasi eloko
moko te ekosalema, pamba te Nzambe azali elongo na
biso! **11** Yawe alobaki na ngai, tango asimbaki ngai na
loboko na Ye ya nguya mpe akebisaki ngai ete nalanda
te nzela ya bato oyo: **12** « Bobengaka likita te eloko
nyonso oyo bato babengaka likita; bobangaka te oyo bango
babangaka, boyokela yango somo ata moke te. **13** Kaka
Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde bosengeli komona lokola
Mosantu, Ye kaka nde bosengeli kokumisa, Ye kaka nde
bosengeli koyoka somo. **14** Akozala lokola Esika ya bule; kasi
mpo na bandako mibale ya Isalaele, akozala lokola libanga
oyo ebetisaka bato mabaku, lokola libanga monene oyo
ekweyisaka bato; bongo mpo na bato ya Yelusalemi, akozala
motambo mpe monyama. **15** Mingi kati na bango bakobeta
mabaku, bakokweya mpe bakobukana, bakokangama na
motambo, mpe bakozwa bango. » **16** Bomba lisakoli oyo
ete eyebana te, kangisa mobeko oyo kati na bayekoli na
ngai. **17** Nakotalela Yawe oyo abombi elongi na Ye, oyo
apesi ndako ya Jakobi mokongo; nakotia elikya na ngai kati
na Ye. **18** Ngai elongo na bana oyo Yawe apesi ngai, tozali

bilembo mpe bandakisa kati na Isalaele, kowuta na Yawe,
Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka na ngomba Siona. **19**
Soki bato balobi na bino: « Bokende kotalisa makambo epai
ya bato oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe epai ya bato
oyo balobaka makambo oyo ekoya, oyo balobaka-lobaka
lokola bandeke. Boni, bato baluka banzambe na bango te?
Mpo na nini te babelela bakufi mpo na bato ya bomoi? »
20 Na mobeko mpe na lisakoli! Soki bakoloba bongo te,
bakomona tongo te. **21** Bakokatisa mokili, na pasi mpe na
nzala; mpe tango bakokoma na nzala, bakokoma kanda-
kanda, bakotala likolo mpe bakolakela mokonzi mpe Nzambe
na bango mabe. **22** Mpe tango bakotala mabele, bakomona
kaka pasi ya makasi, molili mpe molili ya somo makasi; mpe
bakotindika bango kati na molili ya makasi.

9 Nzokande, molili ekozala lisusu te mpo na bato oyo
bazalaki na pasi. Na tango ya kala, Nzambe asambwisaki
mokili ya Zabuloni mpe ya Nefitali; kasi na mikolo oyo ekoya,
Nzambe akopesa lokumu na Galile ya bapagano, na nzela ya
ebale monene, na ngambo mosusu ya Yordani. **2** Bato oyo
bazalaki kotambola kati na molili bamoni pole makasi; ba-
oyo bazalaki kovanda kati na mokili ya bakufi, pole engengeli
bango. **3** Okomisaki bango ekolo monene, obakisaki esengo
na bango. Bazali kosepela liboso na Yo ndenge basepelaka
tango babukaka milona, ndenge mibali basepelaka tango
bakabolaka bomengo ya bitumba. **4** Pamba te ekangiseli oyo
ezalaki na likolo na bango, nzete oyo ezalaki na mapeka na
bango mpe fimbu oyo na nzela na yango bazalaki konyokola
bango, Yo, obukaki yango lokola na mokolo ya kokweya
ya Madiani. **5** Basapato nyonso ya basoda oyo lokito na
yango eningisaka mabele, mpe bilamba nyonso oyo etondaki
na makila, ekobwakama na moto mpo ete ezika makasi.
6 Pamba te mwana mobali moko abotami mpo na biso,
mwana mobali moko apesameli biso, mpe bokonzi ezali
na likolo ya mapeka na ye; bakobenga ye: Mosungi ya
kokamwa, Nzambe ya nguya, Tata ya seko, Mokonzi ya
kimia. **7** Bokonzi na ye ekokende mosika penza, mpe kimia
na ye ekozala na suka te. Akovanda na kiti ya bokonzi ya
Davidi, akozala mokonzi ya mokili na ye, akolendisa mpe
akokamba yango na bosembo mpe na boyengebene, wuta
na tango oyo kino libela na libela. Yango nde makambo oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, akosala na bolingo makasi
na Ye. **8** Nkolo atindaki liloba mpo na kotelemela Jakobi,
mpe liloba yango ekomeli Isalaele. **9** Bato nyonso bakoyeba
yango, Efrayimi mpe bavandi ya Samari, oyo balobaka na
lofundu mpe na lolendo ya mitema: **10** « Ata babiliki ekweyi,
tokotonga lisusu na mabanga bakata; ata bakati banzete ya
sikomori, tokotia na esika na yango banzete ya sedele. » **11**
Kasi Yawe alendisaki bayini ya Retsini mpo na kobundisa
bango mpe apelisaki mitema ya banguna na bango mpo ete
batombokela bango. **12** Bato ya Siri na liboso, mpe bato
ya Filisitia na sima, bapasolaki Isalaele mpe baliaki ye na
lokoso. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te,
loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **13** Kasi atako
bongo, bato bazongaki kaka te epai na Yawe oyo abetaki
bango, mpe balukaki te Yawe, Mokonzi ya mampinga. **14**
Yango wana, kaka na mokolo moko, Yawe akokata, kati
na Isalaele, moto mpe mokila, lindalala mpe nzete oyo
ebotaka na mayi. **15** Bampaka mpe bato ya lokumu, bango
nde moto; mpe basakoli ya lokuta, bango nde mokila. **16**
Bakambi ya bato babungisi bato na bango nzela, mpe bato
oyo balandaka bango bakomi kotelengana. **17** Yango wana,
Nkolo akosepela na bilenge te, akoyokela bana bitike mpe
basi bakufisa mibali mawa te, pamba te bango nyonso
bazali kotiola Nzambe, bazali kosala mabe, mpe minoko
nyonso ezali kobimisa maloba ya bozoba. Kasi atako bongo,
kanda ya Yawe ekitaki te, loboko na Ye etikalaki kaka ya
kosembolama. **18** Solo, mabe etumbaka lokola moto oyo
ezikisaka basende mpe banzube, ezikisaka bazamba minene
mpe ematisaka makonzi ya milinga. **19** Na kanda makasi
ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, mokili eziki na moto, mpe
bato bakomi lokola mafuta na moto. Moto moko te akobikisa
ndeko na ye. **20** Na ngambo ya loboko ya mobali, bakobotola
bato biloko, kasi bato bakozala kaka na nzala; na ngambo
ya loboko ya mwasi, bakolia, kasi bato bakotonda kaka te;
moko na moko akolia mosuni ya loboko na ye: **21** Manase
akolia Efrayimi, mpe Efrayimi akolia Manase; bango mibale
bakosangana mpe bakobalukela Yuda. Kasi atako bongo,
kanda ya Yawe ekitaki kaka te, loboko na Ye etikalaki kaka
ya kosembolama.

10 Mawa na bato oyo basalaka mibeko ezanga bosembo,
na ba-oyo bakomaka mibeko oyo enyokolaka bato! **2**
Bapimelaka bato pamba bosembo mpe babotolaka makoki ya
babola, mpo na kobotola biloko ya basi bakufisa mibali mpe
ya bana bitike. **3** Bokosala nini na mokolo ya kosambisama,
tango pasi ekowuta mosika? Bokokimela epai ya nani mpo
ete asunga bino? Esika nini bokobomba bomengo na bino?
4 Eloko kaka bokotikala na yango: kokitisa elongi na se
elongo na bato ya boloko to kokufa elongo na bato oyo
babomi. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te,
loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **5** Mawa na
Asiri, lingenda ya kanda na Ngai; nzete oyo ezali na loboko
na ye ezali nde esalelo ya kanda na Ngai! **6** Natindi ye
mpo ete atelemela ekolo oyo eyebi Yawe te mpe bato oyo
bapesaka Ngai kanda, mpo ete abebisa mpe abotola biloko
na bango mpe anyata bango lokola potopoto ya balabala. **7**
Kasi mokonzi ya Asiri amonaka yango bongo te, akanisaka
yango bongo te; akanisaka kaka koboma mpe kobebisa
bikolo ebele. **8** Azali koloba: « Boni, bakambi na ngai bazali
bango nyonso ndenge moko na bakonzi te? **9** Engumba
Kalino ekweyaki te lokola engumba Karikemishi? Engumba
Amati, lokola engumba Aripadi te? Engumba Samari, lokola
engumba Damasi te? **10** Soki loboko na Ngai esukisaki
bikolo oyo esambelaka banzambe ya bikeko, bikolo oyo
ezalaki na banzambe ya bikeko ebele koleka Yelusalemi mpe
Samari, **11** nakokoka te penza kosala Yelusalemi elongo
na banzambe na yango ya bikeko ndenge nasalaki Samari
mpe banzambe na yango ya bikeko? » **12** Tango Yawe
akosilisa mosala na Ye ya kotelemela ngomba Siona mpe
Yelusalemi, akoloba: « Nakopesa etumbu na mokonzi ya
Asiri mpo na lolendo ya motema na ye mpe mpo na lofundu
ya etaleli na ye. **13** Pamba te azalaki koloba: ‹ Nazalaki
kosala makambo oyo nyonso na makasi mpe na bwanya
na ngai moko, pamba te nazali mayele; napusaki bandelo
ya bikolo, nabotolaki bomengo na bango lokola elombe,
nalongaki bakonzi na bango. **14** Loboko na ngai ekamataki
bomengo na bango ndenge bakamataka zala ya ndeke; mpe

ndenge bato balokotaka maki batika, ndenge wana mpe
ngai nalokotaki mokili mobimba: moko te eningisaki lipapu
to efungolaki monoko mpo na kobeta piololo. › » **15** Boni,
epasola ekoki solo komimatisa liboso ya moto oyo asalelaka
yango; si ya mabaya ekoki solo komikumisa liboso ya moto
oyo asalelaka yango? Bosila komona fimbu koningisa moto
oyo asalelaka yango to etape ya nzete kotombola nzete na
yango? **16** Yango wana Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akotindela basoda na ye ya mbinga bokono oyo ekondisaka
nzoto. Na se ya nkembo na Ye, bakopelisa moto lokola
fulu ya moto. **17** Pole ya Isalaele ekokoma moto, Mosantu
ya Isalaele akopela lokola moto; kaka na mokolo moko,
akotumba mpe akozikisa basende mpe banzube ya Asiri, **18**
akozikisa nye bazamba na yango ya minene mpe bilanga
na yango ya kitoko ndenge mobeli akondaka. **19** Kati na
bazamba na yango, ekotikala kaka banzete moke oyo ata
mwana moke akokoka kotanga motango na yango. **20** Na
mokolo wana, batikali ya Isalaele mpe bato ya libota ya
Jakobi oyo bakobika bakomipesa lisusu te na maboko ya
moto oyo azalaki kobeta bango; kasi bakomipesa na solo
epai na Yawe, Mosantu ya Isalaele. **21** Ndambo ya bakitani
ya Jakobi bakozonga epai ya Nzambe na nguya. **22** Oh
Isalaele, ata bato na yo bazali ebele lokola zelo ya ebale
monene, ndambo kaka nde bakozonga; pamba te Nzambe
azwi mokano ya kobebisa bato, akomema bosembo lokola
mpela. **23** Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokokisa
kobebisama oyo akanaki mpo na mokili mobimba. **24** Tala
liloba oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Oh
bato na Ngai, bino oyo bovandi kati na Siona, bozala na
somo te ya bato ya Asiri oyo bazali kobeta bino fimbu mpe
kotombola nzete mpo na kobeta bino ndenge bato ya Ejipito
bazalaki kosala. **25** Kala mingi te, kanda na Ngai epai na
bino ekosila mpe kanda na Ngai ya makasi ekobalukela
bango mpo na kobebisa bango. » **26** Yawe, Mokonzi ya
mampinga, akotombola fimbu mpo na kobeta Asiri ndenge
abetaki Madiani na libanga ya Orebi. Mpe lisusu, akotombola
nzete na Ye likolo ya ebale monene lokola na Ejipito. **27** Na
mokolo wana, bakolongola mokumba na likolo ya mapeka na
bino mpe na ekangiseli na bakingo na bino. Tango mokumba
yango ekolongwa, ekotika esika na bomengo. **28** Tala bango
wana bazali koya na Ayati, bazali koleka na lubwaku ya
Migironi, babombi biloko na bango na Mikimasi. **29** Baleki
kati na bangomba mpe balobi: « Tokotonga molako mpe
tokolekisa butu na Geba. » Bato ya Rama bakomi kolenga
na somo, mpe bato ya Gibea, engumba ya mokonzi Saulo,
bakimi. **30** Oh bato ya Galimi, boganga makasi! Oh Layisi,
sala keba! Oh engumba Anatoti, mawa na yo! **31** Bato ya
Madimena bakimi, bato ya Gebimi bazali koluka ekimelo; **32**
Na mokolo ya lelo, bakotelema na Nobi, bakobeta makofi na
bango na ngomba Siona, mboka kitoko, mpe na ngomba
moke ya Yelusalemi. **33** Tala, Nkolo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, akokata bitape ya banzete na nguya monene,
akokata banzete milayi mpe oyo eleki milayi, akokomisa
yango mikuse. **34** Akokata na epasola banzete nyonso kati
na zamba: Libani ekokweya liboso ya Elombe.

11 Moto ya nzete ekobima na mobimbi ya Izayi; wuta na
misisa na ye, Etape moko ekobota mbuma. **2** Molimo
na Yawe akowumela na likolo na Ye: Molimo ya bwanya
mpe ya mayele, Molimo ya toli mpe ya nguya, Molimo ya
boyebi mpe ya kotosa Yawe; **3** esengo na ye ekozala na
kotosa Yawe. Akokata makambo ndenge emonanaka na
libanda te to mpe akozwa mikano te kolanda biyoka-yoka; **4**
kasi akokata makambo ya bato bakelela na bosembo mpe
akozwa mikano ya sembo mpo na babola ya mokili. Akobeta
mokili fimbu na maloba na ye mpe akoboma bato mabe
na pema ya monoko na ye. **5** Bosembo ekozala mokaba
na ye, mpe boyengebene ekozala na loketo na ye lokola
mokaba oyo bamemelaka bibundeli. **6** Mbwa ya zamba
ekovanda esika moko na mwana meme, nkoyi ekolala esika
moko na mwana ntaba; mwana ngombe ya mobali, mwana
nkosi mpe banyama ya mafuta ekolia esika moko, bongo
mwana moke nde akoyeisa yango. **7** Ngombe ya mwasi mpe
ngombolo ekolia esika moko, bana na yango mpe ekolala
esika moko, bongo nkosi ekolia matiti lokola ngombe. **8**
Mwana moke akosakana pene ya lidusu ya nyoka, mpe
elenge mwana akokotisa loboko na ye na zala ya nyoka. **9**
Mabe to kobebisama ekosalema lisusu te na likolo nyonso ya
ngomba na Ngai ya bule, pamba te mokili ekotonda na boyebi
ya Yawe ndenge mayi etondaka na ebale. **10** Na mokolo
wana, bakitani ya Izayi bakotelema lokola bendele mpo na
bikolo, bato ya bikolo ya bapaya bakoya noki epai na bango;
mpe esika na bango ya kopema ekozala na nkembo. **11** Na
mokolo wana, Nkolo akosembola loboko na Ye na mbala ya
mibale mpo na kobikisa ndambo ya bato na Ye oyo babikaki
wuta na Asiri, na Ejipito, na Patrosi, na Kushi, na Elami, na
Shineari, na Amati mpe na bisanga ya ebale monene. **12**
Akotombola bendele mpo na bikolo mpe akosangisa bana ya
Isalaele oyo bazali na bowumbu; akosangisa esika moko
bato ya Yuda oyo bapalangana na mokili mobimba. **13**
Motema likunya ya Efrayimi ekosila, mpe banguna ya Yuda
bakobebisama; Efrayimi akozala lisusu na motema likunya
te mpo na Yuda to mpe Yuda akozala lisusu monguna ya
Efrayimi te. **14** Bakosangela elongo bato ya mboka Filisitia
na bangomba mikuse ya ngambo ya weste; bakobebisa
elongo bikolo ya ngambo ya este, bakokonza bato ya Edomi
mpe ya Moabi, bongo bato ya Amoni bakokoma bawumbu
na bango. **15** Yawe akokawusa mayi ya eteni ya ebale oyo
ekota na mabele ya Ejipito; loboko na Ye ekoningisa ebale
mpe akokabola yango na biteni sambo na mopepe makasi
mpo ete bato bakoka kokatisa na makolo. **16** Nzela moko
ekosalema mpo na ndambo ya bato na Ye oyo batikalaki
na bomoi wuta na Asiri ndenge esalemaki tango bana ya
Isalaele babimaki na Ejipito.

12 Na mokolo wana, okoloba: « Oh Yawe, nazali kosanzola
Yo, pamba te ata osilikelaki ngai, kanda na Yo
elongwaki likolo na ngai mpe obondisaki ngai! **2** Solo,
Nzambe azali lobiko na ngai; nakotia elikya na ngai epai
na Ye mpe nakobanga lisusu te. Nkolo Yawe azali makasi
mpe nguya na ngai; azali lobiko na ngai. » **3** Yango wana,
botoka mayi na esengo na etima ya lobiko. **4** Na mokolo
wana bokoloba: « Bosanzola Yawe, bobelela Kombo na
Ye, bosakola misala na Ye kati na bikolo mpe botatola ete
Kombo na Ye ezali likolo na nyonso. **5** Boyemba loyembo
mpo na Yawe, pamba te asali makambo ya kokamwa. Tika
ete mokili mobimba eyeba yango! **6** Bino bato ya Siona,

bobeta milolo mpe boyemba loyembo na esengo, pamba te
Mosantu ya Isalaele azali monene kati na bino! »

13 Maloba ya kosambisa Babiloni, oyo Ezayi, mwana
mobali ya Amotsi, azwaki na emoniseli: **2** Botombola
bendele likolo ya ngomba oyo ezanga banzete, boganga epai
na bango; bopepa bango loboko mpo ete bakota na bikuke
ya bakambi. **3** Napesaki mitindo epai na bato oyo babulisama
mpo na Ngai; nabengisaki lisusu bilombe na Ngai, bato oyo
basepelaka na lokumu na Ngai, mpo na kosilisa kanda na
Ngai. **4** Boyoka makelele likolo ya bangomba: ezali lokola
makelele ya bato ebele! Boyoka lokito ya makelele ya bikolo:
ezali lokola bikolo esangana esika moko! Yawe, Mokonzi
ya mampinga, azali kotala mampinga ya basoda oyo bazali
pene ya kokende na etumba. **5** Bawuti na mikili ya mosika,
na suka ya likolo; Yawe elongo na bisalelo ya kanda na
Ye; mpo na kobebisa mokili mobimba. **6** Bolela, pamba te
mokolo na Yawe ekomi pene, ekoya lokola kobebisama oyo
ewuti na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **7** Yango wana, maboko
nyonso ekolemba mpe mitema ya bato nyonso ekobukana. **8**
Somo makasi ekokweyela bango, pasi mpe kobanga ekotika
bango te; bakobunda-bunda lokola mwasi oyo azali na pasi
ya kobota. Bango na bango bakotalana na kokamwa mpe
bilongi na bango ekokoma lokola moto. **9** Tala, mokolo na
Yawe ezali koya, ezali mokolo moko ya pasi, mokolo ya
kotomboka mpe ya kanda makasi mpo na kobebisa mokili
mpe koboma bato ya masumu kati na yango. **10** Minzoto na
likolo mpe minda nyonso oyo ezali pene na yango ekopesa
lisusu pole na yango te: moyi ekokoma molili tango tongo
ekotana, mpe sanza ekopesa lisusu pole na yango te. **11**
Nakopesa etumbu na mokili mpo na mabe na yango, mpe
bato mabe, mpo na masumu na bango. Nakosukisa lofundu
ya bato ya lolendo mpe nakokitisa lolendo ya banyokoli. **12**
Nakosala ete bato bakoma ya koluka lokola wolo ya peto,
lokola wolo ya mboka Ofiri. **13** Yango wana nakolengisa
likolo, mpe mabele ekoningana na bisimbelo na yango
na kanda makasi ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, na
mokolo oyo akopelisa kanda na Ye. **14** Lokola mboloko
oyo bazali kolanda, lokola bameme oyo ezanga mobateli,
moko na moko akozonga epai ya bato na ye, moko na moko
akokima kino na mboka ya bakoko na ye. **15** Bakotobola
na likonga moto nyonso oyo bakokanga. Bato nyonso oyo
bakozwa, bakokufa na mopanga. **16** Bakokata-kata bana na
bango na biteni na miso na bango, bakobebisa bandako na
bango mpe bakozwa basi na bango na makasi. **17** Tala,
nakotelemisa bato ya Medi ete batelemela bango, bato oyo
palata elobelaka bango eloko moko te mpe basepelaka na
bango na wolo te. **18** Boye, tolotolo na bango ekoboma
bilenge mibali mpe bakoyokela mbuma ya libumu mawa
te: liso na bango ekotala bana na mawa te. **19** Nzambe
akokweyisa Babiloni, kongenga ya babokonzi, nkembo ya
lolendo ya bato ya Chalide, ndenge akweyisaki Sodome
mpe Gomore. **20** Bato bakotikala kovanda lisusu kuna te to
ekozala lisusu na bato te na milongo nyonso; kuna, moto ya
Arabi akopika te ndako na ye ya kapo, mpe babateli bibwele
bakopemisa te banyama na bango. **21** Kasi bikelamu ya
esobe nde ekokoma kolala kuna; bambwa ya zamba nde
ekotondisa bandako na yango, ba-esulungutu ekotonda na
bandako, maligbanga ekokoma kovanda kuna mpe bantaba
ya zamba ekokoma kopumbwa-pumbwa kuna. **22** Banyawu
ya zamba ekotonda na bandako na bango ya makasi, mpe
bambwa ya zamba ekotonda na bandako na bango ya
kitoko. Tango na yango esili kobelema, mpe mikolo na yango
ekopusana lisusu te.

14 Yawe akoyokela Jakobi mawa, akopona lisusu Isalaele
mpe akopemisa bango na mokili na bango; bongo
bapaya bakosangana na bango mpe bakobakisama na ndako
ya Jakobi. **2** Bato ya bikolo bakozwa bango mpe bakomema
bango kino na esika na bango. Bongo, libota ya Isalaele
ekokamata bango na mokili ya Yawe lokola basali ya mibali
mpe ya basi. Bakokomisa bakangami bato oyo bakangaki
bango mpe bakokonza bato oyo bakonzaki bango. **3** Na
mokolo oyo Yawe akopesa yo bopemi na mosala na yo,
na komitungisa na yo mpe na misala makasi oyo bapesaki
yo, **4** okoyemba nzembo oyo mpo na kotiola mokonzi ya
Babiloni; okoloba: « Ndenge nini monyokoli akomi na suka?
Ndenge nini penza lolendo na ye esili? **5** Yawe abuki fimbu
ya moto mabe, lingenda ya bokonzi ya bakambi, **6** oyo
azalaki kokweyisa bato na kanda mpe kobeta bango na
kolemba te, oyo azalaki kokonza bikolo na kanda makasi
mpe konyokola bango na mawa te. **7** Mikili nyonso ezwi
bopemi mpe kimia, ekomi koganga na esengo. **8** Banzete ya
sipele ezali kosepela mpo na kokweya na yo, mpe banzete
ya sedele ya Libani ezali koloba: ‹ Wuta tango okweyaki na
se, moto moko te akweyisaka lisusu biso. › **9** Mokili ya bakufi,
kuna na se, eningani na sango ya koya na yo, elamusi, mpo
na koyamba yo, milimo ya bakufi, bato nyonso oyo bazalaki
bakambi na mokili, etomboli bango, na bakiti na bango ya
bokonzi, ba-oyo nyonso bazalaki bakonzi ya bikolo. **(Sheol
h7585)** **10** Bango nyonso bakozwa maloba mpe bakoloba na
yo: ‹ Yo mpe okomi moto ya bolembu lokola biso, okokani
na biso! › **11** Lokumu na yo nyonso ekiti kino na mokili
ya bakufi, elongo na makelele ya mandanda na yo. Nkusu
etondi na se na yo lokola mbeto, mpe mitsopi ezipi yo lokola
elamba. **(Sheol h7585)** **12** Ndenge nini penza okweyi wuta na
likolo, oh monzoto oyo engengaka na tongo, mwana mobali
ya tongo makasi? Bakweyisi yo penza kino na mabele, yo
moto oyo ozalaki kopanza bikolo! **13** Ozalaki komilobela kati
na motema: ‹ Nakomata kino na Lola, nakotombola kiti na
ngai ya bokonzi kino na likolo ya minzoto ya Nzambe mpe
nakovanda na ngomba epai wapi banzambe basanganaka,
na suka ya mokili ya ngambo ya nor; **14** nakomata kino na
likolo ya mapata, nakomikomisa lokola Ye-Oyo-Aleki-Likolo. ›
15 Kasi okiti nde na mokili ya bakufi, na se penza ya libulu.
(Sheol h7585) **16** Bato oyo bazali komona yo batie miso na
bango epai na yo, bazali komituna: ‹ Boni, ezali penza ye
oyo azalaki koningisa mokili mpe kolengisa bikolo? **17** Moto
oyo azalaki kokomisa mokili esobe, kokweyisa bingumba na
yango mpe kotika te ete bakangami na ye bazonga epai na
bango? › **18** Bakonzi nyonso ya bikolo balalaka na lokumu,
moko na moko kati na kunda na ye; **19** kasi yo obwakami
mosika ya kunda na yo lokola kaka eloko moko ya nkele, kati
na bibembe ya bato oyo baboma, bato oyo batobola bango
na mopanga, bongo bakiti kino na libulu ya mabanga lokola
bibembe oyo banyata na makolo. **20** Okotikala kosangana
na bango te kati na kunda, pamba te obebisaki mokili na
yo mpe obomaki bato na yo. Bakotikala lisusu kotanga te

bakombo ya bakitani ya bato mabe. **21** Bobongisa esika mpo
na koboma bana na ye ya mibali likolo ya masumu ya batata
na bango! Tika ete balamuka lisusu te mpo na kozwa mabele
lokola libula mpe kotondisa mokili elongo na bingumba na
bango. **22** Nakotelemela bango, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga, « nakolongola kombo ya Babiloni mpe nyonso
oyo ekotikala, bana mpe bakitani na yango, elobi Yawe.
23 Nakokomisa yango esika ya potopoto mpe lopango ya
bampuku; mpe nakokombola yango na nzela ya ekombelo
ya libebi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **24** Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alapi ndayi: « Solo, ndenge kaka
nabongisi, ndenge wana mpe ekosalema; makambo oyo
nazali na yango na makanisi, yango nde ekokokisama. **25**
Nakobebisa mokili ya Asiri kati na mokili na Ngai, nakonyata-
nyata yango na likolo ya bangomba na Ngai; ekangiseli na
bango ekolongwa epai ya bato na Ngai mpe mokumba na
bango ekolongwa na mapeka na bango. » **26** Yango nde
mokano oyo Yawe asili kozwa mpo na mokili mobimba, mpe
yango nde loboko oyo asili kosembola mpo na kotelemela
bikolo nyonso. **27** Pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga,
asili kozwa mokano; bongo nani akolongola yango? Loboko
na Ye esili kosembolama; nani akozongisa yango? **28** Maloba
oyo eyaki na mobu oyo mokonzi Akazi akufaki: **29** « Bino
bato nyonso ya Filisitia, bosepela te ete fimbu oyo ezalaki
kobeta bino esili kobukana, pamba te etupa ebimaka na
libumu ya nyoka, mpe dalagona oyo epumbwaka ebimaka
na libumu ya nyoka mabe. **30** Ye oyo aleki mobola nde
akozwa eloko ya kolia, mpe moto oyo akelela nde akolala
na kimia; kasi nakoboma bato na yo na nzala; mpe bato
oyo bakobika, bakoboma bango. **31** Oh ekuke, lela makasi!
Engumba, ganga makasi! Mokili mobimba ya Filisitia esili
kozinda! Milinga makasi ezali kobima na ngambo ya nor,
mpe moto moko te atikali na libanda ya molongo. **32** Eyano
nini tokopesa penza epai ya bamemi sango ya ekolo oyo?
Ezali ete Yawe asili kolendisa Siona mpo ete babola kati na
bato na Ye basili kozwa ebombamelo ya malonga. »

15 Maloba ya kosambisa mokili ya Moabi: Pamba te na
butu oyo Moabi ebebisamaki, Ari kati na Moabi mpe
ebebisamaki, solo, ebebisamaki kaka na butu moko! Kiri kati
na Moabi mpe ebebisamaki; solo, ebebisamaki kaka na butu
moko! **2** Bato ya Diboni bazali komata na bisika na bango
ya bule, na bisambelo na bango ya likolo ya bangomba,
mpo na kolela; Moabi akomi koganga mpo na Nebo mpe
Medeba. Bakokoli mito nyonso mpe bakati mandefu nyonso.
3 Balati-lati basaki na babalabala, bato nyonso bazali kolela
na likolo ya mitondo ya bandako mpe na bisika oyo bato
ebele bakutanaka; bazali penza kosopa mpinzoli ebele. **4**
Eshiboni mpe Eleale ezali koganga makasi, mingongo ya
bato na yango ezali koyokana kino na Yakatsi; yango wana,
mampinga ya Moabi bazali mpe koganga mpe mitema na
bango ebukani. **5** Nazali kolela na se ya motema mpo na
Moabi, banguna na ye bazali kokima kino na Tsoari, kino
na Egilati-Shelishiya; bazali komata na nzela ya Luyiti na
kolela; mpe na nzela ya Oronayimi, bazali kosala matanga
mpo na kobebisama na bango. **6** Mayi ya Nimirimi ekawuki,
bongo matiti mpe esili kokawuka, matiti ya mobesu eziki-ziki
nyonso mpe matiti ya kitoko ezali lisusu te. **7** Yango wana,
bamemi bomengo oyo bazwaki mpe oyo babombaki na
lubwaku ya banzete ya pepiliye. **8** Kolela na bango etamboli
na mokili mobimba ya Moabi; koganga na bango eyokanaki
kino na Egilayimi, mpe kino na mabulu ya mayi ya Elimi. **9**
Mayi ya Dimoni etondi na makila, kasi nakotinda lisusu pasi
makasi na Dimoni: nkosi moko ekobimela bato ya Moabi oyo
bakobika.

16 Botinda mpate lokola mpako epai ya mokambi ya
mokili; wuta na Sela kino na ngomba Siona, mboka
kitoko, bokatisa esobe. **2** Bakobengana basi ya Moabi lokola
bandeke na zala na yango, na suka ya ebale ya Arinoni. **3** «
Pesa biso toli, kamata mokano. Sala ete elili na yo ezala
lokola butu na moyi makasi. Bomba bato oyo bakimeli epai
na yo, kobimisa bango te. **4** Tika ete bato ya Moabi oyo
bakimi epai na yo bawumela elongo na yo! Zala nguba na
bango liboso ya mobomi. » Tango minyoko ekokoma na
suka, kobebisama ekotikala lisusu te mpe koboma ekosila
na mokili. **5** Kiti ya bokonzi ekolendisama na bolingo; moto
moko akovanda na kiti yango na bosolo, akobimela na
ndako ya Davidi: alukaka bosembo kati na kosambisa mpe
alongisaka makambo ya bosembo. **6** Toyokaki sango ya
lolendo ya Moabi, ndenge atombolaka mapeka: lolendo na
ye oyo eleka ndelo mpe lofundu na ye, lolendo mpe maloba
na ye ya lofundu ezanga na yango tina. **7** Yango wana, bato
ya Moabi bakosala matanga, bakomilela bango na bango
mpo na Moabi. Bolela mpe bozala na mawa mpo na mikate
ya Kiri-Aresheti, oyo basala na bambuma ya vino. **8** Mpo ete
bilanga ya Eshiboni esili kokawuka elongo na bilanga ya vino
ya Sibima. Bakambi ya bikolo babukaki-bukaki bitape na
yango oyo eleki kitoko, oyo ekenda kino na Yaezeri mpe
eleka kino na esobe. Bitape yango ezalaki epanzana makasi
mpe ekenda mosika kino na ebale monene. **9** Yango wana,
nazali kolela lokola Yaezeri mpo na vino ya Sibima. Eshiboni
mpe Eleale, nazali kosopa mpinzoli mpo na bino! Koganga
ya esengo esili mpo bambuma na bino mpe mpo na biloko
oyo bobuki na bilanga na bino. **10** Esengo mpe kosepela
ebungi na bilanga ya kitoko, banzembo mpe koganga ya
esengo ezali lisusu te kati na bilanga ya vino! Mokamoli vino
akokamola lisusu te kati na ekamolelo, pamba te nakosukisa
koganga. **11** Motema na ngai ezali kolela lokola lindanda
mpo na Moabi, mpe kati ya motema na ngai ezali komona
pasi mpo na Kiri-Aresheti. **12** Bakomona Moabi komata
na bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na kobondela
na esika na ye ya bule, kasi akolonga te. **13** Yango nde
liloba oyo Yawe aloba wuta kala mpo na Moabi. **14** Kasi
Yawe alobi sik'oyo boye: « Etikali mibu misato, kobakisa ata
mokolo moko te, bato ya lokumu ya Moabi mpe ebele ya
bato na ye bakosambwa, bongo bato na ye oyo bakobika
bakozala kaka moke mpe bakozanga makasi. »

17 Maloba ya kosambisa Damasi: « Tala, Damasi ekotikala
lisusu engumba te, ekokoma nde liboke ya libebi. **2**
Bingumba ya Aroeri ekotikala lisusu na bato te, ekotikala nde
mpo na bibwele oyo ekokoma kolala kuna, oyo moto ata
moko te akobangisa. **3** Bingumba batonga makasi ekolimwa
na Efrayimi, mpe nguya ya bokonzi ekolimwa na Damasi.
Batikali ya Siri bakokoma lokola nkembo ya bana ya Isalaele,
» elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **4** « Na mokolo wana,
lokumu ya Jakobi ekosila, mafuta ya misuni ya nzoto na

ye ekosila. **5** Ekozala lokola tango basangisaka matiti ya
ble mpe loboko ya moloni ebukaka mito na yango, lokola
tango balokotaka mito ya ble oyo ekweyaka na lubwaku
ya bato ya Refayimi. **6** Kasi kaka ndambo moke ya mito
ya ble nde etikalaka; lokola tango baningisaka nzete mpo
na kobuka bambuma ya olive, bongo bambuma mibale to
misato etikalaka na songe ya bitape, mpe minei to mitano
etikalaka na bitape ya se, » elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele.
7 Na mokolo wana, bato bakotalela Mokeli na bango mpe
bakobalola miso na bango epai ya Mosantu ya Isalaele; **8**
bakotalela lisusu bitumbelo te oyo ezali misala ya maboko na
bango, mpe miso na bango ekotala lisusu te misala ya misapi
na bango: makonzi ya Ashera mpe bitumbelo ya malasi
ya ansa. **9** Na mokolo wana, bakosundola bingumba na
bango oyo batonga makasi ndenge basundolaki banzete mpe
bangomba liboso ya bana ya Isalaele. Nyonso ekobebisama
penza. **10** Mpo ete obosani Nzambe, Mobikisi na yo, oboyi
kokanisa Libanga oyo azali Ekimelo na yo, okolisi banzete ya
kitoko mpe oloni banzete ya vino ya bapaya. **11** Kaka na
mokolo oyo olonaki yango, omonaki yango kobimisa mito;
mpe na tongo makasi, nkona na yo ebimisaki bafololo. Na
mokolo ya pasi, milona na yo ekomonana pamba, mpe pasi
yango ekoki kosila te. **12** Mawa na ebele ya bato! Tala
ndenge bazali koganga lokola makelele ya ebale monene!
Bato ya bikolo bazali koganga lokola lokito ya mayi ya
ebale monene! **13** Ata bato ya bikolo bazali koganga lokola
makelele ya mayi ya bibale minene, bakimaka penza mosika
tango Yawe apamelaka bango; bakimaka lokola matiti na
bangomba na tango ya mopepe, lokola putulu na tango ya
mopepe makasi. **14** Na pokwa, somo ya pwasa nde eyaka!
Bongo liboso ete tongo etana, eloko moko te etikalaka!
Yango nde lifuti ya bato oyo banyokolaka biso, mpe mbano
ya bato oyo bamonisaka biso pasi.

18 Mawa na mokili oyo ezali na bamasuwa oyo ezalaka
na bavwale lokola mabanki, bongo enanaka na ebale
ya Kushi! **2** Mawa na yo oyo otindaka bantoma na nzela ya
ebale kati na bamasuwa oyo basala na papirisi, na likolo ya
ebale monene! Bino bapanzi sango ya mbangu, bokende
epai ya bato ya ekolo oyo bazalaka milayi mpe baposo
ya nzoto na bango engengaka, epai ya bato ya ekolo oyo
babangisaka na mosika, bato ya makasi oyo banyataka
banguna na bango, mpe oyo bibale eleka kati na mokili na
bango. **3** Bino nyonso, bavandi ya mokili, bino oyo botondisi
mabele, tango bakotombola bendele na likolo ya bangomba,
bokomona; tango bakobeta kelelo, bokoyoka! **4** Pamba
te, tala liloba oyo Yawe alobi na ngai: « Nakovanda kimia
mpe nakotala wuta na ndako na Ngai, lokola kongala ya
moyi to lokola mapata na tango ya molunge. » **5** Mpo ete
liboso ya kobuka bambuma, tango bafololo ya mike etikaka
kobima mpe ekomaka bambuma mibesu oyo ekomi pene
ya kotela, bakataka bitape na likwangola, babwakaka mpe
batiaka pembeni bitape. **6** Bakosundola yango epai ya
bandeke oyo eliaka misuni na likolo ya bangomba mpe epai
ya banyama ya zamba. Bandeke minene ekolia yango na
tango ya molunge mpe banyama ya zamba ekolia yango na
tango ya malili. **7** Na tango wana, bakomema bakado epai
na Yawe, Mokonzi ya mampinga, wuta epai ya ekolo ya bato
milayi oyo poso ya nzoto na bango engengaka, wuta epai ya
ekolo ya bato oyo babangisaka na mosika, bato ya makasi
oyo banyataka banguna na bango, mpe oyo bibale eleka kati
na mokili na bango, bakomema bakado yango na ngomba
Siona, esika oyo Kombo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga,
ezalaka.

19 Maloba ya Yawe mpo na kosambisa Ejipito: Tala, Yawe
amati likolo ya mapata oyo ekendaka mbangu, azali
koya na Ejipito. Banzambe ya bikeko ya Ejipito ezali kolenga
liboso na Ye mpe mitema ya bato ya Ejipito elembi-lembi kati
na bango. **2** « Nakosala ete bato ya Ejipito batelemelana
bango na bango: ndeko akobundisa ndeko na ye, moninga
akobundisa moninga na ye, engumba moko ekobundisa
engumba mosusu, mpe mboka moko ekobundisa mboka
mosusu. **3** Bato ya Ejipito bakosila mayele, mpe nakobebisa
mabongisi na bango nyonso; bakokende kotuna toli epai ya
banzambe ya bikeko, epai ya milimo ya bakufi, epai ya bato
oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe epai ya bato oyo
balobaka makambo oyo ekoya. **4** Nakokaba bato ya Ejipito na
maboko ya bakonzi ya mitema mabe, mpe mokonzi moko ya
kanda makasi akokonza bango, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **5** Mayi ya ebale monene ekokita, mpe mayi
ya ebale ekosila mpe ekokawuka. **6** Mayi ya miluka ekokoma
solo, mayi ya Ejipito ekokita mpe ekokawuka. Mpe lisusu,
banzete oyo ebotaka na mayi ekokawuka, **7** elongo na matiti
oyo ezalaka pembeni ya Nili, na monoko ya ebale. Milona
nyonso ya bilanga oyo ebotaka pembeni ya Nili ekokawuka
mpe ekopumbwa na mopepe, eloko moko te ekotikala. **8**
Balobi mbisi bakonyokwama mpe bakokoma kolela, bato
nyonso oyo babwakaka ndobo mpe minyama na ebale Nili
bakokoma na pasi. **9** Bato oyo basalaka lino bakokufa soni
ya makasi, mpe bato oyo batongaka bilamba bakotonda
na mawa. **10** Bato oyo basimbaka mokili bakokweya, mpe
basali nyonso bakolemba nzoto. **11** Bakambi ya Tsoani
bakomi penza lokola bazoba, bato ya bwanya ya Faraon
bakomi kopesa batoli oyo ezanga tina. Ndenge nini bokoki
penza koloba na Faraon: « Ngai, nazali moko kati na bato ya
bwanya, moyekoli ya bakonzi ya kala? » **12** Wapi sik'oyo
bato na yo ya bwanya? Tika ete balakisa yo mpe basosolisa
yo makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, abongisaki
mpo na kotelemela Ejipito. **13** Bakambi ya Tsoani bakomi
lokola bazoba, bakambi ya Mefisi bakomi kokanisa makambo
ya lokuta; nzokande bango, makonzi ya bikolo ya bato ya
Ejipito, nde bazali kobungisa bato ya Ejipito nzela. **14** Yawe
atindeli bango molimo ya kizunguzungu: bango nde basalaki
ete Ejipito ekoma kotenga-tenga na misala na yango nyonso
ndenge moto oyo alangwe masanga atengaka-tengaka. **15**
Eloko moko te ekosalema lisusu na Ejipito, ezala na moto
to na mokila, na lindalala ya nzete ya mbila to na nzete
oyo ebotaka na mayi. **16** Na mokolo wana, bato ya Ejipito
bakokoma lokola basi. Bakolenga na somo na koningana ya
loboko oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, atomboli mpo na
kotelemela bango. **17** Bongo mokili ya Yuda ekolengisa bato
ya Ejipito na somo. Tango nyonso bakoyoka kombo ya Yuda,
bakolenga na somo mpo na mabongisi nyonso oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, asalaki mpo na kotelemela bango. **18**
Na mokolo wana, bingumba mitano kati na Ejipito ekokoma
koloba lokota ya Bayuda mpe kolapa ndayi na Kombo na
Yawe, Mokonzi ya mampinga. Bongo moko kati na yango

ekobenga yango: Engumba ya moyi. **19** Na mokolo wana,
bakotonga etumbelo moko na kati-kati ya Ejipito mpe bakotia
likonzi moko lokola ekaniseli mpo na Yawe, na bandelo ya
mokili. **20** Ekozala lokola elembo mpe litatoli mpo na Yawe,
Mokonzi ya mampinga, na mokili ya Ejipito. Tango bakoganga
epai na Yawe likolo na banyokoli na bango, akotindela bango
mobikisi mpe mobundeli, mpe akobikisa bango. **21** Boye,
Yawe akomimonisa epai na bato ya Ejipito. Mpe na mokolo
wana, bato ya Ejipito bakoyeba Yawe, bakogumbamela Ye
na bambeka mpe na makabo ya bambuma; bakolapa ndayi
na Kombo na Yawe mpe bakokokisa yango. **22** Kasi Yawe
akobeta Ejipito na nzela ya bitumbu, akobeta yango mpe
akobikisa yango. Bakozonga epai na Yawe, bongo akoyanola
na kolela na bango mpe akobikisa bango. **23** Na mokolo
wana, bakopasola nzela moko wuta na Ejipito kino na Asiri.
Bato ya Asiri bakokoma koya na Ejipito, mpe bato ya Ejipito
bakokoma koya na Asiri. Bato ya Ejipito mpe bato ya Asiri
bakokoma kosala elongo losambo mpo na Yawe. **24** Na
mokolo wana, Isalaele akozala ekolo ya misato, sima na
Ejipito mpe Asiri, lipamboli oyo Nzambe akomema na mokili.
25 Yawe, Mokonzi ya mampinga, akopambola bango na
maloba oyo: « Tika ete bopambolama: Ejipito, bato na Ngai;
Asiri, misala ya maboko na Ngai, mpe Isalaele, libula na
Ngai! »

20 Na mobu oyo mokonzi monene ya basoda, oyo
Sargoni, mokonzi ya Asiri, atindaki, ayaki kobundisa
mpe kobotola engumba Asidodi; **2** kaka na tango wana,
Yawe alobaki maloba oyo na nzela ya Ezayi, mwana mobali
ya Amotsi: « Kende, longola bilamba ya saki na nzoto na
yo, mpe basapato na makolo na yo. » Mpe asalaki kaka
bongo; akomaki kotambola bolumbu mpe makolo ngulu.
3 Bongo Yawe alobaki: « Lokola mosali na Ngai, Ezayi,
atamboli bolumbu mpe makolo ngulu mibu misato mpo na
kozala elembo mpe ekamwiseli na miso ya Ejipito mpe ya
Kushi, **4** mokonzi ya Asiri akomema bakangami ya Ejipito
mpe bawumbu ya Kushi bolumbu mpe makolo ngulu: ezala
bilenge to bampaka, bakotambola bolumbu mpe makolo
ngulu mpo na soni ya Ejipito. **5** Bato nyonso oyo batiaki
elikya na bango na Kushi mpe bakomaki lofundu mpo na
Ejipito bakokweya mpe bakotonda na soni. **6** Na mokolo
wana, bavandi ya esanga bakoloba: ‹ Tala, makambo nini
ekomeli bato oyo biso tozalaki kotiela mitema? Tozalaki
kokima epai na bango mpo na kozwa lisungi mpe lobiko
liboso ya mokonzi ya Asiri. Biso sik'oyo tokosuka ndenge
nini? › »

21 Maloba na Yawe na tina na esobe ya ebale monene:
Ndenge mopepe makasi elekaka na somo na Negevi,
monguna moko azali koya wuta na esobe, wuta na mokili
moko ya somo. **2** Namonaki emoniseli moko ya somo: Moteki
baninga azali koteka baninga, mobebisi azali kobebisa.
Elami, bundisa bango! Medi, zingela bango! Nakosukisa
kolela nyonso oyo ayeisaki na bato. **3** Yango wana, loketo
na ngai ekomi na pasi, pasi moko ya makasi penza ekangi
ngai lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. Makambo
oyo nazali koyoka ezali kopesa ngai somo, mpe oyo nazali
komona ezali kosilisa ngai mayele. **4** Motema na ngai ezali
kobeta noki-noki, nakomi kolenga na somo, mwa malili ya
pokwa oyo nazelaka na esengo ekomeli ngai somo makasi.
5 Mesa ebongisami, batandi bilamba ya mesa, bazali kolia
mpe komela! Bino bakonzi ya basoda, bopakola banguba
na bino mafuta! **6** Tala liloba oyo Nkolo alobi na ngai: «
Kende, tia mokengeli; mpe tika ete aloba makambo oyo
akomona. **7** Soki amoni shar oyo bampunda mibale ezali
kobenda, basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda,
bamoko bamati likolo ya ba-ane, bamosusu bamati likolo ya
bashamo, tika ete asala keba, asala keba penza! » **8** Boye,
mokengeli agangaki lokola nkosi: « Nkolo, mokolo mobimba,
natelemaka na likolo ya ndako molayi ya kokengela; mpe
butu nyonso, natikalaka kaka se wana. **9** Tala, moto moko
azali koya awa na shar, oyo bampunda mibale ezali kobenda.
Azongisaki eyano: ‹ Babiloni esili kokweya, ekweyi solo!
Banzambe na yango nyonso ya bikeko elali-lali mpe epanzani
na mabele! › » **10** Oh bato na ngai, babeti bino ndenge
batutaka ble na libanda! Nazali koyebisa bino makambo
oyo nayokaki wuta epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
wuta epai ya Nzambe ya Isalaele. **11** Maloba na Yawe na
tina na Duma. Moto moko azali kobelela Ngai wuta Seiri:
« Mokengeli, olobi nini mpo na butu? Mokengeli olobi nini
mpo na butu? » **12** Mokengeli azongisaki: Tongo elingi
kotana, kasi butu mpe elingi koya. Soki bolingi kotuna mituna,
botuna; bongo bozonga mpe boya lisusu. **13** Maloba na
Yawe mpo na kotelemela Arabi: Oh bino bato ya mombongo
ya Dedani, bokolala na esobe ya Arabi. **14** Bopesa mayi
na moto oyo azali na posa ya mayi; bino bavandi ya mokili
ya Tema, bopesa bilei na bato oyo bazali kokima bitumba.
15 Pamba te bazali nde kokima mopanga, mopanga oyo
babimisi na ebombelo na yango, bazali nde kokima tolotolo
oyo etelemi makasi mpe bitumba ya makasi. **16** Tala liloba
oyo Nkolo alobaki na ngai: « Etikali kaka mobu moko, ndenge
batangaka mikolo ya mowumbu, nkembo nyonso ya Kedari
ekosuka. **17** Bongo, ekotikala kaka mwa ndambo moke ya
basoda oyo babundaka na matolotolo mpe ya basoda ya
mpiko kati na Kedari, » elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele.

22 Maloba na Yawe na tina na lubwaku ya Emoniseli:
Likambo nini lisusu ekomeli bino sik'oyo mpo ete
bino nyonso bomata na likolo ya mitondo ya ndako? **2** Oh
engumba etonda na loyenge, engumba etonda na makelele
mpe na bisengo! Bibembe na yo ekufi na mopanga te to
mpe na bitumba te. **3** Bakambi na yo nyonso bakimaki
elongo; bakangaki bango na basoda na nguya ya tolotolo.
Mpe bato na yo, oyo bazalaki kokima monguna na mosika,
bakangaki bango mpe bakomaki elongo bakangami. **4**
Yango wana nalobaki: « Botika kotala Ngai, botika ete nalela
makasi! Bomeka kobondisa Ngai te mpo na kobebisama ya
bato na Ngai! » **5** Pamba te ezali mokolo moko ya lokito
ya bitumba, mokolo ya pasi makasi mpe ya somo kati na
lubwaku ya Emoniseli kowuta na Nkolo Yawe, Mokonzi ya
mampinga; ezali mokolo oyo mir ya makasi ekobukana mpe
makelele ya koganga ekobima na bangomba. **6** Mampinga
ya Elami batomboli makonga, mosusu bamati na bashar
mpe bampunda; Kiri abimisi nguba. **7** Lubwaku na yo, oyo
eleki kitoko etondi na bashar, mpe basoda oyo batambolaka
likolo ya bampunda batelemi-telemi na bikuke ya engumba;
8 bibombamelo ya Yuda etikali lisusu te. Na mokolo wana,
obalolaki miso na yo na bibundeli oyo ezalaka na Ndako

ya Zamba. **9** Bomonaki ete Engumba ya mokonzi Davidi
ezali na madusu mingi kati na mir oyo ezingeli yango; boye
bobombaki mayi kati na Liziba oyo ezalaka na se, **10**
botangaki motango ya bandako ya Yelusalemi, bobukaki
mosusu mpo na kolendisa mir ya monene. **11** Bosalaki
liziba mpo na kobomba mayi ya liziba ya kala kati na bamir
mibale, kasi bobalolaki miso na bino te mpo na kotala Ye oyo
asalaki mpe abongisaki yango wuta kala. **12** Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, azalaki kobenga bino na mokolo
wana mpo ete bolela mpe bosala matanga, bomikokola
suki mpe bolata saki. **13** Kasi tala, ezalaki kaka bisengo
mpe loyenge, koboma bangombe mpe bameme ya mibali,
bantaba ya basi, kolia misuni mpe komela masanga ya vino!
Bozalaki koloba: « Tika ete tolia mpe tomela, pamba te, lobi,
tokokufa! » **14** Yawe, Mokonzi ya mampinga, ayebisaki ngai
yango na matoyi na ngai moko penza: « Kino bokokufa,
bokotikala kozwa bolimbisi ya lisumu oyo te, » elobi Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga. **15** Tala maloba oyo Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Kende kokuta Shebina,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, loba na ye: **16** ‹ Ozali
kosala nini awa, mpe nani apesi yo nzela ya kotonga kunda
na yo awa lokola moto oyo azali kotimola kunda na ye na
likolo mpe kotonga epemelo na ye kati na lidusu ya libanga
monene? **17** Tala, Yawe akomi pene ya koningisa yo mpe
kobwaka yo mosika, yo moto ya makasi! **18** Akobalola yo
ndenge babalolaka ndembo mpe akobwaka yo na etando
moko ya monene. Kuna nde okokufa, mpe bashar na yo ya
lokumu ekotikala, yo oyo osalaka soni ya ndako ya mokonzi
na yo. **19** Nakolongola yo na mosala, mpe lokumu na yo
ekosila. **20** Na mokolo wana, nakobengisa mosali na Ngai,
Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia. **21** Nakolatisa ye nzambala
na yo, nakokanga ye mokaba na yo mpe nakopesa bokonzi
na yo na maboko na ye. Akozala tata mpo na bavandi ya
Yelusalemi mpe mpo na ndako ya Yuda. **22** Nakotia fungola
ya ndako ya Davidi na mapeka na ye: oyo akofungola, moto
moko te akokanga yango; mpe oyo akokanga, moto moko
te akofungola yango. **23** Nakopika ye lokola sete na esika
ya malamu; akozala lokola kiti ya bokonzi ya lokumu mpo
na ndako ya tata na ye. **24** Nkembo nyonso ya ndako ya
tata na ye ekozala likolo na ye: kobanda na bakitani na
ye kino na bana na bango nyonso, lokola bisalelo oyo:
kobanda na bakopo ya mike kino na mbeki ya minene. **25**
Na mokolo wana, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, sete
oyo bapikaki na esika ya malamu ekolongwa, ekobukana
mpe ekokweya; mpe mokumba oyo amemaki ekokweya. › »
Yawe nde alobaki.

23 Maloba na Yawe na tina na engumba ya Tiri: Oh
bamasuwa ya Tarsisi, bosala matanga! Pamba te
engumba ya Tiri esili kobebisama nyonso: ezala ndako to
libongo, eloko moko te etikali! Bazwaki sango oyo wuta na
esanga ya Shipele. **2** Bino bavandi ya esanga, bino bato ya
mombongo ya Sidoni, oyo nzela ya ebale ekomisa bazwi,
bovanda nye! **3** Lifuti na ye ezalaki: ble ya Shiyori, oyo
ezalaki koya na nzela ya ebale monene mpe milona oyo
ezalaki kowuta pembeni ya Nili. Engumba ya Tiri ekomaki nde
zando ya bikolo. **4** Yoka soni, Sidoni, ndako batonga makasi
ya ebale monene, pamba te ebale monene elobi: « Natikala
koyoka pasi ya kobota te, natikala na ngai mpe kobota te,
natikala na ngai kobokola bana mibali to kokolisa bana basi
te. » **5** Tango maloba yango ekokoma na Ejipito, bakolenga
na somo wana bakoyoka sango ya Tiri. **6** Bokatisa na
ngambo ya Tarsisi, bolela makasi, bino bavandi ya esanga.
7 Boni, oyo nde engumba na bino ya bisengo, engumba oyo
ebanda kala penza mpe oyo makolo na yango ememaka
yango kowumela na mikili ya mosika? **8** Nani azwaki mokano
oyo mpo na kobebisa Tiri? Tiri oyo azalaki kokabola mitole,
oyo bato na ye ya mombongo bazalaki komimona lokola
bakonzi; mpe oyo bato na ye ya nkita bazalaki komimona
lokola bato oyo baleki bato nyonso ya mokili na lokumu. **9**
Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde azwaki mokano yango
mpo na kosambwisa lolendo ya nkembo nyonso mpe kokitisa
kino na se bato nyonso ya lokumu, oyo bazali na mabele.
10 Oh Tarsisi, mboka kitoko, koma kosala bilanga ndenge
basalaka pembeni ya ebale Nili, pamba te libongo ezali lisusu
te. **11** Yawe asembolaki loboko na Ye na ebale monene
mpe alengisaki bikolo, apesaki mitindo na tina na mokili ya
Fenisi ete babuka bandako na yango oyo batonga makasi;
12 alobaki: « Okosepela lisusu te, yo Sidoni, mboka kitoko,
yo oyo lokumu na yo esili kobebisama lelo! Telema, katisa
na ngambo ya Shipele! Ezala kuna, okozwa bopemi te.
» **13** Tala mokili ya bato ya Chalide, bato oyo bazalaka
lisusu te! Bato ya Asiri bakomisaki yango esika ya kowumela
mpo na banyama ya esobe; batongaki bandako na bango
ya milayi mpo na kokengela, babukaki bandako na yango
batonga makasi mpe bakomisaki yango putulu. **14** Bolela,
bino bamasuwa ya Tarsisi! Pamba te ndako na bino, oyo
batonga makasi ebukani. **15** Na tango wana, bakobosana Tiri
mibu tuku sambo kolanda molayi ya bomoi ya mokonzi moko.
Kasi na suka ya mibu tuku sambo, ekosalema mpo na Tiri,
makambo oyo baloba na nzembo oyo bayembelaka mwasi
ya ndumba: **16** « Kamata lindanda, tambola na engumba
mobimba, oh mwasi ya ndumba oyo babosana; beta yango
malamu, yemba banzembo ebele mpo ete bakanisa yo lisusu!
» **17** Na sima na mibu tuku sambo, Yawe akosala mpo na Tiri
oyo ekozongela lifuti na yango ya mbindo; mpe ekozongela
kosala kindumba elongo na bikolo nyonso ya mokili. **18** Kasi
lifuti mpe bomengo na yango ekobulisama mpo na Yawe;
bakobomba te yango kati na bibombelo. Bomengo na yango
ekozala mpo na koleisa bato oyo batelemaka liboso ya Yawe
mpe kolatisa bango bilamba ya kitoko.

24 Tala, Yawe akobebisa mokili mpe akokomisa yango
lokola esobe; akokotisa mobulu kati na yango mpe
akopanza bato na yango. **2** Ekozala mpe kaka ndenge moko
mpo na Banganga-Nzambe mpe bato, mpo na nkolo mpe
mowumbu na ye, mpo na nkolo ya mwasi mpe mwasi mosali
na ye, mpo na moteki mpe mosombi, mpo na modefisi mpe
modefi, mpo na moto oyo bakofuta ye niongo mpe mpo na
moto oyo akofuta niongo. **3** Mokili ekobebisama penza nye
mpe bakopanza yango nyonso. Yawe nde alobaki yango.
4 Mokili ezali na matanga mpe ekawuki, mokili mobimba
ebebi mpe ekawuki; ezala likolo mpe ebebi elongo na mokili!
5 Bato ya mokili bakomisi yango mbindo, bazali kotosa
mibeko te; banyati-nyati bikateli mpe babuki boyokani ya
seko. **6** Mpo na yango, bilakeli mabe ezali kozikisa mokili;
bato na yango bakomema mokumba ya mabe na bango.
Yango wana, bato ya mokili bazali kokufa, mpe ndambo

moke kaka nde etikali. **7** Vino ya sika ezali na matanga,
elanga ya vino ekawuki; bato nyonso oyo bamesana na
esengo bakomi kolela na pasi. **8** Esengo ya mbonda esili,
makelele ya bato ya biyenga esili, esengo ya lindanda esili;
9 komela vino etikali lisusu na banzembo te, masanga ya
makasi ekomi bololo mpo na bato oyo bamelaka yango.
10 Engumba oyo ebeba etikali pamba, bikuke ya bandako
nyonso ekangami. **11** Na babalabala, koganga na koganga
ete vino ezali lisusu te, kosepela nyonso ebongwani molili,
esengo nyonso elongwe na mokili. **12** Libebi kaka nde etikali
kati na engumba, babuki-buki bikuke na yango na biteni.
13 Pamba te ekosalema kati na mokili mpe kati na bikolo
ndenge esalemaka tango babukaka bambuma ya olive na
nzete to tango balokotaka bambuma ya vino soki basilisi
kobuka yango. **14** Bamoko bakotombola mingongo na bango
mpe bakoganga na esengo; wuta na weste ya mayi monene,
bakobeta milolo mpo na lokumu na Yawe. **15** Yango wana,
kuna na ngambo ya este, bopesa nkembo na Yawe; bonetola
Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, kati na bisanga ya
ebale monene. **16** Wuta na suka ya mokili, tozali koyoka
banzembo: « Nkembo epai ya Nkolo-Na-Bosembo. » Kasi
nalobaki: « Nakomi na suka, nakomi na suka! Mawa mpo na
ngai! Bazoba bateki mboka, na bozoba penza, bazoba bateki
mboka! » **17** Oh bato ya mokili, somo, libulu mpe motambo
ezali kozela bino. **18** Moto nyonso oyo akokima na lokito
ya somo akokweya na libulu, mpe oyo akoluka kobima kati
na libulu akokangama na motambo. Maninisa ya likolo esili
kofungwama, makonzi ya mokili ezali koningana. **19** Mokili
ebukani-bukani, mokili epanzani, mokili eningani makasi.
20 Mokili ekomi kotenga-tenga lokola moto oyo alangwe
masanga, ezali koningana na mopepe lokola ndako ya
matiti. Mokumba ya botomboki na ye ezali likolo na ye, esili
kokweya mpe ekotelema lisusu te. **21** Kasi na mokolo wana,
Yawe akopesa etumbu na mampinga ya lola kuna na likolo,
mpe na bakonzi ya mokili na se. **22** Bakosangisa bango
elongo kati na libulu ndenge basangisaka bakangami na
boloko, bakokangela bango na boloko mpe bakozwa etumbu
sima na mikolo ebele. **23** Sanza ekokoma motane, mpe
moyi ekoyoka soni, pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akokonza na ngomba Siona mpe kati na Yelusalemi, liboso
ya bampaka na yango, na nkembo makasi.

25 Yawe, ozali Nzambe na ngai; nakonetola Yo mpe
nakosanzola Kombo na Yo; pamba te na boyengebene
na Yo ya kokoka, osalaki mabongisi ya kokamwa, makambo
oyo obongisa wuta kala. **2** Okomisaki engumba mopiku
ya mabanga, okomisaki bingumba ya makasi maboke ya
mabanga; bandako batonga makasi ya bapaya etikali lisusu
na bilongi ya engumba te, bakotonga yango lisusu te. **3**
Yango wana, bato ya nguya bakopesa Yo lokumu, bingumba
ya bikolo ya kanza ekotosa Yo. **4** Ozalaki ekimelo mpo na
mobola, ekimelo mpo na moto oyo akelela, na tango ya pasi,
ebombamelo na tango ya mvula makasi mpe pio na tango ya
molunge. Pamba te pema ya banyokoli ezali lokola mvula ya
makasi oyo ebukaka bamir; **5** mpe lokola moto ya moyi na
zelo ya esobe. Osilisaki makelele ya bapaya ndenge pio ya
mapata esilisaka molunge; boye nde nzembo ya banyokoli
esilaki. **6** Na ngomba oyo, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
akobongisa feti ya biloko kitoko mpo na bato nyonso, feti
monene ya vino ya kala, ya misuni oyo eleki mafuta mpe
ya vino ya kala oyo balongola malamu salite. **7** Kaka na
ngomba oyo, akobebisa vwale oyo esili kozipa bato nyonso,
bulangeti oyo ezipi bikolo nyonso; **8** akolimwisa kufa mpo na
libela. Nkolo Yawe akopangusa mpinzoli na bilongi nyonso,
akolongola soni ya bato na Ye kati na mokili mobimba. Solo,
Yawe alobi. **9** Na mokolo wana, bakoloba: « Solo, Oyo azali
penza Nzambe na biso! Totiaki mitema epai na Ye mpe
abikisi biso. Oyo azali solo Yawe, totiaki mitema epai na
Ye; tika ete tosepela mpe tozala na esengo mpo na lobiko
oyo apesi biso! » **10** Loboko na Yawe ekozala na ngomba
oyo, kasi bakonyata-nyata Moabi na mokili na bango ndenge
banyataka matiti kati na libulu ya fimie. **11** Akosembola
maboko na Ye kati na yango ndenge basembolaka maboko
mpo na kokata mayi. Nzambe akokitisa lolendo na bango
mpe mayele ya maboko na bango; **12** akobuka bamir milayi
na bino ya makasi mpe akolalisa yango na se; akokweyisa
yango na mabele kino ekoma putulu.

26 Na mokolo wana, bakoyemba nzembo oyo kati na
mokili ya Yuda: Tozali na engumba moko ya makasi;
Nzambe akomisi lobiko lokola mir mpe ebombamelo na
yango. **2** Bofungola bikuke mpo ete ekolo ya sembo, ekolo
oyo ebatelaka boyokani, ekoka kokota! **3** Ndenge esila
kokatama, ye oyo akomitika epai na Yo, okobatela ye na
kimia, na kimia penza, mpo ete amipesi mobimba epai
na Yo. **4** Botia tango nyonso elikya na Yawe, pamba te
Yawe azali penza Libanga ya tango nyonso. **5** Akitisaka
bavandi ya likolo, akweyisaka engumba oyo batonga makasi,
alalisaka yango penza na mabele mpe akomisaka yango
putulu. **6** Makolo ya bato ekonyata-nyata yango: makolo
ya babola, matambe ya bato pamba. **7** Nzela ya moto ya
sembo, ezali alima; Yo oyo ozali Sembo, okomisaka kitoko
nzela ya moto ya sembo. **8** Oh Yawe, tango totambolaka na
nzela oyo mibeko na Yo etalisaka, totalelaka Yo; Kombo
na Yo mpe kotatola yango, yango nde posa ya mitema
na biso. **9** Na butu, motema na ngai ezali solo na posa
na Yo; kati na ngai, molimo na ngai ezali kolukaluka Yo
makasi, pamba te bavandi ya mokili bayekolaka bosembo
tango opesaka mabele bitumbu. **10** Soki basaleli moto
mabe ngolu, akoyekola bosembo te; ezala kati na mokili ya
bosembo, asalaka kaka mabe mpe amonaka na ye monene
ya Yawe te. **11** Oh Yawe, loboko na Yo emati solo likolo, kasi
bazali komona yango te. Tika ete bayokisama soni tango
bakomona bolingo makasi na Yo, oyo eleka ndelo mpo na
bato na Yo; tika ete moto oyo obongiselaki banguna na
Yo etumba bango! **12** Yawe, okopesa biso kimia, pamba
te okokiselaka biso misala nyonso oyo tosalaka. **13** Oh
Yawe, Nzambe na biso, atako bakonzi mosusu bakambaki
biso, kasi biso, topesaka lokumu kaka na Kombo na Yo.
14 Bakufi bakozala lisusu na bomoi te, milimo ya bakufi
ekozonga lisusu na bomoi te; opesaki bango etumbu mpe
obomaki bango nye; osalaki ete ata moto moko te akanisa
bango lisusu! **15** Oh Yawe, okomisi ekolo na Yo monene!
Solo, okomisi ekolo na Yo monene, omipesi penza lokumu;
opusi bandelo nyonso ya mokili mosika penza. **16** Yawe,
kati na pasi na bango, balukaki Yo; tango opesaki bango
etumbu, bamikabaki na mabondeli makasi. **17** Oh Yawe,
tozalaki liboso na Yo lokola mwasi ya zemi oyo akomi pene

ya kobota, bongo azali kobaluka mpe koganga na pasi. **18** Tozalaki na zemi, tozalaki mpe kobaluka na pasi; kasi tango tobotaki, tobotaki kaka mopepe: tomemelaki mabele lobiko te, mpe tomemelaki mokili bato ya sika te. **19** Kasi bato na Yo, oyo bakufa bakozonga lisusu na bomoi, bibembe na bango ekosekwa. Bino bato oyo bovandaka kati na putulu, bolamuka mpe boganga na esengo! Pamba te mamwe na Yo ezali lokola mamwe ya tongo; mabele ekopesa bomoi epai ya bakufi. **20** Bato na ngai, bokende, bokota na bashambre na bino mpe bokanga bikuke sima na bino; bomibomba nanu mwa tango moke kino tango kanda ekoleka. **21** Tala, Yawe azali kobima wuta na esika na Ye mpo na kopesa bato ya mokili etumbu mpo na masumu na bango; mabele ekobimisa makila oyo basopa likolo na yango, ekobomba lisusu te bato oyo baboma.

27 Na mokolo wana, Yawe akopesa etumbu na Leviatani, nyoka oyo ekimaka, na Leviatani, nyoka ya somo, na nzela ya mopanga na Ye ya minu, mopanga na Ye ya monene mpe ya nguya; akoboma elima ya ebale monene. **2** Na mokolo wana, bakoloba: « Boyemba nzembo mpo na nzete ya vino ya kitoko: **3** Ngai Yawe, nabatelaka yango, nasopelaka yango mayi tango nyonso, nakengelaka yango butu mpe moyi mpo ete moto moko te abebisa yango. **4** Nazali lisusu na kanda te. Ah, soki ezalaki kaka na banzube mpe na basende mpo na kobundisa Ngai, nde natambolaki likolo na yango na bitumba mpe nabwakaki yango nyonso na moto. **5** Kasi tika ete bakimela epai na Ngai lokola ndako batonga makasi, tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai; solo, tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai! » **6** Na mikolo oyo ekoya, Jakobi akozwa misisa, Isalaele akobimisa bafololo mpe mito, mpe akotondisa mokili na bambuma na ye. **7** Boni, Yawe abetaki ye te ndenge abetaki bato oyo babetaki ye? Boni, abomaki ye te ndenge abomaki bato oyo babomaki ye? **8** Apesaki bango etumbu na kotelemela mpe na kobengana. Alongolaki bango na mopepe na Ye ya makasi, kaka na mokolo moko ya mopepe na Ye ya este. **9** Ezali na nzela wana nde mabe ya Jakobi ekolimbisama, mpe tala oyo ekozala mbuma ya bolimbisi masumu na ye: akobuka mabanga nyonso ya etumbelo mpo ete ekoma lokola mabanga ya pembe oyo babuka-buka; mpe likonzi moko te ya Ashera to etumbelo ya malasi ya ansa ekotikala. **10** Engumba ya makasi etikali pamba lokola lopango oyo basundola, babosana mpe etikala pamba lokola esobe; mwana ngombe ya mobali ekokoma kolia mpe kolala kuna, bongo ekolia ata makasa ya bitape na yango. **11** Tango bitape na yango ekokawuka, ekobukana; basi bakoya kotia yango na moto. Mpo ete bato oyo bazangi mayele, yango wana Mokeli na bango ayokelaki bango mawa te, Mozalisi na bango atalisaki bango ngolu na Ye te. **12** Na tango wana, Yawe akotuta ble wuta na ngambo ya ebale (Efrate) kino na mayi oyo etiolaka makasi na bangomba ya Ejipito. Boye, bino bana ya Isalaele, Yawe akolokota bino moko na moko mpo na kosangisa bino. **13** Na mokolo wana, bakobeta kelelo oyo ya monene; bato oyo bazalaki kobebisama na mokili ya Asiri mpe oyo bakendeki na bowumbu na Ejipito bakoya mpe bakogumbamela Yawe na ngomba ya bule, na Yelusalemi.

28 Mawa na motole ya lolendo ya balangwi masanga ya Efrayimi mpe na fololo ekawuka, fololo oyo ezalaki kosala kitoko na yango, oyo ezalaki na moto ya lubwaku ya mabele kitoko, na engumba wana oyo balangwi masanga ya vino bazalaki kosalela lolendo! **2** Tala, Nkolo azali na elombe moko ya nguya mpe ya makasi, elombe yango azali lokola mvula ya mabanga mpe mopepe oyo ebebisaka; azali lokola mvula ya makasi mpe mpela ya somo, akokweyisa na makasi engumba yango na mabele. **3** Motole ya lolendo ya balangwi masanga ya Efrayimi ekonyatama na makolo; **4** mpe fololo ekawuka oyo ezalaki kosala kitoko na yango na moto ya lubwaku ya kitoko ekokoma lokola mbuma ya figi ya liboso oyo ebotaka liboso ya eleko ya molunge: soki kaka moto amoni yango, akobuka mpe akomela yango mbala moko. **5** Na mokolo wana, Yawe, Mokonzi ya mampinga, akozala motole ya lokumu mpe elembo ya kitoko mpo na ndambo ya bato na Ye; **6** akopesa makanisi ya bosembo epai na ye oyo avandi mpo na kosambisa, mpe akozala mopesi makasi epai na bato oyo babenganaka na bitumba kino na ekuke. **7** Mpe lisusu, Banganga-Nzambe mpe basakoli bapengwi mpo na masanga ya vino; masanga makasi ekomi kotengisa-tengisa bango; masanga epengwisi bango, vino ebungisi bango, masanga makasi ekomi kotengisa-tengisa bango; bakomi kobunga na bimoniseli na bango, bakomi kokata makambo na ndenge esengeli te. **8** Bamesa nyonso etondi na bisanza ya nkele; esika ya malamu etikali lisusu te. **9** Azali nani, ye oyo azali koluka koteya? Alingi kolimbola bimoniseli na ye epai ya banani? Epai ya bana oyo balongoli na mabele, bana oyo bakati bango mabele? **10** Pamba te ezali nde « Bilobaloba ya pamba. » **11** Solo, Nzambe akoloba na bato oyo na nzela ya likukuma mpe na lokota ya bapaya; **12** alobaki na bango: « Tala esika ya kopema! Tika ete moto oyo alembi apema; » mpe: « Tala esika ya kimia, » kasi balingaki koyoka te. **13** Bongo Liloba na Yawe ekokoma mpo na bango se bilobaloba ya pamba mpo ete, wana ezali bango kotambola, bakweya na ndenge ya sima, babukana mikongo, bazwama na mitambo mpe bakangama. **14** Yango wana, bino batioli oyo bozali kokamba bato ya Yelusalemi, boyoka Liloba na Yawe! **15** Bozali koloba: « Tosalaki boyokani elongo na kufa, boyokani elongo na mboka ya bakufi. Tango likama ya makasi ekoya, ekozwa biso te; pamba te tokomisi lokuta ekimelo na biso mpe makambo ya lokuta ebombamelo na biso. » **(Sheol h7585)** **16** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala, nasili kotia libanga moko kati na Siona, libanga ya makasi, libanga ya songe ya ndako, libanga ya motuya mpo na moboko ya malonga; moto oyo akozwa yango lokola eyekamelo na ye akotikala kobanga te. **17** Nakotia bosembo lokola singa oyo bamekelaka molayi mpe boyengebene lokola singa ya mbodi; mvula ya mabanga ekokombola ekimelo na bino ya lokuta, mpe mayi ekozindisa ebombamelo na bino. **18** Boyokani na bino elongo na kufa ekobebisama, boyokani oyo bosalaki elongo na mokili ya bakufi ekolonga te; tango likama ya makasi ekokomela bino, ekobebisa bino penza nye. **(Sheol h7585)** **19** Tango makambo nyonso oyo ekoya, ekobebisa bino; pamba te ekoleka na tongo nyonso, na moyi nyonso mpe na butu nyonso. » Bososoli ya emoniseli oyo ekomema nde somo makasi. **20** Boye, ndenge balobaka na lisese: « Mbeto eleki mokuse mpo na kominyolusa, mpe bulangeti

eleki moke mpo na komizipa nzoto; » **21** Yawe akotelema
ndenge atelemaki na ngomba Perasimi, akotomboka ndenge
atombokaki na lubwaku ya Gabaoni mpo na kosala mosala
na Ye, mosala na Ye oyo ya kokamwa, mpe kokokisa mosala
na Ye, mosala ya kokamwa oyo esalema nanu te. **22** Sik'oyo,
botika maseki na bino, noki te minyololo na bino ekokoma
lisusu makasi; pamba te Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
ayebisaki ngai ete asili kozwa mokano ya kobebisa mokili
mobimba. **23** Bofungola matoyi mpe boyoka mongongo na
ngai, bosala keba mpe boyoka malamu makambo oyo nazali
koloba! **24** Boni, ezali tango nyonso nde mosali bilanga
abalolaka mabele, akataka mikala mpe atimolaka mabele
mpo na kolona? **25** Sima na kobongisa esika ya kolona,
boni, akoki te kolona nkona ya nijeli to kobwaka kumini?
Boni, akoki te kolona ble na esika oyo ebongi, mpe orje, na
esika oyo ekoki; mpe epotele, na bandelo ya elanga na ye?
26 Nzambe na ye ateyaka ye mpe alakisaka ye nzela oyo
asengeli kolanda. **27** Pamba te basalelaka te mabaya ya
kilo, oyo mpunda ebendaka mpo na kobuka nijeli to bapine
ya shar mpo na kobuka kumini; basalelaka nde lingenda mpo
na kobuka nijeli mpe kumini. **28** Esengeli konika ble mpo
na kosala mapa; nzokande babetaka yango tango nyonso
te, balekisaka nde bapine ya shar na likolo na yango mpe
mabaya ya kilo, oyo mpunda ebendaka, kasi banikaka yango
te. **29** Nyonso wana mpe ewuti epai na Yawe, Mokonzi ya
mampinga, oyo mabongisi na Ye ezali ya kitoko makasi mpe
bwanya na Ye ezali monene.

29 Mawa na yo, Arieli, Arieli, engumba oyo Davidi azalaki
kovanda! Bobakisa mibu na mibu mpe botika ete
bafeti na bino ekoba kolandana ndenge ezalaka. **2** Kasi
nakonyokola Arieli; ekokoma na mawa mpe na kolela;
ekokoma na miso na Ngai lokola etumbelo. **3** Nakozingela
yo mpo na kobundisa yo, nakozingela yo na mir ya molayi
mpe nakotiela yo mampinga ya nguya mpo na kotelemela
yo. **4** Okokitisama solo na se, okoloba wuta na mabele,
mpe maloba na yo ekobanda kobima na mongongo ya se
wuta na putulu. Mongongo na yo ekokoma kobima wuta
na se ya mabele lokola mongongo ya moto oyo asololaka
na milimo ya bakufi; mpe wuta na putulu, maloba na yo
ekobima na mongongo ya se. **5** Bongo ebele ya banguna na
yo bakokoma lokola putulu, mpe ebele ya banyokoli na yo
bakokoma lokola matiti ekawuka oyo ezali kopumbwa na
mopepe; ekosalema bongo na pwasa. **6** Yawe, Mokonzi
ya mampinga, akoya epai na yo na nzela ya bakake, ya
koningana ya mabele mpe ya lokito monene, ya mopepe
makasi mpe ya mvula ya moto oyo etumbaka. **7** Ekozala
lokola ndoto to emoniseli ya butu mpo na ebele ya bikolo oyo
bakobundisa Arieli, oyo bakotelemela ye elongo na bandako
na ye ya makasi mpe bakozingela ye. **8** Ekozala lokola moto
oyo azali na nzala, bongo azali kolota ndoto ete azali kolia,
kasi tango alamuki, libumu na ye ezali kaka pamba lokola
moto oyo azali na posa ya mayi, bongo azali kolota ndoto ete
azali komela mayi, kasi tango alamuki na nzoto ya kolemba,
posa na ye ya mayi esili kaka te. Ekozala nde bongo mpo
na mampinga ya bikolo nyonso oyo bakobundisa ngomba
Siona. **9** Bozanga maloba mpe bokamwa! Bomiboma miso
mpe botikala bakufi miso! Bolangwa masanga, kasi na vino
te! Botenga-tenga, kasi na masanga ya makasi te! **10** Yawe
asopeli bino molimo ya pongi makasi; akangi bino miso, bino
basakoli, azipi bino mito, bino bato oyo bomonaka makambo.
11 Mpo na bino, emoniseli nyonso oyo ekomi lokola maloba
ya buku oyo bakanga mpe bapesi epai ya moto oyo ayebi
kotanga, bongo balobi na ye: « Nabondeli yo, tanga nanu
buku oyo, » kasi azongisi: « Nakokoka te, pamba te buku
ekangama. » **12** To bapesi yango epai ya moto oyo ayebi
kotanga te, mpe balobi na ye: « Nabondeli yo, tanga nanu
buku oyo, » kasi azongisi: « Nayebi kotanga te. » **13** Nkolo
alobi: « Bato oyo bapusanaka pene na Ngai kaka na monoko,
bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu, kasi mitema na
bango ezalaka mosika na Ngai; mpe botosi oyo bazalaka
na yango epai na Ngai ezali kaka mobeko ya bomoto, oyo
bateyaki bango. **14** Yango wana, nakokoba kokamwisa bato
oyo; ekozala nde bikamwa likolo ya bikamwa kino bwanya ya
bato ya bwanya ekobunga, mpe mayele ya bato ya mayele
ekosuka. » **15** Mawa na bato oyo basalaka makambo na
nkuku mpo na kobombela Yawe mabongisi na bango; bato
oyo basalaka misala na bango na molili mpe balobaka: «
Nani akoki komona biso? Nani akoyeba? » **16** Bozali nde
kobongola makambo! Ezali lokola bozali kozwa mosali mbeki
ndenge moko na mabele oyo basalelaka mbeki. Boni, eloko
ekoki solo koloba na mosali na yango: « Asalaki ngai te? »
Mbeki ekoki solo koloba na mosali mbeki: « Ozali mayele te?
» **17** Etikali kaka tango moke, Libani ekobongwana elanga ya
kitoko, mpe elanga ya kitoko ekomonana lokola zamba. **18**
Na mokolo wana, bakufi matoyi bakoyoka maloba ya buku,
mpe bakufi miso bakomona tango bakobima na butu mpe na
molili. **19** Bato bakelela bakosepela makasi kati na Yawe,
babola bakozala na esengo kati na Mosantu ya Isalaele. **20**
Banyokoli bakotikala lisusu te, batioli bakozala lisusu te mpe
bato oyo balukaka pasi ya baninga bakokufa: **21** elongo na
bato oyo bakweyisaka bato kati na kosamba mpo na liloba
moko, elongo na bato oyo batielaka basambisi mitambo
mpe bapesaka matatoli ya lokuta, na kosambisama, mpo na
kokweyisa moto ya sembo. **22** Mpo na yango, tala liloba oyo
Yawe, Mosikoli ya Abrayami, alobi na libota ya Jakobi: «
Jakobi akozala lisusu na soni te, elongi na ye ekozala lisusu
ya kokawuka te. **23** Tango akomona kati na bango bana
na ye, mosala ya maboko na Ngai, bakopesa lokumu na
bosantu ya Kombo na Ngai mpe bakososola bosantu ya
Mosantu ya Jakobi. Boye, bakozala na somo ya Nzambe
ya Isalaele. **24** Bato oyo bazali koyengayenga na molimo
bakozwa mayele, mpe bato ya mito makasi bakondima
koyekola mateya ya sika. »

30 « Mawa na bana ya mito makasi, » elobi Yawe: «
basalaka mabongisi oyo ewutaka epai na Ngai te mpe
basalaka boyokani oyo ewuti na Molimo na Ngai te, mpo
ete babakisa lisumu likolo ya lisumu; **2** mawa na bato oyo
bakendaka na Ejipito, na kozanga kotuna toli na Ngai, mpo
na koluka lisungi ya kobatelama epai ya Faraon mpe koluka
ebombamelo na se ya elili ya Ejipito! **3** Kasi ndako batonga
makasi ya Faraon epai wapi bokokimela ekokomela bino
soni, mpe elili ya Ejipito ekokoma likambo ya soni makasi. **4**
Ata bakalaka na bango bazali na Tsoani mpe bantoma na
bango bakomi na Anesi, **5** bango nyonso bakoyoka kaka
soni na miso ya bato oyo bakosunga bango ata moke te,
oyo bakopesa bango ata lisungi to litomba moko te, kasi

bobele soni mpe kotiolama. » **6** Maloba na Yawe na tina na
banyama ya Negevi: Kati na mokili ya pasi mpe ya kobanga,
mokili ya bankosi ya mibali mpe ya bankosi ya basi, ya etupa
mpe ya banyoka oyo epumbwaka, bantoma bazali komema
bozwi na bango na mikongo ya ba-ane, bomengo na bango
na mikongo ya bashamo, epai ya ekolo oyo ekotikala kopesa
bango ata litomba moko te: **7** ekolo ya Ejipito oyo lisungi na
yango ekozala penza na tina moko te; yango wana, napesi
yango kombo « Rahavi. » **8** Kende sik'oyo, koma makambo
oyo na etando ya libanga liboso na bango, koma yango na
buku moko mpo ete na mikolo oyo ekoya, ezala lokola litatoli
ya libela na libela. **9** Bato oyo bazali libota ya batomboki,
bazali bana ya lokuta, bana oyo balingaka te koyoka mateya
ya Yawe; **10** balobaka na bato oyo bamonaka makambo: «
Bomona te, » mpe na basakoli: « Bosakolela biso bimoniseli
ya solo te, boyebisa biso makambo oyo esepelisaka biso,
bosakolela biso makambo ya lokuta. **11** Botika nzela wana,
bobima penza na nzela wana mpe botika kotungisa biso mpo
na Mosantu ya Isalaele! » **12** Mpo na yango, tala liloba oyo
Mosantu ya Isalaele alobi: « Lokola bobwaki maloba oyo,
lokola bokangami na monyokoli mpe na mokosi oyo bozali
kotiela motema, **13** lisumu oyo ekokoma mpo na bino lokola
mir ya molayi oyo esala nzela mpe lidusu, bongo ebukani
mpe ekweyi mbala moko na mbalakata. **14** Ekobukana
ndambo-ndambo lokola mbeki ya mosali mbeki, ekopanzana
penza nye na mawa te; bongo ata eteni moko te ekozwama
kati na yango mpo na kozwela likala ya moto na mbabola to
mpo na kotokela mayi na libulu. » **15** Pamba te, tala liloba
oyo Nkolo Yawe, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Ekozala kati
na kobongola mitema mpe kimia nde bokozwa lobiko na
bino; ekozala na nzela ya kimia mpe ya elikya nde bokozwa
makasi na bino; kasi bino, bolingi bongo te. **16** Bolobaki: ‹
Te, tokopota mbangu likolo ya mpunda; › solo, bokokima nde!
Bolobaki: ‹ Tokopota mbangu na mpunda oyo eleki mbangu;
› solo, bato oyo bakolanda bino bakoleka bino na mbangu!
17 Bato nkoto moko bakokima na mangungu ya moto moko
kaka; mpe na mangungu ya bato mitano, bino nyonso
bokokima kino bokotikala lokola nzete ya bendele na songe
ya ngomba, mpe lokola bendele na likolo ya ngomba moke. »
18 Nzokande, Yawe alingi kosalela bino ngolu, atelemi likolo
mpo na koyokela bino mawa. Pamba te Yawe azali Nzambe
ya sembo: Esengo na bato nyonso oyo batalelaka Ye! **19** Oh
bato ya Siona, bino oyo bavandaka na Yelusalemi, bokolela
lisusu te. Tango bokobelela Ye, akoyokela bino mawa; tango
kaka akoyoka, akoyanola bino. **20** Nkolo akopesa bino lipa
na tango ya pasi, mpe mayi na tango ya minyoko; moto oyo
akoteya bino akotikala lisusu ya kobombama te, kasi miso
na bino moko ekomona ye. **21** Ata bokeyi na ngambo ya
loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi, matoyi
na bino ekoyoka sima na bino liloba oyo: « Tala nzela yango
oyo! » **22** Bokotala lokola mbindo bikeko oyo balatisa palata
mpe bikeko ya bibende oyo balatisa wolo; bokobwaka yango
mosika ndenge babwakaka elamba ya makila ya mwasi oyo
azali komona sanza, mpe bokoloba na yango: « Longwa
awa! » **23** Boye, akotindela yo lisusu mvula mpo na milona
oyo okolona na mabele, mpe bilei oyo mabele ekobota na
mokili ekozala ebele mpe elengi. Na mokolo wana, bibwele
na bino ekolia na bazamba minene. **24** Bangombe mpe
ba-ane oyo ebalolaka mabele ya bilanga ekolia matiti ya
mungwa oyo baponi na pawu mpe na kiyungulu. **25** Na
mokolo ya kosambisa, tango bandako milayi ekobukana,
bibale ya mayi ekotiola na bangomba nyonso ya milayi mpe
ya mikuse. **26** Pole ya sanza ekongenga lokola pole ya
moyi, mpe pole ya moyi ekongenga makasi koleka mbala
sambo lokola pole ya mikolo sambo, na mokolo oyo Yawe
akotia kisi na pota ya bato na Ye mpe akobikisa yango. **27**
Tala, wuta mosika, Kombo ya Yawe ezali koya; kanda na Ye
ezali kopela lokola moto elongo na lipata ya molinga ya moto
makasi; bibebu na Ye etondi na kanda, mpe lolemo na Ye
ezali lokola moto oyo ebomaka. **28** Pema na Ye ezali lokola
ebale oyo etondi makasi, ebale oyo etondi kino na kingo.
Akoyungola bikolo na kiyungulu ya pasi, akotia na mbanga
ya bato ebende oyo batiaka na minoko ya bampunda mpo
ete emema bango na libunga. **29** Mpo na bino, bokoyemba
banzembo lokola na butu oyo basalaka bafeti ya bule; mitema
na bino ekotonda na esengo lokola bato oyo bazali kobeta
flite mpo na kokende na Ngomba ya Yawe, na Libanga ya
Isalaele. **30** Yawe akosala ete bato bayoka mongongo na Ye
ya nkembo mpe akomonisa bango nguya ya loboko na Ye
kati na kanda makasi na Ye, kati na moto oyo ebomaka, kati
na mvula makasi ya bakake mpe ya mabanga. **31** Mongongo
ya Yawe ekokweyisa Asiri, mpe akobeta bango na lingenda
na Ye ya bokonzi. **32** Mbala nyonso oyo Yawe akobeta
bango fimbu na Ye ya kosambisa, ekolandisama na mindule
ya bambunda mike mpe ya mandanda, ndenge moko mpe
tango akoningisa loboko na Ye mpo na kobundisa bango. **33**
Babongisaki wuta kala Tofeti, babongisaki yango nde mpo na
mokonzi; basalaki libulu na yango ya moto mozindo mpe
monene mpo ete ebimisa moto makasi mpe ekota bakoni
ebele. Pema na Yawe, oyo ezali lokola ebale ya sofolo nde
ekopelisa yango.

31 Mawa na bato oyo bazali kokende na Ejipito mpo na
koluka lisungi, oyo bazali kotia mitema na bampunda,
oyo bazali kotia elikya na bashar mpo ete ezali ebele, mpe na
nguya ya basoda oyo batambolisaka yango, kasi batalelaka
Mosantu ya Isalaele te mpe balukaka lisungi epai na Yawe
te! **2** Nzokande, Ye mpe azali na bwanya mpe akoki koyeisa
pasi; abongolaka maloba na Ye te. Atelemelaka ndako ya
bato mabe mpe bato oyo basungaka bango. **3** Bato ya
Ejipito bazali kaka bato, kasi bazali Nzambe te, bampunda
na bango ezali kaka mosuni, kasi ezali molimo te. Tango
Yawe akosembola loboko na Ye, ye oyo asungaka akobeta
libaku, mpe ye oyo bazali kosunga akokweya; bongo, bango
mibale bakobebisama. **4** Tala liloba oyo Yawe alobi na ngai:
« Ndenge nkosi to mwana nkosi egangaka liboso ya mosuni
na yango, ata lisanga monene ya babateli bibwele basangani
mpo na kotelemela yango, ezalaka na somo ya makelele na
bango te mpe ezongaka sima te na mangungu na bango,
ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokita na
ngomba Siona mpe na ngomba na yango ya moke mpo na
kobunda. **5** Ndenge ndeke efungolaka mapapu na yango,
ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga, akobatela
Yelusalemi, akobatela mpe akokangola, akobikisa yango
na likama mpe akosunga yango. » **6** Oh bana ya Isalaele,
bozonga epai na Ye oyo botombokeli makasi! **7** Na mokolo
wana, moko na moko kati na bino akobwaka banzambe na
ye ya bikeko ya palata mpe ya wolo oyo bosalaki na maboko

na bino ya masumu. **8** « Mokili ya Asiri ekokweyisama
na mopanga ya moto ya mokili oyo te, ekobebisama na
mopanga ya moto te. Bato ya Asiri bakokima liboso ya
mopanga, mpe basoda na bango ya bilenge bakokoma
kosala misala ya makasi. **9** Libanga na bango ya makasi
ekolimwa na somo; mpe bakambi na bango bakolenga na
somo na komona bendele ya etumba, » elobi Yawe oyo moto
na Ye ezali kati na Siona mpe fulu ya moto na Ye ezali kati
na Yelusalemi.

32 Tala, mokonzi moko akokonza na bosembo, mpe
bakambi na ye bakokamba na solo. **2** Moko na moko
kati na bango akozala lokola ekimelo liboso ya mopepe mpe
ebombamelo liboso ya mvula ya makasi; akozala lokola
miluka ya mayi kati na esobe, lokola elili ya libanga monene
kati na mokili ya mabele ekawuka. **3** Miso ya bato oyo
bamonaka ekozipama lisusu te, mpe matoyi ya bato oyo
bayokaka ekoyoka malamu. **4** Mito ya bato oyo bazangi
mayele ekozwa boyebi mpe bososoli, bongo lolemo ya bato
ya likukuma ekokoma koloba noki-noki mpe malamu. **5**
Bakobenga lisusu te moto ya lokumu zoba, mpe bakobenga
lisusu te moto oyo akabaka moyimi; **6** pamba te zoba alobaka
kaka na bozoba, motema na ye ekanisaka kaka makambo
mabe: atiolaka nzela ya bule, alobaka maloba ya nkele mpo
na kotelemela Yawe, atikaka libumu ya moto oyo azali na
nzala pamba mpe apesaka te mayi na moto oyo azali na
yango posa. **7** Misala ya moyimi ezalaka mabe, abongisaka
kaka miango ya mabe mpo na kopengwisa mobola na maloba
ya lokuta na tango oyo mobola azali na mbeba te. **8** Kasi
moto ya lokumu asalaka mabongisi ya lokumu mpe alendaka
mpo na misala na ye ya lokumu. **9** Bino basi oyo bovandaka
na kimia, botelema mpe boyoka ngai; bino bilenge basi oyo
bomitungisaka na eloko moko te, boyoka makambo oyo
nalingi koloba: **10** Etikali kaka mikolo moke kati na mobu,
bino basi oyo bozali na kimia, bokoningana; pamba te tango
ya kosangisa milona ya vino esili koleka, mpe tango ya
kobuka bambuma ekozala lisusu te. **11** Bolenga, bino basi
oyo bovandaka na kimia; boningana, bino bilenge basi oyo
bomitungisaka na eloko moko te! Bolongola bilamba na bino
mpe botikala bolumbu, bolata basaki na loketo na bino!
12 Bolela na kobeta tolo mpo na bilanga ya kitoko, mpo
na bilanga ya vino oyo ebotaka malamu, **13** mpe mpo na
mokili ya bato na ngai; pamba te mokili oyo eboti basende
mpe banzube. Solo, bolela mpo na bandako nyonso ya
kitoko mpe mpo na engumba oyo etonda na bisengo, **14**
pamba te basundoli ndako ya mokonzi; engumba oyo etonda
makelele etikali lisusu na bato te, Ofeli mpe ndako molayi ya
bakengeli ekomi mpo na libela mabulu ya mabanga mpo na
bisengo ya ba-ane ya zamba, mpe ekokoma etando epai
wapi bibwele ekobanda kolia matiti, **15** kino tango Molimo
akosopanela biso wuta na likolo, bongo esobe ekokoma
bilanga oyo ebotaka kitoko; mpe bilanga oyo ebotaka kitoko
ekomonana lokola zamba monene. **16** Bosembo ekowumela
kati na esobe, mpe solo ekozala kati na bilanga oyo ebotaka
kitoko. **17** Mbuma ya bosembo ekozala kimia: bosembo
ekobota bopemi mpe bobatelami mpo na libela. **18** Bato
na ngai bakovanda na bandako ya kimia, na bandako ya
malonga mpe na bisika ya bopemi ya kimia. **19** Na nzela
ya mvula ya mabanga oyo ekonoka, zamba mpe engumba
ekokitisama na se penza. **20** Esengo na bino oyo bozali
kolona milona pene na mayi mpe kotinda ngombe mpe ane
na bino konyata bisika nyonso.

33 Oh mobebisi, mawa na yo, yo oyo nanu obebisama
te! Oh mofundi, mawa na yo, yo oyo nanu bafunda
te! Tango okosilisa kobebisa, yo mpe bakobebisa yo, tango
okosilisa kofunda, yo mpe bakofunda yo. **2** Oh Yawe, yokela
biso mawa, tozali kotalela Yo! Tongo nyonso, zala makasi na
biso, zala lobiko na biso na tango ya pasi! **3** Kaka na lokito
ya mongongo na Yo, bato bakimaka; soki otelemi, bikolo
epalanganaka. **4** Oh bikolo, bakolokota bomengo na bino ya
bitumba ndenge balokotaka mankoko; bakosopanela yango
na elulu ndenge mabanki esalaka. **5** Yawe anetolami mpo
ete avandaka na likolo, akotondisa Siona na bosembo mpe
na solo. **6** Mikolo ya bomoi na yo ekozala na kimia; bwanya
mpe boyebi ekozala bomengo ya lobiko na yo; kotosa Yawe,
yango nde bozwi na yo. **7** Tala, basoda na bango ya mpiko
bazali koganga makasi na balabala; bamemi sango ya kimia,
azali kolela makasi. **8** Nzela ya minene esili kokawuka, ata
moto moko te ya mobembo azali koleka. Mobebisi abuki
boyokani, asambwisi bingumba mpe azali na botosi ya
moto ata moko te. **9** Mokili ezali na matanga, esili kolemba
nzoto, Libani esambwe na soni mpe elembi-lembi lokola
fololo, Saroni ekomi lokola esobe mpe Bashani mpe Karimeli
ekweyisi makasa na yango. **10** « Sik'oyo nakotelema, » elobi
Yawe. « Sik'oyo nakonetolama, sik'oyo nakotombolama. **11**
Mabongisi ya mitema na bino ezali kaka lokola matiti ya
kokawuka mpe soki ekokisami, ezalaka kaka lokola matiti ya
kokawuka, pema na bino moko ekozikisa bino lokola moto.
12 Bato bakozika na libanga ya moto, ndenge nzube oyo
bakata ezikaka na moto. » **13** Bino bato oyo bozali mosika,
boyoka makambo oyo nazali kosala, bino bato oyo bozali
pene, bososola nguya na ngai! **14** Bato ya masumu bazali
kolenga kati na Siona, somo ekangi bato oyo bayebi Nzambe
te: « Nani kati na biso akoki kowumela elongo na moto oyo
ezikisaka? Nani kati na biso akoki kowumela elongo na moto
oyo epelaka tango nyonso? » **15** Moto oyo atambolaka na
bosembo mpe alobaka solo, moto oyo abwakaka litomba oyo
ezwami na nzela ya moyibi, moto oyo asembolaka maboko
na ye te mpo na kozwa kanyaka, moto oyo akangaka matoyi
na ye mpo na koboya koyoka masolo ya koboma bato, mpe
oyo akangaka miso na ye mpo na koboya komona mabe.
16 Moto wana akovanda na likolo: mabanga ya makasi
ekozala ekimelo na ye. Akozanga te lipa ya kolia mpe mayi
ya komela. **17** Miso na yo ekomona Mokonzi na kitoko na
Ye nyonso mpe ekomona ndenge mokili ekenda kino na
mosika. **18** Motema na yo ekokanisa lisusu somo oyo ozalaki
koyoka: « Wapi mokonzi oyo azwaka mpako? Wapi moto oyo
amekaka bakilo? Wapi moto oyo atalaka bandako na biso ya
milayi? » **19** Okomona lisusu bato ya lolendo te, bato oyo
monoko na bango ezalaka pasi mpo na koyoka mpe maloba
na bango, pasi mpo na kososola. **20** Tala Siona, engumba ya
bafeti na biso ya minene, miso na yo ekomona Yelusalemi,
ndako ya kimia, ndako ya kapo oyo ekopikama makasi;
bakokoka kopikola makonzi na yango te, mpe basinga na
yango ekokatana te. **21** Kuna, Yawe akozala Elombe na biso.
Ekozala etuka ya bibale minene mpe ya miluka. Masuwa
moko te ekoya kuna, masuwa moko te ya lokumu ekoleka

wana. **22** Pamba te Yawe azali Mosambisi na biso, Yawe
azali Mosali mibeko na biso, Yawe azali Mokonzi na biso; Ye
nde akobikisa biso. **23** Basinga na yo esili kolemba, ezali
lisusu te kosimba malamu nzete ya bendele; ezali lisusu te
kofungola malamu vwale. Boye, na tango bakokabola ebele
ya bomengo ya bitumba, bato ya tengu-tengu, bango moko
penza, bakobotola eteni na bango ya bomengo. **24** Movandi
moke te ya Siona akoloba: « Nazali kobela! » Masumu ya
bavandi ya kuna ekolimbisama.

34 Bino bikolo, bobelema pene mpe boyoka; bino bato,
botia matoyi! Tika ete mabele, elongo na nyonso oyo
ezali kati na yango, mpe mokili, elongo na nyonso oyo ewuti
na yango, eyoka! **2** Yawe atombokeli bikolo nyonso, kanda
na Ye ezali likolo ya mampinga ya bikolo nyonso. Akobebisa
bango penza nye, akokaba bango na kufa. **3** Bakobwaka
bibembe na bango na mabele, bongo bibembe yango
ekobimisa solo makasi, mpe makila ekokita lokola ebale na
bangomba. **4** Mampinga nyonso ya likolo ekobukana; mpe
mapata ekolingama lokola buku, bongo mampinga na yango
nyonso ekokweya ndenge makasa ya nzete ya vino mpe ya
figi ekweyaka. **5** Pamba te mopanga na ngai esili kolongwa
kuna na likolo; tala, ekiti mpo na kosambisa Edomi, mpe bato
oyo nabongisaki mpo na kobebisama. **6** Mopanga na Yawe
etondi na makila, ezipami na mafuta, na makila ya bana
meme mpe ya bantaba ya mibali, na mafuta ya bameme ya
mibali, pamba te ezali na mbeka moko mpo na Yawe kati na
Botsira mpe bazali koboma bato ebele penza kati na mokili
ya Edomi. **7** Mpakasa ekokufa nzela moko na bango, mpe
bangombe ya mibali elongo na bilenge na yango. Mabele na
yango ekolangwa na makila mpe putulu na yango ekozipama
na mafuta. **8** Pamba te ezali mpo na Yawe, mokolo ya
kozongisa mabe na mabe, mobu ya lifuti mpo na likambo ya
Siona. **9** Miluka ya Edomi ekobongwana gudron, putulu na
yango, lokola moto ya fofolo mpe mabele na yango ekokoma
kopela moto; **10** moto oyo ekokufa te ezala na moyi to
na butu, bongo molinga na yango ekobanda komata mpo
na libela. Ekotikala esobe libela na libela, mpe ata moto
moko te akoleka lisusu wana. **11** Esulungutu mpe ndeke
mosusu ya butu ekozwa yango lokola libula, kumu mpe
yanganga ekokoma kovanda kuna. Nzambe akosembola
likolo ya Edomi singa ya mobulu mpe nivo ya kozanga. **12**
Bankumu na yango bakozala lisusu wana te mpo na kopona
mokonzi, bakambi na yango nyonso bakotikala lisusu te. **13**
Nzube ekobota kati na ndako ya mokonzi; basende mpe
matiti, kati na bandako na ye batonga makasi; ekokoma
ndako ya bambwa ya zamba, lopango ya maligbanga. **14**
Bikelamu ya esobe ekokutana kuna elongo na mbwa ya
zamba, mpe bantaba ya mibali ekobenga baninga na yango.
Kumu ekozwa kuna esika ya kolala mpe ya kopema. **15**
Nyoka ekotonga zala na yango mpe ekobwaka maki na
yango kuna, ekopasola yango mpe ekosangisa bana na
yango na se ya elili na yango. Kaka kuna lisusu, ndeke oyo
eliaka misuni ekosangana moko na mosusu. **16** Boluka
kati na buku ya Yawe mpe botanga: Moko te kati na bango
akozanga, moko te akomitungisa mpo na moninga na ye;
pamba te monoko na Yawe nde epesi mitindo mpe Molimo
na Ye akosangisa bango elongo. **17** Ye abwaki zeke mpo
na bango mpe loboko na Ye esaleli singa oyo bamekelaka
molayi, mpo na kokabolela bango mboka. Bakozwa yango
mpo na libela mpe bakovanda wana libela na libela.

35 Tika ete esobe mpe mabele ya kokawuka esepela!
Tika ete esobe eyoka esengo mpe ebimisa fololo ya
motane lokola roze! **2** Ekobota fololo mingi penza mpe
ekosepela, ekosepela mpe ekoganga na esengo. Nkembo
ya Libani, lokumu ya Karimeli mpe ya Saroni ekopesamela
yango; boye bakomona nkembo ya Yawe, lokumu ya Nzambe
na biso. **3** Pesa makasi na maboko oyo elembi, lendisa
mabolongo oyo ezali kolenga; **4** Loba na bato oyo bazali
kobanga: « Bozala makasi, bobanga te, Nzambe na bino
akoya, akoya kozongisa mabe na mabe, akoya na lifuti ya
Nzambe. Ye moko akoya kobikisa bino. » **5** Boye, bakufi miso
bakomona mpe bakufi matoyi bakoyoka. **6** Moto ya tengu-
tengu akopumbwa lokola mboloko, mpe lolemo ya baba
ekoyemba na esengo. Mayi ekobima na esobe, mpe bibale,
na bisika ya kokawuka. **7** Zelo ya esobe ekobongwana
liziba ya mayi, mpe mabele ya kokawuka ekokoma bitima
ya mayi. Matiti, nzete oyo ebotaka na mayi mpe papirisi
ekobota na bisika oyo mbwa ya zamba elalaka. **8** Nzela
moko ya monene ekoleka wana, bakobenga yango Balabala
ya Bosantu. Moto moko te ya mbindo akoleka wana, pamba
te ebongisamaki kaka mpo na bato ya Yawe. Boye ata zoba
akoki te kobunga na nzela yango. **9** Nkosi ekozala te na
nzela yango, ata nyama moko te ya mabe ekoleka na nzela
yango, ekotikala komonana kuna te. Kasi basikolami kaka
nde bakotambola na nzela yango. **10** Boye, bakangolami na
Yawe bakozonga, bakokota na Siona na nzembo ya elonga,
mpe esengo ya suka te ekozala na likolo ya mito na bango
lokola mitole. Esengo mpe kosepela ekopesamela bango,
nzokande mawa mpe kolela ekosila.

36 Tango Ezekiasi akokisaki mibu zomi na minei na
bokonzi, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, abundisaki
bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi mpe
abotolaki yango. **2** Boye, mokonzi ya Asiri atindaki mokonzi
ya basoda oyo bakengelaka ye, elongo na mampinga ya
basoda ya nguya, wuta na Lakishi kino na Yelusalemi, epai
ya mokonzi Ezekiasi. Tango mokonzi ya basoda yango
atelemaki pene ya nzela oyo ememaka mayi na liziba ya
mayi ya monene, oyo ezali na nzela ya elanga ya moto oyo
atiaka langi na bilamba, **3** Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia,
mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi
mikanda; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi
mikanda, babimaki mpo na kokutana na ye. **4** Mokonzi
ya basoda oyo bakengelaka mokonzi alobaki na bango: «
Boloba na Ezekiasi: ‹ Tala makambo oyo mokonzi monene,
mokonzi ya Asiri, alobi: Otie elikya na yo na nini? **5** Okanisi
ete maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe
makasi ya bitumba? Otie penza elikya na nani mpo ete
otombokela ngai? **6** Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito
oyo ezali lokola mwa nzete ya bambu oyo ebukana, oyo
etobolaka mpe ezokisaka loboko ya moto oyo ayekamelaka
yango! Faraon, mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo
na bato nyonso oyo batielaka ye motema. **7** Mpe soki olobi
na ngai: ‘Totiaka elikya na biso kati na Yawe, Nzambe na
biso.’ Boni, ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki bisambelo na
ye ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo na ye tango alobaki

na Yuda mpe na Yelusalemi: ‘Bosengeli kogumbama liboso
ya etumbelo oyo?’ 8 Sik’oyo, nabondeli yo, beta mondenge
na nkolo na ngai, mokonzi ya Asiri: nakopesa yo bampunda
nkoto mibale soki okoki kopesa basoda mpo ete batambolisa
yango! 9 Okokoka ndenge nini kokimisa ata mokonzi moko
kaka, kati na bakonzi ya basoda ya nkolo na ngai, yo oyo
otiaka elikya na yo na Ejipito mpo na bashar mpe bato oyo
batambolisaka yango? 10 Okanisi ete ngai nayei kobundisa
mpe kobebisa mokili oyo na ndingisa ya Yawe te? Ezali Ye
moko Yawe nde alobaki na ngai ete nabundisa mokili oyo
mpe nabebisa yango. › » 11 Eliakimi, Shebina mpe Yoa
balobaki na mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi:
— Tobondeli yo, loba na biso, basali na yo, na lokota ya
Arami, pamba te tososolaka yango; koloba na biso na lokota
ya Ebre te, noki te bato oyo bazali na likolo ya mir bakoyoka.
12 Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi azongisaki:
— Bokanisi ete nkolo na ngai atindi ngai koloba maloba
oyo kaka epai na mokonzi na bino mpe epai na bino? Te!
Maloba yango ezali mpe mpo na bato oyo batelemi na likolo
ya mir, oyo bakolia nyei na bango mpe komela masuba
na bango elongo na bino? 13 Boye, mokonzi ya basoda
oyo bakengelaka mokonzi atelemaki mpe agangaki makasi
na lokota ya Ebre: « Boyoka maloba ya mokonzi monene,
mokonzi ya Asiri! 14 Tala makambo oyo mokonzi alobi: Tika
ete Ezekiasi akosa bino te, pamba te akokoka te kokangola
bino! 15 Bondima te ete Ezekiasi atinda bino kotia elikya
na Yawe tango azali koloba: ‹ Solo, Yawe akokangola biso.
Engumba oyo ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri.
› 16 Boyokela Ezekiasi te, pamba te tala makambo oyo
mokonzi ya Asiri alobi: Bosala boyokani ya kimia elongo
na ngai mpe boya epai na ngai; bongo moko na moko kati
na bino akolia mbuma ya elanga na ye ya vino, ya nzete
na ye ya figi mpe akomela mayi ya libulu na ye 17 liboso
ete naya kozwa bino mpo na komema bino na mokili oyo
ekokana na oyo ya bino, mokili oyo etonda na ble mpe na
vino ya sika; mokili ya mapa mpe ya bilanga ya vino. 18
Bondima Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango azali
koloba: ‹ Yawe akokangola biso. › Boni, ezali na nzambe ya
ekolo songolo, oyo alonga kokangola ekolo na ye na loboko
ya mokonzi ya Asiri? 19 Wapi banzambe ya Amati mpe ya
Aripadi? Wapi banzambe ya Sefarivayimi? Boni, balongaki
kokangola Samari na loboko na ngai? 20 Kati na banzambe
ya mikili wana, nani azalaki na makoki ya kokangola mokili
na ye na maboko na ngai? Bongo ndenge nini Yawe akoka
solo kokangola Yelusalemi na maboko na ngai? » 21 Kasi
bato batikalaki kimia mpe bazongiselaki ye ata liloba moko
te, pamba te mokonzi apesaki mitindo: « Bopesa ye eyano
te! » 22 Bongo Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia mpe mobateli
biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda; mpe
Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, bayaki
epai ya Ezekiasi na bilamba epasuka, mpe bayebisaki ye
makambo oyo mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi
ya Asiri alobaki.

37 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki
bilamba na ye, alataki basaki mpe akotaki na Tempelo
ya Yawe. 2 Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali
ya Amotsi, Eliakimi, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi;
Shebina, mokomi mikanda, mpe Banganga-Nzambe ya
mikolo; bango nyonso balata bilamba ya basaki. 3 Balobaki
na ye: « Tala makambo oyo Ezekiasi alobi: ‹ Mokolo ya lelo
ezali mokolo ya pasi, mokolo ya etumbu mpe mokolo ya
soni, pamba te tokomi lokola mwasi oyo azali na pasi ya
kobota kasi azangi makasi ya kobimisa mwana. 4 Tango
mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba ya mokonzi
ya basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo nkolo na ye,
mokonzi ya Asiri, atindaki mpo na kosambwisa Nzambe
na bomoi; mpe tango mosusu akopesa ye etumbu mpo na
maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki! Boye, sambela
mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. › »
5 Tango bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya
Ezayi, 6 Ezayi alobaki na bango: « Boloba na nkolo na bino:
‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Kobanga te mpo na makambo
oyo oyoki, maloba oyo basali ya mokonzi ya Asiri bazali
koloba mpo na kosambwisa Ngai. 7 Tala, nakotia molimo
moko kati na ye mpo ete, tango akoyoka sango ya makambo
oyo ezali koleka na mboka na ye, azonga na mokili na ye;
mpe ekozala kuna, na mokili na ye, nde nakobomisa ye na
mopanga. › » 8 Tango mokonzi ya basoda oyo bakengelaka
mokonzi ya Asiri ayokaki ete mokonzi na ye alongwe na
engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki mokonzi na ye azali
kobundisa engumba Libina. 9 Sima na mokonzi ya Asiri
koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi ya Kushi, ete azali
koya kobundisa ye, atindaki bantoma epai ya Ezekiasi na
maloba oyo: 10 « Boyebisa Ezekiasi, mokonzi ya Yuda: ‹
Kotika te ete Nzambe na yo, oyo otielaka motema akosa
yo na maloba oyo: ‘Yelusalemi ekokweya te na maboko ya
mokonzi ya Asiri.’ 11 Oyokaki makambo oyo bakonzi ya Asiri
basalaki bikolo nyonso mpe ndenge nini babebisaki yango
nye; okanisi ete yo nde okobika? 12 Tango batata na ngai
babebisaki Gozani, Arani, Retsefi mpe bato ya Edeni oyo
bazalaki kovanda kati na Telasari, boni, banzambe ya bikolo
yango, bakangolaki yango? 13 Wapi mokonzi ya Amati, ya
Aripadi, ya Layiri, ya engumba Sefarivayimi, ya Ena mpe ya
Iva? › » 14 Sima na Ezekiasi kozwa mokanda kowuta na
maboko ya bantoma, atangaki yango, akendeki na Tempelo
ya Yawe mpe afungolaki mokanda yango liboso ya Yawe. 15
Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe: 16 « Oh Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele! Yo oyo ovandi likolo
ya basheribe, ozali Nzambe kaka moko na likolo ya mikili
nyonso ya mabele; Yo nde osala Likolo mpe mabele. 17
Oh Yawe, pesa litoyi mpe yoka; Yawe, fungola miso mpe
mona! Yoka maloba nyonso oyo Senakeribe atindi mpo na
kosambwisa Nzambe na bomoi. 18 Oh Yawe, ezali ya solo
ete bakonzi ya Asiri babebisaki bikolo nyonso mpe mikili na
bango. 19 Bazikisaki banzambe na bango na moto, pamba
te banzambe yango ezalaki Nzambe te, kasi banzete to mpe
mabanga ya pamba oyo esalemi na maboko ya bato. 20
Sik’oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso na maboko na
ye, mpo ete mikili nyonso ya mabele eyeba solo ete Yo moko
kaka, Yawe, nde ozali Nzambe. » 21 Ezayi, mwana mobali
ya Amotsi, atindelaki Ezekiasi maloba oyo: « Tala liloba oyo
Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Mpo ete osambelaki Ngai
na tina na Senakeribe, mokonzi ya Asiri, 22 tala liloba oyo
Yawe alobi mpo na kotelemela ye: Siona, mboka kitoko, ezali
kotiola yo mpe koseka yo. Yelusalemi, mboka kitoko, ezali
koningisa moto mpo na kotiola yo. 23 Nani oyo ofingaki
mpe otiolaki? Nani oyo omatiselaki mongongo mpe otalaki

na miso ya lolendo? Mosantu ya Isalaele! **24** Na nzela ya
bantoma na yo, ofingaki Nkolo mpe olobaki: ‹ Na lisungi
ya ebele ya bashar na ngai, namataki kino na basonge ya
bangomba, kino na basonge oyo eleki likolo kati na Libani;
nakweyisaki banzete na yango ya sedele oyo eleki milayi,
banzete na yango ya sipele oyo eleki kitoko, mpe nakomaki
kino na songe na yango ya suka, na zamba na yango oyo
eleki kitoko; **25** natimolaki mabulu ya mayi mpe namelaki
mayi; na matambe ya makolo na ngai, nakawusaki miluka
nyonso ya Ejipito. › **26** Oyoka nanu yango te? Nasalaki
mabongisi ya makambo oyo wuta kala, nabongisaki yango
wuta na mikolo oyo eleka kala; sik'oyo nde nakokisi yango.
Esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi mipiku ya
mabanga. **27** Bato na yango bazangi makasi, balengi na
somo mpe bakomi na soni, bakomi lokola matiti ya bilanga,
lokola matiti ya langi ya mayi ya pondu, lokola matiti oyo
ebotaka na mitondo ya bandako, ekawuka liboso ete ekola.
28 Nayebi esika nini ozalaka, tango nini obimaka, tango nini
ozongaka, mpe tango nini otombokelaka Ngai. **29** Lokola
otombokelaka Ngai, mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi
na Ngai, nakotia lopete na Ngai na zolo na yo, nakokanga yo
singa na bibebu ndenge bakangaka mpunda monoko, mpe
nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki. **30** Oh Ezekiasi, tala
oyo ekozala elembo mpo na yo: Na mobu oyo, bokolia biloko
oyo ekobima na nkona oyo ekweyaki na mabele; na mobu
oyo ekolanda, bokolia biloko oyo ebotaka yango moko. Kasi
na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka bambuma,
bokolona banzete ya vino mpe bokolia bambuma na yango.
31 Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala, bakozala
lokola nzete oyo ekotisi misisa na yango ya sika kati na
mabele mpe eboti bambuma. **32** Pamba te, na Yelusalemi,
ndambo ya bato bakotikala; mpe na Siona, mwa ndambo
bakobika. Bolingo makasi na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
nde ekokokisa yango. **33** Yango wana, tala liloba oyo Yawe
alobi na tina na mokonzi ya Asiri: ‹ Akokota na engumba oyo
te, akobeta kuna ata mbanzi moko te, akobundisa yango
na banguba te mpe akomatisa ata mabele te liboso na
yango mpo na komibomba. **34** Akozongela na nzela oyo
ayelaki mpe akokota na engumba oyo te, › elobi Yawe. **35** ‹
Nakobatela engumba oyo mpe nakobikisa yango mpo na
lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na lokumu ya Davidi,
mosali na Ngai. › » **36** Boye, anjelu na Yawe abimaki mpe
abomaki bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na mitano
kati na molako ya bato ya Asiri. Tango bato balamukaki
na tongo ya mokolo oyo elandaki, bakutaki kaka bibembe.
37 Boye, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alongolaki molako,
azongaki na Ninive mpe akomaki kovanda kuna. **38** Mokolo
moko, wana azalaki kogumbamela nzambe na ye, Nisiroki,
kati na tempelo ya nzambe yango, bana na ye ya mibali,
Adrameleki mpe Saretseri babomaki ye na mopanga mpe
bakimaki na Ararati. Bongo, mwana na ye ya mobali, Esari-
Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

38 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya
makasi, pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali
ya Amotsi, akendeki epai na ye mpe alobaki: « Tala liloba
oyo Yawe alobi: Bongisa makambo ya ndako na yo, pamba
te okokufa, okobika te. » **2** Ezekiasi abalolaki elongi na ye
na mir mpe abondelaki Yawe: **3** « Oh Yawe, kanisa ndenge
nini natambolaki liboso na Yo na boyengebene, ndenge nini
namipesaki epai na Yo na motema na ngai mobimba mpe
ndenge nini nasalaki makambo ya malamu na miso na Yo. »
Mpe Ezekiasi alelaki mingi. **4** Bongo, Yawe alobaki na Ezayi:
5 « Kende koloba na Ezekiasi: ‹ Yawe, Nzambe ya tata na yo,
Davidi, alobi: 'Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na
yo. Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya bomoi na
yo. **6** Nakokangola yo elongo na engumba oyo, na maboko
ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango.' **7** Bongo, tala
elembo ya Yawe, elembo oyo ekolakisa mpo na yo ete Yawe
akokokisa makambo oyo asili kolaka: **8** Nakozongisa sima,
na badegre zomi, elili ya moyi oyo ekitaki na tango ya Akazi.
› » Boye, moyi ezongaki sima, mpe ekitaki na badegre zomi.
9 Tala loyembo oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, akomaki na
mokanda tango abikaki na bokono. **10** Nazalaki komilobela: «
Tango nazali nanu na makasi na nzoto, naleka solo na nzela
ya ekuke ya kufa mpe nazangela mibu oyo etikali na bomoi
na ngai? » **(Sheol h7585)** **11** Namilobelaki: « Nakomona lisusu
Yawe te, Yawe, na mokili ya bato ya bomoi; nakomona lisusu
ata moto moko te to kowumela elongo na bato oyo bavandi
na mokili ya lelo! **12** Mikolo ya bomoi esili, elongwe na bomoi
na ngai ndenge balongolaka ndako ya kapo ya mobateli
bibwele. Akati bomoi ngai ndenge motongi bilamba akataka
basinga soki asilisi kotonga elamba. Longwa na moyi kino na
butu, akomisi bomoi na ngai na suka. **13** Nakangaki motema
kino na tongo; kasi lokola nkosi, abuki-buki mikuwa na ngai
nyonso. Longwa na moyi kino na butu, akomisi bomoi na ngai
na suka. **14** Nazalaki koganga lokola mbilambila to ndeke ya
mayi, nazalaki kolela lokola ebenga. Miso na ngai elembaki
kotala likolo. Oh Yawe, natungisami, batela ngai! » **15** Kasi
naloba nini mpo ete ayanola ngai, pamba te Ye moko nde
asali yango! Mibu nyonso ya bomoi na ngai, nakotambola
na komikitisa likolo ya pasi ya motema na ngai. **16** Nkolo,
bato babikaka mpo na bolamu na Yo; ezali mpe na nzela
na yango nde ngai nazwi bomoi. Ozongiselaki ngai nzoto
kolongono mpe opesi ngai bomoi. **17** Solo, pasi na ngai
ebongwani esengo; na bolingo na Yo, obateli ngai longwa
na libulu na kufa; obwaki masumu na ngai nyonso sima na
mokongo na yo. **18** Pamba te mboka ya bakufi ekoki te
kokumisa Yo, kufa ekoki kosanzola Yo te; bato oyo bakitaka
na mboka ya bakufi bazalaka na elikya na boyengebene
na Yo te. **(Sheol h7585)** **19** Bato na bomoi, bato ya bomoi
kaka nde basanzolaka Yo ndenge ngai nazali kosanzola
Yo lelo. Batata bakoteya bana na bango boyengebene na
Yo. **20** Yawe, lokola obikisi ngai, tokobeta mindule na biso
mikolo nyonso ya bomoi na biso na Tempelo ya Yawe. **21**
Ezayi alobaki: — Bozwa liboke ya figi, botia yango na pota;
mpe mokonzi akobika. **22** Ezekiasi alobaki: — Elembo nini
ekolakisa ngai ete nakokende na Tempelo ya Yawe?

39 Na tango wana, Merodaki-Baladani, mwana mobali ya
Baladani, mokonzi ya Babiloni, atindaki mokanda mpe
kado epai ya Ezekiasi, pamba te ayokaki sango ete Ezekiasi
abelaki mpe abikaki. **2** Ezekiasi ayambaki bantoma wana na
esengo mpe alakisaki bibombelo biloko na ye ya motuya
lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya solo kitoko,
mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso mpe bomengo na
ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala ya ndako na ye
to ya mokili na ye mobimba, oyo azangaki kolakisa bango. **3**

Boye, mosakoli Ezayi akendeki epai ya mokonzi Ezekiasi
mpe atunaki ye: — Bato wana balobi nini mpe bawuti wapi?
Ezekiasi azongisaki: — Bawuti mosika, na mokili ya Babiloni,
mpo na koya kotala ngai. **4** Ezayi atunaki: — Bamoni eloko
nini kati na ndako na yo? Ezekiasi azongisaki: — Bamoni
biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ngai; ezali na eloko
moko te, kati na bibombelo na ngai, oyo nazangi kolakisa
bango. **5** Ezayi alobaki na Ezekiasi: — Yoka liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: **6** « Solo, na mikolo oyo ekoya,
nyonso oyo ezali kati na ndako na yo mpe nyonso oyo
batata na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema
yango na Babiloni; eloko moko te ekotikala, » elobi Yawe.
7 « Mingi kati na bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi
penza na mokongo na yo, bakomema bango mpe bakoboma
bango mikongo mpo ete bakoma kosala kati na ndako ya
mokonzi ya Babiloni. » **8** Ezekiasi azongiselaki Ezayi: —
Liloba na Yawe oyo osili koloba ezali malamu. Pamba te
azalaki komilobela: « Kimia mpe bobatelami ekozala penza
na mikolo ya bomoi na ngai. »

40 Bobondisa, bobondisa bato na Ngai, elobi Nzambe
na bino. **2** Boloba kati na Yelusalemi, boyebisa ye
ete minyoko na ye ekomi na suka, masumu na ye esili
kolimbisama, pamba te asili kozwa na loboko ya Yawe ngolu
koleka mbala mibale mpo na masumu na ye nyonso. **3**
Mongongo ya moto moko ezali kobelela: « Kati na esobe,
bobongisa nzela mpo na Yawe; kati na mabele ya kokawuka,
bosembolela Nzambe na biso nzela moko ya monene. **4**
Tika ete mabwaku nyonso ekundama, bangomba nyonso ya
milayi to ya mikuse ekitisama, banzela nyonso oyo etengama
esembolama, mpe mabulu nyonso ekoma bitando. **5** Bongo,
nkembo na Yawe ekomonisama, mpe bato nyonso bakomona
yango elongo; » pamba te Yawe nde alobi. **6** Mongongo
moko elobi: « Belela! » Mpe nazongisaki: « Nabelela likambo
nini? » « Bato nyonso bazalaka lokola matiti, mpe nkembo
na bango nyonso ezalaka lokola bafololo ya bilanga. **7**
Matiti ekawukaka mpe fololo elembaka, tango mopepe ya
Yawe elekaka likolo na yango. Solo, bato bazali lokola matiti:
8 Matiti ekawukaka mpe fololo elembaka, kasi Liloba na
Nzambe na biso ewumelaka seko na seko. » **9** Mata likolo
ya ngomba, Siona, yo momemi sango malamu; tombola
mongongo na yo mpe ganga makasi, Yelusalemi, yo momemi
sango malamu; tombola yango penza, kobanga te; loba
na bingumba ya Yuda: « Botala Nzambe na bino! » **10**
Botala, Nkolo Yawe azali koya na nguya, loboko na Ye
ezali kopesa Ye makoki ya kokonza. Botala, azali na lifuti
elongo na Ye, azali kotambola na lifuti na Ye. **11** Azali
kobatela etonga na Ye lokola mobateli bibwele: kosangisa
bana meme na maboko na Ye mpe kokanga bango na tolo
na Ye; kotambolisa malembe-malembe bana meme ya basi
oyo ezali nanu komela mabele. **12** Nani asila komeka ebale
monene kati na loboko na Ye, to likolo na nzela ya molayi ya
misapi na Ye? Nani asila kosangisa putulu nyonso ya mabele
kati na katini moko to komeka kilo ya bangomba milayi na
nzela ya ndobo to komeka kilo ya bangomba mikuse na
nzela ya emekelo kilo? **13** Nani asosoli makanisi ya Yawe
to apesi Ye toli lokola molakisi? **14** Yawe atunaki toli na
nani mpo ete apesa Ye mayele? Nani alakisaki Ye ndenge
bakataka makambo na sembo to apesaki Ye boyebi, to mpe
ateyaki Ye nzela ya bososoli? **15** Solo, bikolo ezali lokola
litanga moko ya mayi na katini, lokola putulu kati na emekelo
kilo! Tala, amekaka bisanga lokola eloko ya moke penza.
16 Banzete ya Libani ekokoka te mpo na kopelisa moto
ya etumbelo, mpe banyama na yango ekokoka te mpo na
kotumba mbeka. **17** Na miso na Ye, bikolo nyonso ezali
lokola biloko pamba; amonaka yango lokola eloko pamba to
mpe lokola eloko te. **18** Bolingi kokokanisa Nzambe na nani?
Bolingi kokokanisa Ye na elilingi nini? **19** Ndenge basalaka
ekeko, mosali bikeko anyangwisi ebende na moto mpe asali
ekeko; mosali ya wolo abambi ekeko yango wolo, bongo
akangisi yango na basheneti ya palata. **20** Moto oyo azangi
makoki ya kobonza makabo ya boye mpo ete azali mobola
makasi akopona nzete oyo epolaka te; akoluka mosali bikeko
oyo azali penza mayele mpo na kosala nzambe ya ekeko oyo
eninganaka te. **21** Boyebi yango te? Boyoka nanu yango te?
Bayebisa bino nanu yango te wuta na ebandeli? Bososola
nanu yango te wuta mokili esalema? **22** Yawe avandaka
na likolo ya mondelo ya mabele, epai wapi bato na yango
bamonanaka lokola mabanki; atandaki likolo lokola liputa
mpe afungolaki yango lokola ndako ya kapo mpo na kovanda
kuna; **23** akomisaka bakonzi ya mokili bato pamba, mpe
bakambi na yango lokola biloko pamba. **24** Tango nanu
batiami kutu na mabele te, nanu balonami kutu te, mobimbi
na bango ezwi nanu ata misisa te, afuli bango lokola mopepe
mpe bakawuki, bongo mopepe makasi ememi bango lokola
matiti ya kokawuka. **25** « Bolingi kokokanisa Ngai na nani?
Bolingi kotia Ngai esika moko na nani, » elobi Ye oyo azali
Mosantu? **26** Botombola miso na bino mpe botala na likolo:
Nani akela biloko nyonso ya likolo: moyi, sanza, minzoto mpe
biloko mosusu? Ezali Ye oyo abimisaka mampinga nyonso
ya minzoto mpe abengaka yango moko na moko na kombo
na yango. Mpo na bokonzi monene mpe nguya makasi na
Ye, moko te kati na yango ezangaka. **27** Oh Jakobi, mpo
na nini ozali koloba; oh Isalaele, mpo na nini kotatola: «
Nzela na ngai ebombami na miso ya Yawe, likambo na ngai
eyebani te na Nzambe na ngai? » **28** Oyebi te? Nanu oyoka
te? Yawe azali Nzambe ya libela na libela, azali Mokeli ya
basuka ya mabele; alembaka te mpe apemaka te, mpe moko
te akoki kososola mayele na Ye. **29** Apesaka makasi na bato
oyo balembi mpe abakisaka nguya na bato oyo bazanga
nguya. **30** Solo, bilenge bapemaka mpe balembaka, bilombe
batengaka-tengaka; **31** basi bato oyo batiaka elikya na Yawe,
Yawe ayeisaka makasi na bango ya sika: bapumbwaka likolo
lokola bampongo, bapotaka mbangu mpe bapemaka te,
batambolaka mpe balembaka te.

41 « Bino bisanga, bovanda kimia liboso na Ngai! Tika
ete bato ya bikolo bayeisa sika makasi na bango,
tika ete bapusana mpe baloba: ‹ Tokende elongo mpo na
kosamba! › **2** Nani abimisaki wuta na este moto oyo bosembo
ezali kobenga na makolo na yango, oyo elonga elandaka
matambe na Ye? Nani akabaki bikolo na maboko na Ye
mpe atiaki bakonzi na se ya bokonzi na Ye? Mopanga na
Ye ekomisaki bango putulu, mpe tolotolo na Ye ekomisaki
bango lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe ememaka.
3 Azali kolanda bango mpe koleka na kimia na nzela oyo
matambe na Ye eleka nanu te. **4** Nani asalaki mpe akokisaki
makambo oyo? Nani abengaka bileko wuta na ebandeli?

Ngai Yawe, nazali Ebandeli ya nyonso, mpe nakozala mpe
kaka ndenge moko elongo na bato ya suka. » **5** Bisanga
emoni yango mpe ekomi kobanga, basuka ya mabele ezali
kolenga. Bazali kopusana, bazali koya pene; **6** moto na
moto azali kosunga moninga na ye mpe koloba na ndeko
na ye: « Sala makasi! » **7** Mosali bikeko azali kolendisa
monyangwisi bibende na moto, mosemboli bibende na marto
azali kopesa makasi na mosali oyo apesaka yango elilingi ya
suka; alobi mpo na bisika epai wapi basangisaka bibende: «
Ezali malamu; » mpe alendisi nzambe ya ekeko na basete
mpo ete eningana te. **8** « Kasi yo, Isalaele, mosali na Ngai,
Jakobi oyo naponaki, bino bakitani ya Abrayami, molingami
na Ngai, **9** yo oyo nazwaki wuta na basuka ya mabele,
oyo nabengaki wuta na basuka na yango, yo oyo epai ya
nani nalobaki: ‹ Ozali mosali na Ngai, › naponaki yo mpe
nabwakaki yo te. **10** Boye, kobanga te, pamba te nazali
elongo na yo; komitungisa te, mpo ete nazali Nzambe na yo;
nakoyeisa yo makasi mpe nakosunga yo; solo, nasimbi yo
na loboko na Ngai ya mobali, loboko oyo elongisaka. **11**
Bato nyonso oyo bazali kotombokela yo bakokufa solo soni
mpe bakosambwa; bato oyo bazali kotelemela yo bakokoma
lokola biloko pamba mpe bakokufa. **12** Ata oluki bayini na yo,
okomona bango te; bato oyo bazali kobundisa yo bakokoma
biloko pamba. **13** Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na yo,
nasimbi makasi loboko na yo ya mobali mpe nazali koloba
na yo: ‹ Kobanga te, nakosunga yo. › **14** Oh Jakobi, yo oyo
oleki kutu mutsopi te, Isalaele, yo oyo omonani lokola eloko
pamba, kobanga te, pamba te Ngai moko nakosunga yo,
» elobi Yawe, Mosikoli na yo, Mosantu ya Isalaele. **15** «
Tala, nakomisi yo lokola libaya ya sika ya kotutela ble, oyo
batia minu bapelisa makasi, lokola mbeli ya sika, mbeli ya
minu makasi; okopanza bangomba milayi, okokomisa yango
putulu; okokomisa bangomba ya mikuse lokola matiti ya
kokawuka, **16** okoyungola yango, mpe mopepe ekomema
yango, mopepe makasi ekopanza yango. Kasi yo, okosepela
kati na Yawe, okozwa lokumu kati na Mosantu ya Isalaele.
17 Mobola mpe moto akelela bazali koluka mayi, kasi na
pamba: mayi ezali te; balolemo na bango ekawuki na posa
ya mayi. Kasi Ngai Yawe, nakoyanola bango; Ngai, Nzambe
ya Isalaele, nakobwaka bango te. **18** Nakosala ete bibale
etiola na likolo ya bangomba, mpe bitima na kati-kati ya
mabwaku; nakobongola esobe liziba ya mayi, mpe mabele
ya kokawuka mabele oyo ebimisaka mayi; **19** nakolona
kati na esobe: banzete ya sedele, ya akasia, ya mirite mpe
banzete ya olive; nakotia banzete ya sipele, ya pini mpe ya
bwi esika moko kati na mabele ya kokawuka, **20** mpo ete
bato bamona mpe bayeba, batala mpe basosola elongo ete
loboko na Yawe nde esali makambo wana, ete Mosantu ya
Isalaele nde akeli yango. » **21** « Botalisa likambo na bino, »
elobi Yawe, « boluka komilongisa, » elobi Mokonzi ya Jakobi.
22 « Boya na banzambe na bino ya bikeko mpo ete eyebisa
biso makambo oyo ekoya. Boyebisa biso masakoli na bino
ya liboso, ezalaki nini, mpo ete toyekola yango malamu mpe
toyeba ndenge nini esukelaki. To boyebisa biso makambo
oyo ekoya; **23** boyebisa biso makambo oyo ekoya na sima,
mpo ete toyeba soki bozali solo banzambe; bosala nanu ata
eloko moko, ezala ya malamu to ya mabe, mpo ete toyoka
soni mpe totondisama na kobanga. **24** Tala, bozali kaka
pamba, mpe misala na bino ezali bobele se pamba; moto
oyo aponi bino asali penza likambo ya nkele. **25** Nabimisaki
moto moko wuta na ngambo ya nor, mpe azali koya, moto
moko, wuta na ngambo ya este, oyo abelelaka Kombo na
Ngai. Azali konyata bakambi ndenge banyataka potopoto,
lokola potopoto ya mabele ya bikeko ya mosali mbeki. **26**
Nani alobaki yango wuta na ebandeli mpo ete biso tokoka
koyeba, to wuta kala penza mpo ete tokoka koloba: ‹ Ezali
sembo? › Te, moto moko te alobaki yango, moko te asalaki
ete likambo yango eyokana, moko te ayokaki maloba na
bino. **27** Nazalaki Moto ya liboso ya koloba na Siona: ‹ Tala,
tala bango oyo! › Mpe na Yelusalemi: ‹ Napesi momemi
Sango Malamu! › **28** Natalaki, kasi moto moko te azalaki,
moko te kati na bango mpo na kopesa toli, moko te mpo na
kopesa eyano soki natuni bango motuna. **29** Tala, bango
nyonso bazali banzambe ya lokuta! Misala na bango ezali se
pamba, bililingi na bango ezali se mopepe mpe biloko ya
pamba. »

42 Tala mosali na Ngai, oyo nasimbaka; moponami na
Ngai, oyo asalaka esengo na Ngai. Nakotia Molimo na
Ngai na likolo na ye, mpe akotia bosembo kati na bikolo,
2 akotombola mongongo te, akoganga te, akobelela na
mongongo makasi te na babalabala; **3** akobuka te mwa
nzete ya kolemba oyo egumbama mpe akoboma te moto
ya singa ya mwinda oyo ekomi pene ya kokufa. Akomema
bosembo na solo nyonso, **4** akolemba te mpe akotika te
kino tango akotia bosembo na mokili. Bisanga ekotia elikya
na mobeko na ye. **5** Tala liloba oyo Nzambe, Yawe, alobi,
Ye oyo akelaki likolo mpe atandaki yango lokola liputa, oyo
atandaki mabele mpe biloko nyonso oyo mabele ebimisaka,
oyo apesaka pema na bato na yango mpe bomoi na bato
oyo batambolaka likolo na yango: **6** « Ngai Yawe, nabengaki
yo na bosembo, nasimbi loboko na yo makasi, nabateli yo
mpe natie yo mpo na kosala boyokani elongo na bikolo
mpe kozala pole ya bikolo, **7** mpo na kofungola miso ya
bakufi miso, mpo na kobimisa bakangami na boloko mpe
kobimisa bavandi ya molili, na kasho. **8** Nazali Yawe; yango
nde Kombo na Ngai; nakopesa nkembo na Ngai na mosusu
te to lokumu na Ngai epai na banzambe ya bikeko te.
9 Tala, makambo ya liboso esili koleka, mpe Ngai nazali
kotatola makambo ya sika; nayebisi bino yango liboso ete
esalema. » **10** Boyemba loyembo ya sika mpo na Yawe,
bokumisa Ye wuta na basuka ya mabele, bino bato oyo
botambolaka na ebale monene, mpe nyonso oyo etondisaka
yango, bino bisanga mpe bavandi na yango nyonso! **11** Tika
ete esobe mpe bingumba na yango etombola mingongo, tika
ete bamboka mike epai wapi Kedari avandaka esepela! Tika
ete bato ya Sela bayemba na esengo; tika ete baganga wuta
na likolo ya bangomba! **12** Tika ete bapesa nkembo epai na
Yawe mpe batatola lokumu na Ye kati na bisanga! **13** Yawe
akobima lokola elombe, akopelisa zuwa na Ye lokola mobundi
bitumba; akoganga, solo; akoganga makasi, mpe akolonga
banguna na Ye. **14** Wuta kala, navandaki nye, nakangaki
monoko mpe motema na ngai; kasi sik'oyo, lokola mwasi
oyo azali na pasi ya kobota, nazali koganga, nazali kolela
mpe kopema na pasi. **15** Nakobebisa bangomba milayi mpe
mikuse, nakokawusa banzete mpe matiti na yango nyonso,
nakokomisa bibale, bisanga, mpe nakokawusa maziba; **16**
nakomema bakufi miso na nzela oyo batikala nanu koyeba

te, nakotambolisa bango na nzela oyo bamesana kotambola
te; nakobongola molili pole liboso na bango, mpe nakokomisa
nzela ya nyoka-nyoka nzela ya alima. Tala makambo oyo
nakosala, nakotika yango te. **17** Kasi bato oyo batiaka elikya
na banzambe ya bikeko mpe balobaka na bililingi: « Bozali
banzambe na biso, » bakozonga sima mpe bakosambwa.
18 Boyoka, bino bakufi matoyi! Botala mpe bomona, bino
bato bokufa miso! **19** Nani azali mokufi miso soki mosali
na ngai te? Nani yango mokufi matoyi soki ntoma oyo ngai
natindaki te? Nani mokufi miso lokola molobeli na ngai? Nani
mokufi miso lokola mosali na Yawe? **20** Omonaki makambo
ebele, kasi ozalaki na bokebi na yango te; matoyi na yo
efungwamaki, kasi oyokaki ata eloko moko te. **21** Esepelisaki
Yawe, mpo na bosembo na Ye, kokomisa Mobeko na Ye
eloko ya monene mpe ya lokumu. **22** Kasi tala bato oyo
bomengo na bango, babotola yango mpe babebisa bango;
bakanga bango nyonso na mabulu mpe babomba bango kati
na boloko, bakoma lokola bomengo ya bitumba, bongo moto
akokangola bango azali te; bakoma lokola mosuni, bongo
moto akoloba: « Zongisa bango, » azali te. **23** Nani kati na
bino akoyoka makambo yango? Nani akozala na bokebi na
makambo oyo ekoya? **24** Nani akabaki Jakobi na maboko ya
babebisi, mpe Isalaele na maboko ya banguna? Boni, ezalaki
Yawe te oyo liboso ya nani basalelaki masumu? Pamba te
balingaki te kolanda nzela na Ye mpe kotosa Mobeko na Ye.
25 Boye, asopelaki bango moto ya kanda na Ye, mobulu ya
etumba makasi; azingelaki bango na moto na bangambo
nyonso, kasi basosolaki te; mpe moto ezikisaki bango, kasi
bazwaki penza likambo yango na motema te.

43 Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo akelaki
yo, oh Jakobi; Ye oyo abongisaki yo, oh Isalaele:
« Kobanga te, pamba te nasikolaki yo, nabengaki yo na
kombo na yo, ozali ya ngai. **2** Tango okokatisa mayi
monene, nakozala elongo na yo; mpe tango okokatisa bibale,
ekozindisa yo te. Tango okotambola kati na moto, okozika te,
mpe ndemo na yango ekotumba yo te; **3** pamba te Ngai
Yawe, nazali Nzambe na yo, Mosantu ya Isalaele, Mobikisi
na yo. Nakabi Ejipito mpo na kofuta niongo ya lobiko na yo,
Kushi mpe Seba na esika na yo. **4** Lokola ozali na motuya
mpe na kilo mingi na miso na Ngai, lokola nalingaka yo,
nakokaba bato mosusu na esika na yo, mpe bikolo mpo
na kosomba bomoi na yo. **5** Kobanga te, pamba te nazali
elongo na yo: nakoyeisa bana na yo wuta na ngambo ya
este mpe nakosangisa bino wuta na ngambo ya weste; **6**
nakoloba epai ya nor: ‹ Pesa, › mpe epai ya sude: ‹ Kokanga
te. › Zongisa bana na Ngai ya mibali wuta na mikili ya mosika,
mpe bana na Ngai ya basi wuta na suka ya mabele, **7** moto
nyonso oyo abengami na Kombo na Ngai, oyo nakelaki mpo
na nkembo na Ngai, oyo nasalaki mpe nabongisaki. » **8**
Bimisa bato oyo bazali na miso, kasi bamonaka te; bato oyo
bazali na matoyi, kasi bayokaka te. **9** Tika ete bikolo nyonso
esangana elongo mpe bato basangana esika moko! Nani
kati na bango asakolaki makambo oyo? Nani kati na bango
ayebisaki biso makambo oyo esalemaki liboso? Tika ete
babimisa batatoli na bango mpo na kolobela bango! Tika
ete bato mosusu bayoka mpo ete baloba: « Ezali ya solo! »
10 « Bozali batatoli na Ngai, » elobi Yawe, « mpe mosali
na Ngai, oyo naponi, mpo ete bokoka koyeba, kondimela
Ngai mpe kososola ete Ngai moko kaka nde nazali Nzambe:
Liboso na Ngai, nzambe moko te asila kosalema; mpe sima
na Ngai, akotikala kozala te. **11** Ezali Ngai, Ngai kaka moko,
nde nazali Yawe; Mobikisi mosusu azali te, soki Ngai te. **12**
Kati na bino, Ngai nde nasakolaki, nabikisaki mpe natatolaki;
kasi ezali banzambe ya bapaya te. Bozali batatoli na Ngai,
» elobi Yawe, « mpe Ngai, nazali Nzambe. **13** Solo, wuta
na tango ya kala, nazalaka kaka ndenge moko; moko te
akokoka kokangola na loboko na Ngai. Soki nasali, nani
akobongola yango? » **14** Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli
na bino, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Mpo na likambo na
bino, nakotinda na Babiloni, mampinga ya basoda, mpe
nakokitisa bato nyonso ya Babiloni lokola bakimi, ezala
bato ya Chalide oyo bamikumisaka na koganga mpo na
bamasuwa na bango. **15** Ngai, nazali Yawe, Mosantu na
bino, Mokeli ya Isalaele, Mokonzi na bino. » **16** Tala liloba
oyo Yawe alobi, Ye oyo apasolaka nzela monene kati na
ebale monene, mpe nzela moke kati na mayi ya makasi;
17 Ye oyo atelemisaka bashar mpe bampunda, mampinga
ya basoda elongo na bilombe ya bitumba; Ye oyo alalisaka
bango nyonso, mpe bakokaka lisusu kotelema te, bakufaka
lokola singa ya mwinda: **18** « Bokanisa lisusu te makambo
oyo eleka, bomitungisa lisusu te mpo na makambo ya kala.
19 Tala, nazali kosala likambo ya sika! Ezali kobima sik'oyo,
bozali komona yango te? Nazali kopasola nzela kati na
esobe, mpe kotia bibale kati na mabele ya kokawuka. **20**
Banyama ya zamba, bambwa ya zamba mpe maligbanga
ekopesa Ngai nkembo; pamba te nakopesa mayi kati na
esobe, bibale kati na mabele ekawuka, mpo na komelisa bato
na Ngai, oyo naponaki, **21** bato oyo Ngai moko nabongisaki
mpo ete bakoka kotatola lokumu na Ngai. **22** Kasi obelelaki
Ngai te, oh Jakobi, pamba te olembaki Ngai, oh Isalaele. **23**
Omemelaki Ngai bana meme te lokola mbeka ya kotumba,
mpe opesaki Ngai lokumu te na nzela ya bambeka na yo.
Nakomisaki yo mowumbu te mpo ete opesa Ngai malasi
ya ansa lokola makabo, mpe nalembisaki yo te mpo ete
obonzela Ngai malasi. **24** Osombelaki Ngai te biloko ya
solo kitoko na motuya ya mbongo, mpe otondisaki Ngai te
na mafuta ya mbeka na yo, kasi onyokolaki Ngai nde na
masumu na yo mpe olembisaki Ngai na mabe na yo. **25**
Ezali Ngai, Ngai kaka nde nalimbisaka masumu na yo mpo
na lokumu ya Ngai moko mpe nakokanisa lisusu masumu na
yo te. **26** Zongisa yango nanu na makanisi na Ngai; tika ete
tosamba elongo, mpe loba yo moko mpo na kotalisa ete ozali
moto ya sembo. **27** Tata na yo ya liboso asalaki masumu,
balobeli na yo batombokelaki Ngai. **28** Boye, nakosambwisa
bakambi ya tempelo na bino mpe nakobongisa Jakobi mpo
na kobebisama, mpe Isalaele, mpo na pasi.

44 Kasi sik'oyo yoka, oh Jakobi, mowumbu na Ngai,
Isalaele oyo naponaki! **2** Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye
oyo asalaki yo, abongisaki yo wuta na libumu ya mama na yo
mpe asungaka yo: Oh Jakobi, mowumbu na Ngai, kobanga
te; yo, Yeshuruni, oyo naponaki. **3** Pamba te nakosopa
mayi na mokili ya kokawuka, mpe bibale, na mabele ya
kokawuka; nakosopa Molimo na Ngai na likolo ya bana na
yo mpe mapamboli na Ngai na likolo ya bakitani na yo. **4**
Bakokola malamu kati na matiti ya mobesu lokola banzete
ya pepiliye pene ya ebale. **5** Moto moko akoloba: ‹ Nazali

ya Yawe, › mpe moto mosusu akomibenga na kombo ya
Jakobi, kino mosusu akokoma na loboko na ye: ‹ Nazali
ya Yawe, › mpe akozwa kombo ya Isalaele. **6** Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi mpe Mosikoli ya Isalaele, Mokonzi ya
mampinga, alobi: Nazali ebandeli mpe nazali suka; Nzambe
mosusu azali te, soki Ngai te. **7** Nani azali lokola Ngai?
Tika ete atatola yango; tika ete aloba mpe abimisa liboso na
Ngai makambo oyo esalema wuta kala, wuta tango nasala
bato oyo, mpe makambo oyo ekoya! Solo, tika ete basakola
makambo oyo ekoya! **8** Bolenga te, bobanga mpe te. Boni,
natatolaki yango te? Nasakolaki yango te wuta kala? Bozali
batatoli na Ngai. Boni, ezali na nzambe mosusu pembeni na
Ngai? Te, ezali na Libanga mosusu te, nayebi ata moko te. »
9 Basali bikeko, bango nyonso, bazali pamba, mpe biloko
oyo bango balingaka ezali ata na litomba te; esengelaki
kotatola mpo na bango, kasi emonaka te mpe eyebaka
ata eloko moko te; boye, bayokisama soni. **10** Nani asala
nzambe to ekeko ya ebende mpo ete ezala ata na litomba
moko te mpo na ye? **11** Tala, ye elongo na baninga na ye
bakozala na soni; basali bikeko bazali na bango kaka bato
lokola bato nyonso! Tika ete bango nyonso baya elongo
mpe batelema wana; bakokweya na somo mpe na soni.
12 Monyangwisi bibende na moto azwaka sizo, asalelaka
yango mpe asalaka na makala ya moto; asalaka ekeko
na marto mpe abongisaka yango na makasi ya loboko na
ye; nzokande soki akomi na nzala, makasi esili ye; soki
mpe ameli mayi te, nzoto elembi ye! **13** Mosali bikeko
afungolaka singa oyo bamekelaka molayi, akomaka elilingi
na ekomeli ya motane, asalaka yango na nzela ya mbeli
ya minu makasi, abongisaka mondelo na yango na lime
mpe apesaka yango lolenge ya moto, ndenge kaka moto
azalaka kitoko, mpo ete ekoka kowumela na Esika ya bule.
14 Akataka banzete ya sedele; mpe tango mosusu, banzete
ya sipele to ya sheni; atikaka yango ekola kati na banzete
ya zamba mpe alonaka nzete ya pen oyo mvula ekokolisa.
15 Moto azwaka yango mpo na kopelisa moto, akataka
yango mpo na koyetola moto to mpo na kobelisa mapa; kasi
asalaka na yango lisusu nzambe oyo afukamelaka; asalaka
na yango nzambe ya ekeko oyo agumbamelaka. **16** Akotia
ndambo ya nzete yango na moto, bongo akolamba na yango
mosuni, akotumba mosuni na ye mpe akolia yango kino
akotonda; akokoma lisusu koyoka molunge mpe akoloba: «
Ah, nayoki molunge, namoni moto epeli makasi! » **17** Mpe na
ndambo oyo etikali, oyo asalaki na yango nzambe, nzambe
na ye ya ekeko, akofukamela yango mpe akosambela yango;
akosambela yango mpe akoloba: « Bikisa ngai, ozali nzambe
na ngai! » **18** Bayebi eloko moko te, bazali na bososoli te;
miso na bango ekangama, emonaka te; mitema na bango
ezali makasi, esosolaka te. **19** Moko te akanisaka, moko
mpe te azalaka na boyebi mpe na mayele mpo na koloba: «
Na nzela ya ndambo na yango, napelisaki moto, nabelisaki
mapa na makala na yango ya moto, natumbaki mosuni mpe
naliaki yango. Bongo mpo na oyo etikali, nasala na yango
penza likambo ya nkele boye? Nafukamela penza mwa eteni
ya nzete? » **20** Makanisi na ye ekangama na putulu, motema
na ye ya lokuta ezali kokosa ye; akokoka te komikangola
mpe koloba: « Boni, eloko oyo ezali na loboko na ngai
ya mobali ezali lokuta te? » **21** « Oh Jakobi, kanisa nanu
makambo oyo, pamba te, oh Isalaele, ozali mosali na Ngai.
Nabongisaki yo mpo ete ozala mosali na Ngai; oh Isalaele,
nakobosana yo te. **22** Nalongoli mabe na yo lokola lipata,
masumu na yo lokola lipata ya tongo. Zonga epai na Ngai,
pamba te nasili kosikola yo. » **23** Oh Lola, yemba banzembo
ya esengo, pamba te Yawe nde asali bongo! Oh mozindo ya
mokili, tombola mongongo! Oh bino bangomba, bazamba
mpe banzete nyonso kati na yango, boyemba banzembo ya
elonga! Pamba te Yawe asikolaki Jakobi, amonisi nkembo
na Ye kati na Isalaele. **24** « Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye
oyo azali Mosikoli na yo, oyo abongisaki yo wuta na libumu
ya mama na yo: Nazali Yawe oyo asalaki biloko nyonso,
Ngai moko nde natandaki likolo lokola liputa, Ngai moko
nde natandaki mabele. **25** Sik'oyo, nakomisi bilembo ya
basakoli ya lokuta eloko pamba; natie mobulu kati na molimo
ya bato oyo balobaka makambo ekoya, nakweyisi boyebi ya
bato ya bwanya mpe nakomisi mayele na bango liboma. **26**
Nakokisi maloba ya mosali na Ngai mpe nalongisi mabongisi
ya bamemi sango na Ngai. Natatoli na tina na Yelusalemi: ‹
Bato bakovanda kati na yo; › na tina na bingumba ya Yuda: ‹
Ekotongama lisusu, › mpe na tina na mabanga na yango
oyo ebukana: ‹ Nakobongisa yango lisusu. › **27** Nalobi na
ebale monene: ‹ Kawuka, mpe nakokawusa bibale na yo!
› **28** Nalobi na tina na Sirisi: ‹ Azali mobateli oyo naponi,
akokokisa makambo nyonso oyo esepelisaka Ngai. Akoloba
na tina na Yelusalemi: 'Tika ete etongama lisusu,' mpe na
tina na Tempelo: 'Tika ete batonga miboko na yango.' › »

45 « Tala liloba oyo Yawe alobi epai ya Sirisi, mopakolami
na Ye, oyo Yawe asimbi loboko na ye ya mobali mpo na
kokweyisa bikolo nyonso liboso na ye mpe kolongola mikaba
wuta na baloketo ya bakonzi, mpo na kofungola bikuke liboso
na ye mpo ete bikuke yango ekangama te: **2** Nakotambola
liboso na yo mpe nakolalisa bangomba, nakobuka bikuke ya
bronze mpe nakokata-kata bibende oyo bakangelaka yango.
3 Nakopesa yo bomengo oyo babomba na molili, bozwi oyo
batia na bisika ebombama, mpo okoka koyeba ete Ngai
nazali Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo abengi yo na kombo
na yo. **4** Mpo na bolingo ya Jakobi, mosali na Ngai, mpe
Isalaele, moponami na Ngai, nabengi yo na kombo na yo,
napesi yo kombo ya lokumu atako oyebi Ngai nanu te. **5**
Nazali Yawe, mosusu azali te; Nzambe mosusu azali te, soki
Ngai te. Nalatisi yo mokaba na loketo atako oyebi Ngai nanu
te; **6** mpo ete, longwa na ngambo ya este kino na ngambo
ya weste, bato bayeba ete mosusu azali te, bobele Ngai nde
nazali Nzambe. Nazali Yawe, mosusu azali te. **7** Nasalaka
pole mpe nakelaka molili, napesaka kimia mpe nakelaka
pasi; Ngai Yawe nde nasalaka makambo oyo nyonso. **8** Yo,
Lola kuna na likolo, nokisa bosembo lokola mvula, tika ete
mapata ekitisa yango! Tika ete mabele efungwama mpo ete
lobiko ebima; tika ete bosembo ekola nzela moko! Ezali Ngai
Yawe nde nakelaki yango. **9** Mawa na ye oyo abetaka tembe
na Mokeli na ye, ye oyo azali kaka mbeki kati na bambeki ya
mabele! Boni, potopoto ekoki solo koloba na moto oyo asali
yango: ‹ Ozali kosala nini? › Mpe mosala ya maboko na yo
ekoki solo koloba: ‹ Azali na maboko te? › **10** Mawa na ye
oyo alobaka na tata na ye: ‹ Mpo na nini obotaki ngai? ›
Mpe na mama na ye: ‹ Mpo na nini obotaki ngai? › **11** Tala
liloba oyo Yawe, Mosantu ya Isalaele mpe Mokeli na ye,
alobi: Boni, bino nde bato bokotuna Ngai soki nakosala nini

mpo na bana na Ngai na mikolo oyo ekoya to bino nde bato
bokopesa Ngai mitindo mpo na mosala oyo maboko na Ngai
esali? **12** Ngai nde nasala mabele mpe nakela bato kati
na yango; loboko na Ngai moko nde etandaki likolo lokola
liputa mpe etiaki mampinga na yango nyonso na molongo.
13 Nakobimisa Sirisi na bosembo na Ngai; nakokomisa nzela
na ye nyonso alima. Akotonga lisusu engumba na Ngai
mpe akopesa bonsomi na bakangami na Ngai; ekozala na
motuya ya mbongo to ya biloko te, elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. » **14** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mosala
ya Ejipito, mombongo ya Kushi mpe bato milayi ya Seba,
bakoleka epai na yo mpe bakozala ya yo. Bakotambola ya
kokangama na minyololo, sima na yo; bakofukama liboso na
yo mpe bakobondela yo na maloba oyo: ‹ Solo, Nzambe
azali penza epai na yo, nzambe mosusu azali te! › » **15**
Solo, ozali Nzambe oyo amibombaka, Nzambe, Mobikisi ya
Isalaele! **16** Bato nyonso oyo basalaka banzambe ya bikeko
bakoyoka soni mpe bakosambwa; bango nyonso, bakokende
na soni. **17** Kasi Yawe akobikisa Isalaele na lobiko ya seko
na seko. Bokotikalaka lisusu koyoka soni te mpe kosambwa
te, libela na libela. **18** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi,
Ye oyo akela likolo, Ye oyo azali Nzambe oyo asala mpe
abongisa mabele, mpe atelemisa yango ngwi; Ye akelaki
yango te mpo ete ezala pamba, kasi asalaki yango mpo
ete bato bavanda: « Nazali Yawe, mpe mosusu azali te.
19 Nalobaki na nkuku te, kati na esika moko te ya molili
ya mokili; nalobaki te na bakitani ya Jakobi: ‹ Boluka Ngai
kati na pamba! › Nazali Yawe, nalobaka oyo ezali sembo,
nasakolaka oyo ezali alima. **20** Bosangana elongo mpe boya,
bopusana elongo bino nyonso, bino bato oyo bobiki kati na
bikolo! Bato oyo bamemaka banzambe ya bikeko basala na
nzete mpe babelelaka nzambe oyo ebikisaka te; bazangi
boyebi. **21** Botelema mpe bopesa sango, boloba makambo
na bino mpe tosamba elongo! Nani asakolaki yango wuta
kala mpe atatolaki yango wuta na tango oyo eleka? Ezali
Ngai Yawe te? Ezali na Nzambe mosusu te, soki Ngai te.
Nazali Nzambe ya sembo mpe Mobikisi; mosusu azali te,
soki Ngai te. **22** Bozonga epai na Ngai mpo ete bobika, bino
nyonso oyo bozali na basuka ya mokili; pamba te Ngai, nazali
Nzambe, mpe mosusu azali te. **23** Nalapi ndayi na Kombo
na Ngai; oyo ezali sembo ebimaka na monoko na Ngai, liloba
oyo bakoki koboya te: mabolongo nyonso ekofukama liboso
na Ngai, mpe minoko nyonso ekolapa ndayi na Kombo na
Ngai. **24** Bakoloba na tina na Ngai: ‹ Makasi mpe bosembo
ezali kati na Yawe kaka. › » Bato nyonso oyo batombokelaki
Ye bakoya epai na Ye mpe bakoyoka soni. **25** Ezali kati
na Yawe nde bato nyonso oyo bazali bakitani ya Isalaele
bakokoma bato ya sembo mpe bakozwa lokumu.

46 Tala banzambe ya Babiloni: Beli esili ngala, Nebo
ekweyi; bikeko na yango etiami likolo ya banyama,
likolo ya bibwele! Bikeko oyo bomemaka ezali kilo makasi,
ezali mokumba oyo elembisaka banyama. **2** Banzambe
yango ya bikeko egumbami mpe ekweyi nzela moko, ezali
na makoki te ya kobikisa mokumba na yango, pamba te
ekeyi na bowumbu. **3** Oh ndako ya Jakobi, boyoka Ngai,
mpe bino nyonso, batikali ya libota ya Isalaele, bino oyo
nandima kobatela wuta na libumu ya mama mpe nandima
komema mokumba wuta mbotama na bino. **4** Ezala tango
bokotonda na suki ya pembe mpe bokokoma mibange, Ngai
nakobongwana te, nakosunga bino kaka; Ngai nde nasalaki
bino, nakomema mokumba na bino, nakosunga bino mpe
nakobikisa bino. **5** Bolingi kokokanisa Ngai to kotia Ngai
esika moko na nani? Bolingi solo kokokanisa Ngai na nani
mpo ete amekana na Ngai? **6** Bazali bato oyo babimisaka
wolo na mabenga na bango mpe bamekaka kilo ya palata
na emekelo; bafutaka mosolo epai ya mosali bikeko na
bibende mpo ete asalela bango nzambe ya ekeko ya wolo
mpe ya palata, mpo ete bafukamela mpe bagumbamela
yango. **7** Batiaka yango na mapeka mpe bamemaka yango,
batelemisaka yango na esika na yango mpe etikalaka ya
kotelema kaka wana. Wuta na esika na yango, ekoningana
te. Ata soki moto moko abeleli yango, ekoyanola te, ekobikisa
ye te na tango ya pasi. **8** Bokanisa yango lisusu, mpo
bososola malamu; bino batomboki, bozongisa yango lisusu
na mitema na bino! **9** Bokanisa lisusu makambo ya liboso,
makambo oyo ya kala penza; solo, Ngai nazali Nzambe,
mpe mosusu azali te, nazali Nzambe, moko te akokani na
Ngai. **10** Nasakolaki makambo ya suka na ebandeli; wuta
kala penza, nasakolaki makambo oyo ekoya. Nalobaki: «
Mabongisi na Ngai ekolongisama, mpe nakosala nyonso
oyo nasepeli kosala. » **11** Wuta na este, nabengi ndeke
oyo eliaka misuni; longwa na mokili ya mosika, moto oyo
akokokisa mabongisi na Ngai. Makambo oyo nalobaki, yango
nde ekokokisama; oyo nabongisaki, yango nde ekosalema.
12 Boyoka Ngai, bino bato ya mitema makasi, bino bato oyo
bozali mosika ya bosembo! **13** Bosembo na Ngai ekomi
pene, ezali lisusu mosika te; mpe lobiko na Ngai ekowumela
te. Nakopesa lobiko epai na Siona, mpe nkembo na Ngai,
epai na Isalaele.

47 Kita mpe vanda na putulu, Babiloni, mboka kitoko!
Vanda na mabele, kiti ya bokonzi ezali te, Babiloni,
mboka kitoko! Moto moko te akobenga yo lisusu « mwasi
bonzenga » to « mwasi kitoko. » **2** Kamata mabanga oyo
banikelaka ble mpe sala farine, longola kitambala na yo,
tombola nzambala na yo, mpe mipende na yo emonana,
bongo katisa bibale! **3** Bolumbu na yo ekomonana, mpe
soni na yo ekobombama te. Nakozongisa mabe na mabe,
mpe moto moko te akopekisa Ngai. **4** Mosikoli na biso,
Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya mampinga, Mosantu ya
Isalaele. **5** Vanda kimia, kende na molili, Babiloni, mboka
kitoko, pamba te bakobenga yo lisusu te « mwasi mokonzi
ya bikolo. » **6** Nasilikelaki bato na Ngai, nasambwisaki
libula na Ngai; nakabaki bango na maboko na yo, mpe
oyokelaki bango mawa te; bongo omemisaki ata mibange
ekangiseli ya kilo makasi. **7** Olobaki: « Nakozala mwasi
mokonzi mpo na libela! » Kasi motema na yo ekanisaki te
tina ya makambo oyo mpe ndenge nini ekosukela. **8** Yoka
sik'oyo, yo mwasi ya biyenga, oyo omesana kovanda na
kimia mpe omilobelaka: « Ngai nde nazali, mosusu azali te.
Nakotikala kokoma te mwasi akufisa mobali mpe nakotikala
kokufisa bana te! » **9** Makambo mibale oyo ekokomela yo
mbala moko mpe kaka na mokolo moko: kozanga bana mpe
kokufisa mobali. Makambo oyo eleka ndelo nde ekokomela
yo, ata kindoki na yo ezali makasi mpe bakisi na yo ezali
na nguya. **10** Otiaki elikya na makambo na yo ya mabe,
olobaki: « Moto moko te azali komona ngai! » Bwanya mpe

mayele na yo epengwisaki yo tango ozalaki komilobela: «
Ngai nde nazali, mosusu azali te! » **11** Pasi ekokomela yo,
mpe okoyeba te ndenge ya kolongola yango; mikakatano
ekokomela yo mpe okokoka komibatela te; libebi oyo oyebaki
te ekokomela yo na pwasa. **12** Kangama kaka na bonganga
mpe na kindoki na yo, oyo omonelaka pasi wuta bolenge na
yo! Tango mosusu okozwela yango litomba, tango mosusu
okokoka kobangisa bato. **13** Batoli nyonso oyo osili kozwa
epai na bango elembisi yo nzoto! Tika ete bato ya soloka
oyo bayekolaka bikelamu nyonso ya likolo: moyi, sanza,
minzoto mpe biloko mosusu, mpe bayebisaka na ebandeli
nyonso ya sanza makambo oyo ekoya, batelema wana
mpe babikisa yo! **14** Tala, bakozala solo lokola matiti ya
kokawuka, matiti oyo moto ekotumba; bakokoka kobikisa
ata milimo na bango moko te na nguya ya moto: Ekozala
lisusu te lokola makala ya moto mpo na koyetola to moto
mpo na kovanda zingazinga na yango. **15** Ezali bongo nde
bakokoma liboso na yo, bato nyonso oyo ozalaki komonela
pasi, mpe bato oyo ozalaki kosala elongo na bango wuta
bolenge na yo. Moko na moko na bango akoyengayenga na
ngambo na ye, moko te akobikisa yo!

48 Boyoka makambo oyo, oh ndako ya Jakobi, bino oyo
bobengamaka na kombo ya Isalaele, bino oyo bobimi
na libota ya Yuda, bino oyo bolapaka ndayi na Kombo na
Yawe mpe bobelelaka Kombo ya Nzambe ya Isalaele, kasi
na bosolo te mpe na bosembo te! **2** Bino oyo bomibengaka
« Bato ya engumba mosantu » mpe bolukaka lisungi epai ya
Nzambe ya Isalaele, oyo Kombo na Ye ezali « Yawe, Mokonzi
ya mampinga. » **3** Nasakolaki makambo ya liboso wuta
kala, monoko na ngai nde ebimisaki yango mpe nasalaki
ete eyebana; nasalaki yango na pwasa mpe ekokisamaki.
4 Pamba te nayebaki ndenge nini bozalaka bato ya mito
makasi, bato oyo bazalaka na kingo lokola ebende mpe
oyo mbunzu na bango ezalaka lokola bronze. **5** Yango
wana, nalobaki na yo makambo oyo wuta kala, nayebisaki
yo yango liboso ete ekokisama mpo oloba te: « Nzambe
na ngai ya ekeko nde asali yango, elilingi na ngai ya nzete
mpe ya ebende nde apesaki mitindo ete esalema! » **6**
Boyokaki makambo oyo! Botala, yango nyonso ekokisami.
Boni, bokondima yango kaka te? Wuta sik'oyo, nakoyebisa
yo makambo ya sika, makambo oyo ebombama, makambo
oyo oyebi nanu te. **7** Ekelami nde sik'oyo, ezali makambo ya
kala te, oyoka nanu yango te, liboso ya mokolo ya lelo. Boye,
okoki koloba te: « Solo, nayoka sango na yango. » **8** Solo,
oyoka yango nanu te mpe oyebi yango te; wuta kala, litoyi na
yo ezalaka ya kokangama. Solo, nayebi ete ozalaka mokosi;
babengaka yo motomboki wuta na libumu ya mama na yo.
9 Mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nakolembisa kanda
ya motema na Ngai; mpo na lokumu na Ngai, nakozongisa
motema na Ngai sima mpo na yo. Yango wana, nakoboma
yo te. **10** Tala, napetolaki yo, kasi ndenge bapetolaka palata
na moto te; namekaki yo kati na moto ya minyoko. **11** Nasali
yango kaka mpo na lokumu na Ngai, mpo na lokumu na
Ngai moko. Ndenge nini nakoki solo komisambwisa Ngai
moko? Nakokaba nkembo na Ngai na nzambe mosusu te.
12 Yoka Ngai, oh Jakobi, Isalaele, yo oyo nabengaki! Ngai,
nabongwanaka te; nazalaka na ebandeli mpe na suka. **13**
Loboko na Ngai moko nde esalaki miboko ya mabele, mpe
loboko na Ngai ya mobali nde etandaki likolo. Soki nabengi
yango, yango nyonso etelemaka elongo. **14** Bino nyonso,
boya elongo mpe boyoka: Nzambe nini ya ekeko asakolaki
makambo oyo? Moto oyo Yawe alingaka akokokisa mokano
na Ye mpo na Babiloni, mpe loboko na ye ekotelemela bato
ya Babiloni. **15** Ezali Ngai, solo ezali Ngai nde nalobi mpe
nabengi ye; nakoyeisa ye, mpe akolonga na makambo na ye.
16 Bopusana pene na Ngai mpe boyoka likambo oyo: « Wuta
na ebandeli, nalobaka na nkuku te; wuta tango makambo oyo
esalema, nazali wana. » Mpe sik'oyo, Nkolo Yawe atindi Ngai
elongo na Molimo na Ye. **17** Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli
na yo, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Nazali Yawe, Nzambe
na yo, oyo ateyaka yo makambo ya malamu mpo na bolamu
na yo; oyo atambolisaka yo na nzela oyo osengeli kolanda.
18 Oh! Soki osalaki penza keba na mibeko na Ngai, kimia
na yo elingaki kozala lokola ebale, mpe bosembo na yo,
lokola mbonge ya ebale monene; **19** bakitani na yo balingaki
kozala lokola zelo, bana na yo, lokola motango ya mbuma ya
zelo; kombo na bango elingaki kolongwa te to kobebisama
te liboso na Ngai. **20** Bobima na Babiloni, bokima wuta na
bato ya Babiloni! Boloba yango na makelele ya esengo mpe
botatola yango; bopanza sango na yango kino na suka ya
mokili; boloba: ‹ Yawe asikoli Jakobi, mosali na Ye. › » **21**
Bayokaki posa ya mayi te tango azalaki kotambolisa bango
na esobe, abimisaki mayi na libanga mpo na bango, abukaki
libanga mpe mayi ebimaki. **22** Kasi Yawe alobaki: « Kimia
ezali te mpo na bato mabe. »

49 Boyoka ngai, bino bisanga; boyoka maloba oyo, bino
bikolo oyo ezali mosika: Yawe abengaki ngai wuta na
libumu ya mama na ngai, azalaki kolobela kombo na ngai
wuta mbotama na ngai; **2** akomisi monoko na ngai lokola
mopanga ya minu makasi, abombi ngai na se ya elili ya
loboko na Ye, akomisi ngai lokola tolotolo mpe abombi ngai
kati na ebombelo batolotolo na Ye; **3** alobaki na ngai: « Oh
Isalaele, ozali mosali na ngai, nakomonisa nkembo na ngai
na nzela na yo. » **4** Kasi ngai, nalobaki: « Nabimisaki motoki
na ngai se pamba, nasilisaki makasi na ngai na pamba
mpe nazwaki litomba moko te. Nzokande, lifuti na ngai ezali
na maboko ya Yawe, mpe litomba na ngai ezali epai ya
Nzambe na ngai. » **5** Mpe sik'oyo, Yawe oyo asalaki ngai
wuta na libumu ya mama na ngai mpo ete nazala mosali na
Ye, mpo na kozongisa Jakobi epai na Ye mpe kosangisa
Isalaele pene na Ye, pamba te nazali na lokumu na miso
ya Yawe mpe Nzambe na ngai azali makasi na ngai, **6** Ye,
Yawe, alobi: « Ezali penza likambo moke mpo na yo kozala
mosali na Ngai mpo na kotelemisa mabota ya Jakobi mpe
kozongisa bana ya Isalaele oyo nabombaki. Mpe lisusu,
nakokomisa yo pole mpo na bikolo mosusu mpo ete omema
lobiko na Ngai kino na suka ya mokili. » **7** Tala liloba oyo
Yawe, Mosikoli mpe Mosantu ya Isalaele, alobi epai na ye
oyo atiolami mpe amonani lokola eloko pamba na miso ya
ekolo, na miso ya mowumbu ya bakonzi mabe: « Bakonzi
bakomona yo mpe bakotelema, bakambi bakomona yo mpe
bakogumbama, likolo na Yawe oyo azali Sembo, Mosantu ya
Isalaele, oyo aponaki yo. » **8** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Na
tango ya malamu, nakoyanola yo; mpe na mokolo ya lobiko,
nakosunga yo; nakobatela yo mpe nakotombola yo mpo ete
osala boyokani elongo na bato, osala ete mokili etombwama

mpe ozongisela yango libula na yango oyo ebebisamaki; **9**
mpo ete oloba na bakangami: ‹ Bobima, › mpe na bato oyo
bazali kati na molili: ‹ Bokoma bansomi! › Boye bakozala
lokola bibwele oyo ezali kolia matiti pene ya nzela, mpe
bakozwa bilei na bangomba nyonso oyo ebotaka matiti te.
10 Bakoyoka lisusu nzala te mpe posa ya mayi te; molunge
ya esobe to moyi makasi ekomonisa bango pasi te, pamba te
Ye oyo alingaka bango akolakisa bango nzela mpe akomema
bango pene ya miluka. **11** Nakobongola bangomba na Ngai
nyonso nzela, mpe nakokunda mabulu ya banzela na Ngai ya
minene. **12** Tala, bakowuta penza mosika, ndambo moko na
ngambo ya nor, ndambo mosusu na ngambo ya weste, mpe
ndambo mosusu na etuka ya Sinimi. » **13** Oh likolo, ganga
na esengo! Oh mabele, sepela! Oh bangomba, boyemba
banzembo! Pamba te Yawe abondisi bato na Ye mpe ayokeli
mawa bato oyo banyokwamaki. **14** Kasi Siona alobaki: «
Yawe asundoli ngai, Nkolo na ngai abosani ngai! » **15** Boni,
mama akoki solo kobosana bebe na ye oyo azali komelisa
mabele, to kozanga bolingo epai ya mwana oyo ye aboti?
Ata soki akoki kobosana, ngai nakoki kobosana yo te! **16**
Tala, nakoma yo na matandu ya maboko na ngai; bamir
na yo ya makasi ezalaka tango nyonso liboso na ngai. **17**
Bana na yo bakozonga na lombangu, kasi babebisi na yo
bakokende mosika na yo. **18** Tombola miso na yo mpe tala
na zingazinga: bana na yo nyonso basangani mpe bazali
koya epai na yo. Nalapi ndayi na Kombo na Ngai, elobi Yawe,
ete bakozala mpo na yo lokola babiju ya talo, mpe okolata
bango lokola mokaba ya mwasi mobandami na libala. **19**
Ata soki mokili na yo ekomaki lokola mipiku ya mabanga,
bongo ebebisamaki mpe etikalaki lisusu na bato te; sik'oyo,
ekokoma moke mpo na bato na yo, mpe bato oyo bazalaki
komonisa yo pasi bakozala mosika na yo. **20** Okanisaki
ete ozangaki bana, kasi okoyoka bango koloba na matoyi
na yo: « Esika oyo ezali penza moke mpo na biso; pesa
biso esika oyo eleki monene mpo ete tokoka kovanda. »
21 Boye, okomilobela na motema: « Nani abotelaki ngai
bana nyonso oyo? Nazangaki bana mpe nazalaki kobota
te, nazalaki mowumbu mpe moto basundola. Bongo nani
abokolaki bango? Natikalaki kaka ngai moko, bongo bana oyo
bawuti wapi? » **22** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala,
nakotombola loboko na Ngai liboso ya bikolo, nakotelemisa
bendele na Ngai liboso ya bato; bakomema bana na yo ya
mibali na maboko na bango mpe oyo ya basi, na mapeka na
bango. **23** Bakonzi bakozala batata babokoli na yo, mpe
basi na bango, basungi na yo; bakofukama liboso na yo na
bilongi etala na mabele, bakolembola putulu ya makolo na
yo. Boye, okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe; ete bato oyo
batielaka Ngai motema bayokisamaka soni te. » **24** Boni,
bakoki solo kobotola bomengo ya bitumba na maboko ya
basoda ya mpiko to kokangola mokangami wuta na maboko
ya monyokoli na ye? **25** Kasi tala liloba oyo Yawe alobi:
« Solo, mokangami akokangolama na maboko ya basoda
ya mpiko, mpe bomengo ya bitumba ekokangolama na
maboko ya monyokoli. Nakotelemela bato oyo bakotelemela
yo, mpe nakobikisa bana na yo. **26** Nakosala ete banyokoli
na yo balia misuni na bango moko; bakolangwa makila na
bango moko ndenge balangwaka masanga ya vino. Boye,
moto nyonso akoyeba ete Ngai Yawe, nazali Mobikisi na yo,
Mosikoli na yo, Elombe ya Jakobi. »

50 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Wapi mokanda ya koboma
libala oyo Ngai nabenganelaki mama na bino? To
natekaki bino epai ya nani oyo Ngai nazalaki na niongo na
ye? Botekamaki mpo na masumu na bino; mpe libala ya
mama na bino ekufaki mpo na botomboki na bino. **2** Mpo
na nini moto azalaki te tango nayaki? Mpo na nini moto
apesaki eyano te tango nabengaki? Loboko na Ngai ezalaki
mokuse mpo na kosikola bino? Nazangaki solo makasi mpo
na kokangola bino? Na pamela na Ngai, nakawusaka ebale
monene, nakomisaka bibale esobe; mbisi na yango ekomaka
kolumba solo mpo ete mayi ezali te mpe ekufaka na posa ya
mayi. **3** Nalatisaka likolo elamba ya mwindo mpe nazipaka
yango na bilamba ya saki. » **4** Nkolo Yawe apesaki ngai
maloba ya bayekoli, mpo ete nakoka kolendisa na nzela
ya liloba moto oyo alembi; alamusaka ngai tongo nyonso,
alamusaka litoyi na ngai mpo ete nayoka lokola moyekoli. **5**
Nkolo Yawe afungolaki ngai matoyi, mpe ngai natiaki moto
makasi te; namizongisaki sima te. **6** Napesaki mokongo
na ngai epai ya bato oyo bazalaki kobeta ngai, matama
na ngai, epai ya bato oyo bazalaki kopikola ngai mandefu.
Nabombaki elongi na ngai te na kotiolama mpe na basoyi. **7**
Lokola Nkolo Yawe asungaka ngai, nakoyokisama soni te.
Yango wana, nakomisi elongi na ngai makasi lokola libanga,
mpe nayebi ete nakoyokisama soni te. **8** Ye oyo alongisaka
ngai azali pene, nani akokoka kotelemela bosembo na ngai?
Tika ete tosamba elongo! Nani akofunda ngai ete tosamba
na ye? Tika ete apusana pene na ngai! **9** Ezali Nkolo Yawe
nde asungaka ngai; nani akolonga ngai na esambiselo? Tala,
bango nyonso bakokweya lokola bilamba ya kala oyo ebeba,
bongo nseka ekolia bango. **10** Ezali na moto kati na bino
oyo atosaka Yawe mpe ayokaka mongongo ya Mowumbu
na Ye, bongo atambola kati na molili mpe atikala komona
pole te? Tika ete atia elikya na ye kati na Kombo na Yawe
mpe atalela Nzambe na ye. **11** Kasi sik'oyo, bino nyonso
oyo bopelisi moto mpe bosimbi bakoni oyo ezali kopela
moto, bokende, botambola na pole ya moto na bino mpe ya
bakoni oyo bopelisi. Tala oyo bokozwa na maboko na ngai:
Bokokufa na pasi!

51 « Boyoka ngai, bino bato oyo bolukaka bosembo mpe
bolukaka Yawe! Botala libanga epai wapi bosalemaki,
mpe libulu epai wapi bobendamaki. **2** Botala Abrayami, tata
na bino; mpe Sara oyo abotaki bino. Tango nabengaki ye,
azalaki kaka ye moko; napambolaki ye mpe nakomisaki
ye tata ya bato ebele! **3** Solo, Yawe akobondisa Siona
mpe akotala na liso ya ngolu bisika nyonso ya Siona oyo
ebeba; akokomisa esobe na yango lokola Edeni, bisika
na yango ekawuka, lokola elanga ya Yawe. Esengo mpe
kosepela nde ekomonana kuna, matondi mpe mongongo ya
banzembo. **4** Oh bato na ngai, boyoka ngai! Bino, ekolo
na ngai, boyoka ngai malamu: Mpo ete Mobeko ekobimela
epai na ngai, lolenge na ngai ya kokata makambo ekoyeisa
pole na bikolo. **5** Bosembo na ngai ezali pene, lobiko na
ngai ebimi na lombangu, mpe maboko na ngai ekosambisa
bikolo. Bisanga ekotalela ngai, ekozala na elikya na nguya
ya loboko na ngai. **6** Botombola miso na bino na likolo,
botala na se, na mabele; likolo ekolimwa lokola milinga,
mabele ekonuna lokola elamba, mpe bavandi na yango
bakokufa lokola banzinzi. Kasi lobiko na ngai ekowumela

seko na seko, bosembo na ngai ekotikala kokweya mokolo
moko te. 7 Boyoka ngai, bino bato oyo boyebi bosembo,
bino bato oyo bozali na Mobeko na ngai kati na mitema
na bino: Bobanga te lolenge bato bakotiola bino to bozala
na somo ya mangungu na bango te. 8 Pamba te nseka
ekolia bango lokola elamba, mpe bampese ekolia bango
lokola elamba basala na bapwale ya meme; kasi bosembo
na ngai ekowumela seko na seko, mpe lobiko na ngai, bileko
na bileko. » 9 Oh loboko na Yawe, lamuka, lamuka! Lata
makasi! Lamuka, lokola na mikolo ya kala, na bileko oyo
eleka kala! Ezali Yo te oyo okataki-kataki Raabi, oyo obomaki
dalagona? 10 Ezali Yo te oyo okawusaki ebale monene, mayi
oyo ya mozindo makasi? Ezali Yo te oyo opasolaki nzela
kati na ebale monene mpo ete basikolami na Yo bakoka
kokatisa? 11 Boye, bato oyo Yawe akangoli bakozonga,
bakokota kati na Siona na banzembo ya esengo; esengo
ya libela na libela ekozala lokola motole na mito na bango;
bakotondisama na esengo mpe na kosepela, bongo pasi
mpe minyoko ekokima mosika na bango. 12 « Ezali Ngai,
Ngai nde nabondisaka bino. Ozali nani mpo ete obanga moto
oyo akokufa, mwana na moto oyo azali kaka lokola matiti? 13
Ozali mpe kobosana Yawe, Mokeli na Yo, oyo atandaki likolo
ndenge batandaka liputa mpe atongaki miboko ya mabele,
mpo ete okoma kobika mikolo nyonso na kobanga liboso ya
kanda ya banyokoli oyo babongisami mpo na kobebisama?
Pamba te, wapi kanda ya banyokoli? 14 Etikali kaka moke,
bakangami bakozwa bonsomi, bakokufa lisusu te kati na
boloko na bango mpe bakozanga lisusu bilei te. 15 Nazali
Yawe, Nzambe na Yo, oyo aningisaka ebale monene mpo
ete mbonge na yango etomboka. Kombo na Ye ezali ‹ Yawe,
Mokonzi ya mampinga. › 16 Natiaki maloba na Ngai na
monoko na yo, mpe nazipi yo na elili ya loboko na ngai;
nazali Ye oyo atiaki likolo na esika na yango, oyo atongaki
miboko ya mabele mpe oyo alobaki na Siona: ‹ Bozali bato
na Ngai! › » 17 Lamuka, lamuka! Telema, Yelusalemi, yo oyo
omelaki, wuta na loboko ya Yawe, kopo ya kanda na Ye; yo
oyo omelaki mpe osilisaki kino na suka kopo oyo epesaka
bato kizunguzungu. 18 Kati na bana nyonso oyo abotaki,
Ezali na mwana moko te oyo azali kolakisa ye nzela; kati na
bana oyo abokolaki, moko te azali kosimba ye na loboko. 19
Makama mibale oyo ekomeli yo, nani akoki kolendisa yo:
Mokili na yo ekomi mipiku ya mabanga mpe ebebisami, nzala
makasi mpe mopanga, nani akobondisa yo? 20 Bana na yo
balembi, balali-lali na babalabala nyonso lokola mboloko
oyo ekangami na motambo; kanda ya Yawe mpe pamela
ya Nzambe na yo nde ebuki-buki bango lolenge wana. 21
Yango wana, yo oyo basambwisi, yo oyo olangwe, kasi na
masanga ya vino te, yoka makambo oyo: 22 Tala liloba
oyo Nkolo Yawe, Nzambe na yo, oyo abundelaka bato na
Ye, alobi: « Tala, nalongoli kopo ya kizunguzungu, kopo ya
kanda na Ngai, na loboko na yo, okomela yango lisusu te.
23 Nakotia yango na loboko ya banyokoli na yo, oyo balobaki
na yo: ‹ Lala na se mpo ete totambola likolo na yo! › Mpe
okomisaki mokongo na yo lokola nzela, lokola balabala mpo
ete batambola likolo na yo. »

52 Oh Siona, lamuka, lamuka! Tika ete omikomisa lisusu
makasi. Yelusalemi, engumba ya bule, lata bilamba
na yo ya lokumu, pamba te ezala moto oyo bakata ngenga
te to moto ya mbindo, akokota lisusu kati na yo te. 2 Oh
Yelusalemi, milongola na putulu, telema mpe vanda na esika
na yo ya lokumu! Oh Siona, mboka kitoko, yo oyo ozali
mokangami, kata minyololo na kingo na yo! 3 Pamba te,
tala liloba oyo Yawe alobi: « Lokola bomitekaki na ofele,
bokosikolama mpe na mbongo te. » 4 Pamba te, tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: « Na ebandeli, bato na Ngai bakendeki
na Ejipito mpo na kovanda kuna lokola bapaya; mpe na
sima, Asiri anyokolaki bango. 5 Sik'oyo, eloko nini nasili
kozwa awa, » elobi Yawe? « Pamba te bamemaki bato
na Ngai na pamba, mpe bato oyo bazali kokonza bango
bazali koganga makasi, » elobi Yawe, « mpe, mokolo na
mokolo mpe tango nyonso, Kombo na Ngai ezali kofingama.
6 Yango wana, bato na Ngai bakoyeba Kombo na Ngai;
yango wana, na mokolo wana, bakoyeba ete Ngai moko nde
nasakolaki yango. Solo, ezali nde Ngai. » 7 Tala ndenge
ezali kitoko, na likolo ya bangomba, makolo ya bato oyo
basakolaka basango ya malamu, ba-oyo batatolaka kimia,
ba-oyo bamemaka basango ya boboto, ba-oyo basakolaka
lobiko, ba-oyo balobaka na Siona: « Nzambe na yo azali
Mokonzi! » 8 Yoka! Bakengeli na yo batomboli mingongo;
bazali koganga elongo na esengo, pamba te, na miso
na bango, bakomona Yawe kozonga lisusu na Siona. 9
Bino mipiku ya mabanga ya Yelusalemi, boyemba elongo
banzembo ya esengo, pamba te Yawe abondisi bato na Ye,
asikoli Yelusalemi. 10 Yawe asemboli na pole loboko na Ye
ya bule na miso ya bikolo nyonso; mpe suka nyonso ya mokili
ekomona Lobiko ya Nzambe na biso. 11 Bokende, bokende,
bobima awa! Bosimba eloko moko te ya mbindo! Bobima
kati na yango mpe bozala peto, bino oyo bomemi bisalelo
ya Tempelo ya Yawe! 12 Kasi na mbala oyo, bokobima na
kowela te mpe bokokende te lokola bato bazali kokima,
pamba te Yawe akotambola liboso na bino mpe Nzambe
ya Isalaele akozala Mokengeli na bino na sima. 13 Tala,
mosali na ngai akosala na bwanya, akotombolama, akomata
likolo mpe akonetolama makasi penza. 14 Ndenge bato
mingi bazalaki na somo mpo na ye na ndenge abebaki,
elongi na ye etikalaki lisusu te lokola elongi ya moto, mpe
lolenge na ye etikalaki lisusu te lokola mwana ya moto
nyonso, 15 ndenge wana mpe bato ya bikolo bakokamwa,
mpe bakonzi bakokanga minoko na bango na tina na ye,
pamba te bakomona oyo nanu babetela bango lisolo te mpe
bakososola oyo nanu bayoka te.

53 Nani andimaki makambo oyo tosakolaki? Mpe epai
ya nani loboko na Yawe emonisamaki? 2 Pamba te
akolaki liboso na Ye lokola nzete ya moke, lokola mosisa
oyo ebimi na esobe; azalaki ata na kitoko to lokumu te oyo
ekokaki kobenda miso na biso ete etala ye; lolenge na ye
ezalaki ata na eloko moko te oyo ekokaki kosala ete tosepela
na ye. 3 Bato batiolaki mpe basundolaki ye, ye moto na
pasi, amesana konyokwama. Lokola moto oyo babwakeli
soyi na elongi, atiolamaki, mpe tondimaki ye te. 4 Solo,
amemaki mokumba ya bokono na biso mpe alataki pasi na
biso kati na nzoto na ye; kasi biso, tokanisaki ete Nzambe
nde abetaki ye, apesaki ye etumbu mpe asambwisaki ye.
5 Nzokande, bazokisaki ye bapota mpo na botomboki na
biso, banyokolaki ye mpo na masumu na biso; etumbu
oyo ememelaki biso kimia ekweyaki na nzoto na ye; mpe

na nzela ya bapota na ye, biso tobikisami na bokono na
biso. 6 Biso nyonso, tozalaki koyengayenga lokola bana
meme, moko na moko azalaki kolanda nzela na ye; bongo
Yawe akweyisaki masumu na biso nyonso na nzoto na ye.
7 Banyokolaki ye mpe bamonisaki ye pasi, kasi atikalaki
kofungola monoko na ye te lokola mpate oyo bazali komema
na esika oyo babomelaka banyama, lokola meme liboso ya
bato oyo bazali kolongola yango bapwale; akangaki monoko
na ye. 8 Babomaki ye na nzela ya minyoko mpe ya etumbu;
kasi nani kati na bato ya tango na ye akokaki komitungisa na
tina na ye? Pamba te balongolaki ye na mokili ya bato ya
bomoi, babetaki ye likolo ya masumu ya bato na Ngai. 9
Bapesaki ye kunda kati na bato mabe, mpe kunda na ye
ezalaki elongo na bazwi, atako asalaki likambo moko te ya
mabe, mpe monoko na ye etikalaki koloba lokuta te. 10
Nzokande, ezalaki mokano na Yawe ete anyokwama na
nzela ya pasi. Atako Yawe akomisaki bomoi na ye mbeka
mpo na masumu, akomona bakitani na ye mpe mikolo na ye
ekobakisama; bongo mokano na Yawe ekolongisama na
loboko na ye. 11 Sima na pasi ya molimo na ye, akomona
pole ya bomoi mpe posa na ye ekokokisama. Na nzela ya
boyebi na ye, Mosali na Ngai ya sembo akolongisa bato
ebele mpe akomema masumu na bango. 12 Yango wana,
nakopesa ye libula kati na bato minene, mpe akokabola
bomengo ya bitumba elongo na bato ya makasi, pamba te
akabaki bomoi na ye na kufa mpe amitikaki ete batanga ye
na molongo ya babomi bato, pamba te amemaki masumu ya
bato ebele mpe amikomisaki molobeli ya babuki mibeko.

54 Oh mwasi ekomba, yemba nzembo na esengo, yo oyo
obotaka te! Yemba nzembo mpe ganga na esengo,
yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota te! Pamba te
bana ya mwasi oyo basundola bakozala ebele koleka bana
ya mwasi ya libala, elobi Yawe. 2 Yeisa ndako na yo
ya kapo monene, bakisa bakapo na ndako yango mpo
ete eya monene; kokanga motema te! Benda na molayi
basinga na yo mpe pika banzete na yo makasi! 3 Pamba
te okofungwama na ngambo ya loboko na yo ya mobali
mpe na ngambo ya loboko na yo ya mwasi; bakitani na yo
bakokonza bikolo mosusu mpe bakosala ete bato bavanda
lisusu na bingumba na bango oyo etikalaki lisusu na bato te.
4 Kobanga te, pamba te okoyoka lisusu soni te! Kozala na
mawa te, pamba te okotiolama lisusu te! Okobosana soni
ya bolenge na yo mpe okokanisa lisusu te pasi na yo ya
kokufisa mobali; 5 pamba te Mokeli na yo nde mobali na yo,
Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya mampinga; Mosantu ya
Isalaele azali Mosikoli na yo; babengaka Ye: Nzambe ya
mokili mobimba. 6 Pamba te Yawe abengi yo lisusu lokola
mwasi oyo basundola, bongo azali na pasi na motema.
Ndenge nini bakoki solo kosundola mwasi oyo babala na
bolenge, elobi Nzambe na yo? 7 Nasundolaki yo kaka mpo
na tango moke; kasi na bolingo nyonso, nakozongisa yo. 8
Mpo ete nazalaki na kanda makasi, nabombelaki yo elongi
na Ngai kaka mpo na tango moke; kasi nakolakisa yo bolamu
mpo na bolingo oyo ezangi suka, elobi Yawe, Mosikoli na
yo. 9 Na miso na Ngai, ezali lokola na mikolo ya Noa,
tango nalapaki ndayi ete mayi ya Noa ekozindisa lisusu
mabele te. Boye, nalapi solo ndayi sik'oyo ete nakosilikela yo
lisusu te mpe nakopamela yo lisusu te. 10 Ata bangomba
milayi eningani, ata bangomba mikuse elongwe na bisika
na yango, bolingo na Ngai epai na yo ekoningana te, mpe
boyokani na Ngai ya kimia ekotikala kolongwa te, elobi Yawe
oyo alingaka yo. 11 Oh engumba ya mawa, engumba oyo
mopepe makasi esili kobuka mpe ezangeli kobondisama,
nakotonga yo lisusu na mabanga ya talo mpe nakosala
miboko na yo na mabanga ya safiri, 12 nakotonga bamir
ya lopango na yo na mabanga ya ribi, nakosala bikuke na
yo na biloko ya ngelingeli, mpe bamir na yo nyonso, na
mabanga ya talo. 13 Yawe akoteya bana na yo nyonso, mpe
kimia ya bana na yo ekozala monene. 14 Okolendisama
kati na bosembo: minyoko ekozala mosika na yo, okobanga
lisusu eloko moko te, mpe somo ekokende mosika na yo;
ekomeka kopusana lisusu pene na yo te. 15 Soki babundisi
yo, ekowuta epai na Ngai te; moto nyonso oyo akobundisa
yo akokweya liboso na yo. 16 Tala, ezali Ngai nde nakelaki
monyangwisi bibende na moto oyo apelisaka moto makasi
na makala mpe asalaka ebundeli mpo ete esala mosala na
yango. Ezali mpe kaka Ngai nde nakelaki mobebisi mpo ete
asala mosala ya kobebisa. 17 Nzokande, ebundeli moko te
oyo esalemi mpo na kosala yo mabe ekolonga; mpe monoko
nyonso oyo ekotelemela yo na kosambisa, okokatela yango
etumbu. Yango nde ekozala libula ya basali ya Yawe, mpe
elonga na bango kowuta epai na Ngai, elobi Yawe.

55 « Bino nyonso oyo bozali na posa ya komela, boya,
boya na esika oyo mayi ezali; ezala bino oyo bozali na
mbongo te, boya kosomba mpe kolia; boya kosomba vino
mpe miliki: ezali ya ofele, ya kosomba na mbongo te! 2 Mpo
na nini bozali kobebisa mbongo mpo na bilei oyo etongaka
nzoto te, mpe kobimisa motoki mpo na bilei oyo etondisaka
te? Boyoka, boyoka Ngai mpe bolia bilei ya kitoko, mpe
bokosepela na biloko ya elengi. 3 Bopesa Ngai matoyi na
bino mpe boya epai na Ngai, boyoka mpe bokozala na
bomoi; nakosala boyokani ya libela elongo na bino, boyokani
oyo nalakaki Davidi, na boyengebene mpe na bolingo na
Ngai. 4 Tala, nakomisaki ye motatoli na Ngai na miso ya
bato ya bikolo ebele, mokambi mpe motambolisi ya bato. 5
Solo, okobenga bikolo oyo oyebi te, mpe bikolo oyo eyebi yo
te ekoya na lombangu epai na yo mpo na Yawe, Nzambe na
yo, mpo na Mosantu ya Isalaele, pamba te alatisi yo nkembo.
» 6 Boluka Yawe wana akoki nanu komonana, bobelela Ye
wana azali nanu pene. 7 Tika ete moto mabe atika banzela
na ye, mpe tika ete mosumuki atika makanisi na ye; tika ete
azonga epai na Yawe mpo ete ayokela ye mawa, tika ete
azonga epai ya Nzambe na biso, pamba te alimbisaka kaka.
8 « Makanisi na Ngai ezali makanisi na bino te, mpe banzela
na Ngai ezali banzela na bino te, » elobi Yawe. 9 « Pamba
te ndenge likolo eleki mosika na mabele, ndenge wana mpe
banzela na Ngai ezali likolo koleka banzela na bino, mpe
makanisi na Ngai ezali likolo koleka makanisi na bino. 10
Ndenge mvula mpe mvula ya pembe enokaka wuta na likolo
mpe ezongaka te na likolo soki epolisi mabele te, soki ebotisi
yango bambuma mpe bafololo te, soki epesi nkona te na
moloni mpe bilei te na moto oyo aliaka, 11 ndenge wana mpe
liloba oyo ebimaka na monoko na Ngai ezalaka: ezongaka
pamba te epai na Ngai, soki esali nanu te mokano na Ngai,
mpe soki ekokisi nanu te mabongisi oyo natindelaki yango.
12 Bokobima na esengo, mpe bakotambolisa bino na kimia;

bangomba milayi mpe bangomba mikuse ekoyemba nzembo
ya elonga liboso na bino, mpe banzete nyonso ya zamba
ekobeta maboko. **13** Nzete ya sipele ekobota na esika ya
banzube, nzete ya mirite ekobota na esika ya basende;
ekozala, mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, elembo ya
libela na libela, oyo ekotikala kobebisama te. »

56 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Botambola na alima
mpe bosala kolanda bosembo, pamba te lobiko na
Ngai ekomi pene mpe bosembo na Ngai ekomi pene ya
komonisama. **2** Esengo na moto oyo asalaka bongo, oyo
akangamaka na yango, oyo abatelaka mokolo ya Saba
mpe abebisaka te bosantu na yango, mpe oyo abatelaka
loboko na ye ete esala mabe te! » **3** Tika ete mopaya oyo
akangami na Yawe aloba te: « Yawe akokabola ngai solo
na bato na Ye! » Mpe tika ete soda oyo baboma mokongo
aloba te: « Nazali na ngai kaka nzete ya kokawuka! » **4**
Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Mpo na basoda oyo
baboma bango mikongo, oyo babatelaka mokolo na Ngai ya
Saba, oyo baponaka makambo oyo esepelisaka Ngai, mpe
bakangamaka na boyokani na Ngai: **5** nakopesa bango, kati
na Tempelo na Ngai mpe na bamir na yango, ekaniseli oyo
ezali na kombo: ekozala malamu koleka kozala na bana
mibali mpe bana basi. Nakopesa bango kombo ya libela,
oyo bakoki kolongola te. **6** Bapaya oyo bakangami na Yawe
mpo na kosalela Ye, mpo na kolinga Kombo na Ye mpe
kogumbamela Ye, bato nyonso oyo bakobatela mokolo ya
Saba mpe bakobebisa te bosantu na yango, mpe bato oyo
bakokangama na boyokani na Ngai; **7** nakomema bango
na ngomba na Ngai ya bule mpe nakopesa bango esengo
kati na Ndako epai wapi basambelaka Ngai. Bambeka na
bango ya kotumba mpe makabo na bango ekondimama na
etumbelo na Ngai, pamba te Ndako na Ngai ekobengama
Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso. » **8** Nkolo Yawe
oyo asangisi bawumbu ya Isalaele alobi: « Nakosangisa
lisusu bato mosusu elongo na bango, esika moko na bato
oyo nasilaki kosangisa. » **9** Bino banyama nyonso ya esobe,
boya; bino banyama nyonso ya zamba, boya kolia! **10**
Bakengeli ya Isalaele bazali bakufi miso, bango nyonso
bazangi mayele; bango nyonso bazali lokola bambwa oyo
egangaka te, bakokaka koganga te, mosala na bango kolala
mpe kolota bandoto, balingi pongi makasi. **11** Bazali lokola
bambwa ya lokoso, batondaka te. Bazali babateli oyo bazangi
bososoli, moko na moko kati na bango alandaka kaka nzela
na ye moko mpe alukaka kaka bolamu na ye moko. **12** Moko
na moko alobaka: « Yaka! Tika ete nakamata vino mpo ete
tomela mpe tolangwa na biso masanga! Lobi mpe ekozala
kaka ndenge moko na lelo, masanga ya komela ezali nanu
ebele! »

57 Moto ya sembo azali kokufa, kasi ezali kosala ata
moto moko te motema pasi; bato ya malamu bazali
kosila, mpe ata moto moko te azali kososola ete bato ya
sembo bazali kolongolama mpo ete bazala mosika na mabe.
2 Bato oyo batambolaka na bosembo bakokota na kimia,
bakozwa bopemi na bambeto na bango. **3** « Kasi bino,
boya awa, bino bana ya mwasi ya soloka, bino bana oyo
bobotami na nzela ya ekobo mpe ya kindumba. **4** Bozali
koseka nani? Bozali kofungolela nani monoko? Bozali kotiela
nani penza monoko? Boni, bozali bana ya batomboki te,
bozali libota ya lokuta te? **5** Bozali kopela na posa mabe na
se ya banzete minene oyo babengaka terebente, na se ya
banzete nyonso ya mibesu; bozali kobonza bana na bino ya
mibali lokola bambeka kati na lubwaku mpe kati na mabulu
ya mabanga. **6** Libula na yo ezali nde banzambe ya bikeko
kati na mabanga ya lubwaku, oyo babongisa; solo, yango
nde ezali libula na yo. Solo penza, ezali epai na yango nde
ozali kosopa makabo ya masanga ya vino mpe kobonza
makabo ya bambuma. Boni, nasepela solo na makambo ya
boye? **7** Otiaki mbeto na yo na likolo, na songe ya ngomba;
kuna nde ozalaki komata mpo na kobonza mbeka. **8** Otiaki
nzambe na yo ya ekeko na sima ya ekuke na yo mpe ya
mabaya oyo esimbaka ekuke yango. Osundoli ngai, olongoli
bilamba na yo, omati likolo ya mbeto na yo; osali boyokani
elongo na bato oyo olingaka kosangisa na bango nzoto
mpe oluki komona bolumbu na bango. **9** Okendeki epai
ya Moloki na mafuta ya olive mpe obakisaki lisusu malasi
na yo. Otindaki bantoma na yo mosika, omikitisaki na se
penza kino na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **10** Nzela na
yo nyonso elembisaki yo nzoto, kasi omilobelaki te: ‹ Ezali
na tina te! › Loboko na yo ezwaki lisusu makasi ya sika,
yango wana olembaki te. **11** Ozalaki na somo ya nani to
ozalaki kobanga nani mpo ete okosa Ngai to obosana Ngai,
to mpe obimisa Ngai na motema na yo? Boni, ezali te mpo
ete navandaki kimia tango molayi nde ozali kobanga Ngai
te? **12** Nakobimisa bosembo mpe misala na yo na pwasa,
mpe ekozala na litomba ata moko te mpo na yo. **13** Tika
ete mopiku ya banzambe na yo ya bikeko ebikisa yo tango
okoluka lisungi! Mopepe makasi ekomema yango nyonso,
mopepe moko ekopikola yango. Kasi moto oyo akomisaka
Ngai ebombamelo na ye akozwa lokola libula mokili mpe
ngomba na Ngai ya bule. » **14** Bakoloba: « Botondisa
mabele, botondisa mabele, bobongisa nzela, bolongola
mabaku na nzela ya bato na Ngai! » **15** Pamba te, tala liloba
oyo Ye-Oyo-Aleki-Likolo, Ye oyo akowumela seko na seko
mpe azali bule, alobi: « Navandaka na esika oyo eleki likolo
mpe ya bule; kasi navandaka mpe elongo na moto oyo azali
na pasi mpe oyo molimo na ye ebukani, mpo na kolendisa
lisusu molimo oyo etutami mpe motema oyo ebukani. **16**
Nakosambisa mpo na libela te mpe nakozala na kanda
tango nyonso te, noki te molimo ya moto nyonso oyo nasala
ekokufa na miso na Ngai. **17** Natombokaki likolo ya posa
na ye ya kozwa bomengo na nzela ya moyibi; napesaki ye
etumbu, nabombaki elongi na Ngai na kanda, kasi apengwaki
kaka mpo na kolanda posa mabe ya motema na ye. **18**
Namonaki banzela na ye, kasi nakobikisa ye; nakotambolisa
ye mpe nakobondisa ye. **19** Nakotia masanzoli na bibebu ya
bato oyo bazali kolela na Isalaele. Kimia, kimia ezala epai na
ye oyo azali mosika, mpe epai na ye oyo azali pene, » elobi
Yawe. « Mpe nakobikisa bango. » **20** Kasi bato mabe bazali
lokola ebale oyo etomboki, oyo evandaka kimia te: mayi na
yango ebwakaka potopoto mpe bosoto libanda. **21** Nzambe
na ngai alobi: « Kimia ezali te mpo na bato mabe. »

58 « Ganga na mongongo makasi, kotika te! Matisa
mongongo na yo lokola kelelo, yebisa bato na Ngai
botomboki na bango, mpe lakisa libota ya Jakobi masumu na
ye. **2** Pamba te mokolo na mokolo, balukaka Ngai, basalaka

lokola bato bazali na esengo ya koyeba nzela na Ngai, lokola
ekolo oyo esalaka makambo ya sembo mpe esundolaka te
mibeko ya Nzambe na bango; basengaka Ngai mikano ya
sembo, mpe basalaka lokola bato bazali na esengo ya kozala
pene ya Nzambe; **3** balobaka: ‹ Mpo na nini tokila bilei, soki
ozali komona na Yo yango te? Mpo na nini tomikitisa, soki
ozali koyeba na yo yango te? › Nzokande, na mokolo na bino
ya kokila bilei, bozali kosala makambo oyo bolingi mpe bozali
konyokola basali na bino nyonso. **4** Kokila bilei na bino ezali
kosuka na koswana mpe na bitumba, bozali kobetana makofi
na kanda nyonso; bozali kokila bilei te ndenge esengeli
kozala na mokolo oyo bozali kozela ete mongongo na bino
eyokana na likolo. **5** Boni, ezali penza kokila bilei oyo Ngai
nalingaka, mokolo oyo moto amikitisaka penza ye moko?
Boni, ezali kaka kogumba moto lokola nzete oyo ebotaka na
mayi, kolata bilamba ya saki mpe kolala na putulu? Ezali
yango nde bino bozali kobenga kokila bilei, mokolo oyo
Yawe alingaka? **6** Tala lolenge ya kokila bilei oyo Ngai
nalingaka: kokata minyololo ya masumu, kofungola basinga
ya ekangiseli, kopesa bonsomi na mowumbu mpe kobuka
ekangiseli nyonso. **7** Boni, ezali te kokabola bilei na yo na
moto oyo azali na nzala? Ezali te koyamba kati na ndako na
yo, mobola oyo azali koyengayenga? Ezali te kolatisa moto
oyo azali bolumbu mpe koboya kopesa mokongo na ndeko
na yo? **8** Bongo, pole na yo ekongenga lokola moyi ya
tongo, mpe nzoto na yo ekokoma kolongono na lombangu;
bosembo na yo ekotambola liboso na yo mpe nkembo na
Yawe ekokengela yo na sima. **9** Boye, tango okobelela
Yawe, akoyanola yo; tango okosenga lisungi, akoloba: ‹ Ngai
oyo. › Soki kati na yo, olongoli ekangiseli, otiki kolakisa bato
mosapi mpe otiki maloba mabe; **10** soki opesi bilei na yo
epai na ye oyo azali na nzala mpe okokisi posa ya moto oyo
bazali konyokola, pole na yo ekongenga kati na molili, mpe
molili na yo ekokoma lokola moyi ya ngonga midi. **11** Yawe
akotambolisa yo tango nyonso, akokokisa baposa na yo kati
na mokili ekawuka mpe akokembisa mikuwa na yo. Okozala
lokola elanga oyo basopeli mayi, lokola liziba oyo mayi
na yango ekawukaka te. **12** Mpo na yo, bakotonga lisusu
bandako oyo ebukana-bukana na kala, bakomatisa lisusu
miboko oyo ebukana wuta kala; bakobenga yo: ‹ Mobongisi
ya bamir oyo ebukana mpe ya banzela oyo bato balekaka. ›
13 Soki obateli matambe na yo ete ebebisa te lokumu ya
mokolo ya Saba, mpe ete osala te mosala oyo yo olingi na
mokolo na Ngai ya bule; soki mokolo ya Saba ekomi esengo
na yo mpe opesi lokumu na mokolo ya bule ya Yawe; soki
opesi yango lokumu na koboya kolanda nzela na yo moko,
kosala misala na yo moko mpe kokoba na makambo oyo
ezanga tina, **14** wana okozwa esengo na yo kati na Yawe
mpe nakomema yo na bisika ya likolo ya mokili, nakoleisa yo
wuta na libula ya Jakobi, tata na yo, » elobi Yawe.

59 Tala, loboko na Yawe ezali mokuse te mpo na kobikisa,
litoyi na Ye ekangama te mpo na koyoka! **2** Kasi ezali
bambeba na bino nde ekaboli bino na Nzambe na bino, ezali
masumu na bino nde esali ete abombela bino elongi na Ye
mpo ete ayoka bino te. **3** Pamba te maboko na bino ebebi
na makila, mpe misapi na bino ebebi na makambo mabe;
bibebu na bino ezali koloba makambo ya lokuta, mpe minoko
na bino ezali kobimisa makambo mabe. **4** Moko te azali
kofunda makambo na bosolo, moko te azali kosamba na
bosembo; bazali kotia mitema na makambo ezanga tina
mpe bazali koloba lokuta; na mitema na bango, basalaka
mabongisi ya kosala mabe mpe bakokisaka yango na misala
na bango. **5** Bazali kopasola maki ya etupa mpe bazali
kotonga ndako ya lifofe. Moto nyonso oyo akolia maki na
yango akokufa; mpe, soki apasoli liki moko, ekobimisa etupa.
6 Basinga ya lifofe ekokoma bilamba te, misala na bango
ekobomba bango te; misala na bango ezali misala mabe,
mpe misala ya mobulu nde ezalaka na maboko na bango. **7**
Matambe na bango epotaka mbangu mpo na kosala mabe,
mpe bazalaka mbangu mpo na kosopa makila ya moto oyo
asali mabe te. Makanisi na bango ezalaka kaka ya mabe;
kobuka-buka mpe kobebisa nde ezalaka na nzela na bango.
8 Bayebi nzela ya kimia te, mpe bosembo ezali na nzela
na bango te; bakomisaka nzela na bango nyoka-nyoka,
moko te oyo akotambola na nzela yango akotikala koyeba
kimia. **9** Yango wana bosembo ezali mosika na biso, mpe
solo ezali kokomela biso te; tozali kozela pole, kasi nyonso
ezali kaka molili; toluki moyi, kasi tozali kaka kotambola
na molili. **10** Tozali kosimbasimba mir mpo na kotambola
lokola bakufi miso, tozali kobanga kotambola lokola bato
bazanga miso; tozali kobeta mabaku na moyi makasi lokola
nde tozali na butu makasi, tozali na nzoto kolongono kasi
tokomi lokola bakufi. **11** Biso nyonso tozali konguna-nguna
lokola bangombolo, mpe tozali kolelalela tango nyonso lokola
ebenga; tozali koluka bosembo, kasi tozali komona yango te,
tozali koluka lobiko, kasi ekimi mosika na biso! **12** Pamba te
mabe na biso ekomi mingi na miso na Yo, mpe masumu na
biso ekomi kofunda biso; masumu na biso ezali liboso na
biso mpe toyebi malamu bambeba na biso: **13** kotomboka
mpe kowangana Yawe, kopesa Nzambe na biso mokongo,
kosala mabongisi ya konyokola bato mpe kotombokisa bato,
kokana na motema mpe koloba maloba ya lokuta. **14** Boye,
bosembo ezongi sima, mpe bosolo etelemi mosika; pamba
te solo ekweyi na balabala, mpe bosembo elongi kokota
te. **15** Solo ezali komonana lisusu na esika moko te; bazali
konyokola moto oyo azali kokima mabe. Yawe amoni yango
mpe asepeli te ete kosambisa na bosembo ezali te. **16**
Amoni ete ezali ata na moto moko te, akamwe ete ata
molobeli moko te azali. Boye, loboko na Ye moko ememi
Ye na lobiko, mpe bosembo na Ye elendisi Ye. **17** Alati
bosembo lokola ebombelo ya tolo, mpe ekoti ya lobiko na
moto na Ye; alati kozongisa mabe na mabe lokola nzambala,
mpe amizipi zuwa lokola kazaka. **18** Akofuta moto na moto
kolanda misala na ye: kanda makasi epai ya bayini na Ye,
mpe lifuti oyo ekoki epai ya banguna na Ye; akopesa na
bisanga lifuti na yango. **19** Longwa na ngambo ya weste,
bato bakobanga Kombo ya Yawe; mpe longwa na ngambo
ya este, bato bakokumisa nkembo na Ye; pamba te akoya
lokola ebale oyo etomboki, oyo pema ya Yawe ekomema. **20**
« Mpo na Siona, mosikoli akoya epai ya bato ya Jakobi, oyo
bakobongwana na masumu na bango, » elobi Yawe. **21** «
Bongo mpo na Ngai, » elobi Yawe, « tala boyokani na Ngai
elongo na bango: Molimo na Ngai, oyo azali epai na yo, mpe
maloba na Ngai, oyo natiaki na monoko na yo ekolongwa te,
na monoko na yo to na minoko ya bana na yo to na minoko
ya bakitani na bango, kobanda kaka na tango oyo mpe libela
na libela, » elobi Yawe.

60 « Telema mpe ngenga, pamba te pole na yo ezali
koya, mpe nkembo na Yawe etelemi na likolo na yo. **2**
Tala, molili ezipi mabele mpe molili makasi ezipi bato, kasi
Yawe atelemi mpo na yo mpe nkembo na Ye emonani epai
na yo. **3** Bikolo ekotambola na pole na yo, mpe bakonzi
bakotambola na kongenga ya pole na yo. **4** Tombola miso
zingazinga na yo mpe tala: Bango nyonso basangani mpe
bazali koya epai na yo; bana na yo ya mibali bawuti mosika,
mpe oyo ya basi, bamemi bango na maboko. **5** Boye,
okomona mpe okongenga, motema na yo ekobeta mpe
ekosepela; bomengo ya ebale ekoya epai na yo, mpe bozwi
ya bikolo ekoya epai na yo. **6** Bashamo ebele ekotondisa
mokili na yo, bana ya shamo ya mokili ya Madiani mpe
ya Efa. Yango nyonso ekowuta na Saba, ekomema wolo
mpe malasi ya ansa, mpe ekotatola masanzoli na Yawe. **7**
Bibwele nyonso ya Kedari ekosangana epai na yo, bameme
ya mibali ya Nebayoti ekosalela yo; ekondimama lokola
mbeka na likolo ya etumbelo na Ngai, mpe nakongengisa
Tempelo na nzela ya nkembo na Ngai. **8** Banani oyo bazali
kokima lokola mapata, lokola bibenga epai ya babokoli na
yango? **9** Solo, bisanga ekotalela Ngai; bamasuwa ya Tarsisi
ekozala na liboso, ekomema bana na yo ya mibali longwa
mosika, elongo na palata mpe wolo, mpo na lokumu ya
Yawe, Nzambe na yo, Mosantu ya Isalaele; pamba te apesi
yo nkembo. **10** Bapaya bakotonga lisusu bamir na yo, mpe
bakonzi na bango bakosalela yo. Ezala nabetaki yo na kanda
na Ngai, kasi nakoyokela yo mawa na ngolu na Ngai. **11**
Bikuke na yo ekozala tango nyonso efungwama, ekotikala
kokangama te, ezala na moyi to na butu, mpo ete bato
bamemela yo bozwi ya bikolo, bakonzi na yango na molongo
lokola bato bakangami na etumba. **12** Pamba te ekolo to
mboka oyo ekosalela yo te ekobebisama; solo, ekobebisama
nye. **13** Nkembo ya Libani ekoya epai na yo, banzete ya
sipele, ya pini mpe ya bwisi ekoya elongo mpo na kobongisa
Esika na Ngai ya bule; mpe nakopesa lokumu na esika na
Ngai, oyo natiaka makolo na Ngai. **14** Bana ya banyokoli na
yo bakoya kofukama liboso na yo; bato nyonso oyo batiolaki
yo bakofukama na se ya matambe na yo mpe bakobenga yo
Engumba ya Yawe, Siona ya Mosantu ya Isalaele. **15** Ata
basundolaki yo mpe bayinaki yo, mpe moto moko te azalaki
lisusu koleka epai na yo, nakopesa yo lokumu mpo na tango
nyonso mpe esengo ya libela na libela. **16** Okomela miliki ya
bikolo mpe okomela mabele ya bakonzi; boye okoyeba solo
ete Ngai Yawe, nazali Mobikisi na yo mpe Mosikoli na yo,
Elombe ya Jakobi. **17** Na esika ya bronze, nakomemela yo
wolo, mpe na esika ya bibende, nakomemela yo palata; na
esika ya banzete, nakomemela yo bronze; mpe na esika
ya mabanga, nakomemela yo bibende; nakokomisa Kimia
moyangeli na yo, mpe Bosembo, mokambi na yo. **18** Kati
na mokili na yo, okoyoka lisusu te makelele ya mobulu
to ya kopanza to ya kobebisama kati na etando na yo;
kasi okobenga bamir na yo ‹ Lobiko, › mpe bikuke na yo ‹
Masanzoli. › **19** Pole ya moyi ekongengisa lisusu mokolo na
yo te, to kongenga ya sanza ekongengisa yo lisusu te na
butu; pamba te Yawe akozala pole na yo mpo na libela, mpe
Nzambe na yo akozala nkembo na yo. **20** Moyi na yo ekolala
lisusu te, mpe sanza na yo ekobunga lisusu te; pamba te
Yawe akozala pole na yo mpo na libela, mpe mikolo na yo ya
pasi ekosila. **21** Solo, bato na yo nyonso bakokoma bato ya
sembo mpe bakozwa mokili lokola libula mpo na libela; bazali
mwa nzete moke oyo nalonaki, mosala ya maboko na Ngai,
mpo na komonisa nkembo na Ngai. **22** Oyo aleki moke kati
na bino akokoma nkoto moko, mpe oyo aleki moke penza
akokoma ekolo ya makasi. Ngai, nazali Yawe, nakoyeisa
yango mbangu na tango na yango. »

61 Molimo ya Nkolo Yawe azali likolo na ngai, pamba
te Yawe apakoli ngai mafuta mpo na kosakola sango
malamu epai ya babola, kobikisa bato oyo mitema na bango
esili kozoka, kosakola bonsomi epai ya bawumbu mpe
kobimisa bakangami na boloko; **2** mpo na kosakola mpo na
Yawe mobu ya ngolu, kosakola mpo na Nzambe na biso
mokolo ya kozongisa mabe na mabe, kobondisa bato oyo
bazali kolela, **3** komema epai na bato ya Siona, oyo bazali
na matanga mitole na esika ya putulu, mafuta ya esengo
na esika ya matanga, mpe kopesa elamba ya lokumu na
esika ya molimo oyo etutami. Bakobengama terebente ya
bosembo, elanga ya Yawe, mpo na komonisa nkembo na Ye.
4 Bakotonga lisusu bisika oyo ekoma mabanga-mabanga
wuta kala, bisika oyo ebukana-bukana wuta na tango ya
kala; bakokomisa sika bingumba oyo ekweya, oyo ebeba
wuta bileko ya kala. **5** Bapaya bakoleisa bibwele na yo, bana
ya bapaya bakosalela yo bilanga mpe bakolonela yo bilanga
ya vino. **6** Kasi bino, bokobengama Banganga-Nzambe ya
Yawe, bakopesa bino kombo bawumbu ya Nzambe na biso;
bokolia mpe bokotonda na bozwi ya bikolo mpe bokozwa
lokumu na bomengo na bango. **7** Na esika ya soni na bino,
bokozwa litomba mbala mibale, mpe na esika ya kosambwa,
bokosepela na libula na bino. Boye, bokozwa litomba mbala
mibale kati na mokili na bino mpe bokosepela mpo na
libela. **8** Pamba te Ngai Yawe, nalingaka bosembo, nayinaka
moyibi mpe masumu; nakofuta bino na bolingo na Ngai
mpe nakosala boyokani ya libela elongo na bino. **9** Bakitani
na bino bakoyebana kati na mabota, mpe bana na bino
bakoyebana kati na bikolo; moto nyonso oyo akomona bino
akondima ete bozali bato oyo Yawe apamboli. **10** Nakosepela
makasi kati na Yawe, molimo na ngai ekosepela kati na
Nzambe na ngai, pamba te alatisi ngai bilamba ya lobiko
mpe azipi ngai na elamba ya bosembo, ndenge mobandami
ya mobali alataka motole na ye ya kitoko lokola Nganga-
Nzambe to ndenge mobandami ya mwasi alataka mayaka na
ye ya talo. **11** Pamba te ndenge mabele ebimisaka matiti
mpe elanga ebimisaka nkona na yango, Nkolo Yawe mpe
akoyeisa bosembo elongo na masanzoli liboso ya bikolo
nyonso.

62 Mpo na likambo ya Siona, nakokanga monoko na
Ngai te; mpo na likambo ya Yelusalemi, nakovanda
kimia te, kino bosembo na ye emonana lokola kongenga
ya pole, mpe lobiko na ye emonana lokola mwinda. **2**
Bongo bikolo ekomona bosembo na yo, mpe bakonzi nyonso
bakomona nkembo na yo. Bakobenga yo na kombo ya
sika oyo monoko na Yawe ekopesa. **3** Okozala motole
ya nkembo kati na loboko ya Yawe mpe ekoti ya bokonzi
kati na loboko ya Nzambe na yo. **4** Bakobenga yo lisusu
te Engumba basundola, bakobenga lisusu mokili na yo te
Mokili ebeba; kasi bakobenga yo « Esengo ya Yawe, »
mpe bakobenga mokili na yo « Mwasi ya libala, » pamba te

Yawe akozwa esengo kati na yo, mpe mabele na yo ekozwa
mobali ya libala. 5 Lokola elenge mobali abalaka moseka,
bana na yo ya mibali mpe bakobala yo; lokola elenge mobali
asepelaka na mobandami na ye ya mwasi, Nzambe na yo
mpe akosepela na yo. 6 Oh Yelusalemi, natelemisi basenzeli
na likolo ya bamir na yo; bakovanda nye te, ezala na moyi to
na butu. Bino bato oyo bosalaka ete Yawe akanisa lisusu
Yelusalemi, bovanda kimia te; 7 mpe botikela Ye te tango ya
kopema kino tango akozongisa kimia na Yelusalemi mpe
akokomisa yango mboka ya lokumu kati na mokili! 8 Yawe
atomboli loboko na Ye ya mobali, loboko na Ye ya nguya,
mpe alapi ndayi: « Nakopesa lisusu ble na yo te lokola
bilei epai ya banguna na yo; bapaya bakomela lisusu te
vino na yo ya sika oyo omonelaki pasi; 9 kasi bato oyo
bakobuka ble bakolia yango mpe bakokumisa Yawe, mpe
ba-oyo bakokamola vino bakomela yango kati na lopango
ya Esika na Ngai ya bule. » 10 Boleka, boleka na bikuke!
Bobongisela bato nzela, bopasola nzela, bopasola nzela ya
monene! Bolongola mabanga, botombola bendele liboso
na bato ya bikolo. 11 Tala makambo oyo Yawe atatoli kino
na basuka ya mabele: « Boloba na Siona, mboka kitoko: ‹
Tala, Mobikisi na yo azali koya! Tala, lifuti na ye ezali elongo
na ye, mpe azali kotambola elongo na litomba na ye. › »
12 Bakobenga bango Libota mosantu, basikolami na Yawe;
mpe bakobenga yo Engumba oyo alingaka, engumba oyo
basundola te.

63 Azali nani, ye oyo awuti na Edomi, na Botsira, na
bilamba ya motane? Azali nani, ye oyo alati bilamba
ya lokumu, oyo azali kotambola lokola elombe, mpo ayebi ete
azalaka makasi? « Ezali nde Ngai; nakataka makambo na
bosembo, natonda na nguya mpo na kobikisa. » 2 Mpo na
nini bilamba na yo ezali motane lokola bilamba ya mokamoli
vino? 3 « Nazalaki kaka ngai moko kati na ekamolelo mpo na
kokamola vino, moko te kati na bato ya bikolo nyonso azalaki
elongo na ngai. Nanyataki-nyataki bango na kanda na ngai
mpe nakamolaki bango na kanda na ngai ya makasi; makila
na bango epumbwelaki ngai na bilamba mpe ebebisaki
bilamba na ngai nyonso. 4 Pamba te, na motema na ngai,
ezalaki nde mokolo ya kozongisa mabe na mabe, mpe mobu
na ngai ya kosikola ekokaki. 5 Natalaki, kasi namonaki moto
te oyo akosunga; nakamwaki ete moto azalaki te mpo na
kosunga ngai! Bongo, loboko na ngai moko ebikisaki ngai,
mpe kanda na ngai ya makasi esungaki ngai. 6 Nanyataki-
nyataki bikolo na kanda na ngai, nalangwisaki bango na
kanda na ngai ya makasi mpe nasopaki makila na bango na
mabele. » 7 Nakotatola boboto ya Yawe, nakosanzola Ye
mpo na misala na Ye, kolanda nyonso oyo Yawe asalaki mpo
na biso; solo, asalelaki libota ya Isalaele makambo ebele
ya kitoko kolanda boboto mpe bolingo na Ye ya monene.
8 Alobaki: « Solo, bazali bato na Ngai, bazali bana oyo
bakosaka Ngai te! » Yango wana, Yawe akomaki Mobikisi na
bango. 9 Tango nyonso bazalaki na pasi, Ye mpe azalaki
koyoka pasi na motema; boye, anjelu oyo atelemaka liboso
na Ye abikisaki bango; asikolaki bango na bolingo mpe
na mawa na Ye, akongolaki bango mpe azalaki komema
bango mikolo nyonso ya tango ya kala. 10 Nzokande, wana
batombokelaki Ye mpe bayokisaki Molimo Mosantu na Ye
mawa, abalukelaki bango mpe akomaki monguna na bango;
mpe Ye moko akomaki kobundisa bango. 11 Boye, bato na
Ye bakanisaki mikolo ya tango ya kala, mikolo ya tango ya
Moyize: Wapi Ye oyo akatisaki bango ebale monene, elongo
na mobateli bibwele ya etonga na Ye? Wapi Ye oyo atiaki kati
na bango Molimo Mosantu na Ye? 12 Ye oyo atindaki ete
loboko na Ye ya nkembo ezala elongo na loboko ya mobali
ya Moyize, Ye oyo akabolaki mayi ya ebale monene liboso
na bango mpo na kopesa Kombo na Ye lokumu mpo na
libela; 13 Ye oyo atambolisaki bango kati na mozindo? Lokola
mpunda kati na esobe, babetaki libaku te; 14 lokola bibwele
oyo ezali kokita na lubwaku, Molimo na Yawe apesaki bango
bopemi. Ezali ndenge wana nde okambaki bato na Yo mpo
na kopesa lokumu na Kombo na Yo. 15 Tala wuta na likolo
mpe mona wuta na ndako na Yo ya bule mpe ya nkembo:
Wapi bolingo na Yo, oyo eleka ndelo mpe nguya na Yo?
Bolingo mpe mawa na Yo mpo na biso esili? 16 Nzokande,
Yo nde ozali Tata na biso; atako Abrayami ayebi biso te to
Isalaele andimi biso te; kasi Yo, Yawe, ozali Tata na biso,
Kombo na Yo ezali: Mosikoli na biso ya tango nyonso. 17
Yawe, mpo na nini kotika biso koyengayenga mosika ya
nzela na Yo? Mpo na nini kokomisa mitema na biso makasi
mpo ete totosa Yo te? Zongisa motema sima mpo na bolamu
ya basali na Yo, mabota ya libula na Yo! 18 Bato na Yo
bazwaki esika na Yo ya bule kaka mpo na mwa tango moke;
kasi sik'oyo, banguna na biso bakweyisi Ndako na Yo ya
bule! 19 Wuta kala, tozalaka bato na Yo; kasi tokomi lokola
bato oyo okambaka lisusu te, lokola bato oyo babengami na
Kombo na Yo te.

64 Oh soki okokaki kopasola likolo mpe kokita, bangomba
ekoningana liboso na Yo! 2 Ndenge moto etumbaka
matiti mpe etokisaka mayi na nzungu, kita mpo na kosala ete
banguna na Yo bayeba Kombo na Yo mpe bikolo eningana
liboso na Yo! 3 Pamba te tango osalaki makambo ya somo
oyo biso tozalaki kozela te, okitaki mpe bangomba eninganaki
liboso na Yo. 4 Wuta na tango ya kala penza, moto moko te
atikala kososola, litoyi moko te etikala koyoka, liso moko te
etikala komona, ete nzambe moko, longola kaka Yo, asalaka
boye mpo na bato oyo batalelaka ye. 5 Osungaka bato oyo
bazalaka na esengo ya kosala makambo ya sembo, ba-
oyo babosanaka nzela na Yo te. Kasi osilikaki tango biso
tosalaki masumu; bongo ndenge nini tokoki solo kobika? 6
Biso nyonso, tokomi lokola eloko ya mbindo, misala na biso
nyonso ya bosembo ezali lokola elamba ya mbindo; biso
nyonso tokawuki lokola likasa mpe masumu na biso ememi
biso lokola mopepe! 7 Moko te azali kobelela Kombo na Yo
to kolamusa makanisi mpo na kokangama na Yo, pamba
te obombeli biso elongi na Yo mpe obebisi biso likolo ya
masumu na biso. 8 Nzokande oh Yawe, ozalaka Tata na
biso; biso tozali lokola mabele oyo basalelaka bikeko, bongo
Yo, ozali lokola mosali mbeki; biso nyonso tozali mosala ya
maboko na Yo. 9 Oh Yawe, tika ete kanda na Yo eleka
ndelo te; kokanisaka masumu na biso tango nyonso te! Tala
biso ndenge tozali kobondela, pamba te biso nyonso tozali
bato na Yo. 10 Bingumba na Yo ya bule ekomi esobe; ezala
Siona, yango mpe ekomi esobe; Yelusalemi etikali lisusu na
bato te! 11 Tempelo na biso ya bule mpe ya lokumu epai
wapi batata na biso bazalaki koyemba masanzoli mpo na
lokumu na Yo, esili kozika na moto; mpe nyonso oyo tozalaki

na yango ya motuya esili kobebisama! **12** Oh Yawe, sima na
makambo oyo nyonso, okozongisa kaka motema na Yo sima
te? Okokanga kaka monoko mpe okopesa biso kaka etumbu
oyo eleki ndelo?

65 « Namimonisaki, Ngai moko, epai ya bato oyo bazalaki
kotuna Ngai kutu toli te, namilakisaki epai ya bato oyo
bazalaki koluka Ngai te. Epai ya ekolo oyo ezalaki kobelela
Kombo na Ngai te, nalobaki: ‹ Ngai oyo, Ngai oyo! › **2** Mikolo
nyonso, natandaki maboko na Ngai epai ya bato ya mito
makasi, oyo balandaka nzela ya mabe, oyo batambolaka
kolanda makanisi na bango; **3** bato oyo bapesaka Ngai kanda
tango nyonso na nko, babonzaka mbeka kati na bilanga mpe
babonzaka malasi ya ansa na bitumbelo basala na babiliki;
4 bato oyo bavandaka kati na bakunda mpe balekisaka
babutu na bango kati na madusu ya mabanga; bato oyo
baliaka misuni ya ngulu mpe basani na bango etonda na
bilei ya mbindo; **5** bato oyo balobaka: ‹ Zala mosika na Ngai,
kopusana pene na Ngai te, pamba te nazali bule makasi
na miso na yo! › Bato ya lolenge oyo bazali lokola milinga
na zolo na Ngai, lokola moto oyo epelaka mikolo nyonso.
6 Tala, etikali ya kokomama liboso na Ngai: nakovanda
nye te kino nakozongisela bango mabe na bango; solo,
nakozongisela bango penza mabe na bango koleka. **7** Ezala
mpo na masumu na bino to mpo na masumu ya batata na
bino, » elobi Yawe, « pamba te babonzaki malasi ya ansa na
likolo ya bangomba milayi mpe basambwisaki Ngai na likolo
ya bangomba mikuse; solo penza, nakozongisela bango
mabe, nakofuta bango kolanda misala na bango oyo eleka! »
8 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ndenge kaka balobaka soki
bamoni liboke ya bambuma kitoko ya vino: ‹ Kobebisa te,
pamba te lipamboli moko ezali wana, › ndenge mpe kaka
nakosala mpo na basali na Ngai: nakoboma bango nyonso
te. **9** Nakobimisa libota moko kati na Jakobi; mpe kati na
Yuda, nakobimisa mokitani oyo akozwa bangomba na Ngai
lokola libula; bato na Ngai, ba-oyo naponi bakokamata yango
lokola libula, mpe bawumbu na Ngai nde bakovanda kuna.
10 Etando ya Saroni ekokoma esika ya koleisa bibwele,
mpe Lubwaku ya Akori ekokoma esika ya kopema mpo na
bangombe. Nyonso wana ekosalema mpo na bato na Ngai,
oyo balukaka Ngai. **11** Kasi mpo na bino bato oyo bosundoli
Yawe mpe bobosani ngomba na Ngai ya bule, bino oyo
botandaka mesa mpo na Gadi mpe botondisaka kopo ya vino
mpo na Meni, **12** nakobongisa bino ete bokufa na mopanga,
mpe bino nyonso bokofukama mpo ete bakata bino bakingo,
pamba te nabengaki, kasi boyanolaki te; nalobaki, kasi
boyokaki te: bosalaki kaka makambo mabe na miso na Ngai
mpe boponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. » **13** Mpo
na yango, Nkolo Yawe alobi: « Bawumbu na Ngai bakolia,
kasi bino bokozala na nzala; bawumbu na Ngai bakomela,
kasi bino bokotikala kaka na posa ya komela; bawumbu na
Ngai bakosepela, kasi bino bokoyoka soni; **14** bawumbu
na Ngai bakoyemba na esengo, esengo oyo ekowuta solo
na mitema na bango, kasi bino bokoganga mpo na pasi ya
mitema na bino mpe bokolelalela mpo na milimo na bino oyo
ebukani. **15** Bokotika kombo na bino epai ya baponami na
Ngai lokola lisuma; Nkolo Yawe akoboma bino; kasi epai ya
baponami na Ye, akopesa kombo mosusu. **16** Moto nyonso
oyo akobelela lipamboli kati na mokili akosala bongo na
Kombo ya Nzambe ya solo, mpe moto oyo akolapa ndayi
kati na mokili, akolapa yango na Kombo ya Nzambe ya solo.
Pamba te pasi ya kala ekomonana lisusu te, ekobombama na
miso na Ngai. **17** Solo, nakokela likolo mpe mabele ya sika;
makambo ya liboso, bakokanisa yango lisusu te, ekomata
ata lisusu na motema te. **18** Kasi bosepela mpe bozala
tango nyonso na esengo mpo na misala oyo nakokela,
pamba te nakokela Yelusalemi mpo ete ezala na esengo,
mpe bato na yango basepela. **19** Bongo nakosepela mpo na
Yelusalemi mpe mpo na bato na Ngai; makelele ya kolela
mpe ya koganga ekoyokana lisusu kuna te. **20** Kuna, ekozala
lisusu na mwana moke te oyo akokufa na bomwana na ye to
ekozala lisusu na mobange te oyo akotonda te na mikolo ya
bomoi na ye; pamba te moto oyo akokufa elenge akozala
na mibu nkama moko ya mbotama, mpe oyo akokokisa
mibu wana te, akomonana lokola moto alakelami mabe. **21**
Bakotonga bandako mpe bakovanda kati na bandako yango,
bakolona bilanga ya vino mpe bakolia bambuma na yango.
22 Bakotonga bandako te mpo ete bato mosusu bavanda
kati na bandako yango, mpe bakolona bilanga te mpo ete
bato mosusu balia bambuma na yango; pamba te mikolo ya
mbotama ya bato na Ngai ekozala lokola mikolo ya nzete,
mpe baponami na Ngai bakosepela na bambuma ya misala
ya maboko na bango. **23** Bakosala mosala na pamba te
to bakobota bana te mpo ete bakufa; pamba te bakozala
bato oyo bapambolama na Yawe, bango elongo na bana na
bango. **24** Liboso ete babelela Ngai, nakoyanola bango; mpe
wana basilisi nanu koloba te, nakoyoka bango. **25** Mbwa ya
zamba mpe mwana meme ekolia esika moko; mpe nkosi
ekolia matiti lokola ngombe, kasi bilei ya nyoka ekozala nde
putulu. Bakoyoka lisusu pasi te, mpe bakobebisama lisusu te
na ngomba na Ngai ya bule, » elobi Yawe.

66 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ezali Kiti na Ngai
ya bokonzi, mpe mabele ezali enyatelo makolo na
Ngai. Ndako ya ndenge nini penza bokoki kotongela Ngai?
Esika ya bopemi ya ndenge nini penza bokoki kobongisela
Ngai? **2** Boni, loboko na Ngai te nde esalaki biloko oyo
nyonso, mpe yango te nde ezalisaki yango nyonso? » elobi
Yawe. « Tala moto oyo Ngai nakotala: moto ya mawa, oyo
molimo na ye etutami, mpe oyo alengaka liboso ya liloba na
Ngai. **3** Moto oyo atumbi mbeka ya ngombe azali lokola ye
oyo abomi moto, moto oyo atumbi mbeka ya mwana meme
azali lokola ye oyo abuki kingo ya mbwa, moto oyo apesi
makabo ya mbuma azali lokola ye oyo abonzi makila ya
ngulu, moto oyo atumbi ekaniseli ya malasi ya ansa azali
lokola ye oyo apamboli nzambe ya ekeko. Solo, baponi
kolanda banzela na bango moko mpe kosepela na makambo
na bango ya nkele. **4** Boye, Ngai mpe nakotindela bango
pasi mpe nakotindela bango pasi oyo babangaka. Pamba te
tango nabelelaki, moto moko te ayanolaki; tango nalobaki,
moto moko te ayokaki; kasi basalaki makambo mabe na miso
na Ngai mpe baponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. »
5 Boyoka Liloba na Yawe, bino bato oyo bolengaka liboso
ya liloba na Ye: « Bandeko na bino oyo bayina bino mpe
baboya bino likolo ya Kombo na Ngai balobi: ‹ Tika ete Yawe
amonisa nkembo na Ye mpo ete tokoka komona esengo
na bino! › Kasi bango nde bakosambwa solo. **6** Boyoka
makelele kobima longwa na engumba, boyoka makelele

kobima longwa na Tempelo! Ezali nde mongongo na Yawe
oyo azali kofuta banguna na Ye kolanda oyo ekoki na misala
na bango. **7** Liboso ete ayoka pasi ya kobota, abotaki; liboso
ete pasi ya kobota ekomela ye, abotaki mwana mobali. **8**
Nani ayoka likambo ya boye? Nani amona makambo ya
boye? Boni, mokili ekoki kobotama na mokolo moko to ekolo
ekoki solo kosalema na mbala moko? Nzokande, kaka tango
Siona ayoki pasi ya kobota, tala ye wana asili kobota bana
na ye. **9** Nakoki solo koyeisa pasi ya kobota mpe kozanga
makoki ya kobotisa? » Elobi Yawe. « Nakoki solo kokanga
mabota soki nazali kopesa mabota? » elobi Nzambe na
yo. **10** « Bosepela elongo na Yelusalemi mpe botonda
na esengo mpo na ye, bino nyonso oyo bolingaka ye;
bosepela makasi elongo na ye, bino nyonso oyo bosalelaki
ye matanga. **11** Pamba te bokomela miliki mpe bokotonda
mabele na ye, oyo ebondisaka; bokomela penza ndenge
esengeli mpe bokozwa esengo kati na bomengo na ye. » **12**
Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakosopela ye kimia
lokola ebale, mpe bozwi ya bikolo lokola ebale na tango
ya mpela; bokobatelama, bokomemama na maboko na ye
mpe akobondela bino na mabolongo na ye. **13** Ndenge
mama abondelaka mwana na ye, ndenge wana mpe Ngai
nakobondela bino; mpe bokobondisama mpo na Yelusalemi.
» **14** Tango bokomona yango, mitema na bino ekosepela
mpe mikuwa na bino ekozwa makasi ya sika lokola matiti
ya mobesu; loboko na Yawe ekoyebana kati na bawumbu
na Ye mpe kanda na Ye ekokitela banguna na Ye. **15** Tala,
Yawe azali koya na moto, mpe bashar na Ye ezali lokola
mopepe ya kayina; akokitisa kanda na Ye na somo penza
mpe akopamela na nzela ya moto. **16** Yawe akosambisa
bato nyonso na nzela ya moto mpe ya mopanga; bongo,
bato ebele bakokufa na mopanga, na maboko na Yawe. **17** «
Bato oyo bamibulisaka mpe bamipetolaka mpo na kokende
na bilanga mpe kolanda moto moko oyo azali na kati-kati ya
bato oyo baliaka misuni ya bangulu, ya bampuku mpe biloko
mosusu ya mbindo, bakokufa bango nyonso elongo, » elobi
Yawe. **18** « Mpe Ngai, likolo ya misala mpe makanisi na
bango, nakomi pene ya kosangisa bato ya bikolo mpe nkota
nyonso; bongo bakoya mpo na komona nkembo na Ngai.
19 Nakotia elembo kati na bango mpe nakotinda, wuta na
bikolo, ndambo ya bato oyo bakobika: na Tarsisi, na Puli
mpe na Ludi (bato oyo bayebi kosalela tolotolo malamu), na
Tubali mpe na Yavani, na bisanga oyo ezalaka mosika, oyo
etikala nanu koyoka sango na Ngai te mpe komona nkembo
na Ngai te. Bakotatola nkembo na Ngai kati na bikolo. **20**
Bakomema bandeko na bino nyonso wuta na bikolo nyonso,
lokola likabo epai na Yawe, na ngomba na Ngai ya bule,
na Yelusalemi, na likolo ya bampunda, ya bashar mpe ya
bashareti oyo ekangama, ya mikongo ya bamile mpe ya
bashamo, » elobi Yawe. « Bakomema bango ndenge bana
ya Isalaele bamemaka makabo na bango ya bambuma, kati
na basani ya bule, na Tempelo ya Yawe. **21** Mpe nakopona
kati na bango, ndambo ya bato mpo ete bazala Banganga-
Nzambe mpe Balevi, » elobi Yawe. **22** « Ndenge likolo mpe
mabele ya sika oyo nasili kosala ekowumela liboso na Ngai,
» elobi Yawe, « ndenge wana mpe bakitani na bino mpe
kombo na bino ekowumela. **23** Bato ya mokili mobimba
bakoya kofukama liboso na Ngai, longwa na feti moko ya
ebandeli ya sanza kino na feti mosusu, longwa na Saba
moko kino na mosusu, » elobi Yawe, **24** « bakobima mpe
bakomona bibembe ya bato oyo batombokelaki Ngai, pamba
te bankusu na bango ekokufa te mpe moto na bango ekokufa
te; bakopesa moto nyonso somo. »

Jeremi

1 Mokanda oyo ezali kolobela maloba ya Jeremi, mwana
mobali ya Ilikia, moko kati na Banganga-Nzambe ya
engumba Anatoti, kati na etuka ya Benjame; ezali mpe
kolobela makambo oyo ekomelaki ye. **2** Yawe alobaki na ye
tango mokonzi Joziasi, mwana mobali ya Amoni, mokonzi ya
Yuda, akokisaki mibu zomi na misato na bokonzi, **3** mpe na
tango ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya
Yuda, kino na suka ya sanza ya mitano ya mobu ya zomi na
moko ya bokonzi ya Sedesiasi, mwana mobali ya Joziasi,
mokonzi ya Yuda, kino tango bato ya Yelusalemi bakendeki
na bowumbu. **4** Yawe alobaki na ngai: **5** — Liboso ete
nasala yo kati na libumu ya mama na yo, nayebaki yo;
liboso ete obotama, nabulisaki yo: naponaki yo mpo ete
ozala mosakoli ya bikolo. **6** Nazongisaki: — Oh Nkolo Yawe,
nayebi koloba te, pamba te nazali nanu elenge! **7** Kasi Yawe
alobaki na ngai: — Koloba te: « Nazali elenge. » Osengeli
kokende epai ya bato nyonso epai wapi nakotinda yo, mpe
osengeli koyebisa bango makambo nyonso oyo nakotinda
yo. **8** Kobanga bango te, pamba te nazali elongo na yo mpo
na kobatela yo, —elobi Yawe. **9** Bongo Yawe asembolaki
loboko na Ye, asimbaki monoko na ngai mpe alobaki: —
Tala, nasili kotia maloba na Ngai kati na monoko na yo.
10 Na mokolo ya lelo, yeba ete nasili kopesa yo bokonzi
likolo ya bikolo mpe ya mikili mpo na kopikola mpe kopanza,
kobuka mpe kokweyisa, kotonga mpe kolona. **11** Sima na
yango, Yawe atunaki ngai: — Jeremi, ozali komona nini?
Nazongisaki: — Nazali komona etape ya nzete ya amande.
12 Yawe alobaki na ngai: — Omoni malamu, pamba te
nasenzelaka maloba na Ngai mpo na kokokisa yango. **13**
Yawe atunaki ngai lisusu: — Ozali komona nini? Nazongisaki:
— Nazali komona nzungu moko ezali kotoka, etengama na
ngambo ya nor. **14** Yawe alobaki na ngai: — Ezali wuta na
nor nde pasi ekokomela bavandi ya mokili. **15** Pamba te
nakobengisa bato nyonso ya bituka ya nor, —elobi Yawe.
Bakonzi na bango bakoya kotia bakiti na bango ya bokonzi
liboso ya bikuke ya Yelusalemi; bakozingela bamir nyonso ya
Yelusalemi mpe bakobundisa bingumba nyonso ya Yuda.
16 Nakosambisa bato na Ngai mpo na mabe oyo basalaki:
basundolaki Ngai, bakomaki kobonza mbeka ya malasi
epai ya banzambe mosusu, mpe bakomaki kogumbamela
banzambe oyo basalaki na maboko na bango. **17** Mibongisa,
yika mpiko! Telema mpe yebisa bango makambo nyonso oyo
Ngai nakotinda yo; kozala na somo na bango te, noki te
nakokweyisa yo liboso na bango. **18** Na mokolo ya lelo,
nakomisi yo engumba batonga makasi, likonzi ya ebende
mpe mir ya ebende mpo na komibatela liboso ya mokili
mobimba: liboso ya bakonzi ya Yuda, ya bakalaka na yango,
ya Banganga-Nzambe na yango mpe ya bavandi nyonso ya
mokili yango. **19** Yeba ete bakobundisa yo, kasi bakolonga
yo te; pamba te nazali elongo na yo mpo na kobatela yo,
elobi Yawe.

2 Yawe alobaki na ngai: **2** « Kende kotatola na matoyi ya
Yelusalemi: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakanisi lisusu
bolingo oyo ozalaki na yango epai na Ngai tango ozalaki
elenge; ozalaki kolinga Ngai makasi ndenge kaka mwasi mpe
mobali balinganaka, mpe ozalaki kolanda Ngai na esobe,
kati na mokili oyo ekawuka. **3** Isalaele abulisamaki mpo
na Yawe lokola mbuma ya liboso ya milona na Ye: moto
nyonso oyo azalaki kolia yango azalaki komema ngambo,
mpe pasi ezalaki kokomela ye, › » elobi Yawe. **4** Oh libota
ya Jakobi, bino bituka nyonso ya Isalaele, boyoka Liloba na
Yawe! **5** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mabe nini batata na
bino bazwaki Ngai mpo ete basundola Ngai? Basepelaki
kolanda banzambe ya bikeko oyo ezanga tina, mpe bango
moko bakomaki bato pamba. **6** Bamitunaki te: ‹ Wapi Yawe
oyo abimisaki biso na Ejipito mpe amemaki biso kati na
esobe? Wapi Yawe oyo atambolisaki biso na mokili oyo
ekawuka mpe ya mabulu, mokili ya molili mpe ya kufa,
mokili oyo baleki nzela balekelaka te mpe mokili oyo bato
bavandaka soki moke te? › **7** Namemaki bino na mokili oyo
mabele na yango ebotaka malamu mpo ete bolia mbuma
na yango ya kitoko; kasi boyaki nde kokomisa mokili na
Ngai mbindo mpe kokomisa libula na Ngai eloko ya nkele. **8**
Banganga-Nzambe bamitunaki te mpo na koluka koyeba:
‹ Yawe azali wapi? › Balakisi ya Mobeko balukaki koyeba
Ngai te, bakambi batombokelaki Ngai; basakoli bazalaki
kosakola na kombo ya Bala mpe balandaki banzambe ya
bikeko oyo ezanga tina. **9** Yango wana, nakosambisa bino, »
elobi Yawe. « Nakosambisa bino elongo na bakitani na bino,
10 Bokatisa na ngambo ya bisanga ya kitimi mpe botala
malamu, botinda bato na Kedari mpe botala malamu; botala
malamu penza soki likambo ya boye esila kosalema. **11**
Boni, ezali na ekolo oyo etikaka banzambe na yango mpo
na kosambela banzambe mosusu? Nzokande, banzambe
yango ezalaka kutu banzambe ya solo te. Kasi bato na Ngai
basundoli Ye oyo azali Nkembo na bango mpo na kolanda
banzambe ya bikeko oyo ezanga tina. **12** Oh likolo, tika
ete likambo oyo ekamwisa yo mpe epesa yo somo makasi,
» elobi Yawe. **13** « Bato na Ngai basali masumu mibale:
Basundoli Ngai oyo nazali etima ya bomoi, mpe batimoli
bango moko mabulu ya mayi, mabulu oyo ekawukaka noki.
14 Boni, Isalaele azali solo mowumbu to abotama kati na
ndako ya bowumbu? Mpo na nini akomi lokola eloko pamba
na miso ya bikolo mosusu? **15** Bankosi engalaki na koganga
mpo na kolengisa ye, ekomisaki mokili na ye lokola esobe;
batumbaki bingumba na ye mpe etikalaki lisusu na bato te.
16 Mpe lisusu, bato ya Mefisi mpe ya Dafine babuki moto na
yo. **17** Mpo na nini makambo oyo nyonso ezali kokomela
yo? Boni, ezali te mpo ete osundulaki Yawe, Nzambe na
yo, tango azalaki nanu kotambolisa yo na nzela? **18** Bongo
sik'oyo, mpo na nini ozali kokende komela mayi ya ebale
Nili kati na Ejipito? Mpo na nini ozali kokende komela mayi
ya ebale Efrate kati na Asiri? **19** Mabe na yo ekomemela
yo etumbu, kotomboka na yo ekomemela yo pamela. Tala
malamu mpe sosola ete ezali penza mabe mpe bololo mpo
na yo kosundola Yawe, Nzambe na yo, mpe kozanga kotosa
Ngai, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga. **20** « Wuta
kala, ozalaki kobuka ekangiseli na yo mpe kokata minyololo
na yo. Ozalaki koloba: ‹ Nakozala lisusu mowumbu na yo te.
› Yango wana, okomaki komilalisa na bangomba nyonso
ya milayi mpe na se ya banzete nyonso ya mibesu lokola
mwasi ya ndumba. **21** Nzokande, Ngai nalonaki yo lokola
nzete kitoko ya vino mpo ete obotaka mbuma ya malamu
na tembe te. Bongo, ndenge nini sik'oyo obalukeli Ngai

mpe okomi nzete oyo nayebi te, nzete oyo ebotaka mbuma
mabe? 22 Ata soki omisukoli na kisi oyo basalelaka sabuni
to omipakoli sabuni ndenge nini, masumu na yo ekolongwa
te liboso na Ngai, » elobi Nkolo Yawe. 23 « Ndenge nini
okoki penza koloba: ‹ Namikomisi na ngai mbindo te, nazali
kolanda banzambe ya Bala te? › Tala nanu ndenge ozalaki
kotambola kati na lubwaku mpe kanisa malamu makambo
oyo ozalaki kosala. Okomaki lokola shamo ya mwasi oyo
eyengaka-yengaka bisika nyonso; 24 lokola ane ya zamba
oyo emesana na esobe, oyo ebendaka mopepe na zolo
soki ekomi na posa ya kosangisa nzoto. Bongo, nani akoki
kokanga posa na yango ya kosangisa nzoto na mpunda ya
mobali? Mpunda nyonso ya mobali oyo ekolanda yango
ekomona pasi te, pamba te ekozwa yango na tango ya posa
ya kosangisa nzoto na mpunda ya mobali. 25 Sala keba!
Noki te okotikala makolo ngulu mpe okokawuka mongongo
likolo ya bitambola-tambola! Kasi ozali koloba: ‹ Tika na yo!
Ngai nalingaka banzambe ya bapaya mpe nakolanda kaka
bango. › 26 Ndenge basambwisaka moyibi soki bakangi ye,
ndenge wana mpe ekosalema mpo na libota ya Isalaele:
bakonzi mpe bakambi na bango, Banganga-Nzambe mpe
basakoli na bango bakosambwa. 27 Balobaka na nzete:
‹ Ozali tata na ngai, › mpe na libanga: ‹ Yo nde obotaki
ngai. › Bapesaki Ngai mikongo, kasi bilongi na bango te.
Nzokande soki bakomi na pasi, babelelaka: ‹ Yaka kobikisa
biso! › 28 Wapi sik'oyo banzambe na bino, banzambe
oyo bosalaki na maboko na bino? Tika ete eya kobikisa
bino na tango ya pasi, soki penza ekokoka! Pamba te, oh
bato na Yuda, ndenge motango ya bingumba na bino ezali,
ndenge wana mpe motango ya banzambe na bino ezali.
29 Mpo na nini bozali kosambisa Ngai? Nzokande, ezali
bino nyonso nde botombokelaki Ngai, » elobi Yawe. 30 «
Napesaki bato na yo etumbu ya pamba; pamba te bazwaki
na bango kaka mayele te. Mopanga na yo ebomi basakoli na
yo ndenge nkosi ebomaka bato. 31 Bino bato ya tango oyo,
boyoka Liloba na Yawe: Boni, nazali lokola esobe to mokili
ya molili makasi mpo na mokili ya Isalaele? Mpo na nini
bato na Ngai bazali koloba: ‹ Tozali na bonsomi ya kokende
epai tolingi mpe tokoya lisusu epai na yo te? › 32 Boni,
elenge mwasi abosanaka penza biloko na ye ya monzele?
Boni, mobandami ya libala abosanaka solo mayaka na ye?
Nzokande, bato na Ngai babosani Ngai mikolo ebele. 33 Oh,
tala ndenge otondi na mayele ya koluka bolingo! Na etamboli
na yo, okoki ata kopesa mayele yango ezala na basi oyo
baleki mabe! 34 Kino na bilamba na yo, bato bamonaka
makila ya babola, ya bato oyo bayebi likambo te mpe okangi
bango na mabe te. 35 Kati na makambo oyo nyonso, ozali
koloba: ‹ Nayebi ata likambo moko te, kanda ya Nzambe
ekokweyela ngai te. › Kasi Ngai nakopesa yo etumbu mpo ete
ozali koloba: ‹ Nasali masumu te. › 36 Mpo na nini omipesi
na koyengayenga na nzela nyonso? Okosambwa mpo na
Ejipito ndenge osambwaki mpo na Asiri. 37 Okotika lisusu
esika yango, maboko na moto, pamba te Yawe asundoli bato
oyo ozalaki kotiela motema; mpe bango bakosunga yo te. »

3 « Soki mobali abomi libala na mwasi na ye, mpe mwasi
yango akei kobala mobali mosusu; boni, mobali yango
akoki lisusu kozongela ye? Bomoni te ete mokili mobimba
ekokoma penza mbindo? Nzokande yo, osalaki kindumba na
mibali ebele, bongo olingi sik'oyo kozongela Ngai, » elobi
Yawe. 2 « Tombola miso na yo na likolo ya bangomba mpe
tala: Boni, ezali penza na esika epai wapi ozangaki kosala
ekobo? Ovandaki na nzela mpo na kozela bamakangu,
ovandaki wana lokola moto ya Arabi kati na esobe. Boye,
okomisaki mokili mbindo na nzela ya ekobo na yo mpe ya
misala na yo ya mabe. 3 Yango wana, mvula ekangamaki,
mpe mvula ya sima enokaki lisusu te. Kasi atako bongo,
okangami kaka na kosala kindumba na yo mpe oboyi koyoka
soni. 4 Boni, obengaka Ngai te: ‹ Tata na ngai, moninga na
ngai ya bomwana! › 5 Ozali kutu kotuna Ngai: ‹ Boni, kino
tango nini okokanga kanda? Kotomboka na yo ekosila te?
› Yango nde makambo ozali koloba, kasi ozali mpe kaka
kokoba na misala na yo ya mabe. » 6 Tango Joziasi azalaki
mokonzi, Yawe alobaki na ngai: « Omoni makambo Isalaele
oyo apengwi nzela na Ngai azali kosala? Amataki likolo
ya bangomba nyonso mpe atambolaki na se ya banzete
nyonso ya mibesu mpo na kosala kindumba. 7 Nakanisaki
ete akozongela Ngai soki asilisi kosala makambo nyonso oyo
azalaki na yango posa; kasi azongeli Ngai te, mpe ndeko na
ye ya mwasi, mopengwi Yuda, amonaki yango. 8 Napesaki
mopengwi Isalaele mokanda na ye ya koboma libala mpe
nabenganaki ye likolo ya kindumba na ye; kasi namonaki ete
ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, abangaki te; ye mpe
abimaki mpo na kosala kindumba. 9 Lokola ezalaki likambo
ya pamba mpo na Isalaele kosala kindumba, akomisaki mokili
mbindo mpe asalaki kindumba na banzambe ya bikeko oyo
basala na mabanga mpe na banzete. 10 Atako bongo, ndeko
na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, azongaki epai na Ngai
te na motema na ye mobimba; azongaki na ye kaka likolo-
likolo, » elobi Yawe. 11 Yawe alobaki na ngai: « Mopengwi
Isalaele azali sembo koleka mopengwi Yuda. 12 Kende
kosakola sango oyo na nor: ‹ Oh mopengwi Isalaele, zonga,
› elobi Yawe, ‹ Nakokangela yo lisusu elongi te, pamba te
nazali Moyengebene, › elobi Yawe. ‹ Nakokangela yo lisusu
kanda te mpo na libela. 13 Ndima kaka mabe na yo, mpo ete
otombokelaki Yawe, Nzambe na yo; obebisaki ngolu na yo
epai ya banzambe ya bapaya, na se ya banzete nyonso ya
mibesu, mpe otosaki Ngai te, › » elobi Yawe. 14 « Bozonga
epai na Ngai, bino batomboki, » elobi Yawe, « pamba te
nazali mobali na bino ya libala. Kati na bino, nakozwa moto
moko kati na engumba moko na moko, mpe bato mibale kati
na etuka moko na moko, mpo na kozongisa bino na Siona.
15 Bongo nakopesa bino bakambi kolanda posa ya motema
na Ngai, bakambi oyo bakotambolisa bino na bwanya mpe
na mayele. 16 Na mikolo wana, tango bokokoma penza
ebele na mokili, » elobi Yawe, « bato bakoloba lisusu te:
‹ Sanduku ya Boyokani ya Yawe. › Bakomitungisa lisusu
mpo na yango te mpe bakokanisa yango lisusu te; kozanga
na yango ekolobela bato eloko moko te, mpe bakoluka
lisusu te kosala Sanduku ya Boyokani. 17 Na tango wana,
bakobenga Yelusalemi Kiti ya Bokonzi ya Yawe, mpe bikolo
nyonso ekosangana na Yelusalemi mpo na kopesa lokumu
na Kombo na Yawe. Boye, bakolanda lisusu te baposa mabe
ya mitema na bango. 18 Na tango wana, libota ya Yuda
ekosangana elongo na libota ya Isalaele; longwa na mokili
ya nor, bakokende nzela moko kino na mokili oyo napesaki
batata na bino lokola libula. 19 Namilobelaki: ‹ Esengo nini
penza nazalaki na yango ya kokamata bino lokola bana

mpe kopesa bino mikili ya kitoko, libula oyo eleki kitoko
kati na bikolo! › Nakanisaki ete bokobenga Ngai ‹ Tata ›
mpe bokotika te kolanda Ngai. **20** Kasi bino lisanga ya
Isalaele, bokosi Ngai lokola mwasi oyo asangisi nzoto na
mobali mosusu, » elobi Yawe. **21** Koganga ezali koyokana
na likolo ya bangomba: ezali mayi ya miso mpe kolelalela ya
bana ya Isalaele, pamba te babebisi nzela na bango mpe
babosani Yawe, Nzambe na bango. **22** « Bino batomboki,
bozonga epai na Ngai mpe nakobikisa bino na kopengwa
na bino! » « Solo, tokozonga epai na Yo, pamba te Yo,
Yawe, nde ozali Nzambe na biso. **23** Solo, bisala-sala oyo
ezali kosalema na bangomba mikuse mpe milayi ezali kaka
makelele ya pamba. Solo, Yawe, Nzambe na biso, azali
Lobiko ya Isalaele. **24** Wuta bolenge na biso, banzambe
ya bikeko ebebisaki mbuma ya misala ya batata na biso,
bibwele na bango mpe ngombe na bango, bana na bango ya
mibali mpe ya basi. **25** Soni ekomi lokola mbeto na biso,
mpe kosambwa, lokola bulangeti mpo na komizipa; pamba te
biso mpe batata na biso, tosalaki masumu liboso ya Yawe,
Nzambe na biso, totosaki Yawe te, wuta bolenge na biso. »

4 « Oh Isalaele, soki okozonga, zonga epai na Ngai, »
elobi Yawe, « soki olongoli banzambe na yo ya bikeko
liboso na Ngai mpe otiki kotambola libanda ya nzela na
Ngai; **2** soki olapi ndayi na bosolo mpe na bosembo: ‹ Na
Kombo na Yawe, › bikolo ekomipambola mpe ekomipesa
nkembo mpo na yo. » **3** Tala liloba oyo Yawe alobi epai
ya bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi: « Bokata bilanga ya
sika, mpe botika kolona kati na banzube. **4** Bomibulisa
mpo na Yawe, bopetola mitema na bino, bino bato ya Yuda
mpe bato ya Yelusalemi; noki te kanda na Ngai ekopela
mpe ekozikisa bino lokola moto mpo na mabe oyo bozali
kosala; ekopela makasi mpe moto moko te akokoka koboma
yango. **5** Bopanza sango na mokili ya Yuda, botatola na
Yelusalemi mpe boloba: ‹ Bobeta kelelo na mokili! › Boganga
makasi mpe bobelela: ‹ Bosangana, bino nyonso! Tokima na
bingumba batonga makasi! › **6** Botombola bendele mpo na
kokende na Siona! Bobombama noki, pamba te nakoyeisa
pasi wuta na nor mpe kobebisama ya somo! » **7** Nkosi
moko ebimi na ndako na yango; mobebisi moko ya bikolo
abimi. Atiki esika na ye mpo na koya kobebisa mokili na yo.
Bingumba na yo ekobukana mpe ekotikala lisusu na bato te.
8 Yango wana, bolata bilamba ya basaki, bosala matanga
mpe bolela, pamba te kanda makasi ya Yawe elongwe na
mito na biso te. **9** « Na mokolo wana, » elobi Yawe, «
mokonzi mpe bakalaka na ye bakolemba nzoto, Banganga-
Nzambe bakoyoka somo mpe basakoli bakokamwa. » **10**
Bongo nalobaki: « Oh Nkolo Yawe, tala ndenge okosaki bato
oyo mpe Yelusalemi tango olobaki: ‹ Bokozala na kimia! ›
Nzokande mopanga ezalaki kozela biso. » **11** Na tango
wana, bakoloba na bato oyo mpe na Yelusalemi: « Wuta
likolo ya bangomba oyo ezali kati na esobe, mopepe moko
ya makasi ezali koya epai ya bato na ngai; ezali koya te mpo
na koyungola to mpo na kopetola. **12** Ezali mopepe moko ya
makasi penza, pamba te ewuti epai na ngai. Sik'oyo, ngai
moko nde nazali kosambisa bango. » **13** Tala! Monguna azali
koya na elulu lokola mapata, bashar na ye ezali konguluma
lokola mopepe ya makasi; mpunda na ye kutu eleki mpongo
na mbangu. Mawa na biso! Tokufi na biso! **14** Oh Yelusalemi,
petola motema na yo na mabe mpo ete obikisama. Kino
tango nini okotika kosala mabongisi ya mabe? **15** Mongongo
moko ezali koyokana wuta na Dani, ezali kopanza sango
ya pasi na bangomba ya Efrayimi. **16** « Boloba yango na
bikolo mpe botatola yango na Yelusalemi: ‹ Wuta na mboka
mosika, mampinga ya banguna ezali koya, ezali koya na
lokito mpo na kobundisa bingumba ya Yuda. **17** Ezingeli
Yelusalemi lokola bakengeli bilanga, pamba te etombokelaki
Ngai, › » elobi Yawe. **18** « Etamboli mpe misala na yo
moko nde ememelaki yo yango. Tala, etumbu na yo ezali
bololo mpe ekosala pasi makasi na motema. » **19** Ah ngai
eh! Ah motema pasi eh! Ah! Motema na ngai ezali kobeta
makasi, ezali koswa makasi kati na ngai, mpe nazali kokoka
kokanga monoko te, pamba te nayoki lolaka ya kelelo mpe
ya bitumba. **20** Sango moko kaka ezali kotambola: libebi
na libebi; mokili mobimba ekufi. Na mbalakata, bandako ya
kapo ekufi-kufi, mpe ebombamelo na ngai ebebi na mbala
moko. **21** Kino tango nini nakomona bendele ya bitumba,
mpe nakoyoka makelele ya bitumba? **22** « Bato na Ngai
bazali bazoba, bayebi Ngai te; bazali bana bazangi bososoli,
bazali na mayele te, bayebi kaka kosala mabe, kasi bayebi
kosala bolamu te. » **23** Tango natalaki mabele, namonaki
ete ezalaki kaka bongo-bongo mpe ezalaki ata na eloko
moko te; tango natalaki likolo, namonaki ete pole ezalaki
lisusu te. **24** Tango natalaki bangomba, namonaki yango
koningana, bangomba nyonso ya mike ezalaki kobukana.
25 Mpe tango natalaki malamu, namonaki lisusu ata moto
moko te, mpe bandeke nyonso ya likolo ekimaki. **26** Tango
nakobaki kotala, namonaki ete mokili oyo ezalaki na mabele
ya malamu ekomaki esobe; bingumba na yango nyonso
ebebisamaki liboso ya Yawe, na kanda makasi na Ye. **27**
Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mokili mobimba ekobebisama,
kasi nakobebisa yango nyonso te. **28** Yango wana, mokili
ekozala na matanga; mpe kuna na lola, likolo ekokoma
mwindo pamba te nalobaki yango, mpe nakobongola maloba
na Ngai te; lokola nazwaki mokano, nakozonga lisusu sima
te. » **29** Bato nyonso ya engumba bakimi, kaka na makelele
ya basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpe oyo
babundaka na matolotolo. Bamoko babombami na bazamba,
bamosusu bakimi na madusu ya mabanga ya bangomba;
bingumba nyonso etikali lisusu na bato te, mpe ata moto
moko te atikali kuna. **30** Oh engumba ekufa, ozali kosala
nini? Olati bilamba ya motane mpe babiju ya wolo; otie
bonzenga na miso na yo. Ozali komikomisa kitoko na pamba,
bamakangu na yo bazali kotiola yo mpe bazali koluka koboma
yo. **31** Nayoki makelele lokola koganga ya mwasi oyo azali
na pasi ya kobota, kolela ya pasi lokola mwasi oyo azali
kobota mwana na ye ya liboso: ezali makelele ya kolela ya
Siona, mboka kitoko; azali kolela, maboko likolo, mpe azali
koloba: « Nabebi na ngai, nakomi na suka liboso ya babomi.
»

5 « Bokende, botambola na babalabala ya Yelusalemi,
botala zingazinga mpe bososola malamu penza, boluka
ata na bisika oyo bato ebele bakutanaka; soki bokoki komona
ata moto moko oyo atambolaka na bosembo mpe alukaka
boyengebene, wana nakolimbisa engumba oyo. **2** Atako
balapaka ndayi na maloba oyo: ‹ Na Kombo na Yawe, ›
ndayi na bango ezalaka kaka ya lokuta. » **3** Oh Yawe; boni,

miso na Yo esepelaka te komona bosolo? Obetaka solo
bato, kasi bayokaka na bango pasi te; osilisaka koboma
bango, kasi baboyaka kaka kobongwana. Bakomisa mito na
bango makasi lokola mabanga mpe baboyaka kobongola
mitema na bango. **4** Namilobelaki: « Bato oyo bazali kaka
bato pamba, bazangi mayele, mpo ete bayebi nzela ya Yawe
te mpe bayebi malako ya Nzambe na bango te. **5** Boye,
nakokende epai ya bakambi na bango mpe nakoloba na
bango, pamba te bango nde basengeli koyeba nzela ya
Yawe mpe malako ya Nzambe na bango. » Kasi bango
nyonso, na motema moko, babukaki ekangiseli mpe bakataki
minyololo. **6** Yango wana, nkosi moko ekobima wuta na
zamba mpe ekoboma bango; mbwa ya zamba ekobima wuta
na esobe mpe ekopasola bango; nkoyi moko ekovanda pene
ya bingumba na bango mpo na koboma moto nyonso oyo
akoluka kobima kuna, pamba te botomboki na bango ezali
monene mpe lokuta na bango eleki mingi. **7** « Na makambo
ya boye, ndenge nini nalimbisa yo? Ah Yelusalemi, bana na
yo basundoli Ngai mpe bazali kolapa ndayi na bakombo ya
banzambe ya bikeko oyo ezali ata banzambe te. Nakokisaki
baposa na bango nyonso, kasi basalaki kaka ekobo mpe
bakendeki na bandako ya basi ya ndumba. **8** Ndenge
mpunda ya mobali etambolaka-tambolaka soki ezali na posa
ya kosangisa nzoto na mpunda ya mwasi, ndenge wana mpe
moko na moko kati na bango alandaka-landaka mwasi ya
moninga mpo na kosangisa na ye nzoto. **9** Na makambo ya
boye, napesa bango etumbu te? » elobi Yawe? « Motema na
Ngai ezongisa penza mabe na mabe te na ekolo ya lolenge
oyo? **10** Bomata na bamir mpo na kokota na Yelusalemi mpe
bobebisa yango; kasi bobebisa yango nyonso te. Bokata
bitape na yango, pamba te etikali lisusu ya Yawe te. **11**
Libota ya Isalaele mpe ya Yuda etamboli na boyengebene
te na miso na Ngai, » elobi Yawe. **12** Bawanganaki Yawe
mpe balobaki: « Yawe akosala eloko moko te! Pasi moko te
ekokomela biso; tokotikala na biso komona te ezala mopanga
to nzala makasi. **13** Basakoli bazali kaka lokola mopepe ya
pamba, bazali na mateya penza ya koteya te; boye tika ete
mabe oyo bazali kosakola ezongela bango moko! » **14** Yango
wana, tala liloba oyo Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: « Lokola bato oyo balobi maloba ya boye, nakosala ete
maloba na Ngai ezala lokola moto na monoko na yo, mpe
bato oyo bazala lokola bakoni oyo moto yango ekozikisa.
15 Oh libota ya Isalaele, » elobi Yawe, « nakoyeisa ekolo
moko wuta mosika mpo na kobundisa yo: ezali ekolo moko
ya kala mpe ya nguya, ekolo oyo yo oyebi ata monoko na
yango te. **16** Makonga na bango ezangaka koboma moto
te, bongo bango nyonso bazali bilombe ya bitumba. **17**
Bakobotola milona mpe bilei na yo, bakoboma bana na yo ya
basi mpe ya mibali, bakobotola bangombe mpe bameme na
yo, bakobebisa bilanga na yo ya vino mpe banzete na yo ya
figi, bakobebisa na mopanga bingumba na yo ya makasi oyo
otielaka motema. **18** Nzokande, ezala na mokolo wana, »
elobi Yawe, « nakosilisa koboma bino nyonso te. **19** Tango
bato bakotuna: ‹ Mpo na nini Yawe, Nzambe na biso, asali
biso makambo ya boye? › Bokozongisela bango: ‹ Ezali
mpo ete bosundolaki Ngai mpe bosambelaki banzambe ya
bapaya kati na mboka na bino. Yango wana, bokosalela
bapaya kati na mboka oyo ezali ya bino te. › **20** Bopanza
sango oyo epai ya libota ya Jakobi mpe botatola yango kati
na Yuda: **21** Boyoka makambo oyo, bino bazoba to bato
oyo bozanga mayele: bozali na miso mpo na komona kasi
bomonaka te, bozali na matoyi mpo na koyoka kasi boyokaka
te. **22** Bokoki penza kobanga Ngai te, » elobi Yawe? « Bokoki
solo kolenga liboso na Ngai te, Ngai oyo nasala zelo lokola
mondelo ya mayi, epekiselo ya libela oyo mayi ekoleka ata
mokolo moko te? Mayi ekoki kotomboka, kasi ezali na nguya
te; ata soki esali makelele, kasi ekoleka mondelo yango
te. **23** Kasi bato oyo bazali mitema makasi mpe bazali solo
batomboki; bapesi Ngai mokongo mpe bakei na bango! **24**
Bamilobelaka te: ‹ Tika ete totosa Yawe, Nzambe na biso,
oyo anokisaka mvula na tango ekoki, na eleko ya kolona
mpe ya kobuka; oyo akatela biso baposo oyo esengeli mpo
na kobuka milona. › **25** Mabe na bino nde ebebisi makambo
nyonso, mpe masumu na bino ezangisi bino bolamu. **26**
Kati na bato na Ngai, ezali na bato mabe oyo banongaka
bato lokola moto oyo azali kotia mitambo mpo na kokanga
bandeke, mpe batiaka mitambo mpo na kokanga bato. **27**
Ndenge ndako ya bandeke etondaka na bandeke, ndenge
wana mpe bandako na bango etonda na lokuta; mpe ezali
na nzela yango nde bakoma bazwi mpe bato na nguya. **28**
Bakoma kitoko mpe ngebungebu; mabe na bango eleka
ndelo, balobelaka likambo ya mwana etike na bosembo te,
mpo kaka bango moko balonga. Bakataka makambo ya
babola na bosembo te. **29** Na makambo ya boye, napesa
bango etumbu te? » elobi Yawe. « Boni, motema na Ngai
ezongisa penza mabe na mabe te na ekolo ya boye? **30**
Makambo ya kokamwa mpe ya somo esalemi na mboka: **31**
basakoli bazali kosakola makambo ya lokuta, Banganga-
Nzambe bazali kosalela bokonzi na bango ndenge balingi,
mpe bato na Ngai bazali kosepela bongo. Kasi bokosala nini
na suka? »

6 « Bino bato ya Benjame, bokima mpo na lobiko na
bino! Bobima na Yelusalemi! Bobeta kelelo na Tekoa!
Botombola bendele kati na Beti-Akeremi! Pamba te pasi mpe
kobebisama ya somo ekobimela na nor. **2** Nakobebisa Siona,
mboka kitoko, oyo ezali penza kitoko lokola elenge mwasi ya
kitoko mpe ya nzoto sembesembe. **3** Babateli ya bibwele
elongo na bibwele na bango bakobundisa yango, bakopika
bandako na bango ya kapo zingazinga na yango; bongo
moko na moko akoyeisa bibwele na ye na esika oyo ye
akozwa. **4** Bomibongisa mpo na kobundisa yango! Botelema,
tika ete tobundisa yango na midi! Kasi mawa na biso, pamba
te mokolo esili mpe molili ya pokwa ezali koya. **5** Boye,
totelema! Tika ete tokota kati na yango na butu, tobebisa
bandako na yango oyo batonga makasi! » **6** Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokata banzete mpe
botonga bisika ya kobombama zingazinga ya Yelusalemi!
Engumba oyo esengeli kozwa etumbu, pamba te etondi
na makambo mabe! **7** Ndenge libulu ya mayi ebimisaka
mayi, ndenge wana mpe Yelusalemi ezali kobimisa mabe.
Sango moko kaka ezali kotambola kuna: sango ya mobulu
mpe ya kobebisama; tango nyonso liboso na Ngai, kaka
minyoko mpe bapota. **8** Oh engumba Yelusalemi, yoka
makebisi oyo, noki te nakomikomisa mosika na yo mpe
nakokomisa mokili na yo esobe, mpo ete moto moko te akoka
lisusu kovanda kuna. » **9** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobi: « Tika ete bosangisa ndambo ya bana ya

Isalaele oyo batikali ndenge balokotaka mbuma ya vino oyo
etikalaka; bolekisa lisusu maboko na bino na likolo ya bitape
ya banzete ya vino lokola moto oyo abukaka mbuma ya vino.
» **10** Naloba lisusu na nani mpe nakebisa penza nani? Nani
akoyokela ngai? Matoyi na bango ekangama; yango wana
bakokaka koyoka te. Liloba na Yawe ezalaka pamba mpo na
bango, basepelaka na bango na yango te. **11** Nzokande
ngai, natondi na kanda ya Yawe mpe nazali kokoka lisusu
te kokanga motema. « Sopa yango na bana mike kati na
babalabala mpe na lisanga ya bilenge mibali; ekokweyela
mwasi mpe mobali nzela moko, ezala mikolo to mibange.
12 Tango nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela
bavandi ya mboka, nakopesa bandako na bango, bilanga na
bango mpe basi na bango, epai ya bato mosusu, » elobi
Yawe. **13** « Bango nyonso, ezala mikolo mpe bana mike,
batondi na lokoso ya mbongo, kobanda na basakoli kino
na Banganga-Nzambe: bango nyonso bazali kotambola na
lokuta. **14** Bazali kosalisa bapota ya bato na Ngai likolo-
likolo mpe bazali koloba: ‹ Makambo nyonso ezali malamu,
nyonso ezali kotambola malamu! › Nzokande ata likambo
moko ya malamu ezali te. **15** Boni, bazali penza koyokela
makambo na bango ya nkele soni te? Te, bazali na bango
koyoka ata soni te; bayebi kutu ata ndenge bayokaka soni te.
Yango wana, bakokufa lokola bato nyonso, bakokweyisama
tango nakopesa bango etumbu, » elobi Yawe. **16** Tala liloba
oyo Yawe alobi: « Botelema na esika oyo nzela ekutana,
botuna nzela ya kala mpe esika oyo nzela ya malamu ezali,
bongo bolanda yango mpe bokozwa kimia mpo na mitema
na bino. Kasi bolobaki: ‹ Tokolanda na biso yango te! ›
17 Naponaki kati na bino bakengeli oyo balobaki na bino:
‹ Boyoka mongongo ya kelelo! › Kasi bozongisaki: ‹ Te!
Tokoyoka te. › **18** Yango wana, bino bikolo, boyoka! Bozala
batatoli ya makambo oyo ekokomela bango. **19** Oh mabele,
yoka! Nakoyeisa pasi epai ya bato oyo, ekozala lifuti ya
mabongisi na bango, pamba te bayokaki mongongo na Ngai
te mpe babwakaki Mobeko na Ngai. **20** Nasala nini na malasi
ya ansa oyo ewuti na Saba to na matiti ya solo kitoko oyo
ewuti na mboka ya mosika? Mbeka na bino ya kotumba
esepelisaka Ngai te, mpe nandimaka makabo na bino te.
» **21** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakotia
mabaku liboso ya bato oyo; batata mpe bana na bango
bakobeta mabaku mpe bakokweya nzela moko, bazalani
elongo na baninga bakokufa. » **22** Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Tala, mampinga moko ya basoda ezali koya longwa
na mokili ya nor; ekolo moko monene ezali komibongisa
mpo na bitumba wuta na basuka ya mabele. **23** Basimbi
matolotolo mpe makonga, bazali mitema mabe mpe bazanga
mawa, bazali koganga lokola makelele ya ebale monene,
bamati likolo ya bampunda, batandami na milongo lokola
basoda mpo na kobundisa yo Siona, mboka kitoko. » **24**
Tango toyokaki sango na tina na bango, tolembaki nzoto,
somo makasi ekangaki biso mpe tokomaki na pasi lokola
mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **25** Bokende na bilanga
te mpe bobima na nzela te, pamba te monguna asimbi
mopanga, bongo somo makasi ezali bisika nyonso. **26** Oh
bato na ngai, bolata bilamba ya basaki mpe bolala na putulu,
bosala matanga lokola moto oyo akufisi mwana na ye se
moko. Bolela na mawa, pamba te mobomi akokomela biso
na mbalakata. **27** « Tala, nasili kotia yo kati na bato na ngai
lokola esalelo oyo bamekelaka makasi ya bibende, mpo
ete okoka kotala malamu mpe omeka ezaleli na bango. **28**
Bango nyonso bazali batomboki ya mito makasi, bayebi kaka
kotonga. Bazali lokola bronze mpe ebende, bango nyonso
bazali kaka babebisi. **29** Epepelo ezali kopelisa moto makasi,
mpe ebende oyo babengaka plon ezali kolimwa na moto;
kasi bazali na bango kaka konyangwisa ebende yango na
pamba, pamba te eloko ya mabe ekokabwana na yango
te. **30** Babengaka bango palata babwaka, pamba te Yawe
asundola bango. »

7 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi: **2** « Telema na
ekuke ya Tempelo ya Yawe mpe tatola maloba oyo:
‹ Boyoka Liloba na Yawe, bino bato nyonso ya Yuda oyo
bokotaka na bikuke oyo mpo na kogumbamela Yawe. **3** Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: Bobongola bizaleli mpe misala na bino, mpe Ngai
nakotika bino ete bowumela na esika oyo. **4** Botia motema
te na maloba ya lokuta oyo ezali kolobama: ‘Tempelo ya
Yawe, Tempelo ya Yawe, Tempelo ya Yawe! Yawe azali
awa.’ **5** Soki solo bobongoli bizaleli mpe misala na bino
mpe bokomi kokata bino na bino makambo na bosembo; **6**
soki botiki konyokola bapaya, bana bitike to basi bakufisa
mibali, mpe botiki kosopa makila ya bato oyo bayebi likambo
te, soki botiki kolanda banzambe mosusu oyo na nzela na
yango bomibendelaka pasi, **7** nakotika bino ete bowumela
na esika oyo, kati na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na
bino wuta kala mpe mpo na libela. **8** Kasi botala ndenge
bozali kotia motema na maloba ya lokuta oyo ezali ata na
litomba moko te. **9** Bozali koyiba, koboma bato, kosala
ekobo, kolapa bandayi ya lokuta, kotumba malasi ya ansa
mpo na Bala mpe kolanda banzambe mosusu oyo boyebaki
te; **10** bongo bozali koya liboso na Ngai kati na Tempelo
oyo ebulisama mpo na Ngai, mpe bozali koloba: ‘Tobiki na
biso!’ Bobiki na bino solo mpo na kosala makambo oyo
nyonso ya nkele? **11** Boni, bokomisi Tempelo oyo ebulisama
mpo na Ngai ekimelo ya miyibi? Ngai nazali komona ete
bozali kozwa yango bongo, elobi Yawe. **12** Eleki malamu
bokende nanu na Silo epai wapi natiaki liboso Esika na Ngai
ya bule mpe botala makambo oyo nasalaki kuna mpo na
mabe ya bana ya Isalaele. **13** Lokola nazalaki kokebisa
bino mbala na mbala tango bozalaki kosala makambo oyo
nyonso, elobi Yawe, kasi botikalaki koyokela Ngai te; lokola
nabengaki bino, kasi boyanolaki Ngai te, **14** makambo oyo
nasalaki na Silo, nakosala yango mpe sik’oyo na Ndako
na Ngai, na Tempelo oyo bozali kotiela motema, esika oyo
napesaki bino elongo na batata na bino. **15** Nakobwaka bino
mosika na Ngai ndenge nabwakaki bandeko na bino nyonso
ya Efrayimi. › **16** Bongo yo Jeremi, komeka kobondela
mpo na bato oyo te, kolobela Ngai na tina na bango ata
moke te, komeka kutu te kosengela bango eloko: kotungisa
Ngai te, pamba te nakotikala koyokela yo te. **17** Boni, ozali
komona te makambo oyo bazali kosala kati na bingumba
ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi? **18** Bana
bazali kolokota bakoni, batata bazali kopelisa moto, mpe
basi bazali kosangisa farine mpo na kosala mapa mpo na
Ishitari; bazali kobonza makabo ya masanga ya vino epai ya
banzambe mosusu, bongo ezali kopesa Ngai kanda. **19** Boni,
bakanisi ete bazali kosala Ngai mabe, etuni Yawe? Te! Bazali

nde komisala bango moko mabe, mpo na soni na bango
moko. **20** ‹ Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Nakopelisa kanda na Ngai ya makasi na esika oyo, likolo ya
bato, ya banyama, ya banzete ya zamba mpe ya mbuma ya
mabele: kanda yango ekopela lokola moto, bongo ekokufa
te. **21** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe
ya Isalaele, alobi: Bokoba kaka na makambo oyo bozali
kosala, bobakisa mbeka na bino ya kotumba mpe makabo
mosusu, mpe bolia misuni yango bino moko! **22** Pamba te,
tango nabimisaki bakoko na bino na Ejipito, nalobaki na
bango likambo moko te na oyo etali mbeka ya kotumba
mpe makabo mosusu. **23** Nzokande, napesaki bango kaka
mobeko oyo: Botosa Ngai, bongo Ngai nakozala Nzambe
na bino mpe bino bokozala bato na Ngai; botambola na
nzela nyonso oyo nakolakisa bino mpo ete bozala bato ya
esengo. **24** Kasi batiaki matoyi te mpo na koyoka Ngai;
balandaki kaka makanisi mabe ya mitema na bango. Boye,
na esika ete babonga, babebaki lisusu koleka. **25** Wuta
tango batata na bino babimaki na Ejipito kino na mokolo ya
lelo, natindelaka bino basali na Ngai, basakoli, tango nyonso
mpe mikolo nyonso. **26** Kasi bayokaki Ngai te mpe bapesaki
Ngai matoyi na bango te; bazalaki kaka mito makasi mpe
basalaki lisusu mabe koleka bakoko na bango. › **27** Ata
oyebisi bango makambo oyo nyonso, bakotikala koyoka yo
te; ata mpe obengi bango, bakoyanola te. **28** Yango wana,
loba na bango: ‹ Tala ekolo oyo eyokaka te maloba ya Yawe,
Nzambe na yango, mpe eyokaka pamela te; solo ezali lisusu
te na minoko na bango mpe elimwe penza na bibebu na
bango. **29** Kata suki na yo ya Naziri mpe bwaka yango,
yemba nzembo ya mawa na likolo ya bangomba ekawuka,
pamba te Yawe abwaki mpe asundoli bato oyo bazali na se
ya kanda na Ye. **30** Bato ya Yuda basali mabe na miso na
Ngai, elobi Yawe, batie banzambe na bango ya bikeko ya
mbindo kati na Ndako na Ngai mpe bakomisi Ndako na Ngai
mbindo. **31** Batongi bisambelo ya likolo ya bangomba, ya
Tofeti, kati na Lubwaku ya Beni-Inomi, mpo ete batumba
bana na bango ya mibali mpe ya basi mpo na kobonza
bango lokola mbeka: nzokande wana ezali likambo oyo Ngai
natindaki bango te mpe natikalaki ata kokanisa yango te. **32**
Yango wana, bosala keba, elobi Yawe: na mikolo ekoya,
bato bakobenga lisusu te esika oyo Tofeti to Lubwaku ya
Beni-Inomi, kasi bakobenga yango lubwaku oyo babomelaka
bato, pamba te bakokunda bato na Tofeti kino tango esika
ekotikala lisusu te. **33** Bongo bibembe ya bato oyo ekokoma
bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya zamba; mpe
moto moko te akobengana yango. **34** Kati na bingumba ya
Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi, nakosilisa koganga
ya esengo mpe ya kosepela, mongongo ya mobali ya libala
mpe ya mwasi ya libala, pamba te mokili ekobeba.

8 Na tango wana, elobi Yawe, bakobimisa mikuwa ya
bakonzi mpe ya bakalaka ya Yuda, mikuwa ya Banganga-
Nzambe mpe ya basakoli elongo na mikuwa ya bato ya
Yelusalemi, wuta na malita na bango. **2** Bakotanda yango na
se ya moyi, na se ya sanza mpe na se ya mampinga nyonso
ya likolo, oyo balingaki, basalelaki na esengo, balandaki,
batunaki makambo mpe bafukamelaki. Bakosangisa lisusu
mikuwa yango te mpo na kokunda yango, kasi ekokoma
lokola matiti ya kopola, na mabele. **3** Na bisika nyonso oyo
nakopanza bango, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, bato
nyonso oyo bakotikala na bomoi kati na ekolo oyo ya mabe
bakoluka kufa na esika ya bomoi. › **4** Loba na bango: ‹ Tala
liloba oyo Yawe alobi: Boni, soki moto akweyi, atelemaka te?
Soki moto abungi nzela, azongaka lisusu na nzela te? **5** Mpo
na nini bato ya Yelusalemi babungi nzela? Mpo na nini bazali
kokangama kaka na nzela na bango ya mabe? Bamipesi
makasi na makambo ya lokuta mpe baboyi kozongela Ngai.
6 Nayokaka na bokebi makambo nyonso oyo balobaka,
kasi balobaka makambo ya solo te. Moko te kati na bango
ayokaka motema pasi mpo na mabe oyo asalaka, alobaka:
‘Nasali nini?’ Moto na moto akangamaka kaka na nzela na ye
lokola mpunda oyo ezali kokende na bitumba. **7** Ezala kutu
nkongi, kati na likolo, eyebaka bileko ya kokende na bisika
mosusu; ebenga, ndeke ya mayi mpe mbilambila eyebaka
ata tango ya kozonga, kasi bato na Ngai bayebi mibeko
ya Yawe te. **8** Ndenge nini bokoki koloba: ‘Tozali bato ya
bwanya, pamba te toyebi Mobeko ya Yawe,’ tango sik’oyo
ekomeli ya balakisi ya Mobeko ebongoli yango lokuta? **9**
Bato ya bwanya bakoyokisama soni, bakoyoka somo mpe
bakokende na bowumbu, pamba te batiolaki Liloba na Yawe.
Bazali na bwanya ya ndenge nini? **10** Yango wana, nakokaba
basi na bango epai ya mibali mosusu, mpe bilanga na bango
epai ya bato mosusu; pamba te bango nyonso, ezala mikolo
to bana mike, batondi na lokoso ya mbongo; basakoli mpe
Banganga-Nzambe nyonso bakomi se kotambola na lokuta;
11 bazali kosalisa bapota ya bato na Ngai likolo-likolo mpe
bazali koloba: ‘Makambo nyonso ezali malamu, nyonso ezali
kotambola malamu!’ Nzokande, ata likambo moko ya malamu
ezali te. **12** Boni, bazali koyokela makambo na bango ya
nkele soni? Te! Bazali koyoka ata soni te; bayebi kutu te
ndenge bayokaka soni! Yango wana, bakokufa lokola bato
nyonso, bakokweyisama tango bakozwa etumbu, elobi Yawe.
13 Nakobebisa milona na bango, elobi Yawe. Bambuma ya
vino ekozala lisusu te na banzete ya vino, mbuma ya figi
ekozala lisusu te na banzete ya figi, mpe makasa ya banzete
yango ekokawuka. Bakobotola bango biloko oyo napesaki
bango. › » **14** Mpo na nini tozali kovanda awa? Tosangana
esika moko! Tika ete tokima kati na bingumba batonga
makasi mpo ete tokufela kuna! Pamba te Yawe, Nzambe
na biso, afungoleli biso ekuke ya kufa mpe apesi biso mayi
oyo ezali na ngenge mpo ete tomela, pamba te tosalaki
masumu liboso na Ye. **15** Tozalaki na elikya ete tokozala
na kimia, kasi tomoni likambo moko te ya malamu; tozalaki
na elikya ete tokobika, kasi pasi na pasi nde ezali kolanda
biso! **16** Lokito ya bampunda ya banguna mpe makelele ya
makolo na yango ezali koyokana wuta na Dani, ezali koya
mpo na kobebisa mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati
na yango, engumba mpe bavandi na yango nyonso, bongo
mokili mobimba eningani. **17** « Botala, nakotindela bino
banyoka oyo ebomaka, bitupa oyo moto akoki kosakana na
yango te, mpo ete eswa bino, » elobi Yawe. **18** Pasi na ngai
ezangeli kisi mpo na kosilisa yango, motema na ngai elembi
kati na ngai. **19** Yoka koganga ya bato na ngai wuta na
mokili ya mosika: « Boni, Yawe azali lisusu te, kati na Siona?
Mokonzi na yango azali lisusu kuna te? » « Mpo na nini
batumbolaki kanda na Ngai na nzela ya banzambe na bango
ya bikeko, na nzela ya banzambe ya bapaya oyo ezanga ata
tina? » **20** « Tango ya kobuka mbuma esili koleka, elanga

mpe esili kokoma na suka, kasi biso tobikisami te. » **21** Ndenge bato na ngai bazali koyoka pasi, ndenge wana mpe ngai nazali koyoka pasi, nazali kolela, mpe somo ekangi ngai makasi. **22** Boni, kisi ezali te kati na Galadi? Minganga bazali kuna te? Bongo mpo na nini bato na ngai bazali kobika te?

9 Ah! Soki moto na ngai ezalaki etima, mpe soki miso na ngai ezalaki liziba ya mpinzoli, nalingaki kolela butu mpe moyi mpo na bato na ngai, oyo basili koboma. **2** Ah! Soki nazalaki ata na ndako ya bapaya kati na esobe, nalingaki ata kokima bato na ngai mpe kozala mosika na bango, pamba te bango nyonso bazali bandumba, bazali lisanga ya bakosi! **3** « Babongisaka lolemo na bango lokola tolotolo mpo na kokosa; balongaka kati na mokili na nzela ya solo te, pamba te basalaka se mabe likolo ya mabe mpe batosaka Ngai te, » elobi Yawe. **4** « Tika ete moto na moto asala keba na moninga na ye mpe atia motema te na ndeko na ye, pamba te ndeko nyonso azali moto ya lokuta, mpe moninga nyonso azali moto ya matongi. **5** Moninga azali kokosa moninga na ye, mpe moto moko te azali koloba solo. Bamibongisaka mpo na koloba lokuta, babimisaka motoki na bango mpo na kosala masumu. **6** Mosala na bango se kokosa na kokosa; mpe na lokuta na bango, baboyaka kotosa Ngai, » elobi Yawe. **7** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tala, nakopetola mpe nakomeka bango na moto, pamba te nasala lisusu nini mpo na masumu ya bato na Ngai? **8** Lolemo na bango ezali lokola likonga oyo ebomaka, ebimisaka kaka maloba ya lokuta. Moto na moto alobaka na moninga na ye na esengo na monoko; kasi na se ya motema, atielaka ye motambo. **9** Bongo na makambo ya boye, napesa bango etumbu te, » elobi Yawe? « Nazongisa mabe na mabe te na ekolo ya boye? » **10** Nakosala matanga mpe nakolela mpo na bangomba mpe matiti ya esobe. Nyonso esili kokawuka mpe moto moko te azali lisusu kolekela wana; ezala makelele ya bibwele to ya bandeke ezali lisusu koyokana te; bandeke ya likolo ekimi mpe banyama ya zamba esili kokende. **11** « Nakokomisa Yelusalemi liboke ya mabanga oyo ebukana-bukana, ndako ya mbwa ya zamba; nakobebisa bingumba ya Yuda, bongo moto moko te akovanda lisusu kuna. **12** Nani azali penza na bwanya mpo na kososola makambo ya boye? Nani Yawe ateyaki mpo ete alimbola yango? Mpo na nini mokili ebebisami, etikali pamba lokola esobe epai wapi moto alekaka te? » **13** Yawe alobi: « Makambo oyo nyonso ekomeli bango mpo ete basundoli Mobeko na Ngai oyo natiaki liboso na bango, batosi Ngai te mpe basaleli malako na Ngai te. **14** Nzokande, batiaki kaka mito makasi mpe bakobaki kolanda banzambe ya Bala oyo batata na bango balakisaki bango. » **15** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Tala, nakoleisa bato oyo matiti ya bololo mpe nakomelisa bango mayi ya ngenge. **16** Nakopanza bango kati na likolo oyo, ezala bango to bakoko na bango, batikalaki koyeba te; nakolanda bango na mopanga kino nakosilisa koboma bango. » **17** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Botala malamu makambo oyo! Bobengisa basi oyo balelaka bibembe, bobengisa penza ba-oyo bayebi kolela malamu! **18** Tika ete baya noki mpo ete bayembela biso banzembo ya mawa kino tango mpinzoli ekobima biso mpe ekotondisa miso na biso. **19** Kolela ya mawa ezali koyokana wuta na Siona: ‹ Ah! Tala ndenge nini tosili kobebisama! Tala ndenge nini tosambwe! Tika ete tokima mokili na biso, pamba te bandako na biso ebebisami. › » **20** Eh basi, boyoka Liloba na Yawe! Bofungola matoyi mpo na koyoka maloba ya monoko na Ye. Bolakisa bana na bino ya basi banzembo ya mawa mpe tika ete moko na moko ayekolisa moninga na ye nzembo ya mawa. **21** Kufa emati mpe ekoti na nzela ya maninisa na biso, ekoti kino na bandako na biso, oyo batonga makasi; eyei kosilisa koboma bana na babalabala, mpe bilenge mibali na bisika oyo bato ebele bokutanaka. **22** Loba: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bibembe ya bato ekolala na mabele mpe ekotikala wana lokola fimie ya bilanga, lokola liboke ya bambuma oyo mobuki bambuma atiki na sima na ye mpe moto oyo akolokota yango azali te. › » **23** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tika ete moto ya bwanya amikumisa te mpo na bwanya na ye to moto ya makasi mpo na makasi na ye to moto ya bozwi mpo na bozwi na ye. **24** Kasi tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa mpo ete azali na bososoli mpe ayebi Ngai, mpo ete ayebi ete nazali Yawe oyo atalisaka bolamu, bosembo mpe boyengebene na mokili; pamba te nasepelaka nde na makambo wana, » elobi Yawe. **25** « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakopesa etumbu na bato nyonso oyo bakatama ngenga kaka na nzoto, kasi na mitema te: **26** bato ya Ejipito, ya Yuda, ya Edomi, ya Amoni, ya Moabi mpe bavandi nyonso ya esobe oyo bamikataka mandefu; pamba te bato ya bikolo oyo nyonso bakatama ngenga te. Mpe ezala bana nyonso ya Isalaele oyo bakatama ngenga, bakatama yango kaka na bonzoto, kasi na mitema te. »

10 Eh libota ya Isalaele, yoka liloba oyo Yawe azali koloba na yo! **2** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Kolanda bizaleli ya bikolo ya bapaya te mpe kobanga bilembo ya likolo te ata soki ezali kobangisa bato ya bikolo. **3** Pamba te bizaleli ya bikolo ya bapaya ezali se pamba, banzambe na bango ezali se banzete ya pamba oyo bakataka kati na zamba, bongo moto ya misala ya maboko nde abongisaka yango na bambeli na ye. **4** Bapakolaka yango palata mpe wolo, babetaka yango basete na marto mpo ete eningana te. **5** Banzambe yango ya bikeko ezali lokola bikeko oyo batiaka na elanga ya bapasiteki mpo na kokimisa bandeke: elobaka te, bamemaka yango mpo ete etambolaka te. Kobanga yango te, pamba te ekokaka kosala bato mabe to malamu te. » **6** Eh Yawe, moko te akokani na Yo! Ozali monene, mpe Kombo na Yo ezali na nguya monene. **7** Oh Mokonzi ya bikolo, nani akoki koboya kotosa Yo? Obongi na lokumu, pamba te moko te azali lokola Yo kati na bato nyonso ya bwanya ya bikolo mpe kati na mikili na bango nyonso. **8** Bango nyonso bazangi mayele mpe bazali bazoba; mateya na bango ezalaka ya pamba, mpe banzambe na bango ezalaka se banzete ya pamba! **9** Bapakola yango palata balekisa na moto, oyo ewuta na Tarsisi, mpe wolo oyo ewuta na Ufazi; bato oyo basalaka bililingi na banzete mpe ba-oyo balambaka bibende na moto nde basalaka yango: balatisaka yango bilamba ya langi ya ble mpe ya motane; ezali misala ya bato oyo basalaka misala ya maboko, oyo bayebi penza mosala malamu. **10** Kasi Yawe azali Nzambe ya solo, Nzambe na bomoi mpe Mokonzi ya seko. Soki

asiliki, mokili eninganaka, bikolo ekokoka te kotelema liboso
ya kanda na Ye. 11 Tala maloba oyo bokoloba na bango:
« Banzambe oyo esala te likolo mpe mabele ekolimwa na
mabele mpe na se ya likolo. » 12 Kasi Yawe asala mabele
na nguya na Ye, alendisa mokili na bwanya na Ye mpe
atanda likolo na mayele na Ye. 13 Tango agangaka, mayi
etiaka makelele makasi kuna na likolo, asangisaka mapata
wuta na basuka ya mokili, apelisaka mikalikali, anokisaka
mvula mpe abimisaka mopepe wuta na bibombelo na Ye. 14
Bato nyonso bakomaka lokola bazoba, lokola bato oyo basili
mayele; monyangwisi bibende na moto atikalaka na soni
likolo na bikeko na ye, pamba te bikeko na ye ezalaka na
yango biloko ya lokuta, ezalaka na pema te kati na yango.
15 Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola; ekolimwa na
tango ya kosambisama. 16 Kasi Ye oyo azali libula ya Jakobi
akokani na bikeko wana te, pamba te azali Mokeli ya biloko
nyonso, ezala ata Isalaele, ekolo oyo ezali libula na Ye;
Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga. 17 Yo
ekolo oyo bazingeli, kamata bisaka na yo mpe bima na
mokili! 18 Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Ya mbala
oyo, nakobengana bavandi ya mokili oyo mpe nakotindela
bango pasi mpo ete bakanga bango. » 19 Mawa na ngai,
pamba te nazoki makasi na motema! Pota na ngai ezali
kosila te! Namilobelaki: « Ezali pasi na ngai moko, esengeli
na ngai kokanga motema. » 20 Ndako na ngai ya kapo
ebebisami, basinga na yango nyonso ekatani, bamemi bana
na ngai ya mibali, natikali lisusu ata na mwana moko te.
Nazali lisusu na moto ata moko te oyo akotelemisela ngai
ndako ya kapo to akobongisela ngai esika ya kovanda. 21
Pamba te bakambi bazangaki mayele, balukaki Yawe te;
yango wana, balongaki te, mpe bato nyonso oyo bango
bazalaki kokamba bapanzanaki. 22 Boyoka! Makelele moko
ezali koya, lokito moko ya makasi ewuti na mokili ya nor,
ekosilisa bato kati na bingumba ya Yuda mpe ekokomisa
yango bandako ya mbwa ya zamba. 23 Oh Yawe, nayebi
ete moto moko te azali mokonzi ya bomoi na ye; moto oyo
azali kotambola azali na bokonzi te ya kokamba matambe
na ye. 24 Oh Yawe, pesa biso etumbu oyo ekoki na biso;
kasi kopesa yango na kanda te, noki te okosilisa koboma
biso. 25 Sopa kanda na Yo likolo ya bikolo ya bapaya oyo
endimaka Yo te, likolo ya bato oyo babelelaka Kombo na Yo
te, pamba te babebisi Jakobi, babebisi ye mobimba mpe
bapanzi mokili na ye.

11 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: 2 —
Boyoka malako ya boyokani oyo, mpe boyebisa yango
epai ya bato ya Yuda mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi! 3
Loba na bango: « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele,
alobi: Tika ete alakelama mabe, moto oyo akotosa te malako
ya boyokani 4 oyo nasalaki elongo na bakoko na bino tango
nabimisaki bango na Ejipito, wuta na libulu ya moto oyo
balambelaka bibende. » Nalobaki na bango: « Botosa Ngai
mpe bosala makambo nyonso oyo nakotinda bino; ezali na
nzela wana nde bokozala bato na Ngai mpe Ngai nakozala
Nzambe na bino. 5 Bongo nakokokisa ndayi oyo nalapaki
epai ya bakoko na bino ete nakopesa bango mokili oyo
ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo bozali
na yango lelo. » Nazongisaki: — Solo, Yawe; amen! 6
Yawe alobaki na ngai: — Sakola maloba nyonso oyo kati
na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi: «
Boyoka malako ya boyokani oyo mpe bosalela yango! 7
Wuta tango nabimisaki bakoko na bino na Ejipito kino na
mokolo ya lelo, nazalaki tango na tango kokebisa bango na
maloba oyo: ‹ Botosa Ngai! › 8 Kasi batiaki matoyi mangongi
mpe bayokelaki Ngai te. Balandaki kaka makanisi mabe ya
mitema na bango. Yango wana, natindelaki bango bilakeli
mabe nyonso oyo ezali kati na boyokani oyo natindaki bango
ete batosa, kasi bango basalelaki yango te. » 9 Yawe alobaki
na ngai: — Bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi basali
likita. 10 Bazongeli kosala masumu ya bakoko na bango, oyo
baboyaki koyoka maloba na Ngai. Bazali kolanda banzambe
mosusu mpo na kosalela yango. Libota ya Yuda mpe libota
ya Isalaele babebisi boyokani oyo nasalaki elongo na bakoko
na bango. 11 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: «
Nakotindela bango pasi ya makasi, mpe ata moto moko te
akobika na yango. Ata soki bagangi epai na Ngai, nakoyoka
bango te. 12 Bingumba ya Yuda mpe bato ya Yelusalemi
bakokende koganga epai ya banzambe ya bikeko oyo bazali
kotumbela malasi ya ansa, kasi ekokoka kobikisa bango te
tango pasi ya makasi ekokomela bango. 13 Oh Yuda, ozali
na banzambe ebele ndenge ezali motango ya bingumba na
yo; mpe lisusu, bitumbelo oyo otongaki mpo na kotumbela
nzambe Bala, nzambe ya soni, malasi ya ansa ezali ebele
ndenge ezali motango ya babalabala ya Yelusalemi. » 14
Kasi yo Jeremi, kosambela mpo na bato oyo te, kolobela
Ngai na tina na bango te, komeka te kosengela bango eloko;
pamba te nakoyoka bango te tango bakobelela Ngai na
tango ya pasi. 15 « Eloko nini penza molingami na Ngai
azali kosala kati na Tempelo na Ngai, wana azali kosala
mabongisi mabe ebele? Okanisi ete ndayi mpe misuni oyo
ebulisama ekoki solo kolongola etumbu na yo? Boni, okanisi
ete okoki kobika na nzela wana? » 16 Yawe azalaki kobenga
yo « Nzete ya olive ya mobesu oyo etonda na mbuma kitoko.
» Kasi Yawe akotumba yango na makelele ya mopepe
makasi, mpe bitape na yango ekobukana-bukana. 17 Yawe,
Mokonzi ya mampinga, oyo alonaki yo asili kozwa mokano ya
kotindela yo pasi ya makasi, pamba te libota ya Yuda mpe ya
Isalaele basali mabe liboso na Ngai mpe batumboli kanda na
Ngai tango bazali kotumbela nzambe Bala malasi ya ansa.
18 Lokola Yawe alakisaki ngai likita oyo bazalaki kosalela
ngai, nasosolaki yango, pamba te atalisaki ngai mabongisi
nyonso oyo bazalaki kosala. 19 Ngai namonanaki lokola
mwana meme oyo bazali komema na esika oyo babomelaka
bibwele; nayebaki te ete bazali kosalela ngai likita tango
bazalaki koloba: « Tika ete tobebisa nzete mpe mbuma na
yango, tika ete tolongola ye na mokili ya bato ya bomoi mpo
ete bakanisa lisusu kombo na ye te. » 20 Kasi Yo, Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Yo oyo osambisaka na bosembo
mpe omekaka mitema mpe makanisi, sala ete namona mabe
oyo okozongisela bango, pamba te natiki likambo na ngai
na maboko na yo. 21 Yango wana, tala liloba oyo Yawe
alobi na tina na bato ya Anatoti, oyo balingi koboma yo
mpe bazali koloba: « Kosakola na Kombo na Yawe te, soki
te tokoboma yo; » 22 yango wana tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: « Nakopesa bango etumbu.
Bilenge mibali na bango bakokufa na mopanga, bana na
bango ya mibali mpe ya basi bakokufa na nzala makasi. 23

Ata moko te kati na bango akobika, pamba te nakotindela
bato ya Anatoti pasi, na mobu ya etumbu na bango. »

12 Oh Yawe, ozalaka tango nyonso sembo; mpe ngai
nakokoka kosamba na Yo te. Nzokande nalingi kotuna
Yo mwa mituna na tina na oyo etali bosembo na Yo. Mpo
na nini misala ya bato mabe ekendaka liboso? Mpo na nini
bato oyo batosaka Yo te bazalaka na bomoi ya kimia? **2**
Olonaki bango mpe bazwi misisa; bazali kokola mpe kobota
mbuma. Ozali tango nyonso pene ya minoko na bango,
kasi mosika ya mitema na bango. **3** Nzokande, oh Yawe,
oyebi ngai, omonaka ngai mpe oyebi makanisi ya motema
na ngai mpo na Yo. Tindika bango lokola bameme oyo
babongisi mpo na koboma! Bongisa bango mpo na mokolo
ya kufa. **4** Kino tango nini mokili ekowumela na kolela
mpe matiti ya bilanga nyonso ekowumela ya kokawuka?
Banyama mpe bandeke esili kokufa mpo ete bavandi ya
mokili bazali mabe. Balobaka: « Yawe akoyeba te makambo
oyo ekokomela biso. » **5** Soki ozali kosala momekano
ya kokima mbangu elongo na bato oyo bazali kotambola
na makolo, mpe bango bazali komelisa yo pema, ndenge
nini okoki komekana na bato oyo batambolaka likolo ya
bampunda? Soki ozali komitungisa na mokili oyo ezali na
kimia, ekozala boni liboso ya mpela ya ebale Yordani? **6**
Pamba te ezala bandeko na yo mpe bato ya libota na yo
moko bateki yo, bazali koganga makasi mpo na kotelemela
yo. Kotiela bango motema te, ata tango bazali kobimisa
maloba kitoko mpo na yo. **7** Nakobosana libota na ngai,
nakosundola libula na ngai, nakokaba molingami na ngai na
maboko ya banguna na ye. **8** Libula na ngai ekomi na miso
na ngai lokola nkosi ya zamba: ezali kogangela ngai; yango
wana nayini yango. **9** Boni, libula na ngai ekomi na miso na
ngai lokola ndeke oyo eliaka misuni, bongo ebebi na makila,
mpo ete bandeke mosusu oyo eliaka misuni eya kozingela
mpe kobundisa yango? Bokende kosangisa banyama nyonso
ya zamba mpe bobengisa yango mpo ete eya kolia nyama!
10 Babateli ebele ya bibwele babebisi elanga na ngai ya
vino, banyati-nyati elanga na ngai, babongoli elanga na ngai
ya kitoko mabele ya kokawuka. **11** Bakomisi yango esobe,
etikali pamba na miso na ngai, ekomi eloko ya mawa. Mokili
mobimba ebebisami, pamba te moto moko te azali lisusu
komema yango na motema. **12** Babebisi bakobimela na
likolo ya bangomba nyonso ya esobe, pamba te mopanga ya
Yawe ekoboma mokili mobimba; moto moko te akozala na
kimia. **13** Bakolona ble, kasi bakobuka banzube; bakobimisa
mitoki na mosala, kasi bakozwa litomba ya malonga te.
Boye, boyokela mbuma ya bilanga na bino soni, mpo na
kanda makasi ya Yawe. **14** Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Nakobengana bato mabe oyo bavandaka zingazinga ya
ekolo na Ngai, oyo bazali kobundisa libula oyo napesaki
bato na Ngai, Isalaele, mpe nakolongola ekolo ya Yuda
kati na bango. **15** Kasi sima na Ngai kobengana bango,
nakoyokela bango lisusu mawa mpe nakozongisa moko na
moko kati na libula na ye mpe kati na mokili na ye. **16** Mpe
soki bayekoli malamu bizaleli ya bato na Ngai mpe balapi
ndayi na Kombo na Ngai, na maloba oyo: ‹ Na Kombo na
Yawe, › ndenge balakisaki bato na Ngai kolapa ndayi na
kombo ya Bala, nakopesa bango esika kati na bato na Ngai.
17 Kasi ekolo oyo ekoyoka te, nakobengana bango nyonso
mpe nakobebisa bango, » elobi Yawe.

13 Tala liloba oyo Yawe alobaki na ngai: « Kende kosomba
mokaba ya lino mpe lata yango na loketo na yo, kasi
kopolisa yango na mayi te. » **2** Boye, nasombaki mokaba,
ndenge Yawe atindaki ngai mpe nalataki yango na loketo na
ngai. **3** Yawe alobaki na ngai lisusu na mbala ya mibale: **4** «
Kamata mokaba oyo osombaki mpe oyo olati na loketo na
yo, kende sik'oyo na Perati mpe bomba yango kuna kati
na madusu ya mabanga. » **5** Boye nakendeki kobomba
mokaba yango na Perati, ndenge Yawe alobaki na ngai.
6 Sima na mikolo ebele, Yawe alobaki na ngai lisusu: «
Kende kokamata mokaba oyo nalobaki na yo ete obomba na
Perati. » **7** Nakendeki na Perati, nalukaki mokaba yango epai
nabombaki yango; kasi mokaba yango ebebaki makasi mpe
etikalaki lisusu na tina te. **8** Bongo Yawe alobaki na ngai: **9**
« Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Ezali boye nde nakosilisa
lolendo ya Yuda mpe nakokitisa mapeka ya Yelusalemi. **10**
Bato oyo bazali bato mabe, bayokaka maloba na Ngai te,
bazali mito makasi, batingamaka kosala kolanda baposa ya
mitema na bango, mpe balandaka banzambe ya bapaya
mpo na kosalela mpe kogumbamela yango; bakokoma kaka
lokola mokaba oyo, mokaba oyo etikali lisusu na tina te.
11 Pamba te ndenge balingaka mokaba na loketo, ndenge
wana mpe nalingaki libota mobimba ya Isalaele mpe libota
mobimba ya Yuda epai na Ngai, › elobi Yawe, ‹ mpo ete
bazala bato na Ngai mpe basala lokumu ya Kombo na Ngai.
Kasi batikali koyoka Ngai te. › **12** Loba na bango: ‹ Tala
liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Mbeki nyonso
esengeli kotonda na masanga ya vino. › Mpe soki batuni yo:
‹ Boni, okanisi ete biso toyebi te ete mbeki nyonso esengeli
kotonda na masanga ya vino? › **13** Yebisa bango: ‹ Tala
liloba oyo Yawe alobi: Nakolangwisa bavandi nyonso ya
mokili oyo masanga; ezala bakonzi oyo bavandaka na kiti ya
bokonzi ya Davidi, Banganga-Nzambe, basakoli mpe bavandi
nyonso ya Yelusalemi. **14** Nakosala ete babomana bango na
bango, batata mpe bana na bango, elobi Yawe, eloko moko
te ekopekisa Ngai koboma bango, ezala motema monene to
mawa to ngolu. › » **15** Boyoka malamu mpe bosala keba!
Bosala lolendo te, pamba te ezali Yawe nde alobi. **16** Bopesa
nkembo epai na Yawe, Nzambe na bino, liboso ete amemela
bino molili, liboso ete makolo na bino ebeta mabaku na
bangomba oyo ezipami na molili. Bino bozali kozela pole,
kasi Ye akobongola yango molili makasi. **17** Soki boyoki te,
nakolela na nkuku mpo na lolendo na bino, nakolela makasi,
mpe miso na ngai ekosopa mpinzoli, pamba te etonga ya
Yawe ekokende na bowumbu. **18** Loba na mokonzi mpe na
mama ya mokonzi: « Bolongwa na bakiti na bino ya bokonzi,
pamba te mitole na bino ya nkembo ekolongwa na mito
na bino. » **19** Bingumba ya sude ekokangama, mpe moto
moko te akokoka kofungola yango. Bato nyonso ya Yuda
bakokende na bowumbu, bango nyonso penza bakokende.
20 Oh Yelusalemi, tombola miso na yo mpe tala, bato bazali
koya wuta na nor! Wapi bibwele oyo bapesaki yo ete obatela,
mpe wapi meme oyo ozalaki kobetela tolo? **21** Okoloba nini
soki Yawe atie yo na makasi na se ya bokonzi ya bato oyo yo
oteyaki. Okokoma na pasi te lokola mwasi oyo azali na pasi
ya kobota? **22** Mpe soki omituni: « Mpo na nini makambo

ya boye ekomeli ngai? » Ezali mpo na ebele ya masumu
na yo nde bapasolaki yo bilamba mpe bazokisaki nzoto na
yo. **23** Boni, moto mwindo akoki solo kobongola poso ya
nzoto na ye? Nkoyi ekoki kolongola penza matono ya poso
ya nzoto na yango? Bokokoka kosala malamu te, bino bato
oyo bomesana kosala mabe. **24** « Nakopanza bino lokola
matiti ya kokawuka oyo mopepe ya esobe ememaka. **25**
Yango nde etumbu na yo, mbano oyo nakatelaki yo, » elobi
Yawe, « pamba te bobosanaki Ngai mpe botiaki mitema epai
ya banzambe ya lokuta. **26** Nakotombola yo bilamba kino na
elongi mpo ete bato bamona bolumbu na yo. **27** Namoni
bondumba na yo mpe posa na yo ya kosangisa nzoto; ekobo
na yo ezali na soni ata moke te. Namoni banzambe na yo ya
bikeko na likolo ya bangomba mpe kati na bilanga. Mawa na
yo Yelusalemi, ozali peto te! Kino tango nini okozala mbindo?
»

14 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi na tina na
bokawuki: **2** « Bato ya Yuda bazali na matanga,
bingumba na bango esili kobebisama, bazali kolela mpo
na mokili na bango, mpe koganga ezali koyokana wuta
na Yelusalemi. **3** Bakambi bazali kotinda basali na bango
mpo ete bakende kotoka mayi; kasi soki bakomi na libulu
ya mayi, mayi ezali te, bongo bazali kozonga na mbeki ya
pamba, bazipi bilongi na soni mpe na mawa. **4** Mabele esili
kokawuka, pamba te mvula ezali konoka lisusu te, basali
bilanga bakomi na pasi mpe bazipi bilongi na bango mpo
na soni. **5** Ezala mboloko kati na zamba ekomi kokima ata
mwana na yango oyo esili kobota, pamba te matiti ya kolia
ezali lisusu te. **6** Ba-ane ya zamba etelemi na basonge ya
bangomba ekawuka mpe ezali kobenda mopepe lokola mbwa
ya zamba; miso na yango elembi kotala, pamba te matiti
ya kolia ezali te. » **7** Oh Yawe, ata masumu na biso ezali
kofunda biso, sala mpo na lokumu ya Kombo na Yo, pamba
te towangani Yo mpe mingi, tosalaki masumu liboso na Yo. **8**
Oh Elikya ya Isalaele, Mobikisi na ye na tango ya pasi, mpo
na nini ozali kosala makambo lokola mopaya kati na mboka
oyo to lokola moleki nzela oyo atelemaka kaka na mboka
mpo na kolekisa butu? **9** Mpo na nini ozali kosala makambo
lokola moto oyo asutuki to lokola elombe oyo azangi makoki
ya kobikisa moto? Nzokande, Yo, Yawe, ozali kati na biso
mpe tobengami solo na Kombo na Yo! Kosundola biso te! **10**
Tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bato oyo: « Bato oyo
balingaka kaka kotambola-tambola, bavandaka esika moko
te. Yango wana, Yawe asepelaka na bango te, akobosana
mabe na bango te mpe akopesa bango etumbu mpo na
masumu na bango. » **11** Bongo, Yawe alobaki na ngai: —
Kosambela mpo na bolamu ya bato oyo te! **12** Ata soki
bakili bilei, nakoyoka kolela na bango te; ata soki babonzi
mbeka ya kotumba mpe ya bagato, nakondima yango te.
Nzokande, nakobebisa bango na mopanga, na nzala makasi
mpe na bokono oyo ebomaka. **13** Kasi nazongiselaki Ye: —
Oh Nkolo Yawe, basakoli bazali kokoba koloba na bango: «
Te! Bokotikala komona mopanga to nzala makasi te, kasi
nakopesa bino kimia ya solo na esika oyo. » **14** Yawe alobaki
na ngai: — Basakoli bazali kosakola makambo ya lokuta
na Kombo na Ngai. Natindaki bango te, naponaki bango te
mpe nalobaki na bango likambo moko te. Bimoniseli mpe
masakoli na bango ezali ya lokuta; makambo nyonso oyo
bazali kosakola ezali pamba, ewutaka nde na makanisi ya
mitema na bango moko. **15** Yango wana, tala liloba oyo Yawe
alobi mpo na basakoli oyo bazali koloba na Kombo na Ngai:
« Natindaki bango te, atako bazali koloba: ‹ Mopanga mpe
nzala makasi ekokweya na mokili oyo te. › Basakoli yango
bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi. **16** Bongo,
bato oyo bazali kondima masakoli na bango bakobwakama
na libanda, na babalabala ya Yelusalemi likolo ya nzala
makasi mpe ya mopanga. Moto moko te akozala mpo na
kokunda bango, ezala bango to basi na bango to mpe bana
na bango ya mibali to ya basi. Nakozongisela bango mabe
na mabe oyo basalaki. **17** Loba na bango maloba oyo: ‹
Butu mpe moyi, miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli, ezali
kokawuka te! Pamba te moseka na ngai, bato na ngai, bazali
na pasi mingi mpo ete babetami makasi. **18** Soki nakeyi
na zamba, nazali komona bibembe ya bato oyo babomi na
mopanga; soki nakoti kati na engumba, nazali komona bato
oyo bazali kokufa na nzala. Basakoli mpe Banganga-Nzambe
bazali kososola likambo moko te tango bazali kotambola na
mokili. › » **19** Boni, obwaki solo Yuda? Oyini penza Siona?
Mpo na nini otindeli biso pasi makasi oyo ezangeli nzela ya
kobika? Tokanisaki ete tokozwa kimia; nzokande, eloko moko
ya malonga esalemi te! Tokanisaki ete tokozala na nzoto
kolongono; nzokande, tozali kaka komona pasi na pasi! **20**
Oh Yawe, tososoli solo mabe na biso mpe masumu ya batata
na biso! Solo, tosali penza masumu liboso na Yo. **21** Koyina
biso te mpo na lokumu ya Kombo na Yo! Kobebisa te nkembo
ya Kiti ya Bokonzi na Yo! Kanisa boyokani oyo osalaki elongo
na biso mpe kobebisa yango te! **22** Boni, ezali na nzambe
moko ya ekeko, kati na bikolo, oyo enokisaka mvula? Boni,
likolo ekoki penza konokisa yango moko mvula? Te! Ezali
nde Yo, Yawe, Nzambe na biso! Totie elikya na biso nyonso
epai na Yo, pamba te Yo nde osala biloko oyo nyonso.

15 Yawe alobaki na ngai: « Ata soki Moyize mpe Samuele
batelemi liboso na Ngai mpo na koloba na tina na bato
oyo, nakotikala koyokela bato oyo mawa te. Bengana bato
oyo liboso na ngai! Tika ete bakende mosika na Ngai! **2**
Bongo soki batuni yo: ‹ Tokende wapi? › Zongisela bango: ‹
Tala liloba oyo Yawe alobi: Tika ete bato oyo basengeli kokufa
bakufa! Tika ete bato oyo basengeli kokufa na mopanga
bakufa na mopanga! Tika ete bato oyo basengeli kokufa na
nzala makasi bakufa na nzala makasi! Mpe tika ete bato oyo
basengeli kokende na bowumbu bakende na bowumbu! › **3**
Nakotindela bango babomi ya lolenge minei, » elobi Yawe: «
mopanga, mpo na koboma bango; mbwa mpo na koswa mpe
kobenda bango; banyama ya zamba mpe bandeke oyo eliaka
misuni mpo na kolia mpe kopanza bango. **4** Nakokomisa
bango eloko ya koyoka somo, na miso ya bato ya bikolo
nyonso ya mokili mpo na makambo nyonso oyo Manase,
mwana mobali ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, asalaki kati na
Yelusalemi. **5** Oh Yelusalemi, nani akoyokela yo mawa? Nani
akolela yo? Nani akotelema mpo na kotuna basango na yo?
6 Osundolaki Ngai, » elobi Yawe, « opesaki Ngai mokongo.
Yango wana, loboko na Ngai ekobeta yo, mpe nakobebisa
yo; nakoyokela yo lisusu mawa te. **7** Nakoyungola bango
na nzela ya bipepelo na bikuke ya engumba, nakobotola
bango bana na bango mpe nakoboma bato na Ngai, pamba
te babongoli bizaleli na bango te. **8** Basi na bango oyo

bakufisa mibali, nakokomisa bango ebele koleka zelo ya
ebale monene. Na ngonga ya midi, nakoyeisa mobebisi
mpo na koboma bamama ya bana na bango; nakokweyisela
bango somo mpe pasi na mbalakata. **9** Mama ya bana sambo
akolemba nzoto mpe akopema na pasi makasi. Moyi na ye
ekolala wana mokolo ezali nanu kowumela: akoyokisama
soni mpe akosambwa. Nakoboma na mopanga, bato oyo
bakotikala na bomoi liboso ya banguna na bango, » elobi
Yawe. **10** Oh mama na ngai, mawa na ngai! Mpo na nini
obotaki ngai! Nazali moto oyo mokili mobimba eswanisaka
mpe etelemelaka. Nadefisa moto moko te eloko mpe nadefa
eloko ya moto moko te, kasi bato nyonso balakelaka ngai
kaka mabe. **11** Yawe alobaki: « Solo, nakokangola yo mpo na
bolamu na yo; solo, nakosala ete banguna na yo babondela
yo na tango ya pasi mpe ya minyoko. **12** Boni, moto akoki
penza kobuka ebende? Ebende oyo ewuta penza na nor to
ebende ya bronze? **13** Nakosala ete babotola bino biloko
mpe bomengo na bino; bongo bakofuta bino yango te mpo
na masumu na bino nyonso oyo bosalaki kati na mokili na
bino mobimba. **14** Nakokomisa bino bawumbu ya banguna
na bino kati na mokili oyo botikala ata koyeba te, pamba
te kanda na Ngai ekopela lokola moto oyo ekotumba bino.
» **15** Oh Yawe, oyebi makambo nyonso, kanisa ngai mpe
batela ngai. Zongisa mabe na mabe ya banyokoli na ngai. Yo
oyo osilikaka noki te, kosundola ngai te! Tala ndenge nazali
kondima koyoka soni kino sik'oyo mpo na Kombo na Yo!
16 Tango kaka nayokaki maloba na Yo, nayambaki yango
na esengo; maloba yango esepelisaki ngai mpe etondisaki
motema na ngai na esengo; pamba te babengaka ngai
na Kombo na Yo, Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **17**
Natikala kovanda te kati na batioli to mpe kosepela elongo
na bango. Natikalaki kaka ngai moko, pamba te loboko na yo
ezalaki likolo na ngai mpe otondisaki ngai na kanda. **18** Mpo
na nini pasi na ngai esilaka te mpe pota na ngai ya monene
esilaka te? Solo, namoni ete ozali mpo na ngai lokola etima
ya lokuta, lokola mayi oyo bakoki kotiela motema te. **19**
Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Soki ozongi epai
na Ngai, nakondima yo liboso na Ngai mpo ete osalela
Ngai; soki monoko na yo ezali kobimisa maloba ya tina, kasi
maloba ya pamba-pamba te, okozala molobeli na Ngai. Tika
ete bato oyo balanda yo; kasi yo, kolanda bango te. **20**
Nakokomisa yo lokola mir liboso ya bato oyo, mir moko ya
makasi penza, mir ya bronze; bakobundisa yo kasi bakolonga
yo te, pamba te nazali elongo na yo mpo na kobikisa mpe
kokangola yo, » elobi Yawe. **21** « Nakobikisa yo na maboko
ya bato mabe mpe nakokangola yo na maboko ya bato oyo
banyokolaka yo. »

16 Yawe alobaki na ngai: **2** « Okobala te mpe okotikala
kobota bana mibali to bana basi na esika oyo te. » **3**
Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bana mibali
mpe bana basi oyo bakobotama na mboka oyo, mpe na tina
na basi oyo bazali bamama na bango mpe mibali oyo bazali
batata na bango: **4** « Bakokufa na kufa ya somo, bakolela
bango te mpe bakokunda bango te, kasi bakozala lokola
matiti ya kopola na mabele. Bakokufa na mopanga mpe na
nzala makasi, bongo bibembe na bango ekokoma bilei ya
bandeke ya likolo mpe ya banyama ya zamba. » **5** Pamba
te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Kokota na ndako oyo ezali
na matanga te, kokende na matanga te mpe koyokela bato
oyo bazali na matanga mawa te, pamba te nalongoli kimia
na Ngai, bolingo na Ngai mpe mawa na Ngai epai ya bato
oyo, » elobi Yawe, **6** « ezala mikolo to bana mike, bango
nyonso bakosila kokufa kati na mokili oyo. Bakokunda bango
te mpe bakosalela bango matanga te, bongo moto moko
te akomikata banzoloko to kokokola suki ya moto mpo na
bango. **7** Moto moko te akopesa bilei mpo na kobondisa
bato oyo bazali na matanga sima na kufa, mpe moto moko
te akopesa bango masanga mpo na kobondisa bango, ezala
ata mpo na kufa ya batata to ya bamama na bango. **8** Mpe
kokota te na ndako oyo bazali kosala feti mpo na kovanda
mpe komela, **9** pamba te tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nakosilisa kati na
esika oyo, na miso na bino mpe na tango na bino, makelele
ya esengo mpe makelele ya kosepela, mingongo ya babalani
mpe ya babandami na libala. **10** Tango okotatola maloba
oyo nyonso na bato oyo, soki batuni yo: ‹ Mpo na nini Yawe
akateli biso etumbu ya pasi makasi boye? Mabe nini tosalaki
Ye? Masumu nini tosalaki liboso ya Yawe, Nzambe na biso?
› **11** Okoloba na bango: ‹ Ezali mpo ete batata na bino
basundolaki Ngai, › elobi Yawe, ‹ basalaki banzambe ya
bapaya, basalelaki yango mpe bafukamelaki yango. Batikaki
Ngai mpe babatelaki Mobeko na Ngai te. **12** Bongo bino,
bozali mpe kotambola na ezaleli mabe koleka ata ezaleli
mabe ya batata na bino. Botala ndenge nini moko na moko
kati na bino azali kolanda makanisi mabe ya motema na
ye, na esika ya kotosa Ngai. **13** Yango wana, nakobwaka
bino libanda ya mokili oyo mpe nakomema bino na mokili
oyo, ezala bino to batata na bino, botikala koyeba te; mpe
kuna, bokosalela banzambe ya bapaya, butu mpe moyi;
pamba te nakoyokela bino mawa te. › **14** Yango wana, na
mikolo oyo ezali koya, » elobi Yawe, « bato bakotika koloba:
‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na
Ejipito; › **15** kasi bakokoma koloba: ‹ Na Kombo na Yawe
oyo abimisaki bana ya Isalaele na mokili ya nor mpe na
mikili nyonso epai wapi abenganaki bango. › Nakozongisa
bango na mokili na bango, mokili oyo napesaki bakoko na
bango. **16** Solo, nakotinda balobi mbisi ebele, » elobi Yawe,
« mpe bakoboma mbisi ebele; bato ya bokila ebele mpe
bakoboma banyama ebele na likolo ya bangomba nyonso ya
milayi mpe ya mikuse kino kati na madusu ya mabanga. **17**
Nazali kotala malamu banzela na bango nyonso; moto moko
te akoki kobombama na miso na Ngai, mpe masumu na
bango ekoki ata moke te kobombama na miso na Ngai. **18**
Nakofutisa bango mbala mibale lifuti ya mabe na bango mpe
ya masumu na bango, pamba te bakomisi mokili na Ngai
mbindo na nzela ya bililingi mpe ya bikeko na bango oyo
ezanga bomoi, mpe batondisi libula na Ngai na banzambe
na bango ya bikeko mpe ya nkele. » **19** Oh Yawe, Makasi na
ngai mpe Ndako na ngai batonga makasi, Ekimelo na ngai
na tango ya pasi, bato ya bikolo nyonso bakoya epai na
Yo wuta na basuka ya mokili mpe bakoloba: « Batata na
biso bazalaki kaka na banzambe ya lokuta, banzambe ya
pamba oyo etikalaki kosalela bango bolamu ata moko te. **20**
Boni, bato bakoki solo komisalela banzambe, tango bango
moko bazali banzambe te? **21** Yango wana, nakolakisa
bango, nakolakisa bango nguya mpe makasi na ngai; bongo
bakoyeba penza ete Kombo na Ngai ezali Yawe. »

17 « Masumu ya Yuda ezali lokola makomi oyo bakoma
na ekomeli ya ebende oyo ezali na songe ya diama;
bakoma yango na bitando ya mitema na bango mpe na
maseke ya bitumbelo na bango. **2** Ndenge bakanisaka bana
na bango ya mibali, ndenge wana mpe bakanisaka bitumbelo
na bango mpe makonzi ya Ashera, nzambe mwasi, pembeni
ya banzete ya mibesu na likolo ya bangomba. **3** Oh ngomba
na Ngai kati na mokili, nakokaba lokola bomengo ya bitumba:
biloko na yo, bozwi na yo nyonso mpe bisambelo na yo ya
likolo ya bangomba mpo na masumu oyo osalaki kati na
mokili na yo. **4** Likolo ya mabe na yo, okobungisa libula oyo
napesaki yo, nakokomisa yo mowumbu ya banguna na yo
kati na mokili oyo oyebi te; pamba te opelisi kanda na Ngai,
mpe ekopela mpo na libela. » **5** Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Tika ete moto oyo atiaka elikya na moto, oyo ayekamelaka
eloko ya pete mpe atalelaka Yawe te, alakelama mabe! **6**
Akozala lokola mwa nzete ekawuka kati na esobe; akomona
bolamu te tango ekoya, akovanda na bisika ya kokawuka
ya esobe, na mokili ya mungwa epai wapi bato bazalaka
te. **7** Kasi tika ete moto oyo atiaka elikya na Yawe mpe
atalelaka Ye apambolama! **8** Akozala lokola nzete oyo balona
pembeni ya mayi, oyo epanzaka misisa na yango kino na
mayi: ezalaka na somo ya moyi makasi te; makasa na yango
ezalaka kaka mibesu tango nyonso. Ezalaka na somo ya
koya ya mobu ya bokawuki te mpe ebotaka mbuma tango
nyonso. » **9** Motema eleki biloko nyonso na lokuta mpe ekoki
kobika te; nani akoki koyeba yango? **10** « Ngai Yawe, nayebi
motema mpe nasosolaka malamu makanisi na yango, mpo
na kofuta moto na moto kolanda etamboli mpe misala na ye.
» **11** Moto oyo azwaka bomengo na nzela ya sembo te azali
lokola ndeke oyo evandeli maki ya ndeke mosusu. Boye,
bomengo yango ekokima na kati-kati ya bomoi na ye mpe
ekomonisa bozoba na ye na suka ya bomoi na ye. **12** Kiti ya
Bokonzi ya nkembo, oyo enetolama wuta na ebandeli ezali
nde Esika na biso ya bule. **13** Oh Yawe, Elikya ya Isalaele,
bato nyonso oyo basundolaka Yo bakufaka soni, bato oyo
bapesaka yo mokongo bakufaka, pamba te basundoli Yawe,
Etima ya mayi na bomoi. **14** Oh Yawe, bikisa ngai mpe
nakobika; Oh Yawe, kangola ngai mpe nakokangolama, mpo
ete nakumisaka nde Yo! **15** Tala, bato oyo bazali koloba na
ngai: « Wapi Liloba na Yawe? Tika ete ekokisama sik'oyo!
» **16** Nzokande, naboyaki te kozala mobateli bibwele oyo
alandaka nzela na Yo. Oyebi malamu ete nazalaki na posa
ya komona mokolo ya pasi te. Maloba oyo ebimaka na
monoko na ngai ebimaka nde liboso na Yo. **17** Kobangisa
ngai te, pamba te ozali Ekimelo na ngai na tango ya pasi! **18**
Tika ete banyokoli na ngai bayokisama soni, kasi batela ngai
ete nayokisama soni te! Tika ete bango balenga na somo,
kasi ngai nalenga na somo te. Tindela bango mokolo ya
pasi, bebisa bango malamu mbala mibale. **19** Tala liloba oyo
Yawe alobaki na ngai: « Kende kotelema na ekuke ya bato,
na ekuke oyo bakonzi ya Yuda bakotelaka mpe babimelaka.
Kende mpe lisusu kotelema na bikuke nyonso ya Yelusalemi.
20 Loba na bango: ‹ Oh bino bakonzi mpe bato nyonso ya
Yuda elongo na bino nyonso bavandi ya Yelusalemi, bino
oyo bokotelaka na bikuke oyo, boyoka Liloba na Yawe! **21**
Tala liloba oyo Yawe alobi: Bosala keba ete moko te kati
na bino amema mikumba na mokolo ya Saba to alekisa
yango na bikuke ya Yelusalemi; **22** moko te kati na bino
abimisa mokumba na ndako na ye to asala mosala songolo
na mokolo ya Saba. Kasi bozwa mokolo yango lokola mokolo
ya bule ndenge natindaki bakoko na bino. **23** Nzokande,
baboyaki koyoka, bayeisaki mito na bango makasi mpo na
koboya kaka koyoka mpe kolanda mitindo na Ngai. **24** Kasi
soki penza boyoki Ngai, elobi Yawe, soki bomemi mikumba
te, soki bolekisi te mikumba na bikuke ya engumba oyo mpe
soki bobulisi mokolo ya Saba, soki bosali ata mosala moko
te na mokolo wana ya Saba, **25** bakonzi oyo bavandaka na
kiti ya bokonzi ya Davidi bakokotela na bikuke ya engumba
oyo elongo na bakalaka na bango; bongo bango elongo
na bakalaka na bango bakoya na likolo ya bashar mpe
mpunda elongo na bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi;
bongo, bato bakovanda libela na libela na engumba oyo.
26 Bato bakowuta na bingumba ya Yuda mpe na mboka
oyo ezali pene ya Yelusalemi, na etuka ya Benjame mpe
na ngambo ya weste ya bangomba mikuse, na etuka ya
bangomba mpe ya Negevi; mpo na koya kobonza kati na
Tempelo ya Yawe bambeka ya kotumba, bambeka mosusu,
makabo ya bambuma mpe malasi ya ansa, mpo na kobonza
makabo ya kozongisa matondi, kati na Tempelo ya Yawe. **27**
Kasi soki botosi Ngai te mpe bobulisi te mokolo ya Saba,
bongo bomemi mpe bolekisi mikumba na bino na bikuke ya
Yelusalemi na mokolo ya Saba, nakopelisa moto oyo ekufaka
te na bikuke ya Yelusalemi mpe ekozikisa bandako na yango
nyonso oyo batonga makasi. › »

18 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi: **2** — Kende
na ndako ya mosali mbeki mpe, kuna, nakoyebisa yo
makambo. **3** Boye, nakendeki na ndako ya mosali mbeki
mpe nakutaki ye azali kosala mosala na ye. **4** Kasi mbeki
oyo azalaki kosala na mabele oyo basalelaka bikeko ezalaki
kokangama ye na maboko. Bongo, mosali mbeki yango
asalaki mbeki mosusu wuta na mbeki oyo ebebaki, asalaki
yango lisusu kitoko kolanda posa ya motema na ye. **5** Mpe
kuna, Yawe alobaki na ngai: **6** — Oh bana ya Isalaele,
nakoki kosala bino te ndenge mosali mbeki oyo azali kosala,
elobi Yawe? Bana ya Isalaele, bozali te kati na maboko na
Ngai lokola mabele oyo basalelaka bikeko kati na maboko
ya mosali mbeki? **7** Soki nazwi mokano ya kopikola, ya
kokweyisa to ya kobebisa ekolo to mokili songolo, **8** bongo
ekolo to mokili oyo nakebisi etiki kosala mabe, nakobongola
mokano oyo nasilaki kozwa mpo na yango mpe nakolongola
pasi oyo nakanaki kotindela yango. **9** To mpe lisusu, soki
nazwi mokano ya kotonga to ya kolona ekolo to mokili pakala,
10 bongo ekolo to mokili yango ekomi kosala mabe na miso
na Ngai mpe eboyi koyokela Ngai, nakobongola mokano oyo
nasilaki kozwa ya kosalela yango bolamu. **11** Yango wana,
yebisa sik'oyo bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi: «
Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Tala, nasili kozwa mokano ya
kotindela bino pasi, mpe nazali na mabongisi ya kosala bino
mabe. Boye, tika ete moko na moko kati na bino atika nzela
na ye ya mabe, abongola bizaleli mpe misala na ye. › **12**
Kasi bakozongisa: ‹ Ezali na tina te! Tokokoba kaka kosala
mabongisi ya mitema na biso, mpe moko na moko kati na
biso akokoba kaka kolanda baposa mabe ya motema na ye.
› » **13** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Boluka
koyeba kati na bikolo soki nani asila koyoka makambo ya
boye! Isalaele, mboka kitoko, asali likambo ya mabe penza!

14 Boni, bosila komona mvula ya pembe ya Libani kosila
na bangomba na yango? Bosila komona mayi ya malili oyo
ekitaka na bangomba na yango kokawuka? **15** Nzokande,
bato na Ngai babosani Ngai, bazali kotumba malasi ya ansa
mpo na banzambe ya bikeko oyo ezanga tina, oyo ebetisaka
bango mabaku na nzela mpe epengwisaka bango na nzela
ya kala, bongo ememaka bango na banzela mosusu oyo
bafungola nanu te. **16** Mokili na bango ekotikala lisusu na
bato te, ekokoma eloko ya kotiola mpo na tango nyonso,
bongo bato nyonso oyo bakoleka wana bakokamwa mpe
bakoningisa mito na bango. **17** Nakopanza bango liboso
ya banguna na bango ndenge mopepe ya este esalaka.
Tango bakokoma na pasi, nakopesa bango mokongo mpe
nakolakisa bango elongi na Ngai te. » **18** Bazalaki koloba: «
Boya! Tika ete tosalela Jeremi likita mpo na kosala ye mabe,
pamba te ezala ndenge nini, Banganga-Nzambe bakosila te
mpo na koteya Mobeko, bato ya bwanya bakosila te mpo
na kopesa toli, mpe basakoli bakosila te mpo na kosakola
Liloba na Yawe. Boya! Tika ete toboma ye na nzela ya
lolemo, mpe tolanda te makambo oyo azali koloba! » **19** Eh
Yawe, yoka makambo oyo bafundi na ngai bazali koloba! **20**
Boni, bazongisaka solo mabe na malamu? Tala, batimoli
libulu mpo na kokunda ngai! Kanisa ndenge nini natelemaki
liboso na Yo mpo na koloba na tina na bolamu na bango,
mpo ete kanda na Yo ekende mosika na bango. **21** Mpo
na yango, boma bana na bango na nzala, kaba bango na
mopanga! Tika ete basi na bango bakufisa bana na bango
mpe bakoma basi bakufisa mibali! Tika ete kufa ekomela
mibali na bango, mpe bilenge mibali na bango bakufa na
mopanga ya bitumba. **22** Tika ete kolela eyokana wuta na
bandako na bango tango okotindela bango banguna na
pwasa, pamba te batimoli libulu mpo ete bakanga ngai mpe
batie mitambo na makolo na ngai! **23** Kasi Yo, Yawe, oyebi
mabongisi nyonso oyo basali mpo na koboma ngai; kolimbisa
mabe na bango te, kolongola masumu na bango liboso na
Yo te! Tika ete balenga liboso na Yo! Pesa bango etumbu na
mokolo ya kanda na Yo.

19 Tala liloba oyo Yawe alobi: — Kende kosomba mbeki
epai ya mosali mbeki. Kende nzela moko na bakambi
ya bato mpe bakambi ya Banganga-Nzambe; **2** bimela na
nzela ya Lubwaku ya Beni-Inomi, na liboso ya ekuke ya
ndako epai wapi basalaka mbeki; mpe kuna, okosakola
maloba oyo nakoyebisa yo. **3** Loba: « Bino bakonzi ya Yuda
mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka Liloba na Yawe! Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: Boyoka! Nakoyeisa pasi makasi na esika oyo; mpe
moto nyonso oyo akoyoka sango na yango, akozala na
somo. **4** Lokola bato oyo basundoli Ngai mpe bakomisi esika
oyo esika ya banzambe ya bapaya, lokola bakomi kotumba
mbeka na esika oyo mpo na banzambe oyo; ezala bango,
batata na bango to bakonzi ya Yuda, batikalaki koyeba te,
batondisi esika oyo na makila ya bato oyo basali mabe ata
moko te, **5** batongi bisambelo ya likolo ya bangomba mpo
na Bala, mpo na kotumba bana na bango na moto lokola
mbeka ya kotumba epai ya Bala; nzokande Ngai natikala
kotinda bango likambo ya boye te to mpe likambo ya boye
etikala ata komata na makanisi na Ngai te; **6** yango wana,
na mikolo ekoya, elobi Yawe, bakobenga lisusu te esika oyo:
‹ Tofeti to Lubwaku ya Beni-Inomi, › kasi bakokoma kobenga
yango: ‹ Lubwaku oyo babomelaka bato. › **7** Kaka na esika
oyo, nakobebisa mabongisi ya Yuda mpe ya Yelusalemi;
nakosala ete bakweya na mopanga ya banguna na bango
mpe na maboko ya bato oyo bazali na posa ya kosala bango
mabe. Nakokomisa bibembe na bango bilei ya bandeke ya
likolo mpe ya banyama ya zamba. **8** Nakobebisa engumba
oyo mpe nakokomisa yango eloko ya kotiola. Bato nyonso
oyo bakolekela awa bakokamwa mpe bakoyoka somo wana
bakomona kobeba na yango nyonso. **9** Nakoleisa bango
misuni ya bana na bango ya basi mpe ya mibali, bakoliana
bango na bango tango bato oyo bazali na posa ya kosala
bango mabe bakozingela bango. **10** Boye, buka mbeki na
miso ya bato oyo bozali kokende na bango nzela moko **11**
mpe loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobi: Nakobebisa ekolo mpe engumba oyo,
kaka ndenge bapanzaka mbeki oyo mosali mbeki asali, mpe
bakokoka lisusu kobongisa yango te. Bakokunda bibembe
na Tofeti kino esika ya kokunda ekotikala lisusu te. **12** Yango
ezali makambo oyo nakosala na esika oyo mpe epai ya
bavandi ya esika oyo, elobi Yawe, nakokomisa engumba
oyo lokola Tofeti. **13** Bandako ya Yelusalemi mpe bandako
ya bakonzi ya Yuda ekokoma mbindo lokola esika oyo na
kombo Tofeti, bandako nyonso oyo, na likolo ya manzanza na
yango, bazalaki kotumba malasi ya ansa mpo na mampinga
nyonso ya likolo mpe bazalaki kobonza makabo ya masanga
ya vino mpo na banzambe mosusu. › » **14** Jeremi azongaki
wuta na Tofeti epai wapi Yawe atindaki ye mpo na kosakola,
atelemaki na lopango ya Tempelo ya Yawe mpe alobaki
na bato nyonso: **15** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Boyoka! Nakoyeisa
na engumba oyo mpe na mboka oyo ezali zingazinga na
yango pasi nyonso oyo nasakolaki na tina na yango, pamba
te batosaki Ngai te mpe bayokaki maloba na ngai te. »

20 Nganga-Nzambe Pashuri, mwana mobali ya Imeri,
mokonzi ya Tempelo ya Yawe, ayokaki ndenge Jeremi
azalaki kosakola. **2** Nganga-Nzambe Pashuri abetisaki
Mosakoli Jeremi fimbu mpe akangisaki ye na likonzi oyo
ezalaki na ekuke ya likolo ya Benjame, ekuke oyo ememaka
na Tempelo ya Yawe. **3** Mokolo oyo elandaki, tango Pashuri
alongolaki ye na likonzi, Jeremi alobaki na ye: — Yawe
akobenga yo lisusu Pashuri te, kasi Magori-Misabibe. **4**
Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakotindela yo mpe
balingami na yo nyonso makambo ya somo; okomona na
miso na yo ndenge nini bakokweya na mopanga liboso ya
banguna na bango. Nakokaba Yuda nyonso na maboko ya
mokonzi ya Babiloni oyo akomema bango na bowumbu,
na Babiloni, to akoboma bango na mopanga. **5** Nakokaba
bozwi nyonso ya engumba oyo na maboko ya banguna
na bango: biloko nyonso ya engumba, biloko ya talo mpe
bomengo nyonso ya mokonzi ya Yuda; bakokamata yango
mpe bakomema yango na mokili ya Babiloni. **6** Mpo na yo
Pashuri mpe bavandi nyonso ya ndako na yo, bokokende na
bowumbu na mokili ya Babiloni. Bokokufa mpe bakokunda
bino kuna, ezala yo to balingami na yo nyonso oyo bosakolaki
makambo ya lokuta epai na bango. » **7** Eh Yawe, okosaki-
kosaki ngai, mpe nakosamaki penza; olekaki ngai na makasi
mpe olongaki ngai. Bazali kotiola ngai mikolo nyonso,

bato nyonso bazali kaka koseka ngai. **8** Na tango nyonso
oyo nalobaka, nagangaka makasi mpo na kosakola kaka
mobulu mpe kobebisama. Mokolo na mokolo, Liloba na
Yawe ememelaka ngai kofingama mpe pamela ya mabe.
9 Kasi soki nalobi: « Nakotanga lisusu Kombo na Ye te,
» Liloba na Ye kati na motema na ngai ekomaka lokola
moto oyo ezali kopela kino na mikuwa na ngai; nalongaka te
kokanga yango, nakokaka te! **10** Nazali koyoka bato ebele
koloba na se se se: « Botala! Somo na bangambo nyonso!
Bofunda ye! Tofunda ye! » Baninga na ngai nyonso bazali
kozela kokweya na ngai, bazali koloba: « Tango mosusu
akokosama, tokokanga ye kaka mpe tokozongisela ye mabe!
» **11** Kasi Yawe azali elongo na ngai lokola Elombe ya
bitumba; boye, banyokoli na ngai bakokweya mpe mikano na
bango ekokokisama te; bakotikala na soni mpe bakolonga
te, bakobosana ata mokolo moko te soni na bango. **12** Eh
Yawe, Mokonzi ya mampinga, Yo oyo omonaka mitema ya
bayengebene mpe oyebaka malamu makanisi ya mitema ya
bato, tika ete namona Yo kozongisela bango mabe, pamba
te napesi likambo na ngai na maboko na Yo! **13** Boyembela
Yawe! Bokumisa Yawe! Pamba te abikisaka bomoi ya mobola
na maboko ya bato mabe. **14** Tika ete mokolo ya mbotama
na ngai elakelama mabe! Tika ete mokolo oyo mama na ngai
abotaki ngai epambolama te! **15** Tika ete alakelama mabe,
moto oyo amemelaki tata na ngai sango oyo esepelisaki
motema na ye: « Baboteli yo mwana, mwana mobali! » **16**
Tika ete moto yango akoma lokola bingumba oyo Yawe abuki
na mawa te! Tika ete ayoka bileli na tongo mpe makelele ya
bitumba na midi. **17** Mpo na nini Nzambe abomaki ngai te
kati na libumu ya mama na ngai, oyo alingaki kozala kunda
na ngai, mpe libumu na ye elingaki kobomba ngai libela na
libela? **18** Mpo na nini penza nabimaki na libumu ya mama
na ngai? Ezali kaka mpo na komona pasi mpe mikakatano,
mpe kosukisa bomoi na ngai na soni?

21 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango
mokonzi Sedesiasi atindelaki ye Pashuri, mwana
mobali ya Malikiya, mpe Nganga-Nzambe Sofoni, mwana
mobali ya Maaseya, mpo na koloba na ye: **2** « Tuna Yawe
sik'oyo mpo na biso, pamba te Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, azali kobundisa biso; tango mosusu Yawe
akosala bikamwa mpo na biso ndenge asalaki na tango ya
kala, mpo ete Nabukodonozori atika biso. » **3** Kasi Jeremi
azongiselaki bango: « Boloba na Sedesiasi: **4** ‹ Tala liloba
oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nakomi pene ya
kosala ete bibundeli oyo ezali kati na maboko na bino, oyo
bozali kosalela mpo na kobundisa mokonzi ya Babiloni mpe
bato ya Chalide oyo bazingeli bino na libanda ya engumba,
ebalukela bino; mpe nakosangisa bango kati na engumba
oyo. **5** Mpe Ngai moko, nakosembola loboko na Ngai mpo
na kobundisa bino na nguya, na kanda, na kosilika mpe na
kotomboka makasi. **6** Nakobebisa nyonso oyo ezali kati na
engumba oyo: bato mpe banyama; mpe bakokufa na bokono
oyo ebomaka. **7** Sima na yango, elobi Yawe, nakokaba
na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe
na maboko ya banguna na bango oyo bazali na posa ya
kosala bango mabe: Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, bakalaka
na ye mpe bavandi ya engumba oyo, ba-oyo bakobika na
bokono oyo ebomaka, na mopanga mpe na nzala makasi.
Nabukodonozori akoboma bango na mopanga, akokangela
bango motema mpe akoyokela bango mawa te. › **8** Mpe
lisusu, loba na bato: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Botala,
nasili kotia liboso na bino nzela ya bomoi mpe nzela ya kufa.
9 Moto nyonso oyo akotikala kati na engumba oyo akokufa
na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka.
Kasi moto oyo akobima mpe akokende komipesa na maboko
ya bato ya Babiloni oyo bazingeli bino, akobikisa bomoi na
ye mpe akokufa te. **10** Nazwaki mokano ya kosala engumba
oyo mabe, kasi bolamu te, elobi Yawe; nakokaba yango na
maboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobebisa yango na
moto. › **11** Loba na libota ya mokonzi ya Yuda: ‹ Boyoka
Liloba na Yawe! **12** Oh libota ya Davidi, tala liloba oyo
Yawe alobi: Kataka makambo na bosembo na tongo nyonso,
bikisa monyokolami na maboko ya monyokoli; soki te, likolo
ya mabe oyo basalaki Ngai, kanda na Ngai ekopela mpe
ekotumba lokola moto; mpe ekozala na moto ata moko te
mpo na koboma yango. **13** Oh Yelusalemi, yo oyo ovandaka
na lubwaku, na mabanga ya etando ya likolo ya ngomba,
nazali kosepela na yo te, elobi Yawe, yo oyo olobaka: 'Nani
azali na makoki ya kobundisa biso? Nani azali na makoki
ya kokota na ekimelo na biso?' **14** Nakopesa yo etumbu
kolanda misala na yo, elobi Yawe, nakopelisa moto na zamba
na yo, mpe ekotumba nyonso oyo ezali zingazinga na yo. › »

22 Tala liloba oyo Yawe alobi na Jeremi: « Kende na
ndako ya mokonzi ya Yuda mpe tatola maloba oyo:
2 ‹ Mokonzi ya Yuda, yo oyo ovandi na kiti ya bokonzi ya
Davidi, yoka Liloba na Yawe! Yo, bakalaka na yo mpe bato
na yo: bino nyonso oyo bolekelaka na nzela ya bikuke
oyo, **3** tala liloba oyo Yawe alobi: Bosalela bosembo mpe
bosolo; bokangola wuta na maboko ya monyokoli moto oyo
bazali konyokola! Bonyokola te bapaya, bana bitike mpe basi
bakufisa mibali; bosala mpe bango mabe te. Bosopa te na
esika oyo, makila ya bato oyo bayebi likambo te. **4** Pamba te
soki bosaleli na bokebi mibeko oyo, bakonzi oyo bakovanda
na kiti ya bokonzi ya Davidi bakolekela na bikuke ya ndako
oyo, na likolo ya bashar mpe ya mpunda, elongo na bakalaka
mpe bato na bango. **5** Kasi soki botosi mibeko oyo te, ›
elobi Yawe, ‹ nalapi ndayi na Kombo na Ngai ete ndako oyo
ekobebisama. › » **6** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na
tina na ndako ya mokonzi ya Yuda: « Ata soki ozali lokola
Galadi na miso na Ngai, lokola songe ya ngomba ya Libani;
solo, nakokomisa yo lokola esobe, lokola engumba oyo bato
bavandaka te. **7** Nakotinda bato ete baya kobebisa yo, moto
na moto na bibundeli na ye; bongo bakokata banzete na yo
ya sedele oyo ya kitoko mpe bakobwaka yango na moto. **8**
Bato bakowuta na bikolo ya ndenge na ndenge bakolekela
na engumba oyo mpe bakotunana: ‹ Mpo na nini Yawe asali
makambo ya boye na engumba monene oyo? › **9** Mpe eyano
ekozala: ‹ Ezali mpo ete babebisi boyokani oyo basalaki
elongo na Yawe, Nzambe na bango, bafukamelaki mpe
basalelaki banzambe ya bapaya. › » **10** Bolela te mpo na kufa
ya mokonzi to bosala matanga te mpo na kufa na ye! Bolela,
bolela nde makasi mpo na ye oyo akei na bowumbu, mpo
ete akozonga lisusu te mpe akomona lisusu te mboka epai
babota ye. **11** Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Shalumi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, oyo akitanaki
na Joziasi, tata na ye, lokola mokonzi ya Yuda, kasi atikaki

mboka na ye: « Akozonga lisusu te. **12** Akokufa na esika oyo
bakomema ye na bowumbu, akomona lisusu mokili oyo te. »
13 « Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye na nzela
ya bosembo te, mpe bashambre na ye ya etaje, na nzela
ya lokuta; oyo asalisaka bandeko na ye mosala ya pamba
mpe afutaka bango eloko te; **14** oyo alobaka: ‹ Nakotongisa
ndako monene oyo ekozala na bashambre minene, na etaje!
› Boye atiaka yango maninisa minene, mabaya ya sedele
na bamir na yango ya kati mpe akopakolaka yango langi
ya motane. **15** Okanisi ete kotondisa ndako na mabaya ya
sedele nde ekolendisa bokonzi na yo? Tata na yo azangaki
bilei mpe masanga te, kasi atambolaki na bosembo mpe
na boyengebene; boye alongaki na makambo nyonso. **16**
Alongisaki babola mpe bato bakelela, mpe alongaki na
makambo nyonso. Boni, yango te koyeba Ngai, » elobi
Yawe? **17** « Kasi yo, miso mpe motema na yo elukaka kaka
bomengo mpo na bolamu na yo moko kaka, na nzela ya
kosopa makila ya bato oyo bayebi likambo te, na nzela ya
konyokola bato mpe na nzela ya kobotola bango biloko. » **18**
Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Yeoyakimi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: « Bakosalela ye
matanga te na koloba: ‹ Mawa, ndeko na ngai ya mobali!
Mawa, ndeko na ngai ya mwasi! › Bakosalela ye matanga te
na koloba: ‹ Mawa, nkolo na ngai! Mawa, mokonzi na ngai! ›
19 Bakokunda ye ndenge bakundaka ane, bakobenda ye
mpe bakobwaka ye libanda ya bikuke ya Yelusalemi. » **20** «
Mata na Libani mpe ganga makasi! Tika ete mongongo na yo
eyokana kino na Bashani! Ganga wuta na Abarimi, pamba
te baninga na yo nyonso basili kokufa! **21** Nakebisaki yo
tango ozalaki na kimia kasi olobaki: ‹ Nakoyoka te! › Ezaleli
na yo ezalaka kaka boye wuta bolenge na yo, otosaka na
yo Ngai te! **22** Mopepe ekomema bakambi na yo nyonso
mpe baninga na yo bakokende na bowumbu. Okoyoka soni
mpe okosambwa likolo ya mabe na yo nyonso. **23** Yo oyo
ovandaka na Libani, yo oyo otongaki zala na yo kati na
bandako ya sedele, yeba ete okolela tango pasi ekokomela
yo, pasi oyo ekokani na pasi ya mwasi oyo azali na pasi
ya kobota! **24** Na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, « ata
soki yo Konia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya
Yuda, ozalaki lokola lopete na mosapi ya loboko na Ngai ya
mobali, nakolongola yo kaka. **25** Nakokaba yo na maboko ya
bato oyo bazali na posa ya koboma yo, mpe na maboko
ya bato oyo obangaka, epai ya Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, elongo na bato ya Babiloni. **26** Nakobengana
yo elongo na mama oyo abota yo na mokili mosusu epai
wapi moko te kati na bino abotama, mpe ekozala kuna nde
bino mibale bokokufa. **27** Bokotikala kozonga lisusu te na
mokili oyo bozalaka na posa makasi ya kozonga. » **28** Boni,
moto oyo, Konia, azali te mbeki ya kopasuka oyo etiolama to
eloko oyo ezanga tina? Mpo na nini babengana ye elongo
na bana na ye mpe babwaka bango na mokili oyo bayebi
te? **29** Oh mokili na ngai, mokili na ngai, mokili na ngai!
Yoka Liloba na Yawe! **30** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Koma
kombo ya moto oyo lokola moto oyo abota te, lokola moto
oyo akolonga te na bomoi na ye, pamba te moko te kati na
bana na ye akolonga, moko te akovanda lisusu na kiti ya
bokonzi ya Davidi to akozala lisusu mokonzi ya Yuda. »

23 « Mawa na babateli bibwele oyo bazali koboma mpe
kobungisa bibwele na Ngai, » elobi Yawe. **2** Yango
wana, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na
tina na babateli bibwele oyo bazali kobatela bato na Ngai:
« Lokola bosili kopanza bibwele na Ngai, bobungisi bango
nzela mpe bobateli bango malamu te, nakopesa bino etumbu
mpo na mabe oyo bosili kosala, » elobi Yawe, **3** « Ngai
moko nakosangisa ndambo ya bibwele na Ngai, oyo batikali
wuta na bikolo nyonso epai wapi nabenganelaki bango;
mpe nakozongisa bango na lopango na bango, esika oyo
bakobotana mpe bakokoma ebele. **4** Nakopesa bango na
maboko ya babateli mosusu ya bibwele mpo ete babatela
bango malamu. Boye, bakobanga lisusu te, bakozala lisusu
na somo te mpe moko te kati na bango akozanga lisusu,
» elobi Yawe. **5** « Na mikolo oyo ekoya, » elobi Yawe, «
nakobimisa Moto ya nzete mpo na Davidi, mokonzi oyo
akokamba na bwanya, oyo akosala kolanda bosembo mpe
bosolo. **6** Na eleko ya mokonzi wana, mokili ya Yuda
ekobikisama, mpe mokili ya Isalaele ekozala na kimia. Tala
kombo oyo bakobengela ye: Yawe azali Bosembo na biso. **7**
Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « bato bakoloba lisusu te:
‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na
Ejipito; › **8** kasi bakoloba: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki
bakitani ya Isalaele na mokili ya nor mpe na bikolo nyonso
epai wapi abenganaki bango. › Bongo, bakovanda na mokili
na bango moko. » **9** Na tina na basakoli: Motema na ngai
ebukani kati na ngai, mikuwa na ngai nyonso ezali kolenga.
Nakomi lokola moto oyo alangwe masanga, lokola moto oyo
masanga ya vino ebeti ye, likolo na Yawe mpe maloba na
Ye ya bule. **10** Pamba te mokili etondi na kindumba, mokili
ekomi na matanga. Likolo ya bilakeli mabe, matiti oyo bibwele
eliaka na esobe ekawuki, basakoli bakomi kolanda nzela
mabe mpe bakomi na molende ya kosala kaka makambo
oyo esengeli te. **11** « Basakoli mpe Banganga-Nzambe,
basundoli Nzambe; ezala kati na Tempelo na Ngai, nazali
komona misala na bango ya mabe, » elobi Yawe. **12** «
Yango wana, nzela na bango ekokoma moselu mpe molili;
bakobengana bango kino na mboka ya molili mpe kuna
bakokweya. Nakotindela bango pasi, tango oyo nakopesa
bango etumbu, » elobi Yawe. **13** « Namoni makambo ya
nkele kati na basakoli ya Samari: bazali kosakola na kombo
ya nzambe Bala mpe bazali kobungisa Isalaele, bato na Ngai,
nzela. **14** Namoni lisusu makambo ya nkele kati na basakoli
ya Yelusalemi: bazali kosala kindumba mpe kowumela na
lokuta, bazali kolendisa bato oyo basalaka mabe mpo ete
batika te misala na bango ya mabe. Bango nyonso bazali
liboso na Ngai lokola Sodome, bato ya Yelusalemi bazali
lokola bato ya Gomore. » **15** Yango wana, tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi na tina na basakoli: «
Nakoleisa bango bilei ya bololo mpe nakomelisa bango mayi
ya ngenge, pamba te ezali na nzela ya basakoli ya Yelusalemi
nde bato ya mokili mobimba bobosani Nzambe. » **16** Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boyoka te
makambo oyo basakoli bazali kosakola epai na bino! **17**
Bazali koloba na bato oyo batiolaka Ngai: ‹ Yawe alobi:
Bokozala malamu! › Mpe na bato oyo balandaka makanisi
mabe ya mitema na bango: ‹ Mabe moko te ekokomela bino!
› **18** Kasi nani kati na basakoli wana akotaki na mayangani
ya Yawe mpo ete amona to mpe ayoka Liloba na Yawe? Nani

apesaki litoyi mpo na koyoka liloba na Ye? **19** Tala, mopepe
makasi ya Yawe etomboki! Kanda na Ye epeli lokola moto,
bakake ezali konguluma mpe kokweyela bato mabe. **20**
Kanda ya Yawe ekokita te kino ekokokisa malamu-malamu
penza mabongisi ya motema na Ye! Bokozwa mayele ya
kososola yango malamu na mikolo oyo ekoya. **21** Natindaki
basakoli wana te, kasi tala ndenge bapoti mbangu mpo
na kokende; nalobaki na bango likambo moko te, kasi tala
bango wana bazali kosakola! **22** Soki solo bazalaki na
mayangani na Ngai, balingaki nde koloba maloba na Ngai
epai ya bato na Ngai, mpe bato na Ngai balingaki kotika
banzela mpe misala na bango ya mabe! **23** Boni, bokanisi ete
Ngai Nzambe namonaka kaka pene, kasi namonaka mosika
te? » elobi Yawe. **24** « Boni, moto akoki solo kobombama
na esika ya nkuku, bongo Ngai nazanga komona ye? »
elobi Yawe. « Boni, natondisa likolo mpe mabele te? » elobi
Yawe. **25** « Nayoki makambo oyo basakoli ya lokuta bazali
kosakola na Kombo na Ngai; bazali koloba: ‹ Tala, naloti
ndoto! Naloti ndoto! › **26** Kino tango nini penza basakoli oyo
bakokoba kosakola makambo ya lokuta, makanisi ya pamba
ya mitema na bango? **27** Bakanisi ete bakoki kosala ete
bato na Ngai babosana Kombo na Ngai na nzela ya ndoto
oyo bazali koloba bango na bango, ndenge batata na bango
babosanaki Kombo na Ngai mpo na kosalela nzambe Bala?
28 Tika ete mosakoli oyo aloti ndoto aloba yango, mpe tika
ete moto oyo azali na liloba na Ngai aloba liloba na Ngai
kolanda solo, ndenge yango ezali. Mpo na nini kosangisa
matiti ya kokawuka na ble? » elobi Yawe; **29** « boni, maloba
na Ngai ezali lokola moto te? To lokola marto te oyo ebukaka
mabanga biteni-biteni? » elobi Yawe. **30** « Yango wana,
nakotelemela basakoli oyo bawelaka bango na bango maloba
na Ngai, » elobi Yawe; **31** « solo, nakotelemela basakoli oyo
bafungolaka minoko na bango mpo na kokomisa maloba na
bango maloba na Ngai, » elobi Yawe, **32** « nakotelemela
basakoli oyo basakolaka bandoto ya lokuta, » elobi Yawe, «
basakoli oyo bapengwisaka bato na Ngai na nzela ya maloba
na bango ya lokuta tango balobaka bandoto yango ya lokuta;
nzokande Ngai natindaki bango te mpe napesaki bango
ndingisa te; ezali na tina ata moko te mpo na bato na Ngai, »
elobi Yawe. **33** « Soki moko kati na bato oyo to mosakoli to
Nganga-Nzambe atuni yo: ‹ Yawe alobi nini? › Loba na ye: ‹
Yawe alobi nini? Nakosundola bino, elobi Yawe. › **34** Soki
mosakoli to Nganga-Nzambe to moto mosusu alobi: ‹ Tala
liloba oyo Yawe alobi, › nakopesa ye elongo na libota na ye
etumbu. **35** Nzokande, tala maloba oyo moko na moko kati
na bino asengeli koyebisa moninga to ndeko na ye: ‹ Eyano
nini Yawe apesi? Yawe alobi nini? › **36** Kasi bosengeli lisusu
te koloba: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › noki te liloba yango
ekokoma etumbu mpo na moto oyo alobi yango, pamba te
bobongoli maloba na Nzambe na bomoi, Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe na biso! **37** Tala maloba oyo osengeli
koloba na mosakoli wana: ‹ Eyano nini Yawe apesi yo? › to ‹
Yawe alobi nini? › **38** Nzokande, soki bolobi lisusu: ‹ Tala
liloba oyo Yawe alobi, › wana tala liloba oyo Yawe alobi:
Lokola bosalelaka maloba oyo: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, ›
ata tango Ngai nayebisaki bino: ‹ Boloba te: Tala liloba oyo
Yawe alobi! › **39** mpo na yango, nakobosana bino solo mpe
nakobengana bino mosika ya elongi na Ngai, bino elongo na
engumba oyo napesaki na bino mpe na batata na bino; **40**
nakoyokisa bino soni ya libela, soni oyo bokotikala kobosana
te. »

24 Sima na Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
komema na bowumbu, longwa na Yelusalemi kino na
Babiloni: Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya
Yuda, bakalaka ya Yuda, bato ya misala ya maboko mpe bato
oyo balambaka bibende na moto; Yawe alakisaki ngai bitunga
mibale ya bambuma ya figi oyo batiaki liboso ya Tempelo ya
Yawe. **2** Kitunga moko ezalaki na bambuma kitoko ya figi
lokola bambuma oyo etelaka liboso; mpe kitunga mosusu
ezalaki na bambuma ekawuka oyo bakoki kolia te. **3** Yawe
atunaki ngai: — Jeremi, ozali komona nini? Nazongisaki: —
Nazali komona bambuma ya figi: bambuma oyo ya kitoko
ezali elengi, kasi oyo ekawuka ezali mabe mpe moto moko
te akoki kolia yango. **4** Bongo Yawe alobaki na ngai: **5** —
Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Ndenge
bambuma kitoko oyo ya figi ezali, ndenge wana mpe nazali
komona bato ya Yuda oyo natindaki na bowumbu, longwa na
esika oyo kino na Babiloni. **6** Miso na Ngai ekozala likolo na
bango mpo na kosalela bango bolamu, mpe nakozongisa
bango kati na mokili oyo. Nakobongisa bango lisusu, kasi
nakobebisa bango lisusu te; nakolona bango lokola nzete,
nakopikola bango lisusu te. **7** Nakopesa bango motema oyo
ekoyeba Ngai, mpo ete basosola ete nazali Yawe. Bakozala
bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango, pamba
te bakozongela Ngai na motema na bango mobimba. **8**
Kasi ndenge bambuma ya figi oyo ekawuka ezali mabe
mpe bakoki kolia yango te, » elobi Yawe, « ndenge wana
mpe nakosala Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, bakalaka na ye
mpe batikali ya Yelusalemi, ezala ba-oyo batikali na mboka
mpe ba-oyo bazali na Ejipito: **9** nakokomisa bango eloko
ya koyoka somo mpe ya koyokela pasi, na miso ya bikolo
nyonso ya mabele; eloko ya kotiola, eloko ya kosakanela,
eloko ya maseki, eloko ya lisuma, kati na bisika nyonso epai
wapi nakobengana bango. **10** Nakotindela bango mopanga,
nzala makasi mpe bokono oyo ebomaka, kino tango ekosilisa
koboma bango na mokili oyo napesaki bango elongo na
batata na bango. »

25 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi
na tina na bato nyonso ya Yuda, tango Yeoyakimi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki
mibu minei na bokonzi, mpe Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, akokisaki mobu moko na bokonzi. **2** Mosakoli
Jeremi alobaki na bato nyonso ya Yuda mpe na bavandi
nyonso ya Yelusalemi: **3** « Wuta tango Joziasi, mwana mobali
ya Amoni, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na misato
na bokonzi kino na mokolo ya lelo, ekokisi mibu tuku mibale
na misato oyo nayebisaka bino tango na tango liloba oyo
Yawe azalaki koloba na ngai, kasi boyokaki ngai te. **4** Mpe
atako Yawe azalaki kotindela bino tango na tango basakoli,
basali na Ye, kasi bosalaki kaka keba te mpo na koyoka
liloba na Ye. **5** Bazalaki koloba na bino: ‹ Tika ete moko na
moko kati na bino abongola motema, atika nzela mpe misala
na ye ya mabe; pamba te ezali na nzela wana nde bokoki
kowumela na mokili oyo Yawe apesaki bino mpe batata na
bino, wuta kala, mpo na libela. **6** Bolanda banzambe mosusu
te, bosalela mpe bofukamela yango te; bopelisa kanda na

Ngai te na nzela ya banzambe ya bikeko oyo maboko na bino
esali, mpe Ngai nakomonisa bino pasi te. **7** Kasi boyokaki
Ngai te, › elobi Yawe, ‹ botumbolaki Ngai kutu na nzela ya
banzambe ya bikeko, oyo maboko na bino esalaki, mpe
bomibendelaki bino moko pasi. › » **8** Yango wana, tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Lokola boyokaki
maloba na Ngai te, **9** nakobengisa bato nyonso ya bikolo
ya nor mpe mosali na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, » elobi Yawe, « nakosala ete babundisa mokili
oyo, bavandi na yango mpe bikolo nyonso ya zingazinga.
Nakobebisa bango penza mpe nakokomisa bango eloko ya
somo mpe ya kotiola; boye bakotikala seko na seko libebi.
10 Nakolongola kati na bango pole ya mwinda, banzembo ya
esengo mpe kosepela, makelele ya bisengo ya libala ya sika
mpe ya libanga oyo banikelaka ble. **11** Mokili oyo mobimba
ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te; mpe bikolo
oyo ekosalela mokonzi ya Babiloni mibu tuku sambo. **12** Kasi
soki mibu tuku sambo ekoki, nakopesa mokonzi ya Babiloni
elongo na ekolo na ye mpe mokili ya bato ya Babiloni etumbu
mpo na mabe oyo basalaki, » elobi Yawe, « mpe nakobebisa
yango mpo na libela. **13** Nakokokisa kati na mokili yango
maloba nyonso oyo nalobaki mpo na kotelemela yango,
maloba nyonso oyo ekomama kati na buku oyo, maloba
oyo Jeremi asakolaki mpo na kotelemela bikolo nyonso. **14**
Bango, bato ya Babiloni, bakokoma mpe bawumbu ya bikolo
ebele mpe ya bakonzi ya nguya; nakosalela bango kolanda
etamboli mpe misala ya maboko na bango. » **15** Tala liloba
oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobaki na ngai: « Kamata na
loboko na Ngai kopo etonda na vino ya kanda na Ngai mpe
melisa yango bikolo nyonso epai wapi nakotinda yo. **16** Tango
bakomela yango, bakolangwa mpe bakokoma kotenga-tenga
liboso ya mopanga oyo nakotinda kati na bango. » **17** Boye,
nakamataki kopo yango na loboko ya Yawe mpe namelisaki
yango bikolo nyonso epai wapi atindaki ngai: **18** Yelusalemi
elongo na bingumba ya Yuda, bakonzi mpe bakalaka na
yango; mpo na kobebisa yango, kokomisa yango eloko ya
somo, ya maseki mpe ya lisuma, ndenge ezali komonana
sik'oyo. **19** Namelisaki yango Faraon, mokonzi ya Ejipito;
basali na ye, bakalaka na ye, bato na ye nyonso, **20** bapaya
nyonso oyo bavandaka kuna, bakonzi nyonso ya mokili ya
Utsi; bakonzi nyonso ya mokili ya Filisitia, ya Ashikeloni, ya
Gaza, ya Ekroni mpe ya bato oyo batikalaki na Asidodi; **21**
Edomi, Moabi, bato ya Amoni; **22** bakonzi nyonso ya Tiri mpe
ya Sidoni; bakonzi ya bisanga mpe ya bituka oyo ezalaka
pene ya ebale monene; **23** Dedani, Tema, Buzi mpe bato
nyonso oyo bavandaka mosika mpe batikaka mandefu te; **24**
bakonzi nyonso ya Arabi mpe bakonzi nyonso ya bikolo ya
bapaya oyo bavandaka kati na esobe; **25** bakonzi nyonso ya
Zimiri, ya Elami mpe ya Medi; **26** bakonzi nyonso ya nor,
oyo bazalaka pene mpe ba-oyo bazalaka mosika, moko
pene na mosusu, bakonzi ya mboka nyonso oyo ezalaka
na mokili. Sima na bango nyonso, mokonzi ya Sheshaki
mpe akomela yango. **27** « Boye loba na bango: ‹ Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: Bomela, bolangwa mpe bosanza, bokweya mpo na
kotelema lisusu te, mpo na mopanga oyo nakotinda kati na
bino. › **28** Soki baboyi kozwa mpe komela kopo oyo ezali na
loboko na yo, okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: Bomela! Bomela! **29** Pamba
te, botala! Ezali na engumba epai wapi babelelaka Kombo
na Ngai nde nabandi kotinda pasi; boni, bokanisi ete bino
bokozwa etumbu te? Bokozanga te kozwa etumbu, pamba te
nazali koyeisa mopanga kati na bavandi nyonso ya mokili,
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. › **30** Sakola maloba oyo
nyonso mpo na kotelemela bango mpe loba na bango: ‹
Yawe azali koganga wuta na likolo, azali kotomboka lokola
kake wuta na Esika na Ye ya bule, azali konguluma makasi
mpo na kotelemela mokili na Ye! Akoganga lokola bato oyo
bakamolaka mbuma ya vino, akogangela bavandi nyonso ya
mokili oyo! **31** Makelele ya makasi ekoyokana kino na suka
ya mokili; pamba te Yawe akosambisa bikolo, akosambisa
bato nyonso, akobomisa bato mabe na mopanga, › » elobi
Yawe. **32** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi:
« Tala! Pasi ezali kopanzana longwa na ekolo moko kino na
ekolo mosusu; mopepe makasi etelemi longwa na basuka
ya mokili. » **33** Na tango wana, bato oyo Yawe akoboma
bakozala bisika nyonso, longwa na songe moko kino na
songe mosusu ya mokili. Bakosalela bango matanga te,
bakosangisa bango te mpo na kokunda bango. **34** Bino
babateli bibwele, bolela mpe boganga! Bino bakambi ya
bitonga, bobaluka-baluka na putulu! Pamba te tango na
bino ya kokufa ekoki! Bokokweya mpe bokopanzana mike-
mike lokola mbeki. **35** Babateli bibwele bakozanga esika
ya kokimela; bakambi ya bampate bakozanga esika ya
kobombama. **36** Boyoka koganga ya babateli bibwele, kolela
ya bakambi ya bampate, pamba te Yawe azali kobebisa
bazamba epai wapi bibwele eliaka. **37** Bitando ya kimia
ekotikala pamba likolo ya kanda ya Yawe. **38** Lokola nkosi
etikaka ndako na yango, mokili na bango mpe ekotikala
lisusu na bato te likolo ya mopanga ya banyokoli na bango
mpe likolo ya kanda ya Yawe.

26 Tala liloba oyo Yawe alobaki, na ebandeli ya bokonzi
ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi
ya Yuda: **2** « Tala liloba oyo Yawe alobi: Telema kati na
lopango ya Tempelo ya Yawe mpe loba na bato nyonso ya
bingumba ya Yuda, oyo bayaka kogumbamela Yawe kati na
Tempelo. Yebisa bango maloba nyonso oyo nasili kotinda yo;
kolongola ata liloba moko te. **3** Tango mosusu bakoyoka,
mpe moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya
mabe; bongo Ngai nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa
ya kotindela bango pasi likolo ya misala na bango ya mabe.
4 Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Soki boyokeli
Ngai te, soki boboyi kotosa malakisi oyo napesaki bino **5**
mpe boboyi kotosa maloba ya basali na Ngai, basakoli,
oyo nazalaki kotindela bino tango na tango atako boboyaki
koyokela bango, **6** nakosala na Ndako oyo, makambo oyo
nasalaki na Silo; mpe bikolo nyonso ya mokili ekobanda
kotangaka kombo ya engumba oyo mpo na kolakela mabe. ›
» **7** Banganga-Nzambe, basakoli mpe bato nyonso bazalaki
koyoka Jeremi koloba maloba oyo kati na Tempelo ya Yawe.
8 Kasi tango Jeremi asilisaki koloba na bato nyonso maloba
oyo Yawe atindaki ye, Banganga-Nzambe, basakoli mpe
bato nyonso bakangaki ye mpe balobaki: « Okokufa! **9** Mpo
na nini ozali kosakola na Kombo na Yawe ete Ndako oyo
ekokoma lokola Silo; engumba oyo ekobebisama, ekotikala
lisusu na bato te? » Ebele ya bato nyonso bazingelaki Jeremi
kati na Tempelo ya Yawe. **10** Tango bakalaka ya Yuda

bayokaki makambo oyo nyonso, balongwaki na ndako ya
mokonzi, bakendeki na Tempelo ya Yawe mpe bavandaki
liboso ya Ekuke ya Sika ya Tempelo ya Yawe. **11** Banganga-
Nzambe mpe basakoli balobaki na bakambi mpe na bato
nyonso: « Moto oyo asengeli kokufa, pamba te asakoli
mabe mpo na engumba oyo. Bino moko boyoki yango na
matoyi na bino! » **12** Jeremi alobaki na bakambi mpe na
bato nyonso: « Yawe atindi ngai kosakola mpo na Ndako
mpe engumba oyo, makambo nyonso oyo bosili koyoka. **13**
Bobongola sik'oyo bizaleli mpe misala na bino, mpe botosa
Yawe, Nzambe na bino; mpe Yawe akobongola mokano
oyo asilaki kozwa, mpe akotindela bino lisusu te pasi oyo
alakaki bino. **14** Bongo mpo na ngai, nazali na maboko na
bino, bosala ngai makambo nyonso oyo bomoni ete ezali
malamu mpe sembo. **15** Kasi boyeba ete soki bobomi ngai,
bokomema ngambo ya pamba na bomoi na bino mpe na
engumba oyo elongo na bavandi na yango nyonso, likolo ya
makila ya moto oyo ayebi likambo te; pamba te, solo penza,
Yawe nde atindaki ngai epai na bino mpo na koyebisa bino
maloba nyonso oyo, mpo ete boyoka yango. » **16** Bakambi
mpe bato nyonso balobaki epai ya Banganga-Nzambe mpe
basakoli: « Esengeli te koboma moto oyo! Azali solo koloba
na biso na Kombo na Yawe, Nzambe na biso. » **17** Ndambo
ya bakambi ya mokili batelemaki mpe balobaki na lisanga
mobimba ya bato: **18** « Mosakoli Mishe, moto ya Moresheti,
asakolaki na tango ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda; alobaki
na bato nyonso ya Yuda: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi: Bakobalola Siona ndenge babalolaka
mabele ya bilanga, Yelusalemi ekokoma liboke ya mabanga,
mpe ngomba epai wapi batongaki Tempelo ekokoma ngomba
moke oyo ezipami na matiti. › **19** Boni, Ezekiasi, mokonzi ya
Yuda, to moto mosusu kati na Yuda abomaki ye? Ezekiasi
atosaki Yawe te mpe asalelaki mosakoli Mishe ngolu te?
Yawe abongolaki mokano na Ye te ya kotindela bango pasi
oyo alakaki? Tokomibendela biso moko pasi ya makasi na
pamba. » **20** Nzokande, Iri, mwana mobali ya Shemaya,
moto ya Kiriati-Yearimi, azalaki mpe kosakola na Kombo na
Yawe. Azalaki kaka kosakola makambo moko na Jeremi
na tina na engumba mpe mokili oyo. **21** Tango mokonzi
Yeoyakimi elongo na bakalaka na ye nyonso mpe bakambi
bayokaki maloba ya Iri, balukaki koboma ye. Kasi tango Iri
ayokaki yango, abangaki makasi mpe akimaki na Ejipito.
22 Mokonzi Yeoyakimi atindaki Elinatani, mwana mobali ya
Akibori, na Ejipito elongo na bato mosusu. **23** Babimisaki Iri
na Ejipito mpe bamemaki ye epai ya mokonzi Yeoyakimi oyo
abomaki ye na mopanga mpe apesaki mitindo ete babwaka
ebembe na ye kati na kunda oyo bakundaka bato pamba.
24 Nzokande Ayikami, mwana mobali ya Shafani, abatelaki
Jeremi; boye akabamaki te na maboko ya bato mpo ete
baboma ye.

27 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na ebandeli
ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi,
mokonzi ya Yuda: **2** Tala liloba oyo Ngai Yawe nalobi: «
Sala ekangiseli na basinga mpe banzete mpe kanga yango
na kingo na yo. **3** Bongo tinda maloba epai ya bakonzi ya
Edomi, ya Moabi, ya Amoni, ya Tiri mpe ya Sidoni na nzela
ya batindami oyo bayei na Yelusalemi mpo na kokutana
na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda. **4** Pesa bango sango
oyo bakomemela bakonzi na bango mpe yebisa bango: ‹
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi: 'Boyebisa bakonzi na bino maloba oyo: **5**
Ngai nde nasalaki mabele, nasalaki bato mpe banyama
nyonso oyo bazali kati na yango, na nguya monene na
Ngai mpe na loboko na Ngai oyo esembolama. Napesaka
mabele yango epai ya moto nyonso oyo Ngai nalingi. **6**
Sik'oyo, Ngai, nakabi mikili oyo nyonso na maboko ya
mosali na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni;
nakabi mpe na maboko na ye ata banyama ya zamba mpo
ete etosa ye. **7** Bikolo nyonso ekotosa ye, mwana na ye
ya mobali mpe koko na ye, kino tango ya mokili na ye
mpe ekokoka; bongo bikolo ebele mpe bakonzi ya nguya
bakokonza ye. **8** Soki ekolo moko to mokili moko eboyi
kosalela Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, to eboyi
komema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni,
nakopesa ekolo yango etumbu na nzela mopanga, ya nzala
makasi mpe ya bokono oyo ebomaka, elobi Yawe, kino
nakobebisa yango na nzela ya loboko na ye. **9** Boye,
boyokela te basakoli na bino, bato na bino ya soloka, bato na
bino oyo balimbolaka bandoto, bato na bino oyo basololaka
na bakufi, oyo bazali koloba na bino ete bosalela mokonzi
ya Babiloni te. **10** Bazali kosakola makambo ya lokuta,
kaka mpo na komema bino mosika ya mokili na bino. Ngai
nakobengana bino solo mpe bokokufa. **11** Kasi soki ekolo
moko endimi komema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi
ya Babiloni mpe endimi kosalela ye, nakotika ekolo yango
na kimia kati na mokili na bango mpo ete basala bilanga
mpe bawumela kuna, elobi Yawe.' › » **12** Bongo napesaki
sango kaka wana epai ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: «
Bomema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni
mpe bosalela ye elongo na bato na ye, bongo bokobika! **13**
Mpo na nini bino elongo na bato na bino bokufa na mopanga,
na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka ndenge
Yawe akataki mpo na ekolo nyonso oyo ekoboya kosalela
mokonzi ya Babiloni? **14** Boyoka te maloba ya basakoli oyo
bazali koloba na bino: ‹ Bokosalela mokonzi ya Babiloni te! ›
Bazali kosakola makambo ya lokuta. **15** Natindaki bango
te, » elobi Yawe, « bazali kosakola makambo ya lokuta na
Kombo na Ngai. Nakobengana bino mpe bokokufa, bino
mpe basakoli oyo bazali kosakola epai na bino. » **16** Bongo
nalobaki na Banganga-Nzambe mpe na bato nyonso: « Tala
makambo oyo Yawe alobi: Boyoka te basakoli na bino, oyo
bazali koloba: ‹ Tala, bisalelo ya Tempelo ya Yawe ekozonga
noki wuta na Babiloni. › Bazali koloba na bino makambo ya
lokuta! **17** Boyoka bango te! Bosalela mokonzi ya Babiloni,
bongo bokobika! Mpo na nini engumba oyo ebebisama? **18**
Soki bazali solo basakoli mpe Liloba na Yawe ezali kati na
bango, tika ete basambela Yawe, Mokonzi ya mampinga,
mpo ete bisalelo oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe,
kati na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi
ekende na Babiloni te. **19** Pamba te, tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi na tina na makonzi, nzungu
ya monene ya bronze, bivandelo na yango mpe bisalelo
mosusu oyo etikalaki kati na engumba wana, **20** bisalelo oyo
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atikaki tango amemaki
Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, na
bowumbu longwa na Yelusalemi kino na Babiloni, elongo na
bankumu nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi; **21** tala liloba

oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi
na tina na biloko oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati
na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi: **22** ‹
Bakomema yango na Babiloni, mpe ekotikala kuna kino na
mokolo oyo nakolandela yango, › elobi Yawe, ‹ nakolongola
yango mpe nakozongisa yango na esika oyo, elobi Yawe. › »

28 Kaka na mobu wana, mobu ya minei, na ebandeli ya
bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na sanza ya
mitano, mosakoli Anania, mwana mobali ya Azuri, moto ya
mboka Gabaoni, alobaki na ngai kati na Tempelo ya Yawe na
miso ya Banganga-Nzambe mpe ya bato nyonso: **2** « Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: ‹ Nakobuka ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni. **3**
Etikali kaka mibu mibale; nakozongisa na esika oyo bisalelo
nyonso ya Tempelo ya Yawe, oyo Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, azwaki na esika oyo mpe amemaki na Babiloni.
4 Nakozongisa lisusu na esika oyo: Yekonia, mwana mobali
ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, mpe bato nyonso oyo, wuta
na Yuda, bakendeki na bowumbu, na Babiloni, › elobi Yawe,
‹ pamba te nakobuka ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni. ›
» **5** Bongo Mosakoli Jeremi azongiselaki mosakoli Anania
eyano na miso ya Banganga-Nzambe mpe ya bato nyonso
oyo batelemaki kati na Tempelo ya Yawe. **6** Mosakoli Jeremi
alobaki: « Amen! Tika ete Yawe asala bongo! Tika ete Yawe
akokisa maloba oyo osili kosakola, azongisa na esika oyo,
wuta na Babiloni, bisalelo ya Tempelo ya Yawe mpe bato
nyonso oyo bakendeki na bowumbu! **7** Nzokande, yoka
maloba oyo nalingi koloba na yo mpe na bato nyonso: **8**
Wuta kala, basakoli oyo basakolaki liboso ete yo mpe ngai
tozala, basakolaki bitumba, pasi mpe bokono oyo ebomaka,
mpo na kotelemela bikolo ebele mpe mikili ya makasi; **9**
kasi soki mosakoli asakoli kimia, akondimama ete azali solo
mosakoli oyo Yawe atindi masakoli na ye ekokisami. » **10**
Bongo mosakoli Anania alongolaki ekangiseli na kingo ya
mosakoli Jeremi mpe abukaki yango. **11** Anania alobaki
liboso ya bato nyonso: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Liboso
ete mibu mibale ekoka, nakobuka ndenge wana ekangiseli
ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, na kingo ya bikolo
nyonso. › » Mpe mosakoli Jeremi akendeki na ye. **12** Sima
na mosakoli Anania kobuka ekangiseli na kingo ya mosakoli
Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi: **13** « Kende koloba na
Anania: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Solo, obuki ekangiseli
ya banzete; kasi na esika na yango, okolata nde ekangiseli
ya ebende. **14** Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nasili kotia ekangiseli
ya ebende na kingo ya bikolo nyonso mpo ete esalela
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe ekosalela ye
solo. Nakopesa ye bokonzi ata likolo ya banyama ya zamba.
› » **15** Bongo mosakoli Jeremi alobaki lisusu na mosakoli
Anania: « Anania, yoka! Yawe atindi yo te; mpe ozali kotindika
bato oyo na kotia motema na makambo ya lokuta! **16** Mpo
na yango, tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakolongola yo na
mokili oyo, okokufa kaka na mobu oyo; pamba te otindiki
bato na kotombokela Yawe. › » **17** Kaka na mobu wana, na
sanza ya sambo, mosakoli Anania akufaki.

29 Tala makomi ya mokanda oyo mosakoli Jeremi atindaki,
wuta na Yelusalemi, epai ya bakambi oyo batikalaki
kati na bato oyo bakendeki na bowumbu, epai ya Banganga-
Nzambe, epai ya basakoli mpe epai ya bato nyonso oyo
Nabukodonozori amemaki na bowumbu, na Babiloni wuta
na Yelusalemi. **2** Mokanda yango etindamaki sima na bato
oyo kokende na bawumbu longwa na Yelusalemi: mokonzi
Yekonia, mama ya mokonzi, bakalaka na ye ya lokumu,
bakambi ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bato oyo balambaka
bibende na moto mpe bato ya misala ya maboko. **3** Apesaki
mokanda yango na maboko ya Eleasa, mwana mobali ya
Shafani; mpe na maboko ya Gemaria, mwana mobali ya
Ilikia. Ezali bango nde Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, atindaki
na Babiloni epai ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni.
Mokanda yango elobaki boye: **4** Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi epai ya
bato nyonso oyo namemaki na bowumbu, na Babiloni wuta na
Yelusalemi: **5** « Botonga bandako mpe bovanda kuna; bolona
banzete mpe bolia mbuma na yango; **6** bobalana, bobota
bana mibali mpe bana basi, bolukela bana na bino ya mibali
basi mpe bobalisa bana na bino ya basi, mpo ete bango mpe
babota bana mibali mpe bana basi. Bobotana kuna mpe
bokoma ebele, mpe botika te ete motango na bino ekita. **7**
Boluka kimia mpe bolamu ya engumba epai wapi namemaki
bino na bowumbu; bobondela Yawe mpo na yango, pamba
te soki yango ebongi, bino mpe bokozala malamu. » **8**
Solo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe
ya Isalaele, alobi: « Bomitika te ete basakoli mpe bato ya
soloka oyo bazali kati na bino bakosa bino: bondimela te
bato oyo bazali kolimbolela bino bandoto. **9** Pamba te
bazali nde kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai;
natindi bango te, » elobi Yawe. **10** Kasi tala liloba oyo Yawe
alobi: « Tango mibu tuku sambo ekokoka mpo na Babiloni,
nakoya epai na bino mpe nakokokisa elaka na Ngai ya ngolu
mpo na kozongisa bino na esika oyo. **11** Pamba te nayebi
malamu mabongisi oyo nasalaki mpo na bino, » elobi Yawe,
« mabongisi ya kosalela bino bolamu, kasi ya konyokola
bino te, mabongisi mpo na kopesa bino elikya mpe bomoi
malamu. **12** Boye bokobelela Ngai, bokoya epai na Ngai mpe
bokobondela Ngai; mpe Ngai nakoyoka bino. **13** Bokoluka
Ngai mpe bokomona Ngai, soki boluki Ngai na motema na
bino mobimba. **14** Nakomimonisa epai na bino, » elobi Yawe,
« mpe nakozongisa bino longwa na bowumbu. Nakosangisa
bino longwa na bikolo nyonso mpe na bisika nyonso epai
wapi nabenganaki bino, » elobi Yawe, « nakozongisa bino
na esika oyo namemelaki bino na bowumbu. » **15** Solo,
bokoki koloba: « Yawe abimisi basakoli kati na biso awa
na Babiloni! » **16** Kasi tala liloba oyo Yawe alobi na tina
na mokonzi oyo avandi na kiti ya bokonzi ya Davidi, na
tina na bavandi nyonso ya engumba oyo, mpe na tina na
bandeko na bino oyo bakendeki te na bowumbu elongo na
bino; **17** tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi:
« Nakotindela bango mopanga, nzala makasi mpe bokono
oyo ebomaka, mpe nakokomisa bango lokola mbuma ya
figi oyo epola, oyo moto ata moko te akokoka kolia. **18**
Nakolanda bango na mopanga, na nzala makasi mpe na
bokono oyo ebomaka; mpe na miso ya bikolo nyonso ya
mabele, nakokomisa bango eloko ya koyoka somo, ndakisa
mpo na koloba maloba ya bosoloka, eloko ya lisuma, eloko
ya kobanga mpe ya kotiola kati na bikolo nyonso epai wapi
nakobengana bango. **19** Pamba te bayokaki maloba na Ngai

te, » elobi Yawe, « maloba oyo nazalaki kotindela bango
tango na tango na nzela ya basali na Ngai, basakoli. Mpe
bino bato oyo bokendeki na bowumbu, bino mpe boyokaki
te, » elobi Yawe. **20** Yango wana, boyoka Liloba na Yawe,
bino bawumbu nyonso oyo natindaki na Babiloni longwa na
Yelusalemi. **21** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na Akabi, mwana mobali
ya Kolaya, mpe na tina na Sedesiasi, mwana mobali ya
Maaseya, oyo bazali kosakola makambo ya lokuta epai na
bino, na Kombo na Ngai: « Nakokaba bango na maboko ya
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe akoboma bango
na miso na bino. **22** Likolo na bango, bawumbu nyonso oyo
bawutaki na Yuda, bongo bazali na Babiloni, bakosalela
elakeli mabe oyo: ‹ Tika ete Yawe asala bino ndenge asalaki
Sedesiasi mpe Akabi, oyo mokonzi ya Babiloni atumbaki
na moto! › **23** Pamba te basalaki kati na Isalaele ekobo
elongo na basi ya baninga na bango, bapaya, mpe balobaki
lokuta na Kombo na Ngai, nzokande Ngai natindaki bango te
kosala bongo. Nayebi yango malamu, mpe Ngai moko nazali
Motatoli na yango, » elobi Yawe. **24** Yebisa Shemaya, moto
ya Nekelami, maloba oyo: **25** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Otindaki mikanda
na kombo na yo moko epai ya bato nyonso ya Yelusalemi,
epai ya Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya,
mpe epai ya Banganga-Nzambe. Olobaki na Sofoni: **26** ‹
Yawe aponaki yo Nganga-Nzambe na esika ya Yeoyada
mpo ete obatela Tempelo ya Yawe. Osengelaki kobwaka
na boloko mpe kokanga bibende na makolo, bato pamba
oyo bazali komimona lokola basakoli. **27** Boye, mpo na nini
opamelaki te mosakoli Jeremi, moto ya Anatoti, oyo azali
komimona lokola mosakoli kati na bino? **28** Atindelaki biso
sango oyo kati na Babiloni: Bowumbu na bino ekowumela
tango molayi. Yango wana, botonga bandako mpe bovanda
kuna, bolona bilanga mpe bolia mbuma na yango. › » **29**
Nzokande, Nganga-Nzambe Sofoni atangisaki mosakoli
Jeremi mokanda yango. **30** Boye, Yawe alobaki na Jeremi:
31 « Tinda sango oyo epai ya bawumbu nyonso: ‹ Tala liloba
oyo Yawe alobi na tina na Shemaya, moto ya Nekelami:
Lokola Shemaya asakolaki makambo ya lokuta epai na bino,
nzokande natindaki ye te, mpe amemi bino na kotia motema
na lokuta, **32** tala liloba oyo Yawe alobi: Solo, nakopesa
Shemaya, moto ya Nekelami, etumbu elongo na bakitani na
ye. Kati na bato na ye, moko te akotikala, mpe akotikala
komona te bolamu oyo nakosala epai ya bato na Ngai, elobi
Yawe, pamba te atindiki bato na Ngai kotombokela Ngai. › »

30 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **2**
« Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹
Koma kati na buku makambo nyonso oyo nayebisaki yo. **3**
Tango ezali koya, › elobi Yawe, ‹ tango oyo nakokangola
bato na Ngai, Isalaele, mpe Yuda kati na bowumbu; mpe
nakozongisa bango na mokili oyo napesaki epai ya bakoko
na bango mpo ete bakamata yango, › elobi Yawe. » **4** Tala
liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele mpe Yuda: **5** «
Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Koganga ya kobanga mpe ya
somo nde ezali koyokana; kimia ezali lisusu te. **6** Botuna
mpe botala: Boni, mobali akoki kobota bana? Bongo mpo na
nini nazali komona moto nyonso ya makasi asimbi libumu na
ye lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota mpe elongi na
ye ekomi mawa-mawa? **7** Mawa! Ekozala penza mokolo ya
somo! Mokolo moko te ekokokana na yango! Ekozala tango
ya pasi mpo na Jakobi, kasi akobikisama na pasi yango. **8**
Na mokolo wana, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, ‹
nakobuka ekangiseli na bakingo na bango, nakokata basinga
oyo bakangelaki bango mpe bakozala lisusu te bawumbu ya
bapaya. **9** Nzokande, bakosalela Yawe, Nzambe na bango,
mpe Davidi, mokonzi oyo nakotia mpo ete akamba bango.
10 Oh Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te! Oh Isalaele,
kozala na somo te, › elobi Yawe. ‹ Solo, nakobikisa yo wuta
na mokili ya mosika, mpe bakitani na yo, wuta na mokili ya
bowumbu! Jakobi akozwa lisusu kimia mpe bopemi, mpe
moto moko te akobangisa ye lisusu. **11** Nazali elongo na yo
mpe nakobikisa yo, › elobi Yawe. ‹ Ata nakobebisa nye bikolo
nyonso epai wapi napanzaki bino; kasi bino, nakobebisa bino
nye te; solo, nakopesa bino etumbu, kasi ekozala na ndenge
ya bosembo; nakozanga te kopamela bino. › **12** Tala liloba
oyo Yawe alobi: ‹ Pota na yo ekobika te mpe pasi na yo
ekosila te. **13** Moto akolobela yo akozala te, kisi ezali te mpo
na pota na yo, lobiko ezali te mpo na yo. **14** Baninga na yo
nyonso babosani yo, bazali komitungisa lisusu te mpo na
yo. Nabetaki yo penza ndenge monguna abetaka, napesaki
yo penza etumbu na kanda makasi, pamba te ngambo na
yo ezalaki monene mpe masumu na yo eleki ebele. **15**
Mpo na nini ozali koganga mpo na pota na yo, mpe pasi na
yo ezali kosila te? Nasali yo boye mpo ete ngambo na yo
ezali monene, mpe masumu na yo eleki ebele. **16** Kasi bato
nyonso oyo bakosala yo mabe, bakosala bango mpe mabe;
banguna na yo nyonso bakokende na bowumbu; bato oyo
babotolaki yo biloko, bakobotola bango mpe biloko; bato oyo
banyokolaki yo, bakonyokola mpe bango. **17** Nakozongisela
yo bomengo na yo mpe nakobikisa bapota na yo, › elobi
Yawe. ‹ Lokola bazalaki kobenga yo ekolo basundola, Siona
oyo moto moko te ayokelaka mawa; › **18** tala liloba oyo
Yawe alobi: ‹ Nakozongisa lisusu bomengo kati na bandako
ya kapo ya Jakobi mpe nakoyokela bandako na ye mawa;
bakotonga lisusu engumba Siona oyo ebukana-bukana mpe
ndako ya mokonzi, na esika na yango ya kala. **19** Nzembo ya
matondi mpe mingongo ya esengo ekobima kati na bango.
Nakokomisa bango ebele, mpe motango na bango ekokoma
ebele; nakopesa bango lokumu, mpe bakotiolama lisusu te.
20 Bana na bango ya mibali bakozala lokola na tango ya
kala, mpe lingomba na bango ekowumela liboso na Ngai;
nakopesa etumbu na bato nyonso oyo bazali konyokola
bango. **21** Mokonzi na bango akowuta kati na bango, mpe
mokambi na bango akowuta kaka kati na bango; nakobenda
bango pene na Ngai mpe bakoya pene na Ngai, pamba
te nani azali na nguya ya kopusana pene na Ngai? › elobi
Yawe. **22** ‹ Boye, bokozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala
Nzambe na bino. › » **23** Tala, mopepe ya Yawe etomboki,
kanda makasi na Ye epeli, bakake ezali konguluma na likolo,
mpe ezali kokweya na mito ya bato mabe. **24** Kanda makasi
ya Yawe ekozonga te kino tango ekokokisa mabongisi ya
motema na Ye. Bokososola yango penza na mikolo ekoya.

31 « Na tango wana, » elobi Yawe, « Ngai nakozala
Nzambe ya bituka nyonso ya Isalaele, mpe bango
bakozala bato na Ngai. » **2** Tala liloba oyo Yawe alobi:
« Bato oyo bakobika na mopanga bakozwa ngolu kati na

esobe; boye, nakoya kopesa Isalaele bopemi. » **3** Yawe
abimelaki biso na kala, alobaki: « Nalingaka bino na bolingo
ya seko; yango wana nabendaka bino epai na Ngai na nzela
ya bolingo. **4** Nakobongisa bino lisusu; oh Isalaele, mboka
kitoko, okotongama lisusu. Okolata lisusu mbunda na yo
ya mike mpe okobina mabina ya esengo. **5** Okolona lisusu
bilanga ya vino na bangomba ya Samari; bato oyo bakolona
yango bakosepela tango bakobuka mbuma na yango. **6**
Ekozala mokolo oyo bakengeli bakoganga na bangomba ya
Efrayimi: ‹ Boya! Tika ete tokende na Siona, epai na Yawe,
Nzambe na biso! › » **7** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boyemba
na esengo mpo na Jakobi, boganga na esengo mpo na
ekolo ya liboso kati na bikolo nyonso! Batatola, bosanzola
mpe boloba: ‹ Oh Yawe, bikisa bato na Yo, bato ya Isalaele
oyo batikali. › **8** Tala, nakozongisa bango wuta na mokili
ya nor mpe nakosangisa bango wuta na basuka ya mokili.
Kati na bango, ekozala na bakufi miso mpe bakakatani, basi
ya zemi mpe basi oyo bazali na pasi ya kobota; bato ebele
penza bakozonga. **9** Bakendeki na kolela, kasi nakozongisa
bango, wana bakozala kati na kobondela; nakokamba bango
na bisika oyo mayi etiolaka, na nzela esembolama mpo
ete babeta mabaku te; pamba te nazali Tata ya Isalaele,
mpe Efrayimi azali mwana na Ngai ya liboso. **10** Oh bino
bikolo, boyoka Liloba na Yawe, botatola yango na bisanga ya
mosika! Boloba: ‹ Ye oyo apanzaki Isalaele akosangisa bango
mpe akobatela bango ndenge mobateli bibwele abatelaka
etonga na ye. **11** Mpo ete Yawe akokangola Jakobi mpe
akobikisa bango na maboko ya bato oyo baleki bango na
makasi. **12** Bakozonga na koganga ya esengo na bangomba
ya Siona; bakosepela na bomengo ya Yawe: ble, vino ya sika
mpe mafuta, bameme mpe bangombe. Bakokoma lokola
elanga ya kitoko oyo basopela mayi, mpe bakozala lisusu
na mawa te. **13** Bilenge basi bakobina na esengo elongo
na bilenge mibali mpe mibange. Nakobongola matanga
na bango na esengo, nakopesa bango kobondisama mpe
esengo na esika ya mawa. **14** Nakoleisa malamu Banganga-
Nzambe na mafuta ya bibwele, mpe bato na Ngai bakotonda
na biloko na Ngai, › » elobi Yawe. **15** Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Mongongo moko ezali koyokana na Rama, ezali
mongongo ya mawa mpe ya kolela makasi: Rasheli azali
kolela bana na ye ya mibali mpe aboyi kobondisama, pamba
te bana na ye ya mibali bazali lisusu na bomoi te. » **16** Tala
liloba oyo Yawe alobi: « Tika kolela mpe kobimisa mpinzoli,
pamba te mosala na yo ezali na litomba, » elobi Yawe, «
bana na yo ya mibali bakozonga wuta na mokili ya banguna.
17 Elikya ezali mpo na bomoi na yo ya lobi, » elobi Yawe,
« bana na yo bakozonga na mokili na bango. **18** Nayoki
kolelalela ya Efrayimi: ‹ Opesi ngai etumbu lokola mwana
ngombe ya mobali oyo ezali na liboma, mpe etumbu yango
ekweyelaki ngai. Zongisa ngai, mpe nakozonga, pamba te
ozali Yawe, Nzambe na ngai. **19** Nabungaki nzela, kasi
nabongoli motema; sik'oyo nasili kososola, nazali kobeta tolo
na pasi na motema. Nayokisamaki soni mpe nasambwaki,
pamba te namemaki bozoba ya bolenge na ngai. › **20**
Efrayimi azali penza mwana na Ngai ya bolingo, mwana
oyo nasepelaka na ye mingi te. Nzokande napamelaka ye
tango nyonso, mpe nakanisaka ye tango nyonso. Yango
wana, motema na Ngai esepelaka na ye, mpe nayokelaka
ye mawa, » elobi Yawe. **21** « Tia bilembo na nzela, pika
makonzi oyo elakisaka nzela na nzela yango; sala penza
keba na nzela na yo, na nzela oyo ozali kolanda. Oh Isalaele,
mboka kitoko, zonga, zonga na bingumba na yo! **22** Oh
elenge mwasi ya mobulu, kino tango nini okotika kotambola-
tambola? Yawe akosala likambo ya sika na mabele: mwana
mwasi akoluka mwana mobali na bolingo. » **23** Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi:
« Tango nakobimisa bango na bowumbu, tala lisusu maloba
oyo bato bakoloba kati na Yuda mpe kati na bingumba na
yango: ‹ Oh ndako ya bosembo; oh ngomba ya bule, tika ete
Yawe apambola yo! › **24** Bato bakokoma kovanda elongo kati
na mokili ya Yuda mpe kati na bingumba na yango nyonso:
basali bilanga mpe babokoli bibwele. **25** Nakozongisa makasi
ya bato oyo balembi na posa ya mayi, mpe nakoleisa bato
oyo balembi na nzala. » **26** Boye, tango nalamukaki, natalaki
pene na ngai; nasosolaki ete pongi na ngai ezalaki elengi.
27 « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakolona bato mpe
banyama lokola milona kati na bokonzi ya Isalaele mpe
kati na bokonzi ya Yuda. **28** Ndenge nazalaki kosenzela
bango mpo na kopikola mpe kobuka, kobebisa, kopanza
mpe kosala bango mabe, ndenge wana mpe nakosenzela
bango mpo na kotonga mpe kolona, » elobi Yawe; **29** « na
mikolo wana, bato bakoloba lisusu te: ‹ Batata balie mbuma
ya vino ya mobesu, mpe minu ya bana na bango ekomi
ngayi. › **30** Na esika na yango, moto na moto akokufa mpo
na masumu na ye moko; moto nyonso oyo alie mbuma ya
vino ya mobesu, minu na ye moko nde ekokoma ngayi. **31**
Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakosala boyokani ya
sika elongo na bato ya Isalaele mpe ya Yuda; **32** ekozala
ndenge moko te na boyokani oyo nasalaki elongo na batata
na bango tango nasimbaki bango na loboko mpo na kobimisa
bango na Ejipito; pamba te bakataki boyokani na Ngai wana,
atako nazalaki Mobali ya libala mpo na bango, » elobi Yawe.
33 « Kasi tala boyokani oyo nakosala elongo na bato ya
Isalaele, sima na mikolo wana, » elobi Yawe: « Nakotia
mibeko na Ngai kati na makanisi na bango, nakokoma yango
kati na mitema na bango, nakozala Nzambe na bango, mpe
bango bakozala bato na Ngai. **34** Moko te akoteya lisusu
moninga na ye to ndeko na ye na koloba: ‹ Yeba Yawe! ›
Pamba te bango nyonso bakoyeba Ngai, kobanda na mwana
moke kino na mokolo, » elobi Yawe, « nakolimbisa mabe na
bango mpe nakokanisa lisusu masumu na bango te. » **35**
Tala makambo oyo Yawe alobi, Ye oyo atia moyi mpo ete
engengisa mokolo, apesa mibeko ete sanza mpe minzoto
engengisa butu, aningisaka ebale monene mpo ete mbonge
etia makelele, mpe oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi
ya mampinga: **36** « Soki kaka bakoki solo kolongola malako
oyo na miso na Ngai, » elobi Yawe, « wana bana ya Isalaele
mpe bakozala lisusu ekolo te na miso na ngai. » **37** Tala
liloba oyo Yawe alobi: « Soki kaka bakoki komeka molayi ya
likolo mpe komona miboko ya mabele, wana nakobwaka
bana nyonso ya Isalaele mpo na makambo nyonso oyo
basali, » elobi Yawe. **38** « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe,
« bakotonga lisusu engumba oyo mpo na Ngai, kobanda
na ndako molayi ya Ananeyeli kino na Ekuke ya Suka ya
mir; **39** bakotia singa ya batongi ndako longwa na esika
wana kino na ngomba moke ya Garebi, mpe ekobaluka kino
na Gowa. **40** Bakobulisa mpo na Yawe lubwaku nyonso
epai wapi babwakaki bibembe mpe putulu, mpe bilanga

nyonso oyo ezali pene ya lubwaku ya Sedron, kino na songe
ya Ekuke ya Bampunda, na ngambo ya este; bakotikala
kobebisa to koboma lisusu engumba oyo te. »

32 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango
Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi
na bokonzi mpe Nabukodonozori akokisaki mibu zomi na
mwambe na bokonzi. **2** Ezalaki na tango oyo mampinga ya
mokonzi ya Babiloni ezingelaki Yelusalemi, mpe mosakoli
Jeremi azalaki ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki kati
na lopango ya bakengeli ya ndako ya mokonzi ya Yuda. **3**
Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, abwakaki ye kuna na koloba: «
Mpo na nini ozali kosakola na maloba oyo: ‹ Tala liloba oyo
Yawe alobi: Nakokaba engumba oyo na maboko ya mokonzi
ya Babiloni, mpe akobotola yango; **4** Sedesiasi, mokonzi ya
Yuda, akolonga te kokima liboso ya bato ya Babiloni, kasi
nakokaba ye solo na maboko ya mokonzi ya Babiloni oyo
akolobana na ye mpe akotalana na ye na elongi; **5** akomema
Sedesiasi na Babiloni, akowumela kuna kino tango nakotala
likambo na ye, elobi Yawe, soki bomeki kobundisa bato ya
Babiloni, bokolonga te. › » **6** Jeremi alobaki: « Yawe alobaki
na ngai: **7** Anameyeli, mwana mobali ya Shalumi, noko na
yo, azali koya epai na yo mpe akoloba: ‹ Somba elanga na
ngai, oyo ezali na Anatoti, pamba te yo nde ozali na makoki
mpe na mokumba ya kosikola yango. › **8** Bongo, kaka
ndenge Yawe alobaki, Anameyeli, mwana ya noko na ngai,
ayaki kotala ngai kati na lopango ya bakengeli mpe alobaki: ‹
Somba elanga na ngai, oyo ezali na Anatoti kati na etuka ya
Benjame, pamba te yo nde ozali na makoki ya kosikola yango
mpe ya kozwa yango; somba na yo yango. › Nasosolaki ete
ezali Liloba na Yawe; **9** boye nasombaki elanga oyo ezali na
Anatoti, na maboko ya Anameyeli, mwana mobali ya noko na
ngai, mpe nafutaki ye mbongo ya bibende ya palata, zomi na
sambo. **10** Nakomaki mokanda oyo nasombelaki elanga
mpe nabetaki yango kashe; namekaki kilo ya mbongo ya
bibende ya palata na miso ya batatoli, na emekelo kilo. **11**
Nakamataki mokanda oyo nasombelaki elanga, oyo nabetaki
kashe, oyo kati na yango bakoma malako ya mibeko mpe
mabongisi; mpe nazwaki lisusu mokanda oyo babeta kashe
te; **12** mpe napesaki mokanda oyo nasombelaki elanga
epai ya Baruki, mwana mobali ya Neriya, mwana mobali
ya Maaseya, na miso ya Anameyeli, mwana ya noko na
ngai, mpe ya batatoli oyo batiaki mikoloto na bango kati
na mokanda oyo nasombelaki elanga, mpe na miso ya
Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na lopango ya bakengeli.
13 Napesaki Baruki mitindo oyo na miso na bango nyonso:
14 ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi: Kamata mikanda oyo nasombelaki elanga,
ezala oyo babeta kashe to oyo babeta kashe te; tia yango kati
na mbeki oyo basala na mabele ya bikeko mpo ete ebeba te.
15 Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: Bato bakosomba lisusu bandako,
bilanga mpe bilanga ya vino kati na mokili oyo. › **16** Sima
na ngai kopesa mokanda oyo nasombelaki elanga epai ya
Baruki, mwana mobali ya Neriya, nabondelaki Yawe: **17**
Oh Nkolo Yawe! Yo nde osala likolo mpe mabele na nguya
monene na Yo, otanda yango na makasi ya loboko na Yo:
olembanaka likambo moko te. **18** Otalisaka bolingo na Yo
epai ya bato kino na molongo ya nkoto, kasi opesaka etumbu
mpo na masumu ya batata epai ya bana mpe bakitani na
bango. Oh Nzambe monene mpe ya nguya, Kombo na Yo
ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga; **19** mabongisi na Yo
ezali minene mpe misala minene na Yo ezali ya kokamwa;
miso na Yo ezalaka ya kofungwama mpo na kotala banzela
nyonso ya bato, mpo na kopesa na moto nyonso kolanda
etamboli mpe misala na ye. **20** Osalaki bilembo minene mpe
bikamwa kati na Ejipito mpe ozali kokoba kosala yango kino
lelo kati na Isalaele mpe kati na bato nyonso, mpe osalaki
ete Kombo na Yo ekende sango ndenge ezali komonana
na mokolo ya lelo. **21** Obimisaki bato na Yo, Isalaele, na
Ejipito na nzela ya bilembo minene mpe bikamwa wana
osalelaki nguya na Yo mpe osembolaki loboko na Yo ya
nguya mpo na koyeisa somo kati na bato ya Ejipito. **22**
Opesaki bango mokili oyo, na nzela ya ndayi, olakaki kopesa
na batata na bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta
ya nzoyi. **23** Bakotaki kati na yango mpe babotolaki yango;
kasi batosaki Yo te, basalelaki Mobeko na Yo te, basalaki te
nyonso oyo otindaki bango. Yango wana omemelaki bango
pasi oyo nyonso. **24** Tala, banguna basili kobongama mpo
na kobotola engumba! Likolo ya mopanga, ya nzala makasi
mpe ya bokono oyo ebomaka, engumba oyo ekokweya na
maboko ya bato ya Babiloni, oyo bazali kobundisa yango.
Makambo oyo olobaki ekokisami, ndenge ozali komona
yango na mokolo ya lelo. **25** Mpe atako engumba oyo
ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni, Yo, Nkolo Yawe,
olobi na ngai: ‹ Somba elanga na mbongo ya bibende ya
palata na miso ya batatoli. › » **26** Bongo Yawe alobaki na
Jeremi: **27** « Nazali Yawe, Nzambe ya moto nyonso. Boni,
ezali na likambo oyo Ngai nakoki kolembana? **28** Mpo na
yango, tala liloba oyo Yawe alobi: Nakokaba engumba oyo
na maboko ya bato ya Babiloni mpe ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, mpo ete azwa yango. **29** Bato ya
Babiloni oyo bazali kobundisa engumba oyo, bakokota kati
na yango mpe bakotumba yango; bakotumba yango elongo
na bandako oyo, na likolo ya manzanza na yango, bato
bazalaki kotumbola Ngai na kobonza bambeka ya malasi
ya ansa epai ya nzambe Bala mpe kobonza makabo ya
masanga ya vino epai ya banzambe ya bapaya. **30** Bana
ya Isalaele mpe ya Yuda, wuta bolenge na bango, bazalaki
kosala eloko mosusu te na miso na Ngai, soki kaka mabe
te; solo, bana ya Isalaele bazalaki kosala eloko mosusu
te, soki kaka te kopesa Ngai kanda na nzela ya biloko oyo
maboko na bango esalaki, elobi Yawe. **31** Wuta batonga
engumba oyo kino na mokolo ya lelo, mosala na yango
kaka kotumbola Ngai mpe kopesa Ngai kanda; yango wana,
nakolongola yango liboso na Ngai. **32** Bato ya Isalaele mpe
ya Yuda bapesaki Ngai kanda na nzela ya mabe nyonso
oyo basalaki: ezala bango, bakonzi na bango, bakalaka na
bango, Banganga-Nzambe mpe basakoli na bango, bato
ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi. **33** Bapesaki Ngai
mokongo na esika ya kotala Ngai. Atako nazalaki tango na
tango koteya bango, kasi batikalaki koyoka Ngai te mpe
baboyaki kozwa mayele. **34** Batiaki kutu banzambe na bango
ya bikeko kati na Ndako epai wapi babelaka Kombo na Ngai,
mpe na bongo, bakomisaki yango mbindo. **35** Bakomaki
kotonga bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na Bala, na
Lubwaku ya Beni-Inomi, mpo na kobonza bana na bango ya
mibali mpe ya basi epai ya Moloki; ezali likambo oyo Ngai

natikalaki kotinda bango te, mpe natikala kokanisa te ete
bakoki kosala makambo ya nkele boye mpo na komemisa
Yuda masumu. **36** Mpo na yango, tala sik'oyo liloba oyo
Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na engumba oyo
bino bozali koloba ete ekabami na maboko ya mokonzi
ya Babiloni na nzela ya mopanga, ya nzala makasi mpe
ya bokono oyo ebomaka: **37** ‹ Solo, nakosangisa bango
wuta na mikili nyonso epai wapi nabenganaki bango tango
natombokelaki bango, nakozongisa bango na esika oyo mpe
nakovandisa bango na kimia. **38** Bakozala bato na Ngai,
mpe Ngai nakozala Nzambe na bango. **39** Nakopesa bango
motema se moko mpe etamboli se moko mpo ete batosaka
Ngai tango nyonso mpo na bolamu na bango mpe mpo na
bolamu ya bakitani na bango. **40** Nakosala boyokani ya libela
elongo na bango, nakotika te kosalela bango bolamu mpe
nakosala ete batosa Ngai mpe bapesa Ngai lisusu mokongo
te. **41** Nakosepela kosalela bango bolamu mpe nakolona
bango penza kati na mokili oyo, na motema mpe na molimo
na Ngai mobimba. › **42** Tala liloba oyo Yawe alobi: Ndenge
natindelaki bato oyo pasi oyo nyonso, ndenge wana mpe
nakotindela bango bomengo nyonso oyo nalakaki bango.
43 Bato bakosomba lisusu bilanga kati na mokili oyo bino
bozali koloba na tina na yango: ‹ Mokili oyo ebeba, etikala
lisusu na bato mpe na banyama te; pamba te ekabama na
maboko ya bato ya Babiloni. › **44** Solo, bakosomba lisusu
bilanga na motuya ya palata, bakotia mikoloto mpe bakashe
na mikanda oyo bakosombela bilanga yango, na miso ya
batatoli, kati na mboka ya Benjame, kati na bamboka mike-
mike oyo ezali zingazinga ya Yelusalemi, kati na bingumba
ya Yuda mpe kati na bingumba ya mokili ya bangomba, kati
na bingumba ya bitando mpe kati na bingumba ya Negevi;
pamba te nakozongisa bato na bango oyo bakendeki na
bowumbu, elobi Yawe. »

33 Yawe alobaki na Jeremi, na mbala ya mibale, wana
azalaki nanu ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki
kati na lopango ya bakengeli: **2** « Tala liloba oyo Yawe,
Ye oyo akela mabele, oyo abongisa yango malamu mpe
alendisa yango, oyo Kombo na Ye ezali Yawe, alobi: **3**
‹ Belela Ngai, mpe Ngai nakoyanola yo, nakoyebisa yo
makambo minene mpe mabombami oyo oyebi te. › **4** Pamba
te, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na
bandako ya engumba oyo mpe ya bandako ya bakonzi ya
Yuda, oyo babukaki mpo na kotelemela bangomba mike ya
kokimela mpe mopanga ya monguna **5** kati na etumba na
bato ya Babiloni: ‹ Bandako yango ekotonda na bibembe ya
bato oyo nakoboma na nguya ya kotomboka mpe ya kanda
na Ngai. Nakobombela engumba oyo elongi na Ngai likolo ya
mabe na yango nyonso. **6** Kasi nakoyeisa bato na yango
nzoto kolongono mpe nakobikisa bango; solo, nakobikisa
bato na Ngai mpe nakopesa bango bomoi ya kimia kati na
bobatelami. **7** Nakokangola bato ya Yuda mpe ya Isalaele
longwa na bowumbu mpe nakokomisa bango lisusu ndenge
bazalaki liboso. **8** Nakopetola bango na masumu nyonso oyo
basalaki liboso na Ngai. Nakolimbisa masumu nyonso ya
botomboki oyo basalaki liboso na Ngai. **9** Boye engumba oyo,
Yelusalemi, ekosala lokumu, esengo, masanzoli mpe nkembo
ya Kombo na Ngai liboso ya bikolo nyonso ya mabele, oyo
ekoyoka sango ya makambo nyonso ya kitoko oyo nakosala
mpo na yango. Bikolo yango ekokamwa mpe ekolenga na
somo ya komona makambo nyonso ya kitoko mpe kimia oyo
nakopesa na engumba yango. › **10** Tala liloba oyo Yawe
alobi: ‹ Bozali koloba na tina na esika oyo: 'Eh! Esika oyo
ebeba! Ezalaka lisusu na bato mpe banyama te!' Nzokande,
kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi
oyo ekoma polele, ezanga bato mpe banyama, ekozala lisusu
na lokito: **11** ekoyokana kuna lokito ya banzembo ya esengo
mpe ya masanzoli, mingongo ya mobandami na libala ya
mwasi mpe ya mobali, mpe mingongo ya bato oyo bazali
kobonza kati na Tempelo ya Yawe makabo ya kozongisa
matondi, na koloba: 'Bozongisa matondi epai na Yawe,
Mokonzi ya mampinga, mpo ete Yawe azali malamu; bolingo
na Ye ewumelaka seko na seko!' Pamba te nakozongisa
lisusu kitoko ya mokili yango ndenge ezalaki liboso, › elobi
Yawe. **12** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: ‹ Kati na esika oyo ebebisama mpe ezanga bato to
banyama, mpe kati na bingumba na yango nyonso, ekozala
na lisusu na bitando ya matiti mpo na babateli bibwele,
bitando epai wapi bakoleisa bibwele na bango. **13** Kati na
bingumba ya bangomba, kati na bingumba ya bitando mpe
kati na bingumba ya Negevi, kati na etuka ya Benjame,
kati na bamboka oyo ezali zingazinga ya Yelusalemi mpe
kati na bingumba ya Yuda, bibwele ekoleka lisusu na se
ya loboko ya moto oyo atangaka yango, › elobi Yawe. **14** ‹
Na mikolo ekoya, › elobi Yawe, ‹ nakokokisa elaka kitoko
oyo napesaki na mabota ya Isalaele mpe ya Yuda. **15** Na
mikolo yango mpe na tango yango, nakobimisa Moto ya
nzete ya sembo wuta na libota ya Davidi; akosala makambo
ya sembo mpe ya boyengebene kati na mokili. **16** Na mikolo
wana, Yuda ekobikisama, mpe Yelusalemi ekozala na kimia.
Tala kombo oyo bakobengela yango: Yawe azali Bosembo
na biso. › **17** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Davidi
akozalaka tango nyonso na moto oyo akovanda na kiti ya
bokonzi ya libota ya Isalaele; **18** Banganga-Nzambe oyo
bazali bakitani ya Levi bakozalaka tango nyonso na bakitani
oyo bakobanda kotelema tango nyonso liboso na Ngai mpo
na kotumba mbeka, kobonza mbeka ya gato mpe kobonza
makabo. › » **19** Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya
Jeremi: **20** « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Soki bolongi
kokata boyokani na Ngai elongo na moyi, mpe boyokani
na Ngai elongo na butu, mpo ete moyi mpe butu ekoma
lisusu te na tango na yango, **21** wana bokolonga penza
kokata boyokani na Ngai elongo na Davidi, mosali na Ngai,
mpe Davidi akotikala kozala lisusu te na mokitani na kiti ya
bokonzi, mpe bokolonga kokata boyokani na Ngai elongo na
Balevi oyo bazali Banganga-Nzambe oyo basalelaka Ngai.
22 Ndenge kaka bakoki kotanga te mampinga ya likolo mpe
zelo ya bibale minene mpo na koyeba motango na yango,
ndenge wana mpe nakokomisa ebele, bakitani ya Davidi,
mosali na Ngai, mpe Balevi oyo basalelaka Ngai. › » **23**
Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **24** « Boni!
Bozali koyoka te makambo bato oyo bazali kosala? Bazali
koloba: ‹ Yawe asundoli bituka mibale oyo aponaki. › Na
bongo, bazali kotiola bato na Ngai, mpe moto ata moko te
azali kozwa bango lokola ekolo. **25** Tala liloba oyo Yawe
alobi: ‹ Soki nasalaki boyokani te elongo na moyi mpe elongo
na butu, mpe soki napesaki likolo mpe mabele mibeko te, **26**
wana nakokaki kobwaka bakitani ya Jakobi mpe ya Davidi,

mosali na Ngai, mpe nalingaki te kopona moko kati na bana
na ye mpo ete akamba bakitani ya Abrayami, ya Izaki mpe
ya Jakobi. Nakozongisa lisusu kitoko ya mokili na bango
mpe nakoyokela bango mawa. › »

34 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi
wana Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo
na basoda na ye nyonso, mikili ya bakonzi nyonso oyo
azalaki kokamba, mpe bikolo nyonso bazalaki kobundisa
Yelusalemi mpe bingumba nyonso ya zingazinga na yango:
2 « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: kende
koloba na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: ‹ Tala liloba oyo
Yawe alobi: Nasengeli kokaba engumba oyo na maboko
ya mokonzi ya Babiloni, mpe akobebisa yango na moto. **3**
Bongo yo, okobika te na loboko na ye, kasi bakokanga yo
solo mpe bakokaba yo na maboko na ye; okomona mokonzi
ya Babiloni miso na yo moko, akolobana na yo elongi na
elongi, mpe okokende na Babiloni. **4** Nzokande, Sedesiasi,
mokonzi ya Yuda, yoka Liloba na Yawe! Tala elaka oyo Yawe
apesi yo: Okokufa na mopanga te, **5** kasi okokufa na kimia.
Mpe ndenge bato bapelisaki moto mpe batumbaki malasi ya
solo kitoko, na matanga ya batata na yo, bakonzi ya kala oyo
baleka liboso na yo, mpo na kopesa bango lokumu, ndenge
wana mpe bakosala mpo na lokumu na yo. Mpe bakoyemba
nzembo ya mawa na tina na yo: ‘Oh mawa, nkolo na ngai!’
Solo, Ngai moko nde napesi elaka oyo, elobi Yawe. › » **6**
Mosakoli Jeremi alobaki na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda,
maloba wana nyonso, kati na Yelusalemi, **7** wana basoda ya
mokonzi ya Babiloni bazalaki kobundisa Yelusalemi mpe
bingumba nyonso mosusu ya Yuda, oyo mokonzi ya Babiloni
alongaki nanu te: Lakishi mpe Azeka, pamba te yango kaka
nde ezalaki bingumba batonga makasi oyo etikalaki kati na
Yuda. **8** Sima na mokonzi Sedesiasi kosala boyokani elongo
na bato nyonso kati na Yelusalemi mpo ete kokangolama ya
bawumbu nyonso esakolama, Yawe alobaki na Jeremi **9** mpo
ete moto nyonso apesa bawumbu na ye bonsomi, bawumbu
oyo bazali Ba-Ebre, bazala mibali to basi; mpe mpo ete
moto moko te akoba kokanga ndeko na ye, Moyuda, kati na
bowumbu. **10** Boye, bakambi nyonso mpe bato nyonso oyo
basalaki boyokani yango bandimaki kokangola bawumbu na
bango ya mibali mpe ya basi mpe kopesa bango bonsomi,
mpo ete bakoba lisusu te kokanga bango na bowumbu;
bandimaki, bakokisaki mpe bapesaki bawumbu na bango
bonsomi. **11** Kasi sima na tango, babongolaki makanisi na
bango; bakangaki lisusu na bowumbu mibali mpe basi oyo
bango basilaki kopesa bonsomi, mpe bakomisaki bango
lisusu bawumbu. **12** Boye, tala liloba oyo Yawe alobaki
na nzela ya Jeremi: **13** « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe
ya Isalaele, alobi: Nasalaki boyokani elongo na bakoko na
bino tango nabimisaki bango na Ejipito, mokili ya bowumbu;
nalobaki: **14** ‹ Sima na mibu sambo nyonso, moto nyonso kati
na bino asengeli kopesa bonsomi na Moyuda, ndeko na ye,
oyo amitekaki lokola mowumbu; akosalela yo mibu motoba,
bongo, sima na yango, okotika ye kokende na bonsomi. ›
Kasi bakoko na bino bayokaki Ngai te mpe batosaki Ngai te.
15 Nzokande bino, na mwa mikolo oyo kaka, bobongolaki
bino moko mitema mpo na kosala makambo ya sembo
na miso na Ngai: moko na moko kati na bino asakolaki
kokangolama ya ndeko na ye, apesaki ndeko na ye bonsomi.
Bosalaki kutu boyokani yango liboso na Ngai, kati na Ndako
Ngai. **16** Kasi tala sik’oyo makambo bosali: bozongi sima,
botiki ekateli oyo bozwaki mpe botioli bosantu ya Kombo
na Ngai; pamba te bozongisi bawumbu na bino ya kala,
mibali to basi, oyo bopesaki bonsomi mpo ete bakende na
esika nyonso oyo balingi; bokangi bango na makasi mpo ete
bakoma lisusu bawumbu na bino. **17** Mpo na yango, tala
liloba oyo Yawe alobi: Lokola botosaki Ngai te, bosakolaki
te kokangolama ya bandeko na bino moko mpe bopesaki
bango bonsomi te, Ngai mpe, elobi Yawe, nasakoli ete
napesi sik’oyo bonsomi epai ya mopanga, epai ya bokono
oyo ebomaka mpe epai ya nzala makasi; nafungoli yango
mpo na kotelemela bino: nakokomisa bino eloko ya koyoka
somo, na miso ya bikolo nyonso ya mabele; **18** nakokaba
bato oyo babebisaki boyokani na Ngai mpe bakokisaki te
malako ya boyokani oyo basalaki liboso na Ngai, na nzela
ya kokata na biteni mibale mwana ngombe ya mobali mpe
ya kotambola na kati-kati ya biteni yango. **19** Bakambi ya
Yuda mpe ya Yelusalemi, bakalaka ya lokumu, Banganga-
Nzambe mpe bato nyonso ya mokili, oyo batambolaki na
kati-kati ya biteni ya mwana ngombe ya mobali, **20** nakokaba
bango na maboko ya banguna na bango mpe ya bato oyo
bazali koluka kosala bango mabe; mpe bibembe na bango
ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya
mabele. **21** Nakokaba Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, elongo
na bakalaka na ye na maboko ya banguna na bango, oyo
bazali koluka kosala bango mabe, na maboko ya mampinga
ya mokonzi ya Babiloni, oyo akei sik’oyo mosika na bino.
22 Nakopesa bango mitindo, elobi Yawe, mpe nakozongisa
bango kati na engumba oyo: bakobundisa yango, bakobotola
yango mpe bakobebisa yango na moto. Mpe nakokomisa
bingumba ya Yuda esobe, ezanga bavandi. »

35 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi wana
Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya
Yuda, azalaki mokonzi: **2** « Kende epai ya bato ya libota ya
Rekabi mpe bengisa bango ete baya kokota kati na moko ya
bashambre ya Tempelo ya Yawe. Mpe pesa bango masanga
ya vino ya komela kuna. » **3** Boye, nakendeki kokutana
na Yazania, mwana mobali ya Jeremi, mwana mobali ya
Abatsinia, mpe bandeko na ye ya mibali elongo na bana na
bango nyonso ya mibali: libota mobimba ya bato ya libota
ya Rekabi. **4** Namemaki bango na Tempelo ya Yawe, kati
na shambre ya bana mibali ya Anani, mwana mobali ya
Yigidalia, moto na Nzambe, pene ya shambre ya bakambi.
Shambre yango ezalaki na sima ya shambre ya Maaseya,
mwana mobali ya Shalumi, mokengeli ekuke. **5** Natiaki
biloko etonda na vino mpe ndambo ya bakopo liboso ya bato
ya libota ya Rekabi; mpe nalobaki na bango: — Bomela
masanga ya vino. **6** Kasi bazongisaki: — Tomelaka masanga
ya vino te, mpo ete koko na biso, Yonadabi, mwana mobali ya
Rekabi, apesaki biso mobeko oyo: « Bokoki komela masanga
ya vino te, ezala bino to bakitani na bino, **7** mpe bokoki
kotonga bandako te, kosala bilanga te, kolona banzete ya
vino te mpe bokoki kozala na biloko wana te; kasi bosengeli
kaka kovanda tango nyonso na bandako ya kapo, mpo ete
bozala na bomoi molayi kati na mokili oyo bozali baleki
nzela. » **8** Totosaka makambo nyonso oyo koko na biso
Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, ayebisa biso: Ezala

biso, basi na biso, bana na biso ya mibali mpe ya basi,
tomelaka masanga ya vino te, **9** totongaka bandako te mpo
na kovanda kuna, tozalaka na bilanga ya vino te, bilanga
te mpe milona te; **10** tovandaka kaka na bandako ya kapo
mpe totosaka makambo nyonso oyo koko na biso, Yonadabi,
ayebisa biso. **11** Kasi tango Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, abotolaki mokili oyo, tolobaki: « Boya, tokende na
Yelusalemi mpo ete tobikisa bomoi na biso liboso ya basoda
ya Babiloni mpe ya Siri. » Yango wana, toyaki kovanda
na Yelusalemi. **12** Bongo tala liloba oyo Yawe alobaki na
nzela ya Jeremi: **13** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Kende koyebisa bato
ya Yuda mpe ya Yelusalemi: « Bokoki solo kozwa liteya te
mpe kotosa maloba na Ngai te, » elobi Yawe? **14** « Yonadabi,
mwana mobali ya Rekabi, apesaki mobeko epai ya bana na
ye ete bamela masanga ya vino te, mpe babatelaka mobeko
yango. Kino na mokolo ya lelo, bamelaka masanga ya vino te
mpo na kotosa mobeko oyo koko na bango apesaki bango.
Nzokande, tango na tango, Ngai nazalaki koloba na bino,
kasi bozalaki koyoka Ngai te. **15** Nazalaki tango na tango
kotindela bino basali na Ngai nyonso, basakoli, mpo na
koloba na bino: ‹ Tika ete moko na moko kati na bino atika
nzela na ye ya mabe mpe abongola bizaleli na ye; bosalela
banzambe mosusu te mpo ete bokoka kovanda kati na mokili
oyo napesaki bino mpe batata na bino. › Kasi boyokaki Ngai
te mpe botosaki Ngai te. **16** Bakitani ya Yonadabi, mwana
mobali ya Rekabi, babatelaki mobeko oyo koko na bango
apesa bango, kasi bato oyo baboyi kotosa Ngai. » **17** Yango
wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe
Nzambe ya Isalaele, alobi: « Boyoka! Nakoyeisa na mokili ya
Yuda mpe epai ya bavandi nyonso ya Yelusalemi pasi oyo
nakataki; pamba te nalobaki na bango kasi bayokaki Ngai te,
nabengaki bango kasi bayanolaki Ngai te. » **18** Boye, Jeremi
alobaki na bato ya libota ya Rekabi: — Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Lokola
botosaka mobeko ya koko na bino Yonadabi, bolandaka
malako nyonso oyo ayebisa bino mpe bosalelaka makambo
nyonso oyo atinda bino, **19** tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Yonadabi, mwana
mobali ya Rekabi, akotikala kozanga te moto oyo akosalela
Ngai. › »

36 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na mobu
ya minei ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali
ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: **2** « Kamata mokanda, mpe
koma kati na yango makambo nyonso oyo nalobaki na yo
mpo na Isalaele, mpo na Yuda mpe mpo na bikolo nyonso
mosusu, wuta mokolo oyo nabandaki koloba na yo, na tango
Joziasi azalaki mokonzi, kino na mokolo ya lelo. **3** Tango
mosusu, soki bato ya Yuda bayoki sango ya pasi nyonso
oyo nabongisi mpo na kotindela bango, moko na moko kati
na bango akotika nzela na ye ya mabe; mpe, na bongo,
Ngai nakolimbisa mabe mpe masumu na bango. » **4** Boye,
Jeremi abengaki Baruki, mwana mobali ya Neriya, mpe wana
Jeremi azalaki koloba makambo nyonso oyo Yawe ayebisaki
ye, Baruki azalaki kokoma yango na mokanda. **5** Jeremi
alobaki na Baruki: « Ngai nakangami, nakolonga kokende na
Tempelo ya Yawe te. **6** Boye yo, kende na Tempelo ya Yawe,
na mokolo ya kokila bilei, mpe tangela bato maloba ya Yawe,
oyo okomaki na mokanda, wana ngai nazalaki koloba na yo;
tangela yango bato nyonso ya Yuda, oyo bakoya wuta na
bingumba na bango. **7** Tango mosusu mabondeli na bango
ekokoma liboso ya Yawe, mpe moko na moko kati na bango
akotika nzela na ye ya mabe; pamba te kotomboka mpe
kanda oyo Yawe akani kokitisela bato oyo ezali monene. » **8**
Baruki, mwana mobali ya Neriya, asalaki makambo nyonso
oyo mosakoli Jeremi atindaki ye kosala; atangaki na Tempelo
ya Yawe maloba ya Yawe oyo ekomamaki na mokanda. **9** Na
sanza ya libwa, ya mobu ya mitano ya bokonzi ya Yeoyakimi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, babengisaki
mokolo ya kokila bilei liboso ya Yawe, mpo na bavandi
nyonso ya Yelusalemi mpe bato oyo bawutaki na bingumba
ya Yuda. **10** Baruki atangelaki bato nyonso, kati na Tempelo
ya Yawe, maloba ya Jeremi oyo ekomamaki na mokanda,
wuta na shambre ya Gemaria, mwana mobali ya Shafani oyo
azalaki mokomi mikanda; shambre yango ezalaki kati na
lopango ya likolo, na ekotelo ya Ekuke ya Sika ya Tempelo.
11 Tango Mishe, mwana, mobali ya Gemaria, mwana mobali
ya Shafani, ayokaki maloba nyonso ya Yawe oyo ekomamaki
na mokanda, **12** akendeki na ndako ya mokonzi, akotaki kati
na ndako ya mosala ya mokomi mikanda epai wapi bakalaka
nyonso bazalaki na mayangani: Elishama, mokomi mikanda;
Delaya, mwana mobali ya Shemaya; Elinatani, mwana
mobali ya Akibori; Gemaria, mwana mobali ya Shafani;
Sedesiasi, mwana mobali ya Anania; mpe bakalaka nyonso
mosusu. **13** Sima na Mishe koyebisa bango makambo
nyonso oyo ayokaki epai ya Baruki tango azalaki kotangela
bato makomi oyo ezalaki kati na mokanda, **14** bakambi
nyonso batindaki Yewudi, mwana mobali ya Netania, mwana
mobali ya Shelemia, mwana mobali ya Kushi, epai ya Baruki
mpo na koyebisa ye: « Yaka yo moko elongo na mokanda
oyo atangelaki bato. » Baruki, mwana mobali ya Neriya,
akendeki epai na bango mpe amemaki mokanda na maboko
na ye. **15** Balobaki na ye: — Tobondeli yo, vanda, tangela
biso mokanda oyo. Baruki atangelaki bango mokanda yango.
16 Tango bayokaki maloba wana nyonso, bakomaki kotalana
bango na bango na somo mpe balobaki na Baruki: —
Tosengeli penza koyebisa makambo oyo nyonso epai ya
mokonzi. **17** Batunaki Baruki: — Yebisa biso ndenge nini
osalaki mpo na kokoma makambo oyo nyonso. Ezali Jeremi
te moto ayebisi yo makambo oyo? **18** Baruki azongisaki: —
Solo, ezali ye moto ayebisaki ngai makambo oyo nyonso,
mpe ngai nasalelaki kaka ekomeli mpo na kotia yango na
mokanda. **19** Bakambi bayebisaki Baruki: — Yo mpe Jeremi,
bokende kobombama. Mpe tika ete moto moko te ayeba
esika bokozala. **20** Sima na bango kotia mokanda yango
kati na ndako ya mosala ya Elishama, mokomi mikanda,
bakendeki epai ya mokonzi kati na lopango mpe bayebisaki
ye makambo nyonso. **21** Mokonzi atindaki Yewudi mpo ete
akende kozwa mokanda yango, mpe Yewudi akendeki kozwa
yango na ndako ya mosala ya mokomi mikanda Elishama
mpe atangaki yango liboso ya mokonzi mpe ya bakalaka
nyonso oyo batelemaki pene na ye. **22** Ezalaki na sanza ya
libwa; mokonzi avandaki kati na shambre oyo bakimelaka
na tango ya malili mpe azalaki koyetola moto oyo ezalaki
kopela liboso na ye. **23** Soki Yewudi atangi milongo misato
to minei ya makomi ya mokanda, mokonzi azalaki kokata
yango na mbeli ya mokomi mikanda mpe kobwaka yango na

moto, kino tango mokanda nyonso esilaki kozika na moto.
24 Boye, mokonzi elongo na bakalaka na ye nyonso oyo
bazalaki koyoka makambo oyo ekomamaki na mokanda
yango bamitungisaki na eloko moko te mpe bapasolaki
bilamba na bango te. **25** Atako Elinatani, Delaya mpe
Gemaria bazalaki kobondela mokonzi ete atumba mokanda
yango te, atikalaki koyokela bango te. **26** Kutu, mokonzi
atindaki Yerameeli, kalaka ya makila; Seraya, mwana mobali
ya Azirieli, mpe Shelemia, mwana mobali ya Abideyeli, ete
bakanga Baruki, mokomi mikanda, mpe mosakoli Jeremi.
Kasi Yawe abombaki bango. **27** Tango mokonzi asilisaki
kotumba mokanda oyo ezalaki na maloba oyo Baruki akomaki
na etinda ya Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi: **28** — Kamata
mokanda mosusu mpe koma kati na yango makambo nyonso
oyo ezalaki na mokanda ya liboso oyo mokonzi Yeoyakimi,
mokonzi ya Yuda, atumbaki. **29** Loba lisusu na Yeoyakimi,
mokonzi ya Yuda: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Ezali yo nde
moto otumbaki mokanda wana mpe olobaki: ‹ Mpo na nini
okomaki ete mokonzi ya Babiloni akoya kobebisa mokili oyo
mpe koboma ezala bato to banyama? › **30** Mpo na yango,
tala liloba oyo Yawe alobi na tina na Yeoyakimi, mokonzi ya
Yuda: Ekozala na mokitani na ye moko te oyo akokitana na
ye na kiti ya bokonzi ya Davidi; ebembe na ye ekobwakama
na libanda, mpe bakotanda yango na molunge ya moyi mpe
na malili ya butu. **31** Nakopesa ye, bana na ye mpe basali
na ye nyonso etumbu mpo na mabe na bango; nakotindela
bango elongo na bavandi ya Yelusalemi mpe ya Yuda, pasi
nyonso oyo nalakaki bango, mpo ete bayokaki Ngai te. »
32 Jeremi azwaki mokanda mosusu mpe apesaki yango na
Baruki, mokomi mikanda, mwana mobali ya Neriya. Wana
Jeremi azalaki koloba makambo oyo ezalaki kati na mokanda
oyo Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, atumbaki, Baruki azalaki
kokoma yango. Mpe makambo ebele mosusu ya lolenge
wana ebakisamaki na kati.

37 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akomisaki
Sedesiasi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda
na esika ya Konia, mwana mobali ya Yeoyakimi. **2** Ezala
ye, bakalaka na ye ya lokumu mpe bato ya mokili, moko te
ayokaki na bokebi maloba oyo Yawe alobaki na nzela ya
mosakoli Jeremi. **3** Mokonzi Sedesiasi atindaki Yewukali,
mwana mobali ya Shelemia, mpe Nganga-Nzambe Sofoni,
mwana mobali ya Maaseya, epai ya mosakoli Jeremi mpo
ete bayebisa ye maloba oyo: « Nabondeli yo, bondela Yawe,
Nzambe na biso, mpo na biso! » **4** Na tango wana, Jeremi
azalaki na bonsomi ya kotambola na esika oyo alingi kati
na bato, pamba te batiaki ye nanu na boloko te. **5** Tango
basoda ya Babiloni, oyo bazingelaki engumba Yelusalemi
bayokaki sango ete basoda ya Faraon babimi na Ejipito,
batikaki kozingela Yelusalemi. **6** Bongo tala liloba oyo Yawe
alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi: **7** « Tala liloba oyo
Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Yebisa mokonzi ya Yuda
oyo atindi yo kotuna toli epai na Ngai: ‹ Basoda ya Faraon
oyo babimaki na mokili na bango mpo na koya kosunga yo
bakozonga na mokili na bango, na Ejipito; **8** mpe basoda
ya Babiloni bakozonga mpe bakobundisa engumba oyo;
bakobotola yango mpe bakobebisa yango na moto. › **9** Tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bokanisa te ete bato ya Babiloni
bakolongwa na mokili na bino. Te! Bakolongwa te. › **10** Ezala
soki bolongi basoda nyonso ya Babiloni, oyo bazali kobundisa
bino mpe etikali kaka ndambo ya bato oyo bazoki-zoki
bapota, bakolonga kotelema kati na bandako na bango ya
kapo mpe kobima mpo na kobebisa engumba oyo na moto. »
11 Sima na basoda ya Babiloni kotika kozingela Yelusalemi
likolo ya basoda ya Faraon, oyo bazalaki kopusana, **12**
Jeremi alingaki kobima na Yelusalemi mpo ete akende
kozwa, kati na etuka ya Benjame, libula na ye ya mabele
kati na bato ya kuna. **13** Kasi tango akomaki na Ekuke ya
Benjame, mokambi ya bakengeli ya mokonzi, oyo kombo na
ye ezalaki Iriya, mwana mobali ya Shelemia, mwana mobali
ya Anania, akangaki mosakoli Jeremi mpe atunaki ye: —
Boni, ozali kokende na ngambo ya bato ya Babiloni? **14**
Jeremi azongisaki: — Te! Ezali lokuta, nazali kokende na
ngambo ya bato ya Babiloni te! Kasi Iriya aboyaki koyoka ye,
akangaki ye kaka mpe amemaki ye epai ya bakambi. **15**
Bakambi batombokelaki Jeremi makasi, babetaki ye mpe
batiaki ye na ndako ya Jonatan, mokomi mikanda, ndako oyo
bakomisaki boloko. **16** Babwakaki Jeremi kati na boloko ya
se ya mabele epai wapi awumelaki tango molayi. **17** Mokolo
moko, mokonzi Sedesiasi atindaki ete bakende kozwa ye
mpe bamema ye na ndako ya mokonzi epai wapi atunaki ye
na nkuku: — Boni, ozali ata na liloba moko te kowuta epai na
Yawe? Jeremi azongisaki: — Solo, liloba ezali! Okokweya na
maboko ya mokonzi ya Babiloni. **18** Bongo Jeremi alobaki
lisusu na mokonzi Sedesiasi: — Mabe nini penza ngai nasali
yo to bakalaka na yo to mpe bato na yo mpo ete bobwaka
ngai kati na boloko oyo? **19** Wapi basakoli na bino oyo
bazalaki koloba ete mokonzi ya Babiloni akoya te kobundisa
bino mpe mokili na bino? **20** Kasi sik'oyo mokonzi, nkolo
na ngai, nabondeli yo: yoka ngai! Tika ete mabondeli na
ngai ekoma liboso na yo: kozongisa ngai te kati na ndako
ya Jonatan, mokomi mikanda, noki te nakokufa kuna! **21**
Mokonzi Sedesiasi apesaki mitindo ete batia Jeremi kati na
lopango ya bakengeli mpe bapesaka ye, mokolo na mokolo,
lipa moko oyo ekobanda kowuta na balabala ya bato oyo
basalaka mapa, kino tango mapa ekosila kati na engumba.
Boye, Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli.

38 Shefatia, mwana mobali ya Matani; Gedalia, mwana
mobali ya Pashuri; Yukali, mwana mobali ya Shelemia;
mpe Pashuri, mwana mobali ya Malikiya, bayokaki makambo
oyo Jeremi azalaki koyebisa bato nyonso. Azalaki koloba: **2**
« Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Moto nyonso oyo akotikala
kati na engumba oyo akokufa na mopanga, na nzala makasi
to mpe na bokono oyo ebomaka; kasi ye oyo akobima mpo
na kokende komikaba epai ya bato ya Babiloni akobika,
akokufa te; bomoi na ye ekozala bomengo na ye ya bitumba,
mpe akotikala na bomoi. › **3** Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹
Engumba oyo ekokweya na maboko ya basoda ya mokonzi
ya Babiloni, oyo akobotola yango. › » **4** Bakalaka balobaki na
mokonzi: — Moto oyo asengeli kokufa! Maloba na ye ezali
kolembisa basoda mpe bato oyo batikali kati na engumba
oyo; azali koluka bolamu ya bato oyo te, kasi azali nde koluka
mabe na bango. **5** Mokonzi Sedesiasi azongisaki: — Azali
na maboko na bino; mokonzi akoki koboya likanisi na bino
te! **6** Boye, bakamataki Jeremi mpe babwakaki ye kati na
libulu ya Malikiya, mwana mobali ya mokonzi; libulu yango
ezalaki kati na lopango ya bakengeli. Bakitisaki Jeremi kati

na libulu na nzela ya basinga; libulu ezalaki na mayi te, kaka
na potopoto; mpe Jeremi azindaki makasi kati na potopoto
yango. 7 Ebedi-Meleki, moto ya Kushi, kalaka ya lokumu
oyo azalaki kosala kati na ndako ya mokonzi, ayokaki ete
babwaki Jeremi kati na libulu. Boye, wana mokonzi avandaki
na Ekuke ya Benjame, 8 Ebedi-Meleki abimaki na ndako ya
mokonzi mpe akendeki koloba na mokonzi: 9 — Mokonzi,
nkolo na ngai, kati na nyonso oyo basali mosakoli Jeremi,
bato oyo basali mabe penza! Basili kobwaka ye kati na libulu
epai wapi akokufa na nzala, mpo ete mapa ezali lisusu te
kati na engumba! 10 Mokonzi apesaki mitindo oyo epai ya
Ebedi-Meleki, moto ya mokili ya Kushi: — Kamata awa mibali
tuku misato elongo na yo, mpe bobimisa mosakoli Jeremi
wuta na libulu liboso ete akufa. 11 Ebedi-Meleki akamataki
mibali yango mpe akendeki na ndako ya mokonzi, kati na
shambre oyo ezalaki na se ya ebombelo bomengo; azwaki
kuna bilamba ya kala mpe oyo epasuka, mpe akitisaki yango
na nzela ya basinga epai ya Jeremi kati na libulu. 12 Ebedi-
Meleki, moto ya Kushi, alobaki na Jeremi: — Tia bilamba
oyo na se ya mapeka na yo, likolo ya basinga oyo mpo
na kobatela mapeka na yo. Jeremi asalaki se bongo. 13
Babendaki ye na basinga mpe babimisaki ye na libulu. Mpe
Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli. 14 Mokonzi
Sedesiasi atindaki ete bamemela ye mosakoli Jeremi mpe
bakotisa ye na Ekuke ya misato ya Tempelo ya Yawe.
Mokonzi alobaki na Jeremi: — Nazali na likambo moko ya
kotuna epai na yo; kobombela ngai eloko moko te! 15 Jeremi
alobaki na mokonzi Sedesiasi: — Soki nayebisi yo yango,
okoboma ngai te? Ezala napesi yo toli, okoyokela na yo
ngai te. 16 Kasi mokonzi Sedesiasi alapaki ndayi na nkuku
epai ya Jeremi: — Na Kombo na Yawe oyo apesaka biso
pema, nakoboma yo te, mpe nakokaba yo te na maboko ya
bato oyo balingi koboma yo! 17 Bongo Jeremi alobaki na
Sedesiasi: — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga
mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: « Soki kaka omipesi epai ya
bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, yo mpe libota na
yo bokokufa te, mpe engumba oyo ekobebisama na moto te.
18 Kasi soki oboyi komipesa epai ya bakonzi ya basoda ya
mokonzi ya Babiloni, engumba oyo ekokweya na maboko ya
bato ya Babiloni mpe bakotumba yango, bongo ezala yo,
okobika te na maboko na bango. » 19 Mokonzi Sedesiasi
alobaki na Jeremi: — Nazali kobanga Bayuda oyo bakei
na ngambo ya bato ya Babiloni, mpo ete bato ya Babiloni
bakoki kokaba ngai na maboko na bango mpe bakonyokola
ngai. 20 Jeremi azongisaki: — Te, bakokaba yo te! Nabondeli
yo, tosa Yawe mpe sala makambo oyo nazali koyebisa yo;
bongo nyonso ekotambola malamu mpo na yo mpe okobikisa
bomoi na yo. 21 Kasi soki oboyi komipesa epai na bango,
tala makambo oyo Yawe atalisi ngai: 22 « Bakomema basi
nyonso oyo bavandaka kati na ndako ya mokonzi ya Yuda
epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, mpe basi
yango bakoloba: ‹ Baninga na yo ya motema bakosi yo mpe
balongi yo. Matambe na yo ezindi na potopoto, baninga na
yo bakimi yo! › » 23 Bakomema basi na yo nyonso mpe bana
na yo nyonso epai ya bato ya Babiloni; mpe yo moko okobika
te na maboko na bango, mokonzi ya Babiloni akokanga yo
mpe akobebisa engumba oyo na moto. 24 Sedesiasi alobaki
na Jeremi: — Tika ete moto moko te ayeba makambo oyo,
mpe okokufa te. 25 Soki bakalaka bayoki ete tosololi na yo
mpe bayei kotuna yo: « Yebisa biso makambo oyo oyebisi
mokonzi mpe oyo mokonzi ayebisi yo. Kobombela biso eloko
te, soki te, tokoboma yo. » 26 Loba bango: « Nakomisi
libondeli na ngai liboso ya mokonzi mpo ete azongisa ngai
na ndako ya Jonatan te, noki te nakokufela kuna. » 27
Bakalaka nyonso bayaki epai ya Jeremi mpe batunaki ye
mituna; ye mpe ayebisaki bango makambo nyonso, ndenge
kaka mokonzi atindaki ye. Boye, lokola bazalaki lisusu na
likambo ya koloba na ye te, pamba te moto moko te ayokaki
masolo na ye na mokonzi, babendanaki na kimia. 28 Jeremi
atikalaki kati na lopango ya bakengeli kino na mokolo oyo
babotolaki engumba Yelusalemi.

39 Tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu
libwa na bokonzi, na sanza ya zomi, Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso,
ayaki kobundisa Yelusalemi mpe azingelaki yango. 2 Tango
Sedesiasi akokisaki mibu zomi na moko na bokonzi, na
mokolo ya libwa ya sanza ya minei, lidusu moko efungwamaki
kati na mir ya engumba. 3 Bakalaka nyonso ya mokonzi
ya Babiloni bakotaki kati na engumba mpe bayaki kovanda
na Ekuke ya kati-kati. Ezalaki Nerigali-Saretseri, Samigari-
Nebu; Sarisekimi, mokonzi ya bakalaka ya lokumu; Nerigali-
Saretseri, mokonzi ya liboso ya mampinga, mpe bakonzi
mosusu ya basoda ya mokonzi ya Babiloni. 4 Tango
Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, mpe basoda nyonso bamonaki
bongo, bakimaki, babimaki na engumba butu-butu, na nzela
ya elanga ya mokonzi, na Ekuke oyo ezali na kati-kati ya
bamir mibale; bakendeki na nzela ya lubwaku ya Yordani. 5
Kasi basoda ya Babiloni balandaki bango mpe bakangaki
Sedesiasi, na etando ya Jeriko; bazwaki ye mpe bamemaki
ye na Ribila, kati na mokili ya Amati, epai ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, oyo akatelaki ye etumbu. 6 Kuna na
Ribila, mokonzi ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata,
na miso na ye, mito ya bana mibali ya Sedesiasi mpe
ya bankumu nyonso ya Yuda. 7 Apesaki lisusu mitindo
ete batobola miso ya Sedesiasi, bakanga ye minyololo ya
bibende ya bronze mpo na komema ye na Babiloni. 8 Basoda
ya Babiloni batumbaki ndako ya mokonzi mpe bandako ya
bato, mpe babukaki bamir ya Yelusalemi. 9 Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu,
na Babiloni, bato oyo batikalaki kati na engumba elongo
na bato oyo bayaki komitika bango moko epai na ye, mpe
bato mosusu. 10 Kasi Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
ya mokonzi, atikaki kati na mokili ya Yuda, babola oyo
bazalaki ata na eloko moko te; apesaki bango bilanga ya
vino mpe bilanga. 11 Nzokande, Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, apesaki mitindo oyo epai ya Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, na tina na mosakoli
Jeremi: 12 « Kamata ye, batela ye, kosala ye mabe te;
kasi salela ye makambo nyonso oyo akosenga yo. » 13
Boye, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi;
Nebutsasibani, mokonzi ya bakalaka ya lokumu; Nerigali-
Saretseri, mokonzi ya liboso ya mampinga, mpe bakonzi
nyonso ya basoda ya mokonzi ya Babiloni 14 batindaki ete
bazwa Jeremi kati na lopango ya mokonzi mpe bapesaki
ye na maboko ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami,
mwana mobali ya Shafani, mpo ete azongisa ye na ndako
na ye. Boye Jeremi awumelaki kati na bato na ye. 15

Wana Jeremi azalaki ya kokangama kati na lopango ya
bakengeli, Yawe alobaki na ye: **16** — Kende koyebisa Ebedi-
Meleki, moto ya Kushi: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakomi pene
ya kokokisa makambo oyo nalakaki mpo na engumba oyo,
makambo ya pasi kasi ya esengo te; tango makambo yango
ekokokisama, ekosalema na miso na yo. **17** Kasi na mokolo
wana, nakobatela yo, › elobi Yawe, ‹ okokabama te na
maboko ya bato oyo yo ozali kobanga. **18** Solo, nakobikisa
yo, mpe okokufa na mopanga te; kasi bomoi na yo ekozala
bomengo na yo ya bitumba, pamba te otielaka Ngai elikya,
elobi Yawe. › »

40 Yawe alobaki na Jeremi tango Nebuzaradani, mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi, abikisaki ye na Rama.
Akutaki Jeremi bakanga ye na minyololo kati na molongo ya
bakangami oyo bawutaki na Yelusalemi mpe na Yuda, oyo
bazalaki komema na bowumbu kuna na Babiloni. **2** Tango
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi amemaki Jeremi, alobaki
na ye: — Yawe, Nzambe na yo, asilaki kokata ete pasi oyo
ekokweya na esika oyo; **3** mpe sik'oyo akokisi yango, asali
ndenge kaka akanaki kosala. Makambo oyo nyonso esalemi
mpo ete bino, bato, bosalaki masumu liboso ya Yawe mpe
batosaki Ye te. **4** Kasi na mokolo ya lelo, nazali kokangola
yo na minyololo oyo bakangaki yo na maboko. Soki olingi,
yaka elongo na ngai na mokili ya Babiloni mpe nakobatela
yo; kasi soki mpe oboyi, koya te. Tala, mokili mobimba ezali
liboso na yo; kende esika nyonso olingi. **5** Lokola Jeremi
azalaki kowumela kopesa eyano, Nebuzaradani abakisaki: —
Zonga epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami mpe koko
ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni akomisi moyangeli ya
bingumba ya Yuda, mpe vanda epai na ye kati na bato na yo
to kende esika nyonso olingi. Bongo mokonzi ya bakengeli
ya mokonzi apesaki ye bilei mpe bakado, mpe atikaki ye
kokende. **6** Jeremi akendeki na Mitsipa epai ya Gedalia,
mwana mobali ya Ayikami, mpe avandaki esika moko na ye
kati na bato oyo batikalaki kati na mokili. **7** Tango bakonzi
nyonso ya mampinga elongo na basoda na bango, oyo
bazalaki ya kopanzana kati na etuka, bayokaki ete mokonzi
ya Babiloni akomisi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami,
moyangeli kati na mokili mpe apesi ye mokumba ya kokamba
babola, mibali, basi mpe bana oyo bakendeki te na bowumbu
na Babiloni, **8** bakendeki na Mitsipa epai ya Gedalia. Tala
bakombo ya bato yango: Isimaeli, mwana mobali ya Netania;
Yoanani mpe Jonatan, bana mibali ya Karea; Seraya, mwana
mobali ya Tanumeti; bana mibali ya Efayi, moto ya Netofa;
mpe Yezania, mwana mobali ya moto moko ya Maakati;
bakendeki kuna elongo na basoda na bango. **9** Gedalia,
mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, alapaki
ndayi liboso na bango mpe basoda na bango na maloba oyo:
« Bobanga te kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na
mokili, bosalela mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino
malamu. **10** Ngai, nakotikala na Mitsipa mpo na kolobela
bino liboso ya bato ya Babiloni, oyo bazali koya epai na biso.
Kasi bino, bobuka bambuma ya vino, bambuma mosusu,
bokamola mafuta mpe bobomba yango na bibombelo na
bino, bongo bovanda kati na bingumba oyo bosili kozwa.
» **11** Tango Bayuda nyonso oyo bakimelaki na mokili ya
Moabi, ya Amoni, ya Edomi mpe na mikili mosusu bayokaki
ete mokonzi ya Babiloni atikaki ndambo ya bato kati na
Yuda mpe akomisaki Gedalia, mwana mobali ya Ayikami,
mwana mobali ya Shafani, moyangeli na bango, **12** bango
nyonso balongwaki na mikili nyonso epai wapi bazalaki ya
kopanzana mpe bazongaki kati na Yuda, epai ya Gedalia,
kuna na Mitsipa, mpe babukaki bambuma ya vino mpe
bambuma mosusu ebele. **13** Yoanani, mwana mobali ya
Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki ya
kopanzana kati na etuka bayaki na Mitsipa epai ya Gedalia
14 mpe balobaki na ye: — Oyebi te ete Balisi, mokonzi ya
bato ya Amoni, atindi Isimaeli, mwana mobali ya Netania,
mpo na koboma yo? Kasi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami,
andimelaki bango te. **15** Boye, Yoanani, mwana mobali ya
Karea, ayebisaki Gedalia na nkuku, na Mitsipa: — Pesa
ngai nzela ete nakende koboma Isimaeli, mwana mobali ya
Netania! Moto moko te akoyeba yango. Mpo na nini aboma
yo? Mpo na nini Bato nyonso ya Yuda, oyo bazali pene na
yo bapanzana mpe ndambo oyo bakotikala bakufa? **16** Kasi
Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, alobaki na Yoanani,
mwana mobali ya Karea: — Kosala bongo te! Makambo oyo
ozali koloba mpo na Isimaeli ezali makambo ya lokuta.

41 Na sanza ya sambo, Isimaeli, mwana mobali ya
Netania mpe koko ya Elishama, oyo azalaki na
molongo ya libota ya bokonzi mpe moko kati na bakengeli
ya mokonzi, ayaki elongo na basoda zomi epai ya Gedalia,
mwana mobali ya Ayikami, na Mitsipa. Wana bazalaki kolia
na Mitsipa, **2** Isimaeli, mwana mobali ya Netania, elongo na
basoda wana zomi oyo bazalaki elongo na ye babomaki
na mopanga Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana
mobali ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni akomisaki
moyangeli kati na mokili. **3** Isimaeli abomaki lisusu Bayuda
oyo bazalaki elongo na Gedalia, na Mitsipa, elongo na basoda
ya Babiloni oyo bazalaki wana. **4** Mokolo oyo elandaki kufa
ya Gedalia, liboso ete sango eyebana epai ya bato, **5** bato
tuku mwambe bawutaki na Sishemi, na Silo mpe na Samari;
bazalaki na mandefu bakata, bilamba epasuka-pasuka, mpe
bamizokisaki-zokisaki bapota na banzoto. Bamemaki makabo
ya bagato mpe malasi ya ansa mpo na kobonza yango kati
na Tempelo ya Yawe. **6** Isimaeli, mwana mobali ya Netania,
abimaki na Mitsipa mpo na kokende kokutana na bango;
wana azalaki kokende kokutana na bango, azalaki kolela
nzela-nzela. Bongo tango akutanaki na bango, alobaki na
bango: — Boya kotala Gedalia, mwana mobali ya Ayikami! **7**
Tango bakotaki kati na engumba, Isimaeli, mwana mobali
ya Netania, mpe bato oyo bazalaki elongo na ye babomaki
bango mpe babwakaki bango na libulu. **8** Kasi bato zomi kati
na bango balobaki na Isimaeli: — Koboma biso te! Tozali
na ble, na orje, na mafuta mpe na mafuta ya nzoyi, oyo
tobombaki kati na bilanga. Boye, abomaki bango lisusu te,
abikisaki bango elongo na bandeko na bango. **9** Libulu
epai wapi Isimaeli abwakaki bato nyonso oyo abomaki
ezalaki libulu ya Gedalia, libulu oyo mokonzi Asa asalaki
mpo na komibatela liboso ya Baesha, mokonzi ya Isalaele.
Isimaeli, mwana mobali ya Netania, atondisaki yango na
bibembe; **10** bongo akomisaki bato nyonso oyo batikalaki
na Mitsipa bawumbu: bana basi ya mokonzi mpe bato
mosusu oyo batikalaki kuna na Mitsipa, oyo Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, atiaki na se ya bokonzi

ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami. Isimaeli, mwana
mobali ya Netania, amemaki bato oyo amemaki bango lokola
bawumbu kati na mokili ya bato ya Amoni. **11** Tango Yoanani,
mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda,
oyo bazalaki elongo na ye bayokaki sango ya makambo
mabe oyo Isimaeli, mwana mobali ya Netania, asalaki, **12**
basangisaki bato na bango nyonso mpe bakendeki kobundisa
Isimaeli, mwana mobali ya Netania; bakutanaki na ye pene
ya liziba monene ya Gabaoni. **13** Tango bawumbu nyonso
oyo Isimaeli akangaki bamonaki Yoanani, mwana mobali
ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda, oyo bazalaki
elongo na ye, batondisamaki na esengo makasi; **14** mpe
bato nyonso oyo Isimaeli amemaki lokola bawumbu, na
Mitsipa, babalukaki mpe bakendeki kosangana na Yoanani,
mwana mobali ya Karea. **15** Kasi Isimaeli, mwana mobali
ya Netania, mpe bato mwambe oyo bazalaki elongo na ye
babikaki na maboko ya Yoanani mpe bakimaki epai ya bato
ya Amoni. **16** Sima na yango, Yoanani, mwana mobali ya
Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki elongo
na ye bamemaki bato nyonso ya Mitsipa oyo babikaki, oyo
Isimaeli, mwana mobali ya Netania, amemaki na bowumbu
wuta na Mitsipa sima na ye koboma Gedalia, mwana mobali
ya Ayikami: basoda, basi, bana mpe bakalaka ya lokumu ya
mokonzi; elingi koloba bato nyonso oyo azongisaki wuta na
Gabaoni. **17** Bakobaki nzela na bango mpe batelemaki na
molako ya Kimeami, pene ya Beteleemi, mpo ete bazalaki
na posa ya kokende na Ejipito **18** mpo na kokima bato ya
Babiloni, pamba te bazalaki kobanga bango; mpe mpo ete
Isimaeli, mwana mobali ya Netania, abomaki Gedalia, mwana
mobali ya Ayikami, oyo mokonzi ya Babiloni akomisaki
moyangeli ya mokili.

42 Bongo, bakonzi nyonso ya basoda mpe Yoanani,
mwana mobali ya Karea; Yezania, mwana mobali
Oshaya, mpe bato nyonso, kobanda na ye oyo aleki moke
kino na ye oyo aleki monene, bapusanaki **2** pene ya mosakoli
Jeremi mpe balobaki na ye: — Tosengi na yo, tika ete
libondeli na biso ekoma liboso na yo: « Sambela Yawe,
Nzambe na yo, mpo na biso bato oyo totikali; pamba te
ndenge ozali komona yango, tozalaki ebele, kasi sik'oyo
totikali kaka moke. **3** Bondela Yawe, Nzambe na yo, mpo ete
ayebisa biso esika nini tosengeli kokende mpe makambo nini
tosengeli kosala. » **4** Mosakoli Jeremi alobaki na bango: —
Nayoki bino! Nakobondela Yawe, Nzambe na bino, ndenge
ezali bosenga na bino; mpe nakoyebisa bino makambo
nyonso oyo Yawe akoloba, nakobombela bino ata likambo
moko te. **5** Balobaki na Jeremi: — Tika ete Yawe azala
motatoli ya solo mpe ya sembo mpo na kopesa biso etumbu
soki toboyi kotosa makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe
na yo, akopesa yo mokumba ya koyebisa biso. **6** Ezala
esepelisi biso to te, tokotosa kaka Yawe, Nzambe na biso,
oyo topesi yo mokumba ya kotuna. Na bongo, makambo
nyonso ekotambola malamu mpo na biso, pamba te tokotosa
Yawe, Nzambe na biso. **7** Sima na mikolo zomi, Yawe
alobaki na Jeremi; **8** mpe Jeremi abengaki Yoanani, mwana
mobali ya Karea; bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki
elongo na ye mpe bato nyonso, kobanda na ye oyo aleki
moke kino na ye oyo aleki monene. **9** Alobaki na bango: —
Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi, Ye oyo epai
ya nani botindaki ngai mpo na kokomisa libondeli na bino:
10 « Soki botikali kati na mokili oyo, nakobikisa bino mpe
nakobebisa bino te; nakolona bino mpe nakopikola bino te,
pamba te etumbu ya pasi oyo natindeli bino esali Ngai pasi
na motema. **11** Bobanga lisusu te mokonzi ya Babiloni, oyo
bozali kobanga lelo; bobanga ye te, » elobi Yawe, « pamba
te nazali elongo na bino mpo na kobikisa bino mpe mpo
na kokangola bino na maboko na ye. **12** Nakotalisa bino
ngolu mpo ete ayokela bino mawa mpe azongisa bino na
mokili na bino. » **13** Nzokande, soki bolobi: « Tokovanda na
biso kati na mokili oyo te, » soki botosi te Yawe, Nzambe na
bino, **14** mpe soki bolobi: « Te! Tokokende nde kovanda na
Ejipito epai wapi tokomona lisusu bitumba te, tokoyoka lisusu
lolaka ya kelelo te mpe tokokufa lisusu nzala te; » **15** wana
bino batikali ya Yuda, boyoka malamu Liloba na Yawe: «
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi: ‹ Soki botingami kaka kokende na Ejipito
mpe soki bokeyi kovanda kuna, **16** mopanga oyo bozali
kobanga ekokweyela bino kuna, na Ejipito; nzala oyo bozali
kobanga ekolanda bino kuna, na Ejipito, mpe ezali kuna nde
bokokufa. **17** Solo, bato nyonso oyo bakotingama kokende
kaka kovanda na Ejipito bakokufa na mopanga, na nzala
makasi mpe na bokono oyo ebomaka; moko te kati na bango
akotikala na bomoi mpe akobika na pasi oyo nakotindela
bango. › **18** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ndenge kanda mpe kotomboka
na Ngai epelelaki bavandi ya Yelusalemi, ndenge wana mpe
nakopelisela bino kanda na Ngai tango bokokende na Ejipito.
Bokokoma ndakisa mpo na koloba maloba ya bosoloka,
eloko ya koyoka somo, eloko ya lisuma mpe ya kotiola; mpe
bokotikala komona lisusu esika oyo te. › **19** Oh bino batikali
ya Yuda, Yawe azali koloba na bino: ‹ Bokende na Ejipito te!
› Bososola malamu likambo oyo: ngai nazali nde kokebisa
bino lelo **20** ete bozali kosala libunga monene tango bozali
kotinda ngai epai na Yawe, Nzambe na bino, na maloba oyo:
‹ Bondela mpo na biso Yawe, Nzambe na biso, mpe yebisa
biso makambo nyonso oyo Yawe akoloba; tokosalela yango.
› **21** Na mokolo kaka ya lelo, nayebisi bino yango, kasi
boboyi lisusu kotosa Yawe, Nzambe na bino, na nyonso oyo
atindi ngai koyebisa bino. **22** Boye, boyeba sik'oyo malamu
likambo oyo: bokokufa na mopanga, na nzala makasi mpe
na bokono oyo ebomaka na esika oyo bolingi kokende mpo
na kovanda. »

43 Tango Jeremi asilisaki koloba na bato maloba nyonso
ya Yawe, Nzambe na bango, maloba nyonso oyo
Yawe, Nzambe na bango, atindaki ye koyebisa bango, **2**
Azaria, mwana mobali ya Oshaya; Yoanani, mwana mobali
ya Karea, mpe bato oyo nyonso ya lolendo balobaki na
Jeremi: — Ozali koloba makambo ya lokuta! Yawe, Nzambe
na biso, atindi yo te koloba na biso ete tokende te kovanda
na Ejipito. **3** Ezali Baruki, mwana mobali ya Neriya, moto
atindi yo ete okosa biso, pamba te alingi ete towumela na
se ya bokonzi ya bato ya Babiloni mpo ete baboma biso to
bamema biso na bowumbu na Babiloni. **4** Boye, Yoanani,
mwana mobali ya Karea, bakonzi nyonso ya basoda mpe
bato nyonso baboyaki kotosa Yawe oyo azali kosenga bango
kovanda kati na mokili ya Yuda. **5** Yoanani, mwana mobali ya
Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda bakamataki batikali

nyonso ya Yuda, oyo bazongaki wuta na bikolo nyonso epai
wapi bazalaki ya kopanzana, mpo na kovanda na mokili ya
Yuda; **6** bamemaki lisusu mibali, basi, bana mpe bana basi
ya mokonzi oyo Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, apesaki na maboko ya Gedalia, mwana mobali
ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani. Bamemaki mpe
mosakoli Jeremi mpe Baruki, mwana mobali ya Neriya.
7 Boye, mpo ete batosaki Yawe te, bakendeki na Ejipito
mpe bakomaki kino na Dafine. **8** Wuta na Dafine, Yawe
alobaki na Jeremi: **9** — Kamata mabanga minene mpe,
na miso ya Bayuda, kunda yango na se ya mabele oyo
basalelaka bikeko, mabele ya pavema oyo batonga na
babiliki, na ekotelo ya ndako ya Faraon, na Dafine. **10** Loba
na bango: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakobengisa mosali na Ngai,
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe nakotelemisa kiti
na ye ya bokonzi na likolo ya mabanga oyo nasili kokunda
na esika oyo; akotanda ndako na ye ya kapo ya bokonzi na
likolo na yango. **11** Akoya kobundisa Ejipito mpe akoboma
bato oyo basengeli kokufa, akomema na bowumbu ba-oyo
basengeli kokende na bowumbu mpe akoboma na mopanga
ba-oyo basengeli kokufa na mopanga. **12** Akotia moto kati
na batempelo ya banzambe ya bato ya Ejipito, akotumba
batempelo yango mpe akomema banzambe na bango ya
bikeko na bowumbu. Akolongola bato ya Ejipito ndenge
mobateli bibwele alongolaka basili na kazaka na ye, mpe
akobima na kimia. **13** Kuna, kati na tempelo ya Eliopolisi,
akobuka makonzi ya bule mpe akobebisa na moto batempelo
ya banzambe ya bato ya Ejipito. › »

44 Tala liloba oyo Jeremi azwaki na tina na Bayuda oyo
bazalaki kovanda na Ejipito, na se ya bingumba ya
Migidoli, na Dafine, na Mefisi mpe na Patrosi: **2** « Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: Bomonaki pasi makasi oyo natindaki na Yelusalemi
mpe na bingumba nyonso ya Yuda. Na mokolo ya lelo,
etikali pamba mpe ebebisami makasi **3** likolo ya mabe oyo
basalaki. Bapesaki Ngai kanda tango bakomaki kotumba
malasi ya ansa lokola mbeka mpe kosalela banzambe
mosusu oyo batikalaki koyeba te, ezala bango to bino to
batata na bino. **4** Nzokande, nazalaki tango na tango kotinda
basali na Ngai, basakoli, mpo na koloba na bino: ‹ Bosala
te makambo ya nkele oyo nayinaka. › **5** Kasi batikalaki
koyoka te mpe batosaki te; batikaki mabe na bango te mpe
bakobaki kaka kotumba malasi ya ansa lokola mbeka epai ya
banzambe mosusu. **6** Yango wana, kanda makasi na Ngai
epelaki mpe ebebisaki bingumba ya Yuda mpe babalabala
ya Yelusalemi; mpe lisusu ebukaki-bukaki yango ndenge
ezali komonana lelo. **7** Sik'oyo tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: Mpo na nini
bozali komimemela pasi ya makasi boye kino mokili ya Yuda
ezangela mibali, basi, babebe mpe etikala lisusu ata na moto
moko te? **8** Mpo na nini bozali kopelisa kanda na Ngai na
nzela ya misala na bino ya mabe, na kotumbaka malasi ya
ansa lokola mbeka epai ya banzambe mosusu ya Ejipito epai
wapi bokeyi kovanda? Bino moko nde bozali komibebisa
mpe komikomisa bato ya libabe mpe eloko ya kotiola kati
ya bikolo nyonso ya mokili. **9** Bobosani mabe oyo batata
na bino, bakonzi mpe basi ya bakonzi ya Yuda basalaki?
Bobosani mabe oyo bino mpe basi na bino bosalaki kati na
mokili ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi? **10**
Kino lelo, bamikitisi te, batosi Ngai te, batosi mibeko mpe
malako na Ngai te, oyo napesaki bino mpe batata na bino. **11**
Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: Nazwi mokano ya komemela bino
pasi mpe ya kobebisa mokili nyonso ya Yuda. **12** Nakokanga
batikali ya Yuda, ba-oyo batingamaki koya kovanda awa na
Ejipito; bango nyonso bakokufa kati na Ejipito, na mopanga
mpe na nzala makasi, kobanda na ye oyo aleki moke kino na
ye oyo aleki monene; bakokufa na mopanga mpe na nzala
makasi, mpe bakobanda kotangaka kombo na bango mpo na
kolakela bato mabe; bakokoma eloko ya koyoka somo, eloko
ya lisuma mpe eloko ya kotiola. **13** Nakopesa bavandi ya
Ejipito etumbu na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono
oyo ebomaka, ndenge napesaki Yelusalemi etumbu. **14** Kati
na batikali ya Yuda oyo bayaki kovanda na Ejipito, moko
te akobika to akotikala na bomoi, ata soki ayoki posa ya
kozonga mpo na kovanda na mokili ya Yuda, bato moke kaka
nde bakozonga. » **15** Mibali nyonso oyo bayebaki ete basi na
bango bazalaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka epai
ya banzambe mosusu, elongo na basi nyonso oyo bazalaki
wana kati na lisanga monene mpe bato nyonso oyo bazalaki
kovanda na Ejipito ya se mpe ya likolo balobaki na Jeremi:
16 — Te! Tokoyoka te makambo oyo ozali koyebisa biso na
kombo ya Yawe. **17** Tokosala nde makambo nyonso oyo biso
tokanaki kosala: tokotumba malasi ya ansa lokola mbeka
mpo na Ishitari mpe tokosopa makabo ya masanga ya vino
mpo na ye ndenge biso, batata na biso, bakonzi na biso mpe
bakalaka na biso tosalaki kati na bingumba ya Yuda mpe na
babalabala ya Yelusalemi; mpe na tango wana, tozalaki na
bilei ebele, tozalaki malamu mpe tozalaki komona pasi te. **18**
Kasi wuta kaka tango totikaki kotumba malasi ya ansa lokola
mbeka mpe kosopa makabo ya masanga ya vino epai ya
Ishitari, tozangela nyonso mpe tokoma kokufa na mopanga
mpe na nzala makasi. **19** Basi babakisaki: — Kutu, tango
tozalaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpe kosopa
makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, boni, mibali na
biso bayebaki te ete tozali kosala bagato na elilingi na ye
mpe kosopa makabo ya masanga ya vino epai na ye? **20**
Bongo Jeremi alobaki na bato nyonso, mibali mpe basi, oyo
bapesaki ye eyano wana: **21** — Boni, bokanisi ete Yawe
abosani mpe azali kokanisa lisusu te malasi ya ansa oyo
botumbaki kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya
Yelusalemi, bino, batata na bino, bakonzi na bino, bakalaka
na bino mpe bato nyonso ya mokili? **22** Yawe akokaki lisusu
te kokanga motema liboso ya misala na bino ya mabe mpe
ya nkele; ezali mpo na yango nde mokili na bino ekomi
elanga ya libebi, etando ebebisama, eloko ya lisuma mpe
etikali lisusu na bato te, ndenge ezali komonana na mokolo
ya lelo. **23** Mpo ete botumbaki malasi ya ansa lokola mbeka
mpe bosalaki masumu liboso ya Yawe, mpo ete botosaki
Yawe te mpe bolandaki te Mobeko na Ye, bikateli na Ye mpe
malako na Ye, yango wana pasi oyo ekomeli bino ndenge
bozali komona yango lelo. **24** Jeremi alobaki na bato nyonso
mpe epai ya basi nyonso: — Bino bato nyonso ya Yuda oyo
bozali kati na Ejipito, boyoka Liloba na Yawe: **25** Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi:
Bino mpe basi na bino, bomonisi na nzela ya misala na bino

elaka oyo bopesaki tango bolobaki: « Tokokokisa solo ndayi
oyo tolapaki ete tokotumba malasi ya ansa mpe tokosopa
makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, nzambe mwasi
ya bato ya Babiloni. » Bokende! Bosala ndenge bolobi mpe
bokokisa ndayi na bino! **26** Kasi mpo na yango, boyoka
Liloba na Yawe, bino Bayuda nyonso oyo bozali kovanda
kati na Ejipito: « Tala, nalapi ndayi na Kombo na Ngai ya
monene, » elobi Yawe, « moto moko te oyo awuta na mokili
ya Yuda, bongo avandi na esika songolo ya Ejipito, akobelela
to mpe akolapa ndayi na Kombo na Ngai, na koloba: ‹ Lokola
Nkolo Yawe azali na bomoi! › **27** Pamba te nazali kolandela
bango malamu mpo ete bamona pasi kasi bolamu te. Bato
nyonso ya Yuda kati na Ejipito bakokufa na mopanga mpe na
nzala makasi kino tango bango nyonso bakosila kobebisama.
28 Kaka ndambo moke ya bato nde ekobika na mopanga
mpe ekozonga na mokili ya Yuda, wuta na Ejipito. Boye,
batikali nyonso ya Yuda, ba-oyo nyonso bayaki kovanda na
Ejipito, bakoyeba soki liloba ya nani nde ekokokisama: ya
Ngai to ya bango. **29** Ekozala elembo ete nakopesa bino
etumbu na esika oyo, » elobi Yawe, « mpo ete boyeba solo
ete pasi oyo nalakaki bino ekokokisama kaka. » **30** Tala
liloba oyo Yawe alobi: « Nakokaba Faraon Ofira, mokonzi
ya Ejipito, na maboko ya banguna na ye oyo bazali koluka
bomoi na ye, ndenge kaka nakabaki Sedesiasi, mokonzi ya
Yuda, na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
oyo azalaki koluka bomoi na ye. »

45 Tango Baruki asilisaki kokoma kati na mokanda
makambo oyo Jeremi atindaki ye, na mobu ya minei
ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi
ya Yuda, mosakoli Jeremi alobaki na Baruki, mwana mobali
ya Neriya, maloba oyo: **2** « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe
ya Isalaele, azali koloba na yo Baruki: **3** Olobaki: ‹ Mawa
na ngai! Yawe abakisi pasi mpe minyoko na ngai; nalembi
likolo ya kolela mpe nazali lisusu na kimia te! › **4** Kasi Yawe
alobaki na ngai: Loba na ye: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi:
Nakokweyisa biloko nyonso oyo natongaki mpe nakopikola
biloko nyonso oyo nalonaki kati na mokili oyo. **5** Boni, olingi
koluka makambo minene mpo na yo moko? Te! Koluka yango
te! Pamba te nakomemela bato nyonso pasi, elobi Yawe,
kasi nakobikisa yo na bisika nyonso oyo okokende. › »

46 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina
na bikolo ya bapaya: **2** Na tina ya Ejipito: Tala maloba
ya kosambisa mampinga ya Faraon Neko, mokonzi ya Ejipito,
oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, alongaki pene
ya ebale Efrate, na Karikemishi, tango Yeoyakimi, mwana
mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu minei na
bokonzi: **3** « Bobongisa banguba na bino: ya minene mpe ya
mike, mpe bokende bitumba! **4** Bobongisa bampunda mpe
bomata na bashar! Bomitanda na milongo mpe bolata bikoti
ya bitumba! Bopelisa basonge ya makonga na bino mpe
bolata bibundeli! **5** Nazali komona nini? Bazali kolenga na
somo mpe kozonga sima; balongi basoda na bango ya mpiko,
bazali kopota mbangu makasi mpe bazali ata kotala sima te:
somo ekangi bango na bangambo nyonso, » elobi Yawe. **6** «
Bato ya mbangu bazali kokoka lisusu kokima te, mpe basoda
ya mpiko bazali kokoka lisusu kobika te! Bazali nde kobeta
mabaku mpe kokweya pembeni ya ebale Efrate, kati na
etuka ya nor. **7** Nani oyo azali koya lokola ebale Nili, lokola
mayi ya bibale oyo etomboki? **8** Mokili ya Ejipito ezali koya
lokola ebale Nili, lokola mayi ya bibale oyo etomboki. Ejipito
ezali koloba: ‹ Nakoya mpe nakotondisa mokili, nakobebisa
bingumba mpe bato na yango. › **9** Bino bampunda, bokende!
Bino basoda oyo botambolaka likolo ya bashar, botambolisa
mbangu! Bino basoda, bato ya Kushi mpe ya Puti, oyo
bomemaka banguba, mpe bino bato ya Ludi oyo bobundaka
na matolotolo, bokende liboso! **10** Ezali mokolo ya Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga; mokolo ya kozongisa mabe na
mabe, mpo na kozongisela banguna na yo mabe. Mopanga
ekoboma kino ekotonda, kino ekosilisa posa na yango ya
makila; pamba te ezali nde mbeka mpo na Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, pene ya ebale Efrate, kati na etuka
ya nor. **11** Oh moseka Ejipito, kende kozwa malasi kati na
Galadi! Ozali kobakisa na pamba bakisi likolo ya bakisi,
okobika na yo te! **12** Bikolo ya bapaya ekoyoka sango ya
soni na yo, makelele ya koganga na yo ekotondisa mabele.
Soda moko akotutana na soda mosusu, mpe bango mibale
bakokweya nzela moko. » **13** Tala liloba oyo Yawe alobaki
na mosakoli Jeremi na tina na koya ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, mpo na kobundisa Ejipito: **14** « Loba
makambo oyo na Ejipito mpe tatola yango na Migidoli; tatola
yango lisusu na Mefisi mpe na Takipenesi: ‹ Bomitanda na
milongo mpe bobongama, pamba te mopanga ezali koboma
bato oyo bazali zingazinga na yo. › **15** Mpo na nini bamemi
basoda na yo ya mpiko? Bakokaki kopika te, pamba te
Yawe akweyisaki bango. **16** Tango nyonso, bazali se kobeta
mabaku, bazali kokweya moko likolo ya mosusu. Bazali
koloba: ‹ Tika ete totelema mpe tozonga epai ya bato na
biso moko mpe na mokili na biso, epai babota biso, mpo ete
tobika na mopanga oyo ezali koboma. › **17** Kuna, bakokoma
koganga: ‹ Faraon, mokonzi ya Ejipito, atiaka kaka makelele
ya pamba, akoki na ye makambo te! › **18** Lokola Ngai nazali
na bomoi, » elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali Yawe,
Mokonzi ya mampinga; « monguna oyo azali lokola ngomba
Tabori kati na bangomba, lokola ngomba Karimeli pembeni
ya ebale monene, azali koya! **19** Yo movandi ya Ejipito,
kanga bisaka na yo mpo na kokende na bowumbu, pamba te
Mefisi ekokoma esobe, ekobebisama mpe ekotikala lisusu na
bato te! **20** Mokili ya Ejipito ezali lokola mwana ngombe ya
kitoko ya mwasi, kasi nzinzi ezali koya koswa yango kowuta
na nor. **21** Basoda ya bapaya bazali kati na milongo na ye,
bazali lokola bana ngombe ya mibali mpe ya mafuta kati
na etonga. Bango mpe bakobaluka mpe bakokima nzela
moko; bakokoka kolonga te, pamba te mokolo ya pasi ezali
koya kokweyela bango: ezali tango ya etumbu mpo na
bango. **22** Ejipito ezali kokima, na makelele lokola nyoka,
pamba te banguna na yango bazali kopusana na nguya;
bazali koya kobundisa yango na bipasola lokola bato oyo
bakataka banzete. **23** Bakokata banzete nyonso ya zamba
na yango, » elobi Yawe, « ata soki ezali na banzete ebele.
Bazali ebele koleka mabanki, bakokoka kotanga motango na
bango te. **24** Elenge mwasi ya Ejipito akoyokisama soni,
akokweya na maboko ya bato ya nor. » **25** Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Nakopesa etumbu
epai na Amoni, na nzambe ya Tebesi, na Faraon, na Ejipito
mpe na banzambe na yango, na Faraon mpe na bato oyo
batiaka mitema na bango epai na ye. **26** Nakokaba bango

na maboko ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe,
na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe
na maboko ya bakonzi ya basoda na ye. Mpe na sima na
tango, Ejipito ekotonda lisusu na bato oyo bakovanda kuna,
ndenge ezalaki na tango ya kala, » elobi Yawe. **27** « Oh
Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te! Oh Isalaele, kobanga
te; nakobikisa yo solo wuta na mokili ya mosika, nabikisa
bakitani na yo wuta na mokili ya bowumbu. Jakobi akozala
lisusu na kimia mpe na bobatelami malamu, moto moko
te akobangisa ye lisusu. **28** Oh Jakobi, mosali na Ngai,
kobanga te; pamba te nazali elongo na yo, » elobi Yawe, «
ata soki nabebisi bikolo nyonso epai wapi napanzaki bino,
nakobebisa yo nyonso te. Nakopamela yo solo, kasi nakosala
yango na bosembo; nakozanga te kopesa yo etumbu. »

47 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na
tina na bato ya Filisitia liboso ete Faraon abundisa
Gaza: **2** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala ndenge nini mayi
ezali kotomboka na nor, etondi lokola ebale oyo etondi mayi;
ekozindisa mokili mpe biloko nyonso kati na yango, bingumba
mpe bavandi na yango nyonso. Bato bakoganga, bavandi
nyonso ya mokili bakolela **3** tango bakoyoka makelele ya
bampunda koleka na lombangu, lokito ya bashar ya banguna
mpe makelele ya bapine na yango. Batata bakozala lisusu
na tango te ya kosunga bana na bango mpo ete maboko
na bango ekolemba. **4** Pamba te mokolo ekoki mpo na
kobebisa bato nyonso ya Filisitia mpe kosilisa koboma batikali
nyonso oyo bakoluka kosunga bingumba Tiri mpe Sidoni.
Yawe akomi pene ya kobebisa bato ya Filisitia, batikali ya
esanga ya Kafitori. **5** Bakokokola suki ya moto ya Gaza
lokola elembo ya matanga, Ashikeloni ekokanga monoko! Oh
bino batikali kati na etando oyo ya lubwaku, kino tango nini
bokotika komizokisa? **6** Bozali koganga: ‹ Ah mopanga ya
Yawe, okopema tango nini? Zonga na ebombelo na yo, tika
koboma mpe zala kimia! › **7** Kasi ndenge nini ezala kimia
tango Yawe apesi yango mitindo ya kobundisa Ashikeloni
mpe mikili oyo ezali pembeni ya ebale monene? »

48 Na tina ya Moabi: Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Mawa
na engumba Nebo, pamba te ekobebisama! Kiriatayimi
ekoyokisama soni mpe bakobotola yango, ndako makasi
ekoyokisama soni mpe ekobukana. **2** Moabi ekozala lisusu
na lokumu te, bato bakosalela yango likita kati na Eshiboni
mpo na kokweyisa yango: ‹ Boya, tokweyisa ekolo oyo! ›
Yo mpe, engumba Madimeni, okokanga monoko; mopanga
ekolanda yo. **3** Yoka makelele oyo ezali kobima kuna na
Oronayimi: ezali lokito ya bitumba mpe ya kobebisama! **4**
Moabi ebebisami makasi penza mpe bana na yango bazali
kolela. **5** Bazali komata na kolela, nzela-nzela mpo na
kokende na Luyiti; mpe tango bazali kokita na Oronayimi,
koganga ya mawa ezali koyokana mpo ete Moabi esili
kobebisama. **6** Bokima! Bopota mbangu mpo na kobikisa
bomoi na bino; bokoma lokola nzete ya kokawuka kati
na esobe! **7** Lokola bozali kotia mitema na misala na
bino mpe na bomengo na bino, bino mpe bokokende na
bowumbu; boye Kemoshi mpe akokende na bowumbu elongo
na Banganga-Nzambe mpe bakambi na ye. **8** Mobebisi
akoya koboma bingumba nyonso mpe ata engumba moko te
ekobika; lubwaku ekobebisama, mpe etando ya likolo ya
bangomba ekobebisama, pamba te Yawe alobi. **9** Bobongisa
kunda mpo na Moabi mpo ete ekobebisama solo; bingumba
na yango ekotikala pamba, mpe bato bakovanda lisusu
kuna te. **10** Tika ete moto oyo asalelaka Yawe na kozanga
komipesa alakelama mabe! Tika ete moto oyo apelisaka
mopanga na ye mpo ete etangisa makila alakelama mabe!
11 Moabi ezalaki na kimia wuta bolenge na yango lokola
masanga ya vino oyo baningisi te, oyo babongoli na mbeki
mosusu te, mpo ete etikala nanu kokende na bowumbu te.
Boye, elengi na yango ebongwana te mpe solo na yango
etikala kaka ndenge ya kala. **12** Kasi na mikolo ekoya,
» elobi Yawe, « nakotindela Moabi bato oyo bakobongola
yango lokola masanga ya vino na mbeki mosusu: bakosopa
yango, bakosilisa yango na mbeki mpe bakobuka mbeki na
yango. **13** Boye, Moabi ekoyoka soni likolo ya Kemoshi
ndenge bato ya Isalaele bayokaki soni tango batiaki mitema
na Beteli. **14** Ndenge nini bokoki koloba: ‹ Tozali basoda ya
mpiko, bato ya makasi, bilombe ya bitumba? › **15** Mokili ya
Moabi ekobebisama, mpe bakobotola bingumba na yango na
makasi; bilenge mibali oyo Moabi etielaka motema bakokufa
na mopanga, » elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali Yawe,
Mokonzi ya mampinga. **16** « Kobebisama ya Moabi ezali
na nzela, pasi na yango ekoya na lombangu penza. **17**
Bino bazalani nyonso ya Moabi, bosalela ye matanga; bino
bato oyo boyebi sango ya lokumu na ye, boloba: ‹ Ah,
tala ndenge lingenda ya nguya, lingenda ya bokonzi ya
nkembo, ebukani! › **18** Oh bato ya elenge mwasi Diboni,
botika nkembo na bino mpe bovanda na esobe; pamba te
moto oyo akoya kobundisa Moabi akoya mpe kobundisa
bino mpe kobebisa bingumba na bino oyo batonga makasi!
19 Bino bavandi ya Aroeri, botelema na nzela mpe botala
malamu, botuna mobali oyo azali kokima mpe mwasi oyo
asili kobikisa bomoi na ye soki makambo nini esili kosalema!
20 Moabi ezali na soni mpo ete esili kokweya. Bolela mpe
boganga, bobelela na Arinoni ete mokili ya Moabi ebebisami!
21 Kosambisama ekweyi na mokili ya etando ya likolo ya
bangomba: na Oloni, na Yakatsi mpe na Mefati, **22** na Diboni,
na Nebo mpe na Beti-Diblatayimi, **23** na Kiriatayimi, na Beti-
Gamuli mpe na Beti-Meoni, **24** na Kerioti mpe na Botsira, na
bingumba nyonso ya Moabi, ezala oyo ezali mosika to oyo
ezali pene. **25** Liseke ya Moabi ebukani mpe loboko na ye
ekatani, » elobi Yawe. **26** « Bolangwisa ye masanga, pamba
te abetaki tembe na Yawe! Tala ye Moabi ndenge azali
kobaluka kati na bisanza na ye! Tika ete, ye mpe, akoma
eloko ya maseki! **27** Boni, Isalaele azalaki eloko ya maseki
te na miso na bino? Bokangaki ye kati na miyibi mpo ete
bokoma koseka ye tango nyonso bokolobela kombo na ye?
28 Bino bavandi ya Moabi, bosundola bingumba na bino mpe
bokende kovanda kati na mabanga! Bozala lokola ebenga
oyo etongaka zala na yango kati na mabanga. **29** Toyokaki
sango ya lolendo ya Moabi, lolendo oyo eleka penza ndelo!
Tala ndenge amatisaka mapeka! Atondi na lofundu, azali
na monoko makasi, mpe motema na ye emikitisaka te.
30 Nayebi ete monoko makasi na ye ezali kaka pamba, »
elobi Yawe, « mpe lolendo na ye esalaka eloko moko te.
31 Yango wana nazali kolela mpo na Moabi, nazali kolela
mpo na Moabi nyonso; nazali kosala matanga mpo na bato
ya Kiri-Eresheti. **32** Oh elanga ya vino ya Sibima, nazali

kolela mpo na yo ndenge engumba Yaezeri ezali kolela!
Bitape na yo epanzani kino koleka mayi monene, ekomi
kino na mayi monene Yaezeri. Mobebisi akweyeli mbuma
ya bilanga na yo mpe mbuma ya vino na yo. **33** Esengo
mpe kosepela esili kolimwa na bilanga mpe na bazamba ya
Moabi; nakawusi vino kati na bikamolelo na bango, mpe moto
oyo akokamola yango na esengo azali te. Atako bato bazali
koganga kasi ezali makelele ya esengo te. **34** Makelele mpe
koganga ezali komata wuta na Eshiboni kino na Eleale mpe
Yakatsi, wuta na Tsoari kino koleka Oronayimi mpe Egilati-
Shelishiya; pamba te, ezala mayi ya Nimirimi esili kokawuka.
35 Nakoboma bato nyonso oyo bakendaka na bisambelo ya
likolo ya bangomba mpe batumbaka malasi ya ansa lokola
mbeka epai ya banzambe na bango, kati na mokili ya Moabi,
» elobi Yawe. **36** « Mpe motema na Ngai ezali kolela Moabi
ndenge flite ebetaka, ezali kolela lokola flite mpo na bato ya
Kiri-Eresheti. Bomengo na bango nyonso esili kobunga. **37**
Bakokoli suki ya mito ya bato nyonso, bakati moto moko
na moko mandefu mpe bazokisi moto moko na moko na
loboko. **38** Na likolo ya bandako nyonso ya Moabi mpe na
bisika nyonso oyo bato balekelaka, ezali na likambo mosusu
te, kaka ebembe; pamba te nabebisi Moabi lokola eloko
oyo bato balingaka te, » elobi Yawe. **39** « Tala ndenge
nini apanzani, tala ndenge nini bazali kolela! Ndenge nini
Moabi apesi mokongo na soni! Moabi akomi eloko ya kotiola,
eloko ya koyoka na miso ya bato nyonso oyo bazingeli ye. »
40 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala ndenge nini mpongo
ezali kokita na elulu mpe etandi mapapu na yango likolo
ya Moabi. **41** Bakobotola Kerioti mpe bandako na yango
oyo batonga makasi. Na mokolo wana, mitema ya basoda
ya mpiko ya Moabi ekokoma lokola motema ya mwasi oyo
azali na pasi ya kobota. **42** Mokili ya Moabi ekobebisama
mpe ekotikala lisusu ekolo te; pamba te ebetaki tembe na
Yawe. **43** Somo, libulu mpe motambo ezali kozela bino bato
ya Moabi, » elobi Yawe. **44** « Moto nyonso oyo akokima
somo akokweya na libulu, mpe moto nyonso oyo akobima na
libulu akokangama na motambo, pamba te nakoyeisa mobu
ya etumbu na mokili ya Moabi, » elobi Yawe. **45** « Bato
oyo bazali kokima bakozanga lisungi na elili ya engumba
ya Eshiboni, pamba te moto moko ewuti na Eshiboni, moto
ebimi na ndako ya mokonzi Sikoni, etumbi bandako batonga
makasi ya Moabi mpe mito ya bato ya lolendo. **46** Oh Moabi,
mawa na yo! Bato ya Kemoshi babebisami, bana na yo ya
mibali bakangami na bowumbu, mpe bana na yo ya basi
bakokende na bowumbu! **47** Nzokande, na mikolo ekoya,
nakozongisa lokumu ya Moabi, » elobi Yawe. Kosambisama
ya Moabi esuki awa.

49 Na tina na bato ya Amoni: Tala liloba oyo Yawe alobi:
« Boni, Isalaele atikali lisusu na bana mibali te? Atikali
lisusu na bakitani ya libula te? Bongo mpo na nini Moloki,
nzambe ya bato ya Amoni, abotoli bingumba ya Gadi? Mpo
na nini bato na ye bayei kovanda na Gadi? **2** Kasi na
mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakosala ete lokito ya bitumba
eyokana mpo na kobundisa Raba, engumba ya bato ya
Amoni; ekokoma esika ya mabe mpe bamboka mike na yango
ekozikisama na moto. Bongo Isalaele akobengana bato
oyo babenganaki ye, » elobi Yawe. **3** « Eshiboni, lela mpo
ete Ayi ebebisami! Bino bavandi ya Raba, boganga! Bolata
basaki mpe bosala matanga, bokima na bangambo nyonso
ya mir, pamba te Moloki akokende na bowumbu elongo
na banganga-nzambe mpe bakambi na ye. **4** Mpo na nini
ozali komikumisa na tina na mabwaku na yo, mabwaku oyo
ebotaka bambuma ebele? Oh elenge mwasi oyo otambolaka
na bosembo te, ozali solo kotia motema na bomengo na yo
mpe ozali koloba: ‹ Nani akobundisa ngai? › **5** Nakomemela
yo pasi, wuta na zingazinga na yo, » elobi Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga. « Bakomema moko na moko kati na
bino na bowumbu, mpe moto ata moko te akokoka kosangisa
bato oyo bakokima. **6** Kasi sima na mikolo, nakozongisa
lisusu lokumu ya bato ya Amoni, » elobi Yawe. **7** Na tina
na Edomi: Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: « Boni, engumba ya Temani etikali lisusu na bato
ya bwanya te? Bato ya mayele batikali lisusu na bososoli
te? Boni, bwanya na bango esili penza? **8** Bobaluka mpe
bokima, bokende kobombama na madusu ya mabanga,
bino bavandi ya engumba Dedani! Pamba te nakotindela
Ezawu pasi tango nakopesa ye etumbu. **9** Soki bato oyo
babukaka bambuma ya vino bayei epai na yo, bakotika
ata mbuma moko te ya vino. Soki miyibi bayei epai na
yo na butu, bakobebisa ndenge balingi. **10** Kasi nakotika
Ezawu bolumbu, mpe nakobimisa polele ebombamelo na
ye, bongo akokoka lisusu komibomba te. Bana na ye ya
mibali to bandeko na ye to mpe bazalani na ye bakosila
kokufa; moko te akotikala na bomoi. **11** Tika bana bitike
na yo, nakobatela bomoi na bango; mpe basi na yo, oyo
bakufisa mibali bakotiela Ngai motema. » **12** Tala liloba
oyo Yawe alobi: « Soki bato oyo basengeli komela kopo te
bameli yango, bongo mpo na nini yo ozanga kozwa etumbu?
Te, okozanga te kozwa etumbu, mpe osengeli komela kopo
yango! **13** Nalapi ndayi na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, «
Botsira ekobebisama mpe ekokoma eloko ya somo, eloko
ya kotiola mpe ya lisuma; mpe bingumba na yango nyonso
ekobebisama mpo na libela. » **14** Nayoki sango kowuta na
Yawe; mpe batindaki ntoma moko epai ya bikolo mpo na
koloba: « Bosangana mpo na kobundisa yango! Botelema
mpo na bitumba! **15** Nakokomisa yo moke kati na bikolo,
ekolo ya kotiola kati na bato. **16** Somo oyo bato bazali
koyoka yo mpe lolendo ya motema na yo ezali kokosa yo. Yo
movandi ya madusu ya mabanga, yo oyo otonga ndako na
yo na basonge ya bangomba; ata soki otongi zala na yo
likolo lokola mpongo, nakokweyisa yo longwa kuna kino na
se, » elobi Yawe. **17** « Mokili ya Edomi ekokoma eloko ya
somo; moto nyonso oyo akolekela wana akokamwa mpe
akoyoka somo wana akomona kobeba na yango nyonso.
18 Ndenge Sodome mpe Gomore ebebisamaki elongo na
bingumba na yango ya zingazinga, » elobi Yawe, « moto
moko te akovanda lisusu kuna, moko te akowumela kati
na yango. **19** Ndenge nkosi eyaka wuta na bazamba ya
Yordani mpo na kokende na mapango epai wapi babokolaka
bibwele, ndenge wana mpe nakobengana Edomi na mokili
na yango na mbala moko; Ngai moko nakopona moto oyo
akokoma mokonzi ya Edomi. Nani akokani na Ngai? Nani
akoki kobeta tembe na Ngai? Mobateli bibwele nani akoki
kotelema liboso na Ngai? **20** Yango wana, boyoka mabongisi
oyo Yawe asili kosala mpo na kotelemela Edomi, mokano
oyo asili kozwa mpo na kotelemela bavandi ya Temani: ‹
Bakobengana bango na lopango lokola bana mike ya etonga,

akobebisa etando na bango. **21** Mabele ekoningana na
lokito ya kokweya na bango, makelele na yango ekoyokana
kino na ebale monene ya Barozo. **22** Tala, mpongo moko
ekopumbwa mpe ekokita na elulu, etanda mapapu na yango
likolo ya Botsira! Na mokolo wana, mitema ya basoda ya
Edomi ekokoma lokola motema ya mwasi oyo azali na
pasi ya kobota. › » **23** Na tina ya Damasi: « Amati mpe
Aripadi batondisami na soni, pamba te bayoki sango ya
mabe. Mitema na bango ekomi likolo-likolo mpe bakomi
komitungisa lokola ebale oyo etomboki. **24** Bato ya Damasi
balembi nzoto, bakomi koluka kokima mpe somo ekangi
bango; kobanga mpe pasi ezwi bango lokola mwasi oyo azali
na pasi ya kobota. **25** Ndenge nini bosundola engumba
ya lokumu boye, engumba oyo ezalaki kosepelisa motema
na Ngai? **26** Solo, bilenge mibali na yango bakokweya na
babalabala na yango na mokolo wana, basoda na yango
ya mpiko bakokanga minoko, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga. **27** « Nakozikisa bamir ya Damasi na moto mpe
moto yango ekozikisa bandako batonga makasi ya mokonzi
Beni-Adadi. » **28** Na tina na Kedari mpe mikili ya Atsori,
oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abundisaki: Tala
liloba oyo Yawe alobi: « Botelema mpe bobundisa Kedari,
bobebisa bato ya este. **29** Bobotola na makasi bandako na
bango ya kapo mpe bibwele na bango; bomema bilamba,
biloko na bango ya kitoko mpe bashamo na bango! Tika ete
bato bawolola bango na bangambo nyonso: ‹ Somo ekangi
bango na bangambo nyonso! › **30** Bino bavandi ya Atsori,
bokima na lombangu, bobombama na madusu ya mabanga,
» elobi Yawe. « Pamba te Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, asaleli bino likita, asali penza mabongisi ya kosala
bino mabe! **31** Botelema mpe bobundisa ekolo oyo ezali na
kimia, ekolo oyo ebangaka eloko moko te, » elobi Yawe, «
ekolo oyo ezanga bikuke mpe banzete oyo bakangelaka
bikuke, ekolo oyo bato na yango bazalaka kaka bango moko.
32 Tika ete bashamo na bango ekoma bomengo ya bitumba,
bayiba bibwele na bango ebele. Nakopanza na mopepe
bavandi ya mosika, mpe nakokweyisela bango pasi longwa
na bisika nyonso, » elobi Yawe. **33** « Atsori ekokoma esika
oyo mbwa ya zamba evandaka, esika oyo etikala pamba
mpo na libela: moto moko te akovanda lisusu kuna mpe
moto moko te akowumela lisusu kati na yango. » **34** Tala
liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na Elami,
na ebandeli ya bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: **35**
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tala,
nakobuka tolotolo ya Elami, ebundeli oyo esalaka makasi na
ye. **36** Nakotindela Elami mipepe minei ya makasi, wuta na
basonge minei ya lola, nakopanza bango na mokili mobimba
mpe akozala na ekolo moko te oyo ekozanga koyamba bato
ya Elami oyo bakokima. **37** Nakosala ete bato ya Elami
balenga liboso ya banguna na bango, liboso ya bato oyo
bazali koluka kosala bango mabe; nakokweyisela bango pasi
na kanda na Ngai, » elobi Yawe. « Nakolanda bango na
mopanga kino nakosilisa koboma bango. **38** Nakotia Kiti na
Ngai ya bokonzi kati na Elami mpe nakoboma mokonzi mpe
bakalaka na yango, » elobi Yawe. **39** « Nzokande, na mikolo
ekolanda, nakozongisa lokumu ya Elami, » elobi Yawe.

50 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na
tina na Babiloni mpe bato na yango: **2** « Sakola
mpe tatola yango kati na bikolo, telemisa bendele! Sala
ete bato nyonso bayeba yango, kobomba likambo moko te!
Loba: ‹ Bakobotola mokili ya Babiloni! Beli akoyokisama
soni! Mariduki akobukana! Bililingi na ye ekosambwa, mpe
banzambe na bango ya bikeko ekobukana. › **3** Ekolo moko
ekowuta na nor mpe ekobundisa Babiloni, ekobebisa yango,
bongo moto moko te akovanda lisusu kuna; ezala bato to
banyama, nyonso ekokima. **4** Na tango wana, na mikolo
wana, » elobi Yawe, « bana ya Isalaele elongo na bato ya
Yuda bakokende na kolela mpo na koluka Yawe, Nzambe na
bango. **5** Bakotuna nzela oyo ememaka kino na Siona mpe
bakobalola bilongi na bango na ngomba yango; bakolobana
bango na bango: ‹ Boya, tika ete tokangama na Yawe na
nzela ya boyokani oyo ezali na suka te, boyokani oyo tokoki
kobosana te! › **6** Bato na Ngai bazalaki lokola bameme
oyo ebungi nzela; babateli na bango babungisaki bango
nzela, basalaki ete bayengayenga na bangomba, batambola-
tambola na bangomba milayi mpe mikuse mpe babosana
lopango na bango ya kopemela. **7** Moto nyonso oyo azalaki
komona bango azalaki koboma bango, banguna na bango
bazalaki koloba: ‹ Tozali na biso na ngambo te, mpo ete
basali masumu liboso ya Yawe oyo azali lokola lopango na
bango ya bosembo; liboso ya Yawe, elikya ya batata na
bango. › **8** Bobima mbangu na Babiloni, botika mokili ya
Babiloni! Bozala lokola bantaba ya mibali oyo ezali kotambola
liboso ya etonga. **9** Pamba te nakotelemisa mpe nakoyeisa
lisanga ya bikolo ya nguya oyo ekowuta na mokili ya nor
mpo na kobundisa Babiloni mpe kobotola yango wuta na
nor; makonga na bango ekozala lokola makonga ya basoda
ya mpiko, oyo bazangaka koboma te. **10** Boye, bakobotola
bomengo ya Babiloni mpe bato nyonso oyo bakobotola yango
bakotonda, » elobi Yawe. **11** « Mpo ete bozali kosepela
mpe bozali na esengo, bino bato oyo bozali kobebisa libula
na Ngai; mpo ete bozali kopumbwa-pumbwa lokola mwana
ngombe ya mwasi oyo ezali konika ble mpe kolela lokola
bampunda, **12** mama na bino akoyoka soni makasi; ye
oyo abotaki bino akosambwa. Ekozala ekolo ya suka kati
na bikolo, ekozala zelo na zelo, mabele ya kokawuka mpe
esobe. **13** Likolo ya kanda ya Yawe, bato bakovanda lisusu
na Babiloni te mpo ete ekobebisama nye. Bato nyonso oyo
bakoleka na Babiloni bakokamwa mpe bakozala na somo ya
komona bapota na yango nyonso. **14** Bino bato nyonso oyo
bobundaka na matolotolo, bomitanda na molongo zingazinga
ya Babiloni mpe bobeta yango makonga! Botika ata likonga
moko te, pamba te Babiloni asali masumu liboso ya Yawe.
15 Bobetela ye lokito ya bitumba na bangambo nyonso! Ayei
komitika ye moko, mpo ete bandako na ye oyo batonga
makasi ekweyi, bamir na ye ebukani: ezali na lolenge oyo
nde Yawe azongiseli ye mabe na mabe. Bozongisela ye
makambo oyo ye asalaki bikolo mosusu. **16** Boboma wuta
na mokili ya Babiloni bato oyo basalaka bilanga mpe bato
oyo basimbaka mbeli mpo na kobuka mbuma. Likolo ya
mopanga ya monyokoli, tika ete moto na moto azonga na
mokili na ye, tika ete moto na moto akima na mokili na
ye. **17** Isalaele azali lokola meme oyo ebungi nzela, oyo
nkosi ezalaki kolanda: Mokonzi ya Asiri azalaki moto ya
liboso oyo apasolaki Isalaele; Nabukodonozori, Mokonzi
ya Babiloni, azalaki moto ya suka oyo abukaki ye mikuwa.
18 Yango wana tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya

mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakopesa mokonzi
ya Babiloni mpe mokili na ye etumbu ndenge napesaki
mokonzi ya Asiri. **19** Kasi nakozongisa Isalaele na lopango
na ye; mpe akolia lisusu matiti ya ngomba Karimeli mpe
ya Bashani. Nzala na ye ekosila na etuka ya bangomba
ya Efrayimi mpe ya Galadi. **20** Na tango wana, na mikolo
wana, › elobi Yawe, ‹ bakoluka ngambo nini Isalaele amemi
kasi bakomona yango te, masumu nini Yuda asali kasi
bakomona yango te; pamba te nakolimbisa batikali oyo
nabikisi. **21** Bobundisa mokili ya Meratayimi mpe bavandi
ya Pekodi; bolanda bango, boboma mpe bobebisa bango
nye, › elobi Yawe. ‹ Bosala makambo nyonso oyo natindi
bino. **22** Makelele ya bitumba ezali kati na mokili, lokito ya
kobebisama monene! **23** Ndenge nini marto oyo ezalaki
kobeta mokili mobimba ebukani mpe epanzani? Ndenge nini
penza Babiloni ebebisami kati na bikolo? **24** Oh Babiloni,
nasili kotiela yo motambo, mpe ekangi yo liboso ete oyeba
yango. Omonanaki mpe okangamaki mpo ete otelemelaki
Yawe. **25** Yawe afungolaki bibundeli na Ye nyonso mpe
abimisaki kati na yango bibundeli ya kanda na Ye; pamba te
yango nde mosala oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
asili kosala na mokili ya bato ya Babiloni. **26** Bobimela wuta
na bisika nyonso mpo na kobundisa ye, bobuka bibombelo
na ye, bokangisa bomengo ya bitumba ndenge bakangisaka
maboke ya ble, bobebisa yango nyonso mpe botika ata eloko
moko te. **27** Boboma bana ngombe mibali na ye nyonso; tika
ete ekende na esika oyo babomelaka banyama! Mawa na
bango mpo ete mokolo na bango ekoki, tango mpo na bango
ya kozwa etumbu. **28** Boyoka! Tala bango bazali kokima
mpe babiki wuta na mokili ya Babiloni mpo na koyebisa kati
na Siona ndenge nini Yawe, Nzambe na biso, azongisi mabe
na mabe; ndenge nini azongisi mabe na mabe likolo na
Tempelo na Ye. **29** Bosangisa bato nyonso oyo babundaka
na matolotolo mpo na kotelemela Babiloni; tika ete bato
nyonso oyo babundaka na makonga bazingela Babiloni
mobimba, basala ete ata moto moko te akima, bafuta yango
ndenge ezalaki misala na yango mpe bazongisela yango
makambo oyo esalaki bikolo mosusu; pamba te ebetaki
tembe na Yawe, Mosantu ya Isalaele. **30** Yango wana,
na mokolo wana, bilenge mibali na yango bakokweya na
babalabala, basoda na yango nyonso ya mpiko bakokanga
minoko, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **31** ‹ Tala,
nazali na kanda na yo, yo mboka ya lolendo, › elobi Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga; ‹ pamba te mokolo na yo
ekoki, tango na yo ya kozwa etumbu. **32** Ekolo ya lolendo
ekobeta libaku mpe ekokweya, mpe moto moko te akoya
kosunga yango; nakopelisa moto kati na bingumba na yango,
mpe moto yango ekozikisa bato nyonso oyo bazingeli yango.
› **33** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹
Bazali konyokola bana ya Isalaele mpe bato ya Yuda; bato
nyonso oyo bakangaki bango mpe bamemaki bango na
bowumbu baboyi kotika bango. **34** Nzokande, Mosikoli na
bango azali na makasi, Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya
mampinga; akokotela bango na molende mpo ete amema
kimia na mokili na bango mpe mobulu epai ya bavandi ya
Babiloni. **35** Mopanga, boma bato ya Babiloni; boma bavandi
ya Babiloni, boma bakambi mpe bato na yango ya bwanya,
› elobi Yawe! **36** ‹ Mopanga, boma basakoli na yango ya
lokuta; tika ete bakoma bato ya maboma! Mopanga, boma
basoda na yango ya mpiko; tika ete bakoma na somo! **37**
Mopanga, boma bampunda mpe bashar na yango, bapaya
nyonso oyo bazali sima na yango mpo ete bakoma lokola
basi! Mopanga, bebisa bomengo na yango mpo ete ekoma
bomengo ya bitumba! **38** Bokawuki, kweyela mayi na yango
mpo ete ekawuka; pamba te ezali mokili ya banzambe ya
bikeko, bikeko oyo epesaka bato somo! **39** Bikelamu ya
esobe mpe bambwa ya zamba ekokoma kovanda kuna;
maligbanga mpe ekokoma kovanda kuna. Bato bakovanda
lisusu kuna te to moto moko te akotikala kuna mpo na libela.
40 Ndenge Nzambe abebisaki Sodome mpe Gomore elongo
na bingumba na yango ya zingazinga, › » elobi Yawe, « moto
moko te akovanda lisusu kuna, moto moko te akowumela kati
na yango. **41** Tala, mampinga moko ya basoda ezali koya
wuta na nor, ekolo moko monene mpe bakonzi ebele bazali
komibongisa mpo na bitumba wuta na basuka ya mabele. **42**
Basimbi matolotolo mpe makonga, bazali bato na kanza mpe
bazanga mawa, bazali koganga lokola makelele ya ebale
monene, bamati likolo ya bampunda, batandami na milongo
lokola basoda mpo na kobundisa yo Babiloni, mboka kitoko!
43 Tango mokonzi ya Babiloni ayokaki sango na tina bango,
alembaki nzoto, somo makasi ekangaki ye mpe akomaki na
pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **44** Ndenge
nkosi eyaka wuta na bazamba ya Yordani mpo na kokende
na mapango epai wapi babokolaka bibwele, ndenge wana
mpe nakobengana Babiloni na mokili na yango na mbala
moko; Ngai moko nakopona moto oyo akokoma mokonzi ya
Babiloni. Nani akokani na Ngai? Nani akoki kobeta tembe
na Ngai? Mobateli bibwele nani akoki kotelema liboso na
Ngai? » **45** Yango wana, boyoka mabongisi oyo Yawe asili
kosala mpo na Babiloni, mokano oyo asili kozwa mpo na
kotelemela mokili ya bato ya Babiloni: Bakobengana bango
na lopango lokola bana mike ya etonga, akobebisa etando
na bango. **46** Na lokito ya kokweya ya mokili ya Babiloni,
mabele ekoningana; makelele na yango ekoyokana kino na
bikolo mosusu.

51 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala, nakotinda mopepe
ya makasi mpo na kobebisa mokili ya Babiloni mpe
bato ya Lebi-Kamayi. **2** Nakotinda bapaya na Babiloni mpo
na koyungola mpe kobebisa yango: bakobundisa yango na
bangambo nyonso na mokolo na yango ya kosambisama. **3**
Basoda oyo babundaka na matolotolo bakozwa tango te
ya kobeta makonga na bango; bakozwa tango te ya kolata
bibombelo ya tolo, bakobikisa te basoda na bango ya bilenge
mpe bakoboma mampinga na bango nyonso. **4** Bato oyo
bakokweya na mopanga bakotondisa mokili ya Babiloni mpe
babalabala na yango ekotonda na bato bazoka bapota. **5**
Ata soki mokili na bango etondaki na masumu liboso ya
Mosantu ya Isalaele, Nzambe na bango, Yawe, Mokonzi ya
mampinga, abosanaki Isalaele na Yuda te. **6** Bobima na
Babiloni, bobikisa bomoi na bino! Soki te, bokokufa likolo ya
masumu na bango. Ezali tango oyo Yawe alingi kozongisela
bango mabe na mabe mpe kofuta bango ndenge ezali misala
na bango. **7** Babiloni ezali lokola kopo ya wolo na loboko ya
Yawe; ezalaki kolangwisa mokili mobimba. Bongo bato ya
bikolo bameli masanga na yango mpe bakomi lokola bazoba.
8 Babiloni ekokweya na mbalakata mpe ekobukana! Bosala
matanga mpo na yango mpe botia kisi na pota na yango,

tango mosusu akobika. **9** ‹ Tozalaki na posa ya kobikisa
Babiloni, kasi akobika te; yango wana, tobima kati na yango
mpe tokende, moto na moto na engumba na ye; pamba te
esambiselo na ye ekomi kino na Lola, emati likolo lokola
mapata. › **10** ‹ Yawe apesi biso etumbu! Boya totatola na
Siona makambo oyo Yawe, Nzambe na biso, asali. › **11**
Bopelisa basonge ya makonga, bokamata banguba na bino;
pamba te Yawe atindi bakonzi ya Medi mpo ete mokano na
Ye ezali ya kobebisa Babiloni. Yawe akozongisa mabe na
mabe, akosala yango mpo na Tempelo na Ye. **12** Botelemisa
bendele na bino liboso ya bamir ya Babiloni! Bobakisa
motango ya bakengeli mpe ya basinzili, botia mitambo! Yawe
akokokisa mabongisi na Ye mpe ekateli ya etumbu na Ye
mpo na bato ya Babiloni. **13** Yo oyo ovandaka pembeni ya
bibale minene, yo oyo otonda na bomengo mingi, suka na
yo ebelemi, tango na yo ya kobebisama ekoki! **14** Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alapi ndayi na Kombo na Ye moko:
Solo, nakotondisa yo na bato lokola liboke ya mabanki, bongo
bakobeta milolo ya elonga likolo na yo. **15** Asala mabele
na nguya na Ye, alendisa mokili na bwanya na Ye mpe
atanda likolo na mayele na Ye. **16** Tango agangaka, mayi
etiaka makelele makasi kuna na likolo, asangisaka mapata
wuta na basuka ya mokili, apelisaka mikalikali, anokisaka
mvula mpe abimisaka mopepe wuta na bibombelo na Ye. **17**
Bato nyonso bakomaka lokola bazoba, lokola bato oyo basili
mayele; monyangwisi bibende na moto atikalaka na soni
likolo na bikeko na ye, pamba te bikeko na ye ezalaka na
yango biloko ya lokuta, ezalaka na pema te kati na yango.
18 Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola; ekolimwa na
tango ya kosambisama. **19** Ye oyo azali libula ya Jakobi
akokani na bikeko wana te, pamba te azali Mokeli ya biloko
nyonso, ezala ata ekolo oyo ezali libula na Ye; Kombo na Ye
ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga. **20** Ozalaki solo marto,
ebundeli na Ngai ya bitumba: elongo na yo, napanzaki bikolo;
elongo na yo, nabebisaki mikili; **21** elongo na yo, napanzaki
mpunda mpe motambolisi na yango; elongo na yo, napanzaki
shar mpe motambolisi na yango; **22** elongo na yo, napanzaki
mwasi mpe mobali; elongo na yo, napanzaki mibange mpe
bilenge; elongo na yo, napanzaki bilenge mibali mpe bilenge
basi; **23** elongo na yo, napanzaki babateli bibwele mpe
bibwele na bango; elongo na yo, napanzaki mosali bilanga
mpe bangombe na ye; elongo na yo, napanzaki bayangeli
mpe bakalaka. **24** Nakozongisela Babiloni mpe bavandi na
yango nyonso mabe nyonso oyo basalaki Siona, » elobi
Yawe. **25** « Yo ngomba oyo obebisaka, yo oyo obebisaka
mokili, nakotelemela yo, » elobi Yawe, « nakosembola loboko
na Ngai mpo na kotelemela yo, nakokitisa yo wuta na
likolo ya mabanga, mpe nakokomisa yo ngomba ezika na
moto. **26** Bakotikala lisusu te kozwa epai na yo libanga oyo
batongelaka basonge ya bamir to libanga oyo batongelaka
miboko; pamba te okobebisama mpo na libela, » elobi Yawe.
27 « Botelemisa bendele kati na mokili! Bobeta kelelo kati
na bikolo! Bobongisa bikolo mpo na kobundisa Babiloni,
bobenga bakonzi ya basoda ya mikili ya Ararati, ya Mini
mpe ya Ashikenazi mpo ete babundisa yango. Bopona
mokonzi moko ya basoda mpo ete atambolisa bitumba,
botinda bampunda lokola liboke ya mabanki. **28** Bobongisa
bikolo mpo na kobundisa yango: bakonzi ya Medi, bayangeli
na bango mpe bakalaka na bango nyonso mpe bamboka
nyonso oyo bazali kokamba. **29** Mikili ezali koningana mpe
kotepatepa, pamba te mikano ya Yawe mpo na Babiloni
ezali kokokisama mpo na kobebisa yango mpo ete, ata
moto moko te atikala kovanda lisusu kuna. **30** Basoda
ya Babiloni batiki kobunda, babombami kati na bandako
batonga makasi. Makasi na bango esili, bakomi lokola basi.
Bandako ya Babiloni etumbami mpe babuki bikangelo bikuke
na yango. **31** Bato oyo bamemaka mikanda bazali kolandana
mbangu, mpe bamemi sango bazali kolandana mbangu
mpo na koyebisa mokonzi ya Babiloni ete babotoli engumba
mobimba, **32** bakangi bapon mpe bibale; banzete oyo
ebotaka na mayi esili na kozika moto mpe basoda bakomi na
somo. » **33** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: « Elenge mwasi Babiloni azali
lokola etando ya ble na tango banyataka-nyataka yango; mpe
etikali moke, tango ya kokata ble ekokoka mpo na yango. **34**
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abomaki biso; solo,
atiaki biso na mobulu, akomisaki biso lokola mbeki ya pamba;
amelaki biso ndenge nguma emelaka nyama, atondisaki
libumu na ye na biloko na biso ya kitoko; mpe sima, asanzaki
biso. **35** Tika ete mabe oyo basali biso mpe bana na biso
ekweyela Babiloni, » elobi bavandi ya Siona! « Tika ete
makila na biso etangama na mito ya bavandi ya Babiloni,
elobi bavandi ya Yelusalemi! » **36** Yango wana, tala liloba
oyo Yawe alobi: « Tala, nakozwa likambo na yo na maboko
mpe nakozongisa mabe na bato oyo basalaki yo mabe,
nakokawusa ebale na yango ya monene mpe nakokawusa
maziba na yango. **37** Mokili ya Babiloni ekokoma liboke ya
mabanga, ndako ya mbwa ya zamba, eloko ya somo mpe ya
kotiola; bongo, bato bakovanda lisusu kuna te. **38** Bato na
yango nyonso bakokoma koganga lokola nkosi ya mike mpe
kolela lokola bana ya nkosi. **39** Kasi tango bakokoma na
posa makasi ya kosangisa nzoto, nakobongisela bango feti
mpe nakolangwisa bango masanga mpo ete batondisama na
esengo; bongo, bakolala pongi ya libela mpe bakoka lisusu
kolamuka te, » elobi Yawe, **40** « nakomema bango ndenge
bamemaka bampate to bameme ya mibali to mpe bantaba
ya mibali na esika oyo babomelaka bibwele. **41** Ndenge nini
bakangi Sheshaki! Ndenge nini basukisi lolendo ya ekolo
oyo ezalaki kosala lokumu ya mokili mobimba! Ndenge nini
penza Babiloni ekomi penza eloko ya somo kati na bikolo! **42**
Ebale monene ekozindisa Babiloni, makelele ya bambonge
na yango ekozipa mokili ya Babiloni. **43** Bingumba na yango
ekobebisama, ekokoma lokola mokili oyo ekawuka to lokola
esobe, mokili oyo bato bavandaka te, mokili epai wapi bato
bayaka na mibembo te. **44** Nakopesa Beli etumbu kati na
Babiloni, nakobimisa ye eloko oyo ameli na monoko; ekolo
moko te ekoya lisusu epai na ye mpe bamir ya Babiloni
ekokweya. **45** Oh bato na Ngai, bobima na Babiloni! Bobikisa
bomoi na bino liboso ya kanda makasi ya Yawe! **46** Bobanga
te mpe bolemba nzoto te tango bokoyoka basango ya mabe
kati na mokili: mobu oyo, sango ya mabe; mobu oyo elandi,
sango mosusu ya mabe; kaka sango ya mobulu kati na
mokili to sango ya mokonzi moko abundisi mokonzi mosusu.
47 Pamba te tango ekoya solo, tango oyo nakopesa etumbu
na banzambe ya Babiloni; mpe mokili na yango nyonso
ekozala na soni, mpe bato na yango nyonso oyo bazokisa
makasi na mopanga bakokufa kuna. **48** Bongo likolo, mabele
mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango ekoganga na

esengo mpo na komona kobebisama ya Babiloni, pamba
te babebisi bakobimela na nor mpo na kobundisa yango,
» elobi Yawe. **49** « Babiloni mpe esengeli kokweya, mpo
na bana ya Isalaele oyo bakufaki, ndenge kaka bato ya
mokili mobimba bakufaki mpo na Babiloni. **50** Bino bato
oyo bobiki na mopanga, bokima, bolekisa tango te! Wuta
na mokili ya mosika, bokanisa Yawe mpe Yelusalemi! **51**
Tosambwe, pamba te totiolami; mpe bilongi na biso ezipami
na soni mpo ete bapaya bakoti kino na bisika ya bule ya
Tempelo ya Yawe. **52** Kasi na mikolo ekoya, » elobi Yawe,
« nakopesa etumbu na banzambe ya Babiloni, mpe mokili
mobimba ekotonda na makelele ya bato oyo bazoka bapota
ya somo. **53** Ata soki mokili ya Babiloni emati kino na
Lola mpe elendisi bandako na yango oyo batonga makasi,
nakotindela yango bato mpo na kokweyisa yango, » elobi
Yawe. **54** « Makelele ya koganga ekoyokana, wuta na mokili
ya Babiloni, lokito makasi ya kobebisama ya mokili ya bato
ya Babiloni. **55** Pamba te Yawe akobebisa Babiloni mpe
akokanga yango monoko. Lokito ya banguna ekoyokana
lokola makelele ya bambonge ya bibale minene; bongo
mingongo ya bato ekoyokana makasi. **56** Mobebisi akoya
kobundisa Babiloni; bongo bakokanga basoda na yango ya
mpiko mpe bakobuka matolotolo na bango, pamba te Yawe
azali Nzambe oyo afutaka: afutaka kolanda misala ya moto
na moto. **57** Nakolangwisa masanga: bakalaka mpe bato na
yango ya bwanya, bayangeli, bakonzi ya basoda mpe basoda
na yango ya mpiko. Bakolala pongi ya libela mpe bakolamuka
lisusu te, » elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali: Yawe,
Mokonzi ya mampinga. **58** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi: « Bamir nyonso ya milayi ya Babiloni
ekokweyisama mpe bikuke na yango nyonso ya minene
ekozikisama na moto; bato bazali kosala bobele mosala ya
pamba mpe bato ya bikolo mosusu bazali komimonisa pasi
mpo na mosala oyo ekobeba na moto. » **59** Tala sango oyo
mosakoli Jeremi apesaki epai ya Seraya, mwana mobali
ya Neriya, mwana mobali ya Maaseya, tango akendeki na
Babiloni elongo na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na mobu ya
minei ya bokonzi na ye. Seraya azalaki mokonzi ya molako.
60 Jeremi akomaki kati na buku pasi nyonso oyo esengelaki
kokomela Babiloni. Makambo wana nyonso ekomamaki na
tina na mokili ya Babiloni. **61** Jeremi alobaki na Seraya: «
Tango okokoma kati na Babiloni, sala ete otanga makambo
oyo nyonso na mongongo makasi. **62** Bongo okoloba: ‹ Oh
Yawe, Yo moko nde olobaki ete okobebisa esika oyo mpo
ete bato mpe bibwele bavanda lisusu awa te, kasi etikala
pamba mpo na libela. › **63** Tango okosilisa kotanga buku
yango, kangisa yango na libanga, bwaka yango na ebale
Efrate mpe loba: **64** ‹ Ezali boye nde Babiloni ekozinda mpe
ekomata lisusu te, likolo ya pasi oyo nakotindela yango. Mpe
bato na yango bakokweya. › » Maloba ya Jeremi esuki awa.

52 Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki
mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na
ye ezalaki Amutali, mwana ya Jeremi, moto ya Libina. **2**
Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka
Yeoyakimi asalaki. **3** Ezalaki mpo na kanda makasi ya
Yawe nde makambo oyo nyonso esalemelaki Yelusalemi
mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika na Ye.
Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni.
4 Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi, na
mokolo ya zomi ya sanza mpe ya zomi, Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso,
ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki molako na bango
na libanda ya engumba mpe batimolaki mabulu mpo na
kobombama, na zingazinga na yango nyonso. **5** Engumba
yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya
bokonzi ya Sedesiasi. **6** Na mokolo ya libwa ya sanza
ya minei, wana nzala makasi ekotaki kati na engumba,
mpe bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te, **7** bongo
lokola lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba,
basoda nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki
na ekuke oyo ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene
ya elanga ya mokonzi, atako bato ya Babiloni bazingelaki
engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya Yordani. **8**
Kasi basoda ya Babiloni balandaki mokonzi Sedesiasi mpe
bakangaki ye kati na etando ya Jeriko epai wapi basoda
na ye nyonso bakimaki mpe bapanzanaki. **9** Basoda ya
Babiloni bakangaki mokonzi, bamemaki ye epai ya mokonzi
ya Babiloni, na Ribila kati na mokili ya Amati; mpe mokonzi
ya Babiloni akatelaki ye etumbu. **10** Kuna na Ribila, mokonzi
ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata mito ya bana mibali
ya Sedesiasi na miso ya Sedesiasi. Mokonzi ya Babiloni
apesaki lisusu mitindo ete baboma bakalaka nyonso ya
Yuda. **11** Bongo, atobolaki miso ya Sedesiasi, akangaki ye
minyololo ya bibende mpe amemaki ye na Babiloni. Mokonzi
ya Babiloni abwakaki ye na boloko kino na mokolo oyo
akufaki. **12** Tango Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
akokisaki mibu zomi na libwa na bokonzi, Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, oyo azalaki kosala esika
moko na mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi na mokolo
ya zomi ya sanza ya mitano. **13** Atumbaki Tempelo ya Yawe,
ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso ya Yelusalemi;
atumbaki bandako nyonso ya bato minene. **14** Mampinga
nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya bokonzi ya mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi babukaki bamir oyo ezingelaki
Yelusalemi. **15** Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, amemaki na bowumbu ndambo ya babola, ndambo
ya bato oyo batikalaki kati na engumba, ndambo ya bato ya
misala ya maboko mpe ba-oyo bamipesaki epai ya mokonzi
ya Babiloni. **16** Kasi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
ya mokonzi, atikaki kati na mokili ndambo ya babola mpo
na kolona vino mpe bilanga. **17** Bato ya Babiloni babukaki
makonzi ya bronze oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe,
bashario mpe nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki
kati na Tempelo ya Yawe, mpe bamemaki bronze na yango
nyonso na Babiloni bisalelo. **18** Bakamataki lisusu biloko
nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na yango losambo
kati na Tempelo: basani ya putulu, bapawu, bambeli, basani
ya kobwakela mayi, bakopo. **19** Mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi akamataki lisusu biloko nyonso ya wolo mpe ya
palata: basani ya minene, bambabola, basani ya kobwakela
mayi, basani ya putulu, bitelemiselo ya minda, bakopo
mpe milangi mpo na makabo ya masanga. **20** Bakokaki te
komeka kilo ya bronze ya biloko nyonso oyo mokonzi Salomo
asalaki mpo na Tempelo ya Yawe: makonzi nyonso mibale,
nzungu ya monene, bikeko ya bangombe zomi na mibale
oyo ezalaki kosimba nzungu ya monene mpe bashario. **21**

Likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene libwa,
na bosanda, mpe bametele pene motoba, na kovimba na
yango; bongo bronze oyo basalelaki yango ezalaki evimba
na basantimetele pene mwambe, mpe ezalaki polele na kati.
22 Basalaki na bronze moto ya likonzi moko na moko, mpe
ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano
na bosanda. Bazingelaki yango na bililingi ya basinga oyo
basala lokola monyama mpe na bambuma ya grenade;
nyonso esalemaki na bronze. **23** Bangambo nyonso ezalaki
na bambuma ya grenade tuku libwa na motoba mpe motango
nyonso ya bambuma ya grenade oyo ezalaki zingazinga ya
basinga oyo basala lokola basheni ezalaki nkama moko. **24**
Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atiaki na boloko: Seraya,
mokonzi ya Banganga-Nzambe; Sofoni, molandi ya mokonzi
ya Banganga-Nzambe; mpe Banganga-Nzambe misato oyo
bazalaki na mokumba ya kokengela ekotelo ya Tempelo.
25 Kati na bato oyo batikalaki kati na engumba, akangaki
lisusu moko kati na bakalaka ya lokumu, oyo azalaki na
mokumba ya kotala makambo ya basoda ya bitumba; bapesi
toli sambo ya mokonzi, oyo batikalaki kati na engumba;
mokomi mikanda ya mokonzi ya mampinga, oyo azalaki na
mokumba ya kokoma bakombo ya bato ya mboka mpo na
kokota na mosala ya mampinga; mpe mibali tuku motoba
ya Yuda, oyo bakutaki kati na engumba. **26** Nebuzaradani,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, akamataki bango nyonso
mpe amemaki bango epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila.
27 Mokonzi ya Babiloni abomaki bango kuna na Ribila,
kati na mokili ya Amati. Boye, bato ya Yuda bakendeki na
bowumbu mosika ya mokili na bango. **28** Tala motango ya
bato oyo Nabukodonozori amemaki na bowumbu: Bayuda
nkoto misato na tuku mibale na misato, na mobu ya sambo
wuta tango akomaki mokonzi; **29** Bayuda nkama mwambe na
tuku misato na mibale oyo bawutaki na Yelusalemi, na mobu
ya zomi na mwambe wuta tango Nabukodonozori akomaki
mokonzi; **30** bongo na mobu ya tuku mibale na misato ya
bokonzi ya Nabukodonozori, Nebuzaradani, mokonzi ya
bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu Bayuda nkama
sambo na tuku minei na mitano. Bango nyonso bazalaki
bato nkoto minei na nkama motoba. **31** Tango Yeoyakini,
mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na sambo na
bowumbu, Evili-Merodaki, mokonzi ya Babiloni, ayokelaki
Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, mawa mpe abimisaki ye na
boloko, na mokolo ya tuku mibale na mitano ya sanza ya
zomi na mibale, kaka na mobu oyo akomaki mokonzi. **32**
Evili-Merodaki asololaki na Yeoyakini na boboto mpe apesaki
ye lokumu koleka bakonzi mosusu oyo bazalaki elongo na
ye, na bowumbu kati na Babiloni; **33** apesaki mitindo ete
balongola ye bilamba ya boloko mpe andimaki ete abanda
kolia mesa moko elongo na ye, mokolo na mokolo kino na
suka ya bomoi na ye. **34** Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa
ye nyonso oyo asengeli na yango mikolo nyonso ya bomoi
na ye kino na mokolo ya kufa na ye.

Bileli

1 Tala ndenge nini engumba oyo, na kala, ezalaki na bato
ebele penza, etikali lisusu na bato te! Tala ndenge nini
engumba oyo ezalaki na lokumu kati na bikolo ekomi lelo
lokola mwasi akufisa mobali; oyo ezalaki engumba mokonzi
ekomi lelo na bowumbu! **2** Butu mobimba, azali kolela se
kolela, mpinzoli etondi na matama na ye. Kati na bamakangu
na ye nyonso, moko te ayei kobondisa ye; baninga na ye
nyonso bakosi ye, bakomi banguna na ye. **3** Yuda akei na
bowumbu, akomi konyokwama mpe kosala misala makasi;
azali kovanda kati na bikolo, azali lisusu na esika ya kopema
te. Bato nyonso oyo bazali kolanda ye, bakangi ye kati na
pasi makasi. **4** Nzela oyo ekenda kino na Siona ezali na
matanga, pamba te bato bazali koya lisusu na bafeti te.
Bikuke na ye nyonso etikali lisusu na bato te, Banganga-
Nzambe na ye bazali kolela, bana na ye ya basi oyo bayebi
nanu nzoto ya mibali te bazali na mawa; bongo ye moko
akomi na pasi makasi kati na motema. **5** Banguna na ye
bakomi bakonzi na ye, bayini na ye bazali na esengo; pamba
te Yawe atindeli Siona pasi likolo ya ebele ya masumu na ye.
Bana na ye ya mibali bakei na bowumbu, bakangi bango
mpe bazali kotambola liboso ya monguna na ye. **6** Lokumu
nyonso ya Siona, mboka kitoko, esili; bakambi na ye bakomi
lokola mboloko oyo ezangi matiti ya kolia, mpe bazali kokima,
makasi na bango esili liboso ya moto oyo azali kolanda
bango. **7** Na mikolo na ye ya pasi mpe ya koyengayenga,
tango bato na ye bazali kokweya na maboko ya banguna
mpe moto akosunga ye azali te, Yelusalemi azali kokanisa
bomengo na ye nyonso ya kala; bayini na ye batali ye na
pamba mpe basepeli na kobebisama na ye. **8** Yelusalemi
asali masumu mingi penza, yango wana akomi mbindo.
Bato nyonso oyo bazalaki kopesa ye lokumu bakomi kotiola
ye, pamba te bamoni bolumbu na ye; ye moko mpe azali
komilela mpe abaluki mpo na kobomba elongi. **9** Mbindo
na ye ekangami ye na elamba, ayebaki te makambo nini
ekokomela ye na sima. Tala ye wana akweyi, bongo kokweya
na ye ezali kokamwisa; moto oyo akolendisa ye azali te! «
Oh Yawe, tala pasi na ngai, pamba te monguna alongi ngai!
» **10** Monguna asemboli loboko na ye likolo ya bomengo
nyonso ya Yelusalemi, bongo azali komona bikolo ya bapaya
kokota na esika na ye ya bule, bikolo oyo Yo opekisaki kokota
kati na lisanga na Yo. **11** Bato na ye nyonso bazali kolela
lokola bato bazali koluka bilei; bapesaki bomengo na bango
mpo na kozwa bilei, mpo ete bawumela na bomoi. Oh Yawe,
tala mpe mona ndenge natiolami! **12** Bino bato nyonso oyo
bolekelaka wana; boni, ezali kosala bino eloko moko te?
Botala malamu zingazinga na bino, ezali na pasi lokola pasi
oyo ekomeli ngai? Yawe atindeli ngai yango na mokolo ya
kanda makasi na Ye. **13** Wuta na likolo, atindeli ngai moto,
akitiseli ngai yango kino na mikuwa; atieli ngai motambo na
makolo mpe akweyisi ngai; akomisi ngai eloko ya pamba,
akotisi ngai na mawa ya mokolo na mokolo. **14** Maboko na
Ye ekangi masumu na ngai ndenge bakangaka ekangiseli;
masumu yango emati ngai kino na kingo, mpe Nkolo asilisi
makasi na ngai, akabi ngai na maboko ya bato oyo nazali
na makoki ya kotelemela te. **15** Yawe asundoli bilombe
nyonso ya bitumba oyo bazalaki na milongo na ngai; abengi
mampinga ya bapaya mpo ete baya koboma bilenge mibali
na ngai. Nkolo akamoli Yuda, mboka kitoko, na ekamolelo na
Ye ya vino. **16** Tala tina nini nazali kolela mpe miso na ngai
etondi na mpinzoli; moto moko te ayei pene na ngai mpo
na kobondisa ngai, moto moko te ayei kolendisa molimo
na ngai. Bana na ngai bazali na pasi, mpo ete monguna
aleki ngai na makasi. **17** Siona atomboli maboko na ye,
kasi moto oyo akobondisa ye azali te. Yawe azwi mokano
mpo na Jakobi ete bazalani na ye bakokoma banguna na
ye, mpe ete Yelusalemi akokoma eloko ya mbindo na miso
na bango. **18** Yawe azali sembo; nzokande, ezali ngai nde
natombokelaki mitindo na Ye. Boyoka, bino bikolo nyonso,
mpe botala pasi na ngai! Bana na ngai ya basi mpe ya mibali
bakei na bowumbu. **19** Nabengisaki baninga na ngai, kasi
bakosaki ngai. Banganga-Nzambe mpe bakambi na ngai
bakufaki kati na engumba tango bazalaki koluka bilei mpo
ete bawumela na bomoi. **20** Oh Yawe, tala ndenge nazali na
pasi: libumu na ngai ezali kotungisama, mpe motema na
ngai ezali kosala pasi, pamba te nazalaki motomboki penza.
Na libanda, mopanga ezali koboma bana na ngai; mpe na
kati, ezali kaka kufa. **21** Bato bayokaki na bango kolela na
ngai, kasi moto akobondisa ngai azali te; banguna na ngai
nyonso bayokaki sango ya pasi na ngai mpe basepelaki na
makambo oyo osalaki. Tika ete okokisa solo mokolo oyo
olakaki, mpo ete bango mpe bakoma lokola ngai! **22** Tika ete
mabe na bango nyonso eya liboso na Yo; sala bango ndenge
osalaki ngai mpo na masumu nyonso oyo nasalaki! Kolela na
ngai ezali mingi mpe motema na ngai etondi na pasi!

2 Tala ndenge nini Nkolo azipi Siona, mboka kitoko, na
lipata ya kanda na Ye: akweyisi lokumu ya Isalaele,
wuta na likolo kino na se; na mokolo ya kanda na Ye,
abosanaki enyatelo makolo na Ye! **2** Na kozanga mawa,
Nkolo abebisi bandako nyonso ya Jakobi; na kanda na Ye,
akweyisi bandako batonga makasi ya Yuda, mwasi kitoko,
mpe asambwisi bokonzi mpe bakambi na yango. **3** Na kanda
makasi na Ye, abukaki Isalaele maseke nyonso, alongolaki
loboko na Ye ya mobali na likolo na yango tango monguna
na bango azalaki kopusana; apelisaki moto kati na mokili
ya Jakobi lokola moto makasi oyo etumbaka biloko nyonso
na bangambo na yango nyonso. **4** Lokola moyini, abendi
tolotolo na Ye; lokola monguna, asemboli loboko na Ye mpe
abomi nyonso oyo ezalaki kosepelisa miso; mpe asopi kanda
makasi na Ye lokola moto na likolo ya bandako ya kapo ya
Siona, mboka kitoko. **5** Yawe akomi lokola monguna: abebisi
mokili ya Isalaele, abebisi bandako nyonso ya mokonzi ya
Isalaele, abuki bandako na yango batonga makasi, atondisi
matanga mpe kolela kati na Yuda, mboka kitoko. **6** Abebisi
lopango na ye ndenge babebisaka lopango ya elanga,
abebisi esika na bango ya mayangani. Na kanda makasi
na Ye, Yawe asali ete Siona abosana bafeti oyo ekatama
mpe mikolo ya Saba; mpe apameli mokonzi mpe Nganga-
Nzambe. **7** Yawe abwaki etumbelo na ye, asundoli esika
na ye ya bule mpe akabi na maboko ya monguna bamir
mpe bandako ya mokonzi na yango. Bato bagangi makasi
kati na Tempelo ya Yawe ndenge bagangaka na mokolo ya
feti oyo ekatama. **8** Yawe akani kobuka bamir oyo ezingeli
Siona, mboka kitoko; atandi singa ya komekela molayi mpe
azongisi loboko na Ye na sima te mpo na kobebisa; abebisi

bamir oyo ebatelaka engumba mpe bamir mosusu; bongo
akweyisi yango nyonso. 9 Bikuke na yango ezindi na mabele;
abuki-buki mpe abebisi banzete oyo bakangelaka bikuke
yango. Mokonzi mpe bakambi na ye bakei na bowumbu
kati na bikolo, Mobeko ezali lisusu te, mpe basakoli na
ye bazali kozwa lisusu te bimoniseli kowuta na Yawe. 10
Bampaka ya Siona, mboka kitoko, bavandi kimia na mabele,
bamisopeli putulu na mito na bango mpe balati basaki; bongo
bilenge basi ya Yelusalemi bafukami, bilongi na bango kino
na se. 11 Miso na ngai elembi kobimisa mpinzoli, nazali
komitungisa, libumu na ngai ezali kobaluka, motema na ngai
ezali kotungisama mpo ete bato na ngai babebisami, mpo
ete bana mpe bana oyo bazali komela mabele balembi-
lembi banzoto na balabala ya engumba. 12 Bazalaki koloba
na bamama na bango: « Epai wapi tokoki kozwa ble mpe
masanga ya vino? » Ndenge bazalaki kokweya-kweya lokola
bato oyo bazoki bapota minene na babalabala ya engumba,
ndenge wana mpe bazalaki kokufa na maboko ya bamama
na bango. 13 Naloba lisusu nini mpo na yo? Nakokanisa yo
na nani, Yelusalemi, mboka kitoko? Nakokanisa yo na nani
mpo ete nakoka kobondisa yo, Siona, mboka kitoko? Pota na
yo ezali monene lokola ebale monene; nani akoki kobikisa
yo? 14 Bimoniseli ya basakoli na yo ezalaki ya lokuta mpe
ya pamba; balakisaki yo masumu na yo te mpo ete okende
na bowumbu te: masakoli oyo bazwelaki yo ezalaki ya mabe
mpe ya lokuta! 15 Bato nyonso oyo bolekelaka na nzela
na yo bazali kobeta maboko na kokamwa, bazali kobeta
piololo mpe koningisa mito mpo na Yelusalemi, mboka kitoko:
« Boni, ezali solo engumba oyo bazalaki kobenga kitoko
ekoka mpe esengo ya mokili mobimba? » 16 Banguna na
yo nyonso bafungoli minoko na bango mpo na kotiola yo,
bazali koseka yo mpe kolia minu na bango; bongo bazali
koloba: « Tomeli ye! Tala mokolo oyo tozalaki kozela! Tokomi
penza na mokolo yango mpe tomoni yango! » 17 Yawe asali
makambo oyo abongisaki, akokisi liloba na Ye, nyonso oyo
aloba wuta kala: akweyisi yo na mawa te, apesi nzela na
banguna na yo ete balonga yo, atomboli liseke ya banguna
na yo. 18 Mitema ya bato ezali koganga epai na Nkolo. Oh
mir ya Siona, mboka kitoko, tika ete mpinzoli na yo ebima
lokola ebale, butu mpe moyi, mpe miso na yo ekangama te!
19 Telema, ganga na butu ndenge bakengeli basalaka na
butu; sopa motema na yo lokola mayi, na miso ya Nkolo,
tombola maboko na yo epai na Ye mpo na bomoi ya bana na
yo, oyo bazali kokufa nzala na babalabala nyonso. 20 Oh
Yawe, tala mpe mona! Nani oyo osalela makambo ya boye?
Boni, basi basengelaki solo kolia mbuma ya mabumu na
bango to bana oyo bango moko babokoli? Boni, basengelaki
solo koboma mosakoli mpe Nganga-Nzambe kati na Esika
ya bule ya Nkolo? 21 Bibembe ya bilenge mpe ya mikolo
elali-lali na babalabala; basali na ngai ya mibali mpe ya basi
bakufi na mopanga! Obomi bango na mokolo ya kanda na
Yo; obomi bango na mawa te! 22 Ndenge obengisaka bato
na mokolo ya feti, ndenge wana mpe obengisaki pasi wuta
na bangambo nyonso mpo na kosala ngai mabe. Na mokolo
ya kanda ya Yawe, moto moko te abikaki to atikalaki na
bomoi. Monguna na ngai abebisi bato oyo nazalaki kobokola
mpe kobatela.

3 Nazali moto oyo amona pasi na nzela ya fimbu ya
kanda na Ye. 2 Amemaki ngai mpe atambolisaki ngai
kati na molili, kasi na pole te. 3 Solo, mokolo mobimba,
azalaki kobalola loboko na Ye mpo na kotelemela ngai
tango nyonso. 4 Abebisaki nzoto na ngai mpe poso na
yango, abukaki mikuwa na ngai. 5 Mpo na kotelemela ngai,
atongaki zingazinga na ngai mir ya ngenge mpe ya pasi.
6 Atongelaki ngai ndako ya kovanda kati na molili, lokola
bato ya tango ya kala oyo bakufa. 7 Azingelaki ngai na
bamir mpo ete nakima te; akangaki ngai na minyololo ya
kilo. 8 Ezala soki nabeleli mpo na kosenga lisungi, azali
koyoka libondeli na ngai te. 9 Akangaki nzela na ngai na
mabanga minene mpe abebisaki banzela na ngai ya mike.
10 Azalaki mpo na ngai lokola ngombolo oyo ebongami,
lokola nkosi oyo ebombameli ngai; 11 apengwisaki ngai
nzela, apasolaki ngai mpe akomisaki ngai eloko ya pamba.
12 Abendaki tolotolo na Ye mpe akomisaki ngai esika na
Ye ya kobamba makonga. 13 Atobolaki motema na ngai,
na makonga oyo ewutaki na libenga na Ye. 14 Nakomaki
eloko ya liseki na miso ya bato na ngai nyonso; bazalaki
tango nyonso kotiola ngai na banzembo. 15 Atondisaki ngai
na matiti ya bololo mpe alangwisaki ngai na masanga ya
bololo. 16 Abukaki minu na ngai na mabanga, azindisaki
ngai na putulu. 17 Nazangaki kimia, nayebaki lisusu te nini
yango bolamu. 18 Boye nalobaki: « Lokumu mpe makambo
nyonso oyo natielaki elikya na Yawe esili! » 19 Nakanisi pasi
mpe minyoko na ngai, ezali lokola ngenge mpe masanga ya
bololo. 20 Tango nyonso nakanisaka yango, motema na ngai
ebukanaka. 21 Nzokande, tala makambo oyo nakanisaka;
oyo mpo na yango, nazalaka na elikya: 22 Bolamu ya Yawe
esili te, mawa na Ye ekomi nanu na suka te; 23 ekomaka ya
sika tongo nyonso. Solo, boyengebene na Yo ezali monene!
24 Namilobeli: « Yawe azali elikya na ngai; yango wana
nakotia motema epai na Ye. » 25 Yawe azali malamu mpo na
bato oyo batielaka Ye elikya, mpo na bato oyo balukaka Ye!
26 Ezali malamu kozela na kimia lobiko kowuta na Yawe! 27
Ezali malamu mpo na moto komema ekangiseli na ye wana
azali nanu elenge. 28 Tika ete avanda kimia mpe avanda ye
moko, pamba te Yawe nde alingi bongo mpo na ye. 29 Tika
ete atia elongi na ye na mabele: tango mosusu elikya ekoki
kozala. 30 Tika ete apesa litama mpo ete babeta ye mbata,
mpe tika ete atonda na soni! 31 Pamba te Nkolo abwakaka
moto te mpo na libela. 32 Ezala soki apesi etumbu, ayokaka
kaka mawa mpo na bolingo monene na Ye. 33 Ezalaka na
esengo te nde Yawe ayokisaka bato soni to atindelaka bato
pasi. 34 Tango banyataka na makolo bakangami nyonso ya
mokili, 35 tango babebisaka lokumu ya moto na miso ya
Ye-Oyo-Aleki-Likolo, 36 tango banyokolaka moto kati na
kosambisama, boni, Nkolo amonaka yango te? 37 Nani akoki
kaka kobimisa liloba mpo ete likambo esalema soki Nkolo
apesi yango nzela te? 38 Boni, ezali te wuta na monoko ya
Ye-Oyo-Aleki-Likolo nde pasi mpe bolamu ekomelaka bato?
39 Mpo na nini moto na bomoi amilela-lela tango bapesi ye
etumbu likolo ya masumu na ye? 40 Tokota na mozindo ya
kososola banzela na biso mpe totala malamu etamboli na
biso, bongo tozonga epai na Yawe; 41 totombola mitema
mpe maboko na biso epai ya Nzambe oyo azali na Lola
mpe toloba: 42 « Tosalaki masumu mpe totombokelaki Yo,
yango wana olimbisaki te. 43 Omizipaki na kanda ndenge

bamizipaka liputa, onyokolaki biso mpe obomaki na mawa
te. **44** Omizipaki lipata mpo ete mabondeli edusola te. **45**
Okomisaki biso lokola eloko ya nkele mpe ya tina te na
miso ya bikolo. **46** Banguna na biso nyonso bafungolaki
minoko mpo na kotiola biso; **47** libula na biso ekomi: somo,
mabulu, kobebisama mpe kufa. » **48** Miso na ngai ezali
kosopa miluka ya mpinzoli mpo ete bato na ngai babebisami.
49 Miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli tango nyonso mpe
ezali kolemba te, **50** kino tango Yawe akotala mpe akomona
wuta kuna na Lola. **51** Makambo oyo miso na ngai ezali
komona ezali koyokisa motema na ngai pasi likolo na bana
basi nyonso ya engumba na ngai. **52** Bato oyo bayinaka ngai
na pamba balukaki kokanga ngai lokola ndeke; **53** balukaki
koboma ngai kati na libulu, babwakelaki ngai mabanga; **54**
mayi etondaki kino kozipa moto na ngai mpe nakanisaki ete
nakomi pene ya kokufa. **55** Nabelelaki Kombo na Yo, Yawe,
wuta na mozindo ya libulu. **56** Oyokaki ngai libondeli na ngai:
« Kokanga matoyi na Yo te wana nazali kobelela Yo mpo ete
oyoka kolela na ngai mpe nazwa lisungi kowuta na Yo! » **57**
Tango nabelelaki Yo, opusanaki pene na ngai mpe olobaki:
« Kobanga te! » **58** Nkolo, obundelaki ngai solo, osikolaki
bomoi na ngai! **59** Yawe, omonaki mabe oyo basalaki ngai:
longisa ngai! **60** Omonaki solo posa na bango ya kozongisa
mabe na mabe mpe mabongisi na bango ya kosala ngai
mabe. **61** Yawe, oyokaki mafinga na bango, mabongisi na
bango ya kosala ngai mabe, **62** maloba ya bayini na ngai
mpe makanisi na bango ya kosala ngai mabe. **63** Tala mpe
mona bango! Ezala bavandi to batelemi, mosala na bango:
kotiola ngai na banzembo na bango. **64** Yawe, pesa bango
lifuti oyo ekoki na bango kolanda misala na bango; **65** yeisa
mitema na bango makasi, kweyisela bango bilakeli mabe na
Yo; **66** nyokola bango na kanda makasi na Yo mpe bebisa
bango na se ya Lola na Yo, Yawe!

4 Ndenge nini wolo ebungisi kongenga na yango, wolo
ya peto enzuluki! Mabanga ya talo oyo ya bule epanzani
na basonge ya babalabala nyonso. **2** Ndenge nini bana
mibali ya motuya ya Siona, oyo, na kala, bazalaki kozwa
bango lokola wolo ya peto, kasi bakomi lelo komona bango
lokola mbeki ya mabele, oyo mosali mbeki basili kosala! **3**
Ata mbwa ya zamba ezalaka na posa ya komelisa bana na
yango mabele; kasi bato na ngai bakomi mitema makasi
lokola maligbanga kati na esobe. **4** Likolo ya nzala, lolemo
ya mwana ekangami na likolo ya kati ya monoko na ye; bana
mike bazali kosenga bilei kasi moto moko te azali kopesa
bango yango. **5** Bato oyo na kala bazalaki kolia bilei ya
kitoko bakomi kokufakufa na babalabala; ba-oyo bakolaki na
molato ya motane bakomi sik'oyo kolalela matiti ya kopola. **6**
Lisumu oyo bato na ngai basali ezali monene koleka lisumu
ya Sodome, engumba oyo ebebisamaki na mbala moko wana
moto moko te asembolaki loboko na ye mpo na kotelemela
yango. **7** Bana ya bakonzi na bango bazalaki kongala koleka
mvula ya pembe, pembe koleka miliki; banzoto na bango
ezalaki motane koleka langi ya motane penza, mpe lolenge
na bango ezalaki lokola libanga na safiri. **8** Bilongi na bango
ekomi mwindo koleka makala, bazali koyeba bango lisusu
te na babalabala; poso na bango ya nzoto ekangami na
mikuwa, ekawuki lokola koni. **9** Bato oyo bakufi na mopanga
bazali malamu koleka ba-oyo bakufi na nzala: banzulukaka
mpe bakondaka makasi mpo na nzala, mpo na kozanga bilei
kowuta na bilanga. **10** Basi ya mitema malamu balambi, na
maboko na bango, bana na bango moko; bana na bango
bakomi bilei na bango kati na pasi oyo ekomeli bato na
ngai. **11** Yawe asilikaki makasi koleka; asopaki kanda na
Ye mpe apelisaki moto kati na Siona, moto oyo ezikisaki
miboko na yango. **12** Bakonzi ya mabele mpe bikolo mosusu
ya mokili bandimaki te ete banguna mpe bayini bakokaki
kokota na bikuke ya Yelusalemi. **13** Kasi makambo wana
esalemaki mpo na masumu ya basakoli ya Yelusalemi mpe
mabe ya Banganga-Nzambe na yango, oyo basopaki kati
na yango makila ya bato ya sembo. **14** Bakomaki sik'oyo
koyengayenga na babalabala lokola bakufi miso, bakomaki
mbindo na makila mpe moto moko te akokaki kosimba
bilamba na bango. **15** Bato bazali koganga mpe koloba na
bango: « Bolongwa awa, bato ya mbindo! Bolongwa awa,
bolongwa awa, bosimba biso te! » Wana bazalaki kokima
mpe kotelengana, bato ya bikolo mosusu bazalaki koloba:
« Bavanda na esika oyo te! » **16** Yawe, Ye moko, apanzi
bango, azali kotala bango lisusu te. Bapesaki Banganga-
Nzambe lokumu te mpe bayokelaki mibange mawa te. **17**
Miso na biso elembaki lisusu mpo na kozela na pamba
lisungi; wuta na bandako milayi na biso ya kotalela na
mosika, tozalaki kotala wana tozalaki kozela lisungi kowuta
na ekolo songolo mpe pakala, kasi ebikisaki biso te. **18**
Banguna na biso bazalaki kolanda matambe na biso; boye
tokokaki lisusu te kotambola na babalabala na biso. Suka na
biso ekomaki pene, mikolo na biso ekomaki ya kotanga, mpo
ete tokomaki na suka. **19** Bato oyo bazalaki kolanda biso
bazalaki mbangu koleka mpongo, na likolo; bazalaki kolanda
biso na likolo ya bangomba mpe kotiela biso mitambo kati
na esobe. **20** Mopakolami na Yawe, oyo totielaki motema
akangami na mitambo na bango; nzokande tozalaki kokanisa
boye na tina na ye: « Tokobika bomoi malamu na se ya
bobatelami na ye kati na bikolo. » **21** Edomi, mboka kitoko,
movandi ya mokili ya Utsi, sepela, zala na esengo! Kasi yo
mpe, bakopesa yo kopo; okomela, okolangwa mpe okotikala
bolumbu. **22** Siona, mboka kitoko, etumbu na yo ekosila;
Nzambe akomema yo lisusu na bowumbu te. Kasi yo Edomi,
mboka kitoko, Nzambe akopesa yo etumbu mpo na mabe na
yo, mpe akobimisa masumu na yo na polele.

5 Oh Yawe, kanisa makambo oyo ekomeli biso! Tala mpe
mona soni na biso! **2** Libula na biso ekeyi na maboko
ya bapaya, bandako na biso ekeyi na maboko ya bato
mosusu. **3** Tokomi lokola bana bitike, tozangi tata; bamama
na biso bakomi lokola basi bakufisa mibali! **4** Tosengeli
kofuta mbongo ata mpo na mayi na biso ya komela to mpe
mpo na bakoni na biso! **5** Banguna na biso bazali kolanda
biso, bakomi na sima ya mokongo; bongo biso tolembi
nzoto, tozangi kimia. **6** Tokomi ata kobondela bato ya Ejipito
mpe ya Asiri mpo ete bapesa biso bilei. **7** Solo batata na
biso basalaki masumu, kasi bazali lisusu te, bongo biso
tokomi komema mokumba ya etumbu na bango. **8** Bawumbu
bakomi kokonza biso, mpe moto ata moko te amonani mpo
na kokangola biso na maboko na bango. **9** Tozali kozwa bilei
na biso na motuya ya bomoi na biso, likolo na mopanga ya
babomi kuna na esobe. **10** Poso ya nzoto na biso ekomi
moto lokola nde balekisi yango na mbabola, pamba te nzala

ezali kotumba biso makasi. **11** Basambwisi basi kati na
Siona, mpe bilenge basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali
te kati na bingumba ya Yuda. **12** Badiembiki bakalaka, na
maboko na bango; mpe bapesi bakambi lokumu te. **13**
Bilenge mibali bazali komema libanga oyo banikelaka ble;
bongo bana mike bazali kotepatepa na se ya kilo ya bakoni.
14 Bakambi batika kokende na ekuke ya engumba, mpe
bilenge batika kobeta mindule. **15** Esengo ezalaka lisusu te
kati na mitema na biso, mabina na biso ebongwana matanga.
16 Mitole ekweyi wuta na mito na biso. Mawa na biso, mpo
ete tosali masumu! **17** Soki mitema na biso ezali komona
pasi mpe soki miso na biso ekomi komona molili, **18** ezali
mpo ete ngomba Siona ebebisami, mpe mbwa ya zamba
ekomi kovanda kuna. **19** Oh Yawe, ozali Mokonzi seko na
seko; Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela libela na libela. **20**
Mpo na nini obosana biso mpo na tango nyonso? Mpo na
nini osundola biso tango molayi? **21** Oh Yawe, zongisa biso
epai na Yo; mpe tokozonga penza! Yeisa mikolo na biso sika
ndenge ezalaki na tango ya kala! **22** Boni, osundoli biso solo
mpo na libela mpe otombokeli biso na kanda eleka ndelo?

Ezekieli

1 Ezalaki mokolo moko, mokolo ya mitano ya sanza ya
minei, na mobu ya tuku misato, wana nazalaki pembeni ya
ebale Kebari kati na bato oyo bakendeki na bowumbu, likolo
efungwamaki mpe namonaki bimoniseli ya Nzambe. **2** Kaka
na mokolo ya mitano ya sanza ya mobu wana, elingi koloba
mobu ya mitano ya bowumbu ya mokonzi Yeoyakini, **3** Yawe
alobaki na Ezekieli, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Buzi,
pembeni ya ebale Kebari, kati na mokili ya bato ya Babiloni.
Kuna, loboko na Yawe ezalaki likolo na ye. **4** Tango natalaki,
namonaki mopepe moko ya makasi kowuta na ngambo ya
nor; bongo mopepe yango ezalaki komema mapata minene
nzela moko na mikalikali ya kongenga makasi, mpe kati na
yango ezalaki kongenga lokola ebende kati na moto. **5** Na
kati-kati na yango, namonaki biloko moko lokola bikelamu
minei ya bomoi oyo ezalaki na lolenge ya moto. **6** Moko na
moko kati na yango ezalaki na bilongi minei mpe mapapu
minei. **7** Makolo na yango ezalaki esembolama, matambe
na yango ezalaki lokola matambe ya mwana ngombe ya
mobali mpe ezalaki kongenga lokola bronze oyo bapetola na
moto. **8** Na se ya mapapu na yango, na bangambo na yango
minei, ezalaki na maboko minei lokola maboko ya bato; mpe
bikelamu nyonso minei ya bomoi ezalaki na bilongi mpe na
mapapu na yango. **9** Mapapu na yango ezalaki kotutana
moko na mosusu. Ekelamu moko na moko ezalaki kokende
etala kaka na liboso mpe ezalaki kotala na sima te. **10** Tala
ndenge bilongi na yango ezalaki: ekelamu moko na moko kati
na nyonso minei ezalaki na elongi lokola ya moto (na liboso):
elongi lokola ya nkosi na ngambo ya loboko ya mobali, elongi
lokola ya ngombe ya mobali na ngambo ya loboko ya mwasi
mpe elongi lokola ya mpongo (na sima). **11** Bilongi na yango
ezalaki nde bongo. Mapapu na yango ezalaki efungwama na
likolo; ekelamu moko na moko ezalaki na mapapu mibale:
lipapu moko ezalaki kotutana na lipapu moko ya ekelamu
mosusu; mpe mapapu mibale ezalaki kobomba nzoto na
yango. **12** Moko na moko ezalaki kokende kaka liboso;
ezalaki kokende bisika nyonso oyo Molimo azalaki kokamba
yango mpe ezalaki kokende epai mosusu te. **13** Bikelamu
yango ya bomoi ezalaki lokola makala ya moto to lokola
koni oyo ezali kopela moto. Moto ezalaki kotambola-tambola
kati na bikelamu yango, ezalaki kongenga mpe mikalikali
ezalaki kobima kati na yango. **14** Bikelamu yango ezalaki
kokende mpe kozonga lokola mikalikali. **15** Tango nazalaki
kotala bikelamu yango, namonaki pine moko na mabele,
pembeni ya ekelamu ya bomoi moko na moko, liboso ya
bilongi na yango minei. **16** Tala ndenge bapine yango ezalaki
mpe ndenge basala yango: ezalaki kongenga lokola libanga
ya Krizolite mpe nyonso minei ezalaki ekokana; bongo na
ndenge basala yango, ezalaki lokola moko kati na mosusu.
17 Tango ekelamu moko na moko ezalaki kotambola, ezalaki
kokende na ngambo oyo moko ya bilongi na yango ekotala,
kati na bangambo na yango minei; ezalaki kobaluka na
ngambo mosusu te mpe bapine na yango ezalaki kotengama
te soki bikelamu yango ezali kotambola. **18** Bajante ya
bapine na yango ezalaki minene mpe somo: nyonso minei
ezalaki etonda na miso zingazinga na yango. **19** Tango
bikelamu ya bomoi ezalaki kotambola, bapine mpe ezalaki
kotambola pembeni na yango; kasi soki epumbwe longwa na
se, bapine mpe ezalaki kopumbwa. **20** Esika nyonso Molimo
azalaki kokende, bikelamu yango mpe ezalaki kokende;
bongo bapine mpe ezalaki komata elongo na yango, pamba
te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na bapine. **21**
Tango bikelamu yango ezalaki kotambola, yango mpe ezalaki
kotambola; soki etelemi, yango mpe ezalaki kotelema; soki
epumbwe, yango mpe ezalaki kopumbwa elongo na bikelamu
yango, pamba te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati
na bapine. **22** Likolo ya mito ya bikelamu yango ya bomoi
ezalaki na eloko moko lokola mapata ya likolo, oyo ezalaki
kongenga makasi lokola libanga ya talo oyo ya krisitali. **23** Na
se ya mapata yango, mapapu na yango ezalaki esembolama
mpe etutana na mapapu ya baninga na yango; mpe moko na
moko kati na bikelamu yango ezalaki na mapapu mibale oyo
ezalaki kobomba nzoto na yango. **24** Tango bikelamu yango
ezalaki kotambola, nazalaki koyoka makelele ya mapapu
na yango lokola makelele ya bambonge ya ebale monene
to lokola mongongo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso to lokola
lokito ya mampinga. Tango ezalaki kotelema, ezalaki kokitisa
mapapu na yango. **25** Na likolo ya mito na yango, mongongo
moko ezalaki koyokana wuta na likolo ya mapata oyo ezalaki;
tango ezalaki kotelema, ezalaki mpe kokitisa mapapu na
yango. **26** Boye, na likolo ya mapata oyo ezalaki na likolo
ya mito na yango, ezalaki na eloko moko lokola libanga ya
talo ya langi ya bule mpe lokola kiti ya bokonzi basala na
safiri; mpe na likolo ya kiti ya bokonzi yango, ezalaki na
elilingi moko oyo ezalaki lokola moto. **27** Namonaki lisusu ete
likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga lokola linzanza,
zingazinga na yango ezalaki lokola moto, se ya loketo
na yango ezalaki lokola moto; mpe mikalikali ya makasi
ezingelaki yango. **28** Kongenga oyo ezingelaki yango ezalaki
lokola monama na mapata na mokolo ya mvula; elilingi yango
ezalaki lokola nkembo na Yawe. Tango namonaki yango,
nakweyaki, elongi na ngai kino na mabele, mpe nayokaki
mongongo ya moto moko koloba na ngai.

2 Alobaki na ngai: « Mwana na moto, telema na makolo
na yo; pamba te nazali na likambo ya koyebisa yo. »
2 Wana azalaki nanu koloba, Molimo akotaki kati na ngai
mpe atelemisaki ngai na makolo na ngai; bongo nakomaki
koyoka Ye koloba na ngai. **3** Alobaki na ngai: « Mwana na
moto, nazali kotinda yo epai ya bana ya Isalaele, ekolo ya
bato ya mito makasi, bato oyo batombokelaka ngai. Wuta
kala kino na mokolo ya lelo, bango mpe batata na bango
batombokelaka kaka ngai. **4** Bato oyo epai wapi nazali
kotinda yo, bazali mito makasi mpe mitema mabanga. Loba
na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. › **5** Boye, ezala
bayokeli yo to baboyi koyokela yo, mpo ete bazali libota ya
batomboki, bakososola solo ete mosakoli moko azali kati na
bango. **6** Bongo yo, mwana na moto, kobanga bango te mpe
kobanga maloba na bango te, atako banzube mpe basende
ezingeli yo mpe ozali kovanda elongo na koto. Kozala na
somo ya makambo oyo bazali koloba te mpe kolenga liboso
na bango te atako bazali batomboki. **7** Osengeli koyebisa
bango maloba na ngai, ezala bayokeli yo to bayokeli yo te,
mpo ete bazali batomboki. **8** Kasi yo, mwana na moto, yoka
makambo oyo nazali koloba na yo. Kotombokela ngai te
lokola libota ya batomboki oyo! Fungola monoko na yo mpe

lia oyo nazali kopesa yo! » **9** Bongo natalaki mpe namonaki
loboko moko esembolama kino epai na ngai mpe esimbaki
mokanda lokola buku elingama. **10** Loboko yango efungolaki
mokanda yango liboso na ngai. Na bangambo na yango
nyonso mibale, bakomaki: basango ya bileli, ya mikakatano
mpe ya pasi.

3 Bongo alobaki na ngai: « Mwana na moto, lia eloko oyo
ezali liboso na yo, lia buku oyo elingama mpe kende
koloba na libota ya Isalaele. » **2** Boye, nafungolaki monoko
na ngai, mpe aleisaki ngai buku yango oyo elingama. **3**
Alobaki na ngai lisusu: « Mwana na moto, lia mokanda oyo
nazali kopesa yo mpe tondisa libumu na yo na yango. »
Boye, naliaki yango, mpe ezalaki elengi na monoko na ngai
lokola mafuta ya nzoyi. **4** Alobaki na ngai: « Mwana na
moto, kende sik'oyo na libota ya Isalaele mpe yebisa bango
maloba na Ngai. **5** Otindami te epai ya bato oyo monoko
na bango ezalaka pasi mpo na koloba mpe kososola, kasi
epai ya bana ya Isalaele. **6** Otindami te kati na bikolo
ebele oyo monoko na bango ezalaka pasi mpo na koloba
mpe kososola. Solo, soki natindaki yo epai ya bikolo wana,
balingaki kososola sango oyo omemeli bango. **7** Kasi libota
ya Isalaele bakolinga koyokela yo te, mpo ete balingaka
koyokela Ngai te; pamba te libota mobimba ya Isalaele bazali
mitema mpe mito makasi. **8** Nakokomisa yo motema mpe
moto makasi lokola bango. **9** Nakokomisa mbunzu na yo
makasi lokola diama to mpe makasi koleka ata libanga.
Kobanga te mpe kolenga te liboso na bango, atako bazali
libota ya batomboki. » **10** Alobaki na ngai lisusu: « Mwana
na moto, yoka malamu maloba oyo nakoloba na yo mpe
batela yango malamu kati na motema na yo. **11** Kende
sik'oyo epai ya bandeko na yo, oyo bozali elongo na bango
kati na bowumbu; okoyebisa bango mpe, ezala bayokeli yo
to baboyi koyokela yo, okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi. › » **12** Boye, Molimo atelemisaki ngai mpe
nayokaki sima na ngai makelele moko ya makasi: « Tika
ete nkembo ya Yawe epambolama wuta na esika oyo Ye
avandaka! » **13** Nayokaki lisusu makelele ya mapapu ya
bikelamu ya bomoi, tango ezalaki kotutana lipapu moko na
mosusu, makelele ya bapine mpe lokito moko ya makasi. **14**
Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai mosika. Boye,
nazalaki kokende na pasi na motema, mpe molimo na ngai
etondisamaki na kanda; nzokande loboko na Yawe ezalaki
kosala kati na ngai na nguya makasi. **15** Nakomaki kino
na Teli-Avivi epai wapi bato oyo bamemaki na bowumbu
bazalaki kovanda, pembeni ya ebale Kebari. Navandaki kuna
elongo na bango mikolo sambo; nazalaki kokamwa mingi. **16**
Sima na mikolo sambo, Yawe alobaki na ngai: **17** « Mwana
na moto, nasili kotia yo mokengeli mpo na libota ya Isalaele;
boye yoka maloba oyo nazali koloba mpe kebisa bango na
Kombo na Ngai. **18** Soki Ngai nalobi na moto mabe: ‹ Solo,
okokufa, › kasi yo okebisi ye te to oyebisi ye te ete atika
nzela na ye ya mabe mpo ete abikisa bomoi na ye, moto
wana ya mabe akokufa solo mpo na masumu na ye, kasi
nakotanga makila na ye na moto na yo. **19** Kasi soki, yo,
okebisi moto wana ya mabe, mpe atiki mabe na ye te to
abongwani na nzela na ye ya mabe te, akokufa solo na
masumu na ye, mpe yo okobikisa bomoi na yo. **20** Soki
moto ya sembo atiki kosalela bosembo na ye mpe akomi
kosala mabe, nakotia libaku liboso na ye, mpe moto yango
akokufa, solo. Soki okebisaki ye te, akokufa penza mpo na
masumu na ye, mpe bakotikala kokanisa lisusu te bolamu
nyonso oyo ye asilaki kosala; kasi nakotanga makila na ye
na moto na yo. **21** Kasi soki, yo, okebisi moto ya sembo
mpo ete asala masumu te, bongo ye mpe asali masumu
te, akobikisa solo bomoi na ye, pamba te ayoki likebisi na
yo, mpe yo, okobikisa bomoi na yo. » **22** Loboko ya Yawe
ezalaki likolo na ngai, mpe alobaki na ngai: « Telema mpe
kende na lubwaku; nazali na makambo ya koyebisa yo kuna.
» **23** Natelemaki mpe nakendeki na lubwaku. Nkembo ya
Yawe ezalaki kuna: ezalaki lokola nkembo oyo namonaki
pembeni ya ebale Kebari. Boye nakweyaki elongi na ngai
kino na mabele. **24** Bongo Molimo akotaki kati na ngai mpe
atelemisaki ngai na makolo na ngai. Alobaki na ngai: «
Kende komikangela kati na ndako na yo. **25** Yo, mwana na
moto, bakokanga yo basinga, bakolinga-linga yo mpo ete
okoka te kobima kati na bato. **26** Nakokangisa lolemo na
yo na monoko na yo mpo ete okoka koloba te mpe okoka
kopamela bango te, pamba te bazali libota ya batomboki. **27**
Kasi tango nakoloba na yo mpe nakofungola monoko na yo
mpo ete oyebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. ›
Tika ete moto oyo akolinga koyoka ayoka, mpe oyo akoboya
koyoka aboya na ye! Pamba te bazali libota ya batomboki. »

4 « Sik'oyo mwana na moto, kamata biliki ya kotumba, tia
yango liboso na yo mpe koma na likolo na yango elilingi
ya engumba Yelusalemi. **2** Sala yango lokola engumba oyo
bazingela, oyo batonga mabulu ya kobombamela zingazinga
na yango mpe oyo batelemisa bamir ya zelo mpo na
kobombama, engumba oyo batonga milako zingazinga na
yango, mpe telemisa bakonzi ya basoda oyo babongami
mpo na kobundisa yango na zingazinga. **3** Kamata eteni
ya linzanza, tia yango lokola mir ya ebende na kati-kati
na yo mpe elilingi ya engumba oyo osili kokoma, mpe
tika ete miso na yo etala yango. Bakozingela engumba
yango ndenge kaka yo osili kozingela yango. Yango nde
ekozala elembo mpo na libota ya Isalaele. **4** Bongo yo,
lala na ngambo ya loboko na yo ya mwasi, tia na ngambo
wana masumu ya libota ya Isalaele. Okomema masumu na
bango mikolo nyonso oyo okolala na ngambo wana. **5** Ngai
moko nakokatela yo motango ya mikolo, oyo ekokokana
na motango ya mibu oyo libota ya Isalaele asali masumu:
mikolo nkama misato na tuku libwa; mpe okomema solo
masumu ya libota ya Isalaele na mikolo oyo. **6** Sima na yo
kosilisa mikolo yango, lala lisusu na ngambo ya loboko na
yo ya mobali mpe mema lisusu masumu ya libota ya Yuda.
Nakateli yo mikolo tuku minei: mokolo moko mpo na mobu
moko na moko. **7** Talisa elongi mpe loboko na yo na ngambo
ya Yelusalemi oyo bazingela mpe sakola mabe na tina na
yango. **8** Nakolinga-linga yo na basinga mpo ete okoka
kobaluka na ngambo mosusu te kino tango okokokisa mikolo
na yo ya etumbu. **9** Kamata ble mpe orje, madesu mpe misili,
soya mpe masango, tia yango nyonso kati na mbeki moko
kaka oyo babombelaka biloko. Ezali yango nde ekozala bilei
oyo okobanda kolia tango nyonso, na mikolo nkama misato
na tuku libwa oyo okowumela ya kolala na ngambo moko.
10 Bilei na yo ya mokolo na mokolo ekozala ya bagrame
nkama mibale na tuku mibale, mpe okobanda kolia yango

tango nyonso. **11** Okobanda komela tango nyonso litele
moko ya mayi. **12** Okolia bilei basala lokola gato ya orje mpe
okobanda kotumba yango na miso ya bato nyonso, na moto
oyo bapelisa na nyei ya bato. » **13** Yawe alobaki: — Ezali na
nzela wana nde bana ya Isalaele bakolia bilei ya mbindo kati
na bikolo epai wapi nakobengana bango. **14** Bongo nalobaki:
— Te, Nkolo Yawe! Natikala nanu komikomisa mbindo te!
Wuta bolenge na ngai, natikala nanu kolia te nyama oyo
ekufa yango moko to nyama oyo nyama ya zamba esila
koboma! Te, monoko na ngai etikala nanu kolia mosuni ya
mbindo te! **15** Alobaki na ngai: — Malamu mingi! Na esika
ya nyei ya bato, napesi yo nyei ya ngombe mpo ete okoka
kotumbela gato na yo. **16** Alobaki na ngai lisusu: — Mwana
na moto, nakobebisa bilei nyonso oyo ezali na bibombelo ya
Yelusalemi. Bato bakolia biteni mike ya mapa, na pasi na
motema, mpe bakomela mayi na bakopo ya mike, na somo;
17 pamba te bilei mpe mayi ya komela ekokoma pasi mpo na
kozwa. Moko na moko akokamwa mpo na moninga na ye
mosusu; mpe bakobebisama likolo ya masumu na bango.

5 Sik'oyo, mwana na moto, kamata mopanga ya minu
mpe salela yango lokola jileti mpo na kokata suki ya
moto mpe mandefu na yo; kamata lisusu emekelo kilo mpe
kabola suki yango na maboke. **2** Tango mikolo ya etumbu na
yo ekosila, okotumba na moto kati na engumba ndambo
moko kati na bandambo misato; okokamata ndambo moko
mosusu kati na bandambo misato, okobeta-beta yango na
mopanga zingazinga ya engumba, mpe okopanza ndambo
moko mosusu kati na bandambo misato na mopepe, mpe
Ngai nakolanda bango na mopanga. **3** Kasi kamata ndambo
moke kaka ya suki, kanga yango na songe ya elamba na
yo. **4** Bongo, na oyo ekotikala, bwaka ndambo na yango
na moto mpo ete ezika. Boye, moto oyo ekobima kuna
ekopanzana na libota mobimba ya Isalaele. **5** Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: « Tala Yelusalemi! Natiaki yango na kati-
kati ya bikolo, mpe bamboka minene ezingelaki yango. **6**
Kasi likolo ya mitema mabe ya bato na yango, batombokelaki
mibeko na Ngai mpe balandaki bikateli na Ngai te; basalaki
mabe koleka bikolo mpe bamboka ya zingazinga, pamba te
batiolaki mibeko na Ngai, batambolaki te kolanda mitindo na
Ngai. **7** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Lokola botambolaki na botomboki koleka bikolo oyo ezali
zingazinga na bino, bolandaki mibeko mpe bikateli na Ngai te
mpe bolandaki ata kutu bosembo ya bamboka oyo ezingelaki
bino te; **8** mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹
Ngai moko nakotelemela yo, Yelusalemi, mpe nakopesa yo
etumbu na miso ya bikolo. **9** Likolo ya makambo nyonso
ya nkele oyo osalaka, nakosala yo makambo oyo natikala
nanu kosala te na tango ya kala mpe oyo nakotikala kosala
te na mikolo ekoya. › **10** Yango wana, kati na bino, batata
bakolia bana na bango, mpe bana bakolia batata na bango.
Nakopesa bino etumbu mpe nakopanza bipai nyonso bato
na bino nyonso oyo bakotikala na bomoi. **11** Mpe lisusu,
na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe: ‹ Lokola bokomisi
Ndako na Ngai ya bule mbindo na nzela ya banzambe na
bino ya bikeko mpe makambo na bino ya nkele, nakolongola
Ngai moko ngolu na Ngai na likolo na bino: liso na Ngai
ekotala bino lisusu na mawa te mpe nakobikisa bino lisusu
te. › **12** Ndambo moko kati na bandambo misato ya bato na
yo bakokufa na bokono oyo ebomaka to na nzala makasi
kati na bamir na yo; mpe ndambo moko kati na bandambo
misato mosusu bakokufa na mopanga na libanda ya bamir
na yo. Bongo, nakopanza ndambo moko kati na bandambo
misato mosusu, na bisika mosusu mpe nakolanda bango na
mopanga. **13** Kanda na Ngai ekosila kaka soki bazwi etumbu
mpo na mabe na bango; nakokitisela bango kanda na Ngai
mpe bakoyeba ete ezali Ngai Yawe nde nalobaki na zuwa na
Ngai. **14** Yo Yelusalemi, nakobebisa yo, okoyokisama soni
kati na bikolo nyonso oyo ezingeli yo mpe na miso ya bato
nyonso oyo bakolekela na nzela na yo. **15** Okozala likambo
ya soni, ya kotiola, ya liseki mpe ya soni makasi na miso
ya bikolo oyo ezingeli yo, tango nakopesa yo etumbu na
kanda mpe na kotomboka na Ngai ya makasi penza. » Ngai
Yawe nde nalobi. **16** « Tango nakobwakela yo makonga
na Ngai ya mike ya nzala makasi oyo ebomaka mpe oyo
ebebisaka, nakosala bongo mpo na kosilisa koboma bino:
nakoyeisa nzala makasi koleka kati na yo mpe nakolongola
bilei na bibombelo na yo. **17** Nakotindela yo nzala makasi
mpe banyama mabe mpo ete eboma bana na yo nyonso.
Nakotindela yo mopanga mpe bokono ya makasi, nakosopa
makila koleka kati na yo. Ngai Yawe nde nalobi. »

6 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, balola elongi
na yo na ngambo ya bangomba ya Isalaele mpe sakola
mabe na tina na yango. **3** Loba na yango: Oh bino bangomba
ya Isalaele, boyoka liloba na Nkolo Yawe. Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi na bangomba milayi, na bangomba mikuse,
na mabulu mpe na mabwaku: ‹ Namibongisi mpo na kotindela
bino mopanga mpe kobebisa bisambelo na bino ya likolo
ya bangomba. **4** Nakobebisa bitumbelo na bino nyonso,
nakobuka mike-mike bitumbelo na bino ya malasi ya ansa
mpe nakoboma bato na bino liboso ya banzambe na bino ya
bikeko. **5** Nakotanda bibembe ya bana ya Isalaele liboso ya
banzambe na bango ya bikeko mpe nakopanza mikuwa na
bino zingazinga ya bitumbelo na bino. **6** Bingumba ekotikala
lisusu na bato te mpe bisambelo ya likolo ya bangomba
ekobebisama na bisika nyonso oyo bokozala; mpo ete
bitumbelo na bino etikala pamba mpe ebebisama, banzambe
na bino ya bikeko ebukana biteni-biteni mpe ebebisama,
bitumbelo na bino ya malasi ya ansa ebukana mpe biloko
oyo maboko na bino esalaki ezala lisusu te. **7** Kati na bino,
bato bakokufa na mopanga; bongo bokoyeba solo ete Ngai
nazali Yawe. **8** Kasi nakobikisa ndambo ya bato kati na
bino: bakobika na mopanga tango nakopanza bino kati na
mikili mpe bikolo. **9** Bongo, kati na bikolo nyonso epai wapi
bakokende na bowumbu, bato oyo bakobika bakokanisa ngai
tango nakobuka lolendo ya mitema na bango, oyo etonda na
posa ya kosalela banzambe mosusu mpe nakobebisa miso
na bango, oyo eboyaka kotala Ngai mpo na kotala banzambe
na bango ya bikeko. Bango moko bakoyoka nkele mpo na
mabe oyo basalaki mpe mpo na misala na bango nyonso ya
mbindo. **10** Boye bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, mpe
ete nakebisaki bango na pamba te ete nakotindela bango
pasi. › **11** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Beta maboko na
yo, tuta makolo na yo mpe ganga: ‹ Mawa! › mpo na misala
mabe mpe misala ya mbindo ya libota ya Isalaele, pamba te
bakokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo
ebomaka! **12** Moto oyo azali mosika akokufa na bokono

oyo ebomaka, oyo azali pembeni akokufa na mopanga; mpe
oyo atikali, bakozingela ye mpe akokufa na nzala makasi.
Nakosilisa kanda na Ngai na banzoto na bango. **13** Boye,
bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe tango bato na bango
bakokufa na mopanga kati na banzambe na bango ya bikeko
zingazinga ya bitumbelo na bango, na bangomba nyonso ya
mikuse mpe na likolo ya bangomba nyonso ya milayi, na
se ya banzete nyonso ya mibesu mpe na se ya terebente
nyonso ya mobesu etonda na makasa, bisika oyo bazalaki
kotumbela banzambe na bango ya bikeko ansa lokola mbeka
ya solo kitoko. **14** Nakosembola loboko na Ngai mpo na
kotelemela bango mpe nakosala ete mokili na bango etikala
lisusu na bato te, wuta na esobe kino na engumba Ribila, na
bisika nyonso oyo bazali kovanda; boye bakoyeba solo ete
Ngai nazali Yawe. »

7 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi na mokili ya Isalaele: ‹ Esili! Tango
ya suka ebelemi mpo na mokili mobimba! **3** Tango ya suka
ekoki sik'oyo mpo na yo, nakopelisela yo kanda na Ngai,
nakosambisa yo kolanda etamboli na yo mpe nakofuta yo
kolanda misala na yo nyonso ya mbindo. **4** Nakotala yo na
liso ya mawa te mpe nakobikisa yo te; nakofuta yo solo
kolanda etamboli na yo mpe kolanda misala ya mbindo oyo
ezali kati na yo. Boye okoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. ›
5 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Mawa! Pasi ya somo
ezali koya! **6** Tango ya suka ebelemi! Ya solo, tango ya
suka ebelemi penza! Etelemeli yo. Tala, tango yango esili
kobelema! **7** Kobebisama ekokomela yo, yo movandi ya
mokili! Tango yango ekoki, mokolo yango ebelemi, somo
makasi ekoti, mpe esengo ezali lisusu te na likolo ya
bangomba. **8** Nakomi pene ya kopelisela yo kanda na Ngai
mpe ya kotombokela yo! Nakosambisa yo kolanda etamboli
mpe misala na yo nyonso ya mbindo. **9** Nakotala yo na liso
ya mawa te mpe nakobikisa yo te, nakofuta yo solo kolanda
etamboli na yo mpe misala ya mbindo oyo ezali kati na yo.
Boye okoyeba solo ete Ngai Yawe nde nabetaka. **10** Tala,
mokolo yango nde yango oyo! Esili kobelema! Kobebisama
eboti mbuma, lingenda ebimisi bafololo, lolendo ekoli! **11**
Makambo mabe ekoli makasi mpe ekomi lokola fimbu mpo
na kopesa etumbu na misala mabe; moto moko te kati na
bato to kati na bato ebele akotikala; eloko moko te ekotikala,
ezala bomengo to biloko ya motuya. **12** Tango ebelemi,
mokolo yango ekoki. Tika ete mosombi moko te azala na
esengo to moteki moko te azala na mawa, pamba te kanda
makasi ezali kozela bato nyonso. **13** Moteki akozwa lisusu te
motuya ya biloko oyo atekaki, ata soki azali nanu na bomoi;
pamba te emoniseli oyo ezali kotalisa ete kobebisama ya
bomengo ya mokili ekokokisama solo. Likolo ya masumu na
bango, moto moko te kati na bango akobikisa bomoi na ye.
14 Ata soki babeti kelelo to bamibongisi ndenge nini, moto
moko te akokende na bitumba; pamba te kanda na Ngai ezali
likolo ya bato nyonso. **15** Mopanga ekoboma na libanda ya
engumba, bokono oyo ebomaka mpe nzala makasi ekoboma
kati na engumba; bato oyo bazali kati na mokili bakokufa na
mopanga, mpe bato oyo bazali kati na engumba bakokufa
na bokono oyo ebomaka mpe na nzala makasi. **16** Batikali
bakokima na likolo ya bangomba; mpe kuna, bakokoma
kolelalela lokola bibenga, moto na moto mpo na masumu na
ye. **17** Maboko na bango nyonso ekolemba, mpe mabolongo
na bango nyonso ekolemba lokola mayi. **18** Bakolata bilamba
ya basaki mpe somo ekokanga bango; bilongi na bango
ekotonda na soni, bakokokola suki ya mito na bango. **19**
Bakobwaka palata na bango na babalabala, mpe wolo na
bango ekomonana lokola eloko ya mbindo. Palata mpe wolo
na bango ekozala na makoki te ya kobikisa bango na mokolo
ya kanda ya Yawe. Palata mpe wolo yango ekosilisa baposa
mpe nzala na bango te, pamba te yango nde ekweyisaki
bango na masumu. **20** Basalaki lolendo mpo na kitoko mpe
motuya ya biloko na bango ya monzele oyo basalaki na
yango banzambe na bango ya bikeko mpe bililingi ya somo.
Yango wana, nakokomisa biloko yango mbindo na miso na
bango. **21** Nakokaba yango lokola bomengo ya bitumba na
maboko ya bapaya mpe ya bato mabe ya mokili mpo ete
babotola yango na makasi mpe basakanela yango. **22** Elongi
na Ngai ekotala bango lisusu te, mpe bato mabe bakobebisa
Esika na Ngai ya bule. Bongo, miyibi bakokota kuna mpe
bakosambwisa yango. **23** Bomisalela minyololo mpo ete
mokili etondi na babomi mpe engumba etondi na makambo
mabe. **24** Nakotinda ekolo oyo eleki mabe kati na bikolo mpo
ete eya kobotola bandako na bango; nakosilisa lolendo ya
bato ya nguya mpe nakosambwisa bisika na bango ya bule.
25 Tango makambo oyo ya somo ekoya, bakoluka kimia kasi
bakozwa yango te. **26** Pasi likolo ya pasi nde ekokomela
bango, basango ya mabe na ya mabe nde ekolandana.
Bakoluka bimoniseli na pamba epai ya basakoli; Banganga-
Nzambe bakokoka lisusu te koteya malakisi ya Mobeko, mpe
bakambi bakozanga toli ya kopesa. **27** Mokonzi akozala
na matanga, mokambi akolata pili, mpe maboko ya bato ya
mokili ekokoma kolenga. Nakofuta bango kolanda etamboli
na bango mpe nakosambisa bango kolanda misala na bango.
Boye, bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. › »

8 Na mobu ya motoba, na mokolo ya mitano ya sanza
ya motoba, wana nazalaki ya kovanda kati na ndako
na ngai, mpe bakambi ya Yuda bavandaki liboso na ngai,
loboko ya Nkolo Yawe esimbaki ngai kuna. **2** Tango natalaki,
namonaki elilingi moko lokola elongi ya moto. Eteni oyo
ezalaki komonana lokola se ya loketo na yango ezalaki lokola
moto, mpe lolenge ya eteni oyo ezalaki komonana lokola
likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga makasi lokola
linzanza ya sika. **3** Asembolaki elilingi moko lokola loboko
mpe asimbaki ngai na suki ya moto. Molimo atombolaki
ngai na kati-kati ya se mpe likolo mpe amemaki ngai, kati
na emoniseli ya Nzambe, kino na Yelusalemi, na ekotelo
ya Ekuke ya nor ya lopango ya kati ya Tempelo, epai wapi
batelemisaki nzambe ya ekeko oyo etumbolaka zuwa. **4**
Nkembo ya Nzambe ya Isalaele ezalaki kuna ndenge kaka
namonaki yango na emoniseli kati na lubwaku. **5** Alobaki
na ngai: « Mwana na moto, tala na ngambo ya nor. »
Natombolaki miso na ngai mpe namonaki nzambe ya ekeko
ya zuwa, na ekotelo ya Ekuke oyo ya nor ya etumbelo. **6**
Alobaki na ngai: « Mwana na moto, ozali komona makambo
oyo bazali kosala, makambo mabe mpe ya nkele oyo libota
ya Isalaele bazali kosala awa, makambo oyo ekokomisa
Ngai mosika ya Esika na Ngai ya bule? Kasi okomona lisusu
makambo oyo ezali mabe koleka. » **7** Amemaki ngai na
ekotelo ya lopango. Tango natalaki, namonaki lidusu moko

na mir. **8** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, tobola mir. »
Tango natobolaki yango, namonaki ekuke moko kuna. **9**
Alobaki na ngai lisusu: « Kota; okomona makambo mabe
mpe ya nkele oyo bazali kosala awa! » **10** Tango nakotaki,
natalaki mpe namonaki ete bakomakoma na bamir bililingi ya
miselekete mpe ya banyoka ya lolenge nyonso, ya banyama
nyonso ya mbindo mpe ya banzambe nyonso ya bikeko
ya libota ya Isalaele. **11** Bongo, liboso na yango, bakambi
tuku sambo ya libota ya Isalaele batelemaki; mpe moko na
moko kati na bango asimbaki mbabola oyo batumbelaka
malasi: ezalaki kobimisa milinga ya solo ya ansa. Yazania,
mwana mobali ya Shafani, azalaki mpe elongo na bango. **12**
Molimo alobaki na ngai: « Mwana na moto, omoni makambo
oyo bakambi ya libota ya Isalaele bazali kosala, moko na
moko kati na esika ya bule ya nzambe na ye ya ekeko?
Bazali koloba: ‹ Yawe azali komona biso te, Yawe asili na
Ye kosundola mokili! › » **13** Alobaki lisusu: « Okomona
bango ndenge bazali kosala makambo ya mbindo oyo eleki
penza mabe. » **14** Bongo amemaki ngai lisusu na ekotelo
ya Ekuke ya ngambo ya nor ya Tempelo ya Yawe; bongo
namonaki basi bavandi wana, bazali kolela Tamuzi. **15**
Alobaki na ngai: « Mwana na moto, omoni makambo oyo?
Okomona lisusu makambo ya mbindo koleka oyo ya liboso.
» **16** Akotisaki ngai kati na lopango ya kati ya Tempelo ya
Yawe: na ekotelo ya Tempelo, bato tuku mibale na mitano
bazalaki na kati-kati ya ndako moke ya kokotela na Tempelo
mpe etumbelo; bapesaki mikongo na Tempelo ya Yawe
mpe bilongi na bango ezalaki kotala na ngambo ya este;
bazalaki kogumbama na kotalaka na ngambo ya este mpo
na kogumbamela moyi. **17** Alobaki na ngai lisusu: « Mwana
na moto, omoni? Boni, ezali penza pamba mpo na libota
ya Yuda kosala makambo ya nkele oyo bazali kosala na
esika oyo? Batondisa lisusu mokili na makambo na bango
ya kanza mpo na kokoba kotumbola kanda na Ngai? Tala
ndenge bazali kotombola mandalala kino na zolo! **18** Mpo
na yango, Ngai mpe nakopesa bango etumbu na kanda,
nakoyokela bango mawa te mpe nakobikisa bango te. Ata
bagangi na matoyi na Ngai, nakoyoka bango te. »

9 Bongo nayokaki ye kobelela na mongongo makasi: «
Bopusana awa, bino oyo bozali na mokumba ya kobebisa
engumba! Tika ete moko na moko kati na bino asimba
ebundeli na ye na loboko! » **2** Namonaki bato motoba koya
wuta na nzela ya Ekuke oyo ya likolo, oyo etala na ngambo
ya nor; moko na moko kati na bango asimbaki ebundeli
oyo ebomaka na loboko na ye. Kati na bango, ezalaki na
moto moko oyo alataki bilamba ya lino mpe azalaki na
ekomeli na loketo na ye. Bakotaki na kati mpe batelemaki
pene ya etumbelo ya bronze. **3** Nkembo ya Nzambe ya
Isalaele elongwaki na likolo ya basheribe epai wapi ezalaki
kowumela mpe ekendeki kino na ekotelo ya Tempelo; mpe
Yawe abengisaki moto oyo alataki bilamba ya lino mpe
azalaki na ekomeli na loketo na ye. **4** Yawe alobaki na ye: «
Tambola kati na Yelusalemi mpe tia bilembo na bilongi ya
bato oyo bazali komona pasi na mitema mpe bazali kolela
likolo ya makambo nyonso ya nkele oyo ezali kosalema
kati na engumba oyo. » **5** Wana nazalaki nanu koyoka,
alobaki na bato mosusu: « Bolanda ye kati na engumba mpe
boboma bato na mawa te, bobikisa ata moto moko te! **6**
Boboma bampaka, bilenge, basali ya mibali, basali ya basi
mpe bana mike; kasi bomeka kosimba te moto nyonso oyo
azali na elembo na elongi. Bobanda na Esika na Ngai ya
bule! » Boye babandaki na bampaka oyo bazalaki liboso
ya Tempelo. **7** Alobaki na bango: « Bokomisa Tempelo
mbindo mpe botondisa mapango na yango na bibembe.
Bokende! » Babimaki mpe bakendeki koboma bato kati
na engumba. **8** Tango bazalaki koboma bato, natikalaki
ngai moko; nakweyaki elongi na ngai kino na mabele mpe
nakomaki koganga: — Oh, Nkolo Yawe! Okosilisa solo
koboma batikali nyonso ya Isalaele, na kopelisela Yelusalemi
kanda na Yo? **9** Azongiselaki ngai: — Lisumu ya libota ya
Isalaele mpe libota ya Yuda eleki monene makasi penza.
Mokili etondi na makila, mpe engumba etondi na kozanga
bosembo; pamba te bazali koloba: « Yawe asundoli mokili;
Yawe azali komona eloko moko te. » **10** Yango wana, Ngai
mpe nakotala bango na liso ya mawa te mpe nakobikisa
bango te. Kasi nakotanga mabe na bango na mito na bango.
11 Moto oyo alataki elamba ya lino mpe azalaki na ekomeli
na loketo na ye apesaki sango, na maloba oyo: « Nasali
makambo oyo otindaki ngai. »

10 Tango natalaki, namonaki na mapata, na likolo ya mito
ya basheribe, eloko moko lokola libanga ya talo oyo
babengaka safiri; mpe na likolo ya libanga yango, eloko
moko ezalaki komonana lokola kiti ya bokonzi. **2** Yawe
alobaki na moto oyo alataki bilamba ya lino: « Leka kati na
bapine oyo ezali na se ya basheribe, tondisa maboko na
yo na makala ya moto oyo okozwa kati na basheribe mpe
panza yango na engumba. » Mpe asalaki bongo na miso
na ngai. **3** Nzokande, basheribe bazalaki na ngambo ya
loboko ya mobali ya Tempelo tango moto wana akotaki,
mpe lipata moko etondisaki lopango na yango ya kati. **4**
Nkembo ya Yawe elongwaki na likolo ya basheribe mpe
ekendeki na ekotelo ya Tempelo. Tempelo etondaki na lipata,
mpe lopango na yango ya kati etondaki na kongenga ya
Nkembo ya Yawe. **5** Makelele ya mapapu ya basheribe
ezalaki koyokana na mosika kino na lopango ya libanda ya
Tempelo lokola mongongo ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
tango alobaka. **6** Tango Yawe apesaki mitindo na moto oyo
alataki bilamba ya lino: « Kamata moto kati na bapine mpe
kati na basheribe, » moto yango akotaki mpe atelemaki
pembeni ya pine moko. **7** Bongo moko kati na basheribe
asembolaki loboko na ye kino na moto oyo ezalaki na kati-
kati na bango; akamataki ndambo ya makala ya moto kati
na moto mpe atiaki yango kati na maboko ya moto oyo
alataki bilamba ya lino. Moto yango azwaki yango mpe
abimaki na libanda. **8** Na se ya mapapu ya basheribe,
elilingi moko emonanaki lokola maboko ya moto. **9** Tango
natalaki, namonaki bapine minei pene ya basheribe: pine
moko pembeni ya sheribe moko; bongo bapine yango ezalaki
kongenga lokola libanga ya Krizolite. **10** Bapine yango minei
ezalaki ndenge moko, ezalaki komonana lokola moko kati na
mosusu. **11** Soki ezali kotambola, ekendaka na bangambo
nyonso minei oyo elongi ya basheribe ekotala; mpe bapine
yango ezalaki kotengama te soki basheribe bazali kotambola.
Basheribe bazalaki kokende na bangambo nyonso oyo
bilongi na bango ezalaki kotala, mpe bazalaki kobaluka
na bangambo mosusu te. **12** Nzoto mobimba ya moko na

moko kati na bango, ezala mokongo to maboko to mpe
mapapu na bango, ezalaki etonda na miso, ndenge bapine
na bango minei ezalaki. **13** Nayokaki ete bazali kobenga
bapine yango « bapine ya mopepe ya kayina. » **14** Sheribe
moko na moko azalaki na bilongi minei: elongi ya liboso
ezalaki lokola elongi ya sheribe, ya mibale lokola elongi ya
moto, ya misato lokola elongi ya nkosi mpe ya minei lokola
elongi ya mpongo. **15** Bongo basheribe bapumbwaki na likolo
makasi. Ezalaki bikelamu ya bomoi oyo namonaki pembeni
ya ebale Kebari. **16** Soki basheribe bazali kotambola, bapine
oyo ezalaki na mipanzi na bango ezalaki mpe kotambola.
Soki bafungoli mapapu na bango mpo na kopumbwa longwa
na se, bapine yango mpe ezalaki kokabwana na bango
te, kasi nde ezalaki ya kokangana na mipanzi na bango.
17 Soki basheribe batelemi, yango mpe ezalaki kotelema;
soki bapumbwe, yango mpe ezalaki kopumbwa elongo na
bango, pamba te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati
na yango. **18** Nkembo ya Yawe elongwaki na ekotelo ya
Tempelo mpe ekendeki kotelema na likolo ya basheribe. **19**
Wana nazalaki kotala, basheribe bafungolaki mapapu na
bango mpe bapumbwaki longwa na se; mpe tango bazalaki
kokende, bapine yango mpe ezalaki kokende elongo na
bango. Batelemaki na ekotelo ya Ekuke ya ngambo ya este
ya Tempelo ya Yawe, bongo nkembo ya Nzambe ya Isalaele
ezalaki likolo na bango. **20** Ezalaki nde bikelamu ya bomoi
oyo namonaki na se ya Nzambe ya Isalaele pembeni ya
Kebari; mpe nasosolaki ete ezali basheribe. **21** Moko na
moko kati na bango azalaki na bilongi minei mpe mapapu
minei; bongo na se ya mapapu na bango, ezalaki na elilingi
moko lokola maboko ya moto. **22** Bilongi na bango ezalaki
ndenge moko na oyo namonaki pene ya Kebari. Moko na
moko azalaki kotambola kaka liboso.

11 Bongo Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai
kino na ekuke ya Tempelo ya Yawe, oyo etala na
ngambo ya este. Bato tuku mibale na mitano bazalaki wana
na ekotelo ya ekuke; mpe namonaki kati na bango: Yazania,
mwana mobali ya Azuri, mpe Pelatia, mwana mobali ya
Benaya, oyo bazalaki bakambi ya bato. **2** Yawe alobaki na
ngai: « Mwana na moto, tala bato oyo basalaka mabongisi
ya mabe mpe bapesaka batoli ya mabe kati na engumba
oyo. **3** Balobaka: ‹ Boni, tango ya kotonga bandako ekoki
nanu te? Engumba oyo ezali lokola nzungu, mpe biso, tozali
lokola misuni. › **4** Yango wana, sakola makambo ya mabe na
tina na bango; sakola, mwana na moto! » **5** Molimo na Yawe
akitaki likolo na ngai mpe ayebisaki ngai ete naloba: « Tala
liloba oyo Yawe alobi: Tala makambo oyo bozali koloba, bino
bakambi kati na Isalaele! Kasi Ngai nayebi makambo oyo
bozali kokanisa. **6** Bobomi bato ebele kati na engumba oyo
mpe botondisi babalabala na yango na bibembe. **7** Yango
wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: engumba oyo ezali
solo nzungu, mpe bibembe oyo bobwaki kuna, yango nde
misuni; kasi Ngai, nakobengana bino kati na yango. **8** Bozali
kobanga mopanga? Solo, Ngai, nakotindela bino mopanga,
elobi Nkolo Yawe; **9** nakobengana bino na engumba oyo,
nakokaba bino na maboko ya bapaya mpe nakopesa bino
etumbu. **10** Bokokufa na mopanga, nakosambisa bino na
bandelo ya mokili ya Isalaele, bongo bokoyeba solo ete Ngai
nazali Yawe. **11** Engumba oyo ekotikala te kozala nzungu
mpo na bino, mpe bino bokotikala te kozala misuni kati na
yango; nakosambisa bino na bandelo ya mokili ya Isalaele.
12 Mpe bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, pamba te
bolandaki te bikateli na Ngai mpe botosaki te mibeko na Ngai,
kasi bolandaki nde bizaleli ya bikolo ya bapaya oyo bazingeli
bino. » **13** Nzokande, wana nazalaki nanu kosakola, Pelatia,
mwana mobali ya Benaya, akufaki. Nakweyaki, elongi na
ngai kino na mabele, mpe nagangaki na mongongo makasi:
« Oh Nkolo Yawe! Okosilisa solo koboma penza ndambo
ya bana ya Isalaele, oyo batikali na bomoi? » **14** Yawe
alobaki na ngai: **15** « Mwana na moto, ezali epai ya bato
na yo, bandeko na yo ya makila mpe ndako mobimba ya
Isalaele nde bato ya Yelusalemi balobaki: ‹ Bozala mosika na
Yawe; mokili oyo epesamelaki biso lokola libula na biso. › **16**
Yango wana, loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Atako
nabenganaki bango kati na bikolo mpe napanzaki bango
kati na mabota, kasi nazalaki mpo na bango lokola ndako
ya bule kati na bikolo epai wapi bakendeki. › **17** Mpo na
yango, loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosangisa
bino wuta na bikolo, nakozongisa bino wuta na mikili epai
wapi napanzaki bino mpe nakozongisela bino lisusu mokili
ya Isalaele. › **18** Bakozonga kuna mpe bakolongola bililingi
na yango nyonso ya mbindo elongo na banzambe nyonso ya
bikeko. **19** Nakopesa bango motema ya sika mpe nakotia kati
na bango molimo ya sika; nakolongola kati na bango motema
ya libanga mpe nakopesa bango motema ya mosuni, **20** mpo
ete balanda bikateli na Ngai mpe batosa mibeko na Ngai.
Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na
bango. **21** Kasi mpo na bato oyo bapesa mitema na bango
epai ya bililingi ya mbindo mpe banzambe ya bikeko mpo na
kokoba kosalela yango, nakofuta bango kolanda misala na
bango, elobi Nkolo Yawe. » **22** Na tango wana, basheribe
bafungolaki mapapu na bango mpe bapine ekomaki kobaluka
na mipanzi na bango; boye nkembo na Nzambe ya Isalaele
ezalaki na likolo na bango. **23** Nkembo na Yawe emataki
na likolo longwa kati na engumba mpe ekendeki kotelema
na likolo ya ngomba oyo ezalaki na este ya Yelusalemi. **24**
Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kati na Babiloni
epai ya bato oyo bakendeki na bowumbu. Makambo oyo
ezalaki kosalema kati na emoniseli oyo Molimo ya Nzambe
apesaki ngai. Mpe emoniseli oyo namonaki esilaki. **25** Bongo
nayebisaki bato oyo bazalaki na bowumbu makambo nyonso
oyo Yawe alakisaki ngai.

12 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, ozali
kovanda kati na libota ya batomboki; bazalaka na miso
ya kotala kasi bamonaka te, bazalaka na matoyi ya koyoka
kasi bayokaka te, pamba te bazali libota ya batomboki.
3 Yango wana, mwana na moto, kangisa bisaka na yo
lokola moto oyo azali kokende na bowumbu mpe kende na
bowumbu na moyi makasi, na miso na bango. Telema na
esika oyo ozali mpe kende na esika mosusu na miso na
bango; tango mosusu bakoki kososola, atako bazali libota
ya batomboki. **4** Bimisa bisaka na yo na libanda, na moyi
makasi na miso na bango; mpe na pokwa, kende ndenge
bato bakendaka na bowumbu na miso na bango. **5** Tobola
mir na miso na bango mpe bimisa bisaka na yo na lidusu oyo
okosala. **6** Tia yango na mapeka na yo na miso na bango,
mpe kende na yango na butu. Bomba elongi na yo mpo ete

okoka komona mokili te, pamba te nalingi ete ozala elembo
mpo na libota ya Isalaele. » 7 Boye, nasalaki makambo oyo
atindaki ngai: na moyi, nabimisaki bisaka na ngai lokola moto
oyo azali kokende na bowumbu; na pokwa, maboko na ngai
etobolaki mir, bongo na butu, nabimisaki bisaka na ngai mpe
natiaki yango na mapeka, na miso na bango. 8 Na tongo ya
mokolo oyo elandaki, Yawe alobaki na ngai: 9 « Mwana na
moto, libota ya batomboki ya Isalaele oyo, batunaki yo te: ‹
Ozali kosala nini? › 10 Yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Lisakoli oyo ezali na tina na mokambi oyo azali
na Yelusalemi elongo na libota mobimba ya Isalaele, oyo
bazali kuna. › 11 Loba na bango: ‹ Nazali elembo mpo na
bino. › Ndenge Ngai nasali, ndenge wana mpe ekosalema
epai na bango: bakokende na bowumbu lokola bakangami.
12 Mokambi oyo azali kati na bango akotia bisaka na ye
na mapeka mpe akokima na butu; bakotobola mir mpo na
kobimisa ye na lidusu oyo bakosala. Akobomba elongi na ye
mpo ete amona mokili te. 13 Nakotiela ye motambo na Ngai,
mpe akokangama penza na motambo yango; nakomema ye
na Babiloni, mokili ya bato ya Chalide; kasi akomona yango
te mpe akokufela kuna. 14 Nakopanza bato na ye, oyo
atielaka motema na bisika nyonso: bakalaka mpe mampinga
na ye; mpe nakolanda bango na mopanga ya minu. 15
Bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakopanza
bango kati na bikolo mosusu mpe kati na mikili mosusu.
16 Kasi kati na bango, nakobikisa ndambo ya bato oyo
bakokufa te na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono
oyo ebomaka, mpo ete batatola misala na bango nyonso ya
mbindo kati na bikolo epai wapi bakokende. Boye, bakoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe. » 17 Yawe alobaki na ngai: 18
« Mwana na moto, zala na kolenga wana ozali kolia bilei
mpe zala na pasi na motema mpe na komitungisa wana
ozali komela mayi na yo; 19 mpe loba na bato ya mokili
oyo: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi epai ya bavandi ya
Yelusalemi mpe ya mokili ya Isalaele: Bakolia bilei na bango
na kobanga mpe bakomela mayi na bango na somo; pamba
te bakobotola na makasi biloko nyonso ya mokili na bango,
likolo ya mabe nyonso ya bavandi na yango. 20 Bingumba
oyo bato bavandaka ekobebisama mpe mokili ekotikala
lisusu na bato te, mpe bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
› » 21 Yawe alobaki na ngai: 22 « Mwana na moto, bolobaka
lisese nini kati na mokili ya Isalaele: ‹ Mikolo ezali koleka
mpe bimoniseli ezali kokokisama te? › 23 Loba na bango: ‹
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosukisa lisese oyo mpe
nakosala ete balobaka yango lisusu te kati na Isalaele. ›
Loba na bango lisusu: ‹ Tango ekomi pene oyo bimoniseli
nyonso ekokokisama. 24 Bimoniseli mpe masakoli ya lokuta
ekozala lisusu te kati na bana ya Isalaele. 25 Kasi Ngai
Yawe, nakoloba maloba oyo nalingi koloba, mpe maloba
yango ekokokisama na mwa tango moke; pamba te kaka na
tango oyo bozali na bomoi, bino libota ya batomboki, Ngai
nakokokisa maloba nyonso oyo nakoloba, elobi Nkolo Yawe.
› » 26 Yawe alobaki na ngai: 27 « Mwana na moto, libota ya
Isalaele bazali koloba: ‹ Emoniseli ya moto oyo ekosalema
na yango lobi te mpe masakoli na ye ekokokisama sima
na mibu ebele penza. › 28 Yango wana, loba na bango: ‹
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Liloba na Ngai ata moko te
ekowumela lisusu mpo na kokokisama. Maloba nyonso oyo
nakoloba ekokokisama, elobi Nkolo Yawe. › »

13 Yawe alobaki na ngai: 2 « Mwana na moto, sakola
mabe na tina na basakoli ya Isalaele, oyo bazali
kosakola sik'oyo; loba na ba-oyo bazali kosakola makambo
oyo ezali kowuta na mitema na bango moko: ‹ Boyoka Liloba
na Yawe! 3 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na
basakoli ya bazoba, oyo balandaka makanisi ya mitema na
bango moko! Nzokande bamonaki eloko moko te. 4 Oh
Isalaele, basakoli na yo bazali lokola bambwa ya zamba
kati na bisika oyo etonda na biloko ebeba. 5 Bomataki te
na mir mpo na kobamba madusu mpe kozingela libota ya
Isalaele na mir zingazinga mpo na kobatela yango na tango
ya bitumba, na mokolo ya Yawe. 6 Bimoniseli na bango ezali
ya pamba, mpe masakoli na bango ezali ya lokuta. Balobaka:
'Tala makambo oyo Yawe alobi,' nzokande Ngai Yawe, natindi
bango te. Mpe bazelaka ete maloba na bango ekokisama! 7
Boni, bimoniseli na bino ezalaka ya pamba te, mpe masakoli
na bino ezalaka ya lokuta te, atako bolobaka: 'Tala makambo
oyo Yawe alobi,' nzokande Ngai nalobi na bino ata liloba
moko te? 8 Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Mpo ete bolobaka masakoli ya pamba mpe bimoniseli ya
lokuta, Ngai moko natelemeli bino, elobi Nkolo Yawe. 9
Loboko na Ngai ekobeta basakoli oyo balobaka masakoli ya
pamba mpe bimoniseli ya lokuta: bakozala na esika te kati na
lisanga ya bato na Ngai, bakombo na bango ekokomama te
kati na buku ya libota ya Isalaele, bakokoma te kino na mokili
ya Isalaele. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo
Yawe. 10 Boye, lokola bapengwisaka bato na Ngai tango
balobaka: 'Kimia,' na tango kimia ezali te; lokola bapakolaka
potopoto ya pembe na mir oyo bato na Ngai basili kotonga,
11 yebisa bato oyo bapakolaka yango potopoto ya pembe
ete mir ekokweya. Nakonokisa mvula moko ya makasi mpe
ya mabanga, bongo mipepe makasi ekotomboka. 12 Tango
mir yango ekokweya, bato bakotuna bino: 'Mosala nini penza
potopoto ya pembe esali?' 13 Mpo na yango, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nakotinda mopepe moko ya makasi, kati
na kanda na Ngai, mpe nakonokisa mvula moko ya makasi
mpe ya mabanga, kati na kotomboka na Ngai, mpo na
kobebisa nyonso nye. 14 Nakokweyisa mir oyo bopakolaki
potopoto ya pembe mpe nakolalisa yango kino na se, mpo
ete miboko na yango emonana. Tango mir yango ekokweya,
ekoboma bino; mpe na bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. 15 Nakokweyisela mir mpe bato oyo bapakolaki yango
potopoto ya pembe kanda na Ngai; nakoloba na bino: 'Mir
ezali lisusu te! Bato oyo bazalaki kopakola yango potopoto ya
pembe bazali lisusu te; 16 basakoli ya Isalaele oyo bazalaki
kosakola na tina na Yelusalemi mpe komona bimoniseli ya
kimia mpo na yango, nzokande kimia ezali na yango te,
bazali lisusu te, elobi Nkolo Yawe.' › 17 Boye, yo, mwana
na moto, tala mpe telemela bilenge basi ya Isalaele, oyo
bazali kosakola kolanda makanisi ya mitema na bango moko!
Sakola mabe na tina na bango 18 mpe loba: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na basi oyo balataka basinga
ya maji na maboko na bango mpe batongaka bitambala
mpo na mito ya bato ya ndenge na ndenge mpo na kotiela
bomoi na bango mitambo! Bokanisi ete bokotiela bomoi ya
bato na Ngai mitambo mpo ete botikala bino moko kaka
na bomoi? 19 Bozali kobebisa bosantu ya Kombo na Ngai
liboso ya bato na Ngai mpo na ndambo ya mbuma ya orje
mpe ndambo ya mapa! Tango bozali kokosa bato na Ngai,

oyo bazali koyoka makambo ya lokuta, bozali nde koboma
bato oyo basengelaki kokufa te, mpe kotika na bomoi bato
oyo basengelaki te kozala na bomoi. **20** Mpo na yango,
tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natelemeli basinga na
bino ya maji, oyo bozali kosalela mpo na kotiela bato na
Ngai mitambo lokola bandeke, nakokata-kata yango mpe
nakolongola yango na maboko na bino; mpe nakokangola
bomoi ya bato oyo bokangaki na mitambo lokola bandeke.
21 Nakopasola bitambala na bino mpe nakokangola bato
na Ngai na maboko na bino; bakokweya lisusu te na se ya
bokonzi na bino! Mpe na bongo bokoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. **22** Lokola bozali kolembisa mitema ya bato ya
sembo na nzela ya lokuta na bino, nzokande Ngai moko
nalembisaki bango mitema te; lokola bozali kolendisa bato
mabe ete bakangama na etamboli na bango ya mabe mpo
ete babikisa bomoi na bango te, **23** bokomona lisusu te
bimoniseli na bino wana ya pamba mpe bokoloba lisusu
masakoli te; nakobikisa bato na Ngai na maboko na bino,
mpe, na bongo, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › »

14 Kati na bakambi ya Isalaele, ndambo bayaki epai
na ngai mpe bavandaki liboso na ngai. **2** Bongo
Yawe alobaki na ngai: **3** « Mwana na moto, bato oyo bazali
kotia mitema epai ya banzambe ya bikeko. Bongo lokola
bazali kotia banzambe ya bikeko liboso na bango, ekobetisa
bango mabaku oyo ekokweyisa bango na masumu. Boni,
natikela bango lisusu nzela ya kotuna Ngai toli? **4** Mpo na
yango, loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Soki moto ya Isalaele atie motema epai ya banzambe ya
bikeko oyo ekobetisa ye mabaku mpe ekokweyisa ye na
masumu, bongo atie yango liboso na ye mpe akei epai ya
mosakoli, Ngai moko Yawe nde nakoyanola ye kolanda
motango ya banzambe na ye ya bikeko. **5** Nakosala bongo
mpo na kozongisa lisusu epai na Ngai, mitema ya bana ya
Isalaele oyo batikaki Ngai mpo na kolanda banzambe ya
bikeko. › **6** Yango wana, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bobongola mitema! Bopesa
banzambe na bino ya bikeko mikongo mpe botika misala na
bino ya mbindo! **7** Soki moto moko ya Isalaele to mopaya
nyonso oyo avandi kati na Isalaele akabwani na Ngai, atie
motema na ye na banzambe ya bikeko mpe atie liboso na ye
banzambe yango ya bikeko oyo ekobetisa ye mabaku mpe
ekokweyisa ye na masumu, bongo akei epai ya mosakoli
mpo na kotuna Ngai toli na nzela na ye, Ngai moko Yawe nde
nakoyanola ye. **8** Nakotombokela moto wana, nakokomisa
ye elembo mpe lisese epai na bato mpe nakolongola ye
na molongo ya bato na Ngai. Na bongo, bokoyeba solo
ete Ngai nazali Yawe. **9** Soki mosakoli moko akosami mpe
asakoli makambo, ezali Ngai moko Yawe nde napengwisi
ye. Boye, nakosembola loboko na Ngai mpo na kopesa ye
etumbu, mpe nakobeta ye kati na bato na Ngai, Isalaele. **10**
Bango mibale, mosakoli yango mpe moto oyo akei kotuna
ye toli, bakomema mikumba ya masumu na bango. **11** Na
bongo, bato ya Isalaele bakokabwana na Ngai lisusu te mpe
bakomikomisa lisusu mbindo te na nzela ya masumu na
bango; kasi bakozala bato na Ngai, mpe Ngai, nakozala
Nzambe na bango, elobi Nkolo Yawe. › » **12** Yawe alobaki na
ngai: **13** « Mwana na moto, soki bato ya ekolo moko basali
masumu liboso na Ngai mpe batamboli na boyengebene te,
bongo Ngai nasemboli loboko na Ngai mpo na kopimela
bango bilei mpe kotindela bango nzala makasi mpo ete ezala
bato to banyama bakufa, **14** ata soki bato misato oyo, ‹
Noa, Daniele mpe Yobo, › bazalaki kati na bavandi ya ekolo
yango, bango misato kaka nde balingaki kobika mpo na
bosembo na bango, elobi Nkolo Yawe. **15** To soki natindi
banyama mabe kati na ekolo yango mpo ete eboma bavandi
na yango, mpe mpo ete ekolo yango etikala lisusu na bato te
mpe bato balekela lisusu wana te mpo na banyama mabe
yango; **16** na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki
bato oyo misato bazalaki kuna, balingaki kokoka te kobikisa
bana na bango ya mibali mpe ya basi; bango misato kaka
nde balingaki kobika, kasi ekolo elingaki kotikala lisusu na
bato te. **17** To soki natindi mopanga ete eboma bato ya
ekolo wana mpe nalobi: ‹ Tika ete mopanga eleka na mokili
mobimba! › Soki nabomi bato mpe bibwele na yango; **18**
na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki bato oyo
misato bazalaki kuna, balingaki kokoka te kobikisa bana
na bango ya mibali mpe ya basi; bango misato kaka nde
balingaki kobika. **19** To soki natindi kati na mokili yango
bokono oyo ebomaka mpe nasopeli yango kanda na Ngai
mpo na kosopa makila, koboma bato mpe bibwele ya mokili
yango; **20** na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki
Noa, Daniele mpe Yobo bazalaki kati na bavandi na yango,
balingaki kokoka te kobikisa ata mwana moko ya mobali to
ya mwasi; bango misato kaka nde balingaki kobika mpo na
bosembo na bango. **21** Kasi tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Atako natindeli Yelusalemi bitumbu na Ngai oyo minei ya
somo: mopanga, nzala makasi, banyama mabe mpe bokono
oyo ebomaka, mpo na kosilisa koboma bato mpe bibwele
na yango, **22** ekozala na ndambo ya bato oyo bakobika:
bana mibali mpe ya basi. Bakoya epai na bino; mpe tango
bokomona bizaleli mpe misala na bango, bokobondisama
mpo na pasi oyo natindelaki Yelusalemi, mpo na bitumbu
nyonso oyo natindelaki yango. **23** Solo, bokobondisama
tango bokomona bizaleli mpe misala na bango; pamba te
bokososola ete ezali na pamba te nde nasalaki makambo
oyo nyonso kati na Yelusalemi, elobi Nkolo Yawe. »

15 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, nzete ya
vino eleki banzete mosusu na nini? Bitape na yango
eleki bitape ya banzete mosusu ya zamba na nini? **3** Bakoki
solo kobimisa libaya na nzete ya vino mpe kosalela yango
eloko ya tina penza? Bakoki solo kosalela yango bisimbelo
ya kotiela biloko likolo? **4** Sima na kobwaka yango na moto,
moto ezikisaka basonge mpe kati na yango; boye ndenge
nini bakoki kosalela yango penza eloko ya malonga? **5** Soki
kutu bakoki kosalela yango eloko ya malonga te tango ezali
nanu mobimba, bongo ndenge nini bakoki kosalela yango
eloko ya malonga tango moto esili kozikisa mpe kotumba
yango? **6** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Ndenge nabwakaka na moto nzete ya vino kati na banzete
mosusu ya zamba, ndenge wana mpe nakosala bavandi ya
Yelusalemi. **7** Nakotelemela bango penza; ezala babimi na
moto, moto mosusu ekotumba bango. Na bongo, bokoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakopesa bango etumbu:
8 Nakosala ete mokili na bango etikala lisusu na bato te mpo
ete batambolaki na boyengebene te, basalaki makambo ya
nkele elobi Nkolo Yawe. »

16 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, lakisa
Yelusalemi misala na ye ya mbindo! **3** Yebisa ye
boye: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi epai ya Yelusalemi:
Bokoko mpe mbotama na yo etalisaka ete ozali moto ya
Kanana; tata na yo azalaki moto ya Amori, mpe mama na
yo azalaki moto ya Iti. **4** Na mokolo ya mbotama na yo,
bakataki yo motolu te, basukolaki yo na mayi te mpo ete
okoma peto, batikalaki kopakola yo mungwa te mpe bazipaki
yo bilamba te. **5** Moto moko te ayokelaki yo mawa mpo na
kosalela yo ata moko kati na makambo wana. Nzokande, na
mokolo ya mbotama na yo, bayinaki yo mpe babwakaki yo
na zamba mpo ete bazalaki na somo makasi ya komona
yo. **6** Boye, Ngai nalekelaki wana mpe namonaki ndenge
nini ozalaki kobunda-bunda na kufa kati na makila. Bongo
nalobaki na yo: ‘Okozala na bomoi atako ozali kobaluka na
makila!’ **7** Nakolisaki yo lokola nzete ya elanga. Bongo tango
okolaki penza mpe oyaki monene, okomaki kitoko makasi
koleka; tolo na yo ebimisaki mabele, mpe bapwale na yo
ekolaki. Kasi ozalaki na yo kaka bolumbu tango nyonso,
ozalaki na bilamba te. **8** Sima na mikolo, tango nalekelaki
lisusu wana mpe namonaki yo, nasosolaki ete okokisi mibu
ya libala. Nakamataki elamba na Ngai mpe nazipaki bolumbu
na yo; nalapaki ndayi ete nakosala boyokani ya libela elongo
na yo, elobi Nkolo Yawe. Mpe na bongo, okomaki ya Ngai.
9 Nasukolaki yo na mayi mpo na kolongola makila oyo
ekangamaki yo na nzoto, mpe napakolaki yo mafuta ya solo
kitoko. **10** Nalatisaki yo elamba ya talo batonga bililingi na
basinga mpe basapato ya kitoko oyo basala na baposo
ya banyama; nalatisaki yo bilamba ya lino ya kitoko mpe
nazipaki yo bilamba ya talo. **11** Nalatisaki yo babiju, mayaka
na maboko mpe na kingo. **12** Nalatisaki yo lopete na zolo,
biloko ya matoyi mpe motole ya kitoko na moto. **13** Boye,
olataki biloko ya wolo mpe ya palata; bilamba na yo ezalaki
ya lino ya kitoko, bilamba ya talo batonga bililingi na basinga.
Bilei na yo ezalaki: farine ya ble basangisa na eloko mosusu
te, mafuta ya nzoyi mpe mafuta ya olive. Okomaki lisusu
kitoko koleka, ozwaki lokumu makasi mpe okomaki lokola
mwasi mokonzi. **14** Mpo ete kitoko na yo ekomaki ya kokoka,
sango na yo epanzanaki kati na bikolo, likolo ya lokumu
oyo napesaki yo, elobi Nkolo Yawe. **15** Kasi okomaki kotia
motema na kitoko na yo mpe kosalela lokumu na yo mpo na
kosala kindumba. Olakisaki bolumbu na yo na moleki nzela
nyonso mpe omipesaki na ye. **16** Okamataki bilamba na
yo mosusu, otongaki yango mpo na kobongisa bisambelo
na yo ya likolo ya bangomba, epai wapi osalaki kindumba
na yo. Likambo ya bongo etikala nanu kosalema te mpe
ekotikala kosalema lisusu te! **17** Okamataki lisusu babiju
ya kitoko oyo basala na wolo mpe na palata oyo napesaki
yo, osalelaki yango bikeko ya mibali; mpe elongo na yango,
omipesaki na kindumba. **18** Okamataki bilamba na yo ya talo
batonga bililingi na basinga, olatisaki yango bikeko wana mpe
obonzelaki yango mafuta mpe ansa na Ngai. **19** Bilei oyo
Ngai nabongiselaki yo: farine ya ble, mafuta ya nzoyi mpe
mafuta ya olive, oyo napesaki yo mpo ete oliaka, obonzaki
yango epai ya bikeko wana lokola mbeka ya solo kitoko.
Yango nde makambo oyo osalaki, elobi Nkolo Yawe. **20**
Okamataki lisusu bana basi mpe bana mibali oyo obotelaki
Ngai, obonzaki bango lisusu lokola bilei epai ya banzambe
wana ya bikeko mpo ete elia bango. Boni, kindumba na
yo ekokaki kaka te? **21** Esengelaki solo ete oboma bana
na Ngai mpo na kobonza bango lokola makabo epai ya
banzambe wana ya bikeko, na kolekisa bango na moto! **22**
Mpe wana ozalaki kosala makambo na yo nyonso ya nkele
mpe kindumba na yo, okanisaki ata moke te bolenge na
yo: tango oyo ozalaki bolumbu mpe ozalaki kobunda-bunda
kati na makila na yo. **23** Mawa! Mawa penza mpo na yo,
elobi Nkolo Yawe; sima na yo kosala mabe wana nyonso,
24 omitongelaki mwa ndako mpo na kosala kindumba mpe
obongisaki mpo na yo moko, bisika ya bule na bisika nyonso
oyo bato bakutanaka; **25** otongaki yango na bisika nyonso
oyo babalabala ekutana, okomisaki kitoko na yo likambo ya
nkele mpe omipesaki epai ya moleki nzela nyonso: osalaki
penza kindumba makasi. **26** Osalaki kindumba na bato ya
Ejipito, baninga na yo, oyo bazali na banzoto ya bingambe;
mpe osalaki kindumba makasi mpo na kopesa Ngai kanda.
27 Natombokelaki yo, nabotolaki yo bilei oyo napesaki yo
mpe nakabaki yo na maboko ya banguna na yo, bingumba
ya bato ya Filisitia, oyo bazalaki mpe kosepela ata moke te
na bizaleli na yo ya soni mpe ya mabe. **28** Lokola otondaka
te, osalaki lisusu kindumba na bato ya Asiri; mpe, ata sima
na yango, otondaki mpe kaka te. **29** Ezala kati na Kanana,
pembeni ya Babiloni, okobaki kaka kosala kindumba; kasi
atako bongo, otondaki kaka te. **30** Yango motema ya pete ya
ndenge nini penza yo ozali na yango, elobi Nkolo Yawe, mpo
ete osala makambo oyo nyonso, lokola mwasi ya ndumba
oyo akenda sango na mosala na ye ya kindumba! **31** Tango
ozalaki kotonga mwa bandako ya kindumba na bisika nyonso
oyo babalabala ekutana mpe kobongisa bisika ya bule na
bisika nyonso oyo bato bakutanaka, ozalaki kosala lokola
mwasi ya ndumba nyonso te, pamba te ozalaki kosenga lifuti
te. **32** Yo ozali penza mwasi ya ekobo; osepelaka kosangisa
nzoto na bapaya, kasi na mobali na yo te. **33** Basi nyonso
oyo basalaka kindumba basengaka lifuti; kasi epai na yo,
ezali yo nde opesaka bakado epai ya bamakangu na yo
nyonso: na bongo, osombaka mitema na bango mpo ete
bawuta bipai na bipai mpe baya kosala ekobo na yo. **34** Yo,
okeseni penza na basi mosusu na kindumba na yo, pamba
te mibali balukaka yo te! Yo penza, okeseni na basi mosusu
ya ndumba, pamba te ofutaka mibali na esika ete bango
bafuta yo. **35** Yango wana, yo mwasi ya ndumba, yoka
Liloba na Yawe! **36** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola
osakanelaki bomengo na yo mpe otandaki bolumbu na yo
kati na kindumba na bamakangu na yo mpe na banzambe
na yo nyonso ya bikeko, makambo na yo nyonso ya mbindo;
mpe lokola obonzelaki banzambe wana ya bikeko makila ya
bana na yo ya mibali, **37** nazali kosangisa bamakangu na
yo nyonso oyo ozalaki kosepela elongo na bango, ba-oyo
nyonso ozalaki kolinga mpe ba-oyo nyonso ozalaki koyina;
nakosangisa bango wuta na bangambo nyonso mpo ete
batombokela yo, mpe nakotanda yo liboso na bango mpo ete
bamona bolumbu na yo nyonso. **38** Nakopesa yo etumbu
oyo ebongi na basi ya ndumba mpe na ba-oyo basopaka
makila. Okofuta yango na motuya ya makila na yo, mpo na
kanda mpe zuwa ya bolingo na Ngai oyo osambwisi. **39**
Nakokaba yo na maboko ya bamakangu na yo, bakobuka
mwa bandako na yo ya kindumba mpe bisika na yo ya bule;
bakolongola yo na makasi bilamba mpe babiju ya kitoko mpe
bakotika yo bolumbu. **40** Nakotindela yo bato ebele mpo

ete babamba yo mabanga mpe batobola yo na mipanga na
bango. **41** Bakotumba bandako na yo mpe bakopesa yo
etumbu na miso ya basi ebele. Nakosukisa kindumba na yo,
mpe okofuta lisusu bamakangu na yo te. **42** Na bongo nde
kanda na Ngai epai na yo mpe zuwa ya bolingo na Ngai
oyo osambwisaki ekosila; nakovanda kimia mpe nakosilika
lisusu te. **43** Lokola obosanaki mikolo ya bolenge na yo mpe
opelisaki kanda na Ngai na nzela ya makambo nyonso ya
boye, Ngai mpe nakofuta yo kolanda ndenge etamboli na yo
ezali, elobi Nkolo Yawe; boye, okobakisa lisusu makambo
mabe te na likolo ya makambo na yo ya mbindo. **44** Moto
nyonso oyo alobaka na masese akoloba lisese oyo na tina
na yo: 'Mwana mwasi azalaka kaka ndenge mama na ye
azali.' **45** Ozali solo mwana mwasi ya mama na yo, oyo
asambwisaki mobali na ye mpe bana na ye ya mibali; ozali
solo ndeko mwasi ya bandeko na yo ya basi oyo batiolaki
mibali mpe bana na bango. Mama na bino azalaki moto ya
mokili ya Iti, mpe tata na yo azalaki moto ya Amori. **46** Kulutu
na yo ya mwasi, ezali Samari oyo avandi na ngambo ya nor
ya mokili na yo elongo na bana na ye ya basi; leki na yo
ya mwasi ezali Sodome oyo avandi na ngambo ya sude ya
mokili na yo elongo na bana na ye ya basi. **47** Otambolaki
kaka te na banzela na bango mpe olandaki kaka te bizaleli
na bango ya mbindo, kasi okomaki mabe koleka bango, na
etamboli na yo nyonso. **48** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo
Yawe, Sodome, ndeko na yo ya mwasi, elongo na bana na
ye ya basi batikala nanu kosala te makambo oyo yo elongo
na bana na yo ya basi bosali. **49** Tala sik'oyo masumu ya
Sodome, ndeko na yo ya mwasi: ye elongo na bana na ye ya
basi bazalaki bato ya lolendo, mpo ete batondaki na bomengo
mpe eloko moko te ezalaki kotungisa bango; basungaki ata
moke te babola mpe bato bakelela. **50** Bakomaki bato ya
lofundu makasi mpe bakomaki kosala makambo ya mbindo
na miso na Ngai. Yango wana, nalimwisi bango ndenge ozali
komona. **51** Samari asalaki te ata kati-kati ya masumu oyo
yo osalaki. Osalaki makambo ya mbindo koleka bango; mpe
na nzela ya makambo na yo nyonso ya mbindo, osalaki ete
bandeko na yo ya basi bamonana lokola bato ya sembo
koleka. **52** Sik'oyo, yo oyo ozalaki kosambisa bandeko na yo
ya basi, lata soni na yo! Lokola masumu na yo ezalaki kutu
mabe koleka oyo ya bango, yango wana bazalaki komonana
lokola bato ya sembo koleka. Yoka sik'oyo soni mpo ete osili
kosambwa, omonisi bandeko na yo ya basi lokola bato ya
sembo koleka! **53** Yango wana, nakozongisa lisusu bolamu
ya Sodome mpe ya Samari, elongo na bingumba na yango;
mpe yo, nakozongisa bolamu na yo kati na yango **54** mpo
ete oyoka lisusu soni te mpe osambwa lisusu te likolo ya
misala na yo mpe likolo ya makambo oyo ezalaki kobondisa
bango. **55** Sodome mpe Samari elongo na bingumba na
yango ekozonga ndenge ezalaki liboso; mpe yo elongo
na bingumba na yo, nakozongisa bino ndenge bozalaki
liboso. **56** Na mokolo ya lolendo na yo, ozalaki kutu kolobela
mabe ya Sodome, ndeko na yo, **57** liboso ete mabe na yo
eyebana. Kasi sik'oyo, bingumba ya Siri elongo na bingumba
nyonso oyo ezali zingazinga na yango mpe bingumba ya
bato ya Filisitia ekomi koseka yo. **58** Okomi sik'oyo komema
mikumba ya makambo na yo ya mbindo mpe ya misala na
yo ya mabe, elobi Yawe. **59** Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Nakosalela yo kolanda misala na yo, pamba te otiolaki
ndayi na Ngai na nzela ya kobuka boyokani na Ngai elongo
na yo. **60** Kasi Ngai, nakokanisa lisusu boyokani na Ngai,
oyo nasalaki elongo na yo tango ozalaki nanu elenge, mpe
nakosala lisusu mpo na yo, boyokani oyo ekozala na suka
te. **61** Boye, okokanisa etamboli na yo mpe okoyoka soni
tango okoyamba bandeko na yo ya basi, ezala ba-oyo bazali
mikolo na yo to ba-oyo bazali baleki na yo; nakopesa yo
bango lokola bana na yo ya basi, kasi ekozala te kolanda
boyokani na Ngai elongo na yo. **62** Ngai nakosala boyokani
na Ngai elongo na yo; mpe na bongo, okososola solo ete
Ngai, nazali Yawe, **63** mpo ete okanisa yango lisusu, oyokela
yango soni mpe ofungola lisusu monoko na yo te mpo na
soni, tango nakolimbisa masumu na yo mpo na mabe nyonso
oyo osalaki, elobi Nkolo Yawe. › »

17 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, bongisa
sambole moko mpe loba yango lokola lisese epai
ya libota ya Isalaele. **3** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Mpongo moko ya monene oyo ezalaki na
mapapu milayi soki efungwami, na basala ebele ya balangi
ya ndenge na ndenge, ekendeki kotelema na Libani. Tango
etutaki songe ya nzete moko ya sedele, **4** ebukaki etape
moko ya moke oyo ezalaki na songe ya nzete yango mpe
ememaki yango na mokili ya bato ya mombongo, epai wapi
elonaki yango kati na engumba ya bateki. **5** Ekamataki
ndambo ya milona ya mokili wana, ekendeki kolona yango na
mabele ya malamu, lokola nzete oyo elingaka esika ya mayi,
pene ya mayi. **6** Nkona yango ekolaki mpe ekomaki nzete
ya vino; ezalaki penza mokuse, kasi bitape na yango ezalaki
efungwama mpe etala na ngambo ya mpongo. Bongo misisa
na yango ezalaki kaka etikala na se na yango. Ekomaki
nzete ya vino, ebotaki bitape mpe ebimisaki makasa ebele.
7 Kasi ezalaki lisusu na mpongo mosusu ya monene oyo
ezalaki na mapapu ya milayi mpe basala ebele. Nzokande,
nzete ya vino wana ebimisaki misisa na yango na ngambo
ya mpongo wana, longwa na esika oyo balonelaki yango
mpe epanzaki bitape na yango kino epai na mpongo wana,
mpo na kosopela yango mayi. **8** Balonaki yango na mabele
ya malamu, lokola nzete oyo elingaka esika ya mayi, pene
ya mayi ebele mpo ete ebota bitape mpe bambuma, mpe
ekoma nzete monene ya vino. › **9** Loba na bango: ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, ekokoma solo monene?
Boni, mpongo ya liboso ekopikola yango te mpo ete ezanga
kobota mbuma mpe ekawuka? Makasa na yango nyonso ya
sika ekokawuka; ekoluka na yango makasi mingi te mpe
bato ebele te mpo na kopikola yango. **10** Ata soki bakei
kolona yango esika mosusu, okanisi ete ekokola? Ekokawuka
nyonso tango mopepe ya este ekoya kobeta yango; solo
ekokawuka ata na esika oyo ezalaki kokola malamu. › »
11 Bongo Yawe alobaki na ngai: **12** « Loba na ndako ya
batomboki oyo: ‹ Boni, bozali solo koyeba soki makambo oyo
elakisi nini? › Loba na bango: ‹ Mokonzi ya Babiloni ayaki
na Yelusalemi, akangaki mokonzi elongo na bakalaka na
yango mpe amemaki bango na mokili na ye, elingi koloba
na Babiloni. **13** Akamataki moko kati na libota ya bokonzi,
asalaki boyokani elongo na ye mpe alapisaki ye ndayi; mpe
amemaki lisusu bankumu ya mokili **14** mpo ete bokonzi
ekweya, ekoka lisusu kotelema te mpe ewumela kobika kaka
na kobatela mibeko ya boyokani na ye. **15** Kasi atombokelaki

mokonzi ya Babiloni mpe atindaki bantoma na ye, na Ejipito
mpo ete bapesa ye bampunda mpe basoda ebele. Akolonga
solo? Moto oyo azali kosala makambo ya boye akobika solo?
Boni, abuka solo boyokani mpe abika? **16** Na Kombo na
Ngai, elobi Nkolo Yawe, akokufa kati na Babiloni, kati mokili
ya mokonzi oyo atiaki ye na bokonzi; pamba te atosaki te
ndayi oyo alapaki liboso na ye mpe abukaki boyokani oyo
asalaki elongo na ye. **17** Faraon elongo na ebele ya basoda
na ye ya mpiko mpe basoda na ye mosusu ebele bakokoka
kosunga ye te na tango ya bitumba; tango bato ya Babiloni
bakotonga bamir ya zelo mpo na kobatamela mpe bakotimola
mabulu mpo na koboma bato ebele. **18** Atosaki te ndayi oyo
alapaki mpe abukaki boyokani. Lokola atombolaki loboko na
ye na ndayi mpe asali makambo ya boye, akobika te! **19**
Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na Kombo
na Ngai, nakomemisa ye ngambo ya ndayi na Ngai, oyo
atioli mpe ya boyokani na Ngai, oyo abuki. **20** Nakotiela ye
motambo na Ngai, mpe akokangama na motambo na Ngai;
nakomema ye na Babiloni mpe nakosambisa ye kuna, pamba
te atambolaki na boyengebene te liboso na Ngai. **21** Basoda
na ye nyonso ya mpiko bakokufa na mopanga mpe bato oyo
bakotikala na bomoi bakopanzana bisika nyonso. Na bongo,
bokoyeba solo ete ezali Ngai Yawe nde nalobaki. **22** Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ngai moko nakokamata etape
ya songe ya nzete ya sedele mpe nakolona yango; nakobuka
na songe ya etape yango moto ya nzete moko, oyo nakolona
na likolo ya ngomba oyo eleki molayi. **23** Nakolona yango na
likolo ya ngomba ya Isalaele oyo eleki molayi; ekopanza
bitape na yango mpe ekobota bambuma, ekokoma nzete
ya sedele moko ya kitoko; bandeke ya ndenge na ndenge
ekotonga bazala na yango kuna mpe ekopema na se ya pio
ya bitape na yango. **24** Banzete nyonso ya zamba ekoyeba
solo ete Ngai Yawe nde nakweyisaka nzete ya molayi mpe
nakomisaka nzete ya mokuse molayi, nakawusaka nzete
ya mobesu mpe nakomisaka nzete ya kokawuka nzete ya
mobesu. Ngai Yawe nde nalobi mpe nakosala oyo nalobi. › »

18 Yawe alobaki na ngai: **2** « Bino bato, mpo na nini kati
na mokili ya Isalaele bolobaka lisese oyo: ‹ Batata
basili kolia bambuma ya vino ya mibesu, kasi minu ya bana
nde ekomi ngayi; elakisi nini? › **3** Na Kombo na Ngai, elobi
Nkolo Yawe, bokotikala lisusu koloba lisese oyo kati na
Isalaele te. **4** Pamba te bato nyonso ya bomoi bazali ya
Ngai, ezala tata to mwana, bango mibale bazali ya Ngai;
moto oyo akosala masumu, ye moko nde akokufa. **5** Tozwa
ndakisa ya moto moko oyo asalaka makambo ya sembo
mpe ya alima, **6** aliaka te bilei na bisika ya bule ya likolo
ya bangomba, atalelaka banzambe ya bikeko ya libota
ya Isalaele te, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga
na ye, asangisaka nzoto te na mwasi oyo azali komona
sanza na ye, **7** anyokolaka moto te, azongisaka eloko oyo
akangaki na niongo epai ya mokolo na yango, ayibaka te
kasi apesaka bilei na ye epai ya moto oyo azali na nzala
mpe alatisaka moto oyo azali bolumbu; **8** adefisaka te mpo
na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, abatelaka
loboko na ye mpo ete esala mabe te, akataka makambo ya
bato mibale na bosembo; **9** atosaka bikateli na Ngai mpe
abatelaka mibeko na Ngai na bosembo: moto ya lolenge
wana nde azali sembo; akozala solo na bomoi, elobi Nkolo
Yawe. **10** Kasi soki, ndakisa, moto yango azali na mwana
moko ya mobulu, oyo asopaka makila ya bato to asalaka
makambo ya ndenge wana, **11** atako tata na ye asalaki
yango te, mwana oyo aliaka na bisika ya bule na likolo ya
bangomba, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga na
ye, **12** anyokolaka mobola mpe moto oyo akelela, ayibaka,
azongisaka te eloko oyo akangi na niongo epai ya mokolo na
yango, atalelaka banzambe ya bikeko, asalaka makambo ya
mbindo, **13** adefisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba
oyo eleka ndelo; boni, mwana ya lolenge oyo akoki solo
kozala na bomoi? Te, akozala na bomoi te! Mpo ete asalaki
makambo wana nyonso ya mbindo, basengeli koboma ye,
mpe makila na ye ekotangama na moto na ye moko! **14**
Kasi soki, ndakisa, mwana yango azali na mwana oyo, atako
amonaka masumu nyonso oyo tata na ye asalaka, kasi
asalaka ndenge moko te na tata na ye: **15** aliaka te bilei
na bisika ya bule na likolo ya bangomba mpe atalelaka
te banzambe ya bikeko ya libota ya Isalaele, akomisaka
mbindo te mwasi ya moninga na ye, **16** anyokolaka moto te,
akangaka eloko ya moto te soki adefisi ye niongo, ayibaka te
kasi apesaka bilei na ye epai ya moto oyo azali na nzala,
alatisaka moto oyo azali bolumbu, **17** abatelaka loboko na
ye mpo ete esala masumu te, adefisaka te mpo na kozwa
mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, abatelaka mibeko mpe
atosaka bikateli na Ngai; solo, mwana wana akokufa te mpo
na masumu ya tata na ye: akozala solo na bomoi. **18** Ezali
tata na ye nde akokufa mpo na masumu na ye moko, pamba
te abotolaki bato biloko na makasi, ayibaki ndeko na ye mpe
asalaki mabe kati na bato na ye. **19** Bozali koloba: ‹ Mpo na
nini mwana amema te ngambo ya bambeba ya tata na ye? ›
Ezali mpo ete mwana asalaki makambo ya sembo mpe ya
alima, abatelaki mpe asalelaki na bokebi bikateli na Ngai
nyonso, akozala solo na bomoi. **20** Moto oyo asali masumu,
ye moko nde akokufa. Mwana akomema ngambo ya tata na
ye te, mpe tata akomema ngambo ya mwana na ye te. Moto
ya sembo akozwa litomba mpo na bosembo na ye, mpe moto
mabe akozwa etumbu mpo na mabe na ye. **21** Kasi soki
moto mabe atiki masumu na ye nyonso, soki akomi kotosa
bikateli na Ngai nyonso mpe kotambola kolanda bosembo
mpe makambo ya alima, akozala solo na bomoi, akokufa
te. **22** Mabe moko te oyo asalaki ekotangama lisusu na
moto na ye; akozala solo na bomoi mpo na makambo ya
sembo oyo azali kosala. **23** Boni, bokanisi penza ete Ngai
nasepelaka solo na kufa ya bato mabe, elobi Nkolo Yawe, to
nasepelaka te tango batikaka banzela na bango ya mabe
mpo ete bazala na bomoi? **24** Kasi soki moto ya sembo atiki
bosembo na ye mpe akomi kosala masumu, soki amipesi
na makambo nyonso ya mbindo oyo moto mabe asalaka,
bokanisi ete akozala solo na bomoi? Bakokanisa lisusu ata
te makambo nyonso ya bosembo oyo asalaki. Akokufa solo
mpo na bozangi boyengebene na ye mpe mpo na mabe
na ye oyo asalaki. **25** Bozali koloba: ‹ Nzela ya Nkolo ezali
sembo te. › Oh libota ya Isalaele, boyoka! Boni, nzela na
Ngai ezali sembo te? Ezali banzela na bino te nde ezangi
bosembo! **26** Soki moto ya sembo atiki bosembo na ye,
asali masumu mpe akufi mpo na yango, akufi nde mpo na
masumu oyo asali. **27** Kasi soki moto mabe atiki mabe na ye
oyo azalaki kosala mpe akomi kosala makambo ya sembo
mpe ya alima, abikisi solo bomoi na ye. **28** Lokola asosoli

mabe na ye nyonso oyo azalaki kosala mpe atiki yango,
akozala solo na bomoi, akokufa te. **29** Libota ya Isalaele
ezali koloba: ‹ Nzela ya Nkolo ezali sembo te. › Oh libota ya
Isalaele, nzela na Ngai ezali sembo te? Boni, ezali te penza
banzela na bino nde ezangi bosembo? **30** Mpo na yango, oh
libota ya Isalaele, nakosambisa bino, moto na moto kolanda
misala na ye, elobi Nkolo Yawe. Bobongwana, botika mabe
na bino nyonso mpo ete masumu na bino emema bino na
kobebisama te! **31** Botika mabe na bino nyonso oyo bozalaki
kosala; bozwa mitema ya sika mpe molimo ya sika. Mpo na
nini bokolinga kokufa, oh libota ya Isalaele? **32** Solo, Ngai
nasepelaka na kufa ya moto moko te, elobi Nkolo Yawe.
Bobongwana mpe bozala na bomoi! »

19 « Bongo yo, tinda nzembo ya mawa mpo na bakambi
ya Isalaele mpe loba: **2** ‹ Mama na yo azalaki nani?
Nkosi ya mwasi kati na bankosi! Ezalaki kovanda kati na
bana na yango mpe kobokola bana yango. **3** Ekolisaki moko
kati na bana na yango, mpe mwana yango ekomaki nkosi
moko ya makasi. Bongo, eyekolaki kopasola banyama mpe
kolia bato. **4** Bato ya bikolo ya bapaya bayokaki sango
na yango mpe bakangaki yango na mitambo ya mabulu;
bakangaki yango bibende na zolo mpe bamemaki yango na
mokili ya Ejipito. **5** Tango mama ya nkosi yango emonaki
ete elekisi tango ya pamba mpo na kozela mpe elikya na
yango esili, ekamataki mwana mosusu kati na bana na
yango, ekomisaki yango mpe nkosi ya makasi. **6** Ekomaki
konguluma kati na bankosi, pamba te yango mpe ekomaki
nkosi ya makasi. Eyekolaki kopasola banyama mpe kolia
bato. **7** Ekweyisaki bandako na bango ya makasi mpe
ebebisaki bingumba na bango. Soki egangi, mokili mpe bato
nyonso oyo bazalaki kuna bazalaki kotondisama na somo. **8**
Bongo bato ya bituka ya zingazinga, longwa na bikolo na
bango, bayaki kotelemela yango, batielaki yango mitambo na
bango mpe bakangaki yango kati na mabulu na bango. **9**
Bakangaki yango minyololo, bakotisaki yango kati na ndako
ya banyama, bamemaki yango epai ya mokonzi ya Babiloni.
Babwakaki yango na boloko mpo ete mongongo ya koganga
na yango eyokana lisusu na bangomba ya Isalaele te. **10**
Mama na yo azalaki lokola nzete ya vino kati na elanga na
yo ya vino, oyo elonama pembeni ya mayi, ezalaki kobota
bambuma ebele, ezalaki na bitape ebele mpo ete mayi mpe
ezalaki ebele. **11** Bitape na yango ezalaki makasi, ezalaki
malamu mpo na kosala mangenda ya bokonzi, ezalaki molayi
makasi koleka banzete mosusu; eyebanaki makasi mpo na
molayi na yango mpe mpo na ebele ya makasa na yango.
12 Kasi bapikolaki yango na kanda mpe babwakaki yango
na mabele. Mopepe ya este ekawusaki yango, ekweyisaki
mbuma na yango, ekawusaki mpe bitape na yango ya makasi
mpe moto etumbaki yango. **13** Mpe sik'oyo baloni yango
kati na esobe, mokili oyo ekawuka mpe ezanga mayi. **14**
Moto ebimi longwa na moko ya bitape na yango mpe etumbi
mbuma na yango; ata etape moko te ya makasi etikalaki mpo
na kosala lingenda ya bokonzi. › Yango nde ezali nzembo
ya mawa mpe esengeli koyemba yango lokola nzembo ya
mawa. »

20 Na mokolo ya zomi, na sanza ya mitano ya mobu oyo
ya sambo, ndambo ya bakambi ya Isalaele bayaki
kotuna toli ya Yawe mpe bavandaki liboso na ngai. **2**
Bongo, Yawe alobaki na ngai: **3** « Mwana na moto, loba
na bakambi ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, boyei solo kotuna toli epai na
Ngai? Na Kombo na Ngai, nakomitika te ete botuna toli
epai na Ngai, elobi Nkolo Yawe. › **4** Boni, mwana na moto,
okosambisa bango? Okosambisa bango solo? Tutanisa
bango na misala ya mbindo ya batata na bango **5** mpe
yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo
oyo naponaki Isalaele, nalapaki ndayi, na kotombola loboko,
epai ya bakitani ya libota ya Jakobi ete nakomimonisa Ngai
moko epai na bango kati na Ejipito, nalapaki ndayi mpe
nayebisaki bango: 'Nazali Yawe, Nzambe na bino.' **6** Na
mokolo wana, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete
nakobimisa bango na Ejipito mpe nakomema bango na
mokili oyo nalukelaki bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe
mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili nyonso na kitoko. **7**
Nalobaki na bango: 'Tika ete moto na moto alongola bililingi
ya mbindo oyo ezali liboso ya miso na ye! Bomikomisa
mbindo te, na nzela ya banzambe ya bikeko ya Ejipito! Nazali
Yawe, Nzambe na bino.' **8** Kasi batombokelaki Ngai mpe
baboyaki koyokela Ngai, balongolaki te bililingi ya mbindo
oyo ezalaki liboso na bango, babwakaki te banzambe ya
bikeko ya Ejipito. Boye, namilobelaki ete nakotombokela
bango makasi mpe nakopelisela bango kanda na Ngai,
kati na Ejipito. **9** Kasi mpo na lokumu ya Kombo na Ngai,
nasalaki bongo mpo ete Kombo na Ngai etiolama te na
miso ya bikolo epai wapi bazalaki kovanda. Ngai moko
namimonisaki epai ya bana ya Isalaele na miso ya bikolo
wana, mpo na kobimisa bango na Ejipito. **10** Yango wana
nabimisaki bango na Ejipito mpe namemaki bango na esobe.
11 Napesaki bango bikateli na Ngai mpe nalakisaki bango
mibeko na Ngai mpo ete moto oyo akotosa yango abika
na nzela na yango. **12** Napesaki bango mpe mikolo na
Ngai ya Saba lokola elembo ya boyokani kati na Ngai mpe
bango, mpo bayeba ete Ngai Yawe nde nabulisaki bango.
13 Kasi bana ya Isalaele batombokelaki Ngai kati na esobe;
batosaki bikateli na Ngai te, kasi babwakaki mibeko na Ngai,
oyo moto oyo asengeli kotosa mpo ete abika na nzela na
yango. Mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba.
Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi mpe
nakobebisa bango kati na esobe. **14** Kasi mpo na lokumu
ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na
Ngai etiolama te na miso ya bikolo oyo liboso na bango,
nabimisaki bango na Ejipito. **15** Kati na esobe, nalapaki
lisusu ndayi, na kotombola loboko, ete nakokotisa bango
lisusu te na mokili oyo nabongiselaki bango, mokili oyo
ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili
nyonso na kitoko; **16** pamba te babwakaki mibeko na Ngai,
batosaki bikateli na Ngai te mpe babebisaki bosantu ya
mikolo na Ngai ya Saba: mitema na bango ekangamaki na
banzambe na bango ya bikeko. **17** Kasi lokola natalaki bango
na liso ya mawa, yango wana nabebisaki bango te mpe
nasilisaki koboma bango te kati na esobe. **18** Nalobaki na
bana na bango kati na esobe: 'Bolanda bikeko ya batata na
bino te, botosa mibeko na bango te to bomikomisa mbindo
te na banzambe na bango ya bikeko! **19** Nazali Yawe,
Nzambe na bino. Bolanda bikateli na Ngai mpe bobatela
na bokebi mibeko na Ngai. **20** Bobulisa mikolo na Ngai

ya Saba mpo ete ezala elembo ya boyokani kati na Ngai
mpe bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe,
Nzambe na bino.' **21** Kasi bana mpe batombokelaki Ngai,
balandaki bikateli na Ngai te, babatelaki te na bokebi mibeko
na Ngai, oyo moto asengeli kotosa mpo ete abika na nzela
na yango, mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya
Saba. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi
mpe nakopelisela bango kanda na Ngai kati na esobe. **22**
Kasi nazongisaki loboko na Ngai sima, mpe mpo na lokumu
ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na
Ngai etiolama te na miso ya bikolo oyo liboso na bango,
nabimisaki bango na Ejipito. **23** Nzokande, kati na esobe,
nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopanza bango
kati na bikolo mpe kati na mikili ya bapaya; **24** pamba te
batosaki mibeko na Ngai te, kasi babwakaki bikateli na Ngai
mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba, mpe
miso na bango ekobaki kotala kaka banzambe ya bikeko
ya batata na bango. **25** Mpe lisusu, Ngai moko napesaki
bango bikateli ya malamu te mpe mibeko oyo epesaka
bomoi te, **26** natikaki ete bamikomisa mbindo na nzela ya
makabo na bango, mbeka ya mwana ya liboso nyonso,
mpo ete natondisa bango na somo mpe bayeba solo ete
Ngai, nazali Yawe. › **27** Yango wana, mwana na moto, loba
na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Ezalaki mpe kaka boye nde batata na
bino bafingaki Ngai, wana batambolaki na boyengebene te
na miso na Ngai. **28** Tango nakotisaki bango na mokili oyo
nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa bango,
mpe tango bamonaki bangomba milayi mpe banzete ya
mibesu, bakomaki kobonza kuna bambeka mpe bakado oyo
etumbolaki kanda na Ngai, kopesa makabo na bango ya
solo kitoko mpe kosopa makabo na bango ya masanga. **29**
Boye, natunaki bango: Esambelo ya likolo ya ngomba epai
wapi bozali kokende elakisi nini? › Mpe babengaki yango,
kino na mokolo ya lelo: ‹ Esambelo ya likolo ya ngomba. ›
30 Yango wana, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Boni, bomikomisi solo mbindo mpo na
kolanda nzela ya batata na bino mpe kosalela banzambe na
bango ya bikeko? **31** Tango bozali kobonza makabo na bino,
mbeka ya bana na bino ya mibali na moto, bozali kokoba
komikomisa mbindo na nzela ya banzambe na bino ya bikeko
kino na mokolo ya lelo. Oh libota ya Isalaele; boni, namitika
ete botuna toli epai na Ngai? Na Kombo na Ngai, elobi
Nkolo Yawe, nakotika te ete botuna Ngai. **32** Bozali koloba:
'Tolingi kozala lokola bato ya bikolo mosusu, lokola bituka
ya mikili mosusu; tolingi na biso kosalaka mpo na banzete
mpe mabanga.' Kasi eloko oyo bozali kokanisa ekosalema
te. **33** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakokonza
bino, na nguya ya loboko na Ngai, oyo esembolama, mpe
na kanda makasi; **34** nakozongisa bino wuta na bikolo ya
bapaya mpe nakosangisa bino longwa na mikili epai wapi
bozalaki ya kopanzana, na nguya ya loboko na Ngai oyo
esembolama mpe na kanda makasi. **35** Nakomema bino
na esobe ya bikolo, mpe kuna, tokotalana na miso mpe
nakopesa bino etumbu. **36** Nakopesa bino etumbu ndenge
napesaki batata na bino etumbu na esobe ya mokili ya Ejipito,
elobi Nkolo Yawe. **37** Nakobatela bino na se ya lingenda na
Ngai mpe nakomema bino na mokili na Ngai ya boyokani. **38**
Nakolongola kati na bino bato oyo batombokelaka Ngai mpe
bato oyo batelemelaka Ngai. Bongo nakobimisa bango na
mokili oyo bazali kovanda lokola bapaya; kasi bakokota na
mokili ya Isalaele te. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. **39** Kasi mpo na bino, oh libota ya Isalaele, tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Tika ete moko na moko kati na bino
akende kosalela banzambe na ye ya bikeko! Kasi na mikolo
ekoya, bokotosa Ngai kaka mpe bokotika kobebisa bosantu
ya Kombo na Ngai na nzela ya makabo mpe ya banzambe
na bino ya bikeko. **40** Pamba te na ngomba na Ngai ya
bule, ngomba oyo eleki molayi kati na Isalaele, elobi Nkolo
Yawe, kuna na mokili wana, bato nyonso ya libota ya Isalaele
bakosalela Ngai, mpe Ngai nakoyamba bango kaka kuna.
Kuna, nakosepela koyamba mbeka mpe makabo na bino
oyo eleki kitoko mpe mbeka na bino nyonso ya bule. **41**
Nakoyamba bino malamu, lokola makabo ya solo kitoko,
tango nakobimisa bino longwa na bikolo mpe nakosangisa
bino longwa na mikili epai wapi bozalaki ya kopanzana. Mpe
Ngai moko nakomonisa bosantu na Ngai kati na bino na
miso ya bikolo. **42** Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe tango nakokotisa bino na mokili ya Isalaele, mokili oyo
nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa epai ya
batata na bino. **43** Mpe kuna, bokokanisa lisusu bizaleli na
bino mpe misala na bino nyonso oyo na nzela na yango,
bomikosaki mbindo mpe bokokoma komiyokela nkele likolo
ya mabe nyonso oyo bosalaki. **44** Bokoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe tango nakosalela bino makambo mpo na lokumu
ya Kombo na Ngai, kasi kolanda te nzela na bino ya mabe
mpe misala na bino ya mbindo, oh libota ya Isalaele, elobi
Nkolo Yawe. › » **45** Yawe alobaki na ngai: **46** « Mwana na
moto, talisa elongi na yo na ngambo ya sude, loba mpo na
kotelemela etuka ya sude mpe sakola mpo na kotelemela
zamba ya mokili ya sude. **47** Loba na zamba ya mokili ya
sude: ‹ Yoka Liloba na Yawe. Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Nakopelisa moto kati na yo, mpe ekotumba banzete
na yo nyonso, ezala banzete ya mobesu to ya kokawuka.
Moto yango ya makasi ekotikala kokufa te mpe ekotumba
bilongi nyonso, wuta na nor kino na sude. **48** Bato nyonso
bakomona ete ezali Ngai Yawe nde napelisi yango; mpe
ekotikala kokufa te. › » **49** Bongo nalobaki: « Ah! Nkolo
Yawe, bazali kotonga ngai: ‹ Ezali ye te oyo alobaka na
masese? › »

21 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa
elongi na yo na ngambo ya Yelusalemi, loba mpo na
kotelemela bisika ya bule mpe sakola mpo na kotelemela
Isalaele. **3** Loba na mokili ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Yawe
alobi: Natombokeli yo, nakobimisa mopanga na Ngai na
ebombelo na yango mpe nakoboma bato, kati na mokili na
yo, ezala bato ya sembo to bato mabe. **4** Mpo ete nakoboma
bato ya sembo mpe ya mabe, mopanga na Ngai ekobima na
ebombelo na yango mpo na koboma moto nyonso, wuta na
sude kino na nor. **5** Boye, bato nyonso bakososola ete Ngai
Yawe nde nabimisi mopanga na Ngai wuta na ebombelo na
yango, mpe ekozonga lisusu te. › **6** Yango wana, mwana
na moto, lela! Kende kolela liboso na bango, na motema
oyo ebukani mpe ya mawa. **7** Soki batuni yo: ‹ Mpo na nini
ozali kolela? › Okozongisela bango: ‹ Ezali mpo na sango
oyo ezali koya. › Mitema mpe maboko nyonso ekolemba
lokola mayi, bato nyonso bakomitungisa mpe mabolongo

nyonso ekolenga. Sango yango ezali koya; solo ekosalema,
elobi Nkolo Yawe! » **8** Yawe alobaki na ngai: **9** « Mwana na
moto, sakola. Loba: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Mopanga,
mopanga! Bangalisi mpe bapelisi yango! **10** Bapelisi yango
mpo na koboma, bangalisi yango mpo na kobimisa mikalikali!
Boni, tosepela kaka na lingenda ya bokonzi ya mwana na
ngai ya mobali? Mopanga ya mwana na ngai esambwisaka
banzete nyonso. **11** Mopanga epesami mpo ete bangalisa
yango, mpo ete basimba yango na loboko; bangalisi yango
mpe bapelisi yango mpo ete mobomi asalela yango. **12**
Mwana na moto, ganga mpe lela makasi! Pamba te mopanga
ebimi mpo na koboma bato na ngai, mpo na koboma bakambi
nyonso ya Isalaele; babongisami mpo na kokufa na mopanga
elongo na bato na ngai. Yango wana, beta tolo na yo! **13**
Komekama ekoya penza; mpe likambo nini ekosalema soki
lingenda ya bokonzi, oyo mopanga esili kotiola, etikali lisusu
te, elobi Nkolo Yawe? › **14** Boye mwana na moto, sakola
mpe beta maboko na yo! Tika ete mopanga eboma mbala
mibale to mbala misato! Ezali mopanga oyo ebomaka; ezali
solo mopanga oyo ebomaka mingi, mopanga oyo ezingeli
bango bisika nyonso. **15** Mpo ete mitema na bango ekoka
kolenga mpe bakufi bazala ebele, nasili kotia mopanga oyo
ebomaka na bikuke nyonso ya bingumba na bango. Tala,
bangalisi yango mpo ete epela lokola mikalikali; basimbi
yango mpo na koboma! **16** Oh mopanga, beta na ngambo ya
loboko ya mobali mpe beta na ngambo ya loboko ya mwasi;
beta na esika nyonso oyo minu na yo etali! **17** Ngai mpe,
nakobeta maboko na Ngai; mpe kanda na Ngai ya makasi
ekokita. Ngai Yawe nde nalobi. » **18** Yawe alobaki na ngai:
19 « Mwana na moto, sala banzela mibale oyo mopanga ya
mokonzi ya Babiloni ekoki kolekela; banzela nyonso mibale
ebimela na mokili moko. Na ekotelo ya nzela moko na moko,
tia elembo oyo ekolakisa nzela ya engumba. **20** Sala nzela
moko mpo ete mopanga ekoma kino na Raba, engumba
ya bato ya Amoni, mpe nzela mosusu mpo ete mopanga
ekoma kino na Yelusalemi, engumba batonga makasi, kati
na Yuda. **21** Pamba te mokonzi ya Babiloni akotelema na
esika oyo banzela mibale ekutana mpo na kosala makambo
ya soloka, akobeta zeke na koningisa makonga ya mike,
akotuna banzambe na ye ya bikeko mpe akotala mabale ya
banyama. **22** Zeke oyo ekotalisa Yelusalemi ezali kati na
loboko na ye ya mobali: kuna na Yelusalemi, akopesa mitindo
ya koboma, akobeta mololo ya bitumba, akotia bashar ya
bitumba liboso ya bikuke ya engumba, akotonga bamir ya
zelo mpe akotimola mabulu ya kobombamela. **23** Kasi lokola
basilaki kolapa ndayi ete bakotosa ye, bavandi ya Yelusalemi
bakomona yango lokola bimoniseli ya pamba mpe ya lokuta.
Kasi mokonzi ya Babiloni akosala ete bakanisa lisusu mabe
na bango, mpe akomema bango na bowumbu. **24** Mpo na
yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Lokola mabe na
bino ezongeli bino na makanisi, lokola bolakisi Ngai na polele
botomboki na bino mpe bomonisi masumu na bino kati na
misala na bino nyonso; lokola bosali bongo, bokokende na
bowumbu. **25** Yo mokambi ya Isalaele, moto ya mbindo mpe
moto mabe, mikolo ezali koya, tango na yo ya etumbu, mpo
na kosukisa mabe na yo! **26** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Longola ye eteni ya elamba ya moto, longola ye motole!
Makambo ekobongwana, ekozala lisusu te ndenge ezalaki
liboso! Bato oyo bakitisama bakotombwama, mpe ba-oyo
batombwama bakokitisama. **27** Libebi! Libebi! Nakokomisa
yango libebi. Ekotikala kobonga lisusu te kino tango moto oyo
akopesa etumbu, oyo nakopesa ye makoki mpo na yango,
akoya. › **28** Mpe yo, mwana na moto, sakola mpe loba: ‹
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na tina na bato ya Amoni
mpe mafinga na bango: Mopanga, babimisi mopanga mpo
na koboma, bapelisi yango mpo na koboma mpe mpo na
kongenga lokola mikalikali! **29** Atako bapesaki yo bimoniseli
mpe masakoli ya lokuta, mopanga ekokata bakingo ya bato
ya mbindo oyo mokolo ya suka mpo na mabe na bango
esili kokoka. **30** Zongisa mopanga na ebombelo na yango.
Nakosambisa yo na esika oyo okelamaki, na mokili ya bakoko
na yo. **31** Nakokitisela yo kanda na Ngai ya makasi mpe
nakofula yo moto ya kanda na Ngai; bongo nakokaba yo na
maboko ya bato ya mobulu oyo babebisaka. **32** Okozika na
moto, makila na yo ekopanzana kaka na mokili na yo mpe
bakokanisa yo lisusu te; pamba te Ngai Yawe nde nalobi. › »

22 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, okosambisa
yango solo? Okosambisa solo engumba oyo esopaka
makila? Lakisa yango misala na yango nyonso ya mbindo **3**
mpe loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh engumba
oyo emibendelaka bololo na nzela ya kosopa makila na
kati-kati na yango mpe emikomisaka mbindo na nzela ya
komisalela bikeko, **4** ozali na ngambo mpo na makila oyo
osopaki mpe okomi mbindo mpo na bikeko oyo osalaki!
Okomisi bomoi na yo mokuse mpe okomi na suka ya mibu ya
bomoi na yo! Yango wana, nakokomisa yo eloko ya kotiola
liboso ya bikolo mpe eloko ya maseki liboso ya mikili nyonso.
5 Yo, engumba ya mbindo, etonda na mobulu, bato oyo
bazali pene mpe ba-oyo bazali mosika bakoseka yo! **6** Tala
ndenge bakambi ya Isalaele basalelaka bokonzi na bango
mpo na kosopa makila. **7** Kati na mboka na yo, batiolaka
batata mpe bamama, banyokolaka mopaya, bana bitike mpe
basi bakufisa mibali. **8** Otiolaka biloko na Ngai ya bule
mpe obebisaka bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. **9** Na
mboka na yo, bakoselaka bato makambo mpo na kobomisa
bango. Na mboka na yo, baliaka biloko na bisika ya bule oyo
ezalaka na likolo ya bangomba mpe basalaka makambo
ya nkele. **10** Na mboka na yo, mibali basangisaka nzoto
na basi ya batata na bango mpe bazwaka na makasi basi
oyo bazali komona sanza na bango, na tango oyo bazali
mbindo. **11** Na mboka na yo, moko na moko azali kosala
makambo ya mbindo elongo na mwasi ya moninga na ye,
mosusu azali kokomisa mwasi ya mwana na ye mbindo,
mpe mosusu lisusu azali kosangisa nzoto na makasi na
ndeko na ye ya mwasi, mwana mwasi ya tata na ye. **12** Na
mboka na yo, bato bazwaka kanyaka mpo na kosopa makila,
badefisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka
ndelo, banyokolaka baninga mpo na kokoma na bomengo
mpe bobosani Ngai, elobi Nkolo Yawe. **13** Solo, nakobeta
maboko na Ngai mpo na litomba oyo bozwaki na nzela ya
mabe mpe mpo na makila oyo botangisaki kati na bino. **14**
Boni, bokoyika kaka mpiko to maboko na bino ekozala kaka
makasi na mokolo oyo nakokitisela bino kanda na Ngai?
Ngai Yawe, nalobaki mpe nakokokisa yango. **15** Nakopanza
bino kati na bikolo, nakopalanganisa bino bipai na bipai kati
na mokili mpe nakosukisa mbindo na bino. **16** Omikomisaki
mbindo na miso ya bikolo, kasi okoyeba solo ete Ngai, nazali

Yawe. › » **17** Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto,
libota ya Isalaele ekomi lokola fulu na miso na Ngai; bango
nyonso bakomi lokola ebende ya motane, ebende ya langi
ya etabe oyo etela, ebende mpe mbodi oyo babwaka na
etumbelo ya bibende. Solo, bakomi kaka lokola bosoto ya
palata. **19** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹
Lokola bino nyonso bokomi kaka lokola bosoto, nakosangisa
bino na Yelusalemi. **20** Ndenge bato basangisaka palata,
ebende ya motane, ebende ya langi ya etabe oyo etela,
mbodi mpe ebende kati na etumbelo ya bibende mpo na
kolamba yango, ndenge wana mpe Ngai nakosangisa bino
na kanda mpe na kotomboka na Ngai, mpe nakobwaka bino
kati na engumba mpo na kozikisa bino. **21** Nakosangisa
bino mpe nakofula bino mopepe ya moto ya kanda na
Ngai; bongo nakozikisa bino kati na Yelusalemi. **22** Ndenge
bazikisaka palata kati na etumbelo ya bibende, ndenge wana
mpe nakozikisa bino kati na engumba. Boye, bokoyeba solo
ete Ngai Yawe, nasopeli bino kanda na Ngai ya makasi. ›
» **23** Yawe alobaki na ngai lisusu: **24** « Mwana na moto,
loba na Yelusalemi: ‹ Ozali mabele oyo epetolamaki te mpe
enokelaki mvula te na mokolo ya kanda na Ngai ya makasi.
› **25** Basakoli na yo bazali kosala likita; lokola nkosi oyo
ezali koganga tango ezali kopasola nyama na yango, bazali
koboma bato, kobotola bomengo mpe biloko ya motuya ya
bato mpe kokomisa ebele kati na yango, basi bakufisa mibali.
26 Banganga-Nzambe na yango bazali kobuka mobeko na
Ngai mpe bazali kobebisa bosantu ya biloko na Ngai ya
bule, bazali kosala bokeseni te kati na biloko ya bule mpe
biloko mosusu, bazali kosunga bato te ete bayeba kosala
bokeseni kati na makambo oyo ezali mbindo mpe oyo ya
peto; bakangeli Basaba na Ngai miso, boye babulisi Ngai
te kati na bango. **27** Bakalaka kati na yango bazali lokola
mbwa ya zamba oyo ezali kopasola nyama na yango, bazali
kosopa makila mpe koboma bato mpo na kozwa bomengo
na nzela ya mabe. **28** Basakoli na yango bazali kopakola
misala na bango ya mabe potopoto ya pembe na nzela ya
bimoniseli mpe masakoli ya lokuta; bazali koloba: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi, › na tango Yawe alobi na Ye eloko
moko te. **29** Bato ya mokili bazali koyiba mpe kobotola bato
biloko na makasi, bazali konyokola mobola mpe moto oyo
akelela, bazali komonisa mopaya pasi na nzela ya kopimela
ye bosembo. **30** Nalukaki ata moto moko kati na bango, oyo
akokaki kotonga mir mpe kotelema liboso na Ngai, na lidusu
ya mir mpo na bolamu ya mokili mpo ete nakoka kobebisa
yango te, kasi namonaki ata moto moko te. **31** Yango wana,
nakosopela bango kanda na Ngai ya makasi mpe natumba
bango na moto ya kanda na Ngai, nakopesa bango etumbu
kolanda etamboli na bango, elobi Nkolo Yawe. »

23 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, ezalaki
na basi mibale, bana ya mama moko. **3** Bakomaki
na kindumba mpe bamipesaki na yango wuta bolenge na
bango, na Ejipito. Kuna, bato bazalaki kosakana na mabele
na bango mpe kosimbasimba tolo na bango ya bolenge.
4 Oyo ya kulutu, kombo na ye ezalaki Ohola; mpe oyo
ya leki, kombo na ye ezalaki Oholiba: bazalaki basi na
Ngai mpe babotaki bana mibali mpe bana basi. Ohola azali
Samari mpe Oholiba azali Yelusalemi. **5** Ohola amipesaki na
kindumba tango azalaki nanu ya Ngai mpe akufelaki kolinga
bamakangu na ye, bato ya Asiri, bilombe ya bitumba **6** oyo
balataka bilamba ya lokumu ya langi ya ble, bayangeli mpe
bakonzi ya basoda; bango nyonso bazalaki bilenge mibali
ya kitoko oyo bayebaki malamu kotambola na bampunda.
7 Ye moko alakisaki polele kindumba na ye epai ya bato
ya lokumu ya Asiri mpe amikomisaki mbindo na nzela ya
banzambe ya bikeko nyonso, ya moto nyonso oyo ye azalaki
kokufela na bolingo. **8** Atikaki te kindumba na ye oyo
abandaki na Ejipito, oyo na tango ya bolenge na ye, mibali
bazalaki kosangisa na ye nzoto, kosimbasimba tolo na ye ya
bolenge mpe kosilisa baposa na bango ya nzoto epai na
ye. **9** Yango wana nakabaki ye na maboko ya bamakangu
na ye, bato ya Asiri, oyo azalaki kokufela. **10** Batikaki ye
bolumbu, bakendeki na bana na ye ya mibali mpe ya basi,
mpe babomaki ye na mopanga. Akomaki lokola ndakisa mpo
na basi mosusu, pamba te azwaki etumbu. **11** Ndeko na ye
ya mwasi, Oholiba, amonaki makambo oyo nyonso; kasi
lokola posa ya kindumba elataki ye makasi, asalaki mobulu
koleka kutu ndeko na ye ya mwasi. **12** Ye mpe akufelaki
kolinga mibali ya Asiri: bayangeli, bakonzi ya basoda, basoda
ya mpiko oyo balataka kitoko mpe batambolaka malamu
likolo ya bampunda; bango nyonso bazalaki bilenge mibali
kitoko. **13** Namonaki ete ye mpe amikomisaki mbindo: bango
mibale balandaki kaka nzela moko. **14** Nzokande, ye kutu
akendeki mosika koleka na kindumba na ye; amonaki bililingi
ya mibali na mir, bililingi ya bato ya Chalide, oyo basala
na langi ya motane; **15** mibali yango balataki mikaba na
baloketo na bango mpe bitendi ya balangi ebele na mito na
bango. Bango nyonso bazalaki na lolenge ya bakonzi ya
basoda ya Babiloni, oyo babotama na mokili na Chalide.
16 Tango kaka amonaki bango, akufelaki bango na bolingo
mpe atindaki bantoma epai na bango, na mokili ya Chalide.
17 Bato ya Babiloni bayaki epai na ye kino na mbeto na
ye oyo asalelaka bolingo mpe bakomisaki ye mbindo na
nzela ya kindumba na bango. Sima na bango kokomisa ye
mbindo, ayinaki bango. **18** Tango alakisaki polele kindumba
na ye mpe atalisaki bolumbu na ye, nayinaki ye, ndenge
kaka nayinaki ndeko na ye ya mwasi. **19** Nzokande, azalaki
se kobakisa kindumba na ye tango azalaki kokanisa mikolo
ya bolenge na ye, oyo azalaki kosala kindumba, na Ejipito.
20 Kuna, akufelaki kolinga bamakangu na ye, oyo nzoto
na bango ya mibali ezalaka lokola nzoto ya mibali ya ane
mpe oyo bazalaka na nguya ya kosangisa nzoto lokola
mpunda. **21** Boye, okanisaki lisusu kindumba na yo, oyo
ozalaki kosala na bolenge tango mibali ya Ejipito bazalaki
kosakana na mabele na yo mpe kosimbasimba tolo na yo ya
bolenge. **22** Yango wana, Oholiba, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Nakosala ete bamakangu na yo, ba-oyo yo oboyaki,
babalukela yo; mpe nakosala lisusu ete babimela yo na
bangambo nyonso: **23** mibali ya Babiloni mpe mibali nyonso
ya Chalide, ya Pekodi, ya Shoa mpe ya Koa elongo na
mibali nyonso ya Asiri, bilenge mibali kitoko. Bango nyonso
bazalaki bayangeli mpe bakonzi ya basoda, basoda ya mpiko
oyo batambolaka malamu likolo ya bampunda mpe bakonzi
ya basoda ya lokumu; bango nyonso batambolaka likolo
ya bampunda. **24** Bakoya kobundisa yo na bibundeli, na
bampunda mpe na bashar na yango elongo na bato ebele;
bakomibongisa mpo na kobundisa yo na bangambo nyonso,
na banguba minene mpe ya mike, mpe na bikoti ya basoda.

Nakokaba yo na maboko na bango mpo ete bapesa yo
etumbu mpe bakosambisa yo kolanda mibeko na bango. **25**
Nakotelemela yo na kanda na Ngai mpe bakosala yo mabe,
na mitema ya kanda penza. Bakokata yo zolo mpe matoyi;
bongo bato na yo, oyo bakotikala bakokufa na mopanga.
Bakokende na bana na yo ya mibali mpe ya basi, bongo ba-
oyo bakotikala bakokufa na moto. **26** Bakobotola yo lisusu
bilamba na yo mpe babiju na yo ya talo. **27** Nakosukisa
makambo ya soni mpe kindumba na yo, oyo obandaki na
Ejipito. Okotombola lisusu miso na yo te mpo na komona bato
wana mpe okotikala lisusu kokanisa Ejipito te. **28** Pamba te,
tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kokaba
yo na maboko ya bato oyo oyinaka, bato oyo osepelaka
lisusu na bango te. **29** Bato yango bakoyina yo, bakosala
yo mabe penza mpe bakobotola yo mbuma ya mosala na
yo; bakolongola yo bilamba mpe okotikala bolumbu, bongo
soni ya kindumba na yo ekobima polele. Kindumba mpe
ekobo na yo **30** nde ememelaki yo makambo oyo ekomeli
yo, pamba te okufelaki kolinga mibali ya bikolo wana mpe
omikomisaki mbindo na nzela ya kosalela banzambe na
bango ya bikeko. **31** Lokola olandaki nzela ya ndeko na yo ya
mwasi, nakotia kopo oyo ye amelaki na loboko na yo. **32** Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Okomela kopo oyo ndeko na yo
ya mwasi amelaki, kopo moko ya monene mpe ya mozindo;
ekomemela yo kosambwa mpe soni, pamba te ezali monene
penza. **33** Ekolangwisa yo na pasi: kopo ya kobebisama
mpe ya somo, kopo ya ndeko na yo ya mwasi, Samari. **34**
Okomela yango kino ekokawuka, okobuka-buka yango na
biteni, mpe ekozokisa-zokisa mabele na yo, pamba te Ngai
Nkolo Yawe nde nalobi. **35** Yango wana, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Lokola obosanaki Ngai mpe otiaki Ngai na
sima ya mokongo na yo, okomema mikumba ya ekobo mpe
ya kindumba na yo. » **36** Yawe alobaki na ngai: « Mwana
na moto, okosambisa penza Ohola mpe Oholiba? Lakisa
bango misala na bango ya mbindo; **37** pamba te basalaki
kindumba, mpe makila etondi na maboko na bango; basalaki
kindumba na banzambe na bango ya bikeko, mpe babonzaki
lokola mbeka bana na bango ya mibali oyo babotelaki Ngai,
mpo ete bakoma bilei ya banzambe na bango ya bikeko.
38 Basalaki yango mpe lisusu epai na Ngai: kaka na tango
yango, bakomisaki Esika na Ngai ya bule mbindo mpe
babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. **39** Kaka
na mokolo oyo bazalaki kobonza lokola mbeka bana na
bango epai ya banzambe na bango ya bikeko, bazalaki mpe
kokota na Esika na Ngai ya bule mpe kobebisa bosantu
na yango. Yango nde bazalaki kosala kati na Ndako na
Ngai. **40** Batindaki mpe bantoma epai ya bato oyo bazalaka
mosika. Mpe tango bayaki, omisukolaki nzoto, opakolaki
biloko ya monzele na miso mpe olataki babiju. **41** Ovandaki
na mbeto moko ya kitoko; mpe liboso na yango, ezalaki
na mesa moko oyo otiaka malasi ya ansa mpe mafuta na
Ngai. **42** Zingazinga na ye, makelele ya bato ebele ezalaki
koyokana, bameli masanga ebele oyo bawutaki na esobe
elongo na bato ebele bayaki kolatisa bango mayaka na
maboko mpe mitole ya bonzenga na mito na bango. **43**
Boye, namilobelaki na tina na mwana mwasi oyo anzulukaki
nzoto mpo na kindumba: ‹ Boni, ezali kaka ye oyo anzuluki
nzoto nde azali kozongela lisusu penza kindumba! › **44** Mpe
basangisaki na ye nzoto: ndenge mibali basangisaka nzoto
na mwasi ya ndumba, ndenge wana mpe basalaki bango,
Ohola mpe Oholiba. **45** Kasi bato ya sembo bakosambisa
bango mpe bakokatela bango etumbu oyo bapesaka na
basi oyo basalaka ekobo mpe basopaka makila, pamba te
bazali bandumba mpe maboko na bango ezali na makila. **46**
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tika ete ebele ya bato
batombokela bango, banyokola bango mpe babotola biloko
na bango na makasi! **47** Tika ete babamba bango mabanga
mpe baboma bango na mopanga; baboma bana na bango
ya mibali mpe ya basi mpe babebisa bandako na bango na
moto. **48** Na nzela wana nde nakosukisa kindumba kati na
mokili, mpo ete basi nyonso bazwa mayele mpe balanda
ndakisa na bango te. **49** Bokozwa etumbu mpo na kindumba
na bino mpe bokomema mikumba ya masumu na bino ya
kosambela banzambe ya bikeko; boye, bokoyeba solo ete
Ngai, nazali Nkolo Yawe. »

24 Na mokolo ya zomi ya sanza ya zomi, na mobu ya
libwa, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto,
koma mokolo oyo kati na buku, mokolo ya lelo, pamba te
ezali na mokolo oyo nde mokonzi ya Babiloni azingelaki
engumba Yelusalemi. **3** Loba na libota oyo ya batomboki
lisese oyo; yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Kamata nzungu moko ya kolambela, bongisa yango mpe tia
mayi kati na yango. **4** Tia biteni ya misuni kati na yango,
biteni nyonso ya malamu: lokolo mpe lipeka; tondisa yango
na mikuwa ya malamu. **5** Kamata bameme oyo ezanga
mbeba kati na etonga mpe sangisa bakoni na se ya nzungu
yango; pelisa moto mpe tokisa nzungu yango kino mikuwa
ekobela penza! **6** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Mawa na engumba oyo esopaka makila, nzungu ya
salite, nzungu oyo elongwaka salite te! Tika yango pamba,
longola eteni moko na moko kino nyonso ekosila na kobeta
zeke te. **7** Pamba te makila oyo esopaki ezali kati na yango;
esopaki yango na likolo ya libanga, esopaki yango na mabele
te epai wapi putulu ekokaki kozipa yango. **8** Mpo na kopelisa
kanda na Ngai mpe kozongisela yango mabe na mabe, natie
makila na yango na likolo ya mabanga mpo ete ebombama
te. **9** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na
engumba oyo esopaka makila! Ngai mpe nakosangisela yo
bakoni ebele. **10** Sangisa bakoni mpe pelisa moto. Lamba
misuni malamu, sangisa yango na biloko mike-mike ya solo
kitoko oyo balambelaka mpe sala ete mikuwa ezika. **11**
Bongo tia nzungu ya pamba na likolo ya makala ya moto
kino ekoma moto mpe linzanza na yango ekoma motane,
mpo ete mbindo na yango elongwa mpe konzuluka na yango
ekende na moto. **12** Kasi konzuluka na yango esilisi makasi
ya bato, bosoto na yango etikali kolongwa te! Ezala moto,
elongi te kolongola bosoto yango! **13** Yelusalemi, mbindo na
yo ezali kindumba. Nalukaki kokomisa yo peto, kasi olingaki
kopetolama te na bosoto na yo. Okotikala lisusu kozala peto
te kino tango nakosilisa kosopela yo kanda na Ngai. **14**
Ngai Yawe nde nalobaki. Tango ekoki mpo na Ngai kosala;
nakoyoka mawa te, nakozonga sima te! Okosambisama solo
kolanda etamboli mpe misala na yo, elobi Nkolo Yawe. › »
15 Yawe alobaki na ngai: **16** « Mwana na moto, nakolongola,
na nzela ya kufa ya pwasa, mwasi oyo asepelisaka motema
na yo. Kasi komitungisa te, kolela te mpe kotangisa mpinzoli
te. **17** Lela na se ya motema, kosala matanga na tina na ye

te. Kanga kitendi na moto na yo mpe tia sandale na makolo
na yo; kozipa mandefu ya elongi na yo te mpe kolia bilei
ya matanga te, ndenge ezali ezaleli ya bokoko na bino. »
18 Boye, na tongo, nasololaki na bato; bongo na pokwa,
mwasi na Ngai akufaki. Na tongo ya mokolo oyo elandaki,
nasalaki kolanda mitindo oyo epesamelaki ngai. **19** Boye,
bato batunaki ngai: — Okoki koyebisa biso te soki makambo
oyo ozali kosala elakisi nini? **20** Nazongiselaki bango: —
Yawe alobaki na ngai: **21** « Yebisa libota ya Isalaele: ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kosambwisa
bosantu ya Esika na Ngai ya bule oyo esalaka lolendo na
bino, oyo esepelisaka miso na bino mpe esalaka esengo ya
mitema na bino. Bana na bino ya mibali mpe ya basi oyo
botikaki na Yelusalemi bakokufa na mopanga. **22** Boye,
bokosala ndenge Ngai nasali: bokozipa mandefu na bino
te mpe bokolia bilei ya matanga te; **23** bokokanga bitendi
na mito na bino mpe bokolata basandale na makolo na
bino, bokosala matanga te mpe bokolela te, kasi bokomona
pasi mpo na masumu na bino mpe bokokoma kolelalela
kati na bino. **24** Ezekieli akozala lokola elembo mpo na
bino: bokosala ndenge kaka ye asalaki. Tango makambo oyo
ekosalema, bokososola ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. › **25**
Bongo yo, mwana na moto; na mikolo ekoya, nakobotola
bandako na bango oyo batonga makasi mpe batielaka
motema, oyo esalaka esengo mpe lokumu na bango, oyo
esepelisaka miso na bango mpe esalaka esengo ya mitema
na bango; nakobotola lisusu bana na bango ya mibali mpe ya
basi. **26** Na mokolo wana, moto moko akokima mpe akoya
kopesa yo basango. **27** Na mokolo wana, monoko na yo
ekofungwama, okosolola na monoko yango mpe okokanga
lisusu yango te. Boye, okozala elembo mpo na bango mpe
bakoyeba ete Ngai nazali Yawe. »

25 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa
elongi na yo na ngambo ya bato ya Amoni mpe sakola
mpo na kotelemela bango. **3** Yebisa bato ya Amoni: ‹ Boyoka
liloba na Nkolo Yawe! Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola
bosepelaki tango babebisaki bosantu ya Esika na Ngai ya
bule, tango mokili ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te mpe
wana bato ya Yuda bakendeki na bowumbu, **4** nakokaba
bino na maboko ya bato ya mikili ya este lokola libula,
bakotonga milako na bango mpe bakotelemisa bandako na
bango ya kapo kati na mokili na bino; bakolia bambuma na
bino mpe bakomela miliki na bino. **5** Nakokomisa engumba
ya Raba lopango ya koleisela bashamo, mpe nakokomisa
mokili ya bato ya Amoni esika oyo bibwele epemelaka. Boye,
bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **6** Pamba te, tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola ozalaki kobeta maboko
mpe kotuta makolo na esengo mpo na kotiola mokili ya
Isalaele, **7** nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela
yo mpe nakokaba yo na maboko ya bikolo ya bapaya lokola
bomengo ya bitumba; nakolongola yo na molongo ya bikolo,
nakosilisa bato na yo mpe nakobebisa yo. Boye, okoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe. › **8** Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: ‹ Lokola mokili ya Moabi mpe ya Seiri ezalaki koloba:
'Tala, libota ya Yuda ekomi kaka lokola bikolo nyonso.' **9**
Mpo na yango, nakobebisa bingumba ya Moabi, oyo batonga
makasi, na bandelo na yango, kobanda na bingumba oyo ya
kitoko: Beti-Yeshimoti, Bala-Meoni, Kiriatayimi; **10** nakokaba
Moabi mpe bato ya Amoni na maboko ya Este lokola libula,
mpo ete bakanisa lisusu bato ya Amoni te kati na molongo
ya bikolo; **11** nakopesa Moabi etumbu. Boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. › **12** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
‹ Lokola bato ya Edomi bazongisaki mabe na mabe epai
ya libota ya Yuda, mpe lokola bamemaki penza ngambo
wana basalaki bongo; **13** mpo na yango, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nakosembola loboko na Ngai mpo na
kotelemela Edomi mpe nakoboma bato mpe banyama na
yango; nakobebisa yango, mpe bakokufa na mopanga,
kobanda na engumba Temani kino na engumba Dedani. **14**
Nakozongisela mokili ya Edomi mabe na mabe na nzela
ya bato na Ngai, Isalaele: bakozongisela mokili ya Edomi
mabe na mabe, kolanda kanda na Ngai mpe kotomboka
na Ngai. Na bongo, bakoyeba solo ete Ngai, nazongisaka
mabe na mabe, elobi Nkolo Yawe. › **15** Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: ‹ Mpo ete bato ya Filisitia bazongisaki mabe
na mabe, mpo ete bakokisaki makanisi mabe ya mitema
na bango tango balukaki kobebisa mokili ya Yuda, mpo ete
bayina bango wuta kala; **16** mpo na yango, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kosembola loboko na
Ngai mpo na kotelemela bato ya Filisitia; nakoboma bato ya
Kereti mpe nakobebisa batikali oyo bazalaka pembeni ya
ebale monene. **17** Nakozongisela bango mabe na mabe mpe
nakopesa bango etumbu na nzela ya kanda na Ngai. Boye,
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakozongisela
bango mabe na mabe. › »

26 Na mobu ya zomi na moko, na mokolo ya liboso ya
sanza, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto,
lokola Tiri alobaki mpo na kotiola Yelusalemi: ‹ Ozwi! Ekuke
ya bikolo ebukani! Bikuke na yango efungwami mpo na
kotondisa ngai na bomengo! Lokola esili kobebisama, Ngai
sik'oyo, nakofuluka! › **3** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Oh engumba ya Tiri, natombokeli yo! Nakotindela
yo bikolo ebele lokola mbonge ya ebale monene, mpo ete eya
kobundisa yo. **4** Bakobuka bamir ya Tiri mpe bakokweyisa
bandako na yango ya milayi; mpe Ngai, nakolongola putulu
na yango nyonso mpe nakotika yango mabanga ya pamba.
5 Engumba Tiri ekokoma, kati na ebale monene, esika oyo
balobi mbisi bakobanda kotanda minyama na bango mpo na
kokawusa yango. Ezali Ngai nde nasili koloba, elobi Nkolo
Yawe; engumba Tiri ekokoma bomengo ya bitumba ya bikolo,
6 mpe bakoboma na mopanga bamboka ya mike-mike oyo
ezalaka pembeni ya ebale monene. Boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. **7** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Wuta na nor, nakotindela Tiri Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, mokonzi ya bakonzi: akoya elongo na
bampunda mpe bashar, basoda oyo batambolaka likolo ya
bampunda mpe mampinga monene ya basoda; **8** akobebisa
na mopanga bingumba na yo, oyo ezalaka pembeni ya ebale
monene, akozingela yo, akotimola mabulu ya kobombamela
zingazinga ya bamir na yo mpe akotombola banguba na ye
mpo na kobundisa yo. **9** Akotindela bamir na yo makonga ya
basoda na ye, oyo batambolaka likolo ya bampunda mpe
akobuka bandako na yo ya milayi na nzela ya bibundeli na
ye ya nguya. **10** Bampunda na ye ekozala ebele penza kino
putulu na yango ekozipa yo; bamir na yo ekoningana na
makelele ya bampunda ya bitumba, ya bapine mpe ya shar,

tango akokota na bikuke na yo ndenge bato bakotaka kati na
engumba oyo bamir na yango ezali na madusu. **11** Makolo
ya bampunda na ye ekokota na babalabala na yo nyonso,
akoboma bato na yo na mopanga, mpe makonzi oyo esalaka
makasi na yo ekokweya na mabele. **12** Bakobotola lokola
bomengo ya bitumba bozwi mpe biloko na yo ya koteka,
bakokweyisa bamir na yo, bakobuka bandako na yo ya
kitoko mpe, na sima, bakobwaka nyonso na ebale: mabanga,
mabaya mpe putulu na yo. **13** Nakosukisa makelele ya
banzembo na yo, mpe mindule ya lindanda na yo ekotikala
koyokana lisusu te. **14** Nakokomisa yo mabanga ya pamba,
mpe okokoma esika oyo balobi mbisi bakobanda kotanda
minyama na bango mpo na kokawusa yango; okotikala
kotongama lisusu te, pamba te ezali Ngai Yawe nde nalobi,
elobi Nkolo Yawe. **15** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na
Tiri: Boni, bisanga ekolenga te na lokito ya kokweya na
yo, na kolela ya bato na yo, oyo bazokisi bango bapota
minene mpe na kufa ya somo kati na yo? **16** Bakambi
nyonso ya bisanga bakotika bakiti na bango ya bokonzi,
bakolongola banzambala na bango mpe bilamba na bango
batonga bililingi na basinga, bakolata somo lokola elamba
mpe bakovanda na mabele; bakokoma kolenga na somo
mpe kobanga tango nyonso, mpo na yo. **17** Bakoyembela
yo nzembo ya mawa mpe bakoloba: ‹ Oh engumba oyo
ekenda sango, ndenge nini babebisi yo, engumba ya bato
ya ebale monene! Yo mpe bato na yo, bozalaki na nguya
kati na ebale monene, bozalaki kolengisa na somo bato
nyonso oyo bazalaki kovanda kuna. **18** Sik’oyo bisanga
ekomi kolenga, na mokolo ya kokweya na yo, bisanga ya
ebale monene ekomi na somo makasi mpo na suka na yo. ›
19 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tango nakokomisa yo
engumba oyo ezalaka lisusu na bato te lokola bingumba oyo
etikala nanu kozala na bato te, tango nakoyeisa epai na yo
mayi ya mozindo mpe bambonge na yango ekozindisa yo,
20 nakozindisa yo kati na libulu ya mozindo esika moko na
bato oyo bakitaka kuna, epai ya bato ya kala; nakovandisa
yo kati na mokili oyo ezalaka na se ya mabele, lokola kati na
libebi ya kala, mpe okozala elongo na bato oyo bakitaka
kati na libulu ya mozindo, mpo ete okoma bisika oyo bato
bakovanda lisusu te; mpe okozonga te to okozwa lisusu
bisika te na mabele ya bato ya bomoi. **21** Nakokomisa
yo eloko ya koyoka somo, mpe okokoma eloko pamba;
bakobanda koluka yo kasi bakomona yo lisusu te, elobi Nkolo
Yawe. »

27 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, tinda
nzembo ya mawa na tina na Tiri! **3** Loba na Tiri oyo
ezalaka pembeni ya ebale monene, oyo esalaka mombongo
elongo na bikolo nyonso, bavandi ya bisanga: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Oh engumba Tiri, olobaka: ‘Ngai,
nakoka na kitoko na ngai!’ **4** Etando na yo ezali kati na
bibale minene; bato oyo batongaki yo nde bakomisaki yo
kitoko makasi. **5** Basalaki mipanzi na yo nyonso na mabaya
ya sipele oyo ewutaki na Seniri; basalaki likonzi ya masuwa
na yo na nzete ya sedele oyo ewutaki na Libani; **6** basalaki
bankayi na yo na banzete ya sheni oyo ewutaki na Bashani;
basalaki bivandelo na yo, ekota pembe ya nzoko oyo ewutaki
na Asiri, na mabaya ya sipele oyo ewutaki na bisanga ya
Kitimi; **7** basalaki vwale mpe bendele na yo na elamba ya
lino ya kitoko oyo ewutaki na Ejipito, mpe batongaki bililingi
kati na yango; bakapo na yo ezalaki ya langi ya ble mpe ya
motane, ewutaki na bisanga ya Elisha. **8** Baluki nkayi na yo
bazalaki bato ya Sidoni mpe ya Arivadi. Oh Tiri, bato na yo,
oyo bazalaki na bwanya koleka, nde bazalaki kotambolisa
yo. **9** Bampaka ya engumba Gebali mpe bato na yango ya
bwanya nde bazalaki kosala epai na yo mosala ya kobamba
madusu na yo mpo ete mayi ekota te; bamasuwa nyonso
ya ebale monene mpe batambolisi na yango bazalaki koya
epai na yo mpo na kosomba biloko oyo ozalaki koteka. **10**
Bato ya Persi, ya Ludi mpe ya Puti bazalaki basoda kati
na mampinga na yo: bazalaki kotia banguba mpe bikoti na
bango na likolo ya bamir na yo; bazalaki kosala lokumu na
yo. **11** Bato ya Arivadi mpe basoda na yo ya mpiko bazalaki
kotelema na bangambo nyonso ya bamir na yo, basoda ya
Gamadi bazalaki kati na bandako na yo ya milayi: bazalaki
kotia banguba na bango zingazinga ya bamir na yo, bazalaki
kosala ete kitoko na yo ekoma ya kokoka. **12** Bato ya Tarsisi
bazalaki kosala mombongo elongo na yo mpo ete ozalaki na
biloko ebele mpe ya lolenge nyonso; bazalaki komema epai
na yo palata, bibende, eten mpe mbodi. **13** Bato ya Yavani,
ya Tubali mpe ya Mesheki bazalaki kosala mombongo elongo
na yo; bazalaki kopesa yo bawumbu mpe biloko basala
na bronze mpo na kosomba epai na yo biloko oyo ozalaki
koteka. **14** Bato ya Beti Togarima bazalaki komema epai na
yo bampunda ya misala, bampunda ya bitumba mpe bamile.
15 Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo;
bato ya bisanga ebele bazalaki koya kosomba biloko epai na
yo, bazalaki kofuta yo na pembe ya nzoko mpe na banzete
ya ebeni. **16** Bato ya Siri mpe bazalaki kosala mombongo
elongo na yo mpo ete ozalaki na biloko ebele; bazalaki
komema epai na yo mabanga ya emerode, maputa ya langi
ya motane, bilamba batonga bililingi kitoko na basinga,
bilamba ya lino ya kitoko, mabanga ya korayi mpe ya ribi. **17**
Bato ya Yuda mpe ya Isalaele bazalaki kosala mombongo
elongo na yo; bazalaki komema epai na yo ble ya mboka
Miniti, farine oyo basalelaka mikate mpe bagato, mafuta ya
nzoyi, mafuta mpe malasi ya solo kitoko, mpo na kosomba
biloko oyo yo ozalaki koteka. **18** Bato ya Damasi bazalaki
kosala mombongo elongo na yo, pamba te ozalaki na
bambuma ebele mpe na biloko ebele; bazalaki komema epai
na yo masanga ya vino oyo ezalaki kowuta na mboka Eliboni
mpe bapwale ya bameme oyo ezalaki kowuta na mboka
Tsakari, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **19**
Bato ya Vedani mpe ya Yavani oyo bazalaki kowuta na Uzali
bazalaki komema epai na yo bibende oyo balekisa na moto,
bibende oyo basalelaka misala ya moto, banzete ya kasia,
mpe banzete oyo ebotaka na mayi mpe basalaka na yango
malasi, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **20**
Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo;
bazalaki komema epai na yo bilamba ya kitoko oyo batiaka
na bampunda. **21** Bato ya Arabi mpe bakambi nyonso ya
Kedari bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki
komema epai na yo bana meme ya mibali, bameme ya
mibali mpe bantaba ya mibali. **22** Bato ya mombongo ya
Saba mpe ya Raema bazalaki kosala mombongo elongo
na yo; bazalaki komema epai na yo biloko ya mike-mike ya
solo kitoko oyo balambelaka, mabanga ya talo ya ndenge
na ndenge mpe wolo. **23** Bato ya Arani, ya Kane mpe ya

Edeni, elongo na bato ya mombongo ya Saba, ya Asiri
mpe ya Kilimadi, bazalaki kosala mombongo elongo na
yo; **24** bazalaki kosala elongo na yo mombongo ya biloko
ya kitoko: bakazaka ya langi ya motane, bilamba batonga
bililingi kitoko na basinga, bitoko ya balangi ya ndenge na
ndenge mpe mikaba makasi mpe ya kitoko. **25** Bamasuwa
minene ya Tarsisi ezalaki komema biloko na yo ya koteka.
Otondaki meke na biloko mpe okendeki sango kati na bibale
minene. **26** Baluki nkayi na yo bamemaki yo kino na kati-
kati ya bibale minene. Kasi mopepe ya este ebukaki-bukaki
yo na biteni na kati-kati ya ebale monene: **27** bomengo na
yo, biloko na yo ya koteka, mombongo na yo, baluki nkayi
na yo, bato na yo, oyo basalaka na masuwa, basali oyo
babambaka madusu ya masuwa na yo, bato oyo basalaka
mombongo elongo na yo mpe basoda na yo nyonso elongo
na lisanga mobimba oyo ezali kati na masuwa, bakokufa na
kati-kati ya bibale minene na mokolo oyo masuwa na yo
ekozinda. **28** Tango baluki nkayi na yo bakoganga, bituka ya
ngambo ya ebale monene ekolenga na somo. **29** Baluki
nkayi nyonso mpe bato mosusu oyo basalaka na masuwa
bakosundola masuwa; bakotelema na libongo, **30** bakoganga
na mongongo makasi mpe bakolela na mawa nyonso mpo
na yo; bakomisopela putulu na mito mpe bakomibamba na
mabele. **31** Bakomikokola suki ya mito mpe bakolata basaki.
Bakolela yo na mawa na motema mpe bakomitungisa makasi
na mitema. **32** Kati na pasi mpe kolela na bango, bakoyemba
nzembo ya mawa na tina na yo: 'Nani azalaki lokola Tiri,
lokola engumba oyo ekomi kimia kati na ebale monene?' **33**
Tango biloko na yo ya koteka ezalaki kobima wuta na ebale
monene, ozalaki kokokisa baposa ya bikolo ebele; ebele ya
bomengo mpe ya nkita na yo ezalaki kokomisa bakonzi ya
mokili bazwi. **34** Kasi tango sik'oyo bambonge ya bibale
minene ebuki-buki yo, ebwaki yo kati na mozindo ya mayi:
biloko na yo mpe basali na yo nyonso bazindi elongo na yo.
35 Bavandi nyonso ya bisanga bakomi na mawa mpo na yo;
bakonzi na bango bazali kolenga na somo, mpe bilongi na
bango ebebi likolo ya kobanga. **36** Bato ya mombongo ya
bikolo mosusu bakomi koseka mpe kowolola yo: Osuki eh!
Osuki! Okotikala kozala lisusu te! › »

28 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, loba
na mokambi ya Tiri: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Na lolendo ya motema na yo, olobaki: 'Nazali nzambe,
navandaka na kiti ya bokonzi ya nzambe na kati-kati ya
bibale minene.' Nzokande, ozali na yo kaka moto, ozali na yo
nzambe te atako okanisi ete ozali na bwanya lokola nzambe.
3 Boni, okanisi ete ozali na bwanya koleka Daniele? Okanisi
ete oyebi mabombami nyonso? **4** Na bwanya mpe na mayele
na yo, okomi na bozwi mpe otondisi wolo mpe palata kati na
bibombelo na yo. **5** Lokola ozalaki mayele makasi na mosala
ya mombongo, oyeisi bomengo na yo ebele makasi; mpe
mpo na bomengo na yo, motema na yo etondi na lolendo. **6**
Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola ozali
kokanisa ete ozali na bwanya lokola Nzambe, **7** nakotindela
yo bato ya bikolo ya bapaya, bikolo oyo baleki kanza kati
na bikolo, mpo ete babundisa yo: bakobimisela yo mipanga
na bango mpo na kosambwisa mayele mpe bwanya na yo,
bongo bakosambwisa lokumu na yo. **8** Bakokitisa yo kino na
libulu, mpe okokufa kufa ya somo kati na bibale minene. **9**
Okokoka lisusu koloba liboso ya bato oyo bazali koboma
yo: 'Ngai nazali nzambe?' Ozali na yo kaka moto; ozali
nzambe te, kati na maboko ya bato oyo bazali koboma yo. **10**
Okokufa kufa ya bato oyo bakatama ngenga te, na maboko
ya bato ya bikolo ya bapaya. Ngai nde nalobi, elobi Nkolo
Yawe. › » **11** Yawe alobaki na ngai: **12** « Mwana na moto,
tinda nzembo ya mawa na tina na mokonzi ya Tiri! Loba na
ye: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ozalaki ndakisa mpo
na komona nyonso oyo ezali ya kokoka, otondaki na bwanya,
mpe ozalaki kitoko koleka. **13** Ozalaki kati na Edeni, elanga
ya Nzambe; mabanga ya talo ya lolenge nyonso ezalaki
kokomisa yo kitoko: ribi, topaze, diama, emerode, krizolite,
onikisi, jasipe, safiri; bambunda na yo ya mike mpe baflite na
yo ezalaki ya wolo, babongisaki yango mpo na mokolo oyo
bakela yo. **14** Napakolaki yo mafuta mpo ete ozala Sheribe
oyo abatelaka, oyo mapapu na ye efungwama; pamba te
Ngai nde natiaki yo na ngomba ya bule ya Nzambe; ozalaki
wana, ozalaki kotambola na kati-kati ya mabanga oyo ezalaki
kongenga lokola moto. **15** Etamboli na yo ezalaki ata na
pamela moko te wuta mokolo oyo okelama kino tango mabe
emonanaki kati na yo. **16** Lokola omonaki ete mombongo
na yo emati makasi, okomaki konyokola bato mpe kosala
masumu; mpo na yango, nalongolaki yo na ngomba ya
Nzambe mpe nabenganaki yo, sheribe oyo abatelaka, na
molongo ya mabanga oyo ezalaki kongenga lokola moto.
17 Motema na yo etondaki na lolendo mpo na kitoko na
yo; obebisaki bwanya na yo mpo na lokumu na yo. Yango
wana, nabwaki yo na mabele mpe nakomisi yo eloko ya
liseki na miso ya bakonzi. **18** Mpo na ebele ya masumu
na yo mpe mombongo na yo, oyo osalaka na bosembo te,
obebisi bosantu ya bisika na yo ya bule; mpe Ngai, nabimisi
kati na yo moto mpo ete etumba yo; nakomisi yo putulu ya
mabele na miso ya bato nyonso oyo bazali kotala yo. **19**
Bato ya bikolo nyonso oyo bayebaki yo bakomi na mawa
na tina na yo mpo ete okomi eloko ya koyoka somo: suka
na yo ezali mabe, ozali lisusu te, okotikala lisusu kozala
te! › » **20** Yawe alobaki na ngai: **21** « Mwana na moto,
talisa elongi na yo na ngambo ya Sidoni mpe sakola na
tina na yango! **22** Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Oh Sidoni, natombokeli yo! Nakomonisa nkembo na Ngai
kati na yo; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe,
tango nakopesa yango etumbu mpe nakomonisa bosantu
na Ngai kati na yango. **23** Nakotindela yango bokono oyo
ebomaka, nakotangisa makila na babalabala na yango;
mopanga ekolongwa na bangambo nyonso mpo na koboma
bato na yango, mpe bato ebele bakokufa. Boye, bakoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe. **24** Bato ya bikolo ya mayele
mabe, oyo bazali lokola basende mpe banzube, bakozingela
lisusu bana ya Isalaele te; boye, bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Nkolo Yawe. **25** Nkolo Yawe alobi: Tango nakosangisa
bana ya Isalaele wuta na bikolo epai wapi napanzaki bango,
nakomonisa bosantu na Ngai kati na bango na miso ya bikolo
wana; boye, bakovanda na mokili na bango moko, mokili oyo
napesaki epai ya Jakobi, mosali na Ngai. **26** Bakovanda
kuna na kimia, bakotonga bandako mpe bakosala bilanga
ya vino; bakovanda kuna na kimia tango nakopesa etumbu
na bikolo nyonso ya bapaya oyo bazingelaki bango mpe
bazalaki kotiola bango. Bongo bakoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe, Nzambe na bango. › »

29 Na mokolo ya zomi na mibale ya sanza ya zomi, na
mobu ya zomi, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana
na moto, talisa elongi na yo epai ya Faraon, mokonzi ya
Ejipito, sakola mpo na kotelemela ye mpe mokili mobimba ya
Ejipito! **3** Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Yo Faraon,
mokonzi ya Ejipito, natelemeli yo! Yo dalagona monene oyo
ovandaka kati na bibale na yo, yo oyo ozali koloba: ‘Ebale
Nili ezali ya ngai; mpe ngai, ngai moko nde namisala!’ **4**
Nakokanga yo bibende na mbanga, nakosala ete mbisi ya
ebale na yo ekangama yo na poso ya nzoto; nakobimisa yo
na libanda ya bibale na yo elongo na mbisi oyo ekangami yo
na poso ya nzoto. **5** Nakobwaka yo na esobe, yo mpe mbisi
ya bibale na yo. Okokweya na mabele ya elanga ya polele;
bakolokota yo te, bakokunda yo te; mpe nakokomisa yo bilei
ya banyama ya mokili mpe ya bandeke ya likolo. **6** Boye,
bavandi nyonso ya Ejipito bakoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. Ozalaki na yo kaka lokola eyekamelo oyo basala
na nzete oyo ebotaka na mayi, mpo na libota ya Isalaele.
7 Tango maboko na bango esimbaki yo, obukanaki mpe
ozokisaki mapeka na bango; tango balalelaki yo, obukanaki
mpe olembisaki mikongo na bango. **8** Yango wana, tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Nakoyeisa mopanga mpo na kobebisa
yo, mpe nakoboma bato na yo mpe bibwele na bango. **9**
Ejipito ekokoma esobe mpe ekotikala lisusu na bato te; mpe
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. Lokola ozalaki koloba:
‘Ebale Nili ezali ya ngai; kasi ngai, ngai moko nde namisala,’
10 natombokeli yo mpe bibale na yo; mpe lisusu, nakobebisa
mokili ya Ejipito, nakokomisa yango esobe kobanda na
Migidoli kino na Siene, kino na bandelo ya mokili ya Kushi. **11**
Ata litambe moko ya moto to ya nyama ekolekela lisusu wana
te: moto moko te akovanda lisusu kuna mibu tuku minei. **12**
Nakokomisa Ejipito esobe kati na mikili oyo ekoma esobe,
mpe bingumba na yango ekotikala lisusu na bato te, mibu
tuku minei, kati na bingumba oyo ebeba. Nakopanza bato ya
Ejipito kati na bikolo mpe nakopalanganisa bango na mikili
mosusu. **13** Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Sima na mibu tuku minei, nakosangisa bato ya Ejipito wuta
na bikolo epai wapi bapalanganaki, **14** nakokangola bato ya
Ejipito oyo bazalaki na bowumbu mpe nakozongisa bango
na Patrosi, mokili ya bakoko na bango; mpe kuna, bakokoma
kaka mwa bokonzi moko ya moke. **15** Ejipito ekokoma mokili
moko moke koleka mikili mosusu, ekomikumisa lisusu te
liboso ya bikolo mosusu; nakokomisa yango moke penza
mpo ete ezala lisusu na makoki te ya kokonza bikolo mosusu.
16 Mokili ya Ejipito ekozala lisusu mpo na bana ya Isalaele
mokili ya kotiela motema te, kasi ekokoma lokola ekaniseli
ya masumu oyo bato na Ngai bazalaki kosala tango bazalaki
koluka lisungi epai na yango. Boye, bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Nkolo Yawe. › » **17** Na mokolo ya liboso ya sanza ya
liboso, na mobu ya tuku mibale na sambo, Yawe alobaki
na ngai: **18** « Mwana na moto, Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, alendisaki makasi mampinga na ye mpo na
kobundisa engumba Tiri; mito ya basoda nyonso ekomaki
mabandi mpe mapeka na bango elongwaki-longwaki baposo.
Nzokande, ye mpe mampinga na ye batikalaki kozwa litomba
ata moko te na mosala na bango ya kobundisa engumba Tiri.
19 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakokaba
Ejipito na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni;
mpe ye, akobotola bomengo na yango, akozwa bomengo ya
bitumba mpe akobebisa yango nyonso penza. **20** Napesi
epai ya Nabukodonozori mokili ya Ejipito lokola lifuti mpo na
misala na ye, pamba te ye mpe mampinga na ye basalaki
mpo na Ngai, elobi Nkolo Yawe. **21** Na mokolo wana,
nakobimisa liseke mpo na libota ya Isalaele; nakofungola
monoko na yo kati na bango, mpe bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. »

30 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, sakola!
Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bolela mpe
boloba: ‘Mawa mpo na mokolo wana!’ **3** Pamba te mokolo
yango ekomi pene; mokolo ya Yawe ekomi pene, mokolo
ya mapata, tango ya molili mpo na bikolo. **4** Mopanga
ekotelemela Ejipito, mpe somo makasi ekokanga mokili ya
Kushi. Tango bato bakokufa na Ejipito, bakomema bomengo
na yango mosika mpe miboko na yango ekobukana. **5**
Kushi, Puti, Ludi, Arabi mobimba, Libi mpe bato ya mokili
ya boyokani bakokufa na mopanga nzela moko na bato
ya Ejipito. **6** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bikolo
oyo esanganaki na Ejipito ekokweya mpe makasi oyo
etielaka lolendo ekosila. Kobanda na Migidoli kino na Siene,
bakokweya na mopanga elongo na Ejipito, elobi Nkolo Yawe.
7 Ejipito ekotikala lisusu na bato te kati na mikili oyo etikala
na bato te, mpe bingumba na yango ekokoma ebeba kati na
bingumba oyo ebeba. **8** Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe, tango nakokitisa moto kati na Ejipito mpe nakosukisa
nguya nyonso ya basungi na yango. **9** Na mokolo wana,
bato oyo nakotinda bakokende na nzela ya masuwa mpo
na kobundisa Kushi oyo ezali na yango na kimia. Somo
makasi ekokanga bango na mokolo ya etumbu ya Ejipito;
mpe mokolo yango ekomi solo pene. **10** Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Nakosukisa nguya ya mampinga ya Ejipito na
nzela ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni. **11** Ye elongo
na mampinga na ye ya basoda oyo baleki kanza kati na
mampinga ya bikolo, bakoya kobebisa mokili. Bakobundisa
Ejipito na mipanga na bango mpe bakotondisa mokili na
bibembe. **12** Nakokawusa miluka ya Nili mpe nakokaba
mokili epai ya bato mabe; nakobebisa mokili mpe biloko
nyonso oyo ezali kati na yango na nzela ya maboko ya
bapaya. Ezali Ngai Yawe nde nalobi. **13** Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Nakobebisa banzambe ya bikeko mpe nakosala
ete bato batika kosambela bililingi kati na Mefisi. Moto moko
te lisusu akozala mokambi kati na Ejipito, mpe nakoyeisa
somo kati na Ejipito mobimba. **14** Nakobebisa engumba
Patrosi, nakotia moto kati na engumba Tsoani mpe nakopesa
etumbu na engumba Tebesi. **15** Nakopelisela engumba
Sini, ndako batonga makasi ya Ejipito, kanda na Ngai; mpe
nakoboma ebele ya bavandi ya engumba Tebesi. **16** Nakotia
moto kati na Ejipito; engumba Sini ekotonda na pasi. Tebesi
ekokoma na madusu ebele mpe banguna bakokota kati na
Mefisi na moyi makasi, mpo na kobebisa yango. **17** Bilenge
mibali ya bingumba Eliopolisi mpe Pi-Beseti bakokufa na
mopanga, mpe bingumba yango ekokende na bowumbu.
18 Na Takipenesi, mokolo ekokoma molili tango nakobuka
ekangiseli ya Ejipito; mpe kuna, makasi na yango oyo etielaka
lolendo ekosila; mapata ekozipa engumba Takipenesi mpe
bamboka na yango ya mike ekokende na bowumbu. **19**
Nakopesa Ejipito etumbu; mpe bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe. › » **20** Na mokolo ya sambo ya sanza ya liboso,

na mobu ya zomi na moko, Yawe alobaki na ngai: **21** «
Mwana na moto, tala; nabukaki loboko ya Faraon, mokonzi
ya Ejipito! Moto moko te azali kosalisa yango to mpe kotia
yango kisi mpo ete ekoka lisusu kozwa makasi ya kosimba
mopanga. **22** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Natelemeli Faraon, mokonzi ya Ejipito; nakobuka maboko na
ye nyonso mibale: ezala loboko oyo ya malamu to loboko
oyo ebukana; mpe nakosala ete mopanga ekweya longwa
na loboko na ye. **23** Nakopanza mpe nakopalanganisa bato
ya Ejipito kati na bikolo mpe mikili mosusu. **24** Nakolendisa
maboko ya mokonzi ya Babiloni mpe nakotia mopanga na
Ngai kati na loboko na ye. Kasi nakobuka maboko ya Faraon,
mpe akokoma kolela liboso na ye lokola moto oyo azoki pota
monene. **25** Nakolendisa maboko ya mokonzi ya Babiloni,
kasi maboko ya Faraon ekolemba. Boye, bakoyeba solo ete
Ngai, nazali Yawe, tango nakotia mopanga na Ngai kati na
loboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobundisa na yango
Ejipito. **26** Nakopanza mpe nakopalanganisa bato ya Ejipito
kati na bikolo mpe mikili mosusu; boye, bakoyeba solo ete
Ngai, nazali Yawe. »

31 Na mokolo ya liboso ya sanza ya misato, na mobu ya
zomi na moko, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na
moto, loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe na mampinga
na ye nyonso: ‹ Nani penza akoki kokokana na yo na lokumu?
3 Tala mokili ya Asiri malamu! Ezalaki lokola nzete ya sedele
kati na Libani: bitape na yango ezalaki kitoko mpe na makasa
ebele oyo ezalaki kopesa pio koleka banzete nyonso ya
zamba; elekaki banzete nyonso ya zamba na molayi, songe
na yango ezalaki ekenda kino na mapata. **4** Mayi ezalaki
kokolisa yango, mpe mayi ya se ya mabele ezalaki koyeisa
yango molayi; ebimisaki miluka zingazinga ya esika oyo
balonaki yango mpe epanzanaki kino na banzete nyonso ya
zamba. **5** Boye, nzete yango ekomaki molayi makasi koleka
banzete nyonso ya zamba; bitape na yango ekomaki milayi,
mpe makasa na yango ekomaki ebele, pamba te ezalaki
kozwa mayi ebele. **6** Bandeke nyonso ya likolo ezalaki koya
kotonga bazala na bitape na yango, banyama nyonso ya
zamba mpe ezalaki kobota na se ya bitape na yango. Bikolo
nyonso ya minene ezalaki kobika na se ya pio na yango. **7**
Ezalaki kitoko na monene na yango mpe na molayi ya bitape
na yango, pamba te misisa na yango ezalaki ekita kino na
mayi minene. **8** Kati na elanga ya Nzambe, nzete moko
te ya sedele ekokanaki na yango, nzete moko te ya sipele
ekokanaki na yango na bitape, nzete moko te ya platane
ekokanaki na yango na makasa: nzete moko te kati na
elanga ya Nzambe ekokanaki na yango na kitoko. **9** Nasalaki
yango kitoko makasi na bitape ebele; bongo banzete nyonso
ya Edeni, kati na elanga ya Nzambe, ezalaki kolula yango.
10 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola
ekomaki molayi penza, bongo songe na yango ekendeki kino
na mapata; mpe lokola ekomaki na lolendo mpo na molayi na
yango, **11** nakabaki yango na maboko ya nkumu ya bikolo
mpo ete apesa yango etumbu oyo ekoki na mabe na yango.
Nabenganaki yango; **12** mpe bikolo ya bapaya oyo eleki
kanza ekweyisaki yango mpe asundolaki yango; makasa na
yango ekweyaki na bangomba mpe na mabwaku nyonso,
bitape na yango ebukanaki mpe ekweyaki na mabulu nyonso
ya minene ya mokili. Bikolo nyonso ya mabele ekimaki wuta
na se ya pio na yango mpe esundolaki yango; bongo etikalaki
yango moko. **13** Bandeke nyonso ya likolo ekomaki kovanda
na mobimbi na yango oyo epola, mpe banyama nyonso
ya zamba ekomaki kovanda na bitape na yango. **14** Boye,
makambo oyo nyonso esalemaki mpo ete nzete moko te oyo
elonama pembeni ya mayi ekoma na lolendo mpo na molayi
na yango mpe mpo na songe na yango oyo ekenda kino na
mapata; mpe mpo ete terebente moko te oyo ezali kozwa
mayi ekoma na lolendo mpo na molayi na yango. Pamba
te, yango nyonso etangama ete ekokufa, ekokita kino na
mokili ya se ya mabele, kati na bakufi, elongo na bato oyo
bakitaka na se ya libulu ya kufa. **15** Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Na mokolo oyo nzete ya sedele ekitaki na se
ya mokili ya bakufi, napesaki mitindo ete mayi oyo ya se
ya mabele esala matanga mpo na yango. Likolo na yango,
nazipaki mayi ya se ya mabele, nakangaki bibale na yango
mpe mayi minene ekangamaki; nazipaki zamba ya Libani na
molili mpe nakawusaki banzete nyonso ya elanga. **(Sheol
h7585)** **16** Nalengisaki bikolo na lokito ya kokweya na yango,
tango nakitisaki yango na mboka ya bakufi elongo na bato
oyo bakitaka na libulu ya kufa. Boye, banzete nyonso ya
Edeni, oyo eleki kitoko, mpe banzete ya Libani, oyo eleki
kitoko, banzete nyonso oyo ezalaki kozwa mayi malamu,
ebondisamaki na se ya mabele. **(Sheol h7585)** **17** Yango
mpe ekitaki, elongo na nzete ya sedele, na mokili ya bakufi,
epai ya bato oyo bakufaki na mopanga, oyo basanganaki na
yango mpo na kovanda na se ya pio na yango kati na bikolo.
(Sheol h7585) **18** Nzete nini kati na Edeni ekokani na yo na
monene mpe na lokumu? Nzokande, yo mpe okokita, elongo
na banzete ya Edeni, na mokili ya se ya mabele; okolala
esika moko na bato oyo bakatama ngenga te, elongo na
bato oyo bakufaki na mopanga. Ndenge wana nde Faraon
elongo na bato na ye bakosuka, elobi Nkolo Yawe. › »

32 Na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi na mibale, na
mobu ya zomi na mibale, Yawe alobaki na ngai: **2** «
Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa mpo na Faraon,
mokonzi ya Ejipito, mpe yebisa ye: ‹ Ozali lokola nkosi
kati na bikolo, ozali lokola dalagona kati na bibale minene,
otambolaka-tambolaka kati na bibale na yo, opanzaka mayi
na makolo na yo mpe okomisaka bibale potopoto. **3** Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotiela yo motambo na Ngai
tango nakosangisa bato ya bikolo ebele; boye bakokanga
yo na motambo yango. **4** Nakobwaka yo na mabele mpe
nakosundola yo na libanda ya bilanga. Nakosala ete bandeke
nyonso ya likolo eya komatela yo mpe banyama ya mokili
mobimba eya kolia misuni ya nzoto na yo. **5** Nakopanza
misuni ya nzoto na yo na bangomba mpe nakotondisa
mabwaku na biteni oyo ekotikala. **6** Nakotondisa mokili, na
makila oyo ekowuta epai na yo, na balabala nyonso kino
na bangomba; mpe mabulu minene ekotonda na misuni
ya nzoto na yo. **7** Tango nakoboma yo ndenge babomaka
mwinda, nakozipa likolo, nakokomisa molili minzoto na
yango; nakozipa moyi na mapata, mpe sanza ekopesa
lisusu pole na yango te. **8** Likolo na yo, nakokomisa molili
biloko nyonso ya likolo, oyo ebimisaka pole, mpe nakoyeisa
molili na mokili na yo, elobi Nkolo Yawe. **9** Nakotungisa
mitema ya bato ebele tango nakomema yo na bowumbu
kati na bikolo ya bapaya, na mikili oyo otikala kutu koyeba

te. **10** Nakosala ete bato ya bikolo ebele bakamwa yo mpe
bakonzi na bango balenga na somo likolo na yo tango
nakolakisa bango mopanga na Ngai. Na mokolo ya kokweya
na yo, moko na moko kati na bango akokoma kolenga tango
nyonso mpo na bomoi na ye. **11** Pamba te, tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Mopanga ya mokonzi ya Babiloni
ekobundisa yo. **12** Nakosala ete bato ebele bakufa kati
na yo na mopanga ya bilombe ya bitumba ya ekolo oyo
eleki bikolo nyonso na kanza. Bakosukisa lolendo ya mokili
ya Ejipito mpe bato na yango nyonso bakobebisama. **13**
Nakoboma ngombe na yango nyonso pembeni ya mayi ya
mozindo oyo ekoningana lisusu te na makolo ya bato to ya
banyama. **14** Bongo nakosala ete mayi na yango evanda
kimia mpe bibale na yango etiola lokola mafuta, elobi Nkolo
Yawe. **15** Tango nakosala ete Ejipito etikala lisusu na bato te,
tango nakobebisa biloko nyonso oyo ezali kati na yango mpe
nakoboma bavandi na yango nyonso; boye bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. › **16** Yango nde nzembo ya mawa
oyo bakoyembela Ejipito; bilenge basi ya bikolo mosusu
nde bakoyemba yango, bakoyemba yango na tina na Ejipito
elongo na bato na yango nyonso, elobi Nkolo Yawe. » **17** Na
mokolo ya zomi na mitano ya sanza wana kaka, na mobu ya
zomi na mibale, Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto,
tinda nzembo ya mawa na tina na bato nyonso ya Ejipito
mpe kitisa na mokili ya bakufi elongo na bato oyo bakitaka
na libulu, mokili ya Ejipito elongo na bato ya bikolo ya nguya.
19 Loba na bango: ‹ Boni, boleki bato mosusu na nini? Bokita
mpe bolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te!
› **20** Bakokweya kati na bato oyo bakufaki na mopanga.
Mopanga esili kobima! Tika ete eboma Ejipito mpe bato
na yango nyonso! **21** Wuta na mboka ya bakufi, bankumu
bakoloba na Ejipito mpe na bikolo oyo esanganaki na yango:
‹ Bakiti mpe balali elongo na bato oyo bakatama ngenga
te, esika moko na bato oyo bakufaki na mopanga. › **(Sheol
h7585)** **22** Mokili ya Asiri ezali kuna elongo na mampinga na
yango nyonso, ezingelami na malita ya bato na yango nyonso
oyo babomaki: bango nyonso oyo bakufaki na mopanga.
23 Malita na bango ezali kati na libulu moko ya mozindo,
mpe mampinga na yango elali zingazinga ya bakunda na ye.
Bato nyonso oyo bazalaki koyeisa somo na mokili ya bato
ya bomoi basili kokweya, bakufi na mopanga. **24** Mokili ya
Elami ezali kuna elongo na mampinga na yango nyonso,
zingazinga ya bakunda na yango; bato na yango nyonso
bakweyaki, bakufaki na mopanga. Bato nyonso oyo bazalaki
koyeisa somo kati na mokili ya bato ya mokili yango basili
kokita elongo na bato oyo bakatama ngenga te, na mokili
ya bakufi; bakoyoka soni bango moko elongo na bato oyo
bakitaka na libulu. **25** Basalaki mbeto moko mpo na mokili
yango kati na bato oyo bakufaki na mopanga, esika moko
na mampinga na yango nyonso, zingazinga ya bakunda na
yango. Bato nyonso oyo bakufaki na mopanga bazalaki bato
bakatama ngenga te. Lokola somo na bango epanzanaki na
mokili ya bato ya bomoi, bamemaki soni na bango elongo
na bato oyo bakitaka na libulu; bazali kolala esika moko
na bato oyo babomaki na mopanga. **26** Mokili ya Mesheki
mpe ya Tubali ezali kuna elongo na bato na yango nyonso,
zingazinga ya malita na yango. Bato nyonso oyo bakufaki
na mopanga bazalaki bato bakatama ngenga te, pamba te
bayeisaki somo makasi kati na mokili ya bato ya bomoi. **27**
Boni, balali te esika moko na basoda mosusu oyo bakatama
ngenga te to balali te esika moko na basoda ya mpiko oyo
bakufaki mpe bakitaki na mboka ya bakufi na bibundeli na
bango, na mipanga na bango na se ya mito na bango?
Etumbu mpo na masumu na bango ekweyaki na mikuwa na
bango, atako bazalaki kolengisa basoda ya mpiko ya mokili
ya bato ya bomoi na somo. **(Sheol h7585)** **28** Oh Faraon, yo
mpe okobukana, okolala esika moko na bato oyo bakatama
ngenga te, bato oyo bakufaki na mopanga! **29** Mokili ya
Edomi ezali kuna, bakonzi na yango mpe bakambi na yango
balali esika moko na bato oyo bakufaki na mopanga atako
bazalaki na nguya; balali esika moko na bato oyo bakatama
ngenga te mpe bato oyo bakitaka na libulu. **30** Bakambi
nyonso ya etuka ya nor mpe bato nyonso ya Sidoni bazali
kuna; bakitaki na soni elongo na bato oyo bakufaki atako
nguya na bango ezalaki kopesa bato somo makasi; balali
lokola bato bakatama ngenga te elongo na bato oyo bakufaki
na mopanga, mpe bakufaki na soni makasi elongo na bato
oyo bakitaka na libulu. **31** Ye Faraon elongo na mampinga
na ye nyonso bakomona bango mpe bakobondisama na
tina na bato nyonso oyo bakufaki na mopanga, elobi Nkolo
Yawe. **32** Atako nayeisaki somo na mokili ya bato ya bomoi
na nzela na ye, Faraon mpe bato na ye nyonso bakolala
kati na bato oyo bakatama ngenga te, bato oyo bakufa na
mopanga, elobi Nkolo Yawe. »

33 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, loba na
bandeko na yo mpe yebisa bango: ‹ Soki nabimisi
bitumba na mokili moko, bongo bato ya mokili yango baponi
moko kati na bango lokola mokengeli na bango; **3** soki
mokengeli yango amoni banguna koya kobundisa mokili na
bango mpe abeti kelelo mpo na kokebisa bato. **4** Soki moto
moko ayoki lolaka ya kelelo, kasi azwi yango na pamba
mpe mopanga ebomi ye, makila na ye ekotangama na
moto na ye moko. **5** Lokola ayokaki lolaka ya kelelo, kasi
azwaki likebisi wana na pamba, makila na ye ekotangama
na moto na ye moko. Kasi soki azwaki likebisi wana na
pamba te, alingaki solo kobikisa bomoi na ye. **6** Nzokande,
soki mokengeli amoni banguna koya mpe abeti kelelo te
mpo na kokebisa bato, bongo mopanga ebomi moko kati na
bandeko na ye, ndeko wana akokufa solo mpo na masumu
na ye, kasi nakotanga makila na ye na moto ya mokengeli. ›
7 Mwana na moto, nakomisi yo mokengeli mpo na libota
ya Isalaele. Boye, yokaka maloba oyo nakobanda koloba
mpo na kokebisa bango na Kombo na Ngai. **8** Soki nalobi
na moto mabe: ‹ Oh moto mabe, okokufa solo! › Mpe yo,
olobi na ye eloko moko te mpo ete abongola bizaleli na
ye, moto mabe wana akokufa solo mpo na masumu na ye;
kasi nakotanga makila na ye na moto na yo. **9** Kasi soki
okebisi moto mabe ete abongola bizaleli na ye, bongo asaleli
yango te, akokufa solo mpo na masumu na ye; mpe yo,
okobikisa bomoi na yo. **10** Mwana na moto, loba na libota ya
Isalaele: ‹ Tala maloba oyo bozali koloba: ‘Ndenge nini penza
tokoki lisusu kobika mpo ete mabe mpe masumu na biso
ekomi kilo makasi mpo na biso, mpe yango ekomi kobebisa
biso?’ › **11** Loba na bango: ‹ Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo
Yawe, nasepelaka na kufa ya moto mabe te; nalingaka nde
ete abongola bizaleli na ye mpo ete abika! Bobongwana,
bobongwana, oh libota ya Isalaele! Mpo na nini bolingi kaka

nzela ya kufa? › **12** Mwana na moto, loba na bandeko na yo:
‹ Boyengebene ya moto ya sembo ekobikisa ye te soki asali
mabe, mpe mabe ya moto mabe ekokweyisa ye te soki atiki
yango; moto ya sembo akobika te likolo ya boyengebene
na ye ya kala soki asali masumu. › **13** Ata soki nalobi na
moto ya sembo ete akowumela solo na bomoi, soki atie
elikya na bosembo na ye mpe asali mabe, bosembo na ye
nyonso ekotangama lisusu te mpe akokufa mpo na mabe
oyo asali. **14** Soki nalobi na moto mabe: ‹ Okokufa solo; ›
kasi atiki masumu na ye mpe akomi kosala makambo ya
sembo mpe ya alima, **15** soki azongisi ndanga oyo asimbaki
na niongo mpe biloko oyo ayibaki, soki atosi mitindo oyo
epesaka bomoi mpe atiki kosala mabe, akobika penza,
akokufa te. **16** Mabe nyonso oyo asalaki ekotangama lisusu
te, akobika solo; pamba te asali oyo ezali alima mpe sembo.
17 Bandeko na yo bazali koloba: ‹ Nkolo akataka makambo
na bosembo te. › Nzokande, nzela na bango moko nde
ezalaka mabe. **18** Soki moto ya sembo atiki boyengebene na
ye mpe akomi kosala mabe, akokufa mpo na mabe yango.
19 Soki moto mabe akomi kosala makambo ya sembo mpe
ya alima, akobika solo mpo ete asali bongo. **20** Oh bino,
libota ya Isalaele, ndenge nini bokoki penza koloba: ‹ Nkolo
akataka makambo na bosembo te! › Solo, nakosambisa
moko na moko kati na bino kolanda etamboli na ye! » **21** Na
mokolo ya mitano ya sanza ya zomi, na mobu ya zomi na
mibale ya bowumbu na biso, moko kati na bato oyo babikaki
na Yelusalemi ayaki epai na ngai mpe alobaki: « Babebisi
engumba! » **22** Nzokande, na pokwa, liboso ete moto yango
aya epai na ngai, loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai
mpe afungolaki monoko na ngai liboso ete moto yango
akoma epai na ngai na tongo. Monoko na ngai efungwamaki
mpe nakomaki koloba. **23** Bongo Yawe alobaki na ngai:
24 « Mwana na moto, bavandi ya bisika oyo ebeba kati na
mokili ya Isalaele bazali koloba: ‹ Abrayami azalaki kaka ye
moko tango azwaki mokili lokola libula; nzokande biso, tozali
ebele; boye, solo, mokili epesameli biso lokola libula! › **25**
Yango wana, loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Boni, ndenge bozali nanu kolia misuni mpe makila na
yango, bongo bozali kotalela banzambe na bino ya bikeko
mpe kosopa makila ya bato, bozwa solo mokili lokola libula!
26 Bozali kotia elikya na mopanga na bino, bozali kosala
makambo ya mbindo, mpe moko na moko kati na bino azali
kokomisa mbindo mwasi ya moninga na ye, mpe bozwa
penza mokili lokola libula! › **27** Loba na bango: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Na Kombo na Ngai, bato oyo batikali
na bisika oyo ebeba bakokufa na mopanga! Ba-oyo bazali na
mboka, nakokaba bango epai ya banyama ya zamba mpo
ete eboma bango! Mpe ba-oyo babombami kati na bandako
batonga makasi mpe kati na madusu ya mabanga bakokufa
na bokono oyo ebomaka; **28** nakokomisa mokili libebi mpe
nakosala ete etikala lisusu na bato te: nakosukisa lolendo na
yango, bangomba ya Isalaele ekotikala lisusu na bato te,
mpe bato bakotika kolekela wana. **29** Boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe, tango nakokomisa mokili libebi mpe
esobe, likolo ya makambo na bango nyonso ya mbindo oyo
bazali kosala. › **30** Mpo na yo, mwana na moto, bandeko
na yo bazali kolobana bango na bango na bamir mpe na
bikuke ya bandako na bango na tina na kombo na yo: ‹
Boya koyoka maloba oyo ewuti epai na Yawe! › **31** Bongo
bato na Ngai bayei epai na yo ndenge kaka bayaka tango
nyonso mpe bavandi liboso na yo mpo na koyoka maloba na
yo, kasi batiaka yango na misala te, pamba te minoko na
bango ebimisaka kaka makambo oyo esepelisaka mitema
na bango, mpe mitema na bango elukaka kaka bolamu
na bango moko. **32** Mpo na bango, ozalaka na yo kaka
lokola moto oyo ayembaka malamu banzembo ya kitoko, na
mongongo ya kitoko, mpe abetaka mindule kitoko; pamba te
bayokaka na bango maloba na yo, kasi batiaka yango na
misala te. **33** Tango makambo oyo nyonso ekokokisama
—mpe ekokokisama solo— bakososola penza ete mosakoli
moko azalaki kati na bango. »

34 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, sakola mpo
na kotelemela babateli bibwele ya mokili ya Isalaele!
Sakola mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Mawa na babateli bibwele ya Isalaele, oyo balukaka kaka
bolamu na bango moko! Boni, babateli bibwele basengeli te
penza koluka bolamu ya bibwele? **3** Bolingi kaka kolia mafuta
na yango, kolata bilamba oyo esalemi na bapwale na yango
mpe koboma bibwele oyo eleki mafuta, kasi bolukaka bolamu
ya bibwele yango te! **4** Bosungaki te ebwele oyo elemba mpo
ete ekoka kozwa lisusu makasi, bobikisaki te oyo ezalaki na
bokono, bosalisaki te oyo ebukana lokolo; bozongisaki te na
nzela, oyo ebimaki libanda ya nzela, mpe bolukaki te oyo
ebungaki; kasi nde bozalaki konyokola yango mpe komonisa
yango pasi tango bozalaki kokamba yango! **5** Boye, bibwele
na Ngai epanzanaki bipai na bipai mpe ekomaki bilei ya
banyama ya zamba, pamba te moto akobatela yango azalaki
lisusu te. **6** Bibwele na Ngai ekomaki kotelengana na likolo
ya bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse, epanzanaki
na mokili mobimba; moto moko te azalaki koluka yango mpe
koluka bolamu na yango. **7** Mpo na yango, bino babateli
bibwele, boyoka Liloba na Yawe: **8** Na Kombo na Ngai, elobi
Nkolo Yawe, lokola bibwele na Ngai ezangi mobateli, bongo
bakomi koyiba yango mpe ekomi bilei ya banyama nyonso
ya zamba; lokola babateli bibwele na Ngai bazalaki koluka
bibwele na Ngai te, kasi bazalaki kaka koluka kaka bolamu
na bango moko koleka bolamu ya bibwele na Ngai; **9** mpo na
yango, bino babateli bibwele, boyoka Liloba na Yawe: **10** Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natombokeli babateli bibwele!
Nakotuna bango bibwele na Ngai, nakobotola bibwele na
Ngai na maboko na bango, nakotika bango lisusu te kobatela
yango. Boye, bakokoka lisusu te komilukela bolamu na
bango moko. Nakokangola bibwele na Ngai na minoko na
bango, mpe ekotikala lisusu bilei na bango te. **11** Pamba
te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ngai moko nakoluka
bolamu ya bibwele na Ngai mpe nakobatela yango. **12**
Ndenge mobateli bibwele alukaka bolamu ya bibwele na
ye, soki azali elongo na yango, ndenge wana mpe Ngai
nakobatela mpe nakobikisa bibwele na Ngai wuta na bisika
nyonso epai wapi ezali ya kopanzana, na mokolo ya mapata
mpe ya molili makasi. **13** Nakobimisa yango wuta na bikolo
epai wapi ezali ya kopanzana, nakosangisa yango wuta na
mikili mosusu mpe nakozongisa yango na mabele na yango
moko; nakoleisa yango na likolo ya bangomba ya Isalaele,
kati na mabwaku mpe kati na bamboka nyonso ya mike ya
Isalaele. **14** Nakoleisa yango na esika ya matiti ya kitoko,
mpe matiti na yango ya kolia ekozala na likolo ya bangomba

ya Isalaele; kuna, ekopema mpe ekolia na mabele ya kitoko.
15 Ngai moko nakoleisa bibwele na Ngai, mpe Ngai moko
nakopemisa yango, elobi Nkolo Yawe; **16** nakoluka oyo
ebungaki, nakozongisa na nzela, oyo epengwaki; nakosalisa
oyo ebukana lokolo, nakobikisa oyo ezangi makasi. Kasi
nakoboma oyo ya mafuta mpe oyo ya makasi. Nakobatela
bibwele na Ngai na bosembo. **17** Mpo na bino, bibwele na
Ngai, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakokata makambo
kati na ebwele moko mpe ebwele mosusu, kati na bameme
ya mibali mpe bantaba ya mibali. **18** Boni, ekoki te mpo na
bino kolia na matiti ya kitoko? Mpo na nini bolingi lisusu
ete matambe na bino enyataka-nyataka matiti oyo etikali?
Ekoki te mpo na bino komela mayi ya peto? Mpo na nini
bolingi lisusu ete matambe na bino ekomisa potopoto mayi
oyo etikali? **19** Bolingi ete bibwele na Ngai elia matiti oyo
matambe na bino enyati-nyati mpe emela mayi oyo matambe
na bino ekomisi potopoto? **20** Mpo na yango, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi na bango: Tala, nakokata, Ngai moko,
makambo kati na ebwele oyo ya mafuta mpe oyo ekonda.
21 Lokola bosalelaki mipanzi mpe mapeka na bino mpo na
kotindika bibwele oyo ekonda, mpe maseke na bino mpo
na kobundisa yango kino kopanza yango na libanda, **22**
nakobikisa bibwele na Ngai, mpe bakoyiba yango lisusu
te; nakokata makambo kati na ebwele moko mpe ebwele
mosusu. **23** Nakotia liboso na yango mobateli moko kaka ya
bibwele: Davidi, mosali na Ngai; akoleisa yango, akoluka
bolamu na yango mpe akozala mobateli na yango. **24** Ngai
Yawe, nakozala Nzambe na yango; mpe Davidi, mosali
na Ngai, akozala mokambi kati na yango. Ngai Yawe nde
nalobi. **25** Nakosala boyokani ya kimia elongo na bibwele na
Ngai, nakolongola banyama mabe kati na mokili mpo ete
bibwele na Ngai evanda na kimia kati na esobe mpe elala
na bazamba. **26** Nakokomisa lipamboli esobe elongo na
bazamba mpe bisika oyo ezali zingazinga ya ngomba na Ngai
ya moke; nakobetisa bamvula na tango na yango: ekozala
bamvula ya mapamboli. **27** Banzete ya bilanga ekobota
bambuma, mpe mabele ekobota biloko ebele. Bato na Ngai
bakozala na kimia na mabele na bango; boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe tango nakobuka banzete ya ekangiseli
na bango mpe nakokangola bango na maboko ya bato oyo
banyokolaka bango. **28** Bato ya bikolo mosusu bakoyiba
bango lisusu te, mpe banyama ya zamba ekoboma bango
lisusu te; bakobika na kimia mpe eloko moko te ekoya lisusu
kobangisa bango. **29** Nakobotisela bango elanga moko
oyo ekokende sango mpo na bambuma na yango; moto
moko te kati na mokili akokufa lisusu na nzala mpe bato ya
bikolo mosusu bakotiola bango lisusu te. **30** Boye, bakoyeba
solo ete Ngai Yawe, Nzambe na bango, nazali elongo na
bango, mpe ete bango, libota ya Isalaele, bazali bato na
Ngai, elobi Nkolo Yawe. **31** Bino, bibwele na Ngai, bibwele
oyo naleisaka, bozali bato; mpe Ngai, nazali Nzambe na
bino, elobi Nkolo Yawe. › »

35 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa
elongi na yo na ngambo ya ngomba Seiri mpe sakola
mpo na kotelemela yango! **3** Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Natombokeli yo, ngomba Seiri! Nakosembola
loboko na Ngai mpo na kotelemela yo mpe nakokomisa yo
esobe mpe mokili oyo ezanga bato. **4** Nakobebisa bingumba
na yo, mpe okotikala lisusu na bato te; boye, okoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. **5** Lokola obokolaka tango nyonso
koyina bana ya Isalaele kati na motema na yo mpe obomisaki
bango na mopanga tango bazalaki na pasi makasi, na tango
oyo bazwaki etumbu mpo na masumu na bango, **6** na
Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakosopa makila na
yo, mpe makila ekolanda yo. Lokola ozalaki na somo te ya
kosopa makila, makila ekolanda yo. **7** Nakokomisa ngomba
Seiri esika oyo ebebisama nye mpe ezanga bato; mpe
nakoboma kuna bato nyonso oyo bakoluka kokende mpe
kozonga. **8** Nakotondisa bangomba na yango nyonso na
bibembe; bato nyonso oyo bakokufa na mopanga bakokweya
na bangomba na yo ya mike, kati na mabwaku na yo mpe na
se ya bangomba na yo nyonso. **9** Nakokomisa yo esobe
mpo na libela, bingumba na yo ekozala lisusu na bato te;
boye bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **10** Mpo ete
olobaki: ‘Mikili oyo mibale, Isalaele mpe Yuda, elongo na
bikolo na yango ekokoma ya ngai, mpe nakozwa yango,’
atako Yawe azalaki kuna; **11** mpo na yango, na Kombo
na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakopesa yo etumbu kolanda
kanda mpe zuwa na yo, oyo olakisaki mpo na kosala bango
mabe mpo ete oyinaki bango; mpe Ngai moko, nakosala
ete bayeba Ngai tango nakosambisa yo. **12** Boye, okoyeba
solo ete Ngai Yawe, nayokaki maloba nyonso ya kotiola oyo
olobaki na tina na bangomba ya Isalaele. Olobaki: ‘Tala,
bangomba ebebisami! Bakabeli biso yango lokola nyama
ya kolia!’ **13** Botelemelaki Ngai mpe bolobaki na Ngai na
maloba ya lolendo; nayokaki yango Ngai moko. **14** Boye, tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tango mokili mobimba ekozala
na esengo, Ngai nakobebisa yo. **15** Mpo ete osepelaki na
kobebisama ya libula ya Isalaele, nakosala yo mpe kaka
ndenge wana: ngomba Seiri, okobebisama elongo na Edomi
mobimba; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › »

36 « Mwana na moto, sakola na tina na bangomba ya
Isalaele mpe loba: ‹ Bino bangomba ya Isalaele,
boyoka Liloba na Yawe! **2** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Moyini alobaki na tina na bino: ‘Ah, bangomba ya kala
ekomi sik’oyo ya biso!’ › **3** Yango wana, sakola! Loba: ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola babebisaki bino mpe
bapanzaki bino bipai nyonso mpo ete bokoma libula ya bikolo
mosusu mpe eloko ya masolo ya kotiola mpe ya kofinga
kati na bato; **4** mpo na yango, bino bangomba ya Isalaele,
boyoka liloba na Nkolo Yawe: Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi na bangomba ya milayi mpe ya mikuse, na mabulu
mpe na mabwaku, na bisika ya libebi mpe na bingumba oyo
basundola mpe babebisa, bongo bato ya bikolo mosusu ya
zingazinga bayibaki mpe bakomisaki yango eloko ya kotiola;
5 tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: na zuwa na Ngai ya
makasi, natombokeli bikolo oyo etikali mpe mokili mobimba
ya Edomi, pamba te na esengo nyonso mpe na mayele
mabe kati na mitema na bango, bakomisi mokili na Ngai
lokola libula na bango moko mpo ete babotola bilanga na
yango nyonso na makasi. › **6** Mpo na yango, sakola na tina
na mokili ya Isalaele mpe loba na bangomba ya milayi mpe
ya mikuse, na mabulu mpe na mabwaku: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nazali koloba na zuwa mpe na kanda
na Ngai ya makasi, pamba te bikolo mosusu emonisi bino
pasi na kotiola. **7** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe

alobi: nalapi ndayi, na kotombola loboko, ete ezali bikolo oyo
ezingeli bino nde ekotiolama. **8** Kasi bino, bangomba ya
Isalaele, bokobota bitape mpe bambuma mpo na Isalaele,
bato na Ngai; pamba te etikali kaka moke ete bazonga epai
na bango. **9** Nazali kolandela likambo na bino mpe nazali
kotala bino na liso ya ngolu; bakobalola bino lisusu ndenge
babalolaka mabele ya bilanga mpe bakolona lisusu bankona
na mabele na bino. **10** Nakokomisa motango ya bato na bino
ebele, na mabele na bino: yango nde libota mobimba ya
Isalaele; bato bakozongela lisusu kovanda kati na bingumba
na bino mpe bakotonga lisusu bandako na bino oyo ebukana.
11 Nakokomisa motango ya bato mpe ya bibwele na bino
ebele na mokili na bino: bakobotana mpe bakokoma ebele
penza. Nakovandisa lisusu bato na mokili na bino ndenge
ezalaka na tango ya kala mpe nakokomisa bino bato ya
kofuluka koleka liboso. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. **12** Nakosala ete bato na Ngai, bana ya Isalaele,
batambola na mokili na bino; bakozwa mabele na bino mpe
bokozala libula na bango; bokotikala lisusu te koboma bana
na bango. **13** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola bato
balobaka na tina na bino: Bobomaka bato mpe bozangisaka
ekolo na bino bana na yango; **14** mpo na yango, bokoboma
lisusu bato te mpe bokozangisa lisusu ekolo na bino bana te,
elobi Nkolo Yawe. **15** Nakosala ete boyoka lisusu kotiolama
ya bikolo mosusu te, mpe bato ya bikolo mosusu bakofinga
bino lisusu te; na bongo, bokokweyisa lisusu ekolo na bino
te, elobi Nkolo Yawe. › » **16** Yawe alobaki na ngai lisusu: **17**
« Mwana na moto, tango bana ya Isalaele bazalaki kovanda
na mokili na bango, bazalaki kokomisa yango mbindo na
ezaleli mpe na misala na bango; ezaleli na bango ezalaki
mbindo na miso na Ngai lokola makila ya mwasi oyo azali
komona sanza na ye. **18** Boye, napeliselaki bango kanda na
Ngai ya makasi, pamba te bazalaki kotangisa makila kati na
mokili mpe bakomisaki yango mbindo na nzela ya banzambe
na bango ya bikeko. **19** Napanzaki bango kati na bikolo, mpe
bapalanganaki kati na mikili mosusu; nasambisaki bango
kolanda etamboli mpe misala na bango. **20** Nzokande, na
bisika nyonso oyo bazalaki kokende, babebisaki bosantu ya
Kombo na Ngai, pamba te bazalaki koloba na tina na bango:
‹ Bato wana bazali solo bato ya Yawe, kasi tala ndenge batiki
mokili na Ye! › **21** Boye, nabatelaki lokumu mpe bosantu ya
Kombo na Ngai, oyo libota ya Isalaele babebisaki bosantu na
yango kati na bikolo epai wapi bakendeki. **22** Mpo na yango,
loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Oh libota ya Isalaele, ezali mpo na bino te nde nazali kosala
makambo oyo nyonso, kasi mpo na bosantu ya Kombo na
Ngai, oyo bobebisaki kati na bikolo epai wapi bokendeki.
23 Nakolakisa bosantu ya Kombo monene na Ngai, oyo
esambwaki kati na bikolo, Kombo oyo bobebisaki bosantu na
yango kati na bikolo yango. Boye, bikolo ekoyeba solo ete
Ngai, nazali Yawe, elobi Nkolo Yawe, tango nakomonisa
bosantu na Ngai na nzela na bino na miso na bango. **24**
Pamba te nakobimisa bino na bikolo, nakosangisa bino wuta
na bikolo mpe nakozongisa bino na mabele na bino moko.
25 Nakobwakela bino mayi ya peto, mpe bokokoma peto;
nakopetola bino na mbindo na bino nyonso mpe na mbindo
ya banzambe na bino nyonso ya bikeko. **26** Nakopesa bino
motema ya sika mpe nakotia kati na bino molimo ya sika;
nakolongola kati na bino mitema ya mabanga mpe nakopesa
bino mitema ya misuni. **27** Nakotia Molimo na Ngai kati na
bino mpe nakosala ete botosa bikateli na Ngai mpe bobatela
mibeko na Ngai na bokebi. **28** Bokovanda kati na mokili
oyo napesaki epai ya bakoko na bino; bokozala bato na
Ngai, mpe Ngai, nakozala Nzambe na bino. **29** Nakobikisa
bino na mbindo na bino nyonso, nakobotisa mbuma ya ble
mpe nakokomisa yango ebele penza; bongo nakotindela
bino lisusu nzala te. **30** Nakosala ete banzete mpe milona
ya bilanga ebota ebele, mpo ete boyoka lisusu soni te na
miso ya bikolo likolo ya nzala. **31** Boye, tango bokokanisa
lisusu etamboli mabe na bino mpe misala na bino ya mabe,
bino moko bokomiyina likolo ya masumu mpe ya misala
na bino ya nkele. **32** Nalingi bososola ete nazali kosala
makambo oyo mpo na bino te, elobi Nkolo Yawe! Oh libota
ya Isalaele, boyoka mawa mpe soni mpo na etamboli na
bino! **33** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo oyo
nakopetola bino na masumu na bino nyonso, nakosala ete
bato bazongela kovanda na bingumba na bino mpe batonga
yango lisusu; **34** nakosala ete basala lisusu bilanga na
mabele oyo ekomaki esobe, na esika ete etikala pamba
na miso ya bato nyonso oyo bakoleka wana. **35** Bongo,
bakoloba: ‘Mokili oyo ebebisamaki ekomi lokola elanga ya
Edeni; bingumba oyo babuka, bongo etikala lisusu na bato te
mpe babebisa, elendisami lisusu mpe bato bakomi lisusu
kovanda kuna.’ **36** Boye, bikolo oyo ekotikala zingazinga na
bino ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe; Ngai nde natongi
lisusu bingumba oyo ebukana, mpe naloni lisusu biloko oyo
ebebisama. Ngai Yawe nde nalobi mpe nakokokisa yango. ›
37 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mbala oyo lisusu,
nakosala ete libota ya Isalaele eluka Ngai mpo ete natalisa
bango ngolu na Ngai: nakosala ete bato na yango bakoma
ebele lokola bibwele. **38** Bingumba oyo ebebisama ekotonda
lisusu na bato ebele lokola bibwele oyo bapesaka na mbeka,
lokola bibwele oyo bamemaka na Yelusalemi na tango ya
bafeti oyo ekatama. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. »

37 Loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai; bongo Yawe
abimisaki ngai na nzela ya Molimo na Ye mpe amemaki
ngai kino na kati-kati ya lubwaku moko etonda na mikuwa.
2 Atambolisaki ngai na bangambo nyonso kati na mikuwa
yango: namonaki ete ezali ebele penza mpe ekawuka, kati
na lubwaku yango. **3** Atunaki ngai: — Mwana na moto,
mikuwa oyo ekoki lisusu kozala na bomoi? Nazongisaki: —
Oh Nkolo Yawe, Yo kaka nde oyebi! **4** Bongo alobaki na
ngai: — Sakola epai ya mikuwa oyo mpe yebisa yango:
« Eh bino mikuwa ekawuka, boyoka Liloba na Yawe! **5**
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotia pema kati na bino
mpe bokozwa lisusu bomoi. **6** Nakotia bino misisa mpe
misuni, nakolatisa bino poso ya nzoto mpe nakotia pema
kati na bino. Boye bokozwa lisusu bomoi, bongo bokoyeba
solo ete Ngai, nazali Yawe. » **7** Boye, nasakolaki ndenge
kaka atindaki ngai. Bongo wana nazalaki nanu kosakola,
makelele moko ya makasi eyokanaki; mpe, mbala moko,
mikuwa yango ekomaki koningana mpe kosangana moko
na moko na mosusu. **8** Wana nazalaki kotala, namonaki
misisa mpe misuni kobima na mikuwa yango mpe poso ya
nzoto kozipa yango, kasi ezalaki na pema te. **9** Yawe alobaki
na ngai: — Mwana na moto, sakola epai ya pema, sakola

mpe loba na pema: « Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh
pema, yaka wuta na bisika nyonso mopepe ebimelaka mpe
kota kati na banzoto oyo mpo ete ezwa lisusu bomoi! » **10**
Nasakolaki ndenge kaka atindaki ngai; bongo pema ekotaki
kati na yango mpe ezwaki lisusu bomoi. Batelemaki mpe
bazalaki mampinga moko ya monene. **11** Alobaki na ngai:
— Mwana na moto, mikuwa oyo ezali libota mobimba ya
Isalaele! Bazali koloba: « Mikuwa na biso ekawuki, elikya na
biso esili, bomoi na biso ebebi! » **12** Yango wana, sakola
mpe loba na bango: « Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh
bato na Ngai, nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa
bino kuna, bongo nakozongisa bino na mabele ya Isalaele.
13 Mpe bino, bato na Ngai, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe, tango nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa
bino kuna! **14** Nakotia Molimo na Ngai kati na bino, mpe
bokozwa lisusu bomoi; bongo nakovandisa bino na mabele
na bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai Yawe nde nalobaki
mpe nakokisaki yango, elobi Yawe. » **15** Yawe alobaki na
ngai: **16** « Mwana na moto, kamata eteni ya libaya mpe
koma na likolo na yango: ‹ Mpo na Yuda mpe mpo na bana
ya Isalaele oyo basangani na ye. › Kamata eteni mosusu ya
libaya mpe koma na likolo na yango: ‹ Mpo na Jozefi, nzete
ya Efrayimi, mpe mpo na libota mobimba ya Isalaele oyo
esangani na ye. › **17** Kangisa yango mpe komisa yango
libaya moko mpo ete ezala eloko moko kati na loboko na yo.
18 Soki bandeko na yo batuni yo: ‹ Olingi koloba na biso
nini? Makambo oyo elingi kolakisa nini? › **19** Okozongisela
bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakozwa libaya
ya Jozefi, oyo ezali kati na loboko ya Efrayimi, mpe bato
ya mabota ya Isalaele oyo basangani na ye; nakokangisa
yango na libaya ya Yuda. Nakokomisa yango nzete moko
mpe ekokoma eloko moko kati na loboko na Ngai. › **20**
Okosimba kati na loboko na yo, na miso na bango, mabaya
oyo okomaki; **21** mpe okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nakobimisa bana ya Isalaele wuta na
bikolo ya zingazinga epai wapi bakendeki mpe nakozongisa
bango na mabele na bango. **22** Nakokomisa bango ekolo
kaka moko kati na mokili, na likolo ya bangomba ya Isalaele.
Ekozala kaka na mokonzi moko oyo akokonza bango; mpe
bakozala lisusu bikolo mibale te to bakokabwana lisusu na
bokonzi mibale te. **23** Bakomikomisa lisusu mbindo te na
nzela ya banzambe na bango ya bikeko mpe ya bililingi na
bango ya mabe to na nzela ya misala na bango ya mabe;
pamba te nakobikisa bango wuta na bisika oyo bazalaki
kovanda epai wapi basalaki masumu mpe nakopetola bango;
bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na
bango. **24** Mosali na Ngai, Davidi, akozala mokonzi na
bango, mpe bango nyonso bakozala na mobateli bibwele
kaka moko, bakotosa mibeko na Ngai mpe bakobatela na
bokebi mitindo na Ngai. **25** Bakovanda lisusu na mokili oyo
napesaki na Jakobi, mosali na Ngai, mokili oyo batata na bino
bavandaki: bango, bana na bango ya mibali mpe bakitani na
bango ya mibali bakovanda kuna mpo na libela; mpe mosali
na Ngai, Davidi, akozala mokambi na bango mpo na libela.
26 Nakosala boyokani ya kimia elongo na bango: ekozala
boyokani ya libela na libela. Nakolendisa bango, nakokomisa
bango ebele koleka mpe nakotia Esika na Ngai ya bule kati
na bango mpo na libela. **27** Nakotia ndako na Ngai kati na
bango; nakozala Nzambe na bango, mpe bango, bakozala
bato na Ngai. **28** Bongo bato ya bikolo mosusu bakoyeba
solo ete Ngai Yawe nde nakomisi Isalaele bule tango nakotia
Esika na Ngai ya bule kati na bango mpo na libela. › »

38 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa
elongi na yo na ngambo ya Gogi, ya mokili ya Magogi,
mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali! Sakola na
tina ye mpo na kotelemela ye! **3** Loba: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Natombokeli yo, Gogi, mokambi ya liboso
ya Mesheki mpe ya Tubali! **4** Nakokembisa yo, nakotia yo
bibende na mbanga, nakobimisa yo elongo na basoda na yo
nyonso, mpunda na yo elongo na basoda oyo babundaka
likolo ya bampunda: bango nyonso balata kitoko mpe batondi
ebele, bamemi banguba minene mpe ya mike mpe bayebi
malamu kosalela mipanga. **5** Basoda ya Persi, ya Kushi
mpe ya Puti, ba-oyo nyonso bamemaka banguba ya mike
mpe balataka bikoti ya bibende, bakosangana na bango;
6 Gomeri mpe mampinga na ye nyonso ya basoda; libota
ya Togarima, wuta na suka ya etuka ya nor, elongo na
mampinga na ye nyonso ya basoda, ebele ya bato ya bikolo,
bakosangana na yo mpo na kosunga yo. **7** Milengela malamu
mpe bongama, yo elongo na mampinga nyonso oyo esangani
na yo! Yo nde okozala mokengeli na bango. **8** Na mikolo
ekoya, okobengama mpo na kobunda; na mibu oyo ekoya,
okokende kobundisa mokili oyo bavandi na yango, sima na
bango kobika na mopanga, basangisaki bango kati na bikolo
ebele, na likolo ya bangomba ya Isalaele, oyo ekufa mpe
etikala lisusu na bato te wuta kala. Bakobima wuta na bikolo
mosusu mpe bakovanda na kimia. **9** Yo mpe mampinga na
yo nyonso, elongo na bikolo ebele oyo esanganaki na yo,
bokomata mpe bokopusana lokola mopepe makasi, lokola
lipata oyo ezipi mokili. **10** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Na mokolo wana, makanisi ekobotama na motema na yo
mpe okosala mabongisi ya mabe. **11** Okoloba: ‘Nakobundisa
mikili oyo ebatelama malamu te, nakokende kino epai ya bato
oyo bavandaka na boboto kati na kimia, bavandaka kati na
bingumba oyo ezanga bamir, ezanga bikangelo mpe bikuke;
12 nakokende koyiba mpe kozwa na makasi bomengo ya
bitumba. Okobalola loboko na yo mpo na kobundisa bisika
oyo ebeba, bongo bato bakoma lisusu kovanda kuna, bato
oyo basangisa wuta na bikolo, oyo batonda na bibwele mpe
na biloko ebele, oyo bavandaka na kati-kati ya mokili oyo.’
13 Bato ya Seba, ya Dedani, bato ya mombongo ya Tarsisi,
elongo na bamboka na yango nyonso ya mike bakoloba na
yo: ‘Boni, oyei solo mpo na kozwa na makasi bomengo ya
bitumba? Boni, osangisi mampinga na yo mpo na kobotola
palata mpe komema wolo, mpo na kozwa bibwele mpe
kobotola biloko to mpo na kozwa biloko ebele?’ › **14** Yango
wana, mwana na moto, sakola! Loba na Gogi: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo wana, tango bato na
Ngai, Isalaele, bakovanda na kimia, boni, okoyeba yango
te? **15** Okowuta na bisika na yo, mosika kuna na etuka ya
nor, yo mpe bikolo ebele elongo na yo; bango nyonso likolo
ya bampunda, bato ebele, mampinga ya basoda ebele ya
nguya. **16** Okoya kobundisa libota na Ngai, Isalaele, ndenge
mapata ezipaka mokili. Oh Gogi, na mikolo ekoya, nakosala
ete obundisa mokili na Ngai mpo ete bikolo mosusu eyeba
Ngai tango Ngai moko nakomonisa bosantu na Ngai na
nzela na yo na miso na bango. **17** Tala liloba oyo Nkolo

Yawe alobi: Boni, ezali yo te oyo na tina na nani nalobelaki
na tango ya kala na nzela ya basali na Ngai, basakoli ya
Isalaele, oyo basakolaki na tango wana, na mibu ebele, ete
nakotinda yo mpo ete obundisa bato na Ngai? **18** Na mokolo
yango, mokolo oyo Gogi akobundisa mabele ya Isalaele,
tala makambo oyo ekosalema: kanda na Ngai ekopela
makasi, elobi Nkolo Yawe. **19** Na zuwa mpe kanda na Ngai
ya makasi, nalobi ete na tango wana, mabele ekoningana
makasi kati na Isalaele. **20** Bambisi ya ebale, bandeke ya
likolo, banyama ya zamba, bikelamu nyonso oyo etambolaka
na libumu mpe bato nyonso oyo bazali awa na mabele
bakolenga liboso na Ngai; bangomba ekopanzana, mabanga
minene ekobukana mpe bamir nyonso ekokweya na mabele.
21 Nakobengisa mopanga mpo na kobundisa Gogi, na
bangomba na Ngai nyonso, elobi Nkolo Yawe. Mopanga
ya moto na moto ekoboma ndeko na ye. **22** Nakotindela
ye bokono oyo ebomaka mpe nakotangisa makila na ye
lokola etumbu; nakotindela mampinga na ye mpe bikolo
oyo ekosangana na ye mvula makasi, mvula ya mabanga
mpe ya moto. **23** Na nzela wana, nakomonisa monene mpe
bosantu na Ngai, mpe nakosala ete bato ya bikolo ebele
bayeba Ngai; boye bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. ›

39 Mwana na moto, sakola mpo na kotelemela Gogi!
Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh Gogi,
mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali, natombokeli
yo! **2** Nakozongisa yo mpe nakotambolisa yo; nakomema
yo longwa na suka ya etuka ya ngambo ya nor mpe
nakosala ete okoma na likolo ya bangomba ya Isalaele. **3**
Nakobuka tolotolo na yo oyo osimbi na loboko ya mwasi
mpe nakokweyisa likonga oyo osimbi na loboko ya mobali. **4**
Yo, mampinga na yo nyonso ya basoda mpe bato ya bikolo
oyo bakosangana na yo, bokokweya na likolo ya bangomba
ya Isalaele; nakokaba yo lokola bilei epai ya bandeke nyonso
oyo eliaka misuni mpe epai ya banyama ya zamba. **5**
Okokweya solo na zamba, pamba te ezali Ngai nde nalobaki,
elobi Nkolo Yawe. **6** Nakotinda moto kati na mokili ya Magogi
mpe kati na bato oyo bavandi na kimia kati na bisanga;
mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **7** Nakosala ete
bosantu ya Kombo na Ngai eyebana kati na bato na Ngai,
Isalaele; nakotika lisusu te ete bosantu ya Kombo na Ngai
esambwa; boye bikolo ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe,
Mosantu kati na Isalaele. **8** Makambo wana nyonso ezali
koya! Nyonso ekokokisama, elobi Nkolo Yawe. Ezali mokolo
oyo nalobelaki. **9** Bavandi ya bingumba ya Isalaele bakobima,
bakopelisa moto, bakotumba bibundeli nyonso: banguba ya
mike mpe banguba ya minene, matolotolo mpe makonga ya
mike, banzete mpe makonga ya minene; bakopelisela yango
moto mibu sambo. **10** Bakozala na posa te ya kosangisa
bakoni kati na bilanga to kokata banzete kati na bazamba,
pamba te bakopelisa moto yango nde na bibundeli; bakozwa
lokola bomengo ya bitumba bato oyo bazwaki bango lokola
bomengo ya bitumba, mpe bakobotola biloko ya bato oyo
babotolaki bango biloko, elobi Nkolo Yawe. **11** Na mokolo
wana, nakopesa Gogi lilita kati na mokili ya Isalaele: lubwaku
ya bato oyo basalaka mibembo, longwa na ngambo ya este
kino na ebale monene. Ekokanga nzela ya bato oyo basalaka
mibembo, pamba te bakokunda Gogi elongo na mampinga
na ye nyonso kuna. Bakokoma kobenga lubwaku yango
lubwaku ya Amoni Gogi. **12** Libota ya Isalaele bakosala
basanza sambo mpo na kokunda bibembe na bango kolanda
ndenge ekatama mpo na kopetola mokili. **13** Bato nyonso ya
Isalaele bakokunda bato ya Gogi; bongo ekozala likambo ya
lokumu mpo na bango, mokolo oyo nakomonisa nkembo
na Ngai, elobi Nkolo Yawe. **14** Sima na basanza sambo,
bakopona bato oyo mosala na bango ekozala: kotambola na
mokili mpo na koluka bibembe oyo ekotikala na mabele mpe
kokunda yango, na lisungi ya bato ya mobembo mpo na
kopetola mokili. **15** Tango bakozala kotambola kati na mokili,
soki moko kati na bango amoni mikuwa ya moto, akotia
elembo pembeni na yango, kino tango bato oyo bakundaka
bibembe bakokunda yango na lubwaku ya Amoni Gogi. **16**
Engumba moko oyo ekobengama Amona ekotongama na
esika yango. Ekozala ndenge wana nde bakopetola mokili. ›
17 Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Loba na
bandeke nyonso mpe na banyama nyonso ya zamba: ‹ Boya
kosangana, bino nyonso elongo, wuta na bisika nyonso, mpo
na mbeka na Ngai, oyo nazali kobonza Ngai moko mpo na
bino, mbeka monene na likolo ya bangomba ya Isalaele!
Kuna, bokolia misuni mpe bokomela makila. **18** Bokolia
misuni ya bilombe ya bitumba mpe bokomela makila ya
bakambi ya mabele, ndenge basalaka na bameme ya mibali
oyo ekemba, na bana meme ya mibali, na bantaba ya mibali
to na bana ngombe ya mibali: nyonso esengeli kozala ya
mafuta mpe kowuta na Bashani. **19** Na mbeka na Ngai, oyo
nabongisi mpo na bino, bokolia mafuta kino bokotonda, mpe
bokomela makila kino bokolangwa. **20** Na mesa na Ngai,
bokolia mpe bokotonda misuni ya bampunda, ya batambolisi
na yango, ya bilombe ya bitumba mpe ya basoda nyonso, ›
elobi Nkolo Yawe. **21** Nakomonisa lokumu na Ngai kati na
bikolo; bongo bikolo nyonso ekomona etumbu oyo napesi
bango, mpe loboko na Ngai oyo nasemboli likolo na bango.
22 Kobanda na mokolo wana kino na mikolo ekoya, libota ya
Isalaele bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe na
bango. **23** Mpe bato ya bikolo mosusu bakoyeba solo ete
bana ya Isalaele bakendeki na bowumbu mpo na masumu
na bango mpe mpo ete batambolaki na boyengebene te
na miso na Ngai. Boye, napesaki bango mokongo mpo na
kobomba elongi na Ngai mpe nakabaki bango na maboko
ya banguna na bango, mpe bango nyonso bakufaki na
mopanga. **24** Napesaki bango etumbu kolanda mbindo mpe
masumu na bango, mpe napesaki bango mokongo mpo
na kobomba elongi na Ngai. **25** Yango wana, tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Nakozongisa sik'oyo bato ya Jakobi
oyo bakangamaki na bowumbu, nakoyokela libota mobimba
ya Isalaele mawa mpe nakozala na zuwa makasi mpo na
bosantu ya Kombo na Ngai. **26** Boye wana bakovanda na
kimia na mabele na bango mpe ekozala na moto moko te
mpo na kobangisa bango, bakobanda koyoka soni mpo
na misala na bango nyonso ya botomboki mpe mpo na
mabe nyonso oyo basalaki liboso na Ngai Yawe. **27** Tango
nakozongisa bango epai na bango wuta na bikolo, tango
nakosangisa bango wuta na mikili ya banguna na bango,
nakomonisa bosantu na Ngai kati na bango na miso ya bikolo
ebele. **28** Boye, bakoyeba solo ete nazali Yawe, Nzambe
na bango; pamba te atako natindaki bango na bowumbu
kati na bikolo, nasangisi bango lisusu na mabele na bango
moko mpe nakotika ata moto moko te kati na bango kuna.

29 Nakopesa bango lisusu mokongo te, pamba te nakosopa
Molimo na Ngai na libota ya Isalaele, elobi Nkolo Yawe. »

40 Na mokolo ya zomi ya sanza ya liboso, sima na biso
kokokisa mibu tuku mibale na mitano wuta tango
tokendeki na bowumbu, na ebandeli ya mobu, ezalaki
mobu ya zomi na minei sima na kobebisama ya engumba
Yelusalemi, kaka na mokolo wana, loboko ya Yawe ezalaki
likolo na ngai, mpe amemaki ngai kuna. 2 Na nzela ya
bimoniseli, Nzambe amemaki ngai kati na Isalaele mpe atiaki
ngai na likolo ya ngomba moko ya molayi makasi; mpe na
likolo ya ngomba yango, na ngambo ya sude, ezalaki na
bandako batonga lokola engumba. 3 Tango amemaki ngai
kuna, namonaki moto moko oyo lolenge na ye ezalaki lokola
ebende ya bronze: atelemaki na ekuke ya engumba mpe
asimbaki na loboko na ye singa moko ya lino mpe libaya oyo
bamekelaka molayi. 4 Moto yango alobaki na ngai: « Mwana
na moto, tala na miso na yo mpe yoka na matoyi na yo! Sala
keba na makambo nyonso oyo nakolakisa yo, pamba te ezali
mpo na kolakisa yo yango nde namemaki yo na esika oyo.
Yebisa libota ya Isalaele makambo nyonso oyo okomona.
» 5 Tala makambo oyo namonaki: mir moko ezingelaki
lopango mobimba ya Tempelo. Kati na loboko ya moto
yango, ezalaki na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki na
bametele pene misato na molayi. Tango amekaki yango,
amonaki ete monene na yango mpe bosanda na yango
ezalaki ya kokokana, ezalaki na bametele pene misato. 6
Akendeki na ekuke oyo etala na ngambo ya este, amataki na
bibutelo na yango mpe amekaki molayi ya ekotelo ya ekuke:
mokuse mpe molayi na yango ezalaki na bametele pene
misato. 7 Longwa na ekotelo kino na Tempelo, ezalaki na
bandako mike ya bakengeli: misato na ngambo ya loboko ya
mwasi mpe misato na ngambo ya loboko ya mobali; molayi
na yango mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene
misato. Molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli mpe
ndako mosusu ezalaki na bametele pene misato. Longwa
na ekotelo ya ekuke oyo elandaki kino na ndako moke
ya kokotela oyo etalana na Tempelo, ezalaki na bametele
pene misato. 8 Amekaki molayi ya ndako moke ya kokotela
na ekuke na libaya oyo bamekelaka molayi: 9 ezalaki na
bametele pene minei. Makonzi na yango ezalaki pene na
metele moko na monene; ndako moke ya kokotela ezalaki
etala na ngambo ya Tempelo. 10 Ezalaki na bandako mike
misato ya bakengeli, ngambo na ngambo, na ngambo ya
ekuke ya este; bandako mike nyonso misato ezalaki ekokana,
mpe molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli na
ndako mosusu, ngambo na ngambo, ezalaki mpe ekokana.
11 Amekaki molayi ya ekuke: mokuse na yango ezalaki na
bametele pene mitano, mpe molayi na yango ezalaki na
bametele pene motoba na basantimetele tuku mitano. 12
Liboso ya ndako moko na moko ya bakengeli, na bangambo
nyonso mibale, ezalaki na mwa mir moko oyo ezalaki na
bosanda ya basantimetele pene tuku mitano, mpe ngambo
moko na moko ya bandako nyonso ya bakengeli ezalaki
na bametele pene misato. 13 Amekaki molayi ya ekuke,
longwa na suka ya mir ya sima ya ndako moko ya bakengeli
kino na suka ya mir ya sima ya ndako ya bakengeli mosusu
oyo etalana na yango, molayi na yango ezalaki na bametele
pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano, longwa
na suka moko kino na suka mosusu. 14 Amekaki lisusu
molayi ya bandako mike nyonso misato ya bakengeli elongo
na molayi oyo ezalaki kokabola ndako moko ya moke mpe
ndako mosusu: nyonso esalaki bametele pene zomi na
mitano, longola veranda na yango. 15 Longwa na ebandeli
ya ekuke kino na suka ya ndako moke ya kokotela, ezalaki
na bametele pene tuku mibale na mitano. 16 Bandako
mike ya bakengeli elongo na makonzi na yango ezalaki na
maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda. Na likonzi moko
na moko, basalaki bililingi ya banzete ya mbila. 17 Amemaki
ngai lisusu kati na lopango ya libanda. Kuna, namonaki
bashambre mpe mabanga moko babongisa malamu penza,
na mabele ya lopango mobimba; na likolo ya mabanga oyo
babongisa malamu, ezalaki na bashambre tuku misato. 18
Mabanga yango ezalaki suka na suka ya bikuke, mpe molayi
na yango ezalaki ekokana na molayi ya bikuke. 19 Amekaki
molayi ya liboso ya ekuke ya se kino na liboso ya ekuke
ya lopango ya kati: ezalaki na bametele pene tuku mitano
na ngambo ya este. 20 Bongo na ngambo ya nor, amekaki
molayi mpe mokuse ya ekuke oyo etala na ngambo ya nor,
ekuke oyo ememaka kino na lopango ya libanda. 21 Ezalaki
na bandako na yango ya mike ya bakengeli: misato na
ngambo moko mpe misato na ngambo mosusu. Makonzi na
yango mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki
ndenge moko na ekuke ya liboso, na molayi mpe na mokuse:
ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi,
mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku
mitano na mokuse. 22 Maninisa na yango, ndako na yango
ya moke ya kokotela mpe bililingi na yango ya banzete ya
mbila ezalaki ndenge moko na oyo ya ekuke ya ngambo ya
este, na molayi mpe na mokuse. Mpo na kokota na ekuke
yango, bazalaki komata na ematelo ya bibutelo sambo oyo
ezalaki etalana na ndako moke ya kokotela. 23 Ezalaki mpe
lisusu na ekuke moko kati na lopango oyo ezalaki etalana na
ekuke ya ngambo ya nor, ndenge kaka ezalaki na ngambo
ya este. Amekaki molayi, longwa na ekuke ya liboso kino na
ekuke oyo ezalaki etalana na yango: ezalaki na bametele
pene tuku mitano. 24 Amemaki ngai lisusu na ngambo ya
sude, mpe namonaki ekuke moko oyo etala na ngambo ya
sude; amekaki molayi ya makonzi mpe ya ndako na yango ya
moke ya kokotela: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu,
na molayi mpe mokuse. 25 Ekuke mpe ndako na yango
ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na
kotalela libanda lokola maninisa ya bikuke mosusu: ezalaki
na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi mpe
bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano
na mokuse. 26 Mpo na kokota na ekuke yango, bazalaki
komata na ematelo ya bibutelo sambo oyo etalana na ndako
moke ya kokotela. Bililingi ya nzete ya mbila ezalaki na
makonzi na yango na bangambo nyonso. 27 Lopango ya
kati ezalaki na ekuke moko etala na ngambo ya sude. Boye,
amekaki molayi na yango, longwa na ekuke wana kino na
ekuke ya libanda na ngambo ya sude: ezalaki bametele
pene tuku mitano. 28 Amemaki ngai na kati ya lopango
ya kati, na nzela ya ekuke ya sude; amekaki molayi mpe
mokuse ya ekuke ya ngambo ya sude: ezalaki ndenge moko
kaka na bikuke mosusu. 29 Bandako na yango ya mike ya
bakengeli, makonzi na yango mpe bandako na yango ya
mike ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu,

na molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya
moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na
kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na
mitano na molayi, mpe zomi na mibale na basantimetele
tuku mitano na mokuse. **30** Bandako moke ya kokotela ya
bikuke, zingazinga ya lopango, ezalaki na bametele pene
zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na molayi,
mpe bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na
mokuse. **31** Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana
na lopango ya libanda. Batiaki bililingi ya banzete ya mbila
na makonzi na yango mpe ematelo na yango ezalaki na
bibutelo mwambe. **32** Amemaki ngai lisusu na lopango ya
kati, na ngambo ya este, mpe amekaki molayi ya ekuke
na yango: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na
molayi mpe na mokuse. **33** Bandako na yango ya mike ya
bakengeli, makonzi na yango mpe ndako na yango moke
ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na
molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya
moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na
kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na
mitano na molayi, mpe zomi na mibale na basantimetele tuku
mitano na mokuse. **34** Ndako na yango ya kokotela ezalaki
etalana na lopango ya libanda na yango; ezalaki na bililingi
ya banzete ya mbila na makonzi na yango, na bangambo
nyonso, mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe.
35 Amemaki ngai na ekuke ya ngambo ya nor mpe amekaki
molayi na yango: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu,
na molayi mpe na mokuse. **36** Bandako na yango ya mike
ya bakengeli, makonzi na yango mpe ndako na yango ya
moke ya kokotela ezalaki mpe na maninisa ya milayi mpo na
kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na
mitano na molayi, mpe bametele pene zomi na mibale na
basantimetele tuku mitano na mokuse. **37** Ndako na yango
ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda; batiaki
bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango mpe
ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe. **38** Bandako
nyonso ya mike ya kokotela ezalaki na shambre moko epai
wapi bazalaki kosukola mbeka ya kotumba; shambre yango
ezalaki etalana na makonzi ya ekuke. **39** Kati na ndako moke
ya kokotela na ekuke, ezalaki na bamesa mibale, ngambo na
ngambo, epai wapi bazalaki kobomela banyama mpo na
mbeka ya kotumba, mbeka ya masumu mpe mbeka mpo na
kozongisa boyokani. **40** Pene ya mir ya libanda ya ndako
moke ya kokotela na ekuke, pene ya ematelo ya ekotelo ya
ekuke ya nor, ezalaki na bamesa minei na ngambo moko ya
ematelo. **41** Liboso ya ekuke, ezalaki na bamesa mwambe
oyo bazalaki kobomela bambeka: minei na ngambo moko
mpe minei na ngambo mosusu. **42** Ezalaki na bamesa
minei oyo basala na mabanga bakata mpo na bambeka ya
kotumba; bazalaki kosalela yango mpo na kotia bisalelo oyo
babomelaka bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu.
Bamesa yango nyonso ezalaki ndenge moko: na molayi,
na mokuse mpe na bosanda; molayi na yango ezalaki na
basantimetele pene tuku sambo na mitano, mokuse na yango
ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano mpe
bosanda na yango ezalaki na basantimetele tuku mitano.
43 Batobolaki nzela moko ya basantimetele pene mwambe
na zingazinga ya bamesa moko na moko; bazalaki kotia
misuni ya bambeka na likolo ya bamesa yango. **44** Na
libanda ya ekuke ya kati, kati na lopango ya kati, ezalaki
na bashambre mibale mpo na bayembi: moko ezalaki na
ngambo ya ekuke ya nor, etalana na ngambo ya sude, mpe
mosusu ezalaki na ngambo ya ekuke ya sude, etalana na
ngambo ya nor. **45** Moto yango alobaki na ngai: « Shambre
oyo etala na ngambo ya sude ezali mpo na Banganga-
Nzambe oyo basalaka mosala na Tempelo; **46** mpe shambre
oyo etala na ngambo ya nor ezali mpo na Banganga-Nzambe
oyo basalaka mosala ya etumbelo. Kati na bakitani ya Levi,
bana mibali ya Tsadoki kaka nde bakoki kokota na Tempelo
mpo na kosala mosala liboso ya Yawe. » **47** Amekaki molayi
ya lopango: ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi
mpe na mokuse. Etumbelo ezalaki liboso ya Tempelo. **48**
Amemaki ngai na ndako moke ya kokotela na Tempelo mpe
amekaki molayi ya makonzi na yango: ezalaki na bametele
pene mibale na basantimetele tuku mitano na bangambo
nyonso; mokuse ya ekotelo ezalaki na bametele pene sambo,
mpe bamir na yango ya mipanzi ezalaki na metele pene
moko na basantimetele tuku mitano, ngambo na ngambo. **49**
Ndako moke ya kokotela ezalaki na bametele pene zomi
na molayi, mpe motoba na mokuse. Bazalaki komata na
ematelo ya bibutelo zomi mpo na kokota na ndako moke ya
kokotela, na bangambo nyonso mibale. Batelemisaki likonzi
moko na ngambo moko na moko ya ekotelo.

41 Moto yango amemaki ngai kati na eteni ya Tempelo,
oyo eleki monene mpe amekaki molayi ya makonzi
na yango: likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene
misato na monene na bangambo nyonso. **2** Ekotelo na
yango ezalaki na bametele pene mitano na mokuse, mpe
bamir na yango ya mipanzi ezalaki na bametele pene mibale
na basantimetele tuku mitano, ngambo na ngambo, na
mokuse. Amekaki lisusu molayi ya eteni ya Tempelo, oyo
eleki monene: ezalaki na bametele pene tuku mibale na
molayi mpe bametele pene zomi na mokuse. **3** Bongo akotaki
kati na eteni ya Tempelo, oyo eleki bule; amekaki molayi
ya makonzi ya ekotelo: moko na moko ezalaki na metele
pene moko na mokuse; ekotelo ezalaki na bametele pene
misato na mokuse mpe bamir ya mipanzi ya ekotelo ezalaki
na bametele pene misato na basantimetele tuku mitano na
mokuse. **4** Amekaki molayi ya eteni oyo ezalaki sima ya
eteni ya Tempelo, oyo eleki monene: ezalaki na bametele
pene zomi na molayi, mpe bametele pene zomi na mokuse;
mpe alobaki na ngai: « Oyo ezali Esika-Oyo-Eleki-Bule. »
5 Amekaki lisusu monene ya mir ya Tempelo: ezalaki na
bametele pene misato; mpe ngambo nyonso ya bashambre
zingazinga ya Tempelo ezalaki na bametele pene mibale na
mokuse. **6** Ezalaki na ba-etaje misato oyo moko na moko, kati
na yango, ezalaki na bashambre tuku misato oyo esimbamaki
na mir batonga zingazinga ya Tempelo. Bamir yango ezalaki
ekangana yango na yango, kasi ezalaki ya kokangana na mir
ya Tempelo te. **7** Longwa na etaje moko mpo na komata na
etaje mosusu, bashambre ezalaki kokoma minene, pamba te
bazalaki komata na etaje mosusu na ematelo oyo ezalaki
zingazinga ya mir; boye, likolo ya ndako ezalaki monene
makasi. Bongo, mpo na kolongwa na etaje oyo ya se mpe
kokoma na etaje oyo ya likolo, esengelaki koleka na etaje ya
kati-kati. **8** Namonaki zingazinga ya Tempelo eloko moko
batonga na likolo: ezalaki moboko ya bashambre; molayi na

yango ezalaki na bametele pene misato. **9** Monene ya mir ya
libanda ya bashambre ya mipanzi ezalaki na bametele pene
mibale na basantimetele tuku mitano. Nzela oyo ezalaki
na kati-kati ya ngambo ya bashambre ya Tempelo **10** mpe
bashambre ya Banganga-Nzambe ezalaki na bametele pene
zomi na mokuse na zingazinga ya Tempelo. **11** Bikuke
ya bashambre ya Tempelo etalaki na nzela oyo ezalaki
na bikotelo mibale: moko na ngambo ya nor mpe mosusu
na ngambo ya sude. Mokuse ya nzela yango ezalaki na
bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano. **12**
Na ngambo ya weste, ezalaki na ndako moko etalana na
lopango ya Tempelo: ezalaki na bametele pene tuku misato
na mitano na mokuse; mir ya ndako yango ezalaki na
bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na
monene, mpe bametele pene tuku minei na mitano na molayi.
13 Moto yango amekaki lisusu molayi ya Tempelo: ezalaki na
bametele pene tuku mitano na molayi; bongo lopango ya
Tempelo mpe bamir na yango ezalaki na bametele pene
tuku mitano. **14** Mokuse ya Tempelo mpe ya esika ya polele
oyo ezalaki na ngambo ya este ezalaki mpe na bametele
pene tuku mitano. **15** Amekaki lisusu molayi ya ndako oyo
etalana na lopango, na sima ya Tempelo elongo na nzela
na yango ngambo na ngambo: ezalaki na bametele pene
tuku mitano. Kati na Tempelo, eteni oyo eleki monene, Esika
ya bule ya kati mpe ndako moke ya kokotela oyo etalana
na lopango, **16** bikotelo, maninisa ya milayi oyo batalelaka
libanda mpe nzela oyo ezali kati na ba-etaje wana misato,
bazipaki yango nyonso na mabaya, longwa na se kino na
maninisa ya etaje ya liboso, mpe bazipaki lisusu maninisa
yango nyonso. **17** Na esika oyo ezali likolo ya ekotelo ya
libanda kino na eteni ya Tempelo, oyo eleki bule mpe na
bamir ya zingazinga ya eteni ya Tempelo, oyo eleki bule mpe
na libanda ya eteni ya bule ya Tempelo, **18** batiaki bililingi
ya basheribe mpe ya banzete ya mbila. Bililingi ya banzete
ya mbila ezalaki elandana na bililingi ya basheribe. Boye,
Sheribe moko na moko azalaki na bilongi mibale: **19** elongi
ya moto, na ngambo ya nzete ya mbila moko mpe elongi ya
nkosi, na ngambo ya nzete ya mbila mosusu; batiaki bililingi
yango zingazinga ya Tempelo mobimba. **20** Batiaki bililingi
ya basheribe mpe ya banzete ya mbila na mir ya libanda
ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene, longwa na se kino
na likolo ya ekotelo. **21** Mabaya oyo esimbaka ekuke ya
Tempelo, na bangambo na yango nyonso, ezalaki ndenge
moko na molayi; mpe mabaya oyo ezalaki liboso ya eteni ya
Tempelo, oyo eleki bule ezalaki mpe kaka ndenge moko. **22**
Ezalaki na etumbelo moko ya mabaya, oyo ezalaki na metele
pene moko na basantimetele tuku mitano na bosanda mpe
metele moko na molayi. Basonge na yango, se na yango
mpe mipanzi na yango ezalaki ya mabaya. Moto yango
alobaki na ngai: « Oyo nde mesa oyo ezali liboso ya Yawe. »
23 Ezala eteni ya Tempelo, oyo eleki monene to eteni ya
Tempelo, oyo eleki bule, moko na moko ezalaki na bikuke
mibale: **24** ekuke moko na moko ezalaki na bizipelo mibale
oyo ebalukaka. **25** Batiaki bililingi ya basheribe mpe ya
banzete ya mbila na bikuke ya libanda ya eteni ya Tempelo,
oyo eleki monene; basalaki mwanza moke ya mabaya na
liboso ya ndako moke ya kokotela. **26** Batiaki bililingi ya
banzete ya mbila na bangambo nyonso ya bamir ya mipanzi
ya ndako moke ya kokotela, oyo ezalaki na maninisa ya
milayi mpo na kotalela libanda. Mpe mipanzi ya bashambre
ya Tempelo ezalaki na bamwanza mike.

42 Moto yango amemaki ngai kino na lopango ya libanda,
na nzela oyo ekenda kino na ngambo ya nor; bongo
amemaki ngai na ndako oyo ezalaki na bashambre ya
Banganga-Nzambe, oyo na ngambo ya sude, etalana na
Tempelo; mpe na ngambo ya nor, etalana na mir. **2** Ndako
yango ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi mpe
tuku mibale na mitano na mokuse, mpe ekuke na yango
ezalaki na ngambo ya nor. **3** Ezalaki na ndako moko ya
etaje etalana na ndako ya ba-etaje misato oyo ezalaki na
kati-kati ya lopango ya kati mpe lopango ya libanda; molayi
oyo ekabolaki ndako ya ba-etaje misato na mir ya Tempelo
ezalaki na bametele pene zomi. **4** Nzela moko ya bametele
pene mitano na mokuse mpe bametele pene tuku mitano na
molayi ezalaki liboso ya bashambre yango. Bongo, bikuke na
yango ezalaki na ngambo ya nor. **5** Bashambre ya etaje
ya likolo ezalaki mike koleka bashambre ya etaje ya kati-
kati mpe ya se, pamba te baveranda na yango ezalaki
kozwa esika mingi koleka etaje ya kati-kati mpe ya se. **6**
Bashambre ya etaje ya misato ezalaki na makonzi te ndenge
ezalaki na lopango ya libanda. Boye, ezalaki mike koleka
bashambre ya etaje ya kati-kati mpe oyo ya se. **7** Mir ya
libanda ezalaki etalana na bashambre, mpe lopango ya
libanda ezalaki liboso ya ndako ya bashambre: ezalaki na
bametele pene tuku mibale na mitano. **8** Bashambre oyo
ezalaki pene ya lopango ya libanda ezalaki na bametele
pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bashambre oyo
ezalaki pene ya Tempelo ezalaki bametele pene tuku mitano
na molayi. **9** Na se ya bashambre, ezalaki na ekotelo moko
na ngambo ya este soki okoteli wuta na lopango ya libanda.
10 Bashambre yango ezalaki na ngambo ya sude, na molayi
ya mir ya lopango ya libanda oyo ekenda kino na lopango ya
Tempelo oyo etalana na mir ya libanda. **11** Mwa nzela moko
ezalaki liboso na yango. Bashambre yango ezalaki ndenge
moko na bashambre ya nor, na mokuse mpe na molayi;
mpe bikuke na yango ezalaki ndenge moko na monene.
Bikuke ya bashambre oyo ezalaki na ngambo ya nor **12**
ezalaki ndenge moko na bikuke ya bashambre ya ngambo
ya sude. Ezalaki na ekuke moko na ebandeli ya mwa nzela
oyo etalana na mir oyo ebatelaka, oyo ezali na ngambo
ya este epai wapi bazalaki kokotela na bashambre. **13**
Bongo moto yango alobaki na ngai: « Bashambre oyo ezali
na ngambo ya nor mpe ya sude, oyo etalana na lopango
ya Tempelo ezali bashambre ya Banganga-Nzambe; ezali
kuna nde Banganga-Nzambe oyo bapusanaka liboso ya
Yawe bakobanda kolia biloko oyo eleki bule. Ezali kuna
nde bakobanda komema biloko oyo eleki bule: makabo ya
bambuma, bambeka ya masumu mpe bambeka ya kozongisa
boyokani, pamba te esika yango ezali bule. **14** Soki bakoti
kuna, Banganga-Nzambe bakoki kobima te na biteni ya bule
ya Tempelo mpo na kokende na lopango ya libanda, kasi
basengeli kotika bilamba oyo bazalaki kosalela mosala ya
bonganga-Nzambe kuna, pamba te bilamba yango ezali bule;
bakolata bilamba mosusu liboso ya kopusana na bisika oyo
ebongisami mpo na bato. » **15** Tango asilisaki komeka molayi
ya kati ya Tempelo, amemaki ngai na libanda, na nzela ya
ekuke ya este, mpe amekaki molayi ya lopango zingazinga

ya Tempelo. **16** Amekaki molayi ya ngambo ya este na libaya
oyo bamekelaka molayi: ezalaki na bametele pene nkama
mibale na tuku mitano. **17** Amekaki molayi ya ngambo ya
nor na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki bametele pene
nkama mibale na tuku mitano. **18** Amekaki molayi ya ngambo
ya sude na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki bametele
pene nkama mibale na tuku mitano. **19** Amekaki molayi ya
ngambo ya weste na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki
na bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **20** Amekaki
bangambo nyonso minei. Ezalaki na mir moko zingazinga
na yango, oyo ezalaki na bametele pene nkama mibale na
tuku mitano na molayi mpe nkama mibale na tuku mitano
na mokuse; mir yango ezalaki kokabola eteni ya bule ya
Tempelo mpe eteni ya Tempelo oyo ezali bule te.

43 Moto yango amemaki ngai kino na ekuke oyo etala na
ngambo ya este, **2** mpe namonaki nkembo na Nzambe
ya Isalaele koya wuta na ngambo ya este. Mongongo na Ye
ezalaki lokola makelele ya mayi minene, mpe mokili ekomaki
kongenga na nkembo na Ye. **3** Emoniseli oyo namonaki
ezalaki ndenge moko na oyo namonaki tango ayaki kobebisa
engumba, mpe ndenge moko na oyo namonaki pembeni
ya ebale Kebari. Boye, nakweyaki elongi kino na mabele.
4 Nkembo na Yawe ekotaki kati na Tempelo na nzela ya
ekuke oyo etala na ngambo ya este. **5** Bongo, Molimo
atombolaki ngai mpe amemaki ngai kino na lopango ya
kati, mpe nkembo na Yawe etondisaki Tempelo. **6** Tango
moto yango atelemaki pene na ngai, nayokaki mongongo ya
moto koloba na ngai wuta na kati ya Tempelo. **7** Alobaki
na ngai: « Mwana na moto, ezali awa nde kiti na Ngai ya
bokonzi ezalaka, esika oyo natiaka makolo na Ngai. Ezali
na esika oyo nde nakovanda mpo na libela kati na bana
ya Isalaele. Libota ya Isalaele ekotikala lisusu te kokomisa
Kombo na Ngai mbindo, ezala bango to bakonzi na bango,
na nzela ya kindumba na bango mpe ya banzambe ya
bikeko ya bakonzi na bango, oyo ezanga bomoi na likolo ya
bisambelo na bango ya likolo ya bangomba. **8** Tango batiaki
bikotelo na bango pene ya ekotelo na Ngai, mabaya oyo
esimbaka bikuke na bango pene ya mabaya oyo esimbaka
ekuke na Ngai, bongo mir moko kaka nde ekabolaki bango
na Ngai, babebisaki nde bosantu ya Kombo na Ngai na
nzela ya misala na bango ya mbindo; yango wana, Ngai
mpe nabebisaki bango na kanda na Ngai. **9** Sik'oyo, tika
ete balongola na miso na Ngai kindumba na bango mpe
banzambe ya bikeko ya bakonzi na bango, oyo ezanga
bomoi, mpe Ngai nakovanda kati na bango mpo na libela. **10**
Mwana na moto, lakisa epai ya libota ya Isalaele ndenge
Tempelo ezali mpo ete bayoka soni mpo na masumu na
bango; mpe tika ete bameka molayi mpe mokuse na yango.
11 Soki bayoki penza soni mpo na makambo nyonso oyo
basalaki, lakisa bango ndenge nini Tempelo ezali: ndenge
basalela yango, bikuke mpe bikotelo na yango, ndenge
batambolisaka yango, mibeko nini balandaka mpe ndenge
nini basalaka losambo; koma yango, na miso na bango, mpo
ete bakoka kolandela yango mpe kotia yango na misala.
12 Tala mobeko oyo etali Tempelo: bisika nyonso oyo ezali
zingazinga ya likolo ya ngomba ekozala bule koleka. Yango
nde mobeko oyo etali Tempelo. **13** Tala molayi mpe mokuse
ya etumbelo na bametele: zingazinga ya se ya etumbelo
ezalaki na libulu moko ya bozindo ya basantimetele pene
tuku mitano, mpe ndenge moko na mokuse na yango;
bazingelaki yango na eloko moko evimba ya basantimetele
pene mwambe. Etumbelo ezalaki, **14** longwa na se ya
mabele kino na moboko, na metele pene moko na bosanda
mpe basantimetele pene tuku mitano na mokuse; kobanda
na moboko ya moke kino na moboko ya monene, bametele
pene mibale na bosanda mpe basantimetele pene tuku
mitano na mokuse. **15** Etumbelo ezalaki na bametele pene
mibale na bosanda, mpe maseke minei ezalaki likolo na
yango. **16** Likolo ya etumbelo ezalaki ndenge moko na molayi
mpe na mokuse, na bangambo na yango nyonso: bametele
pene motoba. **17** Moboko ya monene ezalaki ekokana na
molayi mpe na mokuse, na bangambo na yango nyonso:
bametele pene sambo. Eloko moko evimba ya basantimetele
pene tuku mibale na mitano ezalaki zingazinga na yango.
Mpe libulu moko ya basantimetele pene tuku mitano na
bozindo ezalaki zingazinga na yango; mpe binyatelo ya
etumbelo ezalaki na ngambo ya este. » **18** Bongo alobaki na
ngai: « Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Tala mibeko ya etumbelo, oyo bakosalela tango bakotonga
yango mpo na kobonza mbeka ya kotumba, makabo mpe
kosopela yango makila. **19** Okopesa mwana ngombe ya
mobali lokola mbeka ya masumu epai ya Banganga-Nzambe
oyo bazali Balevi ya libota ya Tsadoki mpe babelemaka
liboso na Ngai mpo na kosalela Ngai, elobi Nkolo Yawe; **20**
okokamata ndambo ya makila na yango mpe okotia yango
na maseke minei ya etumbelo mpe na basonge minei ya
moboko ya likolo mpe zingazinga ya eloko oyo evimba.
Na bongo, okopetola etumbelo mpe okosala mosala ya
bolimbisi masumu mpo na yango. **21** Okokamata ngombe ya
mobali mpo na mbeka ya masumu mpe okotumba yango
na esika oyo babongisa na Tempelo mpo na yango, na
libanda ya Esika ya bule. **22** Na mokolo ya mibale, okobonza
ntaba moko ya mobali oyo ezanga mbeba lokola mbeka ya
masumu; boye, etumbelo ekokoma peto ndenge ekomaki
peto na nzela ya ngombe ya mobali. **23** Tango okosilisa
kopetola yango, okobonza mwana ngombe ya mobali mpe
meme ya mobali oyo ezanga mbeba, oyo ewuti kati na
etonga ya bibwele. **24** Okobonza yango liboso ya Yawe;
bongo, Banganga-Nzambe bakobwakela yango mungwa
mpe bakobonza yango lokola mbeka ya kotumba epai na
Yawe. **25** Mikolo sambo, okobanda kobonza, mokolo na
mokolo, ntaba moko ya mobali lokola mbeka ya masumu;
okobonza lisusu mwana ngombe moko ya mobali mpe meme
moko ya mobali ezanga mbeba, oyo ewuti kati na etonga ya
bibwele. **26** Bakosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na
etumbelo mpe kopetola yango mikolo sambo; bongo nde
bakopetola mpe bakobulisa yango. **27** Na suka ya mikolo
yango, kobanda na mokolo ya mwambe kino na mikolo
oyo ekolanda, Banganga-Nzambe bakobonza na etumbelo
bambeka na bino ya kotumba mpe bambeka ya boyokani,
mpe Ngai, nakoyamba bino, elobi Nkolo Yawe. »

44 Moto yango azongisaki ngai na ekuke ya libanda ya
Esika ya bule; Ekuke yango ezalaki na ngambo ya
este mpe ezalaki ya kokangama. **2** Yawe alobaki na ngai: «
Ekuke oyo ekotikala ya kokangama, bakoki kofungola yango
te, mpe moto moko te akoki kokota na nzela na yango.

Ekotikala kaka ya kokangama, pamba te Yawe, Nzambe ya
Isalaele, akotelaki na nzela na yango. **3** Kasi mokambi, ye
kaka, lokola azali mokambi nde akoki kovanda na kati mpo
na kolia bilei liboso ya Yawe; akokotela na nzela ya ndako
moke ya kokotela mpe akobimela kaka na nzela wana. »
4 Moto yango amemaki ngai lisusu na nzela ya ekuke ya
nor kino na liboso ya Tempelo. Tango natalaki, namonaki
nkembo na Yawe kotondisa Tempelo ya Yawe, mpe ngai
nakweyaki elongi kino na mabele. **5** Yawe alobaki na ngai: «
Mwana na moto, sala keba! Fungola miso na yo mpe yoka
na matoyi na yo makambo nyonso oyo nakoyebisa yo na
tina na Tempelo mpe mitindo na yango! Sala penza keba na
ekotelo ya Tempelo mpe bikuke nyonso ya Esika ya bule. **6**
Yebisa batomboki oyo, libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Oh libota ya Isalaele, nalembi misala na
bino nyonso ya nkele! **7** Wana bozalaki kobonzela Ngai
bilei, mafuta mpe makila ya banyama, bokotisaki kati na
Esika na Ngai ya bule bapaya oyo batosaka Ngai te mpe
bakatama ngenga te, mpo na kobebisa bosantu ya Tempelo
na Ngai; na bongo, bobebisaki boyokani na Ngai mpo na
kokokisa misala na bino nyonso ya mbindo! **8** Na esika
ete bomipesa na mosala ya biloko na Ngai ya bule, bino
bozali nde kopesa mosala na Ngai epai ya bapaya, kati
na Esika na Ngai ya bule. **9** Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Mopaya moko te oyo atosaka Ngai te mpe oyo akatisa
ngenga te akokota na Esika na Ngai ya bule, ezala bapaya
oyo bazali kovanda kati na bana ya Isalaele. **10** Balevi oyo
bakomaki mosika na Ngai, tango Isalaele abungaki nzela
mpe azalaki koyengayenga mosika na Ngai mpo na kolanda
banzambe na bango ya bikeko, bakomema mikumba ya
masumu na bango. **11** Kati na Esika na Ngai ya bule,
bakosala kaka mosala ya kokengela bikuke ya Tempelo
mpe misala mosusu ya Tempelo; bakobanda koboma mpo
na bato bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu mpe
bakotelema liboso ya bato mpo na kosalela bango. **12** Kasi
lokola basalelaki bango liboso ya banzambe na bango ya
bikeko mpe bakweyisaki libota ya Isalaele na masumu, nalapi
ndayi, na kotombola loboko, ete bakomema mikumba ya
masumu na bango, elobi Nkolo Yawe. **13** Bakopusana lisusu
liboso na Ngai te mpo na kosalela Ngai lokola Banganga-
Nzambe to pene ya biloko nyonso oyo ebulisami mpo na
Ngai to mpe pene ya biloko oyo eleki bule. Boye, bakolata
soni ya misala na bango ya nkele. **14** Nakopesa bango
mokumba ya kobatela Tempelo mpe kosala misala na yango
nyonso, nyonso oyo esengeli kosalema kati na yango. **15**
Kasi Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe bakitani ya
Tsadoki, oyo bakobaki kobatela na boyengebene misala na
bango kati na Esika na Ngai ya bule tango bana ya Isalaele
babungaki nzela na Ngai, bakopusana pene na Ngai mpo na
kosalela Ngai; bakotelema liboso na Ngai mpo na kobonza
bambeka ya mafuta mpe makila ya banyama, elobi Nkolo
Yawe. **16** Bango kaka nde bakokota na Esika na Ngai ya
bule, bakopusana pene ya mesa na Ngai mpo na kosalela
Ngai mpe kokokisa mosala na Ngai. **17** Tango bakokota na
bikuke ya lopango ya kati, basengeli kolata bilamba ya lino;
bakoki kolata bilamba oyo basala na bapwale ya meme te
tango bakozala kosala mosala na bikuke ya lopango ya kati
to kati na Tempelo. **18** Bakolata bitendi ya lino na mito na
bango mpe bakaputula ya lino na baloketo na bango; bakoki
kolata te bilamba oyo etokisaka bato. **19** Tango bakobima
mpo na kokende na lopango ya libanda, na esika oyo bato
bazalaka, bakolongola bilamba oyo bazalaki kosalela mosala
na kati mpe bakotika yango kati na bashambre ya bule;
bakolata bilamba mosusu mpo ete babulisa bato te na nzela
ya bilamba na bango. **20** Banganga-Nzambe bakoki te
kokokola suki ya mito na bango to kokolisa makasi suki na
bango; kasi basengeli kokata suki na bango malamu. **21**
Nganga-Nzambe moko te akomela masanga ya vino liboso
ete akota na lopango ya kati. **22** Bakoki kobala te basi oyo
bakufisa mibali to basi oyo bakabwana na mibali na bango
na libala, kasi bakobala kaka bilenge basi ya Isalaele oyo
bayebi nanu nzoto ya mibali te to basi ya Banganga-Nzambe
oyo basila kokufa. **23** Bakoteya bato ete bayeba kosala
bokeseni kati na biloko ya bule mpe oyo ya bule te, kati na
biloko ya mbindo mpe oyo ya peto. **24** Na tango ya matata,
Banganga-Nzambe bakotelema lokola basambisi mpo na
kokata makambo kolanda mibeko, bakotosa mibeko mpe
bikateli na Ngai, bafeti na Ngai, oyo ekatama mpe bosantu
ya mikolo na Ngai ya Saba. **25** Nganga-Nzambe moko te
akomikomisa mbindo na kopusana pene ya moto ya kokufa.
Nzokande, akoki kondima komikomisa mbindo soki moto oyo
akufi azali tata to mama na ye, mwana na ye ya mobali to ya
mwasi, ndeko na ye ya mobali to ya mwasi oyo amibalelaki
te. **26** Sima na kopetolama na ye, akozela mikolo sambo.
27 Na mokolo oyo akokota kati na Esika ya bule, kati na
lopango ya kati mpo na kosala mosala, akobonza mbeka
mpo na masumu na ye moko, elobi Nkolo Yawe. **28** Tala
oyo ekozala libula ya Banganga-Nzambe: Ngai moko nde
nazali libula na bango. Bokopesa bango mabele te kati na
Isalaele; Ngai moko nde nakozala mabele na bango. **29**
Bakolia makabo ya bambuma, bambeka ya masumu mpe
bambeka ya kozongisa boyokani; biloko nyonso oyo, kati na
Isalaele, ebulisama mpo na Yawe ekozala ya bango. **30**
Bambuma ya liboso oyo ya kitoko mpe makabo na bino
nyonso, kolongola ata eloko moko te, ekozala ya Banganga-
Nzambe; bokopesa bango bambuma ya liboso ya bilanga na
bino ya ble mpo ete mapamboli ezala kati na bandako na
bino. **31** Banganga-Nzambe bakoki kolia te ndeke to nyama
oyo ekufi yango moko to oyo nyama mosusu esili koboma.

45 Tango bokokabola mokili na zeke lokola libula,
bokopesa epai na Yawe eteni moko lokola etuka ya
bule: ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na
nkama mitano na molayi, mpe bametele nkoto mitano na
mokuse. Etuka yango ekozala bule na etando na yango
nyonso. **2** Bokotika bametele pene nkama mibale na tuku
mitano na molayi, mpe bametele pene nkama mibale na
tuku mitano na mokuse mpo na kotonga Esika ya bule;
bongo bokozingela yango na lopango moko ya polele ya
bametele pene tuku mibale na mitano. **3** Kati na etuka
wana ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama
mitano na molayi, mpe bametele pene nkoto mitano na
mokuse, bokokata eteni ya mabele mpo na Esika ya bule,
Esika-Oyo-Eleki-Bule. **4** Ekozala eteni ya bule oyo balongoli
kati na mokili: ezali ya Banganga-Nzambe oyo basalaka
mosala kati na Esika ya bule mpe bapusanaka pene ya Yawe
mpo na kosalela Ye; ezali kuna nde bakotonga bandako
na bango, mpe ekozala esika oyo ebulisami mpo na Esika

ya bule. **5** Etuka moko ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse ekozala mpo na Balevi oyo basalaka kati na Tempelo; lokola libula na bango, ekozala kuna nde bakotonga bingumba na bango ya kovanda. **6** Pembeni ya etuka ya bule, bokokata etando ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse mpo na kotonga engumba; ekozala mpo na libota mobimba Isalaele. **7** Mokambi akozwa mabele oyo ezali kokabola etuka ya bule mpe mabele ya engumba; mabele yango ekokende eteni moko na ngambo ya weste, mpe eteni mosusu na ngambo ya este. Molayi ya etuka yango ekobanda longwa na ngambo ya weste kino na mondelo ya ngambo ya este oyo etalana na moko ya biteni. **8** Etuka yango ekozala libula na ye kati ya Isalaele. Boye, bakambi na Ngai bakonyokola lisusu bato na Ngai te, kasi bakotika mokili na maboko ya lisanga ya Isalaele kolanda mabota na bango. **9** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh bakambi ya Isalaele, bino mpe bolekisi! Botika makambo mabe mpe botika konyokola bato. Bosala makambo oyo ezali solo mpe alima. Botika kobotola bato na Ngai biloko na bango, elobi Nkolo Yawe. **10** Bosengeli te kosalela emekelo kilo ya lokuta, efa ya lokuta to bati ya lokuta. **11** Efa mpe bati ekotaka biloko ndenge moko: ekotaka ndambo moko kati na bandambo zomi ya omeri. Bamekaka monene ya efa mpe bati kolanda monene ya omeri. **12** Mbongo moko ya ebende ya palata ekokani na bagrame zomi na mibale, mpe mine moko ekokani na mbongo ya bibende ya palata, tuku motoba. **13** Tala biloko oyo bokotia pembeni lokola makabo ya kopesa epai na Yawe: mpo na omeri moko ya ble mpe orje, eteni ya motoba ya efa moko. **14** Mobeko mpo na mafuta, bakomeka yango na bati: eteni ya zomi ya omeri moko. **15** Mpe bokozwa ntaba moko ya mwasi to meme moko ya mobali kati na bibwele nkama mibale, oyo ekobimela na etonga ya bibwele oyo eliaka matiti kitoko ya Isalaele. Bakosalela yango lokola likabo ya bambuma, mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu ya bato, elobi Nkolo Yawe. **16** Bato nyonso ya mokili basengeli kolongola likabo yango mpo na mokambi kati na Isalaele. **17** Mokambi akozala na mokumba ya kopesa bambeka ya kotumba, makabo ya bambuma mpe makabo ya masanga ya vino na tango ya bafeti, na bafeti ya ebandeli ya sanza, ya basaba mpe na bafeti nyonso ya lisanga ya Isalaele, oyo ekatama; akopesa mbeka ya masumu, makabo ya bambuma, mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na libota ya Isalaele. **18** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, okokamata mwana ngombe ya mobali oyo ezanga mbeba mpe okopetola Esika ya bule. **19** Nganga-Nzambe akozwa ndambo ya makila ya mbeka ya masumu, akotia yango na mabaya oyo esimbaka ekuke ya Tempelo, na basonge nyonso minei ya moboko ya etumbelo mpe na mabaya oyo esimbaka ekuke ya lopango ya kati. **20** Okosala ndenge moko na mokolo ya sambo ya sanza, mpo na moto nyonso oyo akosala masumu na nko te to na kozanga boyebi; bongo nde okosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Tempelo. **21** Na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bokosala feti ya Pasika oyo ekosala mikolo sambo. Na mikolo wana, bokolia mapa ezanga levire. **22** Na mokolo yango, mokambi akopesa ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu mpo na ye moko mpe mpo na bato nyonso ya mokili. **23** Na mikolo nyonso sambo ya feti, mokonzi akopesa bangombe ya mibali sambo mpe bameme ya mibali sambo, oyo ezanga mbeba, lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe, mpe ntaba moko ya mobali lokola mbeka ya masumu. **24** Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, akobonza yango elongo na likabo ya bakilo zomi na mitano ya bambuma mpe likabo ya balitele misato na ndambo ya mafuta; mpe mpo na meme moko na moko ya mobali, akobonza yango elongo na likabo ya bakilo zomi na mitano ya bambuma mpe likabo ya balitele misato na ndambo ya mafuta. **25** Na mikolo nyonso sambo ya feti oyo ebandaka na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, akobanda kobonza bambeka kaka wana: bambeka ya masumu, ya kotumba, ya bambuma mpe ya mafuta.

46 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ekuke ya lopango ya kati oyo etala na ngambo ya este ekozala ya kokangama mikolo motoba; kasi na mokolo ya Saba mpe na mokolo ya feti ya ebandeli ya sanza, ekozala ya kofungwama. **2** Mokambi akokota na kati, wuta na libanda; akolekela na ndako moke ya kokotela mpe akotelema na mabaya oyo esimbaka ekuke. Banganga-Nzambe bakobonza mbeka na ye ya kotumba mpe mbeka na ye ya kozongisa boyokani. Akogumbama na ekotelo ya ekuke mpe akobima na libanda, kasi ekuke ekozala ya kofungwama kino na pokwa. **3** Na mikolo ya bafeti ya Saba mpe ya ebandeli ya sanza, bato ya mokili bakobanda kogumbama liboso ya Yawe, na ekotelo yango. **4** Na mokolo ya Saba, mokambi akomema epai na Yawe lokola mbeka ya kotumba bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya mobali: nyonso esengeli ezala ezanga mbeba. **5** Akopesa lokola mbeka ya bambuma bakilo zomi na mitano ya bambuma mpo na meme moko ya mobali; bongo, akopesa likabo oyo loboko na ye ekokoka mpo na bana meme; likabo ya mafuta ekozala balitele misato na ndambo mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma. **6** Na mokolo na feti ya ebandeli ya sanza, akobonza mwana ngombe moko ya mobali, bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya mobali: nyonso esengeli ezala ezanga mbeba. **7** Akobakisa lokola makabo ya bambuma bakilo zomi na mitano mpo na ngombe ya mobali mpe mpo na meme ya mobali; mpe mpo na bana meme, akopesa nyonso oyo loboko na ye ekokoka, bakisa balitele misato na ndambo ya mafuta mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma. **8** Tango mokambi akokota na kati, akolekela na ndako moke ya kokotela mpe akobimela kaka na nzela wana. **9** Mpe tango bato ya mokili bakoya liboso ya Yawe na bafeti oyo ekatama, moto nyonso oyo akokotela na ekuke ya ngambo ya nor mpo na kogumbamela Yawe akobimela na ekuke ya ngambo ya sude, mpe oyo akokotela na ekuke ya ngambo ya sude akobimela na ekuke ya ngambo ya nor. Moto moko te akobimela na ekuke oyo akotelaki, kasi akobimela na ekuke ya ngambo mosusu oyo etalana na yango. **10** Mokambi akozala kati na bato na ye, akokota mpe akobima elongo na bango. **11** Na tango ya bafeti mpe ya bafeti oyo ekatama, makabo ya bambuma ekozala bakilo zomi na mitano mpo na ngombe moko ya mobali, bakilo zomi na mitano mpo na

meme moko ya mobali mpe nyonso oyo akolinga kopesa
mpo na bana meme ya mibali; akobakisa balitele misato na
ndambo mpo na bakilo nyonso zomi na mitano ya bambuma.
12 Tango mokambi akobonzela Yawe mbeka ya kotumba to
mbeka mpo na kozongisa boyokani lokola likabo oyo akati na
motema na ye moko, bakofungolela ye ekuke oyo etala na
ngambo ya este; mpe akobonza mbeka na ye ya kotumba
mpe mbeka na ye ya kozongisa boyokani ndenge kaka
asalaka na mokolo ya Saba. Sima na yango nde akobima,
mpe bakokanga ekuke sima na ye. **13** Mokolo na mokolo,
okobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba mwana meme
ya mobu moko mpe ezanga mbeba. Okobanda kobonza
yango tongo nyonso. **14** Tongo nyonso, okobanda kobakisa
na likolo na yango lokola likabo ya bambuma bakilo mibale
na bagrame nkama mitano ya farine oyo bakosangisa na
litele moko ya mafuta ya kitoko. Ezali likabo mpo na Yawe;
mpe ezali mibeko ya libela na libela mpo na bambeka ya
tango nyonso. **15** Tongo nyonso, okobanda kobonza mwana
meme, makabo ya bambuma mpe mafuta lokola mbeka ya
kotumba ya tango nyonso. **16** Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Soki mokambi apesi eloko lokola kado epai ya moko
kati na bana na ye ya mibali, eloko yango ekozala ya mwana
yango mpe ekotikala lokola libula ya bokitani mpo na bana
na ye. **17** Kasi soki apesi epai ya moko kati na basali na
ye kado ya eloko oyo ewuti na libula na ye, kado yango
ekozala ya mosali yango kino na mobu ya kokangolama
na ye; sima nde ekozonga na moboko ya mokambi, mpe
libula na ye ekotikala ya bana na ye kaka. **18** Mokambi akoki
kolongola eloko moko te kati na libula ya bato na ye mpo na
kokomisa yango ya ye moko to kobengana bango na mabele
na bango; soki alingi kokabela bana na ye libula, asengeli
nde kozwa yango na libula na ye moko mpo ete bato na
Ngai bapanzana te mosika ya libula na bango. › » **19** Moto
yango akotisaki ngai, na nzela ya ekotelo oyo ezali pembeni
ya ekuke ya ngambo ya nor, kati na bashambre ya bule ya
Banganga-Nzambe, oyo etala na ngambo ya nor; alakisaki
ngai esika moko oyo ezalaki na suka, na ngambo ya weste.
20 Alobaki na ngai: « Awa nde esika oyo Banganga-Nzambe
bakozala kolambela mbeka mpo na kozongisa boyokani,
mbeka ya masumu mpe kotumbela makabo ya bambuma
mpo ete ebima te na lopango ya libanda, noki te bato
bakosimba biloko ya bule. » **21** Abimisaki ngai na lopango
ya libanda mpe atambolisaki ngai na basonge nyonso minei
ya lopango. Na songe moko na moko ya lopango, namonaki
lopango mosusu. **22** Na basonge nyonso minei ya lopango
ya libanda, ezalaki na mapango ya mike; mpe mapango
nyonso minei ezalaki ndenge moko: bametele pene tuku
mibale na molayi mpe bametele pene zomi na mitano na
mokuse. **23** Zingazinga ya moko na moko ya mapango
nyonso minei, ezalaki na mir moko ya mokuse; mpe na
se na yango, batandaki mabanga mpo na kopelisa moto
na zingazinga ya mir yango ya mokuse. **24** Moto yango
alobaki na ngai: « Oyo nde bakikuku epai wapi basali ya
Tempelo bakobanda kolambela misuni ya bambeka oyo bato
bakobanda kobonza. »

47 Moto yango azongisaki ngai pene ya ekotelo ya
Tempelo epai wapi namonaki mayi kobima longwa na
ekotelo na yango: ezalaki kotiola na ngambo ya este, pamba
te Tempelo ezalaki etala na ngambo ya este; mayi ezalaki
kokita na se ya ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo,
na ngambo ya sude ya etumbelo. **2** Bongo abimisaki ngai
na nzela ya ekuke ya nor, amemaki ngai mpe atambolisaki
ngai zingazinga ya lopango ya libanda kino na ekuke ya
libanda oyo etala na ngambo ya este. Mpe namonaki ete
mayi yango ezali kotiola wuta na ngambo ya sude. **3** Moto
yango akendeki na ngambo ya este mpe asimbaki singa
oyo bamekelaka molayi na loboko na ye; amekaki molayi ya
bametele pene nkama mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi
yango esukelaki ngai na bisika oyo matambe esukela. **4**
Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama mitano,
akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango esukelaki ngai na
mabolongo. Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama
mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango asukelaki ngai
na loketo. **5** Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama
mitano; kasi na mbala oyo, mayi yango ekomaki ebale moko
ya monene oyo nazalaki lisusu ata na makoki ya kokatisa
te, pamba te mayi emataki makasi mpe ekomaki mozindo
koleka. Bongo esengelaki kaka kokata mayi (na esika ya
kokatisa yango na makolo), mpo ete moto moko te azalaki na
makoki ya kokatisa ebale yango. **6** Moto yango atunaki ngai:
« Mwana na moto, boni, omoni? » Bongo azongisaki ngai
na ngambo ya ebale. **7** Tango nakomaki kuna, namonaki
banzete ebele penza, na bangambo nyonso mibale ya ebale.
8 Moto yango alobaki na ngai: « Mayi oyo ezali kotiola na
ngambo ya este ya etuka mpe ezali kokita kino na etando
ya Araba epai wapi ezali komibwaka na ebale monene.
Tango kaka ekotaki na mayi ya ebale monene, mayi ya ebale
monene ekomaki peto. **9** Bipai nyonso mayi yango ezalaki
koleka, bikelamu nyonso ya bomoi ezalaki kobotana, bambisi
mpe ezalaki kobotana ebele; pamba te mayi yango ezalaki
kokoma kuna mpe kopetola mayi ya ebale monene. Bongo
na esika nyonso oyo mayi yango ezalaki koleka, nyonso
ezalaki kozwa bomoi. **10** Balobi mbisi bakobanda kovanda
na bangambo ya ebale monene, wuta na Eyini-Gedi kino
na Eyini-Egilayimi, mpo na kobwaka minyama mpe kozwa
bambisi ya lolenge nyonso lokola bambisi oyo ezalaka na
ebale monene. **11** Kasi mayi oyo etikalaka tango ebale
monene etondaka mpe mayi ya bisanga ekokoma peto te,
ekotikala kaka bongo mpe ekotonda na mungwa kati na
yango. **12** Banzete ya bambuma ya ndenge na ndenge
ekobota na bangambo nyonso mibale ya ebale monene.
Makasa na yango ekokawuka te mpe bambuma na yango
ekosila te. Sanza na sanza, ekobanda kobotaka bambuma
ya sika; pamba te ekobanda kozwa mayi oyo ekowuta na
Tempelo. Bambuma na yango ekozala malamu mpo na kolia,
mpe makasa na yango ekozala malamu mpo na kosalela
lokola kisi. » **13** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala
bandelo oyo bokosalela mpo na kokabola mokili lokola libula
epai ya mabota nyonso zomi na mibale ya Isalaele: bakitani
ya Jozefi bakozwa biteni mibale. **14** Bokozwa yango ndenge
moko lokola libula, na biteni ekokana; pamba te nalapaki
ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa yango epai ya
bakoko na bino, mpe ekokoma libula na bino. **15** Tala bandelo
ya mokili yango: Na ngambo ya nor, mondelo ekobanda
longwa na ebale monene to Mediterane, na nzela ya Etiloni
oyo ekenda kino na Tsedadi, **16** Amati, Berota, Sibirayimi oyo
ezalaka na kati-kati ya mondelo ya Damasi mpe Amati, kino

na Atseri-Atikone oyo ezali na mondelo ya Avirani. **17** Boye,
na ngambo ya nor, mondelo ekobanda longwa na ebale
monene Mediterane kino na Atsari-Enani mpe ekolekela na
mondelo ya nor ya Damasi mpe ya Amati. **18** Na ngambo ya
este, mondelo ekobanda na kati-kati ya Avirani mpe Damasi,
ekolekela na Yordani na kati-kati ya mokili ya Galadi mpe
Isalaele, na ebale monene ya mungwa kino na Tamari. Yango
nde ekozala mondelo ya ngambo ya este. **19** Na ngambo ya
sude, mondelo yango ekobanda longwa na Tamari kino na
mayi ya Meriba ya Kadeshi, ekolekela na Wadi kino na ebale
monene Mediterane. Yango nde ekozala mondelo ya sude.
20 Na ngambo ya weste, ebale monene Mediterane ekozala
mondelo. Mondelo yango ekobanda longwa na mondelo ya
sude ya ebale monene Mediterane kino na esika oyo etalana
na Lebo-Amati. Yango nde ekozala mondelo ya weste. **21**
Bokokabola mokili yango kati na bino kolanda mabota ya
Isalaele. **22** Bokobeta zeke mpo na kokabola yango lokola
libula mpo na bino mpe bapaya oyo bavandaka kati na bino
mpe babota bana kati na bino. Bokokamata bango lokola
bana mboka ya Isalaele. Bango mpe bakobeta zeke mpo na
kozwa libula elongo na bino kati na mabota ya Isalaele. **23**
Boye ezali kati na libota nyonso oyo mopaya akovanda nde
bokopesa ye libula na ye, » elobi Nkolo Yawe.

48 « Tala bikolo ndenge ekomami kolanda bakombo na
yango: Libota ya Dani ekozwa eteni moko ya mabele:
mondelo na yango ekolekela na nzela ya Etiloni kino na
Lebo-Amati, Atsari-Enani mpe mondelo ya nor ya mokili
ya Damasi pembeni ya Amati; boye mondelo na yango
ekobanda longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya
weste. **2** Libota ya Aseri ekozwa eteni moko ya mabele:
ekozala na mondelo ya libota ya Dani, longwa na este kino
na weste. **3** Libota ya Nefitali ekozwa eteni moko ya mabele:
ekozala na mondelo ya libota ya Aseri, longwa na ngambo ya
este kino na ngambo ya weste. **4** Libota ya Manase ekozwa
eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya
Nefitali, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste.
5 Libota ya Efrayimi ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala
na mondelo ya libota ya Manase, longwa na ngambo ya este
kino na ngambo ya weste. **6** Libota ya Ribeni ekozwa eteni
moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Efrayimi,
longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **7**
Libota ya Yuda ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na
mondelo ya libota ya Ribeni, longwa na ngambo ya este
kino na ngambo ya weste. **8** Eteni ya mabele oyo bakopesa
Yawe lokola likabo ya motuya ekozala na mondelo ya etuka
ya Yuda: longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya
weste; ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na
nkama mitano na mokuse, mpe molayi na yango ekozala
ndenge moko na biteni ya mabele ya mabota mosusu. Boye,
Esika ya bule ekozala na kati-kati na yango. **9** Eteni ya
mabele ya motuya oyo bokopesa Yawe lokola likabo ekozala
na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano
na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse. **10**
Eteni yango ya mabele ekozala bule mpe ekopesama mpo
na Banganga-Nzambe: ekozala na bametele pene nkoto
zomi na mibale na nkama mitano na molayi na ngambo ya
nor, bametele pene nkoto mitano na mokuse na ngambo ya
weste, bametele pene nkoto mitano na mokuse na ngambo
ya este mpe bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama
mitano na molayi na ngambo ya sude. Esika ya bule ya
Yawe ekozala na kati-kati na yango. **11** Eteni yango ya
mabele ekozala mpo na Banganga-Nzambe oyo babulisama,
oyo bazali bakitani ya Tsadoki, mpo ete basalelaki Ngai na
boyengebene mpe bapengwaki te na nzela na Ngai tango
bana ya Isalaele bapengwaki ndenge mpe Balevi basalaki.
12 Ekozala mpo na bango lokola likabo ya motuya oyo ewuti
na eteni ya mabele oyo ebulisama kati na mokili, eteni ya
mabele oyo eleki na bule na bandelo ya etuka ya Balevi.
13 Na zingazinga ya etuka ya Banganga-Nzambe, Balevi
bakozwa eteni moko ya mabele ya bametele pene nkoto zomi
na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene
nkoto mitano na mokuse. **14** Bakoki te koteka to kopesa
eloko moko kati na eteni ya mabele yango na bato mosusu,
pamba te yango ezali mabele oyo eleki kitoko, mpo ete
ebulisama mpo na Yawe. **15** Eteni ya mabele oyo ekotikala,
eteni ya bametele pene nkoto mibale na nkama mitano na
mokuse mpe bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama
mitano na molayi, ekozala ebulisama te; ekozala mpo na
kosala misala ya engumba lokola kotonga bandako mpe
kobokola bibwele; engumba ekozala na kati-kati na yango
16 mpe ekozala na molayi ya bametele pene nkoto mibale na
nkama mibale na tuku mitano, na bangambo nyonso: nor,
sude, este mpe weste. **17** Bongo, lopango ya kobokolela
bibwele ya engumba ekozala na bametele pene nkama moko
na tuku mibale na mitano, na bangambo nyonso: nor, sude,
este mpe weste. **18** Eteni ya mabele oyo ekotikala na etuka,
zingazinga ya eteni ya bule, longwa na molayi na yango,
ekozala na bametele pene nkoto mitano na ngambo ya este
mpe bametele pene nkoto mitano na ngambo ya weste.
Bambuma ya mabele na yango ekoleisa bato oyo bakosala
mpo na engumba. **19** Basali oyo bakobanda kowuta na
engumba epai wapi basalaka mpo na kosala mosala ya
bilanga bakobimela na mabota nyonso ya Isalaele. **20** Eteni
nyonso ya mabele oyo bakobulisa mpo na Yawe ekozala na
molayi moko, na bangambo nyonso: bametele pene nkoto
zomi na mibale na nkama mitano ndenge likabo ya motuya
ezalaka; bokolongola ndambo moko kati na bandambo minei
ya eteni ya bule mpe bokosalela yango misala ya engumba.
21 Eteni ya mabele oyo ekotikala na bangambo nyonso
mibale ya eteni ya mabele oyo ebulisama mpe ya eteni ya
mabele oyo ebongisami mpo na misala ya engumba ekozala
ya mokambi. Ekozala longwa na mondelo ya ngambo ya este
ya eteni ya mabele oyo ebulisama, oyo ezali na bametele
pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi
kino na mondelo ya ngambo ya weste oyo ezali mpe na
bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na
molayi. Eteni ya mabele oyo ebulisama mpe Esika ya bule
ya Tempelo ekozala na kati-kati ya biteni nyonso mabele. **22**
Boye, eteni ya mabele ya Balevi mpe eteni ya mabele oyo
ebongisama mpo na misala ya engumba ekozala na kati-
kati ya eteni ya mabele ya mokambi. Eteni ya mabele ya
mokambi ekozala na kati-kati ya bandelo ya libota ya Yuda
mpe ya libota ya Benjame. **23** Mpo na mabota mosusu:
Libota ya Benjame ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda
longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **24**
Libota ya Simeoni ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda
longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Benjame na

ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **25** Libota ya
Isakari ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na
mondelo ya mabele ya libota ya Simeoni na ngambo ya este
kino na ngambo ya weste; **26** Libota ya Zabuloni ekozwa
eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya
mabele ya libota ya Isakari, na ngambo ya este kino na
ngambo ya weste; **27** Libota ya Gadi ekozwa eteni moko
ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya
libota ya Zabuloni, na ngambo ya este kino na ngambo ya
weste. **28** Bandelo ya mabele ya Gadi ekozala na ngambo
ya sude, pene ya Negevi, longwa na Tamari kino na mayi
ya Meriba ya Kadeshi; ekolekela na Wadi kino na ebale
monene Mediterane. **29** Yango nde mokili oyo bokokabola
na zeke lokola libula kati na mabota ya Isalaele, libota na
libota na eteni na yango ya mabele, » elobi Nkolo Yawe.
30 « Tala oyo ekozala bikuke ya engumba: Na molayi ya
bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku
mitano, **31** bikuke ya engumba ekobengama na bakombo ya
mabota ya Isalaele. Na ngambo ya nor, ekozala na bikuke
misato: ekuke ya Ribeni, ekuke ya Yuda, mpe ekuke ya
Levi; **32** Ngambo ya este, na molayi ya bametele pene nkoto
mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke
misato: ekuke ya Jozefi, ekuke ya Benjame, mpe ekuke ya
Dani. **33** Na ngambo ya sude, na molayi ya bametele pene
nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na
bikuke misato: ekuke ya Simeoni, ekuke ya Isakari, mpe
ya ekuke ya Zabuloni. **34** Na ngambo ya weste, na molayi
ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku
mitano, ekozala na bikuke misato: ekuke ya Gadi, ekuke ya
Aseri mpe ya ekuke ya Nefitali. **35** Molayi nyonso ya mir oyo
ezingeli engumba ekozala na bametele pene nkoto libwa.
Mpe kobanda na tango wana, kombo ya engumba ekokoma
‹ Yawe azali awa. › »

Daniele

1 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Yeoyakimi, mokonzi
ya Yuda, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, ayaki
kobundisa Yelusalemi mpe azingelaki yango. **2** Yawe akabaki
Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, elongo na ndambo ya bisalelo
ya Tempelo ya Nzambe na maboko ya Nabukodonozori.
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki bisalelo
yango kati na tempelo ya nzambe na ye, na Shineari, mpe
atiaki yango kati na ndako oyo babombelaka bomengo
ya nzambe na ye. **3** Mokonzi apesaki mitindo epai ya
Ashipenazi, mokonzi ya bakalaka na ye ya lokumu, ete ayeisa
na Babiloni ndambo ya bana ya Isalaele oyo babotama na
mabota ya bakonzi to ya bato ya lokumu, **4** bilenge mibali
oyo banzoto na bango ezanga mbeba, ya bilongi kitoko, ya
mayele mpe ya bwanya, oyo bazali na makoki ya koyekola
kotanga mpe kokoma makambo ya ndenge na ndenge,
oyo bazali na bososoli mpe bakoka mpo na kosala kati na
ndako ya mokonzi; Ashipenazi asengelaki kolakisa bango
koloba, kokoma mikanda mpe kotanga lokota ya bato ya
Babiloni. **5** Mokonzi akatelaki bango mpo na mokolo na
mokolo, bilei oyo basengeli kolia mpe masanga oyo basengeli
komela: nyonso ezalaki kowuta na mesa na ye. Mibu misato,
basengelaki koyekola; na sima nde bakoki kosala mosala
ya mokonzi. **6** Kati na ndambo ya bato oyo bawutaki na
Yuda, ezalaki na Daniele, Anania, Mikaeli mpe Azaria. **7**
Mokonzi ya bakalaka ya lokumu apesaki bango bakombo ya
sika; apesaki Daniele kombo Belitsatsari; Anania, Shadraki;
Mikaeli, Meshaki; mpe Azaria, Abedinego. **8** Daniele azwaki
mokano ya koboya komikomisa mbindo na nzela ya bilei
mpe ya vino ya mokonzi; ayebisaki mokonzi ya bakalaka ya
lokumu ete apesa ye nzela te ya komikomisa mbindo na
lolenge wana. **9** Boye, Nzambe asalaki ete Daniele azwa
ngolu mpe bolamu na miso ya mokonzi ya bakalaka ya
lokumu. **10** Kasi mokonzi ya bakalaka ya lokumu alobaki na
Daniele: — Nazali kobanga mokonzi, nkolo na ngai, oyo
akateli bino bilei oyo bosengeli kolia mpe masanga oyo
bosengeli komela! Mpo na nini bokolinga ete mokonzi amona
bilongi na bino ekonda koleka bilongi ya bilenge mosusu ya
mibu na bino? Bomoni te ete wana bokobomisa ngai epai
ya mokonzi? **11** Daniele alobaki na mosali oyo mokonzi
ya bakalaka ya lokumu aponaki mpo ete abatela Daniele,
Anania, Mikaeli mpe Azaria: **12** « Nabondeli yo, meka basali
na yo mikolo zomi: pesa biso kaka bandunda lokola bilei
mpe mayi mpo na komela; kopesa biso eloko mosusu te!
13 Sima na mikolo yango, okotala yo moko bilongi na biso
mpe bilongi ya bilenge mosusu oyo bazali kolia bilei ya
mokonzi; bongo okosala basali na yo ndenge yo moko
okomona. » **14** Mosala andimaki bosenga na bango mpe
amekaki bango mikolo zomi. **15** Sima na mikolo yango zomi,
bakomaki bilongi kitoko mpe banzoto ngebungebu koleka
bilenge oyo bazalaki kolia bilei ya mokonzi. **16** Boye, mosali
yango akomaki kotia pembeni bilei mpe vino oyo bazalaki
kobongisela bango mpe kopesa bango kaka bandunda. **17**
Nzambe apesaki bilenge wana minei boyebi mpe bososoli
kati na makambo nyonso: koloba, kokoma, kotanga mikanda,
mayele mpe bwanya. Mpe Daniele akomaki na makoki ya
kolimbola bimoniseli mpe bandoto ya ndenge na ndenge. **18**
Sima na mikolo oyo mokonzi akataki mpo ete bamemela ye
bango, mokonzi ya bakalaka ya lokumu amemaki bango
liboso ya Nabukodonozori. **19** Mokonzi asololaki na bango;
mpe kati na bilenge nyonso oyo bamemelaki ye, amonaki ete
moko te akokani na Daniele, na Anania, na Mikaeli mpe na
Azaria. Boye, bakomaki kosala kati na ndako ya mokonzi. **20**
Na makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kotuna bango,
oyo ezalaki kosenga bwanya mpe bososoli, amonaki ete
bazali mayele mbala zomi koleka bato ya soloka mpe ya
maji ya mokili na ye mobimba. **21** Mpe Daniele awumelaki
kosala kati na ndako ya mokonzi kino na mobu ya liboso ya
mokonzi Sirisi.

2 Na mobu ya mibale ya bokonzi na ye, Nabukodonozori
alotaki ndoto. Molimo na ye etungisamaki makasi mpe
pongi ekimaki ye. **2** Mokonzi abengisaki bato oyo balobaka
makambo oyo ekoya, banganga-kisi, bato ya soloka, oyo
basalelaka minzoto mpe bato ya mayele ya mabe mpo ete
bayebisa ye ndoto oyo alotaki. Tango bayaki, batelemaki
liboso ya mokonzi; **3** mpe mokonzi ayebisaki bango: —
Nalotaki ndoto moko oyo ezali kotungisa molimo na ngai
makasi; nazali na posa ya koyeba ndimbola na yango. **4**
Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki na lokota
ya bato ya Arami: — Tika ete mokonzi awumela na bomoi
seko na seko! Yebisa ndoto na yo epai ya basali na yo, mpe
tokolimbola yango. **5** Mokonzi alobaki na bato ya soloka, oyo
basalelaka minzoto: — Tala mokano oyo nasili kozwa: « Soki
boyebisi ngai te ndoto oyo nalotaki mpe ndimbola na yango,
nakokata bino biteni-biteni mpe nakobuka-buka bandako
na bino. **6** Kasi soki boyebisi mpe bopesi ngai ndimbola
na yango, nakopesa bino bakado, lifuti mpe lokumu mingi.
Yango wana, boyebisa ngai ndoto yango mpe bopesa ngai
ndimbola na yango. » **7** Bato ya soloka, oyo basalelaka
minzoto balobaki lisusu epai ya mokonzi: — Tika ete mokonzi
ayebisa ndoto na ye, mpe biso, tokolimbolela ye yango! **8**
Mokonzi azongisaki: — Nandimi solo ete bozali kolekisa
tango, pamba te boyebi malamu ete nakobongola mokano
na ngai te. **9** Soki boyebisi ngai ndoto yango te, boyeba
malamu ete etumbu moko kaka mpe ya ndenge moko ezali
kozela bino! Ah, boyokani koyebisa ngai makambo ya lokuta
mpe ya mabe mpo bokanisi ete makambo ekobongwana!
Mpo na yango, boyebisa ngai ndoto yango, mpe nakondima
ete bozali na makoki ya kolimbola yango. **10** Bato ya soloka,
oyo basalelaka minzoto balobaki na mokonzi: — Moto moko
te kati na mokili akokoka kosala makambo oyo mokonzi azali
kosenga. Mpe mokonzi moko te, ezala azalaki moto monene
to moto na nguya, asila kosenga likambo ya boye epai ya
banganga-kisi, epai ya bato ya mayele ya mabe mpe epai
ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto. **11** Makambo
oyo mokonzi azali kosenga ezali pasi makasi, moto moko te
akoki koyebisa mokonzi ndoto na ye; ezali kaka banzambe
nde bakoki kosala yango mpo ete bavandaka kati na bato te.
12 Mbala moko, mokonzi asilikaki mpe atombokaki makasi;
apesaki mitindo ete baboma bato nyonso ya bwanya ya
Babiloni. **13** Boye, sango ya mokano ya koboma bato nyonso
ya bwanya epanzanaki, mpe batindaki bato koluka Daniele
elongo na baninga na ye mpo ete baboma bango. **14** Tango
Arioki, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, abimaki mpo
na kokende koboma bato ya bwanya ya Babiloni, Daniele

asololaki na ye na bwanya mpe na mayele. **15** Daniele
atunaki Arioki: « Mpo na nini mokonzi azwi mokano ya
makasi boye? » Bongo Arioki atalisaki Daniele makambo
yango. **16** Tango Daniele ayokaki bongo, akotaki epai ya
mokonzi mpe asengaki ye tango mpo ete akoka kopesa
ye ndimbola ya ndoto yango; **17** bongo Daniele azongaki
na ndako na ye mpe ayebisaki makambo yango epai ya
Anania, Mikaeli mpe Azaria, baninga na ye. **18** Alobaki na
bango ete basenga ngolu mpe mawa ya Nzambe ya Lola na
tina na mabombami oyo, mpo ete baboma te ye Daniele,
baninga na ye mpe bato mosusu ya bwanya ya Babiloni. **19**
Bongo na butu, Daniele azwaki emoniseli oyo elakisaki ye
mabombami yango; boye, akumisaki Nzambe ya Lola. **20**
Daniele alobaki: Tika ete Kombo ya Nzambe ekumisama
libela na libela! Bwanya mpe nguya ezali ya Ye. **21** Ezali Ye
nde abongolaka tango mpe makambo, alongolaka bakonzi
mpe atombolaka bakonzi, apesaka bwanya epai ya bato ya
bwanya mpe boyebi epai ya bato ya mayele. **22** Alakisaka
makambo ya bozindo mpe ebombama, ayebaka makambo
oyo esalemaka na molili, mpe pole ezali kati na Ye. **23** Oh
Nzambe ya batata na ngai, nazali kosanzola mpe kokumisa
Yo mpo na bwanya mpe nguya oyo opesi ngai, pamba te
oyebisi ngai makambo oyo tosengaki Yo mpe otalisi biso
ndoto ya mokonzi. **24** Sima na yango, Daniele akendeki epai
ya Arioki oyo mokonzi apesaki mokumba ya koboma bato
ya bwanya ya Babiloni; alobaki na ye: — Koboma bato ya
bwanya ya Babiloni te! Mema ngai epai ya mokonzi, mpe
nakopesa ye ndimbola ya ndoto na ye. **25** Arioki amemaki
Daniele na lombangu liboso ya mokonzi mpe alobaki na
ye: — Mokonzi, namoni moto moko kati na bawumbu oyo
bawutaki na Yuda, oyo akoki koyebisa mokonzi ndoto na
ye mpe kolimbola yango. **26** Mokonzi atunaki Daniele oyo
bazalaki lisusu kobenga Belitsatsari: — Ozali na makoki
ya koyebisa ngai makambo oyo namonaki na ndoto mpe
kolimbola yango? **27** Daniele azongisaki liboso ya mokonzi:
— Bato ya bwanya, bato ya mayele ya mabe, bangangakisi mpe bato oyo bayebaka makambo oyo ekoya bazali
na makoki te ya koyebisa mokonzi mabombami oyo azali
kotuna; **28** kasi kati na Lola, ezali na Nzambe moko oyo
alakisaka mabombami; mpe alakisi mokonzi Nabukodonozori
makambo oyo ekosalema na mikolo oyo ekoya. Tala ndoto
oyo olotaki mpe bimoniseli oyo ozwaki tango ozalaki ya kolala
na mbeto na yo: **29** « Oh mokonzi, wana ozalaki ya kolala
na mbeto na yo, okomaki kokanisa makambo oyo ekoya
na sima ya tango; bongo, Ye oyo alakisaka mabombami
alakisaki yo makambo oyo ekoya. **30** Bongo soki alakisi
mabombami yango epai na ngai, ezali te mpo ete naleki
bato nyonso na bwanya, kasi ezali mpo ete mokonzi ayeba
ndimbola ya ndoto na ye mpe makambo oyo ezali kotungisa
motema na ye. **31** Oh mokonzi, tala emoniseli oyo ozwaki:
‹ Ekeko moko ya monene ezalaki liboso na yo: ezalaki
monene penza, ezalaki kongenga makasi mpe ezalaki somo
mpo na kotala; **32** moto na yango ezalaki ya wolo ya peto,
tolo mpe maboko na yango ezalaki ya palata, libumu mpe
loketo na yango ezalaki ya bronze, **33** makolo na yango
ezalaki ya ebende, matambe na yango ezalaki, ndambo
moko ya ebende, mpe ndambo mosusu, ya mabele oyo
basalelaka bikeko. **34** Wana ozalaki kotala ekeko yango,
libanga moko ekweyaki yango moko (moto moko te abwakaki
yango), ekweyelaki ekeko yango na matambe na yango
ya ebende mpe ya mabele oyo basalelaka bikeko, enikaki
matambe yango mpe ekomaki putulu. **35** Mbala moko, ezala
ebende to mabele oyo basalelaka bikeko to bronze to palata
to mpe wolo, nyonso epanzanaki, ekomaki mike-mike mpe
ekomaki kopumbwa ndenge matiti ya ble epumbwaka tango
bapupolaka yango; mopepe ememaki yango mpe elimwisaki
yango. Kasi libanga oyo ekweyelaki ekeko yango ekomaki
ngomba moko ya monene oyo etondisaki mokili mobimba. › »
36 Wana nde ezalaki ndoto; mpe sik'oyo, tokopesa ndimbola
na yango liboso ya mokonzi! **37** Oh mokonzi, ozali mokonzi
ya bakonzi! Nzambe ya Lola apesaki yo makasi mpe nguya,
bokonzi mpe nkembo; **38** atiaki na se ya bokonzi na yo
bato nyonso ya mokili, banyama ya zamba mpe bandeke
ya likolo; atiaki yo mokonzi na bango nyonso, na bisika
nyonso oyo bavandaka! Ezali yo nde ozali moto wana ya
wolo. **39** Sima na yo, bokonzi mosusu ekobima, kasi ekoleka
bokonzi na yo te na nguya; bongo na sima, bokonzi ya
misato ekobima mpe ekokonza na mabele mobimba: yango
nde ezali kolakisa bronze. **40** Mpe na suka, bokonzi ya minei
ekobima, ekozala makasi lokola ebende; ndenge ebende
ebukaka, enikaka mpe epanzaka nyonso, ndenge wana
mpe ekobuka mpe ekopanza babokonzi mosusu ya liboso.
41 Mpe ndenge kaka omonaki ete matambe mpe misapi
ya makolo na yango ezali ndambo moko, ya mabele oyo
basalelaka bikeko, mpe ndambo mosusu, ya ebende, elingi
koloba ete bokonzi yango ekokabwana; kasi kati na yango,
ekozala na eloko moko ya makasi lokola ebende, ndenge
kaka omonaki ebende basangisa na mabele oyo basalelaka
bikeko. **42** Mpe lokola misapi ya makolo ezalaki ndambo, ya
ebende, mpe ndambo mosusu, ya mabele oyo basalelaka
bikeko, bokonzi yango ekozala, ngambo moko, makasi,
mpe ngambo mosusu, ezanga makasi. **43** Mpe ndenge
kaka omonaki ebende basangisa na mabele oyo basalelaka
bikeko, elakisi ete bato bakoluka kosangana na nzela ya
boyokani, kasi bakotikala kosangana te, ndenge kaka ebende
esanganaka te na mabele oyo basalelaka bikeko. **44** Na
tango ya bakonzi wana, Nzambe ya Lola akobimisa bokonzi
moko oyo ekotikala kobebisama te mpe ekotikala kozala te
na se ya bokonzi ya ekolo mosusu; ekopanza mpe ekosukisa
babokonzi wana nyonso, kasi yango moko ekowumela seko
na seko. **45** Yango nde ndimbola ya emoniseli ya libanga oyo
omonaki kokweya yango moko wuta na ngomba, oyo loboko
ya moto moko te ebwakaki, mpo na koya kopanza ebende,
bronze, mabele oyo basalelaka bikeko, palata mpe wolo.
Nzambe Monene alakisi mokonzi makambo oyo ekosalema
na mikolo ekoya. Ndoto oyo ezali penza kolakisa makambo
ya solo, mpe ndimbola na yango ezali ebongi na kondima. **46**
Boye, mokonzi Nabukodonozori agumbamaki elongi kino na
mabele, liboso ya Daniele, mpe apesaki ye lokumu; apesaki
mitindo ete bapesa ye makabo mpe babonzela ye malasi ya
ansa. **47** Mokonzi alobaki na Daniele: « Solo, Nzambe na
bino azali Nzambe ya banzambe, Nkolo ya bakonzi mpe
Molakisi mabombami, mpo ete okoki kolakisa mabombami
oyo! » **48** Sima, mokonzi atombolaki Daniele na lokumu
oyo eleki likolo mpe apesaki ye bakado mpe bozwi ebele;
akomisaki ye moyangeli ya etuka mobimba ya Babiloni mpe
mokambi ya bato na yango nyonso ya bwanya. **49** Daniele
asengaki na mokonzi Nabukodonozori ete atia Shadraki,

Meshaki mpe Abedinego lokola bayangeli ya etuka mobimba
ya Babiloni wana ye moko Daniele atikalaki kosala pembeni
ya mokonzi.

3 Mokonzi Nabukodonozori asalisaki ekeko moko ya wolo,
oyo ezalaki na bametele pene tuku misato na bosanda
mpe bametele pene misato na mokuse. Atelemisaki yango
kati na etando ya Dura, na etuka ya Babiloni. **2** Abengisaki
bayangeli oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko
ya mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli bomengo ya
mokonzi, bato ya mibeko, basambisi mpe bakalaka nyonso ya
bituka, mpo ete baya na feti ya kobandisa losambo ya ekeko
oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki. **3** Boye, bayangeli
oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko ya
mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli ya bomengo ya
mokonzi, bato ya mibeko, basambisi mpe bakalaka nyonso
ya bituka basanganaki mpo na feti ya kobandisa losambo
ya ekeko oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki, mpe
batelemaki liboso na yango. **4** Molobeli ya mokonzi atatolaki
na mongongo makasi: — Bino bato ya bikolo nyonso mpe ya
nkota nyonso, tala makambo oyo bosengeli kosala: **5** « Tango
kaka bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke,
ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge
nyonso ya bibetelo mindule, bosengeli kofukama mpo na
kogumbamela ekeko ya wolo oyo mokonzi Nabukodonozori
asalisi. **6** Moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo na
kogumbamela ekeko yango, bakobwaka ye mbala moko kati
na libulu ya moto. » **7** Yango wana, tango kaka bayokaki
lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya
nzenze, ya fanfari mpe makelele ya bibetelo mindule lolenge
nyonso, bato ya bikolo nyonso, ya mikili nyonso mpe ya nkota
nyonso bafukamaki mpo na kogumbamela ekeko ya wolo oyo
mokonzi Nabukodonozori asalisaki. **8** Kaka na tango yango,
ndambo ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto bayaki
kofunda Bayuda. **9** Balobaki na mokonzi Nabukodonozori:
— Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko! **10**
Oh mokonzi, opesaki mitindo ete moto nyonso oyo akoyoka
lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda,
ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge nyonso ya
bibetelo mindule afukama mpo na kogumbamela ekeko ya
wolo; **11** mpe ete moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo
na kogumbamela ekeko yango, babwaka ye kati na libulu
ya moto! **12** Kasi, mokonzi, ezali na ndambo ya Bayuda
oyo okomisaki bayangeli na etuka ya Babiloni: Shadraki,
Meshaki mpe Abedinego, oyo bazali kotosa yo ata moke
te: bazali kosalela banzambe na yo te mpe kogumbamela
te ekeko ya wolo oyo osali. **13** Mokonzi Nabukodonozori
atombokaki makasi mpe abengisaki Shadraki, Meshaki mpe
Abedinego. Boye, bamemaki bango liboso ya mokonzi.
14 Nabukodonozori atunaki bango: — Shadraki, Meshaki
mpe Abedinego, ezali penza ya solo ete bozali kosalela
banzambe na ngai te mpe bozali kogumbamela te ekeko
ya wolo oyo nasali? **15** Sik'oyo, bomibongisa! Tango kaka
bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya
lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya nyonso ya
bibetelo mindule, bokofukama mpo na kogumbamela ekeko
oyo nasali. Soki boboyi kogumbamela yango, bokobwakama
mbala moko kati na libulu ya moto. Boye, tokotala soki
nzambe nini akokoka kokangola bino na maboko na ngai. **16**
Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bazongiselaki mokonzi
Nabukodonozori: — Tozali na tina na komibundela te na
likambo oyo liboso na yo. **17** Soki babwaki biso kati na
libulu ya moto, Nzambe oyo tosalelaka azali na makoki ya
kobikisa biso wuta na libulu yango mpe ya kokangola biso
na maboko na yo. **18** Kasi ata soki abikisi na Ye biso te,
tolingi mokonzi oyeba ete, biso, tokosalela banzambe na yo
te mpe tokogumbamela te ekeko ya wolo oyo osalaki. **19**
Nabukodonozori atombokelaki makasi Shadraki, Meshaki
mpe Abedinego, mpe akangelaki bango elongi; apesaki
mitindo ete bapelisa moto makasi penza mbala sambo koleka
ndenge bapelisaka yango tango nyonso. **20** Bongo apesaki
mitindo na ndambo ya basoda ya mpiko kati na mampinga na
ye ete bakanga Shadraki, Meshaki mpe Abedinego basinga
mpe babwaka bango kati na libulu ya moto. **21** Boye,
bakangaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego basinga, wana
balataki bilamba na bango, banzambala na bango, bakazaka
na bango, bitendi na bango oyo bakangaka na moto mpe
bilamba mosusu, mpe babwakaki bango kati na libulu ya
moto. **22** Lokola mokonzi apesaki mitindo ete bapelisa moto
ya libulu ya moto makasi penza, moto yango ebomaki basoda
oyo babwakaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego kati na
libulu ya moto. **23** Kasi Shadraki, Meshaki mpe Abedinego
bakweyaki kati na libulu yango ya moto, bakanga bango
basinga makasi. **24** Mokonzi Nabukodonozori akamwaki
mpe atelemaki na lombangu; atunaki bapesi toli na ye: —
Boni, tobwakaki te bato misato kati na moto, bakanga bango
basinga? Bazongiselaki mokonzi: — Mokonzi, tosalaki bongo!
25 Alobaki na bapesi toli na ye: — Botala! Nazali komona
bato minei bazali kotambola kati na moto, bakangama
basinga te mpe moto ezali kozikisa bango te; mpe moto ya
minei azali lokola mwana ya banzambe. **26** Nabukodonozori
apusanaki pene ya monoko ya libulu ya moto mpe agangaki
na mongongo makasi: — Shadraki, Meshaki mpe Abedinego,
basali ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, bobima kuna mpe boya
awa! Shadraki, Meshaki mpe Abedinego babimaki wuta na
libulu ya moto. **27** Bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka,
bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli mpe
bapesi toli ya mokonzi bazingelaki bango; mpe bamonaki ete
moto ezikisaki te ezala banzoto na bango, suki ya mito na
bango to bilamba na bango, mpe batikalaki koyoka bango
ata solo ya moto te. **28** Nabukodonozori alobaki: — Tika ete
Nzambe ya Shadraki, Meshaki mpe Abedinego akumisama;
Ye nde atindaki anjelu na Ye mpo ete abikisa basali na
Ye, pamba te batielaka Ye motema! Batosaki mitindo ya
mokonzi te mpe bandimaki kobungisa bomoi na bango na
esika ya kosalela mpe kogumbamela nzambe mosusu, soki
Nzambe na bango te. **29** Yango wana, nazwi mokano ete
moto nyonso, azala ya mokili, ekolo to lokota nini, oyo
akoloba mabe mpo na Nzambe ya Shadraki, Meshaki mpe
Abedinego, bakokata-kata ye na biteni, bakobuka ndako na
ye mpe bakokomisa yango mopiku ya mbindo, pamba te
Nzambe mosusu azali te, oyo akoki kobikisa bato na Ye
na lolenge oyo! **30** Sima na yango, mokonzi atombolaki
Shadraki, Meshaki mpe Abedinego kati na etuka ya Babiloni.

4 Mokonzi Nabukodonozori alobaki na bato ya bikolo,
ya bamboka mpe ya nkota nyonso, oyo bavandaka na
mokili mobimba: Natombeli bino kimia monene! **2** Nazali na

esengo ya koyebisa bino bikamwa mpe makambo minene
oyo Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo asali mpo na ngai! **3** Bikamwa
na Ye ezali solo minene, **4** Ngai, Nabukodonozori, nazalaki
na kimia mpe nazalaki kosepela na bomengo kati na ndako
na ngai. **5** Mokolo moko, tango nazalaki ya kolala na mbeto
na ngai, nalotaki ndoto moko oyo ebangisaki ngai makasi;
bililingi mpe bimoniseli moko eyaki na makanisi na ngai mpe
etungisaki molimo na ngai. **6** Boye, napesaki mitindo epai ya
bato ya bwanya nyonso ya Babiloni ete baya liboso na ngai
mpo na kolimbolela ngai ndoto yango. **7** Bato oyo balobaka
makambo oyo ekoya, banganga-kisi, bato ya soloka, oyo
basalelaka minzoto mpe bato ya mayele ya mabe bayaki epai
na ngai, mpe nayebisaki bango ndoto yango; kasi bakokaki
te kopesa ngai ndimbola na yango. **8** Sima, Daniele ayaki
liboso na ngai, mpe nayebisaki ye ndoto yango. Bazalaki
kobenga ye Belitsatsari, kombo ya nzambe na ngai. Molimo
ya banzambe ya bule ezalaki kati na ye. **9** Nalobaki: —
Belitsatsari, mokonzi ya bato oyo balobaka makambo oyo
ekoya, nayebi ete molimo ya banzambe ya bule ezali kati na
yo, mpe ete mabombami moko te ezali pasi na kolimbola
mpo na yo. Yoka ndoto oyo nalotaki mpe pesa ngai ndimbola
na yango. **10** Tala bimoniseli oyo namonaki tango nazalaki
ya kolala na mbeto na ngai: **11** Nzete yango ekolaki, ekomaki
monene mpe makasi; **12** ezalaki na makasa kitoko mpe
na bambuma ebele, **13** Na emoniseli oyo nazwaki tango
nazalaki ya kolala na mbeto na ngai, namonaki anjelu moko,
ye mosantu, kokita wuta na Lola. **14** Agangaki na mongongo
makasi: **15** Kasi tika ete mobimbi mpe misisa na yango
etikala elala na mabele; **16** Tika ete motema na ye ya bomoto
elongwa **17** Ba-anjelu nde bazwi mokano wana; basantu nde
bakati yango mpo ete bato ya bomoi bayeba ete Ye-Oyo-
Aleki-Likolo azali Nkolo ya mokili ya bato, apesaka bokonzi
na yango na moto nyonso oyo Ye alingi mpe azali na makoki
ya kotombola kati na yango moto ya suka kati na bato. ›
18 Yango nde ndoto oyo ngai, mokonzi Nabukodonozori,
nalotaki. Sik'oyo yo, Belitsatsari, yebisa ngai ndimbola na
yango, pamba te moto moko te kati na bato ya bwanya
ya mokili na ngai azalaki na makoki ya kolimbolela ngai
yango. Nzokande yo, okokoka mpo ete ozali na molimo
ya banzambe ya bule kati na yo. » **19** Bongo Daniele
oyo bazalaki kobenga Belitsatsari atungisamaki makasi na
mwa tango, mpe makanisi na ye ekomaki kobangisa ye.
Mokonzi alobaki na ye: — Belitsatsari, tika ete ndoto oyo
mpe ndimbola na yango ebangisa yo te! **20** Belitsatsari
azongisaki: — Nkolo na ngai, tika ete ndoto oyo ezala mpo
na bayini na yo, mpe ndimbola na yango, mpo na banguna
na yo! **21** Nzete oyo omonaki, oyo ezalaki na makasa ya
kitoko mpe bambuma ebele, oyo ezalaki kopesa bato nyonso
bilei, oyo ezalaki kopesa pio na banyama ya zamba, oyo
ezalaki kotikela bandeke ya likolo esika ya kotonga bazala
na yango; **22** nzete yango ezali yo, mokonzi! Okomi penza
monene mpe makasi kino otuti mapata; mpe bokonzi na
yo ekeyi kino na suka ya mabele. **23** Mokonzi, omonaki
anjelu moko, ye mosantu, kokita wuta na Lola mpe koloba: «
Kweyisa nzete wana mpe boma yango, kasi tika mobimbi
na yango mpe kanga yango minyololo ya bibende mpe ya
bronze kati na matiti ya zamba, mpe tika ete misisa na
yango etikala na se ya mabele! Tika ete mamwe epolisa
yango mpe ebika lokola banyama ya zamba, kino mibu
sambo ekoleka mpo na ye. » **24** Oh mokonzi, tala ndimbola
na yango; mpe ezali mokano ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo, oyo
atombokeli nkolo na ngai: **25** « Bakobengana yo na molongo
ya bato mpe okokende kovanda esika moko na banyama ya
zamba; okobanda kolia matiti ya zamba lokola ngombe, mpe
mamwe ekopolisa nzoto na yo. Mibu sambo ekoleka mpo
na yo kino tango okondima ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali
na bokonzi ya kosala makambo oyo Ye alingi kati na bikolo
ya bato mpo na kopesa yango na moto oyo Ye alingi. **26**
Etinda ya kotika mobimbi ya nzete mpe misisa na yango
elingi koloba ete bokonzi na yo ekozongela yo lisusu tango
okondima ete Nzambe ya likolo azali Mokonzi ya bakonzi.
27 Yango wana, oh mokonzi, yamba na esengo toli oyo
nakopesa yo: ‹ Tika masumu na yo mpe sala makambo oyo
ezali sembo! Tika motema mabe mpe yokela babola mawa!
Na bongo nde kimia mpe bomengo na yo ekowumela. › »
28 Makambo wana nyonso ekokokisama mpo na mokonzi
Nabukodonozori. **29** Sima na basanza zomi na mibale,
wana mokonzi azalaki kotambola na veranda ya ndako ya
bokonzi, na Babiloni, **30** amilobelaki: « Boni! Oyo ezali te
Babiloni monene oyo natongaki lokola ndako ya mokonzi,
na makasi na ngai, na nguya na ngai mpe mpo na lokumu
ya bokonzi na ngai? » **31** Wana azalaki nanu komilobela,
mongongo moko ewutaki na likolo, elobaki: — Tala makambo
oyo ekatami mpo na yo, mokonzi Nabukodonozori: « Nguya
ya bokonzi elongwe na maboko na yo. **32** Bakobengana yo
na molongo ya bato mpe okokende kovanda esika moko na
banyama ya zamba; okokoma kolia matiti lokola ngombe.
Mibu sambo ekoleka mpo na yo kino tango okondima ete Ye-
Oyo-Aleki-Likolo azali na bokonzi ya kosala oyo Ye alingi,
na bikolo ya bato mpo na kopesa yango na moto oyo Ye
alingi. » **33** Mbala moko, makambo nyonso oyo elobamaki
na tina na Nabukodonozori ekokisamaki. Babenganaki ye na
molongo ya bato mpe akomaki kolia matiti lokola ngombe;
mamwe ekomaki kopolisa nzoto na ye kino suki na ye
ekomaki milayi lokola masala ya mpongo ya mobange, mpe
manzaka na ye lokola manzaka ya ndeke. **34** Na suka ya
tango oyo esakolamaki, ngai Nabukodonozori, natombolaki
miso na ngai na likolo, mpe mayele na ngai ezongelaki
ngai. Nasanzolaki Ye-Oyo-Aleki-Likolo, napesaki lokumu mpe
nkembo epai na Ye oyo azali na bomoi tango nyonso: **35**
Bato nyonso ya mokili bazali pamba na miso na Ye; **36** Kaka
tango mayele na ngai ezongelaki ngai, lokumu mpe nkembo
na ngai ezongelaki ngai mpo na nkembo ya bokonzi na ngai;
bapesi toli na ngai mpe bato na ngai ya lokumu bakomaki
koluka ngai mpe bazongiselaki ngai kiti na ngai ya bokonzi.
Nakomaki lisusu na lokumu makasi koleka oyo nazalaki na
yango liboso. **37** Sik'oyo ngai Nabukodonozori, nakumisi,
nanetoli mpe nasanzoli Mokonzi ya Lola, oyo misala na Ye
nyonso ezali sembo, banzela na Ye ezali alima, mpe azali na
makoki ya kosambwisa bato oyo bamitombolaka na lolendo.

5 Mokolo moko, mokonzi Balitazari asalisaki feti moko
ya monene mpo na kopesa lokumu na nkoto ya bato
na ye ya lokumu; mpe amelaki vino elongo na bango. **2**
Wana Balitazari azalaki komela vino, apesaki mitindo ete
bamema bakopo ya wolo mpe ya palata oyo tata na ye,
Nabukodonozori, azwaki wuta na Tempelo ya Yelusalemi,
mpo ete mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, basi na ye

mpe bamakangu na ye bamela na yango masanga. **3** Boye,
bamemaki bakopo ya wolo oyo bazwaki na Tempelo ya
Nzambe, na Yelusalemi; bongo mokonzi mpe bato na ye
ya lokumu, basi na ye mpe bamakangu na ye bamelaki na
yango masanga. **4** Wana bazalaki komela vino, bazalaki
kokumisa banzambe ya wolo mpe ya palata, ya bronze, ya
ebende, ya nzete mpe ya libanga. **5** Mbala moko, misapi ya
loboko ya moto moko ebimaki mpe ebandaki kokoma na
etando ya mir ya ndako ya mokonzi, pembeni ya etelemiselo
ya minda. Tango mokonzi amonaki ndenge loboko yango
ezalaki kokoma, **6** elongi na ye etelaki na somo mpe makanisi
na ye ekomaki kotambola, nzoto na ye mobimba ekomaki
kolenga mpe mabolongo na ye ekomaki kotutana. **7** Mokonzi
agangaki makasi mpe apesaki mitindo ete bamemela ye
banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe
bato oyo balobaka makambo oyo ekoya. Mpe mokonzi
alobaki na bato oyo nyonso ya bwanya, ya Babiloni: — Moto
nyonso oyo akokoka kotanga makomi oyo mpe akoyebisa
ngai ndimbola na yango, nakolatisa ye bilamba ya motane
mpe sheneti ya wolo na kingo, mpe akozala kalaka ya
lokumu kati na bokonzi. **8** Bato nyonso ya bwanya ya
mokonzi bakotaki na kati, kasi bakokaki te kotanga makomi
wana to koyebisa mokonzi ndimbola na yango. **9** Boye,
mokonzi Balitazari akomaki lisusu na somo makasi koleka,
mpe elongi na ye etelaki lisusu koleka; mpe bato na ye ya
lokumu bakomaki komitungisa. **10** Tango mama ya mokonzi
ayokaki basango ya makambo oyo ekomelaki mokonzi mpe
bato na ye ya lokumu, akotaki na ndako epai wapi bazalaki
kosalela feti; alobaki: — Oh mokonzi, tika ete owumela na
bomoi seko na seko! Komitungisa te mpe kotika te ete elongi
na yo etela! **11** Ezali na moto moko kati na mokili na yo,
oyo azali na molimo ya banzambe ya bule kati na ye. Tango
tata na yo azalaki mokonzi, amonaki kati na ye bososoli,
mayele mpe bwanya oyo ekokana na bwanya ya banzambe.
Boye, tata na yo, mokonzi Nabukodonozori, akomisaki ye
mokonzi ya banganga-kisi, ya bato ya soloka, oyo basalelaka
minzoto mpe ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya.
12 Pamba te moto yango, Daniele, oyo tata na yo azalaki
kobenga Belitsatsari, atondisama na mayele, na boyebi mpe
na bososoli; azali lisusu na makoki ya kolimbola ndoto,
masese mpe ya kopesa biyano na makambo ya makasi.
Benga kaka Daniele wana, mpe akoyebisa yo ndimbola
ya makomi yango. **13** Boye, bamemaki Daniele liboso ya
mokonzi. Mokonzi atunaki ye: — Yo nde Daniele, moko kati
na bawumbu oyo tata na ngai amemaki wuta na Yuda? **14**
Nayoki na tina na yo ete ozali na molimo ya banzambe
kati na yo, mpe ete ozali na bososoli, na mayele mpe na
bwanya ya kokamwa! **15** Bato ya bwanya mpe banganga-
kisi bawuti awa liboso na ngai mpo na kotanga makomi
oyo mpe koyebisa ngai ndimbola na yango, kasi balongi te
kopesa ndimbola yango. **16** Nzokande, nayoki ete yo ozali
na makoki ya kolimbola mpe ya kopesa biyano na makambo
ya makasi; sik'oyo, soki olongi kotanga makomi oyo mpe
opesi ngai ndimbola na yango, nakolatisa yo bilamba ya
motane mpe sheneti ya wolo na kingo, mpe okokoma moto
ya misato kati na molongo ya bayangeli ya mokili na ngai
ya bokonzi. **17** Daniele azongiselaki mokonzi: — Batela
bakado na yo mpo na yo moko mpe pesa lifuti na yo epai ya
moto mosusu! Kasi ngai, nazali kotanga makomi yango mpo
na mokonzi; bongo, nakopesa ye ndimbola na yango. **18**
Oh mokonzi, Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo apesaki tata na yo,
Nabukodonozori, bokonzi; akomisaki ye moto monene mpe
apesaki ye nkembo mpe lokumu. **19** Mpo na lokumu oyo
apesaki ye, bato ya bikolo, ya mikili mpe ya nkota nyonso
bakomaki kolenga na somo liboso na ye. Mokonzi azalaki
koboma bato oyo azalaki na posa ya koboma, kobikisa bato
oyo azalaki na posa ya kobikisa, kotombola bato oyo azalaki
na posa ya kotombola mpe kosambwisa bato oyo azalaki
na posa ya kosambwisa. **20** Kasi tango kaka motema na
ye ekomaki na lofundu mpe na lolendo, akitisamaki wuta
na kiti na ye ya bokonzi mpe babotolaki ye nkembo na ye.
21 Babenganaki ye na molongo ya bato mpe bapesaki ye
mayele ya banyama; akomaki kovanda elongo na ba-ane
ya zamba, kolia matiti lokola bangombe mpe nzoto na ye
ezalaki kopola na mamwe ya tongo, kino tango asosolaki ete
Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali Nkolo ya bokonzi nyonso
ya bato mpe atombolaka na bokonzi moto nyonso oyo Ye
alingi. **22** Mpe yo Balitazari, mwana na ye ya mobali, atako
oyebaki makambo wana nyonso, otamboli na komikitisa te.
23 Otomboli mapeka na yo mpo na kotelemela Yawe ya Lola,
oyeisi epai na yo bakopo oyo ewutaki na Tempelo na Ye;
bongo yo, bato na yo ya lokumu, basi na yo mpe bamakangu
na yo, bomeli na yango masanga ya vino mpe bokumisi
banzambe ya palata mpe ya wolo, ya bronze mpe ya ebende,
ya nzete mpe ya mabanga, oyo emonaka te, eyokaka te
mpe esosolaka te. Kasi opesi lokumu te na Nzambe oyo, kati
na loboko na Ye, asimbi bomoi mpe banzela na yo nyonso.
24 Yango wana, atindi loboko oyo ekomi makomi oyo. **25**
Tala makomi oyo ekomami: Mene, Mene, Tekel, Parsin. **26**
Ndimbola ya maloba yango ezali: Mene: Nzambe atangi
mikolo ya bokonzi na yo mpe akomisi yango na suka; **27**
Tekel: bameki kilo na yo na emekelo kilo, mpe emonani ete
ozali na yo pepele; **28** Parsin: bokonzi na yo ekabwani mpe
epesami epai ya bato ya Medi mpe ya Persi. **29** Mbala moko,
Balitazari apesaki mitindo ete balatisa Daniele bilamba ya
motane, sheneti ya wolo na kingo mpe batatola na tina na ye
ete akomi moto ya misato kati na molongo ya bayangeli ya
bokonzi. **30** Mpe kaka na butu wana, babomaki Balitazari,
mokonzi ya bato ya Babiloni. **31** Dariusi, moto ya Medi,
akomaki mokonzi tango akokisaki mibu tuku motoba na
mibale ya mbotama.

6 Dariusi amonaki ete ezali malamu kotia bayangeli nkama
moko na tuku mibale mpo na kokamba mokili mobimba
ya bokonzi. **2** Atiaki lisusu bakalaka misato ya lokumu lokola
bakonzi na bango; Daniele azalaki moko kati na bakalaka
yango ya lokumu. Bazalaki kokamba misala ya bayangeli
ya bituka mpo ete mokonzi anyokwama te. **3** Nzokande,
Daniele amonisaki bokeseni kati na ye, bakalaka ya lokumu
mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki kati na bituka, mpo na
mayele na ye oyo eleka ndelo. Boye, mokonzi akanisaki
kotombola ye mpo ete akamba mokili na ye mobimba ya
bokonzi. **4** Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi
atiaki na bituka bazalaki koluka likambo ya kofundela Daniele
na ndenge na ye ya kotambolisa makambo ya bokonzi.
Kasi balongaki te kozwa ata likambo moko to mbeba ya
kofundela Daniele, mpo ete azalaki sembo mpe mpo ete, kati
na ye, bazalaki komona ata libunga te to mbeba moko te ya

kofundela ye. **5** Boye, bato yango balobaki: — Tokotikala
komona likambo ata moko te ya kofundela moto oyo, Daniele;
loba nde toluka yango kati na mobeko ya Nzambe na ye. **6**
Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki na
bituka bakendeki lisanga epai ya mokonzi mpe balobaki:
— Tika ete mokonzi Dariusi awumela na bomoi seko na
seko! **7** Bakalaka ya lokumu, bakalaka oyo babatelaka
biloko ya mokonzi, bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka,
bapesi toli mpe bayangeli, bango nyonso bandimaki ete
mokonzi azwa mokano moko mpe abetela yango sete: « Na
mikolo tuku misato oyo ezali koya, moto nyonso asengeli
kosambela kaka mokonzi; moto oyo akomeka kosambela
nzambe to moto mosusu, basengeli kobwaka ye kati na
libulu ya bankosi. » **8** Sik'oyo, oh mokonzi, zwa mokano
yango, koma yango na mokanda mpe tia mokoloto mpo ete
babongola yango te, kolanda mibeko ya bato ya Medi mpe
ya Persi oyo bakoki kobongola te. **9** Boye, mokonzi Dariusi
akomaki mokano oyo azwaki mpo ete babongola yango te
mpe atiaki mokoloto na mokano yango. **10** Tango Daniele
asosolaki ete sango ya mokano yango esili kopanzana,
akotaki na ndako na ye, amataki na etaje mpe akotaki
na shambre oyo maninisa na yango etala na ngambo ya
Yelusalemi; mbala misato na mokolo, azalaki kofukama mpo
na kosambela mpe kopesa matondi epai ya Nzambe na ye,
ndenge kaka azalaki kosala liboso. **11** Bongo, bato yango
bakendeki lisanga mpe bakutaki Daniele azali kobondela
mpe kosenga lisungi epai ya Nzambe na ye. **12** Mbala moko,
bakendeki epai ya mokonzi mpo na kosolola na ye na tina
na mokano oyo azwaki: — Mokonzi, opanzaki sango te ya
mokano oyo ozwaki, ete na mikolo tuku misato oyo ekolanda,
moto nyonso asengeli kosambela kaka yo, mokonzi; bongo
moto oyo akosambela nzambe to moto mosusu, basengeli
kobwaka ye kati na libulu ya bankosi? Mokonzi azongisaki:
— Ezali penza bongo! Mokano ezali ndenge kaka ekatamaki,
kolanda mibeko ya bato ya Medi mpe ya Persi, oyo bakoki
kobongola te. **13** Balobaki lisusu na mokonzi: — Daniele,
moko kati na bawumbu oyo bawutaki na Yuda, azali kotosa
yo te, ezala mokano oyo okomaki na mokanda mpe otiaki
mokoloto; azali kokoba kaka kosambela mbala misato na
mokolo. **14** Tango mokonzi ayokaki bongo, esalaki ye pasi
makasi na motema; boye azwaki mokano ya kokangola
Daniele; mpe kino na pokwa, azalaki kaka koluka ndenge
nini kobikisa ye. **15** Kasi bato yango bakendeki lisusu lisanga
epai ya mokonzi Dariusi mpe balobaki na ye: — Mokonzi,
kobosana te ete mobeko ya bato ya Medi mpe ya Persi
elobi ete mokano moko te to mobeko moko te ya mokonzi
ekoki kobongolama. **16** Boye, mokonzi apesaki mitindo ete
bamema Daniele mpe babwaka ye kati na libulu ya bankosi.
Mokonzi alobaki na Daniele: — Nzambe na yo, oyo osalelaka
na molende, akobikisa yo! **17** Bamemaki libanga moko ya
monene mpe batiaki yango na monoko ya libulu ya bankosi.
Mokonzi abetaki yango kashe na nzela ya lopete na ye
mpe na nzela ya lopete ya bato na ye ya lokumu, mpo ete
babongola eloko moko te na etumbu oyo bakateli Daniele.
18 Sima na yango, mokonzi azongaki na ndako na ye; mpe,
butu mobimba, aliaki te, avandaki elongo na bamakangu te
mpe atikalaki kozwa pongi te. **19** Na tongo-tongo, mokonzi
atelemaki mpe akendeki na lombangu na libulu ya bankosi.
20 Tango akomaki pene ya libulu yango, abengaki Daniele
na mongongo ya mawa: — Daniele, mosali na Nzambe na
bomoi! Boni, Nzambe na yo, oyo osalelaka na molende,
alongi kokangola yo na minoko ya bankosi? **21** Daniele
azongiselaki ye: — Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi
seko na seko! **22** Nzambe na ngai atindaki anjelu na Ye
mpo ete akanga bankosi minoko; boye, esalaki ngai mabe
ata moko te, mpo ete natambolaki mabe te na miso na Ye,
mpe nasalaki mabe ata moko te liboso na yo, mokonzi. **23**
Mokonzi asepelaki makasi mpe apesaki mitindo ete babimisa
Daniele wuta na libulu. Boye, babimisaki Daniele wuta na
libulu mpe bamonaki ata pota moko te na nzoto na ye,
pamba te azalaki na elikya na Nzambe na ye. **24** Mokonzi
apesaki mitindo ete bamema bato oyo bafundaki Daniele
mpe babwaka bango elongo na basi mpe bana na bango kati
na libulu ya bankosi. Liboso ete bamikomela na se ya libulu,
bankosi epumbwelaki bango mpe ebukaki bango mikuwa
nyonso. **25** Bongo, mokonzi Dariusi akomelaki bato ya bikolo
nyonso mpe ya nkota nyonso oyo bazalaki kovanda na mokili
mobimba: Natombeli bino kimia monene! **26** Napesi mitindo
ete, na bituka nyonso ya mokili na ngai, bato nyonso batosa
mpe bapesa Nzambe ya Daniele lokumu. **27** Akangolaka
mpe abikisaka, **28** Daniele akomaki moto ya lokumu na tango
Dariusi azalaki mokonzi mpe na tango ya Sirisi, mokonzi ya
bato ya Persi.

7 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Balitazari, mokonzi
ya Babiloni, Daniele alotaki ndoto moko: bimoniseli eyaki
na makanisi na ye tango azalaki ya kolala na mbeto na
ye. Bongo, akomaki ndoto yango mpe alobaki mama na
likambo na yango. **2** Daniele alobaki: Na emoniseli oyo
nazwaki na butu, namonaki mipepe minei kowuta na likolo
mpe eningisaki ebale monene. **3** Banyama minei ya minene,
ekesana yango nyonso, ebimaki wuta na ebale monene. **4**
Nyama ya liboso ezalaki lokola nkosi mpe ezalaki na mapapu
lokola mpongo. Wana nazalaki kotala, balongolaki yango
mapapu, batombolaki yango longwa na mabele mpo ete
etelema na makolo mibale lokola moto; mpe bapesaki yango
motema ya moto. **5** Bongo, namonaki nyama ya mibale:
ezalaki lokola ngombolo; etelemaki na moko ya mipanzi na
yango mpe ezalaki na mikuwa ya mipanzi misato na kati-
kati ya minu ya monoko na yango. Balobaki na yango: «
Telema, lia mpe otonda misuni! » **6** Sima na yango, nakobaki
kotala mpe namonaki nyama mosusu: ezalaki lokola nkoyi,
mpe mokongo na yango ezalaki na mapapu minei lokola
mapapu ya ndeke. Nyama yango ezalaki na mito minei,
bongo bapesaki yango bokonzi ya kokamba. **7** Sima na
yango, kati na emoniseli na ngai ya butu, namonaki nyama
ya minei: ezalaki somo, ezalaki kobangisa mpe ezalaki na
nguya makasi penza. Ezalaki na minu minene ya bibende;
ezalaki kolia, kopanzapanza mpe konyata misuni oyo ezalaki
kotikala; ekesenaki makasi na banyama nyonso ya liboso
mpe ezalaki na maseke zomi. **8** Wana nazali kotala malamu
maseke, namonaki liseke mosusu ya moke kobima kati na
maseke wana; bongo maseke misato kati na maseke ya
liboso elongwaki liboso ya liseke ya moke oyo ezalaki na
miso lokola ya moto mpe monoko oyo ezalaki koloba na
lolendo. **9** Wana nazalaki kotala, namonaki bazali kotanda
bakiti ya bokonzi, mpe Mpaka oyo azala liboso ya tango
avandaki na moko kati na bakiti yango. Bilamba na Ye ezalaki

pembe lokola mvula ya pembe, suki ya moto na Ye ezalaki
pembe lokola bapwale ya meme, oyo basukola malamu.
Kiti ya Bokonzi na Ye ezalaki lokola moto, mpe bapine na
yango ezalaki lokola moto oyo ezali kongala. **10** Ebale ya
moto ezalaki kobima mpe kotambola liboso na Ye. Minkoko
ya bato bazalaki kosalela Ye, minkoko ya minkoko ya bato
batelemaki liboso na Ye. Basambisi bavandaki, mpe babuku
efungwamaki. **11** Nakobaki kotala mpo na maloba ya lofundu
oyo liseke yango ezalaki koloba; mpe wana nazalaki kaka
kotala, babomaki nyama yango, nzoto na yango ebebaki
mpe babwakaki yango na moto. **12** Balongolaki bokonzi
ya banyama mosusu, kasi babakiselaki yango mikolo ya
bomoi kino na tango oyo ekatama. **13** Kati na bimoniseli na
ngai ya butu, **14** Bapesaki Ye bokonzi, lokumu mpe nguya;
15 Ngai, Daniele, namitungisaki makasi; mpe bimoniseli
oyo eyaki na makanisi na ngai ebangisaki ngai makasi. **16**
Napusanaki pene ya moko kati na ba-oyo batelemaki wana,
natunaki ye ndimbola ya solo ya makambo oyo namonaki.
Ayanolaki ngai mpe apesaki ngai ndimbola ya makambo
wana nyonso: **17** — Banyama nyonso minei wana ya minene
ezali kolakisa bakonzi minei oyo bakobima na mabele; **18**
kasi basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo bakozwa bokonzi mpe
bakobatela yango mpo na libela, seko na seko. **19** Bongo,
nalingaki koyeba na bosolo ndimbola ya nyama ya minei
oyo ekesenaki makasi na banyama mosusu wana, ezalaki
kobangisa makasi, ezalaki na minu ya bibende mpe mbanga
ya bronze, ezalaki kolia, kopanzapanza mpe konyata misuni
oyo ezalaki etikala. **20** Nalingaki lisusu koyeba ndimbola ya
maseke zomi oyo ezalaki na moto na yango mpe ya liseke
mosusu oyo ebimaki, oyo maseke misato kati na maseke
wana zomi ekweyaki liboso na yango, oyo ezalaki na miso
mpe na monoko oyo ezalaki koloba na lolendo, mpe oyo
ezalaki makasi koleka maseke mosusu. **21** Wana nazalaki
kotala liseke yango, namonaki yango kobundisa mpe kolonga
basantu **22** kino tango Mpaka oyo azala liboso ya tango
ayaki kobundela basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo, mpe kino
tango ya kozwa bokonzi ekokoka mpo na bango. **23** Moto
oyo natunaki ndimbola ya ndoto alobaki na ngai: — Nyama
oyo ya minei ezali mokonzi ya minei oyo akobima na mabele.
Akokesana makasi na babokonzi wana nyonso: akoboma
mokili mobimba, akonyata mpe akopanza-panza yango. **24**
Maseke zomi elingi koloba ete bakonzi zomi bakobima na
bokonzi oyo. Sima na bango, mokonzi mosusu akobima,
akokesana na bakonzi ya liboso mpe akokweyisa bakonzi
misato; **25** akotiola na maloba na ye Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
akonyokola basantu na Ye, akomeka ata kobongola manaka
ya bafeti oyo ekatama mpe mibeko. Basantu bakozala na se
ya bokonzi na ye mibu misato na ndambo. **26** Kasi bato
ya mibeko bakovanda lisanga mpe bakobotola ye bokonzi,
mpe bokonzi yango ekokufa mpe ekolimwa libela. **27** Kasi
bokonzi, nguya mpe lokumu ya bikolo oyo ezali na se ya
moyi ekopesama na ekolo ya basantu ya Ye-Oyo-Aleki-
Likolo. Bokonzi ya ekolo yango ekowumela seko na seko,
mpe bakonzi ya bikolo nyonso ya mokili bakosalela mpe
bakotosa ekolo yango. **28** Lisolo ya ndoto na ngai esuki awa.
Ngai, Daniele, namitungisaki mingi kati na motema na ngai,
elongi na ngai ebebaki na somo mpe nabombaki makambo
oyo kati na motema na ngai.

8 Na mobu ya misato ya bokonzi ya mokonzi Balitazari,
ngai, Daniele, nazwaki emoniseli moko ya sika, sima na
oyo nazwaki liboso. **2** Kati na emoniseli yango, nazalaki
kotala mpe namimonaki lokola kati na Size, engumba batonga
makasi, kati na etuka ya Elami; kati na emoniseli yango kaka,
namimonaki lisusu lokola natelemi pembeni ya moluka Ulayi.
3 Natombolaki miso na ngai na likolo mpe namonaki, liboso
na ngai, meme moko ya mobali etelemi pembeni ya moluka;
ezalaki na maseke mibale ya milayi makasi, kasi moko kati na
maseke yango, oyo ebotaki sima, elekaki mosusu na molayi.
4 Bongo, namonaki meme ya mobali ezali kobeta na ngambo
ya weste, ya nor mpe na sude. Nyama moko te ekokaki
kobundisa yango mpe moto moko te akokaki kokangola soki
ekangi yango. Ezalaki kosala nyonso oyo yango elingi mpe
ezalaki kokola. **5** Wana nazalaki kokanisa na tina na yango,
ntaba moko ya mobali eyaki wuta na ngambo ya weste;
ezalaki kotambola mabele mobimba na kozanga konyata
yango. Ntaba yango ya mobali ezalaki na liseke moko ya
monene na kati-kati ya miso na yango; **6** eyaki kino epai ya
meme ya mobali oyo namonaki etelemi pembeni ya moluka
mpe ezalaki na maseke mibale; ebetaki yango makasi, na
maseki te. **7** Namonaki ntaba yango kopusana pene ya
meme ya mobali na kanda makasi, ebetaki meme ya mobali
mpe ebukaki yango maseke nyonso mibale; meme ezalaki
ata na makasi te ya kobundisa ntaba. Boye, ntaba ebwakaki
meme na mabele mpe enyataki yango; mpe ezalaki na
moto moko te mpo na kobikisa meme ya mobali na maboko
ya ntaba wana. **8** Ntaba ya mobali ekolaki makasi; kasi
tango ekomaki lisusu na nguya makasi, liseke na yango
ya monene ebukanaki. Maseke minei ya minene ebotaki
na esika ya liseke wana moko mpe etalaki na bangambo
minei ya likolo. **9** Bongo, wuta na moko kati na maseke
nyonso minei, liseke moko ya moke ebimaki. Ekolaki makasi,
mpe nguya na yango ekomaki na ngambo ya sude, ya
este mpe na ngambo ya Mokili oyo eleki kitoko. **10** Ekolaki
lisusu kino na mampinga ya likolo, ebwakaki na mabele
ndambo ya mampinga yango mpe ndambo ya minzoto,
mpe enyataki yango. **11** Emitombolaki kino kotia tembe na
Mokonzi ya mampinga, elongolaki mbeka ya mokolo na
mokolo na losambo mpe ebebisaki Esika na Ye ya bule
elongo na miboko na yango. **12** Likolo ya botomboki ya bato
liboso ya Nzambe, mampinga ya likolo ekomaki na se ya
bokonzi ya liseke elongo na mbeka ya mokolo na mokolo.
Liseke yango ezalaki kolonga na makambo nyonso oyo
ezalaki kosala mpe ebwakaki solo na mabele. **13** Nayokaki
mosantu moko koloba, mpe mosantu mosusu kotuna ye: —
Makambo oyo etalisami na emoniseli ekosala mikolo boni?
Mbeka ya mokolo na mokolo ekopesama lisusu te mikolo
boni? Botomboki oyo ememaka pasi ekosala mikolo boni?
Mikolo boni Esika ya bule mpe mampinga ekotiama na se ya
matambe? **14** Alobaki na ngai: — Ekosalema bapokwa nkoto
moko na nkama moko na tuku mitano mpe batongo nkoto
moko na nkama moko na tuku mitano; sima na yango nde
Esika ya bule ekobulisama lisusu mpo na losambo. **15** Wana
ngai, Daniele, nazalaki komona emoniseli yango na makanisi
mpe koluka kososola yango, namonaki lokola moto moko
atelemi liboso na ngai. **16** Nayokaki mongongo moko lokola
ya moto wuta na kati-kati ya moluka Ulayi; ezalaki kobelela:
— Gabrieli, limbolela moto oyo emoniseli. **17** Lokola azalaki

kopusana pene ya esika oyo nazalaki, nakomaki na somo
mpe nakweyaki elongi kino na mabele. Alobaki na ngai: —
Mwana na moto, sosola malamu ete emoniseli oyo etali
makambo ya suka ya tango. **18** Wana azalaki koloba na ngai,
nakomaki na pongi moko ya makasi, mpe nakweyaki elongi
kino na mabele; kasi asimbaki ngai mpe atelemisaki ngai,
kaka na esika oyo nazalaki. **19** Bongo, alobaki na ngai: —
Nakoyebisa yo makambo oyo ekosalema na sima na tango
ya kanda ya Nzambe, pamba te emoniseli oyo etali tango
oyo ekatama mpo na mikolo ya suka. **20** Maseke mibale
ya meme ya mobali oyo omonaki ezali kolakisa bakonzi ya
Medi mpe ya Persi. **21** Ntaba mobali ya bapwale ebele ezali
mokonzi ya Grese, mpe liseke monene oyo ezali na kati-
kati ya miso na yango ezali mokonzi ya liboso. **22** Tango
liseke yango ebukanaki, maseke minei ebimaki na esika na
yango: ezali kolakisa ete babokonzi minei ekobima wuta
na ekolo oyo, kasi nguya na yango ekokokana te. **23** Na
suka ya bokonzi na yango, tango batomboki bakokolisa
mabe na bango kino na suka, mokonzi moko ya motema
makasi mpe ya mayele mabe akobima; **24** akokoma makasi
koleka, kasi na nguya na ye moko te. Akobebisa mokili na
ndenge ya kokamwa mpe akolonga na makambo nyonso
oyo akosala; akoboma bato ya makasi mpe basantu. **25**
Na mayele mabe na ye, akolonga kokosa bato ebele mpe
akokoma na motema ya lofundu; akoboma bato ebele oyo
bazalaki na bango na kimia mpe akotelemela Mokambi
ya bakambi, kasi akobebisama na nguya ya moto te. **26**
Emoniseli ya bapokwa mpe ya batongo oyo epesamelaki yo
ezali ya solo, kasi bomba yango malamu, pamba te etali
makambo oyo ekosalema na mikolo ekoya. **27** Ngai, Daniele,
nalembaki penza nzoto mpe nabelaki mikolo ebele. Sima
na yango, natelemaki mpe nazongelaki kolandela misala
ya mokonzi. Emoniseli oyo nazwaki ekamwisaki ngai mpe
nazalaki kososola yango te.

9 Na mobu ya liboso ya Dariusi, mwana mobali ya Kizerisesi,
moko kati na bakitani ya bato ya Medi, oyo akomaki
mokonzi ya mokili ya bato ya Babiloni; **2** na mobu ya
liboso ya bokonzi na ye, ngai, Daniele, nasosolaki, na
nzela ya mikanda, kolanda liloba oyo Yawe apesaki na
mosakoli Jeremi, ete kobebisama ya engumba Yelusalemi
esengeli kosala mibu tuku sambo. **3** Boye, nabalolaki elongi
na ngai epai na Nkolo Nzambe mpo na kosambela mpe
kobondela Ye, na kokila bilei, na kolata basaki mpe na
komipakola putulu. **4** Nasambelaki Yawe, Nzambe na ngai,
mpe natubelaki: « Nkolo, Nzambe monene mpe Nzambe ya
nguya, Yo oyo obatelaka boyokani na Yo ya bolingo, elongo
na bato nyonso oyo balingaka Yo mpe batosaka mibeko
na Yo; **5** solo, tosalaki masumu mpe mabe na miso na
Yo, totambolaki lokola bato mabe mpe batomboki, topesaki
mibeko mpe mitindo na Yo mokongo. **6** Toyokelaki te basali
na Yo, basakoli, oyo balobaki na Kombo na Yo epai ya
bakonzi na biso, bakambi na biso, bakoko na biso mpe epai
ya bato nyonso ya mokili. **7** Nkolo, ozali sembo; kasi biso,
lelo, tolatisami na soni: bato ya Yuda, bavandi ya Yelusalemi
mpe bana nyonso ya Isalaele, ezala ba-oyo bazali pembeni
to ba-oyo bazali mosika, kati na mikili nyonso epai wapi
opanzaki biso mpo ete tozangaki boyengebene liboso na Yo!
8 Yawe, biso, bakonzi na biso, bakambi na biso mpe bakoko
na biso, tolatisami na soni mpo ete tosalaki masumu liboso
na Yo. **9** Kasi Yo Nkolo, Nzambe na biso, otonda na mawa
mpe olimbisaka, atako biso, totombokelaki Yo. **10** Totosaki te
Yawe, Nzambe na biso, to tobatelaki te mibeko oyo opesaki
biso na nzela ya basali na Yo, basakoli. **11** Bato nyonso ya
Isalaele babukaki Mobeko na Yo, bapesaki yango mokongo
mpe baboyaki kotosa Yo. Mpo na yango, bilakeli mabe mpe
bitumbu oyo ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mosali na
Nzambe, esopanelaki biso, mpo ete tosalaki masumu liboso
na Yo. **12** Wana otindeli biso pasi makasi oyo, okokisi penza
maloba oyo olobaki mpo na kotelemela biso mpe bakambi
na biso; mpe pasi oyo ekweyeli Yelusalemi etikala nanu
kosalema te kati na mokili mobimba. **13** Kolanda ndenge
kaka ekomama kati na Mobeko ya Moyize, pasi yango
nyonso ekomeli biso; mpe tobondelaki te Yawe, Nzambe
na biso; totikaki te kosala masumu mpe tomipesaki te mpo
na kososola bosolo na Yo. **14** Yango wana, Yawe, olandeli
pasi yango kino okweyiseli biso yango; pamba te Yawe,
Nzambe na biso, ozali sembo kati na misala na Yo nyonso;
kasi biso, totosaki Yo te. **15** Sik'oyo, Nkolo, Nzambe na biso,
Yo oyo obimisa bato na Yo na Ejipito na nzela ya loboko
na Yo ya nguya mpe Kombo na Yo ekenda sango kino na
mokolo ya lelo, tosalaki masumu, tosalaki mabe! **16** Nkolo,
nabondeli Yo, kolanda makambo nyonso oyo osalaka mpo
na bosembo, kanda mpe kotomboka na Yo ezali kolongwa
kati na engumba na Yo, Yelusalemi, ngomba na Yo ya bule!
likolo ya masumu na biso mpe ya mabe ya bakoko na biso,
Yelusalemi mpe bato na Yo bakomi eloko ya liseki na miso ya
bato nyonso oyo bazingeli biso. **17** Sik'oyo, Nzambe na biso,
yoka losambo mpe mabondeli na ngai, mosali na Yo! Mpo na
lokumu na Yo, Nkolo, tala na miso ya ngolu Esika na Yo ya
bule oyo ebebi! **18** Nzambe na ngai, defisa ngai litoyi na Yo
mpe yoka ngai na bokebi! Fungola miso na Yo mpe mona
kobebisama ya bisika na biso mpe ya engumba oyo mpo na
bolamu na yango. Ngai, nazali kobelela Kombo na Yo! Ezali
te mpo tozali sembo, kasi ezali nde mpo na mawa monene na
Yo nde tozali kobondela Yo! **19** Nkolo, yoka! Nkolo, limbisa!
Nkolo, yoka na bokebi! Sala, kowumela te, mpo na lokumu ya
Kombo na Yo moko, Nzambe na ngai! Pamba te ngai, nazali
kobelela Kombo na Yo mpo na bolamu ya engumba mpe ya
bato na Yo! » **20** Wana nazalaki koloba mpe kosambela,
kotubela masumu na ngai mpe ya bato na ngai, Isalaele,
mpe kobondela Yawe, Nzambe na ngai, mpo na bolamu
ya ngomba ya bule ya Nzambe na ngai; **21** wana nazalaki
nanu koloba, kati na losambo, Gabrieli, moto oyo namonaki
liboso kati na emoniseli, ayaki epai na ngai na lombangu,
na tango ya makabo ya pokwa. **22** Apesaki ngai malako,
alobaki: « Daniele, nayei sik'oyo mpo na kopesa yo bososoli
mpe mayele. **23** Tango kaka obandaki kobondela, liloba
moko ebimaki; mpe ngai, nayei koyebisa yo yango, pamba
te ozali molingami ya Nzambe. Yamba liloba mpe sosola
emoniseli: **24** Eleko moko ya baposo tuku sambo ekatamaki
mpo na bato na yo mpe mpo na engumba na yo ya bule,
mpo na kosilisa botomboki liboso ya Nzambe mpe kosukisa
masumu, mpo na kolimbisa masumu mpe kokokisa bosembo
ya libela, mpo na kokangisa emoniseli mpe mosakoli, mpe
mpo na kobulisa Mosantu ya basantu. **25** Yeba mpe sosola
makambo oyo: wuta tango lisakoli ya kobongisa mpe ya
kotonga lisusu Yelusalemi ebimaki kino koya ya mokonzi, Ye

oyo azwaki epakolami, ekosala baposo sambo mpe baposo
tuku motoba na mibale. Engumba ekotongama lisusu elongo
na nzela mpe bamir na yango oyo batonga makasi. **26** Sima
na baposo tuku motoba na mibale, bakoboma Ye oyo azwaki
epakolami, atako asalaki na ye mabe ata moko te. Bato ya
mokambi oyo azali koya bakobebisa engumba mpe Esika
ya bule, mpe suka na yango ekoya lokola mpela; bongo
kino suka ya bitumba ekoma, kobebisama ekozala mpo ete
mokano na yango esili kozwama. **27** Na poso moko, akosala
boyokani moko elenda elongo na bato ebele; kasi na kati-kati
ya poso yango, akosukisa bambeka mpe makabo. Likolo ya
kobomba makambo ya nkele, mobebisi moko akobima kino
tango libebi oyo ekatama mpo na mobebisi ekokokisama. »

10 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Sirisi, mokonzi ya
Persi, Nzambe alakisaki makambo epai ya Daniele oyo
bazalaki kobenga Belitsatsari. Makambo yango ezalaki ya
solo: etalisaki pasi makasi oyo ekoya. Daniele azwaki mayele
ya kososola yango kati na emoniseli. **2** Na tango wana, ngai
Daniele, nasalaki matanga oyo esalaki baposo misato. **3**
Nazalaki kolia lisusu bilei ya kitoko te; ezala misuni to vino,
eloko moko te ekotaki lisusu na monoko na ngai. Mpe, na
baposo misato wana, nazalaki kopakola lisusu mafuta ya
solo kitoko te. **4** Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza
ya liboso, tango nazalaki pembeni ya ebale monene Tigre,
5 natombolaki miso na ngai na likolo mpe namonaki moto
moko alata bilamba ya lino mpe mokaba moko ya wolo ya
Ufazi na loketo na ye. **6** Nzoto na ye ezalaki kongenga lokola
topaze, elongi na ye ezalaki kongala lokola mokalikali, miso
na ye ezalaki kopela lokola moto, maboko mpe makolo na
ye ezalaki kongenga lokola ebende ya bronze oyo balekisa
na moto, mpe mongongo na ye ezalaki koyokana lokola
makelele ya bato ebele. **7** Ngai, Daniele, ngai moko kaka nde
namonaki emoniseli yango. Bato oyo bazalaki elongo na ngai
bamonaki yango te, kasi somo makasi ekweyelaki bango,
bakimaki mpe babombamaki. **8** Boye, natikalaki kaka ngai
moko mpe nakomaki kotala emoniseli monene yango; makasi
esilaki ngai, elongi na ngai ebebaki makasi mpe nalembaki
nzoto. **9** Nayokaki moto yango koloba; bongo wana nazalaki
koyoka mongongo na ye, nakweyaki makalikali, elongi kino
na mabele. **10** Loboko moko esimbaki ngai mpe etelemisaki
ngai, makolo mpe maboko na ngai ekomaki kolenga. **11**
Bongo moto yango alobaki na ngai: — Daniele, molingami ya
Nzambe, yoka malamu maloba oyo nazali koyebisa yo mpe
telema na esika oyo ozali, pamba te natindami sik'oyo epai
na yo. Wana azalaki nanu koloba na ngai, natelemaki na
kolenga. **12** Akobaki koloba na ngai: — Daniele, kobanga
te! Wuta mokolo ya liboso oyo ozwaki makanisi ya koluka
kososola mpe komikitisa liboso ya Nzambe na yo, libondeli
na yo eyokamaki, mpe nayaki lokola eyano na libondeli
yango. **13** Kasi mokambi ya mokili ya Persi atelemelaki ngai
mikolo tuku mibale na moko. Boye, Misheli, moko kati na
bakonzi ya ba-anjelu, ayaki kosunga ngai, pamba te bakonzi
ya Persi bakangaki ngai kuna. **14** Sik'oyo, nayei kolimbolela
yo makambo oyo ekokomela bato na yo na mikolo ekoya,
pamba te emoniseli oyo ezali kolobela lisusu makambo oyo
ekosalema na mikolo ekoya. **15** Wana azalaki koloba na
ngai, nakitisaki elongi mpe nakokaki lisusu koloba te. **16**
Boye, ekelamu oyo ezalaki lokola moto esimbaki bibebu na
ngai, mpe nakokaki lisusu kofungola monoko na ngai mpo
na koloba. Nalobaki na ekelamu oyo etelemaki liboso na
ngai: — Nkolo na ngai, molimo na ngai etungisami likolo ya
emoniseli oyo nasili kozwa, mpe, ngai moto, nalembi nzoto!
17 Ndenge nini mosali lokola ngai, nakoka solo kosolola na
yo, nkolo na ngai, awa makasi esili ngai mpe kopema na
ngai ekomi na pasi? **18** Ekelamu oyo ezalaki lokola moto
esimbaki ngai lisusu mpe epesaki ngai makasi. **19** Elobaki
na ngai: — Molingami ya Nzambe, kobanga te, zala na
kimia! Zala makasi; solo, zala makasi! Wana ezalaki koloba
na ngai, nzoto na ngai ezwaki lisusu makasi mpe nalobaki:
— Loba, nkolo na ngai, pamba te opesi ngai makasi. **20**
Boye, elobaki: — Boni, oyebi mpo na nini nayei epai na
yo? Sik'oyo, nakomi pene ya kozonga mpo na kobundisa
mokambi ya Persi; mpe tango ngai nakokende, mokambi
ya Grese akoya; **21** kasi liboso na nyonso, nakoyebisa yo
makambo oyo ekomami kati na buku ya solo. Moto moko te
asungaka ngai liboso na bango; kaka Misheli, mokambi na
bino.

11 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Dariusi, moto ya
Medi, nazalaki wana mpo na kosunga mpe kobatela ye.
2 Sik'oyo, nakoloba na yo solo ya likambo: « Bakonzi misato
bakobima lisusu mpo na Persi; bongo mokonzi ya minei
akobima lisusu, kasi akoleka bakonzi nyonso oyo bayaki
liboso na ye na bomengo. Tango bomengo na ye ekopesa ye
nguya, akosala ete bato nyonso batombokela Grese. **3** Kasi
mokonzi moko ya nguya koleka akobima mpe akokamba
na nguya nyonso, akosala makambo oyo alingi. **4** Sima na
kolendisama ya bokonzi na ye, mokili na ye ekobebisama
mpe ekopanzana bipai na bipai; bakitani na ye bakozwa
lisusu bokonzi te mpe mokili yango ekozala lisusu na nguya
te, pamba te bakobotola yango mpe bakokaba yango na bato
mosusu. **5** Mokonzi ya sude akokoma makasi koleka, kasi
moko ya bakonzi na ye ya basoda akokoma lisusu makasi
koleka ye mpe akotambolisa mokili na nguya makasi koleka.
6 Sima na mibu ebele, akosala boyokani elongo na bakonzi
mosusu. Mwana mwasi ya mokonzi ya sude akokende kosala
boyokani elongo na mokonzi ya nor, kasi akobatela bokonzi
na ye te, mpe bakitani na ye bakowumela te. Na mikolo wana,
akokufa, ye elongo na bato oyo bamemaki ye na bokonzi,
tata na ye mpe mosungi na ye. **7** Moko kati na bakitani na
ye akobima mpe akozwa esika na ye; akobundisa mampinga
ya mokonzi ya nor mpe akokota kati na engumba na ye, oyo
batonga makasi; akobundisa bango mpe akolonga bango. **8**
Akozwa banzambe na bango ya bikeko, bikeko na bango oyo
basala na bibende, biloko na bango ya motuya oyo basala
na wolo mpe na palata mpe akomema yango na Ejipito.
Akozala mosika ya mokonzi ya nor na mwa mibu. **9** Mokonzi
ya nor akokota na makasi kati na mokili ya mokonzi ya sude,
kasi akozonga na mokili na ye. **10** Bana ya mokonzi ya nor
bokobongama mpo na bitumba mpe bakosangisa mampinga
ya basoda ebele, bongo bakomema lokola mpela biloko
nyonso oyo bakomona na nzela; bakobunda bitumba makasi
kino na ndako batonga makasi ya mokonzi ya sude. **11**
Mokonzi ya sude akobima na kanda, akosangisa mampinga
moko monene, akobundisa mokonzi ya mokili ya nor mpe
akolonga ye. **12** Tango bakolonga mampinga ya mokonzi ya
nor, mokonzi ya mokili ya sude akotondisama na lolendo

mpe akoboma bato ebele, kasi elonga na ye ekowumela
te. **13** Pamba te mokonzi ya mokili ya nor akosangisa
mampinga monene ya basoda koleka oyo ya liboso mpe,
sima na mibu ebele, akozonga elongo na mampinga ya
basoda ebele mpe na bibundeli ebele. **14** Na tango wana,
bato ebele bakotombokela mokonzi ya mokili ya sude.
Bato ya mobulu kati na bato na yo, Daniele, bakotomboka
mpo ete emoniseli ekokokisama, kasi bakolonga te. **15**
Mokonzi ya mokili ya nor akoya kotonga mwa bangomba
ya mabele zingazinga ya engumba oyo batonga makasi
mpe akobotola yango. Mampinga ya basoda ya mokonzi ya
sude bakokoka kobundisa ye te. Ezala basoda na bango ya
mpiko, bakozala ata na makasi ya kobunda te. **16** Mokonzi
ya nor akosala makambo nyonso oyo alingi mpe moto moko
te akokoka kotelema liboso na ye. Akovanda na mokili oyo
eleki kitoko mpe akobebisa yango. **17** Akozwa mokano ya
koya elongo na mampinga ya mokili na ye mobimba mpe
akosala boyokani elongo na mokonzi ya sude. Mokonzi ya
nor akopesa ye mwana na ye ya mwasi na libala mpo ete
akoka kobebisa mokili na ye, kasi mabongisi na ye ekolonga
te mpe akozwa mokili yango te. **18** Akokitela bisanga mpe
akobotola ebele kati na yango. Kasi atako bongo, mokonzi
ya mampinga moko ya basoda akosukisa lolendo na ye
mpe akozongisela ye mabe mpo na lolendo na ye. Mokonzi
ya nor akokoka lisusu kosala eloko moko te. **19** Sima na
yango, akozonga na bandako batonga makasi ya mokili na
ye, kasi akobeta libaku mpe akokweya; bongo bakotikala
komona ye lisusu te. **20** Mokitani na ye akotinda mofutisi
mpako moko na esika oyo eleki lokumu kati na mokili. Sima
na mwa mikolo, mokonzi mpe akobebisama, kasi ekozala na
botomboki te mpe na bitumba te. **21** Moto moko azanga
ata tina mpe batikala kopesa ata lokumu ya bokonzi te
akokitana na ye; akoya na tango ya kimia mpe akozwa
bokonzi na nzela ya mayele mabe. **22** Mampinga ya banguna
bakokweya liboso na ye, mampinga yango mpe mokonzi ya
boyokani bakobebisama. **23** Atako basalaki boyokani elongo
na ye, akosalela kaka mayele mabe; akobebisa boyokani oyo
basalaki, akobundisa bango mpe akolonga na nzela ya bato
moke kaka. **24** Na tango ya kimia, akokota na makasi kati na
bituka oyo etonda na bomengo mpe akokokisa makambo oyo
ata moko te kati na batata to bakoko na ye batikala kosala:
akobotola na makasi biloko mpe bomengo ya mokili, bongo
akokabola yango epai na bato na ye; akosala mabongisi ya
kobundisa bingumba batonga makasi, kasi nyonso wana
kaka ekowumela tango moke. **25** Akovandisa makanisi
na ye mpe akotelema na mpiko, akosangisa mampinga
monene mpo na kobundisa mokonzi ya sude. Mpe mokonzi
ya sude akosangisa mampinga monene mpe ya nguya
mpo na kobundisa ye, kasi akolonga te mpo na likita oyo
basalelaki ye. **26** Bato oyo baliaka elongo na mokonzi
bakoluka koboma ye, mampinga na ye bakobebisama mpe
basoda ebele bakokufa na bitumba. **27** Bakonzi oyo mibale,
na mitema na bango ya mabe, bakovanda esika moko.
Lokola batonda na mayele mabe, bakolobana lokuta kasi
ekosimba te, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na
tango oyo ekatama. **28** Mokonzi ya nor akozonga na mokili
na ye na bomengo ebele, kasi makanisi ya motema na ye
ekotelemela boyokani ya bule; mpe akokokisa yango liboso
ete azonga na mokili na ye. **29** Na tango oyo ekatama,
akokota lisusu na mokili ya sude na makasi; kasi na mbala
oyo, makambo ekosalema ndenge moko te na mbala oyo ya
liboso. **30** Bamasuwa oyo ekowuta na ngambo ya weste ya
ebale monene Mediterane ekobundisa ye; bongo, akolemba
nzoto, akosilika makasi mpe akotombokela boyokani ya
bule. Tango akozonga, akotalisa ngolu epai ya bato oyo
bakobebisa boyokani ya bule. **31** Mampinga ya basoda
na ye bakotelema mpo na kobebisa bosantu ya Tempelo
mpe kobuka engumba batonga makasi; bakopekisa kobonza
mbeka ya mokolo na mokolo mpe bakotonga etumbelo mpo
na nzambe oyo babengaka Zewusi. **32** Na mayele na ye ya
mabe, akokosa bato oyo babukaki boyokani; kasi bato oyo
bayebi Nzambe na bango bakotelemela ye makasi. **33** Ba-
oyo bakozala na bwanya kati na bato bakoteya bato ebele,
atako bakokufa na mopanga na mwa tango moke to bakozika
na moto to bakobwakama na boloko to mpe bakobotola
bango biloko na makasi. **34** Tango bakokweya, bakozwa
kaka lisungi moke, mpe bato ebele bakoya kosangana na
bango na mitema mibale. **35** Bato mosusu kati na bato ya
bwanya bakobeta mabaku, mpo ete bakomisama bato ya
kokoka, bapetolama mpe bazangi mbeba, mpo na tango ya
suka, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na tango
oyo ekatama. **36** Mokonzi akosala makambo oyo alingi,
akokoma lolendo, akotombola mapeka liboso ya banzambe
nyonso mpe akoloba makambo ezanga tina mpo na kotiola
Nzambe ya banzambe; akolonga kino tango kanda makasi ya
Nzambe ekosila, pamba te makambo nyonso oyo ekatama
esengeli kokokisama. **37** Akopesa lokumu te, ezala epai
ya banzambe ya batata na ye to epai ya nzambe oyo basi
balingaka to mpe epai ya banzambe nyonso mosusu; pamba
te akomitombola liboso na bango nyonso. **38** Na esika
ya kosambela banzambe wana, akosambela nzambe ya
bandako batonga makasi; akobonza wolo, palata, mabanga
ya talo mpe makabo mosusu ya talo epai ya nzambe oyo
bakoko na ye batikalaki koyeba te. **39** Akobundisa bandako
batonga makasi na lisungi ya nzambe moko ya bapaya,
mpe akopesa lokumu koleka epai ya bato oyo bakopesa
nzambe yango lokumu. Akokomisa bango bakambi ya bato
ebele mpe akokabolela bango mokili lokola lifuti. **40** Na
tango ya suka, mokonzi ya sude akobundisa mokonzi ya
nor, kasi mokonzi ya nor akobimela ye elongo na bashar,
bampunda mpe bamasuwa ya bitumba. Akokota na makasi
na bikolo ebele mpe akomema lokola mpela eloko nyonso
oyo akomona na nzela. **41** Akokota lisusu na makasi na
mokili ya kitoko. Bikolo ebele ekokweya, kasi Edomi, Moabi
mpe bakonzi ya Amoni bakokima ye. **42** Bokonzi na ye
ekopanzana na bikolo ebele, ezala mokili ya Ejipito ekobika
te. **43** Akobotola wolo, palata mpe bomengo nyonso ya mokili
ya Ejipito, bongo bato ya Libi mpe ya Kushi bakosala ndenge
moko kaka na ye. **44** Kasi basango oyo akozwa wuta na
este mpe na nor ekotungisa ye, mpe akobima na mokili na
kanda makasi mpo na koboma mpe kosilisa bato ebele. **45**
Akotelemisa bandako na ye ya kapo ya bokonzi na ngambo
moko ya ebale monene, pembeni ya ngomba ya bule. Boye,
akokoma na suka mpe moto oyo akosunga ye akozala te.

12 Na tango wana, Misheli, mokambi monene ya ba-
anjelu, oyo abatelaka bato na yo akotelema. Ekozala
tango ya pasi penza, pasi oyo etikala nanu kozala te

wuta bikolo ezala na mokili kino na tango wana. Kasi na
tango wana, bato ya ekolo na yo, oyo bakombo na bango
ekomonana kati na buku, bakobika. **2** Ebele ya bato oyo
bakundama na se ya mabele bakosekwa: bamoko mpo na
bomoi ya seko, mpe mosusu mpo na soni mpe somo ya
libela. **3** Bato oyo batambolaki na bwanya bakongenga lokola
pole ya mapata; mpe bato oyo bakolakisa bato ebele nzela
ya bosembo, bango mpe bakongenga lokola minzoto libela
na libela. **4** Kasi yo, Daniele, batela maloba oyo lokola sekele
mpe kanga buku kino na tango ya suka. Mingi bakotambola
bipai na bipai, mpe boyebi ya bato ekokola makasi. » **5**
Boye, wana ngai, Daniele, nazalaki kotala, namonaki bato
mibale batelemi liboso na ngai: moko azalaki na ngambo
moko ya ebale, mpe mosusu azalaki na ngambo mosusu ya
ebale. **6** Moko kati na bango alobaki epai ya moto oyo alataki
bilamba ya lino mpe atelemaki likolo ya mayi ya ebale: —
Makambo oyo ya kokamwa ekosala tango boni? **7** Moto
oyo alataki bilamba ya lino mpe atelemaki likolo ya mayi ya
ebale atombolaki loboko na ye ya mobali mpe loboko na
ye ya mwasi na likolo, mpe nayokaki ye kolapa ndayi na
Kombo ya Ye oyo azali na bomoi seko na seko: — Ekozala
mibu misato na ndambo. Tango nguya ya ekolo ya bule
ekosila, makambo oyo nyonso ekokokisama. **8** Nayokaki
ye, kasi nasosolaki te. Boye, natunaki: — Makambo oyo
ekosukela ndenge nini, nkolo na ngai? **9** Azongisaki: —
Daniele, kende na yo, pamba te maloba oyo ezali sekele,
mpe buku na yango ekangama kino na tango ya suka. **10**
Bato ebele bakopetolama, bakozanga mbeba mpe bakokoma
bato ya kokoka; kasi bato mabe bakokoba kaka kosala
mabe. Moto moko te ya mabe akososola, kaka bato oyo
bakozala na bwanya nde bakososola. **11** Wuta tango oyo
bakopekisa kobonza mbeka ya mokolo na mokolo kino tango
oyo bakotonga etumbelo mpo na nzambe oyo babengaka
Zewusi, ekoleka mikolo nkoto moko na nkama mibale na
tuku libwa. **12** Tika ete apambolama ye oyo azali kozela kino
na suka ya mokolo ya nkoto moko na nkama misato na tuku
misato na mitano. **13** Mpo na yo, yika mpiko kino na suka;
okopema mpe, na mokolo ya suka, okosekwa mpo na kozwa
litomba na yo.

Oze

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Oze, mwana
mobali ya Beri, tango Oziasi, Yotami, Akazi mpe Ezekiasi
bazalaki bakonzi ya Yuda, mpe tango Jeroboami, mwana
mobali ya Joasi, azalaki mokonzi ya Isalaele: **2** Tango Yawe
abandaki koloba na nzela ya mosakoli Oze, Yawe ayebisaki
ye: — Kende, linga mwasi oyo asalaka kindumba mpe bota
na ye bana makangu, pamba te mokili emikotisi na kindumba
mpe epesi Yawe mokongo. **3** Boye, Oze akendeki kolinga
Gomeri, mwana mwasi ya Dibilayimi. Gomeri akomaki na
zemi mpe abotelaki ye mwana mobali. **4** Yawe alobaki na ye:
— Pesa ye kombo Jizireyeli, pamba te etikali moke napesa
libota ya Jewu etumbu mpo na makila ya bato oyo asopaki
na Jizireyeli, mpe nakosukisa bokonzi, na libota ya Isalaele.
5 Na mokolo wana, nakobuka tolotolo ya Isalaele kati na
lubwaku ya Jizireyeli. **6** Gomeri akomaki lisusu na zemi mpe
abotaki mwana mwasi. Yawe alobaki na Oze: — Pesa ye
kombo Lo-Rukama, pamba te nakotalisa lisusu bolingo na
Ngai te epai ya libota ya Isalaele mpe nakolimbisa bango
te. **7** Kasi nakotalisa bolamu na Ngai epai ya libota ya
Yuda mpe nakobikisa bango. Ngai moko Yawe, Nzambe na
bango, nde nakosala bongo; ekozala na nguya ya tolotolo
te, ya mopanga te, ya bitumba te, ya bampunda te to mpe
ya bashar te. **8** Tango Gomeri alongolaki Lo-Rukama na
mabele, Gomeri akomaki lisusu na zemi mpe abotaki mwana
mobali. **9** Yawe alobaki: — Pesa ye kombo Lo-Ami, pamba
te bozali bato na Ngai te, mpe Ngai nazali Nzambe na bino
te. **10** Nzokande, bana ya Isalaele bakozala ebele lokola
zelo ya ebale monene, oyo bakoki komeka to kotanga te;
kaka na esika oyo balobaki na bango: « Bozali bato na
ngai te, » bakokoma kobenga bango « bana na Nzambe na
bomoi. » **11** Bongo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele bakozonga
lisusu kozala ekolo moko, bakopona mokonzi moko kaka
mpe bakobima na mokili ya bowumbu, pamba te mokolo ya
Jizireyeli ekozala mokolo monene.

2 — Loba na bandeko na yo ya mibali: « Bozali bato na
ngai, » mpe na bandeko na yo ya basi: « Bozali balingami
na ngai. » **2** Bopamela mama na bino, bopamela ye; pamba
te azali lisusu mwasi na ngai te, mpe ngai nazali lisusu
mobali na ye te. Tika ete alongola bilembo ya kindumba na
elongi na ye mpe bilembo ya ekobo na mabele na ye. **3** Soki
te, nakolongola ye bilamba mpe nakotika ye bolumbu ndenge
babotela ye, nakokomisa ye lokola esobe, lokola mokili oyo
ekawuka; mpe akokufa na posa ya mayi. **4** Nakolinga bana
na ye te, pamba te bazali bana oyo babotami na nzela ya
kindumba. **5** Mama na bango atambolaki na kindumba, mpe
ye oyo abotaki bango azali mwasi ya lokumu te. Alobaki: «
Nakolanda bamakangu na ngai, oyo bapesaka ngai bilei mpe
mayi, bilamba ya lino mpe bilamba basala na bapwale ya
meme, mafuta mpe masanga. » **6** Yango wana, nakokangela
ye nzela na banzube, nakotongela ye mir mpo ete akoka
lisusu komona nzela te. **7** Akolanda bamakangu na ye, kasi
akozwa bango te; akoluka bango, kasi akomona bango te.
Bongo akoloba: « Tika nazongela mobali na ngai ya liboso;
pamba te elongo na mobali ya liboso, nazalaki na esengo
koleka sik'oyo! » **8** Asosolaki te ete ngai nde nazalaki kopesa
ye ble, vino ya sika mpe mafuta; ete ngai nde nasopelaki ye
palata mpe wolo oyo basaleli bikeko ya Bala. **9** Yango wana,
nakobotola ble na ngai na tango ya kobuka, vino na ngai
ya sika na tango ya kokamola yango; nakobotola bilamba
na ngai oyo basala na bapwale ya meme, mpe bilamba na
ngai ya lino oyo azalaki kozipa na yango bolumbu na ye.
10 Boye, nakosambwisa ye na miso ya bamakangu na ye,
mpe moto moko te akobikisa ye na maboko na ngai. **11**
Nakosukisa bisengo na ye nyonso: bafeti na ye ya mobu na
mobu mpe ya ebandeli ya sanza, mikolo na ye ya Saba mpe
bafeti nyonso oyo ekatama. **12** Nakobebisa bilanga na ye ya
vino mpe banzete na ye ya figi oyo azalaki koloba na tina na
yango: « Ezali bakado oyo bamakangu na ngai bapesaki
ngai; » nakokomisa yango matiti ya zamba, mpe banyama
ya zamba ekolia yango. **13** Nakopesa ye etumbu mpo na
mikolo nyonso oyo atumbelaki nzambe ya Bala malasi ya
ansa. Azalaki kolata babiju mpe mayaka ya talo mpo na
kokende epai ya bamakangu na ye; kasi ngai, abosanaki
Ngai, elobi Yawe. **14** Yango wana, nakobuka ye motema,
nakomema ye na esobe; mpe kuna, nakoloba na motema
na ye maloba na bolingo. **15** Kuna nde nakozongisela ye
bilanga na ye ya vino mpe nakokomisa Lubwaku ya Akori
ekuke ya elikya. Kuna, akoyanola na esengo lokola na tango
ya bolenge na ye, lokola na mokolo oyo abimaki na Ejipito.
16 Na mokolo wana, elobi Yawe, okobenga ngai: « Mobali na
ngai ya libala; » okobenga ngai lisusu te: « Nkolo na ngai. »
17 Nakolongola na bibebu na ye bakombo ya banzambe
ya Bala; bakobelela lisusu bakombo na yango te. **18** Na
mokolo wana, nakosala boyokani mpo na bango elongo na
banyama ya zamba, bandeke ya likolo, mpe bikelamu oyo
etambolaka na libumu. Nakobuka tolotolo mpe mopanga,
mpe nakosilisa bitumba: nyonso wana ekosila na mokili mpo
ete bato nyonso bavanda na kimia. **19** Nakolinga yo lokola
mwasi na ngai mpo na libela, nakolinga yo lokola mwasi na
ngai na solo mpe na bosembo, na bolingo mpe na esengo.
20 Nakolinga yo lokola mwasi na ngai na solo; mpe na bongo,
okoyeba Yawe malamu. **21** Na mokolo wana, nakoyanola,
elobi Yawe, nakoyanola Lola, mpe Lola ekoyanola mabele.
22 Mabele ekoyanola ble, vino ya sika mpe mafuta. Bongo,
yango nyonso ekoyanola Jizireyeli. **23** Nakolona ye mpo
na Ngai moko kati na mokili mpo ete azala lokola nzete
ya elanga na Ngai; nakotalisa bolingo na Ngai epai na ye
oyo nazalaki kobenga Lo-Rukama. Nakoloba na bato oyo
nazalaki kobenga Lo-Ami: « Bozali bato na Ngai, » mpe
bango bakoloba: « Ozali Nzambe na biso. »

3 Yawe alobaki na ngai: — Kende, linga mwasi mosusu
oyo azali mwasi ya mobali mosusu to mpe azali mwasi ya
ekobo. Linga ye ndenge Yawe alingaka bana ya Isalaele, ata
soki basambelaka banzambe mosusu mpe baliaka bagato
basala na bambuma ya vino ebulisama! **2** Boye, nasombaki
ye na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, zomi na
mitano, mpe na motuya ya bakilo ya orje, nkama minei
na tuku mitano. **3** Bongo nalobaki na ye: — Wumela na
ngai tango molayi; okosala kindumba te mpe okomipesa
na mobali mosusu te, ngai mpe nakosala kaka bongo epai
na yo. **4** Solo, bana ya Isalaele bakowumela tango molayi
bazanga mokonzi, bazanga mokambi, bazanga mbeka,
bazanga libanga ya ekaniseli, bazanga efode mpe bazanga

banzambe ya bikeko. **5** Sima na yango, bana ya Isalaele
bakozongela mpe bakoluka Yawe, Nzambe na bango, mpe
Davidi, mokonzi na bango; bakobelema epai na Yawe, na
kolenga nyonso, mpo na kozwa mapamboli na Ye, na mikolo
oyo ekolanda.

4 Bana ya Isalaele, boyoka Liloba na Yawe! Pamba te
Yawe azali kosamba na bino, bavandi ya mokili, mpo ete
bosolo, bolingo mpe boyebi ya Nzambe ezali lisusu te kati na
mokili; **2** etikali kaka kolakelana mabe, lokuta, makambo
ya somo, moyibi, kindumba, mobulu mpe kobomana se
kobomana. **3** Mpo na yango, mokili ekokoma na mawa,
bavandi na yango nyonso bakolemba nzoto, nyama ya
zamba, ndeke ya likolo mpe mbisi ya ebale monene ekokufa.
4 Kasi tika ete moto moko te amilongisa to apamela moninga
na ye, pamba te bato na yo bazali lokola bato oyo batiaka
tembe na Banganga-Nzambe! **5** Bokobeta mabaku, na moyi
makasi; basakoli mpe bakobeta mabaku elongo na bino,
na butu, mpe nakobebisa mama na bino. **6** Bato na Ngai
bakobebisama mpo ete bazangi boyebi. Lokola bobwaki
boyebi, Ngai mpe nakobwaka bino mpe nakolongola bino na
bonganga-Nzambe na Ngai. Lokola bobosani Mobeko ya
Nzambe na bino, Ngai mpe nakobosana bana na bino. **7**
Ndenge Banganga-Nzambe bakomaki ebele, ndenge wana
mpe basalaki masumu na miso na Ngai. Nakobongola
nkembo na bango soni. **8** Banganga-Nzambe baliaka na
sima ya masumu ya bato na Ngai mpe basepelaka ete
bato basala kaka mabe. **9** Makambo oyo ekokomela bato
yango ekokomela mpe Banganga-Nzambe: nakopesa bango
nyonso etumbu nzela moko mpo na etamboli na bango
mpe nakofuta bango kolanda misala na bango. **10** Bakolia,
kasi bakotonda te; bakosala kindumba, kasi bakobotana
te; pamba te basundolaki Yawe **11** mpo na komipesa na
kindumba, na masanga ya vino ya kala mpe ya sika oyo
elongolaka bato bososoli. **12** Bato na Ngai bakomi kotuna
toli epai ya nzambe ya ekeko oyo basala na nzete, mpe eteni
ya nzete ezali koyanola bango. Molimo moko ya kindumba
ezali kopengwisa bango, bakomi kosala kindumba mosika
na Nzambe na bango, **13** kobonza bambeka na likolo ya
bangomba milayi, kotumba ansa lokola mbeka ya malasi na
likolo ya bangomba mikuse, na se ya banzete minene oyo
epesaka pio ya kitoko lokola sheni, pepiliye mpe terebente!
Mpo na yango, bana na bino ya basi bakosala kindumba,
mpe basi ya bana na bino bakosala ekobo. **14** Nakopesa
etumbu te: ezala na bana na bino ya basi mpo na kindumba
na bango to na basi ya bana na bino mpo na ekobo na
bango; pamba te bango moko mibali babimaka na basi ya
ndumba mpe babonzaka mbeka elongo na bandumba ya
tempelo. Bato bazangi bososoli basukaka se na libebi! **15**
Ata soki yo, Isalaele, osali ekobo, tika ete Yuda amikweyisa
te! Kokende na Giligali te, komata na Beti-Aveni te mpe
kolapa ndayi te na koloba: « Na Kombo na Yawe! » **16** Mpo
ete bato ya Isalaele bazali mito makasi lokola ngombe ya
mwasi oyo etomboki, ndenge nini Yawe akoka koleisa bango
lokola bana meme kati na bilanga minene? **17** Efrayimi
asangani na banzambe ya bikeko: tika ye akoba bongo! **18**
Soki kaka asilisaka komela vino, amipesaka na kindumba;
bakambi na yango balingaka makambo oyo eyokisaka bango
soni. **19** Mopepe moko ya makasi ekomema bango, mpe
bakoyoka soni mpo na bambeka na bango.

5 Bino Banganga-Nzambe, boyoka! Bino bana ya Isalaele,
bofungola matoyi! Bino mpe bato oyo bosalaka na ndako
ya mokonzi, boyoka! Ezali bino nde bosengelaki kosambisa,
kasi bozalaki lokola motambo, na Mitsipa, mpe lokola
monyama batanda, na Tabori. **2** Batomboki batimolaki libulu
ya mozindo; mpe Ngai nakopesa bango nyonso etumbu.
3 Nayebi Efrayimi malamu penza; mpe Isalaele azali ya
kobombama te na miso na Ngai. Efrayimi, awa omipesaki na
kindumba, Isalaele mobimba akomi mbindo mpo na yango.
4 Misala na bango ezali kopekisa bango kozonga epai ya
Nzambe na bango, mpo ete molimo ya kindumba evandi kati
na mitema na bango, bazali koyeba Yawe te. **5** Lolendo
ya Isalaele ezali kofunda bango; ezala bato ya Efrayimi to
ya Isalaele bakokweya mpo na masumu na bango; bato ya
Yuda mpe bakokweya elongo na bango. **6** Tango bakokende
koluka Yawe, elongo na bangombe mpe bameme na bango,
bakomona Ye te, pamba te akabwanaki na bango. **7** Bazali
sembo te liboso ya Yawe, baboti bana makangu; sik'oyo,
bafeti na bango ya ebandeli ya sanza ekoboma bango nzela
moko na bomengo na bango. **8** Bobeta kelelo, na Gibea,
mpe liseke, kuna na Rama! Bobeta lolaka ya bitumba na
Beti-Aveni! Oh Benjame, keba! **9** Efrayimi akobebisama na
mokolo ya etumbu na ye. Nazali koloba makambo ya solo kati
na bikolo ya Isalaele. **10** Bakambi ya Yuda bazali lokola bato
oyo bapusaka bandelo. Nakopelisela bango kanda na Ngai
lokola mpela. **11** Efrayimi azali konyokwama, anyatami na
etumbu, pamba te akangamaki na kolanda kaka banzambe
ya bikeko. **12** Mpe Ngai, nakomi lokola nseka na miso ya
Efrayimi, lokola eloko ya kopola na miso ya bato ya Yuda. **13**
Tango Efrayimi amonaki bokono na ye, mpe Yuda amonaki
bapota na ye, Efrayimi abalukaki na ngambo ya Asiri mpe
atindaki sango epai ya mokonzi monene mpo na kozwa
lisungi, kasi ye akokoka kobikisa mpe kosilisa bapota na yo
te. **14** Pamba te nakozala lokola nkosi liboso ya Efrayimi,
mpe lokola mwana nkosi liboso ya Yuda. Nakokata-kata
bango na biteni mpe nakokende, nakomema bango, mpe
moto akobikisa bango akozala te. **15** Nakozonga epai na
Ngai kino tango bakososola mabe na bango mpe bakoluka
elongi na Ngai; kati na pasi, bakoluka Ngai makasi.

6 Boya, tozonga epai na Yawe! Akati-kati biso solo na
biteni, kasi akobikisa biso; azokisaki biso, kasi akotia
kisi na bapota na biso. **2** Sima na mikolo mibale, akopesa
biso lisusu bomoi; na mokolo ya misato, akotelemisa biso
lisusu mpo ete tozala na bomoi liboso na Ye. **3** Toyeba
Yawe, toluka penza koyeba Ye; ndenge tongo etanaka solo,
ndenge wana mpe akomonana: akoya epai na biso lokola
mvula, lokola mvula oyo enokaka na pwasa mpe epolisaka
mabele. **4** Efrayimi, nasala yo lisusu nini? Yuda, nasala
yo lisusu nini? Bolingo na bino mpo na Ngai ezali lokola
londende ya tongo, lokola mamwe oyo elimwaka noki. **5**
Yango wana, na maloba ya basakoli na Ngai, nazali kokata-
kata bino na biteni; na maloba ya monoko na Ngai, nazali
koboma bino, mpe bitumbu ezali kokweyela bino lokola
mokalikali. **6** Pamba te nasepelaka na boboto koleka mbeka,
mpe na boyebi ya Nzambe koleka mbeka ya kotumba. **7**

Ndenge kaka Adamu asalaki, bango mpe babukaki boyokani
na Ngai; kuna, bazalaki sembo te liboso na Ngai. **8** Galadi
ezali engumba ya bato mabe, etonda na bilembo ya makila.
9 Ndenge babomi babombamaka mpo na koluka kosala
bato mabe, ndenge wana mpe Banganga-Nzambe basalaka:
babomaka bato na nzela ya Sishemi; ezali likambo ya somo
penza! **10** Kati na libota ya Isalaele, namonaki makambo ya
somo makasi: Efrayimi amipesaki na kindumba, mpe Isalaele
akomaki mbindo. **11** Yo mpe lisusu, Yuda, tango ya kobuka
mbuma ebongisami mpo na yo, sima na Ngai kozongisa
bomengo ya bato na Ngai.

7 Tango kaka nalingaki kobikisa Isalaele, masumu ya
Efrayimi mpe mabe ya Samari ebimaki na pwasa,
mpo ete batambolaki na lokuta; miyibi babukaki bandako
mpe bato mabe babotolaki bato biloko kati na babalabala.
2 Bamilobelaka te, kati na mitema na bango, ete Ngai
nabosanaka te mabe nyonso oyo basalaka; sik'oyo, misala na
bango ya mabe ezingeli bango, ezali tango nyonso liboso na
Ngai. **3** Basepelisaka mokonzi na nzela ya misala na bango
ya mabe; basepelisaka mpe bakambi na nzela ya lokuta
na bango. **4** Bango nyonso bazali bandumba, bapelaka
na posa lokola moto ya fulu ya mapa, oyo molambi mapa
akobaka te kobakisa koni, wuta na tango asangisaki farine
kino mapa evimba. **5** Na mokolo ya feti ya mokonzi na biso,
bakambi balangwaka masanga mpe mokonzi asanganaka
na batioli. **6** Wana mitema na bango epelaka lokola moto
ya fulu, bapusanaka pene na ye na mayele mabe. Butu
mobimba, balalaka na kanda; mpe na tongo, kanda yango
ekomaka kopela lokola moto. **7** Bango nyonso bapelaka
lokola moto ya fulu, batumbaka bakambi na bango; mpe
bakonzi na bango nyonso bakweyaka, moko te kati na bango
abelelaka Ngai. **8** Efrayimi asangani na bikolo mosusu,
akomi lokola galeti oyo ebela malamu te. **9** Bapaya bazali
kosilisa ye makasi, kasi ye azali kososola yango te. Azali
kokoma mobange, kasi azali kososola yango te. **10** Lolendo
ya Isalaele ezali kofunda ye, kasi azali komona nyonso
wana pamba: azongeli te Yawe, Nzambe na ye; mpe atako
bongo, azali kaka koluka Ye te! **11** Efrayimi akomi lokola
ebenga oyo ekosamaka na bopete mpe ezangi mayele: azali
kosenga lisungi epai ya Ejipito, kasi azali mpe kokende na
Asiri. **12** Tango akendaka, nabwakelaka ye monyama mpe
nakangaka ye ndenge bakangaka ndeke na likolo. Nakopesa
ye etumbu oyo ekoki kolanda ndenge nakebisaki ye na tina
na yango kati na lisanga. **13** Mawa na bango mpo ete bakimi
mosika na Ngai! Tika ete babebisama mpo ete batombokeli
Ngai! Wana nazalaki na Ngai kokangola bango, kasi bango,
basepelaki kokosela Ngai makambo! **14** Babelelaka Ngai
te wuta na mozindo ya mitema na bango, kasi balelaka na
bambeto na bango. Tango bamikataka banzoloko mpo na
kozwa ble mpe vino ya sika, bakomaka nde mosika na Ngai.
15 Ezali Ngai nde nateyaki mpe nakomisaki bango makasi,
kasi bango bazalaka kaka na mabongisi ya kosala Ngai
mabe. **16** Bazongelaka te Ye-Oyo-Aleki-Likolo, bazali lokola
tolotolo ebeba; bakambi na bango bakokufa na mopanga
likolo ya maloba na bango ezanga limemia. Mpo na yango,
bakosambwa kati na Ejipito.

8 Tia kelelo na monoko na yo! Lokola mpongo, pasi
ekokitela Ndako ya Yawe, mpo ete babebisi boyokani na
Ngai mpe batombokeli Mobeko na Ngai. **2** Isalaele azali
kobelela Ngai: « Oh Nzambe na biso, toyebi Yo! » **3** Kasi
Isalaele abwaki makambo malamu; yango wana, monguna
akolanda ye. **4** Batunaki Ngai te tango batiaki bakonzi mpe
baponaki bakambi. Bamisalelaki banzambe ya bikeko na
palata mpe na wolo na bango mpo na libebi na bango
moko. **5** Oh Samari, nzambe na yo ya ekeko ya mwana
ngombe ya mobali ezali nkele! Kanda na Ngai epeli mpo
na kobebisa bango. Kino tango nini bakokoka te kotambola
na bopeto? **6** Ewuti na Isalaele! Ekeko wana ya mwana
ngombe ya mobali, ezali monyangwisi bibende na moto nde
asala yango; ezali Nzambe te. Bakobuka yango biteni-biteni,
mwana ngombe wana ya Samari. **7** « Lokola baloni mopepe,
bakobuka mopepe ya makasi. Nzete ya ble oyo ezanga moto
ebimisaka farine te. Ezala soki ebimisi mito, ezali bapaya
nde bakolia yango. **8** Isalaele abebisami; tala bango wana
kati na bikolo, bazali komonana lokola biloko pamba! **9**
Pamba te bakendeki na Asiri lokola ane ya zamba oyo ezali
kotelengana yango moko. Efrayimi apesaki bakado epai ya
bamakangu na ye. **10** Ata apesaki bakado kati na bikolo,
sik'oyo Ngai nakosangisa bango esika moko mpe bakobanda
kosila kokufa na se ya minyoko ya mokonzi moko ya nguya.
11 Ata Efrayimi atongi bitumbelo ebele mpo na kolongola
masumu na ye, kasi bitumbelo yango ekomemisa ye kaka
masumu. **12** Nakomelaki bango makambo ebele ya Mobeko
na Ngai, kasi bamonaki yango lokola eloko moko ya mopaya.
13 Bazali kobonza bambeka lokola likabo mpo na Ngai, mpe
bazali kolia misuni; kasi Yawe azali kosepela na bango te.
Sik'oyo, akokanisa mabe na bango mpe akopesa bango
etumbu mpo na masumu na bango: bakozonga na Ejipito. **14**
Isalaele abosani Mokeli na ye mpe atongi bandako ya kitoko;
Yuda atongi bingumba ebele batonga makasi; kasi Ngai
nakotinda moto kati na bingumba na bango, mpe ekotumba
bandako na bango ya kitoko. »

9 Isalaele, kosepela te; kozala na esengo te lokola bikolo
mosusu; pamba te otikaki Nzambe na yo mpe okendeki
kosala kindumba; osepelaki na lifuti ya kindumba na bitando
nyonso oyo batutelaka ble. **2** Etando oyo batutelaka ble
mpe ekamolelo masanga ya vino ekopesa bango bilei
te, mpe bakozanga vino ya sika. **3** Bakovanda lisusu te
na mboka na Yawe; Efrayimi akozonga na Ejipito, mpe
bakolia bilei ya mbindo kati na Asiri. **4** Bakobonzela lisusu
Yawe makabo ya masanga ya vino te, mpe bambeka na
bango ekosepelisa lisusu Yawe te. Ekozala mpo na bango
lokola bilei ya matanga: bato nyonso oyo bakolia yango
bakokoma mbindo; pamba te bilei na bango ekozala kaka
mpo na mabumu na bango, kasi ekokota te na Tempelo
ya Yawe. **5** Boye, bokosala nini na mikolo ya bafeti oyo
ekatama, na mikolo ya bafeti ya Yawe? **6** Ata soki bakimi,
bakobebisama; Ejipito ekoyamba bango, Mefisi ekozala
kunda na bango; matiti mabe ekotonda na bibombelo palata
na bango, banzube ekotonda kati na bandako na bango.
7 Mikolo ya etumbu ezali koya, mikolo ya kofuta masumu
esili koya. Isalaele, yeba yango! Mosakoli akomi zoba, moto
ya Molimo abeli liboma! Pamba te masumu na yo ekomi
ebele penza, mpe mabe na yo ekomi mingi liboso na ngai. **8**

Mokengeli ya Efrayimi azali elongo na Nzambe na ngai, azali mosakoli; Nzokande bazali kotiela ye mitambo na banzela na ye nyonso mpe bazali kotelemela ye kino na Ndako ya Nzambe na ye. **9** Bamikotisi penza kati na mabe ndenge basalaki na mikolo ya Gibea. Nzambe akobosana mabe na bango te mpe akopesa bango etumbu mpo na masumu na bango. **10** Tango namonaki Isalaele, azalaki lokola bambuma ya vino kati na esobe. Tango namonaki bakoko na bino, bazalaki lokola bambuma ya liboso ya nzete ya figi. Kasi tango bakomaki na Bala Peori, bamipesaki na nzambe oyo ya ekeko ya soni mpe bakomaki nkele lokola eloko oyo bango balingaki. **11** Nkembo ya Efrayimi ekokima lokola ndeke, wuta na mbotama, wuta na zemi, wuta na ebandeli ya zemi. **12** Ezala soki babokoli bana, nakobotola bango liboso ete bakola. Solo, mawa na bango tango nakopesa bango mokongo! **13** Nazali komona Efrayimi lokola engumba Tiri oyo etongama na likolo ya mabele ya kitoko; nzokande, Efrayimi akokaba bana na ye na mobomi. **14** Oh Yawe, pesa bango… Okopesa bango nini? Pesa bango mabumu oyo esopaka bazemi, mpe mabele oyo ekawuka. **15** Nayinaki bango mpo na mabe na bango nyonso oyo basalaki na Giligali; Nakobengana bango na Ndako na Ngai mpo na misala na bango ya mabe. Nakolinga bango lisusu te, pamba te bakonzi na bango nyonso bazali batomboki. **16** Efrayimi alembi, misisa na ye ekawuki; akobota lisusu bambuma te; ata soki baboti bana, nakoboma bana na bango oyo balingaka mingi. **17** Nzambe na ngai akobwaka bango, pamba te batosaki Ye te, mpe bakokoma koyengayenga kati na bikolo.

10 Isalaele azalaki lokola nzete ya vino ya bitape ebele, azalaki kobota mbuma mpo na ye moko. Ndenge azalaki kobota mbuma ebele, ndenge wana mpe atongaki bitumbelo ebele; ndenge mabele na ye ekomaki kitoko, ndenge wana mpe abongisaki mabanga na ye ya bule. **2** Mitema na bango etondi na mabe mpe basengeli sik'oyo kofuta masumu na bango. Ye moko Yawe akokaba bitumbelo na bango mpe akopanza mabanga na bango ya bule. **3** Boye bakoloba: « Tozali na mokonzi te, pamba te totosaki Yawe te. Ata tozalaki na mokonzi, akokaki kosala nini mpo na biso? » **4** Bapesaka bilaka ebele, balapaka ndayi ya lokuta mpe basalaka boyokani. Boye, bosembo ekomi lokola matiti ya ngenge oyo ekolaka na bisika oyo bakataka bilanga. **5** Bavandi ya Samari bazali kolenga mpo na mwana ngombe ya mwasi ya Beti-Aveni; bato na yango mpe Banganga-Nzambe oyo bagumbamelaka ekeko ya mwana ngombe bakosala matanga na tina na yango. Tika ete basepela lelo mpo ete nkembo ya mwana ngombe elongwe kati na bango. **6** Bakomema ekeko ya mwana ngombe yango na Asiri lokola likabo mpo na mokonzi monene. Efrayimi akoyoka soni, mpe Isalaele akosambwa mpo na mabongisi oyo basalaki. **7** Mokili ya Samari mpe mokonzi na yango bakotiola likolo ya mayi lokola mwa eteni ya nzete ya kokawuka. **8** Bisambelo ya likolo ya bangomba ya Beti-Aveni epai wapi Isalaele azalaki kosala masumu ekobebisama. Banzube mpe basende ekobota na bitumbelo na bango mpe ekozipa yango. Bongo bakoloba na bangomba milayi: « Bozipa biso! » Mpe bakoloba na bangomba mikuse: « Bokweyela biso! » **9** Isalaele, osalaki masumu wuta na mokolo ya Gibea mpe obongwani te. Boni, bitumba ekomeli bato mabe ya Gibea te? **10** Nakopesa bango etumbu ndenge nalingi; bato ya bikolo ya bapaya bakosalela bango likita mpe bakokanga bango minyololo likolo ya masumu mibale oyo basalaki. **11** Efrayimi azali lokola mwana ngombe ya mwasi oyo babokola malamu, alingaka kobeta ble; kasi nakotia ekangiseli na kingo na ye ya kitoko. Nakotambolisa Efrayimi lokola mpunda, Yuda akobalola mabele, Jakobi akopanza-panza yango. **12** Bolona bosembo mpo na bino moko mpe bokobuka mbuma ya bolingo ya solo. Bomikatela bilanga ya sika, pamba te tango ya koluka Yawe ekoki kino tango akoya kosopela bino bosembo. **13** Bolonaki makambo mabe, bobukaki mpe makambo mabe mpe boliaki mbuma ya lokuta, pamba te botiaki elikya na makasi mpe na ebele ya basoda na bino. **14** Yango wana, lokito ya bitumba ekoyokana kati na yo, bandako na yo nyonso oyo batonga makasi ekobebisama; ndenge Salimani abebisaki Beti-Aribeli na mokolo ya bitumba, tango bamama mpe bana na bango bakweyaki na mabele. **15** Beteli, makambo oyo ekokomela yo mpo ete mabe na yo eleki ndelo. Tango mokolo yango ekokoka, mokonzi ya Isalaele akozala lisusu te.

11 Tango Isalaele azalaki nanu elenge, nalingaki ye, mpe nabengaki mwana na ngai libanda ya Ejipito. **2** Kasi tango nyonso bazalaki kobenga ye, tango nyonso mpe azalaki kokima mosika na Ngai. Bazalaki kobonzela banzambe ya Bala mbeka mpe kotumbela bikeko malasi ya ansa. **3** Ezalaki Ngai nde nalakisaki Efrayimi ndenge ya kotambola; namemaki bango na maboko na Ngai, kasi basosolaki te ete Ngai nde nazalaki kobatela bango. **4** Natambolisaki bango na motema ya esengo mpe ya bolingo; nalongolaki bango ekangiseli na bakingo mpe namikitisaki mpo na koleisa bango. **5** Lokola baboyi kozonga epai na Ngai, bakozonga mpe na mokili ya Ejipito te, kasi mokili ya Asiri nde ekozala mokonzi na bango. **6** Mopanga ekokota na bingumba na bango, ekobuka bikangelo ya bikuke na bango mpe ekosukisa mabongisi na bango. **7** Bato na Ngai batingami kaka kopesa Ngai mokongo. Ata babengi bango ete bakende epai na Ye-Oyo-Aleki-Likolo, moko te kati na bango azali kopesa Ye lokumu. **8** Efrayimi, ekobanda ndenge nini nasundola yo? Isalaele, ndenge nini natika yo okende kaka boye? Mpo na nini nasala yo makambo oyo nasalaka engumba ya Adima? Okanisi ete Ngai nakoki penza kokomisa yo lokola engumba ya Tseboyimi? Motema na Ngai ebaluki kati na Ngai mpe natondi na mawa makasi. **9** Nakosala te kolanda kanda na Ngai ya makasi, nakobebisa lisusu Efrayimi te. Pamba te Ngai, nazali Nzambe, nazali moto te! Nazali Mosantu, Ngai oyo nazali kati na bino; nakoya lisusu na kanda te. **10** Bakolanda Yawe! Yawe akoganga lokola nkosi. Tango akoganga, bana na Ye bakoya na kolenga wuta na weste. **11** Bakoya na kolenga lokola bandeke wuta na Ejipito, lokola bibenga wuta na Asiri. Nakovandisa bango na bandako na bango, elobi Yawe. **12** Efrayimi azingeli Ngai na lokuta, mpe libota ya Isalaele, na kokosa; kasi Yuda azali nanu kotambola elongo na Nzambe, elongo na Mosantu ya solo.

12 Efrayimi aliaka mopepe; mikolo nyonso, alandaka mopepe ya este; mosala na ye kokosa mpe kosala

bato mabe. Asalaka boyokani elongo na Asiri mpe atindaka
mafuta ya olive na Ejipito. 2 Yawe alingi kosamba na Yuda;
akopesa Jakobi etumbu kolanda etamboli na ye mpe akofuta
ye kolanda misala na ye. 3 Na libumu ya mama na bango,
akangaki ndeko na ye ya mobali na litambe; tango akomaki
mokolo, abundaki na Nzambe. 4 Abundaki na anjelu mpe
alongaki, alelaki mpe asengaki ngolu na ye. Jakobi akutanaki
na ye na Beteli, mpe ezali kuna nde asololaki na ye. 5 Yawe
Nzambe, Mokonzi ya mampinga, Kombo na Ye ya lokumu
ezali Yawe. 6 Kasi yo, osengeli kozonga epai ya Nzambe
na yo; batela bolingo mpe bosembo mpe tia tango nyonso
elikya na Nzambe na yo. 7 Bato ya Kanana basalelaka
emekelo kilo ya lokuta, balingaka kaka kokosa. 8 Efrayimi
alobaka na lolendo nyonso: « Ngai nazali mozwi, nakomi na
bozwi mingi. Na mosala na Ngai nyonso, bakotikala komona
Ngai na mbeba ata moko te oyo bakoki kobenga lisumu.
» 9 Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta
na Ejipito; nakosala ete ovanda lisusu na se ya bandako
ya kapo lokola na mikolo ya bafeti na yo, oyo ekatama. 10
Nalobaki na nzela ya basakoli, napesaki bango bimoniseli
ebele mpe nalobaki na masese na nzela na bango. 11
Lokola Galadi etondi na mabe, ekokoma eloko pamba mpo
ete bato na yango babonzaki bangombe ya mibali na Giligali;
mpe bitumbelo na bango ekobukama mpe ekokoma mipiku
ya mabanga kati na banzela ya mikala ya bilanga. 12 Jakobi
akimaki na mokili ya Siri; Isalaele asalaki mosala mpo na
kozwa mwasi; mpe mpo na kobala mwasi yango, andimaki
kokoma mobateli bibwele. 13 Yawe asalelaki mosakoli mpo
na kobimisa Isalaele wuta na Ejipito, abatelaki ye na nzela ya
mosakoli. 14 Kasi Efrayimi atumbolaki kanda na Ye makasi,
yango wana, Nkolo na ye akotangela ye ngambo ya makila
oyo asopaki mpe akofuta ye kolanda mabe na ye.

13 Tango Efrayimi azalaki koloba, bato bazalaki kolenga;
azalaki kokonza kati na Isalaele, kasi asalaki mabe na
kosambela nzambe Bala; yango wana akufaki. 2 Sik'oyo,
bazali kokoba kosala masumu; na mayele na bango, bazali
komisalela banzambe ya bikeko na nzela ya palata na bango
balekisa na moto, bililingi oyo babongisa malamu: nyonso
wana ezali mosala ya bato ya misala ya maboko. Balobaka
na tina na bango: « Babonzaka bato lokola bambeka mpe
bapesaka beze na bana ngombe ya mibali. » 3 Mpo na
yango, bakozala lokola lipata ya tongo, lokola londende
ya tongo oyo elimwaka, lokola lititi oyo mopepe ememaka
mosika na esika oyo batutelaka ble, mpe lokola molinga oyo
ebimaka na lidusu. 4 « Nzokande Ngai Yawe, nazali Nzambe
na yo, oyo abimisaki yo wuta na Ejipito. Oyebi Nzambe
mosusu te libanda na Ngai, ozali na mobikisi mosusu te.
5 Ngai, nayebaki yo kati na esobe, kati na mabele oyo
ekawuka. 6 Kasi sik'oyo, lokola bolie mpe botondi, bokomi
lofundu mpe bobosani Ngai. 7 Boye, nakokweyela bino lokola
nkosi mpe nakozela bino na nzela lokola nkoyi. 8 Nakolanda
bino lokola ngombolo oyo ebungisi bana na yango mpe
nakopasola misuni ya mitema na bino. Nakolia bino wana,
lokola nkosi ya mwasi, bongo banyama ya zamba ekoya
kopanza bino biteni-biteni. 9 Isalaele, obebisami; pamba
te Ngai kaka nde Mosungi na yo! 10 Wapi mokonzi na yo
mpo ete abikisa yo? Wapi bakambi na yo kati na bingumba
na bino nyonso oyo, na tina na bango, bozalaki koloba: ‹
Bopesa biso mokonzi mpe moyangeli? › 11 Boye, na kanda
na Ngai, napesaki bino mokonzi, mpe na kotomboka na
Ngai, nakolongola ye. 12 Mabe ya Efrayimi ebombami,
mpe masumu na ye ekomami penza. 13 Pasi ekomeli ye
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota; kasi mpo ete azali
lokola mwana azanga mayele, soki tango ya kobotama ekoki,
abimaka na libumu ya mama na ye te. 14 Nakokangola
bango na bokonzi ya mboka ya bakufi, nakosikola bango
na kufa. Oh kufa, wapi nguya na yo? Oh mboka ya bakufi,
wapi nguya na yo ya kobebisa? Nakoyokela bango mawa
te! **(Sheol h7585)** 15 Ata Efrayimi azali kofuluka kati na
bandeko na ye ya mibali, mopepe ya este ekoya, mopepe ya
Yawe ekoya wuta na esobe: ekokawusa etima ya Efrayimi,
ekokawusa liziba na ye. Monguna akobotola ye biloko nyonso
ya talo wuta na ebombelo na yango. » 16 Bato ya Samari
basengeli kozwa etumbu mpo na mabe na bango, pamba te
batombokeli Nzambe na bango. Bato bakokufa na mopanga;
bakonyata-nyata babebe na bango, bakopasola mabumu ya
basi na bango ya zemi.

14 Isalaele, zongela Yawe, Nzambe na yo, pamba te
ezali masumu na yo nde ekweyisaki yo. 2 Bobongisa
maloba na bino mpe bozonga epai na Yawe; boloba na Ye: «
Limbisa mabe na biso nyonso, yamba biso na mawa na Yo
mpo ete tobonzela yo maloba ya bibebu na biso, na esika ya
bangombe. 3 Asiri akokoka kobikisa biso te; tokomata na
mpunda ya bitumba te mpe tokoloba lisusu te na misala ya
maboko na biso: ‹ Bozali banzambe na biso, › pamba te ezali
Yo, Yawe, nde oyokelaka mwana etike mawa. » 4 Nakobikisa
bango na mabe na bango mpe nakolinga bango na motema
moko, pamba te kanda na Ngai elongwe kati na bango. 5
Nakozala lokola londende mpo na Isalaele; akobimisa fololo
lokola lisi, akopika misisa lokola nzete ya sedele ya Libani. 6
Bitape na ye ekokende mosika, akozala na lokumu lokola
nzete ya olive, mpe malasi na ye ekozala lokola malasi ya
nzete ya sedele ya Libani. 7 Bato bakozongela kovanda na
se ya elilingi na ye, bakokola malamu lokola ble, bakobimisa
fololo lokola elanga ya vino kitoko ya Libani. 8 Efrayimi
akoloba: « Banzambe ya bikeko ezali lisusu na tina nini epai
na Ngai? » Ngai nakoyanola ye mpe nakosunga ye. Nazali
lokola nzete ya sipele ya mobesu, Ngai nde nasalaka ete
obota mbuma. 9 Nani azali na bwanya mpo na kososola
makambo oyo? Nani azali na mayele mingi mpo na koyeba
yango? Pamba te banzela ya Yawe ezalaka alima: bato ya
sembo bakolanda yango, kasi batomboki bakobeta mabaku
na nzela yango.

Joeli

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Joeli, mwana
mobali ya Petueli: **2** — Bino bakambi ya bato, boyoka
liloba oyo; bino nyonso, bavandi ya mokili, botia matoyi mpe
boyoka! Boni, likambo ya boye esila kosalema na tango na
bino to mpe na tango ya bakoko na bino? **3** Boyebisa yango
epai ya bana na bino, mpe tika ete bana na bino bayebisa
yango epai ya bana na bango; mpe bana na bango, na
milongo ya bato oyo bakoya na sima. **4** Matiti oyo mampinga
ya mabanki etiki, mabanki minene elie yango; oyo mabanki
minene etiki, mabanki mike elie yango; oyo mabanki mike
etiki, mabanki mosusu elie yango. **5** Bino balangwi masanga,
bolamuka mpe bolela; bolela, bino nyonso bameli vino.
Pamba te babotoli bino vino ya sika na bibebu. **6** Ekolo moko
ya bapaya ebundisi mokili na Ngai, ezali na nguya makasi
mpe bakokoka te kotanga motango ya bato na yango. Minu
na yango ezali lokola minu ya nkosi ya mobali, mpe mbanga
na yango, lokola mbanga ya nkosi ya mwasi. **7** Ekolo yango
ekomisi elanga na Ngai ya vino lokola esobe mpe ekati-kati
banzete na Ngai ya figi, elongoli banzete na Ngai nyonso
baposo, ebwaki yango mpe etiki bitape na yango pembe. **8**
Bosala matanga lokola elenge mwasi oyo alati pili mpo na
kolela mobandami na ye. **9** Makabo ya bambuma mpe ya
masanga ezali kopesama lisusu te na Tempelo ya Yawe.
Banganga-Nzambe, basali ya Nkolo, bazali na matanga. **10**
Bilanga ebebisami, mabele ekawuki, mbuma ya ble ezali
lisusu te, vino esili mpe mafuta ezali lisusu te. **11** Bino basali
bilanga, bozala na soni; bino baloni vino, bolela mpo na
mbuma ya ble mpe ya orje, pamba te milona ebebisami.
12 Bilanga ya vino ekawuki, banzete ya figi elembi-lembi,
banzete ya grenade, ya mbila mpe ya pome, banzete nyonso
ya bilanga esili kokawuka. Solo, esengo ya bato esili. **13** Oh
bino Banganga-Nzambe, bolata basaki mpe bolela. Bino bato
oyo bosalaka na etumbelo, bolela. Bino basali ya Nzambe na
ngai, boya, bolata basaki butu mobimba. Pamba te makabo
ya bambuma mpe ya masanga ezali kopesama lisusu te na
Ndako ya Nzambe na bino. **14** Bopanza sango ya kokila bilei,
bobengisa bato na mayangani ya bule, bobengisa bakambi
mpe bavandi nyonso ya mokili ete baya na Ndako ya Nzambe
na bino mpe bolela epai na Yawe. **15** Mawa na mokolo
wana! Pamba te mokolo ya Yawe ekomi pene; ekoya lokola
libebi oyo ewuti epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **16** Boni,
wuta na Ndako ya Nzambe mpe na miso na biso, balongoli
te bilei, esengo mpe kosepela? **17** Bankona ekawuki na se
ya mabele, bibombelo etikali lisusu na eloko te, bibombelo
ya bambuma ebukani mpo ete ble ezali lisusu te. **18** Tika
ete ngombe elela! Bibwele ekomi kotelengana, pamba te
matiti ya kolia etikali lisusu te; ezala bameme to bantaba
ekomi na pasi. **19** Oh Yawe, Yo nde nazali kobelela, pamba
te moto ezikisi matiti mpe banzete nyonso ya bilanga. **20**
Ezala banyama ya zamba ezali kotalela Yo, pamba te miluka
ekawuki mpe moto ezikisi bilanga.

2 Bobeta kelelo na Siona! Bobelela na likolo ya ngomba na
Ngai ya bule! Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga,
pamba te mokolo ya Yawe ezali koya; solo, ekomi penza
pene. **2** Ezali mokolo ya butu mpe ya molili makasi, mokolo ya
londende mpe ya mapata ya mwindo. Ndenge pole ya tongo
epanzanaka na bangomba, ndenge wana mpe mampinga
moko ya basoda ebele mpe ya mpiko ezali koya. Makambo
ya boye etikala nanu kosalema te na kala mpe ekotikala
kosalema te na mikolo oyo ekoya. **3** Liboso na bango, moto
ezali kotumba; sima na bango, moto ezali kozikisa. Liboso
na bango, mokili ezali lokola elanga ya Edeni, mpe sima na
bango, lokola esobe. Solo, ata eloko moko te ekotikala. **4**
Bazali lokola bampunda; bapumbwaka lokola basoda oyo
batambolaka likolo ya bampunda. **5** Batambolaka likolo ya
basonge ya bangomba na makelele makasi lokola makelele
ya bashar, lokola makelele ya matiti oyo ezali kozika, lokola
mampinga moko ya basoda ya mpiko oyo babongami mpo
na kokende na bitumba. **6** Soki bamoni bango, bato ya
bikolo bakomaka na somo mpe bilongi nyonso ekawukaka. **7**
Bakimaka lokola bilombe, bapumbwaka bamir lokola basoda
ya mpiko, batambolaka nzela moko, batengamaka te. **8**
Batutanaka te bango na bango, moko na moko alandaka
kaka nzela na ye. Badusolaka na kati-kati ya bibundeli ya
banguna, mpe eloko moko te ekangaka bango nzela. **9**
Bawelelaka kokota kati na engumba, bapotaka mbangu pene
ya mir, bakotaka na bandako ndenge miyibi bakotaka na
nzela ya maninisa. **10** Mokili eninganaka liboso na bango,
Lola elengaka, moyi mpe sanza eyindaka, minzoto etikaka
kongenga. **11** Yawe azali koganga lokola kake na liboso ya
mampinga na Ye. Milongo ya mampinga na Ye etonda na
basoda; basoda oyo batosaka mitindo na Ye bazali na nguya.
Mokolo ya Yawe ezali monene, ezali somo makasi; nani
akoki kotelema na mokolo yango? **12** « Ezala sik'oyo, » elobi
Yawe, « bozonga epai na Ngai na mitema na bino mobimba,
na kokila bilei, na mpinzoli mpe na kolela. » **13** Bopasola
mitema na bino, kasi bilamba na bino te. Bozonga epai na
Yawe, Nzambe na bino, pamba te atonda na ngolu mpe na
mawa, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo, abongolaka
mokano na Ye ya kotindela bato pasi. **14** Nani ayebi soki
akoki kobongola makanisi to koyoka mawa mpe kotika na
sima na Ye lipamboli, mpo ete bokoka lisusu kobonzela
Yawe, Nzambe na bino, makabo ya bambuma to makabo
ya masanga ya vino? **15** Bobeta kelelo na Siona! Bopanza
sango ya mokolo ya bule ya kokila bilei mpe bobengisa
mayangani ya bule. **16** Bosangisa bato, bobulisa mayangani,
bosangisa bakambi mpe bana, ezala oyo bazali nanu komela
mabele. Tika ete elenge mobali oyo abali sika atika shambre
na ye ya libala, mpe elenge mwasi oyo abali sika atika mpe
shambre na ye ya libala. **17** Tika ete Banganga-Nzambe
oyo basalelaka Yawe balela na kati-kati ya ndako moke ya
kokotela mpe etumbelo. Tika ete baloba: « Oh Yawe, bikisa
bato na Yo, kokomisa te libula na Yo eloko ya kotiola to
eloko ya maseki kati na bikolo. Mpo na nini bato ya bikolo
mosusu baloba: ‹ Wapi Nzambe na bango? › » **18** Yawe
akotonda na zuwa mpo na mokili na Ye mpe akoyokela bato
na Ye mawa. **19** Yawe akoyanola mpe akoloba na bango:
« Nakotindela bino ble, vino ya sika mpe mafuta; bongo
bokotonda yango. Nakokomisa bino lisusu te eloko ya kotiola
kati na bikolo. **20** Nakotindika monguna ya nor mosika na
bino, nakomema ye na mokili ekawuka mpe ezanga eloko;
bongo basoda na ye, oyo bazalaka na liboso bakozinda
na ebale monene ya este; mpe oyo bazalaka na sima, na
ebale monene ya weste. Solo na ye ya kopola ekoyokana,

kobeba na ye ekopanzana. » Solo, asali makambo minene.
21 Oh mabele, kobanga te, zala na esengo mpe sepela,
pamba te Yawe asali makambo minene. **22** Banyama ya
zamba, bobanga te, pamba te matiti eboti lisusu na elanga,
banzete eboti lisusu bambuma; banzete ya figi mpe ya vino
eboti bambuma ebele penza. **23** Bosepela, bino bato ya
Siona, bosepela kati na Yawe, Nzambe na bino, pamba
te apesi bino mvula mpo na kobikisa bino. Akonokisela
bino bamvula minene na eleko ya mvula mpe na eleko ya
elanga, ndenge ezalaki liboso. **24** Etando oyo batutelaka
ble ekotonda na bambuma, banzungu ekotonda na vino
mpe na mafuta. **25** Nakozongisela bino mibu oyo mampinga
minene ya mankoko, ya makelele, ya mabanki minene
mpe ya bambinzo eliaki: mampinga minene na Ngai oyo
natindaki mpo na kobundisa bino. **26** Bokolia bilei ebele mpe
bokotonda, bongo bokokumisa Kombo ya Yawe, Nzambe na
bino, oyo asaleli bino makambo ya kokamwa: bato na Ngai
bakotikala koyoka lisusu soni te. **27** Boye bokoyeba solo
ete Ngai, nazali kati na Isalaele, ete nazali Yawe, Nzambe
na bino, mpe ete Nzambe mosusu azali te. Bato na Ngai
bakotikala koyoka lisusu soni te. **28** Sima na makambo
oyo, nakosopa Molimo na Ngai kati na bato nyonso. Bana
na bino ya mibali mpe ya basi bakosakola, mibange na
bino bakolota bandoto, bilenge na bino bakozwa bimoniseli.
29 Ata mpe kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi,
nakosopa Molimo na Ngai, na mikolo wana. **30** Nakolakisa
bino bilembo ya kokamwa, na likolo mpe na mokili: makila,
moto mpe makonzi ya milinga. **31** Moyi ekobongwana molili,
mpe sanza ekobongwana makila, liboso ete mokolo ya Yawe
ekoma, mokolo oyo ya monene mpe ya somo. **32** Bongo
moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Yawe akobikisama;
pamba te na ngomba Siona mpe na Yelusalemi, ekozala na
bato oyo bakobika, kolanda ndenge Yawe alobaki, mpe bato
oyo Yawe akobenga bakozala kati na bato oyo bakobika.

3 « Na mikolo mpe na tango wana, tango nakozongisa
bakangami ya Yuda mpe ya Yelusalemi, **2** nakosangisa
bato ya bikolo nyonso mpe nakokitisa bango na lubwaku
ya Jozafati. Nakosambisa bango kuna na tina na libula na
Ngai, Isalaele, bato na Ngai; pamba te bapanzi bato na Ngai
kati na bikolo mpe bakaboli mokili na Ngai. **3** Babeti zeke
mpo na kokabola bato na Ngai, bapesi bilenge mibali basi
ya ndumba, bateki bilenge basi mpo na kozwa kaka vino,
mpe balangwe yango. **4** Eh bongo bino, Tiri mpe Sidoni,
bituka ya bato ya Filisitia, likambo nini lisusu kati na Ngai
mpe bino? Bolingi kozongisela Ngai mabe to kotombokela
Ngai? Soki yango nde ezali makanisi na bino, Ngai nde
nasengeli kozongisela bino mabe na lombangu. **5** Pamba
te bozwaki palata mpe wolo na Ngai, bomengo na Ngai
ya motuya makasi mpe bomemaki yango na batempelo na
bino. **6** Botekaki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi epai ya
Bagreki mpo na komema bango mosika ya mokili na bango.
7 Ngai moko nakopesa bango makasi mpo ete babima na
bisika nyonso epai wapi botekaki bango. **8** Nakoteka bana
na bino ya mibali mpe ya basi epai ya bato ya Yuda, mpe
bango bakoteka bango epai ya bato ya Sabe, ekolo ya
mosika penza, » elobi Yawe. **9** « Bosakola likambo oyo kati
na bikolo: Bobulisa mampinga mpo na bitumba! Bolamusa
bilombe! Tika ete bilombe nyonso ya bitumba bapusana
mpe baya! **10** Bosala mipanga, na nzela ya bakongo na
bino; mpe makonga, na nzela ya bipasola na bino! Tika ete
moto na bolembu aloba: ‹ Nazali makasi. › **11** Bino bikolo
nyonso ya zingazinga, boya na lombangu mpe bosangana!
Oh Yawe, kitisa bilombe na Yo! **12** Tika ete bikolo nyonso
elamuka mpe emata kino na lubwaku ya Jozafati! Pamba te
kuna nde nakovanda mpo na kosambisa bikolo nyonso ya
zingazinga. **13** Bosimba bambeli, pamba te bambuma eteli.
Boya, bokamola bambuma ya vino, pamba te ekamolelo
etondi, banzungu etondi, mabe na bango eleki ndelo. **14** Bato
bazali ebele, ebele penza, na lubwaku ya kosambisama.
Mokolo ya Yawe ekomi pene, na lubwaku ya kosambisama.
15 Sanza mpe moyi ekoyinda, minzoto ekongenga lisusu te.
16 Wuta na Siona, Yawe akoloba makasi; wuta na Yelusalemi,
akoloba na mongongo makasi lokola kake; Lola mpe mabele
ekoningana. Kasi Yawe akozala ekimelo mpo na bato na
Ye, engumba batonga makasi mpo na bana ya Isalaele. **17**
Boye, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino;
navandaka na Siona, ngomba na Ngai ya bule. Yelusalemi
ekozala engumba ya bule, bapaya bakolekela lisusu wana
te. **18** Na mokolo wana, bangomba ekotangisa vino ya sika,
mpe miliki ekotanga na bangomba mikuse. Miluka nyonso ya
Yuda ekotonda na mayi, etima moko ya mayi ekobima wuta
na Tempelo ya Yawe mpe ekosopela lubwaku ya banzete ya
akasia mayi. **19** Kasi mokili ya Ejipito ekobebisama, mokili ya
Edomi ekokoma esobe mpo na makambo mabe oyo basalaki
epai ya bato ya Yuda, pamba te basopaki makila ya bato ya
Yuda na mabele na bango, atako basalaki mabe te. **20** Bato
bakokoma kovanda na mokili ya Yuda mpo na libela, mpe na
engumba Yelusalemi, libela na libela. **21** Nakopetola bino
mpo na ngambo ya makila, mpo ete nanu napetola bino te. »

Amosi

1 Maloba ya Amosi, moko kati na babateli bibwele ya
mboka Tekoa. Azwaki emoniseli ya maloba oyo na tina
na mokili ya Isalaele, mibu mibale liboso ete koningana ya
mabele esalema, tango Oziasi azalaki mokonzi ya Yuda,
mpe Jeroboami, mwana mobali ya Joasi, azalaki mokonzi
ya Isalaele. **2** Alobaki: Yawe azali koganga wuta na Siona,
mpe azali koloba wuta na Yelusalemi, na mongongo makasi
lokola kake. Matiti ya bitando epai wapi babateli bibwele
baleisaka bibwele ekokawuka, mpe songe ya ngomba
Karimeli ekokawuka. **3** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya
masumu misato to minei ya Damasi, nakozanga te kopesa
bango etumbu, pamba te bakataki-kataki bato ya Galadi
na nzela ya bibende oyo etimolaka mabele mpo na kosala
bilanga. **4** Nakotia moto na ndako ya mokonzi Azaeli, mpe
moto yango ekozikisa bandako ya mokonzi Beni-Adadi, oyo
batonga makasi. **5** Nakobuka ekuke ya Damasi, nakobebisa
mokonzi ya bavandi ya Lubwaku ya Beti-Aveni, mpe oyo
azali kokonza na Beti-Edeni; mpe bato ya Siri bakokende na
bowumbu na Kiri, » elobi Yawe. **6** Tala liloba oyo Yawe alobi:
« Likolo ya masumu misato to minei ya Gaza, nakozanga te
kopesa bango etumbu, pamba te bamemaki bikolo ebele
na bowumbu mpe batekaki bango na Edomi. **7** Nakotia
moto na bamir ya Gaza, mpe moto yango ekozikisa bandako
na yango, oyo batonga makasi. **8** Nakoboma mokonzi ya
bavandi ya Asidodi mpe oyo azali kokonza na Ashikeloni.
Nakobalukela engumba Ekroni kino tango moto ya suka kati
na bato ya Filisitia akokufa, » elobi Nkolo Yawe. **9** Tala liloba
oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato to minei ya Tiri,
nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba te bakabaki
bato ebele na bowumbu epai ya bato ya Edomi mpe batosaki
te boyokani ya bondeko. **10** Nakotia moto na bamir ya
engumba Tiri, mpe moto yango ekozikisa bandako na yango,
oyo batonga makasi. » **11** Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Likolo ya masumu misato to minei ya Edomi, nakozanga
te kopesa bango etumbu, pamba te balandaki bandeko na
bango na mopanga, bayokelaki bango mawa te, kanda na
bango ezalaki tango nyonso komata, mpe bayina bango
wuta kala. **12** Nakotia moto na engumba Temani, mpe moto
yango ekozikisa bandako ya Botsira, oyo batonga makasi. »
13 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato
to minei ya Amoni, nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te bapasolaki mabumu ya basi ya zemi ya Galadi
mpo na koyeisa mokili na bango monene. **14** Nakotia moto
na bamir ya engumba ya Raba, mpe moto yango ekozikisa
bandako na yango, oyo batonga makasi, kati na koganga na
mokolo ya bitumba, kati na mopepe makasi na mokolo ya
ekumbaki. **15** Mokonzi na bango akokende na bowumbu, ye
elongo na bakalaka na ye, » elobi Yawe.

2 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato
to minei ya Moabi, nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te batumbaki mikuwa ya mokonzi ya Edomi mpe
bakomisaki yango putulu. **2** Nakotia moto kati na ekolo ya
Moabi, mpe moto yango ekozikisa bandako ya engumba
ya Kerioti, oyo batonga makasi. Moabi ekokufa kati na
lokito ya makasi, na makelele ya bitumba mpe ya kelelo. **3**
Nakobebisa mokonzi na yango mpe nakoboma ye elongo na
bakalaka na ye, » elobi Yawe. **4** Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Likolo ya masumu misato to minei ya Yuda, nakozanga te
kopesa bango etumbu, pamba te babwakaki Mobeko na
Ngai, babatelaki te bikateli na Ngai mpe babungaki nzela
mpo na kolanda banzambe ya lokuta oyo bakoko na bango
balandaki na tango ya kala. **5** Nakotia moto kati na ekolo
ya Yuda, mpe moto yango ekozikisa bandako ya engumba
Yelusalemi, oyo batonga makasi. » **6** Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Likolo ya masumu misato to minei ya Isalaele,
nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba te batekaki bato
ya sembo mpo na kozwa kaka palata, mpe bato bakelela
mpo na kozwa kaka mapapa mibale. **7** Bazali konyata mito
ya babola ndenge banyataka putulu ya mabele, mpe bazali
kokata na bosembo te makambo ya bato bakelela. Tata mpe
mwana na ye ya mobali bazali kosangisa nzoto na mwasi
moko ya makangu; mpe na bongo, bazali kotiola bosantu
ya Kombo na Ngai. **8** Pene ya bitumbelo, bazali kolalela
bilamba oyo bazwi na ndanga; mpe kati na ndako ya nzambe
na bango, bazali komela vino oyo epesami lokola lomande. **9**
Nzokande, Ngai, nabebisaki bato ya Amori liboso na bango,
atako bazali milayi lokola banzete ya sedele mpe makasi
lokola banzete ya sheni. Nabebisaki bambuma na yango
na likolo, mpe misisa na yango na se. **10** Nabimisaki bino
na Ejipito mpe natambolisaki bino mibu tuku minei kati na
esobe mpo na kopesa bino mokili ya bato ya Amori. **11**
Kati na bana na bino ya mibali, nabimisaki basakoli; mpe
kati na bilenge mibali na bino, nabimisaki banaziri. Oh bana
ya Isalaele, boni, ezali solo te? » elobi Yawe. **12** « Kasi
bino, bolangwisi banaziri masanga mpe bopekisi basakoli
ete basakola lisusu te. **13** Sik'oyo, nakonyata bino ndenge
shar oyo etonda na maboke ya bambuma enyataka biloko.
14 Moto oyo aleki na mbangu akobika te, moto oyo aleki
makasi akokoka kobimisa makasi na ye te, mpe soda ya
mpiko akokoka kobikisa bomoi na ye te. **15** Mobeti tolotolo
akolonga te, soda ya mpiko akokoka kokima te, mpe soda
oyo atambolaka likolo ya mpunda akobikisa bomoi na ye te;
16 ezala basoda oyo baleki makasi, bakokima bolumbu na
mokolo wana, » elobi Yawe.

3 Oh bana ya Isalaele, boyoka liloba oyo Yawe alobi na
tina na bino, na tina na etuka nyonso oyo nabimisaki
na Ejipito: **2** « Bozali etuka moko kaka oyo Ngai napona
kati na bituka nyonso ya mabele; yango wana nakopesa
bino etumbu mpo na mabe nyonso oyo bosali. **3** Boni, bato
mibale bakoki solo kotambola nzela moko soki bayokani te?
4 Nkosi ekoki solo koganga na zamba soki emoni te nyama
ya kolia? Mwana nkosi ekoki penza konguluma na esika
oyo evandaka soki ekangi nyama te? **5** Ndeke ekoki solo
kokangama na motambo oyo ezali na mabele soki ezangi
eloko ya kolia? Motambo ekoki solo koningana soki ekangi
eloko te? **6** Boni, kelelo ya bitumba ekoki solo kobeta kati
na engumba, bongo bato bazanga kobanga? Pasi ekoki
solo koya na engumba soki Yawe atindi yango te? **7** Solo,
Nkolo Yawe asalaka eloko moko te soki alakisi mabongisi
na Ye te epai ya basali na Ye, basakoli. **8** Nkosi egangi;
nani akobanga te? Nkolo Yawe alobi; nani akoki koboya
kosakola? **9** Bosakola makambo oyo kati na bandako ya
Asidodi mpe ya Ejipito: ‹ Bosangana na likolo ya bangomba

ya Samari mpe botala ndenge nini mobulu mpe minyoko
ezali kosalema kati na yango! 10 Bato na Ngai bayebi lisusu
te kosala makambo na bosembo, › elobi Yawe, ‹ batondisi
bandako na bango na bomengo ya bitumba mpe na biloko
oyo babotoli na makasi. › » 11 Mpo na yango, tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: « Monguna moko akozingela yo, akosukisa
yo mpe akobotola na makasi biloko kati na bandako na yo,
oyo batonga makasi. » 12 Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Ndenge mobateli bibwele alongolaka na monoko ya nkosi
makolo mibale to songe ya litoyi ya meme, ndenge wana
nde bana ya Isalaele bakobikisama, ba-oyo bavandaka na
Samari, na basonge mpe na basuka ya bambeto na bango. »
13 « Boyoka makambo oyo mpe bokebisa ndako ya Jakobi,
» elobi Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga. 14 « Na
mokolo oyo nakopesa Isalaele etumbu mpo na masumu
na ye, nakobebisa bitumbelo ya Beteli, nakobuka maseke
ya bitumbelo, mpe ekokweya na mabele. 15 Nakokweyisa
ndako ya tango ya malili makasi mpe ya tango ya molunge
makasi; mpe bandako oyo batonga kitoko na pembe ya
nzoko ekozala lisusu te, » elobi Yawe.

4 Bino bangombe ya basi ya Bashani, boyoka maloba
oyo; bozali lokola ngomba ya Samari, bino bato oyo
bonyokolaka babola, bomonisaka bato bakelela pasi mpe
bolobaka na mibali na bino: « Bomemela biso masanga mpo
tomela. » 2 Nkolo Yawe alapi ndayi mpo na bosantu na Ye:
« Solo, na mikolo ekoya, bakomema bino mpe bana na bino
na bandobo; 3 bokobimela na madusu kati na mir, moko na
moko na lidusu oyo ezali liboso na ye, mpe bakobengana
bino kino na ngomba Erimoni, » elobi Yawe. 4 « Bokende
na Beteli mpe bosala masumu, bokende na Giligali mpe
bosala lisusu masumu koleka. Bobonza bambeka na bino
tongo nyonso, mpe eteni na bino ya zomi sima na mokolo
ya misato. 5 Botumba farine oyo batia levire lokola likabo
ya kozongisa matondi, mpe bobeta tolo mpo na makabo
na bino, oyo bokati kopesa wuta na mokano ya mitema
na bino moko. Bino bana ya Isalaele, bolobela yango na
mongongo makasi, pamba te bolingaka nde kosala bongo,
elobi Nkolo Yawe. 6 Nabomaki bino nzala kati na bingumba
na bino nyonso, napimelaki bino bilei kati na bamboka na
bino nyonso; kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, »
elobi Yawe. 7 « Napimelaki bino lisusu mvula, basanza
misato mobimba liboso ete tango oyo babukaka bambuma
ekoma. Natindaki mvula na engumba moko mpe nakangaki
yango na engumba mosusu. Elanga moko enokelaki mvula,
kasi mosusu ezangelaki yango mpe ekawukaki. 8 Bato
bazalaki kotambola-tambola longwa na engumba moko kino
na engumba mosusu mpo na koluka mayi, kasi bazwaki
mayi oyo ekokelaki baposa na bango te; atako bongo,
bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 9 « Mbala mingi, nazalaki
kobwakela bilanga na bino bokono, banzete na bino ya ble
mpe ya vino ekomaki kokawuka; bongo mabanki ekomaki
kolia banzete na bino ya figi mpe ya olive. Kasi atako bongo,
bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 10 « Natindaki, kati na
bino, bokono oyo ebomaka, ndenge nasalaki kati na Ejipito;
nabomaki bilenge mibali na bino na mopanga mpe nasalaki
ete babotola bampunda na bino; mpe natondisaki bazolo na
bino na solo ya bibembe oyo ekufaki na molako na bino.
Kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 11 «
Nabebisaki bino ndenge nabebisaki Sodome mpe Gomore;
bozalaki lokola koni ya moto oyo babimisi na moto. Kasi
atako bongo, bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. 12 « Yango
wana, Isalaele, tala makambo oyo nakosala yo! Mpe lokola
nakosala yo bongo, Isalaele, mibongisa mpo na kokutana na
Nzambe na yo. » 13 Pamba te Ye oyo asalaki bangomba,
oyo akelaki mipepe, oyo alakisaka makanisi na Ye epai na
moto, oyo abongolaka pole molili, oyo atambolaka likolo ya
bangomba ya mokili, Kombo na Ye ezali: Yawe, Nzambe
Mokonzi ya mampinga.

5 Oh libota ya Isalaele, boyoka maloba oyo, eleli oyo nazali
koloba na tina na bino: 2 « Isalaele, mboka kitoko, ekweyi
na mabele, ezali kokoka kotelema lisusu te! Basundoli yango
kaka bongo, mpe moto akotelemisa yango azali te. » 3 Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Engumba oyo ekotinda basoda
nkoto moko mpo na kobundela Isalaele ekotikala kaka na
basoda nkama moko, mpe oyo ekotinda basoda nkama
moko ekotikala kaka na basoda zomi. » 4 Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi na libota ya Isalaele: « Bozonga epai na
Ngai mpe bokobika! 5 Bokende koluka na Beteli te, bokende
na Giligali te, bosala mobembo na Beri-Sheba te. Pamba te
Giligali ekokende na bowumbu, mpe Beteli ekokoma eloko
pamba. » 6 Boluka Yawe mpe bokobika, soki te akokitela
libota ya Jozefi lokola moto oyo ekozikisa yango, mpe moto
moko te akozala na Beteli mpo na koboma yango. 7 Bino
bato oyo bobongolaka bosembo ngenge mpe bobwakaka
bosolo na mabele, 8 boluka Ye oyo akela lisanga ya minzoto,
oyo abongolaka molili pole mpe akomisaka moyi butu, oyo
abengaka mayi ya ebale monene mpe asopaka yango na
etando ya mokili; Kombo na Ye ezali: Yawe. 9 Akweyisaka
bato ya makasi mpe abebisaka engumba ya makasi. 10 Bino
bato boyinaka moto oyo akataka makambo na bosembo mpe
botiolaka moto oyo alobaka solo, 11 lokola bozali konyokola
babola mpe kobotola bambuma na bango ya ble, bokovanda
te na bandako oyo botongaki na mabanga bakata, bokomela
te masanga ya vino ya bilanga kitoko ya vino oyo bolonaki.
12 Pamba te nayebi ndenge nini mabe na bino ezali ebele
mpe ndenge nini masumu na bino ezali minene: bozali
konyokola bato ya sembo mpe kozwa kanyaka, mpe lisusu
bozali kokata makambo ya babola na bosembo te. 13 Boye,
moto ya mayele alobaka te na tango ya boye, pamba te
mikolo ezali mabe. 14 Bolukaka kosala bolamu, kasi mabe
te, mpo ete bokoka kobika. Boye, Yawe Nzambe, Mokonzi
ya mampinga, akozala elongo na bino, ndenge kaka bozali
koloba yango. 15 Boyinaka kosala mabe, kasi bolingaka nde
kosala bolamu; bolukaka bosembo tango bozali kosambisa.
Tango mosusu Yawe, Mokonzi ya mampinga, akoyokela
ndambo ya bato oyo bamikomisaki mbindo te mawa kati na
libota ya Jozefi. 16 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo, Yawe,
Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Kolela ekozala
na babalabala nyonso, mpe koganga ya somo ekozala na
bisika nyonso oyo bato bakutanaka. Bakobengisa basali
bilanga na matanga, mpe bato oyo balelaka bibembe mpo na
kolela. 17 Kolela ekozala na bilanga nyonso ya vino, pamba
te nakoleka kati na bino, » elobi Yawe. 18 Mawa na bino oyo
bozali na posa ya mokolo ya Yawe! Bozali kozela nini na
mokolo ya Yawe? Ekozala mokolo ya molili, kasi ya pole
te. 19 Ekozala lokola moto oyo azali kokima nkosi, bongo

akutani na ngombolo; lokola moto oyo akoti na ndako na
ye mpe atie loboko na ye na mir, bongo nyoka eswi ye. **20**
Boni, mokolo ya Yawe ekozala te mokolo ya molili? Boni,
ekozala te mokolo oyo ezanga pole? Ekozala penza mokolo
ya molili makasi, ata kongenga moke ekozala te. **21** Nayini
bafeti na bino ya bule, nazali kosepela na yango ata moke
te; mayangani na bino ya bule ezali kolumba solo mabe
liboso na Ngai. **22** Ata soki bomemeli Ngai bambeka na
bino ya kotumba to ya bambuma, nakondima yango te; ata
soki bomemeli Ngai bambeka ya boyokani, oyo eleki mafuta,
nakotala yango ata moke te. **23** Bolongola makelele ya
banzembo na bino liboso na Ngai! Nakoyoka mindule ya
mandanda na bino te. **24** Kasi tika ete makambo ekatama
na bosolo ndenge ebale etiolaka, mpe bosembo etambola
lokola ebale oyo ekawukaka te. **25** Oh bato ya Isalaele, boni,
bozalaki kobonzela Ngai mbeka mpe kopesa Ngai makabo
na mibu tuku minei oyo bolekisaki na esobe? **26** Nzokande,
botombolaki ndako ya kapo ya Sikuti, mokonzi na bino, mpe
evandelo ya Kevani, nzambe na bino ya ekeko, monzoto ya
nzambe na bino oyo bomisalelaki. **27** Yango wana nakotinda
bino na bowumbu, mosika koleka Damasi, elobi Ye oyo
Kombo na Ye ezali: Yawe, Nzambe Mokonzi ya mampinga.

6 Mawa na bino oyo bomimonaka ete bokoka kati na Siona,
mpe na bino oyo bokanisaka ete bozali na kimia na
likolo ya ngomba Samari, bino bato ya lokumu ya ekolo
oyo ekenda sango koleka bikolo mosusu epai wapi bana
ya Isalaele bayaka! **2** Bokende na Kaline mpo na kotala
makambo oyo elekaki kuna! Bongo longwa kuna, bokende
na Amati, engumba monene, mpe bokende lisusu na Gati
kati na Filisitia! Boni, bingumba oyo eleki penza bingumba ya
mikili ya bokonzi oyo na malamu? Mpe etando na yango
eleki ya bino na monene? **3** Bozali kozongisa mokolo ya pasi
sima mpe komibendela bokonzi ya somo. **4** Bozali kolala na
bambeto oyo batia pembe ya nzoko, bozali komivandisa na
bakiti ya divan ya kitoko, bozali kolia misuni ya bameme
ya kitoko kati na bibwele mpe ya bana ngombe ya mibali
ya mafuta kati na etonga. **5** Bozali kobeta mandanda na
bino lokola Davidi mpe kokotisa bibetelo mindule kati na
banzembo na bino. **6** Bozali komela bakopo etonda na
masanga ya vino mpe bozali kopakola mafuta ya talo na
banzoto na bino, kasi kobebisama ya ndako ya Jozefi ezali
kosala bino pasi na mitema te. **7** Yango wana bokozala
bato ya liboso mpo na kokende na bowumbu, mpe bafeti ya
bato oyo bamivandisaka na bakiti ya kitoko ekosila. **8** Nkolo
Yawe alapi ndayi na Kombo na Ye moko; Yawe, Nzambe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: « Nazali na somo ya lolendo
ya Jakobi, nayini bandako na ye, oyo batonga makasi;
nakokaba engumba elongo na biloko na yango nyonso. » **9**
Soki bato zomi batikali na bomoi kati na ndako moko, bango
mpe bakokufa. **10** Soki noko moko oyo asengeli kotumba
bibembe ayei kobimisa yango na ndako mpe atuni na moto
nyonso oyo abombami kuna: — Boni, ozali elongo na moto
mosusu kuna? Akozongisa: — Te, moto mosusu azali te!
Bongo akoloba lisusu: — Esili! Bakolobela lisusu Kombo ya
Yawe te. **11** Pamba te Yawe apesi mitindo, boye akobuka-
buka na biteni ndako monene mpe akobuka-buka na biteni
ya mike-mike ndako moke. **12** Boni, bampunda ekimaka
penza mbangu na nzela oyo etonda na mabanga? Ngombe
ebalolaka penza mabele na bisika ya ndenge wana? Kasi
bino bokomisi bosembo ngenge, mpe mbuma ya bosembo
bololo. **13** Bozali kosepela mpo ete bozwi Lo-Debari mpe
bozali komikumisa na koloba: « Boni, tobotoli engumba
Karinayimi na makasi na biso moko te? » **14** Mpo na yango,
Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Oh libota
ya Isalaele, nakobimisa ekolo moko oyo ekobundisa mpe
ekonyokola yo tango nyonso wuta na Lebo-Amati kino na
lubwaku ya Araba. »

7 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai: Tango matiti
ebandaki kobota, ebimisaki mabanki ebele. Esalemaki
sima na kobuka milona ya mokonzi. **2** Tango mabanki yango
esilisaki kolia matiti nyonso ya mokili, nagangaki: — Oh
Nkolo Yawe, limbisa bato na Yo! Ndenge nini Jakobi oyo azali
penza moke akoki solo kobika? **3** Boye, Yawe abongolaki
makanisi na Ye mpe alobaki: — Makambo yango ekosalema
te. **4** Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai. Nkolo
Yawe asalelaki moto mpo na kopesa etumbu, bongo moto
yango ekawusaki mayi minene mpe ezikisaki mokili. **5** Boye,
nagangaki: — Oh Nkolo Yawe, nabondeli Yo, kosala boye te!
Ndenge nini Jakobi oyo azali penza moke akoki solo kobika?
6 Boye Yawe abongolaki makanisi na Ye. Mpe Nkolo Yawe
alobaki: — Makambo yango ekosalema lisusu te. **7** Tala
makambo oyo alakisaki ngai: Nkolo azalaki ya kotelema na
likolo ya mir moko batonga na mbodi mpe, na loboko na
Ye, asimbaki nivo oyo batongi ndako basalelaka. **8** Yawe
atunaki ngai: — Amosi, ozali komona nini? Nazongisaki: —
Nazali komona nivo oyo batongi ndako basalelaka. Nkolo
alobaki na ngai: — Tala, nakotia nivo oyo batongi ndako
basalelaka na likolo ya Isalaele, bato na Ngai. Nakolimbisa
bango lisusu te. **9** Tango nakotelemela libota ya Jeroboami
na nzela ya mopanga na Ngai, nakobebisa bisambelo ya
likolo ya bangomba ya Izaki mpe bisika ya bule ya Isalaele.
10 Amatsia, Nganga-Nzambe ya Beteli, atindelaki Jeroboami,
mokonzi ya Isalaele, maloba oyo: « Amosi azali kosalela yo
likita mpo na kosala yo mabe kati na mokili ya Isalaele. Mokili
ekoki te kondima koyokaka tango nyonso maloba na ye. **11**
Pamba te, tala maloba oyo Amosi azali koloba: ‹ Jeroboami
akokufa na mopanga, mpe Isalaele akokende na bowumbu,
mosika ya mabele na ye. › » **12** Amatsia alobaki na Amosi:
— Yo, momoni makambo, bima na mokili na biso! Zonga na
mokili ya Yuda. Kuna, okosala mbongo na masakoli na yo.
13 Kosakola lisusu na Beteli te, pamba te Beteli ezali Esika
ya bule ya mokonzi mpe tempelo ya bokonzi. **14** Amosi
azongiselaki Amatsia: — Nazalaki mosakoli te to mwana
ya mosakoli te, kasi nazalaki nde mobateli bibwele mpe
moloni ya basikomori. **15** Kasi Yawe alongolaki ngai na
mosala ya kobatela bibwele mpe alobaki na ngai: « Kende
kosakola epai ya bato na Ngai, Isalaele. » **16** Yoka sik'oyo
Liloba na Yawe, yo oyo ozali koloba na ngai: « Tika kosakola
mpo na kotelemela libota ya Isalaele mpe tika koloba mabe
mpo na ndako ya Izaki! » **17** Mpo na yango, tala liloba
oyo Yawe alobi: « Mwasi na yo akosala kindumba kati na
engumba, bana na yo ya mibali mpe ya basi bakokufa na
mopanga, bakokabola mabele na yo na biteni. Yo moko,
okokufa na mabele ya mbindo, mpe Isalaele akokende solo
na bowumbu, mosika ya mokili na ye ya mbotama. »

8 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai: kitunga
etonda na bambuma etela. **2** Atunaki ngai: — Amosi, ozali
komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona kitunga etonda
na bambuma etela. Yawe alobaki na ngai: — Tango ekoki
mpo na bato na Ngai, Isalaele; pamba te nakolimbisa bango
lisusu te. **3** Na mokolo wana, banzembo ya esengo kati na
bandako ekobongwana bileli, elobi Nkolo Yawe. Bakobwaka
bibembe ebele bipai na bipai mpe bakosalela bango matanga
te. **4** Boyoka makambo oyo, bino bato oyo bonyokolaka
bato bakelela mpe bonyataka babola kati na mokili. **5** Bozali
koloba: « Feti ya ebandeli ya sanza ekoleka tango nini mpo
ete toteka ble na biso? Tango nini mokolo ya Saba ekosila
mpo ete tofungola bibombelo na biso ya ble? » Tokosalela
bakopo ya mike mpo ete tomatisa talo, mpe tokosalela
bimekelo ya lokuta. **6** Tokosomba mobola na palata mpe
moto akelela na motuya ya mapapa mibale, bongo tokoteka
ata basalite ya ble. **7** Mpo na lolendo ya Jakobi, Yawe
alapi ndayi na maloba oyo: « Nakobosana misala na bango
ata moko te. **8** Mpo na yango, mokili ekolenga, mpe bato
na yango nyonso bakozala na matanga. Mokili mobimba
ekotomboka lokola ebale Nili oyo etondi na mayi; ekokoma
koningana-ningana mpe ekokita lokola ebale ya Ejipito. **9** Na
mokolo wana, » elobi Nkolo Yawe, « nakosala ete moyi elala
na midi, mpe nakoyeisa molili na mokili na moyi makasi. **10**
Nakokomisa mikolo ya bafeti na bino mikolo ya matanga,
banzembo na bino ya esengo banzembo ya mawa. Nakosala
ete bino nyonso bolata basaki, mpe bakokokola bino suki ya
moto. Nakoyeisa matanga kati na mokili lokola matanga ya
libota oyo esili kokufisa mwana se moko oyo bazalaki na
ye, mpe suka na yango ekozala bobele se pasi makasi. **11**
Na mikolo ekoya, » elobi Nkolo Yawe, « nakotinda nzala
makasi kati na mokili; ekozala te nzala ya bilei to posa ya
mayi, kasi ekozala nzala ya koyoka Liloba na Yawe. **12** Bato
bakotelengana na bibale nyonso, bakoyengayenga longwa
na nor kino na este mpo na koluka Liloba na Yawe, kasi
bakotikala komona yango te. **13** Na mokolo wana, bilenge
basi ya kitoko mpe mibali ya makasi bakokufa na posa ya
mayi. **14** Bato oyo balapaka ndayi na kombo ya nzambe ya
ekeko ya Samari mpe balobaka: ‹ Dani, lokola nzambe na yo
azali na bomoi › to ‹ lokola nzambe ya Beri-Sheba azali na
bomoi, › bakokweya mpe bakotelema lisusu te. »

9 Namonaki Yawe atelemi pene ya etumbelo, mpe alobaki:
« Buka makonzi ya Tempelo mpo ete ndako mobimba
eningana mpe ekweyela bato nyonso na mito. Bato oyo
bakotikala, nakoboma bango na mopanga. Moko te akokima,
moko te akobika. **2** Soki bakimi na se ya mabele, na mboka
ya bakufi, loboko na Ngai ekobimisa bango kuna; soki
bakimi na Lola, nakokitisa bango na se. **(Sheol h7585)** **3**
Soki babombami na songe ya ngomba Karimeli, nakokanga
bango mpe nakokitisa bango na se; soki babombami Ngai na
se ya ebale monene, nakopesa mitindo na nyoka ete eswa
bango kuna. **4** Ezala banguna na bango bamemi bango
na bowumbu, nakopesa mitindo na mopanga ete eboma
bango kuna. Miso na Ngai ekozala likolo na bango mpo na
kosala bango mabe, kasi bolamu te. **5** Soki Yawe, Mokonzi
ya mampinga, asimbi mabele, mabele eninganaka, mpe
bavandi na yango nyonso bakomaka na matanga, mokili
mobimba etelemaka lokola ebale Nili mpe ekawukaka lokola
mayi ya Ejipito. **6** Yawe atonga ndako na Ye kati na Lola
mpe atia miboko na yango na mabele; abengaka mayi ya
ebale monene mpe asopaka yango na etando ya mabele.
Kombo na Ye ezali: Yawe. **7** Bino bana ya Isalaele, boni,
bokokani te na bato ya mokili ya Kushi? » elobi Yawe. «
Boni, nabimisaki te Isalaele wuta na Ejipito, bato ya Filisitia
wuta na Kreti, bato ya Siri wuta na Kiri? **8** Solo, miso ya
Nkolo Yawe ezali kotala bokonzi ya masumu; nakobebisa
mpe nakolongola yango na mabele. Nzokande, nakobebisa
te libota mobimba ya Jakobi, » elobi Yawe. **9** « Pamba te
nakopesa mitindo mpe nakoningisa libota ya Isalaele kati na
bikolo nyonso ndenge bayungolaka ble; bongo ata mbuma
moko te ya moke ekokweya na se. **10** Bato nyonso ya
masumu kati na bato na Ngai bakokufa na mopanga, ba-oyo
nyonso balobaka: ‹ Pasi ekotikala te kozwa to kokomela biso!
› **11** Na mokolo wana, nakotonga lisusu ndako ya Davidi oyo
ekweya, nakobamba madusu na yango, nakotelemisa lisusu
bamir na yango oyo ebukana mpe nakotonga yango lisusu
ndenge ezalaka kala, **12** mpo ete bakoka kozwa ndambo ya
mokili ya Edomi oyo etikalaki, mpe ya bikolo nyonso oyo
babengamaka na Kombo na Ngai, » elobi Yawe oyo asalaka
makambo wana nyonso. **13** « Mikolo ezali koya, » elobi
Yawe, « mikolo oyo mosali bilanga akobuka bambuma na
yango noki, mpe moloni elanga ya vino akokamola vino noki.
Vino ya sika ekobota na bangomba milayi mpe ekosopana
na bangomba mikuse nyonso. **14** Nakozongisa Isalaele, bato
na Ngai, oyo bakendeki na bowumbu, mpe bakotonga lisusu
bingumba oyo ebebisamaki mpe bakovanda kati na yango.
Bakolona banzete ya vino mpe bakomela vino na yango,
bakolona bilanga mpe bakolia bambuma na yango. **15**
Nakolona bango na mabele na bango moko, mpe bakotikala
kopikola bango lisusu te na mabele oyo napesaki bango, »
elobi Yawe, Nzambe na yo.

Abidiasi

1 Emoniseli ya mosakoli Abidiasi. Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi na tina na Edomi: « Toyoki sango moko
kowuta na Yawe; mpe ntoma moko atindami na bikolo mpo
na koloba: ‹ Botelema. Tokende kobundisa Edomi. › **2**
Tala, nakokomisa yo moke kati na bikolo, mpe okosambwa
makasi. **3** Lolendo ya motema na yo ekosaki yo, yo movandi
ya madusu ya mabanga, yo oyo otonga ndako na yo na
basonge ya bangomba mpe omilobelaka: ‹ Nani akokweyisa
ngai na se? › **4** Ata soki omati likolo makasi lokola mpongo
mpe otongi zala na yo kati na minzoto, nakokweyisa yo
longwa kuna kino na se, » elobi Yawe. **5** « Soki miyibi to
babebisi babimeli yo na butu, likama ya ndenge nini ezali
kozela yo? Boni, bakozwa kaka biloko oyo bazali na yango
posa te? Soki bato oyo babukaka bambuma ya vino bayei
epai na yo, boni, bakotika ata ndambo ya maboke ya vino?
6 Kasi tala ndenge babimeli Ezawu! Babotoli ye biloko na ye
ya motuya oyo ebombama! **7** Bikolo nyonso oyo osalaki
elongo na yango boyokani ekobengana yo na mokili na yo;
baninga na yo bakokosa yo, bakokonza yo. Ba-oyo bazalaki
kolia lipa na yo bakotiela yo motambo. Kasi yo, okoyeba
yango te mpo ete okozala lisusu na mayele te. **8** Na mokolo
wana, » elobi Yawe, « nakoboma bato ya bwanya ya Edomi
mpe nakolongola bato ya mayele na etuka ya bangomba
ya Ezawu. **9** Temani, basoda na yo ya mpiko bakolenga
na somo, mpe bavandi nyonso ya bangomba ya Ezawu
bakokufa na mopanga! **10** Mpo na mabe oyo osalaki Jakobi,
ndeko na yo, okotonda na soni okobebisama mpo na libela.
11 Ozalaki kotala kaka bongo tango bato mosusu bazalaki
kokende mpe komema bozwi na ye nyonso. Mpe tango
bapaya bakotaki kati na engumba na ye, babetaki zeke mpo
na kokabola bomengo ya bitumba ya Yelusalemi. Yo mpe
osalaki kaka lokola bango. **12** Nzokande, osengelaki te
kosepela komona pasi ya ndeko na yo to kosepela komona
kobebisama ya bato ya Yuda to mpe kosala lofundu na
mokolo ya pasi na bango. **13** Osengelaki te kokota na
engumba ya bato na Ngai na mokolo ya pasi na bango to
kosepela komona kobebisama na bango to mpe kobotola
bozwi na bango nyonso na mokolo oyo bazalaki na pasi
makasi. **14** Osengelaki te kotelema na esika oyo banzela
ekutana mpo na koboma bato na bango, oyo bazalaki
kokima pasi to mpe kokaba na maboko ya banguna bato na
bango, oyo babikaki na mokolo oyo bazalaki na pasi makasi.
15 Mokolo ya Yawe ekomi pene mpo na bikolo nyonso.
Bakosala yo kaka makambo oyo yo osalaki, bongo mabe
oyo osalaki ekozongela yo. **16** Ndenge ozalaki komela na
likolo ya ngomba na Ngai ya bule, ndenge wana mpe bikolo
bakokoma komela tango nyonso; bakomela, bakomela lisusu
koleka mpe bakosila lokola nde batikala kozala te. **17** Kasi
bato oyo bakobika bakokimela na ngomba Siona; ngomba
yango ekokoma lisusu bule, mpe bato ya Jakobi bakozongela
lisusu libula na bango. **18** Bato ya Jakobi bakokoma lokola
moto, libota ya Jozefi ekokoma lokola lolemo ya moto. Kasi
libota ya Ezawu ekokoma lokola matiti, bongo moto ya libota
ya Jakobi mpe ya Jozefi ekozikisa yango. Boye, kati na
bana ya Ezawu, moto ata moko te akotikala na bomoi, »
elobi Yawe. **19** Bato oyo bakowuta na Negevi bakovanda
na etuka ya bangomba ya Ezawu, mpe ba-oyo bavandaka
na etando ya se ya lubwaku bakozwa mokili ya bato ya
Filisitia. Bakozwa etuka ya Efrayimi mpe ya Samari, mpe
bato ya Benjame bakozwa Galadi. **20** Bato ya Isalaele oyo
bazalaki na bowumbu bakozwa mokili ya bato ya Kanana
kino na Sarepita; bongo bato ya Yelusalemi oyo bazalaki
na bowumbu na Sefaradi bakozwa bingumba ya Negevi.
21 Babikisi bakomata na ngomba Siona mpo na koyangela
bangomba ya Ezawu, mpe Yawe akokoma Mokonzi.

Yona

1 Yawe alobaki na Yona, mwana mobali ya Amitayi: **2**
— Telema, kende na Ninive, engumba monene, mpe
kebisa bato na yango, pamba te mabe na bango ekomi
kino epai na ngai. **3** Yona atelemaki. Kasi mpo na kokima
mosika na Yawe, akendeki na Tarsisi, akitaki na libongo ya
Jafa mpe akutaki kuna masuwa moko oyo ezalaki kokende
na Tarsisi. Sima na ye kofuta mbongo mpo na mobembo,
akotaki na masuwa yango mpo na kokende na Tarsisi,
mosika na Yawe. **4** Kasi Yawe atindaki mopepe makasi
na likolo ya ebale monene, mpe mopepe yango ememaki
mbonge oyo ekomaki pene ya kozindisa masuwa. **5** Bato oyo
basalaka na masuwa bakomaki kobanga, mpe moto na moto
akomaki kobelela nzambe na ye; babwakaki biloko nyonso
oyo bazalaki na yango na ebale monene mpo na kokomisa
masuwa pepele. Kasi Yona akitaki na kobe ya masuwa
mpe, kuna, alalaki pongi ya makasi. **6** Mokumbi masuwa
apusanaki pene ya Yona mpe alobaki na ye: — Ndenge nini
okoki penza kolala pongi boye? Telema mpe belela nzambe
na yo, tango mosusu akoki koyokela biso mawa mpo ete
tokufa te. **7** Bato oyo basalaka na masuwa bamilobelaki
bango na bango: « Boya! Tobeta zeke mpo toyeba moto oyo
azali kobendela biso pasi oyo. » Babetaki zeke, mpe zeke
yango ekweyaki epai ya Yona. **8** Batunaki ye: — Yebisa biso
nani azali kobendela biso pasi oyo? Osalaka nini? Owuti
wapi? Mboka na yo nini, mpe ozali moto ya ekolo nini? **9**
Yona azongisaki: — Nazali Mo-Ebre, nasambelaka Yawe,
Nzambe ya Lola, oyo akela bibale mpe mokili. **10** Ayebisaki
bango ete azali kokima mosika na Yawe. Boye bato yango
babangaki makasi; batunaki ye: — Eloko nini osalaki kuna?
11 Lokola ebale ezalaki kotomboka makasi penza, batunaki
ye lisusu: — Tosala yo nini mpo ete ebale evanda kimia mpe
etika kotungisa biso? **12** Azongiselaki bango: — Bokamata
ngai mpe bobwaka ngai na ebale monene, mpe yango
ekovanda kimia, pamba te nayebi malamu ete ezali mpo na
ngai nde mopepe makasi oyo etelemeli bino. **13** Bato yango
bamipesaki nanu na koluka nkayi, na makasi na bango
nyonso, mpo na komema masuwa na mokili, kasi balongaki
te, pamba te mopepe etelemelaki bango makasi. **14** Bongo,
babelelaki Yawe: « Oh Yawe, tobondeli Yo, koboma biso te
likolo ya moto oyo. Kotika te ete makila ya moto oyo asali
mabe te etangama na mito na biso. Pamba te ezali solo Yo
Yawe nde osali oyo olingaki. » **15** Boye, bakamataki Yona
mpe babwakaki ye na ebale monene; mpe mbala moko,
ebale monene oyo etombokaki makasi evandaki kimia. **16**
Babangaki mpe bayokaki somo makasi liboso ya Yawe;
babonzelaki Ye bambeka mpe bapesaki Ye bilaka. **17** Yawe
atindaki mbisi moko ya monene komela Yona. Boye Yona
asalaki kati na libumu ya mbisi yango mikolo misato mpe
babutu misato.

2 Wuta na libumu ya mbisi, Yona asambelaki Yawe,
Nzambe na ye. **2** Alobaki: « Kati na mawa na ngai,
nabelelaka Yawe, mpe ayanolaka ngai. Wuta kati na mboka
ya bakufi, nasengaka lisungi, mpe ayokaka ngai. **(Sheol
h7585)** **3** Obwakaki ngai kati na libulu ya molili makasi,
kati na mozindo ya ebale monene epai wapi mayi ezingeli
ngai mpe bambonge na yo nyonso ekweyeli ngai. **4** Nazali
komilobela: ‹ Obengani ngai mosika na miso na Yo; nzokande
ngai nazali kokoba kotalela Tempelo na Yo ya bule. › **5**
Nazindi kino na kingo, mayi ya libulu ya molili makasi ezingeli
ngai, matiti ya ebale ekangani-kangani zingazinga ya moto
na ngai. **6** Nazindi kino na esika oyo ngomba ebandaka,
mabele esili kokanga bikangelo na yango sima na ngai mpo
na libela. Kasi Yo Yawe, Nzambe na ngai, obimisi ngai ya
bomoi wuta na libulu ya mozindo. **7** Wana nakomi pene ya
kobungisa elikya, nakanisi Yo, Yawe, mpe libondeli na ngai
emati kino epai na Yo, kino na Tempelo na Yo ya bule. **8**
Bato oyo bakangamaka na banzambe ya bikeko ezanga tina
babungisaka bolingo oyo Nzambe alingaka bango. **9** Kasi
ngai, na koyembaka nzembo ya matondi, nalingi kobanda
kobonzelaka Yo bambeka mpe kokokisaka bilaka oyo nazali
kopesa, pamba te lobiko ezali ya Yawe. » **10** Mpe Yawe
apesaki mitindo na mbisi, mpe mbala moko, mbisi esanzaki
Yona na mokili.

3 Yawe alobaki na Yona na mbala ya mibale: **2** — Telema,
kende na Ninive, engumba monene, mpe sakola kuna
maloba oyo nakopesa yo. **3** Yona atosaki Liloba na Yawe;
atelemaki mpe akendeki na Ninive. Nzokande Ninive ezalaki
engumba moko ya monene na miso ya Nzambe; esengelaki
kosala mikolo misato mpo na kosilisa kotambola kati na
yango. **4** Yona abandaki mosala na ye, atambolaki mokolo
mobimba kati na engumba; azalaki kosakola: — Etikali mikolo
tuku minei mpo ete engumba ya Ninive ebebisama nye! **5**
Bato ya Ninive bandimelaki Nzambe; bazwaki mokano ya
kokila bilei mpe ya kolata basaki, kobanda na oyo aleki na
bozwi kino na oyo aleki na bobola. **6** Tango sango yango
ekomaki epai ya mokonzi ya Ninive, atelemaki longwa na
kiti na ye ya bokonzi, alongolaki bilamba na ye ya bokonzi,
alataki saki mpe amivandisaki na putulu. **7** Apesaki mitindo
ete bapanza sango oyo na Ninive: « Na mitindo ya mokonzi
mpe ya bakalaka na ye, Epekisami na bato mpe na bibwele,
ezala ngombe, meme to ntaba; epekisami kolia biloko nyonso
mpe komela mayi. **8** Tika ete bato mpe bibwele balata
basaki, babelela Nzambe makasi. Tika ete moko na moko
atika nzela na ye ya mabe mpe mobulu oyo ekangami ye na
maboko. **9** Nani ayebi? Tango mosusu Nzambe akobongola
makanisi, akolongola kanda mpe akozongisa motema sima
mpo ete tokufa te. » **10** Tango Nzambe amonaki makambo
oyo basalaki mpe ndenge batikaki banzela na bango ya
mabe, abongolaki makanisi na Ye mpe atindelaki bango
lisusu te etumbu oyo akanaki kopesa bango.

4 Yona asepelaki na yango ata moke te, asilikaki makasi.
2 Asambelaki Yawe: — Oh Yawe! Ezali te makambo ya
boye nde nazalaki komilobela tango nazalaki epai na ngai?
Yango wana nasalaki na ngai mobembo na Tarsisi mpo na
koluka kokima, pamba te nayebaki malamu ete ozali Nzambe
ya ngolu mpe ya mawa, osilikaka noki te mpe otonda na
bolingo, obongolaka makanisi na Yo ya kosala bato mabe. **3**
Sik'oyo, oh Yawe, kamata na Yo bomoi na ngai; pamba te
eleki malamu ete nakufa na ngai, kasi nazala na bomoi te! **4**
Kasi Yawe azongiselaki ye: — Boni, okanisi ete ozali kosala
malamu ndenge ozali kosilika? **5** Yona abimaki na libanda ya
engumba mpe akendeki kovanda na este na yango. Kuna,

amitongelaki ndako moko ya matiti mpe avandaki na se ya
pio na yango mpo na kozela makambo oyo ekokweyela
engumba Ninive. **6** Yawe Nzambe abimisaki nzete moko
mpe akolisaki yango mpo na kopesa pio na moto ya Yona
mpe kokitisa ye motema. Nzete yango esepelisaki Yona
makasi. **7** Kasi na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki,
Nzambe abimisaki mwa nyama moko oyo eliaka banzete;
bongo eliaki nzete yango, mpe nzete yango ekawukaki.
8 Tango moyi ebimaki makasi, Nzambe atindaki mopepe
ya este oyo epesaki molunge makasi. Moyi ebetaki moto
ya Yona makasi. Yona alembaki nzoto, asengaki kokufa;
alobaki: — Eleki malamu ete nakufa na ngai, kasi nazala
na bomoi te! **9** Nzambe alobaki na Yona: — Okanisi ete
ozali kosala malamu ndenge ozali kosilika mpo na nzete
oyo? Yona azongisaki: — Ezali se bongo. Nazali kosala
malamu ndenge nazali kosilika kino kosenga kufa na ngai.
10 Yawe alobaki: — Oyoki pasi na motema mpo na nzete oyo
omoneli ata pasi te mpe okolisi te, oyo ekoli kaka na butu
moko mpe ekawuki na butu oyo elandi! Oyokeli yango mpe
mawa! **11** Bongo ndenge nini Ngai nayoka motema pasi te
mpo na Ninive, engumba monene, oyo ezali na bato koleka
nkoto nkama moko na tuku mibale oyo bayebi te kokesenisa
makambo mabe mpe makambo malamu, mpe ezali na ebele
ya bibwele?

Mishe

1 Yawe alobaki na Mishe, moto ya mboka Moresheti, na
tango Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki, moko sima
na mosusu, bakonzi ya Yuda: ezalaki emoniseli oyo Mishe
azwaki na tina na Samari mpe Yelusalemi. **2** Bino nyonso,
bikolo, boyoka! Mabele elongo na nyonso oyo ezali kati na yo,
botia matoyi mpe boyoka! Nkolo Yawe azwi bino na likambo;
Yawe akosambisa bino wuta na Ndako na Ye ya bule! **3**
Tala, Yawe azali koya wuta na Ndako na Ye, azali kokita,
azali kotambola na likolo ya bangomba ya mabele. **4** Na se
ya matambe na Ye, bangomba ezali kopasuka, mabwaku
ezali kopanzana ndenge mafuta eyandukaka na moto,
ndenge mayi ya mvula etiolaka na lombangu na mipanzi
ya bangomba. **5** Mpo na nini nyonso wana? Ezali mpo na
mabe ya Jakobi, mpo na masumu ya libota ya Isalaele. Nani
atindikaki Jakobi na kosala mabe? Boni, ezali Samari te?
Nani asalaki ete bisambelo ya likolo ya bangomba ezala
kati na Yuda? Boni, ezali Yelusalemi te? **6** « Nakokomisa
Samari mopiku ya mabanga; bakokoma kosala bilanga ya
vino kuna. Nakobwaka mabanga na yango na lubwaku,
nakosala ete miboko na yango etikala polele. **7** Banzambe
na bango nyonso ya bikeko ekopanzana, makabo nyonso ya
mbindo oyo bapesaka epai ya banzambe na bango ya bikeko
ekobwakama na moto. Nakobebisa banzambe nyonso ya
bikeko ya Samari mpo ete esalemaki na lifuti ya mbindo ya
ekobo ya bule, mpe mpo ete basalela yango lisusu te lokola
lifuti ya ekobo mosusu ya bule. » **8** Yango wana, nakolela
mpe nakosala matanga, nakotambola makolo ngulu mpe
bolumbu, nakoganga lokola mbwa ya zamba mpe nakolela
lokola maligbanga. **9** Pamba te bokono ya Samari esilaka te;
pota na yango ezwi mpe mokili ya Yuda, ezali kopusana
kino na ekuke ya bato na ngai, kino kutu na yango moko
Yelusalemi. **10** Boloba yango te kati na engumba Gati,
bolela te! Bato ya Beti-Leafra, bomipakola pululu! **11** Bato ya
engumba Shafiri, botambola bolumbu mpe boyoka soni! Bato
ya mboka Tsanani bakobima lisusu na engumba na bango te,
bato ya Beti-Atseli bazali na matanga; boye balongoli lisungi
na bango epai na yo. **12** Bato ya etuka ya Meroti bazali
kolenga na somo mpo na bolamu na bango, pamba te Yawe
atindi pasi ya makasi kino na ekuke ya Yelusalemi. **13** Bino
bavandi ya engumba Lakishi, bokangisa bampunda mpe
bashar na bino! Bino nde bomemisaki Siona, mboka kitoko,
masumu; pamba te bamonaki masumu ya Isalaele kati na
bino! **14** Yango wana, bokopesa na Moresheti mokanda oyo
elakisi ete bokabwani na ye na libala. Engumba Akizibi ezali
kokosa bakonzi ya Isalaele. **15** Bino bavandi ya Maresha,
nakotindela bino monguna moko mpo ete aya kobundisa
bino; lokumu ya Isalaele ekokima na engumba Adulami. **16**
Bomikokola suki na mito mpo na bana na bino ya mibali oyo
bolingaka, ndenge esalemaka na matanga. Bomikokola suki
na mito mpe botikala mabandi lokola mpongo, pamba te
bakomema bango na bowumbu mosika na bino.

2 Mawa na bato oyo babongisaka kosala mabe, oyo
bakanisaka kosala bato mabe na bambeto na bango!
Bakokisaka yango na tongo, pamba te bazali na makoki ya
kosala yango. **2** Soki baluli bilanga ya moto, bazwaka yango
na makasi; soki baluli ndako ya moto, babotolaka yango;
bakangaka mokolo ndako mpe biloko na ye ya ndako mpe
babotolaka moto libula na ye. **3** Mpo na yango, Yawe alobi: «
Nazali kobongisa mabe mpo na ekolo ya lolenge oyo: ekozala
pasi moko oyo bakokoka komibikisa na yango te. Bakokoka
lisusu kotambola na lolendo te, pamba te ekozala tango
ya pasi makasi. **4** Na mokolo wana, bakosambwisa bino;
mpo na kotiola bino, bakobanda koyembela bino banzembo
oyo: ‹ Tobebisami penza mobimba! Libula ya bato na ngai
ekabwani! Abotoli yango na maboko na ngai mpe akabi
bilanga na biso epai ya banguna na biso. › » **5** Yango wana,
moko te kati na bino akotikala na lisanga ya Yawe mpo na
kokabola mabele na zeke. **6** Basakoli na bango bazalaki
koloba: « Kosakola te, kosakola makambo ya boye te! Pasi
ekokomela biso te. » **7** Oh libota ya Jakobi, makambo ya
boye esengeli solo kolobama? « Boni, Molimo na Yawe
atomboki mpo ete asala makambo ya boye? Maloba na Ye
ezali ya boboto te mpo na moto oyo atambolaka alima?
» **8** Na mikolo eleki, bozalaki komona bato na ngai lokola
banguna. Bolongolaki bato oyo bazalaki koleka na kimia
bilamba ya talo na mawa te, lokola bato oyo bawuti bitumba;
9 bobenganaki basi ya bato na ngai longwa na bandako na
bango ya kitoko, bolongolaki mpo na libela mapamboli na
ngai kati na bana na bango. **10** Botelema mpe bokende! Awa
ezali esika na bino ya kopema te, pamba te ezali mbindo,
ebebisami makasi penza, mpe elikya ya kobonga ezali lisusu
te. **11** Soki mokosi moko to moto moko ya lokuta ayei koloba:
« Nakosakola mpo na yo; » bongo moto yango azali na se ya
milangwa ya vino to ya masanga mosusu ya makasi, moto
ya boye asengeli kaka kozala mosakoli ya bato ya lolenge
na ye. **12** Oh bakitani ya Jakobi, nakosangisa bino nyonso,
nakosangisa batikali nyonso ya Isalaele. Nakosangisa bango
lokola bameme kati na lopango, lokola bibwele kati na etando
na yango ya kolia matiti. Makelele oyo ekoyokana kuna
ekozala makelele ya bato ebele. **13** Moto oyo apasolaka
nzela akotambola liboso na bango. Bakolekela na nzela oyo
bapasoli, bakolekela na nzela ya ekuke mpe bakobimela
na nzela yango. Mokonzi na bango akotambola liboso na
bango, Yawe akozala liboso na bango.

3 Boye, nalobaki: « Boyoka, bino bakambi ya libota ya
Jakobi, bino batambolisi ya libota ya Isalaele! Ezali bino
te bato bosengeli koyeba malamu mibeko? **2** Nzokande,
ezali bino bato bozali koboya bolamu mpe bozali kolinga
mabe. Bozali kolongola poso ya nzoto ya bato ya libota na
ngai, bozali kolongola misuni na bango mpe kobuka mikuwa
na bango. **3** Bozali kodunda misuni ya bato ya libota na ngai,
bozali kolongola bango poso ya nzoto mpe kobuka mikuwa
na bango. Bozali kokata bango mike-mike lokola misuni oyo
bakalingaka to oyo batokisaka na nzungu. » **4** Yango wana,
tango bakobelela Yawe, akoyanola bango te. Na tango wana,
akobombela bango elongi na Ye likolo ya mabe na bango
nyonso oyo basalaki. **5** Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na
kotelemela basakoli ya lokuta oyo babungisaka bato na ngai
nzela: « Soki bapesi bango eloko ya kolia, basakolaka kimia;
soki bapesi bango te eloko ya kolia, basakolaka bitumba. **6**
Na butu, bokozwa lisusu bimoniseli te. Soki bapesi bango te
eloko ya kolia, molili ekozingela bino mpe bokokoka lisusu
kosakola te! Moyi ekobimela lisusu basakoli yango te, mpe

mokolo ekokoma molili mpo na bango. **7** Bamoni makambo
bakotonda na soni, mpe bato oyo balobaka makambo oyo
ekoya bakosambwa. Bango nyonso bakobomba bilongi
na bango, pamba te Nzambe akoyanola bango te. » **8**
Kasi ngai, na nzela ya Molimo na Yawe, natondisami na
nguya, na bosembo mpe na mpiko mpo na kobimisa polele
mabe ya Jakobi mpe lisumu ya Isalaele. **9** Boyoka maloba
oyo, bakambi ya Jakobi mpe batambolisi ya Isalaele, bino
oyo bolingaka makambo ya sembo te mpe bobongolaka
makambo ya alima, **10** bino oyo botongaka Siona na kosopa
makila, mpe Yelusalemi na kosalaka makambo mabe. **11**
Bakambi na yango basengaka kanyaka liboso ya kokata
makambo, Banganga-Nzambe na yango basengaka misolo
liboso ya koteya, mpe basakoli na yango basengaka mbongo
liboso ya kosakola. Nzokande, babombamaka na sima ya
Kombo ya Yawe tango balobaka: « Boni, Yawe azali kati na
biso te? Pasi ekoki kokomela biso te! » **12** Yango wana,
likolo na bino, bakobalola Siona ndenge babalolaka mabele
ya bilanga. Yelusalemi ekokoma liboke ya mabanga, mpe
ngomba epai wapi batongaki Tempelo ekokoma ngomba
moke oyo ezipami na matiti.

4 Na mikolo oyo ekoya, ngomba ya Tempelo ya Yawe
ekolendisama ngwi na songe ya bangomba, ekoleka
bangomba mikuse nyonso na molayi, mpe bikolo ekokende
kotondana kuna. **2** Bato ya bikolo ebele bakokende kuna mpe
bakoloba: « Boya, tomata na ngomba ya Yawe, na Tempelo
ya Nzambe ya Jakobi! Akoteya biso banzela na Ye mpo ete
tolanda banzela mike na Ye. » Pamba te Mobeko ekowuta
na Siona, mpe Liloba na Yawe ekowuta na Yelusalemi. **3**
Akozala Mosambisi kati na bikolo ebele, akokata makambo
ya kowelana kati na mabota ya nguya, ezala oyo ezalaka
mosika. Bakotumba mipanga na bango na moto mpo na
kosala bakongo, mpe makonga na bango mpo na kosala
bambeli. Ekolo moko te ekotombola lisusu mopanga mpo na
kobundisa ekolo mosusu, bato bakoyekola lisusu te kobunda
bitumba. **4** Moto nyonso akovanda na kimia kati na bilanga
na ye ya vino mpe na se ya nzete na ye ya figi. Moto moko te
akobangisa ye, pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde
alobi. **5** Ekolo na ekolo ekotambola na kombo ya nzambe na
yango, kasi biso tokotambola na Kombo na Yawe oyo azali
Nzambe na biso, mpo na libela. **6** « Na mokolo yango, » elobi
Yawe, « Nakosangisa libota na Ngai, oyo ezali kotambola
tengu-tengu; nakoyamba oyo ezalaki na bowumbu, mosika
na Ngai, mpe oyo natiaki pasi likolo na yango. **7** Nakosala
ete libota oyo ezali kotambola tengu-tengu ekoma batikali,
mpe oyo bazalaki na bowumbu mosika na Ngai, libota ya
nguya. Yawe akozala Mokonzi na bango, na ngomba Siona,
kobanda na mokolo yango kino libela na libela. **8** Mpo na
yo, ndako molayi ya bakengeli bibwele, ngomba ya Siona,
mboka kitoko, bakozongisela yo bokonzi na yo ya kala,
bakozongisa bokonzi ya Yelusalemi, mboka kitoko. » **9**
Sik'oyo, mpo na nini ozali koganga? Boni, ozali lisusu na
mokonzi te? Boni, mopesi toli na yo asili kokufa mpo ete pasi
ekanga yo lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota? **10** Oh
Siona, mboka kitoko, lela lokola mwasi oyo azali na pasi
ya kobota! Pamba te sik'oyo, okobima na engumba mpe
okovanda kati na zamba, okokende kino na Babiloni; mpe
kuna, Yawe akokangola yo na maboko ya monguna na yo.
11 Kasi sik'oyo, bikolo ebele esangani mpo na kotelemela
yo; bazali koloba: « Tika ete bosantu ya Siona esambwa
mpe miso esepela komona kobebisama na yango! » **12** Kasi
bayebi makanisi na Yawe te mpe bazali kososola mabongisi
na Ye te, Ye oyo asangisaki bango lokola maboke ya matiti
ya ble na etando oyo batutelaka yango. **13** Oh Siona, mboka
kitoko, telema mpe tuta ble, pamba te nakopesa yo maseke
ya bibende mpe basapato ya bronze, bongo okobuka bikolo
ebele mike-mike mpe okopesa bomengo na bango, oyo
bazwaki na nzela ya mabe, lokola likabo epai na Yawe, mpe
bozwi na bango epai na Mokonzi ya mokili mobimba.

5 Oh engumba oyo elinga bitumba, sangisa basoda na yo,
pamba te bazingeli biso! Bakobeta mokambi ya Isalaele
fimbu na matama. **2** Bongo yo, Beteleemi Efrata, atako
ozali moke kati na bingumba ya Yuda, ye oyo akokonza
Isalaele akowuta kati na yo. Ebandeli na Ye ezala wuta kala
penza, wuta na ebandeli ya tango. **3** Yango wana, Yawe
akosundola Isalaele kino tango mwasi oyo azali na pasi
ya kobota akobota, mpe ndambo ya bandeko na ye, oyo
bakotikala bakozonga epai ya bandeko na bango, bana ya
Isalaele. **4** Akotelema mpe akobatela bibwele na ye na
nguya na Yawe, na lokumu ya Kombo ya Nzambe na ye;
mpe bakovanda na kimia, pamba te sango ya lokumu ya
kombo na ye ekopanzana mokili mobimba. **5** Boye, akozala
kimia na bango! Tango mampinga ya Asiri bakokota na
makasi kati na mokili na biso mpe na bandako na biso,
oyo batonga makasi, tokotindela bango babateli sambo ya
bibwele mpe bakambi mwambe ya bato mpo na kobundisa
bango. **6** Bakokamba mokili ya Asiri mpe ya Nimirodi na
mopanga. Boye, akokangola biso na bokonzi ya mampinga
ya Asiri tango bakokota na makasi na mabele na biso mpe
na bandelo na yango. **7** Batikali ya Jakobi bakozala, kati
na bikolo ebele lokola mamwe oyo ewuti epai na Yawe,
mpe na likolo ya matiti lokola londende oyo ekweyaka na
makasi ya moto te to mpe etalelaka moto te. **8** Batikali ya
Jakobi bakozala kati na mabota, na kati-kati ya bikolo ebele,
lokola nkosi kati na banyama ya zamba, lokola mwana nkosi
kati na etonga ya bameme: tango elekaka kati na etonga
ya bameme, ekangaka mpe epasolaka yango, mpe moto
oyo akoki kokangola yango azalaka te. **9** Tika ete loboko
na yo elonga banguna na yo, mpe bayini na yo nyonso
babebisama nye! **10** « Na mokolo wana, » elobi Yawe, «
nakobebisa bashar mpe bampunda ya mokili na yo, **11**
nakobebisa bingumba ya mokili na yo mpe nakokweyisa
bandako na yo, oyo batonga makasi; **12** nakobebisa misala
na yo nyonso ya kindoki, mpe okotikala lisusu na bato ya
soloka te; **13** nakobebisa banzambe ya bikeko oyo ezali kati
na yo, mpe okofukamela lisusu te bikeko oyo maboko na yo
esilaki kosala; **14** nakobebisa makonzi ya bule ya nzambe
Ashera oyo ezali kati na yo mpe nakobebisa bingumba na
yo. **15** Na kanda na Ngai ya makasi, nakozongisa mabe na
mabe na bikolo oyo etosaki Ngai te. »

6 Boyoka makambo oyo Yawe alobi: « Telema mpe
samba likambo na yo liboso ya bangomba, mpe tika ete
bangomba mikuse eyoka makambo oyo ozali koloba! **2** Bino
bangomba mpe bino miboko oyo eninganaka te, boyoka
likambo oyo Yawe afundeli bato na Ye, pamba te azwi bango

na likambo mpe alingi kosamba na Isalaele. **3** Bino bato na
Ngai, nasali bino penza nini? Boyanola Ngai nanu, nalembisi
bino na likambo nini? **4** Ezali te mpo ete nabimisaki bino na
Ejipito to mpo ete nakangolaki bino na ndako ya bowumbu?
Boni, ezali te mpo ete natindelaki bino Moyize, Aron mpe
Miriami mpo ete bakamba bino? **5** Bato na Ngai, bokanisa
nanu makambo oyo Balaki, mokonzi ya Moabi, akanaki
kosala bino, mpe makambo oyo Balami, mwana mobali ya
Beori, azongiselaki ye. Bokanisa nanu nzela oyo botambolaki
longwa na Sitimi kino na Giligali mpo ete bokoka kondima
ata misala ya bosembo ya Yawe. » **6** Eloko nini penza tokoki
komema epai na Yawe mpo na kofukama liboso ya Nzambe-
Oyo-Aleki-Likolo? Boni, tomema bambeka ya kotumba to
bana ngombe ya mibali ya mobu moko? **7** Yawe akosepela
solo soki tomemeli Ye minkoko ya bameme ya mibali to soki
topesi Ye mafuta ebele lokola mayi ya ebale? Boni, topesa
solo bana na biso ya liboso mpo ete tozwa bolimbisi masumu
na biso? Boni, topesa bana na biso ya mibali oyo bawuti
na mikongo na biso mpo ete akoka kolongola masumu na
biso? **8** Oh moto, bateyaki yo makambo oyo ezali malamu.
Mpe tala makambo oyo Yawe azali kosenga epai na yo:
Tambola na bosembo, linga boboto mpe tambola elongo
na Nzambe na yo na komikitisa. **9** Boyoka! Yawe azali
kobelela na engumba! Kotosa Kombo na Ye, yango nde
kozala na bwanya. Boyoka sango ya etumbu na bino na
monoko na Ye oyo atindi yango! **10** Oh libota ya mobulu,
boni, nasepela penza komona bomengo na bino, oyo bosili
kozwa na nzela ya mabe, Efa ekoka te oyo elakelama mabe?
11 Boni, nazanga penza kopesa etumbu epai ya moto oyo
asalelaka kilo ya lokuta, mpe oyo azali na libenga etonda na
bimekelo kilo ya lokuta? **12** Bazwi ya libota oyo batondi na
kanza, bato ya libota oyo batondi na lokuta, mpe mosala
ya bibebu na bango ezali kaka kokosa. **13** Yango wana,
Ngai nakobeta yo na nzela ya pasi mpe nakobebisa yo mpo
na masumu na yo. **14** Okolia, kasi okotonda te, pamba te
nzala makasi ekokota na ndako na yo. Okosala ekonzo,
kasi okobatela eloko moko te, pamba te nakokaba yango
na mopanga. **15** Okolona bilanga, kasi okobuka bambuma
te; okokamola bambuma ya olive, kasi okomipakola mafuta
na yango te; okokamola bambuma ya vino, kasi okomela
masanga na yango te. **16** Lokola obatelaki malako ya Omiri
mpe osalaki misala nyonso ya mabe ya ndako ya Akabi,
nakokaba yo mpo ete obebisama, nakokaba bato na yo mpo
ete batiolama; bongo bokolata soni ya libota na Ngai.

7 Tala, mawa na ngai! Nakomi lokola moto oyo azali koluka
kobuka bambuma na eleko ya elanga, na tango oyo
bazongelaka kobuka bambuma ya vino oyo etikalaka. Kasi
ezali ata na liboke moko te ya bambuma ya vino ya kolia to
mbuma ata moko te ya figi ya sika oyo nasepelaka kolia. **2**
Bayengebene batikali lisusu te na mokili, moto ya sembo
azali lisusu te; bato nyonso bakomi kaka koluka nzela ya
kosopa makila, mpe moto na moto azali kotiela ndeko na ye
motambo. **3** Maboko na bango eyebi penza kosala makambo
mabe, bakambi mpe basambisi na bango bakomi koluka
kanyaka; bongo bato ya makasi bazali kosala makambo
nyonso oyo balingi, bayokanaka mpo na kosala bato mabe.
4 Moto oyo aleki malamu kati na bango azali lokola nzube,
moto oyo aleki sembo azali mabe koleka liboke ya basende.
Mokolo oyo bakengeli na yo basakolaki ekokisami, mokolo
oyo Yawe ayei kopesa yo etumbu. Sik'oyo, ekomi tango na
bango ya koyoka soni. **5** Botia motema te epai ya bazalani
na bino, botia elikya te epai ya baninga na bino ya motema.
Ezala liboso ya mwasi oyo alalaka na tolo na yo, keba
na maloba oyo ezali kobima na monoko na yo. **6** Pamba
te mwana mobali azali koyokisa tata na ye soni, elenge
mwasi azali kotelemela mama na ye, mwasi ya libala azali
kotelemela mama-bokilo na ye; bongo monguna ya moto,
ezali kaka moto ya libota na ye. **7** Kasi mpo na ngai, nakotia
elikya na ngai epai na Yawe, nakotalela Nzambe, Mobikisi na
ngai; Nzambe na ngai akoyoka ngai. **8** Oh banguna na ngai,
boseka ngai te! Ata soki nakweyi, nakotelema kaka. Ata soki
navandi kati na molili, Yawe azali pole na ngai. **9** Lokola
nasalaki masumu liboso ya Yawe, nakomema mokumba
ya kanda na Ye kino tango akozwa likambo na ngai na
maboko mpe akolongisa ngai. Akobimisa ngai na pole, mpe
nakomona bosembo na Ye. **10** Bongo monguna na ngai
akomona yango mpe akoyoka soni makasi, ye oyo azalaki
koloba na ngai: « Wapi Yawe, Nzambe na yo? » Miso na
ngai ekomona ndenge akokweya mpe ndenge bakonyata ye
lokola potopoto ya nzela. **11** Mokolo ya kotonga lisusu bamir
na yo ekoya; ezali mokolo wana nde bandelo ya mokili na
yo ekopusama lisusu mosika. **12** Na mokolo wana, bato
ebele bakoya epai na yo longwa na mokili ya Asiri mpe na
bingumba ya Ejipito, ata longwa na mokili ya Ejipito kino
na ebale Efrate, longwa na ebale monene moko kino na
mosusu, longwa na ngomba moko kino na mosusu. **13**
Mokili ekobebisama likolo ya bato wana, likolo ya bizaleli
na bango ya mabe. **14** Kamba bato na Yo na lingenda
na Yo ndenge mobateli bibwele asalaka! Pamba te bazali
bameme ya libula na Yo, oyo ezali lokola kotelengana yango
moko kati na zamba, na etando moko ya kitoko. Tika ete
elia na bilanga ya Bashani mpe ya Galadi ndenge ezalaki
kolia na tango ya kala. **15** Nakomonisa yo makambo ya
kokamwa lokola na tango obimaki na Ejipito. **16** Bato ya
bikolo ya bapaya bakomona yango mpe bakoyoka soni; ata
soki bazali na nguya ya ndenge nini, bakozanga maloba, mpe
matoyi na bango ekokangama. **17** Bakolia mabele lokola
nyoka, mpe lokola banyama oyo etambolaka na libumu;
bakobima na somo wuta na madusu epai wapi bazalaki
kobombama, bakoya epai na Yawe, Nzambe na biso, na
kolenga. **18** Nzambe nini akokani na Yo, Yo oyo olimbisaka
masumu ya bato mpe obosanaka mabe ya batikali kati na
libula na Yo? Okangelaka bato kanda mpo na libela te, kasi
osepelaka kotalisa bango ngolu. **19** Solo, okoyokela biso
lisusu mawa, matambe na Yo ekonyata masumu na biso,
mpe okobwaka mabunga na biso nyonso kati na bozindo
ya ebale monene. **20** Okomonisa Jakobi bosembo na Yo,
mpe Abrayami, bolamu na Yo, ndenge olapaki ndayi epai ya
batata na biso na tango ya kala.

Naumi

1 Lisakoli na tina na engumba Ninive. Buku ya emoniseli
ya Naumi, moto ya engumba Elikoshi. **2** Yawe azali
Nzambe oyo atonda na zuwa, oyo azongisaka mabe na
mabe. Yawe azongisaka mabe na mabe mpe atombokaka
makasi. Yawe azongisaka mabe na mabe epai ya banguna
na Ye, akangelaka bayini na Ye kanda makasi. **3** Yawe
asilikaka noki te, mpe nguya na Ye ezali monene. Yawe
atikaka te moto oyo asali mabe lokola nde asali na ye mabe
te, kasi apesaka etumbu na moto oyo asali mabe. Yawe
apasolaka nzela na Ye kati na ekumbaki, kati na mopepe
makasi. **4** Agangelaka ebale monene mpe akawusaka yango,
akawusaka bibale nyonso. Etuka ya Bashani mpe ya Karimeli
esili nyonso kokawuka, mpe matiti nyonso ya Libani esili
kokawuka. **5** Bangomba milayi eninganaka liboso na Ye,
mpe bangomba mikuse epanzanaka. Mabele, mokili mpe
bavandi na yango balengaka liboso na Ye. **6** Nani akoki solo
kotelema liboso na Ye soki asiliki? Nani akoki solo kobika
soki kanda na Ye epeli? Mpo ete kanda na Ye epanzanaka
lokola moto, bongo mabanga ebukanaka liboso na Ye. **7**
Yawe azali malamu, azali ebombamelo ya solo na tango
ya pasi mpe abatelaka bato nyonso oyo batiaka elikya na
Ye. **8** Akobebisa engumba na Ye nyonso na mpela mpe
akobengana banguna na Ye kino kati na molili. **9** Likita ya
ndenge nini bakoki kosalela Yawe? Azali Ye oyo asilisaka
makambo nyonso; pasi ekoya lisusu te. **10** Bakokoma
lokola bato oyo bazali kati na banzube, lokola bato oyo
balangwe masanga ya vino; bakozikisama nye lokola matiti
ya kokawuka. **11** Ezali kati na yo Ninive nde moto oyo azali
na mabongisi mabe mpo na kotelemela Yawe mpe azali na
batoli ya mabe abimi. **12** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ata
banguna na bino bazali ebele mpe makasi, bakosila kokufa
mpe kolimwa. Oh mokili ya Yuda, soki nasambwisaki yo,
nakosala yango lisusu te. **13** Nakobuka ekangiseli na bango,
oyo ezali na kingo na yo mpe nakolongola yo na minyololo.
» **14** Kasi Yawe azwi mokano oyo mpo na yo: « Okotikala
kozwa lisusu bakitani te oyo bakobatela kombo na yo na
bokonzi. Nakolongola kati na tempelo na yo banzambe na
yo ya bikeko mpe bikeko nyonso oyo basala na bibende
balekisa na moto. Nazali kobongisela yo kunda, pamba te
ozali na yo pamba. » **15** Botala kuna na bangomba makolo
ya momemi sango malamu: amemi sango ya kimia! Oh mokili
ya Yuda, sepela na bafeti na yo mpe kokisa ndayi na yo;
pamba te wuta sik'oyo, moto mabe moko te akokota lisusu
epai na yo; pamba te bango nyonso bakobebisama nye.

2 Tala, mobebisi azali koya kosala yo mabe! Batela malamu
bandako na yo batonga makasi, kengela nzela na yo,
bongama mpo na bitumba mpe sangisa bato na yo. **2**
Yawe akozongisa lisusu nkembo ya Jakobi mpe ya Isalaele,
atako babebisaki mpe bapanzaki mokili na bango, mpe
atako babebisaki bilanga na bango ya vino. **3** Banguba
mpe bilamba ya basoda na bango ezali ya langi ya motane;
bibende ya bashar na bango ezali kongenga na mokolo
oyo babongisi mpo na bitumba, mpe makonga basala na
nzete ekomi kotambola bipai na bipai. **4** Bashar ezali kokota
na elulu na nzela, ezali kokende mpe kozonga na bisika
oyo bato ebele bakutanaka; ezali komonana lokola koni oyo
ezali kopela moto, ezali kotambola na bangambo nyonso
lokola mikalikali. **5** Abengi basoda na ye nyonso ya mpiko.
nzokande, na nzela na bango, bazali kotepatepa, bazali
kokende na lombangu pene ya mir. **6** Bikuke ya ebale
efungwami, mpe ndako na ye ya bokonzi ebukani. **7** Ekatami
ete engumba wana ekokende na bowumbu mpe bakomema
yango mosika penza; basali na yango ya basi bakolela lokola
bibenga mpe bakomibeta batolo likolo ya pasi. **8** Na kala,
engumba Ninive ezalaki lokola liziba ya mayi. Kasi tala yango
lelo oyo: etoboki mpe ekomi kobimisa mayi! Bazali kobelela:
« Botelema! Botelema! » Kasi ata moto moko te azongi lisusu
kuna. **9** Bobotola wolo mpe palata na yango na makasi,
pamba te bomengo na yango ezali penza mingi koleka mpe
etonda na biloko ya motuya. **10** Bakoteli yango, bapanzi
yango, babotoli na makasi biloko na yango ya talo! Mitema
ebukani, mabolongo ekomi kolenga, mpe banzoto etondi
na somo. **11** Wapi sik'oyo libulu epai wapi bankosi ezalaki
kobokola bana na yango? Wapi sik'oyo libulu epai wapi nkosi
ya mwasi elongo na bana na yango ezalaki kotambola na
somo ata moke te? **12** Nkosi ebomi banyama ebele mpo
ete epesa yango lokola bilei epai ya bana na yango, ekangi
nyama ya kolia mpo na mwasi na yango, bongo etondisi
libulu na yango na banyama oyo ebomi mpe na misuni. **13** «
Nakotombokela yo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; «
nakozikisa bashar na yo na moto, mpe mopanga ekoboma
bana ya nkosi na yo. Nakobotola yo misuni nyonso awa na
se; boye mongongo ya batindami na yo ekotikala koyokana
lisusu te. »

3 Mawa na engumba oyo mosala na yango kosopa makila
ya bato, engumba oyo etonda na makambo ya lokuta mpe
na moyibi, engumba oyo ezangaka te koboma bato! **2** Tango
nyonso, kaka makelele ya bafimbu, makelele ya bapine:
bampunda ezali kopumbwa, mpe bashar ezali koningana.
3 Basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda bazali
kotambola-tambola, mipanga ezali kongenga, makonga ezali
koleka-leka lokola mikalikali! Bato bazali kozoka, kokufa ebele
penza! Bongo bibembe elali-lali bisika nyonso, mpe makolo
ya bato ekomi kotuta bibembe tango bazali kotambola. **4**
Makambo oyo nyonso esalemi likolo ya makambo ya nkele
ya engumba oyo etonda na kindumba, engumba ya kitoko
makasi kasi etonda na misala ya soloka, engumba oyo
epengwisaka bikolo na nzela ya kindumba na yango mpe
epengwisaka bato na nzela ya misala na yango ya soloka. **5**
« Natombokeli yo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; «
nakotombola yo elamba kino na elongi, nakolakisa bolumbu
na yo na miso ya bikolo mosusu mpe nakoyokisa yo soni
na miso ya bamboka nyonso. **6** Nakobwakela yo bosoto,
nakosambwisa yo mpe nakokomisa yo eloko ya maseki. **7**
Bato nyonso oyo bakomona yo bakokima mpe bakoganga: ‹
Engumba Ninive ebebisami boye! Nani akoyokela yango
mawa? › » **8** Boni, okanisi ete ozali kitoko koleka engumba
Tebesi oyo ezalaka pembeni ya ebale Nili mpe ezingelama
na mayi, bongo ebale ebatelaka yango mpe mayi ezalaka
lokola mir oyo ebombaka yango? **9** Makasi na yango ezalaki
kowuta na Kushi mpe na Ejipito; bato ya Puti mpe ya Libi
bazalaki kosunga yango. **10** Nzokande, yango mpe ekweyaki,
mpe bamemaki bato na yango na bowumbu. Bakataki-kataki

na biteni bana na bango na babalabala nyonso, babetaki
zeke mpo na kopona bato na yango ya lokumu mpo ete
bamema bango na bowumbu, mpe bakangaki bakambi na
yango minyololo. **11** Yo mpe okokoma lokola moto oyo
alangwe masanga, yo mpe okoluka ekimelo mpo na kokima
banguna na yo. **12** Bandako na yo nyonso, oyo batonga
makasi ezali lokola banzete ya figi etonda na bambuma
ya liboso ekomela; soki kaka bameki koningisa yango,
bambuma ekweyaka kino na monoko ya moto ya lokoso.
13 Tala malamu mampinga na yo, balemba lokola basi;
bikuke ya mokili na yo ezali polele liboso ya banguna na yo,
pamba te moto ezikisi bikangelo na yango. **14** Bino bato ya
engumba oyo, bomitokela libela mayi mpo ete bakozingela
bino; bolendisa libela bamir oyo ebatelaka engumba na bino;
bokamata mabele oyo batongelaka bandako, bosangisa
yango mpo ete ekoma potopoto, bongo bobeta babiliki mpe
botumba yango. **15** Kuna nde moto ekoya kozikisa yo,
mopanga ekoya koboma yo mpe kosilisa yo lokola mabanki.
Tika ete bato na yo bakoma ebele lokola mabanki, bakoma
lisusu ebele makasi lokola mankoko. **16** Okomisi motango
ya bato na yo ya mombongo ebele koleka ata minzoto
ya likolo, kasi babebisi mokili nyonso mpe bapumbwe na
bango ndenge kaka mankoko esalaka. **17** Bakengeli na
yo bazali lokola mankoko, bakonzi ya basoda na yo bazali
lokola maboke ya mabanki oyo eyaka kovanda na bamir
ya lopango na tango ya malili; kasi soki kaka moyi ebimi,
yango nyonso epanzani, mpe moto moko te ayebaka esika
yango ekendaka. **18** Oh mokonzi ya Asiri, bakambi na yo
bazali kolala pongi, basoda na yo ya mpiko balali pongi
ya makasi, mampinga na yo bapalangani na bangomba
mpe moto akosangisa bango azali komonana te. **19** Ezali
ata na kisi moko te oyo ekoki kobikisa pota na yo; pota
na yo ezali monene makasi! Moto nyonso oyo akoyoka
sango ya makambo oyo ekomeli yo akobeta maboko mpo na
kokweyisama na yo. Pamba te nani oyo ozangaki kosala
mabe?

Abakuki

1 Tala liloba oyo mosakoli Abakuki azwaki na emoniseli: **2** Oh Yawe, kino tango nini nasengeli kobelela Yo mpo
ete osunga, kasi ozali koyoka te? Nazali koganga epai na
Yo: « Minyoko eleki! » kasi ozali kaka kobikisa te! **3** Mpo
na nini ozali kolakisa ngai makambo mabe ya boye? Mpo
na nini ozali kosala eloko moko te? Liboso na ngai, nazali
kaka komona libebi mpe makambo mabe, bato bazali kaka
koswana mpe kofundana. **4** Yango wana bato bazali kotosa
lisusu mibeko te, bazali kokata lisusu makambo na bosembo
te. Bato mabe bazali kolonga liboso ya bato ya sembo,
makambo ezali lisusu kokatama na bosembo te. **5** Botala
nanu malamu bikolo mosusu mpe bokokamwa penza, pamba
te nakosala likambo moko na tango na bino, likambo oyo
bokondima te soki bayebisi bino yango. **6** Nakotindela bino
bato ya Babiloni, bato ya mitema mabe, oyo bayokelaka bato
mawa te: batambolaka mokili mobimba mpo na kobotola
bato bisika na bango ya losambo na makasi. **7** Bazali bato
ya somo mpe bato oyo babangisaka, basalaka makambo
nyonso oyo bazali na yango posa, mpe moto moko te
amekaka kotelemela bango. **8** Bampunda na bango ekimaka
mbangu koleka ata nkoyi, ezalaka na kanda makasi koleka
ata mbwa ya zamba oyo ebimaka na pokwa mpo na koluka
nyama ya kolia. Basoda na bango oyo batambolaka likolo
ya bampunda batambolaka mbangu makasi mpe bawutaka
mosika penza, bapumbwaka lokola mpongo soki ezali kokita
na elulu mpo na kokanga nyama ya kolia. **9** Bango nyonso
bayaka nzela moko mpo na kotia mobulu, bakendaka kaka
liboso lokola mopepe ya este, bazwaka bakangami ebele
ndenge balokotaka mbuma ya zelo. **10** Batiolaka bakonzi mpe
basekaka bakambi, basekaka bingumba batonga makasi,
batondisaka mabele pembeni ya bamir mpo ete bamata
likolo na yango mpe bakota na engumba mpo na kobotola
yango, **11** balekaka lokola mopepe mpe bakobaka nzela na
bango, basepelaka kosala mabe, mpe makasi na bango nde
ezali nzambe na bango. **12** Boni, ozali Yawe te wuta na
ebandeli? Ozali Nzambe na ngai, Mosantu na ngai, okufaka
te. Oh Yawe, oponaki bango mpo na kosambisa biso; mpe
Yo Libanga na ngai, olendisaki bango mpo na kopesa biso
etumbu. **13** Miso na Yo ezali peto koleka, okoki kotala mabe
te. Mpo na nini ozali kotala makambo mabe? Mpo na nini
ozali kotala bato mabe na miso? Mpo na nini ovandi kimia
wana bato mabe bazali konyokola bato oyo baleki bango
na bosembo? **14** Okomisi bato lokola bambisi ya ebale,
lokola banyama oyo etambolaka na libumu mpe ezanga
mokonzi. **15** Moto mabe azwaka yango nyonso na ndobo,
akangaka yango na monyama mpe atiaka yango na kitunga.
Yango wana asepelaka mpe atondaka na esengo. **16** Bongo
abonzelaka monyama na ye mbeka, atumbelaka kitunga na
ye ansa; pamba te na nzela ya monyama mpe ya kitunga
na ye, azwaka bambisi ebele mpe bilei ya kitoko. **17** Boni,
akosepela solo kotika ete monyama na ye ezanga mbisi na
kokoba koboma bato na mawa te?

2 Nakotelema na esika na ngai ya kokengela, nakotelema
ngai moko na likolo ya mir, nakosenzela mpo na komona
makambo oyo akoyebisa ngai mpe eyano oyo nakopesa
na banzembo oyo ya mawa. **2** Yawe ayanolaki: — Koma
emoniseli oyo, koma yango na etando ya mabanga, koma
yango penza malamu mpo ete moto nyonso akoka kotanga
yango na bopete. **3** Emoniseli oyo ezali kaka kozela tango na
yango oyo ekatama; ezali kolobela makambo oyo ekosalema
na tango ya suka; solo, ekokosa te. Ata ewumeli, (zela)
yango kaka; solo, ekokokisama, ekowumela te. **4** Tala,
atondisami na lolendo, motema na ye ezali na bosembo te;
kasi moto ya sembo akobika na nzela ya kondima na ye. **5**
Solo, masanga ya vino ekosaka; moto ya lolendo avandaka
kimia te. Mpo ete azali lokoso lokola mboka ya bakufi mpe
atondaka te lokola kufa, asangisaka bato ya bikolo nyonso
pembeni na ye mpe akomisaka bango bawumbu na ye.
(Sheol h7585) **6** Boni, bato wana nyonso bakoseka ye te na
maloba ya kotiola mpe ya kosambwisa lokola: « Mawa na ye
oyo azali kobomba biloko ya moyibi mpe akolisaka bomengo
na ye na kobotola bato biloko na makasi! » Makambo
ya boye ekokoba kino penza tango nini? **7** Boni, bakolo
biloko bakobimela yo te na pwasa? Bakolamukela yo mpe
bakolengisa yo. Boni, okokoma te lokola mosuni na bango ya
kolia? **8** Lokola obotolaki bomengo ya bato ya bikolo ebele
na makasi, bato oyo batikali bakobotola yo mpe bomengo na
yo na makasi, mpo ete osopaki makila ya bato, obebisaki
mikili mpe bingumba elongo na bavandi na yango nyonso.
9 Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye na nzela ya
sembo te! Alukaka kosala zala na ye na likolo ya bangomba
mpo na kokima ete makambo mabe ekomela ye. **10** Lokola
osalaki mabongisi ya kobebisa bato ebele, obongisaki nde
soni ya ndako na yo moko mpe okotisi nde bomoi na yo
moko na likama. **11** Mabanga ya mir ekoganga mpe mabaya
ya motondo ekoyanola. **12** Mawa na moto oyo atongaka
engumba na nzela ya makila mpe alendisaka yango na
nzela ya lokuta! **13** Boni, ekatama te epai na Yawe, Mokonzi
ya mampinga, ete misala ya bato ezala kaka lokola koni
oyo ezali kopela moto, ete bikolo enyokwamaka bobele
se pamba? **14** Pamba te mokili ekotonda na boyebi ya
nkembo na Yawe ndenge mayi etondaka na ebale. **15** Mawa
na moto oyo amelisaka moninga na ye masanga makasi
kino asilisa mbeki nyonso mpe alangwa mpo ete amona
bolumbu na ye! **16** Na esika ete otondisama na nkembo,
okotondisama na soni. Sik'oyo ekomi tango na yo, mela mpe
tikala bolumbu! Kopo oyo ewuti na loboko ya mobali ya Yawe
eyei kozingela yo, mpe soni ekozipa nkembo na yo. **17** Mabe
oyo osalaki mokili ya Libani ekozongela yo, mpe somo ya
banyama oyo obomaki ekokomela yo; pamba te osopaki
makila ya bato, obebisaki mikili mpe bingumba elongo na
bavandi na yango nyonso. **18** Boni, banzambe ya bikeko
ezali na tina nini, pamba te moto nde asalaki yango? Elilingi
oyo eteyaka makambo ya lokuta ezali na tina penza nini?
Pamba te moto oyo asalaki yango azali nde kotia elikya na
mosala ya maboko na ye, asali nde ekeko oyo elobaka te.
19 Mawa na moto oyo alobaka na eteni ya nzete: « Telema!
» Mawa na moto oyo alobaka na libanga oyo ezanga bomoi:
« Lamuka! » Boni, ekeko ekoki solo kolakisa moto nzela?
Bazipa yango wolo mpe palata, kasi pema ezali te kati na
yango. **20** Nzokande, Yawe azali kati na Tempelo na Ye ya
bule; tika ete mokili mobimba ezala kimia liboso na Ye!

3 Libondeli ya Mosakoli Abakuki, na tina na lolenge ya
banzembo ya mawa. **2** Oh Yawe, nayokaki sango ya
Kombo na Yo! Yawe, nabangaki misala na Yo. Sala yango
lisusu na tango na biso! Sala ete eyebana lisusu na tango
na biso! Kasi ata soki otomboki ndenge nini, kobosanaka
te mawa na Yo mpo na biso. **3** Nzambe abimelaki na
engumba Temani, Mosantu abimelaki na ngomba Parani.
Nkembo na Ye ezipaki likolo, mpe lokumu na Ye etondisaki
mabele. **4** Azalaki kongenga lokola moyi, mpe pole makasi
ezalaki kobimela na loboko na Ye, epai wapi nguya na Ye
ebombamaka. **5** Bokono oyo ebomaka ezalaki kotambola
liboso na Ye, mpe pasi makasi ezalaki kolanda matambe na
Ye na sima. **6** Tango atelemaki, mabele ekomaki koningana
makasi; tango abalolaki elongi na Ye mpo na kotala, bato
ya bikolo bakomaki kolenga, bangomba milayi oyo ya kala-
kala ebukanaki, mpe bangomba mikuse oyo ya kala-kala
ekitaki; kasi banzela na Ye ewumelaka seko na seko. **7**
Namonaki bandako ya kapo ya Kushani kati na pasi, mpe
bandako ya mokili ya Madiani kati na mitungisi. **8** Oh Yawe,
otombokelaki nde bibale? Osopelaki nde miluka kanda na
Yo? Osilikelaki nde ebale monene tango ozalaki kotambola
likolo ya bampunda, likolo ya bashar na Yo ya lokumu? **9**
Obimisaki tolotolo na Yo na ebombelo na yango, maloba ya
bandayi oyo olapaki ezalaki makonga na Yo. Ozindisaki mokili
kati na bibale. **10** Soki bangomba emoni Yo, elengaka; mayi
etiolaka makasi, ebale monene etombokaka mpe bambonge
na yango emataka kino na likolo. **11** Tango makonga ya mike
etambolaka lokola mikalikali mpe makonga ebetaka lokola
bakake, moyi mpe sanza etelemaka kuna na likolo. **12** Na
kanda, otambolaka na mabele; mpe na kanda makasi na Yo,
onyataka bikolo. **13** Obimaka mpo na kokangola bato na Yo
mpe mpo na kobikisa mopakolami na Yo. Obomaki mokambi
ya mokili ya bato mabe, osambwisaki ye kobanda na moto
kino na makolo. **14** Otobolaki ye moto na nzela ya likonga
na ye moko, tango basoda na ye bazalaki koya na elulu
lokola mopepe mpo na kopanza biso. Bazalaki kosepela na
elikya ete bakoboma biso na nkuku. **15** Otambolaka na ebale
elongo na bampunda na Yo; boye oningisaka mayi minene.
16 Tango nayokaki sango oyo, motema na ngai ekomaki
kobeta makasi, bibebu na ngai ekomaki kolenga, mikuwa na
ngai ekomaki kopola mpe makolo na ngai ekomaki kolenga.
Kasi nakokanga motema na ngai mpo na kozela mokolo
ya pasi oyo ekokomela ekolo oyo ebundisaki biso. **17**
Nzokande, nzete ya figi ebimisi fololo te, nzete ya vino eboti
mbuma te, nzete ya olive eboti mbuma te, bilanga ebimisi
bilei te, bameme mpe bantaba ezali te kati na lopango, mpe
bangombe ezali te kati na lopango. **18** Kasi ngai nakosepela
kati na Yawe mpe nakotondisama na esengo mingi kati na
Nzambe, Mobikisi na ngai. **19** Nkolo Yawe azali makasi na
ngai: akomisaka makolo na ngai lokola makolo ya mboloko,
apesaka ngai makasi ya komata kino na likolo ya bangomba.
Wuta na buku ya motambolisi banzembo. Babetaki yango na
mandanda.

Sofoni

1 Na tango Joziasi, mwana mobali ya Amoni, azalaki
mokonzi ya mokili ya Yuda, Yawe alobaki na Sofoni,
mwana mobali ya Kushi, mwana mobali ya Gedalia, mwana
mobali ya Amaria, mwana mobali ya Ezekiasi: **2** « Nakosilisa
kobebisa biloko nyonso oyo ezali kati na mokili, » elobi
Yawe, **3** « solo, nakoboma ezala bato to banyama, ezala
bandeke ya likolo to bambisi ya ebale; nakolongola, na
mokili, bato mabe mpe biloko oyo ebetisaka bato mabaku
» elobi Yawe. **4** « Nakosembola loboko na Ngai mpo na
kopesa mokili ya Yuda mpe bavandi nyonso ya Yelusalemi
etumbu; nakosilisa koboma, na esika oyo, nyonso oyo
etikali, ya losambo ya nzambe Bala elongo na bakombo ya
banganga-nzambe ya bapagano, oyo basalelaka banzambe
ya bikeko: **5** bato nyonso oyo bafukamaka na likolo ya
bandako mpo na kosambela mampinga ya likolo, bato
nyonso oyo bagumbamaka na kolapa ndayi na Kombo na
Yawe mpe na kombo na nzambe Moloki, **6** bato nyonso
oyo bapesaka Yawe mokongo, oyo balukaka Ye te mpe
batunaka Ye te. **7** Bovanda kimia liboso ya Nkolo Yawe,
pamba te mokolo ya Yawe ekomi pene! Yawe abongisi
mbeka, abulisi babengami na Ye. **8** Na mokolo ya mbeka ya
Yawe, nakopesa etumbu epai ya bakambi, epai ya bana
mibali ya mokonzi mpe epai ya bato nyonso oyo balataka
bilamba ya bapaya. **9** Na mokolo wana, nakopesa etumbu
epai ya bato nyonso oyo bapumbwaka ekotelo ya tempelo,
bato oyo batondisaka tempelo ya banzambe na bango ya
bikeko na makambo ya kanza mpe na lokuta. **10** Na mokolo
wana, » elobi Yawe, « koganga makasi ekoyokana wuta
na Ekuke ya Bambisi, kolela ekoyokana wuta na Mboka ya
sika mpe lokito monene wuta na bangomba mikuse. **11** Bino
bavandi ya etuka Makiteshi, bolela, pamba te bato nyonso
ya mombongo bakokufa, mpe bato nyonso oyo batekaka
palata bakobebisama! **12** Na tango wana, nakoluka engumba
Yelusalemi na nzela ya mwinda, nakopesa etumbu epai ya
bato nyonso oyo bamimonaka ete bakoka mpe bamilobelaka:
‹ Yawe asalaka na Ye eloko te, ezala ya malamu to ya mabe.
› **13** Bakobotola bango bomengo na makasi mpe bakobuka
bandako na bango; bakotonga bandako, kasi bakotikala
kovanda yango te; bakosala bilanga ya vino, kasi bakotikala
komela vino na yango te. » **14** Mokolo monene ya Yawe
ekomi pene, solo ekomi pene mpe ezali koya noki penza.
Boyoka! Makelele ya mokolo na Yawe ekozala bololo; ezala
basoda ya mpiko, bakoganga mpo na koluka lisungi. **15**
Mokolo yango ekozala mokolo ya kanda makasi, mokolo
ya pasi mpe ya somo, mokolo ya komitungisa mpe ya
kobebisama, mokolo ya butu mpe ya molili makasi, mokolo
ya mapata mpe mapata ya mwindo, **16** mokolo ya kobeta
bakelelo mpe ya makelele ya bitumba mpo na kobundisa
bingumba batonga makasi mpe bandako milayi oyo batonga
makasi. **17** Nakotindela bato pasi ya makasi: bakokoma
kotambola lokola bato balangwe masanga, pamba te basalaki
masumu liboso ya Yawe; bakopanza makila na bango lokola
putulu mpe bakobwaka misopo na bango lokola salite. **18** Na
mokolo ya kanda na Yawe, ezala palata to wolo na bango
ekobikisa bango te. Na moto ya zuwa na Ye, mokili mobimba
ekozikisama, pamba te akosukisa na mbalakata bavandi
nyonso ya mokili.

2 Oh ekolo oyo eyokaka soni te, bosangana nanu bino
nyonso mpe bokanisa malamu **2** liboso ete mokolo oyo
ekatama mpo na kosambisama ekoka, liboso ete mokolo
yango eleka lokola matiti ya loso oyo mopepe ememi, mpe
liboso ete kanda mpe kotomboka ya Yawe ekomela bino! **3**
Boluka Yawe, bino bato nyonso ya komikitisa kati na mokili,
bino oyo bokokisaka mitindo na Ye! Boluka kotambola na
bosembo mpe na komikitisa! Tango mosusu bokobika na
mokolo ya kanda ya Yawe. **4** Bakosundola engumba Gaza,
bongo engumba Ashikeloni ekobebisama; bakobengana bato
ya engumba Asidodi na makasi mpe bakopikola engumba
Ekroni. **5** Mawa na bino bavandi ya etuka oyo ezali pembeni
ya ebale monene, bino bato ya Kereti! Pamba te Liloba na
Yawe etelemeli bino: « Kanana, mokili ya bato ya Filisitia,
nakobebisa yo, mpe moto ata moko te akotikala kati na yo.
» **6** Etuka oyo ezali pembeni ya ebale monene, epai wapi
bato ya Kreti bavandaka, ekokoma esika ya babateli bibwele
mpe lopango ya kobokola bibwele. **7** Ekokoma etuka ya
batikali ya libota ya Yuda; bakokuta kuna bisika ya kobokola
bibwele na bango. Pokwa nyonso, bakolala na bandako ya
Ashikeloni, pamba te Yawe, Nzambe na bango, akobatela
bango, akobongisa lisusu bomoi ya bato na bango, oyo
bakowuta na bowumbu. **8** « Nayokaki bato ya Moabi kofinga
bato na Ngai mpe ndenge bato ya Amoni bazalaki kotiola
mpe koluka kobotola mabele na bango. **9** Yango wana,
na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, « Moabi ekokoma penza lokola Sodome,
mpe bato ya Amoni bakokoma lokola Gomore; ekokoma
esika oyo ebotaka matiti mabe, esika ya mabulu ya mungwa,
esika ebebisama mpo na libela. Batikali na Ngai bakobotola
bango bomengo na makasi, mpe batikali ya ekolo na Ngai
bakozwa mikili yango lokola libula. » **10** Wana nde lifuti oyo
bakozwa mpo na lolendo na bango, pamba te bafingaki mpe
batiolaki bato ya Yawe, Mokonzi ya mampinga. **11** Yawe
akoyokisa bango somo tango akobebisa banzambe ya bikeko
nyonso ya mabele. Bato ya bikolo nyonso bakogumbamela
Ye na bisika nyonso, moto na moto na esika oyo akozala kati
na mokili na ye. **12** Bino mpe bato ya Kushi bokokufa na
mopanga na ngai. **13** Akosembola loboko na Ye mpo na
kobundisa etuka ya nor, akobebisa Asiri akobebisa penza
Ninive mobimba mpe akokawusa yango lokola esobe. **14**
Ekokoma esika oyo bitonga mpe banyama ya ndenge na
ndenge ekokoma kolala. Esulungutu mpe kombekombe
ekokoma kolekisa butu na yango na basonge ya bandako
na yango. Kolela na yango ekoyokana kino na maninisa,
libebi na libebi nde ekomonana na bikotelo ya bandako,
mpe mabaya ya banzete ya sedele ekotikala polele. **15**
Tala ndenge ekosuka, engumba oyo ya bisengo, oyo ezalaki
na kimia koleka mpe ezalaki komilobela: « Ezali nde ngai,
mosusu azali te soki ngai te. » Ndenge nini engumba oyo
ebebisami, ndenge nini ekomi penza ndako ya banyama!
Bato nyonso oyo bakolekela wana bakobeta piololo mpe
koningisa mito.

3 Mawa na engumba ya batomboki, engumba ya makambo
ya mbindo, mpe engumba oyo enyokolaka bato! **2**

Etosaka moto te, endimaka pamela te, etiaka elikya na Yawe
te, epusanaka pene ya Nzambe na yango te. **3** Bakalaka na
yango bazali lokola bankosi oyo ezali koganga; bakambi na
yango bazali lokola bambwa ya zamba oyo esalaka bokila
na pokwa, bongo etikaka ata eloko moko te na tongo. **4**
Basakoli na yango bazali bato ya lolendo mpe ya lokuta.
Banganga-Nzambe na yango babebisaka Esika ya bule
mpe batosaka mibeko te. **5** Kati na engumba yango, Yawe
azali sembo, asalaka mabe te; mokolo na mokolo, alakisaka
bosembo na Ye mpe azangaka te kokokisa yango tongo
na tongo. Nzokande, moto oyo atambolaka na bosembo
te amonaka likambo ya soni te. **6** Nabomi bato ya bikolo
mosusu, bandako na bango ya makasi ebebisami. Nasali ete
babalabala na bango etikala lisusu na bato te mpo ete moto
moko te alekela lisusu wana. Bingumba na bango ebebisami,
ata moto moko te atikali lisusu kuna. **7** Namilobelaki boye na
tina na engumba oyo: « Solo, okobanga Ngai mpe okondima
pamela na Ngai! » Boye bandako na yango ekobukana lisusu
te, mpe nakotindela yango lisusu etumbu moko te. Kasi atako
bongo, bakobaki kaka kosala misala na bango ya mabe. **8**
Yango wana, « bozela Ngai, » elobi Yawe, « bozela Ngai
na mokolo oyo nakoya mpo na kosamba elongo na bino;
nazwaki mokano ya kosangisa bato ya bikolo nyonso mpe ya
mikili nyonso mpo na kosopela bango kanda na Ngai, makasi
nyonso penza ya kanda na Ngai: mokili mobimba ekozika
na moto ya nguya ya kanda na Ngai. **9** Boye nakopetola
bibebu ya bato ya bikolo mpo ete bango nyonso bazala ya
kokoka mpo na kobelela Kombo ya Yawe mpe kosalela Ye na
motema mobimba. **10** Longwa na likolo ya bibale ya Kushi,
bato na Ngai, oyo bagumbamelaka Ngai; bato na Ngai, oyo
bapalangana bipai na bipai, bakomemela Ngai makabo. **11**
Na mokolo wana, oh bato na Ngai, bokoyokisama lisusu
soni te mpo na mabe nyonso oyo bosalaki Ngai, pamba
te nakolongola bato oyo bamimatisaka na lolendo kati na
bino. Boye bokomitombola lisusu te na lolendo na ngomba
na Ngai ya bule. **12** Kasi kati na bino, nakotika bato oyo
bakelela, bato oyo batambolaka na komikitisa, bato oyo
bakozwa ebombamelo kati na Kombo na Yawe. **13** Batikali
ya Isalaele bakosala lisusu mabe te, bakokosa lisusu te to
lokuta ekozala lisusu te kati na minoko na bango. Bakolia
mpe bakolala na kimia, mpe moto moko te akobangisa bango
lisusu. **14** Siona, mboka kitoko, yemba nzembo! Isalaele,
ganga makasi! Yelusalemi, mboka kitoko, sepela; mpe tika
ete motema na yo etonda na esengo! **15** Yawe alongoli
etumbu na yo mpe akimisi banguna na yo. Yawe, Mokonzi
ya Isalaele, azali elongo na yo; kobanga lisusu pasi moko te.
16 Na mokolo wana, bakoloba na Yelusalemi: ‹ Oh Siona,
kobanga te! Tika ete maboko na yo elemba te! **17** Yawe,
Nzambe na yo, azali elongo na yo, azali Elombe Mobikisi.
Akosepela na yo makasi mpe akopemisa yo, na bolingo na
Ye; akoyemba banzembo ya esengo na tina na yo. › **18**
Lokola na mikolo ya bafeti oyo ekatama, nakolongola pasi
kati na yo mpo ete ozala lisusu na soni te. **19** Na tango
wana, nakobeta bato nyonso oyo banyokolaki yo, nakosunga
moto oyo atambolaka tengu-tengu mpe nakosangisa bato
oyo bapanzana bipai na bipai. Nakopesa bango lokumu mpe
nakosala ete sango na bango epanzana na mikili nyonso epai
wapi basambwisaki bango. **20** Na tango wana, nakosangisa
bino, nakozongisa bino na mokili na bino. Nakopesa bino
lokumu mpe nakosala ete sango na bino epanzana kati na
bato ya bikolo nyonso ya mokili tango, na miso na bino,
nakozongisa bato na bino, oyo bakendeki na bowumbu, »
elobi Yawe.

Aje

1 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, na mokolo
ya liboso ya sanza ya motoba, Yawe alobaki na nzela ya
Mosakoli Aje liloba oyo epai ya Zorobabeli, mwana mobali
ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda; epai ya Jozue, mwana
mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe: **2** «
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bato
oyo bazali koloba ete tango ekoki nanu te mpo na kotonga
Tempelo ya Yawe. › » **3** Nzokande, Yawe alobaki na nzela
ya mosakoli Aje: **4** « Boni, bokanisi ete ezali mpo na bino
tango ya kovanda na bandako ya kitoko wana Tempelo ezali
ya kobeba? » **5** Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi: « Bokanisa nanu malamu makambo
nyonso oyo ezali kokomela bino. **6** Bozali kolona milona
ebele, kasi bozali kobuka bambuma moke kaka, bozali kolia
kasi bozali kotonda te, bozali komela kasi bozali kosilisa posa
na bino te, bozali kolata bilamba kasi malili ezali kosila te,
mpe lifuti ya mosali ezali kokota na libenga etoboka. » **7** Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokanisa
nanu malamu makambo oyo ezali kokomela bino. **8** Bokende
na likolo ya bangomba, bokata mpe boya na banzete mpo na
kotonga Tempelo, bongo nakosepela mpe nakozwa lokumu,
» elobi Yawe. **9** « Tala, bokanisaki kobuka bambuma ebele
kasi bobuki kaka bambuma moke; mpe tango bomemi yango
na bandako na bino, nafuli yango mopepe. Mpo na nini boye,
» elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga? « Ezali mpo na Ndako
na Ngai, oyo ezali ya kobeba, na tango oyo moto na moto
azali komipesa na misala ya ndako na ye moko. **10** Yango
wana, likolo na bino, Lola ekangi mvula, mpe mabele eboyi
kobota bambuma. **11** Nabengaki bokawuki na bilanga, na
bangomba, na ble, na vino, na mafuta, na mbuma nyonso
ya mabele, na bato, na bibwele mpe na mbuma nyonso ya
mosala na bino. » **12** Boye Zorobabeli, mwana mobali ya
Shealitieli; Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya
Banganga-Nzambe; mpe bato nyonso oyo batikalaki batosaki
mongongo ya Yawe, Nzambe na bango, mpe maloba ya
mosakoli Aje kolanda ndenge Yawe, Nzambe na bango,
atindaki ye. Mpe bato nyonso bakomaki kobanga Yawe.
13 Bongo Aje, momemi sango ya Yawe, asakolaki epai ya
bato maloba oyo na Kombo na Yawe: « Nazali elongo na
bino, » elobi Yawe. **14** Mpe Yawe alendisaki Zorobabeli,
mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda; mpe
Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-
Nzambe, elongo na bato nyonso oyo batikalaki. Bayaki
mpe bamikotisaki na mosala ya kotonga Tempelo ya Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe na bango, **15** na mokolo
ya tuku mibale na minei ya sanza ya motoba, na mobu ya
mibale ya bokonzi ya Dariusi.

2 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Aje, na
mokolo ya tuku mibale na moko ya sanza ya sambo: **2** «
Loba na Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli
ya Yuda; na Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, mpe na bato nyonso oyo batikali: **3** ‹ Kati
na bino oyo bozali na bomoi, nani amonaki Ndako oyo kati na
nkembo na yango ya liboso? Bongo sik'oyo, bozali komona
yango ndenge nini? Boni, ezali te komonana na miso na bino
lokola eloko ya pamba? **4** Kasi sik'oyo, Zorobabeli, zala
makasi, › elobi Yawe. ‹ Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, zala makasi. Bino nyonso
bato ya ekolo, bozala makasi, › elobi Yawe, ‹ bosala mosala,
pamba te nazali elongo na bino, › elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga. **5** ‹ Kolanda mokano oyo nazwaki mpo na bino
tango bobimaki na Ejipito, Molimo na Ngai azali kati na bino.
Bobanga te. › **6** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: ‹ Na mwa tango moke, nakoningisa lisusu Likolo mpe
mokili, ebale monene mpe mabele; **7** nakoningisa bato ya
bikolo nyonso, bomengo ya bikolo nyonso ekoya na esika
oyo, mpe nakotondisa Ndako oyo na nkembo, › elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga. **8** ‹ Wolo mpe palata ezali ya Ngai, ›
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **9** ‹ Nkembo ya Ndako
ya sika ekozala monene koleka nkembo ya Ndako ya kala,
› elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, ‹ mpe nakotia kimia
na esika oyo, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. » **10**
Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, Yawe alobaki na
mosakoli Aje, na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza
ya libwa: **11** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: ‹ Tuna Banganga-Nzambe makambo oyo osengeli
kosala kolanda mobeko: **12** — Soki moto moko amemi
na songe ya elamba mosuni oyo ebulisama, mpe songe
yango etuti lipa to ndunda to vino to mafuta to bilei mosusu,
boni, ekokoma bule? › » Banganga-Nzambe bazongisaki:
— Te, ekokoma bule te! **13** Mosakoli Aje alobaki: — Soki
moto oyo akomaki mbindo mpo ete asimbaki ebembe asimbi
eloko moko kati na biloko wana, boni, eloko yango ekokoma
mbindo? Banganga-Nzambe bazongisaki: — Iyo, ekokoma
mbindo. **14** Mosakoli Aje alobaki lisusu: « Bato oyo mpe
ekolo oyo bazali nde ndenge wana na miso na Ngai, » elobi
Yawe, « misala nyonso oyo basalaka mpe biloko nyonso
oyo babonzelaka Ngai ezalaka ya mbindo. **15** Mpe sik'oyo,
kobanda lelo, botala malamu makambo oyo ekoya liboso
ete libanga moko etiama na likolo ya libanga mosusu kati
na Tempelo ya Yawe. **16** Tango moto moko azalaki koya
mpo na kozwa bikolo tuku mibale ya ble na ebombelo,
azalaki kokuta kaka bikolo zomi; tango moto moko azalaki
kokende na ekamolelo masanga ya vino mpo na kozwa
bambeki tuku mitano ya vino, azalaki kaka kokuta bambeki
tuku mibale. **17** Napesaki bino etumbu, tango nabebisaki
misala na bino nyonso ya maboko, tango natindelaki yango
bokono ya ndenge na ndenge mpe tango nanokisaki mvula
ya mabanga. Kasi atako bongo, bozongaki epai na Ngai te, »
elobi Yawe. **18** « Kobanda lelo, mokolo ya tuku mibale ya
sanza ya libwa, botala malamu miboko ya Tempelo ya Yawe,
oyo batiaki; botala malamu penza makambo oyo ekoleka. **19**
Boni, bibombelo na bino ezali lisusu na bambuma? Kino na
moyi ya lelo, ata elanga moko te ya vino, ya figi, ya grenade
mpe ya olive esili kobota bambuma. Kasi kobanda lelo,
nakopambola bino. » **20** Yawe alobaki, na mbala ya mibale,
na mosakoli Aje, na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza
ya libwa: **21** « Loba na Zorobabeli, moyangeli ya Yuda,
ete nakoningisa likolo mpe mabele, **22** nakobalola bakiti ya
bokonzi, nakosilisa nguya ya bokonzi ya mikili ya bapagano,
nakokweyisa bashar mpe bato oyo batambolisaka yango;
bampunda ekokweya elongo na bato oyo batambolaka likolo
na yango, bango na bango bakobomana na mopanga. **23**
Na mokolo wana, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, «

nakozwa yo Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mosali na Ngai, mpe nakokomisa yo lokola kashe na Ngai, pamba te ezali yo nde Ngai napona, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Zakari

1 Na sanza ya mwambe, na mobu ya mibale ya bokonzi ya
Dariusi, Yawe alobaki na mosakoli Zakari, mwana mobali
ya Barashi, mwana mobali ya Ido: **2** — Yawe atombokelaki
bakoko na bino makasi. **3** Yango wana, loba na bato oyo:
« Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹
Bozonga epai na Ngai, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga,
‹ mpe Ngai nakozonga epai na bino, › elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **4** Bozala te lokola bakoko na bino, epai
ya banani basakoli ya tango ya kala balobaki: Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Botika banzela
mabe mpe misala na bino ya mabe, bozonga epai na Ngai!
› Kasi basalaki keba te na maloba na Ngai, mpe batosaki
Ngai te, elobi Yawe. **5** Wapi sik'oyo bakoko na bino? Boni,
basakoli yango bazali kaka na bomoi kino na mokolo ya
lelo? **6** Maloba mpe malako na Ngai, oyo napesaki na
nzela ya basakoli, basali na Ngai, ekomelaki bakoko na
bino te? Solo, ekomelaki bango, babongolaki mitema mpe
balobaki: ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga, asaleli biso kolanda
banzela mpe misala na biso, asali ndenge kaka akanaki
kosala. › » **7** Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza
ya zomi na moko, sanza ya shebati, na mobu ya mibale
ya bokonzi ya Dariusi, Yawe alobaki na nzela ya mosakoli
Zakari, mwana mobali ya Barashi, mwana mobali ya Ido.
8 Na butu, nazwaki emoniseli moko: namonaki liboso na
ngai moto moko azali kotambolisa mpunda moko ya langi ya
motane; moto yango atelemaki kati na banzete ya mirite
oyo ezalaki kati na lubwaku. Na sima na ye, ezalaki na
bampunda mosusu ya langi ya motane, ya shokola mpe ya
pembe. **9** Natunaki: — Nkolo na ngai, bampunda oyo elingi
kolakisa nini? Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai azongisaki:
— Nakolakisa yo tina na yango. **10** Moto oyo azalaki kati na
banzete ya mirite alimbolaki: — Ezali bato oyo Yawe atindaki
mpo na kotambola na mabele. **11** Bato yango bayebisaki
Anjelu ya Yawe, oyo atelemaki kati na banzete ya mirite: —
Towuti kotambola na mabele mpe tokuti kimia mpe bopemi
na mokili mobimba. **12** Anjelu ya Yawe alobaki: — Yawe,
Mokonzi ya mampinga, kino tango nini okoboya koyokela
engumba Yelusalemi mawa mpe bingumba mosusu ya Yuda,
bingumba oyo okangela kanda mibu tuku sambo mobimba?
13 Yawe abimisaki maloba ya kimia mpe ya kobondisa, na
monoko ya Anjelu oyo azalaki koloba na ngai. **14** Bongo
Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai alobaki: — Tatola maloba
oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹
Nazali na zuwa makasi mpo na Yelusalemi mpe Siona. **15**
Kasi nazali na kanda makasi mpo na bikolo oyo emonaka
ete emikoka. Nazalaki kaka na kanda moke mpo na bato na
Ngai, kasi bango bayei nde kobakisela bato na Ngai pasi. › »
16 Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakozonga
na Yelusalemi mpo na koyokela bango mawa; mpe kuna,
bakotonga lisusu Tempelo na Ngai mpe bakosalela kati na
Yelusalemi singa oyo bamekelaka molayi, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga. **17** Tatola lisusu: « Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bingumba na Ngai
ekotondisama lisusu na bomengo, Yawe akobondisa lisusu
Siona mpe akopona Yelusalemi. › » **18** Bongo natombolaki
miso mpe namonaki maseke minei liboso na ngai. **19**
Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai: — Maseke
wana elakisi nini? Azongiselaki ngai: — Maseke wana ezali
bikolo ya nguya oyo epanzaki Yuda, Isalaele mpe Yelusalemi.
20 Yawe alakisaki ngai bato minei ya misala ya maboko. **21**
Natunaki: — Bato oyo bayei kosala nini? Azongisaki: — Ezali
maseke oyo eyaki kopanza Yuda mpo ete moto moko te
akoka kotombola moto, kasi bato oyo ya misala ya maboko
bayei nde kolengisa bango mpe kokweyisa nguya ya bikolo
oyo etombolaki maseke na yango mpo na kobundisa Yuda
mpe kopanza bato na yango.

2 Natombolaki lisusu miso mpe namonaki moto moko
liboso na ngai, asimbaki singa oyo bamekelaka molayi,
na loboko na ye. **2** Natunaki ye: — Ozali kokende wapi?
Azongiselaki ngai: — Nazali kokende komeka molayi ya
Yelusalemi mpo na koyeba mokuse mpe molayi na yango. **3**
Bongo Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai atikaki ngai, mpe
Anjelu mosusu ayaki mpo na kokutana na ye **4** mpe alobaki
na ye: — Kima mbangu penza, mpe kende koloba na elenge
mobali wana: « Yelusalemi ekotikala lisusu na bamir te mpo
ete motango ya bato mpe ya banyama oyo bazali kati na
yango ekokoma ebele koleka. **5** Ngai moko, nakozala mir ya
moto zingazinga na yango, » elobi Yawe, « mpe nakomonisa
nkembo na Ngai kati na yango. » **6** Tokende! Tokende!
Tobima noki na mokili ya nor, elobi Yawe, pamba te Ngai
moko nde napanzaki bino na mokili mobimba, elobi Yawe. **7**
Siona, tokende! Bima noki, yo oyo ovandaka na Babiloni,
mboka kitoko! **8** Pamba te tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, oyo apesaki ngai mokumba ya kosakola mpo na
kotelemela bikolo oyo ebotolaki bino biloko na makasi alobi:
Moto nyonso oyo akosimba yo akosimba nde mbuma ya
liso na Ngai. **9** Solo, nakosembola loboko na Ngai mpo na
kotelemela bango mpo ete bawumbu na bango babotola
bango biloko na makasi. Na bongo nde bokoyeba solo ete
Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai. **10** Siona,
mboka kitoko, ganga na esengo mpe sepela, pamba te nazali
koya kovanda kati na yo, elobi Yawe. **11** Na mokolo wana,
bato ya bikolo ebele bakoya kosangana elongo na Yawe
mpe bakokoma bato na Ngai. Nakovanda kati na bino; mpe
na bongo, bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga,
nde atindaki ngai epai na bino. **12** Yawe akokomisa Yuda
lokola libula na Ye moko penza kati na mabele ebulisama,
mpe akopona lisusu Yelusalemi. **13** Tika ete bato ya mokili
mobimba bavanda kimia liboso ya Yawe, pamba te Ye moko
atelemi mpe abimi na Ndako na Ye ya bule.

3 Yawe alakisaki ngai Jozue, mokonzi ya Banganga-
Nzambe, oyo azalaki ya kotelema liboso ya Anjelu ya
Yawe. Alakisaki ngai lisusu Satana oyo azalaki ya kotelema
na ngambo ya loboko ya mobali ya Jozue mpo na kofunda ye.
2 Yawe alobaki na Satana: — Satana, tika ete Yawe apamela
yo! Tika ete Yawe oyo apona Yelusalemi apamela yo! Boni,
moto oyo azali te lokola koni ya moto oyo balongoli na moto?
3 Nzokande, Jozue alataki bilamba ya salite tango atelemaki
liboso ya Anjelu. **4** Bongo Anjelu alobaki na ba-oyo bazalaki
kotelema liboso na ye: — Bolongola ye bilamba wana ya
salite! Mpe alobaki na Jozue: — Tala, nalongoli masumu na
yo mpe nakolatisa yo bilamba ya talo. **5** Nalobaki: — Bolatisa
ye kitendi ya peto oyo bakangaka na moto. Boye, bakangaki
ye kitendi ya peto na moto mpe balatisaki ye bilamba mosusu

wana Anjelu ya Yawe atelemaki pene na ye. **6** Anjelu ya
Yawe ayebisaki na Jozue maloba oyo: **7** — Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Soki otamboli na nzela
na Ngai mpe obateli mitindo na Ngai, okokamba ndako na
Ngai mpe okobatela lopango na Ngai, mpe nakotia yo na
molongo ya ba-oyo batelemaka awa. **8** Jozue, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, yo elongo na bandeko na yo, Banganga-
Nzambe oyo basalaka elongo na yo, bozali bilembo oyo
etalisaka makambo oyo ekoya. Nakobimisa Mosali na Ngai;
bakobenga Ye: Moto ya nzete oyo ebimaka na mobimbi. **9**
Tala, natie libanga liboso ya Jozue. Libanga yango ezali na
miso sambo, nakokoma makomi na likolo na yango, » elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga, « mpe nakolongola masumu
ya mokili oyo na mokolo moko. **10** Na mokolo wana, moko
na moko kati na bino akobengisa moninga na ye mpo ete
bavanda na se ya nzete ya vino mpe ya figi, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga.

4 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai azongaki mpe
alamusaki ngai ndenge balamusaka moto oyo alali pongi.
2 Atunaki ngai: — Ozali komona nini? Nazongiselaki ye: —
Nazali komona etelemiselo moko ya mwinda, basala na wolo
mpe, na likolo na yango, ezali na kopo moko, minda sambo
mpe batio sambo oyo elekisaka mafuta kino na minda. **3**
Ezali lisusu na banzete mibale ya olive pene ya etelemiselo
ya minda: moko na ngambo ya loboko ya mobali, mpe
mosusu na ngambo ya loboko ya mwasi. **4** Natunaki Anjelu
oyo azalaki kosolola na ngai: — Nyonso oyo elakisi nini,
nkolo na ngai? **5** Azongiselaki ngai: — Boni, oyebi te soki
elingi kolakisa nini? Nazongiselaki ye: — Te, nkolo na ngai! **6**
Alobaki na ngai: — Tala liloba oyo Yawe alobi na Zorobabeli:
« Ezali na makasi to na nguya na yo te, kasi na nguya na
Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **7** Ozali nani,
ngomba monene? Okokoma etando liboso ya Zorobabeli.
Akobimisa libanga monene kati na yo, wana bato bakozala
koganga na esengo: « Tika ete Nzambe apambola yango!
Tika ete Nzambe apambola yango! » **8** Bongo Yawe alobaki
na ngai: **9** — Ezali maboko ya Zorobabeli nde etongaki
miboko ya Tempelo oyo; ezali mpe kaka maboko yango nde
ekosilisa mosala ya kotonga yango. Boye bokoyeba solo ete
Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai epai na bino.
10 Nani atiolaki makambo mike ya ebandeli? Bato bakotonda
na esengo tango bakomona, na maboko ya Zorobabeli, singa
oyo bamekelaka molayi. Biloko wana sambo ezali nde miso
ya Yawe oyo etalaka mokili mobimba. **11** Natunaki Anjelu: —
Banzete mibale ya olive oyo ezali na ngambo ya loboko ya
mobali mpe ya mwasi ya etelemiselo ya minda elakisi nini?
12 Natunaki ye lisusu: — Bitape mibale ya nzete ya olive, oyo
ezali pembeni ya batio mibale ya wolo oyo ebimisaka mafuta
oyo engalaka elakisi nini? **13** Azongiselaki ngai: — Boni,
oyebi te soki elakisi nini? Nazongisaki: — Te, nkolo na ngai.
14 Boye, alobaki: — Ezali nde bato mibale oyo bapakolami
mafuta mpo na kosalela Nkolo ya mokili mobimba.

5 Tango natalaki lisusu, namonaki buku moko: ezali
kopumbwa. **2** Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai atunaki
ngai: — Ozali komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona
buku moko: ezali kopumbwa; molayi na yango ezali na
bametele pene zomi, mpe mokuse na yango, bametele pene
mitano. **3** Alobaki na ngai: — Ezali nde bilakeli mabe oyo
ezali kopanzana na mokili mobimba; pamba te, kolanda
ndenge ekomama na ngambo moko, bakobengana miyibi
nyonso; mpe kolanda ndenge ekomama na ngambo mosusu,
bakobengana bato nyonso oyo balapaka ndayi ya lokuta. **4**
Nakoyeisa elakeli mabe oyo mpo ete ekota kati na ndako ya
moyibi mpe kati na ndako ya moto oyo alapaka ndayi ya
lokuta na Kombo na Ngai. Ekotikala solo kati na ndako na ye
mpe ekobebisa yango nyonso, ezala mabaya to mabanga
na yango, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **5** Anjelu
oyo azalaki kosolola na ngai apusanaki pene na ngai mpe
alobaki: — Tombola miso na yo mpe tala makambo oyo
ezali koleka kuna. **6** Natunaki: — Makambo nini yango?
Azongisaki: — Ezali nde sani, emekelo motuya ya biloko.
Abakisaki: — Sani yango etondisamaki na masumu ya bato
ya mokili. **7** Kaka na tango yango, mofinuku na yango ya
ebende etombwamaki, mpe namonaki mwasi moko avanda
na kati. **8** Alobaki: — Mwasi wana azali elembo ya makambo
mabe. Bongo azongisaki ye kati na sani, emekelo motuya ya
biloko, mpe azipaki mofinuku na yango. **9** Natombolaki miso
mpe namonaki liboso na ngai basi mibale bazali kopumbwa
mpo na koya epai na biso. Mapapu na bango ezalaki minene
lokola mapapu ya nkongi. Batombolaki sani yango kino na
kati-kati ya likolo mpe se. **10** Natunaki Anjelu oyo azalaki
kosolola na ngai: — Bazali komema sani yango wapi? **11**
Azongisaki: — Bazali komema yango na mokili ya Babiloni
mpo ete batongela yango ndako, na Shineari. Soki ndako
yango esili kotongama, bakotia sani yango kuna.

6 Tango natalaki lisusu, namonaki bashar minei liboso na
ngai: ezali kobima na kati-kati ya bangomba mibale ya
bronze. **2** Bampunda ya langi ya motane makasi ezalaki
kobenda shar ya liboso, mpe bampunda ya langi ya mwindo
ezalaki kobenda shar oyo ya mibale. **3** Bampunda ya langi
ya pembe ezalaki kobenda shar oyo ya misato, bampunda
ya madodo-madodo ezalaki kobenda shar oyo ya minei.
Bampunda nyonso ya madodo-madodo ezalaki makasi. **4**
Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai: — Bampunda
nyonso oyo elakisi nini, nkolo na ngai? **5** Azongiselaki ngai:
— Ezali Molimo ya likolo oyo akokende na bangambo nyonso
minei ya mokili mobimba. Atelemaki liboso ya Nkolo ya mokili
mobimba mpe sik'oyo abimi. **6** Shar oyo bampunda ya langi
ya mwindo ezali kobenda ezali kokende na mokili ya nor;
shar oyo bampunda ya langi ya pembe ezali kobenda ezali
kolanda oyo ya liboso, mpe shar oyo bampunda ya madodo-
madodo ezali kobenda ezali kokende na mokili ya sude.
7 Bampunda nyonso ya makasi ebimaki mpe etondaki na
posa makasi ya kotambola na mabele. Boye, Anjelu alobaki
na yango: « Bokende kotambola na mokili! » Mpe ebimaki
mpo na kokende kotambola na mabele. **8** Abengaki ngai
mpe alobaki na ngai: — Tala, bampunda oyo ezali kokende
na mokili ya nor ekosala ete Molimo na ngai avanda na
mokili wana ya nor. **9** Yawe alobaki na ngai: **10** — Kamata
palata mpe wolo epai ya Elidayi, Tobiya mpe Yedaeya, ba-
oyo bawuti na bowumbu wuta na Babiloni; mpe na mokolo
yango kaka, kende yo moko na ndako ya Joziasi, mwana
mobali ya Sofoni, epai wapi bakomeli. **11** Kamata palata
mpe wolo mpo ete osalela yango motole; bongo okolatisa
yango Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya

Banganga-Nzambe. **12** Okoyebisa ye maloba oyo: « Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Tala moto
oyo kombo na ye ezali: Moto ya nzete. Nyonso ekobota
esika ye azali, mpe ezali ye nde akotonga Tempelo ya Yawe.
13 Ezali ye nde akotonga Tempelo ya Yawe; bakolatisa ye
bilembo ya lokumu, mpe akovanda na kiti ya bokonzi mpo na
kokonza. Mpe wana kaka na kiti na ye ya bokonzi, akozala
mpe Nganga-Nzambe. Bongo misala nyonso mibale, ezala
ya bokonzi to ya bonganga-Nzambe, ekotambola malamu. ›
» **14** Bakobomba motole yango kati na Tempelo ya Yawe
lokola ekaniseli mpo na kokanisa motema malamu ya Elidayi,
ya Tobiya, ya Yedaeya mpe ya Eleme, mwana mobali ya
Sofoni. **15** Bato oyo bakowuta mosika penza bakoya mpo
na kosunga misala ya kotonga Tempelo ya Yawe, bongo
bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki
ngai epai na bino. Makambo oyo ekokokisama solo soki
boluki kotosa Yawe, Nzambe na bino.

7 Na mobu ya minei ya mokonzi ya Dariusi, na mokolo
ya minei ya sanza ya libwa, sanza ya kisilevi, Yawe
alobaki na Zakari. **2** Bato ya Beteli batindaki Saretseri,
Regemi-Meleki elongo na bato na bango mpo na kobondela
Yawe **3** mpe mpo na kotuna motuna oyo epai ya Banganga-
Nzambe oyo basalaka kati na Tempelo ya Yawe, Mokonzi
ya mampinga, mpe epai ya basakoli: — Boni, tosengeli
kaka kokoba kolela mpe kokila bilei na sanza ya mitano
ndenge tosalaka wuta kala? **4** Bongo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobaki na ngai: **5** — Tuna bato nyonso ya
ekolo mpe Banganga-Nzambe: « Wuta mibu tuku sambo,
tango bokilaka bilei mpe bolelaka na sanza ya mitano mpe
ya sambo, bosalaka yango mpo na Ngai? **6** Bongo tango
bozalaki kolia mpe komela, ezalaki te mpo na esengo na
bino moko? **7** Yango ezali te liloba oyo Yawe alobaki na
nzela ya basakoli na Ye wuta kala tango Yelusalemi mpe
bingumba oyo ezingelaki yango ezalaki na kimia mpe na
boyokani, mpe Negevi mpe Shefela etondaki na bato ebele?
» **8** Mpe Yawe alobaki lisusu na Zakari: **9** — Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokataka makambo na
bosembo, mpe tika ete moko na moko kati na bino azala na
bolingo mpe na mawa ya moto mosusu. **10** Bonyokolaka te
mwasi oyo akufisa mobali to mwana etike to mopaya to mpe
mobola, mpe tika ete moko te kati na bino asala, na motema
na ye, mabongisi ya kosala moninga na ye mabe. » **11** Kasi
baboyaki kotosa, bamatisaki mapeka mpe bakangaki matoyi
na bango mpo ete bayoka Ngai te. **12** Bakomisaki mitema na
bango makasi lokola diama mpo kaka bayoka te mibeko mpe
maloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, azalaki koloba na
bango na lisungi ya Molimo na Ye na nzela ya basakoli na
Ye ya kala. Mpo na yango, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
atombokaki makasi. **13** Boye, Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobaki: « Lokola bayokaki Ngai te tango nazalaki kobenga
bango, Ngai mpe nayokaki bango te tango babengaki Ngai.
14 Na bongo, napanzaki bango kati na bikolo nyonso epai
wapi bakomaki bapaya, mpe mokili na bango ebebisamaki
makasi: moto moko te akokaki lisusu kokota to kobima kuna.
Ndenge wana nde bakomisaki mokili ya kitoko libebi. »

8 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: **2** «
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹
Nazali na zuwa makasi mpo na Siona, mpo ete nalingaka
yango makasi na motema na Ngai. › » **3** Tala liloba oyo
Yawe alobi: « Nakozonga na Siona mpe nakovanda kati
na Yelusalemi. Boye, Yelusalemi ekobengama Engumba
ya bosolo; mpe ngomba ya Yawe, Mokonzi ya mampinga,
ekobengama Ngomba ya bule. » **4** Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: « Mibange ya mibali mpe ya
basi bakotonda lisusu na babalabala ya Yelusalemi, moto
na moto na nzete na ye na loboko mpo na kimobange. **5**
Babalabala ya engumba ekotonda lisusu na bilenge mibali
mpe basi oyo bakokoma kosakana kuna. » **6** Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boni, soki, na
tango wana, ekomonana lokola likambo ya kokamwa na
miso ya batikali kati na bato oyo, Ngai mpe namona yango
likambo ya kokamwa? » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
7 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: «
Nakobikisa bato na Ngai, longwa na mokili ya este kino na
mokili ya weste. **8** Nakozongisa bango mpo ete bavanda
na Yelusalemi; bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala
Nzambe na bango na boyengebene mpe na bosembo. » **9**
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bino ba-
oyo, na mikolo oyo, bozali koyoka maloba kaka oyo basakoli
balobaki, lokola bazalaki awa na tango miboko ya Tempelo
ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ezalaki kotongama, boyika
mpiko mpe bolendisa maboko na bino mpo na kotonga
Tempelo oyo ya Yawe. **10** Pamba te, liboso ya tango wana,
bato bazalaki kozwa lifuti ya malonga te na misala na
bango, mpe banyama ezalaki kopesa ata litomba moko te;
moto moko te azalaki kokende na mosala na ye na kimia
likolo ya kobanga banguna, pamba te nasalaki ete moto
moko na moko atelemela moninga na ye. **11** Kasi sik'oyo,
nakosala lisusu te, na ndambo ya bato oyo batikali, makambo
oyo nasalaki na tango ya kala, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga. **12** « Solo, milona ekokola malamu, bilanga ya
vino ekobota bambuma na yango, mabele ekobimisa biloko
ebele, mpe likolo ekonokisa mvula. Nakopesa biloko oyo
nyonso lokola libula epai ya batikali kati na bato oyo. **13**
Libota ya Yuda mpe libota ya Isalaele, bobanga ata eloko
moko te, boyika kaka mpiko; pamba te ndenge bokomaki
bikolo elakelama mabe kati na bikolo mosusu, ndenge wana
mpe nakobikisa bino, mpe bokozala lipamboli. » **14** Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Ndenge kaka
nazwaki mokano ya kotindela bino pasi mpe ya koyokela
bino mawa te tango batata na bino batumbolaki kanda na
Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, **15** « ndenge
wana mpe nazwi mokano sik'oyo ya komonisa lisusu bolamu
na Yelusalemi mpe na Yuda. Bozala na bobangi te. **16** Tala
makambo oyo bosengeli kosala: Tika ete moko na moko
kati na bino alobaka solo na moninga na ye; bosambisaka
na bosolo mpe bokataka makambo na bosembo kati na
bisambiselo na bino, **17** bosalaka mabongisi ya komonisa
baninga na bino pasi te, bolingaka te kolapa ndayi ya lokuta;
pamba te makambo wana nyonso, nayina yango makasi, »
elobi Yawe. **18** Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na
ngai: **19** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: Mikolo ya kokila bilei ya sanza ya minei, ya mitano,
ya sambo mpe ya zomi ekokoma mikolo ya esengo mpe
ya kosepela, ekokoma bafeti ya nkembo mpe ya esengo
mpo na libota ya Yuda. Kasi bolinga solo mpe kimia. » **20**

Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bato
ya bikolo ebele mpe bavandi ya bingumba ya ndenge na
ndenge bakoya lisusu; **21** bamoko bakowuta na engumba
moko mpo na kokende na engumba mosusu mpe bakoloba:
‹ Tokende kobondela Yawe mpe koluka elongi na Yawe,
Mokonzi ya mampinga! › Bongo bamosusu bakozongisela
bango: ‹ Ngai mpe nakokende! › **22** Boye bato ebele mpe
bikolo ya nguya bakoya na Yelusalemi mpo na koluka elongi
na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bakobondela Ye. » **23**
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Na
mikolo wana, bato zomi ya bikolo mpe ya nkota ya ndenge
na ndenge bakokanga songe ya nzambala ya Moyuda moko
mpe bakoloba: ‹ Tika ete tokende elongo na yo, pamba te
toyoki ete Nzambe azali na bino elongo. › »

9 Liloba na Yawe. Liloba na Yawe ekomi na mokili ya
Adraki, ekowumela na engumba Damasi, pamba te miso
ya bato mpe ya mabota nyonso ya Isalaele ezali kotalela
Yawe. **2** Tala, ekowumela lisusu likolo ya engumba Amati,
na mondelo oyo ekabola yango na engumba Damasi, na
engumba Tiri mpe Sidoni, atako baleki mayele. **3** Engumba
Tiri emitongeli yango moko ndako makasi, emibombeli
palata ebele lokola putulu mpe wolo ebele lokola potopoto
ya balabala. **4** Kasi Nkolo akobotola yango, akosukisa
nguya na yango na ebale monene mpe ekozika na moto. **5**
Engumba Ashikeloni ekomona yango mpe ekokoma kolenga;
engumba Gaza ekokoma na somo makasi, ndenge moko
mpe engumba Ekroni; pamba te elikya na yango ekosila.
Engumba Gaza ekozangela mokonzi na yango mpe engumba
Asikaloni ekotikala lisusu na bato te. **6** Bana makangu
bakoya kovanda na engumba Asidodi, mpe nakosilisa lolendo
ya bato ya Filisitia. **7** Nakolongola makila na minoko na
bango, mpe bilei ya mbindo na minu na bango; kasi ba-oyo
bakotikala bakokoma bato ya Nzambe na biso mpe bakambi
ya Yuda; mpe bato ya engumba Ekroni bakokoma lokola
bato ya Yebusi. **8** Nakobundela ndako na Ngai liboso ya
mampinga ya basoda ya nguya; monyokoli moko te akoya
lisusu komonisa bato na Ngai pasi, pamba te Ngai moko nde
nazali kokengela sik'oyo. **9** Siona, mboka kitoko, sepela,
sepela penza makasi! Yelusalemi, mboka kitoko, ganga
penza na esengo! Tala, mokonzi na yo azali koya epai na yo,
azali sembo mpe molongi, atonda na komikitisa, avandi na
likolo ya ane, na likolo ya mwana ya ane, mwana ya ane
ya mwasi. **10** Nakolongola bashar ya bitumba na mokili ya
Efrayimi, bampunda ya bitumba, na engumba Yelusalemi,
mpe matolotolo ya bitumba ekobukana. Mokonzi yango
akosakola kimia na bikolo nyonso, bokonzi na ye ekobanda
longwa na ebale monene moko kino na mosusu, longwa
na ebale kino na basuka ya mabele. **11** Mpo na yo, likolo
ya makila ya boyokani na Ngai elongo na yo, nakobimisa
bakangami na yo na libulu oyo ezanga mayi. **12** Bozonga na
ndako na bino, oyo batonga makasi, bino bakangami oyo
botondi na elikya, pamba te nazali koloba na bino sik'oyo: «
Nakozongisela bino mbala mibale biloko oyo bobungisaki. »
13 Pamba te nabendi tolotolo na Ngai, oyo ezali Yuda, natie
yango likonga na Ngai ya moke oyo ezali Efrayimi. Siona,
nakotelemisa bana na yo ya mibali mpo ete batelemela bana
mibali ya Yavani mpe nakokomisa yo lokola mopanga ya
elombe. **14** Yawe akomimonisa epai na bango, mpe tolotolo
na Ye ekobima lokola mokalikali. Nkolo Yawe akobeta kelelo
mpe akotambola kati na mopepe makasi. **15** Yawe, Mokonzi
ya mampinga, akobatela bango. Bakolia mpe bakobuka
mabanga ya ebambelo mabanga, bakomela mpe bakosala
makelele lokola bato balangwe masanga, bakotonda lokola
kopo ya makila oyo basopaka na basonge ya etumbelo.
16 Na mokolo wana, Yawe, Nzambe na bango, akobikisa
bango ndenge mobateli bibwele abikisaka bameme na ye.
Bakongenga makasi kati na mabele na Ye lokola mabanga
ya talo. **17** Bakozala bato ya esengo, bakokoma kitoko
makasi. Ble ekopesa bilenge mibali makasi mpe vino ya sika
ekopesa bilenge basi makasi.

10 Bosenga epai na Yawe ete anokisa mvula ya suka;
ezali Yawe nde atindaka mapata mpe bakake oyo
ememaka bamvula minene, Ye nde abimisaka matiti na
elanga ya moko na moko. **2** Nzokande, banzambe ya bikeko
elobaka maloba ya pamba, mpe bimoniseli ya bato ya soloka
ezalaka ya lokuta: bazwaka bandoto oyo ezanga tina, mpe
malendisi na bango ezalaka ya lokuta. Yango wana, bato
bakomaki kotelengana lokola bibwele oyo ezangi mobateli.
3 Kanda na Ngai ya makasi epeli mpo na babateli, mpe
nakopesa bakambi etumbu, pamba te Yawe, Mokonzi ya
mampinga, ayei mpo na kobatela etonga na Ye, libota ya
Yuda; akokomisa bango mpunda na Ye ya lokumu kati
na bitumba. **4** Na Yuda nde ekobimela libanga ya songe
ya ndako, likonzi ya ndako ya kapo, tolotolo ya bitumba
mpe bakambi nyonso. **5** Bango nyonso bakokoma lokola
bilombe ya bitumba, oyo bakangamaka te na potopoto ya
babalabala na tango ya bitumba. Lokola Yawe azali elongo
na bango, bakobunda mpe bakolonga, ata basoda oyo
batambolaka likolo ya bampunda. **6** « Nakolendisa libota ya
Yuda mpe nakobikisa libota ya Jozefi, nakozongisa bango
lisusu na mokili na bango, pamba te nakoyokela bango
mawa; bakozala lokola bato oyo nasundolaki te, pamba te
nazali Yawe, Nzambe na bango, mpe nakoyanola bango.
7 Bato ya Efrayimi bakokoma lokola bilombe ya bitumba;
mitema na bango ekotonda na esengo lokola bato bameli
masanga; bana na bango ya mibali bakomona yango mpe
bakotonda na esengo, bongo mitema na bango ekosepela
kati na Yawe. **8** Nakobeta piololo mpo na kobenga bango
mpe nakosangisa bango esika moko. Solo, nakokangola
bango, mpe bakokoma ebele ndenge bazalaki liboso. **9** Ata
soki napanzi bango kati na bikolo ya bapaya, ezala na mokili
oyo eleki mosika, bakokanisa Ngai kaka. Bango elongo
na bana na bango ya mibali bakobika mpe bakozonga na
mokili na bango. **10** Nakozongisa bango wuta na Ejipito;
nakosangisa bango wuta na Asiri; nakomema bango na
Galadi mpe na Libani; kasi atako bongo, esika ya kovanda
ekozala moke mpo na bango. **11** Bakoleka na kati-kati ya
ebale monene ya mitungisi; bambonge ya ebale monene
ekovanda kimia, bozindo nyonso ya ebale Nili ekokawuka.
Lolendo ya Asiri ekosila mpe lingenda ya bokonzi ya Ejipito
ekolongwa. **12** Nakosala ete balendisama kati na Yawe:
bakotambola na Kombo na Ye, » elobi Yawe.

11 Mokili ya Libani, fungola bikuke na yo mpo ete moto
ezikisa banzete na yo ya sedele! **2** Nzete ya sipele,
lela, pamba te nzete ya sedele esili kokweya! Banzete milayi

esili kokatama. Banzete ya sheni ya Bashani, bolela; pamba
te basili kokata zamba monene! **3** Boyoka ndenge babateli
bibwele bazali kolela, pamba te bitando epai wapi baleisaka
bibwele ebebisami. Boyoka ndenge bankosi ezali koganga,
pamba te zamba ya Yordani, oyo etonda na banzete, esili
kobebisama. **4** Tala liloba oyo Yawe, Nzambe na ngai, alobi:
— Batela malamu bameme oyo babongisi mpo na koboma!
5 Bato oyo basombaka bibwele yango babomaka yango,
bazalaka na somo ya etumbu ata moko te. Bato oyo batekaka
yango balobaka: « Tika ete Yawe apambolama, pamba
te nakomi mozwi! » Mpe bango moko babateli na yango
bayokelaka yango mawa ata moke te. **6** Yango wana Ngai
mpe nakoyokela lisusu bato ya mokili mawa te, nakokaba
moto na moto na maboko ya moninga na ye mpe ya mokonzi
na ye. Bakonzi bakobebisa mokili, kasi nakokangola ata moto
moko te wuta na maboko ya bakonzi yango, elobi Yawe. **7**
Boye, nabatelaki malamu bameme oyo babongisaki mpo
na koboma; mpe mingi penza bameme oyo ezalaki na pasi
makasi. Nakamataki mangenda mibale: nabengaki moko
Ngolu, mpe mosusu, Bomoko. Bongo, nakomaki kobatela
bameme. **8** Na sanza moko kaka, nabomaki babateli bibwele
misato; nakokaki lisusu kokanga motema te, mpe etonga
eyinaki ngai. **9** Nalobaki na etonga ya bibwele: — Nakozala
lisusu mobateli na bino te. Tika ete oyo ekokufa ekufa na
yango, oyo ekobunga ebunga na yango; mpe tika ete oyo
ekotikala ebomana yango na yango! **10** Nakamataki lingenda
oyo nabengaki Ngolu, nabukaki yango mpo na kotalisa ete
boyokani oyo nasalaki elongo na bikolo nyonso esili. **11**
Boyokani esilaki nde na mokolo wana; bongo, etonga oyo
ezalaki na pasi makasi mpe ezalaki kotala ngai esosolaki
ete ezalaki solo Liloba na Yawe. **12** Nalobaki na bango: —
Soki bomoni ete ezali malamu, bopesa ngai lifuti na ngai;
soki te, botika na bino. Bafutaki ngai mbongo ya bibende
ya palata tuku misato lokola lifuti na ngai. **13** Mpe Yawe
alobaki na ngai: — Bwaka yango epai ya mosali mbeki;
yango nde motuya ya malonga oyo bamoni ete ekoki na
Ngai! Nakamataki mbongo yango ya bibende tuku misato
mpe nabwakaki yango kati na Tempelo ya Yawe, epai ya
mosali mbeki. **14** Bongo nabukaki lisusu lingenda ya mibale
oyo nabengaki Bomoko, mpo na kotalisa ete bondeko kati
na libota ya Yuda mpe ya Isalaele ekufi. **15** Yawe alobaki
na ngai: — Kamata lisusu bisalelo ya mobateli bibwele
ya zoba! **16** Pamba te nakobimisa kati na mokili mobateli
bibwele ya sika oyo akobanda koluka te bibwele oyo ebungi,
akolandela te bana bibwele, akosalisa te bapota ya bibwele
oyo ezoki, akoleisa te oyo ezali na nzoto kolongono, kasi
akobanda koliaka misuni ya bibwele ya mafuta mpe kobuka
yango makolo. **17** Mawa na mobateli bibwele ya zoba oyo
asundolaka etonga na ye! Tika ete mopanga ekata ye loboko
mpe etobola ye liso oyo ezali na ngambo ya loboko ya
mobali! Tika ete loboko na ye ekawuka, solo, ekawuka
penza! Tika ete liso na ye, oyo ezali na ngambo ya loboko ya
mobali ekufa, ekufa solo!

12 Liloba na Yawe. Tala liloba oyo Yawe alobaki na tina
na Isalaele. Yawe oyo atanda likolo mpe asala miboko
ya mabele, Ye oyo atia Molimo na Ye kati na moto, alobi: **2** «
Nakokomisa Yelusalemi lokola kopo ya vino oyo elangwisaka
bikolo nyonso ya zingazinga na yango; bakozingela solo
Yuda mpe Yelusalemi. **3** Na mokolo wana, nakokomisa
Yelusalemi lokola libanga ya kilo liboso ya bikolo nyonso;
moto nyonso oyo akoluka kotombola yango akozoka; mpe
bikolo nyonso ekosangana mpo na kobundisa Yelusalemi.
4 Na mokolo wana, nakobangisa bampunda nyonso mpe
nakokomisa batambolisi na yango liboma, » elobi Yawe.
« Nakosenzela libota ya Yuda, kasi nakoboma miso ya
bampunda nyonso ya bikolo. **5** Boye, bakambi ya Yuda
bakomilobela: ‹ Bato ya Yelusalemi bazali makasi mpo ete
Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe na bango. ›
6 Na mokolo wana, nakokomisa bakambi ya Yuda lokola
moto kati na liboke ya bakoni, lokola koni ya moto na se
ya liboke ya matiti ekawuka: bakozikisa bikolo nyonso ya
zingazinga na bango, ezala oyo ezali na ngambo ya loboko
na bango ya mobali to ya mwasi. Kasi Yelusalemi ekotikala
kaka na esika na yango. **7** Yawe akobikisa liboso bandako
ya kapo ya Yuda mpo ete lokumu ya libota ya Davidi mpe
ya bavandi ya Yelusalemi eleka te lokumu ya Yuda. **8** Na
mokolo wana, Yawe akobatela bavandi ya Yelusalemi mpo
ete bato ya bolembu kati na bango bakoma makasi lokola
Davidi, mpe libota ya Davidi ekoma lokola Nzambe, lokola
Anjelu ya Yawe, oyo azali kotambola liboso na bango. **9**
Na mokolo wana, nakobima mpo na koboma bikolo nyonso
oyo ekobundisa Yelusalemi. **10** Nakosopa Molimo ya ngolu
mpe ya mabondeli epai ya libota ya Davidi mpe epai ya
bavandi ya Yelusalemi. Bakosembola miso na bango epai
na Ngai oyo batobolaki. Bakosalela ye matanga ndenge
kaka basalaka matanga ya mwana oyo abotama kaka ye
moko; bakolela ye makasi ndenge balelaka mwana mobali
ya liboso oyo asili kokufa. **11** Na mokolo wana, matanga kati
na Yelusalemi ekozala monene lokola matanga ya Adadi-
Rimoni na etando ya Megido. **12** Mokili mobimba ekosala
matanga, etuka na etuka na esika na yango elongo na basi
na yango: etuka ya libota ya Davidi elongo na basi na yango,
etuka ya libota ya Natan elongo na basi na yango, **13** etuka
ya libota ya Levi elongo na basi na yango, etuka ya libota ya
Shimei elongo na basi na yango, **14** mpe bituka nyonso oyo
etikali elongo na basi na yango.

13 Na mokolo wana, etima moko ekobimisa mayi mpo na
kopetola masumu mpe mbindo ya libota ya Davidi mpe
ya bavandi ya Yelusalemi. **2** Na mokolo wana, elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga, nakosala ete bakombo ya banzambe
ya bikeko elimwa na mokili; boye bakotikala kokanisa yango
lisusu te. Nakolongola lisusu kati na mokili basakoli mpe
molimo ya mbindo. **3** Boye, soki moto moko akobi kosakola,
tika ete tata mpe mama oyo babota ye baloba na ye: ‹
Osengeli kokufa mpo ete olobi makambo ya lokuta na Kombo
na Yawe! › Wana akozala kosakola, baboti na ye bakotobola
ye na mopanga. **4** Na mokolo wana, mosakoli moko na moko
akozala na soni mpo na kosakola mpe koloba bimoniseli na
ye; akokosa lisusu bato te na kolataka bilamba ya basakoli,
oyo basala na bapwale. **5** Akoloba: ‹ Nazali na ngai mosakoli
te; ngai nasalaka na ngai bilanga, mabele nde ezalaka libula
na ngai wuta bolenge na ngai! › **6** Soki batuni ye: ‹ Bongo
bapota oyo ezali na tolo na yo ewuti wapi? › Akozongisa: ‹
Nazokaki yango kati na ndako ya balingami na ngai. › **7** Oh
mopanga, telema! Tika ete otelema mpo na koboma mobateli
bibwele na Ngai! Tika ete oboma moninga na Ngai, » elobi

Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Beta mobateli bibwele, mpe
bameme ekopalangana. Bongo nakoboma ata bibwele ya
mike. 8 Na mokili mobimba, » elobi Yawe, « bandambo
mibale ya bato kati na bandambo misato bakobebisama mpe
bakokufa; mpe ndambo moko ya bato kati na bandambo
misato nde bakotikala na mokili. 9 Nakomema ndambo
moko wana ya bato na moto, nakopetola bango ndenge
bapetolaka palata na moto mpe nakomeka bango ndenge
bamekaka wolo na moto; bakobelela Kombo na Ngai, mpe
Ngai nakoyanola bango. Nakoloba na bango: ‹ Bozali bato
na Ngai, › mpe bango bakoloba: ‹ Yawe azali Nzambe na
biso! › »

14 Tala, mokolo ya Yawe ezali koya; ezali mokolo
oyo bakokabola bomengo ya bitumba kati na yo,
Yelusalemi. 2 Nakosangisa bikolo nyonso, na Yelusalemi,
mpo ete babundisa engumba yango; bakobotola yango,
bakobuka bandako na yango, bakozwa basi na yango na
makasi mpo na kobebisa lokumu na bango, mpe ndambo
ya bato kati na yango bakokende na bowumbu, bongo
ndambo mosusu ya bato bakotikala. 3 Bongo Yawe akobima
mpe akobundisa bikolo wana, ndenge asalaka na tango ya
bitumba. 4 Na mokolo wana, makolo na Ye ekotelema likolo
ya ngomba ya banzete ya olive oyo ezali na ngambo ya
este ya Yelusalemi; mpe ngomba ya olive ekokabwana na
biteni mibale: eteni moko na ngambo ya este mpe eteni
mosusu na ngambo ya weste. Lubwaku moko ya monene
ekosalema: eteni moko ya ngomba ekokende na ngambo ya
nor, mpe eteni mosusu, na ngambo ya sude. 5 Bokokimela
kati na lubwaku ya bangomba na ngai, pamba te lubwaku
ya bangomba ekokende kino na Atsali; bokokima ndenge
bokimaki tango mabele eninganaki na tango Oziasi azalaki
mokonzi ya Yuda. Bongo Yawe, Nzambe na ngai, akoya
elongo na basantu na Ye nyonso. 6 Na mokolo wana, ezala
pole to malili to mpe mvula, eloko moko te ekozala. 7
Ekozala mokolo ya ndenge mosusu, mokolo ezanga moyi
mpe butu, mokolo oyo Ye moko kaka Yawe ayebi; pole
ekobima soki pokwa ekoki. 8 Na mokolo wana, mayi oyo
etiolaka ekobimela na Yelusalemi. Ndambo moko ekokende
na ebale monene ya este mpe ndambo mosusu, na ebale
monene ya weste, na eleko ya malili mpe ya molunge. 9
Yawe akozala Mokonzi ya mabele mobimba. Na mokolo
wana, Ye moko kaka nde akozala Nkolo, mpe bakosambela
kaka Ye. 10 Mokili mobimba, longwa na Geba kino na
Rimoni, na ngambo ya sude ya Yelusalemi, ekokoma lokola
etando ya Araba; kasi Yelusalemi ekozala kaka na likolo,
ekotikala kaka na esika na yango, longwa na Ekuke ya
Benjame kino na esika oyo Ekuke ya kala ezalaki, na songe
ya bamir, longwa na ndako molayi ya Ananeyeli kino na
bikamolelo ya mokonzi. 11 Bato bakozongela kovanda na
Yelusalemi; Yelusalemi ekobebisama lisusu te mpe ekokoma
na kimia. 12 Tala etumbu oyo Yawe akopesa na bikolo
nyonso oyo ekobundisa Yelusalemi: Misuni ya banzoto na
bango ekobanda kopola wana bazali nanu na bomoi; miso na
bango ekokufa na bilongi na bango mpe balolemo na bango
ekokufa kati na minoko na bango. 13 Na mokolo wana, Yawe
akosala ete mobulu ekota kati na bango, bakobetana makofi
mpe bakobomana bango na bango. 14 Bato ya Yuda mpe
bakobunda kati na Yelusalemi, bakokongola bomengo ya
bikolo nyonso ya zingazinga: wolo, palata mpe bilamba mingi
koleka. 15 Etumbu ya ndenge moko kaka ekokweya likolo
ya bampunda, ya bamile, ya bashamo, ya ba-ane mpe ya
banyama nyonso oyo ekozala na molako. 16 Boye, batikali
kati na bikolo nyonso oyo ebundisaki Yelusalemi bakomata
mibu nyonso na Yelusalemi mpo na kogumbamela Mokonzi,
Yawe Mokonzi ya mampinga, mpe mpo na kosala feti ya
Bandako ya kapo. 17 Soki bato ya etuka moko ya mabele
bakei te na Yelusalemi mpo na kogumbamela Mokonzi,
Yawe Mokonzi ya mampinga, mvula ekonoka te na mokili na
bango. 18 Soki bato ya Ejipito baboyi kokende kosala feti na
Yelusalemi, mvula ekonoka te na mokili na bango. Boye,
Yawe akopesa bango etumbu oyo abongisa mpo na ekolo
nyonso oyo ekoboya kokende kosala feti ya Bandako ya
kapo. 19 Ekozala etumbu ya Ejipito mpe ya bikolo nyonso
oyo ekoboya kokende kosala feti ya Bandako ya kapo.
20 Na mokolo wana, bakotia makomi na bangonga mike-
mike ya bampunda: « Ebulisami mpo na Yawe! » Banzungu
ya Tempelo ya Yawe ekozala mpe bule ndenge bakopo
ezalaka bule liboso ya etumbelo. 21 Banzungu nyonso kati
na Yelusalemi mpe kati na Yuda ekobulisama mpo na Yawe,
Mokonzi ya mampinga; mpe bato nyonso oyo bakoya kopesa
makabo bakozwa ndambo ya banzungu mpe bakolambela
yango. Na mokolo wana, ata moto moko te ya mombongo
akotikala kati na Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Malashi

1 Liloba na Yawe. Liloba na Yawe epai ya Isalaele na nzela
ya mosakoli Malashi. **2** « Ngai, nalingaki bino, » elobi
Yawe, « kasi bino bozali kotuna Ngai: ‹ Eloko nini ezali
kolakisa ete olingaki biso? › Boni, Ezawu azalaki ndeko ya
Jakobi te? » elobi Yawe, « Nzokande, nalingaki Jakobi, **3** kasi
nayinaki Ezawu; bongo nabongolaki bangomba na ye esobe
mpe nakabaki libula na ye epai ya bambwa ya zamba. » **4**
Edomi akoki koloba: « Ata babebisi mokili na biso, tokotonga
yango kaka lisusu! » Kasi tala makambo oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi: « Solo, bakotonga na bango yango, kasi
Ngai nakobuka yango! Bakobenga mokili yango: ‹ Mokili ya
makambo mabe, bato oyo bazali tango nyonso na se ya
kanda ya Yawe. › **5** Bokomona yango na miso na bino moko
mpe bokoloba: ‹ Yawe azali Monene koleka ata bandelo ya
etando ya Isalaele. › **6** Mwana mobali apesaka tata na ye
lokumu, mpe mowumbu apesaka nkolo na ye lokumu. Soki
Ngai nazali Tata, wapi lokumu oyo esengeli na Ngai? Soki
nazali Nkolo, wapi lokumu na Ngai? » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. « Ezali bino Banganga-Nzambe nde bozali
kosambwisa Kombo na Ngai, kasi bozali mpe kotuna: ‹ Eloko
nini ezali kolakisa ete tozali kosambwisa Kombo na Yo? ›
7 Bozali kotia bilei ya mbindo na etumbelo na Ngai, kasi
bozali mpe kotuna: ‹ Eloko nini ezali kolakisa ete tokomisi
etumbelo na Yo mbindo? › Ezali tango bolobaka: ‹ Mesa
ya Yawe ezali na tina te. › **8** Ezali tango bobonzaka lokola
mbeka nyama oyo ekufa miso; boni, yango ezali mabe te?
Bomeka nanu kopesa yango epai ya moyangeli na bino;
boni, akosepela na bino? Akondima bino solo? » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga. **9** « Sik'oyo, bozali mpe kobondela
Nzambe ete asalela bino ngolu na makabo ya lolenge oyo
na maboko! Boni, andima bino solo? » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **10** « Nani kati na bino akoki kozwa mokano
ya kokanga bikuke ya Tempelo mpo ete bopelisa moto na
pamba te na etumbelo na Ngai? Nasepeli na bino ata moke
te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; « mpe nakoyamba
te makabo oyo ewuti na maboko na bino. **11** Kombo na
Ngai ekozala monene kati na bikolo, longwa na ebimelo kino
na elalelo ya moyi; bakobonza na bisika nyonso malasi ya
ansa lokola mbeka mpo na Kombo na Ngai mpe makabo
ya peto, pamba te Kombo na Ngai ekozala monene kati na
bikolo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **12** « Kasi bino,
bozali kosambwisa yango tango bozali koloba ete mesa ya
Nkolo ezali na tina te mpe biloko na yango ezali mbindo. **13**
Bozali koloba lisusu: ‹ Mokumba nini lisusu oyo! › Bozali mpe
kotiola Ngai lisusu, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. «
Tango bozali komema bibwele oyo ezoka, oyo etambolaka
tengu-tengu to oyo ezali na bokono, mpe bozali kobonza
yango lokola mbeka, boni, nandima yango na maboko na
bino? » elobi Yawe. **14** « Tika ete alakelama mabe, ye oyo
azali na ebwele ya kitoko kati na etonga na ye, mpe alapi
ndayi ete akobonza yango epai na Yawe, kasi abonzi ebwele
oyo ebela! Pamba te Ngai, nazali Mokonzi Monene, » elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bikolo nyonso esengeli
kobanga Kombo na Ngai.

2 « Sik'oyo, bino Banganga-Nzambe, likebisi oyo epesami
epai na bino: **2** Soki boyoki te, soki boboyi kozwa mokano
ya kopesa Kombo na Ngai lokumu, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga, « nakotindela bino elakeli mabe mpe nakolakela
lipamboli na bino mabe. Solo, nasili kolakela yango mabe,
pamba te bozwaki mokano te ya kopesa Kombo na Ngai
lokumu. **3** Likolo na bino, nakopamela bakitani na bino,
nakobwakela bino basalite ya banyama na bino na bilongi,
salite ya banyama oyo bobonzaka na mikolo ya bafeti na
bino, mpe bakomema bino nzela moko na basalite yango. **4**
Bokoyeba solo ete napesi bino likebisi oyo mpo ete boyokani
na Ngai elongo na Levi esuka te, » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **5** « Boyokani na Ngai elongo na ye ezali
boyokani ya bomoi mpe ya kimia, mpe nakopesa ye yango
mpo ete atosa Ngai. Atosaki Ngai solo mpe azalaki kolenga
liboso ya Kombo na Ngai. **6** Monoko na ye ezalaki kobimisa
malakisi ya solo; lokuta etikalaki komonana na bibebu na
ye te. Azalaki kotambola elongo na Ngai na kimia mpe na
alima. Na nzela na ye, bato ebele batikaki kotambola na
nzela ya masumu. **7** Pamba te bibebu ya Nganga-Nzambe
esengeli kobatela boyebi, mpe bato basengeli kozwa boyebi
na monoko na ye mpo ete azali ntoma ya Yawe, Mokonzi ya
mampinga. **8** Kasi bino, bopengwi na nzela mpe bobetisi
bato ebele mabaku na malakisi na bino; bobebisi boyokani
elongo na Balevi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **9**
« Boye, nasalaki ete botiolama mpe bosambwa liboso ya
bato nyonso, pamba te bolandaki banzela na Ngai te, kasi
bozalaki kopona bilongi na makambo oyo etali mibeko. »
10 Boni, biso nyonso tozali bana ya tata moko te? Boni,
tokelama na Nzambe moko te? Bongo mpo na nini tozali
kobebisa boyokani ya batata na biso na ndenge tozali
kosalana mabe biso na biso? **11** Bato ya Yuda batamboli na
boyengebene te, bakotisi likambo ya nkele kati na Isalaele
mpe na Yelusalemi, pamba te bato ya Yuda babebisi bosantu
ya Esika ya bule ya Yawe, Esika ya bule oyo Yawe alingaka
makasi: babali basi oyo basambelaka nzambe mopaya.
12 Mpo na mobali nyonso oyo akosala bongo, azala nani,
tika ete Yawe alongola ye na bandako ya kapo ya Jakobi,
ata amemi makabo epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga.
13 Tala makambo mosusu oyo bosalaka: bozali kotondisa
etumbelo ya Yawe na mayi ya miso, bozali kolelalela mpo
ete Yawe azali kotala lisusu makabo na bino te mpe aboyi
koyamba yango na maboko na bino. **14** Bozali kotuna: «
Mpo na nini boye? » Ezali mpo ete Yawe azali Motatoli kati
na yo mpe mwasi na yo ya bolenge, kasi yo okosaki ye.
Nzokande, azali mwasi oyo okangani na ye na nzela ya
boyokani. **15** Boni, Yawe akomisaki bango te moto moko?
Bazali ya Yawe na mosuni mpe na molimo. Moto yango
alukaka nini? Alukaka bana kowuta epai na Nzambe. Boye,
bosala keba mpo na bomoi na bino. Tika ete moto moko te
akosa mwasi na ye ya bolenge! **16** Pamba te Yawe, Nzambe
ya Isalaele, alobi: « Nayinaka likambo ya koboma libala;
ekokani na moto oyo elamba na ye ezwi makila tango abomi
moto, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. Yango wana,
bosala keba mpo na bomoi na bino mpe botikala sembo. **17**
Bolembisi Yawe na maloba na bino mpe bozali lisusu kotuna:
« Tolembisi Yo na likambo nini? » Ezali tango bozali koloba:
« Moto oyo asalaka mabe azali malamu na miso ya Yawe,

mpe Yawe asepelaka na ye » to mpe « Wapi Nzambe ya
bosembo? »

3 « Nakotinda ntoma na Ngai; ye nde akoya liboso mpo
na kobongisela Ngai nzela. Boye Yawe oyo bozali kozela
akoya na pwasa kati na Tempelo na Ye; ntoma ya boyokani
oyo bolingi akoya, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **2**
Kasi nani akobika na mokolo oyo akoya? Nani akotelema na
mokolo oyo akomonana? Pamba te azali lokola moto ya
monyangwisi bibende na moto, lokola sabuni oyo etelisaka
bilamba. **3** Akovanda lokola monyangwisi bibende mpe
mopetoli palata na moto. Akopetola bana mibali ya Levi
mpe akolekisa bango na moto ndenge bapetolaka wolo mpe
palata, mpe bakokoma mpo na Yawe bato oyo bamemelaka
Ye makabo kolanda ndenge esengeli kozala. **4** Bongo
makabo ya Yuda mpe ya Yelusalemi ekosepelisa Yawe,
ndenge ezalaki na tango ya kala. **5** « Nakopusana pene
na bino mpo na kosambisama, nakosala na lombangu mpo
na kofunda bato ya maji, ya ekobo, bato oyo balapaka
ndayi ya lokuta, bato oyo banyokolaka basali na bango, basi
bakufisa mibali mpe bana bitike, oyo banyokolaka bapaya
mpe batosaka Ngai te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
6 « Ngai Yawe, nabongwanaka te. Mpo na yango, bino bana
mibali ya Jakobi, bozali kaka. **7** Wuta na tango ya bakoko na
bino, bozalaki kaka kobuka mibeko na Ngai mpe bozalaki
kotosa Ngai te. Bozonga epai na Ngai, mpe Ngai nakozonga
epai na bino, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Kasi
bozali komituna: ‹ Tokozonga ndenge nini? › **8** Boni, moto
akoki solo kokosa Nzambe? Nzokande bino, bozali kokosa
Ngai. Kasi bozali koloba: ‹ Tokosi Yo na likambo nini? ›
Bokosi Ngai na eteni na bino ya zomi mpe na makabo. **9**
Bozali na se ya elakeli mabe, pamba te bino nyonso, ekolo
oyo mobimba, bozali kokosa Ngai. **10** Boye, bomema biteni
na bino nyonso ya zomi, na mobimba na yango, na ebombelo
bomengo ya Tempelo mpo ete bilei ezanga te kati na Ndako
na Ngai. Na bongo, bomeka Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga, « mpo na kotala soki nakofungolela bino te
maninisa ya Lola mpe soki nakosopela bino te lipamboli
na Ngai, na bofuluki oyo ezanga ndelo. **11** Nakopekisa
banyama mike-mike kolia bambuma ya bilanga na bino,
bongo bilanga na bino ya vino ekotikala kozanga bambuma
te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **12** « Bato ya
bikolo nyonso bakoloba ete bozali bato ya esengo, pamba te
mokili na bino ekozala mokili ya malamu mpo na kovanda, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **13** Yawe alobi: « Bozali
koloba makambo mabe mpo na kotelemela Ngai. Kasi bozali
kotuna: ‹ Maloba nini ya mabe tolobi mpo na kotelemela
Yo? › **14** Bozali lisusu koloba: ‹ Kosalela Nzambe ezali na
tina te. Litomba nini penza ezali na kotosa mibeko na Ye
mpe na komiboya liboso ya Yawe, Mokonzi ya mampinga?
15 Tosengeli sik'oyo komona bato ya lofundu lokola bato
ya esengo, bato mabe bazali kokende liboso. Atako bazali
kobeta tembe na Nzambe, kasi bazali kaka kolonga. › »
16 Ndenge wana nde bato oyo batosaka Yawe bazalaki
kosolola bango na bango, kasi Yawe ayokaki masolo na
bango. Boye buku moko ya ekaniseli ekomamaki liboso
ya Yawe mpo na bato oyo batosaka Yawe mpe bapesaka
Kombo na Ye lokumu. **17** « Na mokolo oyo nakomonisa
nguya na Ngai, bakokoma bato na Ngai, bomengo na Ngai
ya talo. Nakobatela bango ndenge tata abatelaka mwana
oyo asalelaka ye, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **18** «
Bongo bokomona lisusu bokeseni kati na moto ya sembo
mpe moto mabe, kati na moto oyo asalelaka Nzambe mpe
moto oyo asalelaka Ye te.

4 Pamba te mokolo yango ezali koya; ekozala moto makasi
lokola fulu ya moto. Bato nyonso ya lofundu mpe bato
nyonso oyo basalaka mabe bakokoma lokola matiti ya
kokawuka. Mokolo yango ekozikisa bango, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga. « Ekotikala ata mosisa to etape te.
2 Kasi mpo na bino oyo botosaka Kombo na Ngai, moyi
ya bosembo ekobima mpe ekomemela bino lobiko. Boye,
bokobina mpe bokopumbwa na esengo lokola bana ngombe
ya mibali kati na lopango. **3** Bokonyata bato mabe, pamba
te bakokoma lokola putulu na se ya matambe na bino, na
mokolo oyo nazali kobongisa, » elobi Yawe, Mokonzi ya
mampinga. **4** « Bokanisa Mobeko, malako mpe mitindo
oyo napesaki epai ya Moyize, mosali na Ngai, na ngomba
Orebi, mpo na Isalaele mobimba. **5** Liboso ete mokolo ya
Yawe eya, mokolo monene mpe ya somo, nakotindela bino
mosakoli Eliya. **6** Akozongisa mitema ya batata epai ya
bana, mpe mitema ya bana epai ya batata, soki te nakoya
kobebisa mokili na nzela ya bilakeli mabe. »

NEW TESTAMENT

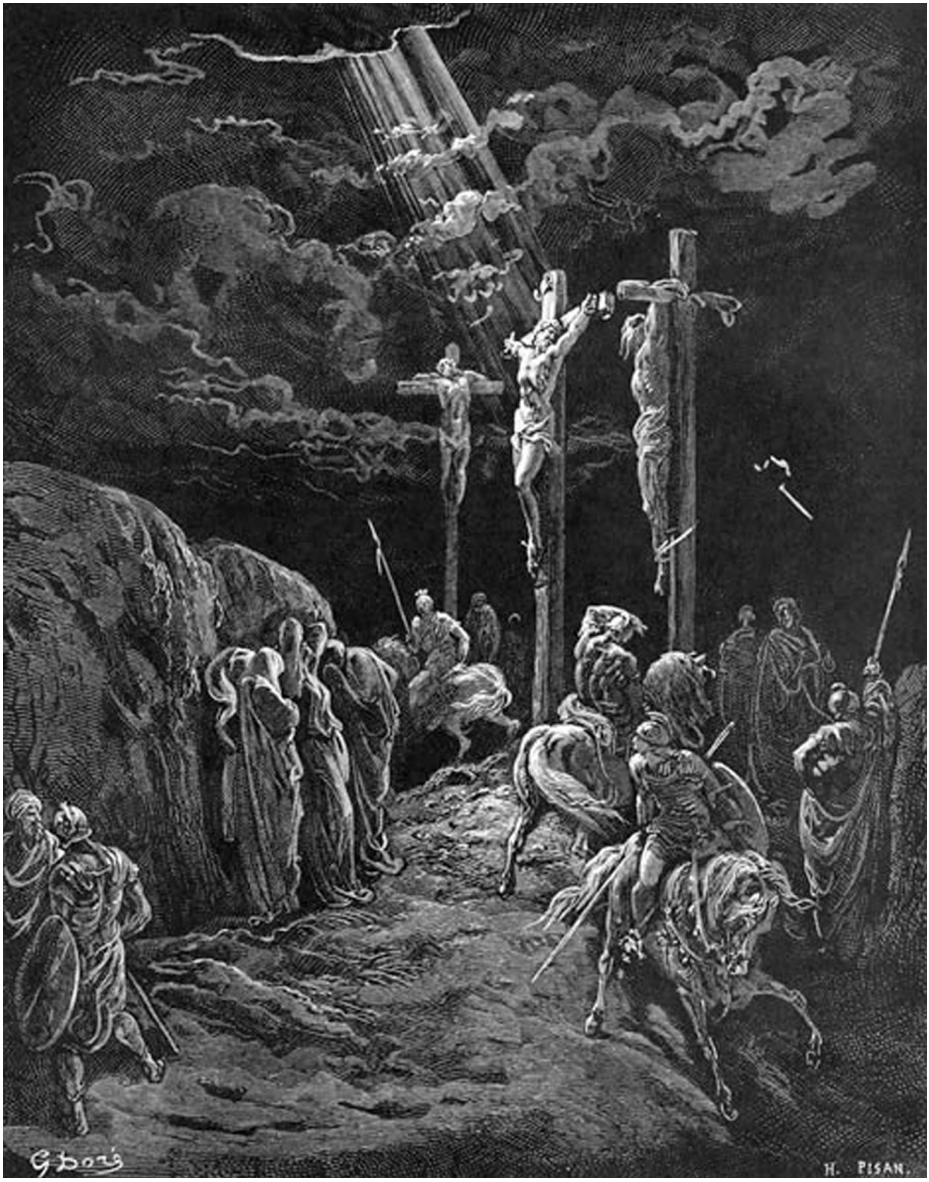

Yesu alobaki: — Tata, limbisa bango mpo ete bayebi te makambo oyo bazali kosala.
Mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke.
Luka 23:34

Matayo

1 Tala molongo ya mbotama ya Yesu-Klisto, mokitani ya
Davidi mpe ya Abrayami: **2** Abrayami abotaki Izaki; Izaki
abotaki Jakobi; Jakobi abotaki Yuda mpe bandeko na ye ya
mibali; **3** Yuda abotaki Peretsi mpe Zera na nzela ya Tamari,
mwasi na ye; Peretsi abotaki Etsironi; Etsironi abotaki Arami;
4 Arami abotaki Aminadabi; Aminadabi abotaki Nashoni,
mpe Nashoni abotaki Salima; **5** Salima abotaki Boazi na
nzela ya Raabi, mwasi na ye; Boazi abotaki Obedi na nzela
ya Rite, mwasi na ye; Obedi abotaki Izayi, **6** mpe Izayi
abotaki mokonzi Davidi. Davidi abotaki Salomo na nzela ya
mwasi ya Uri; **7** Salomo abotaki Roboami; Roboami abotaki
Abiya; Abiya abotaki Asa; **8** Asa abotaki Jozafati; Jozafati
abotaki Yorami; Yorami abotaki Oziasi; **9** Oziasi abotaki
Yotami; Yotami abotaki Akazi; Akazi abotaki Ezekiasi; **10**
Ezekiasi abotaki Manase; Manase abotaki Amoni; Amoni
abotaki Joziasi; **11** Joziasi abotaki Yekonia mpe bandeko na
ye ya mibali wana bana ya Isalaele bakendeki na bowumbu,
na Babiloni. **12** Sima na bana ya Isalaele kokende na
bowumbu, na Babiloni, Yekonia abotaki Shealitieli; Shealitieli
abotaki Zorobabeli; **13** Zorobabeli abotaki Abiwudi; Abiwudi
abotaki Eliakimi; Eliakimi abotaki Azori; **14** Azori abotaki
Tsadoki; Tsadoki abotaki Akimi; Akimi abotaki Eliwudi; **15**
Eliwudi abotaki Eleazari; Eleazari abotaki Matani; Matani
abotaki Jakobi; **16** Jakobi abotaki Jozefi, mobali ya Mari;
mpe Mari azalaki mama ya Yesu oyo babengaka Klisto.
17 Kobanda na Abrayami kino na Davidi, elekaki bikeke
zomi na minei; kobanda na Davidi kino na tango oyo bana
ya Isalaele bakendeki na bowumbu, na Babiloni, elekaki
lisusu bikeke zomi na minei; mpe kobanda na bowumbu,
na Babiloni, kino na Klisto, elekaki lisusu bikeke zomi na
minei. **18** Tala ndenge nini Yesu-Klisto abotamaki: Mari,
mama na Ye, azalaki mobandami ya libala na Jozefi; kasi
liboso ete bavanda ndako moko, Mari akomaki na zemi na
nguya ya Molimo Mosantu. **19** Jozefi, mobandami na ye ya
libala, azalaki moto ya sembo. Boye, lokola Jozefi alingaki
te koyokisa Mari soni na miso ya bato, azwaki mokano ya
koboya Mari na kimia. **20** Wana Jozefi azalaki kokanisa
makambo yango, anjelu na Nkolo abimelaki ye kati na ndoto
mpe alobaki na ye: « Jozefi, mokitani ya Davidi, kobanga te
kobala Mari; pamba te zemi oyo azali na yango ewuti na
Molimo Mosantu. **21** Akobota mwana mobali mpe okopesa
Ye kombo Yesu, pamba te akobikisa bato na Ye na masumu
na bango. » **22** Makambo wana nyonso esalemaki mpo na
kokokisa maloba oyo Nkolo alobaki na nzela ya mosakoli: **23**
« Elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te akokoma
na zemi mpe akobota mwana mobali, bongo bakopesa Ye
kombo Emanwele oyo elingi koloba: Nzambe elongo na biso.
» **24** Tango Jozefi alamukaki, asalaki makambo oyo anjelu
na Nkolo atindaki ye kosala mpe azwaki Mari lokola mwasi
na ye. **25** Kasi Jozefi asangisaki nzoto te na Mari kino tango
Mari abotaki mwana mobali; mpe Jozefi apesaki Ye kombo
Yesu.

2 Yesu abotamaki na Beteleemi ya Yuda, wana Erode
azalaki mokonzi. Na tango yango, bato ya mayele oyo
bawutaki na este bayaki na Yelusalemi **2** mpe batunaki:
« Mokonzi ya Bayuda oyo abotami azali wapi? Tomonaki
monzoto na Ye kobima, yango wana toyei kogumbamela
Ye. » **3** Tango mokonzi Erode ayokaki bongo, motema na
ye etungisamaki makasi elongo na Yelusalemi mobimba. **4**
Abengaki mpe asangisaki bakonzi nyonso ya Banganga-
Nzambe mpe balakisi ya Mobeko; atunaki bango: — Klisto
asengeli kobotama wapi? **5** Bazongiselaki ye: — Na
Beteleemi ya Yuda, pamba te mosakoli akoma: **6** « Bongo yo,
Beteleemi, kati na mabele ya Yuda, ozali solo moke te kati na
bingumba ya Yuda, pamba te Mokonzi oyo, lokola Mobateli
bibwele, akotambolisa bato na Ngai, Isalaele, akobima nde
kati na yo. » **7** Bongo, Erode abengaki bato ya mayele na
nkuku mpe alukaki koyeba epai na bango tango nini monzoto
ebimaki. **8** Boye, atindaki bango na Beteleemi; alobaki:
— Bokende koluka malamu mwana yango, na Beteleemi;
tango kaka bokomona ye, boyebisa ngai mpo ete ngai mpe
nakende kogumbamela ye. **9** Sima na bango koyoka maloba
ya mokonzi, bakobaki nzela na bango. Bamonaki lisusu
monzoto oyo ewutaki kobima na este: monzoto yango ezalaki
kotambola liboso na bango kino ekendeki kotelema na likolo
ya esika oyo Mwana azalaki. **10** Tango kaka bamonaki lisusu
monzoto yango, batondisamaki na esengo. **11** Bakomaki na
ndako yango, bamonaki Mwana elongo na Mari, mama na
Ye, mpe bagumbamelaki Ye; bongo bafungolaki mabenga
na bango mpe babonzelaki Ye biloko oyo lokola bakado:
wolo, malasi ya ansa mpe mire. **12** Sima na yango, Nzambe
akebisaki bango kati na ndoto ete bazonga lisusu te epai
ya Erode. Boye, bazongaki na mboka na bango na nzela
mosusu. **13** Sima na bato ya mayele kokende, anjelu na
Nkolo abimelaki Jozefi kati na ndoto mpe alobaki na ye: «
Telema, kamata Mwana elongo na mama na Ye; bokima na
Ejipito mpe bowumela kuna kino tango nakoyebisa yo lisusu
ete bozonga, pamba te Erode akoluka koboma Mwana. »
14 Jozefi atelemaki, azwaki Mwana elongo na mama na
Ye, kaka na butu wana, mpe akimaki na Ejipito **15** epai
wapi awumelaki kino na kufa ya Erode, mpo ete makambo
oyo Nkolo alobaki na nzela ya mosakoli ekokisama: « Wuta
na Ejipito, nabengaki mwana na Ngai. » **16** Tango Erode
asosolaki ete bato ya mayele bakosi ye, atombokaki makasi
mpe apesaki mitindo ete baboma bana mike nyonso ya
mibali ya mibu mibale kino na se, oyo bazalaki na Beteleemi
mpe na zingazinga na yango, kolanda tango oyo bato ya
mayele bayebisaki ye na tina na eleko oyo monzoto ebimaki.
17 Boye nde ekokisamaki makambo oyo mosakoli Jeremi
alobaki: **18** « Makelele moko eyokani na Rama, makelele ya
kolela makasi mpe ya matanga: Rasheli azali kolela bana na
ye; aboyi kobondisama, pamba te bazali lisusu na bomoi
te. » **19** Sima na kufa ya Erode, anjelu na Nkolo abimelaki
Jozefi kati na ndoto, kuna na Ejipito, **20** mpe alobaki na ye: «
Telema, kamata Mwana elongo na mama na Ye, mpe zonga
kati na mokili ya Isalaele, pamba te bato oyo bazalaki koluka
koboma Mwana basili kokufa. » **21** Jozefi atelemaki, azwaki
Mwana elongo na mama na Ye mpe akendeki na mokili ya
Isalaele. **22** Kasi tango ayokaki ete Arikelawusi akitanaki
na tata na ye, Erode, na bokonzi kati na Yuda, abangaki
kokende kuna; kasi Nzambe akebisaki Jozefi kati na ndoto,
mpe Jozefi akendeki kati na etuka ya Galile **23** epai wapi
avandaki kati na engumba Nazareti, mpo ete makambo

oyo basakoli balobaki ekokisama: « Bakobenga Ye moto ya
Nazareti. »

3 Na tango wana, Yoane Mobatisi ayaki mpe akomaki
koteya kati na esobe ya Yuda: **2** « Bobongola mitema na
bino, pamba te Bokonzi ya Likolo ekomi pene! » **3** Yoane
azali ye oyo mosakoli Ezayi alobaki: « Mongongo ya moto
moko ezali kobelela kati na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na
Nkolo, bosembolela Ye banzela ya mike! › » **4** Yoane azalaki
kolata elamba oyo basala na bapwale ya shamo mpe mokaba
oyo basala na poso ya nyama; azalaki kolia mankoko mpe
mafuta ya nzoyi. **5** Bato bazalaki kokende epai na ye longwa
na Yelusalemi, na Yuda mobimba mpe na etuka mobimba
ya Yordani; **6** bazalaki kotubela masumu na bango, mpe
ye, azalaki kobatisa bango na ebale Yordani. **7** Kasi lokola
azalaki komona Bafarizeo mpe Basaduseo koya ebele mpo
na kozwa libatisi, alobaki na bango: « Bana ya banyoka,
nani ateyi bino kokima kanda oyo ezali koya? **8** Bolakisa na
nzela ya bizaleli ete bobongoli mitema. **9** Bokanisa kutu
te komilobela na se ya mitema: ‹ Abrayami azali koko na
biso! › Nazali koloba na bino penza ya solo ete Nzambe
azali na makoki ya kobimisa, wuta na mabanga oyo, bakitani
mpo na Abrayami. **10** Epasola esili kobongisama mpo na
kokata banzete wuta na misisa: nzete nyonso oyo ebotaka
bambuma ya malamu te ekokatama mpe ekobwakama na
moto. **11** Ngai nazali kobatisa bino na mayi mpo na kolakisa
ete bobongoli mitema. Kasi sima na ngai, Moto moko azali
koya, aleki ngai na nguya; ngai nabongi kutu te mpo na
kofungola ata basinga ya basandale na Ye; ezali Ye nde
akobatisa bino kati na Molimo Mosantu mpe kati na moto. **12**
Asimbi kiyungulu na loboko na Ye, akopetola etando na Ye
mpo na koyamba ble kati na ebombelo na Ye; kasi akotumba
kati na moto oyo ekufaka te, matiti oyo ekotikala. » **13** Yesu
alongwaki na Galile mpe akendeki na Yordani mpo ete Yoane
abatisa Ye. **14** Kasi Yoane aboyaki kobatisa Ye. Alobaki:
— Ezali ngai nde nazali na posa ete Yo obatisa ngai; kasi
ndenge nini Yo oyei epai na ngai? **15** Yesu azongiselaki
ye: — Tika ete esalema bongo sik'oyo! Ezali malamu mpo
na biso kosala bongo mpo na kokokisa bosembo nyonso.
16 Tango kaka Yesu azwaki libatisi mpe abimaki na mayi,
Likolo efungwamaki; mpe Yesu amonaki Molimo ya Nzambe
kokitela Ye lokola ebenga. **17** Bongo, mongongo moko
eyokanaki wuta na Likolo mpe elobaki: « Oyo azali Mwana
na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi. »

4 Molimo amemaki Yesu kati na esobe mpo ete Satana
ameka Ye. **2** Sima na Ye kokila bilei mikolo tuku minei
mpe babutu tuku minei, ayokaki nzala. **3** Momeki ayaki epai
na Ye mpe alobaki na Ye: — Soki ya solo ozali penza Mwana
na Nzambe, loba na mabanga oyo ete ebongwana mapa. **4**
Yesu azongisaki: — Ekomama: « Moto akobika na lipa kaka
te, kasi mpe na maloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya
Nzambe. » **5** Bongo, Satana amemaki Ye na engumba ya
bule, atelemisaki Ye na songe ya Tempelo **6** mpe alobaki na
Ye: — Soki ozali penza Mwana na Nzambe, mibwaka na se;
pamba te ekomama: « Akopesa mitindo na ba-anjelu na tina
na yo, mpe bakomema yo na maboko na bango mpo ete
lokolo na yo etutana na libanga te. » **7** Yesu azongiselaki
ye: — Ekomama mpe: « Okomeka te Yawe, Nzambe na
yo. » **8** Satana amemaki Ye lisusu na likolo ya ngomba
oyo eleki molayi mpe alakisaki Ye bokonzi nyonso ya mokili
elongo na lokumu na yango; **9** alobaki na Ye: — Nakopesa
yo nyonso oyo ozali komona, soki kaka ofukameli ngai mpe
ogumbameli ngai. **10** Yesu alobaki na ye: — Mosika na
ngai, Satana! Pamba te ekomama: « Okogumbamelaka kaka
Yawe, Nzambe na yo, mpe okosambelaka kaka Ye. » **11**
Boye Satana atikaki Ye, mpe ba-anjelu bayaki kopesa Ye
bilei. **12** Tango Yesu ayokaki ete babwaki Yoane Mobatisi
kati na boloko, azongaki na Galile. **13** Kasi avandaki na
Nazareti te; akendeki nde kovanda na Kapernawumi oyo
ezalaki pembeni ya ebale, kati na etuka ya Zabuloni mpe ya
Nefitali, **14** mpo na kokokisa maloba oyo mosakoli Ezayi
alobaki: **15** « Mokili ya Zabuloni mpe ya Nefitali, nzela ya
ebale monene, pembeni ya Yordani, Galile ya bapagano, **16**
bato oyo bazalaki kovanda kati na molili bamoni pole makasi;
ba-oyo bazalaki kovanda kati na mokili ya bakufi, pole ebimeli
bango. » **17** Wuta na tango wana, Yesu abandaki koteya:
« Bobongola mitema na bino, pamba te Bokonzi ya Likolo
ekomi pene! » **18** Wana Yesu azalaki kotambola pembeni ya
ebale ya Galile, amonaki bandeko mibali mibale: Simona oyo
bazalaki kobenga Petelo, mpe Andre, ndeko na ye; bazalaki
kobwaka monyama na ebale, pamba te bazalaki balobi mbisi.
19 Yesu alobaki na bango: « Bolanda Ngai, mpe nakokomisa
bino balobi bato. » **20** Mbala moko, batikaki minyama na
bango mpe balandaki Yesu. **21** Tango alongwaki wana mpo
na kokoba mobembo na Ye, amonaki lisusu bandeko mibali
mibale: Jake, mwana mobali ya Zebede, mpe Yoane, ndeko
na ye. Bazalaki kobongisa minyama kati na bwato na bango
elongo na Zebede, tata na bango. Yesu abengaki bango; **22**
mpe, mbala moko, batikaki bwato mpe tata na bango, bongo
balandaki Yesu. **23** Wana Yesu azalaki kotambola kati na
Galile mobimba, azalaki koteya kati na bandako na bango ya
mayangani, kosakola Sango Malamu ya Bokonzi ya Likolo,
kobikisa bato na pasi mpe na bokono na bango nyonso. **24**
Sango na Ye epanzanaki kati na Siri mobimba, mpe bato
bazalaki komemela Ye babeli oyo bazalaki na bokono ya
ndenge na ndenge mpe oyo bazalaki na mikakatano makasi:
bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe, bato
oyo bazalaki na bokono ya ndeke mpe bato oyo bazalaki na
makolo mpe maboko ya kokufa; mpe azalaki kobikisa bango.
25 Ebele ya bato bazalaki kolanda Ye; bazalaki kowuta na
Galile, na Dekapoli, na Yelusalemi, na Yuda mpe na etuka
mobimba ya ngambo ya Yordani.

5 Tango Yesu amonaki ebele yango ya bato, amataki likolo
ya ngomba mpe avandaki. Bayekoli na Ye bapusanaki
pene na Ye, **2** mpe akomaki kopesa bango malakisi. Alobaki:
3 « Esengo na babola na molimo, pamba te Bokonzi ya Likolo
ezali mpo na bango! **4** Esengo na bato oyo bazali kolela,
pamba te bakobondisama! **5** Esengo na bato na komikitisa,
pamba te bakozwa mokili lokola libula! **6** Esengo na bato
oyo bazali na nzala mpe na posa ya bosembo, pamba te
bakotondisama! **7** Esengo na bato oyo bayokelaka bato
mosusu mawa, pamba te bakoyokela bango mpe mawa!
8 Esengo na bato oyo bazali na mitema peto, pamba te
bakomona Nzambe! **9** Esengo na bato oyo bayeisaka kimia,
pamba te bakobengama bana na Nzambe! **10** Esengo na
bato oyo bazali konyokolama likolo ya bosembo, pamba te

Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bango! **11** Esengo na bino
tango bazali kofinga bino, tango bazali konyokola bino, mpe
tango bazali kokosela bino makambo ya lolenge nyonso
likolo na Ngai! **12** Bosepela mpe bozala na esengo, pamba
te lifuti na bino ezali monene kati na Likolo; pamba te
ezalaki mpe kaka ndenge wana nde banyokolaki basakoli
oyo bazalaki liboso na bino. **13** Bozali mungwa ya mokili.
Kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango, ndenge nini
bakokoka lisusu kozongisa elengi na yango? Ezali lisusu na
tina moko te; etikali kaka eloko ya kobwaka mpe ya konyata.
14 Bozali pole ya mokili. Engumba oyo batongi na likolo ya
ngomba ekoki kobombama te. **15** Moto moko te apelisaka
mwinda mpo na kotia yango na se ya katini; nzokande, atiaka
yango na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete engengisa
bato nyonso oyo bazali kati na ndako. **16** Yango wana, tika
ete pole na bino engenga liboso ya bato, mpo ete bamona
misala malamu na bino mpe bakumisa Tata na bino oyo
azali kati na Likolo. **17** Bokanisa te ete Ngai nayaki mpo
na kolongola Mobeko to basakoli; solo, nayaki te mpo na
kolongola, kasi nayaki nde mpo na kokokisa. **18** Pamba te,
nazali koloba na bino penza ya solo: liboso ete Likolo mpe
mabele elimwa, nkoma moko te oyo eleki moke to litono oyo
ezalaka na likolo ya i ekotikala kolongwa kati na Mobeko, kino
makambo nyonso ekokisama. **19** Yango wana, moto nyonso
oyo akobuka moko kati na mibeko oyo, ezala oyo eleki moke
kati na yango, mpe akoteya bato mosusu kosala bongo,
bakozwa ye lokola moto pamba kati na Bokonzi ya Likolo.
Kasi moto oyo akotosa mpe akoteya mibeko oyo epai na bato
mosusu akozala moto monene kati na Bokonzi ya Likolo.
20 Pamba te, nazali koloba na bino solo ete soki bosembo
na bino liboso ya Mobeko eleki te bosembo ya balakisi ya
Mobeko mpe ya Bafarizeo, bokokota te na Bokonzi ya Likolo.
21 Boyokaki ete baloba na bakoko na biso: ‹ Okobomaka
te. Moto nyonso oyo akoboma moninga na ye asengeli na
kosambisama liboso ya basambisi. › **22** Kasi Ngai, nalobi
na bino: Moto nyonso oyo akokangela ndeko na ye kanda
akosamba na esambiselo liboso ya basambisi; moto oyo
akofinga ndeko na ye: ‹ zoba, › akosamba liboso ya Likita-
Monene; mpe oyo akoloba na ndeko na ye: ‹ moto ya liboma,
› akobwakama kati na moto ya lifelo. **(Geenna g1067)** **23** Soki
ozali kokende kopesa makabo na yo liboso ya etumbelo,
mpe ososoli ete ndeko na yo azwa yo na likambo, **24** tika
makabo na yo liboso ya etumbelo mpe kende nanu koyokana
na ndeko na yo wana; sima na yango nde okoya kopesa
makabo na yo. **25** Soki moto azwi yo na likambo, yokana
na ye noki, wana bozali nanu na nzela; soki te, akofunda
yo epai ya mosambisi, mosambisi akokaba yo na maboko
ya bakengeli, mpe bakengeli bakobwaka yo na boloko. **26**
Nazali koloba na yo penza ya solo: okobima na boloko soki
kaka ofuti niongo na yo nyonso. **27** Boyokaki ete baloba: ‹
Okosalaka ekobo te. › **28** Kasi Ngai, nalobi na bino: Mobali
nyonso oyo atali mwasi na makanisi ya kolula ye, asili kosala
na ye ekobo kati na motema na ye. **29** Yango wana, soki liso
na yo ya ngambo ya mobali ekweyisaka yo na masumu,
longola yango mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te
eleki malamu mpo na yo kobungisa eteni moko ya nzoto, na
esika ete nzoto na yo mobimba ebwakama na lifelo. **(Geenna
g1067)** **30** Soki mpe loboko na yo ya ngambo ya mobali
ekweyisaka yo na masumu, kata yango mpe bwaka yango
mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kobungisa
eteni moko ya nzoto, na esika ete nzoto na yo mobimba
ekende na lifelo. **(Geenna g1067)** **31** Boyokaki lisusu ete
baloba: ‹ Soki mobali akabwani na mwasi na ye, asengeli
kopesa ye mokanda ya koboma libala. › **32** Kasi Ngai, nazali
koloba na bino: Mobali nyonso oyo alongoli mwasi na ye na
libala, longola kaka soki mwasi yango akweyaki na ekobo,
afungoleli ye nzela ya kosala kindumba; mpe mobali oyo
abali mwasi oyo balongola na libala asali mpe ekobo. **33**
Boyokaki lisusu ete baloba na bakoko na biso: ‹ Okolapa
ndayi ya lokuta te, kasi kokisa bilaka oyo opesaki na nzela
ya ndayi liboso ya Nkolo. › **34** Kasi Ngai, nazali koloba na
bino: bolapaka ndayi te, ezala na kombo ya Likolo, pamba te
Likolo ezali Kiti ya Bokonzi ya Nzambe, **35** to na kombo ya
mokili, pamba te mokili ezali enyatelo makolo ya Nzambe; to
mpe na kombo ya Yelusalemi, pamba te Yelusalemi ezali
engumba ya Mokonzi Monene. **36** Bosalelaka mpe te mito
na bino mpo na kolapa ndayi, pamba te bokoki te kokomisa
moko kati na suki ya mito na bino pembe to mwindo. **37** Kasi
bolobaka kaka ‹ iyo › soki ezali iyo, mpe ‹ te › soki ezali
bongo, pamba te maloba nyonso oyo ebakisamaka likolo
ewutaka na Mokosi. **38** Boyokaki ete baloba: ‹ Liso mpo na
liso, linu mpo na linu. › **39** Kasi Ngai, nazali koloba na bino:
Botelemelaka te moto mabe; kutu soki abeti yo mbata na
litama ya ngambo ya loboko ya mobali, pesa ye mpe litama
ya ngambo ya loboko ya mwasi. **40** Soki moto alingi kofunda
yo mpo na kozwa elamba na yo, pesa ye mpe kazaka na yo.
41 Soki moto atindi yo na makasi ete otambola kilometele
moko, yo, tambola bakilometele mibale elongo na ye. **42**
Pesa na moto oyo asengi yo, mpe koboya te kodefisa na
moto oyo alingi kodefa epai na yo. **43** Boyokaki ete baloba: ‹
Linga moninga na yo mpe yina monguna na yo. › **44** Kasi
Ngai, nazali koloba na bino: Bolingaka banguna na bino
mpe bosambelaka mpo na bato oyo banyokolaka bino. **45**
Na ndenge wana nde bokozala bana ya Tata na bino, oyo
azali kati na Likolo, pamba te abimisaka moyi mpo na bato
malamu mpe mpo na bato mabe, mpe anokisaka mvula mpo
na bato ya sembo mpe mpo na bato oyo bazali sembo te.
46 Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka bino, lifuti nini
bokozwa? Boni, bafutisi mpako basalaka mpe bongo te?
47 Soki bopesaka mbote kaka na bandeko mibali na bino,
likambo nini ya kokamwa oyo bosalaka? Boni, bapagano
basalaka mpe bongo te? **48** Bozala bato ya kokoka ndenge
Tata na bino ya Likolo azali ya kokoka.

6 Bosala keba ete bosalelaka te bosembo na bino liboso
ya bato, mpo ete bamona bino; soki te, bokozanga lifuti
oyo Tata na bino ya Likolo abombela bino. **2** Tango ozali
kokabela babola, kobetela yango tangwa te ndenge bato ya
bilongi mibale basalaka kati na bandako ya mayangani mpe
na babalabala mpo ete bato bakumisa bango. Nazali koloba
na bino penza ya solo: basili kozwa lifuti na bango. **3** Kasi
tango yo ozali kokabela babola, sala yango na ndenge ete
loboko na yo ya mwasi eyeba ete likambo oyo loboko na yo
ya mobali ezali kosala, **4** mpo ete likabo na yo ya mawa
etikala sekele; bongo Tata na yo, oyo amonaka makambo
oyo esalemaka na nkuku, akopesa yo lifuti. **5** Tango bozali
kosambela, bosalaka te lokola bato ya bilongi mibale oyo
balingaka kosambela ya kotelema kati na bandako ya

mayangani mpe na bisika oyo babalabala ekutana, mpo ete
bato bamona bango. Nazali koloba na bino penza ya solo:
basili kozwa lifuti na bango. **6** Kasi yo, soki olingi kosambela,
kota na shambre na yo, kanga ekuke mpe sambela Tata na
yo, oyo azali kati na esika wana ya sekele; bongo Ye, Tata
na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku,
akopesa yo lifuti. **7** Tango bozali kosambela, bozongelaka-
zongelaka te maloba ndenge bapagano basalaka; pamba te
bakanisaka ete Nzambe akoyanola bango soki balobi mingi.
8 Bosalaka lokola bango te, pamba te Tata na bino ayebi
posa na bino liboso ete botalisa Ye yango. **9** Tala ndenge
nini bosengeli kosambela: ‹ Tata na biso, Yo oyo ozali kati na
Likolo; tika ete Kombo na Yo ebulisama, **10** tika ete Bokonzi
na Yo eya, tika ete mokano na Yo esalema, awa na mokili
ndenge esalemaka kuna na Likolo! **11** Pesa biso, na mokolo
ya lelo, bilei na biso ya mokolo na mokolo; **12** limbisa mabe
na biso, ndenge biso mpe tolimbisi bato oyo basalaki biso
mabe; **13** komema biso na komekama te, kasi kangola biso
longwa na misala ya Satana; [pamba te bokonzi, nguya mpe
nkembo ezali ya Yo seko na seko.] › **14** Pamba te soki
bolimbisi baninga, na mabe oyo basali bino, Tata na bino ya
Likolo mpe akolimbisa bino; **15** kasi soki bolimbisi te, Tata
na bino mpe akolimbisa te mabe na bino. **16** Tango bozali
kokila bilei, bozalaka mawa-mawa te ndenge bato ya bilongi
mibale basalaka; pamba te bakomisaka bilongi na bango
mawa-mawa mpo na kolakisa na bato ete bazali kokila bilei.
Nazali koloba na bino penza ya solo: basili kozwa lifuti na
bango. **17** Kasi tango yo ozali kokila bilei, sukola elongi na
yo malamu mpe pakola moto na yo malasi, **18** mpo ete moto
moko te ayeba ete ozali kokila bilei, longola kaka Tata na yo,
oyo amonanaka te; bongo Ye, Tata na yo, oyo amonaka
makambo oyo esalemaka na nkuku akopesa yo lifuti. **19**
Bonduka bomengo te awa na mokili, pamba te ekoki kobeba
to nselele ekoki kolia yango to mpe miyibi bakoki kobuka
ndako mpo na koyiba yango. **20** Kasi bonduka bomengo na
bino kati na Likolo epai wapi ekoki kobeba te to nselele ekoki
kolia yango te to mpe miyibi bakoki kobuka ndako te mpo na
koyiba yango; **21** pamba te epai bomengo na yo ezali, kuna
mpe motema na yo ekozala. **22** Miso ezali lokola mwinda ya
nzoto. Soki miso na yo ezali malamu, nzoto na yo mobimba
mpe ekozala kati na pole. **23** Kasi soki miso na yo ekufi,
nzoto na yo mobimba mpe ekozala kati na molili. Bongo soki
pole oyo ezali kati na yo ekomi molili, molili yango ekozala
makasi penza. **24** Moto moko te akoki kosalela bankolo
mibale, pamba te akoyina moko mpe akolinga mosusu to
akokangama na moko mpe akoboya mosusu. Bokoki te
kosalela Nzambe mpe mbongo nzela moko. **25** Yango wana,
nazali koloba na bino: bomitungisaka te na tina na bomoi na
bino, na komituna: tokolia nini to tokomela nini? To na tina na
banzoto na bino, na komituna: Tokolata nini? Boni, bomoi
eleki bilei te na tina, mpe nzoto eleki bilamba te na tina? **26**
Botala ndeke ya likolo: elonaka nkona te, ebukaka bambuma
te, ebombaka bilei te kati na bibombelo; kasi Tata na bino
ya Likolo aleisaka yango. Boni, bozali na motuya te koleka
yango? **27** Nani kati na bino, na nzela ya mitungisi na ye,
akoki kobakisa ata ngonga moko na molayi ya bomoi na ye?
28 Bongo mpo na nini bomitungisaka mpo na bilamba ya
kolata? Botala bafololo ya bilanga ndenge ekolaka! Esalaka
te mpe etongaka bilamba te; **29** nzokande, nazali koloba
na bino ya solo ete ata Salomo, kati na nkembo na ye
nyonso, atikalaki kolata te lokola moko kati na yango. **30**
Soki Nzambe alatisaka ndenge wana matiti ya bilanga, oyo,
na mokolo ya lelo, ezali na bomoi mpe, lobi, ekobwakama na
moto, ekozala ndenge nini mpo na bino? Akolatisa bino te na
ndenge ya kitoko koleka? Bato ya kondima moke! **31** Yango
wana, bomitungisaka te na koloba: ‹ Tokolia nini? Tokomela
nini? Tokolata nini? › **32** Biloko wana nyonso, ezali bapagano
nde balukaka-lukaka yango; kasi mpo na bino, Tata na bino
ya Likolo ayebi malamu ete bozali na bosenga na yango. **33**
Bolukaka nde liboso Bokonzi ya Nzambe mpe bosembo na
Ye, bongo bakobakisela bino biloko wana nyonso. **34** Yango
wana, bomitungisaka te mpo na mokolo ya lobi oyo ezali
koya, pamba te mokolo yango ya lobi ekomitungisa na tina
na yango moko: mokolo na mokolo ezali na pasi oyo ekoki
na yango.

7 Bosambisaka te mpo ete, bino mpe, basambisa bino
te. **2** Pamba te bakosambisa bino ndenge kaka bino
bosambisaka baninga, mpe bakomeka bino na emekelo kaka
oyo bino bosalelaka mpo na komeka bato mosusu. **3** Mpo na
nini ozali kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na
yo, wana ozali komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo
moko? **4** Ndenge nini okoki koloba na ndeko na yo: ‹ Ndeko
na ngai, tika ete nalongola yo mwa lititi oyo ezali kati na liso,
› wana ozali na nzete kati na liso na yo? **5** Bolole! Banda
nanu kolongola nzete oyo ezali kati na liso na yo, bongo
miso na yo ekomona malamu mpo ete okoka kolongola mwa
lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo. **6** Bopesa te biloko
ya bule epai ya bambwa, noki te ekozongela bino mpo na
koswa bino; bobwaka te bapawuni na bino ya talo epai ya
bangulu, noki te ekonyata-nyata yango. **7** Bosenga, mpe
bakopesa bino; boluka, mpe bokomona; bobeta ekuke, mpe
bakofungolela bino; **8** pamba te moto nyonso oyo asengaka
azwaka, moto oyo alukaka amonaka; mpe moto oyo abetaka
ekuke, bafungolelaka ye yango. **9** Nani kati na bino apesaka
na mwana na ye libanga, soki asengi ye lipa? **10** To nani
apesaka na mwana na ye nyoka soki asengi mbisi? **11** Soki
bino bato oyo bozali kutu mabe boyebi kopesa na bana
na bino biloko ya malamu, ndenge nini Tata na bino oyo
azali na Likolo apesa te biloko ya kitoko epai ya bato oyo
basengaka Ye yango? **12** Nyonso oyo bolingaka ete bato
mosusu basalela bino, bino mpe bosalaka yango mpo na
bango; pamba te yango nde mateya nyonso ya Mobeko
mpe ya basakoli. **13** Bokotela na ekuke ya moke; pamba te
ekuke mpe nzela oyo ememaka na libebi ezali monene, mpe
bato ebele bakotelaka wana. **14** Kasi ekuke to nzela oyo
ememaka na bomoi ezali moke, mpe bato moke kaka nde
bamonaka yango. **15** Bosala keba na basakoli ya lokuta!
Tango bayaka epai na bino, bazwaka lolenge ya bameme,
kasi bazali penza bambwa ya zamba oyo etonda na kanda.
16 Bokoyeba bango na nzela ya misala na bango. Boni,
bokoki kolongola bambuma ya vino na nzete ya basende to
kobuka bambuma ya figi na nzete ya banzube? **17** Nzete
nyonso ya malamu ebotaka mpe bambuma ya malamu, kasi
nzete ya mabe ebotaka mpe bambuma ya mabe. **18** Nzete
ya malamu ebotaka te bambuma ya mabe, mpe nzete ya
mabe ebotaka te bambuma ya malamu. **19** Nzete nyonso
oyo ebotaka te bambuma ya malamu, bapikolaka yango mpe

babwakaka yango na moto. **20** Boye, bokoyeba basakoli ya
lokuta na nzela ya misala na bango. **21** Bato nyonso oyo
balobaka na Ngai: ‹ Nkolo! Nkolo! › bakokota te na Bokonzi
ya Likolo, kaka bato oyo basalaka mokano ya Tata na Ngai,
oyo azali kati na Likolo. **22** Na mokolo ya kosambisama,
bato ebele bakoloba na Ngai: ‹ Nkolo! Nkolo! Ezali te na
Kombo na Yo nde tosakolaki, tobenganaki milimo mabe
mpe tosalaki bikamwa ebele? › **23** Bongo Ngai, nakoyebisa
bango: ‹ Natikala koyeba bino te! Bolongwa liboso na Ngai,
bino bato mabe! › **24** Yango wana, moto nyonso oyo ayoki
makambo oyo nawuti koloba mpe atie yango na misala
akokani na moto ya mayele oyo atongaki ndako na ye na
likolo ya libanga. **25** Tango mvula ebetaki makasi, mayi mpe
mopepe eyaki makasi, emibwakaki na ndako yango; kasi
atako bongo, ndako ekweyaki te, pamba te miboko na yango
etongamaki na likolo ya libanga. **26** Nzokande, moto nyonso
oyo ayoki makambo oyo nawuti koloba, kasi atie yango te na
misala, akokani na zoba oyo atongaki ndako na ye na likolo
ya zelo: **27** tango mvula ebetaki makasi, mayi eyaki elongo
na mopepe makasi, emibwakaki na ndako yango; ndako
yango ekweyaki, mpe nyonso epanzanaki. » **28** Tango Yesu
asilisaki koloba maloba oyo, bato nyonso bakamwaki makasi
malakisi na Ye, **29** pamba te ateyaki bango na bokonzi oyo
balakisi na bango ya Mobeko bazangaki.

8 Tango Yesu akitaki na ngomba, bato ebele penza
balandaki Ye. **2** Moto moko na maba ayaki, agumbamaki
liboso na Ye mpe alobaki: — Nkolo, soki olingi, komisa
ngai peto. **3** Yesu asembolaki loboko, asimbaki ye mpe
alobaki: — Nalingi ete ezala bongo, koma peto. Mbala moko,
apetolamaki na maba na ye; **4** mpe Yesu alobaki na ye:
— Yoka malamu! Koyebisa likambo oyo na moto te, kasi
kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe pesa likabo
oyo Moyize akataki lokola mobeko mpo ete ezala litatoli
na miso na bango ete obiki. **5** Tango Yesu akotaki na
Kapernawumi, mokonzi moko ya basoda ayaki epai na Ye
mpe asengaki Ye lisungi. **6** Alobaki: — Nkolo, mosali na ngai
alali na ndako, azali kokoka kotambola te mpe azali kobela
makasi. **7** Yesu azongiselaki ye: — Nakoya kobikisa ye. **8**
Mokonzi ya basoda alobaki: — Nkolo, nazali ya kokoka te
mpo ete okota na ndako na ngai! Loba kaka liloba moko,
mpe mosali na ngai akobika na bokono na ye. **9** Pamba te
ngai moko mpe nazali na se ya bakonzi oyo baleki ngai, mpe
ezali na basoda oyo bazali na se ya bokonzi na ngai; soki
nalobi na moko: « Kende! » akendaka; mpe soki nalobi na
mosusu: « Yaka! » ayaka; bongo soki nalobi na mowumbu
na ngai: « Sala mosala oyo! » asalaka yango. **10** Tango
Yesu ayokaki maloba oyo, akamwaki mingi mpe alobaki na
bato oyo bazalaki kolanda Ye: — Nazali koloba na bino
penza ya solo: natikali nanu komona te kondima ya boye kati
na Isalaele! **11** Lisusu, nazali koloba na bino solo ete bato
ebele bakowuta na Este mpe na Weste, mpe bakovanda
na mesa elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi kati na
Bokonzi ya Likolo. **12** Kasi bato oyo basengelaki kokitana na
bokonzi bakobwakama kati na molili ya libanda epai wapi
bakolela mpe bakoswa minu. **13** Bongo Yesu alobaki na
mokonzi ya basoda: — Zonga na ndako na yo! Tika ete
esalemela yo kolanda kondima na yo! Mpe kaka na tango
yango, mosali abikaki. **14** Tango Yesu akomaki na ndako ya
Petelo, akutaki mama-bokilo ya Petelo alala mpo ete azalaki
kobela fievele. **15** Yesu asimbaki ye na loboko, mpe fievele
esilaki; bongo atelemaki mpe akomaki kobongisela Yesu
bilei. **16** Tango pokwa ekomaki, bamemelaki Yesu bato ebele
oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Kaka na
liloba moko, Yesu abenganaki milimo mabe yango; abikisaki
mpe babeli nyonso. **17** Na bongo nde ekokisamaki liloba
oyo mosakoli Ezayi alobaki: « Amemaki mokumba ya pasi
na biso mpe abikisaki biso na bokono na biso. » **18** Tango
Yesu amonaki ete bato ebele bazingeli Ye, apesaki mitindo
epai ya bayekoli na Ye ete bakatisa na ngambo mosusu
ya ebale. **19** Molakisi moko ya mibeko apusanaki pene ya
Yesu mpe alobaki: — Moteyi, nakolanda Yo na esika nyonso
oyo okokende. **20** Kasi Yesu alobaki na ye: — Bambwa
ya zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele
mpo na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na
bazala na yango; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala
mpo na kopema. **21** Moto mosusu oyo azalaki moko kati na
bayekoli ya Yesu alobaki na Ye: — Nkolo, pesa ngai nzela ete
nakende nanu kokunda tata na ngai. **22** Kasi Yesu alobaki
na ye: — Landa Ngai! Tika bakufi bakunda bakufi na bango.
23 Yesu amataki na bwato, mpe bayekoli na Ye balandaki
Ye. **24** Mbala moko, mopepe moko ya makasi ekomaki
kopepa kati na ebale mpe mbonge ekomaki kozipa bwato.
Kasi Yesu azalaki kolala pongi. **25** Bayekoli bapusanaki
pene na Yesu mpe balamusaki Ye na koganga: — Nkolo,
bikisa biso! Tozali kokufa! **26** Kasi Yesu alobaki na bango: —
Bato na kondima moke! Mpo na nini bozali kobanga? Bongo
atelemaki, agangelaki mopepe mpe mbonge; bongo kimia
monene ezongaki. **27** Bato oyo bazalaki wana bakamwaki
mpe bakomaki kolobana: « Moto oyo azali penza ndenge
nini mpo ete ezala mopepe mpe ebale etosa ye? » **28** Tango
bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, na etuka ya Gadara,
bato mibale oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe
babimaki wuta na bakunda mpe bayaki kokutana na Yesu;
bazalaki bato na kanza makasi, mpe bato bazalaki kobanga
koleka na nzela wana. **29** Bakomaki koganga: — Mwana na
Nzambe, biso na yo likambo nini? Boni, oyei awa mpo na
kotungisa biso liboso ya tango oyo ekatama? **30** Etonga
moko monene ya bangulu ezalaki kolia mwa mosika ya
esika oyo bazalaki. **31** Milimo mabe esengaki na Yesu: —
Soki okobengana biso, tinda biso kati na etonga wana ya
bangulu. **32** Yesu alobaki na milimo yango: — Bobima!
Milimo mabe ebimaki kati na bato wana mibale mpe ekotaki
kati na bangulu. Mbala moko, etonga nyonso ya bangulu
ekitaki mbangu wuta na likolo ya ngomba kino na ebale;
mpe yango nyonso ezindaki mpe ekufaki kati na mayi. **33**
Bakengeli bangulu bakimaki, bakendeki kati na engumba
kopesa sango ya makambo nyonso oyo ewutaki kosalema
mpe ndenge nini bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya
milimo mabe basilaki kokangolama. **34** Bongo bato nyonso
ya engumba babimaki mpo na kokutana na Yesu; mpe tango
bamonaki Ye, babondelaki Ye ete abima na etuka na bango.

9 Yesu amataki na bwato, akatisaki ebale mpe akendeki na
engumba na Ye. **2** Bamemelaki Ye ebosono moko alala
na tsipoyi. Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki
na ebosono yango: — Mwana na Ngai, yika mpiko! Masumu
na yo elimbisami. **3** Mpo na yango, ndambo ya balakisi ya

Mobeko bakomaki kolobaloba na se ya mitema: — Moto oyo
azali kotiola Nzambe! **4** Lokola Yesu asosolaki makanisi na
bango, atunaki bango: — Mpo na nini bozali na makanisi
mabe kati na mitema na bino? **5** Likambo nini eleki pete
mpo na koloba: « Masumu na yo elimbisami to telema mpe
tambola? » **6** Ezali mpo boyeba ete Mwana na Moto azali na
bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili. Bongo alobaki
na ebosono: — Telema, kamata tsipoyi na yo mpe zonga
na ndako na yo. **7** Moto yango atelemaki mpe akendeki
na ndako na ye. **8** Tango ebele ya bato bamonaki bongo,
batondaki na somo mpe bakomaki kokumisa Nzambe oyo
apesi bokonzi ya ndenge wana epai ya bato. **9** Wana Yesu
alongwaki na esika yango mpe azalaki kokende, amonaki
mobali moko avandi na ndako na ye ya mosala epai wapi
bafutaka mpako; kombo na ye ezalaki « Matayo. » Yesu
alobaki na ye: « Landa Ngai. » Boye Matayo atelemaki
mpe alandaki Yesu. **10** Wana Yesu azalaki kolia kati na
ndako ya Matayo, bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu ya
masumu bayaki mpe baliaki mesa moko na Yesu elongo
na bayekoli na Ye. **11** Tango Bafarizeo bamonaki bongo,
batunaki bayekoli ya Yesu: — Mpo na nini moteyi na bino
azali kolia mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya
masumu? **12** Kasi lokola Yesu ayokaki Bafarizeo koloba
bongo, alobaki na bango: — Bato oyo bazali kolongono
na nzoto bazalaka na posa ya monganga te; ezali babeli
nde bazalaka na posa na ye. **13** Bokende koyekola tina ya
maloba oyo: « Nasepelaka na motema ya boboto koleka
mbeka, » pamba te nayaki te koluka bato ya sembo, kasi
bato ya masumu. **14** Bongo bayekoli ya Yoane bayaki
mpe batunaki Yesu: — Mpo na nini biso mpe Bafarizeo
tokilaka bilei, kasi bayekoli na yo bakilaka bilei te? **15** Yesu
azongiselaki bango: — Boni, bato oyo babengami na feti ya
libala bakoki solo kozala na mawa, wana mobali ya libala
azali elongo na bango? Nzokande, tango ezali koya oyo
bakolongola mobali ya libala kati na bango; mpe ekozala na
tango wana nde bakokila bilei. **16** Moto moko te asalelaka
eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala,
noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya kala,
mpe ekosala lidusu monene koleka. **17** Ezali mpe ndenge
moko mpo na vino ya sika: batiaka yango te kati na bambeki
ya kala, noki te bambeki ekopasuka, vino ekosopana mpe
bambeki ekobeba libela. Nzokande, batiaka kaka vino ya
sika kati na bambeki ya sika; na bongo, vino mpe bambeki
ekobatelama malamu. **18** Wana Yesu azalaki koloba na
bango, mokambi moko ayaki; agumbamaki liboso ya Yesu
mpe alobaki na Ye: — Mwana na ngai ya mwasi akufi kaka
sik'oyo; yaka, tiela ye loboko, mpe akozonga lisusu na
bomoi. **19** Yesu atelemaki mpe, elongo na bayekoli na Ye,
alandaki mokambi yango. **20** Na tango yango kaka, ezalaki
na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila,
mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale.
Mwasi yango ayaki na sima ya Yesu mpe asimbaki singa ya
songe ya elamba na Ye, **21** pamba te azalaki komilobela: —
Soki kaka nasimbi elamba na Ye, nakobika na bokono na
ngai. **22** Yesu atalaki na sima mpe amonaki ye; alobaki:
— Mwana na Ngai ya mwasi, yika mpiko! Kondima na yo
ebikisi yo. Mpe kaka na tango yango, mwasi yango abikaki
na bokono na ye. **23** Tango Yesu akomaki na ndako ya
mokambi ya ndako ya mayangani, amonaki babeti flite mpe
bato ebele bazali kotia makelele. **24** Alobaki na bango: —
Bobima! Mwana akufi te; alali nde pongi. Kasi bato bakomaki
kotiola Ye. **25** Mpe sima na bango kobima libanda, Yesu
akotaki na shambre, asimbaki elenge mwasi na loboko,
mpe elenge mwasi yango alamukaki. **26** Sango ya likambo
yango epanzanaki na etuka wana mobimba. **27** Tango
Yesu alongwaki wana, bakufi miso mibale balandaki Ye
na koganga: — Mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **28**
Tango Yesu akomaki na ndako, bakufi miso bapusanaki
pene na Ye. Atunaki bango: — Bondimi ete nazali na makoki
ya kosala oyo bozali kosenga Ngai? Bazongisaki: — Iyo,
Nkolo! **29** Bongo asimbaki miso na bango mpe alobaki:
— Tika ete esalemela bino kolanda kondima na bino! **30**
Mpe mbala moko, bakomaki komona. Bongo Yesu akebisaki
bango: — Bosala keba ete moto moko te ayeba likambo oyo
ekomeli bino. **31** Kasi bango, tango kaka babimi, bakomaki
kopanza sango na Ye kati na etuka wana mobimba. **32**
Wana bato wana mibale bazalaki kobima, bamemelaki Yesu
moto moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe
mpe azalaki koloba te. **33** Yesu abenganaki molimo mabe
yango, mpe moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba.
Ebele ya bato bakamwaki mpe balobaki: — Kati na Isalaele,
totikala nanu komona likambo ya boye te! **34** Kasi Bafarizeo
bazalaki koloba: — Azali kobengana milimo mabe na nguya
ya mokonzi ya milimo mabe. **35** Yesu azalaki kotambola
na bamboka mpe na bingumba nyonso, azalaki koteya kati
na bandako na bango ya mayangani mpe kosakola Sango
Malamu ya Bokonzi; azalaki kobikisa bato na bokono mpe na
pasi ya ndenge na ndenge. **36** Tango Yesu amonaki ngulupa
ebele ya bato, ayokelaki bango mawa, pamba te mitema na
bango ebukanaki, mpe balembaki makasi lokola bameme
oyo ezangi mobateli. **37** Yesu alobaki na bayekoli na Ye: «
Elanga ezali monene, kasi basali bazali moke! **38** Yango
wana, bosenga na Nkolo elanga ete atinda basali kati na
elanga na Ye. »

10 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale mpe
apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe
mpe ya kobikisa bokono mpe pasi nyonso. **2** Tala bakombo
ya bantoma zomi na mibale: liboso, Simona oyo kombo na
ye mosusu ezalaki Petelo; Andre, ndeko ya Petelo; Jake,
mwana mobali ya Zebede; Yoane, ndeko ya Jake; **3** Filipo
mpe Bartelemi; Toma mpe Matayo, mofutisi mpako; Jake,
mwana mobali ya Alife, mpe Tade; **4** Simona oyo azalaki
moko kati na bato ya lisanga ya Bazelote, mpe Yuda Isikarioti
oyo atekaki Yesu. **5** Ezali bato oyo zomi na mibale nde
Yesu atindaki, sima na Ye kopesa bango mitindo oyo: —
Bokende te epai ya bato ya bikolo mosusu, mpe bokota te
na bingumba ya bato ya Samari. **6** Kasi bokende epai ya
bameme oyo ebunga ya bato ya Isalaele. **7** Bipai nyonso
oyo bokoleka, bosakola ete Bokonzi ya Likolo ekomi pene.
8 Bobikisa babeli, bosekwisa bakufi, bokomisa peto bato
na maba mpe bobengana milimo mabe. Bopesa na ofele
mpo ete bino mpe bozwaki na ofele. **9** Kati na mabenga na
bino, botia wolo te, palata te, mbongo mpe te. **10** Mpo na
mobembo na bino, bomema sakosi te, banzambala mibale
te, basandale te, lingenda mpe te; pamba te mosali asengeli
kolia na mosala na ye. **11** Na engumba to na mboka nyonso
oyo bokokota, boluka moto oyo abongi mpo na koyamba

bino mpe bovanda na ndako na ye kino tango bokolongwa.
12 Mpe tango bokokota na ndako yango, bopesa bavandi na
yango mbote na koloba: « Tika ete kimia ezala na bino! »
13 Soki bavandi ya ndako yango babongi na kimia yango,
wana tika ete ewumela kati na bango; soki te, wana tika
ete ezonga epai na bino. **14** Soki baboyi koyamba mpe
koyoka bino, bolongwa na ndako to na engumba yango mpe
bopupola putulu ya makolo na bino. **15** Nazali koloba na
bino penza ya solo: na mokolo ya kosambisama, etumbu ya
bavandi ya engumba to ya mboka wana ekozala makasi
koleka etumbu ya mokili ya Sodome mpe Gomore. **16** Nazali
kotinda bino lokola bameme kati na bambwa ya zamba;
boye, bozala na ekenge lokola banyoka, mpe na boboto
lokola bibenga. **17** Kasi bosala keba, pamba te bakofunda
bino na bisambiselo ya Bayuda mpe bakobeta bino fimbu
kati na bandako na bango ya mayangani. **18** Likolo na
Ngai, bakomema bino na makasi liboso ya bayangeli mpe
ya bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya
kotatola solo na tina na Ngai liboso na bango mpe liboso
ya bapagano. **19** Tango bakofunda bino epai ya bakambi,
bomitungisa te mpo na koluka makambo ya koloba to lolenge
ya koloba yango, pamba te ekopesamela bino na tango
wana. **20** Ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo ya
Tata na bino nde akoloba na nzela ya minoko na bino.
21 Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma ye, tata
akokaba mwana na ye, bana bakotombokela baboti na
bango mpe bakobomisa bango. **22** Bato nyonso bakoyina
bino mpo na Kombo na Ngai, kasi moto oyo akoyika mpiko
kino na suka akobika. **23** Tango bakonyokola bino kati na
engumba songolo, bokima na engumba mosusu. Nazali
koloba na bino penza ya solo: bokosilisa te kotambola na
bingumba nyonso ya Isalaele liboso ete Mwana na Moto
aya. **24** Moyekoli alekaka molakisi na ye te, mowumbu
mpe alekaka nkolo na ye te. **25** Nzokande, ekoki mpo
na moyekoli kozala lokola molakisi na ye, mpe mpo na
mowumbu kozala lokola nkolo na ye. Soki babengaki Nkolo
ndako « Belizebule, » ekozala boni mpo na bavandi ya
ndako na Ye? **26** Yango wana, bobanga bango te! Pamba
te eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe
eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana. **27** Makambo
oyo nazali koyebisa bino sik'oyo kati na molili, boloba yango
na moyi; mpe oyo bazali koloba na bino na litoyi, bosakola
yango wuta na likolo ya ndako. **28** Bobanga te bato oyo
bakoki koboma nzoto, kasi bazangi makoki ya koboma elimo;
bobanga nde Ye oyo akoki koboma nzoto mpe elimo kati na
lifelo. **(Geenna g1067)** **29** Boni, batekaka te bandeke mike
mibale na motuya ya mbongo oyo eleki moke? Nzokande,
moko te kati na yango ekweyaka na mabele soki Tata na
bino alingi te. **30** Mpo na bino, Nzambe ayebi ata motango
ya suki na bino. **31** Yango wana, bobanga te, boleki bandeke
mike nyonso na motuya. **32** Moto nyonso oyo akotatola
liboso ya bato ete azali moto na Ngai, Ngai mpe nakotatola
liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo, ete nazali
mpo na ye; **33** kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya
bato, Ngai mpe nakowangana ye liboso ya Tata na Ngai,
oyo azali kati na Likolo. **34** Bokanisa te ete nayaki mpo na
komema kimia na mokili. Nayaki mpo na komema kimia te,
kasi mopanga. **35** Pamba te, nayaki mpo na kotia bokabwani
kati na mwana mobali mpe tata na ye, kati na mwana mwasi
mpe mama na ye, mpe kati na mwasi ya libala mpe mama-
bokilo na ye: **36** banguna ya moto bakozala kaka bato ya
libota na ye moko. **37** Moto nyonso oyo alingaka tata na
ye mpe mama na ye koleka Ngai abongi te mpo na kozala
moto na Ngai. Moto nyonso oyo alingaka mwana na ye ya
mobali to mwana na ye ya mwasi koleka Ngai abongi te mpo
na kozala moto na Ngai. **38** Moto nyonso oyo amemaka
ekulusu na ye te mpo na kolanda Ngai abongi te mpo na
kozala moto na Ngai. **39** Moto oyo akangami na bomoi na
ye akobungisa yango; mpe moto oyo abungisi bomoi na ye
likolo na Ngai akozwa yango lisusu. **40** Moto oyo ayambaka
bino ayambaka nde Ngai, mpe moto oyo ayambaka Ngai
ayambaka nde Motindi na Ngai. **41** Moto oyo ayambaka
mosakoli mpo ete azali mosakoli akozwa lifuti ya ndenge
moko na mosakoli, mpe moto oyo ayambaka moto ya sembo
mpo ete azali moto ya sembo akozwa lifuti ya ndenge moko
na moto ya sembo. **42** Moto nyonso oyo apesaka ata kopo
moko kaka ya mayi ya malili epai ya moko kati na bana mike
oyo, mpo ete azali moyekoli na Ngai, nazali koloba na bino
penza ya solo, akotikala kobungisa te lifuti na ye.

11 Tango Yesu asilisaki kopesa mitindo epai ya bayekoli
na Ye zomi na mibale, alongwaki wana, akendeki
koteya mpe kopanza Sango Malamu kati na bingumba na
bango. **2** Wana Yoane Mobatisi azalaki kati na boloko,
ayokaki sango ya makambo nyonso oyo Klisto azalaki kosala;
atindaki bayekoli na ye **3** kotuna epai ya Yesu: — Boni, ozali
penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela mosusu?
4 Yesu azongiselaki bango: — Bokende koyebisa Yoane
makambo oyo bozali komona mpe koyoka: **5** bakufi miso
bazali komona, ba-ebosono bazali kotambola, bato na maba
bazali kopetolama, bakufi matoyi bazali koyoka, bakufi bazali
kosekwa mpe Sango Malamu ezali kosakolama epai ya
babola. **6** Esengo na moto oyo akokweyisa kondima na ye te
likolo na Ngai! **7** Wana bayekoli ya Yoane bazalaki kozonga,
Yesu akomaki koloba na ebele ya bato na tina na Yoane;
atunaki bango: — Eloko nini bokendeki kotala kati na esobe?
Mwa nzete oyo mopepe ezalaki koningisa epai na epai?
8 Soki mwa nzete yango te, bokendeki penza kotala nini?
Moto moko alati bilamba ya kitoko? Te! Bato oyo balataka
bilamba ya kitoko bavandaka na bandako ya bakonzi. **9** Kasi
bino, bokendeki penza kotala nini kati na esobe? Mosakoli?
Solo, nazali koloba na bino penza ya solo: aleki kutu ata
mosakoli. **10** Pamba te, azali moto oyo bakoma na tina
na ye: « Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo mpo na
kobongisela Yo nzela. » **11** Nazali koloba na bino penza ya
solo: kati na bato oyo babotama na mwasi, moko te aleki
Yoane Mobatisi na monene; nzokande, ye oyo aleki moke
kati na Bokonzi ya Likolo aleki Yoane Mobatisi na monene.
12 Wuta na tango oyo Yoane Mobatisi azalaki koteya kino
sik'oyo, kokota na Bokonzi ya Likolo ezali likambo ya koyika
mpiko, mpe ezali kaka bato oyo bazali kobunda na kondima
nde bazali kokota kuna. **13** Pamba te basakoli nyonso mpe
Mobeko basakolaki yango bango nyonso kino na tango
ya Yoane. **14** Mpe, soki bokoki kondima, boyeba ete ye
nde azali Eliya oyo asengeli koya. **15** Tika ete moto oyo
azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **16** Na nani penza
nakokokanisa bato ya ekeke oyo? Bakokani penza na bana
mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele bakutanaka mpe

bazali koganga epai ya bamosusu: **17** « Tobetaki baflite, kasi
bobinaki te; toyembelaki bino banzembo ya matanga, kasi
bolelaki-lelaki te. » **18** Pamba te, tango Yoane ayaki, azalaki
kolia te mpe azalaki komela vino te; mpe balobaki: « Azali na
molimo mabe kati na ye! » **19** Mpe awa Mwana na Moto mpe
ayei, azali kolia mpe azali komela; kasi bazali koloba: « Azali
na lokoso ya kolia mpe azali molangwi masanga, moninga
ya bafutisi mpako mpe ya bato ya masumu. » Nzokande,
misala ya bwanya etalisaka solo ete ezali sembo. **20** Bongo
Yesu apamelaki bingumba epai wapi asalaki mingi kati na
bikamwa na Ye, pamba te bavandi na yango babongolaki
mitema te. **21** Alobaki: — Mawa na yo, Korazini! Mawa na yo,
Betisaida! Pamba te soki bikamwa oyo esalemaki kati na bino
esalemaki na bingumba Tiri mpe Sidoni, mbele bavandi na
yango babongolaki mitema wuta kala, mpe mbele batalisaki
yango na kolata basaki mpe na komipakola putulu! **22** Yango
wana, nazali koloba na bino: na mokolo ya kosambisama,
etumbu na bino ekozala makasi koleka etumbu ya Tiri mpe
Sidoni. **23** Mpe yo, Kapernawumi, okanisi ete okotombolama
kino na Likolo? Te! Okokitisama kino na mboka ya bakufi!
Pamba te, soki bikamwa oyo esalemaki kati na yo esalemaki
kati na Sodome, mbele Sodome ezali kowumela kino na
mokolo ya lelo. **(Hadēs g86)** **24** Yango wana, nazali koloba na
bino: na mokolo ya kosambisama, etumbu na yo ekozala
makasi koleka etumbu mokili ya Sodome. **25** Kaka na tango
yango, Yesu alobaki: — Oh Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya
mabele, nakumisi Yo! Pamba te, obombaki makambo oyo
mpo ete bato ya bwanya mpe bato ya mayele bayeba yango
te, kasi olakisi yango na bana mike! **26** Iyo, Tata, pamba te,
kati na boboto na Yo, olingaki ete esalema bongo! **27** Tata
na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi Mwana
longola kaka Tata, mpe moko te ayebi Tata longola kaka
Mwana mpe ye oyo epai ya nani Mwana asepeli kotalisa
Tata. **28** Boya epai na Ngai, bino nyonso oyo bolembi na
mikumba; Ngai, nakopesa bino bopemi. **29** Bozwa ekangiseli
na Ngai, bomema yango mpe boyekola epai na Ngai, pamba
te nazali na motema ya boboto mpe ya komikitisa, bongo
milimo na bino ekozwa bopemi. **30** Solo, ekangiseli na Ngai
ezali pasi te, mpe mokumba na Ngai ezali pepele.

12 Na tango wana, Yesu alekaki kati na bilanga ya ble
na mokolo ya Saba. Lokola bayekoli na Ye bakomaki
na nzala, babandaki kobuka ble mpe kolia yango. **2** Tango
Bafarizeo bamonaki bongo, balobaki na Yesu: — Tala bayekoli
na Yo! Bazali kosala likambo oyo epekisami kosalema na
mokolo ya Saba. **3** Yesu azongiselaki bango: — Botanga
nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na
baninga na ye bazalaki na nzala, **4** ndenge nini akotaki kati
na Ndako ya Nzambe; mpe, ye elongo na bato na ye, baliaki
mapa oyo ebulisama; nzokande, ezala ye to bato na ye,
moko te azalaki na ndingisa ya kolia yango; kaka Banganga-
Nzambe nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango? **5** Botikala
mpe nanu kotanga te kati na Mobeko ete, na mokolo ya
Saba, Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Tempelo
babukaka mobeko ya Saba, kasi bakweyaka na mbeba te
mpo na yango? **6** Nzokande, Ngai, nazali koloba na bino ete
ezali awa na moto moko oyo azali monene koleka Tempelo!
7 Ah soki bososolaki ndimbola ya maloba oyo: « Nasepelaka
na motema ya boboto koleka mbeka, » bokokaki kopamela
te bato oyo mpo ete basali mabe te! **8** Pamba te Mwana na
Moto azali Mokonzi ya mokolo ya Saba. **9** Sima na Yesu
kolongwa na esika yango, akendeki na ndako na bango ya
mayangani **10** epai wapi ezalaki na moto moko akufa loboko.
Bafarizeo batunaki Yesu: — Boni, mibeko epesa nzela ya
kobikisa bato na mokolo ya Saba? Batunaki Ye bongo,
pamba te bazalaki koluka likambo mpo na kofunda Ye. **11**
Kasi Yesu azongiselaki bango: — Nani kati na bino, soki
azali kaka na meme moko, mpe meme yango ekweyi kati na
libulu, akokita te kati na libulu, na mokolo ya Saba, mpo
na kobimisa yango? **12** Nzokande, moto azali na motuya
koleka meme! Boye, kosala bolamu na mokolo ya Saba
endimama na mobeko. **13** Bongo, alobaki na moto yango: —
Sembola loboko na yo. Moto yango asembolaki loboko na
ye, mpe loboko yango ebongaki, ekomaki malamu lokola
loboko mosusu. **14** Bafarizeo babimaki mpe bakabolaki
makanisi kati na bango mpo na koluka nzela ya kobomisa
Yesu. **15** Wana Yesu asosolaki ete basali mabongisi ya
koboma Ye, alongwaki na esika yango. Bato ebele balandaki
Ye, mpe abikisaki babeli nyonso. **16** Kasi apekisaki bango
kobeta ata lisolo na tina na Ye. **17** Asalaki bongo mpo ete
maloba ya mosakoli Ezayi ekokisama: **18** « Tala mosali na
Ngai, oyo naponi; molingami na Ngai, mosali oyo nalingaka
mingi, oyo asalaka esengo na Ngai. Nakopesa Ye Molimo na
Ngai, mpe akosakola bosembo epai ya bikolo ya bapaya. **19**
Akoswana te mpe akoganga te, bakoyoka mongongo na Ye
te na babalabala. **20** Akobuka te mwa nzete ya kolemba
oyo egumbama mpe akoboma te mwinda oyo elingi kokufa
kino akosala ete bosembo elonga **21** mpe bikolo nyonso ya
bapaya etia elikya na Kombo na Ye. » **22** Bongo bamemelaki
Yesu moto moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo
mabe, azalaki mokufi miso mpe azalaki koloba te. Yesu
abikisaki ye; boye moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba
mpe komona. **23** Bato nyonso bakamwaki mpe bazalaki
koloba: — Boni, moto oyo azali mwana ya Davidi te? **24** Kasi
tango Bafarizeo bayokaki maloba oyo ezalaki kolobama na
tina na Yesu, balobaki: — Moto oyo azali kobengana milimo
mabe na nguya ya Belizebule, mokonzi ya milimo mabe.
25 Lokola Yesu asosolaki makanisi na bango, alobaki na
bango: — Bokonzi nyonso oyo bavandi na yango bakomi
kobunda bango na bango ekobebisama; engumba nyonso to
ndako nyonso oyo bato na yango bazali lisusu na bomoko te
ekowumela te. **26** Soki Satana abengani Satana, wana akomi
nde komibundisa ye moko; bongo bokonzi na ye ekowumela
ndenge nini? **27** Mpe soki, Ngai, nazali kobengana milimo
mabe na nguya ya Belizebule, bayekoli na bino babenganaka
yango na nguya ya nani? Yango wana, bayekoli na bino
bakozala bango moko basambisi na bino. **28** Kasi soki ezali
na nguya ya Molimo ya Nzambe nde Ngai nazali kobengana
milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe esili kokoma kino
epai na bino. **29** Ndenge nini moto akoki kokota na ndako ya
elombe mpe koyiba biloko na ye ya ndako soki akangi nanu
elombe yango te na basinga? Nzokande, soki akangi ye na
basinga, wana akoki solo koyiba biloko nyonso oyo ezali kati
na ndako na ye. **30** Moto oyo azali elongo na Ngai te azali
monguna na Ngai, mpe moto oyo asangisaka te elongo na
Ngai apanzaka. **31** Yango wana, nazali koloba na bino penza
ya solo: lisumu nyonso mpe makambo mabe nyonso oyo
bato bakoki koloba na tina na Nzambe ekolimbisama; kasi

moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Molimo Mosantu
akolimbisama te. **32** Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina
na Mwana na Moto akolimbisama; kasi moto nyonso oyo
akoloba mabe na tina na Molimo Mosantu akolimbisama te,
ezala na bomoi na ye awa na se to na bomoi oyo ekoya.
(aiōn g165) **33** Nzete ya malamu ebotaka mpe bambuma ya
malamu, nzete ya mabe ebotaka mpe bambuma ya mabe;
pamba te nzete eyebanaka na mbuma na yango. **34** Libota
ya banyoka! Bokokoka ndenge nini koloba makambo ya
malamu awa bozali bato mabe? Pamba te maloba ya moto
etalisaka lolenge ya motema na ye: **35** moto malamu alobaka
makambo ya malamu kowuta na motema malamu na ye,
mpe moto mabe alobaka makambo ya mabe kowuta na
motema mabe na ye. **36** Nzokande, Ngai, nazali koloba na
bino: na mokolo ya kosambisama, bato bakosamba mpo na
maloba ezanga tina, oyo babimisaki. **37** Pamba te ezali na
nzela ya maloba na yo moko kaka nde bakolongisa yo to
bakokweyisa yo. **38** Bongo ndambo ya balakisi ya Mobeko
mpe Bafarizeo balobaki na Ye: — Moteyi, tolingi komona yo
kosala elembo moko. **39** Yesu azongisaki: — Oh bato ya
ekeke oyo! Bazali bato mabe mpe bazangi botosi na miso ya
Nzambe, kasi bazali mpe kosenga elembo! Bakopesamela
elembo mosusu te longola kaka elembo ya mosakoli Yona.
40 Pamba te, ndenge Yona avandaki kati na libumu ya mbisi
monene mikolo misato mpe babutu misato, ndenge wana
mpe Mwana na Moto akosala mikolo misato mpe babutu
misato na se ya mabele. **41** Na mokolo ya kosambisama,
bato ya Ninive bakotelema mpe bakokatela bato ya ekeke
oyo etumbu, pamba te babongolaki mitema na bango tango
bayokaki mateya ya Yona; nzokande, ezali awa na Moto
oyo aleki Yona. **42** Na mokolo ya kosambisama, mwasi
mokonzi ya sude akotelema elongo na bato ya ekeke oyo
mpe akokatela bango etumbu, pamba te awutaki mosika,
na suka ya mokili, mpe ayaki mpo na koyoka maloba ya
bwanya ya Salomo; nzokande, ezali awa na Moto oyo aleki
Salomo. **43** Soki molimo mabe ebimi kati na moto, ekendaka
koyengayenga na bisika ekawuka mpo na koluka esika ya
kopema. Kasi soki ezwi esika yango te, **44** emilobelaka: «
Eleki malamu mpo na ngai kozonga na ndako oyo natikaki. »
Tango molimo mabe yango ezongaka ekutaka ndako yango
polele, bakombola mpe babongisa malamu, **45** ekokende
lisusu kozwa milimo mosusu sambo oyo eleki yango na
mabe, mpe ekoya elongo na yango mpo na kokota na elulu
mpe kovanda kuna. Boye, bomoi ya moto yango ekokoma
lisusu mabe koleka ndenge ezalaki liboso. Ekozala mpe
bongo mpo na bato mabe ya ekeke oyo. **46** Wana Yesu
azalaki nanu koloba na bato, mama na Ye mpe bandeko na
Ye ya mibali batelemaki libanda mpe bazalaki koluka kosolola
na Ye. **47** Bongo moto moko ayebisaki Yesu: — Mama mpe
bandeko na yo ya mibali batelemi libanda, bazali na posa ya
kosolola na yo. **48** Kasi Yesu azongiselaki ye: — Nani mama
na Ngai, mpe banani bandeko na Ngai? **49** Bongo Yesu
atalisaki loboko na Ye na ngambo ya bayekoli na Ye mpe
alobaki: — Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, bango
oyo! **50** Pamba te moto nyonso oyo asalaka mokano ya Tata
na Ngai, oyo azali kati na Likolo, ye nde azali ndeko na Ngai
ya mobali, ndeko na Ngai ya mwasi mpe mama na Ngai.

13 Mokolo yango kaka, Yesu abimaki na ndako mpe
akendeki kovanda pembeni ya ebale. **2** Lokola ebele
ya bato bazingelaki Ye, Yesu amataki na bwato mpe avandaki
kati na yango, wana bato nyonso batelemaki na mokili. **3**
Azwaki maloba mpe akomaki koteya bango makambo ebele
na masese; azalaki koloba: — Moloni moko akendeki kolona
na elanga na ye. **4** Wana azalaki kobwaka nkona na ye,
ndambo ekweyaki pembeni ya nzela; bandeke eyaki mpe
eliaki yango. **5** Ndambo mosusu ekweyaki na esika etonda
na mabanga, esika oyo mabele ezalaki mingi te, ebimisaki
mito noki mpo ete mabele yango ezalaki na bozindo te; **6**
kasi tango moyi ebimaki, mito yango ezikaki mpe ekawukaki
mpo ete ezalaki na misisa te. **7** Ndambo mosusu ekweyaki
kati na banzube, banzube ekolaki mpe efinaki-finaki mwa
banzete na yango; **8** kasi ndambo mosusu ekweyaki na
mabele ya malamu mpe ebotaki bambuma: nkona moko
ebotaki bambuma nkama moko; mosusu, bambuma tuku
motoba; mpe mosusu, bambuma tuku misato. **9** Tika ete
moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **10** Bayekoli
bapusanaki pene na Yesu mpe batunaki Ye: — Mpo na nini
ozali koloba na bango na masese? **11** Yesu azongiselaki
bango: — Ezali mpo ete boyebi ya mabombami ya Bokonzi
ya Likolo epesameli nde na bino, kasi na bango te. **12** Na
moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu mpe akokoma
na bofuluki; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata
oyo azali na yango. **13** Tala mpo na nini nazali koloba na
bango na masese: ezali mpo ete atako bazali kotala, bamona
te; mpe atako bazali koyoka, basosola te. **14** Maloba oyo
mosakoli Ezayi asakola mpo na bango ekokisami: « Matoyi
na bino ekoyoka na pamba, kasi bokososola te; miso na
bino ekotala na pamba, kasi bokomona te! **15** Pamba te
mitema ya bato oyo ezali mabanga; bakangi penza matoyi
mpe miso na bango, noki te miso na bango emona, matoyi
na bango eyoka, mitema na bango esosola, mpe babongola
mitema, mpe Ngai nabikisa bango. » **16** Nzokande bino,
bozali bato ya esengo, pamba te miso na bino ezali komona,
mpe matoyi na bino ezali koyoka. **17** Nazali koloba na bino
penza ya solo: basakoli ebele mpe bato ebele ya sembo
balukaki komona makambo oyo bino bozali komona, kasi
bamonaki yango te; batondaki na posa ya koyoka makambo
oyo bino bozali koyoka, kasi bayokaki yango te. **18** Boyoka
ndimbola ya lisese ya moloni: **19** Soki moto ayoki Liloba
na tina na Bokonzi ya Likolo mpe asosoli yango te, Satana
ayaka kolongola oyo elonamaka kati na motema ya moto
yango. Yango nde ndimbola ya nkona oyo ekweyi pembeni
ya nzela. **20** Nkona oyo ekweyi na mabele etonda na
mabanga ezali moto oyo ayoki Liloba mpe ayambi yango
mbala moko na esengo. **21** Kasi mpo ete azwi nanu misisa
te kati na kondima, akowumela kaka mpo na mwa tango
moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to minyoko ekweyeli
ye, asundoli mbala moko kondima na ye. **22** Nkona oyo
ekweyi kati na banzube ezali moto oyo ayoki Liloba, kasi
baposa mabe ya mokili mpe lokoso ya bomengo efini-fini
Liloba kati na ye. Boye akotikala mpe kobota bambuma te.
(aiōn g165) **23** Nkona oyo ekweyi na mabele ya malamu
ezali moto oyo ayoki Liloba mpe asosoli yango malamu;
bongo akobota bambuma: epai ya moko, bambuma ekoki
komonana nkama moko; epai ya mosusu, bambuma tuku
motoba; mpe epai ya mosusu lisusu, bambuma tuku misato.

24 Yesu ayebisaki bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo
ekokani na moto oyo alonaki nkona ya malamu kati na elanga
na ye. 25 Wana bato nyonso balalaki pongi, monguna na
ye ayaki, alonaki matiti mabe kati na elanga na ye ya ble
mpe akendeki. 26 Tango ble ebandaki kobota mpe kobimisa
mito ya bambuma, matiti mabe mpe ekolaki. 27 Basali ya
nkolo elanga bayaki mpe balobaki: ‹ Mokonzi; boni, olonaki
te nkona ya malamu kati na elanga na yo? Bongo matiti
mabe oyo, ewuti wapi? › 28 Nkolo elanga azongisaki: ‹ Ezali
monguna nde asali bongo! › Basali batunaki lisusu: ‹ Olingi
tokende kopikola yango? › 29 Nkolo elanga azongisaki: ‹
Bokende te! Pamba te wana bokobanda kolongola matiti
mabe, bokoki mpe kopikola ble elongo na yango. 30 Botika
nyonso mibale ekola esika moko kino na tango ya kobuka
bambuma. Ezali na tango wana nde nakoloba na bato oyo
babukaka bambuma: Bolongola liboso matiti mabe, bokanga
yango maboke-maboke mpe botumba yango; kasi bobuka
ble mpe botia yango na ebombelo na Ngai ya bambuma. › »
31 Yesu ayebisaki bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo
ekokani na nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe
alonaki kati na elanga na ye. 32 Nkona yango eleki bankona
nyonso na moke; kasi soki ekoli, elekaka bandunda nyonso
ya elanga na molayi mpe ekomaka monene; ebimisaka
bitape minene oyo esalaka ete bandeke ya likolo etonga
zala na yango na bitape na yango. » 33 Yesu ayebisaki
bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo ekokani na levire
oyo mwasi azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku
mibale na sambo ya farine, kino nyonso evimbaki. » 34 Yesu
azalaki kosalela masese mpo na koloba makambo wana
nyonso epai ya ebele ya bato; mpe na tango nyonso oyo
azalaki koloba na bango, azangaki te kosalela masese. 35
Ezalaki ndenge wana nde maloba ya mosakoli ekokisamaki:
« Nakofungola monoko mpo na koyebisa bango makambo
na masese, nakosakola makambo oyo ebombama wuta na
ebandeli ya mokili. » 36 Bongo Yesu atikaki ebele ya bato
mpe akotaki na ndako. Bayekoli na Ye bayaki epai na Ye mpe
batunaki Ye: — Pesa biso ndimbola ya lisese ya matiti mabe
kati na elanga. 37 Yesu azongisaki: — Moloni nkona ya
malamu, ezali Mwana na Moto. 38 Elanga ezali mokili, nkona
ya malamu ezali bana ya Bokonzi ya Likolo, mpe matiti mabe
ezali bana ya Satana; 39 monguna oyo alonaki matiti mabe
ezali Satana, tango ya kobuka mbuma ezali suka ya mokili;
bongo bato oyo babukaka bambuma, ezali ba-anjelu. **(aiōn
g165)** 40 Ndenge bapikolaka matiti mabe mpe batumbaka
yango na moto, ndenge wana mpe ekozala na suka ya
mokili: **(aiōn g165)** 41 Mwana na Moto akotinda ba-anjelu
na Ye; bongo bakolongola kati na Bokonzi na Ye, nyonso
oyo etindikaka bato mosusu na kosala masumu mpe bato
oyo basalaka mabe. 42 Bakobwaka bango na fulu ya moto
makasi epai wapi ekozala kolela mpe koswa minu. 43 Bongo
bato ya sembo bakongenga lokola moyi kati na Bokonzi ya
Tata na bango. Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na
koyoka ayoka! 44 Bokonzi ya Likolo ekokani na eloko ya talo
oyo babomba kati na elanga; soki moto moko amoni yango,
akobomba yango lisusu; mpe na esengo wana, akokende
koteka biloko na ye nyonso mpo na kosomba elanga wana.
45 Bokonzi ya Likolo ekokani lisusu na moto ya mombongo,
oyo alukaka bapawuni ya kitoko. 46 Soki amoni mayaka
moko ya talo makasi, akokende koteka biloko na ye nyonso
mpo na kosomba yango. 47 Bokonzi ya Likolo ekokani lisusu
na monyama oyo balobi mbisi babwaki na ebale mpe ekangi
bambisi ya ndenge na ndenge. 48 Soki etondi, balobi mbisi
bakobimisa yango na mokili, bakovanda mpe bakotia bambisi
ya malamu kati na bitunga mpe bakobwaka oyo ya mabe.
49 Ekozala mpe ndenge wana na suka ya mokili: ba-anjelu
bakoya kokabola bato mabe kati na bato ya sembo, **(aiōn
g165)** 50 bongo bakobwaka bato mabe kati na fulu ya moto
makasi epai wapi ekozala kolela mpe koswa minu. 51 Boni,
bososoli makambo oyo nyonso? Bazongisaki: — Iyo! 52
Bongo, Yesu alobaki na bango: — Yango wana, molakisi
nyonso ya mibeko, oyo akomi moyekoli ya makambo ya
Bokonzi ya Likolo akokani na nkolo ndako oyo azali kobimisa
na ebombelo bomengo na ye: biloko ya sika mpe biloko ya
kala. 53 Sima na Yesu koloba masese wana, alongwaki
na esika yango 54 mpe azongaki kati na engumba na Ye;
akomaki koteya bato kati na ndako na bango ya mayangani,
mpe bango bazalaki kokamwa makasi mpe komituna: «
Bwanya mpe nguya ya kosala bikamwa oyo azwi yango
wapi? 55 Ezali ye te mwana ya mosali mabaya? Mama na
ye, kombo na ye ezali Mari te? Jake, Jozefi, Simona mpe
Jide bazali bandeko na ye ya mibali te? 56 Bongo bandeko
na ye ya basi, bango nyonso bazali awa elongo na biso te?
Azwi makambo oyo nyonso wapi? » 57 Boye, azalaki libaku
mpo na kondima na bango. Kasi Yesu alobaki na bango: —
Ezali kaka kati na ekolo na ye mpe kati na ndako na ye nde
Mosakoli azwaka lokumu te. 58 Mpe asalaki kuna bikamwa
mingi te mpo ete bazalaki kondima Ye te.

14 Na tango wana, sango na tina na Yesu epanzanaki
makasi mpe ekomaki kino na matoyi ya Erode,
moyangeli ya Galile. 2 Alobaki na basali na ye: — Ezali
penza Yoane Mobatisi! Asekwi kati na bakufi; yango wana
azali na nguya ya kosala bikamwa. 3 Nzokande, Erode
amipeselaki mitindo ete bazwa Yoane, bakanga ye minyololo
mpe babwaka ye kati na boloko, likolo ya Erodiade, mwasi
ya Filipo, ndeko mobali ya Erode; 4 pamba te Yoane azalaki
koloba na ye: « Ozali na ndingisa te ya kosangisa na ye nzoto
mpo ete azali mwasi na yo te. » 5 Boye, Erode akomaki
koluka nzela ya koboma Yoane, kasi azalaki kobanga bato
mpo ete bazalaki kozwa Yoane lokola mosakoli. 6 Nzokande,
na mokolo ya kosepela mbotama ya Erode, mwana mwasi
ya Erodiade abinaki liboso ya babengami na feti yango mpe
asepelisaki Erode makasi. 7 Boye, Erode alakaki mwasi
yango, na nzela ya ndayi, ete akopesa ye nyonso oyo
akosenga. 8 Lokola mama akotisaki makanisi mabe kati na
mwana, mwana mwasi alobaki na Erode: « Pesa ngai awa,
na sani, moto ya Yoane Mobatisi. » 9 Tango mokonzi ayokaki
eloko oyo mwana mwasi asengaki, ayokaki mawa mingi na
motema; kasi mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na bato
oyo abengisaki na feti, apesaki mitindo ete bapesa ye moto
yango. 10 Atindaki moto moko ete akende kokata moto ya
Yoane kati na boloko. 11 Bamemaki, na sani, moto ya Yoane
Mobatisi mpe bapesaki yango epai ya mwana mwasi, mpe
mwana mwasi amemaki yango epai ya mama na ye. 12
Bayekoli ya Yoane bayaki kozwa nzoto na ye mpe bakundaki
yango; sima na yango, bakendeki kopesa sango epai ya
Yesu. 13 Tango Yesu ayokaki sango yango, azwaki bwato
mpo na kokende kati na esobe, na esika oyo akozala kaka

Ye moko. Wana ebele ya bato bayokaki bongo, babimaki na
bamboka na bango mpe balandaki Yesu na makolo. **14** Tango
Yesu akitaki wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato
penza, ayokaki mawa makasi mpo na bango. Boye, abandaki
kobikisa bandeko na bango, oyo bazalaki kobela. **15** Na
pokwa, bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe balobaki na
Ye: — Esika oyo ezali esobe, mpe ngonga epusani makasi!
Zongisa bango mpo ete bakende komisombela biloko ya
kolia kati na bamboka ya zingazinga. **16** Kasi Yesu alobaki na
bango: — Bazali na tina na kokende kuna te! Bopesa bango
bino moko biloko ya kolia. **17** Bayekoli bazongisaki: — Tozali
kaka na mapa mitano mpe bambisi mibale. **18** Yesu alobaki:
— Boya na yango awa epai na Ngai. **19** Yesu apesaki mitindo
na bato ete bavanda na matiti; azwaki mapa mitano mpe
bambisi mibale yango, atombolaki miso na Ye na likolo mpe
azongisaki matondi epai ya Nzambe; akataki mapa yango
mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete
bakabola yango epai ya bato. **20** Bato nyonso baliaki mpe
batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki,
mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale. **21** Bato
oyo baliaki bazalaki mibali pene nkoto mitano, longola basi
mpe bana. **22** Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete
bamata na bwato mpe bakende liboso na Ye, na ngambo
mosusu ya ebale, wana akozongisa bato. **23** Sima na Ye
kozongisa bato, amataki na ngomba mpo na kosambela na
esika oyo azalaki kaka Ye moko. Kino na pokwa, azalaki
wana kaka Ye moko. **24** Nzokande, kaka na tango yango,
wana bwato ekomaki mosika, na molayi ya bametele koleka
nkama moko longwa na mokili, mbonge ekomaki koningisa
bwato yango makasi, pamba te mopepe ezalaki kobeta
na ndenge ya kozongisa bwato na sima. **25** Wana tongo
ekomaki pene ya kotana, Yesu atambolaki likolo ya mayi
ya ebale mpo na kolanda bango, mpe alingaki kutu koleka
bango. **26** Tango bayekoli bamonaki Yesu azali kotambola
likolo ya mayi ya ebale, somo makasi ekangaki bango mpe
bakomaki koloba: — Elima! Elima! Elima! Bagangaki mpo
na somo. **27** Kasi, mbala moko, Yesu alobaki na bango: —
Kimia! Kimia! Bobanga te! Ezali nde Ngai! **28** Petelo alobaki
na Ye: — Nkolo, soki ezali penza Yo, loba na ngai ete naya
kokutana na Yo likolo ya mayi. **29** Yesu alobaki na ye: —
Yaka. Mbala moko, Petelo akitaki na bwato mpe atambolaki
na likolo ya mayi mpo na kokende kokutana na Yesu. **30**
Kasi tango amonaki ndenge mopepe ezali kopepa makasi,
akomaki na somo mpe, lokola akomaki kozinda, agangaki: —
Nkolo, bikisa ngai! **31** Mbala moko, Yesu asembolaki loboko
epai na ye, asimbaki ye mpe alobaki na ye: — Moto na
kondima moke, mpo na nini otie tembe? **32** Tango bamataki
na bwato, mopepe ekitaki. **33** Bato oyo bazalaki kati na
bwato bagumbamelaki Yesu mpe balobaki: — Ya solo, ozali
Mwana na Nzambe! **34** Sima na bango kokatisa ebale,
bakomaki na mabele ya Genezareti. **35** Tango bavandi ya
esika wana basololaki ete ezali Yesu, bapanzaki sango kati
na etuka mobimba; mpe bamemelaki Ye babeli nyonso. **36**
Basengaki na Ye ete apesa babeli nzela ya kosimba ata
singa ya songe ya elamba na Ye. Mpe bato nyonso oyo
balongaki kosimba yango babikaki na bokono na bango.

15 Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na
Yelusalemi bayaki epai ya Yesu mpe balobaki na Ye:
2 — Mpo na nini bayekoli na yo bazali kotosa te bokoko na
biso? Pamba te basukolaka maboko na bango te liboso ya
kolia. **3** Yesu azongiselaki bango: — Bongo bino, mpo na nini
botosaka te mibeko ya Nzambe, kasi botosaka kaka bokoko
na bino? **4** Solo, Nzambe alobaki: « Okopesaka tata na yo
mpe mama na yo lokumu; mpe moto oyo akolakela tata na ye
to mama na ye mabe asengeli na etumbu ya kufa. » **5** Kasi
bino, bolobaka: « Moto nyonso oyo alobi na tata na ye to na
mama na ye: ‹ Lisungi oyo nalingaki kopesa yo, nabonzi
yango lokola likabo epai ya Nzambe, › **6** abuki te mobeko ya
kopesa tata na ye mpe mama na ye lokumu. » Ezali ndenge
wana penza nde bozali kokomisa pamba Liloba na Nzambe
mpo na kotombola bokoko na bino! **7** Bato ya bilongi mibale!
Ezayi asakola penza malamu na tina na bino: **8** « Bato
oyo bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu, kasi mitema na
bango ezali mosika na Ngai; **9** basambelaka Ngai kaka na
pamba, mateya na bango ezali kaka mibeko ya bomoto.
» **10** Yesu abengaki ebele ya bato wana mpe alobaki na
bango: — Boyoka mpe bososola makambo oyo: **11** eloko oyo
ekotaka na monoko ya moto ekomisaka moto mbindo te, kasi
ezali eloko oyo ebimaka na monoko nde ekomisaka moto
mbindo. **12** Bongo bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe
bayebisaki Ye: — Boni, oyebi te ete maloba oyo olobi ebetisi
Bafarizeo mabaku? **13** Yesu azongisaki: — Nkona nyonso
oyo Tata na Ngai ya Likolo alonaki te ekopikolama. **14** Botika
bango; bazali bakufi miso oyo bazali kotambolisa bakufi
miso mosusu. Nzokande, soki mokufi miso azali kotambolisa
mokufi miso mosusu, bango mibale bakokweya solo kati
na libulu. **15** Petelo azwaki maloba mpe alobaki na Yesu:
— Limbolela biso lisese oyo. **16** Yesu atunaki bango: —
Bino mpe, boni, bozwi nanu bososoli te? **17** Bozali kaka
kososola te ete nyonso oyo ekotaka na monoko ekendaka
na libumu mpe, na sima, ebwakamaka na libulu ya zongo?
18 Kasi oyo ebimaka na monoko, ewutaka nde na motema,
mpe yango nde ekomisaka moto mbindo. **19** Pamba te,
na motema nde ewutaka makanisi mabe, koboma, ekobo,
kindumba, moyibi, litatoli ya lokuta mpe mafinga. **20** Ezali
makambo wana nde ekomisaka moto mbindo; kasi kozanga
kosukola maboko liboso ya kolia ekomisaka moto mbindo
te. **21** Yesu alongwaki wana mpe akendeki na etuka ya Tiri
mpe ya Sidoni. **22** Mwasi moko ya mboka Kanana azalaki
kovanda na etuka yango, ayaki epai ya Yesu mpe akomaki
koganga: — Nkolo, Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa!
Mwana na ngai ya mwasi azali na se ya bokonzi ya molimo
mabe oyo ezali mpe konyokola ye makasi. **23** Kasi Yesu
azongiselaki ye ata liloba te. Bayekoli bapusanaki pene ya
Yesu mpe basengaki na Ye: — Bengana ye; azali kotiela biso
makelele! **24** Yesu azongisaki: — Natindamaki kaka epai ya
bameme ebunga ya Isalaele! **25** Kasi mwasi yango ayaki,
agumbamaki liboso ya Yesu mpe alobaki: — Nkolo, sunga
ngai! **26** Yesu azongisaki: — Ezali malamu te kokamata lipa
ya bana mpo na kobwakela yango bambwa! **27** Mwasi yango
alobaki: — Nkolo, ezali penza ya solo; kasi bambwa eliaka
biteni ya lipa, oyo ekweyaka wuta na mesa ya bankolo na
yango! **28** Bongo Yesu alobaki na ye: — Mwasi, kondima na
yo ezali monene! Tika ete esalemela yo ndenge ezali posa
na yo! Mpe kaka na tango wana, mwana na ye ya mwasi
abikaki. **29** Yesu alongwaki wana mpe akendeki na ebale ya
Galile; amataki likolo ya ngomba mpe avandaki kuna. **30** Bato

ebele bayaki epai na Ye; bamemaki bato oyo batambolaka
tengu-tengu, bakufi miso, bababa, bato oyo bakufa makolo to
maboko mpe bato mosusu ebele. Batiaki bango na makolo
ya Yesu, mpe Yesu abikisaki bango. **31** Mpe bato bakamwaki
mingi tango bamonaki ete bababa bakomi koloba, bato oyo
bakufa makolo to maboko babiki, bato oyo batambolaka
tengu-tengu bakomi kotambola malamu mpe bakufi miso
bakomi komona. Bongo bakumisaki Nzambe ya Isalaele.
32 Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki: — Nazali
koyokela ebele ya bato oyo mawa makasi, pamba te basali
mikolo misato elongo na Ngai mpe bazali na eloko ya kolia
te. Naboyi kozongisa bango na nzala, noki te bakolemba
nzoto na nzela. **33** Bayekoli na Ye bazongisaki: — Kati na
esobe oyo, esika nini tokozwa mapa mpo na koleisa ebele
ya bato boye? **34** Yesu atunaki bango: — Bozali na mapa
boni? Bayekoli bazongisaki: — Tozali na mapa sambo mpe
ndambo ya bambisi ya mike-mike. **35** Yesu alobaki na ebele
ya bato yango ete bavanda na mabele. **36** Bongo azwaki
mapa yango sambo mpe bambisi, azongisaki matondi epai
ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki biteni na yango epai
ya bayekoli na Ye; mpe bayekoli bakabolaki yango epai ya
bato. **37** Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli
balokotaki biteni oyo etikalaki, batondisaki na yango bitunga
sambo. **38** Motango ya bato oyo baliaki ezalaki nkoto minei,
longola basi mpe bana. **39** Sima na Yesu kozongisa bato,
amataki kati na bwato mpe akendeki na etuka ya Magadani.

16 Bafarizeo mpe Basaduseo bayaki epai na Yesu mpo
na kotiela Ye motambo; basengaki na Ye ete alakisa
bango elembo moko kowuta na Likolo. **2** Yesu azongiselaki
bango: — Na pokwa, bolobaka: « Mokolo ya lobi ekozala
mokolo malamu, pamba te likolo ezali motane! » **3** Mpe na
tongo, bolobaka: « Mvula makasi ekobeta lelo, pamba te
mapata eyindi. » Solo, boyebi kososola bilembo oyo elakisaka
soki mvula ekobeta to ekobeta te, kasi bozangi makoki ya
kososola bilembo ya tango! **4** Oh bato ya ekeke oyo! Bazali
bato mabe mpe bazangi botosi na miso ya Nzambe, kasi
bazali mpe kosenga elembo! Bakopesamela elembo mosusu
te longola kaka elembo ya Yona. Bongo atikaki bango wana
mpe akendeki. **5** Tango bayekoli bakatisaki na ngambo
mosusu ya ebale, babosanaki komema mapa. **6** Yesu alobaki
na bango: — Bosala keba na levire ya Bafarizeo mpe ya
Basaduseo! **7** Bayekoli bakomaki kokanisa mpe komituna
bango na bango: — Azali koloba bongo mpo ete tomemi
mapa te! **8** Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki: —
Bato ya kondima moke! Bozali kolobana bino na bino mpo ete
bozali na mapa te! Mpo na nini? **9** Boni, bozwi kaka bososoli
nanu te? Bobosani penza mapa mitano oyo bokabolelaki
bato nkoto mitano, mpe motango ya bitunga oyo bozongaki
na yango sima na kokabolela bato? **10** Bobosani lisusu mapa
sambo oyo bokabolelaki bato nkoto minei, mpe motango ya
bitunga oyo bozongaki na yango sima na kokabolela bato?
11 Ndenge nini bozali kososola te ete nazalaki koloba na
tina na mapa te, tango nalobaki na bino: bosala keba na
levire ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo? **12** Boye, bayekoli
basosolaki ete alobaki na bango te ete basala keba na levire
ya mapa, kasi nde basala keba na mateya ya Bafarizeo
mpe ya Basaduseo. **13** Tango Yesu akomaki na etuka ya
Sezarea ya Filipo, atunaki bayekoli na Ye: — Bato balobaka
ete Mwana na Moto azali nani? **14** Bazongisaki: — Bamoko
balobaka ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe
bamosusu lisusu, Jeremi to moko kati na basakoli. **15** Yesu
atunaki bango lisusu: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai
nazali nani? **16** Simona Petelo azongisaki: — Ozali Masiya,
Mwana na Nzambe na bomoi. **17** Yesu alobaki na ye: —
Esengo na yo Simona, mwana mobali ya Yona! Pamba te
ezali moto te nde ayebisi yo makambo oyo, kasi Tata na
Ngai, oyo azali kati na Likolo. **18** Mpe Ngai, nazali koloba
na yo: Ozali Libanga, mpe ezali na likolo ya libanga oyo
nde Ngai nakotonga Lingomba na Ngai; bongo bikuke ya
mboka ya bakufi ekotikala kolonga yango te. **(Hadēs g86)**
19 Nakopesa yo bafungola ya Bokonzi ya Likolo; nyonso
oyo okokanga awa na mokili ekokangama mpe na Likolo,
mpe nyonso oyo okofungola awa na mokili ekofungwama
mpe na Likolo. **20** Bongo Yesu apekisaki makasi bayekoli
na Ye koloba na moto ete Ye azali Masiya. **21** Wuta na
tango wana, Yesu akomaki koloba polele na bayekoli na Ye
ete asengeli kokende na Yelusalemi, asengeli komona pasi
mingi na maboko ya bakambi ya bato, bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe balakisi ya Mobeko; basengeli koboma Ye,
mpe asengeli kosekwa na mokolo ya misato. **22** Petelo
abendaki Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye: —
Nkolo, tika ete Nzambe abatela Yo mosika ya makambo
wana! Ekokomela Yo te! **23** Kasi Yesu abalukaki, alobaki na
Petelo: — Mosika na Ngai, Satana! Ozali epekiselo mpo na
Ngai! Makanisi na yo ezali makanisi ya Nzambe te, ezali
penza makanisi ya bato. **24** Bongo Yesu alobaki na bayekoli
na Ye: — Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli
komiboya ye moko, kokamata ekulusu na ye mpe kolanda
Ngai. **25** Pamba te moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi
na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa
bomoi na ye mpo na Ngai akozwa yango lisusu. **26** Litomba
nini ekozala mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi
abungisi bomoi na ye? Moto akoki penza kopesa nini mpo
na kosikola bomoi na ye? **27** Pamba te Mwana na Moto
akoya elongo na ba-anjelu na Ye kati na nkembo ya Tata
na Ye mpe akofuta moto nyonso kolanda misala na ye. **28**
Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo bazali
awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona Mwana na
Moto koya kati na nkembo ya bokonzi na Ye.

17 Sima na mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo, Jake
mpe Yoane, ndeko mobali ya Jake; amemaki bango
na pembeni, na likolo ya ngomba moko ya molayi. **2** Yesu
abongolamaki na miso na bango: elongi na Ye ekomaki
kongenga lokola moyi, bilamba na Ye ekomaki pembe
makasi lokola pole. **3** Mbala moko, bamonaki Moyize mpe
Eliya bazali kosolola na Yesu. **4** Petelo alobaki na Yesu:
— Nkolo, eleki malamu mpo na biso kotikala awa! Soki
ondimi, nakotonga bandako misato ya kapo: moko mpo
na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko mpo na Eliya! **5**
Wana azalaki nanu koloba, lipata moko ezalaki kongenga
lokola moyi, ezipaki bango, mpe mongongo moko eyokanaki
wuta kati na lipata yango: « Oyo azali Mwana na Ngai ya
bolingo, nasepelaka na Ye mingi; boyoka Ye! » **6** Tango
bayekoli bayokaki mongongo yango, bakweyaki bilongi kino
na mabele mpo ete somo makasi ekangaki bango. **7** Kasi
Yesu apusanaki pene na bango, asimbaki bango mpe alobaki:

— Botelema, bobanga te! **8** Batombolaki miso mpe bamonaki
moto mosusu te, kaka Yesu. **9** Wana bazalaki kokita na
ngomba, Yesu apesaki bango mitindo oyo: — Makambo
oyo bowuti komona, boyebisa yango na moto moko te kino
tango Mwana na Moto akosekwa kati na bakufi. **10** Bayekoli
batunaki Yesu: — Mpo na nini balakisi ya Mobeko balobaka
ete Eliya asengeli koya moto ya liboso? **11** Yesu azongisaki:
— Solo, Eliya asengeli koya mpe akozongisa makambo
nyonso na molongo. **12** Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete
Eliya asilaki koya; kasi na esika ya koyeba ye, basalaki ye
ndenge balingaki. Ezali mpe ndenge wana nde bakonyokola
Mwana na Moto. **13** Bayekoli basosolaki ete azalaki kolobela
bango na tina na Yoane Mobatisi. **14** Tango bakomaki pene
ya esika oyo ebele ya bato bazalaki, moto moko apusanaki
pene na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe alobaki: **15** —
Nkolo, yokela mwana na ngai ya mobali mawa! Azali na
maladi ya ndeke mpe azali penza komona pasi: akweyaka
mbala mingi na moto to na mayi. **16** Namemaki ye epai
ya bayekoli na Yo, kasi bakoki te kobikisa ye. **17** Yesu
alobaki: — Ekeke ya bato mabe mpe bazanga kondima!
Kino tango nini nakozala na bino elongo? Kino tango nini
nakokanga motema mpo na bino? Bomemela Ngai mwana
yango. **18** Yesu abenganaki molimo mabe, mpe molimo
mabe yango ebimaki kati na mwana. Kaka na tango yango,
mwana abikaki. **19** Bongo bayekoli bakendeki na nkuku epai
ya Yesu mpe batunaki: — Mpo na nini, biso, tolongaki te
kobengana molimo yango? **20** Yesu azongiselaki bango: —
Ezali mpo ete bozali na kondima moke. Nazali koloba na bino
penza ya solo: soki kondima na bino ezalaki lokola mbuma
ya mutarde, bokokaki koloba na ngomba oyo: « Longwa
awa, kende kuna; » mpe ekokende penza. Eloko moko te
ekoki kozanga kosalemela bino. [**21** Kasi lolenge oyo ya
milimo mabe ebimaka kaka na nzela ya mabondeli mpe ya
kokila bilei.] **22** Mokolo moko, bayekoli basanganaki bango
nyonso kati na Galile; Yesu alobaki na bango: — Bakokaba
Mwana na Moto na maboko ya bato, **23** bakoboma Ye, mpe,
na mokolo ya misato, akosekwa. Bayekoli bayokaki mawa
mingi. **24** Tango Yesu mpe bayekoli na Ye bakomaki na
Kapernawumi, bafutisi mpako ya Ndako ya Nzambe bayaki
epai ya Petelo mpe batunaki: — Boni, moteyi na bino afutaka
mpako ya Ndako ya Nzambe te? **25** Petelo azongisaki:
— Afutaka! Tango Petelo akotaki na ndako, Yesu azwaki
maloba moto ya liboso mpe atunaki ye: — Simona, okanisi
nini? Banani bafutaka mpako epai ya bakonzi ya mokili: bana
na bango to bapaya? **26** Petelo azongisaki: — Bapaya. Yesu
alobaki na ye: — Lokola ezali bongo, bana mboka basengeli
kofuta te. **27** Nzokande, mpo ete totia mobulu te kati na
makanisi na bango, kende na ebale, bwaka ndobo na mayi
mpe kamata mbisi oyo okozwa ya liboso; fungola monoko
na yango mpe okomona mbongo moko ya bibende kati na
yango; kamata mbongo yango mpe futa mpako na Ngai mpe
mpako na yo, na maboko na bango.

18 Na tango wana, bayekoli bapusanaki pene ya Yesu
mpe batunaki Ye: — Nani aleki monene kati na Bokonzi
ya Likolo? **2** Yesu abengaki mwana moko ya moke, atiaki
ye na kati-kati na bango **3** mpe alobaki: — Nazali koloba
na bino penza ya solo: soki bobongwani te mpe bokomi te
lokola bana mike, bokotikala kokota te na Bokonzi ya Likolo.
4 Yango wana, moto nyonso oyo akomikitisa lokola mwana
oyo, ye nde aleki monene kati na Bokonzi ya Likolo. **5** Moto
nyonso oyo, na Kombo na Ngai, akoyamba mwana lokola
oyo, ayambi nde Ngai moko. **6** Kasi soki moto moko akweyisi
na masumu moko kati na bana mike oyo bandimelaka Ngai,
ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene
ya enikelo na kingo mpe kobwaka ye na ebale. **7** Mawa
na mokili, pamba te makambo oyo ekweyisaka bato kati na
masumu ezali ebele! Solo, makambo yango esengeli kaka
kozala; kasi mawa na moto oyo, na nzela na ye, makambo
yango eyaka! **8** Soki loboko to lokolo na yo ekweyisaka yo
na masumu, kata mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te
eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na loboko
moko to na lokolo moko, na esika ete otikala na maboko
mibale to makolo mibale mpe obwakama na moto ya libela
na libela. **(aiōnios g166)** **9** Soki liso na yo ekweyisaka yo na
masumu, longola yango mpe bwaka yango mosika na yo;
pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi,
na liso moko, na esika ete okoba kozala na miso mibale
mpe obwakama na moto ya lifelo. **(Geenna g1067)** **10** Bosala
keba ete botiola ata moko te kati na bana oyo, pamba te
nazali koloba na bino ete ba-anjelu na bango kuna na Likolo
bamonaka tango nyonso elongi ya Tata na Ngai, oyo azali
na Likolo. [**11** Pamba te Mwana na Moto ayaki mpo na
kobikisa bato oyo babunga nzela.] **12** Bokanisi nini? Soki
moto moko azali na bameme nkama moko, bongo moko kati
na yango ebungi; boni, akotika te bameme na ye tuku libwa
na libwa na likolo ya ngomba mpo na kokende koluka moko
oyo ewuti kobunga? **13** Mpe soki amoni yango, nazali koloba
na bino penza ya solo, esengo na ye mpo na meme wana
ekoleka esengo mpo na bameme tuku libwa na libwa oyo
ebungaki te. **14** Ndenge moko, Tata na bino oyo azali kati na
Likolo alingi ete moko te kati na bana oyo abunga. **15** Soki
ndeko na yo asali yo mabe, kende kotalisa ye mabe na ye
na esika ya bino mibale kaka. Soki ayokeli yo, wana ozongisi
ye na nzela malamu. **16** Kasi soki ayokeli yo te, mema moto
mosusu to bato mibale, pamba te Bosolo ya likambo nyonso
endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato. **17** Kasi
soki aboyi kaka koyokela bango, yebisa makambo yango
na Lingomba. Soki aboyi mpe kaka koyokela Lingomba,
zwa ye lokola mopagano mpe lokola mofutisi mpako. **18**
Nazali koloba na bino penza ya solo: nyonso oyo bokokanga
awa na mokili ekokangama mpe na Likolo, mpe nyonso oyo
bokofungola awa na mokili ekofungwama mpe na Likolo.
19 Nazali lisusu koloba na bino penza ya solo: soki bato
mibale kati na bino bayokani awa na mokili mpo na kosenga
eloko songolo to pakala, Tata na Ngai oyo azali kati na Likolo
akopesa bango yango. **20** Pamba te na esika oyo bato
mibale to bato misato basangani na Kombo na Ngai, Ngai
mpe nazali wana kati na bango. **21** Bongo Petelo apusanaki
pene ya Yesu mpe atunaki: — Nkolo, mbala boni nasengeli
kolimbisa ndeko na ngai tango akosala ngai mabe? Boni,
kino mbala sambo? **22** Yesu azongisaki: — Nalobi na yo te
kino mbala sambo, kasi kino mbala tuku sambo na sambo.
23 Yango wana, Bokonzi ya Likolo ekokani na mokonzi moko
oyo alingaki kobongisa elongo na basali na ye makambo na
ye ya misolo. **24** Tango abandaki, bamemelaki ye mosali
moko oyo azalaki na niongo na ye ya batalanta nkoto zomi.
25 Lokola azalaki na eloko moko te mpo na kofuta, mokonzi

na ye atindaki ete bateka ye, mwasi na ye, bana na ye
mpe biloko na ye nyonso mpo ete niongo na ye efutama.
26 Kasi mosali yango amibwakaki na makolo ya mokonzi,
agumbamaki liboso na ye mpe asengaki: « Yikela ngai mpiko,
pamba te nakofuta yo niongo nyonso! » **27** Mokonzi ya mosali
ayokelaki ye mawa, alimbisaki niongo na ye mpe atikaki ye
kokende. **28** Kasi tango mosali yango abimaki, akutanaki na
moninga na ye ya mosala oyo adefaki epai na ye mbongo ya
bibende nkama moko. Akangaki ye, akomaki kofinafina ye
na kingo mpe alobaki na ye: « Futa niongo na ngai. » **29**
Moninga na ye ya mosala afukamaki mpe asengaki na ye: «
Yikela ngai mpiko, nakofuta yo niongo nyonso. » **30** Kasi ye
aboyaki; akendeki kosenga ete babwaka ye na boloko, kino
tango akosilisa kofuta niongo nyonso. **31** Tango baninga na
ye ya mosala bamonaki ndenge makambo elekaki, bayokaki
mawa mingi mpe bakendeki koyebisa makambo nyonso epai
ya mokonzi na bango. **32** Bongo mokonzi abengaki mosali
wana mpe alobaki na ye: « Mosali mabe! Ngai nalimbisaki yo
niongo nyonso oyo ozalaki na yango epai na ngai, mpo ete
osengaki ngai. **33** Boni, osengelaki te koyikela moninga na
yo mpiko ndenge ngai nasalaki mpo na yo? » **34** Lokola
mokonzi na ye azalaki na kanda, akabaki ye na maboko ya
banyokoli kino tango afutaki niongo nyonso. **35** Ezali ndenge
wana nde Tata na Ngai ya Likolo akosala bino soki moko na
moko kati na bino alimbisi te ndeko na ye, na motema na ye
mobimba.

19 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana, alongwaki
na Galile mpe akendeki na etuka ya Yuda, na ngambo
mosusu ya Yordani. **2** Ebele penza ya bato balandaki Ye,
mpe abikisaki bango kuna. **3** Bafarizeo bapusanaki pene
na Ye mpo na komeka Ye; bapesaki Ye motuna: — Boni,
mibeko na biso epesi nzela na mobali ya kobengana mwasi
na ye na libala mpo na likambo songolo? **4** Yesu azongisaki:
— Boni, botangi te ete, na ebandeli, Mokeli « akelaki bango
mobali mpe mwasi, » **5** mpe ete alobaki: « Yango wana
mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na
mwasi na ye, bongo bango mibale bakokoma nzoto moko?
6 Boye, bazali lisusu bato mibale te, kasi bakomi moto moko.
Tika ete moto akabola te oyo Nzambe asangisi! » **7** Kasi
Bafarizeo balobaki na Ye: — Bongo mpo na nini Moyize
atindaki ete mobali apesa mwasi na ye mokanda ya koboma
libala soki bakabwani na libala? **8** Yesu azongiselaki bango:
— Moyize apesaki bino nzela ya kobengana basi na bino
na mabala, pamba te mitema na bino ezali mabanga; na
ebandeli, ezalaki bongo te. **9** Nazali koloba na bino: Soki
mobali alongoli mwasi na ye na libala, longola kaka soki
akweyaki na ekobo, mpe abali mwasi mosusu asali ekobo.
10 Bayekoli balobaki na Ye: — Soki mobali asengeli kozala
bongo liboso ya mwasi na ye, wana eleki malamu mpo
na mobali ete abala te! **11** Yesu azongiselaki bango: —
Mibali nyonso bakoki kondima mateya oyo te, kaka ba-oyo
bapesameli makoki mpo na yango. **12** Ezali na tina misato
oyo esalaka ete mibali mosusu babala te: ezali na mibali
oyo, wuta na mabumu ya bamama na bango, bakoki kobala
te; ezali na mibali oyo baboma bango mokongo; ezali mpe
lisusu na mibali oyo bango moko baboya kobala mpo na
Bokonzi ya Likolo. Tika ete moto oyo azali na makoki ya
kondima mateya oyo andima yango! **13** Bato bamemaki
bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango maboko mpe
asambela mpo na bango. Kasi bayekoli bapamelaki bato
oyo bamemaki bana yango. **14** Yesu alobaki: — Botika
bana mike baya epai na Ngai, bopekisa bango te koya epai
na Ngai; pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bato
oyo bazali lokola bango. **15** Atielaki bango maboko, mpe
alongwaki wana. **16** Elenge mobali moko apusanaki pene
na Yesu mpe atunaki: — Moteyi, likambo nini ya malamu
nasengeli kosala mpo ete nazwa bomoi ya seko? **(aiōnios
g166)** **17** Yesu azongisaki: — Mpo na nini ozali kotuna Ngai
na tina na oyo ezali malamu? Moko kaka azali malamu. Soki
olingi kokota kati na bomoi, tosa mibeko. **18** Elenge mobali
yango atunaki lisusu: — Mibeko nini? Yesu azongisaki: —
Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka te, okolobaka
litatoli ya lokuta te, **19** okotosaka tata mpe mama na yo mpe
okolingaka moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. **20**
Elenge mobali alobaki: — Natosaka mibeko wana nyonso;
nasala lisusu nini? **21** Yesu azongisaki: — Soki olingi kozala
moto ya kokoka, kende, teka biloko na yo mpe pesa epai ya
babola mbongo oyo okozwa; bongo okozwa bomengo kati
na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai. **22** Tango
elenge mobali ayokaki bongo, akendeki na mawa, pamba te
azalaki na bozwi mingi. **23** Yesu alobaki na bayekoli na Ye:
— Nazali koloba na bino penza ya solo: ezali pasi mpo na
mozwi kokota kati na Bokonzi ya Likolo! **24** Nazali koloba
na bino lisusu: ezali pete mpo na shamo kolekela na lidusu
ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati
na Bokonzi ya Nzambe. **25** Tango bayekoli bayokaki Yesu
koloba bongo, bakamwaki mingi mpe bakomaki kotunana: —
Bongo nani penza akoki kobikisama? **26** Wana Yesu atalaki
bango, alobaki: — Na bato, ekoki kosalema te; kasi na
Nzambe, nyonso ekoki kosalema! **27** Petelo azwaki maloba
mpe alobaki na Yesu: — Biso, totiki nyonso mpo na kolanda
Yo! Ekozala boni mpo na biso? **28** Yesu alobaki na bango:
— Nazali koloba na bino penza ya solo: tango makambo
nyonso ekokoma ya sika, tango Mwana na Moto akovanda
na Kiti ya Bokonzi na Ye ya nkembo, bino bato oyo bozali
kolanda Ngai, bino mpe bokovanda na bakiti zomi na mibale
ya bokonzi, mpo na koyangela mabota zomi na mibale ya
Isalaele. **29** Mpe moto nyonso oyo atiki bandako, bandeko
ya mibali, bandeko ya basi, tata, mama, bana to bilanga
mpo na Kombo na Ngai akozwa yango koleka mbala nkama
elongo na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **30** Kati na bato
oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya
suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele
bakokoma bato ya liboso.

20 Pamba te, tala ndenge nini Bokonzi ya Likolo ezali:
Bokonzi ya Likolo ezali lokola nkolo elanga ya vino
oyo abimaki na tongo makasi mpo na koluka bato oyo
bakosala na elanga na ye. **2** Ayokanaki na bango ete moko
na moko akobanda kozwa lifuti ya mbongo moko ya ebende
mpo na mokolo mobimba; bongo atindaki bango na elanga
na ye ya vino. **3** Na ngonga ya libwa ya tongo, abimaki
lisusu mpe amonaki, na esika oyo bato bakutanaka, bato
mosusu oyo bazalaki kosala eloko moko te. **4** Alobaki na
bango: « Bino mpe bokende kosala na elanga na ngai ya
vino. Nakopesa bino lifuti ya sembo, oyo ekoki. » **5** Boye,
bakendeki kuna. Nkolo elanga abimaki lisusu na ngonga

ya midi mpe na ngonga ya misato sima na midi; mpe na
mbala nyonso mibale, asalaki kaka ndenge moko. **6** Abimaki
lisusu na ngonga ya mitano ya pokwa mpe amonaki lisusu
bato batelemi na esika wana oyo bato bakutanaka. Atunaki
bango: « Mpo na nini botelemi kaka boye mokolo mobimba
na kosala eloko moko te? » **7** Bazongisaki: « Soki totelemi
boye, ezali mpo ete moto moko te azwi biso na mosala. »
Bongo alobaki na bango: « Bino mpe bokende kosala na
elanga na ngai ya vino. » **8** Tango pokwa ekokaki, nkolo
elanga ya vino alobaki na motambolisi ya misala ya elanga:
« Benga basali nyonso mpe futa bango; banda na bato oyo
nazwaki sima mpe sukisa na ba-oyo nazwaki liboso. » **9**
Bato oyo babandaki mosala na ngonga ya mitano ya pokwa
bayaki, mpe moko na moko azwaki lokola lifuti, mbongo
moko ya ebende. **10** Bongo ekomaki ngonga ya kofuta bato
oyo nkolo elanga azwaki liboso na mosala; bakanisaki ete
bakozwa mbongo mingi koleka, kasi moko na moko kati na
bango azwaki lokola lifuti, mbongo moko kaka ya ebende. **11**
Tango bazwaki yango, basilikelaki nkolo elanga. **12** Balobaki:
« Bato oyo ozwaki sima mpe basali kaka ngonga moko,
ofuti bango ndenge moko na biso oyo tosali mosala makasi
mokolo mobimba mpe na se ya moyi makasi! » **13** Kasi
nkolo elanga azongiselaki moko kati na bango: « Moninga
na ngai, nasali yo mabe te! Boni, toyokanaki te ete osala
mpo na lifuti ya mbongo moko ya ebende? **14** Kamata lifuti
na yo mpe kende. Ngai moko nde nalingi kopesa na moto
oyo abandaki sima, lifuti ya ndenge moko na oyo napesi
yo. **15** Boni, nazali na ndingisa te ya kosala na mbongo na
ngai nyonso oyo nalingi? Osilikeli ngai mpo ete nazali moto
malamu? » **16** Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya
suka, ebele bakokoma bato ya liboso; mpe kati na ba-oyo
bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka.
17 Wana Yesu azalaki kokende na Yelusalemi, abendaki na
pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale mpe alobaki na
bango wana bazali kotambola: **18** « Boyoka! Tozali solo
kokende na Yelusalemi; Mwana na Moto akokabama na
maboko ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe ya balakisi
ya Mobeko; bakokatela Ye etumbu ya kufa **19** mpe bakokaba
Ye na maboko ya bapagano mpo ete baseka Ye, babeta
Ye fimbu mpe babaka Ye na ekulusu. Mpe na mokolo ya
misato, akosekwa. » **20** Bongo mama ya bana mibali ya
Zebede ayaki epai ya Yesu, elongo na bana na ye ya mibali,
mpe agumbamaki liboso na Ye mpo na kosenga Ye eloko
moko. **21** Yesu atunaki ye: — Olingi nini? Azongisaki: —
Laka ngai ete bana na ngai mibale oyo ya mibali bakovanda
kati na Bokonzi na Yo: moko na ngambo ya loboko na Yo
ya mobali, mpe mosusu, na ngambo ya loboko na Yo ya
mwasi. **22** Yesu azongiselaki bango: — Bozali kososola te
makambo oyo bozali kosenga! Boni, bokoki komela kopo
oyo Ngai nakomela? Bazongisaki: — Iyo, tokoki. **23** Yesu
alobaki na bango: — Solo, bokomela na bino kopo oyo Ngai
nakomela; kasi likambo ya kovanda na ngambo ya loboko
na Ngai ya mobali to na ngambo ya loboko na Ngai ya
mwasi, Ngai nakoki te kopesela yango ndingisa; bisika wana
ezali ya bato oyo Tata na Ngai abongisela bango yango.
24 Tango bayekoli mosusu zomi bayokaki makambo wana,
basilikelaki bandeko mibale wana. **25** Kasi Yesu abengaki
bango nyonso mpe alobaki na bango: — Boyebi malamu ete
bakonzi ya bikolo bakonzaka bato ya bikolo oyo ezali na se
ya bokonzi na bango, mpe bakalaka ya lokumu bakonzaka
bato oyo bazali na se ya bokonzi na bango. **26** Esengeli te
kozala bongo kati na bino. Nzokande, tika ete moto nyonso
oyo alingi kozala moto monene kati na bino azala mosali
na bino; **27** mpe tika ete moto nyonso oyo alingi kozala
moto ya liboso kati na bino azala mowumbu na bino! **28**
Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye;
kasi ayaki nde kosala mpo na bato, mpe kopesa bomoi na
Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele.
29 Tango Yesu elongo na bayekoli na Ye balongwaki na
Jeriko, bato ebele balandaki Yesu. **30** Bakufi miso mibale
bazalaki ya kovanda pembeni ya nzela; tango bayokaki ete
Yesu azali koleka, bagangaki: — Nkolo, Mwana ya Davidi,
yokela biso mawa! **31** Bato bazalaki kopamela bango mpo
ete bakanga minoko na bango, kasi bango bagangaki lisusu
makasi: — Nkolo, mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **32**
Yesu atelemaki, abengaki bango mpe atunaki bango: —
Bolingi nasala nini mpo na bino? **33** Bazongiselaki Ye: —
Nkolo, sala ete tomona. **34** Yesu ayokelaki bango mawa
mpe asimbaki miso na bango; mpe, mbala moko, bakomaki
komona mpe balandaki Ye.

21 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi mpe
bakomaki pene ya Betifaje, na ngomba ya banzete ya
olive, Yesu atindaki bayekoli mibale. **2** Alobaki na bango: —
Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino; tango kaka
bokokota na mboka yango, bokomona ane ya mwasi bakanga
na singa, mpe mwana ya ane pembeni na yango; bofungola
nyonso mibale mpe bomemela Ngai yango. **3** Soki moto
moko alobi na bino likambo na tina na yango, bozongisela
ye: « Nkolo azali na bosenga na yango. » Mpe, mbala
moko, akotika yango kokende. **4** Makambo wana nyonso
esalemaki mpo ete maloba oyo mosakoli aloba ekokisama:
5 « Boloba na Siona, mboka kitoko: ‹ Tala, mokonzi na yo
azali koya epai na yo, atonda na boboto, avandi na likolo ya
ane ya mwasi, na likolo ya mwana ya ane, mwana ya nyama
oyo ememaka mikumba. › » **6** Bayekoli bakendeki mpe
basalaki ndenge kaka Yesu atindaki bango. **7** Bamemaki
ane ya mwasi elongo na mwana ya ane, batandaki bilamba
na bango na mikongo na yango; mpe Yesu avandaki na
likolo na yango. **8** Bato ebele batandaki bilamba na bango
na nzela; bamosusu bakataki bitape na likolo ya banzete
mpe batandaki yango lisusu na nzela. **9** Bato oyo bazalaki
kotambola liboso ya Yesu mpe ba-oyo bazalaki kolanda
sima bazalaki koganga: « Ozana na Mwana na Davidi! Tika
ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! Ozana
na bisika oyo eleki Likolo! » **10** Tango Yesu akotaki kati
na Yelusalemi, engumba mobimba eninganaki; bazalaki
kotuna: — Oyo lisusu nani? **11** Bato bazalaki kozongisa: —
Ezali mosakoli Yesu, moto ya Nazareti ya Galile! **12** Yesu
akotaki kati na lopango ya Tempelo, abenganaki bato nyonso
oyo bazalaki koteka mpe kosomba biloko kati na Tempelo;
abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo
mpe bakiti ya ba-oyo bazalaki koteka bibenga. **13** Alobaki
na bango: — Ekomama: « Ndako na Ngai ekobengama
Ndako ya losambo; » kasi bino, bozali kokomisa yango penza
nganda ya miyibi! **14** Bakufi miso mpe bato oyo batambola
tengu-tengu bapusanaki pene na Yesu kati na lopango ya
Tempelo, mpe abikisaki bango. **15** Bakonzi ya Banganga-

Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basilikaki makasi tango
bamonaki bikamwa oyo Yesu asalaki mpe ndenge bana
bazalaki koganga kati na lopango ya Tempelo: « Ozana na
Mwana na Davidi! » **16** Balobaki na Yesu: — Ozali koyoka
makambo oyo bazali koloba? Yesu azongiselaki bango: —
Iyo! Boni, botikala nanu kotanga te: « Wuta na minoko ya
bana mike, mpe ya bana oyo bazali nanu komela mabele,
ozwaki lokumu na Yo? » **17** Bongo atikaki bango, abimaki
longwa na engumba mpe akendeki na Betani epai wapi
alekisaki butu. **18** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki,
wana azalaki kozonga na engumba, ayokaki nzala. **19**
Amonaki nzete moko ya figi pembeni ya nzela, apusanaki
pene na yango; kasi amonaki eloko moko te na nzete yango,
kaka makasa. Alobaki na nzete yango: — Okobotaka lisusu
mbuma te mpo na libela. Mpe kaka na tango wana, nzete
ya figi ekawukaki. **(aiōn g165)** **20** Tango bayekoli bamonaki
bongo, bakamwaki mingi mpe batunaki: — Ndenge nini
nzete ya figi ekawuki kaka boye na mbala moko? **21** Yesu
azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo:
soki bozali na kondima mpe botie tembe te, bokoki kaka
te kosala makambo oyo Ngai nasali na nzete ya figi oyo,
kasi bokoki mpe koloba na ngomba wana: « Longwa wana
mpe mibwaka na ebale, » yango ekosalema solo. **22** Soki
bozali na kondima, bokozwa nyonso oyo bokosenga kati
na losambo. **23** Yesu akotaki na lopango ya Tempelo; mpe
wana azalaki koteya, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe
bakambi ya bato bapusanaki pene na Ye. Batunaki: — Na
kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko oyo? Nani apesi yo
bokonzi yango? **24** Yesu azongiselaki bango: — Ngai mpe,
nazali kotuna bino motuna moko. Soki kaka bopesi Ngai
eyano, nakoyebisa bino soki na kombo ya bokonzi nini nazali
kosala makambo yango. **25** Libatisi ya Yoane ewutaki na
Nzambe to ewutaki na bato? Bakomaki kokabola makanisi
bango na bango: — Soki tolobi: « Ewutaki na Nzambe, »
akotuna biso lisusu: « Bongo mpo na nini bondimaki ye te? »
26 Soki mpe tolobi: « Ewutaki na bato, » wana tosengeli
kobanga bato, pamba te bato nyonso bazwaka Yoane lokola
mosakoli. **27** Boye, bazongiselaki Yesu: — Toyebi te! Yesu
mpe alobaki na bango: — Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki
na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.
28 Yesu alobaki na bango lisusu: — Bokanisi nini na tina
na lisolo oyo? Moto moko azalaki na bana mibali mibale;
akendeki epai ya mwana ya liboso mpe alobaki na ye: «
Mwana na ngai, kende lelo kosala na elanga ya vino. » **29**
Mwana azongisaki: « Naboyi. » Kasi sima na mwa tango,
abongolaki makanisi mpe akendeki na elanga yango. **30**
Tata akendeki epai ya mwana mosusu mpe alobaki na ye
kaka ndenge moko. Mwana yango azongisaki: « Malamu,
nkolo na ngai, nakeyi! » Kasi akendeki te. **31** Nani kati na
bango mibale akokisaki mokano ya tata na ye? Bazongisaki:
— Mwana ya liboso. Yesu alobaki na bango: — Nazali
koloba na bino penza ya solo: bafutisi mpako mpe basi ya
ndumba bakokota na Bokonzi ya Nzambe liboso na bino, **32**
pamba te Yoane ayaki nde epai na bino mpo na kolakisa
bino nzela ya bosembo, kasi bondimaki ye te; nzokande,
bafutisi mpako mpe basi ya ndumba bandimaki ye. Atako
bomonaki yango na miso na bino, kasi bobongolaki kaka
mitema te mpe bondimaki ye kaka te. **33** Boyoka lisese
mosusu: Moto moko alonaki elanga ya vino, atongaki lopango
zingazinga na yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino
mpe atongaki ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki
elanga yango na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela
yango, mpe akendeki na mobembo. **34** Tango eleko ya
kobuka bambuma ekomaki pene, atindaki basali na ye epai
ya bafuteli elanga, mpo ete bakende kokongola bambuma na
ye; **35** kasi bafuteli elanga bakangaki basali yango; babetaki
moko, babomaki mosusu, mpe babambaki oyo ya misato
mabanga. **36** Atindaki basali mosusu ebele koleka ba-oyo
ya liboso; kasi bafuteli elanga basalaki bango ndenge kaka
basalaki ba-oyo ya liboso. **37** Na suka, atindelaki bango
mwana na ye ya mobali mpe amilobelaki: « Solo, bakotosa
mwana na ngai! » **38** Kasi tango bafuteli elanga bamonaki
mwana yango, balobanaki bango na bango: « Tala mokitani
ya libula ya elanga! Boya, toboma ye mpo ete libula ya
elanga ekoma ya biso! » **39** Bakangaki ye, babwakaki ye na
libanda ya elanga ya vino mpe babomaki ye. **40** Tango nkolo
elanga ya vino akoya, akosala bafuteli elanga wana nini? **41**
Bazongisaki: — Akobomisa bato mabe wana na kufa moko
ya somo penza, akopesa elanga yango ya vino na maboko
ya bafuteli mosusu oyo bakobanda kofutaka ye ndambo na
ye ya bambuma, na eleko oyo babukaka yango. **42** Yesu
alobaki na bango: — Nanu botanga te kati na Makomi: «
Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya
songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba? Nkolo asalaki
bongo, mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na
biso. » **43** Yango wana, nazali koyebisa bino ete Bokonzi ya
Nzambe ekolongolama kati na bino mpo ete epesama na
bato oyo bakokoka kolakisa misala na yango. [**44** Moto oyo
akokweya na likolo ya libanga yango akobukana ndambo na
ndambo; kasi moto oyo libanga yango ekokweyela, ekopanza
ye.] **45** Sima na bango koyoka masese na Ye, bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo basosolaki ete Yesu
azalaki koloba na tina na bango. **46** Bazalaki koluka nzela ya
kokanga Ye, kasi babangaki bato, pamba te bango nyonso
bazalaki kozwa Yesu lokola mosakoli.

22 Yesu alobaki na bango lisusu na masese: **2** — Bokonzi
ya Likolo ekokani na mokonzi moko oyo asalaki feti ya
libala mpo na mwana na ye ya mobali. **3** Atindaki basali na
ye kokende koyebisa babengami na feti ete baya na feti,
kasi babengami yango baboyaki. **4** Atindaki lisusu basali
mosusu mpe alobaki na bango: « Bosengela ngai epai ya
babengami na feti ete baya penza, mpe boyebisa bango ete
nasili kobongisa bilei: nabomi bangombe na ngai ya mibali
mpe banyama na ngai ya mafuta; mpe sik'oyo, nyonso esili
kobongisama malamu. Boloba na bango ete bazanga te na
feti. » **5** Kasi babengami na feti bazwaki kobengama yango na
pamba: bamoko bakendeki na bilanga na bango; bamosusu,
na mombongo na bango; **6** mpe bamosusu bakangaki basali
ya mokonzi, banyokolaki bango mpe babomaki bango. **7**
Mokonzi asilikaki makasi, atindaki basoda na ye koboma
babomi wana mpe kotumba engumba na bango. **8** Alobaki
na basali na ye: « Bilei ya feti esili kobongisama malamu,
kasi babengami mpo na kozala na feti yango babongaki na
yango te. **9** Bokende na bisika oyo babalabala ekutana mpe
bobenga bato nyonso oyo bokomona kuna, mpo ete baya
na feti ya libala ya mwana na ngai. » **10** Basali bakendeki
na babalabala mpe babengaki bato nyonso oyo bamonaki

kuna: bato mabe mpe bato malamu. Boye, ndako ya feti
etondaki na babengami. **11** Kasi tango mokonzi akotaki
mpo na kotala bato oyo babengamaki na feti, amonaki moto
moko oyo alataki te elamba ya feti ya libala. **12** Atunaki ye:
« Molingami na ngai, okoti awa ndenge nini awa olati te
elamba oyo ebongi na feti ya libala? » Moto yango azangaki
eyano ya kopesa. **13** Bongo mokonzi alobaki na basali na
ye: « Bokanga ye makolo mpe maboko, bobwaka ye kati na
molili ya libanda, epai wapi kolela mpe koswa minu ezali.
» **14** Pamba te babengami bazali ebele, kasi baponami
bazali moke. **15** Bongo Bafarizeo babendanaki pembeni
mpo na kosala mabongisi ya kokanga Yesu na motambo na
nzela ya maloba na Ye moko. **16** Batindelaki Yesu bayekoli
na bango elongo na bato ya lisanga ya Erode. Batindami
yango balobaki na Yesu: — Moteyi, toyebi malamu ete ozali
moto oyo azanga pamela mpe oteyaka na bosolo nzela ya
Nzambe, otepaka-tepaka te liboso ya makanisi ya bato mpe
oponaka bilongi te; **17** yebisa biso makanisi na yo na tina na
likambo oyo: Kolanda mobeko, ezali malamu to epekisami
kofuta mpako ya mokonzi epai ya Sezare? **18** Kasi lokola
Yesu asosolaki mayele mabe na bango, alobaki: — Bato ya
bilongi mibale! Mpo na nini bozali kotiela Ngai motambo?
19 Bolakisa Ngai mbongo oyo bofutaka na yango mpako.
Bamemelaki Ye mbongo moko ya ebende. **20** Atunaki bango:
— Elilingi mpe makomi oyo ezali ya nani? **21** Bazongisaki:
— Ezali ya Sezare. Yesu alobaki na bango: — Bopesa
na Sezare, oyo ezali ya Sezare; mpe bopesa na Nzambe,
oyo ezali ya Nzambe! **22** Tango bayokaki eyano ya Yesu,
bakamwaki; batikaki Ye mpe bakendeki. **23** Kaka na mokolo
yango, Basaduseo oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki
epai na Yesu mpe batunaki Ye: **24** — Moteyi, Moyize alobaki:
« Soki mobali akufi mpe atiki mwana te, ndeko na ye ya
mobali asengeli kobala mwasi oyo mokufi atiki mpo ete
abotisa ye bana oyo bakozala bakitani ya mokufi. » **25**
Nzokande, kati na biso, ezalaki na bandeko mibali sambo.
Ndeko mobali ya liboso abalaki mwasi mpe akufaki; kasi
lokola abotaki te bana oyo basengelaki kokitana na ye,
atikelaki ndeko na ye ya mobali mwasi na ye. **26** Esalemaki
mpe bongo na ndeko ya mibale, na ndeko ya misato kino
na ndeko ya sambo. **27** Sima na bango nyonso, mwasi
yango mpe akufaki. **28** Na mokolo oyo bato bakosekwa
kati na bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani kati na
bandeko nyonso sambo, pamba te bango nyonso sambo
babalaki ye? **29** Yesu azongiselaki bango: — Bozali kati na
libunga, pamba te boyebi Makomi te, mpe boyebi nguya
ya Nzambe te. **30** Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na
bakufi, bakobala lisusu te; kasi bakozala lokola ba-anjelu kati
na Likolo. **31** Mpo na oyo etali lisekwa ya bakufi, botikala
nanu kotanga te makambo oyo Nzambe ayebisa bino: **32**
« Nazali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe
Nzambe ya Jakobi? » Nzambe azali Nzambe ya bakufi te,
kasi azali Nzambe ya bato ya bomoi. **33** Tango ebele ya bato
bayokaki bongo, bakamwaki mingi mateya ya Yesu. **34** Tango
Bafarizeo bayokaki ete Yesu asukisi Basaduseo, bango mpe
basanganaki; **35** mpe moko kati na bango, molakisi ya
Mobeko, alukaki kotiela Yesu motambo, atunaki Ye: **36** —
Moteyi, mobeko nini eleki monene kati na mibeko nyonso?
37 Yesu azongiselaki ye: — Linga Nkolo, Nzambe na yo, na
motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba mpe na
makanisi na yo nyonso. **38** Yango nde mobeko ya liboso
mpe eleki monene. **39** Mobeko ya mibale oyo ekokani na
yango: « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka.
» **40** Mibeko nyonso mpe mateya ya basakoli evandi kati na
mibeko oyo mibale. **41** Wana Bafarizeo basanganaki esika
moko, Yesu atunaki bango: **42** — Bozali kokanisa nini na tina
na Klisto? Azali Mwana ya nani? Bazongiselaki Ye: — Azali
mwana ya Davidi! **43** Alobaki na bango: — Bongo ndenge
nini Davidi, na botindikami ya Molimo ya Nzambe, abengaki
Ye Nkolo? Pamba te alobaki: **44** « Nkolo alobaki na Nkolo
na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
kino natia banguna na Yo na se ya matambe na Yo. › » **45**
Soki Davidi azali kobenga Ye « Nkolo, » bongo ndenge nini
akoki lisusu kozala mwana na ye? **46** Moto moko te akokaki
kozongisela Ye ata liloba moko. Mpe, banda mokolo wana,
moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.

23 Yesu alobaki na ebele ya bato mpe na bayekoli na
Ye: **2** « Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazali
na mokumba ya koteya bato mibeko ya Moyize. **3** Boye,
bosengeli kosala keba na mateya nyonso oyo bateyaka bino,
mpe bobongisa etamboli na bino kolanda mateya na bango;
kasi bomekola te misala na bango, pamba te batiaka mateya
na bango na misala te. **4** Babongisaka mikumba ya kilo
makasi mpe batiaka yango na mapeka ya bato mosusu,
kasi bango moko balingaka ata moke te kotombola mosapi
oyo ya moke mpo na kosunga bato yango na komema
mikumba yango. **5** Misala nyonso oyo basalaka, basalaka
yango kaka mpo ete bato bamona bango. Boye, bayeisaka
minene mikanda na bango, oyo bakoma biteni ya Makomi,
mpe milayi, basonge ya banzambala na bango. **6** Balingaka
kovanda na bisika ya lokumu kati na bafeti, mpe na bisika ya
liboso kati na bandako ya mayangani; **7** balingaka ete bato
bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka,
mpe babenga bango ‹ Moteyi. › **8** Kasi bino, bolinga te ete
bato babenga bino ‹ Moteyi, › pamba te bozali na Moteyi
kaka moko, mpe bino nyonso bozali bandeko. **9** Bobenga
moto moko te awa na mokili ‹ Tata, › pamba te bozali kaka na
Tata moko, mpe azali kati na Likolo. **10** Bolinga te ete bato
babenga bino ‹ bakonzi, › pamba te bozali kaka na Mokonzi
moko, Klisto. **11** Moto oyo aleki monene kati na bino akozala
mosali na bino. **12** Pamba te moto oyo amitombolaka,
bakokitisa ye; mpe oyo amikitisaka, bakotombola ye. **13**
Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato
ya bilongi mibale! Bokangaka nzela mpo ete bato mosusu
bakota te kati na Bokonzi ya Likolo; bino moko, bozali kokota
kuna te, kasi bozali lisusu kokanga nzela mpo ete bato oyo
bazali na posa ya kokota bakota te. [**14** Mawa na bino,
balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale!
Boyibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali, mpe bosalaka
mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato. Mpo na
yango, bokozwa etumbu oyo eleki makasi.] **15** Mawa na bino,
balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo: bato ya bilongi mibale!
Bosalaka mibembo na ebale mpe na mokili mpo na koluka
kozwa kaka mopagano moko oyo akondima kosambela na
lingomba na bino; mpe soki kaka andimi, bokomisaka ye
moto ya lifelo mbala mibale koleka bino moko. **(Geenna
g1067)** **16** Mawa na bino, batambolisi bakufa miso! Bolobaka:
‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya Tempelo, wana ezali

likambo te; kasi soki alapi ndayi na kombo ya wolo ya
Tempelo, wana asengeli kokokisa ndayi na ye. › **17** Bino,
bakufi miso, bozali penza bazoba! Eloko nini eleki motuya:
wolo to Tempelo oyo ekomisaka wolo bule? **18** Bolobaka
lisusu: ‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya etumbelo, wana
ezali likambo te; kasi soki alapi ndayi na kombo ya likabo
oyo ezali na likolo ya etumbelo, asengeli kokokisa ndayi
na ye. › **19** Bakufi miso! Eloko nini eleki motuya: likabo to
etumbelo oyo ekomisi likabo bule? **20** Pamba te moto oyo
alapi ndayi na kombo ya etumbelo alapi yango na kombo ya
etumbelo yango mpe na kombo ya biloko nyonso oyo ezali
na likolo na yango. **21** Moto oyo mpe alapi ndayi na kombo
ya Tempelo alapi yango na kombo ya Tempelo yango mpe
na Kombo ya Ye oyo avandaka kati na yango. **22** Mpe moto
oyo alapi ndayi na kombo ya Likolo alapi yango na kombo
ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe na Kombo ya Ye oyo
avandelaka yango. **23** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko
mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Solo, bofutaka eteni
ya zomi ya bandembi, ya bamusikadi mpe ya biloko ya mike-
mike ya solo kitoko; kasi bomonaka pamba makambo oyo
eleki motuya kati na Mobeko: bosembo, motema mawa mpe
kondima. Nzokande, bosengeli nde kotia yango na misala
mpe kozwa na motuya likambo oyo wana ya kofuta eteni ya
zomi. **24** Bino, batambolisi bakufa miso! Solo, bolongolaka
nzinzi oyo ekweyaka na masanga na bino, kasi bomelaka
shamo mobimba. **25** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko
mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bosukolaka malamu
libanda ya bakopo mpe ya basani, kasi botondisaka yango na
biloko ya moyibi mpe ya lokoso na bino. **26** Mofarizeo mokufi
miso! Banda nanu na kopetola kati ya kopo mpe ya sani,
bongo libanda ekokoma peto. **27** Mawa na bino, balakisi
ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bozali
lokola bakunda oyo bapakola langi ya pembe: emonanaka
kitoko na libanda, kasi etonda na mikuwa ya bakufi mpe na
lolenge nyonso ya mbindo. **28** Ndenge moko mpe mpo na
bino: na libanda, bomonanaka lokola bato ya sembo na miso
ya bato; kasi na kati, botondi na lokuta mpe na mabe. **29**
Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya
bilongi mibale! Botongaka bakunda mpo na basakoli, mpe
bokomisaka kitoko malita ya bato ya sembo. **30** Bolobaka: ‹
Soki tozalaki na bomoi na tango ya bakoko na biso, tolingaki
kosangana te elongo na bango mpo na kotangisa makila ya
basakoli. › **31** Boye, na maloba na bino moko, bondimaka
ete bozali penza bakitani ya bato oyo babomaki basakoli. **32**
Bokoba malamu na mosala oyo batata na bino babandaki,
mosala ya koboma basakoli! **33** Bino, banyoka, libota ya
bitupa! Ndenge nini bokoki kokanisa ete bokokima etumbu
ya lifelo? **(Geenna g1067)** **34** Mpo na yango, Ngai nakotindela
bino basakoli, bato ya bwanya mpe balakisi ya Mobeko.
Bokoboma mpe bokobaka bamoko na ekulusu, bokobeta
bamosusu fimbu kati na bandako na bino ya mayangani mpe
bokobengana bango na engumba moko na moko, **35** mpo
ete makila ya bato nyonso ya sembo, oyo basopa na mabele,
etangama na mito na bino, kobanda na makila ya Abele,
moto ya sembo, kino na makila ya Zakari, mwana mobali ya
Barashi, oyo bobomaki kati ya Tempelo mpe etumbelo. **36**
Nazali koloba na bino penza ya solo: etumbu oyo esengeli
mpo na mabe wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke
oyo. **37** Yelusalemi, Yelusalemi, yo oyo obomaka basakoli
mpe obambaka bato oyo Nzambe atindelaka yo mabanga,
mbala boni nalingaki kosangisa bana na yo, ndenge soso
ya mwasi esangisaka bana na yango na se ya mapapu
na yango, kasi boboyaki! **38** Sik'oyo, ndako na bino ezali
kosundolama. **39** Pamba te, nazali koloba na bino: Kobanda
lelo, bokotikala komona Ngai lisusu te kino bokoloba: ‹ Tika
ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! › »

24 Wana Yesu azalaki kobima longwa na lopango ya
Tempelo, bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye
mpo na kotalisa Ye ndenge batonga Tempelo. **2** Kasi Yesu
alobaki na bango: — Bomoni nyonso oyo? Nazali koloba
na bino penza ya solo: nyonso ekobukama, libanga moko
te ekotikala awa na likolo ya libanga mosusu. **3** Lokola
Yesu avandaki na ngomba ya banzete ya olive, bayekoli
bapusanaki pene na Ye mpe batunaki Ye, na esika oyo
bazalaki bango moko kaka: — Yebisa biso: makambo wana
ekosalema tango nini? Mpe elembo nini ekotalisa koya na
Yo mpe suka ya mokili? **(aiōn g165)** **4** Yesu azongisaki: —
Bosala keba ete moto moko te akosa bino! **5** Pamba te
bato mingi bakoya na Kombo na Ngai mpe bakoloba: «
Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa bato ebele. **6** Bokoyoka
basango ya bitumba mpe nungunungu na tina na bitumba,
kasi bomitungisa te mpo na yango; pamba te makambo
wana esengeli kosalema, kasi ekozala nanu suka ya mokili
te. **7** Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko
ekobundisa bokonzi mosusu, nzala ekozala makasi penza,
mpe mabele ekoningana bipai na bipai. **8** Makambo nyonso
wana ekozala kaka ebandeli ya pasi lokola pasi ya mwasi
oyo azali kobota. **9** Bongo, bakokaba bino mpo ete bomona
pasi, bakoboma bino; bikolo nyonso ekoyina bino mpo na
Kombo na Ngai. **10** Mpo na yango, bato ebele bakokweyisa
kondima na bango, bakokaba mpe bakoyina baninga na
bango. **11** Basakoli ebele ya lokuta bakobima mpe bakokosa
bato ebele. **12** Lokola mabe ekokola se kokola, bolingo ya
bato ebele ekokita. **13** Kasi moto oyo akoyika mpiko kino na
suka akobika. **14** Sango Malamu oyo ya Bokonzi ekoteyama
na mokili mobimba mpo ete ezala litatoli epai ya bikolo
nyonso; sima na yango kaka nde suka ekoya. **15** Yango
wana, tango bokomona makambo ya nkele oyo epesaka bato
pasi na motema, oyo mosakoli Daniele alobelaki, kosalema
kati na Esika ya bule, —tika ete motangi asosola malamu—
16 wana tika ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima
na bangomba; **17** tika ete moto oyo akozala na likolo ya
ndako akita te, mpo na kokende kozwa eloko songolo kati
na ndako na ye, **18** mpe tika ete moto oyo akozala kati na
bilanga azonga na ndako te, mpo na kokende kozwa elamba
na ye! **19** Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na
bazemi mpe na ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! **20**
Bosambela mpo ete makambo wana esalema te na eleko
ya malili makasi to na mokolo ya Saba. **21** Pamba te pasi
ekozala makasi, na lolenge oyo etikala nanu kozala te,
wuta na ebandeli ya mokili kino sik'oyo, mpe na lolenge
oyo ekotikala kozala lisusu te. **22** Mpe soki Nkolo ayeisaki
te mikolo yango moke, moto ata moko te akokaki kobika;
kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango moke. **23**
Na tango wana, soki moto moko alobi na bino: « Klisto
azali awa! » to « Azali kuna, » bondima ye te. **24** Pamba
te bamasiya ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima,

bakosala bilembo minene mpe bikamwa mpo na kokosa ata
baponami, soki ekokaki kosalema. **25** Namiyebiseli bino
mpo ete bosala keba! **26** Soki moto moko alobi na bino: «
Botala, azali kati na esobe, » bokende kuna te; to « Azali
awa, kati na esika ebombama, » bondima yango te. **27**
Solo, ndenge mokalikali oyo ebimi na este engengisaka
kino na weste, ndenge wana mpe koya ya Mwana na Moto
ekozala. **28** Esika nyonso ebembe ezali kopola, bandeke
oyo eliaka bibembe esanganaka wana. **29** Tango kaka
mikolo yango ya pasi ekoleka, « moyi ekokoma molili, sanza
ekongenga lisusu te, minzoto ekokweya longwa na likolo,
mpe banguya ya Likolo ekoningisama. » **30** Sima na yango,
elembo ya Mwana na Moto ekomonana na likolo; bongo
bikolo nyonso ya mokili ekokoma kolelalela mpe ekomona
Mwana na Moto koya na likolo ya mapata ya likolo, kati na
nguya mpe na nkembo monene. **31** Mpe na lokito monene
ya kelelo, akotinda ba-anjelu na Ye kosangisa baponami na
Ye longwa na bangambo nyonso minei ya mokili: longwa
na suka moko ya Likolo kino na suka mosusu. **32** Tika ete
lisese ya nzete ya figi eteya bino: soki kaka bitape na yango
elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya
moyi makasi ekomi pene. **33** Ndenge moko mpe mpo na
bino; tango bokomona makambo wana nyonso, boyeba ete
Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya engumba.
34 Nazali koloba na bino penza ya solo: bato ya ekeke oyo
bakoleka te kino makambo wana nyonso ekosalema. **35**
Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka
te. **36** Mpo na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi
yango, ezala ba-anjelu ya Likolo to Mwana; Ye moko kaka
Tata nde ayebi yango. **37** Ndenge esalemaki na tango ya
Noa, ndenge wana mpe ekosalema na koya ya Mwana na
Moto; **38** pamba te liboso ete mpela eya, bato bazalaki kolia
mpe komela, kobala mpe kobalisa bana na bango, kino na
mokolo oyo Noa akotaki na masuwa; **39** bayebaki eloko
moko te na tina na oyo elingaki kosalema, kino mpela eyaki
mpe ekumbaki bango nyonso. Ekozala mpe bongo na koya
ya Mwana na Moto. **40** Mibali mibale bakozala na elanga:
moko akokamatama, mpe mosusu akotikala; **41** basi mibale
bakozala konika bambuma na enikelo; moko akokamatama,
mpe mosusu akotikala. **42** Yango wana, bosenzela; pamba
te boyebi te mokolo nini Nkolo na bino akoya. **43** Bososola
malamu likambo oyo: soki nkolo ndako ayebaki ngonga ya
butu oyo moyibi akoya, alingaki kosenzela mpe kopekisa
ye kokota kati na ndako na ye. **44** Yango wana, bino mpe,
bomibongisa, pamba te Mwana na Moto akoya na ngonga
oyo bozali kokanisa kutu te. **45** Nani azali mowumbu ya
sembo mpe ya mayele epai ya nani nkolo apesaki mokumba
ya kokamba basali kati na ndako na ye, mpo ete apesaka
bango bilei na bango na tango oyo ekoki? **46** Esengo na
mowumbu oyo nkolo na ye, tango akozonga, akokuta azali
kosala bongo. **47** Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo
na ye akopesa ye mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso.
48 Kasi soki azali mowumbu mabe oyo amilobeli: « Nkolo
na ngai awumeli mpo na kozonga, » **49** mpe akomi kobeta
baninga na ye ya mosala, bawumbu lokola ye, kolia mpe
komela masanga mesa moko elongo na balangwi masanga,
50 nkolo na ye akozonga na mokolo oyo ye, mowumbu, azali
kozela te mpe na ngonga oyo ayebi te; **51** akokata-kata
ye na biteni mpe akotia ye esika moko na bato ya bilongi
mibale, na esika oyo ekozala kolela mpe koswa minu.

25 Bokonzi ya Likolo ekozala lokola baseka zomi oyo
bakamataki minda na bango mpe bakendeki kokutana
na mobali ya libala. **2** Kati na bango, mitano bazalaki bazoba,
mpe mitano bazalaki mayele. **3** Baseka oyo bazalaki bazoba
bakamataki minda na bango, kasi bamemaki mafuta te; **4**
ba-oyo bazalaki mayele bakamataki minda na bango mpe
milangi oyo ezalaki na mafuta kati na yango. **5** Lokola
mobali ya libala azalaki kowumela mpo na kokoma, baseka
nyonso wana bayokaki pongi mpe balalaki. **6** Na ngonga
ya midi ya butu, mongongo moko eyokanaki: « Mobali ya
libala ayei! Bokende kokutana na ye! » **7** Baseka nyonso
balamukaki mpe babongisaki minda na bango. **8** Baseka
oyo bazalaki bazoba balobaki na ba-oyo bazalaki mayele: «
Bopesa biso ndambo ya mafuta na bino, pamba te minda na
biso ekomi pene ya kokufa. » **9** Kasi baseka oyo bazalaki
mayele bazongisaki: « Te! Ekokoka te mpo na biso mpe
bino! Ebongi nde bokima mbangu epai ya bateki mafuta mpo
ete bosomba mafuta na bino moko. » **10** Wana bazalaki
kokende kosomba mafuta, mobali ya libala akomaki: baseka
oyo bamilengelaki bakotaki elongo na mobali ya libala kati na
ndako oyo basalelaka feti ya libala, mpe bakangaki ekuke.
11 Na sima, baseka mosusu mpe bayaki; balobaki: « Nkolo,
nkolo, fungolela biso ekuke! » **12** Kasi azongiselaki bango: «
Nazali koloba na bino penza ya solo: nayebi bino te. » **13**
Boye bosenzela, pamba te boyebi mokolo te, boyebi mpe
ngonga te. **14** Ekozala lisusu lokola moto moko oyo, wana
akomaki pene ya kokende na mobembo, abengaki basali
na ye mpe apesaki bango mokumba ya kobatela bozwi na
ye. **15** Apesaki na mosali ya liboso batalanta mitano; na
mosali ya mibale, batalanta mibale; mpe na mosali ya misato,
talanta moko. Apesaki bango yango kolanda makoki ya moko
na moko, mpe akendeki na mobembo. **16** Mosali oyo azwaki
batalanta mitano abandaki mbala moko kobalola yango
na mombongo, mpe mombongo yango ebotaki batalanta
mosusu mitano lokola mileki. **17** Mosali oyo azwaki batalanta
mibale asalaki mpe ndenge moko. Mombongo na ye ebotaki
batalanta mosusu mibale lokola mileki. **18** Kasi moto oyo
azwaki kaka talanta moko atimolaki libulu kati na mabele
mpe abombaki talanta ya nkolo na ye. **19** Sima na mikolo
ebele, nkolo ya basali wana azongaki mpe alobaki na bango:
« Boyebisa ngai ndenge nini bosalelaki bozwi na ngai.
» **20** Mosali oyo azwaki batalanta mitano apusanaki mpe
amemaki batalanta mitano mosusu oyo azwaki lokola mileki.
Alobaki: « Nkolo na ngai, opesaki ngai batalanta mitano; tala,
nazwi batalanta mitano mosusu lokola mileki. » **21** Nkolo
azongiselaki ye: « Malamu! Ozali mosali malamu mpe ya
sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa yo
mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo na
nkolo na yo. » **22** Mosali oyo azwaki batalanta mibale ayaki
mpe alobaki: « Nkolo na ngai, opesaki ngai batalanta mibale;
tala, nazwi batalanta mibale mosusu lokola mileki. » **23**
Nkolo azongiselaki ye: « Malamu! Ozali mosali malamu mpe
ya sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa
yo mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo
na nkolo na yo. » **24** Bongo mosali oyo azwaki talanta moko
ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, nayebaki ete ozali moto

ya matata, obukaka bambuma na elanga oyo olonaki te mpe
olokotaka bambuma na esika oyo obwakaki ata nkona moko
te. **25** Yango wana, nabangaki mpe nakendeki kobomba
talanta na yo na se ya mabele. Tala yango oyo, kamata
talanta na yo. » **26** Nkolo na ye azongisaki: « Mosali mabe
mpe ya goyigoyi! Lokola oyebaki ete nabukaka bambuma
na elanga oyo nalonaki te mpe nalokotaka bambuma na
esika oyo nabwakaki ata nkona moko te, **27** mpo na nini
opesaki te talanta na ngai epai ya babombi misolo mpo ete,
na bozongi na ngai, nakoka kozwa yango elongo na mileki?
28 Bobotola ye talanta yango mpe bopesa yango epai ya
moto oyo azali na batalanta zomi. **29** Pamba te, na moto
oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu, mpe akokoma na
bofuluki; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo
azali na yango. **30** Bongo na oyo etali mosali mabe oyo,
bobwaka ye kati na molili ya libanda, epai wapi kolela mpe
koswa minu ezali. » **31** Tango Mwana na Moto akoya kati na
nkembo na Ye elongo na ba-anjelu na Ye nyonso, akovanda
na Kiti ya Bokonzi na Ye ya nkembo. **32** Bikolo nyonso ya
mokili ekosangana liboso na Ye. Bongo akokabola bango
na masanga mibale ndenge mobateli bibwele akabolaka
bameme mpe bantaba: **33** akotia bameme na ngambo ya
loboko na Ye ya mobali, mpe bantaba, na ngambo ya loboko
na Ye ya mwasi. **34** Sima na yango, Mokonzi akoloba na
bato oyo bakozala na ngambo ya loboko na Ye ya mobali:
« Boya, bino bato oyo Tata na Ngai apambola, bokamata
libula na bino, Bokonzi oyo babongisela bino wuta mokili
ekelama. **35** Pamba te nayokaki nzala, mpe bopesaki Ngai
bilei; nayokaki posa ya mayi, mpe bopesaki Ngai mayi ya
komela; nazalaki mopaya, mpe boyambaki Ngai malamu; **36**
nazalaki bolumbu, mpe bolatisaki Ngai bilamba; nabelaki,
mpe bosungaki Ngai; nakotaki na boloko, mpe boyaki kotala
Ngai. » **37** Bongo, bato ya sembo bakoloba na Ye: « Nkolo,
tango nini tomonaki Yo na nzala mpe topesaki Yo bilei; tango
nini tomonaki na posa ya mayi, mpe topesaki yo mayi ya
komela? **38** Tango nini tomonaki Yo mopaya, mpe toyambaki
Yo malamu; tango nini ozalaki bolumbu, mpe biso tolatisaki
Yo? **39** Tango nini tomonaki Yo kobela to kati na boloko
mpe toyaki kotala Yo? » **40** Mokonzi akozongisela bango:
« Nazali koloba na bino penza ya solo: eloko nyonso oyo
bosalaki mpo na moko kati na bandeko na Ngai, oyo bazali
bato pamba, boyeba malamu ete bosalaki yango nde epai na
Ngai. » **41** Bongo akoloba na bato oyo bakozala na ngambo
ya loboko na Ye ya mwasi: « Bokende mosika na Ngai, bino
bato oyo Nzambe alakela mabe; bokende na moto ya libela
na libela, oyo ebongisama mpo na Satana elongo na ba-
anjelu na ye. **(aiōnios g166)** **42** Pamba te nayokaki nzala,
kasi bopesaki Ngai bilei te; nayokaki posa ya mayi, kasi
bopesaki Ngai te mayi ya komela; **43** nazalaki mopaya, kasi
boyambaki Ngai malamu te epai na bino; nazalaki bolumbu,
kasi bolatisaki Ngai te; nabelaki mpe nakotaki na boloko, kasi
bosungaki Ngai te. » **44** Bango mpe bakotuna Ye: « Nkolo,
tango nini tomonaki Yo na nzala to na posa ya mayi; tango
nini tomonaki Yo mopaya, ozangi bilamba, ozali kobela to
okoti na boloko, bongo tosungaki Yo te? » **45** Akozongisela
bango: « Nazali koloba na bino penza ya solo: eloko nyonso
oyo bosalaki te mpo na moko kati na bato pamba oyo,
boyeba malamu ete bozangaki nde kosala yango epai na
Ngai. » **46** Boye, bakokende na etumbu ya seko, kasi bato
ya sembo bakozwa bomoi ya seko. **(aiōnios g166)**

26 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana nyonso,
ayebisaki bayekoli na Ye: **2** « Boyebi malamu ete
etikali mikolo mibale mpo ete feti ya Pasika ebanda, mpe
ete ezali na tango wana nde bakokaba Mwana na Moto
mpo ete babaka Ye na ekulusu. » **3** Boye, bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato basanganaki kati
na ndako ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe; **4**
bayokanaki kosalela mayele mabe mpo na kokanga Yesu
mpe koboma Ye. **5** Kasi balobaki: « Tosala yango te na
tango ya feti, noki te bato bakotomboka. » **6** Lokola Yesu
azalaki na Betani, na ndako ya Simona oyo azalaki moto na
maba, **7** mwasi moko apusanaki pene na Ye. Na maboko
na ye, azalaki na molangi ya alibatre etonda na malasi ya
motuya makasi. Wana Yesu azalaki na mesa, mwasi yango
asopaki malasi yango na moto ya Yesu. **8** Tango bayekoli
bamonaki bongo, basilikaki mpe balobaki: — Mpo na nini
kobebisa malasi boye? **9** Bakokaki ata koteka yango na
motuya makasi mpe kopesa mbongo epai ya babola! **10**
Tango Yesu amonaki bongo, alobaki na bango: — Mpo na
nini bozali kotungisa mwasi oyo? Asali Ngai likambo moko
ya malamu. **11** Bokozalaka na babola tango nyonso; kasi
Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso te. **12** Wana asopi
malasi oyo na nzoto na Ngai, asali yango mpo na kobongisa
kokundama na Ngai. **13** Nazali koloba na bino penza ya solo:
esika nyonso bakosakola Sango Malamu oyo kati na mokili
mobimba, bakobanda mpe kolobela likambo mwasi oyo awuti
kosala, mpo na kokanisa ye. **14** Moko kati na bantoma zomi
na mibale, oyo kombo na ye ezalaki Yuda Isikarioti, akendeki
epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe **15** mpe atunaki
bango: — Bozali kokanisa kopesa ngai nini soki nateki Yesu
epai na bino? Boye bafutaki ye mbongo ya bibende tuku
misato. **16** Banda na tango wana, Yuda akomaki koluka
libaku malamu ya kokaba Yesu. **17** Na mokolo ya liboso ya
feti ya Mapa ezanga levire, bayekoli bayaki kotuna Yesu:
— Esika nini olingi ete tobongisela Yo bilei ya Pasika? **18**
Azongiselaki bango: — Bokende na engumba epai ya moto
songolo mpe boloba na ye: « Moteyi alobi: ‹ Tango na Ngai
ekomi pene; nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na
Ngai epai na yo. › » **19** Bayekoli basalaki ndenge Yesu
atindaki bango mpe babongisaki bilei ya Pasika. **20** Tango
pokwa ekomaki, Yesu avandaki na mesa elongo na bayekoli
zomi na mibale. **21** Wana bazalaki kolia, Yesu alobaki: —
Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino
akoteka Ngai. **22** Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki
kotuna Ye, moko sima na moninga: — Nkolo, ezali ngai? **23**
Yesu azongisaki: — Moto oyo akoteka Ngai azali kolia sani
moko elongo na Ngai. **24** Solo, Mwana na Moto akokende,
kolanda ndenge ekomama na tina na Ye; kasi mawa na
moto oyo akoteka Mwana na Moto! Elingaki kozala malamu
koleka mpo na moto yango ete abotama te. **25** Yuda, ye
oyo asengeli koteka Ye, alobaki: — Moteyi, ezali ngai? Yesu
azongiselaki ye: — Olobi yango. **26** Wana bazalaki kolia,
Yesu azwaki lipa; sima na Ye kozongisa matondi epai ya
Nzambe, akataki yango mpe apesaki yango na bayekoli na
koloba: — Oyo ezali nzoto na Ngai! Bozwa mpe bolia. **27**
Azwaki lisusu kopo; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai

ya Nzambe, apesaki bango yango na koloba: — Bomela
yango bino nyonso; **28** ezali makila na Ngai ya Boyokani,
makila oyo esopani mpo na bato ebele, mpo ete masumu
na bango elimbisama. **29** Nazali koloba na bino penza ya
solo: kobanda sik'oyo, nakomela lisusu vino oyo te kino na
mokolo oyo nakomela yango, ya sika, elongo na bino, kati na
Bokonzi ya Tata na Ngai. **30** Sima na yango, bayembaki
banzembo; bongo babimaki mpo na kokende na ngomba ya
banzete ya olive. **31** Yesu alobaki na bango: — Na butu ya
lelo, bokokweyisa kondima na bino mpo na Ngai; pamba te
ekomama: « Nakobeta mobateli bibwele, mpe bameme ya
etonga ekopalangana. » **32** Kasi, sima na Ngai kosekwa,
nakokende na Galile, liboso na bino. **33** Petelo alobaki: —
Ata soki bango nyonso bakweyisi kondima na bango likolo
na Yo, ngai nakotikala kokweyisa kondima na ngai te. **34**
Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo:
kaka na butu ya lelo, liboso ete soso elela, okowangana
Ngai mbala misato. **35** Petelo alobaki na Ye: — Ata soki
nasengeli kokufa elongo na Yo, nakowangana Yo te. Mpe
bayekoli nyonso balobaki kaka ndenge moko. **36** Elongo
na bayekoli na Ye, Yesu akomaki na esika oyo babengaka
Getisemane mpe alobaki na bango: — Botikala awa, wana
Ngai nakeyi kosambela kuna. **37** Wana amemaki Petelo
mpe bana mibali mibale ya Zebede, akomaki mawa-mawa
mpe komitungisa; **38** alobaki na bango: — Motema na Ngai
etondi na mawa pene nakufa; botikala awa mpe bosenzela
elongo na Ngai. **39** Akendeki mwa mosika, amikitisaki elongi
kino na mabele mpe asambelaki boye: — Tata, soki ekoki
kosalema, tika ete kopo oyo ya pasi ekende mosika na Ngai!
Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala
kolanda mokano na Yo. **40** Bongo azongaki epai bayekoli
na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi; alobaki na
Petelo: — Boni, bokokaki te kosenzela elongo na Ngai mpo
na ngonga moko? **41** Bosenzela mpe bosambela mpo ete
bokweya te kati na komekama. Molimo ezalaka na posa
makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na bolembu.
42 Akendeki lisusu mwa mosika, na mbala ya mibale, mpe
abondelaki: — Tata na Ngai, soki ekoki kosalema te ete
kopo oyo ya pasi ekende mosika na Ngai, wana tika ete
mokano na Yo esalema! **43** Azongaki lisusu epai bayekoli na
Ye bazalaki mpe akutaki bango lisusu balala pongi, pamba
te bayokaki pongi makasi mpe miso na bango ekomaki
kilo. **44** Boye, atikaki bango mpe akendeki lisusu mosika;
mpe, mpo na mbala ya misato, abondelaki na maloba kaka
wana. **45** Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki,
mpe alobaki na bango: — Bozali kaka kokoba kolala pongi
mpe kopema? Ngonga ekoki; Mwana na Moto akokabama
na maboko ya bato ya masumu. **46** Botelema; tokende.
Moto oyo ateki Ngai azali koya. **47** Wana Yesu azalaki nanu
koloba, Yuda, moko kati na bayekoli zomi na mibale, akomaki
elongo na bato ebele oyo basimbaki mipanga mpe banzete;
ezalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato
nde batindaki bango. **48** Moto oyo atekaki Yesu apesaki
bango elembo moko; alobaki na bango: « Moto oyo ngai
nakopesa beze, ezali nde ye; bokanga ye. » **49** Mbala moko,
apusanaki pene ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Mbote,
Moteyi! Mpe apesaki Ye beze. **50** Yesu alobaki na ye: —
Molingami na Ngai, likambo oyo oyei kosala awa, sala yango.
Bongo bato mosusu oyo bayaki elongo na ye bapusanaki,
basimbaki Yesu na makasi mpe bakangaki Ye. **51** Moko kati
na baninga ya Yesu asembolaki loboko, abimisaki mopanga
na ye wuta na ebombelo na yango, abetaki yango mosali ya
mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi. **52**
Kasi Yesu alobaki na ye: — Zongisa mopanga na yo kati na
ebombelo na yango, pamba te bato nyonso oyo babundaka
na mopanga bakokufa na nzela ya mopanga. **53** Okanisi
ete nakoki te kobenga Tata na Ngai, oyo akoki mpe mbala
moko kotinda ba-anjelu koleka bankoto zomi mpo na koya
kosunga Ngai? **54** Nzokande, soki mpe esalemi ndenge
wana, Makomi ekokokisama te; pamba te ezali koloba ete
makambo nyonso wana esengeli kosalema bongo. **55** Kaka
na ngonga yango, Yesu alobaki na ebele ya bato: — Boni,
nakomi motomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga
mpe na banzete? Nazalaki kovanda mikolo nyonso kati
na lopango ya Tempelo mpo na kopesa malakisi na Ngai,
mpe bokangaki Ngai te. **56** Kasi makambo oyo nyonso
esalemi mpo ete Makomi ya basakoli ekokisama. Bongo
bayekoli nyonso basundolaki Ye mpe bakimaki. **57** Bato oyo
bakangaki Yesu bamemaki Ye liboso ya Kayifa, mokonzi
ya Banganga-Nzambe, epai wapi balakisi ya Mobeko mpe
bakambi ya bato basanganaki. **58** Petelo azalaki kolanda
Yesu na mosika, kino na ndako ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe; akotaki kati na lopango mpe avandaki elongo na
bakengeli mpo na kotala ndenge makambo ekosuka. **59**
Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso
ya Likita-Monene ya Bayuda bazalaki koluka litatoli moko oyo
ekobimisa polele mabe ya Yesu mpo ete bakoka kokatela
Ye etumbu ya kufa, **60** kasi bazwaki yango te, atako bato
mingi bakendeki mpo na kokosela Ye makambo. Bongo,
bato mibale bayaki **61** mpe balobaki: — Moto oyo alobaki:
« Ngai nakoki kobuka Tempelo ya Nzambe mpe kotonga
yango lisusu na mikolo misato. » **62** Mokonzi ya Banganga-
Nzambe atelemaki mpe atunaki Yesu: — Boni, ozali te na
liloba ya kozongisa? Olobi nini liboso ya makambo oyo bazali
kofunda yo na yango? **63** Kasi Yesu abatelaki kimia. Boye
mokonzi ya Banganga-Nzambe alobaki na Ye: — Na Kombo
ya Nzambe na bomoi, napesi yo mitindo: « Yebisa biso soki
ozali Klisto, Mwana na Nzambe. » **64** Yesu azongiselaki
ye: — Otatoli yango. Kasi nazali koloba na bino: Kobanda
sik'oyo, bokomona Mwana na Moto kovanda na ngambo
ya loboko ya mobali ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe koya
na nkembo na likolo ya mapata ya Likolo. **65** Mokonzi ya
Banganga-Nzambe apasolaki bilamba na ye mpe alobaki: —
Afingi Nzambe! Mpo na nini koluka lisusu batatoli? Bino moko
boyoki ndenge nini afingi Nzambe! **66** Bokanisi nini mpo na
yango? Bazongisaki: — Abongi na kufa. **67** Babwakelaki
Ye soyi na elongi mpe babetaki Ye makofi; bato mosusu
babetaki Ye bambata **68** mpe balobaki: — Klisto, sakola
kati na biso; yebisa biso moto oyo abeti yo! **69** Na tango
wana, Petelo avandaki libanda, kati na lopango ya kati.
Mwasi mosali moko apusanaki pene na ye mpe alobaki: —
Yo mpe, ozalaki elongo na Yesu, moto ya Galile. **70** Kasi
Petelo awanganaki na miso ya bato nyonso: — Nayebi te
makambo oyo ozali koloba! **71** Wana Petelo azalaki kokende
na ekuke mpo na kobima, mwasi mosali mosusu amonaki ye
mpe alobaki na bato oyo bazalaki wana: — Moto oyo azalaki
elongo na Yesu ya Nazareti. **72** Petelo awanganaki yango
lisusu na kolapa ndayi: — Nayebi moto wana te! **73** Sima na

mwa tango moke, bato oyo bazalaki wana bapusanaki mpe
balobaki na Petelo: — Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati
na bato wana; elobeli na yo ezali kofunda yo. **74** Bongo
Petelo abandaki kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe:
— Tika ete Nzambe alakela ngai mabe soki nakosi! Nalapi
ndayi: Nayebi moto yango te! Mpe, mbala moko, soso elelaki.
75 Bongo Petelo akanisaki maloba ya Yesu: « Liboso ete
soso elela, okowangana Ngai mbala misato. » Abimaki mpe
alelaki makasi na libanda.

27 Tango tongo etanaki, bakonzi nyonso ya Banganga-
Nzambe mpe bakambi ya bato basalelaki Yesu likita
mpo na kobomisa Ye. **2** Bakangaki Ye basinga, bamemaki Ye
mpe bakabaki Ye na maboko ya moyangeli Pilato. **3** Tango
Yuda oyo atekaki Yesu amonaki ete bakateli Yesu etumbu,
ayokaki pasi mingi na motema mpe akendeki kozongisa
mbongo wana ya bibende tuku misato epai ya bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato. **4** Alobaki na
bango: — Nasali masumu mpo ete nateki moto oyo asali
mabe te! Kasi bango bazongisaki: — Etali biso na nini?
Etali nde yo moko! **5** Yuda abwakaki mbongo yango kati na
Tempelo, alongwaki wana mpe akendeki komidiembika. **6**
Bakonzi ya Banganga-Nzambe balokotaki mbongo yango
mpe balobaki: — Mibeko epesi nzela te ya kotia mbongo oyo
na ebombelo misolo ya Tempelo, pamba te ezali mbongo
ya makila. **7** Boye, basanganaki mpe bazwaki mokano ya
kosomba, na mbongo yango, elanga ya mosali mbeki, mpe
ya kokomisa yango lilita mpo na kokunda bapaya. **8** Yango
wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka elanga yango
elanga ya makila. **9** Ezali ndenge wana nde maloba ya
mosakoli Jeremi ekokisamaki: « Bakamataki mbongo ya
bibende ya palata tuku misato, motuya oyo bato ya Isalaele
bakataki mpo na ye, **10** mpe basombaki na yango elanga
ya mosali mbeki ndenge Nkolo atindaki ngai. » **11** Yesu
asambaki liboso ya moyangeli. Moyangeli atunaki Yesu: —
Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu azongisaki: — Olobi
yango. **12** Sima na yango, tango bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe bakambi ya bato bafundaki Ye, azongisaki
lisusu eloko moko te. **13** Bongo Pilato atunaki Ye: — Ozali
koyoka te makambo nyonso oyo bazali koloba mpo na
kofunda Yo? **14** Kasi Yesu azongisaki ata liloba moko te; mpe
moyangeli akamwaki makasi. **15** Na feti nyonso ya Pasika,
moyangeli azalaki na momesano ya kobimisa na boloko
mokangami moko oyo bato bazalaki kopona. **16** Na tango
wana, ezalaki na mokangami moko oyo ayebanaki mingi,
kombo na ye ezalaki Yesu Barabasi. **17** Tango Pilato amonaki
ebele ya bato basangani, atunaki bango: — Kati na Yesu
Barabasi mpe Yesu oyo babengaka Klisto, bolingi nabimisela
bino nani mpo ete akoma nsomi? **18** Pilato ayebaki malamu
ete ezali mpo na likunya nde bakabaki Yesu na maboko na
ye. **19** Wana Pilato avandaki na esambiselo, mwasi na ye
atindelaki ye maloba: — Kokota te na makambo ya moto
wana ya sembo; pamba te na butu ya lelo, namoni pasi
mingi kati na ndoto likolo na ye! **20** Bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe bakambi ya bato bandimisaki ebele ya bato ete
basenga na makasi kobima ya Barabasi longwa na boloko,
mpe komona ndenge bakoboma Yesu. **21** Moyangeli atunaki
bango lisusu: — Kati na bango mibale, bolingi nabimisela
bino nani? Bazongisaki na koganga: — Barabasi! **22** Pilato
atunaki bango: — Nasala nini na Yesu oyo babengaka
Klisto? Bato nyonso bazongisaki: — Baka ye na ekulusu! **23**
Pilato atunaki lisusu: — Mabe nini asali? Kasi bakobaki kaka
koganga makasi koleka: — Baka ye na ekulusu! **24** Tango
Pilato amonaki ete akokoka lisusu kosala eloko te, mpe ete
mobulu ya bato ezalaki komata se komata, azwaki mayi,
asukolaki maboko na ye liboso ya bato na koloba: — Makila
ya moto oyo ekotangama na moto na ngai te, kasi na mito
na bino. **25** Bato nyonso bazongisaki: — Tika ete makila na
ye etangama na mito na biso mpe ya bana na biso! **26** Pilato
abimiselaki bango Barabasi; mpe sima na kobetisa Yesu
fimbu, apesaki Ye na maboko na bango mpo ete babaka Ye
na ekulusu. **27** Basoda ya moyangeli bakumbaki Yesu kati
na esambiselo mpe basangisaki zingazinga na Ye lisanga
mobimba ya basoda. **28** Balongolaki Ye bilamba, balatisaki
Ye nzambala ya motane, **29** balatisaki Ye ekoti ya nzube na
moto mpe basimbisaki Ye lingenda moke na loboko na Ye ya
mobali; bongo babandaki kofukama liboso na Ye mpo na
kotiola Ye, na koloba: « Mbote, mokonzi ya Bayuda! » **30**
Bazalaki kobwakela Ye soyi, kokamata lingenda moke oyo
basimbisaki Ye na loboko mpe kobeta Ye na moto. **31** Sima
na bango kosakanela Ye, balongolaki Ye nzambala, balatisaki
Ye bilamba na Ye mpe bakumbaki Ye mpo na kobaka Ye na
ekulusu. **32** Wana bazalaki kobima na engumba, bakutanaki
na moto moko ya Sirene, kombo na ye ezalaki Simona;
mpe bakangaki ye na makasi mpo ete amema ekulusu
ya Yesu. **33** Tango bakomaki na esika oyo babengaka «
Gologota, » oyo elingi koloba: esika ya mokuwa ya moto,
34 bapesaki Yesu masanga ya vino basangisa na mayi ya
bololo mpo ete amela; kasi sima na Ye komeka masanga
yango, aboyaki komela yango. **35** Sima na bango kobaka
Yesu na ekulusu, bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke;
36 mpe bavandaki wana mpo na kokengela Ye. **37** Na likolo
ya moto ya Yesu, batiaki makomi oyo mpo na kotalisa mpo
nini bakatelaki Ye etumbu: Moto oyo azali Yesu, Mokonzi
ya Bayuda. **38** Babomi mibale ya bato babakamaki na ba-
ekulusu elongo na Yesu: moko, na ngambo ya loboko ya
mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya
mwasi. **39** Baleki nzela bazalaki kofinga Ye na koningisa mito
na bango; **40** bazalaki koloba: « Yo oyo okobuka Tempelo
mpe okotonga yango lisusu na mikolo misato, mibikisa yo
moko! Soki ozali penza Mwana na Nzambe, kita longwa na
ekulusu! » **41** Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya
Mobeko elongo na bakambi ya bato bazalaki mpe kotiola
Yesu na koloba: **42** « Abikisaki bato mosusu, kasi ye moko
akoki komibikisa te! Azali mokonzi ya Isalaele! Tika ete akita
sik'oyo longwa na ekulusu, bongo tokondimela Ye. **43** Atiaka
elikya na ye kati na Nzambe; tika ete Nzambe akangola ye
sik'oyo soki alingaka ye, pamba te azalaki koloba: ‹ Nazali
Mwana na Nzambe. › » **44** Babomi bato oyo babakamaki na
ba-ekulusu elongo na Yesu bazalaki mpe kofinga Ye ndenge
wana. **45** Kobanda na ngonga ya midi kino na ngonga ya
misato ya pokwa, molili ekotaki na mokili mobimba. **46** Pene
na ngonga ya misato ya pokwa, Yesu agangaki: — Eloi, Eloi,
lema sabachtani? Elingi koloba: Nzambe na Ngai, Nzambe
na Ngai, mpo na nini osundoli Ngai? **47** Kati na bato oyo
batelemaki wana, ndambo bayokaki Ye; boye bakomaki
koloba: — Azali kobenga Eliya! **48** Mbala moko, moko kati na
bango akendeki mbangu kokamata eponze moko, azindisaki

yango na vino ya ngayi, atiaki eponze yango na songe ya
mwa nzete mpe apesaki yango Yesu mpo ete amela. **49**
Kasi bato mosusu balobaki: — Zela! Totala soki Eliya akoya
kobikisa ye. **50** Kasi Yesu agangaki lisusu makasi, mpe
azongisaki molimo na Ye. **51** Kaka na tango yango, rido
ya Tempelo epasukaki na biteni mibale, kobanda na likolo
kino na se, mabele eninganaki, mabanga minene epasukaki,
52 bakunda efungwamaki, mpe banzoto ya basantu ebele
oyo bakufa esekwaki: **53** ebimaki na bakunda mpe, sima
na lisekwa ya Yesu, ekotaki kati na engumba ya bule epai
wapi bato ebele bamonaki yango. **54** Tango mokonzi ya
basoda ya Rome elongo na basoda oyo bazalaki kokengela
Yesu bamonaki ndenge mabele eninganaki mpe nyonso
oyo esalemaki, bayokaki somo makasi mpe balobaki: —
Moto oyo azalaki penza Mwana na Nzambe! **55** Basi ebele
bazalaki wana, bazalaki kotala na mosika; balandaki Yesu
longwa na Galile mpo na kosunga Ye. **56** Kati na basi yango,
ezalaki na Mari, moto ya Magidala; Mari, mama ya Jake
mpe ya Jozefi; mpe mama ya bana ya Zebede. **57** Tango
pokwa ekomaki, mozwi moko ayaki; kombo na ye ezalaki
Jozefi, moto ya mboka Arimate; ye mpe akomaki moyekoli
ya Yesu. **58** Akendeki kosenga nzoto ya Yesu epai ya Pilato;
mpe Pilato apesaki mitindo ete bapesa ye yango. **59** Jozefi
azwaki nzoto ya Yesu, alingaki yango na liputa ya lino ya
peto **60** mpe atiaki nzoto yango kati na kunda moko ya sika,
oyo atobolisaki ye moko kati na libanga moko ya monene.
Mpe atindikaki libanga mosusu ya monene liboso ya ekotelo
ya kunda yango, mpe azongaki. **61** Mari, moto ya mboka
Magidala, mpe Mari mosusu bavandaki wana, na ngambo
mosusu ya kunda. **62** Mokolo oyo elandaki, mokolo oyo
elandaki Mokolo ya kobongisa Saba, bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe Bafarizeo bakendeki epai ya Pilato **63** mpo
na koloba na ye: — Mokonzi, makanisi ezongeli biso na
tina na mokosi wana! Tango azalaki na bomoi, alobaki: «
Sima na mikolo misato, nakosekwa. » **64** Yango wana,
pesa mitindo ete bakengela malamu kunda yango kino na
mokolo ya misato. Soki te, bayekoli na ye bakoya koyiba
nzoto mpo ete, na sima, baloba na bato ete asekwi kati na
bakufi. Lokuta oyo ya suka ekoya kozala lisusu mabe koleka
oyo ya liboso. **65** Pilato azongisaki: — Bozwa bakengeli
mpe bokende kokengela kunda ndenge bokanisi kosala. **66**
Boye bakendeki mpe basalaki nyonso oyo ekoki mpo ete
kunda ekengelama malamu; batiaki elembo na libanga oyo
bakangaki na yango kunda mpe batiaki bakengeli.

28 Sima na mokolo ya Saba, na tongo-tongo ya mokolo
ya liboso ya poso, Mari, moto ya mboka Magidala,
mpe Mari mosusu bakendeki kotala kunda. **2** Mbala moko,
mabele eninganaki makasi, pamba te anjelu ya Nkolo akitaki
longwa na Likolo, akendeki na kunda, atindikaki libanga mpe
avandaki na likolo na yango. **3** Azalaki kongenga lokola
mikalikali, mpe bilamba na ye ezalaki pembe makasi lokola
mvula ya pembe. **4** Bakengeli bakomaki kolenga mpo na
somo mpe bakomaki lokola bato ya kokufa. **5** Kasi anjelu
alobaki na basi: « Bobanga te! Nayebi ete bozali koluka Yesu
oyo babakaki na ekulusu. **6** Azali lisusu awa te, pamba
te asili kosekwa, ndenge kaka alobaki. Boya kotala esika
oyo nzoto na Ye ezalaki, **7** mpe bokende noki koyebisa
bayekoli na Ye: ‹ Asili kosekwa kati na bakufi; akei liboso
na bino, na Galile; ezali kuna nde bokomona Ye. › Yango
nde makambo oyo nazalaki na yango ya koyebisa bino.
» **8** Balongwaki noki na kunda, na somo mpe na esengo
makasi; bapotaki mbangu mpo na kokende kopesa sango
epai ya bayekoli na Ye. **9** Mbala moko, Yesu akutanaki na
bango mpe alobaki: — Mbote na bino! Bapusanaki pene na
Ye, basimbaki makolo na Ye mpe bagumbamelaki Ye. **10**
Yesu alobaki na bango: — Bobanga te! Bokende koyebisa
bandeko na Ngai ete bakende na Galile; ezali kuna nde
bakomona Ngai. **11** Wana basi bazalaki kokende, ndambo
ya bakengeli bazongaki kati na engumba mpo na koyebisa
na bakonzi ya Banganga-Nzambe, makambo nyonso oyo
ewutaki koleka. **12** Bakonzi ya Banganga-Nzambe babengaki
bakambi ya bato mpe, elongo na bango, basalaki mwango
moko, bapesaki mbongo ebele epai ya basoda **13** mpe
balobaki na bango: « Tala ndenge bosengeli koloba: ‹ Wana
tozalaki kati na pongi, bayekoli na ye bayaki koyiba nzoto
na ye, na butu. › **14** Soki likambo yango ekomi na matoyi
ya moyangeli, tokoyeba kosolola na ye mpe kosala nyonso
mpo ete bomema ngambo te. » **15** Basoda bazwaki mbongo
mpe basalaki ndenge kaka batindaki bango. Lisolo yango
epanzanaki kati na Bayuda mpe ezali kolobama kino na
mokolo ya lelo. **16** Bayekoli zomi na moko bakendeki na
Galile, na ngomba oyo Yesu ayebisaki bango ete bakende.
17 Tango bamonaki Ye, bagumbamelaki Ye; kasi bamosusu
kati na bango bandimaki te. **18** Yesu apusanaki pene na
bango mpe alobaki: — Bokonzi nyonso epesameli Ngai,
ezala kati na Likolo to na mokili. **19** Bokende, bokomisa
bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa bango na
Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu; **20**
bolakisa bango kotosa makambo nyonso oyo natindaki bino.
Boyeba malamu ete nazali elongo na bino mikolo nyonso
kino na suka ya mokili. **(aiōn g165)**

Malako

1 Tala ebandeli ya Sango Malamu ya Yesu-Klisto, Mwana na
Nzambe, **2** kolanda ndenge ekomama kati na mokanda
ya mosakoli Ezayi: « Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo,
ye nde akobongisela Yo nzela. **3** Mongongo ya moto moko
ezali kobelela kati na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na
Nkolo, bosembolela Ye banzela ya mike! › » **4** Boye Yoane
azalaki kati na esobe mpe azalaki kosakola: « Bobongola
mitema na bino, bozwa libatisi, mpe Nzambe akolimbisa
masumu na bino! » **5** Bavandi nyonso ya Yuda mpe ya
Yelusalemi bazalaki kokende epai na ye; bazalaki kotubela
masumu na bango, mpe ye, azalaki kobatisa bango na
ebale Yordani. **6** Yoane azalaki kolata elamba oyo basala
na bapwale ya shamo mpe mokaba oyo basala na poso ya
nyama, na loketo; azalaki kolia mankoko mpe mafuta ya
nzoyi. **7** Tala makambo oyo azalaki koteya bato: « Sima
na ngai, Moto moko azali koya, aleki ngai na nguya; ngai
nabongi kutu te mpo na kogumbama liboso na Ye mpo na
kofungola ata basinga ya basandale na Ye. **8** Ngai nazali
kobatisa bino na mayi, kasi Ye akobatisa bino kati na Molimo
Mosantu. » **9** Na tango wana, Yesu ayaki wuta na Nazareti
ya Galile, mpe Yoane abatisaki Ye na ebale Yordani. **10**
Tango kaka abimaki na mayi, amonaki Likolo kofungwama
mpe Molimo kokitela Ye lokola ebenga. **11** Mongongo moko
eyokanaki wuta na Likolo: « Ozali Mwana na Ngai ya bolingo,
nasepelaka na Yo mingi! » **12** Mbala moko, Molimo amemaki
Yesu kati na esobe **13** epai wapi avandaki mikolo tuku
minei mpe Satana azalaki komeka Ye. Azalaki kuna elongo
na banyama ya zamba, mpe ba-anjelu bazalaki kopesa
Ye bilei. **14** Tango babwakaki Yoane kati na boloko, Yesu
akendeki na Galile epai wapi azalaki koteya Sango Malamu
ya Nzambe. **15** Azalaki koloba: « Tango ekoki, mpe Bokonzi
ya Nzambe ekomi pene. Bobongola mitema mpe bondima
Sango Malamu. » **16** Mokolo moko, wana Yesu azalaki
koleka pembeni ya ebale ya Galile, amonaki Simona mpe
Andre, ndeko na ye. Bazalaki kobwaka monyama na ebale,
pamba te bazalaki balobi mbisi. **17** Yesu alobaki na bango:
« Bolanda Ngai, mpe nakokomisa bino balobi bato. » **18**
Mbala moko, batikaki minyama na bango mpe balandaki
Yesu. **19** Wana Yesu akobaki kotambola, amonaki na mosika
Jake, mwana mobali ya Zebede, oyo azalaki elongo na
Yoane, ndeko na ye; bazalaki kobongisa minyama kati na
bwato na bango. **20** Mbala moko, Yesu abengaki bango.
Batikaki Zebede, tata na bango, kati na bwato elongo na
basali na ye mpe balandaki Yesu. **21** Bongo Yesu elongo na
bayekoli na Ye bakendeki na Kapernawumi. Na mokolo ya
Saba, Yesu akotaki na ndako ya mayangani mpe abandaki
koteya. **22** Bato bakamwaki makasi malakisi na Ye, pamba
te ateyaki na bokonzi oyo balakisi ya Mobeko bazangaki.
23 Kaka na tango yango, ezalaki na moto moko, kati na
ndako ya mayangani, oyo azalaki na se ya bokonzi ya
molimo mabe, azalaki koganga: **24** — Yesu ya Nazareti,
olingi nini? Oyei nde koboma biso? Nayebi Yo malamu, ozali
Motindami mpe Mosantu ya Nzambe! **25** Yesu atelemelaki
molimo mabe yango mpe apesaki yango mitindo: — Kanga
monoko na yo! Bima kati na moto oyo. **26** Molimo mabe
eningisaki moto yango makasi mpe ebimaki na koganga. **27**
Bato nyonso bakamwaki makasi mpe bakomaki kotunana:
— Oyo ezali lisusu likambo nini? Tala mateya ya sika oyo
etondi na nguya! Azali kopesa mitindo ata na milimo mabe,
mpe ezali kotosa Ye! **28** Mbala moko, sango na tina na
Ye epanzanaki kati na etuka mobimba ya Galile. **29** Tango
Yesu abimaki na ndako ya mayangani, akendeki elongo
na Jake mpe Yoane na ndako ya Simona mpe Andre. **30**
Nzokande, mama-bokilo ya Simona azalaki ya kolala mpo
ete azalaki kobela fievele; mbala moko, bapesaki Ye sango.
31 Boye apusanaki pene ya mama yango, asimbaki ye na
loboko mpe atelemisaki ye; fievele esilaki, mpe mama yango
akomaki kobongisela bango bilei. **32** Wana moyi elalaki mpe
pokwa eyaki, bamemelaki Yesu babeli nyonso mpe bato
oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. **33** Bato
nyonso ya engumba bayaki kosangana liboso ya ekuke ya
ndako; **34** bongo Yesu abikisaki bato ebele oyo bazalaki
na pasi ya ndenge na ndenge, abenganaki milimo mabe
ebele mpe apekisaki yango koloba; pamba te milimo mabe
eyebi nani oyo Ye azali. **35** Na tongo-tongo ya mokolo
oyo elandaki, wana molili ezalaki nanu, Yesu alamukaki,
abimaki libanda, akendeki na esobe epai wapi azalaki kaka
Ye moko mpe akomaki kosambela. **36** Simona elongo na
baninga na ye bakendeki koluka Yesu. **37** Tango bamonaki
Ye, balobaki na Ye: — Bato nyonso bazali koluka Yo. **38**
Kasi Ye azongiselaki bango: — Tokende na esika mosusu,
na bamboka ya zingazinga, mpo ete nateya mpe kuna,
pamba te nayaki mpo na yango. **39** Boye, atambolaki na
Galile mobimba; azalaki koteya na bandako na bango ya
mayangani mpe kobengana milimo mabe. **40** Moto moko na
maba apusanaki pene na Yesu, afukamaki mpe asengaki na
Yesu: — Soki olingi, komisa ngai peto. **41** Yesu ayokelaki ye
mawa, atandaki loboko na Ye, asimbaki ye mpe alobaki:
— Nalingi ete ezala bongo, koma peto. **42** Mbala moko,
maba elongwaki na nzoto ya mobeli mpe akomaki peto. **43**
Mbala moko, Yesu azongisaki ye mpe akebisaki ye: **44** —
Yoka Ngai malamu, koyebisa likambo oyo na moto moko te;
kasi kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe pesa,
mpo na kopetolama na yo, likabo oyo Moyize akataki lokola
mobeko mpo ete ezala litatoli na miso na bango ete obiki. **45**
Kasi tango kaka abimaki, abandaki koloba mpe kopanza
sango. Mpo na yango, Yesu azalaki lisusu te kokoka kokota
kati na bingumba na miso ya bato nyonso; kasi akomaki
kovanda na libanda ya bingumba, na bisika oyo ebombama.
Nzokande, bato bazalaki kaka kowuta bipai na bipai mpo na
koya epai na Ye.

2 Sima na mwa mikolo, Yesu azongaki lisusu na
Kapernawumi. Tango bato bayokaki ete azali na ndako,
2 bayaki ebele kosangana kati na ndako yango kino esika
ezalaki lisusu te, ezala na liboso ya ekuke, mpe Yesu ateyaki
bango Sango Malamu. **3** Bato mosusu bamemelaki Ye
ebosono oyo bato minei batomboli. **4** Lokola balongaki te
kokomisa ebosono yango kino na esika oyo Yesu azalaki,
pamba te bato bazalaki ebele penza, bamataki likolo ya
mwanza ya ndako kino na esika oyo Yesu azalaki mpe
batobolaki lidusu. Bongo na nzela ya lidusu yango, bakitisaki
na tsipoyi ebosono yango. **5** Tango Yesu amonaki kondima
na bango, alobaki na ebosono: — Mwana na Ngai, masumu
na yo elimbisami. **6** Kasi ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo

bazalaki wana bakomaki kolobaloba na se ya mitema: **7** « Mpo na nini moto oyo azali koloba bongo? Azali kotiola Nzambe! Nani akoki kolimbisa masumu soki kaka Ye moko Nzambe te? » **8** Mbala moko, kati na molimo na Ye, Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki na bango: — Mpo na nini mitema na bino ezali kokanisa bongo? **9** Likambo nini eleki pete mpo na koloba na ebosono: « Masumu na yo elimbisami to telema, kamata tsipoyi na yo mpe tambola? » **10** Ezali mpo boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili. Bongo alobaki na ebosono: **11** — Nalobi na yo: Telema, kamata tsipoyi na yo mpe zonga na ndako na yo. **12** Mbala moko, atelemaki, akamataki tsipoyi na ye mpe abimaki na miso ya bato nyonso. Bato nyonso bakamwaki makasi mpe bakomaki kokumisa Nzambe na maloba oyo: « Totikala nanu komona likambo ya boye te! » **13** Yesu abimaki lisusu mpe akendeki pembeni ya ebale. Bato ebele bayaki epai na Ye mpe ateyaki bango. **14** Wana azalaki kotambola, amonaki Levi, mwana mobali ya Alife, avandi na ndako ya mosala epai wapi bafutaka mpako. Yesu alobaki na ye: « Landa Ngai. » Levi atelemaki mpe alandaki Ye. **15** Wana Yesu azalaki kolia na ndako ya Levi, bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu ya masumu bazalaki kolia mesa moko na Yesu elongo na bayekoli na Ye; pamba te bato ebele penza bazalaki kolanda Ye. **16** Tango balakisi ya Mobeko ya lingomba ya Bafarizeo bamonaki Yesu kolia mesa moko na bato ya masumu mpe bafutisi mpako, batunaki bayekoli na Ye: — Mpo na nini azali kolia mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu? **17** Tango Yesu ayokaki bongo, alobaki na bango: — Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga te; ezali babeli nde bazalaka na posa na ye. Nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu. **18** Nzokande bayekoli ya Yoane mpe Bafarizeo bazalaki kokila bilei. Bongo bato bayaki kotuna Yesu: — Mpo na nini bayekoli ya Yoane mpe Bafarizeo bakilaka bilei, kasi bayekoli na yo bakilaka bilei te? **19** Yesu azongiselaki bango: — Ndenge nini bato oyo babengami na feti ya libala bakoki kokila bilei, wana mobali ya libala azali nanu elongo na bango? Tango nyonso mobali ya libala azali elongo na bango, bakoki kokila bilei te. **20** Kasi tango ezali koya oyo bakolongola mobali ya libala kati na bango; mpe ekozala na tango wana nde bakokila bilei. **21** Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala, noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya kala mpe ekosala lidusu ya monene koleka. **22** Moto moko te atiaka vino ya sika kati na bambeki ya kala, noki te vino ya sika ekopasola bambeki; vino ekosopana mpe bambeki ekopasuka. Nzokande, batiaka kaka vino ya sika kati na bambeki ya sika! **23** Ezalaki mokolo moko, Yesu azalaki kotambola kati na elanga ya ble; ezalaki mokolo ya Saba. Wana bazalaki kotambola, bayekoli na Ye bazalaki kobuka ble. **24** Bafarizeo balobaki na Yesu: — Mpo na nini bayekoli na Yo bazali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya Saba? **25** Yesu azongiselaki bango: — Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala mpe bazangaki bilei? **26** Akotaki kati na Ndako ya Nzambe wana Abiatari azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe, aliaki mapa oyo ebulisama mpo na Nzambe mpe apesaki yango epai ya bato na ye; nzokande, kaka Banganga-Nzambe nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango. **27** Bongo alobaki na bango lisusu: — Mokolo ya Saba esalema mpo na moto, kasi moto asalema te mpo na mokolo ya Saba. **28** Yango wana, Mwana na Moto azali mpe Mokonzi ya mokolo ya Saba.

3 Yesu akotaki lisusu na ndako ya mayangani epai wapi ezalaki na moto moko akufa loboko. **2** Boye bato bazalaki kotala soki Yesu akobikisa ye na mokolo ya Saba mpo na kofunda Ye. **3** Bongo Yesu alobaki na moto oyo akufa loboko: — Telema na liboso ya bato nyonso. **4** Atunaki bango: — Nini epesamela nzela ya kosala na mokolo ya Saba: kosala bolamu to kosala mabe, kobikisa moto to kotika ye kokufa? Kasi babatelaki kimia. **5** Yesu atalaki bango na mawa mpe ayokaki pasi mingi na motema mpo ete mitema na bango ezalaki makasi lokola libanga. Yesu alobaki na moto yango: — Sembola loboko na yo! Moto yango asembolaki loboko na ye, mpe loboko yango ebikaki. **6** Mbala moko, Bafarizeo babimaki mpe bakendeki koyokana na bato ya lisanga ya Erode mpo na koluka nzela ya kobomisa Yesu. **7** Tango Yesu alongwaki kuna, akendeki na ebale elongo na bayekoli na Ye, mpe bato ebele penza balandaki Ye wuta na Galile, na Yuda, **8** na Yelusalemi, na Idume mpe na ngambo ya Yordani. Boye tango bato oyo bazalaki na bamboka ya zingazinga ya Tiri mpe ya Sidoni bayokaki sango ya makambo nyonso oyo Yesu azalaki kosala, bango mpe bayaki ebele penza epai na Ye. **9** Boye Yesu atindaki bayekoli ete babongisela Ye bwato moko mpo ete bato bafinafina Ye te. **10** Lokola azalaki kobikisa bato ebele, bato oyo bazalaki na pasi bakomaki kowelela koya epai na Ye mpo na koluka kosimba Ye. **11** Tango bato oyo bazalaki na milimo mabe bazalaki komona Ye, bazalaki kogumbama liboso na Ye mpe koganga: — Yo ozali solo Mwana na Nzambe! **12** Kasi Yesu azalaki kopamela milimo yango ete emeka te koloba na tina na Ye. **13** Yesu amataki likolo ya ngomba, abengaki bato oyo azalaki na bosenga na bango, mpe bakendeki epai na Ye. **14** Kati na bango, aponaki bato zomi na mibale oyo akomaki kobenga « bantoma, » mpo ete bazala elongo na Ye mpe mpo ete bakende koteya Sango Malamu; **15** mpe apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe. **16** Tala bakombo ya bato zomi na mibale oyo aponaki: Simona oyo Yesu apesaki kombo « Petelo; » **17** Jake, mwana mobali ya Zebede, mpe Yoane, ndeko na ye, ba-oyo Yesu apesaki kombo « Boanerijesi » oyo elingi koloba: bana ya kake; **18** Andre, Filipo, Bartelemi, Matayo, Toma, Jake, mwana mobali ya Alife; Tade, Simona oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote, **19** mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu. **20** Tango Yesu akotaki na ndako, bato ebele bayaki lisusu kosangana wana, mpe esalaki ete Ye elongo na bayekoli na Ye bazangaki ata tango mpo na kolia. **21** Tango bandeko ya libota na Ye bayokaki bongo, bayaki mpo na kozwa Ye na makasi, pamba te bazalaki koloba: — Akomi na bokono ya liboma. **22** Balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na Yelusalemi balobaki: — Azali na molimo ya Belizebule kati na ye mpe azali kobengana milimo mabe na nguya ya mokonzi ya milimo mabe. **23** Yesu abengaki bango mpe alobaki na bango na masese: — Ndenge nini Satana akoki kobengana Satana? **24** Soki bokonzi moko ekabwani, bokonzi yango ekowumela te. **25** Soki libota moko ekabwani, libota yango ekowumela te; **26** mpe soki

Satana amibundisi mpe akabwani na ye moko, akowumela
te, mpe suka na ye emonani. **27** Pamba te moto moko te
akoki kokota na ndako ya elombe mpo na kobotola biloko
na ye soki liboso akangi ye te na basinga. Ezali kaka soki
asali bongo nde akoki kobotola biloko na ye ya ndako. **28**
Nazali koloba na bino penza ya solo: masumu mpe maloba
nyonso ya mabe oyo bato bakoki kofinga na yango Nzambe
ekolimbisama; **29** kasi moto nyonso oyo akofinga Molimo
Mosantu akolimbisama te, akomema mokumba ya lisumu
yango mpo na libela. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **30** Yesu
alobaki bongo, mpo ete bazalaki koloba: « Azali na molimo
mabe! » **31** Mama mpe bandeko mibali ya Yesu bayaki,
batelemaki libanda mpe batindaki moto kobenga Yesu. **32**
Bato ebele penza bavandaki pembeni na Ye. Mpe bayaki
koloba na Ye: — Mama mpe bandeko na yo ya mibali bazali
libanda, bazali koluka yo. Yesu azongisaki: **33** — Nani mama
na Ngai? Banani bandeko na Ngai? **34** Atalaki bato oyo
bavandaki pembeni na Ye mpe alobaki: — Botala mama na
Ngai mpe bandeko na Ngai! **35** Moto nyonso oyo asalaka
mokano ya Nzambe, ye nde azali ndeko na Ngai ya mobali,
ndeko na Ngai ya mwasi mpe mama na Ngai.

4 Yesu abandaki lisusu koteya pembeni ya ebale. Bato
ebele basanganaki pembeni na Ye. Boye, amataki mpe
avandaki kati na bwato, mpe bato nyonso batelemaki na
mokili, pembeni ya ebale. **2** Azalaki koteya bango makambo
ebele na masese. Na mateya na Ye, azalaki koloba: **3** «
Boyoka! Moloni moko abimaki mpo na kolona. **4** Wana
azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya
nzela; bandeke eyaki mpe eliaki yango. **5** Ndambo mosusu
ekweyaki na esika etonda na mabanga, esika oyo mabele
ezalaki mingi te; ebimisaki mito noki mpo ete mabele yango
ezalaki na bozindo te. **6** Kasi tango moyi ebimaki, mito yango
ezikaki mpo ete ezalaki na misisa te. **7** Ndambo mosusu
ekweyaki kati na banzube; banzube ekolaki mpe efinaki-
finaki yango. Boye, ebotaki bambuma te. **8** Ndambo mosusu
ekweyaki na mabele ya malamu; ebimisaki mito, ekolaki
mpe ebotaki bambuma: nkona moko ebotaki bambuma
tuku misato; mosusu, bambuma tuku motoba; mpe mosusu,
bambuma nkama moko. » **9** Yesu azalaki lisusu koloba: «
Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka!
» **10** Tango atikalaki Ye moko, bantoma zomi na mibale
elongo na bato oyo bazingelaki Ye batunaki Ye na tina na
masese. **11** Yesu alobaki na bango: — Epesameli bino
koyeba mabombami ya Bokonzi ya Nzambe; kasi mpo na
ba-oyo bazali na libanda, makambo nyonso ezali kotalisama
na masese; **12** mpo ete: atako bakoki kotala, bamona eloko
te; mpe atako bakoki koyoka, basosola eloko te; noki te
bakobongola mitema, mpe masumu na bango ekolimbisama.
13 Bongo Yesu alobaki na bango: — Boni, bososoli lisese
oyo te? Ndenge nini bokososola masese mosusu? **14** Moloni
alonaka Liloba. **15** Bato mosusu bazali pembeni ya nzela
epai wapi Liloba elonami. Tango kaka bayoki Liloba, Satana
ayei mpe alongoli Liloba oyo elonami kati na mitema na
bango. **16** Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi na
mabele etonda na mabanga: bayoki na bango Liloba mpe
bayambi yango mbala moko na esengo; **17** kasi lokola bazali
na misisa te kati na bango, bakowumela na Liloba yango
kaka mpo na tango moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to
minyoko eyei, basundoli mbala moko kondima na bango. **18**
Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi kati na banzube:
bayoki na bango Liloba; **19** kasi mitungisi ya bomoi, lokoso
ya bomengo mpe baposa ya makambo ya mokili efini-fini
Liloba kati na bango, boye ekotikala kobota bambuma te
kati na bango. **(aiōn g165)** **20** Bamosusu bazali lokola nkona
oyo ekweyi na mabele ya malamu: bayoki malamu Liloba,
bandimi yango mpe baboti bambuma; moko aboti bambuma
tuku misato; mosusu, bambuma tuku motoba; mpe mosusu
lisusu, bambuma nkama moko. **21** Yesu alobaki na bango
lisusu: — Boni, bamemaka solo mwinda mpo na kotia yango
na se ya katini to na se ya mbeto? Ezali te mpo na kotia
yango na likolo ya etelemiselo ya minda? **22** Pamba te eloko
moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko
te ya sekele ekozanga kobima na pole. **23** Tika ete moto
azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **24** Alobaki lisusu: —
Bosala keba na makambo oyo bozali koyoka! Bakomeka
bino na emekelo kaka oyo bino bosalelaka mpo na komeka
bato mosusu, mpe bakobakisa kutu lisusu koleka; **25** pamba
te na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi na
moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. **26**
Yesu alobaki lisusu: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na moto
oyo abwaki nkona na mabele: **27** butu mpe moyi, alala to
alamuka, nkona ebimisaka moto, ekolaka yango moko mpe
ayebaka te ndenge nini yango ezali kokola; **28** pamba te
yango moko mabele nde ebimisaka mbuma: liboso, moto ya
nzete; sima, matiti; mpe na suka, bambuma ya ble etondaka
na nzete. **29** Bongo soki bambuma ekomeli, azwaka mbala
moko mbeli oyo bakataka na yango matiti ya ble, pamba te
eleko ya kobuka bambuma ekoki. **30** Yesu alobaki lisusu: —
Bokonzi ya Nzambe ekokani na nini? Tokoki kosalela lisese
nini mpo na kokokanisa yango? **31** Bokonzi ya Likolo ekokani
na nkona ya mutarde: tango balonaka yango, ezalaka nkona
oyo eleki moke kati na bankona nyonso ya mokili. **32** Kasi
sima na kolona yango, ekokola mpe ekomaka molayi koleka
ndunda nyonso ya elanga, ebimisaka bitape minene oyo
esalaka ete bandeke ya likolo etonga zala na se ya pio na
yango. **33** Yesu azalaki kosalela masese ya ndenge na
ndenge mpo na koteya bango Liloba na Nzambe, kolanda
bososoli na bango; **34** azangaki te kosalela masese mpo
na koloba na bango. Kasi soki atikali Ye moko elongo na
bayekoli na Ye, azalaki kolimbola makambo nyonso. **35** Kaka
na mokolo yango wana, wana pokwa ekomaki, Yesu alobaki
na bayekoli na Ye: — Tokatisa na ngambo mosusu ya ebale.
36 Batikaki bato, bamemaki Ye na bwato mpe bakatisaki
na ngambo mosusu. Babwato mosusu mpe ezalaki elongo
na bango. **37** Mopepe moko ya makasi ekomaki kopepa,
mbonge ekomaki kobeta na bwato, mpe bwato ekomaki
kotonda na mayi. **38** Yesu azalaki na sima, alalaki pongi mpe
atiaki moto na likolo ya kuse. Bayekoli balamusaki Ye mpe
bayebisaki Ye na koganga: — Moteyi, tozali kokufa; mpe
ozali komitungisa na Yo te? **39** Yesu alamukaki, agangelaki
mopepe, mpe apesaki mitindo na ebale: — Tika makelele!
Vanda nye! Mopepe esilaki, mpe kimia monene ezongaki.
40 Bongo alobaki na bayekoli na Ye: — Mpo na nini bozali
kobanga? Bozali nanu na kondima te? **41** Somo monene
ekotaki kati na bango mpe bakomaki kolobana bango na
bango: « Moto oyo azali penza nani mpo ete mopepe mpe
ebale etosa ye? »

5 Tango bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, kati na
etuka ya Geraza, **2** Yesu akitaki na bwato. Mbala moko,
moto moko oyo azalaki na molimo mabe abimaki wuta na
bakunda mpe ayaki kokutana na Ye. **3** Moto yango azalaki
kovanda kati na bakunda, mpe moto moko te azalaki na
makasi ya kokanga ye, ezala na nzela ya minyololo; **4**
pamba te mbala nyonso oyo bazalaki kokanga ye na nzela
ya minyololo mpe kotia ye bibende na makolo, azalaki kokata
yango mpe kobuka bibende yango; moto moko te azalaki na
makasi ya kolembisa Ye. **5** Tango nyonso, butu mpe moyi,
azalaki koyengayenga kati na bakunda mpe na bangomba,
azalaki koganga na mongongo makasi mpe komizokisa
na mabanga. **6** Tango amonaki Yesu na mosika, akimaki
mbangu, agumbamaki liboso na Ye **7** mpe agangaki na
makasi nyonso: — Yesu, Mwana na Nzambe-Oyo-Aleki-
Likolo, ngai na Yo likambo nini? Nabondeli Yo na Kombo ya
Nzambe, kotungisa ngai te! **8** Pamba te Yesu alobaki na
molimo yango: « Yo molimo mabe, bima kati na moto oyo!
» **9** Yesu atunaki ye: — Kombo na yo nani? Azongisaki:
— Kombo na Ngai ezali ngulupa, pamba te tozali ebele!
10 Molimo mabe esengaki na Yesu na molende penza ete
abengana yango te na mokili wana. **11** Nzokande, etonga
moko monene ya bangulu ezalaki kolia pembeni ya ngomba.
12 Milimo mabe esengaki na Yesu: « Tinda biso kati na
bangulu, mpo ete tokota kati na yango. » **13** Tango Yesu
apesaki yango nzela, milimo mabe ebimaki kati na moto
mpe ekendeki kokota kati na bangulu. Mbala moko, bangulu
pene nkoto mibale ekitaki mbangu wuta na likolo ya ngomba,
ezindaki kati na ebale mpe ekufaki. **14** Bakengeli bangulu
bakimaki mbangu mpe bakendeki kopesa sango kati na
engumba mpe na bamboka mike ya zingazinga; bongo bato
bayaki mpo na kotala likambo oyo ewutaki kosalema. **15**
Tango bakomaki epai na Yesu, bamonaki moto oyo azalaki
na se ya bokonzi ya ngulupa ya milimo mabe avandi wana,
alata bilamba na mayele na ye ya kokoka. Boye somo
ekangaki bango. **16** Bato oyo bamonaki ndenge likambo
yango esalemaki bayebisaki bato mosusu makambo oyo
ekomelaki moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo
mabe mpe oyo ekomelaki bangulu. **17** Boye bakomaki
kobondela Yesu ete abima na etuka na bango. **18** Tango
Yesu amataki na bwato, moto oyo azalaki na se ya bokonzi
ya milimo mabe asengaki na Ye ete bakende na Ye nzela
moko. **19** Yesu apesaki ye nzela te, kasi alobaki na ye:
« Kende na ndako na yo, epai ya bandeko na yo; yebisa
bango makambo oyo Nkolo asaleli yo, mpe ndenge nini
ayokeli yo mawa. » **20** Moto yango akendeki mpe abandaki
kopanza sango ya makambo oyo Yesu asalaki mpo na ye,
kati na Dekapoli; mpe bato nyonso bakamwaki. **21** Yesu
azwaki bwato mpe azongaki na ngambo ya ebale; mpe
bato ebele basanganaki pene na Ye, pembeni ya ebale. **22**
Jairisi, moko kati na bakambi ya ndako ya mayangani, ayaki
wana; tango kaka amonaki Yesu, amibwakaki na makolo
na Ye **23** mpe abondelaki Ye makasi: « Kala mingi te,
mwana na ngai ya mwasi azali kokufa! Nabondeli yo: yaka
mpe tiela ye maboko mpo ete abika na bokono na ye mpe
akufa te. » **24** Boye Yesu akendeki na ye nzela moko; bato
ebele bazalaki kolanda Ye mpe kotutana-tutana na Ye na
bangambo nyonso. **25** Ezalaki mpe na mwasi moko oyo
azalaki na bokono ya kotanga makila, mpe bokono yango
ewumelaki mibu pene zomi na mibale. **26** Amonaki pasi
mingi mpo na koluka lobiko epai na minganga ebele, mpe
asilisaki mbongo na ye nyonso na pamba, kasi abikaki kaka
te; nzokande pasi na ye ezalaki komata se komata. **27**
Tango ayokaki sango ya Yesu, ayaki na sima, kati na ebele
ya bato, mpe asimbaki elamba na Ye, **28** pamba te azalaki
komilobela: « Soki kaka nasimbi ata bilamba na Ye, nakobika!
» **29** Kaka na tango yango, makila etikaki kotanga, mpe
amonaki ete abiki na bokono kati nzoto na ye. **30** Mbala
moko, Yesu mpe asosolaki ete nguya moko ebimi kati na Ye;
abalukaki epai ya ebele ya bato mpe atunaki: — Nani asimbi
Ngai na bilamba? **31** Bayekoli na Ye bazongisaki: — Ozali
komona malamu ete bato bazali kotutana-tutana na Yo na
bangambo nyonso, mpe ozali kotuna lisusu: « Nani asimbi
Ngai? » **32** Kasi Yesu akomaki kotala epai ya ebele ya
bato mpo na koluka koyeba nani oyo asali bongo. **33** Boye,
mwasi yango abangaki mpe akomaki kolenga, mpo ayebaki
likambo oyo esalemaki kati na ye. Ayaki kofukama liboso
ya Yesu mpe ayebisaki Ye solo nyonso. **34** Yesu alobaki
na ye: — Mwana na Ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi
yo; kende na kimia mpe zwa lobiko kati na pasi na yo! **35**
Wana Yesu azalaki nanu koloba, ndambo ya bato bayaki
longwa na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani mpo
na koloba na ye: — Mwana na yo ya mwasi asili kokufa; mpo
na nini ozali lisusu kotungisa moteyi? **36** Atako Yesu ayokaki
maloba yango, kasi alobaki kaka na mokambi ya ndako ya
mayangani: — Kobanga te, zala kaka na kondima! **37** Atikaki
moto moko te kolanda Ye longola kaka Petelo, Jake mpe
Yoane, ndeko ya Jake. **38** Tango bakomaki na ndako ya
mokambi ya ndako ya mayangani, Yesu amonaki yikiyiki kati
na bato oyo bazalaki kolela mpe koganga makasi. **39** Akotaki
mpe alobaki na bango: — Mpo na nini yikiyiki oyo nyonso?
Mpo na nini bozali kolela? Mwana akufi te; alali nde pongi!
40 Bongo bakomaki koseka Ye. Sima na Yesu kobimisa bato
nyonso, akamataki tata ya mwana, mama ya mwana mpe
bayekoli oyo bazalaki na Ye elongo, mpe bakotaki na esika
oyo mwana azalaki. **41** Asimbaki ye na loboko mpe alobaki
na ye: « Talita kumi! » Elingi koloba: Elenge mwasi, nalobi
na yo, Telema! **42** Mbala moko, elenge mwasi atelemaki
mpe akomaki kotambola. Azalaki na mibu pene zomi na
mibale. Bato nyonso bakamwaki makasi penza. **43** Yesu
apekisaki bango koloba likambo yango ata na moto moko;
mpe ayebisaki bango ete bapesa elenge mwasi yango bilei.

6 Sima na Yesu kolongwa na ndako yango, azongaki elongo
na bayekoli na Ye, na engumba epai wapi abotama. **2**
Wana mokolo ya Saba ekokaki, Yesu akomaki koteya kati
na ndako ya mayangani. Kati na bato oyo bayokaki Ye,
ebele bakamwaki makasi. Batunaki: « Boni, moto oyo azwi
makambo oyo wapi? Nani apesi ye bwanya ya boye? Azwi
wapi nguya ya kosala bikamwa oyo nyonso? **3** Ezali ye te
mosali mabaya? Ezali ye te mwana ya Mari mpe ndeko
ya Jake, Jozefi, Jide mpe Simona? Boni, bandeko na ye
ya basi bavandaka awa te elongo na biso? » Yango wana,
ezalaki penza libaku mabe mpo na bango kondima Ye. **4**
Yesu alobaki na bango: « Ezali kaka kati na ekolo na ye,
kati na libota na ye mpe kati na ndako na ye nde mosakoli
azwaka lokumu te. » **5** Alongaki te kosala bikamwa na
esika yango, kasi abikisaki kaka mwa ndambo ya babeli oyo

atielaki maboko. **6** Boye, akamwaki mingi penza bozangi
kondima na bango. Yesu azalaki kotambola na bamboka ya
zingazinga mpo na koteya. **7** Abengaki bantoma na Ye zomi
na mibale, atindaki bango mibale-mibale, mpe apesaki bango
bokonzi ya kobengana milimo mabe. **8** Alobaki na bango: «
Bomema eloko moko te mpo na mobembo, longola kaka
lingenda. » Alobaki na bango: « Bomema te, ezala sakosi to
lipa to mbongo kati na mokaba na bino. **9** Bolata basandale
na makolo na bino, kasi bomema banzambala mibale te.
10 Na ndako nyonso oyo bakoyamba bino, bovanda kuna
kino tango bokolongwa. **11** Mpe soki na esika songolo,
baboyi koyamba mpe koyoka bino, bolongwa na esika yango,
bopupola putulu ya makolo na bino; yango ekozala litatoli
oyo ekofunda bango. » **12** Bantoma bakendeki mpe bateyaki
bato ete babongola mitema. **13** Bazalaki kobengana milimo
mabe ebele mpe kobikisa babeli mingi na kopakola bango
mafuta. **14** Mokonzi Erode ayokaki sango na tina na Yesu,
pamba te Kombo na Ye eyebanaki makasi. Bazalaki koloba
boye na tina na Yesu: « Yoane Mobatisi asekwi kati na
bakufi! Yango wana azali na nguya ya kosala bikamwa! » **15**
Bato mosusu bazalaki koloba: « Ezali Eliya! » Bamosusu:
« Azali mosakoli, lokola moko kati na basakoli ya kala! »
16 Kasi tango Erode azalaki koyoka maloba wana nyonso,
azalaki komilobela: « Ezali Yoane oyo nakataki moto nde
asekwi kati na bakufi! » **17** Pamba te Erode amipeselaki
mitindo ete bakanga Yoane minyololo mpe babwaka ye
kati na boloko; asalaki bongo mpo na kosepelisa Erodiade,
mwasi ya Filipo, ndeko na ye, oyo ye Erode abalaki. **18**
Yoane azalaki koloba na Erode: « Ozali na ndingisa te ya
kosangisa nzoto na mwasi ya ndeko na yo. » **19** Erodiade
akangelaki Yoane kanda kati na motema mpe azalaki koluka
nzela ya kobomisa ye, kasi azalaki kokoka te, **20** pamba
te Erode azalaki kobanga Yoane, wana ayebaki ete Yoane
azali moto ya sembo mpe mosantu, mpe azalaki kobatela
ye. Tango nyonso oyo Erode azalaki koyoka Yoane koloba,
azalaki komitungisa mingi; nzokande azalaki kaka kosepela
koyoka ye. **21** Nzokande, na mokolo ya kosepela mbotama
ya Erode, Erodiade akutanaki na libaku ya kokokisa mokano
na ye. Na mokolo yango, Erode asalaki feti monene mpe
abengisaki bakalaka, bakonzi minene ya basoda mpe bato
ya lokumu ya Galile. **22** Mwana mwasi ya Erodiade akotaki
mpe abinaki, asepelisaki Erode mpe bato oyo abengisaki
na feti. Mokonzi alobaki na mwana mwasi: — Senga ngai
nyonso oyo okolinga, nakopesa yo yango! **23** Mpe alapaki
kutu ndayi epai na ye: — Nakopesa yo nyonso oyo okosenga
ngai, ata ndambo ya bokonzi na ngai. **24** Mwana mwasi
abimaki mpe akendeki kotuna toli epai ya mama na ye: —
Mama, nasenga nini? Mama na ye azongisaki: — Senga
moto ya Yoane Mobatisi. **25** Mbala moko, mwana mwasi
azongaki na lombangu epai ya mokonzi mpe alobaki na ye:
— Nalingi ete opesa ngai, sik'oyo, na sani, moto ya Yoane
Mobatisi. **26** Mokonzi ayokaki mawa mingi na motema, kasi
mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na bato oyo abengisaki
na feti, aboyaki kopimela ye yango. **27** Mbala moko, mokonzi
atindaki moko kati na bakengeli na ye ete amema moto ya
Yoane. Mokengeli yango akendeki na boloko, akataki moto
ya Yoane, **28** amemaki yango, na sani; apesaki yango epai
ya mwana mwasi, mpe mwana mwasi apesaki yango epai ya
mama na ye. **29** Tango bayekoli ya Yoane bayokaki sango
yango, bayaki kozwa nzoto na ye mpe batiaki yango kati na
kunda moko. **30** Tango bantoma bazongaki, basanganaki
pene ya Yesu mpe bayebisaki Ye makambo nyonso oyo
bawutaki kosala mpe nyonso oyo bateyaki. **31** Boye, lokola
bato mingi bazalaki koya mpe kozonga, mpe bazalaki kozwa
ata tango te ya kolia, Yesu alobaki na bango: « Boya elongo
na Ngai, na esika oyo ebombama mpe bopema mwa moke.
» **32** Bakendeki na bwato, na esika oyo ebombama. **33**
Kasi bato ebele oyo bamonaki bango kokende, basosolaki
ete ezali bango. Boye balandaki bango mbangu na makolo
longwa na bingumba nyonso mpe bakomaki liboso na bango,
na esika oyo bazalaki kokende. **34** Tango Yesu akitaki
wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato penza, ayokaki
mawa makasi mpo na bango, pamba te bazalaki lokola
bameme oyo ezangi mobateli. Boye, abandaki koteya bango
makambo ebele. **35** Lokola ngonga epusanaki makasi,
bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye mpe balobaki na
Ye: — Ngonga epusani makasi, mpe esika oyo ezali esobe!
36 Zongisa bango mpo ete bakende komisombela biloko
ya kolia kati na bamboka mpe bilanga ya zingazinga. **37**
Kasi Yesu azongisaki: — Bopesa bango bino moko biloko ya
kolia. Bayekoli balobaki na Ye: — Ondimi penza tokende
kosomba mapa mpe toleisa bango, na mbongo ya bibende
nkama mibale? **38** Yesu atunaki bango: — Mapa boni bozali
na yango? Bokende nanu kotala. Bakendeki kotala mpe
balobaki: — Tozali na mapa mitano mpe bambisi mibale.
39 Yesu apesaki bango mitindo ete bakabola bato nyonso
na masanga mpe bavandisa bango na matiti ya mobesu.
40 Boye, batandamaki na milongo ya bato nkama moko
mpe ya bato tuku mitano. **41** Yesu akamataki mapa mitano
mpe bambisi mibale yango, atombolaki miso na Ye na likolo
mpe azongisaki matondi epai ya Nzambe; akataki mapa
yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na
Ye mpo ete bakabola yango epai na bato. Akabolaki lisusu
bambisi nyonso mibale epai ya bango nyonso. **42** Bato
nyonso baliaki mpe batondaki. **43** Bongo bayekoli balokotaki
biteni ya mapa mpe ya bambisi, oyo etikalaki; mpe biteni
yango etondisaki bitunga zomi na mibale. **44** Bato oyo
baliaki mapa yango bazalaki mibali pene nkoto mitano. **45**
Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete bamata na
bwato mpe bakende liboso na Ye, na Betisaida, na ngambo
mosusu ya ebale, wana Ye moko akozongisa bato. **46** Sima
na Ye kozongisa bato yango, amataki na ngomba mpo na
kosambela. **47** Wana ekomaki pokwa, bwato ekomaki na
kati-kati ya ebale; mpe Ye, Yesu, azalaki Ye moko na mokili,
48 amonaki bayekoli na Ye kobunda-bunda mpo na koluka
nkayi, pamba te mopepe ezalaki kozongisa bango na sima.
Wana tongo ekomaki pene ya kotana, Yesu atambolaki likolo
ya mayi ya ebale mpo na kolanda bango, mpe alingaki
kutu koleka bango. **49** Tango bayekoli bamonaki Yesu azali
kotambola likolo ya mayi ya ebale, bakanisaki ete ezali
elima, mpe bakomaki koganga. **50** Solo, bango nyonso
bamonaki Ye, mpe somo makasi ekangaki bango. Mbala
moko, Yesu alobaki na bango: « Kimia! Kimia! Bobanga te!
Ezali Ngai! » **51** Bongo amataki na bwato epai bayekoli
bazalaki, mpe mopepe ekitaki. Bakamwaki mingi penza, **52**
pamba te basosolaki te tina ya likamwisi ya mapa, mpo ete
mayele na bango ezalaki ya kozipama. **53** Sima na bango
kokatisa ebale, bakomaki na mabele ya Genezareti mpe

bakangisaki bwato na bango na libongo. **54** Tango kaka
bakitaki na bwato, bato basosolaki mbala moko Yesu. **55**
Boye, bato bapotaki mbangu kati na etuka wana mobimba
mpe bakomaki komema babeli, na tsipoyi, na bisika nyonso
oyo bayokaki ete Yesu akomi kuna. **56** Na bisika nyonso
oyo Yesu azalaki kokende, na bamboka, na bingumba to na
bilanga, bazalaki komema babeli na bisika oyo bato ebele
bakutanaka, mpe bazalaki kosenga na Yesu ete apesa babeli
nzela ya kosimba ata singa ya songe ya elamba na Ye. Mpe
bato nyonso oyo bazalaki kolonga kosimba yango bazalaki
kobika na bokono na bango.

7 Bafarizeo mpe ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo
bawutaki na Yelusalemi basanganaki zingazinga ya Yesu.
2 Bamonaki bayekoli mosusu ya Yesu kolia lipa na maboko
ya mbindo, elingi koloba na maboko oyo basukola te. **3**
Nzokande, Bafarizeo mpe Bayuda nyonso baliaka te soki
basukoli te maboko malamu. Ezalaki na nzela wana nde
bazalaki kotosa bokoko na bango. **4** Mpe soki bawuti na
esika oyo bato ebele bakutanaka, baliaka te soki bamipetoli
nanu te na mayi. Bazalaki lisusu na mibeko ebele ya bokoko
oyo bazalaki kotosa, ndakisa: kosukola bakopo, bambeki,
bambeto mpe basani ya bibende. **5** Boye, Bafarizeo mpe
balakisi ya Mobeko batunaki Yesu: — Mpo na nini bayekoli
na yo bazali kotosa te bokoko na biso? Mpo na nini bazali
kolia na maboko ya mbindo? **6** Yesu azongiselaki bango:
— Bato ya bilongi mibale! Mosakoli Ezayi asakolaki penza
malamu na tina na bino, kolanda ndenge ekomama: « Bato
oyo bapesaka Ngai lokumu kaka na bibebu, kasi mitema na
bango ezali mosika na Ngai; **7** basambelaka Ngai kaka na
pamba, mateya na bango ezali kaka mibeko ya bomoto. » **8**
Botiaka mibeko ya Nzambe pembeni mpo na kotosa bokoko
ya bato. **9** Alobaki na bango lisusu: — Boyebi malamu penza
kosundola mibeko ya Nzambe mpo na kobatela bokoko na
bino. **10** Solo, Moyize alobaki: « Okopesaka tata na yo mpe
mama na yo lokumu; » mpe « moto oyo akolakela tata na
ye to mama na ye mabe asengeli na etumbu ya kufa. » **11**
Kasi bino, boteyaka ete soki moto alobi na tata na ye to na
mama na ye: « Lisungi oyo nalingaki kopesa yo, nakobonza
yango lokola likabo epai ya Nzambe, » **12** akangolami
na mokumba ya kosalela tata na ye to mpo na mama na
ye likambo songolo. **13** Na bongo, bokomisaka pamba
Liloba na Nzambe na nzela ya bokoko oyo bolakisaka. Mpe
bosalaka makambo mosusu ebele ya lolenge wana. **14** Yesu
abengaki lisusu ebele ya bato mpe alobaki na bango: — Bino
nyonso, boyoka Ngai mpe bososola likambo oyo. **15** Eloko
moko te oyo ewuti na libanda mpe ekoti kati na moto ekoki
kokomisa ye mbindo, kasi ezali oyo ebimaka kati na moto
nde ekomisaka ye mbindo. [**16** Tika ete moto oyo azali na
matoyi mpo na koyoka ayoka!] **17** Tango Yesu atikaki ebele
ya bato mpe akotaki na ndako, bayekoli na Ye batunaki Ye
tina ya lisese yango. **18** Alobaki na bango: — Bino mpe,
boni, bozali mayele te? Bozali kososola te ete eloko moko te
oyo ewuti na libanda mpe ekoti kati na moto ekoki kokomisa
ye mbindo. **19** Pamba te ekendaka te na motema na ye, kasi
ekendaka nde na libumu na ye; mpe na sima, ekendaka
na zongo. Na maloba oyo, Yesu atatolaki ete bilei nyonso
ezali peto. **20** Yesu alobaki lisusu: — Oyo ebimaka na moto,
yango nde ekomisaka ye mbindo. **21** Pamba te, ezali wuta
na kati, na motema penza ya moto nde ewutaka makanisi
mabe, kindumba, moyibi, koboma, **22** ekobo, lokoso ya
mbongo, kanda, mayele mabe, pite, likunya, songisongi,
mafinga, lolendo mpe makambo nyonso mosusu ya mabe.
23 Makambo nyonso wana ya mabe ewutaka kati na moto,
mpe yango nde ekomisaka moto mbindo. **24** Yesu alongwaki
wana mpe akendeki na etuka ya Tiri. Akotaki kati na ndako
moko; alingaki te ete ata moto moko ayeba yango, kasi
alongaki kaka te kobombama. **25** Pamba te, ezalaki na
mwasi moko oyo mwana na ye ya mwasi azalaki na se ya
bokonzi ya molimo mabe oyo ezalaki mpe konyokola ye
makasi; boye tango kaka ayokaki sango na tina na Yesu,
ayaki komibwaka na makolo ya Ye. **26** Mwasi yango azalaki
moto ya Grese, moto ya Fenisi ya Siri; asengaki na Yesu
ete abengana molimo mabe oyo ezali konyokola mwana na
ye ya mwasi. **27** Kasi Yesu alobaki na ye: — Tika bana ya
ndako balia nanu mpe batonda, pamba te ezali malamu te
kokamata lipa ya bana mpo na kobwakela yango bambwa!
28 Mwasi yango azongiselaki Yesu: — Nkolo, ezali penza ya
solo; kasi bambwa eliaka biteni oyo bana bakweyisaka na se
ya mesa! **29** Yesu alobaki: — Mpo na maloba oyo olobi,
kende, zonga na ndako na yo, pamba te molimo mabe esili
kobima na mwana na yo ya mwasi. **30** Mpe tango akendeki
na ndako, akutaki mwana na ye alali na mbeto mpe molimo
mabe ebimi. **31** Yesu alongwaki na engumba ya Tiri, alekaki
na Sidoni mpe akendeki na ebale ya Galile wana akatisaki
etuka ya bingumba zomi. **32** Bamemelaki ye moto moko
oyo akufa matoyi mpe alobaka te, mpe basengaki na Yesu
ete atia ye maboko. **33** Yesu alongolaki ye kati na ebele
ya bato, amemaki ye na pembeni mpe atiaki ye misapi na
matoyi; atiaki ye soyi mpe asimbaki lolemo ya moto yango.
34 Atalaki na likolo, abendaki pema mpe alobaki na ye: «
Fungwama! » **35** Mbala moko, matoyi na ye efungwamaki,
lolemo na ye ekangolamaki mpe akomaki koloba malamu.
36 Yesu apekisaki bango ete baloba yango na moto te. Atako
azalaki kopekisa bango makasi, kasi bango bazalaki kaka
kopanza sango yango koleka. **37** Bato bakamwaki makasi
mpe bazalaki koloba: — Azali kosala makambo nyonso
malamu; azali kosala ete ezala bato oyo bakufa matoyi
bakoka koyoka, mpe bababa bakoka koloba.

8 Na mikolo yango, ebele penza ya bato bayaki lisusu
kosangana zingazinga ya Yesu. Lokola bazalaki na eloko
ya kolia te, Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki na
bango: **2** — Nazali koyokela bato oyo mawa, pamba te basali
mikolo misato elongo na Ngai mpe bazali na eloko ya kolia
te. **3** Soki nazongisi bango na bandako na bango na nzala,
bakolemba nzoto na nzela; pamba te, bato mosusu kati
na bango bawutaki mosika. **4** Bayekoli na Ye bazongisaki:
— Kati na esobe oyo, esika nini tokoki kozwa mapa mpo
na koleisa bango mpe batonda? **5** Yesu atunaki bango:
— Bozali na mapa boni? Bazongisaki: — Tozali na mapa
sambo. **6** Boye, alobaki na ebele ya bato yango ete bavanda
na mabele. Bongo azwaki mapa yango sambo, azongisaki
matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki biteni
na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete bakabola yango
epai ya bato. Mpe bayekoli basalaki bongo. **7** Bazalaki mpe
na mwa ndambo ya bambisi ya mike-mike. Apambolaki yango
mpe alobaki na bayekoli na Ye ete bakabola yango. **8** Bato

nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki
biteni oyo etikalaki, batondisaki na yango bitunga sambo. **9**
Bato bazalaki pene nkoto minei. Bongo, Yesu azongisaki
bango. **10** Mbala moko, Yesu amataki na bwato elongo na
bayekoli na Ye mpe akendeki na etuka ya Dalimanuta. **11**
Bafarizeo bayaki mpe bakomaki kotuna Yesu mituna; mpo
na komeka Ye, basengaki na Ye ete asala elembo moko
kowuta na Likolo. **12** Yesu ayokaki mawa makasi kati na
molimo na Ye mpe alobaki: « Mpo na nini bato ya ekeke oyo
bazali kosenga elembo? Nazali koloba na bino penza ya
solo: bakopesamela elembo moko te! » **13** Bongo atikaki
bango, amataki lisusu na bwato mpe akendeki na ngambo
mosusu ya ebale. **14** Bayekoli babosanaki komema mapa;
bazalaki kaka na lipa moko kati na bwato. **15** Yesu akebisaki
bango: — Bofungola miso mpe bosala keba na levire ya
Bafarizeo mpe ya Erode! **16** Bayekoli bakomaki kolobana
bango na bango: — Azali koloba bongo mpo ete tozali na
mapa te. **17** Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki: —
Bozali kolobana bino na bino mpo ete bozali na mapa te!
Mpo na nini? Boni, bozwi kaka bososoli nanu te; mayele na
bino ezali kaka ya kozipama; bozali na mitema makasi; **18**
bozali na miso, kasi bozali komona te; bozali na matoyi, kasi
bozali koyoka te? Bobosani penza! **19** Tango nakataki mapa
mitano mpo na kokabolela bato nkoto mitano, bozongaki na
motango boni ya bitunga etonda na biteni ya mapa, sima na
kokabolela bato? Bazongisaki: — Bitunga zomi na mibale.
20 Bongo tango nakataki mapa sambo mpo na kokabolela
bato nkoto minei, bozongaki na bitunga boni etonda na biteni
ya mapa? Bazongisaki: — Tolokotaki bitumba sambo. **21**
Alobaki na bango: — Bozwi kaka bososoli nanu te? **22**
Tango bakomaki na Betisaida, bato bamemaki epai na Yesu
moto moko akufa miso; mpe basengaki na Yesu ete asimba
ye. **23** Yesu asimbaki loboko ya mokufi miso mpe amemaki
ye na libanda ya mboka; bongo apakolaki ye soyi na miso,
atielaki ye maboko mpe atunaki ye: — Boni, omoni eloko?
24 Moto yango atalaki mpe alobaki: — Nazali komona bato,
kasi bazali lokola banzete oyo ezali kotambola. **25** Bongo
Yesu atiaki lisusu maboko na Ye na miso ya moto yango,
mpe moto yango abikaki. Boye akomaki komona malamu
penza. **26** Yesu alobaki na ye: — Kende na ndako na yo,
komeka kutu te kozonga na mboka. **27** Yesu mpe bayekoli
na Ye bakendeki na bamboka ya Sezarea ya Filipo. Na
nzela, atunaki bango: — Bato bazali koloba ete Ngai nazali
nani? **28** Bazongisaki: — Bamoko balobaka ete ozali Yoane
Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu lisusu, moko
kati na basakoli. **29** Yesu atunaki bango: — Bongo bino,
bolobaka ete Ngai nazali nani? Petelo azongiselaki Ye: —
Ozali Masiya. **30** Yesu apekisaki bango makasi koloba
bongo na moto ata moko. **31** Yesu akomaki koteya bango:
— Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi; bakambi,
bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko
basengeli koboya Ye, basengeli koboma Ye, mpe, sima
na mikolo misato, asengeli kosekwa. **32** Azalaki koloba
makambo yango na polele penza. Bongo Petelo abendaki
Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye: — Koloba
bongo te! **33** Kasi Yesu abalukaki, atalaki bayekoli na Ye
mpe apamelaki Petelo: — Mosika na Ngai, Satana! Makanisi
na yo ezali makanisi ya Nzambe te, ezali penza makanisi
ya bato. **34** Yesu abengaki ebele ya bato mpe bayekoli na
Ye, alobaki na bango: — Moto nyonso oyo alingi kolanda
Ngai asengeli komiboya ye moko, kokamata ekulusu na ye
mpe kolanda Ngai. **35** Pamba te moto nyonso oyo akolinga
kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso
oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai mpe mpo na
Sango Malamu akobikisa yango. **36** Litomba nini ezali mpo
na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi abungisi bomoi na
ye? **37** Moto akoki penza kopesa nini mpo na kosikola bomoi
na ye? **38** Moto nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba
na Ngai soni, kati na bato ya ekeke oyo, ba-oyo batosaka
Nzambe te mpe batondi na masumu, Mwana na Moto mpe
akoyoka ye soni, tango akoya elongo na ba-anjelu ya bule
kati na nkembo ya Tata na Ye.

9 Yesu alobaki na bango lisusu: — Nazali koloba na bino
penza ya solo: kati na bato oyo bazali awa, ezali na ba-
oyo bakokufa te kino bakomona Bokonzi ya Nzambe koya
na nguya. **2** Sima na mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo,
Jake mpe Yoane; amemaki bango na pembeni, na likolo
ya ngomba moko ya molayi epai wapi bazalaki kaka bango
moko. Yesu abongolamaki na miso na bango: **3** bilamba
na Ye ekomaki kongenga, ekomaki pembe makasi; moto
moko te kati na mokili akoki kobimisa pembe ya ndenge
wana. **4** Mbala moko, bamonaki Eliya elongo na Moyize
bazali kosolola na Yesu. **5** Petelo alobaki na Yesu: — Moteyi,
eleki malamu mpo na biso kotikala awa! Tokotonga bandako
misato ya kapo: moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize,
mpe moko mpo na Eliya. **6** Solo, Petelo azalaki kososola
te makambo oyo azalaki koloba, pamba te bango misato
batondaki na kobanga. **7** Lipata moko ebimaki mpe ezipaki
bango, mpe mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata
yango: — Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, boyoka Ye!
8 Mbala moko, bayekoli batalaki zingazinga na bango mpe
bamonaki moto mosusu te elongo na bango, kaka Yesu. **9**
Wana bazalaki kokita na ngomba, Yesu apekisaki bango
koloba ata na moto moko, makambo oyo bawutaki komona
kino tango Mwana na Moto akosekwa kati na bakufi. **10**
Babatelaki likambo yango na motema. Atako bongo, bazalaki
kaka kotunana: — Kosekwa kati na bakufi elingi koloba
nini? **11** Bayekoli batunaki Yesu: — Mpo na nini balakisi ya
Mobeko balobaka ete Eliya asengeli koya moto ya liboso?
12 Yesu azongiselaki bango: — Solo, Eliya asengeli koya
moto ya liboso mpo na kozongisa makambo nyonso na
molongo. Bongo mpo na nini ekomama lisusu ete Mwana na
Moto asengeli komona pasi mingi, mpe basengeli koboya
Ye? **13** Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete Eliya ayaki
mpe basalaki ye makambo nyonso oyo balingaki, kolanda
ndenge ekomama na tina na ye. **14** Tango bakomaki pene
ya esika oyo bayekoli mosusu bazalaki, bamonaki ebele
ya bato penza bazingeli bango, mpe balakisi ya Mobeko
kotiana tembe elongo na bayekoli. **15** Tango kaka bato yango
bamonaki Yesu, bakamwaki mingi mpe bapotaki mbangu
mpo na kokutana na Ye mpe kopesa Ye mbote. **16** Yesu
atunaki bango: — Likambo nini bozali kotiana na yango
tembe elongo na bayekoli? **17** Moto moko kati na ebele
yango ya bato azongiselaki Ye: — Moteyi, namemaki mwana
na ngai, oyo ya mobali epai na Yo; pamba te azali na se ya
bokonzi ya molimo mabe oyo esala ete alobaka te. **18** Bipai
nyonso oyo molimo yango ekangaka ye, ebwakaka ye na

mabele, mpe mwana akomaka kobimisa fulufulu na monoko,
kolia minu, mpe nzoto na ye ekangamaka. Nasengaki na
bayekoli na Yo ete babengana molimo yango, kasi balongaki
te. **19** Yesu alobaki na bango: — Ekeke ya bato bazanga
kondima! Kino tango nini nakozala na bino elongo? Kino
tango nini nakokanga motema mpo na bino? Bomemela Ngai
mwana yango. **20** Bongo bamemaki mwana yango epai ya
Yesu. Tango kaka molimo yango ya mabe emonaki Yesu,
eningisaki mwana yango makasi mpe mwana akweyaki na
mabele, akomaki kobaluka-baluka mpe kobimisa fulufulu na
monoko. **21** Yesu atunaki tata ya mwana: — Esali mikolo
boni wuta mwana akoma boye? Tata ya mwana azongisaki:
— Wuta tango azalaki mwana moke penza. **22** Mbala mingi,
molimo mabe etindikaka ye na moto to na mayi mpo na
koluka koboma ye. Kasi soki okoki kobikisa ye, yokela biso
mawa mpe sunga biso. **23** Yesu alobaki na ye: — Olobi
nini: « Soki okoki! » Nyonso ekoki kosalema mpo na moto
oyo azali na kondima. **24** Mbala moko, tata ya mwana
alobaki na mongongo makasi: — Nandimi! Sunga ngai,
pamba te nazangi kondima. **25** Tango Yesu amonaki ebele
ya bato koya mbangu, abenganaki molimo mabe: — Molimo
mabe, yo oyo okomisaka moto baba, napesi yo mitindo:
bima kati na mwana oyo mpe kozonga lisusu te kati na ye.
26 Molimo mabe egangaki, eningisaki mwana makasi mpe
ebimaki kati na ye. Mwana akomaki lokola moto akufi na
ndenge ete mingi kati na bato oyo bazalaki wana bakomaki
koloba « Akufi! » **27** Kasi Yesu asimbaki mwana yango
na loboko mpe atelemisaki ye; mpe mwana atelemaki. **28**
Yesu akotaki na ndako; lokola bayekoli batikalaki bango
moko kaka elongo na Ye, batunaki Ye: — Mpo na nini, biso,
tolongaki te kobengana molimo yango? **29** Yesu azongisaki:
— Babenganaka molimo ya ndenge wana kaka na losambo.
30 Tango balongwaki na esika wana, bakatisaki na mokili ya
Galile mpe Yesu alingaki te ete moto ata moko ayeba esika
oyo bazali, **31** pamba te azalaki koteya bayekoli na Ye mpe
koloba na bango: — Bakokaba Mwana na Moto na maboko
ya bato, bakoboma Ye, mpe, mikolo misato sima na kufa na
Ye, akosekwa. **32** Kasi bazalaki kososola te maloba wana
mpe bazalaki kobanga kopesa Ye mituna na tina na yango.
33 Tango bakomaki na Kapernawumi, wana bazalaki kati
na ndako, Yesu atunaki bango: — Likambo nini bozalaki
kotiana tembe na nzela? **34** Kasi bavandaki nye, pamba
te, na nzela, bazalaki penza kotiana tembe mpo na koyeba
soki nani kati na bango aleki monene. **35** Yesu avandaki,
abengaki bayekoli zomi na mibale mpe alobaki na bango:
— Moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso asengeli
kozala moto ya suka mpe mosali ya bato nyonso. **36** Yesu
akamataki mwana moko ya moke, atiaki ye na kati-kati na
bango mpe, sima na Ye koyamba mwana yango na maboko
na Ye, alobaki na bango: **37** — Moto nyonso oyo, na Kombo
na Ngai, akoyamba mwana lokola oyo, ayambi nde Ngai
moko. Mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai ayambi Ngai te,
kasi ayambi nde Motindi na Ngai. **38** Yoane alobaki: —
Moteyi, tomonaki moto moko azali kobengana milimo mabe
na Kombo na Yo, mpe topekisaki ye, pamba te azali elongo
na biso te. **39** Kasi Yesu azongisaki: — Bopekisa ye te;
pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa na Kombo na
Ngai mpe aloba mbala moko, sima na mwa tango, mabe na
tina na Ngai. **40** Moto oyo atelemeli biso te azali mpo na
biso. **41** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso
oyo apesi bino kopo ya mayi na Kombo na Ngai, mpo ete
bozali bato ya Klisto, akotikala kobungisa te lifuti na ye. **42**
Kasi soki moto moko akweyisi na masumu moko kati na
bana mike oyo bandimelaka Ngai, ekoleka malamu mpo na
ye kokanga ye libanga monene ya enikelo na kingo mpe
kobwaka ye na ebale. **43** Soki loboko na yo ekweyisaka
yo na masumu, kata yango; pamba te eleki malamu mpo
na yo kokota kati na bomoi, na loboko moko, na esika ete
otikala na maboko mibale mpe okende na lifelo, kati na moto
oyo ekufaka te, [**(Geenna g1067)** **44** epai wapi nkusu mpe
moto ekufaka te.] **45** Soki lokolo na yo ekweyisaka yo na
masumu, kata yango; pamba te eleki malamu mpo na yo
kokota kati na bomoi, na lokolo moko, na esika ete otikala na
makolo mibale mpe obwakama na lifelo [**(Geenna g1067)**
46 epai wapi nkusu mpe moto ekufaka te.] **47** Soki liso na
yo ekweyisaka yo na masumu, longola yango; pamba te
eleki malamu mpo na yo kokota na Bokonzi ya Nzambe,
na liso moko, na esika ete okoba kozala na miso mibale
mpe obwakama na lifelo **(Geenna g1067)** **48** epai wapi nkusu
ekufaka te, mpe moto ekufaka te. **49** Pamba te moto na
moto akoleka na moto mpo ete akoma elengi lokola mungwa.
50 Mungwa ezali malamu. Kasi soki mungwa ebungisi elengi
na yango, ndenge nini bokokoka lisusu kozongisa elengi na
yango? Yango wana, bozala na mungwa kati na bino, mpe
bozala na kimia bino na bino.

10 Yesu alongwaki na esika wana mpe akendeki na etuka
ya Yuda, na ngambo mosusu ya Yordani. Ebele penza
ya bato bayaki lisusu kosangana pene na ye; bongo akomaki
lisusu koteya bango kolanda momesano na Ye. **2** Bafarizeo
bapusanaki mpe bapesaki Ye motuna mpo na komeka Ye: —
Boni, mibeko na biso epesi nzela na mobali ya kobengana
mwasi na ye na libala? **3** Yesu azongiselaki bango: —
Moyize apesaki bino mobeko nini? **4** Balobaki na Yesu: —
Moyize apesaki na mobali nzela ya koboma libala na mwasi
na ye, kaka soki akomi mokanda ya koboma libala. **5** Bongo
Yesu alobaki na bango: — Moyize akomaki mobeko wana
mpo na bino, pamba te mitema na bino ezali mabanga. **6**
Kasi na ebandeli ya mokili, Nzambe « akelaki bango mobali
mpe mwasi. » **7** Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe
mama na ye, akosangana na mwasi na ye, **8** mpe bango
mibale bakokoma nzoto moko. Boye, bakozala lisusu mibale
te, kasi nzoto moko. **9** Tika ete moto akabola te oyo Nzambe
asangisi. **10** Tango bazongaki na ndako, bayekoli batunaki
lisusu Yesu na tina na likambo yango. **11** Yesu alobaki na
bango: — Soki mobali alongoli mwasi na ye na libala mpe
abali mwasi mosusu asali ekobo liboso ya mwasi na ye ya
liboso. **12** Soki mwasi abomi libala na ye mpe abali mobali
mosusu asali ekobo. **13** Bato bazalaki komema bana mike
epai ya Yesu mpo ete atia bango maboko, kasi bayekoli
bazalaki kobengana bato oyo bazalaki komema bana yango.
14 Tango Yesu amonaki bongo, ayokaki pasi na motema
mpe alobaki na bayekoli: — Botika bana mike baya epai
na Ngai; bopekisa bango te koya epai na Ngai, pamba te
Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bato oyo bazali lokola
bango. **15** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso
oyo azali koyamba te Bokonzi ya Nzambe lokola mwana
moke akotikala kokota te kati na Bokonzi yango. **16** Bongo

ayambaki bana yango, na maboko na Ye, atielaki bango
maboko mpe apambolaki bango. **17** Wana Yesu azalaki
kokende, moto moko apotaki mbangu mpo na koya epai
na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe atunaki: — Moteyi
malamu, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya
seko? **(aiōnios g166)** **18** Yesu azongisaki: — Mpo na nini
ozali kobenga Ngai « Moteyi malamu? » Moko te azali
malamu, longola kaka Ye moko Nzambe. **19** Oyebi mibeko
oyo: « Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka te,
okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na
yo makambo, okosalaka moninga mabe te, okopesaka tata
na yo mpe mama na yo lokumu. » **20** Moto yango alobaki
lisusu: — Moteyi, natosaka nyonso wana wuta bolenge
na ngai! **21** Yesu atalaki ye, asepelaki na ye mingi mpe
alobaki na ye: — Ozangi eloko moko kaka: kende, teka
biloko na yo nyonso mpe pesa mbongo oyo okozwa epai
ya babola; bongo okozwa bomengo kati na Likolo. Sima
na yango, yaka mpe landa Ngai. **22** Tango moto yango
ayokaki bongo, alembaki nzoto mpe akendeki na mawa,
pamba te azalaki na bozwi mingi. **23** Yesu atalaki bayekoli
na Ye, alobaki na bango: — Ezali pasi mpo na bazwi kokota
kati na Bokonzi ya Nzambe! **24** Bayekoli bakamwaki mingi
mpo na maloba na Ye. Kasi Yesu alobaki na bango lisusu:
— Solo, bana na Ngai, ezali pasimpo na kokota kati na
Bokonzi ya Nzambe! **25** Ezali pete mpo na shamo kolekela
na lidusu ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi
kokota kati na Bokonzi ya Nzambe. **26** Bayekoli bakamwaki
mingi mpe bakomaki kotunana: — Bongo nani penza akoki
kobikisama? **27** Yesu atalaki bango mpe alobaki: — Na
bato, ekoki kosalema te; kasi na Nzambe, ekosalema penza;
pamba te nyonso ekoki kosalema na Nzambe. **28** Petelo
alobaki na Yesu: — Biso, totiki nyonso mpo na kolanda
Yo! **29** Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino penza ya
solo: moto nyonso oyo atiki ndako na ye, bandeko na ye ya
mibali mpe ya basi, mama na ye, tata na ye, bana na ye to
bilanga na ye, mpo na Ngai mpe mpo na Sango Malamu, **30**
akozwa mbala nkama koleka, na tango oyo tozali kobika
sik'oyo, bandako, bandeko ya mibali mpe ya basi, bamama,
bana mpe bilanga, elongo na minyoko; mpe na tango oyo
ekoya, bomoi ya seko. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Kasi kati
na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma
bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya
suka, ebele bakokoma bato ya liboso. **32** Wana bazalaki na
nzela mpo na komata na Yelusalemi, Yesu azalaki kotambola
liboso na bango. Bayekoli bazalaki na mawa, mpe bato
mosusu oyo bazalaki kolanda bango bazalaki kobanga. Yesu
abendaki lisusu na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale
mpe ayebisaki bango makambo oyo esengeli kokomela Ye:
33 — Tozali solo kokende na Yelusalemi; Mwana na Moto
akokabama na maboko ya bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe ya balakisi ya Mobeko; bakokatela Ye etumbu ya kufa
mpe bakokaba Ye na maboko ya bapagano, **34** bakoseka
Ye, bakobwakela Ye soyi, bakobeta Ye fimbu mpe bakoboma
Ye; kasi, sima na mikolo misato, akosekwa. **35** Bongo Jake
mpe Yoane, bana mibali ya Zebede, bapusanaki pene ya
Yesu mpe balobaki na Ye: — Moteyi, tolingi ete osalela
biso likambo oyo tokosenga Yo. **36** Yesu atunaki bango: —
Bolingi ete nasalela bino nini? **37** Bazongisaki: — Pesa biso
nzela ya kovanda kati na nkembo na Yo: moko na ngambo
ya loboko na Yo ya mobali, mpe mosusu, na ngambo ya
loboko na Yo ya mwasi. **38** Yesu alobaki na bango: — Bozali
kososola te makambo oyo bozali kosenga! Boni, bokoki
komela kopo oyo Ngai nakomela to kozwa libatisi oyo Ngai
nakozwa? **39** Bazongisaki: — Iyo, tokoki! Yesu alobaki na
bango: — Solo, bokomela na bino kopo oyo Ngai nakomela
mpe bokozwa na bino libatisi oyo Ngai nakozwa; **40** kasi
likambo ya kovanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali
to na ngambo ya loboko na Ngai ya mwasi, Ngai nakoki te
kopesela yango ndingisa; bisika wana ezali ya bato oyo Tata
na Ngai abongisela bango yango. **41** Tango bayekoli mosusu
zomi bayokaki makambo wana, basilikelaki Jake mpe Yoane.
42 Yesu abengaki bango nyonso mpe alobaki na bango: —
Boyebi malamu ete bato oyo bamonanaka lokola bakonzi
bakonzaka bikolo oyo ezali na se ya bokonzi na bango,
mpe bakalaka ya lokumu bakonzaka bato oyo bazali na se
ya bokonzi na bango. **43** Esengeli te kozala bongo kati na
bino; nzokande, tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto
monene kati na bino azala mosali na bino; **44** mpe tika ete
moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso kati na bino
azala mowumbu ya bino nyonso! **45** Pamba te Mwana na
Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki nde kosala
mpo na bato mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya
kofuta mpo na kosikola bato ebele. **46** Yesu mpe bayekoli
na Ye bakomaki na Jeriko. Tango bazalaki kobima wuta na
engumba elongo na bato ebele, mokufi miso Bartime, mwana
mobali ya Time, avandaki pembeni ya nzela mpe azalaki
kosenga-senga. **47** Tango ayokaki ete Yesu ya Nazareti azali
koleka, akomaki koganga: — Yesu, mwana ya Davidi, yokela
ngai mawa! **48** Bato ebele bazalaki kopamela ye mpo ete
akanga monoko na ye, kasi Bartime agangaki lisusu makasi:
— Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! **49** Yesu atelemaki
mpe alobaki: — Bobenga ye! Bato babengaki mokufi miso
yango mpe balobaki na ye: — Yika mpiko! Telema! Azali
kobenga yo! **50** Tango ayokaki maloba yango, abwakaki
elamba na ye, atelemaki mpe apusanaki pene ya Yesu. **51**
Yesu alobaki na ye: — Olingi nasala nini mpo na yo? Mokufi
miso azongisaki: — Moteyi, nalingi komona. **52** Yesu alobaki
na ye: — Kende, kondima na yo ebikisi yo. Mbala moko,
akomaki komona mpe alandaki Yesu.

11 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi, bakomaki
na Betifaje mpe Betani oyo ezalaki pene ya ngomba
ya banzete ya olive, Yesu atindaki bayekoli na Ye mibale, **2**
alobaki na bango: — Bokende na mboka oyo ezali liboso
na bino. Tango kaka bokokota na mboka yango, bokomona
mwana ya ane bakanga na singa, oyo moto ata moko te
asila kosalela; bofungola yango mpe bomema yango awa. **3**
Soki moto moko atuni bino: « Mpo na nini bozali kofungola
yango? » Bozongisela ye: « Nkolo azali na bosenga na
yango. » Mpe na mbala moko, akotinda yango awa. **4**
Bakendeki mpe bakutaki mwana ya ane ekangama na
libanda, pembeni ya ekuke; mpe bafungolaki yango. **5**
Ndambo ya bato oyo bazalaki wana batunaki: — Nini ezwi
bino mpo ete bofungola mwana oyo ya ane? **6** Bayekoli
bazongiselaki bango ndenge kaka Yesu alobaki na bango,
mpe bato yango batikaki bayekoli kokende elongo na yango.
7 Bamemaki mwana yango ya ane epai ya Yesu, batandaki
bilamba na bango na mokongo na yango; mpe Yesu avandaki

na likolo na yango. **8** Bato ebele batandaki bilamba na
bango na nzela; bamosusu batandaki bitape ya mobesu,
oyo bawutaki kokata na likolo ya banzete kati na bilanga. **9**
Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya Yesu mpe ba-oyo
bazalaki kolanda sima bazalaki koganga: « Ozana! Tika ete
apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! **10** Tika ete
bokonzi oyo eyei epambolama, bokonzi ya Davidi, tata na
biso! Ozana na bisika oyo eleki Likolo! » **11** Tango kaka
Yesu akotaki na Yelusalemi, akendeki kati na Tempelo. Mpe
kuna, atalaki na bokebi ndenge makambo nyonso ezalaki
kosalema; kasi lokola tango elekaki, abimaki mpe akendeki
na Betani elongo na bayekoli na Ye zomi na mibale. **12**
Mokolo oyo elandaki, wana bazalaki kotika Betani, Yesu
ayokaki nzala. **13** Na mosika, amonaki nzete moko ya figi
etonda na makasa; apusanaki pene na yango mpo na kotala
soki ezali na mbuma. Kasi tango akomaki pene, amonaki
kaka makasa mpo ete ezalaki eleko ya bambuma ya figi te.
14 Yesu alobaki na nzete yango: « Tika ete, mpo na libela,
moto moko te alia lisusu mbuma kowuta na yo! » Bayekoli
na Ye bayokaki Ye koloba maloba yango. **(aiōn g165)** **15**
Tango bakomaki na Yelusalemi, Yesu akotaki kati na lopango
ya Tempelo mpe akomaki kobengana bato oyo bazalaki
koteka mpe kosomba kati na Tempelo; abalolaki bamesa
ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe bakiti ya ba-
oyo bazalaki koteka bibenga; **16** mpe apesaki nzela te na
bato oyo bazalaki kotambola kati na lopango ya tempelo
ete bamema biloko. **17** Bongo akomaki koteya bango: «
Boni, ekomama te: ‹ Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya
losambo mpo na bikolo nyonso? › Kasi bino, bokomisaki
yango penza nganda ya miyibi! » **18** Bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bayokaki makambo yango
mpe bakomaki koluka nzela ya koboma Ye; bazalaki kobanga
Ye, pamba te ebele ya bato bazalaki kokamwa malakisi
na Ye. **19** Tango pokwa ekomaki, Yesu mpe bayekoli na
Ye babimaki na engumba. **20** Na tongo ya mokolo oyo
elandaki, wana bazalaki koleka, bamonaki ete nzete ya figi
ekawuki kino na misisa. **21** Petelo akanisaki likambo oyo
esalemaki mpe alobaki na Yesu: — Moteyi, tala! Nzete ya figi
oyo olakelaki mabe ekawuki! **22** Yesu alobaki na bayekoli
na Ye: — Bozala na kondima kati na Nzambe. **23** Nazali
koloba na bino penza ya solo: soki moto alobi na ngomba
wana: « Longwa wana mpe mibwaka na ebale; » soki atie
tembe te kati na motema na ye, kasi andimi ete makambo
oyo alobi ekosalema, solo, akomona yango kokokisama.
24 Yango wana nazali koloba na bino: eloko nyonso oyo
bokosenga wana bozali kosambela, bondima ete bosili kozwa
yango mpe bokomona yango kokokisama. **25** Mpe tango
botelemaka mpo na kosambela, soki bozali na likambo oyo
bozwaki na yango moto songolo, bolimbisa ye mpo ete Tata
na bino, oyo azali na Likolo alimbisa mpe masumu na bino. [
26 Kasi soki bolimbisi te, Tata na bino oyo azali kati na Likolo
mpe akolimbisa masumu na bino te.] **27** Bakendeki lisusu na
Yelusalemi. Wana Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya
Tempelo, bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko
mpe bakambi ya bato bapusanaki pene na Ye mpe batunaki
Ye: **28** — Na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko
oyo? Mpe nani apesi Yo bokonzi ya kosala yango? **29** Yesu
azongiselaki bango: — Nazali kotuna bino motuna moko
kaka. Bopesa Ngai nanu eyano, bongo Ngai nakoyebisa bino
soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.
30 Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na bato?
Boyebisa Ngai! **31** Bakomaki kokabola makanisi bango na
bango: « Soki tolobi ete ewutaki na Nzambe, akotuna biso
lisusu: bongo mpo na nini bondimaki ye te? **32** Soki mpe
tolobi ete ewutaki na bato, wana… » Solo, bazalaki kobanga
bato, pamba te bato nyonso bazalaki kozwa Yoane lokola
mosakoli. **33** Boye, bazongiselaki Yesu: — Toyebi te! Yesu
mpe alobaki na bango: — Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki
na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.

12 Bongo Yesu akomaki koloba na bango na masese: —
Moto moko alonaki elanga ya vino, atongaki lopango
zingazinga na yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino
mpe atongaki ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki
elanga yango na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela
yango, mpe akendeki na mobembo. **2** Tango eleko ya kobuka
bambuma ekokaki, atindaki mosali moko epai ya bafuteli
elanga, mpo ete akende kokongola epai na bango ndambo ya
bambuma kowuta na elanga ya vino. **3** Kasi bafuteli elanga
bakangaki ye, babetaki ye mpe bazongisaki ye maboko
pamba. **4** Atindelaki bango mosali mosusu; babetaki-betaki
ye na moto mpe basambwisaki ye. **5** Atindaki lisusu mosali
mosusu; oyo wana, babomaki ye. Bongo, na sima, atindaki
lisusu bato ebele; kasi babetaki bamoko, mpe babomaki
bamosusu. **6** Nkolo elanga atikalaki kaka na moto moko ya
kotinda: mwana na ye ya bolingo. Atindaki ye na suka na
bango nyonso mpe amilobelaki: « Solo, bakotosa mwana na
ngai. » **7** Kasi bafuteli elanga balobanaki bango na bango: «
Tala mokitani ya libula ya elanga! Boya, toboma ye mpo ete
libula ya elanga ekoma ya biso! » **8** Bakangaki ye, babomaki
ye mpe babwakaki ye na libanda ya elanga ya vino. **9** Boye,
nkolo elanga ya vino akosala nini? Akoya ye moko, akoboma
bafuteli elanga wana mpe akopesa elanga yango ya vino na
maboko ya bafuteli mosusu. **10** Nanu botanga Makomi oyo
te: « Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga
ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba? **11** Ezali
Nkolo nde alingaki bongo, mpe ezali penza likambo ya
kokamwa na miso na biso! » **12** Bakonzi ya Banganga-
Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato bazalaki
koluka nzela ya kokanga Yesu, pamba te basosolaki ete
alobaki lisese wana mpo na bango. Kasi lokola babangaki
bato, batikaki Ye; mpe moto na moto akendeki. **13** Sima,
batindelaki Yesu ndambo ya Bafarizeo mpe ndambo ya bato
ya lisanga ya Erode mpo na koluka kokanga Ye na motambo
ya maloba na Ye moko. **14** Tango bakomaki epai na Ye,
balobaki: — Moteyi, toyebi ete ozali moto ya sembo mpe
obangaka bato te, pamba te oponaka bilongi te, kasi oteyaka
na bosolo nzela ya Nzambe. Boni, Mobeko na biso epesi
solo nzela ya kofuta mpako ya Sezare to te? Tosengeli
penza kofuta yango? **15** Kasi lokola Yesu ayebaki ete bazali
bato ya bilongi mibale, alobaki na bango: — Mpo na nini
bozali kotiela Ngai motambo? Bomemela Ngai mbongo moko
ya ebende, mpo ete namona yango. **16** Bamemelaki Ye
yango, mpe atunaki bango: — Elilingi ya nani mpe makomi
ya nani bozali komona awa? Bazongisaki: — Ya Sezare.
17 Yesu alobaki na bango: — Bopesa na Sezare, oyo ezali
ya Sezare; mpe bopesa na Nzambe, oyo ezali ya Nzambe!
Bakamwaki mingi eyano ya Yesu. **18** Bongo Basaduseo, ba-

oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai na Yesu mpe
batunaki Ye: **19** — Moteyi, Moyize akomaki mpo na biso
ete soki ndeko mobali ya moto moko akufi mpe atiki mwasi,
kasi aboti na ye bana te, moto wana asengeli kobala mwasi
oyo ndeko na ye atiki mpo ete abotela ndeko yango bana.
20 Nzokande, ezalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko
mobali ya liboso abalaki mwasi mpe akufaki, kasi abotaki
bana te. **21** Ndeko ya mibale abalaki mwasi yango kaka;
kasi ye mpe akufaki, atikalaki kobota bana te. Esalemaki
kaka bongo na ndeko ya misato kino na oyo ya sambo: **22**
bandeko nyonso sambo batikalaki kobota bana te. Sima na
bango nyonso, mwasi yango mpe akufaki. **23** Na mokolo
oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango akozala
mwasi ya nani kati na bandeko nyonso sambo, pamba te
bango nyonso sambo babalaki ye? **24** Yesu azongiselaki
bango: — Bozali kati na libunga, pamba te boyebi Makomi
te, mpe boyebi nguya ya Nzambe te. **25** Na mokolo oyo bato
bakosekwa kati na bakufi, bakobala lisusu te; kasi bakozala
lokola ba-anjelu kati na Likolo. **26** Mpo na oyo etali lisekwa
ya bakufi, botikala nanu kotanga te kati na buku ya Moyize,
makambo oyo Nzambe alobaki na ye na tina na nzete oyo
ezalaki kopela moto kasi ezalaki kozika te: « Nazali Nzambe
ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi? »
27 Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi azali Nzambe
ya bato ya bomoi. Bozali penza kati na libunga monene.
28 Moko kati na balakisi ya Mobeko, oyo ayokaki bango
kotiana tembe mpe amonaki ete Yesu azongiselaki bango
biyano ya malamu, apusanaki pene na Yesu mpe atunaki: —
Mobeko nini eleki monene kati ya mibeko nyonso? **29** Yesu
azongisaki: — Tala Mobeko oyo eleki monene: « Isalaele,
yoka malamu! Yawe azali Nzambe na biso, Yawe azali
kaka moko. **30** Okolinga Yawe, Nzambe na yo, na motema
na yo mobimba, na molimo na yo mobimba, na makanisi
na yo nyonso mpe na makasi na yo nyonso. » **31** Tala
mobeko oyo elandi: « Okolinga moninga na yo ndenge yo
moko omilingaka. » Mobeko ya motuya koleka mibeko wana
mibale ezali te. **32** Bongo molakisi ya Mobeko alobaki na
ye: — Moteyi, olobi malamu; olobi solo ete Nzambe azali
kaka moko, mosusu azali te. **33** Kolinga Ye na motema na
yo mobimba, na mayele na yo nyonso mpe na makasi na
yo nyonso, mpe kolinga moninga na yo ndenge yo moko
omilingaka, yango nde ezali na tina mingi koleka bambeka ya
kotumba mpe makabo nyonso. **34** Tango Yesu amonaki ete
molakisi ya Mobeko azongisi eyano na ndenge ya mayele,
alobaki na ye: — Ozali mosika te ya Bokonzi ya Nzambe.
Mpe moto ata moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.
35 Wana Yesu azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo,
atunaki: — Ndenge nini balakisi ya Mobeko balobaka ete
Klisto azali Mwana ya Davidi? **36** Pamba te Davidi, ye moko,
alobaki boye na nzela ya Molimo Mosantu: « Yawe alobaki
na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya
mobali kino natia banguna na Yo na se ya matambe na Yo.
› » **37** Soki ye moko Davidi azali kobenga Ye « Nkolo, »
bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye? Ebele
ya bato bazalaki koyoka Ye na esengo. **38** Wana azalaki
koteya, Yesu alobaki: — Bosala keba na balakisi ya Mobeko!
Balingaka kotambola na banzambala ya milayi; balingaka
ete bato bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele
bakutanaka; **39** balingaka kovanda na bakiti ya liboso, kati
na bandako ya mayangani; mpe na bisika ya lokumu, kati
na bafeti; **40** bayibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali,
mpe basalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa
bato. Bakozwa etumbu oyo eleki makasi. **41** Yesu avandaki
liboso ya kitunga ya makabo mpe azalaki kotala ndenge bato
bazalaki kotia mbongo kati na kitunga ya makabo. Bazwi
ebele bazalaki kotia mbongo ebele. **42** Mwasi mobola moko
akufisa mobali ayaki mpe atiaki mbongo mibale ya bibende,
oyo ezalaki na motuya moke penza. **43** Yesu abengaki
bayekoli na Ye mpe alobaki na bango: — Nazali koloba na
bino penza ya solo: mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi
koleka bato nyonso oyo bawuti kotia mbongo kati na kitunga
ya makabo. **44** Pamba te bato nyonso bazwi kati na mbongo
oyo bazali na yango na tina te, mpo na kotia kati na kitunga
ya makabo; kasi ye, kati na kokelela na ye, atie bozwi na ye
nyonso, nyonso oyo azalaki na yango mpo na kobika na
yango.

13 Wana Yesu azalaki kobima longwa na Tempelo, moko
kati na bayekoli na Ye alobaki na Ye: — Moteyi, tala
ndenge mabanga oyo ezali kitoko! Tala ndenge Ndako oyo
ezali monene! **2** Yesu alobaki na ye: — Ozali komona
bandako minene oyo! Libanga moko te ekotikala awa na
likolo ya libanga mosusu, nyonso ekobukama. **3** Bongo Yesu
avandaki na ngomba ya banzete ya olive, oyo etalana na
Tempelo. Petelo, Jake, Yoane mpe Andre batunaki Yesu,
na esika oyo bazalaki bango moko kaka: **4** — Yebisa biso,
makambo wana ekosalema tango nini? Mpe elembo nini
ekotalisa biso ete makambo yango nyonso ekomi pene ya
kokokisama? **5** Yesu alobaki na bango: — Bosala keba ete
moto moko te akosa bino! **6** Bato mingi bakoya na Kombo
na Ngai mpe bakoloba: « Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa
bato ebele. **7** Tango bokoyoka basango ya bitumba mpe
nungunungu na tina na bitumba, kasi bomitungisa te mpo na
yango; pamba te makambo wana esengeli kosalema, kasi
ekozala nanu suka ya mokili te. **8** Ekolo moko ekotelemela
ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu,
mabele ekoningana bipai na bipai, mpe nzala ekozala makasi
penza. Makambo wana ekozala kaka ebandeli ya pasi
lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota. **9** Kasi bosala keba,
pamba te bakofunda bino na bisambiselo ya Bayuda mpe
bakobeta bino fimbu kati na bandako ya mayangani. Likolo
na Ngai, bokosamba liboso ya bayangeli mpe liboso ya
bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya
kotatola solo na tina na Ngai. **10** Pamba te esengeli ete
Sango Malamu esakolama liboso epai ya bikolo nyonso ya
mokili. **11** Tango bakokanga bino mpo na komema bino
na bisambiselo, bomitungisa te mpo na koluka makambo
ya koloba; boloba kaka oyo ekopesamela bino na tango
wana, pamba te ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo
Mosantu. **12** Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma
ye, tata akokaba mwana na ye mpo ete baboma ye, bana
bakotombokela baboti na bango mpe bakobomisa bango. **13**
Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, kasi
moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika. **14** Tango
bokomona makambo ya nkele kosalema kati na Esika ya
bule, —tika ete motangi asosola malamu— wana tika ete
bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na bangomba; **15**
tika ete moto oyo akozala na likolo ya ndako akita te, mpo

na kokende kozwa eloko songolo kati na ndako na ye; **16** tika ete moto oyo akozala kati na bilanga azonga na ndako te, mpo na kokende kozwa elamba na ye! **17** Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! **18** Bosambela mpo ete makambo wana esalema te na eleko ya malili makasi. **19** Pamba te ekozala mikolo ya pasi, na lolenge oyo etikala nanu kozala te, wuta Nzambe akela mokili kino sik'oyo, mpe na lolenge oyo ekotikala kozala lisusu te. **20** Mpe soki Nkolo ayeisaki te mikolo yango moke, moto ata moko te akokaki kobika; kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango moke. **21** Na tango wana, soki moto moko alobi na bino: « Klisto azali awa! » to « Azali kuna, » bondima ye te. **22** Pamba te bamasiya ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima, bakosala bilembo minene mpe bikamwa mpo na kokosa ata baponami, soki ekokaki kosalema. **23** Boye bino, bosala keba! Ngai, namiyebiseli bino makambo nyonso. **24** Kasi na mikolo yango, sima na pasi wana, « moyi ekokoma molili, sanza ekongenga lisusu te, **25** minzoto ekokweya longwa na Likolo, mpe banguya ya Likolo ekoningisama. » **26** Bongo, bato bakomona Mwana na Moto koya kati na mapata, na nguya monene mpe na nkembo. **27** Akotinda ba-anjelu na Ye mpe akosangisa baponami na Ye longwa na bangambo nyonso minei ya mokili, longwa na suka ya mabele kino na suka ya Likolo. **28** Tika ete lisese ya nzete ya figi eteya bino: soki kaka bitape na yango elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi makasi ekomi pene. **29** Ndenge moko mpe mpo na bino; tango bokomona makambo wana kosalema, boyeba ete Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya engumba. **30** Nazali koloba na bino penza ya solo: bato ya ekeke oyo bakoleka te kino makambo wana nyonso ekosalema. **31** Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te. **32** Mpo na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi yango, ezala ba-anjelu ya Likolo to Mwana; Ye moko kaka Tata nde ayebi yango. **33** Bosala keba! Bosenzela! Pamba te boyebi te tango nini ngonga yango ekoya. **34** Ekozala lokola moto oyo akei na mobembo, bongo atiki ndako na ye mpe apesi mokumba na yango epai ya basali na ye; apesi na mosali moko na moko mosala oyo ekoki na ye mpe apesi mitindo epai ya mokengeli ekuke ete akengela malamu. **35** Yango wana, bosenzela; pamba te boyebi te tango nini nkolo ndako akozonga: na pokwa to na midi ya butu to tango soso elelaka to mpe na tongo. **36** Pamba te soki ayei na mbalakata, asengeli te kokuta bino bolali pongi. **37** Makambo oyo nalobi na bino, nazali koloba yango mpe na bato nyonso: Bosenzela.

14 Wana etikalaki mikolo mibale mpo ete feti ya Pasika mpe feti ya Mapa ezanga levire ebanda, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koluka ndenge nini kokanga Yesu na mayele mpo na koboma Ye; **2** pamba te balobaki: « Tosala yango te na tango ya feti, noki te bato bakotomboka. » **3** Lokola Yesu azalaki na Betani, na ndako ya Simona oyo azalaki moto na maba, mwasi moko akotaki, wana Yesu azalaki na mesa. Na maboko na ye, azalaki na molangi ya alibatre etonda na malasi ya nar, oyo basangisa na eloko mosusu te mpe ya motuya makasi; afungolaki molangi yango mpe asopaki malasi yango na moto ya Yesu. **4** Kati na bato oyo bazalaki wana, bamosusu basilikaki mpe balobaki: — Mpo na nini kobebisa malasi oyo na pamba kaka boye? **5** Bakokaki ata koteka malasi yango na motuya ya mbongo ya bibende koleka nkama misato mpe kopesa mbongo yango epai ya babola! Bazalaki kopamela mwasi yango makasi. **6** Kasi Yesu alobaki: — Botika ye! Mpo na nini kotungisa ye? Asali Ngai likambo moko ya malamu. **7** Bokozalaka na babola tango nyonso mpe bokoki tango nyonso kosalelaka bango bolamu oyo bolingi; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso te. **8** Mwasi oyo asali likambo oyo akoki, asili kosopela nzoto na Ngai malasi mpo na kobongisa kokundama na Ngai. **9** Nazali koloba na bino penza ya solo: Esika nyonso bakosakola Sango Malamu kati na mokili mobimba, bakobanda mpe kolobela likambo mwasi oyo awuti kosala, mpo na kokanisa ye. **10** Bongo Yuda Isikarioti, moko kati na bantoma zomi na mibale, akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpo na koteka Yesu epai na bango. **11** Tango bayokaki bongo, basepelaki makasi mpe balakaki kopesa ye mbongo. Boye, Yuda akomaki koluka libaku ya kokaba Yesu. **12** Na mokolo ya liboso ya feti ya Mapa ezanga levire, mokolo oyo bazalaki koboma mwana meme lokola mbeka ya Pasika, bayekoli batunaki Ye: — Esika nini olingi ete tokende kobongisela Yo bilei ya Pasika? **13** Bongo, kati na bayekoli na Ye, Yesu atindaki mibale; alobaki na bango: — Bokende kati na engumba, bokokutana na moto moko amemi eloku ya mayi; bolanda ye **14** mpe, tango akokota na ndako, boloba na nkolo ndako yango: « Moteyi azali kotuna yo: ‹ Wapi shambre na Ngai epai wapi nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai? › » **15** Bongo ye akolakisa bino, na etaje ya suka, shambre moko ya monene, babongisa malamu mpe bakoki kosalela yango. Ezali kuna nde bokobongisa bilei ya Pasika mpo na biso. **16** Tango bayekoli bakendeki, bakotaki na engumba mpe bakutaki makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki bango. Bongo babongisaki bilei ya Pasika. **17** Tango pokwa ekomaki, Yesu ayaki elongo na bayekoli zomi na mibale. **18** Wana bazalaki na mesa mpe bazalaki kolia, Yesu alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino, oyo azali kolia elongo na Ngai, akoteka Ngai. **19** Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki kotuna Ye, moko sima na moninga: — Ezali ngai? **20** Yesu azongisaki: — Ezali moko kati na bino, zomi na mibale, oyo azali kolia sani moko elongo na Ngai. **21** Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge ekomama na tina na Ye; kasi mawa na moto oyo akoteka Mwana na Moto! Elingaki kozala malamu koleka mpo na moto yango ete abotama te. **22** Wana bazalaki kolia, Yesu azwaki lipa; sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango, apesaki bango yango mpe alobaki: — Oyo ezali nzoto na Ngai! Bozwa. **23** Azwaki lisusu kopo; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, apesaki bango yango, mpe bango nyonso bamelaki yango. **24** Bongo alobaki na bango: — Oyo ezali makila na Ngai ya Boyokani, makila oyo esopani mpo na bato ebele. **25** Nazali koloba na bino penza ya solo: nakomela lisusu vino oyo te kino na mokolo oyo nakomela yango, ya sika, kati na Bokonzi ya Nzambe. **26** Sima na yango, bayembaki banzembo; bongo babimaki mpo na kokende na ngomba ya banzete ya olive. **27** Yesu alobaki na bango: — Bino nyonso bokobungisa kondima, pamba te ekomama: « Nakobeta mobateli bibwele, mpe bameme ekopalangana. » **28** Kasi, sima na Ngai kosekwa,

nakokende na Galile, liboso na bino. **29** Petelo alobaki na
Ye: — Ata soki bango nyonso bakweyisi kondima na bango,
ngai nakotikala kokweyisa kondima na ngai te. **30** Yesu
azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: lelo,
kaka na butu ya lelo, liboso ete soso elela mbala mibale,
okowangana Ngai mbala misato. **31** Kasi Petelo akobaki
kotia monoko makasi, alobaki: — Ata soki nasengeli kokufa
elongo na Yo, nakowangana yo te. Mpe bango nyonso
balobaki kaka ndenge moko. **32** Tango bakomaki na esika
oyo kombo na yango ezali Getisemane, Yesu alobaki na
bayekoli na Ye: — Botikala awa, wana Ngai nakosambela.
33 Wana amemaki Petelo, Jake mpe Yoane, akomaki mawa-
mawa mpe komitungisa; **34** alobaki na bango: — Motema
na Ngai etondi na mawa pene nakufa; botikala awa mpe
bosenzela. **35** Wana akendeki mwa mosika, amikitisaki
na mabele mpe azalaki kosambela Nzambe mpo ete, soki
ekoki kosalema, tango wana ya pasi ekende mosika na
Ye. **36** Azalaki kobondela: — Tata! Epai na Yo, nyonso
ekoki kosalema! Longola kopo oyo ya pasi liboso na Ngai!
Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala
kolanda mokano na Yo. **37** Bongo azongaki epai bayekoli
na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi. Alobaki
na Petelo: — Simona, ozali kolala? Okokaki te kosenzela
mpo na ngonga moko? **38** Bosenzela mpe bosambela
mpo ete bokweya te kati na komekama. Molimo ezalaka
na posa makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na
bolembu. **39** Akendeki lisusu mwa mosika mpe abondelaki
kaka ndenge moko. **40** Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye
bazalaki mpe akutaki bango lisusu balala pongi, pamba te
bayokaki pongi makasi mpe miso na bango ekomaki kilo.
Bayebaki te eyano ya kopesa Ye. **41** Azongaki mpo na
mbala ya misato, mpe alobaki na bango: — Bozali kaka
kokoba kolala pongi mpe kopema? Esili! Ngonga ekoki.
Mwana na Moto akokabama na maboko ya bato ya masumu.
42 Botelema; tokende. Moto oyo ateki Ngai azali koya.
43 Wana Yesu azalaki nanu koloba, Yuda, moko kati na
bayekoli zomi na mibale, akomaki elongo na bato ebele
oyo basimbaki mipanga mpe banzete; ezalaki bakonzi ya
Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya
bato nde batindaki bango. **44** Moto oyo atekaki Yesu apesaki
bango elembo moko: « Moto oyo ngai nakopesa beze, ezali
nde ye; bokokanga ye mpe bokomema ye na se ya bokengeli
malamu. » **45** Tango kaka Yuda akomaki, akendeki epai
ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Moteyi! Mpe apesaki Ye
beze. **46** Mbala moko, basimbaki Yesu na makasi mpe
bakangaki Ye. **47** Bongo moko kati na bato oyo bazalaki
wana abimisaki mopanga na ye wuta na ebombelo na yango,
abetaki yango mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe
mpe akataki ye litoyi. **48** Yesu alobaki na bango: — Boni,
nakomi motomboki mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga
mpe na banzete? **49** Nazalaki elongo na bino mikolo nyonso
kati na lopango ya Tempelo mpo na kopesa malakisi na
Ngai, mpe bokangaki Ngai te. Kasi ezali kosalema bongo
mpo ete Makomi ekokisama. **50** Bayekoli na Ye nyonso
basundolaki Ye mpe bakimaki. **51** Nzokande, elenge mobali
moko azalaki kolanda Yesu; alataki liputa ya pamba. Mpe
tango bakangaki ye, **52** asundolaki liputa mpe akimaki. **53**
Bamemaki Yesu epai ya mokonzi ya Banganga-Nzambe epai
wapi bakonzi ya Banganga-Nzambe, bakambi ya bato mpe
balakisi ya Mobeko, bango nyonso, basanganaki. **54** Petelo
azalaki kolanda Yesu na mosika, kino kati na lopango ya
ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe; avandaki kuna
elongo na bakengeli, pene ya moto, mpe azalaki koyetola
moto. **55** Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato
nyonso ya Likita-Monene ya Bayuda bazalaki koluka litatoli
moko oyo ekobimisa polele mabe ya Yesu mpo ete bakoka
kokatela Ye etumbu ya kufa, kasi bazalaki kozwa yango te;
56 pamba te bato mingi bazalaki kokosela Ye makambo,
kasi matatoli na bango ezalaki kokokana te. **57** Mpo na
kaka kokosela Ye makambo, bato mosusu bazalaki kotelema
na koloba: **58** « Toyokaki ye koloba: ‹ Ngai, nakobuka
Tempelo oyo esalema na maboko ya bato; mpe sima na
mikolo misato, nakotonga Tempelo mosusu oyo ekosalema
na maboko ya bato te. › » **59** Kasi atako bongo, litatoli na
bango ezalaki kaka ya lokuta. **60** Mokonzi ya Banganga-
Nzambe atelemaki kati na mayangani mpe apesaki Yesu
motuna: — Boni, ozali te na liloba ya kozongisa? Olobi nini
liboso ya makambo oyo bazali kofunda yo na yango? **61**
Kasi Yesu abatelaki kimia mpe apesaki ata eyano moko te.
Mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki Ye lisusu: — Ozali
Klisto, Mwana ya Ye oyo apambolama? **62** Yesu azongisaki:
— Iyo, ezali se bongo. Mpe bokomona Mwana na Moto
kovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nkolo-Na-
Nguya-Nyonso mpe koya elongo na mapata ya Likolo. **63**
Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe apasolaki bilamba
na ye mpe alobaki: — Mpo na nini koluka lisusu batatoli?
64 Bino moko boyoki ndenge nini afingi Nzambe. Bokanisi
nini mpo na yango? Boye, bango nyonso bakatelaki Yesu
etumbu, batatolaki ete abongi na kufa. **65** Bato mosusu
bakomaki kobwakela Ye soyi, kozipa Ye elongi, kobeta Ye
makofi na koloba na Ye: — Sakola! Mpe bakengeli bazwaki
Ye mpe babetaki Ye bambata. **66** Wana Petelo azalaki na se,
kati na lopango ya kati, mwasi mosali moko ya mokonzi ya
Banganga-Nzambe ayaki wana, **67** amonaki Petelo koyetola
moto. Sima na ye kotala Petelo malamu, alobaki na ye:
— Yo mpe ozalaki elongo na Yesu, moto ya Nazareti! **68**
Kasi Petelo awanganaki; alobaki: — Nayebi te! Nazali kutu
kososola te makambo oyo ozali koloba! Bongo abimaki mpe
akendeki kotelema pembeni, na ekuke ya lopango; mpe
soso elelaki. **69** Tango mwasi mosali amonaki ye, alobaki
lisusu na bato oyo bazalaki wana: — Moto oyo azali moko
kati na bango! **70** Petelo awanganaki lisusu. Sima na mwa
tango moke, bato oyo bazalaki wana bazongelaki koloba na
Petelo: — Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati na bango,
mpe ozali moto ya Galile. **71** Bongo Petelo abandaki kolapa
ndayi esangana na bilakeli mabe: — Nayebi te moto oyo
bozali kolobela! **72** Kaka na tango yango, soso elelaki mpo
na mbala ya mibale. Bongo Petelo akanisaki maloba oyo
Yesu alobaki na ye: « Liboso ete soso elela mbala mibale,
okowangana Ngai mbala misato. » Mpe alelaki makasi.

15 Tango tongo etanaki, bakonzi ya Banganga-Nzambe,
bakambi ya bato, balakisi ya Mobeko mpe bato nyonso
ya Likita-Monene ya Bayuda basanganaki mpo na kokata
likambo. Bakangaki Yesu na basinga, bamemaki Ye mpe
bakabaki Ye na maboko ya Pilato. **2** Pilato atunaki Yesu: —
Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu azongisaki: — Olobi
yango. **3** Bakonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki kofunda

Ye na makambo ebele. **4** Pilato atunaki Ye lisusu: — Boni,
ozali te na eyano ya kopesa, na makambo nyonso oyo bazali
koloba mpo na kofunda yo? **5** Kasi Yesu azongisaki ata liloba
moko te; mpe Pilato akamwaki makasi. **6** Na feti nyonso
ya Pasika, azalaki kobimisa na boloko mokangami moko
oyo bato bazalaki kosenga. **7** Na tango wana, moto oyo
bazalaki kobenga « Barabasi » azalaki kati na boloko elongo
na batomboki oyo bayeisaki mobulu kati na engumba mpe
babomaki moto. **8** Ebele ya bato bayaki mpe basengaki na
Pilato ete asalela bango makambo oyo amesana kosalela
bango mbala na mbala. **9** Pilato atunaki: — Bolingi nabimisela
bino mokonzi ya Bayuda? **10** Pilato ayebaki malamu ete
ezali mpo na likunya nde bakonzi ya Banganga-Nzambe
bakabaki Yesu na maboko na ye. **11** Bakonzi ya Banganga-
Nzambe batindikaki ebele ya bato mpo ete basenga na Pilato
ete abimisela bango Barabasi longwa na boloko. **12** Pilato
atunaki bango: — Nasala nini na moto oyo bozali kobenga
mokonzi ya Bayuda? **13** Bagangaki lisusu: — Baka ye na
ekulusu! **14** Pilato atunaki bango lisusu: — Mabe nini asali?
Kasi bakobaki kaka koganga makasi koleka: — Baka ye
na ekulusu! **15** Lokola Pilato alingaki kosepelisa ebele ya
bato, abimiselaki bango Barabasi longwa na boloko. Sima na
kobetisa Yesu fimbu, Pilato apesaki Ye na maboko na bango
mpo ete babaka Ye na ekulusu. **16** Basoda bakumbaki Yesu
kati na ndako ya moyangeli, na esambiselo, mpe basangisaki
lisanga mobimba ya basoda. **17** Balatisaki Yesu nzambala
ya motane mpe ekoti oyo basalaki na banzube; **18** mpe
babandaki kopesa ye mbote: « Mbote, mokonzi ya Bayuda! »
19 Bazalaki kosalela lingenda moke mpo na kobeta Ye na
moto, bazalaki kobwakela Ye soyi mpe kofukama mpo na
kogumbama liboso na Ye. **20** Sima na bango kosakanela Ye,
balongolaki Ye nzambala ya motane, balatisaki Ye lisusu
bilamba na Ye mpe bakumbaki Ye mpo na kobaka Ye na
ekulusu. **21** Bakangaki na makasi moleki nzela moko oyo
awutaki na bilanga, mpo ete amema ekulusu ya Yesu;
kombo na ye ezalaki Simona, moto ya Sirene mpe tata ya
Alekizandre mpe Rifisi. **22** Bamemaki Yesu na esika oyo
babengaka « Gologota, » oyo elingi koloba: esika ya mokuwa
ya moto, **23** bapesaki Ye masanga ya vino basangisa na
mire, kasi amelaki yango te. **24** Babakaki Ye na ekulusu,
mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke mpo na
koyeba oyo moko na moko akozwa. **25** Babakaki Ye na
ekulusu na ngonga ya libwa ya tongo. **26** Tala makomi oyo
ezalaki kotalisa mpo na nini bakatelaki Ye etumbu: Mokonzi
ya Bayuda. **27** Babomi mibale ya bato babakamaki na ba-
ekulusu elongo na Yesu: moko, na ngambo ya loboko ya
mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya
mwasi. [**28** Ezali boye nde ekokisamaki Makomi oyo ezali
koloba: « Batangaki Ye na molongo ya bato ya mabe. »] **29**
Baleki nzela bazalaki kofinga Ye na koningisa mito na bango;
bazalaki koloba: — Yo oyo okobuka Tempelo mpe okotonga
yango lisusu na mikolo misato, **30** mibikisa yo moko mpe kita
longwa na ekulusu! **31** Bakonzi ya Banganga-Nzambe elongo
na balakisi ya Mobeko bazalaki mpe kotiola kati na bango:
— Abikisaki bato mosusu, kasi ye moko akoki komibikisa
te! **32** Tika ete Klisto, Mokonzi ya Isalaele, akita sik'oyo
longwa na ekulusu, mpo ete tomona mpe tondima! Bato oyo
babakamaki elongo na Yesu na ba-ekulusu bazalaki mpe
kofinga Ye. **33** Kobanda na ngonga ya midi kino na ngonga
ya misato ya pokwa, molili ekotaki na mokili mobimba. **34** Na
ngonga yango ya misato ya pokwa, Yesu agangaki: — Eloi,
Eloi, lema sabachtani? Elingi koloba: « Nzambe na Ngai,
Nzambe na Ngai, mpo na nini osundoli Ngai? » **35** Kati na
bato oyo batelemaki wana, ndambo bayokaki Yesu; boye
bakomaki koloba: — Boyoka, azali kobenga Eliya! **36** Moto
moko akimaki mbangu, azindisaki eponze moko na vino ya
ngayi, atiaki eponze yango na songe ya mwa nzete mpe
apesaki yango Yesu mpo ete amela; alobaki: — Totala soki
Eliya akoya kokitisa ye. **37** Kasi Yesu agangaki makasi mpe
akataki motema. **38** Rido ya Tempelo epasukaki na biteni
mibale, kobanda na likolo kino na se. **39** Mpe tango mokonzi
ya basoda ya Rome, oyo atelemaki liboso ya Yesu, amonaki
ndenge Yesu akufaki, alobaki: — Moto oyo azalaki penza
Mwana na Nzambe! **40** Ezalaki mpe na basi oyo bazalaki
kotala na mosika. Kati na basi yango, ezalaki na Mari, moto
ya Magidala; Mari, mama ya Jake oyo ya elenge, ya Joze
mpe ya Salome; **41** oyo bazalaki kolanda Yesu mpe kosunga
Ye tango azalaki kati na Galile; ezalaki mpe na basi mosusu
ebele oyo bakendeki na Yelusalemi elongo na Yesu. **42**
Wana pokwa ekomaki, lokola ezalaki mokolo ya komilengela
mpo ete etikalaki ngonga moke mpo na kokota na mokolo ya
Saba, **43** Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki moto
ya lokumu kati na Likita-Monene ya Bayuda mpe azalaki
kozela Bokonzi ya Nzambe, abangaki te kokende epai ya
Pilato mpo na kosenga nzoto ya Yesu. **44** Pilato akamwaki
tango ayokaki ete Yesu asilaki kokufa; abengaki mokonzi ya
basoda mpo na kotuna ye soki solo Yesu asilaki kokufa. **45**
Tango ayokaki na monoko ya mokonzi ya basoda ete ezali
bongo, apesaki Jozefi ndingisa ya kokamata nzoto ya Yesu.
46 Jozefi asombaki liputa ya lino, akitisaki nzoto ya Yesu
longwa na ekulusu, alingaki yango na liputa yango; atiaki
nzoto yango kati na kunda oyo batobolaki kati na libanga
moko ya monene, mpe atindikaki libanga mosusu liboso ya
ekotelo ya kunda yango. **47** Mari, moto ya mboka Magidala,
mpe Mari, mama ya Joze, bazalaki kotala esika oyo akotia
nzoto ya Yesu.

16 Tango mokolo ya Saba elekaki, Mari, moto ya mboka
Magidala, mpe Mari, mama ya Jake mpe Salome,
basombaki mafuta ya solo kitoko mpo na kokende kokawusa
nzoto ya Yesu mpo ete ebeba te. **2** Na tongo-tongo ya mokolo
ya liboso ya poso, wana moyi ebandi kobima, bakendeki
na kunda. **3** Bazalaki kotunana kati na bango: — Nani
akotindikela biso libanga mpo ete elongwa na ekotelo ya
kunda? **4** Mpe tango batombolaki miso, bamonaki ete libanga
esilaki kotindikama mpe ezalaki lisusu te na ekotelo ya
kunda; nzokande, libanga yango ezalaki ya monene penza.
5 Sima na bango kokota kati na kunda, bamonaki elenge
mobali moko, avandi na ngambo ya loboko ya mobali, alata
nzambala ya pembe; somo ekangaki bango. **6** Kasi alobaki
na bango: — Bobanga te! Bozali koluka Yesu ya Nazareti,
oyo babakaki na ekulusu? Azali awa te, asili kosekwa. Botala
esika oyo batiaki Ye. **7** Bokende sik'oyo koyebisa Petelo
mpe bayekoli mosusu: « Akei liboso na bino, na Galile; ezali
kuna nde bokomona Ye, ndenge kaka ayebisaki bino. » **8**
Babimaki na lombangu mpe bakimaki mosika ya kunda ya
Yesu, pamba te bango nyonso bazalaki kolenga na somo,
mpe makanisi na bango epalanganaki. Balobaki eloko te na

moto nyonso, pamba te bazalaki kobanga. **9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)**
Na tongo ya mokolo ya liboso ya poso, tango Yesu asekwaki,
abimelaki liboso Mari, moto ya mboka Magidala, oyo, kati
na ye, Yesu abenganaki milimo mabe sambo. **10** Bongo
Mari akendeki koyebisa bato oyo batambolaki elongo na
Yesu; akutaki bango batondi na mawa mpe bazali kolela.
11 Kasi tango bayokaki ye koloba: « Yesu azali na bomoi,
awuti kobimela ngai, » bandimaki ye te. **12** Sima na yango,
Yesu abimelaki mibale kati na bango na lolenge mosusu,
wana bazalaki kokende na mboka. **13** Bazongaki mpe
bayebisaki yango epai ya bayekoli mosusu; kasi bayekoli
yango bandimaki bango te. **14** Sima na yango, abimelaki
bantoma zomi na moko, wana bazalaki kolia, mpe apamelaki
bango mpo ete bazalaki na kondima te, mpe mpo ete
bazalaki mitema mabanga; pamba te bandimaki te bato oyo
bamonaki Ye sima na lisekwa na Ye. **15** Alobaki na bango:
— Bokende na mokili mobimba, mpe boteya bato nyonso
Sango Malamu. **16** Moto oyo akondima mpe akozwa libatisi
akobika, kasi moto oyo akondima te akozwa etumbu. **17**
Tala bilembo oyo ekolanda bato oyo bakondima: na Kombo
na Ngai, bakobengana milimo mabe; bakoloba nkota ya
sika, **18** bakokanga banyoka na maboko na bango; mpe soki
bameli ngenge, ekosala bango pasi ata moke te; bakotiela
babeli maboko, mpe babeli bakobika na bokono na bango.
19 Sima na Nkolo Yesu koloba na bango, amemamaki kati
na Likolo mpe avandaki na ngambo ya loboko ya mobali ya
Nzambe. **20** Bayekoli bakendeki koteya na bisika nyonso.
Nkolo azalaki kosala elongo na bango mpe azalaki kokokisa
liloba na Ye na nzela ya bilembo ya kokamwa oyo ezalaki
kolanda liloba na Ye.

Luka

1 Bato mingi bamekaki kokoma makambo oyo elekaki kati
na biso, **2** kolanda ndenge bayebisaki biso yango na
bato oyo, wuta na ebandeli, bamonaki yango na miso mpe
bakomaki basali ya Liloba na Nzambe. **3** Yango wana,
ngai mpe, sima na ngai kotuna-tuna mpo na koluka koyeba
malamu makambo nyonso, banda na ebandeli, namonaki
lisusu ete ezali malamu mpo na ngai kokomela yo yango
ndenge elandanaki, Teofile ya lokumu, **4** mpo ete oyeba
bosolo ya malakisi oyo ozwaki. **5** Na tango oyo Erode azalaki
mokonzi ya Yuda, ezalaki na Nganga-Nzambe moko, kombo
na ye ezalaki « Zakari; » azalaki moko kati na Banganga-
Nzambe ya lisanga ya Abiya. Mwasi na ye, Elizabeti, azalaki
mokitani ya Aron. **6** Bango mibale bazalaki bato ya sembo
liboso ya Nzambe, bazalaki kotosa, na ndenge esengeli,
mibeko nyonso mpe mitindo nyonso ya Nkolo. **7** Kasi
bazalaki na mwana te, pamba te Elizabeti azalaki ekomba;
mpe bango mibale bakomaki mibange. **8** Mokolo moko, wana
Zakari azalaki kosala mosala na ye lokola Nganga-Nzambe,
liboso ya Nzambe, pamba te ezalaki ngala ya lisanga na ye,
9 aponamaki na zeke, kolanda momesano ya bonganga-
Nzambe, mpo na kokota kati na Esika ya bule ya Nkolo mpe
kotumba kuna malasi ya ansa. **10** Tango ekomaki ngonga ya
kotumba malasi ya ansa, lisanga mobimba ya basambeli
ezalaki kosambela na libanda. **11** Bongo anjelu moko ya
Yawe abimelaki ye ya kotelema na ngambo ya loboko ya
mobali ya etumbelo ya malasi ya ansa. **12** Tango Zakari
amonaki ye, abangaki makasi, mpe somo monene ekangaki
ye. **13** Kasi anjelu alobaki na ye: — Zakari, kobanga te!
Nzambe ayoki mabondeli na yo. Mwasi na yo, Elizabeti,
akobotela yo mwana mobali, mpe okopesa ye kombo «
Yoane. » **14** Mwana yango akosala esengo na yo, mpe
okosepela na ye makasi; mpe bato ebele bakosepela mpo na
mbotama na ye, **15** pamba te akozala moto monene na miso
ya Nkolo. Akomela te ezala vino to masanga ya makasi,
mpe akozala atonda na Molimo Mosantu wuta na libumu ya
mama na ye. **16** Akozongisa bato ebele ya Isalaele epai ya
Nkolo, Nzambe na bango, **17** mpe akotambola liboso ya
Nzambe, elongo na molimo mpe nguya oyo ezalaki kovanda
kati na Eliya, mpo na kozongisa boyokani kati na batata
mpe bana na bango, mpo na kosala ete batomboki bakoma
kokanisa lokola bato ya sembo, mpe mpo na kobongisa
bato mpo na Nkolo. **18** Zakari atunaki anjelu: — Ndenge
nini nakoki koyeba ete ezali ya solo? Pamba te, ngai, nazali
mobange, mpe mibu ya mbotama ya mwasi na ngai esili
kopusana makasi. **19** Anjelu azongiselaki ye: — Nazali
Gabrieli; natelemaka liboso ya Nzambe oyo atindi ngai mpo
na koyebisa yo mpe kopesa yo basango oyo ya malamu.
20 Lokola ondimeli maloba na ngai te, oyo ekokokisama
solo na tango na yango oyo ekatama, okokoma baba mpe
okokoka lisusu koloba te kino na mokolo oyo makambo
yango ekokokisama. **21** Na tango yango, bato bazalaki
kozela Zakari mpe komituna mpo na nini azali kowumela
tango molayi kati na Esika ya bule. **22** Tango abimaki, azalaki
lisusu te na makoki ya koloba na bango; boye basosolaki
ete azwi emoniseli kati na Esika ya bule, pamba te akomaki
koloba na bango na nzela ya bilembo mpe atikalaki baba. **23**
Tango mikolo na ye ya mosala ekokaki, azongaki na ndako
na ye. **24** Sima na mwa tango, mwasi na ye, Elizabeti,
akomaki na zemi mpe abombamaki sanza mitano. **25** Azalaki
komilobela: « Tala likambo oyo Nkolo asali mpo na ngai!
Na mikolo oyo, atalisi ngai ngolu na Ye mpe alongoli soni
na ngai na miso ya bato. » **26** Sima na basanza motoba,
Nzambe atindaki anjelu Gabrieli kati na engumba moko ya
Galile, kombo na yango ezalaki « Nazareti. » **27** Atindaki ye
epai ya elenge mwasi Mari oyo ayebaki nanu nzoto ya mibali
te mpe azalaki mobandami ya libala na mobali moko oyo
kombo na ye ezalaki Jozefi, mokitani ya Davidi. **28** Anjelu
akotaki epai ya Mari mpe alobaki na ye: — Mbote na yo,
yo oyo osili kozwa ngolu monene! Nkolo azali elongo na
yo! **29** Tango Mari ayokaki maloba ya anjelu, amitungisaki
makasi mpe akomaki komituna soki mbote yango elakisi
nini. **30** Kasi anjelu alobaki na ye: — Mari, kobanga te!
Pamba te Nzambe asaleli yo ngolu! **31** Okozwa zemi,
okobota mwana mobali mpe okopesa Ye kombo « Yesu.
» **32** Akozala Moto monene, mpe bakobenga Ye: Mwana
ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. Nkolo Nzambe akopesa Ye kiti ya
bokonzi ya Davidi, koko na Ye. **33** Akozala Mokonzi ya libota
ya Jakobi mpo na libela, mpe bokonzi na Ye ekozala na
suka te. **(aiōn g165)** **34** Mari atunaki anjelu: — Ekosalema
ndenge nini, pamba te nayebi nanu nzoto ya mibali te? **35**
Anjelu azongiselaki ye: — Molimo Mosantu akokitela yo,
mpe nguya ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ekozipa yo na elilingi na
Ye. Boye Mosantu oyo okobota akobengama Mwana na
Nzambe. **36** Ndeko na yo ya mwasi, Elizabeti, azali mpe na
zemi; akobota mwana mobali, atako akomi mobange. Ye
oyo bazalaki kobenga « ekomba » akomi sik'oyo na zemi ya
sanza motoba. **37** Pamba te Nzambe alembanaka eloko
te. **38** Mari azongiselaki ye: — Nazali mwasi mowumbu
ya Nkolo, tika ete maloba na yo ekokisamela ngai! Bongo
anjelu akabwanaki na ye. **39** Sima na mwa mikolo, Mari
atelemaki mpe akendeki na lombangu, na engumba moko
kati na mokili ya bangomba ya Yuda. **40** Kuna, akotaki na
ndako ya Zakari mpe apesaki Elizabeti mbote. **41** Tango
kaka Elizabeti ayokaki mbote ya Mari, mwana aninganaki
kati na libumu na ye. Elizabeti atondisamaki na Molimo
Mosantu **42** mpe agangaki na mongongo makasi: — Ozali
ya kopambolama kati na basi, mpe esengo na mwana oyo
azali kati na libumu na yo! **43** Ngai nde nani mpo ete mama
ya Nkolo na ngai aya epai na ngai? **44** Pamba te, tango
kaka nayoki mbote na yo, mwana aningani na esengo kati na
libumu na ngai. **45** Esengo na mwasi oyo andimaki ete Nkolo
akokokisa elaka oyo apesaki ye! **46** Bongo Mari alobaki: —
Molimo na ngai ezali kokumisa Nkolo, **47** mpe natondi na
esengo mpo na Nzambe, Mobikisi na ngai, **48** pamba te atali
kozanga lokumu ya mwasi mowumbu na Ye. Yango wana,
kobanda lelo, bato ya tango nyonso bakobanda kobengaka
ngai mwasi ya esengo, **49** pamba te Nzambe-Na-Nguya-
Nyonso asaleli ngai makambo minene; Kombo na Ye ezali
Bule. **50** Atalisaka boboto na Ye tango nyonso epai ya bato
oyo batosaka Ye. **51** Asali misala minene na nguya ya
loboko na Ye, apanzi bato oyo batonda na lolendo, **52** akitisi
bakambi wuta na bakiti na bango ya bokonzi, kasi atomboli
bato oyo bamikitisaka. **53** Atondisi na biloko ya malamu
bato oyo bazalaki na nzala, mpe azongisi bazwi maboko
pamba. **54** Solo, asungi Isalaele, mosali na Ye, abosani te

kotalisa boboto na Ye, **55** ndenge alakaki yango epai ya
bakoko na biso, epai ya Abrayami mpe epai ya bakitani na
ye, mpo na tango nyonso. **(aiōn g165)** **56** Mari avandaki
basanza pene misato elongo na Elizabeti; sima, azongaki na
ndako na ye. **57** Wana eleko oyo Elizabeti asengelaki kobota
ekokaki, abotaki mwana mobali. **58** Baninga mpe bandeko
ya Elizabeti bayokaki ete Nkolo asaleli ye ngolu monene,
mpe basepelaki na ye elongo. **59** Na mokolo ya mwambe,
sima na mbotama ya mwana, bakendeki kokatisa mwana
ngenga; balingaki kopesa ye kombo ya tata na ye, Zakari. **60**
Kasi mama na ye alobaki: — Te! Kombo na ye ezali Yoane.
61 Kasi balobaki na ye: — Ezali na moto moko te, kati na
libota na yo, oyo azali na kombo wana. **62** Bongo batunaki
tata ya mwana, na nzela ya bilembo, mpo ete bayeba soki
kombo nini alingaki kopesa na mwana. **63** Zakari asengaki
mwa libaya mpe akomaki: « Kombo na ye ezali Yoane. »
Mpe bango nyonso bakamwaki. **64** Mbala moko, monoko
ya Zakari efungwamaki mpe lolemo na ye ekangolamaki;
akomaki lisusu koloba mpe kokumisa Nzambe. **65** Baninga
na bango nyonso ya pembeni batondaki na somo mpe
bazalaki kolobela makambo yango nyonso, kati na mokili ya
bangomba ya Yuda. **66** Bato nyonso oyo bayokaki sango
yango bazalaki kokamwa yango mpe komituna: « Yango
mwana oyo akozala nani? » Pamba te loboko ya Nkolo
ezalaki elongo na ye. **67** Tata na ye, Zakari, atondisamaki
na Molimo Mosantu mpe akomaki kosakola: **68** « Tika ete
Nkolo, Nzambe ya Isalaele, akumisama, pamba te ayei mpe
akangoli bato na Ye; **69** abimiseli biso Mobikisi ya nguya, kati
na libota ya Davidi, mosali na Ye; **70** akokisi elaka na Ye, oyo
apesa wuta kala na nzela ya basakoli na Ye ya bule, **(aiōn
g165)** **71** lobiko liboso ya banguna na biso, mpe kokangolama
wuta na maboko ya bayini na biso; **72** atalisi boboto na Ye
epai ya bakoko na biso mpe akanisi Boyokani na Ye ya bule;
73 akokiseli biso ndayi oyo alapaki epai ya Abrayami, koko
na biso, **74** ete akokangola biso na maboko ya banguna na
biso, mpe akopesa biso nzela ya kosalela Ye na kobanga
te, **75** kati na bosantu mpe bosembo, liboso na Ye, mikolo
nyonso ya bomoi na biso. **76** Bongo yo, mwana na ngai,
bakobenga yo: mosakoli ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo; pamba te
okotambola na liboso ya Nkolo mpo na kobongisela Ye nzela
77 mpe mpo na koyebisa bato na Ye ete Nzambe akobikisa
bango mpe akolimbisa masumu na bango, **78** mpo na mawa
mpe boboto ya Nzambe na biso, oyo na nzela na yango moyi
ya tongo ekongengela biso wuta na likolo, **79** mpo na kopesa
pole na bato nyonso oyo bavandi kati na molili mpe kati na
elili ya kufa, mpe mpo na kotambolisa makolo na biso kati na
nzela ya kimia. » **80** Mwana azalaki kokola, mpe molimo na
ye ezalaki kokemba; azalaki kovanda kati na bisobe kino na
mokolo oyo ayaki komimonisa na miso ya bato ya Isalaele.

2 Na tango wana, Sezare Ogisite abimisaki mobeko ya
kotanga motango ya bato nyonso oyo bazalaki kovanda
na mikili nyonso oyo ezalaki na se ya bokonzi ya Rome. **2**
Ezalaki mbala ya liboso ya kotanga motango ya bato, wana
Kiriniusi azalaki moyangeli ya Siri. **3** Bato nyonso bazalaki
kokende komikomisa, moto na moto kati na engumba na
ye. **4** Jozefi mpe alongwaki na engumba Nazareti, kati na
etuka ya Galile, mpo na kokende na Beteleemi, engumba ya
Davidi, kati na etuka ya Yuda, pamba te azalaki moto ya
ndako mpe ya libota ya Davidi. **5** Akendeki kuna mpo na
kokomisa kombo na ye mpe kombo ya Mari, mobandami
na ye ya libala, oyo azalaki na zemi. **6** Wana bazalaki
na Beteleemi, mokolo na ye ya kobota ekokaki. **7** Mari
abotaki mwana mobali, mwana na ye ya liboso; alingaki
ye na bilamba mpe alalisaki ye kati na elielo ya bibwele,
pamba te esika ezalaki te mpo na bango kati na ndako ya
bapaya. **8** Kati na etuka yango, ezalaki na babateli bibwele
oyo bazalaki kolekisa babutu na bango kati na bilanga ya
pembeni mpo na kobatela bitonga na bango. **9** Anjelu moko
ya Nkolo abimelaki bango, mpe nkembo ya Nkolo engengaki
zingazinga na bango; mpe bayokaki somo makasi. **10** Kasi
anjelu alobaki na bango: — Bobanga te! Namemeli bino
sango moko ya malamu, oyo ekopesa bato nyonso esengo
makasi. **11** Mobikisi abotameli bino lelo, kati na engumba
ya Davidi; Ye nde azali Masiya, Nkolo. **12** Tala elembo
oyo ekosunga bino mpo na koyeba Ye: bokomona mwana
moko abotami sika, balingi ye na bilamba mpe balalisi ye
kati na elielo ya bibwele. **13** Mbala moko, ba-anjelu ebele
ya mampinga ya Likolo bayaki kosangana na anjelu oyo
ya liboso, bazalaki kokumisa Nzambe mpe koloba: **14** «
Nkembo na Nzambe kati na bisika oyo eleki likolo, mpe
kimia na mabele kati na bato oyo alingaka! » **15** Tango ba-
anjelu bakabwanaki na bango mpo na kozonga na Likolo,
babateli bibwele balobanaki bango na bango: « Tokende
kino na Beteleemi, mpo na kotala makambo oyo esalemi
kuna, makambo oyo Nkolo ayebisi biso. » **16** Bakendeki
kuna na lombangu mpe bakutaki Mari, Jozefi mpe mwana
oyo abotami sika alala kati na elielo ya bibwele. **17** Sima na
bango komona ye, balobaki makambo oyo bayebisaki bango
na tina na mwana yango. **18** Bato nyonso oyo bayokaki
bango bakamwaki mingi makambo oyo babateli bibwele
balobaki. **19** Kasi Mari azalaki kobomba maloba wana nyonso
mpe kokanisa na tina na yango mbala na mbala. **20** Babateli
bibwele bazongaki na kokumisa mpe kosanzola Nzambe mpo
na makambo nyonso oyo bayokaki mpe bamonaki, pamba te
makambo nyonso esalemaki ndenge anjelu ayebisaki bango
yango. **21** Na mokolo ya mwambe, tango ngonga ya kokatisa
mwana ngenga ekokaki, bapesaki mwana kombo « Yesu, »
kombo oyo anjelu apesaki ye liboso ete mama na ye akoma
na zemi. **22** Tango mikolo na bango ya komipetola ekokaki,
kolanda ndenge ekomama kati na mobeko ya Moyize, Jozefi
mpe Mari bamemaki Yesu na Yelusalemi mpo na kotalisa Ye
epai ya Nkolo, **23** kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko
ya Nkolo: « Mwana mobali nyonso ya liboso akobulisama
mpo na Nkolo; » **24** mpe mpo na kobonza mbeka, kolanda
ndenge ekomama kati na Mobeko ya Nkolo: bibenga mibale
ya zamba to bana mibale ya ebenga ya mboka. **25** Na tango
wana, kati na Yelusalemi, ezalaki na mobali moko; kombo na
ye ezalaki Simeoni. Azalaki moto ya sembo mpe azalaki
kotosa makambo ya Nzambe; azalaki kozela kobondisama
ya Isalaele, mpe Molimo Mosantu azalaki likolo na ye. **26**
Molimo Mosantu alakisaki ye ete akokufa te kino akomona
Masiya, Motindami ya Nkolo. **27** Wana Molimo akambaki
ye, akendeki na Tempelo. Mpe, lokola baboti ya Mwana
Yesu bamemaki Ye mpo na kokokisa makambo oyo Mobeko
etindaki, **28** Simeoni ayambaki Yesu na maboko na ye mpe
akumisaki Nzambe na maloba oyo: **29** « Nkolo, sik'oyo,
kolanda elaka na Yo, tika ete mowumbu na Yo akende

na kimia! **30** Pamba te miso na ngai emoni Mobikisi oyo
awuti epai na Yo, **31** Mobikisi oyo obongisi mpo na bikolo
nyonso: **32** pole mpo na kongengisa bikolo, mpe nkembo
ya bato na Yo, Isalaele. » **33** Tata mpe mama ya Yesu
bakamwaki mingi maloba oyo Simeoni alobaki na tina na Ye.
34 Simeoni apambolaki bango mpe alobaki na Mari, mama
ya Yesu: — Yeba malamu ete Mwana oyo atindami mpo
na kokweyisa mpe kotelemisa bato ebele kati na Isalaele,
mpe mpo na kozala elembo oyo ekomema tembe kati na
bato. **35** Boye, makanisi oyo ebombama kati na mitema ya
bato ebele ekoyebana. Bongo yo mpe, okoyoka lokola nde
batubi motema na yo na mopanga. **36** Ezalaki mpe na mwasi
mosakoli moko, Ana, mwana ya Fanwele, moto ya libota ya
Aseri; akomaki mobange makasi. Na bolenge na ye, asalaki
mibu sambo ya libala elongo na mobali na ye; **37** sima na
yango, akufisaki mobali mpe atikalaki lisusu kobala te kino
akokisaki mibu tuku mwambe na minei ya mbotama. Azalaki
kolongwa te na Tempelo, kasi azalaki kosalela Nzambe, butu
mpe moyi; azalaki kokila bilei mpe kosambela. **38** Awa ayaki
mpe kaka na ngonga wana, abandaki kozongisa matondi
epai ya Nzambe mpe koloba na tina na Mwana Yesu, epai
ya bato nyonso oyo bazalaki kozela ete Nzambe akangola
Yelusalemi. **39** Sima na bango kokokisa nyonso oyo Mobeko
ya Nkolo ezalaki kotinda, Mari mpe Jozefi bazongaki kati na
Galile, na Nazareti, engumba na bango. **40** Mwana azalaki
kokola mpe kokoma makasi; atondaki na bwanya, mpe ngolu
ya Nzambe ezalaki likolo na Ye. **41** Baboti ya Yesu bazalaki
kokende na Yelusalemi mibu nyonso mpo na feti ya Pasika.
42 Tango Yesu akokisaki mibu zomi na mibale ya mbotama,
bakendeki na feti lokola momesano. **43** Bongo tango feti
esilaki, wana baboti na Ye bazongaki, Elenge Yesu atikalaki
na Yelusalemi; kasi baboti na Ye bayebaki te ete atikali.
44 Lokola bazalaki kokanisa ete azali elongo na baninga
na Ye ya mobembo, basalaki mokolo mobimba na nzela.
Bongo bakomaki koluka Ye epai ya bandeko mpe baninga
na bango. **45** Kasi bamonaki Ye te; mpe wana bakobaki
koluka Ye, bazongaki kino na Yelusalemi. **46** Sima na mikolo
misato, bamonaki Ye kati na lopango ya Tempelo avandi na
kati-kati ya balakisi ya Mobeko, azali koyoka bango mpe
kopesa bango mituna. **47** Bato nyonso oyo bazalaki koyoka
Ye bazalaki kokamwa mingi mayele na Ye mpe biyano na
Ye. **48** Tango baboti na Ye bamonaki Ye, bakamwaki mingi.
Mama na Ye alobaki na Ye: — Mwana na ngai, mpo na nini
osali biso boye? Tata na yo mpe ngai tozalaki mitema likolo,
mpe toluki Yo bisika nyonso! **49** Yesu azongiselaki bango: —
Mpo na nini koluka Ngai? Boyebaki te ete nasengeli kosala
misala ya Tata na Ngai? **50** Kasi basosolaki te maloba na
Ye. **51** Bongo azongaki na Nazareti elongo na baboti na
Ye; azalaki kotosa bango. Mama na Ye azalaki kobomba
makambo wana nyonso kati na motema na ye. **52** Yesu
azalaki kokola na bwanya mpe na nzoto; Nzambe mpe bato
bazalaki kosepela na Ye.

3 Tango Tibere Sezare akokisaki mibu zomi na mitano
na bokonzi, Ponse Pilato azalaki moyangeli ya Yuda;
Erode azalaki moyangeli ya Galile; Filipo, ndeko mobali ya
Erode, azalaki moyangeli ya Itureya mpe ya Trakonitide;
mpe Lisaniasi azalaki moyangeli ya Abilene. **2** Ana mpe
Kayifa bazalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe. Na mobu
yango, Nzambe alobaki na Yoane, mwana mobali ya Zakari,
kati na esobe. **3** Yoane akomaki kotambola na etuka
mobimba, zingazinga ya moluka Yordani; na mateya na ye,
azalaki koloba: « Bobongola mitema na bino, bozwa libatisi,
mpe Nzambe akolimbisa masumu na bino. » **4** Boye nde
ekokisamaki, makambo oyo mosakoli Ezayi akomaki kati na
buku na ye: « Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati
na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo, bosembolela
Ye banzela ya mike! **5** Mabwaku nyonso ekotondisama,
bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse ekokitisama,
babalabala oyo ezali nyoka-nyoka ekosembolama, banzela
ya mabulu-mabulu ekobongisama, **6** mpe bato nyonso
bakomona lobiko ya Nzambe. › » **7** Yoane alobaki na ebele
ya bato oyo bayaki epai na ye mpo ete abatisa bango: «
Bana ya banyoka, nani alakisaki bino kokima kanda oyo
ezali koya? **8** Bolakisa na nzela ya bizaleli ete bobongoli
mitema, mpe bokoma te komilobela: ‹ Abrayami azali koko
na biso! › Pamba te, nazali koloba na bino penza ya solo ete
Nzambe azali na makoki ya kobimisa, wuta na mabanga oyo,
bakitani mpo na Abrayami. **9** Epasola esili kobongisama
mpo na kokata banzete wuta na misisa, mpe nzete nyonso
oyo ebotaka bambuma ya malamu te ekokatama mpe
ekobwakama na moto. » **10** Ebele ya bato batunaki ye: —
Tosengeli kosala nini? **11** Yoane azongiselaki bango: —
Tika ete moto oyo azali na kazaka mibale apesa moko na
moto oyo azangi kazaka, mpe tika ete moto oyo azali na
bilei akabola na bato oyo bazangi bilei. **12** Bafutisi mpako
mpe bayaki mpo ete babatisa bango; batunaki Yoane: —
Moteyi, tosengeli kosala nini? **13** Azongiselaki bango: —
Tango bofutisaka mpako, bobakisaka mbongo mosusu te na
likolo ya oyo esengeli kofutama. **14** Basoda mpe batunaki
ye: — Bongo biso, tosengeli kosala nini? Yoane azongiselaki
bango: — Bobotola mbongo ya bato te mpe bokosela bato
makambo te; kasi bosepela kaka na lifuti na bino. **15** Lokola
bato bazalaki kozela na elikya makasi, moko na moko azalaki
komituna na se ya motema soki Yoane te nde azali Masiya.
16 Yoane azongiselaki bango: — Ngai nazali kobatisa bino
na mayi; kasi ezali na Moto moko oyo azali koya, aleki ngai
na nguya, mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata
basinga ya basandale na Ye; ezali Ye nde akobatisa bino
kati na Molimo Mosantu mpe na moto. **17** Asimbi kiyungulu
na loboko na Ye mpo na kopetola etando na Ye mpe mpo
na koyamba ble kati na ebombelo na Ye; kasi akotumba
matiti oyo ekotikala na nzela ya moto oyo ekufaka te. **18**
Yoane azalaki lisusu kolendisa bato mpe koteya bango
Sango Malamu na nzela ya maloba mosusu ebele. **19** Kasi
Yoane apamelaki mokonzi Erode mpo ete azwaki na libala
Erodiade, mwasi ya ndeko na ye, mpe mpo ete asalaki lisusu
mabe ebele. **20** Na likolo ya mabe nyonso oyo Erode asalaki,
abakisaki lisusu mabe ya kokanga Yoane kati na boloko. **21**
Wana bato nyonso bazalaki kokende kozwa libatisi, Yesu
mpe azwaki libatisi. Mpe wana Yesu azalaki kosambela,
Likolo efungwamaki, **22** mpe Molimo Mosantu akitelaki Ye na
lolenge ya nzoto, lokola ebenga. Bongo mongongo moko
eyokanaki wuta na Likolo: « Ozali Mwana na Ngai ya bolingo,
nasepelaka na Yo mingi. » **23** Yesu azalaki na mibu pene
tuku misato ya mbotama tango abandaki mosala na Ye. Bato
bazalaki kokanisa ete azali mwana mobali ya Jozefi; Jozefi,
mwana mobali ya Eli; **24** Eli, mwana mobali ya Matati; Matati,

mwana mobali ya Levi; Levi, mwana mobali ya Meliki; Meliki,
mwana mobali ya Yanai; Yanai, mwana mobali ya Jozefi;
25 Jozefi, mwana mobali ya Matatiasi; Matatiasi, mwana
mobali ya Amosi; Amosi, mwana mobali ya Naumi; Naumi,
mwana mobali ya Esili; Esili, mwana mobali ya Nagai; **26**
Nagai, mwana mobali ya Maati; Maati, mwana mobali ya
Matatiasi; Matatiasi, mwana mobali ya Semeini; Semeini,
mwana mobali ya Yoze; Yoze, mwana mobali ya Yoda; **27**
Yoda, mwana mobali ya Yoanani; Yoanani, mwana mobali
ya Reza; Reza, mwana mobali ya Zorobabeli; Zorobabeli,
mwana mobali ya Shealitieli; Shealitieli, mwana mobali ya
Neri; **28** Neri, mwana mobali ya Meliki; Meliki, mwana mobali
ya Adi; Adi, mwana mobali ya Kosami; Kosami, mwana
mobali ya Elimadami; Elimadami, mwana mobali ya Eri;
29 Eri, mwana mobali ya Jozue; Jozue, mwana mobali ya
Eliezeri; Eliezeri, mwana mobali ya Yorimi; Yorimi, mwana
mobali ya Matati; Matati, mwana mobali ya Levi; **30** Levi,
mwana mobali ya Simeoni; Simeoni, mwana mobali ya Yuda;
Yuda, mwana mobali ya Jozefi; Jozefi, mwana mobali ya
Yonami; Yonami, mwana mobali ya Eliakimi; **31** Eliakimi,
mwana mobali ya Meleya; Meleya, mwana mobali ya Mena;
Mena, mwana mobali ya Matata; Matata, mwana mobali
ya Natani; Natani, mwana mobali ya Davidi; **32** Davidi,
mwana mobali ya Izayi; Izayi, mwana mobali ya Obedi;
Obedi, mwana mobali ya Boazi; Boazi, mwana mobali ya
Salimoni; Salimoni, mwana mobali ya Nashoni; **33** Nashoni,
mwana mobali ya Aminadabi; Aminadabi, mwana mobali ya
Adimini; Adimini, mwana mobali ya Arini; Arini, mwana mobali
ya Etsironi; Etsironi, mwana mobali ya Peretsi; Peretsi,
mwana mobali ya Yuda; **34** Yuda, mwana mobali ya Jakobi;
Jakobi, mwana mobali ya Izaki; Izaki, mwana ya Abrayami;
Abrayami, mwana mobali ya Tera; Tera, mwana mobali ya
Naori; **35** Naori, mwana mobali ya Serugi; Serugi, mwana
mobali ya Rewu; Rewu, mwana mobali ya Pelegi; Pelegi,
mwana mobali ya Eberi; Eberi, mwana mobali ya Shela; **36**
Shela, mwana mobali ya Kayinami; Kayinami, mwana mobali
ya Aripakishadi; Aripakishadi, mwana mobali ya Semi; Semi,
mwana mobali ya Noa; Noa, mwana mobali ya Lemeki; **37**
Lemeki, mwana mobali ya Matusalemi; Matusalemi, mwana
mobali ya Enoki; Enoki, mwana mobali ya Yeredi; Yeredi,
mwana mobali ya Malaleeli; Malaleeli, mwana mobali ya
Kenani; **38** Kenani, mwana mobali ya Enoshi; Enoshi, mwana
mobali ya Seti; Seti, mwana mobali ya Adamu; Adamu,
mwana mobali ya Nzambe.

4 Yesu atondisamaki na Molimo Mosantu, alongwaki na
Yordani, mpe Molimo amemaki Ye kati na esobe **2** epai
wapi Satana amekaki Ye mikolo tuku minei. Na mikolo wana,
alia eloko moko te; mpe tango mikolo yango elekaki, ayokaki
nzala. **3** Satana alobaki na Ye: — Soki ya solo ozali penza
Mwana na Nzambe, loba na libanga ete ebongwana lipa.
4 Yesu azongiselaki ye: — Ekomama: « Moto akobika na
lipa kaka te. » **5** Satana amemaki Yesu na esika moko ya
likolo makasi, alakisaki Ye mbala moko bokonzi nyonso ya
mokili. **6** Satana alobaki na Yesu: — Nakopesa yo bokonzi
oyo nyonso mpe nkembo na yango, pamba te epesamela
ngai, mpe nakoki kopesa yango na moto nyonso oyo nalingi.
7 Soki kaka ogumbameli ngai, nyonso ekokoma ya yo. **8**
Yesu azongiselaki ye: — Ekomama: « Okogumbamelaka
kaka Yawe, Nzambe na yo, mpe okosambelaka kaka Ye.
» **9** Bongo Satana amemaki Ye na Yelusalemi, atelemisaki
Ye na songe ya Tempelo mpe alobaki na Ye: — Soki ozali
penza Mwana na Nzambe, mibwaka na se; **10** pamba te
ekomama: « Akopesa mitindo na ba-anjelu na Ye na tina na
yo mpo ete babatela Yo malamu. **11** Mpe bakomema Yo na
maboko na bango mpo ete lokolo na Yo etutana na libanga
te. » **12** Yesu azongisaki: — Ekomama: « Okomeka te Yawe,
Nzambe na yo. » **13** Tango Satana asilisaki komeka Yesu
na lolenge nyonso, akendeki mosika na Ye kino na mokolo
oyo ekatama. **14** Yesu azongaki na Galile, atonda na nguya
ya Molimo; mpe basango na tina na Ye epanzanaki kati na
etuka wana mobimba. **15** Azalaki koteya kati na bandako na
bango ya mayangani, mpe bato nyonso bazalaki kokumisa
Ye. **16** Akendeki na Nazareti epai wapi akolaki; mpe na
mokolo ya Saba, akotaki na ndako ya mayangani, ndenge
ezalaki momesano na ye. Atelemaki mpo na kotanga, **17**
mpe bapesaki Ye buku ya mosakoli Ezayi. Afungolaki yango
mpe amonaki esika epai wapi bakoma: **18** « Molimo ya Nkolo
azali likolo na Ngai, pamba te apakoli Ngai mafuta mpo na
kosakola Sango Malamu epai ya babola; atindi Ngai kosakola
bonsomi epai ya bakangami, koyebisa bakufi miso ete
bakomona lisusu, kokangola bato oyo bazali konyokwama **19**
mpe kosakola mobu ya ngolu ya Nkolo. » **20** Bongo akangaki
buku yango, azongisaki yango epai ya mosali ya ndako ya
mayangani mpe avandaki. Miso ya bato nyonso kati na ndako
ya mayangani ekomaki kotala Ye. **21** Bongo akomaki koloba
na bango: — Makomi oyo bowuti koyoka ekokisami lelo! **22**
Bato nyonso balobaki makambo ya malamu na tina na Ye
mpe bakamwaki mingi maloba ya ngolu oyo ezalaki kobima
na monoko na Ye; bakomaki komituna: — Boni, Ye azali
mwana ya Jozefi te? **23** Yesu alobaki na bango: — Nayebi
malamu ete bokoloba na Ngai lisese oyo: « Monganga,
mibikisa yo moko! » Mpe bokoloba na Ngai: « Sala mpe
awa, kati na engumba na Yo, makambo oyo toyokaki ete
osalaki yango kati na Kapernawumi! » **24** Abakisaki: —
Nazali koloba na bino penza ya solo: « Mosakoli moko te
andimamaka kati na ekolo na ye. **25** Nazali koloba na bino
penza ya solo: ezalaki na basi ebele bakufisa mibali kati na
Isalaele, na tango ya Eliya, tango likolo ekangamaki mibu
misato mpe basanza motoba, mpe nzala makasi ezalaki
kati na ekolo mobimba. **26** Nzokande, Eliya atindamaki te
epai ya moko kati na bango, kasi atindamaki kaka epai ya
mwasi moko akufisa mobali mpe azalaki kovanda na mboka
Sarepita, kati na ekolo Sidoni. **27** Mpe na tango ya mosakoli
Elize, bato na maba bazalaki ebele kati na Isalaele, kasi
moko te kati na bango apetolamaki, longola kaka Namani,
moto ya Siri. » **28** Bato nyonso oyo bazalaki kati na ndako
ya mayangani basilikaki makasi tango bayokaki bongo; **29**
batelemaki, bakumbaki Yesu na libanda ya engumba, mpe
bamemaki Ye kino na songe ya ngomba epai wapi batongaki
engumba na bango, mpo ete babwaka Ye na se. **30** Kasi
Yesu alekaki na kati-kati na bango mpe akobaki mobembo
na Ye. **31** Bongo Yesu akendeki na Kapernawumi, engumba
ya Galile, mpe ateyaki kuna bato na mokolo ya Saba. **32**
Bakamwaki makasi malakisi na Ye, pamba te maloba na
Ye ezalaki na bokonzi. **33** Kati na ndako ya mayangani,
ezalaki na mobali moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya
molimo mabe. Agangaki na mongongo makasi: **34** — Ah

Yesu ya Nazareti, likambo nini kati na biso na Yo? Oyei mpo
na kobebisa biso? Nayebi nani oyo Yo ozali: Mosantu ya
Nzambe! **35** Yesu atelemelaki molimo mabe yango mpe
apesaki yango mitindo: — Kanga monoko na yo! Bima kati
na moto oyo! Molimo mabe ebwakaki moto yango na mabele,
liboso ya bato nyonso, ebimaki kati na ye mpe esalaki ye ata
mabe moko te. **36** Bato nyonso bakamwaki mpe bakomaki
kotunana: — Oyo ezali lisusu maloba nini! Azali kopesa
mitindo epai ya milimo mabe, na bokonzi mpe na nguya
nyonso, mpe yango ezali kobima! **37** Mpe sango na tina
na Yesu epanzanaki na bamboka ya etuka mobimba. **38**
Yesu abimaki na ndako ya mayangani mpe akendeki na
ndako ya Simona. Mama-bokilo ya Simona azalaki kobela
fievele makasi. Basengaki na Yesu ete abikisa ye. **39** Yesu
agumbamaki pembeni na ye, apesaki mitindo na fievele,
mpe fievele esilaki. Kaka na tango yango, mama-bokilo ya
Simona atelemaki mpe akomaki kobongisela bango bilei. **40**
Na pokwa, bato nyonso oyo bazalaki na babeli ya bokono ya
ndenge na ndenge bamemaki bango epai ya Yesu. Yesu
atielaki moko na moko kati na bango maboko mpe abikisaki
bango. **41** Milimo mabe mpe ebimaki kati na bato ebele
na koganga: « Ozali solo Mwana na Nzambe! » Kasi Yesu
apesaki yango mitindo ete eloba te, pamba te eyebaki ete
Yesu azali Klisto. **42** Tango tongo etanaki, Yesu abimaki na
ndako yango mpe akendeki na esika moko epai wapi azalaki
kaka Ye moko. Ebele ya bato bazalaki koluka Ye; mpe tango
bakomaki na esika oyo azalaki, bamekaki kokangama na
Ye mpe kopekisa Ye kotika bango. **43** Kasi Yesu alobaki
na bango: — Nasengeli mpe kosakola Sango Malamu ya
Bokonzi ya Nzambe epai ya bingumba mosusu, pamba te
ezali mpo na yango nde Nzambe atindaki Ngai. **44** Mpe Yesu
akobaki koteya kati na bandako ya mayangani ya Yuda.

5 Mokolo moko, wana Yesu azalaki pene ya ebale ya
Genezareti, ebele ya bato batondaki pembeni na Ye
mpo na koyoka Liloba na Nzambe. **2** Amonaki babwato
mibale pembeni ya ebale; ezali balobi mbisi nde bakitaki
longwa na babwato yango mpo na kosukola minyama na
bango. **3** Moko kati na babwato yango ezalaki ya Simona.
Yesu amataki na bwato yango mpe asengaki na Simona
ete apusa yango mwa mosika longwa na mokili. Bongo
avandaki mpe abandaki koteya bato wuta na bwato. **4** Tango
asilisaki koteya, alobaki na Simona: — Pusa bwato epai mayi
ezali penza mozindo, mpe bobwaka minyama na mayi mpo
na koloba bambisi. **5** Simona azongiselaki Ye: — Moteyi,
tosali butu mobimba, tozwi ata eloko moko te. Kasi lokola
olobi bongo, nakobwaka minyama. **6** Tango basalaki bongo,
bazwaki bambisi ebele, kutu minyama na bango ebandaki
kopasuka. **7** Boye babengaki baninga na bango, oyo bazalaki
kati na bwato mosusu mpo ete baya kosalisa bango. Baninga
yango bayaki, batondisaki babwato nyonso mibale, mpe
ekomaki kozinda. **8** Tango Simona Petelo amonaki bongo,
afukamaki na mabolongo ya Yesu mpe alobaki: — Nkolo,
zala mosika na ngai, pamba te nazali moto ya masumu! **9**
Somo monene ekangaki Simona mpe baninga na ye nyonso,
likolo ya motango ya bambisi oyo bazwaki. **10** Ndenge moko
mpe mpo na Jake mpe Yoane, bana mibali ya Zebede, oyo
bazalaki baninga ya mosala ya Simona. Bongo Yesu alobaki
na Simona: — Kobanga te! Kobanda lelo, okokoma koloba
nde bato. **11** Boye bamemaki babwato na mokili, batikaki
nyonso mpe balandaki Yesu. **12** Mokolo mosusu, wana Yesu
azalaki kati na moko ya bingumba, moto moko atonda na
maba na nzoto abimaki. Tango amonaki Yesu, afukamaki
liboso na Ye elongi kino na mabele mpe abondelaki Ye: —
Nkolo, soki olingi, komisa ngai peto. **13** Yesu asembolaki
loboko na Ye, asimbaki ye mpe alobaki: — Solo, nalingi
yango, koma peto! Mbala moko, maba esilaki. **14** Yesu
apesaki ye mitindo: — Koloba na moto moko te makambo
oyo ekomeli yo, kasi kende komilakisa epai ya Nganga-
Nzambe mpe, mpo na kopetolama na yo, pesa likabo oyo
Moyize akataki lokola mobeko, mpo ete ezala litatoli mpo na
bango. **15** Sango na tina na Yesu ezalaki kaka kopanzana se
kopanzana, mpe bato ebele bazalaki koya kosangana mpo
na koyoka Ye mpe mpo na kobikisama na bokono na bango.
16 Kasi mbala mingi, Yesu azalaki kokende na bisika epai
wapi azalaki kaka Ye moko mpo na kosambela. **17** Mokolo
moko, wana Yesu azalaki koteya, Bafarizeo mpe balakisi
ya Mobeko bayaki kovanda wana; bawutaki na bamboka
nyonso ya Galile, na Yuda mpe na Yelusalemi. Mpe nguya
ya Nkolo ezalaki elongo na Yesu mpo na kobikisa babeli.
18 Ndambo ya mibali bayaki, bamemaki ebosono moko na
tsipoyi; balukaki nzela ya kokotisa ye kati na ndako mpo na
kotia ye liboso ya Yesu. **19** Kasi lokola bamonaki te nzela ya
kokotisa ye kati na ndako, pamba te bato bazalaki ebele,
bamataki na likolo ya ndako, batobolaki lidusu mpe bakitisaki
ye, elongo na tsipoyi na ye, na kati-kati ya ebele ya bato,
liboso ya Yesu. **20** Tango Yesu amonaki kondima na bango,
alobaki: — Molingami na Ngai, masumu na yo elimbisami!
21 Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko bakomaki kokanisa:
— Moto oyo azali komimona penza nani mpo ete abimisa
maloba ya kotiola Nzambe? Nani akoki kolimbisa masumu
soki kaka Ye moko Nzambe te? **22** Kasi lokola Yesu ayebaki
makanisi na bango, atunaki bango: — Mpo na nini bozali
kokanisa biloko oyo kati na mitema na bino? **23** Likambo
nini eleki pete mpo na koloba: « Masumu na yo elimbisami
» to « telema mpe tambola? » **24** Kasi nalingi boyeba ete
Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu
kati na mokili. Bongo alobaki na ebosono: « Nalobi na yo:
Telema, kamata tsipoyi na yo mpe kende na ndako na yo!
» **25** Mbala moko, atelemaki liboso na bango, akamataki
tsipoyi oyo bazalaki kolalisa ye na yango, azongaki na
ndako na ye na kokumisa Nzambe. **26** Awa bato nyonso
bakamwaki, bakomaki kokumisa Nzambe; awa mpe somo
ekangaki bango, bakomaki koloba: « Lelo penza, tomoni
makambo ya kokamwa! » **27** Sima na yango, Yesu abimaki
mpe amonaki mofutisi mpako moko, kombo na ye « Levi. »
Levi azalaki ya kovanda na ndako na ye ya mosala epai
wapi bafutaka mpako. Yesu alobaki na ye: « Landa Ngai. »
28 Levi atelemaki, atikaki biloko nyonso mpe alandaki Yesu.
29 Bongo Levi asalaki feti monene, kati na ndako na ye,
mpo na lokumu ya Yesu; bafutisi mpako ebele mpe bato
mosusu bazalaki kolia mesa moko elongo na bango. **30** Kasi
Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bazalaki lingomba
moko elongo na bango bakomaki koyimayima mpe balobaki
na bayekoli ya Yesu: — Mpo na nini bozali kolia mpe komela
mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu? **31**
Yesu azongiselaki bango: — Bato oyo bazali kolongono
na nzoto bazalaka na posa ya monganga te, ezali babeli

nde bazalaka na posa na ye. **32** Nayaki te koluka bato ya
sembo, kasi bato ya masumu mpo ete babongola mitema.
33 Bafarizeo balobaki na Yesu: — Mpo na nini bayekoli ya
Yoane mpe bayekoli ya Bafarizeo bakilaka bilei mbala na
mbala mpe bamipesaka na mabondeli; kasi bayekoli na
yo, mosala na bango kaka kolia mpe komela? **34** Yesu
azongiselaki bango: — Boni, bokoki solo kosenga na bato
oyo babengami na feti ya libala ete bakila bilei wana mobali
ya libala azali nanu elongo na bango? **35** Tango ezali koya,
oyo mobali ya libala akozala lisusu te elongo na bango;
ekozala na tango wana nde bakokila bilei. **36** Yesu alobaki
na bango lisusu lisese oyo: — Moto moko te asalelaka eteni
ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala; soki te,
akopasola na pamba elamba ya sika mpe kitendi ya sika
ekobalana te na elamba ya kala. **37** Moto moko mpe te
atiaka vino ya sika kati na bambeki ya kala; soki te, vino
ya sika ekopasola bambeki mpe ekosopana, mpe bambeki
ekobeba libela. **38** Nzokande, esengeli kaka kotia vino ya
sika kati na bambeki ya sika. **39** Mpe moto moko te alingaka
komela vino ya sika soki awuti komela vino ya kala, pamba
te balobaka: « Vino ya kala eleki kitoko. »

6 Mokolo moko ya Saba, wana Yesu azalaki kotambola kati
na bilanga ya ble, bayekoli na Ye babandaki kobuka ble;
mpe, sima na bango kolongola yango baposo na maboko,
baliaki bambuma na yango. **2** Ndambo ya Bafarizeo batunaki:
— Mpo na nini bozali kosala likambo oyo epekisami kosalema
na mokolo ya Saba? **3** Yesu azongiselaki bango: — Botanga
nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na
baninga na ye bazalaki na nzala? **4** Akotaki kati na Ndako ya
Nzambe, akamataki mapa oyo ebulisama mpo na Nzambe,
aliaki yango mpe apesaki yango epai ya baninga na ye.
Nzokande, Banganga-Nzambe kaka nde bazalaki na ndingisa
ya kolia yango. **5** Yesu alobaki na bango lisusu: — Mwana na
Moto azali Mokonzi ya mokolo ya Saba. **6** Mokolo mosusu
ya Saba, Yesu akotaki kati na ndako ya mayangani mpe
abandaki koteya. Ezalaki kuna na moto moko akufa loboko
ya mobali. **7** Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazalaki
kolandela Yesu mpo na kotala soki akobikisa moto na mokolo
ya Saba, mpo ete bazwa likambo ya kofunda Ye. **8** Kasi
lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, alobaki na moto
oyo akufa loboko: — Telema mpe pusana na liboso ya bato
nyonso! Moto yango atelemaki mpe apusanaki na liboso
ya bato nyonso. **9** Bongo Yesu alobaki na bato mosusu:
— Nazali kotuna bino: nini epesamela nzela ya kosala na
mokolo ya Saba: kosala bolamu to kosala mabe, kobikisa
moto to kotika ye kokufa? **10** Yesu atalaki moko na moko
kati na bango mpe alobaki na moto oyo akufa loboko: —
Sembola loboko na yo! Moto yango asembolaki loboko,
mpe loboko na ye ebikaki. **11** Kasi balakisi ya Mobeko mpe
Bafarizeo basilikaki makasi mpe bakomaki kolobana mpo na
koluka likambo oyo bakoki kosala Yesu. **12** Kaka na mikolo
wana, Yesu amataki likolo ya ngomba mpo na kosambela;
asalaki kuna butu mobimba, azali kosambela Nzambe. **13**
Na tongo, abengaki bayekoli na Ye pene na Ye mpe aponaki
bato zomi na mibale kati na bango, ba-oyo akomaki kobenga
« bantoma. » Ezalaki: **14** Simona oyo Yesu apesaki kombo «
Petelo; » Andre, ndeko na ye; Jake, Yoane, Filipo, Bartelemi;
15 Matayo, Toma; Jake, mwana mobali ya Alife, Simona
oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote; **16** Yuda,
mwana mobali ya Jake, mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki
Yesu. **17** Yesu akitaki elongo na bango wuta na ngomba,
mpe batelemaki na esika moko ya polele epai wapi bayekoli
na Ye bazalaki ebele elongo na bato mosusu ebele oyo
bawutaki na Yuda mobimba, na Yelusalemi mpe na bamboka
ya Tiri mpe ya Sidoni, oyo ezalaki pembeni-pembeni ya
ebale monene. **18** Bayaki mpo na koyoka Ye mpe mpo
na kobikisama na bokono na bango. Ba-oyo milimo mabe
ezalaki kotungisa bakangolamaki. **19** Bato nyonso balukaki
kosimba Ye, pamba te nguya moko ezalaki kobima kati na
Ye mpe ezalaki kobikisa bato nyonso. **20** Bongo Yesu atalaki
bayekoli na Ye mpe alobaki: « Esengo na bino oyo bozali
babola, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bino!
21 Esengo na bino oyo bozali na nzala sik'oyo, pamba te
bokotonda! Esengo na bino oyo bozali kolela sik'oyo, pamba
te bokoseka! **22** Esengo na bino tango bato bazali koyina
bino, tango bazali kobengana bino, tango bazali kofinga bino,
mpe tango bato bazali kosambwisa kombo na bino, likolo na
Mwana na Moto! **23** Tango makambo yango ekokokisama,
bosepela mpe bozala na esengo, pamba te lifuti na bino
ezali monene kati na Likolo. Ezalaki mpe kaka ndenge wana
nde batata na bango banyokolaki basakoli. **24** Kasi mawa na
bino oyo bozali bazwi, pamba te bosili kozwa kobondisama
na bino! **25** Mawa na bino oyo bozali ya kotonda sik'oyo,
pamba te bokozala na nzala! Mawa na bino oyo bozali
koseka sik'oyo, pamba te bokozala na mawa mpe bokolela!
26 Mawa na bino soki bato nyonso bazali koloba malamu na
tina na bino, pamba te ezali ndenge wana nde bakoko na
bango basalaki basakoli ya lokuta! **27** Kasi, na bino oyo
bozali koyoka Ngai, nalobi: Bolingaka banguna na bino mpe
bosalelaka bayini na bino bolamu. **28** Bopambolaka bato oyo
balakelaka bino mabe, mpe bobondelaka mpo na bato oyo
banyokolaka bino. **29** Soki moto abeti yo mbata na litama
moko, pesa ye mpe litama mosusu. Soki moto abotoli yo
kazaka na yo, tika ye azwa lisusu elamba na yo. **30** Pesa na
moto nyonso oyo asengi yo; mpe soki moto akamati eloko na
yo, kosenga te ete azongisela yo yango. **31** Oyo bolingaka
ete bato mosusu basalela bino, bino mpe bosalaka yango
mpo na bango. **32** Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka
bino, litomba nini bokozwa? Bato ya masumu mpe balingaka
bato oyo balingaka bango. **33** Mpe soki bosalaka bolamu epai
ya bato oyo basalaka bino bolamu, litomba nini bokozwa?
Bato ya masumu mpe basalaka bongo. **34** Soki bodefisaka
kaka na bato oyo bozali na elikya ete bakoki kofuta bino
niongo oyo bodefisaka bango, litomba nini bokozwa? Bato
ya masumu mpe badefisaka baninga na bango, bato ya
masumu, na elikya ete bakofuta bango niongo yango. **35**
Kasi bolingaka banguna na bino, bosalelaka bango bolamu,
bodefisaka na kozanga kolikya ete bakofuta bino niongo. Na
bongo, bokozwa litomba monene mpe bokozala bana ya Ye-
Oyo-Aleki-Likolo; pamba te azali malamu mpo na bato oyo
bandimaka te bolamu oyo basaleli bango, mpe azali malamu
mpo na bato mabe. **36** Boyokelaka bato mawa, ndenge kaka
Tata na bino ayokelaka bato mawa. **37** Bosambisaka te,
mpe bakosambisa bino te; bokatelaka bato etumbu te, mpe
bakokatela bino etumbu te; bolimbisaka, mpe bakolimbisa
bino; **38** bopesaka, mpe bakopesa bino; bakosopa kati na
mabenga na bino biloko oyo eleki ebele, oyo bakofina mpe

bakoningisa malamu kino ekokoma kosopana. Pamba te
bakomeka bino na emekelo kaka oyo bosalelaka mpo na
komeka bato mosusu. » **39** Yesu alobaki na bango lisusu
lisese oyo: « Boni, mokufi miso akoki kotambolisa mokufi
miso mosusu? Boni, bango mibale bakokweya te kati na
libulu? **40** Moyekoli alekaka molakisi na ye te, kasi moyekoli
nyonso oyo bateyi malamu akozala lokola molakisi na ye. **41**
Mpo na nini ozali kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya
ndeko na yo, wana ozali komona te nzete oyo ezali kati na
liso na yo moko? **42** Ndenge nini okoki koloba na ndeko na
yo: ‹ Ndeko na ngai, tika ete nalongola yo mwa lititi oyo ezali
kati na liso na yo, › wana ozali kokoka komona te nzete oyo
ezali kati na liso na yo moko. Bolole! Banda nanu kolongola
nzete oyo ezali kati na liso na yo, bongo okomona malamu
mpo ete okoka kolongola mwa lititi oyo ezali kati na liso ya
ndeko na yo. **43** Nzete ya malamu ebotaka te bambuma ya
mabe, mpe nzete ya mabe ebotaka te bambuma ya malamu.
44 Nzete nyonso eyebanaka na mbuma na yango: na nzete
ya nzube, babukaka bambuma ya figi te; mpe na nzete ya
sende, balongolaka bambuma ya vino te. **45** Moto malamu
abimisaka bolamu kowuta na makambo malamu oyo etondi
kati na motema na ye, mpe moto mabe abimisaka mabe
kowuta na makambo mabe oyo etondi kati na motema na ye.
Pamba te monoko elobaka kolanda makambo oyo etondi
kati na motema. **46** Mpo na nini bobengaka Ngai ‹ Nkolo!
Nkolo! › kasi bosalaka te makambo oyo nayebisaka bino?
47 Moto nyonso oyo ayaka epai na Ngai, ayokaka maloba
na Ngai mpe atiaka yango na misala, nazali kolakisa bino
soki akokani na nani: **48** akokani na moto oyo, mpo na
kotonga ndako, atimolaki mabele, akitaki penza na mozindo
mpe atongaki moboko ya ndako yango na likolo ya libanga;
tango mpela eyaki, mayi emataki makasi mpe emibwakaki
na ndako yango kasi ekokaki te kobuka yango, pamba te
etongamaki malamu. **49** Kasi moto oyo ayokaka maloba na
Ngai mpe atiaka yango te na misala akokani na moto oyo
atongaki ndako na likolo ya mabele, ezanga moboko; tango
kaka mpela emibwakaki na ndako, ndako yango ekweyaki
mbala moko mpe epanzanaki. »

7 Sima na Yesu koloba makambo oyo nyonso epai ya
bato, akotaki na Kapernawumi. **2** Kuna, mosali moko
ya mokonzi ya basoda azalaki kobela mpe akomaki pene
ya kokufa. Mokonzi yango ya basoda azalaki kolinga mingi
mosali na ye. **3** Tango mokonzi ya basoda ayokaki sango na
tina na Yesu, atindaki ndambo ya bampaka ya Bayuda epai
na Yesu mpo na kosenga na Ye ete akende kobikisa mosali
ya mokonzi ya basoda. **4** Tango bakomaki epai ya Yesu,
babondelaki Ye makasi; balobaki: — Tata wana abongi penza
ete osalela ye likambo oyo asengi epai na Yo, **5** pamba te
alingaka ekolo na biso, mpe ye nde atongaki ndako na biso
ya mayangani. **6** Boye Yesu akendeki elongo na bango. Kasi
tango akomaki pene ya ndako, mokonzi ya basoda atindaki
baninga na ye koloba na Yesu: — Nkolo, komitungisa na
Yo te, pamba te nazali ya kokoka te mpo ete okota na
ndako na ngai. **7** Ezali mpe mpo na yango nde namimonaki
ete nabongi te mpo na koya epai na Yo. Kasi loba kaka
liloba moko, mpe mosali na ngai akobika na bokono na
ye. **8** Pamba te ngai moko mpe nazali na se ya bakonzi
oyo baleki ngai, mpe ezali na basoda oyo bazali na se ya
bokonzi na ngai. Soki nalobi na moko: « Kende, » akendaka;
mpe na mosusu: « Yaka, » ayaka; bongo soki nalobi na
mowumbu na ngai: « Sala mosala oyo, » asalaka yango. **9**
Tango Yesu ayokaki maloba oyo, akamwaki ye mingi; bongo
abalukaki epai ya ebele ya bato oyo bazalaki kolanda Ye
mpe alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezala
kati na Isalaele, natikali nanu komona te kondima ya boye.
10 Tango bato oyo mokonzi ya basoda atindaki bazongaki na
ndako, bakutaki mosali yango nzoto kolongono. **11** Sima
na yango, Yesu akendeki na engumba moko na kombo
Nayini; bayekoli na Ye elongo na ebele ya bato balandaki Ye.
12 Wana akomaki pene ya ekuke ya engumba, akutanaki
na bato bazali kokende kokunda mwana mobali moko oyo
awutaki kokufa: azalaki mwana kaka moko ya mwasi moko
akufisa mobali. Mpe bato mingi ya engumba yango bazalaki
elongo na mwasi yango. **13** Tango kaka Nkolo amonaki
mwasi yango, ayokelaki ye mawa mingi mpe alobaki na
ye: — Kolela te! **14** Apusanaki mpe asimbaki tsipoyi oyo
bazalaki komema na yango mwana oyo akufaki, mpe bato
oyo bazalaki komema yango batelemaki. Yesu alobaki: —
Elenge mobali, nalobi na yo, lamuka! **15** Moto oyo akufaki
avandaki mpe abandaki koloba; mpe Yesu azongisaki ye
epai ya mama na ye. **16** Bato nyonso batondaki na kobanga,
bakomaki kokumisa Nzambe mpe koloba: — Mosakoli moko
ya monene abimi kati na biso. Nzambe ayei kosunga bato na
Ye! **17** Sango oyo na tina na Yesu epanzanaki kati na Yuda
mpe kati na bamboka ya zingazinga. **18** Bayekoli ya Yoane
bayebisaki makambo wana nyonso epai ya nkolo na bango.
Yoane abengaki bayekoli na ye, mibale kati na bango, **19**
mpe atindaki bango epai ya Nkolo Yesu mpo na kotuna: —
Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela
mosusu? **20** Tango bakomaki epai ya Yesu, balobaki na Ye:
— Yoane Mobatisi atindi biso epai na Yo mpo ete totuna: «
Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela
mosusu? » **21** Kaka na tango, Yesu abikisaki bato ebele
na bokono, na pasi mpe na milimo mabe, mpe afungolaki
miso ya bakufi miso ebele. **22** Boye, Yesu azongiselaki
bayekoli oyo Yoane atindaki: — Bokende koyebisa Yoane
makambo oyo bomoni mpe oyo boyoki: bakufi miso bazali
komona, bakufi matoyi bazali koyoka, ba-ebosono bazali
kotambola, bato na maba bazali kopetolama, bakufi bazali
kosekwa, mpe Sango Malamu ezali kosakolama epai ya
babola. **23** Esengo na moto oyo akokweyisa kondima na
ye te likolo na Ngai! **24** Tango bato oyo Yoane atindaki
bazongaki, Yesu akomaki koloba na ebele ya bato na tina
na Yoane: — Eloko nini bokendeki kotala kati na esobe?
Mwa nzete oyo mopepe ezalaki koningisa epai na epai?
25 Soki te, bokendeki penza kotala nini? Moto moko alata
bilamba ya kitoko? Te! Bato oyo balataka bilamba ya kitoko
mpe bamisepelisaka kati na bozwi na bango bavandaka
kati na bandako ya bakonzi. **26** Kasi nani bino bokendeki
penza kotala? Mosakoli? Iyo, nazali koloba na bino, mpe
aleki kutu ata mosakoli. **27** Yoane azali moto oyo Makomi
ezali koloba boye na tina na ye: « Nakotinda ntoma na Ngai
liboso na Yo, oyo akobongisela Yo nzela. » **28** Nazali koloba
na bino: kati na bato oyo babotama na mwasi, moko te aleki
Yoane na monene; nzokande, ye oyo aleki moke kati na
Bokonzi ya Nzambe aleki Yoane Mobatisi na monene. **29**
Bato nyonso elongo na bafutisi mpako oyo bayokaki maloba

na Yesu bandimaki ete nzela ya Nzambe ezali sembo, pamba
te Yoane abatisaki bango **30** Kasi Bafarizeo mpe balakisi
ya Mobeko baboyaki mokano ya Nzambe mpo na bango,
pamba te baboyaki ete Yoane abatisa bango. **31** Boye Yesu
alobaki: — Na nani penza nakokokanisa bato ya ekeke oyo?
Bakokani penza na banani? **32** Bakokani penza na bana
mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele bakutanaka mpe
bazali koganga, bamoko na bamosusu: « Tobetaki baflite,
kasi bobinaki te; toyembelaki bino banzembo ya matanga,
kasi bolelaki te! » **33** Pamba te, tango Yoane Mobatisi
ayaki, azalaki kolia mapa te mpe azalaki komela vino te,
mpe bolobaki: « Azali na molimo mabe kati na ye! » **34**
Mwana na Moto ayaki, azali kolia, azali komela, mpe bozali
koloba: « Azali na lokoso ya kolia mpe ya komela masanga,
moninga ya bafutisi mpako mpe ya bato ya masumu! »
35 Kasi bato nyonso oyo bayambaka Bwanya ya Nzambe
batalisaka ete ezali sembo. **36** Mofarizeo moko abengisaki
Yesu mpo ete alia mesa moko elongo na ye. Yesu akendeki
na ndako ya Mofarizeo yango mpe avandaki na mesa mpo
na kolia. **37** Nzokande, kati na engumba yango, ezalaki
na mwasi moko oyo azalaki kobika bomoi ya masumu.
Tango ayokaki ete Yesu azali kolia na ndako ya Mofarizeo,
ayaki wana na molangi ya alibatre etonda na malasi, **38**
atelemaki na sima ya Yesu, na makolo na Ye; azalaki kolela
mpe, na mpinzoli na ye, akomaki kopolisa makolo ya Yesu.
Bongo apangusaki makolo yango na nzela ya suki na ye,
apesaki yango beze mpe asopelaki yango malasi. **39** Tango
Mofarizeo oyo abengisaki Yesu amonaki bongo, amilobelaki:
— Soki moto oyo azali mosakoli, alingaki koyeba soki mwasi
oyo azali kosimba Ye azali nani, mpe soki azali mwasi ya
lolenge nini: moto ya masumu. **40** Yesu alobaki na ye:
— Simona, nazali na likambo ya koyebisa yo. Mofarizeo
azongisaki: — Moteyi, loba yango. **41** Yesu alobaki: —
Moto moko adefisaki bato mibale mbongo. Moto ya liboso
asengelaki kozongisa mbongo ya bibende nkama mitano,
mpe oyo ya mibale, mbongo ya bibende tuku mitano. **42** Kasi
lokola, kati na bango mibale, moko te azalaki na mbongo ya
kozongisa, modefisi alimbisaki bango mpo ete bafuta lisusu
niongo yango te. Na makanisi na yo, nani kati na bango
mibale akolinga modefisi koleka? **43** Simona azongisaki: —
Nakanisi ete ezali moto oyo balimbisi niongo ya mbongo oyo
eleki ebele. Yesu alobaki na ye: — Okati malamu! **44** Bongo
abalukaki epai ya mwasi, mpe alobaki na Simona: — Omoni
mwasi oyo? Tango nakotaki na ndako na yo, opesaki Ngai
mayi te ya kosukola makolo na Ngai; kasi ye, apolisi yango
na mpinzoli na ye mpe apangusi yango na nzela ya suki na
ye. **45** Opesaki Ngai beze te; kasi ye, banda nakotaki awa,
atiki te kopesa makolo na Ngai beze. **46** Opakolaki Ngai
mafuta te na moto; kasi ye, asopeli makolo na Ngai malasi.
47 Yango wana, nazali koloba na yo: ebele ya masumu na ye
elimbisami, lokola atalisi bolingo monene. Kasi moto oyo
balimbisaki niongo moke azali kotalisa bolingo moke. **48**
Bongo Yesu alobaki na mwasi: — Masumu na yo elimbisami.
49 Bato mosusu oyo babengamaki elongo na Ye bakomaki
koloba, bango na bango: — Moto oyo azali penza nani,
oyo akomi ata kolimbisa masumu? **50** Kasi Yesu alobaki na
mwasi yango: — Kondima na yo ebikisi yo; kende na kimia!

8 Sima na yango, Yesu atambolaki na bingumba mpe na
bamboka, azalaki koteya mpe kosakola Sango Malamu
ya Bokonzi ya Nzambe. Bayekoli nyonso zomi na mibale
bazalaki elongo na Ye, **2** bakisa ndambo ya basi oyo
bakangolamaki na milimo mabe mpe babikisamaki na bokono:
Mari, moto ya Magidala, oyo kati na ye, Yesu abenganaki
milimo mabe sambo; **3** Jane, mwasi ya Shuza oyo azalaki
kobatela biloko ya Erode; Suzana; mpe basi mosusu ebele.
Basi yango bazalaki kosalisa mpe kosunga Yesu mpe
bayekoli na Ye, na nzela ya biloko na bango moko. **4** Wana
ebele ya bato bazalaki kosangana, mpe bato oyo bazalaki
kowuta na bingumba bazalaki koya epai ya Ye, alobaki na
bango lisese oyo: **5** — Moloni moko akendeki kolona na
elanga na ye. Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo
ekweyaki pembeni ya nzela; baleki nzela banyataki-nyataki
yango, mpe bandeke ya likolo eliaki yango. **6** Ndambo
mosusu ekweyaki na mabele etonda na mabanga; tango
kaka ebandaki kobimisa mito, mito ekawukaki, pamba te
ezalaki na mayi te. **7** Ndambo mosusu ekweyaki kati na
banzube; banzube ekolaki nzela moko na yango mpe efinaki-
finaki mito na yango. **8** Kasi ndambo mosusu ekweyaki na
mabele ya malamu, ebimisaki mito oyo ekolaki mpe ekomaki
banzete: nkona moko na moko ebotaki bambuma nkama
moko. Tango Yesu asilisaki koloba bongo, agangaki: — Tika
ete moto nyonso oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka!
9 Bayekoli ya Yesu batunaki Ye ndimbola ya lisese yango. **10**
Azongiselaki bango: — Boyebi ya mabombami ya Bokonzi ya
Nzambe epesameli nde na bino; kasi epai ya bato mosusu,
nazali koloba na masese, mpo ete, atako bakoki kotala,
bamona te; mpe atako bakoki koyoka, basosola te. **11** Tala
ndimbola ya lisese yango: Nkona ezali Liloba na Nzambe.
12 Nkona oyo ekweyaki pembeni ya nzela ezali bato oyo
bayokaka Liloba na Nzambe, kasi Satana ayaka kolongola
yango kati na mitema na bango mpo ete bandima te mpe
babikisama te. **13** Nkona oyo ekweyaki na mabele etonda na
mabanga ezali bato oyo bayokaka Liloba mpe bayambaka
yango na esengo, kasi batikaka yango te kozwa misisa:
bandimaka kaka mpo na mwa tango moke; soki komekama
eyei, basundolaka mbala moko kondima. **14** Nkona oyo
ekweyaki kati na banzube ezali bato oyo, sima na koyoka
Liloba, bamitikaka ete, na etamboli na bango, mitungisi ya
bomoi ya mokolo na mokolo, bomengo mpe bisengo ya
mokili efinafina bango, mpe ete babota te bambuma. **15**
Nkona oyo ekweyaki na mabele ya malamu ezali bato oyo,
na mitema ya sembo mpe ya malamu, bayokaka Liloba,
babatelaka yango, bayikaka mpiko mpe babotaka bambuma.
16 Moto moko te apelisaka mpwinda mpo na kotia yango na
se ya katini to na se ya mbeto; atiaka yango nde na likolo ya
etelemiselo ya minda mpo ete bato oyo bazali kokota na
ndako bamona pole na yango. **17** Pamba te eloko moko
te ebombama ekozanga kobima na pole, mpe eloko moko
te ya sekele ekozanga koyebana to kobima na pole. **18**
Boye, bosala keba na lolenge na bino ya koyoka! Pamba
te, na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi
na ye oyo azangi, bakobotola ata oyo azali kokanisa ete
azali na yango. **19** Mama mpe bandeko mibali ya Yesu
bayaki kotala Yesu, kasi bakokaki te kokoma pene na Ye
mpo na ebele ya ebele. **20** Moto moko ayebisaki Ye: —
Mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali batelemi libanda,

bazali na posa ya komona yo. **21** Kasi Yesu azongisaki:
— Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, ezali bato oyo
bayokaka Liloba na Nzambe mpe batiaka yango na misala.
22 Mokolo moko, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Tokatisa
na ngambo mosusu ya ebale. Bongo bamataki na bwato
mpe bakendeki. **23** Wana bayekoli bazalaki koluka nkayi,
Yesu alalaki pongi. Mopepe moko ya makasi epepaki kati na
ebale; bwato ekomaki kotonda na mayi, mpe bakomaki na
likama monene. **24** Bayekoli bapusanaki mpe balamusaki Ye
na koganga: — Moteyi, Moteyi, tozali kokufa! Yesu alamukaki
mpe apesaki mitindo na mopepe mpe mbonge; bongo ekitaki,
mpe kimia ezongaki. **25** Yesu atunaki bayekoli na Ye: —
Wapi kondima na bino? Kasi bango, batondaki na somo
mpe bakamwaki, bakomaki kolobana bango na bango: «
Moto oyo azali penza nani? Azali kopesa mitindo ata na
mipepe mpe na mayi, mpe yango ezali kotosa ye! » **26**
Bakomaki na etuka ya Geraza oyo ezali na ngambo mosusu
ya ebale, etalana na Galile. **27** Tango Yesu anyataki mabele,
mobali moko abimaki na engumba mpe ayaki kokutana na
Ye; azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Wuta kala,
azalaki lisusu te kolata bilamba mpe kovanda na ndako, kasi
akomaki kovanda kati na bakunda. **28** Tango amonaki Yesu,
agangaki mpe amibwakaki na makolo na Ye, na koganga na
mongongo makasi koleka: — Yesu, Mwana na Nzambe-
Oyo-Aleki-Likolo, olingi nini epai na ngai? Nabondeli Yo,
kotungisa ngai te! **29** Pamba te Yesu apesaki mitindo na
molimo ya mbindo ete ebima kati na mobali oyo ekangaki
wuta kala. Mpe atako bakangaki ye minyololo na maboko
mpe makolo mpe bazalaki kokengela ye, kasi abukaki
minyololo yango, mpe molimo mabe ekumbaki ye na bisika
oyo azalaki kaka ye moko. **30** Yesu atunaki ye: — Kombo na
yo nani? Azongisaki: — Ngulupa. Pamba te milimo mabe
ebele ekotaki kati na ye. **31** Bongo milimo mabe yango
ezalaki kosenga na Yesu ete atinda yango te kati na libulu ya
mozindo. **(Abyssos g12)** **32** Nzokande, etonga moko monene
ya bangulu ezalaki kolia kuna na ngomba. Milimo mabe
esengaki na Yesu ete atika yango kokota kati na bangulu;
mpe Yesu apesaki yango nzela. **33** Milimo mabe ebimaki
kati na mobali yango, mpe ekotaki kati na bangulu. Mbala
moko, etonga ya bangulu ekitaki mbangu longwa na ngomba
kino kati na ebale mpe ezindaki. **34** Tango bakengeli ya
bangulu bamonaki likambo oyo ewuti kosalema, bakimaki
mpe bakendeki kopesa sango kati na engumba mpe na
bilanga. **35** Bato babimaki mpo na koya kotala likambo oyo
esalemi. Tango bakomaki epai ya Yesu, bamonaki mobali,
oyo milimo mabe ebimaki kati na ye, alata bilamba, avandi
na makolo ya Yesu na mayele na ye ya kokoka; boye somo
ekangaki bango. **36** Ba-oyo bamonaki likambo oyo ewuti
kosalema bayebisaki bato ndenge nini moto oyo azalaki na
se ya bokonzi ya milimo mabe akangolamaki. **37** Bongo
bato nyonso ya etuka ya bato ya Geraza basengaki na Yesu
ete alongwa na etuka na bango, pamba te somo ekangaki
bango. Boye Yesu amataki na bwato mpe akendeki. **38**
Mobali oyo akangolamaki na milimo mabe asengaki kokende
elongo na Ye, kasi Yesu azongisaki ye na koloba: **39** —
Zonga na libota na yo mpe tatola makambo nyonso oyo
Nzambe asali mpo na yo. Boye mobali yango akendeki
mpe atatolaki na engumba mobimba, makambo nyonso oyo
Yesu asalaki mpo na ye. **40** Tango Yesu azongaki, ebele
ya bato bayambaki Ye, pamba te bango nyonso bazalaki
kozela Ye. **41** Mobali moko oyo kombo na ye ezalaki Jairisi,
mokambi ya ndako ya mayangani, ayaki, amibwakaki na
makolo ya Yesu mpe abondelaki Ye ete akende na ndako na
ye, **42** pamba te mwana na ye kaka moko ya mwasi, ya
mibu pene zomi na mibale ya mbotama, akomaki pene ya
kokufa. Wana Yesu azalaki kokende, ebele ya bato bazalaki
kotutana-tutana na Ye na bangambo nyonso. **43** Nzokande,
ezalaki wana na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya
kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene
zomi na mibale; mpe asilisaki bozwi na ye nyonso epai ya
minganga, kasi moko te alongaki kobikisa ye na bokono
yango. **44** Adusolaki kino ayaki kotelema na sima ya Yesu
mpe asimbaki singa ya songe ya elamba na Ye; mpe mbala
moko, makila na ye etikaki kotanga. **45** Yesu atunaki: —
Nani asimbi Ngai? Lokola moto ata moko te andimaki, Petelo
alobaki na Yesu: — Moteyi, ebele ya bato bazali kofinana-
finana mpe kotutana-tutana na Yo. **46** Kasi Yesu alobaki: —
Moto moko asimbi Ngai; nayebi ete nguya ebimi kati na Ngai.
47 Awa mwasi yango amonaki ete azali ya kobombama
te, akendeki na kolenga, amibwakaki na makolo ya Yesu
mpe alobaki na miso ya bato nyonso mpo na nini asimbaki
Yesu mpe ndenge nini abiki mbala moko na bokono na ye.
48 Kasi Yesu alobaki na ye: — Mwana na Ngai ya mwasi,
kondima na yo ebikisi yo; kende na kimia. **49** Wana Yesu
azalaki nanu koloba, moto moko ayaki wuta na ndako ya
Jairisi, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe alobaki: —
Mwana na yo ya mwasi akufi. Kotungisa lisusu Moteyi te. **50**
Lokola Yesu ayokaki ye koloba bongo, alobaki na Jairisi: —
Kobanga te! Ndima kaka, mpe akobika na bokono na ye.
51 Tango Yesu akomaki na ndako ya Jairisi, atikaki moto
moko te kokota elongo na Ye, longola kaka Petelo, Yoane,
Jake, tata mpe mama ya mwana. **52** Bato nyonso bazalaki
kolela mpe koyoka mawa mpo na mwana yango. Kasi Yesu
alobaki: — Bokata kolela; akufi te, azali nde ya kolala! **53**
Bato basekaki Yesu, wana bayebaki ete asilaki kokufa. **54**
Kasi Yesu asimbaki ye na loboko mpe alobaki: — Mwana na
Ngai, lamuka! **55** Pema ya bomoi ezongaki kati na mwana;
mpe mbala moko, atelemaki. Bongo Yesu atindaki bango
kopesa ye eloko ya kolia. **56** Baboti na ye bakamwaki, kasi
Yesu apekisaki bango koloba na moto ata moko te likambo
oyo ewuti kosalema.

9 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale, apesaki
bango nguya mpe bokonzi ya kobengana milimo nyonso
ya mabe mpe ya kobikisa bokono; **2** mpe atindaki bango
kosakola Bokonzi ya Nzambe mpe kobikisa babeli. **3** Alobaki
na bango: — Bomema eloko moko te mpo na mobembo,
ezala lingenda, sakosi, eloko ya kolia to mbongo; bozala na
banzambala mibale te na moto. **4** Na ndako nyonso oyo
bokokota, bovanda kuna kino bokolongwa na engumba. **5**
Soki bato baboyi koyamba bino, botika engumba na bango
mpe bopupola putulu ya makolo na bino lokola litatoli mpo
na kotelemela bango. **6** Bayekoli bakendeki, batambolaki na
mboka moko na moko mpe bazalaki kosakola Sango Malamu
mpe kobikisa babeli na bisika nyonso. **7** Erode, moyangeli
ya etuka, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo ezalaki
koleka; amitungisaki makasi, pamba te bamoko bazalaki
koloba: « Yoane asekwi, » **8** bamosusu: « Eliya abimi, » mpe

bamosusu lisusu: « Moko kati na basakoli ya kala asekwi. »
9 Kasi Erode azalaki komilobela: « Ngai nde nakataki Yoane
moto; bongo moto oyo nazali koyoka makambo minene boye
na tina na ye, azali penza nani? » Boye alukaki kokutana
na Yesu. **10** Tango bantoma bazongaki, bayebisaki Yesu
makambo oyo basalaki. Bongo Yesu amemaki bango elongo
na Ye, mpe bakendeki na engumba Betisaida, na esika
oyo bazalaki kaka bango moko. **11** Kasi tango ebele ya
bato bayokaki bongo, balandaki Ye. Yesu ayambaki bango,
ateyaki bango na tina na Bokonzi ya Nzambe, abikisaki mpe
bato oyo bazalaki na posa ya lobiko na bokono ya nzoto. **12**
Awa ekomaki pokwa, bantoma zomi na mibale bapusanaki
pene ya Yesu mpe balobaki na Ye: — Zongisa bato oyo mpo
ete bakende komilukela bilei mpe bisika ya kolala, kati na
bamboka mpe bilanga ya zingazinga, pamba te tozali awa
kati na esika ebombama. **13** Kasi Yesu alobaki na bango: —
Bopesa bango bino moko biloko ya kolia. Bazongisaki: —
Tozali kaka na mapa mitano mpe bambisi mibale; loba nde
tokende kosomba bilei mpo na ebele ya bato oyo nyonso. **14**
Ezalaki wana na mibali pene nkoto mitano. Yesu alobaki
na bayekoli na Ye: — Bovandisa bango na masanga; tika
ete lisanga moko na moko ezala na bato tuku mitano. **15**
Bayekoli basalaki bongo, mpe bato nyonso avandaki. **16**
Yesu akamataki mapa yango mitano mpe bambisi yango
mibale, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe akataki
mapa yango; bongo apesaki biteni na yango epai ya bayekoli
mpo ete bakabola yango epai ya bato. **17** Bato nyonso baliaki
mpe batondaki; bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, mpe
biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale. **18** Mokolo
moko, wana Yesu azalaki kosambela na pembeni, mpe
bayekoli na Ye bazalaki elongo na Ye, atunaki bango: —
Bato bazali koloba nini na tina na Ngai? Mpo na bango,
Ngai nazali nani? **19** Bazongisaki: — Bamoko bazali koloba
ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu
lisusu, moko kati na basakoli ya kala oyo asili kosekwa.
20 Yesu atunaki bango lisusu: — Bongo bino, bolobaka
ete Ngai nazali nani? Petelo azongisaki: — Ozali Masiya
oyo Nzambe atindi. **21** Yesu apesaki bango mitindo ete
bameka koloba bongo te ata na moto moko. **22** Mpe alobaki:
— Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi; bakambi
ya bato, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya
Mobeko basengeli koboya Ye. Basengeli koboma Ye, mpe
asengeli kosekwa na mokolo ya misato. **23** Bongo Yesu
alobaki na bango nyonso: — Moto nyonso oyo alingi kolanda
Ngai asengeli komiboya, kokamata ekulusu na ye mokolo na
mokolo mpe kolanda Ngai. **24** Pamba te, moto nyonso oyo
akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto
nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai akobikisa
yango. **25** Litomba nini ezali mpo na moto, soki azwi mokili
mobimba, kasi amibungisi to abebisi bomoi na ye? **26** Moto
nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba na Ngai soni, Mwana
na Moto akoyoka ye soni, tango akoya kati na nkembo na
Ye mpe kati na nkembo ya Tata mpe ya ba-anjelu ya bule.
27 Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo
bazali awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona
bokonzi ya Nzambe. **28** Mikolo pene mwambe sima na Yesu
koloba bongo, azwaki elongo na Ye, Petelo, Yoane mpe
Jake, mpe amataki na ngomba mpo na kokende kosambela.
29 Wana azalaki kosambela, elongi na Ye ebongwanaki,
mpe bilamba na Ye ekomaki kongenga makasi lokola pole
ya mikalikali. **30** Mibali mibale bazalaki kosolola na Yesu:
Moyize mpe Eliya **31** oyo babimaki kati na kongenga ya
nkembo; bazalaki kolobela na tina na bozongi na Ye, oyo
asengeli kokokisa na Yelusalemi. **32** Petelo mpe baninga na
ye balalaki pongi makasi. Tango kaka balamukaki na pongi,
bamonaki nkembo ya Yesu elongo na mibali wana mibale
bazali ya kotelema elongo na Ye. **33** Wana mibali yango
bazalaki kokabwana na Yesu, Petelo alobaki: — Moteyi, eleki
malamu mpo na biso kozala awa! Totonga bandako misato
ya kapo: moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko
mpo na Eliya. Solo, Petelo ayebaki te makambo oyo azalaki
koloba. **34** Wana azalaki nanu koloba bongo, lipata moko
ebimaki mpe ezipaki bango. Somo ekangaki bayekoli, wana
bakotaki kati na lipata yango. **35** Mongongo moko eyokanaki
wuta kati na lipata yango, elobaki: — Oyo azali Mwana
na Ngai, oyo napona; boyoka Ye! **36** Sima na mongongo
yango koloba, bamonaki ete Yesu azali Ye moko. Bayekoli
babombaki likambo yango mpo na bango moko mpe, na
mikolo wana, bayebisaki ata na moto moko te makambo
oyo bamonaki. **37** Mokolo oyo elandaki, tango bakitaki na
ngomba, ebele ya bato bayaki kokutana na Yesu. **38** Mobali
moko kati na ebele yango ya bato agangaki: — Moteyi,
nazali kosenga na Yo ete otala mwana na ngai ya mobali,
pamba te nazali kaka na mwana moko! **39** Molimo moko
etungisaka ye: soki ekangi ye, mwana akoganga na mbala
moko, ekoningisa ye makasi kino kokweyisa ye na mabele;
mwana akokangama mpe akobimisa fulufulu na monoko.
Etikaka ye na pasi sima na kozokisa ye. **40** Nasengaki na
bayekoli na Yo ete babengana molimo yango, kasi balongaki
te. **41** Yesu alobaki: — Bino, ekeke ya bato mabe mpe
bazanga kondima, tango boni nasengeli lisusu kovanda
elongo na bino mpe koyikela bino mpiko? Mema mwana
na yo awa. **42** Wana mwana azalaki kopusana, molimo
mabe ebwakaki ye na mabele mpe ebandaki koningisa ye
makasi. Kasi Yesu apesaki mitindo na molimo mabe yango
ete ebima kati na mwana, abikisaki mwana na pasi na
ye mpe azongisaki ye na maboko ya tata na ye. **43** Mpe
bato nyonso bakamwaki mingi monene ya Nzambe. Wana
bato nyonso bazalaki kokamwa makambo nyonso oyo Yesu
asalaki, alobaki na bayekoli na Ye: **44** — Boyoka na bokebi
makambo oyo nazali koyebisa bino: Bazali kokaba Mwana
na Moto na maboko ya bato. **45** Kasi bayekoli basosolaki te
makambo yango; ndimbola na yango ezalaki ya kobombama
mpo na bango, mpo ete basosola te tina na yango, mpe
bazalaki kobanga kopesa Yesu mituna na tina na yango.
46 Tembe moko ebimaki kati na bayekoli; bazalaki koluka
koyeba moto oyo aleki monene kati na bango. **47** Kasi lokola
Yesu ayebaki makanisi na bango, akamataki mwana moke,
atiaki ye pembeni na Ye, **48** mpe alobaki na bango: — Moto
nyonso oyo ayambi mwana oyo ya moke na Kombo na Ngai,
ayambi nde Ngai moko; mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai
ayambi nde Motindi na Ngai. Pamba te, ezali ye oyo aleki
moke kati na bino nyonso nde aleki monene. **49** Yoane
alobaki: — Moteyi, tomonaki moto moko kobengana milimo
mabe na Kombo na Yo, mpe tomekaki kopekisa ye, pamba
te azali moto ya lisanga na biso te. **50** Yesu alobaki: —
Bopekisa ye te, pamba te moto nyonso oyo atelemelaka bino
te azali mpo na bino. **51** Lokola tango oyo Yesu asengeli

komemama na Likolo ekomaki pene, Yesu azwaki mokano
ya kokende na Yelusalemi. **52** Atindaki bantoma liboso na
Ye; boye wana bazalaki kokende, bakotaki na mboka moko
ya bato ya Samari mpo na kobongisela Ye biloko. **53** Kasi
bato ya Samari baboyaki koyamba Ye, mpo ete azalaki
kokende na Yelusalemi. **54** Tango bayekoli, Jake mpe Yoane,
bamonaki bongo, balobaki: — Nkolo, olingi ete tobelela
moto ete ekitela bango kowuta na likolo mpo na kobebisa
bango? **55** Yesu abalukaki mpo na kotala bango malamu
mpe apamelaki bango: [— Boni, boyebi molimo oyo ezali
kotindika bino na makanisi ya boye? Mwana na Moto ayaki
te mpo na koboma bato, kasi mpo na kobikisa bango.] **56**
Bongo Yesu elongo na bayekoli na Ye bakendeki na mboka
mosusu. **57** Wana bazalaki kotambola na nzela, mobali
moko alobaki na Yesu: — Nakolanda Yo na esika nyonso
oyo okokende. **58** Yesu azongiselaki ye: — Bambwa ya
zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele mpo
na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na bazala
na yango; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala mpo
na kopema. **59** Yesu alobaki na mobali mosusu: — Landa
Ngai. Kasi mobali yango azongiselaki Ye: — Nkolo, pesa
ngai nzela ya kokende nanu kokunda tata na ngai. **60** Yesu
alobaki na ye: — Tika bakufi bakunda bakufi na bango; kasi
yo, kende kosakola Bokonzi ya Nzambe. **61** Mosusu lisusu
alobaki na Ye: — Nkolo, nakolanda Yo; kasi pesa ngai nzela
ya kozonga nanu mpo na kokende kopesa libota na ngai
mbote ya suka. **62** Yesu azongiselaki ye: — Moto oyo asimbi
kongo mpo na kobalola mabele ya bilanga, kasi azali kotala
na sima, azali na tina moko te mpo na Bokonzi ya Nzambe.

10 Sima na yango, Nkolo aponaki bayekoli tuku sambo na
mibale mpe atindaki bango, mibale-mibale liboso na
Ye, na bingumba nyonso mpe na bisika nyonso oyo Ye moko
asengelaki kokende. **2** Alobaki na bango: — Bambuma ya
kobuka etondi meke kati na elanga, kasi basali bazali moke.
Boye bosenga na Nkolo elanga ete atinda basali kati na
elanga na Ye. **3** Bokende! Nazali kotinda bino lokola bampate
kati na bambwa ya zamba. **4** Bomema mbongo te, sakosi te
to basandale te, mpe bopesa moto moko te mbote na nzela.
5 Na ndako nyonso oyo bokokota, boloba liboso: « Tika ete
kimia ezala na ndako oyo! » **6** Soki ezali na moto ya kimia
kati na ndako yango, kimia na bino ekovanda likolo na ye;
soki te, kimia yango ekozongela bino. **7** Bovanda kuna, bolia
mpe bomela nyonso oyo bakopesa bino; pamba te mosali
asengeli kozwa lifuti na mosala na ye. Botambola-tambola na
bandako nyonso te. **8** Tango bokokota na engumba songolo,
soki bayambi bino, bolia bilei oyo bakopesa bino, **9** bobikisa
babeli oyo bazali kuna mpe boloba na bango: « Bokonzi ya
Nzambe ekomi pene na bino. » **10** Kasi tango bokokota
na engumba songolo, soki baboyi koyamba bino, bokende
na babalabala na yango mpe boloba: **11** « Ezala putulu
ya engumba na bino, topupoli yango wuta na makolo na
biso, mpo na kokebisa bino. Nzokande, boyeba malamu
ete Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. » **12** Nazali koloba
na bino penza ya solo: Na mokolo wana, etumbu na yango
ekozala makasi koleka etumbu ya Sodome. **13** Mawa na yo,
Korazini! Mawa na yo, Betisaida! Pamba te soki bikamwa
oyo esalemaki kati na bino esalemaki kati na bingumba Tiri
mpe Sidoni, mbele wuta kala, bavandi na yango babongola
mitema, balata basaki mpe bamipakola putulu. **14** Kasi,
na kosambisama, etumbu na bino ekozala makasi koleka
etumbu ya Tiri mpe Sidoni. **15** Mpe yo, Kapernawumi, okanisi
ete okotombolama kino na Likolo? Te, okokitisama kino na
mboka ya bakufi! **(Hadēs g86)** **16** Moto oyo atosi bino atosi
nde Ngai, moto oyo aboyi bino aboyi nde Ngai, nzokande
moto oyo aboyi Ngai aboyi nde Motindi na Ngai. **17** Tango
bayekoli yango tuku sambo na mibale bazongaki, batondaki
na esengo mpe balobaki: — Nkolo, ezala milimo mabe etosi
biso na Kombo na Yo! **18** Yesu azongisaki: — Namonaki
Satana kokweya longwa na likolo, lokola mikalikali. **19**
Napesi bino bokonzi ya konyata banyoka mpe bakoto, mpe
ya kolonga nguya nyonso ya monguna, mpe eloko moko te
ekosala bino mabe. **20** Nzokande, bosepela te komona ete
milimo mabe ezali kotosa bino; bosepela nde ete bakombo
na bino ekomami kati na Likolo. **21** Kaka na tango yango,
awa Molimo Mosantu atondisaki Ye na esengo, Yesu alobaki:
— Oh Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya mabele, nakumisi Yo!
Pamba te obombaki makambo oyo, mpo ete bato ya bwanya
mpe bato ya mayele bayeba yango te, kasi olakisi yango
na bana mike. Iyo, Tata, pamba te yango nde osepelaki
kosala. **22** Tata na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te
ayebi soki Mwana azali nani, longola kaka Tata; mpe moko
te ayebi soki Tata azali nani, longola kaka Mwana mpe ye
oyo epai ya nani Mwana asepeli kotalisa Tata. **23** Bongo,
abalolaki miso na Ye epai ya bayekoli na Ye mpe alobaki na
bango moko kaka: — Esengo na bato oyo bazali komona
makambo oyo bozali komona! **24** Pamba te, nazali koloba
na bino: basakoli mpe bakonzi ebele batondaki na posa ya
komona makambo oyo bino bozali komona, kasi bamonaki
yango te; batondaki na posa ya koyoka makambo oyo bino
bozali koyoka, kasi bayokaki yango te. **25** Molakisi moko
ya Mobeko atelemaki mpe atunaki mpo na komeka Yesu:
— Moteyi, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya
seko? **(aiōnios g166)** **26** Yesu alobaki na ye: — Makambo nini
ekomama kati na mobeko? Otangaka yango ndenge nini? **27**
Molakisi ya mibeko azongisaki: — Linga Nkolo, Nzambe na
yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba,
na makasi na yo nyonso mpe na makanisi na yo nyonso;
mpe linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. **28**
Yesu alobaki na ye: — Opesi eyano ya malamu; sala bongo
mpe okozala na bomoi. **29** Kasi molakisi ya Mobeko alingaki
kolakisa ete azali sembo, boye atunaki na Yesu: — Nani azali
moninga na ngai? **30** Yesu azongisaki: — Moto moko azalaki
kokende na Jeriko, wana awutaki na Yelusalemi. Na nzela,
miyibi babetaki ye, babotolaki ye bilamba na ye, babetaki ye
mpe bakendeki na bango, batikaki ye pene ya kokufa. **31**
Nzokande, na tango yango kaka, esalemaki ete Nganga-
Nzambe moko akende mpe azwa nzela yango kaka; tango
kaka amonaki moto yango, akatisaki na ngambo mosusu ya
nzela mpe akobaki mobembo na ye. **32** Ndenge moko mpe
Molevi moko akomaki na esika yango; tango kaka amonaki
moto yango, akatisaki na ngambo mosusu ya nzela mpe
akobaki mobembo na ye. **33** Kasi moto moko ya Samari,
wana azalaki kokende mobembo, akomaki na esika oyo
moto yango azalaki; tango kaka amonaki ye, ayokelaki ye
mawa, **34** apusanaki pene na ye, asopelaki bapota na ye
mafuta mpe vino, mpe akangaki yango. Bongo amatisaki
moto yango na likolo ya mile na ye moko, amemaki ye na

ndako ya bapaya, mpe akobaki kosunga ye kuna. **35** Mokolo
oyo elandaki, abimisaki mbongo ya bibende mibale mpe
apesaki yango na nkolo ndako ya bapaya; alobaki na ye: «
Salisa moto oyo malamu; tango nakozonga, nakozongisela
yo mbongo nyonso oyo okobakisa! » **36** Yesu atunaki: —
Mpo na yo, nani kati na bango misato azalaki moninga ya
moto oyo akweyaki na maboko ya miyibi? **37** Molakisi ya
mibeko azongisaki: — Ezali moto oyo ayokelaki ye mawa.
Yesu alobaki na ye: — Kende mpe sala bongo! **38** Wana
Yesu mpe bayekoli na Ye bazalaki kokende, Yesu akotaki na
mboka moko, mpe mwasi moko oyo kombo na ye ezali Marte
ayambaki Ye kati na ndako na ye. **39** Mari, ndeko mwasi
ya Marte, ayaki kovanda na makolo ya Nkolo, mpe azalaki
koyoka makambo oyo Nkolo azalaki koloba. **40** Kasi, na
tango yango, Marte amipesaki na misala nyonso ya ndako;
ayaki na lombangu mpe alobaki: — Ah Nkolo, ozali komona
te ete ndeko na ngai atiki ngai kosala ngai moko misala?
Loba na ye ete asunga ngai! **41** Nkolo azongiselaki ye:
— Marte, Marte, ozali komitungisa mpe kominyokola mpo
na makambo ebele, **42** kasi likambo moko kaka ezali na
tina. Mari aponi oyo eleki malamu, mpe moto ata moko te
akobotola ye yango.

11 Mokolo moko, Yesu azalaki kosambela na esika
songolo. Tango asilisaki kosambela, moko kati na
bayekoli na Ye alobaki na Ye: — Nkolo, lakisa biso kosambela
ndenge Yoane alakisaki bayekoli na ye. **2** Yesu alobaki na
bango: — Tango bozali kosambela, boloba: Tata, tika ete
Kombo na Yo ebulisama, tika ete Bokonzi na Yo eya! **3** Pesa
biso bilei oyo tosengeli na yango, mokolo na mokolo, **4**
limbisa masumu na biso, pamba te biso mpe tolimbisaka
moto nyonso oyo asalaka biso mabe; mpe komema biso
na komekama te. **5** Alobaki na bango lisusu: — Soki moko
kati na bino azali na molingami, bongo akei epai na ye na
midi ya butu mpe alobi: « Molingami, defisa ngai mapa
misato; **6** pamba te moko kati na baninga na ngai azali
kosala mobembo mpe akomi epai na ngai, kasi nazangi
bilei ya kopesa ye. » **7** Soki molingami oyo, wuta kati na
ndako na ye, azongisi: « Kotungisa ngai te, nasili kokanga
ekuke ya ndako na ngai; ngai mpe bana na ngai tolali, nakoki
kolamuka te mpo na kopesa yo mapa. » **8** Nazali koloba na
bino penza ya solo: ata soki akotelema te mpo na kopesa ye
mapa yango, kasi akotelema penza mpo na motungisi na ye
mpe akopesa ye nyonso oyo azali na yango na bosenga,
pamba te azali moninga na ye. **9** Boye, Ngai nazali koloba na
bino: Bosenga, mpe bakopesa bino; boluka, mpe bokomona;
bobeta ekuke, mpe bakofungolela bino. **10** Pamba te moto
nyonso oyo asengaka azwaka, moto oyo alukaka amonaka;
mpe moto oyo abetaka ekuke, bafungolelaka ye yango. **11**
Nani kati na bino, batata, akopesa na mwana na ye nyoka
soki asengi ye mbisi, **12** to akopesa ye koto soki asengi ye
liki? **13** Bongo soki bino bato oyo bozali kutu mabe boyebi
kopesa na bana na bino biloko ya malamu, ndenge nini
Tata oyo azali na Likolo apesa te Molimo Mosantu epai ya
bato oyo basengaka Ye! **14** Mokolo moko, Yesu azalaki
kobengana molimo mabe oyo ezalaki kopekisa moto koloba.
Tango molimo mabe yango ebimaki, moto oyo azalaki koloba
te akomaki koloba, mpe ebele ya bato bakamwaki. **15**
Kasi bamoko kati na bango balobaki: — Azali kobengana
milimo mabe na nguya ya Belizebule, mokonzi ya milimo
mabe. **16** Bamosusu, mpo na komeka Yesu, basengaki na
Ye elembo moko kowuta na Likolo. **17** Lokola Yesu ayebaki
makanisi na bango, alobaki na bango: — Bokonzi nyonso oyo
ekabwani mpe ekomi komibundisa ekomipanza, mpe ndako
oyo ekabwani mpe ekomi komibundisa ekokweya. **18** Soki
Satana akomi komibundisa, bokonzi na ye ekotelema ndenge
nini? Nalobi bongo mpo bolobi ete Ngai nazali kobengana
milimo mabe na nguya ya Belizebule. **19** Mpe soki Ngai
nazali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule,
bayekoli na bino babenganaka yango na nguya ya nani? Mpo
na yango, bayekoli na bino bakozala bango moko basambisi
na bino. **20** Kasi soki ezali na nguya ya Nzambe nde Ngai
nazali kobengana milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe
esili kokoma kino epai na bino. **21** Tango elombe oyo alata
bibundeli akengelaka ndako na ye, biloko na ye ebatelamaka
malamu; **22** kasi soki moto mosusu oyo aleki ye na makasi
ayei kobundisa ye mpe alongi ye, akobotola ye bibundeli
oyo azalaki kotiela motema, akokamata biloko na ye nyonso
mpe akokaba yango. **23** Moto oyo azali elongo na Ngai
te azali monguna na Ngai, mpe moto oyo asangisaka te
elongo na Ngai apanzaka. **24** Soki molimo mabe ebimi kati
na moto, ekendaka koyengayenga na bisika ekawuka mpo
na koluka esika ya kopema. Kasi soki ezwi esika yango te,
emilobelaka: « Eleki malamu mpo na ngai kozonga na ndako
oyo natikaki. » **25** Tango molimo mabe yango ezongaka,
ekutaka ndako yango polele, bakombola mpe babongisa
malamu. **26** Bongo ekendaka lisusu kozwa milimo mosusu
sambo oyo eleki yango na mabe, mpe, elongo na yango,
ekotaka mpe evandaka kuna. Boye bomoi ya moto yango
ekomaka lisusu mabe, koleka ndenge ezalaki liboso. **27**
Wana Yesu azalaki koloba makambo oyo, mwasi moko
agangaki wuta kati na ebele ya bato: — Esengo na mama oyo
abotaki Yo mpe amelisaki Yo mabele! **28** Yesu azongisaki: —
Esengo nde na bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe mpe
batosaka yango! **29** Lokola bato bazalaki kotonda se kotonda
pembeni na Ye, Yesu alobaki: — Bato ya ekeke oyo bazali
bato mabe penza! Bazali kosenga elembo! Bakopesamela
elembo mosusu te, longola kaka elembo ya Yona; **30** pamba
te, ndenge Yona azalaki elembo mpo na bato ya Ninive,
ndenge wana mpe Mwana na Moto akozala elembo mpo na
bato ya ekeke oyo. **31** Na mokolo ya kosambisama, mwasi
mokonzi ya sude akolamuka, elongo na bato ya ekeke oyo,
mpe akokatela bango etumbu, pamba te awutaki mosika, na
suka ya mokili, mpo na koyoka bwanya ya Salomo; nzokande
awa sik'oyo, ezali na Moto oyo aleki Salomo. **32** Na mokolo
ya kosambisama, bato ya Ninive bakotelema, elongo na bato
ya ekeke oyo, mpe bakokatela bango etumbu, pamba te
babongolaki mitema na bango tango bayokaki mateya ya
Yona; nzokande awa sik'oyo, ezali na Moto oyo aleki Yona.
33 Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na
esika ya kobombama to na se ya katini. Nzokande, batiaka
yango na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete bato oyo
bazali kokota na ndako bamona pole. **34** Miso na yo ezali
lokola mwinda ya nzoto na yo. Soki miso na yo ezali malamu,
nzoto na yo mobimba mpe ezali kati na pole. Kasi soki ebeli,
nzoto na yo mobimba mpe ekoti kati na molili. **35** Yango
wana, sala keba ete pole oyo ezali kati na yo ekoma molili
te. **36** Soki nzoto na yo mobimba ezali kati na pole, mpe

eteni ata moko te ezali kati na molili, nzoto na yo mobimba
ekotonda na pole lokola tango mwinda engengisaka yo na
nzela ya pole na yango. **37** Tango Yesu asilisaki koloba,
Mofarizeo moko abengisaki Ye mpo ete akende kolia elongo
na ye. Yesu akotaki na ndako na ye mpe avandaki na mesa.
38 Kasi Mofarizeo akamwaki mingi tango amonaki ete Yesu
asukoli maboko te liboso ya kolia. **39** Bongo, Nkolo alobaki
na ye: — Bino Bafarizeo, bosukolaka libanda ya bakopo
mpe ya basani, kasi botondi na moyibi mpe na mabe. **40**
Bazoba! Boni, ye oyo asalaki libanda, asalaki mpe kati te?
41 Bobonza nde bomoto na bino ya kati lokola likabo epai ya
Nzambe, bongo mobimba na bino ekokoma mbala moko
peto. **42** Mawa na bino, Bafarizeo! Bofutaka eteni ya zomi
ya bandembi, ya matungulu mpe ya bandunda ya lolenge
nyonso, kasi bomonaka pamba bosembo mpe bolingo ya
Nzambe. Nzokande bosengeli nde kotia yango na misala,
mpe kozwa na motuya likambo oyo wana ya kofuta eteni
ya zomi. **43** Mawa na bino, Bafarizeo! Bolingaka kovanda
na bakiti ya liboso, kati na bandako ya mayangani; mpe
bolingaka ete bato bapesa bino mbote ya lokumu, na bisika
oyo bato ebele bakutanaka. **44** Mawa na bino! Bozali lokola
bakunda oyo ezanga bilembo, bongo bato batambolaka
na likolo na yango na kozanga koyeba! **45** Molakisi moko
ya mibeko alobaki na Yesu: — Moteyi, tango ozali koloba
bongo, ozali kofinga mpe biso! **46** Yesu azongisaki: — Bino
mpe balakisi ya Mobeko, mawa na bino! Bomemisaka bato
mikumba ya kilo makasi, mpe bino moko boningisaka ata
mosapi moko te mpo na kosunga bango. **47** Mawa na bino,
pamba te botongaka bakunda mpo na basakoli oyo bakoko
na bino baboma! **48** Boye, wana bosalaka bongo, botatolaka
ete bondimi makambo oyo bakoko na bino basala; pamba te
bango, baboma basakoli, mpe bino, bozali kotonga bakunda
na bango. **49** Yango wana, Nzambe, kati na bwanya na
Ye, aloba: « Nakotindela bango basakoli mpe bantoma;
bakoboma bamoko, mpe bakonyokola bamosusu. » **50** Mpo
na yango, makila ya basakoli nyonso, oyo basopa wuta na
ebandeli ya mokili, ekotangama na mito ya bato ya ekeke
oyo, **51** kobanda na makila ya Abele kino na makila ya
Zakari oyo babomaki kati na etumbelo mpe Esika ya bule.
Nazali koloba na bino penza ya solo: mokumba ya mabe
wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke oyo. **52** Mawa na
bino, balakisi ya Mobeko, pamba te bolongolaki fungola ya
boyebi! Bino moko bokotaki te, mpe bopekisaki bato oyo
bazalaki na posa ya kokota. **53** Tango Yesu abimaki na
ndako, Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko basilikelaki Ye
makasi mpe bakomaki kotungisa Ye na nzela ya mituna
ya ndenge na ndenge, **54** na kotiela Ye mitambo mpo na
kozwa, kati na maloba na Ye, likambo ya kofunda Ye.

12 Na tango yango, lokola bankoto ebele ya bato
basanganaki, kino bakomaki konyatana bango na
bango, Yesu abandaki na koyebisa bayekoli na Ye: — Bosala
keba na levire ya Bafarizeo, oyo ezali lokuta! **2** Eloko moko
te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko te ya
sekele ekozanga koyebana. **3** Nyonso oyo bokoloba kati na
molili ekoyokana kati na pole ya mokolo, mpe nyonso oyo
bokolobana na matoyi kati na bashambre ekosakolama wuta
na likolo ya bandako. **4** Balingami na Ngai, nazali koloba
na bino: bobanga te bato oyo bakoki koboma nzoto mpe,
na sima, bakoki kosala likambo mosusu te. **5** Nakolakisa
bino nani oyo bosengeli kobanga: bobanga Ye oyo, sima na
kufa, azali na bokonzi ya kobwaka kati na lifelo. Solo, nazali
koloba na bino: Ye nde bosengeli kobanga. **(Geenna g1067)**
6 Boni, batekaka te bandeke mike mitano na motuya ya
mbongo ya bibende mibale? Nzokande, Nzambe abosanaka
ata ndeke moko te kati na yango. **7** Ayebi kutu ata motango
ya suki na bino. Bobanga te; boleki bandeke mike ebele na
motuya. **8** Nazali koloba na bino: moto nyonso oyo, na miso
ya bato, akotatola ete azali moto na Ngai, Mwana na Moto
mpe akotatola liboso ya ba-anjelu ya Nzambe ete azali moto
na Ye; **9** kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato,
Ngai mpe nakowangana ye liboso ya ba-anjelu ya Nzambe.
10 Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Mwana na
Moto akolimbisama, kasi ye oyo akofinga Molimo Mosantu
akolimbisama te. **11** Tango bakokumba bino kati na bandako
ya mayangani, liboso ya bakambi mpe bakonzi, bomitungisa
te na koluka koyeba ndenge nini bokosamba mpe maloba
nini bokoloba; **12** pamba te Molimo Mosantu akolakisa bino,
na tango yango, makambo oyo bosengeli koloba. **13** Moto
moko kati na ebele ya bato alobaki na Yesu: — Moteyi,
loba na ndeko na ngai ete akabola na ngai libula oyo tata
atikelaki biso. **14** Yesu azongiselaki ye: — Molingami na
Ngai, nani atie Ngai Mosambisi to Mokati makambo na bino
ya libula? **15** Bongo alobaki na bato nyonso: — Bosala
keba! Bomibatela malamu ete bokweya te na lokoso ya
konduka bomengo; pamba te, ezala kati na bofuluki, ezali
bomengo te nde esalaka bomoi ya moto. **16** Mpe alobaki
na bango lisese oyo: — Bilanga ya mozwi moko ebotaki
bambuma ebele penza. **17** Akomaki kokanisa mpe komituna:
« Nasala nini? Nazali lisusu na esika te mpo na kobomba
bambuma na ngai ya bilanga. » **18** Bongo amilobelaki lisusu:
« Nakosala boye: nakobuka bibombelo na ngai mpo na
kotonga bibombelo oyo eleki minene, nakobomba kuna ble
na ngai nyonso mpe biloko na ngai mosusu. **19** Sima na
yango, nakomilobela: ‹ Oh bomoi na ngai, otondi na biloko
oyo ebombami mpo na mibu ebele; pema na yo, lia, mela
mpe sepela! › » **20** Kasi Nzambe alobaki na ye: « Zoba! Na
butu ya lelo kaka, okokufa. Bongo nani akokoma nkolo biloko
nyonso oyo ondukaki mpo na yo moko? » **21** Ekozala bongo
mpo na moto nyonso oyo andukaka bomengo mpo na ye
moko, kasi alukaka te kozala mozwi na miso ya Nzambe.
22 Bongo Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Yango wana,
nazali koloba na bino: bomitungisaka te na tina na bomoi
na bino, na komituna: tokolia nini? To na tina na banzoto
na bino, na komituna: Tokolata nini? **23** Pamba te bomoi
eleki bilei na tina, mpe nzoto eleki bilamba na tina. **24**
Botala bayanganga: elonaka nkona te, ebukaka bambuma
te, ezali te na ebombelo bambuma to na ebombelo bilei; kasi
Nzambe aleisaka yango. Nzokande bino, boleki bandeke
na motuya. **25** Nani kati na bino, na nzela ya mitungisi na
ye, akoki kobakisa ata ngonga moko na molayi ya bomoi
na ye? **26** Soki bokoki kosala te makambo oyo ya mike-
mike, bongo mpo na nini komitungisa na tina na makambo
mosusu? **27** Botala ndenge bafololo ya lisi ekolaka! Esalaka
te, etongaka bilamba te; nzokande, nazali koloba na bino,
ezala ye moko mokonzi Salomo, kati na nkembo na ye
nyonso, atikalaki kolata te lokola moko kati na yango. **28**
Soki Nzambe alatisaka bongo matiti oyo, lelo, ezali kati

na bilanga, mpe, lobi, ekobwakama na moto, akozanga te
kolatisa bino, bato ya kondima moke? **29** Bomitungisaka te
na tina na biloko ya kolia to ya komela, bolongola yango na
makanisi na bino. **30** Pamba te ezali bapagano ya mokili oyo
nde balukaka-lukaka biloko wana nyonso. Tata na bino ayebi
malamu ete bozali na bosenga na yango. **31** Bolukaka nde
liboso Bokonzi ya Nzambe, bongo bakobakisela bino biloko
wana nyonso. **32** Oh etonga moke, bobanga te! Pamba te
Tata na bino asepelaki kopesa bino Bokonzi! **33** Boteka
biloko na bino mpe bokaba epai ya babola mbongo oyo
bokozwa. Bosala mpo na bolamu na bino mabenga oyo
etobokaka te; bonduka bomengo kati na Likolo epai wapi
ekoki kobeba te, moyibi akoki kopusana te mpe nselele
ekoki kobebisa te; **34** pamba te epai bomengo na bino ezali,
kuna mpe motema na bino ekozala. **35** Bomilengela mpo na
mosala mpe bobatela minda na bino ya kopela. **36** Bozala
lokola bato oyo bazali kozela bozongi ya nkolo na bango
wuta na feti ya libala, mpo ete bafungolela ye ekuke tango
kaka akoya mpe akobeta ekuke. **37** Esengo na basali oyo
nkolo, tango akoya, akokuta bazali kosenzela! Nazali koloba
na bino penza ya solo: nkolo mpe akolata elamba na ye ya
mosala, akovandisa bango na mesa, mpe akoya kopesa
bango bilei. **38** Ekozala penza esengo mpo na basali oyo
nkolo akokuta bazali kosenzela, ezala ayei na ngonga ya
midi ya butu to liboso ete tongo etana. **39** Kasi bososola
malamu likambo oyo: soki nkolo ndako ayebaki ngonga oyo
moyibi akoya, alingaki kopekisa ye kokota kati na ndako na
ye. **40** Bino mpe bomilengela, pamba te Mwana na Moto
akoya na ngonga oyo bozali kokanisa kutu te kozela Ye.
41 Petelo atunaki Yesu: — Nkolo, ozali koloba lisese oyo
mpo na biso to mpo na bato nyonso? **42** Nkolo azongisaki:
— Nani mobateli bomengo ya sembo mpe ya mayele epai
ya nani nkolo akopesa mokumba ya kokamba basali na ye
mpo na kopesaka bango bilei na bango na tango oyo ekoki?
43 Esengo na mosali oyo nkolo na ye, tango akozonga,
akokuta azali kosala bongo! **44** Nazali koloba na bino penza
ya solo: nkolo na ye akopesa ye mokumba ya kobatela
biloko na ye nyonso. **45** Kasi soki mosali yango amilobeli:
« Nkolo na ngai awumeli mpo na kozonga, » mpe akomi
kobeta basali mpe basi basali; kolia, komela masanga mpe
kolangwa, **46** nkolo ya mosali yango akozonga na mokolo
oyo ye, mosali, azali kozela ye te, mpe na ngonga oyo ayebi
te. Boye akokata-kata ye na biteni mpe akotia ye esika moko
na basali oyo bazangi bosembo. **47** Mosali oyo ayebi posa
ya nkolo na ye, kasi amilengeli te to asali te kolanda posa
ya nkolo na ye, akobetama fimbu ebele. **48** Kasi mosali
oyo ayebi te posa ya nkolo na ye mpe asali makambo oyo
ebongi na etumbu, akobetama fimbu moke. Na moto oyo
bapesi mingi, bakosenga ye mpe mingi; mpe bakotuna na
moto na moto kolanda mokumba oyo bapesi ye: na moto
oyo bapesi mingi, bakotuna ye mpe mingi; mpe na moto oyo
bapesi moke, bakotuna ye moke. **49** Nayei kotia moto na
mokili, nazali na posa makasi ete moto yango emipelela.
50 Kasi ezali na libatisi moko oyo nasengeli kozwa, mpe
tala ndenge nini nakomi motema moto-moto mpo na kozela
kokokisama na yango! **51** Boni, bokanisi ete nayaki mpo
na komema kimia na mokili? Kimia te, bokabwani nde. **52**
Pamba te, kobanda sik'oyo, bato mitano kati na libota moko
bakokabwana: misato bakoyina mibale, mpe mibale bakoyina
misato. **53** Tata akoyina mwana na ye ya mobali, mpe mwana
mobali akoyina tata na ye; mama akoyina mwana na ye ya
mwasi, mpe mwana mwasi akoyina mama na ye; mama-
bokilo akoyina mwasi ya mwana na ye ya mobali, mpe mwasi
ya mwana mobali akoyina mama-bokilo na ye. **54** Bongo
alobaki lisusu na ebele ya bato: — Tango bomonaka mapata
kobima na weste, bolobaka mbala moko: « Mvula elingi
konoka, » mpe ekokisamaka bongo. **55** Tango mopepe ya
sude efulaka, bolobaka: « Molunge ekozala makasi penza, »
mpe esalemaka bongo. **56** Bato ya bilongi mibale! Boyebi
malamu kolimbola bilembo oyo bomonaka na mokili mpe
na likolo, bongo mpo na nini bozali koyeba te kososola
tango oyo? **57** Mpo na nini bososolaka te, mpo na bino
moko, makambo oyo ezali sembo? **58** Soki ozali kokende
na esambiselo elongo na moto oyo afundi yo, sala nyonso
mpo ete oyokana na ye, wana bozali nanu na nzela. Soki te,
akokumba yo epai ya mosambisi, mosambisi akokaba yo na
maboko ya bakengeli, mpe bakengeli bakobwaka yo kati na
boloko. **59** Nazali koloba na yo: okobima na boloko soki kaka
ofuti niongo na yo kino na mbongo ya suka ya bibende.

13 Na tango wana, ndambo ya bato bayaki koyebisa Yesu
ndenge nini Pilato abomaki bato ya Galile na ngonga
oyo bazalaki kobonzela Nzambe bambeka. **2** Yesu alobaki
na bango: — Bokanisi ete bato wana ya Galile bakufaki kufa
ya somo mpo ete bazalaki bato minene ya masumu koleka
bato nyonso mosusu ya Galile? **3** Nazali koloba na bino:
Ezali bongo te! Kasi soki bobongoli mitema te, bino mpe
bokokufa bino nyonso. **4** Bongo bato wana zomi na mwambe
oyo bakufaki tango ndako molayi ya Siloe ekweyelaki bango,
bokanisi ete bazalaki bato ya masumu koleka bavandi nyonso
ya Yelusalemi? **5** Nazali koloba na bino: Ezali bongo te! Soki
bobongoli mitema te, bino mpe bokokufa bino nyonso. **6**
Bongo alobaki lisese oyo: — Moto moko azalaki na nzete
na ye ya figi kati na elanga na ye ya vino; akendeki koluka
bambuma na likolo ya nzete yango, kasi akutaki ata mbuma
moko te. **7** Boye alobaki na mobateli elanga yango: « Tala,
tokomi na mobu ya misato wuta nayaka koluka bambuma
na likolo ya nzete oyo ya figi, mpe nazwi ata mbuma moko
te. Kata yango! Mpo na nini ekanga mabele pamba? » **8**
Mobateli elanga azongiselaki ye: « Nkolo na ngai, tika yango
lisusu mobu oyo! Nakotimola mabele pembeni na yango mpe
nakotia matiti ya kopola; **9** tango mosusu ekobota mbuma
na mobu oyo ezali koya. Soki eboti te, wana kata na yo
yango. » **10** Mokolo moko ya Saba, Yesu azalaki koteya
kati na ndako ya mayangani. **11** Nzokande, ezalaki wana
na mwasi moko oyo molimo mabe egumba ye mokongo,
mpe azalaki kokoka te komisembola wuta mibu zomi na
mwambe. **12** Tango Yesu amonaki ye, abengaki ye wuta na
liboso mpe alobaki na ye: — Mwasi, okangolami na pasi na
yo! **13** Mpe Yesu atielaki ye maboko. Mbala moko, mwasi
yango amisembolaki mpe akomaki kokumisa Nzambe. **14**
Kasi mokambi ya ndako ya mayangani asilikaki mpo ete
Yesu abikisi moto na mokolo ya Saba, mpe alobaki na
ebele ya bato: — Ezali na mikolo motoba mpo na kosala
mosala! Ezali na mikolo yango nde bosengeli koya mpo
ete babikisa bino, kasi na mokolo ya Saba te! **15** Nkolo
azongiselaki ye: — Bato ya bilongi mibale! Nani kati na bino,
na mokolo ya Saba, afungolaka te mpe amemaka te ngombe

na ye to ane na ye, wuta na elielo, mpo ete ekende komela
mayi? **16** Mwasi oyo azali mokitani ya Abrayami! Nzokande
Satana asila kokanga ye minyololo mibu zomi na mwambe!
Boni, esengelaki te kokangola ye, na oyo ekanga ye, kaka
mpo ete ezali mokolo ya Saba? **17** Tango alobaki bongo,
bayini na Ye nyonso batondaki na soni; kasi ebele ya bato
bazalaki kosepela na bikamwa nyonso oyo azalaki kosala.
18 Bongo Yesu atunaki: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na
nini? Nakokanisa yango na nini? **19** Bokonzi ya Nzambe
ekokani na nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe
alonaki kati na elanga na ye, ebimisaki moto mpe ekomaki
nzete monene, bongo bandeke ya likolo eyaki kovanda na
bitape na yango. **20** Yesu atunaki lisusu: — Nakokokanisa
Bokonzi ya Nzambe na nini? **21** Ekokani na levire oyo mwasi
azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku mibale na
sambo ya farine, kino nyonso evimbaki. **22** Yesu azalaki
koleka na bingumba mpe na bamboka, azalaki koteya wana
azalaki kokende na Yelusalemi. **23** Moto moko atunaki Ye:
— Nkolo, bato moke kaka nde bakobika? Yesu alobaki na
bango: **24** — Bosala makasi mpo na kokotela na ekuke ya
moke; pamba te, nazali koloba na bino, bato mingi bakoluka
kokota, kasi bakokoka te. **25** Tango Nkolo ndako akotelema
mpe akokanga ekuke, bokotikala libanda, bokobanda kobeta
ekuke mpe kobondela: « Nkolo, Nkolo, fungolela biso! » Kasi
Ye akozongisela bino: « Nayebi bino te, nayebi mpe esika
bowuti te! » **26** Bongo bokoloba: « Toliaki mpe tomelaki mesa
moko elongo na Yo, mpe oteyaki na babalabala na biso! »
27 Kasi akozongisela bino: « Nayebi bino te, nayebi mpe
esika bowuti te! Bolongwa liboso na Ngai, bino nyonso, bato
mabe! » **28** Kolela mpe koswa minu ekozala kuna, tango
bokomona Abrayami, Izaki, Jakobi mpe basakoli nyonso kati
na Bokonzi ya Nzambe; kasi bino, bokobwakama libanda.
29 Bato bakowuta na Este mpe na Weste, na Nor mpe na
Sude, mpe bakovanda na mesa kati na Bokonzi ya Nzambe.
30 Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele
bakokoma bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo
bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso. **31** Kaka na
tango yango, ndambo ya Bafarizeo bayaki epai ya Yesu
mpe balobaki na Ye: — Longwa awa, kende na yo esika
mosusu, pamba te Erode akani koboma Yo! **32** Yesu alobaki
na bango: — Bokende koloba na mbwa wana ya zamba: «
Nakokoba kobengana milimo mabe mpe kobikisa babeli,
lelo mpe lobi; mpe na mokolo ya misato, nakosilisa mosala
na Ngai. » **33** Kasi nasengeli kokoba mobembo na Ngai,
lelo, lobi mpe lobi oyo ekolanda; pamba te mosakoli moko te
akokufa libanda ya Yelusalemi! **34** Yelusalemi, Yelusalemi,
yo oyo obomaka basakoli mpe obambaka bato oyo Nzambe
atindelaka yo mabanga, mbala boni nalingaki kosangisa
bana na yo, ndenge soso ya mwasi esangisaka bana na
yango na se ya mapapu, kasi boboyaki. **35** Sik'oyo, ndako
na bino ezali kosundolama. Solo, nazali koloba na bino:
Bokotikala komona Ngai lisusu te kino bokoloba: « Tika ete
apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! »

14 Mokolo moko ya Saba, Yesu akendeki kolia kati na
ndako ya moko kati na bakambi ya Bafarizeo, mpe
Bafarizeo bazalaki kotala Ye malamu. **2** Liboso na Ye,
ezalaki na moto moko oyo azalaki kobela bokono ya kovimba
nzoto. **3** Yesu atunaki Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko:
— Boni, mobeko na biso epesaka nzela ya kobikisa moto
na mokolo ya Saba to te? **4** Kasi bavandaki kimia. Yesu
asimbaki mobeli yango, abikisaki ye na bokono na ye mpe
azongisaki ye. **5** Bongo atunaki bango: — Soki moko kati
na bino azali na mwana to ngombe; bongo, na mokolo ya
Saba, akweyi to ekweyi kati na libulu, boni, bokobimisa te
na lombangu mwana yango to ngombe yango? **6** Bakokaki
te kopesa Ye eyano. **7** Tango Yesu amonaki ndenge nini
bato oyo babengamaki na feti bazalaki kopona bisika ya
lokumu, alobaki na bango lisese oyo: **8** « Soki moto abengisi
yo na feti ya libala, kokende komivandisa te na esika ya
lokumu, pamba te, kati na bato oyo babengami na feti
yango, ekoki kozala na moto oyo aleki yo na lokumu. **9**
Soki esalemi bongo, moto oyo abengisi bino mibale akoya
koloba na yo: ‹ Tikela moto oyo kiti na yo! › Bongo, na
soni nyonso, okokende kozwa esika ya suka. **10** Kasi soki
babengisi yo na feti, kende na yo kovanda na esika ya
suka, mpo ete, tango moto oyo abengisi yo akoya, aloba
na yo: ‹ Molingami na ngai, yaka kovanda na esika oyo
eleki malamu! › Boye, okopesamela lokumu na miso ya bato
nyonso oyo babengami na feti. **11** Solo, moto nyonso oyo
amitombolaka, bakokitisa ye; mpe moto oyo amikitisaka,
bakotombola ye. » **12** Bongo Yesu alobaki na moto oyo
abengisaki Ye: — Soki osali feti mpo ete bato baya kolia,
kobengisa te balingami na yo, bandeko na yo, baboti na
yo to bazwi oyo bazalaka pene na yo; noki te bango mpe
bakobengisa yo mpo na kozongisela yo, na nzela wana,
bolamu oyo osalaki mpo na bango. **13** Kasi Soki osali feti,
bengisa babola, bakufi miso, bakakatani mpe ba-ebosono;
14 mpe Nzambe akopambola yo. Atako bakoki te kozongisela
yo bolamu oyo osali mpo na bango, kasi Nzambe akofuta
niongo na mokolo oyo bato ya sembo bakosekwa. **15** Tango
moko kati na babengami ayokaki bongo, alobaki na Yesu:
— Esengo na moto oyo akolia na feti kati na Bokonzi ya
Nzambe! **16** Yesu azongiselaki ye: — Moto moko asalaki
feti monene mpe abengisaki bato ebele. **17** Tango ngonga
ya kolia ekokaki, atindaki mosali na ye kokende koloba
na bato oyo babengamaki: « Boya, pamba te nyonso esili
kobongisama sik'oyo. » **18** Kasi bango nyonso bakomaki
kosenga bolimbisi ndenge moko. Moto ya liboso alobaki: «
Nawuti kosomba elanga, nasengeli kokende kotala yango;
nabondeli yo, limbisa ngai! » **19** Moto ya mibale alobaki: «
Nawuti kosomba bangombe zomi, nasengeli komeka yango;
nabondeli yo, limbisa ngai! » **20** Moto mosusu alobaki: «
Nawuti kobala mwasi; nakoki koya te. » **21** Mosali azongaki
mpe ayebisaki makambo nyonso epai ya nkolo na ye. Nkolo
ndako asilikaki makasi mpe atindaki mosali na ye: « Kende
noki na banzela, na babalabala ya engumba, mpe memela
ngai babola, ba-ebosono, bakakatani mpe bakufi miso. » **22**
Sima na mwa tango, mosali ayaki mpe alobaki: « Nkolo na
ngai, nasali ndenge otindaki ngai; kasi bisika ezali nanu. »
23 Nkolo alobaki na mosali na ye: « Kende lisusu na banzela
mpe na babalabala ya engumba, tinda bango na makasi
mpo ete bakota, mpe ndako na ngai etonda na bato. **24**
Pamba te, nazali koloba na yo: moko te kati na bato oyo
babengamaki akolia biloko ya feti na ngai. » **25** Ebele ya
bato bazalaki kokende elongo na Yesu. Yesu abalukaki mpo
na kotala bango mpe alobaki: **26** — Soki moto ayei epai na
Ngai, kasi alingi Ngai te koleka tata na ye, mama na ye,

mwasi na ye, bana na ye, bandeko na ye ya mibali, bandeko
na ye ya basi, mpe ezala ata bomoi na ye moko, moto ya
ndenge wana akoki te kozala moyekoli na Ngai. **27** Mpe
moto nyonso oyo amemaka ekulusu na ye te mpe alandaka
Ngai te akoki te kozala moyekoli na Ngai. **28** Soki moko kati
na bino alingi kotonga ndako molayi, boni, bokovanda nanu
te mpe bokoluka nanu te koyeba motuya mpo na kotala
soki bozali na mbongo ya kokoka mpo na kosilisa misala ya
kotonga ndako yango? **29** Pamba te, soki sima na bino kotia
moboko, bokoki lisusu te kosilisa kotonga ndako yango, bato
nyonso oyo bakobanda komona yango bakobanda koseka
bino mpe koloba: **30** « Botala moto oyo! Abandaki mosala
ya kotonga ndako, kasi azangaki makoki ya kosilisa yango.
» **31** Ndenge moko, soki mokonzi moko alingi kokende
kobundisa mokonzi mosusu, boni, akovanda nanu te mpe
akotala nanu te soki, elongo na basoda na ye nkoto zomi,
akoki kobundisa mokonzi oyo, elongo na basoda nkoto tuku
mibale, azali koya kobundisa ye? **32** Soki amoni ete akokoka
te, wana monguna na ye azali nanu mosika, akotindela ye
bato mpo na kosenga kimia. **33** Boye, kati na bino, moto
nyonso oyo akoki kokabwana te na biloko na ye nyonso
akoki te kozala moyekoli na Ngai. **34** Mungwa ezali malamu;
kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango, ndenge nini
bakozongisa lisusu elengi na yango? **35** Ekozala lisusu na
tina moko te, ezala mpo na mabele to mpo na kobongisa
bilanga; kasi bakobwaka yango. Tika ete moto oyo azali na
matoyi mpo na koyoka ayoka!

15 Bafutisi mpako mpe bato ya masumu bapusanaki
bango nyonso pene ya Yesu mpo na koyoka Ye. **2**
Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koyimayima
mpe koloba: — Moto oyo azali koyamba bato ya masumu
mpe kolia mesa moko elongo na bango. **3** Bongo Yesu
alobaki na bango lisese oyo: **4** — Soki moko kati na bino
azali na bameme nkama moko, bongo moko kati na yango
ebungi; boni, akotika te bameme tuku libwa na libwa kati na
esobe mpo na kokende koluka moko oyo ewuti kobunga kino
amona yango? **5** Mpe tango akomona yango, akotia yango
na mapeka na ye, na esengo. **6** Bongo, tango kaka akokoma
na ndako na ye, akobengisa balingami mpe baninga na ye,
akoloba na bango: « Bosepela na ngai elongo, pamba te
namoni meme na ngai, oyo ebungaki! » **7** Na nzela yango,
nazali koloba na bino: esengo oyo ekozala kati na Likolo
mpo na mosumuki moko kaka oyo abongoli motema, eleki
esengo mpo na bato ya sembo tuku libwa na libwa oyo
bazali na posa te ya kobongola mitema. **8** Soki mwasi azali
na mbongo ya bibende zomi mpe abungisi moko kati na
yango, boni, apelisaka mwinda te, akombaka ndako te mpo
na koluka yango malamu kino amona yango? **9** Bongo soki
amoni yango, abengisaka balingami na ye elongo na baninga
na ye, mpe alobaka na bango: « Bosepela na ngai elongo,
pamba te namoni mbongo na ngai, oyo ebungaki! » **10** Na
nzela yango, nazali koloba na bino: ba-anjelu ya Nzambe
basepelaka mpo na mosumuki moko oyo abongoli motema.
11 Yesu alobaki lisusu: — Mobali moko azalaki na bana
mibali mibale. **12** Leki alobaki na tata na ye: « Tata, pesa
ngai eteni na ngai ya libula. » Mpe tata akabolelaki bango
biloko na ye. **13** Sima na mwa mikolo, leki azwaki biloko
nyonso oyo azalaki na yango, akendeki na mboka moko ya
mosika. Kuna, asakanaki na bozwi na ye, abikaki bomoi ya
mobulu. **14** Sima na ye kosakana na bozwi na ye nyonso,
nzala makasi ekotaki kati na mboka yango mobimba, mpe
akomaki kokelela. **15** Boye akendeki komikomisa lokola
mosali epai ya moto moko ya mboka yango. Moto yango
atindaki ye na bilanga na ye mpo na koleisa bangulu. **16**
Mwana alukaki ata kolia bilei ya bangulu, kasi moto ata
moko te apesaki ye yango. **17** Bongo akomaki kokanisa
na tina na bomoi na ye, alobaki: « Basali boni tata na ngai
azwa na mosala mpe bazali kolia ndenge balingi, mpe biloko
ya kolia eleki kutu ebele; kasi ngai nazali kokufa awa na
nzala! **18** Nazwi mokano ya kobima mpe kozonga epai
ya tata na ngai; nakoloba na ye: ‹ Tata, nasali masumu
liboso ya Nzambe mpe liboso na yo. **19** Nabongi lisusu te
kobengama mwana na yo; zwa ngai lokola moko kati na
basali na yo! › » **20** Boye, abimaki mpe azongaki epai ya tata
na ye. Wana azalaki nanu mosika, tata na ye amonaki ye,
ayokelaki ye mawa mingi; apotaki mbangu mpo na kokutana
na mwana na ye, amibwakaki na nzoto na ye mpe ayambaki
ye. **21** Mwana alobaki na tata na ye: « Tata, nasali masumu
liboso ya Nzambe mpe liboso na yo, nabongi lisusu te
kobengama mwana na yo. » **22** Kasi tata alobaki na basali
na ye: « Bomema na lombangu nzambala oyo eleki kitoko
mpe bolatisa ye yango; bolatisa ye lopete, na mosapi, mpe
basandale, na makolo na ye. **23** Boya na mwana ngombe ya
mafuta mpe boboma yango; tolia mpe tosala feti, **24** pamba
te mwana na ngai, oyo bozali komona, akufaki, kasi azongi
lisusu na bomoi; abungaki, kasi amonani! » Boye babandaki
feti na esengo makasi. **25** Na tango yango, kulutu na ye
azalaki nanu kati na bilanga. Tango akomaki pene ya ndako,
ayokaki miziki mpe makelele ya mabina. **26** Boye abengaki
moko kati na basali mpe atunaki ye makambo oyo ezali
koleka. **27** Mosali azongisaki: « Ndeko na yo azongi! Tata na
yo abomi mwana ngombe ya mafuta, pamba te amoni ye
nzoto malamu mpe nzoto kolongono. » **28** Kulutu asilikaki
makasi mpe aboyaki kokota. Boye tata na ye abimaki mpe
abondelaki ye. **29** Kasi azongiselaki tata na ye: « Tala! Mibu
nyonso oyo nazalaki kosalela yo lokola mowumbu, natikalaki
koboya te kotosa mitindo na yo. Nzokande, otikala nanu
kopesa ngai te ata mwana ntaba mpo ete nasepela elongo
na balingami na ngai. **30** Kasi tango mwana na yo, oyo ya
mobali azongi na ndako, ye oyo asili kosakana na biloko na
yo, na mobulu elongo na basi ya ndumba, obomi mwana
ngombe ya mafuta mpo na ye! » **31** Tata azongiselaki ye: «
Mwana na ngai, ozalaka elongo na ngai tango nyonso, mpe
biloko na ngai nyonso ezali ya yo. **32** Kasi tosengelaki kaka
kosala feti mpe kosepela, pamba te ndeko na yo, oyo ozali
komona, akufaki, kasi azongi lisusu na bomoi; abungaki, kasi
amonani! »

16 Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Mozwi moko azalaki
na mobateli bomengo; bongo bafundaki ye epai ya
mozwi ete azali kosakana na biloko na ye. **2** Mozwi abengaki
ye mpo na kotuna ye: « Makambo nini nazali koyoka na tina
na yo? Yebisa ngai ndenge nini obateli bomengo na ngai;
pamba te, kobanda lelo, okozala lisusu mobateli bomengo
na ngai te. » **3** Mobateli bomengo amilobelaki: « Nasala nini
sik'oyo? Mokonzi na ngai azali kolongola ngai na mosala?
Nazali na makasi te ya kotimola mabele, mpe nakoyoka soni

mpo na kokoma kosenga-senga. **4** Ah! Nasosoli sik'oyo
likambo oyo nakoki kosala mpo ete, tango nakozala lisusu
na mosala te, bato bayamba ngai kati na bandako na bango.
» **5** Boye, abengaki bato nyonso oyo bazalaki na niongo
ya mokonzi na ye; atunaki na moto ya liboso: « Osengeli
kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na ngai? » **6**
Moto yango azongisaki: « Batono tuku mibale ya mafuta. »
Mobateli bomengo alobaki na ye: « Zwa mokanda na yo
ya niongo, vanda noki, mpe koma mokanda mosusu ya
nyonso ya bangungulu zomi. » **7** Atunaki na moto mosusu:
« Osengeli kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na
ngai? » Azongisaki: « Basaki nkama moko ya ble. » Mobateli
bomengo alobaki na ye: « Zwa mokanda na yo ya niongo,
mpe koma mokanda mosusu ya nyonso ya basaki tuku
mwambe. » **8** Mokonzi akumisaki mobateli mabe wana ya
bomengo mpo na mayele oyo asalaki na yango. Pamba te
bato ya mokili oyo, bazali na mayele koleka bana ya pole.
(aiōn g165) **9** Nalobi na bino: bosalela bomengo ya mabe
mpo na kotonga bondeko na bato mosusu; mpo ete tango
ekosila, bayamba bino kati na bivandelo ya seko. **(aiōnios
g166)** **10** Moto oyo azali sembo na makambo mike, akoki
mpe kozala sembo na makambo minene; mpe moto oyo
azali sembo te na makambo mike, akozala mpe sembo
te na makambo minene. **11** Boye soki bozali sembo te
na bobateli bomengo oyo ezwami na banzela ya lokuta,
nani akopesa bino bomengo ya solo? **12** Mpe soki bozali
sembo te na bobateli biloko ya moto mosusu, nani akopesa
bino biloko oyo esengeli kozala ya bino moko? **13** Mosali
moko te akoki kosalela bankolo mibale, pamba te akoyina
moko mpe akolinga mosusu to akokangama na moko mpe
akoboya mosusu. Bokoki te kosalela mbala moko Nzambe
mpe mbongo. **14** Wana Bafarizeo bazalaki koyoka Yesu
koloba makambo wana nyonso, bazalaki koseka Ye, pamba
te bazalaki na lokoso ya mbongo. **15** Kasi Yesu alobaki
na bango: — Bino, bozali penza bato oyo bomilakisaka na
miso ya bato mosusu lokola nde bozali bato ya sembo,
nzokande Nzambe ayebi mitema na bino; pamba te oyo bato
bamonaka motuya makasi, Nzambe ayokaka yango nkele.
16 Tango ya Mibeko mpe ya Basakoli ewumelaki kino na
Yoane Mobatisi; kasi wuta Yoane Mobatisi ayaki, Sango
Malamu ya Bokonzi ya Nzambe ezali koteyama, mpe moto
nyonso azali kobunda na kondima mpo na kokota kuna. **17**
Ezali penza pete mpo na Likolo mpe mabele kolimwa; kasi
mpo na Mibeko, ezali penza pasi mpo na nkoma na yango
oyo eleki moke kolongwa. **18** Mobali nyonso oyo alongoli
mwasi na ye na libala mpe abali mwasi mosusu asali ekobo,
mpe mobali oyo abali mwasi oyo balongoli na libala asali
mpe ekobo. **19** Ezalaki na mozwi moko oyo azalaki kolata
bilamba ya motane makasi mpe ya lino ya kitoko, bongo
azalaki kobika bomoi ya bisengo mikolo nyonso. **20** Na liboso
ya ekuke ya ndako na ye, mobola moko atandamaki wana,
kombo na ye ezalaki Lazare, nzoto na ye mobimba etonda
na bapota; **21** azalaki koluka ata kolia biloko oyo ezalaki
kokweya longwa na mesa ya mozwi, kasi ezalaki bambwa
nde ezalaki koya kolembola bapota na ye. **22** Mokolo moko,
mobola yango akufaki, mpe ba-anjelu bamemaki ye epai ya
Abrayami. Mozwi mpe akufaki, mpe bakundaki ye. **23** Kati
na mboka ya bakufi, mozwi azalaki konyokwama na pasi
makasi; boye atombolaki miso mpe amonaki, na mosika,
Abrayami elongo na Lazare avanda pembeni na ye. **(Hadēs
g86)** **24** Mozwi akomaki koganga: « Tata Abrayami, yokela
ngai mawa! Tinda Lazare ete atia songe ya mosapi na ye
kati na mayi mpo ete atangisela ngai mayi na lolemo, pamba
te nazali koyoka pasi makasi kati na moto oyo. » **25** Kasi
Abrayami azongisaki: « Mwana na ngai, kanisa ete, wana
ozalaki na bomoi, ozwaki bolamu ebele, kasi Lazare azwaki
nde pasi ebele. Sik'oyo awa, azali kozwa kobondisama na
ye; kasi yo, okomi na pasi. **26** Lisusu, libulu moko monene
ekaboli biso mpe bino, mpo ete moto nyonso oyo alingi
kolongwa awa epai biso tozali mpo na kokende epai na
bino, akoka te; mpe ete moto nyonso oyo alingi kokatisa
libulu yango longwa kuna epai bino bozali mpo na koya
awa epai na biso, akoka mpe te. » **27** Mozwi alobaki: «
Tata, nasengi na yo, tinda Lazare epai ya libota na ngai,
28 pamba te nazali na bandeko mitano. Tika ete akende
kokebisa bango mpo ete, bango mpe, bakoma awa te, kati
na esika oyo ya pasi! » **29** Abrayami azongisaki: « Bandeko
na yo bazali na Moyize mpe basakoli; tika ete bayoka bango!
» **30** Mozwi alobaki lisusu: « Te, tata Abrayami! Kasi soki
moto moko awuti na mboka ya bakufi mpe akei epai na
bango, bakobongola mitema! » **31** Abrayami alobaki na ye: «
Soki baboyi koyoka Moyize mpe basakoli, bakondima mpe
kaka te ata soki moto moko alamuki kati na bakufi. »

17 Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Makambo oyo
ebetisaka bato mabaku ekoki kozanga te; kasi mawa
na moto oyo, na nzela na ye, makambo yango eyaka! **2**
Ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene ya
enikelo, na kingo mpe kobwaka ye na ebale, na esika ya
kotika ye kokweyisa na masumu moko kati na bana mike
oyo. **3** Bosala penza keba mpo na bolamu na bino! Soki
ndeko na yo asali yo mabe, pamela ye; mpe soki ayoki
mawa mpo na mabe yango, limbisa ye. **4** Mpe soki, na
mokolo moko, asali yo mabe mbala sambo, mpe ayei epai
na yo mbala sambo koloba na yo: « Nayoki mawa mpo na
mabe na ngai, » limbisa ye! **5** Bantoma balobaki na Nkolo:
— Bakisa kondima na biso! **6** Nkolo azongisaki: — Soki
bozali na kondima oyo ezali moke lokola mbuma ya mutarde,
bokoki koloba na nzete oyo: « Pikolama na esika oyo mpe
kende komilona kati na ebale, » mpe ekotosa bino. **7** Nani
kati na bino, soki azali na mosali bilanga to na mobateli
bibwele, akoloba na ye tango azongi wuta na bilanga: « Yaka
noki, vanda na mesa mpo ete olia? » **8** Boni, akoloba na
ye te: « Lambela ngai bilei, lata bilamba na yo ya mosala
mpo na kotiela ngai biloko na mesa, kino nasilisa kolia mpe
komela; sima na yango nde yo mpe okoki kolia mpe komela?
» **9** Boni, akozongisela mosali wana matondi mpo ete asali
mosala oyo atindaki ye? **10** Ndenge moko mpe mpo na
bino: soki bosali nyonso oyo batindi bino, boloba: « Tozali
basali ya pamba, tokokisi kaka mokumba na biso. » **11** Wana
Yesu azalaki kokende na Yelusalemi, alekaki na mondelo
kati na Samari mpe na Galile. **12** Lokola azalaki kokota na
mboka moko, bato na maba zomi bayaki kokutana na Ye;
batelemaki na mosika **13** mpe babandaki kobelela Ye na
mongongo makasi: — Mokonzi, Yesu, yokela biso mawa! **14**
Tango Yesu amonaki bango, alobaki: — Bokende komilakisa
epai ya Banganga-Nzambe! Wana bazalaki kokende kuna,
bakomaki peto. **15** Tango moko kati na bango amonaki

ete abiki na bokono na ye, azongaki na kokumisa Nzambe
na mongongo makasi. **16** Afukamaki na makolo ya Yesu,
elongi kino na se, mpe azongiselaki Ye matondi. Moto yango
azalaki moto ya Samari. **17** Bongo Yesu atunaki: — Boni,
bango nyonso zomi bakomi peto te? Wapi bato mosusu
libwa? **18** Moko te azongi mpo na kopesa Nzambe nkembo,
longola kaka mopaya oyo? **19** Bongo alobaki na moto yango
ya Samari: — Telema mpe kende; kondima na yo ebikisi
yo! **20** Mokolo moko, Bafarizeo batunaki Yesu: — Bokonzi
ya Nzambe ekoya tango nini? Yesu azongiselaki bango: —
Bokonzi ya Nzambe ekoya te na lolenge ete bato bamona
yango. **21** Bakoloba te: « Ezali awa » to « Ezali kuna, »
pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali kati na bino. **22** Bongo
alobaki na bayekoli na Ye: — Tango ezali koya, tango oyo
bokozala na posa makasi ya komona ata mokolo moko kati
na mikolo ya Mwana na Moto, kasi bokomona yango te. **23**
Bakoloba na bino: « Azali awa! » to « Azali kuna! » Bolanda
bango te! **24** Pamba te, na mokolo na Ye, Mwana na Moto
akozala lokola mokalikali oyo epeli mpe engengisi likolo
longwa na este kino na weste. **25** Kasi liboso ete mokolo
yango ekoma, asengeli komona pasi mingi, mpe bato ya
ekeke oyo basengeli koboya Ye. **26** Ndenge esalemaki na
tango ya Noa, ndenge wana mpe ekosalema na tango ya
Mwana na Moto: **27** bato bazalaki kolia, komela, kobala
mpe kobalisa, kino na mokolo oyo Noa akotaki na masuwa;
bongo mpela eyaki mpe ebomaki bango nyonso. **28** Ezalaki
mpe bongo na tango ya Loti: bato bazalaki kolia, komela,
kosomba, koteka, kolona mpe kotonga. **29** Kasi na mokolo
oyo Loti abimaki wuta na Sodome, mvula ya moto mpe ya
fofolo ekitaki wuta na likolo mpe ebomaki bango nyonso.
30 Ekozala mpe bongo, na mokolo oyo Mwana na Moto
akomonana. **31** Na mokolo yango, moto oyo akozala na
likolo ya ndako na ye asengeli te kokita mpo na kozwa biloko
kati na ndako na ye, mpe moto oyo akozala kati na bilanga na
ye asengeli te kozonga na ndako mpo na likambo songolo.
32 Bokanisa makambo oyo ekomelaki mwasi ya Loti! **33**
Moto oyo akoluka kobatela bomoi na ye akobungisa yango,
mpe moto oyo akobungisa bomoi na ye akobatela yango. **34**
Nazali koloba na bino: na butu wana, bato mibale bakozala
na likolo ya mbeto moko: moko akokamatama, mpe mosusu
akotikala; **35** basi mibale bakozala konika bambuma elongo:
moko akokamatama, mpe mosusu akotikala; [**36** mibali
mibale bakozala kati na elanga moko: moko akokamatama,
mpe mosusu akotikala.] **37** Bayekoli batunaki Yesu: — Nkolo,
makambo yango ekosalema wapi? Yesu azongiselaki bango:
— Epai ebembe ezali, kuna nde bandeke oyo eliaka bibembe
ekosangana.

18 Yesu alobaki na bayekoli na Ye lisese moko mpo
na kolakisa bango ete basengeli kosambelaka tango
nyonso, na kolemba te. **2** Alobaki: — Kati na engumba moko,
ezalaki na mosambisi moko oyo azalaki kotosa Nzambe te,
mpe azalaki komemia bato te. **3** Kati na engumba yango,
ezalaki mpe na mwasi moko akufisa mobali; azalaki koya
mbala na mbala epai ya mosambisi yango mpo na koloba na
ye: « Longisa ngai liboso ya monguna na ngai. » **4** Wuta
tango molayi, mosambisi yango aboyaki. Kasi suka na suka,
amilobelaki: « Atako natosaka Nzambe te mpe namemiaka
bato te, **5** kasi lokola motungisi ya mwasi oyo akufisa mobali
eleki ndelo, nakolongisa ye kaka, mpo ete akoba te koyaka
tango nyonso kino kozangisa ngai kimia. » **6** Nkolo abakisaki:
— Boyoka maloba ya mosambisi mabe oyo! **7** Boni, Nzambe
akolongisa te baponami na Ye, tango bagangaka epai na Ye
butu mpe moyi? Boni, akozelisa bango? **8** Nazali koloba na
bino: akolongisa bango noki. Nzokande, ekozala ndenge nini
tango Mwana na Moto akoya! Boni, akokuta kondima kati na
mokili? **9** Epai ya bato oyo bamimonaki bato ya sembo mpe
batiolaki bato mosusu, Yesu alobaki lisusu lisese oyo: **10**
— Bato mibale bakendeki na Tempelo mpo na kosambela:
moko azalaki Mofarizeo; mpe mosusu, mofutisi mpako. **11**
Mofarizeo abendanaki ye moko na pembeni mpe asambelaki:
« Oh Nzambe, nazali kotonda Yo, mpo ete nazali te lokola
bato mosusu oyo bazali miyibi, bato mabe, bato na bikobo
to mpe lokola mofutisi mpako oyo. **12** Nakilaka bilei mbala
mibale na poso mpe napesaka eteni ya zomi ya nyonso
oyo nazwaka. » **13** Kasi mofutisi mpako atelemaki mwa
mosika; amekaki ata te kotombola miso na ye na likolo,
kasi atiaki loboko na ye na tolo mpe alobaki: « Oh Nzambe,
yokela ngai mawa, pamba te nazali moto ya masumu! » **14**
Nazali koloba na bino: mofutisi mpako azongaki na ndako
na ye sima na Nzambe kokomisa ye moto ya sembo, kasi
Mofarizeo te. Pamba te moto nyonso oyo amitombolaka,
bakokitisa ye; mpe oyo amikitisaka, bakotombola ye. **15** Bato
bazalaki mpe komema bana mike epai ya Yesu mpo ete atia
bango maboko. Tango bayekoli bamonaki bongo, bapamelaki
bango. **16** Kasi Yesu abengaki bana mpe alobaki: — Botika
bana mike baya epai na Ngai; bopekisa bango te koya epai
na Ngai, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bato
oyo bazali lokola bana mike. **17** Nazali koloba na bino penza
ya solo: moto nyonso oyo azali koyamba te Bokonzi ya
Nzambe lokola mwana moke akotikala kokota te kati na
Bokonzi yango. **18** Mokambi moko ya Bayuda atunaki na
Yesu: — Moteyi malamu, nasengeli kosala nini mpo ete
nazwa bomoi ya seko? **(aiōnios g166)** **19** Yesu azongisaki:
— Mpo na nini ozali kobenga Ngai « Moteyi malamu? »
Moko te azali malamu, longola kaka Ye moko Nzambe.
20 Oyebi mibeko oyo: « Okosalaka ekobo te, okobomaka
te, okoyibaka te, okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na
kokosela moninga na yo makambo, okopesaka tata na yo
mpe mama na yo lokumu. » **21** Mokambi yango azongisaki:
— Natosaka nyonso wana wuta bolenge na ngai. **22** Sima na
Yesu koyoka bongo, alobaki na ye: — Ozangi eloko moko.
Teka biloko na yo nyonso, kabola mbongo oyo okozwa epai
ya babola, mpe okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na
yango, yaka mpe landa Ngai. **23** Tango mokambi ya Bayuda
ayokaki bongo, akomaki mawa-mawa, pamba te azalaki
na bozwi mingi. **24** Yesu atalaki ye mpe alobaki: — Ezali
pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe!
25 Nzokande, eleki pete mpo na shamo kolekela na lidusu
ya tonga; kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati
na Bokonzi ya Nzambe. **26** Bato oyo bayokaki Ye koloba
bongo batunaki: — Bongo nani penza akoki kobikisama? **27**
Yesu azongisaki: — Oyo ekoki kosalema te elongo na bato,
ekoki kosalema elongo na Nzambe. **28** Petelo alobaki na
Yesu: — Nkolo, totiki nyonso oyo tozalaki na yango mpo na
kolanda Yo! **29** Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba
na bino penza ya solo: moto nyonso oyo atiki ndako na
ye, mwasi na ye, bandeko na ye, baboti na ye to bana na

ye, mpo na kozwa Bokonzi ya Nzambe lokola litomba, **30**
akozwa, na tango oyo, biloko mingi koleka; mpe na tango
oyo ezali koya, bomoi ya seko. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31**
Yesu abendaki na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale
mpe alobaki na bango: — Tozali kokende na Yelusalemi;
makambo nyonso oyo basakoli bakoma na tina na Mwana
na Moto ekokokisama. **32** Bakokaba Ye na maboko ya
bapagano, bakoseka Ye, bakofinga Ye, bakobwakela Ye soyi,
33 bakobeta Ye fimbu mpe bakoboma Ye; mpe, na mokolo ya
misato, akosekwa. **34** Bayekoli basosolaki ata eloko moko
te kati na makambo yango; ndimbola na yango ezalaki ya
kobombama mpo na bango, mpe bayebaki te makambo oyo
Yesu azalaki kolobela. **35** Wana Yesu akomaki pene ya
Jeriko, ezalaki na mokufi miso pembeni ya nzela, azalaki ya
kovanda mpe azalaki kosenga-senga. **36** Tango ayokaki
makelele ya ebele ya bato oyo bazali koleka, atunaki: —
Likambo nini oyo ezali kosalema? **37** Balobaki na ye: —
Yesu ya Nazareti azali koleka! **38** Agangaki: — Yesu, Mwana
ya Davidi, yokela ngai mawa! **39** Bato oyo bazalaki liboso
bapamelaki ye mpe balobaki na ye ete akanga monoko; kasi,
ye, agangaki lisusu makasi koleka: — Mwana ya Davidi,
yokela ngai mawa! **40** Yesu atelemaki mpe atindaki ete
bamemela Ye mokufi miso yango. Tango akomaki pene
na Ye, Yesu atunaki ye: **41** — Olingi nasala nini mpo na
yo? Mokufi miso azongisaki: — Nkolo, nalingi komona. **42**
Yesu alobaki na ye: — Mona! Kondima na yo ebikisi yo. **43**
Mpe mbala moko, akomaki komona, mpe alandaki Yesu, na
kokumisa Nzambe. Tango bato nyonso bamonaki bongo,
bango mpe bakumisaki Nzambe.

19 Yesu akotaki na engumba Jeriko, mpe azalaki kokatisa
yango. **2** Nzokande, ezalaki na moto moko kuna,
kombo na ye « Zashe. » Azalaki mokonzi ya bafutisi mpako,
mpe azalaki na bozwi ebele; **3** azalaki na posa ya komona
soki Yesu azali nani, kasi lokola azalaki mokuse, akokaki
te komona Ye mpo ete bato bazalaki ebele penza. **4** Boye
akimaki mbangu na liboso mpe amataki na nzete ya sikomori
mpo na komona Yesu, pamba te Yesu akolekela na nzela
wana. **5** Tango Yesu akomaki na esika yango, atombolaki
miso mpe alobaki na ye: — Zashe, kita noki! Nasengeli kolala
na ndako na yo lelo. **6** Mbala moko, Zashe akitaki mpe
ayambaki Yesu na esengo. **7** Tango bato nyonso bamonaki
bongo, bakomaki koyimayima; bazalaki koloba: — Tala,
akei kolala na ndako ya moto ya masumu! **8** Kasi Zashe
atelemaki mpe alobaki na Ye: — Nkolo, nazali kopesa, awa
mpe sik'oyo, kati-kati ya biloko na ngai epai ya babola; mpe,
soki nabotolaki biloko ya moto, nazali kozongisela ye yango
mbala minei. **9** Yesu alobaki na ye: — Lelo, lobiko eyei na
ndako oyo, mpo ete ye mpe azali mwana ya Abrayami. **10**
Pamba te Mwana na Moto ayaki mpo na koluka mpe kobikisa
bato oyo babunga. **11** Wana bazalaki koyoka makambo
yango, Yesu akobaki koloba lisese moko, pamba te akomaki
pene ya Yelusalemi, mpe mpo ete bato bakanisaki ete
Bokonzi ya Nzambe elingi komimonisa kaka na tango yango.
12 Boye Yesu alobaki: — Ezalaki na moto moko abotama na
libota ya mbongo; akendeki na mokili moko ya mosika mpo
ete bakomisa ye mokonzi mpe, sima na yango, akozonga. **13**
Boye abengaki basali zomi kati na basali na ye mpe apesaki
bango mbongo ya bibende zomi. Alobaki na bango: « Bosala
mombongo na mbongo oyo kino tango nakozonga. » **14**
Kasi bandeko na ye, bana mboka, bazalaki kolinga ye te;
batindaki ndambo ya bato, sima na ye, mpo na koloba: «
Toboyi ete moto oyo akoma mokonzi na biso. » **15** Sima na
ye kozwa bokonzi, azongaki na ekolo na ye mpe abengaki
basali epai ya banani apesaki mbongo mpo na koyeba soki
bazwi mileki boni na mbongo na ye. **16** Mosali ya liboso ayaki
mpe alobaki: « Nkolo na ngai, mbongo na yo eboti mbongo
ya bibende zomi lokola mileki. » **17** Nkolo alobaki na ye: «
Osali malamu! Ozali mosali malamu! Mpo ete ozalaki sembo
na likambo ya moke, nakokomisa yo moyangeli ya bingumba
zomi. » **18** Mosali ya mibale ayaki mpe alobaki: « Nkolo
na ngai, mbongo na yo eboti mbongo ya bibende mitano
lokola mileki. » **19** Nkolo na ye azongisaki: « Nakokomisa yo
moyangeli ya bingumba mitano. » **20** Mosali mosusu ayaki
mpe alobaki: « Nkolo na ngai, tala mbongo na yo! Nabombaki
yango malamu kati na eteni ya elamba. **21** Nazalaki kobanga
yo, pamba te ozalaka moto ya matata: ozwaka biloko oyo
obombaki te mpe obukaka bambuma ya nkona oyo olonaki
te. » **22** Nkolo na ye azongisaki: « Mosali mabe! Nakopesa
yo etumbu kolanda maloba na yo moko. Oyebaki ete nazali
moto ya matata, ete nazwaka biloko oyo nabombaki te mpe
nabukaka bambuma ya nkona oyo nalonaki te. **23** Bongo
mpo na nini obombaki te mbongo na ngai kati na ndako
ya misolo? Na bozongi na ngai, nalingaki kozwa yango
elongo na mileki? » **24** Bongo nkolo alobaki na bato oyo
bazalaki wana: « Bobotola ye mbongo yango mpe bopesa
yango na moto oyo azali na mbongo ya bibende zomi. »
25 Balobaki na ye: « Nkolo, azali na mbongo ya bibende
zomi! » **26** Nkolo azongisaki: « Nazali koloba na bino: na
moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi na moto
oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. **27** Kasi
banguna na ngai wana, oyo baboyaki ete nakoma mokonzi
na bango, bomemela ngai bango awa mpe boboma bango
na miso na ngai. » **28** Sima na Yesu koloba bongo, alekaki
liboso mpo na kokende na Yelusalemi. **29** Wana akomaki
pene ya Betifaje mpe Betani, na ngomba oyo babengaka «
ngomba ya banzete ya olive, » atindaki bayekoli mibale kati
na bayekoli na Ye; **30** alobaki na bango: — Bokende na
mboka oyo ezali liboso na bino. Tango kaka bokokota na
mboka yango, bokomona mwana ya ane bakanga na singa,
oyo moto ata moko te asila kosalela; bofungola yango mpe
bomema yango awa. **31** Soki moto moko atuni bino: « Mpo
na nini bozali kofungola yango? » Boloba na ye: « Nkolo
azali na bosenga na yango. » **32** Bato oyo Yesu atindaki
bakendeki mpe bamonaki yango ndenge kaka Yesu alobaki
na bango. **33** Wana bazalaki kofungola mwana yango ya
ane, bankolo na yango batunaki bango: — Mpo na nini
bozali kofungola mwana oyo ya ane? **34** Bazongisaki: —
Nkolo azali na bosenga na yango. **35** Bamemaki mwana
yango ya ane epai ya Yesu, batandaki bilamba na bango
na mokongo na yango, mpe Yesu avandaki na likolo na
yango. **36** Wana azalaki kokende, bato bazalaki kotanda
bilamba na bango na nzela. **37** Mpe tango akomaki pene
ya Yelusalemi, na esika oyo nzela ekita na ngomba ya
banzete ya olive, ebele ya bayekoli babandaki kokumisa
Nzambe, na esengo nyonso mpe na mongongo makasi mpo
na bikamwa nyonso oyo bamonaki. **38** Bazalaki koloba:
« Tika ete apambolama, mokonzi oyo ayei na Kombo ya

Nkolo! Kimia kati na Likolo, mpe nkembo kati na bisika oyo
eleki Likolo! » 39 Ndambo ya Bafarizeo, kati na ebele ya
bato, balobaki na Yesu: — Moteyi, pamela bayekoli na Yo!
40 Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino: soki bango
babateli kimia, mabanga ekoganga! 41 Lokola akomaki pene
ya Yelusalemi mpe amonaki engumba, alelaki mpo na yango
42 mpe alobaki: — Ah, soki kaka yo mpe oyebaki, na mokolo
ya lelo, makambo oyo elingaki komemela yo kimia! Kasi
sik'oyo, ezali ya kobombama mosika na miso na yo. 43
Mikolo ya pasi ekokomela yo, mikolo oyo banguna na yo
bakotimola mabulu pembeni na yo, bakozingela yo mpe
bakofinafina yo na bangambo nyonso; 44 bakobamba yo na
mabele, yo mpe bato oyo bazali kati na lopango na yo, mpe
bakotika ata libanga moko te na likolo ya libanga mosusu,
pamba te oyebaki te tango oyo Nzambe ayaki epai na yo.
45 Yesu akotaki kati na lopango ya Tempelo mpe abandaki
kobengana bato oyo bazalaki koteka biloko kuna; alobaki na
bango: 46 — Ekomama: « Ndako na Ngai ekozala Ndako ya
losambo; » kasi bino, bokomisaki yango penza nganda ya
miyibi! 47 Yesu azalaki koteya mikolo nyonso na Tempelo.
Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe
bakambi ya Bayuda bazalaki koluka koboma Ye; 48 kasi
bazalaki kokoka te, pamba te bato nyonso bazalaki koyoka
Yesu na bokebi.

20 Mokolo moko, wana Yesu azalaki koteya bato kati na
lopango ya Tempelo mpe kosakola Sango Malamu,
bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe
bakambi ya bato babimelaki Ye; 2 balobaki na Ye: —
Yebisa biso, na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko
oyo? Nani apesi yo bokonzi yango? 3 Yesu azongisaki:
— Ngai mpe, nazali kotuna bino motuna moko. Boyebisa
Ngai: 4 Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na
bato? 5 Bakomaki kokabola makanisi bango na bango: «
Soki tolobi: ‹ Ewutaki na Nzambe, › akotuna biso lisusu: ‹
Bongo mpo na nini bondimaki Ye te? › 6 Soki mpe tolobi: ‹
Ewutaki na bato, › bato nyonso bakobamba biso mabanga,
pamba te bandimaka ete Yoane azalaki mosakoli. » 7 Boye,
bazongisaki: — Toyebi te epai wapi ewutaki. 8 Yesu alobaki:
— Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo ya bokonzi
nini nazali kosala makambo yango. 9 Sima, Yesu alobaki
na bato lisese oyo: — Moto moko alonaki elanga ya vino,
apesaki yango epai ya basali bilanga mpo ete bafutelaka
yango, mpe akendeki mobembo ya tango molayi. 10 Tango
eleko ya kobuka bambuma ekokaki, atindaki mosali moko
epai ya bafuteli elanga mpo ete bapesa ye ndambo ya
bambuma kowuta na elanga ya vino. Kasi bafuteli elanga
babetaki ye mpe bazongisaki ye maboko pamba. 11 Atindaki
mosali mosusu; kasi ye mpe, babetaki ye, bafingaki ye mpe
bazongisaki ye maboko pamba. 12 Atindaki lisusu mosali ya
misato; ye mpe, bazokisaki ye mpe babwakaki ye libanda
ya elanga. 13 Bongo nkolo elanga ya vino amilobelaki: «
Nasala nini? Nakotinda kaka mwana na ngai ya mobali, oyo
nalingaka mingi; tango mosusu, bakotosa ye. » 14 Kasi
tango bafuteli elanga bamonaki ye, balobanaki bango na
bango: « Tala mokitani ya libula! Toboma ye mpo ete libula
ekoma ya biso! » 15 Boye babwakaki ye na libanda ya
elanga ya vino mpe babomaki ye. Nkolo elanga ya vino
akosala bango nini? 16 Akoya ye moko, akoboma bafuteli
elanga mpe akopesa elanga yango ya vino epai ya bato
mosusu. Tango bato bayokaki bongo, balobaki: — Te, ekoki
kosalema te! 17 Kasi Yesu atalaki bango mpe alobaki: —
Bongo makambo oyo ekomama elakisi nini: « Libanga oyo
batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya songe ya ndako?
» 18 Moto nyonso oyo akokweya na likolo ya libanga yango
akobukana ndambo na ndambo; moto oyo libanga yango
ekokweyela, ekopanza ye. 19 Kaka na tango yango, balakisi
ya Mobeko mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe balukaki
nzela ya kokanga Yesu, pamba te bayebaki ete alobi lisese
yango mpo na bango; kasi babangaki bato. 20 Kobanda
na tango wana, bakomaki kolandela Yesu, mpe batindaki
banongi oyo bazalaki komilakisa lokola bato ya sembo, mpo
na kokanga Ye na maloba na Ye mpe kokaba Ye na maboko
ya basambisi mpe ya moyangeli. 21 Banongi yango batunaki
Yesu: — Moteyi, toyebi ete olobaka mpe oteyaka makambo
ya sembo, mpe oponaka bilongi te, kasi oteyaka na bosolo
nzela ya Nzambe. 22 Boni, ezali sembo mpo na biso kofuta
mpako epai ya Sezare to te? 23 Kasi Yesu asosolaki mayele
mabe na bango mpe alobaki na bango: 24 — Bolakisa
Ngai mbongo moko ya ebende. Elilingi mpe makomi oyo
batobola na mbongo oyo, ezali ya nani? Bazongisaki: —
Ya Sezare! 25 Yesu alobaki na bango: — Boye bopesa na
Sezare, oyo ezali ya Sezare; mpe na Nzambe, oyo ezali ya
Nzambe! 26 Balongaki te kokanga Ye na nzela ya makambo
oyo alobaki liboso ya bato; mpe lokola bakamwaki eyano na
Ye, bavandaki nye. 27 Ndambo ya Basaduseo, oyo balobaka
ete lisekwa ezali te, bayaki epai ya Yesu mpo na kotuna Ye
motuna oyo: 28 — Moteyi, Moyize atikela biso mobeko oyo
kati na makomi: « Soki mobali moko akufi, atiki mwasi kasi
bana te, ndeko na ye ya mobali asengeli kobala mwasi oyo
akufisi mobali mpo ete abotela ndeko oyo asili kokufa bana.
» 29 Nzokande, azalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko ya
liboso abalaki mwasi yango mpe akufaki, kasi abotaki bana
te. 30 Ndeko ya mibale abalaki mwasi yango kaka; 31 sima
na ye, ndeko ya misato. Esalemaki kaka bongo kino na ndeko
oyo ya sambo: bandeko nyonso sambo bakufaki, batikalaki
kobota bana te. 32 Sima na bango nyonso, mwasi yango
mpe akufaki. 33 Sik'oyo, na mokolo oyo bato bakosekwa
kati na bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani, pamba
te bandeko mibali nyonso sambo babalaki ye? 34 Yesu
azongisaki: — Ezali bato ya mokili oyo nde babalaka mpe
babalisaka; **(aiōn g165)** 35 kasi bato oyo bakomonana ete
bakoki mpo na kosekwa kati na bakufi mpe kobika bomoi
kati na mokili oyo ezali koya, bakobala te **(aiōn g165)** 36 mpe
bakokufa lisusu te, pamba te bazali lokola ba-anjelu. Bazali
bana na Nzambe mpo ete basekwi kati na bakufi. 37 Moyize
atalisaki polele ete bakufi bakosekwa; pamba te, kati na
eteni oyo ezali kolobela nzete oyo ezalaki kopela moto kasi
ezalaki kozika te, abengaki Nkolo « Nzambe ya Abrayami,
Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. » 38 Nzokande,
Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi Nzambe ya bato ya
bomoi; pamba te, mpo na Ye, bango nyonso misato bazali
na bomoi. 39 Ndambo ya balakisi ya Mobeko bazongisaki:
— Moteyi, olobi malamu! 40 Mpe moko te amekaki lisusu
kotuna Ye mituna. 41 Yesu mpe atunaki bango: — Mpo na
nini balobaka ete Klisto azali mwana ya Davidi? 42 Davidi,
ye moko, alobaki boye kati na buku ya banzembo: « Nkolo
alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na

Ngai ya mobali **43** kino nakomisa banguna na Yo enyatelo
makolo na Yo. › » **44** Davidi azali kobenga Klisto « Nkolo,
» bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye?
45 Wana ebele ya bato bazalaki koyoka, Yesu alobaki na
bayekoli na Ye: **46** — Bosala keba na balakisi ya Mobeko!
Balingaka kotambola na banzambala ya milayi; balingaka
ete bato bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele
bakutanaka; balingaka kovanda na bakiti ya liboso, kati na
bandako ya mayangani; mpe na bisika ya lokumu, kati na
bafeti; **47** bayibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali mpe
basalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato.
Bakozwa etumbu oyo eleki makasi.

21 Wana Yesu atombolaki miso, amonaki bato na bozwi
kotia makabo na bango kati na kitunga ya makabo;
2 amonaki mpe mwasi mobola moko akufisa mobali kotia
mbongo ya bibende mibale. **3** Alobaki: — Nazali koloba na
bino penza ya solo: mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi
koleka bato nyonso. **4** Pamba te bato wana nyonso bazwi
kati na mbongo oyo bazali na yango na tina te, mpo na kotia
kati na kitunga ya makabo; kasi ye, kati na kokelela na ye,
atie nyonso oyo azalaki na yango mpo na kokoba kobika.
5 Ndambo ya bayekoli bazalaki kolula kitoko ya Tempelo,
ndenge ezalaki kongala na mabanga ya kitoko mpe na biloko
ya kitoko oyo bazalaki kobonzela Nzambe lokola makabo.
Kasi Yesu alobaki: **6** — Mikolo ekoya oyo, kati na nyonso
oyo bozali komona awa, ata libanga moko te ekotikala na
likolo ya libanga mosusu; nyonso ekobukama. **7** Batunaki
Yesu: — Moteyi, makambo yango ekosalema tango nini?
Mpe elembo nini ekotalisa biso ete makambo yango ekomi
pene ya kokokisama? **8** Yesu azongisaki: — Bosala keba
ete moko te akosa bino! Pamba te bato mingi bakoya na
Kombo na Ngai, bakoloba: « Ngai nde Masiya, » mpe «
Tango ekoki! » Bolanda bango te. **9** Soki boyoki basango ya
bitumba mpe ya mobulu, bobanga te; pamba te makambo
wana esengeli nanu kosalema, kasi ekozala mbala moko
suka ya mokili te. **10** Bongo alobaki na bango: — Ekolo
moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa
bokonzi mosusu, **11** mabele ekoningana makasi mpe, na
bisika ebele, nzala makasi mpe bokono ya ndenge na ndenge
ekozala; makambo ya somo ekosalema, mpe bilembo ya
kokamwa ekomonana kowuta na Likolo. **12** Kasi liboso ya
makambo wana nyonso, bakokanga bino, bakonyokola bino,
bakofunda bino kati na bandako ya mayangani, bakobwaka
bino na baboloko, bakomema bino liboso ya bakonzi mpe ya
bayangeli, mpo na Kombo na Ngai. **13** Boye, ekozala mpo
na bino libaku malamu ya kotatola solo na tina na Ngai. **14**
Bozala na mitema ya kokita, bomitungisa te mpo na koluka
koyeba ndenge nini bokosamba. **15** Pamba te, Ngai moko,
nakopesa bino maloba oyo bosengeli koloba mpe bwanya
oyo ekosala ete banguna na bino nyonso bandima nyonso
oyo bokoloba. **16** Baboti na bino, bandeko na bino ya mibali
mpe ya basi, baninga mpe balingami na bino bakokaba
bino, mpe bakobomisa mingi kati na bino. **17** Bato nyonso
bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, **18** kasi suki ata moko
te ya mito na bino ekobunga. **19** Boyika mpiko, mpe bokozwa
bomoi. **20** Tango bokomona mampinga ya basoda ezingeli
Yelusalemi, boyeba ete kobebisama na yango ekomi pene.
21 Wana tika ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na
bangomba; tika ete bato oyo bakozala kati na Yelusalemi
babima; mpe tika ete bato oyo bakozala kati na bilanga
bazonga te kati na engumba! **22** Pamba te mikolo wana
ekozala mikolo ya pasi makasi, mikolo oyo makambo nyonso
oyo ekomama ekokokisama. **23** Na mikolo yango, mawa
na basi oyo bakozala na bazemi mpe na ba-oyo bakozala
komelisa bana mabele! Pamba te pasi ekozala makasi
kati na mokili, mpe kanda ya Nzambe ekokweyela bato
yango. **24** Bakoboma bango na mopanga mpe bakomema
bango na bowumbu kati na bikolo nyonso ya bapaya; mpe
bapagano bakonyata Yelusalemi kino tango ya bapagano
ekosila koleka. **25** Bilembo ekomonana kati na moyi, kati na
sanza, mpe kati na minzoto; bongo na mokili, bikolo ekotonda
na somo mpe na kobanga likolo ya lokito makasi mpe ya
bambonge ya ebale monene. **26** Bato bakokufa na somo,
wana bakozala kokanisa makambo oyo esengeli koya na
mokili, pamba te banguya ya Likolo ekoningisama. **27** Sima
na yango, bakomona Mwana na Moto koya kati na mapata,
na nguya mpe na nkembo monene. **28** Tango makambo
wana ekobanda kosalema, botelema, botombola mito mpe
boyika mpiko, pamba te lisiko na bino ekomi pene. **29**
Alobaki na bango lisese oyo: — Botala malamu nzete ya figi
mpe banzete nyonso mosusu: **30** soki kaka ebandi kobimisa
makasa, boyebaka ete eleko ya moyi makasi ekomi pene. **31**
Ndenge moko mpe mpo na bino: tango bokomona makambo
wana kosalema, boyeba ete Bokonzi ya Nzambe ekomi
pene. **32** Nazali koloba na bino penza ya solo: bato ya ekeke
oyo bakoleka te kino makambo wana nyonso ekosalema. **33**
Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te.
34 Bosala keba ete mitema na bino ekoma kilo te likolo ya
lokoso ya kolia, likolo ya kolangwa masanga mpe likolo ya
mitungisi ya bomoi, noki te mokolo yango ekokanga bino
na mbalakata, **35** lokola monyama, pamba te ekoya likolo
ya bato nyonso ya mokili mobimba. **36** Bosenzela malamu
mpe bosambelaka tango nyonso, mpo ete bozwa makasi
ya kokima makambo nyonso oyo ekoya mpe ya kotelema
liboso ya Mwana na Moto. **37** Mikolo nyonso, na moyi, Yesu
azalaki koteya kati na Tempelo; mpe na butu, azalaki kobima
mpo na kokende kolala na ngomba ya banzete ya olive. **38**
Na tongo makasi, bato nyonso bazalaki koya epai na Ye, kati
na Tempelo, mpo na koyoka Ye.

22 Wana feti ya Mapa ezanga levire, feti oyo babengaka
Pasika, ekomaki pene, **2** bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koluka ndenge nini
koboma Yesu, pamba te bazalaki kobanga bato. **3** Bongo
Satana akotaki kati na Yuda oyo bazalaki kobenga « Isikarioti
» mpe azalaki moko kati na bantoma zomi na mibale. **4**
Boye, Yuda akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe bakonzi ya bakengeli ya Tempelo mpo na kobongisa
elongo na bango ndenge nini akoteka Yesu epai na bango. **5**
Basepelaki mingi mpe bayokanaki ete bakopesa ye mbongo.
6 Yuda andimaki mpe akomaki koluka libaku malamu ya
kokaba Yesu na maboko na bango, na ndenge ete ebele ya
bato bayeba te. **7** Awa ekomaki mokolo ya feti ya Mapa
ezanga levire, mokolo oyo basengeli koboma mpate lokola
mbeka ya Pasika, **8** Yesu atindaki Petelo mpe Yoane; alobaki
na bango: — Bokende kobongisela biso bilei ya Pasika. **9**
Batunaki Ye: — Esika nini olingi ete tobongisa yango? **10**

Yesu azongiselaki bango: — Tango bokokota na engumba,
bokokutana na mobali moko amemi eloku ya mayi. Bolanda
ye kino na ndako epai wapi akokota. **11** Mpe boloba na nkolo
ndako: « Moteyi atuni: ‹ Wapi shambre epai wapi nakolia bilei
ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai? › » **12** Akolakisa bino,
na etaje, shambre moko ya monene babongisa malamu;
ezali kuna nde bokobongisa bilei ya Pasika. **13** Bakendeki,
bakutaki makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki
bango mpe babongisaki bilei ya Pasika. **14** Tango ngonga
ekokaki, Yesu avandaki na mesa elongo na bantoma. **15**
Alobaki na bango: — Nayokaki posa makasi ya kolia Pasika
oyo elongo na bino liboso ete namona pasi, **16** pamba te,
nazali koloba na bino: nakolia yango lisusu te kino tina na
yango ekokokisama penza kati na Bokonzi ya Nzambe.
17 Sima na Ye kozwa kopo, azongisaki matondi epai ya
Nzambe mpe alobaki: — Bokamata kopo oyo mpe bokabola
yango kati na bino, **18** pamba te nazali koloba na bino:
nakomela lisusu te vino kowuta na bambuma ya vino, kino
Bokonzi ya Nzambe eya. **19** Bongo, azwaki lipa mpe, sima
na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango
mpe apesaki bango yango; alobaki: — Oyo ezali nzoto na
Ngai, epesami mpo na bino! Bosalaka boye mpo na kokanisa
Ngai. **20** Sima na Ye kolia, asalaki mpe bongo mpo na kopo;
alobaki: — Kopo oyo ezali Boyokani ya sika kati na makila
na Ngai, makila oyo esopani mpo na bino. **21** Nzokande,
moto oyo azali koteka Ngai azali awa, azali kolia mesa moko
elongo na Ngai. **22** Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda
ndenge Nzambe akata; kasi mawa na moto oyo azali koteka
Ye. **23** Bongo bantoma bakomaki kotunana bango na bango
mpo na koluka koyeba soki nani kati na bango akosala
likambo yango. **24** Tembe moko ebimaki kati na bayekoli
mpo na koyeba soki nani kati na bango aleki monene. **25**
Yesu alobaki na bango: — Bakonzi ya bikolo bakonzaka
yango, mpe bayangeli na yango balingaka ete babenga
bango bato malamu. **26** Kasi esengeli te kozala bongo kati
na bino. Nzokande, tika ete moto oyo aleki monene kati na
bino azala lokola leki ya suka, mpe moto oyo azali kokamba
azala lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa. **27** Pamba te
nani aleki monene? Ye oyo avandi na mesa to ye oyo azali
kotia bilei na mesa? Ezali te oyo avandi na mesa? Kasi Ngai
nazali kati na bino lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa.
28 Bino nde bato oyo botikali ya kokangama na Ngai kati
na pasi na Ngai. **29** Mpe lokola Tata na Ngai apesaki Ngai
bokonzi, Ngai mpe nazali kopesa bino bokonzi, **30** mpo ete
bokoka kolia mpe komela na mesa na Ngai kati na Bokonzi
na Ngai, mpe ete bokoka kovanda na bakiti ya bokonzi mpo
na koyangela mabota zomi na mibale ya Isalaele. **31** Simona,
Simona, Satana asengi koyungola bino ndenge bayungolaka
ble. **32** Kasi nasambeli mpo na yo, mpo ete kondima na yo
ekweya te. Mpe sima na yo kozonga epai na Ngai, lendisa
bandeko na yo. **33** Kasi Petelo azongisaki: — Nkolo, nandimi
kokota boloko to kokufa elongo na Yo. **34** Yesu alobaki na
ye: — Petelo, nazali koloba na yo: lelo, liboso ete soso elela,
okowangana mbala misato ete oyebi Ngai te. **35** Bongo Yesu
atunaki bango: — Tango natindaki bino maboko pamba,
mbongo te, sakosi te, basandale te; boni, bozangaki eloko?
Bazongisaki: — Tozangaki eloko te. **36** Alobaki na bango:
— Kasi, sik'oyo, tika ete moto oyo azali na mbongo azwa
yango, oyo azali na sakosi azwa yango, oyo azangi mopanga
ateka elamba na ye mpo na kosomba yango! **37** Ekomama:
« Batangaki Ye elongo na babomi bato; » mpe nazali koloba
na bino: makambo yango esengeli kokokisama kati na Ngai.
38 Bayekoli balobaki: — Nkolo, tala mipanga mibale. Yesu
azongisaki: — Ekoki! **39** Yesu abimaki mpe akendeki lokola
momesano na ngomba ya banzete ya olive, mpe bayekoli
na Ye balandaki Ye. **40** Tango akomaki na esika yango,
alobaki na bango: — Bosambela mpo ete bokweya te kati na
komekama. **41** Akendeki mwa mosika na bango, afukamaki
mpe asambelaki boye: **42** « Tata, soki olingi, longola kopo
oyo ya pasi liboso na Ngai! Nzokande, kosala te kolanda
mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. » [**43**
Anjelu moko awutaki na Likolo, abimelaki Ye mpe alendisaki
Ye. **44** Lokola azalaki koyoka somo makasi, asambelaki
lisusu makasi koleka, kino motoki na Ye ekomaki lokola
matanga ya makila oyo ekomaki kokweya na mabele.] **45**
Tango asilisaki kosambela, atelemaki, akendeki epai bayekoli
na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi, mpo ete
batondaki na mawa. **46** Atunaki bango: — Mpo na nini bozali
kolala? Botelema mpe bosambela mpo ete bokweya te kati
na komekama. **47** Wana Yesu azalaki nanu koloba, ebele
ya bato bayaki; mpe moto oyo bazalaki kobenga « Yuda,
» moko kati na bayekoli zomi na mibale, azalaki liboso na
bango. Apusanaki pene ya Yesu mpo na koyamba Ye, **48**
kasi Yesu atunaki ye: — Yuda, ozali penza koteka Mwana
na Moto na nzela ya beze? **49** Tango bato oyo bazalaki
elongo na Yesu bamonaki makambo oyo ezali kosalema,
batunaki Ye: — Nkolo, tobeta bango na nzela ya mipanga
na biso? **50** Mpe moko kati na bango abetaki mosali ya
mokonzi ya Banganga-Nzambe mopanga mpe akataki ye
litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali. **51** Kasi Yesu alobaki:
— Boye lisusu te! Yesu asimbaki litoyi ya mobali yango
mpe abikisaki ye. **52** Bongo Yesu alobaki na bakonzi ya
Banganga-Nzambe, na bakonzi ya bakengeli ya Tempelo
mpe na bakambi ya bato, oyo bayaki kokanga Ye: — Boni,
nakomi mokambi ya batomboki mpo ete boya kokanga Ngai
na mipanga mpe banzete? **53** Nazalaki elongo na bino
mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo, mpe bokangaki
Ngai te. Kasi ezali ngonga na bino, ngonga oyo bokonzi ya
molili ezali kokonza. **54** Bakangaki Yesu, bamemaki Ye kati
na ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. Petelo azalaki
kolanda na mosika. **55** Mpe tango bapelisaki moto na kati-
kati ya lopango mpe bavandaki lisanga, Petelo mpe avandaki
elongo na bango. **56** Mwasi mosali moko amonaki Petelo
avandi wana pembeni ya moto. Sima na ye kotala Petelo
malamu, alobaki: — Tata oyo azalaki elongo na Yesu! **57**
Kasi Petelo awanganaki mpe alobaki: — Mwasi, nayebi ye te.
58 Sima na mwa tango moke, moto mosusu amonaki Petelo
mpe alobaki: — Yo mpe ozali moko kati na bango! Petelo
azongisaki: — Tata, nazali moko te kati na bango. **59** Sima
na ngonga moko, moto mosusu alobaki na molende: — Ezali
ya solo! Tata oyo azalaki elongo na ye, pamba te azali moto
ya Galile. **60** Kasi Petelo azongisaki: — Nayebi te makambo
oyo ozali kolobela! Wana azalaki nanu koloba, soso elelaki.
61 Nkolo abalukaki mpe atalaki Petelo; mpe Petelo akanisaki
maloba oyo Nkolo alobaki na ye: « Liboso ete soso elela,
okowangana Ngai mbala misato. » **62** Abimaki mpe alelaki
makasi na libanda. **63** Bato oyo bazalaki kokengela Yesu
babandaki koseka mpe kobeta Ye. **64** Bazipaki Ye elongi

mpe basengaki na makasi: — Sakola: Nani abeti Yo? **65**
Mpe balobaki na Ye maloba mabe ebele mpo na kofinga Ye.
66 Tango tongo etanaki, bakambi ya bato, elongo na bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko, basanganaki
mpe basengaki ete bamema Yesu liboso ya Likita-Monene
na bango. **67** Balobaki: — Soki ozali Klisto, yebisa biso. Yesu
azongisaki: — Ata nayebisi bino, bokondima na bino kaka
Ngai te; **68** mpe soki Ngai napesi bino motuna, bokopesa na
bino mpe Ngai eyano te. **69** Kasi kobanda sik'oyo, Mwana na
Moto akovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe-
Na-Nguya-Nyonso. **70** Bango nyonso batunaki: — Ozali
Mwana na Nzambe? Yesu azongisaki: — Bino nde bolobi ete
nazali Mwana na Nzambe. **71** Bongo balobaki: — Mpo na
nini koluka matatoli mosusu? Toyoki yango na monoko na ye
moko.

23 Bato nyonso oyo bazalaki kati na mayangani batelemaki
mpe bamemaki Yesu liboso ya Pilato; **2** mpe kuna,
bakomaki kofunda Ye: — Tala moto oyo azali kotia mobulu kati
na ekolo na biso! Tokuti ye azali kopekisa bato kofuta mpako
ya Sezare, mpe azali lisusu komibenga Klisto, Mokonzi! **3**
Pilato atunaki Yesu: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu
azongisaki: — Olobi yango. **4** Pilato alobaki na bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe na ebele ya bato: — Namoni mabe
moko te epai ya moto oyo. **5** Kasi batiaki kaka molende mpe
balobaki: — Te! Azali kotombokisa bato ya Yuda mobimba
na nzela ya mateya na Ye; abandaki yango na Galile kino
akomi awa. **6** Tango Pilato ayokaki bongo, atunaki soki Yesu
azali moto ya Galile. **7** Wana ayokaki ete Yesu azali moto ya
mboka oyo ezalaki na se ya bokonzi ya Erode, atindaki Ye
epai ya Erode, pamba te Erode azalaki kati na Yelusalemi na
mikolo wana. **8** Erode asepelaki mingi tango amonaki Yesu,
pamba te, wuta kala, azalaki koluka komona Ye mpo ete
ayokaki basango mingi na tina na Ye, mpe azalaki kolikya
komona Yesu kosala likamwisi. **9** Apesaki ye mituna ebele,
kasi Yesu apesaki ye ata eyano moko te. **10** Bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko bazalaki kaka
wana mpe bazalaki kopelisa moto na maloba mabe mpo
na kokweyisa Yesu. **11** Erode mpe basoda na ye basekaki
mpe batiolaki Yesu; balatisaki Ye elamba ya kitoko makasi
mpe bazongisaki Ye epai ya Pilato. **12** Nzokande, Erode
mpe Pilato bazalaki banguna wuta kala; kasi na mokolo
wana, bakomaki balingami. **13** Pilato abengisaki bakonzi ya
Banganga-Nzambe, bakambi ya Bayuda mpe bato nyonso;
alobaki na bango: **14** — Bomemelaki ngai moto oyo mpe
bofundaki ye ete azali kotombokisa bato. Napesi ye mituna
liboso na bino mpe nazwi ye na mabe ata moko te kati na
nyonso oyo bofundelaki ye. **15** Erode mpe azwaki ye na
mabe ata moko te, yango wana azongisaki ye epai na biso.
Boye, ndenge bokoki komona, moto oyo asali mabe ata moko
te oyo ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa. **16** Na bongo,
nakobetisa ye kaka fimbu mpe, sima, nakotika ye. [**17**
Nzokande, na bafeti nyonso, Pilato azalaki kobimisela bango
mokangami moko.] **18** Bato nyonso bagangaki: — Boma
moto oyo! Bimisela biso Barabasi! **19** Barabasi akangamaki
na boloko mpo ete abimisaki mobulu kati na engumba mpe
abomaki moto. **20** Lokola azalaki na posa ya kotika Yesu,
Pilato atunaki bango lisusu. **21** Kasi bakobaki koganga: —
Baka ye na ekulusu! Baka ye na ekulusu! **22** Pilato atunaki
bango lisusu, mpo na mbala ya misato: — Mpo na nini? Mabe
nini tata oyo asali? Ngai nazwi ye na mabe ata moko te, oyo
ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa. Boye, nakobetisa
ye kaka fimbu; sima, nakotika ye. **23** Kasi bakobaki kaka
kosenga, na koganga makasi koleka, ete babaka Yesu na
ekulusu; mpe suka na suka, koganga na bango elongaki.
24 Pilato azwaki mokano ya kokokisa oyo basengaki; **25**
abimiselaki bango moto oyo basengaki, oyo akangamaki
na boloko mpo na mobulu mpe mpo ete abomaki moto,
mpe akabaki Yesu na maboko na bango mpo ete basala
Ye nyonso oyo balingi. **26** Wana basoda bazalaki kokumba
Yesu, bakangaki mobali moko, kombo na ye ezalaki Simona,
moto ya Sirene, oyo awutaki na bilanga; batiaki ekulusu na
mokongo na ye mpo ete amema yango sima na Yesu. **27**
Bato ebele balandaki Yesu. Kati na bango, ezalaki mpe na
basi oyo bazalaki kolelalela mpe komitungisa mingi mpo na
Ye. **28** Yesu abalukaki mpo na kotala basi mpe alobaki: —
Bana basi ya Yelusalemi, bolela mpo na Ngai te; bolela nde
mpo na bino moko mpe mpo na bana na bino. **29** Pamba te,
na mikolo oyo ekoya, bakoloba: « Esengo na basi oyo bazali
na bana te, oyo babota te mpe bamelisa bana mabele te! »
30 Bongo bakoloba na bangomba milayi: « Bokweyela biso!
» Mpe bakoloba na bangomba mikuse: « Bozipa biso! » **31**
Pamba te soki bato bazali kosala makambo ya boye na nzete
ya mobesu, ekozala ndenge nini na nzete ya kokawuka? **32**
Bamemaki mpe mibali mosusu mibale, babomi bato, mpo na
koboma bango elongo na Yesu. **33** Tango bakomaki na esika
oyo babengaka « Gologota, » babakaki kuna Yesu elongo na
babomi mibale wana ya bato: moko, na ngambo ya loboko
ya mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye
ya mwasi. **34** Yesu alobaki: — Tata, limbisa bango mpo
ete bayebi te makambo oyo bazali kosala. Mpe bakabolaki
bilamba na Ye, na kobeta zeke. **35** Bato batelemaki wana,
bazalaki kotala; mpe bakambi batiolaki Ye, balobaki: —
Abikisaki bato mosusu; tika ete amibikisa ye moko, soki
penza azali Klisto, Moponami ya Nzambe! **36** Basoda mpe
bakendeki mpe batiolaki Ye; bapesaki Ye vino ya ngayi **37**
mpe balobaki: — Soki ozali penza mokonzi ya Bayuda,
mibikisa yo moko! **38** Na likolo ya moto ya Yesu, ezalaki
na makomi oyo: Moto oyo azali Mokonzi ya Bayuda. **39**
Moko kati na babomi bato oyo babakamaki na ba-ekulusu
atiolaki Ye: — Boni, ozali Klisto te? Mibikisa yo moko mpe
bikisa biso! **40** Kasi mobomi bato mosusu apamelaki ye: —
Ozali kobanga Nzambe te mpo ete ozali na se ya etumbu ya
ndenge moko na oyo ya Ye! **41** Biso, tozwi penza etumbu na
ndenge ya bosembo, pamba te tozali kozwa mbano ya misala
mabe na biso; kasi tata oyo asali ata mabe moko te. **42**
Bongo alobaki lisusu: — Yesu, kanisa ngai tango okokota kati
na Bokonzi na Yo. **43** Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba
na yo penza ya solo: lelo, okozala elongo na Ngai kati na
Paradizo. **44** Na ngonga pene ya midi, molili ekotaki na mokili
mobimba kino na ngonga ya misato ya pokwa, **45** pamba
te moyi etikaki kongenga, mpe rido monene ya Tempelo
epasukaki na kati-kati. **46** Yesu agangaki na mongongo
makasi: — Tata, nazongisi molimo na Ngai kati na maboko
na Yo. Sima na Ye koloba bongo, akataki motema. **47** Tango
mokonzi ya basoda ya Rome amonaki makambo oyo eleki,
akumisaki Nzambe mpe alobaki: — Moto oyo azalaki penza
sembo! **48** Tango bato nyonso oyo basanganaki wana, mpo

na kotala makambo oyo ezali kosalema, bamonaki makambo
oyo ekweyi, batiaki maboko na bango na batolo na bango
mpe bazongaki. **49** Kasi bato nyonso oyo bayebaki Yesu,
mpe basi oyo balandaki Ye longwa na Galile, batelemaki
na mosika mpe bazalaki kotala ndenge makambo ezali
koleka. **50** Kati na Likita-Monene ya Bayuda, ezalaki na moto
moko, kombo na ye « Jozefi. » Azalaki moto malamu mpe
moto ya sembo, **51** mpe andimaki te mikano mpe misala
ya bato mososu ya Likita-Monene; azalaki moto ya mboka
Arimate, engumba ya Bayuda, mpe azalaki kozela Bokonzi
ya Nzambe. **52** Akendeki epai ya Pilato mpo na kosenga
nzoto ya Yesu. **53** Bongo akitisaki nzoto yango longwa
na ekulusu, alingaki yango na liputa ya lino, mpe atiaki
yango kati na kunda oyo batobolaki kati na libanga moko ya
monene epai wapi batikalaki nanu kokunda ata moto moko
te. **54** Ezalaki mokolo ya komilengela, wana Saba elingaki
kobanda. **55** Basi oyo bawutaki na Galile elongo na Yesu
balandaki Jozefi, bamonaki kunda mpe ndenge nini atiaki
nzoto ya Yesu kati na kunda yango. **56** Sima, bazongaki
epai na bango mpe babongisaki mafuta ya solo kitoko mpe
malasi. Kasi bapemaki na mokolo ya Saba, kolanda ndenge
mobeko ezalaki kosenga.

24 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, basi
bakendeki na kunda mpe bamemaki mafuta ya solo
kitoko oyo balambaki. **2** Libanga oyo ekangaki ekotelo ya
kunda, bakutaki yango etindikama mosika na ekotelo ya
kunda. **3** Bakotaki, kasi bamonaki te nzoto ya Nkolo Yesu. **4**
Wana bazalaki nanu komitungisa mpo na likambo yango,
bato mibale babimelaki bango, balata bilamba oyo ezali
kongenga makasi. **5** Basi yango babangaki, bakitisaki bilongi
na bango na ngambo ya mabele; kasi bato wana mibale
balobaki na bango: — Mpo na nini bozali koluka kati na
bakufi Ye oyo azali na bomoi? **6** Azali lisusu awa te, asekwi.
Bokanisa makambo oyo ayebisaki bino, wana azalaki nanu
kati na Galile: **7** « Esengeli ete bakaba Mwana na Moto na
maboko ya bato ya masumu; esengeli ete babaka Ye na
ekulusu; mpe esengeli ete asekwa sima na mikolo misato. »
8 Boye, bakanisaki maloba ya Yesu. **9** Tango bazongaki
longwa na kunda, bayebisaki makambo wana nyonso epai
ya bayekoli zomi na moko mpe epai ya baninga na bango
nyonso. **10** Ezalaki: Mari, moto ya mboka Magidala; Jane
mpe Mari, mama ya Jake. Baninga na bango mososu ya
basi bayebisaki mpe makambo yango epai ya bantoma, **11**
kasi bazwaki maloba ya basi yango lokola maloba ezanga
tina, mpe bandimaki bango te. **12** Kasi Petelo atelemaki mpe
apotaki mbangu kino na kunda. Agunzamaki mpo na kotala,
amonaki kaka biteni ya elamba ya lino elala yango moko.
Alongwaki kuna mpe azongaki, akamwaki makasi makambo
oyo ewutaki kosalema. **13** Nzokande, kaka na mokolo yango,
mibale kati na bango bazalaki kokende na mboka moko oyo
kombo na yango ezalaki « Emausi. » Mboka yango ezalaki
mosika na Yelusalemi, na bakilometele pene zomi na mibale.
14 Bazalaki kosolola na tina na makambo nyonso oyo ewuti
kosalema. **15** Wana bazalaki kosolola mpe kotiana tembe
mpo na makambo yango, Yesu asanganaki na bango mpe
akomaki kokende na bango nzela moko. **16** Kasi lokola
miso na bango ezalaki ya kozipama, bakokaki te kososola
ete ezali Yesu. **17** Alobaki na bango: — Makambo nini
bozali kotiana na yango tembe na kotambola? Batelemaki,
bilongi mawa-mawa. **18** Moko kati na bango, kombo na
ye « Kleopasi, » alobaki na Ye: — Kati na bavandi nyonso
ya Yelusalemi, yo moko kaka oyebi te makambo oyo ewuti
kosalema mikolo oyo! **19** Yesu atunaki bango: — Makambo
nini? Bazongisaki: — Ezali makambo oyo etali Yesu ya
Nazareti: azalaki mosakoli moko ya nguya, na misala mpe
na maloba, liboso ya Nzambe mpe liboso ya bato nyonso.
20 Kasi bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi na
biso bakabaki Ye mpo ete bakatela Ye etumbu ya kufa,
mpe babakaki Ye na ekulusu. **21** Tozalaki kolikya ete Ye
nde akokangola Isalaele. Kasi longola nyonso wana, lelo
ezali mokolo ya misato wuta makambo wana esalemaki. **22**
Lisusu, ndambo ya basi kati na biso bakamwisi biso makasi;
bakendeki na kunda na tongo-tongo, **23** kasi bamonaki
nzoto na Ye te, mpe bayaki koyebisa biso ete bamonaki ba-
anjelu kobimela bango mpe koyebisa bango ete Yesu azali
na bomoi. **24** Ndambo kati na baninga na biso bakendeki na
kunda, mpe makambo oyo bamonaki kuna ekokani penza
na oyo basi balobaki, kasi bamonaki Yesu te. **25** Yesu
alobaki na bango: — Ah! Bozali penza bazoba! Tala ndenge
mitema na bino ezali penza mabanga! Bozali penza kondima
te makambo nyonso oyo basakoli baloba! **26** Boni, Klisto
asengelaki te komona pasi ndenge wana mpo ete akota
kati na nkembo na Ye? **27** Bongo Yesu alimbolelaki bango
makambo nyonso oyo ekomama kati na Makomi, kobanda
na Moyize kino na basakoli nyonso. **28** Tango bakomaki
pene ya mboka epai wapi bazalaki kokende, Yesu asalaki
lokola nde azali kokende mosika. **29** Kasi bango babondelaki
Ye makasi: — Vanda elongo na biso, pamba te pokwa esili
kokoma, mpe butu elingi kokota. Boye Yesu akotaki na ndako
mpo na kovanda elongo na bango. **30** Tango avandaki na
mesa elongo na bango, akamataki lipa, azongisaki matondi
epai ya Nzambe, akataki yango na biteni, mpe apesaki bango
yango. **31** Mbala moko, miso na bango efungwamaki mpe
basololaki ete ezali Yesu, kasi alimwaki na miso na bango.
32 Batunanaki: — Boni, mitema na biso etondaki na esengo
te wana azalaki kosolola na biso na nzela mpe kolimbolela
biso Makomi? **33** Kaka na tango yango, batelemaki mpe
bazongaki na Yelusalemi epai wapi bakutaki bayekoli zomi
na moko basangana elongo na baninga na bango, **34** oyo
balobaki na bango: — Ezali ya solo, Nkolo asekwi; abimelaki
Simona! **35** Bango mibale mpe bayebisaki makambo oyo
ekomelaki bango na nzela mpe ndenge nini basololaki
Yesu tango akataki lipa na biteni. **36** Wana bazalaki nanu
kosolola na tina na makambo yango, Yesu ayaki kotelema
na kati-kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala
na bino! **37** Babangaki mpe somo ekangaki bango, pamba
te bakanisaki ete bamoni elima. **38** Yesu atunaki bango:
— Mpo na nini bozali kobanga? Mpe mpo na nini bozali
na tembe kati na mitema na bino? **39** Botala maboko mpe
makolo na Ngai; ezali penza Ngai. Bosimba Ngai mpe botala!
Elima ezalaka na mosuni te, ezalaka mpe na mikuwa te;
nzokande, bozali komona malamu ete, Ngai, nazali na yango.
40 Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango maboko mpe
makolo na Ye. **41** Lokola bakokaki nanu kondima te mpo ete
batondisamaki na esengo mpe bazalaki kokamwa mingi,
Yesu atunaki bango: — Bozali awa na eloko ya kolia? **42**
Bapesaki Ye eteni ya mbisi bakalinga. **43** Azwaki yango mpe

aliaki yango na miso na bango. **44** Bongo alobaki na bango:
— Yango nde makambo oyo nayebisaki bino tango nazalaki
nanu elongo na bino: « Makambo nyonso oyo ekomama na
tina na Ngai kati na Mobeko ya Moyize, kati na mikanda
ya basakoli mpe kati na banzembo, esengeli kokokisama.
» **45** Bongo afungolaki bango mayele mpo ete bakoka
kososola Makomi. **46** Alobaki na bango: — Tala makambo
oyo ekomama: « Klisto akomona pasi, mpe akosekwa kati
na bakufi na mokolo ya misato; **47** mpe, na Kombo na Ye,
bakoteya bato ya bikolo nyonso, kobanda na Yelusalemi, ete
babongola mitema mpo ete bazwa bolimbisi ya masumu. »
48 Bino nde bozali batatoli ya makambo yango. **49** Ngai
nakotindela bino Molimo oyo Tata na Ngai alakaki; boye bino,
botikala awa, kati na engumba oyo, kino bokotondisama na
nguya ya Likolo. **50** Yesu amemaki bango na libanda ya
engumba, pene ya Betani; mpe kuna, atombolaki maboko
mpe apambolaki bango. **51** Wana azalaki kopambola bango,
akabwanaki na bango mpe amemamaki kati na Likolo. **52**
Bongo bagumbamelaki Ye mpe bazongaki na Yelusalemi
na esengo makasi. **53** Mpe kuna na Yelusalemi, bazalaki
kovanda tango nyonso kati na lopango ya Tempelo mpo na
kokumisa Nzambe.

Yoane

1 Na ebandeli, Ye oyo azali Liloba azalaka; azalaka elongo
na Nzambe, mpe azali Nzambe. **2** Wuta na ebandeli,
azalaka elongo na Nzambe. **3** Nzambe akelaki biloko nyonso
na nzela na Ye; ezali na eloko moko te oyo ekelama soki
na nzela na Ye te. **4** Bomoi ewuta epai na Ye, mpe bomoi
yango ezalaki pole mpo na bato. **5** Pole engengaka kati na
molili, kasi molili eyambaki yango te. **6** Nzambe atindaki
moto moko, kombo na ye ezalaki « Yoane. » **7** Ayaki lokola
motatoli, mpo na kotatola na tina na pole, mpo ete bato
nyonso bandima na nzela na ye. **8** Ye moko Yoane azalaki
pole te, kasi ayaki nde mpo na kozala motatoli na tina na
pole. **9** Pole ya solo eyaki na mokili, mpe engengisaka bato
nyonso. **10** Ye oyo azali Liloba azalaki kati na mokili, pamba
te Ye nde akelaki yango, kasi mokili endimaki Ye te. **11**
Ayaki epai ya ekolo na Ye, kasi bato ya ekolo na Ye moko
bayambaki Ye te; **12** nzokande bato nyonso oyo bayambaki
Ye, ba-oyo bandimelaki Kombo na Ye, apesaki bango makoki
ya kokoma bana na Nzambe. **13** Bakomi bana na Nzambe
na nzela ya mbotama ya bomoto te, na posa ya bomoto te to
mpe na mokano ya moto te, kasi na mokano ya Nzambe. **14**
Ye oyo azalaki Liloba akomaki moto mpe avandaki kati na
biso, atonda na ngolu mpe na solo. Tomonaki nkembo na
Ye, nkembo oyo azwi epai ya Tata na Ye, lokola Mwana se
moko. **15** Yoane azalaki kotatola na tina na Ye, na mongongo
makasi: « Botala Ye oyo nalobaki na tina na Ye: ‹ Ye oyo
azali koya sima na ngai aleki ngai na lokumu, pamba te
azalaki liboso ete ngai nazala. › » **16** Lokola atonda na
bolingo mpo na biso, apesaki biso ngolu likolo ya ngolu; **17**
pamba te Mibeko eyaki na nzela ya Moyize, kasi ngolu mpe
solo eyaki na nzela ya Yesu-Klisto. **18** Moto moko te amona
Nzambe, kasi ezali kaka Mwana se moko oyo azali Nzambe
mpe azali moko na Tata nde atalisaki biso Ye. **19** Tala litatoli
oyo Yoane apesaki tango bakambi ya Bayuda batindaki,
wuta na Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe Balevi, mpo na
kotuna ye: — Yo ozali nani? **20** Abetaki monoko te, kasi
alobaki na bango solo na bonsomi nyonso: — Ngai, nazali
Klisto te. **21** Batunaki ye lisusu: — Bongo ozali nani? Ozali
Eliya? Azongisaki: — Nazali Eliya te. Batunaki ye lisusu:
— Ozali mosakoli? Azongisaki: — Te! **22** Bakobaki kotuna
ye: — Bongo ozali penza nani? Ozali koloba nini na tina na
yo moko? Yebisa biso yango, pamba te tosengeli kopesa
eyano epai ya bato oyo batindi biso. **23** Yoane azongiselaki
bango kolanda ndenge mosakoli Ezayi alobaki: — Ngai,
nazali mongongo ya moto oyo azali kobelela kati na esobe: «
Bobongisa nzela mpo na Nkolo! » **24** Nzokande batindami
yango bazalaki Bafarizeo. **25** Batunaki ye lisusu: — Soki
ozali Masiya te, Eliya te to mpe mosakoli te, bongo mpo
na nini ozali kobatisa? **26** Yoane azongiselaki bango: —
Ngai, nazali kobatisa na mayi; kasi kati na bino, ezali na
Moto moko oyo bino boyebi te; **27** azali koya sima na ngai,
mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya
basandale na Ye. **28** Makambo oyo nyonso esalemaki na
Betani, na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi Yoane
azalaki kobatisa. **29** Mokolo oyo elandaki, wana Yoane
amonaki Yesu koya epai na ye, alobaki: — Tala Mpate ya
Nzambe, oyo alongolaka lisumu ya mokili. **30** Ezali na tina
na Ye nde nalobaki: « Ezali na moko oyo azali koya sima na
ngai, aleki ngai na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai
nazala. » **31** Ngai moko mpe nayebaki te soki esengelaki
kozala nani; kasi tina oyo ngai nayaki kobatisa bato na mayi,
ezalaki nde mpo ete natalisa Ye epai ya bato ya Isalaele.
32 Bongo Yoane apesaki litatoli oyo: — Namonaki Molimo
kokita wuta na likolo lokola ebenga mpe kovanda likolo
na Ye. **33** Ngai moko mpe nayebaki Ye te; kasi Ye oyo
atindaki ngai kobatisa na mayi alobaki na ngai: « Moto oyo
okomona Molimo kokita mpe kowumela likolo na Ye, Ye nde
akobatisa kati na Molimo Mosantu. » **34** Mpe lokola ezali
yango nde likambo oyo ngai namonaki, yango wana nazali
kotatola: Moto oyo azali Mwana na Nzambe. **35** Mokolo oyo
elandaki, wana Yoane azalaki lisusu na esika yango elongo
na bayekoli na ye mibale, **36** amonaki Yesu koleka mpe
alobaki: « Botala Mpate ya Nzambe! » **37** Lokola bayekoli
nyonso mibale bayokaki ndenge Yoane alobaki, balandaki
Yesu. **38** Bongo tango Yesu abalukaki mpo na kotala na
sima, amonaki bango mibale bazali kolanda Ye. Atunaki
bango: — Bolingi nini? Bazongisaki: — Rabi, ovandaka
wapi? **39** Yesu azongiselaki bango: — Boya mpe bokomona.
Balandaki Yesu, bamonaki esika oyo azalaki kovanda mpe
bavandaki elongo na Ye na mokolo wana. Ezalaki na ngonga
ya minei sima na midi. **40** Andre, ndeko ya Simona Petelo,
azalaki moko kati na bato wana mibale oyo bayokaki maloba
ya Yoane mpe balandaki Yesu. **41** Akendeki kokutana na
Simona, ndeko na ye, mpe alobaki na ye: « Tomoni Masiya!
» **42** Bongo amemaki Simona epai ya Yesu. Yesu atalaki
Simona mpe alobaki: « Ozali Simona, mwana mobali ya
Yoane; kasi bakobanda kobenga yo Sefasi. » **43** Mokolo oyo
elandaki, Yesu azwaki mokano ya kokende na Galile. Na
nzela, akutanaki na Filipo mpe alobaki na ye: « Landa Ngai.
» **44** Filipo, Andre mpe Petelo bazalaki bato ya engumba
Betisaida. **45** Filipo akutanaki na Natanaele mpe alobaki na
ye: — Tomoni Yesu ya Nazareti, mwana mobali ya Jozefi, oyo
Moyize alobela kati na buku ya Mobeko, mpe oyo basakoli
balobela. **46** Natanaele atunaki ye: — Boni, eloko ya malamu
ekoki mpe kobima na Nazareti? Filipo azongiselaki ye: —
Yaka mpe okomona yo moko. **47** Tango Yesu amonaki
Natanaele koya epai na Ye, alobaki na tina na ye: — Tala
moto ya Isalaele ya solo-solo oyo, kati na ye, lokuta ezali te!
48 Natanaele atunaki Ye: — Oyebi ngai ndenge nini? Yesu
azongiselaki ye: — Liboso ete Filipo abenga yo, wana ozalaki
nanu na se ya nzete ya figi, namonaki yo. **49** Natanaele
alobaki: — Moteyi, ozali solo Mwana na Nzambe; ozali penza
Mokonzi ya Isalaele. **50** Yesu alobaki na ye: — Ondimi
kaka mpo ete nalobi na yo: Namonaki yo na se ya nzete
ya figi? Okomona lisusu makambo minene koleka oyo. **51**
Bongo alobaki lisusu: « Nazali koloba na bino penza ya solo:
bokomona Likolo kofungwama, mpe ba-anjelu ya Nzambe
komata mpe kokita mpo na Mwana na Moto. »

2 Sima na mikolo mibale, ezalaki na feti moko ya libala
na mboka Kana ya Galile. Mama ya Yesu azalaki na feti
yango. **2** Babengisaki mpe Yesu elongo na bayekoli na Ye
na feti yango. **3** Esalemaki ete tango vino esilaki, mama
ya Yesu alobaki na Ye: — Bazali lisusu na vino te! **4** Kasi
Yesu azongiselaki ye: — Mwasi, biso na yo likambo nini?
Tango na Ngai ekoki nanu te. **5** Mama na Ye alobaki na

basali: — Bosala makambo nyonso oyo akoloba na bino. **6**
Ezalaki wana na bambeki motoba ya mabanga, oyo Bayuda
bazalaki kosalela mpo na komipetola. Mbeki moko na moko
ekokaki kokota balitele kobanda tuku mwambe kino nkama
moko na tuku mibale. **7** Bongo Yesu alobaki na basali: —
Botondisa bambeki oyo na mayi. Batondisaki yango meke. **8**
Alobaki lisusu: — Sik'oyo, botoka mayi wuta na bambeki mpe
bomema yango epai ya mokambi ya feti. Bamemaki yango
epai na mokambi ya feti. **9** Mokambi ya feti amekaki mayi
oyo Yesu abongolaki vino. Ayebaki te soki basali bazwaki
vino yango wapi; nzokande bango moko basali bayebaki,
pamba te bango nde batokaki mayi. Mbala moko, mokambi
ya feti abengaki mobali oyo abalaki **10** mpe alobaki na
ye: « Bato nyonso bapesaka nanu vino oyo eleki kitoko;
bongo, sima na babengami komela mingi, nde bayaka na
vino oyo ya kitoko penza te. Kasi yo, obombi na yo vino oyo
eleki kitoko kino sik'oyo! » **11** Wana nde ezalaki likamwisi
ya liboso, oyo Yesu asalaki: esalemaki na Kana ya Galile.
Ezalaki moko kati na bikamwa oyo, na nzela na yango,
amonisaki nkembo na Ye; mpe bayekoli na Ye bandimaki
Ye. **12** Sima na yango, Yesu akendeki elongo na mama na
Ye, bandeko na Ye mpe bayekoli na Ye, na Kapernawumi
epai wapi basalaki kaka mwa mikolo. **13** Lokola mokolo
oyo Bayuda basepelaka feti ya Pasika ekomaki pene, Yesu
akendeki na Yelusalemi. **14** Tango akotaki kati na lopango
ya Tempelo, akutaki bato bazali koteka bangombe, bameme
mpe bibenga; amonaki lisusu bato oyo babongolaka mbongo
bavandi liboso ya bamesa na bango. **15** Boye, asalaki
fimbu ya basinga mpe abenganaki bango nyonso, longwa na
lopango ya Tempelo, elongo na bangombe mpe bameme na
bango; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola
mbongo, mpe apanzaki mbongo na bango na mabele. **16**
Alobaki na bato oyo bazalaki koteka bibenga: « Bolongola
biloko oyo awa! Ezali Ndako ya Tata na Ngai! Ebandi ndenge
nini bokomisa yango zando? » **17** Bayekoli na Ye babandaki
kokanisa makambo oyo ekomama: « Oh Nzambe, bolingo
makasi oyo nazali na yango mpo na Ndako na Yo ekozikisa
ngai lokola na moto! » **18** Bayuda balobaki na Yesu: —
Likamwisi nini okoki kolakisa biso mpo na kotalisa biso ete
ozali na bokonzi ya kosala makambo oyo nyonso? **19** Yesu
azongisaki: — Bobuka Tempelo oyo, mpe Ngai nakotonga
yango lisusu na mikolo misato. **20** Bayuda balobaki lisusu:
— Boni, soki esalaki mibu tuku minei na motoba mpo na
kotonga lisusu Tempelo oyo, yo okanisi ete okotelemisa
yango na mikolo misato? **21** Nzokande Tempelo oyo Yesu
azalaki kolobela, ezalaki nde nzoto na Ye moko. **22** Sima,
tango Yesu asekwaki, bayekoli na Ye basosolaki makambo
oyo alobaki na bango. Boye bandimaki Makomi mpe maloba
oyo Yesu alobaki. **23** Wana Yesu azalaki kati na Yelusalemi
mpo na feti ya Pasika, bato mingi bandimelaki Kombo na Ye
tango bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala. **24** Kasi
Yesu amipesaki te epai na bango, pamba te ayebaki bato
nyonso. **25** Azalaki ata na posa te ete bayebisa Ye makambo
na tina na bato, pamba te ayebaki makambo nyonso oyo
ezalaki kati na mitema na bango.

3 Ezalaki na moto moko kati na Bafarizeo, oyo kombo na
ye ezalaki « Nikodemi. » Azalaki moko kati na bakonzi
ya Bayuda. **2** Ayaki na butu epai ya Yesu mpe alobaki
na Ye: — Rabi, toyebi ete ozali Moteyi oyo awuti epai ya
Nzambe, pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa oyo
Yo ozali kosala soki Nzambe azali elongo na ye te. **3** Yesu
azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: moto
moko te akoki komona Bokonzi ya Nzambe soki abotami te
mbotama ya sika. **4** Nikodemi atunaki Ye: — Ndenge nini
moto oyo akomi mobange akoki kobotama lisusu? Akoki solo
kozonga na libumu ya mama na ye mpo ete abotama lisusu?
5 Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya
solo: moto moko te akoki kokota na Bokonzi ya Nzambe
soki abotami te na mayi mpe na Molimo. **6** Oyo abotami
na mosuni azali mosuni, mpe oyo abotami na Molimo azali
molimo. **7** Kokamwa te ndenge nalobi na yo: « Osengeli
kobotama mbotama ya sika! » **8** Mopepe epepaka esika
nyonso oyo elingi kopepa; atako oyoki makelele na yango,
kasi okokaka te koloba soki ewuti wapi to ezali kokende
wapi. Ezali mpe bongo mpo na moto nyonso oyo abotami na
Molimo. **9** Nikodemi atunaki lisusu: — Ekosalema ndenge
nini? **10** Yesu alobaki na ye: — Ndenge nini yo, molakisi
mobimba oyo okenda sango kati na Isalaele, ozali kososola
te makambo oyo? **11** Nazali koloba na yo penza ya solo:
tolobaka makambo oyo toyebi mpe topesaka litatoli na tina
na makambo oyo tomoni; kasi bino, boboyi kondima litatoli na
biso. **12** Soki tango nazali koloba na bino makambo ndenge
esalemaka na mokili, bozali kondima te, bongo bokondima
ndenge nini soki nalobi na bino makambo ya Likolo? **13** Ezali
na moto moko te oyo asila komata na Likolo, longola kaka Ye
oyo akita wuta na Likolo: Mwana na Moto. **14** Ndenge kaka
Moyize atelemisaki na nzete, ekeko ya nyoka kati na esobe,
ndenge wana mpe Mwana na Moto asengeli kotombolama
15 mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye azwa, kati na
Ye, bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **16** Pamba te Nzambe
alingaki mokili mingi penza, yango wana apesaki Mwana
na Ye se moko, mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye
akufa te kasi azwa bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **17** Nzambe
atindaki Mwana na Ye kati na mokili mpo ete akatela yango
etumbu te, kasi mpo ete abikisa yango. **18** Moto nyonso oyo
andimi Ye akozwa etumbu te; kasi ye oyo aboyi kondima
Ye asili kozwa etumbu, pamba te aboyi kondima Mwana se
moko ya Nzambe. **19** Tala ndenge nini etumbu yango ezali:
pole eyaki kati na mokili, kasi bato balingaki molili, pamba te
misala na bango ezali mabe. **20** Moto nyonso oyo asalaka
mabe ayinaka pole mpe apusanaka te epai pole ezali, noki te
misala na ye ekomonana polele. **21** Nzokande, moto nyonso
oyo atambolaka na solo ayaka epai pole ezali mpo ete misala
oyo asalaka, na boyokani elongo na Nzambe, emonana
polele. **22** Sima na yango, Yesu akendeki na Yuda, elongo na
bayekoli na Ye; avandaki kuna mwa tango elongo na bango
mpe azalaki kobatisa. **23** Yoane mpe azalaki kobatisa na
Enoni, pembeni ya Salimi, mpo ete mayi ezalaki mingi kuna;
bato bazalaki kokende kuna epai na ye mpe bazalaki kozwa
libatisi. **24** Na tango wana, batiaki nanu Yoane na boloko te.
25 Mokolo moko, bayekoli ya Yoane bazalaki kobendana
na Moyuda moko na tina na kopetolama. **26** Bakendeki
epai ya Yoane mpe balobaki na ye: — Moteyi, ozali koyeba
lisusu moto oyo azalaki elongo na yo, na ngambo mosusu
ya Yordani, oyo na tina ye opesaki litatoli? Ye mpe azali
kobatisa bato, mpe bato nyonso bazali kokende epai na ye.
27 Yoane azongisaki: — Moto akoki kozwa eloko moko te

soki Likolo epesi ye yango te. **28** Bino moko bokoki kotatola
ete nalobaki: « Ngai, nazali Klisto te, kasi natindamaki liboso
na Ye. » **29** Mwasi ya libala azali ya mobali oyo abali ye; mpe
moninga ya mobali oyo asili kobala, ezali moto oyo atelemi
pembeni na ye mpe azali na esengo makasi tango azali
koyoka mongongo na ye. Ezali mpe bongo mpo na ngai:
esengo na ngai ezali sik'oyo ya kokoka. **30** Esengeli ete Ye
amata, mpe ngai nakita. **31** Ye oyo awuti na Likolo azali
likolo na nyonso; kasi moto oyo awuti na mokili akotikala
kaka ya mokili mpe alobaka kaka lokola moto ya mokili. Ye
oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso, **32** azali kotatola
na tina na makambo oyo amonaki mpe ayokaki, kasi moto
moko te azali kondima litatoli na Ye. **33** Moto nyonso oyo
andimi litatoli na Ye akolobaka na solo ete Nzambe azali
solo. **34** Motindami ya Nzambe alobaka kaka maloba kowuta
na Nzambe, pamba te Nzambe atondisa ye na Molimo na
Ye nyonso. **35** Tata alingaka Mwana, mpe Mwana azalaka
na bokonzi kowuta na Tata mpo na kokonza nyonso. **36**
Moto nyonso oyo andimi Mwana azali na bomoi ya seko;
nzokande moto oyo aboyi kondima Mwana akozwa bomoi
yango te, kasi azalaka kaka na se ya etumbu ya Nzambe.
(aiōnios g166)

4 Yesu ayokaki ete Bafarizeo bazwi sango oyo ezali koloba
ete akomi na bayekoli ebele koleka Yoane mpe azali
kobatisa bato mingi koleka Yoane. **2** (Nzokande, Yesu Ye
moko azalaki kobatisa te, kasi ezalaki nde bayekoli na Ye.) **3**
Boye, alongwaki na Yuda mpe azongaki na Galile. **4** Lokola
asengelaki kolekela na Samari, **5** akomaki na engumba
Sishari ya Samari, oyo ezalaki mosika te na elanga oyo
Jakobi apesaki epai ya mwana na ye, Jozefi. **6** Nzokande
libulu ya mayi ya Jakobi ezalaki kati na elanga yango. Boye
lokola Yesu alembaki nzoto mpo na mobembo, avandaki
pembeni ya libulu yango. Ezalaki pene ya ngonga ya midi. **7**
Tango mwasi moko ya engumba Samari akendeki kotoka
mayi, Yesu alobaki na ye: — Pesa Ngai mayi mpo ete
namela. **8** (Bayekoli ya Yesu bakendeki na engumba mpo
na kosomba biloko ya kolia). **9** Kasi mwasi yango alobaki:
— Ebandi ndenge nini yo oyo ozali Moyuda osenga ngai,
mwasi ya engumba Samari, mayi mpo ete omela? —Pamba
te Bayuda bazalaki koyokana te na bato ya Samari.— **10**
Yesu azongiselaki ye: — Soki oyebaki likabo ya Nzambe
mpe nani oyo asengi yo mayi, ezali yo nde olingaki kosenga
Ye mayi mpo ete omela, mpe Ye alingaki kopesa yo mayi ya
bomoi. **11** Mwasi alobaki na Yesu: — Nkolo, ozali na eloko
moko te mpo na kotoka mayi, mpe libulu ezali mozindo;
bongo mayi yango ya bomoi, olingaki kozwa yango wapi? **12**
Koko na biso, Jakobi, apesa biso libulu oyo; ye moko mpe
amela mayi na yango, elongo na bana na ye mpe bibwele na
ye. Boni, okanisi ete oleki ye? **13** Yesu azongiselaki ye: —
Moto nyonso oyo amelaka mayi oyo, ayokaka lisusu posa ya
mayi; **14** kasi moto oyo akomela mayi oyo Ngai nakopesa ye
akoyoka lisusu posa ya mayi te: mayi oyo Ngai nakopesa ye
ekokoma kati na ye lokola etima ya mayi oyo ekawukaka
te mpe etiolaka kino na bomoi ya seko. **(aiōn g165, aiōnios
g166)** **15** Mwasi yango alobaki na Yesu: — Nkolo, pesa
ngai mayi yango mpo ete nayokaka lisusu posa ya mayi te
mpe nazonga lisusu awa te mpo na kotoka mayi. **16** Yesu
alobaki na ye: — Kende, benga mobali na yo mpe zonga
awa. **17** Mwasi azongisaki: — Nazali na mobali te. Yesu
alobaki na ye: — Ozali koloba penza ya solo ete ozali na
mobali te, **18** pamba te ozalaki na mibali mitano; mpe ye oyo
ozali na ye sik'oyo azali mpe mobali na yo te. Boye likambo
oyo owuti koloba ezali ya solo. **19** Mwasi yango alobaki na
Yesu: — Nkolo, namoni ete ozali mosakoli. **20** Bakoko na
biso, bato ya Samari, bagumbamelaki Nzambe na likolo ya
ngomba oyo; kasi bino, Bayuda, bolobaka ete esika epai
wapi tosengeli kogumbamela ezali kati na Yelusalemi. **21**
Yesu azongiselaki ye: — Mwasi, ndima Ngai: tango ezali
koya, tango oyo bakogumbamela lisusu Tata te na likolo
ya ngomba oyo to kati na Yelusalemi. **22** Bino, bato ya
Samari, bogumbamelaka nzambe oyo boyebi te; kasi biso,
togumbamelaka Nzambe oyo toyebi, pamba te lobiko ewuti
epai ya Bayuda. **23** Kasi tango ezali koya mpe esili na yango
kokoka, tango oyo bagumbameli ya solo bokogumbamela
Tata, kati na Molimo mpe kati na solo; pamba te Tata alukaka
bato oyo bogumbamelaka Ye na lolenge wana. **24** Nzambe
azali Molimo; esengeli ete bato oyo bagumbamelaka Ye
bagumbamela Ye kati na Molimo mpe kati na solo. **25**
Mwasi alobaki na Yesu: — Nayebi ete Masiya azali koya, Ye
oyo babengaka Klisto; mpe tango akoya, akoyebisa biso
makambo nyonso. **26** Yesu alobaki na ye: — Nazali Masiya,
Ngai oyo nazali koloba na yo. **27** Kaka na tango yango,
bayekoli ya Yesu bazongaki. Bakamwaki mingi komona Yesu
kosolola na mwasi. Kasi moko te kati na bango amekaki
kotuna Ye: « Ozali koluka nini? » to « Mpo na nini ozali
kosolola na ye? » **28** Bongo mwasi atikaki mbeki na ye
wana, azongaki na engumba mpe alobaki na bato: **29** —
Boya kotala moto oyo ayebisi ngai makambo nyonso oyo
nasalaki. Akoki kozala Klisto te? **30** Bato babimaki longwa
na engumba mpe bakendeki epai ya Yesu. **31** Na tango
yango, bayekoli bazalaki kosenga na Yesu: — Rabi, lia. **32**
Kasi Yesu azongiselaki bango: — Ngai, nakolia bilei oyo
bino boyebi te. **33** Bongo bayekoli na Ye balobanaki bango
na bango: — Boni, ekoki kozala na moto oyo amemelaki
Ye bilei? **34** Yesu alobaki na bango: — Bilei na Ngai ezali:
kosala mokano ya Ye oyo atindaki Ngai mpe kosilisa mosala
oyo apesaki Ngai. **35** Bino bolobaka: « Etikali sanza minei
mpo ete tobuka mbuma kati na bilanga. » Kasi Ngai, nazali
koloba na bino: bofungola miso na bino mpe botala malamu
bilanga; bambuma ekomeli mpe ekoki mpo na kobuka. **36**
Moto oyo azali kobuka azali komizwela lifuti mpe kosangisa
bambuma mpo na bomoi ya seko. Boye, moloni mpe mobuki
mbuma bazali kosepela elongo, bango mibale. **(aiōnios g166)**
37 Awa nde ekokisami bosolo ya lisese oyo elobaka: « Moko
alonaka, mosusu abukaka. » **38** Natindaki bino kobuka
bambuma ya elanga oyo bino bolonaki te; ezali bato mosusu
nde basalaki mosala, mpe bino bozali bobele kosepela na
motoki ya bato mosusu. **39** Bato mingi ya Samari, oyo
bazalaki kovanda kati na engumba wana bandimelaki Yesu
mpo na litatoli oyo mwasi azalaki kopesa: « Ayebisi ngai
makambo nyonso oyo nasalaki. » **40** Tango bato ya Samari
bayaki epai ya Yesu, basengaki na Ye ete avanda elongo na
bango; mpe Yesu avandaki elongo na bango mikolo mibale.
41 Bato ebele koleka bakomaki kondimela Ye mpo na maloba
oyo Ye moko azalaki koloba. **42** Bongo balobaki na mwasi
wana: — Tondimi kaka te mpo na makambo oyo olobaki,
pamba te biso moko toyoki sik'oyo mpe toyebi ete azali

penza Mobikisi ya mokili. **43** Sima na mikolo mibale, Yesu
alongwaki wana mpe akendeki na Galile. **44** Solo, Ye moko
Yesu alobaki ete mosakoli azwaka lokumu te kati na ekolo na
ye. **45** Tango akomaki na Galile, bato ya Galile bayambaki
Ye, pamba te bango mpe bakendeki na Yelusalemi, na
tango ya feti, mpe bamonaki makambo nyonso oyo asalaki
kuna. **46** Yesu ayaki lisusu na Kana ya Galile, epai wapi
abongolaki mayi vino. Nzokande, na Kapernawumi, ezalaki
na mokonzi moko ya basoda oyo mwana na ye ya mobali
azalaki kobela. **47** Tango ayokaki ete Yesu akomi na Galile
longwa na Yuda, akendeki kokutana na Ye mpe asengaki na
Ye ete akende kobikisa mwana na ye ya mobali oyo akomi
pene ya kokufa. **48** Yesu alobaki na ye: — Boni, bokondima
kaka soki bomoni bilembo mpe bikamwa? **49** Mokonzi wana
ya basoda alobaki: — Nkolo na ngai, yaka noki liboso ete
mwana na ngai ya mobali akufa. **50** Yesu alobaki na ye: —
Kende, mwana na yo ya mobali azali na bomoi. Moto yango
andimaki maloba oyo Yesu alobaki mpe azongaki. **51** Wana
azalaki kozonga, basali na ye bayaki kokutana na ye mpe
bayebisaki ye: — Mwana na yo ya mobali abiki na bokono
na ye. **52** Atunaki bango soki ezalaki na ngonga nini mwana
abikaki. Bazongisaki: — Fievele etikaki ye lobi oyo eleki, na
ngonga ya liboso sima na midi. **53** Tata asosolaki ete ezalaki
kaka na ngonga oyo Yesu alobaki na ye: « Mwana na yo ya
mobali azali na bomoi. » Bongo ye elongo na bato nyonso
ya ndako na ye bandimaki. **54** Oyo nde ezalaki likamwisi
ya mibale oyo Yesu asalaki sima na Ye kozonga na Galile
longwa na Yuda.

5 Sima na yango, Yesu akendeki na Yelusalemi mpo na
feti moko ya Bayuda. **2** Nzokande, kuna na Yelusalemi,
pene ya Ekuke ya Bameme, ezalaki na liziba moko oyo, na
lokota ya Arami, bazalaki kobenga « Betesida. » Liziba yango
ezalaki na baveranda mitano zingazinga na yango. **3** Babeli
mingi bazalaki kolala na baveranda yango: bakufi miso, bato
oyo batambolaka tengu-tengu mpe bato oyo bakufa makolo.
[Bazalaki kozela ete mayi eningana, **4** pamba te anjelu moko
na Nkolo azalaki koya tango na tango na liziba yango mpo
na koningisa mayi. Soki mayi eningani, moto oyo azalaki
kokita moto ya liboso kati na liziba azalaki kobika ata soki
pasi na ye ezali ndenge nini.] **5** Ezalaki wana na moto moko
oyo awumelaki na bokono mibu tuku misato na mwambe. **6**
Lokola Yesu amonaki ye alala na mabele mpe ayokaki ete
awumeli mikolo ebele na pasi yango, atunaki ye: — Olingi
kobika? **7** Mobeli azongiselaki Ye: — Nkolo, nazali na moto
te mpo na kokitisa ngai kati na liziba soki mayi eningani.
Wana nabundanaka mpo na kokita na mayi, moto mosusu
akitaka liboso na ngai. **8** Yesu alobaki na ye: — Telema,
kamata etoko na yo mpe tambola. **9** Kaka na tango yango,
moto yango abikaki; akamataki etoko na ye mpe akomaki
kotambola. Nzokande likambo yango esalemaki na mokolo
ya Saba. **10** Boye, bakambi ya Bayuda balobaki na moto
oyo abikisamaki: — Lelo ezali mokolo ya Saba; ozali na
ndingisa te ya komema etoko oyo. **11** Azongiselaki bango:
— Moto oyo abikisi ngai alobi na ngai: « Kamata etoko na
yo mpe tambola. » **12** Batunaki ye lisusu: — Nani alobi
na yo bongo? **13** Kasi moto oyo abikaki ayebaki te soki
moto oyo abikisaki ye azali nani, pamba te Yesu alimwaki
kati na ebele ya bato oyo bazalaki wana. **14** Sima na mwa
tango, Yesu amonaki, kati na lopango ya Tempelo, moto
oyo abikaki. Alobaki na ye: — Tala, omoni ndenge okomi
sik'oyo nzoto kolongono. Kosala lisusu masumu te, noki
te likambo moko ya mabe koleka ekomela yo. **15** Moto
yango akendeki koyebisa bakambi ya Bayuda ete ezali Yesu
nde abikisaki ye. **16** Lokola Yesu azalaki kosala makambo
wana na mokolo ya Saba, bakambi ya Bayuda bakomaki
kofunda Ye. **17** Kasi Yesu alobaki na bango: « Tata na
Ngai azali kosala kino sik'oyo, Ngai mpe nazali kosala. »
18 Mpo na yango, bakambi ya Bayuda bakomaki koluka
nzela ya koboma Ye; pamba te azalaki kotosa te mokolo ya
Saba, azalaki koloba ete Nzambe azali Tata na Ye, mpe
Ye akokani na Nzambe. **19** Yesu alobaki na bango lisusu:
Nazali koloba na bino penza ya solo: Mwana akoki kosala
eloko moko te na ndenge na Ye moko, kasi azali kosala kaka
makambo oyo azali komona Tata na Ye kosala; pamba te
makambo nyonso oyo Tata asalaka, yango mpe Mwana
asalaka. **20** Boye lokola Tata alingaka Mwana, yango wana
alakisaka Ye makambo nyonso oyo Ye moko Tata asalaka;
kutu, akolakisa Ye lisusu kosala makambo minene koleka
oyo bosili komona kino sik'oyo, mpo ete bokamwa. **21**
Ndenge kaka Tata asekwisaka bakufi mpe apesaka bango
bomoi, ndenge wana mpe Mwana apesaka bomoi na moto
oyo Ye alingi. **22** Lisusu, Tata asambisaka bato te; apesa
bokonzi ya kosambisa bato na maboko ya Mwana, **23** mpo
ete bato nyonso bakumisa Mwana ndenge bakumisaka Tata.
Moto oyo akumisaka Mwana te akumisaka mpe Tata te
oyo atindaki Mwana. **24** Nazali koloba na bino penza ya
solo: moto oyo azali koyoka maloba na Ngai mpe azali
kondima Ye oyo atindaki Ngai, azali na bomoi ya seko mpe
akosambisama te, kasi asili kolongwa na kufa mpe akomi na
bomoi. **(aiōnios g166)** **25** Nazali koloba na bino penza ya
solo: tango ezali koya mpe esili kokoka oyo bakufi bakoyoka
mongongo ya Mwana na Nzambe, mpe ba-oyo bakoyoka
yango bakozala na bomoi; **26** pamba te lokola Tata azali
etima ya bomoi, yango wana asalaki mpe ete Mwana azala
etima ya bomoi; **27** mpe apesaki Ye bokonzi ya kosambisa
bato, mpo ete azali Mwana na Moto. **28** Bokamwa yango
te, pamba te tango ezali koya, tango oyo bato nyonso oyo
bazali kati na bakunda bakoyoka mongongo na Ye **29** mpe
bakobima longwa kati na yango: ba-oyo basalaki malamu
bakosekwa mpo na kozwa bomoi, kasi ba-oyo basalaki mabe
bakosekwa mpo na kozwa etumbu. **30** Nakoki kosala eloko
moko te na ndenge na Ngai moko: nakataka makambo
kolanda oyo nayokaka kowuta epai na Tata, mpe kosambisa
na Ngai ezali sembo; pamba te nalukaka te kosala mokano
na Ngai moko, kasi mokano ya Ye oyo atindaki Ngai. **31** Soki
napesi litatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ekozala ya
solo te. **32** Boye esengeli ete motatoli mosusu apesa yango
mpo na Ngai; mpe nayebi ete litatoli oyo akopesa na tina na
Ngai ezali ya solo. **33** Botindaki bato epai ya Yoane, mpe ye
atatolaki na tina na bosolo. **34** Ngai, nandimaka litatoli ya
moto te; kasi nalobi bongo mpo ete bobika. **35** Solo, Yoane
azalaki lokola mwinda oyo bapelisi mpe ezali kongenga. Kasi
bino, boponaki kosepela na kongenga na ye kaka mpo na
mwa tango moke. **36** Nzokande Ngai, nazali na litatoli moko
ya monene na tina na Ngai moko koleka kutu oyo ya Yoane:
misala oyo nazali kosala na Kombo ya Tata etatolaka na
tina na Ngai ete ezali Tata nde atindaki Ngai. **37** Ye moko,

Tata, oyo atindaki Ngai atatolaki mpo na Ngai. Botikala nanu
te koyoka mongongo na Ye mpe komona elongi na Ye; **38**
mpe liloba na Ye ezali kati na bino te, pamba te bondima te
Motindami na Ye. **39** Bokundolaka Makomi na bokebi, mpo
ete bokanisaka ete bokozwa bomoi ya seko kati na yango;
nzokande, Makomi yango etatolaka na tina na Ngai, **(aiōnios**
g166) **40** kasi boboyi na bino koya epai na Ngai mpo na
kozwa bomoi. **41** Nalukaka na Ngai te lokumu oyo ewutaka
na bato. **42** Kutu nayebi bino malamu, nayebi ete, kati na
mitema na bino, bozali na bolingo te mpo na Nzambe. **43**
Ngai, nayei na Kombo ya Tata na Ngai, kasi boboyi koyamba
Ngai! Nzokande, soki moto mosusu ayei na kombo na ye
moko, bokoyamba ye. **44** Lokola bolukaka kaka kopesana
lokumu bino na bino mpe boboyaka lokumu oyo ewutaka
kaka na Nzambe, ndenge nini bokoki kondima Ngai? **45**
Bokanisa te ete Ngai nde nakofunda bino liboso ya Tata na
Ngai, ezali Moyize oyo bondimaka nde akofunda bino. **46**
Pamba te, soki penza bozalaki kondima Moyize, bolingaki
mpe kondima Ngai; pamba te akomaki na tina na Ngai. **47**
Kasi soki bozali kondima ata makomi na ye te, ndenge nini
bokondima maloba na Ngai?

6 Sima na yango, Yesu akendeki na ngambo mosusu ya
ebale ya Galile oyo babengaka mpe ebale ya Tiberiade.
2 Bato ebele bazalaki kolanda Ye mpo ete bazalaki komona
bikamwa oyo azalaki kosala na banzoto ya babeli. **3** Yango
wana Yesu amataki na ngomba mpe avandaki kuna elongo
na bayekoli na Ye. **4** Nzokande Pasika, feti ya Bayuda,
ekomaki pene. **5** Tango Yesu atombolaki miso, amonaki
ebele ya bato penza koya epai na Ye; alobaki na Filipo: —
Tokosomba mapa wapi mpo na koleisa bato oyo nyonso?
6 Yesu atunaki Filipo motuna oyo mpo na komeka ye
mpe kotala soki akoloba nini, pamba te Ye, Yesu, ayebaki
makambo oyo alingaki kosala. **7** Filipo azongiselaki Yesu: —
Mapa oyo tokoki kosomba na mbongo ya bibende nkama
mibale ekokoka te mpo ete moto moko na moko kati na
bango azwa eteni ya lipa! **8** Moko kati na bayekoli na Ye,
oyo kombo na ye ezali Andre, ndeko mobali ya Simona
Petelo, alobaki na Ye: **9** — Ezali awa na elenge mobali
moko oyo azali na mapa mitano basala na bambuma ya
orje, mpe bambisi mibale; kasi yango ekosala nini mpo na
ebele ya bato oyo? **10** Yesu apesaki bango mitindo: —
Boloba na bato nyonso ete bavanda. Boye, lokola ezalaki
na matiti ebele na esika yango, bavandaki. Ezalaki wana
na mibali pene nkoto mitano. **11** Bongo Yesu azwaki mapa
yango, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe akabolaki
yango epai ya bato oyo bazalaki wana; asalaki mpe bongo
na bambisi: bato bazwaki kolanda ndenge posa na bango
ezalaki. **12** Sima na bato kolia mpe kotonda, Yesu alobaki na
bayekoli na Ye: — Bosangisa biteni oyo etikali mpo ete eteni
moko te ebeba. **13** Basangisaki biteni yango; mpe na biteni
ya mapa mitano basala na bambuma ya orje, oyo etikalaki
na maboko ya bato oyo baliaki, batondisaki bitunga zomi na
mibale. **14** Tango bato bamonaki bikamwa oyo Yesu awutaki
kosala, balobaki: « Azali penza Mosakoli oyo asengelaki
koya na mokili. » **15** Kasi, lokola Yesu ayebaki ete bazali na
makanisi ya kokamata Ye mpo na kokomisa Ye mokonzi,
abendanaki lisusu na ngomba mpo ete azala kaka Ye moko.
16 Tango pokwa ekomaki, bayekoli na Ye bakitaki na ebale
17 epai wapi bamataki na bwato moko, bakatisaki ebale
mpo na kokende na Kapernawumi, na ngambo mosusu ya
ebale. Butu ekotaki, wana Yesu amikomelaki nanu te epai
bango bakomaki. **18** Ekumbaki moko ebandaki kopepa,
mpe mayi ya ebale etombokaki. **19** Awa basilaki koluka
nkayi na molayi ya bakilometele pene mitano to motoba,
bamonaki Yesu kotambola likolo ya mayi ya ebale mpe
kopusana pene ya bwato; somo makasi ekangaki bango. **20**
Kasi Yesu alobaki na bango: « Kimia! Kimia! Bobanga te!
Ezali Ngai! » **21** Balingaki kokotisa Yesu na bwato, kasi,
mbala moko, bwato etutaki mabele ya esika oyo bazalaki
kokende. **22** Mokolo oyo elandaki, bato oyo batikalaki na
ngambo mosusu ya ebale bayaki kokanisa na sima ete
ezalaki kaka na bwato moko, mpe ete Yesu akendeki bwato
moko te na bayekoli na Ye; bayekoli bakendeki bango moko
kaka. **23** Nzokande, babwato mosusu ewutaki na Tiberiade
mpe ekomaki pene ya esika oyo baliaki mapa sima na
Nkolo kozongisa matondi epai ya Nzambe. **24** Tango bato
bamonaki ete, ezala Yesu to bayekoli na Ye, moko te azalaki
lisusu wana, bamataki na babwato yango mpe bakendeki
koluka Yesu, na Kapernawumi. **25** Tango bakutaki Ye na
ngambo mosusu ya ebale, batunaki Ye: — Rabi, okomaki
awa tango nini? **26** Yesu azongiselaki bango: — Nazali
koloba na bino penza ya solo: soki bozali koluka Ngai, ezali
kaka mpo ete boliaki mapa mpe botondaki, kasi ezali te mpo
ete bomonaki bikamwa. **27** Bosalaka te mpo na bilei oyo
ebebaka, kasi bosalaka mpo na bilei oyo ewumelaka mpo
na bomoi ya seko, bilei oyo Mwana na Moto akopesa bino;
pamba te ezali Ye nde Nzambe Tata abeta kashe. **(aiōnios**
g166) **28** Batunaki Ye lisusu: — Tosengeli kosala nini mpo na
kokokisa misala oyo Nzambe azali kozela epai na biso? **29**
Yesu azongiselaki bango: — Mosala ya Nzambe, yango oyo:
bondima Ye oyo Nzambe atindaki. **30** Batunaki Ye lisusu: —
Elembo nini ya kokamwa okolakisa biso mpo ete tondima
Yo? Okosala penza nini? **31** Bakoko na biso baliaki mana
kati na esobe kolanda ndenge ekomama: « Apesaki bango
lipa kowuta na Likolo. » **32** Kasi Yesu azongiselaki bango: —
Nazali koloba na bino penza ya solo: ezali Moyize te moto
apesaki bino lipa oyo ezalaki kowuta na Likolo, kasi ezali
Tata na Ngai nde apesaka bino lipa ya solo oyo ewutaka na
Likolo. **33** Pamba te lipa ya Nzambe ezali Ye oyo akiti wuta
na Likolo mpe apesaka mokili bomoi. **34** Bongo balobaki
na Ye: — Nkolo, pesaka biso lipa yango tango nyonso. **35**
Yesu azongiselaki bango: — Ngai nazali lipa oyo epesaka
bomoi. Moto nyonso oyo akoya epai na Ngai akoyoka lisusu
nzala te, mpe moto nyonso oyo akondima Ngai akoyoka
lisusu posa ya mayi te. **36** Nzokande, ndenge nayebisaki
bino, bozali komona Ngai, kasi bozali kondima te. **37** Bato
nyonso oyo Tata apesi Ngai bakoya epai na Ngai, mpe
nakobengana soki moke te moto nyonso oyo akoya epai
na Ngai. **38** Pamba te soki nakitaki wuta na Likolo, ezali te
mpo na kosala mokano na Ngai moko, kasi mpo na kokokisa
mokano ya Ye oyo atindaki Ngai. **39** Nzokande, Ye oyo
atindaki Ngai alingi ete nabungisa ata moto moko te kati na
bato oyo apesaki Ngai, kasi nasekwisa bango na mokolo
ya suka. **40** Pamba te mokano ya Tata na Ngai ezali ete
moto nyonso oyo amoni Mwana mpe andimi Ye azwa bomoi
ya seko; mpe, Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka.
(aiōnios g166) **41** Bayuda bakomaki koyimayima na tina na

Ye mpo ete alobaki: « Ngai, nazali lipa oyo ekiti wuta na
Likolo. » **42** Bakomaki koloba: — Boni, wana ezali Yesu te?
Ezali mwana mobali ya Jozefi te? Toyebi malamu tata mpe
mama na ye! Bongo ndenge nini azali koloba: « Nawuti na
Likolo? » **43** Yesu azongiselaki bango: — Botika koyimayima
kati na bino! **44** Moto moko te akoki koya epai na Ngai soki
Tata oyo atindaki Ngai abendi ye te; mpe Ngai, nakosekwisa
ye na mokolo ya suka. **45** Tala ndenge ekomama kati na
mikanda ya Basakoli: « Nzambe akoteya bango nyonso. »
Boye moto nyonso oyo ayokaka Tata mpe ayambaka mateya
na Ye ayaka epai na Ngai. **46** Moto moko te amona Tata,
longola kaka Ye oyo ayaki wuta epai ya Nzambe. **47** Nazali
koloba na bino penza ya solo: moto oyo andimi azali na
bomoi ya seko, **(aiōnios g166)** **48** pamba te nazali lipa oyo
epesaka bomoi. **49** Bakoko na bino baliaki mana kati na
esobe mpe bakufaki, **50** kasi botala lipa oyo ewuti na Likolo;
moto oyo akolia yango akokufa te. **51** Ngai nde nazali lipa
ya bomoi oyo ewuti na Likolo; moto nyonso oyo akolia lipa
yango, akozala na bomoi ya seko; mpe lipa oyo nakopesa
mpo ete mokili ezwa bomoi ezali nde nzoto na Ngai. **(aiōn
g165)** **52** Tango Bayuda bayokaki bongo, bakomaki kotiana
tembe; bazalaki koloba: — Akopesa biso nzoto na ye ndenge
nini mpo ete tolia yango? **53** Bongo Yesu alobaki na bango:
— Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bolie nzoto ya
Mwana na Moto te mpe bomeli makila na Ye te, bozali na
bomoi te kati na bino. **54** Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe
ameli makila na Ngai, azali na bomoi ya seko; mpe Ngai,
nakosekwisa ye na mokolo ya suka. **(aiōnios g166)** **55** Pamba
te nzoto na Ngai ezali penza bilei, mpe makila na Ngai ezali
penza lokola mayi oyo bamelaka. **56** Moto oyo alie nzoto na
Ngai mpe ameli makila na Ngai azali kati na Ngai, mpe Ngai
nazali kati na ye. **57** Ndenge Tata oyo atindaki Ngai azali
etima ya bomoi mpe Ngai nazali na bomoi na nzela na Ye,
ndenge wana mpe moto oyo alie nzoto na Ngai akozala na
bomoi na nzela na Ngai. **58** Tala ndenge lipa oyo ewuti na
Likolo ezali: ekokani te na mana oyo bakoko na bino baliaki,
kasi bakufaki kaka; nzokande, moto oyo akolia lipa oyo
Ngai nazali akozala na bomoi ya seko. **(aiōn g165)** **59** Wana
nde ezalaki mateya ya Yesu kati na ndako ya mayangani
ya Kapernawumi. **60** Sima na koyoka Ye, bayekoli mingi
ya Yesu balobaki: — Mateya oyo ezali makasi mingi, nani
akoki kondima yango? **61** Yesu asosolaki ete bayekoli na Ye
bazalaki koyimayima na tina na yango; alobaki na bango: —
Boni, maloba oyo ebetisi bino mabaku? **62** Bongo ekozala
ndenge nini soki bomoni Mwana na Moto kozonga epai
Ye azalaki liboso? **63** Ezali Molimo nde apesaka bomoi;
mosuni ezali na eloko te. Maloba oyo nalobi na bino ezali
Molimo mpe bomoi. **64** Kasi bato mosusu kati na bino bazali
kondima te. Solo, wuta na ebandeli, Yesu ayebaki banani
bazalaki kondima te, mpe nani akoteka Ye. **65** Alobaki lisusu:
— Yango wana nalobaki na bino: « Moto moko te akoki koya
epai na Ngai soki epesameli ye te na Tata. » **66** Banda na
tango wana, bayekoli na Ye mingi bazongaki mpe batikaki
kolanda Ye. **67** Boye, Yesu alobaki na bantoma zomi na
mibale: — Boni, bino mpe bolingi kokende? **68** Simona
Petelo azongisaki: — Nkolo, tokokende epai ya nani? Yo nde
ozali na maloba ya bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **69** Biso,
tondimi mpe toyebi ete ozali Mosantu ya Nzambe. **70** Yesu
alobaki na bango: — Boni, ezali Ngai te nde naponaki bino
nyonso zomi na mibale? Nzokande, moko kati na bino azali
Satana! **71** Yesu azalaki nde koloba na tina na Yuda, mwana
mobali ya Simona Isikarioti, oyo, kati na bantoma zomi na
mibale, asengelaki koteka Ye.

7 Sima na yango, Yesu atambolaki na mokili ya Galile,
aboyaki kovanda na Yuda, pamba te Bayuda bazalaki
koluka koboma Ye. **2** Nzokande, feti ya Bandako ya kapo,
feti ya Bayuda, ekomaki pene. **3** Bandeko ya Yesu balobaki
na Ye: — Longwa awa na Galile mpe kende na Yuda, mpo
ete bayekoli na Yo bamona kuna bikamwa oyo ozali kosala.
4 Moto moko te asalaka na nkuku soki alingi koyebana.
Lokola ozali kosala makambo minene koleka, sala ete moto
nyonso kati na mokili ayeba soki ozali nani. **5** Pamba te,
ezala bandeko ya Yesu, bango mpe bazalaki kondima Ye te.
6 Yesu azongiselaki bango: — Tango na Ngai ekoki nanu
te; kasi mpo na bino, tango nyonso ezali malamu. **7** Mokili
ekoki koyina bino te; kasi Ngai, ezali koyina Ngai mpo ete
natatolaka ete misala na yango ezali mabe. **8** Bino, bokende
na feti wana; kasi Ngai, nakokende te, pamba te tango na
Ngai ekoki nanu te. **9** Sima na Ye koloba na bango bongo,
atikalaki na Galile. **10** Nzokande, tango bandeko na Ye
bakendeki na feti, Ye mpe akendeki kuna, na komilakisa
te, kasi na nkuku. **11** Wana bazalaki kati na feti, Bayuda
bazalaki koluka Ye mpe bazalaki kotuna-tuna: « Azali wapi?
» **12** Kati na bato, tembe ekomaki makasi na tina na Ye.
Bamoko bazalaki koloba: Azali moto malamu; bamosusu:
« Te, azali kokosa bato nyonso. » **13** Kasi, lokola bango
nyonso bazalaki kobanga Bayuda, moto ata moko te akokaki
koloba na bonsomi nyonso na tina na Yesu. **14** Tango mikolo
ya feti ekomaki na kati-kati, Yesu akendeki na Tempelo
mpe akomaki koteya. **15** Bayuda bakamwaki mpe bazalaki
kotunana: — Ndenge nini moto oyo ayekola te akoki koyeba
Makomi boye? **16** Yesu azongiselaki bango: — Makambo
oyo nazali koteya ewuti epai na Ngai te, kasi ewuti epai na Ye
oyo atindi Ngai. **17** Moto nyonso oyo azwi mokano ya kosala
makambo oyo Nzambe alingaka, akososola soki mateya
na Ngai ewuti na Nzambe to nazali koloba na ndenge na
Ngai moko. **18** Moto oyo alobaka na kombo na ye moko
alukaka lokumu na ye moko; kaka oyo azali koluka lokumu
ya Nzambe oyo atindaki Ye nde azali koloba solo, mpe
mabe ezali te kati na Ye. **19** Boni, Moyize apesaki bino
mibeko te? Nzokande moko te kati na bino atosaka yango!
Bongo mpo na nini bozali koluka koboma Ngai? **20** Bato
kati na ngulupa bazongiselaki Yesu: — Ozali na molimo
mabe. Nani azali koluka koboma yo? **21** Yesu alobaki na
bango: — Mpo na likamwisi moko oyo nasalaki, yango wana
bino nyonso bokamwe! **22** Bokanisa nanu: Moyize apesaki
bino mitindo ya kokatisa ngenga, —mobeko yango ewutaki
kutu na Moyize te, kasi na bakoko— mpe botosaka mitindo
yango ata na mokolo ya Saba. **23** Bongo soki bokataka bato
ngenga na mokolo ya Saba, mpe yango ebukaka mobeko
ya Moyize te, mpo na nini bozali kosilikela Ngai mpo ete
nabikisi moto na mokolo ya Saba? **24** Bosambisaka lisusu
te kolanda oyo miso na bino ezali komona, kasi bokataka
makambo na bosembo. **25** Na bongo, ndambo ya bavandi
ya Yelusalemi bakomaki komituna: « Azali te moto oyo bazali
koluka koboma? **26** Tala, azali koloba na bonsomi nyonso,
mpe bazali koloba na ye eloko moko te mpo na kotelemela

ye! Boni, bokanisi ete bakonzi na biso bayebi ete azali penza
Klisto? **27** Kasi biso, toyebi epai moto oyo awuti; nzokande
tango Klisto akoya, moto moko te akoyeba soki azali moto ya
engumba nini! » **28** Kaka na tango yango, wana Yesu azalaki
koteya kati na Tempelo, alobaki na mongongo makasi: —
Solo, boyebi Ngai mpe boyebi epai nawuti! Nzokande, nayei
na ndenge na Ngai moko te; ezali Ye oyo azali penza ya
solo nde atindi Ngai, mpe bino, boyebi Ye te. **29** Ngai,
nayebi Ye, pamba te nawuti epai na Ye, mpe ezali Ye nde
atindi Ngai. **30** Na bongo, balukaki kokanga Yesu, kasi moto
ata moko te alongaki; pamba te tango na Ye ekokaki nanu
te. **31** Boye kati na bato, mingi bandimaki Ye; bazalaki
koloba: — Boni, tango Klisto akoya, akosala bikamwa mingi
koleka oyo moto oyo ozali kosala? **32** Bafarizeo bayokaki
makambo oyo bato bazalaki koloba na se se na tina na
Yesu. Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo
batindaki bakengeli ya Tempelo mpo na kokanga Yesu. **33**
Yesu alobaki: — Nazali nanu elongo na bino mpo na mwa
tango moke, bongo nakozonga epai ya Ye oyo atindaki Ngai.
34 Bokoluka Ngai, kasi bokomona Ngai te; mpe epai Ngai
nakozala, bino, bokoki te koya kuna. **35** Bayuda balobanaki
bango na bango: — Asengeli kokende wapi mpo ete tomona
ye lisusu te? Akokende epai ya Bayuda oyo bapalangana
kati na Bagreki mpe koteya Bagreki? **36** Alingi penza koloba
nini tango azali koloba: « Bokoluka Ngai, kasi bokomona
Ngai te; mpe epai Ngai nakozala, bino, bokoki te koya kuna?
» **37** Na mokolo ya suka ya feti, mokolo oyo eleki monene,
Yesu atelemaki mpe alobaki na mongongo makasi: — Tika
ete moto nyonso oyo azali na posa ya mayi aya epai na Ngai
mpe amela. **38** Moto oyo akondima Ngai, kolanda ndenge
Makomi elobi, bibale ya mayi ya bomoi ekotiola wuta kati na
ye. **39** Yesu alobaki bongo na tina na Molimo oyo bato oyo
bakotia kondima na bango kati na Ye bakozwa; mpo ete na
tango wana, Molimo apesamaki nanu te, pamba te Yesu
akotaki nanu te kati na nkembo na Ye. **40** Kati na bato oyo
bayokaki maloba na Ye, bamoko bazalaki koloba: « Moto oyo
azali penza Mosakoli, » **41** bamosusu: « Azali Klisto, » kasi
bamosusu lisusu: « Boni, Klisto akoki kobimela na Galile? **42**
Boni, Makomi ezali koloba te ete Klisto akobimela na libota
ya Davidi mpe akobotama na Beteleemi, mboka ya Davidi? »
43 Ezali bongo nde bato bakabwanaki na tina na Yesu. **44**
Bamosusu kati na bango balukaki kokanga Ye, kasi moto ata
moko te alongaki. **45** Bakengeli ya Tempelo bazongaki epai
ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo. Bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo batunaki bakengeli: —
Mpo na nini bomemi Yesu awa te? **46** Bakengeli bazongisaki:
— Ezali na moto ata moko te oyo asila koloba makambo
oyo moto wana azali koloba. **47** Bafarizeo batunaki lisusu:
— Bino mpe bomitiki penza mpo ete akosa bino? **48** Boni,
kati na bakonzi to kati na Bafarizeo, ezali ata na moko oyo
andimi ye? **49** Ezali kaka bato oyo bayebi mibeko ya Moyize
te, bazali penza bato balakelama mabe! **50** Kasi moko kati
na bango, Nikodemi, oyo, mokolo moko, akendeki epai ya
Yesu, alobaki: **51** — Boni, mibeko na biso ekoki kokatela
moto etumbu na kozanga koyoka ye liboso, mpe na kozanga
koyeba mabe oyo asili kosala? **52** Bazongiselaki ye: — Boni,
yo mpe ozali moto ya Galile? Kundola malamu Makomi, mpe
okomona penza ete mosakoli moko te abimela na Galile. [
53 Na bongo, moko na moko azongaki na ndako na ye.

8 Kasi Yesu akendeki na ngomba ya banzete ya olive. **2**
Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, azongaki kati
na lopango ya Tempelo; mpe lokola bato nyonso bayaki
kozingela Ye, avandaki mpe abandaki koteya bango. **3**
Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bakumbaki mwasi moko
oyo bakutaki azali kosala ekobo; batambolisaki ye kati na
ebele ya bato mpe batiaki ye liboso ya Yesu, na miso ya bato
nyonso. **4** Balobaki na Yesu: — Moteyi, mwasi oyo asali
ekobo; bakuti ye penza azali kosala yango! **5** Kati na mibeko,
Moyize apesa biso mitindo ya koboma basi ya boye na
mabanga. Bongo yo, olobi nini na tina na yango? **6** Balobaki
bongo mpo na kotiela Yesu motambo mpe koluka nzela ya
kofunda Ye. Kasi Yesu agunzamaki; mpe na nzela ya mosapi
na Ye, abandaki kokoma na mabele. **7** Lokola bakobaki kaka
kopesa Ye mituna, Yesu atelemaki mpe alobaki na bango: —
Tika ete moto oyo, kati na bino, asala nanu lisumu te abamba
ye libanga moto ya liboso. **8** Bongo Yesu agunzamaki lisusu
mpe azongelaki kokoma na mabele. **9** Tango bayokaki
bongo, bango nyonso babendanaki moko sima na moninga,
kobanda na mikolo. Mpe Yesu atikalaki Ye moko. Lokola
mwasi yango azalaki kaka wana kati na lopango ya Tempelo,
10 Yesu atombolaki moto mpe alobaki na ye: — Mwasi, bato
oyo bayei kofunda yo bazali wapi? Boni, ata moko te akateli
yo etumbu? **11** Mwasi azongisaki: — Nkolo, moko te! Bongo
Yesu alobaki na ye: — Ngai mpe nakateli yo etumbu te.
Kende; kasi, kobanda lelo, kosala lisusu masumu te.] **12**
Yesu alobaki lisusu na bato: — Nazali pole ya mokili; moto
nyonso oyo alandaka Ngai akotikala kotambola kati na molili
te, kasi akozwa pole ya bomoi. **13** Bafarizeo balobaki na
Ye: — Ozali kotatola mpo na yo moko, litatoli na yo ezali ya
solo te. **14** Yesu azongiselaki bango: — Ezala soki natatoli
mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ezali ya solo, pamba
te nayebi epai nawuti mpe epai nazali kokende; kasi bino,
boyebi te ezala epai nawuti to epai nazali kokende. **15** Bino,
bosambisaka na ndenge ya bomoto; kasi Ngai, nasambisi
moto ata moko te. **16** Mpe ezala soki esalemi ete Ngai
nasambisi moto, kosambisa na Ngai ezali ya solo, pamba te
nazali Ngai moko te: Tata oyo atindi Ngai azali elongo na
Ngai. **17** Ekomama kutu, kati na mibeko na bino, ete litatoli
ya bato mibale nde ezalaka ya solo. **18** Ngai, nazali kopesa
litatoli na tina na Ngai moko, mpe Tata oyo atindaki Ngai
azali lisusu kotatola na tina na Ngai. **19** Bongo batunaki
Ye: — Tata na yo azali wapi? Yesu azongisaki: — Boyebi
Ngai te, mpe boyebi Tata na Ngai te. Soki boyebaki Ngai,
bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai. **20** Yesu alobaki bongo,
wana azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo, pene ya
esika oyo bazalaki kotia makabo; mpe moto ata moko te
amekaki kokanga Ye, pamba te tango na Ye ekokaki nanu te.
21 Yesu alobaki na bango lisusu: — Ngai, nazali kokende;
mpe bokoluka Ngai, kasi bokokufa kati na lisumu na bino.
Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya kuna. **22** Na
bongo, Bayuda batunanaki bango na bango: — Boni, azali
na makanisi ya komiboma, yango wana alobi: « Epai Ngai
nazali kokende, bino, bokokoka te koya kuna? » **23** Yesu
azongiselaki bango: — Bino, bozali bato ya se; kasi Ngai,
nawuti na Likolo. Bino, bozali bato ya mokili oyo; kasi Ngai,
nazali ya mokili oyo te. **24** Yango wana nalobaki na bino: «
Bokokufa kati na lisumu na bino; » pamba te soki bondimi
te ete « Nazali oyo azali, » bokokufa kati na lisumu na

bino. **25** Batunaki Ye: — Boye ozali nani? Yesu azongiselaki
bango: — Oyo nazali koloba na bino wuta na ebandeli. **26**
Nazali na makambo mingi ya koloba na tina na bino mpe
ya kosambisa kati na bino; kasi Ye oyo atindaki Ngai azali
solo, mpe makambo oyo nayokaki epai na Ye, yango nde
nazali koyebisa mokili. **27** Kasi bazalaki kososola te ete Yesu
azalaki koloba na bango na tina na Tata. **28** Alobaki lisusu:
— Sima na bino kotombola Mwana na Moto nde bokoyeba
ete, Ngai, nazali oyo azali, mpe ete nasalaka eloko moko te
na ndenge na Ngai moko, kasi nalobaka kolanda makambo
oyo Tata ateyaki Ngai. **29** Ye oyo atindaki Ngai azali elongo
na Ngai; atikaki Ngai moko te, pamba te, Ngai, nasalaka
tango nyonso makambo oyo esepelisaka Ye. **30** Wana Yesu
azalaki koloba bongo, bato mingi bandimaki Ye. **31** Bongo
Yesu alobaki na Bayuda oyo bandimaki Ye: — Soki bowumeli
kati na Liloba oyo nateyaki bino, bokozala penza bayekoli
na Ngai, **32** bokoyeba solo, mpe solo ekokangola bino. **33**
Bazongiselaki Ye: — Biso, tozali bato ya libota ya Abrayami,
totikala kozala te bawumbu ya moto; ndenge nini oloba ete
tokokoma bansomi? **34** Yesu azongiselaki bango: — Nazali
koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo asalaka
masumu azali mowumbu ya lisumu. **35** Nzokande, mowumbu
azalaka kati na libota tango nyonso te, kasi mwana azali kati
na yango mpo na seko. **(aiōn g165)** **36** Boye, soki Mwana
akangoli bino, bokozala penza bansomi. **37** Nayebi ete bozali
bato ya libota ya Abrayami; nzokande, bozali koluka koboma
Ngai, pamba te boboyi koyamba Liloba na Ngai. **38** Ngai,
nazali koloba makambo oyo namonaki epai ya Tata na Ngai;
bino mpe bozali kosala makambo oyo boyokaki epai ya tata
na bino. **39** Bazongisaki: — Ezali Abrayami nde azali tata
na biso. Yesu alobaki na bango: — Soki bozalaki bana ya
Abrayami, bolingaki kosala misala oyo Abrayami asalaki.
40 Kasi sik'oyo, na esika ete bosala yango, bozali koluka
koboma Ngai, Ngai oyo nalobi na bino solo oyo nayokaki epai
ya Nzambe! Abrayami atikala kosala bongo te. **41** Bozali
penza kosala misala ya tata na bino. Bazongisaki: — Tozali
bana ya makangu te; tozali kaka na tata moko: Nzambe!
42 Yesu alobaki na bango: — Soki Nzambe azalaki penza
Tata na bino, bolingaki kolinga Ngai, pamba te nawutaki epai
ya Nzambe, mpe ezali kolanda mokano na Ye nde nazali
sik'oyo awa. Nayaki na ndenge na Ngai moko te, kasi Ye nde
atindaki Ngai. **43** Mpo na nini bozali kososola te elobeli na
Ngai? Ezali mpo ete bozali kokoka te koyoka makambo oyo
nazali koloba na bino. **44** Ezali Satana nde azali tata na
bino, mpe bolingi nde kaka kokokisa posa ya tata na bino.
Wuta na ebandeli, ye azala mobomi; avandaka kati na solo
te, pamba te solo ezalaka te kati na ye. Tango akosaka,
alobaka penza makambo oyo ewutaka kati na ye; pamba te
azali mokosi mpe tata ya lokuta. **45** Kasi Ngai, lokola nalobi
solo, yango wana bozali kondima Ngai te. **46** Nani kati na
bino akoki kotalisa Ngai ete nasali masumu? Soki nalobaka
solo, mpo na nini bondimaka Ngai te? **47** Moto oyo azali ya
Nzambe ayokaka makambo oyo Nzambe alobaka; kasi soki
bino boyokaka te, ezali mpo ete bozali ya Nzambe te. **48**
Bayuda bazongiselaki Ye: — Omoni! Yango wana tolobaki
na biso ete ozali moto ya Samari mpe ozali na molimo
mabe kati na yo. **49** Yesu azongisaki: — Nazali na molimo
mabe te kati na Ngai. Ngai nazali nde kopesa Tata na Ngai
lokumu, kasi bino bozali kotiola Ngai. **50** Nalukaka lokumu
na Ngai moko te; ezali na Moko oyo alukaka yango mpe
asambisaka. **51** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto
oyo akobatela Liloba na Ngai kati na ye akotikala kokufa
te. **(aiōn g165)** **52** Na yango, Bayuda balobaki na Ye: —
Tomoni sik'oyo ete ozali na molimo mabe kati na yo! Pamba
te Abrayami asila kokufa, basakoli mpe lokola; bongo yo
ozali koloba ete moto oyo akobatela Liloba na yo kati na
ye akotikala kokufa te! **(aiōn g165)** **53** Boni, yo okanisi ete
oleki Abrayami, tata na biso, oyo akufa to mpe oleki basakoli
nyonso oyo bakufa? Yango yo, ozali komimona nani? **54**
Yesu azongiselaki bango: — Soki namipesaki Ngai moko
lokumu, lokumu na Ngai elingaki kozala na tina te. Kasi ezali
Tata na Ngai, Ye oyo bino bozali koloba ete azali Nzambe na
bino, nde azali kopesa Ngai lokumu. **55** Solo, bino, boyebi
Ye te; kasi Ngai, nayebi Ye. Soki nameki koloba ete nayebi
Ye te, wana nakozala mokosi lokola bino. Kasi nayebi Ye
mpe nabatelaka Liloba na Ye. **56** Tata na bino, Abrayami,
atondaki na esengo, wana akanisaki ete akomona mokolo na
Ngai. Amonaki yango mpe atondaki na esengo. **57** Bayuda
balobaki na Ye: — Nini? Yo moto oyo okokisi nanu te ata
mibu tuku mitano ya mbotama, ozali koloba ete omonaki
Abrayami! **58** Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino
penza ya solo: liboso ete Abrayami abotama, Ngai nazali. **59**
Tango Bayuda bayokaki bongo, balokotaki mabanga mpo na
kobamba Yesu, kasi abombamaki mpe abimaki libanda ya
lopango ya Tempelo.

9 Wana Yesu azalaki kokende, amonaki moto moko akufa
miso wuta mbotama na ye. **2** Bayekoli na Ye batunaki Ye:
— Moteyi, nani asalaki masumu mpo ete moto oyo abotama
mokufi miso: boni, ezali ye moko to baboti na ye? **3** Yesu
azongisaki: — Ezali te mpo na masumu na ye to ya baboti
na ye, kasi ezali mpo ete misala ya Nzambe emonisama
kati na ye. **4** Lokola moyi ezali, esengeli na Ngai kosala
misala ya Ye oyo atindaki Ngai; butu ezali koya, oyo moto
ata moko te akokoka kosala mosala. **5** Wana nazali kati na
mokili, nazali pole ya mokili. **6** Sima na Yesu koloba bongo,
abwakaki soyi na mabele mpe, na nzela ya soyi na Ye,
asalaki potopoto. Bongo apakolaki yango na miso ya mokufi
miso **7** mpe alobaki na ye: — Kende kosukola na liziba ya
Siloe. Mokufi miso akendeki mpe asukolaki. Tango azongaki,
abandaki komona. **8** Bato oyo bazalaki zingazinga na ye
mpe ba-oyo bazalaki komona ye kosenga-senga mbongo
bakomaki koloba: — Boni, ezali ye te moto oyo azalaki tango
nyonso ya kovanda mpo na kosenga-senga mbongo? **9**
Bamoko bazalaki koloba: — Ezali ye! Bamosusu: — Te, ezali
ye te; akokani na ye! Kasi ye moko, mokufi miso, azalaki
koloba: — Ezali ngai! **10** Bongo batunaki ye: — Miso na yo
ebikaki ndenge nini? **11** Azongiselaki bango: — Moto oyo
babengaka Yesu asalaki potopoto, apakolaki ngai yango na
miso, bongo alobaki na ngai: « Kende kosukola na Siloe. »
Boye, nakendeki, nasukolaki mpe, mbala moko, nakomaki
komona. **12** Batunaki ye lisusu: — Moto yango azali wapi?
Azongisaki: — Nayebi te! **13** Bamemaki liboso ya Bafarizeo,
mokufi miso oyo abikaki. **14** Nzokande mokolo oyo Yesu
asalaki potopoto mpo na kobikisa miso ya mokufi miso yango
ezalaki mokolo ya Saba. **15** Yango wana Bafarizeo mpe
batunaki ye soki ndenge nini miso na ye ebikaki. Azongiselaki
bango: — Atiaki ngai potopoto na miso, nasukolaki mpe

nakomi komona. **16** Kati na Bafarizeo, bamoko balobaki: —
Moto oyo awuti epai ya Nzambe te, mpo ete azali kotosa te
mokolo ya Saba. Kasi bamosusu balobaki: — Ndenge nini
moto ya masumu akoki kozwa bokonzi ya kosala bikamwa ya
ndenge wana? Bokabwani ekotaki kati na bango. **17** Batunaki
lisusu mokufi miso: — Bongo yo, olobi nini na tina na ye,
pamba te ezali miso na yo nde abikisi? Azongiselaki bango:
— Azali mosakoli. **18** Bayuda baboyaki kondima ete azalaki
liboso mokufi miso mpe ete abiki. Boye, babengaki baboti na
ye **19** mpe batunaki bango: — Mobali oyo azali mwana na
bino? Boni, abotama solo mokufi miso? Ndenge nini sik'oyo
akomi komona? **20** Baboti na ye bazongisaki: — Toyebi ete
azali mwana na biso mpe ete abotama mokufi miso; **21** kasi
mpo na oyo etali koyeba ndenge nini akomi komona sik'oyo
mpe nani abikisi ye, toyebi eloko te. Botuna ye moko. Azali
mokolo; akoloba na tina na ye moko. **22** Baboti na ye balobaki
bongo mpo ete bazalaki kobanga Bayuda, pamba te Bayuda
basilaki kozwa mokano ya kobengana, na ndako na bango ya
mayangani, moto nyonso oyo akondima ete Yesu azali Klisto.
23 Yango wana baboti na ye bazongisaki: « Botuna ye moko,
azali mokolo. » **24** Bafarizeo babengisaki lisusu, mpo na
mbala ya mibale, moto oyo azalaki mokufi miso mpe balobaki
na ye: — Pesa Nzambe nkembo na koloba solo; biso toyebi
ete moto wana azali moto ya masumu. **25** Azongiselaki
bango: — Soki azali moto ya masumu, wana ngai nayebi
yango te; kasi ngai nayebi kaka likambo moko: nazalaki
mokufi miso, kasi sik'oyo, nakomi komona. **26** Batunaki ye
lisusu: — Asalaki yo nini? Abikisaki miso na yo ndenge nini?
27 Azongiselaki bango: — Nasilaki koyebisa bino yango,
kasi boyokaki te. Bongo mpo na nini bolingi lisusu koyoka
yango? Boni, bino mpe bolingi kokoma bayekoli na ye? **28**
Bongo Bafarizeo bakomaki kofinga ye mpe koloba: — Ezali
yo nde ozali moyekoli na ye; biso tozali bayekoli ya Moyize.
29 Toyebi ete Nzambe alobaki na Moyize; kasi moto wana,
toyebi kutu te soki awuti wapi! **30** Moto yango azongisaki: —
Oh, ezali penza likambo ya kokamwa soki boyebi te epai nini
awuti! Kasi mpo na ngai, abikisi miso na ngai. **31** Toyebi
biso nyonso ete Nzambe ayokaka bato ya masumu te, kasi
ayokaka nde moto oyo atosaka Ye mpe asalaka mokano na
Ye. **32** Mpe totikala nanu koyoka te ete moto abikisi moto
moko akufa miso wuta mbotama na ye. **(aiōn g165)** **33** Soki
moto wana awutaki epai ya Nzambe te, akokaki kosala ata
eloko moko te. **34** Bazongiselaki ye: — Ndenge nini yo moto
oyo obotama mobimba kati na lisumu oteya biso? Boye,
babenganaki ye. **35** Tango Yesu ayokaki ete babengani
moto wana, akendeki kokutana na ye mpe alobaki na ye: —
Boni, ondimi Mwana na Moto? **36** Moto wana azongiselaki
Ye: — Nkolo, azali nani? Yebisa ngai mpo ete nandima Ye.
37 Yesu alobaki: — Omoni Ye! Ezali Ye oyo azali koloba
na yo. **38** Moto yango azongisaki: — Nkolo, nandimi. Mpe
agumbamelaki Ye. **39** Yesu alobaki: — Nayaki mpo na
kotia bososoli kati na mokili; mpo ete bakufi miso bakoma
komona, mpe ba-oyo bazali komona bakoma bakufi miso.
40 Bafarizeo mosusu oyo bazalaki elongo na ye bayokaki
maloba yango mpe batunaki Yesu: — Boni, olingi koloba ete
biso mpe tozali bakufi miso? **41** Yesu azongiselaki bango: —
Soki bozalaki bakufi miso, bolingaki kozala na ngambo te;
kasi lokola bolobi ete bomonaka, elingi koloba ete bozali
penza na ngambo.

10 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo
akotaka na lopango ya bameme na nzela ya ekuke
te, kasi amataka na likolo ya lopango, na esika mosusu,
azali moyibi mpe mobomi. **2** Kasi ye oyo akotelaka na
ekuke azali mobateli bameme. **3** Mokengeli afungolelaka
mobateli bameme ekuke, bameme eyokaka mongongo na
ye. Mobateli abengaka bameme na ye na kombo na yango
mpe abimisaka yango na libanda. **4** Soki abimisi bameme
na ye nyonso na libanda, alekaka liboso na yango; mpe
bameme elandaka ye na sima, pamba te eyebi mongongo
na ye. **5** Ekotikala ata mokolo moko te kolanda mopaya;
kasi ekokima ye mosika, pamba te eyebi mongongo na ye
te. **6** Yesu ayebisaki bango lisese yango, kasi basosolaki te
tina ya makambo oyo azalaki koyebisa bango. **7** Mpo na
yango, Yesu alobaki na bango lisusu: — Nazali koloba na
bino penza ya solo: Ngai nazali ekuke ya bameme. **8** Bato
nyonso oyo bayaki liboso na Ngai bazali miyibi mpe babomi;
bameme eyokelaki bango te. **9** Ngai nde nazali ekuke; moto
nyonso oyo akokotela na nzela na Ngai akobika; akokota
mpe akobima, mpe akozwa bilei. **10** Moyibi ayaka kaka mpo
na koyiba, koboma mpe kobebisa; kasi Ngai, nayei mpo ete
bameme ezwa bomoi mpe ezwa yango na bofuluki penza.
11 Nazali mobateli malamu ya bameme. Mobateli malamu ya
bameme apesaka bomoi na ye mpo na bameme na ye. **12**
Mosali oyo azali mobateli bibwele te, oyo azali nkolo bameme
te, asalaka kaka mpo na lifuti. Soki kaka amoni mbwa ya
zamba koya, asundolaka bameme mpe akimaka. Bongo
mbwa ya zamba ekangaka bameme mpe epanzaka yango.
13 Mosali yango akimaka, pamba te asalaka kaka mpo na
lifuti mpe atiaka makanisi na ye na bameme te. **14** Ngai,
nazali mobateli malamu ya bibwele; nayebi bameme na Ngai,
mpe bameme na Ngai eyebi Ngai **15** —ndenge kaka Tata
ayebi Ngai, mpe Ngai nayebi Tata— Nazali kokaba bomoi
na Ngai mpo na bameme na Ngai. **16** Nazali na bameme
mosusu oyo ezali ya lopango oyo te. Nasengeli komema
yango; ekoyoka mongongo na Ngai. Etonga ekozala kaka
moko, mpe mobateli bibwele akozala kaka moko. **17** Tata
alingaka Ngai mpo ete nazali kokaba bomoi na Ngai; kasi
nakozwa yango lisusu. **18** Moto moko te azali kobotola Ngai
bomoi yango, kasi Ngai moko nde nazali kokaba yango,
na mokano na Ngai moko. Nazali na bokonzi ya kopesa
mpe ya kozwa yango lisusu. Yango nde mitindo oyo Tata na
Ngai apesaki Ngai. **19** Bayuda bakabwanaki lisusu likolo ya
maloba yango. **20** Mingi kati na bango bazalaki koloba: —
Azali na molimo mabe! Azali na liboma! Mpo na nini bozali
koyoka ye? **21** Bamosusu bazalaki kozongisa: — Maloba
wana ezali te ya moto oyo azali na se ya bokonzi ya molimo
mabe! Boni, molimo mabe ekoki penza kofungola miso ya
bakufi miso? **22** Ekomaki tango ya kosepela feti ya Kobulisa
Tempelo ya Yelusalemi. Feti yango esalemaki na tango ya
malili makasi. **23** Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya
Tempelo, na veranda ya Salomo. **24** Bayuda bazingelaki Ye
mpe batunaki Ye: — Kino tango nini okotika mitema na biso
likolo-likolo? Soki ozali Klisto, yebisa biso yango polele! **25**
Yesu azongiselaki bango: — Nayebisaki bino yango, kasi
boboyi na bino kondima. Makamwisi oyo nazali kosala na
Kombo ya Tata ezali kotatola na tina na Ngai; **26** kasi bino,
boboyi na bino kondima, pamba te bozali bameme na Ngai
te. **27** Bameme na Ngai eyokaka mongongo na Ngai. Nayebi

bameme na Ngai, mpe yango elandaka Ngai. **28** Napesi
yango bomoi ya seko: ekokufa soki moke te, mpe moto ata
moko te akobotola yango na loboko na Ngai. **(aiōn g165,**
aiōnios g166) **29** Tata na Ngai, oyo apesaki Ngai bameme
yango, aleki bato nyonso na monene, mpe moto moko te
akoki kobotola yango na loboko ya Tata na Ngai. **30** Ngai
mpe Tata tozali se moko. **31** Na bongo, Bayuda balokotaki
lisusu mabanga mpo na koboma Ye, **32** kasi Yesu alobaki
na bango: — Nalakisi bino bikamwa mingi ya minene oyo
esalemaki na nguya ya Tata; mpo na likamwisi nini bolingi
koboma Ngai na mabanga? **33** Bayuda bazongiselaki Ye:
— Ezali te mpo na likamwisi moko boye ya malamu nde
tolingi koboma yo, kasi ezali mpo ete ozali kofinga Nzambe.
Lisusu, ezali mpo ete, yo oyo ozali moto, ozali koloba ete
ozali Nzambe. **34** Yesu alobaki na bango: — Ekomama
te kati na mibeko na bino: « Nalobi: ‹ Bozali banzambe? ›
» **35** Nzokande, batiaka tembe na Makomi te. Boye, soki
abengaki « banzambe, » bato oyo epai banani Liloba na
Nzambe eyaki, **36** mpo na nini koloba na tina na Ngai oyo
Tata abulisa mpe atinda kati na mokili: « Ozali kofinga, » mpo
nalobaki: « Nazali Mwana na Nzambe? » **37** Soki nasalaka
te misala ya Tata na Ngai, wana bondima na bino Ngai te. **38**
Kasi soki nasalaka yango, ezala soki boboyi na bino kondima
Ngai, bondima ata misala yango, mpo boyeba mpe bososola
ete Tata azali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na Tata.
39 Mpo na yango, balukaki lisusu kokanga Ye, kasi Yesu
akimaki bango. **40** Akendeki lisusu na ngambo mosusu ya
Yordani, kaka na esika oyo Yoane azalaki kobatisa bato,
mpe atikalaki kuna. **41** Bato mingi penza bayaki epai na Ye;
bazalaki koloba: « Yoane asalaki likamwisi ata moko te, kasi
makambo nyonso oyo alobaki na tina na moto oyo ezali ya
solo! » **42** Mpe kuna, bato mingi bandimaki Yesu.

11 Kati na mboka Betani, ezalaki na mobali moko na
kombo Lazare; azalaki kobela mpe azalaki na bandeko
basi mibale: Mari mpe Marte. **2** Mari azali mwasi oyo
asopelaki Nkolo malasi mpe asalelaki suki na ye mpo na
kopangusa makolo ya Yesu, mpe Lazare oyo azali kobela
azali ndeko na ye ya mobali. **3** Bandeko nyonso mibale ya
basi batindaki maloba oyo epai ya Yesu: — Nkolo, moto oyo
olingaka azali kobela. **4** Tango Yesu ayokaki yango, alobaki:
— Bokono oyo ekoboma ye te, kasi ekopesa Nzambe
nkembo mpe ekozala nzela mpo ete Mwana na Nzambe
azwa lokumu. **5** Nzokande, Yesu azalaki kolinga makasi
Marte, ndeko na ye ya mwasi mpe Lazare. **6** Atako ayokaki
ete Lazare azali kobela, kasi avandaki lisusu mikolo mibale
na esika oyo azalaki. **7** Bongo alobaki na bayekoli na Ye: —
Tosengeli sik'oyo kozonga na Yuda. **8** Bayekoli balobaki na
Ye: — Moteyi, wuta mokolo oyo Bayuda balingaki koboma
Yo na mabanga, eleki nanu mikolo mingi te; bongo mpo
na nini olingi lisusu kozonga kuna? **9** Yesu azongisaki:
— Boni, moyi ezalaka na bangonga zomi na mibale te?
Soki moto atamboli na moyi, akobeta mabaku te, pamba te
azali komona pole ya mokili oyo. **10** Nzokande, soki moto
atamboli na butu, akobeta penza mabaku, pamba te pole
ezali te. **11** Sima na Ye koloba bongo, alobaki na bango
lisusu: — Molingami na biso, Lazare, alali pongi; kasi nazali
kokende kolamusa ye. **12** Bayekoli balobaki na Yesu: —
Nkolo, soki azali kolala pongi, akobika na bokono na ye! **13**
Solo, Yesu alingaki koloba ete Lazare akufi, kasi bayekoli
bakanisaki ete azali kolobela nde pongi oyo tolalaka. **14**
Bongo Yesu alobaki na bango na polele: — Lazare akufi. **15**
Mpe nazali na esengo makasi mpo na bino lokola bozalaki
kuna te, pamba te likambo oyo ekosala ete kondima na
bino elendisama. Kasi sik'oyo tokende epai na ye. **16** Na
bongo, Toma, oyo bazalaki mpe kobenga « Lipasa, » alobaki
na bayekoli mosusu: — Biso mpe, tokende mpo ete tokufa
elongo na Yesu! **17** Tango Yesu akomaki, ayokaki ete basilaki
kokunda Lazare kati na kunda wuta mikolo minei. **18** Mpe
lokola Betani ezalaki mosika ya Yelusalemi na bakilometele
pene misato, **19** Bayuda mingi bayaki epai ya Mari mpe
Marte mpo na kokabola mawa elongo na bango, mpo na
kufa ya ndeko na bango. **20** Tango Marte ayokaki ete Yesu
azali koya, akendeki kokutana na Ye; kasi Mari atikalaki
ya kovanda kati na ndako. **21** Marte alobaki na Yesu: —
Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te! **22**
Kasi nazali na kondima ete, ata sik'oyo, Nzambe akopesa
Yo nyonso oyo okosenga Ye. **23** Yesu alobaki na ye: —
Ndeko na yo akosekwa. **24** Marte azongiselaki Yesu: —
Nayebi solo ete akosekwa, na mokolo ya suka, na tango
bakufi bakosekwa. **25** Yesu alobaki na ye: — Ngai nazali
lisekwa mpe bomoi. Moto nyonso oyo andimi Ngai akozala
na bomoi, atako akufi. **26** Mpe moto nyonso oyo andimi Ngai,
wana azali na bomoi, akotikala kokufa te. Ondimi yango?
(aiōn g165) **27** Marte azongisaki: — Iyo, Nkolo! Nandimi ete
ozali Klisto, Mwana na Nzambe, oyo asengelaki koya na
mokili. **28** Sima na Marte koloba bongo, akendeki kobenga
Mari, ndeko na ye; mpe wana abendaki ye pembeni, alobaki
na ye na mongongo ya se penza: — Moteyi ayei, azali
kobenga yo. **29** Tango kaka Mari ayokaki bongo, atelemaki
na lombangu mpe akendeki epai ya Yesu. **30** Nzokande,
Yesu akotaki nanu te na mboka; azalaki kaka na esika oyo
Marte akutanaki na Ye. **31** Tango Bayuda oyo bazalaki
elongo na Mari kati na ndako mpo na kokabola mawa elongo
na ye, bamonaki Mari kotelema na lombangu mpe kobima
libanda, balandaki ye, pamba te bakanisaki ete akei kolela
na kunda. **32** Tango kaka Mari akomaki na esika oyo Yesu
azalaki mpe amonaki Ye, amibwakaki na makolo na Ye mpe
alobaki: — Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki
kokufa te! **33** Tango Yesu amonaki Mari mpe Bayuda oyo
bayaki elongo na ye kolela, ayokaki mawa makasi mpe
amitungisaki. **34** Atunaki bango: — Bokundaki ye wapi?
Bazongisaki: — Nkolo, yaka kotala. **35** Yesu alelaki. **36**
Bongo Bayuda balobaki: — Tala ndenge nini alingaki ye! **37**
Kasi bamosusu kati na bango balobaki: — Ezali ye te oyo
abikisaki mokufi miso? Bongo ndenge nini akokaki te kosala
ete Lazare akufa te? **38** Lokola Yesu amitungisaki lisusu
makasi, akendeki na kunda. Ezalaki kati na ebombamelo ya
mabanga oyo, na ekotelo na yango, batiaki libanga moko ya
monene. **39** Yesu alobaki na bango: — Botindika libanga.
Kasi Marte, ndeko ya mowei, alobaki na Yesu: — Nkolo,
azali kolumba solo! Wuta bakundaki ye, esali mikolo minei.
40 Yesu alobaki na ye: — Nalobaki na yo te ete soki ondimi,
okomona nkembo ya Nzambe? **41** Boye batindikaki libanga.
Bongo Yesu atombolaki miso na likolo mpe alobaki: « Tata,
nazali kotonda Yo mpo ete oyoki Ngai. **42** Nayebaki ete
oyokaka Ngai tango nyonso; kasi soki nalobi bongo, ezali
mpo ete bato oyo bazali zingazinga na Ngai bandima ete

Yo nde otindaki Ngai. » **43** Sima na Yesu koloba bongo,
agangaki: — Lazare, bima! **44** Mpe mowei abimaki longwa
na kunda; makolo mpe maboko na ye ezalaki ya kokangama
na basinga ya bitendi, mpe elongi na ye ezalaki ya kozipama
na elamba. Bongo Yesu alobaki na bato oyo bazalaki wana:
— Bofungola ye basinga wana mpe botika ye kokende. **45**
Kati na Bayuda oyo bayaki epai ya Mari, mingi kati na bango
bandimaki Yesu tango bamonaki makambo oyo asalaki; **46**
kasi bamosusu bakendeki kokuta Bafarizeo mpo na koyebisa
bango makambo yango, oyo Yesu asalaki. **47** Bongo bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo babengisaki Likita-
Monene mpe batunanaki: — Tosala nini? Moto oyo azali
kosala bikamwa mingi. **48** Soki totiki ye kokoba kosala
bongo, bato nyonso bakondima ye; bongo bato ya Rome
bakoya bakobebisa Tempelo na biso mpe ekolo na biso.
49 Moko kati na bango, Kayifa, oyo azalaki mokonzi ya
Banganga-Nzambe na mobu wana, alobaki na bango: **50** —
Bozali kososola eloko moko te; bozali mpe komona te ete
ezali mpo na bolamu na bino soki moto moko akufi mpo na
bato nyonso, mpo ete ekolo mobimba ebebisama te? **51**
Nzokande, makambo oyo azalaki koloba na bango ewutaki
na makanisi na ye moko te; kasi lokola azalaki mokonzi ya
Banganga-Nzambe na mobu wana, yango wana asakolaki
ete Yesu asengelaki kokufa mpo na ekolo ya Bayuda. **52**
Mpe asengelaki kokufa kaka mpo na ekolo yango te, kasi
mpe mpo na kosangisa kati na libota moko, bana nyonso ya
Nzambe, oyo bapalangana bipai na bipai. **53** Ezali na mokolo
wana nde bazwaki mokano ya koboma Yesu. **54** Na bongo,
Yesu atikaki komilakisa na polele kati na Bayuda; alongwaki
wana mpe akendeki na etuka oyo ezalaki pene ya esobe,
kati na engumba moko na kombo Efrayimi; mpe avandaki
kuna elongo na bayekoli na Ye. **55** Kasi lokola feti ya Pasika
ya Bayuda ekomaki pene, bato mingi ya mboka bakendeki
na Yelusalemi mpo na komipetola liboso ya feti yango. **56**
Bazalaki koluka Yesu mpe kotunana bango na bango kati na
lopango ya Tempelo: — Bokanisi nini? Akoya penza na feti?
57 Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo
basilaki kopesa mitindo ete moto nyonso oyo akoyeba esika
oyo Yesu azali, ayebisa bango mpo ete bakanga ye.

12 Wana etikalaki mikolo motoba mpo ete Pasika ebanda,
Yesu akendeki na Betani epai wapi Lazare, oyo
asekwisaki kati na bakufi, azalaki kovanda. **2** Kuna, balambaki
bilei mpo na Yesu; mpe wana Marte azalaki kobongisa mesa,
Lazare azalaki moko kati na bato oyo bavandaki na mesa
elongo na Yesu. **3** Mari akamataki ndambo ya litele ya malasi
ya nar, oyo basangisa na eloko mosusu te mpe ya motuya
makasi, asopaki yango na makolo ya Yesu mpe asalelaki suki
na ye mpo na kopangusa makolo yango. Ndako mobimba
etondaki na solo ya malasi yango. **4** Bongo moko kati
na bayekoli ya Yesu, Yuda Isikarioti, ye oyo akoteka Ye,
alobaki: **5** — Mpo na nini bateki te malasi oyo na motuya ya
mbongo ya bibende nkama misato mpo na kopesa yango
epai ya babola? **6** Yuda Isikarioti alobaki bongo mpo ete
azalaki moyibi; ezalaki te mpo ete azalaki na makanisi ya
kosunga babola. Bongo lokola azalaki mpe kobatela libenga
ya mbongo ya lisanga, azalaki tango nyonso koyiba mbongo.
7 Kasi Yesu alobaki: — Tika ye kimia! Abombi malasi yango
mpo na mokolo oyo bakokunda Ngai. **8** Bokozalaka na
babola tango nyonso; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango
nyonso te. **9** Lokola Bayuda mingi bayokaki ete Yesu azali
na Betani, bakendeki kuna; bakendeki kaka te mpo na Yesu,
kasi mpe mpo na kotala Lazare oyo Yesu asekwisaki kati na
bakufi. **10** Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe basalaki
mabongisi mpo na koboma mpe Lazare; **11** pamba te likolo
na ye, Bayuda ebele bazalaki kokabwana na Banganga-
Nzambe mpo na kondima Yesu. **12** Mokolo oyo elandaki,
ebele ya bato oyo bayaki na Yelusalemi mpo na feti ya
Pasika bayokaki sango ete Yesu mpe azali kokende kuna na
Yelusalemi. **13** Bakataki mandalala mpe babimaki mpo na
kokende koyamba Yesu; bazalaki koganga: « Ozana! Tika
ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo, Mokonzi
ya Isalaele! » **14** Yesu amonaki mwana moko ya ane mpe
avandaki na likolo na yango kolanda ndenge ekomama: **15**
« Siona, engumba kitoko, kobanga te! Tala, mokonzi na
yo azali koya, avandi na likolo ya mwana ya ane! » **16**
Bayekoli ya Yesu bayebaki nanu te tina ya makambo oyo
ezalaki kosalema. Kaka tango Yesu akotaki kati na nkembo
nde basosolaki ete makambo yango ekomamaki na tina
na Ye, mpe ete bakokisaki kaka makambo oyo Makomi
eloba. **17** Bato nyonso oyo bazalaki elongo na Yesu tango
abengaki Lazare ete abima na kunda mpe asekwisaki ye
kati na bakufi, bazalaki kotatola makambo oyo bamonaki.
18 Yango wana ebele ya bato bakendeki koyamba Yesu
mpo ete bayokaki ete Ye nde asalaki likamwisi yango. **19**
Bongo Bafarizeo balobanaki bango na bango: — Bomoni,
bokokoka lisusu eloko moko te; bato nyonso bakomi na
bango kolanda ye! **20** Kati na bato oyo bayaki na feti,
na Yelusalemi, mpo na kogumbamela Nzambe, ezalaki na
ndambo ya Bagreki. **21** Bakendeki epai ya Filipo, moto ya
mboka Betisaida ya Galile, mpe batalisaki ye bosenga oyo:
— Tata, tolingi komona Yesu. **22** Filipo akendeki koyebisa
Andre; bongo bango mibale, Andre mpe Filipo, bakendeki
koyebisa Yesu. **23** Yesu azongiselaki bango: — Sik'oyo,
ngonga ekoki, ngonga oyo Mwana na Moto asengeli kokota
kati na nkembo na Ye. **24** Nazali koloba na bino penza
ya solo: soki mbuma ya ble oyo ekweyi na mabele ekufi
te, mbuma yango ekotikala kaka yango moko. Kasi soki
ekufi, ekobota solo bambuma ebele. **25** Moto nyonso oyo
akangami na bomoi na ye akobungisa yango; kasi moto
oyo aboyi kokangama na bomoi na ye, kati na mokili oyo,
akobatela yango mpo na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **26**
Tika ete moto oyo alingi kosalela Ngai alanda Ngai! Epai Ngai
nakozala, mosali na Ngai mpe akozala wana. Tata na Ngai
akokumisa moto oyo asalelaka Ngai. **27** Sik'oyo, molimo na
Ngai etungisami! Naloba nini? Tata, kangola Ngai na tango
oyo ya pasi? Nzokande, ezali penza mpo na tango yango ya
pasi nde nakomi kino na ngonga oyo! **28** Tata, pesa Kombo
na Yo nkembo! Bongo mongongo moko eyokanaki wuta na
Likolo: — Nasili kopesa yango nkembo mpe nakopesa yango
lisusu nkembo! **29** Bato oyo bazalaki wana mpe bayokaki
mongongo yango balobaki: — Ezali kake! Bato mosusu
balobaki: — Anjelu moko asololi na ye! **30** Kasi Yesu alobaki
na bango: — Mongongo wana eyokani te mpo na Ngai, kasi
mpo na bino. **31** Kosambisama ya mokili elingi kosalema
nde sik'oyo; mokonzi ya mokili oyo akobwakama sik'oyo na
libanda. **32** Mpe tango bakotombola Ngai longwa na mabele,
nakobenda bato nyonso epai na Ngai. **33** Yesu alobaki

bongo mpo na kolakisa lolenge ya kufa oyo asengeli kokufa.
34 Bato bazongiselaki Ye: — Mibeko ezali kolakisa biso
ete Klisto asengeli kozala na bomoi seko na seko. Bongo
ndenge nini yo olobi na biso: « Mwana na Moto asengeli
kotombolama? » Nani nde Mwana na Moto? **(aiōn g165)** **35**
Yesu alobaki na bango: — Pole ezali nanu kati na bino mpo
na mwa tango moke. Botambola, wana bozali na pole, mpo
ete molili ekanga bino te na mbalakata; pamba te moto oyo
atambolaka kati na molili ayebaka te esika nini azali kotia
lokolo. **36** Boye wana bozali nanu na pole, bondima pole
mpo ete bokoma bana ya pole. Tango Yesu asilisaki koloba
bongo, akendeki mpe amibombaki mosika na bango. **37**
Atako Yesu asalaki bikamwa ebele na miso na bango, kasi
bandimaki Ye kaka te **38** mpo ete maloba ya mosakoli Ezayi
ekokisama: « Nkolo, nani andimaki mateya na biso? Mpe
nguya na Yo emonisamaki epai ya nani? » **39** Ezali lisusu
Ezayi nde alobaki tina oyo bakokaki kondima te: **40** « Azipaki
miso na bango mpe akomisaki bango mitema makasi, mpo
ete bamona te na miso na bango, basosola te na mitema na
bango, babongola mitema te, mpe ngai nabikisa bango te. »
41 Ezayi alobaki bongo mpo ete amonaki Nkembo ya Yesu
mpe azalaki koloba na tina na Ye. **42** Nzokande, kati na
bakonzi ya Bayuda, mingi bandimaki Ye; kasi balakisaki te
kondima na bango na polele, pamba te bazalaki kobanga ete
Bafarizeo babengana bango na ndako ya mayangani, **43**
pamba te bazalaki kolinga mingi kozwa lokumu kowuta na
bato, kasi lokumu kowuta na Nzambe te. **44** Bongo Yesu
alobaki na mongongo ya makasi: — Moto oyo andimi Ngai,
andimi kaka Ngai te, kasi andimi mpe Ye oyo atindaki Ngai;
45 mpe moto oyo amoni Ngai, amoni mpe Ye oyo atindaki
Ngai. **46** Ngai, pole, nayaki kati na mokili mpo ete moto
nyonso oyo akondima Ngai azala lisusu te kati na molili. **47**
Soki moto ayoki maloba na Ngai, kasi aboyi kotia yango
na misala, Ngai, nakosambisa ye te; pamba te nayaki te
mpo na kosambisa mokili, kasi mpo na kobikisa yango. **48**
Moto oyo aboyi Ngai mpe ayambi te maloba na Ngai azali na
mosambisi na ye: ezali liloba oyo nateyi nde ekosambisa ye,
na mokolo ya suka. **49** Pamba te nalobaki na Kombo na Ngai
moko te; kasi Ye moko Tata oyo atindaki Ngai apesaki Ngai,
lokola mitindo, makambo oyo nasengeli koloba mpe koteya.
50 Nzokande, nayebi malamu ete mitindo na Ye epesaka
bomoi ya seko; yango wana nazali koloba makambo oyo,
ndenge kaka Tata ayebisaki Ngai yango. **(aiōnios g166)**

13 Liboso ete feti ya Pasika ekoma, Yesu ayebaki ete
tango na Ye ekoki mpo na kotika mokili oyo mpe
kokende epai ya Tata. Lokola azalaki kolinga bato na Ye, oyo
bazalaki kati na mokili, akobaki kolinga bango kino na suka.
2 Bongo, wana bazalaki kolia elongo, Satana asilaki kotia
kati na motema ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona,
makanisi ya koteka Yesu. **3** Yesu ayebaki ete Tata apesaki
Ye bokonzi likolo ya makambo nyonso, ete awutaki epai ya
Nzambe mpe ete asengelaki kozonga epai ya Nzambe; **4**
atelemaki longwa na mesa, alongolaki bilamba oyo alataki,
azwaki eteni moko ya elamba mpe amikangaki yango na
loketo. **5** Bongo, atiaki mayi na sani mpe abandaki kosukola
makolo ya bayekoli na Ye mpe kopangusa yango na eteni
ya elamba oyo amikangaki na loketo. **6** Tango akomaki na
esika oyo Simona Petelo azalaki, Simona Petelo alobaki
na Ye: — Nkolo, Yo penza osukola ngai makolo? **7** Yesu
azongiselaki ye: — Likambo oyo Ngai nazali kosala, yo okoki
te kososola yango sik'oyo; kasi okososola yango na sima. **8**
Kasi Petelo alobaki na Yesu: — Te! Osengeli te kosukola ngai
makolo! Yesu azongiselaki ye: — Soki nasukoli yo makolo
te, okozala lisusu te na libula elongo na Ngai. **(aiōn g165)**
9 Simona Petelo alobaki na Yesu: — Nkolo, lokola ekomi
bongo, kosukola ngai kaka makolo te, kasi sukola ngai lisusu
maboko mpe moto. **10** Yesu alobaki na ye: — Moto oyo
awuti komisukola nzoto azali penza peto; azali kaka na posa
ya kosukola makolo na ye. Nzokande bino, bozali peto; kasi
bino nyonso te. **11** Solo, Yesu ayebaki moto oyo akoteka Ye;
yango wana alobaki: « Bino nyonso bozali peto te. » **12**
Sima na Yesu kosukola bango makolo mpe kolata lisusu
bilamba na Ye, avandaki lisusu na mesa mpe alobaki na
bango: — Boni, bososoli tina ya likambo oyo nawuti kosala
bino? **13** Ndenge bobengaka Ngai « Moteyi » mpe « Nkolo,
» bolobaka na bino penza ya solo, pamba te nazali penza
Moteyi mpe Nkolo. **14** Boye soki Ngai, Moteyi mpe Nkolo na
bino, nasukoli bino makolo, bosengeli, bino mpe, kosukolana
makolo; **15** pamba te napesi bino kaka ndakisa, mpo ete,
bino mpe, bosalaka ndenge kaka Ngai nasali bino. **16** Nazali
koloba na bino penza ya solo: mowumbu aleki nkolo na ye te
na bokonzi, mpe ntoma aleki motindi na ye te na bokonzi. **17**
Wana bosili koyeba makambo oyo, bozali bato ya esengo
soki kaka botie yango na misala. **18** Nazali koloba bongo
te na tina na bino nyonso; nayebi bato oyo napona. Kasi
esengeli ete eteni oyo ya Makomi ekokisama: « Moto oyo
azalaki kolia sani moko elongo na ngai abalukeli ngai! » **19**
Namiyebiseli bino yango sik'oyo, liboso ete likambo yango
esalema, mpo ete, tango likambo yango ekosalema, bondima
ete nazali oyo azali. **20** Nazali koloba na bino penza ya
solo: moto oyo ayambi motindami na Ngai ayambi nde Ngai,
mpe moto oyo ayambi Ngai ayambi mpe Motindi na Ngai.
21 Sima na Yesu koloba bongo, amitungisaki makasi kati
na motema; alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya
solo: moko kati na bino akoteka Ngai. **22** Bayekoli bakomaki
kotalana bango na bango mpe kotunana mpo na koluka
koyeba soki Yesu azalaki koloba na tina na nani. **23** Moko
kati na bango, moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka
bayekoli mosusu, avandaki pembeni ya Yesu. **24** Simona
Petelo afinaki ye miso mpo na kosenga na ye ete atuna Yesu
soki azali koloba bongo na tina na nani. **25** Mbala moko,
moyekoli yango alalelaki Yesu na tolo mpe atunaki Ye: —
Nkolo, ezali nani? **26** Yesu azongisaki: — Ezali moto oyo
nakopesa eteni oyo ya lipa sima na Ngai kozindisa yango
kati na elubu. Bongo, sima na Yesu kozindisa eteni yango
ya lipa kati na elubu, akamataki yango mpe apesaki yango
epai ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona. **27** Tango
kaka Yuda azwaki eteni yango ya lipa, Satana akotaki kati
na ye. Bongo Yesu alobaki na ye: — Likambo oyo obongisi
kosala, kokisa yango noki. **28** Kasi, kati na bato oyo bazalaki
wana na mesa, moko te asosolaki tina oyo Yesu alobaki
na ye bongo. **29** Lokola ezalaki Yuda nde azalaki kobatela
libenga ya mbongo, bayekoli mosusu bakanisaki ete Yesu
alobi na ye: « Kende kosomba biloko oyo tosengeli na yango
mpo na feti, » to « kende kopesa lisungi epai ya babola.
» **30** Boye, tango kaka Yuda azwaki eteni yango ya lipa,
abimaki mbala moko. Mpe butu ekotaki. **31** Sima na Yuda

kobima, Yesu alobaki: — Sik'oyo, nkembo ya Mwana na
Moto emonisami, mpe Nzambe akozwa nkembo kati na Ye. [
32 Lokola Nzambe akozwa nkembo kati na Mwana,]Nzambe
mpe akopesa Mwana nkembo, kati na Ye moko, mpe akosala
yango kala mingi te. **33** Bana na Ngai, natikali na tango
moke kaka ya kozala lisusu elongo na bino. Bokoluka Ngai;
mpe makambo oyo nalobaki na Bayuda, yango mpe nazali
koyebisa bino sik'oyo: « Epai Ngai nazali kokende, bino,
bokoki te koya kuna. » **34** Nazali kopesa bino mobeko ya
sika: Bolinganaka bino na bino. Ndenge Ngai nalingi bino,
bino mpe bosengeli kolinganaka bino na bino. **35** Ezali na
nzela ya bolingo oyo bokotalisana bino na bino nde bato
nyonso bakoyeba ete bozali bayekoli na Ngai. **36** Simona
Petelo atunaki Yesu: — Nkolo, ozali kokende wapi? Yesu
azongiselaki ye: — Okoki te kolanda Ngai sik'oyo na esika
oyo nazali kokende; okolanda Ngai sima. **37** Petelo atunaki
lisusu: — Nkolo, mpo na nini nakoki te kolanda Yo sik'oyo?
Nabongami kokufa mpo na Yo. **38** Yesu azongiselaki ye:
— Obongami penza kokufa mpo na Ngai! Nazali koloba na
yo penza ya solo: liboso ete soso elela, okowangana Ngai
mbala misato.

14 Yesu alobaki: — Tika ete mitema na bino etungisama
te! Bondima Nzambe mpe bondima Ngai. **2** Kati na
ndako ya Tata na Ngai, bisika ezali mingi. Soki ezalaki bongo
te, boni, nalingaki koyebisa bino ete nakeyi kuna mpo na
kobongisela bino esika? **3** Mpe, sima na Ngai kobongisa
yango, nakozonga mpe nakozwa bino mpo ete bozala elongo
na Ngai; mpe mpo ete bino mpe bozala na esika oyo Ngai
nazali. **4** Boyebi nzela ya esika oyo nazali kokende. **5** Toma
alobaki na Yesu: — Te, Nkolo! Toyebi te esika oyo ozali
kokende; bongo tokoyeba nzela na yango ndenge nini? **6**
Yesu azongiselaki ye: — Ngai, nazali nzela, solo mpe bomoi.
Moto moko te akoki koya epai ya Tata, soki na nzela na Ngai
te. **7** Soki boyebaki Ngai, bolingaki mpe koyeba Tata na
Ngai; mpe kobanda sik'oyo, boyebi Ye mpe bomoni Ye. **8**
Filipo alobaki na Yesu: — Nkolo, lakisa biso Tata; tozali na
posa ya eloko mosusu te. **9** Yesu azongiselaki ye: — Ah
Filipo! Kala nyonso oyo nazalaka elongo na bino, oyebaka na
yo kaka Ngai te? Moto oyo amoni Ngai amoni Tata. Bongo
ndenge nini olobi: « Lakisa biso Tata? » **10** Ondimi te ete
nazali kati na Tata, mpe ete Tata azali kati na Ngai? Maloba
oyo nayebisaka bino, nalobaka yango te na bokonzi na Ngai
moko; ezali Tata oyo azali kati na Ngai nde azali kokokisa
bongo misala na Ye. **11** Bondima Ngai: nazali kati na Tata,
mpe Tata azali kati na Ngai. Soki te, bondima ata mpo na
misala oyo bomoni Ngai kosala. **12** Nazali koloba na bino
penza ya solo: moto oyo andimi Ngai akosala misala oyo
nazali kosala; akosala kutu misala oyo eleki minene, pamba
te nazali kokende epai ya Tata. **13** Mpe nakosala nyonso oyo
bokosenga na Kombo na Ngai, mpo ete Tata azwa lokumu
kati na Mwana. **14** Soki bosengi Ngai eloko na Kombo na
Ngai, nakosala yango. **15** Soki bolingaka Ngai, bokobatela
mibeko na Ngai. **16** Mpe Ngai, nakosenga epai ya Tata
ete apesa bino Molobeli mosusu mpo ete azala elongo na
bino tango nyonso, **(aiōn g165)** **17** Molimo ya solo, Molimo
oyo mokili ekoki koyamba te mpo ete ezali komona Ye te to
eyebi Ye te. Kasi bino, boyebi Ye, pamba te azali elongo
na bino mpe azali kati na bino. **18** Nakotika bino te lokola
bana bitike; nakozongela bino. **19** Etikali kaka tango moke,
mokili ekomona Ngai lisusu te; kasi bino, bokomona Ngai.
Mpo ete nazali na bomoi, bino mpe bokozala na bomoi. **20**
Tango mokolo yango ekokoma, bokososola ete nazali kati na
Tata na ngai; bokososola lisusu ete bozali kati na Ngai, mpe
Ngai nazali kati na bino. **21** Moto oyo alingaka Ngai, ezali ye
oyo abatelaka mibeko na Ngai mpe atiaka yango na misala.
Tata na Ngai akolinga moto oyo alingaka Ngai; Ngai mpe
nakolinga ye mpe nakomimonisa epai na ye. **22** Yuda (Yuda
Isikarioti te) atunaki Yesu: — Nkolo, mpo na nini komimonisa
epai na biso, kasi epai ya mokili te? **23** Yesu azongiselaki
ye: — Moto oyo alingaka Ngai akobatela maloba na Ngai,
mpe Tata na Ngai akolinga ye; bongo tokoya epai na ye
mpe tokovanda elongo na ye. **24** Kasi moto oyo alingaka
Ngai te, akobatela mpe maloba na Ngai te. Nzokande, Liloba
oyo bozali koyoka ezali ya Ngai te, kasi ezali Liloba ya Tata
oyo atindaki Ngai. **25** Nayebisi bino makambo oyo nyonso,
wana nazali nanu elongo na bino. **26** Kasi Molobeli, Molimo
Mosantu oyo Tata akotinda na Kombo na Ngai, akoteya bino
makambo nyonso mpe akosunga bino mpo ete bobosana te
nyonso oyo nayebisaki bino. **27** Nakeyi, kasi natikeli bino
kimia; napesi bino kimia na Ngai. Nazali kopesa bino te
ndenge mokili epesaka. Tika ete mitema na bino etungisama
te mpe bobanga te! **28** Boyoki Ngai koloba na bino ete
nakeyi, mpe lisusu ete nakozongela bino. Soki bozalaki
kolinga Ngai, bolingaki kosepela na kokende na Ngai epai
ya Tata, pamba te Tata aleki Ngai na monene. **29** Nayebisi
bino makambo yango sik'oyo, liboso ete esalema, mpo ete
bokoka kondima, na mokolo oyo ekosalema. **30** Kobanda
sik'oyo, nakoloba na bino lisusu mingi te, pamba te mokonzi
ya mokili oyo azali koya. Ezali te mpo ete azali na nguya
moko te likolo na Ngai, **31** kasi ezali mpo ete mokili eyeba
ete nalingaka Tata, mpe ete nazali kosala kolanda ndenge
atindaki Ngai. Botelema; tolongwa awa.

15 Nazali nzete ya solo ya vino, mpe Tata na Ngai azali
nkolo elanga. **2** Tata na Ngai akataka etape nyonso
oyo, kati na Ngai, ebotaka mbuma te; mpe abongisaka
bitape nyonso oyo ebotaka bambuma, mpo ete ebota lisusu
bambuma ebele koleka. **3** Bino mpe, bosili kokoma peto
mpo na liloba oyo nateyaki bino. **4** Bowumela kati na
Ngai, mpe Ngai nakowumela kati na bino. Ndenge etape
ekoki kobota bambuma te na ndenge na yango moko, soki
ekangani te na nzete na yango ya vino, ndenge wana mpe
bino, bokoki kobota bambuma te soki bokangani na Ngai
te. **5** Nazali nzete ya vino; bino, bozali bitape. Moto oyo
akowumela kati na Ngai, mpe Ngai kati na ye, akobotaka
bambuma ebele, pamba te bokoki kosala eloko moko te,
soki na lisungi na Ngai te. **6** Moto oyo akowumela te kati na
Ngai akobwakama na libanda ya elanga, lokola bitape oyo
bakati: ekokawuka, bakolokota yango, bakobwaka yango
na moto mpe ekozika. **7** Soki bokowumela kati na Ngai,
mpe maloba na Ngai ekowumela kati na bino, bosenga
nyonso oyo bolingi, bokozwa yango. **8** Soki boboti bambuma
ebele mpe botalisi, na nzela yango, ete bozali bayekoli na
Ngai, Tata na Ngai azwa lokumu. **9** Ndenge Tata alingaki
Ngai, Ngai mpe nalingaki bino; boye, bowumela kati na
bolingo na Ngai. **10** Soki kaka bobateli mibeko na Ngai,
bokowumela kati na bolingo na Ngai, ndenge Ngai nabatelaki

mibeko ya Tata na Ngai mpe nawumelaka kati na bolingo
na Ye. **11** Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete
esengo na Ngai ezala kati na bino, mpe esengo na bino
ezala ya kokoka. **12** Tala mobeko na Ngai: bolinganaka bino
na bino ndenge Ngai nalingaki bino. **13** Bolingo oyo eleki
monene ezali: kokaba bomoi mpo na balingami. **14** Bozali
baninga na Ngai soki bozali kosala makambo oyo nazali
kotinda bino. **15** Nazali kobenga bino lisusu te « bawumbu, »
pamba te mowumbu ayebaka te makambo oyo nkolo na ye
asalaka. Nzokande, nazali kobenga bino « baninga na Ngai,
» pamba te nayebisi bino makambo nyonso oyo nayekolaki
epai ya Tata na Ngai. **16** Ezali bino te bato boponaki Ngai!
Ngai nde naponaki bino mpe napesaki bino mosala mpo
ete bokende, bobota bambuma, bambuma oyo ekowumela;
mpe mpo ete Tata apesa bino nyonso oyo bokosenga Ye
na Kombo na Ngai. **17** Tala mobeko na Ngai: bolinganaka
bino na bino. **18** Solo, mokili ezali koyina bino; kasi boyeba
ete eyinaki Ngai liboso na bino. **19** Soki kaka bozalaki ya
mokili, mokili ekokaki kolinga bino lokola bato na yango
penza. Nzokande, bozali ya mokili te, pamba te nasilaki
kopona mpe kolongola bino na se ya bokonzi na yango mpo
na kobulisa bino; yango wana mokili ezali koyina bino. **20**
Bobosana te makambo oyo nayebisaki bino: « Mowumbu
aleki nkolo na ye te, na bokonzi. » Lokola banyokolaki Ngai,
bino mpe bakonyokola bino; soki babatelaki mateya na Ngai,
bakobatela mpe mateya na bino. **21** Bakosala bino makambo
wana nyonso likolo na Ngai, pamba te bayebi te Ye oyo
atindaki Ngai. **22** Soki nayaki te mpe soki nalobaki na bango
te, balingaki te komema ngambo ya lisumu; kasi sik'oyo,
bakoki komilongisa te na tina na lisumu na bango. **23** Pamba
te moto oyo ayini Ngai ayini mpe Tata na Ngai. **24** Mpe soki
nasalaki te, kati na bango, misala wana oyo moto ata moko
te asalaki, balingaki te kozala na ngambo ya lisumu. Kasi
sik'oyo, atako bamonaki misala yango, bazali kaka kokoba
koyina biso: Ngai mpe Tata na Ngai. **25** Kasi ezali mpo ete
liloba oyo ekomama kati na mibeko na bango ekokisama: «
Bayinaki Ngai kaka pamba. » **26** Tango Molobeli akoya, oyo
nakotindela bino kowuta epai ya Tata —Molimo ya bosolo,
oyo akowuta epai ya Tata— akotatola Ye moko na tina na
Ngai; **27** bongo bino mpe bokotatola na tina na Ngai, pamba
te bozali elongo na Ngai wuta na ebandeli.

16 Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete bokweya
te na komekama to mpo ete kondima na bino ekweya
te. **2** Pamba te bakobengana bino na bandako ya mayangani;
mpe tango elingi kutu kokoka, tango oyo moto nyonso oyo
akoboma bino akokanisa ete, wana azali kosala bongo, azali
kobonzela Nzambe mbeka. **3** Bakosala bongo mpo ete
batikalaki koyeba te ezala Tata to ngai. **4** Namiyebiseli bino
makambo wana nyonso mpo ete, soki tango yango ekoki,
bokanisa ete Ngai nasilaki koyebisa bino yango. Nayebisaki
bino yango te wuta na ebandeli, mpo ete nazalaki nanu
elongo na bino. **5** Sik'oyo, nazali kokende epai na Ye oyo
atindaki Ngai, mpe moko te kati na bino azali kotuna Ngai: «
Ozali kokende wapi? » **6** Kasi mpo ete nalobi na bino bongo,
mawa etondi kati na mitema na bino. **7** Nzokande, nalobi na
Ngai kaka bosolo. Ezali penza mpo na bolamu na bino ete
Ngai nakende; pamba te soki nakeyi te, Molobeli akoya te
epai na bino; kasi soki nakeyi, nakotindela bino Ye. **8** Bongo
tango akoya, akotalisa bato ya mokili na tina na lisumu, na
tina na bosembo mpe na tina na kosambisama: **9** na tina na
lisumu, pamba te bandimaka Ngai te; **10** na tina na bosembo,
pamba te nakeyi epai ya Tata, mpe bokomona Ngai lisusu te;
11 na tina na kosambisama, pamba te mokonzi ya mokili oyo
asili kosambisama. **12** Nazali lisusu na makambo mingi ya
koyebisa bino, kasi bokokoka kososola yango te sik'oyo. **13**
Tango akoya, Molimo ya bosolo, akotambolisa bino kati na
bosolo nyonso; pamba te akoloba te makambo kowuta na Ye
moko, kasi akoloba kaka makambo nyonso oyo akoyoka,
mpe akoyebisa bino makambo oyo ekoya; **14** akomonisa
nkembo na Ngai, pamba te akozwa makambo kowuta epai
na Ngai mpe akoyebisa bino yango. **15** Nyonso oyo ezali
ya Tata ezali mpe ya Ngai; yango wana nalobi ete akozwa
makambo kowuta epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango.
16 Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu
te; mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu. **17**
Ndambo ya bayekoli ya Yesu bakomaki komituna: — Yesu
alingi penza koyebisa biso nini na maloba oyo: « Etikali mwa
tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na
mwa tango, bokomona Ngai lisusu » mpe « nazali kokende
epai ya Tata? » **18** Bamitunaki lisusu: — Alingi kotalisa nini
tango alobi: « Etikali mwa tango moke? » Tozali kososola te
ndimbola to tina na yango. **19** Wana Yesu asosolaki ete
balingi kotuna Ye motuna, alobaki na bango: — Boni, bozali
solo na posa ya koyeba tina ya maloba na Ngai oyo: « Etikali
mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima
na mwa tango, bokomona Ngai lisusu? » **20** Nazali koloba
na bino penza ya solo: wana bino bokozala kolela mpe
komitungisa, mokili ekosepela; bokozala solo na mawa, kasi
mawa na bino ekobongwana esengo. **21** Na tango ya kobota,
mwasi ayokaka pasi makasi, pamba te eleko ya kobimisa
mwana wuta kati na libumu na ye ekoki; kasi soki kaka
aboti, abosanaka pasi nyonso oyo amonaki, mpo na esengo
oyo atondaka na yango mpo ete aboti moto. **22** Bino mpe
ndenge moko, bozali sik'oyo na mawa; kasi tango nakomona
bino lisusu, mitema na bino ekotonda na esengo, mpe moto
ata moko te akokoka kolongola bino esengo yango. **23** Na
mokolo yango, bokopesa Ngai lisusu ata motuna moko te.
Nazali koloba na bino penza ya solo: Tata akopesa bino
nyonso oyo bokosenga Ye na Kombo na Ngai. **24** Kino
sik'oyo, bosengi nanu eloko moko te na Kombo na Ngai.
Bosenga, mpe bokozwa, mpo ete esengo na bino ezala ya
kokoka. **25** Nalobaki na bino makambo wana nyonso na
masese; kasi tango ezali koya, tango oyo nakoloba na bino
lisusu na masese te, kasi tango oyo nakoyebisa bino na
polele penza makambo oyo etali Tata. **26** Na mokolo wana,
bokosenga na Kombo na Ngai. Nazali koloba na bino te ete
nakosengela bino epai ya Tata. **27** Ye moko Tata alingaka
bino, pamba te bolingaka Ngai mpe bondimaki ete nawutaki
epai na Nzambe. **28** Solo, nawutaki epai ya Tata mpe nayaki
kati na mokili; mpe sik'oyo, nazali kotika mokili mpe nazali
kozonga epai ya Tata. **29** Bayekoli ya Yesu balobaki: —
Okomi sik'oyo koloba na biso na polele mpe otiki koloba na
masese! **30** Tososoli sik'oyo ete oyebi nyonso, mpe ete ozali
na posa te ete bapesa Yo mituna. Mpo na yango, tondimi
solo ete owutaki epai ya Nzambe. **31** Yesu azongiselaki
bango: — Bondimi sik'oyo? **32** Kasi boyeba malamu ete
tango ezali koya, mpe esili kokoka, tango oyo bokopanzana

na bangambo nyonso, moto na moto na ngambo na ye, mpe
oyo bokotika Ngai, Ngai moko. Kasi nazali Ngai moko te,
pamba te Tata azali elongo na Ngai. **33** Nasengelaki koloba
na bino bongo mpo ete bozala na kimia kati na Ngai. Kati na
mokili, bozali solo komona pasi; kasi boyika mpiko, nalongi
mokili.

17 Sima na Yesu koloba bongo, atombolaki miso na Ye
na Likolo mpe abondelaki: Tata, tango ekoki; monisa
nkembo ya Mwana na Yo mpo ete Mwana mpe amonisa
nkembo na Yo; **2** pamba te opesaki Ye bokonzi likolo ya bato
nyonso, mpo ete apesa bomoi ya seko epai ya bato nyonso
oyo opesaki Ye. **(aiōnios g166)** **3** Nzokande, bomoi ya seko
ezali: koyeba Yo oyo ozali Nzambe moko kaka ya solo, mpe
koyeba Yesu-Klisto oyo otindaki. **(aiōnios g166)** **4** Namonisi
nkembo na Yo awa na mokili mpe nasilisi mosala oyo opesaki
Ngai. **5** Sik'oyo Tata, pesa Ngai lisusu nkembo oyo nazalaki
na yango kuna epai Yo ozali liboso ete okela mokili. **6**
Namonisi nkembo na Yo epai ya bato oyo opesaki Ngai
sima na Yo kolongola bango na misala ya mokili. Bazalaki
bato na Yo, kasi opesaki Ngai bango; mpe batosi Liloba
na Yo. **7** Bayebi malamu sik'oyo ete nyonso oyo opesaki
Ngai ewutaki solo epai na Yo; **8** pamba te nateyaki bango
maloba oyo opesaki Ngai, mpe bayambaki yango na esengo;
bayebi ete nawutaki solo epai na Yo, mpe bandimi ete Yo
nde otindaki Ngai. **9** Nazali kobondela nde mpo na bango;
nazali kobondela te mpo na bato ya mokili, kasi mpo na bato
oyo opesaki Ngai, mpo ete bazali bato na Yo. **10** Bato na
Yo nyonso bazali bato na Ngai, mpe bato na Ngai nyonso
bazali bato na Yo; mpe nkembo na Ngai ezali komonisama
kati na bango. **11** Kala mingi te, nakozala lisusu te kati
na mokili, pamba te nazali koya epai na Yo; kasi bango,
bakokoba kozala kati na mokili. Tata na Ngai, Yo oyo ozali
Mosantu, batela bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo
oyo opesaki Ngai, mpo ete bazala moko ndenge Yo na Ngai
tozali moko. **12** Wana nazalaki elongo na bango, nabatelaki
bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo oyo opesaki
Ngai; nabatelaki bango malamu, mpe moko te kati na bango
abungaki, longola kaka ye oyo asengeli na libebi mpo ete
Makomi ekokisama. **13** Sik'oyo, nazali koya epai na Yo; kasi
nazali koloba makambo oyo tango nazali nanu kati na mokili
mpo ete esengo na Ngai, oyo ezali ya kokoka, ezala kati
na bango. **14** Nateyaki bango maloba oyo oyebisaki Ngai,
mpe mokili eyinaki bango mpo ete bazali bato ya mokili te,
ndenge Ngai mpe nazali ya mokili te. **15** Nazali kosenga na
Yo te ete olongola bango kati na mokili, kasi nde obatela
bango liboso ya Satana. **16** Bazali bato ya mokili te, ndenge
Ngai mpe nazali ya mokili te. **17** Bulisa bango na nzela ya
bosolo na Yo, Liloba na Yo ya solo. **18** Ndenge otindaki Ngai
kati na mokili, ndenge wana mpe Ngai nazali kotinda bango.
19 Namibonzaki mobimba epai na Yo mpo na bango, mpo
ete bango mpe babulisama na nzela ya bosolo. **20** Nazali
kobondela mpo na bango kaka te, kasi mpe mpo na bato
oyo bakondima Ngai na nzela ya mateya na bango, **21** mpo
ete bango nyonso bazala moko ndenge Yo Tata ozali kati na
Ngai, mpe Ngai kati na Yo; ete bango mpe bazala moko kati
na biso, mpe ete mokili endima ete ezali Yo nde otindaki
Ngai. **22** Nasaleli bango ngolu ya kobika nkembo na Yo
ndenge kaka osalaki mpo na Ngai, mpo ete bazala moko
ndenge biso mpe tozali moko: **23** Ngai kati na bango, mpe
Yo kati na Ngai. Ezali kaka na nzela wana nde bakokoka
kozala penza moko, mpo ete mokili eyeba penza ete Yo nde
otindaki Ngai, mpe ete olingaka bango ndenge olingaka Ngai.
24 Tata, nalingi ete bato oyo opesaki Ngai bazala elongo na
Ngai kuna epai nazali kokende, mpo ete bamona nkembo na
Ngai, nkembo oyo opesaki Ngai, pamba te olingaki Ngai
liboso ete okela mokili. **25** Tata, Yo oyo ozali sembo, mokili
eyebi Yo te; kasi Ngai nayebi Yo, mpe bato oyo bayebi ete
Yo nde otindaki Ngai. **26** Nalakisi bango nguya ya Kombo na
Yo, mpe nakokoba kolakisa bango yango, mpo ete bolingo
oyo ozali na yango mpo na Ngai ezala kati na bango, mpe
Ngai nazala kati na bango.

18 Sima na Yesu kobondela, akendeki elongo na bayekoli
na Ye mpe bakatisaki lubwaku ya Sedron epai wapi
elanga moko ezalaki. Yesu akotaki na elanga yango elongo
na bayekoli na Ye. **2** Yuda oyo asilaki komibongisa mpo
na kokaba Yesu ayebaki esika yango malamu, pamba te
Yesu azalaki kokende kuna mbala mingi elongo na bayekoli
na Ye. **3** Boye Yuda akendeki na elanga yango mpe
amemaki lisanga ya basoda mpe ya bakengeli oyo bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo bapesaki ye. Bato
yango basimbaki minda, banzete oyo ezalaki kopela moto
mpe bibundeli. **4** Lokola Yesu ayebaki makambo nyonso
oyo esengeli kokomela Ye, akendeki kokutana na bango
mpe atunaki bango: — Bozali koluka nani? **5** Bazongisaki:
— Yesu ya Nazareti. Yesu alobaki na bango: — Ezali Ngai
oyo. Mpe Yuda oyo atekaki Yesu epai na bango azalaki
wana elongo na bango. **6** Tango Yesu alobaki na bango:
« Ezali Ngai oyo, » bazongaki na sima mpe bakweyaki
na mabele. **7** Yesu atunaki bango lisusu: — Bozali koluka
nani? Bazongisaki: — Yesu ya Nazareti. **8** Yesu alobaki na
bango: — Nasili koloba na bino ete ezali Ngai. Soki ezali
Ngai nde bozali koluka, botika bato mosusu kokende. **9**
Ezali bongo nde esengelaki kokokisama, liloba oyo Yesu
alobaki: « Kati na bato oyo opesaki ngai, nabungisi ata
moko te. » **10** Lokola Simona Petelo azalaki na mopanga,
abimisaki yango wuta na ebombelo na yango, abetaki mosali
ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi
ya ngambo ya loboko ya mobali. Kombo ya mosali yango
ezalaki Malikisi. **11** Kasi Yesu alobaki na Petelo: — Zongisa
mopanga na yo kati na ebombelo na yango. Boni, nasengeli
te komela kopo ya pasi, oyo Tata apesi Ngai? **12** Lisanga
ya basoda, mokonzi na bango mpe bakengeli ya Bayuda
bakamataki Yesu mpe bakangaki Ye basinga; **13** bamemaki
Ye liboso epai ya Ana oyo azalaki tata-bokilo ya Kayifa,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, na mobu wana. **14** Ezalaki
mpe Kayifa wana nde apesaki Bayuda toli oyo: « Eleki
malamu ete moto moko akufa mpo na bato nyonso. » **15**
Simona Petelo mpe moyekoli mosusu bazalaki kolanda
Yesu. Moyekoli yango ayebanaki na mokonzi ya Banganga-
Nzambe, mpe akotaki elongo na Yesu na lopango ya kati
ya ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. **16** Petelo
azalaki kozela libanda, na liboso ya ekuke. Moyekoli wana,
oyo ayebanaki na mokonzi ya Banganga-Nzambe, abimaki,
asololaki na mwasi mokengeli ekuke mpe akotisaki Petelo.
17 Mwasi mosali oyo azalaki kokengela ekuke atunaki Petelo:
— Boni, yo mpe ozali te moko kati na bayekoli ya moto

wana? Petelo azongisaki: — Nazali moyekoli na ye te. **18** Lokola malili ezalaki, basali mpe bakengeli bapelisaki moto mpe batelemaki pembeni-pembeni mpo na koyetola. Petelo mpe azalaki wana elongo na bango mpo na koyetola. **19** Mokonzi ya Banganga-Nzambe apesaki Yesu mituna na tina na bayekoli na Ye mpe na tina na mateya na Ye. **20** Yesu azongiselaki ye: — Nazalaki koloba na polele penza na miso ya bato nyonso, nazalaki koteya tango nyonso kati na bandako ya mayangani mpe kati na Tempelo, epai wapi Bayuda nyonso basanganaka; nalobaki eloko moko te na nkuku. **21** Mpo na nini ozali kotuna Ngai mituna? Tuna epai ya bato oyo bayokaki Ngai koloba. Ezali bango nde bakoki koyeba malamu makambo oyo nazalaki koloba. **22** Tango kaka Yesu alobaki bongo, moko kati na bakengeli oyo bazalaki wana abetaki Ye mbata na koloba: — Boni! Ezali bongo nde ozali kozongisela mokonzi ya Banganga-Nzambe? **23** Yesu alobaki na ye: — Soki nalobi mabe, mabe yango ezali wapi? Kasi soki nalobi na Ngai kaka solo, mpo na nini kobeta Ngai? **24** Bongo Ana atindaki Yesu oyo azalaki kaka ya kokangama na basinga, epai ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe. **25** Wana Simona Petelo azalaki nanu koyetola moto, batunaki ye: — Yo mpe ozali te moko kati na bayekoli na ye? Petelo awanganaki yango na koloba: — Te, nazali moyekoli na ye te. **26** Kasi moko kati na basali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe, ndeko mobali ya moto oyo Petelo akataki litoyi, alobaki: — Boni, ngai namonaki yo te elongo na ye kati na elanga? **27** Kasi Petelo awanganaki yango lisusu; mpe mbala moko, soso elelaki. **28** Bongo na tongo makasi, longwa na ndako ya Kayifa, bamemaki Yesu kati na ndako ya moyangeli oyo azalaki moto ya Rome. Kasi bango moko bato oyo bamemaki Yesu bakotaki te kati na ndako ya moyangeli, mpo ete bamikomisa mbindo te mpe mpo ete bazwa nzela ya kolia bilei ya Pasika. **29** Yango wana moyangeli Pilato abimaki na libanda mpe atunaki bango: — Bofundi moto oyo mpo na likambo nini? **30** Bazongiselaki ye: — Soki moto oyo asalaki mabe te, tolingaki mpe koya te kotika ye na maboko na yo. **31** Pilato alobaki na bango: — Bokamata ye mpe bosambisa ye bino moko kolanda mibeko na bino. Bayuda bazongiselaki ye: — Biso tozali na ndingisa te ya kokatela moto etumbu ya kufa. **32** Ezali ndenge wana nde ekokisamaki maloba oyo Yesu alobaki mpo na kolakisa lolenge ya kufa oyo asengelaki kokufa. **33** Pilato azongaki kati na ndako ya moyangeli, abengaki Yesu mpe atunaki Ye: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? **34** Yesu azongisaki: — Boni, ezali na ndenge na yo moko nde olobi yango to bato mosusu nde bayebisi yo na tina na Ngai? **35** Pilato atunaki Yesu: — Boni, okanisi ete ngai nazali Moyuda? Ezali bato ya ekolo na yo moko mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe nde bayei kotika yo na maboko na ngai. Osali nini? **36** Yesu azongisaki: — Bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te; soki ezalaki ya mokili oyo, basali na Ngai balingaki kobunda mpo ete nakweya te na maboko ya Bayuda. Solo, bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te. **37** Pilato atunaki: — Elingi koloba nini, ozali nde mokonzi? Yesu azongisaki: — Yo nde olobi yango ete nazali mokonzi. Nabotamaki mpe nayaki kati na mokili mpo na kopesa litatoli na tina na solo. Moto oyo azali kati na solo ayokaka mongongo na Ngai. **38** Pilato atunaki Ye: — Solo ezali nini? Sima na koloba maloba wana, Pilato abimaki lisusu na libanda epai wapi Bayuda bazalaki mpe alobaki na bango: — Nazwi ye na likambo moko te ya mabe mpo ete nakatela ye etumbu ya kufa. **39** Kasi lokola ezali momesano epai na bino ete nabimisa na boloko mokangami moko, na tango ya feti ya Pasika, bozwa sik'oyo mokano. Bolingi ete natika mokonzi ya Bayuda mpo ete akoma nsomi? **40** Bango nyonso bazongisaki na koganga: — Te! Ye te! Bimisa nde Barabasi! Nzokande, Barabasi azalaki moyibi mpe mobomi bato.

19 Bongo Pilato apesaki mitindo ete bakamata Yesu, mpe abetisaki Ye fimbu. **2** Basoda basalaki ekoti na banzube mpe balatisaki Ye yango na moto; balatisaki Ye lisusu nzambala ya motane. **3** Bazalaki koya koloba na Ye: « Mbote, mokonzi ya Bayuda! » Mpe babandaki kobeta Ye bambata. **4** Pilato abimaki lisusu mpe alobaki na bango: — Botala! Nayei na Ye na libanda epai na bino mpo boyeba ete ngai nazwi Ye na mabe moko te. **5** Boye, Yesu abimaki alata ekoti ya nzube mpe nzambala ya motane. Pilato alobaki na bango: — Moto yango, ye oyo! **6** Tango kaka bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakengeli bamonaki Yesu, babandaki koganga: — Baka ye na ekulusu! Baka ye na ekulusu! Kasi Pilato azongisaki: — Bino moko, bokamata ye mpe bobaka ye na ekulusu; ngai nazwi ye na mabe ata moko te. **7** Bayuda balobaki na molende nyonso: — Tozali na Mobeko; mpe kolanda Mobeko na biso, asengeli kokufa, pamba te amikomisi Mwana na Nzambe. **8** Tango Pilato ayokaki maloba wana, abangaki lisusu makasi. **9** Azongaki lisusu kati na ndako ya moyangeli mpe alobaki na Yesu: — Ozali moto ya mboka nini? Kasi Yesu apesaki ye eyano te. **10** Pilato alobaki na Ye: — Boni, oboyi kozongisela ngai eyano? Oyebi te ete ngai nazali na makoki ya kobaka yo na ekulusu mpe ya kotika yo? **11** Yesu alobaki na ye: — Okokaki kozala na bokonzi moko te likolo na Ngai soki epesamelaki yo te wuta na likolo. Yango wana, moto oyo akabi Ngai na maboko na yo asali lisumu monene koleka. **12** Kobanda kaka na ngonga wana, Pilato akomaki koluka nzela ya kotika Yesu; kasi Bayuda babandaki lisusu koganga: — Soki otiki ye, wana ozali na yo moninga ya Sezare te! Pamba te moto nyonso oyo amikomisi mokonzi azali monguna ya Sezare. **13** Tango Pilato ayokaki bongo, amemaki Yesu na libanda mpe avandaki na esambiselo, na esika oyo babengaka, na lokota ya Arami, « Gabata. » **14** Ezalaki mokolo ya suka mpo na kokoma na mokolo ya Pasika, na ngonga ya midi. Pilato alobaki na Bayuda: — Botala mokonzi na bino! **15** Kasi babandaki koganga: — Boma ye! Boma ye! Baka ye na ekulusu! Pilato alobaki na bango lisusu: — Nasengeli penza kobaka mokonzi na bino na ekulusu? Bakonzi ya Banganga-Nzambe bazongisaki: — Tozali kaka na Sezare lokola mokonzi, mokonzi mosusu azali te! **16** Pilato akabaki Yesu na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu. Boye, bakamataki Yesu mpe bakendeki na Ye. **17** Yesu amemaki, Ye moko, ekulusu na Ye; abimaki na engumba mpe akendeki na esika oyo babengaka, na lokota ya Arami, « Gologota. » **18** Ezalaki na esika yango nde babakaki Yesu na ekulusu, elongo na bato mosusu mibale: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **19** Pilato akomaki na libaya, makomi oyo atiaki na ekulusu; akomaki: Yesu, moto ya Nazareti, Mokonzi ya Bayuda. **20** Lokola esika oyo babakaki Yesu na

ekulusu ezalaki pene ya engumba, Bayuda ebele batangaki
makomi yango, pamba te bakomaki yango na lokota ya
Ebre, lokota ya latino mpe lokota ya Greki. **21** Bakonzi ya
Banganga-Nzambe balobaki na Pilato: — Osengelaki te
kokoma: « Mokonzi ya Bayuda; » osengelaki nde kokoma:
« Moto oyo alobaki: ‹ Nazali mokonzi ya Bayuda. › » **22**
Kasi Pilato azongisaki: — Makambo oyo nakomi ekotikala
kaka ndenge wana. **23** Sima na basoda kobaka Yesu na
ekulusu, bakamataki bilamba na Ye mpe bakabolaki yango
na biteni minei: soda moko na moko azwaki eteni moko.
Bakamataki mpe nzambala na Ye, oyo ezalaki ya kotongama
te, kasi ezalaki kaka elamba moko, kobanda na likolo kino
na se. **24** Basoda balobanaki bango na bango: — Topasola
yango te, kasi tobeta zeke mpo na koyeba soki nani akozwa
yango. Esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama: «
Bakabolaki bilamba na ngai kati na bango mpe babetaki
zeke mpo na nzambala na ngai. » Ezali makambo wana
nde basoda basalaki. **25** Tala bato oyo batelemaki pene ya
ekulusu ya Yesu: Mama na Ye, ndeko mwasi ya mama na
Ye, Mari oyo azalaki mwasi ya Klopasi, mpe Mari ya mboka
Magidala. **26** Tango Yesu amonaki ete moyekoli oyo azalaki
kolinga atelemi pembeni ya mama na Ye, alobaki na mama
na Ye: — Mwasi, tala mwana na yo! **27** Mpe alobaki na
moyekoli yango: — Tala mama na yo! Boye, kobanda na
tango wana, moyekoli yango azwaki mama ya Yesu mpo
ete akoma kovanda na ndako na ye. **28** Sima na yango,
wana Yesu asosolaki ete makambo nyonso esili kosalema,
abimisaki maloba oyo mpo ete Makomi ekokisama: — Nayoki
posa ya mayi. **29** Lokola ezalaki na mbeki moko etonda na
vino ya ngayi pembeni ya esika yango, batiaki, na songe ya
nzete moko ya izope, eponze moko epola na vino yango ya
ngayi mpe batombolaki yango kino na monoko ya Yesu. **30**
Tango kaka Yesu amelaki vino yango ya ngayi, alobaki: —
Nyonso ekokisami. Bongo, akitisaki moto mpe azongisaki
molimo na Ye. **31** Lokola ezalaki mokolo ya komilengela
mpo na Saba, mpe lokola Saba yango ezalaki na tina
makasi, Bayuda balingaki te ete bibembe etikala na ba-
ekulusu na tango ya Saba. Boye, bakendeki kosenga epai ya
Pilato ete apesa mitindo ya kobuka makolo ya bibembe oyo
ezalaki na likolo ya ba-ekulusu mpe ya kolongola banzoto na
bango. **32** Basoda bayaki mpe babukaki makolo ya mibali
nyonso mibale oyo babakaki na ba-ekulusu elongo na Yesu;
babandaki na moko, bongo balekaki na oyo mosusu. **33**
Wana ekomaki ngala ya makolo ya Yesu, bamonaki ete
Yesu amikufelaki; mpe babukaki lisusu te makolo na Ye. **34**
Moko kati na basoda atobolaki mopanzi ya Yesu na nzela
ya likonga; mpe mbala moko, makila mpe mayi ebimaki na
mopanzi yango. **35** Moto oyo azali kopesa litatoli na tina
na makambo oyo amonaki yango kosalema na miso na ye,
mpe litatoli na ye ezali ya solo; ayebi penza ete azali koloba
solo mpo ete bino mpe bondima. **36** Makambo nyonso
wana esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama: «
Bakobuka ata mokuwa na Ye moko te. » **37** Eteni mosusu ya
Makomi elobi: « Bakotala Ye oyo batobolaki mopanzi. » **38**
Sima na makambo wana, Jozefi, moto ya mboka Arimate,
oyo azalaki moyekoli ya Yesu, kasi na nkuku mpo ete azalaki
kobanga Bayuda, asengaki epai ya Pilato ndingisa ya kokitisa
nzoto ya Yesu longwa na ekulusu. Pilato apesaki ye ndingisa
yango, mpe Jozefi akendeki mpe akitisaki nzoto ya Yesu. **39**
Nikodemi oyo, na ebandeli, akendeki kotala Yesu na butu,
ye mpe ayaki; amemaki bakilo pene tuku misato ya mafuta
ya mire basangisa na aloe. **40** Bango mibale bakamataki
nzoto ya Yesu mpe balingaki yango na maputa ya lino oyo,
kati na yango, batiaki mafuta ya solo kitoko, ndenge ezalaki
momesano ya Bayuda mpo na kokunda bibembe. **41** Pene
ya esika oyo babakaki Yesu na ekulusu, ezalaki na elanga
moko oyo, kati na yango, ezalaki na kunda moko ya sika
epai wapi batikalaki nanu kokunda ata moto moko te. **42**
Lokola, mpo na Bayuda, ezalaki mokolo ya komilengela mpo
na Saba, batiaki Yesu kati na kunda yango, pamba te ezalaki
pene.

20 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, wana
molili ezalaki nanu, Mari, moto ya mboka Magidala,
akendeki na kunda mpe amonaki ete libanga esilaki
kolongolama na ekotelo ya kunda. **2** Apotaki mbangu mpo na
kokende kokutana na Simona Petelo mpe moyekoli mosusu,
ye oyo Yesu azalaki kolinga; alobaki na bango: — Balongoli
Nkolo wuta na kunda, mpe toyebi te soki batie Ye wapi! **3**
Petelo elongo na moyekoli wana bakendeki na kunda. **4**
Bango mibale bazalaki kopota mbangu nzela moko; kasi
lokola moyekoli wana azalaki mbangu koleka Petelo, akomaki
moto ya liboso na kunda. **5** Agunzamaki mpo na kotala mpe
amonaki, na mabele, maputa oyo bakundaki na yango Yesu;
kasi akotaki te. **6** Simona Petelo oyo azalaki kolanda ye
akomaki mpe akotaki kati na kunda, amonaki maputa oyo
ezalaki na mabele **7** mpe elamba oyo balingaki na moto ya
Yesu; elamba ezalaki esika moko te na maputa oyo balingaki
na yango nzoto ya Yesu, kasi ezalaki ya kolingama na esika
na yango moko. **8** Bongo moyekoli oyo akomaki moto ya
liboso kuna na kunda, ye mpe akotaki kati na kunda; amonaki
mpe andimaki. **9** Kasi kino na tango wana, basosolaki nanu
te ete Yesu asengelaki kosekwa kati na bakufi, kolanda
ndenge Makomi ezali koloba. **10** Sima na yango, bayekoli
nyonso mibale bazongaki na esika oyo bazalaki kovanda.
11 Nzokande, Mari atelemaki na libanda, pene ya kunda,
mpe azalaki kolela. Mpe wana azalaki kolela, agunzamaki
mpo na kotala kati na kunda; **12** amonaki ba-anjelu mibale
balata bilamba ya pembe mpe bavanda na esika oyo nzoto
ya Yesu ezalaki: moko na ngambo ya moto, mpe mosusu, na
ngambo ya makolo. **13** Ba-anjelu batunaki ye: — Mwasi,
mpo na nini ozali kolela? Azongisaki: — Nazali kolela mpo
ete balongoli Nkolo na ngai mpe nayebi te soki batie Ye
wapi? **14** Tango alobaki bongo, abalukaki mpe amonaki
Yesu atelemi wana, kasi ayebaki te ete ezali Yesu. **15** Yesu
atunaki ye: — Mwasi, mpo na nini ozali kolela? Ozali koluka
nani? Mari akanisaki ete azali mosali elanga; alobaki na
ye: — Tata, soki yo nde moto olongolaki Ye, yebisa ngai
esika nini otie Ye mpo ete nakende kokamata Ye. **16** Yesu
alobaki na ye: — Mari! Mari abalukaki mpe alobaki na lokota
ya Ebre: — Rabuni! **17** Yesu alobaki na ye: — Kosimba
Ngai te, pamba te nanu namati te epai ya Tata na Ngai.
Kende nde epai ya bandeko na Ngai mpe yebisa bango
ete nakeyi epai ya Tata na Ngai, oyo azali mpe Tata na
bino; epai ya Nzambe na Ngai, oyo azali mpe Nzambe na
bino. **18** Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki koyebisa
bayekoli ete awuti komona Nkolo; ayebisaki bango lisusu
makambo oyo Nkolo alobaki na ye. **19** Na pokwa ya mokolo

wana ya liboso ya poso, wana bayekoli basanganaki esika
moko kati na ndako mpe bakangaki malamu bikuke mpo ete
bazalaki kobanga bakonzi ya Bayuda, Yesu ayaki, atelemaki
na kati-kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala
na bino! **20** Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango
maboko na Ye mpe mopanzi na Ye. Bayekoli batondaki
na esengo tango bamonaki Nkolo. **21** Yesu alobaki na
bango lisusu: — Tika ete kimia ezala na bino! Ndenge Tata
atindaki Ngai, Ngai mpe nazali kotinda bino. **22** Sima na
Yesu koloba makambo wana, afulaki bango mopepe mpe
alobaki na bango: — Boyamba Molimo Mosantu! **23** Bato
oyo bokolimbisa masumu na bango, masumu na bango
ekolimbisama; kasi ba-oyo bokolimbisa te, bakozwa mpe
bolimbisi te. **24** Toma, moko kati na bayekoli zomi na mibale,
oyo babengaka Lipasa, azalaki te elongo na bayekoli tango
Yesu ayaki. **25** Bayekoli mosusu balobaki na ye: — Towuti
komona Nkolo! Kasi Toma azongiselaki bango: — Soki ngai
namoni te bilembo ya basete na maboko na Ye, soki natie
mosapi na ngai te kati na bisika oyo basete etobolaki Ye,
mpe soki natie te loboko na ngai kati na mopanzi na Ye,
nakotikala kondima te. **26** Sima na mikolo mwambe, bayekoli
ya Yesu basanganaki lisusu kati na ndako. Na mbala oyo,
Toma mpe azalaki elongo na bango, mpe bikuke ezalaki
ya kokangama. Yesu ayaki, atelemaki kati na bango mpe
alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! **27** Bongo, alobaki
na Toma: — Tia mosapi na yo awa, tala maboko na Ngai;
sembola loboko na yo mpe tia yango na mopanzi na Ngai.
Kozala te moto oyo azangi kondima, kasi moto na kondima!
28 Toma azongiselaki Yesu: — Nkolo na ngai mpe Nzambe
na ngai! **29** Yesu alobaki na ye: — Ondimi mpo ete omoni
Ngai! Esengo na bato oyo bamoni te, kasi bandimi! **30** Yesu
asalaki lisusu, na miso ya bayekoli na Ye, bikamwa mosusu
mingi oyo ekomami te kati na buku oyo. **31** Kasi mpo na
oyo ekomami, ezali mpo ete bondima ete Yesu azali Klisto,
Mwana na Nzambe; mpe mpo ete, na nzela ya kondima Ye,
bozwa bomoi na Kombo na Ye.

21 Sima na yango, Yesu abimelaki lisusu bayekoli na Ye
na libongo ya ebale ya Tiberiade. Tala ndenge nini
abimelaki bango: **2** Wana bayekoli oyo bazalaki esika moko:
Simona Petelo, Toma oyo babengaka Lipasa; Natanaele,
moto ya mboka Kana ya Galile, bana ya Zebede mpe
bayekoli mosusu mibale; **3** Simona Petelo alobaki na bango:
— Bandeko na ngai, nakeyi na ngai koloba mbisi! Balobaki
na ye: — Biso mpe tokende elongo na yo! Bakendeki mpe
bamataki na bwato; kasi na butu wana, bazwaki ata mbisi
moko te. **4** Na tongo makasi, Yesu atelemaki na libongo, kasi
bayekoli bayebaki te ete ezali Ye. **5** Yesu abengaki bango:
— Bana na Ngai! Boni, bozali na mbisi te? Bazongisaki: —
Te! **6** Alobaki na bango: — Bobwaka monyama na ngambo
ya loboko ya mobali ya bwato, mpe bokozwa bambisi. Boye,
babwakaki monyama mpe bakokaki lisusu te kobenda yango
longwa na mayi, pamba te etondaki na bambisi ebele. **7**
Moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga mingi alobaki na Petelo:
— Bandeko, ezali Nkolo! Tango kaka ayokaki ete ezali Nkolo,
Simona Petelo akangaki nzambala na ye na loketo mpe
amibwakaki na mayi, pamba te amilongolelaki bilamba mpo
na koloba mbisi. **8** Ezali bayekoli mosusu nde bazongisaki
bwato na libongo, wana bazalaki kobenda monyama etonda
na bambisi ebele, pamba te bazalaki mosika te na mokili:
bametele pene nkama moko ekabolaki libongo na esika
oyo bazalaki. **9** Tango bakitaki na mabele, bamonaki mapa
mpe moto ya makala oyo na likolo na yango ezalaki na
bambisi. **10** Yesu alobaki na bango: — Boya na ndambo
ya bambisi oyo bowuti kozwa. **11** Simona Petelo amataki
na bwato mpe abendaki monyama kino na mokili. Ezalaki
ya kotonda na bambisi ya minene pene nkama moko na
tuku mitano na misato. Atako bambisi ezalaki penza ebele,
monyama epasukaki te. **12** Bongo Yesu alobaki na bango:
— Boya kolia. Lokola bayekoli bayebaki ete ezali Nkolo,
moko te kati na bango amekaki kotuna Ye: « Ozali nani?
» **13** Yesu apusanaki, azwaki mapa mpe akabolaki yango
kati na bango; asalaki mpe bongo mpo na mbisi. **14** Ezalaki
mbala ya misato oyo Yesu abimelaki bayekoli na Ye sima na
kosekwa na Ye kati na bakufi. **15** Tango basilisaki kolia, Yesu
atunaki Simona Petelo: — Simona, mwana mobali ya Yoane;
boni, olingaka Ngai koleka ndenge bango balingaka Ngai?
Azongisaki: — Iyo, Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka Yo.
Yesu alobaki na ye: — Batela bampate na Ngai. **16** Yesu
atunaki ye mpo na mbala ya mibale: — Simona, mwana
mobali ya Yoane; boni, olingaka Ngai? Azongisaki: — Iyo,
Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka yo! Yesu alobaki na ye:
— Batela bampate na Ngai. **17** Bongo Yesu atunaki ye mpo
na mbala ya misato: — Simona, mwana mobali ya Yoane;
boni, olingaka Ngai? Petelo ayokaki mawa mingi kati na
motema mpo ete ekomaki mbala ya misato oyo Yesu atunaki
ye: « Olingaka Ngai? » Bongo azongiselaki Yesu: — Nkolo,
oyebi makambo nyonso; oyebi malamu ete nalingaka Yo!
Yesu alobaki na ye: — Batela bameme na Ngai. **18** Nazali
koloba na yo penza ya solo: tango ozalaki elenge, ozalaki
kokanga yo moko mokaba na yo mpe ozalaki kokende na
esika nyonso oyo olingi. Kasi tango okokoma mobange,
okotanda maboko na yo, mpe ekozala moto mosusu nde
akokanga yo mokaba mpe akomema yo na esika oyo yo
okolinga kutu kokende te. **19** Yesu alobaki bongo mpo na
kotalisa lolenge ya kufa oyo Petelo asengelaki kokufa mpo
na nkembo ya Nzambe. Sima na Ye koloba bongo, alobaki
na Petelo: — Landa Ngai! **20** Petelo atalaki na sima mpe
amonaki moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli
mosusu, ye oyo, wana bazalaki kolia, alalelaki Yesu na tolo
mpe atunaki Ye: « Nkolo, nani akoteka Yo? » Ye mpe azalaki
kolanda bango. **21** Tango Petelo amonaki ye, atunaki Yesu:
— Nkolo, okanisi nini mpo na ye? **22** Yesu azongisaki: —
Soki nalingi ete azala kaka na bomoi kino tango nakoya,
wana etali yo na nini? Kasi yo, landa Ngai. **23** Mpo na
yango, sango epanzanaki kati na bandeko ete moyekoli
yango akokufa te. Nzokande, Yesu alobaki te ete moyekoli
wana akokufa te, kasi alobaki nde: « Soki nalingi ete azala
kaka na bomoi kino tango nakoya, wana etali yo na nini? »
24 Ezali kutu moyekoli yango nde azali kotatola makambo
yango mpe akomaki yango na mokanda. Mpe biso toyebi ete
litatoli na ye ezali ya solo. **25** Yesu asalaki lisusu makambo
mosusu ebele; soki bakomaki yango na mikanda moko sima
na mosusu, nakanisi ete mokili mobimba elingaki kokoka te
mpo na kobomba babuku oyo balingaki kokoma.

Misala ya Bantoma

1 Teofile: Kati na buku na ngai ya liboso, nakomaki
makambo nyonso oyo Yesu asalaki mpe ateyaki wuta na
ebandeli **2** kino na mokolo oyo amemamaki na Likolo, sima
na Ye kopesa mitindo, na nzela ya Molimo Mosantu, epai ya
bantoma oyo aponaki. **3** Sima na kufa na Ye, amimonisaki
epai na bango; mpe na nzela ya bilembo mingi, alakisaki
bango ete azali na bomoi. Abimelaki bango mikolo tuku minei
mpe alobelaki bango makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe.
4 Mokolo moko, wana azalaki kolia elongo na bango, apesaki
bango mitindo oyo: « Bolongwa na Yelusalemi te, kasi bozela
likabo oyo Tata na Ngai alakaki, likabo oyo boyokaki Ngai
kolobela. **5** Pamba te Yoane abatisaki na mayi; kasi bino,
sima na mwa mikolo, bokobatisama kati na Molimo Mosantu.
» **6** Lokola basanganaki zingazinga na Ye, batunaki Ye:
— Nkolo, ekozala na tango wana nde okozongisa Bokonzi
epai ya Isalaele? **7** Yesu azongiselaki bango: — Likambo
ya koyeba tango to mikolo oyo Tata abongisa, na mokano
na Ye moko, etali bino te. **8** Kasi bokozwa nguya, wana
Molimo Mosantu akokitela bino; mpe bokozala batatoli na
Ngai kati na Yelusalemi, na etuka mobimba ya Yuda, ya
Samari, mpe kino na basuka ya mokili. **9** Sima na Yesu
koloba bongo, amemamaki, wana bazalaki kotala, mpe
lipata moko ezipaki Ye na miso na bango. **10** Mpe wana
bazalaki nanu kotala na likolo ndenge Yesu azali komata,
mbala moko bato mibale balata bilamba ya pembe-pembe
batelemaki pembeni na bango mpe balobaki: **11** — Bato
ya Galile, mpo na nini botikali awa na kotala na likolo?
Yesu oyo alongwe kati na bino mpo na kokende na Likolo,
akozonga ndenge kaka bomoni Ye kokende na Likolo. **12**
Bantoma bazongaki na Yelusalemi wuta na ngomba oyo
babengaka Ngomba ya banzete ya Olive, oyo ezali pene
ya Yelusalemi, na mosika ya bametele pene nkoto moko.
13 Tango bakomaki, bamataki na shambre ya likolo, kati
na etaje epai wapi bazalaki kosangana mbala na mbala.
Ezalaki: Petelo, Yoane, Jake, Andre, Filipo, Toma, Bartelemi,
Matayo; Jake, mwana mobali ya Alife; Simona oyo azalaki
moto ya lingomba ya Bazelote; mpe Jide, mwana mobali
ya Jake. **14** Bango nyonso, na motema moko, bazalaki na
molende ya kosangana mbala na mbala mpo na kosambela
elongo na basi, elongo na Mari, mama ya Yesu, mpe elongo
na bandeko ya Yesu. **15** Mokolo moko kati na mikolo yango,
Petelo atelemaki kati na bandimi pene nkama moko na
tuku mibale **16** mpe alobaki na bango: « Bandeko na ngai,
esengelaki ete masakoli ya Makomi ekokisama; pamba te
Molimo Mosantu aloba wuta kala, na nzela ya Davidi, na
tina na Yuda oyo atambolisaki bato oyo bakangaki Yesu.
17 Azalaki moko kati na biso mpe asanganaki elongo na
biso kati na lotomo oyo epesamelaki biso. » **18** Na nzela ya
mbongo oyo azwaki lokola lifuti ya mabe na ye, asombaki
elanga; akweyaki kuna moto na se, libumu na ye epasukaki,
mpe misopo na ye nyonso epanzanaki. **19** Bato nyonso ya
Yelusalemi bayokaki sango yango; yango wana bakomaki
kobenga elanga yango « Akelidama » oyo elingi koloba, na
lokota na bango: Elanga ya makila. **20** Nzokande, ekomama
boye kati na buku ya banzembo: « Tika ete ndako na ye
etikala polele, mpe tika ete moto moko te avanda kati na
yango! » Mpe: « Tika ete moto mosusu azwa mokumba na
ye! » **21** Boye, tosengeli kopona moto moko kati na mibali
oyo bazalaki elongo na biso tango nyonso oyo Nkolo Yesu
azalaki kotambola na mokili elongo na biso, **22** kobanda na
tango oyo Yoane abatisaki Ye kino na mokolo oyo balongolaki
Ye kati na biso. Pamba te moko kati na mibali yango asengeli
kokoma, elongo na biso, motatoli ya lisekwa na Ye. **23**
Bapesaki bakombo ya bato mibale: Jozefi oyo babengaki
« Barsabasi » mpe ayebanaki lisusu na kombo Yusitusi,
mpe Matiasi. **24** Bongo basambelaki boye: « Oh Nkolo,
Yo oyo oyebi mitema ya bato nyonso, lakisa biso nani oyo
oponi kati na bato oyo mibale, **25** mpo ete akoma ntoma
mpe azwa, kati na lotomo oyo ya bontoma, esika oyo Yuda
atikaki mpo na kokende na esika oyo ebongi na ye. » **26**
Bongo babetaki zeke, mpe zeke ekweyaki epai ya Matiasi;
boye Matiasi aponamaki, mpe babakisaki ye na lisanga ya
bantoma zomi na moko.

2 Tango mokolo ya Pantekoti ekomaki, bango nyonso
basanganaki esika moko. **2** Mbala moko, lokito moko
ewutaki na likolo lokola lokito ya mopepe makasi, mpe
etondisaki ndako mobimba epai wapi bazalaki kosangana. **3**
Bamonaki biloko moko lokola ndemo ya moto kokabwana
mpe kovanda na moto ya moko na moko kati na bango.
4 Bango nyonso batondisamaki na Molimo Mosantu mpe
babandaki koloba na nkota mosusu, ndenge Molimo azalaki
kolakisa bango. **5** Nzokande, kati na Yelusalemi, ezalaki na
Bayuda oyo babangaka Nzambe, oyo bawutaki na bikolo
nyonso ya mokili. **6** Tango bayokaki lokito wana, ebele
ya bato bayaki mbangu kosangana wana mpe bakomaki
kokamwa, pamba te moko na moko kati na bango azalaki
koyoka bango koloba na monoko na ye ya mboka. **7**
Bakamwaki mingi penza mpe bakomaki kotuna: « Boni, bato
nyonso oyo bazali koloba, bazali bato ya Galile te? **8** Boye,
ndenge nini moto na moto kati na biso azali koyoka bango
koloba na monoko na ye ya mboka? **9** Bato ya Parte, ya
Mede mpe ya Elami, bavandi ya Mezopotami, ya Yuda, ya
Kapadose, ya Ponti mpe ya Azia, **10** ya Friji mpe ya Pafili,
ya Ejipito mpe ya Libi oyo ezali pembeni ya Sirene, bapaya
oyo bawutaki na Rome, **11** bango nyonso, ezala Bayuda to
bapaya oyo bakota na lingomba ya Bayuda: bato ya Kreti
mpe ya Arabi, biso nyonso tozali koyoka bango kotatola
misala minene ya Nzambe, na nkota na biso ya mboka! » **12**
Bango nyonso, elekelaki bango, bazalaki kokamwa mingi
mpe bakomaki kotunana: « Likambo oyo elingi koloba nini?
» **13** Nzokande, bato mosusu bazalaki koseka bango mpe
koloba: « Balangwe vino ya sika. » **14** Petelo atelemaki
elongo na bantoma zomi na moko; mpe na mongongo
makasi, alobaki na ebele ya bato: — Bino Bayuda, mpe bino
nyonso oyo bovandaka na Yelusalemi, botika ete nalimbola
mpo na bino likambo oyo, boyoka malamu makambo oyo
nalingi koloba. **15** Bato oyo balangwe masanga te ndenge
bozali kokanisa. Pamba te tozali nanu na ngonga ya libwa
ya tongo. **16** Kasi ezali nde makambo oyo mosakoli Joeli
alobaki: **17** « Na mikolo ya suka, elobaki Nzambe, nakosopa
Molimo na Ngai kati na bato nyonso. Bana na bino ya mibali
mpe ya basi bakosakola; bilenge na bino bakozwa bimoniseli,
mibange na bino bakolota bandoto. **18** Solo, na mikolo wana,
nakosopa Molimo na Ngai kati na basali na Ngai ya mibali

mpe ya basi, mpe bakosakola. **19** Nakolakisa bikamwa kuna
na Likolo, mpe bilembo ya kokamwa awa na mokili: makila,
moto mpe likonzi ya milinga. **20** Moyi ekobongwana molili,
sanza ekobongwana makila liboso ete mokolo ya Nkolo
ekoma, mokolo oyo ya monene mpe ya nkembo. **21** Boye,
moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Nkolo akobikisama. »
22 Bato ya Isalaele, boyoka maloba oyo: Yesu ya Nazareti,
moto oyo, na nzela ya bikamwa, ya bilembo mpe ya misala
ya minene, Nzambe alakisaki bino ete awutaki epai na
Ye ndenge bino moko boyebi yango, **23** akabamaki na
maboko na bino kolanda mokano oyo Nzambe asila kozwa
na mabongisi na Ye wuta kala. Bongo bino, na lisungi ya
bato mabe, bobomaki Ye na kobaka Ye na ekulusu. **24** Kasi
Nzambe abukaki minyololo ya kufa, asekwisaki Ye, pamba
te ekokaki kosalema te ete kufa ekanga Ye. **25** Boye, tala
makambo oyo Davidi aloba na tina na Ye: « Nazalaki komona
Nkolo mikolo nyonso liboso na ngai, pamba te azali pene na
ngai mpo ete naningana te. **26** Yango wana, motema na ngai
etondi na esengo, mpe lolemo na ngai ezali kosepela. Solo,
nzoto na ngai ekopema na elikya, **27** pamba te okosundola
ngai te kati na mboka ya bakufi mpe okotika te ete mosantu
na Yo apola. **(Hadēs g86)** **28** Pamba te olakisaki ngai nzela ya
bomoi, mpe okotondisa ngai na esengo kati na bozalisami na
Yo. » **29** Bandeko na ngai, tika ete naloba na bino solo na
tina na Davidi, koko na biso, ete akufa mpe bakunda ye; mpe
kunda na ye ezali awa kino lelo. **30** Kasi azalaki mosakoli
mpe ayebaki ete Nzambe apesaki ye elaka, na nzela ya
ndayi, ete moko kati na bakitani na ye akovanda na kiti na ye
ya bokonzi. **31** Davidi amonaki makambo oyo wuta kala,
alobelaki lisekwa ya Klisto ete Nzambe akosundola Ye te kati
na mboka ya bakufi mpe akotika te ete nzoto na Ye epola.
(Hadēs g86) **32** Nzambe asekwisaki Yesu kati na bakufi; boye
biso nyonso tozali batatoli ya lisekwa yango. **33** Sima na
loboko ya mobali ya Nzambe konetola Ye, azwaki epai ya
Tata, Molimo Mosantu oyo Ye Tata alakaki, mpe asopeli
biso Molimo Mosantu yango ndenge bozali komona mpe
koyoka sik'oyo. **34** Pamba te, Davidi amataki te na Likolo,
kasi alobaki: « Nkolo alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na
ngambo ya loboko na Ngai ya mobali **35** kino nakomisa
banguna na Yo enyatelo makolo na Yo. › » **36** Boye, tika
ete bato nyonso ya Isalaele bayeba na bosolo ete Nzambe
akomisi Yesu oyo bobakaki na ekulusu Nkolo mpe Klisto.
37 Tango bato bayokaki bongo, mitema na bango eyokaki
pasi makasi mpe balobaki na Petelo mpe bantoma mosusu:
— Bandeko, tosala nini? **38** Petelo azongiselaki bango: —
Bobongola mitema; tika ete moko na moko kati na bino azwa
libatisi na Kombo na Yesu-Klisto mpo ete masumu na ye
elimbisama, bongo bokozwa likabo ya Molimo Mosantu.
39 Pamba te elaka oyo ezali mpo na bino, mpo na bana
na bino mpe mpo na bavandi nyonso ya bikolo ya mosika,
bato nyonso oyo Nkolo, Nzambe na biso, akobenga. **40**
Petelo azalaki kokebisa bango na maloba ebele mpe azalaki
kolendisa bango na maloba oyo: — Boyamba lobiko mpo
ete bozwa etumbu te oyo ezali kozela bato mabe. **41** Bato
oyo bandimaki mateya ya Petelo bazwaki libatisi. Mpe na
mokolo wana, bato pene nkoto misato babakisamaki na
lisanga ya bandimi. **42** Bazalaki komipesa mingi penza na
malakisi ya bantoma, na kozala lisanga, na kobuka lipa mpe
na kosambela. **43** Bato nyonso batondisamaki na somo, mpo
ete bantoma bazalaki kosala makamwisi ebele mpe bilembo
ya kokamwa. **44** Bandimi nyonso bakomaki na bomoko, mpe
biloko na bango ezalaki mpo na bango nyonso. **45** Bazalaki
koteka mabele na bango mpe biloko na bango, mpe bazalaki
kokabola mbongo kati na bango, ndenge ezalaki posa ya
moto na moto. **46** Mikolo nyonso bazalaki kokoba kosangana
na Tempelo. Bazalaki kokabola lipa na bandako na bango,
kolia bilei na bango na esengo nyonso mpe na motema ya
komikitisa. **47** Bazalaki kokumisa Nzambe, mpe bato nyonso
bazalaki kolinga bango. Bongo, mikolo nyonso, Nkolo azalaki
kobakisa na lisanga na bango bato oyo bazalaki kobika.

3 Ezalaki mokolo moko, Petelo mpe Yoane bakendeki na
Tempelo na tango ya mabondeli: ezalaki na ngonga ya
misato sima na midi. **2** Nzokande, ezalaki mpe na bato
moko oyo bazalaki komema moto moko akufa makolo wuta
abotama, mpe bazalaki kotia ye mikolo nyonso na ekuke
ya Tempelo mpo ete asengaka mbongo epai ya bato oyo
bazalaki kokota. Bazalaki kobenga ekuke yango « Ekuke ya
kitoko. » **3** Tango amonaki Petelo mpe Yoane kokota na
Tempelo, asengaki bango likabo ya mawa. **4** Boye, Petelo
mpe Yoane batalaki ye malamu, mpe Petelo alobaki na ye:
— Tala biso! **5** Moto yango atalaki bango malamu penza, na
likanisi ya kozwa eloko epai na bango. **6** Kasi Petelo alobaki
na ye: — Nazangi mbongo to wolo ya kopesa yo, kasi oyo
nazali na yango, nazali kopesa yo yango: na Kombo na Yesu-
Klisto ya Nazareti, telema mpe tambola. **7** Bongo, asimbaki
ye na loboko ya mobali mpe atelemisaki ye. Mbala moko,
makolo na ye ekomaki makasi. **8** Mbala moko, atelemaki
mpe abandaki kotambola, akotaki nzela moko na bango
kati na lopango ya Tempelo: azalaki kotambola, kopumbwa
mpe kokumisa Nzambe. **9** Tango bato nyonso bamonaki
ye kotambola mpe kokumisa Nzambe, **10** basosolaki ete
ezali moto oyo azalaki kovanda na « Ekuke ya kitoko » ya
Tempelo mpo na kosenga makabo ya mawa. Bango nyonso
bakamwaki mingi penza, mpe somo ekangaki bango mpo na
makambo oyo esalemaki epai na ye. **11** Lokola moto yango
atingamaki na Petelo mpe Yoane, bato nyonso bakamwaki
mpe bayaki na lombangu epai na bango, na esika oyo
babengaka « Veranda ya Salomo. » **12** Tango Petelo amonaki
bongo, alobaki na bango: — Bato ya Isalaele, mpo na nini
bozali kokamwa likambo oyo? Mpo na nini bozali kotala biso
lokola nde biso bato tosali ete moto oyo atambola, na nzela
ya nguya mpe botosi na biso kati na makambo ya Nzambe?
13 Biso te! Ezali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe
Nzambe ya Jakobi, Nzambe ya bakoko na biso, nde apesi
nkembo na Yesu, Mosali na Ye, oyo bino bokabaki mpo ete
baboma Ye. Yango wana, bowanganaki Ye liboso ya Pilato
tango azwaki mokano ya kokangola Ye. **14** Bowanganaki Ye
oyo azali Mosantu mpe Sembo. Boye, bosengaki ete Pilato
atikela bino mobomi na esika ya Yesu. **15** Bobomaki nde
Mobandisi ya bomoi. Kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na
bakufi, bongo biso tozali penza batatoli ya likambo yango. **16**
Ezali na nzela ya kondima kati na Kombo na Yesu nde moto
oyo bozali komona mpe boyebi azwi makasi ya kotelema.
Ezali Kombo na Yesu mpe kondima oyo ewuti kati na Yesu
nde ekomisi nzoto na ye mobimba kolongono ndenge bozali
komona yango. **17** Sik'oyo bandeko na ngai, nayebi ete
bosalaki makambo na kozanga boyebi, ndenge bakonzi na

bino basalaki. **18** Kasi ezali ndenge wana nde Nzambe
akokisaki makambo oyo aloba wuta kala na nzela ya basakoli
nyonso, ete Klisto na Ye asengeli komona pasi. **19** Yango
wana, bobongola mitema mpe bozonga epai ya Nzambe
mpo ete alimbisa masumu na bino, **20** mpe mpo ete Nkolo
akoka kopesa bino tango ya kopema mpe akoka kotindela
bino Klisto oyo apona mpo na bino—Ye nde Yesu. **21**
Asengeli kotikala kuna na Likolo kino na tango oyo Nzambe
akobongisa biloko nyonso, ndenge alaka yango wuta kala na
nzela ya babulami na Ye, basakoli. **(aiōn g165)** **22** Pamba te
Moyize alobaki: « Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino
mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko
na bino; bosengeli kotosa nyonso oyo akoloba na bino. **23**
Moto nyonso oyo akotosa te mosakoli yango, bakolongola ye
kati na bato na ye na nzela ya kufa. » **24** Basakoli nyonso,
kobanda na Samuele kino na basakoli oyo bayaki sima na
ye, bango nyonso basakolaki na tina na makambo oyo ezali
kosalema na mikolo oyo. **25** Bino nde bozali bakitani ya
basakoli mpe ya Boyokani oyo Nzambe asalaki elongo na
bakoko na bino, tango alobaki na Abrayami: « Nakopambola
mabota nyonso ya mokili na nzela ya bakitani na yo! » **26**
Tango Nzambe asekwisaki Mosali na Ye, atindaki Ye nanu
epai na bino mpo ete apambola bino na kolongola, moko na
moko kati na bino, mosika na banzela na bino ya mabe.

4 Wana Petelo mpe Yoane bazalaki nanu koloba na bato,
Banganga-Nzambe, mokonzi ya bakengeli ya Tempelo
mpe Basaduseo bayaki, **2** na kanda makasi ndenge bamonaki
bantoma koteya bato mpe kotatola ete bakufi bakosekwa
ndenge Yesu asekwaki. **3** Bakangaki Petelo mpe Yoane,
bongo babwakaki bango na boloko kino na mokolo oyo
elandaki, pamba te pokwa esilaki kokoma. **4** Kasi kati
na bato oyo bayokaki mateya, mingi bandimaki yango;
bongo motango ya bandimi ebakisamaki mpe bakomaki
bato pene nkoto mitano. **5** Boye, mokolo oyo elandaki,
bakonzi ya Bayuda, bakambi ya bato mpe balakisi ya
Mobeko basanganaki na Yelusalemi. **6** Ana, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, azalaki wana elongo na Kayifa, Yoane,
Alekizandre mpe bato mosusu ya libota ya mokonzi ya
Banganga-Nzambe. **7** Bamemaki Petelo mpe Yoane liboso
na bango, mpe bakomaki kotuna bango mituna: — Bozali
kosala makambo oyo na nguya nini to na kombo ya nani? **8**
Bongo, Petelo oyo atondisamaki na Molimo Mosantu alobaki
na bango: — Bakonzi mpe bakambi ya bato! **9** Lokola botuni
biso lelo na tina na bolamu oyo esalemi epai ya mokufi
makolo mpe ndenge nini asili kobika, **10** tika ete, bino nyonso
mpe bato nyonso ya Isalaele, boyeba ete ezali na Kombo
na Yesu-Klisto ya Nazareti nde moto oyo atelemi liboso na
bino na nzoto kolongono; kaka Yesu oyo bino bobakaki na
ekulusu, kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi. **11** Ye
nde azali « libanga oyo bino, batongi ndako, bobwakaki,
kasi ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako
mobimba. » **12** Lobiko ekoki kozwama na moto mosusu te,
pamba te kombo mosusu ezali te na mokili, oyo epesama na
bato, oyo ekoki kobikisa biso. **13** Wana bamonaki ndenge
nini Petelo mpe Yoane bazalaki koloba na mpiko, mpe wana
basosolaki ete bazali bato batanga te mpe bato pamba,
bakamwaki mingi. Boye, basosolaki ete bango mpe bazalaki
elongo na Yesu. **14** Kasi, lokola bazalaki komona moto
oyo abikisamaki atelemi elongo na bango, bazalaki ata na
liloba moko te ya koloba. **15** Bongo, bapesaki mitindo ete
babimisa bango na Likita-Monene; mpe batikalaki bango
moko mpo na koyekola likambo yango malamu. **16** Bazalaki
kotunana: — Tosala penza nini na bato oyo? Pamba te
bavandi nyonso ya Yelusalemi bayebi malamu ete bango
nde basalaki likamwisi wana ya monene; tokoki kowangana
yango te. **17** Kasi, mpo ete sango ya likambo oyo ekoba te
kopanzana kati na bato, tokebisa bango boye: « Bomeka
lisusu te koloba na Kombo na Yesu, ezala ata na nani! » **18**
Bongo, babengaki Petelo elongo na Yoane mpe bapekisaki
bango ete bameka lisusu te koloba to koteya na Kombo
na Yesu, ezala ata na lolenge nini. **19** Kasi Petelo mpe
Yoane bazongiselaki bango: — Botala nanu ata bino moko,
eloko nini ezali sembo na miso ya Nzambe: kotosa bino
to kotosa Nzambe? **20** Pamba te biso, tokokoka te kotika
koloba makambo oyo tomonaki mpe toyokaki! **21** Sima na
kogangela bango, batikaki bango mpo ete bakende, pamba
te bamonaki te ndenge nini bakokaki kopesa bango etumbu,
mpo ete bato nyonso bazalaki kokumisa Nzambe mpo na
likambo oyo esalemaki. **22** Pamba te moto oyo abikaki na
ndenge ya kokamwa azalaki na mibu koleka tuku minei.
23 Tango batikaki bango, Petelo mpe Yoane bakendeki
koyebisa baninga na bango makambo nyonso oyo bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe bakambi balobelaki bango. **24**
Tango bayokaki bongo, batombolaki mingongo na bango
elongo mpo na kobondela Nzambe; balobaki: — Nkolo Yawe,
Yo nde okela Likolo, mabele, ebale monene mpe nyonso oyo
ezali kati na yango; **25** Yo nde olobaki na nzela ya Molimo
Mosantu, na monoko ya koko na biso, Davidi, mosali na yo:
« Mpo na nini bikolo ezali kosala makelele, mpe bato bazali
kosala makita ya pamba? **26** Bakonzi ya mokili batomboki,
mpe bakambi basangani mpo na kotelemela Nkolo mpe
Mopakolami na Ye. » **27** Pamba te, Erode mpe Ponse Pilato
basanganaki penza kati na engumba oyo, elongo na bato ya
bikolo mosusu mpe bana ya Isalaele, mpo na kosalela Yesu
likita, Mosali na Yo, Mosantu, oyo obulisa. **28** Ezali ndenge
wana nde bakokisaki mabongisi oyo osala wuta kala, na
nguya mpe na mokano na Yo. **29** Sik'oyo Nkolo, tala ndenge
bazali kotungisa biso, mpe pesa basali na Yo makasi ya
koteya Liloba na Yo na molende nyonso. **30** Boye, sembola
loboko na Yo mpo na kobikisa babeli, kosala bilembo ya
kokamwa mpe misala minene, na Kombo na Yesu, Mosali na
Yo, Mosantu. **31** Boye, tango basilisaki kobondela, esika oyo
basanganaki eninganaki; bango nyonso batondisamaki na
Molimo Mosantu mpe bakomaki koteya Liloba na Nzambe
na molende nyonso. **32** Bandimi nyonso bazalaki motema
moko mpe makanisi moko. Moko te kati na bango azalaki
koloba ete biloko na ye ezali kaka ya ye moko, kasi biloko
nyonso ezalaki mpo na bango nyonso. **33** Bantoma bakobaki
kotatola lisekwa ya Nkolo Yesu na nguya monene, mpe
ngolu monene ezalaki na bango nyonso. **34** Moko te kati na
bango akelelaki; pamba te bato oyo bazalaki na mabele to na
bandako bazalaki koteka yango, bazalaki komema mbongo
oyo batekelaki **35** mpe kotia yango na makolo ya bantoma.
Bantoma bazalaki kokabola yango na moto na moto, kolanda
bosenga na ye. **36** Boye, Jozefi, moto ya libota ya Levi,
oyo abotama na esanga Shipre mpe bantoma bapesaki ye
kombo mosusu, Barnabasi oyo elakisi « molendisi, » **37**

atekaki mpe elanga na ye mpe amemaki mbongo epai ya bantoma.

5 Nzokande, ezalaki na moto moko na kombo Ananiasi. Atekaki eteni ya mabele na ye na boyokani na Safira, mwasi na ye. **2** Abombaki ndambo ya mbongo mpo na ye moko, boye amemaki ndambo oyo etikalaki mpe apesaki yango na bantoma. Mwasi na ye mpe ayebaki yango. **3** Boye, Petelo atunaki ye: — Ananiasi, ndenge nini Satana atondisi motema na yo mpo ete okosa Molimo Mosantu, mpe obomba ndambo ya mbongo oyo otekeli elanga na yo? **4** Boni, liboso ete oteka yango, ezalaki ya yo te? Mpe sima na koteka yango, okokaki te kosala na mbongo yango likambo nyonso oyo motema na yo elingi? Mpo na nini ozwaki likanisi ya kosala likambo ya boye? Okosi bato te, kasi okosi nde Nzambe! **5** Tango Ananiasi ayokaki bongo, akweyaki mpe akufaki. Bongo, bato nyonso oyo bayokaki likambo yango batondaki na somo. **6** Boye, bilenge mibali bayaki, bazipaki nzoto na ye mpe bamemaki yango libanda mpo na kokunda yango. **7** Sima na ngonga pene misato, mwasi ya Ananiasi akotaki, kasi ayebaki te likambo oyo ewutaki kosalema. **8** Petelo atunaki ye: — Yebisa ngai, ezali na talo wana nde yo mpe Ananiasi botekaki elanga wana? Safira azongisaki: — Ezali bongo, etekamaki Kaka na talo wana. **9** Petelo alobaki na ye: — Mpo na nini boyokanaki mpo na komeka Molimo ya Nkolo? Yoka, makolo ya bato oyo bawuti kokunda mobali na yo esili kokoma liboso ya ekuke; yo mpe, bakomema yo. **10** Kaka na tango yango, akweyaki liboso ya Petelo mpe akufaki. Boye tango bilenge mibali bakotaki, bakutaki ye ya kokufa. Bamemaki ye mpe bakendeki kokunda ye pembeni ya mobali na ye. **11** Somo monene etondisaki Lingomba mobimba mpe bato nyonso oyo bayokaki sango yango. **12** Bantoma bazalaki kosala bilembo mingi ya kokamwa mpe misala minene kati na bato. Boye, bandimi nyonso bazalaki na momesano ya kosangana na veranda ya Salomo. **13** Moko te kati na bato oyo bazalaki na lisanga na bango te azalaki komeka kosangana na bango, ata bato bazalaki kopesa bango lokumu mingi. **14** Nzokande, mibali mpe basi ebele penza bazalaki kondimela Nkolo mpe kobakisama na lisanga na bango. **15** Bongo, bazalaki komema babeli na babalabala, kolalisa bango na bambeto mpe na bitoko mpo ete tango Petelo akoleka, elilingi na ye ekoka kozipa bamoko kati na bango. **16** Mpe lisusu, bato ebele oyo bazalaki kowuta na bingumba ya zingazinga bazalaki kosangana na Yelusalemi; bazalaki komema babeli na bango mpe bato oyo bazalaki kotungisama na milimo ya mbindo; mpe bango nyonso bazalaki kobikisama. **17** Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso oyo bazalaki kosala na ye elongo, oyo bazalaki bato ya lisanga ya Basaduseo, batondaki na zuwa. **18** Bakangaki bantoma mpe babwakaki bango na boloko ya monene. **19** Kasi na butu, anjelu moko ya Nkolo afungolaki bikuke ya boloko, abimisaki bantoma mpe alobaki na bango: **20** — Bokende kotelema kati na Tempelo mpe kuna, boyebisa bato maloba nyonso ya bomoi oyo ya sika. **21** Bantoma batosaki. Boye, na tongo-tongo, bakotaki na Tempelo mpe bakomaki koteya bato. Tango mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato oyo basalaka na ye elongo bakomaki, babengisaki Likita-Monene—lisanga mobimba ya bakambi ya bana ya Isalaele—mpe bapesaki mitindo ete bakende kozwa bantoma na boloko. **22** Kasi tango bakengeli bakomaki na boloko, bakutaki bango te. Bazongaki mpe balobaki: **23** — Tokuti boloko ya kokangama malamu mpe bakengeli liboso ya bikuke; kasi tango tofungoli yango, tomoni ata moto moko te na kati. **24** Tango mokonzi ya bakengeli ya Tempelo mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe bayokaki sango yango, bakomaki mitema likolo mpe bakomaki kotunana soki likambo yango ekosuka ndenge nini. **25** Bongo moto moko ayaki koyebisa bango: — Boyoka! Bato oyo bobwakaki na boloko, batelemi kuna na Tempelo mpe bazali koteya bato. **26** Mbala moko, mokonzi ya bakengeli akendeki elongo na basoda na ye mpo na kozwa bantoma. Kasi amemaki bango na makasi te, pamba te bazalaki kobanga ete bato babamba bango mabanga. **27** Wana bamemaki bango, batiaki bango liboso ya Likita-Monene, mpe mokonzi ya Banganga-Nzambe abandaki kotuna bango mituna. **28** Alobaki: — Topekisaki bino ete bomeka lisusu te koteya na Kombo wana. Kasi tala sik'oyo ndenge botondisi Yelusalemi na mateya na bino mpe bolingi komemisa biso ngambo ya makila ya moto wana. **29** Kasi Petelo mpe bantoma mosusu bazongisaki: — Esengeli kotosa Nzambe, kasi bato te! **30** Nzambe ya bakoko na biso asekwisaki Yesu kati na bakufi, Yesu oyo bino bobomaki mpe bobakaki na nzete. **31** Ezali Ye nde Nzambe atomboli na nzela ya loboko na Ye ya mobali lokola Mokonzi mpe Mobikisi, mpo ete bana ya Isalaele bakoka kozwa nzela ya kobongola mitema mpe kozwa bolimbisi ya masumu na bango. **32** Biso, tozali batatoli ya makambo oyo; ndenge moko mpe Molimo Mosantu oyo Nzambe apesaki na bato oyo batosaka Ye azali motatoli ya makambo yango. **33** Tango bayokaki bongo, batombokaki makasi mpe bazwaki mokano ya kobomisa bantoma. **34** Kasi Mofarizeo Gamalieli, molakisi ya Mobeko mpe moto ya lokumu mingi na miso ya bato nyonso, atelemaki kati na Likita-Monene mpe atindaki ete babimisa bantoma mpo na mwa tango moke. **35** Alobaki na bango: — Bato ya Isalaele, bosala keba mpo na makambo oyo bolingi kosala bato oyo. **36** Eleki mikolo mingi te, moto moko na kombo Teodasi awutaki kobima. Azalaki komimona moto monene, mpe bato pene nkama minei bazalaki kolanda ye. Kasi tango babomaki ye, bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye bapalanganaki mpe lisanga na ye ekufaki. **37** Sima na ye, tango tozalaki kotanga motango ya bato kati na mokili, moto moko mpe lisusu na kombo Yuda, moto ya Galile, abimaki mpe amemaki bato ebele na botomboki. Ye mpe lisusu babomaki ye, bongo bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye bapalanganaki. **38** Yango wana, na likambo oyo, boyoka toli na ngai: Bokota lisusu makambo ya bato oyo te mpe botika bango bakende! Pamba te soki makanisi to mosala na bango ewuti na moto, solo, ekosuka kaka na nzela. **39** Kasi soki yango ewuti na Nzambe, solo, bokolonga te kosukisa bato oyo. Bosala keba ete bobundisa Nzambe te. Bato ya Likita-Monene bandimaki likanisi ya Gamalieli, **40** babengisaki bantoma, babetisaki bango bafimbu mpe bapekisaki bango ete bateya lisusu Kombo ya Yesu te. Sima na yango batikaki bango kokende. **41** Bantoma balongwaki liboso ya Likita-Monene, na esengo mingi ya komona ete bakoki mpo na komona pasi na tina na Kombo na Yesu. **42** Mokolo na mokolo bazalaki kotika te koteya, mpe kosakola

Sango Malamu na Tempelo to na ndako moko na moko ete
Yesu azali Klisto.

6 Na mikolo wana, motango ya bayekoli ezalaki kaka
kobakisama. Bayuda oyo bazalaki koloba lokota ya
Greki bakomaki koyimayima mpo na kotelemela Bayuda
oyo bazalaki koloba lokota ya Ebre, pamba te basi na
bango oyo bakufisa mibali bazalaki kozangela na tango
ya kokabola bilei ya mokolo na mokolo. **2** Boye, bantoma
zomi na mibale basangisaki bayekoli nyonso mpe balobaki
na bango: — Ekozala malamu te mpo na biso kotika
mosala ya koteya Liloba na Nzambe mpo na komipesa na
mosala ya kokabola bilei. **3** Yango wana bandeko, bopona
mibali sambo kati na bino, oyo bayebana na bizaleli na
bango ya malamu, oyo batonda na Molimo Mosantu mpe
na bwanya mpo ete topesa bango mokumba yango. **4**
Boye, biso tokomipesa na mabondeli mpe na mosala ya
koteya Liloba na Nzambe. **5** Likanisi yango esepelisaki
lisanga mobimba. Boye, baponaki Etieni, moto oyo atonda
na kondima mpe na Molimo Mosantu; Filipo, Prokore,
Nikanori, Timoni, Parimenasi mpe Nikola, moto ya Antioshe,
oyo akotaki na lingomba ya Bayuda. **6** Balakisaki bango
epai ya Bantoma; Bantoma basambelaki mpo na bango
mpe batiaki bango maboko. **7** Boye, Liloba na Nzambe
ezalaki kokoba kopanzana, motango ya bayekoli ezalaki mpe
kobakisama makasi na Yelusalemi mpe Banganga-Nzambe
ebele bakomaki kondimela Yesu. **8** Nzokande, Etieni, moto
oyo atondaki na ngolu mpe na nguya ya Nzambe, azalaki
kosala bikamwa mpe bilembo minene kati na bato. **9** Bongo
bato mosusu ya ndako ya mayangani oyo ebengamaka
Ndako ya mayangani ya bansomi: Bayuda ya Sirene, ya
Alekizandri, ya bituka ya Silisi mpe ya Azia; bakomaki kotia
tembe na miso ya Etieni. **10** Kasi bazangaki makoki ya
kotelemela bwanya mpe Molimo oyo azalaki kotinda ye
koloba. **11** Bongo, bapesaki kanyaka epai ya bato mpo
ete baloba: « Toyokaki Etieni koloba maloba ya kofinga
Moyize mpe Nzambe. » **12** Batombokisaki bato, bakambi
mpe balakisi ya Mobeko. Boye, bayaki kokanga Etieni na
mbalakata mpe bamemaki ye na Likita-Monene. **13** Kuna,
babimisaki batatoli ya lokuta oyo balobaki: — Moto oyo
azali kotika te koloba mabe mpo na kobebisa lokumu ya
esika oyo ya bule mpe ya mibeko; **14** pamba te toyokaki
ye koloba ete Yesu ya Nazareti akobuka Tempelo oyo mpe
akobongola bizaleli oyo Moyize atikela biso. **15** Bato nyonso
oyo bavandaki na Likita-Monene batalaki Etieni malamu
penza, mpe bamonaki ete elongi na ye ekomaki lokola elongi
ya anjelu.

7 Bongo, mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki ye: —
Boni, makambo oyo bafundeli yo ezali ya solo? **2** Etieni
azongisaki: — Batata mpe bandeko, boyoka ngai! Nzambe
ya nkembo abimelaki koko na biso Abrayami tango azalaki
na Mezopotami, liboso ete akende kovanda na Sharani. **3**
Boye, Nzambe alobaki na ye: « Longwa na mokili na yo mpe
na libota na yo, mpe kende na mokili oyo nakolakisa yo!
» **4** Boye, alongwaki na mokili ya Chalide mpe akendeki
kovanda na mokili ya Sharani. Sima na kufa ya tata na ye,
Nzambe atindaki ye na mokili oyo, mokili oyo bino bozali
kovanda sik'oyo. **5** Apesaki ye mabele moko te awa, ezala
ata mwa eteni. Kasi Nzambe apesaki ye elaka, ye elongo na
bakitani na ye sima na ye, ete bakozwa mokili lokola libula,
atako, na tango wana, Abrayami azalaki nanu na mwana
te. **6** Tala makambo oyo Nzambe alobaki: « Bakitani na
ye bakozala bapaya kati na mokili ya bapaya; bakokomisa
bango bawumbu mpe bakonyokola bango mibu nkama
minei. » **7** Kasi Nzambe alobaki lisusu: « Nakopesa etumbu
na ekolo oyo ekokomisa bango bawumbu. Mpe na sima,
bakobima longwa na mokili yango mpe bakosambela Ngai na
esika oyo. » **8** Bongo Nzambe asalaki boyokani elongo na
Abrayami, mpe elembo ya boyokani yango ezalaki: kokatama
ngenga. Abrayami abotaki Izaki mpe akataki ye ngenga na
mokolo ya mwambe ya mbotama na ye; Izaki abotaki Jakobi
mpe akataki ye ngenga, bongo Jakobi mpe abotaki bakoko
na biso zomi na mibale mpe akataki bango ngenga. **9** Lokola
bakoko na biso bayokelaki Jozefi likunya, batekaki ye mpo
ete azala mowumbu na Ejipito. Kasi Nzambe azalaki na ye
elongo **10** mpe akangolaki ye na minyoko na ye nyonso;
Apesaki ye bwanya mpe asalelaki ye ngolu na miso ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito, oyo akomisaki ye moyangeli ya
Ejipito mpe ya ndako na ye mobimba. **11** Nzokande, nzala
moko ya makasi ekotaki na Ejipito mobimba mpe na Kanana,
ememaki pasi penza, bongo bakoko na biso bazalaki lisusu
na eloko ya kolia te. **12** Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali
na Ejipito, atindaki bakoko na biso mbala ya liboso. **13** Na
mbala ya mibale, Jozefi amilakisaki epai ya bandeko na
ye, bongo Faraon ayaki koyeba libota ya Jozefi. **14** Bongo,
Jozefi atindaki ete bakende kozwa tata na ye Jakobi elongo
na bandeko na ye nyonso. Bango nyonso bazalaki bato tuku
sambo na mitano. **15** Boye, Jakobi akendeki kovanda na
Ejipito epai wapi ye elongo na bakoko na biso bakufaki. **16**
Bamemaki banzoto na bango na engumba ya Sishemi mpe
bakundaki yango kati na kunda oyo Abrayami asombaki na
mbongo epai ya bana ya Amori, tata ya Sishemi. **17** Wana
tango oyo Nzambe alingaki kokokisa elaka oyo apesaki na
Abrayami ekomaki pene, motango ya bato na biso, kati na
Ejipito, ekomaki ebele penza, **18** kino mokonzi mosusu,
oyo ayebaki Jozefi te, azwaki bokonzi na Ejipito. **19** Na
mayele mabe, mokonzi yango anyokolaki bakoko na biso
kino kotinda bango na makasi ete babwaka bana na bango
oyo babotami sika mpo ete bakufa. **20** Ezalaki na tango
wana nde Moyize abotamaki. Nzambe asalaki ye kitoko
mingi. Babatelaki ye sanza misato na ndako ya tata na ye.
21 Wana baboti na ye batiaki ye libanda, mwana mwasi ya
Faraon azwaki ye mpe abokolaki ye lokola mwana na ye
penza. **22** Bayekolisaki Moyize na bwanya nyonso ya bato
ya Ejipito, mpe akomaki moto na nguya na maloba mpe
na misala. **23** Tango Moyize akokisaki mibu tuku minei,
azwaki mokano ya kokende kotala bandeko na ye, bana
ya Isalaele. **24** Awa amonaki moto moko ya Ejipito kobeta
moto ya ekolo na ye, akotelaki moto ya Isalaele, azongisaki
mabe na mabe epai ya moto ya Ejipito mpe abomaki ye.
25 Moyize akanisaki ete bandeko na ye bakososola ete
Nzambe azali kosalela ye mpo na kopesa bango lobiko, kasi
basosolaki yango te. **26** Mokolo oyo elandaki, Moyize akutaki
bana ya Isalaele mibale kobunda. Bongo amekaki kozongisa
boyokani kati na bango; alobaki na bango: « Ah baninga na
ngai, bozali bandeko; mpo na nini bozali kosalana mabe? »
27 Kasi moto oyo azalaki konyokola ndeko na ye atindikaki

Moyize mpe alobaki: « Nani atie yo mokonzi mpe mosambisi
kati na biso? **28** Olingi koboma ngai ndenge obomaki moto
ya Ejipito lobi? » **29** Tango Moyize ayokaki bongo, akimaki
na mokili ya Madiani epai wapi avandaki lokola mopaya
mpe abotaki bana mibale ya mibali. **30** Sima na mibu tuku
minei, anjelu moko abimelaki Moyize kati na esobe, pene ya
ngomba Sinai, kati na ndemo ya moto oyo ezalaki komata
longwa kati na mwa nzete oyo ezalaki kopela. **31** Tango
Moyize amonaki yango, akamwaki makasi. Mpe awa azalaki
kopusana mpo na kotala yango malamu, ayokaki mongongo
ya Nkolo koloba: **32** « Nazali Nzambe ya bakoko na yo,
Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya
Jakobi. » Moyize alengaki na somo mpe akokaki kutu kotala
te. **33** Bongo, Nkolo alobaki na ye: « Longola basandale
na yo na makolo na yo, pamba te esika oyo otelemi ezali
mabele ya bule. **34** Namoni minyoko ya bato na Ngai kati na
Ejipito. Nayoki kolela na bango mpe nakiti mpo na kokangola
bango. Mpe yaka sik'oyo, nakotinda yo ete ozonga na Ejipito.
» **35** Kaka Moyize oyo bandeko na ye baboyaki na koloba
na ye: « Nani atie yo mokonzi mpe mosambisi, » ye nde
Nzambe atindaki mpo ete azala mokonzi mpe mokangoli na
bango, na lisungi ya anjelu oyo abimelaki ye na mwa nzete.
36 Abimisaki bango na mokili ya Ejipito, na nzela ya bikamwa
mpe ya bilembo minene oyo asalaki kuna, na ebale monene
ya Motane mpe na esobe, mibu tuku minei. **37** Ezalaki kaka
Moyize wana oyo alobaki na bana ya Isalaele: « Nzambe
akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta
kati na bandeko na bino. » **38** Azalaki kati na mayangani
oyo bakoko na biso basanganaki na esobe; ye nde azalaki
molobeli, kati na bakoko na biso mpe anjelu oyo asololaki na
ye, na ngomba Sinai epai wapi azwaki Maloba ya bomoi mpo
na kopesa biso. **39** Kasi bakoko na biso baboyaki kotosa
ye; batombokelaki ye mpe bazwaki likanisi ya kozonga
na Ejipito. **40** Balobaki na Aron: « Salela biso banzambe
oyo bakotambola liboso na biso. Pamba te toyebi te soki
makambo nini ekomeli Moyize oyo abimisaki biso na mokili ya
Ejipito! » **41** Ezalaki na mikolo wana nde basalaki nzambe ya
ekeko, na lolenge ya mwana ngombe; babonzelaki nzambe
yango ya ekeko mbeka mpe basalaki feti mpo na lokumu
ya misala ya maboko na bango. **42** Kasi Nzambe apesaki
bango mokongo mpe atikaki bango kosambela mampinga
ya likolo, ndenge ekomama kati na buku ya basakoli: « Oh
bato ya Isalaele, boni, bozalaki kobonzela Ngai mbeka mpe
kopesa Ngai makabo na mibu tuku minei oyo bolekisaki na
esobe? **43** Bomemaki nde ndako ya kapo ya Moloki mpe
monzoto ya nzambe na bino Rofa, banzambe ya bikeko oyo
bosalaki mpo na kogumbamela! Yango wana, nakotinda
bino na bowumbu, mosika koleka Babiloni! » **44** Bakoko
na biso bazalaki na Ndako ya kapo ya Boyokani kati na
esobe, batongaki yango ndenge Nzambe atindaki Moyize,
kolanda ndakisa oyo amonaki. **45** Sima na kozwa Ndako
ya kapo yango, bakoko na biso na bokambami ya Jozue,
bamemaki yango tango babotolaki mikili ya Bapagano, mikili
oyo Nzambe abenganaki liboso na bango. Mpe Ndako ya
kapo yango etikalaki kuna kino na tango ya Davidi; **46**
oyo azwaki ngolu na miso ya Nzambe mpe asengaki ete
atongela Nzambe ya Jakobi ndako. **47** Kasi Salomo nde
moto atongelaki ye ndako. **48** Nzokande, Ye-Oyo-Aleki-Likolo
avandaka te kati na bandako oyo bato batonga, ndenge kaka
mosakoli aloba: **49** « Likolo ezali Kiti na Ngai ya bokonzi, mpe
mabele ezali enyatelo makolo na Ngai. Ndako ya ndenge
nini penza bokoki kotongela Ngai, elobi Nkolo, to esika ya
bopemi ya ndenge nini penza bokoki kobongisela Ngai?
50 Boni, ezali loboko na Ngai te nde esalaki biloko wana
nyonso? » **51** Bato ya mito makasi, ya mitema mabanga
mpe bakufa matoyi! Bozali ndenge moko kaka na bakoko
na bino: botelemelaka tango nyonso Molimo Mosantu! **52**
Boni, ezalaki solo ata na mosakoli moko oyo bakoko na
bino bazangaki konyokola? Kutu, babomaki ezala basakoli
oyo basakolaki koya ya Moyengebene, Ye oyo bosili sik'oyo
koteka mpe koboma, **53** bino bato oyo bozwaki Mobeko ya
Nzambe na nzela ya ba-anjelu, kasi botosaki yango te. **54**
Tango bato ya Likita-Monene bayokaki bongo, batombokaki
makasi mpe bakomaki kolia minu mpo na Etieni. **55** Kasi
lokola Etieni atondisamaki na Molimo Mosantu, atalaki na
Likolo, amonaki nkembo ya Nzambe mpe Yesu atelema
na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe. **56** Alobaki:
— Botala, namoni Likolo efungwami mpe Mwana na moto
atelema na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe! **57**
Bongo, bakangaki matoyi na bango, bagangaki makasi
penza, mpe bango nyonso basangelaki ye, **58** bamemaki ye
libanda ya engumba mpe babambaki ye mabanga. Na tango
wana, batatoli batikaki bilamba na bango epai ya elenge
mobali moko na kombo Saulo. **59** Wana bazalaki kobamba
ye mabanga, Etieni azalaki kosambela na koloba: — Nkolo
Yesu, yamba molimo na ngai! **60** Bongo, afukamaki mpe
agangaki makasi: — Nkolo, kotangela bango lisumu oyo te!
Tango kaka Etieni alobaki bongo, akufaki.

8 Saulo mpe azalaki na molongo ya bato oyo bandimaki
ete baboma Etieni. Kobanda na mokolo wana, minyoko
ya makasi ekweyelaki Lingomba kati na Yelusalemi; mpe
bandimi nyonso bapalanganaki na Yuda mpe na Samari,
longola kaka bantoma. **2** Bato oyo batosaka mibeko ya
Nzambe bakundaki Etieni mpe balelaki ye mingi. **3** Kasi
Saulo akomaki koluka kopanza Lingomba; azalaki kokota
na bandako nyonso mpo na kokanga mibali mpe basi, mpe
kobwaka bango na boloko. **4** Bandimi oyo bapalanganaki
bazalaki koteya Liloba na Nzambe bisika nyonso bazalaki
kokende. **5** Filipo akendeki na engumba moko ya Samari
mpe, kuna, ateyaki Klisto. **6** Bongo tango ebele ya bato
bayokaki mpe bamonaki bikamwa oyo asalaki, bakangamaki
na makambo oyo Filipo azalaki koloba. **7** Pamba te milimo ya
mbindo ezalaki kobima kati na bato mingi na koganga makasi,
mpe bato mingi oyo bakufa makolo mpe oyo batambolaka
tengu-tengu babikaki. **8** Boye, bato ya engumba yango
batondisamaki na esengo makasi. **9** Nzokande, wuta kala,
kati na engumba yango, ezalaki na moto moko oyo kombo
na ye ezalaki « Simona. » Azalaki kosala misala ya maji.
Azalaki kokamwisa bato ya Samari mpe komimona moto
monene. **10** Bato nyonso, kobanda na bana mike kino na
mikolo, bayokaki ye na bokebi mpe balobaki: « Moto oyo,
azali penza nguya ya Nzambe, nguya oyo babengaka: Nguya
monene. » **11** Bazalaki kolanda ye mpo ete, wuta kala,
azalaki kokamwisa bango na misala na ye ya maji. **12** Kasi
tango bandimaki Sango Malamu oyo Filipo ateyaki na tina
na Bokonzi ya Nzambe mpe na tina na Kombo na Yesu-
Klisto, mibali mpe basi bazwaki libatisi. **13** Simona mpe

andimaki mpe azwaki libatisi; azalaki kolanda Filipo bisika
nyonso oyo azalaki kokende, mpe azalaki kokamwa bilembo
minene mpe bikamwa oyo ezalaki kosalema na miso na ye.
14 Tango bantoma, kati na Yelusalemi, bayokaki ete bato ya
Samari bayambi Liloba na Nzambe, batindelaki bango Petelo
mpe Yoane. **15** Tango bakomaki kuna, basambelaki mpo na
bandimi ya sika mpo ete bazwa Molimo Mosantu, **16** pamba
te Molimo Mosantu akitelaki nanu ata moto moko te kati na
bango; bazwaki kaka libatisi na Kombo ya Nkolo Yesu. **17**
Bongo, Petelo mpe Yoane batielaki bango maboko, mpe
bazwaki Molimo Mosantu. **18** Tango Simona amonaki ete
bato oyo bandimaki bazwaki Molimo Mosantu, wana bantoma
batielaki bango maboko, apesaki Petelo mpe Yoane mbongo;
19 mpe alobaki: — Bopesa ngai mpe nguya oyo, mpo ete
moto nyonso oyo nakotiela maboko akoka kozwa Molimo
Mosantu. **20** Kasi Petelo azongiselaki ye: — Mpo ete okanisi
ete okoki kosomba likabo ya Nzambe na nzela ya mbongo,
tika ete yo mpe mbongo na yo bokufa! **21** Solo, ozali na libula
te to na makoki te kati na lotomo oyo, pamba te motema na
yo ezali sembo te liboso ya Nzambe. **22** Boye, bongwana
na mabe na yo mpe bondela Nkolo ete alimbisa yo, soki
ekoki kosalema, mpo na makanisi oyo ozalaki na yango kati
na motema na yo. **23** Pamba te namoni ete motema na yo
etondi na zuwa mpe ozali mowumbu ya masumu. **24** Simona
azongisaki: — Bobondela Nkolo mpo na ngai mpo ete, kati
na oyo bowuti koloba, eloko moko te ekomela ngai. **25** Sima
na bango kotatola mpe kosakola Liloba na Nkolo, Petelo
mpe Yoane bazongaki na Yelusalemi; na nzela, bazalaki
koteya Sango Malamu kati na bamboka ebele ya Samari.
26 Anjelu ya Nkolo alobaki na Filipo: — Telema, kende na
sude, na nzela ya esobe, nzela oyo ewuta na Yelusalemi
mpe ekenda kino na Gaza. **27** Boye, Filipo atelemaki mpe
akendeki; na nzela, akutanaki na soda moko oyo baboma
mokongo, moto ya mboka Etiopi; azalaki kalaka moko ya
lokumu mpe azalaki na mokumba ya kobatela bomengo
nyonso ya Kandase, mwasi mokonzi ya Etiopi. Moto yango
ayaki na Yelusalemi mpo na kogumbamela; **28** bongo wana
azalaki kozonga na mboka na ye, azalaki ya kovanda kati
na shar na ye mpe azalaki kotanga mokanda ya mosakoli
Ezayi. **29** Molimo alobaki na Filipo: — Kende mpe pusana
pene ya shar wana. **30** Filipo akendeki mbangu pene ya
shar yango mpe ayokaki ye kotanga mokanda ya mosakoli
Ezayi. Filipo atunaki ye: — Boni, ozali kososola makambo
oyo ozali kotanga? **31** Azongisaki: — Nakososola ndenge
nini soki moto alimboleli ngai yango te? Boye abengaki
Filipo ete amata na shar mpe avanda pembeni na ye. **32**
Tala eteni ya Makomi oyo azalaki kotanga: « Lokola mpate
oyo bazali komema na esika oyo babomelaka banyama,
lokola meme liboso ya moto oyo azali kolongola yango
bapwale, afungolaki monoko na ye te. **33** Basambwisaki ye
mpe baboyaki kolongisa ye. Nani akoyebisa bakitani na ye?
Pamba te balongoli bomoi na ye na mokili. » **34** Bongo, soda
oyo baboma nzoto ya mibali atunaki Filipo: — Nabondeli yo,
yebisa ngai: mosakoli azali koloba makambo oyo na tina na
nani? Azali koloba yango na tina na ye moko to na tina na
moto mosusu? **35** Filipo azwaki maloba mpe, na nzela ya
eteni yango ya Makomi, ateyaki ye Sango Malamu ya Yesu.
36 Wana bazalaki kokoba mobembo na bango, bakomaki na
esika moko oyo ezalaki na mayi, mpe soda oyo baboma
mokongo alobaki: — Tala mayi, yango oyo. Eloko nini ekoki
kopekisa ngai kozwa libatisi? [**37** Filipo alobaki: — Soki
kaka ondimi wuta na motema na yo mobimba, okoki na yo
kozwa libatisi. Moto yango azongisaki: — Nandimi ete Yesu-
Klisto azali Mwana na Nzambe!] **38** Mbala moko, apesaki
mitindo ete batelemisa shar. Bongo bango mibale, Filipo mpe
soda oyo baboma mokongo, bakitaki na mayi, mpe Filipo
abatisaki ye. **39** Tango babimaki na mayi, Molimo ya Nkolo
alongolaki Filipo, mpe soda oyo baboma mokongo amonaki
ye lisusu te, kasi akobaki mobembo na ye na esengo. **40**
Nzokande, Filipo amonanaki na Azoti; mpe longwa kuna,
akendeki na Sezarea, wana azalaki koteya Sango Malamu
kati na bamboka nyonso epai wapi azalaki kolekela.

9 Nzokande, Saulo azalaki kaka kokanela mpe koluka
koboma bayekoli ya Nkolo. Akendeki epai ya mokonzi
ya Banganga-Nzambe, **2** mpe asengaki ye mikanda ya
mosala mpo na bandako ya mayangani ya Damasi, mpo
ete, soki akuti kuna bato oyo bazali kolanda nzela ya Nkolo,
akanga bango mpe amema bango na Yelusalemi, ezala
basi to mibali. **3** Wana azalaki kokende na Damasi mpe
akomaki pene ya engumba yango, amonaki mbala moko
pole moko kowuta na likolo mpe kongengela ye. **4** Akweyaki
na mabele mpe ayokaki mongongo moko koloba na ye: —
Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai? **5** Saulo
atunaki: — Nkolo, yo nani? Mongongo ezongisaki: — Ngai,
nazali Yesu oyo yo ozali konyokola. **6** Kasi sik'oyo, telema,
kota kati na engumba, mpe, kuna, bakoyebisa yo makambo
oyo osengeli kosala. **7** Bato oyo bazalaki kokende mobembo
elongo na Saulo batelemaki mpe bazangaki maloba ya
koloba; bayokaki mongongo yango, kasi bamonaki moto
moko te. **8** Saulo atelemaki wuta na mabele; kasi tango
afungolaki miso, amonaki lisusu te. Boye, basimbaki ye na
loboko mpe bamemaki ye na Damasi. **9** Mikolo misato,
akokaki komona te, aliaki eloko te mpe amelaki eloko te. **10**
Kati na Damasi, ezalaki na moyekoli moko oyo kombo na ye
ezalaki « Ananiasi. » Nkolo abengaki ye kati na emoniseli: —
Ananiasi! Azongisaki: — Nkolo, ngai oyo! **11** Nkolo alobaki
na ye: — Telema, kende na ndako ya Yuda, oyo ezali na
balabala oyo babengaka « Alima » mpe tuna moto moko ya
mboka Tarse, kombo na ye « Saulo. » Azali kosambela **12**
mpe, kati na emoniseli, awuti komona moto moko kokota
mpe kotia ye maboko mpo ete amona lisusu; kombo na
ye « Ananiasi. » **13** Ananiasi azongisaki: — Nkolo, bato
ebele bayebisi ngai makambo na tina na moto yango mpe
mabe nyonso oyo asali babulami na Yo, na Yelusalemi. **14**
Mpe ayei awa, na Damasi, mpo ete bakonzi ya Banganga-
Nzambe bapesi ye bokonzi ya kokanga bato nyonso oyo
babelelaka Kombo na Yo. **15** Kasi Nkolo alobaki na Ananiasi:
— Kende, pamba te nasila kopona moto wana lokola esalelo
na Ngai mpo na kosakola Kombo na Ngai epai ya bikolo ya
bapaya, epai ya bakonzi na bango mpe epai ya bana ya
Isalaele. **16** Nakolakisa ye ndenge nini asengeli konyokwama
mpo na Kombo na Ngai. **17** Boye, Ananiasi akendeki mpe
akotaki kati na ndako; atielaki Saulo maboko na koloba:
— Ndeko na ngai, Saulo; Nkolo Yesu oyo abimelaki yo na
nzela, wana ozalaki koya awa, atindi ngai mpo ete omona
lisusu mpe otonda na Molimo Mosantu. **18** Kaka na tango
yango, biloko moko lokola biteku ekweyaki wuta na miso ya

Saulo, mpe akomaki lisusu komona. Atelemaki mpe azwaki
libatisi; **19** mpe, sima na ye kolia, nzoto na ye ezongaki lisusu
makasi. Saulo avandaki mwa mikolo elongo na bayekoli oyo
bazalaki kati na Damasi. **20** Kaka na tango yango, abandaki
koteya na bandako ya mayangani ete Yesu azali Mwana
na Nzambe. **21** Bato nyonso oyo bayokaki ye bakamwaki
mingi mpe batunaki: — Boni, ezali ye te moto oyo azalaki
konyokola makasi, kati na Yelusalemi, bato oyo babelelaka
Kombo ya Yesu? Boni, ayei awa te mpo na kokanga mpe
komema bango epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe? **22**
Nzokande, kondima ya Saulo ezalaki se kokoba kolendisama
mpe azalaki kondimisa Bayuda oyo bavandaka na Damasi
ete Yesu azali Klisto. **23** Sima na mikolo ebele, Bayuda
bayokanaki koboma Saulo; **24** kasi Saulo ayokaki sango
na tina na mabongisi na bango. Butu mpe moyi, bazalaki
kokengela bikuke ya engumba mpo na koluka koboma
ye. **25** Kasi bayekoli ya Saulo bamemaki ye na butu mpe
babimisaki ye libanda ya mir, na kokitisa ye kati na kitunga.
26 Tango Saulo akomaki na Yelusalemi, amekaki kosangana
na bayekoli, kasi bango nyonso bazalaki kobanga ye, pamba
te bazalaki penza kondima te ete akomi penza moyekoli. **27**
Barnabasi azwaki ye mpe amemaki ye epai ya bantoma;
ayebisaki bango ndenge nini Saulo, na mobembo na ye,
amonaki Nkolo, mpe ete Nkolo alobaki na ye. Ayebisaki
bango lisusu ndenge nini, kati na Damasi, ateyaki na mpiko
na Kombo na Yesu. **28** Boye, wuta na tango wana, Saulo
avandaki elongo na bango, azalaki kokende mpe kozonga
na bonsomi kati na Yelusalemi, wana azalaki koteya na
mpiko, na Kombo ya Nkolo. **29** Saulo azalaki kosolola
mpe kotia tembe na Bayuda oyo balobaka lokota ya Greki;
nzokande, bango, bazalaki koluka nzela ya koboma ye. **30**
Tango bandimi bayokaki likambo yango, bamemaki Saulo na
Sezarea, mpe, longwa kuna, batindaki ye na Tarse. **31** Kati
na Yuda mobimba, Galile mpe Samari, Lingomba ezalaki na
kimia, ezalaki kolenda mpe kotosa Nkolo, mpe motango ya
bandimi na yango ezalaki kobakisama na lisungi ya Molimo
Mosantu. **32** Lokola Petelo azalaki kosala mibembo kati na
mboka mobimba, akendeki mpe kotala basantu oyo bazalaki
kovanda kati na Lidi. **33** Kuna, amonaki moto moko alala na
etoko wuta mibu mwambe mpo ete azalaki kobela bokono ya
bukabuka; kombo na ye « Ene. » **34** Petelo alobaki na ye:
— Ene, Yesu-Klisto abikisi yo; telema mpe kanga etoko na
yo. Mbala moko, Ene atelemaki. **35** Tango bavandi nyonso
ya Lidi mpe ya esobe ya Saroni bamonaki ye, bandimelaki
Nkolo. **36** Kati na Jafa, ezalaki na mwasi moyekoli moko,
kombo na ye ezalaki « Tabita. » Na lokota ya Greki, kombo
na ye ezalaki Dorkasi (oyo elingi koloba: Mboloko). Azalaki
tango nyonso kosala bolamu mpe kosunga babola. **37** Na
mikolo wana, akomaki kobela mpe akufaki. Sima na kosukola
nzoto na ye, batiaki yango kati na shambre ya likolo. **38**
Tango bayekoli bayokaki sango ete Petelo azali kati na Lidi
oyo ezali penza pene ya Jafa, batindelaki ye mibali mibale
mpo na kosenga na ye: « Tobondeli yo, yaka noki! » **39**
Mbala moko, Petelo akendeki elongo na bango; mpe tango
akomaki, bamemaki ye na shambre ya likolo. Basi nyonso
oyo bakufisa mibali bayaki kozingela ye, bazalaki kolela mpe
kolakisa ye banzambala mpe bilamba mosusu oyo Dorkasi
asalaki, wana azalaki nanu elongo na bango. **40** Petelo
abimisaki bato nyonso; bongo afukamaki mpe asambelaki.
Wana azalaki kotala epai ebembe ya mama Dorkasi ezalaki,
alobaki: — Tabita, telema! Tabita afungolaki miso; mpe
wana amonaki Petelo, avandaki. **41** Petelo asimbaki ye na
loboko na ye mpe atelemisaki ye. Bongo abengaki bandimi,
mingi-mingi basi oyo bakufisa mibali, mpe alakisaki bango
Dorkasi ya bomoi. **42** Sango yango epanzanaki kati na
engumba mobimba ya Jafa, mpe bato mingi bandimelaki
Nkolo. **43** Petelo avandaki tango molayi kati na Jafa, epai ya
moto moko oyo kombo na ye ezalaki « Simona; » azalaki
mobongisi baposo ya banyama.

10 Na Sezarea, ezalaki na moto moko oyo kombo na
ye ezalaki « Kornei; » azalaki mokonzi ya basoda oyo
babengamaka « mampinga ya Itali. » **2** Kornei elongo na
bato nyonso ya libota na ye bazalaki komipesa na makambo
ya Nzambe mpe kotosa Nzambe; azalaki kosunga bato
oyo bazalaki kati na bosenga ya ndenge na ndenge mpe
kosambela Nzambe tango nyonso. **3** Mokolo moko, na
ngonga pene ya misato sima na midi, azwaki emoniseli;
amonaki na polele anjelu moko ya Nzambe koya epai na ye
mpe koloba na ye: — Kornei! **4** Kornei atalaki ye na somo
mpe atunaki: — Nkolo, likambo nini? Anjelu azongisaki: —
Mabondeli na yo mpe masungi oyo opesaka epai ya babola
emati liboso ya Nzambe, mpe akanisi yango. **5** Sik'oyo, tinda
bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo na
ye mosusu ezali « Petelo; » **6** azali kovanda lokola mopaya
kati na ndako ya Simona, mobongisi baposo ya banyama,
oyo ndako na ye ezali pene ya ebale monene. **7** Tango kaka
anjelu oyo asololaki na ye akendeki, Kornei abengaki basali
mibale kati na basali na ye, mpe soda moko oyo azalaki
komipesa na makambo ya Nzambe, kati na basoda oyo
bazalaki kosalela ye. **8** Ayebisaki bango makambo nyonso
oyo ekomelaki ye mpe atindaki bango na Jafa. **9** Mokolo oyo
elandaki, na ngonga pene ya midi, wana bato oyo Kornei
atindaki bazalaki nanu na nzela mpe bakomaki pene ya Jafa,
Petelo amataki na veranda oyo ezalaki na likolo ya ndako
mpo na kosambela. **10** Ayokaki nzala mpe azalaki na posa ya
kolia, mpe wana bazalaki nanu kobongisela ye bilei, akweyaki
na Molimo. **11** Amonaki Likolo efungwami, mpe eloko moko
lokola elamba monene basimba na basonge na yango minei
ezali kokita na mabele. **12** Kati na yango, ezalaki na lolenge
nyonso ya banyama ya mabele, oyo ezali na makolo minei;
ya banyama oyo etambolaka na libumu mpe ya bandeke ya
likolo. **13** Bongo mongongo moko elobaki na ye: — Petelo,
telema. Boma mpe lia. **14** Petelo azongisaki: — Te, Nkolo!
Natikala nanu kolia te eloko ya mbindo to ya bosoto. **15**
Mongongo yango elobaki na ye, mpo na mbala ya mibale: —
Eloko nyonso oyo Nzambe akomisi peto, yo, komona yango
mbindo te! **16** Esalemaki bongo mbala misato, mpe eloko
yango elimwaki kati na Likolo. **17** Petelo akamwaki mingi
mpe akomaki komituna ndimbola ya emoniseli oyo awuti
kozwa. Kaka na tango yango, batindami ya Kornei bamonaki
ndako ya Simona, oyo bazalaki koluka, mpe batelemaki na
ekuke. **18** Babelelaki mpe batunaki soki ezali kuna nde
Simona avandaka, Simona oyo kombo na ye mosusu ezali «
Petelo. » **19** Wana Petelo azalaki kaka komitungisa mpo
na emoniseli oyo awuti kozwa, Molimo alobaki na ye: —
Simona, bato misato bazali koluka yo. **20** Telema mpe kita.
Kende elongo na bango, kotia tembe te, pamba te ngai nde

natindi bango. **21** Petelo akitaki mpe alobaki na bato yango:
— Ngai oyo! Ezali ngai nde bozali koluka. Boyei mpo na
nini? **22** Bato yango bazongisaki: — Towuti epai ya Kornei,
mokonzi ya basoda; azali moto ya sembo mpe atosaka
Nzambe, mpe Bayuda nyonso bazali kotatola bolamu na
tina na ye. Anjelu ya bule ayebisaki ye ete abengisa yo
kati na ndako na ye mpo ete ayoka makambo oyo ozali
na yango ya koloba na ye. **23** Petelo akotisaki bango na
ndako mpe apesaki bango esika ya kolala. Mokolo oyo
elandaki, Petelo akendeki elongo na bango, mpe ndambo
ya bandimi balandaki ye wuta na Jafa. **24** Sima na mokolo
moko, bakomaki na Sezarea. Kornei azalaki kozela bango,
mpe abengisaki bato ya libota na ye mpe balingami na ye
mpo ete bazala lisanga. **25** Tango Petelo alingaki kokota na
ndako, Kornei apusanaki pene na ye, amibwakaki na makolo
na ye mpo na kogumbamela ye. **26** Kasi Petelo atelemisaki
ye; alobaki: — Telema! Ngai mpe nazali kaka moto. **27** Wana
bazalaki kosolola, Petelo akotaki na ndako mpe akutaki
bato ebele basangani. **28** Alobaki na bango: — Boyebi
malamu ete mibeko na biso epekisa Moyuda kosangana
na Mopagano to kokende kotala Mopagano; kasi Nzambe
alakisi ngai ete nasengeli te komona moto moko mbindo to
bosoto. **29** Yango wana, tango botindaki bato kobenga ngai,
natunaki ata motuna moko te mpo na koya. Sik'oyo, nakoki
koyeba tina nini bobengeli ngai? **30** Kornei azongisaki: —
Eleki mikolo misato, na ngonga lokola oyo, ngonga ya misato
sima na midi, nazalaki kosambela kati na ndako na ngai.
Mbala moko, moto moko alata bilamba ya kongenga makasi
atelemaki liboso na ngai **31** mpe alobaki: « Kornei, Nzambe
ayoki mabondeli na yo mpe akanisi masungi oyo opesaka
epai ya babola. **32** Tinda bato, na Jafa, mpo bakende
kobenga Simona oyo kombo na ye mosusu ezali Petelo;
azali kovanda lokola mopaya kati na ndako ya Simona,
mobongisi baposo ya banyama, oyo ndako na ye ezali pene
ya ebale monene. » **33** Yango wana, natindaki bato noki-
noki epai na yo, mpe osali malamu ndenge oyei. Sik'oyo,
biso nyonso tozali awa liboso ya Nzambe mpo na koyoka
nyonso oyo Nkolo atindi yo koyebisa biso. **34** Petelo azwaki
maloba mpe alobaki: — Sik'oyo, nasosoli solo ete Nzambe
atalaka bilongi te, **35** kasi andimaka bato ya bikolo nyonso,
oyo batosaka Ye mpe basalaka makambo ya sembo. **36**
Atindaki Liloba na Ye epai ya bana ya Isalaele mpo na
kosakola Sango Malamu ya kimia, na nzela ya Yesu-Klisto
oyo azali Nkolo ya bato nyonso. **37** Boyebi makambo oyo
esalemaki na Yuda mobimba, kobanda na Galile, sima na
libatisi oyo Yoane ateyaki: **38** ndenge nini Nzambe atondisaki
Yesu ya Nazareti na Molimo Mosantu mpe na nguya, mpe
ndenge nini atambolaki bipai na bipai mpo na kosala bolamu
mpe kobikisa bato nyonso oyo bazalaki na se ya nguya ya
Satana, pamba te Nzambe azalaki elongo na Ye. **39** Biso,
tozali batatoli ya makambo nyonso oyo Yesu asalaki kati na
mokili ya Bayuda mpe kati na Yelusalemi. Babomaki Ye mpe
babakaki Ye na ekulusu, **40** kasi Nzambe asekwisaki Ye kati
na bakufi, na mokolo ya misato, mpe asalaki ete amonana
lisusu. **41** Amonanaki na bato nyonso te, kasi na batatoli oyo
Nzambe apona wuta kala, na biso oyo toliaki mpe tomelaki
elongo na Ye, sima na Ye kosekwa kati na bakufi. **42** Apesaki
biso mitindo ya koteya bato mpe kotatola ete Ye nde Nzambe
apona lokola Mosambisi ya bato ya bomoi mpe bakufi. **43**
Basakoli nyonso batatolaki na tina na Ye ete moto nyonso
oyo akondimela Ye akozwa bolimbisi ya masumu na nzela
ya Kombo na Ye. **44** Wana Petelo azalaki nanu koloba,
Molimo Mosantu akitelaki bato nyonso oyo bazalaki koyoka
Liloba. **45** Bandimi oyo bazalaki bakatama ngenga, oyo
bayaki elongo na Petelo wuta na Jafa, bakamwaki mingi
komona ete Nzambe asopi likabo ya Molimo Mosantu epai
ya bato ya bikolo ya bapaya. **46** Pamba te bayokaki bango
koloba na nkota mosusu mpe kokumisa Nzambe. Bongo
Petelo alobaki: **47** — Solo, moto moko te akoki koboya
ete bazwa libatisi ya mayi. Bazwi Molimo Mosantu ndenge
kaka biso tozwaki. **48** Boye, Petelo apesaki mitindo ete
babatisa bango na Kombo na Yesu-Klisto. Bongo, basengaki
na Petelo ete avanda elongo na bango mpo na mwa mikolo.

11 Bantoma mpe bandimi oyo bazalaki kati na Yuda
bayokaki sango ete bato ya bikolo ya bapaya mpe
bandimaki Liloba na Nzambe. **2** Boye, tango Petelo azongaki
na Yelusalemi, Bayuda oyo bandimelaki Yesu bapamelaki
ye **3** mpe balobaki: — Okotaki na ndako ya bato ya bikolo
ya bapaya mpe oliaki elongo na bango! **4** Petelo ayebisaki
bango makambo nyonso, ndenge esalemaki; alobaki na
bango: **5** — Wana nazalaki kati na engumba Jafa mpe
nazalaki kosambela, nakweyaki na Molimo mpe nazwaki
emoniseli. Namonaki eloko moko lokola elamba monene
basimba na basonge na yango minei kokita wuta na Likolo,
mpe ekomaki kino na esika oyo nazalaki. **6** Tango natalaki
yango malamu, namonaki kati na yango banyama ya mabele,
oyo ezali na makolo minei; banyama ya zamba, banyama oyo
etambolaka na libumu mpe bandeke ya likolo. **7** Nayokaki
mpe mongongo moko koloba na ngai: « Petelo, telema!
Boma mpe lia. » **8** Kasi nazongisaki: « Te, Nkolo! Natikala
nanu kolia te eloko ya mbindo to ya bosoto. » **9** Mongongo
yango elobaki lisusu, wuta na likolo, mpo na mbala ya
mibale: « Eloko nyonso oyo Nzambe akomisi peto, yo,
komona yango mbindo te! » **10** Esalemaki bongo mbala
misato. Bongo babendaki nyonso kati na Likolo. **11** Kaka
na tango yango, bato misato bakomaki na ndako epai wapi
nazalaki kovanda; batindaki bango epai na ngai longwa
na Sezarea. **12** Molimo alobaki na ngai ete natia tembe
te mpo na kokende elongo na bango. Bandeko motoba
bakendeki elongo na ngai kino na Sezarea, mpe tokotaki
na ndako ya moto yango. **13** Moto yango ayebisaki biso
ndenge nini amonaki anjelu kobimela ye kati na ndako na
ye mpe koloba na ye: « Tinda bato, na Jafa, mpo bakende
kobenga Simona oyo kombo na ye mosusu ezali Petelo.
14 Akoyebisa yo maloba oyo, na nzela na yango, okozwa
lobiko, yo mpe libota na yo mobimba! » **15** Wana nazalaki
nanu koloba, Molimo Mosantu akitelaki bango ndenge kaka
akitelaki biso na ebandeli. **16** Mbala moko, nakanisaki lisusu
maloba oyo Nkolo alobaki: « Yoane abatisaki na mayi; kasi
bino, bokobatisama kati na Molimo Mosantu. » **17** Soki
Nzambe apesaki bango likabo ya ndenge moko na biso
oyo tondimelaki Nkolo Yesu-Klisto, bongo ngai nde nani
mpo ete nakoka koboya makambo oyo Nzambe alingi? **18**
Tango bayokaki bongo, bazangaki maloba ya kobakisa, mpe
bakomaki kokumisa Nzambe na maloba oyo: « Nzambe asali
ete ata bato ya bikolo ya bapaya babongola mitema mpo
bazwa bomoi. » **19** Nzokande, bandimi oyo bapalanganaki

mpo na kokima minyoko oyo eyaki tango babomaki Etieni, bakimaki kino na Fenisi, na Shipre mpe na Antioshe. Mpe kuna, bazalaki kosakola Sango Malamu epai ya moto mosusu te, kaka epai ya Bayuda. **20** Kasi bamosusu kati na bango, bato ya Shipre mpe ya Sirene, bakendeki na Antioshe mpe bakomaki koteya Sango Malamu ya Nkolo Yesu epai ya bato oyo balobaka lokota ya Greki. **21** Nguya ya Nkolo ezalaki elongo na bango, mpe bato ebele penza bandimaki mpe bamipesaki na Nkolo. **22** Sango yango ekomaki kino na Lingomba ya Yelusalemi, mpe batindaki Barnabasi, na Antioshe. **23** Tango akomaki kuna mpe amonaki ndenge nini Nzambe apambolaki bango, asepelaki makasi mpe alendisaki bango nyonso ete bakangama makasi na Nkolo, na mitema na bango mobimba. **24** Solo, Barnabasi azalaki moto malamu, azalaki atondisama na Molimo Mosantu mpe na kondima. Bato ebele bakangamaki na Nkolo. **25** Bongo, Barnabasi akendeki na Tarse mpo na koluka Saulo; **26** mpe tango amonaki ye, amemaki ye na Antioshe. Mobu mobimba, Barnabasi mpe Saulo basalaki elongo kati na Lingomba, mpe bateyaki bato ebele. Ezalaki na Antioshe nde bayekoli babengamaki, mpo na mbala ya liboso, Baklisto. **27** Na mikolo wana, ndambo ya basakoli bakendeki na Antioshe longwa na Yelusalemi. **28** Moko kati na bango, kombo na ye ezalaki « Agabisi; » atelemaki mpe asakolaki na nguya ya Molimo ete nzala makasi ekoya na bamboka nyonso oyo bato ya Rome bazali kokonza. Nzala yango ekotaki na tango ya mokonzi Klode. **29** Bayekoli oyo bazalaki kati na Antioshe bazwaki mokano ya kotinda masungi, moko na moko kolanda bozwi na ye, epai ya bandeko oyo bazalaki kovanda na Yuda. **30** Basalaki bongo: batindaki masungi na bango epai ya bakambi ya Lingomba, na nzela ya Barnabasi mpe Saulo.

12 Na tango yango, mokonzi Erode akangaki ndambo ya bandimi ya Lingomba mpo na konyokola bango. **2** Abomaki kutu Jake, ndeko mobali ya Yoane, na mopanga. **3** Tango amonaki ete likambo yango ezalaki kosepelisa Bayuda, akangaki mpe Petelo na tango ya feti ya mapa ezanga levire. **4** Sima na ye kokanga Petelo, atiaki ye kati na boloko mpe aponaki masanga minei ya basoda mpo ete bakengela ye; lisanga moko na moko ezalaki na basoda minei. Erode azalaki na makanisi ya kosambisa ye na miso ya bato sima na feti ya Pasika. **5** Petelo azalaki kati na boloko, kasi Lingomba ezalaki kobondela Nzambe na molende mpo na ye. **6** Na butu ya mokolo oyo Erode alingaki kosambisa ye, Petelo alalaki pongi na kati-kati ya basoda mibale, akangama na minyololo mibale, mpe bakengeli bazalaki kobatela ekuke ya boloko. **7** Mbala moko, anjelu ya Nkolo abimaki na pwasa, mpe pole engengaki kati na boloko. Anjelu aningisaki Petelo na mopanzi mpo na kolamusa ye; alobaki na ye: — Telema noki! Mpe minyololo ekweyaki longwa na maboko ya Petelo. **8** Anjelu alobaki na ye: — Lata elamba na yo, mokaba na yo mpe basandale na yo! Petelo asalaki bongo. Anjelu alobaki na ye lisusu: — Lata nzambala na yo mpe landa ngai. **9** Petelo alandaki anjelu kino na libanda ya boloko, kasi ayebaki te ete makambo oyo anjelu azali kosala ezali penza ya solo: akanisaki ete azwi emoniseli. **10** Balekaki bakengeli ya liboso mpe ya mibale, mpe bakomaki na ekuke ya bibende oyo epesaka nzela ya kokota na engumba. Ekuke efungwamaki yango moko liboso na bango; bongo babimaki mpe batambolaki na balabala moko. Mpe mbala moko, anjelu atikaki Petelo. **11** Tango mayele na ye ya bomoto ezongaki, Petelo amilobelaki: — Ah, nasosoli sik'oyo, ezali penza ya solo! Nkolo atindaki anjelu na Ye mpe akangoli ngai na maboko ya Erode mpe na makambo nyonso oyo Bayuda balingaki kosala ngai. **12** Tango amonaki bongo, akendeki na ndako ya Mari, mama ya Yoane oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. » Bandimi ebele basanganaki kuna mpe bazalaki kosambela. **13** Petelo abetaki ekuke; mpe mwasi mosali moko, kombo na ye « Rode, » apusanaki na ekuke mpo na koyanola. **14** Tango asosolaki ete ezali mongongo ya Petelo, atondaki na esengo; na esika ya kofungola ekuke, azongaki mbangu mpe agangaki: — Eh, ezali Petelo! Azali wana, na libanda, liboso ya ekuke! **15** Balobaki na ye: — Okomi penza na liboma! Kasi Rode azalaki kaka koloba: — Ya solo penza! Petelo azali na libanda. Bongo balobaki: — Ekoki kozala anjelu na ye! **16** Nzokande, Petelo azalaki kokoba kobeta ekuke. Boye, tango bafungolaki ekuke mpe bamonaki ye, bakamwaki makasi. **17** Petelo apepelaki bango loboko mpo ete bavanda kimia, mpe ayebisaki bango ndenge nini Nkolo abimisaki ye na boloko. Alobaki lisusu: — Boyebisa makambo oyo epai ya Jake mpe bandeko mosusu. Sima na yango, abimaki mpe akendeki na esika mosusu. **18** Na tongo, mobulu monene ebimaki kati na basoda, pamba te bazalaki kotunana: — Likambo nini ekomelaki Petelo? **19** Erode atindaki bato koluka Petelo, kasi bamonaki ye te. Bongo, sima na ye kosambisa bakengeli, apesaki mitindo ete baboma bango. Sima na yango, Erode atikaki Yuda mpe akendeki kovanda mwa mikolo na Sezarea. **20** Nzokande, Erode asilikelaki makasi bato ya Tiri mpe ya Sidoni. Bongo, bato ya Tiri mpe ya Sidoni bayokanaki mpe basengaki kokutana na Erode. Sima na bango kozwa lisungi ya Blasitisi, motambolisi misala ya shambre ya mokonzi, basengaki kimia kati na Erode mpe bango, pamba te bilei na bango ezalaki kowuta na mokili ya mokonzi Erode. **21** Tango mokolo oyo akataki ekokaki, Erode alataki bilamba na ye ya bokonzi, avandaki na kiti na ye ya bokonzi mpe alobaki na bato. **22** Bato bagangaki: — Tala yango oyo, mongongo ya nzambe; ezali mongongo ya moto te! **23** Mbala moko, anjelu ya Nkolo abetaki Erode mpo ete apesaki Nzambe lokumu te; boye bankusu eliaki ye, mpe akufaki. **24** Kasi Liloba na Nzambe ekobaki kopanzana mpe kobota mbuma. **25** Sima na Barnabasi mpe Saulo kokokisa mosala na bango mpo na bolamu ya bandimi ya Yelusalemi, batikaki Yelusalemi mpe bamemaki, elongo na bango, Yoane oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. »

13 Kati na Lingomba oyo ezalaki na Antioshe, ezalaki na basakoli mpe balakisi: Barnabasi, Simeoni oyo bazalaki kobenga « Moto mwindo, » Lusiusi ya Sirene, Manaeni oyo akolaki esika moko na moyangeli Erode, mpe Saulo. **2** Ezalaki mokolo moko, wana bazalaki kogumbamela Nkolo mpe kokila bilei, Molimo Mosantu alobaki: — Botiela ngai pembeni Barnabasi mpe Saulo mpo na mosala oyo nabengeli bango. **3** Boye, sima na bango kokila bilei mpe kosambela, batielaki bango maboko mpe batikaki bango kokende. **4** Na etinda ya Molimo Mosantu, Barnabasi mpe Saulo bakendeki na Selesi; mpe longwa kuna, bazwaki

masuwa mpo na kokende na esanga ya Shipre. **5** Tango
bakomaki na Salamine, bateyaki Liloba na Nzambe kati na
bandako ya mayangani ya Bayuda. Yoane Malako azalaki
elongo na bango lokola mosungi. **6** Bakatisaki esanga
mobimba kino bakomaki na Pafosi epai wapi bamonaki
Moyuda moko, kombo na ye « Bari-Yesu. » Azalaki moto ya
maji mpe mosakoli ya lokuta. **7** Azalaki mpe moninga ya
moyangeli Sergiusi Paulusi oyo azalaki moto ya mayele.
Boye, Sergiusi Paulusi abengisaki Barnabasi mpe Saulo,
pamba te azalaki na posa ya koyoka Liloba na Nzambe.
8 Kasi Elimasi, moto ya maji (pamba te yango nde ezali
ndimbola ya kombo na ye), atelemelaki bango mpe azalaki
kosala nyonso mpo na kopengwisa kondima ya moyangeli.
9 Bongo lokola Saulo, oyo bazalaki mpe kobenga « Polo,
» azalaki atondisama na Molimo Mosantu, atalaki Elimasi
na miso mpe alobaki na ye: **10** — Mwana ya Satana mpe
monguna ya makambo nyonso ya sembo! Otondi na lolenge
nyonso ya lokuta mpe ya mayele mabe! Kino tango nini
okotika kobebisa mabongisi ya Nkolo, oyo ezali sembo? **11**
Tala, loboko ya Nkolo etelemeli yo sik'oyo. Ozali kokoma
mokufi miso mpo na mwa tango moke, okomona lisusu te pole
ya moyi. Kaka na tango yango, lipata mpe molili ezipaki miso
ya Elimasi; azalaki lisusu komona te mpe akomaki kobaluka-
baluka bipai nyonso na koluka moto mpo ete asimba ye na
loboko mpe alakisa ye nzela. **12** Tango moyangeli amonaki
makambo oyo esalemaki, andimaki, pamba te mateya na tina
na Nkolo ekamwisaki ye makasi. **13** Wuta na Pafosi, Polo
elongo na baninga na ye bazwaki masuwa mpe bakendeki na
Perje, kati na mokili ya Pafili, epai wapi Yoane Malako atikaki
bango mpo na kozonga na Yelusalemi. **14** Mpe longwa na
Perje, bakobaki mobembo na bango kino na Antioshe, kati
na mokili ya Pisidi. Na mokolo ya Saba, bakotaki na ndako
ya mayangani mpe bavandaki. **15** Sima na kotanga Mobeko
mpe Basakoli, bakambi ya ndako ya mayangani batindelaki
bango maloba: — Bandeko, soki bozali na maloba mpo na
kolendisa bato, bokoki na bino koloba. **16** Polo atelemaki,
atombolaki loboko mpe alobaki: — Bato ya Isalaele mpe bino
oyo bozali Bayuda te kasi botosaka Nzambe, boyoka ngai!
17 Nzambe ya bato ya Isalaele aponaki bakoko na biso,
akomisaki bango ekolo monene na tango oyo bavandaki
kati na mokili ya Ejipito lokola bapaya, mpe abimisaki bango
na mokili yango na nguya monene. **18** Mibu tuku minei
mobimba, ayikelaki bango mpiko kati na esobe; **19** abebisaki
bikolo sambo kati na mokili ya Kanana mpe apesaki mabele
na bango lokola libula epai ya bato na Ye. **20** Makambo
wana nyonso ewumelaki mibu pene nkama minei na tuku
mitano. Sima na yango, Nzambe apesaki bango bilombe
kino na tango ya mosakoli Samuele. **21** Bongo, basengaki
mokonzi, mpe Nzambe apesaki bango Saulo, mwana mobali
ya Kisi, moto ya libota ya Benjame, oyo asalaki mibu tuku
minei na bokonzi. **22** Sima na Ye kolongola Saulo, akomisaki
Davidi mokonzi na bango. Tala maloba oyo Nzambe atatolaki
na tina na ye: « Namoni Davidi, mwana mobali ya Yese, moto
oyo asepelisaka motema na ngai; akokokisa solo mokano
na ngai nyonso. » **23** Ezali wuta na libota ya Davidi nde
Nzambe abimisaki, mpo na bana ya Isalaele, Mobikisi Yesu,
ndenge alakaki. **24** Liboso ete Yesu aya, Yoane ateyaki bato
nyonso ya Isalaele ete babongola mitema mpe bazwa libatisi.
25 Wana Yoane akomaki pene ya kosilisa mosala na ye,
alobaki: « Bokanisi ete ngai nazali nani? Nazali te Moto oyo
bozali kozela. Kasi azali koya sima na ngai, Ye oyo nabongi
kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye!
» **26** Bandeko na ngai, bino oyo bozali bana ya Abrayami,
mpe bino oyo bozali Bayuda te kasi botosaka Nzambe, ezali
epai na biso nde Nzambe atindaki maloba oyo ya lobiko. **27**
Bato ya Yelusalemi mpe bakambi na bango basosolaki te
soki Yesu azali nani; basosolaki mpe te maloba ya basakoli
oyo etangamaka mikolo nyonso ya Saba. Nzokande, tango
bakatelaki Ye etumbu, bakokisaki nde masakoli yango. **28**
Atako bamonaki mabe moko te kati na Ye, mabe oyo ekokaki
komemela Ye etumbu ya kufa, kasi basengaki kaka ete Pilato
aboma Ye. **29** Tango mpe bakokisaki makambo nyonso oyo
ekomama na tina na Ye, bakitisaki Ye longwa na ekulusu
mpe batiaki Ye kati na kunda. **30** Kasi Nzambe asekwisaki
Ye kati na bakufi, **31** mpe bato oyo basalaki mibembo elongo
na Ye, longwa na Galile kino na Yelusalemi, bamonaki Ye
mikolo ebele. Bazali sik'oyo batatoli na Ye epai ya bato na
biso. **32** Tozali koyebisa bino sango malamu oyo: elaka oyo
Nzambe apesaki na bakoko na biso, **33** Nzambe akokisi
yango mpo na biso, bana na bango, na kosekwisa Yesu kati
na bakufi, kolanda ndenge ekomama kati na Nzembo ya
mibale: « Ozali Mwana na Ngai; na mokolo ya lelo, nakomi
Tata na Yo. » **34** Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi mpo
ete apola ata mokolo moko te. Kolanda ndenge Nzambe
alobaki: « Nakopesa bino mapamboli ya bule mpe ya solo,
oyo nalakaki Davidi. » **35** Yango wana, na eteni mosusu,
elobamaki lisusu: « Okotika te Mosantu na Yo kopola. »
36 Nzokande, Davidi, sima na ye kokokisa mabongisi ya
Nzambe na tango na ye, akufaki mpe akundamaki pembeni
ya bakoko na ye; boye nzoto na ye epolaki. **37** Kasi Ye oyo
Nzambe asekwisaki apolaki te. **38** Yango wana, bandeko
na ngai, nalingi boyeba ete ezali na nzela ya Yesu nde
bolimbisi ya masumu esakolami epai na bino mpe bozwi
bolimbisi ya masumu nyonso oyo Mobeko ya Moyize ekokaki
te kokangola bino. **39** Ezali mpe na nzela ya Yesu nde moto
nyonso oyo andimi akomi sembo. **40** Yango wana, bosala
keba ete makambo oyo basakoli baloba ekomela bino te:
41 « Bino batioli, botala, bokamwa mpe bolimwa, pamba
te nakosala likambo moko na tango na bino, likambo oyo
bokokaki kondima te soki bayebisaki bino yango. » **42** Tango
Polo mpe Barnabasi babimaki na ndako ya mayangani, bato
basengaki bango kolobela lisusu makambo wana na mokolo
ya Saba oyo elandaki. **43** Tango mayangani esilaki, Bayuda
mingi elongo na bato ya bikolo mosusu, oyo bakotaki na
lingomba ya Bayuda mpe bazalaki kogumbamela Nzambe,
balandaki Polo mpe Barnabasi oyo bazalaki kosolola na
bango mpe kondimisa bango ete batikala ya kokangama
makasi na ngolu ya Nzambe. **44** Na mokolo ya Saba oyo
elandaki, bato ebele penza ya engumba bayaki kosangana
mpo na koyoka Liloba na Nkolo. **45** Kasi tango Bayuda
bamonaki ebele ya bato, batondaki na zuwa; bakomaki
koloba mabe na tina na makambo oyo Polo azalaki koloba,
mpe bakomaki kofinga ye. **46** Bongo, Polo mpe Barnabasi
balobaki na bango na mpiko: — Tosengeli liboso koteya bino
Liloba na Nzambe. Kasi lokola boboyi yango mpe bozali bino
moko komimona ete bokoki te mpo na kozwa bomoi ya seko,
tokeyi na biso sik'oyo epai ya bato oyo bazali Bayuda te.
(aiōnios g166) **47** Pamba te, tala makambo oyo Nkolo atindaki

biso: « Nakomisi yo pole mpo na bikolo mosusu, mpo ete
omema lobiko kino na suka ya mokili. » **48** Tango bato ya
bikolo ya bapaya bayokaki bongo, basepelaki mpe bakomaki
kokumisa Liloba na Nkolo; mpe bato nyonso oyo Nzambe
abongisa mpo na kozwa bomoi ya seko bakomaki bandimi.
(aiōnios g166) **49** Liloba na Nkolo epanzanaki na etuka wana
mobimba. **50** Kasi Bayuda batiaki songisongi epai ya basi
ya lokumu oyo bazalaki kogumbamela Nzambe, mpe epai
ya bato minene ya engumba wana; bapelisaki moto mpo
ete Polo mpe Barnabasi banyokolama, mpe babenganaki
bango wuta na mokili na bango. **51** Na bongo, Polo mpe
Barnabasi bapupolaki putulu ya makolo na bango mpo na
bato wana, mpe bakendeki na Ikoniomi. **52** Nzokande,
bayekoli batondaki na esengo mpe na Molimo Mosantu.

14 Na engumba Ikoniomi, Polo mpe Barnabasi bakendeki,
lokola momesano, na ndako ya mayangani ya Bayuda;
bateyaki kuna, mpe bato ebele, Bayuda mpe bato ya bikolo
ya bapaya, bakomaki bandimi. **2** Kasi Bayuda oyo baboyaki
kondimela batiaki songisongi epai ya bato ya bikolo ya bapaya
mpo ete batombokela bandeko. **3** Polo mpe Barnabasi
bawumelaki kuna mikolo ebele, bazalaki koteya na mpiko,
pamba te bazalaki na elikya kati na Nkolo; mpe Nkolo azalaki
kokokisa bosolo ya mateya ya ngolu na Ye na kopesaka
bango nguya ya kosala bilembo ya kokamwa mpe misala
minene. **4** Bato ya engumba yango bakabwanaki: ndambo
bazalaki sima na Bayuda, mpe ndambo mosusu, sima na
bantoma. **5** Bato ya bikolo ya bapaya mpe Bayuda, elongo na
bakambi na bango, bazwaki mokano ya konyokola bantoma
mpe koboma bango na mabanga; **6** kasi tango bantoma
basosolaki yango, bakimaki na bingumba ya Likawoni: Listre,
Derbe mpe bazingazinga na yango. **7** Kuna mpe lisusu,
bakobaki kaka koteya Sango Malamu. **8** Kati na engumba
Listre, ezalaki na moto moko akufa makolo. Wuta mbotama
na ye, atikala kotambola te. **9** Azalaki koyoka ndenge Polo
azalaki koteya. Polo atalaki ye malamu, amonaki ete azali
na kondima mpo na kobikisama **10** mpe alobaki na ye na
mongongo makasi: — Telema ngwi na makolo na yo! Mbala
moko, moto yango apumbwaki mpe akomaki kotambola. **11**
Tango ebele ya bato bamonaki makambo oyo Polo asalaki,
bagangaki na lokota ya bato ya Likawoni: — Banzambe
bazwi banzoto ya bato mpe bakiteli biso! **12** Kombo oyo
babengaki na yango Barnabasi ezali « Zewusi, » mpe kombo
oyo babengaki na yango Polo ezali « Erimesi, » pamba te
Polo nde azalaki koloba. **13** Nganga-nzambe ya nzambe
Zewusi, oyo ndako ya nzambe na ye ezalaki na libanda
ya ekuke ya engumba, amemaki na bikuke ya engumba
bangombe ya mibali elata bafololo mpe bililingi elingama-
lingama lokola basheni, pamba te ye mpe bato nyonso oyo
bazalaki elongo na ye balingaki kotumbela bango mbeka. **14**
Kasi tango bantoma, Barnabasi mpe Polo, bayokaki sango
ya likambo yango, bapasolaki bilamba na bango, bakendeki
mbangu epai ebele ya bato bazalaki na koganga: **15** — Oh
baninga, mpo na nini bozali kosala boye? Biso mpe tozali
kaka bato lokola bino. Soki tozali koteya bino Sango Malamu,
ezali mpo ete botika banzambe ya bikeko oyo ezanga tina
mpe bomipesa na Nzambe na bomoi oyo asala Likolo,
mabele, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango.
16 Na tango ya kala, Nzambe atikaki ete bato ya bikolo
nyonso balanda nzela oyo bango moko balingi. **17** Nzokande,
atikalaki kolemba te kotalisa bolamu na Ye, na nzela ya
konokisela bango mvula kowuta na likolo, kopesa bango
bambuma ebele na tango na yango, mpe kopesa bango
bilei ebele mpe kotondisa mitema na bango na esengo. **18**
Atako balobaki bongo, balongaki na pasi kopekisa ebele ya
bato wana kobonzela bango mbeka. **19** Bongo, Bayuda oyo
bawutaki na Antioshe mpe na Ikoniomi batiaki songisongi
kati na bato mpo ete batombokela bango. Babambaki Polo
mabanga, mpe babendaki ye kino na libanda ya engumba,
pamba te bakanisaki ete akufi. **20** Kasi tango bayekoli
bazingelaki Polo, atelemaki mpe azongaki kati na engumba.
Bongo mokolo oyo elandaki, akendeki na Derbe elongo na
Barnabasi. **21** Sima na Polo mpe Barnabasi koteya Sango
Malamu kati na engumba wana mpe kokomisa bato ebele
bayekoli, bazongaki lisusu na Listre, na Ikoniomi mpe na
Antioshe; **22** bazalaki kolendisa bayekoli ete bayika mpiko
kati na kondima. Bazalaki koloba: — Tosengeli komona pasi
mingi mpo na kokota na Bokonzi ya Nzambe. **23** Polo mpe
Barnabasi baponaki bakambi mpo na Lingomba moko na
moko mpe, sima na bango kosambela mpe kokila bilei,
bakabaki bango na maboko ya Nkolo oyo bandimelaki. **24**
Sima na bango koleka etuka ya Pisidi, bakomaki na Pafili. **25**
Bateyaki Liloba kati na Perje mpe, sima na yango, bakendeki
na libongo ya Atalia. **26** Wuta na Atalia, bakotaki na masuwa
mpe bazongaki na Antioshe epai wapi batikaki bango na se
ya ngolu ya Nzambe, mpo na mosala oyo bawutaki kokokisa.
27 Tango bakomaki kuna, basangisaki bato ya Lingomba,
bapesaki bango sango ya makambo nyonso oyo Nzambe
asalaki na nzela na bango mpe ndenge nini afungolelaki bato
ya bikolo ya bapaya nzela ya kondima. **28** Mpe bawumelaki
wana tango molayi elongo na bayekoli.

15 Ndambo ya bato bawutaki na Yuda mpe bakomaki
na Antioshe, mpe bakomaki koteya bandeko: — Soki
bokatisi ngenga te kolanda Mobeko ya Moyize, bokoki te
kozwa lobiko. **2** Polo mpe Barnabasi batelemelaki bato wana;
bongo kobendana makasi ekotaki kati na bango na tina na
likambo yango. Boye, bazwaki mokano ete Polo, Barnabasi
mpe ndambo ya bandimi mosusu bakende na Yelusalemi
elongo na bantoma mpe bakambi ya Lingomba mpo na
kolobela likambo yango. **3** Lingomba esungaki bango mpo
na mobembo. Wana bakatisaki Fenisi mpe Samari, bazalaki
koloba ndenge nini bato ya bikolo ya bapaya bazalaki
kobongola mitema. Sango oyo ezalaki kopesa bandeko
nyonso esengo. **4** Tango bakomaki na Yelusalemi, Lingomba,
bantoma mpe bakambi bayambaki bango; mpe Polo elongo
na Barnabasi bapesaki bango sango ya makambo nyonso
oyo Nzambe asalaki na nzela na bango. **5** Ndambo ya
bandimi oyo bazalaki kala Bafarizeo batelemaki mpo na
koloba: — Bato ya bikolo ya bapaya basengeli kokatama
ngenga, mpe esengeli kotinda bango kotosa Mobeko ya
Moyize. **6** Bantoma mpe bakambi basanganaki mpo na
koyekola malamu likambo yango. **7** Lokola tembe elekaki
makasi, Petelo atelemaki mpe alobaki: — Bandeko na ngai,
boyebi malamu ete Nzambe apona ngai wuta kala kati na
bino mpo ete nakoka koteya Sango Malamu epai ya bato
ya bikolo ya bapaya, mpo ete bango mpe bakoka koyoka
yango mpe bakoma bandimi. **8** Bongo, Nzambe oyo ayebi

mitema ya bato alakisaki ete andimaki bango na nzela ya
kopesa bango Molimo Mosantu, ndenge kaka apesaki biso.
9 Asalaki bokeseni te kati na biso mpe bango, pamba te
akomisaki mitema na bango peto na nzela ya kondima.
10 Bongo mpo na nini bolingi sik'oyo komeka Nzambe, na
nzela ya koluka komemisa bayekoli oyo, mokumba oyo
tolongaki te komema, ezala biso to batata na biso? **11** Te!
Biso tondimaka ete tobiki na ngolu ya Nkolo Yesu, ndenge
moko kaka na bango. **12** Lisanga mobimba evandaki kimia
wana bazalaki koyoka Barnabasi mpe Polo koyebisa bango
bikamwa mpe bilembo oyo Nzambe asalaki na nzela na
bango, kati na bato ya bikolo ya bapaya. **13** Tango basilisaki
koloba, Jake azwaki maloba mpe alobaki: — Bandeko,
boyoka ngai! **14** Simona awuti koyebisa biso ndenge nini,
wuta na ebandeli, Nzambe aponaki bato kati na bikolo ya
bapaya ete bazala bato na Ye. **15** Makambo oyo ekokani
na maloba ya basakoli, kolanda ndenge ekomama: **16** «
Sima na yango, nakozonga, nakotonga lisusu ndako ya
kapo ya Davidi, oyo esila kokweya; nakotonga yango lisusu
mpe nakotelemisa yango, **17** mpo ete bato oyo bakotikala
baluka Nkolo, ezala bato nyonso ya bikolo ya bapaya oyo
babengamaka na Kombo na Ngai, elobi Nkolo oyo asalaka
makambo oyo, **18** makambo oyo eyebana wuta kala. » **(aiōn
g165)** **19** Yango wana, tala likanisi na ngai: Tosengeli te
kotungisa bato ya bikolo ya bapaya oyo bandimeli Nzambe.
20 Na esika ya kotungisa bango, tosengeli kaka kokomela
bango ete balia te misuni ya banyama oyo ebonzami lokola
mbeka epai ya banzambe mosusu, basala kindumba te, balia
te nyama oyo babomi na kozanga kobimisa makila, mpe
bamela makila te. **21** Pamba te wuta kala, kati na bingumba
nyonso, ezali na bato oyo bateyaka Mobeko ya Moyize, mpe
batangaka yango kati na bandako ya mayangani, mikolo
nyonso ya Saba. **22** Bantoma, bakambi elongo na Lingomba
mobimba bazwaki mokano ya kopona ndambo ya bato kati
na bango mpe ya kotinda bango na Antioshe elongo na Polo
mpe Barnabasi. Baponaki Yuda oyo babengaka Barsabasi,
mpe Silasi; bango mibale bazalaki bakambi kati na bandeko.
23 Bapesaki bango mokanda oyo ekomamaki boye: Biso
bantoma mpe bakambi, bandeko na bino: Epai ya bato ya
bikolo ya bapaya oyo bavandaka kati na Antioshe, na Siri
mpe na Silisi; Mbote na bino. **24** Toyokaki ete bandeko
mosusu bawutaki epai na biso, ba-oyo topesaki ata nzela te,
bayaki kotia mobulu kati na bino, batiaki penza mobulu kati
na bino mpe batungisaki mitema na bino na nzela ya maloba
na bango. Nzokande, totindaki bango te. **25** Boye, biso
nyonso toyokanaki mpo na kopona bato mpe kotindela bino
bango, elongo na bandeko balingami na biso, Barnabasi mpe
Polo, **26** ba-oyo bakaba bomoi na bango mpo na Kombo na
Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **27** Yango wana, totindeli bino
Yuda mpe Silasi mpo ete bakoka koyebisa bino makambo
oyo tokomi kati na mokanda oyo. **28** Molimo Mosantu mpe
biso tomoni malamu ete tomemisa bino mikumba mosusu te,
longola kaka bikateli oyo: **29** Bolia te misuni ya banyama oyo
ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, bomela
makila te, bolia te nyama oyo babomi na kozanga kobimisa
makila, mpe bosala kindumba te. Ekozala malamu soki
bokimi makambo yango. Botikala malamu! **30** Boye, batikaki
bango kokende na Antioshe epai wapi basangisaki Lingomba
mobimba mpe bapesaki mokanda yango. **31** Bato batangaki
mokanda yango mpe basepelaki mingi na malendisi oyo
ezalaki kati na yango. **32** Lokola Yuda mpe Silasi bazalaki
basakoli, bazwaki penza tango molayi mpo na koloba na
bandeko mpe kolendisa bango ete bayika mpiko kati na
kondima. **33** Bawumelaki wana mwa tango, mpe bandeko
batombelaki bango kimia mpo na bozongi epai ya bato oyo
batindaki bango. [**34** Kasi Silasi asepelaki kotikala wana.]
35 Polo mpe Barnabasi batikalaki na Antioshe epai wapi,
elongo na bato mosusu ebele, bazalaki koteya mpe kosakola
Liloba na Nkolo. **36** Sima na mwa mikolo, Polo alobaki
na Barnabasi: — Tozonga na bingumba nyonso epai wapi
toteyaki Liloba na Nkolo, mpo ete totala bandeko mpo na
koyeba soki bazali ndenge nini. **37** Barnabasi azalaki na posa
ya komema, elongo na bango, Yoane oyo babengaka mpe
Malako; **38** kasi Polo asepelaki te ete bamema ye elongo
na bango, pamba te akabwanaki na bango na Pafili mpe
akobaki lisusu te elongo na bango kati na mosala. **39** Boye,
babendanaki makasi penza mpe basukaki na kokabwana.
Barnabasi azwaki Malako mpe akotaki elongo na ye kati na
masuwa mpo na kokende na Shipre. **40** Kasi Polo azwaki
Silasi mpe akendeki elongo na ye, sima na bandeko kotika
bango na se ya ngolu ya Nkolo. **41** Atambolaki kati na Siri
mpe na Silisi mpo na kolendisa Mangomba.

16 Polo akomaki na Derbe mpe na Listre, epai wapi
akutanaki na moyekoli moko, kombo na ye ezali
« Timote. » Mama na ye azalaki Moyuda, kasi akomaki
kondima Klisto; mpe tata na ye azalaki moto ya Grese. **2**
Litatoli na ye ezalaki malamu kati na bandeko ya Listre mpe
ya Ikoniomi. **3** Polo azalaki na posa ya kosala mobembo
elongo na ye, boye akatisaki ye ngenga; pamba te Bayuda
oyo bazalaki kovanda kuna bayebaki ete tata na ye azalaki
moto ya Grese. **4** Kati na bingumba nyonso oyo bazalaki
koleka, bazalaki koyebisa bandimi mikano oyo bantoma mpe
bakambi ya Lingomba bazwaki na Yelusalemi, mpe bazalaki
kosenga na bango ete batosa yango. **5** Boye, Mangomba
ezalaki kolendisama kati na kondima, mpe bato bazalaki
kobakisama mokolo na mokolo. **6** Lokola Molimo Mosantu
apesaki bango nzela te ya koteya Liloba kati na etuka ya
Azia, Polo elongo na baninga na ye bakendeki na etuka ya
Friji mpe ya Galatia. **7** Tango bakomaki na mondelo ya Mizi,
bazwaki likanisi ya kokende na Bitini, kasi Molimo ya Yesu
apesaki bango nzela te. **8** Boye bakatisaki etuka ya Mizi mpe
bakendeki kino na libongo ya Troasi. **9** Na butu, Polo azwaki
emoniseli moko: « Moto moko ya Masedwane atelemaki
liboso na ye mpe azalaki kobondela ye: ‹ Nabondeli yo, yaka
kosunga biso kati na Masedwane! › » **10** Sima na Polo kozwa
emoniseli, tolukaki mbala moko kokende na Masedwane,
pamba te tososolaki ete ezali Nzambe nde abengi biso
mpo ete tokende koteya kuna Sango Malamu. **11** Longwa
na Troasi, tozwaki masuwa mpe tokendeki mbala moko
kino na esanga ya Samotrase; bongo mokolo oyo elandaki,
tokomaki na Neyapolisi. **12** Kolongwa wana, tokendeki na
Filipi, mboka mokonzi ya etuka ya Masedwane oyo ezalaki
na se ya bokonzi ya bato ya Rome. Tovandaki kuna mwa
mikolo. **13** Na mokolo ya Saba, tobimaki na libanda ya
ekuke ya engumba mpo na kokende pembeni ya ebale
epai wapi tokanisaki ete tokomona esika ya losambo. Wana
tovandaki, tokomaki koteya basi oyo basanganaki kuna. **14**

Kati na basi yango, ezalaki na mwasi moko, kombo na ye
« Lidi. » Azalaki moteki ya bilamba ya motane, moto ya
Tiyatire mpe mogumbameli ya Nzambe. Azalaki koyoka,
mpe Nkolo afungolaki motema na ye mpo ete akangama
na makambo oyo Polo azalaki koloba. **15** Tango ye elongo
na bato ya libota na ye bazwaki libatisi, abengisaki biso
na ndako na ye; alobaki: — Soki bomoni ete ngai nakomi
penza mondimi ya Nkolo, boya kovanda na ndako na ngai.
Boye, asalaki nyonso mpo ete tondima kokende na ndako na
ye. **16** Mokolo moko, wana tozalaki kokende na esika ya
losambo, tokutanaki na mwasi mowumbu moko oyo azalaki
na molimo mabe oyo ezalaki kosunga ye mpo na kosakola
makambo oyo ekoya, mpe azalaki kozwela bankolo na ye
mbongo ebele na nzela ya masakoli na ye. **17** Mwasi yango
azalaki kolanda biso, Polo mpe biso, na koganga: — Bato
oyo bazali basali ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, bazali koteya
bino nzela ya lobiko. **18** Lokola azalaki kosala bongo wuta
mikolo ebele, suka na suka, Polo atombokaki, abalukaki mpe
alobaki na molimo mabe yango: — Na Kombo na Yesu-
Klisto, napesi yo mitindo: bima kati na mwasi oyo! Kaka na
tango yango, molimo yango ebimaki kati na ye. **19** Tango
bankolo ya mowumbu yango bamonaki ete elikya na bango
ya kozwa mbongo ekeyi na mopepe, bakangaki Polo mpe
Silasi, mpe bamemaki bango liboso ya bakonzi, na esika ya
bato ebele. **20** Bamemaki bango liboso ya basambisi mpe
balobaki: — Bato oyo bazali Bayuda; bazali kotia mobulu
kati na engumba na biso. **21** Bazali koluka kokotisa awa
bizaleli oyo mibeko epekisi biso, bato ya Rome, kondima
mpe kosalela. **22** Bato oyo batondaki wana batombokelaki
Polo mpe Silasi, bongo basambisi bapesaki mitindo ete
balongola bango bilamba mpe babeta bango fimbu. **23** Sima
na kobetisa bango fimbu makasi, babwakaki bango kati na
boloko; bapesaki mitindo na mokengeli boloko ete akengela
bango malamu. **24** Tango kaka mokengeli azwaki mitindo
oyo, abwakaki bango kati na boloko ya kati mpe akangisaki
makolo na bango na mabaya. **25** Pene na midi ya butu, Polo
mpe Silasi bazalaki kosambela mpe kokumisa Nzambe na
banzembo; bakangami mosusu bazalaki koyoka bango. **26**
Mbala moko, mabele eninganaki makasi, mpe miboko ya
boloko eninganaki. Kaka na tango yango, miboko ya boloko
ebukanaki, bikuke nyonso ya boloko efungwamaki, mpe
minyololo ya bakangami nyonso ekatanaki. **27** Mokengeli
boloko alamukaki; mpe tango amonaki ete bikuke ya boloko
ezali ya kofungwama, abendaki mopanga na ye mpo ete
amiboma, pamba te akanisaki ete bakangami bakimi. **28**
Kasi Polo agangaki na mongongo makasi: — Komisala mabe
te! Biso nyonso tozali awa! **29** Mokengeli boloko asengaki
mwinda, akotaki mbangu kati na boloko, mpe amibwakaki
liboso ya Polo mpe Silasi na kolenga makasi. **30** Bongo
abimisaki bango libanda mpe atunaki bango: — Batata,
nasala nini mpo ete nabika? **31** Bazongisaki: — Ndima Nkolo
Yesu, mpe okobika, yo mpe libota na yo. **32** Bongo bateyaki
ye mpe libota na ye Liloba na Nkolo. **33** Kaka na ngonga
wana ya butu, mokengeli boloko azwaki bango elongo na
ye mpe asukolaki bango bapota; bongo, mbala moko, ye
mpe libota na ye bazwaki libatisi. **34** Sima, mokengeli boloko
amemaki Polo mpe Silasi na ndako na ye, mpe apesaki
bango bilei; mpe atondisamaki na esengo makasi, pamba te
ye mpe bato nyonso ya libota na ye bandimelaki Nzambe.
35 Tango tongo etanaki, basambisi batindaki basali na bango
epai ya mokengeli boloko mpo na koyebisa ye: — Bimisa
bato wana na boloko! **36** Mokengeli boloko alobaki na Polo:
— Basambisi bapesi ngai mitindo ete nabimisa bino na
boloko. Boye sik'oyo, bobima mpe bokende na kimia. **37**
Kasi Polo azongisaki: — Nini! Basambisi biso te, kasi babetisi
biso fimbu na miso ya bato mpe babwaki biso na boloko,
nzokande biso tozali bato ya Rome. Balingi sik'oyo kobimisa
biso na nkuku? Te, ekosalema bongo te! Tika ete bango
moko baya kobimisa biso! **38** Basali bakendeki koyebisa
makambo yango epai ya basambisi. Tango kaka basambisi
bayokaki ete Polo mpe Silasi bazali bato ya Rome, babangaki
makasi. **39** Bayaki kosenga bango bolimbisi, mpe babimisaki
bango na boloko. Basengaki na bango ete balongwa na
engumba wana. **40** Sima na Polo mpe Silasi kobima na
boloko, bakendeki na ndako ya Lidi, epai wapi bakutanaki
na bandeko mpe balendisaki bango. Bongo, bazongelaki
mobembo na bango.

17 Sima na Polo mpe Silasi kolekela na Afipolisi mpe na
Apolonia, bakendeki na Tesalonika epai wapi ndako
ya mayangani ya Bayuda ezalaki. **2** Ndenge momesano na
ye ezalaki, Polo akotaki na ndako ya mayangani. Basaba
misato, asololaki na bato oyo bazalaki kuna na tina na
Makomi. **3** Azalaki kotalisa mpe kolakisa bango polele ete
Klisto asengelaki komona pasi mpe kosekwa kati na bakufi.
Azalaki koloba na bango: — Yesu oyo nazali koteya bino, Ye
nde azali Klisto. **4** Ndambo ya Bayuda bandimisamaki mpe
basanganaki na Polo mpe Silasi; ndenge moko mpe na bato
mingi ya Grese, oyo bazalaki kogumbamela Nzambe, mpe
basi ebele ya lokumu. **5** Kasi Bayuda mosusu basalaki zuwa;
bakendeki kozwa bato ya mobulu oyo batambolaka pamba-
pamba na balabala, basangisaki bango mpe babimisaki
mobulu kati na engumba. Bakendeki mbangu na ndako ya
Jazoni mpo na koluka Polo mpe Silasi mpo ete bamema
bango liboso ya ebele ya bato. **6** Kasi lokola bamonaki
bango te, bamemaki Jazoni mpe bandeko mosusu liboso
ya bakambi ya engumba na koganga: — Bato oyo bazali
koningisa mokili mobimba bakomi sik'oyo awa, **7** mpe Jazoni
ayambi bango lokola babengami kati na ndako na ye. Bango
nyonso bazali kobuka mibeko ya Sezare, pamba te bazali
koloba: « Mokonzi mosusu azali, Kombo na Ye: Yesu! » **8**
Tango ebele ya bato mpe bakambi ya engumba bayokaki
bongo, batombokaki makasi. **9** Boye, bafutisaki Jazoni mpe
bandeko mosusu lomande mpe, na sima, batikaki bango. **10**
Wana butu ekomaki, bandeko bakimisaki Polo mpe Silasi
noki-noki na Bere. Tango bakomaki kuna, bakotaki na ndako
ya mayangani ya Bayuda. **11** Nzokande, Bayuda ya Bere
bazalaki bato ya boboto koleka bato ya Tesalonika, pamba
te bayambaki Liloba na motema mobimba mpe, mokolo
na mokolo, bazalaki koyekola na mozindo Makomi mpo na
kotala soki makambo oyo Polo azali koteya bango ezali ya
solo. **12** Bayuda ebele kati na bango bandimaki; ndenge
moko mpe, kati na bato ya Grese, basi mingi ya lokumu
mpe mibali ebele bandimaki. **13** Kasi tango Bayuda ya
Tesalonika bayokaki ete Polo azali koteya Liloba na Nzambe
na Bere, mingi kati na bango bayaki mpe kuna mpo na kotia
songisongi kati na bato mpo ete batomboka. **14** Bongo, kaka
na tango yango, bandeko basalaki ete Polo akende na ebale

mpo na kozwa masuwa, wana Silasi mpe Timote batikalaki
na Bere. **15** Bato oyo bakendeki kotika Polo bamemaki
ye kino na Ateni; mpe na mitindo ya Polo, bazongaki na
Bere koyebisa Silasi mpe Timote ete balanda ye noki na
Ateni. **16** Wana Polo azali kozela bango kati na Ateni,
motema na ye etungisamaki mingi na komona ete engumba
yango etonda na banzambe ya bikeko. **17** Boye, azalaki
kosolola na Bayuda mpe Bagreki oyo bazalaki kogumbamela
Nzambe kati na ndako ya mayangani, mpe na bato oyo
azalaki kokuta, mokolo na mokolo, na bisika oyo bato ebele
bakutanaka. **18** Ndambo ya bato ya mayele oyo balandaka
malakisi ya Epikire mpe ya Zenon bakomaki kotiana tembe
na ye. Bamoko batunaki: — Moto oyo ya makelele alingi
koloba nini? Bamosusu balobaki: — Tomoni lokola nde azali
kolobela banzambe ya bapaya! Balobaki bongo mpo ete
Polo azalaki koteya Sango Malamu na tina na Yesu mpe
lisekwa kati na bakufi. **19** Boye bakamataki ye, bamemaki ye
na Areopaje mpe balobaki na ye: — Boni, tokoki koyeba
soki mateya ya sika oyo ozali koteya elingi koloba nini? **20**
Pamba te ozali koloba na biso makambo ya sika. Yango
wana, tolingi koyeba soki makambo yango elakisi penza
nini. **21** (Bato nyonso ya Ateni mpe bapaya oyo bazalaki
kovanda kuna bazalaki kolekisa tango mingi mpo na koloba
mpe koyoka basango ya sika). **22** Polo atelemaki liboso ya
bato oyo basanganaki na Areopaje mpe alobaki: — Bato
ya Ateni! Nasosoli ete, na makambo nyonso, bolingaka
mingi makambo ya bonzambe. **23** Pamba te tango nazalaki
kotambola kati na engumba na bino mpe kotala bikeko oyo
bosambelaka, namonaki kutu etumbelo moko bakoma na
likolo na yango: Mpo na Nzambe oyo ayebani te. Nzokande,
ngai nayei koteya bino Nzambe oyo bosambelaka ata boyebi
Ye te. **24** Nzambe oyo asala mokili mpe biloko nyonso oyo
ezali kati na yango azali Nkolo ya Likolo mpe ya mokili,
avandaka te kati na batempelo oyo maboko ya bato etonga.
25 Mpe azalaka na posa te ya masungi ya bato, pamba te
akoka na nyonso. Nzokande, Ye nde apesaka bato nyonso
bomoi, pema mpe biloko nyonso. **26** Wuta na moto moko,
asalaki mabota nyonso ya bato, mpo ete bakoka kovanda na
mokili mobimba; mpe akataki tango mpo na moto na moto
mpe atiaki bandelo mpo na bisika na bango ya kovanda.
27 Nzambe asalaki bongo mpo ete bato bakoka koluka Ye,
tango mosusu bakolonga komona Ye na kolukaluka lokola
mokufi miso. Nzokande, na bosolo, azali mosika te ya moko
na moko kati na biso. **28** Pamba te, ezali na nzela na
Ye nde tozalaka na bomoi, toninganaka mpe tozalaka oyo
tozali, ndenge bakomi na bino mosusu baloba: « Tozali bana
na ye! » **29** Yango wana, lokola tozali bana na Nzambe,
tosengeli te kokanisa ete bonzambe ekokani na elilingi ya
wolo, ya palata to ya libanga, lokola nzambe ya ekeko oyo
esalemi na maboko mpe mayele ya moto. **30** Nzokande,
lokola Nzambe atalaka te tango ya kozanga boyebi, kasi
azali sik'oyo kosenga ete bato nyonso, na bisika nyonso oyo
bazali, babongola mitema. **31** Pamba te akata mokolo oyo
akosambisa mokili mobimba na bosembo nyonso, na nzela
ya moto oyo Ye asila kopona. Atalisaki bosolo na yango
epai ya bato nyonso, na nzela ya kosekwisa moto yango
kati na bakufi. **32** Tango bayokaki Polo koloba na tina na
lisekwa ya bakufi, bamoko basekaki ye, mpe bamosusu
balobaki: — Tokoyoka yo mokolo mosusu na tina na likambo
oyo. **33** Na bongo, Polo atikaki bango. **34** Nzokande, bato
mosusu balandaki Polo mpe bakomaki bandimi. Kati na
bango, ezalaki: Denisi, moto ya Areopaje; mwasi moko oyo
kombo na ye ezali Damarisi, mpe bato mosusu.

18 Sima na yango, Polo atikaki Ateni mpe akendeki na
Kolinto. **2** Kuna, akutanaki na Moyuda moko, kombo
na ye ezalaki « Akilasi. » Azalaki moto ya mboka Ponti.
Akilasi awutaki koya kala te longwa na Itali, elongo na mwasi
na ye, Prisile, pamba te mokonzi Klode apesaki mitindo ete
Bayuda nyonso balongwa na Rome. Boye, Polo akendeki
kotala bango; **3** mpe lokola Polo azalaki kosala mosala moko
na bango, mosala ya kosala bandako ya kapo, avandaki
epai na bango mpe akomaki kosala elongo na bango. **4**
Mikolo nyonso ya Saba, Polo azalaki koteya kati na ndako
ya mayangani mpe azalaki koluka kondimisa Bayuda mpe
bato ya Grese. **5** Tango Silasi mpe Timote bayaki wana
wuta na Masedwane, Polo akomaki kolekisa tango na ye
nyonso kaka na koteya Liloba mpe kotalisa solo epai ya
Bayuda ete Yesu azali Klisto. **6** Kasi tango Bayuda bakomaki
kotelemela Polo mpe kofinga ye, apupolaki bilamba na ye
mpe alobaki: — Tika ete makila na bino etangama likolo
ya mito na bino moko! Ngai nazali lisusu na ngambo te.
Kobanda lelo, nakokende na ngai epai ya bato ya bikolo
ya bapaya. **7** Boye, Polo atikaki bango mpe akendeki na
ndako ya Titisi Yusitusi, mogumbameli ya Nzambe, oyo
ndako na ye ezalaki pembeni ya ndako ya mayangani. **8**
Krispisi, mokambi ya ndako ya mayangani, elongo na libota
na ye mobimba bazalaki na kondima epai ya Nkolo; mpe
bato mingi ya Kolinto oyo bazalaki koyoka Polo bakomaki
bandimi ya Nkolo mpe bazwaki libatisi. **9** Mokolo moko,
na butu, Nkolo alobaki na Polo kati na emoniseli: Kobanga
te, koba kaka koloba, kokanga monoko te. **10** Nazali na
yo elongo, mpe moto moko te akolonga kobundisa yo mpe
kosala yo mabe, pamba te nazali na bato mingi kati na
engumba oyo. **11** Boye, Polo avandaki na Kolinto, mobu
moko na ndambo, mpe azalaki koteya bango Liloba na
Nzambe. **12** Wana Galioni azalaki moyangeli ya Akayi,
Bayuda bayokanaki mpo na kokanga Polo, mpe bamemaki ye
na esambiselo **13** mpe bafundaki ye boye: — Moto oyo azali
koluka kondimisa bato ete bagumbamela Nzambe na lolenge
oyo mibeko epekisa. **14** Tango kaka Polo alingaki koloba,
Galioni alobaki na Bayuda: — Bino Bayuda, soki moto oyo
asalaki mabe to likambo moko ya sembo te, nalingaki solo
koyokela bino. **15** Kasi lokola ezali kaka likambo ya tembe
na tina na makambo oyo etali maloba, bakombo mpe mibeko
na bino, wana etali kaka bino moko; ngai naboyi kozala
mosambisi ya makambo ya boye. **16** Boye, abenganaki
bango na esambiselo. **17** Mpe bango nyonso bakangaki
Sositeni, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe babetaki ye
liboso ya esambiselo. Kasi Galioni atalaki yango se pamba.
18 Polo avandaki lisusu mwa mikolo na Kolinto. Bongo,
atikaki bandeko, akotaki na masuwa mpe akendeki na Siri
elongo na Prisile mpe Akilasi. Liboso na Polo kolongwa na
libongo ya Sankresi, akokolisaki suki ya moto na ye, pamba
te alapaki ndayi. **19** Tango bakomaki na Efeso, Polo atikaki
Akila mpe Prisile. Akendeki ye moko na ndako ya mayangani
mpo na kosolola na Bayuda. **20** Basengaki ete awumela
mwa mikolo elongo na bango, kasi Polo aboyaki. **21** Atikaki

bango na koloba: — Nakozongela bino lisusu, soki Nzambe
alingi. Wuta na Efeso, azwaki masuwa mpe akendeki. **22**
Tango akomaki na Sezarea, amataki na Yelusalemi mpo na
kopesa Lingomba mbote; sima, akendeki na Antioshe. **23**
Sima na Polo kovanda mwa mikolo na Antioshe, alongwaki
kuna mpe alekaki na etuka ya Galatia mpe ya Friji, na
kolendisa bayekoli nyonso. **24** Moyuda moko ayaki na Efeso,
kombo na ye ezalaki « Apolosi. » Abotamaki na Alekizandri,
ayebaki koloba malamu mpe ayebaki bozindo ya Makomi.
25 Bateyaki ye nzela ya Nkolo; mpe, lokola azalaki molende,
azalaki koloba mpe kolakisa na bosolo makambo oyo etali
Yesu atako ayebaki kaka libatisi ya Yoane. **26** Abandaki
koloba na molende nyonso kati na ndako ya mayangani.
Kasi tango Prisile mpe Akilasi bayokaki ye, babengisaki ye
na ndako na bango mpe balimbolelaki ye malamu penza
nzela ya Nzambe. **27** Lokola Apolosi azalaki na likanisi ya
kokende na Akayi, bandeko balendisaki ye mpe bakomelaki
bayekoli ya Kolinto ete bayamba ye malamu. Tango akomaki
kuna, na ngolu na Nzambe, azalaki lisungi monene mpo na
bato oyo bakomaki bandimi, **28** pamba te maloba na ye
ezalaki kosukisa tembe ya Bayuda na miso ya bato nyonso,
mpe azalaki kotalisa na polele, na nzela ya Makomi, ete
Yesu azali Klisto.

19 Wana Apolosi azalaki na Kolinto, Polo alekelaki na
mokili ya bangomba ya Azia, mpe akomaki na Efeso.
Kuna, akutaki mwa ndambo ya bayekoli **2** mpe atunaki
bango: — Boni, bozwaki Molimo Mosantu tango bokomaki
bandimi? Bazongisaki: — Te! Totikala nanu koyoka te ete
Molimo Mosantu azalaka. **3** Polo atunaki bango lisusu: —
Bongo libatisi ya ndenge nini penza bozwaki? Bazongisaki:
— Tozwaki libatisi ya Yoane. **4** Polo alobaki na bango:
— Libatisi oyo Yoane azalaki kopesa ezalaki libatisi ya
kobongola motema; azalaki koloba na bato ete bandimela
moto oyo akoya sima na ye, elingi koloba ete bandimela
Yesu. **5** Boye, bayokelaki ye mpe bazwaki libatisi na Kombo
ya Nkolo Yesu. **6** Tango Polo atielaki bango maboko, Molimo
Mosantu akitelaki bango, mpe bakomaki koloba na nkota ya
sika mpe kosakola. **7** Bango nyonso bazalaki bato pene
zomi na mibale. **8** Bongo, Polo akendeki na ndako ya
mayangani epai wapi, na basanza misato, azalaki koloba na
molende epai na bato; azalaki koteya bango makambo oyo
etali Bokonzi ya Nzambe mpe kondimisa bango yango. **9**
Kasi bato mosusu kati na bango bazalaki mitema mabanga;
baboyaki kondima mpe batiolaki nzela ya Nkolo na miso ya
bato ebele. Bongo Polo akabwanaki na bango. Amemaki
bayekoli mpe, mokolo na mokolo, azalaki koteya bango na
eteyelo ya Tiranisi. **10** Esalaki bongo mibu mibale; boye
Bayuda nyonso mpe bato nyonso ya Grese, oyo bazalaki
kovanda na mokili ya Azia bayokaki Liloba na Nkolo. **11**
Nzambe azalaki kosala bikamwa ya somo na nzela ya Polo.
12 Boye bato bakomaki kokamata miswale mpe bilamba
oyo etuti nzoto ya Polo, mpo na kotia yango na banzoto ya
babeli, bongo bokono ya bato yango ezalaki kosila, mpe
milimo mabe ezalaki kobima kati na bango. **13** Ndambo ya
Bayuda oyo bazalaki kotambola-tambola mpo na kobengana
milimo mabe bamekaki kobelela Kombo ya Nkolo Yesu mpo
na koluka kokangola bato oyo bazalaki na se ya bokonzi
ya milimo mabe; bazalaki koloba: — Na Kombo ya Yesu
oyo Polo ateyaka, napesi bino mitindo ya kobima. **14** Bana
mibali sambo ya Moyuda Seva, moko kati na bakonzi ya
Banganga-Nzambe, bazalaki kosala bongo. **15** Mokolo moko,
molimo mabe ezongiselaki bango: — Nayebi Yesu, nayebi
mpe soki Polo azali nani; kasi bino, bozali banani? **16** Mpe
moto oyo azalaki na molimo mabe apumbwelaki bango,
akangaki bango mpe abetaki bango nyonso makasi penza
kino babimaki na ndako bolumbu mpe batonda na bapota.
17 Tango likambo yango eyebanaki na Bayuda mpe na bato
ya Grese oyo bavandaka na Efeso, somo ekangaki bango
nyonso, mpe Kombo ya Nkolo Yesu ezwaki lokumu mingi.
18 Mingi kati na bato oyo bakomaki bandimi bazalaki koya
kondima mpe kotubela polele misala na bango ya mabe. **19**
Mpe bato mingi ya maji bamemaki babuku na bango mpe
batumbaki yango na miso ya bato nyonso. Tango balukaki
koyeba motuya ya babuku yango, emonanaki ete ezalaki
na motuya ya mbongo ya bibende nkoto tuku mitano. **20**
Ezali ndenge wana nde Liloba na Nkolo ezalaki kokoba
kopanzana mpe komonana ete etonda na nguya ya Nzambe.
21 Sima na makambo oyo nyonso, Polo, na bokambami ya
Molimo, azwaki mokano ya kolekela na Masedwane mpe
na Akayi mpo na kokende na Yelusalemi. Alobaki: — Soki
nalongwe kuna, nakokende lisusu na Rome. **22** Atindaki na
Masedwane, mibale kati na basungi na ye ya mosala, Timote
mpe Erasite, wana ye moko atikalaki mwa mikolo na Azia.
23 Ezalaki na tango wana nde mobulu makasi esalemaki na
Efeso na tina na Nzela ya Nkolo. **24** Demetriusi, mosali ya
babiju, azalaki kosala na palata bililingi ya batempelo ya
nzambe Artemisi. Na mosala yango, azalaki kofuta basali
na ye mbongo mingi. **25** Asangisaki bango elongo na bato
ya misala ya maboko, oyo basalaka mosala moko na ye,
mpe alobaki na bango: — Baninga na ngai, boyebi malamu
ete mosala oyo efutaka biso malamu. **26** Nzokande, bino
moko bozali komona mpe koyoka ndenge nini Polo wana
azali kosala nyonso mpo na kondimisa bato mpe kobenda
sima na ye bato ebele awa kaka na Efeso te, kasi mpe
na etuka mobimba ya Azia; azali koloba ete banzambe
oyo esalemi na maboko ya bato ezali banzambe te. **27**
Makambo oyo Polo azali kosala ezali koluka kaka te kobebisa
lokumu ya mosala na biso, kasi ezali mpe kosilisa lokumu
ya tempelo ya Artemisi, nzambe monene ya mwasi; ezali
lisusu kosilisa nkembo ya Artemisi oyo Azia mobimba mpe
mokili mobimba ezali kogumbamela. **28** Tango kaka bayokaki
bongo, basilikaki makasi mpe bakomaki koganga: — Artemisi
ya Efeso azali monene! **29** Mbala moko, mobulu ekotaki kati
na engumba mobimba. Bakangaki Gayusi mpe Arisitarke,
bato mibale ya Masedwane, oyo bazalaki kotambola elongo
na Polo; mpe bato nyonso bakendeki na lombangu na ndako
ya masano. **30** Polo azalaki na posa ya kobima na miso ya
bato, kasi bayekoli bapekisaki ye. **31** Ezala mpe baninga na
ye, oyo bazalaki bakambi ya etuka, batindelaki ye maloba
mpo na kosenga na ye ete ameka te kosala liseki ya kokende
na ndako ya masano. **32** Mobulu makasi ekotaki kati na
ebele ya bato: bamoko bazalaki koganga mpo na likambo
moko, mpe bamosusu, mpo na likambo mosusu. Mingi kati
na bango bazalaki koyeba te tina nini basangani wana. **33**
Bayuda kati na ebele ya bato batindikaki Alekizandre na
liboso, mpe batalisaki ye likambo yango ndenge ezali. Bongo
Alekizandre atombolaki loboko mpo na kolakisa ete alingi

kozwa maloba mpo na kotalisa na bato. **34** Kasi tango
basosolaki ete azali Moyuda, bango nyonso basalaki pene
bangonga mibale ya koganga lokola moto moko: — Artemisi
ya Efeso azali monene! **35** Suka na suka, mokomi mikanda
ya engumba alongaki kopekisa makelele ya bato; alobaki: —
Bato ya Efeso! Nani kati na mokili oyo ayebi te ete engumba
ya Efeso ezali engumba mosantu ya Artemisi, nzambe mwasi
monene, mpe ya ekeko na ye oyo ekita wuta na likolo? **36**
Yango wana, lokola moko te akoki kotia tembe na likambo
oyo, bovanda kimia mpe bosala makambo ya bozoba te. **37**
Bato oyo bomemi awa babebisi ndako ya nzambe na biso
te mpe bafingi ye te. **38** Soki Demetriusi mpe basali na ye
bazwi moto likambo, esambiselo ezali, basambisi mpe bazali.
Ebongi malamu ete bakende kofunda. **39** Mpe soki bozali na
likambo mosusu ya koloba, tokoyekola yango malamu kati
na mayangani oyo mibeko epesa ndingisa. **40** Soki tokebi te,
bakoki kofunda biso ete botombokisi bato, mpo na makambo
oyo esalemi lelo. Na bongo, tokolonga te kolimbola tina oyo
bato basangani awa. **41** Tango kaka asilisaki koloba, apesaki
mitindo ete bato bapanzana.

20 Tango mobulu esilaki, Polo abengisaki bayekoli mpe
alendisaki bango. Sima na yango, apesaki bango
mbote ya suka mpe akendeki na Masedwane. **2** Wana azalaki
kotambola kati na etuka yango, azalaki kolendisa bandimi na
mateya ya ndenge na ndenge kino akomaki na Grese **3**
epai wapi awumelaki basanza misato. Kaka na tango Polo
alingaki kozwa masuwa mpo na kokende na Siri, Bayuda
basalelaki ye likita. Boye, azwaki mokano ya kozongela na
nzela ya Masedwane. **4** Tala bato oyo bakendeki na ye
elongo: Sopatere, mwana ya Pirisi, moto ya Bere; Arisitarke
mpe Sekundusi, bato ya Tesalonika; Gayusi, moto ya Derbe;
Timote, Tishike mpe Trofime, bato ya etuka ya Azia. **5** Bango
nde bakendeki liboso mpo na kozela biso na Troasi. **6** Kasi
biso tozwaki masuwa kati na engumba Filipi, sima na feti ya
Mapa ezanga levire. Sima na biso kotambola mikolo mitano
na mayi, tokutaki bango na Troasi epai wapi tosalaki mikolo
sambo. **7** Na mokolo ya liboso ya poso, wana tosanganaki
mpo na kolia elambo, Polo, oyo asengelaki kokende na
mobembo, mokolo oyo elandaki, asololaki na bandimi mpe
abendaki masolo molayi penza kino na ngonga ya midi ya
butu. **8** Tosanganaki kati na shambre ya likolo, oyo ezalaki
na minda ebele. **9** Nzokande, elenge mobali moko avandaki
na lininisa; kombo na ye ezalaki Etikisi. Lokola Polo azalaki
kaka kokoba koloba, pongi makasi ekangaki Etikisi, mpe,
mbala moko, akweyaki na mabele wuta na etaje ya misato.
Tango batombolaki ye, bamonaki ete asili kokufa. **10** Polo
akitaki, atiaki litoyi na ye na tolo ya Etikisi, akamataki Etikisi
na maboko na ye mpe alobaki: — Bobanga te, azali na
bomoi. **11** Amataki lisusu na etaje, abukaki lipa, aliaki yango
mpe akobaki koloba kino na tongo, sima nde akendeki. **12**
Bongo, bazongisaki ya bomoi, elenge mobali epai na bango,
mpe bango nyonso balendisamaki makasi. **13** Tokendeki
liboso, mpe tozwaki masuwa oyo ememaki biso na Asosi epai
wapi Polo asengelaki komatela na masuwa. Azwaki mokano
wana, pamba te alingaki kokende kuna na makolo. **14** Tango
akutanaki na biso na mboka Asosi, amataki na masuwa
elongo na biso, mpe tokendeki na Mitilena. **15** Longwa
wana, tozwaki masuwa mpo na kokende, mpe tokomaki
liboso ya Shio, mokolo oyo elandaki. Sima na mokolo moko,
tokomaki na Samosi, mpe, mokolo oyo elandaki, tokomaki
na Mile. **16** Polo azwaki mokano ya kotelema te na Efeso
mpe ya kolekisa tango te na mokili ya Azia, pamba te azalaki
na posa, soki akolonga, ya kokoma noki na Yelusalemi
mpo ete azala na mokolo ya Pantekoti. **17** Wuta na Mile,
Polo abengisaki bakambi ya Lingomba ya Efeso. **18** Tango
bakutanaki na ye, alobaki na bango: — Boyebi malamu
ezaleli nini nazalaki na yango tango nyonso liboso na bino,
wuta mokolo ya liboso oyo nakomaki na mokili ya Azia. **19**
Nasalelaki Nkolo lokola mowumbu, na komikitisa nyonso
mpe na mpinzoli, kati na komekama makasi mpo ete Bayuda
bazalaki kosalela ngai makita. **20** Nzokande, boyebi malamu
ete nazalaki na somo te ya koteya makambo nyonso oyo
ekokaki kosunga bino. Nateyaki bino, ezala na esika ya bato
ebele to na ndako ya moko na moko. **21** Nazalaki tango
nyonso kosenga, ezala na Bayuda to na bato ya Grese, ete
bazongela Nzambe na nzela ya kobongola mitema, mpe
batia kondima na bango kati na Yesu, Nkolo na biso. **22**
Boye sik'oyo, na etinda ya Molimo, nakeyi na Yelusalemi,
kasi nayebi te likambo nini ekokomela ngai kuna. **23** Eloko
moko kaka nayebi: Molimo Mosantu azali kokebisa ngai ete
boloko mpe minyoko ya ndenge na ndenge ezali kozela ngai
na bingumba nyonso oyo nakokota. **24** Nzokande, nazali
komona bomoi na ngai lokola eloko pamba; eloko oyo eleki
motuya mpo na ngai ezali: kosukisa malamu momekano na
ngai ya kopota mbangu mpe kokokisa lotomo oyo Nkolo Yesu
apesaki ngai: kosakola Sango Malamu ya ngolu ya Nzambe.
25 Mpe sik'oyo, nayebi ete bokomona elongi ngai lisusu te,
bino nyonso oyo nalekaki kati na bino mpo na koteya sango
ya Bokonzi ya Nzambe. **26** Yango wana, nalobi na bino
yango lelo ete nazali na ngambo ya makila ya moto moko te
kati na bato nyonso, **27** pamba te nayebisaki bino mabongisi
nyonso ya Nzambe mpe nabombelaki bino ata eloko moko
te. **28** Bomibatela malamu mpe bobatela etonga nyonso oyo
kati na yango Molimo Mosantu atiaki bino lokola bakengeli;
bobatela Lingomba ya Nzambe, pamba te asombaki yango
na makila na Ye moko. **29** Nayebi malamu ete, sima na
ngai kokende, bambwa ya zamba ekokota kati na bino
mpe ekoyokela etonga mawa te. **30** Ezala kati na bino,
bato mosusu bakobima, bakoteya mateya ya lokuta mpo na
kopengwisa bayekoli ete bazala na ngambo na bango. **31**
Yango wana, bosenzela! Bokanisa malamu ete mibu misato
mobimba, butu mpe moyi, natikaki te kokebisa moko na
moko na bino, mpe tango mosusu elongo na mpinzoli. **32**
Sik'oyo, nazali kokaba bino na maboko ya Nzambe mpe na
Liloba na Ye ya ngolu. Nzambe azali na makoki ya kolendisa
bino mpe ya kopesa bino libula kati na bato nyonso oyo
babulisama. **33** Nalulaki te palata to wolo to elamba ya moto
moko. **34** Bino moko boyebi malamu ete ezali maboko na
ngai oyo, nde epesaki ngai biloko oyo nazalaki na bosenga
na yango mpo na ngai moko, mpe oyo baninga na ngai
bazalaki na bosenga na yango. **35** Kati na nyonso, natalisaki
bino ete tosengeli kosala misala makasi ya lolenge oyo mpe
kosunga bato bakelela, na kokanisa Maloba oyo Ye moko
Nkolo Yesu aloba: « Esengo ya kokaba eleki esengo ya
kozwa. » **36** Sima na Polo koloba bongo, afukamaki mpe
asambelaki elongo na bango. **37** Bango nyonso bakomaki
kolela, bayambaki Polo mpe bapesaki ye beze; **38** bayokaki

mawa mingi koleka mpo alobaki na bango ete bakomona elongi na ye lisusu te. Bongo bakendeki kotika ye kino na masuwa.

21 Sima na biso kokabwana na bango, tokotaki na masuwa mpe tokendeki kino na esanga ya Kosi; bongo mokolo oyo elandaki, tokendeki na Roda mpe, longwa wana, tokomaki na Patara. **2** Kuna, tomonaki masuwa moko oyo ezalaki kokende na Fenisi; tomataki kati na yango mpe tokendeki. **3** Tango tomonaki esanga ya Shipre, totikaki yango na ngambo ya loboko ya mwasi mpe tokobaki mobembo na biso na mopanzi ya Siri. Totelemaki na Tiri epai wapi masuwa esengelaki kokitisa biloko oyo ememaki. **4** Lokola tokutaki bayekoli kuna, tovandaki elongo na bango mikolo sambo. Nzokande Molimo asololaki na Bayekoli, mpe balobaki na Polo ete akende na Yelusalemi te. **5** Atako bongo, tango mikolo na biso ekokaki, tolongwaki wana mpe tokobaki mobembo na biso. Bayekoli nyonso elongo na basi na bango mpe bana na bango bakendeki kotika biso kino na libanda ya engumba. Tango tokomaki na libongo, tofukamaki mpo na kosambela. **6** Sima na kopesana mbote ya suka, tomataki na masuwa, mpe bango bazongaki na bandako na bango. **7** Tosukisaki mobembo na biso ya mayi, kolongwa na Tiri kino na Pitolemayisi epai wapi topesaki bandeko mbote mpe tovandaki elongo na bango mokolo moko. **8** Mokolo oyo elandaki, tokendeki na Sezarea mpe tovandaki na ndako ya Filipo, mopanzi Sango Malamu. Azalaki moko kati na bato sambo oyo Lingomba eponaki. **9** Azalaki na bana basi minei oyo bayebaki nanu nzoto ya mibali te, mpe bazalaki na likabo ya kosakola. **10** Lokola tovandaki wana mikolo ebele, mosakoli moko, kombo na ye ezalaki Agabisi, awutaki na Yuda **11** mpe ayaki kokutana na biso; azwaki mokaba ya Polo mpe amikangaki na yango makolo mpe maboko. Alobaki: — Tala makambo oyo Molimo Mosantu alobi: « Ezali na lolenge oyo nde Bayuda ya Yelusalemi bakokanga nkolo mokaba oyo, mpe bakokaba ye na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. » **12** Tango toyokaki maloba wana, biso mpe bandimi ya Sezarea tobondelaki Polo ete akende na Yelusalemi te. **13** Kasi Polo azongiselaki biso: — Mpo na nini bozali kolela mpe kolembisa ngai? Nasili komibongisa kaka te mpo na kokangama, kasi mpe mpo na kokufa kati na Yelusalemi mpo na Kombo ya Nkolo Yesu. **14** Lokola tolongaki te kobongola makanisi na ye, totikaki kobondela ye mpe tolobaki: — Tika ete mokano ya Nkolo esalema! **15** Sima na biso kolekisa mikolo wana na Sezarea, tobongisaki biloko na biso mpe tokendeki na Yelusalemi. **16** Bayekoli mosusu ya Sezarea bakendeki kotika biso; bamemaki biso na ndako ya Minaso, epai wapi tovandaki. Azalaki moto ya Shipre, mpe akomaki moyekoli wuta kala. **17** Tango tokomaki na Yelusalemi, bandeko bayambaki biso na esengo. **18** Mokolo oyo elandaki, Polo amemaki biso epai ya Jake, mpe bakambi nyonso ya Lingomba bayaki kuna. **19** Sima na ye kopesa bango mbote, Polo akomaki koyebisa bango likambo moko na moko, oyo Nzambe asalaki kati na bato ya bikolo ya bapaya, na nzela ya lotomo na ye. **20** Sima na bango koyoka ye, bakumisaki Nzambe. Bongo balobaki na Polo: — Ndeko, ozali komona motango ya bankoto ya Bayuda oyo bakomi bandimi, mpe bango nyonso bazali na bolingo makasi mpo na Mobeko ya Moyize. **21** Nzokande, bayokaki sango ete oteyaka na Bayuda nyonso oyo bavandaka kati na bato ya bikolo ya bapaya ete batosa te Mobeko ya Moyize, mpe ete olobaka na bango ete bakata lisusu te ngenga ya bana na bango mpe batika kosalela bokoko ya Bayuda. **22** Boye tosala nini? Pamba te bakoyoka kaka ete okomi awa. **23** Sala makambo oyo tokoyebisa yo: Tozali awa na mibali minei oyo balapa ndayi. **24** Zwa bango, mipetola elongo na bango mpe futela bango mbongo mpo ete bakatisa suki. Na bongo, bato nyonso bakoyeba ete sango oyo bazali koyoka na tina na yo ezali ya lokuta, mpe bakososola ete yo moko mpe otosaka Mobeko. **25** Mpo na bato ya bikolo ya bapaya oyo bakomi bandimi, tokomeli bango mikano na biso ete basengeli te kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, basengeli te komela makila, basengeli te kolia nyama oyo babomi na kozanga kobimisa makila, basengeli te kosala kindumba ya lolenge nyonso. **26** Mokolo oyo elandaki, Polo amemaki bato yango mpe amipetolaki elongo na bango. Bongo akotaki na Tempelo mpo na koyebisa mokolo oyo tango ya komipetola ekosila, mokolo oyo bakobonza mbeka mpo na moko na moko kati na bango. **27** Tango mikolo sambo ekomaki pene ya kokoka, Bayuda ya mokili ya Azia bamonaki Polo kati na lopango ya Tempelo. Batombokisaki ebele nyonso ya bato mpe bakangaki ye **28** na koganga: — Bato ya Isalaele, bosunga biso! Botala moto oyo azali koteya bato nyonso mpe na bisika nyonso, ete batelemela bato na biso, Mobeko na biso mpe Tempelo oyo. Lisusu, akotisi bato ya Grese kati na Tempelo mpe akomisi esika oyo ya bule mbindo. **29** Balobaki bongo mpo ete, liboso, bamonaki Polo elongo na Trofime, moto ya Efeso, kati na engumba mpe bakanisaki ete Polo akotisaki ye kati na Tempelo. **30** Mobulu makasi ekotaki kati na engumba mobimba, mpe ebele ya bato oyo bawutaki bipai na bipai bayaki na lombangu. Bakangaki Polo, babimisaki ye libanda ya Tempelo mpe, mbala moko, bakangaki bikuke na yango. **31** Wana bazalaki koluka koboma Polo, sango ekomaki kino na matoyi ya mokonzi ya basoda ya Rome ete mobulu ekoti kati na Yelusalemi mobimba. **32** Mbala moko, azwaki basoda elongo na bakonzi na bango, mpe bakendeki na lombangu epai ebele ya bato bazalaki. Tango kaka bamonaki mokonzi ya basoda elongo na basoda na ye, batikaki kobeta Polo. **33** Mokonzi ya basoda apusanaki, akangaki Polo mpe apesaki mitindo ete bakanga ye minyololo mibale. Bongo atunaki soki Polo azali nani mpe asali nini. **34** Kati na ebele ya bato oyo batondaki wana, bamoko bazalaki koganga mpo na likambo moko, mpe bamosusu, mpo na likambo mosusu. Lokola mokonzi ya basoda azalaki kososola te bosolo ya likambo, mpo na mobulu oyo ebimaki, apesaki mitindo ete bamema Polo kati na lopango ya basoda. **35** Tango Polo atiaki matambe na ye na binyatelo ya ematelo, basoda bakumbaki ye, mpo ete bato bazalaki kotia mobulu makasi. **36** Bato nyonso bazalaki kolanda ye na koganga: — Akufa! **37** Wana balingaki kokotisa ye kati na lopango ya basoda, Polo atunaki mokonzi ya basoda: — Nakoki koyebisa yo likambo moko? Mokonzi ya basoda atunaki Polo: — Oyebi koloba lokota ya Greki? **38** Boni, ezali yo te moto ya Ejipito oyo akotisaki mobulu na mikolo oyo eleki mpe amemaki batomboki nkoto minei kati na esobe? **39** Polo azongisaki: — Te, ezali ngai te! Ngai nazali Moyuda ya Tarse, kati na mokili ya Silisi, mpe moto ya engumba moko ya tina mingi.

Nabondeli yo, pesa ngai nzela ya koloba na bato. **40** Sima
na mokonzi ya basoda kopesa ye nzela, Polo atelemaki na
binyatelo mpe atombolaki loboko. Bato batikaki makelele,
mpe Polo akomaki koloba na bango na lokota ya Arami:

22 — Bandeko mpe batata, boyoka sik'oyo ndenge nini
nalingi komilongisa. **2** Tango bayokaki Polo koloba
na lokota ya Arami, bavandaki lisusu kimia koleka. Bongo,
Polo alobaki: **3** — Nazali Moyuda, nabotama na Tarse
kati na Silisi, kasi nakoli kaka awa, na engumba oyo ya
Yelusalemi. Gamalieli nde azalaki molakisi na ngai; ye
nde ateyaki ngai na bosolo nyonso Mobeko ya bakoko na
biso. Nazalaki na bolingo makasi mpo na Nzambe, ndenge
bino nyonso bozali na yango lelo. **4** Nanyokolaki bato oyo
bazalaki kolanda Nzela oyo kino koboma bango, nazalaki
kokanga mibali mpe basi, mpe kobwaka bango na boloko. **5**
Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe lisanga mobimba ya
bakambi bakoki kotatola bosolo ya makambo oyo nazali
koloba. Bango nde kutu bapesaki ngai mikanda mpo ete
nakende kopesa na bandeko na bango ya Damasi. Boye,
nakendeki kuna mpo na kokanga bato mpe komema bango
na Yelusalemi, mpo ete bapesa bango etumbu. **6** Wana
nazalaki na nzela mpe nakomaki pene ya Damasi, na ngonga
pene ya midi, namonaki mbala moko pole makasi kowuta
na Likolo mpe kongengela ngai. **7** Nakweyaki na mabele
mpe nayokaki mongongo moko koloba na ngai: « Saulo,
Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai? » **8** Natunaki: «
Nkolo, yo nani? » Alobaki na ngai: « Nazali Yesu ya Nazareti,
oyo yo ozali konyokola. » **9** Bato oyo bazalaki na ngai
elongo bamonaki pole yango, kasi bayokaki te mongongo
ya moto oyo azalaki koloba na ngai. **10** Natunaki: « Nkolo,
nasala nini? » Nkolo alobaki na ngai: « Telema, kende na
Damasi; kuna, bakoyebisa yo makambo nyonso oyo osengeli
kosala. » **11** Baninga na ngai basimbaki ngai na loboko mpe
bamemaki ngai kino na Damasi, pamba te kongenga ya
pole wana ebomaki ngai miso. **12** Ezalaki na moto moko
kuna, kombo na ye ezalaki « Ananiasi. » Azalaki kotosa
makambo ya Nzambe ndenge Mobeko ezalaki kotinda, mpe
azalaki na lokumu mingi na miso ya Bayuda nyonso ya
engumba wana. **13** Ayaki kokutana na ngai mpe alobaki: «
Ndeko na ngai, Saulo, mona lisusu. » Mpe kaka na tango
yango, nazwaki lisusu makoki ya komona mpe namonaki
ye. **14** Bongo alobaki na ngai: « Nzambe ya bakoko na biso
apona yo wuta kala mpo ete oyeba mokano na Ye, omona
Moto na sembo mpe oyoka mongongo na Ye. **15** Okozala
motatoli na Ye liboso ya bato nyonso, mpo na koyebisa
bango makambo nyonso oyo osili komona mpe koyoka. **16**
Mpo na nini ozali kolekisa tango? Telema, zwa libatisi mpe
belela Kombo ya Nkolo mpo ete opetolama na masumu
na yo. » **17** Sima na ngai kozonga na Yelusalemi, wana
nazalaki kosambela na Tempelo, nakweyaki na Molimo **18**
mpe nayokaki Nkolo koloba na ngai: « Sala noki, bima na
Yelusalemi, pamba te bato na yango bakondima te litatoli oyo
okoloba na tina na Ngai. » **19** Nazongisaki: « Nkolo, bato
wana bayebi malamu ete nazalaki kotambola na bandako ya
mayangani mpo na kobwaka na boloko mpe kobetisa fimbu,
bato oyo bazalaki kondimela Yo. **20** Tango basopaki makila
ya Etieni, motatoli na Yo, ngai mpe nazalaki wana, nandimaki
makambo oyo esalemaki mpe nazalaki kokengela bilamba
ya bato oyo babomaki ye. » **21** Kasi Nkolo azongiselaki
ngai: « Kende, nakotinda yo mosika, epai ya bato ya bikolo
ya bapaya. » **22** Bato bayokaki Polo kino tango alobaki
maloba wana. Boye, batombolaki mingongo na bango mpe
bagangaki: — Bolongola ye na mokili! Asengeli te kozala na
bomoi! **23** Lokola bazalaki koganga makasi mpe kobwaka
bilamba na bango mpe putulu na likolo, **24** mokonzi ya
basoda apesaki mitindo ete bakotisa Polo kati na lopango
ya basoda mpe babeta ye fimbu, mpo ete aloba polele
tina nini Bayuda bazali koganga bongo mpo na ye. **25**
Wana bazalaki kokanga Polo basinga, Polo atunaki mokonzi
oyo azalaki wana: — Boni, mibeko epesi penza ndingisa
ya kobeta moto ya Rome fimbu, wana bosambisi ye nanu
te? **26** Tango mokonzi ayokaki bongo, akendeki koyebisa
mokonzi ya basoda: — Okosala nini? Tata oyo azali moto
ya Rome. **27** Mbala moko, mokonzi ya basoda akendeki
epai ya Polo mpe atunaki ye: — Yebisa ngai solo, ozali
penza moto ya Rome? Azongisaki: — Iyo, ezali bongo!
28 Mokonzi ya basoda alobaki: — Nafutaki mbongo mingi
mpo na kozwa makoki ya kokoma moto ya Rome. Polo
azongisaki: — Kasi ngai, nazali moto ya Rome ya kobotama.
29 Mbala moko, bato oyo balingaki kobeta ye fimbu batikaki
ye. Mokonzi ya basoda akomaki kobanga tango asosolaki ete
tata oyo ye akangaki minyololo azali penza moto ya Rome.
30 Mokolo oyo elandaki, lokola mokonzi ya basoda azalaki
na posa ya koyeba malamu tina oyo Bayuda bafundelaki
Polo, apesaki mitindo ete bafungola Polo minyololo; mpe
abengisaki bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato ya
Likita-Monene mpo ete basala mayangani. Bongo amemaki
Polo mpe atiaki ye liboso na bango.

23 Polo atalaki bato nyonso ya Likita-Monene mpe
alobaki: — Bandeko na ngai, kino na moyi ya lelo,
nazali kotambola na motema ya peto liboso ya Nzambe.
2 Kasi Ananiasi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, apesaki
bato oyo bazalaki pene ya Polo mitindo ete babeta ye na
monoko. **3** Bongo Polo alobaki na ye: — Nzambe akobeta
yo, yo mir oyo bapakola langi ya pembe! Ovandi wana mpo
na kosambisa ngai ndenge Mobeko ezali kosenga, nzokande
yo nde moto obuki Mobeko mpo ete opesi mitindo ete babeta
ngai! **4** Bato oyo batelemaki pene ya Polo balobaki: — Ebandi
ndenge nini ofinga mbala moko mokonzi ya Banganga-
Nzambe, ya Nzambe! **5** Polo azongisaki: — Bandeko,
nayebaki te ete azali mokonzi ya Banganga-Nzambe, pamba
te nayebi malamu ete ekomama: « Okolobaka mabe te
na tina na mokambi ya bato na yo. » **6** Lokola Polo
ayebaki ete, kati na bato ya Likita-Monene, bamoko bazalaki
Basaduseo, mpe bamosusu, Bafarizeo, agangaki kati na
Likita-Monene: — Bandeko na ngai, nazali Mofarizeo, mwana
ya Bafarizeo; nazali kosamba mpo na elikya na biso ya
lisekwa ya bakufi. **7** Tango kaka alobaki bongo, koswana
makasi ekotaki kati na Bafarizeo mpe Basaduseo, mpe
mayangani ekabwanaki; **8** pamba te Basaduseo balobaka
ete lisekwa ezalaka te, ba-anjelu bazalaka te, milimo mpe
ezalaka te; nzokande, Bafarizeo bandimaka makambo wana
nyonso. **9** Makelele emataki makasi penza. Boye ndambo ya
balakisi ya Mobeko oyo bazalaki Bafarizeo batelemaki mpe
batombolaki mingongo na mpiko nyonso: — Solo, tomoni ata
mabe moko te ya kopamela moto oyo. Nani ayebi? Tango

mosusu molimo to anjelu nde alobaki na ye. **10** Lokola tembe
ekomaki makasi koleka, mokonzi ya basoda abangaki ete
bakata Polo biteni-biteni; apesaki mitindo na basoda ete
bakita, balongola ye kati na bango mpe bamema ye kati
na lopango ya basoda. **11** Na butu oyo elandaki, Nkolo
abimelaki Polo kati na emoniseli mpe alobaki na ye: —
Yika mpiko! Ndenge kaka otatolaki na tina na Ngai kati na
Yelusalemi, ndenge mpe osengeli kotatola kati na Rome.
12 Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Bayuda basalelaki
Polo likita; balapaki ndayi ete bakolia te mpe bakomela ata
eloko moko te kino bakoboma Polo. **13** Motango ya bato
oyo basalelaki Polo likita yango ezalaki bato koleka tuku
minei. **14** Bakendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe bakambi ya bato mpo na koloba na bango: — Tolapi
ndayi ete tokolia eloko moko te kino tokoboma Polo. **15**
Bino mpe bato ya Likita-Monene, bokende sik'oyo epai ya
mokonzi ya basoda mpe bosenga ete bamema Polo liboso
na bino, lokola nde bolingi koyekola malamu likambo na
ye. Bongo na ngambo na biso, tosili komibongisa mpo na
koboma ye liboso ete akoma awa. **16** Kasi tango mwana
mobali ya ndeko mwasi ya Polo ayokaki motambo yango,
akendeki na lopango ya basoda, akotaki mpe akebisaki Polo.
17 Bongo Polo abengaki mokonzi moko ya basoda nkama
moko mpe alobaki na ye: — Mema elenge mobali oyo epai
ya mokonzi, pamba te azali na likambo ya koyebisa ye.
18 Boye, mokonzi yango amemaki ye epai ya mokonzi ya
basoda mpe alobaki: — Mokangami Polo abengaki ngai
mpe asengaki na ngai ete namemela yo elenge mobali oyo,
pamba te azali na likambo ya koyebisa yo. **19** Mokonzi ya
basoda akamataki elenge mobali na loboko, amemaki ye na
pembeni mpe atunaki ye: — Likambo nini olingi koyebisa
ngai? **20** Elenge mobali azongisaki: — Bayuda bayokani
kosenga na yo ete, lobi, omemela bango Polo liboso ya
Likita-Monene, lokola nde balingi koyekola lisusu likambo na
ye. **21** Kasi kondima bosenga na bango te, pamba te bato
koleka tuku minei kati na bango bazali kobongisa motambo
mpo na kokanga ye; balapaki ndayi ete bakolia te mpe
bakomela ata eloko moko te kino bakoboma Polo. Makambo
nyonso esili kobongisama mpe bazali kozela kaka ndingisa
na yo. **22** Mokonzi ya basoda atikaki elenge mobali yango
ete azonga; kasi liboso ete akende, akebisaki ye: — Koloba
na moto moko te likambo oyo oyebisi ngai. **23** Sima na
mwa tango moke, mokonzi ya basoda abengisaki bakonzi
mibale ya basoda nkama moko mpe alobaki na bango: —
Bobongisa basoda nkama mibale, basoda tuku sambo oyo
batambolaka na bampunda mpe basoda mosusu nkama
mibale, mpo ete bakende na Sezarea, na ngonga ya libwa
ya butu. **24** Bobongisa bampunda mpo na komema Polo
mpo ete akoma malamu epai ya moyangeli Felikisi. **25** Boye,
akomelaki moyangeli mokanda oyo: **26** Tata moyangeli
Felikisi, yamba mbote ewuti epai na ngai Klodiusi Lisiasi. **27**
Bayuda bakangaki moto oyo natindeli yo. Tango balingaki
koboma ye, nayaki elongo na basoda mpe nakangolaki ye,
pamba te nayokaki sango ete azali moto ya Rome. **28** Lokola
nalingaki koyeba malamu tina oyo bafundelaki ye, namemaki
ye liboso ya Likita-Monene na bango. **29** Namonaki ete
bafundaki ye kaka mpo na makambo oyo etali mobeko na
bango, kasi balongaki te kofunda ye mpo na mabe moko oyo
ekoki kopesa ye etumbu ya kufa to ya boloko. **30** Tango
bayebisaki ngai ete Bayuda basaleli ye likita mpo na koboma
ye, nazwaki mokano ya kotinda ye epai na yo noki penza;
mpe napesaki lisusu mitindo na bato oyo bafundaki ye ete
baya kofunda ye epai na yo. **31** Kolanda mitindo oyo basoda
bazwaki, bakamataki Polo mpe bamemaki ye butu-butu
kino na Antipatrisi. **32** Mokolo oyo elandaki, basoda oyo
batambolaka na makolo bazongaki na lopango ya basoda
mpe batikaki basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda
kokende elongo na ye. **33** Tango bakomaki na Sezarea,
basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda bapesaki
mokanda yango epai ya moyangeli mpe balakisaki ye Polo.
34 Moyangeli atangaki mokanda yango mpe atunaki soki
Polo azali moto ya mboka nini. Wana ayokaki ete azali moto
ya Silisi, **35** alobaki na ye: — Nakoyoka yo tango bato
oyo bafundaki yo bakokoma. Bongo apesaki mitindo ete
bakengela Polo kati na ndako ya mokonzi Erode.

24 Sima na mikolo mitano, Ananiasi, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, ayaki na Sezarea, elongo na
ndambo ya bakambi mpe molobeli Tertile, mpo na kofunda
Polo epai ya moyangeli. **2** Tango babengisaki Polo, Tertile
akomaki kofunda ye liboso ya Felikisi na maloba oyo: —
Tata moyangeli Felikisi, ezali mpo na yo nde tozali na kimia
ya solo, mpe mpo na bwanya na yo nde mbongwana ya
solo ekota kati na ekolo oyo. **3** Tata moyangeli Felikisi, na
bisika nyonso mpe na tango nyonso, tondimaka yango mpe
totondaka yo mingi penza. **4** Kasi, tolingi te kozwa yo tango
molayi. Nabondeli yo: salela biso ngolu ya koyoka biso na
mwa tango moke. **5** Biso, tomoni ete mosala ya moto oyo
ezali: kotia mobulu; azali kobimisa mobulu kati na Bayuda
nyonso ya mokili mobimba. Azali mokambi ya lingomba moko
ya bato ya Nazareti, **6** mpe amekaki kutu kobebisa bosantu
ya Tempelo, yango wana tokangaki ye. [Tozalaki na posa
ya kosambisa ye kolanda Mobeko na biso, **7** kasi Lisiasi,
mokonzi ya basoda, ayaki mpe abotolaki ye na maboko na
biso na makasi. **8** Apesaki bato oyo bafundaki ye mitindo ete
baya epai na yo.] Soki yo moko otuni ye mituna, okososola
ete makambo oyo tofundeli ye ezali ya solo. **9** Bayuda
babetaki sete na makambo oyo bafundelaki ye. **10** Tango
moyangeli apesaki Polo nzela ya koloba, Polo azongisaki: —
Nayebi solo ete ozali mosambisi ya ekolo oyo wuta mibu
ebele. Boye, nazali na esengo ya kosamba liboso na yo. **11**
Yo moko okoki koluka koyeba malamu ete eleki nanu mikolo
zomi na mibale te wuta nakendeki na Yelusalemi mpo na
kosambela Nzambe. **12** Mpe bato oyo bafundi ngai batikala
nanu kokuta ngai te nazali kotia tembe na moto to nazali
kotindika bato ete batomboka, ezala kati na Tempelo to kati
na bandako ya mayangani to mpe kati na engumba. **13**
Bakolonga mpe te kotalisa bosolo ya makambo oyo bafundeli
ngai sik'oyo. **14** Nzokande, nandimi ete nasalelaka Nzambe
ya bakoko na biso, wana nazali kolanda Nzela oyo bango
bazali kobenga « binzambe-nzambe. » Nandimaka nyonso
oyo ekomama kati na Mobeko mpe kati na mikanda ya
basakoli. **15** Boye ngai, ndenge moko na bango, nazalaka
na elikya na Nzambe ete bato nyonso bakosekwa, ezala
bato ya sembo to bato mabe. **16** Yango wana, ngai mpe
nasalaka tango nyonso makasi mpo na kobatela motema na
ngai peto, liboso ya Nzambe mpe liboso ya bato. **17** Sima na
ngai kosala mibu ebele na libanda ya Yelusalemi, nazongaki

na mboka na ngai mpo na komemela bato bakelela ya ekolo
na ngai lisungi, mpe mpo na kobonzela Nzambe makabo. **18**
Bakutaki ngai nasilisi komipetola kati na Tempelo; ezalaki
na ebele ya bato te elongo na ngai, mobulu mpe te. **19**
Kasi ezali ndambo ya Bayuda ya Azia, oyo bazalaki wana,
nde basengelaki kotelema liboso na yo mpo na kofunda
ngai, soki solo bazwaki ngai na likambo. **20** To mpe lisusu,
tika ete bato oyo bazali awa baloba bango moko mabe oyo
bazwaki ngai tango nasambaki liboso ya Likita-Monene, **21**
longola kaka liloba oyo nabimisaki, wana natelemaki liboso
na bango: « Bozali kosambisa ngai lelo mpo ete nandimaka
ete bakufi bakosekwa! » **22** Felikisi, oyo ayebaki malamu
makambo oyo etali Nzela, azongisaki bango mpe alobaki:
— Nakoyekola malamu likambo na bino tango mokonzi ya
basoda, Lisiasi, akoya. **23** Boye, apesaki mitindo epai ya
mokonzi ya basoda nkama moko ete abatela Polo lokola
mokangami kati na boloko, kasi atikela ye mwa bonsomi
mpe apesa bandeko na ye nzela mpo ete basunga ye.
24 Sima na mwa mikolo, Felikisi ayaki elongo na mwasi
na ye, Drusiye, oyo azalaki Moyuda; abengisaki Polo mpe
akomaki koyoka ye na tina na makambo oyo etali kondima
kati na Yesu-Klisto. **25** Kasi, wana Polo akomaki koloba
na tina na bosembo, komikanga mpe kosambisama oyo
ezali koya, Felikisi ayokaki somo mpe alobaki na ye: —
Ekoki mpo na sik'oyo! Okoki kolongwa. Soki nazwi lisusu
tango, nakobengisa yo. **26** Felikisi azalaki kobengisa ye
mbala na mbala mpo na kosolola na ye, na elikya ete Polo
akopesa ye kanyaka. **27** Sima na mibu mibale, Porsiusi
Festisi akomaki moyangeli na esika ya Felikisi oyo, mpo na
kosepelisa Bayuda, atikaki Polo kati na boloko.

25 Mikolo misato sima na ye koya kati na etuka, Festisi
alongwaki na Sezarea mpo na kokende na Yelusalemi
2 epai wapi bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya
Bayuda bakendeki kokutana na ye mpo na kofunda Polo.
Babondelaki mingi Festisi **3** mpo ete asalela bango ngolu ya
kotinda Polo na Yelusalemi, pamba te basalaki mabongisi
ya kotiela ye motambo na nzela mpo na koboma ye. **4**
Kasi Festisi azongiselaki bango: — Polo azali nanu kati na
boloko, na Sezarea; mpe kala mingi te, nakozonga kuna. **5**
Tika ete tokende nzela moko na ndambo ya bakambi na
bino, mpo ete, soki moto yango asalaki mabe, bafundela ye
kuna. **6** Festisi asalaki mikolo pene mwambe to zomi elongo
na bango, mpe azongaki na Sezarea. Mokolo oyo elandaki
bozongi na ye, avandaki na esambiselo mpe apesaki mitindo
ete bamemela ye Polo. **7** Tango kaka Polo akomaki wana,
Bayuda oyo bawutaki na Yelusalemi bazingelaki ye mpe
bakomaki kofunda ye na tina na makambo mingi ya mabe
makasi, oyo bango moko bazangaki kutu makoki mpo na
kotalisa bosolo na yango. **8** Polo asambaki boye: — Nasalaki
mabe moko te, nabukaki ata mobeko moko te ya Bayuda to
ya Tempelo to mpe ya Sezare. **9** Kasi lokola Festisi alingaki
kosepelisa Bayuda, atunaki Polo: — Boni, olingi kozonga
na Yelusalemi mpe kosamba kuna liboso na ngai mpo na
makambo oyo? **10** Polo azongisaki: — Te, natelemi liboso ya
esambiselo ya Sezare; ezali awa nde nasengeli kosamba. Yo
moko oyebi malamu ete nasali Bayuda ata likambo moko
te ya mabe. **11** Soki nasali mabe to nasali likambo oyo
ekoki komemela ngai etumbu ya kufa, nandimi kokufa. Kasi
soki makambo oyo Bayuda bafundeli ngai ezali ya lokuta,
moto moko te azali na makoki ya kokaba ngai na maboko
na bango. Tika ete Sezare akata likambo na ngai! **12** Sima
na Festisi kokabola makanisi elongo na bapesi toli na ye,
alobaki na Polo: — Lokola osengi kokende kosamba liboso
ya Sezare, okokende solo kosamba liboso na ye. **13** Sima na
mwa mikolo, mokonzi Agripa elongo na Berenise bayaki na
Sezarea mpo na kopesa Festisi mbote. **14** Lokola balekisaki
kuna mikolo mingi, Festisi ayebisaki mokonzi likambo ya
Polo; alobaki: — Ezali awa na moto moko oyo Felikisi
atikaki kati na boloko. **15** Tango nakendeki na Yelusalemi,
bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya Bayuda
bayaki kofunda ye epai na ngai, mpe basengaki ete nakatela
ye etumbu. **16** Kasi nayebisaki bango ete bato ya Rome
bazalaka na ezaleli te ya kokatela moto etumbu soki asambi
nanu te na bato oyo bafundi ye, mpe soki azwi nanu nzela
te ya kozongisa biyano na makambo oyo bafundeli ye. **17**
Tango bayaki awa, nalekisaki tango te; kasi mokolo oyo
elandaki, navandaki na esambiselo mpe napesaki mitindo ete
bamemela ngai moto yango. **18** Tango bato oyo bafundaki
ye batelemaki mpo na koloba, balongaki te kotalisa bosolo
ya makambo mabe oyo bafundelaki ye, ndenge ngai nazalaki
kokanisela. **19** Batianaki tembe na tina na lolenge na bango
ya kosambela, mpe na tina na moto moko oyo asila kokufa,
moto oyo Polo azalaki koloba na tina na ye ete azali na
bomoi; kombo ya moto yango ezalaki « Yesu. » **20** Lokola
nayebaki te ndenge nini nakoki kokata likambo ya lolenge
oyo, natunaki ye soki alingi kokende na Yelusalemi mpo
ete bakata likambo na ye kuna. **21** Kasi Polo asengaki ete
akende kosamba liboso ya mokonzi monene. Boye, napesaki
mitindo ete babatela ye kati na boloko kino tango nakotinda
ye epai ya Sezare. **22** Agripa alobaki na Festisi: — Nazali na
posa ya koyoka moto wana, ngai moko. Festisi azongisaki:
— Okoyoka ye lobi. **23** Mokolo oyo elandaki, Agripa mpe
Berenise bayaki na lokumu nyonso, mpe bakotaki na ndako
oyo basambiselaka bato, elongo na bakonzi ya basoda mpe
bakambi ya engumba. Na mitindo ya Festisi, bayaki na Polo.
24 Festisi alobaki: — Mokonzi Agripa mpe bino nyonso oyo
bozali elongo na biso awa, bozali komona moto oyo! Lisanga
mobimba ya Bayuda bayaki kokutana na ngai na tina na ye,
na Yelusalemi mpe awa kati na Sezarea, bazalaki koganga
ete asengeli kokufa. **25** Nzokande, mpo na ngai, namonaki
likambo moko te oyo ekokaki komemela ye etumbu ya kufa.
Kasi lokola ye moko asengi ete akende kosamba liboso ya
mokonzi monene, ngai mpe nazwi mokano ya kotinda ye na
Rome. **26** Lokola nazali na likambo moko te ya malonga ya
kokomela mokonzi monene na tina na ye, nayei na ye mpo
ete asamba liboso na bino nyonso, mpe mingi-mingi liboso
na yo, mokonzi Agripa, mpo ete nakoka kozwa likambo ya
kokomela mokonzi monene, sima na biso kotuna ye mituna.
27 Pamba te namoni ete tina ezali te ya kotinda moto ya
boloko na Rome, soki nalongi te kolimbola malamu likambo
oyo bafundeli ye.

26 Agripa alobaki na Polo: — Napesi yo nzela ya koloba.
Boye, Polo atombolaki loboko mpe abandaki kosamba:
2 — Mokonzi Agripa, nazali na esengo mingi ya kosamba
lelo liboso na yo, na tina na makambo nyonso oyo Bayuda
bafundeli ngai, **3** pamba te oyebi malamu bizaleli mpe

tembe ya Bayuda. Boye nasengi na yo ete ozala na motema
monene mpo na koyoka ngai. **4** Bayuda nyonso bayebi
evandeli na ngai, wuta na bomwana na ngai, kobanda na
ebandeli ya bomoi na ngai, kati na ekolo na ngai, mpe
ezala kati na Yelusalemi. **5** Bayebi ngai wuta kala mpe
bakoki kotatola, soki balingi, ete natambolisaki bomoi na
ngai lokola Mofarizeo, na botosi makasi ya mibeko, ndenge
lingomba na biso esengaka. **6** Mpe nazali kosamba lelo
mpo na elikya na ngai kati na elaka oyo Nzambe apesaki na
bakoko na biso. **7** Bato ya mabota na biso zomi na mibale
basalelaki Nzambe, butu mpe moyi, na kolemba te, mpo
ete bazalaki na elikya ete bakomona kokokisama ya elaka
yango. Mokonzi Agripa, ezali kaka mpo na elikya yango nde
Bayuda bafundi ngai. **8** Mpo na nini, kati na bino, bozali
kondima te ete Nzambe akoki kosekwisa bakufi? **9** Ngai
moko mpe nazalaki liboso kokanisa ete esengeli na ngai
kosala nyonso oyo ekoki kosalema, mpo na kotelemela
Kombo ya Yesu ya Nazareti. **10** Ezali mosala yango nde
nasalaki kati na Yelusalemi: natiaki basantu ebele na boloko,
na ndingisa ya bakonzi ya Banganga-Nzambe; boye, tango
bazalaki koboma bango, ngai mpe nazalaki kondima. **11**
Kati na bandako nyonso ya mayangani, nazalaki mbala
mingi kotambola mpo na kopesa bango bitumbu mpe kotinda
bango na makasi ete bafinga Yesu-Klisto. Na zuwa na ngai
oyo eleka ndelo, nazalaki kolanda bango kino na bingumba
ya bapaya mpo na konyokola bango. **12** Ezali mpo na yango
nde nakendeki na Damasi, na bokonzi mpe na etinda ya
bakonzi ya Banganga-Nzambe. **13** Mokonzi, na ngonga ya
midi, wana nazalaki kokende, namonaki pole moko kowuta
na likolo, elekaki kutu ata kongenga ya moyi; pole yango
ezipaki ngai mpe bato oyo bazalaki kotambola elongo na
ngai. **14** Tokweyaki biso nyonso na mabele, mpe nayokaki
mongongo moko koloba na ngai na lokota ya Arami: « Saulo,
Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai? Ezali pasi mpo
na yo komibamba na basende. » **15** Bongo natunaki: «
Nkolo, yo nani? » Nkolo azongisaki: « Ngai, nazali Yesu oyo
yo ozali konyokola. **16** Kasi lamuka mpe telema! Pamba
te namimonisi epai na yo mpo na kokomisa yo mosali na
Ngai mpe motatoli ya makambo oyo osili komona, mpe ya
makambo oyo nakolakisa yo na sima. **17** Nakokangola yo
wuta na maboko ya bato ya ekolo na yo mpe na maboko ya
bato ya bikolo ya bapaya. Nakotinda yo epai na bango **18**
mpo ete ofungola bango miso, olongola bango na molili mpe
omema bango na pole; mpo ete olongola bango na se ya
bokonzi ya Satana mpe omema bango epai ya Nzambe,
na tina ete bazwa bolimbisi ya masumu mpe libula kati na
bato oyo babulisama na nzela ya kondima kati na Ngai.
» **19** Boye, mokonzi Agripa, wuta tango wana, nandimaki
kotosa emoniseli oyo ewutaki na Likolo. **20** Nateyaki liboso
bavandi ya Damasi; sima, nateyaki bavandi ya Yelusalemi,
ya Yuda mobimba mpe ya bikolo ya bapaya: nateyaki bango
ete basengeli kobongola mitema, kozonga epai ya Nzambe
mpe, na nzela ya misala na bango, kolakisa penza ete
babongoli mitema. **21** Ezali kaka mpo na tina oyo nde Bayuda
bakangaki ngai kati na Tempelo mpe balukaki koboma ngai.
22 Kasi kino lelo, Nzambe azali kobatela ngai; yango wana
natelemi awa mpo na kotatola liboso ya bato pamba mpe
bato minene. Nazali koteya makambo mosusu te, bobele
makambo oyo basakoli mpe Moyize baloba ete ekokokisama
solo: **23** Klisto akomona pasi mpe akozala moto ya liboso ya
kosekwa kati na bakufi mpo na kosakola pole ya lobiko epai
ya Bayuda mpe epai ya bato ya bikolo ya bapaya. **24** Wana
Polo azalaki nanu koloba, Festisi akataki ye maloba mpe
agangelaki ye: — Ozali na liboma, Polo! Boyebi oyo otondi
na yango ekomisi yo liboma! **25** Polo azongisaki: — Tata
mokonzi Festisi, nazali na liboma te. Makambo oyo nazali
koloba ezali ya solo mpe ezali penza na nzela. **26** Mokonzi
Agripa kutu ayebi makambo oyo malamu; yango wana nazali
koloba na molende nyonso liboso na ye. Nandimisami ete
abungi ata likambo moko te kati na makambo yango, pamba
te esalemaki na nkuku te. **27** Mokonzi Agripa, boni, ondimaka
basakoli? Nayebi malamu ete ondimaka bango. **28** Agripa
alobaki na Polo: — Okanisi ete okoki kondimisa ngai kokoma
Moklisto kaka na mwa tango moke? **29** Polo azongisaki: —
Ezala na tango molayi to na tango moke, nazali kosambela
Nzambe ete, yo moko kaka te, kasi elongo na bato nyonso
oyo bazali koyoka ngai lelo, bokoma lokola ngai, longola kaka
minyololo oyo! **30** Wana azalaki koloba bongo, mokonzi,
moyangeli, Berenise mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo
na bango batelemaki. **31** Wana bazalaki kobima, balobanaki
bango na bango: — Moto oyo asali mabe ata moko te oyo
ekoki komemela ye etumbu ya kufa to ya boloko. **32** Agripa
alobaki na Festisi: — Soki moto oyo asengaki te kosamba
liboso ya Sezare, esengelaki kotika ye.

27 Tango bazwaki mokano ya kozwa masuwa mpo na
kokende na Itali, bapesaki Polo elongo na ndambo ya
bakangami na maboko ya Juliusi oyo azalaki mokonzi ya
basoda nkama moko ya Rome, kati na mampinga ya mokonzi
monene. **2** Tomataki na masuwa oyo ewutaki na engumba
Adramite mpo na kokende na mabongo ya pembeni-pembeni
ya mokili ya Azia, mpe tokendeki; Arisitarke, moto ya
Masedwane ya Tesalonika, azalaki na biso elongo. **3** Mokolo
oyo elandaki, tosemaki na engumba Sidoni. Lokola Juliusi
atalisaki bolingo monene epai ya Polo, apesaki ye nzela
ya kokende kotala balingami na ye mpo ete akoka kozwa
masungi epai na bango. **4** Sima na biso kolongwa wana,
tozongelaki mobembo na biso mpe tozalaki konana pembeni-
pembeni ya esanga ya Shipre, mpo na kokima mipepe oyo
ezalaki kobeta biso makasi mpe kopekisa biso kokende
liboso. **5** Sima na biso kokatisa ebale monene oyo eleka
pembeni-pembeni ya Silisi mpe ya Pafili, tosemaki na Mira,
kati na mokili ya Lisi. **6** Kuna, mokonzi ya basoda nkama
moko amonaki masuwa moko ya engumba Alekizandri, oyo
ezalaki kokende na Itali, mpe akotisaki biso kati na yango. **7**
Masuwa yango ezalaki kotambola malembe penza; boye
tosalaki mikolo mwa mingi ya mobembo, mpe tokomaki na
Sinide na pasi penza. Lokola mpe mopepe ezalaki kopekisa
biso kokende liboso, tolekaki Salimoni mpe tokendeki na
ngambo ya sude ya esanga ya Kreti. **8** Tozalaki konana
pembeni-pembeni ya esanga yango na pasi penza kino
tokomaki na esika oyo babengaka « Mabongo kitoko, »
pene ya engumba Laseya. **9** Lokola tolekisaki bongo tango
mingi mpe masuwa ekomaki kotambola na matata, pamba
te ezalaki sima na eleko ya kokila bilei, Polo akebisaki
bango: **10** — Baninga, nazali komona lokola likama moko ya
monene kosalema na mobembo na biso, mpe ekobebisa
makasi masuwa elongo na biloko, kasi biso mpe tokoki

kokufa. **11** Kasi mokonzi ya basoda nkama moko alandaki
toli ya kapitene ya masuwa mpe ya nkolo masuwa, na esika
ete ayoka maloba ya Polo. **12** Lokola mpe libongo ezalaki
esika ya malamu te mpo na kolekisa tango ya malili makasi,
mingi kati na bato bazwaki mokano ete tolongwa wana mpe
toluka kokoma na Fenikisi oyo ezali libongo ya Kreti, oyo
etala na ngambo ya sude-weste mpe ya nor-weste, mpo
na kolekisa kuna tango yango ya malili makasi. **13** Wana
mwa mopepe moko ya sude ekomaki kopepa, bakanisaki
ete posa na bango ezali kokokisama; boye batombolaki
longo, mpe masuwa ekomaki kotambola pembeni-pembeni
ya esanga ya Kreti. **14** Kasi sima na mwa tango, mopepe
moko ya makasi penza, mopepe oyo babengaka « erakiloni,
» ekomaki kopepa wuta na esanga; **15** ememaki masuwa,
mpe masuwa elongaki te nguya ya mopepe. Boye tomitikaki
bongo na mopepe, mpe ememaki biso. **16** Lokola tolekaki
na lombangu, na pembeni-pembeni ya esanga moke oyo
babengaka Koda, tolongaki na pasi kokanga mwa bwato oyo
ebikisaka bato na tango ya likama. **17** Sima na komatisa
yango na masuwa, bazwaki basinga mpe bakangisaki yango.
Lokola bazalaki kobanga kotutana na zelo ya ngambo ya
Silite, babwakaki longo ya libaya likolo ya mayi, mpe mopepe
ekobaki komema masuwa. **18** Mokolo oyo elandaki, lokola
mopepe ezalaki kaka koningisa masuwa makasi, babwakaki
na ebale, biloko oyo ezalaki kati na masuwa. **19** Na mokolo
ya misato, na maboko na bango moko, babwakaki na ebale,
biloko oyo etambolisaka masuwa. **20** Lokola tosalaki mikolo
ebele na kozanga komona lisusu moyi mpe minzoto te, mpe
mopepe ezalaki kaka kobeta makasi, tobungisaki elikya ya
kobika. **21** Sima na bato kosala mikolo ebele oyo baliaki
lisusu te, Polo atelemaki liboso na bango mpe alobaki:
— Baninga na ngai, bosengelaki koyoka toli na ngai ete
tolongwa na Kreti te. Soki boyokelaki ngai, likama oyo
elingaki kokomela bino te mpe bolingaki te kobungisa biloko
na bino. **22** Kasi sik'oyo, nazali kolendisa bino ete boyika
mpiko, pamba te moko te kati na bino akokufa, kaka masuwa
nde ekobeba. **23** Na butu ya lelo, Anjelu na Nzambe na
ngai, oyo nasalelaka, ayaki epai na ngai **24** mpe alobaki:
« Polo, kobanga te. Osengeli kosamba liboso ya Sezare.
Mpo na yo, Nzambe abateli na bomoi bato nyonso oyo
ozali kosala elongo na bango mobembo kati na masuwa.
» **25** Baninga na ngai, boyika mpiko, pamba te nazali na
kondima kati na Nzambe ete akosala ndenge kaka ayebisaki
ngai. **26** Kasi atako bongo, tosengeli kokangama kaka
na esanga moko. **27** Na butu ya zomi na minei, masuwa
ezalaki kaka komemama epai na epai kati na ebale monene
Adriatiki. Na kati-kati ya butu, basali ya masuwa bakanisaki
ete tokomi pene ya mokili; **28** babwakaki singa mpo na
komeka mozindo ya mayi mpe bamonaki ete mozindo ya
mayi ezali na bametele pene tuku misato na sambo. Wana
bapusanaki mwa liboso, bamekaki lisusu mpe bamonaki ete
mozindo ya mayi ezali na bametele pene tuku mibale na
mwambe. **29** Lokola bazalaki kobanga ete masuwa etutana
na mabanga, babwakaki balongo minei na mayi wuta na sima
ya masuwa, na posa makasi ya komona tongo kotana. **30**
Kasi, lokola basali ya masuwa balingaki kokima, babandaki
kokitisa kati na ebale monene mwa bwato oyo ebikisaka bato
na tango ya likama, mpe basalaki lokola nde balingi kokende
kokangisa balongo na liboso ya masuwa. **31** Polo alobaki na
mokonzi ya basoda nkama moko mpe na basoda: — Tala,
soki bato oyo batikali te kati na masuwa, bino mpe bokobika
te. **32** Boye, basoda bakataki basinga oyo esimbaki mwa
bwato yango mpe batikaki yango kokweya na mayi. **33** Wana
bazalaki kozela tongo kotana, Polo alendisaki bato nyonso
ete balia; alobaki: — Ekokisi lelo mikolo zomi na minei wuta
bozali kozela, mpe bolie ata eloko moko te. **34** Nasengi na
bino ete bolia sik'oyo. Bosengeli na yango mpo ete bozala
na bomoi. Moko te kati na bino akobungisa ata suki moko
ya moto na ye. **35** Sima na ye koloba bongo, akamataki
lipa mpe azongisaki matondi epai na Nzambe liboso na
bango nyonso; bongo akataki yango mpe abandaki kolia.
36 Bango nyonso balendisamaki mpe bakomaki kolia. **37**
Kati na masuwa, tozalaki bato nkama mibale na tuku sambo
na motoba. **38** Sima na bango kolia mpe kotonda mingi,
babwakaki ble na ebale mpo na kokitisa kilo ya masuwa.
39 Tango tongo etanaki, bamonaki mokili te, kasi bamonaki
kaka libongo moko ya zelo na suka, epai ebale ekota. Boye
bazwaki mokano, soki bakolonga, ya kosemisa masuwa
kuna. **40** Babwakaki balongo na ebale; mpe kaka na tango
yango, bafungolaki basinga ya yenda, batombolaki bakapo
mpo ete mopepe emema masuwa na ngambo ya libongo
ya zelo. **41** Kasi masuwa ekendeki kotutana na zelo ya
ebale mpe ekangamaki. Wana eteni ya liboso ya masuwa
ekangamaki na zelo mpe ezalaki lisusu koningana te, eteni
ya sima ya masuwa epanzanaki na nguya ya bambonge.
42 Basoda bazwaki likanisi ya koboma bakangami mpo
bazalaki kobanga ete bakatisa mayi mpe bakima. **43** Kasi
lokola mokonzi ya basoda nkama moko azalaki na posa ya
kobikisa Polo, apekisaki bango kokokisa likanisi na bango.
Boye, atindaki bato oyo bayebaki kokata mayi ete bazala
bato ya liboso ya kokweya na mayi mpe bakende na mokili.
44 Bamosusu basengeli kolanda bango na kodiembela na
mabaya to na biteni ya masuwa. Ezali ndenge wana nde
bato nyonso bakomaki malamu na mokili.

28 Wana tososolaki ete tosili kobika na likama, toyokaki
ete babengaka esanga yango Malite. **2** Bavandi ya
esanga yango batalisaki biso bolingo monene mpe basungaki
biso mingi. Lokola mvula ezalaki konoka mpe malili ezalaki
makasi, bapelisaki moto mpe babengaki biso nyonso ete
tokende koyetola. **3** Polo alokotaki liboke ya bakoni; mpe
tango abwakaki yango na moto, molunge ya moto ebimisaki
etupa mpe ekangamaki na loboko na ye. **4** Tango bavandi ya
esanga bamonaki nyoka ezali kodiembela na loboko ya Polo,
balobanaki bango na bango: — Solo, moto oyo azali penza
mobomi! Awuti kobika na likama ya ebale, kasi bosembo ya
Nzambe elandi ye kaka mpo na koboma ye! **5** Kasi Polo
aningisaki loboko, mpe nyoka yango ekweyaki na moto,
mpe ayokaki ata pasi te. **6** Bato nyonso bazalaki kozela
ete nzoto na ye evimba to akufa mbala moko; kasi wana
bazelaki tango molayi mpe bamonaki ata likambo moko te ya
mabe kokomela ye, babongolaki makanisi mpe balobaki: —
Moto oyo azali nzambe. **7** Zingazinga ya esika oyo tozalaki,
ezalaki na mabele ya Pibiliusi, kalaka mokonzi ya esanga.
Ayambaki biso malamu epai na ye, mpe tolekisaki kuna
mikolo misato. **8** Nzokande, tata ya Pibiliusi azalaki ya kolala
na mbeto mpo ete azalaki kobela fievele mpe pulupulu ya
makila. Polo akendeki kotala ye, akotaki na ndako na ye,

asambelaki, atielaki ye maboko mpe abikisaki ye. **9** Sima na
yango, babeli mosusu ya esanga bayaki epai na ye mpe
babikisamaki. **10** Boye, bapesaki biso lokumu ya ndenge na
ndenge; mpe tango tokomaki pene ya kozongela mobembo
na biso, bapesaki biso biloko nyonso oyo tozalaki na yango
posa mpo na mobembo. **11** Sima na basanza misato, tozwaki
masuwa oyo elekisaki tango na yango ya malili makasi kati
na esanga. Ezalaki masuwa ya engumba Alekizandri, oyo
batia bilembo ya Kasitori mpe Polikisi. **12** Tosemaki na
engumba Sirakize, mpe tolekisaki kuna mikolo misato. **13**
Kolongwa wana, tonanaki pembeni-pembeni ya mokili mpe
tokomaki na engumba Regio. Mokolo oyo elandaki, mopepe
ya sude ekomaki kopepa mpe, sima na mikolo mibale,
tokomaki na Puzoli. **14** Kati na engumba yango, tokutaki
bandeko oyo basengaki biso ete tovanda elongo na bango
poso mobimba. Ezali ndenge wana nde tokendeki na Rome.
15 Tango bandeko ya Rome bayokaki ete tokomi, bayaki kino
na zando ya Apiusi mpe na esika oyo babengaka « Bandako
misato, » mpo na kokutana na biso. Tango Polo amonaki
bango, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe azwaki
lisusu molende. **16** Tango tokomaki na Rome, bapesaki
Polo nzela ya kovanda ye moko na ndako; batielaki ye soda
moko mpo na kokengela ye. **17** Sima na mikolo misato, Polo
abengisaki bakambi ya Bayuda mpo ete bakutana na ye.
Tango basanganaki, alobaki na bango: — Bandeko na ngai,
ata nasalaki bato ya ekolo na biso ata mabe moko te, mpe
nabukaki ata mobeko moko te ya bakoko na biso, bakangaki
ngai na Yelusalemi mpe bakabaki ngai na maboko ya bato
ya Rome. **18** Sima na bato ya Rome koyekola na mozindo
likambo na ngai, bazwaki mokano ya kotika ngai, pamba
te bamonaki likambo moko te ya mabe oyo ekokaki kosala
ete nazwa etumbu ya kufa. **19** Kasi Bayuda basepelaki te
na mokano yango; boye nasengaki ete nakende kosamba
liboso ya Sezare; elingi koloba te ete nazalaki na likanisi ya
kofunda bato ya ekolo na ngai. **20** Yango wana nasengaki
komona bino mpe kosolola na bino, pamba te ezali mpo
na elikya ya Isalaele nde nakangami na minyololo oyo. **21**
Bayuda bazongiselaki ye: — Biso awa, tozwaki ata mokanda
moko te kowuta na Yuda na tina na yo; mpe kati na bandeko
oyo bayaki awa, moto ata moko te apesaki biso sango to
ayebisaki biso likambo ya mabe na tina na yo. **22** Kasi tozali
na posa ete yo moko oyebisa biso makanisi na yo, pamba
te toyebi malamu ete lingomba na yo ezali kobundisama
bisika nyonso. **23** Bayokanaki kokutana na Polo mokolo
mosusu. Bongo tango mokolo yango ekokaki, bayaki ebele
na esika oyo Polo azalaki kovanda. Wuta na tongo kino na
pokwa, Polo azalaki kolimbolela bango mpe koteya bango
makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe, mpe azalaki kosala
nyonso mpo ete bandima makambo oyo azalaki koloba na
tina na Yesu, na nzela ya Mobeko ya Moyize mpe makomi ya
basakoli. **24** Bamoko bandimisamaki na nzela ya makambo
oyo azalaki koloba, kasi bamosusu baboyaki kondima. **25**
Tango bakomaki pene ya kozonga, bango na bango batikalaki
kaka koyokana te; bongo Polo abakisaki liloba oyo: — Molimo
Mosantu alobaki na bakoko na bino makambo ya solo tango
alobaki na nzela ya mosakoli Ezayi: **26** « Kende koloba na
bato oyo: Matoyi na bino ekoyoka na pamba, bokososola te;
miso na bino ekotala na pamba, bokomona te. **27** Pamba te
mitema ya bato oyo ekomi mabanga; bakangi penza matoyi
mpe miso na bango, noki te miso na bango emona, matoyi
na bango eyoka, mitema na bango esosola, babongola
mitema, mpe nabikisa bango. » **28** Yango wana, nalingi
boyeba ete Nzambe atindi lobiko na Ye epai ya bato ya
bikolo ya bapaya, mpe bakoyoka. [**29** Tango Polo asilisaki
koloba, Bayuda bakendeki, mpe bazalaki kotiana tembe
makasi kati na bango.] **30** Polo awumelaki mibu mibale
mobimba kati na ndako ya kofutela. Azalaki koyamba bato
nyonso oyo bazalaki koya kotala ye; **31** azalaki kosakola
sango ya Bokonzi ya Nzambe mpe koteya na tina na Nkolo
Yesu-Klisto, na molende nyonso mpe na kozanga bipekiseli.

Barome

1 Polo, mowumbu ya Yesu-Klisto, oyo abengama mpo ete
azala ntoma mpe aponama mpo na kosakola Sango
Malamu ya Nzambe, **2** Sango Malamu oyo Nzambe alaka
wuta kala na nzela ya basakoli na Ye kati na Makomi ya bule,
3 Sango Malamu oyo ezali koloba na tina na Mwana na Ye,
oyo kati na bomoto na Ye, abotamaki na libota ya Davidi, **4**
mpe na nzela ya Molimo Mosantu, amonisamaki na nguya
nyonso ete azali Mwana na Nzambe, na nzela ya lisekwa na
Ye kati na bakufi: Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **5** Ezali na nzela
na Ye nde nazwaki ngolu ya kozala ntoma mpo na kosala ete
na Kombo na Ye, Bapagano batosa Ye na nzela ya kondima.
6 Boye, bino mpe bozali na molongo ya bato yango oyo Yesu-
Klisto abenga. **7** Epai na bino nyonso oyo, kati na Rome,
bozali balingami ya Nzambe mpe bobengama mpo na kozala
basantu: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta
na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **8** Ya
liboso, nazali kozongisa matondi epai ya Nzambe na ngai, na
nzela ya Yesu-Klisto, mpo na bino nyonso, pamba te bazali
kolobela kondima na bino kati na mokili mobimba. **9** Nzambe
oyo nasalelaka na motema na ngai mobimba tango nateyaka
Sango Malamu ya Mwana na Ye, azali Motatoli na ngai ete
natikaka te kotanga kombo na bino **10** kati na mabondeli
na ngai tango nyonso; mpe nasengaka na Nzambe ete, na
mikolo oyo to na mikolo oyo ekoya, apesa ngai nzela ya
koya kotala bino, soki ezali mokano na Ye. **11** Pamba te
nazali na posa makasi ya komona bino mpo na kopesa bino
likabo ya ngolu, likabo ya Molimo, mpo ete bolendisama na
kondima na bino **12** to mpo ete tolendisana elongo, na nzela
ya kondima moko oyo tozali na yango. **13** Bandeko na ngai,
nalingi boyeba ete nazalaki mbala mingi kosala mabongisi
ya koya epai na bino, mpo na kobuka mbuma kati na bino,
ndenge nazalaki kosala kati na Bapagano mosusu; kasi kino
sik'oyo, bipekiselo mingi ezali kokanga ngai nzela. **14** Nazali
na niongo ya Bagreki mpe ya bato oyo bazali Bagreki te,
ya bato ya bwanya mpe ya bazoba. **15** Yango wana nazali
penza na posa makasi ya koteya Sango Malamu epai na
bino oyo bozali na Rome. **16** Nazali na soni te mpo na Sango
Malamu, pamba te ezali nguya ya Nzambe mpo na lobiko ya
moto nyonso oyo andimaka: liboso, ya Moyuda, mpe sima,
ya Mogreki. **17** Pamba te Sango Malamu yango emonisaka
biso bosembo ya Nzambe, oyo ezwamaka na nzela ya
kondima, wuta na ebandeli kino na suka, kolanda ndenge
ekomama: « Moto ya sembo akobika na nzela ya kondima.
» **18** Solo, Nzambe amonisaka kanda na Ye wuta na lola
mpo na kopesa etumbu, na lisumu mpe na mabe nyonso ya
bato oyo bazipaka bosolo na nzela ya misala na bango ya
mabe, **19** pamba te makambo oyo bakoki koyeba na tina na
Nzambe emonanaka polele kati na bango; Ye moko Nzambe
nde alakisa bango yango na polele. **20** Wuta Nzambe akela
mokili, makoki na Ye, oyo emonanaka na miso te, lokola
nguya na Ye ya seko mpe bonzambe na Ye, emonanaka
polele penza, tango bayekolaka yango na nzela ya misala na
Ye. Boye, bato bakoki te komilongola na ngambo. **(aïdios
g126)** **21** Pamba te, atako bayebaki Nzambe, kasi bapesaki
Ye te lokumu oyo ekoki na Nzambe mpe bapesaki Ye matondi
te, kasi makanisi na bango ekomaki ya bozoba, mpe mitema
na bango, oyo ezangaki mayele, etondaki na molili. **22** Atako
bazalaki komimona bato ya bwanya, kasi bakomaki bazoba.
23 Na esika ete bakumisa Nzambe oyo akufaka te mpe
atonda na nkembo, bakumisaki banzambe ya bikeko lokola
bililingi ya bato oyo bakufaka, ya bandeke, ya banyama
oyo etambolaka na makolo minei mpe oyo etambolaka na
libumu. **24** Yango wana, Nzambe akabaki bango kati na
baposa mabe ya mitema na bango mpe na misala ya bosoto,
mpo ete basambwisa banzoto na bango moko, na nzela
ya moko to ya mosusu. **25** Basundolaki bosolo ya Nzambe
mpo na komipesa na makambo ya lokuta, bapesaki lokumu
mpe bagumbamelaki bikelamu, na esika ya Mokeli oyo
apesamela nkembo mpo na seko. Amen! **(aiōn g165)** **26**
Yango wana, Nzambe asundolaki bango kati na baposa
ya soni. Ezala basi na bango, batikaki kosangisa nzoto na
mibali mpo na komipesa na bosangisi nzoto oyo esengeli te.
27 Ndenge moko mpe mpo na mibali: batikaki kosangisa
nzoto na basi, batondisamaki na posa ya kosangisa nzoto
na baninga na bango mibali; basalaki makambo ya soni,
mibali na mibali, mpe bazwaki kati na bango moko lifuti
oyo ekokaki na libunga na bango. **28** Lokola bamonaki ete
koyeba Nzambe ezali na tina te, Nzambe akabaki bango
na makanisi na bango ya mabe, mpo ete basala makambo
oyo ebongi te. **29** Batondaki na lolenge nyonso ya misala
ya sembo te, ya makambo mabe, ya lokoso, ya mabe, ya
zuwa, ya misala ya koboma bato, ya koswana, ya kokosela
baninga makambo mpe ya koyina bato; bakomaki bato na
songisongi, **30** na kotiola baninga, banguna ya Nzambe, bato
batonda na lolendo, na lofundu, na bilobaloba, na mayele ya
kosala mabe, batomboki na miso ya baboti na bango; **31**
bato bazanga mayele, bosembo, bolingo mpe mawa. **32**
Bayebi malamu ekateli ya sembo ya Nzambe ete bato oyo
basalaka makambo ya lolenge wana basengeli na kufa, kasi
bazali kaka kokoba kosala makambo wana nyonso mpe
kondima bato oyo basalaka yango.

2 Yango wana, yo moto oyo osambisaka bato mosusu,
ozali na ngambo, ata soki ozali nani; pamba te wana
osambisaka bato mosusu, omisambisaka yo moko, mpo
ete yo oyo osambisaka bango osalaka mpe kaka makambo
yango. **2** Nzokande, toyebi malamu ete Nzambe asambisaka
kolanda bosolo bato oyo basalaka makambo ya lolenge
wana. **3** Boni, okanisi ete okokima kosambisama ya Nzambe,
yo oyo osambisaka bato oyo basalaka makambo ya lolenge
wana mpe osalaka makambo yango kaka lokola bango? **4**
To mpe boni, okanisi ete ozali kotiola bomengo ya boboto,
ya kokanga motema mpe ya bolamu na Nzambe, wana
ozali kobosana ete boboto na Ye ememaka yo na kobongola
motema? **5** Kasi mpo na moto makasi na yo mpe motema
libanga na yo, ozali yo moko komibendela etumbu monene
mpo na mokolo oyo Nzambe akokweyisa kanda na Ye
mpe akomonisa kosambisama na Ye ya sembo. **6** Nzambe
akofuta moto na moto kolanda misala na ye: **7** bomoi ya
seko epai ya moto oyo, na nzela ya molende na ye ya
kosala malamu, alukaka nkembo, lokumu mpe makambo
oyo ebebaka te; **(aiōnios g166)** **8** kasi kanda mpe kanda
makasi epai ya moto oyo, na nzela ya botomboki na ye,
aboyaka solo mpe asepelaka na mabe. **9** Minyoko mpe
mitungisi ezali kozela moto nyonso oyo asalaka mabe: liboso,

Moyuda, mpe sima, Mogreki. **10** Kasi nkembo, lokumu
mpe kimia ezali kozela moto nyonso oyo asalaka bolamu:
liboso, Moyuda, mpe sima, Mogreki; **11** pamba te Nzambe
aponaka bilongi te. **12** Bato nyonso oyo basalaki masumu na
kozanga koyeba Mobeko bakokufa na kozanga mpe Mobeko.
Nzokande bato oyo basalaki masumu, wana basengeli kotosa
Mobeko, bakosambisama kolanda Mobeko. **13** Pamba te
ezali te bato oyo bayokaka Mobeko nde bazali sembo
na miso na Nzambe, kasi ezali ba-oyo batosaka Mobeko
yango nde bakotangama lokola bato ya sembo. **14** Soki
Bapagano oyo bayebi Mobeko te bazali kosala na ndenge na
bango moko makambo oyo Mobeko esengaka, boyeba ete
bamikomisaka Mobeko mpo na bango moko atako bazali
na Mobeko yango te. **15** Na bongo, na nzela ya bizaleli na
bango, balakisaka ete misala oyo Mobeko esengaka ezali
ya kokomama kati na mitema na bango. Mitema na bango
etatolaka yango, ndenge moko na makanisi oyo na nzela
na yango bamifundaka to bamilongisaka. **16** Nyonso wana
ekomonana polele, na mokolo oyo Nzambe akosambisa
basekele ya bato na nzela ya Yesu-Klisto, kolanda Sango
Malamu oyo nateyaka. **17** Boye, yo moto oyo omibengaka
Moyuda, otiaka elikya na yo kati na Mobeko, omikumisaka
mpo na Nzambe, **18** oyebi mokano ya Nzambe mpe oyebi
kososola makambo oyo eleki malamu, pamba te Mobeko
eteya yo. **19** Ondimisami solo ete ozali motambolisi ya bakufi
miso, pole ya bato oyo bayengaka-yengaka kati na molili, **20**
molakisi ya bazoba, moteyi ya bana mike, pamba te ozwaka
kati na Mobeko boyebi nyonso mpe bosolo. **21** Yo moto oyo
oteyaka bato mosusu, boni, yo moko omiteyaka te? Yo oyo
oteyaka bato mosusu ete bayiba te, boni, oyibaka? **22** Yo
oyo olobaka na bato ete basala ekobo te, boni, osalaka
ekobo? Yo oyo omipesaka te na banzambe ya bikeko, boni,
ozwaka na makasi biloko kati na batempelo? **23** Yo oyo
omikumisaka mpo na Mobeko, boni, ozali kobebisa lokumu
ya Nzambe na kobuka Mobeko? **24** Mpo na yango, kolanda
ndenge ekomama: « Likolo na bino, Kombo ya Nzambe ezali
kofingama kati na Bapagano. » **25** Kokatama ngenga ezali na
tina soki ozali kotosa Mobeko; kasi soki obuki Mobeko, okomi
lokola okatama na yo ngenga te. **26** Kasi soki moto oyo
akatisa ngenga te azali kotosa malako ya sembo ya Mobeko,
boni, akotangama te lokola moto akatama ngenga? **27** Moto
oyo akatisa ngenga te kasi atosaka Mobeko akosambisa yo
oyo obukaka Mobeko atako ozali na Makomi ya Mobeko
mpe okatisa ngenga. **28** Pamba te ezali te makambo oyo
emonanaka na miso nde ekomisaka moto Moyuda, mpe ezali
te elembo oyo emonanaka na nzoto nde esalaka kokatama
ngenga. **29** Ezali kaka makambo ya kati nde ekomisaka
moto Moyuda, mpe kokatama ngenga ya solo ezali nde oyo
Molimo asalaka kati na motema; ezali te oyo tosalaka na
kotosa Mobeko. Lokumu ya Moyuda ya boye ewutaka na
bato te, kasi na Nzambe.

3 Boye, kozala Moyuda ezali na litomba nini? Kokatama
ngenga ezali na tina nini? **2** Solo, ezali penza na litomba
monene kati na makambo nyonso. Pamba te Maloba ya
Nzambe epesamaki liboso epai na bango. **3** Soki Bayuda
mosusu bazangaki kondima, boni, bozangi na bango kondima
ekolongola bosembo ya Nzambe? **4** Soki moke te! Nzambe
azali solo, mpe bato nyonso bazali bakosi kolanda ndenge
ekomama: « Mpo ete bamona yo sembo na maloba na yo,
mpe okobanda kolongaka tango bakobanda kosambisaka yo.
» **5** Kasi soki mabe na biso ezali kotalisa polele bosembo ya
Nzambe, toloba nini? Nzambe azali mabe tango akitiselaka
biso kanda na Ye? Nazali kaka kokanisa lokola moto. **6** Te,
ezali bongo te! Soki ezalaki bongo, ndenge nini Nzambe
akokaki kosambisa mokili? **7** To soki lokuta na ngai etalisi
polele bosolo ya Nzambe mpe etomboli nkembo na Ye, mpo
na nini nazwa lisusu etumbu lokola moto ya masumu? **8**
Mpe mpo na nini toloba te: « Tika ete tosala mabe mpo ete
bolamu ebima kati na mabe » ndenge bato oyo batongaka
biso bakosaka ete toteyaka bongo. Bato wana basengeli
kozwa etumbu oyo ekoki na mabe na bango. **9** Boye, toloba
nini? Biso Bayuda toleki bato mosusu? Te, soki moke te!
Pamba te tosilaki kotalisa ete bato nyonso, ezala Bayuda
to Bapagano, bango nyonso bazali na se ya bokonzi ya
lisumu. **10** Kolanda ndenge ekomama: « Moto ya sembo
azali te, ata moko te; **11** moto ya mayele azali te; ata moto
moko te alukaka Nzambe. **12** Bango nyonso babunga nzela,
bango nyonso bamibebisa; moko te asalaka bolamu, ata
moko te. **13** Minoko na bango ezali lokola bakunda ya
kofungwama, lolemo na bango esalaka mosala ya kokosa,
bibebu na bango ezali na ngenge ya etupa. **14** Minoko na
bango etonda na makambo ya bololo mpe na bilakeli mabe.
15 Makolo na bango epotaka mbangu mpo na kosopa makila.
16 Na bisika nyonso oyo balekelaka, batikaka kaka libebi
mpe pasi; **17** bayebi nzela ya kimia te. **18** Kotosa Nzambe
ezali na tina ata moke te na miso na bango. » **19** Nzokande,
toyebi malamu ete makambo nyonso oyo Mobeko elobaka,
elobaka yango mpo na bato oyo bazali na se ya bokonzi
ya Mobeko, mpo ete moto moko te amilongisa, mpe mpo
ete moto nyonso asosola ete azali moto ya masumu liboso
ya Nzambe. **20** Yango wana, moto moko te akotangama
lokola moto ya sembo na miso ya Nzambe mpo ete akokisi
misala ya Mobeko, pamba te Mobeko epesaka kaka boyebi
ya lisumu. **21** Kasi sik'oyo, na kozanga kosalela Mobeko,
Nzambe atalisi polele ndenge nini akomisaka bato sembo
liboso na Ye, ndenge Mobeko mpe Basakoli batatola yango.
22 Bato nyonso oyo bandimaka, Nzambe akomisaka bango
bato ya sembo na nzela ya kondima Yesu-Klisto. Bokeseni
ezali te kati na Bayuda mpe Bapagano, **23** pamba te bato
nyonso basali masumu mpe bazangi nkembo ya Nzambe; **24**
mpe bato nyonso bakomi bato ya sembo na ofele, na ngolu
na Ye, na nzela ya lisiko kati na Yesu-Klisto. **25** Nzambe
akabaki Klisto lokola mbeka mpo ete, na nzela ya kosopa
makila na Ye, Klisto azwa bolimbisi masumu ya bato oyo
bazali kondima. Asalaki bongo mpo na kotalisa bosembo na
Ye, pamba te, na tango ya kala, tango oyo akangaki motema,
apesaki bato etumbu te mpo na masumu na bango. **26**
Nzambe asalaki bongo mpo na kotalisa bosembo na Ye na
tango oyo, mpo ete Ye moko azala Sembo mpe atanga lokola
moto ya sembo, moto oyo azali kondimela Yesu. **27** Boye,
tina nini komikumisa? Tina ezali te! Na mobeko nini? Na
mobeko ya misala? Te, kasi na nzela ya kondima. **28** Pamba
te tososoli ete moto atangamaka lokola moto ya sembo na
nzela kaka ya kondima, kasi na nzela ya kotosa Mobeko te.
29 Boni, Nzambe azali kaka Nzambe ya Bayuda? Azali mpe
Nzambe ya bato ya bikolo ya bapaya te? Solo, azali mpe
Nzambe ya bato ya bikolo ya bapaya. **30** Pamba te Nzambe

azali kaka moko; Ye nde akomisaka, na nzela ya kondima na
bango, bato oyo bakatisa ngenga mpe bato oyo bakatisa
ngenga te, bato ya sembo. **31** Boni, tobomi Mobeko likolo ya
kondima? Soki moke te! Tozali kutu kolendisa yango.

4 Toloba nini na tina na Abrayami, koko na biso? Azwaki
nini na bomoto? **2** Soki Abrayami atangamaki lokola moto
ya sembo na nzela ya misala, akokaki solo komikumisa; kasi
liboso ya Nzambe, ezali bongo te! **3** Makomi elobi nini? «
Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe, yango wana
Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo. » **4** Soki moto
asali mosala, batangaka lifuti na ye lokola likabo te, kasi
lokola motoki na ye. **5** Nzokande, soki moto asali mosala
te, kasi andimeli Nzambe oyo atangaka bato ya masumu
lokola bato ya sembo, kondima na ye ekokomisa ye moto ya
sembo. **6** Davidi mpe alobaki bongo tango atatolaki esengo
ya moto oyo Nzambe akomisi sembo na kozanga misala:
7 « Esengo na bato oyo mabe na bango elimbisami, mpe
masumu na bango elongwe! **8** Esengo na moto oyo Nkolo
atangelaka lisumu te! » **9** Boni, esengo yango ezali kaka
mpo na bato oyo bakatisa ngenga to ezali mpe mpo na
bato oyo bakatisa ngenga te? Solo, tozali koloba: Mpo ete
Abrayami azalaki na kondima, Nzambe atangaki ye lokola
moto ya sembo. **10** Esalemaki tango nini? Esalemaki liboso
na ye kokatisa ngenga to sima na ye kokatama ngenga?
Esalemaki te sima na ye kokatama ngenga; esalemaki nde
liboso na ye kokatisa ngenga. **11** Nzambe apesaki ye elembo
ya kokatama ngenga lokola kashe ya bosembo oyo azwaki
na nzela ya kondima, wana azalaki akatama nanu ngenga
te. Boye akoma na mbala moko tata ya bato nyonso oyo
bandimaka, wana bazali bakatama ngenga te mpo ete bango
mpe bakoma bato ya sembo, **12** mpe tata ya bato oyo
bakatisa ngenga, ba-oyo bakatama ngenga kaka te, kasi
balandaka mpe ndakisa ya kondima oyo Abrayami, tata na
biso, azalaki na yango liboso ete bakata ye ngenga. **13** Ezali
na nzela ya Mobeko te nde Abrayami mpe bakitani na ye
bapesamelaki elaka ya kozwa mokili lokola libula, kasi ezali
nde na nzela ya bosembo oyo ewutaka na kondima. **14**
Pamba te soki ezali bato oyo batosaka mibeko nde bakozwa
libula yango, wana kondima ezali lisusu na tina te mpe
elaka ezali te, **15** pamba te Mobeko ebendaka kanda ya
Nzambe. Nzokande, esika oyo Mobeko ezali te, kobuka
Mobeko mpe ezalaka te. **16** Yango wana, elaka eyaka na
nzela ya kondima, mpo ete ezala na nzela ya ngolu mpe
mpo ete ezala mpo na bakitani nyonso ya Abrayami: kaka te
mpo na ba-oyo babengami bakitani na nzela ya Mobeko,
kasi mpe mpo na ba-oyo bazali na kondima ya Abrayami oyo
azali tata na biso nyonso, **17** kolanda ndenge ekomama: «
Nakomisaki yo tata ya bikolo ebele. » Azali tata na biso na
miso ya Nzambe oyo ye andimaki, Nzambe oyo apesaka
bomoi epai ya bakufi mpe azalisaka biloko oyo etikala kozala
te. **18** Atako Abrayami akokaki lisusu te kotia elikya, kasi
atiaki kaka elikya mpe andimaki; boye akomaki tata ya bikolo
ebele, kolanda ndenge Nzambe aloba mpo na ye: « Bakitani
na yo bakozala ebele. » **19** Abrayami akomaki na mibu pene
nkama moko, kasi kondima na ye elembaki te atako atalaki
nzoto na ye, oyo ezalaki lisusu na makasi te, mpe nzoto ya
Sara oyo akokaki lisusu kobota te. **20** Nzokande, na esika
ete atia tembe na elaka ya Nzambe mpe aboya kondima,
kasi kondima na ye epesaki ye lisusu makasi koleka mpe
azalaki kopesa Nzambe nkembo, **21** wana andimisamaki
makasi ete Nzambe azali na makoki ya kokokisa elaka na Ye.
22 Yango wana, mpo na kondima na ye, Nzambe atangaki
ye lokola moto ya sembo. **23** Nzokande, ezali mpo na ye
moko kaka te nde ekomama: « Nzambe atangaki ye lokola
moto ya sembo; » **24** ezali mpe mpo na biso oyo Nzambe
akotanga lokola bato ya sembo mpo ete tondimelaka Ye
oyo asekwisaki, kati na bakufi, Yesu, Nkolo na biso, **25** oyo
akabamaki mpo na masumu na biso mpe asekwaki mpo ete
tokoma bato ya sembo.

5 Yango wana, lokola tokomi bato ya sembo na nzela ya
kondima, tozali na kimia elongo na Nzambe na nzela
ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto **2** oyo na nzela na Ye, tozwi
ndingisa, na nzela ya kondima, ya kozwa ngolu oyo kati na
yango tozali kowumela mpe tozali komikumisa kati na elikya
ete tokobika nkembo ya Nzambe. **3** Tozali mpe komikumisa
kati na pasi, pamba te toyebi ete pasi ebotaka koyika mpiko,
4 koyika mpiko ememaka elonga kati na komekama, mpe
elonga kati na komekama ebotaka elikya. **5** Nzokande,
elikya ekosaka te, pamba te Nzambe asopaki bolingo na Ye
kati na mitema na biso na nzela ya Molimo Mosantu oyo
Ye Nzambe apesaki biso. **6** Solo, wana tozalaki nanu bato
na bolembu, Klisto akufaki mpo na bato ya masumu, na
tango oyo Nzambe abongisaki. **7** Ezali pasi komona moto
kondima kokufa mpo na moto ya sembo; tango mosusu,
moto akoki kondima kokufa mpo na moto ya malamu. **8**
Kasi tala ndenge nini Nzambe alakisi biso bolingo na Ye:
wana tozalaki nanu bato ya masumu, Klisto akufelaki biso. **9**
Lokola tokomi sik'oyo bato ya sembo na nzela ya makila na
Ye, Klisto akobikisa biso mpe na kanda ya Nzambe. **10** Solo,
wana tozalaki nanu banguna ya Nzambe, Ye moko Nzambe
azongisaki boyokani na biso elongo na Ye na nzela ya kufa
ya Mwana na Ye. Boye lokola azongisi boyokani yango,
akobikisa biso mpe na nzela ya bomoi ya mwana na Ye. **11**
Yango kaka te! Tozali mpe komikumisa kati na Nzambe na
nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo azongisi boyokani
na biso elongo na Nzambe. **12** Yango wana, ndenge lisumu
ekotaki na mokili na nzela ya moto moko, mpe kufa na nzela
ya lisumu, ndenge wana mpe kufa ekangaki bato nyonso na
nzela ya lisumu, pamba te bato nyonso basalaki masumu.
13 Solo, liboso ete Nzambe apesa Mobeko, lisumu ezalaki
kati na mokili, kasi lisumu ekoki kotangama te soki Mobeko
ezali te. **14** Nzokande, wuta na tango ya Adamu kino na
tango ya Moyize, kufa ezalaki na bokonzi ata epai ya bato
oyo basalaki masumu te, na lolenge ya Adamu oyo abukaki
mobeko mpe azali elilingi ya moto oyo asengelaki koya. **15**
Kasi ezali na bokeseni monene kati na likabo ya ofele ya
Nzambe mpe lisumu! Pamba te soki lisumu ya moto moko
ememelaki bato ebele kufa, ngolu ya Nzambe mpe likabo
ya ofele oyo eyaki na nzela ya ngolu ya moto moko, Yesu-
Klisto, efulukaki meke mpo na bato ebele. **16** Likabo ya
Nzambe ezali na motuya makasi koleka mabe ya lisumu ya
moto moko: likolo ya lisumu moko, kosambisama eyei mpe
ememi etumbu; kasi likolo ya masumu ebele, likabo ya ngolu
eyei mpe elongoli etumbu. **17** Pamba te soki na nzela ya
mabe ya moto moko, kufa ezwaki bokonzi likolo ya moto
wana se moko, ndenge nini bato oyo bazwaka bomengo

ya ngolu ya Nzambe mpe likabo ya bosembo bazala na
bokonzi te kati na bomoi na nzela ya Yesu-Klisto Ye moko!
18 Na mokuse, ndenge mabe ya moto moko ememelaki bato
nyonso etumbu, ndenge wana mpe mosala ya moto moko
mpo na kokokisa bosembo ememeli bato nyonso bonsomi
mpe bomoi. **19** Pamba te ndenge kozanga botosi ya moto
moko ekomisaki bato ebele bato ya masumu, ndenge wana
mpe botosi ya moto moko ekomisi bato ebele bato ya sembo.
20 Mobeko eyaki mpo ete lisumu ebotana. Kasi epai lisumu
ebotanaki, ngolu efulukaki koleka **21** mpo ete, ndenge lisumu
elakisaki bokonzi na yango na nzela ya kufa, ngolu mpe
elakisa bokonzi na yango na nzela ya bosembo mpo na
komema na bomoi ya seko na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo
na biso. **(aiōnios g166)**

6 Boye, toloba nini? Tosalaka na biso masumu mpo
ete ngolu efuluka koleka? **2** Soki moke te! Biso oyo
tosila kokufa mpo na lisumu, ndenge nini tozongela lisusu
kotambola kati na masumu? **3** Boni, boyebi te ete biso
nyonso oyo tosila kobatisama kati na Yesu-Klisto tozwaki
nde libatisi kati na kufa na Ye? **4** Bakundaki biso elongo
na Ye na nzela ya libatisi kati na kufa na Ye mpo ete,
lokola Klisto asekwaki kati na bakufi na nzela ya nkembo
ya Tata, biso mpe totambola na bomoi ya sika. **5** Pamba
te soki tosanganaki elongo na Ye kati na kufa na Ye, solo
tokosangana mpe elongo na Ye kati na lisekwa na Ye. **6**
Pamba te toyebi malamu ete bomoto ya kala ebakamaki
na ekulusu elongo na Klisto mpo ete nzoto na biso lokola
esalelo ya lisumu ekufa mpe tozala lisusu bawumbu ya
lisumu te. **7** Moto nyonso oyo asilaki kokufa atangamaki
lokola moto ya sembo: azali lisusu te na se ya bokonzi ya
lisumu. **8** Nzokande, lokola tosila kokufa elongo na Klisto,
tozali kondima ete tokozala mpe na bomoi elongo na Ye. **9**
Pamba te toyebi malamu ete Klisto oyo asekwaki kati na
bakufi akokufa lisusu te; kufa ezali lisusu na bokonzi te likolo
na Ye. **10** Akufaki mpo na lisumu mbala moko mpo na libela;
kasi sik'oyo azali na bomoi, mpe azali na bomoi mpo na
Nzambe. **11** Boye bino mpe, bomimona lokola bakufi mpo na
lisumu, kasi lokola bato ya bomoi mpo na Nzambe kati na
Yesu-Klisto. **12** Yango wana, tika ete lisumu ezala lisusu
na bokonzi te kati na banzoto na bino, oyo ekokufa; mpe
bosengeli lisusu te kotosa baposa na yango ya mabe. **13**
Bokaba biteni ya banzoto na bino te na lisumu lokola bisalelo
mpo na mabe, kasi bomikaba bino moko epai na Nzambe
lokola bato oyo basekwa kati na bakufi mpe bazali na bomoi;
mpe bokabela Ye biteni ya banzoto na bino lokola bisalelo
mpo na bosembo. **14** Pamba te lisumu ekozala lisusu na
bokonzi te likolo na bino, pamba te bozali lisusu na se ya
bokonzi ya Mobeko te, kasi na se ya ngolu. **15** Boye toloba
nini? Tokoba kosala masumu mpo ete tozali na se ya bokonzi
ya Mobeko te kasi na se ya ngolu? Soki moke te! **16** Boni,
boyebi te ete soki bomikabi epai ya moto lokola bawumbu
mpo na kotosa ye bokomi nde bawumbu ya moto oyo bozali
kotosa to bawumbu ya lisumu oyo ememaka na kufa to
bawumbu ya botosi oyo ememaka na bosembo? **17** Kasi
tika ete tozongisa matondi epai ya Nzambe! Soki na kala
bozalaki bawumbu ya lisumu, kasi sik'oyo bokomi kotosa
na motema mobimba mateya oyo bateyaki bino, **18** bosili
kokangolama na bowumbu ya lisumu mpe bokomi bawumbu
ya bosembo. **19** Nazali koloba awa lokola moto mpo na
bolembu na bino ya bomoto. Ndenge na kala, bokabaki biteni
ya banzoto na bino na bowumbu ya misala ya mbindo mpe
ya mabe mpo na kosala mabe, ndenge wana mpe bokaba
yango sik'oyo na bowumbu ya bosembo mpo na kotambola
na bomoi ya bosantu. **20** Tango bozalaki nanu bawumbu
ya lisumu, bozalaki na bonsomi liboso ya bosembo. **21**
Nzokande, litomba nini bozwaki na tango wana oyo bozalaki
kosala makambo oyo ezali koyokisa bino lelo soni, pamba
te ememaka na kufa? **22** Kasi awa bolongwe sik'oyo na
se ya bowumbu ya lisumu mpe bokomi na se ya bowumbu
ya Nzambe, litomba oyo bozwi ezali bomoi ya bosantu,
mpe suka na yango ezali bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **23**
Pamba te lifuti ya lisumu ezali kufa, kasi likabo ya ofele ya
Nzambe ezali bomoi ya seko kati na Yesu-Klisto, Nkolo na
biso. **(aiōnios g166)**

7 Bandeko—nazali koloba na bato oyo bayebi Mobeko—
bobosani ete Mobeko ezalaka na nguya likolo ya moto
kaka na tango oyo azali na bomoi? **2** Ndakisa: Mobeko
ekangisaka mwasi ya libala na mobali na ye, wana mobali
yango azali na bomoi. Kasi soki mobali akufi, mwasi
akangolami na mobeko oyo ezalaki kokangisa ye na mobali.
3 Boye soki, wana mobali na ye azali nanu na bomoi, akomi
mwasi ya mobali mosusu, bakoloba ete asali ekobo. Kasi soki
mobali na ye akufi, akangolami libela na mobeko yango mpe
akoki kokoma mwasi ya mobali mosusu; boye bakoloba te
ete asali ekobo. **4** Ndenge wana mpe mpo na bino bandeko
na ngai: bosila mpe kokufa mpo na Mobeko na nzela ya
nzoto ya Klisto mpo ete bokoma bato ya moto mosusu, ya
Ye oyo asekwaki kati na bakufi, mpo ete tobota bambuma
mpo na Nzambe. **5** Pamba te wana tozalaki nanu kotambola
kolanda baposa ya nzoto, Mobeko ezalaki kotindika biso
na baposa ya mabe oyo ezalaki kosala mosala na yango
kati na biteni ya banzoto na biso mpo ete tobota bambuma
oyo ememaka na kufa. **6** Kasi sik'oyo, lokola tokufi mpo na
nguya oyo ezalaki kokanga biso na bowumbu, tokangolami
na nguya ya Mobeko mpo ete tosalela Nzambe na lolenge
ya sika ya Molimo, kasi na lolenge ya kala ya mokanda ya
Mobeko te. **7** Boye toloba nini? Mobeko ekomi nde lisumu?
Soki moke te! Soki Mobeko ezalaki te, nalingaki mpe koyeba
lisumu te. Pamba te soki Mobeko elobaki te: « Okolulaka te,
» nalingaki mpe koyeba te soki kolula ezali penza nini. **8**
Nzokande, lokola lisumu ezwaka nguya na esika oyo mitindo
ezali, lisumu ebotaki kati na ngai lolenge nyonso ya baposa
ya mabe. Pamba te soki Mobeko ezali te, lisumu mpe ezali
na nguya te. **9** Na kala, tango Mobeko ezalaki te, nazalaki
na bomoi; kasi tango mitindo eyei, lisumu mpe ezwi nguya,
mpe ngai nakufi. **10** Bongo mitindo oyo esengelaki komema
na bomoi ememi ngai na kufa. **11** Pamba te lokola lisumu
ezwaka nguya na esika oyo mitindo ezali, lisumu ekosaki
ngai mpe ememaki ngai na kufa na nzela ya mitindo. **12**
Boye, Mobeko ezali bule, mpe mitindo ezali bule, sembo mpe
malamu. **13** Boni, eloko ya malamu ekoki solo komemela
ngai kufa? Soki moke te! Nzokande, mpo ete lisumu eyebana
ete ezali lisumu, mpe mpo ete elakisa mabe na yango na
nzela ya mitindo, esalelaki eloko oyo ezali malamu mpo
ete lisumu yango epesa ngai kufa. **14** Toyebi ete Mobeko
epesamaki na nzela ya Molimo na Nzambe; kasi ngai nazali

kaka moto, natekama mpo na kozala mowumbu ya lisumu.
15 Nasosolaka te makambo oyo nasalaka: oyo nalingaka
kosala, nasalaka yango te; kasi oyo nayinaka, yango nde
nasalaka. **16** Mpe soki nasalaka makambo oyo naboyaka
kosala, wana nandimi ete Mobeko ezali malamu. **17** Lokola
ezali bongo, emonani ete ezali ngai te moto nasalaka yango,
kasi ezali nde lisumu oyo evandaka kati na ngai. **18** Pamba
te nayebi malamu ete bolamu evandaka kati na ngai te, elingi
koloba: evandaka kati na nzoto na ngai te. Nazalaka na
posa ya kosala bolamu, kasi nazangaka nguya ya kokokisa
yango. **19** Nasalaka te bolamu oyo nalingaka kosala, kasi
nasalaka nde mabe oyo naboyaka kosala. **20** Soki sik'oyo
nasali makambo oyo naboyaka kosala, ezali lisusu ngai
te moto nasali yango, kasi ezali nde lisumu oyo evandaka
kati na ngai. **21** Boye, namonaka mobeko oyo kosala kati
na ngai: soki nalingi kosala bolamu, ezali mabe kaka nde
nakosala. **22** Pamba te kati na motema na ngai, nasepelaka
na Mobeko ya Nzambe; **23** kasi kati na biteni ya nzoto na
ngai, namonaka mobeko mosusu kobundisa mobeko ya
makanisi ya motema na ngai mpe kokomisa ngai mowumbu
ya mobeko ya lisumu oyo ezali kosala kati na biteni ya nzoto
na ngai. **24** Oh ngai moto na mawa! Nani akokangola ngai na
nzoto oyo ya kufa? **25** Tika ete matondi epesamela Nzambe
oyo akangolaka ngai na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso!
Na mokuse, nakoki koloba ete, na nzela ya mayele na ngai,
nazali mowumbu ya Mobeko ya Nzambe, kasi na nzela ya
bomoto na ngai ya masumu, nazali mowumbu ya mobeko ya
lisumu.

8 Yango wana sik'oyo, etumbu ezali lisusu te mpo na bato
oyo bazali kati na Yesu-Klisto. **2** Pamba te kati na Yesu-
Klisto, Mobeko ya Molimo oyo apesaka bomoi ekangoli
ngai na bowumbu ya mobeko ya lisumu mpe ya kufa. **3**
Pamba te likambo oyo Mobeko ekokaki kosala te mpo ete
bomoto ezangisaki yango nguya, Nzambe asalaki yango na
kotinda Mwana na Ye, na nzoto oyo ekokani na nzoto ya bato
ya masumu, mpo ete akoma likabo mpo na lisumu. Boye,
akatelaki masumu etumbu kati na nzoto ya bato. **4** Asalaki
bongo mpo ete bosembo oyo Mobeko esengaka ekokisama
kati na biso oyo totambolaka te kolanda baposa ya nzoto,
kasi kolanda Molimo. **5** Bato oyo batambolaka kolanda
baposa ya nzoto batiaka makanisi na bango na makambo
ya nzoto, kasi ba-oyo batambolaka kolanda Molimo batiaka
makanisi na bango na makambo ya Molimo. **6** Baposa ya
nzoto ememaka na kufa, kasi baposa ya Molimo ememaka
na bomoi mpe na kimia. **7** Baposa ya nzoto etombokelaka
Nzambe, etosaka Mobeko ya Nzambe te mpe ekotikala
kotosa yango ata moke te. **8** Bato oyo batambolaka kolanda
baposa ya nzoto bakoki kosepelisa Nzambe te. **9** Nzokande
bino, botambolaka te kolanda baposa ya nzoto, kasi kolanda
baposa ya Molimo, mpo ete Molimo ya Nzambe azali kati
na bino. Mpe soki moto azangi Molimo ya Klisto azali mpe
moto na Ye te. **10** Kasi soki Klisto azali kati na bino, atako
nzoto na bino ekokufa mpo na lisumu, kasi Molimo azali
bomoi kati na bino, pamba te bokoma bato ya sembo. **11**
Mpe soki Molimo ya Ye oyo asekwisaki Yesu kati na bakufi
azali kovanda kati na bino, Ye oyo asekwisaki Klisto kati
na bakufi akopesa mpe bomoi epai na banzoto na bino,
oyo ebengami na kokufa, na nzela ya Molimo na Ye, oyo
avandaka kati na bino. **12** Yango wana bandeko na ngai,
tozali na niongo—kasi ezali niongo ya nzoto te mpo ete
totambola te kolanda baposa ya nzoto. **13** Pamba te soki
botamboli kolanda baposa ya nzoto bokokufa; kasi soki
bobomi, na nzela ya Molimo, misala mabe oyo bosalaka kati
na banzoto na bino, bokozala na bomoi. **14** Pamba te bato
oyo batambolisamaka na Molimo ya Nzambe bazali bana
na Nzambe. **15** Solo, bozwaki te Molimo oyo akomisaka
bino bawumbu mpo ete bozala na kobanga, kasi bozwaki
Molimo oyo akomisaka bino bana na Nzambe, mpe ezali
na nzela ya Molimo yango nde togangaka: « Tata! » **16**
Molimo Ye moko atatolaka na molimo na biso ete tozali bana
na Nzambe. **17** Mpe soki tozali bana, tozali mpe bakitani
ya libula: tozali bakitani ya libula ya Nzambe, mpe bakitani
ya libula elongo na Klisto, soki penza tozali komona pasi
elongo na Ye mpo ete tozwa mpe nkembo elongo na Ye.
18 Nakanisi ete pasi ya tango oyo ekokani te na motuya
ya nkembo oyo ekomonisama mpo na biso. **19** Pamba te
bikelamu nyonso ezali kozela na posa makasi ete bana
na Nzambe bamonisama. **20** Pamba te bikelamu nyonso
ezali na se ya bokonzi ya nguya oyo esukaka na pamba; na
mokano na yango moko te, kasi na mokano ya Ye oyo atiaki
bikelamu yango na se ya bokonzi yango, na elikya ete **21**
bikelamu nyonso mpe ekokangolama na bowumbu ya libebi
na yango mpo na kozwa bonsomi ya nkembo oyo bana
na Nzambe bakozwa. **22** Toyebi malamu ete kino sik'oyo,
bikelamu nyonso ezali kolela pasi lokola mwasi oyo azali
na pasi ya kobota. **23** Ezali yango moko kaka te nde ezali
kolela; kasi biso ba-oyo mpe tozwaki Molimo lokola mbuma
ya liboso tozali mpe komona pasi kati na mitema, wana
tozali kozela na posa makasi ete Nzambe akomisa biso bana
na Ye penza mpe asikola banzoto na biso. **24** Pamba te
tosila kobika, kasi kobika yango ezali nanu elikya. Nzokande
soki tozali komona eloko oyo tozali kotiela elikya, wana ezali
lisusu elikya te, pamba te nani akoki kotia elikya na eloko
oyo azali komona? **25** Kasi soki tozali kotia elikya na eloko
oyo tozali komona te, solo tokozela yango na molende.
26 Ndenge moko mpe Molimo ayaka kosunga biso kati na
bolembu na biso; pamba te toyebi te kosambela na lolenge
oyo esengeli, kasi Molimo Ye moko abondelaka mpo na biso
na maloba oyo moto akoki koloba te. **27** Mpe Nzambe oyo
akundolaka mozindo ya mitema ayebi makanisi ya Molimo,
pamba te Molimo abondelaka mpo na basantu kolanda
mokano ya Nzambe. **28** Mpe toyebi malamu ete kati na
makambo nyonso, Nzambe asalaka mpo na bolamu ya bato
oyo balingaka Ye, ba-oyo babengama kolanda mabongisi
na Ye. **29** Pamba te bato oyo Nzambe ayeba wuta kala,
abongisa mpe bango wuta kala mpo ete bakokana na Mwana
na Ye, mpo ete azala Mwana ya liboso kati na bandeko
ebele. **30** Mpe ba-oyo abongisa wuta kala, abenga mpe
bango; ba-oyo abenga, akomisa bango bato ya sembo; mpe
ba-oyo akomisa bato ya sembo, apesa bango mpe nkembo
na Ye. **31** Boye, toloba lisusu nini? Soki Nzambe azali mpo
na biso, nani akotelemela biso? **32** Ye oyo aboyaki te kopesa
Mwana na Ye se moko, kasi akabaki Ye mpo na biso nyonso,
ndenge nini azanga kopesa biso biloko nyonso elongo na Ye
na nzela ya ngolu? **33** Nani akofunda bato oyo Nzambe
apona? Ezali Nzambe nde akomisaka sembo. **34** Nani
akokatela bango etumbu? Moko te! Yesu-Klisto akufaki; kutu,

asekwaki, azali na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe,
mpe azali kobondela mpo na biso. **35** Nani akokabola biso
na bolingo ya Klisto? Pasi, somo, minyoko, nzala, kozanga
bilamba, likama to mopanga? **36** Kolanda ndenge ekomama:
« Ezali mpo na Yo nde balukaka koboma biso mikolo nyonso;
bazwaka biso lokola bameme ya koboma. » **37** Kasi kati na
makambo oyo nyonso, tozali penza balongi na nzela ya Ye
oyo alinga biso. **38** Pamba te nandimisami ete ezala kufa to
bomoi, ba-anjelu to milimo mabe, makambo ya mikolo oyo to
makambo oyo ekoya, banguya ya ndenge na ndenge, **39**
banguya ya likolo to ya se ya mabele to eloko mosusu oyo
Nzambe akela, eloko moko te ekoki kokabola biso na bolingo
ya Nzambe kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso.

9 Nazali koloba solo kati na Klisto, nazali kokosa te mpe
motema na ngai ezali koyebisa ngai solo na nzela ya
Molimo Mosantu: **2** motema na ngai etondi na mawa mpe na
pasi oyo ezali kosila te. **3** Mpo na yango, eleki kutu malamu
mpo na ngai kolakelama mabe mpe kokabwana na Klisto
mpo na bandeko na ngai, bato ya ekolo na ngai, **4** oyo
bazali bana ya Isalaele. Nzambe akomisa bango bana na
Ye, apesa bango nkembo, asala boyokani elongo na bango,
apesa bango Mobeko, alakisa bango kosambela na solo,
apesa bango bilaka **5** mpe bakoko. Ezali na nzela ya bakoko
yango nde Klisto, oyo azali na likolo ya nyonso, ayaki na
mokili lokola moto. Tika ete Nzambe apambolama libela na
libela! Amen! **(aiōn g165)** **6** Elingi koloba te ete Liloba na
Nzambe ebimaki na pamba, pamba te bakitani nyonso ya
Isalaele bazali bana ya Isalaele te, **7** mpe bakitani nyonso ya
Abrayami bazali bana na ye te. Pamba te Nzambe alobaki na
Abrayami: « Ezali na nzela ya Izaki nde okozwa bakitani. » **8**
Elingi koloba ete bana nyonso oyo Abrayami abotaki bazali
bakitani na ye te, kasi ezali kaka bana oyo abotaki kati na
elaka ya Nzambe nde batangamaka lokola bakitani na ye. **9**
Pamba te, tala ndenge Nzambe alakaki Abrayami: « Kaka na
eleko oyo, nakozonga, mpe Sara akozala na mwana mobali.
» **10** Esukaki kaka wana te: Rebeka mpe abotaki bana
mibali mibale na nzela ya tata moko, Izaki, koko na biso. **11**
Nzokande, liboso ete mapasa yango babotama mpe basala
likambo moko ya malamu to ya mabe, mpo ete mabongisi ya
lolenge Nzambe aponaka ekokisama, **12** kolanda misala ya
bato te kasi kolanda mokano ya Ye oyo abengaka, Nzambe
alobaki na Rebeka: « Kulutu akosalela leki, » **13** kolanda
ndenge ekomama: « Nalingaki Jakobi, kasi nayinaki Ezawu.
» **14** Boye toloba nini? Mabe ezali kati na Nzambe? Soki
moke te! **15** Pamba te alobaki na Moyize: « Nakotalisa
ngolu epai ya moto oyo Ngai nasepeli kosalela ngolu, mpe
nakoyokela mawa moto oyo Ngai nasepeli koyokela mawa.
» **16** Boye, yango ewuti te na posa to na makasi ya moto,
kasi ewuti na Nzambe oyo asalaka ngolu. **17** Pamba te, tala
ndenge Makomi elobaki na tina na Faraon: « Nakomisaki yo
mokonzi mpo na kotalisa nguya na Ngai kati na yo, mpe mpo
ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana na mokili mobimba.
» **18** Boye Nzambe asalaka ngolu na moto oyo Ye asepeli
kosalela ngolu, mpe ayeisaka motema libanga moto oyo Ye
asepeli koyeisa motema libanga. **19** Bato bakoki koloba: «
Mpo na nini Nzambe apamelaka biso, pamba te moto moko
te akoki kotelemela mokano na Ye? » **20** Oh moto, ozali nani
mpo ete obeta tembe na Nzambe? Mbeki ya mabele ekoki
solo koloba na moto oyo asali yango: « Mpo na nini osali
ngai na lolenge oyo? » **21** Mosali mbeki azali na bokonzi
te ya kosala nzungu ya lokumu mpe nzungu oyo ezanga
lokumu na nzela ya potopoto kaka moko? **22** Okoloba nini
soki Nzambe, mpo na kolakisa kanda mpe nguya na Ye,
ayikelaki mingi mpiko mbeki oyo etumbolaka kanda na Ye,
mbeki oyo ebongisami mpo na kobebisama? **23** Okoloba
lisusu nini, soki Nzambe asalaki bongo mpo na kolakisa
bomengo ya nkembo na Ye mpo na bolamu ya bato oyo
asepeli kosalela ngolu, ba-oyo abongisa wuta kala mpo na
nkembo? **24** Ezali biso nde Nzambe abengaki, kaka kati na
Bayuda te kasi mpe kati na Bapagano, **25** kolanda ndenge
azali koloba kati na mokanda ya Oze: « Nakobenga bato
oyo bazalaka ya Ngai te bato na Ngai, mpe nakobenga ye
oyo azalaka molingami na Ngai te molingami na Ngai. » **26**
Mpe, « kaka na esika oyo balobaki na bango: ‹ Bozali bato
na ngai te, › bakokoma kobenga bango ‹ bana na Nzambe
na bomoi. › » **27** Ezayi agangaki na tina na Isalaele: « Ata
soki motango ya bana ya Isalaele ezalaki lokola zelo ya
ebale monene, ndambo kaka nde bakobika. **28** Pamba te
Nkolo akokokisa Liloba na Ye na mobimba na yango mpe
na lombangu kati na mokili. » **29** Ezali ndenge kaka Ezayi
amisakolelaki: « Soki Nkolo, Mokonzi ya mampinga, atikelaki
biso bakitani te, tolingaki kokoma lokola engumba Sodome,
tolingaki kokokana na engumba Gomore. » **30** Boye, toloba
lisusu nini? Bapagano oyo bazalaki koluka te kokoma bato
ya sembo bakomi sembo na nzela ya kondima, **31** kasi
Isalaele oyo azalaki koluka kokoma sembo na nzela ya
kotosa Mobeko atikali kokoma sembo te. **32** Mpo na nini?
Pamba te balukaki te kokoma sembo na nzela ya kondima,
kasi na nzela ya misala. Yango wana babetaki libaku na
libanga oyo ekweyisaka, **33** kolanda ndenge ekomama: «
Tala, nazali kotia kati na Siona libanga oyo ebetisaka bato
mabaku, libanga monene oyo ekweyisaka bato; moto oyo
akotiela yango motema akotikala koyokisama soni te. »

10 Bandeko, posa ya motema na ngai mpe libondeli
na ngai epai ya Nzambe ezali ete bana ya Isalaele
babika. **2** Pamba te nakoki solo kotatola mpo na bango ete
bazali penza na bolingo oyo eleka ndelo mpo na Nzambe.
Nzokande, bolingo yango evandisami na boyebi te. **3** Lokola
bayebaki te ndenge nini Nzambe akomisaka bato sembo
mpe balukaki komikomisa sembo na ndenge na bango moko,
batosaki te lolenge oyo Nzambe akomisaka bato sembo.
4 Klisto nde asukisa Mobeko mpo ete moto nyonso oyo
akondima akoma moto ya sembo. **5** Tala ndenge nini Moyize
akomaki na tina na bosembo oyo ewutaka na Mobeko: «
Moto oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na
yango. » **6** Kasi tala ndenge nini bosembo oyo ewutaka na
kondima elobaka: « Komilobela te kati na motema na yo: ‹
Nani akomata kuna na Likolo? › Ezali lokola kokitisa Klisto
wuta na Likolo **7** to mpe: ‹ Nani akokita kati na libulu monene
mpe ya molili makasi? › Ezali lokola kotombola Klisto kati
na bakufi. » **(Abyssos g12)** **8** Boye, elobaka penza nini? «
Liloba ezali pene na yo, ezali kati na monoko na yo mpe
kati na motema na yo. » Liloba yango nde ezali Liloba ya
kondima, mpe yango nde tozali kotatola. **9** Soki otatoli na
monoko na yo ete Yesu azali Nkolo, mpe ondimi na motema
na yo ete Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, okobika;

10 pamba te kondima oyo ekomisaka sembo ewutaka na
motema, mpe litatoli oyo ememaka na lobiko ebimaka nde na
monoko. 11 Makomi eloba: « Moto nyonso oyo andimelaka
Ye akotikala koyokisama soni te. » 12 Boye, bokeseni ezali
te kati na Moyuda mpe Mogreki, pamba te bango nyonso
bazali na Nkolo moko oyo apambolaka makasi bato nyonso
oyo babelelaka Ye. 13 Solo, moto nyonso oyo akobelela
Kombo ya Nkolo akobikisama. 14 Kasi ndenge nini bakoki
solo kobelela Ye soki bandimeli Ye te? Mpe ndenge nini
bakoki solo kondimela Ye soki bayoki nanu sango na Ye
te? Mpe ndenge nini bakoki solo koyoka sango na Ye soki
moto ateyi bango te? 15 Mpe ndenge nini bakoki koteya soki
batindami te? Kolanda ndenge ekomama: « Tala ndenge
ezali kitoko, makolo ya bato oyo basakolaka basango ya
malamu! » 16 Kasi bato nyonso te ya Isalaele nde bandimaki
Sango Malamu. Pamba te Ezayi alobaki: « Nkolo, nani
andimaki mateya na biso? » 17 Boye, kondima ewutaka na
maloba oyo toyokaka, mpe maloba oyo toyokaka ewutaka
na Liloba ya Klisto. 18 Natuna nanu: Boni, bayokaki te?
Iyo, bayokaki! Pamba te ekomama: « Mingongo na bango
eyokanaki na mabele mobimba, maloba na bango ekomaki
kino na suka ya mokili. » 19 Natuna lisusu: Bato ya Isalaele
basosolaki te? Moyize azalaki moto ya liboso ya koloba: «
Nakosala ete boyokela oyo ezali ata ekolo te zuwa, nakosala
ete boyoka kanda mpo na ekolo oyo ezanga ata mayele. »
20 Mpe Ezayi akomaki kino na koloba: « Namilakisaki epai ya
bato oyo bazalaki koluka Ngai te, namimonisaki epai ya bato
oyo bazalaki kotuna Ngai te. » 21 Kasi alobaki boye mpo na
Isalaele: « Natandaki maboko na Ngai mokolo mobimba epai
ya bato oyo bazanga botosi mpe bato ya mito makasi. »

11 Bongo natunaki: Boni, Nzambe asundolaki bato na
Ye? Soki moke te! Pamba te ngai mpe nazali moto ya
Isalaele, mwana ya Abrayami, kati na libota ya Benjame. 2
Nzambe asundolaki bato na Ye te, oyo ayeba wuta kala.
Boni, boyebi te makambo oyo Makomi ezali koloba na tina
na Eliya oyo azalaki komitungisa epai ya Nzambe na tina na
Isalaele: 3 — Nkolo, babomi basakoli na Yo mpe babuki
bitumbelo na Yo. Mpe ngai, natikali kaka ngai moko, mpe
bazali lisusu koluka koboma ngai. 4 Kasi eyano nini Nzambe
azongiselaki ye? — Nabombi bato nkoto sambo mpo na
Ngai, ba-oyo mabolongo na bango efukameli Bala te. 5
Ezali mpe bongo na tango oyo: ezali na mwa ndambo ya
bato oyo Nzambe apona na ngolu na Ye. 6 Nzokande,
lokola koponama yango esalemaki na ngolu, elakisi ete ezali
likambo ya misala te; soki te, ngolu ezali lisusu ngolu te. 7
Boye toloba lisusu nini? Eloko oyo bana ya Isalaele bazalaki
koluka, bazwaki yango te; kaka bato oyo Nzambe aponaki
kati na bango nde bazwaki yango. Bato mosusu bakoma
mitema mabanga, 8 kolanda ndenge ekomama: « Nzambe
apesaki bango molimo ya pongi, miso mpo ete bamona te,
mpe matoyi mpo ete bayoka te, kino na mokolo ya lelo. » 9
Mpe Davidi azali koloba: « Tika ete mesa na bango ekoma
motambo liboso na bango, monyama, libaku ya kokweya
mpe ya kozwa etumbu! 10 Tika ete miso na bango ekufa
mpo ete bamona lisusu te, mpe babela mikongo mpo na
libela! » 11 Natuna lisusu: boni, bana ya Isalaele babetaki
libaku mpo ete bakweya mpo na libela? Soki moke te! Kasi
likolo ya mabe na bango, lobiko epesamelaki na Bapagano
mpo na kolamusa likunya ya Isalaele. 12 Nzokande, soki
mabe na bango epesi mokili bomengo, mpe kobunga na
bango epesi Bapagano bomengo, ndenge nini kobongola
mitema na bango emema te bomengo oyo eleki? 13 Nazali
koloba na bino Bapagano: lokola nazali ntoma ya Bapagano,
napesaka lotomo na ngai lokumu 14 na elikya ya kolamusa
zuwa ya bato ya ekolo na ngai mpe kobikisa ndambo ya bato
kati na bango. 15 Pamba te soki kosundolama na bango
ezongisi boyokani kati na Nzambe mpe mokili, koyambama
na bango ekozala ndenge nini? Boni, ekozala te bomoi kati
na bakufi? 16 Nzokande, soki mapa ya liboso oyo babonzeli
Nzambe ezali bule, elingi koloba ete mapa nyonso oyo
etikali ezali mpe bule; soki mosisa ya nzete ezali bule, elingi
koloba ete bitape na yango mpe ezali bule. 17 Kasi soki
bitape mosusu ekatamaki; soki yo, etape ya nzete ya olive
ya zamba, bakangisaki yo kati na bitape oyo etikalaki; soki
sik'oyo okomi komela, elongo na bitape yango, mayi moko
oyo ezali komata wuta na mosisa ya nzete ya olive, 18
kobeta tolo te liboso ya bitape oyo ekatamaki. Soki omeki
kobeta tolo, yeba malamu ete ezali yo te nde ozali komema
mosisa, kasi ezali mosisa nde ezali komema yo. 19 Okoki
mpe koloba: « Bitape wana ekatamaki mpo ete bakangisa
ngai na esika na yango. » 20 Olobi malamu! Bakatamaki
mpo ete bazangaki kondima, kasi yo ozali wana mpo na
kondima. Boye kotombola mapeka te, kasi sala nde keba.
21 Pamba te soki Nzambe azangaki te kokata bitape oyo
ebimaka yango moko na nzete, akozanga mpe te kokata
yo. 22 Yango wana, sosola malamu boboto mpe kanda
na Nzambe: kanda epai ya bato oyo bakweyi, mpe boboto
epai na yo soki ozali kokoba kowumela kaka na bolamu
yango. Soki te, yo mpe okokatama. 23 Mpe soki bato ya
Isalaele bawumeli te kati na kozanga na bango kondima,
bakokangisa bango lisusu na nzete, pamba te Nzambe azali
na makoki ya kokangisa bango lisusu na nzete. 24 Boye,
soki yo owutaki na nzete ya olive ya zamba oyo ebimisaki yo
mpe bakangisaki yo na nzete ya olive oyo balona, ezala soki
yango te nde ebimisaki yo, ndenge nini bakoki te kozongisa
bitape ya nzete oyo ebimisaki yango na nzete na yango?
25 Bandeko, nalingi ete boyeba mabombami oyo mpo ete
bomimona te ete boleki na bwanya: ndambo ya bana ya
Isalaele bakowumela kozala mitema libanga kino Bapagano
nyonso bakokota na libota ya Nzambe. 26 Boye, bato
nyonso ya Isalaele bakobika, kolanda ndenge ekomama: «
Mokangoli akobimela na Siona, akolongola mabe kati na
Jakobi. 27 Mpe yango nde ekozala boyokani na Ngai elongo
na bango tango nakolongola masumu na bango. » 28 Mpo
na oyo etali Sango Malamu, bazali banguna ya Nzambe mpo
na bolamu na bino; kasi mpo na oyo etali koponama oyo
Nzambe asalaki, bazali balingami na Ye likolo ya bakoko na
bango, 29 pamba te Nzambe abotolaka te makabo oyo asili
kopesa mpe abongolaka te makanisi na Ye epai ya bato oyo
asili kobenga. 30 Ndenge na kala bozangaki botosi na miso
ya Nzambe mpe sik'oyo Nzambe ayokeli bino mawa likolo ya
kozanga botosi ya Bayuda, 31 ndenge wana mpe kozanga
botosi na bango ya sik'oyo esali ete Nzambe ayokela bino
mawa mpo ete ayokela bango mpe mawa. 32 Pamba te
Nzambe akanga bato nyonso lokola na boloko ya kozanga
botosi mpo ete ayokela bato nyonso mawa. **(eleēsē g1653)**
33 Oh, tala ndenge nini bomengo, bwanya mpe boyebi ya

Nzambe ezali na mozindo mingi! Moto moko te akoki koyeba
makanisi na Ye mpe kososola nzela na Ye! **34** « Nani ayebaki
makanisi ya Nkolo? Nani akomaki kopesa Ye toli? **35** Nani
apesaki Nkolo eloko mpo ete Nkolo azongisela ye? » **36**
Pamba te biloko nyonso ewutaka epai na Ye, na nzela na Ye
mpe mpo na Ye. Tika ete nkembo ezonga epai na Ye mpo
na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)**

12 Bandeko, mpo na mawa oyo Nzambe atalisi biso,
nazali kosenga na bino ete bokabaka banzoto na
bino epai ya Nzambe lokola mbeka ya bomoi, ya bule mpe
esepelisaka Nzambe. Ekozala mpo na bino losambo ya
solo kolanda ndenge esengeli. **2** Bomekolaka te bizaleli
ya tango oyo, kasi bobongwana na nzela ya boyeisami
sika ya mayele na bino, mpo ete bososolaka mokano ya
Nzambe, oyo ezali malamu, esepelisaka Ye mpe ezali ya
kokoka. **(aiōn g165)** **3** Pamba te na ngolu oyo epesameli
ngai, nazali koloba na bino nyonso: bomikanisaka te koleka
makoki na bino, kasi bomikanisaka na lolenge ya mayele,
kolanda kondima oyo Nzambe apesi na moko na moko kati
na bino. **4** Pamba te ndenge kaka moko na moko kati na
biso azali na biteni ebele kati na nzoto na ye, mpe eteni
moko na moko ezalaka na mosala na yango, **5** ndenge
wana mpe tozali nzoto moko kati na Klisto atako tozali ebele,
mpe moko na moko kati na biso azalaka eteni ya nyonso
mosusu. **6** Kolanda ngolu oyo epesameli biso, tozalaka na
makabo ekesana. Boye tika ete moto oyo azali na likabo
ya kosakola asalelaka yango kolanda kondima, **7** tika ete
moto oyo azali na likabo ya kosala mosala songolo kati
na Lingomba amipesaka na mosala yango, tika ete moto
oyo azali na likabo ya kopesa malakisi apesaka yango, **8**
tika ete moto oyo azali na likabo ya kolendisa alendisaka,
tika ete moto oyo azali na likabo ya kopesa apesaka na
motema moko, tika ete moto oyo azali na likabo ya kokamba
akambaka na molende, mpe tika ete moto oyo azali na likabo
ya kosunga bato bakelela asungaka na esengo! **9** Tika ete
bolingo ezalaka na lokuta te! Boyinaka makambo mabe,
bokangamaka makasi na makambo malamu. **10** Mpo na
oyo etali bondeko, bolinganaka makasi kati na bino; mpo na
oyo etali lokumu, bozalaka bato ya liboso ya kopesa yango
na bato mosusu; **11** mpo na oyo etali mosala, bozalaka
bagoyigoyi te; mpo na oyo etali Molimo, bopelaka na yango
makasi; mpo na oyo etali Nkolo, bozalaka bawumbu ya
malamu; **12** mpo na oyo etali elikya, bozalaka na esengo
makasi; mpo na oyo etali pasi, bokangaka mitema; mpo na
oyo etali mabondeli, bozalaka na molende; **13** mpo na oyo
etali bosenga ya babulami, bosunganaka mpe boyambanaka
malamu kati na bandako na bino. **14** Bopambolaka bato oyo
banyokolaka bino; iyo, bopambolaka, kasi bolakelaka mabe
te! **15** Bosepelaka elongo na bato oyo bazali kosepela, mpe
bolelaka elongo na bato oyo bazali kolela. **16** Bobikaka na
boyokani kati na bino mpe bozalaka na makanisi malamu
mpo na baninga. Bozalaka na lofundu te, kasi bozalaka bato
ya komikitisa. Bomimonaka te lokola bato bamikoka. **17**
Bozongisaka mabe na mabe te. Bolukaka kosala makambo
ya malamu na miso ya bato nyonso. **18** Lokola ekoki
kosalema, mpe lokola bino nde bosengeli kopesa nzela,
bozalaka na kimia na bato nyonso. **19** Balingami na ngai,
bozongisaka te bino moko mabe na mabe, kasi bopesaka
nzela na kanda ya Nzambe, pamba te ekomama: « Ngai nde
nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na
moto, » elobi Nkolo. **20** Nzokande, « Soki monguna na yo
azali na nzala, pesa ye bilei; soki azali na posa ya komela
mayi, pesa ye mayi. Pamba te, soki osali bongo, okotondisa
makala ya moto na likolo ya moto na ye. » **21** Kotika te ete
mabe elonga na yo, kasi lukaka nde kolonga mabe na nzela
ya kosala bolamu.

13 Tika ete moto nyonso atosa bakonzi ya leta, pamba
te bokonzi nyonso ewutaka na Nzambe, mpe ezali
Nzambe nde atia bakonzi oyo bazali. **2** Boye, moto oyo aboyi
kotosa bakonzi ya leta azali nde kotombokela mabongisi
oyo Nzambe asila kotia, mpe bato oyo basalaka bongo
bamibendelaka nde etumbu mpo na bango moko. **3** Bato
oyo batambolaka malamu babangaka basambisi te, kaka
bato oyo basalaka mabe nde babangaka basambisi. Oboyi
kobanga mokonzi? Sala makambo oyo ezali sembo, mpe
mokonzi akondima yo. **4** Pamba te mokonzi azali mosali
na Nzambe mpo na bolamu na yo. Kasi soki ozali kosala
makambo ya mabe, banga mokonzi, pamba te asimbaka
mopanga na pamba te. Azali mosali na Nzambe mpo na
kokokisa kanda ya Nzambe mpe kopesa etumbu epai ya bato
oyo basalaka mabe. **5** Yango wana ezali na tina mingi kotosa
mokonzi, kaka te mpo na kobanga kozwa etumbu, kasi
mingi-mingi mpo na kosala makambo oyo mitema na biso
ezali kosenga biso. **6** Yango wana mpe bofutaka bampako,
pamba te bakonzi bazali basali ya Nzambe, oyo bapesaka
tango na bango nyonso mpo na kokamba. **7** Bopesa oyo
ekoki na mokonzi nyonso: mpako epai na ye oyo bosengeli
kofuta yango, motuya ya biloko epai na ye oyo bosengeli
kofuta yango, botosi epai na ye oyo asengeli kotosama, mpe
lokumu epai na ye oyo asengeli kozwa yango. **8** Bozala na
niongo ya moto te, longola kaka niongo ya kolingana bino
na bino, pamba te moto oyo alingaka bato mosusu akokisi
makambo nyonso oyo Mobeko esengaka. **9** Mibeko lokola:
« Okosalaka ekobo te, » « okobomaka te, » « okoyibaka
te, » « okolulaka te, » mpe nyonso oyo etikali, elobami
na mokuse kati na mobeko oyo moko: « Linga moninga
na yo ndenge yo moko omilingaka. » **10** Moto oyo azali
na bolingo asalaka moninga na ye mabe te. Boye, kolinga
moninga, yango nde kokokisa Mobeko nyonso. **11** Bosalaka
bongo awa bozali kososola tango nini tozali kobika. Tango ya
kolamuka na pongi na bino ekoki, pamba te lobiko ekomi
sik'oyo pene na biso, koleka tango tozwaki kondima sika. **12**
Butu ekomi pene ya kosila mpe tongo elingi kotana. Yango
wana, tobwaka misala ya molili mpe tolata bibundeli ya pole.
13 Totambola malamu, na lolenge oyo ebongi mpo na moyi:
na lokoso te, na milangwa te, na pite te, na mobulu te, na
koswana te mpe na zuwa te. **14** Kasi bolata Nkolo Yesu-
Klisto mpe bomitungisa te na baposa ya nzoto oyo ezali
kobundisa bino.

14 Boyamba malamu moto oyo alenda te na kondima, na
kotiana lisusu tembe te na tina na makanisi. **2** Moto
oyo azali na kondima aliaka bilei nyonso, kasi moto oyo
alenda te na kondima aliaka kaka bandunda. **3** Moto oyo
aliaka bilei nyonso asengeli te kotiola moto oyo aponaka bilei,
mpe moto oyo aponaka bilei asengeli te kosambisa moto oyo

aliaka bilei nyonso, pamba te Nzambe asila koyamba ye. **4**
Boni, ozali nani mpo na kosambisa mosali ya moto mosusu?
Atelema to akweya, ezali likambo ya nkolo na ye. Tembe ezali
te, akotelema kaka, pamba te Nkolo na ye azali na makoki
ya kotelemisa ye. **5** Moko akanisaka ete mokolo songolo
ezali bule koleka mokolo pakala, mpe mosusu akanisaka
ete mikolo nyonso ezali kaka ndenge moko: tika ete moto
na moto kati na bango andimisama makasi na makanisi na
ye. **6** Moto oyo akesenisaka mikolo asalaka yango mpo
na lokumu ya Nkolo. Moto oyo aliaka bilei nyonso asalaka
yango mpo na lokumu ya Nkolo, mpe azongisaka matondi
epai ya Nzambe; mpe moto oyo aponaka bilei asalaka yango
mpo na lokumu ya Nkolo, mpe azongisaka matondi epai
ya Nzambe. **7** Moko te kati na biso abikaka bomoi mpo
na ye moko, mpe moko te akufaka mpo na ye moko. **8**
Soki tozali kobika bomoi, tozali kobika yango mpo na Nkolo;
soki mpe tokufi, tokufi mpo na Nkolo. Yango wana, tobika
bomoi to tokufa, tozali kaka bato ya Nkolo. **9** Ezali mpo
na yango nde Klisto akufaki mpe asekwaki, mpo ete azala
Nkolo ya bakufi mpe ya bato ya bomoi. **10** Bongo yo, mpo
na nini ozali kosambisa to kotiola ndeko na yo? Biso nyonso
tokotelema na esambiselo ya Nzambe mpo na kosamba. **11**
Pamba te ekomama: « Na Kombo na Ngai, » elobi Nkolo, «
mabolongo nyonso ekofukama liboso na Ngai, mpe minoko
nyonso ekotatola Nzambe. » **12** Boye, moko na moko kati na
biso akosamba liboso ya Nzambe mpo na makambo na ye
moko. **13** Yango wana, totika kosambisana biso na biso.
Nzokande, bosalela mayele na bino te mpo na kobetisa
ndeko moko libaku to mpo na kokweyisa ye. **14** Nayebi mpe
nandimisami kati na Nkolo Yesu ete eloko ya mbindo ezalaka
te. Nzokande, soki moto moko amoni ete eloko songolo ezali
mbindo, wana ezali mbindo mpo na ye. **15** Boye soki, likolo
ya bilei, ozali koyokisa ndeko na yo motema pasi, wana ozali
lisusu kotambola na bolingo te. Likolo ya bilei, kobungisa
te ndeko na yo, oyo Klisto akufelaki. **16** Yango wana, tika
ete bolamu na bino etiolama te. **17** Pamba te Bokonzi ya
Nzambe ezali te likambo ya kolia to ya komela, kasi ezali
nde likambo ya bosembo, ya kimia mpe ya esengo kati na
Molimo Mosantu. **18** Moto oyo asalelaka Klisto na lolenge
oyo asepelisaka Nzambe, mpe bato bandimaka ye. **19** Yango
wana, tolukaka tango nyonso makambo oyo ememaka kimia
mpe elendisaka bamoko mpe bamosusu kati na kondima. **20**
Kobebisa mosala ya Nzambe te likolo ya biloko ya kolia.
Solo, biloko nyonso ezali peto, kasi ezali mabe kolia eloko
oyo ekoki kobetisa moto mosusu libaku. **21** Likambo oyo
eleki malamu ezali: koboya kolia misuni, koboya komela
vino, koboya kosala eloko nyonso oyo ekoki kobetisa ndeko
na yo libaku. **22** Boye, batela mpo na yo moko liboso ya
Nzambe, kondima oyo ozali na yango. Esengo na moto oyo
amikweyisaka te na nzela ya makambo oyo andimaka! **23**
Kasi moto oyo alie, wana motema na ye ezali kopamela
ye, asili kokweyisama na miso ya Nzambe, pamba te asali
te kolanda kondima na ye; mpe nyonso oyo esalemaka te
kolanda kondima ezali lisumu.

15 Biso oyo tolenda na kondima, tosengeli kondima
bolembu ya bato oyo balenda te na kondima mpe
koboya komisepelisa kaka biso moko. **2** Tika ete moto nyonso
kati na biso aluka kosepelisa moninga na ye mpo na bolamu
mpe bolendisami na ye! **3** Pamba te ezala Klisto, alukaki
te komisepelisa Ye moko; kasi alobaki, kolanda ndenge
ekomama, « mafinga ya bato oyo bafingaki yo ekweyaki epai
na ngai. » **4** Nzokande, makambo nyonso oyo ekomama
kala ekomamaki mpo na koteya biso, mpo ete na nzela
ya kokanga motema mpe malendisi oyo Makomi epesaka,
tozala na elikya. **5** Tika ete Nzambe oyo apesaka bato
molende mpe mpiko apesa bino makanisi moko, bamoko
elongo na bamosusu, kolanda mokano ya Yesu-Klisto, **6** mpo
ete bopesa nkembo na Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, na makanisi moko mpe na monoko moko. **7** Yango
wana, boyambanaka, bamoko na bamosusu, ndenge Klisto
ayambaki bino mpo na nkembo na Nzambe. **8** Pamba te
nazali koloba na bino solo: Klisto akomaki Mosali ya Bayuda
mpo na kokokisa bilaka oyo Nzambe apesaki epai ya bakoko
na bango mpe kolakisa ete Nzambe azali Moyengebene. **9**
Ayaki mpe mpo ete Bapagano bapesa Nzambe nkembo mpo
na mawa na Ye, kolanda ndenge ekomama: « Yango wana
nakokumisa Yo kati na Bapagano, mpe nakoyemba nzembo
mpo na lokumu ya Kombo na Yo. » **10** Alobaki lisusu: «
Bapagano, bosepela elongo na bato na Ye. » **11** Mpe lisusu:
« Bino bato ya bikolo nyonso, bokumisa Nkolo! Tika ete bato
ya mabota nyonso bakumisa Ye! » **12** Ezayi mpe alobaki: «
Moto moko akobima wuta na libota ya Izayi, akotelema mpo
na kokonza bikolo, mpe Bapagano bakotiela Ye elikya. »
13 Tika ete Nzambe oyo apesaka elikya atondisa bino na
esengo nyonso mpe na kimia nyonso kati na kondima, mpo
ete botonda na elikya na nzela ya nguya ya Molimo Mosantu.
14 Bandeko na ngai, nandimisami solo ete botondi na boboto,
na boyebi nyonso mpe na makoki ya kolendisana, bamoko
na bamosusu. **15** Nzokande, mpo na kolamusa makanisi
na bino, nakomelaki bino, na molende nyonso, ndambo ya
makambo kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai **16** ya
kozala mosali ya Yesu-Klisto mpo na Bapagano. Boye abulisi
ngai mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe mpo ete
Bapagano bakoma likabo oyo ekosepelisa Nzambe, likabo
oyo Molimo Mosantu abulisi. **17** Yango wana namikumisaka
kati na Yesu-Klisto, na mosala oyo nasalaka mpo na Nzambe.
18 Pamba te soki nakoki koloba, nakoloba kaka mpo na
makambo oyo Klisto asalaki na nzela na ngai, mpo na
komema Bapagano na kotosa Nzambe. Asalaki yango na
nzela ya makambo oyo nalobaki mpe nasalaki **19** na nzela ya
nguya Molimo na Nzambe, oyo emonisami kati na bikamwa
mpe bilembo. Boye, wuta na Yelusalemi, na bazingazinga
nyonso kino na Iliri, nasakolaki Sango Malamu ya Klisto na
mobimba na yango. **20** Pamba te nazwaki mokano ya koteya
Sango Malamu na bisika oyo Kombo ya Klisto eyebanaki
nanu te, mpo ete natonga na likolo ya moboko ya moto
mosusu te, **21** kasi kolanda ndenge ekomama: « Bato oyo
babetela bango nanu lisolo te na tina na Ye bakomona,
mpe ba-oyo bayoka nanu sango na Ye te bakososola. »
22 Yango nde ezalaki mbala mingi kokanga ngai nzela ya
koya epai na bino. **23** Kasi sik'oyo, nazali lisusu na esika
te ya kosala mosala kati na etuka oyo; bongo lokola wuta
kala, nazalaka na posa makasi ya koya epai na bino, **24**
nazali kosala mabongisi ya kokokisa yango tango nakokende
na Espane. Nazali na elikya ete, wana nakolekela epai na
bino, nakomona bino mpe nakozwa lisungi na bino mpo
na kokende kuna, sima na ngai kosepela kovanda elongo

na bino ata na mwa tango moke. **25** Nzokande sik'oyo,
nazali kokende na Yelusalemi mpo na komemela basantu
lisungi. **26** Pamba te Mangomba ya Masedwane mpe ya
Akayi ezwaki mokano ya kosangisa biloko mpo na kosunga
babola oyo bazali kati na basantu ya Yelusalemi. **27** Solo,
bango moko nde bazwaki mokano ya kosala bongo mpo
ete ezalaki lokola niongo epai na bango. Pamba te soki
Bayuda bakabolaki makabo ya molimo elongo na bato ya
bikolo ya bapaya, bango mpe basengeli kokabola biloko
na bango elongo na Bayuda. **28** Soki nasilisi mosala oyo
mpe napesi bango lisungi yango, nakolekela epai na bino
tango nakokende na Espane. **29** Nayebi ete tango nakoya
epai na bino, nakoya na mapamboli mingi ya Klisto. **30**
Kasi nabondeli bino bandeko, na Kombo na Yesu-Klisto,
Nkolo na biso, mpe ya bolingo ya Molimo: Bobundaka elongo
na ngai kati na mabondeli oyo bosalaka epai ya Nzambe
na tina na ngai **31** mpo ete nakangolama na maboko ya
bato oyo bandimaka te kati na Yuda, mpe mpo ete basantu
ya Yelusalemi bayamba malamu lisungi oyo nakomemela
bango. **32** Na bongo nde nakolonga kokoma epai na bino na
esengo; mpe soki Nzambe akolinga, nakopema mwa moke
elongo na bino. **33** Tika ete Nzambe ya kimia azala elongo
na bino nyonso! Amen!

16 Natindeli bino Foebe, ndeko na biso ya mwasi, oyo
azali mosali ya Lingomba ya Sankresi. **2** Nazali
kosenga na bino ete boyamba ye kati na Nkolo na lolenge
oyo ebongi na basantu mpe bosunga ye na makambo
nyonso oyo akosenga bino, pamba te asungaki bato ebele
penza, ngai mpe lokola. **3** Bopesa mbote na Prisika mpe
Akilasi, baninga na ngai ya mosala kati na Yesu-Klisto. **4**
Bandimaki ata kokufa mpo na ngai. Ngai moko kaka te
nde nazali kotonda bango, kasi mpe Mangomba nyonso ya
mikili ya Bapagano. **5** Bopesa mpe mbote na Lingomba oyo
esanganaka na ndako na bango. Bopesa mbote na Epayineti,
molingami na ngai, oyo azalaki moto ya liboso ya kondimela
Klisto kati na mokili ya Azia. **6** Bopesa mbote na Mari oyo
asalaki mosala makasi mpo na bino. **7** Bopesa mbote na
Andronikusi mpe na Junia, bandeko na ngai mpe baninga na
ngai ya boloko. Bazalaki bato ya lokumu kati na bantoma
mpe bandimelaki Klisto liboso ete ngai nandimela. **8** Bopesa
mbote na Ampiliatusi, molingami na ngai kati na Nkolo. **9**
Bopesa mbote na Iribano, moninga na biso ya mosala kati
na Klisto, mpe Sitakisi, molingami na ngai. **10** Bopesa mbote
na Apelesi oyo alakisaki penza ete azalaka ya Klisto. Bopesa
mbote mpe na bavandi ya ndako ya Arisitobile. **11** Bopesa
mbote na Erodioni, ndeko na ngai. Bopesa mbote na bavandi
ya ndako ya Narisise, oyo bazali kati na Nkolo. **12** Bopesa
mbote na Trifene mpe Trifose, basi oyo basalaki mosala
makasi kati na Nkolo. Bopesa mbote na Periside, mwasi
molingami na ngai, oyo asalaki mosala makasi kati na Nkolo.
13 Bopesa mbote na Rifisi, moponami kati na Nkolo. Bopesa
mpe mbote na mama na ye, oyo azali mpe mama na ngai.
14 Bopesa mbote na Asenkrite, na Flegoni, na Erimesi, na
Patrobasi, na Erimasi, mpe na bandeko nyonso oyo bazali
na bango elongo. **15** Bopesa mbote na Filologe, na Jili, na
Nere mpe na Olipasi, ndeko na ye ya mwasi, elongo na
basantu nyonso oyo bazali na bango elongo. **16** Bopesanaka
mbote bino na bino, na beze ya bule. Mangomba nyonso
ya Klisto etindeli bino mbote. **17** Bandeko, nabondeli bino:
bosala keba na bato oyo bakotisaka bokabwani mpe batiaka
mabaku na nzela na bino, na makambo oyo ekeseni na
mateya oyo bosilaki kozwa. Bozala mosika na bango. **18**
Bato ya lolenge oyo basalelaka nde mabumu na bango, kasi
basalelaka Klisto, Nkolo na biso, te. Bapengwisaka makanisi
ya bato ya bindima-ndima na nzela ya maloba na bango ya
elengi mpe ya sukali. **19** Pamba te bato nyonso bayebi botosi
na bino, mpe motema na ngai etondaka mingi na esengo
mpo na bino. Kasi nalingi ete bozala bato ya bwanya mpo na
kosala bolamu, mpe bato oyo bazangi mbeba mpo na oyo
etali mabe. **20** Etikali moke, Nzambe ya kimia akonyata-
nyata Satana na se ya matambe na bino. Tika ete ngolu ya
Yesu, Nkolo na biso, ezala na bino! **21** Timote, moninga na
ngai ya mosala, elongo na Lusiusi, Jazoni mpe Sosipatere,
oyo bazali bandeko na ngai, batindeli bino mbote. **22** Ngai
Teritiusi oyo nakomi mokanda oyo, napesi bino mbote kati
na Nkolo. **23** Gayusi, oyo ayambaki ngai mpe Lingomba
mobimba kati na ndako na ye, apesi bino mpe mbote. Erasite,
mobateli bomengo ya engumba, elongo na Karitisi, ndeko
na biso, batindeli bino mbote. [**24** Tika ete ngolu ya Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso! Amen.] **25** Na
Ye oyo azali na nguya ya kotelemisa bino ngwi na nzela ya
Sango Malamu oyo nateyaka, mpe na nzela ya mateya ya
Yesu-Klisto kolanda emoniseli ya mabombami ya Nzambe,
oyo ebombama wuta kala, **(aiōnios g166)** **26** kasi sik'oyo
emonisami mpe elakisami epai ya Bapagano na nzela ya
makomi ya basakoli kolanda ndenge Nzambe ya seko na
seko atindaki mpo ete bikolo nyonso ekoka kondimela Ye
mpe kotosa Ye, **(aiōnios g166)** **27** na Nzambe moko kaka ya
bwanya, tika ete nkembo epesamela libela na libela na nzela
ya Yesu-Klisto! Amen! **(aiōn g165)**

1 Bakolinto

1 Polo oyo abengama mpo na kozala ntoma ya Yesu-
Klisto, kolanda mokano ya Nzambe, mpe ndeko mobali
Sositeni; **2** Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo ezali kati
na Kolinto; mpe epai ya bato oyo Nzambe abulisa kati na
Yesu-Klisto mpe abenga mpo ete bazala basantu, elongo na
bato nyonso oyo, na bisika nyonso, babelelaka Kombo ya
Nkolo na biso, Yesu-Klisto, Nkolo na bango mpe Nkolo na
biso: **3** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta
na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **4**
Nazongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe na
tina na bino, mpo na ngolu na Ye, oyo epesamela bino
kati na Yesu-Klisto; **5** pamba te, kati na makambo nyonso,
botondisamaki na bomengo kati na Klisto, na oyo nyonso
etali maloba mpe na oyo etali boyebi, **6** kolanda ndenge
Nzambe azali kokokisa kati na bino litatoli na biso na tina
na Klisto. **7** Boye, bozangi ata likabo moko te ya ngolu ya
Nzambe, wana bozali kozela na posa makasi komonisama
ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **8** Ezali Ye nde akolendisa mpe
bino kino na suka, mpo ete bozala bato bazangi pamela na
mokolo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **9** Pamba te Nzambe
oyo abengaki bino mpo ete bozala moko na Mwana na Ye,
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, azali Moyengebene. **10** Bandeko,
na Kombo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto, nazali kosenga na
bino ete bozala na boyokani kati na bino, kasi na bokabwani
te; bozala motema moko mpe makanisi moko. **11** Pamba
te, bandeko na ngai, bavandi ya ndako ya Kloe bayebisi
ngai ete koswana ezali kati na bino. **12** Tala makambo oyo
nalingi koloba: Moko kati na bino azali koloba: « Ngai nazali
moto ya Polo; » mpe mosusu azali koloba: « Ngai nazali
moto ya Apolosi; » mosusu azali koloba: « Ngai nazali moto
ya Petelo; » mpe mosusu azali koloba: « Ngai nazali moto
ya Klisto. » **13** Boni, Klisto azali ya kokabwana? Ezali Polo
nde babakaki na ekulusu mpo na bino? Ezali na kombo ya
Polo nde bozwaki libatisi? **14** Nazongisaka matondi epai ya
Nzambe ete nabatisa moto ata moko te kati na bino, longola
kaka Krispisi mpe Gayusi, **15** mpo ete moko te aloba ete
bobatisamaki na kombo na ngai. **16** Solo, nabatisaki mpe
libota ya Stefanasi. Longola bato oyo nawuti kotanga, nayebi
te soki nabatisa moto mosusu. **17** Pamba te Klisto atindaki
ngai te kobatisa bato, kasi atindaki ngai kosakola Sango
Malamu. Mpo na yango, nasengeli te kosalela bwanya mpe
elobeli malamu ya bomoto, noki te ekulusu ya Klisto ezanga
nguya na yango. **18** Pamba te mateya ya ekulusu ezali
liboma mpo na bato oyo bazali kobunga, kasi ezali nguya
ya Nzambe mpo na biso oyo tobiki; **19** kolanda ndenge
ekomama: « Nakobebisa bwanya ya bato ya bwanya, mpe
nakokomisa mayele ya bato ya mayele bozoba. » **20** Wapi
moto ya bwanya? Wapi molakisi ya Mobeko? Wapi moto ya
mayele ya tango oyo? Boni, Nzambe akomisa te bwanya
ya mokili liboma? **(aiōn g165)** **21** Pamba te lokola, kati na
bwanya ya Nzambe, mokili etikalaki te koyeba Nzambe na
nzela ya bwanya na yango, yango wana Nzambe asepeli
kobikisa bandimi na nzela ya mateya oyo emonani lokola
liboma. **22** Lokola mpe Bayuda bazali koluka bikamwa, mpe
Bagreki, bwanya, **23** biso, tozali koteya Klisto oyo babakaki
na ekulusu: ezali penza libaku mpo na Bayuda, mpe liboma
mpo na Bapagano. **24** Nzokande, mpo na bato oyo Nzambe
abenga, ezala Bayuda to Bagreki, Klisto azali nguya mpe
bwanya ya Nzambe. **25** Pamba te liboma ya Nzambe ezali
na bwanya koleka bwanya ya bato, mpe bolembu ya Nzambe
ezali makasi koleka makasi ya bato. **26** Bandeko, bokanisa
nanu oyo bozalaki tango Nzambe abengaki bino: kati na
bino, moke bazalaki bato ya bwanya kolanda emoneli ya
bomoto, moke bazalaki bato minene, mpe moke bawutaki na
mabota ya lokumu! **27** Kasi, kati na mokili, Nzambe aponaki
biloko pamba mpo na koyokisa bato ya bwanya soni, aponaki
biloko elemba mpo na koyokisa biloko ya makasi soni. **28**
Nzambe aponaki biloko ezanga tina, biloko ya kotiola, biloko
oyo ezalaka te, mpo na kokomisa pamba biloko oyo mokili
epesaka tina, **29** mpo ete moto ata moko te amikumisa
liboso ya Nzambe. **30** Ezali mpo na Nzambe nde bozali kati
na Yesu-Klisto oyo akomaki, mpo na biso, bwanya kowuta
na Nzambe, bosembo, libulisi mpe kokangolama, **31** mpo
ete, kolanda ndenge ekomama, « Tika ete moto oyo alingi
komikumisa amikumisa kati na Nkolo! »

2 Yango wana bandeko, tango ngai mpe nayaki epai na
bino mpo na kosakola mabombami ya Nzambe, nasalelaki
te boyebi makasi ya koloba to ya bwanya. **2** Pamba te,
wana nazalaki elongo na bino, nazwaki mokano ya koluka
koyeba likambo mosusu te, longola kaka Yesu-Klisto mpe
Yesu-Klisto oyo babakaki na ekulusu. **3** Mpe tango nayaki
epai na bino, nazalaki kati na bolembu, na kobanga mpe
na kolenga. **4** Maloba mpe mateya na ngai ewutaki te na
maloba ya bwanya ya bomoto mpo na kondimisa bino, kasi
ewutaki na kotalisama ya Molimo mpe ya nguya, **5** mpo ete
moboko ya kondima na bino ezala te bwanya ya bomoto,
kasi ezala nde nguya ya Nzambe. **6** Nzokande, toteyaka
bwanya epai ya Baklisto oyo bakemba na kondima; mpe
bwanya yango ezali ya mokili oyo te to mpe ya bakonzi ya
tango oyo te, oyo babongisami mpo na libebi. **(aiōn g165)**
7 Te! Toteyaka nde mabombami ya bwanya ya Nzambe,
bwanya oyo ebombama na miso ya bato ya mokili, bwanya
oyo Nzambe abongisa mpo na nkembo na biso, liboso ete
akela mokili. **(aiōn g165)** **8** Kati na bakonzi ya mokili oyo,
moko te asosolaki yango; pamba te soki basosolaki yango,
balingaki te kobaka Nkolo ya nkembo na ekulusu. **(aiōn**
g165) **9** Kasi, kolanda ndenge ekomama: « Oyo liso etikala
nanu komona te, oyo litoyi etikala nanu koyoka te, mpe oyo
moto atikala nanu kokanisa te kati na motema na ye, yango
nde Nzambe abongisi mpo na bato oyo balingaka Ye. » **10**
Nzokande, Nzambe atalisaki biso yango na nzela ya Molimo
na Ye; pamba te Molimo ayebaka nyonso, ezala bozindo ya
makanisi ya Nzambe. **11** Nani kati na bato ayebi makanisi ya
moto, soki kaka molimo oyo ezali kati na moto yango te?
Ndenge moko mpe moko te ayebi makanisi ya Nzambe,
longola kaka Molimo na Ye. **12** Nzokande biso, tozwaki
molimo ya mokili te, kasi tozwaki Molimo kowuta na Nzambe,
mpo ete tokoka kososola biloko oyo Nzambe apesi biso na
nzela ya ngolu. **13** Ezali biloko yango nde tolobelaka, na
maloba ya bwanya ya bomoto te kasi na maloba oyo Molimo
alakisaka. Boye, tolobelaka makambo ya Molimo na nzela ya
maloba oyo Molimo apesaka. **14** Moto oyo azangi Molimo ya
Nzambe akoki te koyamba makambo kowuta na Molimo ya
Nzambe, pamba te ezali lokola liboma na miso na ye; akoki

mpe te koyeba yango, pamba te basosolaka yango kaka na
nzela ya Molimo. **15** Moto oyo atambolisamaka na Molimo
asosolaka makambo nyonso; kasi ye, bato basosolaka ye te,
pamba te ekomama: **16** « Nani ayebi makanisi ya Nkolo mpo
akoka kopesa Ye toli? » Nzokande biso, makanisi ya Klisto
ezali kati na biso.

3 Bandeko, nakokaki te koloba na bino lokola na bato oyo
batambolisamaka na Molimo, kasi lokola na bato oyo
batambolisamaka kolanda baposa ya nzoto, lokola na bana
mike kati na Klisto. **2** Napesaki bino miliki, kasi bilei ya
makasi te, pamba te bolingaki te kokoka kolia yango. Ezala
sik'oyo, bokokoka na bino mpe kaka te kolia yango, **3** pamba
te bozali nanu kotambolisama kolanda baposa ya nzoto.
Lokola likunya mpe koswana ezali kati na bino, boni, bozali
te kotambolisama kolanda baposa ya nzoto? Bozali kaka
kosala lokola moto nyonso te? **4** Tango moko azali koloba: «
Ngai nazali moto ya Polo, » mpe mosusu: « Ngai nazali moto
ya Apolosi, » boni, bozali kaka kosala lokola moto nyonso
te? **5** Boni, Apolosi azali nani? Polo mpe azali nani? Bazali
kaka basali oyo, na nzela na bango, bondimelaki Nzambe,
kolanda mosala oyo Nkolo apesaki na moko na moko kati na
bango. **6** Ngai nalonaki, Apolosi asopaki mayi, kasi Nzambe
azalaki kokolisa. **7** Ezala moto oyo alonaki to moto oyo
asopaki mayi, moko te azali na tina; ezali kaka Nzambe oyo
akolisaka nde azali na tina. **8** Moto oyo aloni mpe moto
oyo asopi mayi bazali kaka ndenge moko, mpe moko na
moko akozwa lifuti na ye moko kolanda mosala na ye. **9**
Pamba te biso, tozali basali elongo na Nzambe; mpe bino,
bozali elanga ya Nzambe, Ndako ya Nzambe. **10** Kolanda
ngolu oyo Nzambe apesaki ngai, natongaki moboko lokola
mobongisi ya mayele, mpe moto mosusu azali kotonga na
likolo na yango. Boye tika ete moko na moko asala keba na
lolenge na ye ya kotonga na likolo ya moboko. **11** Pamba te
moko te akoki kotonga moboko mosusu, longola kaka oyo
esili kotongama, oyo ezali Yesu-Klisto. **12** Nzokande, soki
moto asaleli wolo to palata to mabanga ya talo to mabaya to
makasa to mpe matiti mpo na kotonga na likolo ya moboko
yango, **13** mokolo ya kosambisama ekomonisa mosala na
ye polele; pamba te ekozala mokolo ya moto, mpe moto
ekomeka mosala ya moto na moto. **14** Soki mosala ya
moto oyo atongaki na likolo ya moboko eziki te, motongi
yango akozwa lifuti. **15** Kasi soki eziki, motongi akozwa
eloko te. Ye moko kaka nde akobika, kasi ekozala lokola
moto oyo asili kobika na likama ya moto. **16** Boni, boyebi te
ete bozali Tempelo ya Nzambe, mpe ete Molimo ya Nzambe
avandaka kati na bino? **17** Soki moto abebisi Tempelo ya
Nzambe, Nzambe mpe akoboma ye; pamba te Tempelo ya
Nzambe ezali bule, bongo bino bozali nde Tempelo yango.
18 Bomikosa te: soki moto moko kati na bino akanisi ete
azali na bwanya kati na mokili oyo, tika ete akoma lokola
zoba mpo ete akoma penza moto ya bwanya. **(aiōn g165)**
19 Pamba te bwanya ya mokili ezali bozoba na miso ya
Nzambe. Kolanda ndenge ekomama: « Akangaka bato ya
bwanya kati na mitambo ya mayele mabe na bango; » **20**
mpe lisusu: « Nkolo ayebi ete makanisi ya bato ya bwanya
ezali na tina te, » **21** yango wana tika ete moko te aluka
lokumu kati na bato, pamba te nyonso ezali ya bino: **22** ezala
Polo, Apolosi, Petelo, mokili, bomoi, kufa, tango oyo tozali
sik'oyo to tango oyo ezali koya. Nyonso ezali ya bino; **23**
kasi bino, bozali bato ya Klisto, mpe Klisto azali ya Nzambe.

4 Boye, tika ete bato bazwa biso lokola basali ya Klisto
mpe lokola bakambi oyo bazwi mokumba ya koyebisa
mabombami ya Nzambe. **2** Nzokande, eloko oyo basengaka
epai ya bakambi, ezali ete bazala sembo. **3** Mpo na ngai,
nazali komisambisa na likambo moko te. Yango wana, ezala
kosambisa na bino to kosambisa ya esambiselo ya bato,
elobelaka ngai eloko moko te. **4** Motema na ngai ezali
kosambisa ngai ata na likambo moko te; nzokande, yango te
nde ezali kolongisa ngai. Oyo asambisaka ngai, ezali nde
Nkolo. **5** Yango wana, bosambisaka te liboso ya tango oyo
ekatama; bozela kino tango Nkolo akoya. Akobimisa na pole
makambo oyo ebombama kati na molili, mpe akomonisa
na miso ya bato makanisi ya mitema ya bato. Na tango
wana, moto na moto akozwa lokumu na ye kowuta na
Nzambe. **6** Bandeko, nayebisi bino makambo oyo etali ngai
moko mpe oyo etali Apolosi, mpo na bolamu na bino, mpo
ete, na ndakisa na biso, boyekola likambo oyo: Bolekaka
mondelo te ya makambo oyo ekomama; mpe mpo ete moko
te kati na bino atonda na lolendo na kolanda moko mpe
koyina mosusu. **7** Boni, nani azali kokesenisa yo na bato
mosusu? Eloko nini ozali na yango, oyo bapesa yo te? Mpe
lokola bapesa yo yango, mpo na nini komikumisa lokola nde
bapesaki yo yango te? **8** Bosili kotondisama na nyonso oyo
bozalaka na makanisi ya kozwa! Bosili penza kokoma bato
ya bomengo! Bobandi kokonza; bobandi kokonza elongo na
biso te! Nalingaka ete bobanda penza kokonza, mpo ete biso
mpe tokonza elongo na bino! **9** Pamba te nakanisi ete, biso
bantoma, Nzambe atia biso na suka ya molongo lokola bato
oyo bakatela bango etumbu ya kufa na libanda ya masano.
Mpo na mokili mobimba, mpo na ba-anjelu mpe mpo na
bato, Nzambe akomisa biso lokola lisano ya kotala. **10** Biso,
likolo ya Klisto, tozali bazoba; kasi bino, kati na Klisto, bozali
bato ya mayele! Biso, tozali bato na bolembu; kasi bino,
bozali bato makasi! Bino, bozali kozwa lokumu; kasi biso,
tozali kotiolama! **11** Kino sik'oyo, tozali konyokwama na
nzala, na posa ya mayi, tozangi bilamba, tozali kobetama,
tozali koyengayenga, **12** mpe tozali kosala mosala makasi
na maboko na biso. Tango bafingaka biso, topambolaka;
tango banyokolaka biso, toyikelaka yango kaka mpiko; **13**
tango bakoselaka biso makambo mpo na kobebisa lokumu
na biso, tozongisaka kaka na maloba ya boboto. Mpe kino
sik'oyo, tokomi lokola bosoto ya mokili, mpe lokola lisapo ya
bato. **14** Nazali kokoma makambo oyo mpo na koyokisa bino
soni te, kasi mpo na kokebisa bino lokola bana na ngai ya
bolingo. **15** Pamba te, ata soki bozalaki na balakisi nkoto
zomi kati na Klisto, kasi bozali na batata ebele te. Ngai nde
nazali tata na bino kati na Yesu-Klisto, na nzela ya Sango
Malamu. **16** Boye, nabondeli bino: bolanda ndakisa na ngai.
17 Ezali na tina wana nde natindeli bino Timote, mwana na
ngai ya bolingo, oyo azali sembo kati na Nkolo; akolobela
bino lisusu banzela na ngai mpo na bomoi kati na Yesu-
Klisto, ndenge kaka nateyaka yango bisika nyonso kati na
Mangomba nyonso. **18** Bato mosusu kati na bino bakomi na
lofundu, bakanisaka ete nakoya lisusu te epai na bino. **19**
Kasi, soki Nkolo alingi, nakoya epai na bino kala mingi te;
mpe nakoyeba kaka te ndenge nini bato yango ya lofundu

balobaka, kasi mpe nguya nini bazali na yango. **20** Pamba te
Bokonzi ya Nzambe ezali likambo ya maloba te, kasi likambo
ya nguya. **21** Bolingi nini? Naya epai na bino na fimbu to na
bolingo mpe na molimo ya boboto?

5 Bato bazali koloba bipai nyonso ete pite ezali kosalema
kati na bino, pite oyo emonanaka kutu te epai ya
Bapagano: mobali moko kati na bino azali kosangisa nzoto
na mwasi ya tata na ye. **2** Mpe bino, bozali lisusu komikumisa
na yango! Nzokande bosengelaki koyoka mawa mpo na
yango, mpe kosala ete balongola kati na bino moto oyo azali
kosala likambo ya ndenge wana. **3** Solo, mpo na ngai, atako
nazali elongo na bino te na nzoto, kasi nazali elongo na bino
na molimo. Mpe lokola moto oyo azali elongo na bino, na
Kombo na Yesu, Nkolo na biso, nasili kokatela moto nyonso
oyo azalaki kosala likambo yango etumbu. **4** Boye, tango
bokosangana na Kombo na Yesu, Nkolo na biso, nakozala
elongo na bino na molimo; mpe na nguya ya Yesu, Nkolo na
biso, **5** bokaba mobali yango na maboko ya Satana mpo
ete nzoto na ye ebeba, mpe molimo na ye ebikisama na
mokolo ya Nkolo. **6** Lolendo na bino ezali kitoko te! Boyebi
te ete mwa kisi moke ya mapa evimbisaka potopoto nyonso
ya mapa? **7** Bolongola kati na bino kisi nyonso ya kala
ya mapa mpo ete bokoma peto lokola potopoto ya sika ya
mapa, ndenge bozali penza. Pamba te Klisto, Mpate na
biso ya Pasika, asilaki kopesama lokola mbeka. **8** Yango
wana, tosepela feti, na mapa ya bosembo mpe ya bosolo,
mapa oyo ezangi kisi, kasi na kisi ya kala te ya mapa, kisi ya
kindoki mpe ya makambo mabe. **9** Kati na mokanda oyo
nakomelaki bino, nayebisaki bino ete bozala lisanga moko te
na bato oyo batambolaka na bomoi ya pite. **10** Elingi koloba
te ete bozala mosika na bato nyonso oyo, kati na mokili
oyo, batambolaka na bomoi ya pite to bazali na lokoso ya
mbongo to bazali miyibi to basambeli bikeko, pamba te soki
ezalaki bongo, wana bosengeli kolongwa na mokili. **11** Kasi
nazali nde kokomela bino sik'oyo mpo na koyebisa bino ete
bozala lisanga moko te na moto oyo amilobelaka ete azali
ndeko Moklisto, kasi atambolaka na bomoi ya pite to azali
na lokoso ya mbongo to azali mosambeli bikeko to mofingi
bato to molangwi masanga to moyibi. Bosengeli kutu te kolia
mesa moko elongo na moto ya lolenge oyo. **12** Boni, mosala
na ngai ezali ya kosambisa bato oyo bazali na libanda ya
Lingomba? Boni, ezali bino te nde bosengeli kosambisa bato
oyo bazali kati na Lingomba? **13** Nzambe akosambisa bato
oyo bazali na libanda ya Lingomba; kasi bino, bobengana
moto mabe kati na bino.

6 Soki ndeko moko kati na bino azwi ndeko mosusu
likambo, mpo na nini akendaka kofunda yango epai ya
Bapagano, na esika ete akende kofunda epai ya basantu?
2 Boyebi te ete basantu bakosambisa mokili? Bongo soki
bosengeli kosambisa mokili, bozangi penza makoki ya kokata
mwa makambo ya mike-mike? **3** Boyebi te ete tokosambisa
ba-anjelu? Bongo mpo na nini te makambo ya bomoi oyo? **4**
Tango bobendanaka na tina na makambo ya bomoi oyo,
bozwaka lokola basambisi, bato oyo bazali na tina te na miso
ya Lingomba! **5** Nazali koloba yango mpo na koyokisa bino
soni! Boni, ezali ata na moto moko te ya bwanya kati na bino,
oyo akoki kokata makambo kati na bandeko na ye? **6** Kasi
mpo na nini ndeko moko akende kofunda ndeko mosusu,
mpe asala yango liboso ya Bapagano? **7** Solo, awa bozali
kofundana bino na bino, boyeba ete bosili komikweyisa.
Mpo na nini bondimaka te ete basala bino mabe? Mpo na
nini bondimaka te ete bakosa bino? **8** Nzokande, bino,
bokosaka mpe bosalaka mabe; mpe bosalaka yango epai ya
bandeko na bino. **9** Boyebi te ete bato mabe bakokota te na
Bokonzi ya Nzambe? Bomikosa te: bato na pite, basambeli
bikeko, bato na bikobo, bato oyo balula makambo ya soni,
mibali oyo basangisaka nzoto na mibali, **10** miyibi, bato ya
lokoso ya mbongo, balangwi masanga, bato oyo bakoselaka
baninga makambo mpo na kobebisa lokumu na bango, ba-
oyo babotolaka biloko ya bato, bakokota te na Bokonzi ya
Nzambe. **11** Mpe bozalaki ndenge wana, bato mosusu kati na
bino. Kasi basukolaki bino, babulisaki bino mpe bakomisaki
bino bato ya sembo, na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto mpe
na nzela ya Molimo ya Nzambe na biso. **12** Bolobaka: «
Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » kasi nyonso ezali na
litomba te; « nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » kasi
nakomitika te na se ya bokonzi ya eloko songolo; **13** « bilei
esalema mpo na libumu, mpe libumu esalema mpo na bilei,
» nzokande ezali na mokolo oyo Nzambe akoboma nyonso
mibale. Nzoto esalema te mpo na pite, nzoto ezali nde mpo
na Nkolo, mpe Nkolo azali mpo na nzoto. **14** Solo, lokola
Nzambe asekwisaki Nkolo kati na bakufi, akosekwisa mpe
biso, na nguya na Ye. **15** Boyebi te ete banzoto na bino
ezali biteni ya nzoto ya Klisto? Boni, nakoki kozwa biteni ya
nzoto ya Klisto mpo na kokomisa yango biteni ya nzoto ya
mwasi ya ndumba? Ata moke te! **16** Boyebi te ete moto oyo
asangani na mwasi ya ndumba akomi elongo na ye nzoto
moko? Pamba te elobama: « Bango mibale bakokoma nzoto
moko. » **17** Kasi moto oyo asangani na Nkolo azali moko na
Ye kati na Molimo. **18** Yango wana, bokima pite. Masumu
nyonso mosusu oyo moto akoki kosala ezali na libanda ya
nzoto na ye, kasi ye oyo amipesi na kindumba asali masumu
mpo na libebi ya nzoto na ye moko. **19** Boyebi te ete nzoto
na bino ezali Tempelo ya Molimo Mosantu oyo azali kati na
bino, oyo bozwaki kowuta na Nzambe? Mpe boyebi te ete
bozali ya bino moko te? **20** Bosikolamaki na motuya makasi
penza. Boye, bopesa Nzambe nkembo kati na banzoto na
bino.

7 Sik'oyo, nazali kopesa biyano na tina na makambo oyo
bokomelaki ngai. Eleki malamu mpo na mobali ete abala
mwasi te. **2** Kasi mpo na kokima pite, tika ete mobali nyonso
azala na mwasi na ye, mpe mwasi nyonso azala na mobali
na ye. **3** Tika ete mobali akokisa posa ya mwasi na ye, mpe
tika ete mwasi akokisa posa ya mobali na ye. **4** Pamba te
mwasi azali na bokonzi te na nzoto na ye, ezali nde mobali
na ye; ndenge moko mpe, mobali azali na bokonzi te na
nzoto na ye, kasi ezali nde mwasi na ye. **5** Bopimelanaka
nzoto te, longola kaka soki, na boyokani mpe mpo na mwa
tango moke, bolingi tango mosusu komipesa na losambo.
Kasi sima na tango yango, bozongela kosangisa nzoto mpo
ete Satana akozwa nzela te ya komeka bino likolo ya bozangi
makoki ya komikanga. **6** Awa nazali koloba bongo, nazali
na ngai kaka kopesa likanisi, kasi mobeko te. **7** Nakokaki
kosepela ete mibali nyonso bazala lokola ngai; nzokande,
moto na moto azali na likabo na ye ya ngolu, oyo azwi kowuta

na Nzambe: moko azali na likabo oyo, mosusu azali na likabo
wana. **8** Na yango, nazali koloba na bato oyo babali nanu te
mpe na basi oyo bakufisa mibali, ete ezali malamu mpo na
bango kokoba kozala ya kobala te lokola ngai. **9** Kasi soki
bakoki te komikanga, tika ete babala; pamba te eleki malamu
kobala, na esika ya kozika na posa ya nzoto. **10** Epai ya
bato oyo babala, nazali kopesa mitindo, ngai te kasi Nkolo:
Mwasi asengeli te kokabwana na mobali na ye; **11** kasi
soki akabwani na mobali na ye, asengeli kobala lisusu te to
asengeli koyokana na mobali na ye; mpe mobali asengeli te
kobengana mwasi na ye na libala. **12** Epai ya bato mosusu,
nazali koloba, Nkolo te kasi ngai: Soki ndeko mobali Moklisto
abali mwasi oyo azali mondimi te, bongo mwasi yango andimi
kowumela elongo na ye, tika ete abengana mwasi yango
te; **13** soki mpe mwasi azali na mobali oyo azali mondimi
te, mpe mobali yango andimi kowumela elongo na ye na
libala, tika ete mwasi akabwana te na mobali na ye. **14**
Pamba te, mobali oyo azali mondimi te abulisami na nzela ya
mwasi na ye, mpe mwasi oyo azali mondimi te abulisami na
nzela ya mobali na ye. Soki ezalaki bongo te, bana na bino
balingaki kozala mbindo, nzokande bazali bule. **15** Kasi soki
ye oyo azali mondimi te alingi koboma libala, tika ete aboma
na ye! Na likambo ya boye, ndeko mobali to ndeko mwasi
azali ya kokangama te. Nzambe abenga bino mpo na kobika
bomoi kati na kimia. **16** Oyebi nini kati na likambo yango?
Tango mosusu, yo mwasi, okobikisa mobali na yo! Tango
mosusu, yo mobali, okobikisa mwasi na yo! **17** Lisusu, tika
ete moto na moto atambola na lolenge oyo Nkolo abongisela
ye, ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye. Yango nde
mobeko oyo napesi na Mangomba nyonso. **18** Boni, moto
moko azalaki akatama ngenga tango Nzambe abengaki
ye? Tika ete atikala akatama ngenga! Boni, moto moko
azalaki akatama ngenga te tango Nzambe abengaki ye?
Tika ete atikala akatama ngenga te! **19** Kokatama ngenga to
kokatama ngenga te ezali na tina te; likambo ya tina ezali
nde kobatela mibeko ya Nzambe. **20** Tika ete moko na
moko atikala ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye!
21 Boni, ozalaki mowumbu tango Nzambe abengaki yo?
Komitungisa na yango te! Ezala soki okoki kokoma nsomi,
salela nde malamu lolenge na yo. **22** Pamba te moto oyo
azalaki mowumbu tango abengamaki mpo na kosalela Nkolo
azali mokangolami ya Nkolo; ndenge moko mpe, moto oyo
azalaki nsomi tango Nzambe abengaki ye azali mowumbu ya
Klisto. **23** Bosikolamaki na motuya makasi! Boye, bokoma
te bawumbu ya bato. **24** Bandeko, tika ete moko na moko
awumela, na miso ya Nzambe ndenge azalaki tango Nzambe
abengaki ye! **25** Mpo na oyo etali baseka, nazali na mobeko
te kowuta na Nkolo; kasi na mawa ya Nkolo, lokola moto oyo
bakoki kotiela motema, nazali kopesa likanisi na ngai. **26**
Nakanisi ete, mpo na pasi ya tango oyo, ezali malamu mpo
na moto kotikala ndenge azali. **27** Ozali na mwasi? Koluka
kokabwana na ye te. Ozali na mwasi te? Koluka mpe mwasi
te. **28** Kasi soki mpe obali, osali lisumu te; soki moseka abali,
asali lisumu te. Nzokande, bato oyo babala bakokutana na
pasi mingi kati na bomoi na bango; mpe ngai, nalingi nde
kosunga bino mpo bokutana na pasi yango te. **29** Bandeko
na ngai, nazali koloba boye: tango ekomi moke; kobanda
sik'oyo, tika ete mibali oyo bazali na basi bazala lokola nde
bazali na basi te; **30** tika ete bato oyo bazali kolela bazala
lokola nde bazali kolela te; tika ete ba-oyo bazali kosepela
bazala lokola nde bazali kosepela te; tika ete ba-oyo bazali
kosomba bazala lokola nde bazali na eloko te; **31** tika ete ba-
oyo bazali kosalela biloko ya mokili bazala lokola nde bazali
kosalela yango te; pamba te mokili oyo, na lolenge na yango
ya sik'oyo, ezali koleka! **32** Nalingi ete bomitungisaka te.
Mobali oyo azali ya kobala te atiaka makanisi na ye kati na
makambo ya Nkolo, alukaka ndenge nini kosepelisa Nkolo.
33 Mobali oyo abala atiaka makanisi na ye kati na makambo
ya mokili, alukaka ndenge nini kosepelisa mwasi na ye, **34**
mpe motema na ye ezali ya kokabwana. Ndenge moko mpe,
mwasi oyo azangi mobali, lokola moseka, atiaka makanisi
na ye kati na makambo ya Nkolo mpo ete azala bule kati
na nzoto mpe kati na molimo. Kasi mwasi oyo abala atiaka
makanisi na ye kati na makambo ya mokili, alukaka ndenge
nini kosepelisa mobali na ye. **35** Nazali koloba makambo
oyo mpo na bolamu na bino; ezali te mpo na kotiela bino
motambo, kasi ezali nde mpo ete bosala oyo ezali malamu
koleka mpe bomipesa mobimba na Nkolo. **36** Soki elenge
mobali amoni ete akokoka lisusu te komikanga liboso ya
mwasi mobandami na ye na libala, soki akanisi kosangisa na
ye nzoto mpe ete asengeli kaka kosala bongo, wana bazali
kotambola kati na likanisi ya kobalana, tika ete asala kolanda
posa na ye, azali kosala lisumu te. Tika ete babalana! **37**
Kasi mobali oyo azwi mokano kati na motema na ye, na
kotindikama te mpe na bososoli nyonso, ya kosangisa nzoto
te na mwasi mobandami na ye na libala, asali malamu. **38**
Boye, mobali oyo abali mwasi mobandami na ye na libala
asali malamu, kasi oyo abali ye te asali malamu koleka. **39**
Mwasi ya libala azalaka ya kokangama na mobali na ye na
tango nyonso oyo mobali yango azali na bomoi. Soki mobali
na ye akufi, mwasi akomi nsomi mpo na kobalana na mobali
nyonso oyo ye alingi, kasi mobali yango asengeli kozala
Moklisto. **40** Nzokande, na makanisi na ngai, akozala mwasi
ya esengo koleka soki atikali ndenge azali; mpe nakanisi ete,
ngai mpe, nazali na Molimo ya Nzambe.

8 Mpo na oyo etali misuni ya banyama oyo ebonzami
lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, toyebi malamu
ete biso nyonso tozali na boyebi. Boyebi epesaka lolendo,
kasi bolingo elendisaka. **2** Moto oyo akanisaka ete azali
na boyebi ya makambo ayebi nanu eloko te na ndenge
esengeli. **3** Kasi moto oyo alingaka Nzambe, Nzambe ayebi
ye. **4** Boye, na tina na likambo ya kolia misuni ya banyama
oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu,
toyebi malamu ete nzambe ya ekeko ezali eloko pamba kati
na mokili, mpe ete Nzambe azali kaka se moko. **5** Solo,
ezali na bikelamu ebele oyo ebengami banzambe, ezala na
likolo to na mabele; yango nde esalaka ete banzambe mpe
bankolo bazala ebele. **6** Kasi mpo na biso, Nzambe azali
kaka se moko, Ye nde azali Tata mpe Mokeli na nyonso,
mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye. Mpe Nkolo azali kaka
se moko, Ye nde Yesu-Klisto. Nyonso esalema na nzela na
Ye, mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye. **7** Nzokande, bato
nyonso bazali na boyebi oyo te; bato mosusu bazali nanu na
momesano ya kosambela banzambe ya bikeko kino sik'oyo.
Boye wana baliaka misuni ya banyama oyo ebonzami lokola
mbeka epai ya banzambe mosusu, bakanisaka ete ezali
penza mbeka oyo babonzeli banzambe wana; mpe mitema

na bango, oyo elenda te ekomaka mbindo. **8** Nzokande,
ezali bilei te nde ememaka biso pene ya Nzambe; soki tolie
yango te, tokobungisa eloko moko te; soki mpe tolie yango,
tokozwa eloko moko te. **9** Kasi bosala keba ete bonsomi na
bino ekoma libaku te mpo na bato oyo balenda te kati na
kondima. **10** Pamba te soki moko kati na bato oyo balenda
te kati na kondima amoni yo, yo oyo ozali na boyebi, ozali
kolia kati na tempelo ya banzambe ya bikeko, boni, motema
na ye ekozanga solo kotindika ye mpe na kolia misuni ya
banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe
mosusu? **11** Boye, ndeko oyo alenda te kati na kondima, ye
oyo Klisto akufelaki, akopengwa likolo ya boyebi na yo. **12**
Tango bozali kobetisa bandeko na bino mabaku na ndenge
wana, mpe bozali kozokisa mitema na bango, oyo elenda
te, bozali kosala masumu liboso ya Klisto. **13** Yango wana,
soki mpo na bilei na ngai, ndeko na ngai azali kokweya na
masumu, nakotikala kolia lisusu misuni te mpo ete nazala
libaku te, oyo ekokweyisa ye na masumu. **(aiōn g165)**

9 Boni, nazali nsomi te? Nazali ntoma te? Namona te Yesu,
Nkolo na biso? Bozali mbuma ya mosala na ngai te kati
na Nkolo? **2** Soki, mpo na bato mosusu, nazali ntoma te, kasi
mpo na bino, nazali solo ntoma, pamba te bino bozali kashe
ya bontoma na ngai kati na Nkolo. **3** Tala eyano na ngai epai
ya bato oyo basambisaka ngai: **4** Boni, tozangi makoki ya
kolia mpe ya komela? **5** Tozangi makoki ya kotambola elongo
na mwasi moklisto, ndenge bantoma mosusu mpe bandeko
ya Nkolo mpe Petelo basalaka? **6** Boni, ezali kaka ngai mpe
Barnabasi nde tosengeli kosala? **7** Nani asalaka mosala ya
soda na mbongo na ye moko? Nani alonaka elanga ya vino
mpo alia mbuma na yango te? Nani abatelaka etonga mpo
amela miliki na yango te? **8** Boni, ezali kaka na bomoto nde
nazali koloba bongo? Boni, mobeko elobi mpe bongo te? **9**
Solo, ekomama kati na mobeko ya Moyize: « Osengeli te
kokanga monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma. »
Boni, bokanisi ete Nzambe azalaki nde komitungisa mpo na
bangombe? **10** Ezali te mpo na biso nde alobaki bongo?
Solo, ezali mpo na biso nde ekomamaki bongo; pamba te
moto oyo azali kotimola asengeli kosala yango na elikya, mpe
oyo azali kobeta mbuma asengeli kosala yango na elikya ete
akozwa eteni na ye. **11** Boni, soki tolonaki nkona ya molimo
kati na bino, ezali penza mabe soki tobuki kati na bino
mbuma ya biloko oyo maboko ekoki kosimba? **12** Soki bato
mosusu bazali kosalela makoki wana ya kozwa biloko epai na
bino, tosengeli te, biso, kosalela yango koleka? Nzokande,
tosalelaki makoki yango te, tokangaka kaka motema na
makambo nyonso, mpo ete tozala epekiselo te liboso ya
Sango Malamu ya Klisto. **13** Boyebi te ete bato oyo basalaka
kati na Tempelo baliaka bilei kowuta na Tempelo, mpe ete
ba-oyo basalaka na etumbelo bazwaka eteni na bango kati
na mbeka oyo ebonzami na etumbelo? **14** Ndenge moko
mpe, Nkolo apesaki mitindo ete bato oyo bateyaka Sango
Malamu babika bomoi na bango na nzela ya Sango Malamu.
15 Kasi ngai, nasaleli makoki na ngai ata moke te, mpe ezali
te mpo na kosenga yango nde nakomeli bino mokanda oyo;
pamba te nakosepela kutu kokufa na esika ete moto mosusu
abebisa tina ya lokumu na ngai. **16** Koteya Sango Malamu
ezali likambo oyo ngai nasengeli te komikumisa na yango,
pamba te mosala yango epesamelaki ngai na makasi. Mawa
na ngai soki nateyi te Sango malamu! **17** Soki mokano ya
koteya ewutaki epai na ngai moko, nalingaki solo kozwa lifuti;
kasi lokola mokano yango ewutaki epai na ngai te, nazali
kaka kokokisa mosala oyo epesamelaki ngai. **18** Bongo lifuti
na ngai ezali penza nini? Ezali nde kokaba na ofele Sango
Malamu oyo nazali koteya, na kozanga kozwa lifuti oyo
Sango Malamu yango epesi ngai. **19** Solo, atako nazali nsomi
na miso ya bato nyonso, kasi namikomisa mowumbu ya bato
nyonso, mpo ete namema bato ebele koleka epai ya Yesu-
Klisto. **20** Tango nazalaka elongo na Bayuda, nakomaka
lokola Moyuda mpo ete namema bango epai ya Klisto; tango
nazalaka elongo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya
Mibeko, nakomaka lokola moto oyo azali na se ya bokonzi
ya Mibeko, mpo ete namema bango epai ya Klisto, atako
ngai moko nazali na se ya bokonzi ya Mibeko te. **21** Tango
nazalaka elongo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya
Mibeko te, nakomaka mpe lokola moto oyo azali na se ya
bokonzi ya Mibeko te, mpo ete namema bango epai ya Klisto;
nzokande natosaka Mibeko ya Nzambe, pamba te natosaka
Mibeko ya Klisto. **22** Tango nazalaka elongo na bato oyo
balenda te na kondima, nakomaka lokola moto alenda te na
kondima, mpo ete namema bango kati na kondima epai ya
Klisto. Namikomisaka nyonso epai ya bato nyonso, mpo na
kobikisa ndambo ya bato kati na bango. **23** Mpe nasalaka
makambo wana nyonso mpo na Sango Malamu, mpo ete
ngai mpe nazwa mapamboli na ngai kati na yango. **24** Boni,
boyebi te ete bato oyo bakimaka mbangu kati na lisano
ya kopota mbangu, bango nyonso bapotaka mbangu, kasi
moto moko kaka nde azwaka mbano? Bino mpe bopota
mbangu lokola ye, na lolenge ya kozwa mbano. **25** Bato
nyonso oyo basalaka masano bamipekisaka makambo ebele;
basalaka bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka; kasi
biso, tosalaka bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka
te. **26** Yango wana ngai, nazali kopota mbangu na bozoba
te, nazali kobeta makofi bibetabeta te. **27** Kasi nakonzaka
nzoto na ngai, nakomisaka yango lokola mowumbu, pamba
te nabangaka kozanga mbano sima na ngai koteya bato
mosusu.

10 Bandeko, nalingi boyeba malamu likambo oyo: Bakoko
na biso bazalaki bango nyonso na se ya lipata,
bakatisaki bango nyonso ebale monene, **2** babatisamaki
bango nyonso mpo na Moyize kati na lipata mpe kati na
ebale monene, **3** baliaki bango nyonso bilei ya molimo
ya ndenge moko, **4** mpe bamelaki bango nyonso mayi ya
molimo ya ndenge moko; pamba te bazalaki komela na
libanga ya molimo, oyo ezalaki kotambola elongo na bango;
mpe libanga yango ezalaki Klisto. **5** Nzokande, Nzambe
asepelaki te na mingi kati na bango; solo, babomaki bango
kati na esobe. **6** Ezali bandakisa mpo na biso, mpo ete
tolula makambo mabe te ndenge bango balulaki. **7** Bozala
basambeli ya banzambe ya bikeko te, ndenge bamosusu
kati na bango bazalaki, kolanda ndenge ekomama: « Bato
bavandaki mpo na kolia mpe mpo na komela, mpe batelemaki
mpo na kosakana. » **8** Tosengeli te kosala pite, ndenge
bamosusu kati na bango basalaki; mpe, na mokolo moko,
bato nkoto tuku mibale na misato bakufaki. **9** Tosengeli
mpe te komeka Klisto, ndenge bamosusu kati na bango
basalaki; mpe banyoka ebomaki bango mpo ete eswaki

bango. **10** Boyimaka-yimaka te ndenge bamosusu kati
na bango bayimaki-yimaki, mpe anjelu mobebisi abomaki
bango. **11** Makambo wana nyonso ekweyelaki bango mpo
ete ezala ndakisa mpo na biso, mpe ekomamaki mpo na
kokebisa biso oyo tokomi na tango ya suka. **(aiōn g165)** **12**
Yango wana, tika ete moto oyo azali kokanisa ete azali ya
kotelema asala keba ete akweya te! **13** Komekama oyo
ekomelaki bino ekomelaka bato nyonso; mpe Nzambe azali
Moyengebene; akotika te ete bomekama koleka makasi
na bino. Kasi na tango ya komekama, akobongisela bino
nzela ya kobima na komekama yango, mpe akopesa bino
makasi ya kotelemela yango. **14** Yango wana, balingami na
ngai, bokima kosambela banzambe ya bikeko. **15** Nazali
koloba na bino lokola na bato ya mayele; botala bino moko
soki makambo oyo nazali koloba ezali malamu to mabe.
16 Boni, kopo ya elambo oyo, mpo na yango, tozongisaka
matondi epai ya Nzambe, ekomisaka biso te moko na makila
ya Klisto? Lipa oyo tokataka ekomisaka biso te moko na
nzoto ya Klisto? **17** Lokola lipa ezali kaka moko, biso nyonso
tozali kosala nzoto kaka moko atako tozali ebele, pamba te
biso nyonso tokabolaka lipa yango kaka moko. **18** Bokanisa
nanu Isalaele! Boni, bato oyo baliaka banyama oyo epesami
lokola mbeka bazalaka moko te na etumbelo? **19** Nalingi
koloba nini? Nalingi koloba ete misuni ya banyama oyo
ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe
yango moko nzambe ya ekeko, ezali na tina? **20** Te! Kasi
lokola babonzaka bambeka na bango epai ya milimo mabe
mpe epai ya oyo ezali Nzambe te, naboyi ete bozala moko
na milimo mabe. **21** Bokoki te komela oyo ezali kati na kopo
ya Nkolo mpe komela lisusu oyo ezali kati na kopo ya milimo
mabe; bokoki te kolia na mesa ya Nkolo mpe kolia lisusu na
mesa ya milimo mabe. **22** Boni, tolingi nde kotumbola zuwa
ya Nkolo? Boni, tozali makasi koleka Ye? **23** Bolobaka: «
Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » nzokande nyonso
ezali na litomba te; « Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, »
nzokande nyonso elendisaka te. **24** Tika ete moto moko te
aluka bolamu na ye moko kaka, kasi aluka mpe bolamu ya
moto mosusu! **25** Boliaka nyonso oyo etekamaka na zando,
na komipesa mituna te na tina na yango, noki te bobebisa
mitema na bino. **26** Pamba te mabele mpe nyonso oyo
ezali kati na yango ezali ya Nkolo. **27** Soki moto oyo azali
mondimi te abengisi yo, mpe ondimi kokende epai na ye, lia
nyonso oyo bakopesa yo, na komipesa mituna te, noki te
obebisa motema na yo. **28** Kasi soki moto moko alobi na yo:
« Mosuni oyo ebonzamaki lokola mbeka epai ya nzambe ya
ekeko, » kolia yango te, likolo ya moto oyo akebisi yo mpe
mpo ete obebisa te motema na yo. **29** Awa, nazali koloba
te na tina na motema na yo, kasi na tina na motema ya
moto yango, pamba te mpo na nini motema ya moto mosusu
elandela bonsomi na ngai? **30** Soki naliaka na kozongisa
matondi epai ya Nzambe, mpo na nini kopamela ngai na
tina na oyo, ngai, nazongiselaka matondi epai ya Nzambe?
31 Boye, ezala kolia to komela, nyonso oyo bokoki kozala
kosala, bosalaka nyonso mpo na lokumu ya Nzambe. **32**
Bozalaka libaku te, ezala mpo na Bayuda, mpo na Bagreki to
mpo na Lingomba ya Nzambe. **33** Yango wana, ngai, kati na
makambo nyonso, nasalaka makasi mpo na kosepelisa bato
nyonso; nalukaka litomba na ngai moko te, kasi nalukaka
bolamu ya bato ebele, mpo ete babika.

11 Bolanda ndakisa na ngai, ndenge ngai nalandaka
ndakisa ya Klisto. **2** Nakumisaka bino kati na makambo
nyonso, pamba te bokanisaka ngai mpe bopengwaka te kati
na malakisi oyo napesaki bino. **3** Nzokande, nalingi boyeba
ete Klisto azali Mokonzi ya mobali nyonso, mobali azali
mokonzi ya mwasi, mpe Nzambe azali Mokonzi ya Klisto. **4**
Mobali nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na
ye ezali ya kozipama, ayokisaka Mokonzi na ye soni. **5** Kasi
mwasi nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na
ye ezali polele, ayokisaka mokonzi na ye soni, pamba te
azali lokola mwasi oyo bakokola suki. **6** Mwasi oyo alataka
kitambala te na moto na ye asengeli kokokola suki na ye.
Kasi soki ezali soni mpo na mwasi kokatisa to kokokola suki,
ekoleka malamu mpo na ye kolata kitambala na moto na
ye. **7** Mobali asengeli te kolata kitambala, pamba te azali
elilingi mpe lokumu ya Nzambe; kasi mwasi azali lokumu ya
mobali. **8** Pamba te mobali akelama te wuta na mwasi, kasi
mwasi akelama wuta na mobali. **9** Mobali akelama te mpo na
mwasi, kasi mwasi akelama mpo na mobali. **10** Yango wana,
likolo ya ba-anjelu, mwasi asengeli kozala na elembo ya
bokonzi na moto na ye. **11** Nzokande, kati na Nkolo, mwasi
azali te soki mobali azali te, mpe mobali azali te soki mwasi
azali te. **12** Pamba te ndenge mwasi akelamaki wuta na
mobali, ndenge mpe mobali abotamaki na nzela ya mwasi.
Kasi makambo nyonso ewutaka na Nzambe. **13** Botala nanu
bino moko: boni, ezali malamu mpo na mwasi kosambela
Nzambe moto polele? **14** Boni, mokili yango moko eteyaka
bino te ete ezali soni mpo na mobali kozala na suki milayi,
15 kasi ezali nde lokumu mpo na mwasi kozala na suki
milayi? Pamba te suki epesama na mwasi lokola kitambala.
16 Soki moto moko akanisi ete ezali malamu mpo na ye kotia
tembe na tina na likambo oyo, biso elongo na Mangomba ya
Nzambe tozalaka na ezaleli wana te. **17** Kati na malako oyo
ezali kolanda, nakokumisa bino te; pamba te mayangani na
bino esungaka bino te mpo bokoma bato ya esengo koleka,
kasi ekomisaka bino lisusu bato na pasi makasi. **18** Liboso,
nazali koyoka ete bozalaka na bokabwani kati na bino, tango
boyaka na mayangani; mpe nazali kondima yango mwa
moke. **19** Solo, bokabwani esengeli kozala kati na bino mpo
ete Baklisto ya solo bayebana kati na bino. **20** Boye, tango
boyaka na mayangani, ezalaka lisusu te mpo na kolia bilei
ya Nkolo; **21** pamba te emonanaka ete, soki kaka bokomi
na mesa, moto na moto awelaka nanu kolia bilei na ye
moko; mpe mpo na yango, bamoko batikalaka na nzala, mpe
bamosusu balangwaka. **22** Boni, bozangi bandako oyo kati
na yango bokoki kolia mpe komela? Boni, bosalaka bongo
mpo na kotiola Lingomba ya Nzambe mpe kosambwisa bato
oyo bazangi bilei? Nini nakoki koloba na bino? Nakumisa
bino? Na likambo oyo, nakokumisa bino te! **23** Pamba te,
nateyaki bino makambo oyo nazwaki epai ya Nkolo: Nkolo
Yesu, na butu oyo batekaki Ye, azwaki lipa; **24** mpe, sima na
Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe
alobaki: « Oyo ezali nzoto na Ngai; epesami mpo na bino!
Bosalaka boye mpo na kokanisa Ngai. » **25** Ndenge moko
mpe, sima na Ye kolia, azwaki kopo mpe alobaki: « Kopo oyo
ezali Boyokani ya sika kati na makila na Ngai! Tango nyonso
bokobanda komela yango, bosalaka boye mpo na kokanisa
Ngai. » **26** Boye, tango nyonso bokozala kolia lipa oyo mpe
komela kopo oyo, bokozala kosakola kufa ya Nkolo kino

akozonga. **27** Yango wana, moto nyonso oyo akolia lipa to
akomela kopo ya Nkolo na lolenge oyo ebongi te, akomema
ngambo epai ya nzoto mpe makila ya Nkolo. **28** Boye tika
ete moto nyonso amitala malamu liboso ya kolia lipa mpe
komela wuta na kopo! **29** Pamba te moto oyo azali kolia lipa
mpe komela, na kozanga kososola ete ezali nzoto ya Nkolo,
azali komikatela etumbu na kolia mpe komela bongo. **30**
Yango wana mingi kati na bino bakoma na bolembu mpe
na bokono, mpe ebele kati na bino bakufa. **31** Kasi soki
tozalaki kososola oyo tozali, tolingaki kozwa etumbu te. **32**
Nzokande, Nkolo apesaka biso etumbu mpo na kozongisa
biso na nzela, mpo ete tozwa etumbu te elongo na mokili. **33**
Boye bandeko na ngai, tango boyaka na mayangani mpo na
kolia elongo, bozelanaka. **34** Moto nyonso oyo azali na nzala
asengeli nanu kolia na ndako na ye, mpo ete mayangani na
bino ememela bino etumbu te. Mpe na tina na makambo oyo
etikali, nakopesela yango malako tango nakoya.

12 Bandeko, nakosepela ete bozala na boyebi na tina
na makambo oyo etali makabo ya Molimo. **2** Boyebi
malamu ete tango bozalaki nanu Bapagano, bozalaki
komemama mpe kokosama epai ya banzambe ya bikeko
oyo elobaka te. **3** Yango wana, nazali koloba na bino ete
moto moko te, wana akambami na Molimo ya Nzambe, akoki
koloba: « Tika ete Yesu alakelama mabe! » Mpe moto moko
te akoki koloba: « Yesu azali Nkolo, » soki akambami na
Molimo Mosantu te. **4** Makabo ezali ya ndenge na ndenge,
kasi Molimo azali kaka moko. **5** Misala ezali ya ndenge na
ndenge, kasi Nkolo azali kaka moko. **6** Ezali na lolenge
ebele ya kosalela Nkolo, kasi Nzambe azali kaka moko;
mpe ezali Ye nde asalaka nyonso kati na bato nyonso. **7**
Nzokande, Molimo amimonisaka epai na moko na moko mpo
na bolamu ya bato nyonso. **8** Epai na moko, Molimo apesi
liloba ya bwanya; epai na mosusu, liloba ya boyebi; **9** epai
na mosusu kondima; epai na mosusu, likabo ya kobikisa
babeli; **10** epai na mosusu, nguya ya kosala bikamwa; epai
na mosusu, likabo ya kosakola; epai na mosusu, likabo ya
kososola milimo; epai na mosusu, likabo ya koloba nkota ya
ndenge na ndenge; epai na mosusu, likabo ya kolimbola
nkota. **11** Ezali Molimo kaka moko nde asalaka misala
wana nyonso mpe akabolaka yango epai na moko na moko,
ndenge Ye moko alingi. **12** Nzoto ezali kaka moko, kasi ezali
na biteni ebele; mpe atako motango na yango ezali ebele,
kasi ezali kosala kaka nzoto moko. Ezali mpe bongo mpo na
Klisto. **13** Solo, biso nyonso tobatisamaki kati na Molimo
moko mpo na kosala nzoto moko: ezala Bayuda to Bagreki,
ezala bawumbu to bansomi. Mpe epesamelaki biso nyonso
komela Molimo wana se moko. **14** Nzoto ezali na eteni moko
te, kasi ezali na biteni ebele. **15** Soki lokolo elobi: « Lokola
nazali loboko te, nazali kati na nzoto te; » boni, ekotika penza
kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo? **16** Soki mpe litoyi
elobi: « Lokola nazali liso te, nazali eteni ya nzoto te; » boni,
ekotika penza kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo? **17**
Soki nzoto mobimba ezalaki kaka liso, nzoto yango elingaki
koyoka ndenge nini? Soki nzoto mobimba ezalaki kaka litoyi,
nzoto yango elingaki koyoka solo ndenge nini? **18** Kasi
Nzambe atiaki biteni kati na nzoto, mpe amonaki ete ezali
malamu mpo na eteni moko na moko kozala na mosala
na yango. **19** Soki biteni nyonso ezalaki kaka eteni moko,
boni, nzoto elingaki penza kozala nzoto? **20** Solo, biteni
ezali ebele, kasi nzoto ezali kaka moko. **21** Yango wana, liso
ekoki te koloba na loboko: « Nazali na posa na yo te; » moto
mpe ekoki te koloba na makolo: « Nazali na posa na bino te.
» **22** Nzokande biteni ya nzoto, oyo emonanaka ete ezali na
motuya moke, ezalaka na tina makasi; **23** biteni oyo tozwaka
na lokumu moke kati na nzoto, tobatelaka yango makasi;
mpe biteni oyo toyokaka nkele, yango nde tobongisaka na
lolenge malamu, **24** wana biteni oyo ebetisaka mabaku te
ezalaka na posa ya lolenge malamu yango te. Nzambe
abongisa nzoto na lolenge ete basengeli kaka kozwaka na
lokumu mingi, biteni oyo emonanaka lokola ezanga lokumu:
25 asalaki bongo mpo ete bokabwani ezala te kati na nzoto,
kasi mpo ete biteni na yango esunganaka. **26** Soki eteni
moko eyoki pasi, biteni nyonso esengeli koyoka pasi elongo
na moko yango; soki mpe moko kaka nde esepeli, biteni
nyonso esengeli kokabola esengo elongo na moko yango.
27 Nzokande bino, bozali nzoto ya Klisto, mpe moko na
moko kati na bino azali eteni ya nzoto yango ya Klisto. **28**
Mpe kati na Lingomba, Nzambe atiaki: ya liboso, bantoma;
ya mibale, basakoli; ya misato, balakisi; mpe na sima, bato
oyo bazali na likabo ya kosala bikamwa, ba-oyo bazali na
likabo ya kobikisa babeli, ba-oyo bazali na likabo ya kosunga
bato, ba-oyo bazali na likabo ya kokamba, mpe ba-oyo
bazali na likabo ya koloba nkota ya ndenge na ndenge. **29**
Boni, bango nyonso bazali bantoma? Bango nyonso bazali
basakoli? Bango nyonso bazali balakisi? Bango nyonso
basalaka bikamwa? **30** Bango nyonso bazali na likabo ya
kobikisa babeli? Bango nyonso balobaka nkota ya ndenge
na ndenge? Bango nyonso balimbolaka nkota? **31** Bozala na
posa makasi ya kozala na makabo oyo eleki na monene.
Mpo na yango, nakolakisa bino nzela oyo eleki malamu.

13 Soki nalobi nkota ya bato to ya ba-anjelu, kasi nazangi
bolingo, nazali kaka lokola ngonga oyo ezali kobeta to
lokola manzanza oyo ezali kotia makelele. **2** Soki nazali na
likabo ya kosakola, ya kososola mabombami nyonso mpe
ya koyeba makambo nyonso; mpe soki nazali na kondima
oyo ekoki kolongola bangomba, kasi nazangi bolingo, nazali
pamba. **3** Soki napesi biloko na ngai nyonso epai ya babola,
mpe nakabi nzoto na ngai mpo ete batumba yango, kasi
nazangi bolingo, nakozwa ata litomba moko te. **4** Bolingo
ekangaka motema, bolingo etondi na boboto. Bolingo elulaka
te, emikumisaka te, emitondisaka na lolendo te, **5** ebebisaka
lokumu ya bato mosusu te, elukaka bolamu na yango moko
te, esilikaka te, ebosanaka mabe. **6** Bolingo eyokaka mawa
liboso ya bozangi bosembo, kasi esepelaka na bosolo. **7**
Tango nyonso mpe na makambo nyonso, bolingo elimbisaka,
endimaka, ezalaka na elikya, eyikaka mpiko. **8** Bolingo
ekotikala kokufa te. Kasi masakoli ekokatana, nkota ekosila,
boyebi ekolimwa. **9** Pamba te toyebaka kaka moke, mpe
tosakolaka kaka moke. **10** Kasi tango kokokisama ekokoma,
oyo ezali moke ekolimwa. **11** Tango nazalaki mwana moke,
nazalaki koloba lokola mwana moke, nazalaki kokanisa
lokola mwana moke, mpe nazalaki na mayele lokola ya
mwana moke; kasi tango nakomaki mokolo, natikaki oyo
ekoki na mwana moke. **12** Solo, sik'oyo, tozali komona kaka
elilingi, lokola kati na talatala; kasi mokolo ezali, mokolo oyo
tokomona penza ndenge esengeli. Sik'oyo nayebi kaka moke;

kasi mokolo ezali, mokolo oyo nakoyeba penza nyonso,
ndenge Nzambe ayebi ngai. **13** Boye sik'oyo, makambo oyo
misato ezali kowumela: kondima, elikya mpe bolingo; kasi
kati na yango, likambo oyo eleki monene ezali nde bolingo.

14 Boye bolukaka liboso bolingo, mpe bozalaka na posa
makasi ya makabo ya Molimo, mpe mingi penza likabo
ya kosakola. **2** Pamba te moto oyo alobaka na lokota oyo
eyebani te alobaka na Nzambe kasi na bato te. Boye moto
moko te asosolaka ye; nzokande, alobaka mabombami,
na bokambami ya Molimo. **3** Kasi moto oyo asakolaka
alobaka nde na bato mpo na kokolisa kondima na bango,
kolendisa bango mpe kobondisa bango. **4** Moto oyo alobaka
na lokota oyo eyebani te alendisaka kaka kondima na ye
moko, kasi moto oyo asakolaka alendisaka kondima ya
Lingomba mobimba. **5** Nalingi ete bino nyonso bolobaka
nkota oyo eyebani te, kasi nalingi mingi koleka ete bino
nyonso bosakolaka. Moto oyo azali kosakola azali na tina
mingi, koleka moto oyo azali koloba nkota oyo eyebani te,
longola kaka soki alimboli nkota yango mpo na kokolisa
kondima ya Lingomba. **6** Bandeko na ngai, soki nayei epai
na bino mpe nalobi na bino kaka na nkota oyo eyebani te,
nakozala litomba nini mpo na bino soki liloba na ngai ememeli
bino te ezala emoniseli, boyebi ya sika, lisakoli to malakisi?
7 Ezali mpe ndenge moko mpo na bibetelo mindule lokola
flite to lindanda: soki ezali kobimisa te mingongo ekesana,
ndenge nini tokoki kososola mongongo oyo flite to lindanda
ezali kobimisa? **8** Bongo, soki kelelo ebimisi mongongo
oyo esengeli te, nani akomibongisa mpo na etumba? **9**
Ezali mpe ndenge moko mpo na bino: soki na minoko na
bino, bozali kaka koloba makambo oyo bato bazali kososola
te, ndenge nini bakoki penza koyeba makambo oyo bozali
koloba? Wana, bokoloba na pamba. **10** Kati na mokili, nkota
ezali ya ndenge na ndenge, mpe lokota moko te kati na
yango ezangi tina. **11** Nzokande, soki nayebi te ndimbola ya
maloba ya lokota oyo moto azali koloba na ngai, nakozala
lokola mopaya epai na ye, mpe ye akozala mopaya epai
na ngai. **12** Yango wana, bino mpe, lokola bozalaka na
posa makasi ya makabo ya Molimo, bolukaka mingi kozala
na yango ebele mpo na kokolisa kondima ya Lingomba.
13 Yango wana, tika ete moto oyo alobaka na nkota oyo
eyebani te abondela mpo ete azwa makoki ya kolimbola
maloba oyo azali koloba. **14** Pamba te soki nasambeli na
nkota oyo eyebani te, molimo na ngai ekozala kosambela,
kasi mayele na ngai ekosala te. **15** Boye, nasala nini?
Nakosambela na molimo na ngai, kasi nakosambela mpe
na mayele na ngai; nakoyemba na molimo na ngai, kasi
nakoyemba mpe na mayele na ngai. **16** Soki ozali kozongisa
matondi epai ya Nzambe kati na molimo na yo, ndenge nini
ba-oyo bazali koyoka te bakoki koloba « Amen! » na losambo
na yo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe? Pamba te
bayebi te makambo oyo ozali koloba. **17** Ozali kozongisa
matondi ya kitoko, kasi moto mosusu azali kokola te kati na
kondima. **18** Nazongisaka matondi epai ya Nzambe mpo
ete nalobaka nkota oyo eyebani te, koleka bino nyonso. **19**
Kasi kati na Lingomba, nasepelaka koloba maloba mitano
oyo bato bakoki kososola mpo na koteya bato mosusu, na
esika ete naloba maloba nkoto zomi na nkota oyo eyebani
te. **20** Bandeko na ngai, botika kokanisa lokola bana mike;
bozala te lokola bana mike na lolenge na bino ya kososola
makambo. Mpo na oyo etali mabe, bozala lokola bana mike;
kasi mpo na oyo etali lolenge ya kososola makambo, bozala
mikolo. **21** Ekomama boye kati na Mobeko: « Ekozala na
nkota ya bapaya, na nzela ya nkota oyo eyebani te nde
nakoloba na bato oyo; kasi atako bongo, bakoyoka ngai te,
» elobi Nkolo. **22** Yango wana, nkota oyo eyebani te ezali
elembo mpo na bato oyo bazali bandimi te, kasi ezali elembo
te mpo na bandimi; nzokande lisakoli ezali elembo mpo na
bandimi, kasi ezali elembo te mpo na bato oyo bazali bandimi
te. **23** Soki Lingomba mobimba esangani esika moko, mpe
bato nyonso bazali koloba nkota oyo eyebani te, bongo bato
oyo bazali na boyebi moke to bato oyo bazali bandimi te
bakoti kuna, boni, bakoloba te ete bozali na liboma? **24**
Nzokande, soki bato nyonso bazali kosakola, mpe moto oyo
azali mondimi te to oyo azali na boyebi moke akoti kuna,
boni, akomimona te lokola moto ya masumu? Akomitungisa
te kati na motema na ye? **25** Basekele ya motema na
ye ekomonisama polele. Bongo, akofukama elongi kino
na mabele, akogumbamela Nzambe mpe akoloba: « Solo,
Nzambe azali kati na bino. » **26** Bandeko, toloba lisusu nini?
Tango bosanganaka esika moko, tika ete moko ayemba
nzembo, mosusu ateya, mosusu ayebisa makambo oyo
Nzambe amonisi ye, mosusu aloba na lokota oyo eyebani
te, mpe mosusu alimbola. Nyonso wana esengeli kosalema
mpo na kokolisa kondima ya Lingomba. **27** Soki bato bazali
koloba na nkota oyo eyebani te, tika ete bato mibale, suka
bato misato, baloba, moko sima na mosusu, mpe esengeli
ete moko alimbola yango. **28** Soki moto ya kolimbola maloba
yango azali te, wana tika ete ye oyo azali koloba lokota
oyo eyebani te akanga monoko kati na Lingomba, mpe
aloba epai na ye moko mpe epai ya Nzambe. **29** Mpo na
oyo etali basakoli, tika ete mibale to misato basakola, mpe
bamosusu baluka kososola malamu makambo oyo bazali
koloba. **30** Soki moko kati na mayangani azwi emoniseli,
wana mosusu azali koloba, moto oyo azali koloba asengeli
kokanga monoko. **31** Pamba te bino nyonso bokoki na
bino kosakola, kasi bosengeli kosala yango moko sima na
mosusu, mpo ete bato nyonso bayekola mpe balendisama.
32 Mosakoli azali na bokonzi likolo ya molimo ya basakoli,
oyo ezali kokamba ye. **33** Pamba te Nzambe azali Nzambe
ya mobulu te, kasi Nzambe ya kimia. Ndenge esalemaka
kati na Mangomba nyonso ya basantu, **34** basi basengeli te
koloba kati na mayangani, pamba te bazali na ndingisa te ya
koloba. Basengeli nde kotosa ndenge Mobeko etindaka. **35**
Soki bazali na posa ya koyeba likambo, tika ete batunaka
mibali na bango kati na ndako, pamba te ezali soni mpo
na mwasi koloba kati na mayangani. **36** Boni, bokanisi ete
Maloba ya Nzambe ewutaki nde epai na bino to ekomaki
kaka epai na bino moko? **37** Soki moto akanisi ete azali
mosakoli to azali na likabo ya Molimo, asengeli koyeba ete
makambo oyo nasili kokomela bino ezali nde Mobeko ya
Nkolo. **38** Soki ayebi yango te, elingi koloba ete Nzambe
mpe ayebi ye te. **39** Yango wana, bandeko na ngai, bozala
na posa makasi ya likabo ya kosakola, mpe bopekisa bato
te koloba nkota oyo eyebani te. **40** Kasi tika ete makambo
nyonso esalema na ndenge oyo esengeli, na mobulu te.

15 Bandeko na ngai, nalingi sik'oyo kozongisa lisusu
na makanisi na bino, Sango Malamu oyo nateyaki
bino, oyo boyambaki, oyo bomipesi na yango, **2** mpe oyo
na nzela na yango bosili kobika, soki kaka bosimbi makasi
Liloba oyo nateyaki bino; pamba te soki ezali bongo te, wana
bondimelaki na bino kaka pamba. **3** Liboso na nyonso,
nateyaki bino mateya oyo ngai moko nazwaki: Klisto akufaki
mpo na masumu na biso, kolanda Makomi; **4** bakundaki Ye,
mpe asekwaki na mokolo ya misato, ndenge Makomi elobaki
yango liboso. **5** Amonanaki epai ya Petelo; sima, epai ya
bantoma zomi na mibale. **6** Sima na yango, amonanaki
epai ya bandeko koleka nkama mitano na mbala moko; mpe
mingi kati na bango bazali nanu na bomoi kino na tango
oyo, kasi bamosusu basila kokufa. **7** Bongo amonanaki epai
ya Jake, mpe epai ya bantoma nyonso. **8** Sima na bango
nyonso, amonanaki mpe epai na ngai, lokola epai ya mwana
matsombe, **9** pamba te nazali moke penza kati na bantoma;
mpe nakoki kutu te kobengama ntoma, mpo ete nanyokolaki
Lingomba ya Nzambe. **10** Kasi na ngolu ya Nzambe, nazali
oyo nazali lelo; mpe ngolu na Ye epai na ngai ezali ya
pamba te. Kutu, nasalaki mosala mingi koleka bango nyonso;
nzokande, ezali ngai te, kasi ezali nde ngolu ya Nzambe, oyo
ezali elongo na ngai. **11** Na mokuse, ezala ngai to bango,
biso nyonso toteyaka kaka Sango Malamu oyo, mpe ezali
Sango Malamu yango nde bondimaki. **12** Nzokande, soki
toteyaka ete Klisto asekwaki kati na bakufi, ndenge nini bato
mosusu kati na bino balobaka ete bakufi bakosekwa te? **13**
Soki bakufi bakosekwa te, wana Klisto mpe asekwaki te. **14**
Mpe soki Klisto asekwaki te, wana mateya na biso ezali na
tina te, mpe kondima na bino ezali pamba. **15** Mpe lisusu,
soki ezali penza ya solo ete bakufi bakosekwa te, wana tozali
batatoli ya lokuta na tina na Nzambe, pamba te totatoli lokuta
na tina na Nzambe ete asekwisaki Klisto kati na bakufi.
Nzokande soki ezali penza bongo ete bakufi bakosekwa
te, wana Nzambe asekwisaki Yesu te. **16** Solo, soki bakufi
bakosekwa te, wana Klisto mpe asekwaki te; **17** mpe soki
Klisto asekwaki te, wana kondima na bino ezali na tina te,
bozali nanu kati na masumu na bino, **18** mpe bato oyo bakufi
kati na Klisto babungi mpo na libela. **19** Soki totiaka elikya
na Klisto kaka mpo na bomoi oyo, tozali penza bato na
mawa koleka bato nyonso. **20** Kasi, solo, Klisto asekwaki kati
na bakufi: azali Mosekwi ya liboso kati na bakufi. **21** Solo,
lokola kufa eyaki na nzela ya moto moko, lisekwa mpe eyaki
na nzela ya moto moko; **22** ndenge bato nyonso bakufaka
kati na Adamu, ndenge wana mpe bato nyonso bakozwa
bomoi kati na Klisto; **23** kasi moto na moto na tango na ye:
Klisto akosekwa moto ya liboso; sima, tango akoya, bato oyo
bazali ya Klisto bakosekwa. **24** Sima na yango nde suka
ekoya, tango Klisto akozongisa bokonzi na maboko ya Ye
oyo azali Nzambe mpe Tata, sima na Ye kobebisa lokumu
nyonso, bokonzi nyonso mpe nguya nyonso. **25** Pamba te
Klisto asengeli kokonza kino Nzambe akotia banguna na
Ye nyonso na se ya matambe na Ye. **26** Kufa nde ezali
monguna ya suka, oyo ekobebisama. **27** Pamba te atiaki
biloko nyonso na se ya matambe na Ye. Kasi wana alobi: «
Nyonso ezali na se ya bokonzi na Ye, » etalisami polele ete
esengeli te kotanga Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya
bokonzi na Ye. **28** Mpe sima na Nzambe kotia nyonso na
se ya bokonzi na Ye, Ye moko Mwana akomitia na se ya
bokonzi ya Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya bokonzi na
Ye, mpo ete Nzambe azala nyonso kati na bato nyonso. **29**
Soki lisekwa ezali te, bato oyo bazwaka libatisi mpo na bakufi
bakosala nini? Soki bakufi bakosekwa te, mpo na nini bato
bazwaki libatisi mpo na bango? **30** Bongo biso, mpo na nini
tokutanaka na makama tango nyonso? **31** Bandeko na ngai,
mokolo na mokolo, nandimaka kokufa, wana namikumisaka
na tina na bino kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **32** Soki
ezali kaka mpo na makambo ya bomoto nde nabundisaki
banyama ya zamba kati na Efeso, litomba nini nazwaki?
Soki bakufi bakosekwa te, « wana tika ete tolia mpe tomela,
pamba te, lobi, tokokufa! » **33** Bomikosa te: « Baninga mabe
babebisaka bizaleli ya malamu! » **34** Bozongela makanisi
ya malamu na ndenge ekoki mpe botika kosala masumu,
pamba te bato mosusu kati na bino bayebi Nzambe te;
nazali koloba yango mpo na koyokisa bino soni. **35** Kasi
bato mosusu bakoki kotuna: « Bakufi bakosekwa ndenge
nini? Bakozonga na bomoi na nzoto nini? » **36** Bozangi nde
mayele! Nkona oyo oloni ekoki te kozongela bomoi soki ekufi
te. **37** Mpe nkona oyo oloni ezali te nzoto oyo nzete ekozala
na yango tango ekobima; kasi ezali mbuma ya pamba, tango
mosusu mbuma ya ble to mbuma mosusu. **38** Kasi ezali
Nzambe nde apesaka yango nzoto oyo Ye moko abongisa,
mpe apesaka nkona moko na moko nzoto na yango. **39**
Bikelamu nyonso ya bomoi ezalaka na lolenge moko te ya
nzoto: ezali na bokeseni kati na nzoto ya bato, ya banyama,
ya bandeke mpe ya mbisi. **40** Ezali mpe na banzoto ya
Likolo mpe na banzoto ya se; mpe kongenga ya banzoto ya
Likolo ekeseni na kongenga ya banzoto ya se: **41** moyi ezali
na kongenga na yango, sanza ezali na kongenga na yango,
minzoto mpe ezali na kongenga na yango; kutu monzoto
moko ekeseni na monzoto mosusu na kongenga. **42** Boye,
ezali mpe ndenge moko mpo na lisekwa ya bakufi: ekundami
nzoto oyo epolaka, kasi ekosekwa nzoto oyo epolaka te; **43**
ekundami nzoto ya soni, kasi ekosekwa nzoto ya lokumu;
ekundami nzoto ya bolembu, kasi ekosekwa nzoto ya nguya;
44 ekundami nzoto ya bomoto, kasi ekosekwa nzoto ya
molimo. Soki nzoto ya bomoto ezali, nzoto ya molimo mpe
ezali. **45** Yango wana ekomama: « Moto ya liboso, Adamu,
akomaki ekelamu na bomoi, azalaki na bomoi ya bomoto; »
kasi Adamu ya suka akomaki Molimo oyo apesaka bomoi. **46**
Ezali te bomoi ya molimo nde eyaki liboso, ezali nde bomoi
ya bomoto; bomoi ya molimo eyaki na sima. **47** Moto ya
liboso asalemaki na putulu ya mabele, azali moto ya mabele;
kasi moto ya mibale awutaka na Likolo. **48** Ndenge moto
ya mabele azali, ndenge wana mpe bato ya mabele bazali;
mpe ndenge moto ya Lola azali, ndenge wana mpe bato
ya Lola bazali. **49** Mpe lokola tolataki elilingi ya moto ya
mabele, tokolata mpe elilingi ya moto ya Lola. **50** Bandeko
na ngai, nazali koyebisa bino ete nzoto ya mosuni mpe
makila ekoki te kokota na Bokonzi ya Nzambe, mpe oyo
epolaka ekoki te kosangana na oyo epolaka te. **51** Boyoka,
nazali kotalisa bino mabombami: Biso nyonso, tokokufa
te; kasi biso nyonso, tokobongolama, **52** na mbalakata,
noki penza, tango kelelo ya suka ekobeta. Pamba te kelelo
ekobeta, bakufi bakosekwa na nzoto oyo epolaka te; bongo
biso, tokobongolama. **53** Solo, oyo epolaka esengeli kolata
kozanga kopola, mpe oyo ekufaka esengeli kolata kozanga
kokufa. **54** Tango oyo epolaka ekolata kozanga kopola, mpe

oyo ekufaka ekolata kozanga kokufa, na tango wana nde
Liloba oyo ya Makomi ekokokisama: « Elonga emeli kufa.
55 Oh kufa, wapi elonga na yo? Oh kufa, wapi nguya na
yo? » **(Hadēs g86)** **56** Nguya ya kufa ezali masumu, mpe
nguya ya masumu ezali Mibeko. **57** Kasi tika ete Nzambe
apesamela matondi, pamba te apesaka biso elonga na nzela
ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto! **58** Yango wana, bandeko
balingami, botelema ngwi mpe bomitika te ete baningisa
bino. Bokendaka tango nyonso liboso kati na mosala ya
Nkolo, wana boyebi malamu ete mosala na bino kati na
Nkolo ezali ya pamba te.

16 Mpo na makambo oyo etali makabo ya kokongola mpo
na basantu, bosalaka, bino mpe, kolanda mitindo oyo
napesaki Mangomba ya Galatia. **2** Tika ete moko na moko
kati na bino, na mokolo ya liboso ya poso, abomba ndambo
ya mbongo kati na ndako na ye, kolanda ezweli na ye, mpo
ete bazela te kokoma na ngai mpo na kokongola makabo
yango. **3** Tango nakoya, nakotinda elongo na mikanda, bato
oyo bino moko bokopona, mpo ete bamema makabo na
bino kuna na Yelusalemi. **4** Soki ekomonana malamu ete
ngai mpe nakende, wana tokokende na bango nzela moko.
5 Sima na ngai kolekela na Masedwane, nakoya kotala
bino, pamba te nasengeli kolekela kuna. **6** Tango mosusu,
nakovanda mwa mikolo epai na bino to nakolekisa kuna
tango ya malili, mpo ete bopesa ngai, bino moko, makoki oyo
nasengeli na yango mpo na kokoba mobembo na ngai kino
epai nakokende. **7** Na mbala oyo, naboyi komona bino na
koleka, pamba te nazali na elikya ya kovanda mwa mikolo
elongo na bino, soki Nkolo alingi. **8** Kasi nakotikala awa, na
Efeso, kino na mokolo ya Pantekoti, **9** pamba te nakutani
na libaku malamu ya kosakola Sango Malamu, mpe bayini
bazali ebele. **10** Soki Timote akomi, bosala nyonso ete azala
na kimia kati na bino, pamba te asalaka mosala ya Nkolo,
lokola ngai. **11** Tika ete moto moko te atala ye lokola eloko
ya pamba! Bopesa ye makoki mpo ete asala mobembo
ya malamu kino epai na ngai, pamba te nazali kozela ye
elongo na bandeko. **12** Mpo na oyo etali Apolosi, ndeko
na biso, nalendisaki ye makasi ete aya kotala bino elongo
na bandeko, kasi aboyi kosala yango sik'oyo; akoya kaka
tango akokutana na libaku ya malamu. **13** Bosenzelaka,
botelemaka ngwi kati na kondima, boyikaka mpiko, bozalaka
makasi. **14** Bosalaka makambo nyonso na bolingo. **15**
Bandeko na ngai, nazali lisusu kopesa bino etinda. Boyebi
malamu ete Stefanasi mpe libota na ye bazalaki bato ya
liboso ya kobongola mitema kati na Akayi, mpe ete bakomaki
kosalela basantu. **16** Bino mpe, botosaka bato ya ndenge
wana mpe moto nyonso oyo asalaka elongo na bango. **17**
Nasepeli mingi komona Stefanasi, Fortinatisi mpe Akayikisi;
pamba te esali lokola namoni bino nyonso. **18** Balendisaki
ngai, ndenge basalaka yango mbala na mbala mpo na bino.
Boye, boyebaka kondima bato ya boye. **19** Mangomba ya
Azia etindeli bino mbote. Akilasi mpe Prisika, elongo na
Lingomba oyo esanganaka kati na ndako na bango, bapesi
bino mbote mingi kati na Nkolo. **20** Bandeko nyonso batindeli
bino mbote. Bopesanaka bino na bino mbote na nzela ya
beze ya bule. **21** Ezali ngai, Polo, moto nazali kokoma mbote
oyo, na loboko na ngai moko. **22** Soki ezali na moto oyo
alingaka Nkolo te, tika ete alakelama mabe! Oh Nkolo, yaka!
23 Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino! **24** Bolingo na
ngai ezali elongo na bino nyonso kati na Yesu-Klisto. Amen!

2 Bakolinto

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe,
mpe ndeko Timote; Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo
ezali kati na Kolinto; mpe epai ya basantu nyonso oyo
bazali kati na Akayi mobimba: **2** Tika ete ngolu mpe kimia
epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe
na Nkolo Yesu-Klisto! **3** Tika ete Nzambe mpe Tata ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, apambolama! Azali Tata oyo
ayokelaka bato mawa, mpe Nzambe oyo abondisaka bato
kati na makambo nyonso: **4** abondisaka biso kati na pasi
ya lolenge nyonso mpo ete biso mpe tokoka kobondisa
bato oyo bazali kati na pasi ya lolenge nyonso, na nzela ya
kobondisama oyo biso mpe tozwaka kowuta na Ye Nzambe.
5 Pamba te, ndenge kaka tomonaka pasi mingi kati na Klisto,
ndenge wana mpe Klisto abondisaka biso makasi. **6** Boye
soki tozali komona pasi, ezali mpo na kobondisama mpe
lobiko na bino. Soki mpe biso tobondisami, ezali mpo ete
bino mpe bobondisama mpo na koyikela pasi oyo tozali
komona elongo na bino mpiko. **7** Boye, tozali solo na elikya
makasi na tina na bino, pamba te toyebi malamu ete ndenge
kaka bozali komona pasi elongo na biso, ndenge wana
mpe bozali kozwa kobondisama elongo na biso. **8** Solo,
bandeko, na tina na pasi oyo ekweyelaki biso kati na etuka
ya Azia, tolingi boyeba malamu ete tonyokwamaki mingi
kino ata kolemba nzoto mpe kobungisa elikya ya kokoba
kozala na bomoi. **9** Solo, tomonaki kaka ete basili kokatela
biso etumbu ya kufa. Nzokande, ezalaki mpo ete tolongola
elikya na bomoto na biso, kasi tozala na elikya nde na
Nzambe oyo asekwisaka bakufi. **10** Ye nde akangolaki biso
na makama ya kufa ya lolenge wana, mpe akokangola biso
lisusu. Solo, tozali na elikya kati na Ye ete akokangola biso
lisusu, **11** awa bozali kosala elongo na biso na nzela ya
mabondeli na bino. Boye, bato ebele bakozongisa matondi
epai ya Nzambe na tina na biso mpo na likabo ya ngolu
oyo azali kopesa biso lokola eyano na mabondeli ya bato
ebele. **12** Tala likambo oyo tokoki komikumisa na yango:
mitema na biso ezali kotatola ete, kati na mokili mpe mingi
penza na miso na bino, totambolaki na bosantu mpe na
bosolo oyo ewutaka na Nzambe. Totambolaki bongo na
bwanya ya bomoto te, kasi na ngolu ya Nzambe. **13** Solo,
tokomelaka bino makambo mosusu te, kaka makambo oyo
bozali kotanga to oyo boyebi malamu. Mpe nazali na elikya
ete bokososola penza malamu kino na suka, **14** ndenge
kaka bosili kososola yango mwa moke, ete bokoki penza
komikumisa na tina na biso, ndenge mpe biso tokomikumisa
na tina na bino na mokolo ya Nkolo Yesu. **15** Na elikya
yango, nazalaki na mabongisi ya koya liboso epai na bino
mpo ete bokoka kozwa ngolu ya mibale; **16** mpe mpo ete,
longwa epai na bino, nakende na Masedwane, mpe, sima
na ngai kowuta na Masedwane, nazonga lisusu epai na
bino mpo ete nazwa lisungi ya kokoba mobembo na ngai
kino na Yuda. **17** Boni, elingi koloba ete namikakolaki tango
nasalaki mabongisi yango to mpe elingi koloba ete nasalaka
mabongisi na ngai kolanda baposa ya bomoto, mpo ete, na
mbala moko, nandima likambo mpe naboya yango lisusu?
18 Kasi lokola ezali solo ete Nzambe azali Moyengebene,
maloba oyo toyebisaki bino ezali te « iyo » mpe « te. » **19**
Pamba te Yesu-Klisto, Mwana na Nzambe, oyo ngai Silasi
mpe Timote toteyaki bino, azalaki te « iyo » mpe « te; »
kasi kati na Ye, ezalaki tango nyonso « iyo. » **20** Pamba te
bilaka nyonso ya Nzambe ezalaka « iyo » kati na Klisto;
mpe ezali na nzela na Ye Klisto nde tolobaka « amen » mpo
na nkembo ya Nzambe. **21** Nzokande, ezali Nzambe nde
alendisaka biso mpe bino kati na Klisto; mpe lokola abulisaki
biso na nzela ya epakolami na Ye, **22** abetaki biso kashe
na Ye lokola libula na Ye, mpe atiaki Molimo na Ye kati na
mitema na biso lokola ndanga ya biloko oyo akopesa biso.
23 Nazali kolapa ndayi na Kombo ya Nzambe mpe likolo ya
bomoi na ngai ete ezalaki te mpo na kolukela bino mindondo
nde nazongaki lisusu te na Kolinto; **24** ezali mpe te mpo na
kokonza kondima na bino, kasi tozali kosala elongo na bino
mpo na esengo na bino, pamba te botelemi ngwi kati na
kondima.

2 Yango wana nazwaki mokano ya kozongela bino te
mpo ete nayokisa bino lisusu mawa te. **2** Pamba te
soki nayokisi bino mawa, banani bakosepelisa ngai lisusu
soki kaka te bino oyo ngai nayokisi mawa? **3** Nakomelaki
bino ndenge mpe nasali yango sik'oyo mpo ete bato oyo
basengeli kosepelisa ngai bayokisa ngai mawa te tango
nakoya. Nandimisami penza na tina na bino nyonso ete
esengo na ngai ezali mpe esengo na bino nyonso. **4** Solo,
tango nakomelaki bino, nazalaki kati na pasi makasi, kati na
komitungisa na motema na ngai, mpe kati na kolela makasi;
ezalaki te mpo na koyokisa bino mawa, kasi mpo ete boyeba
mozindo ya bolingo na ngai mpo na bino. **5** Soki moko kati
na bino ayokisaki moninga na ye mawa, ayokisaki yango ngai
te kasi ayokisaki nde bino nyonso to ndambo kati na bino,
mpo nalekisa ndelo te. **6** Mpo na yango, ekokaki penza ete
bato oyo baleki ebele kati na bino bapamela ye. **7** Nzokande
sik'oyo, bosengeli kolimbisa ye mpe kobondisa ye, mpo ete
azala na mawa makasi te. **8** Yango wana, nazali kosenga
na bino ete bolinga ye lisusu. **9** Pamba te nakomelaki bino
lisusu mpo na komeka bino mpe mpo na kotala soki botosaka
na makambo nyonso. **10** Moto nyonso oyo bino bolimbisi,
ngai mpe nalimbisi ye; mpe likambo oyo ngai nalimbisi, soki
ezalaki penza na likambo ya kolimbisa, nalimbisi yango mpo
na bolamu na bino na miso ya Klisto, **11** mpo ete Satana
akonza biso te, pamba te toyebi malamu makanisi na ye. **12**
Tango nakomaki na Troasi mpo na kosakola Sango Malamu
ya Klisto, Nkolo afungolelaki ngai bikuke mpo ete nakoka
kosala mosala na ngai. **13** Kasi motema na ngai etikalaki
kozala na kimia te mpo ete namonaki kuna te ndeko na ngai,
Tito. Boye, natikaki bango mpe nakendeki na Masedwane.
14 Sik'oyo, tika ete matondi ezonga epai na Nzambe oyo,
mpo na bomoko na biso na Klisto, atambolisaka biso tango
nyonso kati na molongo na Ye ya balongi, mpe azwaka biso
lokola bisalelo na Ye mpo na kopanza boyebi ya Klisto, na
bisika nyonso, lokola solo kitoko ya malasi. **15** Pamba te,
mpo na Nzambe, tozali solo kitoko ya Klisto kati na bato
oyo bazali na nzela ya lobiko mpe kati na ba-oyo bazali
kobunga. **16** Mpo na bamoko, tozali solo ya kufa, oyo ezali
komema bango na kufa; mpe mpo na bamosusu, tozali solo
ya bomoi, oyo ezali komema bango na bomoi. Boye nani
azali na makoki mpo na mosala ya lolenge oyo? **17** Solo,
biso tozali te lokola ebele ya bato oyo bakomisaka Liloba na

Nzambe mombongo na bango mpo na kokoma na bomengo.
Kati na Klisto, tosakolaka nde Liloba na bosolo nyonso lokola
batindami ya Nzambe.

3 Boni, tokomi lisusu komikumisa biso moko? Boni, tozali
lisusu na posa, lokola bato mosusu, ya kopesa bino
mikanda ya matatoli to ya kosenga bino mikanda ya matatoli?
2 Bino nde bozali mokanda na biso, mokanda oyo ekomama
kati na mitema na biso, mokanda oyo bato nyonso bayebi
mpe batangaka. **3** Bozali penza kolakisa ete bozali mokanda
ya Klisto, bozali mbuma ya lotomo na biso, mpe ete bozali
mokanda oyo ekomamaki na nzela ya mayi ya ekomeli te
kasi na nzela ya Molimo ya Nzambe na bomoi, mokanda
oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya mabanga te kasi
kati na mitema ya bato. **4** Yango nde elikya oyo tozali na
yango kati na Nzambe, na nzela ya Klisto. **5** Tosengeli te
kokanisa ete ezali na ndenge na biso moko nde tozwi makoki
ya kosala likambo songolo; te, makoki na biso ewutaka
nde na Nzambe. **6** Ezali Nzambe nde apesaki biso makoki
ya kozala basali ya Boyokani ya sika oyo evandisami na
Mibeko te kasi na Molimo; pamba te Mibeko ebomaka, kasi
Molimo apesaka bomoi. **7** Sik'oyo, soki lotomo ya kufa,
oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya mabanga, eyaki
na nkembo, na ndenge ete bana ya Isalaele balongaki te
kowumela kotala elongi ya Moyize likolo ya kongenga ya
nkembo na yango, nzokande nkembo yango esengelaki
kosila, **8** ndenge nini lotomo ya Molimo eleka na nkembo te?
9 Pamba te, soki lotomo oyo ememelaki bato etumbu ezalaki
na nkembo, ndenge nini lotomo oyo esalaki ete Nzambe
akomisa bato sembo eleka na nkembo te? **10** Tokoki ata
koloba ete nkembo ya kala ebungisa kongenga na yango
liboso ya nkembo ya sika oyo eleki penza monene. **11** Mpe
soki oyo esengelaki kosila ezalaki na nkembo, ndenge nini
nkembo ya oyo ekowumelaka seko na seko eleka monene
te? **12** Lokola tozali na elikya ya lolenge oyo, tozali na
bobangi te; **13** tozali te lokola Moyize oyo azalaki kosalela
vwale mpo na kozipa elongi na ye, mpo na kopekisa bana
ya Isalaele kotala suka ya nkembo oyo esengeli kosila. **14**
Kasi mayele na bango ekomaki bozoba. Kino na mokolo
ya lelo, tango batangaka mikanda ya Boyokani ya Kala,
vwale yango ezalaka kaka, elongwe nanu te kati na bango,
pamba te elongwaka kaka kati na Klisto. **15** Solo, kino na
mokolo ya lelo, tango nyonso bana ya Isalaele batangaka
mikanda ya Moyize, vwale moko ezipaka mitema na bango.
16 Kasi tango nyonso moto abalukaka epai ya Nkolo, vwale
yango elongwaka. **17** Sik'oyo, Nkolo azali Molimo; mpe epai
Molimo ya Nkolo azali, epai mpe bonsomi ezali. **18** Mpe biso
nyonso oyo bilongi na biso ezipama te, biso oyo tomonisaka
nkembo ya Nkolo, tozwaka elilingi na Ye kati na nkembo oyo
kongenga na yango ebakisamaka se kobakisama. Nyonso
wana ezali mosala ya Nkolo oyo azali Molimo.

4 Boye, lokola yango nde lotomo oyo Nzambe apesaki
biso na mawa na Ye, tobungisaka elikya te; **2** toboyaka
nde makambo ya soni oyo esalemaka na nkuku, toboyaka
kotambola na lokuta mpe kobebisa bosolo ya Liloba na
Nzambe. Nzokande, wuta tokoma koteya bosolo na polele,
topesaka na moto nyonso nzela ya kotala soki tozali
kotambola malamu to te na miso ya Nzambe. **3** Mpe soki
Sango Malamu oyo toteyaka ezali kaka ya kozipama, ezali ya
kozipama kati na bato oyo bazali kobunga, **4** ba-oyo bazangi
kondima, ba-oyo mayele na bango ebebisama na nzambe ya
mokili oyo, mpo ete bamona te pole ya Sango Malamu oyo
emonisaka nkembo ya Klisto oyo azali elilingi ya Nzambe.
(aiōn g165) **5** Toteyaka sango na biso moko te, toteyaka nde
ete Yesu-Klisto azali Nkolo, mpe ete biso tozali bawumbu
na bino mpo na Yesu. **6** Pamba te Nzambe oyo alobaki: «
Tika ete pole engenga kati na molili, » angengaki Ye moko
kati na mitema na biso mpo na kopesa biso pole ya boyebi
ya nkembo ya Nzambe, oyo engengaka na elongi ya Yesu-
Klisto. **7** Kasi tomemaka bomengo yango kati na bambeki ya
mabele mpo ete nguya monene ya Nzambe emonana, kasi
nguya na biso bato te. **8** Boye, tomonaka pasi ya ndenge na
ndenge, kasi tosukaka te; mobulu ekotaka kati na mayele na
biso, kasi tobungisaka elikya te; **9** tonyokwamaka mingi, kasi
Nzambe asundolaka biso te; tokweyisamaka na mabele, kasi
tokufaka te. **10** Solo, tomemaka tango nyonso mpe bisika
nyonso kufa ya Yesu kati na nzoto na biso, mpo ete bomoi
ya Yesu emonana mpe kati na nzoto na biso. **11** Pamba
te, biso oyo tozali na bomoi, tokutanaka na kufa mpo na
Yesu, mpo ete bomoi ya Yesu emonana mpe kati na nzoto
na biso, oyo ekufaka. **12** Boye, kufa esalaka mosala na
yango kati na biso, kasi bomoi esalaka mosala na yango
kati na bino. **13** Mpe awa tozali na molimo wana moko ya
kondima, kolanda ndenge ekomama: « Nandimaki, yango
wana nalobaki, » biso mpe tondimaka, mpe yango wana
tolobaka. **14** Pamba te toyebi malamu ete Ye oyo asekwisaki
Nkolo Yesu kati na bakufi akosekwisa mpe biso elongo na
Yesu, mpe akobimisa biso elongo na bino liboso na Ye.
15 Makambo oyo nyonso ezali mpo na litomba na bino,
mpo ete ngolu efuluka koleka kati na bato ebele, mpe ete
losambo ya kozongisa matondi ekoma mingi mpo na nkembo
ya Nzambe. **16** Yango wana tobungisaka elikya te. Mpe
atako bomoto na biso ya libanda ezali kobeba moke-moke,
kasi bomoto na biso ya kati ekomaka ya sika, mokolo na
mokolo. **17** Pamba te pasi oyo tozali komona sik'oyo ezali
pepele mpe ezali koleka, ezali nde kobongisela biso nkembo
monene, nkembo ya seko mpe nkembo oyo eleki nyonso na
motuya. **(aiōnios g166)** **18** Boye, totalaka te oyo emonanaka
na miso, kasi totalaka nde oyo emonanaka te; pamba te oyo
emonanaka ezali mpo na tango moke, kasi oyo emonanaka
te ekowumelaka seko na seko. **(aiōnios g166)**

5 Toyebi malamu ete, soki ndako na biso, ndako oyo ya
kapo epai wapi tovandaka awa na mokili ebebisami,
tozali na ndako oyo Nzambe abongisela biso, ndako ya seko
kati na Lola, ndako monene oyo etongama na maboko ya
bato te. **(aiōnios g166)** **2** Nzokande, kati na ndako yango
ya kapo, tozali penza komona pasi, wana tozali kozela na
posa makasi ete tolata ndako na biso ya Lola, **3** pamba te
soki penza tolati yango, tokozala motakala te. **4** Solo, wana
tozali nanu kati na ndako oyo ya kapo, tozali penza komona
pasi mpe konyokwama, pamba te toboyi kobanda nanu na
kolongola, kasi tolingi nde kolata mbala moko ndako na biso
ya Lola, mpo ete bomoi emela oyo ekufaka. **5** Nzambe
oyo abongiseli biso likambo yango apesi biso Molimo na
Ye lokola ndanga ya biloko oyo esengeli koya. **6** Yango
wana tozalaka na mpiko tango nyonso. Mpe toyebi malamu

ete, awa tozali kowumela kati na nzoto oyo, tozali mosika
na Nkolo, 7 pamba te totambolaka kolanda kondima, kasi
kolanda miso te. 8 Totondi penza na mpiko, kasi tokosepela
kotika nzoto oyo mpo na kokende kovanda elongo na Nkolo.
9 Yango wana, ezala tovandi kati na nzoto oyo to totiki yango,
tokolukaka kaka kosepelisa Nkolo. 10 Pamba te biso nyonso
tokosamba liboso ya esambiselo ya Klisto mpo ete moto
nyonso azwa lifuti oyo ekoki na ye kolanda makambo oyo
asalaki na nzela ya nzoto na ye, makambo ya malamu to ya
mabe. 11 Lokola toyebi makambo oyo ezali kati na kotosa
Nkolo, yango wana tondimisaka bato mosusu, mpe Nzambe
ayebi biso malamu. Nazali na elikya ete bino mpe boyebi
yango kati na mitema na bino. 12 Tozali lisusu te komilobela
epai na bino, kasi tozali nde kopesa bino libaku malamu ya
komikumisa na tina na biso, mpo ete bokoka koyanola bato
oyo bamikumisaka te na tina na makambo oyo ebombama
kati na mitema, kasi na tina na oyo emonanaka na miso.
13 Mpo na biso, soki tozali komonana lokola bazoba, ezali
kaka mpo na Nzambe; mpe soki tozali komonana lokola
bato ya mayele, ezali nde mpo na bino. 14 Solo, bolingo
ya Klisto ekangi biso, pamba te tondimisamaki ete moko
kaka akufa mpo na bato nyonso; boye elingi koloba ete
bato nyonso bakufa kati na ye. 15 Akufaki mpo na bato
nyonso mpo ete ba-oyo bazali na bomoi bazala lisusu na
bomoi te mpo na bango moko, kasi mpo na Ye oyo akufaki
mpe asekwaki mpo na bango. 16 Boye, kobanda sik'oyo,
tokotala lisusu moto moko te na ndenge ya bomoto. Atako,
na kala, totalaki Klisto na ndenge ya bomoto, kasi sik'oyo
tozali lisusu kotala Ye bongo te. 17 Yango wana, soki moto
azali kati na Klisto, akomi ekelamu ya sika: makambo ya
kala eleki, mpe makambo ya sika eyei. 18 Makambo oyo
nyonso ewutaka na Nzambe oyo azongisaki boyokani kati
na biso mpe Ye moko na nzela ya Klisto mpe apesaki biso
lotomo ya boyokanisi. 19 Pamba te, kati na Klisto, Nzambe
azalaki kozongisa boyokani kati na bato mpe Ye moko, na
kotala masumu na bango te. Mpe atiaki kati na biso liloba ya
boyokanisi. 20 Yango wana, mpo na Klisto, tozali bantoma,
lokola nde Nzambe azali kolendisa bato na nzela na biso: «
Na Kombo ya Klisto, tozali kosenga na bino ete bozongisa
boyokani na bino elongo na Nzambe. 21 Ye oyo atikalaki
kozala na lisumu te, Nzambe akomisaki Ye lisumu mpo na
biso, mpo ete tokoma bosembo ya Nzambe kati na Ye. »

6 Lokola tozali basali elongo na Nzambe, tozali kolendisa
bino ete bozwa ngolu ya Nzambe na pamba te; 2 pamba
te Nzambe alobi: « Na tango ya malamu, nayanolaki yo;
mpe na mokolo ya lobiko, nasungaki yo. » Nzokande, tango
ya malamu ezali nde sik'oyo; mokolo ya lobiko ezali nde
lelo. 3 Tobetisaka moto moko te mabaku, mpo ete mabe
elobama te na tina na lotomo na biso. 4 Kasi tomikumisaka
nde lokola basali ya Nzambe, kati na makambo nyonso: na
koyika mpiko makasi kati na minyoko, kozanga mpe pasi
na motema; 5 kati na kobetama, boloko mpe mobulu; kati
na misala makasi, kozanga kolala mpe kokila bilei; 6 kati
na bopeto, boyebi, kokanga motema mpe boboto; kati na
Molimo Mosantu mpe bolingo ya solo; 7 kati na Liloba ya
bosolo mpe nguya ya Nzambe; kati na bibundeli ya bosembo
mpo na kobundisa monguna mpe komibatela; 8 kati na
lokumu mpe soni, kosakolama lokola bato malamu mpe
lokola bato mabe. Mpe lisusu, kati na koyebana lokola bato
oyo balobaka lokuta, nzokande tolobaka solo; 9 koyebana
lokola bato oyo bayebani te, nzokande toyebani makasi;
koyebana lokola bakufi, nzokande tozali bato ya bomoi;
koyebana lokola bato bakweyisama, nzokande baboma biso
te; 10 koyebana lokola bato na mawa, nzokande tozalaka na
esengo tango nyonso; koyebana lokola babola, nzokande
tokomisaka bato ebele bazwi; koyebana lokola bato bakelela,
nzokande tozali na nyonso. 11 Bandeko ya Kolinto, tolobi na
bino na bosembo nyonso mpe na mitema ya kofungwama.
12 Tozali kobombela bino te bolingo na biso, kasi bino bozali
kobombela biso oyo ya bino. 13 Nazali koloba na bino lokola
na bana na ngai ya bolingo: Bosala lokola biso! Bino mpe
bofungolela biso mitema na bino! 14 Bosanganaka te na
bato oyo bazangi kondima. Pamba te boyokani nini ezali kati
na bosembo mpe mabe? Boni, pole ekoki solo kosangana
na molili? 15 Klisto akoki solo koyokana na Satana? Eloko
nini ekoki kosangisa mondimi elongo na moto oyo azangi
kondima? 16 Boyokani nini ekoki kozala kati na Tempelo ya
Nzambe mpe banzambe ya bikeko? Pamba te biso tozali
Ndako ya Nzambe na bomoi, kolanda maloba na Ye moko:
« Nakovanda kati na bango mpe nakotambola elongo na
bango. Nakozala Nzambe na bango, mpe bango bakozala
bato na ngai. » 17 Yango wana, « Bobima kati na bango mpe
bokabwana na bango, elobi Nkolo; bosimba eloko moko te ya
mbindo, mpe ngai nakoyamba bino. » 18 Mpe, « Nakozala
Tata mpo na bino, mpe bino bokozala bana mibali mpe bana
basi mpo na ngai, elobi Nkolo, Mokonzi ya mampinga. »

7 Balingami na ngai, lokola tozali na bilaka ya lolenge
oyo, tomipetolaka na nyonso oyo ekomisaka nzoto mpe
molimo mbindo, mpo na kotambola na bomoi ya bosantu, kati
na kotosa Nzambe. 2 Bopesa biso esika kati na mitema na
bino! Tosalaki moto moko te mabe, tobebisaki moto moko te,
tokosaki moto moko te mpo na kobotola ye biloko. 3 Nalobi
bongo te mpo ete bosalaki ngai mabe. Nasilaki koyebisa
bino ete bozali na esika ya motuya kati na mitema na biso,
ezala mpo na kokufa to mpo na kozala na bomoi elongo
na bino. 4 Nalobaki na tina na bino na bosembo monene,
mpe namikumisaka makasi na tina na bino. Kati na pasi
na biso nyonso, nalendisamaki makasi, mpe natondi na
esengo. 5 Pamba te, tango kaka tokomaki na Masedwane,
tozwaki ata tango ya kopema te; tokutanaki na pasi ya
lolenge nyonso: bitumba na libanda, mpe bobangi kati na
mitema na biso. 6 Kasi Nzambe oyo abondisaka mitema
ya bato oyo batutami alendisaki biso na nzela ya boyei ya
Tito. 7 Tolendisamaki na nzela ya boyei ya Tito kaka te,
kasi mpe na nzela ya kobondisama oyo ye Tito azwaki epai
na bino. Atalisaki biso posa makasi oyo bozali na yango
ya komona ngai, kolela na bino, mpe komipesa na bino
mpo na ngai. Mpe nyonso wana esalaki ete esengo na ngai
ebakisama lisusu makasi. 8 Yango wana, soki nayokisaki
bino mawa na nzela ya mokanda na ngai, ezali kosala ngai
pasi te kati na motema na ngai. Solo, esalaki ngai nanu
pasi na motema, na kotala ndenge eyokisaki bino mawa
mpo na mwa tango moke. 9 Kasi sik'oyo, nazali kosepela:
ezali te mpo boyokaki mawa, kasi mpo ete mawa yango
ememaki bino na kobongola mitema. Pamba te mawa na
bino ezalaki malamu na miso ya Nzambe; mpe na bongo,

tosalaki bino mabe te. **10** Mawa oyo ewutaka na mokano
ya Nzambe ememaka moto na kobongola motema, mpe
kobongola motema ememaka na lobiko, mpe bayokelaka
yango pasi na motema te. Kasi mawa oyo ewutaka na
baposa ya mokili ememaka na kufa. **11** Botala makambo
oyo mawa ya malamu na miso ya Nzambe ememaki kati na
bino: bolingo, molende mpo na kolimbisana, koboya mabe,
kotosa, posa makasi ya komona ngai, komipesa na mosala,
molende ya kopamela mabe. Na nyonso, bolakisaki penza
ete bosalaki mabe te kati na likambo oyo. **12** Boye, soki
nakomelaki bino, ezalaki te likolo na moto oyo asalaki mabe
to likolo na moto oyo basalaki mabe, kasi ezalaki mpo ete
bolingo na bino mpo na biso etalisama kati na bino liboso
ya Nzambe. **13** Yango wana, tobondisamaki na nzela ya
makambo oyo nyonso. Mpe esengo makasi ebakisamaki na
kobondisama na biso na kotala esengo ya Tito, pamba te
bino nyonso bokitisaki ye motema. **14** Namikumisaki epai na
ye na tina na bino mpe nakoyokela yango soni te, pamba te
ndenge kaka makambo nyonso oyo tolobaki na bino ezali
ya solo, ndenge mpe kaka lokumu oyo totombolaki na tina
na bino epai ya Tito ezali penza ya solo. **15** Mpe bolingo
na ye mpo na bino nyonso ekomaka lisusu monene tango
akanisaka botosi na bino nyonso mpe ndenge boyambaki ye
na kobanga mpe na kolenga. **16** Nazali na esengo ya kotiela
bino motema na makambo nyonso.

8 Bandeko, tolingi koyebisa bino ndenge nini Nzambe
atalisaki ngolu na Ye epai ya Mangomba ya Masedwane.
2 Atako bazalaki na mikakatano ya ndenge na ndenge, kasi
batondisamaki na esengo oyo eleka ndelo; mpe kati na
bobola na bango ya makasi, bapesaki makabo mingi koleka.
3 Nazali kotatola ete bapesaki kolanda makoki na bango,
mpe bapesaki kutu koleka. Bapesaki yango na kotindika te **4**
mpe basengaki biso kutu na molende nyonso ete tosalela
bango ngolu ya kosangana elongo na biso kati na mosala
ya kosunga basantu. **5** Basalaki koleka ndenge tokanisaki:
bamipesaki liboso, bango moko, epai ya Nkolo, mpe sima,
epai na biso, kolanda mokano ya Nzambe. **6** Boye, tosengaki
na Tito ete akomisa kino na suka mosala yango ya kosunga,
ndenge abandaki yango kati na bino. **7** Kasi mpo ete bozali
kokoba kokende liboso kati na makambo nyonso lokola
kondima, liloba, boyebi, molende kati na makambo nyonso,
bolingo na biso mpo na bino, tomoni ete boluka mpe kokende
liboso kati na mosala yango ya kosunga. **8** Nazali kopesa
bino mitindo te, kasi nazali nde koluka komeka bosolo ya
bolingo na bino na kokokanisa yango na molende ya bato
mosusu. **9** Pamba te boyebi ndenge nini Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, atalisaki ngolu na Ye epai na biso: Ye oyo azalaki
mozwi, amikomisaki mobola mpo na bolamu na bino, mpo
ete bokoma bazwi na nzela ya bobola na Ye. **10** Boye, kati
na likambo oyo etali kosunga, botala likanisi na ngai na tina
na oyo eleki malamu mpo na bino: na mobu oyo esili koleka,
bozalaki bato ya liboso, kaka mpo na kosunga te, kasi
mpe mpo na kozwa mokano ya kosalaka bongo. **11** Boye,
bokokisa sik'oyo likambo yango kolanda makoki na bino;
molende oyo bozalaki na yango mpo na kolinga kosunga,
bomonisa yango mpe na kokokisaka likambo yango. **12**
Pamba te soki mokano ya malamu ezali, Nzambe andimaka
likabo oyo moto apesi na motema malamu kolanda oyo azali
na yango, kasi kolanda te oyo azali na yango te. **13** Posa
na biso ezali te ya koluka ete bino bomona pasi mpo ete
bato mosusu bazala na esengo, kasi ezali kaka ya koluka
ete bokokana. **14** Mpo na tango oyo, lokola bozali kati na
bofuluki, bokoki kosunga bato na biloko oyo bazali na yango
na bosenga. Mokolo mosusu, tango bango mpe bakozala
kati na bofuluki, bakosunga bino na biloko oyo bokozala
na yango na bosenga. Na ndenge wana nde bokokokana,
15 kolanda ndenge ekomama: « Moto oyo alokotaki ebele,
alekelaki te; mpe oyo alokotaki moke, azangelaki te. » **16**
Tika ete Nzambe apesamela matondi mpo ete atie kati na
motema ya Tito bolingo monene mpo na bino, ndenge tozali
na yango mpo na bino! **17** Pamba te Tito ayambaki na
esengo makasi likanisi oyo topesaki ye ya koya epai na
bino; mpe ezali na mokano na ye moko nde ayei epai na
bino. **18** Elongo na ye, tozali kotinda ndeko oyo Mangomba
nyonso ekumisaka mpo na Sango Malamu. **19** Lisusu, ezali
Mangomba nde eponaki ye mpo ete azala moninga na biso
ya mobembo kati na mosala oyo ya kosunga. Tozali kosala
mosala yango mpo na lokumu ya Ye moko Nkolo, mpe mpo
na kolakisa molende na biso ya kosunga bino. **20** Tozali
kosala nyonso oyo ekoki mpo ete batonga biso te mpo na
lolenge na biso ya kosalela ebele yango ya makabo. **21**
Pamba te totondi na posa makasi ya kozala na etamboli
ezanga pamela, na miso ya Nkolo kaka te, kasi mpe na miso
ya bato. **22** Elongo na bango, tozali kotinda ndeko na biso,
oyo tondimaka mbala na mbala bolingo na ye. Mpe na mbala
oyo, azali na yango lisusu koleka, pamba te azali penza
kotiela bino motema. **23** Tito azali molingami mpe moninga
na ngai ya mosala kati na bino, kasi bandeko na biso bazali
batindami ya Mangomba mpe nkembo ya Klisto. **24** Yango
wana, bolakisa bango elembo ya bolingo na bino mpo ete
Mangomba nyonso endima mpe eyeba ete tomikumisaka na
pamba te na tina na bino liboso na bango.

9 Mpo na ngai, ezali na tina te ya kokomela bino na tina
na lisungi ya kopesa na basantu, **2** pamba te nayebi
molende na bino mpo na kosunga, mpe nazalaki komikumisa
na tina na yango epai ya bato ya Masedwane. Nazalaki
koloba na bango: « Kati na Akayi, wuta na mobu oyo eleki,
bazali ya kobongama mpo na kopesa. » Mpe bolingo na bino
etindikaki bato mingi kati na bango na kosunga. **3** Kasi nazali
kotindela bino bandeko mpo ete, na likambo yango, lolendo
na biso na tina na bino emonana te lokola ya pamba, kasi
mpo ete bozala penza ya kobongama, ndenge kaka nalobaki
yango. **4** Pamba te soki bato ya Masedwane bayei elongo
na ngai mpe bakuti bino bozali ya kobongama te, tokoyoka
penza soni, mpo ete tozali penza kotiela bino motema; mpe
ekozala soni na biso kaka te, kasi soni na bino mpe lokola.
5 Yango wana, namonaki ete ezali malamu kosenga na
bandeko yango ete bakoma epai na bino liboso na ngai,
mpo na kobongisa makabo oyo bolakaki. Boye ekomizalela
tango ngai nakokoma, mpe ekolakisa ete bopesaki yango na
esengo mpe na bonsomi, kasi na makasi te. **6** Bokanisaka
likambo oyo: Moto oyo alonaka moke abukaka mpe moke,
mpe moto oyo alonaka ebele abukaka mpe ebele. **7** Tika ete
moko na moko kati na bino apesa oyo akanaki kopesa kati
na motema na ye, na mawa te mpe na makasi te, pamba te
Nzambe alingaka moto oyo apesaka na esengo. **8** Nzambe

azali mpe na makoki ya kotondisa bino na mapamboli ya
ndenge na ndenge mpo ete, na tango nyonso mpe kati na
makambo nyonso, bozala na nyonso oyo bozali na yango
na bosenga mpe botonda lisusu na oyo bokosala na yango
misala ya malamu ya lolenge nyonso, **9** kolanda ndenge
ekomama: « Akabelaka babola na motema ya esengo, mpe
bosembo na Ye ewumelaka libela na libela. » **(aiōn g165)**
10 Mpe Ye oyo apesaka nkona epai ya moloni mpe lipa
lokola bilei akopesa lisusu, akofulukisa nkona na bino mpe
akokolisa bambuma ya bosembo na bino. **11** Boye bokokoma
bazwi ya biloko nyonso mpo ete bokoka kokabaka tango
nyonso; bongo bato epai ya banani tokopesa makabo na
bino bakozongisa matondi epai ya Nzambe. **12** Pamba te
lotomo ya makabo na bino ezali kaka te mpo na kokokisa
bosenga ya basantu, kasi ezali mpe mpo ete matondi mingi
ezonga epai ya Nzambe. **13** Mpo ete lotomo yango ekotalisa
bosolo ya komipesa na bino, basantu bakokumisa Nzambe
mpo na botosi ya kondima na bino kati na Sango Malamu ya
Klisto, mpe mpo na esengo oyo mitema na bino ezali na
yango mpo na kokabola biloko na bino elongo na bango mpe
elongo na bato nyonso. **14** Mpe bakosambela mpo na bino,
mpo na kolakisa bolingo makasi oyo bazali na yango mpo na
bino, likolo ya ngolu monene oyo Nzambe apesa bino. **15**
Tika ete matondi epesamela Nzambe mpo na likabo na Ye,
oyo bato bakoki kolimbola te!

10 Ngai Polo oyo namonani lokola moto na bolembu na
miso na bino, kasi lokola moto ya makambo makasi
tango nazalaka mosika, nazali kosenga na bino, na boboto
mpe na bolingo ya Klisto: **2** Nabondeli bino, tango nakoya
epai na bino, bopesa ngai nzela te ya kosalela makambo
makasi oyo nazali kokanisa kolakisa epai ya bato oyo
bakanisaka ete biso totambolaka na mosuni. **3** Pamba te
atako ezali penza ya solo ete tozali bato, mpe tozali kobika
bomoi na biso kati na nzoto, kasi tobundaka te kolanda nzoto.
4 Bibundeli oyo tobundaka na yango ezali ya bonzoto te, kasi
ezali bibundeli ya nguya kati na Nzambe mpo na kokweyisa
bandako batonga makasi. Solo, tobukaka makanisi ya mabe,
5 tokweyisaka makanisi ya lokuta mpe nguya nyonso oyo
etelemelaka boyebi ya Nzambe; tolongaka makanisi nyonso
ya bomoto mpe tosalaka ete yango etosa Klisto. **6** Lisusu,
tomilengeli mpo na kopesa bozangi botosi nyonso etumbu,
tango kaka botosi na bino ekokoka. **7** Botala penza makambo
ndenge ezaleli. Soki ezali na moto oyo andimisami solo ete
azali ya Klisto, ayeba mpe ete soki ye azali ya Klisto, biso
mpe tozali ya Klisto lokola ye. **8** Bongo, ata namikumisaka
koleka mpo na bokonzi oyo Nkolo apesa biso, mpo na
kolendisa kondima na bino kasi mpo na kobebisa yango te,
nakoyokela yango soni ata moke te **9** mpo ete namonana
te lokola nde nazali kobangisa bino na nzela ya mikanda
na ngai. **10** Pamba te bato mosusu balobaka: « Mikanda
na ye ezalaka makasi mpe ebangisaka; kasi soki ye moko
azali elongo na biso, azalaka na ye moto ya bolembu mpe
maloba na ye ezalaka tina te. » **11** Boye tika ete moto oyo
akanisaka bongo asimba likambo oyo: ndenge tolobaka
kati na mikanda na biso tango tozalaka mosika na bino,
ndenge wana mpe tokosala tango tokozala epai na bino.
12 Toboyi komikokanisa to komekana na bato mosusu oyo
bamikumisaka bango moko, tango balukaka komikokanisa
mpe komekana bango na bango. Solo, bazangi mayele! **13**
Kasi biso, tokomikumisa te koleka ndelo; tokomikumisa kaka
kati na bandelo ya mosala oyo Nzambe apesa biso, oyo mpe
esali ete tokoma kino epai na bino. **14** Solo, toleki bandelo
na biso te lokola nde tokomaki te kino epai na bino, pamba
te tokomaki penza kino epai na bino mpo na komemela
bino Sango Malamu ya Klisto. **15** Tomikumisaka te mpo
na mosala ya bato mosusu; nzokande, tozali na elikya ete,
wana kondima na bino ezali kokola, mosala na biso mpe
ezali kokoba koya monene kati na bino kolanda bandelo ya
mosala, oyo Nzambe apesa biso. **16** Boye, tokoteya Sango
Malamu kati na bituka oyo ezali mosika na bino. Pamba
te toboyi na biso komikumisa na tina na mosala oyo bato
mosusu basali kati na elanga na bango ya mosala. **17** Kasi
tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa kati na Nkolo!
18 Pamba te moto oyo bandimaka, ezali te oyo amilobelaka
ye moko, kasi ezali nde oyo Nkolo atatolaka bosolo na tina
na ye.

11 Bandeko, nabondeli bino: boyikela nanu oyo emonani
lokola bozoba na ngai mpiko! Iyo, boyikela ngai mpiko.
2 Mpo na bino, natondi na zuwa kowuta na Nzambe.
Nabalisaki bino na mobali moko kaka, Ye nde Klisto, lokola
elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali
peto. **3** Nzokande, nazali kobanga ete makanisi na bino
ebeba mpe epengwisa bino mosika na nzela ya solo mpe ya
peto na miso ya Klisto, ndenge nyoka ekosaki Eva na mayele
na yango ya mabe. **4** Pamba te bozali kondima ete songolo
aya koteya bino Yesu mosusu oyo akeseni na Yesu oyo biso
toteyaki bino; bozali mpe kondima kozwa molimo mosusu oyo
ekeseni na Molimo oyo boyambaki to mateya oyo ekeseni na
Sango Malamu oyo bondimelaki! **5** Nzokande, nakanisi ete
nazali moke te na miso ya bantoma oyo bamimonaka ete
bazali minene. **6** Nakoki solo komonana lokola moto oyo
ayebi nanu te koloba malamu, kasi nazali na boyebi; mpe
tolakisaki bino yango polele na banzela mpe na makambo
nyonso. **7** Boni, nasalaki mabe ndenge namikitisaki mpo ete
bino botombwama, wana nateyaki bino Sango Malamu ya
Nzambe? **8** Nazwaki mbongo kowuta na Mangomba mosusu
lokola lisungi na bango, wana nazalaki kokokisa lotomo na
ngai kati na bino. **9** Tango nazalaki epai na bino, namemisaki
moto moko te mokumba na ngai, atako nazalaki kokelela.
Pamba te bandeko oyo bawutaki na Masedwane bapesaki
ngai biloko nyonso oyo nazalaki na yango na bosenga.
Mpe nazalaki komibatela malamu mpo ete namemisa bino
mokumba na ngai te; mpe nakokoba kaka komibatela mpo
na likambo yango. **10** Lokola solo ya Klisto ezali kati na ngai,
moto moko te kati na etuka ya Akayi akobotola ngai lokumu
yango. **11** Mpo na nini nalobi bongo? Mpo nalingaka bino
te? Nzambe ayebi ete nalingaka bino! **12** Mpe nakokoba
kosala oyo nazali kosala sik'oyo, mpo na kopekisa bato
oyo bazali koluka nzela ya komikokanisa na biso kati na
makambo oyo bazali komikumisa na yango. **13** Pamba te
bato ya lolenge wana bazali bantoma ya lokuta, bazali bakosi
oyo bazali komikomisa lokola bantoma ya Klisto. **14** Ezali
likambo ya kokamwa te, pamba te Satana mpe amikomisaka
lokola anjelu ya pole. **15** Ezali likambo ya kokamwa te soki
basali na ye mpe bazali komikomisa lokola basali ya Nzambe
ya sembo. Kasi suka na bango ekozala kolanda misala na

bango. **16** Nazongeli lisusu: tika ete moto moko te azwa ngai
lokola moto ya liboma! Kasi soki bolingi bongo, boyamba
ngai lokola moto ya liboma mpo ete ngai mpe namikumisa
mwa moke. **17** Makambo oyo nalingi koloba, nakoloba
yango te ndenge Nkolo alingi, kasi nakoloba yango lokola
moto ya liboma, mpe nazali na elikya ete nakozwa nzela ya
komikumisa. **18** Lokola bato mingi bazali komikumisa na
tina na makambo ya mokili, ngai mpe nakomikumisa. **19**
Bino oyo bozali bato ya bwanya, bozali kondima na esengo
nyonso bato ya maboma. **20** Bozali penza kondima ete
bato bakomisa bino bawumbu, babotola bozwi na bino,
banyokola bino, bamonela bino, babeta bino na bilongi! **21**
Nalobi yango na soni ete tozalaki penza babolole mpo na
komitika bongo. Nzokande, makambo oyo bato mosusu
balingi komikumisa na tina na yango —nazali koloba lokola
moto ya liboma— ngai mpe nakoki komikumisa na tina na
yango. **22** Bazali Ba-Ebre? Ngai mpe nazali Mo-Ebre. Bazali
bana ya Isalaele? Ngai mpe nazali mwana ya Isalaele!
Bazali bakitani ya Abrayami? Ngai mpe nazali mokitani ya
Abrayami. **23** Bazali basali ya Klisto? —Nazali koloba lokola
moto ya liboma— Ngai naleki bango. Pamba te nasalaki
makasi penza, nakotaki mbala mingi na boloko, babetaki
ngai mingi, nakutanaki na makama ya kufa mbala mingi. **24**
Mbala mitano, Bayuda babetaki ngai bafimbu tuku misato na
libwa; **25** mbala misato, babetaki ngai banzete; mbala moko,
babambaki ngai mabanga; mbala misato, nazindaki na mayi;
nasalaki mokolo moko mpe butu moko kati na ebale monene.
26 Mbala na mbala, nazalaki kosala mibembo; nakutanaki na
makama ya bibale, makama liboso ya bato mabe, makama
liboso ya bandeko na ngai ya ekolo moko, makama liboso
ya Bapagano, makama kati na engumba, makama kati na
esobe, makama kati na ebale monene, mpe makama liboso
ya bandeko ya lokuta. **27** Solo nasalaki misala makasi mpe
ya pasi penza; mbala mingi, nalalaki pongi te, nazangaki bilei
ya kolia mpe mayi ya komela, nakilaki bilei, nanyokwamaki
na malili, mpe nazangaki bilamba ya kolata. **28** Longola
makambo nyonso oyo etikali, mokumba na ngai ya mokolo na
mokolo ezalaki: komitungisa na tina na Mangomba nyonso.
29 Nani oyo alembi, bongo ngai nalemba nzoto te? Nani
oyo akweyi na masumu, bongo ngai nayoka motema pasi
te? **30** Soki nasengeli komikumisa, nakomikumisa mpo na
bolembu na ngai. **31** Nzambe mpe Tata ya Nkolo Yesu, Ye
oyo akumisama mpo na seko, ayebi ete nazali kokosa te.
(aiōn g165) **32** Kati na Damasi, moyangeli ya mokonzi Aretasi
apesaki mitindo ete bakengela engumba ya bato ya Damasi
mpo ete bakanga ngai. **33** Kasi bakitisaki ngai na nzela ya
lidusu kati na mir, kati na kitunga, libanda ya mir; bongo
nalongaki kokima ye.

12 Boni, nasengeli komikumisa? Te, ezali na tina te! Kasi
tika nayebisa bino makambo oyo namonaki lokola na
ndoto, mpe bimoniseli oyo Nkolo alakisaki ngai. **2** Nayebi
moto moko kati na Klisto, oyo, wuta mibu zomi na minei,
amemamaki kino na likolo ya misato: nayebi te soki ezalaki
kati na nzoto na ye to mpe kati na nzoto na ye te, kasi
Nzambe ayebi. **3** Nzokande, ezala soki ezalaki kati na nzoto
na ye to mpe kati na nzoto na ye te, Nzambe ayebi yango;
kasi ngai nayebi kaka ete moto yango **4** amemamaki na
paradizo mpe ayokaki maloba oyo moto akoki kolimbola
te, makambo oyo moto azali na ndingisa te ya koloba. **5**
Nakomikumisa solo na tina na moto ya ndenge wana, kasi
na tina na ngai moko te, longola kaka na tina na bolembu
na ngai. **6** Nzokande, soki nalingaki komikumisa, nalingaki
kozala zoba te, pamba te nalingaki koloba kaka bosolo;
kasi naboyi kosala yango, noki te bakopesa ngai lokumu
koleka oyo bato bamonaka kati na ngai to koleka sango oyo
bayokaka na tina na ngai. **7** Kutu, mpo ete namitondisa na
lofundu te na tina na bimoniseli ya kokamwa oyo nazwaki,
batiaki ngai nzube moko kati na nzoto, anjelu ya Satana mpo
na konyokola ngai. **8** Mpo na yango, nabondelaki Nkolo
mbala misato mpo ete nzube yango elongwa na nzoto na
ngai. **9** Kasi azongiselaki ngai: « Ngolu na Ngai ekoki mpo na
yo, pamba te nguya na Ngai ekokisamaka kati na bolembu.
» Mpo na yango, nakomikumisa na esengo nyonso mpo
na bolembu na ngai, mpo ete nguya ya Klisto ezala kati na
ngai. **10** Yango wana, na likambo oyo etali Klisto, ezala
kati na bolembu, na kofingama, na kozanga, na minyoko to
mpe na pasi oyo nakutanaka na yango, nasepelaka na ngai
kaka; pamba te ezali na tango oyo nazalaka na bolembu nde
natondaka na makasi. **11** Tala, nazali koloba lokola moto
ya liboma, pamba te bino nde botindiki ngai kosala bongo.
Pamba te ata soki nazali moto pamba, kasi bantoma oyo
bamimonaka minene baleki ngai ata na eloko moko te. **12**
Bilembo oyo elakisaka ete nazali ntoma emonisamaki kati
na bino: molende, bilembo ya kokamwa mpe bikamwa. **13**
Eloko nini penza bino bozwaki te koleka Mangomba mosusu,
longola kaka kozanga komemisa bino mokumba na ngai?
Boye, bolimbisa ngai mpo na mabe yango! **14** Sik'oyo, nasali
mabongisi ya koya kotala bino mpo na mbala ya misato;
mpe nakomemisa bino mokumba na ngai te, pamba te nazali
koluka biloko na bino te, kasi nazali nde koluka bino moko.
Kobomba biloko mpo na baboti ezali likambo ya bana na
bango te, kasi ezali baboti nde basengeli kobomba biloko
mpo na bana na bango. **15** Mpo na ngai, nakopesa biloko na
ngai nyonso na esengo, mpe nakomipesa mobimba mpo na
bino. Soki nalingi bino mingi; boni, bino bokoki kolinga ngai
mingi te? **16** Atako nazalaki mokumba te epai na bino, kasi
bato mosusu bazalaki koloba ete nazali moto ya mayele
mabe, natielaki bino motambo. **17** Boni, kati na bato oyo
natindaki epai na bino, ezali na moko oyo natindaki mpo
na kozwa bino biloko na mayele mabe? **18** Nasengaki
na Tito ete aya epai na bino, mpe natindaki elongo na ye
ndeko na biso. Boni, Tito azwaki biloko na bino na mayele
mabe? Tozalaki na ye likanisi moko te? Tazalaki kosala na ye
ndenge moko te? **19** Bokanisi ete, wuta kala, biso tolukaka
komilongisa liboso na bino? Te, balingami na ngai! Ezali
liboso ya Nzambe, kati na Klisto, nde tolobaka mpe tosalaka
makambo nyonso mpo na kokolisa kondima na bino. **20**
Pamba te nazali kobanga ete nakuta bino te na lolenge oyo
ngai nazali kolinga ete bozala, tango nakoya epai na bino,
mpe ete bino bomona ngai te na lolenge oyo bozali kolinga
ete nazala. Nazali kobanga kokuta kati na bino koswana,
zuwa, kanda, kowelana, kofingana, kotongana, lofundu mpe
mobulu. **21** Solo, nazali kobanga lisusu ete, tango nakoya
lisusu epai na bino, Nzambe ayokisa ngai soni liboso na bino,
mpe ete nalela mpo na bato ebele oyo basalaki masumu
liboso kasi babongwani te na misala na bango ya mbindo, na
kindumba mpe na ekobo oyo basalaka.

13 Ekozala mbala na ngai ya misato ya koya epai na
bino. Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli
ya bato mibale to misato. **2** Nasilaki kokebisa bino tango
nayaki epai na bino mpo na mbala ya mibale, mpe, wana
nazali nanu mosika na bino, nazali kozongela yango lisusu
epai ya bato oyo basalaki masumu liboso mpe epai ya
bato nyonso, ete, tango nakoya lisusu, nakoyokela moto
ata moko te mawa, **3** lokola bozali kosenga elembo oyo
ezali kolakisa ete Klisto alobaka na nzela na ngai; pamba te
azali na bolembu te mpo na bino, kasi asalaka na nguya
kati na bino. **4** Solo, atako babakaki Ye na ekulusu kati na
bolembu, kasi azali na bomoi na nzela ya nguya ya Nzambe.
Biso mpe ndenge moko: tozali na bolembu kati na Ye, kasi
tokomilakisa bato ya bomoi elongo na Ye na nzela ya nguya
ya Nzambe, na lolenge na biso ya kosala mpo na bolamu na
bino. **5** Bomimeka bino moko mpe botala soki bozali kati
na kondima; bomitala penza bino moko malamu. Boyebi te
ete Yesu-Klisto azali kati na bino? Loba ete bosila kokweya
liboso ya komekama. **6** Kasi nazali na elikya: bokoyeba solo
ete biso tokweyaki te liboso ya komekama. **7** Sik'oyo, tozali
kobondela Nzambe mpo ete bosala mabe ata moko te; ezali
te mpo bato bamona ete biso tolonga komekama, kasi mpo
ete bino bosala bolamu, mpe biso tomonana lokola bato oyo
balonga te. **8** Pamba te tozali na nguya te ya kotelemela
solo, kasi tozali kaka na nguya ya kokokisa yango. **9** Tozali
na esengo ya kozala na bolembu, kasi bino bozali makasi;
mpe tosengaka na Nzambe kati na mabondeli na biso ete
bokoma bato ya kokoka. **10** Yango wana, nazali kokomela
bino makambo yango nyonso, awa nazali nanu mosika na
bino, mpo ete, tango nakoya, bomona ngai te lokola moto ya
makambo makasi na lolenge na ngai ya kosalela bokonzi
oyo Nkolo apesaki ngai mpo na kolendisa kondima na bino,
kasi mpo na kokweyisa yango te. **11** Bandeko na ngai,
nasukisi mokanda na ngai na maloba oyo: Bosepelaka!
Bolukaka kokoma bato ya kokoka, bolendisanaka bino na
bino, bozalaka na likanisi moko, bobikaka bomoi na bino na
kimia. Bongo Nzambe ya bolingo mpe ya kimia akozala na
bino elongo. **12** Bopesanaka mbote na beze ya bule. **13**
Basantu nyonso oyo bazali awa batindeli bino mbote. **14**
Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-Klisto, bolingo ya Nzambe mpe
lisanga na Molimo Mosantu ezala na bino nyonso!

Bagalatia

1 Ngai Polo, ntoma oyo abengamaki na bato te to na nzela
ya moto te, kasi na Yesu-Klisto mpe na Nzambe Tata oyo
asekwisaki Ye kati na bakufi, **2** mpe bandeko nyonso oyo
bazali elongo na ngai; Epai ya Mangomba ya Galatia: **3** Tika
ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe,
Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **4** Yesu amipesaki
mpo na masumu na biso mpo ete, kolanda mokano ya
Nzambe, Tata na biso, akangola biso longwa na ekeke oyo
ya mabe. **(aiōn g165)** **5** Tika ete nkembo ezonga epai na Ye
libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **6** Nazali kokamwa ete
bozali kosundola noki Ye oyo abengaki bino na nzela ya ngolu
ya Klisto mpe bozali kolanda sango malamu mosusu **7** oyo
ezalaka kutu te. Solo, ezali na bato oyo bazali kotia mobulu
kati na bino mpe bazali koluka kobongola Sango Malamu ya
Klisto. **8** Kasi soki moto moko, ezala biso to Anjelu moko
kowuta na Likolo, ateyi bino sango malamu oyo ekeseni na
Sango Malamu oyo biso toteyaki bino, wana tika ete Nzambe
alakela ye mabe! **9** Ndenge tolobaki yango liboso, mpe nazali
lisusu koloba yango sik'oyo: soki moto moko ateyi bino sango
malamu oyo ekeseni na Sango Malamu oyo boyambaki,
wana tika ete Nzambe alakela ye mabe! **10** Bozali sik'oyo
kokanisa nini na likambo oyo: nazali koluka kosepelisa bato
to nazali koluka kosepelisa Nzambe? Boni, nazali koluka
kosepelisa bato? Soki nazalaki nanu koluka kosepelisa bato,
nalingaki kozala mosali ya Klisto te. **11** Bandeko na ngai,
nalingi boyeba malamu ete Sango Malamu oyo nateyaki
bino ezalaki mbuma ya makanisi ya bomoto te. **12** Nazwaki
yango na moto moko te, nayekolaki yango mpe te; kasi ezali
Yesu-Klisto nde alakisaki ngai yango na nzela ya emoniseli.
13 Solo, boyokaki sango ya bizaleli na ngai ya kala tango
nazalaki nanu mondimi kati na lingomba ya Bayuda; boyebi
mpe ndenge nini nazalaki konyokola Lingomba ya Nzambe
mpo na kopanza yango. **14** Kati na lingomba ya Bayuda,
nazalaki komata koleka Bayuda ebele ya ekeke na ngai,
oyo tozalaki na bango mibu moko ya mbotama; nalekaki
bango kutu na bolingo eleka ndelo mpo na bokoko ya batata
na ngai. **15** Kasi tango Nzambe oyo aponaki ngai wuta
na libumu ya mama na ngai mpe abengaki ngai na nzela
ya ngolu na Ye, asepelaki **16** kotalisa ngai Mwana na Ye
na nzela ya emoniseli mpo ete nakoka kosakola Ye kati
na Bapagano, natunaki na mbala moko toli epai ya moto
ata moko te. **17** Nakendeki kutu na Yelusalemi te mpo na
kokutana na bato oyo bakomaki bantoma liboso na ngai,
kasi nakendeki nde na Arabi. Sima na yango, nazongaki
na Damasi. **18** Ezali sima na mibu misato nde nakendeki
na Yelusalemi mpo na koyeba Petelo, mpe navandaki epai
na ye mikolo zomi na mitano. **19** Natikalaki komona ntoma
mosusu te, longola kaka Jake, ndeko ya Nkolo. **20** Nzambe
azali Motatoli na ngai ete makambo oyo nazali kokomela
bino ezali ya lokuta te. **21** Sima na yango, nakendeki na
bituka ya Siri mpe ya Silisi. **22** Kasi Baklisto ya Mangomba
ya Yuda bayebaki ngai te, **23** bayokaki kaka sango: « Moto
oyo azalaki konyokola biso na kala akomi sik'oyo koteya
kondima oyo azalaki koluka kobebisa. » **24** Mpe bazalaki
kokumisa Nzambe na tina na ngai.

2 Sima na mibu zomi na minei, nazongaki lisusu na
Yelusalemi elongo na Barnabasi; namemaki mpe Tito.
2 Nakendeki kuna mpo na kotosa emoniseli oyo nazwaki.
Natalisaki na bakambi Sango Malamu oyo nateyaka kati
na Bapagano, na esika oyo tozalaki kaka biso moko mpo
nalingaki ete mosala oyo nazalaki kosala mpe oyo nasilaki
kosala ezwama na motuya. **3** Nzokande, ezala Tito oyo
azalaki elongo na ngai, batindaki ye kutu te na makasi ete
akatisa ngenga, atako azalaki Mogreki. **4** Esalemaki bongo
likolo ya bandeko ya lokuta oyo basilaki kokota kati na biso
na mayele mabe mpo na kolandela bonsomi oyo tozali na
yango kati na Yesu-Klisto mpe mpo na koluka kokomisa
biso bawumbu. **5** Kasi totikelaki bango ata tango te mpo
ete bosolo ya Sango Malamu etikala mpo na bino. **6** Bato
oyo bazalaki bakambi babakisaki ata eloko moko te na
mateya na ngai; lokumu nyonso oyo bazalaki na yango
ezalaki na motuya moko te epai na ngai, pamba te Nzambe
aponaka bilongi te. **7** Kutu, bamonaki penza ete Nzambe
apesaki ngai mokumba ya koteya Sango Malamu epai ya
bato oyo bakatama ngenga te, ndenge apesaki na Petelo
mokumba ya koteya Sango Malamu epai ya Bayuda. **8**
Pamba te Nzambe oyo asalaki kati na Petelo mpo ete azala
ntoma ya bato oyo bakatama ngenga asalaki mpe kati na
ngai lokola mpo ete nazala ntoma ya Bapagano. **9** Boye
Jake, Petelo mpe Yoane oyo bazalaki makonzi ya Lingomba
bandimaki ngolu oyo Nzambe apesaki ngai. Yango wana
basanganaki elongo na ngai mpe Barnabasi mpo na kolakisa
ete tokomi moko; mpe toyokanaki ete biso tokende epai ya
Bapagano, mpe bango bakende epai ya bato oyo bakatama
ngenga. **10** Basengaki na biso kaka ete tokoba kokanisa
babola. Mpe nasalaki nyonso mpo na kokokisa mokumba
yango. **11** Tango Petelo ayaki na Antioshe, natelemelaki
ye makasi mpo ete azalaki kati na libunga. **12** Pamba te
liboso ete bato oyo bawutaki epai ya Jake bakoma, Petelo
azalaki kolia mesa moko elongo na Bapagano; kasi sima na
bango kokoma, akomaki kobenda nzoto mpe akabwanaki
na Bapagano yango mpo ete azalaki kobanga Bayuda. **13**
Bayuda mosusu basanganaki na ye kati na lokuta na ye kino
Barnabasi mpe akotaki na lokuta na bango. **14** Kasi tango
ngai namonaki ete bazali kotambola te na bomoi ya sembo
kolanda bosolo ya Sango Malamu, nalobaki na Petelo na
miso ya bango nyonso: « Ozali Moyuda, kasi ozali kobika
bomoi na yo lokola Mopagano! Ndenge nini ozali kosenga na
makasi ete Bapagano batambola lokola Bayuda? **15** Biso
tobotama Bayuda, tozali Bapagano te oyo bazali basumuki.
16 Toyebi ete moto akoki kokoma sembo te na nzela ya
kotosa maloba ya Mobeko, kasi kaka na nzela ya kondima
kati na Yesu-Klisto. Yango wana biso mpe tondimelaki Yesu-
Klisto mpo ete tokoma sembo na nzela ya kondima kati na
Klisto, kasi na nzela te ya kotosa maloba ya Mobeko, pamba
te moto moko te akoki kokoma sembo na nzela ya kotosa
maloba ya mibeko. **17** Kasi soki, wana tozali koluka kokoma
sembo kati na Klisto, emonani lisusu ete biso moko Bayuda
tozali mpe basumuki lokola Bapagano, boni, elingi koloba
ete Klisto azali kotombola masumu? Ata moke te! **18** Soki
ngai natomboli lisusu biloko oyo nasilaki kobebisa, wana
nazali penza mobuki mibeko. **19** Pamba te, na nzela ya
Mobeko, ngai nasilaki kokufa na oyo etali Mobeko mpo ete
nakoka kobika bomoi na ngai mpo na Nzambe. Nabakamaki

na ekulusu elongo na Klisto; **20** boye ezali lisusu ngai te
moto nazali kobika, kasi ezali Klisto nde azali kobika kati na
ngai. Bomoi oyo nazali kobika sik'oyo kati na nzoto na ngai
lokola moto, nazali kobika yango na nzela ya kondima kati na
Mwana na Nzambe, oyo alingaki ngai mpe amikabaki mpo
na ngai. **21** Nazali kolongola te ngolu ya Nzambe, pamba te
soki ezali na nzela ya kotosa Mobeko nde bato bakomaka
sembo, wana Klisto akufaki mpo na pamba. »

3 Oh bato ya Galatia, bozali penza babolole! Nani aloki
bino? Balimbolelaki bino polele ndenge nini babakaki
Yesu-Klisto na ekulusu. **2** Nalingi kotuna bino motuna moko
kaka: « Bozwaki Molimo mpo botosaki Mobeko to mpo
boyambaki na kondima Sango Malamu oyo boyokaki? » **3**
Ndenge nini bokoki kokoma babolole boye? Ndenge nini
bino oyo bobandaki na Molimo bozali sik'oyo kosukisa na
mosuni? **4** Boni, bomonaki kaka pasi ya pamba, soki penza
ezalaki mpe mpo na pamba? **5** Boni, ezali mpo botosaki
Mobeko nde Nzambe apesi bino Molimo na Ye mpe azali
kosala bikamwa kati na bino to ezali mpo boyambaki na
kondima Sango Malamu oyo boyokaki? **6** Abrayami azalaki
na kondima epai ya Nzambe; mpe mpo na kondima na ye,
Nzambe akomisaki ye moto ya sembo. **7** Boye, boyeba
malamu ete ezali kaka bato oyo bazali na kondima kati na
Nzambe nde bazali bana ya Abrayami. **8** Makomi esilaki
kobongisa ete Nzambe akokomisa Bapagano sembo na
nzela ya kondima, mpe etatolaki Sango Malamu oyo epai ya
Abrayami: « Bato ya bikolo nyonso bakopambolama mpo
na yo. » **9** Boye, bato oyo bazali na kondima bazali ya
kopambolama elongo na Abrayami, moto na kondima. **10**
Pamba te bato nyonso oyo batiaka elikya na botosi na bango
liboso ya Mobeko bazali na se ya elakeli mabe, kolanda
ndenge ekomama: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo
akobaka te kotosa makambo nyonso oyo ekomama kati na
buku ya Mobeko. » **11** Solo, moto moko te akoki kokoma
sembo na miso ya Nzambe na nzela ya Mobeko, pamba te
moto ya sembo akobika na nzela ya kondima. **12** Nzokande,
Mobeko ewuti na kondima te, pamba te ekomama: « Moto
oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango.
» **13** Klisto akangolaki biso na bilakeli mabe ya Mobeko,
pamba te akomaki elakeli mabe na esika na biso. Ekomama:
« Alakelama mabe, moto nyonso oyo badiembiki na nzete. »
14 Asalaki bongo mpo ete, kati na Klisto Yesu, Bapagano
bazwa mapamboli ya Abrayami, mpe mpo ete biso tozwa, na
nzela ya kondima, Molimo oyo Nzambe alakaki. **15** Bandeko
na ngai, tozwa nanu ndakisa moko kati na bomoi na biso
ya mokolo na mokolo: Soki moto atiki maloba na ye ya
suka kati na mokanda, moko te akoki kolongola to kobakisa
eloko kati na makambo oyo esili kokomama. **16** Nzokande,
Nzambe apesaki bilaka na Ye epai ya Abrayami mpe epai
ya mokitani na ye. Makomi elobi te « Epai ya bakitani »
lokola nde ezalaki likambo ya bato ebele, kasi elobi « Epai
ya mokitani na yo » mpo na kolakisa ete etali moto se moko
kaka, ye nde Klisto. **17** Nalobi boye: « Mobeko oyo eyaki
sima na mibu nkama minei na tuku misato ezali na makoki te
ya koboma boyokani oyo Nzambe asala wuta kala elongo na
Abrayami; soki te, elaka ekomi eloko pamba. » **18** Pamba te
soki libula ezwami na nzela ya Mobeko, wana elaka ezali
lisusu na esika te. Nzokande ezali penza na nzela ya elaka
nde Nzambe atalisaki ngolu na Ye epai ya Abrayami. **19**
Bongo mpo na nini Mobeko? Mobeko ebakisamaki mpo
na kobimisa polele bozangi botosi ya bato, kino na boyei
ya Mokitani epai ya nani Nzambe apesaki elaka. Mobeko
yango epesamaki na nzela ya ba-anjelu, mpe mokumba na
yango epesamaki na maboko ya moyokanisi. **20** Nzokande
soki ezalaki na moyokanisi, elingi koloba ete ezalaki mpe
na masanga ebele ya koyokanisa. Kasi mpo na oyo etali
elaka, Nzambe azali kaka Ye moko. **21** Boni, Mobeko eyaki
mpo na kotelemela bilaka ya Nzambe? Ata moke te! Soki
mobeko moko epesamaki, mobeko oyo ezali na makoki ya
kopesa bato bomoi, bato balingaki penza kokoma sembo na
nzela ya mobeko yango. **22** Kasi tala makambo oyo Makomi
eloba: Mokili mobimba ezali na se ya bokonzi ya lisumu mpo
ete elaka ya Nzambe ekokisama epai ya bandimi na nzela
ya kondima na bango kati na Yesu-Klisto. **23** Liboso ete
kondima eya, tozalaki na se ya bokonzi ya Mobeko, tozalaki
ya kokangama mpo na kozela kondima oyo esengelaki
komonisama. **24** Boye Mobeko ezalaki lokola mokengeli,
ezalaki na mokumba ya komema biso epai ya Klisto mpo
ete tokoma sembo na nzela ya kondima. **25** Lokola sik'oyo
kondima eyei, tozali lisusu na se ya bokonzi ya Mobeko te.
26 Boye bino nyonso bozali bana na Nzambe na nzela ya
kondima kati na Yesu-Klisto; **27** pamba te bino nyonso oyo
bozwaki libatisi kati na Klisto bolataki nde Klisto. **28** Bokeseni
ezali lisusu te kati na Bayuda mpe Bagreki, kati na bawumbu
mpe bansomi, kati na mibali mpe basi; pamba te bino nyonso
bozali se moto moko kati na Yesu-Klisto. **29** Mpe soki bozali
ya Klisto, bozali mpe bokitani ya Abrayami, bakitani ya libula
kolanda elaka oyo Nzambe apesaki na Abrayami.

4 Tala ndimbola ya makambo oyo nazali koloba: soki
mokitani ya libula azali nanu mwana moke, akeseni te
na mowumbu, atako ye nde azali nkolo ya biloko nyonso.
2 Akozala na se ya bokonzi ya babokoli mpe ya babateli
bomengo kino tango akokokisa mibu oyo tata na ye akataki.
3 Ezali mpe ndenge moko mpo na biso: wana tozalaki nanu
bana mike, tozalaki bawumbu ya makambo oyo etambolisaka
mokili. **4** Kasi tango ngonga oyo Nzambe akataki ekokaki,
atindaki Mwana na Ye, oyo abotamaki na mwasi mpe na se
ya bokonzi ya Mobeko, **5** mpo na kosikola bato oyo bazali na
se ya bokonzi ya Mobeko, mpe mpo na kopesa biso makoki
ya kokoma bana na Nzambe. **6** Mpe mpo ete bozali penza
bana, Nzambe atindaki Molimo ya Mwana na Ye kati na
mitema na biso, Molimo oyo agangaka: « Aba, » elingi koloba:
« Tata! » **7** Boye, ozali lisusu mowumbu te, kasi mwana.
Mpe mpo ete ozali mwana, Nzambe okomisi yo mokitani ya
libula na Ye. **8** Wuta kala, wana boyebaki nanu Nzambe
te, bozalaki bawumbu ya banzambe oyo, na bosolo, bazali
penza banzambe te. **9** Kasi awa boyebi sik'oyo Nzambe to
lokola sik'oyo Nzambe ayebi bino, ndenge nini bozongeli
lisusu makambo oyo etambolisaka mokili, makambo oyo
ezanga nguya mpe tina? Bolingi lisusu komizongisa na se
ya bowumbu na yango? **10** Bozali kotosa mikolo, basanza,
bileko mpe mibu! **11** Ah! Nazali penza kobanga ete pasi oyo
namiyokisaki mpo na bino ekende pamba. **12** Nabondeli
bino bandeko na ngai: Bozala lokola ngai, pamba te ngai
mpe namikomisaki lokola bino. Bosalaki ngai mabe moko te.
13 Boyebi malamu ete ezali bokono na ngai nde epesaki

ngai libaku ya koteya bino Sango Malamu mpo na mbala ya
liboso. **14** Atako bongo, botiolaki ngai te mpe boboyaki ngai
te mpo na bokono na ngai; nzokande, boyambaki ngai lokola
Anjelu na Nzambe, lokola Yesu-Klisto Ye moko. **15** Esengo
na bino ekeyi wapi? Nakoki ata kopesa litatoli oyo na tina na
bino: Soki ekokaki kosalema, bolingaki ata kolongola miso
na bino mpo na kopesa ngai yango. **16** Boni, nakomi sik'oyo
monguna na bino mpo ete nazali koloba na bino solo? **17**
Bato wana balingi bino makasi, kasi makanisi na bango ezali
ya malamu te; bazali na posa ya kokabola bino na ngai mpo
ete bokangama na bango. **18** Ezali malamu kozalaka tango
nyonso na bolingo eleka ndelo mpo na likambo ya malamu,
kasi ezala kaka te tango nazali elongo na bino. **19** Bana na
ngai, lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota, nazali lisusu
koyoka pasi mpo na bino, kino tango Klisto akosalema kati
na bino. **20** Nazali na posa makasi ya kozala sik'oyo elongo
na bino mpe koloba na bino na lolenge mosusu, pamba te
nayebi lisusu te eloko ya kosala mpo na bino! **21** Bino oyo
bolingi kozala na se ya bokonzi ya Mobeko, boyebisa ngai
nanu, bososolaka na bino te makambo oyo Mobeko elobaka?
22 Ekomama kati na yango ete Abrayami azalaki na bana
mibali mibale: mwasi mowumbu abotelaki ye mwana moko,
mpe mwasi nsomi abotelaki ye mwana moko. **23** Mwana
oyo mwasi mowumbu abotelaki Abrayami abotamaki na
lolenge ya bomoto, kasi mwana oyo mwasi nsomi abotelaki
ye abotamaki kolanda elaka ya Nzambe. **24** Makambo oyo
epesami lokola ndakisa: Basi oyo mibale bazali kotalisa
boyokani mibale. Moko ewutaki na ngomba Sinai mpe ebotaki
bawumbu; yango nde Agari azali kotalisa. **25** Agari azali
ngomba Sinai kati na Arabi, akokani na Yelusalemi ya sik'oyo,
pamba te ezali kati na bowumbu elongo na bana na yango.
26 Kasi Yelusalemi ya Likolo ezali nsomi, mpe yango nde
ezali mama na biso; **27** pamba te ekomama: « Sepela,
mwasi ekomba, yo oyo obotaka te! Sepela makasi mpe
ganga na esengo, yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota
te! Pamba te bana ya mwasi oyo asundolama bakozala ebele
koleka bana ya mwasi oyo azali na mobali. » **28** Nzokande
bino bandeko na ngai, bozali bana ya elaka, lokola Izaki. **29**
Kasi ndenge kaka mwana mobali oyo abotamaki na lolenge
ya bomoto azalaki na kala konyokola mwana mobali oyo
abotamaki na nzela ya nguya ya Molimo, ndenge wana mpe
ezali kosalema sik'oyo. **30** Nzokande Makomi ezali koloba
nini? « Bengana mwasi mowumbu elongo na mwana na ye
ya mobali, pamba te mwana ya mwasi mowumbu akoki te
kokabola libula elongo na mwana mobali ya mwasi nsomi. »
31 Yango wana bandeko na ngai, biso tozali bana ya mwasi
mowumbu te, kasi bana ya mwasi nsomi.

5 Ezali mpo ete tozala bansomi nde Klisto akangolaki biso.
Yango wana, botelema ngwi mpe bozonga lisusu na
bowumbu te. **2** Ngai Polo, nazali koloba na bino ete soki
bokatisi ngenga, Klisto akozala lisusu na tina te epai na
bino. **3** Nazali koyebisa lisusu na moto nyonso oyo akatisi ye
moko ngenga ete asengeli kotosa makambo nyonso oyo
Mobeko etindaka. **4** Bino oyo bolukaka kokoma sembo na
nzela ya kotosa mibeko, bozali ya kokabwana na Klisto,
bozali lisusu na se ya ngolu ya Nzambe te. **5** Kasi biso, na
lisungi ya Molimo, tozali kozela na elikya kokoma sembo
na nzela ya kondima. **6** Pamba te, kati na Yesu-Klisto,
likambo ya tina ezali: kozala na kondima oyo esalaka na
nzela ya bolingo; ezali te: kokatama ngenga to kokatama
ngenga te. **7** Bozalaki kopota mbangu malamu! Bongo nani
apengwisi bino mpo ete botika kotosa bosolo? **8** Likanisi
ya boye ewuti te epai ya Ye oyo abengaki bino. **9** Mwa
levire moke evimbisaka potopoto nyonso ya mapa. **10** Ngai
nandimisami mpo na bino kati na Nkolo ete bokotikala kozala
na makanisi mosusu te; mpe ete moto oyo azali kotia mobulu
kati na makanisi na bino akozwa etumbu, ezala ata nani. **11**
Bandeko na ngai, soki nazalaki nanu koteya tina ya kokatisa
ngenga, mpo na nini nanyokolama lisusu? Soki ezali bongo,
mateya ya ekulusu elingaki lisusu kobetisa bato mabaku te.
12 Boye tika ete bato oyo bazali kotia mobulu kati na bino
bamilongola ata banzoto ya mibali! **13** Bandeko na ngai,
Nzambe abenga bino mpo ete bozala bansomi. Kasi tika ete
bonsomi yango ekoma te mpo na bino libaku malamu ya
kotambola kolanda baposa ya nzoto. Nzokande, na nzela ya
bolingo, bosunganaka bino na bino. **14** Pamba te Mobeko
nyonso ekokisami kati na liloba kaka moko: « Linga moninga
na yo ndenge yo moko omilingaka. » **15** Soki bozali kotukana
mpe kozokisana, bosala keba ete bobomana te bino na bino.
16 Boye, tala makambo oyo nazali koloba na bino: Botambola
kolanda baposa ya Molimo, mpe bokokokisa te baposa ya
bomoto na bino. **17** Pamba te baposa ya bomoto ebundisaka
baposa ya Molimo, mpe baposa ya Molimo ebundisaka
baposa ya bomoto. Nyonso mibale ebundisanaka mpo ete
bolonga te kosala makambo oyo bolingi kosala. **18** Kasi
soki Molimo atambolisi bino, bokozala na se ya bokonzi ya
Mobeko te. **19** Tala misala ya bomoto: kindumba, misala
ya bosoto, pite, **20** kosambela bikeko, kindoki, koyinana,
koswana, zuwa, kanda, bombanda, bokabwani, koboyana,
21 likunya, milangwa, lokoso ya kolia, mpe makambo mosusu
ya lolenge oyo. Nazali komiyebisela bino, ndenge nasalaki
liboso: bato oyo basalaka makambo ya lolenge oyo bakokota
te na Bokonzi ya Nzambe. **22** Kasi mbuma ya Molimo
ezali: bolingo, esengo, kimia, kokanga motema, bondeko,
kosala bolamu, kondima, **23** boboto mpe komikanga. Mibeko
epekisaka te makambo ya lolenge oyo. **24** Bato oyo bazali
kati na Yesu-Klisto babaka na ekulusu bomoto na bango
elongo na baposa mpe bilulela na yango. **25** Lokola tozali
kobika bomoi na biso na nzela ya Molimo, totambola mpe na
lisungi ya Molimo. **26** Tozala bato ya lolendo te, totumbolana
te mpe toyokelana zuwa te.

6 Bandeko na ngai, soki bokuti moto azali kosala mabe
songolo, bino oyo bozali kotambola kolanda Molimo ya
Nzambe bozongisa ye na nzela, na boboto nyonso. Kasi sala
keba ete yo mpe omekama te. **2** Bomemisana mikumba bino
na bino; ezali na nzela wana nde bokokokisa mobeko ya
Klisto. **3** Soki moto songolo akanisi ete azali moto monene,
nzokande azali kaka moto pamba, azali komikosa ye moko.
4 Tika ete moko na moko atala malamu misala na ye! Soki
akoki komikumisa mpo na yango, akomikumisa mpo na
ye moko kaka, kasi mpo na bato mosusu te; **5** pamba te
moto na moto akosamba mpo na misala na ye moko. **6**
Tika ete moto oyo bazali koteya Liloba apesa ndambo ya
biloko na ye nyonso epai ya moteyi na ye. **7** Bomikosa te:
Nzambe amitikaka te ete batiola Ye. Oyo moto alonaka,
yango nde abukaka. **8** Moto oyo alonaka mpo na kosepelisa

bạposa ya bomoto na ye akobuka libebi, moto oyo alonaka
mpo na kosepelisa Molimo akobuka bomoi ya seko. **(aiōnios**
g166) **9** Tosalaka bolamu; tolembisa nzoto na biso te mpo na
yango, pamba te tokobuka mbuma na tango oyo esengeli
soki toyiki mpiko. **10** Boye, lokola tozali nanu na tango,
tosalaka bolamu mpo na bato nyonso, mpe mingi-mingi
mpo na libota ya bandimi. **11** Botala ndenge nakomeli bino
na makomi ya minene! Nasaleli loboko na ngai moko mpo
na kokoma yango. **12** Bato oyo balingaka koyebana na
miso ya bato batindaka bino na makasi kokatisa ngenga,
mpo ete banyokola bango te mpo na ekulusu ya Klisto. **13**
Pamba te bango moko bato oyo bakatisaka ngenga batosaka
Mobeko te, kasi balingi kaka ete bokatisa ngenga mpo ete
bamikumisa na tina na bomoto na bino. **14** Mpo na ngai,
nakomikumisa na eloko mosusu te, longola kaka na ekulusu
ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, pamba te ezali na nzela ya
ekulusu yango nde mokili ebakamaki mpo na ngai, mpe ngai
nabakamaki mpo na mokili. **15** Ezali te kokatama ngenga to
kokatama ngenga te nde ezali na tina; likambo ya tina ezali:
kokoma ekelamu ya sika. **16** Tika ete kimia mpe mawa ya
Nzambe epesamela bato nyonso oyo bakobanda kotambola
kolanda mobeko oyo, mpe epesamela Isalaele ya Nzambe!
17 Kobanda lelo, tika ete moto moko te apesa ngai lisusu pasi
na motema, pamba te nazali komema bilembo ya bạpota ya
Yesu kati na nzoto na ngai. **18** Bandeko na ngai, tika ete
ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala elongo na molimo
na bino! Amen!

Ba-Efeso

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe;
Epai ya basantu mpe bandimi ya Yesu-Klisto, oyo bazali
kati na Efeso: **2** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino
kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto!
3 Tika ete lokumu epesamela Nzambe mpe Tata ya Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, oyo apesi biso kati na bisika ya Likolo,
mapamboli nyonso ya Molimo kati na Klisto. **4** Pamba te,
kati na Klisto, apona biso liboso ete akela mokili, mpo ete
tozala bato ya bule mpe bazanga pamela na miso na Ye.
Kati na bolingo na Ye, **5** abongisa biso wuta kala mpo ete
tozwa makoki ya kokoma bana na Ye na nzela ya Yesu-
Klisto, kolanda bolamu mpe mokano na Ye moko, **6** mpo
ete tosanzola nkembo ya ngolu na Ye, oyo akabeli biso
kati na Molingami na Ye. **7** Kati na Klisto, tozwi lisiko na
nzela ya makila na Ye, mpe bolimbisi ya masumu, kolanda
bomengo ya ngolu ya Nzambe **8** oyo akabolelaki biso yango
na bofuluki, na kopesa biso bwanya mpe bososoli nyonso,
9 mpe na kolakisa biso mabombami ya mokano na Ye,
mabombami oyo abongisa kati na Klisto kolanda bolamu na
Ye, **10** mpo na kokokisa yango na tango ya suka: kosangisa
kati na Klisto bikelamu nyonso oyo ezali kati na Likolo mpe
oyo ezali na mabele. **11** Kati na Klisto, Nzambe aponaki biso
lisusu mpo ete tokitana na libula na biso, kolanda mabongisi
ya Ye oyo akokisaka nyonso, kolanda makanisi ya mokano
na Ye, **12** mpo ete tosanzola nkembo na Ye, biso ba-oyo
tozalaki bato ya liboso mpo na kotia elikya na biso kati na
Klisto. **13** Bino mpe, sima na bino koyoka Liloba ya solo,
Sango Malamu ya lobiko na bino, bondimelaki Klisto; mpe
Nzambe apesaki bino Molimo Mosantu oyo alakaki mpe,
na nzela ya Molimo yango, abetaki bino kashe **14** lokola
ndanga ya libula na biso kino basikolami na Ye bakangolama
mpo na kosanzola nkembo na Ye. **15** Yango wana, wuta
tango nayokaki sango ya kondima na bino kati na Nkolo
Yesu mpe bolingo na bino mpo na basantu nyonso, **16**
nazongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe mpo
na bino, nakanisaka bino na mabondeli na ngai **17** mpe
nasengaka ete Nzambe ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, Tata
ya nkembo, apesa bino Molimo ya bwanya mpe ya emoniseli
mpo ete bokoka koyeba Ye malamu. **18** Nasambelaka ete
angengisa miso ya mitema na bino mpo ete bokoka kososola
elikya oyo ezali kati na kobengama na bino, bomengo
ya nkembo ya libula na Ye, oyo akopesa bino elongo na
basantu, **19** mpe monene makasi ya nguya na Ye mpo
na biso oyo tozali na kondima. Abimisaki nguya yango na
makasi na yango nyonso **20** mpe asalelaki yango kati na
Klisto tango asekwisaki Ye kati na bakufi mpe avandisaki Ye
na ngambo ya loboko na Ye ya mobali kati na Likolo, **21**
na likolo ya milimo nyonso, ya bokonzi nyonso, ya nguya
nyonso, ya bokasi nyonso, mpe ya kombo nyonso oyo bato
bakoki kotanga, na tango oyo kaka te kasi mpe na tango oyo
ekoya. **(aiōn g165)** **22** Nzambe atia nyonso na se ya matambe
ya Yesu mpe apona Yesu mpo ete akonza nyonso lokola
Mokonzi ya Lingomba **23** oyo ezali nzoto na Ye. Nzambe
oyo atondisaka nyonso kati na bato nyonso amimonisaka
kati na Yesu, na mobimba ya bonzambe na Ye.

2 Bozalaki bakufi mpo na mabe mpe masumu na bino, **2**
oyo bozalaki kosala na kala mpo na kobika bomoi na bino
tango bozalaki kotambola kolanda baposa ya mokili oyo, mpe
tango bozalaki kolanda mokonzi ya milimo mabe, molimo
oyo ezali kosala sik'oyo kati na bato oyo bazangi botosi epai
ya Nzambe. **(aiōn g165)** **3** Biso nyonso mpe, na kala, tozalaki
elongo na bango, tozalaki kotambola kolanda baposa na
biso ya nzoto, tozalaki kokokisa nyonso oyo nzoto mpe
makanisi na biso ezalaki kotinda biso kosala. Lokola bato
mosusu, kanda ya Nzambe esengelaki kokweyela biso mpo
na mabe ya bomoto na biso. **4** Kasi mpo ete Nzambe atondi
na mawa mpe alingaki biso na bolingo monene, **5** atako
tozalaki bakufi mpo na masumu na biso, akomisaki biso bato
ya bomoi elongo na Klisto. Bobikisami nde na ngolu… **6** Kati
na Yesu-Klisto, Nzambe asekwisaki biso elongo na Klisto
mpe avandisaki biso elongo na Ye na bisika ya Likolo **7**
mpo na kotalisa na bato ya bikeke oyo esengeli koya na
sima, bomengo monene ya ngolu na Ye, oyo alakisaki kati
na Yesu-Klisto na nzela ya boboto na Ye epai na biso. **(aiōn
g165)** **8** Pamba te bobikisami nde na ngolu, na nzela ya
kondima—mpe yango ewuti na bino te, kasi ezali nde likabo
kowuta na Nzambe— **9** ezali na nzela ya misala na bino te
mpo ete moko te akoka komikumisa. **10** Solo, tozali mbuma
ya mosala ya Nzambe: Akelaki biso kati na Yesu-Klisto mpo
ete tosala misala ya malamu oyo Nzambe abongisa wuta
kala mpo ete tokokisa yango. **11** Yango wana, bobosanaka
te ete na kala, bozalaki Bapagano kolanda mbotama na
bino; mpe bato oyo bamibengaka « bato bakatama ngenga »
bazalaki kobenga bino « bato bakatama ngenga te, » atako
bazalaki bato bakatama ngenga kati na banzoto na bango
na nzela ya mosala ya maboko ya bato. **12** Bobosanaka
mpe te ete na tango wana, bozalaki ya kokabwana na Klisto,
bozangaki makoki ya bana mboka kati na Isalaele, bozalaki
bapaya liboso ya boyokani oyo Nzambe alakaki, bozalaki
bato bazanga elikya mpe bazanga Nzambe kati na mokili.
13 Kasi sik'oyo, kati na Yesu-Klisto, bino oyo na kala bozalaki
mosika, bokomi pene na nzela ya mbeka ya makila ya Klisto.
14 Solo, azali Ye moko kimia na biso: atiaki bomoko kati na
Bayuda mpe bato ya bikolo ya bapaya, akweyisaki mir ya
bonguna oyo ezalaki kokabola bango, **15** alongolaki Mobeko
elongo na mitindo mpe malako na yango mpo na kokela,
kati na Ye moko, moto ya sika na nzela ya Bayuda mpe
bato ya bikolo ya bapaya, na kotia kimia, **16** mpe mpo na
koyokanisa, kati na nzoto se moko, masanga nyonso mibale
elongo na Nzambe na nzela ya ekulusu oyo abomaki na
yango bonguna oyo ezalaki kati na bango. **17** Ayaki mpe
ateyaki kimia epai na bino oyo bozalaki mosika, mpe kimia
epai na bato oyo bazalaki pene. **18** Pamba te na nzela na
Ye, biso mpe bango tokotaka epai ya Tata kati na Molimo
moko. **19** Boye bozali lisusu te bapaya to baleki nzela, kasi
bozali nde bankolo mboka elongo na basantu, bozali mpe
bato ya libota ya Nzambe. **20** Nzambe akotisi bino kati na
ndako oyo moboko na yango ezali bantoma mpe basakoli,
mpe Ye moko Yesu-Klisto azali libanga na yango ya motuya
mpo na kosimba ndako mobimba. **21** Kati na Yesu-Klisto,
ndako mobimba esangani malamu mpe ezali kokola mpo ete
ekoma Tempelo ya bule kati na Nkolo. **22** Mpe kati na Ye,
bino mpe bozali kotongama lisanga mpo ete bokoma Ndako

oyo Nzambe avandaka kati na yango na nzela ya Molimo na
Ye.

3 Yango wana, ngai Polo, mokangami na boloko mpo ete
nazali mosali ya Yesu-Klisto mpo na bolamu na bino
Bapagano— **2** Solo, boyokaki ete Nzambe apesaki ngai
mosala ya ngolu na Ye mpo na bino **3** mpe ayebisaki ngai
mabombami na nzela ya emoniseli, ndenge nasili kokomela
bino na mwa maloba. **4** Tango bokotanga maloba yango,
bokokoka kososola mayele na ngai kati na mabombami
yango oyo etali Klisto. **5** Molimo ayebisaki mabombami
yango te na bato ya bikeke ya kala, ndenge alakisi yango
sik'oyo na bantoma mpe basakoli ya Nzambe oyo bazali
bule. **6** Mabombami yango ezali boye: Kati na Yesu-Klisto, na
nzela ya Sango Malamu, Bapagano bazali bakitani ya libula
elongo na Isalaele, biteni ya nzoto moko, mpe basangani
elongo kati na elaka moko. **7** Kolanda ngolu oyo Nzambe
apesaki ngai lokola likabo na nzela ya nguya na Ye, nakoma
mosali ya Sango Malamu. **8** Atako nazali moto ya suka
kati na basantu nyonso, kasi Nzambe apesa ngai ngolu ya
kosakola epai ya Bapagano bomengo monene ya Klisto; **9**
apesa ngai mpe ngolu ya kosunga bato nyonso mpo ete
basosola ndenge nini Nzambe akokisaka mabombami oyo
ezalaki wuta kala ya kobombama kati na Ye, Mokeli na
nyonso, **(aiōn g165)** **10** na tina ete bakonzi ya milimo mpe
banguya kati na mboka ya milimo eyeba sik'oyo, na nzela
ya Lingomba, bwanya ya Nzambe oyo emonisamaka na
lolenge ebele, **11** kolanda mabongisi oyo asala wuta kala
mpe akokisa kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **(aiōn g165)**
12 Kati na Yesu-Klisto mpe na nzela ya kondima na biso
kati na Ye, tozali na elikya ya kopusana na bonsomi nyonso
pene ya Nzambe. **13** Lisusu, nazali kosenga na bino ete
bobungisa mpiko na bino te likolo ya pasi oyo ngai nazali
komona mpo na bino, pamba te ezali nde nkembo na bino.
14 Yango wana nafukamaka liboso ya Tata **15** oyo apesaka
bomoi na mabota nyonso kati na Likolo mpe awa na mabele,
16 mpo na kobondela ete alendisa bino na nguya, mpo na
bolamu ya bomoto na bino ya kati, na nzela ya Molimo
na Ye kolanda bomengo ya nkembo na Ye, **17** mpo ete
Klisto avanda kati na mitema na bino na nzela ya kondima.
Nabondelaka mpe mpo ete bozwa misisa mpe bolenda kati
na bolingo, **18** mpo ete bozwa nguya ya kososola elongo na
basantu nyonso monene, molayi, mokuse mpe bozindo ya
bolingo ya Klisto, **19** mpe mpo ete bozwa nguya ya koyeba
bolingo yango ya Klisto, oyo eleki boyebi nyonso, na tina
ete botondisama kino na bofuluki nyonso ya Nzambe. **20**
Epai na Ye oyo azali na makoki ya kosala koleka nyonso
oyo tokoki kosenga to kokanisa, kolanda nguya na Ye, oyo
esalaka kati na biso, **21** tika ete nkembo ezala ya Ye kati na
Lingomba mpe kati na Yesu-Klisto, mpo na bileko nyonso
mpe mpo na libela na libela! Amen. **(aiōn g165)**

4 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Nkolo, nazali
kosenga na bino ete botambolaka na lolenge oyo ebongi
na bato oyo Nzambe abengi: **2** bozalaka tango nyonso
bato oyo batondi na komikitisa, na boboto mpe na motema
molayi; boyikanaka mpiko kati na bolingo, **3** bosalaka makasi
mpo na kobatela bomoko ya Molimo na nzela ya kimia oyo
esangisi bino. **4** Nzoto ezali se moko, Molimo mpe azali
se moko, ndenge kaka Nzambe abenga bino na elikya se
moko. **5** Nkolo azali se moko, kondima mpe ezali se moko,
libatisi mpe ezali se moko. **6** Nzambe azali se moko, azali
mpe Tata ya bato nyonso; aleki bato nyonso, asalaka na
nzela ya bato nyonso mpe azali kati na bato nyonso. **7**
Nzokande kati na biso, moto nyonso azwaki ngolu kolanda
ndenge Klisto akabolaki. **8** Yango wana Nzambe alobi: «
Tango amataki na likolo, amemaki bakangami mpe apesaki
makabo epai na bato. » **9** Nzokande, « amataki na likolo
» elingi koloba penza nini? Elingi kaka koloba ete, liboso,
akitaki kino na se ya mabele. **10** Ye oyo akitaki na se ya
mabele, ezali kaka Ye wana oyo amataki na likolo koleka
Likolo nyonso, mpo ete atondisa mokili mobimba. **11** Ezali
Ye moko Klisto nde akomisaki bamoko bantoma, bamosusu
basakoli, bapanzi Sango Malamu, babateli bibwele mpe
balakisi, **12** mpo na kopesa na basantu makoki ya kokokisa
lotomo na bango, na tina ete nzoto ya Klisto etongama
malamu. **13** Boye, biso nyonso tokokoma na bomoko kati na
kondima mpe kati na boyebi ya Mwana na Nzambe, mpe
tokokoma bato oyo bakembi kolanda ndenge Klisto azali
ya kokoka. **14** Na bongo, tokozala lisusu bana mike te oyo
bambonge ebwaki-bwaki lokola bwato, mpe oyo lolenge
nyonso ya mateya, ya lokuta mpe ya mayele mabe ya bato
epumbwisi na mopepe. **15** Kasi wana tokolobaka bosolo
kati na bolingo, tokokolaka na makambo nyonso kati na
Klisto oyo azali moto. **16** Ezali na nguya na Ye nde nzoto
mobimba ekolaka mpe emitongaka kati na bolingo, wana
esili kokangana malamu mpe kokoma moko na nzela ya
misisa oyo epesaka yango bilei, mpo na kopesa na eteni
moko na moko nzela ya kosala mosala na yango na ndenge
ekoki. **17** Boye, tala makambo oyo nazali koyebisa bino mpe
kobetela sete kati na Nkolo: Botambolaka lisusu te lokola
Bapagano oyo balandaka makanisi na bango, oyo ezanga
tina. **18** Pamba te molili ezipi mayele na bango mpe bazali
ya kokabwana na bomoi ya sika oyo Nzambe apesaka, mpo
ete bazangi boyebi mpe bazali mitema mabanga. **19** Lokola
babungisa bomoto na bango, bamipesaki na makambo ya
soni mpo na kosala na lokoso makambo nyonso ya bosoto.
20 Kasi bino boyekolaki Klisto ndenge wana te, **21** soki ya
solo ezalaki penza Ye nde boyokaki tango bateyaki bino solo
oyo ezali kati na Yesu **22** mpo ete bobwaka etamboli na bino
ya kala, etamboli ya bomoto na bino ya kala, oyo ebebaka
na nzela ya baposa ya lokuta, **23** mpo ete Molimo akomisa
mayele mpe makanisi na bino ya sika, **24** mpe mpo ete
bolata bomoto ya sika oyo ekelami kolanda Nzambe, kati na
bosembo mpe bosantu ya bosolo. **25** Yango wana, tika ete
moko na moko kati na bino abwaka lokuta mpe alobaka solo
na moninga na ye, pamba te biso nyonso tozali kaka biteni ya
nzoto moko. **26** Soki bosiliki, bosalaka masumu te; kanda na
bino esengeli kosila liboso ete pokwa ekoma. **27** Bopesaka
na Satana nzela te. **28** Tika ete moyibi ayiba lisusu te, kasi
amipesa nde na mosala; mpe tika ete maboko na ye esala
na bosembo nyonso mpo ete azwa eloko ya kosunga na
yango moto oyo azali kati na bosenga. **29** Tika ete minoko
na bino ebimisaka maloba ya mabe te, kasi bolobaka kaka
maloba ya boboto, maloba oyo esungaka bato mosusu na
kokola kati na kondima, kolanda bosenga na bango, mpe
esalaka bolamu na bato oyo bayokaka yango. **30** Boyokisaka
Molimo Mosantu ya Nzambe mawa te; pamba te, na nzela

ya Molimo yango, Nzambe abetaki bino kashe na Ye mpo
na mokolo ya kokangolama. **31** Bolimwisaka kati na bino
bololo ya mitema, koyinana, kanda, koswana, mafinga mpe
lolenge nyonso ya misala mabe. **32** Botalisanaka boboto,
boyokelanaka mawa mpe bolimbisanaka ndenge Nzambe
alimbisaki bino kati na Klisto.

5 Boye, lokola bozali bana oyo Nzambe alingaka mingi,
bomekolaka Ye. **2** Botambolaka na bolingo, ndenge kaka
Klisto alingaki biso mpe amikabaki mpo na biso epai ya
Nzambe lokola likabo mpe mbeka ya solo kitoko. **3** Tika ete
kindumba, lolenge nyonso ya makambo ya soni mpe lokoso
etangamaka kutu te kati na bino, pamba te ebongi te mpo na
basantu. **4** Ezali mpe malamu te mpo na bino kobimisaka
maloba ya bozoba, ya bosoto mpe ya maseki, kasi ebongi
nde kozongisaka matondi. **5** Pamba te, boyeba yango
malamu, moto nyonso oyo asalaka kindumba, makambo ya
soni to atondi na lokoso oyo ekokani na kosambela bikeko,
akokota te na Bokonzi ya Klisto mpe ya Nzambe. **6** Tika
ete moko te akosa bino na maloba ezanga tina, pamba te
ezali mpo na biloko ya ndenge wana nde kanda ya Nzambe
ekweyelaka bato oyo batosaka Ye te. **7** Bosanganaka te
elongo na bato wana. **8** Na kala, bozalaki molili, kasi sik'oyo
bokomi pole kati na Nkolo. Boye, botambolaka lokola bana
ya pole, **9** pamba te mbuma ya pole ezali: boboto, bosembo,
mpe bosolo. **10** Bosalaka makasi mpo na kososola makambo
oyo esepelisaka Nkolo. **11** Bosanganaka te na misala ya
molili, oyo ebotaka mbuma te, kasi bobimisaka yango na
pwasa. **12** Pamba te makambo nyonso oyo esalemaka na
nkuku ezalaka soni mpo na kolobela yango. **13** Nzokande
nyonso oyo pole ebimisaka na pwasa emonana polele, **14**
pamba te nyonso oyo ebimi na pwasa ekomaka pole. Yango
wana baloba: « Moto na pongi, lamuka, bima kati na bakufi,
mpe Klisto akongengisa yo. » **15** Boye, bosalaka penza keba
na ndenge na bino ya kobika; tika ete ezala te lokola bazoba,
kasi lokola bato na bwanya. **16** Bosalelaka tango na bino na
ndenge ya malamu, pamba te mikolo ezali mabe. **17** Yango
wana, bozalaka bazoba te, kasi bososolaka oyo ebengami
mokano ya Nkolo. **18** Bolangwaka masanga te, pamba
te ememaka na mobulu; kasi botondisamaka na Molimo,
19 bolendisanaka na nzela ya banzembo ya masanzoli,
banzembo ya lokumu, mpe na nzela ya banzembo oyo
ewutaka na Molimo; boyembelaka mpe bosanzolaka Nkolo
wuta na mozindo ya mitema na bino; **20** bozongisaka tango
nyonso matondi epai ya Nzambe Tata mpo na makambo
nyonso, na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso; **21** mpe
lokola botosaka Klisto, botosanaka bamoko na bamosusu.
22 Basi, botosaka mibali na bino ndenge botosaka Nkolo. **23**
Pamba te mobali azali mokonzi ya mwasi, ndenge Klisto azali
Mokonzi ya Lingomba oyo ezali nzoto na Ye, mpe Ye azali
Mobikisi na yango. **24** Kasi lokola Lingomba etosaka Klisto,
tika ete basi mpe batosaka mibali na bango na makambo
nyonso. **25** Mibali, bolingaka basi na bino ndenge Klisto
alingaki Lingomba mpe amikabaki mpo na yango **26** mpo
na kokomisa yango bule sima na Ye kopetola yango na
mayi na nzela ya Liloba na Ye, **27** mpe mpo na kotalisa
yango epai na Ye moko lokola Lingomba etonda na nkembo,
ezanga litono to likwanza to mbeba, kasi lokola Lingomba
ya bule mpe ezanga pamela. **28** Ezali ndenge wana nde
mibali basengeli kolinga basi na bango lokola banzoto na
bango moko. Mobali oyo alingaka mwasi na ye amilingaka
ye moko. **29** Pamba te moko te asila koyina nzoto na ye;
kasi aleisaka mpe abatelaka yango malamu, ndenge kaka
Klisto asalaka mpo na Lingomba, **30** pamba te tozali biteni
ya nzoto na Ye. **31** Yango wana, mobali akotika tata na
ye mpe mama na ye, mpe akosangana na mwasi na ye,
bongo bango mibale bakokoma nzoto moko. **32** Ezali wana
na mabombami minene, kasi ngai nazali koloba na tina na
Klisto mpe Lingomba. **33** Atako bongo, mobali nyonso kati
na bino asengeli kolinga mwasi na ye ndenge amilingaka,
mpe mwasi nyonso asengeli kotosa mobali na ye.

6 Bino bana, botosaka baboti na bino kati na Nkolo, pamba
te yango nde ezali sembo. **2** Tala mobeko ya liboso oyo
ekangani na elaka: Okopesaka tata mpe mama na yo lokumu
3 mpo ete ozala moto ya esengo mpe ozala na bomoi ya
molayi kati na mokili. **4** Bino batata, bopesaka bana na
bino kanda te, kasi bobokolaka bango kati na mateya mpe
makebisi ya Nkolo. **5** Bino bawumbu, botosaka bankolo na
bino ya mokili, na limemia, na kobanga mpe na bosembo
ya mitema, lokola nde bozali kotosa Klisto; **6** na miso na
bango kaka te, lokola nde bozali koluka kosepelisa bato,
kasi lokola bawumbu ya Klisto, oyo bazali kosala mokano
ya Nzambe wuta na mitema na bango. **7** Bosalaka na
esengo lokola bawumbu ya Nkolo, kasi lokola bawumbu
ya bato te, **8** pamba te boyebi malamu ete Nkolo akofuta
moto nyonso mpo na bolamu nyonso oyo asalaka, azala
mowumbu to monsomi. **9** Bongo mpo na bino bankolo,
bosalaka mpe ndenge wana epai ya bawumbu na bino.
Bobangisaka bango te, lokola boyebi malamu ete Nkolo
na bango, oyo azali kati na Likolo azali mpe Nkolo na bino
mpe aponaka bilongi te. **10** Mpo na kosukisa, bozalaka
makasi kati na Nkolo mpe kati na nguya na Ye ya monene.
11 Bolataka bibundeli nyonso ya Nzambe mpo ete bokoka
kotelema ngwi liboso ya mayele mabe ya Satana. **12** Pamba
te tobundisaka nzoto te mpe tobundisaka makila te, kasi
tobundisaka nde banguya, bakonzi ya milimo ya Satana,
bokonzi ya molili, banguya ya mokili ya molili mpe milimo
mabe oyo ezali kati na mboka ya milimo. **(aiōn g165)** **13**
Yango wana, bolataka bibundeli nyonso ya Nzambe mpo ete
bokoka kolonga na mokolo mabe ya Satana mpe kotelema
ngwi kino na suka sima na bino kobunda. **14** Boye botelema
ngwi, bolataka solo lokola mokaba na loketo, bosembo lokola
ebombelo ya tolo, **15** molende ya kopanza Sango Malamu
ya kimia lokola sapato na makolo na bino. **16** Na likolo na
nyonso, bobakisaka kondima lokola nguba oyo bokoboma na
yango moto ya makonga nyonso oyo Satana akobwakaka.
17 Bolataka lobiko lokola ekoti ya ebende, mpe bozwaka
Liloba na Nzambe lokola mopanga ya Molimo. **18** Mpe
bosambelaka tango nyonso na bokambami ya Molimo, na
nzela ya lolenge nyonso ya mabondeli mpe ya bisengeli.
Mpo na yango, bosenzelaka mpe bomikabaka mobimba mpo
na kobondelaka mpo na basantu nyonso. **19** Bobondelaka
mpe mpo na ngai mpo ete, tango nyonso nakozala koteya,
Nzambe apesa ngai maloba oyo nasengeli kotatola mpo
na kosakola mabombami ya Sango Malamu, na kozanga
bobangi. **20** Ezali mpo na Sango Malamu yango nde nazali
motindami kati na minyololo. Boye, bobondelaka mpo ete

natatolaka yango na kozanga bobangi, ndenge nasengeli
penza kolobela yango. **21** Tishike oyo, kati na Nkolo, azali
ndeko molingami mpe mosali ya sembo, akoyebisa bino
makambo nyonso, mpo ete bino mpe boyeba ndenge nini
nazali mpe makambo nini nazali kosala. **22** Ezali na tina
yango nde nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete apesa
bino basango na tina na ngai mpe alendisa bino. **23** Tika ete
Nzambe Tata mpe Nkolo Yesu-Klisto bapesa na bandeko
nyonso kimia, bolingo mpe kondima! **24** Tika ete ngolu ezala
na bato nyonso oyo balingaka Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na
bolingo oyo ekoki kobeba te!

Bafilipi

1 Polo mpe Timote, bawumbu ya Yesu-Klisto; Epai ya
basantu nyonso kati na Klisto, oyo bazali na Filipi, elongo
na bakambi ya Lingomba mpe badiakona: **2** Tika ete ngolu
mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **3** Nazongisaka matondi
epai ya Nzambe na ngai tango nyonso nakanisaka bino; **4**
nasambelaka Nzambe tango nyonso mpo na bino nyonso
mpe nasalaka yango na esengo, **5** mpo na lisungi na bino kati
na mosala ya kopanza Sango Malamu, wuta na mokolo ya
liboso kino sik'oyo. **6** Nandimisami solo ete Ye oyo abandaki
mosala kitoko oyo kati na bino akokomisa yango kino na
suka, na mokolo ya Yesu-Klisto. **7** Ezali sembo mpo na ngai
kozala na makanisi ya lolenge oyo mpo na bino nyonso; solo,
nalingaka bino mingi, pamba te bino nyonso bosanganaka
makasi elongo na ngai kati na ngolu ya Nzambe, ezala tango
nazali ya kokangama na minyololo kati na boloko to tango
nazali kolobela mpe kotatola Sango Malamu na molende. **8**
Nzambe azali Motatoli na ngai ete nalingaka bino nyonso
makasi, na bolingo ya Yesu-Klisto. **9** Mpe nasengaka kati na
mabondeli na ngai ete bolingo na bino ekoba kokola tango
nyonso kati na boyebi ya solo mpe na bososoli ya kokoka,
10 mpo ete bokoka kososola makambo oyo eleki malamu.
Na bongo, bokozala peto mpe bokozanga pamela mpo na
mokolo ya Klisto, **11** bokotonda na mbuma ya bosembo oyo
ewutaka na Yesu-Klisto, mpo na nkembo mpe lokumu ya
Nzambe. **12** Bandeko na ngai, nalingi boyeba ete makambo
oyo ekomeli ngai esali penza ete Sango Malamu ekende
liboso. **13** Boye, bakengeli nyonso ya ndako ya mokonzi
mpe bato nyonso oyo bazali awa bayebi ete nazali kati na
boloko mpo na Klisto. **14** Mpe lisusu, kozala na ngai kati na
boloko epesi na bandeko mingi kati na Nkolo molende ya
kotia elikya kati na Nkolo mpe ya koteya Liloba na Nzambe,
na mpiko mpe na bozangi bobangi. **15** Ezali solo ete bamoko
bazali kosakola Klisto mpo na zuwa mpe kowelana na ngai,
kasi bamosusu bazali kosala yango na makanisi ya malamu:
16 bazali kosala na bolingo mpo bayebi ete ezali mpo na
kotatola mpo na Sango Malamu nde ngai nazali awa. **17**
Kasi mpo na ba-oyo bazali kosakola Klisto mpo na posa ya
kowelana, makanisi na bango ezali ya malamu te: bazali
kokanisa ndenge nini bakoki kobakisa pasi na ngai, na tango
oyo nazali na pasi lokola mokangami kati na boloko. **18**
Ezala bongo to bongo te, eloko ya motuya ezali ete Klisto
azali kosakolama, na lolenge nyonso, ezala na makanisi
ya mabe to na bosolo; mpe ngai nazali kosepela mpo na
yango. Kutu, nakokoba kosepela mpo na yango. **19** Nayebi
solo ete, na nzela ya mabondeli na bino mpe ya lisungi ya
Molimo ya Yesu-Klisto, makambo oyo ekomeli ngai ekosuka
na kokangolama na ngai. **20** Eloko nazali kozela makasi mpe
kolikya na motema na ngai mobimba ezali ete nayokisama
soni te ata na likambo moko, kasi Klisto akumisama kati na
nzoto na ngai, sik'oyo mpe tango nyonso, na elikya nyonso,
ezala na nzela ya bomoi na ngai to na nzela ya kufa na
ngai. **21** Mpo na ngai, kosalela Klisto, yango nde tina ya
bomoi na ngai; mpe kokufa ezali litomba. **22** Nzokande, soki
kokoba na ngai kobika kati na mokili ekopesaka ngai nzela
ya kobota bambuma ebele ya malamu na nzela ya mosala
na ngai, nayebi te nini nasengeli kopona. **23** Makambo
mibale ezali kobenda ngai ngambo na ngambo: na ngambo
moko, kokufa mpo na kozala elongo na Klisto, pamba te
yango nde eleki malamu; **24** na ngambo mosusu, kowumela
kati na nzoto, pamba te yango nde eleki na tina likolo na
bino. **25** Lokola nandimisami na yango, nayebi malamu ete
nakowumela mpe nakokoba kozala kati na bino nyonso,
mpo na kosunga ete bokola mpe bosepela kati na kondima.
26 Boye, tango nakozala lisusu elongo na bino, lolendo na
bino kati na Yesu-Klisto ekobakisama lisusu mpo na ngai.
27 Kasi botambola na lolenge oyo ebongi liboso ya Sango
Malamu ya Klisto mpo ete, ezala nayei kotala bino to nayei
te, nayoka sango ete botelemi ngwi mpe bosangani lokola
moto moko, bozali kobunda elongo, na motema moko, mpo
na kobatela kondima oyo Sango Malamu ememelaki bino,
28 na kolenga te liboso ya banguna na bino. Mpo na bango,
ezali elembo ya libebi; kasi mpo na bino, ezali elembo ya
lobiko, mpe ewutaka na Nzambe. **29** Mpo na oyo etali Klisto,
Nzambe apesaki bino ngolu kaka te ya kondimela Ye, kasi
ngolu mpe ya konyokwama mpo na Ye, **30** pamba te bozali
nde kobunda etumba ya lolenge moko na oyo bomonaki ngai
kobunda mpe oyo bozali koyoka ete nazali lisusu kobunda
sik'oyo.

2 Boye, soki kolendisama ezali kati na Klisto, soki
kobondisama ezali kati na bolingo, soki boyokani ezali
kati na Molimo, soki bolamu mpe mawa ezali kati na bino, **2**
botondisa motema na ngai na esengo na kozalaka motema
moko, bolingo moko, likanisi moko mpe posa moko. **3** Bosala
eloko moko te na kowelana to na koluka lokumu ezanga tina;
kasi na komikitisa nyonso, bomona baninga lokola nde baleki
bino. **4** Tika ete moko te kati na bino aluka bolamu na ye
moko kaka, kasi aluka mpe bolamu ya bandeko mosusu.
5 Bozala na posa ya kozalaka na bizaleli ya boye kati na
bino ndenge mpe Yesu-Klisto azalaki na yango. **6** Ye oyo
azalaki na lolenge ya Nzambe, amonaki yango te lokola
eloko ya kowelela, **7** kasi amikomisaki moto pamba, akomaki
lokola mowumbu, amikomisaki lokola moto mpe amonanaki
bongo lokola moto; **8** amikitisaki penza mpe atosaki kino na
kufa, ata na kufa ya ekulusu. **9** Yango wana mpe Nzambe
atombolaki Ye na likolo ya nyonso mpe apesaki Ye Kombo
oyo eleki bakombo nyonso, **10** mpo ete, na Kombo na Yesu,
mabolongo nyonso efukama kati na Likolo, na mokili mpe na
se ya mabele, **11** mpe minoko nyonso etatola ete Yesu-Klisto
azali Nkolo mpo na nkembo ya Nzambe Tata. **12** Yango
wana, balingami na ngai, ndenge bozalaki tango nyonso na
botosi, bokoba kosala mpo na lobiko na bino, na kobanga
mpe na kolenga: bokosalaka bongo kaka te tango nazali
elongo na bino, kasi mpe sik'oyo, na kolekisa, tango nazali
elongo na bino te; **13** pamba te ezali Nzambe nde apesaka
posa mpe makoki ya kosala makambo nyonso, ndenge ezali
mabongisi na Ye ya bolingo. **14** Bosalaka likambo moko te
na koyimayima mpe na tembe, **15** mpo ete bozanga pamela
mpe bozala peto lokola bana na Nzambe oyo bazangi mbeba
kati na molongo ya bato babunga nzela mpe ya mobulu.
Kati na molongo yango, bozali kongenga lokola minda kati
na mokili **16** mpo bosimbi makasi Liloba ya bomoi. Boye,
na mokolo ya Klisto, bokosala lokumu na ngai, pamba te
nakimaki mbangu mpe nasalaki mosala na pamba te. **17**

Mpe ata soki makila na ngai ekoki kosopana lokola mbeka ya
masanga na likolo ya mbeka oyo ezali mosala ya kondima
na bino, nakozala na esengo mpo na yango mpe nakosepela
elongo na bino nyonso. **18** Bino mpe ndenge moko, bosepela
mpo na yango mpe bosepela elongo na ngai. **19** Kati na
Nkolo Yesu, nazali na elikya ya kotindela bino Timote kala
mingi te, mpo ete nalendisama na basango oyo akopesa ngai
na tina na bino. **20** Pamba te nazali awa na moto mosusu te,
longola kaka ye, oyo azali kokabola na ngai makanisi moko
mpe azali komitungisa na ndenge ya solo mpo na bolamu na
bino; **21** bato nyonso oyo batikali balukaka kaka bolamu na
bango moko, kasi bamipesaka te na makambo ya Yesu-
Klisto. **22** Nzokande, bino moko boyebi ndenge nini Timote
alakisaki molende na ye, pamba te asalaki elongo na ngai
mosala ya kopanza Sango Malamu, ndenge mwana asalaka
elongo na tata na ye. **23** Yango wana nazali na elikya ya
kotinda ye epai na bino tango kaka nakoyeba ndenge nini
makambo na ngai ekosuka. **24** Nandimisami solo kati na
Nkolo ete nakoya kotala bino kala mingi te. **25** Kasi nakanisi
ete ezali na tina mingi ya kotindela bino ndeko na ngai,
Epafrodite, moninga na ngai ya mosala mpe ya etumba,
ntoma oyo botindaki epai na ngai mpo na komemela ngai
biloko oyo nazalaki na yango na bosenga. **26** Pamba te azali
na posa makasi ya komona bino nyonso mpe ayokaki pasi
mingi na motema mpo boyokaki ete azali kobela. **27** Azalaki
penza kobela kino akomaki pene ya kokufa, kasi Nzambe
ayokelaki ye mawa, mpe ye moko kaka te kasi ngai mpe,
mpo ete natonda na mawa te. **28** Yango wana nazali kotinda
ye noki penza mpo ete, tango bokomona ye lisusu, bosepela,
mpe mawa na ngai esila. **29** Boyamba ye na esengo makasi
kati na Nkolo mpe bomemiaka bato ya lolenge wana, **30**
pamba te akomaki pene ya kokufa mpo na mosala ya Klisto:
atiaki bomoi na ye kati na likama mpo na kopesa ngai lisungi
oyo bino moko bokokaki te kopesa ngai.

3 Mpo na kosukisa, bandeko na ngai, bosepelaka kati na
Nkolo! Ezali likambo ya pasi te mpo na ngai kokomela
bino lisusu makambo oyo nakomelaki bino liboso, mpe yango
ezali mpo na bolamu na bino. **2** Bosala keba na bambwa, na
bato mabe mpe na bato oyo batindikaka bino na kokatisa
ngenga! **3** Biso nde tozali bato oyo bakatisa ngenga na solo,
pamba te tosambelaka Nzambe na nzela ya Molimo na Ye,
tomikumisaka kati na Yesu-Klisto mpe totiaka elikya na biso
na nzoto te, **4** atako ngai mpe nakoki na ngai kotia elikya
na nzoto. Soki moto moko akanisi ete akoki kotia elikya na
nzoto, asengeli koyeba ete ngai nakoki kutu kotia elikya
yango koleka ye; **5** pamba te bakatisaki ngai ngenga na
mokolo ya mwambe, nazali penza moto ya Isalaele kati na
libota ya Benjame, mpe nazali Mo-Ebre oyo abotama na
baboti oyo bazali mpe Ba-Ebre. Mpo na oyo etali Mibeko,
nazalaki Mofarizeo; **6** mpo na oyo etali molende, nanyokolaki
Lingomba; mpo na oyo etali bosembo oyo bato balukaka
na nzela ya Mibeko, nazalaki moto azanga pamela. **7** Kasi
makambo oyo nazalaki komona ete ezali na tina mpo na
ngai, nakomi sik'oyo komona yango pamba mpo na Klisto.
8 Kaka yango te, nazali kutu komona makambo nyonso
lokola eloko pamba likolo ya bolamu oyo eleki monene:
koyeba Yesu-Klisto, Nkolo na ngai. Ezali mpo na Ye nde ngai
nandimaki kobungisa makambo wana nyonso mpe nazali
komona yango lokola bisanza, mpo ete nakoka kozwa Klisto
9 mpe bakuta ngai kati na Ye. Nakomi moto ya sembo mpo
ete nandimeli Klisto: Nzambe akomisi ngai moto ya sembo
na nzela ya kondima. Ezali lisusu te na nzela ya kotosa
Mibeko ndenge nazalaki kokanisa kala. **10** Posa monene
ya motema na ngai ezali: koyeba Klisto, koyeba nguya ya
lisekwa na Ye, kosangana na pasi na Ye, kokokana na Ye
kati na kufa na Ye **11** na elikya ete ngai mpe nakosekwa
kati na bakufi. **12** Nalingi koloba te ete nasili kozwa biloko
oyo nyonso to mpe nasili kokoma moto ya kokoka, kasi
nazali nde kopota mbangu mpo na kozwa yango, pamba
te Yesu-Klisto asila mpe kozwa ngai. **13** Bandeko, nazali
kokanisa te ete nasili kozwa yango; kasi nasalaka likambo
moko: nabosanaka makambo nyonso oyo esili koleka, mpe
namipesaka mpo na makambo oyo ezali liboso. **14** Boye
nazali kopota mbangu kino nakoma na suka mpo na kozwa
mbano oyo Nzambe abenga ngai mpo na yango wuta na
Likolo kati na Yesu-Klisto. **15** Biso nyonso oyo tokola na
Molimo, tosengeli kokanisa ndenge wana. Mpe soki ezali
na likambo oyo na tina na yango bozali kokanisa ndenge
mosusu, Nzambe akososolisa bino. **16** Nzokande, na esika
oyo tosili kokoma, totambola nzela moko. **17** Bandeko, bino
nyonso bolanda ndakisa na ngai mpe bomekola ezaleli ya
bato oyo bazali kotambola lokola biso. **18** Pamba te ndenge
nazalaki koyebisa bino yango mbala na mbala mpe, sik'oyo,
nazali lisusu koyebisa bino yango na kolela, bato mingi bazali
kotambola lokola banguna ya ekulusu ya Klisto. **19** Suka
na bango ezali libebi; pamba te nzambe na bango ezali
libumu na bango, lokumu na bango ezali kati na makambo
oyo eyokisaka bango soni, mpe makanisi na bango elukaka
kaka biloko ya mokili. **20** Kasi biso, mboka na biso ezali kati
na Likolo, mpe tozali kozela na posa makasi Mobikisi na
biso, Nkolo Yesu-Klisto, oyo akowuta na Likolo. **21** Ye nde
akobongola nzoto na biso ya putulu mpo na kokomisa yango
nzoto ya nkembo, na nzela ya nguya na Ye ya kotia biloko
nyonso na se ya bokonzi na Ye.

4 Yango wana, bandeko mpe balingami na ngai, bino oyo
nazali na posa makasi ya komona lisusu, bino oyo bozali
esengo mpe motole na ngai, botikala ngwi kati na Nkolo. **2**
Nasengi na Evodi mpe na Sentishe ete bazala na makanisi
moko kati na Nkolo. **3** Solo, nasengi lisusu na yo moninga
na ngai ya motema kati na mosala: sunga basi oyo, pamba
te babundaki mpo na Sango Malamu, elongo na ngai, Klema
mpe baninga mosusu ya mosala oyo bakombo na bango
ekomama kati na buku ya bomoi. **4** Bosepelaka tango
nyonso kati na Nkolo; nazongeli yango lisusu: bosepelaka! **5**
Tika ete boboto na bino eyebana na bato nyonso. Nkolo
akomi pene. **6** Bomitungisaka ata na likambo moko te; kasi
na makambo nyonso, botalisaka baposa na bino epai ya
Nzambe na nzela ya losambo, ya mabondeli elongo na
matondi. **7** Bongo kimia ya Nzambe, oyo eleki bososoli
nyonso ekobatela mitema na bino mpe makanisi na bino
kati na Yesu-Klisto. **8** Bandeko, mpo na kosukisa, tika ete
makambo nyonso oyo ezali ya solo, kitoko, sembo, peto,
makambo oyo bato bakoki kolinga, kosepela na yango, kolula
mpe kokumisa ezala tina ya makanisi na bino. **9** Bosalela
makambo nyonso oyo boyekolaki, bozwaki, boyokaki mpe
bomonaki epai na ngai; bongo Nzambe ya kimia akozala

elongo na bino. **10** Nazalaki penza na esengo mingi kati na
Nkolo, wana botalisaki ngai lisusu bolingo na bino. Solo,
bozalaki kokanisa kosunga ngai, kasi bozangaki nde libaku
mpo na kokokisa yango. **11** Nalobi bongo te mpo ete nazali
kokelela, pamba te nayekola kosepela na oyo nazali na
yango. **12** Nayebi kobika na tango ya kokelela, mpe nayebi
kobika na tango ya bozwi. Kati na makambo nyonso mpe na
tango nyonso, nayekola kozala na esengo: ezala soki nazali
na bilei to nazangi yango, ezala soki nazali na bozwi to
nakeleli. **13** Nazali na makoki ya kosala makambo nyonso na
nzela na Ye oyo apesaka ngai makasi. **14** Nzokande bosalaki
malamu, wana bosanganaki na pasi na ngai. **15** Bino bato ya
Filipi, boyebi malamu ete, na ebandeli ya mosala na ngai ya
koteya Sango Malamu, wana nalongwaki na Masedwane, ata
Lingomba moko te esanganaki na ngai na nzela ya lisungi,
longola kaka bino. **16** Tango mpe nazalaki na Tesalonika,
botindelaki ngai mbala mibale lisungi ya biloko oyo nazalaki
na yango na bosenga. **17** Ezali te ete nazali koluka makabo
kowuta epai na bino, kasi nazali koluka ete bambuma ya
bolamu na bino efuluka lisusu koleka. **18** Natatoli ete nasili
kozwa biloko ebele penza mpe nakomi na yango ebele
koleka, awa nazwi, na maboko ya Epafrodite, makabo oyo
botindelaki ngai; yango ezali lokola malasi ya solo kitoko,
mbeka oyo Nzambe andimi mpe oyo ezali kosepelisa Ye. **19**
Mpe Nzambe na ngai akokokisa baposa na bino kolanda
bomengo ya nkembo na Ye kati na Yesu-Klisto. **20** Tika ete
nkembo ezonga mpo na libela na libela epai na Nzambe
oyo azali Tata na biso! Amen. **(aiōn g165)** **21** Bopesa mbote
epai ya basantu nyonso kati na Yesu-Klisto. Bandeko oyo
bazali awa elongo na ngai batindeli bino mbote. **22** Basantu
nyonso batindeli bino mbote, mingi-mingi ba-oyo bazali ya
ndako ya mokonzi Sezare. **23** Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-
Klisto ezala elongo na molimo na bino!

Bakolose

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe,
mpe ndeko Timote; **2** Epai ya bandeko oyo, kati na
engumba Kolose, bazali bule mpe bayengebene kati na
Klisto: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta
na Nzambe, Tata na biso! **3** Tozongisaka tango nyonso
matondi epai ya Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, tango tosambelaka mpo na bino, **4** pamba te toyokaki
sango ya kondima na bino kati na Yesu-Klisto, mpe sango
ya bolingo na bino mpo na basantu nyonso. **5** Kondima
mpe bolingo yango etongami na likolo ya elikya ya bomengo
oyo Nzambe abongisela bino kati na Likolo; elikya yango
ebotamaki kati na bino tango boyokaki Liloba ya solo, Sango
Malamu **6** oyo ekomaki kino epai na bino. Sango Malamu
yango epanzani mokili mobimba, ezali kobota bambuma
ebele mpe ezali kokende liboso, ndenge kaka esalaki kati
na bino wuta mokolo oyo boyokaki yango mpe bozwaki
penza bososoli ya kokoka na tina na ngolu ya Nzambe. **7**
Ezali molingami Epafrasi, moninga na biso ya mosala, nde
ateyaki bino Sango Malamu yango; azali mosali ya Klisto
mpe asalaka na bosembo epai na bino. **8** Ezali mpe kaka ye
moto ayebisaki biso ndenge nini Molimo atindikaka bino na
bolingo. **9** Yango wana, wuta mokolo oyo toyokaki sango
na tina na bino, totikaka te kobondela mpo na bino mpe
kosenga na Nzambe ete atondisa bino na boyebi ya mokano
na Ye, na bwanya nyonso mpe na bososoli oyo Molimo
apesaka, **10** mpo ete bozala na bizaleli oyo ebongi liboso ya
Nkolo, mpo ete bosepelisa Ye na nyonso, mpo ete bobota
bambuma na nzela ya lolenge nyonso ya misala na bino ya
malamu, mpo ete bokola kati na boyebi ya Nzambe, **11** mpo
ete bokoma bato na nguya kati na makambo nyonso kolanda
makasi ya nkembo na Ye, mpo ete boyikela nyonso mpiko
mpe bozala na molende mpe esengo kino na suka; **12** mpe
mpo ete, na esengo nyonso, bozongisaka matondi epai ya
Tata oyo apesaki bino makoki ya kosangana na libula ya
basantu kati na Bokonzi ya pole. Pamba te: **13** Akangolaki
biso na bokonzi ya molili mpe amemaki biso kati na bokonzi
ya Mwana na Ye ya bolingo, **14** oyo, kati na Ye, tozwi lisiko
mpe bolimbisi ya masumu. **15** Klisto azali elilingi ya Nzambe
oyo amonanaka te, azala liboso ya bikelamu nyonso, **16**
pamba te ezali na nzela na Yesu nde nyonso ekelama kati
na Likolo mpe na mabele, bikelamu oyo emonanaka mpe
oyo emonanaka te, milimo mpe bokonzi ya milimo, bakonzi
ya milimo mpe banguya. Ezali na nzela na Yesu mpe mpo na
Yesu nde nyonso ekelama. **17** Yesu azali liboso na nyonso,
mpe nyonso esimbama kati na Ye; **18** azali moto ya nzoto na
Ye, oyo ezali Lingomba; azali ebandeli, Mosekwi ya liboso
kati na bakufi, mpo ete azala na bokonzi ya liboso kati
na nyonso, **19** pamba te, kati na Ye, Nzambe asepelaki
kovandisa bonzambe na Ye nyonso **20** mpe kozongisa, na
nzela ya Klisto, boyokani kati na Ye moko Nzambe mpe
bikelamu nyonso, ezala oyo ezali na mabele to mpe oyo
ezali kati na Likolo, na kotia kimia na nzela ya makila oyo
Mwana na Ye asopaki na ekulusu. **21** Nzokande na kala,
bozalaki mosika ya Nzambe mpe bozalaki banguna na Ye
mpo na mabe nyonso oyo bozalaki kokanisa mpe kosala. **22**
Kasi sik'oyo, Nzambe azongisi boyokani kati na Ye mpe bino
na nzela ya kufa ya Yesu, Mwana na Ye, oyo akabaki nzoto
na Ye ya bomoto lokola mbeka mpo na kotalisa bino epai ya
Nzambe lokola bato ya bule, bazanga pamela mpe bazanga
mbeba. **23** Kasi bosengeli penza kowumela, kotelema ngwi
mpe kolenda kati na kondima na bino; mpe bosengeli koboya
kopengwa mosika ya elikya oyo bozwaki wuta tango boyokaki
Sango Malamu. Sango Malamu yango esakolamaki kati na
bikelamu nyonso oyo ezali na se ya Likolo, mpe ngai Polo
nakoma mosali na yango. **24** Nazali sik'oyo kosepela na
pasi oyo nazali komona mpo na bino; pamba te pasi oyo
Klisto atikalaki komona te, ngai nazali kokokisa yango kati
na nzoto na ngai mpo na bolamu ya nzoto na Ye, oyo ezali
Lingomba. **25** Nakoma mosali na yango kolanda mokumba
oyo Nzambe apesa ngai: mokumba ya koteya bino Liloba na
Nzambe na mobimba na yango. **26** Sango Malamu ezali
mabombami oyo Nzambe abomba wuta na ebandeli, kasi
alakisi yango sik'oyo epai ya basantu na Ye. **(aiōn g165)**
27 Nzambe asepeli kolakisa bango bomengo ya nkembo,
oyo evandi kati na mabombami ya mabongisi na Ye mpo
na Bapagano. Mabombami yango ezali: Klisto kati na bino,
elikya ya nkembo. **28** Ezali Ye Klisto nde biso tosakolaka, na
kokebisa mpe na koteya moto nyonso, na bwanya nyonso,
mpo na kokomisa moto nyonso ya kokoka kati na Klisto. **29**
Ezali mpo na yango nde nasalaka mpe nabundaka na nzela
ya makasi ya Klisto, oyo esalaka na nguya kati na ngai.

2 Nalingi boyeba ete nazali kobunda etumba makasi mpo
na bino, mpo na bandeko ya Laodise mpe mpo na
bandeko nyonso oyo bamoni ngai nanu te. **2** Nazali kosala
bongo mpo ete balendisama, bazala moko kati na bolingo,
batonda na elikya oyo ewutaka na bososoli ya mabombami
ya Nzambe, mpe batonda na boyebi ya mabombami yango;
mabombami yango ezali Klisto. **3** Ezali kati Klisto nde
bomengo nyonso ya bwanya mpe ya boyebi ya Nzambe
ebombami. **4** Nalobi na bino bongo mpo ete moko te akosa
bino na nzela ya maloba ya lokuta. **5** Pamba te, atako na
nzoto, nazali mosika na bino, kasi na molimo, nazali elongo
na bino; mpe nazali kosepela komona ete bozali kotambola
na botosi mpe bozali kobatela kondima na bino kati na
Klisto. **6** Yango wana, lokola bosilaki koyamba Yesu-Klisto
lokola Nkolo, botambolaka lokola bato oyo bazali moko na
Ye: **7** bomilendisaka mpe botongaka bomoi na bino kati na
Ye, bokangamaka na kondima ndenge bateyaki bino, mpe
bozongisaka matondi epai ya Nzambe. **8** Bosalaka keba
ete moko te akanga bino na motambo ya mayele ya lokuta
mpe ezanga tina, kolanda bokoko ya bato mpe etamboli
ya mokili oyo, pamba te ewutaka na Klisto te. **9** Ezali kati
na Klisto, kati na nzoto na Ye, nde mobimba ya nyonso
oyo ezali kati na Nzambe evandi. **10** Ezali mpe kati na Ye
nde bino botondisamaki, pamba te azali Mokonzi ya milimo
nyonso mpe ya nguya nyonso. **11** Ezali lisusu kati na Ye
nde bakataki bino ngenga, na nzela ya maboko ya bato te
kasi na lolenge ya Klisto: balongolaki kati na bino nzoto
ya bomoto mpe ya masumu, **12** bakundaki bino elongo na
Klisto na nzela ya libatisi; mpe, kati na Ye, bosekwaki elongo
na Ye na nzela ya kondima kati na nguya ya Nzambe oyo
asekwisaki Ye kati na bakufi. **13** Bino oyo bozalaki bakufi kati
na masumu na bino mpe kati na bozangi kokatisa ngenga
ya nzoto na bino, Nzambe akomisaki bino bato ya bomoi

elongo na Klisto. Alimbisaki masumu na biso nyonso, **14** apasolaki mokanda oyo mibeko na yango ekatelaki biso etumbu, asilisaki bokonzi ya mibeko yango, wana abakaki yango na ekulusu. **15** Asilisaki makasi ya milimo mabe mpe ya nguya ya bakonzi ya molili, asambwisaki yango na miso ya bato nyonso mpe atambolisaki yango lokola bakangami ya etumba tango alongaki yango na ekulusu. **16** Yango wana, bopesaka na moto moko te nzela ya kosambisa bino na tina na biloko ya kolia to ya komela to mpe na tina na mokolo ya feti lokola feti ya ebandeli ya sanza to ya Saba. **17** Nyonso wana ezalaki kaka elilingi ya makambo oyo esengelaki koya, kasi bosolo na yango ezali penza kati na Klisto. **18** Botelemelaka bato oyo bamisepelisaka na komikitisa ya lokuta to na kosambela ba-anjelu, bopesaka bango nzela te ya kozangisa bino elonga. Bamipesaka na bimoniseli ya makanisi na bango, batondi na lolendo ezanga tina, **19** baboyaka kokangama na Klisto oyo azali Mokonzi, Moto. Ezali Klisto nde asalaka ete nzoto mobimba ekola malamu kolanda mokano ya Nzambe mpe ekangana na nzela ya misisa mpe misuni. **20** Bokufaki elongo na Klisto mpe bokangolamaki longwa na bowumbu ya milimo mabe ya mokili oyo. Boye mpo na nini, lokola nde bozali nanu bato ya mokili oyo, bozali lisusu kondima mibeko na yango lokola: **21** « kozwa te, komeka elengi te, kosimba te? » **22** Boni, biloko oyo nyonso ebongisami te mpo na kobebisama sima na kosalela yango? Tala, ezali na yango kaka mibeko mpe malakisi ya bomoto! **23** Solo, mibeko ya bongo emonanaka lokola nde etondi na bwanya, pamba te esengaka na bato ete basambelaka ndenge balingi, bamilakisaka lokola bato ya komikitisa mpe bamipesaka pasi na nzoto; nzokande ezali na tina moko te, soki kaka te kokokisa baposa ya nzoto.

3 Lokola bosekwaki mpe elongo na Klisto, bolukaka biloko ya Likolo epai wapi Klisto avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe, **2** bokanisaka biloko ya Likolo kasi biloko ya mokili te. **3** Pamba te bokufaki penza, mpe bomoi na bino ezali sik'oyo ya kobombama elongo na Klisto kati na Nzambe. **4** Tango Klisto oyo azali bomoi na bino akomonana, bino mpe bokomonana elongo na Ye kati na nkembo. **5** Boye, boboma nyonso oyo, kati na bomoi na bino, ezali ya mokili: pite, bosoto, baposa ya mabe, bilulela mpe lokoso ya mbongo, pamba te lokoso ya mbongo ezali ndenge moko na kosambela bikeko. **6** Ezali makambo yango nde ebendaka kanda ya Nzambe. **7** Bino mpe na kala, bozalaki komipesa na makambo yango tango bomoi na bino ezalaki na se ya bokonzi ya makambo yango. **8** Kasi sik'oyo, bosengeli kolimwisa makambo yango nyonso: kanda, koyinana, misala mabe, mafinga mpe maloba mabe oyo ekoki kobima na minoko na bino. **9** Bokosanaka te, pamba te bobwakaki bomoto na bino ya kala elongo na misala na yango **10** mpe bolataki bomoto ya sika oyo emikomisaka ya sika mpo ete bokoma na boyebi ya kokoka kolanda elilingi ya Mokeli ya bomoto yango. **11** Boye, biso nyonso tozali ndenge moko: bokeseni ezali lisusu te kati na Mogreki mpe Moyuda, moto oyo akatama ngenga mpe moto oyo akatama ngenga te, mopaya mpe mwana mboka, mowumbu mpe monsomi. Bobele Klisto nde azali na tina: azali nyonso kati na bato nyonso. **12** Yango wana, lokola bozali baponami na Nzambe, basantu mpe balingami na Ye, boyokelaka mingi bato mawa, bozalaka na bolingo, na boboto, na komikitisa mpe na motema molayi. **13** Boyikanaka mpiko; mpe soki moko azali na likambo ya kopamela moninga na tina na yango, bolimbisanaka. Bolimbisaka ndenge Nkolo alimbisaki bino. **14** Na likolo ya makambo oyo nyonso, bolataka bolingo oyo ekangisaka nyonso kati na bomoko ya kokoka. **15** Tika ete kimia ya Klisto ekonzaka kati na mitema na bino, pamba te bozali biteni ya nzoto moko mpe Nzambe abenga bino mpo ete bozala na kimia yango; mpe bozongisaka matondi. **16** Tika ete Liloba ya Klisto, kati na bomengo na yango nyonso, evanda kati na bino; boteyanaka mpe bokebisanaka na bwanya nyonso, na nzela ya banzembo ya masanzoli, banzembo ya lokumu mpe banzembo oyo ewutaka na Molimo. Mpe boyembelaka Nzambe na kozongisa matondi kati na mitema na bino. **17** Mpe nyonso oyo bokosala, ezala na maloba to na misala, bosalaka yango na Kombo ya Nkolo Yesu, na kozongisa matondi epai ya Nzambe Tata na nzela ya Yesu-Klisto. **18** Basi, botosaka mibali na bino ndenge ebongi kati na Nkolo. **19** Mibali, bolingaka basi na bino mpe bozalaka na makambo ya makasi te epai na bango. **20** Bana, botosaka baboti na bino na makambo nyonso, pamba te ezali ndenge wana nde bokosepelisa Nkolo. **21** Batata, boyokisaka bana na bino kanda te, noki te mitema na bango ekolemba. **22** Bawumbu, botosaka bankolo na bino na makambo nyonso; na miso na bango kaka te, lokola nde bozali kosepelisa bato, kasi na mitema ya bosembo mpe kati na kotosa Nkolo. **23** Mosala nyonso oyo bosalaka, bosalaka yango na mitema na bino mobimba, lokola nde bozali kosala yango mpo na Nkolo, kasi mpo na bato te, **24** pamba te boyebi malamu ete bokozwa, lokola lifuti, libula oyo Nkolo abongisa mpo na bato ya Nzambe. Ezali Klisto nde azali Nkolo oyo bosalelaka. **25** Moto oyo asalaka na ndenge ya mabe akozwa lifuti oyo ebongi mpo na misala na ye ya mabe, pamba te Nzambe aponaka bilongi te.

4 Bino bankolo, bosungaka bawumbu na bino na nzela ya biloko ya sembo mpe ya solo, pamba te boyebi malamu ete bino mpe bozali na Mokonzi kati na Likolo. **2** Bozalaka na molende ya kosambela, bosenzelaka mpe bozongisaka matondi epai ya Nzambe. **3** Bobondelaka mpe mpo na biso, na tina ete Nzambe apesa biso mabaku ya koteya Sango Malamu mpo na kosakola mabombami ya Klisto. Mpe ezali mpo na mabombami yango nde ngai nazali mokangami kati na boloko. **4** Bobondelaka Nzambe mpo ete nasakola yango na polele nyonso, ndenge nasengeli penza kosala. **5** Botambolaka na bwanya liboso ya bato oyo bazali bandimi te mpe bosalelaka tango na bino na ndenge ya malamu. **6** Tika ete maloba na bino etondaka tango nyonso na boboto mpe na elengi, mpo ete boyeba ndenge nini koyanola moto nyonso. **7** Tishike, ndeko molingami, mosali ya sembo mpe moninga na ngai kati na mosala ya Nkolo, akoyebisa bino makambo nyonso oyo etali ngai. **8** Ezali na tina yango nde nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete apesa bino basango na tina na biso mpe alendisa bino. **9** Azali koya elongo na Onezime, ndeko molingami na biso ya solo, oyo azali moko kati na bino. Bakoyebisa bino makambo nyonso oyo ezali koleka awa. **10** Arisitarke, moninga na ngai kati na boloko, atindeli bino mbote. Boyamba mpe mbote ya Malako, ndeko ya Barnabasi, oyo na tina na ye napesaki bino mitindo ete,

soki ayei epai na bino, boyamba ye malamu. **11** Yesu oyo
babengaka Jistisi atindeli bino mbote. Kati na Bayuda oyo
bakomaki Baklisto, kaka bango nde bazali kosala elongo
na ngai mpo na Bokonzi ya Nzambe, mpe bazali mpo na
ngai kobondisama mobimba. **12** Epafrasi, ye oyo azali mpe
moko kati na bino mpe mowumbu ya Yesu-Klisto, atindeli
bino mbote. Abundaka tango nyonso etumba mpo na bino
kati na mabondeli, mpo ete botelema ngwi lokola bato oyo
bakembi kati na kondima mpe baselingwa mpo na kokokisa
mokano nyonso ya Nzambe. **13** Nazali kotatola solo mpo na
ye ete azali kosala mosala makasi mpo na bino, mpo na
bandeko ya Laodise mpe mpo na bandeko ya Iyerapolisi. **14**
Monganga Luka, molingami na biso, mpe Demasi batindeli
bino mbote. **15** Bopesa mbote epai ya bandeko ya Laodise,
epai ya Nefa mpe epai ya Lingomba oyo esanganaka kati na
ndako na ye. **16** Soki bosilisi kotanga mokanda oyo, bosala
ete etangama mpe kati na Lingomba ya Laodise; bongo
bino mpe botanga oyo ekowuta na Laodise. **17** Boloba na
Arshipe: « Sala keba na lotomo oyo ozwaki kati na Nkolo
mpo ete okokisa yango malamu. » **18** Ngai Polo, napesi bino
mbote na kokoma yango na maboko na ngai. Bobosanaka te
ete nazali mokangami kati na boloko. Tika ete ngolu ezala na
bino!

1 Batesalonika

1 Polo, Silasi mpe Timote; Epai ya bandeko ya Lingomba ya
Tesalonika, ba-oyo bazali kati na Nzambe Tata mpe kati
na Nkolo Yesu-Klisto: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela
bino! **2** Tozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe
mpo na bino nyonso tango totangaka bino kati na mabondeli
na biso. **3** Tobosanaka te liboso ya Nzambe, Tata na biso,
misala ya kondima na bino, misala ya bolingo na bino mpe
molende na bino, oyo ewuti na elikya monene oyo bozali
na yango kati na Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **4** Bandeko
balingami ya Nzambe, toyebi malamu ete Nzambe apona
bino, **5** pamba te Sango Malamu na biso ekomaki epai na
bino kaka na maloba te, kasi mpe na nguya, na Molimo
Mosantu mpe na kondima monene. Mpe boyebi malamu
ndenge nini tozalaki kovanda kati na bino mpo na bolamu na
bino. **6** Bokomaki kolanda ndakisa na biso mpe ya Nkolo,
pamba te boyambaki Liloba kati na minyoko mingi mpe na
esengo oyo Molimo Mosantu apesaka. **7** Mpo na yango,
bokomi mpe ndakisa mpo na bandimi nyonso ya Masedwane
mpe ya Akayi. **8** Wuta epai na bino, Liloba na Nkolo epanzani
kaka te na Masedwane mpe Akayi, kasi sango ya kondima
na bino kati na Nzambe eyebani mpe bipai nyonso. Yango
wana tozali lisusu na tina te ya koloba ata likambo moko mpo
na yango, **9** pamba te bango moko bazali kotatola ndenge
nini boyambaki biso mpe ndenge nini botikaki kosambela
banzambe ya bikeko mpo na komipesa na Nzambe mpe mpo
na kosalela Nzambe na bomoi mpe ya solo, **10** mpe mpo na
kozela, kowuta na Likolo, Mwana na Ye oyo asekwisaki kati
na bakufi Yesu oyo azali kokangola biso na kanda oyo ezali
koya.

2 Bandeko, bino moko boyebi malamu ete koya na biso
epai na bino ezalaki ya pamba te. **2** Boyebi lisusu ete,
sima na biso konyokwama mpe kofingama kati na Filipi,
toteyaki bino, na lisungi ya Nzambe na biso mpe na molende
nyonso, Sango Malamu na Ye kati na bitumba makasi. **3**
Pamba te, soki tosengaka na bato ete bandimela Nzambe,
ezali te mpo ete tozali kati na libunga to totondi na makanisi
ya mbindo to mpe tolukaka kokosa bato. **4** Kasi ezali mpo
ete Nzambe amekaki biso mpe amonaki ete tobongi mpo na
kopesamela mokumba ya koteya Sango Malamu. Yango
wana mpe toteyaka te mpo na kosepelisa bato, kasi mpo
na kosepelisa Nzambe oyo ayebi mozindo ya mitema na
biso. **5** Boyebi malamu ete tosalelaki maloba ya sukali te
mpe totindikamaki te na posa ya konduka mbongo. Na tina
na likambo oyo, Nzambe azali penza Motatoli na biso. **6**
Tolukaki te lokumu kowuta na bato, ezala epai na bino to epai
ya bato mosusu, **7** atako, lokola bantoma ya Klisto, tokokaki
kosenga bino na makasi ete bosunga biso; kasi tozalaki
lokola bana mike kati na bino. Ndenge mama abatelaka
bana na ye, **8** ndenge wana mpe, na bolingo monene oyo
tozali na yango mpo na bino, tosepelaki kaka te kopesa bino
Sango Malamu ya Nzambe, kasi tosepelaki mpe kopesa bino
bomoi na biso, pamba te bokomaki motuya makasi na miso
na biso. **9** Bandeko na ngai, bokanisa ndenge nini tomonaki
pasi mpe tosalaki mosala makasi; butu mpe moyi, tozalaki
kosala, pamba te toboyaki kozala mokumba epai ya moto
ata moko kati na bino, wana toteyaki bino Sango Malamu ya
Nzambe. **10** Bino moko bozali batatoli, Nzambe mpe azali
Motatoli, ete totambolaki na bosantu, na bosembo mpe na
kozanga pamela, na miso na bino oyo bozali kondima. **11**
Boyebi mpe ete tosalaki, epai ya moko na moko kati na
bino, ndenge penza tata asalaka mpo na bana na ye: **12**
tozalaki koteya, kolendisa mpe kotindika bino na kotambola
na lolenge oyo ebongi liboso ya Nzambe oyo azali kobenga
bino ete bokota kati na Bokonzi mpe nkembo na Ye. **13** Mpe
tala mpo na nini tozongisaka tango nyonso matondi epai ya
Nzambe: tango boyambaki Liloba na Nzambe, oyo toteyaki
bino, bondimaki yango te lokola liloba oyo ewuti epai ya
bato, kasi lokola penza Liloba na Nzambe, oyo ezali kosala
kati na bino oyo bozali na kondima. **14** Bandeko, bino mpe
bokomaki kolanda ndakisa ya Mangomba oyo, kati na Yuda,
ezali ya Nzambe mpe ezali kati na Yesu-Klisto, pamba te
bandeko na bino ya ekolo moko banyokolaki bino ndenge
Bayuda banyokolaki Mangomba ya Yuda. **15** Ezali bango
Bayuda nde babomaki Nkolo Yesu mpe basakoli; ezali mpe
kaka bango nde banyokolaki biso. Basepelisaka Nzambe te
mpe bazali banguna ya bato nyonso; **16** bazali kokanga
biso nzela mpo ete toteya Bapagano te, noki te bakobika.
Na ndenge wana, bazali kaka kofulukisa masumu na bango
mpe, suka na suka, kanda ya Nzambe ekokweyela bango.
17 Bandeko, awa tokabwanaki na bino mpo na mwa tango
moke, na nzoto kasi na makanisi te, tosalaki makasi mpo na
komona bino, pamba te tozalaki na posa na bino makasi. **18**
Yango wana, tolukaki koya epai na bino. Ngai Polo, namekaki
yango mbala na mbala, kasi Satana akangaki nzela na biso.
19 Banani bazali penza elikya na biso, esengo na biso to
motole na biso, oyo tokomikumisa mpo na yango na miso ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na mokolo oyo akoya? Boni, ezali
bino te? **20** Solo, bino nde bozali nkembo mpe esengo na
biso.

3 Boye lokola tokokaki lisusu kokanga motema te, tomonaki
ete ezali malamu mpo na biso kotikala na Ateni. **2**
Yango wana totindaki Timote, ndeko na biso mpe moninga
ya Nzambe kati na mosala ya kopanza Sango Malamu ya
Klisto, mpo ete alendisa bino mpe apesa bino mpiko kati
na kondima, **3** na tina ete moko te kati na bino abungisa
kondima likolo ya pasi oyo bozali komona; pamba te bino
moko boyebi malamu ete tobongisama mpo na yango. **4**
Tango tozalaki nanu elongo na bino, toyebisaki bino ete
tokokutana na minyoko. Mpe esalemi kaka ndenge wana,
ndenge boyebi yango malamu. **5** Mpo na yango, lokola
nakokaki lisusu kokanga motema te, natindaki Timote mpo
na koluka koyeba soki bozali kaka kokoba kati na kondima.
Nazalaki kobanga ete Satana ameka bino mpe ete mosala
na biso ekende pamba. **6** Kasi sik'oyo, Timote awuti epai na
bino mpe asili kozonga epai na biso, amemeli biso sango ya
kitoko na tina na kondima mpe bolingo na bino: ayebisi biso
ete bozali tango nyonso na makanisi ya malamu mpo na biso
mpe bozali na posa makasi ya komona biso, ndenge biso
mpe tozali na posa makasi ya komona bino. **7** Bandeko,
sango ya kondima na bino elendisi biso makasi, kati na pasi
mpe minyoko nyonso oyo tozali komona; **8** mpe nzoto na
biso eningani sik'oyo na esengo mpo ete botelemi ngwi kati
na Nkolo. **9** Matondi ya ndenge nini tokoki kozongisa epai

ya Nzambe na tina na bino, mpo na esengo nyonso oyo
tozali na yango mpo na bino liboso ya Nzambe na biso? **10**
Tobondelaka Nzambe na molende nyonso, butu mpe moyi,
mpo ete apesa biso nzela ya komona bino lisusu mpe ya
kokokisa oyo ezangi kati na kondima na bino. **11** Sik'oyo,
tika ete Ye moko Nzambe, Tata na biso, mpe Yesu, Nkolo na
biso, bafungolela biso nzela ya koya epai na bino. **12** Tika
ete Nkolo abakisa mpe afulukisa bolingo kati na bino mpo ete
bolinganaka, bamoko na bamosusu, mpe mpo ete bolingaka
bato nyonso, ndenge kaka biso mpe tolingaka bino. **13** Tika
ete alendisa mitema na bino mpo ete bozanga pamela kati
na bosantu liboso ya Nzambe mpe Tata na biso, na mokolo
oyo Yesu, Nkolo na biso, akoya elongo na basantu na Ye
nyonso! Amen!

4 Bandeko, mpo na oyo etali makambo mosusu, tolakisaki
bino ndenge nini bosengeli kotambola mpo na kosepelisa
Nzambe, mpe yango nde bozali kosala. Kasi sik'oyo, tozali
kosenga na bino mpe kotinda bino na makasi, kati na Nkolo
Yesu, ete bokoba kosalaka bongo koleka. **2** Pamba te boyebi
mitindo oyo topesaki bino na Kombo ya Nkolo Yesu. **3**
Nzambe alingi ete bozalaka bule tango nyonso: bokimaka
pite; **4** moko na moko kati na bino asengeli koyeba kobatela
nzoto na ye kati na bosantu mpe lokumu, **5** asengeli koboya
kozala mowumbu ya baposa ya nzoto lokola Bapagano oyo
bayebi Nzambe te, **6** asengeli mpe te kokosa to kosala ndeko
na ye mabe kati na makambo oyo etali bonzoto, pamba
te Nkolo akopesa etumbu na bato nyonso oyo basalaka
mabe ya lolenge wana, ndenge toyebisaki mpe tokebisaki
bino liboso. **7** Nzambe abengaki biso te mpo ete tozala
bato ya mbindo, kasi mpo ete tobika bomoi na biso na
lolenge ya bule. **8** Boye moto oyo atosaka mitindo yango te
atiolaka moto te kasi atiolaka nde Nzambe oyo apesaki bino
Molimo Mosantu na Ye. **9** Mpo na oyo etali bolingo kati na
bino, ezali lisusu na tina te ya kokomela bino, pamba te Ye
moko Nzambe ateyaki bino kolingana bino na bino. **10** Ezali
mpe bolingo yango nde bosengeli kotalisa epai ya bandeko
nyonso kati na Masedwane mobimba. Mpe bandeko, tozali
kosenga na bino ete bokoba kosalaka bongo koleka, **11** ete
bolukaka kobika bomoi na bino kati na kimia; mpe tika ete
moto nyonso atalaka makambo na ye moko mpe aliaka na
motoki na ye moko, ndenge kaka toyebisaki bino yango, **12**
mpo ete, mokolo na mokolo, Bapagano bamemia bino, mpe
mpo ete bobika te bomoi na bino na sima ya mokongo ya
moto. **13** Bandeko, toboyi bozanga boyebi na tina na bato
oyo bakufa, mpo ete bozala na mawa te lokola bamosusu
oyo bazangi elikya. **14** Pamba te ndenge tondimaka ete
Yesu akufaki mpe asekwaki, ndenge mpe tondimaka ete
Nzambe akomema, na nzela ya Yesu mpe elongo na Ye,
bato oyo bakufa kati na Ye. **15** Kolanda liloba na Nkolo, tala
makambo oyo tozali koyebisa bino: biso ba-oyo tokotikala
na bomoi kino na tango oyo Nkolo akoya, tokokende te
liboso ya bato oyo bakufa; **16** pamba te tango kaka mitindo
ekopesama na nzela ya koganga ya mokonzi ya ba-anjelu
mpe ya kelelo ya Nzambe, Ye moko Nkolo akokita wuta na
Lola mpe bato oyo basila kokufa kati na Klisto bakosekwa
bato ya liboso. **17** Sima na yango, biso bato oyo tokozala na
bomoi na tango yango tokomemama elongo na bango kati
na mapata mpo na kokutana na Nkolo, na likolo; mpe na
bongo, tokozala elongo na Nkolo libela na libela. **18** Yango
wana, bolendisanaka na maloba oyo.

5 Mpe mpo na oyo etali tango to mokolo, bandeko, tomoni
ete ezali na tina te ya kokomela bino, **2** pamba te boyebi
malamu ete mokolo ya Nkolo ekoya ndenge moyibi ayaka
kati na butu. **3** Tango bato bakokoma koloba: « Tozali sik'oyo
na kimia, mpe tozali lisusu na mitungisi te, » ekozala na
tango wana nde libebi ekokweyela bango na mbalakata,
lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota, mpe bakokoka kokima
te. **4** Kasi bino bandeko, bozali kati na molili te mpo ete
mokolo yango ekanga bino na mbalakata lokola moyibi. **5**
Pamba te bino nyonso bozali bana ya pole mpe bana ya
moyi. Tozali bato ya butu te to bato ya molili te. **6** Yango
wana tolalaka pongi te lokola bato mosusu, kasi tosenzelaka
mpe tomibatelaka malamu. **7** Pamba te bato oyo balalaka
pongi balalaka na butu, mpe ba-oyo balangwaka masanga
balangwaka na butu. **8** Kasi lokola tozali bato ya moyi, tika
ete tosenzela malamu, tolata kondima mpe bolingo lokola
ebombelo ya tolo, mpe tolata elikya ya lobiko lokola ekoti ya
ebende. **9** Pamba te Nzambe abongisa biso te mpo na kanda
na Ye, kasi mpo ete tozwa lobiko na nzela ya Yesu-Klisto,
Nkolo na biso, **10** oyo akufelaki biso mpo ete, ezala soki
tozali na bomoi to tokufi, tozala na bomoi elongo na Ye. **11**
Yango wana, bolendisanaka mpe bosunganaka bino na bino,
ndenge mpe kaka bozali kosala yango. **12** Bandeko, tosengi
na bino ete bondimaka bato oyo basalaka mosala makasi
kati na bino, oyo bamitungisaka mpo na bino kati na Nkolo
mpe bapesaka bino makebisi. **13** Bomemiaka bango makasi
kati na bolingo mpo na mosala na bango. Bobikaka na kimia
kati na bino. **14** Bandeko, tozali kolendisa bino: bopesaka
bagoyigoyi mpe bato ya mobulu makebisi, bolendisaka
ba-oyo basili kobungisa mpiko na bango, bosungaka ba-
oyo bazangi makasi, boyikanaka mpiko. **15** Bosenzela ete
moko te azongisa mabe na mabe, kasi bolukaka tango
nyonso kosalanaka bolamu kati na bino mpe kosalaka bato
nyonso bolamu. **16** Bozalaka na esengo tango nyonso; **17**
bosambelaka na kolemba te; **18** bozongisaka matondi kati na
makambo nyonso, pamba te yango nde mokano ya Nzambe
mpo na bino kati na Yesu-Klisto. **19** Bopekisaka te mosala ya
Molimo Mosantu, **20** botiolaka masakoli te **21** kasi bomekaka
nyonso na mozindo mpe bosimba oyo ezali malamu. **22**
Boboyaka mabe ya lolenge nyonso. **23** Tika ete Ye moko
Nzambe ya kimia abulisa bino na mobimba na bino! Tika
ete mobimba na bino, molimo, elimo mpe nzoto ebatelama
malamu na lolenge ete ezanga pamela na mokolo oyo Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, akoya. **24** Ye oyo azali kobenga bino
azali sembo, mpe Ye nde akokokisa yango. **25** Bandeko,
bobondelaka mpo na biso. **26** Bopesaka bandeko nyonso
mbote na nzela ya beze ya bule. **27** Nasengi na bino, na
Kombo ya Nkolo, ete botangelaka bandeko nyonso mokanda
oyo. **28** Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala
na bino!

2 Batesalonika

1 Polo, Silasi mpe Timote; Epai ya Lingomba ya bandeko
ya Tesalonika, oyo ezali kati na Nzambe, Tata na biso,
mpe kati na Nkolo Yesu-Klisto: **2** Tika ete ngolu mpe kimia
epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe
na Nkolo Yesu-Klisto! **3** Bandeko, tosengeli tango nyonso
kozongisaka matondi epai ya Nzambe mpo na bino. Solo,
ezali malamu mpo na biso kosalaka bongo, pamba te
kondima na bino ezali se kokola mpe bolingo oyo moko na
moko kati na bino azali na yango mpo na moninga na ye
ezali mpe kokola. **4** Mpe kati na Mangomba ya Nzambe,
tozali komikumisa na tina na molende mpe kondima na
bino kati na minyoko nyonso mpe kati na pasi oyo bozali
komona. **5** Makambo oyo nyonso ezali kolakisa na polele
ete Nzambe atalaka makambo na bosembo, mpe ete alingi
kozwa bino lokola bato oyo babongi mpo na Bokonzi ya
Nzambe, oyo bozali komonela pasi. **6** Solo, Nzambe azali
sembo: akozongisa pasi lokola etumbu epai ya banyokoli na
bino; **7** mpe akopesa bopemi epai na biso mpe epai na bino
oyo bozali komona pasi, tango Nkolo Yesu akomimonisa
wuta na Likolo, elongo na ba-anjelu na Ye ya nguya, **8** mpe
kati na moto mpo na kopesa etumbu epai ya bato oyo bayebi
Nzambe te mpe batosaka te Sango Malamu ya Yesu, Nkolo
na biso. **9** Bakozwa etumbu ya libebi ya seko na seko,
mosika ya bozalisami ya Nkolo mpe ya nguya ya nkembo na
Ye **(aiōnios g166)** **10** tango akoya na mokolo wana mpo na
kopesamela nkembo kati na basantu na Ye, mpe lokumu kati
na bandimi na Ye. Bino mpe bokozala elongo na bango,
pamba te bondimaki mateya oyo toteyaki bino. **11** Yango
wana tobondelaka tango nyonso Nzambe na biso mpo na
bino, mpo ete akomisa bino bato oyo babongi na bomoi oyo
abengaki bino mpo na yango; mpe mpo ete, na nzela ya
nguya na Ye, akokisa posa na bino ya kosala bolamu to
makambo nyonso oyo kondima na bino ezali kotinda bino
kosala. **12** Tosambelaka bongo mpo ete Kombo ya Yesu,
Nkolo na biso, epesamela nkembo kati na bino, mpe bino
bozwa lokumu kati na Ye kolanda ngolu ya Nzambe na biso
mpe ya Nkolo Yesu-Klisto.

2 Bandeko, mpo na oyo etali boyei ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, mpe bosangani na biso epai na Ye, tozali kosenga
na bino boye: **2** bopesaka na mobulu nzela te ya kokota
na pete kati na makanisi na bino to tika ete mitema na
bino etungisamaka te likolo na emoniseli, liloba to mokanda
oyo bato bakoki koloba na tina na yango ete ewuti epai na
biso mpe ezali koloba ete mokolo ya Nkolo esili kokoma. **3**
Tika ete moko te akosa bino; pamba te liboso ete mokolo
yango ekoma, bato basengeli nanu kobwaka kondima, mpe
motomboki oyo abongisami mpo na libebi asengeli nanu
komonana. **4** Motomboki yango akotelemela makambo
nyonso ya Nzambe mpe akomitombola na likolo ya nyonso
oyo bato babengaka Nzambe to na likolo ya oyo bato
bagumbamelaka, kino kokende kovanda kati na Tempelo
ya Nzambe mpe komibenga Nzambe. **5** Boni, bobosani
ete nazalaki koyebisa bino makambo yango tango nazalaki
elongo na bino? **6** Nzokande boyebi sik'oyo nini ezali
kokanga ye nzela mpo ete amonisama te na tango na ye. **7**
Pamba te nguya ya botomboki, oyo ebombama esili kobanda
kosala; kasi esengeli ete Ye oyo, kino sik'oyo, azali kokanga
ye nzela ya komimonisa alongwa **8** mpo ete motomboki
amonisama, ye oyo Nkolo Yesu akoboma na nzela ya Liloba
kowuta na monoko na Ye mpe akobebisa tango akoya na
nzela ya nkembo ya boyei na Ye. **9** Motomboki yango
akoya na nguya ya Satana mpe akosala bikamwa ya lolenge
nyonso, bilembo, misala minene ya lokuta **10** mpe lolenge
nyonso ya mabe, mpo na kokosa bato oyo bazali kokende na
libebi, pamba te bayambaki te bolingo ya bosolo oyo esengeli
kobikisa bango. **11** Yango wana Nzambe atindeli bango
molimo ya libunga mpo ete bandima makambo ya lokuta, **12**
mpe mpo ete bato nyonso oyo baboyaki kondimela solo kasi
basepelaki na mabe bazwa etumbu. **13** Kasi biso bandeko
balingami ya Nkolo, tosengeli tango nyonso kozongisaka
matondi epai ya Nzambe mpo na bino oyo Nkolo alingaka,
pamba te Nzambe asila kopona bino wuta na ebandeli mpo
ete bozwa lobiko, na nzela ya libulisi ya Molimo mpe ya
kondima kati na solo. **14** Na nzela ya Sango Malamu oyo
toteyaki bino, Nzambe abengaki bino mpo ete bozwa lobiko
mpe nkembo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **15** Yango wana
bandeko, botelema ngwi mpe bobatela malamu malakisi
oyo toteyaki bino, ezala na nzela ya maloba to na nzela
ya mokanda. **16** Tika ete Ye moko Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, mpe Nzambe, Tata na biso, oyo alingaki biso mpe
apesaki biso, na ngolu na Ye, malendisi ya seko mpe elikya
ya malamu, **(aiōnios g166)** **17** balendisa mitema na bino mpe
bapesa bino makasi ya kosala bolamu kati na misala mpe
maloba nyonso!

3 Bandeko, bobondelaka mpo na biso na tina na makambo
mosusu, mpo ete Liloba na Nkolo epanzana noki mpe
epesamela lokumu ndenge ezalaki kozwa lokumu epai na
bino. **2** Bobondelaka mpe mpo ete Nzambe akangola biso
wuta na maboko ya bato mabe mpe ya batomboki, pamba
te bato nyonso bazali na kondima te. **3** Kasi Nkolo azali
sembo, akopesa bino makasi mpe akobatela bino liboso ya
Satana. **4** Tondimisami kati na Nkolo ete bozali kosala mpe
bokokoba kosala makambo nyonso oyo tozali kotinda bino.
5 Tika ete Nkolo akamba mitema na bino kino na bolingo
ya Nzambe mpe na molende ya Klisto! **6** Bandeko, totindi
bino na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto ete bokima ndeko
nyonso oyo atambolaka na bomoi ya mobulu mpe alingaka
te kotambola kolanda malakisi oyo bozwaki kowuta na biso.
7 Pamba te boyebi bino moko ndenge nini bosengeli kolanda
ndakisa na biso. Tango tozalaki elongo na bino, tozalaki
bagoyigoyi te **8** mpe toliaki epai ya moto moko te bilei ya
ofele; kasi tozalaki, butu mpe moyi, kosala mosala ya makasi
mpe ya pasi, mpo ete topesa mokumba na biso epai ya
moto moko te kati na bino. **9** Nzokande elingi koloba te
ete tozangaki makoki mpo na lisungi ya ndenge wana, kasi
tosalaki bongo mpo ete tokoma ndakisa mpo na bino. **10**
Pamba te, ezala tango tozalaki elongo na bino, topesaki bino
mobeko oyo: « Tika ete moto oyo aboyi kosala mosala alia
mpe te! » **11** Tozali koyoka ete mingi kati na bino bazali
bagoyigoyi mpe bazali kotambola na bomoi ya mobulu,
bazali kosala eloko moko te, kasi bazali kaka kokota na
makambo ya bato mosusu. **12** Tozali kokomela bato ya
lolenge wana malako mpe kosenga na bango, na Kombo ya

Nkolo Yesu-Klisto, ete basala mosala na kimia mpe balia
bilei oyo bakozwa na motoki na bango moko. **13** Kasi mpo
na bino bandeko, bolemba te kosala bolamu. **14** Soki moto
aboyi kotosa mitindo oyo topesi bino kati na mokanda oyo,
bokebisa bato nyonso na tina na ye mpe bosangana na ye
lisusu te mpo ete ayoka soni. **15** Bozwa ye lokola monguna
te, kasi bopamela ye lokola ndeko. **16** Tika ete Ye moko
Nkolo na kimia apesaka bino kimia tango nyonso mpe na
lolenge nyonso! Tika ete Nkolo azala elongo na bino nyonso!
17 Ngai Polo, nakomi mbote oyo na nzela ya loboko na ngai
moko; yango nde ezali elembo kati na mikanda na ngai
nyonso. Nakomaka nde bongo. **18** Tika ete ngolu ya Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso!

1 Timote

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto kolanda mokano ya Nzambe
Mobikisi na biso mpe ntoma ya Yesu-Klisto, elikya na
biso; **2** Epai ya Timote, mwana na ngai ya bolingo kati
na kondima: Tika ete ngolu, mawa mpe kimia epesamela
yo kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto, Nkolo
na biso! **3** Ndenge nasengaki na yo tango nazalaki na
Masedwane, tikala awa kati na Efeso mpo ete opesa bato
mosusu mitindo ete batika koteya mateya ya lokuta **4** to
bakangama te na masapo ya pamba-pamba mpe na botangi
milongo ya mbotama, oyo ezangi suka. Makambo ya bongo
ebimisaka kaka tembe, na esika ete esunga mpo ete mosala
na Nzambe, oyo toyebi na nzela ya kondima, ekende liboso.
5 Tina ya mitindo yango ezali bolingo oyo ewuti na motema
ya peto, na makanisi ya malamu mpe na kondima ya solo. **6**
Bato mosusu basili kobunga mosika ya makambo yango mpe
bamipesi na masolo ezanga tina; **7** balingi kozala balakisi ya
Mobeko, kasi bazali kososola te makambo oyo bazali koloba
mpe oyo bazali kobetela sete. **8** Toyebi ete mibeko ezalaka
malamu soki moto azali kosalela yango na ndenge oyo
ebongi. **9** Toyebi lisusu ete mibeko esalema te mpo na bato
ya malamu kasi mpo na bato mabe mpe batomboki, mpo na
bato oyo batosaka Nzambe te mpe bato ya masumu, mpo
na bato ya mbindo mpe batioli makambo ya bule, ba-oyo
bakoki ata koboma tata mpe mama, mpo na babomi ya bato,
10 mpo na bato na pite, mpo na mibali oyo basangisaka
nzoto na mibali, mpo na bato oyo batekaka baninga na
bango bato na bowumbu, mpo na bakosi, mpo na bato oyo
balapaka ndayi ya lokuta, mpe mpo na bato oyo basalaka
makambo oyo etambolaka nzela moko te na mateya ya solo,
11 kolanda Sango Malamu oyo napesamelaki mokumba,
Sango Malamu ya nkembo ya Nkolo-Na-Esengo. **12** Nazali
kozongisa matondi epai ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo
apesaki ngai nguya, pamba te amonaki ete akoki kotiela ngai
motema, wana aponaki ngai mpo na lotomo na Ye, **13** atako
liboso nazalaki kofinga mpe konyokola Ye mpe nazalaki moto
na kanza; kasi ayokelaki ngai mawa, pamba te nazalaki
koyeba te makambo oyo nazalaki kosala mpe nazalaki na
kondima te. **14** Nkolo na biso atondisaki ngai na ngolu na Ye,
elongo na kondima mpe bolingo oyo ezali kati na Yesu-Klisto.
15 Tala liloba ya solo penza, liloba oyo ekoki na kondimama
mpe koyambama na mobimba na yango: Yesu-Klisto ayaki
kati na mokili mpo na kobikisa bato ya masumu; mpe kati na
bato yango ya masumu, ngai nde naleki na masumu. **16**
Kasi mpo na tina wana, Nzambe ayokelaki ngai mawa mpo
ete, kati na ngai oyo naleki na masumu, Yesu-Klisto atalisa
motema monene na Ye, oyo ezangi ndelo lokola ndakisa
epai ya bato oyo bakondimela Ye mpo na kozwa bomoi ya
seko. **(aiōnios g166)** **17** Tika ete lokumu mpe nkembo ezonga
epai ya Mokonzi ya seko, Ye oyo akufaka te, amonanaka te
mpe azali Nzambe se moko mpo na libela na libela! Amen.
(aiōn g165) **18** Tala mitindo oyo nazali kopesa na yo Timote,
mwana na ngai, kolanda masakoli oyo elobamaki na tina na
yo: kolanda masakoli yango, bunda etumba ya malamu, **19**
na kobatelaka kondima mpe motema ya malamu, oyo bato
mosusu basili kobwaka kino kobungisa kondima na bango.
20 Kati na bango, ezali na Imene mpe Alekizandre, ba-oyo
nakabi na maboko ya Satana mpo ete bayeba ete basengeli
te kofinga Nzambe.

2 Boye liboso na nyonso, nazali kolendisa ete bosengaka
na Nzambe, bosambelaka Ye, bobondelaka Ye mpo na
bato mosusu mpe bozongiselaka Ye matondi mpo na bato
nyonso, **2** mpo na bakonzi mpe mpo na bakambi nyonso,
mpo ete tokoka kobika bomoi ya boboto, ya kimia, ya botosi
kati na makambo ya Nzambe, mpe bomoi ya bosantu. **3**
Pamba te yango nde ezali malamu mpe esepelisaka Nzambe
Mobikisi na biso, **4** oyo alingi ete bato nyonso babikisama
mpe bayeba solo. **5** Solo, ezali na Nzambe kaka moko.
Ndenge moko mpe ezali na Moyokanisi kaka moko kati na
Nzambe mpe bato: ezali moto moko, Yesu-Klisto **6** oyo
amikabaki lokola mbeka mpo na kokangola bato nyonso.
Yango nde litatoli oyo epesamaki na tango oyo abongisa.
7 Ezali mpe mpo na litatoli yango nde Nzambe atiaki ngai
mopanzi sango mpe ntoma, mpo na kolakisa kondima mpe
solo epai ya Bapagano. Nazali kokosa te, nazali nde koloba
solo. **8** Yango wana nalingi ete mibali basambelaka na bisika
nyonso, na kotombola maboko ya bule, na kanda te mpe na
koswana te. **9** Nalingi mpe ete basi balataka na ndenge oyo
ebongi, oyo ekoki te kobetisa bato mabaku, mpe na ndenge
ya lolendo te; bakangisa suki te mpe balata te ezala biloko
ya wolo, mayaka to bilamba ya talo makasi, **10** kasi balata
nde misala ya malamu, misala oyo ebongi mpo na basi
oyo batatolaka polele ete bagumbamelaka Nzambe. **11** Na
tango ya mateya, basi basengeli kovanda nye mpe kozala
na botosi. **12** Napesi te na mwasi nzela ya koteya to ya
kozala na bokonzi na likolo ya mobali; mwasi asengeli nde
kovanda nye. **13** Solo Nzambe asalaki liboso Adamu, mpe
sima, Eva. **14** Ezali Adamu te moto akosamaki; ezali mwasi
nde akosamaki mpe abukaki mobeko ya Nzambe, **15** kasi
mwasi akobikisama na nzela ya kobota. Basi bakobikisama
soki bakobi kati na kondima, kati na bolingo mpe kati na
bosantu oyo ezangi lolendo.

3 Tala liloba oyo ezali penza ya solo: Moto nyonso oyo
alingi kozala mokambi kati na Lingomba aponi mosala ya
kitoko. **2** Boye, mokambi ya Lingomba asengeli kozala: moto
azanga pamela, mobali ya mwasi moko, moto oyo alekisaka
ndelo te na ezaleli na ye, moto oyo ayebi komikanga, moto ya
lokumu, moto oyo ayambaka malamu bapaya kati na ndako
na ye, moto oyo azali na makoki ya koteya, **3** molangwi
masanga te, moto na kanza te, moto na boboto, moto oyo
aswanaka te, moto na lokoso ya mbongo te, **4** moto oyo
akambaka malamu libota na ye moko, asenzelaka ete bana
na ye batosa ye mpe asalaka bongo na lolenge oyo ebongi
na limemia ya kokoka. **5** Moto oyo ayebi te kokamba malamu
libota na ye akokoka ndenge nini kobatela Lingomba ya
Nzambe? **6** Mokambi ya Lingomba asengeli te kozala moto
oyo abongoli motema sika, noki te akotonda na lolendo mpe
akozwa etumbu lokola Satana. **7** Mokambi ya Lingomba
asengeli mpe kozala moto oyo akenda sango ya malamu
kati na bato oyo bazali bandimi te mpo ete abatela lokumu
na ye mpe akweya te na mitambo ya Satana. **8** Ezali mpe
ndenge moko mpo na badiakona. Basengeli kozala: bato oyo
babongi na limemia, bato ya maloba mibale te, balangwi
masanga te mpe bato oyo balukaka mbongo te na banzela

ya mabe. **9** Basengeli koyeba kobatela mabombami ya
kondima kati na motema ya peto. **10** Esengeli komeka
bango liboso; bongo soki emonani ete bazangi pamela, wana
nde bakoki kosala lokola badiakona. **11** Ezali mpe ndenge
moko mpo na badiakona ya basi. Basengeli kozala: basi oyo
babongi na limemia, basi oyo batongaka bato te, basi oyo
balekisaka ndelo te na bizaleli na bango mpe basi ya sembo
na makambo nyonso. **12** Diakona asengeli kozala mobali ya
mwasi moko mpe asengeli kokamba malamu bana na ye mpe
ndako na ye. **13** Pamba te badiakona oyo basalaka mosala
na bango malamu bazwaka esika ya lokumu mpe bakomaka
na elikya makasi kati na kondima na bango epai na Yesu-
Klisto. **14** Atako nazali na elikya ya kokutana na yo kala
mingi te, kasi nakomeli yo kaka malako oyo **15** mpo ete, soki
nawumeli mpo na koya, oyeba ndenge nini bato basengeli
kotambola kati na Ndako ya Nzambe, oyo ezali Lingomba ya
Nzambe na bomoi, likonzi mpe moboko ya bosolo. **16** Tala
makambo oyo tondimaka elongo: Mabombami ya kosambela
Nzambe na lolenge ya solo ezali minene. Klisto amonanaki
na nzoto ya bomoto, Molimo Mosantu atatolaki ete azali
sembo, ba-anjelu bamonaki Ye, bato ya bikolo ya bapaya
bateyamaki na tina na Ye, bato bandimelaki Ye kati na mokili
mobimba, mpe amemamaki kati na nkembo.

4 Molimo alobi polele ete, na tango ya suka, ebele
bakosundola kondima, pamba te bakolanda milimo ya
lokuta mpe mateya oyo ewuti na milimo mabe. **2** Ezali
bato ya bilongi mibale nde bakobanda kokosa bango na
nzela ya mateya, pamba te mitema ya bato yango ya bilongi
mibale ebeba lokola nde bazikisa yango na ebende ya moto.
3 Bakopekisa libala mpe bakopesa na bato mitindo ete
balia biloko mosusu te; nzokande Nzambe akela nyonso
mpo ete bandimi oyo bayebi solo basungama na yango na
kozongiselaka Ye matondi. **4** Solo, nyonso oyo Nzambe akela
ezali malamu, eloko moko te ezali ya kobwaka soki kaka
tokozongiselaka Ye matondi tango tozwi yango, **5** pamba te
ebulisamaka na nzela ya Liloba na Nzambe mpe libondeli. **6**
Soki oteyi makambo oyo epai ya bandeko, okozala mosali
malamu ya Yesu-Klisto, mosali oyo alendisami na maloba ya
kondima mpe na malakisi ya kitoko oyo olandi na bosembo.
7 Boye, boya masolo ya bozoba, oyo etiolaka Nzambe; boya
mpe bilobaloba ya mibange basi. Mipesa nde na botosi kati
makambo ya Nzambe; **8** pamba te masano ya nzoto ezali
na tina mpo na ndambo ya makambo, kasi botosi kati na
makambo ya Nzambe ezali na tina mpo na nyonso, pamba
te ezali na elaka ya bomoi mpo na tango oyo mpe mpo na
tango oyo ezali koya. **9** Yango nde liloba ya solo, liloba
oyo ekoki na kondimama mpe koyambama na mobimba na
yango. **10** Tala mpo na nini tosalaka mpe tobundaka makasi:
ezali mpo ete tosili kotia elikya na biso kati na Nzambe na
bomoi oyo azali Mobikisi ya bato nyonso mpe mingi-mingi ya
bandimi na Ye. **11** Teya makambo yango mpe tinda bato
kosalela yango. **12** Kopesa na moto moko te nzela ya kotiola
bolenge na yo, kasi zala ndakisa mpo na bandimi na nzela
ya maloba, bizaleli, bolingo, kondima mpe bopeto. **13** Kino
tango nakoya, zala na molende ya kotanga Makomi, ya
koteya mpe ya kopesa malakisi. **14** Kozwa na pamba te
likabo oyo Nzambe apesaki yo na nzela ya lisakoli, tango
lisanga ya bakambi ya Lingomba batielaki yo maboko. **15**
Zwa makambo yango na motuya mpe mipesa na yango
mpo ete bato nyonso bamona ete ozali kokende liboso.
16 Misenzela malamu, sala keba na mateya na yo, mpe
tikala ngwi kati na yango. Soki osali bongo, okomibikisa mpe
okobikisa bato oyo bakoyoka yo.

5 Kogangela mobange te, kasi lendisa ye lokola nde
azali tata na yo. Lendisa bilenge mibali lokola bandeko,
2 bamama mibange lokola bamama, bilenge basi lokola
bandeko basi, na motema peto. **3** Sunga malamu basi oyo
bakufisa mibali, oyo bazali penza kokelela. **4** Soki mwasi
akufisa mobali azali na bana to bakoko, bana to bakoko
yango basengeli, liboso na nyonso, koyekola kotalisa botosi
na bango kati na makambo ya Nzambe na nzela ya kosunga
libota na bango mpe kozongisa bolamu epai ya baboti mpe
bakoko na bango, pamba te kosala bongo esepelisaka
Nzambe. **5** Mwasi akufisa mobali, oyo atikala penza ye moko
mpe azali kokelela atiaka elikya na ye kati na Nzambe mpe
asambelaka butu mpe moyi mpo na kosenga lisungi epai ya
Nzambe. **6** Kasi mwasi akufisa mobali, oyo amipesaka na
bisengo azali ya kokufa atako azali na bomoi. **7** Pesa bango
malako yango mpo ete batambola na bomoi ezanga pamela.
8 Moto nyonso oyo asungaka bandeko na ye te, mingi-mingi
bato ya libota na ye, asili kobwaka kondima mpe azali moto
mabe koleka ata moto oyo azali mondimi te. **9** Mpo ete mwasi
atangama na molongo ya basi bakufisa mibali, oyo Lingomba
azali na mokumba ya kosunga, asengeli kozala na mibu tuku
motoba ya mbotama to koleka, kozala mwasi ya makangu te,
10 kozala mwasi oyo akenda sango mpo na misala na ye ya
malamu: abokolaki bana na ye malamu, azalaki koyamba
malamu bapaya kati na ndako na ye, kosukola makolo ya
basantu, kosunga bato na mawa mpe komipesa na misala
nyonso ya malamu. **11** Kasi kotanga te bilenge basi bakufisa
mibali na molongo ya basi bakufisa mibali; pamba te soki
posa na bango ya nzoto elamuki mpe epengwisi bango na
miso ya Klisto, bakoluka lisusu kobala, **12** mpe, likolo na
yango, bakomema ngambo mpo ete balongisi te ekateli na
bango ya liboso. **13** Mpe tina mosusu oyo okotanga bango
te na molongo ya basi bakufisa mibali ezali ete bakokoma
bagoyigoyi mpe bakokoma koyengayenga na bandako ya
bato mosusu. Na bongo, bakokoma bagoyigoyi kaka te, kasi
mpe bato na bilobaloba, bato na songisongi mpe bato oyo
balobaka makambo oyo basengeli kutu koloba te. **14** Yango
wana nazali kopesa toli epai ya bilenge basi bakufisa mibali
ete babala na bango lisusu, babota bana, bakamba bandako
na bango malamu, mpo ete bapesa na banguna nzela te ya
kotonga biso. **15** Likambo ya pasi ezali ete mingi kati na
bango basili kobunga nzela mpo na kolanda Satana. **16** Soki,
kati na Lingomba, ezali na mwasi mondimi oyo, kati na libota
na ye, azali na basi bakufisa mibali, tika ete asunga bango;
mpe tika ete Lingomba emema mokumba na bango te mpo
ete ekoka kosunga basi bakufisa mibali, oyo basengeli penza
na lisungi mpo ete bakelela. **17** Bakambi oyo batambolisaka
malamu misala ya Lingomba basengeli kozwa lifuti mbala
mibale, mingi-mingi ba-oyo basalaka mosala ya kopanza
Sango malamu mpe ya koteya. **18** Pamba te Makomi elobi:
« Osengeli te kokanga monoko ya ngombe oyo ezali konika
bambuma, » mpe « mosali asengeli na lifuti na ye. » **19**
Kondimaka te maloba ya moto oyo ayei ye moko kofunda

mokambi ya Lingomba epai na yo; okondima ye kaka soki
ayei elongo na bato mibale to misato lokola batatoli mpo na
kolendisa bosolo ya likambo yango. **20** Na miso ya bato
nyonso, pamelaka bakambi oyo basali masumu mpo ete
bato mosusu bakoma na botosi. **21** Liboso ya Nzambe,
ya Yesu-Klisto mpe ya ba-anjelu oyo baponama, napesi
yo mokumba ya kobatela mitindo oyo na kozanga kopona
bilongi. **22** Kotiela moto maboko noki te mpe kosanganaka te
na masumu ya bato mosusu. Mibatela peto. **23** Okomelaka
mayi kaka te, kasi melaka mpe mwa masanga ya vino mpo
ete esunga yo mpo na pasi na yo ya libumu mpe mpo na
bokono oyo ozwaka mbala na mbala. **24** Ezali na bato oyo
masumu na bango emonanaka polele liboso ete basambisa
bango, kasi masumu ya bamosusu emonanaka sima na
tango. **25** Ezali mpe ndenge moko mpo na misala malamu:
emonanaka polele. Kasi misala oyo ekomonana polele te
ekotikala ya kobombama te mpo na libela.

6 Bato nyonso oyo bazali bawumbu basengeli kotala
bankolo na bango lokola bato oyo babongi na limemia
makasi, mpo ete Kombo ya Nzambe mpe malakisi na biso
efingama te. **2** Bawumbu oyo bankolo na bango bazali
bandimi basengeli te kozanga kotosa bankolo na bango,
atako bazali bandeko mpe balingami na bango kati na
Klisto; nzokande, basengeli kutu kosalela bankolo na bango
malamu koleka, pamba te bankolo, oyo bazali kozwa bolamu
kowuta na mosala ya bawumbu, bazali motuya epai na
bango bawumbu lokola bandeko balingami. Yango nde
malakisi oyo osengeli kopesa mpe kosenga na bato ete
batosa yango. **3** Soki moto apesi malakisi mosusu mpe
aboyi kokangama na maloba ya solo ya Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, elongo na malakisi oyo ekoki na botosi kati na
makambo ya Nzambe, **4** azali moto na lolendo, ayebi eloko
te, azali kobela bokono ya kotia tembe mpe ya koswana
na tina na maloba oyo ebotaka zuwa, koswana, kofingana,
kokaniselana mabe **5** mpe tembe oyo esilaka te kati na
bato oyo mayele na bango ebeba, oyo bayebaka lisusu
solo te mpe bakanisaka ete kozala sembo epai na Nzambe
ezali nzela ya kozwa bomengo. **6** Solo, kozala sembo epai
na Nzambe ezali nzela monene ya kozwa bomengo soki
kaka oyebi kosepela na oyo ozali na yango. **7** Pamba te,
toyaki maboko pamba kati na mokili, mpe tokozonga maboko
pamba. **8** Mpe lokola tokozalaka na bilei mpe na bilamba,
tokosepelaka na yango. **9** Bato oyo balingaka kokoma na
bomengo bakweyaka kati na komekama mpe bakangamaka
na mitambo ya baposa mingi ya bozoba mpe ya mabe, oyo
ememaka bango na libebi mpe na kufa. **10** Pamba te lokoso
ya mbongo ezali mosisa ya mabe nyonso. Mpo na lokoso ya
mbongo, bato mingi babungisaki kondima na bango mpe
bamipesaki minyoko ebele. **11** Kasi yo, moto na Nzambe,
kima makambo nyonso wana; luka nde bosembo, botosi
kati na makambo ya Nzambe, kondima, bolingo, molende
mpe boboto. **12** Bunda etumba ya malamu ya kondima,
zwa bomoi ya seko, pamba te Nzambe abengaki yo mpo
oyeba yango tango otatolaki malamu kondima na yo liboso
ya batatoli ebele. **(aiōnios g166)** **13** Tala makambo oyo nazali
kotinda yo, liboso ya Nzambe oyo apesaka bomoi epai na
bikelamu nyonso, mpe liboso ya Yesu-Klisto oyo atatolaki
malamu bosolo liboso ya Ponse Pilato: **14** Batela mobeko
oyo, kokakola yango ata moke te, mpe sala ete bamona yo
na pamela ata moko te, kino Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
akoya **15** na tango oyo ekatama na Ye oyo azali Nkolo-
Na-Esengo, Nkolo se moko na nguya nyonso, Mokonzi ya
bakonzi, Nkolo ya bankolo, **16** Ye oyo azali se moko oyo
akufaka te, avandaka kati na pole oyo moto ata moko te
akoki kopusana pene na yango, Ye oyo moto ata moko te
atikala komona, mpe oyo moto moko te akoki komona. Tika
ete lokumu mpe nguya ezala ya Ye mpo na libela! Amen!
(aiōnios g166) **17** Pesa mitindo epai ya bazwi kati na mokili
oyo ete bazala na lolendo te mpe batia elikya te na bomengo,
pamba te bomengo ekoki kosila; kasi tika ete batia elikya na
bango kati na Nzambe oyo apesaka biso biloko nyonso, na
bofuluki, mpo ete tosepela na yango. **(aiōn g165)** **18** Pesa
bango mitindo ete basalaka bolamu, batonda na misala
malamu, bazala na motema ya kokaba mpe bakabelaka
bato. **19** Ezali na nzela wana nde bakomibombela bomengo
lokola moboko ya makasi mpo na mikolo oyo ezali koya, mpo
ete bakoka kozwa bomoi ya solo. **20** Timote, batela malamu
nyonso oyo Nzambe apesa yo. Kima bilobaloba ya bato
oyo bafingaka Nzambe, mpe makanisi ya oyo babengaka «
Boyebi » na kozanga koyeba, pamba te etongaka kondima
te. **21** Bato mingi babungisaki kondima na bango mpo ete
bakangamaki na boyebi yango. Tika ete ngolu ezala elongo
na bino nyonso!

2 Timote

1 Ngai Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya
Nzambe, mpo na kosakola bomoi oyo Nzambe alaka
kati na Yesu-Klisto; **2** Epai ya Timote, mwana na ngai ya
bolingo: Tika ete ngolu, boboto mpe kimia epesamela yo
kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto, Nkolo na biso!
3 Nazali kozongisa matondi epai ya Nzambe oyo nasalelaka
na motema peto ndenge bakoko na ngai bazalaki kosala,
pamba te tango nyonso, ezala butu to moyi, nabosanaka
yo te na mabondeli na ngai. **4** Tango nakanisaka mpinzoli
na yo, nakomaka na posa makasi ya komona yo mpo ete
natondisama na esengo. **5** Nakanisaka bosolo ya kondima
na yo, oyo Loyisi, koko na yo ya mwasi, mpe Enise, mama
na yo, bazalaki na yango, kondima oyo nandimisami solo ete
ezali mpe kati na yo. **6** Yango wana nazali kolendisa yo ete
olamusa lisusu likabo oyo Nzambe apesaki yo tango natiaki
yo maboko. **7** Pamba te Molimo oyo Nzambe apesa biso
akomisaka biso te bato ya kobanga-banga, kasi apesaka
biso makasi, bolingo mpe mayele. **8** Boye, koyoka soni te
mpo na kotatola na tina na Nkolo na biso to mpe na tina
na ngai oyo nakangami na boloko mpo na Ye, kasi mona
pasi elongo na ngai mpo na Sango Malamu kolanda makasi
oyo Nzambe azali kopesa yo, **9** pamba te abikisaki biso
mpe abengaki biso mpo ete totambola na bomoi ya bule.
Mpe soki asalaki bongo, ezali te mpo na misala na biso,
kasi ezali nde mpo na mabongisi mpe ngolu na Ye moko
kaka, ngolu oyo apesaki biso kati na Yesu-Klisto liboso ya
ebandeli ya tango. **(aiōnios g166)** **10** Nzokande ngolu yango
emonani sik'oyo na nzela ya koya ya Yesu-Klisto, Mobikisi
na biso, oyo asilisaki nguya ya kufa mpe atalisaki bosolo ya
bomoi ya seko na nzela ya Sango Malamu. **11** Ezali mpo
na Sango Malamu yango nde Nzambe atiaki ngai moteyi,
ntoma mpe molakisi. **12** Ezali mpe mpo na Sango Malamu
yango nde nazali komona pasi oyo. Kasi atako bongo, nazali
koyoka soni te, pamba te nayebi nani oyo ngai nandimela,
mpe nazali na elikya ete azali na makoki ya kobatela nyonso
oyo apesa ngai, kino na mokolo wana. **13** Kamata lokola
ndakisa, mateya ya sembo oyo nateyaki yo mpe salela yango
kolanda kondima mpe bolingo oyo tozali na yango kati na
Yesu-Klisto. **14** Batela yango malamu lokola bomengo, na
lisungi ya Molimo Mosantu oyo avandaka kati na biso. **15**
Oyebi malamu ete bato nyonso oyo bazali kati na mokili
ya Azia bakimaki ngai; kati na bango, tozali na Fijele mpe
Erimojene. **16** Tika ete Nkolo atalisa ngolu na Ye epai ya
libota ya Onezifore, pamba te abondisaki ngai mbala mingi
mpe ayokaki soni te mpo na minyololo na ngai. **17** Kutu
tango akomaki na Rome, asalaki nyonso mpo na koluka
ngai kino amonaki ngai. **18** Tika ete, na mokolo wana, Nkolo
atalisa ngolu na Ye epai ya Onezifore! Oyebi lisusu malamu
ndenge nini asungaki ngai kati na Efeso.

2 Mwana na ngai, zala makasi kati na ngolu oyo ezali kati
na Yesu-Klisto. **2** Makambo oyo oyokaki epai na ngai
liboso ya batatoli ebele, teya yango na bato ya sembo oyo
bazali na makoki ya koteya yango lisusu na bato mosusu. **3**
Mona pasi elongo na ngai lokola soda ya mpiko ya Yesu-
Klisto. **4** Moto oyo akoti na mosala ya soda amipesaka te na
makambo ya bato oyo bazali basoda te mpo na kosepelisa
mokonzi na ye ya mampinga. **5** Ezali mpe ndenge moko
mpo na moto oyo azali kosala lisano ya kokima mbangu:
akoki te kozwa motole soki akimi mbangu te kolanda mibeko
ya lisano. **6** Moloni elanga oyo asalaka makasi asengeli
kozala moto ya liboso mpo na kobuka bambuma. **7** Kanisaka
malamu na tina na makambo oyo nazali koloba, mpe Nkolo
akopesa yo makoki ya kososola yango nyonso. **8** Kanisaka
Yesu-Klisto, mokitani ya Davidi, oyo asekwaki kati na bakufi,
kolanda Sango Malamu oyo nateyaka. **9** Ezali mpe mpo
na Sango Malamu yango nde nazali komona pasi kino
bakanga ngai minyololo lokola mobomi, kasi bakangi Liloba
na Nzambe minyololo te. **10** Yango wana nazali koyikela
makambo nyonso mpiko mpo na bolamu ya bato oyo Nzambe
apona, mpo ete bango mpe bazwa lobiko oyo ezali kati
na Yesu-Klisto, elongo na nkembo ya seko. **(aiōnios g166)**
11 Maloba oyo ezali ya solo: Soki tokufi elongo na Ye,
tokozala mpe na bomoi elongo na Ye. **12** Soki toyiki mpiko,
tokokonza mpe elongo na Ye. Kasi soki towangani Ye, Ye
mpe akowangana biso; **13** soki tozangi kondima, Ye azalaka
kaka Moyengebene, pamba te akoki komiwangana te. **14**
Yango nde makambo oyo osengeli koloba mbala na mbala
epai ya bato, na kopesa bango mitindo liboso ya Nzambe
ete batika koswana na tina na maloba; ezali na tina moko te,
soki kaka te komema bato oyo bayokaka yango na libebi.
15 Sala makasi ete omimonisa liboso ya Nzambe lokola
moto ya kokoka, lokola mosali oyo ayokelaka mosala na
ye soni te, pamba te ateyaka na bosembo Liloba ya solo.
16 Kima masolo oyo ezanga tina mpe efingaka Nzambe,
pamba te ememaka bato oyo bamipesaka na yango mosika
na Nzambe. **17** Mateya na bango eliaka nzoto lokola pota
oyo ezali na tofina. Kati na bango, tozali na Imene mpe
Filete **18** oyo basila kotika nzela ya solo. Bazali koloba ete
lisekwa esili kosalema mpe bazali kokweyisa kondima ya
bandimi mosusu. **19** Nzokande moboko makasi oyo Nzambe
asila kotia ezali kaka ngwi; batobola makomi oyo na likolo
na yango lokola kashe: « Nkolo ayebi bato na Ye, » mpe «
Moto nyonso oyo atatolaka Kombo ya Nkolo asengeli koboya
mabe. » **20** Kati na ndako ya monene, ezalaka kaka te na
basani ya wolo mpe ya palata, kasi ezalaka mpe na basani
oyo basala na nzete to na mabele. Basani ya wolo mpe ya
palata ezalaka mpo na koyamba bato ya lokumu, kasi basani
ya nzete mpe ya mabele ezalaka mpo na misala ya bongo
na bongo. **21** Soki moto amibateli peto na makambo nyonso
oyo nawuti koloba, akozala lokola sani oyo babongisi mpo na
koyamba bato ya lokumu, akozala bule, moto na tina mpo
na Nkolo mpe moto oyo babongisi mpo na misala nyonso
ya malamu. **22** Kima baposa mabe ya bolenge mpe luka
bosembo, kondima, bolingo mpe kimia elongo na bato oyo
babelelaka Nkolo na motema ya peto. **23** Kima masolo ya
tembe ya bozoba mpe ezanga tina, pamba te oyebi malamu
ete esukaka kaka na koswana. **24** Mpe ezali malamu te mpo
na mosali ya Nkolo kozala moto oyo aswanaka na bato, kasi
asengeli nde kozala moto ya boboto epai ya bato nyonso,
moto oyo azali na makoki ya kopesa malakisi, ya kokanga
motema **25** mpe ya koteya na boboto bato oyo babendanaka
na ye; asengeli kozala na elikya ete Nzambe akosalela
bango ngolu ya kobongola mitema mpo ete bayeba solo.
26 Bongo bakozongela mayele na bango ya malamu mpe

bakolongwa na motambo ya Satana oyo akanga bango na
boloko mpo ete basala kaka mokano na ye.

3 Kasi yeba malamu ete mikolo ya suka ekozala mikolo ya
pasi: **2** bato bakokoma na lokoso ya mbongo, bakokoma
miyimi, lolendo, lofundu; bakokoma kofinga Nzambe, kozanga
botosi epai ya baboti na bango, koboya kozongisa matondi,
kozanga limemia mpo na biloko ya bule, **3** kozanga bolingo,
kozanga mawa, kokosela baninga makambo, kozanga makoki
ya komikanga, bato na kanza, banguna ya bolamu, **4** bateki
baninga, bato ya mitema mikuse, bato na komitombola, bato
balinga bisengo na esika ya kolinga Nzambe; **5** bakobanda
komilakisa lokola nde bazali na botosi kati na makambo
ya Nzambe, nzokande bawanganaka nguya na yango.
Kima bato ya lolenge wana! **6** Bamosusu kati na bango
bakotaka na bandako ya bato mpe bakosaka basi ya pete
oyo batonda na masumu mpe bamitikaka na lolenge nyonso
ya baposa ya nzoto, **7** oyo balukaka tango nyonso koyekola
kasi bakokaka ata moke te koyeba solo. **8** Ndenge Janesi
mpe Jambresi batelemelaki Moyize, ndenge wana mpe
bato wana batelemelaka solo. Bazali bato oyo makanisi na
bango esila kobeba mpe kondima na bango esila kokufa.
9 Kasi bakokende mosika te, pamba te bozoba na bango
ekomonana na miso ya bato nyonso, ndenge ezalaki mpo
na mibali wana mibale. **10** Nzokande yo oyebi nyonso
na tina na mateya na ngai, bizaleli, makanisi, kondima,
kokanga motema, bolingo, mpiko, **11** minyoko mpe pasi
na ngai; oyebi makambo nyonso oyo ekomelaki ngai na
Antioshe, na Ikoniomi mpe na Listre. Solo, nanyokwamaki
makasi, kasi Nkolo akangolaki ngai wuta na nyonso. **12**
Solo, bato nyonso oyo balingi kotambola na botosi kati na
Yesu-Klisto bakonyokolama. **13** Kasi bato mabe mpe ba-oyo
bakosaka baninga bakozala kozinda kati na mabe, kokosa
bato mosusu, mpe bango moko bakokosa bango. **14** Kasi yo,
kangama kaka na makambo oyo oyekolaki mpe ondimaki,
pamba te oyebi epai ya nani oyekolaki yango; **15** mpe wuta
bomwana na yo, oyebi Makomi ya bule oyo ezali na makoki
ya kopesa yo bwanya oyo ememaka na lobiko na nzela ya
kondima kati na Yesu-Klisto. **16** Makomi nyonso ekomama
na nguya ya Nzambe mpe ezali na tina mpo na koteya,
kopamela, kozongisa na nzela mpe kolakisa bato kotambola
kolanda bosembo, **17** mpo ete moto na Nzambe azala ya
kokoka mpe ya kobongisama mpo na kosala misala nyonso
ya malamu.

4 Yango wana, liboso ya Nzambe mpe ya Yesu-Klisto oyo
akosambisa bato ya bomoi mpe bakufi, mpe na makanisi
ya kolengela koya na Ye mpe ya Bokonzi na Ye, nazali
kopesa yo mitindo oyo: **2** teya Liloba, betela yango sete
na tango ya malamu to te, zongisa na nzela, pamela mpe
lendisa na nzela ya mateya na yo mpe na kokanga motema.
3 Pamba te na mikolo ekoya, bato bakolinga lisusu te koyoka
mateya ya solo, kasi bakomilukela bango moko, kolanda
baposa na bango, bateyi oyo bakoyebisa bango makambo
oyo matoyi na bango esepelaka koyoka; **4** bakoboya koyoka
mateya ya solo mpe bakomipesa makasi na koyoka masapo.
5 Kasi yo, zala na ekenge na makambo nyonso, yikela pasi
mpiko, sala mosala ya mopanzi Sango Malamu, kokisa
malamu lotomo na yo. **6** Pamba te nakomi pene ya kokaba
bomoi na ngai lokola mbeka ya masanga mpo na Nzambe,
mpe tango na ngai ya kotika mokili oyo ekoki. **7** Nabundi
etumba na ngai malamu, nakomi na suka ya lisano na ngai
ya kokima mbangu, nabateli kondima. **8** Sik'oyo, Nzambe
abombeli ngai motole ya bosembo, oyo Nkolo, Mosambisi
ya sembo, akopesa ngai na mokolo wana: akopesa yango
na ngai kaka te, kasi mpe na bato nyonso oyo balingaka
boyei na Ye. **9** Sala makasi ete oya noki epai na ngai. **10**
Pamba te Demasi asundolaki ngai: alingaki mokili oyo mpe
akendeki na Tesalonika; Kresasi akendeki na Galatia, mpe
Tito akendeki na Dalimatia. **(aiōn g165)** **11** Kaka Luka nde
azali elongo na ngai. Kamata Malako, mpe boya elongo
na ye, pamba te azali na tina mingi epai na ngai mpo na
lotomo. **12** Natindaki Tishike na Efeso. **13** Tango okoya,
memela ngai kazaka oyo natikaki na Troasi epai ya Karipisi;
memela ngai mpe babuku na ngai, mingi-mingi babuku oyo
basala na poso ya banyama. **14** Alekizandre, monyangwisi
bibende, asalaki ngai mabe mingi. Nkolo akofuta ye kolanda
misala na ye. **15** Yo mpe sala keba liboso na ye, pamba te
atelemelaki makasi mateya na biso. **16** Tango nasambaki
mpo na mbala ya liboso, moto ata moko te azalaki wana
mpo na kosunga ngai; bango nyonso basundolaki ngai. Tika
ete Nzambe atangela bango yango te! **17** Ezali Nkolo nde
atelemaki pembeni na ngai mpe apesaki ngai nguya mpo
ete, na nzela na ngai, mateya eteyama na mobimba na
yango nyonso, mpe mpo ete Bapagano bayoka yango. Mpe
akangolaki ngai wuta na monoko ya nkosi. **18** Nayebi solo
ete Nkolo akokoba kokangola ngai wuta na misala nyonso ya
mabe mpe akobikisa ngai mpo na Bokonzi na Ye ya Likolo.
Tika ete nkembo ezonga epai na Ye mpo na libela na libela!
Amen. **(aiōn g165)** **19** Pesa mbote na Prisika, na Akilasi mpe
na libota ya Onezifore. **20** Erasite atikalaki na Kolinto, mpe
natikaki Trofime azali kobela na Mile. **21** Sala makasi ete
okoma awa liboso ete tango ya malili makasi ebanda. Ebilisi,
Pidesi, Linisi, Klodia mpe bandeko nyonso bapesi yo mbote.
22 Tika ete Nkolo azala elongo na molimo na yo! Tika ete
ngolu ezala na bino nyonso!

Tito

1 Ngai Polo, mowumbu ya Nzambe mpe ntoma ya Yesu-
Klisto, mpo na kolendisa kondima ya baponami ya
Nzambe mpe boyebi ya bosolo oyo ememaka na botosi kati
na makambo ya Nzambe, **2** mpo ete bazala na elikya ya
bomoi ya seko oyo Nzambe, Ye oyo akosaka te, alakaki
biso wuta kala, liboso ya ebandeli ya tango, **(aiōnios g166)**
3 mpe atalisi sik'oyo polele na nzela ya Liloba na Ye, oyo
napesamelaki mokumba ya kosakola, kolanda etinda ya
Nzambe, Mobikisi na biso, na tango oyo Ye akata; **4** epai ya
Tito, mwana na ngai ya solo kati na kondima moko oyo tozali
kokabola elongo na ye: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela
yo kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto, Mobikisi na
biso! **5** Natikaki yo kati na Kreti mpo ete osilisa kobongisa
makambo oyo etikalaki mpe opona bakambi ya Lingomba
kati na engumba moko na moko, ndenge natindaki yo. **6**
Mokambi ya Lingomba asengeli kozala moto azanga pamela,
mobali ya mwasi moko, moboti ya malamu; mpe bana na
ye basengeli kozala bandimi, bana ya mobulu te mpe ya
kilikili te. **7** Lokola motambolisi misala ya Nzambe, mokambi
ya Lingomba asengeli kozala moto azanga pamela. Yango
wana, asengeli kozala moto na lolendo te, moto na kanda te,
molangwi masanga te, moto na kanza te, moto na lokoso ya
mbongo te. **8** Asengeli nde kozala moto oyo ayambaka bato
malamu kati na ndako na ye, alingaka makambo ya malamu,
azalaka na ekenge; asengeli kozala moto ya bule, moto ya
sembo, moto oyo ayebi komikanga, **9** moto oyo akangama
makasi na Liloba ya solo, ndenge kaka bateyaki ye yango.
Na bongo, akoki kolendisa bato mosusu na nzela ya malakisi
ya peto mpe kosukisa tembe ya bato oyo bandimaka te.
10 Bato mingi baboyi kotosa solo, bazali koteya makambo
ezanga tina mpe ya lokuta, mingi-mingi kati na bato oyo
bakatama ngenga. **11** Osengeli kosukisa bango, pamba
te bazali kobebisa mabota ebele na nzela ya malakisi oyo
esengeli kutu te, mpo na kaka kozwa mbongo ya soni. **12**
Moto moko ya Kreti, oyo bango moko bato ya Kreti bazwaka
lokola mosakoli, alobaki: « Bato ya Kreti bazalaka bakosi,
bazalaka banyama mabe, bato na lokoso mpe bagoyigoyi.
» **13** Litatoli oyo ezali penza ya solo. Yango wana, pamela
bango makasi mpo ete bazala na kondima ya peto **14** mpe
balanda te masapo ya Bayuda to mibeko ya bato oyo baboyi
solo. **15** Mpo na bato oyo bazali peto, nyonso ezalaka peto;
kasi mpo na bato oyo bazali mbindo mpe bazangi kondima,
eloko moko te ezalaka peto, pamba te mayele mpe mitema
na bango ezali mbindo. **16** Balobaka ete bayebi Nzambe,
kasi bawanganaka Ye na nzela ya misala na bango, pamba
te bazali nkele, batomboki mpe bazangi makoki ya kosala
ata likambo moko ya malamu.

2 Kasi yo, teya makambo oyo ekoki na malakisi ya peto.
2 Teya na batata mibange ete balekisaka ndelo te na
bizaleli na bango, bazala bato oyo bakoki na lokumu, bato na
mayele, bato na kondima ya solo, bato na bolingo, mpe bato
na molende. **3** Teya mpe bamama mibange ete bazala na
bizaleli oyo ekoki na bato oyo bamibulisa mpo na Nzambe:
basengeli te kotongaka bato mpe kozala bawumbu ya
masanga; basengeli nde komipesa na koteyaka makambo ya
malamu, **4** mpo ete balakisa na bilenge basi kolinga mibali na
bango mpe bana na bango, **5** komibatela malamu, kotambola
na bomoi ya peto, komipesa na misala kati na bandako
na bango, kozala basi ya boboto mpe ya botosi liboso ya
mibali na bango, mpo ete Liloba na Nzambe efingama te. **6**
Lendisa mpe bilenge mibali ete bamibatelaka malamu. **7** Na
makambo nyonso, zala ndakisa na nzela ya misala malamu;
mpe na mateya na yo, lakisa bosembo, longola maseki,
8 salela maloba ya kimia mpe ezanga pamela, mpo ete
bato oyo batelemelaka yo bayoka soni mpe bazanga mabe
ya koloba na tina na biso. **9** Teya bawumbu ete batosaka
bankolo na bango na makambo nyonso, basalaka makasi
mpo na kosepelisa bango, babendanaka na bango te **10**
mpe bayibaka te. Kasi teya bango ete bamilakisaka tango
nyonso lokola bato oyo bankolo na bango bakoki kotiela
mitema, mpo ete bakomisa malakisi ya Nzambe Mobikisi na
biso elengi. **11** Pamba te ngolu ya Nzambe emonisami lokola
etima ya lobiko mpo na bato nyonso. **12** Elakisaka biso
kotika mabe, kokabwana na baposa ya makambo ya mokili,
kobika tango oyo na bwanya, na bosembo mpe na botosi
kati na makambo ya Nzambe, **(aiōn g165)** **13** wana tozali
kozela kokokisama ya elikya oyo epambolama: komonisama
ya nkembo ya Yesu-Klisto, Nzambe monene mpe Mobikisi
na biso, oyo **14** amikabaki Ye moko mpo na biso, mpo ete
akangola biso na mabe nyonso mpe apetola biso mpo na
Ye moko lokola bato na Ye, oyo batondi na posa makasi
ya kosala misala ya malamu. **15** Yango nde makambo oyo
osengeli koteya. Lendisa mpe pamela na bokonzi nyonso.
Kopesa na moto moko te nzela ya kotiola yo.

3 Yebisa bango lisusu ete basengeli kotosa bakambi mpe
bakonzi, koselingwa mpo na misala nyonso ya malamu,
2 komipekisa kotiola bato, kozala bato na kimia, na boboto
mpe na bolingo epai ya bato nyonso. **3** Pamba te biso mpe,
na kala, tozalaki kosala makambo lokola bazoba, lokola bato
bazanga botosi na miso ya Nzambe, lokola bato babunga
nzela, lokola bawumbu ya lolenge nyonso ya baposa mpe
ya bisengo. Na bomoi na biso, tozalaki kobika bomoi ya
kosalaka mabe na bato mpe ya bilulela. Bato bayinaki biso,
mpe tozalaki koyinana biso na biso. **4** Kasi tango Nzambe
Mobikisi na biso amonisaki boboto mpe bolingo na Ye mpo
na bato, **5** abikisaki biso. Asalaki bongo mpo na bosembo
na biso te, kasi mpo na mawa na Ye na nzela ya Molimo
Mosantu oyo akomisaki biso bato ya sika na mokolo ya
mbotama na biso ya mibale. **6** Nzambe asopelaki biso
Molimo Mosantu na bofuluki penza na nzela ya Yesu-Klisto,
Mobikisi na biso, **7** mpo ete, wana akomisi biso bato ya
sembo na nzela ya ngolu na Ye, tokoma bakitani ya libula
kolanda elikya ya bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **8** Makambo
oyo nawuti koloba ezali penza ya solo; mpe nalingi ete
obetelaka yango sete makasi, mpo ete bato oyo bandimeli
Nzambe bamipesa mobimba mpo na kosala misala ya
malamu. Yango nde makambo oyo ezali penza malamu mpe
na tina mpo na bato. **9** Kasi kima tembe ya bozoba, masolo
ya milongo ya mbotama, koswana mpe bitumba na tina na
mibeko: ezali na litomba te mpe ezali na tina te. **10** Soki,
kati na Lingomba, ezali na moto oyo amemaka bokabwani,
kebisa ye, mbala moko, mpe kebisa ye mbala ya mibale.
Soki aboyi kaka koyoka, bimisa ye libanda ya Lingomba; **11**

pamba te osengeli koyeba ete moto ya ndenge wana abunga
nzela, azali kosala masumu; mpe na ndenge wana, amikateli
ye moko etumbu. **12** Tango kaka nakotindela yo Artemasi to
Tishike, sala nyonso mpo ete oya epai na ngai, na Nikopolisi,
pamba te nazwaki mokano ya kolekisa kuna eleko ya malili
makasi. **13** Sala nyonso oyo okoki kosala mpo na kosunga
mobembo ya Zenasi, molakisi ya Mobeko, mpe Apolosi mpo
ete bazanga eloko moko te na nzela. **14** Bandeko na biso
mpe basengeli koyekola komipesa na misala ya malamu,
mpo na kosunga bosenga nyonso mpe kobika bomoi oyo
ekobotaka bambuma. **15** Bato nyonso oyo bazali elongo na
ngai batindeli yo mbote. Pesa mbote na bato oyo balingaka
biso kati na kondima. Tika ete ngolu ya Nzambe ezala na
biso nyonso!

Filemo

1 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Yesu-Klisto,
mpe Timote, ndeko na biso; Epai ya Filemo, molingami
na biso mpe moninga ya mosala; **2** epai ya Apia, ndeko
na biso ya mwasi; epai ya Arshipe, moninga na biso ya
etumba; mpe epai ya Lingomba oyo esanganaka na ndako
ya Filemo: **3** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino
kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-
Klisto! **4** Tango nyonso nasambelaka, natangaka kombo
na yo mpe nazongisaka matondi epai ya Nzambe na ngai,
5 pamba te nazali koyoka sango ya bolingo na yo mpo
na basantu nyonso, mpe ya kondima na yo kati na Nkolo
Yesu. **6** Nabondelaka ete kondima oyo ezali kosangisa biso
emonisama na misala, mpo ete ososola malamu bolamu
nyonso oyo tozali na yango kati na Klisto. **7** Ndeko na
ngai, bolingo na yo mpo na basantu ezali penza kopesa
ngai esengo mingi mpe kolendisa ngai, pamba te okitisaki
bango mitema. **8** Yango wana, atako, kati na Klisto, nazali
na makoki ya kotinda yo kosala likambo songolo to pakala, **9**
kasi nasepeli kosenga na yo na kombo ya bolingo, ngai Polo,
mobange mpe sik'oyo mokangami na boloko mpo na Yesu-
Klisto; **10** nasepeli kosenga na yo na tina na Onezime oyo
azali mwana na ngai kati na Klisto, pamba te nakomaki tata
na ye ya molimo awa, kati na boloko. **11** Na kala, azalaki
na tina ata moko te na miso na yo, kasi sik'oyo akomi na
tina mingi na miso na yo mpe na miso na ngai. **12** Nazali
kozongisa ye epai na yo, pamba te azali penza motema
na ngai. **13** Nalingaki ete atikala elongo na ngai awa, na
boloko epai wapi nazali mpo na Sango Malamu, mpo ete
asalisa ngai na esika na yo. **14** Nzokande nakokaki te kosala
yango, pamba te nazwaki ndingisa na yo te, mpo ete bolamu
oyo okosala ezala oyo ewuti na motema na yo moko, kasi
na kotindika te. **15** Tango mosusu, mwa tango moke oyo
bozalaki ya kokabwana na Onezime ezalaki mpo ete ozwa
ye mpo na libela, **(aiōnios g166)** **16** lokola mowumbu lisusu te
kasi koleka kutu ata mowumbu, lokola ndeko ya bolingo.
Azali na litomba mingi mpo na ngai, kasi azali mpe na litomba
mingi lisusu koleka mpo na yo, lokola moto mpe lokola ndeko
kati na Nkolo. **17** Soki ya solo ozwaka ngai lokola ndeko na
yo kati na kondima, yamba ye lokola nde oyambi ngai. **18**
Soki asalaki yo mabe to mpe azali na niongo na yo, tanga
yango na moto na ngai. **19** Ezali loboko na ngai moko Polo
nde ezali kokoma makambo oyo: ngai moko nakofuta yo
niongo yango. Nazali mpe na posa te ya kokanisela yo ete
yo mpe ozali na niongo na ngai: niongo yango ezali nde
bomoi na yo. **20** Ndeko na ngai, mpo na bolingo ya Nkolo,
salela ngai bolamu wana; kitisa ngai motema lokola ndeko
na yo kati na Klisto. **21** Nakomeli yo na elikya ete okosala
makambo oyo nasengi yo, mpe nayebi ete okosala kutu
koleka. **22** Nasengi na yo lisusu ete obongisela ngai esika ya
kolala, pamba te nazali na elikya ete Nzambe akozongisa
ngai epai na bino lokola eyano na mabondeli na bino. **23**
Epafrasi, moninga na ngai ya boloko kati na Yesu-Klisto,
atindeli yo mbote. **24** Ndenge moko mpe Malako, Arisitarke,
Demasi mpe Luka, baninga na ngai ya mosala, bango mpe
batindeli yo mbote. **25** Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, ezala elongo na molimo na yo!

Ba-Ebre

1 Na tango ya kala, Nzambe azalaki koloba, mbala mingi
mpe na lolenge ebele, epai ya bakoko na biso, na nzela
ya basakoli. **2** Kasi sik'oyo, na mikolo oyo ezali ya suka,
Nzambe azali koloba na biso na nzela ya Mwana na Ye,
oyo Ye moko Nzambe akomisaki Mokitani ya biloko nyonso.
Ezali mpe na nzela na Ye nde Nzambe asalaki mokili. **(aiōn**
g165) **3** Mwana yango amonisaka kongenga ya nkembo ya
Nzambe, azali elilingi oyo etalisaka mobimba ya Nzambe
mpe asimbi biloko nyonso na nguya ya Liloba na Ye. Sima
na Ye kopetola masumu ya bato, avandi kati na Likolo, na
ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
4 mpe azwi esika ya lokumu penza koleka ba-anjelu mpo ete
azwi Kombo oyo eleki bakombo ya ba-anjelu. **5** Epai ya
anjelu nini penza Nzambe aloba: « Ozali mwana na ngai;
na mokolo ya lelo, nakomi Tata na yo? » To mpe: « Ngai
nakozala Tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo
na Ngai? » **6** Mpe lisusu, tango Nzambe atindaki Mwana
na Ye ya liboso kati na mokili, epai ya nani aloba: « Tika
ete ba-anjelu nyonso ya Nzambe bagumbamelaka Yo? » **7**
Nzokande, tala makambo oyo Nzambe aloba na tina na ba-
anjelu: « Akomisaka ba-anjelu na Ye mipepe, mpe basali
na Ye, ndemo ya moto. » **8** Mpe tala makambo oyo aloba
na tina na Mwana: « Oh Nzambe, Kiti ya Bokonzi na Yo
ekowumela seko na seko, lingenda ya bokonzi na Yo ezali
mpo na bosembo. **(aiōn g165)** **9** Olingaka bosembo mpe
oyinaka mabe; yango wana, oh Nzambe, Nzambe na Yo
apakoli Yo mafuta ya esengo, asepeli na Yo koleka baninga
na Yo! » **10** Kaka na tina na mwana, alobaki lisusu: « Na
ebandeli, oh Nkolo, Yo nde otiaki miboko ya mokili, mpe
maboko na Yo nde esalaki Likolo. **11** Nyonso wana ekobeba,
ekonzuluka lokola elamba; kasi Yo, okotikala seko na seko.
12 Okolinga yango lokola kazaka, mpe bakolongola yango
lokola elamba mpo na kotia elamba mosusu. Kasi Yo, ozali
ndenge moko, mibu na Yo ekotikala kosuka te! » **13** Mpe
lisusu, epai ya anjelu nini Nzambe aloba: « Vanda na ngambo
ya loboko na Ngai ya mobali kino nakomisa banguna na yo
enyatelo makolo na yo? » **14** Nzokande, ba-anjelu nyonso
bazali milimo oyo esalaka mpo na Nzambe, mpe Nzambe
atindaka bango kokokisa lotomo na bango mpo na bolamu
ya bato oyo bakozwa lobiko.

2 Yango wana, tosengeli kozwa lisusu na motuya makasi
mateya oyo toyokaki mpo ete tobunga te. **2** Pamba te
soki sango oyo epesamaki, na tango ya kala, na nzela ya
ba-anjelu, ezalaki na motuya makasi na ndenge ete bato oyo
batiolaki yango mpe batosaki yango te bazwaki etumbu oyo
ekokaki mpo na bango, **3** ndenge nini biso tozanga kozwa
etumbu soki tozwi na pamba lobiko ya boye? Solo, Ye moko
Nkolo nde asakolaki liboso na tina na lobiko yango; bongo
na sima, bato oyo bayokaki sango yango batalisaki biso
bosolo na yango. **4** Nzambe mpe azalaki kokokisa bosolo ya
litatoli na bango na nzela ya bilembo ya kokamwa, na nzela
ya misala minene, ya bikamwa ya ndenge na ndenge mpe
ya makabo ya Molimo Mosantu, oyo azalaki kopesa bango
kolanda mokano na Ye. **5** Nzambe atiaki te mokili oyo ezali
koya, mokili oyo tozali kolobela, na se ya bokonzi ya ba-
anjelu. **6** Nzokande, ezali na moko oyo atatolaki boye kati
na Makomi: « Moto azali nini mpo ete okanisa ye? Mwana
na moto azali nani mpo ete obatela ye? **7** Okitisaki ye na
se ya ba-anjelu mpo na mwa tango moke, kasi olatisaki
ye motole ya nkembo mpe ya lokumu, **8** mpe otiaki biloko
nyonso na se ya matambe na ye. » Awa Nzambe atiaki
nyonso na se ya bokonzi na ye, atikaki ata eloko moko te
oyo ezangaki kozala na se ya bokonzi na ye. Nzokande,
ezali solo ete, kino sik'oyo, tomoni nanu te ete nyonso ezali
na se ya bokonzi na ye. **9** Kasi tala makambo oyo tozali
komona: Yesu oyo akitisamaki na se ya ba-anjelu mpo na
mwa tango moke, alati sik'oyo motole ya nkembo mpe ya
lokumu mpo ete andimaki pasi oyo ememaki Ye kino na
kufa. Na bongo, na ngolu ya Nzambe, Yesu akufaki nde
mpo na bato nyonso. **10** Emonanaki malamu ete, mpo na
komema bana ebele na nkembo, Nzambe oyo akela biloko
nyonso mpe azali Nkolo na yango akomisa ya kokoka na
nzela ya pasi, mokonzi oyo asengelaki komema bango na
lobiko. **11** Pamba te Mobulisi ya basumuki mpe bato oyo
babulisami bazali kaka na Tata moko. Yango wana Yesu
azalaki na soni te ya kobenga bango bandeko na Ye, **12**
tango alobaki: « Nakotatola Kombo na Yo epai ya bandeko
na Ngai, nakokumisa Yo na banzembo kati na mayangani.
» **13** Yesu alobaki lisusu: « Nakotia elikya na Ngai kati
na Ye; » Mpe lisusu: « Ngai oyo, Ngai elongo na bana
oyo Nzambe apesa Ngai. » **14** Boye, lokola bana yango
bazali na nzoto mpe makila, Ye mpe asanganaki elongo na
bomoto na bango mpo ete, na nzela ya kufa na Ye, asilisa
nguya ya Satana oyo azalaki kosimba nguya ya kufa, **15**
mpe akangola bato nyonso oyo, bomoi na bango mobimba,
bakomaki bawumbu likolo na kobanga kufa. **16** Pamba te
ezali penza ya solo ete Yesu ayaki te mpo na kosunga ba-
anjelu, kasi mpo na kosunga nde bakitani ya Abrayami. **17**
Yango wana asengelaki kozala ndenge moko na bandeko
na Ye na makambo nyonso mpo ete akoma Mokonzi ya
Banganga-Nzambe, oyo atonda na boboto, mpe oyo bakoki
kotiela motema na makambo oyo etali boyokani ya moto
elongo na Nzambe, mpe mpo ete akoka kosala mosala ya
bolimbisi masumu ya bato. **18** Pamba te, lokola Ye moko
amonaki pasi tango amekamaki, akoki mpe kosunga bato
oyo bazali komekama.

3 Yango wana, bandeko basantu, bino oyo Nzambe abenga
mpo na kozwa bomengo ya Likolo, botalela kaka Yesu
oyo biso tozali kondima lokola Ntoma mpe Mokonzi ya
Banganga-Nzambe. **2** Solo, azali sembo na miso ya Nzambe
oyo aponaki Ye, ndenge Moyize azalaki sembo kati na
Ndako mobimba ya Nzambe. **3** Yesu amonanaki ete akoki
mpo na kozwa lokumu monene koleka Moyize; ndenge
moko mpe motongi ndako azali na lokumu monene koleka
ndako yango moko. **4** Pamba te, ezali na ndako moko te
oyo ezangi motongi; nzokande Nzambe azali motongi ya
biloko nyonso. **5** Moyize azalaki sembo lokola mosali kati
na Ndako mobimba ya Nzambe, mpo na kotatola na tina
na makambo oyo Nzambe akoloba na mikolo oyo ezalaki
kolanda. **6** Kasi Klisto azali sembo lokola Mwana, Mokonzi ya
Ndako ya Nzambe. Mpe biso, tozali Ndako na Ye, soki kaka
tozali kobatela makasi kino na suka, kondima mpe lokumu
oyo elikya epesaka biso. **7** Yango wana, kolanda ndenge

Molimo Mosantu alobi: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, **8** boyeisa mitema na bino mabanga te, ndenge bosalaki
tango botombokelaki Nzambe, na mokolo ya komekama
kati na esobe **9** epai wapi batata na bino bamekaki ngai
mpe balukaki kotala mozindo ya motema na ngai atako
bamonaki misala na ngai **10** mibu tuku minei. Yango wana,
natombokelaki bato ya ekeke wana mpe nalobaki: ‹ Mitema
na bango ezali kobeba tango nyonso, mpe bayebaki banzela
na ngai te. › **11** Boye, kati na kanda na ngai, nakataki
seleka: ‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! › » **12**
Bandeko na ngai, bosala keba ete moto moko te kati na
bino azala na motema mabe mpe azanga kondima kino
kokabwana na Nzambe na bomoi; **13** kasi bolendisanaka
bino na bino mokolo na mokolo, na tango nyonso oyo bakoki
nanu koloba « lelo, » mpo ete moko te kati na bino akosama
na masumu mpe akoma motema libanga. **14** Pamba te
tozali solo lisanga na Klisto soki tosimbi makasi, kino na
suka, elikya oyo tozwaki wuta na ebandeli, **15** kolanda
ndenge elobama: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye,
boyeisa mitema na bino mabanga te, ndenge bosalaki tango
botombokelaki Nzambe. » **16** Banani bayokaki mongongo ya
Nzambe mpe batombokelaki Ye? Ezali te bato nyonso oyo
Moyize abimisaki na Ejipito? **17** Asilikelaki banani mibu tuku
minei? Ezali te bato oyo basalaki masumu, oyo bibembe na
bango ekweyaki kati na esobe? **18** Epai ya banani Nzambe
akataki seleka ete bakokota te kati na bopemi na Ye? Ezali
te epai ya bato oyo baboyaki kotosa Ye? **19** Boye, tomoni
ete balongaki te kokota mpo ete bazangaki kondima.

4 Yango wana, lokola elaka ya kokota kati na bopemi
ya Nzambe ezali nanu, tosala keba ete moko kati na
bino akanisa ete azangeli. **2** Pamba te, biso mpe toyokaki
Sango Malamu lokola bango; kasi mateya oyo bayokaki
esungaki bango ata na likambo moko te mpo ete bato
oyo bayokaki yango bayambaki yango na kondima te. **3**
Sik'oyo, biso oyo tondimi, tozali kokota kati na bopemi yango
kolanda ndenge Nzambe alobaki: « Yango wana, kati na
kanda na ngai, nakataki seleka oyo: ‹ Bakotikala kokota
te kati na bopemi na ngai! › » Nzambe alobaki bongo,
atako misala na Ye emonanaki wuta na tango oyo akelaki
mokili. **4** Pamba te, na esika moko, elobami boye na tina na
mokolo ya sambo: « Boye, na mokolo ya sambo, Nzambe
akataki mosala nyonso oyo azalaki kosala. » **5** Mpe, kati na
eteni oyo esili koleka, alobi: « Bakotikala kokota te kati na
bopemi na ngai! » **6** Boye, lokola emonani polele ete ezali
nanu na bato oyo basengeli kokota kati na bopemi yango,
mpe ete bato oyo bazalaki bato ya liboso mpo na koyoka
Sango Malamu bakotaki te mpo ete batosaki Nzambe te, **7**
yango wana Nzambe abongisi lisusu mokolo moko oyo azali
kobenga « lelo, » tango alobaki, sima na mikolo, na nzela
ya Davidi: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, boyeisa
mitema na bino mabanga te. » **8** Pamba te, soki Jozue
alonga penza kopesa bango bopemi, Nzambe alingaki lisusu
te koloba na tina na mokolo mosusu. **9** Boye, mpo na bato
ya Nzambe, etikali na bopemi moko oyo ezali lokola mokolo
ya sambo oyo Nzambe apemaki. **10** Pamba te moto oyo
akoti kati na bopemi ya Nzambe apemi na misala na ye,
ndenge kaka Nzambe apemaki na misala na Ye. **11** Yango
wana, tosala makasi mpo na kokota kati na bopemi yango
mpo ete tokweya te kati na bozangi botosi lokola bana ya
Isalaele. **12** Pamba te Liloba na Nzambe ezali na bomoi
mpe na nguya, ekotaka koleka kutu mopanga oyo ezali na
minu na bangambo nyonso mibale, ekomaka kino kokabola
elimo mpe molimo, mikuwa mpe mafuta oyo ezalaka kati na
mikuwa, mpe esosolaka malamu makanisi mpe mikano ya
motema ya moto. **13** Kati na bikelamu nyonso, moko te ezali
ya kobombama na miso ya Nzambe: nyonso ezali polele,
mpe ezali ya kobombama te na miso ya Ye oyo akosambisa
biso. **14** Yango wana, lokola tozali na Mokonzi ya Banganga-
Nzambe, oyo akatisa Likolo, Ye Yesu, Mwana na Nzambe,
tosimba makasi kondima oyo totatolaka. **15** Pamba te tozali
na Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo akoki kosangana
na bapasi na biso; amekamaki kutu na makambo nyonso,
ndenge biso mpe tozali komekama, kasi asalaki masumu te.
16 Boye, topusana na elikya nyonso pene ya Kiti ya Bokonzi
ya ngolu mpo ete Nzambe ayokela biso mawa mpe tozwa
ngolu, oyo ekosunga biso na tango oyo ekoki.

5 Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe aponamaka kati
na bato mpe, lokola mosali ya Nzambe, atiamaka mpo
na bolamu ya bato kati na makambo oyo etali boyokani na
bango elongo na Nzambe. Mosala na ye ezali: kobonzela
Nzambe makabo mpe bambeka mpo na masumu ya bato. **2**
Azali na makoki ya kozala na boboto liboso ya bolembu ya
bato oyo bazangi boyebi mpe basalaka masumu, pamba
te ye moko mpe azali moto na bolembu. **3** Yango wana,
likolo ya bolembu yango, asengeli kaka te kobonzaka mbeka
mpo na masumu ya bato, kasi asengeli mpe kobonzaka
yango mpo na masumu na ye moko. **4** Moto moko te
akoki komikomisa mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi
ezali Nzambe nde akomisaka moto mokonzi ya Banganga-
Nzambe soki mpe kaka abengi ye, ndenge ezalaki mpo na
Aron. **5** Ndenge moko mpe mpo na Klisto: amikomisaki
te Mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi ezali Nzambe nde
alobaki na Ye: « Ozali Mwana na Ngai; na mokolo ya lelo,
nakomi Tata na Yo. » **6** Mpe, na esika mosusu kati na
Makomi, alobaki: « Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela,
kolanda molongo ya Melishisedeki. » **(aiōn g165)** **7** Wana
Yesu azalaki kati na mokili, na mongongo makasi mpe na
mpinzoli, azalaki kosambela mpe kobondela Ye oyo akokaki
kobikisa Ye na kufa, mpe Nzambe ayokelaki Ye mpo na
botosi na Ye. **8** Atako azalaki Mwana na Nzambe, kasi
ayekolaki botosi na nzela ya pasi nyonso oyo amonaki. **9**
Mpe tango kaka Nzambe akomisaki Ye ya kokoka, akomaki,
mpo na bato nyonso oyo batosaka Ye, Mopesi lobiko ya
seko; **(aiōnios g166)** **10** pamba te Nzambe atia Ye Mokonzi ya
Banganga-Nzambe, kolanda molongo ya Melishisedeki. **11**
Tozali na makambo mingi ya koloba na tina na likambo oyo,
kasi ezali pasi mpo na kolimbola yango mpo ete bososolaka
lisusu noki te. **12** Bosengelaki wuta kala kokoma balakisi;
kasi kino sik'oyo, bozali kaka na posa ete moto ateya bino
makambo ya ebandeli ya Liloba na Nzambe. Bokomi kutu na
posa ya miliki, kasi ya bilei ya makasi te. **13** Nzokande, moto
nyonso oyo atikalaka kaka na miliki azali mwana moke mpe
ayebi te liloba oyo eteyaka bosembo. **14** Bilei ya makasi
ezali mpo na mikolo, ba-oyo bayebi kokesenisa malamu mpe
mabe.

6 Yango wana, tokota na mateya oyo ekoki mpo na mikolo;
tolekisa tango te na mateya ya ebandeli na tina na Klisto,
mpe tozongela te mateya lokola kobongola motema, kotika
misala oyo ememaka na kufa, kondima kati na Nzambe, **2**
ndenge nyonso ya kobatisa, kotiela bato maboko, lisekwa ya
bakufi, mpe etumbu ya seko. **(aiōnios g166)** **3** Soki Nzambe
apesi biso nzela, tokomipesa nde na mateya oyo ekoki
mpo na mikolo. **4** Solo, ekoki kosalema te ete bato oyo
Nzambe angengisaki na pole na Ye, oyo bamekaki elengi
ya likabo ya Lola, oyo basanganaki na Molimo Mosantu,
5 oyo bamekaki elengi ya bolamu ya Liloba na Nzambe,
oyo bamekaki nguya ya mokili oyo ezali koya, **(aiōn g165)**
6 ekoki kosalema te ete bateya bango lisusu mateya ya
kobongola lisusu mitema soki bakweyi na masumu, pamba
te bazali lisusu kobaka Mwana na Nzambe na ekulusu, mpo
na bango moko, mpe kosambwisa Ye na miso ya bato. **7**
Tango mabele oyo enokelaka mvula emelaka mayi mpe
ebotaka matiti ya tina mpo na bato oyo baloneli yango,
Nzambe apambolaka yango. **8** Kasi soki ebimisi basende
mpe banzube, ezalaka lisusu na tina te, ezalaka mosika te
ya kolakelama mabe, mpe esukaka na kozika na moto. **9**
Atako tolobi bongo, balingami na ngai, tondimisami penza na
tina na bino ete tozali kozela lokola libula biloko ya malamu
koleka, biloko oyo ememaka na lobiko. **10** Pamba te Nzambe
azangi bosembo te mpo ete abosana mosala na bino mpe
bolingo nyonso oyo botalisaki mpo na Kombo na Ye, na
ndenge bosungaki mpe bozali kokoba kosunga basantu. **11**
Kasi tolingi ete moto nyonso kati na bino akoba kolakisa
bolingo yango kino na suka mpo ete makambo oyo bozali
kotiela elikya ekokisama solo. **12** Tolingi te ete bokoma
bagoyigoyi, kasi bomekola bato oyo bazwaka, na nzela ya
kondima mpe kokanga motema, biloko oyo Nzambe alaka.
13 Tango Nzambe apesaki Abrayami elaka, akataki seleka
na Kombo na Ye moko, pamba te ezali na moto moko te oyo
aleki Nzambe mpo ete Ye Nzambe akata seleka na kombo
na ye. **14** Alobaki: « Nakopambola yo solo mpe nakopesa
yo bakitani ebele. » **15** Yango wana, Abrayami akangaki
motema mpe azwaki oyo Nzambe alakaki ye. **16** Nzokande,
bato bakataka seleka na kombo ya moto oyo aleki bango,
mpe seleka ezalaka ndanga oyo esukisaka tembe nyonso.
17 Yango wana, Nzambe akataki seleka mpo na kolakisa
na bato oyo bazwaki elaka ete akobongola mokano na Ye
te. **18** Mpo na yango, mpo ete, biso bato oyo totika nyonso
mpo na kosimba elikya ete tokozwa biloko oyo alakaki biso,
tolendisama makasi, Nzambe asalelaki makambo mibale oyo
ebongwanaka te, oyo kati na yango ekoki kosalema te ete
Nzambe akosa. **19** Mpo na biso, elikya yango ezali lokola
longo ya bomoi na biso; epolaka te mpe esimba biso makasi,
ekota kino koleka rido, kati penza na Esika-Oyo-Eleki-Bule
20 epai wapi Yesu akotaki mpo na biso lokola moto ya liboso,
pamba te akomaki Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na
libela, kolanda molongo ya Melishisedeki. **(aiōn g165)**

7 Melishisedeki azalaki mokonzi ya Salemi mpe Nganga-
Nzambe ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo. Ezali Melishisedeki
nde akendeki kokutana na Abrayami, wana Abrayami azali
kozonga sima na ye kolonga bakonzi; mpe ezali Melishisedeki
nde apambolaki Abrayami. **2** Abrayami apesaki ye eteni
ya zomi ya biloko nyonso oyo azwaki lokola bomengo ya
bitumba. Kombo ya Melishisedeki elakisi « mokonzi ya
bosembo. » Azali lisusu mokonzi ya Salemi; elingi koloba:
mokonzi ya kimia. **3** Azalaki na tata te, mama te, bakoko
te, mokolo ya mbotama te, mpe mokolo ya kufa te; azalaki
lokola Mwana na Nzambe, mpe azali Nganga-Nzambe mpo
na libela. **4** Botala ndenge nini Melishisedeki azalaki moto
monene mpo ete ezala Abrayami, koko na biso, apesa ye
eteni ya zomi ya bomengo na ye ya bitumba! **5** Solo, Mibeko
ya Moyize etindaki bana ya Levi, oyo bakomi Banganga-
Nzambe kozwa biteni ya zomi epai ya bandeko na bango,
bato ya Isalaele, oyo bazali mpe bato ya libota ya Abrayami.
6 Kasi Melishisedeki oyo azalaki kutu moto ya libota ya Levi
te azwaki eteni ya zomi ya Abrayami, mpe apambolaki moto
oyo Nzambe apesaki bilaka. **7** Nzokande, tembe ezali te ete
ezali moto oyo azali na se nde azwaka lipamboli kowuta na
moto oyo aleki ye. **8** Botala lisusu: na ngambo moko, ezali
bato oyo bakufaka nde bazali kozwa biteni ya zomi; kasi na
ngambo mosusu, kolanda Makomi, ezali moto na bomoi. **9**
Boye, na mokuse, tokoki koloba ete Levi oyo azwaka biteni
ya zomi afutaki eteni ya zomi epai ya Melishisedeki na nzela
ya Abrayami; **10** pamba te, tango Melishisedeki akutanaki na
Abrayami, Levi azalaki nanu kati na mokongo ya koko na ye,
Abrayami. **11** Boye, soki bato oyo bazwaki mobeko bakokaki
kokoma ya kokoka na nzela ya bonganga-Nzambe ya Balevi,
mpo na nini kotia Nganga-Nzambe mosusu, kolanda molongo
ya Melishisedeki, kasi kolanda molongo ya Aron te? **12**
Nzokande, lokola bonganga-Nzambe ebongwani, mobeko
mpe esengeli kobongwana. **13** Pamba te makambo yango
etali Nganga-Nzambe oyo azali ya libota ya Levi te, kasi
ya libota oyo moto na yango moko te atikala kosala na
etumbelo. **14** Toyebi malamu ete Nkolo na biso azali ya
libota ya Yuda, mpe Moyize atikalaki koloba eloko moko te
na tina na bonganga-Nzambe ya libota ya Yuda. **15** Likambo
oyo tozali kolobela ekomi lisusu polele koleka awa Nganga-
Nzambe mosusu abimi, Nganga-Nzambe oyo akokani na
Melishisedeki; **16** akomi Nganga-Nzambe kolanda mibeko
ya bomoto te, kasi kolanda nguya ya bomoi oyo ezali na
suka te. **17** Pamba te, tala litatoli oyo baloba na tina na Ye: «
Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela, kolanda molongo ya
Melishisedeki. » **(aiōn g165)** **18** Boye, Nzambe alongolaki
mobeko ya liboso mpo ete ezalaki makasi te mpe ezalaki na
tina te. **19** Solo, Mibeko ya Moyize ebongisaki eloko moko
te. Kasi elikya ya malamu koleka epesameli biso, elikya
oyo, na nzela na yango, topusanaka pene ya Nzambe. **20**
Makambo wana nyonso esalemaki na nzela ya seleka oyo
Nzambe akataki. Nzokande, mpo na Balevi, Nzambe akataki
ata seleka te mpo ete bakoma Banganga-Nzambe. **21** Kasi
Yesu akomaki Nganga-Nzambe na nzela ya seleka, tango
Nzambe alobaki na Ye: « Nkolo akati seleka, mpe akobongola
mokano na Ye te: ‹ Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela. › »
(aiōn g165) **22** Ezali na nzela ya seleka yango nde Yesu
akoma ndanga ya boyokani oyo eleki motuya. **23** Mpe lisusu,
Banganga-Nzambe bazalaki kokitana ebele, pamba te kufa
ezalaki kopekisa bango kosala mosala na bango libela na
libela. **24** Kasi mpo ete Yesu azali na bomoi seko na seko,
Bonganga-Nzambe na Ye ezali mpo na libela. **(aiōn g165)** **25**
Yango wana azali na makoki ya kobikisa libela, bato oyo
bapusanaka pene ya Nzambe na nzela na Ye, mpo ete azali
tango nyonso na bomoi mpo na kobondelaka Nzambe na tina

na bango. **26** Boye, Yesu nde azali Mokonzi ya Banganga-
Nzambe, oyo abongi mpo na biso: azali Bule, asala ata mabe
moko te, azali peto, akabwana na bato ya masumu, mpe
Nzambe atombola Ye penza likolo koleka Likolo, **27** azali na
posa te, lokola bakonzi mosusu ya Banganga-Nzambe, ya
kotumbaka mbeka mokolo na mokolo mpo na masumu na
Ye moko liboso, mpe, na sima, mpo na masumu ya bato,
pamba te atumbaki mbeka yango mpo na masumu na bango
mbala moko mpo na libela tango amikabaki Ye moko. **28**
Bakonzi ya Banganga-Nzambe, oyo batiami na nzela ya
Mibeko ya Moyize, bazali bato na bolembu; kasi Mokonzi ya
Banganga-Nzambe oyo Nzambe atie na nzela ya maloba ya
seleka, oyo eyaki sima na Mibeko ya Moyize, azali Mwana
na Ye moko, oyo azali ya kokoka mpo na libela. **(aiōn g165)**

8 Tala likambo oyo eleki motuya kati na makambo oyo tozali
koloba: tozali solo na Mokonzi se moko ya Banganga-
Nzambe, Mokonzi oyo avandi na ngambo ya loboko ya
mobali ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe kati na Likolo. **2** Kuna
na Likolo, asalaka mosala na Ye kati na Esika ya bule, elingi
koloba: Mongombo ya solo, oyo Ye moko Nkolo atonga, kasi
bato te. **3** Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe atiamaka
mpo na kobonza makabo mpe bambeka. Boye Yesu, Mokonzi
na biso ya Banganga-Nzambe, asengeli mpe kozala na
eloko ya kobonza lokola likabo to mbeka. **4** Soki azalaki na
mokili, alingaki kozala ata Nganga-Nzambe te, pamba te
ezali kuna na Banganga-Nzambe oyo babonzaka makabo
kolanda Mobeko, **5** ba-oyo basalaka na Esika ya bule oyo
ezali kaka elilingi mpe elili ya oyo ezali kati na Likolo. Yango
wana, tango Moyize alingaki kotonga Mongombo, Nzambe
akebisaki ye boye: « Tala malamu mpe sala mosala nyonso
kolanda ndakisa oyo natalisi yo na likolo ya ngomba. » **6** Kasi
sik'oyo, Yesu azwi mosala oyo eleki motuya, pamba te azali
Moyokanisi kati na Boyokani oyo eleki malamu, Boyokani
oyo etongami na likolo ya bilaka ya malamu koleka. **7** Solo,
soki boyokani ya liboso ezangaki pamela, tina ya koluka
boyokani ya mibale elingaki kozala te. **8** Nzokande, Nzambe
apamelaki penza bato na Ye tango alobaki: « Na mikolo
ekoya, nakosala Boyokani ya sika elongo na bato ya Isalaele
mpe ya Yuda: **9** ekozala ndenge moko te na boyokani oyo
nasalaki elongo na batata na bango tango nasimbaki bango
na loboko mpo na kobimisa bango na Ejipito, pamba te
lokola bakataki boyokani na Ngai, Ngai mpe napesaki bango
mokongo, elobi Nkolo. **10** Kasi tala Boyokani oyo nakosala
elongo na bato ya Isalaele, sima na mikolo wana, elobi
Nkolo: ‹ Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango,
nakokoma yango kati na mitema na bango, nakozala Nzambe
na bango, mpe bango bakozala bato na Ngai. **11** Moko te
akoteya lisusu moninga to ndeko na ye na koloba: Yeba
Nkolo! Pamba te bango nyonso bakoyeba Ngai, kobanda
na mwana moke kino na mokolo, **12** nakolimbisa mabe na
bango mpe nakokanisa lisusu masumu na bango te. › » **13**
Awa Nkolo abengi Boyokani oyo « Boyokani ya sika, » elingi
koloba ete akomisi oyo ya liboso boyokani ya kala; nzokande
eloko oyo ekomi ya kala mpe enuni ekomi pene ya kolimwa.

9 Boyokani ya liboso ezalaki na mibeko ya losambo, mpe
na Esika ya bule oyo ezalaki ya mokili. **2** Batelemisaki
Mongombo oyo ezalaki na biteni mibale: kati na eteni ya
liboso oyo bazalaki kobenga « Esika ya bule, » ezalaki
na etelemiselo ya minda, mesa mpe mapa oyo babonzi
lokola makabo epai ya Nzambe. **3** Sima na rido ya mibale,
ezalaki na etando oyo bazalaki kobenga « Esika-Oyo-Eleki-
Bule. » **4** Kati na yango, ezalaki na etumbelo ansa oyo
basala na wolo; ezalaki mpe na Sanduku ya Boyokani, oyo
babamba wolo na mobimba na yango. Kati na Sanduku ya
Boyokani, ezalaki na sani ya wolo, oyo batia mana kati na
yango; lingenda ya Aron oyo ebimisaki mito ya banzete, mpe
bitando ya mabanga oyo batobolaki makomi ya mibeko ya
boyokani. **5** Na likolo ya Sanduku, ezalaki na bililingi ya
basheribe ya nkembo, oyo ezipaki mofinuku ya Sanduku na
nzela ya elili ya mapapu na yango. Kasi tokoki te sik'oyo
kolobela biloko oyo na molayi. **6** Wana biloko oyo nyonso
esilaki kotiama, Banganga-Nzambe bazalaki kokota, mbala
na mbala, na eteni ya liboso ya Mongombo mpo na kosala
mosala na bango. **7** Kasi kati na eteni ya mibale, kaka
mokonzi ya Banganga-Nzambe nde azalaki kokota kuna
mbala moko na mobu; mpe asengeli komema makila ya
kobonzela Nzambe, mpo na ye moko mpe mpo na masumu
oyo bato basalaki na kozanga koyeba. **8** Na nzela ya biloko
oyo, Molimo Mosantu azalaki kotalisa polele ete, wana
Mongombo ya liboso ezalaki nanu, nzela mpo na kokota
kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule ezalaki ya kokangama. **9** Mpe
ezali elilingi ya makambo oyo ezali kosalema na tango oyo
mpo na kotalisa ete makabo mpe bambeka oyo babonzelaka
Nzambe ezali na makoki te ya kokomisa ya kokoka, mitema
ya bato oyo basambelaka ndenge wana. **10** Ezali na yango
kaka malako na tina na bilei, masanga mpe ndenge ebele ya
komipetola: mibeko ya bomoto, oyo bazalaki kosalela kino
na tango oyo Nzambe abongolaki makambo nyonso. **11** Kasi
tango Klisto ayaki lokola Mokonzi ya Banganga-Nzambe
mpo na kopesa biso biloko oyo asilaki kozwa mpo na biso,
akatisaki Mongombo ya monene makasi mpe ya kokoka;
ezali Mongombo oyo esalema na maboko ya bato te, ezali ya
mokili oyo te. **12** Akotaki mbala moko mpo na libela kati na
Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpe abonzaki kuna makila ya bantaba
te mpe ya bana ngombe te, kasi abonzaki nde makila na
Ye moko. Ezali ndenge wana nde azwelaki biso lisiko ya
libela. **(aiōnios g166)** **13** Pamba te makila ya bantaba, makila
ya bangombe ya mibali mpe putulu ya bangombe ya basi,
oyo basopelaka bato ya mbindo, epetolaka kaka libanda
ya nzoto; **14** nzokande makila ya Klisto oyo, na nzela ya
Molimo ya seko, amikabaki Ye moko epai ya Nzambe lokola
mbeka oyo ezangi mbeba, epetolaka mitema na biso na
misala oyo ememaka na kufa mpo ete tokoka kosalela
Nzambe na bomoi. **(aiōnios g166)** **15** Yango wana, Klisto
azali Moyokanisi kati na Boyokani ya sika, mpo ete bato oyo
Nzambe abenga bakoka kozwa libula ya seko oyo Nzambe
alakaki bango. Mpe bakoki solo kozwa yango, pamba te
Klisto asilaki kokufa lokola mbeka mpo na kosikola bango
na masumu oyo basalaki tango bazalaki na se ya bokonzi
ya boyokani ya kala. **(aiōnios g166)** **16** Pamba te soki moto
akomi mokanda mpo ete moto songolo akitana na biloko na
ye na mokolo oyo akokufa, asengeli liboso kokufa mpo ete
biloko oyo akotika ekoma ya mokitani oyo ye asilaki kopona.
17 Mokanda yango ezwaka nguya kaka soki mokomi na
yango akufi; kasi soki mokomi azali nanu na bomoi, ezali na
nguya ata moke te. **18** Yango wana mpe, boyokani ya liboso
ekokaki kozala na nguya te soki makila esopanaki te. **19**

Pamba te, tango Moyize asilisaki kotangela bato mitindo
nyonso ndenge ekomami kati na Mibeko, akamataki makila
ya bana ngombe, ya bantaba elongo na mayi, asopelaki
buku mpe bato nyonso na nzela ya etape ya nzete ya izope,
oyo balinga elamba ya lino ya motane. **20** Alobaki: « Oyo
ezali makila ya boyokani oyo Nzambe atindi bino kobatela.
» **21** Bongo, na makila yango, asopelaki lisusu Mongombo
mpe bisalelo nyonso ya losambo. **22** Pamba te, kolanda
Mibeko, nyonso epetolamaka na makila; mpe soki makila
etangi te, bolimbisi masumu ezali te. **23** Boye, lokola bililingi
ya biloko oyo ezali kati na Likolo esengelaki kopetolama
ndenge wana, ezalaki na tina ete yango moko mpe biloko ya
Likolo epetolama na nzela ya bambeka oyo eleki malamu. **24**
Pamba te Klisto akotaki te na Esika ya Bule oyo esalemaki
na maboko ya bato, oyo ezalaki kaka elilingi ya Esika ya
Bule ya solo; kasi akotaki nde kati na Likolo yango moko
mpo ete atelema sik'oyo liboso ya Nzambe mpo na bolamu
na biso. **25** Klisto akotaki kuna te mpo ete amikabaka mbala
na mbala lokola mbeka, ndenge mokonzi ya Banganga-
Nzambe azalaki kokota mobu na mobu kati na Esika ya
Bule elongo na makila oyo ezalaki ya ye te. **26** Soki ezalaki
bongo, mbele Klisto anyokwamaki mbala ebele wuta na
ebandeli ya mokili. Nzokande sik'oyo, na mikolo oyo ya suka,
amonani mbala kaka moko mpo na kolongola masumu na
nzela ya mbeka na Ye. **(aiōn g165)** **27** Bongo ndenge kaka
ekatama ete moto nyonso asengeli kokufa mbala moko,
mpe, sima na yango, kosambisama eya, **28** ndenge wana
mpe Klisto, oyo amikabaki lokola mbeka mbala moko mpo
na kolongola masumu ya bato ebele, akoya na mbala ya
mibale, mpo na kolongola masumu ya bato te, kasi mpo na
kobikisa bato oyo bazali kozela Ye na posa makasi.

10 Mobeko ya Moyize ezali kaka elilingi ya biloko oyo
ekoya, ezali penza bosolo na yango te; yango wana,
ezali na makoki te ya kokomisa ya kokoka, bato oyo
bapusanaka pene ya Nzambe na nzela ya bambeka ya
ndenge moko kaka oyo bapesaka tango nyonso mpe mobu
na mobu. **2** Soki ezalaki na makoki yango, mbele bato oyo
bapesaka bambeka yango balingaki wuta kala kotika kopesa
yango, pamba te balingaki kopetolama mbala moko mpo na
libela, mpe balingaki lisusu komitungisa te mpo na masumu
na bango. **3** Nzokande, mobu na mobu, bambeka wana
ezalaki kozongisa masumu na makanisi na bango, **4** pamba
te makila ya bangombe ya mibali mpe ya bantaba ezali na
makoki te ya kolongola masumu. **5** Yango wana, tango Klisto
ayaki na mokili, alobaki: « Ozalaki na posa te ya bambeka
to ya makabo, kasi osalaki ngai nzoto. **6** Osepelaki te na
bambeka ya kotumba mpe na bambeka mpo na masumu. **7**
Bongo nalobaki: ‹ Tala ngai oyo, nayei, nayei, oh Nzambe,
mpo na kosala mokano na Yo, kolanda ndenge ekomami na
tina na ngai kati na buku. › » **8** Alobaki liboso: « Ozalaki
na posa te mpe osepelaki te na bambeka, na makabo, na
bambeka ya kotumba mpe na bambeka mpo na masumu. »
Nzokande ezalaki kopesama kolanda Mibeko. **9** Alobaki
lisusu: « Tala ngai oyo, nayei mpo na kosala mokano na Yo.
» Boye, alongolaki losambo ya liboso mpo na kotia losambo
ya mibale. **10** Mpe ezali mpo na mokano yango ya Nzambe
nde topetolamaka na masumu, na nzela ya mbeka ya nzoto
na Ye moko Yesu-Klisto, oyo akabaki mbala moko mpo
na libela. **11** Mpo na kosala mosala na ye ya bonganga,
Nganga-Nzambe nyonso azalaki kokende na esika na ye ya
mosala mokolo na mokolo, mpe azalaki kopesa mbala na
mbala bambeka ya ndenge moko oyo ezalaki kutu na makoki
te ya kolongola masumu ya bato. **12** Kasi sima na Klisto
kobonza mbeka moko kaka mpo na masumu, avandi mpo na
libela na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe. **13** Wuta
tango wana, azali kozela ete Nzambe akomisa banguna na
Ye enyatelo makolo na Ye. **14** Pamba te, na nzela ya likabo
moko kaka, akomisaki bato ya kokoka mpo na libela, ba-
oyo apetolaki na masumu. **15** Molimo Mosantu mpe azali
kotatola epai na biso na tina na Ye, pamba te alobaki liboso:
16 « Tala boyokani oyo nakosala elongo na bango sima na
mikolo wana, elobi Nkolo: Nakotia mibeko na Ngai kati na
makanisi na bango, mpe nakokoma yango kati na mitema
na bango. » **17** Bongo na sima, abakisaki: « Nakokanisa
lisusu te, ezala masumu na bango to mabe na bango. » **18**
Nzokande, soki Nzambe alimbisi moto masumu, ezalaka
lisusu te na likabo ya kopesa mpo na masumu. **19** Yango
wana, bandeko na ngai, tozali solo na elikya ete tokokota
na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpo ete Yesu asopaki makila na
Ye. **20** Afungolelaki biso nzela ya sika mpe ya bomoi na
nzela ya rido ya Tempelo, oyo ezali nzoto na Ye moko. **21**
Boye, tozali na Mokonzi Monene ya Banganga-Nzambe, oyo
azali Mokonzi ya Ndako ya Nzambe. **22** Na bongo, topusana
pene ya Nzambe na motema mobimba, na kondima nyonso,
na motema oyo epetolami na makanisi nyonso ya mabe,
mpe na nzoto oyo esukolami na mayi ya peto. **23** Tobatela
makasi elikya oyo tozali kondima ete ezali ya solo, pamba te
Ye oyo apesaki biso bilaka akosaka te. **24** Tosenzelana biso
na biso mpo na kotindikana na bolingo mpe na misala ya
malamu. **25** Tokima Bandako ya Nzambe na biso te, ndenge
bato mosusu bamesana kosala; kasi tolendisana biso na
biso, wana bozali komona ete mokolo ya Nkolo ekomi pene.
26 Pamba te, soki tokobi kosala masumu na nko sima na
koyeba bosolo, mbeka mosusu mpo na bolimbisi ya masumu
ekozala lisusu te; **27** ekotikala kaka kozela na somo penza
kosambisama mpe moto makasi oyo ekozikisa banguna ya
Nzambe. **28** Soki babomaka na mawa te moto oyo abuki
Mobeko ya Moyize, na litatoli ya bato mibale to misato, **29**
ekozala boni mpo na moto oyo atioli Mwana na Nzambe,
amoni pamba makila ya boyokani, oyo epetolaki ye, mpe
afingi Molimo ya ngolu? **30** Toyebi malamu Ye oyo alobaki: «
Ngai nde nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta
moto na moto; » mpe: « Nkolo akosambisa bato na Ye.
» **31** Ezali somo makasi kokweya na maboko ya Nzambe
na bomoi! **32** Bokanisa lisusu mikolo ya liboso, na tango
Nzambe afungolaki bino miso mpo ete bokoma komona
pole, boyikaki mpiko kati na bapasi ya makasi. **33** Ezalaki na
batango oyo bazalaki kofinga bino, konyokola bino na miso
ya bato; ezalaki mpe na batango oyo bozalaki kokabola pasi
elongo na bato oyo bazalaki konyokwama. **34** Bokabolaki
pasi elongo na bakangami ya boloko, mpe bondimaki na
esengo nyonso ete babotola ata biloko na bino, pamba te
boyebaki ete bozali na bomengo ya kitoko koleka, bomengo
oyo ekowumela libela na libela. **35** Boye, bobungisa elikya
na bino te, pamba te lifuti monene ekangani na yango. **36**
Na bongo, boyika mpiko mpo ete, sima na bino kokokisa
mokano ya Nzambe, bozwa biloko oyo alakaki. **37** Etikali

moke, moke penza, ete Ye oyo asengeli koya aya, mpe
akoya kala te. **38** Moto na ngai ya sembo akobika na nzela
ya kondima; kasi soki azongi sima, nakosepela na ye te. **39**
Biso tozali te na molongo ya bato oyo bazongaka sima mpo
na kobungisa bomoi na bango, kasi tozali na molongo ya
bato oyo bazali na kondima mpo ete tobikisama.

11 Nzokande kondima ezali ndanga ya kozwa biloko oyo
tozali kolikya epai ya Nzambe, mpe kobika lokola
nde tosili kozwa biloko yango atako tozali komona yango
te. **2** Ezali mpo na kondima nde Nzambe asepelaki na
bato ya kala. **3** Ezali na kondima nde tososolaka ete mokili
esalemaki na nzela ya Liloba na Nzambe, mpe ete biloko oyo
emonanaka esalemaki na nzela ya biloko oyo emonanaka te.
(aiōn g165) **4** Mpo na kondima, Abele abonzelaki Nzambe
mbeka ya malamu koleka oyo ya Kayina. Mpo na kondima,
Nzambe atatolaki na tina na ye ete azali moto ya sembo,
pamba te Nzambe andimaki makabo na ye. Mpo na kondima,
Abele alobaka kino lelo atako asila kokufa. **5** Mpo na
kondima, Enoki amemamaki kino epai ya Nzambe. Boye,
atikalaki komona kufa te. Bamonaki ye lisusu te, pamba te
Nzambe azwaki ye. Liboso na Enoki konetolama, Makomi
etatolaki na tina na ye ete asepelisaki Nzambe. **6** Nzokande,
moto moko te akoki kosepelisa Nzambe soki azangi kondima,
pamba te moto oyo azali kopusana pene ya Nzambe asengeli
kondima ete Nzambe azali mpe afutaka bato oyo balukaka
Ye. **7** Mpo na kondima, Noa atosaki Nzambe mpe atongaki
masuwa mpo na lobiko ya libota na ye, sima na ye koyoka
makebisi ya Nzambe na tina na makambo oyo ezalaki nanu
komonana te. Mpo na kondima, Noa amonisaki mabe ya
mokili mpe akomaki mokitani ya bosembo oyo ezwamaka na
nzela ya kondima. **8** Mpo na kondima, Abrayami atosaki
Nzambe oyo abengaki ye mpe atindaki ye kokende na mokili
oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula. Atosaki mpe
akendeki atako ayebaki te epai azalaki kokende. **9** Mpo na
kondima, avandaki lokola mopaya kati na mokili oyo Nzambe
alakaki ye; azalaki kovanda na bandako ya kapo lokola Izaki
mpe Jakobi oyo mpe bazwaki elaka ya ndenge moko na ye.
10 Pamba te Abrayami azalaki kozela engumba oyo ezali na
miboko oyo ebukanaka te, engumba oyo Ye moko Nzambe
azali Mobongisi mpe Motongi na yango. **11** Mpo na kondima,
Sara mpe azwaki makoki ya komema zemi atako mibu na
ye ya kobota esilaki koleka wuta kala, pamba te andimaki
ete Ye oyo apesaki ye elaka akosaka te. **12** Yango wana,
wuta na moto oyo akomaki mpaka mpe pene ya kokufa, bato
babotamaki ebele penza lokola minzoto ya likolo mpe lokola
zelo ya libongo ya ebale, oyo bakoki kutu kotanga te. **13** Bato
nyonso wana bakufaki kati na kondima mpe batikalaki kozwa
te biloko oyo Nzambe alakaki bango, kasi bamonaki yango
kaka na mosika mpe bapesaki yango mbote. Bandimaki ete
bazali solo bapaya mpe baleki nzela kati na mokili. **14** Bato
oyo balobaka ete bazali bapaya mpe baleki nzela kati na
mokili batalisaka polele ete bazali koluka mokili na bango.
15 Mpe soki bakanisaki mokili oyo batikaki, mbele balingaki
kozonga lisusu kuna. **16** Kasi sik'oyo bazali koluka mokili ya
kitoko penza, elingi koloba mokili ya Likolo. Yango wana
Nzambe azalaka na soni te tango babengaka Ye « Nzambe
na bango, » pamba te abongisela bango engumba moko ya
kitoko. **17** Mpo na kondima, Abrayami akabaki Izaki lokola
mbeka tango Nzambe amekaki ye motema; amilengelaki
mpo na kokaba mwana na ye wana kaka moko, atako azalaki
na elaka. **18** Nzambe alobaki na ye: « Ezali na nzela ya
Izaki nde okozwa bakitani. » **19** Abrayami azalaki na elikya
ete Nzambe azali na makoki ya kosekwisa Izaki longwa
na bakufi, yango wana Nzambe azongiselaki ye mwana
na ye: yango ezalaki kaka elilingi. **20** Mpo na kondima,
Izaki apambolaki Jakobi mpe Ezawu mpo na lolenge ya
bomoi oyo basengelaki kobika na mikolo oyo esengelaki
koya. **21** Mpo na kondima, wana Jakobi akomaki pene ya
kokufa, apambolaki mwana moko na moko ya Jozefi mpe
agumbamaki na koyekamela songe ya lingenda. **22** Mpo
na kondima, wana Jozefi akomaki na suka ya bomoi na
ye, asakolaki kobima ya bana ya Isalaele longwa na Ejipito
mpe apesaki mitindo na tina na mikuwa na ye. **23** Mpo na
kondima, baboti ya Moyize babombaki mwana na bango,
Moyize, sanza misato sima na mbotama na ye, pamba te
bamonaki ete azali kitoko mingi mpe babangaki te mobeko
ya mokonzi. **24** Mpo na kondima, wana Moyize akomaki
mokolo, aboyaki ete babenga ye « mwana mobali ya mwana
mwasi ya Faraon. » **25** Aponaki komona pasi elongo na
bato ya Nzambe, na esika ya kosepela mwa tango moke
na bomoi ya masumu; **26** pamba te amonaki ete kotiolama
lokola Klisto ezali malamu koleka bomengo ya Ejipito, mpo
ete azalaki kotalela lifuti oyo ezali koya. **27** Mpo na kondima,
Moyize abangaki te kanda ya mokonzi mpo na kobima
longwa na Ejipito, mpe atikalaki ngwi na mokano na ye lokola
nde azali komona Nzambe oyo amonanaka te. **28** Mpo
na kondima, asepelaki feti ya Pasika mpe apesaki mitindo
ete bapakola makila na bikuke mpo ete anjelu mobomi
aboma te bana mibali ya liboso ya bana ya Isalaele. **29** Mpo
na kondima, bato ya Isalaele bakatisaki ebale monene ya
Barozo lokola nde bazali kotambola na mabele ya kokawuka;
kasi tango bato ya Ejipito bamekaki kosala lokola bango,
bazindaki. **30** Mpo na kondima, bamir ya Jeriko ekweyaki
tango bana Isalaele batambolaki zingazinga na yango mikolo
sambo. **31** Mpo na kondima, Raabi, mwasi ya ndumba,
akufaki te elongo na bato oyo bazalaki kotosa Nzambe
te, pamba te ayambaki banongi na boboto. **32** Bongo
naloba lisusu nini? Pamba te nakozanga tango soki nabandi
koloba na tina na Jedeon, Baraki, Samison, Jefite, Davidi,
Samuele mpe basakoli. **33** Mpo na kondima, balongaki
bokonzi ebele, batambolisaki makambo na bosembo mpe
bamonaki bilaka ya Nzambe kokokisama mpo na bango;
bakangaki ata minoko ya bankosi, **34** balongaki nguya
ya moto oyo ezalaki kopela makasi mpe babikaki na kufa
ya mopanga. Atako bazalaki bato ya bolembu, bakomaki
makasi na bitumba mpe bakimisaki mampinga ya basoda
ya bapaya. **35** Mpo na kondima, basi bamonaki bato na
bango, oyo bakufaki kozonga lisusu na bomoi. Bato mosusu
bandimaki ata konyokwama mpe baboyaki ete basikola
bango, mpo bayebaki ete bakosekwa mpe bakozala na
bomoi oyo ezali kitoko koleka. **36** Bamosusu batiolamaki,
babetamaki fimbu, batiamaki minyololo mpe babwakamaki
na boloko; **37** bamosusu babomaki bango na mabanga,
bakataki bango na biteni mibale na si, babomaki bango
na mopanga, bakomaki na bomoi ya koyengayenga mpe
bakomaki kolata baposo ya bameme mpe ya bantaba;
bakelelaki na nyonso, banyokolaki bango mpe bayokisaki

bango pasi: **38** ya solo, mokili etikalaki lisusu malamu te
mpo na bango, bakomaki koyengayenga kati na bisobe,
na bangomba, kati na bibombamelo ya mabanga mpe na
mabulu oyo ezalaka na se ya mabele. **39** Kati na bango
nyonso wana, atako Nzambe asepelaki na bango mpo na
kondima na bango, moko te azwaki biloko oyo Nzambe
alakaki bango. **40** Nzambe asalaki mabongisi ya kitoko
penza mpo na biso, pamba te alingaki ete bakoma bato ya
kokoka nzela moko na biso.

12 Yango wana, lokola batatoli ebele bazingeli biso,
tobwaka mikumba mpe masumu nyonso oyo ezali
kozingela biso na bangambo nyonso mpe topota mbangu,
na molende nyonso, kati na momekano oyo ezali liboso
na biso. **2** Tika ete miso na biso etalaka kaka Yesu oyo
azali Mobandisi mpe Mokokisi ya kondima; pamba te, na
esika ya esengo oyo ebongisama mpo na Ye, andimaki
kokufa na ekulusu mpe koyoka soni makasi, mpe avandi
sik'oyo na ngambo ya loboko ya mobali ya Kiti ya Bokonzi
ya Nzambe. **3** Bokundolaka mozindo ya Ye oyo akangaki
motema liboso ya basumuki oyo bazalaki konyokola Ye,
mpo ete bobungisa te molende mpe mpiko na bino. **4** Na
etumba na bino ya kotelemela masumu, nanu bobundi te
kino kondima ata kokufa. **5** Mpe bobosani maloba nyonso ya
malendisi oyo ayebisaki bino ndenge tata ayebisaka bana: «
Mwana na Ngai, kozwa na pamba te etumbu ya Nkolo, mpe
kobungisa mpiko na yo te soki apameli yo. **6** Pamba te Nkolo
apamelaka moto oyo Ye alingaka, apesaka etumbu na moto
nyonso oyo Ye ayebaka lokola mwana na Ye. » **7** Bokangaka
motema liboso ya bapasi oyo Nzambe apesaka bino lokola
etumbu, pamba te azwaka bino lokola bana na Ye. Boni,
ezali solo na mwana oyo tata na ye apesaka ye etumbu
te? **8** Soki bapesi bino etumbu te ndenge bana nyonso
bazwaka, elingi koloba ete bozali bana bazanga tata, kasi
bana ya ndako te. **9** Mpo ete biso nyonso tozalaki na batata
ya mosuni, oyo bazalaki kopesa biso bitumbu, mpe tozalaki
kaka kotosa bango, bongo mpo na nini te kotosa Tata ya
milimo mpo ete tozwa bomoi? **10** Batata na biso bazalaki
kopesa biso bitumbu mpo na mwa tango moke, ndenge
mitema na bango ezalaki kolinga; kasi Nzambe apesaka biso
etumbu mpo na bolamu na biso, mpo ete tokoka kosangana
na bosantu na Ye. **11** Moto moko te azalaka na esengo
soki bapesi ye etumbu, pamba te epesaka mawa; kasi
sima na tango, etumbu ebotaka lokola mbuma, epai ya
moto oyo bapesi yango: bomoi ya bosembo mpe ya kimia.
12 Yango wana, bolendisa maboko na bino, oyo ebandi
kolemba mpe bokembisa mabolongo na bino, oyo ekomi
kolenga. **13** Bosala banzela ya alima mpo na makolo na
bino, mpo ete lokolo ya tengu-tengu elongwa te, kasi ebika
nde. **14** Bolukaka kovanda na kimia elongo na bato nyonso
mpe kotambola na bomoi ya bosantu, pamba te moko te
akomona Nkolo soki azangi bosantu. **15** Bosenzelaka ete
moto moko te azanga ngolu ya Nzambe; bosenzelaka mpe
ete mosisa moko te ya bololo ebotama mpo na kokotisa
mobulu mpe kobebisa bomoi ya bato ebele kati na bino. **16**
Bosenzelaka ete moto moko te atambola na bomoi ya pite
to atiola Nzambe lokola Ezawu oyo atekaki bokulutu na ye
likolo ya biloko ya kolia. **17** Boyebi malamu ete, na sima,
tango alingaki kokitana na lipamboli kowuta na tata na ye,
azangelaki yango, pamba te alongaki te kobongola mokano
ya tata na ye atako asengaki lipamboli yango na kolela. **18**
Bino, bopusani te, lokola bana ya Isalaele, pene ya ngomba
oyo bakokaki kosimba mpe ezali kopela moto, pene ya lipata,
pene ya molili makasi, pene ya mopepe makasi, **19** pene ya
lokito ya kelelo to mpe pene ya mongongo oyo ezali kobimisa
maloba na lolenge ete bato oyo bayokaki maloba yango
basengaki ete bayoka lisusu te ata liloba moko, **20** pamba
te babangaki mitindo oyo epesamaki: « Moto nyonso oyo
akosimba ngomba, ezala soki ezali nyama, bakoboma ye to
yango na mabanga. » **21** Mpo na somo makasi ya makambo
oyo amonaki, Moyize agangaki: « Nazali kolenga na somo!
» **22** Kasi, bopusani nde pene ya ngomba Siona, pene ya
Yelusalemi ya Likolo, engumba ya Nzambe na bomoi; pene
ya bankoto na bankoto ya ba-anjelu oyo basangani mpo na
kosepela, **23** pene ya lisanga ya bana liboso ya Nzambe,
ba-oyo bakombo na bango ekomama kati na Likolo; pene
ya Nzambe, Mosambisi ya bato nyonso; pene ya milimo ya
bato ya sembo oyo Nzambe akomisaki bato ya kokoka; **24**
pene ya Yesu, Moyokanisi ya Boyokani ya sika; mpe pene ya
makila na Ye, oyo esopanaki mpe egangaka koleka makila
ya Abele. **25** Bosala penza keba ete boboya te koyoka Ye
oyo alobaka! Pamba te soki bato wana bazangaki te kozwa
etumbu tango baboyaki koyoka Ye oyo azalaki kokebisa
bango awa na mokili, ekozala ndenge nini mpo na biso soki
toboyi koyoka Ye oyo akebisaka biso wuta na Likolo? **26**
Ye oyo mongongo na Ye eningisaki mokili na tango ya kala
apesi lelo elaka oyo: « Na mbala oyo lisusu, nakoningisa
kaka mabele te, kasi nakoningisa mpe Likolo. » **27** Maloba
oyo « na mbala oyo lisusu » elakisi ete biloko oyo ekoki
koningana elimwe mpo ete oyo eninganaka te etikala mpo
na libela. **28** Yango wana, lokola tozali kozwa Bokonzi oyo
eninganaka te, tozongisaka matondi mpe tosalelaka Nzambe
na lolenge oyo esepelisaka Ye: na botosi mpe na kobanga.
29 Pamba te Nzambe na biso azali moto oyo ezikisaka.

13 Tika ete bondeko ewumela kati na bino! **2** Bolemba
te koyambaka malamu bapaya, pamba te, na nzela
wana, bato mosusu bayambaki ba-anjelu wana bayebaki
te ete bazali solo ba-anjelu. **3** Bokanisaka bato oyo bazali
kati na boloko lokola nde bino mpe bozali kati na boloko
elongo na bango. Bokanisaka bato oyo bazali komona pasi,
mpo ete bino mpe bozali na nzoto oyo emonaka pasi. **4**
Tika ete moto nyonso apesa libala lokumu, mpe mbeto ya
libala ezala peto, pamba te Nzambe akosambisa bato na
pite mpe bato na bikobo. **5** Bozalaka na lokoso ya mbongo
te, bosepelaka nde na oyo bozali na yango, pamba te Ye
moko Nzambe alobaki: « Nakotikala kokabwana na yo te,
nakotikala kosundola yo te. » **6** Boye tokoki koloba na elikya
nyonso: « Nkolo azali Mosungi na ngai, nakobanga te; bato
bakoki kosala ngai nini? » **7** Bokanisaka bakambi na bino,
oyo bateyaki bino Liloba na Nzambe; botala ndenge nini
suka ya bomoi na bango ezalaki, mpe bomekola kondima
na bango. **8** Yesu-Klisto azali ndenge moko: lobi oyo ewuti
koleka, lelo, mpe libela na libela. **(aiōn g165)** **9** Bolandaka
te lolenge nyonso ya mateya ya sika, pamba te ebongi ete
mitema na biso elendisama na nzela ya ngolu ya Nzambe,
kasi na nzela te ya mibeko oyo esungaki ata moke te
bato oyo bazalaki kotosa yango. **10** Tozali na etumbelo,

kasi Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Mongombo
bazali na bokonzi te ya kolia mbeka oyo babonzi na likolo
ya etumbelo yango, **11** pamba te banzoto ya banyama
oyo mokonzi ya Banganga-Nzambe amemaka makila na
yango kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule lokola mbeka mpo na
bolimbisi ya masumu, etumbamaka na libanda ya molako.
12 Yango wana Yesu mpe akufaki na libanda ya mboka mpo
na kobulisa bato na nzela ya makila na Ye moko. **13** Boye,
biso mpe tokende epai ya Yesu na libanda ya molako, na
kondima koyoka soni oyo Ye ayokaki; **14** pamba te, kati na
mokili oyo, tozali na engumba moko te oyo ekowumela libela
na libela, kasi tozali nde koluka engumba oyo ezali koya. **15**
Yango wana, na nzela ya Yesu, tobonzelaka Nzambe tango
nyonso mbeka ya masanzoli, elingi koloba: mbuma ya bibebu
oyo etatolaka polele Kombo na Ye. **16** Bobosanaka te kosala
bolamu mpe kosunga bato, pamba te yango nde bambeka
oyo Nzambe asepelaka na yango. **17** Botosaka bakambi na
bino mpe bosalelaka mitindo oyo bapesaka bino, pamba te
bazali bakengeli ya milimo na bino mpe bakosamba likolo na
bino liboso ya Nzambe. Bosalaka bongo mpo ete basala
mosala na bango na esengo, kasi na koyimayima te, soki te
bokozanga litomba. **18** Bosambelaka mpo na biso! Pamba te
tondimisami penza ete tozali na mitema ya peto mpe tozwi
mokano ya kotambola na bomoi ya lokumu kati na makambo
nyonso. **19** Nazali penza kosenga na bino ete bobondela
Nzambe mpo ete bazongisa ngai na lombangu epai na bino.
20 Tika ete Nzambe ya kimia, Ye oyo asekwisaki kati na
bakufi Mobateli monene ya bameme, Yesu, Nkolo na biso,
na nzela ya makila ya Boyokani ya seko, **(aiōnios g166)** **21**
apesa bino makoki ya kosalaka bolamu ya lolenge nyonso
mpo na kokokisa mokano na Ye, mpe asala kati na biso
makambo nyonso oyo esepelisaka Ye, na nzela ya Yesu-
Klisto! Tika ete nkembo ezonga epai na Ye, mpo na libela na
libela! Amen! **(aiōn g165)** **22** Nazali kosenga na bino bandeko
na ngai ete bokanga motema na koyamba malendisi oyo
nakomeli bino na mokuse penza. **23** Boyeba ete ndeko na
biso, Timote, asilaki kobima na boloko. Soki akoya noki,
nakoya nzela moko na ye mpo na komona bino. **24** Bopesa
mbote na bakambi na bino nyonso mpe na basantu nyonso.
Bandeko ya Itali batindeli bino mbote. **25** Tika ete ngolu ya
Nzambe ezala na bino nyonso!

Jake

1 Ngai Jake, mosali na Nzambe mpe na Nkolo Yesu-Klisto;
Epai ya mabota zomi na mibale oyo epalangana kati na
biloko: Napesi bino mbote. **2** Bandeko na ngai, bomona
lokola likambo ya esengo, lolenge nyonso ya komekama oyo
bozali kokutana na yango. **3** Pamba te boyebi malamu ete
komekama ya kondima na bino ebotaka kokanga motema. **4**
Nzokande kokanga motema na bino esengeli te kosuka na
nzela mpo ete bokoma bato bakemba mpe bakoka kati na
kondima, bato oyo bazangi pamela. **5** Soki moko kati na bino
azangi bwanya, tika ete asenga yango epai ya Nzambe oyo
akopesa ye yango; pamba te Nzambe apesaka moto nyonso
na motema malamu mpe na kopamela te. **6** Kasi asengeli
kosenga na kondima, na kotia tembe te; pamba te moto oyo
atiaka tembe azali lokola mbonge ya ebale oyo mopepe ezali
koningisa mpe kobwaka epai na epai. **7** Moto ya ndenge
wana atia motema te ete akoki kozwa eloko kowuta na Nkolo:
8 azali moto ya mitema mibale, moto oyo akangamaka na
likanisi moko te na nyonso oyo asalaka. **9** Tika ete ndeko
oyo akelela asepela mpo ete Nzambe akotombola ye, **10**
mpe oyo azali mozwi asepela mpo ete Nzambe akokitisa
ye; pamba te mozwi akoleka lokola fololo ya elanga. **11**
Ndenge fololo ekawukaka, ekweyaka mpe ebungisaka kitoko
na yango na tango ya moyi makasi, ndenge wana mpe
mozwi akolimwa kati na misala na ye nyonso. **12** Esengo na
moto oyo akangaka motema na tango ya komekama! Pamba
te sima na ye kolonga komekama, akozwa motole ya bomoi,
oyo Nzambe alakaki na bato oyo balingaka Ye. **13** Tika ete
moto moko te, liboso ya komekama, aloba: « Nzambe nde
azali kotindika ngai na kosala mabe. » Pamba te mabe ekoki
te kotindika Nzambe na mabe, mpe Nzambe atindikaka moto
moko te na kosala mabe. **14** Kasi moto nyonso atindikamaka
na mabe soki abendami mpe akangami na motambo ya
baposa mabe ya nzoto na ye moko. **15** Bongo soki baposa
mabe yango ekoli kati na moto, ebotaka lisumu; mpe lisumu
ememaka na kufa. **16** Bandeko balingami, bomikosa te:
17 bolamu nyonso mpe likabo nyonso ya kitoko ewutaka
kaka na Likolo, epai ya Tata ya pole, oyo, kati na Ye, molili
ezalaka te, mpe abongwanaka te. **18** Akomisaki biso bana
na Ye na nzela ya Liloba ya bosolo, na mokano na Ye
moko, mpo ete tozwa esika ya liboso kati na bikelamu na
Ye nyonso. **19** Bandeko balingami, bosimba likambo oyo:
tika ete moto nyonso awelelaka koyoka, kasi awelelaka te
koloba mpe kosilika; **20** pamba te kanda ya moto ekokisaka
te makambo ya sembo na miso ya Nzambe. **21** Yango wana,
bobwaka makambo nyonso ya bosoto mpe misala nyonso
ya mabe, bondima na komikitisa Liloba oyo elonamaki kati
na mitema na bino, pamba te ezali na nguya ya kobikisa
bino. **22** Botiaka na misala Liloba na Nzambe; kasi bosukaka
kaka te na koyoka yango, soki te bokomikosa bino moko na
pamba. **23** Moto oyo ayokaka Liloba kasi atiaka yango te na
misala, akokani na moto oyo amitali na talatala **24** mpe, sima
na ye komitala, akei mpe, kaka na tango yango, abosani
ndenge azali. **25** Nzokande moto oyo amipesaka na koyekola
mobeko oyo ekoka na nyonso mpe epesaka bonsomi, bongo
atosaka yango tango nyonso, asukaka kaka na koyoka
te, kasi atiaka na misala: moto yango akozala moto ya
esengo na nyonso oyo akosala. **26** Moto oyo akanisaka ete
asambelaka Nzambe, kasi ayebaka te kobatela lolemo na
ye, azali komikosa ye moko, mpe kosambela na ye ezali
na tina te. **27** Kosambela ya solo mpe ya peto na miso ya
Nzambe, Tata na biso, ezali: kosunga bana bitike mpe basi
bakufisa mibali, kati na bapasi na bango, mpe komibatela
peto liboso ya makambo ya mokili.

2 Bandeko na ngai, bosangisaka te kopona bilongi mpe
kondimela Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo atonda na
nkembo. **2** Ndakisa: soki moto moko akoti kati na ndako na
bino ya mayangani, alata penza bilamba ya talo mpe lopete
ya wolo; bongo mobola mpe akoti, alata bilamba na ye ya
bobola. **3** Soki boweleli koyamba moto oyo alati bilamba ya
talo mpe bolobi na ye: « Tala esika ya kitoko oyo ebongisami
mpo na yo, » kasi bolobi na mobola: « Yo, kende kotelema
kuna » to « vanda awa na mabele, na se ya enyatelo makolo
na ngai; » **4** boni, wana boponi bilongi te kati na bino, mpe
bokomi te koyekola bato na nzela ya makanisi mabe? **5**
Bandeko na ngai ya bolingo, boyoka: Nzambe apona te bato
oyo mokili ezali kobenga babola mpo ete bazala bato ya
bomengo kati na kondima mpe bazwa Bokonzi oyo alaka
epai ya bato oyo balingaka Ye? **6** Nzokande bino, bomonaka
babola bato pamba. Boni, bato oyo banyokolaka bino mpe
bafundaka bino na bisambiselo, ezali bazwi te? **7** Ezali bango
te bato babebisaka lokumu ya kombo kitoko oyo Nzambe
apesa bino? **8** Soki bozali kokokisa Mobeko ya Bokonzi
ya Nzambe, oyo ezali kati na Makomi: « Linga moninga
na yo ndenge yo moko omilingaka, » wana bozali kosala
malamu. **9** Kasi soki bozali kopona-pona bilongi, bozali
kosala masumu, mpe Mobeko ezali kokweyisa bino mpo ete
bozali kotosa yango te. **10** Moto oyo akweyi ata na mobeko
moko kaka, atako atosaka mibeko nyonso, abuki nde mibeko
nyonso. **11** Solo, Ye oyo alobaki: « Okosalaka ekobo te, »
alobaki lisusu: « Okobomaka te. » Nzokande soki osali ekobo
te, kasi obomi moto, yeba ete obuki mibeko nyonso. **12**
Boye, tika ete bolobaka mpe bosalaka makambo lokola bato
oyo bayebi malamu ete bakosambisama kolanda mibeko
oyo ememaka bato na bonsomi. **13** Nzambe akosambisa
na mawa te moto oyo ayokelaka bato mosusu mawa te.
Mawa elongaka kosambisama. **14** Bandeko na ngai, tina nini
ezali na moto ya koloba ete azali na kondima, soki azali
kolakisa yango te na misala? Kondima ya boye ekoki solo
kobikisa ye? **15** Ndakisa: soki ndeko mobali moko to ndeko
mwasi moko azangi bilamba ya kolata mpe bilei ya mokolo
na mokolo, **16** bongo moko kati na bino alobi na ye: « Kende
na kimia, yetola moto mpe lia, » kasi apesi ye te eloko oyo
azali na yango posa mpo na nzoto na ye, maloba wana
ezali na tina nini? **17** Ezali mpe bongo mpo na kondima:
soki kondima ezangi misala, ezali ya kokufa. **18** Nzokande
moto mosusu akoki koloba: « Yo ozali na kondima; kasi ngai,
nazali na misala. » Lakisa ngai kondima na yo, oyo ezangi
misala; mpe ngai nakolakisa yo kondima na ngai na nzela
ya misala na ngai. **19** Ondimaka ete Nzambe azali kaka
moko? Osalaka malamu! Kasi milimo mabe mpe endimaka
ete Nzambe azali kaka moko, mpe elengaka. **20** Oh zoba ya
moto! Boni, olingi nalakisa yo ete kondima oyo ezangi misala
ezali pamba? **21** Tala, Abrayami, tata na biso, atangamaki
lokola moto ya sembo mpo na misala, pamba te abonzaki

Izaki, mwana na ye ya mobali, na likolo ya etumbelo. **22** Tala
ndenge kondima mpe misala na ye ezalaki kosala elongo;
mpe na nzela ya misala yango, kondima na ye ekomaki ya
kokoka. **23** Ezalaki ndenge wana nde ekokisamaki, liloba oyo
ya Makomi: « Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe;
» mpe mpo na kondima na ye, Nzambe atangaki ye lokola
moto ya sembo, mpe akomaki kobenga ye « moninga na
ngai. » **24** Bomoni malamu sik'oyo ete Nzambe akomisaka
moto sembo kolanda misala ya moto, kasi mpo na kondima
kaka te. **25** Ezalaki mpe ndenge moko mpo na Raabi, mwasi
ya ndumba: Nzambe akomisaki ye moto ya sembo mpo
ete ayambaki, abombaki mpe akimisaki na nzela mosusu
banongi ya Isalaele. **26** Ndenge nzoto oyo ezangi pema ezali
ya kokufa, ndenge wana mpe kondima oyo ezangi misala
ezali ya kokufa.

3 Bandeko na ngai, bozala ebele te ya koluka kozala
balakisi, pamba te boyebi malamu ete, biso balakisi,
tokosambisama makasi. **2** Biso nyonso tobetaka mabaku na
lolenge ebele. Moto oyo abetaka libaku te na maloba oyo
ebimaka na monoko na ye azali moto ya kokoka mpe azali
na makoki ya kobatela bomoto na ye nyonso. **3** Soki totiaka
ebende na monoko ya mpunda, ezali mpo ete etosa biso;
mpe na nzela wana, tokambaka nzoto na yango nyonso.
4 Tala masuwa: atako ezali monene mpe mopepe makasi
etindikaka yango, kasi mwa yenda moke nde ekambaka
yango mpo ete elanda nzela oyo kapitene ya masuwa
alingi komema yango. **5** Ezali mpe ndenge moko mpo na
lolemo: ezali eteni moko ya moke kati na nzoto ya moto, kasi
ekoki komikumisa na makambo minene penza. Tala, mwa
moto moke ezikisaka zamba monene! **6** Lolemo mpe ezali
moto; kati na biteni ya nzoto na biso, lolemo ezali mokili
ya makambo mabe, ebebisaka nzoto mobimba. Soki ezwi
moto ya lifelo, ezikisaka bomoi na biso mobimba. **(Geenna
g1067)** **7** Moto azali na makoki ya kokonza lolenge nyonso
ya banyama, bandeke, banyama oyo etambolaka na libumu
mpe bambisi, mpe akonza yango penza. **8** Kasi mpo na
lolemo, moko te akoki kokonza yango: ezali penza mabe,
elembaka te mpe etonda na ngenge oyo ebomaka. **9** Kaka
na lolemo yango, topambolaka Nkolo, Tata na biso, mpe
tolakelaka mabe bato oyo Nzambe akela na elilingi na Ye.
10 Ezala lipamboli to elakeli mabe, nyonso ebimaka kaka na
monoko moko. Bandeko na ngai, esengelaki te kozala bongo.
11 Boni, etima moko ekoki kobimisa mayi ya peto mpe mayi
ya mbindo? **12** Bandeko na ngai, nzete ya figi ekoki solo
kobota bambuma ya olive? Nzete ya vino ekoki solo kobota
bambuma ya figi? Boni, ekoki kosalema ete etima ya mayi ya
mungwa ebimisa mayi ya malamu? **13** Nani kati na bino azali
moto ya bwanya mpe ya mayele? Tika ete ezaleli malamu
na ye emonisa misala na yango kati na komikitisa mpe na
bwanya. **14** Kasi soki mitema na bino etondi na zuwa ya
bololo mpe na molimo ya koswana, wana botika komikumisa
ete bozali bato ya bwanya; pamba te yango ezali solo te,
ezali lokuta. **15** Bwanya ya ndenge wana ewutaka na Likolo
te, kasi ezali ya mokili, ya bomoto, ya Satana. **16** Pamba
te esika oyo zuwa mpe koswana ezali, esika wana mpe
mobulu ya lolenge nyonso mpe misala mabe ezalaka. **17**
Kasi bwanya oyo ewutaka epai ya Nzambe ezalaka nanu ya
peto; bongo, ememaka kimia, boboto, boyokani, koyokela
bato mawa; ebotaka bambuma ya malamu, eponaka bilongi
te mpe ezalaka na lokuta te. **18** Bato oyo bayeisaka kimia
balonaka kati kimia mpe babukaka mbuma ya bosembo.

4 Koswana mpe bitumba kati na bino ewutaka wapi? Boni,
ewutaka te na baposa mabe na bino, oyo ebundaka kati
na banzoto na bino? **2** Bozali kolula biloko, kasi bozali kozwa
yango te; bokomi kino koboma bato. Botondi na zuwa, kasi
bozali kolonga te kozwa oyo bozali koluka; bokomi koswana
mpe kobunda bitumba. Bozwaka te biloko oyo bozalaka na
yango posa, pamba te bosengaka yango epai ya Nzambe te.
3 Kasi soki bosengaka epai ya Nzambe mpe bozwaka te,
ezali mpo ete bosengaka na makanisi mabe, na makanisi ya
kosepelisa kaka baposa na bino moko. **4** Bato na ekobo!
Boyebi te ete kolinga mokili ezali koyina Nzambe? Moto
oyo alingi kozala moninga ya mokili amikomisi monguna
ya Nzambe. **5** Mpe lisusu, bokanisi ete ezali na pamba
nde Makomi elobi: « Nzambe azalaka na zuwa makasi mpo
na Molimo oyo atia kati na biso? » **6** Nzokande, Nzambe
atalisaka biso ngolu oyo eleki, pamba te Makomi eloba: «
Nzambe atelemelaka bato ya lolendo, kasi atalisaka ngolu
na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. » **7** Bomikitisa liboso
ya Nzambe. Botelemela Satana, mpe akokima mosika na
bino. **8** Bopusana pene ya Nzambe, mpe Ye akoya pene
na bino. Bino bato ya masumu, bosukola maboko na bino;
bino bato ya mitema mibale, bopetola mitema na bino! **9**
Botala pasi na bino, bosala matanga mpe bolela. Tika ete
koseka na bino ebongwana kolela, mpe esengo na bino
ekoma mawa! **10** Bomikitisa liboso ya Nkolo, mpe Nkolo
akotombola bino. **11** Bandeko na ngai, botonganaka te bino
na bino. Moto oyo atongaka mpe asambisaka ndeko na ye
asambwisaka mibeko mpe abukaka yango. Nzokande, soki
ozali kosambwisa mibeko, elakisi ete ozali kotosa yango
te, kasi ozali nde mosambisi na yango. **12** Pamba te Ye
oyo apesa mibeko azali kaka Ye moko Mosambisi, Ye nde
azali na makoki ya kobikisa mpe ya kobebisa. Bongo yo,
ozali nani mpo ete osambisa moninga na yo? **13** Boyoka
sik'oyo, bino bato oyo bolobaka: « Lelo to lobi, tokokende na
engumba songolo, tokovanda kuna mobu mobimba mpe
tokosala mombongo oyo ekobotela biso mbongo ebele. »
14 Boni, boyebi makambo oyo ekoya lobi? Bomoi na bino nde
nini? Ezali kaka te lokola londende oyo emonanaka mpo na
mwa tango moke mpe, na sima, elimwe? **15** Tala ndenge
bosengeli koloba: « Soki Nkolo alingi, tokozala na bomoi mpe
tokosala likambo songolo to pakala. » **16** Kasi bino, bozali
nde komikumisa na monene ya mabongisi na bino! Boyeba
malamu ete lolendo ya ndenge wana ezali mabe. **17** Moto
oyo ayebi kosala bolamu, kasi asali yango te, asali masumu.

5 Boyoka sik'oyo, bino bazwi: Boyoka mawa mpe bolela
mpo na pasi oyo ekokweyela bino. **2** Bomengo na bino
esili kopola, mpe mpese esili kolia bilamba na bino; **3**
wolo mpe palata na bino esili kobeba; mpe libebi na yango
ekotatola mabe na bino mpe ekolia banzoto na bino lokola
moto. Bozali kobakisa se kobakisa bomengo! Boyebi te
ete tokomi na mikolo ya suka? **4** Bozali ata koboya kofuta
basali bilanga na bino. Yoka ndenge bazali kolela! Mpe
kolela na bango ekomi kino na matoyi ya Nkolo, Mokonzi ya
mampinga. **5** Awa na mokili, bozali kobika bomoi ya bisengo

mpe ya bofuluki, bozali komikomisa nzoto mafuta lokola
banyama oyo babongisi mpo na koboma. **6** Bozali kokatela
bato ya sembo etumbu mpe koboma bango, nzokande
batelemeli bino te. **7** Bandeko, boyika mpiko kino na mokolo
oyo Nkolo akoya. Botala ndenge mosali bilanga azelaka
bambuma kitoko ya mabele: akangaka motema wuta tango
oyo aloni elanga na ye kino na eleko ya kobuka bambuma. **8**
Bino mpe, bokangaka mitema mpe boyikaka mpiko, pamba
te koya ya Nkolo ekomi pene. **9** Bandeko na ngai, botika
kofundana bino na bino, noki te Nzambe akosambisa bino.
Botala, Mosambisi azali ya kotelema liboso ya ekuke. **10**
Bandeko, mpo na oyo etali kokanga motema kati na pasi,
bozwa ndakisa ya basakoli oyo basakolaki na Kombo ya
Nkolo. **11** Ndenge boyebi, tobengaka bato oyo bayikaka
mpiko bato ya esengo. Boyokaki sango ya lolenge oyo
Yobo akangaki motema kati na pasi, mpe boyebi malamu
makambo oyo Nkolo asalaki, na suka, mpo na bolamu na ye;
pamba te Nkolo atonda na boboto mpe na mawa. **12** Liboso
na nyonso, bandeko na ngai, bolapaka ndayi te, ezala na
kombo ya Likolo, ya mokili to mpe ya eloko nini. Tika ete «
iyo » na bino etikala « iyo, » mpe « te » na bino etikala «
te, » mpo ete bakatela bino etumbu te. **13** Soki moko kati
na bino azali na pasi, tika ete abondela; soki moko azali
na esengo, tika ete ayemba banzembo mpo na kokumisa
Nzambe; **14** soki mpe mosusu kati na bino azali kobela,
tika ete abenga bakambi ya Lingomba mpo ete babondela
mpo na ye mpe bapakola ye mafuta na Kombo ya Nkolo,
15 pamba te libondeli oyo esalemi na kondima ekobikisa
mobeli, mpe Nkolo akotelemisa ye. Soki asalaki masumu,
Nzambe akolimbisa ye. **16** Yango wana, tika ete moko na
moko ayambola masumu na ye epai ya moninga na ye, mpe
tika ete moko na moko abondela mpo na moninga na ye,
mpo ete bobikisama na bokono. Libondeli ya moto ya sembo
ezali na nguya makasi mpe esalaka makambo ya kokamwa.
17 Eliya azalaki moto lokola biso, abondelaki na molende
nyonso mpo ete mvula enoka te, mpe mvula enokaki te na
mabele mibu misato na basanza motoba; **18** abondelaki
lisusu, mpe Likolo epesaki lisusu mvula, mpe mabele ebotaki
bambuma. **19** Bandeko na ngai, soki moko kati na bino
apengwi mosika ya bosolo mpe moto mosusu azongisi ye
kati na yango, **20** boyeba ete moto oyo azongisi mopengwi
longwa na libunga abikisi ye na kufa mpe asali ete masumu
ebele elimbisama.

1 Petelo

1 Ngai Petelo, ntoma ya Yesu-Klisto; Epai ya baponami
ya Nzambe oyo bazali kati na bamboka ya bapaya mpe
bapalangani na bituka ya Ponti, ya Galatia, ya Kapadose, ya
Azia mpe ya Bitini. **2** Kolanda mabongisi na Ye, Nzambe Tata
apona bino wuta kala, abulisa bino na nzela ya Molimo na
Ye mpo ete botosa Yesu-Klisto mpe bokoma peto na nzela
ya makila na Ye, oyo asopaki. Tika ete ngolu mpe kimia
epesamela bino na bofuluki! **3** Tika ete Nzambe, Tata ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, apambolama! Pamba te, kati na
mawa monene na Ye, asalaki ete tobotama mbotama ya sika,
na nzela ya lisekwa ya Yesu-Klisto kati na bakufi, mpo na
kopesa biso elikya ya solo **4** ete tokozwa libula oyo abombela
biso kati na Likolo, libula oyo ebebaka te, ezwaka bosoto
te, mpe ebungisaka kitoko na yango te. Ezali mpe kaka
libula yango nde Nzambe abombela bino **5** ba-oyo Nzambe
abatelaka na nguya na Ye, na nzela ya kondima, mpo na
lobiko oyo ekomonisama na tango ya suka. **6** Bosepelaka
na lobiko yango, atako bosengeli sik'oyo kotungisama mpo
na mwa tango moke na nzela ya komekama ya lolenge
nyonso. **7** Komekama yango eyei mpo na kotalisa bosolo ya
kondima na bino mpe kosala ete bokoka kozwa masanzoli,
nkembo mpe lokumu tango Yesu-Klisto akomonana. Boni,
moto epetolaka wolo te? Nzokande kondima na bino ezali na
motuya koleka wolo oyo ebebaka. **8** Bolingaka Yesu-Klisto
atako bomona Ye te. Atako bozali mpe kaka komona Ye
te sik'oyo, bozali kondimela Ye mpe botondi na esengo ya
nkembo oyo moto akoki kolimbola te, **9** pamba te bozali
kozwa lifuti ya kondima na bino: lobiko ya bomoi na bino.
10 Mpo na lobiko yango, basakoli oyo baloba na tina na
ngolu oyo Nzambe abongisa mpo na bino balukaki penza, na
molende, koyeba mabombami na yango. **11** Basalaki nyonso
mpo na koluka koyeba tango nini mpe ndenge nini makambo
oyo Molimo ya Klisto alobaki ekosalema. Molimo ya Klisto
azalaki kati na bango, wana azalaki komiyebisela bango ete
Klisto asengelaki komona pasi liboso ete azwa nkembo oyo
ezalaki kozela Ye. **12** Nzambe atalisaki bango ete sango
oyo bango bazwaki mokumba ya kotatola ezalaki mpo na
bango te, kasi ezalaki nde mpo na bino. Mpe sik'oyo, bozali
koyoka sango yango na minoko ya bato oyo bateyaki bino
Sango Malamu na nguya ya Molimo Mosantu oyo Nzambe
atindaki wuta na Likolo; mpe bango moko ba-anjelu bazalaka
na posa ya koyeba yango. **13** Yango wana, boselingwa mpo
na kosalela Nzambe lokola basali oyo balati bilamba ya
mosala mpo na kosala; bomibatela malamu mpe botia elikya
na bino mobimba kati na ngolu oyo bokozwa tango Yesu-
Klisto akomonana. **14** Lokola bana ya botosi, botambola
lisusu te kolanda baposa mabe oyo bozalaki na yango tango
bozangaki boyebi. **15** Kasi lokola Ye oyo abengaki bino azali
Bule, bino mpe bozala bule kati na etamboli na bino nyonso,
16 pamba te ekomama: « Bozala bule, pamba te nazali Bule.
» **17** Lokola mpe bobelelaka Tata oyo aponaka bilongi te
tango asambisaka bato nyonso kolanda misala na bango,
botambola kati na kobanga Nzambe, wana bozali awa na
mokili lokola bapaya. **18** Boyebi malamu ete ezali te na nzela
ya biloko oyo ebebaka lokola wolo to palata nde Nzambe
akangolaki bino na bizaleli ezanga tina, oyo bozwaki epai ya
bakoko na bino, **19** kasi ezali nde na nzela ya makila ya talo
ya Klisto lokola mpate oyo ezangi mbeba mpe litono. **20**
Nzambe abongisaki Ye mpo na yango wuta kala, liboso ete
akela mokili, mpe Klisto amonani na mikolo oyo ya suka
likolo na bino. **21** Ezali na nzela na Ye nde bino bondimelaka
Nzambe oyo asekwisaki Ye kati na bakufi mpe apesaki Ye
nkembo, mpo ete kondima mpe elikya na bino ezala kati na
Nzambe. **22** Lokola bosili komipetola na nzela ya kotosa
bosolo mpo na kolingana na bolingo ya solo, bolinganaka
makasi bino na bino, na motema ya peto. **23** Pamba te
bobotamaki mbotama ya sika na nzela ya Liloba na Nzambe,
oyo ezali nkona oyo epesaka bomoi mpe ewumelaka seko
na seko; kasi na nzela te ya nkona ya bato oyo bakufaka.
(aiōn g165) **24** Pamba te ekomama: « Bato nyonso bazalaka
lokola matiti, mpe nkembo na bango nyonso ezalaka lokola
bafololo ya bilanga. Matiti ekawukaka mpe fololo na yango
ekweyaka, **25** kasi Liloba na Nkolo ewumelaka seko na
seko. » Nzokande, Liloba yango ezali nde Sango Malamu
oyo bateyaki bino. **(aiōn g165)**

2 Yango wana, bobwaka lolenge nyonso ya mabe, ya
lokuta, ya mayele mabe, ya zuwa mpe ya kotonga bato.
2 Lokola bana oyo babotami sika, bolingaka makasi komela
miliki ya peto ya Liloba mpo ete bokola na nzela na yango
mpo na kozwa lobiko, **3** awa bosili kososola ete Nkolo azali
malamu. **4** Bopusana pene ya Ye oyo azali Libanga ya bomoi,
Libanga oyo bato babwakaki, kasi Nzambe aponaki yango
mpo ete ezali motuya mingi na miso na Ye. **5** Bino mpe,
lokola mabanga ya bomoi, botika ete Nzambe asalela bino
mpo na kotonga Tempelo ya Molimo. Kati na Tempelo yango,
lokola Banganga-Nzambe ya bule, apesi bino mokumba
ya kobonzelaka Ye, na nzela ya Yesu-Klisto, bambeka ya
molimo, bambeka oyo Nzambe andimaka. **6** Pamba te
Makomi eloba: « Tala, napona libanga moko ya motuya
oyo nazali kotia kati na Siona lokola libanga ya songe ya
ndako; moto nyonso oyo akotiela yango motema akotikala
koyokisama soni te. » **7** Boye lokumu ezali mpo na bino oyo
bondimaka; kasi mpo na bato oyo bandimaka te, « libanga
oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga oyo esimbi
ndako, libanga ya songe ya ndako, **8** mpe libanga oyo
ebetisaka bato mabaku, libanga monene oyo ekweyisaka
bato. » Bakweyaka mpo ete batosaka te Liloba na Nzambe;
mpe ebongisama nde bongo mpo na bango. **9** Kasi bino
bozali libota oyo eponama, Banganga-Nzambe ya Mokonzi,
ekolo ya bule mpe basikolami ya Nzambe mpo na kosakola
misala minene ya Ye oyo abenga bino mpo ete bolongwa na
molili mpe bokota kati na pole na Ye ya kokamwa. **10** Na kala,
bozalaki bato ya Nzambe te; kasi sik'oyo, bokomi bato na Ye
penza. Na kala, Nzambe azalaki koyokela bino mawa te;
kasi sik'oyo, akomi penza koyokela bino mawa. **11** Balingami
na ngai, boyeba malamu ete bozali kati na mokili oyo lokola
bapaya mpe baleki nzela; yango wana nazali kosenga na bino
ete boboyaka baposa mabe ya nzoto, pamba te ebundisaka
molimo na bino. **12** Bozalaka na bizaleli ya malamu kati
na Bapagano mpo ete, ata soki bazali kotonga bino ete
bozali kosala mabe, bandima ata misala malamu na bino
mpe bapesa Nzambe nkembo na mokolo oyo akomimonisa.
13 Mpo na lokumu ya Nkolo, botosaka bato nyonso oyo
batiami kati na bino lokola bakonzi: mokonzi ya mboka, **14**

bayangeli mpe basambisi oyo bapesameli mosala ya kopesa
etumbu epai ya bato oyo basalaka mabe, mpe kondima
bato oyo basalaka bolamu. **15** Pamba te, Nzambe alingi
boye: bosalaka bolamu mpo na kokanga minoko ya bato
oyo bazangi boyebi mpe bososoli; **16** botambolaka lokola
bansomi, kasi bosalelaka bonsomi na bino te lokola vwale
mpo na kozipa mabe na bino, pamba te bozali bawumbu ya
Nzambe. **17** Bomemiaka bato nyonso, bolingaka bandeko
na bino kati na kondima, botosaka Nzambe, mpe bopesaka
mokonzi lokumu. **18** Bawumbu, botosaka bankolo na bino na
bobangi nyonso: botosaka kaka te ba-oyo bazali malamu
mpe boboto, kasi mpe ba-oyo bazali matata. **19** Pamba te
ezali penza ngolu mpo na moto komona pasi kaka pamba
mpo atosaka Nzambe. **20** Kasi lokumu nini ezali ya komona
pasi ya etumbu mpo na mabe oyo osali? Nzokande, na miso
ya Nzambe, komona pasi mpo na bolamu oyo osali ezali
penza ngolu. **21** Nzambe abengaki bino na komona pasi
yango, pamba te Klisto mpe amonaki pasi mpo na bino; boye
atikelaki bino ndakisa mpo ete bolanda banzela na Ye. **22**
Yesu atikalaki kosala lisumu ata moko te, mpe monoko na Ye
etikalaki koloba lokuta te. **23** Tango bazalaki kofinga Ye,
azalaki kozongisa na mafinga te. Tango bazalaki komonisa
Ye pasi, azalaki kokanela bato te, kasi azalaki kaka komitika
na maboko ya Nzambe, Mosambisi ya sembo. **24** Kati na
nzoto na Ye, amemaki masumu na biso kuna na ekulusu mpo
ete tokoka kokufa na oyo etali masumu mpe tokoka kozala
na bomoi mpo na bosembo. Ezali na nzela ya bapota na Ye
nde bobikisamaki na bokono. **25** Pamba te bozalaki lokola
bameme oyo ezali koyengayenga, kasi sik'oyo bozongi epai
ya Mobateli bibwele oyo akengelaka bomoi na bino.

3 Bino mpe basi, botosaka mibali na bino mpo ete, soki
ezali na ndambo ya mibali oyo bandimaka Liloba na
Nzambe te, bakoma kondima na nzela ya bizaleli malamu
ya basi na bango, ata soki bateyi bango Liloba te, **2** tango
bakomona bino kotambola na bomoi ya peto mpe ya botosi.
3 Bolukaka kaka te kokoma kitoko na libanda na nzela ya
kokanga suki, kolata babiju ya wolo to bilamba ya kitoko;
4 kasi bolukaka nde kitoko ya bomoto ya kati: esilaka te,
ewutaka na molimo ya boboto mpe ya kimia, ezali na motuya
mingi na miso ya Nzambe. **5** Ezalaki ndenge wana nde
basi ya bule oyo, na kala, bazalaki kotia elikya na bango
na Nzambe bazalaki komikomisa kitoko. Bazalaki kotosa
mibali na bango, **6** lokola Sara oyo atosaki Abrayami kino
kobenga ye « nkolo na ngai. » Bozali bana basi ya Sara
soki bosali bolamu mpe bopesi nzela te na bobangi. **7** Bino
mpe mibali, bovandaka na bwanya elongo na basi na bino,
boyebaka ete bazali bato na bolembu. Bopesaka bango
lokumu, pamba te bango mpe basengeli kozwa elongo na
bino bomoi kowuta na Nzambe, na ngolu na Ye, mpo ete
eloko moko te ekanga losambo na bino. **8** Mpo na kosukisa,
bozalaka, bino nyonso, na makanisi moko, boyokelanaka
mawa, bolinganaka lokola bandeko, bozalaka bato malamu
mpe bato ya komikitisa. **9** Bozongisaka te mabe na mabe to
mafinga na mafinga, kasi bozongisaka mabe na mapamboli;
pamba te Nzambe abengaki bino na kopambola mpo ete
bino mpe boyamba mapamboli lokola libula na bino. **10** Solo,
moto nyonso oyo azali na posa ya kolinga bomoi mpe kobika
mikolo ya esengo asengeli kobatela lolemo na ye mosika na
mabe, mpe bibebu na ye mosika na maloba ya lokuta; **11**
asengeli kokima mabe mpe kosala bolamu, koluka kimia
mpe kokoba na yango, **12** pamba te miso ya Nkolo etalaka
bato ya sembo, mpe matoyi na Ye eyokaka losambo na
bango. Kasi Nkolo apesaka bato mabe mokongo. **13** Nani
akosala bino mabe soki bomipesi na kosala bolamu? **14**
Bokozala kutu bato ya esengo, ezala soki bokomona pasi
mpo na bosembo. Bobangaka bato te mpe bomitungisaka te.
15 Kasi, kati na mitema na bino, bopesaka Klisto lokumu
lokola Nkolo. Botatolaka tango nyonso tina ya elikya na bino
epai ya bato nyonso oyo bakotuna bino tina yango, **16** kasi
botatolaka yango na boboto, na limemia mpe na mitema
peto, mpo ete bato oyo balobaka mabe na tina na etamboli
na bino ya malamu kati na Klisto bakufa soni. **17** Eleki
malamu komona pasi na kosala bolamu, soki yango ezali
mokano ya Nzambe, na esika ete omona pasi na kosala
mabe. **18** Pamba te Ye moko Klisto oyo atikalaki kosala ata
mabe moko te amonaki pasi, mbala moko mpo na libela,
mpo na masumu ya bato mabe; akufaki mpo na bato mabe,
mpo na komema bino epai ya Nzambe. Babomaki Ye kati na
nzoto, kasi Molimo azongisaki Ye na bomoi. **19** Ezali mpe
kaka na nguya ya Molimo yango nde akendeki kosakola
elonga na Ye epai ya milimo oyo ezalaki ya kokangama kati
na boloko, **20** milimo oyo etosaki te na tango ya kala, na
tango oyo Nzambe azalaki kokanga motema wana azalaki
kozela ete Noa asilisa kotonga masuwa. Kati na masuwa
yango, motango moke kaka ya bato, bato mwambe, nde
babikisamaki na mayi ya mpela. **21** Mayi yango ezali elilingi
ya libatisi oyo ebikisi bino sik'oyo. Libatisi yango elongolaka
mbindo ya nzoto te, kasi ezali mokano ya kotambola na
motema peto liboso ya Nzambe; mpe ezali kobikisa bino na
nzela ya lisekwa ya Yesu-Klisto **22** oyo akotaki kati na Likolo,
avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe mpe
azali kokonza ba-anjelu, banguya mpe milimo ya mipepe na
likolo.

4 Lokola Klisto amonaki pasi kati na nzoto na Ye, bino
mpe bosengeli kotambola na makanisi ya ndenge wana;
pamba te Ye oyo amonaki pasi kati na nzoto na Ye asilisaki
nguya ya lisumu, **2** mpo ete botambola te kolanda baposa
mabe ya nzoto, kasi kolanda mokano ya Nzambe, na mikolo
oyo botikali na yango ya kobika awa na mokili. **3** Solo,
na kala, bolekisaki tango mingi na kosala makambo oyo
Bapagano basalaka: kindumba, baposa mabe ya nzoto,
milangwa, lokoso ya kolia mpe ya komela, mpe kosambela
bikeko ya nkele. **4** Kasi sik'oyo, Bapagano bazali kokamwa
ete bozali kosangana lisusu te elongo na bango kati na bomoi
wana ya kindumba makasi; yango wana bakomi kobebisa
lokumu na bino na nzela ya matongi. **5** Kasi bakosamba
liboso ya Nzambe oyo akosambisa penza bato ya bomoi
mpe bakufi. **6** Yango wana mpe kutu Yesu ateyaki Sango
Malamu ata epai ya bato oyo bazali sik'oyo ya kokufa mpo
ete basambisama kolanda mibeko ya bato na oyo etali nzoto
mpe babika bomoi kolanda mokano ya Nzambe na oyo
etali Molimo. **7** Suka ya makambo nyonso ekomi pene;
yango wana, botambola na bwanya mpe na mayele mpo ete
bokoka kosambela. **8** Liboso na nyonso, bolinganaka makasi,
pamba te bolingo ezipaka masumu ebele. **9** Boyambanaka
malamu lokola nde boyambi bapaya kati na bandako na

bino, bosalaka bongo na koyimayima te. **10** Kati na bino,
moto nyonso azwaki likabo kowuta na Nzambe; boye, mpo
na bolamu ya baninga, tika ete asalela yango lokola mobateli
malamu ya lolenge nyonso ya ngolu ya Nzambe. **11** Tika
ete moto oyo azali na likabo ya koloba asakola Liloba na
Nzambe; tika ete moto oyo azali na likabo ya kosunga bato
asala yango na makasi oyo Nzambe apesi ye mpo ete, kati
na makambo nyonso, Nzambe azwa lokumu na nzela ya
Yesu-Klisto. Tika ete nkembo mpe nguya ezonga epai na Ye
mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **12** Balingami,
bokamwa te bapasi oyo bozali komona, lokola nde likambo
ya kokamwa ekomeli bino. **13** Bosepela nde, pamba te bozali
kosangana na bapasi ya Klisto mpo ete botonda mpe na
esengo tango akomonisa nkembo na Ye. **14** Soki bafingi bino
likolo ya Kombo ya Klisto, bozali bato ya esengo, pamba
te Molimo ya nkembo, Molimo ya Nzambe, azali likolo na
bino. **15** Tika ete moko te kati na bino amona pasi mpo ete
azali mobomi to moyibi, moto mabe to moto oyo akotaka
makambo ya bato mosusu; **16** nzokande soki azali komona
pasi mpo ete azali Moklisto, wana tika ete ayokela yango
soni ata moke te, kasi akumisa nde Nzambe mpo na Kombo
yango. **17** Pamba te tokomi na tango oyo kosambisama ezali
kobanda epai ya bato ya Nzambe. Bongo soki ebandi epai
na biso, ekosuka ndenge nini epai ya bato oyo batosaka te
Sango Malamu ya Nzambe? **18** Pamba te Makomi elobi: «
Soki ezali na pasi makasi nde moto ya sembo abikisami,
ekozala boni mpo na moto mabe mpe mosumuki? » **19**
Boye tika ete bato oyo bazali komona pasi mpo ete batosaka
mokano ya Nzambe bamipesa mobimba na Mokeli na bango
oyo azali sembo, mpe tika ete basalaka bolamu.

5 Nazali sik'oyo kolendisa bakambi ya Lingomba, oyo bazali
kati na bino, pamba te ngai mpe nazali mokambi lokola
bango, nazali motatoli ya bapasi ya Klisto mpe nakozwa
nkembo oyo ekomonisama. **2** Lokola babateli bibwele,
bobatelaka malamu etonga oyo Nzambe apesi bino mokumba
ya kokamba. Bosalaka bongo kolanda mokano ya Nzambe:
na kotindika te, kasi na komipesa mobimba; na makanisi
te ya konduka mbongo, kasi na posa makasi ya kosalela
bango; **3** na makanisi te ya kokonza bato oyo bapesameli
bino, kasi na kozalaka bandakisa mpo na etonga. **4** Bongo
tango Mokonzi ya babateli bibwele akoya, bokozwa motole
ya nkembo oyo ekotikala kobungisa kitoko na yango te.
5 Ndenge moko mpe, bino bilenge, botosaka bakambi na
bino ya Lingomba, bolata komikitisa kati na bino, pamba
te Makomi elobi: « Nzambe atelemelaka bato ya lolendo,
kasi atalisaka ngolu na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka.
» **6** Yango wana, bomikitisaka na se ya loboko ya nguya
ya Nzambe mpo ete atombola bino na tango oyo ekoki. **7**
Bobwaka epai na Ye makambo nyonso oyo etungisaka bino,
pamba te Ye nde abatelaka bino. **8** Bolekisaka ndelo te
na bizaleli na bino mpe botambolaka na ekenge, pamba te
monguna na bino, Satana, atambolaka zingazinga na bino
lokola nkosi oyo ezali konguluma mpe koluka moto ya kolia.
9 Botelemelaka ye mpe boyikaka mpiko kati na kondima,
pamba te boyebi ete bandeko na bino, oyo bapalangana
kati na mokili bazali mpe komona bapasi lokola bino. **10**
Kasi sima na bino komona pasi mpo na mwa tango moke,
Nzambe ya ngolu nyonso, oyo abenga bino na nkembo na Ye
ya seko kati na Yesu-Klisto, akokomisa bino bato ya kokoka,
akolendisa bino, akopesa bino makasi mpe akotelemisa bino
ngwi. **(aiōnios g166)** **11** Tika ete nguya ezonga epai na Ye
mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **12** Na lisungi
ya Silasi oyo azali ndeko ya solo, nakomeli bino mokanda
oyo na mokuse mpo na kolendisa bino mpe kolakisa bino
ete ngolu oyo bokangami na yango ezali ngolu ya solo ya
Nzambe. Bopikama kati na yango. **13** Lingomba ya babulami
oyo bazali na Babiloni epesi bino mbote. Mwana na ngai,
Malako, apesi mpe bino mbote. **14** Bopesanaka bino na bino
mbote, na beze ya bondeko. Tika ete kimia ezala na bino
nyonso oyo bozali kati na Klisto!

2 Petelo

1 Ngai Simona Petelo, mosali mpe ntoma ya Yesu-Klisto;
Epai ya bato oyo bazwaki kondima ya motuya moko
na kondima na biso, na nzela ya bosembo ya Yesu-Klisto,
Nzambe na biso mpe Mobikisi na biso: **2** Tika ete ngolu
mpe kimia epesamela bino na bofuluki, na nzela ya koyeba
Nzambe mpe Yesu, Nkolo na biso! **3** Nzambe apesaki
biso, na nzela ya nguya na Ye ya bonzambe, nyonso oyo
tosengeli na yango mpo na kobika bomoi ya botosi kati
na makambo ya Nzambe mpe mpo na kokangama na Ye;
asalaki yango na kopesa biso boyebi ya Ye oyo abenga
biso mpo ete tosangana na nkembo mpe na bolamu na Ye.
4 Na nzela ya nkembo mpe bolamu yango, apesaki biso
bilaka minene mpe ya motuya makasi mpo ete, na nzela
na yango, bosangana na bonzambe mpe bokima libebi oyo
baposa mabe ezali kovandisa kati na mokili. **5** Mpo na
yango, bosala makasi mpo na kobakisa na likolo ya kondima
na bino, bolamu; na likolo ya bolamu, boyebi; **6** na likolo
ya boyebi, komikanga; na likolo ya komikanga, mpiko; na
likolo ya mpiko, botosi kati na makambo ya Nzambe; **7** na
likolo ya botosi kati na makambo ya Nzambe, bondeko ya
solo; mpe na likolo ya bondeko ya solo, bolingo. **8** Pamba
te soki bozali na bizaleli oyo ya malamu kati na bino mpe
botondi na yango, ekosala ete bozala basali ya goyigoyi te
mpe bokola makasi na boyebi ya Nzambe na biso mpe ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **9** Kasi moto nyonso oyo azangi
yango amonaka mosika te, azali lokola mokufi miso; abosani
ete basila kopetola ye, wuta kala, na masumu na ye. **10**
Yango wana, bandeko na ngai, bosala lisusu makasi koleka
mpo na kolakisa na bato ete Nzambe abenga penza bino
mpe apona bino; pamba te soki bosali bongo, bokotikala
kokweya te. **11** Na bongo, bokoyambama malamu kati na
Bokonzi ya seko ya Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso.
(aiōnios g166) **12** Boye, nakobanda kozongisaka yango tango
nyonso na makanisi na bino, atako boyebi yango malamu
mpe bokangami makasi na bosolo oyo bozali na yango
sik'oyo. **13** Namoni ete ezali malamu mpo na ngai kolamusa
makanisi na bino awa nazali nanu na bomoi kati na ndako
ya kapo ya nzoto oyo; **14** pamba te nayebi malamu ete,
kala mingi te, nakokabwana na nzoto yango, ndenge Yesu-
Klisto, Nkolo na biso, ayebisaki ngai yango. **15** Nzokande,
nakosala makasi mpo ete bozalaka tango nyonso na makoki
ya kokanisaka yango, ezala nasila na ngai kokende. **16** Solo,
tango toyebisaki bino makambo oyo etali koya ya Yesu-Klisto,
Nkolo na biso, kati na nguya na yango nyonso, tolandaki te
basambole oyo bato basalaka na mayele na bango, kasi na
miso na biso moko, tomonaki Ye kati na kongenga nyonso
ya nkembo na Ye. **17** Pamba te Nzambe Tata apesaki Ye
lokumu mpe nkembo, tango mongongo kowuta na nkembo
monene ya Nzambe elobaki na Ye: « Oyo azali Mwana na
Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi. » **18** Mpe, biso
moko, tango tozalaki elongo na Ye na likolo ya ngomba ya
bule, toyokaki mongongo yango kowuta na Likolo. **19** Tozali
lisusu kondima bosolo ya maloba ya basakoli oyo, bozali
solo kosala malamu wana bozali kotia makanisi na bino kati
na yango lokola na mwinda oyo ezali kopela kati na esika ya
molili, kino tongo etana mpe monzoto ya tongo engenga kati
na mitema na bino. **20** Liboso na nyonso, boyeba malamu
ete moko te, na mayele na ye moko, akoki kolimbola maloba
ya basakoli, oyo ezali kati na Makomi, **21** pamba te maloba
yango ya basakoli eyaki te na nzela ya mokano ya moto,
kasi ezali Molimo Mosantu nde atindikaki bato na koloba
kowuta na Nzambe.

2 Ndenge kaka basakoli ya lokuta bazalaki kati na bana
ya Isalaele na tango ya kala, ndenge wana mpe bateyi
ya lokuta bakozala kati na bino; bakokotisa na mayele
mabe mateya ya lokuta mpe ya libebi kino ata kowangana
Nkolo oyo asikolaki bango, mpe bakomibendela libebi na
mbalakata. **2** Bato ebele bakolanda bango kati na mobulu na
bango, mpe nzela ya bosolo ekofingama likolo na bango. **3**
Kati na lokoso na bango, bakobetela bino masolo ya lokuta
mpo na kobenda bino mbongo na nzela ya maloba ya sukali.
Nzokande, wuta kala, Nzambe akatela bango etumbu oyo
ekoki mpo na bango, mpe libebi ezali penza kozela bango. **4**
Soki Nzambe azangaki te kopesa na ba-anjelu oyo basalaki
masumu etumbu kasi abwakaki bango ya kokangama na
minyololo kati na molili makasi ya lifelo epai wapi abombi
bango mpo na kozela mokolo ya kosambisama, **(Tartaroō
g5020)** **5** soki ayokelaki te mokili ya kala mawa kasi abikisaki
bato mwambe oyo kati na bango ezalaki na Noa oyo azalaki
kosakola bosembo na tango ya mpela oyo abebisaki na
yango mokili elongo na bato oyo batosaki Ye te, **6** soki
Nzambe apesaki na bingumba ya Sodome mpe Gomore
etumbu na nzela ya moto oyo ezikisaki yango kino ekomaki
putulu mpo na kopesa ndakisa ya etumbu oyo ekokweyela
bato ya masumu **7** kasi akangolaki Loti, moto ya sembo, oyo
atondaki na mawa kati na motema na ye likolo na mobulu
ya bato wana ya mabe, **8** (pamba te moto oyo ya sembo
azalaki kovanda kati na bango mpe, mokolo na mokolo,
azalaki komitungisa makasi kati na motema na ye mpo na
mabe oyo azalaki komona mpe koyoka), **9** elingi koloba ete
Nkolo azali na makoki ya kokangola bayengebene kati na
komekama mpe ya kopesa, na mokolo ya kosambisama,
etumbu epai ya bato mabe. **10** Akopesa mingi-mingi etumbu
epai ya ba-oyo, mpo na lokoso na bango ya makambo
ya mbindo, batambolaka kolanda baposa mabe ya nzoto
mpe batiolaka bokonzi ya Nkolo. Lokola bateyi yango ya
lokuta batondi na lolendo mpe bamimonaka lokola bakoka
na nyonso, babangaka te kofinga bikelamu ya nkembo; **11**
nzokande ba-anjelu, ba-oyo baleki kutu bango na makasi
mpe na nguya, bamekaka kutu te kobimisa, liboso ya Nkolo,
maloba ya kofinga bikelamu wana ya nkembo. **12** Kasi
bango, bateyi ya lokuta, lokola banyama oyo ezanga mayele,
oyo etambolaka na bonyama, oyo ebongisama mpo ete bato
bakanga yango na mitambo mpe baboma yango, bafingaka
oyo bayebi te. Mpo na yango, bakokufa lokola banyama, **13**
bakozwa lifuti oyo ebongi na mabe na bango. Basepelaka
kosala makambo ya soni na moyi makasi. Na lokuta na
bango, basepelaka kosambwisa mpe kobebisa lokumu na
bino tango basanganaka elongo na bino mpo na mayangani.
14 Miso na bango elembaka te kolula basi mpo na koluka
kosala na bango ekobo, balembaka te kosala masumu,
bakosaka bato oyo balendisama malamu te na kondima;
bazali na mitema etonda na lokoso: bazali na se ya bilakeli
mabe ya Nzambe. **15** Sima na bango kotika nzela ya solo,

bapengwaki mbala moko na kolanda nzela ya Balami, mwana
mobali ya Beori, oyo alingaki lifuti ya mabe; **16** kasi Nzambe
apamelaki ye mpo na bozangi botosi na ye, atiaki maloba ya
bomoto kati na monoko ya ane ya mwasi, mpe nyama yango
oyo elobaka te esukisaki bozoba ya mosakoli. **17** Bateyi
yango ya lokuta bazali lokola bitima oyo ebimisaka lisusu
mayi te to lokola mapata oyo mopepe makasi etindikaka.
Nzambe abombela bango esika kati na molili makasi. **18**
Pamba te, mpo na kosepelisa baposa mabe ya banzoto na
bango, basalelaka maloba ya sukali mpe ezanga tina mpo na
kopengwisa bato oyo bawuti kobongola mitema sika wana
bawuti kokabwana na bato oyo babikaka kati na libunga.
19 Balakaka bango bonsomi, nzokande bango moko bazali
bawumbu ya baposa mabe ya nzoto, oyo ememaka bango
na libebi; pamba te moto nyonso azali mowumbu ya oyo
ekonzaka ye. **20** Soki, sima na bango kokabwana na mbindo
ya mokili, mpo ete bayebi Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi
na biso, bamizongisi lisusu na bowumbu ya mbindo yango,
bomoi na bango ekokoma mabe koleka ndenge ezalaki
liboso. **21** Elingaki kozala malamu mingi mpo na bango
koyeba te nzela ya bosembo, na esika ete, sima na bango
koyeba nzela ya bosembo, basundola mibeko ya bule oyo
epesamelaki bango. **22** Ezaleli na bango elongisi bosolo ya
masese oyo: « Mbwa ezongelaka biloko oyo yango moko
esanzi » mpe « Ngulu oyo basukoli ezongelaka kotambola
kati na potopoto. »

3 Balingami na ngai, tala mokanda ya mibale oyo nakomeli
bino. Kati na mikanda nyonso mibale, nazali koluka
kolamusa, kati na makanisi na bino, malakisi oyo bozwaki,
mpo ete bokoma kokanisa na lolenge ya peto, **2** mpo ete
bokanisa lisusu maloba oyo basakoli ya bule balobaki na
tango ya kala mpe Mibeko oyo Nkolo mpe Mobikisi apesaki
na nzela ya bantoma na bino. **3** Liboso na nyonso, boyeba
ete, na mikolo ya suka, batioli bakobima, bakotambola
kolanda baposa na bango moko **4** mpe bakoloba: « Boni,
alakaki te ete akoya? Wapi ye sik'oyo? Pamba te, banda
bakoko na biso bakufa, makambo nyonso ezali na yango
kaka ndenge ezalaka wuta na ebandeli ya mokili. » **5** Wana
bakanisaka bongo, babosanaka na nko ete, na kala, Likolo
mpe mabele ezalaki; ete na nzela ya Liloba na Nzambe,
mabele ebimaki wuta na mayi mpe epikamaki kati na mayi.
6 Babosanaka mpe ete ezali lisusu na nzela ya mayi yango
nde mokili ya tango wana ebebisamaki wana ezindaki kati na
mayi. **7** Nzokande, ezali mpe kaka Liloba yango nde azali
kobomba Likolo mpe mabele ya sik'oyo mpo na kozika na
moto, na mokolo ya kosambisama mpe ya kobebisama ya
bato ya masumu. **8** Balingami na ngai, ezali na likambo moko
oyo bosengeli te kobosana: mpo na Nkolo, mokolo moko
ezali lokola mibu nkoto moko, mpe mibu nkoto moko ezali
lokola mokolo moko. **9** Bato ebele bakanisaka ete Nkolo
azali kowumela mpo na kokokisa elaka na Ye; nzokande azali
nde kokanga motema mpo na bino, pamba te alingi ete moko
te abunga, kasi alingi ete bato nyonso babongola mitema.
10 Solo, mokolo ya Nkolo ekoya lokola moyibi. Na mokolo
yango, na lokito monene, Likolo ekolimwa, biloko ekozika na
moto mpe ekonyangwama, mabele mpe nyonso oyo ezali kati
na yango ekozwa etumbu ya kobebisama na moto. **11** Lokola
nyonso esengeli konyangwama ndenge wana, bosengeli
kotambola ndenge nini? Bosengeli kotambola na bomoi ya
bule mpe na botosi kati na makambo ya Nzambe **12** wana
bozali kozela mokolo ya Nzambe mpe kosala ete mokolo
yango eya noki. Na mokolo yango, Likolo elongo na biloko
nyonso ekozika mpe ekonyangwama na moto. **13** Nzokande,
biso, kolanda elaka na Ye, tozali kozela Likolo ya sika mpe
mabele ya sika epai wapi bosembo ekozala. **14** Yango wana,
balingami na ngai, wana bozali kozela yango, bosala makasi
mpo ete Nzambe akuta bino peto, bozangi pamela mpe
bozali kati na kimia oyo apesaka. **15** Boyeba malamu ete
ezali mpo na lobiko na bino nde Nkolo na biso azali nanu
kokanga motema, ndenge Polo, ndeko na biso ya bolingo,
akomelaki bino, kolanda bwanya oyo Nzambe apesaki ye.
16 Azali kokoma bongo kati na mikanda nyonso epai wapi
azali kolobela makambo yango. Kati na mikanda yango, ezali
na makambo mosusu ya makasi mpo na kososola; bongo
bato oyo bazangi boyebi mpe balendisama malamu te na
kondima bazali kobongola ndimbola na yango, ndenge kaka
bazali mpe kobongola ndimbola ya biteni mosusu ya Makomi,
mpo na libebi na bango moko. **17** Balingami na ngai, lokola
bosili kozwa boyebi oyo, bosala keba ete bomemama te na
mopepe ya mabunga ya bato oyo batosaka Nzambe te, mpo
ete bobungisa te kondima na bino; **18** kasi bokola kati na
ngolu mpe boyebi ya Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na
biso. Tika ete nkembo epesamela Ye, wuta sik'oyo kino libela
na libela! Amen! **(aiōn g165)**

1 Yoane

1 Oyo ezalaki wuta na ebandeli, oyo toyokaki, oyo tomonaki
na miso na biso, oyo totalaki malamu, mpe oyo maboko
na biso esimbaki, yango nde tozali kotatola na tina na
Liloba na bomoi. **2** Bomoi emimonisaki; tomoni yango, tozali
kotatola na tina na yango mpe kosakola epai na bino bomoi
ya seko oyo ezalaki elongo na Tata mpe emimonisi epai na
biso. **(aiōnios g166)** **3** Tozali kosakola epai na bino makambo
oyo tomoni mpe toyoki, mpo ete bino mpe bozala moko na
biso. Nzokande, biso tozali moko na Tata mpe na Yesu-
Klisto, Mwana na Ye. **4** Yango wana tozali kokomela bino
makambo oyo mpo na kokomisa esengo na biso ya kokoka.
5 Tala makambo oyo toyoki na tina na Ye mpe tozali koyebisa
bino: Nzambe azali pole, mpe molili ezali te kati na Ye. **6**
Soki tolobi ete tozali moko na Ye, nzokande tozali kotambola
kati na molili, wana tozali bakosi mpe tozali kotambola na
solo te. **7** Kasi soki tozali kotambola kati na pole ndenge
Ye moko Nzambe azali kati na pole, wana tozali moko,
bamoko na bamosusu, mpe makila ya Yesu, Mwana na
Ye, ezali kopetola biso na masumu nyonso. **8** Soki tolobi
ete tozali na masumu te, wana tozali komikosa biso moko
mpe solo ezali te kati na biso. **9** Soki toyamboli masumu
na biso, Nzambe akolimbisa biso mpe akopetola biso na
mabe nyonso, pamba te azali Sembo mpe Moyengebene. **10**
Soki tolobi ete tosalaka masumu te, wana tokomisi Nzambe
mokosi mpe Liloba na Ye ezali te kati na biso.

2 Bana na ngai, nazali kokomela bino makambo oyo mpo
ete bosala masumu te. Kasi soki esali ete moko kati na
bino akweyi na lisumu, tozali na Molobeli moko epai ya Tata:
Yesu-Klisto, Nkolo-Na-Bosembo. **2** Amikabaki lokola mbeka
mpo na bolimbisi masumu na biso; mpo na masumu na biso
kaka te, kasi mpe mpo na masumu ya mokili mobimba. **3**
Tala ndenge nini tososolaka ete toyebi Nzambe: ezali mpo
ete totosaka mibeko na Ye. **4** Moto nyonso oyo alobaka: «
Nayebi Nzambe, » kasi atosaka te mibeko ya Nzambe azali
mokosi mpe solo ezali kati na ye te. **5** Moto oyo atosaka
Liloba na Nzambe azalaka penza na bolingo ya kokoka mpo
na Nzambe kati na ye. Ezali ndenge wana nde tososolaka
ete tozali moko na Ye. **6** Moto nyonso oyo alobaka ete
azali kati na Nzambe asengeli mpe kotambola ndenge Yesu
atambolaki. **7** Balingami na ngai, nazali kokomela bino
mobeko ya sika te, kasi mobeko ya kala kaka, mobeko oyo
bozwaki wuta na ebandeli. Mobeko yango ya kala ezali
liloba oyo boyokaki. **8** Nzokande, nazali mpe kokomela bino
mobeko ya sika, mpe sika na yango emonani kati na Yesu
mpe kati na bino, pamba te molili ezali kolimwa mpe pole ya
solo esili kobanda kongenga. **9** Moto nyonso oyo alobaka
ete azali kati na pole kasi ayinaka ndeko na ye, azali nanu
kati na molili. **10** Moto nyonso oyo alingaka ndeko na ye
azali kati na pole; mpe ezali na eloko moko te kati na ye, oyo
ekoki kobetisa ye libaku. **11** Kasi moto oyo ayinaka ndeko na
ye azali kati na molili mpe azali kotambola kati na molili;
ayebi te epai azali kokende, pamba te molili esila koboma ye
miso. **12** Bana, nazali kokomela bino, pamba te masumu na
bino elimbisamaki mpo na Kombo na Yesu-Klisto. **13** Batata,
nazali kokomela bino, pamba te boyebi Ye oyo azala wuta na
ebandeli. Bilenge, nazali kokomela bino, pamba te bolongaki
Satana. **14** Bana, nakomeli bino mpo ete boyebi Tata. Batata,
nakomeli bino mpo ete boyebi Ye oyo azala wuta na ebandeli.
Bilenge, nakomeli bino mpo ete bozali makasi, Liloba na
Nzambe ezali kowumela kati na bino, mpe bolongaki Satana.
15 Bolingaka mokili te; bolingaka mpe te nyonso oyo ezali
kati na mokili. Moto oyo alingaka mokili azalaka na bolingo
ya Tata te kati na ye, **16** pamba te nyonso oyo ezali kati
na mokili, lokola baposa mabe ya nzoto, posa makasi ya
konduka biloko oyo miso ezali kolula, mpe lofundu mpo
na biloko; ewuti na Tata te, kasi ewuti na mokili. **17** Mokili
mpe baposa na yango ezali koleka, kasi moto oyo asalaka
mokano ya Nzambe awumelaka tango nyonso. **(aiōn g165)**
18 Bana, tokomi na tango ya suka; ndenge kaka boyokaki
ete monguna ya Klisto azali koya, nzokande banguna ya
Klisto basili koya sik'oyo ebele, ndenge wana mpe tosengeli
koyeba ete tokomi na tango ya suka. **19** Banguna yango
babimelaki kati na biso, kasi bazalaki penza bato na biso te.
Pamba te soki bazalaki bato na biso, balingaki kotikala na
biso; kasi batikaki biso mpo ete emonana polele ete bango
nyonso bazali bato na biso te. **20** Nzokande bino, bozali na
epakolami kowuta na Molimo Mosantu, mpe bino nyonso
bozali na boyebi ya nyonso. **21** Ngai nakomeli bino mpo ete
boyebi yango mpe mpo ete lokuta moko te ewutaka na solo;
kasi ezali te mpo boyebi yango te. **22** Boye nani mokosi?
Mokosi azali moto oyo awangani ete Yesu azali Klisto. Mpe
moto ya ndenge wana azali monguna ya Klisto: awanganaka
Tata mpe Mwana. **23** Moto nyonso oyo awangani Yesu
azali mpe na Tata te. Moto oyo atatoli Yesu azali mpe na
Tata. **24** Kasi bino, bosimba makasi makambo oyo boyokaki
wuta na ebandeli. Soki ezali penza kowumela kati na bino,
bokowumela mpe kati na Mwana mpe kati na Tata. **25**
Mpe tala elaka oyo apesaki biso: bomoi ya seko. **(aiōnios**
g166) **26** Nazali kokomela bino makambo oyo na tina na
bato oyo bazali komeka kopengwisa bino. **27** Kasi mpo na
bino, epakolami ya Molimo oyo bozwaki kowuta na Klisto
ezali kowumela kati na bino. Boye, bozali lisusu na posa
te ete bapesa bino malakisi. Kasi lokola Molimo ya Klisto
apesaka bino malakisi na tina na makambo nyonso, lokola
mpe apesaka malakisi ya solo kasi ya lokuta te, bowumela
kati na malakisi yango ndenge kaka bapesaki bino yango.
28 Sik'oyo, bana na ngai, bowumela ya kokangama na Klisto
mpo ete, na ngonga nyonso oyo akomimonisa, tozala na
elikya mpe toyoka soni te na liboso na Ye tango akoya. **29**
Boyebi malamu ete Klisto azali sembo; boye bosengeli mpe
koyeba ete moto nyonso oyo asalaka makambo ya sembo
azali mwana na Nzambe.

3 Botala bolingo monene oyo Tata atalisaki biso mpo ete
tobengama bana na Nzambe! Mpe tozali solo bana na
Nzambe. Tala tina nini mokili eyebi biso te: ezali mpo ete
eyebi Nzambe te. **2** Balingami na ngai, tozali sik'oyo bana na
Nzambe; kasi oyo tokokoma emonisami nanu te. Nzokande,
toyebi solo ete tango Klisto akomimonisa, tokokoma lokola
Ye; pamba te tokomona Ye ndenge penza Ye azalaka. **3**
Moto nyonso oyo azali na elikya ya ndenge wana kati na
Klisto amipetolaka, ndenge Klisto azali peto. **4** Moto nyonso
oyo asalaka masumu abukaka mibeko ya Nzambe; pamba te
kosala lisumu ezali: kobuka mibeko ya Nzambe. **5** Nzokande,

boyebi malamu ete Klisto ayaki mpo na kolongola masumu;
mpe kati na Ye, lisumu ezali te. **6** Moto nyonso oyo azali
moko na Klisto asalaka masumu te, mpe moto nyonso oyo
asalaka masumu atikala nanu te komona mpe koyeba Yesu.
7 Bana na ngai, tika ete moto moko te akosa bino. Moto
oyo atambolaka na bosembo azali sembo ndenge Ye moko
Klisto azali sembo. **8** Moto oyo amipesaka na masumu
azali ya Satana, pamba te Satana asalaka masumu wuta na
ebandeli. Nzokande Mwana na Nzambe ayaki penza mpo
na kobebisa misala ya Satana. **9** Moto nyonso oyo akoma
mwana na Nzambe akobaka te kosala masumu, pamba
te nguya ya bomoi ya bonzambe ezali kosala kati na ye;
akoki te kokoba kosala masumu, pamba te azali mwana na
Nzambe. **10** Tala ndenge nini bana na Nzambe bakeseni na
bana ya Satana: moto nyonso oyo atambolaka te na bomoi
ya sembo mpe alingaka ndeko na ye te azali mwana na
Nzambe te. **11** Pamba te, tala Sango Malamu oyo boyokaki
wuta na ebandeli: Tolinganaka biso na biso. **12** Boye tika ete
moko te azala lokola Kayina oyo azalaki moto ya Satana
mpe abomaki ndeko na ye. Mpo na nini Kayina abomaki
Abeli, ndeko na ye? Ezali mpo ete misala ya Kayina ezalaki
mabe, kasi misala ya Abeli, ndeko na ye, ezalaki sembo.
13 Bandeko na ngai, bokamwa te soki mokili ezali koyina
bino. **14** Toyebi ete tosila kolongwa na kufa mpe tokoma
na bomoi mpo ete tolingaka bandeko na biso. Moto oyo
alingaka ndeko na ye te azali nanu na se ya bokonzi ya kufa.
15 Moto nyonso oyo ayinaka ndeko na ye azali mobomi; mpe
boyebi malamu ete mobomi ata moko te azali na bomoi ya
seko kati na ye. **(aiōnios g166)** **16** Tala ndenge nini toyebi
ndimbola ya bolingo: Yesu-Klisto akabaki bomoi na Ye mpo
na biso. Boye biso mpe tosengeli kokaba bomoi na biso mpo
na bandeko na biso. **17** Soki moto moko azali na biloko ya
mokili oyo, bongo amoni ndeko na ye kokelela mpo na eloko
songolo kasi aboyi kosunga ye; boni, moto wana azali na
bolingo ya Nzambe kati na ye? **18** Bana na ngai, tika ete
bolingo na biso esukaka kaka te na lolemo to na maloba ya
sukali; kasi tika ete emonisamaka nde na misala mpe na
solo. **19** Ezali na ndenge wana nde tokoyeba ete tozali kati
na solo, mpe mitema na biso ekotonda na elikya liboso ya
Nzambe; **20** pamba te soki ata mitema na biso elongisi biso
te, toyebi ete Nzambe azali monene koleka mitema na biso
mpe ayebi nyonso. **21** Balingami na ngai, soki mpe mitema
na biso elongisi biso, tokozala kaka na elikya makasi na
Nzambe. **22** Apesaka biso nyonso oyo tosengaka epai na
Ye, pamba te totosaka mibeko na Ye mpe tosalaka makambo
oyo esepelisaka Ye. **23** Mpe tala mobeko oyo apesa biso:
kondima Yesu-Klisto, Mwana na Ye, mpe kolingana biso na
biso, ndenge atindaki biso. **24** Moto oyo atosaka mibeko na
Ye awumelaka kati na Nzambe, mpe Nzambe awumelaka
kati na ye. Bongo ndenge nini toyebaka ete Nzambe azali
kowumela kati na biso? Ezali na nzela ya Molimo Mosantu
oyo apesaki biso.

4 Balingami na ngai, bondimaka te bato nyonso oyo
babetaka tolo mpo na koloba ete batondisami na Molimo
ya Nzambe; kasi bomeka bango mpo na koyeba soki bazali
penza ya Nzambe, pamba te basakoli ebele ya lokuta basili
kopanzana na mokili. **2** Tala ndenge nini bokoyeba soki
bazali na Molimo ya Nzambe: moto nyonso oyo azali kondima
ete Yesu-Klisto akomaki moto azali na Molimo ya Nzambe. **3**
Moto nyonso oyo azali kondima Yesu te azali na Molimo ya
Nzambe te, kasi azali na molimo ya monguna ya Klisto, oyo
boyokaki na tina na ye ete azali koya mpe azali sik'oyo kati
na mokili. **4** Bino, bana na ngai, bozali ya Nzambe mpe bosili
kolonga basakoli yango ya lokuta, pamba te Ye oyo azali kati
na bino azali na nguya koleka ye oyo azali kati na mokili. **5**
Basakoli ya lokuta bazali ya mokili; balobaka kolanda elobeli
ya mokili, mpe mokili eyokaka bango. **6** Biso, tozali ya
Nzambe; mpe moto nyonso oyo ayebi Nzambe ayokaka biso.
Kasi moto oyo azali ya Nzambe te ayokaka biso te. Ezali
ndenge wana nde toyebaka Molimo ya solo mpe molimo
ya libunga. **7** Balingami na ngai, tolinganaka biso na biso,
pamba te Nzambe azali bolingo. Moto nyonso oyo azali na
bolingo azali ya Nzambe mpe ayebi Nzambe. **8** Moto oyo
azangi bolingo ayebi Nzambe te, pamba te Nzambe azali
bolingo. **9** Botala ndenge nini Nzambe atalisaki biso bolingo
na Ye: atindaki Mwana na Ye se moko kati na mokili mpo ete
tozala na bomoi ya solo na nzela na Ye. **10** Bolingo yango
emonani na likambo oyo: ezali biso te bato tolingaki Nzambe,
kasi Ye nde alingaki biso mpe atindaki Mwana na Ye mpo
ete azala mbeka mpo na bolimbisi masumu na biso. **11**
Balingami na ngai, lokola Nzambe alingaki biso mingi penza,
biso mpe tosengeli kolingana biso na biso. **12** Moto moko
te asila komona Nzambe; nzokande soki tozali kolingana
biso na biso, Nzambe azali kati na biso mpe bolingo na Ye
ezali ya kokoka kati na biso. **13** Tala ndenge nini toyebaka
ete tozali kati na Nzambe, mpe Nzambe azali kati na biso:
ezali na nzela ya Molimo na Ye, oyo apesa biso. **14** Tosilaki
komona Ye mpe totatolaka ete Tata atinda Mwana na Ye
mpo ete azala Mobikisi ya mokili. **15** Moto oyo andimaka ete
Yesu azali Mwana na Nzambe, Nzambe azali kati na ye,
mpe ye azali kati na Nzambe. **16** Mpe biso toyebi mpe tozali
na kondima kati na bolingo oyo Nzambe azali na yango mpo
na biso. Nzambe azali bolingo, mpe moto oyo abikaka kati
na bolingo abikaka kati na Nzambe, mpe Nzambe abikaka
kati na ye. **17** Tala mpo na nini bolingo ezali ya kokoka kati
na biso: ezali mpo ete tozala na elikya ya kokoka na mokolo
ya kosambisama; pamba te kati na mokili oyo, ndenge Klisto
azali, ndenge biso mpe tozali. **18** Kati na bolingo, kobanga
ezalaka te; kasi bolingo oyo ezali ya kokoka elongolaka
bobangi, pamba te bobangi ebendaka etumbu. Mpe moto
oyo abangaka azali nanu ya kokoka te kati na bolingo. **19**
Biso, tolingaka mpo ete Nzambe alingaki biso, ya liboso. **20**
Soki moto alobi ete alingaka Nzambe, kasi azali lisusu koyina
ndeko na ye, azali mokosi. Pamba te moto oyo alingaka te
ndeko na ye, oyo amonaka akoki kolinga te Nzambe oyo
amonaka te. **21** Kutu, Klisto apesaki biso mobeko oyo: moto
oyo alingaka Nzambe asengeli mpe kolinga ndeko na ye.

5 Moto nyonso oyo andimaka ete Yesu azali Klisto azali
mwana na Nzambe, mpe moto nyonso oyo alingaka Tata
alingaka mpe Mwana na Ye. **2** Tala ndenge nini toyebaka
ete tolingaka bana na Nzambe: ezali na nzela ya kolinga
Nzambe mpe ya kotosa mibeko na Ye. **3** Pamba te kolinga
Nzambe ezali: kotosa mibeko na Ye. Mpe mibeko na Ye ezali
pasi te, **4** pamba te mwana nyonso ya Nzambe alongaka
mokili, mpe elonga oyo elongaki mokili ezali: kondima na
biso. **5** Nani oyo alongaka mokili? Ezali kaka moto oyo

andimaka ete Yesu azali Mwana na Nzambe. **6** Yesu-Klisto
azali Ye oyo ayaki na nzela ya mayi mpe makila; ayaki na
nzela ya mayi kaka te, kasi na nzela ya mayi mpe makila.
Mpe ezali Molimo nde atatoli bongo, pamba te Molimo azali
solo. **7** Nzokande, batatoli bazali misato: **8** Molimo, mayi
mpe makila; mpe bango misato balobaka ndenge moko. **9**
Tondimaka matatoli ya bato, kasi litatoli ya Nzambe eleki
motuya, pamba te yango nde Nzambe apesa na tina na
Mwana na Ye. **10** Moto oyo andimelaka Mwana na Nzambe
azali na litatoli yango kati na motema na ye; moto oyo
andimelaka Nzambe te akomisi Nzambe mokosi, pamba te
andimaka te litatoli oyo Nzambe apesa na tina na Mwana na
Ye. **11** Mpe litatoli yango ezali: Nzambe apesa biso bomoi ya
seko, mpe bomoi yango ezali kati na Mwana na Ye. **(aiōnios
g166)** **12** Moto oyo azali na Mwana azali na bomoi, kasi moto
oyo azangi Mwana na Nzambe azangi mpe bomoi. **13** Bino
oyo bondimelaka Kombo ya Mwana na Nzambe, nakomeli
bino makambo oyo mpo boyeba ete bozali na bomoi ya
seko. **(aiōnios g166)** **14** Mpe tala elikya oyo tozali na yango
liboso ya Nzambe: soki tosengi eloko kolanda mokano na
Ye, ayoki biso. **15** Mpe soki toyebi ete ayoki biso, toyebi
lisusu ete tozali na eloko oyo tosengi epai na Ye. **16** Soki
omoni ndeko na yo kosala lisumu oyo ememaka na kufa
te, osengeli kobondela mpo na ye, mpe Nzambe akopesa
ye bomoi. Nazali koloba nde na tina na bato oyo basalaka
lisumu oyo ememaka na kufa te. Kasi ezali na lisumu oyo
ememaka na kufa; ezali te na tina na lisumu yango nde
nazali kosenga na bino kobondela. **17** Solo, lisumu ezali:
kobuka mobeko; kasi ezali na lisumu oyo ememaka na kufa
te. **18** Toyebi ete moto nyonso oyo abotami na bomoi ya
bonzambe akobaka te kosala lisumu; Ye moko Mwana na
Nzambe abatelaka ye, mpe Satana akoki kosala ye mabe
te. **19** Toyebi ete tozali bana na Nzambe, mpe ete mokili
mobimba ezali na se ya bokonzi ya Satana. **20** Toyebi lisusu
ete Mwana na Nzambe asila koya mpe apesa biso bososoli
mpo ete tokoka koyeba Ye oyo azali solo. Mpe tozali kati na
Ye oyo azali solo, na nzela ya kozala kati na Yesu-Klisto,
Mwana na Ye. Mwana azali Ye moko Nzambe ya solo mpe
bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **21** Bana na ngai, bomibatelaka
mosika na banzambe ya bikeko.

2 Yoane

1 Ngai mpaka; Epai ya mwasi moponami ya Nzambe, mpe
epai ya bana na ye, oyo nalingaka kati na solo. Ezali ngai
moko kaka te moto nalingaka bino, kasi mpe bato nyonso
oyo bayebi solo. **2** Tolingaka bino mpo na solo oyo ezali
kati na biso mpe ekozalaka elongo na biso tango nyonso.
(aiōn g165) **3** Ngolu, boboto mpe kimia kowuta na Nzambe
Tata mpe na Yesu-Klisto, Mwana ya Tata, ekozala elongo
na biso kati na solo mpe bolingo. **4** Nazalaki na esengo
makasi ya komona ndambo ya bana na yo kotambola kati
na solo, kolanda mobeko oyo tozwaki kowuta na Tata. **5**
Mpe sik'oyo, mama molingami na ngai, nazali kokomela
yo mobeko ya sika te, kaka mobeko oyo tozwaki wuta na
ebandeli: Tolinganaka biso na biso. **6** Mpe tala makambo
oyo bolingo esengaka: kobika kolanda mibeko ya Nzambe.
Yango nde mobeko oyo tosengeli kotosa, ndenge boyokaki
yango wuta na ebandeli, mpo ete bobika kati na bolingo.
7 Bato ebele ya lokuta basili kopanzana na mokili, bazali
kobungisa bato mingi nzela; bandimaka te ete Yesu-Klisto
akomaki penza moto. Moto nyonso oyo alobaka ndenge
wana azali moto ya lokuta mpe monguna ya Klisto. **8** Boye,
bosala keba mpo ete bobungisa te mbuma ya mosala na
biso, kasi mpo ete bozwa lifuti ya kokoka. **9** Moto nyonso
oyo azali kowumela te kati na mateya ya Klisto, kasi abimi
libanda na yango, azali moko te na Nzambe; nzokande moto
oyo azali kowumela kati na mateya yango azali moko na
Tata mpe na Mwana. **10** Soki moto moko ayei epai na bino
mpe amemeli bino mateya mosusu, boyamba ye te kati na
bandako na bino, mpe bopesa ye ata mbote te, **11** pamba
te moto oyo apesi ye mbote asangani na misala na ye ya
mabe. **12** Nazali lisusu na makambo ebele ya kokomela
bino, kasi naboyi kosala yango na nzela ya lokasa mpe ya
mayi ya ekomeli. Nazali na elikya ya koya kotala bino mpe
ya kosolola malamu na bino, mpo ete esengo na biso ezala
ya kokoka. **13** Bana ya ndeko na yo ya mwasi, moponami ya
Nzambe, batindeli yo mbote.

3 Yoane

1 Ngai mpaka; Epai ya Gayusi, molingami na ngai, oyo
nalingaka kati na solo. **2** Molingami na ngai, posa makasi
ya motema na ngai ezali ete okende liboso na makambo na
yo nyonso, mpe ozala na nzoto kolongono, ndenge molimo
na yo ezali kokola. **3** Nasepelaki makasi koyoka litatoli na
tina na yo, na monoko ya bandeko oyo bayaki wuta epai na
yo, ete ozali kokoba kokangama na bosolo, mpe ozali kobika
kolanda bosolo yango. **4** Nazalaka na esengo makasi tango
nayokaka ete bana na ngai bazali kobika kolanda bosolo. **5**
Molingami na ngai, makambo oyo osalaka mpo na bandeko
kati na kondima, ezala mpo na ba-oyo bazali bapaya na
miso na yo, osalaka yango penza kolanda kondima na yo. **6**
Batatolaki na miso ya Lingomba na tina na bolingo na yo.
Bongo, okosala lisusu malamu koleka soki osungi bango, na
lolenge oyo ekosepelisa Nzambe, mpo ete bakoba mobembo
na bango. **7** Pamba te ezali mpo na kosakola Klisto nde
bazali kotambola mpe koboya kozwa lisungi na maboko
ya Bapagano. **8** Boye, tosengeli kosunga bato ya lolenge
oyo mpo ete tosangana na bango na makambo oyo bazali
kosala mpo na solo. **9** Nakomelaki Lingomba mokanda
moko ya mokuse; kasi Diotrefi, oyo alingaka kaka kozala
mokonzi na makambo nyonso, akoyamba biso te. **10** Yango
wana, tango nakoya, nakobimisa mabe na ye na polele; azali
koloba makambo ya mabe mpe ya lokuta na tina na biso.
Mpe asuki kaka wana te, azali ata koboya koyamba bandimi
mosusu, azali kopekisa, kotelemela mpe kobengana na
Lingomba, bato oyo bandimi koyamba bango. **11** Molingami
na ngai, komekolaka mabe te, mekolaka nde bolamu. Moto
oyo asalaka bolamu azali ya Nzambe, kasi moto oyo asalaka
mabe ayebi Nzambe te. **12** Bato nyonso bazali kopesa litatoli
ya malamu na tina na Demetriusi, ezala yango moko bosolo
ezali mpe kopesa litatoli ya malamu na tina na ye. Biso mpe
tozali kopesa litatoli ya malamu na tina na ye, mpe oyebi
malamu ete litatoli na biso ezalaka ya solo. **13** Nazali lisusu
na makambo ebele ya kokomela yo, kasi naboyi kosala
yango na nzela ya ekomeli mpe ya mayi na yango. **14** Nazali
kolikya komona yo kala mingi te, bongo tokosolola malamu.
Tika ete kimia ezala na yo! Balingami ya awa bapesi yo
mbote. Pesa mpe balingami ya kuna mbote, moko na moko
na kombo na ye.

Jide

1 Ngai Jide, mowumbu ya Yesu-Klisto mpe ndeko ya Jake;
Epai ya bato oyo Nzambe abenga, ba-oyo Nzambe Tata
alingaka, mpe ba-oyo babatelami mpo na Yesu-Klisto: **2**
Tika ete mawa, kimia mpe bolingo efuluka kati na bino! **3**
Balingami na ngai, nazalaki na posa makasi ya kokomela
bino na tina na lobiko oyo tozali na yango na lisanga.
Nazwaki mokumba ya kokomela bino mpo na kolendisa bino
ete bobunda mpo na kondima oyo Nzambe apesaki, mbala
moko mpo na libela, epai ya basantu. **4** Pamba te ezali na
bato mosusu oyo basili kokota kati na bino na mayele mabe,
ba-oyo etumbu na bango ekomama wuta kala: batosaka
makambo ya Nzambe te, bakomisaka ngolu ya Nzambe na
biso lokola nzela ya kosala makambo na bango ya soni, mpe
bawanganaka Yesu-Klisto, Mokonzi kaka moko mpe Nkolo
na biso. **5** Atako boyebi malamu makambo oyo nyonso,
kasi nalingi kaka koyebisa bino lisusu ete Nkolo akangolaki
bato na Ye na bowumbu kati na Ejipito, kasi, sima na
yango, abomaki ba-oyo bazalaki na kondima te. **6** Nzambe
akangaki mpe na minyololo ya seko, kati na molili mpo na
kosambisama ya mokolo monene, ba-anjelu oyo basepelaki
te na evandelo oyo Nzambe apesaki bango mpe batikaki
yango. **(aïdios g126)** **7** Ndenge moko mpe mpo na bato ya
Sodome, ya Gomore mpe ya bingumba ya pembeni: basalaki
ndenge moko na ba-anjelu, bamipesaki na pite mpe bazalaki
kosangisa nzoto na ndenge oyo esengeli te. Bazali ndakisa
mpo na bato oyo bazali komona pasi ya etumbu ya moto
ya seko na seko. **(aiōnios g166)** **8** Ezali mpe ndenge moko
mpo na bato wana: makanisi na bango etindikaka bango na
kobebisa banzoto na bango, na kotiola bokonzi ya Nkolo,
mpe na kofinga bikelamu ya nkembo ya Likolo. **9** Nzokande,
ezala Misheli, mokonzi ya ba-anjelu, tango abendanaki na
Satana na tina na nzoto ya Moyize, amekaki ata moke te
kopesa Satana etumbu ya soni; kasi alobaki kaka: « Tika ete
Nkolo apesa yo etumbu! » **10** Kasi bato wana bafingaka oyo
bango basosolaka te, mpe makambo oyo bango basosolaka
na lolenge na bango ya bomoto mpe ya bonyama ekobebisa
bango. **11** Mawa na bango, pamba te balandaki nzela
ya Kayina, bapengwaki lokola Balami mpo na lokoso ya
mbongo, mpe bakufaki lokola Kore mpo na botomboki. **12**
Ezali mpe kaka bango nde babetisaka baninga mabaku na
tango ya kolia na lisanga: baliaka na lokoso mpe na soni
te, balukaka kaka bolamu na bango; bazali lokola mapata
oyo ezangi mayi, oyo mopepe ezali komema; bazali lokola
banzete oyo ebotaka bambuma te, ata na eleko ya kobuka
bambuma; ekufaka mbala mibale soki bapikoli yango. **13**
Babimisaka misala na bango ya soni ndenge ebale monene
ebimisaka mbonge mpe fulufulu soki etomboki makasi; bazali
lokola minzoto oyo eyengaka-yengaka. Nzambe abombeli
bango etumbu ya molili makasi mpo na libela. **(aiōn g165)** **14**
Ezala Enoki, mokitani ya sambo wuta Adamu, asakolaki na
tina na bango: « Tala, Nkolo azali koya elongo na basantu na
Ye, bankoto na bankoto, **15** mpo na kosambisa bato nyonso
mpe kopesa etumbu na bato nyonso oyo batosaka Ye te
mpo na misala na bango nyonso ya botomboki mpe mpo
na mafinga nyonso oyo basumuki yango babimisaki mpo
na kofinga Nzambe. » **16** Bato yango bayimaka-yimaka
mpe bamilelaka-lelaka tango nyonso, batambolaka kolanda
baposa mabe ya banzoto na bango, bamikumisaka mpe
bakumisaka bato mosusu na lokuta mpo na kobenda litomba
kowuta na bango. **17** Kasi bino, balingami na ngai, bokanisa
maloba oyo bantoma ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, balobaki
liboso. **18** Balobaki na bino: « Na tango ya suka, ekozala
na batioli oyo bakotambola kolanda baposa na bango, oyo
ekotindika bango na koboya kotosa makambo ya Nzambe.
» **19** Bazali bato oyo bakotisaka bokabwani kati na bato,
bazali lokola banyama mpo ete bazangi Molimo ya Nzambe.
20 Kasi bino, balingami na ngai, botonga bomoi na bino na
likolo ya kondima na bino, oyo eleki bule. Bobondelaka na
nguya ya Molimo Mosantu. **21** Bomibomba kati na bolingo ya
Nzambe, wana bozali kozela ete Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
na mawa na Ye, apesa bino bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **22**
Boyokela bato oyo bazali nanu na tembe mawa; **23** mpo na
bato mosusu, bobikisa bango na kobimisa bango na moto;
mpe mpo na bato mosusu lisusu, boyokela bango mpe mawa
oyo esangana na bobangi, na koyina ezala ata bilamba na
bango, oyo baposa na bango ya nzoto ekomisa mbindo.
24 Epai na Ye oyo azali na makoki ya kobatela bino mpo
ete bokweya te, mpe ya kotelemisa bino liboso ya nkembo
na Ye lokola bato oyo bazangi mbeba mpe bato ya esengo
monene; **25** epai ya Nzambe moko kaka, Mobikisi na biso,
na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, tika ete nkembo,
lokumu, nguya mpe bokonzi ezala ya Ye, wuta liboso ya
tango, sik'oyo mpe mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)**

Emoniseli

1 Emoniseli kowuta na Yesu-Klisto. Nzambe apesaki Ye
yango mpo ete alakisa na basali na Ye makambo oyo
esengeli koya kala mingi te. Yesu-Klisto atindaki anjelu na
Ye koyebisa emoniseli yango epai ya Yoane, mosali na
Ye. **2** Lokola motatoli, Yoane asakolaki Liloba na Nzambe
ndenge Yesu-Klisto ayebisaki ye yango; asakolaki makambo
nyonso oyo amonaki. **3** Esengo na moto oyo atangaka
maloba ya lisakoli oyo, mpe esengo na bato oyo bayokaka
maloba yango mpe babatelaka makambo oyo ekomama kati
na yango, pamba te tango ekomi pene. **4** Yoane; Epai ya
Mangomba sambo kati na etuka ya Azia: Tika ete ngolu mpe
kimia epesamela bino, kowuta na Ye oyo azali, azalaki mpe
azali koya, kowuta na milimo sambo oyo bazalaka liboso
ya Kiti na Ye ya Bokonzi, **5** mpe kowuta na Yesu-Klisto,
Motatoli oyo akosaka te, Mosekwi ya liboso kati na bakufi,
mpe Mokonzi ya bakonzi ya mokili! Epai na Ye oyo alingaka
biso mpe akangolaki biso na masumu na biso na nzela ya
makila na Ye, **6** Ye oyo akomisaki biso ekolo ya bakonzi
mpe ya Banganga-Nzambe mpo na kosalela Nzambe, Tata
na Ye: Tika ete nkembo mpe nguya ezonga epai na Ye
mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **7** « Botala, azali
koya kati na mapata! Miso nyonso ekomona Ye, ezala bato
oyo batobolaki Ye mopanzi; mpe bikolo nyonso ya mokili
ekomilela-lela likolo na Ye. » **8** « Nazali Alifa mpe Omega,
» elobi Nkolo Nzambe, « Ye oyo azali, azalaki, mpe azali
koya, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. » **9** Ngai Yoane, ndeko na
bino, oyo azali kokabola elongo na bino pasi, bokonzi mpe
molende kati na Yesu, nazalaki kati na esanga ya Patimosi,
likolo ya Liloba na Nzambe mpe litatoli na ngai na tina na
Yesu. **10** Na mokolo ya Nkolo, Molimo ya Nzambe asimbaki
ngai, mpe nayokaki sima na ngai mongongo moko ya makasi
lokola kelelo **11** koloba: « Koma na buku makambo oyo
ozali komona, mpe tinda yango na Mangomba sambo oyo:
Efeso, Simirne, Pergame, Tiyatire, Sarde, Filadelfi mpe
Laodise. » **12** Nalukaki kobaluka mpo na koluka koyeba nani
oyo azali koloba na ngai. Mpe tango nabalukaki, namonaki
bitelemiselo sambo ya minda, basala na wolo. **13** Mpe kati
na bitelemiselo yango, ezalaki na moto moko lokola Mwana
na Moto. Alataki nzambala ya molayi mpe mokaba moko
ya wolo zingazinga ya tolo na Ye. **14** Moto mpe suki na Ye
ezalaki pembe makasi lokola mvula ya pembe. Miso na Ye
ezalaki lokola moto oyo ezali kopela makasi. **15** Makolo na
Ye ezalaki lokola bronze oyo babimisi sika longwa na fulu ya
moto makasi, mpe mongongo na Ye ezalaki koyokana lokola
makelele ya mayi ya ebale monene. **16** Na loboko na Ye
ya mobali, asimbaki minzoto sambo; mpe wuta na monoko
na Ye, mopanga moko bapelisa na bangambo na yango
nyonso mibale ezalaki kobima. Elongi na Ye ezalaki lokola
moyi, na tango oyo engalaka makasi. **17** Tango namonaki
Ye, nakweyaki na makolo na Ye lokola moto akufi. Bongo
asimbaki ngai na loboko na Ye ya mobali mpe alobaki na
ngai: « Kobanga te! Nazali Ya liboso mpe Ya suka. **18** Nazali
Ye oyo azali na bomoi; nakufaki, mpe sik'oyo tala, nazali na
bomoi mpo na libela na libela! Nasimbi bafungola ya kufa
mpe ya mboka ya bakufi. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Yango
wana, koma makambo oyo omoni, oyo ezali sik'oyo, mpe
oyo ekoya na sima. **20** Tala mabombami oyo ezali kati na
minzoto sambo oyo omonaki na loboko na Ngai ya mobali,
mpe bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo:
minzoto sambo elakisi ba-anjelu ya Mangomba sambo; mpe
bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo elakisi
Mangomba sambo. »

2 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Efeso: «
Tala maloba ya Ye oyo asimbi minzoto sambo na loboko
na Ye ya mobali mpe atambolaka kati na bitelemiselo sambo
ya minda, oyo basala na wolo: **2** Nayebi misala, pasi mpe
molende na yo. Nayebi ete okoki te koyikela bato mabe
mpiko; nayebi lisusu ete omekaki bato oyo balobaka ete
bazali bantoma, nzokande bazali na bango bantoma te, mpe
omonaki penza ete bazali bakosi. **3** Nayebi malamu ete
ozali na molende mpe oyokaki pasi makasi mpo na Kombo
na Ngai, kasi olembaki te. **4** Nzokande, ezali na likambo
moko oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango: obwaki
bolingo na yo ya liboso. **5** Kanisa malamu esika oyo ozalaki,
liboso ete okweya! Bongola motema na yo mpe zongela
misala na yo ya liboso; noki te, nakoya epai na yo mpe
nakolongola etelemiselo na yo ya mwinda na esika na yango.
6 Kasi ezali na likambo moko oyo nasepelaka na yango epai
na yo: olingaka te misala ya bato ya lingomba ya Nikola,
oyo Ngai mpe nalingaka te. **7** Tika ete moto oyo azali na
matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali
koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, nakopesa ye
nzela ya kolia mbuma ya nzete ya bomoi, oyo ezali kati na
Paradizo ya Nzambe. » **8** Komela anjelu ya Lingomba oyo
ezali kati na Simirne: « Tala maloba ya Ye oyo azali Ya liboso
mpe Ya suka, Ye oyo akufaki mpe azali lisusu na bomoi: **9**
Nayebi minyoko mpe bobola na yo, nzokande ozali mozwi;
nayebi ndenge nini bato oyo balobaka ete bazali Bayuda,
kasi bazali na bango Bayuda te, batiolaka yo; bazali nde
ndako ya mayangani ya Satana. **10** Kobanga te pasi oyo
osengeli komona. Tala, Satana akobwaka bato mingi kati na
bino na boloko mpo na komeka bino mpe bokonyokwama
mikolo zomi. Zala kaka sembo kati na kondima na yo kino na
kufa, mpe Ngai nakopesa yo bomoi lokola motole ya elonga
na yo. **11** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka
ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba!
Moto oyo akolonga, kufa ya mibale ekosala ye pasi ata
moke te. » **12** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na
Pergame: « Tala maloba ya Ye oyo asimbi mopanga bapelisa
na bangambo nyonso mibale: **13** Nayebi malamu esika oyo
ovandaka. Ezali mpe kaka na esika yango nde Satana atie
kiti na ye ya bokonzi. Okweyisaki te kondima na yo epai na
Ngai, ezala na mikolo oyo babomaki Antipasi, motatoli na
Ngai ya sembo, kati na engumba na bino epai wapi Satana
avandaka. **14** Nzokande, ezali na ndambo ya makambo
oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango: kati na yo,
ezali na bato oyo bakangama na mateya ya Balami oyo
ayebisaki Balaki ete atia motambo mpo na kotindika bana ya
Isalaele kati na masumu ya kolia misuni ya banyama oyo
ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe
kati na masumu ya kindumba. **15** Kati na Lingomba na yo,
ozali mpe na bato oyo bakangama na mateya ya bato ya
lingomba ya Nikola. **16** Boye, bongola motema na yo! Soki
te, nakoya kala mingi te epai na yo mpe nakobundisa bango

na mopanga ya monoko na Ngai. **17** Tika ete moto oyo azali
na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali
koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, nakopesa ye
mana oyo ebombama; nakopesa ye lisusu libanga moko
ya pembe oyo bakoma kombo moko ya sika na likolo na
yango, kombo oyo eyebani kaka na moto oyo akozwa yango.
» **18** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Tiyatire:
« Tala maloba ya Mwana na Nzambe, Ye oyo miso na Ye
ezali lokola moto oyo ezali kopela makasi, mpe makolo na
Ye, lokola bronze ya motuya: **19** Nayebi misala, bolingo,
kondima, etamboli mpe molende na yo; nayebi mpe ete
misala oyo ozali kosala sik'oyo ezali ebele koleka oyo osalaki
liboso. **20** Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali
kopamela yo na tina na yango: opesaka na Jezabeli, mwasi
oyo amibengaka mosakoli, nzela ya kopengwisa basali na
Ngai na mateya na ye ya mabe, mpo na kotindika bango na
kindumba mpe na kolia misuni ya banyama oyo ebonzami
lokola mbeka epai ya banzambe mosusu. **21** Napesaki ye
tango mpo ete abongola motema, kasi aboyi kaka kotika
kindumba na ye. **22** Boye, nakobwaka ye na mbeto ya pasi
makasi elongo na bato oyo basalaka kindumba elongo na ye.
Kasi soki babongoli mitema mpe batiki kotambola kolanda
mateya ya Jezabeli, nakobwaka bango te na mbeto ya pasi
makasi. **23** Nakoboma bana ya Jezabeli; bongo Mangomba
nyonso ekondima ete Ngai nazali penza Ye oyo akundolaka
mozindo ya mitema mpe ya milimo ya bato. Nakofuta moko
na moko na bino kolanda etamboli na ye. **24** Kasi epai na
bino oyo, kati na Tiyatire, bokangami te na mateya wana
ya lokuta mpe boboyi koyekola mabombami ya mozindo ya
Satana, kolanda ndenge babengaka yango, nazali koloba: ‹
Nakomemisa bino te mokumba mosusu na makasi; **25** kasi,
oyo bozali na yango, bosimba yango makasi kino nakoya. ›
26 Moto oyo akolonga, oyo akosala mokano na Ngai kino na
suka, nakopesa ye bokonzi ya kokonza bikolo: **27** akokamba
yango na lingenda ya ebende mpe akopanza yango na biteni
lokola mbeki, **28** ndenge Ngai mpe nazwaki bokonzi kowuta
na Tata na Ngai. Nakopesa ye lisusu monzoto ya tongo. **29**
Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka
makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! »

3 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Sarde: «
Tala maloba ya Ye oyo azali na milimo sambo ya Nzambe
mpe minzoto sambo: Nayebi misala na yo; nayebi malamu
ete okenda sango ete ozali na bomoi, nzokande ozali na yo
ya kokufa. **2** Lamuka! Lendisa bato oyo batikali mpe ba-oyo
bakomi pene ya kokufa, pamba te namoni ete misala na
yo ezali ya kokoka te liboso ya Nzambe na Ngai. **3** Yango
wana, kanisa malamu mateya oyo ozwaki mpe oyokaki; tosa
mpe bongola motema na yo. Kasi soki olamuki te, nakoya
lokola moyibi, mpe okoyeba te ngonga oyo nakoya epai na
yo. **4** Nzokande, kati na Sarde, ozali na ndambo ya bato oyo
babebisaki te bilamba na bango. Bakotambola elongo na
Ngai, na bilamba ya pembe, pamba te babongi na yango. **5**
Moto oyo akolonga, bakolatisa ye bilamba ya pembe lokola
bango. Nakolongola kombo na ye te na buku ya bomoi,
kasi nakondima yango liboso ya Tata na Ngai mpe liboso
ya ba-anjelu na Ye. **6** Tika ete moto oyo azali na matoyi
mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba
na Mangomba! » **7** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali
kati na Filadelfi: « Tala maloba ya Ye oyo azali Bule mpe
Solo, oyo asimbi fungola ya Davidi: oyo Ye afungoli, moko te
akoki kokanga yango; mpe oyo Ye akangi, moko te akoki
kofungola yango. **8** Nayebi misala na yo. Tala, natiaki liboso
na yo ekuke moko ya kofungwama, ekuke oyo moko te
akoki kokanga. Nayebi ete ozali na nguya moke, obatelaki
Liloba na Ngai mpe owanganaki te Kombo na Ngai. **9** Tala
makambo oyo nakosala bato ya ndako ya mayangani ya
Satana, oyo balobaka ete bazali Bayuda, nzokande bazali
na bango Bayuda te; bazali nde bakosi. Nakosala ete baya
kofukama na makolo na yo mpe bandima ete nalingaka yo.
10 Lokola obatelaki etinda na Ngai ya kozala na molende,
Ngai mpe nakobatela yo na tango ya pasi oyo ekokweyela
mokili mobimba mpo na komeka bavandi na yango. **11**
Nazali koya kala mingi te. Oyo ozali na yango, simba yango
makasi mpo ete moko te abotola yo motole na yo. **12** Moto
oyo akolonga, nakokomisa ye likonzi kati na Tempelo ya
Nzambe na Ngai, mpe akotikala lisusu te kobima kuna.
Nakokoma na likolo na ye Kombo ya Nzambe na Ngai mpe
kombo ya engumba ya Nzambe na Ngai, Yelusalemi ya sika,
oyo ekokita wuta na Lola, epai ya Nzambe na Ngai. Mpe
lisusu, nakokoma Kombo na Ngai ya sika na likolo na ye. **13**
Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka
makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! » **14**
Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Laodise: Tala
maloba ya Amen, Motatoli ya sembo mpe ya solo, Mokonzi
ya bikelamu nyonso ya Nzambe: **15** Nayebi misala na yo,
mpe nayebi malamu ete ozali malili te mpe ozali moto te;
nalingaki nde ozala malili to moto. **16** Kasi lokola ozali malili
te mpe ozali moto te, nazali kosanza yo wuta na monoko na
Ngai. **17** Olobaka: « Nazali mozwi! Nakomi na bozwi ebele
mpe nazali na posa ya eloko te. » Kasi ozali koyeba te ete
ozali moto ya pasi mpe ya mawa, ozali nde mobola, mokufi
miso mpe ozali bolumbu. **18** Yango wana, nazali kopesa yo
toli ete osomba epai na Ngai wolo oyo bapetola na moto mpo
ete okoma penza mozwi, bilamba ya pembe mpo ete olata
mpe obomba bolumbu na yo ya soni, mpe kisi ya miso mpo
ete otia na miso na yo mpe omona malamu. **19** Napamelaka
bato oyo nalingaka mpe napesaka bango etumbu. Boye, zala
na molende mpe bongola motema na yo. **20** Tala Ngai oyo,
natelemi na ekuke mpe nazali kobeta. Soki moto moko ayoki
mongongo na Ngai mpe afungoli ekuke, nakokota epai na ye
mpe nakolia elongo na ye, mpe ye elongo na Ngai. **21** Moto
oyo akolonga, nakopesa ye makoki ya kovanda elongo na
Ngai, na Kiti na Ngai ya Bokonzi, ndenge Ngai mpe, sima na
Ngai kolonga, nakendeki kovanda elongo na Tata na Ngai,
na Kiti na Ye ya Bokonzi. **22** Tika ete moto oyo azali na
matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali
koloba na Mangomba!

4 Sima na makambo oyo, namonaki ekuke moko
efungwama kati na Lola. Bongo mongongo oyo nayokaki
koloba na ngai lokola kelelo na mbala ya liboso elobaki na
ngai lisusu: « Mata awa, mpe nakolakisa yo makambo oyo
esengeli koya sima na oyo. » **2** Mbala moko, Molimo asimbaki
ngai mpe namonaki kati na Lola Kiti moko ya Bokonzi oyo
moto moko avandelaki. **3** Mpe Ye oyo avandaki na Kiti
yango ya Bokonzi azalaki komonana lokola Jasipe mpe
Saridwane oyo ezali mabanga ya talo. Monama ezingelaki

Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki kongenga lokola libanga ya
talo oyo babengaka emerode. **4** Zingazinga ya Kiti yango ya
Bokonzi, ezalaki mpe na bakiti mosusu tuku mibale na minei
ya bokonzi, mpe bampaka tuku mibale na minei bavandelaki
yango. Bampaka yango balataki bilamba ya pembe, mpe
bazalaki na mitole ya wolo na mito na bango. **5** Wuta na Kiti
yango ya Bokonzi, mikalikali ezalaki kongenga, makelele
ya mingongo mpe lokito ya bakake ezalaki koyokana. Mpe
liboso ya Kiti yango, minda sambo ezalaki kopela: ezali
milimo sambo ya Nzambe. **6** Na liboso ya Kiti yango ya
Bokonzi, ezalaki lisusu na etando moko oyo ezalaki lokola
talatala, mpe monene na yango ezalaki lokola molayi ya
ebale monene. Ezalaki kongala lokola libanga ya talo oyo
babengaka krisitali. Na kati mpe na zingazinga ya Kiti yango
ya Bokonzi, ezalaki na bikelamu minei ya bomoi oyo banzoto
na bango ezalaki etonda na miso na liboso mpe na sima. **7**
Ekelamu ya liboso azalaki lokola nkosi; ya mibale, lokola
mwana ngombe ya mobali; ya misato azalaki na elongi lokola
ya moto, mpe ya minei azalaki lokola mpongo oyo ezali
kopumbwa. **8** Moko na moko kati na bikelamu nyonso minei
azalaki na mapapu motoba, mpe nzoto na ye ezalaki etonda
na miso, ezala na se ya mapapu. Butu mpe moyi, bazalaki
kolemba te koloba: **9** Na tango nyonso oyo bikelamu ya
bomoi bazalaki kopesa nkembo, lokumu mpe matondi epai
na Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi mpe azali na bomoi
seko na seko, **(aiōn g165)** **10** bampaka tuku mibale na minei
bazalaki kogumbama liboso ya Ye oyo avandi na Kiti ya
Bokonzi, kogumbamela Ye oyo azali na bomoi seko na seko
mpe kokitisa mitole na bango liboso ya Kiti ya Bokonzi na
koloba: **(aiōn g165)** **11** « Nkolo mpe Nzambe na biso, obongi
na nkembo, na lokumu mpe na nguya, pamba te Yo nde
okela biloko nyonso: ezalaki mpe ekelamaki mpo na mokano
na Yo. »

5 Bongo namonaki, na loboko ya mobali ya Ye oyo avandaki
na Kiti ya Bokonzi, buku moko elingama, bakoma yango
na kati mpe na libanda, mpe bakanga yango na bikangelo
sambo. **2** Namonaki mpe anjelu moko ya nguya kosakola na
mongongo makasi: « Nani abongi mpo na kobuka bikangelo
ya buku mpe kofungola yango? » **3** Kasi ezala kati na Lola
to na mokili to na se ya mabele, moko te akokaki kofungola
buku to kotala kati na yango. **4** Tango namonaki bongo,
nalelaki mingi mpo ete moko te amonanaki ete abongi mpo
na kofungola buku to kotala kati na yango. **5** Bongo moko
kati na bampaka alobaki na ngai: « Kolela te! Tala! Nkosi ya
libota ya Yuda, Mokitani ya Davidi, alongaki mpo na kobuka
bikangelo sambo mpe kofungola buku yango. » **6** Mpe
namonaki Mpate moko ya kotelema na kati-kati ya Kiti ya
Bokonzi, mpe bazingela na bikelamu minei ya bomoi elongo
na bampaka. Mpate yango amonanaki lokola nde basilaki
koboma Ye; azalaki na maseke sambo mpe miso sambo
oyo ezali milimo sambo ya Nzambe, oyo etindama na mokili
mobimba. **7** Mpate apusanaki mpo na kozwa buku wuta na
loboko ya ngambo ya mobali ya Ye oyo avandaki na Kiti
ya Bokonzi. **8** Tango kaka azwaki buku, bikelamu minei ya
bomoi mpe bampaka tuku mibale na minei bagumbamaki
liboso ya Mpate. Moko na moko kati na bango asimbaki
na loboko na ye lindanda mpe kopo ya wolo etonda na
ansa oyo ezali mabondeli ya basantu. **9** Mpe bayembaki
nzembo ya sika: « Obongi na kozwa buku mpe kobuka
bikangelo na yango, pamba te babomaki Yo; bongo na nzela
ya makila na Yo, osikolaki, mpo na Nzambe, bato ya bikolo
nyonso, ya nkota nyonso, ya mikili nyonso mpe ya mabota
nyonso. **10** Okomisaki bango ekolo ya bakonzi mpe ya
Banganga-Nzambe mpo Nzambe na biso, mpe bakokonza
mokili. » **11** Bongo natalaki mpe nayokaki mongongo ya ba-
anjelu ebele, oyo motango na bango ezalaki bankoto na
bankoto; bazingelaki Kiti ya Bokonzi, bikelamu ya bomoi mpe
bampaka, **12** mpe bazalaki koloba na mongongo makasi: «
Mpate oyo babomaki abongi na kozwa nguya, bomengo,
bwanya mpe makasi, lokumu, nkembo mpe masanzoli. » **13**
Bongo nayokaki bikelamu nyonso oyo ezalaka kati na Lola,
na mabele, na se ya mabele mpe na likolo ya ebale monene;
bango nyonso bazalaki koloba: « Tika ete masanzoli mpe
lokumu, nkembo mpe nguya ezonga epai ya Mpate mpe
epai na Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi **(aiōn g165)** **14**
Bikelamu minei ya bomoi bazalaki kozongisa: « Amen. »
Mpe bampaka bafukamaki mpe bagumbamelaki.

6 Bongo namonaki Mpate kobuka ekangelo ya liboso kati na
bikangelo sambo; mpe nayokaki moko kati na bikelamu
minei ya bomoi koloba na mongongo makasi lokola kake: «
Yaka! » **2** Natalaki mpe namonaki liboso na ngai mpunda
moko ya pembe. Motambolisi na yango asimbaki tolotolo.
Bapesaki ye motole, bongo abimaki lokola molongi mpe
mpo ete azala molongi. **3** Tango Mpate abukaki ekangelo
ya mibale, nayokaki ekelamu ya mibale ya bomoi koloba:
« Yaka! » **4** Bongo mpunda mosusu ebimaki: ezalaki ya
motane makasi. Motambolisi na yango apesamelaki nguya ya
kolongola kimia na mokili mpe ya kosala ete bato babomana
bango na bango. Mpe bapesaki ye lisusu mopanga moko
ya monene. **5** Tango Mpate abukaki ekangelo ya misato,
nayokaki ekelamu ya bomoi ya misato koloba: « Yaka! »
Mpe namonaki liboso na ngai mpunda moko ya mwindo.
Motambolisi na yango asimbaki na loboko na ye emekelo
kilo. **6** Bongo nayokaki lokola mongongo moko kobima kati
na bikelamu minei ya bomoi; ezalaki koloba: « Kopo moko ya
ble mpo na mbongo moko ya ebende, mpe bakopo misato ya
orje mpo na mbongo moko ya ebende. Kasi kobebisa mafuta
mpe vino te. » **7** Tango Mpate abukaki ekangelo ya minei,
nayokaki mongongo ya ekelamu ya minei ya bomoi koloba: «
Yaka! » **8** Namonaki liboso na ngai mpunda moko ya langi
ya mayi ya pondu; kombo ya motambolisi na yango ezalaki «
Kufa, » mpe mboka ya bakufi ezalaki kolanda motambolisi
yango na sima. Bapesamelaki nguya ya koboma bato na
nzela ya mopanga, ya nzala, ya bokono mpe ya banyama
mabe, na etando ya eteni moko kati na biteni minei ya mokili.
(Hadēs g86) **9** Tango Mpate abukaki ekangelo ya mitano,
namonaki na se ya etumbelo, milimo ya bato oyo baboma
likolo na Liloba na Nzambe mpe likolo na litatoli na bango.
10 Bagangaki na mongongo makasi: « Nkolo Nzambe, Yo
oyo ozali Bule mpe Solo, okozela kino tango nini mpo na
kosambisa bavandi ya mokili mpe kopesa bango etumbu
mpo na makila na biso? » **11** Bongo bapesaki na moko na
moko kati na bango nzambala ya pembe, mpe bayebisaki
bango ete bazela moke kino motango ekokoka: motango ya
baninga na bango ya mosala, mpe ya bandeko na bango
oyo bakobomama lokola bango. **12** Bongo namonaki Mpate

kobuka ekangelo ya motoba, mpe mabele eninganaki makasi.
Moyi ekomaki molili lokola elamba ya mwindo; bongo sanza,
na mobimba na yango, ekomaki motane lokola makila. **13**
Minzoto ya likolo ekweyaki na mabele ndenge bambuma ya
nzete ya figi oyo ekomeli nanu te ekweyaka soki mopepe
makasi eningisi yango. **14** Lola elongwaki lokola mokanda
oyo bazali kolinga, bangomba nyonso mpe bisanga nyonso
elongwaki na bisika na yango. **15** Bakonzi ya mabele, bato
minene, bakonzi ya mampinga ya basoda, bazwi, bato ya
nguya, bawumbu mpe bansomi bakendeki kobombama kati
na madusu ya mabanga mpe kati na mabanga minene ya
bangomba. **16** Bazalaki koganga epai ya bangomba mpe
epai ya mabanga minene: « Bokweyela biso mpe bobomba
biso mpo ete Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi amona biso
te, mpe mpo ete kanda ya Mpate ekweyela biso te! **17**
Pamba te mokolo monene ya kanda na bango ekoki, bongo
nani akoki kolonga kotelema? »

7 Sima na makambo wana, namonaki ba-anjelu minei
batelemi na basonge nyonso minei ya mokili, bazali
kokanga mipepe nyonso minei ya mokili mpo ete mopepe
ata moke te epepa na mokili to na ebale monene to mpe na
banzete. **2** Bongo namonaki anjelu mosusu azali komata
longwa na este mpe asimbi kashe ya Nzambe na bomoi.
Agangaki na mongongo makasi epai ya ba-anjelu minei oyo
Nzambe apesaki nguya ya kosala mabe na mokili mpe na
ebale monene. **3** Alobaki na bango: « Bosala mabe te na
mokili to na ebale monene to mpe na banzete, kino tokosilisa
kobeta kashe na bambunzu ya basali ya Nzambe na biso. »
4 Bongo nayokaki motango ya bato oyo babetamaki kashe:
nkoto nkama moko na tuku minei na minei; bazalaki bato
ya mabota nyonso ya bana ya Isalaele. **5** Kati na libota ya
Yuda, bato nkoto zomi na mibale babetamaki kashe; kati na
libota ya Ribeni, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota
ya Gadi, bato nkoto zomi na mibale; **6** kati na libota ya
Aseri, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Nefitali,
bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Manase, bato
nkoto zomi na mibale; **7** kati na libota ya Simeoni, bato
nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Levi: bato nkoto
zomi na mibale; kati na libota ya Isakari, bato nkoto zomi
na mibale; **8** kati na libota ya Zabuloni, bato nkoto zomi na
mibale; kati na libota ya Jozefi, bato nkoto zomi na mibale;
mpe kati na libota ya Benjame, bato nkoto zomi na mibale.
Bango nyonso babetamaki kashe. **9** Sima na makambo
wana, namonaki ebele ya bato oyo moto ata moko te akokaki
kotanga; bazalaki bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso,
ya mikili nyonso mpe ya nkota nyonso. Batelemaki liboso ya
Kiti ya Bokonzi mpe liboso ya Mpate, balataki banzambala
ya pembe mpe basimbaki mandalala na maboko na bango;
10 bazalaki koganga na mongongo makasi: « Lobiko ezali ya
Nzambe na biso, oyo avandi na Kiti ya Bokonzi, mpe ezali
ya Mpate. » **11** Ba-anjelu nyonso oyo bazalaki kotelema
zingazinga ya Kiti ya Bokonzi, ya bampaka mpe ya bikelamu
minei ya bomoi, bagumbamaki, bilongi kino na mabele,
liboso ya Kiti ya Bokonzi, mpe bagumbamelaki Nzambe **12**
na koloba: « Amen! Tika ete masanzoli, nkembo, bwanya,
matondi, lokumu, nguya mpe makasi ezala ya Nzambe na
biso, mpo na libela na libela! Amen! » **(aiōn g165)** **13** Bongo
moko kati na bampaka atunaki ngai: — Bato oyo balati
banzambala ya pembe bazali banani mpe bawuti wapi? **14**
Nazongiselaki ye: — Nkolo na ngai, yo nde oyebi. Bongo
alobaki na ngai: — Ezali ba-oyo bawuti na minyoko makasi.
Basukolaki banzambala na bango mpe bakomisaki yango
pembe kati na makila ya Mpate. **15** Yango wana, batelemaka
liboso ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe basalelaka Ye kati
na Tempelo na Ye, butu mpe moyi; mpe Ye oyo avandi na
Kiti ya Bokonzi akobatela bango kati na evandelo na Ye. **16**
Bakoyoka lisusu nzala te, posa ya mayi mpe koswa ya moyi
to molunge; **17** pamba te Mpate oyo azali na kati-kati ya Kiti
ya Bokonzi akozala Mobateli na bango, akomema bango na
bitima ya mayi ya bomoi, mpe Nzambe akopangusa mpinzoli
nyonso ya miso na bango.

8 Tango Mpate afungolaki ekangelo ya sambo, kimia
moko ekotaki kati na Lola mpe esalaki minite pene tuku
misato. **2** Bongo namonaki ba-anjelu sambo oyo batelemaka
liboso ya Nzambe, mpe bapesaki bango bakelelo sambo. **3**
Anjelu mosusu ayaki mpe atelemaki na etumbelo; amemaki
mbabola basala na wolo mpo na kotumba na yango ansa.
Bapesaki ye ansa ebele ya kobonza elongo na mabondeli
ya basantu nyonso, mpo ete abonza yango na likolo ya
etumbelo basala na wolo, liboso ya Kiti ya Bokonzi. **4** Wuta
na loboko ya anjelu, molinga ya ansa elongo na mabondeli ya
basantu emataki liboso ya Nzambe. **5** Bongo anjelu azwaki
mbabola, atondisaki yango na makala ya moto oyo azwaki
na etumbelo, mpe abwakaki mbabola yango na mabele.
Mbala moko, lokito moko ya makasi eyokanaki: bakake,
mingongo, mikalikali mpe koningana ya mabele. **6** Bongo ba-
anjelu sambo oyo bazalaki na bakelelo sambo bamibongisaki
mpo na kobeta yango. **7** Anjelu ya liboso abetaki kelelo;
mpe, mbala moko, mvula ya mabanga mike elongo na moto
esangana na makila ebwakamaki na mabele. Bongo biloko
oyo ezikaki: eteni moko kati na biteni misato ya mabele, eteni
moko kati na biteni misato ya banzete, mpe matiti nyonso ya
mobesu. **8** Anjelu ya mibale abetaki kelelo; mpe na mbala
moko, eloko moko lokola ngomba monene oyo ezali kopela
moto ebwakamaki na ebale monene. Eteni moko kati na
biteni misato ya ebale monene ekomaki makila; **9** mpe eteni
moko kati na biteni misato ya bikelamu oyo evandaka kati na
ebale monene ekufaki, eteni moko kati na biteni misato ya
bamasuwa nyonso ebebisamaki. **10** Anjelu ya misato abetaki
kelelo; mpe na mbala moko, monzoto moko ya monene
oyo ezali kopela lokola mwinda monene ekweyelaki, longwa
na likolo, eteni moko kati na biteni misato ya bibale mpe
bitima ya mayi. **11** Kombo ya monzoto yango ezali: Bololo.
Eteni moko kati na biteni misato ya bamayi ekomaki bololo,
mpe bato ebele bakufaki likolo na bamayi mpo ete ekomaki
bololo. **12** Anjelu ya minei abetaki kelelo; mpe na mbala
moko, eteni moko kati na biteni misato ya moyi, ya sanza
mpe ya minzoto ebebaki. Na bongo, eteni moko kati na biteni
misato ya kongenga na yango ekomaki molili. Boye eteni
moko kati na biteni misato ya mokolo mpe ya butu ezangaki
pole. **13** Bongo nayokaki mpongo, oyo ezalaki kopumbwa na
likolo makasi, koloba na mongongo makasi: « Mawa! Mawa!
Mawa penza na bavandi ya mokili tango ba-anjelu misato ya
suka bakobeta bakelelo na bango! »

9 Anjelu ya mitano abetaki kelelo, mpe namonaki monzoto
kokweya na mokili wuta na Lola. Fungola ya libulu ya
monene mpe ya molili makasi epesamaki na monzoto yango.
(Abyssos g12) **2** Tango efungolaki libulu yango, milinga ebele
emataki longwa kuna; ezalaki lokola milinga oyo ebimaka
na fulu monene ya moto makasi, mpe eyindisaki moyi mpe
mopepe. **(Abyssos g12)** **3** Wuta na milinga yango, mankoko
ebimaki, epanzanaki na mokili mpe epesamelaki bokonzi
lokola oyo ya bakoto. **4** Nzokande epesamelaki mitindo
ete esala mabe te na matiti ya mokili to na nkona nyonso
ya mobesu to na nzete nyonso, kasi esala mabe kaka
na bato oyo bazangi kashe ya Nzambe na bambunzu na
bango. **5** Esengelaki konyokola bango basanza mitano,
kasi esengelaki te koboma bango. Pasi oyo ezalaki kopesa
ekokanaki na oyo moto ayokaka soki koto eswi ye. **6** Na
basanza wana mitano, bato bakoluka kufa, kasi bakozwa
yango te; bakolinga kokufa, kasi kufa ekokima bango. **7**
Mankoko yango ezalaki lokola bampunda oyo babongisi mpo
na etumba. Na mito na yango, ezalaki na biloko moko lokola
mitole ya wolo, mpe bilongi na yango ezalaki lokola bilongi
ya bato. **8** Suki na yango ezalaki lokola suki ya basi, mpe
minu na yango ezalaki lokola minu ya nkosi. **9** Tolo na yango
ezalaki lokola bibende oyo basoda balataka na tolo, mpe
makelele ya mapapu na yango ezalaki lokola makelele ya
bashar oyo bampunda ebele ezali kobenda mpo na etumba.
10 Mikila na yango ezalaki na basonge lokola mikila ya
bakoto, mpe nguya na yango ya konyokola bato basanza
mitano ezalaki kati na mikila na yango. **11** Anjelu ya libulu
ya monene mpe ya molili makasi nde azalaki mokonzi na
yango. Kombo na ye, na lokota ya Ebre, « Abadoni; » mpe,
na lokota ya Greki, « Apolioni. » **(Abyssos g12)** **12** Tango pasi
ya liboso elekaki, bapasi mosusu mibale elandaki. **13** Anjelu
ya motoba abetaki kelelo, mpe nayokaki mongongo moko
kobima longwa na maseke minei ya etumbelo oyo basala na
wolo, etumbelo oyo ezalaki liboso ya Nzambe. **14** Mongongo
yango ezalaki koloba na anjelu ya motoba oyo azalaki na
kelelo na maboko: « Fungola ba-anjelu minei oyo bazali
ya kokangama na minyololo pembeni ya ebale monene
Efrate. » **15** Boye ba-anjelu wana minei oyo babongisamaki
mpo na ngonga wana, mokolo wana, sanza wana mpe
mobu wana, bafungolamaki mpo ete baboma eteni moko
kati na biteni misato ya bato. **16** Bazalaki minkoko nkama
mibale ya basoda oyo babundaka na likolo ya bampunda.
Yango nde motango na bango oyo nayokaki. **17** Tala ndenge
nini, kati na emoniseli na ngai, bampunda mpe basoda oyo
babundaka na likolo na yango bazalaki: balataki bibende
oyo basoda balataka mpo na kobatela tolo. Bibende yango
ezalaki ya motane makasi lokola moto, ya langi ya bule ya
pete mpe ya langi ya mosaka; bongo mito ya bampunda
ezalaki lokola mito ya bankosi, mpe minoko na yango ezalaki
kobimisa moto, milinga mpe sofolo. **18** Tala bapasi misato
oyo ezalaki kobima na minoko ya bampunda: moto, milinga
mpe sofolo. Ebomaki eteni moko kati na biteni misato ya
bato. **19** Nguya ya bampunda ezalaki kati na minoko mpe na
mikila na yango, pamba te mikila na yango ezalaki lokola
banyoka, mpe ezalaki na mito oyo, na nzela na yango,
ezalaki kosala bato mabe. **20** Kasi bato oyo bakufaki te na
nzela ya bapasi wana batikaki te banzambe oyo maboko na
bango moko esalaki; batikaki te kogumbamela milimo mabe
mpe banzambe ya bikeko oyo basala na wolo, na palata, na
bronze, na mabanga mpe na mabaya atako emonaka te,
eyokaka te mpe eninganaka te. **21** Batikaki mpe te koboma
bato, misala na bango ya maji, kindumba na bango mpe
moyibi na bango.

10 Bongo namonaki anjelu mosusu ya nguya makasi
kokita wuta na Lola; lipata moko ezipaki ye mpe
monama ezingelaki moto na ye. Elongi na ye ezali kongenga
lokola moyi, mpe makolo na ye ezalaki lokola makonzi ya
moto. **2** Na loboko na ye, asimbaki buku ya moke oyo
ezalaki ya kofungwama. Atiaki lokolo na ye ya mobali na
ebale monene, mpe oyo ya mwasi, na mokili; **3** bongo
agangaki makasi lokola nkosi. Tango agangaki, bakake
sambo ebetaki. **4** Mpe tango kaka bakake sambo etikaki
kobeta, namibongisaki mpo na kokoma; kasi mongongo moko
elobaki na ngai wuta na Lola: « Batela malamu makambo oyo
bakake sambo ewuti koloba, kokoma yango te. » **5** Bongo
anjelu oyo namonaki atelemi na ebale monene mpe na mokili
atombolaki loboko ya mobali na ngambo ya Lola **6** mpe
alapaki ndayi na Kombo ya Ye oyo azali na bomoi seko na
seko, Ye oyo akela Lola mpe nyonso oyo ezali kati na yango,
mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango, ebale monene
mpe nyonso oyo ezali kati na yango: « Kobanda sik'oyo,
tango ya kozela ezali lisusu te! **(aiōn g165)** **7** Kasi na mokolo
oyo anjelu ya sambo akobeta kelelo na ye, mabombami
ya Nzambe ekokokisama ndenge kaka asakolaki yango na
basali na Ye, basakoli. » **8** Bongo mongongo oyo nayokaki
wuta na Lola elobaki na ngai lisusu: « Kende, zwa buku oyo
ezali ya kofungwama na loboko ya anjelu oyo atelemi na
ebale monene mpe na mokili. » **9** Boye, nakendeki epai ya
anjelu mpe nasengaki na ye ete apesa ngai buku wana ya
moke. Alobaki na ngai: « Kamata mpe lia yango. Ekokoma
bololo na libumu na yo; kasi na monoko na yo, ekozala sukali
lokola mafuta ya nzoyi. » **10** Nakamataki buku yango na
loboko ya anjelu mpe naliaki yango. Na monoko na ngai,
ezalaki sukali lokola mafuta ya nzoyi; kasi sima na ngai kolia
yango, ekomaki bololo kati na libumu na ngai. **11** Bongo
balobaki na ngai: « Osengeli lisusu kosakola na tina na bikolo
ebele, mabota ebele, nkota ebele mpe bakonzi ebele. »

11 Bongo bapesaki ngai kekele lokola lingenda oyo
bamekelaka molayi mpe balobaki na ngai: « Kende
kozwa molayi ya Tempelo ya Nzambe mpe ya etumbelo,
mpe tanga bato oyo bagumbamelaka Nzambe kuna. **2**
Kasi kozwa te molayi ya lopango ya libanda ya Tempelo,
pamba te esilaki kokabama na maboko ya bikolo ya bapaya.
Bapagano bakonyata engumba ya bule basanza tuku minei
na mibale. **3** Mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku
motoba, nakopesa na batatoli na ngai mibale mosala ya
kosakola. Bakolata basaki tango bakozala kosakola. » **4**
Batatoli wana mibale bazali banzete mibale ya olive mpe
bitelemiselo mibale ya minda; mpe batelemaka liboso ya
Nkolo ya Mokili. **5** Soki moto moko ameki kosala bango
mabe, moto ekobima na minoko na bango mpe ekozikisa
banguna na bango. Ezali ndenge wana nde moto nyonso
oyo akolinga kosala bango mabe asengeli kokufa. **6** Batatoli
yango mibale bazali na nguya ya kokanga Likolo mpo ete
mvula enoka te na mikolo oyo bakozala kosakola. Bazali
mpe na nguya ya kobongola mayi mpo ete ekoma makila,

mpe ya kotinda pasi ya lolenge nyonso na mabele, na tango
nyonso oyo balingi. 7 Kasi tango bakosilisa kopesa litatoli
na bango, nyama oyo ekobima wuta na libulu ya monene
mpe ya molili makasi ekobundisa bango, ekolonga bango
mpe ekoboma bango. **(Abyssos g12)** 8 Bakotanda bibembe
na bango, na etando epai wapi bato nyonso bakutanaka
kati na engumba. Kolanda molimo oyo ekambaka engumba
yango, babengaka etando yango Sodome mpe Ejipito. Ezali
kuna na engumba yango nde Nkolo na bango abakamaki
na ekulusu. 9 Bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso,
ya nkota nyonso mpe ya mikili nyonso bakotala bibembe
na bango mikolo misato na ndambo, mpe bakoboya ete
bakunda yango. 10 Bavandi nyonso ya mokili bakosepela
na tina na kufa na bango, bakosala feti mpe bakopesana
bakado, pamba te basakoli wana mibale batungisaki mingi
bavandi ya mokili. 11 Kasi sima na mikolo wana misato na
ndambo, pema na bomoi kowuta na Nzambe ekotaki kati
na bango mpe batelemaki. Bongo somo monene ekangaki
bato oyo bazalaki kotala bango. 12 Mongongo moko ya
makasi kowuta na Lola elobaki na batatoli wana mibale:
« Bomata awa! » Bamataki na likolo kati na lipata, wana
banguna na bango bazalaki kotala. 13 Na ngonga wana
kaka, mabele eninganaki makasi penza; mpe eteni moko kati
na biteni zomi ya engumba ebukanaki mpe, na koningana
yango ya mabele, bato nkoto sambo bakufaki. Bato oyo
babikaki batondaki na somo mpe bapesaki Nzambe ya Likolo
nkembo. 14 Pasi ya mibale eleki; mpe tala, pasi ya misato
ezali koya kala mingi te. 15 Anjelu ya sambo abetaki kelelo,
mpe mingongo ya makasi eyokanaki kati na Lola; elobaki: «
Bokonzi ya mokili ekomi sik'oyo Bokonzi ya Nkolo na biso
mpe ya Klisto na Ye, mpe akokonza seko na seko. » **(aiōn
g165)** 16 Mpe bampaka tuku mibale na minei oyo bavandaki
na bakiti na bango ya bokonzi liboso ya Nzambe bafukamaki
bilongi kino na mabele, mpe bagumbamelaki Nzambe 17 na
koloba: « Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, Yo oyo ozali
mpe ozalaki, tozali kopesa Yo matondi; mpo ete osalelaki
nguya monene na Yo mpe okomaki kokonza. 18 Bikolo
etombokaki, mpe kanda na Yo epelaki. Tango ekoki mpo na
kosambisa bakufi, mpe mpo na kofuta basali na Yo, basakoli,
mpe basantu oyo batosaka Kombo na Yo, ezala bato minene
to bato pamba; mpe mpo na koboma bato oyo babebisaka
mokili. » 19 Bongo Tempelo ya Nzambe, oyo ezali kati
na Lola efungwamaki, mpe Sanduku ya Boyokani na Ye
emonanaki kuna kati na Tempelo ya Nzambe. Mpe mikalikali
epelaki, mingongo mpe lokito ya bakake eyokanaki, mabele
eninganaki, mpe mvula monene ya mabanga enokaki.

12 Elembo moko ya monene emonanaki na likolo, ezalaki
mwasi moko. Alataki moyi lokola elamba, sanza ezalaki
na se ya matambe na ye, mpe, na moto na ye, alataki motole
oyo ezalaki na minzoto zomi na mibale. 2 Azalaki na zemi
mpe, lokola azalaki koyoka pasi ya kobota, azalaki koganga
makasi mpo na pasi. 3 Sima na yango, elembo mosusu
emonanaki na likolo, ezalaki dalagona moko ya monene mpe
ya motane. Dalagona yango ezalaki na mito sambo mpe
maseke zomi; mpe na mito wana sambo, moko na moko
ezalaki na motole. 4 Mokila na yango ekombolaki eteni moko
kati na biteni misato ya minzoto ya likolo mpe ebwakaki
yango na mabele. Dalagona etelemaki liboso ya mwasi oyo
azalaki koyoka pasi ya kobota mpo ete elia mwana na ye
tango kaka akobotama. 5 Nzokande, mwasi yango abotaki
mwana mobali oyo akokamba bikolo nyonso na nzela ya
lingenda ya ebende. Bongo mwana na ye amemamaki epai
ya Nzambe mpe epai ya Kiti na Ye ya Bokonzi. 6 Mwasi
yango akimaki na esobe epai wapi Nzambe abongiselaki
ye ebombamelo, mpo ete asungama kuna mikolo nkoto
moko na nkama mibale na tuku motoba. 7 Bongo etumba
ekweyaki kuna na likolo: Misheli elongo na ba-anjelu na ye
babundisaki dalagona, mpe dalagona elongo na ba-anjelu
na yango ebundisaki Misheli elongo na ba-anjelu na ye. 8
Kasi dalagona elongaki te; boye dalagona yango elongo
na ba-anjelu na yango ebungisaki esika na yango kuna na
likolo. 9 Babwakaki dalagona monene, nyoka ya kala, oyo
babengaka zabolo to Satana, oyo akosaka mokili mobimba.
Ebwakamaki na mabele elongo na ba-anjelu na yango. 10
Bongo nayokaki, kati na Lola, mongongo moko ya makasi
koloba: « Tango ya lobiko, ya nguya, ya Bokonzi ya Nzambe
na biso, mpe ya nguya ya Klisto na Ye ekoki. Pamba te
Mofundi ya bandeko na biso, oyo afundaka bango butu mpe
moyi, liboso ya Nzambe na biso, abwakami na mokili. 11 Kasi
bango balongi ye na nzela ya makila ya Mpate, mpe na nzela
ya liloba ya litatoli na bango; balingaki te bomoi na bango
kino kondima ata kokufa. 12 Yango wana, yo Lola, sepela;
mpe bino bavandi ya Lola, bosepela! Kasi mawa na mokili
mpe na ebale monene, pamba te Satana akiti epai na bino!
Atondi na kanda, pamba te ayebi malamu ete atikali kaka na
tango moke. » 13 Tango dalagona emonaki ete ebwakami na
mokili, ekomaki kolanda mwasi oyo abotaki mwana mobali.
14 Kasi mapapu nyonso mibale ya mpongo moko ya monene
epesamaki na mwasi yango mpo ete apumbwa kino na esika
na ye, na esobe epai wapi asengeli kosungama, mosika
ya nyoka, mpo na tango moko, mpo na batango, mpe mpo
na ndambo ya tango. 15 Bongo nyoka esanzaki wuta na
monoko na yango, na sima ya mwasi, mayi ebele lokola
ebale, mpo ete atiola na mbonge na yango. 16 Kasi mabele
esungaki mwasi, efungolaki monoko na yango mpe emelaki
ebale oyo dalagona esanzaki wuta na monoko na yango. 17
Bongo dalagona esilikelaki mwasi mpe ekendeki kobundisa
bana na ye mosusu, ba-oyo batosaka mibeko ya Nzambe
mpe bakangamaka makasi na litatoli na bango na tina na
Yesu.

13 Dalagona ekendeki kotelema na zelo ya ebale monene.
Bongo namonaki nyama moko kobima longwa na
ebale monene. Ezalaki na maseke zomi mpe mito sambo.
Elataki mitole zomi na maseke na yango; mpe na mito na
yango, bakomaki bakombo mpo na kofinga Nzambe. 2
Nyama oyo namonaki ezalaki lokola nkoyi. Makolo na yango
ezalaki lokola ya ngombolo, mpe monoko na yango lokola ya
nkosi. Dalagona epesaki nyama wana nguya na yango, kiti
na yango ya bokonzi mpe bokonzi monene. 3 Moko kati na
mito na yango ezalaki komonana lokola nde ezali na pota
moko ya monene makasi oyo ekokaki komema yango na
kufa, kasi pota yango esilaki. Mokili mobimba elulaki nyama
yango mpe ekomaki kolanda yango. 4 Bato bagumbamelaki
dalagona mpo ete epesaki bokonzi na yango epai ya nyama
wana. Bagumbamelaki mpe nyama yango na maloba oyo: «
Nani akokani na nyama oyo? Nani akoki kobundisa yango? »

5 Nyama epesamelaki monoko mpo na kobimisa maloba
ya lolendo mpe ya kofinga Nzambe; epesamelaki nzela ya
kosalela bokonzi na yango basanza tuku minei na mibale. **6**
Efungolaki monoko na yango mpe ekomaki kobimisa maloba
ya kofinga Nzambe, Kombo na Ye, evandelo na Ye mpe
bavandi ya Lola. **7** Epesamelaki lisusu makoki ya kobundisa
mpe kolonga basantu. Mpe epesamelaki bokonzi na likolo
ya mabota nyonso, mikili nyonso, nkota nyonso mpe bikolo
nyonso. **8** Bavandi nyonso ya mokili bakogumbamela nyama
yango, ba-oyo nyonso bakombo na bango ekomama te,
wuta na ebandeli ya mokili, kati na buku ya bomoi ya Mpate
oyo babomaki. **9** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na
koyoka ayoka! **10** Soki moto asengeli kokende na bowumbu
akokende penza na bowumbu. Soki moto asengeli kokufa
na mopanga akokufa penza na mopanga. Makambo oyo
ezali penza kosenga ete basantu bazala na mpiko mpe
kondima. **11** Bongo namonaki nyama mosusu kobima longwa
na mabele. Ezalaki na maseke mibale lokola maseke ya
mpate, mpe ezalaki koloba lokola dalagona. **12** Ezalaki
kosalela bokonzi nyonso ya nyama ya liboso na miso na
yango. Ezalaki kotindika mokili mpe bavandi na yango mpo
ete bagumbamela nyama ya liboso oyo esilaki kobikisama na
pota na yango wana ya monene. **13** Ezalaki kosala bilembo
ya kokamwa kino kokweyisa na mabele, moto kowuta na
likolo, na miso ya bato nyonso. **14** Ezalaki kokosa bavandi
nyonso ya mokili na nzela ya bikamwa oyo epesamelaki
makoki ya kosala na miso ya nyama ya liboso. Ezalaki
kopesa bango mitindo ete basala ekeko mpo na kopesa
lokumu na nyama oyo babetaki mopanga kasi ezali na bomoi.
15 Epesamelaki kutu makoki ya kopesa pema ya bomoi epai
ya ekeko ya nyama ya liboso, mpo ete ekoka koloba mpe
kobomisa bato nyonso oyo bakogumbamela yango te. **16**
Esengaki na makasi ete bato nyonso, ezala bato minene to
bato pamba, bazwi to babola, bansomi to bawumbu, batiama
elembo na loboko ya mobali to na mbunzu. **17** Boye moko te
akokaki kosomba to koteka soki azangi elembo ya kombo
ya nyama to ya motango oyo ekokani na kombo ya nyama
yango. **18** Makambo oyo ezali penza kosenga bwanya. Tika
ete moto oyo azali na mayele alimbola motango ya nyama,
pamba te ezali kotalisa kombo ya moto! Motango yango
ezali: nkama motoba na tuku motoba na motoba.

14 Bongo namonaki Mpate atelemi na ngomba Siona
elongo na bato nkoto nkama moko na tuku minei
na minei. Kombo ya Mpate mpe ya Tata na Ye ezalaki
ya kokomama na bambunzu ya bato yango. **2** Nayokaki
mongongo moko kowuta na Lola, ezalaki koyokana lokola
makelele ya bibale minene mpe lokola lokito ya kake.
Ezalaki lokola lokito ya babeti mandanda oyo bazali kobeta
mandanda na bango **3** mpe bazali koyemba nzembo ya sika
liboso ya Kiti ya Bokonzi, ya bikelamu minei ya bomoi mpe ya
bampaka. Moko te akokaki koyekola nzembo yango longola
kaka bato nkoto nkama moko na tuku minei na minei oyo
basikolamaki wuta na mokili. **4** Ezali bato oyo bamikomisaki
mbindo te na nzela ya basi, pamba te bamibatelaki na
kozanga kosangisa banzoto na bango na basi. Balandaka
Mpate na bisika nyonso oyo akendaka. Basikolamaki kati na
bato mpo ete babonzama lokola bambuma ya liboso mpo
na Nzambe mpe mpo na Mpate. **5** Lokuta emonanaki te
kati na minoko na bango; bazali bato bazanga pamela. **6**
Bongo namonaki anjelu mosusu kopumbwa na likolo makasi.
Azalaki na Sango Malamu ya seko na seko ya kosakola
na bavandi nyonso ya mokili, na bikolo nyonso, na mabota
nyonso, na nkota nyonso mpe na bato nyonso. **(aiōnios
g166)** **7** Azalaki koloba na mongongo makasi: « Botosa
Nzambe mpe bopesa Ye nkembo, pamba te tango na Ye ya
kosambisa bato ekoki! Bogumbamela Ye oyo akela likolo
mpe mabele, ebale monene mpe bitima ya mayi! » **8** Anjelu
ya mibale alandaki mpe alobaki: « Babiloni monene ekweyi,
ekweyi penza! Emelisaki bikolo nyonso vino ya kanda ya
kindumba na yango. » **9** Anjelu ya misato alandaki ba-anjelu
wana mibale ya liboso mpe alobaki na mongongo makasi:
« Moto nyonso oyo agumbamelaka nyama mpe ekeko na
yango, mpe azwi elembo na yango na mbunzu to na loboko
na ye, **10** ye mpe akomela vino ya kanda ya Nzambe,
vino oyo basopaki ya peto, kati na kopo ya kanda na Ye.
Mpe akonyokwama kati na moto ya sofolo liboso ya ba-
anjelu ya bule mpe liboso ya Mpate. **11** Molinga ya pasi na
bango ekomata na likolo mpo na libela na libela. Butu mpe
moyi, bopemi ekozala te mpo na bato oyo bagumbamelaka
nyama mpe ekeko na yango, mpe mpo na moto nyonso oyo
akondima kozwa elembo ya kombo na yango. » **(aiōn g165)**
12 Makambo oyo ezali penza kosenga ete basantu, oyo
babatelaka mibeko ya Nzambe mpe kondima na bango kati
na Yesu, bazala na mpiko. **13** Bongo nayokaki mongongo
moko kowuta na Lola mpe koloba na ngai: — Koma: «
Kobanda sik'oyo, esengo na bato oyo bakufaka na lisanga
na Nkolo! » Mpe Molimo alobaki: — Iyo, pasi na bango
esilaka mpe bazwaka bopemi, pamba te misala na bango
elandaka bango. **14** Bongo namonaki lipata moko ya pembe,
mpe ekelamu moko lokola mwana na moto evandaki na
likolo ya lipata yango. Ezalaki na motole ya wolo na moto na
yango mpe na mbeli ya minu makasi na loboko na yango. **15**
Bongo anjelu mosusu abimaki na Tempelo mpe alobaki na
mongongo makasi na ekelamu oyo evandaki na likolo ya
lipata: « Kamata mbeli na yo mpe buka bambuma, pamba te
tango ya kobuka bambuma ekoki, mpe ete bambuma ya
mokili ekomeli. » **16** Ekelamu oyo evandaki na likolo ya
lipata ebwakaki mbeli na yango na mokili, mpe mokili ezwaki
lifuti na yango. **17** Anjelu mosusu abimaki na Tempelo ya
Lola; ye mpe azalaki na mbeli ya minu makasi. **18** Sima,
anjelu mosusu oyo azalaki mokonzi ya moto alongwaki na
etumbelo, mpe alobaki na mongongo makasi epai na ye
oyo asimbaki mbeli ya minu makasi: « Kamata mbeli na
yo ya minu mpe buka maboke ya bambuma ya vino ya
mabele, pamba te bambuma yango ya vino eteli. » **19** Anjelu
wana abwakaki mbeli na ye na mabele, abukaki maboke ya
bambuma ya vino ya mabele mpe abwakaki yango kati na
ekamolelo monene ya kanda ya Nzambe. **20** Bakamolaki
bambuma yango na libanda ya engumba kati na ekamolelo,
mpe makila ebimaki wuta na ekamolelo yango, etondaki kino
kokoma na bosanda ya monoko ya mpunda, mpe epanzanaki
na etando ya bakilometele pene nkama misato.

15 Bongo namonaki elembo mosusu ya monene mpe
ya kokamwa kati na Lola: ba-anjelu sambo bamemaki
bitumbu sambo ya suka, pamba te ezali na nzela na yango
nde kanda ya Nzambe ekokokisama. **2** Namonaki mpe eloko

moko lokola etando: ezalaki lokola talatala, mpe monene
lokola molayi ya ebale monene; ezalaki kongala lokola
libanga ya talo oyo babengaka krisitali esangana na moto.
Namonaki lisusu ba-oyo balongaki nyama, ekeko na yango
mpe motango ya kombo na yango; bazalaki ya kotelema
na likolo ya ebale monene oyo ezalaki lokola talatala mpe
basimbaki mandanda oyo Nzambe apesaki bango. **3** Bazalaki
koyemba nzembo ya Moyize, mowumbu ya Nzambe, mpe
nzembo ya Mpate: Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, misala
na Yo ezali minene mpe ya kokamwa! Mokonzi ya bikolo
nyonso, banzela na Yo ezali sembo mpe solo. **4** Nkolo, nani
akomeka koboya kotosa Yo mpe koboya kopesa Kombo
na Yo nkembo? Pamba te Yo kaka nde ozali Bule. Bikolo
nyonso ekoya mpe ekogumbama liboso na Yo, pamba te
misala na Yo ya sembo emonisami na polele. **5** Sima na
yango, natalaki mpe namonaki Tempelo kofungwama kati na
Lola; mpe kati na yango, ezalaki na Mongombo ya Litatoli. **6**
Ba-anjelu sambo oyo bamemaki bitumbu sambo babimaki
wuta na Tempelo. Balataki banzambala basala na lino ya
peto; banzambala yango ezalaki kongenga makasi, mpe
bakangaki mikaba ya wolo na batolo na bango. **7** Moko kati
na bikelamu minei ya bomoi apesaki na ba-anjelu sambo
bakopo sambo oyo basala na wolo mpe etonda na kanda
ya Nzambe oyo azali na bomoi seko na seko. **(aiōn g165)**
8 Bongo lokola Tempelo etondaki na milinga kowuta na
nkembo mpe na nguya ya Nzambe, moto moko te akokaki
kokota kati na Tempelo yango kino bitumbu sambo oyo ba-
anjelu sambo bamemaki esilaki.

16 Bongo nayokaki mongongo moko monene kobima
wuta na Tempelo mpe koloba na ba-anjelu sambo:
« Bokende kosopa na mokili bakopo sambo ya kanda ya
Nzambe. » **2** Anjelu ya liboso akendeki mpe asopaki kopo
na ye na mokili, mpe bapota ya somo mpe ya pasi ebimaki
na banzoto ya bato oyo bazalaki na elembo ya nyama mpe
bagumbamelaki ekeko na yango. **3** Anjelu ya mibale asopaki
kopo na ye na ebale monene, mpe ebale yango ekomaki
lokola makila ya mowei; mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo
ezalaki kati na ebale monene ekufaki. **4** Anjelu ya misato
asopaki kopo na ye na bibale mpe na bitima ya mayi, mpe
mayi ekomaki makila. **5** Bongo nayokaki anjelu oyo azalaki
na bokonzi likolo ya mayi koloba: « Oh Mosantu, Yo oyo
ozali mpe ozalaki, ozali penza sembo, mpo ete okati bongo
na bosembo na Yo! **6** Mpo ete basopaki makila ya basantu
mpe ya basakoli na Yo, mpe opesi bango makila mpo ete
bamela ndenge ekoki mpo na bango. » **7** Bongo nayokaki
etumbelo koloba: « Iyo, Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,
okataka makambo na ndenge ya solo mpe ya sembo! » **8**
Anjelu ya minei asopaki kopo na ye na likolo ya moyi, mpe
moyi ezwaki ndingisa ya kozikisa bato na nzela ya moto na
yango. **9** Moto makasi etumbaki bato, mpe bakomaki kofinga
Kombo ya Nzambe oyo azali na bokonzi likolo ya pasi wana.
Kasi baboyaki kobongola mitema na bango mpe kopesa
Ye nkembo. **10** Anjelu ya mitano asopaki kopo na ye na
likolo ya kiti ya bokonzi ya nyama, mpe molili ezipaki bokonzi
ya nyama yango. Bato bakomaki komiswa lolemo mpo na
pasi, **11** bafingaki Nzambe ya Lola mpo na pasi mpe bapota
na bango ya minene. Kasi baboyaki kaka kotika misala na
bango ya mabe. **12** Anjelu ya motoba asopaki kopo na ye
na ebale Efrate, mpe mayi na yango ekawukaki mpo ete
nzela ya bakonzi oyo bakowuta na Este esalema. **13** Bongo
namonaki milimo misato ya mbindo lokola magorodo kobima
longwa na monoko ya dalagona, na monoko ya nyama
mpe na monoko ya mosakoli ya lokuta. **14** Ezali milimo ya
kindoki oyo esalaka bikamwa. Ebimi mpo na kokende epai ya
bakonzi ya mokili mobimba, mpo na kosangisa bango mpo na
etumba ya mokolo monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso.
15 Tala, nazali koya lokola moyibi! Esengo na moto oyo azali
kosenzela mpe kobatela bilamba na ye, mpo ete atambola
motakala te, mpe bolumbu na ye emonana te na miso ya
bato nyonso. **16** Milimo wana ya kindoki esangisaki bakonzi
na esika oyo babengaka, na lokota ya Ebre, Armagedona.
17 Anjelu ya sambo asopaki kopo na ye kati na mopepe,
mpe mongongo moko ya monene kowuta na Kiti ya Bokonzi
ebimaki longwa na Tempelo mpe elobaki: « Ekokisami! » **18**
Bongo mikalikali engengaki, mingongo eyokanaki, bakake
ebetaki, mpe mabele eninganaki makasi; likambo ya somo
boye etikala nanu kosalema te wuta moto azali na mokili.
19 Engumba monene ekabwanaki na biteni misato, mpe
bingumba ya bikolo nyonso ebukanaki. Bongo Nzambe
akanisaki Babiloni monene mpe apesaki yango kopo etonda
na vino ya kanda na Ye ya makasi. **20** Bisanga nyonso
ekimaki, mpe bangomba emonanaki lisusu te. **21** Bamvula
minene ya mabanga enokaki; libanga moko na moko ezalaki
na bakilo pene tuku minei na mitano, mpe ekweyelaki bato
longwa na likolo. Mpe bato bafingaki Nzambe mpo na pasi
ya mvula wana ya mabanga, pamba te pasi yango ezalaki ya
somo makasi.

17 Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo
sambo ayaki mpe alobaki na ngai: « Yaka, nakolakisa
yo etumbu oyo mwasi ya ndumba monene oyo avandaka na
bibale minene akozwa. **2** Bakonzi minene ya mokili basalaki
ekobo elongo na ye, mpe bavandi ya mokili balangwaki vino
ya kindumba na ye. » **3** Bongo kati na Molimo, amemaki
ngai kati na esobe moko. Mpe kuna, namonaki mwasi
moko avanda na likolo ya nyama ya motane. Loposo ya
nyama yango etondaki na bakombo oyo ezalaki kofinga
Nzambe. Yango moko nyama ezalaki na mito sambo mpe na
maseke zomi. **4** Mwasi yango alataki bilamba ya motane ya
pete mpe ya motane makasi, babiju ya wolo, mabanga ya
talo mpe mayaka. Na loboko na ye, asimbaki kopo moko
basala na wolo mpe etonda na makambo ya nkele mpe ya
bosoto ya kindumba na ye. **5** Na mbunzu na ye, bakomaki
kombo moko oyo ebombaki makambo ya somo mpe oyo
ndimbola na yango ezali: Babiloni monene, Mama ya Basi ya
Ndumba mpe ya Makambo ya Nkele ya Mokili. **6** Namonaki
ete mwasi yango alangwaki makila ya basantu mpe ya
batatoli ya Yesu. Tango kaka namonaki ye, namitungisaki
mingi. **7** Bongo anjelu alobaki na ngai: « Mpo na nini ozali
komitungisa? Nakoyebisa yo mabombami ya mwasi wana
mpe ya nyama oyo ememi ye, nyama oyo ezali na mito
sambo mpe na maseke zomi. **8** Nyama oyo omonaki; oyo
liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te; ekobima wuta
na libulu moko ya monene mpe ya molili makasi, mpe
ekokende na libebi na yango. Bavandi ya mokili, ba-oyo
bakombo na bango ekomama te kati na buku ya bomoi
wuta na ebandeli ya mokili bakokamwa tango bakomona

nyama; pamba te liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te, kasi ekoya lisusu. **(Abyssos g12)** **9** Makambo oyo ezali penza kosenga mayele oyo bwanya engengisaka mpo na kososola yango. Mito sambo ezali bangomba sambo epai wapi mwasi avandaka. **10** Ezali lisusu bakonzi sambo: mitano kati na bango basila kokweya na bokonzi. Moko azali sik'oyo na bokonzi, mpe mosusu ayei nanu te; kasi tango akoya, akowumela kaka mpo na tango moke. **11** Bongo nyama oyo, liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te, yango nde mokonzi ya mwambe. Ezali mpe moko kati na bakonzi wana sambo, mpe ezali kokende na libebi na yango. **12** Maseke zomi oyo omonaki ezali bakonzi zomi oyo bazwi nanu bokonzi te, kasi bakozwa yango mpo na ngonga moko mpe bakosalela yango lisanga na nyama. **13** Bango nyonso zomi bazali na likanisi kaka moko: kosangisa nguya mpe bokonzi na bango mpo na kosalela nyama. **14** Bakobundisa Mpate, kasi Mpate akolonga bango mpo ete azali Nkolo ya bankolo mpe Mokonzi ya bakonzi. Elongo na Ye, babengami, baponami mpe ba-oyo bazali sembo bakolonga mpe lokola. » **15** Anjelu alobaki na ngai: « Mayi oyo omonaki, oyo mwasi ya ndumba avandaki na likolo na yango, ezali bato ya mokili, bangulupa ebele ya bato, bikolo mpe nkota. **16** Nyama mpe maseke zomi oyo omonaki ekoyina mwasi ya ndumba, ekobotola biloko na ye nyonso mpe ekotika ye bolumbu; ekolia misuni na ye mpe ekotumba ye na nzela ya moto. **17** Pamba te Nzambe atia kati na mitema na bango makanisi ya kokokisa mabongisi na Ye moko Nzambe, na boyokani malamu mpo na kolatisa nyama wana nguya na bango ya bokonzi, kino mikano nyonso ya Nzambe ekokisama. **18** Mwasi oyo omonaki ezali engumba monene oyo ekonzaka bakonzi ya mokili. »

18 Sima na makambo wana, namonaki anjelu mosusu kokita wuta na Lola; azalaki na bokonzi monene, mpe nkembo na ye engengisaki mokili. **2** Agangaki na mongongo makasi: « Ekweyi! Ekweyi! Babiloni monene ekweyi penza! Ekomi ndako ya milimo mabe, ebombamelo ya milimo nyonso ya mbindo, ya bandeke ya mbindo mpe ya banyama ya nkele. **3** Pamba te bikolo nyonso emelaki vino ya kanda ya kindumba na yango. Bakonzi ya mokili basalaki ekobo elongo na Babiloni, mpe bozwi ya bato ya mokili, oyo basalaka mombongo, emataki makasi mpo na monzele na yango, oyo elekaki ndelo. » **4** Bongo nayokaki mongongo mosusu koloba wuta na likolo: « Bino bato na ngai, bobima longwa na Babiloni mpo ete bosangana te na masumu na yango, mpe mpo ete bozwa te bitumbu oyo ekokweyela yango. **5** Pamba te masumu na yango esali mipiku kino na likolo, mpe Nzambe akanisi lisusu misala na yango nyonso ya mabe. **6** Bosala yango ndenge kaka yango esalaki bato mosusu, bozongisela yango mbala mibale mabe oyo esalaki bino. Kati na kopo oyo ezalaki kosalela mpo na komelisa bamosusu masanga, botia masanga oyo ezali makasi mbala mibale koleka. **7** Bonyokola mpe bosala yango mabe makasi ndenge kaka emipesaki na nkembo mpe na lokumu. Pamba te emikumisaka kati na motema na yango: ‹ Navandi lokola mwasi mokonzi, nakufisa mobali te mpe nakotikala kosala matanga ata mokolo moko te. › **8** Yango wana, bitumbu nyonso ekokweyela yango na mokolo moko: kufa, matanga mpe nzala. Ekozikisama na moto, pamba te Nzambe oyo apesi yango etumbu azali Nkolo-Na-Nguya. **9** Tango bakonzi ya mokili, oyo bakabolaki elongo na yango bomoi na yango ya kindumba mpe ya bisengo, bakomona molinga ya engumba oyo etumbami, bakolela mpe bakoyoka mawa na tina na yango. **10** Mpo na somo ya minyoko na yango, bakotelema na mosika mpe bakoganga: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene! Mawa na yo, Babiloni, engumba ya nguya! Kobebisama na yo ezwi kaka ngonga moko pamba! › **11** Bongo bato ya mombongo ya mokili bakolela mpe bakosala matanga na tina na yango, pamba te moko te akosomba lisusu biloko na yango: **12** wolo, palata, mabanga ya talo, mayaka, bilamba ya lino ya kitoko, bilamba ya motane ya pete, bilamba ya swa, bilamba ya motane makasi, banzete na bango ya solo kitoko, biloko na bango oyo basala na pembe ya nzoko, biloko nyonso oyo basala na banzete ya talo, na bronze, na bibende mpe na mabanga kitoko oyo babengaka marbre; **13** eteni ya poso ya nzete oyo epesaka solo kitoko, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, malasi, mire, ansa, vino, mafuta, farine, ble, bangombe, bameme, bampunda, bashar, bawumbu mpe milimo ya bato. **14** Bakoloba: ‹ Biloko oyo ozalaki kolinga mingi ekimi yo mosika; biloko nyonso oyo ezalaki kosala lolendo mpe lofundu na yo ebebi, ekotikala kozwama lisusu te! › **15** Bato ya mombongo oyo bamonaki bomengo komata mpo ete bazalaki kotekela engumba yango biloko na bango, bakotelema na mosika mpo na somo ya pasi oyo ekokweyela yango. Bakolela mpe bakosala matanga. **16** Bakoloba: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene, yo oyo ozalaki kolata bilamba ya lino ya kitoko, bilamba ya motane makasi, babiju ya wolo, mabanga ya talo, mpe mayaka! **17** Kaka na ngonga moko, bomengo nyonso esili! › Batambolisi nyonso ya bamasuwa, bato nyonso oyo basalaka mibembo na bamasuwa, bato oyo basalaka kati na bamasuwa mpe ba-oyo basalaka mombongo na nzela ya mayi, bakotelema na mosika. **18** Wana bakomona molinga komata longwa na engumba oyo etumbami, bakoganga: ‹ Engumba nini ekokanaki na engumba monene oyo? › **19** Bakobwaka putulu na mito na bango, bakolela, bakosala matanga mpe bakoganga makasi: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene epai wapi bato nyonso oyo bazalaki na bamasuwa na likolo ya ebale monene bakomaki bazwi mpo na bomengo na yo! Na ngonga moko kaka, obebisami! › **20** Likolo, sepela na libebi na yango! Bino mpe basantu, bosepela! Bino bantoma mpe basakoli, bosepela mpe lokola! Pamba te Nzambe alongisi bino awa akateli yango etumbu. » **21** Bongo anjelu moko ya nguya akamataki libanga moko oyo ezalaki lokola libanga oyo basalelaka mpo na konika ble, abwakaki yango na ebale monene mpe alobaki: « Babiloni, engumba monene, ekobwakama ndenge wana, kaka na makasi moko wana, mpe ekomonana lisusu te. **22** Mindule ya babeti mandanda mpe ya bayembi, ya babeti piololo mpe babeti kelelo, ekoyokana lisusu te kati na yo. Bato ya misala ya maboko ya ndenge na ndenge bakomonana lisusu te kati na yo. Makelele ya mabanga minene oyo banikelaka ble ekoyokana lisusu te kati na yo. **23** Mwinda ekopela lisusu te kati na yo, mpe mongongo ya mobali mpe mwasi oyo bawuti kobalana ekoyokana lisusu te kati na yo. Makambo wana nyonso ekosalema, pamba te bato na yo ya mombongo bazalaki bato na nguya ya mokili. Okosaki bato ya bikolo

nyonso na nzela ya maji na yo. **24** Kati na yo, emonanaki
makila ya basakoli, ya basantu mpe ya bato nyonso oyo
babomamaki na mokili. »

19 Sima na makambo wana, nayokaki lokola makelele ya
bato ebele koganga kuna na Lola: « Aleluya! Lobiko,
nkembo mpe nguya ezali ya Nzambe na biso, **2** pamba
te akataka makambo na bosolo mpe na bosembo; apesi
etumbu epai ya mwasi ya ndumba monene oyo azalaki
kobebisa mokili na nzela ya kindumba na ye, mpe azongisi
mabe na mabe mpo na makila ya bawumbu na Ye. » **3**
Bagangaki na mbala ya mibale: « Aleluya! Pamba te molinga
kowuta na mwasi ya ndumba monene ezali komata na likolo
mpo na libela na libela! » **(aiōn g165)** **4** Bampaka tuku mibale
na minei mpe bikelamu minei ya bomoi bafukamaki mpe
bagumbamelaki Nzambe oyo avandaka na Kiti ya Bokonzi,
mpe bagangaki: « Amen! Aleluya! » **5** Bongo mongongo
moko ebimaki wuta na Kiti ya Bokonzi mpe elobaki: «
Bokumisa Nzambe na biso; bino bawumbu na Ye nyonso,
bino oyo botosaka Ye, mikolo mpe bana mike! » **6** Bongo
nayokaki makelele moko lokola makelele ya bato ebele,
lokola makelele ya bibale minene, mpe lokola lokito ya kake
makasi; ezalaki koganga: « Aleluya! Pamba te Yawe na biso,
Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, atalisi bokonzi na Ye. **7** Tika
ete tosepela, totonda na esengo mpe topesa Ye nkembo!
Pamba te tango ya feti ya libala ya Mpate ekoki. Mwasi
mobandami na Ye ya libala asili komibongisa. **8** Elamba ya
lino ya kitoko oyo ezali kongenga epesameli ye mpo ete alata
yango. » Elamba ya lino ya peto ezali misala ya bosembo ya
basantu. **9** Bongo anjelu alobaki na ngai: « Koma: ‹ Esengo
na bato oyo babengami na feti ya libala ya Mpate! › » Alobaki
lisusu: « Ezali maloba ya solo ya Nzambe. » **10** Bongo
nafukamaki na makolo ya anjelu mpo na kogumbamela ye,
kasi alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na
yo ya mosala mpe ya bandeko na yo, oyo babatelaka litatoli
ya Yesu. Fukamela nde Nzambe! Pamba te ezali litatoli ya
Yesu nde molimo ya lisakoli. » **11** Bongo namonaki Lola
efungwami, mpe mpunda moko ya pembe ezalaki liboso
na ngai. Kombo ya motambolisi ya mpunda yango ezali:
« Sembo mpe Solo. » Akataka makambo mpe abundaka
bitumba na bosembo. **12** Miso na Ye ezali lokola moto oyo
ezali kopela; mpe na moto na Ye, ezali na mitole ebele.
Bakoma kombo moko na nzoto na Ye, kombo oyo Ye moko
kaka nde ayebi. **13** Alati nzambala bazindisa na makila;
kombo na Ye ezali: « Liloba na Nzambe. » **14** Mampinga ya
Lola ezalaki kolanda Ye na likolo ya bampunda ya pembe;
balataki bilamba ya lino ya kitoko, ya pembe mpe ya peto.
15 Mopanga moko ya minu ezalaki kobima na monoko na
Ye mpo na kobeta bikolo. Akokamba yango na lingenda ya
ebende mpe akonika bambuma ya vino kati na ekamolelo ya
vino ya kanda monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **16**
Na nzambala mpe na mopende na Ye, bakoma kombo: «
Mokonzi ya Bakonzi mpe Nkolo ya bankolo. » **17** Bongo
namonaki anjelu moko atelemi kati na moyi; azalaki koloba
na mongongo makasi epai ya bandeke nyonso oyo ezalaki
kopumbwa na likolo makasi: « Boya, bosangana mpo na feti
monene ya Nzambe, **18** mpo ete bolia misuni ya bakonzi, ya
bakonzi ya mampinga, ya bilombe, ya bampunda elongo
na batambolisi na yango mpe ya bato nyonso: bawumbu to
bansomi, bato minene to bato pamba. » **19** Bongo namonaki
nyama mpe bakonzi ya mokili elongo na mampinga na bango
kosangana mpo na kobundisa Motambolisi ya mpunda mpe
mampinga na Ye. **20** Kasi nyama ekangamaki elongo na
mosakoli ya lokuta oyo azalaki kosala bikamwa na kombo
ya nyama. Na nzela ya bikamwa yango, akosaki bato oyo
batiamaki elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekeko
na yango. Bango mibale: nyama mpe mosakoli ya lokuta,
babwakamaki ya bomoi kati na liziba ya moto mpe ya sofolo.
(Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Bongo mopanga oyo ebimaki
na monoko ya Motambolisi ya mpunda ebomaki bato oyo
batikalaki, mpe bandeke nyonso etondaki na kolia misuni ya
bibembe na bango.

20 Bongo namonaki anjelu moko kokita wuta na Lola;
asimbaki na loboko na ye fungola ya libulu ya monene
mpe ya molili makasi mpe monyololo moko ya monene.
(Abyssos g12) **2** Akamataki dalagona, nyoka wana ya kala
oyo azali zabolo to Satana; akangaki ye monyololo mpo
na mibu nkoto moko. **3** Anjelu abwakaki ye kati na libulu
wana ya monene mpe ya molili makasi; akangaki yango
mpe abetaki kashe na likolo na yango mpo ete akosa lisusu
bikolo te kino tango mibu nkoto moko ekokoka. Sima na
yango, bakotika ye mpo na mwa tango moke. **(Abyssos g12)**
4 Bongo namonaki bakiti ya bokonzi. Bato oyo bavandaki na
bakiti yango bapesamelaki bokonzi ya kosambisa. Namonaki
mpe milimo ya bato oyo bakataki bango mito mpo na litatoli
na bango na tina na Yesu mpe na tina na Liloba na Nzambe,
mpo ete bagumbamelaki te nyama mpe ekeko na yango
mpe batiamaki te elembo na yango na bambunzu mpe na
maboko na bango. Bazongaki na bomoi mpe bakonzaki
elongo na Klisto mibu nkoto moko. **5** Bato mosusu oyo
bakufaki bazongaki na bomoi te liboso ete mibu nkoto moko
esila. Yango nde lisekwa ya liboso. **6** Bato oyo bakosekwa
na lisekwa ya liboso bazali bato ya esengo mpe basantu!
Kufa ya mibale ezali na bokonzi te epai na bango, kasi
bakozala Banganga-Nzambe ya Nzambe mpe ya Klisto,
mpe bakokonza elongo na Ye mibu nkoto moko. **7** Tango
mibu wana nkoto moko ekosila, bakobimisa Satana wuta na
boloko na ye, **8** mpe akokende kokosa bikolo ya bangambo
nyonso minei ya mokili mobimba, elingi koloba Gogi mpe
Magogi. Akosangisa bango mpo na bitumba. Motango na
bango ekozala lokola zelo ya ebale monene oyo bakoki
kotanga te. **9** Bapanzanaki na mokili mobimba, bazingelaki
molako ya basantu mpe engumba oyo Nzambe alingaka.
Kasi moto ekitaki longwa na likolo mpe ezikisaki bango.
10 Bongo Satana oyo azalaki kokosa bango abwakamaki
na liziba ya moto mpe ya sofolo, epai wapi nyama mpe
mosakoli ya lokuta babwakamaki. Bakonyokolama kuna
seko na seko, butu mpe moyi. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041
g4442)** **11** Bongo namonaki Kiti monene ya Bokonzi, ya
langi ya pembe elongo na Ye oyo avandaki na Kiti yango.
Likolo mpe mabele ekimaki mosika na Ye mpe emonanaki
lisusu te. **12** Namonaki lisusu bakufi, bato minene mpe
bato pamba batelemi liboso ya Kiti ya Bokonzi. Babuku
efungolamaki. Mpe buku mosusu efungolamaki, yango nde
buku ya bomoi. Bongo bakufi basambisamaki kolanda misala
na bango ndenge ekomama kati na babuku. **13** Ebale
monene esanzaki bakufi oyo bazalaki kati na yango; kufa

elongo na mboka ya bakufi esanzaki mpe bakufi oyo bazalaki
kati na yango. Mpe bato nyonso basambisamaki, moto na
moto kolanda misala na ye. **(Hadēs g86)** **14** Bongo kufa mpe
mboka ya bakufi ebwakamaki kati na liziba ya moto. Liziba
ya moto ezali kufa ya mibale. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041
g4442)** **15** Moto nyonso oyo kombo na ye ekomamaki te kati
na buku ya bomoi abwakamaki kati na liziba ya moto. **(Limnē
Pyr g3041 g4442)**

21 Bongo namonaki Likolo ya sika mpe mabele ya sika,
pamba te Likolo ya liboso mpe mabele ya liboso
elimwaki, mpe ebale monene ezalaki lisusu te. **2** Namonaki
engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola
epai ya Nzambe. Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya
libala oyo asali monzele mpo na mobali na ye. **3** Nayokaki
mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi
mpe ezalaki koloba: « Botala, Nzambe atie evandelo na
Ye kati na bato mpe akovanda elongo na bango. Bakozala
bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala elongo na bango
mpe akozala Nzambe na bango. **4** Akopangusa mpinzoli
nyonso na miso na bango. Kufa, matanga, kolela to pasi
ekozala lisusu te, pamba te makambo ya kala esili koleka.
» **5** Bongo Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi alobaki: «
Nazali kokomisa biloko nyonso ya sika. » Alobaki lisusu: «
Koma makambo oyo, pamba te maloba oyo ezali penza ya
solo mpe ebongi na kotiela yango motema. » **6** Alobaki na
ngai lisusu: « Ekokisami. Nazali Alifa mpe Omega, Ebandeli
mpe Suka. Na moto oyo azali na posa ya mayi, nakopesa
mayi ya ofele wuta na etima ya mayi ya bomoi. **7** Yango
nde ekozala libula ya moto oyo akolonga. Nakozala Nzambe
na ye, mpe ye akozala mwana na Ngai. **8** Kasi bato oyo
batepaka-tepaka na kondima na bango, bato oyo bazangi
kondima, bato oyo basalaka makambo ya soni, babomi,
bandumba, bato ya maji, basambeli bikeko, mpe bato nyonso
ya lokuta, bakobwakama kati na liziba ya moto mpe ya
sofolo: yango nde kufa ya mibale. » **(Limnē Pyr g3041 g4442)**
9 Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo
sambo etonda na bitumbu sambo ya suka ayaki mpe alobaki
na ngai: « Yaka, nakolakisa yo mwasi mobandami ya libala,
mwasi ya Mpate. » **10** Bongo kati na Molimo, amemaki
ngai na likolo ya ngomba moko ya monene mpe ya molayi;
alakisaki ngai Yelusalemi, engumba ya bule, oyo ezalaki
kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. **11** Ezalaki kongenga
na nkembo ya Nzambe, mpe kongenga na yango ezalaki
lokola kongenga ya libanga ya talo makasi, lokola jasipe oyo
emonisaka lokola krisitali. **12** Engumba yango ezalaki na mir
moko ya molayi mpe emata na bosanda, mpe ezalaki na
bikuke zomi na mibale, mpe na ba-anjelu zomi na mibale
na bikuke yango. Bakombo ya mabota zomi na mibale ya
Isalaele ezalaki ya kokomama na bikuke yango. **13** Bikuke
misato ezalaki na ngambo ya este, misato na ngambo ya
nor, misato na ngambo ya sude, mpe misato na ngambo
ya weste. **14** Mir ya engumba yango etongamaki likolo ya
miboko zomi na mibale, mpe bakombo ya bantoma zomi
na mibale ya Mpate ezalaki ya kokomama na likolo na
yango. **15** Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai asimbaki
lokola emekelo molayi lingenda basala na wolo, mpo na
komeka molayi ya engumba, ya bikuke na yango mpe ya
mir na yango. **16** Bangambo nyonso minei ya engumba
yango ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse.
Anjelu asalelaki lingenda na ye mpo na komeka molayi ya
engumba: ezalaki na bakilometele pene nkoto mibale na
nkama mibale na molayi, na mokuse mpe na bosanda. **17**
Anjelu amekaki mpe kovimba ya mir kolanda ndenge bato
basalaka: ezalaki na bametele pene tuku motoba na mitano.
18 Mir yango etongamaki na jasipe, mpe engumba ezalaki ya
wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala.
19 Babambaki mabanga ya talo ya ndenge na ndenge na
miboko ya mir ya engumba yango: babambaki jasipe na
moboko ya liboso, safiri na moboko ya mibale, shalisedwane
na moboko ya misato, emerode na moboko ya minei, **20**
saridwane na moboko ya mitano, korinaline na moboko ya
motoba, krizolite na moboko ya sambo, berili na moboko
ya mwambe, topaze na moboko ya libwa, krizopraze na
moboko ya zomi, tirikwaze na moboko ya zomi na moko,
mpe ametisite na moboko ya zomi na mibale. **21** Bikuke
wana zomi na mibale ezalaki lokola mayaka zomi na mibale;
ekuke moko na moko esalemaki na liyaka moko. Balabala
monene ya engumba yango ezalaki ya wolo oyo basangisa
na eloko mosusu te, peto lokola talatala. **22** Namonaki ata
tempelo moko te kati na engumba, pamba te Yawe, Nzambe-
Na-Nguya-Nyonso mpe Mpate nde bazali Tempelo na yango.
23 Engumba yango ezali na posa te ya moyi to ya sanza
mpo na kongengisa yango, pamba te engengisamaka na
nkembo ya Nzambe; bongo Mpate azali mwinda na yango.
24 Bikolo ekotambola na pole na yango, mpe bakonzi ya
mokili bakomema nkembo na bango kati na engumba. **25**
Bikuke ya engumba yango ekobanda kokangama te mokolo
mobimba, pamba te butu ekozala kuna te. **26** Bakomemela
engumba yango nkembo mpe lokumu ya bikolo. **27** Eloko
moko te ya mbindo ekokota kuna, mpe moto moko te oyo
asalaka makambo ya nkele mpe alobaka lokuta akokota
kuna; kaka ba-oyo bakombo na bango ekomama kati na
buku ya bomoi ya Mpate nde bakokota kuna.

22 Bongo anjelu alakisaki ngai ebale ya mayi ya bomoi;
ezalaki kongenga lokola talatala mpe ezalaki kobima
wuta na Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate. **2** Ezalaki
kotiola na kati-kati ya balabala monene ya engumba. Na
esika oyo ebale ekabwanaki na biteni mibale, ezalaki na
nzete ya bomoi oyo ebotaka bambuma mbala zomi na mibale
na mobu, elingi koloba ete ebotaka bambuma sanza na
sanza; mpe makasa na yango ebikisaka bikolo. **3** Elakeli
mabe ekozala lisusu te. Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe
ya Mpate ekozala kati na engumba, mpe bawumbu na Ye
bakosalela Ye. **4** Bakomona elongi na Ye, mpe Kombo na
Ye ekokomama na bambunzu na bango. **5** Butu ekozala
lisusu te. Bakozala na posa te ya pole ya mwinda to ya moyi,
pamba te Nkolo Nzambe akongengisa bango na pole na Ye.
Mpe bakokonza seko na seko. **(aiōn g165)** **6** Anjelu alobaki na
ngai: « Maloba oyo ezali ya solo mpe ebongi na kotiela yango
motema. Nkolo, Nzambe ya milimo ya basakoli, atindaki
anjelu na Ye mpo na kolakisa na basali na Ye makambo
oyo esengeli kosalema kala mingi te. » **7** Yoka! Nazali koya
kala mingi te. Esengo na moto oyo abatelaka maloba ya
masakoli oyo ekomama kati na buku oyo. **8** Ngai Yoane,
nayokaki mpe namonaki makambo oyo. Mpe tango nayokaki
mpe namonaki yango, nafukamaki na makolo ya anjelu oyo

alakisaki ngai yango mpo na kogumbamela ye. **9** Kasi anjelu
alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na yo ya
mosala, ya bandeko na yo, basakoli; mpe ya ba-oyo nyonso
babatelaka maloba ya buku oyo. Gumbamela nde Nzambe!
» **10** Bongo alobaki na ngai lisusu: « Kobomba te maloba ya
masakoli ya buku oyo, pamba te tango ekomi pene. **11** Tika
ete moto oyo asalaka mabe akoba kosala mabe, tika ete
moto oyo azali mbindo akoba kozala mbindo, tika ete moto
oyo azali sembo akoba kozala sembo, mpe tika ete moto
azali bule akoba kozala bule! » **12** Yoka! Nazali koya kala
mingi te! Nakomema elongo na Ngai lifuti mpo na moto na
moto kolanda misala na ye. **13** Nazali Alifa mpe Omega,
Moto ya liboso mpe Moto ya suka, Ebandeli mpe Suka. **14**
Esengo na bato oyo basukolaka bilamba na bango mpo na
kozwa ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya bomoi mpe
ya koleka na bikuke mpo na kokota na engumba. **15** Kasi
bambwa, bato ya maji, bandumba, babomi, basambeli bikeko
mpe bato nyonso oyo balingaka mpe basalelaka lokuta,
bakozala na libanda ya engumba. **16** Ngai Yesu, natindaki
anjelu na Ngai mpo na kotatola bosolo ya makambo oyo
kati na Mangomba. Nazali Mosisa mpe mokitani ya Davidi;
Monzoto ya tongo, oyo engengaka. **17** Molimo mpe Mwasi
mobandami ya libala balobi: — Yaka! Tika ete ye oyo azali
koyoka maloba oyo aloba: « Yaka! » Tika ete ye oyo azali
na posa ya mayi aya; mpe tika ete ye oyo alingi kozwa
mayi ya bomoi azwa yango na ofele. **18** Ngai Yoane, nazali
koyebisa moto nyonso oyo azali koyoka maloba ya masakoli
ya buku oyo: soki moto abakisi ata likambo moko na likolo
ya makambo oyo, Nzambe akobakisela ye bitumbu oyo
ekomami kati na buku oyo; **19** mpe soki moto alongoli ata
likambo moko na maloba ya masakoli ya buku oyo, Nzambe
mpe akolongola ye ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya
bomoi mpe ya kokota kati na Engumba ya Bule, oyo etalisami
kati na buku oyo. **20** Motatoli ya makambo oyo alobi: — Iyo,
nazali koya kala mingi te. Amen: Nkolo Yesu, yaka! **21** Tika
ete ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino nyonso!

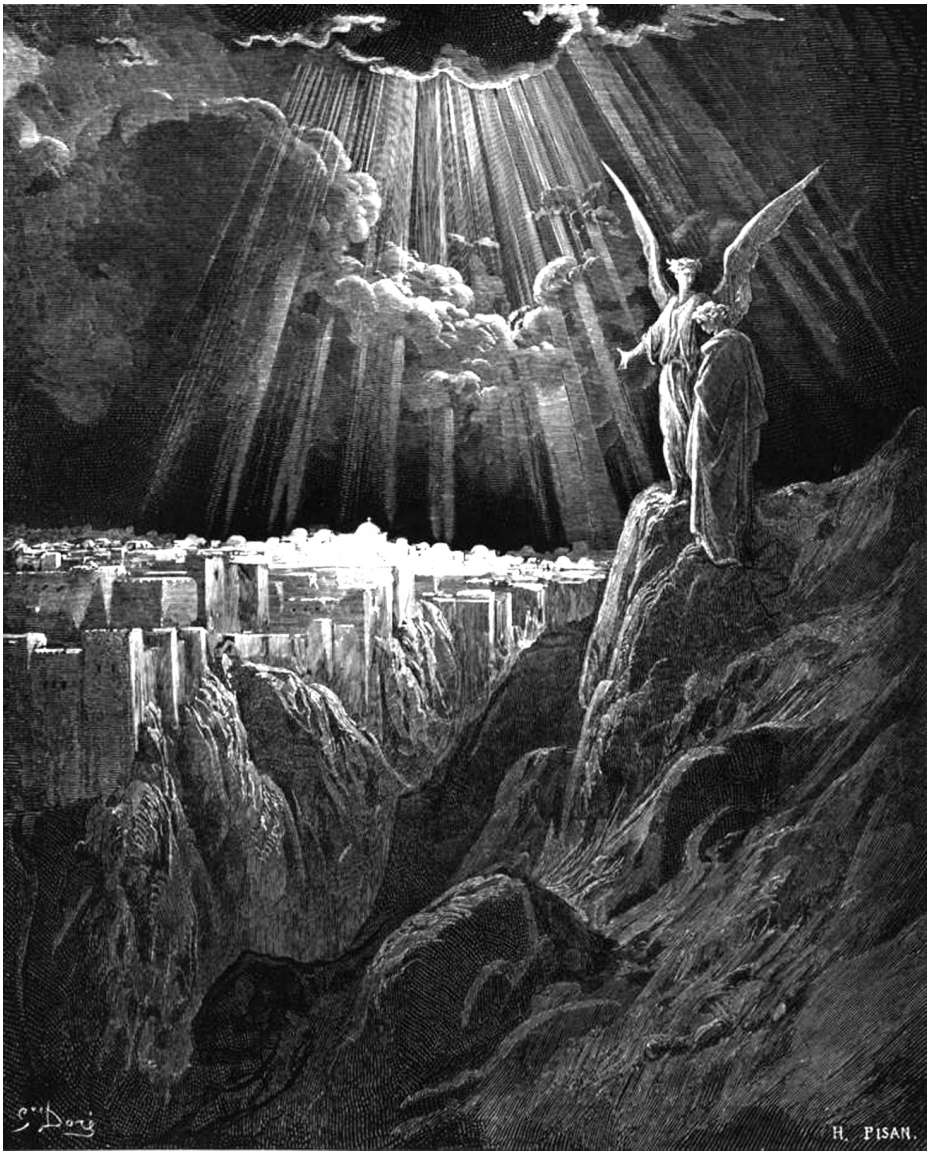

Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya libala oyo asali monzele mpo na mobali na ye. Nayokaki mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi mpe ezalaki koloba: « Botala, Nzambe atie evandelo na Ye kati na bato mpe akovanda elongo na bango. Bakozala bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango.

Emoniseli 21:2-3

Reader's Guide

Lingála at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Lingála at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12
Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126
Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165
Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166
Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653
Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:
To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Lingala---Lingala-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Barome 10:7
Emoniseli 9:1
Emoniseli 9:2
Emoniseli 9:11
Emoniseli 11:7
Emoniseli 17:8
Emoniseli 20:1
Emoniseli 20:3

aïdios

Barome 1:20
Jide 1:6

aiōn

Matayo 12:32
Matayo 13:22
Matayo 13:39
Matayo 13:40
Matayo 13:49
Matayo 21:19
Matayo 24:3
Matayo 28:20
Malako 3:29
Malako 4:19
Malako 10:30
Malako 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yoane 4:14
Yoane 6:51
Yoane 6:58
Yoane 8:35
Yoane 8:51
Yoane 8:52
Yoane 9:32
Yoane 10:28
Yoane 11:26
Yoane 12:34
Yoane 13:8
Yoane 14:16
Misala ya Bantoma 3:21
Misala ya Bantoma 15:18
Barome 1:25
Barome 9:5
Barome 11:36
Barome 12:2
Barome 16:27
1 Bakolinto 1:20
1 Bakolinto 2:6
1 Bakolinto 2:7
1 Bakolinto 2:8
1 Bakolinto 3:18
1 Bakolinto 8:13
1 Bakolinto 10:11
2 Bakolinto 4:4
2 Bakolinto 9:9
2 Bakolinto 11:31
Bagalatia 1:4
Bagalatia 1:5
Ba-Efeso 1:21
Ba-Efeso 2:2
Ba-Efeso 2:7
Ba-Efeso 3:9
Ba-Efeso 3:11
Ba-Efeso 3:21
Ba-Efeso 6:12
Bafilipi 4:20
Bakolose 1:26
1 Timote 1:17
1 Timote 6:17
2 Timote 4:10
2 Timote 4:18
Tito 2:12
Ba-Ebre 1:2
Ba-Ebre 1:8
Ba-Ebre 5:6
Ba-Ebre 6:5
Ba-Ebre 6:20
Ba-Ebre 7:17
Ba-Ebre 7:21
Ba-Ebre 7:24
Ba-Ebre 7:28
Ba-Ebre 9:26
Ba-Ebre 11:3
Ba-Ebre 13:8
Ba-Ebre 13:21
1 Petelo 1:23
1 Petelo 1:25
1 Petelo 4:11
1 Petelo 5:11
2 Petelo 3:18
1 Yoane 2:17
2 Yoane 1:2
Jide 1:13
Jide 1:25
Emoniseli 1:6
Emoniseli 1:18
Emoniseli 4:9
Emoniseli 4:10
Emoniseli 5:13
Emoniseli 7:12
Emoniseli 10:6
Emoniseli 11:15
Emoniseli 14:11
Emoniseli 15:7
Emoniseli 19:3
Emoniseli 20:10
Emoniseli 22:5

aiōnios

Matayo 18:8
Matayo 19:16
Matayo 19:29
Matayo 25:41
Matayo 25:46
Malako 3:29
Malako 10:17
Malako 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yoane 3:15
Yoane 3:16
Yoane 3:36
Yoane 4:14
Yoane 4:36
Yoane 5:24
Yoane 5:39
Yoane 6:27
Yoane 6:40
Yoane 6:47
Yoane 6:54
Yoane 6:68

Yoane 10:28
Yoane 12:25
Yoane 12:50
Yoane 17:2
Yoane 17:3
Misala ya Bantoma 13:46
Misala ya Bantoma 13:48
Barome 2:7
Barome 5:21
Barome 6:22
Barome 6:23
Barome 16:25
Barome 16:26
2 Bakolinto 4:17
2 Bakolinto 4:18
2 Bakolinto 5:1
Bagalatia 6:8
2 Batesalonika 1:9
2 Batesalonika 2:16
1 Timote 1:16
1 Timote 6:12
1 Timote 6:16
2 Timote 1:9
2 Timote 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filemo 1:15
Ba-Ebre 5:9
Ba-Ebre 6:2
Ba-Ebre 9:12
Ba-Ebre 9:14
Ba-Ebre 9:15
Ba-Ebre 13:20
1 Petelo 5:10
2 Petelo 1:11
1 Yoane 1:2
1 Yoane 2:25
1 Yoane 3:15
1 Yoane 5:11
1 Yoane 5:13
1 Yoane 5:20
Jide 1:7
Jide 1:21
Emoniseli 14:6

eleēsē

Barome 11:32

Geenna

Matayo 5:22
Matayo 5:29
Matayo 5:30
Matayo 10:28
Matayo 18:9
Matayo 23:15
Matayo 23:33
Malako 9:43
Malako 9:45
Malako 9:47
Luka 12:5
Jake 3:6

Hadēs

Matayo 11:23
Matayo 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Misala ya Bantoma 2:27
Misala ya Bantoma 2:31
1 Bakolinto 15:55
Emoniseli 1:18
Emoniseli 6:8
Emoniseli 20:13
Emoniseli 20:14

Limnē Pyr

Emoniseli 19:20
Emoniseli 20:10
Emoniseli 20:14
Emoniseli 20:15
Emoniseli 21:8

Sheol

Ebandeli 37:35
Ebandeli 42:38
Ebandeli 44:29
Ebandeli 44:31
Mitango 16:30
Mitango 16:33
Deteronomi 32:22
1 Samuele 2:6
2 Samuele 22:6
1 Bakonzi 2:6
1 Bakonzi 2:9
Yobo 7:9
Yobo 11:8
Yobo 14:13
Yobo 17:13
Yobo 17:16
Yobo 21:13
Yobo 24:19
Yobo 26:6
Banzembo 6:5
Banzembo 9:17
Banzembo 16:10
Banzembo 18:5
Banzembo 30:3
Banzembo 31:17
Banzembo 49:14
Banzembo 49:15
Banzembo 55:15
Banzembo 86:13
Banzembo 88:3
Banzembo 89:48
Banzembo 116:3
Banzembo 139:8
Banzembo 141:7
Masese 1:12
Masese 5:5
Masese 7:27
Masese 9:18
Masese 15:11
Masese 15:24
Masese 23:14
Masese 27:20
Masese 30:16
Mosakoli 9:10
Loyembo ya Salomo 8:6
Ezayi 5:14
Ezayi 7:11
Ezayi 14:9
Ezayi 14:11
Ezayi 14:15
Ezayi 28:15
Ezayi 28:18
Ezayi 38:10
Ezayi 38:18
Ezayi 57:9
Ezekieli 31:15
Ezekieli 31:16
Ezekieli 31:17
Ezekieli 32:21
Ezekieli 32:27
Oze 13:14
Amosi 9:2
Yona 2:2
Abakuki 2:5

Tartaroō

2 Petelo 2:4

Questioned

None yet noted

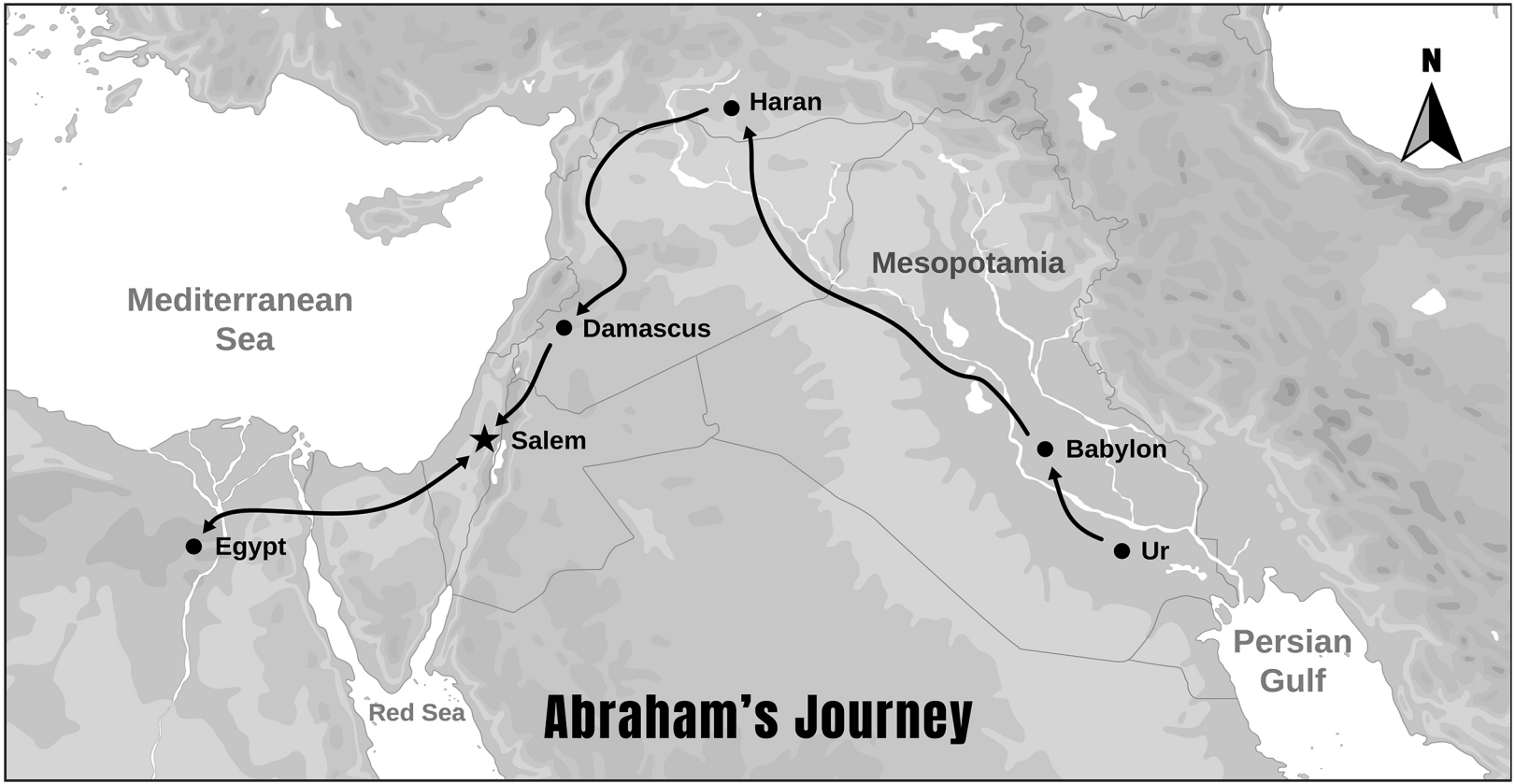

Mpo na kondima, Abrayami atosaki Nzambe oyo abengaki ye mpe atindaki ye kokende na mokili oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula. Atosaki mpe akendeki atako ayebaki te epai azalaki kokende. - Ba-Ebre 11:8

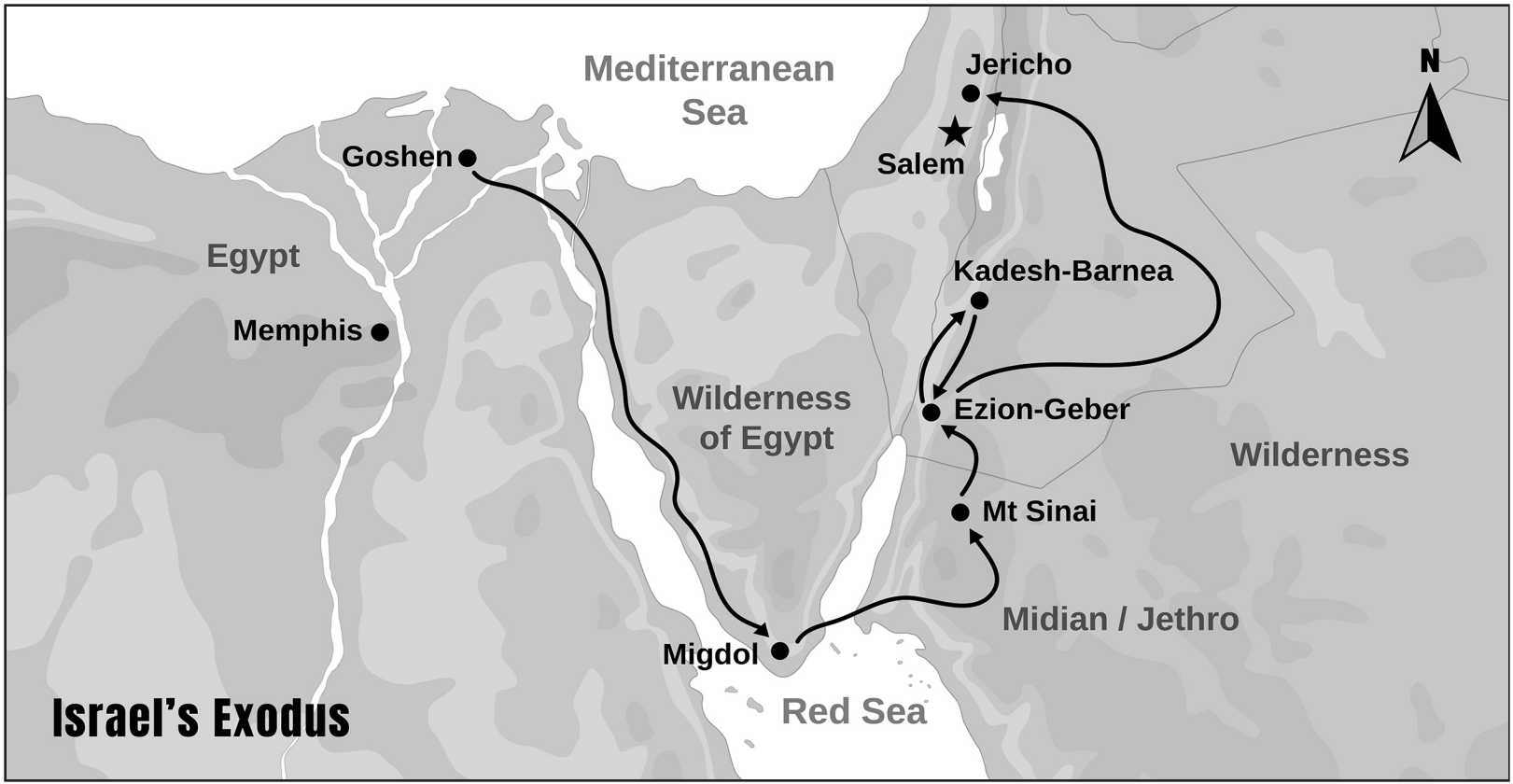

Tango Faraon atikaki bana ya Isalaele kokende, Nzambe amemaki bango te na nzela ya mboka ya Filisitia atako yango nde ezalaki mokuse, pamba te Nzambe amilobelaki: « Soki bakutani na bitumba, bakoyoka mawa na ndenge babimaki na Ejipito mpe bakoluka kozonga kuna. » - Kobima 13:17

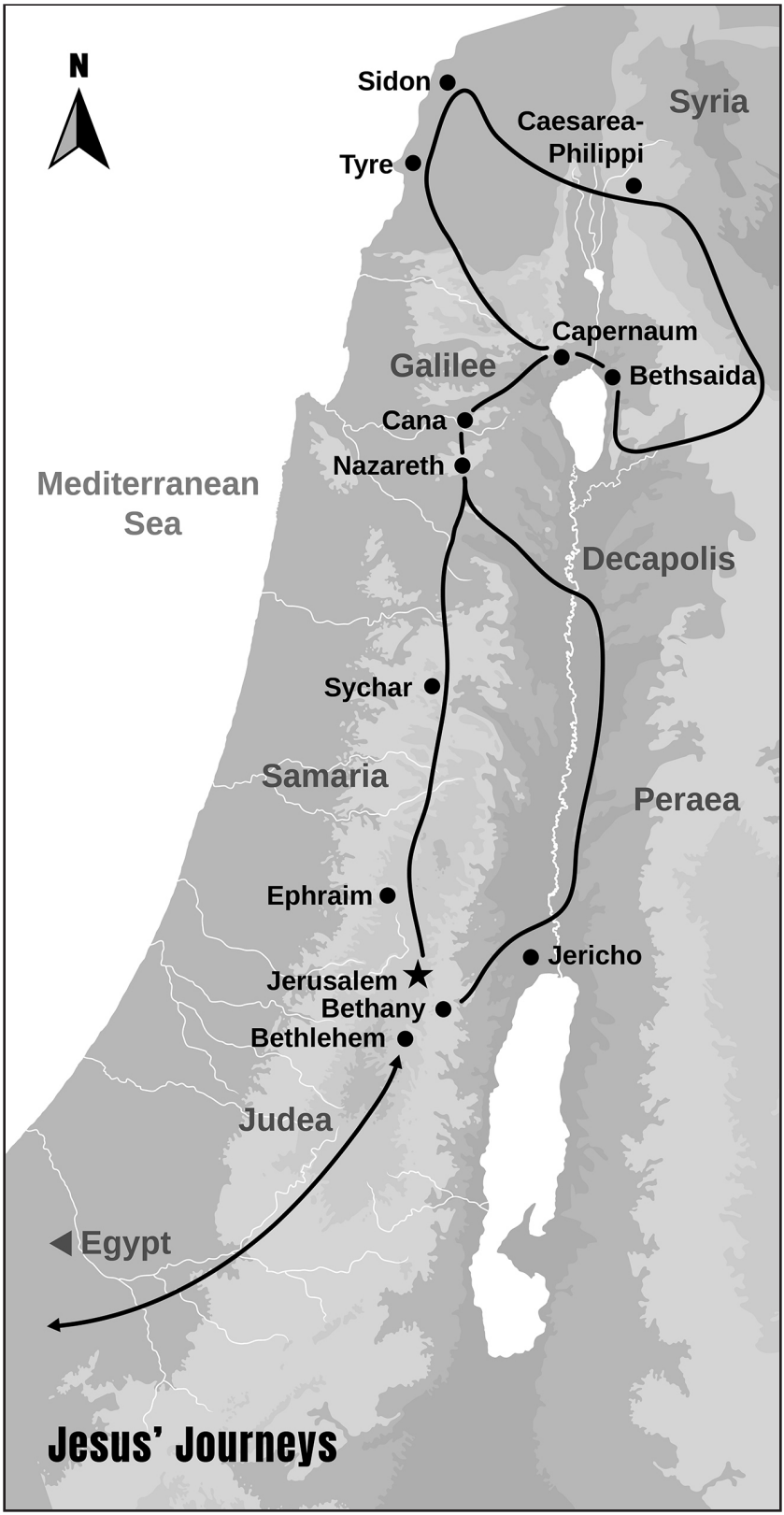

Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki nde kosala mpo na bato mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele. -
Malako 10:45

Polo, mowumbu ya Yesu-Klisto, oyo abengama mpo ete azala ntoma mpe aponama mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe, - Barome 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td rowspan="3" colspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Lingála at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

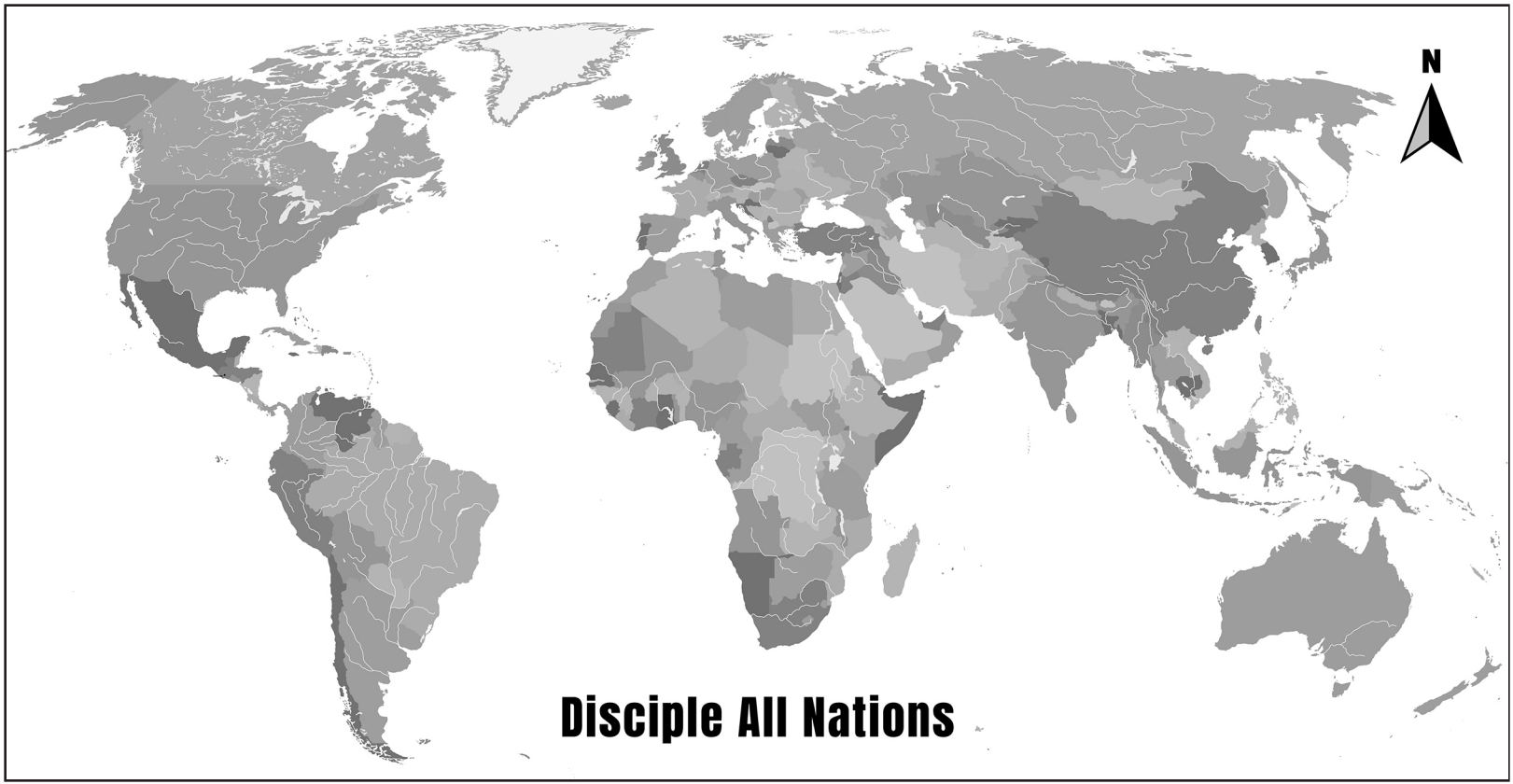

Bokende, bokomisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa bango na Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu; - Matayo 28:19